Thomas.

Thomae Aquinatis —
Summa theologica —
Partis IIa pars IIa.

Fol-maj. — goth. (Augustin. Typ.)
244 ff. (2 col. 59 lin.)
(Strassburg — Joa. Mentelin.)
c. 1465 – 66.
(nach Hondschriften.)
Edit. Princ. primaria.

Inc 1903

XV. 1. 14

2138.

Inven. 1903

Flandre, 1454

D. Flandre 228

liber magri Jacobi de Schadek doctorum doctoris prepositi premisliensis et canonici Cracouiensis continens secundam secunde beati Thome de aquino
eptus pro decem florenis hungaricalibris per eundem

Secunda secunde

testamentaliter legatus p eundem Collegio maiori Artistarum in
Cracouia Anno domini millesimo quadringentesimo lxx septimo
Mortuus est anno diu ætatis lxxxvij die solis xxvnj octobr. ozet pro eo

Post ꝺmũez conſideracõez de virtutibus ⁊ vicijs ⁊ alijs ad materiã moralẽ ptinẽtibꝫ · ncẽe ẽ cõſidare ſingl'a ĩ ſpãli. Sermões enĩ morales vniuerſales mi⁹ ſũt vtiles · eo ꝙ actões ĩ ptic'aribꝫ ſũt · poteſt aũt aliq̃d ĩ ſpãli conſiderari circa moralia dupliciter · vno⁹ ex pte mãe ipi⁹ moralis puta cũ conſidã de hac vtute · uł h⁹ vicio · alio⁹ quãtum ad ſpãles ſtat⁹ hoĩm puta cũ conſidã de ſbditis ⁊ ꝓlatis · de actis ⁊ otẽplatiſ · uł q̃buſq; alijs differẽtijs hoĩm ¶ Primo g̃ conſidabĩ⁹ ſpãliẽ de hijs q̃ ptinẽt ad oẽes hoĩm ſtat⁹ ¶ Scõo vero ſpãliẽ de hijs q̃ ptinẽt ad determinatos ſtat⁹ Eſt aũt conſidandũ ẽca ꝑmũ ꝙ ſi ſeorſũ determinarem⁹ de vtutibꝫ donis · vicijs et ꝓceptis oportẽt idẽ mlt'otiẽs dicẽ · q̃ enĩ ſufficienẽ vult ẽctare de hoc ꝓcepto nõ mechabis · ncẽe ẽ inquirẽ de adultio ꝙ ẽ q̃dã pctm · cui⁹ eciã cognicio dependet ex cognicõe oppoſite vtutis · erit g̃ cõpendioſior ⁊ expedicior conſideracõis via ſi ſimł · ſub eodẽ ẽctatu conſidacio ꝓcedit de vtute et dono ſibi correſpõdente ⁊ vicijs oppoſitis · ⁊ ꝓceptis affirmatis · uł negatis · erit aũt h⁹ conſidacõis mo⁹ ꝺueniẽs ipis vicijs ſcõz ꝓpz ſpẽz · oſtẽſũ ẽ enĩ ꝙ vicia ⁊ pcta diuſificãt ſpe · ſcõz mãz · uł obicm. ¶ Nõ aũt ſcõz alias drias pcẽoꝝ · puta cordis · oris ⁊ opis · uł ſcõz infirmitatẽ · ignoãciaz et maliciã ⁊ alias huĩoi drias · ẽ aũt eadẽ mã ẽca q̃m ⁊ vt⁹ rẽte opã · ⁊ vicia oppoſita a rẽtitudine ꝛcedũt. Sic g̃ tota mã moral' ad conſidacõz vtutũ reducta · oẽes vtutes ſũt vłi⁹ reducẽde ad ſeptẽ q̃z tres ſũt theologice de q̃bꝫ ꝑmo ẽ agendũ, alie vero iiij · ſũt cardinales de q̃bꝫ poſtł⁹ ageẽ · vtutũ aũt intellcẽtaliũ vna q̃dẽ ẽ prudẽcia q̃ inẽ cardinales vtutes otinẽt ⁊ nũã · ars vero nõ ptinet ad moralẽ q̃ ẽca agibilia vſam cũ ars ſit rẽta racio frãbiliũ ut ſuꝑ dictũ eſt · alie vero tres intellcẽuales vtutes ſcz ſapiẽtia · intellect⁹ ⁊ ſcia ꝺmũicãt eciã ĩ noie cũ donis q̃buſdã ſpũs ſcti · vnde ſimł eciã de eis conſidabĩ ĩ conſideracõe donoꝝ vtutibꝫ eciã correſpõdenciũ alie vero vtutes morales oẽs aliq̃liẽ reducunt ad vtutes cardiales ut ex ꝺctis patz · vnde ĩ conſidacõe alicui⁹ vtutis cardinalis · conſiderabunt eciã oẽes virtutes ad eã qualitercũq; ptinẽtes ⁊ vicia oppoſita ⁊ ſic nichil moraliũ erit ꝑtermiſſũ

Circa vtutes ĩ theologicas ¶ Primo erit conſidandũ de fide ¶ Scõo de ſpe ¶ Tercio de caritate ¶ Circa fidẽ vero q̃druplex cõſideracõ occurrit ¶ Prima q̃dẽ de ipa fide ¶ Scõa de donis intellctus ⁊ ſciẽtie ſibi correſpõdentibꝫ ¶ Tercia de vicijs oppoſitis ¶ Quarta de ꝓceptis ⁊ ad hanc vtutẽ ptinẽtibꝫ ¶ Circa fidez vero ¶ Primo erit conſidandũ de ei⁹ obicto ¶ Scõo de ei⁹ actu ¶ Tercõ de ipſo habitu fidei ¶ Circa · j · q̃runt · x · ¶ Primo vtrũ obiectũ fidei ſit vitas · j · ¶ Scõo vtr̃ obicm fidei ſit aliq̃d oplexũ · uł incõplexũ · ideſt res aut enunciabile ¶ Tercio vtr̃ fidei poſſit ſubeſſe falſũ ¶ Quarto vtr̃ obiectũ fidei poſſit ſubeẽ aliq̃d viſũ ¶ Quito vtr̃ poſſit ẽe aliq̃d ſcitũ ¶ Sexto vtr̃ credibilia debeãt diſtingui p certos artic'os ¶ Septimo vtr̃ idẽ artic'i ſubſint fidei ſcõz oẽ tẽpus ¶ Octauo de nũo artic'oꝝ ¶ Nono de modo tradẽdi artic'os ĩ ſymbolo ¶ Decimo cui⁹ ſit fidei ſymbolũ conſtituere

Ad primũ ſic ꝓcẽdẽ · videt̃ ꝙ obiectũ fidei nõ ſit vitas prima illud enĩ videt̃ ẽe obicm fidei q̃s nob ꝓponit̃ ad ẽdendũ · ſz nõ ſolũ ꝓponit̃ nob ad ẽdẽda ea q̃ ptinẽt ad diuinitatẽ q̃ ẽ vitas ꝑma · ſz eciã ea q̃ ptinẽt ad humanitatẽ xꝑi ⁊ eccẽ ſacramẽta et creaturaꝝ ꝺicõz · g̃ nõ ſolũ vitas ꝑma eſt fidei obicm ¶ Preterea · fides ⁊ infidelitas ſũt circa idẽ cũ ſint oppoſita · ſz ẽca oĩa q̃ in ſacra ſcꝑa otinent̃ ꝑt ẽe infidelitas · quidq̃d enĩ hoz hõ negauit infidelis reputat̃ · g̃ eciã fides ẽ circa oĩa q̃ ĩ ſac̃ ſcripꝑa otinent̃ · ſz ibi mlta de hoĩbꝫ otinẽt · aut de alijs rebꝫ ẽctis · g̃ obiectũ fidei nõ ſolũ eſt vitas ꝑma · ſz eciã vitas ẽcta ¶ Põ · fides caritati ꝺiuidit̃ ut ꝺictũ eſt · ſz caritate nõ ſolũ diligi⁹ deũ q̃ eſt ſũma bonitas · ſed eciã diligim⁹ ꝓximũ · g̃ fidei obicm nõ eſt ſolũ vitas ꝑma ¶ Sed ꝺ eſt q̃d dijoniſi⁹ dicit · viſ · ca · de di · no · ¶ Q fides ẽ ẽca ſimplicẽ et ſup exñtẽ vitatẽ · hec aũt eſt vitas ꝑma · g̃ obicm fidei eſt veritas ꝑma ¶ Ad ꝺ · q̃ cuiuſlibꝫ cognoſcitiui habit⁹ obiectũ duo hz ſcz id q̃ mãliẽ cognoſcit̃ · q̃ eſt ſic mãle obicm · ⁊ id p q̃ cognoſcit̃ · q̃ eſt formalis racõ obicti ſic ĩ ſcia geometrie · mãliter ſcita ſũt concluſiones · formalis vero racio ſciendi ſũt media demõſtracõis p que cõcluſiones cognoſcunt̃. Sic ĩ in fide · ſi conſiderem⁹ formalẽ racõez obiecti nichil eſt aliud q̃z veritas ꝑma · nõ enĩ fides de q̃ loquim̃ · aſſẽtit alicui niſi q̃a eſt a deo reuelatũ. Vñ ipi vitati diuine fides innitit̃ tamq̃z medio Si vero conſiderem⁹ mãliẽ ea q̃bꝫ fides aſſẽtit · nõ ſolũ eſt ipe deus · ſz eciã mlta alia q̃ tamẽ ſub aſſenſu fidei nõ cadũt · niſi ſcõm q̃ habent aliquẽ ordinẽ ad deũ · put ſcz p aliquos diuinitatis effctus homo adiuuat̃ ad credendũ · ĩ diuinã fruicõz Et ideo eciã ex hac parte obicm fidei ẽ q̃dãmõ veritas ꝑma · inquãtũ nichil cadit ſub fide niſi ĩ ordine ad deũ · ſic obicm medicine · eſt ſanitas · q̃a nichil medicina conſidat niſi ĩ ordie ad ſanitatẽ Ad ꝑmũ g̃ dõ q̃ ea q̃ ptinẽt ad humanitatẽ xꝑi · ⁊ ad ſacramẽta eccẽ uel ad q̃ſcũq; creaẽas cadũt ſub fide · ĩ quantũ per hec ordinam̃ ad deũ ⁊ eis eciã aſſentim⁹ ꝓpter diuinã veritatẽ Et ſil'r dõ eſt ad ſcõz de oĩbꝫ illis q̃ ĩ ſac̃ ſcꝑa tẽdunt̃ Ad · nj · dõ q̃ eciã caritas diligit ꝓximũ eciã ꝓpter deũ · ⁊ ſic obicm ei⁹ ꝓprie eſt ipe de⁹ ut infra dicetur

Ad · ij · dõ · ſic ꝓcẽdit̃ Videt̃ q̃ obiectũ fidei nõ ſit aliq̃d complexũ ꝑ modũ enũciabilis Obiectũ enĩ fidei eſt vitas ꝑma · ſic ꝺctm eſt · ſz ꝑma vitas ẽ q̃d incõplexũ · g̃ obiectũ fidei nõ eſt aliq̃d oplexũ Põ expoſitio fidei ĩ ſymbolo otinet̃ ꝫ ĩ ſymbolo nõ ponunt̃ enũciabilia ſz res · nõ enĩ

BIBLIOTHECA VNIV. IAGELL. CRACOVIENSIS

ō ibi qp de⁹ sit oñipotēs sed credo ī deū oñipotētē· ꝑ obiectū fidei nō est enūciabile ꝫ res ¶ ō· fidei succedit visio· ꝫ i⁹· j· ad cor· xiij· videm⁹ nūc p speculū ī enigmate· tūc aūt facie ad faciem· ꝫ visio prie ē de incōplexo cū sit ipius dine ēncie· ꝑ eiā fides uie ¶ Ꝫ ō· fides ē media inᵗ sciam et opīoz· mediū aūt et extrema sē eiusd geñis· cū ꝑ scia et opinio sint circa enūciabilia· videt qp sil'r fides sit circa enūciabilia· et ita obiectū fidei cū sit circa enūciabilia est aliqd oplexū ¶ Ad· ñ⁹· dō· qp cognita sūt ī cognoscēte ꝫ modo cognoscētis· est aūt mod⁹ ꝓprius humani intellect⁹ ut cōponēdo ⁊ diuidēdo vitatē ognoscat· sic ī ꝓmo dictū est ⁊ ideo ea q̄ sūt scoz se sīplicia· intellect⁹ human⁹ ognoscit ꝫ q̄ndā oplexiōz· sic ecōuerso· intellectus diuin⁹ incōplexe cognoscit ea q̄ sūt ꝫ se oplexa· ¶ ic ꝑ obiectū fidei duplicit osideri pt· vno⁹ ex pte ipius rei credite· et sic obiectū fidei est aliqd incōplexū sc̄z res ipa ō qua fides habet· alio⁹ ex pte credētis ⁊ scoz h⁹ obiectū fidi ē aliqd oplexū p modū enūciabil'· et i⁹ utroq; vere opinatū fuit apō antiq̄s ⁊ scom aliqd vtrūq; ē verū ¶ Ad ꝓmū ꝑ dō· qp raco illa ꝓcedit ō obiecto fidei ex pte ipius rei credite ¶ Ad scom dō· qp ī symbolo tāgunt ea de qb⁹ est fides inq̄tū ad ea t̄minant act⁹ credētis ut ex ipo mō loq̄ndi aparet· act⁹ aūt credētis nō t̄miat ad enūciabile· ꝫ ad rē· nō· n· formam⁹ enūciabilia· nisi ut p ea de reb⁹ cognitōm hēam⁹· sic in scia ita et in fide ¶ Ad tciū dō· qp visio prie erit vitatis ꝓme bmqp in se ē· bm i⁹· 1· io· iij°· cū apparuerit· sil'es ei erim⁹ et uidebim⁹ eū sicut est ⁊ ideo visio illa erit nō p mod⁹ enūciabil'· ꝫ p mod⁹ siplicis intelligētie· ꝫ p fidē nō apphēdim⁹ vitatē ꝓmā sic in se est· vnde nō est similis racio

Ad· iij· sic ꝓceditur· vī qp fidei possit subēe fl'z· fides enī cōduidit spei et caritati· sed spei pt aliqd subēe fl'm· ml'ti enī spāt se hituros vitā etnā q̄ nō hēbūt· sil'r eiā et caritati· ml'ti enī dilīgūt tāq̄z boni q̄ tñ boni nō sūt· ꝑ eiā fidei pt aliqd sbēe fl'm ¶ ō· abrahā credidit xp̄m nasciturū bm i⁹ ioh· viij°· abrahā p̄ vr exultauit ut vidēt diē meū· ꝫ post tp̄s abrahe deus potat nō incarnari· sola enī sua volūtate carnē accepit· ⁊ ita cēt fl'm qp abrahā de xp̄o credidit· ꝑ fidei pt subesse falsū ¶ ō· fides antiq̄tus fuit qp xp̄s cēt nasciturus· ⁊ hec fides durauit in ml'tis usq; ad ꝓdicacōz euāgelij· ꝫ xp̄o iā nato añq̄z ꝓdicare incepet· fl'm erat xp̄m nasciturū· ꝑ fidei pt subēe fl'm ¶ ō vnū ō ptinētibz ad fidē ē ut aliqs credat sb sacm̄to altaris· verū corp⁹ xp̄i ot̄ineri· pt aūt ot̄ige q̄ndo nō recte osecrat qp nō ē ibi vm corp⁹ xp̄i· ꝫ solū panis· ꝑ fidei possit subēe fl'm ¶ Sed ō nulla vtus pficiēs intellectū se hē ad fl'm· bm qp ē malū intellect⁹· ut pz p ph̄m ī· vj°· ethi· ꝫ fides ē queda vtus pficiens intellectū· ut infra patebit· ꝑ ei nō pt subēe fl'm ¶ ñ dō· qp nichil subē alicui potētie uel hituiet eiā actui nisi mediāte rōe formali obiecti· sic color videri nō pt nisi p lumen· et oc'o scm nō pt scm nisi p mediū demōstratōis· dictū ē aūt qp raco forma lis obiecti fidei est vitas ꝓma· vñ nichil poterat cadē sub fide nisi inq̄tū stat sb vitate ꝓma sb q̄ nll'm fl'm stare pt· sic necnō ens sb ente· nec malū sub bonitate· vnde relinquit qp fidei nō pt sbēe aliqd fl'm ¶ Ad· j· ꝑ dō· qp qa vez ē bonū intellect⁹ nō aūt est bonū appetitiue vtutis· ido oēs vtutes q̄ pficiūt intellectū excludūt total'r fl'm· qa ō rōe vtutis est qp se hēat solū ad bonū· vtutes aūt pficiētes ptē appetitiuā nō excludūt totaliter fl'm· pt enī ds bm iustitiā aut tēpantiā agē aliquā fl'am opīoz hōis ō eo circa qd agit· et ita cū fides pficiat intellectū· spes aūt et caritas appetitiuā ptē nō ē sil'is racō ō eis ⁊ tñ neq; eiā spei subest fl'm· si enī aliqs spat se habitur⁹ uitā etnā bm ꝓprias ptates h⁹ enī eēt p̄sūptōis· ꝫ bm auxiliū gre ī qua si pseueraūit omīo infallibl'r vitā etnā osequtur· sil'r eiā ad caritatē ptinz diligē deū ī ꝺcūq; fuit· vnde nō refert ad caritatē vtz in isto sit ōs q̄ ꝓpē deū diligit· ¶ Ad bm dō· qp deū nō incarnari bm se osideratū fuit possibile eiā p⁹ tp̄s abrahe· ꝫ bm qp cadit sub p̄scia dina hē q̄ndā nccitatē infallibilitatis ut ī ꝓmo dictū ē ⁊ h⁹ mō cadit sb fide· vnde put cadit sub fide nō pt ēe fl'm ¶ Ad· iij· dō· qp h⁹ ad fidē credētis ptinebat p⁹ xp̄i ntitatē qp credēt eū q̄nq; nasci· ꝫ alia dim̄iacō tp̄is ī qua decipiebat nō erat ex fide· sed ex cōiectura humana· p⁹le ē enī ex cōiecta humā hoiez fidelē fl'm ad estiare ꝫ qp ex fide fl'm estimet h⁹ ē ipossibile ¶ Ad· iiij· dō· qp fides ēdētis nō ferē ad has spēs pānis· uł illas· ꝫ ad h⁹ qp vm cor⁹ xp̄i sit sb spēb⁹ panis sēsibil'· recte fuit osecūtū· vñ si nō sit rēte osecūtū fidei nō suberit ꝓpē h⁹ fl'm

Ad· iij· sic ꝓceditur· videt qp obm fidei sit aliqd uisū· dic enī dns thome· io· xx· qa vidisti me ēdidisti· ꝑ et de eod est visio et fides ¶ ō· ap⁹· j· ad cor· xiij°· dic videm⁹ nūc p speculm ī enigmate et loquit de cognicōe fidei· ꝑ id qp credit· videtur ¶ ō· fides ē qdā spuale lumē· ꝫ sb q̄libz lumie ad uidēt· ꝑ fides ē ō reb⁹ uisis ¶ ō· quilz sbus visus nomīat ut aug⁹ dic ī li· ō vb dñi· ꝫ fides ē ō auditis· bm i⁹ ad ro· x°· fides ex auditu ē ꝑ fides est de reb⁹ uisis ¶ Ꝫ ō est qp ap⁹ dic ad hēb· xj· qp fides ē argumētū nō appētiū ¶ ñ· dō· qp fides ipotat assēsū intellect⁹ ad id qp cred· assentit aūt intellect⁹ actui duplicit· vno⁹ quia ad h⁹ mouet ab ipo obicto· qp ē· uł p seipm cognitū· sic pz ī pncipiis ꝓmis q̄z ē intellect⁹· uł ē p aliud cognitū· sic pz ō cōclōib⁹ q̄z est scia· alio⁹ intellect⁹ assentit actui nō qa sufficēter moueat ab obiecto ꝓpo· ꝫ p q̄ndā electōz volūtarie declinās ī vnā ptē magis q̄z in aliā ⁊ siquid hec fit cū dubitacōe ⁊ formidie alterius ptis erit opīo· si aūt fit cū certitudie absq; tali formidine erit fides· illa aūt videri dicūt q̄ p seipa mouēt intellectū nr̄m uł sbū ad sui cognicōez· vñ mānifestū ē qp nec fides nec opinio pt esse ō ipis uisis· ꝺ bm sbū· aut scoz intellectū ¶ Ad· i ꝑ dō· qp thomas aliud vidit ⁊ aliud ēdidit· hoiez uidit ⁊ deū credēs ofessus ē cū dixit de⁹ me⁹ ⁊ dns meus ¶ Ad· ij· dō· qp ea que subsūt fidei· duplicit

cōſiḋari pñt·vno⁹ ī ſpali· et ſic nō pñt ee ſil uiſa et credita ſiē dēm ē·alio⁹ ī generali ſcz ſub cōmūi racōe credibil' ⁊ ſic ſūt uiſa ab eo q̄ credit·nō enī credēt niſi vidēt ea ee credēda·uel ꝑpt euidēciam ſignoꝝ ul' ꝑpt aliquid huīoi ℟ Ad·nj·dō·q̄ lumē fidei facit uidē ea q̄ credūt·ſiē enī p alios hītus vtutū hō uidz id q̄ ē ſibi ſuēiens ſm habitū illū ita ecīa p hītū fidei inclinat mens hoīs ad aſſen tiēdū hys q̄ ſuēiūt recte fiḋi ⁊ nō aliis ℟ Ad·mj· dō·q̄ audit⁹ ē vboꝝ ſignatiuū ea q̄ ſūt fidei·non aūt ē ipaꝝ rerꝝ de q̄b⁹ eſt fides·⁊ ſic nō oportet ut huīoi res ſit viſe

℟ Ad·v·ſic ꝓcedī·vī q̄ ea que ſūt fidei pñt ee ſcita ea enī q̄ nō ſciūtur uidēt ee ignoꝛa; ea q̄a ignorācia ſcīēcie opponit· ſz q̄ ſūt fidei non ſūt ignoꝛata·hoꝝ enī ignorācia ad infidelitatem ꝓtinz·ſ·id·j·ad thi·i·ignoꝛās feci ī̄credulitate mea·g̃ ea q̄ ſūt fidei pñt ee ſcita ℟ nō·ſcia p rōes acq̄rē· ſz ad ea q̄ ſūt fidei a ſacris auctorib⁹ rōes inducunt·g̃ea q̄ ſūt fiḋi pñt ee ſcita ℟ nō·ea que demōſtratiue ꝑbant ſūt ſcita·q̄a demōſtraco eſt ſilo⁹ faciēs ſcire·ſz q̄dā q̄ in fide tenent ſūt demō; ſtratiue ꝑbata a phīs·ſiē deū ee et deū ee vnū et alia hnīoi·g̃ ea q̄ ſūt fidei pñt ee ſcita ℟ nō·ꝑma opinio pl⁹ diſtat a ſcīa q̄z fides· cū fides dicat ee media int opīoz ⁊ ſciam·ſz opīo ⁊ ſcīa pñt ee ali; quo mō de eodē·ut ō ī ꝑmo p⁹tioꝝ·g̃ ecīa fidei ē ſcīa ℟ ō eſt q̄ gg⁹·diē q̄ appēcia nō hnt fidē·ſz agnicōz·ea g̃ de q̄b⁹ ē fides agnicōez nō hnt·ſz ea q̄ ſūt ſcita agnicōz hnt·g̃ ō eis q̄ ſūt ſcita nō pt ee fides ℟ ñ·dō q̄ oīs ſcīa habēt p aliq̄ pncipia p ſe nota et p oēs uiſa· et iō oz q̄ q̄cūq̄ ſūt ſcita· aliq̄ mō ee uiſa· nō aūt ē p⁹le q̄ id ab eodē ſit vi; ſū et creditū ſiē ſ̄dictū eſt·vñ ecīa ipoſſibile ē q̄ ab eod idē ſit ſcitū et creditū· pt tñ ntīgē ut id q̄ ē uiſū uel ſcitū ab vno ſit creditū ab alio·ea enī q̄ de ūitate credī⁹ nos uiſuros ſpam⁹·ſm id·j· ad coꝝ·xm· videm⁹ p ſpeclm nūc ī enigmate·tūc aūt facie ad faciē·q̄ſquid uiſiōz iā angeli hnt·vñ q̄ nos credī⁹· illi uidēt·⁊ ſil'r pt ntīgē·ut id q̄ eſt uiſū ul' ſcitū ab vno hoīe·ecīa ī ſtatu uie ſit ab alio creditū q̄ h⁹ demſtratiue nō nouit·id tñ q̄ coīt oībus ꝑpōit hoīb⁹ ut credēdū ē cōit nō ſcitū ⁊ iſta ſūt q̄ ſimpl'r fiḋi ſubſūt et ideo fides et ſcīa nō ſūt ō eoḋ ℟ Ad·j·g̃ dō·q̄ infideles eoꝝ que ſūt fidei ignoꝛāciā hnt·q̄a nō uidēt aut ſcīūt ea ī ſe; ipīs nec cognoſcūt ea ee credibilia·ſz p hūc moḋ fideles hnt eoꝝ noticiā·nō q̄ſi demōſtratiue·ſz in q̄ntū p lumē fidei uidēt ee credēda ut dictū eſt ℟ Ad ſm dō·q̄ raciones q̄ inducūtur a ſcīs ad pro; bandū ea q̄ ſūt fidei nō ſūt demſtratiue·ſz pſuaſi; ones q̄dā mānifeſtātes nō ee inp⁹le q̄ ī fide ꝑpōit uel ꝓcedūt ex pncipijs fidei ſcz ex auctoritatibus ſac ſcripture·ſiē dpo·diē·ij·ca·ō diuīs no·ex hys aūt pncipijs ita ꝑbat aliq̄d apō fideles ſiē eciam ex pncipijs naīal'r notis ꝑbat aliq̄d apud oēs· vnde eciam theologica ſcīa eſt ut ī pncipio opus dēm eſt ℟ Ad·nj·dō·ē q̄ ea que demſtratiue ꝑbari poſſ int credēda nūanē nō q̄a de ipīs ſit ſimplīt fides apō oēs·ſz quia ꝑexiguntē ad ea q̄ ſūt fidei et oportet ea ſaltē p fidē ꝓſupponi ab hys qui eoꝝ demōſtracōz nō hnt ℟ Ad·mj·dō·q̄ ſiē ꝓbis ibidē dicit a diuīſis hoīb⁹ de eodē oīo pt hīi ſcīa et opīo ſiē et ſ̄dictū eſt de ſcīa et fide·ſz ab vno et eodē pt hīi fides ⁊ ſcīa ō eodē ſm q̄d ſcz ſubiecto·ſz nō ſcōz idē pt enī ee q̄ ō vna et eaḋ re aliq̄s aliq̄d ſcīat et aliq̄d aliud opīnat et ſil'r de deo pt aliq̄s demſtrāre ſcire q̄ ſit vnus ⁊ credē q̄ ſit ūnus ſz de eodē ſcōm idē nō pt ee ſil' ī vno hoīe· ſcīa nec cū opīone nec cū fide alia tñ et alia racōe·ſcīa enī cū opīone ſil' ee nō pt ſimpl'r ō eodem·q̄a de rōe ſcīe eſt q̄ id q̄d ſcit exiſtimet ee impoſſibile aliē ſe hre·de rōe aūt opīonis ē q̄ id q̄d eſt oppinatū exiſtimz p⁹le aliē ſe hre·ſz id q̄d fide tenet ꝑpt fidei ētutudinē exiſti; mat ecīa impoſſibile aliē ſe hre·ſz ea rōe nō pt ſil' idē ⁊ ſm idē eſſe ſcitū et creditū·q̄a ſcitū eſt uiſū et creditū ē nō uiſū ut dictū eſt

℟ Ad·vj·ſic ꝓcedī·vī q̄ credibilia nō ſit p ētos articlos diſtīguēda·eoꝝ enī oīm q̄ ī ſacra ſcīptura cōtinent eſt fides hnda·ſed illa nō poſſūt reduci ad aliquē ētū nūz ꝑpt ſui mīt tudiez·g̃ ſup fluū vī articlos fiḋi diſtinguē ℟ matial' diſ; tincco·cū ī infinitū fieri poſſit·eſt ab arte ꝑter; mittēda·ſz formal' racō obēti credibil' eſt vna·et indiuiſibil' ut ſ̄dictū ē·ſcz vitas ꝑma·⁊ ſm rōz formalē credibilia diſtingui nō pñt·g̃ ꝑtermit; tenda ē credibiliū materialis diſtinco p articlos ℟ ſiē a q̄buſd ō·articlus eſt indiuiſibil' veri tas ō deo artās nos ad credēdū ſed credē eſt volū; tariū·q̄a ſiē·aug⁹·diē·nll's credit niſi volens· g̃ vī q̄ incōueniēt diſtinguant credibilia p ar; ticulos ℟ Sed ō eſt q̄ ꝓpō·diē·articul⁹ eſt ꝓpcō diuīe vitatis tēdens ī ipam·ſz ꝓpcō diuīe vita; tis cōpetit nob ſm diſtinctōez q̄ndā·que enī ī deo vnū ſūt·ī nro intellectu mīt tiplicant·g̃ credibi; lia debēt p articlos diſtingui ℟ ñ dō·q̄ nomē articuli ex greco vī ee diuatū·de chiron enī ī greo q̄ ī latino articul⁹ dī significat q̄ndā coaptacōez aliq̄uꝝ pcīū diſtinctaꝝ·⁊ iō ptē corpis ſibi inui; cē coaptate dicūt mēbroꝝ articuli·⁊ ſil'r ī g̃matu; ca apō grecos dicūtur articuli q̄dā ptes oīōis co; aptate aliis dcōibus ad exprimēdū eaꝝ gen⁹·num ul' caſū·et ſil'r ī rethorica articuli dicūt q̄dā pcīū coaptacōes diē enī tulius ī ſo rethorice q̄ articls ō' cū ſingl'a vba intuall' diſtinguunt ceſa oīōe hoc modo acmōia·i·voce vultu aduſarios ꝑtruſti· vñ ⁊ ēdibilia fiḋi xp̄iāe dicūt p articlos diſtīgui inq̄zū ī quaſdā ptes diuidūtur hntes aliq̄z coap tacōz adinuicē· Eſt aūt obēm fidei aliq̄d nō viſū ēca diuīa·vt ſ̄dctm eſt et ideo ubi occurrit aliq̄d ſpāli rōe nō uiſū ibi eſt ſpalis articls·ubi aūt mīta b·eādē rōz ſūt cognita ul' nō cognita ibi nō ſūt articli diſtinguēdi· ſiē aliā difficultatē habz ad videndū q̄ deus ſit paſſus ⁊ aliā q̄ mortuus reſurrexit·⁊ iō diſtinguit articul⁹ reſurrecōis ab articlo paſſiōis·ſz q̄ ſit paſſus mortuus ⁊ ſe; pult⁹ vnā ⁊ eādē difficultatē hnt·ita q̄ vno ſuſ; cepto nō eſt difficile alia ſuſcipe·⁊ ꝑpt h⁹ onia hec ꝑtinēt ad vnū articulū ℟ Ad·j·g̃ dō·q̄ aliq̄ ſūt credibilia ō q̄bus eſt fides ſm ſe·aliqua vero ſūt

credibilia de quibus nō est fides ꝑm se. ꝫ solū in ordine ad alia. sic̄ ecīa ī alijs sc̄ijs q̄dā ꝓponūt ut ꝑse intēta. et q̄ō ad mānifestacōz alioꝝ q̄a nō fides p̄ncipaliť est de hijs q̄ uidēda spam⁹ ī pr̄ia. ꝑm ad hēb. xi. fides est sba sperāday rez. et idō p se ad fidem ptinēt illa q̄ directe nos ordināt ad uitā eť nā. sic̄ sūt tres psone oīnipoť. ōi. misteriū ic̄arnacōnis xp̄i et alia huīoi. et ꝑm ista distinguńť articuli fidei. quedā vero ꝓponūť in sac̄ sc̄ptura ut credēda. nō q̄si p̄ncipaliť intēta. sed ad p̄dictoꝝ mānifestacōz. sic̄ q⁹ abrahā hūit duos filios. q⁹ ad tactū ossiū hēlisei suscitatus est mortuus. et alia huiōi q̄ narrańť ī sac̄ sc̄ptura ī ordīe ad manifestacōz diuīe maiestatis. uł incarnacōis xp̄i. et ꝑm talia nō ōz articulos distinguē. ℟ ad. ij. dō. q⁹ racō formał obti fidei p̄t accipi dupliciť. vnō ex pte ip̄ius rei credite. et sic racō formał oīm credibiliū ē vna sc̄z vitas p̄ma. et ex hac pte articli nō distinguńť. aliō p̄t accipi racō formał credibiliū ex pte nr̄a. et sic racō formał credibił ē. ut non sit uisum. et ex hac parte articuli fidei distinguntur vt visū est. ℟ ad terciū dicendū. q⁹ illa distinctō dať ō articło magis ꝑm q̄ndā ethīologiā nois. put hē diuacōz latinā. q̄z ꝑm eius verā significacōz. ꝓut a ḡco diuať. vñ nō ē magni p̄dis p̄t tñ dici q⁹ licz ad credēdū nēcitate coactōis nłs arceť. tñ cū credē sit volūtariū. artať tñ nēcitate finis q̄a actēdētē ad deū ōz credē et sine fide impossibile est placē deo ut apo⁹ dic̄ hēb. xi.

℟ ad. vij. sic ꝓcedi. vł q⁹ articuli fidei nō creuerit ꝑm tp̄m successionē. q̄a ut apo⁹ dic̄ ad hēb. xi. fides ē suba spandaꝝ rez. ꝫ oīni tp̄e sūt eaē spanda. ḡ oīni tp̄e sūt eadē credēda. ℟ nō. ī scienciis humanit⁹ ordinatis p successiōz tp̄m augmētū factū est ꝑ defectū cognicōis ī p̄mis qui sc̄ēcias inuenerť. ut p⁹ p phm ī. ij. meth. ꝫ doctrina fidei nō est inuēta hūanit⁹. ꝫ ēdita a deo. dei enī donū est vt ō eph. ij. cū ḡ in deū nłs defec⁹ sc̄e cadat. vł q⁹ a p̄ncipio cognicō credibiliū fuit pfēa. et q⁹ nō creuit ꝑm successionē tp̄m. ℟ nō. opa gr̄e nō min⁹ ordinate ꝓcedit q̄z opacō naťe ꝫ nať sp̄ initiū sumit a pfēis ut boe⁹ dic̄ ī li. ō ꝟsolacōe ḡ ecīa uideť q⁹ opatio gr̄e a pfēis mitiū sūpserit ita q⁹ p̄mo illi q̄ ēdideŕt fidē pfēissime eā cognouerūt. ℟ nō. sic̄ p apł̄os ad nos fides xp̄i puenit. ita ecīa ī prior veł testamento p̄pores pfes ad p⁹fectiones deuēit cognicō fidei. ꝑm id deu. xxij. mē roga p̄fem tuū. et anūciabit tibi. ꝫ apł̄i pleniſſie fuerť instructi ō misteriis. acceperť enī sic̄ et tp̄e p̄us ita et ceēis habūdanc̄. ut dic̄ glo. sup id ro. vnj. nos ipi primicias sp̄s sc̄ti hn̄tes. ḡ uideť q⁹ cognicō credibiliū nō creuit p tp̄m successiōz. ℟ ꝫ ꝑ ē q⁹ ḡg⁹ dic̄. q⁹ ꝑ incremēta tp̄m cuit sc̄ia sc̄oꝝ patꝝ. et q̄ntō uiciniores aduētui saluatoris fūt tanto sac̄mēta salutis pleni⁹ p̄cepūt. ℟ ñ. dō. q⁹ ita se hē ī doctrina articli fidei. sic̄ p̄ncipia p se nota ī doctrina q̄ p rōez naťalē hēreť. ī q̄bꝫ p̄ncipijs ordo quis inueniť vt q̄dā ī alijs implicite ꝛtineāť sic̄ oīnia p̄ncipia reducūtur ad hec sic̄ ad p̄mū. ip⁹le est simł affirmare et negare. vt p⁹ q ꝑm ī mj. meth. et silr oīns articuli implicite ꝛtinent ī aliq̄bus p̄mis credibilibꝫ. sc̄z vt credať deus esse. et ꝓuidēcīā hr̄e ecīa hoīm salutē. ꝑm id ad hēb. xi accedētē ad deū ōz credē q̄a ē. et q⁹ inq̄rentibꝫ se remunerator sit. inee enī diuīo includunť oīa q̄ tp̄aliť a deo dispēsanť. ad hoīm salutē q̄ sūt uia ī bītudinē. et p hūc ecīa mod⁹ alioꝝ subsistēciū articloꝝ q̄dā ī alijs cōtinenť. sic̄ ī fine redēpcōis hūane implicite cōtineť et incarnacō xp̄i et eius passio. et oīnia huiōi. sic ḡ dō est. q⁹ q̄ntū ad sbam articloꝝ fidei nō est fēm eoꝝ augmētū p tp̄m successiōez. quia q̄ūq⁹ p⁹tiores crediderť cōtinebanť ī fide p̄decēciū p̄m. licz implicite. ꝫ q̄ntū ad explicacōem creuit nūs articloꝝ. q̄a q̄dā explicite cognita sūt a p⁹teriorib⁹ q̄ a ꝑioribꝫ nō cōgnoscebanť explicite. vñ dñs mopsi dic̄. exo. mj. ego sū deus abrahā. deus ysaac. ⁊ deus iacob. et nomē meū adonai. nō indicaui eis et dauid dic̄. sup senes intellexi. et ap⁹ dic̄ ad eph̄. nj. ī aliis gn̄acōibꝫ nō ē agnitū misteriū xp̄i. sic̄ nūc reuelatū ē sc̄is apł̄is eius et ꝓphetis. ℟ ad. j. ḡ dō. q⁹ sp fuerť eadē spāda apud hoīes a xp̄o q̄a tñ ad hec spāda hoīes non puenerūt nisi p xp̄m. q̄ntō a xp̄o fuerūt remociores ꝑm tp̄s. tāto a ꝟsecucōe spādoꝝ longinquiores. vñ apo⁹ dic̄ ad hēb. xi. iuxta fidē defūcti sūt oīnes isti nō acceptis repromissiōibꝫ ꝫ alonge eas respicientes. q̄ntō aūt aliq̄d a lōginq̄oribꝫ vid. tāto min⁹ distincte uideť. et idō bona spanda distincius cognouerunt q̄ fuerť ī aduētu xp̄i vicini. ℟ ad. ij. dō. q⁹ pfect⁹ cognicōis dupl'r ꝛtingit. vnō ex pte docentis q̄ in cognicōe pfīat. siue vn⁹. siue pl'es p tp̄m successionē et ista ē racō augmēti ī sc̄ijs p rōez hūanitus iuentis. alio ex pte addiscentis. sic̄ mgr qui nouit totā artē. nō stati a p̄n⁹ tradit eā disćpl'o q̄a cape nō posſ ꝫ paulati cōdescendēs eius capacitati. et hac rōe ꝓfeceŕt hoīes in cognicōe fidei per tp̄m successionē. vnde apo⁹ ad gal'. nj. ꝓpat statū vetis testamēti pueritie. ℟ ad. nj. dō. q⁹ ad geńacōnē naťalē due cause ꝓexiguntur sc̄z agens. et mā ꝑm ḡ ordinē cause agentis naťalit ꝓpius est q⁹ est pfeci⁹. et sic naťa pfectis sumit exordiū. q̄a imperfecta. nō ducunť ad pfeccōz. nisi p aliq̄ pfecta p̄existentia. ꝑm vero ordiem cause maťiał ꝓpius est q⁹ est impfecti⁹. et ꝑm h⁹ naťa ꝓcedit ab impfecto ad pfectū. ī mānifestacōe aūt fidei de⁹ est sic̄ agens. q̄ habz pfectam sc̄iam ab eterno. homo aūt est sic̄ mā recipiēs influxū dei agētis. et ideo oportuit q⁹ ab impfectis ad pfectam p̄decēt cognicō fidei ī hoīb⁹. et licz ī hoīb⁹ quidā se habuerť p mod⁹ cause agentis. q̄a fuerť fidei doctores. tñ mānifestacō sp̄s dať talibus ad vtilitatē oīnem. ut ō. i. ad cor. xij. et idō tantū dabať pribꝫ q̄ erant instit⁹tores fidei de cognicōe fidei q̄ntū oportebat p tp̄e illo ꝓp'o ēdi. ut nude. uel in figura. ℟ ad. mj. dō. q⁹ ultīa ꝟsumacō gr̄e facta ē p xp̄m vñ. et tp̄s eius ō tp̄s plenitudīs ad gal. mj. et idō illi q̄ fuerť ꝓpinq̄ores xp̄o. ut ante

sic̃ iohes baptista · ul' post sic̃ apli · pleni⁹ misteia fidei cognouerũt · qa ⁊ eca statũ hois h⁹ videm⁹ qp pfeccõ ẽ in iuuẽtute ⁊ tãto hẽ hõ pfeccõrez statũ · ul' ante ul' post q̃nto ẽ iuuentuti ꝑinquior

Ad · vnj · sic ꝑceõ · vi' qp incõuẽiẽt articli fidei enũenẽ · ea enĩ q̃ pñt rõe demstiua scire nõ ptinẽt ad fidẽ ut apli hoies sint credibilia sic̃ supdẽm est · sz deũ ee vnũ pt ee scitũ p demstracõz · vnde et phs h⁹ i · xij · meth · pbat ⁊ mlti alij phi ad hoc demstacões induxert · g̃ dcũ ee vnũ nõ dz poi vn⁹ articl's fidei ¶ Ad · ij · sic̃ de nccitate fidei ẽ qp credam⁹ deũ omipotẽtẽ · ita eciã qp credam⁹ eũ oia scientẽ ⁊ omĩbz puidẽtẽ ⁊ eca vtzqz hoz aliq errauerũt · debuit g̃ inẽ articl'os fidei fieri mencõ de sapia ⁊ puidẽcia dina sic̃ ⁊ d omipotẽcia ¶ Ad · iij · ead ẽ notitia pris ⁊ filij · bm id · io · xmj · qui vidz me vidz ⁊ prem · g̃ vn⁹ tm̃ articul⁹ dz ee de pre ⁊ filio et ead rõe de spu scõ ¶ Ad · iiij · psona pris nõ ẽ minor q̃ filij ⁊ sps sci · sz plures articuli ponũt circa psonã sps sci ⁊ sil'r eca psonã filij · g̃ plures articuli debẽt poi eca psonã pris ¶ Ad · v · sicuti psone pris et psõe sps sci aliqd appropiat · ita et psone filij bm diuitatẽ sz i articul' ponit aliqd opz appropiatũ pri scz opus creacõis · ⁊ sil'r aliqd opz appropiatũ spui scõ scz qp locutus ẽ p ꝑphas · g̃ eciã int articl'os fidei dz aliqd opz appropiari filio bm diuitatẽ ¶ Ad · vj · sacrm eukaristie hz spãlẽ difficultatẽ p mltis articul' · g̃ d ea debuit poi spãlis articul⁹ · nõ vi' g̃ qp articli sñt enũenẽ Sz in ꝺrũ ẽ auctoritas ecclie sic enũantis ¶ Ad · ñ dd · qp sicut dcm ẽ illa p se ptinẽt ad fidẽ q̃z uisiõe i uita eẽna pfruem ⁊ p q̃ ducem ad vitã eẽnã · duo aũt nb videda ꝑponũt scz occltũ diuitatis cui⁹ visiõe nos bẽos fac̃ ⁊ misũ hũanitatis xpi · p qd i gl'am filioz di accessũ hẽm⁹ ut d ad ro · v · vñ d io · xvij · hec ẽ uita eẽna ut cognoscãt te deũ verũ vinũ ⁊ quẽ misisti ihm xpm · et ideo ꝑma disticcõ credibiliũ ẽ qp q̃dã ptinẽt ad maiestatẽ diuitatis · q̃dã vero ptinẽt ad misteriũ hũanitatis xpi qp ẽ pietatis sac̃mẽtũ vt d · j · ad thi · mj · circa maiestatẽ aũt diuitatis ea credẽda nob ꝑponũtur · primo quid vnitas diuitatis ⁊ ad hoc ptinz p⁹ articl's · bo ẽnitas psonaz ⁊ de h⁹ sũt tres articuli bm tres psonas · ecio vero ꝑponũt nobis opa diuitatis ꝑpa q̃z pmũ ptinz ad ee nate et sic ꝑponit nob articl's creacõis · bm vero ptinz ad ee gre ⁊ sic ꝑponũt nob sb vno articlo omia ptinẽcia ad scitificacõz hũanã · eciũ vero ptinz ad ee gle ⁊ sic ponit nobis alius articulus de resurrecõne carnis ⁊ d vita eẽna · ⁊ ita sũt · vij · articli ad diuitatẽ ptinẽtes · sil'r eciã eca hũanitatẽ xpi ponũtur · vij · articuli q̃z p⁹ d incarnacõe siue d ꝺceptõe xpi · b⁹ d ntitate eius ex vgine · eius d passiõe ei⁹ et morte ⁊ sepulca · quart⁹ ẽ de descẽsu ad inferos qñt⁹ est d resurrecõe · sext⁹ de ascensiõe · septi⁹ de aduẽtu ad iudiciũ ⁊ sic in vniũso sũt · xmj · quid tñ distingũt · xij · articulos fidei · sex ptinẽtes ad diuitatẽ et sex ptinẽtes ad hũanitatẽ · tres enĩ articulos triũ psonaz ꝺphẽdũt sub vno, qa ead est cognicõ triũ psonaz · articulũ vero d ope gl'ificas cõis distingũt i duos scz in resurrecõz carnis ⁊ gl'az anie · sil'r articulũ cõcepcõis et ntitatis diuitatis · gũt i vnũ ¶ Ad · j · g̃ dd · qp ml'ta p fidẽ tenem⁹ de deo q̃ naĉali rõne inuestigare phi nõ potuerũt · puta eca puidenciã eius ⁊ oipotẽciã · ⁊ qp ipe sol⁹ sit colend⁹ q̃ onia cõtinenẽ sub articulo vnitatis dei ¶ Ad · ij · dd · qp ipm nomen diuitatis imptat puisiõz q̃dã ut i p'li⁹ dcm ẽ · potẽcia autẽ i hñtibus intellectũ nõ opaẽ nisi bm volũtatẽ et cognicõz · ⁊ ideo omipotẽcia dei includit qdamo oim sciam et puidẽciã · nõ enĩ possz oia q̃ vellet i istis inferiozibz agẽ · nisi ea cognoscẽt et coz puidẽciã hrẽr ¶ Ad · nj · dd · qp pris et filij et sps sci est vna cognicõ q̃ntũ ad vnitatem eẽncie q̃ ptinet ad pmũ articl'm · q̃ntũ vero ad disticcõz psonaz que est prelacõz origis qdamo i cognicõe pris includitur cogcõ filij · nõ enĩ eẽt pr si filiũ nõ hrẽt · q̃z nex⁹ est sps scts · et q̃ntũ ad h⁹ bñ moti sũt q posuerũt vnũ articulũ triũ psonaz · sz qa eca singl'as psonas sũt aliq̃ actẽdẽda eca q̃ cõtingit ee errorẽ q̃ntũ ad h d ẽbz psonis possũt poni tres articli arri⁹ enĩ ẽdidit prez oipotẽtẽ ⁊ eẽnũ · sz nõ ẽdidit filiũ coeq̃lẽ ⁊ osbalẽ pri · ⁊ ideo necm fuit apponẽ articl'm d psona filij ad h detmiandũ · ⁊ eaõ racõe d macedonũ ncce fuit ponẽ articl'm eciũ de psona sps scti ⁊ sil'r eciã cõcepcõ xpi ⁊ ntitas · et eciã resurrecõ et vita eẽna bm vnã rõz pñt ꝺphẽdi sub vno articulo inq̃ntũ ad vnũ ordinanẽ ⁊ bm aliã rõez pñt distingui inq̃ntũ seorsũ hñt spãles difficultates ¶ Ad · mj · dd · qp filio ⁊ spui scõ ꝺuenit mitti ad sci ficãdã creaturã eca qp pla credẽda occurrũt · ⁊ ido circa psonã filij ⁊ sps sci plures articuli mltipli canẽ · q̃z eca psonã pris · q̃ nũq̃z mittiẽ ut in pmo dcm ẽ ¶ Ad · v · dd · qp scificacõ creature p gr̃am ⁊ dsumacõ per gl'am fit eciã p donũ caritatis qd ap ꝑpaẽ spũi scõ · et p donũ sapie qd appropiatur filio ⁊ ideo vtrũq̃z opz ptinz et ad filiũ et ad sp̃m scm̃ p appropiatõz bm rões diũsas ¶ Ad · vj · dd · qp i sac̃mento eukaristie duo pñt ꝺsiderari · vnũ scz qp sac̃mẽtũ est et h hẽ eand rõz cũ alys effectibz gr̃e scificantis aliud est qp miraculose ibi corpz xpi cõtineẽ et sic cõcludiẽ cũ oipotẽcia · sic̃ et omia alia miracula que omipotẽcie attribuuntur

Ad nonũ sic ꝑceõ · vi' qp inouẽiẽt articli fidei i symbolo ponanẽ · sac̃ enĩ sẽpta est regl'a fidei cui nec addẽ nec subtrhẽ licz · dr enĩ deut · mj · nõ addetis ad vbũ qd uob loqr · neq̃z auferetis ab eo · g̃ illicitũ fuit aliud symbolũ dstituẽ q̃si rgl'az fidei p⁹ sacrã sẽpturã editã ¶ Ad · ij · sic̃ apo⁹ · dic̃ ad eph · nj · vna est fides · sz symbolũ ẽ ꝑfessio fidei · g̃ inouẽiẽt tradiẽ mltiplex symbolũ ¶ Ad · iij · ꝑfessio fidei q̃ in symbolo cõtineẽ ptiet ad omes fideles · sz nõ oibz fidelibz ouẽit credẽ in deũ sz solũ illi q̃ hñt fidẽ formatã · g̃ inouẽiẽt symbolũ fidei ẽdiẽ sub hac forma vboz credo in vnũ deũ ¶ Ad · descens⁹ ad inferos ẽ vn⁹ de articul' fidei · sic̃ s dictũ est · sz in symbolo p̃m nõ fit mencõ d descensu ad inferos g̃ vi' insufficiẽt collectũ ¶ Ad · sic̃ aug⁹ dicit exponens illud · io · xmj · creditis in deum et in me

credite · petro aut paulo credim⁹ · sed non dicimur credē nisi ideū · cū g̃ eccl'ia catholica sit pure ag̃s ercatū · vī qp inuoīcnē dicaī ī vnā sc̄am catholicā et ap'licā eccl'iam ¶ Ad · j · g̃ dō · qp vitas fidei ī saī sc̄ptura diffuse otineī · variis modis · ī quibusdā obscure ita qp ad elicienō fidei vitatē ex saī sc̄pta req̄rī longū studiū · exercitiū ad qđ nō pñt puēire oēs illi qbꝫ nc̄m ē ognoscē fidei veritatē · q̃z pleriq̃ alijs negocijs occupati studio uaccare nō possūt · ido fuit nc̄m · vt ex sñijs sacre sc̄pture aliquid mānifestū sūmarie colligenī · qp ponēī omīb⁹ ad credēdū · qp quiđ vero nō ē additū sacre sc̄pture · ſ pocius ex saī sc̄ptura assūptū ¶ Ad · ij · dō · qp in oñib⁹ symbol' · eaō fidei docēī vitas · ſ ibi ōz pl'm diligēcī⁹ instrui de fidei vitate ubi errores insurgūt ne fides simpliciū p hereticos corrūpaī et hec fuit causa ḡre nc̄e fuit edē pl'a symbola q̃ ī nll'o alio differūt · nisi qp ī vno plenius explicanī q̃ ī alio otinenī implicite b · qp exigebat hēticoꝝ īstātia ¶ Ad · nj · dō · qp ofessio fidei ēdī ī symbolo ag̃si ex psona tocius eccl'ie q̃ p fidē vnī fides aūt ecīe est fides formata · taī enī fides inuēī ī oīb⁹ illī q̃ sūt nūo · ī mito ō eccl'ia · ī ido ofessio fidei ī symbolo ēdī bm qp ouēt fidei formāte · ut eciā si qui fideles fidē formatā nō hñt · ad hāc formā ptingē studeāt ¶ Ad · mj · dō · qp ō descensu ad inferos nll's error erat exortus apud hereticos · et ideo nō fuit nc̄m aliq̃m explicatōz ēca h⁹ fieri · ap̄ h⁹ nō reiterī ī symbolo pīm · ſ supponiī tāq̃ p̄dēmīatū in symbolo ap'loꝝ · nō enī symbolū sequēs abolet p̄cedēs · ſ pocius id exponit ut dictū ē ¶ Ad · v · dō qp si dicaī ī sc̄aꝫ eccl'iā cathol' · ē h intelligēdū b · qp fides nr̄a r̄ferī ad sp̄m sc̄m q̃ sc̄tificat eccl'iam ut sit sens⁹ · credo ī sp̄m sc̄m sanctificantē eccl'iam ſ melius ē et bm oñiorē usū vt nō ponaī ibi · in · ſ simpl'r dicaī sc̄am ecclesiam catholicā sic eciā leo papa dic ¶ Ad · vj · dō · qp q̃a symbolū pīm ē declaratiuū symboli ap'loꝝ · et eciā fuit cōditū fide iā mānifestā et ecīa pacē hñte ap̄ h⁹ publice ī missa cantaī symbolū autē ap'loꝝ qp tp̄e psecucōis editū fuit · fide nōdū publicata occulte ō ī pma et ī opletorio · q̃si ō tenebras erroꝝ p̄itoꝝ · futuroꝝ

Ad · x · sic p̄ceō · vī qp nō ptineat ad sūmū pōtificē fidei symbolū ordīare · noua enī edicō symboli nc̄ia ē ap̄ explicacōez articuloꝝ fidei sic dictū ē · ſ ī vet̄ testamēto articuli fidei magis ac magis explicabanī bm tp̄m successionē ap̄ h⁹ qp vitas fidei magis manifestabaī ꝑ · maiorē ap̄inquitatē ad xp̄m vt s dictū est · cessante g̃ tali cā ī noua lege nō ōz fieri maior ac maior explicacō articuloꝝ fidei · g̃ nō vī ad auctoritatē sūmi pōtificis ptinē noua symboli edicō ¶ Ad · ij · dō qp est sub anathemate inēdictū ab vl'i eccl'ia nō sb̄ese p̄tati alicui⁹ hoīs · ſ noua symboli edicō inēdcta est sb̄ anathemate auctoritate ul'is eccl'ie · s enī ī gestis p̄me ephesiue synodi · qp plecto synodo uicene synodi decreuit sc̄a synodꝫ aliā fidē nll'i licē p̄ferre ul' oscēbē ul' oponē p̄ter diffinitū a sc̄tis pribꝫ qui in uicena cō gregati sūt cū spū scō · ī subdiī anathematis pena · ī idē eciā reitaī ī gestis calcedonē sis synodi · g̃ vī qp nō ptīeat ad auctoritatē sūmi pōtificis noua edicō symboli ¶ Athanasi⁹ nō fuit sūm⁹ pōtifex · ſ alexādri⁹ pr̄iarcha · ī tñ symbolū cōstituit qp ī eccl'ia cātaī · g̃ nō magis videī ptinē edicō symboli ad sūmū pōtificē q̃ ad alios ¶ Sz ō est qp edicō symboli fcā ē ī synodo geñali · sed huīoi synod⁹ auc̄tate solius sūmi pōtificis p̄ cōgregari ut habeī ī dēctis · d · xvij · g̃ edicō symboli ad auctoritatē sūmi pōtificis ptinet ¶ Rñ dō · qp sic s dictū ē noua edicō simboli nc̄ia est ad uitandō insurgētes errores ad illius g̃ auctoritatem ptinz edicō symboli ad cui⁹ auctoritatē ptinz snialiē dēmīare ea q̃ sūt fidei ut ab oñib⁹ ī ocussa fide teneanī · h⁹ aūt ptinz ad autoritatē sūmi pōtificis ad quē maiores et difficiliores eccl'ie q̃ones referunī ut d ī decretis · d · xlij · vñ · ī dñs luc xxij petro dixit quē sūmū pōtificē constituit ego p te rogaui petre ut nō deficiat fides tua et tu aliq̃n cōuersus confirma frēs tuos · ī hui⁹ rō ē · q̃a vna fides ōz ee tocius eccl'ie bm i⁹ · j · ad cor · j · idipm dicatis oēs · ī nō sint ī uobis scismata · qp buari nō possꝫ nisi q̃stio fidei ō fide exorta dēmīareī p eū q̃ totī ecē p̄est · ut sic ei⁹ sētēcia a tota ecīa firmit̄ teneatur · ī ido ad solā auctoritatē sūmi pōtificis ptīet noua edicō symboli · sic · ī oīa alia q̃ ptinēt ad totā ecīaz · ut ogregare synodū gn̄alē · ī alia huīoi ¶ Ad · j · g̃ dō · qp ī doctina xp̄i et ap'loꝝ vitas fidei est sfñē explicata · ſ q̃a pūsi hoīes ap'licā doctrinā et cētas doctinas et sc̄pas pūtūt ad sui ip̄oꝝ p̄dicōnez · sic s · ij · pe · ul' · ido nc̄ia ē tp̄ib⁹ p̄cedētib⁹ explicatō fidei cōtra insurgētes errores ¶ Ad · ij · dō qp phibi⁹ · ī snīa sinodi se extēdit ad puatas psonas q̃z nō ē detiare de fide · nō enī p huius snīam synodi gn̄al' · ablata ē potas seq̃nti synodo nouā edicōz symboli facē · nō quiō aliā fidē cōtinētē · sed eanō magis expositā · sic enī q̃libz synod⁹ obbuauit · ut seq̃ns synod⁹ aliq̃d exponēt sup̄ id qđ p̄cedens synod⁹ exposuerat ap̄ nc̄atē ad cui⁹ hēsis insurgētis · vñ ptīet ad sūmū pōtificē cui⁹ auc̄tate synod⁹ cōgregaī · ī eius snīa ofirmaī ¶ Ad · nj · dō qp athanasi⁹ nō cōposuit manifestacōz fidei p mod symboli · ſ magis p mod cuiusdā doctine ut ex ip̄o modo loq̃ndi appet · ſ q̃a integrā fidei vitatē · et⁹

doctna breuit cõtinebat auctate sũmi põtificis est recepta · ut quasi regula fidei habeatur

Deinde ꝺ fiꝺandũ est de actu fidei · et p° de actu intiori · scõo de actu extiori · cca · j · gr̃unt · x · Prio quid sit credẽ qꝫ ẽ act° intior fidei Scõo qꝫt modis dicat̃ Tercio vtz credẽ aliqꝺ supꝫ rõem nat̃alẽ sit necẽm ad salutẽ Quarto vtz credẽ ea ad q̃ rõ nat̃al' pueire pt sit necẽm Quto vtz sit necẽm ad salutẽ credẽ aliq̃ explicite Sexto vtz ad credẽdũ explicite oẽs eccl'iẽ teneant̃ Septio vtz hre fidẽ explicitã ꝺ xpo sp sit necẽm ad salutẽ Octauo vtz credẽ tnitatẽ explicite sit de necate salutis Nono vtz act° fidei sit meritorius Decimo vtz rõ bũana diminuat meritũ fidei

Ad · j · sic pceꝺ · vl qꝫ credẽ nõ sit cũ assencõne cogitare · cogitacõ enĩ iportat q̃ndã inqsicõz ꝺ enĩ cogitare q̃si simꝫ coagitare · sz damasce° dic̃ l · mj · li° · qꝫ fides est nõ inqsit° ꝺsb° · g̃ cogitare nõ ptinz ad actũ fidei Ad · fides in rõe ponit̃ ut infra dicet̃ · sz cogitare est act° cogitatiue potẽcie q̃ ptinet ad ptẽ sensitiuã · ut ĩ p°dcm est · g̃ cogitacõ ad fidẽ nõ ptinz Ad · credẽ ẽ act° intellectus ꝺa ei° obiectũ est vm · sz assentire nõ vl' ee actus intellectus · sz volũtatis · sic ecia ꝺsentire ut ꝺdcm est · g̃ credẽ nõ est cũ assencõe cogitare In oriũ ẽ qꝫ au° sic diffinit credẽ ĩ li · ꝺ pdest · scõoz Rñ ꝺ qꝫ cogitare ẽplr sumi pt · vno° omũit̃ ꝓ q̃libz actuali ꝺsideracõe intellect° · sic̃ aug° dic̃ ĩ · xm j · de tni · hri nũc dico intelligẽcia q̃z intelligi° cogitãtes · alio° ꝺ cogitare magis ꝓpe ꝺsideacio intellect° q̃ est cũ quadã inqsicõe anteq̃z pueiat̃ ad pfeccõz intellect° ꝓ ctitudinẽ inqsicõis · ꝟ bm h° aug° dic̃ xv° · de tnit̃ · qꝫ dei fili° nõ cogitacõ ꝺ · sz vbũ dei ꝺ cogitacõ aũt quippe nr̃a pueniẽs ad id qꝺ scimus atqz inde formata vbũ nr̃m vm est · ꝟ ideo vbũ ꝺi sine cogitacõe ꝺz intelligi · nõ aliqꝺ hns formable qꝫ possit ee informe · ꝟ bm h° cogitacõ ꝓpe ꝺ mot° animi deliberãtis nõdũ pfũ ꝓ plenã visionẽ vitatis · sz ꝺa tal' mot° pt ee · ul' ani delibantis circa intẽcões vles qꝫ ptinz ad intellectiuã ptẽ · ul' ẽca intẽcões ptical'es qꝫ ptiet ad ptẽ sẽsitiuã ideo cogitare scõo modo sumit̃ ꝓ actu intellect° deliberãtis · tercio ꝓ actu vtutis cogitatiue · si g̃ cogitare sumat̃ omũit̃ bm pmũ modũ · sic h° qꝫ ꝺ cũ assensione cogitare nõ dic̃ totã rõz eius qꝫ est credere · nã ꝓ hũc modꝺ ecia q̃ cõsideat ea q̃ scit ul' intelligit cũ assencõe cogitat · si vero sumat̃ cogitare scõo sic in h° intelligit̃ tota rõ huius act° q̃ ẽ credẽ · actuũ duoz ad intellectũ prinenciũ qꝺã hñt firmã assencõz absqz tali cogitacõe · sic̃ cũ aliqs cõsiderat ea q̃ scit · ul' intelligit · talis enĩ cõsideacõ ia est formata · quidã vero act° intellect° hñt quiꝺ cogitacõez informẽ absqz firma assẽsione · siue ĩ neutrã ptẽ declinẽt · sic̃ accidit ꝺubitãti · siue in vnã ptẽ magis declinẽt · sz tenenẽ aliq̃ leui signo · sic̃ accidit suspicãti · siue vni pti adhẽat · tn̄ cũ formidine alteri° · qꝫ accidit oppinãti · sz act° iste q̃ ẽ credẽ hẽ firmã adhesionẽ ad vnã ptẽ in q̃ ꝺnẽit credẽs cũ scẽte · ꝟ intelligẽte · ꝟ tñ ea° cogcio nõ est pfecta ꝓ maximã visionẽ ĩ quo ꝺuẽit cũ ꝺubitãte suspicãte et oppinãte · et sic ꝓpm ẽ credẽtis ut cũ assu cogitet et ꝓpe h° distinguit̃ iste actus qui ẽ credẽ ab oĩbꝫ actibꝫ intellectus qui sũt ẽca vm ul' fm Ad · j · g̃ ꝺo · qꝫ fides nõ hẽ inqsicõez rõis nat̃al' demõstrãtis id qꝺ creꝺ · hẽ tñ inqsicõz q̃ndã eoz ꝓ que inducit̃ hõ ad credẽdũ · puta · ꝺa sũt ꝺca a deo et miracul' ꝺfirmata Ad · ij · ꝺo · qꝫ cogitare nõ sumit̃ hic ꝓut est act° cogitatiue vtutis · sed ꝓut ptinz ad intellectũ ut dictũ est Ad · nj · d · qꝫ intellect° credẽtis determinat̃ ad vnũ nõ ꝓ rõez · sz per volũtatẽ ꝟ ideo assens° hic accipit̃ ꝓ actu intellect° bm qꝫ a volũtate determinatur ad vnum

Ad · ij · sic pceꝺ · vl qꝫ inconueniẽ distinguat̃ actus fidei · ꝓ h° qꝫ est credẽ deo · credẽ deũ et credẽ ĩ deũ · vnius enĩ hitus vn° ẽ actus · sz fides est vn° hit° cũ sit vna vtus · g̃ inconueniẽ ponũt̃ plures actus fidei Ad · id qꝫ est omũe oĩ actui fidei nõ ꝺz poni ut ptical'is act° fidei · sz credẽ deo inueniẽ oñit̃ in q̃libet actu fidei · ꝺa fides innitit̃ ꝓme vitati · g̃ vl' qꝫ inueniẽ distinguat̃ a q̃busdã alijs actibꝫ fiꝺi Ad · id qꝺ ꝺuenit ecia nõ fidelibꝫ nõ pt poni fidei act° · sz credẽ deũ ee ꝺuẽit ecia in fidelibꝫ · g̃ nõ ꝺz poni inẽ act° fidei Ad · moueri ĩ finẽ ptinet ad volũtatẽ cui° obiectũ est bonũ et finis · sz credẽ nõ est act° volũtatis · sz intellectus g̃ nõ debz poni dña vna ei° qꝫ est credẽ in deũ qꝺ importat motũ in finẽ Sed ꝺ est qꝫ aug° · hanc distinccõz ponit in li · de verbis dñi et sup iobem Rñ ꝺo · qꝫ act° cuiuslibz potẽcie ul' hitus accipitur scõm ordinem potencie ul' habitus ad suũ obiectũ · obiectũ aũt fidei potest ẽpliciter ꝺsideari cũ enĩ credẽ ad intellectũ ptineat ꝓut est a volũtate motus ad assẽciendũ ut dictũ ẽ · pt obiectũ fidei accipi ul' ex pte ipsi° intellectus · ul' ex pte volũtatis intellectũ mouẽtis · siquidẽ ex pte itellect° sic ĩ subiecto fidei duo pñt ꝺsideari sic̃ ꝺdcm est q̃z vnũ ẽ mãle obiectũ fidei · et sic ponit̃ act° fidei credẽ deo · ꝺa sic̃ ꝺdictũ est nichil ꝓpit̃ nob ad credẽdũ · nisi bm qꝺ ad deũ ptinz · aliud aũt est formal' ratio obi qꝫ ẽ sic̃ mediũ ꝓpe qꝺ tali credibili assentiẽ · et sic ponit̃ act° fidei credẽ deũ ꝺa sic̃ ꝺdcm ẽ formale obiectũ fidei est vitas ꝓma cui inhẽt homo · ut ꝓpe eã creditis assenciat · si vero ꝺsideẽ tercio° obiectũ fidei bm qꝫ ẽ intellect° mot° a volũtate sic ponit̃ act° fidei credẽ in deũ · vitas enĩ ꝓma ad volũtatẽ referẽ bm qꝫ hẽ racõz finis Ad · j · g̃ ꝺo · qꝫ ꝓ ista ꝺa nõ designanẽ diuersi actus fidei · sz vn° et idẽ act° hns diuersã relacõz ad fidei obiectũ · ꝟ ꝓ h° pz rñsio ad bm Ad · nj · ꝺo · qꝫ credẽ ĩ deũ nõ ꝺuẽit infidelibꝫ sub ea rõe q̃ ponit̃ actus fidei · nõ enĩ credũt deũ ee sb hijs cõdicõibꝫ quas fides determinat · ꝟ ideo nec vere deũ credũt · ꝺa ut phs dic̃ · ix · meth̃ · ĩ simplicibꝫ defect° cogcõis est solũ in nõ attingendo totaliter Ad · mj · ꝺo · qꝫ sic̃ ꝺdictũ est qꝫ voluntas mouet intellectũ et alias vires anime in finem · ꝟ secundũ hoc ponit̃

actus fidei credere in deum

Ad.nj.sic ꝓcedꝫ.vl̃ qꝫ credere nō sit necc̃m ad salutē.ad salutē enī et pfectōz cuiuslibz rei ea sufficē vidēt̃ q̄ ouīūt ei ꝟm suā naťaz.sz ea q̄ sūt fidei excedūt naťalē hoīs racōz cū sint nō apparēcia.ut s̄dc̃m ē.g credē nō vl̃ necc̃m esse ad salutē ¶ Ꝑiculose hō assentit illis in q̄bz nō pt̃ udicare vtz id qꝫ ei ꝓponiť sit vm̃ ul̃ flm.ꝟm id iob.xij.nōne auris v̄ba diiudicat.sz tale iudiciū homo hr̃e nō pt̃ in hijs q̄ sūt fidei q̄re hō nō pt̃ ea restituē in pn̄cipia ꝑma p q̄ de omnibus iudicamus ergo periculosum est talibus fidē adhibere credē g nō est necc̃m ad salutē ¶ Ꝑsalus hoīs in deo ꝟsistit.ꝟm id ps.salus aūt iustoz a dño.sz in uisibilia dei p ea q̄ facta sūt intellecta ꝟspiciunť sempiťna q̄ ⁊tus eius ⁊ dinitas.ut ō.ro.j.que aūt ꝟspiciunť intellectu nō credūť.g nō ē necc̃m ad salutē ut homo aliq̄ credat ¶ Sz ō est qꝫ ō hēb.x.sine fide impossibile ē placē deo ¶ Rn̄ dō qꝫ inomn̄ibz naťis ordiatis inueniť.qꝫ ad pfectōz naťe inferioris duo occurrūt.vnū quiō qꝫ est ꝟm ꝓꝑm motū aliud autē qꝫ ē ꝟm motū superioris naťe sic̃ aqua ꝟm motū ꝓꝑm moueť ad centrū.ꝟm autē motū lune moueť ećа cētz.ꝟm fluxū ⁊ r̄fluxū.sil̃r ecia orbes planetaz mouenť ꝓꝑijs motibus ab occidēte ī oriēte.motu aūt ꝓꝑiorib ab oriēte in occidentē.sola aūt naťa rōnal̃ creata hr̃ inmediatū ordinē ad deū.ꝺa ceťe creaťe nō attingūt ad aliq̄d vl̃e.sed solū ad aliq̄d ꝑticulare ꝑticipantes dinā bonitatē.ul̃ ī eēndo tm̃.sic̃ inaīata.ul̃ ecia in viuendo et cognoscēdo singularia sic̃ plante ⁊ anīalia.naťa aūt rōnal̃ inq̄ntū cognoscit vl̃em boni et entis racōz hr̃ immediatū ordinē ad vl̃em eēndi pn̄cipiū.pfectō g racōnal̃ creaťe non solū ꝟsistit ī eo qꝫ ei competit ꝟm suā naťaz.sed in eo ecia qꝫ ei attribuiť ex quaō supnaťali pfectōe dine bonitatis.vñ et s̄dictū ē qꝫ vltia br̃itudo hoīs ꝟsistit ī quaō supnaťali dei visione ad q̄m quidē visionē hō ꝑtingē nō pt̃ nisi p modū addiscentis a deo doctore.ꝟm id.io.vj.oīs q̄ audit a pt̃re et didicit venit ad me.huiō autē discipline fit homo ꝑticeps nō statim sed successiue ꝟm modū sue naťe oīs autē taľ addiscēs ōz qꝫ credat ad hoc qꝫ ad pfectā scia pueniat.sic̃ ecia phs dic̃ qꝫ ōz addiscēntem credē.vñ ad hoc qꝫ homo puēiat ad pfectā visionē br̃itudis ꝓexigiť qꝫ credat deo tanq̄z discipl̃ mḡro docēti ¶ Ad.j.g dō.qꝫ ꝺa naī hoīs dependet a superiori naī.ad eius pfectōz nō sufficit cognitio naťaľ sz req̄riť q̄dā supnaťaľ ut s̄dc̃m ē ¶ Ad.ij dō.qꝫ sic̃ homo per naťale lumē intellect⁹ assentit pn̄cipijs.ita hō ⁊tuos⁹ p hītū fidei hr̃ rectū iudiciū.de hijs q̄ ouēiūt illi ⁊tuti ⁊ hoc modo ecia ꝑlumen fidei dinit⁹ infusū homi.homo assentit hijs q̄ sūt fidei.nō aūt ōrius nichil ꝑiculi ul̃ dāpnacōis inest hijs q̄ sūt in xp̄o ihū ab ipso illuīati p fidem ¶ Ad.nj.dō.qꝫ inuisibilia dei alcōri modo q̄ntū ad plura ꝑcipit fides q̄z racō naťaľ ex creaturis in deū ꝓcedens.vnde ō ecc̄.nj.pluruma supl̃ sensū hoīs ostensa sūt tibi

Ad.mj.sic ꝓcedꝫ.vl̃ qꝫ ea que racōne naťali ꝓbari pn̄t.nō sit necc̃m credere.in opibus enī ōi nichil supfluū inueniť mlt⁹ tomi⁹ q̄z ī opibz nature sz ad id qꝫ ꝑ vnū pt̃ fieri supflue apponiť aliud.g ea q̄ ꝑ naťalē racōz cognosci pn̄t supfluum eēt ꝑ fidē accipe ¶ Ꝑea necc̃e est credē ō quibz est fides.sz nō est de eoō scia et fides.ut s̄hītū est cū g scia sit de oīnibz illꝰ q̄ naťali racōe cognosci pn̄t.vl̃ qꝫ nō ōz credē ea q̄ ꝑ naťalē rōez ꝓbantur ¶ Ꝑomia scibilia videnť ee vnius racōis.si g quedā eoz ꝓponunť hoīni ut credēda pari racōne oīa huīoi necc̃e eēt credē hoc aūt est flm.nō g ea q̄ ꝑ naťalē rōem cognosci pn̄t necc̃e ē credē ¶ Sed ō est ꝺa necc̃e ē deū credere ee vnū et incorporeū que naťali racōe a phs ꝓbanť ¶ Rn̄ dō.qꝫ necc̃m ē hoīni accipe ꝑ modū fidei nō solū eaq̄ sūt supr̄ rōz sz ecia ea q̄ ꝑ racōz cognosci possūt.⁊ hoc ꝓpter tria ꝑ quiō ut ciuis homo ad vitatis dine cognicōez puēiat.scia enī ad quā ptīet ꝓbare deū ee ⁊ alia huīoi ō deo.vltio hoīb addiscenda ꝓponiť ꝑsuppositis mlt⁹ alijs scib⁹ ⁊ sic nō nisi p⁹ multū tps vite sue homo ad dei cognicōez puēiret.ꝺo ut cognicō dei sit oīoz.mlti enī in studio scie ꝓficē nō pn̄t.ul̃ ꝓꝑ hebetudinē ingenij.ul̃ ꝓpter alias occupacōes et necates tal̃is vite.ul̃ ecia ꝓꝑ torporem addiscendi qui oīno a dei cognicōe fraudarent.nisi ꝓponēnť eis diuīa ꝑ modū fidei.terciō ꝓꝑ ętitudinē.rō enī hūana in reb⁹ diuīs ē mlt̄ defficiens cuius signū est.ꝺa phi de reb⁹ hūanis naťali inuestigacōe pscrutātes ī mlt̄is errauńt et sibiipis ōria senserūt.ut g esset indubitata ⁊ ęta cognicō apud hoīes de deo.optuit.qꝫ diuīa eis ꝑ moꝺ fidei tradēnť q̄si a deo dc̃a qui mentiri nō pt̃ ¶ Ad.j.g dō.qꝫ inuestigacio naťaľ rōis non sufficit hūano gn̄i ad cognicōz diuīoz.ecia q̄ racōne oīndi pn̄t.⁊ ideo nō est supfluū ut talia credanť ¶ Ad.ij.d.qꝫ de eodē nō pt̃ esse scia et fides apud eund.sed id qꝫ est ab vno scitū pt̃ ee ab alio creditū ut s̄dictū ē ¶ Ad.nj.dō.qꝫ si oīa scibilia ꝺueniāt ī racōe scie.nō tn̄ ꝺueniāt ī hoc qꝫ eq̄liter ordinēt.ad br̃itudinē.⁊ ideo nō equalit̄ oīa ꝓponunť ut credenda

Ad.v.sic ꝓcedꝫ.vl̃ qꝫ nō teneať homo ad credendū aliq̄d explicite.null⁹ enī teneť ad id qꝫ nō est ī eius ptāte sz credē aq̄d explicite nō est ī hoīs ptāte.ō enī ro.x.quō credūť in illū quem nō audierūt.quō audiēt sine ꝑdicacōe.quō autē ꝑdicabūť nisi mittanť.g credē aliq̄d explicite hō nō teneť ¶ Ꝑsic ꝑ fidē ordiamur ī deū.ita ecia ꝑ caritatē sz ad ꝺuand ꝓcepta caritatis homo nō teneť.sz sufficit sola ꝓparacō animi.sic̃ pz in illo ꝓcepto dñi qꝺ poniť matħ.v.si qs ꝑcusserit te ī vna maxilla.ꝑbe ei et aliā ⁊ in alijs q̄onibus ut aug⁹ exponit ī li⁰ de ꝟmōe dñi in mōte.g etiam nō teneť homo explicite aliq̄d credē.sed sufficit qꝫ hēat animū patū ad credendū ea q̄ a deo ꝓponūť ¶ Ꝑbonū fidei in quaō obediēcia ꝟsistit.ꝟm id ro.j.ad obediens fidei ī oīnib⁹ gētib⁹.sz ad ⁊tutē obediēcie nō requiriť.qꝫ hō aliq̄ determinata ꝓcepta

obseruet sed sufficit·qꝫ habeat ꝓmptū animū ad
credēdū ꝟm id·ps·patus sū ⁊ nō sū turbatus ut
custodiā mādata tua·g vī qꝫ eciā ad fidē sufficiat
at qꝫ homo hēat ꝓmptū aīm ad credēdum ea q̄ ei
diuitus ꝓponi pñt absq; h qꝫ explicite aliq̄d cre-
dat ℣ sz ꝺ̄ ē qꝫ ꝺ ad heb·xj·accedētem ad deū opz
credē q̄a est ⁊ qꝫ inq̄rētibꝫ se remuñator ē ℟ ñ
ꝺ̄·qꝫ ꝑcepta legis·q̄ homo tenet implere danē de
actibus vtutū q̄ sūt via puēiendi ad salutē·acē
aūt vtutis sic sup dcm ē sumit ꝟm hītudiez hīe
ad obm·sz in obiecto cuiuslibz vtutis duo possūt
ꝯsiderari sez id qꝺ est ꝓpe et per se obiectū vtutis
qꝫ nccm ē in omni actu vtutis·⁊ iām id qꝺ ē per
accns siue oñt se hꝫ ad ꝓpam rōem obiecti·sic ad
obm fortitudis ꝓpe et p se ptinz sustinere picula
mortis ⁊ aggꝺi hostes cū piculo ꝓpt bonū·sz qꝫ hō
armetur ul ense pcuciat in bello instō·aut aliq̄d
huiōi faciat reducit quiꝺ ad obiectū fortitudis·
sed p accns dcmiacꝺ g vtuosi actus ad ꝓpm ⁊ p se
obiectū vtutis est sb nctate ꝑcepti·sic et ipe vir-
tutis actus·sz dcmlacꝺ actus vtuosi ad ea q̄ acci-
dentaliē·ul scꝺario se hñt ad ꝓpm ⁊ p se vtutis
obiectū·nō cadūt sub nctate ꝑcepti nisi ꝓ loco et
tpe·ꝺ̄ est g qꝫ fidei obiectū p se ē id p qꝺ hō btūs
efficit ut sup dcm ē·p accns aūt a scꝺario se hñt
ad obiectū vtutis omīa q̄ in sac sc̄ptura diuitus
tradita cōtinent·sic qꝫ abrahā huīt duos filios·
qꝫ dauid fuit filius ysai·⁊ alia huiōi·ntū g ad
ꝓma credibilia q̄ sūt articuli fꝺei tenet homo ex-
plicite credē sic et tenet hīe fidē ntū aūt ad alia
credibilia·nō tenet homo explicite credē·sed solū
implicite·ul in ꝓpacōe anī·inq̄tū patus ē credē
quiꝺq̄ diuīa sc̄ptura cōtinz·sz tūc solū huiōi te-
netur explicite credē·qñ h ei ostitit in doctna fꝺei
cōtineri ℣ d·j·g ꝺ̄·qꝫ si in poīate hois cē dicat
aliq̄d exclusō auxilio gīe·sic ad mlta tenet hō ad
que nō pt sine gīa repante·sic ad diligendū deū et
pximū·et sil ad credendū articulos fidei·sz tm hoc
pt homo cū auxilio gīe·qꝫ quiꝺ auxiliū q̄busc̄q;
diuinit datur misericordie dat·quibus aūt nō
dat ex iustitia nō dat ī penā ꝓcedētis pcti ⁊ salt
originalis pcti·ut aug ꝺ̄ in li ꝺ correctōe ⁊ gīa
℣ d·ij·ꝺ̄·qꝫ homo tenet ad dcmiate diligendū
ea diligibilia que sūt ꝓpe ⁊ p se caritatis obiecta
sez deus ⁊ pximus·sz obiectō ꝓcedit de ill ꝑceptis
caritatis·que ñsi oñt ptinēt ad obiectū caritatis
℣ d·nj·ꝺ̄·qꝫ vtus obediēcie ꝓprie in volūtate
cōsistit·et ideo ad actū obedie sufficit ꝓmptitudo
volūtatis subiecta ꝑcipiēti q̄ ē ꝓpe et p se obiectm
obedie·sz h ꝑceptū ul id p acens ul oñt se hñt ad
ꝓpm et p se obiectū obediēcie

Ad·vj·sic ꝓceꝺ vī qꝫ equalit oīs tenent ad
hñdū fidē explicitā ad ea enī q̄ sūt de nctate
salutis oīs tenent·sic pz de ꝑceptis caritatis·sed
explicatō credendoꝝ ē de nctate salutis ut dictū ē
g oīs eqlit tenent ad explicite credēdū ℣ nll's
debz examiari ꝺ eo qꝫ explicite credē nō tenetur sz
qñz simplices examinant de mīmis articul fꝺei·
g oīs tenent explicite oīa credē ℣ ·si mīores
nō tenent hꝫ fidē explicitā·sz solū implicitā; ꝺ̄
qꝫ habeant fidem implicitā in fide qꝫ maiorū·sed
hoc videtur piculosū·quia posset contingē qꝫ illi
maiores errarēt·g vī qꝫ mīores eciā debeant hꝫ
fidē explicitā·sic g oēs equalit tenent ad expli-
cite credendū ℣ sz ꝺ̄ est qꝫ ꝺ iob·j·qꝫ boues arabāt
et asine pascebant iuxta eos·q̄a videlicet mīores
qui signant ꝑ asinos debēt in credendis adherere
maioribus q̄ ꝑ boues signant·ut ggꝫ·exponit in
ij·moral ℟ ñ·ꝺ̄·qꝫ explicatio credendoꝝ fit p
reuelatōz dīnā credibilia enī nāliē rōz excedūt
reuelaē aūt dīna ordine quoꝺ ad inferiores pueīt
ꝑ supiores·sic ad hoīes ꝑ angelos et ad inferiores
angelos ꝑ supiores·ut pz ꝑ ꝺponi·ī ceī ierarchia
et idō pari rōne explicatio fidei optz qꝫ pueīat ad
inferiores hoīes ꝑ maiores·⁊ ideo sic supiores an-
geli q̄ inferiores illumīant hñt plenioē noticiā ꝺ
rbz diuīs q̄z inferiores ut dic ꝺpo ·xiij·ca·ce·ie·
ita eciā maiores hoīes ad quos ptīet alios erudie
tenent hꝫe plenioē noticiā de credendis ⁊ magis
explicite credē ℣ d·j·g ꝺ̄·qꝫ explicatō credēdoꝝ
nō equalit q̄ntū ad oīs ē de nctate salutis·quia
plura tenent explicite credē maiores q̄ hñt offici-
um alios inseruendi q̄z alij ℣ d·ij·ꝺ̄·qꝫ simpli-
cites nō sūt exaīandi de subtilitatibꝫ fidei nisi qñ
habet suspicō qꝫ sint ab hēticis deprauati·q̄ ī hys
que ad subtilitatē fidei ptinēt·solent fidē simpli-
cīū deprauare·si tm inuenīt nō ptinacit pūse
docīne adherē si ī talibꝫ ex simplicitate deficiant
nō eis imputat ℣ d·nj·ꝺ̄·qꝫ mīores nō habēt
fidē implicitam ī fide maioꝝ·nisi q̄tenꝰ maiores
adhēnt docīne dine·vñ et apo ꝺic·j·ad cor·mj·
imitatores mei estote sic ⁊ ego xpi·vñ humana
cognicō nō fit regula fidei·sz vitas diuīa·a qua
si aliqui maioꝝ defficiāt·nō pīudicat fidei simpli-
ciū q̄ eos rectā fidē hꝫe credūt·nisi ptinacit eoꝝ
erroribꝫ ī pticulari adhēant sīt ulis eccīe fidē que
nō pt defficē dño dicente·luc·xxij·ego ꝓ te roga-
ui petre ut nō deficiat fides tua

Ad·vij·sic ꝓceꝺ vī qꝫ credē explicite misciū
xpi nō sit de nctate salutis apud oīes·nō
tenet homo explicite credē ea q̄ angeli ignorant·
quia explicatō fidei fit p reuelatōz dīnā q̄ puenit
ad hoīes mediantibꝫ angelis ut dictū ē·sz eciā an-
geli misteriū incarnatōis ignorauerūt·vñ q̄rebāt
in ps·quis ē ist rex glie·⁊ ysa·mj·quis est ist
qui venit ꝺ edon· ut ꝺpo ·exponit vij·ca·ꝺe·ce·
ie·g ad credendū explicite mister ū incarnatōnis
hoīes nō tenebant ℣ ·ostat bm iohem baptistā
de maioribus fuisse·⁊ ꝓpinquissimū xpo de q̄ dñs
dic matth·xi·inter natos mulierū nll's maior eo
surrexit·sz iohes bap·nō vī xpi misteriū explī-
cite cognouisse cū a xpo q̄sierit·tu es q̄ vēturꝰ es
an aliū expectamꝰ ut hētur matth·xj·g nō tene-
bant eciā maiores ad hñdū explicitā fidem de xpo
℣ ·multi gētiliū adepti sūt salutem ꝑ misteriū
angeloꝝ ut ꝺpo ꝺic ·ix·ca·cel·ie·sz gentiles nō
habuerūt fidē de xpo·nec explicitā nec implicitā
ut vī quia nll'a eis reuelatō facta fuit·g vīō qꝫ

credē explicite xp̄i misteriū · nō fuit omib⁹ nec̄m
ad salutē ⁊ Sz ꝺ est qꝺ aug⁹ dic̄ in li · ꝺ correccōne
et gr̄a · illa fides sana ē qua credim⁹ nll'm hoiem ·
siue maioris · siue pue etatis liberari a contagio
mortis et obligacōe pcī nisi p vnū mediatorem
dei ⁊ hoim ih̄m xp̄m ⁊ Rn̄ · dō · qꝺ sic̄ sup̄ dc̄m ē
illud ꝓp̄e ⁊ p se ptiet ad obc̄m fidei · p qꝺ hō btūtu-
dinē ꝺsequeť uia aūt hoib⁹ veniēdi ad btūtudinē
est misterū incarnacōis et passionis xp̄i · ꝺc̄ enī
ať · mj · nō est aliud nomē datū hoīb⁹ in quo
opteat nos saluos fieri · ⁊ ido misteū incarnacō-
nis xp̄i aliq̄lit̄ optuit omi tp̄e ee creditū apō oēs
diūsimode tñ ꝺm diūsitatē t̄p̄m et psonaꝝ · nam
ante statū pcī hō hūit explicitā fidē de xp̄i incar-
nacōe · ꝺm qꝺ ordinabať ad ꝺsumacōz gl'e · nō autē
ꝺm qꝺ ordīabať ad libacōz a pcō p passionē ⁊ re-
surrecōz · ꝺa homo nō fuit p̄sc̄ius pcī futuri · vl̄
aūt incarnacōnis xp̄i p̄sc̄ius fuisse p hoc qꝺ dixit
ꝓp̄t hc̄ relinquet hō p̄rē ⁊ mr̄ē ⁊ adhēbit vxori
sue ut hēt̄ur · gen̄ · ij · ⁊ hc̄ apo⁹ ad eph̄ · v · dic̄ sac̄-
mentū magnū ee in xp̄o et ecc̄ · qꝺ quiꝺ sac̄mētū
nō est credibile p̄mū hoiem ignorasse · post pcēm
autē fuit explicite creditū misteriū xp̄i · nō solū
ꝙntū ad incarnacōz · sz ecīa ꝙtū ad passionē ⁊ re-
surrectōz quib⁹ hūanū gen⁹ a pcō et morte libať
alit̄ enī nō p̄figurassent xp̄i passionē quibusꝺā
sacrificijs ⁊ ante legē et sc̄ꝺ lege · ꝙꝝ quiꝺ sac̄ficōz
siḡtū explicite maiores cognoscebāt · miores autē
sub velamīe illoꝝ sac̄ficōrū credentes ea diuinus
ee dispositа de xp̄o vēturo ⁊ sic fidē quodamō ha-
bebant velatā cognicōez ⁊ sic̄ sup̄dictū est · ea q̄ ad
ad misteria xp̄i ptinēt tāto facilius cognouerūt
ꝙnto xp̄o ꝓpinq̄ores fuer̄t · p⁹ ep̄s aūt gr̄e reuela-
te tam maiores q̄m miores tenenť hr̄e fidē explic-
itam de misteriis xp̄i p̄cipue ꝙtū ad ea q̄ oñit̄ i
eccl'ia sollēpnizanť ⁊ publice ꝓponunť sic̄ sūt ar-
ticuli incarnacōis de qb⁹ sup̄dictū est · alias autē
subtiles ꝺsiꝺacōes c̄ca incarnacōis articlos tenēť
aliq̄ magis ul' min⁹ explicite credē · ꝺm qꝺ euenit
statui ⁊ offic̄ vnūscuiusq̄ ⁊ Ad · j · ḡ · dō · qꝺ an-
gelos nō omīo arcuit misteriū regni dei · sic̄ au⁹
dic̄ · v · sup gen̄ · ad litterā · q̄sdam tñ rōnes huius
misteriꝝ pfectius cognouerūt xp̄o reuelāte ⁊ Ad
· ij · dō · qꝺ iohēs bap̄ de aduētu xp̄i ī carnē nō q̄si-
uit qꝺ hc̄ ignorarет cū ipe hoc exp̄sse cōfessus fuit
dic̄s ego vidi ⁊ testimoñ ꝓhibui quia hic ē filⁱ⁹
dei · ut hēt̄ur ioh̄ · v · vñ nō dixit tu es qui venist
sz tu es q̄ venturus es q̄rens de futuro nō ꝺ p̄to
sil'r nō est credenꝺ qꝺ ignorauit eū ad passionem
vētuꝝ · ipe enī dixerat · ecce agn⁹ dei q̄ tollit pcā
mꝺi p̄nūcias eius ymolacōz futurā · et cū hc̄ ꝓp̄le
aliq̄ ecīa non ignorauńt · sz añ p̄dixerāt · sic̄ p̄cipue
p̄z p̄sa · lnj · p̄t ḡ dicit sic̄ ḡg⁹ · dicit qꝺ inq̄siuit ig-
norās an ad infernū eet in ꝓpa psona descēsur⁹ ·
sciebat aūt qꝺ vt⁹ passionis eius extendēda erat
usq̄ ad eos q̄ in limbo detinebanť ꝺm id · zach · ix ·
eu q̄z in sanguīe testamēti tui emisisti uinctos ꝺ
lacu in quo nō ē aqua . nec hoc tenebať explicite
credē anteq̄ eet impletū qꝺ p̄ seip̄m debet descēdē-

uel p̄t dici sic̄ ambro⁹ · dic̄ sup · lucā · qꝺ nō inq̄si-
uit ex dubitacōe seu ignorācia · sz magis ex pie-
tate · uel p̄t dici sic̄ ēso⁹ dic̄ · qꝺ nō inq̄siuit q̄a ip̄e
ignoraret · sz ut p xp̄m satisfiēt eius discipul' · vñ
et xp̄s ad discipl'oꝝ instrucōez rn̄dit signa opm
oñdens ⁊ Ad · nj · dō · qꝺ mlt̄is gēt̄iliū facta fuit
reuelacō de xp̄o · ut p̄z p ea que p̄dixerūt nā iob ·
· xix · dic̄ · scio qꝺ redēptor meus viuit · sibilla ecīa
p̄nūciauit quedā de xp̄o ut aug⁹ · dic̄ · inuenitur
ecīa in hystoriis romanoꝝ · qꝺ tp̄e cōstātini aug ·
et helene mr̄is eius · inuentū fuit qꝺā sepulcꝝ in
quo iacebat homo aureā lamīam hñs in pectore ī
qua sc̄ptū erat · xp̄s nasceť ex v̄gine et ego credo
in eū o sol sub helene ⁊ cōstantini tēpib⁹ itm me
uideb · si q̄ tñ saluati sūt · in quib⁹ reuelacō non
fuit fc̄ta nō sūt saluati absq̄ fide mediatoris ·
quia ⁊ si nō habuerūt fidē explicitā habuerūt tñ
fidē implicitā in dina ꝓuidēcia credentes deū esse
liberatorē hoīm ꝺm modos sibi placitos et ꝺm qꝺ
aliquib⁹ vitatē cognoscentib⁹ sp̄s reuelasset · ꝺm
illud iob · xxxv · qui docet nos sup iumēta terre
Ad · vnj · sic ꝓceꝺ · vl̄ qꝺ credē ūitatē explici-
te nō fuit de nec̄itate salutis · dic̄ enī apo⁹ ·
ad heb · xj · credē ꝺz accedēt̄em ad deū q̄a est ⁊ quia
inq̄rētib⁹ se remuńatorē ē sz hoc p̄t credi absq̄ fide
ūitatis · ḡ nō oportebat explicite fidem ꝺ ūitate
hr̄e ⁊ Ō · dn̄s dic̄ io · xvij · pať māifestauī nomē
tuū hoīb⁹ qꝺ expoñs au⁹ dic̄ · nō id nom̄ tuū quo
vocaris deus · sed id q̄ vocaris p̄r meus · et postea
subdit ecīa in h⁰ qꝺ deus fecit hūc mūdū notus in
oīb⁹ gēt̄ib⁹ in h⁰ qꝺ nō ē cū diis falsis colendus
notus ī iudea deus in h⁰ vero qꝺ p̄r est huius xp̄i
ꝙ quē tollit pcā mūdi · h⁰ nom̄ eius ꝓpus occultū
nūc māifestauit eis · ḡ ante xp̄i aduētū nō erat
cognitū qꝺ in ūitate eēt p̄nitas et filiacō · nō
ḡ ūitas explicite credebať ⁊ Ō · id non teneń ex-
plicite credē in deo qꝺ ē btūtudis ob̄m · sed obiectū
btūtudis ē bonitas sūma que potest intelligi sine
psonaꝝ distinccōe · ḡ nō fuit nec̄m credē explicite
ūitatē ⁊ Sz ꝺ est qꝺ in veti testamēto ml'tipl'r ex-
p̄ssa est ūitas psonaꝝ sic̄ statī in p⁹ gen̄ · dic̄ ad
exp̄ssionē ūitatis · faciam⁹ hoīem ad ymaginem
⁊ sil'itudinē nr̄am · ḡ a p⁹ de nec̄itate salutis fuit
credē ūitatē ⁊ Rn̄ · dō · qꝺ misteriū xp̄i · explici-
credi nō p̄t sine fide ūitatis · ꝺa in misteio xp̄i h⁰
cōtinet · qꝺ filius dei carnē assūpbit ꝺa p gr̄az sp̄s
sc̄i mōm renouauit ⁊ itm qꝺ de sp̄u sc̄to cōceptus
fuit ⁊ ideo eo⁹ q̄ misteiū xp̄i ante xp̄m fuit expli-
cite creditū a maioribꝰ implicite autē et q̄si obū-
brate a mioribꝰ ita ecīa et misteriū ūitatis et
ido ecīa p⁹ tp̄s gr̄e diuulgate tenenť oñs ad ex-
plicite credenꝺ misteriū ūitatis · et oñes qui re-
nascunť ī x⁰ · h⁰ adipiscunť p inuocacōez ūitatis
ꝺm id matth̄ · ult̄ · eūtes docete oñs gētes baptizan-
tes eos ī nomīe p̄rīs ⁊ filij ⁊ sp̄s sc̄ti ⁊ Ad · j · ḡ dō
qꝺ illa duo explicite credē ꝺ deo oñi tp̄e · et quo ad
oñs ⁊ Ad · ij · dō · qꝺ añ xp̄i aduentū fides ūitatis
erat occulta in fide maioꝝ · sz p xp̄m māifestata

est mõo p aplos Ad·nj·dõ·qp sũma bonitas dei
bm modũ quo nũc intelligit̃ p effect̃·pt intelli-
gi absq; ẽnitate psonax·sz bm qp intelligit̃ ĩ seipo
put vĩ a beatis nõ pt ĩtelligi sine ẽnitate psõax
et itm ipa missio psonax diuiax perducat nos ĩ
beatitudinem

Ad·ix·sic pceđ·vĩ qp credẽ nõ sit meritoriũ
pncipiũ enĩ mẽndi est caritas ut s dictũ ẽ
sz fides ẽ pambula ad caritatẽ sit̃ ⁊ naĩ·g̃ sic̃ act̃
naĩe nõ est meritorius·qa naĩalibꝫ non mẽmur
g̃ nec act̃ fidei Ad·credẽ mediũ ẽ inẽ opinari ⁊
scire ul̃ osidare scita·sz osidacõ scie nõ est mitoria
sil̃r aũt nec opinio·g̃ eciã necq; credẽ est mitoriũ
Ad·ille q̃ assentit alicui rei credendo aut habet
eãm sfficnter inducẽtẽ ipm ad credendũ·aut nõ·si hẽ
sfficns inductiuũ ad credendũ·nõ vĩ hẽ ei cẽ mitoriũ
quia nõ est ei iã libm credẽ et nõ credẽ·si aũt nõ
hẽ sfficns inductiuũ ad credendũ·leuitatis ẽ credẽ b·
id̃·ecc̃·xvnj·qui cito credit leuis est corde ⁊ sic nõ
vĩ cẽ mitoriũ·g̃ credẽ nll̃õ est mitoriũ Sz s̃ est
qp s̃ ad hẽb·xj·qp scĩ p fidẽ adepti sũt repromissi-
ones·qp nõ eẽt nisi credẽdo mẽntur·g̃ ipm credẽ
est mitoriũ Rñ·dõ·qp sic̃ s̃dctm ẽ act̃ nr̃i sũt
mitorij inq̃tũ pcedũt ex libo arbito moto a deo
p gr̃am·vñ omis actus hũan̄ qui subicit̃ li᷑ ar᷑
si sit relatus ĩ deũ pt mitorius cẽ·ipm aũt credẽ
ẽ act̃ intellect̃ assencẽtis vitati dine ex impio
volũtatis a deo mote p gr̃am ⁊ sic subiacz li᷑ ar᷑
ĩ ordine ad deũ·vñ act̃ fidei pt cẽ mitorius Ad
·j·g̃ dõ·qp naĩ cõpat̃ ad caritatẽ que est merendi
pncipiũ·sic̃ mã ad formã·fides aũt cõpat̃ ad ca-
ritatẽ sic̃ dispoico pcedẽs ultimã formã·mãifestũ
est aũt qp sbm ul̃ mã nõ pt agẽ nisi vtute forme
neq; eciã dispõ pcedens añq̃m forma adueniat·sz
postq; forma adueñit tã sbm q̃ dispõ pcedẽs agit
in vtute forme q̃ est pncipale agendi pncipiũ sic̃
calor ignis agit in vtute forme substãciaĩ·sic g̃
neq; naĩ neq; fidꝫ sine caritate possũt pducẽ actũ
meritoriũ·sz caritate supueniente actus fidei fit
mitorius p caritatẽ sic̃ et act̃ naĩe et naĩaĩ libi
arbitrij Ad·ij·dõ·qp in scia duo pnt osidari sc;
ipe assensus scietis ad rẽ scitã ⁊ osidacõ rei scite·
assensus aũt scie nõ subicit̃ li᷑ arbito quia scies
cogit̃ ad assencndũ p efficaciã demr̃acõnis·⁊ ideo
assensus scie nõ ẽ mitorius·sz osidacio actuaĩ rei
scite subiacz libero arbito·est enĩ in ptãte homis
cõsidare ul̃ nõ osidare·⁊ ido osidacõ scie pt cẽ me-
ritoria si refferaĩ ad finẽ caritatis id ẽ ad honorẽ
dei ul̃ vtilitatẽ pximi·sz in fide vtrũq; subiacz li᷑
arbito·⁊ ido q̃ntũ ad vtrũq; actus fidei pt cẽ me
ritorius·b opinio nõ hẽ firmũ assensũ· ẽ enĩ qdõ
debile ⁊ infirmũ bm phm in p᷑ p᷑tiq;·vñ nõ vĩ
pcedẽ ex pfecta volũtate ⁊ sic ex pte assensus nõ
multũ vĩ hẽ rõem meriti· sz ex pte cõsidacõnis
actuaĩ pt mitoria cẽ Ad·nj·dõ qp ille qui credit
hẽ sfficns inductiuũ ad credendũ·iudicaĩ enĩ auctori
tate dine doctne miraculis confirmate et qp plus est
intior intellectu dei inuãtis vñ nõ leuit̃ credit
cũ nõ hẽ sfficns inductiuũ ad sciendũ·⁊ ido nõ tollit̃
raco meriti

Ad·x·sic pceđ·vĩ qp raco inducta ad ea q̃ sũt
fidei diminuit mitũ fidei·dic̃ enĩ gg᷑ ĩ q̃dã
omel̃·qp fides nõ hẽ mitũ cui hũana rõ pbz expi-
mentũ·si g̃ raco hũana sfficnter expimentũ pbeat
totaĩr excludit mitũ fidei·vĩ qp q̃liscũq; rõ hũã
inducta ad ea que sũt fidei diminuat mitũ fidei
Rñ·quidquid diminuit rõem vtutis diminuit
rõz miti·qa felicitas vtutis ẽ pmũ·ut ecia phs
dic̃ in·j·etic̃·sz rõ hũana vĩ diminuẽ rõez vtutis
ipius fidei·qa de rõe fidei est qp sit nõ apparenciũ
ut s̃dictũ est·q̃nto aũt pl̃es rõnes inducũtur ad
aliq̃d·tãto min᷑ h᷑ est appens·g̃ raco hũana in-
ducta ad ea q̃ sut fidei mitũ fidei diminuit Rñ·
õrioz·õrie sũt causc·sz id qp inducitur in contra
riũ fidei·augz meritũ fidei siue sit psecuco cogen-
tis ad credendũ a fide·siue eciã sit rõ aliq̃ hec psua-
dens·g̃ rõ coadiuuãs fidẽ diminuit meritũ fidei
Sz õ est qp·j·pe·nj·dõ pati sp ad satisfaccõz omĩ
poscenti reddẽ rõem de ea q̃ ĩ nobis est fide et spe
nõ aũt ad hec inducẽt apo᷑·si p h᷑ meritũ fidei di-
minuec̃·nõ g̃ raco diminuit mitũ fidei Rñ·
dõ·qp sic̃ dictũ est act̃ fidei pt cẽ mitorius inq̃tũ
subiacz volũtati nõ solũ q̃tũ ad usũ·sz eciã q̃tũ
ad assensũ·rõ autẽ hũana inducta ad ea que sũt
fidei duplr se pt hre ad volũtatẽ credẽtis·vno q̃dõ
modo sic̃ pcedens·puta cũ aliqs aĩ tm̃ hret volun-
tatẽ·aut nõ hret pmptã volũtatẽ ad credẽdũ nisi
raco hũana inducẽtur ⁊ sic raco hũana inducta
diminuit meirtũ fidei·sic̃ eciã s̃ dctm ẽ·qp passio
pcedens electcõz in vtutibꝫ moralibꝫ diminuit lau-
dem virtuos᷑ actus sic̃ enĩ hõ actus vtutũ mora-
liũ debz exercẽ ppt iudiciũ rõnis·nõ ppt passiõez
ita credẽ debz hõ ea que sũt fidei·nõ ppt rõez hũa-
nã·sz ppt aucẽtatẽ dinã·aliõ rõ hũana pt se hre
ad volũtatẽ credẽtis oñt·cũ enĩ homo hẽ pmptã
volũtatẽ ad credẽdũ·diligit veritatẽ creditã·et sup
ea excogitat ⁊ amplectit̃·si q̃s rõnes ad h᷑ inuẽi-
re pt·⁊ q̃ntũ ad h᷑ rõ hũana nõ excludit meritũ
fidei·sz est signũ maioris miti·sic̃ eciã passio oñs
in vtutibꝫ moralibꝫ est signũ pmptõris volũta-
tis ut s̃ dictũ est·et h᷑ signaĩ·io·mj·ubi samа-
ritani ad mlierẽ·p quã rõ hũana figuraĩ dixe-
rũt·iã nũc ppt tuã loquelã credim᷑ Ad·j·g̃ dõ
qp g̃g᷑·loquit̃ in casu illo q̃n homo nõ hẽ volun-
tatẽ credẽdi ea que sũt fidei nisi ppt rõz inductã·
q̃n aũt hõ hẽ volũtatẽ credẽdi ea q̃ sũt fidei ex sola
auctoritate dina eciã si hẽat rõem demõsratiuã
ad aliq̃d eoz·puta ad h᷑ qp est deũ cẽ nõ ppter hoc
tollit̃·ul̃ minuit̃ mitũ fidei Ad·ij·dõ·qp rõnes
q̃ inducunt̃ ad auctoritatẽ fidei·nõ sũt demr̃acões
q̃ l visionẽ intelligibilẽ intellectũ hũanũ reducẽ
pñt·⁊ ideo nõ desinũt cẽ·nõ apparẽcia·sz r̃mouẽt
impedimenta fidei oñendo nõ cẽ impossibile qp i
fide ponit̃·vñ p tales rõnes nõ diminuit̃ meri-
tũ fidei nec rõ fidei·sz rões demr̃atiue inducte ad
ea que sũt fidei·pambula videlicz ad articulos ⁊
si diminuãt rõnez fidei·qa faciũt cẽ apparẽs id qp
ponit̃·nõ tñ diminuũt rõez caritatis·p q̃m vo-
lũtas ẽ pmpta ad id credendũ eciã si nõ appareret
et ideo non diminuit̃ raco meriti Ad·nj·dõ·qp

ea q̄ repugnāt fidei siue in ꝺsideracōe hoīs siue in exteriori pſecucōe in tm̄ augent mitū fidei · inq̄ntū oñdiť volūtas magis ꝓmpta ⁊ firma ī fide · et ido martires maiꝰ fidei mitū habuerūt nō recedentes a fide ꝓpť pſecucōnes ⁊ eciā sapientes maius meritū fidei habent non recedentes a fide ꝓpter rōnes pbōz uł hereticoz ꝺ fidem inductas. ſ̄z ea q̄ ꝺuēiūt fidei nō semp diminuūt ꝓmptitudinem volūtatis ad credendū ⁊ ideo non semper diminuūt meritum fidei

Finde ꝺsiderandū est ꝺ exteriori fidei actu qui ē ꝺfessio · et ēca hoc q̄runť duo Primo vtr̄ ꝺfessio sit actus fidei Scḍo vtrū ꝺfessio sit necessaria ad salutem

Ad · j · sic ꝓceꝺ · vť q ꝺfessio nō sit actus fidei · nō enī idē actus ꝓinz ad diuſas vtutes · sed ꝺfessio ꝓinz ad ꝓniam cuius ponit̄ ps · g̃ non est actus fidei Ꝓ · ad hoc q ꝺ ꝺfiteať fidē retrahiť interꝺ p timoꝛē uł eciā ꝓpť aliquā ꝺfusionē · vñ ⁊ apoˢ · ad eph̄ · ulť · petit ozari p se · ut deť sibi cū fiducia notū facē miſteriū euangelij · ſ̄z nō recedē a bono ꝓpť ꝺfusiōez uł timoꝛē ꝓinz ad fortitudiez que moderať audacias et timores · g̃ vť q ꝺfessio nō sit actus fidei · ſ̄z magis fortitudis uł ꝺstancie Ꝓ · sic̄ p fidei feruoꝛē inducit̄ aliq̄s ad ꝺfitendū fidē exteꝰ · ita eciā inducitur ad alia exteꝛa bona opa facienda · ꝺ enī gať · v · q ꝺfides p dilectōez opatur · ſ̄z alia exteꝛa opa nō ponuntur actˢ fidei g̃ eciā neq̄ ꝺfessio Sed ꝺ est q · ij · ad tert̄ · j · sup ıᵈ ⁊ opus fidei in vtute · diť · glo · ı · ꝺfessionē que ꝓpe est opˢ fidei Ad · ıᵐ · dō · q actus exteꝛes illiˢ vtutis ꝓpe sūt actus ad q̄z fines b · suas spēs referunť · sic̄ ieiunare ꝺm suā spēm referť ad finē abstinencie que ē ꝺpescē carnē · et ideo ē actus abstinēcie · ꝺfessio aūt coꝛ que sūt fidei ꝺm suā spēm ordinať sicut ad finē ad id q ē fidei · ꝺm ıᵈ · ij · ad coꝛ · mj · hñtes eunꝺ spm̄ fidei credimˢ ꝓpť q ⁊ loq̄mur exteꝛior enī locutꝺ ordinať ad sig̃ficandū id qꝺ in corde cōcipiť · vñ sic̄ cōceptus inteꝛior eoꝛ que sūt fidei ē ꝓpe fidi actus ita eciā ⁊ exteꝛior ꝺfessio Ad j · g̃ dō · q triplex est ꝺfessio q̄ in ſcripturis laudať vna ē ꝺfessio eoꝛ que sūt fidei et ista ē ꝓpus actˢ fidei · utpote relata ad fidei finē · sic̄ dictū ē · alia ē ꝺfessio gr̃aꝛ accōnis siue laudis · et ista est actus latē · ordinať enī ad honoꝛē dei exāus exhibendō q ē finis latē · tcia ē ꝺfessio pcōꝛ ⁊ hoc ordinať ad detectōm pcī · q̄ est finis penitencie · vnꝺ pertinet ad ꝓniam Ad · ij · dō · q remouens ꝓhibēs non est causa p se ſ̄z p accns ut pz p ꝓhm̄ ī · vnj · ph̄ · vnde fortitudo q̄ remouet impedimētū ꝺfessionis fidei scz timoꝛē uł erubescenciā · nō est ꝓpe ⁊ p se causa ꝺfessionis · ſ̄z q̄si p accns Ad · nj · dō · q fides inteꝛiꝰ mediante dilectōe causat oīs exteꝛiores actˢ vtutū mediantibꝫ aliis vtutibꝫ impando nō eliciēdo · ſ̄z ꝺfessionē ꝓducit tanq̄z ꝓpū actū nulla alia virtute mediante

Ad · ij · sic ꝓceꝺ · vť q ꝺfessio fidi nō sit nēcia ad salutē · rᵒ enī vť ad salutē sufficē p q̄ hō attingit finē vtutis · ſ̄z finis ꝓpius fidei ē ꝺuūccio hūane mētis ad vitatē dinā · q ꝓť eciā ēe sine exteriori ꝺfessiōe · g̃ ꝺfessio fidei nō est nēcia ad salutem Ꝓ · p exteriorē ꝺfessionē fidei hō fidē suā alij homī patefacit · ſ̄z hᵒ nō est nēcm̄ nisi ill̄ qui hñt alios in fide instruē · g̃ vť q mīores nō tenent̄ ad fidei ꝺfessionē Ꝓ · ıᵒ q ꝓť ūgere in scandalū et turbacōem alioꝛ nō est nēcm̄ ad salutem · diť enī apoˢ · j · ad coꝛ · x · sine offensiōe estote iudeis et gētibus ⁊ ecclie dei · ſ̄z p ꝺfessionē fidei q̄ñq̄ ad pturbacōz infideles ꝓuocant̄ g̃ ꝺfessio fidei nō ē nēcia ad salutē Sz ꝺ est q apoˢ diť ad · ro · x · corde creditur ad iuſticiā oꝛe aūt ꝺfessio fit ad salutē Ñ · dō · q ea que sūt nēcia ad salutē cadūt sb ꝓceptis diuie legis · ꝺfessio aūt fidei cū sit q̄ddā affirmatiuū nō ꝓť cadē nisi sub ꝓcepto affirmatiuo · vnde eoˢ est de nēcis ad salutē · quomō ꝓť cadē sub ꝓcepto affirmatiuo dine legis · ꝓcepta aūt affirmatiua ut supꝺ dēm est nō obligāt ad sp̄ et si sp̄ obligent obligant autē ꝓ loco ⁊ tp̄e ⁊ ꝺm alias ēcūſtācias debitas ꝺm q̄s ꝺz actum hūanum limitari ad hᵐ q̄ sit actus vtutis · sic g̃ ꝺfiteri fidē nō sp̄ neq̄z in q̄libꝫ loco est de nēcitate salutis · ſ̄z aliq̄ loco ⁊ tēpe q̄ñ scz ꝓ dimissionez huiˢ ꝺfessionis subtrahēt̄ honoꝛ debitus deo · ⁊ eciā utilitas ꝓximis ē impēꝺenda puta si aliq̄s int̄rogatus de fide taceꝛet et ex hoc credēt̄ uł q̄ nō hrēt fidem uł q̄ fides nō eēt vera uł alij ꝓ eius taciturnitatē aūtēntur a fiꝺ ī huīoi enī casibꝫ ꝺfessio fidei ē ꝺ nēcitate salutis Ad · j · g̃ dō · q finis fidei sic̄ ⁊ aliaꝝ vtutū referri debz ad finē caritatis qui ē amoꝛ dei et ꝓxī · et ideo q̄ñ honoꝛ dei uł utilitas ꝓxi hᵐ exposcit nō ꝺz ēe ꝺceptus homo ut ꝓ fidē suā ipe vitatī diuie cōūgatur · ſ̄z debz fidē exāus ꝺfiteri Ad · ij · dō · q ī casu nēcitatis ubi fides ꝓfitať · q̄libet tenet̄ fidē suam aliꝫ ꝓpalare · uł ad instrucōez alioꝝ fideliū siue ꝺfirmacōem · uł ad repmendō infideliū exultacōm · ſ̄z aliꝫ tēpibꝫ instruē hoīes de fide non ꝓinz ad oēs fideles Ad · nj · dō · q si turbacō infideliū oriať de ꝺfessione fidei maīfesta absq̄z aliq̄ utilitate fidei uł fideliū · nō est laudabile in tali casu fidē publice ꝺfiteri · vñ dñs dicit math · vij · nolite sēm dare canibus neq̄z margaritas vr̄as spgere añ porcos · ne cōſi dirūpant uos · ſ̄z si utilitas aliq̄ fidei sperеť aut neēitas adsit contempta turbacōe infideliū ꝺz hō publice fidē ꝺfiteri · vnde math · xv · ꝺ q cū discipuli dixissent dño q phariſei · audito eius vbo scandalizati sūt dñs rñdit sinite illos scz turbari · ceci sūt ⁊ duces ceꝛoꝝ

Finde ꝺsiderandū est de ipa fidei vtute et ꝓmo quiꝺ de ipa fide · bo de hīt̄ fidei · tcio de causa fidei · q̄rto de effectibꝫ eius Circa ꝓmū q̄runť · vnj Ꝓrio quid sit fides Scḍo ī qua uł anie sit sic̄ ī sbo Tercō vtr̄ forma eius sit caritas Q̄rto vtrū eaꝺ nūo sit fides formata ⁊ informis Quīto vtr̄ fides sit vtus Sexto vtr̄ sit vna vtus Septio ꝺ ordine eius ad alias vtutes Octauo de cōparacōne

certitudīs eius ad ēcitudinē vtutū intellectualiū

Ad·j·sic ꝓceḍ·vī qp sit incōpetens fidei diffinicō quam apō ponit ad hēb·xj·dicens· fides ē sba spandayꝫ rey argumentū nō appenciū nll'a enī q̄litas est sba ꝫ fides ē q̄litas cū sit vtus theologica ut s̄dēm ē g̃ nō ē sba ¶ō·diūsayꝫ virtutū diūsa sūt obiecta·ꝫ res spanda est obm spei nō g̃ oz poni ī diffinicōe fidei tamq̄ eius obiectū ¶ō· fides magis pficit p caritatē q̄m p spem· quia caritas ē forma fidei ut infra ptēbit·magis g̃ poni debuit ī diffinicōe fidei·res diligenda·q̄m res spanda ¶ō·ió nō oz pōni ī diūsis gnibꝰ·sed sba et argumētū sūt diūsa gn̄a·nō sub alīnatum posita·g̃ inducīent fides ō sba ⁊ argumētū ¶ō p argumentū uitas maīfestat eius ad qō inducīt argumentū·ꝫ id ō ēe appens·cuius vitas est maīfestata·g̃ vī implicari oppō in hō qp ō argumentū nō appenciū·inducient g̃ describīt fides

¶In ōrīū suffic auctoritas apli ¶ñ·dō·qp licz quidā dicāt ꝑdcā apli úba nō ēe fidei diffinicōm eñ si quis recte ꝟsidēt·omia ex quibꝰ fides ꝑt diffiniri ī ꝑdcā desēpcōe tāgunt licz úba nō ordiēnt sub forma diffinicōis·sic ecīā apō phos ꝑtermissa sophica forma syllogismoꝝ pncipia tangunt ad cuius euidenciā ꝟsidand ē qp cū hītus cognoscant p actus·et actus p obiecta· fides cū sit hītus q̄dā oz diffiniri p ꝓꝑtū actū in opacōne ad ꝓꝑtū obm· actus aūt fidei est credē sicut supdcm ē·qui actꝰ ē intellectūs determiati ad vnū ex impio volūtatis, sic g̃ actus fidei hz ordinē ⁊ ad obm volūtatis qp ē bonū ⁊ finis ⁊ ad obm intellectus qp ē vm·et quia fides cū sit útus theologica sic s̄dcm ē hz idē p obiecto ⁊ fine, ncce ē qp obm fidei et finis ꝓportionaliter sibi correndeant dictū est aūt s̄·qp vitas ꝑma ē obm fidei·ꝟm qp ipa ē nō uisa ⁊ ea quibꝰ ꝓꝑ ipam inhētur ⁊ ꝟm hoz qp ipa vitas ꝑma se hēat ad actū fidei·p modꝫ finis ꝟm rōem rei non uise·qp ptinet ad rōem rei sperate·ꝟm id apli ad ro·vnj·qp non uidemꝰ spamꝰ·vitatē enī uidē est ipam hr̄e·nō aūt sperat aliqs id qp iā hē·ꝫ spes ē de hō qp nō hētur ut s̄dcm ē, sic g̃ hītudo actus fidei ad finē qui ē obm volūtatis sīgficat in hō qp ō·fides ē sba rey spandayꝫ, sba enī solet dici ꝑma inchoacō cuiuslibz rei·et maxīe qñ tota res seqñs cōtinet útute in ꝑmo pñ, puta si dicamꝰ qp ꝑma pncipia indemfabilia sūt sba scīe, q̄a scz ꝑmū qp ī nobis ē de scīa sūt huīoi ꝑncipia·et ī eis útute cōtinet tota scīa, p hūc g̃ modꝫ ō fides ēē sba rey spandayꝫ, quia scz ꝑma inchoacio rey spandayꝫ in nob est p assensū fidei q̄ útute cōtinz oīs res sperandas, in hō enī spamꝰ btificari qp uidebimꝰ apta uisione vitatē cui p fidem adhēmus·ut pēz p ea q̄ supꝰ ō felicitate dcā sūt·hītudo aūt actus fidei ad obicetū intellectꝰ·ꝟm qp ē obm fidei designatur ī hō qp ō argumentū nō appenciū et sumit argumentū p argumēti effcū·p argumētū enī intellectus inducit ad inhēndū alicui uero vñ ipa firma adhesio intellectus ad vitatē fidei nō appētē vocat hic argumentū, vñ alia lr̄a bt̄ cōuicō·q̄a scz p auctoritatē dīnā intellectꝰ credētis nūcīt ad assenciendū hys q̄ nō uidet·si quis g̃ informā diffinicōis huīoi ubi reducē velit ꝑt dicē·qp fides ē hītus mtis q̄ inchoat uita etna ī nob faciens intellectū assentire nō appētibꝰ p hoc enī fidēs ab oībꝰ alijs distinguit q̄ ad intellectū ptinēt, p hoc enī qp ō argumentū distīguit fides ab opīone suspicōe et dubitacōe p q̄ nō ē ꝑma adhesio intellectꝰ firma ad q̄d·p hoc aūt qp ō nō appenciū distīguitur fides a scīa et intellectu p q̄ aliq̄d fit appens·p hoc aūt qp dīc sba spandayꝫ rey distinguit uirtꝰ fidei a fide oniter sūpta q̄ nō ordiat ad btitudinē spatā·oēs aūt alie diffinicōes q̄cūq̄ ō fide dant explicacōes sūt huius q̄ꝫ apoꝰ ponit·qp enī dīc augꝰ fides ē útus qua credūtur q̄ nō uidentē·et qp dicit damas·qp fides ē nō inq̄sitꝰ ossus·⁊ qp alij dicūt qp fides ē ēcitudo aī quedā de absentibꝰ supꝰ opīoez et infra sciam, idē est ei qp apoꝰ·dīc argumentū nō appentū·qp uero dyoꝰ dīc·vij·ca·ō di·no·qp fides ē mañs credētū fundamentū collocās eos ī vitate ⁊ in ipis vitatē·ió est ei qp ō sba rey spandayꝫ ¶d·j·g̃ dō·qp sba nō sumitur hic ꝟm qp est genus gn̄alissimū ō alia gn̄a diuisū·ꝫ ꝟm qp ī q̄libz gn̄e inuenit quedā silitudo sbe, put scz ꝑmū in quolibz gn̄e cōtinens in se alia útute dī ēē sba illoꝝ ¶d·ij·dō·qp cū fides ptineat ad intellēm· ꝟm qp imꝑatur a volūtate oz qp ordiet sic ad finē ad obiecta illaꝝ útutū quibꝰ pficit volūtas inē quas ē spes ut infra ptēbit·⁊ ideo ℓ diffinicōe fidei ponit obm spei ¶d·nj·dō·qp dilectō ꝑt ēē et uisoꝝ ⁊ nō uisoꝝ ⁊ ꝑsenciū ⁊ absenciū ⁊ ideo res diligenda nō ita ꝓꝑe adaptat fidei·sic res spanda cū spes sp sit absenciū ⁊ nō uisoꝝ ¶d·mj·dō·qp sba ⁊ argumentū ꝟm qp ī diffinicōne fidei ponūt nō inꝑtāt diūsa gn̄a fidi·neq̄ diūsos actꝰ·ꝫ diūsas hītudines·vnus actus ad diūsa obiecta ut ex dictis ꝑz ¶d·v·dō·qp argumētū qō sumitur ex ꝓꝑijs pncipijs rei fcit rē ēē appentē·ꝫ argumentū qō sūit ex aucte dīna nō facit rē ī se ēē appentē ⁊ tale argumentū ponit ī diffinicōe fidi

Ad·ij·sic ꝓceḍ·vī qp fides nō sit ī intellectu sic ī ſbiecto dīc enī aug·ī lī de ꝑdestīacōe scōz qp fides increḍenciū volūtate ꝟsistit·ꝫ volūtas esc alia potēcia ab intellectu·g̃ fides nō est ī intellectu sic ī subicto ¶ō·assens fidei ad aliq̄d credendū ꝓuenit ex volūtate deo obediēte tota·g̃ laus fidei ex obediēcia ēē vī·ꝫ obediēcia est ī volūtate·g̃ ⁊ fides nō est ī intellectu ¶ō·intellectꝰ ē ul' specl'atiuꝰ ul' ꝑticꝰ·ꝫ fides nō est ī intellectu specl'atiuo·cū nichil dicat de euitabili et fugiēdo ut ō ī·nj·de aīa nō est·g̃ pncipiū opacōis·fides aūt est q̄ ꝑ dilectōz opat ut ō ad gall'·v·sil'r ecīā nec ī intellectu ꝑtico·cuiꝰ obiectū est vey stingēs factibl'e ul' agibile·obiectū enī fidei est vey eternū ut ex s̄dictis ꝑz·nō g̃ fides est in intellectu sic in subiecto Sed contra est qp fidei succedit visio patrie scōm iº·j·ad corinthēos·xnj·videmꝰ nūc per speculum in enigmate·tunc autem facie ad faciem·sed visio est in intellectu ergo et fides

m

Ad. ſſ. dō. q; cū fides ſit queꝺ ꝺeus. ꝺz q; actꝰ eius ſit pfectus ad pfectōm aūt actus qui ex duobus actiuis pñcipijs pcedit req̄rit̄ q; utrūq; actiōꝝ pñcipiū ſit pfēm nō. n. bñ pt ſecari niſi ⁊ ſecās hēat artē ⁊ ſerra ſit bene diſpoſita ad ſecandū. diſpōr aūt ad bñ agendū in ill' potēcijs anie que ſe hñt ad ꝺba ē hītus. ut ſdm̄ ē. ⁊ ideo ꝺz q; actus pcedens ex duabꝰ talibꝰ potēcijs ſit pfcūs hītu ad̄q̄ pexñte i vtrāq; potēciaꝝ. dictū aūt ē ſup̄. q; credē eſt actus intellectus. ſm q; mouet̄ a volūtate ad aſſencieū. pcedit aūt huiꝰi actꝰ ⁊ a volūtate ⁊ ab intellectu q̄z utrūq; natus ē p hītū pficī ꝑ. pdicta. et ideo ꝺz q; tam a volūtate ſit aliqs hītus q̄z i intellectu. ſi debeat actꝰ fidei ee pfectꝰ. ſic̄ eciā ad hoc q; actus cōcupiſcibil' ſit pfectus. ꝺz q; ſit hītus prudencie in rōne ⁊ hītus tp̄antie incōcupiſcibili credē aūt ē immediate actus intellectus. quia ob̄m hꝰ actꝰ eſt vm̄. q; ꝓpe ptinz ad intellectū. ⁊ ideo neē ē q; fides q̄ eſt ꝓpū pncipiū huius actꝰ ſit i intellectu ſic̄ in ſubiecto. Ad. j. g̃ dō. q; augr fidem accipit p actu fidei. qui ſ. cōſiſtē increꝺēciū uolūtate ingītū ex impio volūtatis intellectus credibilibus aſſentit. Ad. ij. dō. q; nō ſolū ꝺz volūtatem eſſe pmptā ad obediendū. ſz eciā intellectū ee bñ diſpoſitū ad ſeq̄ndū impiū volūtatis ſic̄ ꝺz cōcupiſcibile ee bene diſpoſitū ad ſeq̄ndū impiū rōnis ⁊ ideo nō ſolū ꝺz ee hītum ututis i volūtate impante. ſz eciā in intellectu aſſencīete. Ad. nj. dō. q; fides eſt i intellectu ſpeculatiuo ſic̄ in ſbo. ut maniſeſte pz ex fidei obiecto. ſz quia vitas pma q̄ē fidei ob̄m ē finis oīm deſideriorꝝ et accōnū nr̄arꝝ. vt pz p aug̃ in. j. ō trin̄. inde ē q; p dilectōēz opaē. ſic̄ eciā intellectus ſpeculatiuus extenſiōe ſit pcticus ut dī i. Ad. nj. ſic pceꝺī. vī. q; caritas ſcīa de anīa nō ſit forma fidei. vnūqꝺq; enī ſortit̄ ſpēm p ſuā formā. eoꝝ g̃ q̄ ex oppoſito diuidūtur ſicut diuſe ſpēs vni' gñis. vnū nō pt ee forma alt̄ius. ſz fides ⁊ caritas diuidūt̄ ex oppoſito pmo ad coꝝ. xnj. ſic̄ diuſe ſpēs ututis. g̃ caritas nō pt ee forma fidei. Sz ō. forma ⁊ id cuius ē forma ſūt i eoꝺ quia ex hys fit vnū ſimpl'r ſz fides ē i intellectu. caritas aūt i volūtate. g̃ caritas nō ē forma fidei. Sz ō. forma ē pncipiū rei. ſz pncipiū credendi ex pte volūtatis magis vī ee obediā q̄z caritas. ſm ꝺm ad ro. j. ad obediendū fidei i omibꝰ gētibꝰ. g̃ obediencia magis ē forma fidei q̄z caritas. Sz ō eſt vnūqꝺq; opaē p ſuā formā. fides aūt p dilectōem opatur. g̃ dilectō caritatis ē fidei forma. Sed ō. dō. q; ſic̄ ex ſupioribꝰ pz actus volūtarij ſpēm recipiūt a fine qui ē volūtatis ob̄m. id aūt a quo aliqꝺ ſpēm ſortit̄ ſe hz ad modū forme i rebꝰ naturalibꝰ. ⁊ ideo cuiuslibz actus volūtarij ⁊ forma qua; modo ē finis ad quē ordinat̄. qa ex ipo recipit formā. cū eciā quia modus accēꝺis. ꝺz q; rñdeat ꝓpor; cōnalit̄ fini. maniſeſtū ē aūt ex ꝓdcīs. q; actꝰ fidei ordinat̄ ad ob̄m voluntatis q; ē bonū ſic̄ ad finē. hꝰ aūt bonū q; ē finis fidei ſcz bonū diuinū eſt ꝓpm ob̄m caritatis. ⁊ ideo caritas ꝺ forma fidei ingītū g̃ caritatē actus fidei pficit̄ ⁊ formatur. Ad. j. g̃ dō. q; caritas ꝺ ee forma fidei in ꝓtū informat actū ipius. nichil aūt phibet vnū actū a diuſis hītibus informari ⁊ ſm hꝰ ad diuſas ſpēs induci ordine quoꝺ ut ſdm̄ ē cū ꝺ actibꝰ hūanis i omū agētur. Ad. ij. dō. q; obiectō illa pceꝺit de forma intrinſeca. ſic aūt caritas nō ē forma fidei. ſed ꝓnt informat actū eius ut ſdm̄ ē. Ad. nj. dō. q; eciā ipa obediā ⁊ ſil'r ſpes ⁊ q̄cūq; alia ut poſſet ꝓcedē actū fidei rōnabiliter formatū a caritate ſic̄ infra pēbit et ideo ipa caritas ponī forma fidei. Ad. mj. ſic pceꝺ. vī. q; fides informis nō fiat formata. nec ex ipſo q̄a ut ꝺ. j. ad coꝝ. xnj. eū venit q; pfēm ē. euacuat̄ q; ex pte ē. ſz fides informis inpfcā eſt reſpectu formate. g̃ aduenīente fide formata fides informis excluditur. ut nō ſit vnꝰ hītus nūo. Ad. ij. id q; ē mortuū nō fit vnū. ſz fides informis ē mortua. ſm ꝺm iac. ij. fides ſine opibꝰ mortua ē. g̃ fides informis nō pt fieri formata. Ad. iij. gr̃a dei aduenīēs nō hē mioꝛē effectm in homīe fideli q̄z in infideli. Sed aduenīens homī infideli cauſat i eo habitū fidei. g̃ eciā aduenīens fideli qui hēbat prius habitū fidei informis cauſat in eo aliū habitū fidei. Ad. iij. ſicut. boēs dicit accidēcia aliqꝺ narī nō poſſūt ſed fides ē qꝺā accīs. g̃ nō pt eaꝺē fides q̄z eſſe formata et q̄z informis. Sed ō eſt q; jacob. ij. ſup illud fides ſi nō opibus mortua eſt. dicit. glo. quibꝰ reuiuiſcit. g̃ fides q̄ prius erat mortua ⁊ informis fit formata et uiuens. Ad. ij. dō. q; eca hoc fuerūt duūſe opīoēs. qꝺā enī dixerūt. q; alius eſt hītus fidei formate ⁊ informis. ſed aduenīente fide formata tollitur fides informis. ⁊ ſiliť in homīe pꝰ fidē formatā pecc̄āte mortaliť ſuccedit aliꝰ hītus fidei informis a deo infuſus. ſed hoc nō videť ee ꝺueīens q; gr̃a aduenīēs hoīi aliq; dei donū excludat. neq; eciā q; aliqꝺ dei donū hoīi infūdat̄ ꝓpter pcm mortale. ⁊ ideo alij dixerūt q; ſūt quiꝺā diuerſi hītus fidei formate et informis. ſz tñ aduenīente fide formata nō tollit̄ hītus fidei informis. ſz ſimil' manz i eoꝺ cū hītu fidei formate. ſz hꝰ eciā uiꝺ inꝺueīens q; hītus fidei informis in hñte fidē formatā remaneat occioſus. ⁊ ideo alit̄ ꝺō. q; iꝺē ē hītus fidei formate et informis cuius rō eſt. quia hītus diuſificat̄ ſm ꝺm q; p ſe ad hītū ptinet. cū aūt fides ſit pfectō intellectus. ꝺm q; p ſe ad fidē ptinet q; ptīet ad intellectū. q; aūt ptinz ad volūtatē nō p ſe ptinet ad fidē. ita q; per hꝰ fidei hītus poſſit diuſificari. diſtinctō autē fidei formate et informis eſt ſcōm id q; ptinet ad volūtatē. ideſt ſcōm caritatē nō aūt ſcōm illud q; ptinet ad intellectū vnde fides formata et informis nō ſūt diuſi hītꝰ. Ad. j. g̃ dō. q; verbū apli eſt intelligendū q̄n impfectio ē de rōe impfcti tūc enī oportet q; aduenīēte pfcōe impfēm excludat̄ ſic̄ aduenīēte apta viſione excludit̄ fides de cuiꝰ rōe eſt ut ſit nō apparenciū. ſz q̄n impfectō nō eſt de rōe rei impfecte. tūc ꝺ nūo iꝺē q; erat impfectū fit pfectū ſic̄ puericia nō ē de rōne hoīs ⁊ ideo iꝺē nūo qui erat puer fit vir. Informitas autē fidei nō ē de rōne rei impfecte.

ꝫ p accñs se hꝫ ad ipam ut dr̃z é · vñ ipamet fides informis fit formata ¶ Ad · ij · dr̃ · qꝫ ip̃o qꝫ fcit uitã aĩalis é ꝺ rõne ipius · quia ẽ forma eẽncial' eius scz aĩa · ⁊ ideo mortuũ fieri viuũ nõ pt · sed aliud spẽ est qꝫ ẽ mortuũ ⁊ qꝫ ẽ viuũ · ꝫ id qꝫ fcit fidẽ ée formatã uel vuã · nõ ẽ de eẽncia fidei et ideo nõ ẽ sile ¶ Ad · nj · dr̃ · qꝫ gr̃a fcit fidẽ · nõ solũ qñ fides de nouo incipit esse in homĩe · ꝫ eciã ꝯmdiu fides durat · dr̃m ẽ enĩ ſ̃ · qꝫ deus sp opat̃ iustificacõem homis · sic̃ sol sp opat̃ illuiacõm aeris · vñ gr̃a nõ minꝰ facit aduẽiens fideli · qꝫ aduenies infideli · quia ĩ utroq; opat̃ fidẽ ĩ vno quiꝺ ꝺfirmãdo ⁊ pficiendo · ĩ alio de nouo c̃ando · uel pt dici qꝫ hᵒ ẽ p accẽns scz ꝓpt̃ dispõz subiecti · qꝫ gr̃a nõ causat fidẽ ĩ eo q̃ habz sic̃ eõrio ꝺm pr̃m mortale nõ tollit per gr̃az ab eo q̃ eã amisit p pr̃z mortale p̃cedẽs ¶ Ad mj · dr̃ · qꝫ per hᵒ qꝫ fides formata fit informis nõ mutat̃ ipa fides · ꝫ mutat̃ sbm fidei qꝫ ẽ ania · qꝫ qñz quiꝺ hꝫ fidẽ sine caritate · qñz aũt cũ caritate

¶ Ad · v · sic p̃ced̃ · vĩ qꝫ fides nõ sit ũtus · vtus enĩ ordinat̃ ad bonũ · nã vtus ẽ q̃ bonũ fcit hñtẽ · ut dic̃ phs ĩ · ij · eth · ꝫ fides ordinat̃ ad vm · g̃ fides nõ ẽ vtus ¶ Ꝑ · pfectior ẽ vt⁹ infusa q̃z acquisita · ꝫ fides ꝓpt̃ sui impfectõez nõ ponit̃ inter ũtutes intellectuales acq̃sitas ut pz p phm ĩ · vj · eth · g̃ mktomin⁹ pt̃ poni vtus infusa ¶ Ꝑ · fides formata ⁊ informis sũ eiusꝺ spẽi ut dr̃m ẽ · ꝫ fides informis nõ ẽ ũtus · q̃a nõ hz ꝺnexionem cũ alijs vtutib⁹ · g̃ nec fides formã ẽ vtus ¶ Ꝑ · gr̃e g̃tis date ⁊ fruct⁹ distũgunt̃ a ũtutib⁹ · ꝫ fids enũat̃ int̃ gr̃as g̃tis datas · j · ad cor · xij · ⁊ sil'r int̃ fructꝰ ad gal' · v · g̃ fides nõ ẽ vtꝰ ¶ Sz ſ̃ ẽ qꝫ hõ p vtutes iustificat̃ · nã iustitia ẽ tota vtus ut ꝺ ĩ · v · eth · ꝫ p fidẽ hõ iustificat̃ ꝺm iᵒ ad · ro · v · instificati ĩ fide pacẽ hẽm⁹ ⁊c g̃ fides ẽ ũtus ¶ Rñ · dr̃ · qꝫ sic̃ ex ſ̃ dictis pz · utus hũana ẽ p quã actꝰ hũanus reddit̃ bonꝰ vñ q̃cũq; hit̃ ẽ sp pncipiũ boni actus pt̃ dici utus hũana · talꝫ aũt hitus ẽ fides formata · cũ enĩ credẽ sit actus intellectus assentiẽtis vo ex impio volũtatis · ad hᵒ qꝫ iste actus sit pfectꝰ duo req̃rũtur q̃ũ vnũ ẽ ut ineffabilit̃ intellectꝰ tendat ĩ suũ bonũ qꝫ ẽ vm · aliud aũt ẽ ut infallibilit̃ ordiet̃ ad ultimũ finẽ · ꝓpt̃ quẽ volũtas affẽtit vero · ⁊ utrũq; inueniꝫ in actu fidei formate · nã ex rõne ipius fidei ẽ qꝫ intellectus sp ferat̃ in vm · q̃a fidei nõ pt̃ sb̃e fl'm · ut ſ̃ hitũ ẽ · ex caritate aũt q̃ format fidẽ hẽ aĩa · qꝫ ifallibilit̃ volũtas ordinet̃ in bonũ finẽ · ⁊ ideo fides formata ẽ ũtus fides aũt informis nõ ẽ vtus · q̃a · ⁊ si hẽat pfectõz debitã actꝰ fidei informis ex pte intellectꝰ · nõ tñ hẽ pfectõz debitã ex pte volũtatis · sic̃ eciã si tpantia eẽt ĩ cõcupiscibili ⁊ prudencia · nõ eẽt ĩ rõnali tẽpancia nõ eẽt vtus ut ſ̃ dr̃m ẽ · ꝫ ad actũ tẽpancie req̃rit̃ rõ ⁊ actꝰ ꝺcupie · sic̃ ad actũ fidei requirit̃ actus volũtatis ⁊ actꝰ intellectus ¶ Ad · j g̃ dr̃ · qꝫ ip̃m vm est bonũ intellectus · cũ sit eius pfectõ · et ideo inq̃ũtũ p fidẽ intellectꝰ dr̃mĩat̃ ad vm fides hẽ ordinẽ in bonũ q̃dã · ꝫ ultius inq̃ũtũ fides format̃ p caritatẽ hz eciã ordinẽ ad bonũ ꝺm qꝫ ẽ volũtatis obm ¶ Ad · ij · dr̃ qꝫ fides de q̃ pbs · loquit̃ inmitit̃ rõni hũane · nõ ex necitate cõcludenti cui pt̃ subẽe fl'm · ⁊ ideo talꝫ fides nõ ẽ ũtus · ꝫ fides de qua loq̃mur inmitit̃ vitati dine q̃ ẽ infallibilis · ⁊ ita nõ pt̃ ei subẽe fl'm · ⁊ iꝺo talꝫ fides pt̃ ẽe virtus ¶ Ad · nj · dr̃ · qꝫ fides formata ⁊ informis nõ differt spẽ · sic̃ ĩ diuſis spẽb⁹ exñtes · dr̃nt aũt · sic̃ pfm et inpfectũ in eaꝺ spẽ · vñ fides informis cũ sit inpfecta nõ ptingit ad pfectã rõnẽ vtutis · nã vtus ẽ pfectõ quꝺ ut ꝺ ĩ · vij · phicõz ¶ Ad · mj · dr̃ · qꝫ q̃dã ponũt qꝫ fides q̃ onũat̃ inter gr̃as g̃tis datas ẽ fides informis · ꝫ hᵒ nõ oueient̃ ꝺ · g̃ gr̃e g̃tis date q̃ ibi enũant̃ nõ sũt omnes oĩbus mẽbris eccĩe · vñ apoꝰ ibi dic̃ diuisiões gr̃aꝝ sũt ⁊ itm alij dat̃ hᵒ · alij dat̃ illud · fides aũt informis ẽ onis omib⁹ mẽbris eccĩe · quia informitas nõ ẽ de sba eius · ꝺm qꝫ ẽ donũ g̃tuitũ · vñ dr̃ · ẽ qꝫ fides sumit̃ ibi p aliq̃ fidei excellẽcia · sic̃ p cõstancia fidei · ut dic̃ glo · uel p ꝺmone fidei · fides aũt ponit̃ fructꝰ ꝺm qꝫ hz aliq̃m delectacõez ĩ suo actu rõne ẽtitudis · vñ ad · gal' · v · vbi enũantur fructus · exponit̃ fides de inuisibilib⁹ certitudo

¶ Ad · vj · sic p̃ced̃ · vĩ qꝫ nõ sit vna fides · sic̃ enĩ fides ẽ donũ dei · ut ꝺ ad eph̃ · v · ita eciã sapiencia ⁊ scia int̃ dona dei ꝺputant̃ · ut pz ysa · xj ꝫ sapia ⁊ scia differũt p hᵒ qꝫ sapia ẽ ꝺ eẽnis · scia vero de tp̃alib⁹ · ut pz p aug · xmj · de ẽni · cũ g̃ fides sit ⁊ de eẽnis et de q̃busꝺ tp̃alib⁹ · vĩ qꝫ nõ sit vna fides · ꝫ distũgunt̃ in ptes ¶ Ꝑ · ꝺfessio ẽ actꝰ fidei ut s̃ dictũ est · ꝫ nõ ẽ vna ⁊ eaꝺ ꝺfessio fidei apud oñs · nã qꝫ nos ꝺfitem̃ fcm̃ antiqui pres ꝺfitebãtur futurũ · ut pz ysa · vij · ecce vgo cõcipiet · g̃ nõ ẽ vna fides ¶ Ꝑ · fides ẽ oñis omib⁹ fidelib⁹ xp̃i · ꝫ vnũ accñs nõ pt̃ ee in diuſis sbis · g̃ nõ pt̃ ẽe vna fides oĩm ¶ Sz ſ̃ ẽ qꝫ apoꝰ dic̃ ad eph̃ · mj · vnꝰ dñs vna fides ¶ Rñ dr̃ · qꝫ vna fides si sumat̃ p hitu duplr pt̃ ꝺsiꝺari · vnoꝰ ex pte obiecti ⁊ sic est vna fides · obm enĩ formale fidei ẽ vitas pma cui eciã inhẽndo credimꝰ q̃cũq; sub fide cõtinent̃ · alioꝰ ex pte sbi ⁊ sic fides diuſificat̃ · ꝺm qꝫ ẽ diuſoz · manifestũ ẽ aũt · qꝫ fides sic̃ ⁊ q̃libz alius hitus ex formali rõne obi hz spẽm · ꝫ ex sbo indiuiduatur · ⁊ ideo si fides sumat̃ p hitu quo credimꝰ · sic fides ẽ vna sp̃e ⁊ differens nũo in diuſis · si vero sumat̃ p eo qꝫ credit̃ · sic eciã ẽ vna fides · quia iꝺ ẽ · qꝫ ab oñib⁹ credi ⁊ si sint diuſa credibilia q̃ ꝺnũt̃ oñs credũt tñ omia reducunt̃ ad vnũ ¶ Ad · j · g̃ dr̃ · qꝫ tp̃alia que in fide ꝓponũtur nõ ptinẽt ad obm fidei nisi ĩ ordine ad q̃ꝺ eẽnũ qꝫ ẽ vitas pma · sic ſ̃ dictũ ẽ · ⁊ ideo fides vna ẽ ĩ tp̃alib⁹ ⁊ eẽnis · secꝰ aũt ẽ de sapia et scia q̃ ꝺsiderãt tp̃alia et eẽna scoz ꝓpas rõnes vtrq; ¶ Ad · ij · dr̃ · qꝫ illa dr̃na p̃teri ⁊ futuri nõ cõtingit ex aliq̃ diuſitate credite · ꝫ ex diuſa hitudine credẽciũ ad vnã rem creditã · ut eciã s̃hitũ ẽ ¶ Ad · nj · dr̃ · qꝫ alia rõ p̃cedit ꝺ diuſitate fidei fcm̃ nũm

¶ Ad · vij · sic p̃ced̃ · vĩ qꝫ fides nõ sit pma inter ũtutes · ꝺ enĩ luc̃ · xj · ĩ glo · sup iᵒ · dico uob aĩcis meis qꝫ fortitudo ẽ fidei fũdamẽtũ · ꝫ fũdamẽtũ ẽ pus eo cuiꝰ ẽ fũdamẽtũ · g̃ fides nõ ẽ pma vtus ¶ Ꝑ · quꝺ glo · dicit sup illũ psalmũ · noli

emulari · dicit qp spes introducit ad fidē · spes aūt
est vtus queda ut infra dicet · g̃ fides nō ē pma
vtutū ℣ Sup dcm ē · qp intellect⁹ credētis indi-
natur ad assentiendū hys q̃ sūt fidei ex obedia ad
deū · ꝛ obedia ē ecia queda ut⁹ · nō g̃ fides ē pma
vtus ℣ fides informis nō ē fūdamētū · ꝛ fides
formata sic in glosa ō · j · ad cor · nj · formaē autē
fides p caritatē · ut ꝫ dictū ē · g̃ fides a caritate hz
qp sit fūdamētū · caritas g̃ est maⁱ fūdamētū q̃z
fides · naz fūdamētū ē pma ps edificij et ita vī qp
sit por fid ℣ b · ōdinē actuū itelligiē ōdo hītu-
ū ꝫ in actu fidei actus volūtatis q̃z pficit caritas
pcedit actū intellect⁹ quē pficit fides sicut causa q̃
pcedit effectū · g̃ caritas pcedit fidē · nō g̃ fides ē
pma ut⁹ ℣ Sz ō ē qp apo⁹ dic ad heb · xj · qp fides
ē sba spandaz rez · ꝫ sba hz rōnez pmi g̃ fides est
pma int ut⁹ ℣ Rñ dō · qp aliquid pt ee pus al-
tero dupl'r · vno⁹ p se · alio⁹ p accñs · p se quidē · inter
oēs vtutes pma ē fides · cū enī in agibilibꝰ finis
sit pncipiū ut ꝫ dcm ē ncce ē vtutes theologicas
quaz obm ē vltim⁹ finis ee potes ceteris ututibus
ipe aūt ultim⁹ finis ōz qp pus sit ī intellectu q̃z ī
volūtate · quia volūtas nō fert ī aliquid nisi put
ē ī intellectu apprehensū · vnde cū vltim⁹ finis sit
quidē ī volūtate p spem ⁊ caritatē · ī intellectu aūt
p fidē ncce est qp fides sit pma int oēs ututes qa
nalis cognitō nō pt attingē ad deū bm qp ē obm
bitudis put tendit ī ipm spes ⁊ caritas · ꝫ p ac-
idens pt aliqua vtus ee por fide · causa enī p accñs
ē p accñs por · remouē aūt phibēs ptiet ad cām p
accens · ut pz p phm ī · vnj · phi · ⁊ bm h⁹ aliq̃ ūtu-
tes pñt dici · p accñs pores fide iq̃tū remouēt ipe-
dimēta credendi · sic fortitudo remouet inordiatū
timorē impediētē fidē · humilitas aūt superbiā p quā
intellect⁹ recusat se submittē vitati fidei · ⁊ idez
pt dici ō aliqbꝰ aliis vtutibꝰ q̃uis sint vē ututes
nisi psuppta fide · ut pz p aug · in li · ō ulianū ·
vñ pz rñ ad pmū ℣ Ad · ij · dō · qp spes non pt ul'r
introducē ad fidē · nō enī pt spes hri ō etna bitu-
dine nisi credat possibile qa impossibile nō cadit
sub spe · ut ex supdictis pz · ꝫ ex spe aliquis inducī
pt ad h⁹ qp pseuet in fide ul qp fidei firmit adhēat
⁊ bm h⁹ ō spes introducē ad fidē ℣ Ad · nj · dō · qp
obedia dupl'r ō · qñz enī importat indinacōez vo-
lūtatis ad implendū dina mādata ⁊ sic nō ē spālis
ututs · ꝫ gnaliē induđ ī omī ututē · qa oēs act⁹
vtutū cadūt sb preptis legis dine ut dictū ē · et
hoc mō ad fidē requritur obedia · aliō pt accipi ob-
ediēcia bm qp importat idinacōm q̃z tū ad implē-
dū mandata · bm qp hñt rōem debiti · ⁊ sic obedia
est spālis vtus ⁊ est ps iustcie · rddit enī supiori
debitū obediendo sibi · ⁊ h⁹ mō obedia sequit fidē
p quā manifestat homī qp deus sit supior cui deat
obedire ℣ Ad · mj · dō · qp ad rōnem fūdamēti non
solū requrit qp sit pmū · ꝫ ecia qp sit aliis ptibꝰ edi
ficij cōnexum · nō enī eet fūdamentū · nisi ei alie
ptes edificij coherēnt · onexio aūt spūal edificij ā
p caritatē · bm id · colocen · nj · sup omnia caritatē
hre q̃ est vinclm pfectōis · ⁊ ideo fides sine carita
te fūdamentū ee nō pt · nec tñ dz qp caritas sit por
fide ℣ Ad · v · dō · qp actus volūtatis pexigit ad fi-
dem · non tñ actus volūtatis caritate informat⁹
ꝫ tal' act⁹ psupponit fidē · quia nō pt volūtas per
fectō amore in deū credē nisi intellect⁹ rectā fidem
habeat ecia ipm

Ad · vnj · sic pcedit · vī qp fides nōsit ecior scia
et alijs ututibꝰ itellectualibꝰ · dubitatō enī
opponit etitudini · vñ vī id ee certus qp min⁹ pt
hre de dubitatōe · sic ē albius · qp ē nigro inpmix
tius · ꝫ intellect⁹ ⁊ scia ⁊ ecia sapia nō hñt dubi-
tatōez eca ea quoz sūt · credēs aūt interd pt pati
motū dubitatōnis ⁊ dubitare de hys q̃ sūt fidei ·
g̃ fides nō ē ecior ututibꝰ itellectualibꝰ ℣ visio
ē ecior auditu · ꝫ fids ē ex auditu ut ō · ro · x · ī in-
tellectu aūt ⁊ scia ⁊ sapia includ q̃dā itellectualis
uisio · g̃ ecior ē scia ul' intellect⁹ q̃m fides ℣ q̃-
to aliquid est pfect⁹ ī hys q̃ ad intellectū ptinet ·
tato ē certius · ꝫ intellect⁹ ē pfectōr fide · qa p fidē
ad intellectū pueniē · bm id · psa · xxvnj · nisi cre-
deritis nō intelligetis bm aliqm lram · ⁊ aug⁹ ·
dic · ecia de scia · xmj · ō tnit · qp p sciam roboratur
fides · g̃ vī qp ecior sit scia ul' intellectus q̃m fides
℣ Sz ō ē · qp ap⁹ dic ad thessalo · ix · cū accepissetis
a nob vbū auditus scz p fidē accepistis id nō ut
vbū hominū · ꝫ sic vē est verbū dei · ꝫ nichil ecius
verbo dei · g̃ scia nō est ecior fide nec aliquid aliud
℣ Rñ dō · qp sic ꝫ dcm ē vtutū itellectualiū due
sūt eca cōtingencia scz prudēcia ⁊ ars quibꝰ pfert
fides incertitudie rōne sue matie quia ē de etnis
que nō cōtingit aliter se hre · tres aūt relique vtu-
tes scz sapia et scia et intellect⁹ sūt de ncciis ut ꝫ
dictū est · sed sciēdum est qp sapiencia et scientia
et intellectus dupliciter dicuntur · vnomodo bm
qp ponūtur vtutes intellectuales a phō ī · vj · eth ·
aliō bm qp ponūtur dona sps sci ℣ Primo dō est ·
qp certitudo pt osidari dupl'r · vno⁹ ex causa etitu-
dinis · ⁊ sic ō ee certius id qp hz ecioē cām · ⁊ h⁹ mō
fides ē certōr ebꝰ pdctis · quia fides innitit vitati
dine · ta autē pdicta inintūtur rōni hūane · aliō
pt osidari etitudo ex pte subiecti et sic dī ee ecius
qō plenius osequit intellect⁹ homis · ⁊ p hūc mō
quia ea q̃ sūt fidei sūt sup intellectū hois · nō aūt
ea q̃ subsūt tribꝰ pdictis ido ex hac pte fides aūt ē
minus eta · ꝫ quia vnūqō q̃z iudicat simpl'r quid
bm cāz suā · bm aūt dispositōz que ex pte subiecti
est iudicat bm quid inde ē qp fides ē simpl'r ecior ·
ꝫ alia sūt ecioza bm quid scz quo ad nos · sil'r aūt
si accipiantur tria predicta secundō qp sūt dona
psentis uite cooperantur ad fidem sicut ad prin-
cipiū qp psupponit · vñ ecia bm h⁹ fides ē eis ecior
℣ Ad · j · g̃ dō · qp illa dubitatō nō est ex pte cause
fidei ꝫ q̃ ad nos in q̃tū nō plene assequmur p intel
lēm ea q̃ sūt fidei ℣ Ad · ij · dō · qp ceteris paribꝰ visio
est ecior auditu · ꝫ si ille a q̃ audit multū excedit
visū videntis sic ecior est audit⁹ q̃z vis⁹ · sic aliquis
pue scie magis etificat de eo qō audit ab aliq̃ sci-
entifico q̃z ō eo qō sibi scōm suā regl'az vī ⁊ m'to
magis hō certior est de eo qō audit a deo q̃ falli nō

pr̃·q̃ de eo q̃ uidz ꝑpa rõe q̃ falli pr̃ Ad·nj·dd·
q̃ pfectõ intellect⁹ ⁊ sc̃ie excedit cog̃cõez fidei q̃ztũ
ad maiorẽ maĩfestacõz·nõ tm̃ q̃ntũ ad ĉtõrẽ inhe-
sionẽ·ꝺa tota ĉtitudo intellectus uł sc̃ie bm q̃ sũt
dona ꝓcedit a ĉtitudie fidei·sic ĉtitudo cognicõis
concł'onũ ꝓcedit ex ĉtitudie pn̄cipioz·bm aũt q̃
sc̃ia ⁊ sapia ⁊ intellect⁹ sũt vtutes intellectuales
innitunt̃ naťali lumi rõnis q̃ deficit a ĉtitudie
et a verbo dei cui innititur fides

OEnde ꝺsidanꝺ ẽ ꝺ hn̄tibꝫ fidẽ·et ĉca
h⁹querunt̃·mj Prio vtz angel⁹
a hõ i ꝓma sui cõdicõne hũerit fidẽ
Scꝺo vtz demões hẽant fidẽ Ter
vtrũ hẽtici errantes i vno articulo
fidei hẽant fidẽ ꝺ alijs articulis Q̃rto vtz fidem
habẽciũ unus alio habeat maiorẽ fidem

Ad·j·sic ꝓceꝺ·vł q̃ angelus aut homo i sua
ꝓma condicõne fidẽ nõ hũit·dic̃ enim hugo
de scõ vic̃·q̃ ꝺa homo oculũ cõtẽplacõis nõ hẽ·deũ
⁊ que i deo sũt vidẽ nõ valet·sz angel⁹ i statu sue
ꝓme cõdicõis ante ofirmacõz uł lapsũ hũit ocłm
otẽplacõis·uidebat enim res in vbo·ut aug⁹ dicat
·ij·sup gen̄·ad lr̃am et simił'r ꝓm⁹ hõ i statu in-
nocẽcie vł hũisse oculũ cõtẽplacõis aptũ·dic̃ enim
hugo·de scõ vic̃·i suis sn̄tijs q̃m eũ appũit sik̃es ei
crim⁹·q̃ nouit hõ i ꝓmo statu·creatorẽ suũ·nõ
ea cog̃cõne q̃ foris auditu solo ꝓcipi'·sz ea q̃ intus
p inspiracõm mistrat̃ nõ ea qua deus modo a cre
ꝺtibꝫ abssn̄s fide q̃rit̃·sz ea q̃ p p̃sencia otẽplacõis
maĩfestius ĉnebat̃·g̃ homo uł angł's i statu ꝓme
cõdicõnis fidẽ nõ hũit ꝓ̃·cog̃cõ fidei ẽ enigma-
tica ⁊ obscura·bm ıꝺ·j·ad cor̃·xnj·nũc uidem⁹
p speculũ i enigmate·sz i statu ꝓme cõdicõis nõ
fuit aliq̃ obscuritas neq̃ i hoie·neq̃ i angelo·ꝺa
tenebrositas ẽ pena pc̃i·g̃ fides i statu ꝓme cõdi-
cõis ẽe nõ potuit neq̃ i hoie neq̃ i ag̃lo ꝓ̃·apł's
dic̃ ad ro·x·q̃ fides ẽ ex auditu sz̄ h̄ locũ nõ hũit
i ꝓmo statu·angłice condicõis aut humane·nõ
enim erat ibi auditus ab alio·g̃ fides in statu illo
nõ erat neq̃ i hoie neq̃ i angelo Sz̄ ō est q̃ apł's
dic̃ ad hẽb·xj·accẽdẽtem ad deũ ꝺz credẽ·sz angelus
et hõ in sui ꝓma cõdicõne erãt i statu accẽdẽdi ad
deũ·g̃ fide indigebãt Rn̄ ꝺd·q̃ quida dicũt q̃
i angeł ante ofirmacõm ⁊ lapsũ·⁊ i hoie añ pc̃m
nõ fuit fides ꝓp̃ manifestã otẽplacõm q̃ tũc erat
de rebꝫ dinis·sz cũ fides sit argumẽtũ nõ apparẽ-
ciũ bm apł'm·⁊ p fidẽ credant̃ ea q̃ nõ videnť·ut
aug⁹ dic̃ illa sola maĩfestacõ excludit fidei rõnẽ
p quã rꝺdit̃ appens·uł uisũ id de quo pn̄cipał'r ẽ
fides·pn̄cipale aũt obm fidei est vitas ꝓma·cui⁹
uisio bt̃os fac̃ et fidei succedit·cũ g̃ angelus ante
ofirmacõm·⁊ hõ ante pc̃m nõ hũit illã btitudi-
nẽ qua deus p essenciã vł·maĩfestũ ẽ q̃ nõ hũit
sic maĩfestã cognicõz q̃ excludẽtur rõ fidi·vñ q̃
nõ hũit fidẽ h⁹ ẽe nõ potuit nisi q̃ penit⁹ ei erat
ignotũ ıꝺ de q̃ ẽ fides·et si hõ et anł's fuer̃t creati
i puris naťalibꝫ ut quidã dicũt·forte possz teneri
q̃ fides nõ fuit i angelo añ ofirmacõm·nec i hoie
añ pc̃m·cog̃cõ enim fidei ẽ sup̃ naťalẽ cog̃cõz de deo
nõ solũ hois·sz eciã angeli·sz ꝺa i ꝓmo iã diximꝰ
q̃ homo ⁊ angelus iã creati sũt cũ dono gr̃e·ideo
necesse ẽ dicẽ q̃ p gr̃am acceptã et nondũ ꝺsũma-
tã fuit i eis inchoacõ q̃ꝺã spate btitudis que quiꝺ
inchoať i volũtate p spem ⁊ caritatẽ·sz i intellectũ
p fidẽ ut sꝺcm ẽ ⁊ ideo necẽ ẽ dicẽ q̃ ante ofirma-
cõem hũnt fidẽ·et sił'r añ pc̃m·sz tm̃ cõsiꝺandũ est
q̃ i obiecto fidei ẽ aliq̃ꝺ q̃si formale scz uitas ꝓma
sup oẽm naťalẽ cognicõm creať exñs·et aliquid
mãle sic̃ id cui assentim⁹ inhẽndo ꝓme veritati-
q̃ntũ g̃ ad ꝓmũ hoz oñit̃ fides ẽ i oñibꝫ hn̄tibus
cog̃cõez ꝺ deo fuťa btitudie nondũ adepta·inhẽn-
do ꝓme vitati·sz q̃ntũ ad ea q̃ mãlit̃ credẽꝺa ꝓ-
nunt̃ quedã sũt credita ab vno·que sũt maĩfeste
scita ab alio eciã in statu p̃senti ut supꝺictũ est·
⁊·bm h⁹ eciã ponť q̃ angł⁹ añ ofirmacõm·et hõ
ãte pc̃m quedã de dinis misteriis maĩfesta cog-
nicõne cognouerũt·q̃ nũc nõ possumus cognosc̃e
nisi credẽꝺo Ad·j·g̃ ꝺd·q̃ q̃uis ꝺcã hug̃·de scõ
uic̃·magn̄alia sint et robur auctoritatis nõ habe
ant·tm̃ p̃ dicta·q̃ cõtẽplacõ·q̃ tollit nctatẽ fidei·ẽ
cõtemplacõ pac̃e·qua supnaťal' vitas p essenciã
videt̃·hãc aũt contẽplacõz·nõ hũit angelus ante
ofirmacõz·nec hõ ante pc̃m·sz eoz cõtẽplacõ erat
alcõs q̃z nr̃a·p quã magis de ꝓpinq̃ accedentes ad
deũ plura manifeste cognosc̃e poterãt de diuis ef-
fectibꝫ ⁊ misteriis q̃z nos possũ⁹·vñ nõ inerat eis
fides qua ita q̃rẽtur deus absens·sic̃ a nob q̃rit̃
erat enim eis magis pn̄s p lumẽ sapie q̃z sit nob·
licet nec eis eẽt ita pn̄s sic̃ ẽ p btis lumẽ g̃'e Ad
ij·ꝺd·q̃ i statu ꝓme condicõis homis uł angeli
nõ erat obscuritas culpe uł pene inhẽat tm̃ intel-
lectui hois et angeli quedã obscuritas naťał·bm
q̃ omis creať tenebra ẽ compata inmẽsitati di-
uini luis ⁊ tał obscuritas sufficiat ad fidei racõm
Ad·nj·ꝺd·q̃ i statu ꝓme cõdicõis nõ erat au-
ditus ab homie exťius loq̃nte·sz a deo intius ispi-
rante·sic̃ ⁊ ꝓphe audiebant bm ıꝺ psal·audiã q̃ꝺ
loquat̃ in me dn̄s deus

Ad·ij·sic ꝓceꝺ·vł q̃ i demõibꝫ nõ sit fidꝭ·
dic̃ enim aug⁹ i li⁹ ꝺ ꝑdestinacõe scõz·q̃ fides
ofistit i credẽciũ volũtate·hec autẽ volũtas bona
est q̃ quis vult credẽ deo·cũ g̃ in demõibus nõ sit
aliqua volũtas deliberata bona ut i ꝓmo dc̃m ẽ
vł'q̃ i demõibꝫ nõ sit fides ꝓ̃·fides ẽ q̃ꝺam do-
nũ dine gr̃e·bm ıꝺ eph̃·ij·gr̃a estis saluati p fidẽ
donũ enim dei ẽ·sz demões dona g̃tuita amiserũt p
pc̃m ut ꝺ in glo·sup ıꝺ osee·nj·ipi respiciũt ad
deos alienos et diligũt vinacia vuaz·g̃ fides in
demõibꝫ p⁹ pc̃m nõ remãsit ꝓ̃·infidelitas vł
cẽ g̃uiꝰ inť pc̃a·ut pz p aug·sup ıꝺ·jo·xx·si nõ
veniss̃em ⁊ locut⁹ eis fuiss̃em pc̃m nõ hr̃ent·nũc
autẽ excusacõez nõ hn̄t ꝺ pcõ suo·sz i q̃busꝺ hoibꝫ
est pc̃m infidelitatis·si g̃ fides eẽt i demõibꝫ ali-
quoz hoim·pc̃m eẽt g̃uius pcõ demonũ q̃ videť
cẽ inꝺuẽiens·nõ g̃ fides ẽ i demõibꝫ Sz̄ ō ẽ q̃ ꝺc̃
iac̃·ij· demones credũt ⁊ cõtremiscũt Rn̄ ꝺd·
q̃ sic̃ ꝺictũ ẽ intellect⁹ credẽtis assẽtit rei credite
nõ quia ipam uideat uł fm se uł p resolucõez ad

ꝑma ꝑncipia p se uisa ꝫ ꝑꝑt impiũ volũtatis · qꝫ aũt volũtas moueat intellectũ ad assencienꝺ · ꝑt cõtingẽ ex duobꝫ · vnꝰ ex ordie volũtatis ad bonũ et sic credẽ ẽ actus laudabiľ · aliꝰ ꝗa intellectꝰ cõuincit ad hꝰ qꝫ iudicet ee credꝺm hys que dñr · licz nõ ouincaẽ p euidẽciã rei sic̃ si ꝗuis ꝑphta ꝓnũciaret ī ꝺmone dñi ꝗuid fuẽm · ⁊ adhibẽt signũ mortuũ suscitãꝺo · ex hꝰ signo ouicereẽ intellectus uidẽtis · ut cognoscẽt manifeste · ꝫ dici a deo ꝙ nõ mẽtic̃ licet id futuꝝ qꝫ predicit ī se euidẽs nõ eẽt vñ p hꝰ racõ fidei nõ tollẽtur · ꝺõ ẽ ģ qꝫ in fidelibꝫ xp̃i laudaẽ fides ꝺm ꝓmũ modũ · ⁊ ꝺm hꝰ nõ est ī demõibꝫ ꝫ solũ ꝺo mõ · uidẽt enī mlta manifesta iudicia ex quibꝫ ꝓcipuit doctinã ecclie a deo ee ꝗmuis ipi res ipas ꝗs eccl'ia doczꝫ nõ uidẽt · puta deũ ee trinũ et vnũ · uľ ꝗuid huiꝰi ℞ ad · j · ģ ꝺõ · qꝫ demonũ fides ẽ qãmodo ĩchoata ex signoꝝ euidẽcia · ⁊ ideo nõ ptiet ad laudẽ volũtatis ipoꝝ qꝫ credũt ℞ ad · ij · ꝺõ qꝫ fides ꝙ ẽ donũ gr̃e inclinat hoiez ad credẽdũ ꝺm aliquẽ effectũ boni si sit informis · vñ fides ꝙ ẽ ī demõibꝫ nõ ẽ donũ gr̃e · ꝫ magis cogunẽ ad credẽdũ ex pspicacitate naťalis ītellectꝰ ℞ ad · nj · ꝺõ · qꝫ hoc ip̃m demoibꝫ displicz · qꝫ signa fidei sũt tam euidencia · ut p ca credẽ cõpellaneẽ et ideo ī nll'o malicia eoꝝ minuiť p hoc qꝫ credũt

Ad · nj · sic ꝓceꝺ · vi qꝫ hẽticꝰ ꝙ diſcredit vnũ artic'm fiꝺi possit hr̃e fiꝺẽ informẽ ꝺ aliis nõ enī intellectꝰ naťaľ hẽtici ẽ potẽcioꝝ ꝗm intellẽs catholici · ꝫ intellẽs catholici indigꝫ iuuari ad credꝺm ꝙcũqꝫ artic'm fidei dono fiꝺi · ģ vi qꝫ nec hẽtici ꝗquos artic'os fidei credẽ ꝑt sine dono fidei informis ℞ sic̃ sb fide otinenť mlti articuli fidei · ita sb vna scĩa · puta geometŕa otinẽť mlte oc'oes · ꝫ homo ꝗs ꝑt hr̃e scĩam geometŕe ĉca ꝗsꝺã geometĉas oc'oes aliis ignoratas · ģ homo ꝗs ꝑt hr̃e fiꝺẽ de omibꝫ articuľ fidei ꝗquos nõ credendo ℞ sic̃ hõ obedit ꝺo ad credẽꝺ artic'os fidei · ita ecĩã ad buanda mãꝺata legis · ꝫ hõ ꝑt ee obediens ĉca ꝙꝺã mãꝺata ⁊ nõ ĉca alia · ģ ꝑt hr̃e fiꝺẽ ĉca ꝗsꝺã artic'os ⁊ nõ ĉca alios Sz ꝺ ẽ sic̃ p pcm̃ mortale ꝺriať caritati · ita diſcredẽ vnũ artic'm ꝺriať fidei · ꝫ caritas nõ remanꝫ ī hoie pꝰ vnũ pcm̃ mortale · ģ neqꝫ fides postꝙ diſcredit vnũ articulũ fidei ℞ ñ ꝺõ · qꝫ hẽticus qui ī diſcredẽte vnũ artic'm nõ manet fides neqꝫ formata neqꝫ informis · cuiꝰ rõ est · ꝗa spẽs cuiuslibꝫ hiꝰ rei dependꝫ ex formali rõne obi qua sublata spẽs hiꝰ remanere nõ ꝑt · formale aũt obm fidei ẽ vitas ꝓma · ꝙ mãifestať ī scꝑtis saĉs et doctina ecĉe ꝙ ꝓcedit ex vitate ꝓma · vñ ꝙcũqꝫ non inhẽt sic̃ infallibili ⁊ diuĩe regule doctine ecĉe ꝙ ꝓcedit ex vitate ꝓma in scꝑtis saĉs manifestata ille nõ hẽ hĩtũ fidei · ꝫ ea ꝙ sũt fidei alio mõ tenꝫ ꝙꝫ p fiꝺẽ · sic̃ si ꝗs teneat mẽte aliquã oc'onẽ nõ cognoscẽs mediũ illius demr̃acõis · mãifestũ ẽ qꝫ nõ hẽ eius scĩam · ꝫ opĩoꝝ solũ · manifestũ ẽ aũt qꝫ ille ꝙ inhẽt doctine ecĉe tãꝙꝫ infallibili r̃gule oĩbꝫ assentit ꝙ ecĉa docꝫ · alioquin si de hys ꝙ ecĉa docet que vult tenꝫ et que nõ vult nõ tenet nõ iã inhẽt ecĉe doctine · sic̃ infallibili r̃gle · ꝫ ꝓꝑe volũtati · et sic maĩm ẽ qꝫ hẽticꝰ ꝙ ptinaciť diſcredit vnũ artic'm fiꝺei · nõ ẽ patus sequi ī oĩbꝫ doctinã ecĉe · si enī nõ ptinaciť iã nõ ẽ hẽticus ꝫ solũ errãs · vñ maĩfestũ ẽ qꝫ taľ hẽticus ĉca vnũ artic'm fiꝺẽ nõ habet de aliys articuľ · sed opĩonẽ ꝗmdã ꝺm ꝓꝑam volũtatẽ ℞ ad · j · ģ ꝺõ · qꝫ alios artic'os fidei de quibꝫ hẽticus nõ errat nec tenet eoꝰ sic̃ tenet eos fiꝺeľ scꝫ simpl'r inhẽndo ꝓme vitati ad qꝫ indigꝫ homo aꝺiuuari p hĩtũ fidei · ꝫ tenꝫ ea que sũt fidei ꝓꝑa volũtate ⁊ iudicio ℞ ad ij · ꝺõ · qꝫ in diũsis oc'onibꝫ vniꝰ scĩe · sũt diuersa media p ꝙ ꝓbanť · ꝙꝫ vnũ ꝑt cognosci · sine alio ⁊ ideo hõ ꝑt scire ꝗsꝺã oc'oes vniꝰ scĩe ignoratis aliis · ꝫ omibꝫ articuľ fidei inhẽt fides · ꝓꝑ vnũ meꝺiũ scꝫ ꝓꝑ vitatẽ ꝓmã ꝓpositã nobꝫ ī scꝑtis secm̃ doctinã ecĉie intelligẽtis sane ⁊ ideo ꝙ ab hꝰ medio deciꝺit totaľr fiꝺe caret ℞ ad · nj · ꝺõ · qꝫ diũsa preceꝑta legis ꝑñt referri uľ ad diũsa motiua ꝓxia ⁊ sic vnũ sine alio seruari ꝑt · uľ ad vnũ motiuũ ꝓmũ qꝫ ẽ pfcẽe obedire deo a quo deciꝺit quicũqꝫ vnũ ꝑceptũ ẽnsgreꝺ · ꝺm id · jo · ij · qui offendit ī vno factus ẽ oĩm reus

Ad · nj · sic ꝓceꝺ · vi qꝫ fiꝺes nõ possit ee maior ī vno ꝙꝫ in alio · ꝗntitas enī hĩtus actẽdiť ꝺm oba · ꝫ ꝙcũqꝫ hẽ fiꝺẽ credit oĩa que sũt fidei · ꝙa qui deffiť ab vno totaľr amitat fiꝺẽ · ut ꝫdm̃ est ģ vi qꝫ fides nõ ꝑt ee maior ī vno ꝙꝫ ī alio ℞ ea ꝙ sũt ī sũmo nõ recipiũt magis neqꝫ minꝰ · sed rõ fidei est ī sũmo · req'riť enī ad fiꝺẽ qꝫ hõ inhẽat ꝓme vitati sup onĩa · ģ fides nõ recipit magis ⁊ minꝰ ℞ ita se hẽ fides ī cogcõe ģtuita sic̃ intellectꝰ ꝑncipioꝝ ī cognicõe naťali eo qꝫ articuli fidei sũt ꝓma ꝑncipia ģtuite cognicõis ut ex dcis pz · ꝫ intellectꝰ ꝑncipioꝝ eq̃liť inueniť ī oĩbꝫ hoĩbꝫ ģ et fides equaliter inuenitur in omnibꝫ fiꝺelibꝫ Sz ꝺ vbicũqꝫ inueniť puũ ⁊ magnũ ibi inueniť maius ⁊ minꝰ · ꝫ ī fiꝺe inueniť magnũ et puũ · ꝺic̃ enī ꝺns petro math · xmj · modice fidei ꝙre dubitasti · ⁊ mlieri dixit · math · xv · mlier magna est fides tua · ģ fides ꝑt ee maior ī vno ꝙꝫ in alio ℞ ñ ꝺõ · qꝫ sic̃ supꝺm̃ ẽ ꝗntitas hĩtus ex duobꝫ actẽdi ꝑt · vnꝰ ex obo · aliꝰ ꝺm pticipacõez sbi obm aũt fidei ꝑt dupl'r ꝺsiꝺari · vnꝰ ꝺm formalẽ rõm · aliꝰ ꝺm ea ꝙ mãliť credẽda ꝓponunť · forle aũt fidei ẽ vnũ et simplex scꝫ vitas ꝓma · ut supꝺm̃ ẽ · vñ ex hac pte fides nõ diũsificať in credẽtibꝫ · ꝫ est vna spe ī oĩbꝫ ut ꝫdictũ ẽ · ꝫ ea ꝙ mãliť credẽda ꝓponunť sũt pl'a et ꝑñt accipi uľ magis uľ minꝰ explicite · et ꝺm hꝰ ꝑt vnus hõ plura explicite credẽ ꝗꝫ alius · ⁊ sic vna ꝑt ee maior fides ꝺm maiorẽ fidei explicacõez · si vero ꝺsiꝺeť fides ꝺm pticipacõez sbi hꝰ otingit dupl'r nã actꝰ fidei procedit ex intellectu · et ex volũtate · ut ꝫdictũ ẽ · ꝑt ģ fides ť ꝗquo dici maior · vnꝰ ex pte intellectꝰ ꝓꝑ maiorẽ ĉtitudinẽ ⁊ firmitatẽ · aliꝰ ex pte voluntatis ꝓꝑ maiorẽ ꝓmptitudinẽ seu deuocõez uľ cõfidẽciã ℞ ad · j · ģ ꝺõ · qꝫ ille ꝙ ptiaciť diſcredit ꝗd eoꝝ ꝙ sub fide cõtinenť nõ hẽ hĩtũ fidei quẽ hẽ ille ꝙ nõ explicite oĩa credit · ꝫ patus ẽ omĩa credẽ · et

ꝺm hꝰ ex ꝑte obi vnius hē maiorē fidē q̄ alius inq̄ntū pl'a explicite credit ut dēm ē ℟ Ad ij ꝺ̊ ꝙ de rōe fidei ē ut vitas ꝑma oīb⁹ ꝓferaē ꝫ tñ eox qui eā omīb⁹ ꝓferūt quidā ćcius et deuocius ei se subiciūt q̄ alij ⁊ ꝺm hꝰ fides ē maior ī vno q̄ in alio ℟ Ad nj ꝺ̊ ꝙ intellectꝰ ꝑncipioꝝ ꝺsequitur ipam naēam hūanā q̄ eq̄liē ī omīb⁹ inuēiē ꝫ fides cōsequiē donū gr̄e ꝙ nō est eq̄liē ī omīb⁹ ut ꝺ dictū ē vñ nō est eadē racō ⁊ tñ ꝺm maiorē capacitatē intellectus vnus magis ul' minꝰ cognoscit

Einde ꝛ virtutē ꝑncipioꝝ q̄ alius considerandum est de causa fidei et circa hoc queruntur duo Primo vtrum fides sit homī adeo Secundo vtꝝ fides informis sit donum

Ad j sic ꝓceꝺ' vi' ꝙ fides nō sit homī infusa a deo ꝺicē enī aug⁹ xmj de ṫnitē ꝙ p scīam gignitē in nob fides nutritē defendi' et roborat' ꝫ et ea q̄ p scīam ī nob gignunt' magis videnē acquisita ee q̄ infusa ꝯ fides nō visꝰ in nob ex infusione ꝺina ℟ id ad ꝙ homo ꝑngit audiēꝺo et vidēꝺo vi' ee ab homīe acq̄sitū ꝫ homo ꝑngit ad credēꝺū et uiꝺendo miracula et audiēꝺo fidei doctrinā ꝺ enī jo mj ognouit pr̄ q̄a illa hora erat ī qua dixit ei jħs filius tuꝰ uiuit et credidit ipe ⁊ domus eius tota ⁊ ro x ꝺ̊ ꝙ fides ē ex auditu ꝯ fides habeē ab hoīe tam q̄ acq̄sita ℟ id ꝙ cōsistit in hoīs volūtate ab hoīe ꝑt acq̄ri ꝫ fides cōsistit ī credēntiū volūtate ut augꝰ ꝺicē ī liꝰ de ꝑꝺestinacōe scōꝝ ꝯ fides ꝑt ee ab homīe acq̄sita ℟ Sꝫ contra ē ꝙ ꝺ̊ ad eph ij gr̄a estis saluati p fidē ⁊ nō ex vob ne quis gl'ieē donū enī dei ē ℟ ñ ꝺ̊ ꝙ ad fidē duo req̄runt' q̄ꝝ vnū ē ut homī credibilia ꝓponant' ꝙ r̄q̄rit' enī ad hꝰ ꝙ hō aliquid explicite credat aliud autē ꝙ ad fidē req̄rit' ē assensus credētis ad ea q̄ ꝓponunt' q̄ꝫtū ꝯ ad ꝑmū hoꝝ neee est ꝙ fides sit a deo ea enī que sūt fidei excedunt racōm hūanā vñ nō cadūt ī ꝺeplacōe hoīs nisi deo reuelāte ꝫ ꝙbusꝺ quiꝺ reuelant' immediate a deo sic sūt reuelata apl'is ⁊ ꝓphīs ꝙbusꝺ aūt ꝓponunt' a deo mittente fidei ꝓdicatores ꝫm ro x quō ꝓdicabūt nisi mittant' q̄ꝫtū vero ad scōm sc ad assensū hoīs ī ea que sūt fiꝺi ꝑt ostēꝺi duplex causa vna quiꝺ exīus inducēs sic miracl'm uisū ul' ꝑsuasio hoīs inducētis ad fidē q̄ꝝ neutꝝ ē sufficiens causa uiꝺēciū enī vnū ⁊ iꝺē miracl'm et audiēciū eanꝺē ꝓdicacōm quiꝺā credūt ⁊ q̄ꝺā nō credūt ⁊ ideo ꝺꝫ ponē aliā causā intrīorē q̄ mouet hoīez interius ad assenciendū hys q̄ sūt fidei hāc cām autē pelagiani ponebāt solū lib'm arbitrium hoīs ⁊ ꝙ hoc ꝺicebant ꝙ initiū fidei est ex nob inq̄ntū sc ex nob ē ꝙ pati sum⁹ ad assenciendū hys q̄ sūt fidei ꝫ ꝛfirmacō fidei ē a deo p quā nob ꝓponunt' ea p que credē debem⁹ ꝫ hꝰ ē fl'm quia cū hō assenciēꝺo hys q̄ sūt fidei eleuet' supn̄aēam suā ꝺꝫ ꝙ hꝰ inspirat ei ex supnaēali ꝑncipio intrīus mouēte ꝙ ē deus et iꝺo fides q̄ntū ad assenciendū qui ē ꝑncipal' actꝰ fidei ē a deo intrīus mouēte p gr̄am ℟ Ad j ꝯ ꝺ̊ ꝙ p scīam gignit' fides ⁊ nutrit' p mod' exīoris ꝑsuasionis que fit ab aliq̄ scīa ꝫ ꝑncipal' ⁊ ꝓpria causa fidei ē id ꝙ intrīus mouet ad assenciendum ℟ Ad ij ꝺ̊ ꝙ ecīa racio illa procedit de causa ꝓponente exterius ea que sūt fidei ul' ꝑsuadente ad credendū ul' ꝺbo ul' fēto ℟ Ad nj ꝺ̊ ꝙ credē ꝙꝺē ī volūtate credēciū consistit ꝫ ꝺꝫ ꝙ volūtas hoīs ꝑparet' a deo p gr̄am ad hꝰ ꝙ eleuet' in ea que sūt supꝝ naēam ut supꝝꝺictū est

Ad ij sic ꝓceꝺ' videt' ꝙ fides informis nō sit donū dei ꝺ enī deut xxxij ꝙ dei ꝑfecta sūt opa fides aūt informis ē quoꝺā npfēm ꝯ fides informis nō est opꝰ dei ℟ iō sic actus ꝺ deformis ꝙꝺ hꝰ ꝙ caret debita forma ita ecīa fides ꝺ informis p hꝰ ꝙ caret debita forma ꝫ actus deformis pcti nō est a deo vt ꝺ dēm ē ꝯ neꝙ ecīa fides informis est a deo ℟ iō ꝙūꝙ deus sanat total'r sanat ꝺ enī jo vij si ćcūcisionē accipit hō ī sabbo ut nō saluaē lex mopsi michi indignami ꝙa totū hoīem sanū feci ī sabbato ꝫ p fidē hō saluaē ab infidelitate ꝙūꝙ ꝯ donū fidei a deo accipit simul sanaē ab omīb⁹ pcīs ꝫ hꝰ nō fit nisi p fidē forma tam ꝯ sola fides formata ē donū dei nō ꝯ fides ē informis a deo ℟ Sꝫ contrē ē ꝙ quēꝺ glo ꝺicē j ad cor xmj ꝙ fides que est sine caritate est donū dei hoc aūt est informis ꝯ fides informis ē donū dei ℟ ñ ꝺ̊ ꝙ informitas ꝓuacō q̄ꝺā ē est aūt cōsiderandū ꝙ ꝓuacō q̄ꝫ quiꝺ ptīet ad rōez spēi q̄ꝫ aūt nō ꝫ supueīt rei iā hñti ꝓpam spēm sic ꝓuacio debite �looo mensuracōis humoꝝ ē de rōe spēi ipi egritudis tenebrositas aūt nō ē de rōne spēi ipi dyaphani ꝫ supueīt quia ꝯ eū assignatur causa alicuiꝰ rei intelligitur assignari causa eius ꝺm ꝙ in q̄ꝺa spē existit ideo ꝙ nō ē causa ꝓuacōnis nō ꝑt ee causa illius rei ad quā ptinet ꝓuacō sic exñs ꝺ rōne spēi illius nō enī ꝑt dici causa egritudis ꝙ nō est causa distēpācie humoꝝ ꝑt tñ dici ꝙꝺ ee cā dyaphani q̄ꝫ nō sit causa obscuritatis qui nō est de rōne spēi dyaphani informis aūt fides nō ptinet ad rōnem spēi ipius fiꝺi cū fides ꝺicat informis ꝓpt deffectū cuiuꝺ exēioris forme sic ꝺictū ē ⁊ ideo id est causa fidei informis ꝙ est causa fidei simpl'r dē hꝰ aūt ē deus ut ꝺictū ē vñ relinquit' ꝙ fides informis sit donū dei ℟ Ad j ꝯ ꝺ̊ ꝙ fides informis et si nō sit ꝑfecta simpl'r ꝑfeccōe vtutis est tñ ꝑfeā quaꝺaꝫ ꝑfeccōe q̄ sufficit ad fidei rōnem ℟ Ad ij ꝺ̊ ꝙ deformitas actus ē de rōne spēi ipius actus ꝺm ꝙ ē actus moral' ut ꝺēm ē ꝺ enī actus deformis per ꝓuacōm forme intrīsece que ē debita �looo mensuracō ćcūstāciaꝝ actꝰ et ideo nō ꝑt dici causa actus deformis ꝺs qui nō est causa deformitatis licet sit causa actꝰ inq̄ntū est actus uel ꝺ̊ ꝙ deformitas nō solū importat ꝓuacōz debite forme ꝫ ecīa ꝛriā dispōm vñ deformitas se hē ad actū sic falsitas ad fidē ⁊ ideo sic actꝰ deformis nō ē a deo ita nec alīq̄ fides fl'a et sic fides informis ē a deo ita ecīa actus qui sūt boni ex gr̄e q̄ꝫ nō sunt a caritate formati sic plexꝙ ī pctoribꝰ ꝺingit ℟ Ad nj ꝺ̊ ꝙ ille q̄ accipit a deo fidē absq̄ caritate nō simpl'

sanatur ab infidelitate · ꝺa nō remouet ck'pa ꝓcedentis infidelitatis · ꝫ sanat ſm quid · ut ſcz ceſſz a tali pcto · h' aūt freqnt contigit · qꝺ aliquis deſiſtit ab vno actu pcti eciā deo hoc fauēte · qui tñ ab actu altūus pcti nō deſiſtit ꝑ vanitate ſuggēnte · et per hunc modum datur aliquando homini a deo qꝺ credat · nō tñ datur ei caritatis donum · ſicut eciā aliquib⁹ abſq; caritate dat donū ꝓphie

Cinde conſiderandū // ul' aliꝙ ſimile eſt de effectibus fidei · et circa hoc quer̄untur duo ¶ Primo vtrum timor ſit effectus fidei ¶ Secundo vtrum purificacō cordis ſit fidei effectus

Ad · j · ſic ꝓceꝺ · vi' qꝺ timor nō ſit effect⁹ fidei effectus enī nō ꝓcedit cām · ꝫ timor ꝓcedit fidem · ꝺ enī ecc · ij · qui timetis deū credite illi · g' timor nō eſt effect⁹ fiꝺi ¶ Ꝏ · idē nō ē causa ōrioꝝ ꝫ timor ⁊ ſpes ſūt ōria ut ſupꝺcm eſt · fides autem gn̄at ſpem ut ꝺi' in glo · matth · j · g' nō ē causa timoris ¶ Ꝏ · ōriū nō ē cā ōrij · ꝫ obm fidei ē qꝺā bonū qꝺ ē vitas ꝑma · obm aūt timoris eſt malū ut ſupꝺictū ē · actus aut hñt ſpēm ex obo ſm ſupꝺicta · g' fides nō ē causa timoris ꝫ ꝺ ē qꝺ ꝺ jac · ij · demones credūt ⁊ cōtremiſcūt ¶ Ad ꝺ · qꝺ timor ē quꝺā motus appetitiue vtutis · ut ꝺcm ē oīm aūt appetitiuoꝝ motuū p̄ncipiū eſt bonū ul' malū apprehenſiuū · vñ ꝺz qꝺ timoris ⁊ oīm appetituoꝝ motuū ſit p̄ncipiū ꝙqua apprehenſio · p fidē aūt fit ī nob ꝙꝺā apprehenſio de ꝙbuſꝺ malꝫ penalibus q̄ ſm dīnū iudiciū inferunt ⁊ p hūc modū fides ē causa timoris quo ꝙs timz a deo puniri q̄ ē timor ſeruilis · eſt eciā causa timoris filial' · quo ꝙs timz ſeparari a deo · ul' quo ꝙs refugit ſe deo cōpare reūendo ip̄m inq̄ntū p fidē hāc exiſtimacōz hēm⁹ ꝺ deo · qꝺ ſit qꝺā inmenſū ⁊ altiſſimū bonū a quo ſeparari ē peſſimū et cui velle eq̄ri ē malū · ꝫ p̄mi timoris ſcz ſeruilis eſt causa fides informis · ꝫ ſcōi moris ſcz filialis · ē causa fides formata q̄ p caritatē facit hoīem deo adhērē et ei ſubici ¶ Ad · j · g' ꝺ · qꝺ timor dei nō p̄t ul'r ꝓcedē fidē · quia ſi dīnoꝝ ignorancia hr̄em⁹ · q̄ntū ad ꝑmia ul' penas ꝺ ꝙbꝫ p fidē inſtruūm nll'o mō eū timemus · ꝫ ſuppoſita fide ꝺ aliꝙbꝫ articul' pura ꝺ excellēcia dīna ſequit timor reūencie · ex quo ſeq̄tur ul'ius ut hō intellēm ſuū deo ſubiciat ad credēm oīa q̄ ſūt ꝑmiſſa a deo · vñ ibi ſequit et nō euacuabit merces uſa ¶ Ad · ij · ꝺ · qꝺ iꝺ ſm ōria p̄t ee ōrioꝝ causa · nō aūt iꝺ ſm idem · fides aūt gn̄at ſpem ſm qꝺ facit nob exiſtimacōem de ꝑmiſſ q̄ deus retribuit iuſtis eſt aūt causa timoris ſm qꝺ fcit nob eſtimacōem de penis quas pctoribꝫ infligē vult ¶ Ad · nj · ꝺ · qꝺ obm fidei ꝑmū et formale ē bonū · qꝺ ē veritas ꝑma · ꝫ mālit fidei ꝓponūt credꝺa eciā qꝺā mala puta qꝺ malū ſit deo nō ſubici · ul' ab eo ſeparī · ⁊ qꝺ pctores penalia mala ſuſtinebūt a deo · ⁊ ſm h' fides p̄t eſſe causa timoris

Ad · ij · ſic ꝓceꝺ · vi' qꝺ purificacō cordis nō ſit effectus fidei · puritas enī cordis p̄cipue in affectu cōſiſtit · ꝫ fides ī intellectu eſt · g' fides nō causat cordis purificacōm ¶ Ꝏ · iꝺ qꝺ causat cordis purificacōm nō p̄t ſimꝫ ee cū inpuritate · ſed fides ſimꝫ p̄t ee cū inpuritate pcti · ſic̄ pz ꝫ illis q̄ hñt fidē informē · g' fides nō purificat cor ¶ Ꝏ · ſi fides aliquꝺ p̄ificaret cor hūanū maxīe purificat homis intellectū · ſed intellēm nō purificat ab obſcuritate · cum ſit cognicō enigmatica · g' fides nullꝺ purificat cor ¶ Sed ō ē qꝺ dic̄ · pe · actuū · xv fide purificās corda eorū ¶ Rñ dō · qꝺ inpuritas vniuſcuiuſq; conſiſtit in h' qꝺ reb⁹ uilioribꝫ inmiſcet · nō enī dī' argētū ee inpurū ex ꝑmixcōe auri ꝙ q̄m melius reddī · ꝫ ex ꝑmixcōne plūbi ul' ſtāgni · mānifeſtū ē aūt · qꝺ racōnal' creatꝛa dignioꝝ ē oīmb⁹ tꝙalib⁹ ⁊ corꝙalib⁹ creatīs · et ideo inpura reddit ex h' qꝺ tꝙalib⁹ ſe ſubicit ꝙ amorē a q̄ quiꝺ impuritate purificat ꝙ ōrū motū · dū ſcz tēdit ī id qꝺ ē ſuꝑ ſe ſcz ī deū · ī quo quiꝺ motu ꝑmū p̄ncipiū eſt fides · accedentē enī ad deū ꝺz credē · ut dī' ad hēb · xj · ⁊ ideo ꝑmū p̄ncipiū purificacōnis cordis ē fides qua purificat inpuritas erroris · q̄ ſi pficiat ꝙ caritatē formatā pfēam p̄ificacōz causat ¶ Ad · j · g' ꝺ · qꝺ ea q̄ ſūt in intellectu ſūt p̄ncipia eoꝝ q̄ ſūt ī affectū · inq̄ntū ſcz bonū intellēm mouz affēm ¶ Ad · ij · ꝺ · qꝺ fides eciā informis excludit q̄mꝺā inpuritatē ſibi oppoſitā ſcz inpuritatē erroris qui cōtingit ex h' qꝺ intellect⁹ hūan⁹ inordinate inhēt rebꝫ ſe inferioribꝫ ꝺū ſcz vult ſm rōes rez ſ̄ibiliū meti dīna ſed q̄n ꝙ caritatē formatā tūc nll'am inpuritatē ſecū ꝺpatit · ꝺa vniūſa delicta opit caritas · ut ꝺ ꝑū · x ¶ Ad · nj · ꝺ · qꝺ obſcuritas fidei nō ptinet ad inpuritatem culpe · ꝫ magis ad naturalē deffectū intellect⁹ hūani ꝺ · ſta

Cinde conſiꝺandū // tū p̄ſentis vite eſt de dono intellect⁹ ⁊ ſcīe que rñdēt vtuti fidei · et ēca donū intellectus q̄runt · vnj · ¶ Primo vtr intellectus ſit donū ſp̄s ſcī ¶ Ꝏ vtr poſſit ſimul ee in eoꝺ cū fide ¶ Tertiō vtr intellect⁹ qui ē donū ſp̄us ſcī ſit ſpeculatiuus tñ ul' eciā p̄cticus

Quarto vtr oīs qui ſūt ī gr̄a hēant donū intellectus ¶ Quinto vtr h' donū inueniat in aliquibꝫ abſq; gr̄a ¶ Sexto quō ſe hēat donū intellectus ad alia dona ¶ Septīo de h' qꝺ rñdz huic dono ī btitudiniꝫ ¶ Octauo de eo qꝺ rñdz ei in fructibꝫ

Ad · j · ſic ꝓceꝺ · vi' qꝺ intellectus nō ſit donū ſp̄s ſcī · dona enī ḡtuita diſtīguunt a donis naturalib⁹ · ſupaddunt enī eis · ſed intellect⁹ eſt qꝺā hītus naturalis ī aīa quo cognoſcuntur p̄ncipia naturalit nota · ut pz in · vj · ethic · g' nō ꝺz poni donū ſp̄us ſcī ¶ Ꝏ · dona dīna ptcipant a creatīs ſm eoꝝ ꝓporcōz et modū · ut pz p dyo · ī li' de dīnis · no · ſed modꝰ hūane nature eſt ut nō ſimplicit veritatē cognoſcat qꝺ ptinet ad rōz intellect⁹ ꝫ diffuſiue qꝺ eſt ꝑm rōnis utz per · dyo · vij' · ca' · de · di · no · g' cognicio diuina q̄ hoīb⁹ dat magis debet dici donū rōnis q̄ intellect⁹ ¶ Ꝏ · poſſibilis aīe intellect⁹ ꝺ volūtatē diuidit utz ī · nj' · de aīa ſed nullū donū ſp̄s ſācti ꝺ volūtas · g' eciā nullū donū ſp̄us ſācti ꝺz dici intellect⁹ ꝫ ꝺ eſt qꝺ ꝺ ꝙſaie · xj · reqeſcet

sup eũ sps dñi · sps sapie ⁊ intellectꝰ ℞ñ dꝫ · qꝫ nomen intellectꝰ ndã intimã cogcõm importat · ꝺ enĩ intelligẽ qsi intus legẽ · et hꝰ mãifeste pz eos sideratibꝫ ꝺm intellectꝰ et sbus · nã cognoscõ sensitiua occupaẽ ẽca glitates sbiles exẽriores · cogcõ aũt intellectia peneẽt usq ad eẽnciã rei · obm aũt intellectꝰ ẽ qꝫ quid est · ut ꝺ in · nj · ꝺ aĩa · sũt autẽ mlta gna eoꝝ q̃ intius latẽt ad que ꝺz cogcõz hois qsi intrinsecus peneẽre · nã sub accẽtibꝫ latet naca rerꝝ sbaľ · sb ũb latent signata vboꝝ · sb silitudinibꝫ ⁊ figuris latet vitas figa ta · res enim intelligibiles sũt quodãmõ intiores respcũ rerũ sbibiliũ que exẽius senciunt ⁊ ĩ causis latẽt effectus ⁊ cõsequo · vñ respẽtu hoꝝ oĩm pt dici intellectus · sed eũ cognicõ hois a sbu incipiat · qsi ab exẽrioꝛi mãifestum ẽ qꝫ qnto lumẽ intellectꝰ ẽ fortius tãto pt magis ad intima peneẽre · lumẽ autẽ nacale nri intellectꝰ est finite vtutis · vnꝺ usq ad detmiatũ aliquid ptingẽ pt · indiget gꝝ hõ supnacali lumine ut ultius penetret ad cognoscẽꝺũ queda q̃ p lumẽ nacale cognoscere nõ valet · ⁊ iꝺ lumẽ supnacale homi datũ · vocaẽ donũ intellectꝰ ℞ꝺ · j · gꝝ dꝫ · qꝫ p lumen nacale nob inditũ statim cognoscunt quedam pncipia oĩa que sũt nacaliter nota · sz quia homo ordinaẽ ad btitudinẽ supnacalẽ ut ꝺictũ est · ncce ẽ qꝫ hõ ultius ptingat ad qdam alcõza et ad hoc reqritur donũ intellectus ℞ꝺ · ij · dꝫ qꝫ discursus racõis sp incipit ab intellectu et tmiaẽ ad intellectũ · racõcinam enĩ pcedẽꝺo ex qbusꝺ intellectis ⁊ tũc rõis discursus pficiẽ · qñ ad hꝰ pueniꝰ ut intelligamꝰ iꝺ qꝺ prius erat ignotũ · qꝫ gꝝ racõcinam ex aliquo pcedẽti intellectu pcedit · donũ aũt gre nõ pcedit ex lumie nate sz supaddit ei qsi pficiẽs ipm · et ideo ista supaddicõ nõ ꝺ racõ · sed magis intellectꝰ · qa ita se hẽt lumẽ supadditũ ad ea que nob supnacaľr innotescũt · sic se hẽt lumen nacale ad ea q̃ pmordiaľr cognoscim℞ꝺ · nj · dꝫ · qꝫ voluntas nomiat simpľr appetitiuũ motũ absq detmiacõne alicuius excellẽcie · sz intellectus nomiat ndã excellẽciam cogcõis penetrandi ad intima · ⁊ ideo supnacale donũ magis nominaẽ nomie intellectꝰ q̃m noie volũtatis

℟ꝺ · ij · sic pceꝺ · vi qꝫ donũ intellectꝰ nõ simľ habeaẽ cũ fide · ꝺic enĩ augꝰ in li · lxxxnj · q · qꝫ id qꝺ intelligiẽ intelligẽtis conphẽsiõe sumiẽ · sz iꝺ qꝫ credi nõ ophendiẽ · ꝺm iꝺ apľi · ad phiľ · nj nõ quia oprehẽderim · aut pfectus sim · gꝝ videẽ qꝫ fides ⁊ intellectꝰ nõ pnt ee in eoꝺ℞ꝺ · omne qꝺ intelligiẽ intellectu viaľr · sz fides ẽ de nõ apparẽtibus ut supꝺictũ ẽ · gꝝ fides nõ pt simľ ee in eoꝺ cũ intellectu ℞ꝺ · intellectꝰ ẽ ecoz q̃ scia · sz scia et fides nõ pnt ee in eoꝺ · ut ꝺecim ẽ · mlto gꝝ minus intellectꝰ ⁊ fides (Sed ꝺ ẽ qꝫ ggꝰ dic in liº moraľ videmꝰ qꝫ intellectꝰ de auditis mẽte illustrat · sz aliqs hns fidẽ pt ee illustratꝰ mẽte ẽca audita · vñ ꝺ luc · ulc · qꝫ dns apparuit discipuľ suis sbm ut intelligẽnt scripturas · gꝝ intellꝰ pt simľ ee cũ fide ℞ñ dꝫ · qꝫ ꝺ duplici distinccõe est opꝫ · vna qꝺ ex pte fidei · alia aũt ex pte intellectꝰ · ex pte quiꝺ fidei distinguendũ est · qꝫ qꝺã p se ⁊ directe cadũt sb fide · que naturalẽ racõz excedũt · sic deũ ee ẽnũ et vnũ · filiũ dei ee incarnatũ · queꝺã vero cadũt sb fide qsi ordiata ad ista b · aliqꝫ modũ · sic oĩa q̃ in scriptura dina cõtinenẽ · ex pte vero intellectus distiguenꝺ est qꝫ dupľr dici possũꝰ aliq intelligẽ · vnꝺ pficere · qñ scz ptingemꝰ ad cognoscenꝺ eẽnciã rei intellecte · et ipam vitatẽ enũciabiľ intellecti bm qꝫ ĩ se ẽ · et hꝰ mõ ea que directe cadũt sb fide intelligẽ nõ possũꝰ durante statu fidei · sz quedaz alia ad fidẽ ordinata · eciã hꝰ mõ intelligi possũt · aliꝺ otigit aꝺ intelligi ipficere · qñ scz ipa essẽcia rei uľ vitas ꝓpõnis nõ cognoscaẽ ꝺ sit · aut quõ sit · sz tñ cognoscit b · qꝫ ea q̃ exẽius apparẽt · vitati nõ ꝺriaẽ inqntũ scz hõ intelligit qꝫ ꝓpẽ ea q̃ exẽius apparẽt nõ est recedendum abhys q̃ sũt fidei · ⁊ b · hoc nichil phibz durante statu fidei intelligẽ eciã ea q̃ p se sub fide cadũt · et p hꝰ pz rñ ad oba · nã pme tres rõnes pcedũt bm qꝫ aliquid pficere intelligit · ultia aũt racõ pcedit de intellectu eoꝝ q̃ ordinant ad · nj · sic pceꝺ · vi qꝫ intel- // lectꝰ qui ponit donũ spus sci nõ sit pticus sed specľatiuus tñ · intellectꝰ enĩ vt ggꝰ dic · i · j · moraľ · alciora qdã peneẽt · sz ea q̃ ptinẽt ad intellectũ pticũ nõ sũt alta sz qdam infima scz singularia ẽca que sũt actus · gꝝ intellectꝰ q̃ ponit donũ nõ est intellectus pticus ℞ꝺ · intellectus qui est donũ est digniꝰ aliquid q̃ intellectꝰ qui est virtus intellctuaľ · sz intellectꝰ q est vtus intellctuaľ ẽ solũ ẽca ncria ut pz p phm in · vj · eth · gꝝ mlto magis intellectꝰ qui ẽ donũ · est solũ ẽca ncria · sed intellectꝰ pticus non est circa ncria · sed ẽca otingẽcia alit se hre · que ope hũano fieri possũt · gꝝ intellectꝰ qui est donũ nõ cintellectꝰ pticus ℞ꝺ · donũ intellectꝰ illustrat mẽtem ad ea q̃ nãlem rõm excedũt · sed opabilia hũana quoꝝ est pticus intellectꝰ nõ excedit nãlem rõem · que ꝺigit in rebꝫ agẽꝺis ut ex supꝺictis patet · gꝝ intellectus qui est donum non est intellectus practicus (Sed conẽ est qꝫ in psalmo ꝺicit intellectꝰ bonus oĩbus facientibus eum ℞ñ dꝫ · qꝫ sic ꝺictũ est donũ intellectꝰ nõ solũ se hz ad ea q̃ pmo et pncipaľr cadũt sub fide sed eciã ad oĩa que ad fidẽ ordinaẽ · opacões aũt bone q̃ꝺã ordiez ad fidẽ hnt · nã fides p dilecciõz opaẽ · ut apꝰ ꝺicit ad galł · v · ⁊ ideo donũ intellectꝰ eciã ad q̃ꝺã opabilia se extẽꝺit · nõ quidẽ ut ẽca ea pncipaliter verseẽ · sz ĩ quãtũ ĩ agẽꝺis regulamur rõibꝰ eternis quibꝫ cõspiciẽꝺis ⁊ cõsulẽꝺis scoz augꝰ · xiij · de tnitate inheret supioꝛ racõ que dono intellectꝰ pficiẽ ℞ꝺ · j · gꝝ ꝺꝫ · qꝫ opabilia hũana scom qꝫ ĩ se ꝺisderanẽ nõ hnt aliqꝫ excellencie altitudinẽ · sz scoz qꝫ referunt ad regulã legis eterne et ad finẽ btitudis diuie · sic altitudinẽ hnt · ut ẽca ea possit ee intellectꝰ ℞ꝺ · ij · ꝺꝫ · qꝫ hoc ipm ptinet ad dignitatẽ doni qꝺ ẽ intellectꝰ · qꝫ intelligibilia eterna uľ ncia ꝺisꝺat nõ solũ bm qꝫ in se sũt · sz eciã scom qꝫ sũt regule quedã hũanoꝝ actuũ · qa qnto vtus cognoscitiua ad plura se extẽꝺit tãto nobilioꝛ est ℞ꝺ terciũ ꝺꝫ · qꝫ regľa hũanoꝝ actuũ est ⁊ rõ hũana

et lex hūana ēna · ut supdictū ē · lex aūt ēna · excedit naťalē rōm · 7 ideo cognicō hūanorū actuū ſm qp regulať a lege ēna excedit naťalē rōm · et indiget supnaťali lumīe doni spūs ſancti

Ad · mj · ſic ꝓcēd' vī qp donū intellect⁹ nō insit oīb⁹ hñtib⁹ gr̄am · dic̄ enī ġg⁹ · ij · moraľ qp donū intellectus dať ō hebetudinē mētis · ſz mľti hñtes gr̄am adhuc patiunť mētis hebetudinē · ġ donū intellect⁹ nō est ī omīb⁹ hñtib⁹ gr̄az ¶ Ad iné ea q̄ ad coġcōz ptinēt sola fides · videť ēe nec̄ia ad salutē · ꝺa ꝑ fidē xp̄us inhabitat ī cordib⁹ nr̄is · ut ō ad ep̄h · mj · ſz nō oēs hñtes fidē · hñt donū intellect⁹ · imo q̄ credūt debēt orare ut intelligāt · sicut aug⁹ · dic̄ in li⁹ de tr̄init · ġ donū intellectus nō est neēm ad salutē · nō ġ ē ī oīb⁹ hñtib⁹ gr̄am ¶ Ad ea q̄ sūt o n̄ia oībus hñtib⁹ gr̄am · nūq̄z ab hñtib⁹ gr̄am subt̄hunť · ſz gr̄a intellect⁹ et alioz donorū ag̃n̄ se utiľr subt̄hit · qn̄q̄z enī dū sublimia intelligendo elacōne se ani⁹ erigit̄ ī reb⁹ īmis et vilib⁹ ḡui hebetudine pigrescit · ut ġg⁹ dic̄ in · ij · moraľ ġ donū intellect⁹ nō est ī omīb⁹ hñtib⁹ gr̄am Sz ō est qp ō in ps⁰ · neſcierūt neq̄ intellexerūt qui ī tenebris ambulant · ſz nll's hñs gr̄am ambulat ī tenebris · ſm ī⁰ · jo · vnj · qui seq̄tur me nō ambulat ī tenebris · ġ nll's hñs gr̄am caret dono intellect⁹ ¶ Ad ñ dō · qp ī omīb⁹ hñtib⁹ gr̄am · nec̄e ē ēe rectitudinē volūtatis · ꝺa ꝑ gr̄az ꝑpať volūtas hoīs ad bonū · ut aug⁹ dic̄ · volūtas aūt nō ꝑt rēte ordinari in bonū · nisi ꝑexñte ag̃ua cogc̄one vitatis · quia ob'm volūtatis ē bonū intellect⁹ ut ō ō l · nj · de ania · sic̄ aūt ꝑ donū caritatis sps scēs ordinat volūtatē hoīs · ut dirēte moueať ī bonū q̄dam supnaturale · ita ecīā ꝑ donū intellectus illustrat mentē hoīs · ut cognoscat vitatē ōmdaz supnaťalē · in quā ōz tendē volūtatē rectā · et ideo sic̄ donū caritatis ē in oīb⁹ hñtib⁹ gr̄am ḡtū facientē ita ecīā donū intellect⁹ ¶ Ad · j · ġ dō · qp alīq̄ hñtes gr̄am ḡtū facientē pñt̄ hebetudinē pati ēca aliq̄ q̄ sūt p̄ nec̄atē salutis · ſz ēca ea q̄ sūt de nec̄itate salutis sufficienť instruunť a spū scō · ſm ī⁰ j · jo · ij · vnc̄ō eius docet uos de oīb⁹ ¶ Ad · ij · dō · qp 7 si nō omnes hñtes fidē plene intelligāt ea que ap̄ponūť credēda · intelligūt tn̄ ea ēe credēda 7 qp abeis nll's est deuiandū ¶ Ad · nj · dō · qp donū intellectus nūq̄z se subt̄hit scīs ēca ea q̄ sūt nec̄ia ad salutē · ſz ēca alia indō se subt̄hit · ut nō omīa ad liquiď per intellectū penetre possit ad h⁰ qp supbie

Ad · v · ſic ꝓcēd' · vī qp intel- mā subt̄hatur lect⁹ donū inueniať in nō hñtibus gr̄am ḡtū facientē · aug⁹ enī expoñs ī⁰ · ps · concupiuit anīa mea desid̄are iustificac̄ones tuas · dic̄ qp ꝓuolat intellect⁹ · sequiť tardus · aut nll's affect⁹ · ſz ī omīb⁹ hñtib⁹ gr̄am ḡtū facientē ē ꝓmpt⁹ affect⁹ ap̄p caritatē · ġ donū intellect⁹ p̄t ēe ī hys qui nō hñt gr̄am ḡtū facientē ¶ Ō · daniel' · nj · ō qp intelligēcia op⁹ est ī uisione ap̄hica · 7 ita vī qp ap̄hia nō sit sine dono intellect⁹ · ſz ap̄hia p̄t ēe sine gr̄a ḡtū faciente · ut ꝑ math̄ · vij · ubi dicētib⁹ · ī nomīe tuo ap̄hauim⁹ rñdeť nūq̄ noui uos · ġ donū intellect⁹ p̄t ēe sine gr̄a ḡtū faciēte ¶ Ō · donū intellect⁹ rñdz vtuti fidei · ſm ī⁰ ps · xvij · ſm aliā lr̄am · nisi crediditis nō intelligetis · ſz fides p̄t ēe sine gr̄a ḡtū faciente · ġ ecīā donū intellect⁹ ¶ Sz ō est qp dñs dic̄ · jo · vj · oīs qui audit a p̄re et discit venit ad me · ſz ꝑ intellēm audita addiscim⁹ uľ penetr̄imus · ut ꝑz ꝑ ġg̃ · in · j · moraľ · ġ quicūq̄z hē intellectus donū venit ad xp̄m · qp nō est sine gr̄a ḡtū faciente ¶ Ad ñ dō · qp sic̄ supdictū ē · dona sps scī pficiūt aīam · ſm qp ē bene mobiľ a spū scō · sic ġ intellectuale lumē gr̄e ponit̄ donū intellect⁹ inq̄ntū intellect⁹ hoīs est bene mobiľ a spū scō · huiusmōdi aūt motus consistit̄ in h⁰ ē qp hō apphendat vitatē ēca finē · vñ nisi usq̄z ad h⁰ moueať a spū scō intellect⁹ hūan⁹ · ut rectā extimac̄one ō sine habeat · nō dū osecut⁹ ē donū intellect⁹ q̄ntūcūq̄z ex illustrac̄one sps alia q̄dā pambula cognoscat rectā aūt extimac̄ōm de vltīo fine nō hē nisi ille qui ēca finē nō errat · ſz ei firmit̄ inhēt tāq̄ optīo qp est solū hñtis gr̄am ḡtū facientē · sic̄ ecīā ī moralib⁹ rectā extimac̄ōm hē homo de fine ꝑ habitū vtutis · vñ donū intellect⁹ hē nll's sine gr̄a gratū facientē ¶ Ad · j · ġ dō · qp aug⁹ · intellēm nomīat q̄mcūq̄z illustrac̄ōm intellectualē q̄ tn̄ nō ptingit ad p̄fectā doni rōem · nisi usq̄z ad h⁰ mens hoīs deducať · vt rectā extimac̄ōm hēat homo ēca finē ¶ Ad · ij · dō · qp intelligēcia q̄ nec̄ia est ad ap̄hiaz est q̄dam illustrac̄o mētis ēca ea que ap̄his reuelanť nō est aūt illustrac̄o mētis ēca extimac̄ez rectā de ultimo fine q̄ ptinet ad donū intellectus ¶ Ad · nj · dō · qp fides importat solū assensū ad ea q̄ ap̄ponunť · ſz intellectus importat q̄mdā p̄ceptōm vitatis q̄ nō p̄t ēe ēca finē nisi ī eo q̄ hē gr̄az ḡtū facientē ut dēm ē · 7 ido nō ē simiľ rō de intellectu

Ad · vj · ſic ꝓcēdit · videť qp donū // et fide intellect⁹ nō distinguať ab alīs donis ſz enī opposita sūt eaď ipa q̄z sūt eadē · ſz sapie oppōit̄ stultic̄ia hebetudini intellect⁹ · p̄cipitac̄oni osiliū · ignorantie sc̄ia · ut ꝑz ꝑ ġg̃ · ij · moraľ · nō videnť aūt differre stultic̄ia hebetudo ignorāc̄ia 7 p̄cipitatio · ġ nec intellectus distinguit̄ ab alīs donis ¶ Ō · intellect⁹ qui ponit̄ vtus intellectuaľ · dr̄t ab alīs intellectualib⁹ vtutib⁹ · p h⁰ qp sibi ap̄riū est ēca p̄ncipia p se nota · ſz donū intellect⁹ nō est ēca ag̃ua p̄ncipia p se nota · ꝺa ad ea q̄ naťalit̄ p se cognoscūtur · suffic̄ naťaľ hītus p̄moz p̄ncipioz · ad ea vero q̄ sup naťalia sūt suffic̄ fides · quia articuli fidei sūt sic̄ p̄ma p̄ncipia ī supnaťali cognic̄one sic̄ dēm ē · ġ donū intellect⁹ nō distīguit̄ ab alīs donis intellectualib⁹ ¶ Ō · omīs cognic̄o intellectiua · uel est specťatiua uľ p̄ctica · ſz donū intellect⁹ hē se ad utrūq̄z ut dēm ē · ġ nō distīguit̄ ab alīs donis intellectualib⁹ · ſz oīs ī se complectit̄ ¶ Sz ō ē · ꝺa quecunq̄z onůanť adinuicē ōz ea ēe aliq̄ mō adinuicē distīcta · ꝺa distinc̄o ē p̄ncipiū nůi · ſz donū intellect⁹ onůať alīs donis · ut ꝑz ps · xj · ġ donū intellect⁹ ē distīctū ab alīs doīs ¶ Ad ñ dō · qp distinc̄o doni intellectus · ab alīs

tribꝫ donis ſcz pietate·fortitudine·ꝛ timore·mãi feſta ẽ ꝗa donũ ĩtellẽt⁹ ptinz ad vim ognoſcitiuã· illa vero tria ptinent ad vim appetitiuã·ſz drña huius doni intellect⁹ ad alia ꝛa·ſcz ſapiam·ſciaz et conſiliũ·q̃ eciã ad vim cognoſcitiuã ptinẽt·nõ ẽ adeo mãifeſta·videt autẽ ꝗbuſdã qꝫ donũ intellect⁹ diſtinguaẽ a dono ſcie·et cõſilij·p hoc qꝫ illa duo ptineãt ad pẽticã cognicõm·donũ aũt intellectus ad ſpeculatiuã·a dono vero ſapie qꝫ eciaz ad ſpeculatiuã cogcõem ptinẽt·diſtinguiẽ in hoc qꝫ ad ſapiaz ptinet iudiciũ·ad intellectũ vero capacitas intellect⁹ eoꝝ que ꝓponũtur ſeu peneꝛcio ad intima eoꝝ·et ſm hoc ſup̃ nũm donoꝝ aſſignauim⁹·ſz diligenẽ intuenti·donũ intellect⁹ nõ ſolũ ſe hẽt ꝛca ſpeculanda·ſz eciã ꝛca opanda ut dictũ ẽ·ꝛ ſil'r eciã donũ ſcie ꝛca utrꝫq ſe hẽt ut infra dicet·et ideo ꝺz aliẽ eoꝝ diſtinccõm accipe·omia enĩ hec quatuor dcta ordinanẽ ad ſupnaturalẽ cogcõm que in nob p fidẽ fundat·fides aũt ẽ ex auditu·ut ꝺ ro·x·vñ oportz ꝗa ꝓponi homi ad credm·nõ ſic viſa·ſed ſic audita quibꝫ p fidẽ aſſenciat·fides autẽ p⁹ qdẽ ꝛ pncipal'r ſe hẽt ad vitatẽ ꝓmã·ſcdario ad quedã ꝛca creaturas·ꝑcipitacõ vero maifeſte opponit conſilio p qđ hõ ad accõm nõ ꝓcedit·ante delibacõem rõis

Ad·ij·dm·qꝫ donũ intellect⁹ ẽ ꝛca ꝓma pncipia cognicõis ꝯtuite·al'r tñ qꝫ fides·nã ad fidẽ ptinet eis aſſentire·ad donũ vero intellect⁹ penetre ñtte ptinz ea q̃ dñr

Ad·nj·dm·qꝫ donũ intellect⁹ ptinz ad vtãqꝫ cogcõm ſcz ſpeculatiuã ꝛ pticã·nõ ꝯntũ ad iudiciũ·ſz ꝯntũ ad apprehẽſionẽ·ut capiant ea

Ad·vij·ſic ꝓcd·vi qꝫ dono intel- que dñr lect⁹ nõ ꝛeſpondeat beatitudo ſexta·ſcilicet bti mũdo corde·qm ipi deũ videbũt·mũdicia enĩ cordis·maxie vi ptinẽ ad affectũ·ſz donũ intellc̃ nõ ptinet ad affectũ·ſz magis ad vim intellectiuã g̃ ꝓdicta btitudo nõ rñdz dono intellect⁹

Ad·x·dm·acẽ·xv·dm·fide ꝑificãs corda eoꝝ·ſz p ꝑificacõz cordis acqritẽ mũdicia cordis·g̃ ꝓdca btitudo magis ptinet ad vitatẽ fidi qꝫ ad donũ intellect⁹

Ad·ix·dm·dona ſps ſcti pficiũt hoiez i pñti vita·ſed viſio dei nõ ptinet ad uitã ꝑſentẽ·ipa enĩ beatos facit ut ſupꝰ hitũ eſt·g̃ ſexta btitudo otiñs uiſionez dei nõ ptinet ad donũ intellectus

Ad·x·dm·qꝫ aug⁹·dic i li' de ſmõe dñi i mõte·ſexta opacõ ſps ſcti que ẽ intellectus ꝺuẽit mũdis corde qui purgato oc'o poſſũt uidẽ qđ oc's nõ uidit

Ad·xi·dm·qꝫ i·vj·btitudie ſic ꝛ i alijs duo continenẽ·vnũ p modũ mitu ſcz mũdicia cordis·et aliud p modũ ꝑmij ſcz uiſio dei ut ꝺictũ ẽ·ꝛ utrũqꝫ ptinz ꝗuo mõ ad donũ intellect⁹·eſt enĩ duplex mũdicia·vna quidẽ ꝑambula ꝛ diſpoſitiua ad dei uiſionẽ que ẽ depuracio affectus ab inordiatis affectibꝫ·et hec quidm mũdicia cordis fit p vtutes et dona q̃ ptinẽt ad vim appetitiuã·alia vero mũdicia cordis q̃ ẽ ꝗſi oplectiua reſpctu uiſionis diuĩe·ꝛ hec quidm ẽ mũdicia mẽtis depurate a fantaſmatibꝫ ꝛ erroribꝫ·ut ſcz ea que ꝺ deo ꝓponũtur nõ accipiant ꝑ modũ corporaliũ fantaſmatũ·neqꝫ ſm hẽticas pũſtrates et hãc mũdiciã facit donũ intellctꝰ·ſil'r eciã duplex eſt dei viſio·vna quidm pfecta·p quã vi dei eẽncia alia vero inpfecta p quã et ſi nõ videamus de deo quid eſt videm⁹ tñ quid nõ ẽ ꝛ tanto in hac uita deũ pfectius cognoſcim⁹·qꝫto magis intelligim⁹ eũ exercẽ quitꝫd intellctu ꝺphẽdi·ꝛ vẽqꝫ ꝺi uiſio ptinet ad donũ intellect⁹·ꝑma quidm ad donũ intellect⁹ conſũmatũ ſm qꝫ erit in pria·ſcda vero ad donũ intellect⁹ inchoatũ ſm qꝫ hẽtur i uia·ꝛ p hoc qꝫ rñ ad obiecta·nã ꝑme due rõnes ꝓcedũt ꝺ ꝑma mũdicia·ꝛcia vero de pfecta dei viſiõe·dona autẽ ꝛ huiꝰi nos pficiũt ſm q̃mdã inchoacõm ꝛ i futuro implebunt ut ſupdictũ eſt

Ad·vnj·ſic ꝓcd·vi qꝫ in fructibꝫ fides nõ rñdeat dono intellect⁹·intellect⁹ enĩ ẽ fructus fidei·ꝺ enĩ pſa·vij·niſi crediditis nõ intelligetis·ſm aliã lram vbi nos habẽt⁹ ſi nõ crediderit nõ ꝑmanebitis·nõ g̃ fides ẽ fructꝰ intellctꝰ

Ad·xij·pus nõ ẽ fructus poſtioris·ſz fides videt ee ꝑ intellctu·quia fides ẽ fundamtũ totius ſpũalis edificij ut ſdm eſt·g̃ fides nõ ẽ fructꝰ intellectꝰ

Ad·xiij·pla ſũt dona ꝑtinẽcia ad intellectũ q̃ ptinẽcia ad appetitũ·ſz inẽ fructꝰ ponit tñ vnũ ptinẽs ad intellectũ·ſcz fides·omia vero alia ptinẽt ad appetitũ·g̃ fides nõ magis vi rñdẽt intellectui·q̃ ſapie uel ſcie ſeu conſilio

Ad·xiiij·ſz ꝺ ẽ·qꝫ finis vniuſcuiꝰ qꝫ rei eſt fructꝰ ei⁹·ſed donũ intellectꝰ vi pncipal'r ordiari ad ctitudiez fidei q̃ ponit fructꝰ·dicat enĩ gloſa ad gal'·v·qꝫ fides eſt q̃ eſt fructꝰ ꝛ de inuiſibilibꝫ ctitudo·g̃ in fructibꝫ fides rñdet dono intellectꝰ

Ad·xv·dm·qꝫ ſic ꝺictũ eſt cũ de fructibus agerret fructus ſpũs dicunt vltima et delectabilia q̃ i nob ꝓueniũt ex virtute ſpũs ſcti·vltimũ aũt delectabile hẽt rõez finis q̃ eſt ꝓpm obiectũ vo lũtatis·et ideo oportet qꝫ id qđ eſt vltimũ et delectabile i volũtate ſit qdammõ fructꝰ oim aliorũ q̃ ptinent ad alias potẽcias·ſcom hoc g̃ genꝰ doni uel vtutis pficiẽtis aliqꝫ potẽciã ꝑt accipi duplex fructus·vnꝰ quidẽ ptinẽs ad ſuã poꝛnciã·aliꝰ

aũt quasi vltim⁹ ptinẽs ad volũtatẽ et sc̃om hoc dicendũ est · qp dono intellect⁹ respõdet pro propo fructu fides · i · fidei ċtitudo · sz p ultio fructu rñdz ei gaudiũ qp ptinz ad voluntatẽ ¶ Ad · j · g̃ dõ · qp intellect⁹ est fructus fidei q̃ est vtus · sic autẽ nõ accipiẽ fides cũ dr fruct⁹ sz p quada ċtitudie fidei ad quã homo pueit p donũ intellect⁹ ¶ Ad · ij · dõ qp fides nõ pt ul'r p̃cedẽ intellectũ · nõ enĩ possz hõ assentire credẽdo aquibꝫ apositis nisi ea aqual'r i telligẽt · sz pfectõ intellect⁹ osequiẽ fidẽ que ẽ vt⁹ ad quã quiõ intellect⁹ pfectõnem sequiẽ q̃dã fidei ċtitudo ¶ Ad · nj · dõ · qp coġcõis pt̃icꝫ fructus nõ pt ee in ipa · qa taľ coġcõ nõ sat̃ ꝓpt se · sz ꝓpt aliud · sz cognicõ speculatiua hẽ fructũ in seipa sz certitudinẽ eoꝝ q̃ꝫ est · ꝛ ideo dono osilij qõ ptinz solũ ad coġcõm pt̃icã nõ rñdz aquis fruct⁹ ꝓprius donis aũt sapie intellect⁹ ꝛ scie · q̃ pñt eciã ad speculatiuã coġcõm ptinẽ rñdz solũ vnus fruct⁹ q̃ ẽ ċtitudo signata nomie fidei · pt̃es autẽ fruct⁹ ponũtur ptinẽtes ad pt̃ẽ appetitiuã · qa sic iã dc̃m ẽ racõ finis q̃ inportat̃ i noie fruct⁹ magis ptinet ad vim appetitiuã q̃z intellectiuam

OEinde considerandum est de dono sciencie Et circa hoc querunt̃ quatuor Primo vtrum scientia sit donum Secũdo vtrũ sit circa diuia Tert̃ vez sit speculatiua ul' pt̃ica Q̃rto que beatitudo ei respondet

Ad · j · sic ꝓcedõ · vi' qp scia non sit donũ · dona enĩ sps sc̃ti nat̃alẽ facultatẽ excedũt · sz scientia inportat effectũ quẽdã nat̃alis rõis · dic enĩ phs i ꝑmo posteriorꝝ · qp demõstracõ ẽ silogismus faciẽs scire · g̃ scia nõ est donũ sps sc̃ti ¶ Ꝛ · dona sps sc̃ti sũt onia omibꝫ sanctis · ut supdc̃m ẽ · sed aug⁹ dic̃ · xnj · de t̃init̃ · qp scientia nõ pollent fideles pt̃imi q̃ꝫ polleant ipa fide · g̃ scia nõ est donũ ¶ Ꝛ · donũ est pfectus vtute vt supdc̃m est · g̃ vnũ donũ suffic̃ ad pfectõz vnius vtutis · sz vtuti fidei rñdz donũ intellect⁹ ut supdc̃m ẽ · g̃ nõ rñdz ei donũ scie nec apparet cui alij vtuti rñdeat · g̃ cũ dona sint pfectõnes vtutũ ut supdc̃m est · vi' qp scia nõ sit donũ ¶ Sz ō est · qp ysa · xj · cõputat̃ int̃ septẽ dona ¶ Rñ dõ · qp gr̃a ẽ pfectior q̃z nã · vnõ nõ defficit i hps i quibus hõ p nat̃am pfica pt̃ · cũ aũt hõ p nat̃alẽ rõz assẽtit bm intellectũ acui vitati · dupl'r pficit̃ circa vitatẽ illã · ꝑmo quiõ · qa capit eã · 2o quia de ea ctũ iudiciũ hẽ · ꝛ ideo ad h⁹ qp intellect⁹ hũan⁹ pfcte assẽtiat vitati fidei duo req̃runt̃ q̃ꝫ vnũ est qp sane capiat ea q̃ ꝓponũt̃ qp ptinz ad donũ intellect⁹ ut supdictũ est · aliud aũt est ut hẽat ctũ ꝛ rẽm iudiciũ de eis · discñdo sz credẽda aut nõ credẽda · ꝛ ad h⁹ nc̃m ẽ donũ scie ¶ Ad · j · g̃ dõ · qp ctitudo cognicõis i diusis nat̃is inuenit̃ diusimode bm diusam cõdicõz vnuscuiꝰ q̃z nat̃e nã homo osequiẽ ctũ iudiciũ de vitate p discursũ rõis · et ideo scia hũana ex rõne demfatiua acq̃rit̃ · sz in deo ẽ ctũ iudiciũ veritatis absq̃ oñi discursu · p simplicẽ intuitũ · vt i ꝑmo dictũ est · ꝛ ideo dina scia nõ est discursiua · ul' rõcinatiua · sz absoluta ꝛ simplex cui silis ẽ scia q̃ ponit̃ donũ sps sc̃ti · cũ sit q̃dam pticipatiua similitudo ipius ¶ Ad · ij · dõ · qp circa credẽda duplex scia pt̃ hñt · vna quiõ p quã homo sciat quid credẽ debeat · discernẽs credẽda a nõ credendis · ꝛ bm hoc scia est donũ et nuẽit omibꝫ sc̃tis · alia vero est scia circa credẽda p quã homo nõ solũ scit quid credi debeat · sz eciã sciat fidẽ manifestare · ꝛ alios ad credõm inducẽ · et ꝺ dctores cõuincẽ · et ista scia ponit̃ int̃ gr̃as g̃tis datas · q̃ nõ dat̃ oibꝫ sz q̃busdã · vñ aug⁹ post vba inducta subiũgit · aliud ẽ scire tm̃modo quid hõ credẽ debeat · aliud scire quemadmodũ h⁹ ipm qp credit̃ ꝛ pijs auribꝫ opitulet̃ · ꝛ ꝺ impios deffendat̃ ¶ Ad · nj · dõ · qp dona sũt pfectõa vtutibus moralibꝫ ꝛ intellectualibꝫ · nõ sũt autẽ pfectõra virtutibꝫ theologicis · sz magis omia dona ad pfectõm theologicaꝝ vtutũ ordinant̃ sic̃ ad finẽ · ꝛ ideo nõ est inconueniens si diusa dona ad vnã virtutẽ theologicam ordinantur

Ad · ij · sic ꝓcedõ · vi' qp sciẽcie donũ sit ċca res diuias · dic̃ enĩ aug⁹ · xnj · de t̃init̃ · qp p scia generat̃ fides · nutrit̃ ꝛ roborat̃ · sz fides est de rebꝫ dinis · quia obm fidei est vitas ꝑma vt supꝫhitũ est · g̃ et donũ scie est de rebꝫ diuis ¶ Ꝛ · donũ scie ẽ dignius q̃z scia acq̃sita · sz aqua scia acq̃sita ẽ ċca res dinas · sic̃ scia methaphice · g̃ mr̃o magis donũ scie ẽ ċca res dinas ¶ Ꝛ · sic̃ dr · ro · j · inuisibilia dei p ea q̃ facta sũt intellecta ospiciunt̃ · si g̃ est scia ċca res creatas · vi' qp eciã sit ċca res diuinas ¶ Sed ō ẽ qp aug⁹ xnj · de t̃init̃ · dic̃ · rez dinaꝝ scia ꝓpe sapia nũcupet̃ hũanaꝝ aũt ꝓpe scie nomẽ obtineat ¶ Rñ dõ qp ctũ iudiciũ de re aqua maxie dat̃ ex sua causa · et ideo bm ordinẽ causaꝝ õz esse ordinẽ iudicioꝝ · sic̃ enĩ causa ꝑma ẽ cã secõe · ita p cãm ꝑmã iudicat̃ õ causa seda · de cã aũt ꝑma nõ pt̃ iudicari p aliã cãm · ꝛ ideo iudiciũ qõ fit p cãz ꝑmã est ꝑmũ ee pfectissimũ · i hps autẽ in quibꝫ aquid est pfectissimũ · nomẽ omũe gnis appropiat̃ hps q̃ defficiũt a pfectissimo · ipi aũt pfectissimo adaptat̃ aliud spẽale nomẽ · vt paz i lopis nã in gne cõutibiliũ illud qp sig̃ficat qp quid est spẽali nomie diffinicõ uocat̃ que aũt in hoc defficiũt cõuertibilia exñcia nomẽ oñe sibi retiñt sez qp ꝓpa dñr · qa g̃ nomẽ scie inportat q̃mdã certitudinem iudicij ut dictũ est · siquiõ ctitudo iudicij fit per altissimã cãm illius gnis p quã pt̃ de oñibꝫ iudicare hẽ spẽale nomẽ qp ẽ sapia · õ enĩ sapiẽs i vno quoꝝ gne q̃ nouit altissimã causã illius gnis · p quã pt̃ de oñibꝫ iudicare · simpl'r aũt sapiens õ q̃ nouit altissimã cãm simpl'r sez deũ · ꝛ ideo cognitio diuinaꝝ rez uocat̃ sapia · coġcõ vero rez hũanaꝝ uocat̃ scia · q̃si oñi nomie iportãte ctitudinẽ iudicij appropiato ad iudiciũ qõ fit p cãs sedas · ꝛ ideo sic accipiendo scie nomen ponit̃ donũ distinctũ a dono sapie · vñ donũ scie est solũ ċca res hũanas · ul' solũ ċca res creatas ¶ Ad · j · g̃ dõ · qp licet ea de qbꝫ fit fides sint res dine et ene tm̃ ipa fides ẽ qõ amodo tpale i anio credẽtis · et ideo scire quid credendũ sit ptiet ad donũ scie · scire autem ipas res

creditas bm scipas p qmdā vnionē ad ipa ptinet ad donū sapie · vñ donū sapie magis rndz caritati q vnit mentē homis deo ¶ Ad · ij · dō · qp rō illa ꝓcedit bm qp o nit nom scie sumit · sic aūt sciēcia nō ponit spēale donū · sz b · qp restngit ad iudiciū qō fit p res creatas ¶ Ad · nj · dō · qp sic supdcm esse qlibz cognoscitiuus hitus formaliter quid respicit mediū p qō aquid cognoscit · mālit aūt id qō per mediū cognoscit · ꝛ qa id qō est formale ꝓcius esse ideo ille scie q ex pncipijs mathematicis oducūt ca mām nalē magis cū mathematicis onan tur vtpote eis silioxes licz qntū ad mām magis ouenāt cū nali · ꝛ ꝓpt h d in · ij · ph · qp sūt magis nales · ꝛ ido cū homo p res creatas deū cognoscat · magis vi h ptinē ad sciam · ad quā ptinet formalit z ad sapiam ad quā ptinet mālit ꝛ econuerso · cū bm res dinas iudicemus de rebz creatis magis h ad sapiam z ad sciencia ptinet

¶ Ad · nj · sic ꝓcd · vid qp scia q ponit donū sit scia pctica · dic enī aug · ix · de tnit · qp accō quit extioribz rebz utm scie deputat · sz scia tm deputat accō est pctica · g scia q est donū ē sciēcia pctica ¶ gg · dic i pmo moral · nll'a est scia si vtilitatē pietatis nō hē · ꝛ valde inutil est pietas si scie discrecōne caret · ex qua auctate habetur qp scia digit pietatē · sz h nō pt operē scie specl'atiue g scia que ē donū nō est speculatia · sz pctica ¶ dona sps scti nō hntur nisi a iustis ut supbitū ē sz scia specl'atiua pt hri eciā ab iniustis · bm illud jacob ulē · scienti bonū et nō facienti pcm est illi g scia q est donū nō ē specl'atiua sz ¶ ō ē qp gg · dic i · j · moral · scia i die suo ouiuiū parat qa in ventre mētis ignorancie ieiuniū supat · sed ignorancia nō tollit total'r nisi p vtrāqz sciam scz et specl'atiuā ꝛ pctica · g scia q est donū est ꝛ speculatiua ꝛ pctica ¶ ñ dō · qp sic supdcm ē donū scie ordinat · sic ꝛ donū intellect ad ctitudinē fidi fides aūt pmo ꝛ pncipal'r i speculacōne osistit · in qntū scz inhēt pme vitati · sz quia pma vitas est eciā ultim finis ꝓpt quē opam · inde eciā ē qp fidos ad opacōm se extēdit · bm id gal' · v · fides p dilectōm opat · vñ eciā ō qp donū scie pmo quidō ꝛ pncipal'r respiciat specl'acōm inqntū scz hō scit quid fide tenē debeat · scōario aūt se extēdit eciā ad opacōm · bm qp p sciam credibiliū eoz q ad credibilia osequunt digim in agendis ¶ Ad · j · g dō · qp aug loquit de dono scie bm qp extēdit ad opacōz attribuitur enī ei accō · sz nō sola · nec pmo ꝛ hoc eciā mō dirigit pietatē · vnde pz solucō ad bm ¶ Ad nj · dō qp sic dām ē de dono intellect qp nō quicūqz intelligit hē donū intellect · sz q intelligit qsi ex hitu gre · ita eciā de dono scie est intellnduz qp illi soli donū scie hēant q ex infusiōe gre ctū iudiciū hnt ca credda et agēda qp i nll'o deuiāt a rectitudine iustitie · ꝛ h ē eciā scia scoz de qua ō sap · x · iustū deduxit dns p uias rectas · ꝛ dedit illi sciam scoz

¶ Ad · mj · sic ꝓcd · vi qp scie nō rndeat tcia btitudo scz bti qui lugēt qm ipi cōsolabunt · sic enī malū est cā tristicie ꝛ luctus · ita eciā bonū est causa letitie · sz p sciam pncipali manifestant bona qz mala q p bona cognoscūtur · rectū enī est iudex suiipius ꝛ obliq ut ō i pmo de aīa · g pdcta btitudo nō cōuenient rndz scie dono ¶ · osiōacō uitatis est actus scie · sz i osiōacōne vitatis nō est tristicia · sz magis gaudiū · ō enī sapie · vnj · non habz amaritudinē illius ouīsacō · nec tediū ouict illius · sz leticiā et gaudiū · g pdicta beatitudo nō ouenient rndz dono scie ¶ · donū scie pus osistit in specl'acōne qz i opacōne qa bm qp osistit in speculacōne nō rndz sibi luctus · qa intellect speculatiuus nichil dic de imitabili ꝛ fugiēdo ut ō i · nj de aīa · neqz dic aliqd letū ꝛ triste · g pdcta btitudo nō ouenient potest rndē dono scie ¶ Sed ō est qp aug · dic i li de bmone dñi in mōte · scia ouenit lugētibz qui didicerunt quibus malis sūt uincti q qsi bona petierūt ¶ ñ · dō · qp ad sciam ꝓpe ptinet rectū iudiciū creatay · create aūt sūt ex quibz hō occasionalit a deo aūtit bm id sapie · xmj · create facte sūt i odiū et muscipiam pedibz insipienciū qui scz rectū iudiciū de hys nō hnt dū extimant in eis ee pfectū bonū · vñ i eis finē ostituendo peccant · ꝛ verū bonū pdunt et h dampnū homi innotescit p rectū iudiciū de creatis qp hētur p donū scie · et ideo btitudo luctus ponit rndē dono scieie

¶ Ad · j · g dō · qp bona creata non excitat spūale gaudiū · nisi qtenus referunt ad bonū diuinū ex quo ꝓpe osurgit gaudiū spūale · ꝛ ido dicte quid spūalis pax et gaudiū oēs rndz dono sapie · dono aūt scie rndz quid ꝓmo luctus de ꝓteritis erratis et oīt osolacō · dū hō p rectū iudiciū scie creatas ordinat i bonū dinū · et ideo i hac btitudie ponit luctus p mito ꝛ consolacō oēs p pmio · que quid inchoat i hac vita pficit aūt i futuro ¶ Ad · ij · dō · qp de ipa osiōacōne vitatis hō gaudet · sz de re circa quā osiōat vitatē pt tristari qñz et bm h luctus scie attribuit ¶ Ad · nj · dō · qp scie bm qp i specl'acōe osistit nō rndet btitudo aqua · qa btitudo hois nō osistit i osiōacōne creaturay · sz in cōtēplacōne dei sz aliqlit btitudo hois osistit i debito usu creatay et ordinata affectōne eca ipas et h dico quātū ad btitudinē uie · ꝛ ido scie nō attribuit aqua btitudo ptinēs ad cōtemplacōz · sz intellectui et sapie q sūt

¶ Onsequēt cōsiderand ē circa diuīa de vicijs oppositis ¶ Et ꝓmo de infidelitate q opponit fidei ¶ Scdo blasphemia q opponit ofessioni ¶ Ter de ignorācia ꝛ hebetudine q opponūt sciencie ꝛ intellectui ¶ Circa pmū osiandū ē o in fidelitate in oēm ¶ Scdo de hereli ¶ Tercō de apostasia a fide ¶ Circa pmū qrunt · xij ¶ Prio utz infidelitas sit pcm ¶ Scdo i quo sit sic in subiecto ¶ Tercō vtz sit maximū pcoz ¶ Qrto utz ois accō infideliū sit pcm ¶ Qnto de spēbz infidelitatis ¶ Sexto o compacōne eay adinuicē ¶ Septimo vtz cū infidelibz sit dispensandū de fide ¶ Octauo utz sit cogēdi ad fidē ¶ Nono vtz sit eis oīcand ¶ Decimo utz possint xpianis fidelibz pesse ¶ Vndecio vtz ritus infideliū sint tol'andi ¶ Duodecio

vtz pueri infideliū sic̄ in vitis pentib⁹ baptizād
Ad.j.sic ꝓceđ.vī qđ infidelitas nō sit pcm.
oīe enī pcm est ō naām.ut pz p dam.i
ij.li°.sz infidelitas nō vī ee ō naām.dic̄ enī aug⁹
i li° de ꝑdest̄.scīoz.qđ posse hre fidē sicut posse hre
caritatē naē est hoīm.hre aut̄ fidē qđmodo hre
caritatē gre est fideliū.g nō hre fidē qđ est infidelem cē nō est ō naām ⁊ ita nō ē pcm
Sō.nll⁹ pcat i eo qđ ut̄ nō pt.qa oīe pcm ē volūtariū.sz non ē in potate homis qđ infidelitatē vitet
quā uitare nō pt nisi fidē hn̄do.dic̄ enī apo⁹ ad
ro.x.quō credidērt qđ nō audierūt.quō aūt
audiēt.sine ꝑdicante.g infidelitas nō videt cē
pcm Sō.sic̄ sup dictū ē.sūt septē uicia capitalia
ad q̄ oīa pcā reducūtur.sub nll⁹ aut̄ hoz vio⁹
otineri infidelitas.g infidelitas nō ē pcm Sed
ō.vtuti ōriat̄ uiciū.sz fides est vtus cui ōriat̄ in
fidelitas.g infidelitas ē pcm Rn̄ dō.qđ infidelitas dupl⁹ accipi pt.vno⁹ bm puram negacōm
ut dicat̄ infidel ex h⁹ solo qđ nō habz fidē.alio⁹ pt
intelligi infidelitas bm ōrietatē ad fidē.qua scz
aquis repugt auditui fidei.ul eciā otēpnit ipam
bm id psa.l.quis credit auditui uro.⁊ in h⁹ ꝓpe
pficit̄ rō infidelitatis.⁊ bm h⁹ infidelitas ē pcm
Si aūt accipiat̄ infidelitas bm negacōz puram.sic̄
in ill⁹ qui nichil audierūt de fide.nō hē rōm pcti
sz magis pene.qua tal⁹ ignorācia diuinoz ex pcto
pmi pentis consecuta ē.qui aūt sic sūt infideles.
dāpnant̄ quid ꝓpt alia pcta q̄ sine fide remitti nō
pnt.non aūt dampnant̄ ꝓpt infidelitatis pcm.
vñ dns dicit.jo.xv.si nō veniss̄em ⁊ locutus eis
fuiss̄em.pcm nō hrent.qđ expons aug⁹.dic̄ qđ loquit̄ de illo pcto qđ nō crediderūt i xpm Ad.j.g
dō.qđ hre fidē nō est i na hūana.sz i na hūana ē
ut mens hois nō repugnet int̄iori instinctui.et
ext̄iori vitatis ꝑdicacōni.vñ infidelitas bm h⁹ ē
ō naām Ad.ij.dō.qđ rō illa ꝓcedit de infidelitate bm qđ inportat simplicē negacōm Ad.nj.
dō.qđ infidelitas bm qđ ē pcm oritt̄ ex supbia.ex
qua otingit qđ hō intellectū suū nō vult subicere
regul̄ fidei.⁊ sano intellectui pīm.vñ gg⁹.dicit
xxxj.moral⁹.qđ ex inani gl'ia oriūtur nouitatū
psūpcōnes.q̄rus possz dici qđ sic̄ vtutes theologice
nō reducūt̄ ad vtutes cardinales.sz sūt poes eis.
ita eciā vicia opposita vtutib⁹ cardinalib⁹ nō reducuntur ad vicia capitalia

Ad.ij.sic ꝓceđ.vī qđ infidelitas nō sit i intellectu sic̄ in subiecto.oīe enī pcm i voluntate est.ut aug⁹.dic̄ i li°.de duab⁹ aiab⁹.sz infidelitas est qđā pcm ut dictū est.g infidelitas
est i volūtate et nō i intellectu Sō.infidelitas
hē rōez pcti.ex eo qđ ꝑdicacō fidei otēpnit̄.sz otēpt⁹
ad volūtatē ptinet.g infidelitas est in volūtate
Sō.ij.ad coz.xj.sup id.ipe sathanas trnsfigurat
se in angelū lucis.dic̄.glo.qđ si angel⁹ malus se
bonū fingat.⁊ si credat̄ bonus nō est error piculosus.aut morbid⁹.si facit ul' dicit q̄ bois angl'is
cōgruūt.cuius rō ee vio.qđ rectitudinē volūtatis eius qui ei inhēt intēdens bono angelo adhere

g donū pcm infidelitatis ee vī i pūsa volūtate.
nō g est i intellectu sic̄ i subiecto Sed ō.ōria sūt
i eod subiecto.sz fides cui ōriat̄ infidelitas ē i intellectu sic̄ i subiecto.g et infidelitas i intellectu
est Rn̄ dō.qđ sic̄ supdictū ē.pcm o ee i illa potētia.q est pncipiū act⁹ pcti.actus aūt pcti pt hre
duplex pncipiū.vnū quid ꝓmū ⁊ vle qđ inportat
oīs act⁹ ꝑdictoz.⁊ h⁹ pncipiū ē volūtas.qa oīe
pctz ē volūtariū.alio aūt pncipiū act⁹ pcti ē ꝓpū
et pximū qđ elicit pcti actū.sic̄ ocupiscibil' est pncipiū gule ⁊ luxurie.⁊ bm h⁹ gula ⁊ luxuria dicunt̄ ee i ocupiscibili.dissentire aūt qui est ꝓpius
actus infidelitatis ē act⁹ intellect⁹ sz moti a volūtate.sic̄ te assentiē et ideo infidelitas sic̄ et fides ē
quidem in intellectu sicut in proximo subiecto.
in volūtate aut̄ sicut in primo motiuo.⁊ h⁹ mō
o oīe pcm cē i volūtate.vñ patz rn̄ ad primū
Ad.ij.dō.qđ otēptus volūtatis causat dissensū
intellectus i quo pficit̄ rō infidelitatis.vñ causa
infidelitatis ē in volūtate.sz ipa infidelitas est i
intellectu Ad.nj.dō.qđ ille q̄ credit malū angelū ee bonū nō dissentit ab eo qđ est fidei.qa sb⁹
corpis fallit̄.mes vo nō removet̄ a vera rectaq
sententia ut ibid dic̄ glo.sz si aquis sathane adhereret cū incipit ad sua ducē.i.ad mala et falsatūr nō caret pcto ut ibidem dicitur

Ad.nj.sic ꝓceđ.vī qđ infidelitas nō sit maximū pctoz.dic̄ enī aug⁹.⁊ habet.vj.q.j
vtz catholicuz pessimis moribz acui hētico i cuius
vita ꝑter id qđ hēticus ē nō inuenīūt hoies qđ reprehendāt ꝓponē debeam⁹ nō audeo ꝓcipitare sn̄iam.
sz hēticus ē infidel.g nō est simpl⁹ dō.qđ infidelitas sit maximū pctoz Sō.illd qđ diminuit ul'
excusat pcm nō vī ee maximū pcm.sz infidelitas excusat ul' diminuit pcm.dic̄ enī apo⁹.j.ad
thimo.j.pus fui blasphem⁹ ⁊ psecutor ⁊ otumelios⁹.sz mīam osecutus sū quia ignorās feci in
incredulitate.g infidelitas non ē maximū pcm
Sō.maiori pcto debet̄ maior pena.bm id deut̄.
xxv.p mēsura pcti.erit ⁊ plagaz mod⁹.sz maior
pena debet̄ fidelib⁹ peccātib⁹ q infidelib⁹.bm id ad
heb.x.q̄to magis putatis deteriora mēri supliciaq
filiū di oculcauit ⁊ saguīē testamēti pollutū duxerit i quo sc̄ificatus ē.g infidelitas nō est maximū pcm Sed ō est qđ aug⁹ dic̄.exponēs id.jo
si nō veniss̄em ⁊ locut⁹ eis nō fuiss̄ pcm nō haberēt.magnū quid inqt qđā pcm sub gnali nomine vult intelligi.h⁹ enī est pcm scz infidelitatis.quo tenent̄ cūcta pcta.infidelitas.g ē maximū oīm pctoz Rn̄.dō.qđ oīe pcm formalit̄
cōsistit in auersione a deo.ut supdm est.vñ tāto
aliq pcm est gui⁹.q̄to p ipm hō magis a deo sepaat̄.p infidelitatē aūt maxie homo a deo elōgat̄.
qa nec verā dei cognicōz habz.p fl'az aūt cognicōz
ip⁹ nō appropinqt ei.sz mag ab eo elongat̄.nec
pt esse.qđ q̄tū ad quid deū cognoscat qui falsam
opinionez de ipo habet.quia id qđ ipe oppinat̄ nō
est de⁹.vñ manifestū est.qđ pcm infidelitatis est
maio⁹ oīb⁹ pctis que otingūt in quersitate moz.

sec⁹ aũt ẽ de pcīs que opponũt alijs vtutib⁹ theo-
logicis · ut ifra dicet ℟ Ad · j · g̃ · dō · qꝫ nichil phibz
pcīm qꝺ est g̃ui⁹ scōm suũ gñ⁹ esse min⁹ g̃ue bm
ąquas c̄cũstancias · ⁊ ideo aug⁹ noluit p̄cipitare
sn̄iam de malo catholico ⁊ hẽtico et al's nō peccãte
quia pcīm hæretici ee si sit g̃uius ex gñe · p̄t tamẽ
ex ąqua c̄cũstancia alleuiari · ⁊ eoũso pcīm catho
lici ex ąqua c̄cũstãcia aggũari ℟ Ad · ij · dō · qꝫ in-
fidelitas hẽ ignorancią adiũctą · et hẽ dissensũ ad
ea que sũt fidei · et ex hac pte habz rōez pcũ g̃uissi-
ex pte aũt ignorancie habz aliq̃z rōm excusacōis
et maxīe qñ aliqs ex malicia nō peccat sic̄ fuit in
apl̄o ℟ Ad · nj · dō · qꝫ infidelis ꝑ pcīo infidelitatis
grauius punit̄ q̃ alius pcīor ꝑ quocūq; alio pcīo
ꝺsidato pcũ gñe · sed ꝑ alio pcīo puta ꝑ adulterio
si comittat̄ a fideli et ab infideli cet⁹ pib⁹ g̃uius
peccat fidel' q̃ infidelis · tũ ꝓpt̄ noticią uitatis ex
fide · tũ ecią ꝓpt̄ sacrāmta fidei q̃bus est inbutus
quibus peccando ꝺtumeliam facit

Ad · mj · sic ꝓcēd · vī qꝫ quelibet accō infidelis
sit pcīm · quia sup i⁹ · ro · xmj · oīne qꝺ nō ẽ
ex fide pcīm ẽ · dic̄ glo · omis infideliũ uita ẽ pcīm
q̃ ad uitą infideliũ ptinet oīne qꝺ agũt · g̃ oīs accō
infidel' est pcīm ℟ Ꝺ · fides intencōz digit · q̃ nll'm
bonũ p̄t ee qꝺ nō est ex intēcōne recta · g̃ ī infide-
libz nll'a accō p̄t esse bona ℟ Ꝺ · corrupto ꝑori cor-
rūpit̄ ⁊ posterius · q̃ actus fidei p̄cedit actus oīm
vtutũ · g̃ cũ ī infidelibz nō sit act⁹ fidi nll'm bonũ
op⁹ facẽ p̄nt · q̃ ī omī actu suo peccāt ℟ Sed ꝺ ẽ · qꝫ
cornelio adhuc infideli exñti · dictũ est qꝫ accepte
erāt elemosine eius deo · g̃ nō oīs accio infidel' est
pcīm · q̃ ąqua eius accō est bona ℟ Ad nō dō · qꝫ sic̄ ꝺ
dictũ ẽ · pcīm mortale tollit g̃am g̃tam facientẽ
nō aũt total'r corrūpit bonũ nat̄e · vñ cũ infideli-
tas sit qꝺã pcīm mortale · infideles q̃dẽ g̃a carẽt
remanz tũ in eis aliq̃ bonũ nat̄e · vñ maīfestũ ẽ
qꝫ infideles nō p̄nt opari bona opa · q̃ sũt ex g̃a
sq̃z opa mitoria tñ opa bona ad que sufficit bonũ
nat̄e ąqual'r opari p̄nt · vñ nō ꝺz qꝫ ī omī suo ope
pecc̄et · q̃ q̃ñcūq; ad opus opanꝺ ex infidelitate · tũs
peccāt · sic̄ enī hñs fidẽ p̄t aliq̃ op⁹ omittẽ ī actu ·
q̃m non reffert ad fidei finẽ ul' veniāliter ul' ecią
mortal'r peccando · ita ecią infidel' p̄t aliquẽ actũ
bonũ facẽ ī eo qꝫ nō reffert ad finem infidelitatis
℟ Ad · j · g̃ dō · qꝫ vbũ i⁹ ẽ intelligẽdũ · ul' ąa uita
infideliũ nō p̄t esse sine pcīo · cũ pcīa sine fide nō
tollanꝺ · ul' quia quidąꝫ agũt ex infidelitate pcīm
est · vñ ibidẽ subdit̄ · ąa omis infidelit̄ uiuēs uel
agens vehemenṫ peccat ℟ Ad · ij · dō · qꝫ fides digit
intencōm respectu finis ultimi supnat̄al' · q̃ lum
ecią nat̄al' rōis p̄t digere intēcōz respcu ącui⁹ boī
onat̄al' ℟ Ad · nj · dō · qꝫ p infidelitatẽ nō corrūpit̄
total'r racō nat̄al' q̃ remaneat in eis ąqua vera
cognicō · p quą facẽ p̄nt aliq̃ opa de gñe bonorũ ·
de cornelio tñ scienꝺ est · qꝫ infidelis nō erat · alio-
quin eius opacō accepta nō fuisset deo cui sine fiꝺ
nll's p̄t placere · habebat aũt fidẽ implicitã nondũ
maīfestatã euangelij vitate · vñ ut eũ ī fide ple-
ne inseruet · mittitur ad eũ petrus

Ad · v · sic ꝓcēd · vī qꝫ nō sint p'les infidelita-
tis spēs · cũ enī fiꝺs ⁊ infidelitas sint ōria
opp̄z qꝫ sit ēca idẽ · q̃ formale obm fidei est veritas
p̄ma a qua hẽ vnitatẽ · licz m'lta mālit̄ credat · g̃
ecią obm infidelitatis est vitas p̄ma · ea vero que
discredit infidel' mālit̄ se hñt in infidelitate · sed
drīa bm spēm nō actēdit̄ bm p̄ncipia mālia · sed
bm p̄ncipia formalia · g̃ infidelitatis nō sũt diū-
se spēs bm diūsitatẽ eoz in quibus infideles errāt
℟ Ꝺ · infinitis modis p̄t ąquis a vitate fidei de-
uiare · si g̃ ꝑ · diūsitates errorz diūse spēs infideli-
tatis assignenṫ · vī sequi qꝫ sint infinite infide-
litatis spēs · ⁊ ita huīoi spēs nō sũt ꝺsidande ℟ Ꝺ
idẽ nō inueniṫ ī diūsis spēbz · q̃ stingit ąquẽ cẽ ī-
fidelem ex eo qꝫ errat ēca diūsa · g̃ diūsitas errorz
non facit diūsas spēs infidelitatis · sic g̃ infideli-
tatis nō sũe diūse p'les spēs ℟ Sz ꝺ est · qꝫ vnicuiq;
vtuti opponũtur p'les spēs vicorz · bonũ enī stigit
vnꝺ · malũ vero m'tip'r · vt p̄z p dyo · mj · cā de
di · no · ⁊ p phm · i · ij · eth̄ · q̃ fides ẽ vna vt⁹ · g̃ ei
opponũtur p'les infidelitatis spēs ℟ Ad nō dō · qꝫ
quelibz vtus ꝺsistit ī hꝺ qꝫ attingat regl'am ąquã
cognicōis ul' opacōis hūane · ut supꝺictũ ẽ · attī-
gere aũt regl'am est vnꝺ ēca vnã matiam · sed a
regula deuiare stingit m'tip'r · ⁊ ideo vni vtuti
m'ta vicia opponunṫ · diūsitas aũt vicorz q̃ vni-
cuiq; vtuti opponitur · p̄t ꝺsidari dup'r · vnꝺ bm
diūsam hītudinẽ ad vtutẽ · ⁊ q̃m hꝺ dēminate sũt
quedã spēs vicorz · q̃ opponũtur vtuti · sic̄ virtuti
morali opponit̄ vnũ vicium bm excessũ ad vtutẽ · ⁊
aliud vicium bm deffectũ a vtute · alio⁹ p̄t cōsidari
diūsitas vicorz oppositorz vni vtuti bm corrupcōz
diūsorz que ad vtutẽ req̃runṫ · et bm hꝺ vni vtuti
puta tẽpancie uel fortitudini opponunṫ infinita
vicia · bm qꝫ infinitis modis stingit diūsas c̄cũ-
stancias vtutis corrūpi · ut a rectitudie virtutis
ꝺcedat̄ · vnꝺ et pigtagorici malũ posuer̄t infinit̄
sic g̃ ꝺ · qꝫ si infidelitas attendat̄ ēca opacōm · ad
fidem · diūse sũt infidelitatis spēs · ⁊ nũo dēminate
cũ enī pcīm infidelitatis ꝺsistit ī remittẽdo fidei ·
hꝺ p̄t stingẽ dup'r · quia aut remittitur fidei non
dũ suscepte · ⁊ tal' infidelitas ẽ paganorz siue gen
tiliũ · aut remittit̄ fidei xp̄iane suscepte · ul' ī figa
et sic est infidelitas iudeorz · ul' ī ipa maīfestacōe
vitatis · ⁊ sic est infidelitas hẽticorz · vñ in gñali
p̄nt assignari tres p̄cte spēs infidelitatis · si vero
distinguãtur infidelitatis spēs bm errorẽ ī diūs
que ad fidẽ ptinẽt tũc nō sũt dēminate infidelita
tis spēs · p̄nt enī errores ī infinitũ m'tiplicari ut
p̄z per aug̃ · in li⁹ de hēsib⁹ ℟ Ad · j · g̃ dō · qꝫ formal'
racō ącui⁹ pcī p̄t acipi dup'r · vnꝺ bm intencōz
pccantis · ⁊ bm hꝺ id ad qꝺ ꝺūtit̄ peccās ẽ formale
obm pcī · et ex hoc diūsificanṫ eius spēs · alio⁹ bm
rōm mali · et sic id bonũ a quo recedi est formale
obm pcī · q̃ ex hac pte pcīm nō habet spēm · p̄ño ẽ
ꝑuacio spēi · sic g̃ ꝺ · esse · qꝫ infidelitatis obm est
veritas prima · sic̄ a qua ꝺcedit · sed formale eius
obm · sic̄ ad qꝺ ꝺūtit̄ est snīa ffa quã sequit̄ · ⁊ ex
hac pte eius spēs diūsificanṫ · vnde sic̄ caritas est

vna que inhæret sūmo bono · sūt aūt diūsa uicia caritati opposita que p ꝺūsionē ad diūsa bona tē; palia recedūt ab vno sūmo bono · et ītm ꝺm diū; sas hītudines inordinatas ad deū · ita ecīā fides ē vna ⁊tus ex hᵒ qꝫ adhæt vnī ꝑme vitati · sꝫ infide litatis spēs sūt mltē · ex hᵒ qꝫ infideles diuersas et fl'as snīas sequnt ¶ Ad · ij · dō · qꝫ obiectō illa ꝓce dit de distinctōne spēy infidelitatis ꝺm diūsa in qbꝫ errat ¶ Ad · nj · dō · qꝫ sic fides ē vna · qa mltꝫ credit in ordine ad vnū · ita infidelitas ꝑt ee vna eciam si ī mltis erret inqntū omīa hnt ordinē ad vnū · nichil tñ ꝓhibz homiez ī diūsis infidelitatis spēbꝫ errare · sic ecīā ꝑt vnᵒ homo diūsis vicis sb; iacere et diuersis corꝛalibus morbis

Ad · vj sic ꝓcēᵒ · vī qꝫ infidelitas gētiliū siue paganoꝝ sit gūioꝛ ceteris · sic enī corꝛal' mor; bus tanto est gūioꝛ qnto saluti pncipalioꝛis mē; bri magis ōriat · ita pētm tanto vī ee gūiᵒ qnto ōriat ei qꝫ est pncipalius ī vtute · sꝫ pncipalioꝛ in fide ē fides vnitatis dine a qua defficūt gentiles mltitudinē deoꝝ credētes · g eoꝝ īfidelitas ē gūissima ¶ ō · int hēticos · tāto hēsis ꝛquoꝝ detestabilioꝛ est · qnto ī plibꝫ ⁊ pncipalioꝛibꝫ vitati fidei ꝺicūt · sicut hēsis arrij qui sepauit diuītatē detestabilior fuit qꝫ hēsis nestorij qui sepauit hūanitatē xpi a psona filij dei · sꝫ gētiles in plibꝫ et pncipalioꝛibꝫ recedūt a fide qꝫ iudei ⁊ hētici · qa oīno nichil de fide recipiūt · g eoꝝ infidelitas ē gūissima ¶ ō · oīe bonū ē diminutiuū mali · sꝫ aliqꝺ bonū est ī iudeis quia ꝓfitent vetus testamētū ee a deo bonū ecīā est ī hēticis · qꝫ veneraī nouū testamē tū · g minᵒ peccāt qꝫ gētiles q vtrūqꝫ testamentū detestant ¶ Sed ō est qꝫ ꝺ · ij · pe · ij · melius erat illᵒ nō cognoscē uiā iustitie · qꝫ post cogōcem retroꝛsū ꝺūti · sꝫ gentiles nō cognouerūt uiā iustitie · hēti; ci aūt et iudei ꝛqual'r cognoscētes debnert · g eoꝝ pētm ē gūiᵒ ¶ Rñ dō · qꝫ ī infidelitate sic dictū ē duo ꝑt ꝺsiderari · qꝝ vnū est ꝓpatō eius ad fidē · et ex hac pte aliqs gūiᵒ cōtra fidē peccat q fidei reni titur suscepte qꝫ qui renitit fidei nondū suscepte sic gūius peccat qui nō implet qꝺ ꝑmisit · qꝫ si nō impleat · qꝺ nūqꝫ ꝑmisit · ⁊ ꝺm hᵒ infidelitas hēti; coꝝ · qui ꝓfitent fidē euangelij et ei renittunt eā corrūpentes ipam gūius peccāt qꝫ iudei q fidē euā gelij nūqꝫ suscepert · sꝫ quia suscepert eiᵒ figu; ram ī veti lege quā male intptātes corrūpūt · ideo ecīā eoꝝ infidelitas ē gūiᵒ pētm qꝫ infidelitas gē; tiliū q nllo mō fidē euangelij suscepert aliud qꝫ ī infidelitate cōsiꝺatur est corrupcō eoꝝ q ad fidem ptinēt · ⁊ ꝺm hᵒ cū in plibꝫ errēt gentiles qꝫ iudei et iudei qꝫ hētici gūioꝛ est infidelitas gētiliū qꝫ iu; deoꝝ · et iudeoꝝ qꝫ hēticoꝝ · nisi forte quoꝝdā puta manicheoꝝ qui ecīā ēca credibilia plus errant qꝫ gētiles · haꝝ tñ duaꝝ gūitatū · ꝑma ꝑponꝺat scꝺe qntū ad rōm culpe · quia infidelitas hī rōm culpe ut supꝺctm ē · magis ex hᵒ qꝺ renitit fidei · qꝫ ex hᵒ qꝺ nō hī ea q fidei sūt · hᵒ enī vī vt dictū ē magis ad rōm pene ptinē · vnō simpl'r loqꝺo · infidelitas hereticoꝝ est pessima · ⁊ ꝓ hoc ꝑ rñsio ad ꝺiecta

Ad · vij · sic ꝓcēᵒ · vī qꝫ nō sit cū infidelibus publice disputandū · ꝺicit enī apoˢ · ij · ad thimo · mj · noli vbis cōtendē ad nichilū enī utile est nisi ad subūsionē audiencū · sꝫ disputatō pub lica cū infidelibz fieri nō ꝑt sine cōtēcōe vboꝝ · g nō est publice disputandum cū infidelibus ¶ ō · lex marchiani augusti q canōes ꝺfirmata sic ꝺcit iniurtā fac iudicō religiosissime synodi · si quis semel iudicata aut recte disposita reuolue ⁊ pub lice disputare ꝺtendit · sꝫ omīa qꝫ ad fidē ptñt sūt q sacra cōcilia dēmiata · g gūiē peccat iniuriam synodo faciens · si quis de eis que sūt fidei publice disputare ꝑsumat ¶ ō · disputatō argumētis ali quibꝫ agitur · sꝫ argumētū est rō rei dubie faciēs fidem · ea aūt qꝫ sūt fidei cū sint ētissima nō sūt in dubitacōem adducēda · g de eis que sūt fidei · non publice est disputand ¶ Sed ō est · qꝫ actuū · ix · dī qꝫ saulus inualescebat et cōfundebat iudeos · ⁊ qꝫ loquebat gētibꝫ ⁊ disputabat cū gr'is ¶ Rñ dō · qꝫ ī disputacōne fidei duo sūt ꝺsiꝺanda · vnū quiꝺ ex pte disputantis · aliud aūt ex pte audiēciū · ex pte quiꝺ disputantis ē ꝺsiꝺanda intencō · si enī disputꝫ tamꝫ de fide dubitās et vitatē fidei ꝑcto nō sup; ponens · sꝫ arguntis expiri intendens ꝓtuldubio peccat tamꝫ dubius ī fide et infidelis · si aūt dis; putet aliquis de fide ad ꝺfutāꝺ errores · vl ecīā ad exercitiū laudabile est · ex pte vero audienciū ꝺsi derandū est · utꝝ illi q disputatōez audiūt sint ī; structi ⁊ firmi ī fide · aut simplices et ī fide titu; bantes · et corā quiꝺ sapientibꝫ ī fide firmis nll'm piculū est disputare de fide · sꝫ ēca simplices ē dis; tinguendō · quia aut sūt sollicitati siue pulsati ab infidelibꝫ · puta iudeis · ul' hereticis siue paganis nitētibꝫ corrūpere ī eis fidē · aut omīo nō sūt solli citati sup hᵒ sic ī ēris in quibꝫ nō sūt infideles · ī ꝓmo casu nccm est publice disputare de fide dūᵒ inueniātur aliq ad hᵒ sffītes et ꝓdonei · qui errores ꝺfutare possīt · p hᵒ enī simplices ī fide firmabūt et tollet infidelibꝫ decipiēdi facultas · ⁊ ipa tacitē; nitas eoꝝ qui rēsistē debēt pūtētibꝫ fidei vitatē esset errois cōfirmatō · vñ ggˢ · ī · ij · pastoral' · sic incauta locutō ī errorē ptrahit · ita indiscretū si; lenciū eos qui erudiri potant ī errore dēlinquit · ī scꝺo vero casu piculosū est publice disputare de fide corā simplicibꝫ qꝫ fides ex hᵒ est firmioꝛ · qa nichil diūsū audierūt ab eo qꝺ credūt · et ideo nō expedit eis ut vba infideliū audiāt disputanciū ō fidē ¶ Ad · j · gꝺ dō · qꝺ apoˢ · nō ꝓhibet total'r dis; putatōm · sꝫ inordinatā que magis fit ī cōtencōe verboꝝ qꝫ firmitate snīaꝝ ¶ Ad · ij · dō · qꝺ lex illa ꝓhibz publicā disputatōm · de fide q ꝓcedit ex du; bitacōne fidei · nō aūt illā que ē ad fidei cognicōz ¶ Ad · nj · dō · qꝺ nō debet disputari de hys que sūt fidei qsi de eis dubitando · sed ꝓpē vitatē manifes; tandā ⁊ errores ꝺfutandos · ōz enī ad fidei ꝺfirma cōnē · aliqñ cū infidelibꝫ disputare · qñqꝫ quiꝺ def fendēdo fidē · ꝺm ıᵈ · j · pe · nj · pati sp ad satisfaccōz omīposcēti rōnē reddē de ea q est ī nobꝫ spe et fide · qñqꝫ aūt ad ꝺuincēdos errātes · ꝺm · ıᵈ ¶ Ad hᵒ · j · ut

sit potens exortari ī doctrina sana et eos qui ōdi-
Ad · vnj · sic ꝓdict̄ · vid̄ꝫ qꝫ // cunt arguere
infideles nll̄o mō cōpellendi sūt ad fidē · dī
enī math̄ · xnj · qꝫ serui pr̄ifamilias in cui⁹ agro
erāt zizania seminata q̄sierūt ab eo vis vt et col-
ligem⁹ ea · ⁊ ip̄e rn̄dit · nō ne forte colligētes zizania
niam eradicetis siml̄ cū eis triticū · ubi dic̄ · cīso⁹
h̄ dixit dn̄s ph̄ns occisiones fieri · nec enī oportet ī-
terficē hēticū · quia si eos occiditis · ncē est ml̄tos
scīoz siml̄ subuti · g̃ vī qꝫ pari rōne nec aliq̄ in-
fideles sint ad fidē cogendi ℞ · ī decretis · d · xlv ·
sic ō de iudeis. ꝑcepit sca synodus neiem̄ deinceps
ad credēm vim inferre · g̃ pari rōne · nec alij infi-
deles sūt ad fidē cogendi ℞ · aug⁹ dic̄ qꝫ cēa pe
homo nolens credē vero nō nisi uolēs · sz volūtas
cogi nō pt̄ · g̃ vī qꝫ infideles nō sūt ad fidē cogēdi
℞ · ezechielis · xvnj · ō ex ps̄ona dei · nolo mortē
pc̄oris · sz nos debem⁹ volūtatē nr̄am conformare
dine ut supdictū est · g̃ ecīā nos nō debemus velle
qꝫ infideles occidant̄ ¶ Sed ō ē qꝫ ō luc̄ · xmj · exij
ī vias ⁊ sepes et cōpelle intre ut impleat̄ domus
mea · sz homies in domū dei · idest ī sc̄am eccl̄iam
intrāt ꝑ fidē · g̃ alīq̄ sūt cōpellendi ad fidē ℟ n̄ō ·
dō · qꝫ infideliū quidā sūt qui nūq̄z susceperūt fi-
dem sic gētiles ⁊ iudei · ⁊ tales nll̄omō sūt ad fidē
compellēdi · ut ip̄i credāt · quia credē volūtatis ē ·
sūt tn̄ cōpellendi a fidelib⁹ si assit facꝫtas · vt fidez
nō impediant ul̄ blasphemijs ul̄ malis psuasio-
nibus · ul̄ ecīā aptis psecucōib⁹ · et ꝓp̄t hoc fideles
xp̄i freq̄nt ō ifideles bellū mouēt · nō quidē · ut eos
ad credēm cogant · ꝗa si ecīā eos uicissent ⁊ capti-
uos hr̄ent in eoz libertate relinq̄rēt · an credē vel
lent · sz ꝓp̄t hoc ut eos compellāt ne fidē xp̄i impe-
diant · alij vero sūt infideles q̄ qn̄q̄z fidē susceper̄t
et eam ꝑfitent̄ · sic hēt̄ici et quicūq̄z apostate ⁊ ta
les sūt ecīā corpal̄r compellendi · ut impleāt quod
ꝓmiserūt ⁊ teneant qd̄ semel susceпūt ℟ ad · j · g̃
dō · qꝫ p illā aucc̄atē quidē intellexerūt ee ꝓhibitā
nō quidē excōmūicacōez hēticoz · sz eoz occisionē vt
ꝑz p aucc̄atē cīsostomi inductā · et aug⁹ ad uicēci-
um de se dic̄ · hec ꝓmitus mea snīa erat · neiem ad
vnitatē xp̄i ee cogendē · vbo esse agendē · disputacōe
pugnandē · sz hec opinio mea nō ōdicenciū vbis · sz
demr̄anciū supac̄ exemplis · legum enī terroz ita
ꝓfuit ut multi dicāt grās dn̄o · qui vincula nr̄a
dirrupīt · qꝫ g̃ dn̄s dicat · sinite utraq̄z crescē usq̄z
ad messem · q̄lit̄ intelligendē sit apparet ex hiis qꝫ sb̄-
dic̄ · ne forte colligētes zizaniā eradicetis siml̄ cū
eis et triticū · ubi satis ondit · sic aug⁹ dicit conē
epl̄am p meniani · cū metus iste nō subesset idest
qn̄ ita cui⁹cūq̄z emen notū est et oīnib⁹ execrabile
apparet · ut ul̄ nll̄s ꝓsus ul̄ nō tales hēant deffen
sores p quos possit scīsma ꝛtingē · nō dormiat se-
ueritas disciplīe ℟ ad · ij · dō · qꝫ iudei si nll̄omō
accepeт fidē nō sūt cogendi ad fidē · si aūt accipe-
runt fidē opt̄z ut fidē nc̄ate cogant̄ retinē · sicut
in eos cā ō ℟ dnj · dō · qꝫ sic̄ nouē est volūtatis ·
reddē aūt est nc̄atis · ita accipe fidē ē volūtatis ·
sz tenē ia acceptā est nc̄atis · et ideo hēticī sūt cō-

pellendi · ut fidē teneant · dic̄ enī aug⁹ · ad boniфa
ciū comitē · ubi est qꝫ isti damare ꝛsueuerūt · si-
bez est credē ul̄ nō credē · cui vim xp̄us intulit ag
noscant ī paulo ꝑus cognoscētē xp̄m ⁊ postea do-
centē ℟ ad · nj · dō · qꝫ sic̄ in eas epl̄a apl̄s dic̄ · nll̄s
nr̄m vult aquē hēticū pire · sz alit̄ nō meruit hr̄e
pacē dom⁹ dauid nisi absolon filius eius in bello
qd̄ ō patrē gerebat fuisset extinc⁹ · sic eccl̄ia catho-
lica si ex aliq̄z pdicōne ceos colligit · dolorē mat̄-
ni sanat cordis tantoz liberacōne pl̄oz
Ad · ix sic ꝓcē · vl̄ qꝫ infidelib⁹ possit cōmūi-
cari · dic̄ enī apo⁹ · j · ad cor · x · si quis uocat
uos ifideliū ad cenā · ⁊ vultis ire · oīe qd̄ uob ap-
ponit̄ manducate · et cīso⁹ dic̄ ad mensā paganoz
si volueris ire sine ulla ꝓhibicōne pmittim⁹ · sed
ad cenā aliq̄⁹ ire est ei omunicare · g̃ licet infideli-
bus omunicare ℟ apo⁹ dic̄ · j · ad · cor · v · quid
michi est de hys que foris sūt iudicare · foris aūt
sūt infideles · cū g̃ ꝑ iudiciū eccl̄ie aquoz cōmūio
fidelibus inhibeat̄ · vī qꝫ nō sit inhibend̄ fidelibus
cū infidelib⁹ omunicare ℟ dn̄s nō pt̄ uti seruo
nisi ei omunicando saltē vbo · qa dn̄s mouet seruū
p imperiū · sz xp̄iani pnt hre seruos infideles · ul̄
iudeos ul̄ eciam paganos siue sarracenos · g̃ pnt
licite cū eis omunicare ¶ Sed ō est · qꝫ ō deut̄ · vij ·
nō inibis cū eis fedus · nec misereberis eoz · neq
sociab cū eis omubia · et sup id̄ leuit̄ · xx · mulier q̄
redeūte mēse nē · glo · dic̄ sic oz ab ydolata abstinē
ut nec ydolat̄s · nec eoz discipl̄os cōtingam⁹ · nec
cū eis omunionem hēam⁹ ℟ n̄ō dō · qꝫ cōmūio ac̄
ꝑsone indicit̄ fidelib⁹ dupl̄r · vno⁹ in penā illius
cui cōmūio fideliū subtrahit̄ · alio⁹ ad cautelā eoz
qbz interdicit̄ ne alij omunicent · ⁊ vtraq̄z cā ex ūb
apl̄i accipi pt̄ · j · ad coz · v · nā postq̄z snīam excōi-
cacōnis ꝓtulit subdit ꝑ rōne · nescitis · ꝗa modi-
cū fermentū totā massam corrūpit ⁊ postea rōm
subdit ex pte pene · p iudiciū eccl̄ie illate cū dicit
nōne o hys q̄ intus sūt uos iudicatis · ꝑmo g̃ mō
nō indic̄ eccl̄ia fidelib⁹ omuiom infideliū · q̄ nll̄o
mō fidē xp̄ianā receperūt scz paganoz ul̄ iudeoz
qui nō hr̄e de eis iudicare spūali iudicō · sz tēpali
ī casu cū iné xp̄ianos cōmorantes aliquā culpam
omittūt ⁊ p fideles tp̄alit̄ puniūtur · sed isto mō
scz ī penā interdic̄ eccl̄ia fidelib⁹ omuionē illoz ī-
fideliū qui a fide susceпta deuiant ul̄ corrumpēdo
fidē sic hēticī ul̄ ecīā total̄r a fide recedendo · sicut
apostate · ī vtroq̄z enī hoz excōicacōis snīaz ꝓfert
eccl̄ia · sz q̄ntū ad ꝑm modū vid̄ ee distinguendū ·
ꝑm diūsas condicōes ps̄onaz et negocīoz et tp̄m ·
si enī aliqua fuerit firmi ī fide ita qꝫ ex coīone eoz
cū infidelib⁹ subsio infideliū magis sparī possit q̄z
fideliū a fide aūsio nō sūt ꝓhibēdi infidelib⁹ com-
municare qui fidē nō susceperūt · scz paganis uel
iudeis · ⁊ maxīe si nc̄itas urgeat · si aūt sint sim-
plices et ifirmi ī fide de q̄z subūsione ꝓbabil̄r timi
possit ꝓhibēdi sūt ab infideliū omūioe · et ꝑcipue
ne magnā familiaritatem cū eis hēant · ul̄ absq̄z
necessitate eis omūicent ℟ ad · j · g̃ dō · qꝫ dn̄s illō
ꝑcipit de illis gētib⁹ q̄z erā ingressuri erant iudei ·

qui erant ꝓni ad ydolatꝛam · et ideo timendū erat ne ꝑ cōtinuā cōuſacōm cū eis alienarent̄ a fide · et ideo ibiꝺ ſubdit̄ · quia ſubdi ucet filiū tuū ne ſeq̄t̄ me

Ad · ij · dō · q; eccl'ia ꝺ infideles · nō hē iudiciū quo ad penā ſpūalē eis infligendā · hē tñ iudiciū ſup ꝯquos infideles · quo ad tꝑalē penā infligēdā · ad q̄ ꝑtinet q; eccl'ia aliq̄n ꝓt̄ ꝯquas ſpāles culpas ſubtrahit ꝯquib; infidelib; cōnionē fideliū

Ad · nj · dō · q; magis ē ꝓbabile · q; ſeruus q̄ regit̄ impio dñi cōuꝛtat̄ ad fidem dñi fidel' · q̄z ecōuſo et ideo nō eſt ꝓhibitū quin fideles habeāt ſeruos infideles · ſi tñ dño ꝑiculū imminēt ex cōnione tal' ſerui · deberet eū a ſe abicere ꝺm id mandatū dñi · mathei · v · ⁊ · xvnj · ſi pes tuus ſcandalizauerit te erue eum et ꝓice abſte

Ad · x · ſic ꝓced · vi' q; infideles pñt hre plac̄oz uel' dñium ſup fideles · dic̄ enī ap'us · j · ad thimo · vj · quicūq; ſūt ſb iugo ſerui · dños ſuos omi honore dignos arbitrent̄ · et q; loquat̄ de infidelibus pz ꝓ h' q; ſubdit · qui aūt fideles hñt dños nō cōtēpnāt · ⁊ · j · pe · ij · ō · ſerui ſubditi eſtote in omi timore dñis nō tm̄ bonis et modeſtis · ſz eciā diſcol' nō autē h' ꝓcipet̄ ꝑ apl'icā doctrinā · ubi infideles pñt fidelib; ꝑeſſe · g̃ vi' q; infideles poſſent fidelibus ꝑeſſe

Ꝯ · quicūq; ſūt de familia alic⁹ p̄nci pis ſubſūt ei · ſz fideles aq̄ui erāt de familijs infidelīū p̄nciꝑū · vñ ō ad phil' · mj · ſalutāt uos oēs ſcī · maxīe aūt qui de ceſaris domo ſūt ſcz neronis · q̄ infidelis erat · g̃ infideles pñt fidelib; ꝑeſſe

Ꝯ · ſic ꝓbs dic̄ i · j · polic̄ · ſeruus eſt inſtrumētū dñi in hys que ad hūanā uitā ꝑtiñt · ſic ⁊ miniſter artificis eſt inſtrumentū artificis i hys q̄ ꝑtinēt ad opacōm artis · ſz i talib; p̄t fidel' infideli ſubici · pñt enī fideles infideliū coloni ee · g̃ infideles pñt fidelib; ꝑſica eciā ḡntū ad dñium

Sed ō ē q; ad eū qui ꝑeſt ꝑtinz hre iudiciū ſup eos quib; ꝑeſt · ſz infideles nō pñt iudicare de fidelib; · dicit enī apo⁹ · j · ad cor · vj · audz aq̄uis vꝝm hns negociū adūſus alēm · iudicari apud iniq̄s ideſt infideles ⁊ nō apud ſc̄os · g̃ vi' q; infideles · fidelibus ꝑeſſe nō pñt

ñ dō · q; ēca h' dupl'r loq̄ poſſum⁹ vno⁹ de dñio uel' placōe infideliū ſup fideles de nouo inſtituēda · et h' nll'o mō ꝓmitti debz · cedit enī h' in ſcandalū ⁊ in ꝑiculū fidei · de facili enī illi q̄ ſubicunt̄ aliorū iuriſdcōni inuntari pñt ab eis quib; ſubſūt · ut ſeq̄nt̄ eoꝝ impiū · niſi illi q̄ ſubſūt fuint magne ⁊utis · ⁊ ſil'r infideles cōtēpnūt fidem · ſi infideliū deffect⁹ cognoſcāt · et ideo apo⁹ ꝓhibuit nt fideles nō contēdāt iudicō coꝝ iudice infideli · ⁊ ideo nll'o mō ꝓmittit eccl'ia · q; infideles acq̄rant dñium ſup fideles · uel' q̄litercūq; eis ꝑficiant̄ in aq̄uo offic̄ · aliomō poſſum⁹ loq̄ de dñio uel' placōne iā ꝓexñti · vbi oſtendū eſt · q; dñiū uel' placō introducta ſūt ex iure hūano · diſtinccō aūt fideliū et infideliū eſt ex iure diuino · ius autē diuū qꝺ eſt ex gr̃a nō tollit ius hūanū q; eſt ex naturali rōne · ideo diſtinccō fideliū ⁊ infideliū · ꝺm ſe oſtꝺata nō tollit dñium et placōz infideliū ſup fideles · p̄t tñ iuſte ꝓ ſniam uel' ordinacōnez eccl'ie aucr̃itē dei hñtis tale ius dominij uel' placōis tolli · quia infideles mito ſue infidelitatis merent̄ poſſe amittē ſup fideles · q̄ trāſferunt̄ i filios dei · ſz h' quiꝺ eccl'ia q̄nz facit · q̄nz aūt nō facit · in illis enī infidelib; qui eciā tꝑali ſubiecc̄one ſubiciūtur eccl'ie ⁊ mēbris eius · h' ius eccl'ia ſtatuit · ut ſeruꝰ iudeoꝝ · fuit fc̄us xp̄ian⁹ ſtatim a ſuccione libet̄ nll'o ꝑcio dato · ſi fuit vnacul⁹ ideſt i ſuccione natus · ⁊ ſil'r ſi infidel' exñs fuit empt⁹ ad ſuciū · ſi aūt fuit emptus ad mcacōnem tenetur eū infra tres menſes exponē ad vendēdū · nā in h'modi iniuriā non facit eccl'ia · quia cū ip̄i iudei ſint ſui eccl'ie · p̄t diſponē de reb; eoꝝ · ſicut eciā p̄ncipes ſecl'ares m'tas leges ediderūt ēca ſuos ſubditos i fauoꝝ libertatis · in illis vero infidelib; · qui tꝑal'r eccl'ie uel' eius menbris nō ſubiacēt ꝓdcm ius eccl'ia nō ſtatuit · licet poſſet inſtituē de iure · et h' facit ad ſcandalū uitandū · ſic eciā dñs · math' · xvij · oñdit q; poſſat ſe a ꝯbuto excuſare · q̄a liberi ſūt filij dei · ſz m̄ tñ mandauit ꝯbutū ſolui ad ſcandalū uitandū · ita eciā ⁊ paulus cū diciſſet q; ſui dños ſuos honorarēt · ſubiūgit · ne nom̄ dñi ⁊ doctrīa blaſphemet̄ · vñ pz rñ ad ꝓmū

Ad · ij · dō · q; illa placō ceſaris ꝓexiſtebat diſtinccōm fideliū ab infidelib; vnde nō ſoluebat̄ p cōſionē aq̄uoꝝ a fide · et utile erat q; aliq̄ fideles locū i familia imꝑatoris habe rent ad deffendendū alios fideles · ſic bt̄s ſebaſtian⁹ xp̄ianoꝝ animos quos i tormentis uidebat deficē confortabat · ⁊ ad h' latebat ſb militari clamide in domo dyocleciani

Ad · nj · dō · q; sui ſubiciuntur dñis ſuis ad totā uitā · ⁊ ſubditi ꝑfectis ad omia negocia · ſz miſteri artificū ſubdūtur eis ad aq̄ua ſpālia opa · vñ ꝑiculoſius eſt q; infideles accipiāt dñium uel' placōm ſup fideles q̄z q; accipiāt ab eis miſteriū in aliq̄ artificiō · ⁊ ideo ꝓmittit eccl'ia q; xp̄iani poſſit colē terras iudeoꝝ · quia p h' nō hñt nec̄e cōſari cū eis · ſalomō eciā expeciit a r̄ge tyri magros opū · ad ligna cedenda · ut h̄etur · nj · reg̃ v · ⁊ tñ ſi ex tali cōnicacōne uel' cuiuſcu ſubūſio fideliū timeret̄ cēt penit⁹ interdicend

Ad · xj · ſic ꝓced · vi' q; ritus infidelū nō ſit tolerandi · maniſeſtū eſt enī q; infideles in ſuis ritibus pereant eos ſeruando · ſz ꝑō vi' conſentire qui nō ꝓhibz cū ꝓhibē poſſit · ut h̄etur i glo · ro · j · ſup id nō ſolū qui faciūt · ſz et q; conſentiūt facientib; · g̃ peccāt qui eoꝝ ritus tol'ant

Ꝯ · ritus iudeoꝝ ydolatre cōꝑatur · quia ſup id · gal' · v · nolite iēm iugo ſeruitutis ꝺmi · dic̄ glo · nō ē leuior h' legis ſuitus q̄ ydolatre · ſz nō ſuſtinēt̄ q; ydolatre ritū aliqui exercent · quinymo xp̄ianoꝝ p̄ncipes tēpla ydoloꝝ ꝓmo claudi · et poſtea dirrui fecerūt ut aug⁹ narrat · xvnj · de ci · dei · g̃ ꝺm h' eciā ritus iudeoꝝ · tol'ari nō debēt

Ꝯ · pcm infidelitatis ē grauiſſimū · ut ſupdc̄m eſt · ſz alia pcta nō tol'anē · ſed lege puniunt̄ · ſic adulc̄iū · furtū ⁊ alia huiſoi g̃ eciā ritus infideliū tol'andi nō ſūt

Sed ō eſt q; l decretis d · xlv · ca' · qui ſincera · dic̄ gr̃a ꝺ iudeis oēs feſtiuitates ſuas ſic hactenus ip̄i et patres eoꝝ ꝑ longa colentes tempa tenūt li'bam habeāt

obꝺuandi celebrãdiq; licenciã ¶ Rñ dꝺ. qꝫ hũa; nũ regimen diuaꝯ a dino regimine. ⁊ ipm debet ymitari. deus autẽ q̃uis sit oĩpotẽs et sũme bonꝰ ꝓmittit tñ ꝛqua mala fieri ĩ vnúso que phibẽ possꝫ. ne eis sublatis maiora bona tollerẽt. nl̃ eciã peiora mala sequerentur. sic g̃ ⁊ in regimĩe hu; mano illi qui ꝑsũt. recte ꝛqua mala tollerãt. ne aliq̃ bona impediant. ul̃ eciã ne ꝛqua mala peio; ra incurrãt. sic̃ augꝰ dicit in liº. de ordine auferꝫ mentes de rebꝫ humanis turbaueris omĩa libidi nibus. sic g̃ q̃uis infideles ĩ suis ritibꝫ peccẽt. tol lerari possũt. uẽ ꝓpt aliqꝺ bonũ qꝺ ex eis ꝓuenit. ul̃ ꝓpt aliqꝺ malũ qꝺ uitaꝯ. ex hoc autem qꝺ iudei ritus suos obseruãt in quibꝫ olim ꝑfigabaꝯ ve; ritas fidei quã tenemꝰ. ħ bonũ ꝓuenit qꝺ testimo nũ fidei nr̃e habeꝰ ab hostibꝫ. ⁊ q̃si ĩ figura nob reputaꝯ qꝺ credimꝰ. et ideo ĩ suis ritibꝫ tollerantꝫ aliorꝫ vero infideliũ ritus qui nichil vtilitatis aut vtilitatis aufferũt nõ sũt ꝛqualr tollerandi. ni; si forte ad aliqꝺ malũ vitandũ sc̃z ad vitandũ scã dalũ ul̃ diſciduũ. qꝺ ex ħ possꝫ ꝓuenire. ul̃ impedi mentũ salutis eorꝫ qui paulatim sic tollerati cõ; uertunꝫ ad fidẽ. ꝓpt ħ enĩ eciã hꝫticorꝫ ⁊ paganorꝫ ritus ꝛqñ eccl̃ia tollerauit qñ erat magna infide liũ multitudo. et ꝑ hoc ꝑz rñ ad obiecta

Ad. xij. sic ꝓcꝺ. vis qꝺ pueri iudeorꝫ et ali; orũ infidelium sint baptizandi parentibus inuitis. maius enim est vinculum matrimoni; ale. q̃m uis patrie potestatis in puero quia ius ꝑrie potãtis ꝑt ꝑ hoiem solui cũ filius familias emancipaꝯ. vincl̃m aũt matmoniale nõ ꝑt solui ꝑ hoiem. ꝟm ꝛꝺ math. xix. qꝺ deus coniũxit hõ nõ sepet. sꝫ ꝓpt infidelitatẽ soluiꝯ vincl̃m mr̃imõiale dicit enĩ apoꝰ. j. ad corꝫ. vij. qꝺ si infideℓ discedit discedat. nõ enim est huiusmodi subiectus fraꝯ aut sorꝰ in huiꝰoi. ⁊ canõ. dic̃ qꝺ si vxꝛ infidelis non vult sine cõtumelia sui creatoris cũ alẽ stare tũc alẽ uiugũ nõ debꝫ ei cohĩtare. g̃ mlto magis ꝓpt infidelitatẽ tollit̃ ius ꝑrie potatis ĩ suos filios. possũt g̃ eorꝫ filij baptizari eis inuitis ¶ Rñ. ma; gis debꝫ hoĩ subueniri ẽca piculũ mortis etne. q̃ ẽca picl̃m mortis tꝑalis. quia si aliqs uidet hoiem ĩ piculo mortis temporal. ⁊ ei nõ ferret auxilium peccaret. cũ g̃ filij iudeorꝫ et aliorꝫ infideliũ sint ĩ piculo mortis etne. si pentibꝫ relinqũẽ qui eos in sua infidelitate informãt. vi qꝺ sint eis aufferꝺi et baptizandi ⁊ in fide inseruendi ¶ Rñ. filij suorꝫ sũt serui et ĩ potate dñorꝫ. sꝫ iudei sũt sui regũ et pncipũ. g̃ ⁊ filij eorꝫ reges. g̃ ⁊ pncipes hñt potã; tem de filijs iudeorꝫ facẽ qꝺ uolúint. nulla g̃ erit iniuria si eos baptizarẽt inuitis pentibꝫ ¶ Rñ. qꝺ li bet homo magis est dei a quo hẽ aiam q̃z ꝑris car; nalis a quo habꝫ corꝓs. non g̃ est iniustũ si pueri iudeorꝫ carnalibꝫ pentibꝫ aufferanꝫ et deo qꝺ bap; tismũ ꝺsecranꝫ ¶ Rñ. baptismꝰ efficacior ẽ ad salu; tẽ q̃z ꝓdicacõ. quia ꝑ baptismũ statim tollit̃ peti macula reatus pene. ⁊ apperit̃ ianua celi. sꝫ si pi culũ sequeẽ ex deffectu ꝓdicacõis imputaꝯ ei qui; nõ ꝓdicauit. ut hẽ ezech. nj. ⁊ xxxnj. de eo q vi;

det gladiũ venientẽ et nõ insonuit tuba. g̃ mlto magis si pũi iudeorꝫ dampnenꝫ ꝓpt deffectũ bap; tismi. imputaꝯ ad pcm eis q potunt baptizare ⁊ nõ baptizaũnt ¶ Sed ꝺ est qꝺ nemi facẽda ẽ iniu; ria. fiet aũt iudeis iniuria. si eorꝫ filij baptizarẽt eis inuitis. quia amittẽt ius ꝑrie potatis ĩ filios iam fideles. g̃ eis inuitis nõ sũt baptizãdi ¶ Rñ dꝺ. qꝺ maxiam hẽ auctoritatẽ eccl̃ie ꝺsuetudo que sꝑ est ĩ oibꝫ emulanda. quia et ipa doctna catho; licorꝫ doctorꝫ ab eccl̃ia auctoritatẽ habꝫ. vñ magis standũ est auctati eccle q̃z auctati ul̃ aug. ul̃ ieo. ul̃ cuiꝰcũq; doctoris. ħ aũt eccle usꝰ nũq; huit qꝺ iu deorꝫ filij inuitis pentibꝫ baptizarenꝫ q̃uis fuunt retroactis tꝑibꝫ mlti catholici pncipes potẽtissimi ut ꝺstantinꝰ. thoꝰ quibꝫ familiares fuunt scissimi epi ut siluesteꝛ ꝺstantino ⁊ ambroꝰ theoꝰ. qui nullo modo ꝓtermisissent ab eis impetrare. si ħ eẽt ꝺso; nũ rõni. ⁊ ideo piculosũ vi hanc assercõz ꝺ nouo inducẽ. ut ꝓpt ꝺsuetudinẽ ĩ eccl̃ia hactenꝰ obserua tam iudeorꝫ inuitis pentibꝫ filij baptizarenꝫ. et huiꝰ rõ est duplex. vna quiꝺ ꝓpt piculũ fidei. si enĩ pũi nondũ usũ rõis hñtes baptismũ sũscapẽt postmodũ cũ ad pfectam etatẽ puenirẽt de facili possent a pentibꝫ induci ut relinq̃rẽt qꝺ ignoran; tes suscepunt. qꝺ vergeret in fidei detmentũ. alia vero racõ est quia repugnat iustitie naꝯali. filiꝰ enĩ naꝯaliẽ est aliqꝺ ꝑris. et ꝓmo quiꝺ a pẽtibus nõ distinguntꝫ ꝟm corꝓs q̃du in mr̃is utero cõti neẽ. postmodũ vero postq̃z ab utero egreꝺ anteq̃z usũ liberi arbitrij hẽat cõtineẽ sb pẽtũ cura. sicut sub quoꝺã spũali utero. q̃du enĩ usũ rõis nõ hẽ puer nõ differt ab aĩali irrõnali. vnde sic̃ bos ul̃ equs ẽ alicuiꝰ ut utaꝯ eo cũ voluerit ꝟm ius ciui; le sic̃ ꝓpo instrumẽto. ita de iure naꝯali est qꝺ filiꝰ anteq̃z hẽat usũ rõis sit sub cura ꝑris. vñ ꝺ iusti; ciam naꝯalẽ eẽt si puer anteq̃z hẽat usũ rõis a cu; ra pentũ subtrahaꝯ. ul̃ de eo ꝛquid ordineẽ inui; tis pentibꝫ. postq̃z aũt incipit hr̃e usũ liberi arbi; trij iã incipit ẽe suus. ⁊ ꝑt q̃ntũ ad ea q̃ sũt iuris diuini ul̃ naꝯalis sibiũpi ꝓuideẽ et tũc ẽ inducẽꝺ ad fidẽ nõ coaccõe. sꝫ psuasione. et ꝑt eciã inuitis pẽtibꝫ ꝺsẽtire fidei et baptizari. nõ aũt añ q̃z hẽat usũ rõnis. vñ de puis antiquorꝫ ꝑm ꝺ. qꝺ salua ti sũt in fide pentũ. ꝑ qꝺ daꝯ intelligi. qꝺ ad pẽtes ptinet ꝓuideẽ filijs de sua salute ꝓcipue anteq̃z ha; beant usũ rõis ¶ Ad. j. g̃ dꝺ. qꝺ ĩ vinculo matri; moniali utq; iugũ hẽ usũ liberi arbitrij. et vtq; ꝑt inuito alẽo fidei assentire. sꝫ ħ nõ habꝫ locũ in puero anteq̃z habeat usum racõis. sed postquam habet usum racõnis. tũc tenet similitudo si con; uerti voluit ¶ Ad. ij. dꝺ. qꝺ a morte naꝯali nõ est aliqs eripiendus ꝺ ordinẽ iuris ciuilis. puta si qs a suo iudice cõdempneẽ ad mortẽ naꝯalẽ. nullus debꝫ eũ uiolenẽ eripe. vnꝺ nec aliquis debet irũpe ordinẽ iuris naꝯalis quo filius est sub cura ꝑris ut eũ liberet a piculo mortis etne ¶ Ad. nj. dꝺ. qꝺ iudei sũt sui pncipũ subiute ciuili. qui nõ exclu; dit ordinẽ iuris naꝯalis uel diuĩ ¶ Ad. mj. dꝺ. qꝺ homo ordinaꝯ ad deũ ꝑ rõm ꝑ quã eũ cognoscere

pr̃e·vnde puer añq̃ usũ rõis habeat nacali ordine ordinaf̃ l deũ p rõm pentũ·quoꝝ cure naf̃aliter subiacet·ꝛ bm eoꝝ dispõnem sũt ꝯca ipm diuina agenda ¶ Ad·v·dr̃·qp piculũ qđ sequif̃ de pdicatõne omissa nõ imminet nisi eis quibꝫ cõmissũ ẽ officiũ pdicandi·vñ in ezech·pmittif̃ speculatorẽ dedi de filijs isrl̃·puidẽ aũt púis infideliũ de sacmentis salutis ptinet ad pentes eoꝝ·vnđ eis imminet piculũ si ꝑđ subtracõꝫ sacmẽtoꝝ eoꝝ parꝫ uuli detrimentũ salutis paciantur

Deinde consideandũ est de hæresi Circa quã querunt quatuor Primo vtꝝ hæresis sit infidelitatis spẽs Secundo de mã eius circa quã est Tercõ vtꝝ hæretici sint tollerandi Quarto vtꝝ resistentes

Ad·j·sic pceđ·vl̃ qp hæresis sint recipiendi nõ sit infidelitatis spẽs ·infidelitas enĩ in l intellectu est vt supdictũ est·ꝝ hæsis nõ vl̃ ad intellectũ ptinẽ·ꝝ mgis ad vim appetitiuã·dif̃ enĩ iẽo²·ꝛ habef̃ i decretis·xxmj·q·nj·hæresis ġce ab electõne dl̃·quia ꝯcz eam sibi vnuq̃sq̃ eligat disciplinã quã putat ẽe meliorẽ·electõ autẽ est act² appetitiue vtutis vt supdictũ est·g̃ hæresis nõ est infidelitatis spẽs ¶ Ad·vi·dr̃·vicių pcipue accipit spẽm a fine·vñ phs dif̃ i·v·eth·qp ille qui mechaf̃ ut furef̃ magis est fur q̃z mechus·ꝝ finis hæresis est comodũ tpale·ꝛ maxime pncipatus ꝛ gl'a·qp pertinet ad vicių supbie ul̃ cupiditatis·dif̃ enĩ au² in li² de vtilitate credẽdi·qp hæreticus ẽ qui alicui² tpalis comodi et maxie gl'ie pncipatus sui gnis falsas ac nouas opiones ul̃ gignit ul̃ sequif̃·g̃ hæresis nõ est spẽs infidelitatis·sed magis supbie ¶ Ad·iij·dr̃·infidelitas cũ sit i intellctu nõ vl̃ ad carnẽ ptinẽ·ꝝ hæsis ptinet ad opa carnis·dif̃ enĩ apo² ad gal'·v·maifesta sũt opa carnis que sũt fornicacõ inmũdicia·ꝛ inẽ ceta postmodũ subdit·dissensiões ·secte·q̃ sũt idẽ qp hæses·g̃ hæsis nõ est infidelitatis spẽs Sz ꝛ̃ est qp fl'itas vitati opponif̃ ꝝ hæticus est qui fl'as ul̃ nouas opiones ul̃ gignit ucl sequif̃·g̃ opponif̃ vitati cui fides innitif̃ g̃ sub infidelitate otinef̃ ¶ Ad·iiij·dr̃·qp nomẽ hæsis sic dictũ est electõz importat·electõ aũt ut supdm est·ẽ eoꝝ q̃ sũt ad finẽ psupposito fine·in credẽdis aũt volũtas assentit alicui vero tãq̃z ꝑpo bono ut ex supdctis pz vñ qđ ẽ pncipale bonũ hẽ rõez finis ultimi·q̃ autẽ scdaria sũt hñt rõez eoꝝ que sũt ad finẽ·quia vero quicũq̃z credit alicui² dcõ assentit pncipale vl̃ ẽe·ꝛ q̃si finis i vnaquaq̃z credulitate ille cui² dcõ assentiẽ·q̃si aũt daria sunt ea q̃ quis teñdo vult acui assentire·sic̃ g̃ qui recte fidẽ xpiana hẽ sua volũtate assentit pncipale vl̃ ẽe xps i hys que vẽ ad eius doctrinã ptinẽt·a rectitudine g̃ fidei xpiane dupl'r quis pt deuiare·vnđ quia ipe xpõ nõ vult assentire·ꝛ h̃ hẽ q̃si malã volũtatem circa ipm finẽ·ꝛ h̃ ptiet ad spẽm infidelitatis paganoꝝ ꝛ udeoꝝ·aliđ p h̃ qp intendit quiđ xpo assentire·ꝝ deficit i eligẽdo ea quib² xpo assenciat quia nõ eligit ea q̃ sũt vẽ a xpo tradita·ꝝ ea q̃ sibi ꝑpa mens suggit·ꝛ ideo hæsis est infidelitatis spẽs ptinẽs ad eos q̃ fidẽ xpi pfitenf̃·ꝝ eius dogmata corrũpũt ¶ Ad·j·g̃ dr̃·qp h̃ mđ quo electõ ptinet ad infidelitatẽ sic̃ ꝛ volũtas ad fidẽ ut supđm ẽ ¶ Ad·ij·dr̃·qp vicia hñt spẽm ex fine pxio ꝝ ex fine remoto hñt genⁿ ꝛ cãm·sic̃ cũ aliqs mechaf̃ ut furef̃ est ibi quiđ spẽs mechie ex ꝑpo fine ꝛ obo·ꝝ ex fine vltimo oñđ qp mechia ex furto orif̃ ꝛ sub eo cõtinef̃·sic̃ effet² sb causa·ul̃ sic̃ spes sub gñe·ut pz ex hys q̃ supđ de actib² dcta sũt i coi vñ ꝛ silr̃ i ꝑposito finis pximi hæsis est adherere false sntic ꝑpe·et ex h̃ spẽm hab·ꝝ ex fine remoto ostens² causa eius scz qp orif̃ ex supbia ul̃ cupiditate ¶ Ad·nj·dr̃·qp sic̃ hæresis đ ab eligẽdo ita secta a sectando·sic̃ psđ·dif̃ i li² ethimol̃·et ideo hæsis ꝛ secta idẽ sũt·ꝛ utrũq̃z ptinet ad opa carnis·non quiđ q̃tũ ad ipm actũ infidelitatis respectu pximi obi·ꝝ rõne cause que ẽ ul̃ appetit² finis i debiti·bm qp orif̃ ex supbia ul̃ cupiditate ut dcm est·ul̃ ecia aliq̃ fantastica illusio que est errandi principiũ·ut ecia phs dif̃ in·mj·meth·fantasia aũt quodamõ ad carnẽ ptinet inq̃ntũ actus eius est cũ organo corporali

Ad·ij·sic pceđ·vl̃ qp hæsis nõ sit ꝑpe ca ea q̃ sũt fidei·sic̃ enĩ sũt hereses et secte i xpiãis ita ecia fũnt i udeis ꝛ phariseis·sic̃ psđ dif̃ i li² ethimo·ꝝ eoꝝ dissensiões nõ erãt circa ea que sũt fidei·g̃ hæsis nõ est ca ea q̃ sũt fidei sic̃ ca ꝑpam naturam ¶ Ad·iij·dr̃·mã fidei sũt res q̃ creduntf̃·ꝝ hæsis nõ solũ ẽ ca res·ꝝ ecia ca vba ꝛ ca expositões sacre scripture·dif̃ enĩ iero² qp quicũq̃z aliter scripturã intelligit q̃z spus scs eflagitat a quo scripta est licet ab eccl'ia nõ reteserit tñ hereticꝰ appellari pt et alibi dif̃·qp ex vbis inordinate platis fit hæsis g̃ hæresis nõ est ꝑpe ca mãm fidei ¶ Ad·iiij·dr̃·ecia circa ea q̃ ad fidẽ ptinẽt·inueniunf̃ qñq̃z sacri doctores dissentire·sic̃ iero² ꝛ aug² ca cessacõm legaliũ·ꝛ tñ hoc est absq̃z vicõ hæresis·g̃ hæresis nõ ẽ ꝑpe ca mãm fidei ¶ Sz ꝛ̃ est qp aug² dif̃ ꝛ̃ maiceos xpi q̃ in eccl'ia morbidũ aliquid pũ ve quid sapiũt·si correcti ut sanũ rectũq̃z sapiãt resistant otinuaf̃·suaq̃z pestifera ꝛ mortifera dogmata emẽdare volũt·ꝝ defendẽ psistunt hẽtici sũt·ꝝ pestifera et mortifera dogmata nõ sũt nisi illa q̃ opponũtur dogmatib² fidei p quã usus uiuit·ut đ·ro·j·g̃ hæresis est ca ea q̃ sunt fidei sicut ca ꝑpam mãm ¶ Ad·iij·dr̃·qp de hæsi nunc loquimur bm qp importat corrupcõnem fidei xpiane·nõ aũt bm qp ad corrupcõnẽ fidei xpianẽ ptinet·si ąquis hẽat aliq̃z fl'am opionẽ i hys q̃ nõ sũt fidei·puta i geometricalib² ul̃ ecia alijs huiꝰoi·q̃ omĩo ad fidẽ ptinẽ nõ pñt·sed solũ qñ aliqs hẽ fl'am opionẽ ca ea q̃ ad fidem ptinẽt·ad quã ąquiđ ptinet dupl'r sic̃ supdictũ est·vnđ directe ꝛ pncipal'r·sic̃ articuli fidei alio quidẽ mđ indirecte et scdario·sic̃ ea ex quib² sequif̃ corrupcõ alicui² articuli·et ca vtraq̃z pt esse hæresis eodẽ modo quo ꝛ fides ¶ Ad·j·g̃ dr̃·qp sic̃ hæresis iudeoꝝ ꝛ phariseoꝝ erat ca opiones aliquas ad iudaismũ ul̃ ad phariseos ptinẽtes·ita ecia xpianoꝝ hæses sũt ca ea que ptinẽt ad fidem

xpi ¶ Ad · ij · dō · qp ille ſ' alit exponē ſacrā ſcpā quā ſps ſcts eflagitet · qui ad h° expōnē ſacre ſcpture introquet qp ōriaſ ei qp ē p ſpm ſcm reuelatū · vñ ſ' ezech · xnj · de fl'is pphis · q pſcuaūt confirmare ḃmonē · ſcz p fl'as expōnes ſcpē · ſil'r eciā p úba q̄ quis loquiē ſuā fidē pfiteē · eſt enī ofeſſio act° fidei · vt ſupdictū ē · ⁊ ideo ſi ſit inordiata locuco ẽca ea q̄ ſūt fidei · ſequi p̄t ex h° corrupcō fidei vñ leo papa ī quadā epl'a ad pceriū ep̄m alexandrinū dic̄ qp inimici xpi crucis oib' ſcts · et úbis nr̄is inſidiāē · et ſi nll'az ill' ul' tenuē occaſiōz dem° q̄ nos neſtoriano ſbui eciā cōgruē menciane ¶ Ad nj · dō · qp ſic̄ aug° dic̄ ⁊ habeē ī decretis · xxxiij · q · 24 nj · dic̄ apo° · ſi q̄s ſniam ſuā q̄uis fl'am atq̄ pūſam nll' ptinaci anioſitate deffendūt · q̄rūt autē tanta ſollicitudīe vitatē corrigi pati · cū inueneŕint nequaq̄ ſūt iné hēticos deputādi · ſcz q̄a nō hñt electoz ōdñtē eccl'ie docēne · ſic ḡ ſi aliq̄ doctores diſſentiſſe videnē · uel ẽca ea q̄z nichil īteſt ad fidē vtz ſic ul' alit teneaē · ul' eciā ī q̄busdā ad fidē ptinentib' q̄ nondū erāt p eccl'iam determinata poſtq̄ aūt eēnt auctoritate vl'is eccl'ie determīata · ſi quis tali ordinacōi ptinaciē repugnz hēticus cēſereē · que quō auctoritas p̄cipal'r reſidz in ſūmo pōtifice · dī enī · xxmj · q · j · quocīēs fidei rō uentilaē · arbitroz omnes frēs nr̄os ⁊ coepos nōniſi ad petrū ideſt ad ſui nomīs aucēatē refferre debē · nē cui° aucēatē · nec iēo° nec aug° nec aliq̄s ſacrorū doctoz ſuā ſniam deffendit · vñ dic̄ iero° · h ē fides papa · btiſſime q̄m ī catholica didicim° eccl'ia in q̄ ſim° min° pite aut parū caute forte aliquid poſitū eſt emendari cupim° a te qui pēt fidē ⁊ ſedē tenes ſi aūt h nr̄a cōfeſſio apl'atus tui iudicō conpbaē quicūq̄ me culpare uolúit · ſe inpitū ul' maliuolū · ul' eciā nō catholicū · ſed hēticū approbabit

Ad · nj · ſic pceō · vī qp hētici ſint tollerandi dic̄ enī apo° · ij · ad thi · ij · buū dei oz mansuetū ēe cū modeſtia corripientē eos q̄ reſiſtūt veritati ne qñ d' ill' p̄niam deus ad cognoſcendā veritatē ⁊ reſipiſcāt a laqueis dyaboli · ſz ſi hētici nō tollerane · ſz morti tradūtur · auffereē eis facultas pnitendi · ḡ h° vī ēe ō p̄ceptū apl'i ¶ Nō · illō qp eſt neēm ī eccl'ia ē tollerandū · ſz hēſes ſūt neēie ī ecca dic̄ enī apo° · j · ad coz · xj · oz hēſes ēe vt et q̄ pbati ſūt maīfeſti fiant ī nob · ḡ vī qp hētici ſint tollerandi ¶ Nō · dñs mandauit math · xnj · buis ſuis · vt zizaniā pmittēnt creſcere uſq̄ ad meſſem q̄ eſt finis ſeculi · vt ibiō expoñē · ſz p zizaniā ſignificāne hētici ḃm expōm ſctoz · ḡ hētici ſūt tollerandi ¶ Sed ō eſt qp apo° dic̄ ad tptū · nj · hēticū hoiez poſt p̄mā et ſcdam correpcōm de uita ſciens quia ſubūſus eſt q̄ huiſoi eſt ¶ Rñ dō · qp árca hēticos duo ſūt oſidanda · vnū quiō ex pte ip̄oz · aliud ex ex pte eccl'ie · ex pte quiō ip̄oz ē pcīm p q̄ō meruer nō ſolū ab ecca p excoicacōm ſepari · ſz eciā p morte a mōo excludi · m'to enī ḡui° eſt corrūpe fidem p quā ē anīe uita q̄z falſare peccūiam p quā tpali uite ſubueniē · vñ ſi falſarij peccūie ul' alij male factores ſtatim p ſecl'ares p̄cipes uiſte morti tradunē · m'to magis hētici ſtatim cū ō hereſi conuincunē poſſent nō ſolū excoicari · ſed ⁊ iuſte occidi · ex pte aūt eccl'ie eſt mīa ad errancīū cōuſionem · ⁊ ideo nō ſtatim cōdēpnat · ſz poſt p̄mā ⁊ ſcdam correpcōm · ut apo° docet · poſtmoō vero ſi adhuc pti nax inueniaē ecca de eius cōuſione nō ſperans ali oz ſaluti p̄uidz eū ab ecca ſepando p excoicacōnis ſniam · ⁊ ultius relinquit eū iudicō ſecl'ari a mū do exēminando p mortē · dic̄ enī iero° ⁊ hēē · xxmj · q · nj · reſecande ſūt puēde carnes ⁊ ſcabioſa ouis a caulis repellenda · ne tota dom° maſſa corpus ⁊ pecora ardeat corrūpaē putreſcat · interea arrius ī alexandria vna ſcintilla fuit · ſz qm̄ nō ſtatim oppreſſus eſt totū orbē eius flāma p̄pulata ē ¶ Ad p̄mū ḡ dō · qp ad modeſtiam illā ptinet ut primo et ſcdo corripiaē qp ſi redire voluit iā p ſbūſo hēē ut pz in auctoritate apl'i inducta ¶ Ad · ij · dō · qp vtilitas q̄ ex hēſibo p̄uenit eſt p̄ter intēcōm hēticoz dū ſcz ſtrancia fideliū cōp̄baē ut apo° dic̄ · et ut excuciam° pigriciā diuīas ſcpturas ſollicitus intuentes · ſic̄ aug° dic̄ · ſz ex intēcōne eoz ē corrūpe fidem qp eſt maxī nocumēti · ⁊ ideo magis reſpiciend eſt ad id qp eſt p ſe de eoz intencōne ut excludanē q̄z ad h qp eſt p̄ter eoz intencōm ut ſuſtineanē ¶ Ad · nj · dō · qp ſic̄ hēē ī decretis · xxmj · q · mj · aliud ē excoicacō ⁊ aliud erradicacō · excoicaē enī ad h° q̄uis ut ait apl's ut ſps eius ſaluus fiat in die dnī · ſi tñ totaliē eradicenē p mortē eciā hēretici nō eſt eciā ō mandatū dnī qp eſt ī eo caſu intelligendū · qñ nō p̄ñt extirpari zizania ſine extirpacōe tritici · ut ſupdictm eſt · cū de infidelibo in communi ageretur

Ad · mj · ſic pceō · vī qp reuertētes ab hēſi ſint omīo ab ecca recipiendi · ſ' enī ie · nj · ex p̄ſona dnī · fornicata es cū amatoribo ml'tis · tñ reuertē ad me dic̄ dñs · ſz ecce iudiciū ē iudiciū dei ḃm illō deuē · j · ita puū audietis ut magnū neq̄z accipietis cuicūq̄ p̄ſonā · quia dei iudiciū eſt · ḡ ſi aliq̄ fornicati fuerīt p infidelitatē que eſt ſpūalis fornicacō nichilomin° ſunt recipiendi ¶ Nō · dñs math · xvnj · petro mandat ut fratri peccanti dimittat · nō ſolū ſepcies · ſz uſq̄z ſeptuageſies ſepcies · p que intelligiē ḃm expōnē ieronimi · qp quocienſcūq̄z peccauerit eſt ei dimittend · ḡ quocienſcūq̄z aliq̄s peccauerit ī hēſim relapſus erit ab ecca ſuſcipiendus ¶ Nō · hēſis eſt quedā infidelitas · ſed alij infideles uolñtes ꝺúti ab ecca ſuſcipiunē · ḡ eciā hētici ſūt recipiendi ¶ Sed ō eſt qp decretal' dic̄ qp ſi aliq̄ poſt obiuracōm erroris dep̄henſi fuīnt in abiuratam hereſim recidiſſe ſecl'ari iudicō ſūt relinq̄ndi · nō ḡ ab ecca ſūt recipiendi ¶ Rñ · dō qp ecca ḃm dnī inſtitucōm caritatē ſuā extendit ad oñes · nō ſolum amicos · vñ eciā inimicos et pſeq̄ntes · ḃm id° math · v° · diligite inimicos uſos bñ facite hys qui oderūt uos · ptinet autē ad caritatē ut aliq̄s bonū p̄ximi ⁊ velit ⁊ opeē · eſt autē duplex bonū · vnū quiō ſpūale ſcz ſalus anime qp p̄cipal'r reſpicit caritas · h enī quilibz ex caritate dz alij velle · vnde q̄tū ad h hereticoz reuertentes

quocienscũq relapsi fuerint ab ecĉa recipiunt ad
pñiam p quã impens eis uita salutis. aluid aũt
est bonũ qp scd'ario respicit caritas scz bonũ tpale
sicuti est uita corpalis. possessio mũdana et bona
fama et dignitas eccl'iastica siue sec'laris. h enim
nõ teneñ ex caritate alijs velle nisi in ordine ad
salutẽ eĩnã ⁊ eoz ⁊ alioz. vñ si aliquid de huiusmodi bo
nis exñs i vno impedire possit eĩnã salutẽ i ml'
tis. nõ oz qp ex caritate huiusmodi bonũ ei velim⁹. sed
potius ut velim⁹ eũ illo carẽ. tũ quia salus eĩna
pferenda ẽ bono tpali. tũ quia bonũ ml'toz pferẽ
bono vni⁹. si autẽ hetici reũtentes sp recipent. ut
obseruarent i vita et alijs tpalibz bonis. posset in
piudiciũ alioz salutis h ee. tũ quia si relaberent
alios inficerent. tũ eciã quia si sine pena euade-
rent aliq securius i heresim relaberent. d' enĩ ecĉ.
ix. ex eo qp nõ cito pferẽ õ malos snia absq ullo
timore ppetrant filij hoim mala. et ideo ecĉa quid
pmo reuertentes ab hesi nõ solũ rcipit ad pñiam
sz eciã obseruat eos i uita. et interdũ restituit eos
dispensatiue ad eccl'asticas dignitates quas pus ha-
bebant si uideant vt' obsi. ⁊ h p bono pacis freqnt
legit esse factũ. sz qñ recepti intdũ relabunt. vid'
esse signũ inconstancie ecca fidẽ eoz. ⁊ ideo ultius
redeũtes recipiunt quid ad pñiam. nõ tñ ut libe-
rent a snia mortis. Ad. j. g dd. qp i iudicio dei sp
recipiunt redeũtes. quia deus scrutator ẽ cordiũ ⁊
vere redeuntes cognoscit. sz h ecĉa ymitari nõ pr-
sumit enĩ eos nõ vt' reũti qui cũ recepti fuissent
itm sũt relapsi. ⁊ ideo eis uiã salutis nõ denegat
sz a piculo mortis eos nõ tuet. Ad. ij. dd. qp dñs
loquit petro de pcto i eũ omisso qp ẽ sp dimittendo
ut fratri redeũti pcat. nõ aũt intelligit de pcto i
pximũ ul' in deũ omisso. qp nõ est nri arbitrij di
mittẽ vt iero⁹ dic. sed in h ẽ lege mod⁹ statutus
sm qp congruit honori dei ⁊ utilitati pxioz. Ad
nj. dd. qp alij infideles q numq fidẽ accepant obsi
ad fidẽ nondũ oñdũt aliqd signũ inconstancie ecca
fidem. sic hereticj relapsi. et ideo nõ est sil'is racio

Deinde considerandũ est de utriusq de apostasia. Et circa hoc querũtur duo. Primo. vtz apostasia ad in-
fidelitatem pertineat. Scdo vtz ppter
apostasiam a fide subditi absoluant a dñio pre-
sidentium apostatarum

Ad. j. sic pred'. vt' qp apostasia nõ pertineat
ad infidelitatẽ. id enĩ qp est omis pcti pñci-
pũ nõ vt' ad infidelitatẽ pertinẽ. quia multa pcta
sine infidelitate existũt. sz apostasia vt' esse omis
pcti pncipũ. d' enĩ ecĉ. x. initiũ superbie hominis
apostatare a deo. et postea subdit initiũ oĩs pcti
superbia. g apostasia non pertinet ad infidelitatem

Ad. j. infidelitas l intellectu consistit. sz apostasia
magis vt' consistẽ i exteriori ope ul' bmõe. aut eciã
l interiori volũtate. d' enĩ pũ. vj. hõ apostata vir
inutil' gdiens ore pũso annuit oculo terit pede. di-
gito loquit prauo corde machinat malũ et i omi
tpe iurgia semiat. si quis eciã se ecĉũcideret ul' se-
pulcrũ machimeti adoraret apostata reputaret

g apostasia nõ pertinz directe ad infidelitatẽ. Ad
hesis. quia ad infidelitatẽ pertinet est quedã determi-
nata spes infidelitatis. si g apostasia ad infide-
litatẽ pertinet, seqret qd esset qdam determinata spes
infidelitatis. qp nõ vt' bm pdicta. nõ g apostasia
ad infidelitatẽ pertinet. Sed d' est qp d'. jo. vj. ml'-
ti ex discipul' eius abierũt retro qp ẽ apostatare
de quibz sup dixerat dñs. sũt quidã ex uob q non
credũt. g apostasia pertinet ad infidelitatẽ. Ad
dd. qp apostasia importat retrocessionẽ qdã a deo
que quid diusimode fit. bm diusos modos quibz
homo deo diungit. pmo nãq diungit homo deo p fi-
dem. scdo p debitã et subiectã volũtatẽ ad obedi-
endũ pceptis eius. tercõ p aliq spãlia ad superoga-
cõz pertinencia. sic p religionẽ et clericaturã ul' sa-
crũ ordinẽ. remoto aũt posteriori remanet pus. sz
nõ oũtr'. cõtingit aũt aliquẽ apostatare a deo re
trocedẽdo a religione quã pfessus est. ul' ab ordie
quẽ suscepit. ⁊ h d' apostasia religionis seu ordis
cõtingit aũt aliquẽ apostatare a deo p mentẽ re-
pugnantẽ dinis mandatis, quibz duabz apostasijs
exñtib⁹ adhuc potest remanẽ hõ deo diunctus
p fidẽ. sz si a fide discedat. tũc omõ a deo retrocedẽ
vt', ⁊ ideo simpl'r et absolute est apostasia. p quã
aliqs discedit a fide q vocat apostasia p fidẽ. et h.
hunc modũ apostasia simpl'r dcta ad infidelitatẽ
pertinet. Ad. j. g dd. qp obiectõ illa pcedit de scda
apostasia q importat volũtatẽ a mandatis dei re-
siliẽtẽ. q inuenit i oñi pcto mortali. Ad. ij. dd.
qp ad fidẽ pties nõ solũ incredulitas cordis. sz eciã
protestatõ exteriozis fidei p exteriora ũba ⁊ fcta. nã cõ-
fessio est act⁹ fidei. ⁊ p hũc eciã modũ quedã exte-
riora ũba ul' opa ad infidelitatẽ pertinẽt. inq̃ntũ sũt
infidelitatis signa. p modũ quo signũ sanitatis
sanũ dicit. auctoritas aũt inducta. ⁊ si posset in-
telligi de oñi apostasia. verissime tñ cõtingit in-
apostasia a fide. quia enĩ fides est pmũ fũdañ-
tũ rez spandaz. et sine fide impossibile ẽ placẽ deo
sublata fide nichil remanz i hoie qp possit cẽ utile
ad salutẽ eternã. ⁊ ppt h' pmo apostata uir inu-
tilis. fides eciã est uita anie. bm id. ro. j. iust⁹ ex
fide uiuit. sic g sblata vita corpali oñia mẽbra
et pres hoĩs a debita dispõne recedũt. ita sublata
uita iusticie que ẽ p fidẽ apparet inordiacõ i oib⁹
mẽbris. ⁊ pmo quid i ore p qd maifestat cor ma-
xime. scdo i oculo. tercõ i instrumtis motus. qrto
i voluntate que ad malũ tendit. ⁊ ex hjs sequit
qp iurgia semiet alios intẽdens separe a fide sic ⁊
ipe recessit. Ad. nj. dd. qp spes alicuius qlitatis ul'
forme nõ diusificat p h' qp est emin⁹ motus a quo
ul' ad quẽ. sz pcius ecõuerso. bm eminos motuũ
spes actẽdunt. apostasia aũt importat infidelitatẽ
ut tim ad quẽ est motus rcedẽtis a fide. vñ apos
tasia nõ importat determiatã spem infidelitatis. sz
qmdã ecũstanciã aggũantẽ. bm id. ij. pe. ij. me-
lius erat eis vitatẽ non cognoscẽ. q̃ post cognitã

Ad. ij. sic pred'. vt' qp pncips ppt retroire
apostasiam a fide non amittat dñium in
subditos. quin ei teneant obedire. dic enĩ ambro⁹

et habeť xj·q·mj·qꝫ iulianus impator q̃uis esset apostata huit tñ sub se xp̃ianos milites quibus cũ dicebat pducite aciem ꝓ deffensione reipublice obediebant ei g̃ ꝓpt̃ apostasiã p̃cipis subditi nõ absoluunť ab eius dnio ¶ Ad·ij·apostata a fide infidelis ẽ ſz in fidelibꝫ dnis inueniunť aliq̃ scti uiri fidelit̃ fuisse sic̃ ioseph pharaoni ⁊ daniel nabuchodonosor et mardocheus assuero g̃ ꝓpt̃ apostasiam a fide nõ est dimittendꝫ quin p̃cipi obediať a subditis ¶ Ad·sic̃ p apostasiam a fide receď a deo ita p qlibꝫ pcm si g̃ ꝓpt̃ apostasiã a fide pdent p̃cipes ius imperandi subditis fidelibꝫ pari rõe ꝓpt̃ pcta alia h̃ amittent ſz h̃ pz ee fl̃m nõ g̃ ꝓpt̃ apostasiam a fide est recedendꝫ ab obediencia p̃cipũ Sed ꝺ est qꝫ ggꝰ septimꝰ dic̃ nos sc̃oꝝ pdecessoꝝ statuta tenẽtes eos qui excois̃catis fidelitate aut iuramẽto sacramento sũt constricti aplica auc̃tate a sac̃mẽto absoluimꝰ ⁊ ne sibi fidelitatẽ obbuet oibꝫ modis phibemꝰ q̃usq̃ ad satisfaccoꝫ veniant ſz apostate a fide sũt excois̃cati sic̃ ⁊ hẽtici ut dic̃ decretal· exẽ de hereticis ad abholendaꝫ g̃ p̃cipibꝫ apostatibꝫ a fide nõ est obediendum

¶ Rñ dꝺ·qꝫ sic̃ supꝺc̃m e·infidelitas ꝺm seipam nõ repugnat dnio eo qꝫ dnium inducť est ꝺ iure gentiũ qꝫ est ius hũanũ distinccõ aũt fideliũ et infideliũ est ꝺm ius diuinũ p qꝺ nõ tollit̃ ius humanũ ſz aliquis p infidelitatẽ peccans pt sniaľ ius diuinũ amittẽ sic̃ etiã q̃q̃ ꝓter alias culpas ad eccl̃iam aũt nõ ptinet punire infidelitatem in aliis q̃ nũq̃ fidẽ suscepeť ſm ꝺ apl̃i·j·ad coꝝ qꝫ michi de hys q̃ foris sũt iudicare sed infidelitatẽ illoꝝ qui fidẽ suscepерũt pt sniali punire ⁊ ꝺuenient in h̃ puniunť qꝫ subditis fidelibꝫ dñari nõ possũt h̃ enĩ vergere posꝫ i magnã fidei corrupcõꝫ quia ut dictum est homo apostata prauo corde machinať malũ ⁊ iurgia semiat intendẽs hoies separe a fide ⁊ ideo q̃cito aliquis p sniam denũciatur excois̃catus ꝓpt̃ apostasiã a fide ipo fc̃to eius subditi sũt absoluti a dñio eius ⁊ iuramento fidelitatis quo ei tenebanť ¶ Ad·j·g̃ dꝺ·qꝫ illo tpe eccl̃ia i sui nouitate nondũ habebat pfatẽ ẽrenos p̃cipes cõpescendi ⁊ ideo tollerauit fideles uliano apostate obedire i hys q̃ nondũ erat ꝺ fidem ut mauis pic̃m fidei uitareť ¶ Ad·ij·dꝺ·qꝫ alia rõ est de infidelibꝫ aliis qui nũq̃ fidẽ suscepũt ut dictũ est ¶ Ad·nj·dꝺ·qꝫ apostasia a fide totaliter sepat hoiem a deo ut dictũ est·qꝫ nõ cõtingit in quibusdam aliis peccatis

QEinde ꝺsiderandꝫ est de pcto blasphemie qꝺ opponit̃ cõfessioni fidei Et ꝑmo de blasphemia i gnali Secꝺo ꝺ blasphemia que ꝺ pc̃m i sp̃m sc̃m

Circa ꝑmũ querunť·mj Primo vtrũ blasphemia opponať ꝓfessioni fidei Secũdo vtꝝ blasphemia sp̃ sit pc̃m mortale Tercõ vtꝝ blasphemia sit maximũ pctoꝝ Q̃rto vtrũ blasphemia sit in dampnatis

Ad·j·sic ꝓcedꝺ·vl̃ qꝫ blasphemia nõ opponať ꝓfessioni fidei·nã blasphemare est ꝺtumeliam uł aliqꝺ ꝺuicũ inferre i iniuriam creatoris ſz hoc magis ptiuet ad maliuolenciã ꝺ deũ q̃ ad i fidelitatẽ g̃ blasphemia nõ opponit̃ ꝓfessioni fidei ¶ Ad·ij·ad eph̃·mj·super id blasphemia tollať a uobis·dic̃ glo·que fit i deũ uł in sc̃is ſz ꝓfessio fidei nõ vl̃ e nisi de hys que ptinẽt ad deũ qui ẽ fidei obm g̃ blasphemia nõ sp̃ opponit̃ ꝓfessioni fidei ¶ Ad·iij·a q̃busꝺã ꝺ qꝫ sũt tres blasphemie spes q̃ vna est cũ attribuit̃ deo qꝫ ei nõ ꝺuenit scꝺa est qꝫ cũ ab eo remouet̃ qꝺ ei ꝺuenit tercia est cũ attribuit̃ creature qꝺ deo appropať ⁊ sic vl̃ qꝫ blasphemia nõ solũ sit c̃a deũ ſz eciã c̃a creaturas fides aũt hꝫ deũ ꝓ obo g̃ blasphemia nõ opponit̃ ꝓfõni fidei ¶ Sed ꝺ est·qꝫ apoꝰ·j·ad thi·j·pus fui blasphemꝰ et psecutor·et postea subdit·ignorans feci l incredulitate·exquo vl̃ qꝫ blasphemia ad infidelitatẽ ptineat ¶ Rñ dꝺ·qꝫ nomẽ blasphemie importare vl̃ q̃mdã derogacõm alicui excellẽtis bonitatis ⁊ p̃cipue ꝺine deus aũt ut ꝺpoꝰ dicit·j·ca de di·no·est ipa essentia vł bonitatis vnde qꝺ quid deo ꝺuenit ptinet ad bonitatẽ ipius ⁊ quidquid ad ipm nõ ptinet longe est a rõne pfecte bonitatis que est eius eẽncia quicũq̃ g̃ uel negat aliquid de deo qꝫ ei ꝺuenit uł asserit de eo qꝫ ei nõ ꝺuenit derogat ꝺine bonitati qꝫ quiꝺ pt ꝺtingere dupl̃r·vno quiꝺ mꝺ ꝺm solã opinionẽ intellectus alioꝝ ꝺiuicta q̃dã affectus detestacõe sic̃ eoꝝ fides dei p dilecc̃oꝝ pficit̃ ipius huiꝺoi g̃ derogacõ ꝺine bonitatis uł ꝺm intellectũ tm̃ uł eciã ꝺm affectum si ꝺsistat tm̃ i corde est cordis blasphemia·si autẽ extius ꝓdeat p locucõꝝ est oris blasphemia·et ꝺm hanc blasphemia ꝓfessioni opponit̃ ¶ Ad·j·g̃ dꝺ·qꝫ ille qui ꝺ deũ loquit̃ cõuicũ inferre intendẽs derogat ꝺine bonitati·nõ solũ ꝺm vitatẽ intellectꝰ ſz eciã ꝺm p̃uitatẽ volũtatis detestantis ⁊ impedientis p posse ꝺinũ honorẽ qꝫ est blasphemia pfca ¶ Ad·ij·dꝺ·qꝫ sic̃ deus in sc̃is suis laudať inq̃ntũ laudanť opa que deus i sc̃is efficit·ita ⁊ blasphemia que fit in sc̃os ex oñi in deũ redundat ¶ Ad·nj·dꝺ·qꝫ ꝺm illa tria nõ p̃nt ꝓpe loquẽꝺo distingui diuse spes pc̃i blasphemie·attribuẽ enĩ deo·qꝫ ei nõ ꝺuenit uł remouẽ ab eo qꝫ ei ꝺuenit nõ differũt ꝺm affirmacõez ⁊ negacõm·que quiꝺ diuersitas h̃itus spem nõ distinguit·quia p eandẽ sc̃iam innotescit fl̃itas ⁊ affirmacõm ⁊ negacõm ⁊ p eandẽ ignorancią vtroqꝫ mꝺ errať cũ negacõ ꝓbet p affirmacõm·vt habeť pꝰ postioꝝ·qꝫ aũt ea que sũt dei ꝓpa creaturis attribuanť ad hoc ptinẽ vidꝰ qꝫ aliquid ei attribuať qꝫ ei nõ ꝺueniat·quiꝺqꝫ enĩ ẽ deo ꝓpm est ipe deus attribuẽ g̃ id qꝫ est dei ꝓpm alicui creature est ipm deũ dicẽ idẽ creature

Ad·ij·sic ꝓdic̃·vl̃ qꝫ blasphemia nõ sp̃ sit pc̃m mortale·quia sup id ad colloc̃·mj·nũc aũt deponite uos ꝛc̃·dic̃ glo·post maiora ꝓhibet minora·⁊ cũ sbdit de blasphemia·g̃ blasphemia inẽ pcta minora ꝺputať q̃ sũt pcta venialia ¶ Ad·o me pc̃m mortale opponit̃ alicui pcepto decalogi ſz blasphemia nõ vl̃ alicui eoꝝ opponi·g̃ blasphemia nõ est pc̃m mortale ¶ Ad·peccata que absq̃

deliba cõne omittunt nõ sũt mortalia ꝑpt qꝫ ꝑmi
motus · non sũt pcta mortalia · quia deliberacõnez
rõis ꝑcedũt · vt ex supdcis pz · sz blasphemia qñqz
absqz deliberacõe ꝓcedit · g nõ sp est pcm mortale
¶ Sed ō est qꝫ ō leuiꝰ · xxmj · qui blasphemauit no
men dñi morte moriat · sz pena mortis nõ infert
nisi ꝑ pcto mortali · g blasphemia est pcm mor-
tale ¶ Rñ dō · qꝫ sic supdictũ ē · pcm mortale est
p qō homo sepat a ꝑmo ꝓncipio spũal uite qꝫ est
caritas dei · vñ qcũqz caritati repugnãt ex suo ge-
nere sũt pcta mortalia · blasphemia autẽ ꝟm genꝰ
suũ repugnat caritati diuine · qa derogat diuine
bonitati ut dictũ est que ẽ obm caritatis · et ideo
blasphemia est pcm mortale ex suo gne ¶ Ad · j ·
g dō · qꝫ glo · illa nõ est sic intelligẽda · qꝫ oĩa que
subdunt sũt pcta mortalia · sz quia cũ supꝫ nõ exꝑs
sisset nisi maiora postmodũ eciã qdam minora · sb
dit int que eciã qdam de maioribz ponit ¶ Ad · ij
dō · qꝫ cũ blasphemia opponat ofessiõi fidei ut dic-
tũ est · eius ꝓhibitõ reducit ad ꝓhibitõz infideli-
tatis q intelligit ĩ eo qꝫ dt · ego sũ dñs deus tuꝰ nec
ut ꝓhibeat ꝑ id qꝫ ō · nõ assumes nomẽ dei tui in-
vanũ · magis enim inuanũ assumit nomẽ dei qui
aliqꝫ fm de deo asserit · qꝫ qui ꝑ nomẽ dei aliqꝫ fz
ofirmat ¶ Ad · nj · dō · qꝫ blasphemia ꝑt absqz de-
liberacõe ex subrepcõne ꝓcedẽ dupl'r · vnoꝫ qꝫ aliqs
nõ aũtat h qꝫ dit ee blasphemiã · qꝫ ꝑt cõtingẽ cũ
aliqs subito ex aqua passione ĩ vba ymaginata
ꝓrũpit · quoz sigficacõez nõ oslidat et tũc est pcm
veniale · et nõ habz ꝓpe rõm blasphemie · alioꝫ qñ
adũrit h esse blasphemiã oslidans sigficata vboz ·
et tũc nõ excusat a pcto mortali · sic nec ille q ex
subito motu ire aliquẽ occidit iuxta se sedentem
¶ Ad · nj · sic ꝓcedt · vt qꝫ pcm blasphemie nõ
sit maximũ pcm · malũ enim dicit qa nocet
ꝟm aug ĩ encherid · sz magis noz pcm homicidij
qꝫ perimit uitã homis qꝫ pcm blasphemie · qꝫ deo
nll'm nocumentũ ꝑt inferre · g pcm homicidij est
gui pcto blasphemie ¶ Rñ · quicũqz ꝑiurat indu
deũ testem fl'tatis et ita vt eũ asserẽ ee fl'm · sz nõ
quilibz blasphemus usqz ad h ꝓcedit ut deũ asbat
ee fl'm · g ꝑiuriũ est gui pcm qꝫ blasphemia
sup ic ps · nolite extollẽ ĩ altũ cornu vrm · dic glo
maximũ est viciũ excusacõis pcti · nõ g blasphe-
mia est maximũ pcm ¶ Sz ō est qꝫ ysaye · xvnj ·
sup ic · ad ppl'm tribilẽ et · dic glo · oĩe pcm blas-
phemie opatiuũ leui est ¶ Rñ dō · qꝫ sic supdcm
est · blasphemia opponi ofessioni fidei · et ideo hẽt
in se gitatẽ infidelitatis · et aggnat pcm si sup
ueniat detestacõ volũtatis · et adhuc magis si ꝑ-
rũpat ĩ vba · sic et laus fidei auget ꝑ dilecc̃oz et cõ-
fessionẽ · vñ cũ infidelitas sit maximũ pcm ꝟm
suũ genꝰ sic supdcm ẽ · oñs est qꝫ eciã blasphemia
sit pcm maximũ ad id genꝰ ptiñs et ipam aggu-
ans ¶ Ad · j · g dō · qꝫ homicidiũ et blasphemia si
oferrẽt ꝟm oba in q peccat · manifestũ est qꝫ blas-
phemia q est directe pcm ĩ deũ ꝑponat homici-
dio qꝫ est pcm in ꝓximũ · si aũt opent ꝟm effm
nocendi sic homicidiũ ꝑponat · plus enim homicidiũ
nocet ꝓximo qꝫ blasphemia deo · sed quia in gui-
tate culpe magis attenditur intentio volũtatis pũse
qꝫ effectus opis · vt ex supdcis pz · ideo cũ blasphe-
mus intẽdat nocumentũ inferre honori diuino ·
simpl'r loqndo gui peccat qꝫ homicida · homicidiũ
tñ ꝑmũ locũ tenz in penis int pcta ĩ ꝓximũ omis
sa ¶ Ad · ij · dō · qꝫ sup ic ad eph · mj · blasphemia
tollat a uob · dic glo · peus est blasphemare qꝫ pe-
iurare · q enim piurat · nõ dit · aut sentit aliquid fz
de deo sic blasphemus · sz deũ adhibz testẽ fl'tatis
nõ tamqꝫ extimãs deũ esse fl'm testẽ · sz tãqꝫ spans
qꝫ deus sup h nõ testificet ꝑ aliqd euidens signum
¶ Ad · nj · dō · qꝫ excusacõ pcti ẽ quedã ecũstancia
aggnans oĩe pcm · eciã ꝓpe ipam blasphemiã ·
et ꝑ tanto ō ee maximũ pcm · qa qlibz fcit mai
¶ Ad · mj · sic ꝓcedit · vt qꝫ dampnati nõ blas-
phemẽt · deterrẽt enim nũc aliq mali a blas
phemando ꝓpe timorẽ futurax penax · sz dãpnati
has penas expiuntur · vñ magis eas abhorrẽt · g
ml'to magis a blasphemãdo opescunt ¶ Ad · blas-
phemia cũ sit gnissimũ pcm est maxie demeri-
toriũ · sz ĩ fuca uita nõ ẽ status mẽdi neqz deme
rendi · g nll's erit locus blasphemie ¶ Ad · ecc · xj ·
ō qꝫ ĩ quocũqz loco lignũ ceciderit ibi erit · ex q pz
qꝫ post hanc vitã homi nõ accrescit nec mitũ nec
pcm · qꝫ nõ hũit ĩ hac vita · sz ml'ti dampnabũt
qui ĩ hac vita nõ fuerũt blasphemi · g nec ĩ fuca
vita blasphemabũt ¶ Sed otra est qꝫ ō apoc · xvj ·
estuaũt homes est tu magno et blasphemaũt no-
men dni hñtis ptatẽ super has plagas · ubi dicit
glo · qꝫ ĩ inferno positi qbus sciant se pro merito
puniri · dolebũt tñ · qꝫ deus tantã potẽciam hẽat qꝫ
plagas eis inferat · h aũt cẽt blasphemia ĩ pñti ·
g et in futuro ¶ Rñ dō · qꝫ sicut dẽm est ad rõm
blasphemie pertinet detestacõ dine bonitatis · illi
aũt qui sũt ĩ iferno retinebunt pũsam volũtatẽ
auersam a dei iustitia · in h qꝫ diligũt ea ꝑ qbus
puniũt et vellent eis uti si possent et odiũt penas
que ꝑ huiusmodi pctis infligunt · dolent tñ eciã ō pctis
que omiserũt · non quia ipa odiant · sz quia ꝑ eis
puniunt · sic g talis detestacõ dine iustitie est ĩ eis
intior cordis blasphemia et credibile est qꝫ post re
surrecc̃oz erit ĩ eis eciã vocalis blasphemia · sic ĩ scis
uocalis laus dei ¶ Ad · j · g dō · qꝫ homes detrẽt ĩ pñti
a blasphemia ꝓpe troz penax qs se putant euadẽ
sz dampnati ĩ inferno nõ sperãt se posse euadẽ · et
ideo tamqꝫ despati ferunt ad oĩe · ad qd eius pũ-
sa volũtas suggit ¶ Ad · ij · dō · qꝫ mereri et demẽ-
ri ptinet ad statũ vie · vñ bona ĩ viatoribus sũt
meritoria uel demitoria · in btis autẽ bona nõ sũt
mitoria sz ptinẽcia ad eorũ btitudis ꝑmiũ · et sil'r
mala ĩ dãpnatis nõ sũt mitoria · sz ptinẽt ad dãp-
nacõnis penã ¶ Ad · nj · dō · qꝫ qlibz ĩ pcto mortali
decedẽs fert secũ volũtatẽ detestãdi dinã iustitiã ·
q̃ntũ ad aliquid · et ꝟm h potest ei inesse blasphemia

Einde consierandum est in speciali de
blasphemia in sp̃m scm Et circa hoc
querũtur q̃tuor Primo vtz blasphe-
mia ul pcm ĩ sp̃m scm sit idẽ qꝫ pcm

ex certa malicia Scdo de spĕbus huiꝰ pcti Ter vtz sit in remissibile Qrto vtz aliquis peccare possit in spm scm a pncipio añz alia pcta omit;

Ad j sic pceꝺ vi qp pcm i spm scm tat non sit idĕ qp pcm ex cta malicia pcm in spm scm scz est pcm blasphemie ut pz matth xij sz nō omne pcm ex cta malicia est pcm blasphemie otingit enī mlta alia pctoz gna ex cta malicia omitti gꝯ pcm i spm scm nō ē id qp pcm ex cta malicia ℞ pcm ex cta malicia diuiꝺ otra pcm ex ignorancia et ꝺ pcm ex infirmitate sed pcm in spm scm diuiꝺ ꝺ pcm i filiū hois vt pz matth xij gꝯ pcm i spm scm nō est idĕ qp pcm ex cta malicia quia quoz opposita sūt diusa ipa quoz sūt diusa ℞ pcm i spm scm est qꝺam genus pcti cui determinate spēs assignantur sz pcm ex certa malicia nō est spāle genus pcti sz ē queꝺ cōdicō uł circūstancia gnał que pt ee cca oia pctoz gna gꝯ pcm in spm scm nō ē idĕ qp pcm ex cta malicia Sed ꝺ est qꝺ mgr dic xlnj ꝺ bi li snian qp ille peccat i spm scm cui malicia ppt se placet h aūt est peccare ex cta malicia gꝯ idĕ vi ee pcm ex cta malicia qꝺ pcm i spm scm ℞ nō ꝺō qp de pcto seu blasphemia in spm scm explicit aliqui loqūtur antiq enī doctores scz anathasius ylariꝰ ambzoꝰ ieroꝰ ⁊ cſoꝰ dic ee pcm in spm scm qm ad lram aquiꝺ blasphemū ꝺ ꝺ spm scm siue sps scūs accipiat bm qp est nomē ēenciale ouenies toti tnitati cuiꝰ qlibz psona ⁊ sps est ⁊ scts ē sue put est nomē psonale vniꝰ i tnitate psōe ⁊ bm h distinguit matth xij blasphemia i spm scm ꝺ blasphemiā i filiū hois xps enī opabat queꝺaz hūanitꝰ comedēdo bibēdo ⁊ alia huiꝰi faciendo ⁊ qꝺā dinitꝰ scz demões eiciendo mortuos suscitādo ꝛc huiꝰi q quiꝺ agebat ⁊ p vtutē ppe diuitatis ⁊ p opacōm sps scti quo bm hūanitatē erat repletus iudei aūt pmo quiꝺ dixerāt blasphemiā i filiū hois cū dicebāt eū forac potatorē vini ⁊ publicanoz amatorē ut hꝛ matth xj postmodū aūt blasphemaunt in spm scm dū opa q ipe opabat vtute ppe dinitatis et p opacōz sps scti attribuebāt pncipi demōioz ⁊ ppt h dnr i spm scm blasphemasse augꝰ autē i liꝰ de vbis dni blasphemiam uł pcm in spm scm dic ee finalē i pniam qm scz aquis pseuat i pcto mortali usq ad mortē qp qꝺē nō solū vbo oris fit sz eciā vbo cordis ⁊ opis non vno sz mltis h aūt vb sic acceptū ꝺ ee ꝺ spm scm quia est ꝺ remissionē pctoz que fit per spm scm qui est caritas et prīs ⁊ filij nec h dns dixit iudeis ysi ipi peccar et i spm scm nondū enī erant finaliter in penitētes sz ammonuit eos ne taliter loqntes ad h pueniret qp in spm scm peccaret ⁊ sic intellgꝺū est qꝺ dr matth xij ubi postq dixerat qui blasphemauit i spiritum scm ꝛc subūgit euangelista qm dicebāt spm inmūdū habet alij vero aliter accipiūt dntes pcm uł blasphemiam i spm scm esse qm aliqs peccat ꝺ appropatū bonū sic cū appropat bonū sic pri appropat potēcia filio sapia vnde pcm in pfem dicūt ee qm pcat ex infirmitate pcm aūt in filiū qm peccat ex ignorancia pcm aūt in spm scm qm peccat ex certa malicia ideſt ex ipa electōe mali ut ꝺ expositū ē qꝺ quiꝺ cōtingit dupl'r vnꝺ ex inclinacōe hītus vicios qui malicia ꝺ ⁊ sic nō est idem peccare ex malicia qꝺ peccare i spm scm aliꝺ otingit ex eo qp p otēptū abicit ⁊ remouet id qꝺ electōz pcti poterat impedire sic spes p despacōz ⁊ timor p psūpcōz et qꝺā alia huiꝰi ut infra dicet h autē oia q pcti electōm impediūt sūt effectus sps i nob ⁊ ideo sic ex malicia peccare est peccare i spm scm ℞ j gꝯ ꝺō qp sic ofessio fidei nō solū osistit i ptestacōne oris sz eciā in ptestacōe opis ita eiā i blasphemia sps scti pt osiḋari ⁊ i ore ⁊ in corde ⁊ i ope ℞ ij ꝺō qp bm eciam accepcōm blasphemia i spm scm distinguit ꝺ blasphemiā i filiū hois bm qꝺ filiꝰ homis est eciā filius dei ideſt dei vtus ⁊ dei sapia vñ bm h pcm in filiū hois erit pcm ex ignorancia uł ex infirmitate ℞ nj ꝺō qp pcm ex cta malicia bm qp puenit ex inclinacōe hītus nō est spāle pcm sz qꝺā gnalis condicō pcti put vero ē ex spāli otēptu effectus sps scti in nob habz rōnez spālis pcti ⁊ bm h eciā pcm in spm scm est spāle genꝰ pcti ⁊ sil'r bm pmā expōnem bm autē bam expōnem nō est spāle genꝰ pcti nā finaliter in pnia pt esse circūstancia cuiuslibet gnis pcti

Ad ij sic pceꝺ vi qp incōuenienter assignent sex spēs pcti in spm scm scz desperacō psūpcio in pnia obstinacō impugnacō vitatis agnite ⁊ inuidencia fraterne gre qs spēs ponit mgr xlnj ꝺ bi libri snian negare enī dinā iustician uł mlam ad infidelitatē ptinet sz p desperacōz aliquis reicit dinā mlam p psūpcōm aūt dinā iusticiā gꝯ vnūqꝺq eoz pciꝰ est spēs infidelitatis qꝛ pcti in spm scm ℞ i pnia vi respice pcm preteritū obstinacō aūt pcm futm sz ptitū uł futuz nō diusificat spēm vtutis uł vicij bm enī eā dē fidē qua credimꝰ xpm natū antiq credidert eū nascituz gꝯ obstinacō ⁊ inpenia nō debēt poni due spēs pcti i spm scm ℞ vitas ⁊ gra p ihm xpm facta est ut habet jo ſ gꝯ vi qp inpugnacō veritatis agnite ⁊ inuidēcia frne gre magis ptinent ad blasphemiam i filiū hois qz ad blasphemiam i spm scm ℞ b dic in liꝰ de dispensacōe et pcepcōe qp nolle obedire est resistē spūi scto glo eciā dic leuit vij qp simlata pnia est blasphemia sps scti scisma eciā viꝰ directe opponi spūi scto p quē eccl'a vnit et ita vi qp nō sfnter tradant spēs pcti i spm scm Sed ꝺ augꝰ dic i liꝰ de fide ad petrū qp illi qui desperāt de indulgēcia pctoz uł q sine mitis de mia dei presumūt pecāt i spm scm et in enchiriꝺ dic qp qui in obstinatō mitis die claudit extremū reus est pcto i spm scm ⁊ i liꝰ ꝺ vbis dni dic qp inpnia est pcm in spm scm et i liꝰ de bmone dni i mōte ꝺ qp inuidie facibus frnitatē inpugnare est peccare i spm scm et in liꝰ ꝺ vnito bapꝰ dic qp qui vitatē otēpnit aut cca fres malignus est quib vitas reuelat aut circa deū ingtus cuiꝰ inspiracōe ecca instruitur et sic

videt qp peccent in spm scm ¶ Rñ dō: qp bm qō pcm in spm scm terco mō accipit. oueniēt pdce spes ei assignant. q distinguunt bm remotōm uel otemptū eoz p que pt hō ab electōne pcti impediri. que quidē sūt. uł ex pte diuini iudicij. uł ex pte do noz ipius. uł eciā ex pte ipius pcti. autē enī hō ab electōe pcti ex ordinatōne dini iudicij. qp hī iusticiā cū mia. ⁊ p spem q cōsurgit ex ordinatōe mie remittentis pcta ⁊ pmiātis bona. ⁊ h tollit p desperacōz. ⁊ item p timorē qui insurgit ex ordinatōne dine iusticie punientis pcta. et h tollit p psūpcōez dū scz aliqs psumit se gł̄am adipisci sine mitis. uł veniam sine pnia. dona autē dei quib rethūt a pcto sūt duo quoz vnū est ꝓpriū vitatis agnite. dū scz aliqs vitatē fidei agnitā impugnat. ut licētius peccet. aliud est auxiliū intionis gre. ō qō ponit inuidēcia supne gre. dū scz aquis nō solū inuidz psone fris. sz eciā inuidz gre dei crescēti i mūdo. ex pte vero pcti duo sūt que hoiem a pcto rethe possūt. qz vnū est inordinatō et turpitudo actus cui ordinatō inducē solet i hoie pniam de pcto omisso. ⁊ ō h ponit inpnia. nō quidē eodē mō quo dic pmanenciā in pcto usq ad mortē. sic supp inpnia accipiebat. sic enī nō eēt spāle pcm. sz qdā pcti ēcūstancia. sz accipī h inpnia. bm qp importat ꝓpositū nō penitēdi. aliud autē ē putas et breuitas boni. qp quis i pcto qrit. bm id ro. vj. quem fructū habuistis tūc in quibus nūc erubescitis. cui ordinatō inducē solet hoiem ad h qp eius volūtas in pcto nō firmet. ⁊ h tollit p obstinatōz. qñ scz homo firmat suū ꝓpositū in h qp pcto inhēat. et de hys duob ō ie. vnj. nll's est q agat pniam sup pcto suo dicēs. quid feci qtū ad pmū. omnes uersi sūt ad cursū qsi equs impetu vadēs ad pliū qtū ad bm ¶ Ad. j. g dō. qp pcm desperatōis uel psūpcōis nō ordinat in h qp dei iusticia uł mia nō credat. sz in h qp otēpnat ¶ Ad. ij. dō. qp obstinat et inpnia nō solū differūt bm pteritū ⁊ futurū. sz bm quasdā formales rōnes ex diuersa cōsideratōe eoz que i pcto ordinari possūt. vt dictū est ¶ Ad. nj. dō qp grāz ⁊ vitatē xps fecit p dona spūs scti q hoīb dedit ¶ Ad. mj. dō. qp nolle obedire ptinet ad obstinatōz. sił'atō pnie ad inpniam. scisma ad inuidenciam gre fraterne p quā mēbra eccłie vniunt.

Ad. nj. sic pceō. vī qp pcm i spm scm nō sit in remissibile. dic enī aug i li ō vbis dni ō nll'o despandū est qmdu pacia dni ad penitēciā adducit. sz si aliqō pcm esset inremissibile esset de aliquo pcto despandū. g pcm in spm scm nō ē inremissibile ¶ Ō. nll'm pcm remittit nisi p h qp ania sanat a deo. sz omipotēti medico nll's insanabił langor occurrit. sic dic glo. sup id psalmi qui sanat omes infirmitates tuas. g pcm i spm scm nō est inremissibile ¶ Ō. liberū arbitriū se hab ad bonū ⁊ ad malū. sed qmdiu durat status uie pt aquis a quacūq vtute excidē. cū eciā angelus de celo ceciderit. vñ ō iob. mj. i angeł suis reperit puitatē. qnto magis q hītant domos luteas g pari rōne potest aliqs a quocūq pcto ad statum uistricie redire. g pcm in spm scm nō ē inremissibile ¶ Sed ō est qp ō math. xij. q dixerit verbū ō spm scm nō remittet ei neq i h seculo neq i futuro. de quo aug dic in li de bmone dni i mōte qp tāta est labes hui pcti qp huilitatē depcādi sbire nō pt ¶ Rñ dō. qp bm diusas accepcōes pcti i spm scm. diusimode irremissibile ō. si enī dicat pcm i spm scm finał i pnia sic ō irremissibile. qa nll'o mō remittit. pcm enī mortale i quo homo pseuat usq ad mortē quia i hac uita nō remittit p pniam. nec eciā i futuro dimittet. bm aut alias duas accepcōnes ō irremissibile nō qp nll'omō remittat. sz quia qntū est de se hī mitū ut non remittat. ⁊ h dupl'r. vno qtū ad penā. qui enī ex ignorancia uł infirmitate peccat minorē penam mętur. qui aut ex ćta malicia peccat. nō hī aliqz excusatōm vnde eius pena minuat. sil'r eciā qui blasphemabat i filiū hois. eius dinitate nondū reuelata potat hre aliquā excusatōz ppt infirmitatē carnis qz i eo aspiciebat ⁊ sic miorē penā merebat. sz q ipaz dinitatē blasphemabat opa sps sci dpa attribuēs nullā excusatōz hēbat. vñ ei pena diminuętur. ⁊ ideo ō bm expōz ćlosthomi. h pcm nō de iudeis remitti neq i h seculo neq i futuro quia p eo passi sūt penā ⁊ i pñti vita p romanos ⁊ in futura vita i pena inferni. sic eciā anathā inducit exēplū de eoz pentib. qui pmo quidē conē moysez contēdunt ꝓpt deffectū aque ⁊ panis. ⁊ h dñs sustinuit pacienē. habebāt enī excusatōm ex infirmitate carnis. sed postmodū qui pectauerūt qsi blasphemantes in spm scm bnficia dei. q eos de egipto eduxerat. pdolo atribuētes. cū dixerūt. hij sūt dei tui isrł. qui te eduxerūt de tra egipti. et ideo dns ⁊ tpaliter fecit eos puniri. quia ceciderūt in die illo qsi triamilia hoim. ⁊ in futuro eis penā ominuat dicēs. ego aut i die ultōnis visitabo h pcm eoz. alio pt intelligi quo ad culpā. sic aliqs ō morbus incurabił bm suā naturam morbi p quē tollit id per qō morbi pt curari. puta cū morbus tollit vtutē nate uł inducit fastidiū cibi ⁊ medicine. licet eciā talē morbū deus possit curare. ita eciā pcm i spm scm ō irremissibile bm suā naturā. inqtū excludit ea p que fit remissio pcoz et p h tn nō pcluō ua remittēdi ⁊ sanandi omi potēcie ⁊ mie dei p quā aliqn tales qsi miraculose spualiter sanantur ¶ Ad. j. g dō. qp de nemine desperandū est i hac uita ordinata omipotēcia et mia dei. sz ordinata cōdicōne pcti dicūtur aqui filij diffidencie. ut hētur ad eph. j. ¶ Ad. ij. dō. qp rō illa pcedit ex pte oipotēcie dei nō bm cōdicōm peccati ¶ Ad. nj. dō. qp libm arbitriū remanz quidē sp in hac uita utibile tn qñz abicit a se id p qō outi pt ad bonū qntū i ipo est. vnde ex pte sua pcm ē irremissibile. licet deus remittē possit

Ad. mj. sic pceō. vī qp homo non possit pmo peccare i spm scm nō psuppositis alijs pcīs natalis enī ordo est ut ab inpfecto ad pfcm quis moueat. et h quidē i bonis apparet. bm id pū. mj. iustoz semita qsi lux splendēs crescit ⁊ pficit usq

ad pfectū dic̄ · sz pfc̄m s̄ in malis qđ est maximū malū · ut pz p phm in · vj · meth · cū g pc̄m ī spm̄ sc̄m sit ḡuissimū · vī qđ homo ad h° pc̄m puēiat p alia pc̄a minora ¶ Ad · 2° · peccare ī spm̄ sc̄m ē peccare ex c̄ta malicia sine electione · sz hoc nō statim pt homo anteqz ml'toties peccauerit · dicit enī phs in · vj · eth · qđ si hō possit iniusta facere · nō tn̄ pt statim opari · sic̄ iniustus sez ex elcc̄one · g vī qđ pc̄m in spm̄ sc̄m nō possit omitti nisi post alia pc̄a ¶ Ad · 3° · penitēcia et inpn̄ia sunt c̄a idē · sz pn̄ia nō est nisi de pc̄is p̄teritis · g cciā neqz inpn̄ia q̄ est spēs pc̄ī ī spm̄ sc̄m · pc̄m g in spm̄ sc̄m sez qđ dictū est p̄supponit alia pc̄a Sed ō est qđ facile ē ī ospectu dei subito honestare paupē · vt ō ecc̄ · xj g eōrio possibile est p̄m malicią demōis suggēntis · ut statim aliqs inducat ad pc̄m ḡuissimum qđ est in spm̄ sc̄m ¶ Rn̄ dō · qđ sic̄ dictū ē · peccare in spm̄ sc̄m · vno ē peccare ex c̄ta malicia · ex c̄ta aūt malicia dupl'r peccare ot̄ingit sic̄ dictū est vno ex inclīacōe hīt° · qđ nō ē ꝑe peccare in spm̄ sc̄m · et h° mō peccare ex c̄ta malicia nō ot̄ingit a p̄ncipio · ōz enī actus p̄dictor p̄cedē ex quib⁹ causetur hītus ad peccandū inclinās · alio pt aliquis peccare ex c̄ta malicia abiciendo p ot̄ēptū ea p que homo retrahit̄ a peccando · qđ ꝑe est peccare ī spm̄ sc̄m sic̄ dictū ē · ⁊ h° ciā pl'im p̄supoīt alia pc̄a quia sic̄ ō pū · xvnj · impius cū ī pfundo pc̄or venerit ot̄ēpnit · pt tn̄ ot̄ingē · qđ aliqs in p° actu pc̄ī ī spm̄ sc̄m peccet p ot̄ēptū · tn̄ ꝑe libratē arbitrij tū ciā ꝑe ml'tas dispōnes p̄cedētes · ul' ciā ꝑter aliqđ motiuū vehemens ⁊ debilem affectū hoīs ad bonū · et ideo ī iuris pfc̄is h vix aut nūqz accidē pt · qđ statim a p̄ncipio peccēt ī spm̄ sc̄m · vñ dic̄ orig · in postpariarton · nō arbitror qđ aliquis ex hys qui in sūmo pfecto qz ḡdu extitrint ad subitū euacuet̄ · aut decidat · sz paulatim · ac p ptes eū decidere nc̄e est · et ead racō est si pc̄m in spm̄ sc̄m accipiat̄ ad lrām p blasphemia sps sc̄i · talis enī blasphemia de q dns loquit̄ sp ex malicie ot̄emptu p̄cedit · si vero p pc̄m ī spm̄ sc̄m intelligat̄ final' inpn̄ia s̄m intellectū aug · q̄onem nō hē · quia ad pc̄m in spm̄ sc̄m req̄rit̄ cōtinuacō pc̄or usqz in finē uite ¶ Ad · j · cū dō · qđ tam ī bono qz in malo · ut ī pl'ib⁹ p̄cō ab imperfecto ad pfc̄m · put homo pficit · ul' ī bono ul' ī malo · ⁊ tn̄ in vtroqz vn° pt incipere a maiori qz alius · ⁊ ita id a quo aliquid incipit pt c̄e pfc̄m ī bono ul' ī malo · s̄m gen° suum licet sit inpfc̄m · s̄m seriem p̄cessus hoīs in melius ul' ī peius pficiētis ¶ Ad · ij · dō · qđ rō illa p̄cedit de pc̄o ex malicia qn̄ est ex inclinacōe hīt° ¶ Ad · nj · dō · qđ si accipiat̄ inpn̄ia s̄m intencōm aug · s̄mqđ inportat pmanēciā ī pc̄o usqz ad finē sic planū est · qđ inpn̄ia p̄supōit pc̄a sic̄ et pn̄ia sz si loq̄mur de inpn̄ia hītuali s̄m qđ ponitur spēs pc̄ī ī spm̄ sc̄m · sic maifestū est qđ inpn̄ia pt c̄e ⁊ ante pc̄a · pt enī ille qui nūqz peccauit hīre ꝑpositum penitendi uel non penitendi si contingeret eum peccare

Oinde ōsiderandū est ō vicijs oppositis sciencie et intellectui · et quia de ignorancia q̄ opponit̄ scie dictū est sup̄ · cū de causis pc̄or agere · q̄rendū est nūc de cecitate mentis et hebitudine sbus q̄ opponunt̄ dono intellectus Et c̄a h q̄rūtur tria Primo vtz cecitas mītis sit pc̄m Scdo vtz hebitudo sēsus sit aliud pc̄m a cecitate mentis Terc̄o vtz hec vicia a peccatis carnalibus oriantur

Ad · j · sic ꝓcēd · vī qđ cecitas mētis nō sit pc̄m illud enī qđ excusat a pc̄o nō vid° ee pc̄m · sed cecitas mentis excusat a pc̄o · ō enī · jo · ix · si ceci eētis nō hr̄etis pc̄m · g cecitas mītis nō ē pc̄m ¶ Ad · 2° · pena differt a culpa · sz cecitas mētis est q̄dā pena · ut pz p id qđ habet̄ ysa · vj · exceca cor pp'li h° nō enī esset a deo cū sit malū nisi pena eēt g cecitas mentis nō est pc̄m ¶ Ad · 3° · oīne pc̄m est volūtariū · vt aug° dic̄ · sz cecitas mītis nō est volūtaria · quia ut aug° dic̄ · x · ofessionū · cognoscē veritatē lucentē oīs amant · ⁊ ecc̄ · ix · ō · dulce lūm et delectabile ocul' vidē solem · g cecitas mētis nō est pc̄m Sed ō est · gg° · xxj · moral' · cecitatē mētis ponit inter vicia q̄ causant̄ ex luxuria ¶ Rn̄ dō · qđ sic̄ cecitas corpalis est p̄uacō eius qđ est p̄ncipuū corporal' visionis · ita ciā cecitas mētis est p̄uacō eius qđ est p̄ncipiū vitatis siue intellectualis visionis · cui° quid̄ p̄ncipiū est triplex · vnū quid̄ est lumen nat̄ale racōis · ⁊ h lumē cū ptinet ad spēm aīe rōnalis · nūqz p̄uat̄ ab aīa · impedit̄ tn̄ qñqz a ꝑpo actu p impedimēta viriū inferior⁹ quib⁹ indiget intellect° hūanus ad intellīgēdū · sic̄ p̄z in amētib⁹ ⁊ furiosis ut ī p̄mo dictū est · aliud aūt p̄ncipiū intellectual' visionis est aliqđ lumē hītuale nat̄ali lumī rōis supadditū · et h quid̄ lumen interdū p̄uat̄ ab aīa · ⁊ talis p̄uacō est cecitas q̄ est pena · s̄m qđ p̄uacō lumis gr̄e quod̄ pena ponit̄ · vnde ō de q̄busdā · sapie · ij · excecauit illos malicia eor · c̄ōiū p̄ncipiū visiōis intellectual' ē ad̄ qđ intelligibile · p̄mū · p qđ hō intelligit alia · cui q̄dē p̄ncipio intelligibili mēs hoīs pt intendē ul' nō intendē · ⁊ qđ ei nō intēdat ot̄ingit dupl'r · qñqz quid̄ ex h qđ habz volūtatē spontanee se aūtentē a cōsideracōe tal' p̄ncipij · s̄m id° ps · noluit intelligē ut bene agēt · alio p occupacōm mētis c̄a alia q̄ magis diligit · quib⁹ ab inspeccōe huius p̄ncipij mēs aūtit̄ · s̄m id° ps · suprecidit ignis sez cōcupie · ⁊ nō viderūt solem · ⁊ vtroqz mō cecitas mentis ē pc̄m ¶ Ad · j · g dō · qđ cecitas que excusat a pc̄o ē que ot̄ingit ex nat̄ali deffectu nō potētis uidē ¶ Ad · ij dō · qđ rō illa p̄cedit de sc̄da cecitate q̄ ē pena ¶ Ad nj · dō · qđ intelligē vitatē cuiuslibz est s̄m se amabile · pt tn̄ p accn̄s esse ad̄ cui odibile · inq̄tū sez p h homo impedit̄ ab alijs que magis amat

Ad · ij · sic ꝓcedit̄ · vid° qđ hebetudo sbus nō sit aliud a cecitate mētis · vnū enī vni ē ōriū sz dono intellectus opponit̄ hebetudo · ut pz p ḡg · ī ij · moral' · cui ciā opponit̄ cecitas mētis · eo qđ intellectus p̄ncipiū q̄dā visuū designabit · g hebetudo sensus est idem qđ cecitas mentis ¶ Ad · 2° · gg°

in · xxxj · moral' · de hebetudine loquens nominat eam hebetudinem sensus circa intelligenciam. sed hebetari sbu circa intelligenciã nichil aliud ẽ vi ꝙ intellñdo defficẽ · qđ ptiet ad mẽtis cecitatem · g hebetudo sbus idẽ ẽ qp cecitas mẽtis ℞ ad · i · si ĩ aliq̃ drñt maxime videnẽ in h° differre qp cecitas mẽtis est volũtaria ut supdictũ est · hebetudo aũt sb° est nacal' deffectus · sz deffect° nacalis nõ est pcm · g bm h° hebetudo sbus nõ est pcm · qđ est oẽ ġg · q onũat eam int vicia que ex gula oriunt Sed õ ẽ qp diũsar causar sũt diũsi effectus · sz ġg° · xxxj · moral' dic qp hebetudo mẽtis oric ex gula · cecitas aũt mẽtis ex luxuria · sz hec sũt diũsa vicia · g sũt diũsa vicia ℞ ñ dõ · qp hebes acuto oppõit · acutũ aũt õ aliq̃d ex h° qp est penetratiuũ · vñ ⁊ hebes dr aliq̃ ex h° qp est obtusũ penetre nõ valns · sb° aũt corpoal' p ãmdã silitudinẽ penetre õ mediũ inãtũ ex aqua distancia suũ obm pcipit · uel inãtũ pt ãsi penetndo mima vl' intima rei pcipe · vnde ĩ corpalibz õ aliqs ee acuti sbus qui pt pcipe sbibile aliq̃ ex remotis · ul' videdo ul' audiendo uel olfaciendo et eõrio õ sbu hebetari qñ nõ pcipit · nisi ex ꝓpinquo ⁊ magna sbibilia · ad silitudinẽ aute corpal' sbus · õ ecia ca intellncia ee aliqs sbus q ẽ aliquoz ꝓmoz ⁊ extremoz · vt õ i · vj · eth · sic ecia sbus ẽ cognoscatiu° sbibiliũ ãsi quoz̃dã pncipioz cognicõis · h aũt sbus qui est circa intellncia non pcipit suũ obm p mediũ distancie corpal' · sz p ãdã alia media · sic cũ p ꝓpetatẽ rei pcipit eius essẽcia ⁊ p effectũ pcipit cãm · ille g õ ee acuti sbus circa intellncia · qui statim ad apprehẽsiõez ꝓpetatis rei ul' ecia effectus nacam rei ophẽdit · ⁊ inãtũ usq ad mimas cõdicões rei osidans ptingit · ille autẽ dr hebes ca intellncia qui ad cognoscendã vitatẽ rei ptigẽ nõ pt · nisi p ml'ta ei exposita · ⁊ tũc ecia nõ pt ptingẽ ad pfecte osidandũ omia que ptinẽt ad rei rõem · sic g hebetudo sbus ca intellncia importat ãdam debilitatẽ mẽtis ca osidacõz spualiũ bonoz · cecitas aũt mẽtis importat omimodã pua cõm cognicõis ipoz · ⁊ vtrq̃ opponit dono intellcs p quẽ homo spualia bona apprehẽdẽdo cognoscat et ad eoz intima subtilit penetrat · habz enim hebetudo nõm pcti · sic ⁊ cecitas mẽtis inãtũ sz est voluntaria · ut pz in eo qui est affectus ca carnalia de spualibz subtil'r discutẽ fastidit ul' negligit · et p hoc pz rñ ad obiecta

Ad · nj · sic pceđ · vi qp cecitas mẽtis ⁊ hebetudo sbus nõ oriant ex vicijs carnalibz · aug° enim i li° retraccõnũ retractans id qđ dixerat i soliloquijs · deus q nõ nisi mũdos scire verũ voluisti · dic qp rñderi pt ml'tis ecia inmũdos multa vera scire · sz homes maxime efficiunt immũdi p vicia carnalia · g cecitas mẽtis ⁊ hebetudo sbus nõ cant a vicijs carnalibz ℞ · cecitas mẽtis et hebetudo sbus sũt deffectus quida ca pr anie intellectiua vicia aũt carnalia ptinẽt ad corrupcõm carnis · sz caro nõ agit i aiam sz potius eiusdo · g vicia carnalia nõ causat cecitatẽ mẽtis et hebetudinẽ sbus ℞ · vnũqđq magis patit a ꝓpinquiori q̃ a remocõri · sz ꝓpiquiora sũt mti vicia spualia q̃ carnalia · g cecitas mtis ⁊ hebetudo sbus magis causant ex vicijs spualibz · q̃ ex vicijs carnalibz ℞ · õ est qp ġg° · xxxj · moral' · dic qp hebetudo sbus ca intelligẽcia orit ex gula · cecitas mẽtis ex luxuria ℞ ñ dõ · qp p ecco intellectual' opacõis i homie osistit i quada abstraccõe a sbibiliũ fantasmatibus · et ideo ãnto intellect° hois magis fuit lib abhuioi fantasmatibz · tanto potius osidare intelligibilia potit · ⁊ ordinare omia sbibilia · sic ⁊ anaxagoras dixit · qp oz intellectũ ee inmixtũ ad h qp inpet ⁊ agens optet qp dñet sup mãm ad h qp eam possit moue · manifestũ est autẽ qp delectacõ applicat intẽcõm ad ea q̃bz aliqs delectat · vñ phs dic i · x · eth · qp vnusquisq̃ ea i quibz delectat optime opat · õia vero nequaq̃ ul' debil'r · vicia aũt carnalia scz gula et luxuria osistũt ca delectacões tactus cibor scz ⁊ venẽor · que sũt vehementissime inẽ omes corpales delectacões · et ideo p hec vicia intẽcõ hois maxime applicat ad corpalia · et p ons debilitat opacõ homis ca intelligilia · magis aũt p luxuriã q̃ p gulã · ãnto delectacões venẽor sũt vehemẽciores q̃ cibor · ⁊ ideo ex luxuria orit cecitas mẽtis · que ãsi totaliẽ spũliũ bonoz cognicõm excludit · ex gula aũt hebetudo sensus q̃ reddit homiem debilẽ ad huius intelligibilia ⁊ eõrio oppositte vtutes · scz abstinẽcia ⁊ castitas maxime disponũt hoiem ad pfeccõm intellectual' opacõis · vnde dr daniel' · j · qp puis hijs scz abstinẽtibz ⁊ otinẽtibus · dedit de° scia z disciplinã i oi li° ⁊ sapiencia

℞ ad · j · g dõ · qp q̃uis aliq̃ vicijs carnalibz subiecti possit · qñq̃ subtilit aliq̃ speculari · ca intelligibilia ꝓpt bonitatẽ ingenij nacal' · ul' hitus supadditi tñ ncce est ut ab hac subtilitate otẽplacõnis eoz intencõ plenq̃ retrahit ꝓpt delectacões corporales · et ita immũdi pñt aliq̃ vera scire · sed ex sua immũdicia ca h impediũtur ℞ ad · ij · dõ · qp caro nõ agit in pr intellectiua altando ipam nel impediendo opacõnem ipius p modũ pdcm ℞ ad · nj · dõ · qp vicia carnalia quo magis sũt remota a mẽte eo magis eius intencõni ad remocõra distrahũt · vñ magis impediũt mẽtis otẽplacõm

Deinde considerandum est de preceptis pertinentibus ad predicta Et circa hoc queruntur duo Primo de preceptis pertinentibz ad fidem Secundo de preceptis ptinentibus ad dona scie et intellect°

Ad · j · sic pceđ · vi qp i veti lege dari debuint pcepta credẽdi · pceptũ enim est de eo qp est debitũ et nccm · sz maxime nccm est homi qp credat bm id heb · xj · sine fide impossibile est placẽ deo · g maxime optuit pcepta dari de fide ℞ · nouũ testamentũ otinet i veti · sic figuratũ i figura ut supdictũ est · sz i nouo testamẽto ponũtur expssa mandata de fide · ut pz · jo · xmj · creditis i deũ · et i me credite · g vi qp i veti lege ecia debuint aliq̃ pcepta dari de fide ℞ · eiusdo rõnis est pcipe actũ vtutis ⁊ phibẽ vicia oppoita · sz i veti lege ponũt ml'ta phibẽcia infidelitatẽ · sic · exo · xx · nõ hebis

deos alienos coꝝ me · ⁊ iẽm deuť · xnſ mandať qꝫ nõ audient vba ꝓphe aut ſompniatoris · qui eos a fide dei vellet diuũtere · gꝝ ĩ veti lege · eciã debũt dari de fide ℸ. ofeſſio ẽ actus fidei · ut ſ di ctũ ẽ ſꝫ de ofeſſione ⁊ de ꝓmulgacõe fidei danť ꝑcepta ĩ veti lege · mandať enĩ exo · xij · qꝫ filijs ſuis intro gantibꝫ rõm aſſignẽt paſchaľ obſeruancie · ⁊ deuť · xnſ · mandať qꝫ ille q̃ diſſemĩat doctnã õ fidẽ occi dať · gꝝ lex vetus ꝑcepta fidei debuit hr̃e ℸ. oñs libri veteſ teſtamẽti ſb lege veti otinenť · vñ dñs jo · xõ · dic̃ in lege eẽ ſcriptũ · odio hũnt me gr̃atis · qꝫ tũ ſcribit̃ in pſ · ſꝫ eccliaſtes · ij · ꝺ qui timetis deũ · credite illi · gꝝ ĩ veti legẽ fũnt ꝑcepta danda de fide Sed õ eſt qꝫ apl̃s ad · ro · nr̃ · legẽ vetẽm nomĩat legẽ ſcriptoꝝ · ⁊ diuidit eã õ legẽ fidei · gꝝ ĩ lege veteri nõ fũnt ꝑcepta danda de fide ℸ. ñ dꝺ · qꝫ lex nõ imponit̃ ab aliquo dño niſi ſuis ſubditis · et ideo ꝑcepta legis cuiuſlibꝫ ꝓſupponũt ſubiectõꝝ recipientis legẽ ad eũ qui dat legẽ · ꝓma aũt ſubiectõ hoĩs ad deũ eſt ꝑ fidẽ · 9m ad hebꝝ · xj · aſcendẽtem ad deũ opt̃z credẽ · quia eſt · ⁊ ideo fides ꝓſuppoit̃ ad legis ꝑcepta et ꝓpter h̃ · exo · xx · id qꝫ eſt fidei ꝓmittať ante legis ꝑcepta · cũ ꝺ ego ſũ dñs deus tuus · qui eduxi te de t̃ra egipti · ⁊ ſil̃r deuť · vj · ꝓmittit̃ · audi iſrl̃ dñs deus tuꝰ vnus eſt · ⁊ poſtea ſtatim incipit agẽ ꝺ ꝑceptis · ſꝫ quia ĩ fide ml̃ta otinenť ordinata ad fidẽ · quia credimꝰ deũ ẽe · qꝫ eſt ꝓmũ ⁊ pn̄cipale inẽ omĩa credibilia vt dictum eſt · ideo ꝓſuppoſita fide de eo ꝑ quã mens hũana deo ſubiciať poſſũt dari ꝑcepta de alijs credẽdis · ſic̃ augꝰ dic̃ ſup iohem · qꝫ pl̃ima ſũt nob̃ de fide mandata exponẽs id · h̃ eſt ꝑceptũ meũ · ſꝫ ĩ veti lege nõ erãt ſecreta fidei ꝑl̃o exponenda · ⁊ ideo ſuppoſita fide vniꝰ dei nll̃a alia ꝑcepta ſũt ĩ veteri lege data de fide Ad · j · gꝝ ꝺ qꝫ fides eſt nc̃ia tamꝫ pn̄cipũ ſpũalis uite · ⁊ ideo ꝓſupponit̃ ad legis ſuſcepcõm Ad · ij · ꝺ · qꝫ ibi eciã dñs aliqꝺ ꝓſuppoit de fide ſcz fidẽ vniꝰ dei · cũ dic̃ · creditis ĩ deũ · ⁊ aliqꝺ ꝑcipit ſcz fidẽ incarnacõis ꝑ quã vnꝰ eſt deus et hõ · q̃ quiꝺ fidei explicacõ ptinet ad fidẽ noui teſtamẽti · et ideo ſubdit · et in me credite Ad · nj · ꝺ · qꝫ ꝑcepta phibitiua reſpiciũt pc̃a q̃ corrũpũt vtutẽ vtus aũt corrumpit̃ ex ptic̃aribꝫ deffectibꝫ ut ſupdc̃m eſt · ⁊ ideo ꝓſuppoſita fide vniꝰ dei ĩ lege veti fũnt danda phibitiua ꝑcepta · quibꝫ homĩes phibenť ab hꝭ ptic̃aribꝫ deffectibꝫ ꝑ quos fides corrũpi poſſꝫ Ad · mj · ꝺ · qꝫ eciã ofeſſio uł doctna fidei ꝓſupponit ſubiectõm hoĩs ad deũ ꝑ fidẽ · ⁊ ideo magis potũt dari ꝑcepta in veti lege ptinẽcia ad ofeſſionẽ uł doctnã dei · q̃z ptinẽcia ad ipam fidez Ad · v · ꝺ · qꝫ ĩ illa eciã auc̃tate ꝓſupponit̃ fides ꝑ quã credimꝰ deũ ẽe · vñ ꝓmittit · qui timetis deũ qꝫ nõ poſſꝫ ẽe ſine fide · qꝫ aũt addit credite illi ad q̃dam credibilia ſpãlia refferendo ẽ · ⁊ ꝑcipue ad illa que ꝓmittit deꝰ ſibi odiẽtibꝫ · vnde ſubdit · et nõ euacuabitur merces uã

Ad · ij · ſic ꝓcꝺ · vł qꝫ ĩ veti lege inconuenienť tradanť ꝑcepta ptinẽcia ad ſciam · ⁊ nitellectum · ſcia enĩ · ⁊ intellectꝰ ad cognõm ptinẽt · cognitũ aũt ꝓcedit · ⁊ dirigit accõm · gꝝ ꝑcepta ad ſciam · ⁊ intellectũ ptinẽcia debẽt ꝓcedẽ ꝑcepta ptinẽcia ad accõm · cũ gꝝ ꝑma ꝑcepta legis ſint ꝑcepta decalogi uidetur qꝫ inť ꝑcepta decalogi · debũt tradi aliq̃ ꝑcepta ptinencia ad ſciam · ⁊ intellectũ ℸ. diſciplina ꝓcedit docẽnã · ꝑus enĩ homo ab alio diſcit · qꝫ aliũ doceat · ſꝫ danť ĩ veti lege aliq̃ ꝑcepta de doctrina · ⁊ affirmatiua ut ꝓcipi deuť · mj · docebis ea filios aut nepotes tuos · et ecĩa ꝓhibitiua · ſic̃ dicit deuť · mj · nõ addetis ad vbum qꝫ vob loqr̃ · neqꝫ aufferetis ab eo · gꝝ videtur qꝫ eciã aliq̃ ꝑcepta dari debuint inducẽcia hoĩem ad diſcendũ ℸ. ſcia et intellectus magis videnť nc̃ia ſacerdoti q̃z regi · vnde ꝺ malach · ij · labia ſac̃dotis cuſtodiũt ſciaz · ⁊ legẽ requr̃t ex ore eius · et oſee · mj · ꝺ quia ꝛpuliſti ſciam · repellã et ego te ne ſacerdocõ fũgaris michi · ſꝫ regi mãdať qꝫ addiſcat ſciam legis · ut pz deuť · xvij · gꝝ ml̃to magis decuit ꝑcipi ĩ lege qꝫ ſacerdotes legem addiſcerẽt ℸ. meditacõ eoꝝ q̃ ad ſapĩam et intellectũ ptin̄t · nõ pt̃ ẽe ĩ dormiẽdo impediť eciã ꝑ occupacõnes extraneas · gꝝ inconueniẽt ꝑcipiť deuť · vj · meditabis ea ſedẽs ĩ domo tua · ⁊ ambulãs ĩ itinẽ dormiẽs atqꝫ ꝛſurgẽs · inconueniẽt gꝝ tradũtur ĩ veti lege ꝑcepta ad ſciam · ⁊ intellectũ ptinẽcia Sed õ eſt qꝫ ꝺ deuť · mj · audientes vnũſi pl̃i ꝑcepta hec · dicãt en pl̃s ſapiẽs · ⁊ intelligẽs ℸ. ñ dꝺ · qꝫ ẽca ſciam · ⁊ intellectũ ẽa pn̄t ꝛſidari · ꝑmo quiꝺ accepcõ ipi · ſcꝺo uſus eius tercõ vero ꝛduacõ ipius · accepcõ quiꝺ ſcie uł intellectus fit ꝑ doctnã et diſciplinã · ⁊ vtrꝫq ĩ lege ꝑcipiť · ꝺ enĩ deuť · vj · erũt verba hec q̃ ego ꝑcipio tibi ĩ corde tuo · qꝺ ptinz ad diſciplinã · ptiet enĩ ad diſcipl̃m · vt cor ſuũ applicet hꝭ q̃ dicũtur · qꝫ vero ſubditť · ⁊ narrabis ea filijs tuis ptinet ad doctnã uſus vero ſcie uł intellectus ẽ meditacõ eoꝝ q̃ qs ſcit uł intelligit · ⁊ q̃tũ ad h̃ ſbdit · et ligab ea q̃ſi ſignũ ĩ manu tua erũtqꝫ et mouebunť inẽ oculos tuos · ſcribeſqꝫ ea ĩ lumĩe ⁊ hoſtijs domus tue ꝑ que omnia iugem memoriam mãdatoꝝ dei · ſigr̃icat ea enĩ q̃ otinue ſſibꝫ nr̃is occurrũt uł tactu ſũt ea que in manu hẽmꝰ uł uiſu · ſic̃ ea q̃ ante oc̃los mẽtis ſũt otinue uł ad que ꝛz nos ſepe recurrẽ · ſic̃ ad hoſtiũ domus a memoria nr̃a excidẽ nõ pt̃nt · et deuť · mj · maĩfeſtius ꝺ · ne obliuiſcaris vboꝝ · que viderũt oc̃li tui · ⁊ ne excidant de corde tuo cũctis diebꝫ vite tue et h̃ eciã habũdancius ĩ nouo teſtamẽto · tã ĩ doctrina euangelica q̃z apl̃ica mandata legunť Ad j · gꝝ ꝺ · qꝫ ſic̃ ꝺ deuť · mj · hec ẽ uã ſapĩa · ⁊ intellẽs coram ꝑl̃s · ex quo dať intelligi · qꝫ ſcĩa et intellectus fideliũ dei conſiſtit ĩ ꝑceptis legis · ⁊ ideo ꝑmo ſũt ꝓponenda legis ꝑcepta · ⁊ poſtmoꝺ hoĩes ſũt inducẽdi ad eoꝝ ſciam uł intellectũ · ⁊ ideo ꝑmiſſa ꝑcepta nõ debũnt poni inť ꝑcepta decalogi · q̃ ſunt ꝑma Ad · ij · ꝺ · qꝫ eciã ĩ lege ponũtur ꝑcepta ptinẽcia ad diſciplinã · ut dictũ eſt · expſſius tñ ꝑcipiť doctna q̃z diſciplina · quia doctrina ptinet ad maiores qui ſũt ſui iuris ĩmediate ſb lege exĩtes

quibus debent dari legis ꝓcepta · diſciplina autem
ptinet ad mīores ad quos ꝓcepta legis ꝑ maiores
debēt puenire ℟ Ad · nj · dō · qꝫ ſcīa legis eſt adeo
annexa officō ſacḋotis · ut ſimł cū iniunctōe offi;
cij intelligaē ecīā ⁊ ſcīe legis iniunctō · ⁊ ideo nō
optuit ſpālia ꝓcepta dari de inſtructōe ſacḋotū · ſꝫ
doctīna legis dei nō adeo eſt annexa regali officō ·
quia rex ꝓſtituiē ſup ꝓplm ī tēpalibꝫ · ⁊ ideo ſpāliē
ꝓuidit ut rex inſtruaē de hys q̄ ptinēt ad legē dei
ꝑ ſacḋotes ℟ Ad · mj · dō · qꝫ iō ꝓceptū legis nō ē ſic
intellīdū qꝫ homo dormiendo mediteē de lege dei ·
ſꝫ qꝫ dormiēs ideſt vadēs dormitū de lege dei medi
teē · quia ex hoc ecīā hoīes dormiendo adipiſcuntur
meliora fantaſmata · ꝟm qꝫ ptranſeūt vtus a vi
gilantibꝫ ad dormiētes · ut pz ꝑ phm ī · j · etħ · ſiłr
ecīā mandaē · ut ī omī actu ſuo aq̄uis mediteē ō
lege · nō qꝫ ſp actu de lege cogitet · ſꝫ qꝫ omīa q̄ fcīc
ſcōm legem moderetur

QOnſequenē poſt fidē ꝯſideranḋ eſt ō ſpe
Et ꝓmo de ipa ſpe · Scḋo de dono timo;
ris · Tercō ō vicijs oppoītis · Quarto
de ꝓceptis ad hoc ptinētibꝫ Circa ꝓmū
occurrit ꝓ° ꝯſiḋaco de ipa ſpe · Scḋo de ſubiecto ei°
Circa ꝓmū querunē octo ℣ Primo utꝫ ſpes ſit
vt° Scḋo utꝫ oīm eius ſit btītudo eēna Ter°
vtꝫ vnus homo poſſit ſpare btītudinē alīus per
virtutē ſpei Qrto vtꝫ homo licite poſſit ſpare ī
hoīez Qnto vtꝫ ſpes ſit vtus theologica Sexto
de diſtinctōne eius ab alijs virtutibꝫ theologicis
Septimo de ordine eius ad fidē Octauo de ordīe
Ad · j · ſic ꝓceḋ · vī qꝫ ſpes eius ad caritatē
nō ſit virtus · vtute enī nłs male vtīē · vt
dīc aug° · ī lī° · de libo arbitrio · ſꝫ ſpe aliquis male
vtīē · quia ēca paſſionē ſpei ctingit ēe mediū ⁊ ex
trema · ſic ⁊ ēca alias paſſiones · g̃ ſpes nō eſt vt°
℣ nłla vtus ꝓcedit ex mitis · quia vtutē deus
ī nob ſine nob opaē vt aug° dīc · xxvj · d · ſcḋi libri
ſniaꝫ · g̃ ſpes nō eſt vtus ℣ vtus ē diſpō pfcī
ut ō ī · vij · etħ · ſpes aūt eſt diſpō inpfctī ſcz eius
qui nō hē id qꝫ ſpat · g̃ ſpes nō eſt vtus Sed ℣ eſt
qꝫ ġg° ī · j · moꝫ · dīc qꝫ ꝑ tres filias iob ſigficanē
hec tres vtutes · fides · ſpes · caritas · g̃ ſpes ē virt°
℟ nī dō · qꝫ ꝟm phm ī · ij · etħ · vtus vniuſcuiuſ
qꝫ rei eſt · qꝫ bonū facit hītez ⁊ opꝫ eius bonū redꝺ;
dit · ōz g̃ ubicūqꝫ inueniē aq̄uis actus hoīs bonus
qꝫ rndeat alicui vtuti hūane · ī oībꝫ aūt regłatis
et mēſuratis bonū ꝯſideraē ꝑ hoc qꝫ aliqs ꝓpam re;
gulā attingit · ſic dicum° veſtez cē bonā · q̄ nec ex;
cedit nec defficit a debita mēſura · hūanoꝫ autem
actuū ſic ſupḋctm eſt duplex ē mēſura · vna quiḋ
ꝓxima et homogenia ſcz racō alia autē ſupma et
excedēs ſcz deus · ⁊ h̄ omīs actus hūanus attingēs
ad rōm ⁊ ad ipm deū eſt bonus actus ante ſpei de
qua nūc loq̄mur attingit ad deū · vt enī ſup dctm
eſt cū de paſſione ſpei agētur oīm ſpei ē bonū fu;
turū arduū poſſibile hīri · poſſibile autē eſt a nob
dupłr · vnō ꝑ noſmetipos · alio ꝑ alios vt pz ī · nj
etħ · inātū g̃ ſperamus aliqd vt poſſibile nob · per
dinū auxiliū ſpes nra attingit ad ipm deū cuius
auxilio ꝓmittaē · ⁊ ideo pz qꝫ ſpes eſt vtus cū fcīe
actū hoīs bonū et ad debitā regulam attingētem
℟ Ad · j · g̃ dō · qꝫ in paſſionibꝫ accipī mediū vtu
tis · ꝑ hoc qꝫ attingiē racō recta · et in hoc ecīā conſiſtit
rō virtutis · vnde ecīā ⁊ ī ſpe bonū vtutis accipiē
ꝟm qꝫ hō attingit ſpando regłam debitā ſcz deū · ⁊
ideo ſpe attingē deū nłs pt male vti · ſic nec vtu;
te morali attingēte rōm · quia hoc ipm qꝫ eſt attin
gē eſt bonus uſus vtutis · q̄uis ſpes de qua nunc
loquiē nō ſit paſſio · ſꝫ hītus mētis ut infra pate
bit ℟ Ad · ij · dō · qꝫ ex meritis ꝓuenire · q̄ntū ad
ipam rē quā expectatā · put aliqs ſpat btītudinē
ſe adeptm · ex gīa et meritis uł q̄tū ad actū ſpei
formate · ipe aute hītus ſpei ꝑ quā aliqs expectat
btītudiez nō cauſaē ex meritis · ſꝫ pure ex gīa ℟ Ad
nj · dō · qꝫ ille qui ſperat · eſt quiḋ impfctus ꝟm cō
ſideracōm ad id qꝺ ſperat obtinē qꝺ nondū hē · ſꝫ ē
ꝑfectꝰ q̄ntū ad h qꝫ iam attingit ꝓpam regulam
ſcz deū · cuius auxilio ꝓmititur
Ad · ij · ſic ꝓceḋ · vī qꝫ btītudo eēna nō ſit oīm
ꝓpm ſpei · idēni homo nō ſperat · qꝫ omnē aī
ſui motū excedit cū ſpei actus ſit quiḋ aī motus ·
ſꝫ btītudo eēna excedit omnē hūani aī motū · dīc
enī apo° · j · ad coz · ij · qꝫ in cor hoīs nō aſcēdit · g̃
btītudo non eſt ꝓpm oīm ſpei ℣ · petitō eſt ſpei
interꝑtatiua · ō enī ī pſ° · reuela dño viam tuā ⁊
ſpera ī eo et ipe faciet · ſꝫ homo petit licite a deo nō
ſolū btītudinē eēnā · ſꝫ ecīā bona ꝑſentis vite · tā
ſpūalia q̄ tēpalia · ⁊ ecīā lībacōm a mał · que in
btītudine eēna nō crūt · vt pz ī orōe dnīca · matħ
vj · g̃ btītudo eēna nō eſt ꝓpm oīm ſpei ℣ · ſpei
oīm eſt arduū · ſꝫ in ꝟpacōne ad hoīem młta alia
ſūt ardua q̄ btītudo eēna · g̃ btītudo eēna non eſt
ꝓpm oīm ſpei ℣ Sed ō eſt qꝫ apo° ad hēb · xj · dicit
hēm° ſpem incedentē ideſt increḋ faciētē · ad intīo;
ra velamīs ideſt ad btītudinē celeſtē · vt glo · ibiḋ
exponit · g̃ oīm ſpei eſt btītudo eēna ℟ Rn dō · qꝫ
ſic dictū eſt · ſpes de qua loq̄mur attingit deū in;
nitens eius auxilio ad ꝺndū bonū ſpatum · ōz aūt
effectū ēe cauſe ꝓꝓtionatū · ⁊ ideo bonū qꝺ ꝓpe et
pncipalīē a deo ſperare debem° eſt bonū infinitū ·
qꝺ ꝓꝓtionaē vtuti dei adiuuantis · nam infinite
vtutis eſt ꝓpm ad infinitū bonū ꝓducē · hoc autē
bonū eſt vita eēna que ī fruicōne ipius dei conſiſtit
nō enī minus aliqd ab eo ſpandū eſt q̄ ſit ipe · cū
nō ſit minor eius bonitas ꝑ quā bona creature cō
mūicat q̄ eius eēncia · ⁊ iḋo ꝓpm ⁊ pncipale oīm
ſpei eſt btītudo eēna ℟ Ad · j · g̃ dō · qꝫ btītudo eēna
ꝑfecte quiḋ in cor hoīs nō aſcēdit · ut ſcz cognoſci
poſſit ab hoīe uiatore que et qualis ſit · ſꝫ ꝟm omūez
rōz ſcz boni ꝑfecti cadē pt ī appenſiōe hoīs · ⁊ hoc mō
motus ſpei ī ipam ꝯſurgit · vñ ⁊ ſignanē apo° dīc
ſpes increḋit uſqꝫ ad interiora velamīs qua id qꝺ
ſpamus eſt nob ad huc q̄ſi velatū ℟ Ad · ij · dō · qꝫ
quecūqꝫ alia bona nō debem° a deo petē · niſi ī ordīe
ad btītudinē eēnā · vñ et ſpes quiḋ pncipałr reſpiē
btītudiez eēnam · alia vero q̄ petunē a deo reſpicit
ſcḋario in ordine ad btītudinē eternā ſicut ⁊ fides

principalit quid respicit deū · ⁊ scdo respic ea q̄ ad deū ordiant vt supra dictū est ¶ Ad · nm · dō · q̄ hō q̄ anhelat ad aliq̄d magnū · puū vl oīe aliud q̄ est eo min⁹ · et ideo homi spanti btitudinē etnā · hīto respectu ad istā spem · nichil aliud est arduū · sed hīto respectu ad facultatē spātis · possūt ecia q̄daz alia esse ardua · ⁊ sm h̄ eoz pt ee spes in ordine ad

Ad · nm · sic pceo · vi q̄ aliq̄s principale obm possit spare alti btitudinē etnā · dic enī ap⁹ ad phil · j · ofidēs h⁹ ipm · quia q̄ cepit i uob · opus bonū pficiet · usq; i diē xpi ihu · pfecto aūt illius diei erit btitudo etna · g̃ aliq̄s pt q̄n spare btitudinē etnam ¶ Ad · ca q̄ a deo petimus spamus obtinere ab eo · ſz a deo petimus q̄ alios ad btitudinez eternā producat · sm id iacob · vlt · orate p inuicē ut saluemi · g̃ possum⁹ aliis spare btitudinē eternaz ¶ Ad · spes ⁊ despacō sūt de eodē · ſz aliq̄s pt despare de btitudine etna alicui⁹ · alioq̄n frustra dicet au⁹ i li⁹ de vbis dni de nemie ee despandū dum viuit g̃ ecia pt spare aliq̄s alti vitā eternā ¶ Sed ō ē q̄ aug⁹ dic i enchiridio · q̄ spes nō est nisi rez ad deū ptinenciū · qui eoz spem gerē phibet ¶ Rn · dō · q̄ spes pt esse alicui⁹ dupl'r · vno⁹ absolute · et sic est sol' boni ardui ad se ptinētis · alio⁹ ex psupcōe alterius · ⁊ sic pt ee ecia eoz q̄ ad aliū ptinet · ad cui⁹ euidenciā sciendo est · q̄ amor et spes in h⁹ differūt q̄ amor importat q̄ndā vnionē amātis ad amatū · spes aūt importat q̄dā motū · siue ptensionē appetitus i aliq̄d bonū arduū · vnio aūt est aliq̄z distictoz · ⁊ ideo amor directe pt respicē aliū quē sibi aliq̄s vnit p amorē hns eū sic seipm · motus autē sp est ad q̄m terminū q̄portionatū mobili · ⁊ ideo spes directe respicit q̄m bonū · nō aūt q̄ ad aliū ptinz · ſz psupposita vnione amoris ad alēm ia aliquis pt spare et desidare alti vitā eternā inq̃tū ē ei vnitus p amorē · et sic est eadē vtus spei qua q̄s sperat sibi ipi ⁊ alij · ⁊ p h⁹ patet

Ad · mj · sic pceo · vid q̄ aliq̄s rn ad oba possit licite spare i homie · spei enī obm est btitudo etna · ſz ad btitudinē etnā cōsequndā adiuuamur patrocinijs sctoz · dic enī gg⁹ i p⁹ dyaloz · q̄ pdetinacō iuuat pcabo sctoz · g̃ aliq̄s pt i homie spare ¶ Si nō pt aliq̄s spare i hoie nō eet reputandū acui i viciū q̄ in eo aliq̄s spare nō possit · ſz h̄ de q̄busdā in vicū ō · vt pz · ié · ix · vnusquisq; a pximo suo se custodiat · ⁊ in omi fre suo nō habeat fiduciā · g̃ licite pt aliq̄s spare in hoie ¶ Ad · pcō ē inpretatiua spei sic dictū est · ſz licite pt hō aliquid petē ab homie · g̃ licite pt spare de eo ¶ Sed ō est q̄ ō ié · xvij · maledictus homo q̄ confidit i hoie ¶ Rn dō · q̄ spes sic dictū ē · duo respic · scz bonū q̄ obtinē intendit · ⁊ auxiliū p q̄ id bonū obtinet bonū aūt q̄ q̄quis spat obtinendū · habz rōm cause finalis · auxiliū aūt p q̄ aliq̄s sperat id bonū obtinere hē rōm cause efficiētis · in gne autē vtriusq; cause inuenit pncipale et scdariū · pncipale enī finis est finis ultim⁹ · scdarius autē finis ē bonū q̄ est ad finē · sil'r pncipalis causa agēs est pmū agēs scdaria vero causa effns est agēs scdariū instrale spes aūt respic btitudinē etnā · sic finem ultimū · diuinū aūt auxiliū · sicut pma cām inducentē ad btitudinē · sic g̃ nō licet spare aliq̄d bonū pter btitudinē · sic ultimū finē · ſz solū sic id q̄ est ad finē btitudinis ordinatū · ita ecia nō licet spare d aliq̄ homie · ul de aliq̄ creata sic de pma causa mouēte in btitudinē · licet autē spare de aliquo hoie · vl de aliq̄ creata · sicut de agēte scdario ⁊ instrali · p q̄d oīs adiuuant ad quecūq; bona ondā i btitudinē ordinanda · ⁊ h̄ mō ad sctos dūtim · ⁊ ab hominib⁹ ecia aliq̄ petimus · ⁊ vituparē illi d quib⁹ aliquis ofidē nō pt ad auxiliū ferend · et p h̄ pz rn ad oba

Ad · v · sic pceo · vi q̄ spes nō sit vtus theologica · vtus enī theologica est q̄ habz deū p obiecto · ſz spes nō solū habz deū p obo · ſz ecia alia bona q̄ a deo obtinē spamus · g̃ spes nō ē vtus theologica ¶ Sed vtus theologica nō osistit in medio duoz vicioz · vt supra hītū est · ſz spes osistit i medio psupcōis ⁊ despacōis · g̃ spes nō ē vtus theologica ¶ expectacō ptinz ad longanimitatē · q̄ est ps fortitudinis · cū g̃ spes sit quedā expectacō · vid q̄ spes nō sit vtus theologica · ſz moral ¶ obiectū spei est arduū · ſz tendē i arduū ptinet ad magnanimitatē que ē vtus moral · g̃ spes est vtus moralis · ⁊ nō theologica ¶ Sed ō est q̄ · j · ad coz · xnj onuat spes fidei et caritati que sūt vtutes theologice ¶ Rn dō · q̄ cū drne specifice p se dicāt gen⁹ oz attendē · vñ hēat spes rōz vtutis ad h̄ ut sciam⁹ sub qua drna vtutis collocē · dictū est aūt supra q̄ spes hē rōm vtutis ex h⁹ q̄ attingit supma regulam humanoz actuū quē attingit ⁊ sic pma cām efficientē · inq̃ntū eius auxilio innitit · et sic ultimam cām finalē inq̃tū in eius fruicōne btitudinem expectat · ⁊ sic pz q̄ spei inq̃ntū ē vtus pncipale ei⁹ obm ē deus · cū g̃ i h⁹ cōsistit racō vtutis theologice · q̄ deū hēat p obo · sic supdictū est · manifestū est · q̄ spes est vtus theologica ¶ Ad · j · g̃ dō · q̄ quecūq; alia spes adipiscī expectat sperat in ordine ad deū sic ad ultimū finē ⁊ sic ad pmā cām efficientē vt dictū est ¶ Ad · ij · dō · q̄ mediū accipit i regulatis et mensuratis · sm q̄ regula uel mensura attingit · sm aūt q̄ exceo regula est superfluū · sm aūt deffectū a regula est diminutū · i ipa autē regula ul mensura nō est accipe mediū ⁊ extrema · vtus autē moral est circa ea q̄ rōne regulant sic circa ipm obm pmum · ⁊ ideo p se cōuenit ei ee in medio ex pte prij obiecti · ſz vtus theologica est circa ipam regulam primam non regulatam · alia regula sicut circa propriū obiectū ⁊ ideo p se et sm pū obm nō ouenit vtuti theologice ee in medio · ſz pt sibi opet p accns rōe eius q̄ ordinat ad pncipale obm · sicut fides nō pt hre mediū ⁊ extrema · i h⁹ q̄ innitat pme vitati · cui nll'us pt nimis inniti · ſz ex pte eoz que credit pt hre mediū ⁊ extrema · sic vnū vm est mediū inē duo ft'a · ⁊ sil'r spes nō habet mediū et extrema ex pte pncipal obi · quia diuino auxilio · nll's potest nimis inniti · ſz q̄ntū ad ea que cōfidit aliquis se

adepturū pt ibi esse mediū et extrema inq̃tū uł
psumit ea que sūt sup̄ suā ꝓportōm · uł despat de
hys q̃ sūt sibi ꝓportōnata ℣ Ad · nj · dō · qꝫ expectaꝰ
q̃ ponit ī diffinitōe spei · nō importat dilatōm sic
expectatio q̃ ptinet ad longanimitatē · sz importat
respectū ad auxiliū dīnū · siue id qꝺ spat differat
siue nō differat ℣ Ad · mj · dō · qꝫ magnanimitas
tendit ī arduū spans aliquid qꝺ est sue potatis · vñ
ꝓpe respicit opatōm aliq̃z magnoꝝ · sz spes bm qꝫ
est vtus theologica respic arduū alterius auxilio
assequendum · vt dictū est

Ad · vj · sic ꝓceꝺ · vł qꝫ spes nō sit vtꝰ distincta
ab alijs vtutibꝫ theologicis · hitꝰ enī distin-
guit̄ b · obiecta vt s dictū est · sz id est obm spei ⁊
aliaꝝ vtutū theologicaꝝ · g̃ spes nō distinguit̄ ab
alijs theologicis vtutibꝫ ℣ In symbolo fidei · ī
quo fidem ꝙfitem̄ ꝺ · expecto resurrectōm mortuoꝝ
⁊ vitā futuri seculi · sz expectatio future btitudis
ptinet ad spem · ut supꝺctm̄ ē · g̃ spes a fide nō dis-
tinguit̄ ℣ In · p spem homo tendit in deū · sz hꝰ ꝓpe
ptinz ad caritatē · g̃ spes a caritate nō distinguit̄
Sed ꝺ · vbi nō ē distinctio ibi nō est nūs · sz spes
ꝺnūat̄ alijs vtutibꝰ theologicis · dic̄ enī ggꝰ in · j ·
moral̄ · esse tres vtutes · spem · fidē · ⁊ caritatem · g̃
spes ē vtꝰ distincta ab alijs vtutibꝫ theolo · ℣ Rñ
dō · qꝫ vtꝰ ābua ꝺ esse theologica ex hꝰ qꝫ habz deū
ꝓ obiecto cui inhēt · pt aūt aliqs alicui rei inhērē
dupl'r · vnoꝰ ꝓpt seipm · alioꝰ inq̃tū ex eo in aliud
deuenit̄ caritas · g̃ fcit hoiem deo inhērē ꝓpt seipm
mentē hoīs vnīēs deo ꝓ affectū amoris · spes aūt
et fides faciūt hoiem inhērē deo · sic cuidā pñ ex q̃
aliq̃ nob ꝓueniūt · de deo aūt ꝓuenit nob ⁊ cogcō
vitatis · ⁊ adepcō pfecte bonitatis · fides g̃ fcit ho-
minē deo adherē · inq̃ntū ē nob pncipiū cognoscē-
di vitatē · credimꝰ enī ea vera ēe q̃ nob a deo di-
cunt̄ · spes aūt facit deo adherē · ꝓut ē in nob pn̄-
cipiū pfecte boitatis · inq̃tū scz ꝓ spem diuino au-
xilio innititur̄ ad btitudinē obtinēdā ℣ Ad · j · g̃ dō
qꝫ deus bm aliā et aliā rōm est obm haz vtutū ·
ut dictū ē · ad distinctōm autē hītuū suffic̄ diūsa
ratio obi · ut sup̄ hītū est ℣ Ad · ij · dō · qꝫ expectatio
ponit̄ ī symbolo fidei · nō quia sit actꝰ ꝓpius fidei
sz inq̃tū actus spei ꝓsupponit fidē vt dicetur · ⁊ sic
actus fidei maīfestat̄ ꝓ actus spei ℣ Ad · nj · dō · qꝫ
spes facit tendē ī deū · sic in qꝺaz bonū finale adi-
piscenꝺ · et sic in qꝺā aꝺiutoriū efficax ad subue-
niendū · sz caritas ꝓpe fcit tendē in deū vniēdo af-
fectū hoīs deo · ut scz homo nō sibi uiuat · sz deo

Ad · vij · sic ꝓceꝺ · vł qꝫ spes p̄cedat fidē · quia
sup id ps · spera in dño ⁊ fac bonitatē · dicit
glo · spes est introitus fidei · iniciū salutis · sz sal
est ꝓ fidē · ꝓ quā iustificamur · g̃ spes p̄cedit fidem
℣ In · id qꝺ ponit̄ in diffinitōe ācuiꝰ debz ēe ꝓius et
magis notū · sz spes ponit̄ ī diffinitōne fidei · ut pz
hēb · xj · fides ē sba spandaz rez · g̃ spes est ꝓr fide
℣ In · spes p̄cedit actū fidei meritoriū · dic̄ enī apoꝰ ·
· j · ad corz · ixº · qꝫ qui arat debz arare ī spe fructus
pcipiendi · sz actus fidei est meritorius · g̃ spes p̄ce
dit fidem Sed ꝺ ē qꝫ math · j · ꝺ · abrahā genuit
ysaac · idest fides spem · sic dic̄ glo · ℣ Rñ dō · qꝫ fi
des absolute p̄cedit spem · obm enī spei · est bonum
futurū arduū possibile hrī · ad hꝰ g̃ qꝫ aliqs spet
requirit̄ qꝫ obm spei ꝓponat̄ ei vt possibile · obm
aūt spei ē vnꝰ btitudo etna · ⁊ alioꝰ auxiliū dīnū
vt ex dictis pz · ⁊ vtrūqz eoꝝ ꝓponit̄ nob ꝑ fidē per
quā nob innotescit · qꝫ ad vitam eternā possumꝰ
puenire · et qꝫ ad hꝰ patū ē nob dīnū auxiliū · bm
id hēb · xj · ascēdentē ad deū oz credē quia est · ⁊ q̃a
diligētibꝫ se remunerator est · vnꝺ maīfestū est qꝫ
fides p̄cedit spem ℣ Ad · j · g̃ dō · qꝫ sic glo · ibiꝺ sb-
dit · spes ꝺ introitus fidei idest rei credite · quia p
spem intrat̄ ad videnꝺ id qꝺ credit̄ · uł pt dici · qꝫ ē
introitus fidei · quia p eam homo intrat ad hꝰ qꝫ
stabiliat̄ et pficiat̄ in fide ℣ Ad · ij · dō · qꝫ ī diffi-
nitōne fidei ponit̄ res spanda · quia ꝓpm obm fi-
dei est non apparens · b · seipm · vñ fuit necēm · ut
quadā ēcumlocutōe designaret̄ ꝑ id qꝺ ꝙsequit̄ ad
fidem ℣ Ad · nj · dō · qꝫ nō omis actus meritorius hē
spem p̄cedentē · sz sufficit si hēat occoitantē uł ōntez

Ad · vnj · sic ꝓceꝺ · vł qꝫ caritas sit ꝓr spe · dic̄
enī ambroꝰ · sup id · luc̄ · xvij · si habueritis
fidem sic̄ gñū synapis · dic̄ · ex fide est caritas · ex
caritate spes · sz fides est ꝓr caritate · g̃ caritas est
ꝓr spe ℣ In · augꝰ dicit · xmj · de cuit̄ · dei qꝫ boni
motus atqz affectꝰ ex amore ⁊ scta caritate veni-
unt · sz spare bm qꝫ est actus spei ē quidā bonus aī
motus · g̃ diuat̄ a caritate ℣ In · magr dic̄ · xxvj
d · ecij lib · snīaz qꝫ spes ex mitis ꝓuenit q̃ p̄cedit
nō solū rem spatā · sz eciā spem quā nata ꝑit · ca-
ritas g̃ ē ꝓr spe Sz ꝺ est · qꝫ apoꝰ dic̄ · j · ad thio ·
ij · finis p̄cepti caritas ē de corde puro ⁊ ꝙscia bona
glo · idest spe · g̃ spes est ꝓr caritate ℣ Rñ dō · qꝫ
duplex est ordo · vnus quiꝺ bm viam gñacōnis ⁊
nature · bm quā impfectm ꝓius ē pfecto · alius aūt
ordo est pfectōnis ⁊ forme · bm quē pfectm nat̄alit̄
ꝓius est impfecto · bm g̃ ꝓmū ordinē spes est ꝓr ca-
ritate · qꝺ sic pz · quia spes et ois appetitiuus morꝰ
ex amore diuat̄ · ut sup̄ hītū est cū de passionibus
agētur · amor aūt quiꝺ est pfectꝰ quiꝺ impfectꝰ ·
pfectus quiꝺ amor est quo aliqs bm se amat̄ · vt
puta · cū aliqs bm se vult ācui bonū sic̄ hō amat
amicū · impfectus amor est quo quis amat ąquid
non bm ipm · sz ut id bonū sibi ipi ꝓueniat · sic̄ hō
amat rem quā ocupiscit · ꝓmꝰ aūt amor dei ptinz
ad caritatē que inhēt deo bm seipm · sz spes ptinet
ad bm amorē · quia ille q̃ sperat ąquid sibi obtinē
intendit · et ideo in uia gñacōis spes est ꝓr cari-
tate · sic enī ąquis introducit̄ ad amandū deū · p
hꝰ qꝫ timens ab ipo puniri cessat a pcto · ut augꝰ ·
dic̄ sup ꝓmā canonicā iohis · ita eciā spes introduc̄
ad caritatē · inq̃tū aliqs spans remuari a deo at-
tendit̄ ad amanꝺ deū ⁊ buandū p̄cepta eius · sz bm
ordiez pfeccōis caritas vł ꝓr ē nūal'r · ⁊ ido adue
niente caritate spes pfectior redditꝰ · q̃a de amicis
maxime spamus · et hꝰ mō dic̄ ambroꝰ · qꝫ spes est
ex caritate · vñ pz rñ ad ꝓmū ℣ Ad · ij · dō · qꝫ spes
et omis motus appetitiuus ex amore ꝓuenit aliq̃ ·
quo scz ąquis amat bonū expectatū · sz nō ois spes

puenit a caritate · sed solū motus spei formate · q̄ sez aquis spat bonū a deo · vt ab amico ℟ Ad · nj · dō · qp magr loquit de spe formata quā naturaliter p̄cedit caritas ⁊ mita ex caritate causata

OEtinde ꝺ sustandū est de sbo spei Et ēca hoc q̄runt octuor Primo vtz vtus spei sit i volūtate · sic in sbo Scdo vtz sit in btis Tertiō vtz sit in dampnatis Quarto vtz in uiatoribꝫ habeat ētitudinem

Ad · j · sic p̄cedit · vidt qp spes nō sit in volūtate · sic i sbo · spei enī obm est bonū arduū ut s dctm est · arduū aūt nō est obm volūtatis · sz irascibile · g̃ spes nō est i volūtate · sz i irascibili ℣ ad id ad qd vnū sufficit superflue apponit aliud · sz ad pficiendū potētiam volūtatis sufficit caritas que ē pfectissima vtutū · g̃ spes nō est i volūtate ℣ vna potētia nō pt simul ēe i duobꝫ actibꝫ · sic intellectus nō pt simul multa intelligē · sz actus spei simul esse pt cū actu caritatis · g̃ cū actus caritatis manifeste ptineat ad volūtatē actus spei nō ptinz ad ipam · sic g̃ spes nō est i volūtate Sed ℴ · anima nō est capax dei nisi ꝺm mentē in q̄ est memoria intellectua ⁊ volūtas · vt pz p aug̃ · in li · ō tnit · sz spes est vtus theologica hns deū p obo · cū g̃ nō sit neqz i mēoria neqz i intelligētia q̄ ptinet ad vim cognoscitiuā · relinquit qp sit i volūtate sic in obo ℟ Rn dō · qp sic ex dictis pz · hitus p actus cognoscunt · actus aūt spei est quida motus appetitiue ptis · cū sit eius obm bonū · cū aūt sit dnplex appetitus i homie sez appetitus sbitiuus · qui diuidit p irascibilem ⁊ ocupiscibilē ⁊ appetitus intellectiuus qui ꝺ volūtas · ut i pmo hitū est illi motus qui sūt i appetitu inferiori sunt cū passione · supiorz autez sine passione vt ex supdictis pz · actus aūt vtutis spei non pt ptinē ad appetitū sbitiuū · quia bonū qd est obm principale huius vtutis · nō ē aliqd bonū sbibile sz bonū dinū · et ideo spes est in appetitu supriori qui ꝺ volūtas · sic i sbo · nō aūt i appetitu inferiori ad quē ptinz irascibile ℟ Ad · j · g̃ dō · qp irascibile obm ē arduū sbibile · obm autē vtutis spei ē arduū sbibile · uel posit intelligibile exns ℟ Ad · ij · dō · qp caritas sufficiens pfit volūtatem ad vnū actū qui est diligē · requrit autez alia vtus ad pficiendū ipam ꝺm aliū actū eius q̄ est spare ℟ Ad · nj · dō · qp motus spei ⁊ motus caritatis hnt ordinē adinuicē · ut ex supdictis pz · vn nichil phibz vtrūqz motū simul ēe vni potētie · sic et intellectus pt simul multa intelligē adinuicē ordinata ut in pmo habitū est

Ad · ij · sic p̄cedit · vidt qp spes sit i beatis · xps enī a pncipio sue ocepcōnis fuit pfectus ōphensor · sz ipe huit spem cū ex eius psona ꝺ in psalmo in te dne speraui · ut glo · exponit · g̃ in btis pt ēe spes ℣ · sic adepcō btitudis est qdā bonū arduū ita etiā eius otinuacō · sz hoies anteqz btitudinem adipiscant hnt spem de btitudis adepcōe · g̃ postqz sint btitudinē adepti pnt spare btitudis otinuacōz ℣ · p vtutē spei pt aquis btitudinē spare nō solū sibi · sz etiā alijs · ut supdictū est · sz bti qui sūt i pata spant btitudinē alijs · alioqn nō rogarent p eis · g̃ in btis pt ēe spes ℣ · ad btitudinē sctoz · ptinet · nō solū gla aie · sz etiā gla corpis · sz anime sctoz qui sūt in pria expectāt adhuc glam corpis ut pz apoc · vj · et xij · sup gen · ad lram · g̃ spes pt ēe in btis Sed ℴ ē qp apos · dic ad ro · vnj · qp uidz quidqp sperat · sz bti fruunt dei visiōe · g̃ i eis spes locū nō habz ℟ Rn · dō · qp subtracto eo qp dat spēz rei soluit species · ⁊ res nō potest eadem rem anē · sic remota forma corpis naturalis nō remanet idō ꝺm spēm · spes aūt recipit spēm a suo obo pncipali sic ⁊ cete vtutes · vt ex supdictis pz · obm aūt pncipale eius est btitudo etna · sz qz ē possibil hoī ex auxilio dino · vt supdctm est · quia g̃ bonū arduū possibile nō cadit sub rone spei · nisi ꝺm qd est futurz · ideo cū btitudo ia non fuit futura sz psens · nō pt ibi ēe vtus spei · et ideo spes sic ⁊ fides euacuat in pria · ⁊ neutz corz in btis ēe pt ℟ Ad · j · g̃ dō · qp xps · ⁊ si erat cōprehensor · et p oēs bts · q̄ntū ad dinā fruicōm erat tm̄ simul viatoz q̄tū ad passibilitatē nate quā adhuc gerebat · ⁊ ideo gliam inpassibilitatis et inmortalitatis sperare pt · nō tm̄ ita qp hret vtutē spei · que non respicit gliam corpis · sic pncipale obm · sz pcus fruicōm dinā ℟ Ad · ij · dō · qp btitudo sctoz ꝺ vita etna · quia p hoc qd deo fruunt efficiunt quodamō pticipes etnitatis dine q̄ excedit oīne tps · ⁊ ita otinuacō btitudis nō diuersificat p psens ptitū ⁊ futm · ⁊ ideo bti nō hnt spem de otinuacōe btitudis · sed hnt ipam rem · qa nō est ibi rō futuri ℟ Ad · nj · dō · qp durante vtute spei · eaꝺ spe aquis sperat btitudinē sibi et alijs sz euacuata spe · in btis ꝺm quā spabat sibi btitudinē spant quiꝺ alijs btitudinē · sz nō vtute spei · sz magis ex amore caritatis sic etiā q̄ habz caritatez dei eaꝺ caritate diligit pximū · ⁊ tm̄ aquis pt diligere pximū · nō hns vtutē caritatis alio quodam amore ℟ Ad · mj · dō · qp cū spes sit vtus theologica hns deū p obo · pncipale obm spei est gla anie q̄ i fruicōne dina ꝺsistit · nō aūt gla corpis · gla etiā corpis · ⁊ si hēat rōm ardui p opacōz ad natāz humanā · nō tm̄ habz rōm ardui hnti gliam anie · tū quia gla corpis · est mimū quidā in cōpacōne ad gliam anie · cū etiā quia hns gliam anie habz iam sufficiente causam glie corporis

Ad · nj · sic p̄cedit · vidt qp i dampnatis sit spes · dyabolꝰ enī est dampnatus ⁊ pnceps dāpnatoz · ꝺm ihm̄ math · xxv · ite maledicti i ignē etnū · qui patus est dyabolo · et angeli eius · sz dyabꝰ hē spem · ꝺm ihm̄ job · xlj · ecce spes eius frustrabit eū g̃ vidt qp dampnati hēant spem ℣ · sic fides ē formata ⁊ informis ita et spes · sz fides informis pt esse i demonibꝫ et dampnatis · ꝺm ihm̄ iacob · ij · demones credūt ⁊ otremiscūt · g̃ vidt qp etiā spes informis pt esse in dampnatis ℣ · nlli hoīm post mortē accrescit meritū uel demitū · qp in uita nō habuit · ꝺm ihm̄ eccliastes · xj · si ceciderit lignum ad austrū · aut ad aquilonē · in quo loco ceciderit ibi erit · sz mlti qui dampnabunt habuerunt in hac uita spem nūqz despantes · g̃ etiā in futura uita

ſpem habebũt ¶ Sed ꝺ̃ eſt ꝙ ſpes cauſat gaudiũ. ſm ıꝺ. ro. xij. ſpe gaudẽtes. ſz dampnati nõ ſũt in gaudio. ſz ī dolore et luctu. ſm ıꝺ pſa. xlvj. ſerui mei laudabũt ꝓ exultacõe cordis. ⁊ uos clamabitis ꝓdolore cordis. ⁊ ꝓcontricõe ſps ululabitis. g̃ ſpes nõ eſt ī dampnatis ¶ Rñ dꝺ. ꝙ ſic ꝺ̃ de rõne bt̃itudis eſt ut in ea q̃teꝛ volũtas. ita de rõe pene eſt ut id ꝙ ꝓ pena infligit̃ volũtati repugnet nõ autẽ ꝓp̃ voluntatẽ quietare uꝫ ei repugnare ꝙ ignoraꝛ. ⁊ ideo aug⁹ dicit ſup geñ. ad lr̃am. ꝙ angeli pfc̃te bti ẽe nõ poterãt in ꝑmo ſtatu ante ꝯfirmacõm uꝫ lapſũ cũ nõ eẽnt ꝑſcij ſui euẽtus. req̃rit̃ enī ad pfc̃tam ⁊ verã bt̃itudinẽ vt aliquis ẽtus ſit de ſue bt̃itudis ꝑpetuitate. alioq̃ voluntas nõ q̃tareꝛ. ſz eciã cũ ꝑpetuitas dãpnacõis pti neat ad penã dampnatoꝝ. nõ vẽ hr̃ent rõem pene niſi volũtati repugnarẽt. ꝙ eſſe nõ poſſet. ſi ꝑpetuitatẽ ſue dampnacõis ignoraꝛẽt. ⁊ ideo ad ꝺꝺcõnem mibie dampnatoꝝ ptinz ut ipi ſciãt. ꝙ nllo modo p̃nt dampnacõz euadẽ. ⁊ ad bt̃itudinẽ puenire. vnde ꝺ̃. iob. xv⁰. nõ credit ꝙ reũti poſſit de tenebris ad lucẽ. vnde ꝓ. ꝙ nõ p̃nt aꝑhendẽ bt̃itudinẽ vt bonũ poſſibile ſic nec bti ut bonũ futuꝝ. et ideo neq̃ in bt̃is neq̃ ī dampnatis eſt ſpes. ſz ī viatoribꝫ. ſiue ſint ī vita iſta. ſiue ī purgatorio p̃t eſſe ſpes. quia vtrobiq̃ apprehẽdũt bt̃itudinem ut fuẽm poſſibile ¶ Ad. j. g̃ dꝺ. ꝙ ſic ꝺ̃ gg⁹ dic̃ xxx nj moraꝛ. h̃ ꝺ̃ de dya⁰. ſm mẽbra eiꝰ q̃ꝝ ſpes ãnulabit̃. uꝫ ſi intelligaꝛ ꝺ ipo dya⁰ p̃t referri ad ſpẽ qua ſperat ſe de ſc̃tis victoriã obtinẽ. ſm ıꝺ ꝙ ſup p̃miſſat. hẽ fiduciã ꝙ iordanis influat in os eius h̃ aũt nõ eſt ſpes de qua loq̃mur ¶ Ad. ij. dꝺ. ꝙ ſic aug⁹ dic̃ ī enchiriꝺ. fides ẽ ⁊ malaꝝ rez ⁊ bonaꝝ. et p̃taꝝ ⁊ p̃ſenciũ ⁊ fuc̃aꝝ. ⁊ ſuaꝝ et alienaꝝ. ſz ſpes nõ eſt niſi rez bonaꝝ futuraꝝ ad ſe ptinẽciũ et ideo magis p̃t ẽe fides informis in dampnatis q̃ ſpes. quia bona ꝺ̃na nõ ſũt eis futura poſſibilia ſz ſũt eis abſencia ¶ Ad. nj. dꝺ. ꝙ deffect⁹ ſpei ī dampnatis nõ variat demeritũ. ſic nec euacuacõ ſpei ī bt̃is auget mitũ. ſz vtrobiq̃ ptingit ꝑpẽ mutaA ꝺ. mj. ſic ꝓdic̃. vꝺ ꝙ ſpes C cõm ſtatus uiatoꝝ nõ hẽat ẽtitudinẽ. ſpes enī eſt ī volũtate ſic in ſbo. ſz ẽtitudo nõ ptinz ad volũtatẽ. ſz ad intellectũ. g̃ ſpes nõ habz ẽtitudinẽ ¶ ℔. ſpes ex gr̃a ⁊ mitis q̃uenit. ut ꝫ dictũ eſt. ſz ī hac vita ſcire p ẽtitudinẽ nõ poſſum⁹. ꝙ gr̃ãm hẽamus vt ſupꝺcm eſt. g̃ ſpes viatoꝝ nõ hẽ certitudinem ¶ ℔. ẽtitudo ẽe nõ p̃t de eo ꝙ p̃t deficẽ. ſz mlti viatores hñtes ſpem deficiũt a cõſecucõe bt̃itudis. g̃ ſpes viatoꝝ nõ hẽ ẽtitudinẽ ¶ Sed ꝺ̃ eſt ꝙ ſpes eſt certa expectacõ. future bt̃itudis. ſic magr. dicit xxvj. ꝺ. ẽtij ſniaꝝ. ꝙ p̃t accipi ex h̃. ꝙ dicit̃. ij. ad thim. ij. ſcio cui credidi. ⁊ ẽtus ſũ quia potens ẽ depoſitũ meũ ſuare ¶ Rñ dꝺ. ꝙ ẽtitudo inuenit̃ ī aliq̃ dupl'r. ſcz ẽencialit̃ ⁊ ꝑticipatiue. ẽencialiter qmꝺ inuenit̃ ī vi cognoſcitiua. ꝑticipatiue aũt ī omni eo ꝙ a vi cognitiua mouet̃ infallibilit̃ ad finẽ ſuũ. ſm quẽ modũ ꝺ̃. ꝙ naꝰ ẽtitudinaliter. mouentꝫ vnũqq̃ ad ſũũ finẽ ⁊ p hũc eciã modũ ḃrutes moꝛales ẽtus arte dicunt̃ opari. inq̃ntũ p modũ nate mouẽtur a rõne ad ſuos actus. et ſic eciã ſpes ẽtitudinalit̃ tẽdit in ſuũ finẽ. q̃ſi ꝑticipans ẽtitudinẽ a fide que eſt in vi cognoſcitiua. vnde p̃z rñ ad ꝑmũ ¶ Ad. ij. dꝺ. ꝙ ſpes nõ innitit̃ ꝓp̃ie ꝑ gr̃e iã hãte. ſz dine omipotẽcie et mie p quã eciã qui gr̃am nõ habz eam ꝙſequi p̃t. ut ſic ad uitam eẽnã pueniat. de omipotẽcia aũt dei et mia eius ẽtus eſt quicũq̃ fidẽ habz ¶ Ad. nj. dꝺ. ꝙ ħ ꝙ aliq̃ hñtes ſpem deficiant a ꝙſecucõe bt̃itudinis. ctingit ex deffectu liberi arbitrij ꝓpt̃is obſtaculũ pcti. nõ aũt ex deffectu dine potẽcie uꝫ mie cui ſpes innitit̃. vñ ħ nõ ꝑiudicat ẽtitudini ſpei

O Cinde conſiꝺandũ ẽ de dono timoris Et ẽca ħ q̃runt̃. xij. Primo vꝝ deus debeat timeri Scꝺo de diuiſione timoris in timorẽ filialem. initialẽ. ſeruilem. et mũdanũ Tercꝺ vtrũ timor mũdanus ſp ſit malus Q̃rto vꝝ timor ſuilis ſit bt̃us Q̃nto vtrũ ſit idẽ in ſba filiali Sexto vꝝ adueniente caritate excludaꝛ timor ſuilis Septio vꝝ timor ſit initiũ ſapie Octauo vꝝ timor initialis ſit idez. in ſba cũ timore filiali Nono vꝝ timor ſit donũ ſpũs ſc̃ti Decimo vꝝ creſcat creſcente caritate Vndecimo vꝝ maneat in p̃ria Duodecimo quid rñdeat ei in bt̃itudinibus et fructibꝫ

Ad. j. ſic ꝓcꝺ. vꝺ ꝙ deus timeri nõ poſſit. ſm enī timoris eſt malũ fuẽm. ut ꝫ hĩtũ eſt. ſz deus eſt exps omis mali. cũ ſit ipa bonitas g̃ deus timeri nõ p̃t ¶ ℔. timor ſpei opponitur. ſz ſpem hẽmus de deo. g̃ non poſſum⁹ ⁊ ſil' cũ timere ¶ ℔. ſic ꝓbs dic̃ in. ij. rethoricẽ. illa timemus de quibꝫ nob mala q̃ueniũt. ſed mala nõ q̃ueniũt nob a deo. ſz ex nob ipis. ſm ıꝺ. oſee. xnj. perdicõ tua ex te iſrl'. ex me auxiliũ tuũ. g̃ deus timeri nõ debz ¶ Sed ꝺ̃ eſt ꝙ ꝺ̃. ieꝝ. x⁰. quis nõ timebit te o rex gẽciũ. ⁊ malach. j. ſi ego dꝰ ubi timor meꝰ ¶ Rñ dꝺ. ꝙ ſic ſpes hẽ duplex ſm. q̃ꝝ vnũ eſt ipm bonũ futuꝝ cuiꝰ adepcõz quis expectat. aliud aũt eſt auxiliũ alicuiꝰ ꝙ quẽ expectat ſe adipiſci qꝺ ſperat. ita eciã et timor duplex obiectũ habere p̃t quoꝝ vnũ eſt ipm malũ quod homo refugit aliud autẽ eſt illud a quo malũ q̃uenire poteſt. ꝓmo g̃ mõ deꝰ q̃ eſt ipa bonitas obiectũ timoris ẽe nõ p̃t. ſz ſcꝺo mõ p̃t ẽe obiectũ timoris inq̃ſitũ ſcz ab ipo uꝫ ꝙ opacõez ad ipm nob p̃t aliqꝺ malũ in miñe. ab ipo quidẽ p̃t nob inmiñe malũ pene qꝺ nõ eſt ſimpl'r malũ. ſz ſcõm q̃ꝺ bonũ aũt ſimplicit̃ cũ enī bonũ dicaꝛ in ordie ad finẽ. malũ aũt importat huiꝰ ordis q̃uacõez. ıꝺenī eſt malũ ſimpl'r qꝺ excludit ordiez a fine vltio qꝺ eſt malũ culpe. malũ aũt pene eſt quidẽ malũ inq̃ztũ q̃uat aliqꝺ ꝑtic'are bonũ. eſt tñ bonũ ſimpl'r inq̃ztũ depẽdet ab ordie finis vltimi. ꝙ opacõz aũt ad deũ p̃t nob malũ pene q̃uenire ſi ab eo ſepem̃ et ꝙ hũc modũ deꝰ p̃t et debet timeri ¶ Ad. j. g̃ dꝺ. ꝙ racõ illa ꝓcedit ſcõm qꝺ malũ qꝺ hõ refugit eſt timoris obiectũ ¶ Ad. ij. dꝺ. ꝙ in deo eſt ꝺiꝺare et iuſticiã

ꝺm quã peccantes punit ⁊ mĩam ꝺm quã nos li-
berat · ꝺm g̃ ꝺiꝺacõꝛ ipius iuſticie inſurgit ĩ no-
bis timor · ꝺm aũt ꝺiꝺacõꝛ mĩe inſurgit ĩ nobis
ſpes · ⁊ ita ꝺm diuerſas rõnes deus eſt obm ſpei ⁊
timoris ¶ Ad · nj · dõ · qꝺ malũ culpe nõ eſt a deo ·
ſĩ ab actore · ſꝫ eſt a nob ipis inãntũ a deo recedi-
mus · malũ aũt pene eſt quꝺ a deo actore inãntũ
habꝫ rõꝫ boni · put ſcꝫ ẽ iuſtũ · ꝺm qꝺ iuſte nob pe-
na infligat̃ licet h̃ ꝓmordialiẽ ex merito nr̃i peĉi
ꝺringit ꝺm quẽ modũ ꝺ ſapie · ſ̃ · qꝺ deus mortem
nõ facit · ſꝫ impij maĩbꝰ ⁊ vbis accerſerũt illam
Ad · ij · ſic ꝓceꝺ · vi ̃ qꝺ inc̃ueniẽ diuidatur̃
timor ĩ filialem · builẽ ⁊ mũdanũ · damn̄ · enĩ
in · ij · li ̃ ponit ſex ſpẽs timoris · ſcꝫ ſegniciẽ · erubeſ
cenciã · et alia ꝺ quibꝰ ſuꝑꝺcẽm ẽ · q̃ in hac diuiſiõe
nõ tangũtur · g̃ vi ̃ qꝺ h̃ diuiſio timoris ſit incon-
ueniens ¶ ℞ · q̃libꝫ hoꝝ timoꝝ uł ẽ bonus uł ma-
lus · ſꝫ aliq̃s timor ſcꝫ naĉał qui neq̃ bonꝰ eſt mo-
raliẽ cũ ſit ĩ ꝺemonibꝰ · ꝺm iꝺiaĉ · ij · ꝺemones cre-
ꝺũt ⁊ ꝺtremiſcũt · neq̃ eciã eſt malus cũ ſit ĩ xp̃o
ꝺm matth̃ · xmſ · cepit ihs pauẽ ⁊ cęꝺ · g̃ timor in-
ſufficienẽ diuiꝺ ꝺm ꝓꝺcta ¶ ℞ · alia ẽ h̃itudo filij
ad prẽm ⁊ vxoris ad viꝝ · ⁊ ꝺui ad dn̄m · ſꝫ timor
filiał̃ q̃ eſt filij ĩ ꝺpacõe ad prẽm diſtinguiẽ a ti-
more ꝺuli qui eſt ꝺui ꝓ ꝺpacõꝛ ad dn̄m · g̃ eciã ti-
mor caſtus q̃ vi ̃ cẽ vxoris ꝓ ꝺpacõm ad virũ debꝫ
diſtingui ab omibꝰ iſtis timoribꝰ ¶ ℞ · ſiĉ timor
ꝺuilis tumꝫ penã · ita timor inicial̃ ⁊ mũdanꝰ · nõ
g̃ ꝺebuerũt adinuicẽ diſtingui iſti timores ¶ ℞ ·
ſiĉ ꝺcupĩa eſt bona · illa eciã timor eſt mali · ſꝫ alia
eſt concupĩa oculoꝝ q̃ qs concupiſcit bona mũdi ·
alia eſt concupĩa carnis q̃ quis concupiſcit delec-
tacõm ꝑpam · g̃ eciã alius eſt timor mꝺanus quo
qs timet amittere bona exłioꝛa · ⁊ alius eſt timor
humanus quo qs timet ꝑpe pſone ꝺetimentũ ¶ Sꝫ
ꝺ̃ eſt · qꝺ aucĉas magr̃i · xxxmj · ꝺ · tercij lib̃ ſnĩaꝝ
¶ ℞ꝝ dõ · qꝺ ꝺ timore nũc agimꝰ ꝺm qꝺ ꝓ ipꝫ ali-
quo modo ad deũ ꝺũtimur uł ab eo aũtim̃ · cũ enĩ
obm timoris ſit malũ · qñꝫ hõ ꝑpe mala que timꝫ
a deo recedit ⁊ iſte ꝺ timor hũanus uł mũdanus
qñq̃ aũt hõ ꝓ mala q̃ timet ad deũ ꝺũtitur ⁊ ei ĩ-
heret qꝺ quꝺ malũ ẽ duplex · ſcꝫ malũ pene ⁊ ma-
lũ culpe · ſi g̃ aliq̃s ꝺũtaẽ ad deũ et ei inhęat ꝑpter
timorẽ pene erit timor ꝺuilis · ſi autẽ ꝑpe timorem
culpe erit timor filiał̃ · nã filioꝝ eſt timẽ offenſaꝝ
pr̃is · ſi aũt ꝑpe vtrꝫq̃ eſt timor naĉalis · inicial̃ q̃
eſt medius inẽ utrũq̃ timorẽ · vtrũq̃ autẽ malũ
culpe poſſit timeri ut ſuꝑ h̃itũ eſt cũ de paſſione
timoris agẽtur ¶ Ad · j · g̃ dõ · qꝺ damn̄ · diuidit ti-
morem · ꝺm qꝺ eſt paſſio anĩe · h̃ aũt diuiſio timo-
ris attendiẽ ĩ ordine ad deũ ut dictũ ẽ ¶ Ad · ij · dõ
qꝺ bonũ moꝛale ꝑ̃pue cõſiſtit in ꝺũſione ad deũ ·
malũ aũt moꝛale in aũſione a deo · et ideo omnes
ꝓdicti timores moꝛales uł inportãt malũ moꝛale
uł bonũ · ſꝫ timor naĉalis ꝑſupponiẽ bono uł ma-
lo moꝛale · ⁊ ideo nõ connũatur inẽ iſtos timores
¶ Ad · nj · dõ · qꝺ h̃itudo ꝺui ad dn̄m eſt ꝓ poſſeſſõ
dnĩ ſuũ ſibi ſubiciẽtis · ſed h̃itudo filij ad prẽm
uł vxoris ad virũ eſt eꝺũſo ꝓ affectũ filij ſe ſub-
ꝺentis pr̃i uł vxoris ſe ꝺiũgentis viro vnione a-
moris · vnꝺ timor filialis ⁊ caſtus ad idẽ ptinent
quia ꝓ caritatis amorẽ deus paŧ nr̃ efficiẽ · ꝺm iº
ro · vnſ · accepiſtis ſp̃m adopcõis filioꝝ ĩ quo cla-
mamus abba pater · ⁊ ꝺm eanꝺ caritatẽ diciẽ eciã
ſponſus noſter ꝺm iº · j · ad corꝝ · xj ̃ · deſpondi uos
vni viro v̊ginẽ caſtam exhibẽ xp̃o · timor aũt ſer
uilis ad aliud ptinet · quia caritatẽ in ſui rõe nõ
induꝺit ¶ Ad · mj · dõ · qꝺ ꝑꝺicti tres timores reſ-
piciũt penã · ſꝫ ꝺiũſimode · nã timor mũdanꝰ ſiue
humanꝰ reſpiciũt penã a deo aũtentẽ quã inimi-
ci ꝺei infligũt uł cõmittẽ · ſꝫ timor ꝺuił ⁊ inicial̃
reſpiciũt penã ꝓ quã hoies atẽꝺunẽ ad deũ ꝺinitꝰ
inflictã vł ominatam · q̃m quꝺ penã pr̃incipaliter
timor ꝺuilis reſpicit · timor aũt inicial̃ ꝺario ¶ Ad
v · dõ · qꝺ eaꝺ rõne homo adeo aũtiẽ ⁊ ꝑpẽ timorem
amittendi incolumitatẽ ꝑprij corꝓis quia bona
exłioꝛa ad corꝓ ptiñt · et ideo utq̃ timor h̃ ꝓ eodeꝫ
oputaŧ · q̃uis mala q̃ timenẽ ſint diũſa · ſiĉ ⁊ bo-
na q̃ ocupiſcunẽ ex qua quꝺ diũſitate ꝓuenit di
uerſitas pcẽoꝝ ꝺm ſpẽm · quibꝰ tñ omibꝰ omũe eſt
Ad · nj · ſic ꝓceꝺ · vi ̃ qꝺ timor a deo abducẽ
mũdanus nõ ſemꝑ ſit malus · ad timorẽ enĩ
humanũ ſꝑ ptinẽ · vi ̃ qꝺ homies reuẽm ſꝫ quidam
vitupanẽ ꝺe h̃ qꝺ homies nõ reuẽntur · vt pꝫ luc̃ ·
xvnj · ꝺe illo iudice iniquo · qui nec deũ timebat ·
nec hoies reuẽbaĉ · g̃ vi ̃ qꝺ timor mũdanus nõ ſꝑ
ſit malus ¶ ℞ · ad timorẽ mũdanũ videnẽ ptinẽ
pene que ꝓ poteſtates ſecł̃ares infligunẽ · ſed ꝓ hꝰ
penas ꝓuocamur ad bñ agenꝺũ · ꝺm iº · ro · xnſ ·
uis nõ timẽ poŧatẽ bonũ fac ⁊ hẽbis laudẽ ex illa
g̃ timor mũdanus nõ ſꝑ eſt malus ¶ ℞ · iº qꝺ in
eſt nob naĉaliẽ vero vi ̃ẽ malũ eo qꝺ naĉalia ſũt
nob a deo · ſꝫ naĉale eſt homi vt timeat ꝑpriꝫ cor-
pis ꝺetimẽtũ et amiſſionẽ bonoꝝ tꝑaliũ quibꝰ pñs
vita ſuſtentaẽ · g̃ vi ̃ qꝺ timor mũdanus nõ ſꝑ ſit
malus ¶ Sꝫ ꝺ̃ eſt qꝺ dn̄s ꝺiĉ matth̃ · x° · nolite timẽ
eos qui corpus occiꝺunt ubi timor mundanus
prohibetur · nichil autem ꝺininitus prohibetur
niſi malũ · g̃ timor mũdanus eſt malus ¶ ℞ñ
dõ · qꝺ ſiĉ ex ſuꝑꝺictis pꝫ actus moꝛales et h̃itus ex
obiꝰ ⁊ nom̄ ⁊ ſpẽm h̃nt ꝑpm autẽ obm appetitiui
motꝰ eſt bonũ finale · ⁊ iꝺo a ꝑpo fine oĩs motus
appetitiuus ⁊ ſpecificaŧ ⁊ nominatur · ſi quis enĩ
cupiꝺitatẽ noĩaret amorẽ laboris · ꝺa ꝑpter cupi
ꝺitatẽ hoies laboraŧ nõ rcte noĩarꝫ nõ enĩ cupiꝺi
laborẽ q̃runt ſiĉ finẽ · ſꝫ ſiĉ id qꝺ eſt aꝺ finẽ ſiĉ finẽ
q̃runt ꝺiuicias · vñ cupiꝺitas recte noĩaŧ deſiꝺiũ
uł amor ꝺiuiciaꝝ quod eſt malũ · et ꝓ hũc modũ
amor mũdanꝰ ꝑprie ꝺ · quo aliquis mũꝺo inmitaŧ
tãq̃ fini · et ſic amor mũdanꝰ ſẽꝑ eſt malꝰ · timor
aũt ex amore naſciẽ · illud enĩ timet hõ amittere
qꝺ amat uẽꝫ ꝓ aug̃ · in li ̃ · lxxxnj · queſtionũ · et
ideo timor mũdanꝰ eſt q̃ ꝓcꝺit ab amore mũꝺão
tãq̃ a mala radice · et ꝑpẽ hꝰ ⁊ ipe timor mũdanꝰ
ſꝑ ẽ malꝰ ¶ Ad · j · g̃ dõ · qꝺ aliq̃s pt̃ reuereri hoies
dupl̃r · vnꝺ inq̃ntũ ẽ in eis aliq̃ꝺ dñiũ · puta bonũ
gr̃e · uł vtutis · uł ſaltẽ naĉalis dei ymaginis · ⁊
hoc mõ vituꝑanẽ q̃ hoies nõ reuẽnẽ · aliꝰ pt̃ aliq̃s

hoīes reuereri inq̄ntū deo ꝺtriañ. et sic laudañ q̄ hoīes nō reúenē ꝑ. ad. ecc̄. xlvnſ. de helya uł ꝺ heli zeo ꝺ in diebꝫ suis nō ptimuit p̄cipē ¶ Ad. ij. ꝺ̄ q̄ poſtates secł'ares q̄ñ infúnt penas ad retrahenꝺ a pcto in h̄ sūt dei mīstri. ꝑm ad. ro. xnſ. minister enī est vindex ī irā ei q̄ male agit. ⁊ ꝑm h̄ timere poſtatē secł'arē nō ptinz ad timorem mūdanū ſz ad timorē seruilē vł inicialē ¶ Ad. nſ. ꝺ̄. q̄ naťale h̄ est q̄ homo refugiat ꝓpriꝫ corpis detimentū et dāpna tp̄aliū rey. ſz q̄ hō ꝓpē ista recedat a iustícia est ꝺ rōm naťalē. vñ phs. dic̄ in. nſ. eth. q̄ queꝺ sūt sez pcoz opa. ad que nlł timore aliq̄s debz cogi. q̄a penis est huiꝺi pcā omittē q̄z penas q̄scūq̄z ¶ Ad. mſ. sic ꝓceꝺ. vł q̄ timor buílis nō pati sit bonꝫ. q̄a cuiꝫ usus ē malꝫ ip̄m q̄z malū est. ſz usus timoris buíl' est malus. q̄a sic̄ glo. dic̄ ro. vnſ. q̄ timore aliquiꝺ facit ⁊ si bonū sit q̄ꝺ facit nō tñ bene facit. g̃ timor buílis nō ē bonus ¶ ad. q̄ ex radice pcti oriē nō est bonū. ſz timor buíl' oriť ex radice pcti. quia sup ad. iob. nſ. q̄re nō in vulua mortuus sū. dic̄ gg̃ cū ex pcto p̄sens pena metuiť ⁊ anexa dei fcies nō amať timor. ex timore est non ex humilitate. g̃ timor buílis ē malus ¶ sic̄ amori caritatis opponiť amor mercenarij. ita timori casto vł opponi timor buíl'. ſz amor mcenarius sp est malus. g̃ et timor buílis ¶ Sed ꝺ nlł'm malū est a spū scto. ſz timor buíl' est ex spū scto. quia sup ad. ro. vnſ. nō accepistis sp̄m buítutis ⁊c. dic̄ glo. vnꝫ sp̄s est q̄ facit duos timores sez seruilem ⁊ castū. g̃ timor buílis nō est malus ¶ ñ. ꝺ̄. q̄ timor buílis ex pte buílitatis h̄ē q̄ sit malus buítus enī libtari opponiť. vñ cū lib sit qui causa sui ē. ut ꝺ i pñ meth. buus ē q̄ nō causa sui opať. ſz q̄si ab extrínseco motus. quicūq̄z autē ex amore aliquiꝺ facit q̄si ex seipo opať q̄a ex ꝓpa inclinacōne moueť ad opanꝺū. ⁊ ideo ꝺ rōm buílitatis ē q̄ aliq̄s ex amore opeť. sic g̃ timor buílis inq̄ntū buílis ē caritati ꝺriať. si g̃ buílitas eēt de rōne timoris buílis oporteť q̄ timor buíl'. simpl'r eēt malus. sic̄ aduleriū simpl'r ē malū. q̄a id ex quo ē ꝺriať caritati ⁊ ptinet ad aduleriꝫ spēm. ſz p̄dicta buílitas nō ptinz ad spēm timoris buílis. sic̄ nec informitas ad spēm fiꝺei informis. species enī moral' h̄itus uł actus ex obo accipi'. obm aūt timoris buílis ē pena cui accidit q̄ bonū cui ꝺriať pena ameť tamq̄z finis ultimꝫ ⁊ p ons pena timeať tamq̄z p̄cipale malū. q̄ꝺ ouenit ī nō h̄nte caritatē uł q̄ ordineť in deū sic̄ in finē. et p ons pena nō timeať tamq̄z p̄cipale malū q̄ꝺ ouenit ī h̄nte caritatē. nō enī tolliť spēs h̄itus p hoc q̄ eius obm uł finis ordinať ad ultiorē finē. ⁊ ideo timor buíl' ꝑm suā sbam bonꝫ ē. ſz buílitas eiꝫ est mala ¶ Ad p̄mū g̃ ꝺ̄. q̄ vbū illud aug. intellñꝺū est de eo q̄ facit aliquiꝺ timore buíli. inq̄ntū est buílis. vt sez nō amet iustícia. ſz solū penā timeat ¶ Ad. ij. ꝺ̄ q̄ timor buílis ꝑm suū sbm nō oriť ex timore. sed eius buílitas ex timore nascť. inq̄ntū sez homo affectū suū nō vult subicē iugo iustície ꝑ amorē ¶ Ad. nj. ꝺ̄. q̄ amor mercenarius ꝺ qui deū dili; git ꝓpē bona tp̄alia. q̄a ꝑm se caritati ꝺtrariať. ⁊ ideo amor mcenarius sp est malus. ſz timor buílis ꝑm suā sbam nō importat nisi timorē pene. siue timeať ut p̄cipale malū. siue nō timeať vt p̄cipale malū ¶ Ad. v. sic pceꝺit. viꝺ q̄ timor buílis sit idem in sba cū timore filiali. ita enī viꝺ se hr̄e timor filiał ad buílē. sicut fides formata ad informē. quoꝝ vnū est cū pcto mortali. aliud vero nō. ſz eaꝺ ꝑm sbam est fides formata et informis. g̃ ⁊ idē est ꝑm sbam timor buíl' ⁊ filiał ¶ ñ. h̄itus diúsificanť ꝑm oba. ſz idez ē obm timoris buíl' ⁊ filiał quia vtroq̄z timore timeť deus g̃ idem est ꝑm suā sbam timor buíl' ⁊ timor filiał ¶ sic̄ nō spat frui deo. ⁊ ecią ab eo bñficia obtinē. ita ecią timet separi a deo ⁊ penas ab eo pati ſz eaꝺ est spes q̄ speramꝫ frui deo. ⁊ qua spamꝫ alia bñficia obtinē ab eo vt dōm ē. g̃ ecią idē est timor filiał quo timemꝫ sepacōm a deo. ⁊ timor buílis. quo timemꝫ ab eo puniri ¶ Sed ꝺ est. q̄ augꝫ sup̄ p̄mā canonicam iobis. dic̄ ee duos timores. vnū buílem. ⁊ aliū filialē uł castū ¶ ñ ꝺ̄. q̄ ꝓprie obm timoris est malū et quia actus et h̄itus diſtinguntur ꝑm oba. vt ex supꝺctis pz. nec̄e est q̄ ꝑm diúsitatē maloꝝ ⁊ timores sp̄e dr̄ant. differt autē sp̄e malū pene q̄ꝺ refugit timor seruilis. ⁊ malū culpe q̄ꝺ refugit timor filiał. ut ex supꝺctis pz. vñ manifestū est q̄ timor buíl' ⁊ filiał nō sūt iꝺ ꝑm sbam. ſz differūt sp̄e ¶ Ad. j. g̃ ꝺ̄. q̄ fides formata ⁊ informis nō differūt ꝑm obm. uterq̄z enī fides ⁊ credit deo ⁊ credit deū. ſz differūt solū p aliq̄ꝺ ex tñsecū. scz b. p̄sencią ⁊ absencią caritatis. et ideo nō differūt ꝑm sbam. ſz timor filiał ⁊ buíl' differt ꝑm oba. ⁊ ideo nō est sil'is racō ¶ Ad. ij. ꝺ̄. q̄ timor buíl' ⁊ timor filiał nō h̄nt eanꝺ h̄itudinez ad deū. nā timor buíl' respiť deū. sic̄ p̄cipiū inflictiuū penaꝝ. timor aūt filiał respiť deū nō sic̄ p̄cipiū actiuū culpe. ſz potius sic̄ terminū a quo refugit separi p culpā. ⁊ ideo ex hoc obo q̄ꝺ est deus nō osequiť ꝺeptitatē spēi quia et motus naťales h̄itudinē ad aliquē tminū sp̄e diúsificanť. nō enī est iꝺ motus sp̄e. qui est ab albedine. ⁊ q̄ est ad albedinē ¶ Ad. nj. ꝺ̄. q̄ spes respiť deū sic̄ p̄cipiū tam respectu fruicōis dine. q̄z respectu cuiuscūq̄z alt'us bñficij. nō aūt est sic de timore. ⁊ ideo nō ē similis racō

¶ Ad. vj. sic pceꝺ. viꝺ q̄ timor buílis nō remaneat cū caritate. dic̄ enī augꝫ. sup cā. io. q̄ cū cepit caritas h̄itare pellit timor q̄ ei ꝓparauit locū ¶ sic̄. caritas dei diffundiť ī cordibꝫ nr̄is p sp̄m sc̄m qui datus est nob. ut ꝺ. ro. v. ſz ubi sp̄s dnī ibi libtas. ut ꝺ. j. ad. ro. nſ. cū g̃ libtas excludat buítutē. viꝺ q̄ timor buíl' expellať caritate adueniente ¶ sic̄. timor buílis ex amore seruili causať inq̄ntū pena diminuit ꝓpriū bonū. ſz amor dei expellit amorē sui. facit enī ꝺtempnē seip̄m. ut paťz p aug. auctoritatē. xnſ. de tñit. q̄ amor dei usq̄z ad ꝺtēptū sui facit cuitatē dei. g̃ viꝺ q̄ veniente caritate timor buílis tollať ¶ Sed ꝺ est q̄ timor buílis est donū sp̄s scti. ut supꝺctm est. ſz dona sp̄s

ſcti nō tollunt aduenięte caritate p quā ſps ſcūs in nob̄ hītat · g̃ veniente caritate nō tollit timor ſeruil̄ ℟ñ dō · qp timor ſeruil̄ ex amore ſui cauſatur · quia ē timor pene q̄ eſt dēimentū ꝓprij boī vñ hoc mō timor pene pt̄ ſtare cū caritate · ſicut ⁊ amor ſui · eiuſō enī rōnis ē qp hō capiat bonū ſuū · ⁊ qp timeat eo ꝑuari · amor aūt ſui ꝓpr̄ ſe pt̄ hrē ad caritatē · vno enī mō ordinat caritati · bm qp ās ī amore ꝓprij boni finē ꝯſtituit · alio vero modo in caritate includ̄ bm qp hō ſe ꝓpt̄ deū ⁊ ī deo diligit · tercō mō a caritate quidā diſtinguit̄ · ſed caritati nō ordinat̄ · puta cū aliq̄s diligit ſeipm bm rōz ꝓpi boni · ita tñ qp ī h̄ꝰ ꝓpo bono nō ꝯſtituat finē · ſicut eciā ⁊ ad ꝓximū pt̄ ee aliq̄ alia ſpālis dilectō · ꝑter dilectōz caritatis q̄ fundat̄ ī deo · dū ꝓximꝰ diligit̄ uł rōe ꝺmoditatis cōſanguinitatis · uł ⁊cuiꝰ alterius ꝺdcōis hūane · q̄ tamē refferribił ſit ad caritatē · ſic g̃ et timor pene includit̄ vnꝰ in caritate nā ſeparī a deo eſt quedā pena · quā caritas maxīe refugit · vñ h̄ ptinet ad timorē caſtū · alio aūt mō ordinat̄ caritati · bm qp aliq̄s refugit penā ordinā bono ſuo naturali · ſic pncipale malū ordinū bono qđ diligit̄ vt finis · ⁊ ſic timor pene nō eſt cū caritate · alioꝰ timor pene diſtinguit̄ quiō bm ſbam a timore caſto · ꝙa ſcz hō timet malū penale · nō rōe ſepacōis a deo · ſz inq̄ntū eſt nociuū ꝓprij boni · nec tñ ī illo bono ꝯſtituit̄ eius finis · vñ nec ī malū formidat̄ tāq̄ pncipale malū · et tał timor pene pt̄ ee cū caritate · ſz iſte timor pene nō ꝺ ee buił · niſi qñ pena formidat̄ · ſic pncipale malū ut ex dās pz · ⁊ ideo timor inq̄ntū buił nō manz cū caritate · ſz ſba timoris buił cū caritate manē pt̄ · ſic timor buił manē pt̄ cū caritate ℟ Ad · j · g̃ dō · qp aug⁹ ibi loquit̄ de timore inq̄ntū buił ē · ⁊ ſic ꝓcedūt alie due

Ad · vij · ſic ꝓcēꝺ · vł qp timor nō ſit racōes inicīū ſapie · inicīū enī eſt aliquid rei · ſz timor nō eſt aliq̄ ſapie · quia timor eſt ī vi appetitiua · ſapia aūt eſt ī vi intellectitiua · g̃ vł qp timor nō ſit inicīū ſapie ℟ Ad · nichil ē pncipiū ſui ipſius · ſz timor dei ipſe eſt ſapia · ut ꝺ iob · xxvnj · g̃ vł qp timor dei nō ſit inicīū ſapie ℟ Ad · pncipio nō eſt aliq̄d ꝑius · ſz fides ꝓcedit timorē · g̃ vł qp timor nō ſit inicīū ſapie ℟ Sz ꝺ ē qđ ꝺ ī ps̄ inicīū ſapiēcie timor dni ℟ ñ · dō · qp inicīū ſapie ꝑt ꝺdici dupł̄r · vnꝰ quia eſt inicīū ipius ſapie · q̄ntū ad eius ēencią · alioꝰ q̄ntū ad eius effectū · ſic inicīū artis bm eius ēencią ſūt pncipia ex quib⁹ ꝓcedit ars · inicīū aūt artis · bm eius effectū eſt vnde incipit ars operari · ſic ſi dicam⁹ qp pncipiū artis edificatiue eſt fundamentū ꝙa ibi incipit edificator operari · cū autē ſapia ſit cogcō dinoz · vt infra dicet̄ · alit̄ ꝺſidat̄ a nobis ⁊ alit̄ a phis · quia enī vita nr̄a ad dinā fruicōz ordinat̄ · ⁊ dirigit̄ bm q̄ndā pncipatōm diuie nature q̄ eſt p gr̄am · ſapiēcia bm nos nō ſolū conſiderat̄ · vt eſt cognoſcitiua dei ſic apud phos · ſz eciā · ut eſt directiua hūane vite · q̄ nō ſolū dirigit̄ · bm rōes hūanas · ſz eciā bm rōnes dinas · vt pz p aug̃ · xij · de trin̄ · ſic g̃ inicīū ſapie bm eius ēencią ſūt ꝑma pncipia ſapie q̄ ſūt articuli fidei · et bm h̄ fides ꝺ ſapie inicīū · ſed q̄ntū ad effectū inicīū ſapie eſt · vñ ſapia incipit operari · et hoc mō timor eſt inicīū ſapiencie · alit̄ tamē timor buił · ⁊ alit̄ timor filiał · timor enī buł eſt ſic pncipiū exit̄ diſpōes ad ſapiam · inq̄ntū aliq̄s timore pene diſcedit a pcto ⁊ habilitat̄ p h̄ ad ſapie effectū · bm id ecc̄ · j · timor dni expellit pctm · timor aūt caſtus uł filiał eſt inicīū ſapie · ſic ꝑmꝰ ſapie effectus · cū enī ad ſapiam ptineat · qp hūana vita reguleť bm rōnes dinas · h̄ oz ſumē pncipiū vt hō deū reūeatur · ⁊ ſe ei ſubiciat · ſic enī conſequenť ī omib⁹ bm deū regulabitur ℟ Ad · j · g̃ dō · qp racō illa oñdit · qp timor nō eſt pncipiū ſapie q̄ntū ad ēencią ſapie ℟ Ad · ij · dō · qp timor dei compat̄ ad totā vitā hūanā p ſapiam dei regł̄atā · ſic radix ad arborē · vñ ꝺ ecc̄ · j · radix ſapie eſt timē dñm · rami enī illius longeui · ⁊ ideo ſic radix ꝺcitur eſſe tota arbor · ita timor dei dł̄ ee ſapia ℟ Ad · nj · dō · qp ſic dictū eſt · alioꝰ fides eſt pncipiū ſapie · et alioꝰ timor · vñ ꝺ ecc̄ · xxv · timor dei inicīū dilectōis eius · inicīū aūt fidei ad cōglutinandū eſt ei

Ad · vnj · ſic ꝓcēꝺ · vł qp timor inicial̄ differat b · ſbam a timore filiali · timor enī filiał ex dilectōe cauſat̄ · ſz timor inicial̄ eſt pncipiū dilectōis · bm id ecc̄ · xxvj · timor dni inicīū dilectōis ē g̃ timor inicial̄ eſt alius a filiali ℟ Ō · timor inicial̄ timet penā · q̄ eſt obm buił timoris · ⁊ ſic viꝺ qp timor inicial̄ ſit idez cū filiali · ſz timor buił eſt alius a filiali · g̃ ecia timor inicial̄ eſt alius ſcōm ſbam a filiali ℟ Ō · mediū differt eaꝺ rōe ab vł̄q exteremoz · ſz timor inicial̄ eſt mediū inť timorem builē ⁊ timorē filialē · g̃ dfffert ⁊ a filiali ⁊ a ſeruili ℟ ed ꝺ eſt qp pfectū ⁊ impfcm · nō diūſificant ſbam rei · ſz timor inicial̄ · ⁊ filiał differūt bm pfectōz ⁊ impfectōm caritatis · vt pz p aug̃ · ꝑma canonica iob̄is · g̃ timor inicial̄ nō differt b · ſbaz a filiali ℟ ñ dō · qp timor inicial̄ ꝺ ex eo qp eſt inicīū · ſz tñ et timor buił · ⁊ timor filiał ſint aliq̄ mō inicīū ſapie · vł̄q pt̄ aliq̄ mō inicial̄ dici · ſz ſic nō accipit̄ inicial̄ bm qp diſtinguit̄ a timore buli · ⁊ filiali · ſz accipt̄ bm qp ꝺpetit ſtatui incipiencīū · ī q̄bus inchoat̄ quidā timor filiał · p inchoacōz caritatis · nō tñ eſt ī eis timor filiał pfect̄e quia nōdū puenerūt ad pfectōm caritatis · ⁊ ideo timor inicial̄ h̄ mō ſe h̄t ad filialē · ſic caritas impfecta ad pfectā · caritas aūt pfect̄a ⁊ inpfecta nō differt b · ēencią · ſz ſolū bm ſtatū · et ideo ꝺ eſt · qp eciam timor inicial̄ ꝑut h̄ ſumit̄ non differt bm ēencią a timore filiali ℟ Ad · j · g̃ dō · qp timor q̄ eſt inicīū dilectōis eſt timor buił · q̄ introducit ad caritatē · ſic ſeta introducit linū · ut aug⁹ · dic̄ ut ſi h̄ reffert̄ ad timorē inicialē ꝺ ee dilectōis inicīū nō abſolute ſz q̄ntū ad ſtatū caritatis pfecte ℟ Ad · ij · dō qp timor inicial̄ nō timet penā ſic ꝑm obm · ſz inq̄ntū habz aliquid de timore buli · ut dictū q̄ bm ſbaz manet quiō cū caritate · builitate remota · ſz actus eius manet quiō cū caritate inpfecta · ī eo qui nō ſolū mouet̄ ad bñ agendū · ſz ex amore iuſticie · ſz eciā ex timore pene · ſz iſte actus ceſſat ī eo q̄ habet

caritatē pfectā q̄ foris mittit timorē hñtem pēnā vt ꝺ. j. johis. mj. Ad. nj. ꝺ̄. qꝫ timor inicial ē mediū iné timorē builē et filialē nō sic iné ea que sūt vniꝰ gnis. ꝫ sic imꝑfectū est mediū inter ens pfectm ⁊ nō ens. vt ꝺ̄ i. ij. methꝫ. qꝫ tñ est idē bm sbam cū ente pfecto. differt aūt totaliē a nō ente

Ad. ix. sic ꝓcꝺ̄. vī qꝫ timor nō sit donū spūs scti. nullū enī donū sps scti opponit vtuti. q̄ eciā est a spū scto. alioq̄n sps scts eēt sibi ōriꝰ. ꝫ timor opponit spei q̄ est vtus. g̃ timor nō est donū sps scti Cō. vtutis theologice ꝑm est qꝫ deū hēat ꝑ obo. ꝫ timor habz deū ꝑ obo. inq̄tū deus timet. g̃ timor nō est donū ꝫ vtus theologica Cō. timor ex amore consequit. ꝫ amor ponit quedam vtus theologica. g̃ eciā timor est vtus theologica q̄si ad idē ptinēs Cō. ġgꝰ. dic. ij. mor. qꝫ timor dat ꝺ̄ superbiā. ꝫ superbie opponit vtus humilitatis. g̃ eciā timor sub vtute ꝛphendit Cō. dona sunt pfeccōra vtutibus. dant enī in adiutoriū vtutū. ut ġgꝰ. dic. ij. mor. ꝫ spes est pfeccōr timore. q̄a spes respic bonū. timor malū. cū g̃ spes sit virtꝰ nō debz dici qꝫ timor sit donū Sed ꝺ̄ est. qꝫ ysa. xj timor dni enūciat iné. vij. dona sps scti Tñ ꝺ̄ qꝫ multiplex est timor ut supꝰ dictū ē. timor autem humanꝰ. vt dic augꝰ. i li. de gra et in libero arnō est donū dei. h enī timore petrꝰ negauit xp̄m. ꝫ ille timor de quo dictū est illū timete q̄ pt aiam et corpꝰ mittē in gehennā. sil'r eciā timor builꝫ nō est nūandus. iné. vij. dona sps scti. licet sit a spū scto. quia ut augꝰ dic i li. de na. et gra qꝫ pt hre annexam volūtatē peccandi. dona aūt sps sci. nō pñt ee cū volūtate peccandi. quia nō sūt sine caritate ut dictū est. vñ relinquit qꝫ timor dei qui numat iné. vij. dona sps scti est timor filial. siue casti⁹. dictū est enī supꝰ qꝫ dona sps scti sūt quedā habituales pfeccōnes potēciaꝝ aīe q̄bꝰ reddunt bene mobiles a spū scto. sic vtutibꝰ moralibus potēcie appetitiue reddunt bene mobiles a rōe. ad hoc autē qꝫ a̾quid sit bñ mobile ab aliq̄ mouēte, p̄ requirit vt sit ei sbm nō repugnans. quia ex repugnācia mobil ad mouēs impedit motus. h aūt fac timor filial ul castus inq̄tū ꝑ ipm deū reuem et refugimus nosipi sbducē. ⁊ ideo timor filial q̄si ꝑmū locū tenz ascendēdo iné dona sps scti. vltimū autē descendēdo. sic augꝰ. dic i li. de bmōe dni in mōte Ad. j. g̃ ꝺ̄. qꝫ timor filial nō ōriat vtuti spei. nō enī ꝑ timorē filialē timemꝰ ne nob defficiat q̄ spamꝰ obtinē ꝑ auxiliū dinū. ꝫ timemꝰ ab hoc auxilio nos subtrahē. et ideo timor filial et spes sibi inuicē cohēnt et se inuicē pficiūt Ad. ij. ꝺ̄. qꝫ a̾pm ⁊ pncipale obm timoris est malū qꝫ quis refugit. et ꝑ hūc modū deꝰ nō pt esse obm timoris. sic supꝰ dctm ē. est aūt ꝑ hūc modū obm spei ⁊ aliaꝝ vtutū theologicaꝝ. q̄a ꝑ vtutē spei nō solū innititur dino auxilio adipiscendo quecūq̄ alia bōa. ꝫ pncipaliē ad adipiscendū ipm deū tanq̄ pncipale bonū. ⁊ iō pz i aliis vtutibꝰ theologicis Ad. nj ꝺ̄. qꝫ ex hoc qꝫ amor est pncipiū timoris. nō sequit qꝫ timor dei. nō sit habitus distinctꝰ a caritate que est amor dei. qꝫ amor est pncipiū oim affectionū. ⁊ tñ in diūsis habitibꝰ pficiūt circa diūsas affectiones ideo tam amor magis hē rōm vtutis q̄ timor. q̄a amor respicit bonū ad qꝺ pncipal'r vtus ordinat bm a̾pam rōm. ut ex supꝺctis pz. ⁊ a̾pt h eciā spes ponit vtus. timor aūt pncipaliē respic malū cuiꝰ fugā importat. vñ est a̾liud minꝰ vtute theologica Ad. mj. ꝺ̄. qꝫ sic ꝺ̄ ecc. x. inicium superbie hoīs apostatare a deo hoc est nolle subdi deo. qꝺ opponit timori filiali qui deū reuetur. et sic timor excludit pncipium superbie. a̾pt qꝺ dat scz ꝺ̄ superbiā. nec tñ sequit qꝫ sit idē cū vtute humilitatis. ꝫ qꝫ sit pncipium eius. dona enī sps sci sūt pncipia vtutū intellectualiū ⁊ moraliū vt supꝺctm est. ꝫ vtutes theologice sūt pncipia donoꝝ vt supꝺ hitū est. vñ pz

Ad. x. sic ꝓcꝺ̄. vī qꝫ crescēte // rñsio ad. v. caritate. diminuat timor. dic enī augꝰ ꝺ̄ prima cano. jo. q̄ntū caritas crescit. tñ timor decrescit Cō. crescēte spe diminuit timor. ꝫ crescēte caritate crescit spes. vt supꝺ hitū est. g̃ crescente caritate diminuitur timor Cō. amor importat vnionē. timor aūt sepacōm. ꝫ crescēte vnione diminuit sepacō. g̃ crescēte amore caritatis diminuit timor Sed ꝺ̄ est qꝫ dicit augꝰ. in liꝰ. lxxxnj. q. qꝫ dei timor nō solū inchoat. sed eciā pficit sapienciā. i. q̄ sūme diligit deū ⁊ ꝓximū tā q̄ seipm Tñ ꝺ̄. qꝫ duplex est timor dei. sic dictū ē vnꝰ quiꝺ filial. quo q̄s timet offensā pris. ul sepacōz ab ipo. alius aūt bulis quo q̄s timet pnā. timor aūt filial nccē est qꝫ crescat crescēte caritate sicut effectus crescit crescente causa. q̄to enī aliq̄s magis diligit aliquē. tanto magis timz eū offendē ⁊ ab eo separi. ꝫ timor bul q̄ntū ad bulitatē totaliter tollit caritate aduenīēte. remanet tamē bm sbam timor pene vt dictū est. et iste timor diminuit caritate crescēte. maxie q̄ntū ad actū. quia q̄nto a̾quis magis diligit deū tanto minꝰ timz pena. ꝑmo quiꝺ q̄a minꝰ attēdit ad a̾pm bonū cui ōriat pena. ⁊o quia firmiꝰ inhēns magis cōfidit de ꝑmio. ⁊ ꝑ oīs minꝰ timz de pena Ad. j. g̃ ꝺ̄ qꝫ augꝰ loquit de timore pene Ad. ij. ꝺ̄. qꝫ timor pene est q̄ diminuit crescēte spe. ꝫ ea crescēte crescit timor filialis. q̄a q̄nto a̾quis ccius expectat alicui⁹ boni ꝓsecucōm ꝑ auxiliū alcius tāto magis vrtur eū offendē vel ab eo separi Ad. nj. ꝺ̄. qꝫ timor filial nō importat sepacōem. ꝫ magis subiecc̄ōm ad ipm. sepacōz aūt refugit a subiecc̄one ipius. ꝫ quodamodo sepacōm importat ꝑ hoc qꝫ nō ꝑsumit se ei adeq̄re. ꝫ ei se subit. q̄ eciā sepacō invenit in caritate inq̄tū diligit deū supꝺ se et supꝺ oīa. vñ amor caritatis augmētatus reuēnciā timoris nō minuit sed auget

Ad. xj. sic ꝓcꝺ̄. vī qꝫ timor nō remaneat in pria. ꝺ̄ enī ꝑ. j. cū habūdancia pfruetur malo timore sblato. qꝫ intelligit de hoīe iā sapiencia pfruēte i bītudine etna. ꝫ oīs timor est a cui⁹ mali. quia malū est obm timoris vt ꝺ̄m est. g̃ nll's timor erit in pria Tñ. hoīes in pria erūt deo ꝓformes. bm id. j. io. ij. cū apparuit. sil'es

ei erimus· ſz deus nichil timet· g̃ homĩes in pr̃ia
nõ habebũt aliq̃ timorem ℣. ſpes eſt pfeccõr
q̃ timor· quia ſpes ẽ reſpectu boni· timor reſpectu
mali· ſz ſpes nõ erit ĩ pr̃ia· g̃ nec timor erit ĩ pr̃ia
Sed ō eſt qđ ꝺ in pſ°· timor dn̄i ſc̃us ymanz in
ſc̃m ℟. ñ° ꝺ· qđ timor buĩl̃ ſiue timor pene nll'o
mõ erit ĩ pr̃ia· excludĩ enī tal̃ timor p ſecuritatẽ
c̃ne btĩtudĩs q̃ eſt de ip̃ius btĩtudĩs rõne· ſic̃ ſup̃
dc̃m eſt· timor aũt filial̃ ſic̃ augẽ augm̃tata ca-
ritate· ita caritate pfecta pficiẽ· vñ nõ hẽbit in
pr̃ia cundẽ actũ omĩo quẽ hẽ modo· ad cui⁹ euidẽ
cĩã ſciendũ eſt qđ ꝑm obm timoris eſt malũ poſ
ſibile· ſic̃ ꝑm obm ſpei eſt bonũ poſſibile· ⁊ cũ mo
tus timoris ſit· q· fuge importat timor fugã ma-
li ardu poſſibil̃· pua enī mala timorẽ nõ inducũt
ſic̃ aũt bonũ vniuſcui⁹q̃ eſt vt ĩ ſuo ordĩe ꝺiſtat
ita malũ vniuſcuiuſq̃ eſt ut ſuũ ordinez debat·
ordo aũt creatẽ rõnal̃ eſt· vt ſit ſb̃ deo ⁊ ſup̃ cet̃as
creaturas· vñ ſic̃ malũ creature rõnal̃ eſt vt ſub
dat ſe creatẽ inferiori p amorẽ· ita ecĩã malũ ei⁹
eſt ſi nõ deo ſe ſbiciat· ſz ĩ ip̃m p̃ſũptuoſe inſiliat
ul̃ otẽpnat· h̃ aũt malũ creatẽ rõnali ꝺm ſuã na
turã ꝺſiderate· poſſibile ẽ ꝑ̃ nat̃alẽ libi arbitrij
flexibilitatẽ· ſz ĩ btĩs fit nõ poſſibile p g̃'e pfeccõz
fuga g̃ hui⁹ mali· qđ eſt dei nõ ſubici vt poſſibil̃
nat̃e· impoſſibil̃ aũt btĩtudini erit in pr̃ia· ĩ via
aũt eſt fuga hui⁹ mali· vt omĩo poſſibil̃· ⁊ ideo
gg⁹ dic̃· xvij· moz· expoñs id iob· xxvj· colũpne
cli otremiſcũt ⁊ pauẽt ad nutũ eius· ip̃e inquit
vrutes cleſtiũ q̃ hũc ſine ceſſatõe cõſpiciũt· ĩ ip̃a
otẽplacõne otremiſcant· ſz id̃ tremor ne eis penalis
ſit· nõ timoris eſt· ſz admiracõis· q· ſcz admiranẽ
ꝺeũ· vt ſup̃ ſe exñtẽ ⁊ eis inꝺ̃phenſibilez· aug⁹· in
xm̃j· de ciuit̃· dei· h̃ mõ ponit timorẽ ĩ pr̃ia· q̃uis
h̃ ſub dubio ꝺerelinq̃t· timor inquit ille caſtus per
manſ̃ in ſc̃m ſc̃li· ſi erit ĩ futuro ſc̃lo nõ erit ti-
mor exiens a malo qđ accidẽ p̃t· ſz teñs in bono qđ
amitti nõ p̃t· vbi enī boni adepti amor inmuta-
bil̃ eſt pfecto· ſi dici p̃t· mali cauẽdi timor ſecur⁹
eſt· timoris q̃uppe caſti nomĩe ea volũtas ſignĩ-
ficata eſt· q̃ nos nc̃ce erit nolle peccare· ⁊ nõ ſolli-
citudine infirmitatis ne forte peccem⁹· ſz ẽnſquil-
litate caritatis cauere pet̃m· ac ſi nullus oĩo gnis
timor ibi ẽ potit· ita fortaſſe timor in ſc̃m ſc̃li
dc̃us eſt pmañs· quia id pmanebit qua timor ip̃e
ꝓducit ℣. d· j· g̃ ꝺ· qđ ĩ auc̃ate p̃dc̃a excludĩ
a btĩs timor ſollicitudinẽ hñs de malo p̃cauẽs· nõ
aũt timor ſecur⁹ vt aug⁹ dic̃ ℣. d· ij· ꝺ· qđ ſic̃ dic̃
ꝺpo· ix· ca· de di· no· eadẽ ⁊ ſil̃ia ſũt deo ⁊ diſſil̃ia
h̃ quiꝺ· ꝺm otingẽtem nõ imitabil̃ imitacõz· i· in
q̃ntũ ꝺm ſuũ poſſe ſe imitanẽ deũ qui nõ eſt pfce
ymitabil̃· h̃ aũt ꝺm h̃ qđ cãta min⁹ hñt a cã in-
finitis menſuris et in cõpabilib⁹ deficiẽcia· vnde
nõ ꝺz qđ ſi deo nõ ꝺuenit timor· quia nõ hẽ ſupio-
rem cui ſbiciat· qđ ꝑ̃ h̃ nõ ꝺuc̃at btĩs· quoz btĩ-
tudo ꝺſiſtit inpfcta ſubiecc̃õe ad deũ ℣. d· nj· ꝺ·
qđ ſpes importat q̃ꝺã deffectũ ſcz fruicõm btĩtudĩs
q̃ tollit̃ p eius p̃ſenciã· ſz timor importat deffectũ
nat̃alẽ creature ꝺm qđ in infinitũ diſtat a deo·

qđ ecĩã in pr̃ia remanebit· ⁊ ideo timor nõ euacu-
A ꝺ· xij· ſic ꝓcꝺ· vl̃ qđ paup- // abit̃ total̃r
tas ſp̃s nõ ſit btĩtudo rñdens ꝺono timoris·
timor enī eſt iniciũ ſpũalis vite vt ex dc̃tis p̃z· ſz
pauptas ptinet ad pfeccõm vite ſpũal̃· ꝺm illud
math̃· xix· ſi vis pfectus eẽ vade ⁊ vende oĩa que
habes ⁊ da paupib⁹· g̃ pauptas ſp̃s nõ rñdet ꝺono
timoris ℣. in pſ° ꝺ· cõfige timore tuo carnes
meas· ex quo vl̃ qđ ad timorẽ ptineat carnez rep̃-
mere· ſz ad repſſionẽ carnis maxĩe vl̃ ptinere btĩ-
tudo luctus· g̃ btĩtudo luctus magis rñdz ꝺono ti-
moris q̃ btĩtudo paupertatis ℣. ꝺonũ timoris
rñdz vtuti ſpei ſic̃ dictũ eſt· ſz ſpei maxĩe vl̃ rñdẽ
btĩtudo vltima q̃ eſt bti pacifici· qm̃ filij ꝺei voca
buntẽ· vt ꝺ'ro· v°· gl'iam̃ ĩ ſpe gl'ie filioz ꝺei· g̃ illa
btĩtudo magis rñdz ꝺono timoris q̃ pauptas ſp̃s
℣. ſup̃ꝺc̃m eſt· qđ btĩtudinib⁹ rñdẽt fructus·
ſz nichil ĩ fructib⁹ inueniẽ rñdẽ ꝺono timoris· g̃
ecĩã neq̃ ĩ btĩtudinib⁹ aliquid ei rñdz S ō eſt qđ
aug⁹· dic̃ ĩ li° ꝺe ꝺmone dn̄i ĩ mõte· timor ꝺei cõ-
gruit huĩlib⁹ ꝺ quib⁹ ꝺ· btĩ paupes ſpũ ℟. ñ° ꝺ·
qđ timori ꝑ̃ rñdz pauptas ſp̃s· cũ enī ad timorez
filialẽ ptineat ꝺeo reũenciã exibẽ· et ei ſubditũ eẽ
id qđ ex huĩoi ſubiecc̃õe ꝺſequit̃ ptinz ad ꝺonũ ti-
moris· ex h° aũt qđ aliquis ꝺeo ſe ſbicit ꝺeſinit q̃rerẽ
in ſeip̃o ul̃ ĩ aliquo alio magnificari niſi ĩ ꝺeo· hoc
enī repugnaret pfcte ſbiecc̃õni ad ꝺeũ· vñ ꝺ ĩ ps°
hij ĩ curribꝰ et hij ĩ equis· nos aũt ĩ noĩe ꝺei nr̃i
inuocabim⁹· ⁊ ideo ex h° qđ aliquis pfecte timz ꝺeũ
ꝺñs ẽ qđ nõ q̃rat magnificari ĩ ſeip̃o p ſupbiã· neq̃
ecĩã q̃rat magnificari ĩ extioribꝰ bonis ſcz honorib⁹
⁊ diuicijs· quoz vtrũq̃ ptinet ad pauptatẽ ſpũs·
ꝺm qđ pauptas ſp̃s intelligi p̃t ul̃ exĩanicõ infla-
ti ⁊ ſuperbi ſp̃s· vt aug⁹ exponit· ul̃ ecĩã abiecc̃õ
t̃palium rex· que fit ſp̃uideſt ꝑ̃ria volũtate· p in-
ſtinctũ ſp̃s ſc̃ti· vt ambro⁹ ⁊ iero⁹ exponũt ℣. d
j· g̃ ꝺ· qđ cũ btĩtudo ſit actus vrutis pfecte oñes
btĩtudines ad pfeccõm ſpũalis vite ptiñt· in qua
quiꝺ pfeccõne p̃ncipiũ eẽ vl̃ vt tendẽs ad pfectaz
ſpũalũ bonoꝝ pticipacõz ⁊rena bona cõtẽpnat· ſic̃
timor p̃mũ locũ hẽ in ꝺonis· nõ aũt ꝺſiſtit pfeccõ
in ip̃a t̃paliũ ꝺefc̃one· ſz hec eſt via ad pfeccõz· ti-
mor aũt filial̃ cui rñdz btĩtudo pauptatis ecĩã eſt
cũ pfeccõne ſapĩe vt ſup̃dictũ ẽ ℣. d· ij· ꝺ· qđ di-
rectius oppõit̃ ſubiecc̃õi ad deũ quã facit timor fi
lial̃ in debita magnificacõne hoĩs ul̃ in ſeip̃o ul̃ in
alijs reb⁹· q̃ ꝺelectacõ extranea q̃ tñ opponit̃ timo
ri ex oñti quia q̃ deũ reũet̃ ⁊ ei ſubdit̃· nõ ꝺelectat̃
in alijs a deo· ſz tñ ꝺelectacõ nõ ptinz ad rõz ardui
quã reſpic̃ timor ſic̃ magnificacõ· ⁊ ideo directe bti-
tudo pauptatis reſpondz timori btĩtudo aũt luce⁹
ex ꝺſequẽti ℣. d· nj· ꝺ· qđ ſpes importat motũ
ex hĩtudine ad t̃minũ ad quẽ tendit̃· ſz timor aũt
importat magis motũ ꝺm btĩtudinem receſſus a
termino a q̃· ⁊ iꝺo ultima btĩtudo q̃ ẽ ſpũal̃ pfec-
cõnis t̃min⁹ ꝺgrue reſpondz ſpei p modũ obi vltĩ
ſz p̃ma btĩtudo q̃ eſt p receſſũ a rebꝰ exterioribꝰ im-
pedientib⁹ dinã ſubiecc̃õm ꝺgrue reſpondz timori
℣. d· nj· ꝺ· qđ ĩ fructib⁹ illa q̃ ptiñt ad moꝺatũ

usū uł abstinẽciam a rebꝫ tpalibus · videnť ꝺono timoris ꝺuenire · sic̃ modestia ꝺtinẽcia ⁊ castitas

Deinde ꝺsiderandū est ꝺ vicijs oppoītis et ꝑmo de desꝑacõne · scꝺo de ꝑsũpcione

Circa · j · querunť · mj · Primo vtꝝ desꝑacõ sit pcẽm Scꝺo vtꝝ possit esse sine infidelitate Tercõ vtꝝ sit maximũ pcõꝝ Quarto vtrũ oriať ex accidia

Ad · j · sic ꝓceꝺ · videť qꝺ desꝑacõ nõ sit pcẽm · omne enī pcẽm hẽ ꝺúsionẽ ad ꝺmutabile bonũ cũ aúsione ab incõmutabili bono · ut ꝑ augꝰ ꝑꝫ ī · ſ · de liº arbitº · sz desꝑacõ nõ hẽ ꝺúsiõꝫ ad ꝺmutabile bonũ · g̃ nõ est pcẽm Ꝓ · iº qꝺ oriť ex bona radice nõ vł eẽ pcẽm · quia nõ ꝑt arborꝫ bona fructus malos facẽ · vt ꝺ matth · vij · sz desꝑacõ vł ꝓcedere ex bona radice sez ex timore dei uł ex horrore magnitudis ꝑꝺoꝝ pcõꝝ · g̃ desꝑacõ nõ est pcẽm Ꝓ · si desꝑacõ esset peccatũ · eciã dãpnatis esset pcẽm qꝺ desꝑant · sz h̃ nõ imputať eis ad culpã · sed magis ad dãpnacõm · g̃ neqꝫ viatoribꝫ imputať ad culpã ⁊ ita desꝑacõ nõ est pcẽm Sed ꝺ iº ꝑ qꝺ homies in pcã uiducunť · vł eẽ nõ solũ peccatũ · sz ꝑncipiũ pcõꝝ · sz dẽspacõ est huiꝰi · dic̃ enī apoº ꝺ qꝺbusꝺ ad eph̃ · mj · qui desꝑantes semetipos ꝺꝺiderũt impudicicie ī opacõꝫ omis inmũdicie ⁊ auaricie · g̃ desꝑacõ nõ solũ est pcẽm · sz alioꝝ pcõꝝ ꝑncipiũ Ꝙ · nõ ꝺ · qꝺ ꝺm phm̃ ī · vj · eth̃ · id qꝺ est ī intellectu affirmacõ vł negacõ ẽ ī appetitu ꝑsecucõ ⁊ fuga · ⁊ qꝺ est ī intellectu · vm̃ uł fm̃ ẽ ī appetitu bonũ ⁊ malũ · ⁊ ideo oĩs motus appetitꝰ ꝺformiť se hñs ī intellectu vero ẽ ꝺm se bonº · oĩs aũt motus appetitiuº ꝺformiť se hñs ī intellectu fm̃ ẽ ꝺm se malus et pcẽm ẽca deũ vero vera existimaº intellectus est ꝑ quã ex ipo ꝓuenit hoĩm salus ⁊ venia pcõribꝫ dať · ꝺm iº eze · xvnj · nolo mortez pcõris · sz vt ꝺúťať ⁊ viuat · fm̃ aũt opinio est qꝺ pcõri penitẽti veniã denegz · vł qꝺ pcõres ad se nõ ꝺúťat ꝑ gr̃am iuſtificantẽ · et ideo sic̃ motus spei ꝙ ꝺformiť se hẽ ad existimacõm vãm ẽ laudabił ⁊ ꝺtuosus · ita oppositus motº desꝑacõis ꝙ se hẽ ꝺformiť ad existimacõꝫ fm̃ de deo ẽ vicõsus et peccatũ

Ad · j · g̃ ꝺ · qꝺ in q̃libꝫ pcõ mortali est qꝺammõ aúsio a bono inꝺmutabili · ⁊ ꝺúsio ad bonũ ꝺmutabile · sz aliť ał · nã ꝓncipaliť ꝺsistũt ī aúsione a bono inmutabili pcã q̃ opponunť ꝺtutibꝫ tꝺeologicis vt ꝺdiũ dei ⁊ desꝑacõ ⁊ infidelitas · qa ꝺtutes tꝺeologice hñt deũ ꝑ obꝺ · ex ñti aũt importãt ꝺúsiõez ad bonũ ꝺmutabile inq̃ztũ aĩa debens deũ ꝺseq̃ť nc̃e est qꝺ ad alia ꝺúťať · pcã vero alia q̃ ꝓncipałr ꝺsistũt ī ꝺúsione ad ꝺmutabile bonũ · ex ñti vero ī aúsione ab incõmutabili bono · nõ enī q̃ fornicať intẽdit a deo recedẽ · sz carnali delectacõe frui ex quo sequiť qꝺ a deo recedat Ꝙ · ad · ij · ꝺ · qꝺ ex radice ꝺtutis · ꝑt aliquid ꝓceꝺẽ dupłr · vnº ex ꝑte ipius ꝺtutis sic̃ actus ꝓcedit ex hẽitu · ⁊ h̃ mõ ex ꝺtuosa radice nõ ꝑt aliqꝺ pcẽm ꝓceꝺẽ · h̃ enī ſbu augº diť ī liº de libo arº · qꝺ ꝺtute nemo male vtiť aliº ꝓcedit q̃uid ex ꝺtute indirecte siue occasionaliť · ⁊ sic̃ nichil ꝓhibz aliqꝺ pcẽm ex q̃ua ꝺtute ꝓceꝺẽ · sic enī interdũ aliq̃ de ꝺtutibꝫ supbiũt · ꝺm iº augº · supbia bonis opibꝫ insidiať vt peant · ⁊ h̃ mõ ex timore dei uł ex horrore ꝑꝺoꝝ pcõꝝ ꝺtingit desꝑacõ · inq̃ztũ hꝺs bonis aliq̃s male vtiť occõnez ab eis accipiẽs desꝑandi Ad · nj · ꝺ · qꝺ dampnati nõ sũt in statu desꝑandi · ꝑt inꝓssibilitatẽ reꝺditº ad britudinẽ · ⁊ ideo qꝺ nõ ſpant nõ imputať eis ad culpã · sz est ꝑs dãpnacõnis ipoꝝ · sic̃ eciã in statu vie si q̃s desꝑaret de eo qꝺ nõ est natus adipisci uł qꝺ nõ est debitũ adipisci nõ eẽt pcẽm · puta si medicus desꝑat de curacõne alicº infirmi vł ꝺuº desꝑat se fore diuicias adepturũ

Ad · ij · sic ꝓceꝺ · vł qꝺ desꝑacõ sine infidelitate eẽ nõ possit · ętitudo enī spei a fide diuať · sz manẽte cã nõ tolliť effectº · g̃ nõ ꝑt aliquis ętitudinẽ spei amittẽ desꝑando nisi fide sublata Ꝓ · ꝑferre culpã ꝑe bonitati uł mie diuine est negare infirmitatẽ diuie mie vł bonitatis qꝺ est infidelitatis · sz q̃ desꝑat culpã suã ꝑfert mie vł bonitati diuie · ꝺm iº geñ · mj · maior est iniq̃tas mea q̃ vt veniã merear · g̃ quicũq̃ desꝑat ẽ infidel Ꝓ · quicũq̃ incidit in hẽsim dampnatã est infidel · sz desꝑans vł incidẽ ī hẽsim dampnatã sez nonatianoꝝ · q̃ ꝺnt pcã nõ remitti post bapm · g̃ videť qꝺ quicũq̃ desꝑat sit infidel Sz ꝺ est qꝺ remoto posterioꝛi nõ remouet ꝑus · sz spes ẽ posterioꝛ fide vt supꝺictũ est · g̃ remota spe ꝑt remanẽ fides · nõ g̃ quicũq̃ desꝑat est infidelis Ad · nj · ꝺ · qꝺ infidelitas ptinz ad intellectm · desꝑacõ aũt ad vim appetitiuam · intellectus aũt vł iũ est · sed uis appetitiua mouet ẽca ptic̃ares res · est enī motus appetituº ab ania ad res q̃ in seipis ptic̃ulares sũt · ꝺtingit aũt aliq̃ hñtem rectã existimacõz ī vł i ⁊ ẽca motũ appetitiuũ nõ rẽte se hñe corrupta eius existiacõne in ptic̃ulari · quia nc̃e est qꝺ ab extimacõne in vł i ad appetitũ rei ptic̃ularis ꝓueniatur mediante extimacõne ptic̃ari · vt ꝺ ī · nj · de aĩa · sicut enī a ꝑõne vł i nõ inferť ꝺcto ptic̃aris · nisi assumendo ptic̃arẽ · ⁊ inde est qꝺ aliquis hñs rectã fidẽ in vł i deffiť ī motu appetitiuo ẽca ptic̃are corrupta ptic̃ulari eiº existimacõe ꝑ hẽitũ vł ꝑ passionẽ sic̃ ille q̃ fornicať eligendo fornicacõez vt bonũ sibi vt nũc habz corruptã extimacõz in ptic̃ari · cũ tñ retineat vł em existimacõm vãm ꝺm fidez · scz qꝺ fornicacõ sit mortale pcẽm · ⁊ sil̃r aliquis retinẽdo ī vł i verã existimacõm fidei scz qꝺ ẽ remissio pcõꝝ ī ecc̃lia ꝑt tñ pati motũ desꝑacõis · qꝺ scz sibi ī tali statu exñti nõ sit ſpandũ de venia · corrupta existimacõne eius ẽca ptic̃are · et ꝑ hũc moꝺ ẽẽt desꝑacõ sine infidelitate · sic̃ ⁊ alia pcã mortalia Ad · j · g̃ ꝺ · qꝺ effectus tolliť non solũ sublata causa ꝓma · sz eciã sublata cã scꝺa · vñ motº spei auferri ꝑt nõ solũ ſblata vł i existimacõe fidei q̃ est sic̃ causa ꝓma ẽtitudis spei · sz eciã ſblata extimacõe ptic̃ari · q̃ est sic̃ cã scꝺa Ad · ij · ꝺ · qꝺ si quis ī vł i existimaret mĩam dei nõ eẽ infinitã eẽt infidelis · h̃ aũt nõ existimat desꝑans · sz qꝺ sibi ī statu illo ꝓt aliquã ptic̃arẽ dispõnez nõ sit de diuina mĩa spans · Et sil̃r ꝺ · est ad · nj · qꝺ nonaciani in

ffi

vñ negãt remissionem pcõꝝ fieri in eccl'ia

Ad·nj·sic pcedit·vt qꝫ desꝑacõ nõ sit maximũ pcõꝝ·pt enĩ ee desꝑacõ absq; infidelitate·sic dictũ est·ꝫ infidelitas ẽ maximũ pcõꝝ· quia subruit fũdamẽtũ spũal' edificij·g desꝑacõ nõ est maximũ pcõꝝ

Ꝏ·maiori bono maius malũ opponit·vt pz p ꝑbm i·vnj·eth·ꝫ caritas est maior spe·vt ꝺ·j·ad coꝝ·xnj·g odiũ ẽ maiꝰ pcm qꝫ desꝑacõ

Ꝏ·i pcto desꝑacõis est solũ inordinata aũsio a deo·ꝫ i alijs pctis ẽ nõ solũ aũsio inordiata a deo·ꝫ etiã inordiata ꝟsio·g pcm desꝑacõnis nõ est gũiꝰ ꝫ minꝰ alijs

Ꝫ ꝺ·pcm i sanabl'e vl' ee gũissimũ·bm id·ie·xxx·insanabil' fract'a tua pessima plaga tua·ꝫ pcm desꝑacõnis est insanabile·bm id·ie·xv·plaga mea renuit desꝑabil' curari·g desꝑacõ est gũissimũ pcm

Rñ·dõ·qꝫ pct'a q̃ opponũt vtutibꝰ theologicis sũt bm suũ genꝰ gũiosa pctis alijs·cũ enĩ vtutes theologice hãant deũ ꝑ obo·pct'a eis oppõita imporẽt directe ⁊ pncipal'r aũsionẽ a deo·in q̃libꝫ autẽ pcto mortali pncipal' rõ mali ⁊ gũitas ẽ ex hoc qꝫ aũtit se a deo·si enĩ posset ee ꝟsio ad bonũ ꝛmutabile sine aũsione a deo gũis eet in ordinata nõ eet pcm mortale·⁊ ideo idꝫ ꝑmo ⁊ p se ht aũsiõz a deo est gũissimũ pcm int pct'a mortalia·vtutibus aũt theologicis opponũt infidelitas·desꝑacõ·⁊ odiũ dei int q̃ odiũ ⁊ infidelitas si desꝑacõi openꝰ inueniẽt bm se quiõ·i·bm rõez ꝑpe spei gũiosa· infidelitas enĩ ꝓuẽit ex h qꝫ hõ ipam dei veritatez nõ credit·odiũ vero dei ꝓueit ex h qꝫ volũtas homis ipi diuie bonitati ꝛiat·desꝑacõ aũt ex hꝰ qꝫ homo nõ spat se bonitatẽ dei pticipare·ex q̃ pz qꝫ infidelitas ⁊ odiũ dei sũt ꝺ deũ·bm qꝫ i se est·desꝑacõ aũt bm qꝫ eiꝰ bonũ pticipat a nob·vñ maiꝰ pcm ẽ bm se loq̃do nõ credẽ dei veritatẽ vel odire deũ q̃ nõ spare ꝟsequ gl'am ab ipo·ꝫ si opet desꝑacõ ad alia duo pcta ex pte nr̃a·sic desꝑacõ ẽ periculosioz q̃a p spem reuocam̃ a mal' et introducim̃ ad bona ꝓsequẽda·et ideo sblata spe in refrenate homies labunt i vicia ⁊ a bois laboribꝰ retrahũt vnde sup idꝰ pũ·xxmj·si desꝑauis lapsus i die angustie minuet fortitudo tua·dic glo·nichil ẽ execrabiliꝰ desꝑacõe·q̃ qui ht ⁊ i gl'alibꝰ huiꝰ vite laboribꝰ·⁊ qꝫ peiꝰ est i fidei ctitudie ꝟstanciã pdit et psꝰ dic i li' de sũmo bono ꝓpe flagiciũ aliq̃ moꝛs aie est·ꝫ desꝑare ẽ descendẽ i infernũ·et per hoc patet responsio ad obiecta

Ad·mj·sic pcedꝰ·vidꝰ qꝫ desꝑacõ ex accidia nõ oriat·id enĩ nõ ꝓcedit ex diuꝛsis causis·desꝑacõ aũt fuci sci ꝓcedit ex luxuria·vt dic ggꝰ· xxxj·moral'·nõ g ꝓcedit ex accidia

Ꝏ·sic spei oppõit desꝑacõ·ita gaudio spũali opponit accidia ꝫ gaudiũ spũale ꝓcedit ex spe·bm id·ro·xij·spe gaudẽtes·g accidia ꝓcedit ex desꝑacõe ⁊ nõ ecõuerso

Ꝏ·ꝛrioꝝ ꝛrie sũt cause·ꝫ spes cui opponit desꝑacõ·vl' ꝓcedẽ ex dina ꝟsidacõe dinoꝝ bñficiõꝝ·et maxie ex ꝟsidacõne incarnacõnis·dic enĩ augꝰ· xnj·de tnit·nichil tã neem fuit ad erigendũ spem nr̃am q̃ vt demr̃aret nob·q̃ntũ nos deus diligẽt quid vero huius rei iusto iudicõ manifestiꝰ q̃ qꝫ dei filiꝰ nate nr̃e dignatus ẽ inire ꝟsortiũ·g desꝑacõ magis ꝓcedit ex negl'ia huius ꝟsidacõis·q̃ ex accidia

Sed ꝛ est qꝺ·xxxj·moꝝ·ggꝰ·desꝑacõm enũat int ea q̃ ꝓcedit ex accidia

Rñ dõ·qꝫ sic supdm̃ ẽ obm spei est bonũ arduũ possibile vl' p se·vl' p aliũ·dupl'r pt g i aliq̃ spes defficẽ de btitudine obtinenda·vnꝺ quia nõ reputat eã vt bonũ arduũ·aliꝺ q̃a nõ reputat eã vt possibilem adipisci·vl' p se vl' paliũ·ad h aũt qꝫ bona spũalia nõ sapiũt nobꝭ·q·bona·vl' nõ videant nobis magna bona ꝓcipue p que pducim̃·p hꝰ qꝫ affectus nr̃ est instans amori delectacõnũ corpaliũ·int q̃s ꝓcipue sũt delectacões venee·nã ex affectu hay delectacõnũ ctigit qꝫ homo fastidit bona spũalia ⁊ nõ spat ea·q·queꝺ bona ardua ⁊ bm h desꝑaꝰ causat ex luxuria·ad h aũt qꝫ aliq̃ꝺ bonũ arduũ nõ extimz vt possibile sibi adipisci·p se vel p aliũ pducẽ ex nimia delectõe q̃ qñ i affectu hois dñat· vl' ei qꝫ nũq̃ possit aliq̃ꝺ bonũ reuelari·et q̃a accidia est ẽstricia queꝺ deiectiua sps·ideo p hũc moꝺ desꝑacõ ex accidia gnat·h aũt est ꝓpm obm spei·scz qꝫ sit possibile·nã bonũ et arduũ eciã ad alias passiones ptinẽt·vnꝺ spãliꝰ oriẽ ex accidia·pt tñ oriri ex luxuria rõne iã dcta·vñ pz rñsio ad ꝑmũ

Ad·ij·dõ·qꝫ sic phs dic in·ij·retho·sicut spes fcit delectacõz·ita eciã hoies i delectacõibꝰ exñtes efficiũtur maioris spei·et p hũc eciã moꝺ·homies i tristicijs exñtes facilꝰ i desꝑacõz incidũt·bm idꝰ·ij·ad coꝝ·ij·ne maiori tristicia absorbeat·q eiusmodi est·ꝫ tñ qua spei obm ẽ bonũ in qꝺ nat'al'r tẽdit appetitꝰ·nõ aũt discedit ab eo nat'al'r·ꝫ solũ ꝓpt' q̃ꝺ impedimentũ supueniẽs·ideo directiꝰ quiꝺ ex spe oriẽ gaudiũ·desꝑacõ aũt ecõuerso ex tristicia

Ad·nj·dõ·qꝫ ipa negl'ia ꝟsidandi dina beneficia ex accidia ꝓueit·hõ enĩ affectꝰ q̃a passione ꝑꝑue illa cogitat q̃ ad illã ptinẽt passiõz· vñ homo i tristicijs ꝛstitutꝰ nõ de facili aliq̃ magꝝ ⁊ iocũda cogitat·ꝫ solũ tristicia nisi p magnũ conatũ se auertat a tristibus

Deinde considerandum est de presumpcõne· Et circa hoc querũtur quatuor

Primo quiꝺ sit obiectum presumpcõnis cui innititur

Secũdo vtrũ sit pcm

Tercõ cui opponat

Qrto ex q̃ vicio oriat

Ad·j·sic ꝓceꝺ·vidꝰ qꝫ ꝑsũpcõ q̃ est pcm i sp̃m scm nõ initat deo·ꝫ ꝓpe vtuti·q̃to minor est vtus tãto magis peccat q̃ ei nimis innitit·ꝫ minor est vtꝰ humã q̃ diuina·g gũiꝰ peccat qui ꝑsumit de vtute humã·q̃ q̃ ꝑsumit de vtute diuina ꝫ pcm i sp̃m scm·qꝺ est gũissimũ·g ꝑsũpcõ que ponit spes pcti in sp̃m scm inheret vtuti hũane magis q̃ diuie

Ꝏ·ex pcto i sp̃m scm alia pcta oriũtur·pcm enĩ in spiritũ scm dicitur malicia ex q̃ quis peccat·ꝫ magis videtur pcta alia oriri ex ꝑsũpcõne q̃ hõ ꝑsumit de seipo q̃ ex ꝑsũpcõne q̃ homo ꝑsumit de deo q̃a amor sui est pncipiũ peccãdi vt pz p augꝰ·xmj·de ciuit·dei·g vl' qꝫ ꝑsũpcio q̃ est pcm in sp̃m scm maxie innitatur virtuti

hũane. Ad. pcm pueit ex auſione inordiata ad
bonũ ꝺmutabile. ſz ꝑſũpcõ eſt qꝺã pcm. g̃ magꝝ
ꝺtingit ex auſione ad vtutẽ hũanã q̃ eſt bonũ cõ;
mutabile qꝫ ex auſione ad vtutẽ dinã que ẽ bonũ
incõmutabile. Sz ꝺ eſt. ſic ex deſpacõne aliquis
ꝺtẽpnit diuinaz miam cui ſpes innitit. ita ex ꝑſũ;
pcõne cõtẽpnit dinã iuſticiã q̃ pcꝺres puuit. ſz ſic
mia eſt i deo ita ecia & iuſticia eſt ĩ ipo. g̃ ſic deſ
paco eſt p auſionẽ a deo. ita ꝑſũpcõ eſt p inordia;
tam auſionẽ ad ipm. Rñ. dꝺ. qꝺ ꝑſũpcõ. vi im;
portare q̃mdã inmoderanciã ſpei. ſpei aũt obm eſt
bonũ arduũ poſſibile. poſſibile autẽ ẽ aliquid homi
dupl'r. vnoꝺ p ꝓpam vtutẽ. alioꝺ nõ niſi p vtutem
dinã. ẽca vtrãqz aũt ſpem p inmoderãciã pt ee ꝑ;
ſũpcõ. nã ẽca ſpem p quã aliqs de ꝓpa vtute cõfi;
dit attẽdit ꝑſũpcõ ex h̃. qꝺ aliquis tẽdit ĩ aliqꝺ bo;
nũ vt ſibi poſſibl'e qꝺ ſuã facultatẽ excedit. bm qꝺ dr
iudith. ꝑſũmẽtes de ſe humilias. & tal' ꝑſũpcõ oppo;
nit vtuti magnanitatis q̃ mediũ tenet in huiꝺi
ſpe. ẽca ſpem aũt q̃ aliqs inhẽt dine potẽcie pt p in;
moderãciã ee ꝑſũpcõ in h̃ qꝺ aliqs tẽdit ĩ aliqꝺ bo;
nũ vt poſſibile p vtutẽ & miam dinã qꝺ poſſibile
nõ ẽ. ſic cũ aliquis ſpat ſe veniã obtinẽ ſine pnia
vl' gl'am ſine mitis. h̃ aũt ꝑſũp' eſt ꝓpe ſpes pcti
in ſp̃m ſcm quia ſcz p huiꝺi ꝑſũpcõz tollit vl' cõ
tẽpnit aꝺiutoriũ ſp̃s ſci p qꝺ homo reuocat a pcto
Ad. j. g̃ dꝺ. qꝺ ſic ſuꝑꝺcm eſt. pcm qꝺ ẽ ꝺ deũ
bm ſuũ gn̄r eſt g̃uiꝺ cetis pctis. vñ ꝑſũpcõ qua aꝺs
inordinate innitit deo. g̃uiꝺ pcm eſt q̃ ꝑſũpcõ q̃
quis innitit ꝓpe vtuti. qꝺ enĩ aliqs innitat diuine
vtuti ad oñdũ id qꝺ deo nõ ꝺuenit. h̃ eſt diminuẽ
dinã vtutẽ. pz aũt qꝺ g̃uiꝺ peccat q̃ diminuit dinã
vtutẽ q̃z qui ꝓpam vtutẽ ſupextollit. Ad. ij. dꝺ
qꝺ ipa ꝑſũpcõ qua aꝺs inordiate ꝑſumit ꝺ deo amo;
rẽ ſui includit. quo aꝺs ꝓpm bonũ inordinate deſi
derat. qꝺ enĩ mltũ deſiꝺam' extimam' nob ꝺ faci;
li p alios poſſe ꝓuenire ecia ſi nõ poſſint. Ad. nj
dꝺ. qꝺ ꝑſũpcõ de dina mia hẽ & auſionem ad bonũ
ꝺmutabile in q̃tũ ꝓcedit ex deſiderio inordinato
ꝓpi boni & auſionẽ a bono inconmutabili inq̃ntũ
attꝺibuus diuine vtuti qꝺ ei nõ ꝺuenit. p h̃ enĩ auer;
titur homo a veritate diuina

Ad. ij. ſic ꝓceꝺ. videt qꝺ ꝑſũpcõ nõ ſit pcm.
nll'm enĩ pcm eſt raco qꝺ homo exaudiat
a deo. ſed per preſumpcionem aliqui exaudiũtur
a deo. ꝺ enĩ iudith. ix. exaudi me mihiam deprcã;
tem & de tua mia ꝑſumẽtẽ. g̃ ꝑſũpcõ de diuina mia
nõ eſt pcm. Sꝺ. ꝑſũpcõ inportat ſupexceſſũ ſpei
ſz in ſpe q̃ habet de deo nõ pt ee ſupexceſſus cũ eius
potẽcia & mia ſint infinita. g̃ vl' qꝺ ꝑſũpcõ nõ ſit
pcm Sꝺ. id qꝺ eſt pcm nõ excuſat a pcto. ſz pre;
ſũpcõ excuſat a pcto. dic enĩ magr. xxij. d. bi li.
ſniaz. qꝺ adam min' peccauit qa ſub ſpe venie pec;
cauit qꝺ vl' ad ꝑſũpcõm ptinẽ. g̃ ꝑſũpcõ nõ ẽ pcm
Sed ꝺ eſt qꝺ ponit ſpes pcti i ſp̃m ſcm. Rñ.
dꝺ. qꝺ ſic ſuꝑꝺictũ ẽ. ẽca deſpacõz omis mor' appe;
titiu' q̃ ꝺformit ſe hẽ ad intellectũ fl'm bm ſe ma;
lus eſt et pcm. ꝑſũpcõ aũt eſt motus qꝺã appeti;
tiuus. quia inportat q̃mdã ſpem inordinatã. habz
aũt ſe ꝺformit intellectui fl'o. ſic & deſpa'. ſic enĩ
fl'm eſt qꝺ deus penitẽtibꝫ nõ indulgeat. vl' qꝺ pec
cantes ad pniam nõ ꝺũtat. ita fl'm ẽ qꝺ ĩ pcto ꝑſe;
uerantibꝫ veniã cõcedat & a bono ceſſantibus ope
gl'am largiat cui exiſtimacõni ꝺformit ſe hẽ ꝑſũ
pcõnis motus. et ideo ꝑſũpcõ eſt pcm min' tñ q̃z
deſpacõ qm̃ magis ꝓpm eſt deo miberi & pcẽ. q̃z pu
nire ꝓpt eius infinitã bonitatem. iſtud enĩ bm ſe
deo conuenit. h̃ aũt bm nr̃a pcta Ad. j. g̃ dꝺ. qꝺ
ꝑſumẽ ponit aliqñ ꝑ ſpare. quia ipa ſpes rcta que
habet de deo ꝑſũpcõ vi ſi menſuret bm ꝺcõz hũa;
nam. nõ aũt eſt ꝑſũpcõ ſi attẽdat immẽſitas dine
bonitatis Ad. ij. dꝺ. qꝺ ꝑſũpcõ nõ inportat ſup
exceſſũ ſpei ex h̃ qꝺ aliquis nimis ſpat de deo. ſz ex h̃
qꝺ ſpat de deo aliquid qꝺ deo nõ ꝺuenit. qꝺ ecia ẽ min'
ſpare de deo. quia h̃ eſt eius vtutẽ quodãmõ dimi;
nuẽ vt dictũ eſt. Ad. nj. dꝺ. qꝺ peccare cũ ꝓpoſito
ꝑſeuerandi in pcto ſb ſpe venie ad ꝑſũpcõz ptinz & h̃
nõ diminuit ſz augz pcm. peccare aũt ſb ſpe venie
qñqz ꝓcipiẽde cũ ꝓpoſito abſtinẽꝺi a pcto et penitẽ
ꝺi de pcto. h̃ nõ eſt ꝑſũpcõis. ſz h̃ pcm diminuit.
qa p hoc vl' hre volũtatẽ min' firmatã ad pcm

Ad. nj. ſic ꝓceꝺ. vl' qꝺ ꝑſũpcõ magis opponit
timori q̃z ſpei. inordinacõ enĩ timoris oppo;
nit recto timori. ſz ꝑſũpcõ vi ad inordinacõz timo;
ris ptinẽ. ꝺ enĩ ſapie. xvj. qꝺ timor eſt ꝑſũpcõis
aꝺiutoriũ. & infra. xvij. ca. ſp ꝑſumit ſeua tur;
bataqz conſcia. g̃ ꝑſũpcõ opponit timori magis q̃z
ſpei. Rñ. dꝺ. ꝺria ſũt q̃ maxie diſtãt. ſz ꝑſũpcõ maꝝ
diſtat a timore q̃z a ſpe. quia ꝑſũpcõ inportat mo
tũ ad rem ſic & ſpes. timor aũt motũ a re. g̃ ꝑſũp
cio magis ꝺriat timori q̃z ſpei. Sꝺ. ꝑſũpcõ total'r
excludit timorẽ. nõ aũt total'r excludit ſpẽ ſz ſolũ
ẽtitudinez ſpei. cũ g̃ oppõita ſint q̃ ſe interimũt.
vl' qꝺ ꝑſũp' magis oppõat timori q̃z ſpei. Sz ꝺ eſt
qꝺ duo inuicẽ oppoſita vicia ꝺriant vni vtuti. ſic
timiditas & audacia fortitudini. ſz pcm ꝑſũpcõis
ꝺriat pcto deſpacõis. qꝺ directe opponit ſpei. g̃ viꝺ
qꝺ ecia ꝑſũpcõ direccius ſpei opponat. Rñ. dꝺ.
qꝺ ſicut aug' dic in. mj. ꝺ iulianũ oĩa vtutibus
nõ ſolũ ſũt vicia manifeſta diſcrecõne ꝺria. ſic
ꝓuidẽcie temitas vñ & vicina quodãmõ nec veri
tate. ſz quadã ſpẽ fallante ſil'ia ſic prudẽcie aſtuci;
a. & h̃ ecia phs dic in. nj. eth. qꝺ vtus maiorẽ ꝺue;
niencia vl' hre cũ vno oppoſitoꝝ vicoꝝ q̃z cũ alio.
ſic tẽpancia cũ inſbibilitate et fortitudo cũ auda;
cia. ꝑſũpcõ g̃ manifeſtã oppõnem vl' hre ad timo;
rem ꝓcipue bulẽ q̃ reſpicit penã ex dei iuſticia ꝓ;
uenietem cui' ꝑſũpcõ remiſſiõez ſpat. ſz bm fl'am
ſil'itudinẽ magis ꝺriat ſpei quia inportat q̃mdaz
inordinatã ſpem de deo. & quia direccius ꝺ qua op;
ponunt q̃ ſũt vni' gnis q̃z que ſũt g̃nm diuſoꝝ.
nã ꝺria ſũt ineoꝺ gne. ideo direcci' ꝑſũpcõ oppõit
ſpei q̃z timori vtrũqz enĩ reſpicit idẽ obm cui inni;
titur. ſz ſpes ordinate. ꝑſũpcõ inordinate. Ad. j.
g̃ dꝺ. qꝺ ſic ſpes abuſiue ꝺ de malo. ꝓpe aũt de bo;
no. ita ecia ꝑſũpcõ & bm hũc modũ inordinacõ ti
moris ꝑſũpcõ ꝺ. Ad. ij. dꝺ. qꝺ ꝺria ſũt q̃ maxie
diſtant ĩ eodẽ gne. ꝑſũpcõ autem & ſpes inportant

motū eiusō gnis · q̄ pt̄ ee vl̄ ordinat⁹ ul̄ inordiat⁹ et ideo p̄sūpcō directus ōriat̄ spei q̄z timori · nam spei ōriat̄ rone ꝑe drñcie · sic inordinatū ordiato timori aūt ōriat̄ rone drñe sui gnis scz mot⁹ spei

Ad · nj · dō · q̄ p̄sūpcō ōriat̄ timori ōrietate gnis vtuti aūt spei ōrietate drñe · ideo p̄sūpcō totaliter excludit timorē ⁊ bm gen⁹ · spem aūt nō excludit nisi rone drñe excludēdo eius ordinacōm

Ad · mj · sic ꝓcedō · vl̄ q̄ p̄sūpcō nō causetur ex inani gl̄ia · p̄sūpcō aūt maxīe vis̄ inmitti dine mie · mia aūt respic̄ mibiam q̄ opponit̄ gl̄ie g̃ p̄sūpcō nō orit̄ ex inani gl̄a

Tō · p̄sūpcō opponit̄ despacōni · sz despacō orit̄ ex tristicia vt dictū est · cū g̃ oppositoꝝ oppoite sint cause · vl̄ q̄ oriat̄ ex delectacōne · ⁊ ita vl̄ q̄ oriat̄ ex vicijs carnalibus quoꝝ delectacōnes sūt vehemencōres

Tō · vicīū p̄sūpcōis ostitit in h̄ q̄ aliq̄s tendit ī aliq̄d bonū q̄d nō est possibile · q · possibl̄e · sz q̄ aq̄uis existimet possibile q̄d ē impossibl̄e ꝓuenit ex ignorācia g̃ presumpcio magis prouenit ex ignorancia q̄z ex inani gl̄ia

Sed ō est q̄ ḡg⁹ dic̄ · xxxj · moꝝ · q̄ p̄sūpcō nouitatū est filia inanis gl̄ie

Rñ · dō · q̄ sic̄ supdc̄m est · duplex est p̄sūpcō · vna quidō q̄ innitit̄ ꝑe vtuti · actēptans scz si aq̄uid vt sibi possibile q̄ ꝑam vtutē excedit · ⁊ tal̄ p̄sūpcō manifeste ex inani gl̄a ꝓcedit · ex h̄ enī q̄ aq̄uis ml̄tū desiderat gl̄am sequi q̄ actendet ad gl̄am q̄mō sup vires suas ⁊ huīoi ꝓcipue sūt noua q̄ maiorem admiracōm hñt · ⁊ ideo signant · ḡg⁹ p̄sūpcōꝝ nouitat̄ posuit filiā inanis gl̄ie · alia vero ē p̄sūpcō q̄ innitit̄ inordiate dine mie vl̄ potēcie p quā sperat se obtinē gl̄am sine mitis vl̄ veniā sine penitēcia · ⁊ tal̄ p̄sūpcō vl̄ oriri directe ex supbia · ac si ipe tantū se extimz · quia eciā eū peccantē deꝰ nō puniat vl̄ a gl̄ia excludat · ⁊ p h̄ pz rñsio ad oba

Oēunde considerandum est de preceptis pertinentibus ad spem et timorē · Et circa hoc queruntur duo Primo de preceptis pertinentibꝫ ad spem Secdo de preceptis pertinentibus ad timorem

Ad · j · sic ꝓcedō · vl̄ q̄ nl̄l̄m p̄ceptū sit dandū ptinens ad vtutē spei · qđ enī pt̄ suffic̄ fieri p vnū nō ōz q̄ ad aliq̄d aliud inducat̄ · sz ad spandō bonū sufficiēt homo inducit̄ ex ipa nat̄ali inclinacōne · g̃ nō ōz q̄ ad h̄ inducat̄ homo p legis p̄ceptū

Tō · cū p̄cepta dent̄ de actibꝫ vtutū · principalia p̄cepta eciā debēt dari de actibꝫ p̄ncipaliū virtutū · sz inē oēs vtutes p̄ncipaliores sūt tres vtutes theologice scz spes · fides ⁊ caritas · cū g̃ p̄ncipalia legis p̄cepta sint p̄cepta decalogi · ad q̄ oīa alia reducunt̄ vt supl̄hitū est · vl̄ q̄ si de spe daret̄ aq̄d p̄ceptū q̄ debēt inē p̄cepta decalogi otineri · nō aūt ibi otinet̄ · g̃ vl̄ q̄ nl̄l̄m p̄ceptū in lege debeat dari de actu spei

Tō · eiusd rōnis est recipe actū vtutis et phibē actū vicij oppositi · sz nō inuenit̄ aq̄d p̄ceptū datū p q̄d phibeat̄ despa q̄ ē opposita spei · g̃ vl̄ q̄ nec de spe ꝓueniat aliq̄d p̄ceptū dari

Sed ō est q̄ aug⁹ dic̄ sup ꝛo · io · hoc est p̄ceptū meū vt diligatis inuicē de fide nob q̄z ml̄ta mandata sūt q̄z ml̄ta de spe · g̃ de spe ꝓueniat aliqua p̄cepta dari

Rñ · dō · q̄ p̄ceptoꝝ q̄ in sacra scr̄a inuenūt̄ quedā sūt de sba legis · quedā vero sūt pambl̄a ad legē · pambula q̄dā sūt ad legē illa q̄bꝫ nō exñtibꝫ lex locū hr̄e nō pt̄ · huīoi autē sūt p̄cepta de actu fidei · ⁊ de actu spei · quia p actū fidei mens homis inclinat̄ vt recognoscat actorē legis talē cui se sb̄ dere debeat p spem vero p̄mij homo inducit̄ ad obseruanciā p̄ceptoꝝ · p̄cepta vero de sba legis sūt q̄ homī iam sb̄o ⁊ ad obediendō pato imponūt̄ ptinē cia ad rectitudinē vite · et ideo huīoi p̄cepta stati in ipa legislacōne ꝓponūt̄ p mod⁹ p̄ceptoꝝ · spei vo et fidei p̄cepta nō erāt ꝓponenda p modū p̄ceptoꝝ · q̄a nisi hō iam credēt et sparet frustra ei lex ꝓponeret̄ sz sic̄ p̄ceptū fidei ꝓponendō fuit p mod⁹ denūciacōnis ⁊ ꝛmemoracōis · vt supdc̄tm est · ita eciā p̄ceptū spei in p̄ma legislacōne ꝓponendō fuit per modū p̄missiōis · q̄ enī obediētibꝫ p̄mia p̄mittit ex h̄ ipo incitat ad spem · vñ omīa p̄missa q̄ī lege ptinent̄ sūt spei excitatiua · sz quia lege iā posita ptinet ad sapiētes uros · vt nō solū inducāt homines ad obseruāciā p̄ceptoꝝ · sz eciā ml̄to magis ad ꝛbuandō legis fūdamentū · ideo post p̄mā legislacōm ī sac̄ scr̄a ml̄tipl̄r inducunt̄ hoīes ad sperandō · eciā p modū amonicōis vl̄ p̄cepti · ⁊ nō solū p modū p̄missionis sic̄ ī lege · sic̄ pz ī ps⁰ · spare in eo oēs ogḡacōnes ꝑt̄ · ⁊ ī ml̄tis alijs scr̄pture locis

Ad · j · g̃ dō · q̄ nat̄ suffic̄ inclīat ad spandū bonū nat̄e hūane ꝓportionatū · sz ad spandū supnaturale bonū optuit hoīem induci aucte legis diuine · ptim quidō p̄missis · ptim autē amonicōibꝫ ul̄ p̄ceptis · et tñ ad ea eciā que nat̄al̄r inclinant · sic̄ sūt act⁹ vtutū moraliū nec̄m fuit p̄cepta legis diuīe dari ꝓpt̄ maiorē firmitatē · et p̄cipue q̄a nat̄alis racō hoīs obtenebrata erat p cōcupīas peccati

Ad · ij · dō · q̄ p̄cepta legis decalogi ptinent ad p̄mā legislacōz · ⁊ ideo inē p̄cepta decalogi nō fuit dandō p̄ceptū aliq̄d de spe · sz sufficēt p aliq̄s p̄missiōes positas inducē ad spem vt pz in p̄mo · ⁊ q̄rto p̄cepto

Ad · nj · dō · q̄ ī ill̄ ad q̄z obseruanciā homo tenet̄ ex rone debiti suffic̄ p̄ceptū affirmatiuū dari de eo q̄ faciendū est ī quibꝫ phic̄ones eoꝝ q̄ sūt vitanda intelligunt̄ · sic̄ dat̄ p̄ceptū de honoracōpentū · nō aūt phibet̄ q̄ pentes dehonorent̄ nisi p h̄ q̄ dehonorantibꝫ pena adhibet̄ in lege · et q̄a debitū est ad hūanā salutē vt speret hō de deo · fuit ad h̄ homo inducendus aq̄uo p̄dctoꝝ modoꝝ · q · affirmare ī quo intelligētur phibic̄ opposīti

Ad · ij · sic ꝓcedī · vl̄ q̄ de timore nō fuit dandō aliq̄d p̄ceptū ī lege · timor enī dei est de hys q̄ sūt pambula ad legē cū sit inicīū sapie · sz ea q̄ sūt pambula ad legem nō cadūt sb̄ p̄ceptis legis · g̃ de timore nō est dandō aliq̄d p̄ceptū legis

Tō · posita causa ponit̄ effectus · sz amor ē causa timoris · oīs enī timor ex aq̄uo amore ꝓdit vt aug⁹ · dic̄ ī li⁰ lxxxnj · q · g̃ posito p̄cepto de amore supfluū fuisb ponē timorē

Tō · timori aq̄uo mō opponit̄ p̄sūp⁹ sz nl̄la phibic̄ inuenit̄ ī lege de p̄sūpcōe data · g̃ vis̄ q̄ nec de timore aliq̄d p̄ceptū dari debuit

Sz

5 est qđ d' deuť · x° · ⁊ nūc isrł · quid dns deus tuus petit a te nisi vt timeas dnm deū tuū · sz id a nob reqrit qp nob pcepit obbuanđ · g sub pcepto cadit qp aliqs timeat deū ¶ Rn dđ · qp duplex est timor scz buł ⁊ filiał · sic aūt aquis inducit ad obbuāciā pceptoz legis p spem pmioz · ita eciā inducit ad legis obbuanciā p timorē penaz q est timor seruilis · ⁊ sic pz bm pdicta i ipa legislacone nō fuit pceptū dandū de actu spei · sz ad h fūnt homies inducēdi · p pmissa ita nec de timore q respic penaz fuit pceptū danđ p pcepti modū · sz ad h fūnt hoies inducēdi p ominacōz penaz · qđ fuit fcm · ⁊ i ipis pceptis decalogi · ⁊ postmođ oseqntur i bariis legis pceptis · sz sic sapietes ꝓpbe onr intendētes homies stabilire in obedia legis documēta ēdiderūt de spe p modū amonicōis vł pcepti · ita eciā ⁊ de timore sz timor filiał qui reuencia exhibz deo est · q · qđdaz gen⁹ ad dilecc̄m dei ⁊ pncipiū qđđā oim eoz q in dei obbuanē reuerēcia · et ideo de timore filiali dā; tur pcepta i lege · sic et de dilecc̄one · qa verūqz est pambulū ad exc̄iores actus q pcipiūtur in lege ad quos ptinţ pcepta decalogi · ⁊ ideo i aucť ate legis inducta reqrit ab hoie timor ⁊ vt ambulet in via dei colendo ipm⁹ ⁊ vt diligat ipm ¶ Ad · j · g dđ · qp timor filiał est quidđā pambł m ad legē · nō sic ex tnsecū aliqđ · sz sic pncipiū legis · sic eciā dilecc̄ō · et ideo de vtroqz danť pcepta · q sūt q̄si qđam pncipia cōia tocius legis ¶ Ad · ij · dđ · qp ex amore sequit timor filiał · sic eciā et alia bona opa q ex caritate fiūt · ⁊ ideo sic post pceptū caritatis danť pcepta đ aliis actib⁹ vtutū · ita eciā simł dantur pcepta de timore ⁊ amore caritatis · sic eciā i sciēciis demſra; tiuis nō suffit ponē pncipia pma nisi eciā ponanť oc̄oes q ex hys secunť vł pxime vł remote ¶ Ad nj · dđ · qp inducc̄ō ad timorē suffit ad excludendu; pūpc̄om · sic eciā inducc̄ō ad spem suffit ad exclu; dendū despac̄om vt dictū est

QOnseqnť osidandū est de caritate · Et pmo de ipa caritate ¶ Scđo de dono sa; piēcie ei corrñdēte Circa pmū osidez rāda sūt · v · ¶ Primo de ipa caritate Scđo de obiecto caritatis Tercō de actib⁹ eius Qrto de vicijs oppositis Qnto de pceptis ad h ptinentib⁹ Circa · j · est duplex osidac̄ō Prima quid de ipa caritate bm se Scđa de caritate p com; pac̄onez ad sbm Circa pmū q̄runť octo Prio vtz caritas sit amicicia Scđo vtz sit aliqđ crea; tū in aīa Tercō vtz sit vtus Quarto vtz sit vtus spālis Qnto vtz sit vna vtus Sexto vtz sit maxima vtutū Septimo vtz sine ea possit ee aliq̄ vera vtus Octauo vtz sit forma vtutum

Ad · j · sic pceđ · vł qp caritas nō sit amicicia · nichil enī ē ita ꝓpm amicicie sic cōuiuť cū amico vt phs dic in · vnj · eth · sz caritas est homis ad deū ⁊ ad angelos q̄z nō est cū hoib⁹ osuac̄ō · vt đ danieł · ij · g caritas nō est amicicia ¶ Đ · ami; cicia nō est sine amac̄oe vt đ i · vnj · eth · sz caritas habeť eciā ad inimicos · bm id matth · v · diligite i; imicos vros · g caritas nō est amicicia ¶ Đ · ami; cicie tres sūt spēs bm phm i · vnj · eth · scz amicicia delectabił · vtił ⁊ honesti · sz caritas nō est amicicia utił aut delectabił · dic enī ieo⁹ · i epła ad paulinū q̄ ponit in pnc⁹ biblie · illa ē vera ncitudo et xpi glutino copulata quā nō vtilitas rei familiaris nō pscncia tm corpm · nō sbdola ⁊ palpās adula⁹ · sz dei timor ⁊ dinaz sēpťaz studia osiliāt · silr eciā nō est amicicia honesti · qa corrupte diligim⁹ eciaz pcores · amicicia vero honesti nō est nisi ad vtuo; sos · vt dī in · vnj · eth · g caritas nō est amicicia ¶ Sed s est qp · 10 · xv° · đ iā nō dicā vos buos · sed amicos meos sz h nō dicebať eis nisi rōe caritatis g caritas est amicia ¶ Rn dđ · qp bm phm i · vnj eth · nō quilibz amor hť rōm amicicie · sz amor q est cū benuolencia · qñ scz sic amam⁹ aliquē · vt ei bo; nū velim⁹ · si aūt rebo amatis nō bonū velim⁹ · sz ipm eoz bonū nob velim⁹ · sic dicim amare vinū aut equū aut aquid huioi nō est amor amicicie · sz cuiusdaz ocupie · rudic̄m enī est dicē qp aliquis habeat amicicia ad vinū uł ad equū · sz nec beni; uolencia suffit ad rōz amicicie · sz reqrit q̄dā mu; tua amacio · qa amicus est amico amic⁹ · tał aūt mutua benuolencia fundať sup aquā coicac̄onē cū g sit aqua coicacio hoīs ad deū bm qđ nob suā btitudinē coicat · sup hāc coicac̄oez ór aliquā ami; ciciā fundari · de qua quidā coicac̄oe · đ · j · ad cor · j · fideł deus p quē vocati estis i societatē filij ei⁹ · amor aūt sup hāc coicac̄ō fundatus est caritas · vnde manifestū est · qp caritas amicicia quedaz est hoīs ad deū ¶ Ad · j · g dđ · qp duplex est hoīs vita · vna quiđ exterior bm natam sbibilē ⁊ corpalē · ⁊ h · hāc vitā nō est nob coicacō vł osūsac̄ō cū deo ⁊ angeł · alia aūt ē vita hoīs spūalis bm mentē · et bm hāc vitā est nob osūsac̄ō ⁊ cū deo ⁊ angeł · i pscnti quiđ statu inpfcte · vñ đ phił · nj · nra osūsac̄ō in cel est · sz ista cōūsac̄ō pficiet in pria · qñ bus eius buent deo ⁊ videbūt faciē ei⁹ · vt đ apoca · vltimo et ideo h est caritas inpfecta · sed pficiet in pria ¶ Ad · ij · dđ · qp amicicia se extēdit ad aliquē du; pl r · vnō respectu suijipius et sic amicicia nūqz ē nisi ad amicū · alio⁹ se extendit ad aquē · respectu alcius pfōc · sic si aquis hť amicicia ad aquē hoiez rōne cui⁹ diligit oīs ad illū hoiem ptinētes · siue filios siue buos sū qualitcūqz ei attinētes · ⁊ tāta pt esse dilecc̄ō amici · qp ꝓpt amicū amanť hy q ad ipm ptinēt · eciā si nos offendāt uł odiāt · ⁊ h mō amicicia caritatis se extendit eciā ad inimicos q̄s diligim⁹ ex caritate i ordine ad deū ad quē pncipa; liť habeť amicicia caritatis ¶ Ad · nj · dđ qp amici; cia honesti nō habeť nisi ad vtuosū · sic ad pncipa; lem psonā · sz eius intuitu diligunť ad eū attinē; tes · ⁊ si nō sint vtuosi · ⁊ h mō caritas q̄ maxime est amicicia honesti se extēdit ad pcores q̄s ex ca; ritate diligimus ꝓpter deū

Ad · ij · sic pceđ · videť qp caritas nō sit aquid causatū in aīa · dic enī aug⁹ i · vnj · de tnit qui pximū diligit oīs esse vt ipam dilecc̄oez dili; gat deus autē dilecc̄ō est · oīs est g vt pcipue deū diligat · et in · xv° · de tnit · dic · ita dcm est · deus

caritas est·sic dictū esse·deus sps ē·g caritas nō ē
aliquid causatū in aīa·sz ē ipe deus ¶ Ad·deus est
spūaliē vita aīe· sic aīa vita corpis·bm id deu
xxx·ipe est vita tua·sz aīa viuificat corpus p se
ipm·g de viuificat aīam p seipm·viuificat aūt
eā p caritatē·bm id·i·io·nr·nos scim qm ēnsla
ti sum de morte ad vitā qm diligim frēs·g de
est ipa caritas ¶ Ad·nichil est ēatum infinite vir
tutis·sz magis omis creata est vanitas· caritas
aūt nō est vanitas·sz magis caritati repugnat·
7 est infinite vtutis·quia aīaz hois ad bonū infi
tū pducit·g caritas nō est aliquid creatū in aīa
¶ Sed ō est·qđ aus dicē ī·nr·de doctna xpiana·ca
ritatē voto motū aī ad fruendo deo ppē ipm·sz mo
tus aī est aliquid creatū ī aīa·g et caritas est aliqđ
creatū in aīa ¶ Rn dō·qp magr pscrutat hanc
qōm in·xvij·d·pmi lib sniaz·7 ponit qp caritas
nō est aliqđ ēatū in aīa·sz est ipe sps scūs sic mētē
inhitans·nec est sua intencō qp iste mot dilcōis
quo deū diligim sit ipe sps scūs·sz qp iste mot
dilecc̄ois est a spu scto nō mediāte aliquo hitu sic
a spū scto sūt alij actus vtuosi mediātibo hitibo
aliaz vtutū·puta fidei aut spei·aut alicui alū
vtutis·7 h dicebat ppē excellenciā caritatis·sed si
qs rcte osidet·h magr redūdat ī caritatis detmētū
nō enī motus caritatis ita ppedit a spū scto mo
uente hūanā mentē·qp hūana mēs sit mota tn 7
nll sit pncipiū huius motus·sic cū aliqđ corpus
moueē ab aliquo extiori mouēte·h enī est ō rōz vo
lūtarij cui opt pncipiū in ipo ee sic supdictū est
vn seqret·qp diligē nō eet volūtatis·qp implicat
ōdcōnez·cū amor de sui rōe importz qp sit act vo
lūtatis·sil'r eciā nō pt dici·qp sic moueat sps scūs
volūtatē ad actū diligēdi·sic moueē instrumētū
qp et si sit pncipiū actus·nō tn est ī ipo agere ul'
nō agē·sic enī tollereē raco voluntarij·7 excludē
tur rō meriti·cū tn supbitū est qp dilecco caritā
tis est radix merēdi·sz ōz qp sic volūtas moueat
a spu scto ad diligendo·qp eciā ipa sit effns hūc ac
tū·nll's aūt actus pfcte pducit ab aliqua potencia
actua nisi sit ei onalis p aliquā formā q sit pnci
piū accōnis·vn deus q omia mouz ad debitos fi
nes·singul' rebo indidit formas p quas inclianē
ad fines sibi pstitutos a deo·7 bm h disponit oīa
suauit·vt ō sapie·vnf·maifestū est autē qp act
caritatis excedit nalem potēcie volūtatis·nisi g
aliqua forma supadderet nalī potēcie p quā incli
nareē ad dilecc̄ois actū·bm h eet act iste inpfec
cior actibo nalibo·7 actibo aliaz vtutū·nec eet
facil 7 delectabil·qđ pz ee fm·qa nll's vtus habet
tantā inclinacōm ad suū actū sic caritas· nec ali
qua ita delectabilit opaē·vn maxie ncte ē qp ad
actū caritatis exīstat ī nob aliqua hitualis forma
supaddita potēcie nalī inclinās ipam ad carita
tis actū 7 faciēs eam ppe 7 delectabl'r opari ¶ Ad
pmū g dō·qp ipa eencia dina caritas ē sic 7 sapia
est 7 sic bonitas est·vn sic dicim boni boitate que
est deus·7 sapientes sapia q est deus·quia bonitas
qua formalit boni sum ē pticipacō queđ dine bo
nitatis·7 sapia q formalit sapientes sum est pti
cipacō queđ diuie sapie·ita eciā caritas q forma
lit diligim pximū·est queđ pticipacō dine carita
tis·h enī modus logđi osuetos est apud plonicos
quoz doctnis fuit inbutus aug qđ quidā nō ad
uertētes ex vbis ei sūpserūt occōnez errādi ¶ Ad
bm dō·qp deus est vita effectiue et aīe p caritatē·
et corpis p aīam·sz formalit caritas est vita anie
sic 7 aīa corpis·vn p h pt oludi·qp sic aīa inme
diate vnit corpi ita caritas anie ¶ Ad·nr·dō·qp
caritas opat formalit·efficacia aūt forme est bm
vtutē agētis q inducit formā·7 ideo pz qp caritas
nō est infinita sz facit effectū infinitū dū oiūgit
aīam deo iustificādo ipam·h demōstrat infinita
tem vtutis diuie que est caritatis actoz

Ad·nr·sic pceō·vt qp caritas nō sit vtus·ca
ritas enī amicicia est quedā·sed amicicia a
phis nō ponit vtus·vt ī li eth·pz·neqz enī onúa
tur int vtutes morales·neqz eciā int intellectua
les·g eciā neqz caritas est vtus ¶ Nō·vtus ē ulti
mū potētie·vt ō in li de celo 7 mundo·sz caritas
nō est ultimū·sz magis gaudiū 7 pax·g vid qp
caritas nō sit vtus·sz magis gaudiū 7 pax ¶ Nō·
omis vtus est quidā hitus accntal·sz caritas nō
est hit accntal cū sit nobilioz ipa aīa·nll'm aūt
accns est nobilius sbo·g caritas nō est vtus ¶ Sz
ō est qp aug dicit ī li de moribo eccē·caritas ē vt
q cū nra rectissima affectō est oiūgit nos deo qua
eū diligimus ¶ Rn dōm·qp humani actus bo
nitatē hnt bm qđ regłanē debita regła 7 mēsura
et ideo hūana vt q est pncipiū bonoz oīm actuū
hois osistit ī attingēdo regłam hūanoz actuū·q
quiđ est duplex·vt supdictū ē scz hūana rō et ipe
deus·vn sic vtus moral diffinit p h qp est bm rec
tam rōm·vt pz in·ij·eth·ita eciā attingē deū cō
stituit rōm vtutis·sic eciā supdictū est de fide et
spe·vn cū caritas attingit deū·qa oiūgit nos deo
ut pz p aucte aug·inductā oñs est caritatē esse
vtutē ¶ Ad·j·g dō·qp phs·in·vnf·eth·nō negat
amicicia ee vtutē·sz dicit qp est vtus·ul' cū vtute
posset enī dici qp est vtus moral ēca opacones que
sūt ad aliū sb alia tn rone q iustitia·nā iustitia
est ēca opacões q sūt ad aliū sb rone debiti legal·
amicicia aūt sb rone cuiusđ debiti amicabil 7 mo
ral·vl magis sb rone bnficij gtuiti ut pz p phz
in·vnf·eth·pt tn dici·qp est vt p se ab alijs dis
tincta·nō enī ht rōm laudabil et honesti·nisi ex
obo·bm scz qp fundat sup honestate vtutū·qđ pt
ex h qp nō qlibz amicicia ht rōm laudabil 7 hones
ti·sic pz ī amicicia delectabil et vtil·vn amicicia
vtuosa magis est aliquid oñs ad vtutē q sit vtus
nec est sil'e de caritate q nō fundat pncipal'r super
vtutē humanā·sz sup bonitatē dinā ¶ Ad·ij·dō·
qp eiusdē vtutis est diligē aliquē 7 gaudē de illo·
nā gaudiū amorē osequit·vt supbitū ē cū de pas
sionibo agētur·7 ideo magis ponit vtus amor q
gaudiū qđ est amoris effectus·vltimū aūt qđ po
nit in rone vtutis nō inportat ordinē effect sed
magr ordinē excessus cuiusđ·sic cētū libre excedūt

·xl· ¶ Ad·nj·dō·qp oñe accidens·bm suū esse ẽ inferius sba·qua sba est ens p se·accns autẽ in alio·sz bm rōem sue spēi accns quidẽ qđ causaẽ ex pncipijs sbi est indigni⁹ sbo·sic effectus causa·accns aūt qđ causaẽ ex pticipacōne ⁊cui⁹ supioris naẽ est digni⁹ sbo inq̄ntū est silitudo supueniēs naẽ·sic lux dyaphano·et hᵒ mō caritas ẽ dignior aīa inq̄tū est pticipacō quedā spūs scti

Ad·mj·sic pceđ·vī qp caritas nō sit vt⁹ spāl dic enī ieo⁹·ut breuit oīm vtutū diffinicōz oplectaẽ·vtus est caritas q̄ diligit deus et pxim⁹ ⁊ aug⁹ dic in liᵒ·de moribꝫ eccē·qp virtus est ordo amoris sz nll'a vtus spālis ponit ī difficōne vtutis coīs·g caritas nō ẽ spālis vt⁹ ¶ Iō·id qp se extēdit ad opa oīm vtutū nō pt ee spālis vtus·sed caritas se extēdit ad opa oīm vtutū·bm id·j·ad cor·xnj·caritas benigᵗ ẽ pacīes ⁊c·extēdit eciā se ad opa oīa hūana·bm id·j·ad cor·vltīo·oīa opa vīa in caritate fiāt·g caritas nō ẽ spāl vt⁹ ¶ Iō pcepta legis rndēt actibꝫ vtutū·sz aug⁹ ī liᵒ de pfeccōne hūane iustīcie·dic qp gnalis iussio ẽ diligēs ⁊ gnal phibicō nō ocupisces·g caritas ẽ gnal vtus Sed ꝫ nll'm gnale onuaẽ spāli·sz caritas cōnuaẽ spālibꝫ virtutibꝫ scz fidei et spei·bm id·j·ad cor·xnj·nūc aūt mañt fides spes·caritas ta h·g caritas est spālis vtus ¶ Ad·nj·dō·qp actus ⁊ hit⁹ specificanẽ p oba·vt ex dictis pz·pm aūt obm amoris est bonū vt supphitū est·et ideo vbi ẽ spāl rō boni ibi est rō amoris·bonū aūt dinū inq̄tū ẽ btitudis obm hz spālez rōm boni·⁊ ideo amor caritatis q̄ est caritas huius boni ẽ spāl amor·vñ ⁊ caritas ẽ spālis vtus ¶ Ad·j·g dō·qp caritas poit ī difficōne omis vturis·nō qa sit ēencialit omnis vtus·sz quia ab ea dependēt aliq'r oñs vtutes·vt infradicet·sic eciā prudēcia ponit ī difficōne vtutū moraliū·vt pz ī·ij·⁊·vj·eth·eo qp vtutes morales dependēt a prudēcia ¶ Ad·ij·dō·qp vtus vl' ars ad quā ptinet finis vltim⁹·impat vtutibus vl'artibꝫ ad quas ptinēt alij fines barij·sicut militaris impat eqstri·vt dī in·j·eth·⁊ ideo qa caritas ht p obo ultimū finē hūane vite scz btitudinē etnā·ideo extēdit se ad actus tocius humane vite p modū impij nō·q·inmediate eliciēs oñes actus vtutū ¶ Ad·nj·dō·qp pceptū de diligēdo ō esse iussio gnal·qa ad hᵒ reducunt omīa alia pcepta sic ad finē·bm id·j·ad thimo·j·finis precepti caritas est

Ad·v·sic pceđ·vī qp caritas nō sit vna vtus hit⁹ enī distīgūt bm oba·sz duo sūt oba caritatis de⁹ ⁊ pxi⁹·q̄ ī infinit abinuicē distant·g caritas nō ẽ vna vt⁹ ¶ Iō·diūse rōes obi diūsificāt hitū·eciā si obm sit realr idē·vt ex dictis pz sz mlte sūt rōnes diligēdi deū·qa ex singul' bñficijs eius preptis debitores sum⁹ dilectōis ipius·g caritas nō est vna vtus ¶ Iō·sb caritate includit amicicia ad pximū·sz phs ī·vnj·eth·ponit diuersas amicicie spēs·g caritas nō ẽ vna vtus·sz mltiplicaẽ in diūsas spēs Sz ō·sic obm fidei ẽ deus·ita et caritatis·sz fides est vna vtus ꝑ vnitatẽ dine vitatis·b·id eph·mj·vna fides·g eciā caritas ẽ vna vtus ꝑ vnitatẽ dine bonitatis ¶ Ad nñ dō·qp caritas·sic dictū ẽ est queđ amicicia homis ad deū·diūse aūt amicicia spēs accipiūtur quiđ·vnō bm diūsitatẽ finis·⁊ bm h dicunt tres spēs amicicie scz amicicia vtil'·delectabil'·et honesti·ađ bm diūsitatẽ coīcacōnū ī quibꝫ amicicie fūdāt sic alia spēs amicicie ẽ cōsangneox ⁊ alia ociuiū·aut pegnanciū·quax vna fundaẽ sup coīcacōe naẽali·alie sup coīcacōe ciuili·vl' pegnacōis·vt patz p phm ī·vnj·eth·neutro aūt istox modox caritas pt diuidi ī pl'a nā caritatis finis est vnus scz diuina bonitas est eciā ⁊ vna coīcacō btūdis etne sup quā hec amicicia fūdaẽ·vñ relinquit·qp caritas est simpl'r vna vtus nō distincta in pl'es spēs ¶ Ad·j·g dō·qp rō illa directe pcedēt·si deus ⁊ pximus ex equo eent caritatis oba·h aūt nō est vñ sz deus ẽ pncipale obm caritatis·pxim⁹ aūt ex caritate diligit ꝑ deū ¶ Ad·ij·dō·qp caritate diligit deus ꝑ seipm·vñ vna sola rō diligēdi attēdit pncipalit a caritate scz diuina bonitas q̄ est ei⁹ sba·bm id psal·ofitemi dño qm̄ bon⁹·alie aūt rōnes ad diligendū inducētes vl' debitū dilectōis faciētes sūt varie ⁊ oītes ex pma ¶ Ad·nj·dōm·qp amicicie hūane de q̄ phs loquit est diūsus finis ⁊ diūsa coīcacō·qp ī caritate locū nō habz·vt dcīm ẽ et ideo nō est similis racō

Ad·vj·sic pceđ·vī qp caritas nō sit excellentissima vtutū·alcōis enī potencie alcōis est vtus·sic ⁊ alcōis opacō·sz intellectus ẽ alcōis volūtate qa dirigit ipam·g fides q̄ est ī intellectu est excellencior caritate q̄ est ī volūtate ¶ Iō·id p qđ aliud opaẽ·vī eo ee inferius·sic mist·p quē dns ad opaẽ est inferior dño·sz fides p dilectōm opaẽ·vt habetur gal'·v·g fides est excellencior caritate ¶ Iō·id qp se ht ex addicōe ad aliud vī ee pfecti⁹, sz spes vī se hre ex addicōe ad caritatẽ·nā caritatis obm ẽ bonū·spei autē obm est bonū arduū·g spes est est excellencior caritatẽ Sed ꝫ est qp ō·j·ad cor·xnj·maior hox ẽ caritas ¶ Ad nñ·dō·qp cū bonū ī hūanis actibꝫ actēdaẽ·bm qđ regl'anẽ debita regla ncēe est qp vtus hūana que est pncipiū bonox actuū ꝛsistat ī attingēdo hūanox actuū regulā·est aūt duplex regl'a hūanox actuū vt supdictū est scz rō hūana ⁊ deus·sz deus ẽ pma regl'a a qua eciā hūana rō regulanda est·⁊ ideo vtutes theologice q̄ ꝛsistūt ī attingēdo illā regl'am pmā eo qp eax obm est deus·excellencōres sūt vtutibus moralibꝫ ul' intellectualibꝫ q̄ ꝛsistūt in attingēdo rōm hūanā ꝑ qđ ꝛz qp eciā inẽ ipas vtutes theologicas illa sit pcōr q̄ magis deū attingit sp autē id qđ est p se magis est eo qđ est p aliud·fides aūt et spes attingūt quiđ deū bm qđ ex ipo pueit nob vel cogcō veri vl' adepcō boī·sz caritas attīgit ipm deū vt ī ipo sistat·nō vt ex eo aquid nob pueīat et ideo caritas ẽ excellencōr fide ⁊ spe·⁊ p oñs oībꝫ alijs vtutibꝫ·sic eciā prudēcia q̄ attingit rōm bm se est excellēcōr q̄z alie vtutes morales q̄ attingūt rōz bm qp ex ea mediū ꝛstituitur ī opacōibus vl'

passiõibꝫ hũanis ¶ Ad .j. g̃ dc̃. qp opa⁹ intellect⁹ compleť ꝺm qp intellectũ est in intelligẽte. et ideo nobilitas opacõis intellectual'. attẽdiť ꝺm mẽsuram intellectus. opacõ aũt volũtatis ⁊ cuiuslibꝫ vtutis appetitiue pficiť ex inclinacõe appetẽtis ad rem. sic ad ẽminũ. ideo dig̃tas opacõis appetitiue attendꝫ ꝺm rem q̃ est obm opacõnis. ea autẽ q̃ sũt infra aĩam nobiliori mõ sũt ĩ aĩa q̃ in seipis. ꝺa vnũqꝺqꝫ est ĩ aliq̃ p modũ eius in quo ẽ. vt hẽtur in li⁹ de causis. q̃ vero sũt supꝫ aĩam nobiliori mõ sũt ĩ seipis q̃ sint ĩ aĩa. ⁊ ideo eoꝝ q̃ sũt infra nos nobilior est cog̃cõ q̃ dilecõ. ꝓpť qꝺ phs ĩ. vij. ethꝫ. ꝓtulit vtutes intellectuales moralibꝫ. sꝫ eoꝝ q̃ sũt supꝫ nos ⁊ ꝑcipue dilecõ dei cog̃cõni ꝓferť. ⁊ ideo caritas est excellencioꝝ fide ¶ Ad .ij. dc̃. qp fides nõ opať p dilecõꝝ sic̃ p instrm. vt dns p buũ. sꝫ sic̃ p formã ꝓpam. ⁊ ideo rõ nõ sequiť ¶ Ad .nj. dc̃. qp idẽ bonũ est obm caritatis ⁊ spei. sꝫ caritas inporꝫtat vnionẽ ad id bonũ. spes aũt distanciã q̃ꝺã ab eo. ⁊ inde ẽ qp caritas nõ respic̃ id bonũ. vt arduũ sic̃ spes. qp enī iã vnitũ est. nõ hť rõꝝ arduu. et exꝫ apparꝫ qp caritas est pfectioꝝ spe

Ad .vij. sic ꝓceꝺ. vī qp sine caritate possit ẽ ãqua vera vtus. vtutis enī ꝓpm ẽ bonũ actũ ꝓducẽ. sꝫ illi q̃ nõ hñt caritatẽ faciũt ãquos bonos act⁹. puta dũ nudũ vestiũt famelicũ pascũt ⁊ sil'ia opanť. g̃ sine caritate pt ẽ ãqua vera vt⁹ ¶ Sꝫ. caritas nõ pt ẽ sine fide. ꝓcedit enī ex fide nõ ficta. vt apo⁹ dic̃. j. ad thimo. j. sꝫ ĩ fidelibus pt ẽ vera castitas. dũ scupias cohibẽt. ⁊ va iusticia dũ recte iudicãt. g̃ vera vtus pt ẽ sine caritate ¶ Sꝫ. scia ⁊ ars quedã vtutes sũt. vt pz ĩ. vj ethꝫ. sꝫ huioi inueniũť ĩ hoibꝫ pctoribꝫ nõ hñtibus caritatẽ. g̃ vera vtus pt ẽ sine caritate ¶ Sꝫ ꝺ est qp apo⁹. dic̃. j. ad coꝝ. xnj. si distribuero in cibos paupũ oms facultates meas. ⁊ si tradidero corpꝰ meũ ita vt ardeã. caritatẽ aũt nõ hẽam nichil michi ꝓdest. sꝫ vtus vera mltũ michi ꝓdest. ꝺm id sap̃. vnj. sobrietatẽ ⁊ iusticiã docet prudẽciã et vtutẽ quibꝫ ĩ vita nichil ẽ vtili⁹ homĩbꝫ. g̃ sine caritate vera vtus ẽe nõ pt ¶ Ñ dc̃. qp vt⁹ ordinať ad bonũ. vt ꝺhitũ ẽ. bonũ aũt pncipal'r ẽ finis. nã ea q̃ sũt ad finẽ nõ dicunť bona nisi ĩ ordine ad finẽ. sic̃ g̃ duplex ẽ finis. vn⁹ vltimus ⁊ ali⁹ ꝓxim⁹. ita eciã est duplex bonũ. vnũ quiꝺ vltimũ. ⁊ aliud ꝓximũ ⁊ ptic'are. vltimũ quiꝺẽ et pncipale bonũ hois ẽ dei fruicõ. ꝺm id psal. michi adherẽ deo bonũ ẽ. ⁊ ad hoc ordinať homo p caritatẽ bonũ aũt bariũ et .q. ptic'are homĩs pt ẽ duplex vnũ quiꝺ qp est vẽ bonũ. vtpote ordinabile q̃ctũ ẽ in se ad pncipale bonũ. qꝺ est vltim⁹ finis. aliud aũt est bonũ apparẽs ⁊ nõ vm. quia abducit a finali bono. sic g̃ pz qp vtus vera simplicit̃ est illa q̃ ordiat ad pnciple bonũ hois sic̃ eciã phs ĩ. vnj ethꝫ dic̃ qp vt⁹ est dispõ pfcti ad optimũ. ⁊ sic nll'a vera vtus pt ẽ sine caritate. sꝫ si accipiať vtus ꝺm qp est in ordine ad ãquẽ finez pticularẽ. sic pt aliq̃ vtus dici sine caritate inq̃ntũ ordinať ad aliqꝺ ptic'are bonũ. sꝫ si id ptic'are bonũ nõ sit vm bonũ sꝫ apparẽs. vtus eciã q̃ est ĩ ordine ad hoc bonũ non erit vera vtus. sꝫ fl'a sil'itudo vtutis. sic̃ nõ ẽ vera vtus auaroꝝ prudẽcia ꝺa excogitãt diũsa gna locelloꝝ ⁊ auaroꝝ iusticia q̃ gũiũ dãpnoꝝ metꝰ otẽpnũt alienaꝝ ⁊ auaroꝝ tẽpancia q̃ luxurie q̃ sũptuosa est cohibẽt appetitũ et auaroꝝ fortitudo. ꝺa vt ait oracius. p mare paupiẽ fugiũt p saxa per ignes. ut aug⁹ dic̃ in .mj. li⁹ ꝯ iulianũ. si vero id bonũ pticl'are sit vm bonũ puta ꝛbuacõ ciuitatis ul' ãquid huioi. erit quiꝺ vera vtus. sꝫ inpfecta. nisi ferať ad finale ⁊ pfctm bonũ. et ꝺm h̃ simpl'r vera vtus sine caritate ẽe nõ pt ¶ Ad .j. g̃ dc̃. qp actus ãcui⁹ caritate carẽtis pt ẽe duplex. vn⁹ ꝺẽ ꝺm h̃ qp caritate caret. vtpote cũ facit ãquid ĩ ordine ad id p qꝺ caret caritate. ⁊ tal' act⁹ sp ẽ malus sic̃ aug⁹. dicit ĩ .mj. contra iulianũ. qp actus infidelis. inq̃ntũ est infidelis semper est peccatũ eciã si nudũ opiat. vel quitcp aliud huioi faciat ordinãs ad finẽ sue infidelitatis. alius aũt pt esse actus caritate carentis. nõ ꝺm id. qp caritate carꝫ sꝫ ꝺm qp hẽ aliqꝺ aluid donũ dei ul' fidem vl' spem vel eciã vẽ bonũ qp nõ totũ p pcm tollit̃ vt ꝺcm est. ⁊ ꝺm h̃ sine caritate pt quiꝺẽ esse ãquis actus bonus ex suo gne. nõ tñ pfecte bonus. quia deest debita ordinacõ ad vltimũ finem ¶ Ad .ij. dc̃. qp cũ finis se hẽat in agibilibꝫ sic̃ pncipiũ in specl'ativis. sic̃ nõ pt ẽe simpl'r vera scia si desit rcta extimacõ de primo ⁊ indemr̃abili pncipio ita nõ pt ẽe simpl'r vera iusticia. aut vera castitas si desit ordinacõ debita ad finẽ que ẽ p caritatẽ. q̃ntũcũqꝫ ãquis se recte ꝛca alia hẽat ¶ Ad .nj. dc̃. qp scia ⁊ ars de sui rõne importãt ordinẽ ad aliqꝺ pticulare bonũ. nõ aũt vltimũ finẽ hũane vite. sic̃ vtutes morales q̃ simpl'r faciũt hoiem bonũ vt supdcm ẽ et ideo nõ est simil' racõ

Ad .vnj. sic ꝓceꝺ. vī qp caritas nõ sit forma vtutũ. forma enī ãcui⁹ rei vl' est exẽplaris vl' ẽencial'. sꝫ caritas nõ ẽ forma expẽlaris vtutũ aliaꝝ quia sic oportẽt. qp alie vtutes ẽent eiusdem spẽi cũ ipa. sil'r eciã nõ est forma ẽencial' aliaꝝ vtutũ. quia nõ distinguẽnť ab aliis. g̃ nll'omõ est forma vtutũ ¶ Sꝫ. caritas cõpať ad alias vtutes vt radix ⁊ fũdamentũ. ꝺm illud. eph̃. nj. ĩ caritate radicati et fũdati. radix aũt vl' fundamẽtũ nõ hẽ rõm forme. sꝫ magis rõꝝ maẽie ꝺa ẽ ꝓma ps in gnacõne. g̃ caritas nõ est forma vtutũ. itẽ forma ⁊ finis ⁊ efficiens nõ coincidũt in idẽ nũo. vt pz in .ij. phi. sꝫ caritas ꝺ finis ⁊ maẽ virtutũ. g̃ nõ debꝫ dici forma vtutũ ¶ Sed ꝺ ẽ qp ambro⁹ dic̃ caritatẽ ẽe formã vtutũ ¶ Ñ dc̃. qp ĩ moralibꝫ forma act⁹ attẽdiť pncipal'r ex pte finis. cui⁹ rõ ẽ quia pncipiũ moraliũ actuũ est volũtas cui⁹ obiectũ ⁊ q. forma ẽ finis. sp aũt forꝰ actus ꝛsequiť formã agẽtis. vñ ꝛz qp ĩ moralibꝫ. id qp ꝺat actui ordinẽ ꝺat ei ⁊ formã. maifestũ ẽ aũt ꝺm ꝓdicta. qp p caritatẽ ordiať actus oim aliaꝝ virtutũ ad vltimũ finẽ. ⁊ ꝺm h̃ ipa ꝺat formã actibꝫ oim aliaꝝ vtutũ. ⁊ p tanto dī ẽe forma vtutũ. nã et ipe vtutes dicunť ĩ ordine ad actus formatos ¶ Ad.

j·g dō·qp caritas ō ēe forma aliaꝝ vtutū nō q̄dē exemplariē·aut ēencialr·ſz magꝝ effectiue inq̄ntū ſcz omibꝫ formā imponit ſm modū p̄dcēm ¶ Ad ij·dō·qp caritas opaē fūdamēto et radici inq̄ntū ex ea ſuſtentanē ⁊ nutunē oīs alie vtutes·⁊ nō ſm rōm q̄ fūdamentū ⁊ radix hñt rōem cāe māl ¶ Ad·nj·dō·qp caritas ō finis aliaꝝ vtutū·quia oīs alias vtutes ordinat ad finē ſuū·⁊ quia mr̄ eſt q̄a i ſe ocipit ex alio·ex hac aūt rōne ō mater aliaꝝ vtutū·quia ex appetitu finis vltī·concipit actus aliaꝝ virtutū impando ip̄is

Ōſtnde ꝺ ſiḋandū ē de caritate i opacōe ad ſbm Et ca h q̄runē·xij· ¶ Prīo vtꝝ caritas ſit i volūtate tamq̄ i ſbo Scō vtꝝ caritas cauſeē in hoīe ex actibꝫ p̄cedētibꝫ vl̄ ex infuſiōe ꝺina Tercō·vtꝝ infundaē ſm capacitatē naēaliū Qrto vtꝝ augeaē in hñte ipam Quinto vtꝝ augeaē p addicōz Sexto vtꝝ q̄libz actu augeaē Septīo vtꝝ augeaē i infinitū Octauo vtꝝ caritas uie poſſit ēe inpfcta Nono de diūſis g̃ꝺibꝫ caritatis Decio vtꝝ caritas poſſit diminui Vndecimo vtꝝ caritas ſeml̄ habita poſſit amitti Duodecimo vtꝝ amittaē p vnū actū peccati mortalis

Ad·j·ſic p̄cꝺ·vī qp volūtas nō ſit ſbm caritatis·caritas enī amor quiḋā ē·ſz amor ſm p̄hm eſt i ocupiſcibili·g̃ ⁊ caritas ē i ocupiſcibili ⁊ nō in volūtate ¶ Ꝺō·caritas ē p̄ncipaliſſima vtutū vt ſup̄ dcīm ē·ſz ſbm vtutis eſt rō·g̃ vī qp caritas ſit i rōne ⁊ nō i volūtate ¶ Ꝺō·caritas ſe extēꝺit ad oīes actus hūanos·ſm iᵈ·j·ad coz·ulē·oīa vr̄a in caritate fiāt·ſz p̄ncipiū hūanorū actuū ē lībm arbitrium·g̃ vī qp caritas maxie ſit in liᵉ·arᵉ·ſic in ſbo ⁊ nō i volūtate Sed ō eſt qp obm caritatis ē bonū qꝺ eciā eſt obm volūtatis·g̃ caritas eſt i volūtate ſic in ſbo ¶ Rñ dō·qp cū duplex ſit appetitus ſcz ſbitiuꝰ ⁊ intellectiuꝰ·q̄ dr̄ volūtas·vt i p̄mo hītū eſt·vtuſqꝫ obm eſt bonū ſz diūſimode·nā obm appetitus ſbitiui eſt bonū p ſbm apprehēſū·obm vero appetitꝰ intellectiui·vel volūtatis ē bonū ſb cōi rōne boni put ē apprehēſibile ab intellectu·caritatis autē obm eſt q̄ꝺ bonū ſbibile·ſz bonū ꝺinū qꝺ ſolo intellectu cognoſcitur·⁊ ideo caritatis ſbm nō eſt appetitus ſbitiuꝰ ſz appetitus intellectiuꝰ·i·volūtas ¶ Ad·j·g̃ dō·qp cōcupiſcibiℓ eſt ps appetitꝰ ſbitiui·nō aūt appetitus intellectiui·vt in p̄mo oñſū eſt·vñ amor q̄ eſt i ocupiſcibili ē amor ſbitiui boni·ad bonū aūt ꝺinū qꝺ eſt intelligibℓe ocupiſcibiℓ ſe extēꝺē nō p̄t ſz ſola volūtas·⁊ ideo ocupiſcibiℓ ſbm caritatis ēe nō p̄t ¶ Ad·ij·dō·qp volūtas eciā ſm p̄hm i·nj·de aīa·in rōne ē·⁊ ideo p h̄ qp caritas eſt in volūtate nō eſt aliena a rōne·tñ rō nō eſt regℓa caritatis ſic hūanaꝝ vtutū·ſz regℓaē a dei ſapīa ⁊ excēdit regℓam rōis hūane·ſm iᵈ eph̄·nj·ſupeminentē ſcīe caritatē xp̄i·vñ nō eſt in rōne ſic i ſbo ſic in prudēcia·neq̄ ſic i regulante·ſic iuſticia uℓ tempancia·ſz ſolū p q̄mdā affinitatē volūtatis ad rōm ¶ Ad·nj·dō·qp lībm arbitriū nō eſt alia potēcia a volūtate·vt dictū eſt·ſz cū caritas nō eſt i volūtate ſm rōm libi arbitrij cuiꝰ actꝰ eſt eligē·electō enī eſt eoꝝ q̄ ſūt ad finē·volūtas autē ē ip̄iꝰ finis·vt ō in·nj·eth·vñ caritatis cuiꝰ obm ē finis vltimꝰ magis debz dici ēe i volūtate q̄ꝫ in libo

Adij·ſic p̄cꝺ·vīꝺē qp caritas nō arbitrio cauſeē in nob ex infuſione·iᵈ enī qꝺ eſt cōe omibꝫ creatis·naēaliē hoīb ineſt·ſz ſic̄ opoꝰ dic̄ mj·ca·de di·no·omibꝫ diligibile ⁊ amabile ē bonū ꝺinū qꝺ ē obm caritatis·g̃ caritas ineſt nob naēaliē ⁊ nō ex infuſiōe ¶ Ꝺō·q̄to aq̄ ē magꝝ diligibℓe tāto facilioꝰ diligi p̄t·ſz deꝰ ē maxie diligibiℓ cū ſit ſūme bonꝰ·g̃ facilioꝰ ē ip̄m diligē q̄ alia ſz ad alia diligēda nō indigemꝰ aquo hītu·g̃ nec eciā ad diligenꝺ deū ¶ Ꝺō·apoꝰ dic̄·j·ad thi·i·finis p̄cepti·caritas eſt de corde bono ⁊ ꝺscia pura ⁊ fide nō ficta·ſz h̄ ea ptinēt ad actus hūanos·g̃ caritas causaē i nob ex actibꝫ p̄cedētibꝫ ⁊ nō ex infuſione Sed ō eſt qp apoꝰ dicit ro·v·caritas dei diffuſa eſt i cordibꝫ nr̄is p ſp̄m ſcīm q̄ datꝰ ē nob ¶ Rñ dō·qp̄c̄ dictū eſt·caritas ē amicicia queꝺ hoīs ad deū fūꝺata ſup ꝺmūicacōz beatitudīs eēne·h aūt coīcacō nō eſt ſm bona naēalia··ſz ſm dona g̃tuita·quia vt ō ro·vj·gr̃a dei vita eēna·vñ ⁊ ip̄a caritas facultatē naē excedit·qp aūt excedit naē facultatē nō p̄t ēe neq̄ naēale neq̄ p potēcias naēales acq̄ſitum·q̄a effectꝰ naēaℓ nō ēnſcēdit ſuā cām·vñ caritas nō p̄t neq̄ naēaliē nob ineē neq̄ de iure naēali eſt acq̄ſita·ſz p infuſiōm ſp̄s ſcī q̄ ē amor p̄ris ⁊ filij cuiꝰ p̄ticipaᵉ i nob eſt ip̄a caritas cāta ſic̄ ſup̄dictū eſt ¶ Ad·g̃ dō·qp ꝺpoᵉ loquiē de ꝺilecōe ꝺei q̄ fundaē ſup coīcacōe naēaliū bonoꝝ·⁊ ideo naēaliē omibꝫ ineſt·ſed caritas fūꝺaē ſup quaꝺā ꝺmūicacōne ſupnaēali·vñ nō ē ſil̄is rō ¶ Ad·ij·dō·qp ſic̄ deus ſm ſe eſt maxime cognoſcibiℓ nō tñ nob p̄p̄ deffectū nr̄e cog̃cōis q̄ ꝺpendet a rebus ſbibilibꝫ·ita eciā deꝰ ip̄e ē maxie ꝺiligibiℓ inq̄ntū eſt obm beatitudīs·ſz h̄ mō nō eſt maxime ꝺiligibiℓ a nob·p̄p̄ inclinacōm affectꝰ nr̄i ad viſibilia bona·vñ pz qp ad deū h̄ mō maxime ꝺiligenꝺ nr̄is cordibꝫ caritas infūꝺaē ¶ Ad·nj dō·qp cū caritas ō in nob p̄cꝺē ex corde bono ⁊ ex conſcīa pura ⁊ fide nō ficta·h̄ refferēꝺū eſt ad actū caritatis q̄ ex p̄miſſis excitaē·vl̄ eciā h̄ dī·q̄a huīoi actꝰ diſponūt hoīem ad recipiendū caritatis infuſionē·⁊ ſil̄r eciā ꝺom eſt de eo qp augꝰ dic̄ qp timor inēducit caritatē·⁊ de h̄ qp ō i glo·math̄·v̄·qp fides gn̄at ſpem ⁊ ſpes caritatem

Ad·nj·ſic p̄cꝺ·vī qp caritas infūꝺaē ſcom q̄ztitatē naēaliū·ſ enī math̄·xxv·qp ꝺedit vnicuiq̄ ſm q̄p̄am vtutē·ſz caritatē nll̄a vt̄ p̄cedit in hoīe niſi naēaℓ·q̄a ſine caritate nll̄a ē vt̄ vt dictū eſt·g̃ ſm q̄ntitatē vtutis naēaℓ infūꝺit homī caritas a deo ¶ Ꝺō·oīm ordinatoꝝ aꝺimuicē·ſm qp q̄portōnaē p̄mo·ſic̄ videmꝰ i rebꝫ naēalibus forma q̄portōnatur māe ⁊ i ꝺonis g̃tuitis gℓa q̄portōnaē gr̃e·ſz caritas cū ſit pfectō naē opaē ad capacitatē naēalē ſic̄ ſm ad p̄mū·g̃ vī qp caritas infūꝺaē ſm naturaliū capacitatem ¶ Ꝺō·hoies ⁊

angeli ꝺm eandē rōm ꝑticipant bēitudinē quia in
vlſq; eſt ſilis bēitudis rō. vt hēt̄ math. xxiȷ°. ⁊
luc. xx°. ſ; in angel caritas ⁊ alia dona ḡcuita ſūt
data ꝺm capacitatē naāliū. vt mḡr dic. nȷ. d. bi
libri ſnīaȝ. g idē vī ee in homib; Sed ꝫ eſt qꝺ ſ
io. nȷ. ſps vbi vult ſpirat. et. ſ. ad coȝ. xij. h oīa
opat vnus ⁊ hō ſps. diuidēs ſinguł ꝓut vult. ca;
ritas g dat nō ꝺm capacitatē naāliū. ſ; ꝺm volū
tatē ſps ſua dona diſtribuētis ⁊ ñ dō. qꝺ vnīs;
cuiuſq; rei ñtitas dependet a ꝓpa cauſa rei. quia
vnū ſalios cauſa effectm maiorē ꝓduc. caritas aūt
cū ſupexcedit ꝓportōm nate hūane vt dīm eſt nō
dependȝ ex aqua natāli vtute. ſ; ex ſola gra ſpus
ſcti eā infūdentis. ⁊ ideo ñtitas caritatis nō depē;
det ex odcōne: nate uł ex capacitate natāł vtutis.
ſ; ſolū ex vollūtate ſps ſcti diſtribuentis ſua dona
ꝓut vult. v ñ ⁊ apos dic ad ephs. mȷ. vnicuiq; nos
trū data eſt gra ꝺm menſurā donatōis xpi ⁊ ad
ꝓmū g dō. ep illa vtus ꝺm quā ſua dona deus dat
vnicuiq; ē diſpō uł ꝓparatō ꝓcedēs ſū conat gra;
accipiētis. ſ; hāc eciā diſpōm uł conatū ꝓuenit ſps
ſcīus mouēs mentē hoīs uł plus uł mins ꝺm ſuā
vollūtatē. vñ ⁊ aps dic ad col. ſ. q dignos nos fec
i ptē ſcti ſcīoȝ lumīe ⁊ ad. ij. dō. qꝺ forma nō ex;
cedit mām ꝓportiōȝ. ſ; ſūt eiuſ gnis. ſil'r gra ⁊ gł'a
ad idē gen refferunt. quia gra nichil ē aliud qꝫ
quedā inchoatō gł'e i nob. ſ; caritas ⁊ nata nō pti
nēt ad idē gen. ⁊ ideo nō ē ſil'is rō ⁊ ad. nȷ. dō.
qꝺ angelus eſt intellectuał nate. ⁊ ꝺm ſuā odcōnē
competit ei. vt total'r refferat i oīne id in qꝺ ferē
vt in p'hitū eſt. ⁊ ideo i ſupioribus angelis fuit
maior conatus. ad bonū i pſeuantibs ⁊ ad malū i
cadētibs. et ideo ſupioȝ angł'oȝ ꝑſiſtentes fcti ſūt
meliores ⁊ cadētes fcti ſūt peiores aliis. ſ; homo ē
nate rōał. cui opetit ee qñqȝ i potēcia ⁊ qñȝ i actu
et ideo nō ȯȝ qꝺ ferat total'r i id qꝺ ferat. ſ; ei q hē
meliora natāłia ꝑt ee miōr conatus ⁊ econūſo. et
ideo nō eſt ſimile

Ad. mȷ. ſic ꝓcꝺ. vī qꝺ caritas augeri nō poſ;
ſit. nichil enī augē niſi ñtū. duplex aūt
eſt ñtitas ſcȝ dimēſiua ⁊ vtuał. ꝺꝫ ꝑma caritati
nō ꝺueīt cū ſit quedā ſp̄ūalis pfectō. vtualis aūt
ñtitas attēnō ꝺm oba. ꝺm q caritas nō creſcit.
quia mīma caritas diligit omia q ſūt ex caritate
diligēda. g caritas nō augē ⁊ ꝺ. id qꝺ eſt i tmio
nō recipit augmentū. ſ; caritas eſt i tmio. q. ma;
xima vtutū exns ⁊ ſūmus amor optimi boni. g ca;
ritas augeri nō ꝑt ⁊ ꝺ. augmētū quidā motus ē
g qꝺ auget mouet. qꝺ g auget ēcialr. mouetur
ēcialr. ſ; nō mouet ēcialr niſi qꝺ corrūpit vł
geat. g caritas augeri nō ꝑt ēcialit. niſi forte
de nouo gnetur vł corrūpat qꝺ eſt inconueniēs Sꝫ
ꝺ eſt qꝺ augs dic ſup iobem. qꝺ caritas mētur au;
geri vt aucta mēatur ꝓficere ⁊ ñ dō. qꝺ caritas
vie ꝑt augi. ex h enī dicim ee viatores qꝺ i deū tē;
dimus q eſt vltimus finis nre bēitudis. i hac aūt
via tāto magis ꝓcedim qꝫto deo magis ꝓpinqm
cui nō appropīquat paſſibs corpis ſ; affectibs mētis
hāc aūt ꝓpīquitatē fcit caritas. qa p ipam mens
deo vnit. ⁊ ideo de rōne caritatis vie eſt. vt poſſit
augeri. ſi enī nō poſſit augi iā ceſſat vie ꝓceſſ.
et ideo apos caritatē viā nomīat dicēs. ſ. ad coȝ.
xiȷ. adhuc excellentiōrē viam vob demōſtro ⁊ ad
. ſ. g dō. qꝺ caritati nō ꝺuenit ñtitas diūſiua. ſ;
ſolū ñtitas vtuał. que nō ſolū attēdit ꝺm núm
oboȝ. vt ſcȝ plura vł paucōra diligant. ſ; eciā ꝺm
intēſōm actus. vt magis vł mins aquid diligat
et h mō vtuał ñtitas caritatis augē ⁊ ad. ij. dō
qꝺ caritas eſt in ſūmo ex ꝑte obi. mñtū ſcȝ eius
obm ē ſūmū bonū. ⁊ ex h ſequit qꝺ ipa ſit excellē;
cioȝ aliis vtutib. nō tamē eſt caritas i ſūmo ñtū
ad intenſiōȝ actus ⁊ ad. nȷ. dō. qꝺ quidā dixerūt
caritatē nō augeri ꝺm ſuā ēenciā ſ; ſolū ꝺm radi;
cacōȝ i ſbo. vł ꝺm feruorē. ſ; hij ꝓpam vocē igno;
raūt. cū enī acens ſit. cuius ee. eſt ineſſe. vñ nich
il eſt aliud ipam ꝺm ēenciā augeri. ꝫ eā magis i
ee ſbo. qꝺ eſt magis eā radicari i ſbo. ſil'r enciā ipa
ēencialit ē vtus ordinata ad actū. vñ idē eſt ipam
augeri ꝺm ēenciā et ipam hre efficaciā ad ꝓducēꝺ
feruentiōris dilōis actū augē g ēencial'r nō quiꝺ
ita qꝺ ee incipiat vł ee deſinat i ſbo. ſic obiectō il;
la ꝓcedit. ſ; ita qꝺ magis in ſbo ac magis ee inci;

Ad. v. ſic ꝓcꝺ. vī qꝺ caritas auge; // piat
atur ꝑ addicōem. ſic enī eſt augmentū ꝺm
ñtitatē corpalē. ita ꝺm ñtitatē vtualē. ſ; augm̄;
tū ñtitatis corpał fit ꝑ addicōm. dic enī phs i. ſ
de gnacōne. qꝺ augmentū eſt ꝓexñti magtudini
additamentū. g eciā augmētū caritatis qꝺ ē ꝺm
vtualē ñtitatē erit ꝑ addicōȝ ⁊ ꝺ. caritas i aīa
eſt qꝺdā ſpūale lumē. ꝺm id. ſ. io. ij. q diligit frēȝ
ſuū in lumīe manȝ. ſ; lumē creſcit i aere ꝑ addi;
cōm ſic i domo lum creſcit. alia candela ſupaccen;
ſa. g eciā caritas creſcit i aīa ꝑ addicōȝ ⁊ ꝺ. au;
gere caritatē ad deū ptinet. ſic ⁊ ipam creare. ꝺm
id. ij. ad coȝ. ix. augebit incremēta frugū iuſti;
cie ure. ſ; deus ꝓmo i fūdendo caritatē aquid facit
i aīa. qꝺ ibi ꝓus nō erat. g eciā augēdo caritatem
aquid ibi fcit qꝺ ꝓus nō erat. g caritas auget ꝑ
addicōm Sed dē eſt qꝺ caritas ē forma ſimplex.
ſimplex autē additū ſimplici nō fcit aquid maiꝰ
vt ꝓbat i. vſ. phs. g caritas nō auget ꝑ addicōȝ
⁊ ñ dō. qꝺ omis addicō ē alicꝰ ad aquid. vñ in
omni addicōe ȯȝ ſaltē ꝓintelligē diſtinctiōȝ eoȝ qꝫ
vnū additū alti ante ipam addicōȝ. ſi g caritas ad
dat caritati ȯȝ ꝓſupponi caritatē additā vt diſtic;
tam a caritate cui additū non quiꝺ ex neitate ꝺm
eſſe. ſ; ſaltē ꝺm intellectū. poſſet enī deꝰ eciā ñti;
tatē corpalē augē addēꝺo aquā magtudinē nō ꝓus
exñtem ſ; tūc ēatam. q qꝫis ꝓus nō fuit i reȝ na
hē tñ in ſe vnde eiꝰ diſtinctiō intelligi poſſit a ñ;
titate cui adꝺ. ſi g caritas addat caritati ȯȝ ꝓſup
ponē ad minꝰ ꝺm intellectū diſtinctiōȝ vniꝰ cari;
tatis ab alia. diſtinctiō aūt informis eſt duplex.
vna quiꝺ ꝺm ſpēm. alia autē ꝺm núm. diſtinctiō
quiꝺ ꝺm ſpēm i hītib; eſt ꝺm oboȝ diūſitatē. diſ;
tinctiō quiꝺ ꝺm numeꝝ eſt ꝺm diūſitatē ſbi. ꝑt g
ꝺngē qꝺ aquis hītus ꝑ addicōȝ augeat dū attēꝺ
ad quedā oba. ad que prius ſe nō extendebat. ⁊ ſic

augeť in scia geomete ī eo q̄ de nouo incipit scire
aq̄a geometcalia que ꝑus nesciebat. h̄ aūt nō ꝑt
dici de caritate. q̄a eciā mīma caritas se extendit
ad omia illa q̄ sūt ex caritate diligēda. nō g̃ talis
addicō ī augmēto caritatis ꝑt intelligi ꝑsupoīta
distinccōne ꝟm spēm caritatis addite ad eā cui ad
diť. relinquiť g̃ si fiat addicō caritatis ad carita-
tem. q̄ h̄ fit ꝑsupoīta distīccōe ꝟm nūm q̄ est h̄.
diūsitatē sb̄oꝝ. sic albedo augeť p h̄ᵒ q̄ albū addiť
albo q̄ꝫis h̄ augmēto nō fiat aq̄id magis albū.
sꝫ h̄ in ꝓposito dici nō ꝑt. quia sb̄m caritatis nō ē
nisi mēs rōnaľ. vñ tale caritatis augmētū fieri
nō posset. nisi ꝑ h̄ q̄ vna mēs rōnaľ alī addētur
q̄ est impossibile q̄ꝫus eciā si ēet possibile tale au-
gmentum faceret maiorem diligentē. nō autem
magis diligentem. relinquitur g̃ q̄ nullomodo
caritas augeri potest per addicionem caritatis ad
caritatē. sic quidā ponūt. sic g̃ caritas augeť solū
ꝑ h̄ q̄ sb̄m magis ac mag̃ ptīcipat caritatē. i. ꝟm
q̄ magis reducit ī actū illius ⁊ magis sb̄diť illi
h̄ enī est augmēti modus ꝓpus cuiuslibꝫ forme. q̄
intendit eo q̄ ē huiᵘforme totaľr obstrit ī eo q̄ ī-
hēt susceptibľi. ⁊ ideo cū magtudo rei obeq̄t ē ipi-
forme. formā ē maiorē. h̄ est eā magis inē susce-
ptibili. nō aūt aliā formā aducīre. h̄ enī ēet si foꝛ
hꝛet aq̄uā q̄ꝫitatē ex seipa nō ꝑ cōpacōm ad sb̄m
sic g̃ ⁊ caritas augeť p hᵒ q̄ intensᵒ in sb̄o. ⁊ h̄ est
ipam augi ꝟm ēnciā. nō aūt ꝑ h̄ q̄ caritas addať
caritati ℣ d. j. g̃ dō. q̄ q̄ꝫitas coꝛpaľ hꝫ aq̄uid i-
q̄ntū est q̄ntitas. ⁊ aq̄uid inq̄ꝫtū ē forma accītaľ
inq̄ꝫtū est q̄ntitas hꝫ q̄ sit distinguibiľ ꝟm sitū.
uľ ꝟm nūm. ⁊ ideo h̄ mō obstať augmentū mag̃-
tudīs ꝑ addicōm. vt patet in aīalib⁹. inq̄ꝫtū vero
est forma accītaľ ē distinguibiľ solū ꝟm sb̄m. et
ꝟm h̄ hꝫ ꝓpm augmētū. sic ⁊ alie forme accītales
ꝑ modū intēcōis eiᵘ ī sb̄o. sic ꝑz ī hys q̄ rarefiūt.
vt ꝓbať ī. mj. ph̄. et silr scia hꝫ q̄ꝫitatē inq̄ntū ē
hītus ex pte obᵒꝝ. ⁊ sic augeť p addicōm inq̄ntū
aq̄uis pľa ognoscit. hꝫ eciā q̄ntitatē inq̄ꝫtū est q̄dā
foꝛ accītaľ ex eo q̄ inest sb̄o et ꝟm h̄ augeť ī eo q̄
ēcius eaō scibilia cognoscit nūc q̄ꝫ ꝑus. silr eciā et
caritas hꝫ duplicē q̄ntitatē. sꝫ ꝟm eā que est ex pte
obi nō augeť vt dictū est. vñ relinquiť q̄ ꝑ solā
intēcōm augeať ℣ d. ij. dō. q̄ addicō lumīs ad
lūn ꝑt intelligi sic q̄ intēdiť ī aere ꝓpe diūsitatē
lūariū cāncīū lumē. sꝫ taľ distīccō nō hꝫ locū in-
ꝓposito q̄a nō est nisi vnū luīare influēs lūn ca-
ritatis ℣ d. nj. dō. q̄ infusio caritatis importat
q̄mdā mutacōm ꝟm hꝛe caritatē ⁊ nō hꝛe. ⁊ ideo
ōꝫ q̄ aq̄uid aducīat q̄ ꝑus nō infuit. sꝫ augmta-
cō caritatis importat mutacōm ꝟm magis ⁊ mi⁹
hꝛe. ⁊ ideo nō ōꝫ q̄ aq̄uid insit q̄ᵒ ꝑus nō fuit. sꝫ
q̄ magis insit q̄ᵒ ꝑus min⁹ in h̄ inerat. ⁊ h̄ est q̄
facit de⁹ caritatē augēdo sꝫ q̄ magis insit ⁊ q̄ ꝑ-
fecci⁹ silitudo sp̄us sancti ptīcipeť in ania

Ad. vj. sic ꝓcdiť. vidᵒ q̄ q̄libꝫ actu caritatis
caritas augeať. q̄ enī ꝑt id q̄ maiᵘ ē. ꝑt id
q̄ᵒ minᵘ est. sꝫ quilibꝫ actus caritatis ꝑt mēri vi-
tam eternā q̄ maius est q̄ꝫ simplex caritatis augmē-
tū. quia vita eēna includit caritatis pfeccōnē. g̃
mlto magis q̄libet actus caritatis caritatē auget
℣ cō. sic hītus vtutū acq̄sitaꝫ geñať ex actibus
ita eciā augmentū caritatis causať ꝑ actū carita
tis. sꝫ q̄libꝫ actᵘ vtuosus opať ad vtutis geñacōm.
g̃ eciā q̄libꝫ actᵘ caritatis opať ad caritatis aug-
mentū ℣ cō. gg⁹ dicť q̄ in via dei stare retrocedē
est. sꝫ nlls dū mouet actu caritatis retrocedit. g̃
quicūqꝫ mouet actu caritatis ꝓcedit ī via dei. g̃
quolibꝫ actu caritatis. caritas augeť ℣ Sed cō est
q̄ effectᵘ nō excedit vtutē cause. sꝫ qñqꝫ aq̄uis actᵘ
caritatis cū aq̄uo tepoꝛe vľ remissione omittiť nō
g̃ pducit ad excellencōꝛē caritatē. sꝫ magis dispoīt
ad minoꝛē ℣ Ñ dō. q̄ augmētū spūale caritatis
quodāmō silr ē coꝛpali augmento. augmentū aūt
coꝛpale ī aialib⁹ ⁊ plantis nō ē motᵘ ctinuus. ita
scꝫ q̄ si aq̄uid tm̄ augeť ī tanto tp̄e. nēce sit q̄ pro
poꝛcōnaliť ī q̄libꝫ pte illius aq̄uid augeať. sic ctī-
git ī motu locali. sꝫ ꝑ aliq̄ᵒ tp̄s nať opať dispōnes
ad augmētū. ⁊ nichil augēs actu. ⁊ postmoꝺ pro-
ducit ī effectū id ad q̄ᵒ dispoſuerat augendo ipm
aīal vľ plantā ī actu. ita eciā nō quolibꝫ actu ca-
ritatis caritas actu augeť. sꝫ q̄libꝫ actus caritatis
disponit ad caritatis augmētū inq̄ꝫtū ex vno ac-
tu caritatis hō reddiť ꝓmptōꝛ. ītem ad agendū ꝟm
caritatē et hīlitate crescēte hō ꝓrūpit in actū fer-
uencōꝛē dilectōis quo conetur ad caritatis ꝓfectū
⁊ tunc caritas augeť ī actu ℣ d. j. g̃ dō. q̄ q̄li-
bet actus caritatis mētur vitā eēnā nō quidē sta-
tim exhibendā. sꝫ suo tp̄e. silr eciā q̄libꝫ actus cari-
tatis mētur caritatis augmentū. non tm̄ statim
augetur. sꝫ q̄ñ aliquis conať ad huiꝺi augmentū
℣ d. ij. dō. q̄ ī gñacōne vtutis acq̄site nō q̄libꝫ
actus oplet gñacōm vtutis. sꝫ quilibꝫ opať ad eā
vt disponꝰ ⁊ vltimᵒ q̄ē pfeccōꝛ agēs ī vtute oim
ꝓcedēciū reducit eā ī actū. sic eciā est ī mltis gut
tis cauātibꝫ lapidē ℣ d. nj. dō. q̄ ī vijs dei ꝓce-
dit aq̄uis. nō solū dū actu caritas eiᵘ augeť. sed
eciā dū disponiť ad eius augmentū

Ad. vij. sic ꝓcdō. vī q̄ caritas nō augeať in
infinitū. ois enī motᵘ est ad aliquē finē ⁊
tminū vt dō ī. ij. meth. sꝫ augmentū caritatis est
quidā motus. g̃ tendit ad aq̄uē finē et tminū. g̃
caritas ī infinitū nō augeť ℣ cō. nlla forma ex-
cedit capacitatē sui sb̄i. sꝫ capacitas creaťe rōnaľ.
q̄ est sb̄m caritatis ē finita. g̃ caritas in infinitū
augeri nō ꝑt ℣ cō. oīne finitū. p otinuū augmē-
tū ꝑt ptingere ad q̄ntitatē alīus finiti q̄ntūcūqꝫ
maioris. nisi forte id q̄ᵒ accrescit ꝑ augmentū. sꝑ
sit minᵘ ⁊ minus. sic phs dicť in. nj. ph̄. q̄ si vni
linee addať q̄ᵒ sb̄trahiť ab alia linea q̄ in infinitū
diuidiť ī infinitū addicōne fcta nūq̄ ptingeť ad
q̄mdā determinatā q̄ꝫitatē que ē oposita ex duabus
lineis sꝫ diūsis ⁊ ea cui addť q̄ ex alia sb̄trahiť.
q̄ ī ꝓposito nō otingit. nō enī nēce ē. vt ꝟm cari-
catis augmētū sit minᵘ q̄ꝫ ꝑus. sꝫ magis ꝓbabile
est q̄ sit equale aut maius. eū g̃ caritas paťe sit
quiddā finitū. sꝫ caritas vie ī infinitū augeri ꝑt.
sequiť q̄ caritas vie possit sibi adequare caritatē

p̃rie q̃ est inueniẽs · nõ g̃ caritas vie ī infinitũ
p̃t augeri ¶ Sed ō est q̃ apo⁹ · dic̃ ad ph̃ · nj · nõ q̃
iam accepim · aut iã p̃fect⁹ sim sequor aũt si quõ
ꝯphendã · vbi dic̃ glo · nemo fideliũ · ⁊ si mł̃tũ pro-
fecit · dicat sufficẽ michi · qui enī h̃ dic̃ · exit de via
ante finẽ · g̃ sp caritas in ua p̃t magis ac magis
augi ¶ ñ dõ · q̃ t̃min⁹ ī augmẽto ⁊cui⁹ forme
p̃t p̃figi ɨplicit̃ · vnõ ex rõne ip̃i⁹ forme q̃ hr̃ t̃mi-
natã mensurã ad quã cũ puentũ fuit non p̃t vl̃
p̃cedi in forma · ꝫ si vltra p̃cessũ fuit pueniet̃ ad
aliã formã · sic̃ pz ī pallore cui⁹ t̃mios · p ꝺinuam
alt̃acõm ⁊quis t̃nsfit vł̃ ad albedinẽ vł̃ ad nigre-
dinẽ pueniẽs · alio⁹ ex pte agẽtis · cui⁹ vtus nõ se
extẽdit ad ultius agenõ formã in sbo · tercõ ex pte
sbi q̃ nõ est capax ampliorꝭ p̃fectõis · nł̃o autez
istoz modoz imponit̃ t̃min⁹ augmẽto caritatis ī
statu vie · ip̃a enī caritas ꝺm rõez ⁊ꝑpe spẽi t̃minũ
augmẽti nõ hr̃ · est enī ptĩcipacõ queꝺ infinite ca-
ritatis q̃ est sps sc̃us · sił̃r eciã causa agens carita
tem est infinite vtutis scz deⁱ · sił̃r eciã ex pte sbi ·
t̃min⁹ huic augmẽto p̃figi nõ p̃t quia sp caritate
excrescẽte · supexcrescit hĩlitas ad ultius augmen-
tũ · vñ relinquit̃ q̃ caritatis augmẽto nł̃s t̃min⁹
p̃figit̃ ī hac vita ¶ ad · j · g̃ dõ · q̃ augmentũ ca-
ritatis est ad ⁊quẽ finẽ · ꝫ ille finis nõ est in hac
vita · sed futura ¶ ad · ij · dõ · q̃ capacitas creat̃e
rõnał̃ uł̃ spũał̃ · p caritatẽ augeť · ꝺa p ipaz cor di-
latat̃ ꝺm id · ij · ad cor · vj · cor ul̃m dilatatũ est ⁊
ideo adhuc ultius manz hĩlitas ad mai⁹ augmẽ-
tũ ¶ ad · nj · dõ · q̃ racõ illa p̃dit ī hys que hñt
ñtitatẽ eiusdẽ rõis nõ autẽ in hys q̃ hñt diũsam
rõm ñtitatis · sic̃ linea q̃tũcũq; crescat nõ attin-
git ñtitatẽ supficiei · nõ est aũt eaꝺ rõ ñtitatis
caritatis vie q̃ sequit̃ cogcõz fidei ⁊ caritatis p̃rie
que sequit̃ visionẽ aptam · vnde nõ sequit̃ racõ

Ad · vnj · sic p̃cõ · vł̃ q̃ caritas ī hac vita nõ
possit ee p̃fecta · maxie enī h̃ p̃fectõ ī apł̃is
fuisset · ꝫ ī eis nõ fuit · dic̃ enī apo⁹ · ad phił̃ · nj ·
nõ q̃ iã ꝯphenderim aut p̃fectus sim · g̃ caritas in
hac vita ee p̃fecta nõ p̃t ¶ ō · aug⁹ dic̃ ī li⁹ · lxxx
· nj · q · q̃ nułm̃ętũ caritatis est diminu⁹ cupidi-
tatis · p̃fectõ enī nł̃a cupiditas · ꝫ h̃ nõ p̃t ee ī hac
vita in q̃ sine pc̃o viuẽ nõ possum⁹ · ꝺm id · io · ij
si dixim⁹ q̃ pc̃m nõ hem⁹ nosipos seducim⁹ · oñe
aũt pc̃m ex aqua inordiata cupiditate p̃cedit · g̃
in hac vita caritas p̃fecta ee nõ p̃t ¶ ō · id q̃ iã
p̃fc̃m est nõ hr̃ vltius crescẽ · ꝫ caritas ī hac vita
sp p̃t augeri vt dc̃m ẽ · g̃ caritas ī hac vita nõ p̃t
ee p̃fc̃a ¶ Sed ō est q̃ aug⁹ · dic̃ sup p̃mã canoicã
io · caritas cũ fuit roborata p̃ficiẽ cũ ad p̃fectõem
venit dic̃ cupio dissolui ⁊ ee cũ xp̃o · ꝫ h̃ possibł̃e ẽ
in hac vita · sic̃ ī paulo fuit · g̃ caritas ī hac vita
potest ee p̃fecta ¶ ñ · dõ · q̃ p̃fectõ caritatis p̃t
intelligi dupł̃r · vnõ ex pte diligibił̃ · alio⁹ ex pte
diligẽtis · ex pte quiꝺ diligibił̃ p̃fecta est caritas ·
vt diligat̃ ⁊quiꝺ q̃tũ diligibile est · deⁱ aũt tñ di
ligibił̃ est q̃ntũ bonus ẽ · bonitas autẽ eiⁱ est infi-
nita · vnde infite diligibił̃ est · nł̃a enī creata p̃t
eũ diligẽ infinite · cũ q̃libz vⁱ cata sit finita · vñ

p hũc modũ nł̃ius creat̃e caritas p̃t ee p̃fc̃a · sed
solũ caritas dei q̃ seip̃m diligit · ex pte quiꝺ diligẽ
tis tunc est caritas p̃fc̃a qñ diligit tm̃ q̃tũ p̃t q̃
quiꝺ ꝺtingit ɨpł̃r · vnõ sic q̃ totũ cor hoīs actualit̃
sp ferat̃ in deũ · ⁊ h̃ est p̃fectõ caritatis p̃rie q̃ nõ ẽ
possibił̃ in hac vita ī qua inpossibile ẽ ꝑpt̃ hũane
vite infirmitatẽ sp actu cogitare de deo ⁊ moueri
dilectõe ad ip̃m · alio⁹ vt hõ studiũ suũ deputet ad
vaccandũ deo ⁊ reb⁹ diuis p̃rermissis alijs nisi q̃n-
tũ nec̃itas p̃ntis vite req̃rit · et ista ẽ p̃fectõ cari-
tatis que ẽ possibił̃ ī via · nõ tñ est coīs oīb⁹ hñti-
bus caritatẽ · tercõ mõ ita q̃ hr̃tualit̃ ⁊quis totũ
cor suũ ponat ī deo · ita scz q̃ nichil cogitet · uł̃ ve
lit q̃ꝺ dine dilectõi sit ꝯriũ · ⁊ h̃ p̃fectõ ẽ coīs oīb⁹
caritatẽ hñtib⁹ ¶ ad · j · g̃ dõ · q̃ apo⁹ negat de se
p̃fectõm p̃rie · vñ glo · ibiꝺ dic̃ · q̃ p̃fc̃us erat vi-
ator · ꝫ nondũ ip̃ius itineris p̃fc̃õe puentor ¶ ad
ij · dõ · q̃ h̃ dł̃ ꝑpt̃ p̃cta venialia · q̃ nõ ꝯriant̃ hĩtui
caritatis · ꝫ actui · ⁊ ita nõ repugnat p̃fectõi vie ·
ꝫ p̃fectõni pat̃e ¶ ad · nj · dõ · q̃ p̃fectõ vie nõ est
p̃fectõ simplex · ⁊ ideo sp hab⁹ quo crescat

Ad · ix · sic p̃cõ · vł̃ q̃ incõueniẽt̃ distinguã-
tur tres g̃ꝺ⁹ caritatis · scz caritas incipiens
p̃ficiẽs · ⁊ p̃fecta · int̃ p̃cipiũ aũt caritatis · ⁊ ei⁹
vltimã p̃fectõm sũt mł̃ti g̃ꝺus mediꝭ · nõ g̃ vnũ
solũ mediũ ꝺebuit poni ¶ ō · statim cũ caritas ī-
cipit ee incipit eciã p̃ficẽ · nõ g̃ ꝺebz distingui ca-
ritas p̃ficiẽs a caritate incipiẽte ¶ ō · ñntũcũq;
⁊quis hẽat in h̃ mundo caritatẽ p̃fectã p̃t eciã ei⁹
caritas augi vt dictũ est · ꝫ caritatẽ augeri ẽ ipaz
p̃ficẽ · g̃ caritas p̃fc̃a nõ ꝺebz distingui a carita-
te p̃ficiẽte · incõuenienẽ g̃ p̃dcti tres g̃ꝺus carita-
tis assignant̃ ¶ Sed ō est q̃ aug⁹ dic̃ sup p̃mã ca-
nonicã · io · caritas cũ fuit nata nut̃tur q̃ ptinet
ad incipiẽtes cũ fuit nut̃ta · roborat̃ur q̃ ptinz ad
p̃ficiẽtes · cũ fuit roborata p̃ficit̃ · q̃ ptinet ad per
fectos · g̃ est mł̃tiplex g̃ꝺus caritatis ¶ ñ dõ · q̃
spũale augmentũ caritatis ꝺsiꝺari p̃t ñntũ ad ⁊ꝺ
sił̃e corporale hoīs augmẽti q̃ quiꝺẽ q̃us ī plu-
rimas ptes distingui possit · hr̃ tñ ⁊quas dc̃mia-
tas distinccões · ꝺm dc̃mias accões vł̃ studia ·
ad que homo ꝺucit̃ p augm̃tũ · sic̃ infantił̃ etas
ꝺi anteq̃ habeat usũ rõnis · postea autẽ distiguit̃
alius status hoīs qñ iã incipit loqui et rõne uti ·
itẽm t̃cius status eius est pubertatis cũ iã incipit
posse gn̄are · ⁊ sic ꝺinde q̃sq; pueniat̃ ad p̃fectũ ·
ita eciã ⁊ diũsi g̃ꝺus caritatis distinguntur · ꝺm
diũsa studia ad q̃ homo ꝺucit̃ p caritatis augm̃
tũ · nã p̃mo quiꝺ incũbit homi studiũ p̃cipale ad
recedendũ a pc̃o · ⁊ resistendũ cõcupiscẽcijs eius q̃
in ꝯriũ caritatis mouẽt ⁊ h̃ ptinet ad incipiẽtes ·
ī quib⁹ caritas est nut̃enda vł̃ fouẽda ne corrũpa
tur · ꝺm aũt studiũ succedit · vt homo p̃cipał̃r ī-
tendat ad h̃ q̃ ī bono p̃ficiat · ⁊ h̃ studiũ ptinet ad
p̃ficiẽtes · qui ad h̃ p̃cipalit̃ intẽdũt · vt ī eis cari
tas p augmentũ roborat̃ · ẽciũ autẽ studiũ ẽ vt hõ
ad h̃ p̃cipał̃r intẽdat vt deo inhẽat ⁊ eo fruat̃ et
h̃ ptinet ad p̃fectos q̃ cupiũt dissolui et ee cũ xp̃o ·
sicut eciã videmus in motu corporali · q̃ p̃mũ est

recessus a ẗmino·ꝺm aũt ẽ appꝛopiqua° ad aliũ ter
minũ·terciũ ẽ quies ī ẗmino ℣ ad·j·g̃ dꝺ·qꝺ oĩs
illa deẗmĩata distinccõ q̃ ꝑt accipi ī augmẽto cari
tatis ꝟphendit̃ sꝺ istis ẗbus q̃ dcta sũt·sic̃ eciã oĩs
diuisio cõtinuoꝝ ꝟphens sꝺ ẗbꝫ hys·pn° medio et
fine vt pꝺs dic̃ ī·j°·de celo ℣ ad·ij·dꝺ·qꝺ illꝫ qꝺꝫ
caritas incipit q̃uis ꝓficiãt pncipaliꝰ tũ cura ī
minet vt resistant pctis quoꝝ ī pugnacõe inquie
tant̃ sꝫ postea hãc impugnacõez minus senciẽtes·
iã·q·securi°·ad ꝓfm̃ ītẽdũt·ex vna tñ pte faci
entes opus ⁊ ex alia pte hñtes manũ ad gladium
vt ꝺ ī esdra de edificatoꝛibꝫ ierl'm ℣ ad·nj·dꝺ·qꝺ
pfcti eciã ī caritate ꝓficiũt sꝫ nõ ẽ ad hoc pncipaľ
eoꝝ cura·sꝫ iã eoꝝ studiũ ẽca ꝫ maxie vsaľ vt deo
inhẽat·⁊ q̃uis eciã ꝫ q̃rũt incipiẽtes ⁊ ꝓficientes
tñ mag̃ senciũt ẽca alia suã sollicitudinẽ incipi
entes quiꝺ demr̃acõe peccatoꝝ·ꝓficiẽtes vero ꝺ ꝓ
A d·x·sic ꝓcꝺ·vl' qꝺ caritas ‖ fectu vtutũ
possit diminui·ꝺr̃ia enī nata sũt fieri ẽca
idem·sꝫ diminucõ ⁊ augmẽtacõ sũt ꝺr̃ia·cũ g̃ ca
ritas augeaľ vt dcm̃ ẽ sup̃·vl' eciã qꝺ possit dimi
nui ℣ ꝺ·aug°·x·ꝟfessio·ad deũ loquẽs dic̃ mi
nus te amat q̃ tecũ aliquiꝺ amat·⁊ ī li° lxxxnj·q·
dic̃ qꝺ nutmenť caritatis ẽ diminucõ cupiditatis
exquo vl' qꝺ eciã eoũso qꝺ augmentũ cupiditatis
sit diminucõ caritatis·sꝫ cupiditas q̃ amaľ aliquiꝺ
aliuꝺ q̃ꝫ deus ꝑt ī homie crescẽ·g̃ caritas ꝑt dimi
nui ℣ ꝺ·sic̃ aug° dic̃·vnj°·sup gen̄·ad lr̃am·nõ
ita de°opaľ hoĩez iustũ iustificãdo eũ·vt si absce
serit maneat ī absente qꝺ fecit·ex quo ꝑt accipi·
qꝺ eodẽ mõ de°opaľ ī hoie caritatẽ eius cõbuando·
quo opaľ ꝓmo ei caritatẽ infũdendo·sꝫ ꝓma cari
tatis infusione min°se ꝑparanti de°miozẽ carita
tem infudit·g̃ eciã ī obseruacõne caritatis min°se
ꝑparanti miozẽ caritatẽ ꝺbuat·ꝑt g̃ caritas dimi
nui ℣ Sed ꝺ est qꝺ caritas ī sẽptura igni ꝺpaľ·ꝺm
ꝺ cãticoꝝ·vnj°·lampades eius scꝫ caritatis lãpa
des ignis atq̃ flammaꝝ·sꝫ ignis q̃mdiu manꝫ sp
ascendit·g̃ caritas q̃mdiu manꝫ ascendẽ ꝑt·sꝫ des
cendẽ·i·diminui non ꝑt ℣ ñ dꝺ·qꝺ q̃ntitas ca
ritatis quã hẽ ī opacõne ad ꝺm ꝓm minui non
ꝑt·sic̃ nec augi·vt supdcm̃ ẽ·sꝫ cũ augeaľ ꝺm q̃n
titatẽ quã hẽ p opacõm ad sꝺm·ꝫ ꝺz ꝺsꝺare·vtꝫ si
ex hac pte diminui possit·si autez diminuaľ·ꝺz qꝺ
vl' diminuaľ p aliquẽ actũ·vl' p solã cessacõem ab
actu·p cessacõez quiꝺ ab actu diminuũtur vtutes
ex actibꝫ acq̃site·⁊ qñꝫ eciã corrũpunt̃·vt s̃dcm̃
est·vñ de amicicia pꝺs dic̃·in·vnj°·etꝫ·qꝺ mltas
amicicias in appellatio soluit·i·nõ appellare ami
cũ·ul' nõ colloqui ei·sꝫ ꝫ ideo est quia ꝺbua° vni°
cuiusq̃ rei dependet ex sua cã·causa autez vtutis
acq̃site est actus hũan°·vnꝺ cessantibꝫ hũanis ac
tibꝫ vtus acq̃sita diminuť·⁊ tandẽ totaľr corrũ
pit̃·sꝫ ꝫ in caritate locũ nõ hẽ q̃a caritas nõ cau
satur ab hũanis actibꝫ·sꝫ solũ a deo·vt s̃dcm̃ ẽ·
vnde relinquit̃ qꝺ eciã cessante actu·ꝓpt̃ h° nec di
minuť nec corrũpi·si desit pcm̃ ī ipa cessacõne·
relinquit̃ g̃ qꝺ diminucõ caritatis nõ possit causa
ri nisi vl' a deo·vl' ab aliquo pcto·a deo quidez nõ
causatur aliquis defectus in nob·nisi p modꝺ pene·
ꝺm qꝺ subtrahit gr̃am ī penã pcti·vnde nec ei cõ
petit diminuť caritatẽ nisi p modꝺ pene·pena autẽ
debeť pcto·vnde relinquit̃·qꝺ si caritas diminuaľ
qꝺ cã diminucõis ei° sit pcm̃·vl' effectiue·vl' me
ritorie·neuť aũt mõ pcm̃ mortale diminuit cari
tatẽ·sꝫ totaliť corrũpit ipam ⁊ effectiue·q̃a omne
pcm̃ mortale ꝺr̃iaľ caritati vt infra diceť·⁊ eciã
meritorie quia q̃ peccando mortaľr aliquiꝺ ꝺ caritatẽ
agit dignũ est vt deus ei sꝺtrahat caritatem·silr
eciã nec per pcm̃ veniale caritas diminui ꝑt neqꝫ
effectie·neqꝫ meritorie·effectiue quiꝺ nõ·q̃a ad ipaz
caritatẽ nõ attingit·caritas enī est ẽca finẽ vlti
mũ·veniale aũt pcm̃ est queꝺ inordiacõ ẽca ea q̃
sũt ad finẽ·nõ autẽ diminuiť amor finis ex h° qꝺ
aliq̃s inordinacõm aliquã omittit ẽca ea q̃ sũt ad
ad finẽ·sic̃ aliq̃ñ cõtingit qꝺ aliqui infirmi mltũ
amãtes sanitatẽ inordinate tñ se hñt ẽca diete ob
ꝺuacõm·sic̃ eciã in specľatiuis sciẽciꝫs fľe opiones·
ẽca ea q̃ reducunt̃ ex pncipiꝫs nõ diminuũt ẽtitu
dinẽ pncipioꝝ·silr eciã veiale pctz nõ meť dimi
nucõz caritatis·cũ enī aliquis delinquit ī miozi nõ
mẽtur deẽmentũ pati ī maiozi·deꝰ enī nõ plus se
aũtit ab homie·q̃ homo aũtat se ab ipo·vnde qui
inordinate se hẽ ẽca ea q̃ sũt ad finẽ·nõ mẽtur de
trimentũ pati ī caritate p quã ordinaľ ad ultimũ
finẽ·vñ ꝺñs est qꝺ caritas nllomõ diminui possit
directe loq̃ndo·ꝑt tñ indirecte dici diminucõ cari
tatis dispõ ad corrupcõz ipius q̃ fit·vl' p pcta ve
nialia·vl' eciã p cessacõm ab exercicõ opm carita
tis ℣ ad·j·g̃ dꝺ·qꝺ ꝺr̃ia sũt ẽca idẽ·qñ sꝺm eq̃liť
se hẽ ad vtrꝺqꝫ ꝺrioꝝ·sꝫ caritas nõ eoꝺ mõ se habet
ad augmentũ et diminucõm·ꝑt enī hr̃e cãm au
gentẽ·sꝫ nõ ꝑt hr̃e cãm minuentẽ sic̃ dictũ ẽ·vnde
racõ nõ sequiť ℣ ad·ij·dꝺ·qꝺ duplex est cupidi
tas·vna quiꝺ q̃ finis ī creaťis ostituiť·⁊ ꝫ morti
ficat totaliť caritatẽ cũ sit venenũ ipi°·vt aug°·
dic̃ ibiꝺ·et ꝫ facit qꝺ deꝰ min° ameť scꝫ quã debet
amari ex caritate·nõ quiꝺ caritatẽ diminuẽdo·sꝫ
eam totaliť tollendo·⁊ sic intellñdũ est qꝺ ꝺ min°
te amat q̃ tecũ aliquiꝺ amat·sꝺdicť enī qꝺ nõ ꝓpt̃ te
amat·qꝺ nõ ꝺtingit ī pcto veniali·sꝫ solu ī mortli
qꝺ enī amaľ ī pcto veniali ꝓpt̃ deũ amaľ hꝫtu ⁊ si
nõ actu·est aũt alia cupiditas veniaľ pcti·que sp
diminuit̃ ꝓpt̃ caritatẽ·sꝫ tamẽ talis cupiditas ca
ritatẽ diminuẽ nõ ꝑt rõne iã dcta ℣ ad·nj·dꝺ·qꝺ
ī infusione caritatis req̃rit̃ motꝰ libi ar·sic̃ sup̃
dictũ ẽ·⁊ ideo iꝺqꝺ diminuit incencõm libi arbi
dispositiue opaľ ad ꝫ qꝺ caritas infusa sit miꝛ·
sꝫ ad obseruacõz caritatis nõ req̃rit̃ motus libi ar·
alioq̃n nõ ꝛmanẽt ī dormiẽtibꝫ·vñ p impedimẽtũ
intensionis motus libi ar· nõ diminuit̃ caritas
A d·xj·sic ꝓcꝺ·vl' qꝺ caritas semel hꝫta nõ
possit amitti·si enī amittit̃ nõ amittť nisi
ꝓpt̃ pcm̃·sꝫ ille q̃ hẽ caritatẽ nõ ꝑt peccare·dr̃ enī
·j·io·nj°·oĩs enī q̃ natus est ex deo pcm̃ nõ facit
q̃n semen ipius ī eo manet ⁊ nõ ꝑt peccare·qñ ex
deo natus ẽ·caritatẽ aũt nõ hñt nisi filij dei·ipa
enī ẽ q̃ distinguit inẽ filios regni ⁊ fꝫlios pdicõis

vt aug⁹ dic̃ i xv⁹ de tnit̃ g̃ ille q̄ habz caritatem
nō pt̃ eā amittē ¶ Rñ dō aug⁹ dic̃ in vnj de tnit̃ qp
dilectō si nō est vera dilectō dicenda nō ē sz sic̃ ipe
dic̃ i epla ad iulianū comitē caritas q̄ deficei pt̃
nunq̄ vera fuit g̃ neq̄ caritas fuit si g̃ caritas
semel hēatur nūq̄ amittit̃ ¶ Rñ gg⁹ dic̃ in omel
pēthecostes qp amor dei magna opa est si ē si desinit
opari caritas nō est sz nll⁹ magna opādo amittit
caritatē g̃ si caritas insit amitti nō pt̃ ¶ Rñ libz
arbitriz nō inclinaē ad pc̃m nisi p motiuū ad pec
candō sz caritas excludit omīa motiua ad peccandō
et amorē sui ⁊ cupiditatē ⁊ quidqp aliud huīoi est
g̃ caritas amitti nō pt̃ ¶ Sed ō est qp ō apoc̃ iy
habeo adūsū te pauca qp caritatē pmā dereliquisti
¶ Rñ dō qp p caritatē sps scīus ī nob hītat vt
ex supdc̃is pz ep̄lr g̃ possum⁹ considare caritatē
vno⁹ ex pte sps scī mouētis aīam ad diligendum
deū et ex hac pte caritas inpeccabilitatē hē ex vir
tute sps scī q̄ infallibilit̃ opa qcūq̄ uoluit vñ
impossibile est h̄ duo simł ee vera qp sps scīs ali
quē velit mouē ad actū caritatis ⁊ qp ipe caitatē
amittat peccādo nā donū pseūancie ꝯputa inter
bñficia dei quibꝫ certissime lībanē qcūq̄ lībanē vt
aug⁹ dic̃ i li⁹ de pdestinacōne scōz alio⁹ pt̃ osidari
caritas bm ꝓpam rōz ⁊ sic caritas nō pt̃ aliqn nisi
id qō ptinet ad caritatis rōm vñ caritas nll⁹ omō
pt̃ peccare sic̃ nec calor pt̃ infrigidare ⁊ sic eciā i
iusticia nō pt̃ bonū facē vt aug⁹ dic̃ i li⁹ de bmōe
dñi i monte ecio⁹ pt̃ osidari caritas ex pte sbi qō ē
vertibile bm arbitriꝫ libtatē pt̃ aūt attēdi ꝯpacō
caritatis ad h̄ sbm et bm vniūsalē rōm quo ꝯpat
forma ad māz et bm spālē rōz quo ꝯpat hītus ad
potēciā ē aūt de rōe forme qp sit i sbo amissibilit
qn̄ nō replz totā potēcialitatē māe sic̃ pz ī formis
gnabiliū ⁊ corruptibiliū quia mā hoz sic recipit
vnā formā qp remanz in ea potēcia ad aliā formā
q̄si nō repleta tota māe potēcialitate p vnā forz
et ideo vna forma pt̃ amitti p accepcōm alt̄us sz
forma corpis celestis quia replet totā māe potēci
alitatē ita qp nō remanz in ea potēcia ad aliā forz
iamissibilit̃ inest sic g̃ caritas pr̃ie ꝙa replet to
tā potēcialitatē rōnal̄ mētis inq̄ntū scz ois actu
alis mot⁹ eius ferē in deū inamissibilit̃ hētur ca
ritas aūt vie nō sic replet potēcialitatem sui sbi
ꝙa nō sp actu ferē ī deū vñ qn̄ actu ī deū nō ferē
pt̃ aliquid occurrē p qō caritas amittat̃ hītui vero
ꝓpm est vt indinz potēciā ad agendū qō ꝯueit ha
bitui inq̄ntū fcit aliqn videri bonū qō ei cōuenit
malū aūt qō ei repugnat sic̃ enī gust⁹ diiudicat
sapores bm suā dispōm ita mēs hois diiudicat ō
aliquo faciēdo bm hītualē dispōm vñ ⁊ phs dic̃ in
nj eth qp qual̄ vnusquisqꝫ ē tal̄ finis vł ei ibi
g̃ caritas inamissibilit̃ hētur vbi id qp ꝯueit ca
ritati nō pt̃ videri nisi bonū scz ī pr̃ia vbi de⁹ vł
p ēenciā q̄ est ipa ēencia bonitatis et ideo caritas
pr̃ie amitti nō pt̃ caritas aūt vie ī cui⁹ statu nō
vid ipa ēencia dei bonitatis pt̃ amitti ¶ Ad j g̃
dō qp auctas illa loquit̃ bm potatē sps scī cui⁹ cō
suacōne a pcō immunes reddūtur q̄s ipe mouz

q̄ntū ipe uoluit ¶ Ad ij dō qp caritas q̄ deficē pt̃
ex ipa rōe caritatis vera caritas nō est h̄ enī ēet
si h̄ in suo amore hr̃et qp ad tps amaret et postea
amare desinēt qp nō ēet vē dilectōnis sz si caritas
amittat̃ ex mutabilitate sbi ꝺ̄ ꝓpositū caritatis
qp in suo actu inclus⁹ h̄ nō repugnat vitati cari
tatis ¶ Ad nj dō qp amor dei sp magna opa in
ꝓposito qp ptinz ad rōz caritatis nō tn̄ sp magna
opa ī actu ꝓpē odictōm sbi ¶ Ad mj dō qp cari
tas bm rōz sui actus excludit omne motiuū ad pec
candō sz q̄nq̄ ctingit qp caritas actu nō agit ⁊ tūc
pt̃ inuenire aliqō motiuū ad peccandō cui si ꝺsen
tiatur caritas amittitur

Ad xij sic pceō vi qp caritas nō amittat̃ p
vnū actū pcī mortal̄ dic̃ enī orig in j p
iartō si aūt sacietas capit aliquē ex hys q̄ ī sūmo
pfcto que cōstiterint g̃du nō arbitror qp ad subit̃
quis euacuet̃ aut decidat sz paulati ac ecia p ptes
eū decidē ncē est sz homo decidit caritatē amittēs
g̃ caritas nō amittit̃ p vnū solū actū pcī mortal̄
¶ Rñ leo papa dic̃ in bmōe de passione alloquens
petrū vidit ī te dñs nō fidem victā nō dilectōni
aūsam sz ostanciā fuisse turbatā habūdauit flet⁹
vbi nō deffecit affect⁹ effectus caritatis lauit ṽba
formidinis ⁊ ex h̄ accepit bñhard⁹ qp dixit ī petro
caritatē nō fuisse extinctā sz sopitam sz petr⁹ ne
gando xp̄m peccauit mortalit̃ g̃ caritas nō amit
titur p vnū actū pcī mortal̄ ¶ Rñ caritas ē for
cior q̄ ṽtus acq̄sita sz hīt⁹ ṽtutis acq̄site nō tollit̃
p vnū actū pcī ōrīū g̃ mł⁹ min⁹ caritas tollit̃
p vnū actū pcī mortal̄ ōrīū ¶ Rñ caritas impor
tat dilectōz dei ⁊ ꝓxi sz ās omittēs aliqō pcīm mor
tale retinz dilectōm dei ⁊ ꝓxi vt vid inordinatō
enī affectōnis ēca ea q̄ sūt ad finē nō tollit amorē
finis vt ꝺctm est g̃ pt̃ remanere caritas ad deū
exīte pcō mortali p inordinatā affectōz ēca aliqō
tpale bonū ¶ Rñ ṽtutis theologice obiectū est vl
tim⁹ finis sz alie ṽtutes theologice scz fides ⁊ spes
nō excludunt̃ p vnū actū pcī mortal̄ ymmo re
manēt informes g̃ eciā caritas pt̃ remanē infor
mis eciā vno pcō mortali ꝓpēto ¶ Sed ō p pcīm
mortale fit hō dign⁹ morte eterna bm ro vj
stipendia pcī moꝛs sz q̄libz hñs caritatē hē mītū
vite ētne ꝺ enī io xmj si quis diligit me diliget̃
a pr̃e meo ⁊ ego diligā cū ⁊ maīfestabo ei meipm
l qua maīfestacōne quid⁹ vita ētna ꝺsistit bm ro
io xvnj hec ē vita ētna vt cognoscāt te vm̄ deū
et quē misisti ihm xp̄m nll⁹ aūt potest ee simul
dign⁹ vita ētna et morte ētna g̃ impossibile ē qp
aliquis hēat caritatē cū pcō mortali tollit̃ g̃ cari
tas p vnū actū pcī mortal̄ ¶ Rñ dō qp vnū cō
trīū p vnū ōrīū supueniēs tollit̃ q̄libz aūt actus
pcī mortal̄ ōriat̃ caritati bm ꝓpam rōm q̄ ꝺsistit
in h̄ qp deus diligat̃ sup omnia ⁊ qp hō totalit̃ illi
se sbiciat omīa sua refferndo ī ipm est g̃ de rōe ca
ritatis vt sic diligat deū qp ī oīb velit se ei sbicē
⁊ ꝓceptoꝛ eius regłam ī omīb seq quitqp enī oī
riat̃ ꝓceptis eius maīfeste ōriat̃ caritati vñ de se
hē qp caritatē excludē possit ⁊ si quid caritas esset

hītus acq̄situs ex vtute sb̄i dependēs · nō oporteret
q̄ statim p vnū actū ōriū tollet̄ur · actus enī nō
directe ōriat̄ hītui · sz actui · ōtinuacō a habitus ī
sb̄o nō req̄rit cōtinuitatē act⁹ · vñ ex supueniente
ōrio actu nō statim hītus acq̄sit⁹ excludī · sz cari-
tas cū sit hītus infusus dependz ex accōe dei infū-
dentis q̄ sic se ht̄ ī infusiōe et ꝟbuacōne caritatis ·
sic sol ī illuiacōne aeris vt dictū ē · ⁊ ideo sic luñ
statim cessarz ee in aere p b̄ q̄ aliq̄ obstaculū po-
nētur illuiacōi sol' · ita ecia caritas statī deffic ee
in aīa p b̄ q̄ aliq̄ obstac'm ponit̄ influēcie cari-
tatis adeo in aīaz · maīfestū est aūt q̄ per q̄libet
mortale pcīm q̄ diuīs p̄ceptis ōriat̄ ponit̄ p̄dicte
infusiōi obstac'm · ḡa ex hocīpo q̄ hō eligēdo p̄fert
pcīm diuīe amicicie · q̄ req̄rit vt dei volūtatē seq̄t̄r
ōseq̄ns est vt statī p vnū actū pcī mortal' hit⁹ ca-
ritatis pdat̄ · vñ ⁊ aug⁹ dic̄ · vnī · sup geñ ad līam
q̄ homo deo sibi p̄sente illuiat̄ · absēte aūt ōtinuo
tenebrat̄ a quo nō locoꝝ mt̄uall' · sz volūtatis aū-
siōe discedit̄ ℣ Ad · j · g̃ dō · q̄ verbū orig · p̄t vno
sic intelligi · q̄ homo q̄ est ī statu pfecto nō sb̄ito
p̄cedit ī actū pcī mortal' · sz adhoc disponit̄ p̄ ali-
quā negl'iam p̄cedentē · vñ ⁊ pcā venialia dicun-
tur ee dispō ad mortale sic supdictū est · sed tñ per
vnū actū pcī mortal' si eū ōmisit decidit caritate
amissa · sz quia ipe sb̄dit · si aquis breuis lapsꝰ ac-
cidit ⁊ cito respiscat nō penit⁹ ruere vid' · p̄t alit̄
dici q̄ ipe intelligit eū penit⁹ euacuari ⁊ decidē · q̄
sic decidit vt ex malicia peccet · q̄ nō statī in viro
pfecto a p̄ncipio ōtigit ℣ Ad · ij · dō · q̄ caritas amit
tit̄ dupl'r · vno⁹ directe p actualē ōtēptū · ⁊ b̄ modo
petrus caritatē nō amisit · alio⁹ indirecte qñ ōmit-
tit aquod ōriū caritati p̄t̄ aquā passionē cōcupīe
vl' timoris · ⁊ h⁹ mō petrus ō caritatē faciēs carita
tem amisit sz eā cito recupauit ℣ Ad · nj · dō · q̄ nō
q̄libz inordinacō affectiōis q̄ est ēca ea q̄ sūt ad finē
idest ēca bona ēata ōstituit pcīm mortale · sz solu-
qñ ē talis inordiacō q̄ repugnat diuīe voltaūti · ⁊ h̄
inordinacō directe ōriat̄ caritati vt dictū ē ℣ Ad
· mj · dō · q̄ caritas inportat vnionē q̄mdā ad deū ·
nō aūt fides · neq; spes · oīne aūt pcīm mortale cō-
sistit ī aūsione a deo vt ōdcīm est · et ideo nō oīne
pcīm mortale ōriat̄ fidei vl' spei · sz quedā detmia-
ta pcā p q̄ hītus fidei vl' spei tollit̄ · sic et p omne
pcīm mortale hītus caritatis tollit̄ · vñ pz · q̄ ca-
ritas nō p̄t remanē informis cū sit vltima forma
vtutū ex h̄ q̄ respicit deū in rōne finis vltimi vt

Q Inde ōsidandū est de obo dictū est
caritatis · Circa q̄ duo ōsideranda oc-
currūt Primo quid de hys que sūt
ex caritate diligēda Scdo de ordīe di-
ligendoꝝ Circa p̄mū q̄runt̄ · xij · Primo · vtz
solus deus sit ex caritate diligend⁹ · vl' ecia p̄xim⁹
Scdo vtz caritas sit ex caritate diligēda Ter'
vtz creat̄e spūales sit ex caritate diligēde Q̄rto
vtz ās possit ex caritate dei seipm diligē Q̄nto
vtz corpus p̄pm Sexto · vtz pcores sint ex cari-
tate diligēdi Septīo · vtz pcores seipos diligāt
Octauo · vtz inimici sint ex caritate diligendi

Nono · vtrū sint eis signa āmicicie exhibenda
Decimo · vtrū angeli sint ex caritate diligendi
Vndecimo · vtz demones Duodecio de enūcia-
cōne diligendoꝝ ex caritate

A d · j · sic p̄cd̄ · vī q̄ dilectiō caritatis sist̄at ī
deo ⁊ nō se extēdat ad p̄ximū · sic enī deo de-
bemus amorez · ita ⁊ timorē · b̄m id deut̄ · x · et nūc
isr̄l' · quid dñs deus tu⁹ petit nisi vt timeas et di-
ligas eū · sz alius ē timor quo timet̄ homo q̄ dī ti-
mor hūan⁹ · ⁊ ali⁹ timor q̄ timet̄ de⁹ · q̄ est vl' fuit̄
vl' filialis · vt ex supdctis pz · g̃ ecia alius est amor
caritatis q̄ diligit̄ deus · ⁊ ali⁹ est amor quo diligī
p̄xim⁹ ℣ Ꝺ · p̄bs dic̄ ī · vnī · etb · q̄ amari ē hono-
rari · sed alius ē honor q̄ debet̄ deo q̄ est honor late ⁊
alius est honor qui debet̄ creat̄e q̄ est honor dulie ·
g̃ ecia ali⁹ ē amor quo diligit̄ de⁹ · ⁊ q̄ diligit̄ p̄xi-
m⁹ ℣ Ꝺ · spes g̃nat caritatē · vt hētur ī glo · math̄
· j · sz spes ita hētur de deo q̄ reph̄endūt̄ spantes in
homīe · b̄m id · iē · vij · maledictus hō q̄ ofidit ī hoīe
g̃ caritas ita debet̄ deo q̄ ad p̄ximū se nō extendat
℣ Sed ō est · q̄ ō · j · io · mj · h̄ mādatū hēm⁹ a deo ·
vt qui diligit deū diligat ⁊ frem suū ℣ Rñ dō ·
q̄ sic supdictū ē · hītus nō diūsificanť nisi ex h̄ q̄
variāt spēm actus · ois enī actus vni⁹ spēi ad eūdē
hītū ptinet · cū autez spes actus ex obo sumat̄ b̄m
formalē rōm ip̄ius est ncē q̄ idē spē sit actus qui
ferť in rōm obī · et q̄ ferť in obm sb̄ tali rōne · sic
est eaꝺ spē visio qua vid' lumē ⁊ qua vī color b̄m
luis rōm · racō aūt diligēdi p̄ximū deus ē · h⁹ enī
debem⁹ in p̄ximo diligē vt ī deo sit · vñ manifestū
est q̄ idē spē actus est q̄ diligit̄ deus ⁊ quo diligit̄
p̄xim⁹ ⁊ p̄p̄ h̄ hītus caritatis nō solū se extendit
ad dilectiōm dei · sz ecia ad dilectiōm p̄ximi ℣ Ad · j
g̃ dō · q̄ p̄xim⁹ timeri p̄t dupl'r sic et amari · vno
p̄p̄ id q̄ ē p̄p̄m sibi · puta cū aquis timet tyran-
nū p̄p̄ eius crudelitatē · vl' cū amat ip̄m p̄p̄ cupi
ditatē acq̄rendi aquod ab eo · et tal' timor hūanus
distinguit̄ a timore dei et sil'r amor · alio⁹ timet̄ hō
et amat̄ p̄p̄ id q̄ est dei ī ipo · sicut cū secl'aris po-
testas timet̄ p̄p̄ mīsterū dīnū q̄ hē ad vindictā
malefactoꝝ ⁊ amat̄ p̄p̄ iustitiā · et tal' timor hoīs
nō distinguit̄ a timore dei sic nec amor ℣ Ad · ij ·
dō · q̄ amor respic̄ bonū in coī · sz honor respic̄ p̄p̄m
bonū honorati · defferť enī acui in testimoniū p̄p̄e
vtutis et ideo amor nō diūsificat̄ spē p̄p̄ diūsam
q̄ntitatē bonitatis diūsoꝝ · dūmodo refferunť ad
aliq̄ vnū bonū cōe · sz honor diūsificat̄ b · p̄p̄a bōa
singl'oꝝ · vñ eoꝺ amore caritatis diligim⁹ omnes
p̄ximos inq̄ntū refferunť ad vnū bonū cōe q̄ est
deus · sed diūsos honores diūsis debim⁹ b̄m p̄p̄am
vtutē singl'oꝝ ⁊ sil'r deo singl'arē honorē late exhi
bemus p̄p̄ eius singl'arē virtutē ℣ Ad · nj · dō · q̄
vitupanť · q̄ spant ī hoīe sic ī p̄ncipali auctore sa-
lutis · nō aūt qui spant ī homīe · sic adiuuāte mi-
nistrialit̄ sb̄ deo · ⁊ sil'r reph̄ensibile eet · si quis p̄xi-
mū diligēt tamq̄ p̄ncipalē finē · nō aūt si q̄s p̄xi-
mū diligat p̄p̄ deū q̄ ptinet ad caritatem

A d · ij · sic p̄cd̄ · videtur q̄ caritas nō sit ex
caritate diligēda · ea enī que sūt ex caritate

diligēda duob⁹ ꝑceptis caritatis includunt⁹ · vt p⁹ matth⁹ · xxij · ſz ſb neutro eo⁹ caritas cōtinet⁹ ꝗa nec caritas eſt deus neq⁹ eſt ꝓximus · g⁹ caritas nō eſt ex caritate diligēda ℸ · caritas fundat⁹ ſup coī; cacōm btītudīs vt ſupdictū ē · ſz caritas nō ꝑt eſſe ꝑticeps btītudīs · g⁹ caritas nō eſt ex caritate diligēda ℸ · caritas eſt amicicia quedā vt ſup dctm eſt · ſz nll's ꝑt hr̄e amicicīā ad caritatē vl̄ ad aliq̄s acc̄ns · quia huīoi remanē nō poſſūt q⁹ eſt de rōne amicicie · vt ꝺ̄ i · vnj · eth⁹ · g⁹ caritas nō eſt ex caritate diligēda ℸ Sed ꝺ̄ eſt q⁹ aug⁹ dic̄ · vnj · de tnit⁹ · qui diligit ꝓximū ons eſt · vt eciā ipam dilecc̄om diligat · ſz ꝓxim⁹ diligit⁹ ex caritate · g⁹ ons eſt vt eciā caritas ex caritate diligit⁹ ℸ Rn̄ dō · q⁹ cari; tas amo⁹ quedā eſt · amo⁹ aūt ex na⁹ potēcie cui⁹ ē actus hē q⁹ poſſit ſup ſeipm reflecti · ꝗa enī volū; tatis obm eſt bonū vtile · quitq⁹ ſb rōe boni otine; tur ꝑt cadē ſb actu volūtatis · et quia ipm velle ē q⁹dā bonū ꝑt velle ſe velle · ſicut et intellect⁹ cui⁹ obm eſt vn̄ intelligit ſe intelligē · quia h̄ eciā eſt q⁹dā vn̄ · ſz amor eciā ex rōne ꝓpe ſpēi hē q⁹ ſup ſe reflectat⁹ quia ē ſpōtane⁹ motus amātis ad ama; tū · vn̄ ex hoc ipo q⁹ amat aliq̄s amat ſe amare · ſed caritas nō eſt ſimplex amo⁹ · ſz habz rom amicicie vt ſupdictū ē · p amicicīā aūt amat⁹ ꝗquid dupl'r · vno⁹ ſic̄ ipe amicus ad quē amicicīā hē⁹ · ⁊ cuius bona volum⁹ · alio⁹ ſic̄ bonū q⁹ amico volum⁹ · ⁊ h mō caritas p caritatē amat⁹ ⁊ nō p̄mo ꝗa caritas eſt i⁹ bonū q⁹ optam⁹ omīb⁹ quos ex caritate di; ligimus · et eadē rō ē de btītudine ⁊ de alīs vtuti; bus ℸ Ad · j · g⁹ dō · q⁹ deus et ꝓxim⁹ ſūt illi ad q̄s amicicīā hē⁹ · ſz ī illo⁹ dilecc̄one incluſ⁹ dilecc̄o ca; ritatis · diligim⁹ enī ꝓximū et deū · inq̄ntū ama; mus h̄ vt nos ⁊ ꝓximus deū diligam⁹ q⁹ eſt cari; tatē hr̄e ℸ Ad · ij · dō · q⁹ caritas eſt ipa omunicac̄ ſpūalis vite p quā ad btītudinē puenitur · ⁊ ideo amat⁹ ſic̄ bonū deſideratū omīb⁹ quos ex caritate diligim⁹ ℸ Ad · nj · dō · q⁹ rō illa ꝓcedit bm q⁹ per amicicīā amant⁹ illi ad quos amicicīā habemus

Ad · nj · ſic ꝓceꝺ̄ · vl̄ q⁹ eciā creat⁹ irrōnales ſīt ex caritate diligēde · p caritatē enī maxime ꝺ̄formam deo · ſz deus diligit creatas irrōnales ex caritate · diligit enī omīa q̄ ſūt · vt hētur ſapīe · xj et om̄e q⁹ diligit ſeipo diligit qui eſt caritas · g⁹ ⁊ nos debem⁹ creatas irrōnales ex caritate diligere ℸ · caritas p̄cipal'r fert⁹ in deū · ad alia aūt ſe extēdit · bm q⁹ ad deū ptinet · ſz ſic̄ creata rōnalis ptinet ad deū inq̄ntū hē ſil'itudinē ymaginis · ita eciā creata irrōnal' inq̄ntū hē ſil'itudinē veſtigij · g⁹ caritas eciā ſe extēdit ad catas ſpūales ⁊ irrōa les ℸ · ſic̄ caritatis obm ē de⁹ ita ⁊ fidei · ſz fides ſe extēdit ad creatas irrōnales inq̄ntū credimus celū ⁊ trā ee creata a deo ⁊ piſces et aues ee ꝓduc; tos ex aquis ⁊ greſſibilia al'ia et plantas ex tra · g⁹ caritas eciā ſe extendit ad creaturas irrōnales

Sed ꝺ̄ eſt q⁹ dilecc̄o caritatis ſolū ſe extēdit ad deū et ad ꝓximū · ſz nomine ꝓximi nō p̄t intelligi creatura irrōnal' · quia nō coīcat in hoīe cū vita rōnali · g⁹ caritas nō ſe extēdit ad creaturas irrō; nales ℸ Rn̄ dō · q⁹ caritas bm ꝓdicta eſt amicicia quedā · p amicicīā aūt amat⁹ aliq̄ dupl'r · vno ꝗdē mō amicus ad quē amicicia hētur · et alio⁹ bona q̄ amico optant⁹ · p̄mo g⁹ mō nll'a creata irrōnal' p̄t ex caritate amari · ⁊ h ꝓplici rōne quaz due ptinet coīter ad amicicīā · q̄ ad creatas irrōnles hr̄i non p̄t · p̄mo quidē ꝗa amicicia ad eū hētur cui volim⁹ bonū · ſz nō ꝓpe poſſum⁹ bonū velle creat⁹ irrōna; li · quia nō eſt eius ꝓpe hr̄e bonū · ſz ſolū creature rōnal' que eſt dña vtēdi bono q⁹ hē p lībm arbi · ⁊ ideo phs dic̄ in · ij · ph̄ · q⁹ huīoi reb⁹ nō dicim⁹ ali quid bene vl̄ male otingē niſi bm ſil'itudinē · ſcdo quia omīs amicicia fundat⁹ ſup aliq̄ coīcac̄one vite nichil enī ita ꝓpm eſt amicicie ſicut bona vite · vt p⁹ p ph̄m i · vnj · eth⁹ · creat⁹ aūt irrōnales nō p̄nt coīonem hr̄e ī vita hūana que ē bm rōm · vn̄ nll'a amicicia p̄t hr̄i ad creatas irrōnales · niſi fo⁹ te bm methaphoꝛā · tcia rō eſt ꝓpa caritati · ꝗa ca; ritas fundat⁹ ſup coīcac̄one btītudīs etne cui⁹ cre; atura irrōnal' capax nō eſt · vn̄ amicicia carita; tis nō p̄t hr̄i ad creaturā irrōnalem · poſſūt tn̄ ex caritate diligi create irrōnales · ſic̄ bona que alīs uolum⁹ inq̄ntū ſc⁹ ex caritate uolum⁹ eas obuari ad honorē dei ⁊ vtilitatē hoīm · ⁊ ſic̄ eciā ex carita te deus ea diligit · vn̄ p⁹ rn̄ ad ꝓmū ℸ Ad · ij · dō · q⁹ ſil'itudo veſtigij nō dat capacitatē vite etne · ſed ſil'itudo ymaginis · vn̄ nō eſt ſilis rō ℸ Ad · nj · dō · q⁹ fides ſe p̄t extendē ad omīa quecūq⁹ mō vera · ſz amicicia caritatis ſe extēdit ad illa ſola que nata ſūt hr̄e bonū vite etne · vn̄ nō eſt ſimile

Ad · mj · ſic ꝓceꝺ̄ · vl̄ q⁹ homo nō diligat ſeipm ex caritate · dic̄ enī gg⁹ · ī quadā omelia · q⁹ caritas min⁹ q̄z inter duos hr̄i nō p̄t · g⁹ ad ſeipm nll's hē caritatē ℸ · amicicia ꝺ̄ ſui rōne importat reamac̄om et eq̄litatē · vt p⁹ ī · vnj · eth⁹ · q̄ quidē nō poſſūt ee homī ad ſeipm · ſz caritas amicicia quedā eſt · vt ſupdc̄m eſt · g⁹ ad ſeipm ꝗquis amicicīā hr̄e nō p̄t ℸ · i⁹ q⁹ ad caritatē ptinet nō p̄t ee vitu; pabile · quia caritas nō agit ꝓpterā · vt dī · j · ad cor xnj · ſed amare ſeipm eſt vitupabile · ꝺ̄ enī · ij · ad cor · nj · ī nouiſſimis diēb⁹ inſtabūt tpa picꝺoſa · ⁊ crūt hoīes amantes ſeipos · g⁹ homo nō p̄t ſeipm diligē ex caritate Sed ꝺ̄ eſt q⁹ ꝺ̄ · leuit⁹ · xvnj · di; liges amicū tuū ſic̄ teipm · ſz amicū ex caritate di ligimus · g⁹ ⁊ noſipos ex caritate debemus diligere ℸ Rn̄ dō · q⁹ cū caritas ſit quedā amicicia · ſic̄ dc̄m eſt · dupl'r poſſum⁹ de caritate loq̄ · vno⁹ ſb coī rōne amicicie · ⁊ bm h̄ dc̄m eſt q⁹ amicicia ꝓpe nō habet⁹ ad ſeipm · ſz ꝗquid mai⁹ amicicia · quia amicicia vnionē q̄mdā importat · dic̄ enī dyo⁹ · q⁹ amo⁹ eſt vtus vnitiua · vnicuiq⁹ aūt ad ſeipm vnitas que eſt poc̄or vnione ad aliū · vn̄ ſic̄ vnitas ē p̄cipiū vnionis · ita amor quo q̄s diligit ſeipm ē forma et radix amicicie · in h̄ enī amicicīā hē⁹ ad alios quia ad eos nos hē⁹ · ſic̄ ad noſipos · ꝺ̄ enī ī · ix · eth⁹ · q⁹ amicabl'ia que ſūt ad alīm venerūt ex hīs que ſūt ad ſeipm · ſic̄ eciā de p̄cipijs nō habet⁹ ſcia ſed aliq⁹ mai⁹ ſc⁹ intellect⁹ · alio⁹ poſſum⁹ loqui de caritate bm ꝓpam rōem ipi⁹ · put ſc⁹ eſt amicicia

homis ad deū pncipaliť · ⁊ ex oñti ad ea que sūt dei
inť que eciã est ipe homo q̃ caritatẽ habz · et sic inť
ceťa que ex caritate diligit · q · ad deū ptinẽcia eciã
seipm ex caritate diligit ℣ Ad · j · g dȯ · qꝫ ggr loqr̃
de caritate bm coẽm amicicie rõz · et bm h eciã pce-
dit scȯa rõ ℣ Ad · nj · dȯ · qꝫ amãtes seipos vitupãť
mq̃ntũ amãt se bm naťaz sbibilẽ cui se obtẽpant
qꝫ nõ est vẽ amare seipm bm naťaz rõnalem · vt
sibi velit ea bona que ptinẽt ad pfeccõm rõis · et h
mõ pcipue ad caritatẽ ptinet diligẽ seipm

Ad · v · sic pcẽd · vi qꝫ homo nõ debeat corpus
suũ ex caritate diligẽ · nõ enĩ diligim⁹ illũ
cui viuẽ nõ volum⁹ · sz hoies caritatẽ hñtes refu-
giũt corpis ruictũ · bm ia ad ro · vij · quis me libe-
rabit de corpore mortis huius et phil · j · desideriũ
hñs dissolui ⁊ cũ xpo ee · g cor⁹ nr̃m nõ ẽ ex carita-
te diligẽdo ℣ amicicia caritatis fũdať sup coica-
cõz dine fruicõis · sz huĩoi fruicõis cor⁹ pticeps ee
nõ pt · g corp⁹ nõ ẽ ex caritate diligendo ℣ cari-
tas cũ sit amicicia quedã ad eos hẽtur qui reama
re possũt · sz corpa nr̃m nõ pt nos ex caritate dili-
gere · g nõ est ex caritate diligendũ Sed ō est qꝫ
aug⁹ · in pmo de doc · xpiã ponit q̃tuor ex caritate
diligẽda inť que vnũ est scz corpa ꝑm ℣ ñ dȯ ·
qꝫ corpa nr̃m bm duo pt rsidari · vno bm eius na-
turã · alio bm corrupcõez culpe ⁊ pene · naꝫ aũt cor-
poris nr̃i nõ ẽ a malo pn̄ creata · vt manichei fa-
bulanť · sz ẽ a deo vñ possum⁹ eo vti ad bucũ dei ·
bm ia · ro · vj · exhibete mẽbra vr̃a arma iusticie
deo · et ideo ex dilecõe caritatis q̃ diligim⁹ deũ · de-
bem⁹ eciã corpa nr̃m diligẽ · sz infcõnẽ culpe ⁊ cor-
rupcõm pene ĩ corpe nr̃o diligẽ nõ debem⁹ · sz poci⁹
ad eius remocõez anhelare desiderio caritatis ℣ Ad
pmũ g dȯ · qꝫ apo⁹ nõ refugiebat corpis ꝛmutionẽ
q̃ntũ ad corpis naťam · pmo bm h nolebat ab eo
spoliari · bm ia · ij · ad coz · v · nolum⁹ expoliari sz
supuesti · sz uolebat carẽ infcõne ꝛcupie q̃ remanz
in corpe et corrupcõne ipius que agg̃nat aĩam ne
possit deũ vidẽ · vnde signanť dixit de corpe mortis
huius ℣ Ad · ij · dȯ · qꝫ corpa nr̃m q̃us deo frui nõ
possit cognoscẽdo et amãdo ipm cũ p opa q̃ p corpa
agim⁹ ad pfectam dei fruicõm possum⁹ venire · vñ
ex fruicõe aie redũdat q̃dam btitudo ad corpus scz
sanitatis ⁊ incorrupcõis uigor · vt aug⁹ dic ĩ epla
ad dyascoz · et ideo quia corpa aliq̃ mõ est pticeps
btitudis pt dilecõe caritatis amari ℣ Ad · nj · dȯ ·
qꝫ reamacõ hẽt locũ ĩ amicicia que est ad alẽm · nõ
aũt ĩ amicicia q̃ ẽ ad seipz · vl̃ b · aĩaz · vl̃ bm corpa

Ad · vj · sic ꝓcedť · vio qꝫ pcores nõ sunt ex
caritate diligẽdi · ō enĩ ĩ ps⁹ · iniquos odio
habui · sz dauid caritatẽ pfectã hẽbat · g ex caritate
magis sũt odiẽdi pcores q̃ diligẽdi ℣ pbacio
dilecõis exhibicõ est opis · vt ggr dic ĩ omeľ · pẽ-
thecostes · sz pcoribz iusti nõ exhibẽt opa dilecõis
sz magis opa q̃ videnť ee odij · bm ia ps · ĩ matutio
inťficiebã oñs pcores ẽre · ⁊ dñs pcepit · exo · xxij⁹
maleficos nõ pacieris viuẽ · g pcores nõ sunt ex
caritate diligẽdi ℣ ad amicicia ptinet · vt ami-
cis optem⁹ et velim⁹ bona · sz scti ex caritate optãt
pcoribz mala · bm ia ps · ruťanť pcores ĩ infer-
nũ · g pcores nõ sũt ex caritate diligendi ℣
nõ fcit velle qꝫ pcores volũt neqz fcit gaudẽ de hꝰ
ꝑm amicoz ẽ de eisdẽ gaudẽ ⁊ idẽ velle · sz caritas
ō quo pcores gaudẽt · sz magis fcit ōriũ · g pcores
nõ sũt ex caritate diligẽdi ℣ ꝑm est amicorũ
simul ruiuẽ · vt ō ĩ · vnz · eth · sz cũ pcoribz nõ est
ruiuẽdũ · bm ia · ij · ad coz · vj · rcedite ō medio eoz
g pcores nõ sũt ex caritate diligẽdi Sed ō est qꝫ
aug⁹ dic in pmo de doc · xpiã · qꝫ cũ dr̃ diliges pxi-
mũ tuũ · manifestũ ẽ omez hoiez pximũ ee deputã-
dũ · sz pcores nõ desinũt ee homies quia pcm nõ
tollit naťam · g pcores sũt ex caritate diligendi
℣ ñ dȯ · qꝫ in pcoribz duo pñt ordinari scz naꝫ et
culpa · bm naťam quidẽ quã a deo hñt capaces sũt
btitudinis · sup cui⁹ coicacõne caritas fundať · vt
supdictũ est · ⁊ ideo bm naťam suã sũt ex caritate
diligẽdi · sz culpa eoz deo ōriať et est btitudis im-
pedimentũ · vñ bm culpã qua deo adũsanť sũt odi
endi quicũqz pcores eciã paťet maťet · ⁊ ꝑinq̃ · vt
hẽtur lu · xmj⁹ · debem⁹ enĩ ĩ pcoribz odire qꝫ pco-
res sũt · ⁊ diligẽ qꝫ homies sũt btitudis capaces · ⁊
h est eos vẽ ex caritate diligẽ ꝑẽ deũ ℣ Ad · j · g
dȯ · qꝫ iniquos ꝑha odio huit inq̃ũ iniq̃ sũt hñs
odio iniquitatẽ ipoz qꝫ est ipoz ⁊ h ẽ pfectm odiũ
de quo ipe dic · pfecto odio oderã illos · eiusdẽ autẽ
rõnis est odire malũ alicꝰ ⁊ diligẽ bonũ eius · vñ
eciã ia odiũ pfectm ad caritatẽ ptinz ℣ Ad · ij · dȯ ·
qꝫ amicis peccãtibz sic phs dic ĩ · ix · eth · nõ sũt sb-
trahẽda amicicie bñficia q̃usqz hẽatur spes sana-
cõnis corũ · sz magis ẽ eis auxiliũ dandũ ad recu-
pacõm vtutis · q̃z ad recupacõm peccũie · si eã ami
sissent q̃ntocũqz vtus est magis amicicie affinis q̃z pec
cunia · sz qñ ĩ maximã maliciã incidũt ⁊ insana-
biles fũt tũc nõ ẽ eis amicicie familiaritas exhi-
bẽda · ⁊ ideo huĩoi peccãtes de quibz magis psumiť
nocumentũ aliorz · q̃z eciã eoz emendacõ bm legem
diuĩam ⁊ hũanã pcipiunť occidi · ⁊ tñ h fcit iudex
non ex odio eoz · sz ex amore eoz caritatis · q̃ bonũ
publicũ ꝓferť vite singłaris psone · ⁊ tñ moꝛs per
iudicẽ inflicta pcoribz ꝓdest · siue ruťanť ad culpe
expiacõm · siue nõ ruťanť ad culpe ťminacõez · quia
p hꝰ tollit ei poťas amplius peccãdi ℣ Ad · nj · dȯ ·
qꝫ huĩoi increpacões q̃ in sať scꝑťa inueniũtur
ꝑlr pñt intelligi · vnꝰ p modũ pnũciacõis · nõ p
modũ adoptacõis · vt sit sbus · ruťanť pcores in
infernũ · i · ruťenť · aliꝰ p modũ optacõis · vt tañ
desideriũ optantis nõ refferaťur ad penã hoim · sz ad
iusticiã penitẽtis · bm ia letabiť iustꝰ cũ viderit
vindictã · quia nec ipe deꝰ puniẽs letatur ĩ pdicõe
impioz · vt ō sapie · j · sz ĩ sua insticia · qua ius-
tus dñs ⁊ iusticias dilexit · ťcioꝰ vt desideriũ reffe-
raťur ad remocõz culpe nõ ad ipam penã · vt scz pcta
destruanť ⁊ homies remaneãť ℣ Ad · mj · dȯ · qꝫ ex
caritate diligim⁹ pcores nõ quidẽ vt velimus que
ipi volũt · vl̃ gaudem⁹ de hys de quibz ipi gaudẽt
sz vt faciam⁹ eos velle qꝫ volum⁹ ⁊ gaudẽ de hys
de quibz gaudemus · vñ ō ie · xv⁹ · ipi ruťenť ad te
et tu nõ conuertas ad eos ℣ Ad · v · dȯ · qꝫ conuiuẽ

peccatoribꝫ infirmis quid̃ est vitandꝫ ꝓpt̃ piculũ
qꝫ eis iminet ne ab eis aũtanẽ. pfectis aũt de q̃z
corrupcõe nõ timeẽ. laudabile ẽ qꝫ cũ pctoribꝫ oũ;
sentẽ vt eos oũtant. sic enĩ dñs cũ pctoribꝫ mãdu;
cabat ⁊ bibebat cũ ꝯ matħ. ix°. ouctus tñ pctoꝝ.
q̃ntũ ad ꝺsortiũ pcti vitandꝫ est omibꝫ. ⁊ sic ꝯ. ij
ad coꝝ. vij. recedite de medio eoꝝ. ⁊ ĩ mõm ne te;
tigeritis. scz ꝺm pcti consensũ

Ad. vij. sic ꝓcꝺ. vĩ qꝫ pctores seipos diligãt
illud enĩ qꝺ est pncipiũ pcti maxime ĩ pcto
ribꝫ inueniẽ. sz amoꝝ sui est pncipiũ pcti. dicit enĩ
augꝰ ĩ. xmj. de ciuiẽ. dei. qꝫ fecit ciuitatẽ babilõis
q̃ pctores maxie amant seipos ℞. pctm nõ tol
lit naturaz. sz ħ vnicuiqꝫ oueit ex sua nã qꝫ diligat
seipm. vñ eciã creatꝛe irrõnales naturalit appetunt
ꝓpm bonũ puta ꝺuacõm sui esse ⁊ alia huiꝺi. q̃
pctores diligũt seipos ℞. oibꝫ est diligibile bo;
nũ. vt ꝺpoꝰ. diẽ. mj. ca°. de di. no. sz mlti pctores
reputãt se bonos. q̃ mlti pctores seipos diligunt
¶ Sed ꝺ est qꝺ ꝺ ĩ ps°. qui diligit iniquitatẽ odit
aiam suã ¶ Rñ. ꝺ. qꝫ amare seipm. vno cõe est
omibꝫ. alioꝰ ꝓpm est bonoꝝ. ecioꝰ ꝓpm est maloꝝ.
qꝫ enĩ aq̃is amz. id qꝫ seipm ẽe extimat. ħ cõe est
omibꝫ. homo aũt ꝺ eẽ aq̃id ꝺupl'r. vno ꝺm suaz
ssam ⁊ naturaz. ⁊ ꝺm ħ oñs extimãt bonũ cõe se eẽ
id qꝫ sũt. scz ex aĩa ⁊ coꝛpe ꝺpositus. ⁊ sic eciã oñs
hoies boni ⁊ mali diligũt seipos. inq̃ntũ diligũt
sui ipoꝝ ꝺuacõm. alioꝰ ꝺ hõ eẽ aq̃id ꝺm pncipa;
litatẽ. sic̃ pnceps ciuitatis ꝺ eẽ ciuitas. vñ qꝺ pri;
cipes faciũt dicĩ ciuitas facẽ. sic aũt nõ oñs extĩ;
mant se eẽ id qꝫ sũt. pncipale enĩ in hoie est mẽs
rõnalis. bariũ aũt est naꝰsbitiua ⁊ coꝛpalis. quoꝝ
ꝓmũ apoꝰ noiat intioꝛẽ hoiem ꝺm extioꝛẽ. vt pz
ij. ad coꝝ. v°. boni aũt extimãt pncipale in seipis
rõnalem naturaz siue intioꝛẽ hoiem. vñ ꝺm ħ exti;
mant se esse qꝫ sũt. mali aũt extimãt pncipale in
seipis naturaz sbitiuã ⁊ coꝛpalem scz extioꝛẽ hoiem.
vnde nõ recte ognoscẽtes seipos. nõ vere diligũt se
ipos. sz diligũt id qꝺ seipos cẽ reputãt. boni autez
vere cognoscẽtes seipos vere seipos diligũt. ⁊ hoc
ꝓbat ꝓbs. in. ix°. eth. p qñq̃ q̃ sũt amicicie ꝓpa.
vnusquisqꝫ enĩ amicꝰ ꝑ° quid vult suũ amicũ eẽ
et viuẽ. ꝺo vult ei bona. tertiõ opat̃ bona ad ipm.
q̃rto ꝺuuit ei delectabilit. q̃nto ꝺcordat cũ ipo. q. cũ
eoꝺ delectatus ⁊ ꝺlctatꝰ. ⁊ ꝺ. ħ boni diligũt seipos
q̃tũ ad intioꝛẽ hoiem. quia eciã uolũt ipm ꝺuari
in sua integtate ⁊ optant ei bona eiꝰ q̃ sunt bona
spũalia. ⁊ eciã ad assequnda opa intẽdũt ⁊ delecta;
bilit ad cor ꝓpm redeunt. qma ibi inueniũt bõas
cogitacõnes ĩ ꝑsenti. ⁊ memoriã ꝑtitoꝝ bonoꝝ. et
spem futoꝝ bonoꝝ ex quibꝫ delctaꝰ cãtur. silr eciã
nõ pacunt̃ in seipis volũtatis ꝺissensionẽ. ꝺa to;
ta aĩa eoꝝ tẽꝺit in vnũ. eõrio aũt mali nõ volũt
ꝺuari integtatẽ intioris hoĩs. neq̃ appetũt eiꝰ
spũalia bona. neq̃ ad ħ opanẽ. neq̃ delectabile est
eis secũ cõuiuẽ reꝺꝺendo ad coꝝ. quia inueniũt ibi
mala ⁊ ꝑsencia ⁊ ꝑterita ⁊ futa q̃ abhoꝛrẽt. neq̃
eciã sibiipis ꝺcordant ꝓpt̃ oſciam remordentẽ. ꝟ. iº
ps̃. arguam te ⁊ statuã ꝛ faciẽ tuã. ⁊ p eaꝺ ꝓbat

ri pt̃. qꝫ mali amãt seipos ꝺm corrupcõm intioris
homis. sic aũt boni nõ amãt seipos ℞. ꝺ. j. g. ꝺ.
qꝫ amoꝝ sui q̃ est pncipiũ pcti est ille qui est ꝓpus
maloꝝ pueniẽs vsq̃ ad ꝺtẽptũ dei. vt ibidẽ ꝺ. qa
mali eciã sic ꝺcupiũt extioꝛa bona qꝫ spũalia con;
tẽpnũt ℞. ꝺ. ij. ꝺ. qꝫ ⁊ si naturaliter amoꝝ et si nõ to;
taliter tollat̃ a malꝝ tñ in eis pũnit̃ ꝑ modꝫ vt dictũ
est ℞. ꝺ. nj. ꝺ. qꝫ mali inq̃ntũ extimãt se bonos
sic in aliquid ptcipãt de amore sui. nec tñ est ista
vera sui dilectõ. sz apparẽs. que eciã nõ ẽ possibil'.
in hys qui valde sũt mali

Ad. vnj. sic ꝓcꝺ. vĩ qꝫ nõ sit de necitate cari;
tatis. vt inimici diligant̃. ꝺicit enĩ augꝰ. in
enchiriꝺ. qꝫ ħ tam magnũ bonũ. nec diligẽ inimi
cos est tante mlitudis q̃ntã credimꝰ exaudi. cũ i
orõne ꝺ. ꝺimitte nob debita nra. sz nlli ꝺimittit
pctm sine caritate. quia vt ꝺ. pũ. xº. vnũsa delic;
ta opit caritas. q̃ nõ est de necitate caritatis dili;
gere inimicos ℞. caritas nõ tollit naturaz. sed
vnaqueq̃ res eciã irrõnal'. naturaliter ꝺit suũ ꝺriũ
sicut ouis lupũ ⁊ aqua ignẽ. q̃ caritas nõ facit qꝫ
inimici diligant̃ ℞. caritas nõ agit ꝓpt̃a. sed
ħ vĩ ẽe pũsũ qꝫ aq̃is diligat inimicos. sicut ⁊ qꝫ
aliq̃s ꝺio hẽat amicos. vñ. ij. reg. xix. exꝓbrãdo
ꝺicẽ ioab ad dauid. diligis ꝺiẽtes te et ꝺio habes
diligẽtes te. q̃ caritas nõ fecit vt inimici diligant̃
¶ Sed ꝺ̃ est qꝫ dñs ꝺicẽ matħ. v°. diligite inimi;
cos vros ¶ Rñ. ꝺ. qꝫ ꝺilectõ inimicoꝝ ẽpl'r pt̃ cõ;
sideari. vno quid mõ. vt inimici diligant̃ inq̃ntũ
sũt inimici. ⁊ ħ est pũsũ et caritati repugnãs. qa
ħ est diligẽ malũ alt̃ius. alioꝰ pt̃ accipi ꝺilectõ in;
imicoꝝ q̃ntũ ad naturam. scz in vli. ⁊ sic ꝺilectõ in;
imicoꝝ est de necitate caritatis. vt scz aq̃is diligẽs
deũ et ꝓximũ ab illa gñalitate ꝺilectõnis ꝓxi
inimicos suos nõ excludit. ecio mõ pt̃ ꝺsideari ꝺi;
lectõ inimicoꝝ ĩ spãli. vt scz aq̃is ĩ spãli moueat̃
motu ꝺilcõis ad inimicũ. ⁊ istud nõ ẽ de necitate
caritatis absolute. quia nec eciã mouei motu ꝺi;
lectõis in spãli ad quoslibꝫ hoies singl'ariter est de
necitate caritatis. quia hoc eẽt impossibile. est tñ de
necitate caritatis ꝺm ꝓparacõm aĩ. vt scz hõ habeat
animũ patũ ad hoc qꝫ in singl'ari inimicũ diligẽt
si necitas occurrẽt. sz qꝫ absq̃ articulo necitatis hõ
eciã ħ actu impleat vt diligat inimicũ ꝓpt̃ deũ. ħ
ptinz ad pfectõm caritatis. cũ enĩ ex caritate ꝺili;
gat̃ ꝓximꝰ ꝓpt̃ deũ. q̃nto aq̃is magis diligit deũ
tanto eciã magis ad ꝓximũ ꝺilectõez oñdit nlla ĩ
imicicia impediẽte. sic̃ si aq̃is mltũ diligẽt aq̃ẽ
hoiem amore ipius filios eiꝰ amat eciã inimicos
sibi. ⁊ ꝺm hũc modũ loquit̃ augꝰ. vñ pz rñ ad. j.

Ad. ij. ꝺ. qꝫ vnaqueq̃ res naturaliter ꝺio habz id
qꝺ est sibi ꝺriũ. inq̃ntũ est sibi ꝺriũ. inimici autẽ
sũt nob ꝺrij inq̃ntũ sũt inimici. vñ ħ ꝺebemꝰ ĩ eis
ꝺio hr̃e. ꝺebet enĩ nob ꝺisplicẽ qꝫ nob inimici sũt
nõ aũt nob sũt ꝺrij inq̃ntũ homies sũt ⁊ bũtudis
capaces. et ꝺm ħ ꝺebemꝰ eos diligẽ ℞. ꝺ. nj. ꝺ. qꝫ
diligẽ inimicos inq̃ntũ sũt inimici ħ est vitupa;

Ad. ix. sic bl'e. ⁊ hꝰ nõ fecit caritas vt ꝺim ẽ
ꝓcꝺ. videtur qꝫ ex necitate caritatis sit qꝫ

aliqs hō signa vl̄ effectus dilectōis inimico exibe-
at·ō enī·j·io·nj·nō diligam⁹ verbo neq; lingua·
ʒ ope et vitate·ʒ ope diligit aliquis exibendo ad eū
quē diligit signa et effect⁹ dilectōis·g̃ de nec̄itate
caritatis est vt aliquis huīoi signa et effectus ini-
micis exibeat ℣ Iō·matth·v°·dī·dns sil̄ dic̄·dili-
gite inimicos ℟ bñfacite hys qui oder̄t vos·ʒ di-
ligē inimicos est de nec̄itate caritatis·g̃ et bñfacē
inimicis ℣ Iō·caritate amat̄ nō solū deus·ʒ eciā
pxim⁹·ʒ gg⁹ dic̄ in omel̄·penthe·q̄ amor dei nō
p̄t esse ociosus·magna enī opatur si est·si desinit
opari nō est amor·g̃ caritas que hētur ad pximū
nō p̄t ēe sine opac̄ōis effectu·ʒ de nec̄itate caritatis
est vt omis pxim⁹ diligat̄ eciā inimic⁹·g̃ ō nec̄i-
tate caritatis est vt eciā ad inimicos sig̃ ℟ effect⁹
inimicis extēdamus ℣ Sed ō̄ est q̄ matth·v°·ō̄ sup
illud bñfacite hys qui oderūt uos·dic̄ glo q̄ bene
facē inimicis est cumulus pfec̄ōis·ʒ id q̄ ptinet
ad pfec̄ōnez caritatis·nō est de nec̄itate ip̄ius·g̃
nō est de nec̄itate caritatis q̄ aliqs signa et effect⁹
dilectōis inimicis exibeat ℣ ℟ñ dō·q̄ effectus ℟
signa caritatis exintioi dilectōe p̄cedūt ℟ ei p̄or
cōnatur·dilectō autē intior ad inimicū in cōmūi
quiō est de nec̄itate p̄cepti absolute in spāli aūt est
nō absolute·ʒ bm p̄aracōnez ai vt supdictū est·sic
g̃ dō est de effectu ℟ signo dilectōis exti⁹ exibendo·
sūt enī quedā signa·vl̄ bñficia dilectōis que exi-
bent̄ pximis in coī puta cū aliqs orat p̄ omibus
fidelibꝫ vl̄ p̄ toto pp̄lo·aut cū aliq̄ bñficiū impē-
dat aliqs toti coītati ℟ talia bñficia·vl̄ dilectōis
signa inimicis exibē est de nec̄itate p̄cepti·si non
exibēntur inimicis·h̄ ptinēt ad liuorē vindicte ō̄
id q̄ ō̄·leuit·xix°·nō queres vlc̄ōm ℟ nō eris me
mor iniurie ciuiū tuoꝝ·alia vero sūt bñficia·vel
dilectōis signa que quis exibet ptic̄ariē aliquib⁹
psonis ℟ talia bñficia vl̄ dilectōis signa inimicis
exibē nō est de nec̄itate salutis·nisi bm p̄aracōm
anī·vt sc̄z sb̄ueniat̄ ei in artitulo nec̄itatis·bm id
p̄ū·xxv°·si esurierit inimicus tuus ciba illuz·si
sitit da illi potū·ʒ q̄ p̄ter articulū nec̄itatis huj⁹-
modi beneficia aliquis inimicis exibeat ptinet ad
pfec̄ōz caritatis·p̄ quā aliqs nō solū cauet vinci
de malo q̄ nec̄itatis ē·ʒ eciā vult in bono vincere
malū q̄ est eciā pfec̄ōis·dū sc̄z nō solū cauet p̄p̄
iniuriā sibi illatā detrahi ad odiū·ʒ eciā p̄p̄t sua
bñficia inimicū intēdit p̄bere ad suū amorē·℟ p

A d·x·sic p̄cedō·vidō q̄ h° p̄z rñ° ad obiecta
angelos ex caritate nō debeamus diligē·vt
enī aug⁹ dic̄·in li° p° de doc·xp̄iana·gemina ē di-
lectō caritatis·sc̄z dei et pximi·ʒ dilectō angelorū
nō cōtinet̄ sb̄ dilectōne dei·cū sint sb̄e create·nec
eciā vī ptineri sb̄ dilectōe pximi cū nō ꝯmunicāt
nobcū in spe·g̃ angli nō sunt ex caritate diligēdi
℣ Iō·magis ꝯueniūt nobiscū bruta aīalia q̄ an-
geli·nā nos et bruta aīalia sum⁹ in eodē genere
p̄inquo·ʒ ad bruta aīalia nō hēm⁹ ad caritatez·
vt supdictū est·g̃ eciā neq; ad angelos ℣ Iō·nich;
il ē ita p̄p̄m amicoꝝ sic ꝯuiuē·vt ō̄ i·vnj·etc̄·ʒ
angeli nō cōuiuūt nobiscum·nec eciā eos videre
possū⁹·g̃ ad eos caritatis amicicia hre nō valem⁹
℣ Sed ō̄ est·q̄ aug⁹ dic̄ in p̄mo de doc·xp̄iana·ia
vero simul p̄bendū nobis est·vl̄ a quo nobis pre
bendū est officiū mīe recte pximus ō̄·manifestū
ē q̄ p̄cepto quo iubemur diligē pximū·eciā scōs
℟ angelos otineri a quibus multa nobis mīe im-
penduntur officia ℣ ℟ñ dō·q̄ amicicia caritatis
sic supdictū est· fundat̄ sub coīcac̄one btitudinis
eterne in cuius p̄ticipac̄one coīcant cū angelis ho-
mines·dī enī matth·xxij·q̄ in resurrec̄one erūt
homines sicut angeli in celo·et ideo manifestū est
q̄ amicicia caritatis ad angelos eciā se extendit
℣ Ad·j·g̃ dō·q̄ pximus nō solū dicit̄ coīcac̄one
spēi·ʒ eciā coīcac̄one bñfic̄oꝝ ptinenciū ad vitam
eternā·sup qua coīcac̄one amicicia caritatis fun-
datur ℣ Ad·ij·dō·q̄ bruta aīalia ꝯueniūt nobis
in gne p̄pinquo rōne nat̄e sb̄itue·bm quā nō si-
mus p̄ticipes eterne btitudinis·sed bm mentē rō-
nalem in qua coīcamus cū angelis ℣ Ad·nj·dō·
q̄ angeli nō ꝯueniūt nobis ext̄iori ꝯuersac̄one·que
quiō bm sb̄itiuā nat̄am ꝯuiuim⁹ cū angelis scōm
mentē impfc̄te quiō in hac vita·pfecte autem in
p̄ria sicut et supra dictū est

A d·xj·sic p̄cedī·videt̄ q̄ demones ex caritate
debeamus diligē·angeli enī sūt nob pximi
inq̃tū coīcamus cū eis in rōnali mente·ʒ eciam
demones sic nobiscū coīcant·quia data nat̄alia
in eis manēt integra·sc̄z esse viuē et intelligē·vt
dī in·mj·ca°·de di·no·g̃ debemus demones ex ca-
ritate diligē ℣ Iō·demones differūt a btis angel̄
drña pcti·sic et pc̄tores homies a iustis·sed iusti
homies ex caritate diligūt pc̄tores·g̃ eciā ex cari-
tate debēt diligē demōes ℣ Iō·illi a quib⁹ bñficia
nob impendunt̄ debent a nobis ex caritate diligi
tamq̃ pximi·sic p̄z ex auc̄te aug·sup inducta·ʒ
demones nob in mltis sūt vtiles·dū nos temptā-
do nob coronas fabricant·sicut aug⁹ dicit·xj°·de
ciuit̄·dei·g̃ demones sūt ex caritate diligendi ℣ ʒ
ō̄ est q̄ dī ps̄a·xxvij°·delebit̄ fedus uīm cū mor-
te·℟ pactū uīm cū inferno non stabit·sed pfec̄ō
pacis et federis ē p̄ caritatē·g̃ ad demones qui sūt
inferni incole ℟ mortis p̄curatores caritatē habē
nō debemus ℣ ℟ñ dō·q̄ sic̄ supdictū est in pc̄o-
ribus ex caritate debem⁹ diligē nat̄am pc̄īm odire
in nomīe aūt demonis signat̄ nat̄a pc̄to deform̄ta
et ideo demones ex caritate nō sūt diligendi·et si
nō fiat vis in homine·et ideo refferatur ad illos
ps̄s qui demones dicunt̄ vtq; sint ex caritate dili-
gendi·rñdendū est bm p̄missa·q̄ aliq̄d ex carita-
te diligitur dupl̄r·vno° sic̄ ad quē amicicia hētur
et sic ad illos ps̄s caritatis amicicia hre nō possū⁹
ptinet enī ad rōem amicicie·vt amicis nr̄is bonū
velimus id autē bonū vite eē q̄ respicit caritas
spīt̄ibus illis a deo eternalit̄ dampnatis ex carita
te nulle nō possumus·h° enī repugnaret caritati
dei p̄ quā eius iustic̄iam approbamus· alio dili-
git̄ aliquid·sic nos nolumus pmanē·vt bonū al-
altīus p̄ quē mō ex caritate diligam⁹ irrōnales
creaturas inq̃tū uolum⁹ eas pmanere ad gl̄iam

dei · et vtilitatē hoīm · vt supꝫ dictū est · et per hunc modū et naꝫ demonū eciā ex caritate diligē pos sumus · inquātū scz uolumꝰ illos sps in suis naꝫ libus ꝺuari ad gl̄iam dei ℣ Ad · j · g̃ dꝺ · qꝫ mens angeloꝝ non hē impossibilitatē ad eēnā btūdinē hñdam · sicut habꝫ mens demonū · ⁊ ideo amicicia caritatis q̃ fundaꝫ sup coīcacōne vite eēne magis q̃ sup coīcacōe naꝫ hētur ad angelos · nō autez ad demones ℣ Ad · ij · dꝺ · qꝫ hoies pcōres ī hac vita hñt possibilitatē pueniēdi ad btūdinē eternā · qꝫ nō hñt illi q̃ sūt ī inferno dampnati · de quibꝰ q̃ntū ad h̄ est eadē rō · sicut et de demonibꝰ ℣ Ad · nj · dꝺ · qꝫ vtilitas que nob ex demonibꝰ puenit nō est ex eoꝝ intencōe · sz ex ordinacōne ꝺiuīe pudēcie · ⁊ ideo ex h̄ nō inducim̄ ad hñdum amicicia · sz ex hꝰ qꝫ sumus deo amici qui eoꝝ pūsam volūtatē affic in nr̄am vtilitatem

Ad · xij · sic ꝓcꝺ · vī qꝫ inc̄ueniēt enūentur q̃tuor ex caritate diligēda · scz deus · ꝓximꝰ · corpus nr̄m · ⁊ nosīpi · vt enī augꝰ dic̄ sup io · et q̃ diligit deū nec seīpm diligit · in dei g̃ dilecc̄one ī cludiē dilecc̄o sui ipius · nō g̃ ē alia dilecc̄o sui ipiꝰ et alia dilecc̄o dei ℣ Ad · ps nō debz diuidi ꝛ̄ totū · sz corpꝰ nr̄m ē quedā ps nr̄i · nō g̃ debet diuidi · q · aliud diligibile corpꝰ nr̄m a nobīpis ℣ Sic nos hem̄ corpꝰ · ita eciā et ꝓximꝰ · sicut g̃ dilecc̄io q̃ ꝺs diligit ꝓximū distinguiē a dilecc̄oe q̃ quis diligit seīpm · ita dilecc̄o q̃ quis diligit corpꝰ ꝓximi · debz distingui a dilecc̄one qua ꝺs diligit corpꝰ suū · nō g̃ ꝺueniēt distingunē q̃tuor ex caritate diligēda ℣ Sed ō est qꝫ augꝰ dic̄ ī · j · de doctīna xp̄iā · q̃tuor sūt diligēda · vnū qꝺ s̄ nos ē · scz deus · alt̄m qꝫ nos sumꝰ · tcīū qꝫ iuxta nos ē scz ꝓxiꝰ · q̃rtū qꝫ infra nos est scz ꝑm corpꝰ ℣ Ad · dꝺ · qꝫ sic dictū ē amicicia caritatis sup coīcacōne btūdīs fundaꝫ in q̃ qūꝺ coīcacōne · vnū quidē est qꝫ est qꝺ ꝺsideraꝫ vt p̄ncipuī influens btūdinē · scz deus · aliud ē btūdinē directe ptīcipans · scz homo ⁊ angelus · tcīū aūt est id ad qꝺ p q̃mdā redumdanciā btūdo diuaꝫ scz corpꝰ hūanū · id quꝺ qꝫ est btūdiez influens est ea rōne diligibile · quia est btūdīs causa id aūt qꝺ est btūdinē ptīcipās p̄t esse duplici rōe diligibile · vl̄ qua ē vnū nobiscū · vel ꝺa est nob ꝺsociatū in btūdīs ptīcipacōne · ⁊ sm h̄ sumunē duo ex caritate diligibilia · put scz ⁊ homo diligit et seīpm ⁊ ꝓximū ℣ Ad · j · g̃ dꝺ · qꝫ ꝺiūsa btūdo diligētis ad ꝺiūsa diligibilia fcīt ꝺiūsam rōz diligibilitatis · et sm h̄ ꝺa est alia btūdo hoīs diligentis ad deū ⁊ ad seīpm · ꝓt̄ h̄ ponunē duo diligibilia · cū dilecc̄o vniꝰ sit cā dilecc̄onis alt̄ius · vnō ea remota alia remouēt ℣ Ad · ij · dꝺ · qꝫ sm caritatis est mēs rōnalis · que p̄t esse btūdīs capax · ad quā corpꝰ directe nō attingit · sz solū p q̃mdā redundanciā · et tūc homo sm rōnalē mentē que est p̄ncipalis in homīe · alioꝰ se diligit sm caritatē · et alioꝰ corpꝰ ꝓ̄m ℣ Ad · nj · dꝺ · qꝫ homo diligit ꝓximū et sm aīam et sm corpꝰ rōne cuiusdā ꝺsociacōnis in btūdine · et ideo ex pte ꝓximi est vna tm̄ rō dilecc̄ōis · vñ corpꝰ ꝓximi nō ponit̄ spāle diligibile

Deinde ꝺsiderandū est de ordine caritatis Et circa hꝰ querunt̄ · xnj Prīo · vtr̄ sit ordo in caritate Scꝺo · vtrū homo debeat deū diligē plus q̃ ꝓximū Tercō · vtr̄ plus q̃ seipz Q̄rto · vtr̄ se plus q̃ ꝓximū Q̄nto · vtr̄ homo debeat plus diligē ꝓximū q̃ corpꝰ ꝑm Sexto · vtr̄ vnū ꝓximū plus q̃ aliū Septimo · vtrū plus ꝓximū meliorē vl̄ sibi magis ꝺuīctū Octauo · vtr̄ ꝺuīctū sibi sm carnis affinitatē · vel sm alias nc̄itudines Nono vtrū ex caritate plus debeat diligē filiū q̃ patrem Decimo · vtr̄ plus debeat diligē mr̄em q̃ patrez Vndecimo · vtr̄ plus vxorē q̃ pr̄em vl̄ matrez Duodecīo · vtr̄ magis bñficiatorē q̃ bñficiatū Tredecimo · vtr̄ ordo caritatis maneat ī patria

Ad · j · sic ꝓcꝺ · vī qꝫ in caritate nō sit aliquis ordo · caritas enī est quedam vtus · sz ī alijs btutibꝰ nō assignaꝫ aliq̃s ordo · g̃ neq̃ in caritate aliq̃s ordo assignari debz ℣ Sed · sicuti fidei obm est ꝓma vitas · ita caritatis obm est sūma bonitas · sed ī fide nō ponit̄ ꝺs ordo · sz oīa equalit̄ credunē g̃ nec ī caritate debet poni ꝺs ordo ℣ Sed · caritas in volūtate est · ordinare aūt nō est volūtatis sz rōis g̃ ordo nō debet attribui caritati Sed ō est qꝫ dic̄ · ij · introduxit me rex ī vinariā cellā · ordinauit ī me caritatem ℣ Rñ dꝺ · qꝫ sic̄ phs dic̄ ī · v · meth̄ · pus et posīus ꝺ sm relacōm a aliq̃ ꝑncipiū · ordo aūt includit in se aliquē modū ꝓris et posteriorīs · vñ ꝺz qꝫ vbicunq̃ sit aliq̃ ꝑncipiū sit ecia aliquis ordo · dictū aūt est supꝫ · qꝫ dilecc̄o caritatis intēdit in deū · sic in principiū btūdīs · in cuiꝰ coīcacōe amicicia caritatis fundaē · et ideo ꝺz qꝫ ī hys q̃ ex caritate diligunē attendaē aliq̃s ordo sm relacōm ad ꝓmū ꝑncipiū huiꝰ dilecc̄ōis qꝫ est deus ℣ Ad · j · g̃ dꝺ · qꝫ caritas tēdit ī vltimū finē sb rōne finis vltimi qꝫ nō ꝺuenit ꝺcui alij virtuti vt supꝺictū est · finis aūt hē rōm p̄ncipij ī appetibilibꝰ et ī agēdis · vt ex supꝺctis pz · et ideo caritas maxime ꝓportat compacōm ad ꝓmū principiū ⁊ ideo in ea maxie ꝺsꝺaē ordo sm relacōz ad ꝓmū p̄ncipiū ℣ Ad · ij · dꝺ · qꝫ fides ptinz ad vim cognitiuā cuiꝰ opacō est sm qꝫ res cognite sūt ī cognoscente · caritas aūt ē ī vi affectiua · cuiꝰ opacō consistit in hꝰ qꝫ aīa tendit in ipas res · ordo aūt principalius inueniē ī ipis rebꝰ · et ex eis ꝺiuatur ad cognicōm nr̄am · et ꝺo ordo magis approꝑaē caritati q̃ fidei · licet enī in fide sit ꝺs ordo sm qꝫ ē principalit̄ de deo · scꝺario aūt de alijs que refferunē ad deū ℣ Ad · nj · dꝺ · qꝫ ordo pertinet ad rōm · sicut ad ordinantē · sed ad vim appetitiuā ptinz · sic̄ ad ordinatā · et hoc mō ordo in caritate ponitur

Ad · ij · sic ꝓcꝺ · vī qꝫ deus nō sit magis diligendus q̃ ꝓximꝰ · dr̄ enī · j · io · mj · q nō diligit fr̄em suū quē videt · deū quē nō videt quō p̄t diligē · ex quo vī qꝫ illud sit magis diligibile · nā et visio est p̄ncipiū amoris · vt dr̄ in · ix · eth · sz deus est minꝰ visibil̄ q̃ ꝓximus · g̃ ecia ē minꝰ ex caritate diligibil̄ ℣ Sed · silitudo est cā dilecc̄ōis sm id ecc̄l̄ · xnj · oīe aīal diligit sil̄e sibi · sz maior

est silitudo homis ad pximũ suũ q̃z ad deũ · g̃ hõ ex caritate magis diligit pximũ q̃z deũ ℣ ℟ · id qp in pximo caritas diligit deus est · vt patet p aug̃ · in · j · de doc · xp̃iã · sz deus nõ est maior in seipo q̃z in pximo · g̃ nõ est magis diligend⁹ in seipo q̃z ī pximo · g̃ nõ debz magis diligi deus q̃z pxim⁹ ¶ Sed ℣ · illõ magis ẽ diligend⁹ ꝓp̃ qõ aliq̃ odio sũt hñda sz pximi sũt odio hñdi ꝓp̃ deũ · si scz a ꝺo abducũt ℣m illud luc̃ · xm j · si quis venit ad me et nõ odit p̃rem ⁊ matrem ⁊ vxorẽ et filios et frẽs ⁊ sorores nõ p̃t meus esse discipulus · g̃ deus est magis ex caritate diligend⁹ q̃z pximus ¶ R ñ ꝺõ · qp vnaq̃z amicicia respicit p̃cipalit⁹ id in quo p̃cipaliter inuenit̃ illud bonũ · super cuius coĩcacõne fundat̃ sicut amicicia politica p̃cipalius respicit principem ciuitatis a quo totũ bonũ comũe ciuitatis ꝺependet · vnde et ei maxime debet̃ fides et obediẽcia a ciuibus · amicicia autẽ caritatis fundat̃ sup coĩcacõne btĩtudinis que ꝺistat in deo ẽncialiter · sic̃ in ꝑmo p̃cipio a quo deriuat̃ in oñs qui sũt btĩtudinis capaces · et ideo p̃cipalit̃ et maxime deus ẽ ex caritate diligendus · ipe enĩ diligit̃ sicut beatitudinis cã · pximus autem sicut btĩtudinem sil̃ nobiscũ ab eo pticipans ¶ Ad · j · g̃ ꝺõ · qp duplex ẽ aliquid causa dilecc̃ois · vno mõ sic̃ id qp est racõ diligendi · ⁊ hoc modo bonũ est causa diligendi ꝗa vnũ quodq̃z diligit̃ inq̃ntũ habet rõz boni · alio mõ quia est via quedã ad acquirendũ dilecc̃om · et h⁹ modo visio est causa dilecc̃ois · nõ quidẽ ita qp ea racõne sit aliquid diligibile · quia est visibile · sed quia per rõm visiõez pducimur ad dilecc̃om · non g̃ oportet qp illud qp est magis visibile sit magis diligibl̃e · sz qp prius occurrat nob ad diligẽꝺ · ⁊ h̃ modo argumentatur nob apo⁹ pxim⁹ enĩ quia est nob magis visibilis · ꝑmo occurrit nob diligẽꝺ⁹ · ex hys enĩ q̃ nouit animus discit incognita amare vt ġg⁹ dic̃ in quadã ome̅ · vnde si aliquis pximũ nõ diligit argui p̃t · qp nec deũ diligit · nõ ꝓp̃t h⁹ qp pxim⁹ sit magis diligẽꝺ⁹ · sz ꝑus diligendus occurrit · deus aũt ẽ magis diligibil̃ ꝓpter maiorẽ bonitatem ¶ Ad · ij · ꝺõ · qp silitudo quam habem⁹ ad deũ est ꝑor et causa silitudinis quã habem⁹ ad pximũ · ex hoc enĩ qp pticipamus a deo id qp ab ipo eciam pxim⁹ habet sil̃es pximo efficim̃ · ⁊ ideo rõe similitudis magis debemus deũ q̃z pximuz diligẽ ¶ Ad · nj · ꝺõ qp deus ℣m sbam suam consideratꝰ in quocũq̃z sit · equalis est ꝗa nõ minuit̃ p hoc qp ẽ in aliquo · sed tamen nõ equaliẽ habz pxim⁹ bonitatẽ dei sicut habz ipam deus · nã deus habet ipam ẽnci aliter · proximus aũt pticipatiue

¶ Ad · nj · sic ꝓceꝺ · vĩ qp homo nõ debeat ex caritate plus deũ diligere q̃z seipm · dic̃ enĩ ꝓbs in · ix̊ · eth̃ · qp amicabilia que sũt in alĩm · venũt ex amicabilibus que sũt ad seipm · sed cã est potõr effectu · g̃ maior est amicicia homis ad seipm q̃z ad quemcũq̃z aliũ · g̃ magis se debet diligere q̃z deum ℣ ℟ · vnũquodq̃z diligit̃ inq̃ntũ est ꝓpm bonũ · sz id qp est racõ diligendi magis diligit̃ q̃z id qp ꝓpe hanc rõm diligit̃ · sic̃ p̃cipia que sũt rõ cognoscẽꝺi magis cognoscũtur · g̃ hõ diligit magis seipm q̃z qcunq̃z aliud bonũ dilectum · nõ g̃ magis diligit deũ q̃z seipm ℣ ℟ · q̃ntũ aliquis diligit deũ tñ diligit frui eo · sz q̃ntũ aliquis diligit frui deo tñ diligit seipm · quia h̃ ẽ sũmũ bonũ qp aliquis sibi velle p̃t · g̃ homo nõ plus debet ex caritate deũ diligere q̃z seipm ¶ Sed ℣ est qp aug⁹ dic̃ · in · j · de doc · xp̃iana · si teipm nõ ꝓpter te debes diligere · sed ꝓpt̃ ipm vbi dilecc̃onis tue rectissimus finis ẽ nõ succedat ꝺs alius hõ · sic ⁊ pximũ ꝓpter deũ diligas · sed ꝓpter qõ vnũqõq̃z tale et illõ magis · g̃ magis debet homo diligẽ deũ q̃z seipm ¶ R ñ ꝺõ · qp a deo dupl̃r bonũ accipe possumus · scz bonũ naĉe · et bonũ gr̃e · sup coĩcacõe aũt bonoz naĉaliũ nob a deo fct̃a fundatur amor naĉalis · quo nõ solum homo ī sue integritatis naĉa super omĩa diligit deũ · et plus q̃z seipm · sz ecia̅ quelibz creatura suo mõ · i · vl̃ intellectuali · vl̃ rõnali · vl̃ al̃i · vl̃ saltẽ naturali amore · sicut lapides et alia que cognic̃one carent q̃ua vnaqueq̃z ps naĉaliẽ plus amat omũe bonũ toti⁹ q̃z pticulare bonũ ꝓpm qõ manifestat̃ ex ope q̃libet enĩ ps habet inclinacõz p̃cipalem ad accõez omũez vtilitati totius · apparet ecia̅ hõ in politicis vtutibus scõm quas ciues pro bono omuñ · et ꝺispendia ꝓpaz rez et psonaz interdũ sustinẽt · vñ ml̃to magis h̃ verificatur in amicicia caritatis q̃ fundat̃ sup coĩcacõe donoz gr̃e · et ideo ex caritate magis debet homo diligere deũ qui est bonũ omũe oñ · q̃z seip m · quia btĩtudo est in deo · sic̃ in omuñ et fontali p̃cipio · oĩm qui btĩtudinem pticipare possunt ¶ Ad · j · g̃ ꝺõ · qp ꝑs loquit̃ de amicabilibus que sũt ad alĩm ī quo bonũ qp est obm amicicie inuenitur ℣m aliquẽ pticularem modũ · nõ aũt de amicabilibus que sũt ad alĩm in quo bonũ p̃dictũ inuenit̃ · ℣m rõz toti⁹ ¶ Ad · ij · ꝺõ · qp bonũ totius diligit quiꝺ ps ℣m qp est sibi oueniẽs · non autẽ ita qp bonũ totius ad se refferat · sed pti⁹ ita qp seipm reffert in bonũ totius ¶ Ad · nj · ꝺõ · qp h̃ qp aliquis velit frui deo ptinet ad amorẽ quo deus amat̃ amore ꝺilectionis · magis aũt amam⁹ deũ amore amicicie · q̃z amore cõcupic̃ie · qp maius ẽ in se bonũ dei q̃z pticipare possum⁹ fruendo ipo · et ideo simpliciter homo magis diligit deũ ex caritate q̃z seipm

¶ Ad · mj · sic ꝓceꝺit̃ · vĩ qp homo ex caritate nõ magis debeat diligẽ seipm q̃z pximũ · principale enĩ obm caritatis ẽ deꝰ · vt ꝺictũ ẽ · sed q̃z hõ hẽ pximũ magis deo ꝺiũctũ q̃z sit ipe · g̃ magis debet aliquis talem diligẽ q̃z seipm ℣ ℟ · detrimẽtũ illius quẽ magis diligimus magis vitamus sed homo ex caritate sustinet deẽmentũ pro pximo ℣m illõ pũ · xij · qui negligit dampnũ ꝓpt̃ amicũ iustus est · g̃ homo debz ex caritate magis aliũ diligere q̃z seipm ℣ ℟ · j · ad coz · xnj · ꝺi̅ · qp caritas nõ q̃rit que sua sũt · sed id maxime amam⁹ cuius lumen maxime q̃rimus · g̃ per caritatẽ aliquis nõ amat seipm magis q̃z pximũ ¶ Sed ℣ ẽ qõ ꝺ leuit̃ xxx̊ · et math · xxij · diliges pximũ tuũ sic̃ teipm exquo vĩ qp dilecc̃o homis ad seipm ẽ sicut exẽplar dilecc̃onis que habet̃ ad alĩm sz exemplar potius ẽ

q̄z exemplatū·g̃ ex caritate magis ꝺz diligẽ ſeip̄m
q̄z ꝓximū ℟ñ dꝺ·qꝫ in homine duo ſũt ſcz nã
ſpũalis et nã corpal'·p hoc aũt homo ꝺ diligẽ ſeip̄m
qꝺ diligit̃ ꝟm naturaz ſpũalem·vt ſupꝺctm ẽ·et ꝟm
hoc debet homo magis ſe diligẽ poſt deũ·q̄z quẽcũq̄z
aliũ·et hoc pz ex ipa rõe diligẽdi·nã ſic ſupꝺictũ ẽ·
deus diligit̃ vt p̃cipiũ boni ſup q̄ fundat̃ dilectõ
caritatis·homo aũt ſeip̄m diligit ex caritate·ꝟm
rõm qua eſt pticeps p̃ꝺcti boni·ꝓximꝰ aũt diligit̃
ꝟm rõm ſocietatis ī ipo bono·cõſociatõ eſt aũt rõ
dilectõis·ꝟm q̄mdã vnionẽ ī ordine ad deũ·vñ ſic
vnitas pocõr eſt q̄z vnio·ita qꝫ homo ipe pticipet
bonũ dinũ eſt pocõr rõ diligendi·q̄z qꝫ alius aſſoci
etur ſibi in hac pticipacõne·et ideo hõ ex caritate
debz magis ſeip̄m diligẽ q̄z ꝓximũ·7 huius signũ
eſt qꝫ homo nõ debz ſubire aliqꝺ malũ pctī·qꝺ con-
trariat̃ pticipacõni btitudis vt ꝓximũ liberet a pcto
℟ꝺ·j·g̃ dꝺ·qꝫ dilectõ caritatis nõ ſolũ habz q̄n-
titatẽ ex pte obi que ẽ deus·ſz ex pte diligẽtis qui
eſt ipe hõ caritatẽ hns·ſic et q̄ntitas cuiꝰ actõ depẽ-
det quodammõ ex ipo ſbo·et ideo licz ꝓximꝰ meli-
or ſit deo ꝓpinquior·qa tñ nõ eſt ꝓpinquo caritatẽ
hnti·ſicut ipe ſibi nõ ſequit̃ qꝫ magis debeat ꝓxi-
mũ q̄z ſeip̄m diligẽ ℟ꝺ·ij·dꝺ·qꝫ detrimẽta cor-
palia debet hõ ſuſtinẽ ꝓpt̃ amicũ·7 in hoc ipo ſeip̄m
magis diligit ꝟm ſpũalem mentẽ·qua h̃ ptinet
ad pfectõz vtutis que eſt bonũ mẽtis·ſed ī ſpũali-
bus nõ debet hõ pati detrimentũ peccando vt ꝓxi-
mũ lib̃et a pcto·ſic dictũ eſt ℟ꝺ·nj·dꝺ·qꝫ ſicut
augꝰ dic in regla qꝫ cũ ꝺ caritas nõ q̄rit que ſua
ſũt·ſic intelligit̃·qꝫ coia ꝓriꝰ ante ponit·ſp aũt
cõe bonũ eſt magis amabℓe vnicuiq̄z q̄z ꝓm bonũ
ſicut ecia ipi pti eſt magis amabile bonũ tocius·
q̄z bonũ pciale ſuiipius·vt dictũ eſt
℟ꝺ·v·ſic pceꝺ·vidꝫ qꝫ homo nõ magis debeat
diligẽ ꝓximñ q̄z corꝰ ꝓm·ī ꝓximo enī intel-
ligitur corpꝰ nr̃i ꝓximi·ſi g̃ debz hõ diligẽ ꝓximũ
pluſq̄z corpꝰ ꝓm·ſequit̃ qꝫ plus debz diligere cor-
pus ꝓximi·q̄z corpus ꝓm ℟ñ·homo plus debet
diligẽ aiam ꝓam·q̄z aiam ꝓximi·vt dictũ eſt·
ſz corpꝰ ꝓm ꝓpinquius eſt aie nr̃e q̄z ꝓximꝰ·g̃ pꝰ
debemus diligẽ corpꝰ ꝓm q̄z ꝓximũ ℟ñ·vnuſ-
qſq̄z exponit id qꝫ mínꝰ amat p eo qꝫ mag̃ amat
ſed nõ oĩs homo tenet̃ exponẽ corpꝰ ꝓm p ſalute
ꝓximi·ſed h̃ eſt pfectoz·ꝟm id·io·xv·maiorem
caritatẽ nemo habz q̄z vt aiam ſuã ponat quis pro
amicis ſuis·g̃ homo nõ tenet̃ ex caritate plus di-
ligere ꝓximũ q̄z corpꝰ ꝓm ℣ed ꝺ eſt qꝫ augꝰ dic̃
in ꝓ̃ de doc·xp̃iã·qꝫ plus debemꝰ diligẽ ꝓximũ q̄z
corpus ꝓm ℟ñ dꝺ·qꝫ id magis eſt ex caritate
diligendꝰ qꝫ habet plenioꝛẽ rõz diligibil' ex carita-
te·vt dictũ eſt·ꝺsociatõ aũt in plena pticipacõne
btitudis que ẽ rõ diligendi ꝓximũ·ẽ maioꝛ rõ di-
ligendi q̄z pticipatõ btitudis p redundanciã que ẽ
rõ diligẽdi ꝓm corpꝰ·et ido ꝓximũ q̄ntũ ad salu
tem aie magis debemꝰ diligẽ q̄z ꝓm corpꝰ ℟ꝺ·j
g̃ dꝺ·qꝫ qa ꝟm p̃m ī·ix·eth·vnũqꝺq̄z vidꝫ ẽe id qꝫ
eſt p̃cipuũ ī ipo·vnde cũ dic̃ ꝓximus magis eſſe
diligendꝰ q̄z corpꝰ ꝓm·intelligat̃ h̃ q̄ntũ ad aiam
que eſt pocõr ps eius ℟ꝺ·ij·dꝺ·qꝫ corpꝰ nr̃m eſt
ꝓpinquius aie nr̃e q̄z ꝓximꝰ q̄ntũ ad ꝺstitucõz ꝓpe
nate·ſz q̄ntũ ad pticipacõem btitudinis maioꝛ eſt
ꝺsociatõ aie ꝓximi ad aiam nr̃am q̄z ecia corpis
ꝓpr̃ij ℟ꝺ·mj·dꝺ·qꝫ cuilibz homi imminet cura
ꝓpr̃ij corporis·nõ aũt imminz cuilibet hoĩ cura de
ſalute ꝓximi·niſi forte ī caũ·7 ideo nõ ẽ de nctate
caritatis qꝫ homo ꝓ̃m corpꝰ exponat p ſalute pro
ximi·niſi in caũ quo tenet̃ eius saluti puidẽ·ſz qꝫ
aliquis sponte ad h̃ ſe offerat ptinet ad pfectõz ca-
℟ꝺ·vj·ſic ꝓceꝺ·vidꝫ qꝫ vnꝰ ꝓximus / ritatis
nõ ſit magis diligendꝰ q̄z alius·dic̃ enī auc̃
in ꝓ̃ de doc·xp̃iã omes homies eque diligẽdi ſũt·
ſed cũ oĩbz pdesse nõ possis hys potissimũ ꝺsulendꝰ
eſt qui ꝓ locoꝝ et tpm·vl' quazlibz rez opportuna-
tibz aſtrictius tibi q̄ſi quadã ſorte iungũtur·g̃ ꝓ
ximoꝝ vnus nõ ẽ magis diligendꝰ q̄z alius ℣ꝺ·
vbi vna et eadẽ eſt rõ diligẽdi diũſos·nõ debz esse
inequal' dilectõ·ſed vna eſt rõ diligẽdi oms ꝓxi-
mos ſcz deus·vt pz p aug̃ in·ſ·de doct·xp̃iana·g̃
oms ꝓximos equal'r diligẽ debemus ℣ꝺ·amare
eſt velle bonũ alicui·vt pz p p̃m in·ij·retho·ſed
omĩbz ꝓximis equale bonũ volumꝰ ſcz vitã eĩnã
g̃ oms ꝓximos equalit̃ debemꝰ diligẽ ℣ed ꝺ ẽ qꝫ
tanto vnuſquiſq̄z magis debz diligi q̄nto g̃uiꝰ pec
cat qui ꝺ eius dilectõm opat̃·ſz g̃uiꝰ peccat q̄ agit
ꝺ dilectõm ꝓximoꝝ aliq̄z·q̄z qui agit ꝺ dilectõem
aliq̄z alioꝛ·vnde leuit̃·xx·p̃cipit̃ qꝫ q̄ maledixit
patri aut mr̃i morte moriatur·qꝺ nõ p̃cipitur de
hys q̄ alios homies maledicũt·g̃ quoſdã ꝓximoꝝ
magis debemꝰ diligẽ q̄z alios ℟ñ dꝺ·qꝫ duplex
opinio ẽca h̃ fuit·quidã enī dixerũt qꝫ omnes ꝓxĩ
ſũt equalit̃ ex caritate diligẽdi q̄ntũ ad affectũ·ſz
nõ q̄ntũ ad exteriorẽ effectũ·ponẽtes ordinẽ dilectõis
ẽe intelligendũ ꝟm exteriora bñficia que magis de-
bemus impendẽ ꝓximis q̄z alienis·nõ aũt ꝟm in-
teriorẽ affectũ quẽ equalit̃ debemꝰ impendẽ omĩbus
ecia inimicis·ſz h̃ irrõnabiliter dr̃·nõ enī minꝰ eſt
ordinatus affectus caritatis·q̄ eſt inclinatõ gr̃e q̄z
appetitus natalis·q̄ eſt inclinatõ nate·vtraq̄z enī
inclinatõ ex diuina ſapia p̃redit·videmꝰ aũt ī na-
talibz qꝫ inclinatõ natalis ꝓportõnatur actui·vl'
motui q̄ cõuenit nate vnuſcuſq̄z·ſic terra habet
maiorẽ inclinatõm g̃uitatis q̄z aqua·quia ꝓpetit
ei ẽe ſub aqua·ꝺz g̃ qꝫ ecia inclinatõ gr̃e que ẽ af-
fectus caritatis ꝓportõnetur hys q̄ ſũt exteius agẽ-
da·ita ſcz vt ad eos intenſiorẽ caritatis affectum
habeamꝰ qꝫ ꝺuenit nos magis bñficos ẽe·et ideo
dꝺ·eſt qꝫ ecia ꝟm affectũ ꝺz magis vnũ ꝓximoꝝ q̄z
aliũ diligẽ·7 rõ eſt·quia cũ p̃cipuũ dilectõis ſit
deus·et ipe diligẽs·nctẽ ẽ qꝫ ꝟm ꝓpinquitatẽ maĩ-
orem ad alt̃m iſtoꝝ p̃cipioꝝ maioꝛ ſit dilectõnis
affectus·ſic enī ſupꝺictũ ẽ·in omibz ī quibz inue-
nitur aliqꝺ p̃cipuũ·ordo attendit̃ ꝟm ꝓportõm ad
illud p̃cipuũ ℟ꝺ·j·g̃ dꝺ·qꝫ dilectõ p̃t ẽe meliꝰ
dupl'r·vnoꝰ ex pte eius boni qꝺ amico optamus·7
q̄ntũ ad h̃ omes hoies eque diligimus ex caritate
qua omĩbus optamꝰ bonũ idẽ in ghe scz btitudi-
nẽ eĩnã·aliꝰ ꝺ maioꝛ dilectõ ꝓpter intenſiorẽ actũ

dilecc̃onis · et sic nō ōz oñs eque diligẽ · vl̃ alit̃ dō · qꝫ dilecc̃ ineq̃lit̃ p̄t ad alios hñi dupl̃r · vnō ex eo qꝫ quidã diligunt̃ ⁊ alij nō diligũt̃ · ⁊ hãc eciã inequalitatẽ ōz habere ī beneficiēcia · quia nō possũ omibꝫ pdesse · sz ī benivolencia dilecc̃onis tal̃ ineq̃litas hñi nō debet · alia vero ē inequalitas dilecc̃onis ex hꝰ qꝫ quidã plus alijs diligunt̃ · augꝰ g̃ nō intẽdit hanc excludẽ inequalitatẽ · sed p̄mã · vt pz ex hys que de bñficiencia dic̃ ℣ad · ij · dō · qꝫ nō oñs p̄xim eq̃lit̃ se hñt ad deũ · sz quidã sũt ei ꝓpinquiores p maiorẽ bonitatẽ qui sũt magis diligẽdi ex caritate q̃z alij qui sũt ei minꝰ ꝓpinq̃ ℣ad · nj · dō qꝫ rō illa p̄cedit de q̃ntitate dilecc̃onis ex p̄te boni qꝺ amicis optamus

℣ad · vij · sic p̄ceꝺ · vl̃ qꝫ magis debeamus diligere meliores q̃z nob ꝺiũcc̃ores · id enī videt̃ esse magis diligendꝺ · qꝺ nll̃a rōne debz odio hñi · q̃z illꝺ qꝺ alij rōe est odiendũ · sic̃ ⁊ albus est qꝺ ē nigro inpmixti · sz p̄sone nob ꝺiũcte sũt ꝺm aliquã rōz odiende · ꝺm id luc̃ · xnj · si quis venit ad me et nō odit p̄rem et mr̃em ⁊c̃ · homies aũt boni nll̃a rōe sũt odiendi · g̃ vl̃ qꝫ meliores sũt magis amãdi q̃z ꝺiũcc̃ores ℣ō · ꝺm caritatẽ hō maxime deo affil̃at̃ sed deus diligit magis meliorẽ · g̃ et hō p caritatẽ magis debz meliorẽ diligẽ q̃z sibi ꝺiũcc̃orẽ ℣ō · ꝺ · vnãquãq̃z amicicią id est magis amanꝺ qꝺ magis p̄tinet ad id sup̃ qꝺ amicicia fundat̃ · amicicia enī nat̃ali magis diligim⁹ eos qui sũt nob magis ꝺ · nat̃am ꝺiũcti · puta parẽtes vl̃ filios · sz amicicia caritatis fundat̃ sup̃ coīcac̃one btitudinis ad quã magis p̄tinẽt meliores q̃z nob ꝺiũcc̃ores · g̃ ex caritate magis debem⁹ diligẽ meliores q̃z nob ꝺiũcc̃ores ℣ed ō̃ est · qꝺ ō̃ · j · ad thimo · v · si quis suoꝝ ⁊ maxime domesticoꝝ curam nō habz fidẽ negauit · et est infideli deteriꝰ · sz int̃ior caritatis affectꝰ debet rñdẽ ext̃iori affectui · g̃ caritas magis debz hñi ad ꝓpinquiores q̃z ad meliores ℣ñ dō · qꝫ oīs act⁹ ōz qꝫ ꝓportionet̃ ⁊ obo ⁊ agẽti · sz ex obo hñ spẽm · ex vtute aũt agẽtis hñ modũ sue intencc̃ois · sic̃ mot⁹ habet spẽz ex t̃mio ad quẽ est · sz intensiōz velocitatis habz ex dispone mobil̃ ⁊ vtute mouẽtis · sic g̃ dilecc̃ō spẽm habz ex obo · sed intensiōz habet ex p̄te ipius diligẽtis · obm aũt caritatiue dilecc̃ois deus est · homo autẽ diligẽs est diusitas g̃ dilecc̃ois que est ꝺm caritatẽ q̃z tũ ad spẽm ē attendẽda ī p̄ximis diligẽdis · ꝺm ꝓpc̃oz ad deũ · vt sz ei qui ē deo ꝓpinquoꝝ maius bonũ ex caritate velimus · quia licet bonũ omibꝫ vult caritas · sz btitudo etna sit vnũ ꝺm se · hñ tñ diusos g̃dus ꝺm diuersas btitudinis p̄ticipac̃ones · ⁊ hꝰ ad caritatẽ p̄tinz vt velit insticiã dei suari ꝺm quã meliores p̄fecti⁹ btitudinẽ p̄ticipant · et hꝰ p̄tinet ad spẽm dilecc̃ois · sũt enī diuerse dilecc̃ois spes ꝺm diusa bona q̃ optam⁹ hys quos diligim⁹ · sz intensio dilecc̃ois est attẽdenda p̄ compac̃ōm ad ipm hoīez q̃ diligit · et ꝺm hꝰ illos q̃ sũt sibi ꝓpinquiores intensiori affect̃u diligit hō ad id bonũ ad qꝺ eos diligit q̃z meliores ad maiꝰ bonũ · ē etiã ibi ⁊ alia drña attẽdenda · nã alīq̃ p̄xim sũt ꝓpinqui nob ꝺm nat̃alem originẽ a qua discedere nō p̄nt · qa ꝺm eã sũt id qꝫ sũt · sz boitas vtutis ꝺ · quã alīq̃ a ꝓpiquãt deo p̄t accedẽ et r̃cedẽ · augeri ⁊ minui · vt ex supdc̃is pz · et ideo possũ ex caritate velle · qꝫ iste q̃ est michi ꝺiũctus sit melioꝝ alio · ⁊ sic ad ad maiorẽ btitudis gradũ puenire possit · ē autẽ et alius modus quo plꝰ diligim⁹ ex caritate magis nob ꝺiũctos · quia pl̃ibꝫ modis eos diligim⁹ ad eos enī qui nō sũt nob ꝺiũcti nō habemus nisi amicic̃iã caritatis · ad eos enī qui sũt nob cōiũcti hem⁹ aliquas alias amicicias ꝺm modũ ꝺiũcc̃onis eoꝝ ad nos cũ dic̃ bonũ super qꝺ fundat̃ q̃libet alia amicicia honesta ordinet̃ sic̃ ad finẽ ad bonũ sup̃ qꝺ fundatur caritas · oñs est vt caritas impet actũ cuiuslibet alt̃ius amicicie · et sic̃ ars que ē c̃a finẽ impat arti q̃ est c̃a ea que sũt ad finẽ · ⁊ sic hꝰ ip̃m qꝫ est diligẽ aliq̃z qa ꝺ sanguine⁹ vl̃ ꝺiũct⁹ ē · vl̃ quia ꝺ̃uis · vl̃ p̄t quodcũq̃z huīoi aliud licitũ ordinabile ī finẽ caritatis p̄t a caritate impari · et ita ex caritate elicit̃e cũ impante pl̃ibꝫ modis diligim⁹ magis nob ꝺiũctos ℣ad · j · g̃ dō · qꝫ ī ꝓpĩ quis nr̃is nō p̄cipiñ odire qꝫ ꝓpinq̃ nr̃i sũt · sed hꝰ solũ qꝫ impediũt nos a deo · et in hꝰ nō sũt ꝓpinq̃ · sed inimici · ꝺm id michee · vij · inimici hoīs domestici eius ℣ad · ij · dō · qꝫ caritas fcit homiem ꝺ̃for mari deo · ꝺm ꝓportiõm · vt sz ita se hab̃at homo ad id qꝺ suũ est · sic̃ deus ad id qꝺ suũ est · quedam enī possum⁹ ex caritate velle q̃a sũt nob cōueniēcia · q̃ tamẽ deus nō vult · qꝫ nō ꝺueīt ei vt ea vult · sic̃ ꝺ dictũ est cũ de bonitate volũtatis agẽtur ℣ad · nj dō · qꝫ caritas nō solũ elicit actũ dilecc̃ois ꝺm rōez obi · sed eciã ꝺm rōm diligẽtis · vt dictũ ē · ex quo ꝓtingit qꝫ magis ꝺiũct⁹ magis amatur

℣ad · vnj · sic p̄ceꝺ · vl̃ qꝫ nō sit magis diligẽꝺ ille q̃ est magis nob coniũct⁹ ꝺm carnalem originẽ · ꝺ enī p̄ũ · xvnj · vir amicabil̃ ad societatem magis erit amic⁹ q̃z frat̃ · et maxim⁹ valeri⁹ dic̃ qꝫ amicicie vinc̃lm p̄ualidũ ē · neq̃z ex ulla p̄te sanḡnis vibꝫ inferius · hꝰ eciã cercius ⁊ exploratiꝰ qꝫ istud nascendi sors fortuitũ opus dedit hꝰ vni⁹ cuiusq̃z solido iudicio inchoata volũtas ꝓtrahit · g̃ illi qui sũt ꝺiũcti sanḡne nō sũt magis diligendi q̃z alij ℣ō · ambro⁹ in · j · de offic · nō minus uos diligo quos in euangelio genui q̃z si ī ꝺiugio sus cepissem · nō enī vehemencōr est naī ad diligendꝺ q̃z gr̃a plus c̃te diligẽ debemus quos ꝓpetuo nob ꝓ tamus futuros q̃z quos tm̃ ī hꝰ sec̃lo · nō g̃ ꝺ sanḡnei sũt magis diligẽdi hys qui sũt aliter nob ꝺiuncti ℣ō · pbatio dilecc̃ois est exibitio opis · vt ḡg⁹ dic̃ m omel · sz quibusdã magis debem⁹ impẽdẽ dilecc̃ois opa q̃z eciã ꝺ sanḡneis · sic̃ magis est obediendꝺ ī exercitu duci q̃z pr̃i · g̃ illi q̃ sũt sanguine ꝺiũcti nō sũt maxime diligẽdi ℣ed ō̃ est qꝺ spāliter ī preceptis decalogi mandat̃ de honoratiõne pentũ · vt pz exo · xx̃ · g̃ illi q̃ sũt nob ꝺiũcti ꝺm carnis originẽ sũt magis a nob spāliꝰ diligẽdi ℣ñ · dō · qꝫ sic dictũ ē illi qui sũt nob ꝺiũcti sũt ex caritate mag̃ diligẽdi tũ quia intensius diligunt̃ · tũ eciã quia pluribꝫ rōnibus diligunt̃ · intensio autẽ dilecc̃ois est ex ꝺiũcc̃one dilecti ad diligentẽ · et ideo diusoꝝ

dilecco est mensurãda bm diúsam rõm diúccõnis vt scz vnusquisqz diligaẽ magis ĩ eo qđ ptinet ad illã diúccõm bm quã diligiẽ et vlẽius dilatanda est dilecco dilecõi bm dilatacõm diúccõis ad diúccõem · sic g dð · est qđ amicicia dsangneoz fundaẽ ĩ diúccõe naẽal originis · amicicia autẽ dciuili in coĩcacõne ciuili ⁊ ĩ amicicia dmilitanciũ ĩ coĩcacõe bellica · ⁊ ideo in hys q ptinẽt plus ad naẽam pl dẽ diligẽ dsangneos · in hys aũt que ptinẽt ad ciuilẽ diúsacõm plus debem diligẽ dciues ⁊ ĩ bellicis pl dmilitones · vnde et phs dic ĩ · ix · eth · qđ singulis ꝑpa et dgruencia est attribuend · sic autẽ et facere videnẽ ad nupcias · quidã vocant cognatos · videbiẽ vtiqz et nutrẽto pentibꝫ optẽ maxie sufficẽ et honorẽ patrũ ⁊ sile eciã in alijs · si aũt dpem eciã incõiúccõez ad diúccõm · dstat qđ diúccõ naẽal originis est por et inmobilior · quia ẽ bm id qđ ptinz ad sbaz · alie aũt diúccões sũt supueniẽtes ⁊ remoueri pñt · et ideo amicicia dsangneoz est stabilior sz alie amicicie pñt esse pcõres · bm id qđ est ꝑm vnicuiqz amicicie ℟ ad · j · g dð · qđ qa aicicia socioz ꝑpa electõe õbiẽ in hys que sb nra electõe cadunt puta ĩ agendis ꝓponerat · h dilecco dilecõi dsanguineoz · vt scz magis cũ ill dsenciam ĩ agendis amicicia tñ dsangneoz est stabilior · vtpote naẽalior exns · et ꝓualet in hys q ad naturã spectant · vnde magis eis teneñ ĩ puisione nccioz ℟ ad · ij dð · qđ ambro loquit de dilecõe ntũ ad bficia q ptinẽt ad coĩcacõm gre · scz de instrucõe morũ · in hac enĩ magis debet homo sbuenire filijs spualibꝫ quos spualit genuit · z filijs corpalibꝫ quibꝫ teneẽ magis puidẽ ĩ corpalibꝫ subsidijs ℟ ad · nj · dð · qđ ex h qđ duci exercit magis obediẽ in bello z patri nõ ꝓbaẽ qđ simplr paẽ min diligaẽ · sed qđ min diligiẽ bm quid · i · bm dilecõm bellice coĩcacõnis

℟ ad · ix · sic ꝓcð · vi qđ homo ex caritate magis debeat diligẽ filiũ z prẽm · illũ enĩ magis debem diligẽ cui magis debem bñfacere · sed magis debem bñfacẽ filijs z pentibꝫ · dic enĩ apo ij · ad cor · xnj · nõ debẽt filij thesaurizare parẽtibꝫ sed pentes filijs · g magis sũt diligẽdi filij z pentes ℟ ad · gra pficit naẽaz · sz naẽalit pentes plus diligũt filios z ab eis diliganẽ · vt phs dic ĩ · vnj eth · g magis debem diligẽ filios z parẽtes ℟ ad · p caritatẽ affectus hoĩs deo dformaẽ · sz deus magis diligit filios z diligaẽ ab eis · g eciã et nos magis debem diligẽ filios z pentes ℟ Sed õ est qđ amb dic · p de diligend ẽ · scdo pentes · inde filij · poste domestici ℟ ñ dð · qđ sic supdictũ est · gdus dilecõis ex duobꝫ pensari pt · vno ex pte obi · et bm h id qđ habz maiorẽ rõm boni est magis diligend · et qđ est deo silius sic pater est magis diligend z filius · quia scz prẽm diligim sb rõe pncipij qđ hẽ rõm eminẽcioris boni · et deo silioris · aliomõ oputeaẽ gdus dilecõis ex pte ipius diligentis · et sic magis diligiẽ qđ est diúcci · et bm h filius ẽ magis diligend z paẽ · vt phs dic ĩ · vnj · eth · ꝓmo quia pentes diligũt filios · vt ad sui exñtes pr autez nõ est aliquid filij · ⁊ ideo dilecco bm quã pr diligit filiũ silior est dilecõi q quis diligit seipz · scdo qa pentes magis scit aquos esse suos filios magis z cõiúso · tercõ quia filius ẽ magis ꝓpinqus penti vtpote ps exns z paẽ filio ad quẽ habz hitudinem pncipij · qrto quia pentes diuci amaũnt · nã statim pater incipit diligẽ filiũ · filius autẽ tpe pcedẽte incipit diligẽ prẽm · dilecco aũt qnto est diuturnior tanto est forcior · bm id eccl · ix · nõ delings amicũ antiquũ · nouus enĩ nõ erit silis illi ℟ ad · j · g dð · qđ pncipio debeẽ sbiecco reuencie ⁊ honor · effectui aũt ꝓporcõnalit operit recipe influenciam pncipij · et puisionẽ ipius · et ꝓpẽ h pentibꝫ a filijs magis debeẽ honor · filijs autez magis debeẽ cura puisionis ℟ ad · ij · dð · qđ pater naẽalit plus diligit filiũ bm rõz diúccõis ad seipz · z bm rõz eminẽcioris boni filius naẽalit plus diligit prẽm ℟ ad · nj · dð · qđ sic aug dic pmo de doc · xpiã deus diligit nos ad nram vtilitatẽ et suũ honorem · et ideo quia pr opaẽ ad nos in hitudine pncipij · sicut ⁊ deus ad prẽm ꝓpe ptinet vt ei a filijs honor impẽdatur · ad filiũ aũt vt eius vtilitati a parentibus puideaẽ · q̃muis ĩ articulo ncitatis filius obligat sit ex bficijs susceptis · vt pẽtibꝫ maxie puideat

℟ ad · x · sic ꝓcð · vi qđ homo magis debeat diligere mrem z prẽm · vt enĩ phs dic ĩ pmo de gnacõne aialiũ · femia ĩ gnacõe dat corpꝰ · sed hõ nõ habet aiam a pre · z p creacõm a deo · vt ĩ pmo dictũ est · g homo plus habet a mre z a pre · plus g debz diligẽ mrem z prem ℟ ñ · magis amantẽ debz magis diligẽ · sed mr plus diligit filiũ z paẽ dic enĩ phs ĩ · ix · eth · qđ mres magis sũt amãtes filioz · laboriosior enĩ ẽ gnacõ matz et mag sciũt qui ipaz sũt filij z pres · g maẽ est magis diligẽda z pater ℟ ñ · ei debeẽ maior dilecõis affect q ꝓ nob plus laborauit · bm id · ro · vlẽ · salutate mariam que mltũ ꝓ nob laborauit · b mater plus laborat in gnacõe et educacõe z pater · vñ di ecc · nj gemitũ mris tue ne obliuiscaris · g plus debet hõ diligẽ mrem z prem ℟ Sed õ est qđ iero dic · sup ezech · qđ post deũ oim prem diligendus est paẽ · et postea addit de mre ℟ ñ dð · qđ ĩ istis opacõibꝫ id qđ õ est intelligend p se vt videlicz intelligaẽ cẽ qsitũ de pre ingntũ est paẽ an sit plus diligendus matre ingntũ est mater · pt enĩ in omibꝫ huioi tanta cẽ distãcia vtutis ⁊ malicie vt amicicia soluatur · vl minuaẽ · vt phs dic in · vnj · eth · et ideo vt ambro dicit · boni domestici sũt maẽ filijs ꝓponendi · sz p se loqndo pater magis est amandus z mater · amãtur enĩ paẽ et mater vt pncipia qdaz naẽalis originis · pater aũt habz excellencior rez pncipij z mater · quia pater est pncipiũ p modũ agentis · maẽ aũt magis p modũ pacietis ⁊ mãe et ideo p se loqndo paẽ magis est diligendus ℟ ad pmũ g dð · qđ ĩ gnacõne hoĩs mr ministrat mãm corpis informẽ · formaẽ aũt p vtutẽ informatiuã qẽ ĩ semine pris · et qmius huioi vtus non possit ẽare aiam rõnalem · disponit tñ mãm corpalẽ ad huioi forme suscepcõm ℟ ad · ij · dð · qđ h ptinz ad aliam rõm dilecõnis · alia enĩ est spes amicicie q

diligim⁹ amantē ⁊ qua diligim⁹ gñantē nūc aūt loq̄m de amicicia que debeē patri et matri ꝟm generacōnis racōm

Ad·xj·sic ꝓcēd·vī qp homo plus debeat diligē vxorē q̄z prēm et mrēm·nll's enī dimittit rem aliquā nisi ꝓ re magis dilcta·sz gen·ij·ō·qp ꝓpt vxorē relinquit homo prēm et mrēm·g mag ōz diligere vxorē q̄z patrem ⁊ matrem ¶ cō·apo⁹· dic ad eph·v·qp virī debēt diligē vxores sic seipos sz homo debz magis diligē se q̄z pētes·g ecia mag debet diligere vxorē q̄z pentes ¶ cō·vbi sūt plures rōnes dilecc̄ois ibi debz ee maior dilecc̄o·sz ī amicicia que ē ad vxorē sūt plures rōnes dilecc̄ois·dic enī phs in·vnj·eth·qp in hac amicicia vī ee vtile et delectabile·et ꝓpt vtutē si vtuosi sūt coniuges·g maior debz ee dilecc̄o ad vxorē q̄z ad pentes ¶ Sed ō est qp vir debz diligē vxorē suā·sic carnē suā·vt ō ad eph·v·sz corpꝰ suū min⁹ debet homo diligere q̄z pximū vt supdictū est·inē pximos aūt magis debemꝰ diligē pētes q̄z vxorē ¶ ñ dō·qp sic dictū est grad⁹ dilecc̄ois attēdi pt·et ꝟm rōm boni ⁊ ꝟm cōuenīām ad diligē tem·ꝟm g rōm boni qp est obm dilecc̄onis magis sūt diligēdi pentes q̄z vxores·quia diliguntē sub rōne pncipij ⁊ eminencōris cuiusdā boni·ꝟm autē rōez conuenīām magis diligēda ē vxor quia vxor cōiungit viro vt vna caro exñs·ꝟm id math·xix·ita nō sūt duo sz vna caro·et ideo intensius diligit vxor·sz maior reuēncia est pentibꝰ adhibenda

¶ Ad·j·g dō·qp nō q̄ntū ad omīa debitur pat et mat ꝓpter vxorē·in quibusdā enī magis debet hō assistē pentibꝰ q̄z vxori·sz q̄ntū ad vnionez carnal copule et cohitacōis relictis omībꝰ pentibꝰ homo adhēt vxori ¶ d·ij·dō·qp in verb apli nō est intelligendō qp homo debeat diligē vxorē suā equaliter sibi ipi·sz quia dilecc̄o quā aliqs habet ad seipm ē rō dilecc̄ois quā quis habz ad vxorē sibi cōiunctam

¶ d·nj·dō·qp ecia ī amicicia patna inueniunt mlte rōnes dilecc̄ois ⁊ q̄ntū ad aliqꝰ ꝓponerāt rōi dilecc̄ois que habetur ad vxorez ꝟm scz rōm boni· q̄uis ille ꝓponerēt ꝟm cōiunctōis rōm ¶ d·mj· dō·qp id ecia nō est sic intelligendō qp li sicut inꝓt equalitatē·ꝟm rōz dilecc̄ois·diligit enī hō vxorez suā pncipaliter rōne carnalis affectus cōiunctōis

¶ d·xij·sic ꝓcēd·vī qp homo magis debeat diligē bñfactorē q̄z bñficiatū·dic enī aug⁹· ī li·de catheziz̄adis rudibꝰ·nulla maior ē ꝓuocatō ad amandō·q̄z ꝓuenire ad amandō·nunis enī dur⁹ est animꝰ qui dilecc̄om et si nō vult impendē nolit rependē·sz bñfactores ꝓueniūt nos ī bñficō caritatis·g bñfactores maxime debemꝰ diligē ¶ tanto aliquis est magis diligendꝰ q̄nto gui⁹ homo peccat si ab eius dilecc̄one desistat·vl ō eū agat·sz gui⁹ peccat q bñfactorē nō diligit··vl nē eū agit q̄z si diligē desinat eū cui hactenꝰ bñfecit·g magis sūt amandi bñfactores q̄z hy quibꝰ bñfacimꝰ ¶ inē omīa diligēda maxime diligendꝰ est deus·et post eū pater·vt ieroꝰ dic·sz isti sūt maxime bñfactores·g bñfactor ē maxie diligendꝰ ¶ Sed ō est qp phs dic in·ix·eth·qp bñfactores magis videntur amare bñficiatos q̄z econūso ¶ ñ·dō·qp sic supdictū est·aliquid magis diligit dupl'r·vnō quia habz rōz excellencōris boni·aliō rōne maioris connexōis·ꝓmo quidē g mō bñfactor est magis diligendꝰ quia cū sit pncipiū boni in bñficiato habet excellencōris boni rōm·sic et de patre dictū ē·scdo aūt mō magis diligimꝰ bñficiatos·vt phs ꝓbat in·ix·eth·p q̄tuor rōnes·ꝓmo quidē·quia bñficiatū est·q·qdaz opꝰ bñfactoris·vnde cōsueuit dici de aliq iste est factura illius·naturale est aūt cuilibet·vt diligat opꝰ suū·sic videmꝰ qp poete diligūt poemata sua·et ideo quia vnūqdq diligit suū ee et suū viuē qp maxime manifestat in suo agē·scdo quia vnusquisq naturaliter diligit id in quo inspicit suū bonū·hoc quidē g et bñfactor in bñficiato aliqd bonū et cōsequenter·sz bñfactor inspicit ī bñficiato suū bonū honestū·⁊ bñficiatꝰ ī bñfactore suū bonū vtile·bonū aūt honestū delectabile consideratur q̄z bonū vtile·tū quia ē diuturnius vtilitas enī cito trānsit ⁊ delectatō memorie nō est sic delectatō rei ꝑsentis·tū etiā quia bona honesta magis cū delectatōe recolimus q̄z vtilitates que nobꝭ ab aliꝭ euenerūt·tcio quia ad amantē ptinz agē·vult enī et optat bonū amato·ad amatū aūt ptinz bonū pati·et ideo excellencōris est amare et ꝓpt hoc ad bñfactorē ptinet vt plus amet·q̄rto quia difficilius est bñficia impendē q̄z recipe·ea vero ī quibꝰ laboramꝰ plus diligimꝰ·q vero minꝰ de facili pueniūt q̄ammodo ptēpnimꝰ ¶ d·j·g dō·qp in bñfactore est vt bñficiatus ꝓducat ad ipm amandū·bñfactor autem diligit bñficiatū·nō q̄si ꝓducatꝰ ab illo·sed ex se ipo motꝰ·qp aūt ex se est potius est eo qp ē ꝑ aliud

¶ d·ij·dō·qp amor beneficiati ad bñfactorē est magis debitus·et ideo ōrīū habz rōz maioris pcti sz amor bñfactoris ad bñficiatū est magis spontaneus·et ideo hoc maiorē ꝓmptitudinē ¶ d·nj·dō qp deꝰ ecia plus nos diligit q̄z nos eū diligamꝰ·et pentes plus diligūt filios q̄z ab eis diliganturē·nec tñ ōz qp quoslibz bñficiatos plus diligamꝰ quibuslibet benefactoribꝰ·bñfactores enī a quibꝰ maxima bñficia recipimꝰ scz deū ⁊ pentes ꝓferimꝰ hys q̄bꝰ aliq̄ minora bñficia impendimus

Ad·xnj·sic ꝓcēd·viō qp ordo caritatis nō remaneat ī patria·dic enī aug⁹ ī li°·de vera religi·pfecta caritas ē vt plus ꝓximꝰ bona·⁊ minꝰ minora diligam⁹·sed in pria erit pfecta caritas· g plus diliget aliqs meliorē q̄z seipm vl sibi cōiunctum ¶ ō·ille magis amat cui maiꝰ bonū volūtꝰ sed quilibz in pria exñs vult maiꝰ bonū ei q plus bonū habz·alioquin volūtas eius nō ꝑ omīa diue volūtati cōformaret·ibi aūt plus bonū habz q melior est·g in pria quilibz magis diligit meliorē· et ita magis aliū q̄z seipm et exteriꝰ q̄z ꝓpinquū ¶ ō·tota rō dilecc̄ois in patria deus erit·tūc enī implebit qđ ō·j·ad cor·xv·vt sit deus oīa ī oībꝰ g magis diligit qui est deo ꝓpinquior·⁊ ita aliqs magis diligz meliorē q̄z seipm et exteriꝰ q̄z cōiunctū ¶ Sed ō est qp nā nō tollit ꝑ gl'am·sed ꝑficitur·

ordo aũt caritatis ſuppoſitus ex ipa nata ꝓedit. oĩa aũt nataliter plus ſe q̃ alia amãt. g̃ iſte ordo caritatis remanebit in pria ℟ñ dd. qꝫ nec̃e eſt ordinẽ caritatis remanẽ in pata q̃ntũ ad h̃ qꝫ deus eſt ſup omia diligendꝰ. h̃ enĩ ſimplr erit tũc qñ hõ pfec̃e eo frueť. ſed de ordine ſui ipius ad alias diſtinguendꝰ viꝺ. qꝫ ſic ſuꝑdc̃m eſt dilecc̃onis gradus diſtingui ꝑt. vl̃ bm drñam boni qꝫ quis alĳ exoꝛtat. vl̃ bm intenſiõꝛ dilecc̃onis. ꝓmo quiꝺ mõ plꝰ diliget meliores q̃ ſeipm. minꝰ vero minꝰ bonos uolet enĩ quilibꝫ bũs vnũquẽqꝫ hr̃e qꝺ ſibi debeť h. dinã iuſticiã ꝓpť pfectã ꝺformitatẽ volũtatis hũane ad diuĩaꝫ. nec tũc erit tps pficiendi ꝑ meritũ ad maiꝰ ꝓmiũ. ſic nũc accidit. qñ ꝑt hõ melioris ⁊ virtutem ⁊ ꝓmiũ deſiderare. ſꝫ tũc volũtas vnuſcuiuſqꝫ infra h̃ ſiſtet qꝫ eſt deťmĩatũ diniꝰ ſc̃ꝺo vero mõ ꝺs plus ſeipm diliget q̃ ꝓximũ ecĩã meliorẽ. quia intẽſio actus dilecc̃onis puĕit ex ꝑte ſbi diligẽtis vt ſuꝑdc̃m ẽ. ⁊ ad h̃ ecĩã donũ caritatis vnicuiqꝫ ꝺferť a deo. vt ꝓmo quiꝺ mentẽ ſuaꝫ in deũ ordinet qꝫ ptinꝫ ad dilecc̃oẽꝫ ſui ipius. bario vero ordinẽ aliorꝫ ĩ deũ velit. vl̃ ecĩã opeť bm ſuũ modũ. ſed quantũ ad ordinẽ ꝓximorũ adinuicem ſimplr quis magis diliget meliorẽ bm caritatis amorẽ. tota enĩ vita bt̃a ꝺſiſtit in ordinac̃one mẽtis ad deũ. vnde totꝰ ordo dilecc̃onis bt̃oꝛ obſeruabť ꝑ ꝺpac̃om ad deũ. vt ſc̃ꝫ ille magis diligať ⁊ ꝓpĩquioꝛ ſibi habeatur ab vnoquoqꝫ qui eſt deo ꝓpĩquioꝛ. ceſſabit enĩ tũc ꝓuiſio que eſt in pñti vita nec̃ia q̃ nec̃e ẽ vt vnuſq̃ſqꝫ magis ſibi ꝺũcto bm q̃cũqꝫ nec̃itudinẽ ꝓuideat magꝭ q̃ alieno rõe cuiꝰ in hac vita ex ipa indinac̃one caritatis hõ plus diligit magis ſibi ꝺũctũ cui magis debꝫ impendẽ caritatis effectũ. ꝺtingit tamẽ in pria qꝫ aliquis ſibi ꝺũctũ plibꝫ modis diliget. nõ enĩ ceſſabunt ab anĩo bt̃i honeſte dilecc̃onis cauſe cum oĩbꝫ iſtis rõnibꝫ ꝑferť inc̃ꝺpabiliť rõe dilecc̃onis q̃ ſumiť ex ꝓpinquitate ad deũ ℣d. ĵ. g̃ dd. qꝫ q̃ntũ ad ꝺũctos ſibi rõ illa ꝺcedenda ẽ. ſꝫ q̃ntũ ad ſeipm ꝺꝫ qꝫ aliquis plus ſe q̃ alios diligat tanto magis q̃nto pfec̃oꝛ ẽ caritas. quia pfec̃o caritatis ordinat hominẽ pfecte ĩ deũ qꝺ ptinꝫ ad dilecc̃oẽꝫ ſui ipius. vt dictũ eſt ℣d. ĳ. dd. qꝫ rõ illa ꝓdit de ordĩe dilecc̃onis bm gradũ boni qꝫ aliq̃s vult amato ℣d. nj. dd. qꝫ vnicuiqꝫ erit deus tota rõ diligẽdi eo qꝫ deus eſt totũ hoĩs bonũ. dato enĩ per impoſſibile qꝫ deus nõ c̃et hoĩs bonũ nõ eſſet ei rõ diligẽdi. ⁊ ideo in ordine dilecc̃onis ꝺꝫ qꝫ poſt deũ homo maxime diligat ſeipm

Oſequitur ꝺſiderandũ eſt de actu caritatis Et ꝓmo de ꝑncipali actu caritatis q̃ eſt dilecc̃o Sc̃ꝺo de aliis actibꝰ vel effectibꝰ ℣ Circa. ĵ. q̃runtur. vnj ℣ Primo quiꝺ ſit magis ꝓprium caritatis. vtꝫ amare vl̃ amari ℣ Sc̃ꝺo. vtꝫ amare ꝑtĩ actꝰ caritatis ſit idẽ qꝫ benĳuolẽcia ℣ Tertio vtꝫ deus ſit ꝓpť ſeipm amandꝰ ℣ Qrto. vtꝫ poſſit in hac vita inmediate amari ℣ Qnto. vtꝫ poſſit amari totaliť ℣ Sexto. vtꝫ eius dilecc̃o hẽat modũ ℣ Septimo quiꝺ ſit melius. vtꝫ diligẽ amicũ. vel diligẽ inimicũ ℣ Octauo. quiꝺ ſit melius. verum diligere deũ. vl̃ ꝓximũ

Ad. j. ſic ꝓceꝺ. vl̃ qꝫ caritatis magis ſit ꝓpm amari q̃ amare. caritas enĩ in melioribus meliꝰ inueniť. ſꝫ meliores debẽt magis amari. g̃ caritas magis eſt ꝓpm amari ℣ ꝺ. ĵ qꝺ ĩ plibus inueniť vl̃ ẽ magis ꝺueniẽs naťe. ⁊ ꝑ ꝺñs meliꝰ ſꝫ ſic plĳs dic̃ ĩ. vnj. ethĳ. mlti magis volũt amari q̃ amare ſp. quia amatoꝛes adulac̃onis ſũt mlti g̃ melius eſt amari q̃ amare. et ꝑ ꝺñs magis ꝺueniens caritati ℣ ꝺ. ꝓpť qꝺ vnũqꝺqꝫ ⁊ ĩꝺ magis. ſꝫ hoĩes ꝓpť h̃ qꝫ amanť amant. dic̃ enĩ aug̃ in li. de cathezizandis rudibꝰ. qꝫ nlla ẽ maior ꝓuocac̃o ad amandꝰ q̃ ꝑuenire amando. g̃ caritas magis ꝺſiſtit ĩ amari q̃ ĩ amare ℣ Sed ꝺ eſt qꝫ plĳs dic̃ ĩ. vnj ethĳ qꝫ magis exiſtit amicic̃ ĩ amare q̃ in amari ℟ñ dd. qꝫ amare ꝺuenit caritati inq̃ntũ ẽ caritas. caritas enĩ cũ ſit virtꝰ quedã bm ſuã eẽnciam habꝫ inclinac̃om ad ꝓpm actũ. amari autẽ nõ eſt actus caritatis ipius q̃ amať. ſꝫ actꝰ caritatis eiꝰ eſt amare. amari aũt ꝺpetit ei bm coẽm rõꝫ boni. ꝑut ſcꝫ ad eius bonũ alius ad actũ caritatis moꝛuetur. vnde maĩfeſtũ eſt qꝫ caritati magis ꝺueĳt amare q̃ amari. magis enĩ ꝺuenit vnicuiqꝫ qꝺ cõuenit ei ꝑ ſe et ſbaliť. q̃ qꝫ ꝺuenit ei ꝑ aliud. et hꝰ duplex eſt signũ. ꝓmũ quidẽ. quia amici magis laudanť ex h̃ qꝫ amant q̃ ex h̃ qꝫ amanť q̃ymmo ſi nõ amant ⁊ amenť vitupanť. ſc̃ꝺo quia mꝛes q̃ maxime amãt plus querũt amare q̃ amari. q̃ꝺaꝫ enĩ vt plĳs dic̃ in hoc libꝰ filios ſuos dant nutrici et amãt quiꝺ reamari. aut nõ querũt ſi nõ cõtingat ℣ Ad. j. g̃ dd. qꝫ meliores ex eo qꝫ meliores ſunt. ſũt magis amabiles. ſꝫ ex eo qꝫ ĩ eis eſt pfec̃oꝛ caritas ſũt magis amãtes bm tamẽ ꝓporc̃oꝛ amati. nõ enĩ melioꝛ minus amat id qꝺ infra ipm eſt q̃ amabile ſit. ſic ſi ille qui eſt minꝰ bonus nõ attingit ad amandꝺ meliorẽ q̃ntũ amabiľ eſt ℣ Ad. ĳ. dd. qꝫ ſic plĳs dic̃ ibiꝺ homies volũt amari inq̃tũ volũt honoꝛari. ſic enĩ honoꝛ exibeť alicui vt qꝺam teſtimoniũ boni ĩ ipo qui honorať. ita ꝑ h̃ qꝫ aliquis amať oñdit̃ in ipo eſſe aliqꝺ bonũ. quia ſolũ bonũ amabile eſt. ſic g̃ amari et honoꝛari querũt homines ꝓpť aliud ſcꝫ ad manifeſtac̃oꝛ boni ĩ amato exĩtis. amare autẽ q̃runt caritatẽ hr̃tes bm ſe qꝫ ipm ſit bonũ caritatis. ſic et quilibꝫ actꝰ vtutis eſt bonũ vtutis illius. vnde magis ptinꝫ ad caritatem velle amare q̃ velle amari ℣ Ad. nj. dd. qꝫ ꝓpter amari aliquid amãt vm qꝫ amari ſit finis eiꝰ qꝺ eſt amare aliq̃ amãt non ita qꝫ amare ſit finis eius qꝫ eſt amare. ſꝫ eo qꝫ eſt via q̃ꝺã ad h̃ inducẽs

Ad. ĳ. ſic ꝓceꝺ. vl̃ qꝫ amare qꝫ homo amet bm qꝫ ẽ actꝰ caritatis. nichil ſit aliud q̃ benĳuolẽcia. dic̃ enĩ plĳs ĩ. ĳ. retho. qꝫ amare ẽ velle alicui bona. ſed h̃ eſt benĳuolencia. g̃ nichil aliud ẽ actus caritatis q̃ benĳuolencia ℣ ꝺ. cuius ẽ hĭtꝰ eius eſt actus. ſꝫ hĭtus caritatis eſt ĩ potencia volũtatis vt ſuꝑdictũ eſt. g̃ ecĩã actus caritatis eſt actus volũtatis. ſꝫ nõ eſt niſi ĩ bonũ tendens qꝺ ẽ benĳuolencia. g̃ actꝰ caritatis nichil aliud eſt q̃

bñuolẽcia ¶ ꝓ. phs ī. ix°. etħ. ponit qñq; ad amicicią ptinẽcia. quoꝝ ꝑmũ est qꝫ homo velit amico bonũ. b. ẽ qꝫ velit ei ẽe ⁊ viuẽ. ℓciũ ẽ qꝫ ei deleℓabl'r ꝺiuiuat. qr̃tũ est qꝫ eaꝺ ꝺiligat. ąntũ ẽ qꝫ ꝺoleat et ꝯgaudeat. ſz ꝑma duo ad beniuolenciã ptinent. g ꝑmus actꝰ caritatis ẽ beniuolẽcia ¶ Sed ꝺ̃ est qꝫ phs ꝺic̃ ī eoꝺẽ lī°. qꝫ beniuolencia neq; ẽ amicicia neq; est amaco. ſz est amicicie ꝑncipiũ. ſz caritas ẽ amicicia vt supꝺictũ ẽ. g amicicia nõ est id qꝫ ꝺilecco q̃ est caritatis actꝰ ¶ Rñ. ꝺo. qꝫ beniuolẽcia ꝑpe ꝺr̃ actus volũtatis quo alt̃ bonũ volumus. h aũt voluntatis actus ꝺiffert ab actuali amore tã bm qꝫ est ī appetitu ſbitiuo. q̃z eciã bm qꝫ est ī appetitu intellectiuo q̃ ẽ volũtatis. amor enī qui ẽ in appetitu ſbitiuo passio quedã est. omis aũt passio ꝺ̃ cũ quoꝺ impetu inclinãte ī suũ obm. passio aũt amoris. h hẽ qꝫ nõ ſbito exoriꝛ. sed ꝑ aliquã assiꝺuã inspeccõz rei amate. ⁊ h phs ī. ix°. etħ. oñdens ꝺr̃nam int̃ beniuolenciã et amorẽ q̃ est passio. ꝺic̃ qꝫ beniuolẽcia nõ hẽ ꝺiscensiõm ⁊ appetitũ. i. aliõz impetũ inclinacõis. ſz ex solo iuꝺicõ rõis hõ vult bonũ ącui. sil'r eciã taℓ amor est ex quaꝺã ꝺsuetuꝺine. beniuolencia aũt interꝺ oriꝛ ex repẽtino. sic̃ acciꝺit nob ꝺe pugilibus qui pugnãt. quoꝝ alt̃m vellem' vincẽ. ſz amor qui ẽ in appetitu intellectio eciã ꝺiffert a beniuolencia. importat enī q̃ꝺã vnionẽ bm affectꝰ amãtis ad amatũ inq̃tũ sz amãs estimat amatũ qꝺammõ vt vnũ sibi. vℓ ad se pertinens. ⁊ sic moueꝛ in ipm. ſz beniuolencia ẽ simplex actus volũtatis q̃ volumꝰ ącui bonũ eciã nõ ꝑsupposita ꝑꝺicta vnione affectꝰ ad ipm. sic g in ꝺilecc̃oe bm qꝺ e actꝰ caritatis includiꝛ quꝺ beniuolencia. ſz ꝺilecco siue amor addit vnionẽ affectꝰ et ꝓpe h phs ꝺic̃ ibiꝺ qꝫ beniuolẽcia ẽ ꝑncipiũ amicicie ¶ Ad. ȷ. g ꝺo. qꝫ phs ibi ꝺiffinit amare non ponẽs totã rõz ipius ſz ad ad rõm eius ptinẽs in q̃ maxime maifestaꝛ ꝺilecc̃ois actus ¶ Ad. ij. ꝺo. qꝫ ꝺilecco est actꝰ volũtatis in bonũ tendẽs. ſz cũ q̃ꝺã vnione ad amatũ que quꝺ ī beniuolencia nõ importaꝛ ¶ Ad. nj. ꝺo. qꝫ in tñ illa q̃ phs ibi ponit ad amicicią ptiñt. inq̃ntũ ꝓueniũt ex amore quẽ quis hẽ ad seipz. vt ibiꝺ ꝺ̃. vt sz h oĩa ąquis erga amicũ agat sic̃ ad seipm qꝺ ptinz ad ꝑꝺictã vnioz ¶ Ad. nj. sic ꝓceꝺ. vℓ qꝫ ꝺeus nõ ꝓpe affectus seipz ſz ꝓpe aliuꝺ ꝺiligaꝛ ex caritate. ꝺic̃ enī gg' ī q̃ꝺã omel. ex hys q̃ nouit aiꝰ ꝺiscit incogta amare. vocat aũt incogta intelligibilia ⁊ ꝺiuina. cognita aũt ſbibilia. g ꝺeus est ꝓpe aliuꝺ ꝺiligẽꝺ ¶ ꝓ. amor sequiꝛ cogcõm. ſz ꝺeus ꝑ aliuꝺ cognoscitur. bm iº ro. ſ. inuisibilia ꝺei ꝑ ea que fcta sũt intellecta ꝺspiciunt. g eciã ꝓpe aliuꝺ amaꝛ ⁊ nõ ꝓpe se ¶ ꝓ. spes generat caritatẽ. vt ꝺ̃ in glo. math. pº. timor eciã caritatẽ introduc̃. vt augꝰ ꝺic̃ sup. i cano. io. ſz spes expc̃at ąquꝺ aꝺipiscꝺ a ꝺeo. timor aũt refugit ąquꝺ qꝺ a ꝺeo refugi pt. g vℓ qꝫ ꝺeꝰ ꝓpe aliqꝺ bonũ speratũ. vℓ ꝓpe aliqꝺ malũ timenꝺ sit amandꝰ. nõ g est amãꝺꝰ ꝓpe seipm ¶ Sed ꝺ̃ ẽ qꝫ sic̃ ꝺic̃ augꝰ ī. ſ. ꝺe doc. xp̃iã. frui ẽ amore inhẽrẽ ącui ꝓpe seipm. ſz ꝺeo fruenꝺ est. vt ī eoꝺẽ lī°. ꝺ̃. g

ꝺeus ꝺiligendꝰ ẽ ꝓpe seipm ¶ Rñ. ꝺo. qꝫ lí ꝓpe importat hñtuꝺinẽ ącuiꝰ cãe. est aut̃ q̃ꝺruplex genꝰ cause sz finaℓ. formaℓ. effñs. et mãlis ad quã reꝺuciꝛ eciã mãlis ꝺispõ que nõ est cã simpl'r. ſz scõz quiꝺ. ⁊ bm h q̃tuor gña causaꝝ ꝺ̃ ąquiꝺ ꝓpe alt̃m ꝺiligenꝺ. bm quꝺ genꝰ cause finaℓ. sic̃ ꝺiligimus meꝺicinã ꝓpe sanitatẽ. bm aũt gñꝰ cãe formaℓ sic̃ ꝺiligimꝰ hoĩem ꝓpe vtutẽ. quia sz vtute formaliꝛ est bonꝰ et ꝑ oñs ꝺiligibiℓ. bm aũt cãm efficientez sic̃ ꝺiligimꝰ aliquos inq̃tũ sũt filij taℓ pñs. scõm aũt ꝺispõm que reꝺuciꝛ ad gñꝰ cãe mãlis ꝺicim aliq; ꝺiligẽ ꝓpe iꝺ qꝫ nos ꝺispõit ad eiꝰ ꝺilecc̃oez. puta ꝓpe aliq̃ bñficia suscepta q̃muis postq̃z iam amare incipimꝰ nõ ꝓpe illa bñficia amemꝰ amicũ. sed ꝓpe eius vtutẽ. ꝑmis g ꝛbꝫ modis ꝺeũ non ꝺiligimꝰ ꝓpter ąquiꝺ. ſz ꝓpe seipm. nõ enī ordinaꝛ ad aliuꝺ sic̃ ad finẽ. ſz ipe ẽ finis vltimꝰ oĩm. neq; eciã informaꝛ ąquo alio ad h qꝫ sit bonꝰ. ſz eiꝰ sba est eius bonitas bm q̃m exemplariꝛ oĩa bona sũt. neq; itm ei ab alt̃o bonitas ineſt. ſz ab ipo omnib; aliꝭ. ſz qr̃to mõ pt intelligi ꝓpter aꝺ. quia sz ex aliquib; aliꝭ ꝺisponiꝰ ad h qꝫ in ꝺei ꝺilecc̃oez pficiam. puta ꝑ bñficia et ab eo suscepta. vℓ ꝑ ꝑmia ꝓpata. vℓ ꝑ penas q̃s ꝑ ipm vitare intendimus ¶ Ad. ȷ. g ꝺo. qꝫ ex hys q̃s anim' nouit ꝺiscit ī. cognita amare nõ qꝫ cognita sint rõ ꝺiligẽꝺi ipsa incognita ꝑ modũ cãe formaℓ. vℓ finalis. vℓ efficientis. ſz quia ꝓpe hoc homo ꝺisponiꝛ ad amandũ incognita ¶ Ad. ij. ꝺo. qꝫ cogcõ ꝺei acquiriꝛ quꝺ ꝑ alia. sed postq̃z iã cogsciꝛ. nõ ꝑ alia cogscit. sed ꝑ seipm. bm iº. io. mj. iã nõ ꝓpe tuã loquelã credim' ipi enī videm' et scim' quia h est vℓ salutoz mũꝺi ¶ Ad. nj. ꝺo. qꝫ spes ⁊ timor ducũt ad caritatem ꝑ modũ ꝺispõnis cuiusꝺã. vt ex ꝺcc̃is pz ¶ Ad. mj. sic ꝓceꝺ. vℓ qꝫ ꝺeus ī hac vita nõ possit inmediate amari. incogta enī amari nõ possũt. vt augꝰ ꝺic̃. x°. de ẽnic̃. ſz ꝺeũ nõ cognoscim' inmediate ī hac vita. ꝺa videm' nũc ꝑ speℓm in enigmate. vt ꝺ̃. ȷ. ad coz. xnj. g neq; eciã eũ ĩmediate amam' ¶ ꝓ. qui nõ pt qꝺ minꝰ ẽ. nõ pt qꝺ maiꝰ est. ſz maius est amare ꝺeũ q̃z cognoscẽ ipm qui enī aꝺhet ꝺeo ꝑ amorẽ vnus sps cũ illo fit. vt ꝺ̃. ȷ. ad coz. vij. ſz homo nõ pt ꝺeũ cognoscẽ inmediate. g mℓtominꝰ amare ¶ ꝓ. homo a ꝺeo ꝺistiguitur ꝑ pcm. bm iº ysa. lix°. pcta uꝛa ꝺiuiꝺũt inter uos ⁊ ꝺeũ uꝛm. ſz pcm magis ẽ in volũtate q̃z in intellectu. g minꝰ pt homo ꝺeũ ꝺiligere immediate q̃z eũ inmediate cognoscẽ ¶ Sed ob̃ est qꝫ cognicõ ꝺei quia est mediata ꝺ̃ enigmatica ⁊ euacuaꝛ in patria. vt pz. i. ad coz. xnj. ſz caritas vie nõ euacuaꝛ vt ibiꝺ ꝺ̃. g caritas vie inmediate ꝺo aꝺhẽt ¶ Rñ. ꝺo. qꝫ sic̃ supꝺcm ẽ. actus cognitiue vtutis ꝑficitur ꝑ h qꝫ cognitũ est in cognoscente actus aũt appetitiue vtutis ꝑficiꝛ ꝑ h qꝫ appetitus inꝺinaꝛ ad rem ipam. ⁊ ideo ꝺz qꝫ motꝰ appetitiue vtutis sit ī rebꝫ bm cognicõm ipaꝝ rez. actꝰ aũt cognitiue vtutis est bm modꝫ cognoscentis. ẽ aũt ipe ordo reruz talis bm se. qꝫ ꝺeus est ꝓpter seipm cognoscibiℓ et ꝺiligibilis vtpote ẽenciaℓr exñs ipa

vitatis ⁊ bonitas p quã alia ⁊ cognoscunt̃ ⁊ amã-
tur · sed quo ad ad nos ꝙa nr̃a cognicõ a sbu ortũ
hr̃ pus sũt cognoscibilia que sũt sbui ꝓpinquiora
⁊ vltãus t̃min⁹ cogcõnis est in eo qp est maxime
a sbu remotũ · bm h̃ g̃ dom̃ ẽ qp dilectõ que ẽ appe-
titiue vtutis actus ecĩã in statu vie tendit ī deũ
p⁹ · et ex ipo diuaẽ ad alia · ⁊ bm h̃ caritas deũ in-
mediate diligit · alia vero deo mediãte · in cognicõe
vero est ecõuso · quia scz p alia deũ cognoscim⁹ · sic
cãm p effectus · vel per modũ eminẽcie aut nega-
cõis · vt pz p dyo · in li⁹ · de di · no · ℣ Ad · j · g̃ dr̃ · qp
q̃muis incognita nõ possint amari · tñ nõ ỏz qp sit
idem ordo cognicõis ⁊ dilectõis · nã dilectõ est cog-
cõis t̃minus · et ideo vbi desinit cognicõ · scz in ipa
re que p aliã cognoscit̃ ibi statim dilectõ incipe pr̃
℣ Ad · ij · dr̃ · qp ꝙa dilectõ dei ẽ maius aliq̃ q̃ eius
cognicõ maxie bm statũ vie · ideo p̃supponit ipaz
et ꝙa cognicõ nõ quiescit in rebo creatis · sz p alias
in alias tẽdit in illo dilectõ incipit ⁊ per h̃ ad alia
diuaẽ p modũ cuiusdã ẽculacõis dñ cognicõ a cre
aturis incipiẽs tẽdit ī deũ · et dilectõ a deo incipi-
ens · sic̃ ab ultimo fine tendit in creaturas ℣ Ad
nj · dr̃ · qp p caritatẽ tollit̃ aũsio a deo que ẽ p pcm̃
nõ aũt p solã cognicõm · et ideo caritas ẽ que dili-
gendo aĩam inmediate deo ꝺiũgit spũalis vinc'o
℣ Ad · v · sic ꝓcd̃ · vl̃ qp deus nõ possit vnionis
totalit̃ amari · amor enĩ sequit̃ cognicõz · sed
deus nõ pt totalit̃ a nob cognosci · quia h̃ eẽt a nob
eũ ꝯphendere · g̃ nõ pt a nob totaliter amari ℣ Dr̃ ·
amor est vnio quedam · vt pz p dyo · mj · ca⁹ · de di-
no · sz cor hois nõ pt totalit̃ deo vniri quia deus est
maior corde nr̃o · vt dr̃ · j · io · nj · g̃ deus nõ pt tota-
lit̃ amari ℣ Dr̃ · deus seipm̃ totaliter amat · si g̃ ab
aliq̃ alio totalit̃ amaẽ ꝙus alius diligit deũ tm̃
q̃ntũ ipe se diligit · h̃ autẽ est inueniẽs · g̃ de⁹ nõ
pt totalit̃ diligi ab ꝙa creaẽa ℣ Sed ꝺr̃ est qp dr̃
deuẽ · xvj · diliges dñm deũ tuum ex toto corde tuo
℣ Rñ dr̃ · qp cũ dilectõ intelligaẽ · q · mediũ inter
amantẽ ⁊ amatũ cũ q̃rit̃ an deus possit totalit̃ di-
diligi · ẽpl'r pt intelligi · vnr̃ vt modus totalita-
tis refferaẽ ad rem dilectã et sic deus ẽ totalit̃ dili-
gendus · quia totũ qd̃ ad deũ ptinz homo diligẽ ỏz
aliõ pt intelligi ita qp totalitas refferaẽ ad diligẽ-
tem · ⁊ sic ecĩã deus total'r diligi debz · quia ex toto
posse suo homo debz diligẽ deũ · ⁊ quitq̃ habz ad ꝺi
amorẽ ordinare · bm ꝛd deuẽ · vj · diliges dñm deũ
tuũ ex toto corde tuo · tercõ mõ pt intelligi bm cõ-
pacõm diligentis ad rẽ dilectã · vt scz mod⁹ diligẽ
tis adequat modũ rei dilecte · ⁊ h̃ non pt eẽ · cũ enĩ
vnũqq̃z intm̃ diligibile sit inq̃ntũ est bonũ deus
cui⁹ bonitas ẽ infinita est infinite diligibil' · nll'a
aũt creatura pt deũ infinite diligẽ quia oĩs vtus
creature siue naẽalis siue infusa ẽ infinita · ⁊ ph̃
pz rñ ad obiecta · nã ꝑme tres obiectões ꝓcedũt
bm hũc ẽcũ sbm · vltima autẽ rõ ꝓcdit in sbu bo
℣ Ad · vj · sic ꝓcd̃ · vl̃ qp dine dilectõis sit aliq̃s
modus hñdus · racõ enĩ boni ỏsistit ī modo ·
spe · et ordine · vt pz p aug̃ · in li⁹ de naẽ boni · sz di-
lectõ dei est optimũ ī hoie · bm ꝛd ad col' · nj · super
omia caritatẽ habere · g̃ dilectõ dei debz mod⁹ habere
℣ Dr̃ · aug⁹ dic̃ ī li⁹ · de moribo ecc̃e · dic michi q̃so
te quis sit diligẽdi mod⁹ · pcor enĩ ne plus ne mi⁹
q̃z ỏz inflammz desiderio ⁊ amore dn̄i mei · frustra
aũt querẽt modũ nisi eẽt ꝙus diuine dilectõis
mod⁹ g̃ ẽ ꝙs mõ⁹ dine dilcõis ℣ Dr̃ · sic̃ au⁹ dic̃ · mj
sup gen̄ · ad lr̃am · modus est quẽ vnicuiq̃ ꝓpa mẽ
sura p̃figit · sz mensura volũtatis hũane · sic̃ ⁊ ac
cõnis exẽioris ẽ rõ · g̃ sic̃ ī exẽiori effectu caritatis
ỏz hr̃e modũ a rõe p̃stitutũ · bm ꝛd · ro · xij⁹ · rõna-
bile obsequiũ vr̃m · ita ecĩã int̃ior dilectõ dei debet
modũ hr̃e ℣ Sed ꝺr̃ est qp bn̄ · dic̃ in li⁹ de diligendo
deũ · qp causa diligẽdi deũ deus ẽ mod⁹ sine mõ di-
ligẽ ℣ Rñ dr̃ · qp sic̃ pz ex inducta auc̃ate aug̃ ·
mod⁹ imptat q̃mdã mensurẽ det̃minacõm · h̃ autẽ
det̃minacõ inueniẽ et ī mensura · ⁊ ī mensura co ·
alit̃ tñ et alit̃ · ī mensura enĩ inueniẽ ẽncial'r · ꝙa
mensura bm se ipam est det̃minatia ⁊ modifica-
tiua alioz · ī mensuratis aũt inueniẽ mẽsura bm
ad · i · inq̃ntũ attingũt mensurã · ⁊ ideo ī mẽsura
nichil pt accipi inmodificatũ · sz res mensurata ẽ
inmodificata nisi mẽsurã attingat siue defficiat
siue excedat · in omĩb⁹ aũt appetibilib⁹ ⁊ agibilib⁹
mensura ẽ finis · quia eoz q̃ appetim⁹ et agim⁹ ỏz
ꝓpam rõm ex fine accipe · vt pz p phm̃ ī · ij⁹ · ph̃ · et
ideo finis bm scipm hr̃ modũ · ea vero que sũt ad
finẽ hñt modũ ex eo qp sũt fini ꝓportõnata · ⁊ ideo
sic̃ phs dic̃ ī p⁹ polit̃ · appetitus finis ī oĩb⁹ artib⁹ ẽ
absq̃ fine ⁊ termĩo · eoz aũt que sũt ad finẽ est ꝺs
t̃min⁹ · nõ enĩ medic⁹ imptat aliquẽ t̃minũ sani-
tati · sz facit eã pfectam q̃ntũcũq̃ pt sz medicine ī-
poit̃ t̃minũ · nõ enĩ dat tm̃ de medicia · q̃ntũ pt · sed
bm ꝓportõz ad sanitatẽ · q̃ quid ꝓportõz si medicia
excedẽt · vl̃ ab ea defficẽt ẽet inmoderata · finis aũt
oĩm accõnũ hũanaz ⁊ affectõnũ est dei dilectõ per
quã maxime attingim⁹ vltimũ finẽ · vt ꝺictũ ẽ
et ideo ī dilectõne dei nõ pt accipi modus sic̃ in re
mensurata · vt sit ī ea accipe plus ⁊ min⁹ · sz sicut
inueniẽ mod⁹ ī mensura in q̃ nõ pt eẽ excessus · sz
q̃nto plus attingiẽ regula tanto melio⁹ est · et ita
q̃nto deus plus diligiẽ tanto ẽ dilectõ melioz ℣ Ad
pmũ g̃ dr̃ · qp id qd̃ est p se poci⁹ est eo qd̃ ẽ p aliud
et ideo bonitas mensure que p se hr̃ modũ pociz ẽ
q̃z bonitas mensurati que hr̃ modũ per aliud · ⁊ sic
ecĩã caritas que hr̃ modũ sic̃ mẽsura ꝑminz alys
vtutib⁹ que hñt modũ sic̃ mensurate ℣ Ad · ij · dr̃
qp sic̃ aug⁹ ibidẽ sbũgit · qp mod⁹ diligendi deũ est
vt ex toto corde diligaẽ · i · vt diligaẽ q̃ntũcũq̃ pt
diligi · ⁊ h̃ ptinz ad modũ q̃ ꝺuenit mensure ℣ Ad
nj · dr̃ · qp affectõ illa cui⁹ obm sbiacet iudicõ rõis
est rõne mensurãda · sz obm diuie dilectõis qd̃ est
deus excedit iudiciũ rõis · et ideo nõ mensuratur
rõne · sz rõm excedit · nec est sil'e de interiori actu
caritatis ⁊ exterioribo actib⁹ · nã interior actus ca-
ritatis hr̃ rõm finis · quia vltimũ bonũ hois ỏsis-
tit in h̃ qp aĩa deo inhr̃at · bm ꝛd pr̃ · michi adherẽ
deo bonũ est · exteriores autẽ actus sũt sic̃ ad finez
et ideo sũt ꝺmensurandi · ⁊ bm caritatẽ · ⁊ bm rõz

Ad·vij·sic ꝓcedꝫ·vī ꝙ magis mitoriū sit diligere inimicū ꝙ amicū·dī enī math·v·si diligitis eos qui uos diligūt ꝙm mercedē hēbitis diligē ꝙ amicū nō mētur mercedē·sed diligē inimicū mereī mercedē·vt ibidē oñdit·ꝙ magis ē meritoriū diligē inimicos ꝙ amicos ¶ Ad·tanto aliꝙd ē magꝝ mitoriū ꝙto ex maiori caritate ꝓcedit·sꝫ diligē inimicū ē pfectoꝝ filioꝝ dei·vt auꝰ dic in enchiꝝ·diligē aūt amicū ē eciā caritatis pfecte·ꝙ maioris meriti est diligē inimicū ꝙ diligere amicū ¶ Ad·vbi est maior conatus ad bonū ibi vī ēe maiꝰ meritū·ꝗa vnusquisq ꝑ̄ā mercedē accipiet ꝟm·suū laborē·vt ꝺ·ij·ad coꝝ·nj·sꝫ maiori conatu indiget homo ad ħ ꝙ diligat inimicū·ꝙ ad ħ ꝙ diligat amicū·quia difficiliꝰ ē·ꝙvī ꝙ diligē inimicū sit magis meritoriū ꝙ diligere amicū ¶ Sed ꝺ est ꝗa ad ꝙ ē melius ē magis meritoriū·sꝫ melius est diligē amicū·ꝗa melius ē diligē meliorē·amicꝰ aūt ꝙ amat ē melior ꝙ inimicꝰ ꝙ odit·ꝙ diligē amicū ē magꝝ mitoriū ꝙ diligē inimicū ¶ Ad·dō·ꝙ rō diligēdi ꝓximū ex caritate deus est·sic supdictū ē·cū ꝙ qrīt quid sit melius vl magis mitoriū·vtrū diligē amicū vl inimicū duplr iste dilectōes ꝟpari possūt·vnō ex ꝑte ꝓximi qui diligīt·aliō ex ꝑte rōis ꝑ̄ ꝙm diligīt·ꝑ quid mō dilectō amici ꝑemiet dilectōi inimici·ꝗa amicus ⁊ melior est ⁊ magis ꝺiūctꝰ·vnde est mā magis ꝺueniēs dilectōni·⁊ ꝑ̄ter hoc actꝰ dilectōis sup hāc mām ēnsiens melior ē·vnō et eius oppositū est deūus·peiꝰ enī est odire amicū ꝙ inimicū·scꝺo aūt mō dilectō inimici ꝑemiet ꝑ̄ duo·ꝓmo quiꝺ quia dilectōis amici ꝑt ēe alia rō ꝙ deꝰ·sꝫ dilectōis inimici solus deus est racō·scꝺo quia supposito ꝙ vēꝙ ꝑ̄ter deū diligaī forcōr oñdit ēe dei dilectō·que animū hoīs ad remocōra ostēdit·scꝫ vsꝙ ad dilectōm inimicoꝝ·sic virtus ignis tanto oñdit ēe forcōr·ꝙto ad remocōra diffundit suū calorē·tanto ꝙ oñdit diuīa dilectō ēe forcōr ꝙnto ꝑ̄ā ipam difficiliora implemus·sic ⁊ vtus ignis tanto est forcōr ꝙnto oburē ꝑt·materiam minꝰ obustibilē·sꝫ sic idē ignis ī ꝑ̄inquiora forcius agit ꝙ ī remocōra·ita eciā caritas feruenciꝰ diligit ꝺiūctos ꝙ remotos·⁊ ꝙtū ad ħ dilectō amicoꝝ ꝟm se ostata·est feruencōr ⁊ melior ꝙ dilectō inimicoꝝ ¶ Ad·j·ꝙ ꝺꝺ·ꝙ verbū dni ē p se intelligendū·tūc enī dilectō amicoꝝ apud deū mercedē nō habꝫ·ꝗa ꝑ̄ ħ solū amant quia amici et ħ vī accidē quia sic amant amici quia inimici nō diligunt·est tamē meritoria amicoꝝ dilectō si ꝑ̄ter deū diligant ⁊ nō solu ꝗa amici sūt ad alia patz rīn ꝑ ea que dcta sūt·nā due rōnes sequētes ꝓcedunt ex ꝑte rōis diligēdi. vltima vero ex ꝑte eorū que diliguntur

Ad·vnj·sic ꝓcedꝫ·vī ꝙ magis sit meritoriū diligē ꝓximū ꝙ diligē deū·ad eni videt ēe magis meritoriū ꝙ apoꝰ magis eligit·sed apoꝰ elegit dilectōm ꝓximi et dilectōem dei·ꝟm id ad ro·ix·optabā anathema ēe a xpo ꝑ fribus meis·⁊ magis ē meritoriū diligē ꝓximū ꝙ diligē deū ꝺ·minꝰ vī ēe meritoriū aliq mō diligē amicū ut dictū est·sꝫ deꝰ maxīe est amicꝰ ꝙ prior dilexit nos·ut ꝺ·j·iohis·mj·ꝙ diligē deū vī ēe minꝰ meritoriū ¶ Ad·id ꝙ est difficiliꝰ vī ēe vtuosius et magis mitoriū·ꝗa vtus ē ēca difficile ⁊ bonū·ut ꝺ in·ij°·eth·sꝫ faciliꝰ est diligē deū ꝙ ꝓximū·tū ꝗa naīaliē oīa deū diligūt·tū ꝗa in deo nichil occurrit ꝙ nō sit diligendū ꝙ ēca ꝓximū nō otigit·ꝙ magis ē meritoriū diligē ꝓximū ꝙ diligē deū ¶ Sed ꝺ ē ꝙ ꝑ̄ ꝙ vnūꝙꝙ idmagis·sꝫ dilectō ꝓximi nō est meritoria·nisi ꝑ̄ hoc ꝙ ꝓximꝰ diligīt ꝑ̄ deū·ꝙ dilectō dei est magis meritoria ꝙ dilectō ꝓximi ¶ Ad nī dō·ꝙ ꝟpacō ista ꝑt intelligi duplr·vno ut seorsū ꝟsideret vēꝙ dilectio·et tūc non est dubiū ꝙ dilectō dei est magis meritoria debeī enī ei ꝑ̄ter seipaz ꝗa vltima merces est frui deo in ꝙ tēdit diuīe dilectōis motꝰ·vñ ⁊ diligēdi deū merces ꝓmittit·iohis·xmj·si ꝗs diligit me diligeī a ꝑre meo et maīfestabo ei me ipm·aliō ꝑt attēdi ipa ꝟpacō ut dilectio dei accipiaī ꝟm ꝙ solꝰ diligit·dilectō aūt ꝓximi accipiaī ꝟ·ꝙ ꝓxiꝰ diligaī ꝑ̄ deū et sic dilectō dei includit dilectōm ꝓximi·vñ erit ꝟpacō dilectōis dei pfecte ꝙ extēdit se eciā ad ꝓximū ⁊ ad dilectōz dei insufficientē ⁊ ī pfectā ꝗa hoc mādatū habemꝰ a deo·ut ꝙ diligit deū diligat et frēz suū·et in hoc sensu dilectō ꝓximi ꝑeminet ¶ Ad·j·ꝙ ꝺꝺ·ꝙ ꝟm vnā glose expositōz hoc apꝰ·tūc nō optabat qñ erat ī statu gre·ut scz separeī a xpo ꝑ fribꝫ suis·sꝫ hꝰ optauerat qñ erat in statu infidelitatis·vñ in hoc nō est mutādꝰ·ul ꝑt dici sic dic ēso ī liꝰ de ꝟpūcōe ⁊ ꝑ ħ nō ostēdit ꝙ apꝰ plꝰ diligēt ꝓximū ꝙ deū·sꝫ ꝗa plꝰ diligebat deū ꝙ seipm volebat enī ad tēpus ꝑuari fruitōe diuīa qꝺ ptinz ad dilectōez sui·ad ħ ꝙ honoꝝ dei ꝓcurareī in ꝓximis qꝺ ptinz ad dilectōz dei ¶ Ad·ij·ꝺō·ꝙ dilectō amici ꝑ tāto est qñꝙ minꝰ meritoria·ꝗa amicꝰ diligīt ꝑ̄ deū ꝟm·et ita defficit a vera rōne amicicie caritatis ꝙ deꝰ est·et ideo ꝙ deꝰ diligaī ꝑ̄ deū ꝟm nō diminuit meritū·sꝫ hoc ostituit totā meriti rōm ¶ Ad·nj·ꝺō·ꝙ plꝰ facit ad rōz miti et vtutis bonū ꝙ difficile·vñ nō oportet ꝙ ēe difficiliꝰ sit magis meritoriū·sꝫ ꝙ sic est difficilius ut eciā sit melius

Deinde ostandū est de effectibꝫ ostēztibꝫ caritatis actū ꝑncipalē ꝙ est dilectō Et ꝓmo de effectibꝫ intioribꝫ Scꝺo de extioribꝫ Circa ꝓmū ꝛa cōsiꝺanda sūt Primo de gaudio Scꝺo de pace Tercō de miscōia Circa ꝓmū qrunt·mj· Primo vtz gaudiū sit effectꝰ caritatis Scꝺo vtz huioi gaudiū ꝟpaciaī se cū tristicia Tercō vtz idꝰ gaudiū possit ēe plenū Quarto vtz sit virtus

Ad·j·sic ꝓcedit·vī ꝙ gaudiū nō sit effectus caritatis in nob·ex absencia enī rei amate magis sequit tristicia ꝙ gaudiū·sꝫ deꝰ ꝙ ꝑ caritatē diligimꝰ est nob absens ꝙ diu ī hac vita viuimꝰ ꝙ diu enī sumꝰ in coꝝe pegrinanī a dño·ut ꝺ·ij ad coꝝ·v·g caritas in nob magis causat tristiciā ꝙ gaudiū ¶ Ad·ꝑ caritatē maxīe mēm btitudiez·

sed int̄ ea p que bt̄itudinē mēm̄ ponit̄ luctus q̄ ad
tristiciā ptinet. bm ꝛo matth. v°. bt̄i qui lugēt qm̄
ipsi solabunt̄. g̃ magis est effēs caritatis ēsticia q̄z
gaudiū ¶ Ad. ij°. caritas est v̄tus distincta a spe. vt
ex supdictis pz. ꝙ gaudiū cātur ex spe. b. ꝛo. xij°
spe gaudētes. nō g̃ causat̄ ex caritate ¶ Sed ob̄ est
quia sic ō. ro. v. caritas dei diffusa est ī cordibus
nr̄is p spm̄ scm̄ qui datus est nob. ꝙ gaudiū in
nob causatur ex spū scto. bm ꝛo ro. xmj°. nō ē re-
gnū dei esca ⁊ potus. ꝙ iustitia ⁊ pax ⁊ gaudiū ī
spū scto. g̃ caritas est causa gaudij ¶ Ad. ij°. dō. qp
sicut supdictm̄ est. cū de passiōibꝫ agētur ex amore
pcedit ⁊ gaudiū ⁊ tristitia. ꝙ ōrio modo. gaudiū
enī ex amore cātur. vl̄ ꝑter p̄sentiā boni amici.
vl̄ etiā ꝑt̄ h̄ qp ipi bono amato ꝑm bonū inest ⁊
obuat̄. ⁊ bm h̄ maxime ptinz ad amorē benivolē-
tie p quē aliqs gaudz de amico ꝑsp̄e se h̄nte etiā si
sit absens. es̄rio aūt ex amore sequit̄ tristitia. vl̄
ꝑt̄ absentiā amati. vl̄ ꝑt̄ h̄ qp amatū cui volū?
bonū a suo bono puat̄. aut aliq̄ malo depmit̄. ca-
ritas aūt est amor dei cui? bonū inmutabile est.
quia ipe est sua bonitas. ⁊ ex hoc̄ po qp amat̄ est ī
amante p nobilissimū sui effectū. bm ꝛo. j. io. mj
qui manet ī caritate ī deo manz ⁊ deus ī eo. ⁊ ideo
spūale gaudiū qō de deo hētur ex caritate causat̄
¶ Ad. j. g̃ dō. qp q̄mdiu sum? ī corpe dicim̄ pegri-
nari a dño ī opacōne ad illā p̄sentiā. qua quib?-
dam est pñs p spei visionē. vnde ⁊ apōs ꝙbdit ibiō
p fidem enī ambulam? et nō p spem. ē aūt p̄sens
etiā se amātibꝫ. etī ī hac vita p gr̄e hītacōz ¶ Ad
ij°. dō. qp luctus q̄ bt̄itudinē mētur est de hys q̄ sūt
bt̄itudini ōria. vnō eiusdē rōis est qp talꝭ luct? ex
caritate causet̄ ⁊ gaudiū spūale de deo. quia eiusō
est gaudē de aliq̄ bono ⁊ tristari de eis q̄ eis r̄pug-
nāt ¶ Ad. nj°. dō. qp ō deo p̄t eē spirituale gaudiū
dupl̄r. vnō bm qō gaudemus de bono diuīo in se
ōsiderato. aliō bm qō gaudem? de bono diuīo ꝑ vt
a nob ptic̄pat̄. p̄mū aūt gaudiū melius ē. ⁊ hoc
pcedit p̄cipaliter ex caritate. ꝙ b. gaudiū pcedit
etiā ex spe p quā expectam? diuī boni fruicōm q̄z-
uis etiā ipa fruicō vl̄ pfecta vl̄ inpfecta bm mē-
surā caritatis obtineatur

Ad. ij°. sic pceō. vī qp gaudiū spūale qō ex ca
ritate causat̄ recipiat ammixtionē ēsticie
ꝙgaudē enī bonis ꝓximi ad caritatē ptinet. bm ꝛo
. j. ad cor. xnj°. caritas nō gaudz sup iniquitate.
ꝙgaudz aūt vitati. ꝙ h̄ gaudiū recipit pmixtiōz
tristicie. bm ꝛo. ro. xij°. gaudē cū gaudētibus. flē
cū flentibꝫ. g̃ gaudiū spūale caritatis amixtiōm
tristicie patit̄ ¶ Ad. pnia sic dic̄ gg? est anteacta
mala flere ⁊ flenda itm nō cōmittē. ꝙ vera pnia
nō est sine caritate. g̃ gaudiū caritatis hab̄ tris-
ticie amixtiōz ¶ Ad. ex caritate ꝛtīgit qp āquis de-
siderat eē cū xp̄o. b. ꝛo phil°. j°. desideriū hēm? dis-
soluī et cū xp̄o eē. ꝙ ex isto desiderio sequit̄ ī hoīe
q̄dam tristitia. bm ꝛo ps̄. heu michi quia incola-
tus meus ꝓlongat? est. g̃ gaudiū caritatis reci-
pit amixtiōm ēsticie ¶ Sed ō est qp gaudiū cari-
tatis est gaudiū de diuīa sapia. ꝙ huiōi gaudiū
nō habet pmixtiōm ēsticie. bm ꝛo sapie. vnj°. nō
habz amaritudinē ōsūsacō illi?. g̃ gaudiū carita-
tis nō patit̄ pmixtiōm ēsticie ¶ Ad. nō dō qp ex ca-
ritate causat̄ duplex gaudiū de deo sic supdictū ē
vnū quidō p̄cipale qō ē ꝑm caritatis. q̄ scz gau-
demus de bono diuīo bm se ōsiderato. et tale gau-
diū caritatis pmixtōm ēsticie nō patit̄. sic nec ꝛo
bonū de quo gaudet̄ p̄t aliquā mali amixtōz hr̄e.
et ideo apos dic̄ ad phil°. mj°. gaudete ī dño semp
aliud aūt est gaudiū caritatis q̄ gaudet ās de bo-
no diuīo bm qō ptic̄pat̄ a nob. h̄ aūt p̄icipatō p̄t
impediri per aliqō ōriū. et ideo ex hac pte gaudiū
caritatis p̄t hr̄e pmixtiōz tristicie. put scz aliqs
ēstat̄ de eo qp repugnat ptic̄patōni diuī boni vl̄ ī
nob vl̄ in p̄ximis quos tamq̄z nosipos diligim?
¶ Ad. j. g̃ dō. qp fletus p̄xī nō ē nisi de aliq̄ ma-
lo. oīe aūt malū inptat deffectū ptic̄patōis sū-
mi boni. et ido intantū caritas facit odolē ꝓximo
inq̄ntū ptic̄patō diuī boni in eo impedit̄ ¶ Ad. ij
dō. qp pcta diuidūt int̄ nos ⁊ deū. vt ō ysa. lix°. ⁊
ideo h̄ est rō dolendi de pctis ptitis nr̄is. vl̄ etiam
aliox. inq̄ntū p ea impedim̄ a ptic̄patōne diuini
boni ¶ Ad. nj. dō. qp q̄muis ī incolatu hui? mise-
rie aliq̄ mō ptic̄pem? diuū bonū p cognitōnem ⁊
amorē. tamen hui? vite mibia impedit a pfecta
ptic̄patōne diuī boni qualis erit ī p̄ria. et h̄ ideo
etiā tristitia q̄ quis luget de dilatōne gl̄ie ptinet
ad impedimentū ptic̄patōis diuini boni

Ad. nj. sic pcedit. vī qp spūale gaudiū qō ex
caritate cātur nō possit ī nob impleri. q̄z-
to enī maī? gaudū de deo hēm?. tāto gaudiū eius ī
nob magis implet̄. ꝙ nunq̄z possum? tantū ō deo
gaudē q̄ntū dignū est vt de deo gaudeat̄. quia sp
bonitas eius que ē infinita excedit gaudiū crea-
ture qō est finitū. g̃ gaudiū de deo nūq̄z p̄t implī
¶ Ad. ꝛo qō est impletū nō p̄t eē maī?. ꝙ gaudiū
etiā beatoz p̄t eē maī?. quia gaudiū vnī? ē maī?
q̄z alt̄ius. g̃ gaudiū de deo nō p̄t ī creatura impli
¶ Ad. nichil aliud vī eē opēnsio q̄z cognitōis ple
nitudo. ꝙ sic̄ uis cognoscitiua c̄ature ē finita ita
uis appetitiua eiusō. cū g̃ de? nō possit ab aliq̄ cre
atura opēndi. vī qp nō possit a cuī? creat̄e gau-
diū impleri ¶ Sed ō est qō dñs discipul̄ dixit. io
xvj°. gaudiū meū ī uob sit ⁊ gaudiū vr̄m ipleat̄
¶ Ad. dō. qp plenitudo gaudij p̄t ītelligi dupl̄r.
vnō ex pte rei de q̄ gaudet̄ ut scz tm̄ gaudeat̄ de ea
q̄z tū est dignū de ea gauderi ē sic solū dei gaudiū
est plenū de seipo. ꝙa gaudiū dei est infinitū et h̄
est odignū diuīe bonitati dei. cuiuslibz aūt creat̄e
gaudiū oportz eē finitū. aliō p̄t intelligi plenitu
do gaudij ex pte gaudentis. gaudiū autē opat̄ ad
desiderīū sic̄ quies ad motū ut ꝙ dictū est cū de pas-
sionibꝫ agere. est autē ꝙes plena cū nichil restat
de motu. vñ tūc est gaudiū plenū qñ iam nichil
desiderandō restat. q̄diu autē ī h° mūdo sū? nō cessat
in nob desiderij mot?. ꝙa adhuc restat qp deo ma-
gis appropinq̄m? p gr̄az ut ex ꝙ dictis pz. ꝙ qñ iā
ad bt̄itudīez pfectā puenerū fuit nichil desiderandū
restabit. ꝙa ibi erit plena dei fruicō in q̄ homo

obtinebit et q̄d̄ ēca alia bona desiderauit· ſm ꝛ̊ psalmi·q̄ replet ī bonis desiꝺiū tuū·et ideo q̄escet desiꝺiū nō solū q̄ desideram⁹ deū·ſz ecīā erit oīm desiꝺioꝝ quies·vñ gauꝺiū bēoꝝ ē pfecte plenū et eciam sup plenū·quia plus obtinebūt q̄ꝫ desiꝺare suffecit·nō enī ī coꝝ hoīs ascendit·q̄ ꝓpauit deus diligētibꝫ se·vt ꝺ̊·j·ad coꝝ·ij·ꝛ h⁹ ē q̄s ꝺ̊ luc̄·vj mensurā bonā ꝛ supefluentē dabūt in sin⁹ nr̄os quia cū nll'a creaca est capax gauꝺij de deo ei cō; digni·inde est q̄ istud gauꝺiū nō capiē in hoīe· sed poci⁹ hō intrat ī ip̄m·ſ·ꝛ̊ math̄·xxv̊·intra ī gauꝺiū dn̄i tui ℣ Ad·j·g̃ ꝺō·q̄ rō illa ꝓcedit ꝺ plenitudīe gaudij ex pte rei de qua gaudet ℣ Ad ij·ꝺō·q̄ cū puētū fuit ad btītudinē vnusq̄sq̄ at; tinget t̄minū sibi p̄fixū ex p̄destinacōe diuīa nec restabit vltius q̄uid quo tendaē q̄uis ī illa ter; minacōne vn⁹ pueniat ad maiorē ꝓpinquitatem dei·ali⁹ ad mīorē·et ideo vni⁹ cui⁹q̄ gauꝺiū erit plenū ex pte gaudentis·q̄a vnusc̄ui⁹q̄ desideriū plene quietabiē·erit tamē gauꝺiū vni⁹ maius q̄ꝫ alt̄ius·ꝓpē pleniorē ptic̄ipacōez diuine btītudinis ℣ Ad·nj·ꝺō·q̄ ꝯprehensio importat plenitudinez cognicōnis ex pte rei cognite·vt ſcz tñ cognoscaē res q̄ꝫtū ognoſci p̄t·hē tñ ēciā cognicō q̄uā pleni tudinē ex pte ognoſcentis·sic̄ ꝛ de gaudio dictū ē vnde ꝛ apo⁹ dic̄ ad coloceñ·ſ·impleamī in agni; cōe volūtatis eius ī onī sapia ꝛ intellc̄tu spūali

Ad·mj·sic ꝓceꝺ·vī q̄ gauꝺiū sit vt⁹·vicīū enī ōriaē vtuti·ſz tristicia ponie vicīū·vt patz de accidia·ꝛ de inuidia·g̃ ēciā gauꝺiū debet poni vtus ℣ ꝺō·sic̄ amor ꝛ spes sūt passiōes queꝺ q̄ꝫ obm est bonū·ita ꝛ gauꝺiū·ſz amor ꝛ spes po; nūtur vtutes·g̃ ꝛ gauꝺiū debet poī virtus ℣ ꝺō· p̄cepta legis daē de actibꝫ vtutū·ſz p̄cipiē nob̄ q̄ de deo gaudeam⁹·ſm ꝛ̊ phiˈ·mj·gaudete in dn̄o semp·g̃ gauꝺiū est vtus ℣ Sed ꝺ̊ est q̄ neq̄ onu; meraē inē vtutes theologicas·neq̄ inē virtutes morales·neq̄ inē vtutes intellectuales·vt ex sup̄ dictis p̄z ℣ ℟ñ ꝺō·q̄ vtus sic̄ sup̄ hītū est·ē hīt⁹ quꝺā opatiu⁹·ꝛ ideo ſm ꝓpam rōz hē inclinacōez ad aliq̄ē actū·est aūt cōtingēs ex vno hītu pᵗes actus eiusꝺ rōnis ordinatos puenire q̄ꝫ vn⁹ seq̄ē ex alēo·et quia posteriores actus nō ꝓcedunt ex hītu vtutis nisi p actū ꝑorem·inꝺ est q̄ vtus nō diffiniē nec denomīatur nisi ab actu ꝑori·q̄uis ēciā alij actus ab ea oseq̄nē·manifest̄ est aūt ex hys q̄ sup̄ de passionibꝫ dc̄a sūt·q̄ amor est ꝓma affecc̄ō appetitiue potēcie·ex qua sequiē ꝛ desiꝺriū et gauꝺiū·et ideo hītus vtutis idē est q̄ inclinat ad diligēdum ꝛ ad desiderandū bonū dilectū ꝛ ad gaudendū ꝺ eo·ſz quia dilecc̄ō inē hos actus ē ꝑor inde est q̄ vtus nō denomīaē a gaudio nec a desi derio·ſz a dilecc̄one ꝛ ꝺ̊ caritas·sic g̃ gauꝺiū nō ē aliq̄ vtus a caritate distincta·ſz est quꝺā carita; tis actus sue effect⁹·ꝛ ꝓpē h̄ onumaē inē fruct⁹· vt p̄z galˈ·vˈ· ℣ Ad·j·g̃ ꝺō·q̄ tristicia que ē vi; ciū cātur ex inordinato amore sui·q̄ nō est aliq̄ꝺ spāle viciū·ſz quedā gn̄alis radix vicīoꝝ·vt sup̄; dictū ē·ꝛ ideo optuit tristicias quasꝺā ptic̄lares ponere spālia vicia q̄a nō diuanē ab aliquo spāli vicō·ſz a gn̄ali·ſz amor dei ponie spālis vtus q̄ est caritas ad quā reducie vt dictū ē·sic̄ ꝓpus actus eius ℣ Ad·ij·ꝺō·q̄ spes ꝺsequie ex amore·sic̄ et gauꝺiū·ſz spes addit ex pte obi q̄ꝫmdā spāle rōm ſcz arduū et possibile adipiſci·ꝛ ideo ponie spālis vtus·ſz gauꝺiū ex pte obi nll'am spālem rōez ad; dit sup̄ amorē que possit cāre spālem vtutē ℣ Ad· nj·ꝺō·q̄ intm̄ datur p̄ceptū legis ꝺ gaudio inq̄n; tū est actus caritatis·licet nō sit ꝓm⁹ act⁹ eius·

Circa ꝺsiꝺandū ē de pace·et ēca h̄ q̄runt ꝯtuoꝝ ℣ Prīo·vtꝝ pax sit idē q̄ cordia

Secundo·vtrū omnia appetant pacem

Tercō·vtꝝ pax sit effectus caritatis Q̄rto· vtrum pax sit virtus

℣ Ad·j·sic ꝓceꝺ·vī q̄ sit idē q̄ cordia·dic̄ enī au⁹·ixˈ·de ciui·dei·pax hoīm ē ordīata cor; dia·ſz nō loquim̄ nūc nisi de pace hoīm·g̃ pax est idē q̄ cordia ℣ ꝯ·cordia est quedā vnio volun; tatū·ſz rō pacis ī tali vnione ꝺsistit·dic̄ enī dyo⁹ xj·caˈ·de di·no·q̄ pax est oīm vnitiua ꝛ ꝺsbus opatiua·g̃ pax est idē q̄ cordia ℣ ꝯ·quoꝝ ē idē oppositū ꝛ ipa sūt idē·ſz idē opponie cordie ꝛ paci ſcz dissensio·vnꝺ ꝺ̊·j·ad coꝝ·xmj·nō est dissen; sionis deus·ſz pacis·g̃ pax est idē q̄ cordia ℣ Sed ꝯ est q̄ cordia p̄t ēe aliq̄ impioꝝ ī malo·ſz nō ē pax impijs·vt ꝺ̊ ysa·lixˈ·g̃ pax nō ē idē q̄ cor; dia ℣ ℟ñ ꝺōz·q̄ pax includit cordiā ꝛ aliquid addit·vnde vbicūq̄ est pax ibi ē cordia·nō tam vbicūq̄ est cordia ibi ē pax·si nom̄ pacis ꝓprie sumaē·cordia enī ꝓpe sūpta est ad alēm inq̄ntū ſcz diuersoꝝ cordiū volūtates simˈ in vnū ꝺsbum ꝯueniūt·ꝛtingit ēciā vni⁹ hoīs coꝝ tendē in diūsa ꝛ hꝰ duplˈr·vno quiꝺ mō ſm diūsas potēcias ap; petitiuas·sic̄ appetitus sb̄itiu⁹ plerūq̄ tendit in; ōriū rōnaˈ appetitus·ſm ꝛ̊ galˈ·vˈ·caro cupiſ; cit adūsus sp̄m·alioꝺ inq̄ntū vna ꝛ eaꝺ uis appe; titiua in diūsa appetibilia tēdit que simul ꝺsequi nō p̄t·vñ ncc̄e est ēe repugnanciā motuū appeti; tus·vnio aūt hoꝝ motuū est quꝺ de rōne pacis· nō enī homo hē pacatū coꝝ q̄mdiu·et si hēat aliq̄ꝺ q̄ vult·tñ adhuc restat ei q̄uid uolenꝺ·q̄ꝺ simˈ hē nō p̄t·hec aūt vnio nō est de rōne cordie·vñ cordia imꝑtat vnionē appetituū diūsoꝝ appetē; ciū·pax aūt sup̄ hanc vnionē imꝑtat ēciā appeti; tuū vn⁹ appetētis vnionē ℣ Ad·j·g̃ ꝺō·q̄ aug⁹· loquiē ibi de pace q̄ est vniūs hoīs ad aliū·ꝛ hanc pacē dic̄ ēe cordiā nō q̄mlibꝫ·ſz ordinatā ex eo ſcz q̄ vn⁹ homo cordat cū alio ſm ꝛ̊ q̄ vtq̄ ꝯuenit si enī homo cordꝫ cū alio·nō ſpontanea volūtate ſz q̄si coactus timore alic⁹ mali inminētis·talˈ cō; cordia nō est vē pax·quia nō ꝺuaē ordo vtusq̄ cō; cordantis·ſz ꝑturbaē ab aliq̄ timorē inferente·et ꝓpter h̄ ꝓmittit·q̄ pax est ēnsquillitas ordinis q̄ quꝺ ēnsquillitas ꝺsistit in h̄ q̄ motus oēs appe titiui ī vno hoīe conquiescūt ℣ Ad·ij·ꝺō·q̄ si hō siˈ cū alio homīe in idē ꝺsenciat·nō tam ꝺsbus ei⁹ est omīo sibi vnitus·nisi ēciā sibiinuicē oēs mo; tus appetitiui eius sint ꝺsenciētes ℣ Ad·nj·ꝺō·q̄

pati opponit duplex dissensio scz dissensio homis ad seipm ⁊ dissesio homis ad alem ꝯcordie autē nō opponitur h̄ sola dissensio

Ad .ij. sic pceđ. vī qđ omia nō appetāt pacez pax enī bm dyo. est vnitiua ossus. ꝛ ī hys que cognicōnē caret nō pt vnirī cōssus. g huīoi pacē appetē nō pnt ⁊ ꝯ. appetit⁹ nō ferē simł ad ōria. ꝛ mlti sūt appetētes bella. et dissensiones. g nō oēs appetūt pacē ⁊ ꝯ. solū bonū ē appetibile sed quedā pax vī ee mala. alioqn dns nō diceret math. v. nō veni mittē pacē. g nō omia pacē appetunt ⁊ ꝯ. id qđ omia appetūt vī ee sūmū bonū qđ est vltim⁹ finis. ꝛ pax nō est huīoi. quia eciā ī statu vie hētur. alioqn frustra dns mandaret math. ix. pacē hēte inł uos. g nō omia pacē appetūt ⁊ Sed ō ē qđ aug⁹ dic. xix. de ciuit. dei. qđ oia pacē appetūt. ⁊ idē eciā dic dyo⁹. ix. ca de di. no. ⁊ Rn dō. qđ ex hoc ipo qđ homo aliqđ appetit ons est ipm appetē eius qđ appetit assecucōez. et ꝑ ons remocōz eoz q̄ ꝺsecucōz impedire pnt. possunt aūt impediri assecucō boni desiđati p ōrīū appetitū. vł sui ipi⁹. vł alīus. ⁊ vtrqz tollit ꝑ pacē. sic ꝺcm est. ⁊ ideo ncce est qđ oīe appetēs appetat pacē inq̄tū scz oīe appetēs appetit ēnsqlle. ⁊ sine impedimento puenire ad id qđ appetit in q̄ ꝺsistit rō pacis quā aug⁹ diffinit ēnsquillitatē ordis ⁊ Ad .j. g dō. qđ pax importat vnionē. nō solū appetit⁹ intellectual seu rōnal aut alis ad quos pt ptinere ossus. ꝛ eciā appetit⁹ naal⁹. ⁊ ideo dyo⁹ dicit qđ pax ē opatiua ⁊ ossus et onaalitatis vt in ossu importē vnio appetituū ex cognicōne pcedenciū. ꝑ onaalitatē aūt iportat vnio appetituū naaliū ⁊ Ad .ij. dō. qđ illi eciā qui bella querūt ⁊ dissensiones nō desiderant nisi pacē quā se hre nō extimant vt enī dictū est non est pax si quis cū alio ꝯcordz ō id qđ ipe magis vellet. et ideo hoīes q̄rūt hanc ꝯcordiā rūpe bellando tāq̄ deffectū pacis hntem vt ad pacē pueniāt. in qua nichil eoz volūtati repugt. et p h̄ ons bellantes q̄runt p bella ad pacē aliquā puenire pfectōrez q̄z ꝑus hrēnt ⁊ Ad .nj. dō. qđ quia pax ꝺsistit ī quietacōne et vnione appetitus. sic aūt appetitus pt esse simpl̄r boni vł boni apparētis. ita eciā ⁊ pax pt ee vera ⁊ apparēs vera quiđ pax nō pt ee nisi ẽca appetitū veri boni quia oīe malū ⁊ si bm aliquđ appareat bonū. vñ ex aliq̄ pte appetitū quietet. hē tñ mltos deffect⁹ ex quibꝫ appetit⁹ remanet inquiet⁹ ⁊ pturbatus. vnde pax vera nō pt ee nisi ī bonis ⁊ bonoz. pax aūt que maloz est pax apparens ⁊ nō vera. vnde ō sapie. xmj. ī magno uiuētes in scie bello tot et tanta mala pacē arbitrati sūt ⁊ Ad .mj. dō. qđ cū vera pax nō sit nisi de bono. sic dupl̄r habet verū bonū. scz pfcte ⁊ inpfcte. ita est duplex pax vera vna quiđ pfecta que ꝺsistit ī pfecta fruicōe sūmi boni ꝑ quē ons appetitus sumunt quietati ī vno et h̄ est vltimus finis creature rōnal. bm id⁹ ps. q̄ posuit fines tuos pacē. alia est pax inpfcta que hētur in h̄ mꝺo. quia ⁊ si pncipal aīe mot⁹ quiescat in deo. sūt tamē aliq̄ repugnancia. ⁊ intus ⁊ extra que pturbant hanc pacē

Ad .nj. sic pceđ. vī qđ pax nō sit ꝑus effectus caritatis. caritas enī nō hētur sine gra gtū faciēte. ꝛ pax a quibusdā hētur qui nō hnt grām gtum facientē. sic ⁊ gentiles aqñ hnt pacē. g pax nō est effect⁹ caritatis ⁊ ꝯ. id nō est effect⁹ caritatis cui⁹ ōrīū cū caritate ee pt. ꝛ dissensio q̄ ōria tur paci pt ee cū caritate. videm⁹ eciā qđ eciā sci doctores. vt iero⁹ ⁊ au⁹ ī aliquibꝫ opionibꝫ dissē serūt. paul⁹ aūt ⁊ barnabas dissensisse leguntur act. xv. g vī qđ pax nō sit effect⁹ caritatis ⁊ ꝯ. idē nō est ꝑus effect⁹ diūsoz. ꝛ pax est effectus ūsticie. bm id⁹ ysa. xxxnj. opꝰ ūsticie est pax. g nō est effect⁹ caritatis ⁊ Sed ō est qđ ō in ps. pax mlta diligentibus legē tuā ⁊ Rñ dō. qđ duplex vnio est de rōe pacis sic dictū est q̄z vna est scōm ordinacōm ꝑoz appetituū ī vnū. alia vero est h. vnionē appetitus ꝑi cū appetitu alīus et vtrāqz vnionē effic caritas. ꝑmā quiđ vnionē bm qđ de⁹ diligī ex toto corde. vt scz omia refferam⁹ in ipm et sic oīes appetit⁹ nri rfferunt ī vnū. alia vero put diligim⁹ ꝓximū sic nosipos. ex quo ꝯingit qđ homo vult implē volūtatē ꝓximi. sic ⁊ suūpi⁹ et ꝑ h̄ int amicabilia vnū ponit ꝑdēptitas electōnis. vt pz ī. ix. eth. ⁊ tulius dic ī li. de amicicia qđ amicoz idē est velle et nolle ⁊ Ad .j. g dō. qđ a gra gratū faciēte nll̄s deffic nisi ꝑ pcm ex quo cōtingit qđ homo sit auersus a fine debito. in aliquo indebito finē ꝺstituens. ⁊ bm h̄ appetit⁹ ei⁹ nō inhet pncipalit vero finali bono. ꝛ apparēti et ꝑ h̄ sine gra gratū faciēte nō pt ee vera pax. ꝛ solū apparēs ⁊ Ad .ij. dō. qđ sic phs dic ī. ix. eth. ad amicicia nō ptinet ꝯcordia in opionibꝫ. ꝛ ꝯcordiam ī bonis ꝺferentibꝫ ad vitā ⁊ pcipue ī magis qua dissentire ī aquibꝫ puis. q. vī nō ee dissens⁹ ⁊ ꝑ h̄ nichil phibz aliqs caritatē hntes ī opinionibꝫ dissentire. nec h̄ repugnat paci. qa opiones ptinēt ad intellectū qui pcedit appetitū q̄ p pacem vnit. sil̄r eciā exte ꝯcordia in pncipalibus bonis dissensio ī aliquibꝫ puis nō est ō caritatē. pcedit enī tal dissensio ex diūsitate opinionū. dū vnus extimat h̄ de quo est dissensio ptinē ad id⁹ bonū in quo ꝯueniūt. ⁊ alius extimat nō ptinere. ⁊ bm h̄ tal dissensio ꝺ mīmis ⁊ de opionibꝫ repugnāt qdē paci pfcte in q̄ plena vitas ꝯgnoscē ⁊ oīs appetitus ꝯplebit. nō tñ repugt paci pfecte qual hētur inuia ⁊ Ad .nj. dō. qđ pax ē opꝰ iusticie indircte inq̄ntū scz remouz phibēs. ꝛ est opꝰ caritatis directe. quia bm ꝓpam rōz caritatis pacē causat. ē aūt amoz uis vnitiua. vt dyo⁹ dic ca. mj. de dino. pax aūt est vnio appetitiuaz inclinacōnū

Ad .mj. sic pceđ. vī qđ pax sit virtus. p̄cepta enī nō danē nisi de actibꝫ vtutū. ꝛ dantur p̄cepta de hñdo pacem. vt pz mach. ix. pacem hēte inł vos. g pax ē vtus ⁊ ꝯ. nō memur nisi ī actibꝫ vtutū. ꝛ facē pacē est miteziū. bm id⁹ math. v. bti pacifici qm filij dei vocabunt. g pax ē vt⁹ ⁊ ꝯ. vicia vtutibꝫ opponunt. ꝛ dissensiones que opponūtur paci nuant inł vicia. vt pz gal. v. g

pax est ⁊tus ¶ Sed ꝺ virt⁹ nō est finis vltim⁹. sꝫ via in ipm. sed pax est qꝺam ō finis vltimus. vt aug⁹ dicit. xix⁹. de ciuit. dei. g̃ pax nō est virtus

¶ Ad ij. dō. qꝺ sic ꝺ supꝺictū ē. cū oēs act⁹ se inuicē ꝺsequunt ꝺm eandē rōm ab agente ꝓcedentes oms huiōi act⁹ ab vna ⁊tute ꝓcedūt. nec hnt singli singulas ⁊tutes a quibꝫ ꝓcedāt. vt pz ī rebus corꝓoralibꝫ. quia enī ignis calefaciēdo liquefacit ⁊ rarefacit. nō est ī igne alia ⁊tus liq̃factiua et alia rarefactiua. sꝫ oms act⁹ hos opaī ignis per vnā suā ⁊tutē calefactiuā. cū g̃ pax causet ex caritate ꝺm ipam rōm dilectōis dei ⁊ pxi. vt oñsū est. nō est alia ⁊t⁹ cui⁹ pax sit actus ꝑpr⁹ nisi caritas. sic̄ ⁊ de gaudio dictū est ¶ Ad j. g̃ dō. qꝺ ideo ꝑceptū daī de pace hñda. quia ē act⁹ caritatis. ⁊ ꝑpt̄ hoc etiā est actus mitissimus. et ideo ponit inī btitudines q̃ sūt actus ⁊tutis pfecte vt supꝺctm ē. ꝓtur etiā inī fructus inq̃ntū est qꝺdā finale bonū spūalem dulcedinē hñs. ⁊ per h̄ pz solucō ad scām

¶ Ad nj. dō. qꝺ vni ⁊tuti mlta vicia opponunt ꝺm diūsos act⁹ eius. ⁊ ꝺm h̄ caritati nō solū opponit odiū rōne act⁹ dilectōis. sꝫ etiā accidia. vel inuidia rōne gaudij. ⁊ dissensio rōne pacis

Deinde considerandum est de misericordia Et circa hoc querunt quatuor Primo vtr̄ malū sit causa misericordie ex pte ei⁹ cuius miꝺetur Secꝺo quor̄ sit misereri Tercō. vtrū mia sit ⁊tus Quarto. vtr̄ sit maxia ⁊tutū

Ad j. sic ꝓceꝺ. vī qꝺ malū nō sit ꝑpe motiuū ad misericordiā. vt enī sup oñsū est. culpa ē magis malū q̃ pena. sꝫ culpa nō ē ꝓuocatiuū ad mīam. sꝫ magis ad indignacōm. g̃ malū nō est mie ꝓuocatiuū ¶ Iō. ea q̃ sunt crudelia seu dura vident q̃mdā excessū mali hr̄e. sed phs dic̄ ī. ij⁹. retho. qꝺ duꝫ aliud ē amabili ⁊ expulsiuū miseracōis. g̃ malū inq̃ntū huiōi nō ē motiuū ad mīam ¶ Iō. signa malor̄ non vē sūt mala. sꝫ sig̃ malor̄ magis ꝓuocāt ad mīam. vt pz ꝑ phm in ij. retho. g̃ malū nō est ꝑpe ꝓuocatiuū mie Sꝫ ꝺ est qꝺ damas. dic̄ ī. ij⁹. l⁹. qꝺ mia est spēs tristicie sed motiuū ad tristiciā ē malū. g̃ motiuū ad misericordiā est malū ¶ Ad ñ. dō. qꝺ sic aug⁹ dic̄. ix⁹ de ci. dei. mia ē aliene miꝺie in nr̄o corꝺe opassio q̃ vtiq̃ si possem⁹ sꝫuenire opellim. ꝺ enī mia ex eo qꝺ ās hē mīam sup miꝺia alt̄ius. mia aūt felicitati opponit. est aūt ꝺe rōne btitudīs. siue felicitatis. vt aq̃uis ꝓciaī eo qꝺ vult ⁊ qꝺ ptinz ad iustīciam. nā sic̄ aug⁹ dic̄. xnj⁹. de t̄init. btūs q̃ habet omnia que vult ⁊ nichil mali vult. ⁊ ideo eō rio ad mīam ptinet vt hō paciaī que nō vult. ꝑplicit aūt ās vult aliq̃ꝺ. vno quiꝺ mō appetitu naī. sic̄ oēs hoīes volūt ēe et viuē. aliō homo vult aq̃ꝺ ꝑ electōm ex aliq̃ ꝑmeditacōne. tercio mō hō vult aliq̃ꝺ nō ꝺm se. sꝫ in causa sua. puta qui vult cōmeꝺe nociua qām oꝺo ꝺicim⁹ eū velle infirmari. sic g̃ motiuū mie est tamq̃ ad miꝺiaz ptinēs. ꝑ quiꝺ est illud qꝺ ōriaī appetitui naī volentis. sc̄z mala corruptiua ⁊ ꝺtristancia q̃ ōria homies naīt appetūt. vñ phs dic̄ in. ij. retho. qꝺ mia est ⁊sticia quedā supapparēti malo corruptiuo vl ꝺtristatiuo ho huiōi magis efficiunt ad mīam ꝓuocancia si sit ō volūtatē electōis. vñ ⁊ phs ibidē dic̄. qꝺ illa mala sūt miꝺabilia quoꝫ fortuna est causa puta cū aliq̃ꝺ malū eueniat. vñ sꝫabatur bonū. ⁊cio aūt sūt ad huc magis miꝺabilia. si sūt ō totā volūtatē. puta si ās sꝫ sectat⁹ ē bōa ⁊ euenūt ei mala. ⁊ ideo phs dic̄ in eoꝺ li⁹. qꝺ mia est maxime sup mal⁹ eius q̃ indignus patit̄ ¶ Ad j. g̃ dō. qꝺ de rōne culpe est qꝺ sit volūtaria. et q̃ntū ad h̄ nō hē rōm miꝺabil⁹. sꝫ magis rōm puniēdi. sed quia culpa ꝑt ēe aliq̃ mō pena. inq̃tū sc̄z habz aliq̃ꝺ annexū qꝺ est ō volūtatē peccantis. et ꝺm h̄ ꝑt hr̄e rōz miꝺabil⁹. ⁊ ꝺ. h̄ miꝺem ⁊ ꝺpatim peccātiꝺꝫ. sic̄ ggs dicit ī quaꝺā omel⁹. qꝺ vera iustīcia nō hē ꝺdignacōz sc̄z ad pctores. sꝫ ꝺpassiōz. ⁊ matth ix⁹. ꝺ. videns ihs turbas miꝺtus est eis. q̃a erāt vexati ⁊ iacētes sic̄ oues nō hntes pastorē ¶ Ad ij. dō. qꝺ quia mia ē ꝺpassio miꝺie alt̄⁹ ꝑpe mia ē ad alt̄m. nō aūt ad seip̄m nisi ꝺm q̃mdā silitudinē. ꝺ. qꝺ iustīcia sic̄ ⁊ in hoīe ꝺsiꝺant diūse ptes vt ꝺ in. v. eth. ⁊ ꝺm h̄ ꝺ ecc. xxx. miꝺere aīe tue placēs deo. sic̄ g̃ mia nō est ꝑpe ad seip̄m. sꝫ doloꝫ puta cū patim̄ q̃ꝺ crudele ī nob. ita eciā si sit aliq̃ ꝑsone ita nob ꝺiūcte. vt sint q̃si q̃ꝺ nr̄i. puta filij aut pentes in eoꝫ mal⁹ nō miꝺem. sꝫ ꝺolemus. sic̄ in vulneriꝺꝫ ꝑpis. et ꝺm h̄ phs dicit qꝺ duꝫ est expulsiuū miꝺacōis ¶ Ad nj. dō. qꝺ sicut ex spe ⁊ memoria bonoꝫ sequit delecta⁹. ita ex spe et memoria maloꝫ sequit ⁊sticia. nō tñ tam vehemens. sic̄ ex ꝺsu ꝑsenciū. ⁊ ideo signa maloꝫ inq̃ntū repñtant nob mala miꝺabilia. sic̄ ꝑsencia ꝺmouent ad miserandum

Ad ij. sic ꝓceꝺ. vī qꝺ deffect⁹ nō sit rō miserendi ex pte miꝺentis. ꝑpm enī ꝺei ē miꝺeri. vnde ꝺ in ps. miꝺacōnes ei⁹ sup oīa opa eius sed in deo nl̄s est deffct̄us. g̃ deffect⁹ nō ꝑt ēe racō miꝺendi ¶ Iō. si deffect⁹ est rō miꝺendi. optet qꝺ illi qui sūt maxime sine deffct̄u maxime miꝺent sꝫ h̄ est fl̄m. dic̄ enī phs ī. ij. retho. qꝺ qui ex toto pierūt nō miꝺent. g̃ vī qꝺ deffectus nō sit rō miserendi ex pte miꝺentis ¶ Iō. sustinē aliquā ꝺtumeliā ad deffectū ptinet. sꝫ phs dic̄ ibiꝺ qꝺ illi qui sūt ī ꝺtūeliatia ꝺispōne nō miꝺētur. g̃ deffectus ex pte miꝺents nō est rō miꝺendi ¶ Sed ꝺ est qꝺ mia est quedā ⁊sticia. sꝫ deffectus ē rō tristicie. vñ infirmi facili⁹ ꝺtristant. vt supꝺictū est. g̃ rō miserendi est deffect⁹ miꝺentis ¶ Ad ñ. dō. qꝺ cū mia sit ꝺpassio sup mia aliena vt dictū ē ex h̄ ꝺtingit qꝺ aliq̃s miꝺeat ex quo ꝺtingit qꝺ ō miꝺia aliena doleat. quia aūt tristicia seu doloꝫ est ō ꝑpo malo intñ aq̃is de miꝺia aliena tristat aut dolet inq̃ntū miꝺiam alienā apprehēꝺit vt suā. h̄ autem ꝺtingit dupl⁹. vno ꝺm vnionē affect⁹. qꝺ fit per amoꝛē. quia enī amās reputat amicū tamq̃ seip̄z malū ipius reputat tamq̃ suū malū. et iꝺo doloꝫ ō malo amici sic̄ ō suo. et inde ē qꝺ phs ī. ix⁹. eth. inī alia amicabilia ponit h̄ qꝺ est ꝺdolē amico. et apo⁹. dic̄ ad ro. xij. gaudē cū gaudentiꝺꝫ. flere cū

flētibꝫ·aliꝰ ꝺtīgit ꝫ·vniꝫ realē·vtpote cū malū aliquorū ꝑpinquū ẽst vt ab eis ad uos ẽnſeat·et ideo ꝓ̄s dic̄ in·ij·retho·hoies mibenē ſup illos q̄ ſūt eis ꝺuūcti ⁊ ſil'es·quia ꝑ hꝰ fit eis extimacō qꝫ ipi eciā poſſint ſil'ia pati·et inde est eciā qꝫ ſenes et ſapiētes qui ꝺſiderant ſe posse ī mala incidē et debiles ⁊ formidoloſi magis ſūt mibicordes·eō ꝛio aūt aliq̄ reputant ſe eſſe felices ⁊ in tīn potētes qꝫ nichil mali putāt ſe posse pati nō ita ꝺmiſerenē ſic g̃ ſp deffectus est rō mibendi·vl' inq̄ntū ꝯquis deffectū ꝯcuiꝰ reputat ſuū ꝑpē vnionē amoꝛis vl' ꝑpē poſſibilitatē ſil'ia paciēdi ℣ Ad·j·g̃ dō·qꝫ deꝰ nō mibeē niſi ꝑpē amorē·inq̄ntū amat nos tāq̄ ꝯquid ſuī ℣ Ad·ij·dō·qꝫ illi q̄ iā ſūt in infimis mal' nō timēt ſe vl'ius pati ꝯquid·⁊ ideo nō miſerenē·ſil'r eciā nec illi q̄ valde timēt·quia tīn intendūt ꝑpe paſſioni qꝫ nō intēdūt miſerie aliene ℣ Ad·nj·dō·qꝫ illi q̄ ſūt ī cōtumeliatīa diſpōe·ſiue quia ſint ꝺtumeliā paſſi·ſiue ꝙa velint ꝺtūeliam inferre ꝓuocanē ad iīam et audaciā que ſūt quedā paſſiones vilitatis excellentes aīm hoīs ad arduū·vñ inferūt homī extimacōm qꝫ ſit ꝯquid ī futuꝝ paſſurꝰ·vnō tales dū ſūt in hac diſpōne nō mibenē·ꝺm id·pū·xxvij°·ira nō hē mīaz ne qꝫ erumpēs furoꝛ·⁊ ex ſil'i rōne ſupbi nō mibenē qui ꝺtēpnūt alios et reputāt eo malos·vñ reputant qꝫ digne pacianē quicq̄ paciunē·vñ ⁊ ḡg·dic̄ qꝫ fl'a iuſticia ſcz ſupboꝝ nō hē opaſſionē·ſz de ℣ Ad·nj·ſic ꝓcēd·vī qꝫ mīa nō ſit ꝯ dignacōz virtꝰ·p̄ncipl'e enī ī vtute est dilectō·vt pz per ꝓ̄m·ī·li°·eth̄·electō aūt ē appetitꝰ p̄consiliati vt in eod̄ li° ꝺ·id g̃ qꝫ impedit ꝺſiliū nō p̄t dici vtus·ſz mīa impedit cōſiliū ꝺm id ſaluſtij·oēs hoies qui de reb̄ dubijs ꝺſultāt ab ira ⁊ mīa vacuos ẽ decet·nō enī animꝰ facile vñ p̄udet vbi iſta efficiūt·g̃ mīa nō ē vtus ℣ ꝯ·nichil qꝫ est ꝛiū vtuti est laudabile·ſz nemeſis ꝛiaē mīe·vt ꝓ̄s dic̄ in·ij·rethoꝛice·nemeſis aūt ē paſſio laudabil'·vt ꝺ in·ij·eth̄·g̃ mīa nō est vtꝰ ℣ ꝯ·gaudiū ⁊ pax nō ſūt ſpāles vtutes quia oñtur ex caritate·vt ſupdcm ē·ſic eciā mīa ꝺſequit̄ ex caritate·ſic enī ex caritate flemꝰ cū flētibꝫ·ſic gaudemꝰ cū gaudētibꝫ·g̃ mīa nō ē ſpālis vtꝰ ℣ ꝯ·cū mīa ad vim appetitiuā ꝑtineat nō ē vtus intellectual' nec est vtus theologica cū nō hēat deū ꝑ obo·ſil'r eciā neq̄ ē virtꝰ moꝛal'·quia neq̄ ē ēca opacōnes h̄ enī ꝑtinz ad iuſticiā·nec est ēca paſſiōes·nō enī reducīt ad aliquā·xij·medietatū q̄s ꝓ̄s ponit ī ·ij°·eth̄·g̃ mīa nō est vtus ℣ Sed ꝺ est qꝫ auꝰ·dic̄ in·ix°·de ciuit̄·dei·longe meliꝰ ⁊ hūaniꝰ ⁊ pioꝝ ſenſib̄ acomodaciꝰ cicero ī cesaris laude locutus ē vbi ait nll'a de vtutib̄ tuis nec admirabiliꝰ nec gracōr mīa est·g̃ mīa ē vtus ℣ ℟ñ dō·qꝫ mīa imꝑtat doloꝛē de mibia aliena·iſte autē doloꝛ p̄t noīare·vno quiꝺ mō motū appetitꝰ ſbituī·et ꝫ·h̄ mīma paſſio ē ⁊ nō vtꝰ·aliovero mō p̄t nominare motū appetitꝰ intellectiuū·ꝺm qꝫ ꝯcuī diſplicet malū alt̄ius·h̄ aūt motꝰ p̄t ēe ꝺm rōz regulatus·et p̄t ꝺm hūc motū rōe regl'atū regl'ari moꝛeus inſiꝛis appetitus·vñ augꝰ dic̄ ī·ix°·de ciuitate dei·qꝫ iſte motꝰ anī ſcz mīa fuit rōni qñ ꝛa p̄bet̄ mīa vt iuſticia ꝺſeruet̄·ſiue cū indigēti tribuet̄ ſiue cū ignoſcīt penitēti·⁊ quia rō virtutis hūane cōſiſtit in ꝫ qꝫ motꝰ aī rōe reguleē·vt ꝛ ſupioꝛib̄ pz·ꝺñs est mīam ēe vtutē ℣ Ad·j·g̃ dō qꝫ auct̄as illa ſaluſtij intelligīt de mīa ꝺm qꝫ est passio rōe nō regulata·ſic enī expedit ꝺſiliū rōis dū fcīt a iuſticia diſcedē ℣ Ad·ij·dō·qꝫ p̄ꝫ loq̄t de mīa ⁊ nemeſi·ꝺm qꝫ vtrūq̄z est passio·⁊ habent quiꝺ ꝺꝛietatē ex ꝑte extimacōis quā hñt ꝺ malis alienis de q̄b̄ mibicoꝛs dolz inq̄ntū extimat aliq̄ indigna pati·nemeſiticus aūt gaudz inq̄tū extimat aliq̄s digne pati·⁊ triſtat̄ ſi indignis bene accidat·⁊ vtrūq̄z est laudabile·⁊ ab eoꝺ more deſcendēs vt ibidē ꝺ·ſz ꝑpe mīe opponīt inuidia·vt infra dicet̄ ℣ Ad·nj·dō·qꝫ gauduū et pax nichil adiciūt ſup rōm boni qꝺ est obm caritatis·⁊ ideo nō req̄rūt alias vtutes q̄z caritatē·ſz mīa reſpicit q̄mdā ſpālem rōz ſcz mīam eiꝰ cui mibet̄ ℣ Ad·mj dō·qꝫ mīa ꝺm qꝫ est vtus·ē virtꝰ moꝛal' ꝛca paſſiones exñs·⁊ reducīt ad illā medietatē q̄ ꝺ nemeſ quia ab eodē more ꝓcēdūt·vt in·ij°·retho·ꝺ has aūt medietates p̄ꝫ nō ponit vtutes·ſz paſſiones quia eciā ꝺm qꝫ ſūt paſſiōes laudabl'es ſūt·nichil tīn ꝓhibz q̄n ab aliq̄ h̄itu electiuo ꝓueniāt·et ꝺm h̄ aſſumūt racōm virtutis

℣ Ad·mj·ſic ꝓcēd·vī qꝫ mīa ſit maxima vtutū·maxime enī ad vtutē ꝑtinē viꝺ cultus diuiꝰ·ſz mīa cultui diuino ꝓferē·ꝺm id oſee·vj°·et math̄·xij°·mīam volo et nō ſacrificiū·g̃ mīa ē maxīa vtꝰ ℣ ꝯ·ſup id·j·ad thimo·v°·pietas ad oīa vtilis ē·dicit glo·ambꝛo·oīs ſūma diſcipline xp̄iā in mīa et pietate est·ſed diſciplina xp̄iana ꝺtinz oñez vtutē·g̃ ſūma toci vtutis ī mīa ꝺſiſtē ℣ ꝯ·vtus est q̄ fcīt bonū hñtez·g̃ tanto aliq̄ vtꝰ est melioꝛ q̄nto facit hoīez ꝺo ſil'ioꝛē·ꝙa ꝑ h̄ melioꝛ ē homo ꝙa deo est ſil'ioꝛ·et h̄ maxime fcīt mīa·ꝙa de deo ꝺ in psꝰ·qꝫ mibacōnes eiꝰ ſūt ſup oīa opa eius·vnde ⁊ luc̄·vj°·dñs dic̄·estote mibicoꝛdes ſic ⁊ p̄ uꝝ qui in celis ē fuit mibicoꝛs·mīa autē est maxima vtutū ℣ Sz ꝺ ē qꝫ dic̄ apoꝰ·ad·colo·nj°·cū dixiſſet īduite uos ſic̄ dilc̄ti dei viſcera mīe ⁊c̄ poſtea ſbdit ſup oīa caritatē hēte·g̃ mīa nō ē maxima vtutū ℣ ℟ñ dō·qꝫ aliq̄ vtus p̄t ēe maxia dupl'r·vnō ꝺm ſe·aliō ꝑ ꝯpacōm ad hñtem·ꝺm ſe quiꝺ mīa maxima ē·ꝑtinz enī ad mīam qꝫ alij effundat ⁊ qꝫ plus est qꝫ deffectꝰ alioꝝ ſbleuet ⁊ h̄ maxime ſupioꝛis ē·vnō ⁊ miberi ponīt ꝓ̄m deo et in h̄ maxime ꝺ eius oīpotēcia maīfeſtari·ſed q̄ ad hñtem mīa nō est maxīa niſi ille q̄ hē ſit maxim̄ qui nll'm ſuꝑ ſe hēat ſz oñs ſb ſe·ei enī q̄ ſuꝑ ſe aliq̄z habz maius est ⁊ melius ꝺiūgi ſupioꝛi q̄z ſuplē deffectū inferioꝛis·⁊ ideo q̄ntū ad hoīem q̄ hē deū ſupioꝛē·caritas per quā deo vnīt̄ est pocōr q̄z mīa ꝑ quā deffectus ꝓximoꝝ ſupleē·ſz inē oñes vtutes que ad ꝓximū ꝑtinēt potiſſima ē mīa·ſic eciā est pocōris actus nā ſuplē deffectū alt̄ius inq̄ntū est huīoi est ſupioꝛis ⁊ melioꝛis ℣ Ad·j·g̃

dō·qꝫ deū nō colum⁹ꝫ exťioꝛa sacťficia aut munera
ꝑpť ipm·ſz ꝑpť nos ⁊ ꝑpť ꝓximos·nō enī indigꝫ
sacťficijs nꝛis·ſz vult ea sibi offerri ꝑpť nꝛam de-
uocōm et ꝓximoꝝ vtilitatē·et ideo mīa q̄ ſbuēiť
deffectib⁹ alioꝝ est sacťficiū ei magis acceptū·vt-
pote ꝑpinquus vtilitatē ꝓximoꝝ inducēs· ꝟm i⁹
heb·vlť·beneficiencie ⁊ onīonis nolite obliuiſci.
talib⁹ enī hoſtijs ꝓmereť deus ¶ Ad·ij·dō·qꝫ sū-
ma religionis xp̄iane ī mīa ꝟsistit q̄ntū ad exťi-
oꝛa opa·intīoꝛ tñ affectō caritatis q̄ diūigim⁹ deo
ꝓponꝛat ⁊ dilectōi ⁊ mīe in ꝓximos ¶ Ad·nj·
dō·qꝫ ꝑ caritatē assiľam deo tāq̄ ei ꝑ affectū vniti
et iō⁹ pocōꝛē q̄ mīa ꝑ quā assiľam deo ꝑ siľitudi-

¶ Cinde ꝟsiderandū est de nem opacōis
exťioꝛib⁹ actib⁹ vľ effectib⁹ caritatis Et
ꝓmo de bñficiencia Scō de elemosina q̄
est queď ꝑs bñficiencie Tercō ō correctōe fraťna
q̄ ē queđā elemosina Circa·j·q̄runť·mj· Prīo
vtꝝ bñficiēcia sit actꝰ caritatis Scō·vtꝝ sit ol-
ib⁹ bñfacienō Tercō vtꝝ magꝭ ꝺuctis sit magis
bñfacienō Q̄rto·vtꝝ bñficiēcia sit vtus spāl̄is

Ad·j·sic ꝓcedť·vľ qꝫ bñficiēcia nō sit actus
caritatis·caritas enī maxie hētur ad deū·ſz
ad eū nō possum⁹ ee bñfici·ꝟm i⁹ iob·xxxv·qđ
dab̄ ei aut quid ō manu tua accipiet·g̃ bñficiēcia
nō est actꝰ caritatis ¶ Ō·bñficiēcia maxie ꝟsistit
in coll'one donoꝝ·ſz ħ ptinꝫ ad libalitatē·g̃ bñfici-
encia nō est actꝰ caritatis ſz libalitatis ¶ Ō·qđ q̄s
dat·vľ dat sic̄ debitū·vľ dat sic̄ nō debitū·ſz bñfi
ciū qđ impendť tamq̄ debitū ptinꝫ ad iusticiā·qđ
aūt impendit tamq̄ nō debitū g̃tis dať·⁊ ꝟm hoc
ptinet ad mīam·g̃ oīs bñficiēcia·vľ ē actus ius-
ticie·vľ est actꝰ mīe·nō est g̃ actꝰ caritatis ¶ Sz
ō caritas est amicicia queď ve dcm ē·ſz phs ī·ixc
eth̄·int̄ alios amicicie actꝰ poīt ħ vnū qđ ē opari
bonū ad amicos qđ est amicis bñfacť·g̃ bñficiēcia
est actꝰ caritatis ¶ Ñ dō·qꝫ bñficiēcia impeat
nichil aliud q̄ facť bonū ꝑcui·pť aūt ħ bonū cōſi-
derari dupľr·vnō ꝟm cōem rōm boni ⁊ hꝰ ptinet
ad cōez rōz bñficiēcie ⁊ ħ ē actꝰ amicicie·⁊ per oñs
caritatis nā ī actu dilectōis incluſ benīuolencia
ꝑ quā vult ꝑs bonū amico vt supħitū ē·volūtas
aūt est effctiua eoꝝ q̄ vult si facultas adsit·⁊ iō⁹
ex oñti bñfacť amico ex actu dilectōis ꝟsequiť·et
ꝑpť ħ bñficiēcia ꝟm ecťe rōm ē amicicie vľ caritā-
tis actus·si aūt bonū qđ quis fcit alī accipiať sb
aliq̄ spāli rōne boni·sic bñficiēcia accipiet spālem
rōm·⁊ ptinebit ad aliquā spālē vtutē ¶ Ad·j·g̃
dō·qꝫ sic̄ dpo·dic̄·mſ·ca·de di·no·amoꝛ mouet
ordinata ad mutuā btitudinē et infiora oūtit in
supioꝛa vt ab eis pficianť ⁊ supioꝛa mouꝛ ad in-
feriꝛ ꝓuisiōz et q̄ntū ad ħ bñficiēcia ē effctus di-
lectōis·⁊ ideo nr̄m nō ē deo bñfacť·ſz eū honorare
nos ei sbiciēdo·eius aūt est ex sua dilectōe nobis
bñfacť ¶ Ad·ij·dō·qꝫ ī collacōne donoꝝ duo sūt
attendēda·quoꝝ vnū ē exťius datū·aliud aūt est
intīoꝛ passio quā hť quis ad diuncias ī eis delecta-
tus·ad delibalitatē aūt ptinet moꝺari intīoꝛē pas
siōez·vt scz ꝺs nō supexcedat ocupiscendo ⁊ amādo

diuicias·ex ħ enī efficieť hō facile emissiu⁹ dinoꝝ
vñ si hō det aliq̄ donū magnū ⁊ cū quaꝺ ocupia
retinēdi daco nō est libalis·ſz ex pte exťioris dati
collacō bñficij ptinꝫ in gn̄ali ad amicicia vľ cari
tatē·vñ ħ nō derogat amicicie si aq̄is rem quā
ocupiscit retinē det alī ꝑpť timorē·ſz magis ex hꝰ
oñdiť amicicie pfectō ¶ Ad·nj·dō·qꝫ sic̄ amicicia
seu caritas respic̄ in bñficō collato cōem rōez boī-
ita iusticia respic̄ ibi rōz debiti·mīa vo respicie
ibi rōm releuantis mibiam vľ deffectū

Ad·ij·sic ꝓcedť·vľ qꝫ nō sit omib⁹ bñfacienꝺ
dic̄ enī aug⁹ in·j·ō doc·xp̄iā·qꝫ oīb⁹ ꝑdesse
nō possum⁹·ſz vtus nō inclinat ad impossibile·g̃
nō ōz omīb⁹ bñfacť ¶ Ō·ecť·xij·ō·da iusto ⁊ nō
recipias pcōrē·ſz mlti hoīes sūt pcōres·nō g̃ oī
bus est bñfaciendū ¶ Ō·caritas nō agit ꝑperam
vt ō·j·ad coꝛ·xn̄ſ·ſz bñfacť quibuſō est agē ꝑpe-
ram·puta si aq̄is bñfaciat inimicis reipublice
vľ si bñfaciat excōicato·quia ꝑ hꝰ ei oñicat·g̃ cū
bñfacť sit actus caritatis nō est omīb⁹ bñfacienꝺ
¶ Sed ō est qꝫ apoꝰ dic̄ ad gal'·vlť·dū tps hēmus
opem̄ bonū ad oñs ¶ Ñ dō·qꝫ sic̄ ꝺictū ē·bñfi
ciencia ꝟsequiť amorē ex ea pte q̄ mouet supioꝛa
ad ꝓuisiōm inferioꝝ·g̃us aūt in hoīb⁹ nō sūt in
mutabiles sic̄ in angeľ·quia hoīes pñt pati mľti
plices deffectꝰ·vñ qui ē supioꝛ ꝟm ad·vľ est vľ pt
ee infioꝛ ꝟm ad·et iō⁹ cū dilcō caritatis se etēdat
ad oēs ecīā bñficiēcia se debꝫ extendť ad oñs ꝓpter
tamē et tpe·oñs enī actus vtutū sūt ꝟm debitas
circūstancias imitandi ¶ Ad·j·g̃ dō·qꝫ simpľr lo
quēdo nō possum⁹ oīb⁹ bñfacť in spāli·nll's tñ est
de quo nō possit occurrē casus in q̄ optꝛeat ei bñfa
cere ecīā in spāli·⁊ ideo caritas req̄rit vt hō ecīā si
nō actu aq̄uid bñfaciat·hēat tñ ħ vt sui aī ꝑpara
cōne·vt bñfaciat cuicūqꝫ si tps adesset·aliq̄ tam
bñficiū est qꝫ possum⁹ oīb⁹ impendē·si nō in spāli
saltē in gn̄ali·sic̄ cū oram⁹ ꝑ omīb⁹ fidelib⁹ ⁊ in-
fidelib⁹ ¶ Ad·ij·dō·qꝫ in pcōre duo sūt scz culpa
⁊ na·est g̃ sbueniendū pcōri q̄ntū ad sustenta-
cōm nature·nō est aūt ei sbueniendū ad fomtū
culpe·ħ enī nō eet bñfacť ſz potius malefacť ¶ Ad
nj·dō·qꝫ excōicatis et reipblice hostib⁹ sic̄ bñficia
sbtrahenda inq̄ntū ꝑ ħ arcenť a culpa·si tñ imin
eret ncťas ne na deficet eet eis sbueniēdū debito
tamē modo·puta ne fame aut siti moꝛerenť·aut
aliq̄ huīoi dispendiū·nisi ꝟm ordinē iusticie pa-

Ad·nj·sic ꝓcedť·vľ qꝫ nō sit magis cerenť
bñfacienꝺ hys qui sūt nob⁹ magis ꝺuncti·ō
enī luc·xm̄ſ·cū facis p̄ndiū aut cenā noli vocare
amicos tuos neq̄ frēs neq̄ cognatos·ſz isti sunt
magis ꝺuncti·g̃ nō est magis bñfacienꝺ ꝺuctis·
sed pcī⁹ exťneis indigētib⁹·sequiť enī·ſz cū facit
ꝺuiuiū voca paupes debiles ⁊c ¶ Ō·maximū bñ
ficiū ē qꝫ hō aliquē in bello adiuuꝫ·ſz miles ī bello
magꝭ debet iuuare exťneū ꝺmilitonē q̄ ꝺsangn̄eū
hoſtē·g̃ bñficia nō sūt magis exibēda magis cō-
iunctis ¶ Ō·pus sūt debita restituēda q̄ g̃tuita
bñficia impēdenda·ſz debitū est qꝫ aliq̄s impendat
bñficiū ei a quo accepit·g̃ bñfactoꝛib⁹ magis est

bñfacienō ꝫ ꝓpinquis ℸ Ō. magis sūt diligendi pentes ꝫ filij. vt supdcm ē. ſz magis ē bñfacienō filijs. qua nō debent filij thesaurizare pentibꝫ sed eisō. vt ō. j. ad cor. xnm. g nō est magis bñfaciendū magis oīctis ℸ Sed ō est qꝫ augꝰ. dic in j. de doc. xpiā. cū oibꝫ pdesse nō possis. hys potissimū osulendō est qui ꝓ locoꝫ ⁊ tpm. vl̄ ꝑꝫlibꝫ rex opportunitatibꝫ cōstitutus ē ꝗsi quadā sorte iungūtur ℸ Rñ dō. qꝫ gra ⁊ virtus imitanē nate ordinē q ē ex diuīa sapia instituꝰ. est aūt tal̄ ordo nate vt vnūqꝙꝫ agēs naturale ꝓ pus magis diffundat suā actiōez ad ea que sūt sibi ꝓpiquiora. sic ignis magis calefacit rem sibi magis ꝓpinqm. ⁊ sil̄r deus ī sbas sibi ꝓpinqores ꝙ priꝰ ⁊ copiosiꝰ dona sue bonitatis diffundit. vt pz ꝙ dyo. ca. mj. ce. ie. exibicō aūt bñficoꝝ est quedā actō caritatis ī alios. et ideo ōz qꝫ ad magis ꝓpinqs simꝰ magis bñfici ſz ꝓpinqtas vniꝰ hoīs ad aliū pt attēdi bm diūsa in quibꝫ sibi adinuicē hoīes coīcant vt cōsanguinei naturali coīcatiōne. ciues ī ciuili fideles in spūali ⁊ sic de alijs. ⁊ bm diuersas oīctiones sūt diūsimode diūsa bñficia dispensanda. nā vnicuiqꝫ ē magis exibendū bñficiū ptinens ad illā rem bm quā est magis nob oīctus simpl̄r loquendo. tñ h pt variai bm diūsitatē locoꝝ ⁊ tpm ⁊ negotioꝝ. nā ī aliquo casū est magis sbueniendō exīneo. puta si sit ī extrema nctate quā ecia pat nō tantā nctatē patiēti ℸ Ad. j. g dom. qꝫ dns nō phibꝫ simpl̄r vocare amicos aut osanguineos ad conuiuiū. ſz vocare eos ea intentiōne. qꝫ teipi reinuitēt. h enī nō erit caritatis. ſz cupiditatis. pt tñ tangē qꝫ exīnei sūt magꝝ inuitandi ī aliq casū ꝓpt maiorē indigētiā. intelligendū est enī qꝫ magis oīctis magis est ceteris pibꝫ bñfaciendō. si aūt duoꝝ vnꝰ est magis oīctus et alt magis indigēs nō pt vl̄i regl̄a deti ari cui sit magis sbueniendō. quia sūt diūsi gdus ⁊ indigētie ⁊ ꝓpinquitatis. ſz h requrit prudētis iudiciū ℸ Ad. ij. dō. qꝫ bonū mltoꝝ omūe diuiniꝰ ē ꝫ bonū vniꝰ. vñ ꝙ bono coī reipublice. vl̄ spūal̄. vl̄ vl̄ tpalis virtuosū est etiā qꝫ aquis ꝓpam vitā exponat piculo. ⁊ ideo cū coīcatō ī bellicis actibꝫ nō ordinet ad obuatōm reipublice in h miles impendens omilitoni auxiliū nō impedit ei tamꝫ pua te psone. ſz tamꝫ totā rem publicā iuuās. et ideo nō est mix. si in h ꝑferē exīneꝰ oīcto bm carnem ℸ Ad. nj. dō. qꝫ duplex ē debitū. vnū quod qs nō erit nuandū in bonis eius q debz. ſz pocius ī bonis eius cui debet. puta si ds hē pecuniā aut remalienā alīus. vel furto sblatā. vl̄ mutuo acceptam siue depositā. vl̄ aliq sil̄i alio mō ntū ad h plus debz hō reddē debitū ꝫ ex eo bñfacē conūictis nisi forte ēet tante nctatis articl̄us ī quo eciā licēt ipi rem alienā accipe ad sbueniendū nctatē pacientis nisi forte et ille cui res debet in sil̄i nctate ēet ī q tñ casū pensanda ēet vel̄qz odictō bm alias odictōes requisitas a prudēti iudicō. qa in talibꝫ nō pt vl̄is regula dari ꝓpt varietatē singl̄oꝝ casuū. vt phs dic in. ix. eth. aliud aūt est debitū qꝫ oputat in bonis eius qui hē ⁊ nō eius cui debet. puta si debetatur nō ex iusta nctate. ſz ex quadā morali egrtate. vt ctingit ī bñficijs gtis susceptis. nl̄ius autē bñfactoris bñficiū est tñ sic pentū. ⁊ ideo pentes l recōpensandis bñficijs sūt oībus alijs ꝑferendi nisi nctas ex alia pte ꝓponderet. vl̄ aliq alia odictō puta coīs utilitas ecce vl̄ reipublice. ī alijs aūt ē extimatō hūda ⁊ oīctionis ⁊ bñficij susceptī. q sil̄r nō pt coī regl̄a determinari ℸ Ad. mj. dō. qꝫ pentes sūt sic supiores. ⁊ ideo amor pentū est ad bñfaciendū. amor aūt filioꝝ ad honorandō pentes. ⁊ tñ in nctatis extreme articulo magis licēt debere filios ꝫ pentes quos nl̄o mō debere licz ꝓpt obligatōm bñficiōꝝ susceptoꝝ. vt pz ꝙ phm ī. vnm. eth.

Ad. mj. sic ꝓcedō. vl̄ qꝫ bñficiētia nō sit spālis virtus. ꝓcepta enī ad virtutes ordiant̄. qa legislatores intendūt facē hoīes virtuosos. sic ō in. ij. eth. ſz seorsū dat̄ ꝓceptū de bñficiētia ⁊ de dilectōne ō enī math. v. diligite inimicos vros ⁊ bñfacite hys qui oderūt vos. g bñficiētia ē virtꝰ distincta a caritate ℸ Ō. vicia virtutibꝫ opponunt̄. ſz bñficiencie opponūtur aliq spālia vicia ꝙ que nocumentū ꝓximo inferē. puta rapina furtū et alia huīoi. g bñficiētia ē spālis virtus ℸ Ꝑ. caritas nō distinguit̄ ī mltas spēs. ſz bñficiētia vl̄ distingui in mltas spēs bm diūsas bñficiōꝝ spēs. g bñficiencia est alia virtus a caritate ℸ Sed ō est qꝫ actꝰ interior ⁊ exterior nō requrūt diūsas virtutes. ſz bñficiētia ⁊ benīuolētia nō differūt nisi sic actꝰ interior ⁊ exterior. quia bñficiētia est execuō benīuolencie. g sic benīuolencia nō est alia virtꝰ a caritate ita nec bñficiencia ℸ Rñ dō. qꝫ virtutes diūsificant̄ scōm diūsas rōes obi. eadē aūt ē rō formal̄ obi caritatis et bñficiētie. nā vrqꝫ respic rōm coēm boni vt ex ꝓdctis pz. vñ bñficiencia nō est alia virtus a caritate. ſz nomīat quemdā caritatis actū ℸ Ad. j. g dō. qꝫ ꝓcepta nō dant̄ de hītibꝫ virtutū. ſz ō actibꝫ et ideo diūsitas ꝓceptoꝝ nō sigt diūsos hītus virtutū. ſz diūsos actus ℸ Ad. ij. dō. qꝫ sic oīa bñficiētia ꝓximo exibita scz ꝫtū osidant̄ sb coī rōne boi reducunt̄ ad amorē ita oīa nocumēta inꝫtū cōsidant̄ bm coēm rōz mali reducunt̄ ad odiū. ꝙ vt aūt osidant̄ b. aliqs spāles rōes. vl̄ boni. vel mali reducunt̄ ad aliqs spāles virtutes. vl̄ vicia. ⁊ bm h ecia sūt diūse bñficiōꝝ spēs. vñ pz rñ ad. nj.

Ō Einde osidandū ē de elemosina Et circa h querunt̄. x. Primo. vtr elemosine largitō sit actus caritatis Scdo. de distinctōne elemosinaꝝ Tertiō. q sūt pcōres ei. vtr spūales vl̄ corpales Qrto. vtr corpales ei hēant effectū spūalem Quīto. vtr dare ei as sit in ꝓcepto Sexto. vtr spūal̄ elemosina sit danda de nccio Septimo. vtr sit danda de iniuste atq̄sito Octauo. vtr sit dare ei am Nono qb sit danda Decimo de mō dando elemosinas

Ad. j. sic ꝓcedō. vl̄ qꝫ dare elemosinā nō sit actus caritatis. actus enī caritatis nō pt esse sine caritate. ſz largitō elemosinaꝝ pt ee sine caritate. bm id. j. ad cor. xnm. si distribuero in cibos paupū oēs facultates meas. caritatem autē nō

habuero nichil michi ꝓdeſt · ꝯ dare eᷣam nō eſt actꝰ caritatis ¶ ad · j · elemoſina ꝙputaᷣ inᷣ opa ſatiſfaccōis · ſm iᵈ dañ · mj · pcᷓa tua elemoſinis redime · ſz ſatiſfaccō nō ē actus iuſticie · ꝯ dare eᷣiaz nō eſt actꝰ caritatis ſz iuſticie ¶ ad · j · offerre hoſtiā deo eſt actꝰ laᷣe · ſz dare eᷣiam ē offerre hoſtiā deo · ſm iᵈ ad hēb · vlᷣ · bñficiencie ⁊ onīonis nolite obliuiſci · tᷣibꝫ enī hoſtijs ꝓmᷣetur deus · ꝯ nō ē actꝰ caritatis dare elemoſinā · ſz magis laᷣe ¶ ad · j · phs · dicᷓ ī · mj · eth · ꝙ dare ąliquid ꝓpᷣ bonū eſt actꝰ liberalitatis · ſz h maxime fit ī largicōe eᷣiaz · ꝯ dare eᷣiam nō eſt actꝰ caritatis ¶ Sed ō eſt ꝙ ō · j · io · mj · ꝙ habuit ſbam huꝰ mōi et viderit fr̄em ſuū nc̄atē pacientē ⁊ claubit viſcera ſua ab eo quō caritas dei manz ī illo ¶ R̄ñ dō · ꝙ extiores actꝰ ad illā vtutē refferunᷣ ad quā ptinz id ꝙ ē motiuū ad agendū huīoi actꝰ · motiuū aūt ad dandū elemoſinas eſt vt ſbueniaᷣ nc̄atē pacienti · vñ ꝙdā diffiniētes eᷣiam dicūt ꝙ eᷣia ē opꝫ quo daᷣ aliq̄ indigēti ex ꝙpaſſione ꝓpᷣ deū · ꝙ quiō motiuū ptiet ad mīam · vt ſ̄dictū ē · vñ maīfeſtū ē ꝙ dare eᷣiam ꝓpᷣe eſt actꝰ mīe · et h apparz ex ipo nomine nā in ġco a mīa diuaᷣ ſic in latino mīſacō · ⁊ ꝙa mīa ē effectꝰ caritatis vt ſup oñsū ē · ex oñti dare eᷣiam eſt actus caritatis mīa mediāte ¶ Ad · j · ꝯ dō · ꝙ ąliquid ſ̄ ēe actus vtutis dupl̄r · vno mālit sic actus iuſticie eſt facᷓe iuſta ⁊ talis actus vtutis pt ēe ſine vtute · ml̄ti enī nō hñtes hītū iuſticie iuſta opanᷣ ex naᷣali rōe vl̄ ex timore ſiue ex ſpe ąliquid adipiſcendi · alioꝫ ēe ąliquid actus vtutis formalit · sic actꝰ iuſticie eſt accō iuſta eo mō quo iuſte fcit ſcz ꝓmpte et delectabilit · et h modo actus vtutis nō eſt ſine vtute · ſm hᵒ ꝯ dare eᷣias mālter pt ēe ſine caritate · formal̄r aūt eᷣias dare ideſt ꝓpᷣ deū delc̄abilit̄er ⁊ ꝓmpte ⁊ oī eo mō quo debz nō eſt ſine caritate ¶ Ad · ij · dō · ꝙ nichil phz actū qui eſt ꝓpᷣe vniꝰ vtutis electiue attribui alteri vtuti sic ordinātі ⁊ impanti ad ſuū finē · et h mō dare eᷣiam ponit inᷣ opa ſatiſfactoria inq̄ntū miſeracō ī deffectū pacientis ordinaᷣ ad ſatiſfaciēdū ꝙ culpa · ſm aūt ꝙ ordinaᷣ ad placandū deū hᷣ rōz ſacᷓficij · ⁊ sic impaᷣ a laᷣa · vñ pz rñ ad · nj ¶ Ad mj · dō · ꝙ dare eᷣiam ptinz ad libalitatē inq̄ntū liberalitas auffert impedimētū huīoi actus ꝙ eſſe poſſet ex ſupfluo amore diuiciaz · ꝓpᷣ q̄z ąquis efficitur nimis retentiuus eaz

Ad · ij · ſic ꝓceḋ · vᷣ ꝙ inᷣuenienᷣ eᷣiaz geña diſtīguanᷣ · ponunᷣ enī · vij · eᷣie cōrpales · ſcz paſcᷓe eſurientē · potare ſicientē · veſture nudū · recolligᷓe hoſpitē · viſitare infirmū · redimᷓe captiuū · ⁊ ſepelire mortuū · q̄ ī hᵒ vſu otinenᷣ · Viſito poto cibo redimo tego colligo condo · ponūtur eciā alie · vij · eᷣie ſpūales · ſcz docᷓe ignorantē · conſulᷓe dubitanti · conſolarᷓ triſtē · corrigᷓe peccantē · remittere offendēti · portare oneroſos ⁊ ġues · ⁊ ꝙ oībꝫ orare que eciā h vſu otinenᷣ · Conſule · caſtiga · ſolare · remitte · fer · ora · ita tñ ꝙ ſb eoꝫ intelligaᷣ conſiliū ⁊ doctrina · viō aūt ꝙ inᷣuenienᷣ huīoi elemoſine diſtinguanᷣ · eᷣia enī ordinaᷣ ad ſbuenienᷣ ꝓxīo ſed ꝓh ꝙ mortuꝰ ſepelit̄ ī nll̄o ei ſbueniᷣ · alioq̄n nō ēēt vm̄ ꝙ dñs dicᷓ matth · x° · nolite timᷓe eos q̄ occidūt corpꝰ ⁊ poſt h nō hñt amplꝰ ꝙ faciāt · vñ et dñs matth · xxv° · memorās mīe opa de ſepulᷓa mortuoꝝ mencōm nō fcit · ꝯ vᷣ ꝙ inᷣuenienter huīoi eᷣie diſtinguanᷣ ¶ eᷣia daᷣ ad ſbueniendū ncᷓatibꝫ ꝓxi sic dcᷓm ē · ſz ml̄te alie ſūt ncᷓates hūane vite q̄z ꝑdicte · sic ꝙ cecus indiget ductore · claudꝰ ſuſtentacōne · paup diuiciꝫ · ꝯ inᷣuenienᷣ ꝑdcᷓe eᷣie enūanᷣ ¶ ad · j · dare eᷣiam ē actꝰ mīe · ſz corrigᷓe delinquētem magꝝ vᷣ ad ſeūitatē ptinᷓ q̄z ad mīam · ꝯ nō debet ꝙputari inᷣ ſpūales eᷣias ¶ ad · j · eᷣia ordinaᷣ ad ſbueniendū deffectui · ſz nll̄s eſt hō q̄ deffectū ignorācie nō paciaᷣ ī aliq̄bꝫ · ꝯ vᷣ ꝙ q̄libꝫ debeat docᷓe quēlz ſi ignoraret id ꝙ ipe ſcit ¶ Sed ō eſt ꝙ ġg° · dicᷓ in quadā omeᷣ · hñs intellectū curz oīno ne taceat · hñs rez affluēciā vigilz ne a mīe largite torpeſcat · hñs artē qua regiᷓ magno ope ſtudeat · vt vſū atq̄z vtilitatē illiꝰ cū ꝓxīo ꝓcurz · hñs loq̄ndi locū apud diuitē dāpnacōz ꝑ retēto talento timeat · ſz cū valz nō apud eū ꝑ paupibꝫ intercedat · ꝯ ꝑdcᷓe eᷣie ꝺuenienᷣ diſtīgūtur ſm ea in quibꝫ hoīes habūdant et defficūt ¶ R̄ñ dō · ꝙ ꝑdicta eᷣiaz diſtinccō ꝺuenienᷣ ſumiᷓ ſm diuſos deffectꝰ ꝓximoꝝ · quoꝝ quidā ſūt ex pte aīe ad q̄s ordinanᷣ ſpūales eᷣie · quidā vero ex pte corpis ad quos ordinanᷣ eᷣe corpales · deffectꝰ enī corpal̄ · aut eſt ī vita · aut ē poſt vitā · ſi quiō eſt ī vita · aut ē coīs deffectꝰ reſpectu eoꝝ q̄bꝫ oēs īdigēt · aut ē ſpāl̄ ꝓpᷣ aliq̄s accñs ſupueniēs · ſi ꝑmo mō · aut deffectꝰ eſt intior · aut extior · intior quiō eſt duplex · vnꝰ quiō cui ſbueniᷓ ꝑ alimētū ſiccū ſcz fames · ⁊ ſm h ponit̄ paſcᷓe eſurientē · aliꝰ aūt ē cui ſbueniᷓ per alimētū potū hūidū ſcz ſitis · ⁊ ſm h ſ̄ potare ſicientē · deffectus aūt coīs reſpectu exterioris auxilij ē duplex · vnꝰ reſpectu regimēti · et q̄ntū ad hᵒ ponit̄ veſtire nudū · alius aūt reſpectu hītaculi · ⁊ q̄ntū ad h ē ſuſcipe hoſpitē · ſil̄r aūt ſi ſit deffectꝰ aliq̄s ſpālis · aut eſt ex cauſa inᷣenſeca ſic infirmitas · et q̄ntū ad h ponit̄ viſitare infirmū · aut ex cā ex tᷣenſeca · ⁊ q̄ntū ad hᵒ ponit̄ redēpcō captiuoꝝ · poſt vitā aūt exibeᷓ mortuis ſepulᷓa · ſil̄r aūt ſpūalibꝫ deffectibꝫ ſpūalibꝫ actibꝫ ſbueniᷓ dupl̄r · vnō poſcendo auxiliū a deo · ⁊ q̄ntū ad hᵒ ponit̄ oratō q̄ quis ꝑ alios orat · alioꝫ impēdendo hūanū auxiliū et h ępl̄r · vnō ōᷣ deffectū intellectus · ⁊ ſi quiō ſit deffectꝰ ſpeculatiui intellectus adhibeᷓ ei remediū ꝑ doctrinā · ſi aūt ꝑctici intellectꝰ adhibeᷓ ei remediū ꝑ conſiliū · alioꝫ eſt deffectꝰ ex paſſiōe appetitiue vtutis inᷣ quos ē maximꝰ triſticia cui ſbueniᷓ ꝑ cō ſolacōz · ēcioꝫ ex pte ordiati actꝰ · ꝙ q̄dᷓ ępl̄r conſōari pᷓ · vnō ex pte ipiꝰ peccātis inq̄ntū ꝓcedit ab eiꝰ inordinata volūtate ⁊ sic adhibeᷓ remediū ꝑ correccōm · alioꝫ ex pte eiꝰ in quē peccaᷓ ⁊ ſi quiō ſit pcm̄ in nos remediū adhibemꝰ ꝛmittēdo offensā ſi aūt ſit in deū vl̄ in ꝓximū vbi nō eſt nr̄i arbitrij remittᷓe · vt ieroꝰ dicᷓ ſup matth · ēcioꝫ ex pte ſequele ipiꝰ actus inordiati ex q̄ ġuanᷣ ei ꝺuiuēces eciā ꝑter peccātis intencōz · ⁊ sic remediū adhibeᷓ

supportando · maxime ī hys q̄ ex infirmitate pec-
cant · 9m ī° · ro xv° · debem⁹ nos firmiores infirmi
tates alioꝝ portare ⁊ nō solū 9m quid q̄ infirmi
sūt g̃ues ex inordinatis actib⁹ · sz eciā quecūq; eorū
onera sūt supportanda · 9m ī° gal' · vj · alē alterius
onera portate ℟ Ad · j · g̃ dō · q̄ sepultura mortui
nō ꝯfert ei q̄ntū ad sām quē corp⁹ p⁹ morē hēat · ⁊
9m h̄ dn̄s dic̄ · q̄ interficiētes corp⁹ nō hn̄t ampli⁹
quid faciāt · ⁊ ꝓpt̄ h̄ dn̄s nō ꝫmemorat sepulturaz
inē alia mīe opa · sz enūat solū illa que sūt euidē-
cōris nc̄atis · ptinz tamē ad deffunctū cū q̄d de ei⁹
corpe agat̄ · tñ q̄ntū ad h̄ q̄ viuit ī memoriis ho-
minū cui⁹ honor dehonestat̄ si insepult⁹ remāeat
tū eciā q̄ntū ad effectū quē adhuc viuēs hēbat de
suo corpe cui pioꝝ effect⁹ ꝫformari debz post morē
ipi⁹ · ⁊ 9m h̄ ꝫmendanē āqui de mortuoꝝ sepulc̄a
vt thob · et illi q̄ dn̄m sepelierūt · vt pz p aug̃ · ī li ·
de cura p mortuis agēda ℟ Ad · ij · dō · q̄ oēs alie
nc̄ates ad has reducunē · nā cecitas ⁊ claudicacō
sūt infirmitates queō · vñ dirigē cecū ⁊ sustētare
claudū reducī ad visitacōm infirmoꝝ · sil'r eciaz
sbuenire hoī ō q̄mcūq; ꝯpssionē illatā extn̄sec⁹ re
ducī ad redēpcōm captiuoꝝ · diuicie aūt q̄bz pau-
prati sbueniē nō q̄runē nisi ad sbueniendō p̄dictis
deffectib⁹ · ⁊ ideo nō fuit spālis mencō de h̄ deffectu
faciēdo ℟ Ad · nj · dō · q̄ correccō peccanciū q̄ntū ad
ipam execucōz actus ſeuitatē iusticie ꝫtinē vid · sz
q̄ntū ad intencōz corrigētis qui vult hoiez a malo
culpe libare ptinz ad mīam et dilecc̄ois affc̄m · h̄ ·
ī° pū · xxvij · meliora sūt vbera diligētis q̄z frau-
dulentis odiētis oscula ℟ Ad · mj · dō · q̄ nō quelibz
nesc̄ia ptinz ad hoīs deffectū · sz solū ea q̄ q̄s nesc̄it
ea que ꝫuēit eū sc̄ire cui deffc̄tui p doc̄inā sbuenire
ad el'iam ptinz · ī quo tñ obseruāde sūt debite c̄cūs-
stancie psone ⁊ loci ⁊ tp̄is sic̄ et ī alijs actib⁹ vtu-
Ad · nj · sic ꝓcēd · vī q̄ elemosine corpa-
les sunt pocōres q̄z spūales · laudabili⁹ eni ē
magis indigēti el'iam facē · ex h̄ eni el'ia laudē hē
q̄ indigēti sbuenit · sz corp⁹ cui sbuenitur p el'ias
corpales est indigēcōris nat̄e q̄z sps cui sbueniē p
el'ias spūales · g̃ el'ie corpales sūt pocōres ℟ Ad · re-
cōpēsacō bñficij · laudē ⁊ el'e mitū mīuit · vñ ⁊ dn̄s
dic̄ luc̄ · xmj° · cū facis prandiū aut cenā noli vo-
care vicinos diuites ne forte et ipi te reinuitēt · sz
ī el'is spūalib⁹ sp est recōpensacō · q̄a q̄ orat p alio
sibi ꝓficit · 9m ī° ps̄ · oō mea ī sinu meo ꝯuēt̄ ·
qui eciā aliū doc̄ ipe ī sc̄ia ꝓficit · q̄d nō ꝫtingit ī
elemosinis corpalib⁹ · g̃ el'e corpales sunt pocōres q̄z
spūales ℟ Ad · ad laudē el'e ptinz q̄ paup ex el'a da
ta ꝫsolat̄ · vñ iob · xxxj° · si nō bñdixerunt michi
labia ei⁹ · ⁊ ad philomonē dic̄ apo⁹ · viscera sc̄oꝝ
req̄euerūt p te frat̄ · sz q̄nz magis ē g̃ta paupi el'ia
corpal' q̄z spūalis · g̃ el'ia corpal' pocōr est q̄z spūalis
¶ Sed ō est q̄ aug⁹ ī li° · de 9mone dn̄i in monte ·
sup ī° qui petit a te da ei · dic̄ · dandū ē q̄ nec sibi
nec alē noceat · ⁊ cū negaūit q̄d petit iudicanda ē
iusticia · vt nō eū inanē dimittas et āq̄n melius
ād melius dab⁹ ⁊ cū iniuste petentē correxeris · cor-
recō aūt est el'ia spūal' · g̃ spūales el'e sūt corpali-

bus p̄fēde ℟ Rñ dō · q̄ ꝫpacō istaz el'iaz pt̄ at-
tendi dupl'r · vno⁹ simpl'r loq̄ndo · ⁊ 9m h̄ el'e spūa-
les p̄eminēt ēplici rōne · ꝑmo quidē · quia id q̄d exi-
betur nobilius est sc̄z donū spūale q̄d p̄eminz cor-
porali 9m ī° pū · mj° · donū bonū tribuā uob legē
meā nō delinq̄tis · sc̄do rōne ei⁹ cui sbueniē · quia
sps nobilior est corpe · vñ sic̄ homo sibiipi magis
debz puidē q̄ntū ad spm · q̄z q̄ntū ad corpus · ita ⁊
ꝓximo quē debz tamq̄z seipm diligē · ēcio q̄ntū ad
ipos actus quib⁹ sbueniē ꝓximo · q̄a spūales act⁹
sūt nobiliores corpalib⁹ qui sūt quodamō bules ·
alio⁹ p̄nt ꝫpari 9m aliquē pticularē casū ī quo q̄dā
corpal' el'ia ācui spūali p̄ferē · puta magis ē pas
cendō fame morientē q̄z docendō · sic̄ et indigēti sc̄m
phm · melius est ditari q̄z phari · q̄muus h̄ sit sim-
pl'r melius ℟ Ad · j · g̃ dō · q̄ dare magis indigēti
meli⁹ est cet̄is pib⁹ · sz si min⁹ indigēs sit melior ⁊
melioribz indigz dare ei meli⁹ ē · et sic est ī ꝓpoīto
℟ Ad · ij · dō · q̄ redenpensacō nō minuit mitū et
laudē el'e si nō sit intēta · sic̄ ⁊ hūana gl'a si nō sit
intēta nō minuit rōm vtutis · sic̄ ⁊ de catone sa-
lusti⁹ dic̄ · q̄ exquo magis gl'az fugiebat eo magz
eū gl'a sequebat̄ · ⁊ ita ꝫtingit ī el'is spūalibus · ⁊
tñ intencō bonoꝝ spūaliū non minuit meritū sic̄
intencō bonoꝝ corpaliū ℟ Ad · nj · dō · q̄ mitū dā-
tis el'iam attensō 9m id in quo debz rōnabil'r req̄-
escere volūtas accipiētis nō in eo in quo requesc̄it si sit inordinata

Ad · mj · sic ꝓcēd · vī q̄ el'e corpales nō habeāt
effectū spūalē · effec⁹ eni nō est pocōris sua cā
sz bōa spūalia sūt pocōra corpalib⁹ · nō g̃ el'e corpa-
les hn̄t spūales effect⁹ ℟ Ꝯ · dare corpale p spūali
viciū ē symonie · sed h° viciū est oīno vitandū ·
nō g̃ sūt dande el'e ad consequendō spūales effectus
℟ Ꝯ · multiplicata cā ml'tiplicat̄ effect⁹ · si g̃ el'ia
corpal' cāret spūalē effc̄m · seq̄reē q̄ maioꝝ el'a ma
gis spūalit̄ ꝓficēt · q̄ ē ō ī° q̄d legī · luc̄ · xxj · ō vi-
dua mittēte duo era minuta ī gazophilaciū q̄m
9m sn̄iam dn̄i plus onīb⁹ misit · nō g̃ el'ia corpal'
h̄ spūalē effectū ℟ Sed ꝰ est q̄d dī ecc̄ · xxix° · el'ia
viri grāz hoīs q̄si pupillā cōbuabit ℟ Rñ dō · q̄
el'ia corpal' tripl'r pt̄ ꝫsidari · vno⁹ 9m suā sbam · ⁊
9m h° nō h̄ē nisi corpalē effectū · inq̄ntū sc̄z suplet
corpales deffc̄ts ꝓximoꝝ · alio⁹ pt̄ ꝫsidari ex pte cāe
eius · inq̄ntū sc̄z āquis el'iam corpalem dat ꝓpt̄ di-
lecc̄oz dei ⁊ ꝓximi · ⁊ q̄ntū ad h̄ affert fructū spūa
lem · 9m ī° ecc̄ · xxix° · pde pecuniā ꝓpt̄ frem · pone
thesauz ī p̄ceptis altissimi ⁊ pderit tibi magis q̄z
auz · ēcio ex pte effec⁹ ⁊ sic h̄ē spūalem fructū · ī-
q̄ntū sc̄z ꝓximus cui p corpalē el'iam sbueniē mo-
ueē ad orandū ꝑ bñfactore · vñ ⁊ ibiō sbdiē · odu
de el'iam ī sinu paupis ⁊ h̄ ꝑ te exorabit ab omni
malo ℟ Ad · j · g̃ dō · q̄ rō illa ꝓcedit ō corpali el'ia
9m suā sbam ℟ Ad · ij · dō · q̄ ille qui dat el'am nō
intendit emē aliq̄ō spūale p corpale · q̄a sc̄it spūa-
lia ī infinitū corpalib⁹ p̄eminē · sz intendit p cari-
tatis effectū spūalem fructū ꝓmeri ℟ Ad · nj · dō ·
q̄ vidua que min⁹ dedit 9m q̄ntitatē plus dedit
9m suam ꝓpoc̄ōm ex qua pensatur in ipa maioꝝ

caritatis affect⁹·ex qua corpalis elemosina spiri-
tualem efficaciam habet

Ad·v·sic ꝓced⁹·vī qꝫ dare el'iam nō sit i ꝑce-
pto·ōsilia enī a ꝑceptis distinguñ·ꝫ dare
el'iam est ōsiliū·hm i⁹ dañ·mj·cōsiliū meū regi
placeat·pcā tua el'is redime·g̃ dare el'inam nō ē
i ꝑcepto ¶ ℣·cuilibz rei licz sua re vti et eā retinē
ꝫ retinēdo rem suā ās el'iam nō dabit·g̃ licitū est
el'iam nō dare·nō g̃ dare el'iam ē in ꝑcepto ¶ ℣·
oñe qꝺ cadit sb̄ ꝑcepto ā quo tp̄e obligat ī̄nsgres-
sores ad pēz mor̄le ꝗa ꝑcepta affirmatia obligāt
ꝑ tp̄e determinato·g̃ si dare el'iam caderet sb̄ ꝑcepto
eēt determinare aliqꝺ tp̄s ī q̄ habz hō peccare mortal'r
nisi el'iam daret·ꝫ h̄ nō vī·quia sp̄ ꝓbabil'r extī-
mari p̄t·qꝫ paupi alic̄ sb̄ueni p̄t·ꝫ qꝫ id qꝺ est in
el'ias erogandō possit ei ēe nec̄m·vl' in p̄nti·vl' in
futuro·g̃ vī qꝫ el'iam dare nō sit in ꝑcepto ¶ ℣·
oīa ꝑcepta ad ꝑcepta decalogi reducunt·ꝫ inē illa
ꝑcepta nichil ōtinēt de dacōe el'az·g̃ dare el'as nō
est i ꝑcepto ¶ Sed ō·nll's puniē pena etna ꝑ omis
sione alic⁹ qꝺ nō cadit sb̄ ꝑcepto·ꝫ aliq̄ puniūt pe-
na etna ꝑ omissiōe el'az·vt pz matħ·xxv°·g̃ da-
re el'am est i ꝑcepto ¶ Rñ dō·qꝫ cū dilectō ꝓximi
sit in ꝑcepto nec̄e est oīa illa cadē sb̄ ꝑcepto sine q̄-
bus dilectō ꝓximi nō ꝺbuaī·ad dilectōz autē ꝓxi
ptinz vt ꝓximo nō solū velim⁹ bonū·ꝫ etiā opem
hm i⁹·j·io·mj·nō diligam⁹ v̄bo neqꝫ lingua·ꝫ
ope ⁊ vitate·ad h̄ aūt qꝫ velim⁹ ⁊ opem bonū ali-
cui⁹ req̄rit̄ qꝫ eius nc̄tati sb̄ueiam⁹·qꝺ fit ꝑ el'az
largicōm·⁊ ideo el'az largicō ē in ꝑceptis·ꝫ quia
ꝑcepta dañ̄ de actib⁹ vtutū nec̄e est qꝫ h̄ mō donū
el'e cadat sb̄ ꝑcepto et hm qꝫ actus ē de nc̄tate vtu-
tis sc̄z hm qꝫ recta rō req̄rit·hm quā est aliq̄ ōsi-
derandū ex pte dantis·⁊ ā̄quid ex pte eius cui est
el'a danda·ex pte quiꝺ dantis ōsiꝺandū est vt idē
qꝫ est in el'as erogandō sit ei supfluū·hm i⁹ luc̄·vj
qꝺ sup ē date el'am·⁊ dico supfluū nō solū respectu
sui ipīus qꝫ est sup̄ id qꝺ est nec̄m in diuiduo sed
eciā respectu alioꝝ quoꝝ cura sibi incūbit·quia
ꝑus op̄z qꝫ vnusquisq⁹ sibi ꝓuideat et hys quoꝝ
cura ei incūbit ⁊ p⁹ea ō r̄siduo alioꝝ nc̄tatib⁹ sb̄-
ueniaī respectu quoꝝ ō nec̄m psone·hm qꝫ psona
dignitatē imptat·sic̄ ⁊ naī p⁹ accipit cibū ad sus-
tentacōm ꝑpi corpis qꝺ est nec̄m mīsterio vtutis
nutritiue·supfluū aūt erogat ad gn̄acōez alt̄ius ꝑ
vtutē gn̄atiuā·ex pte aūt recipiētis req̄rit̄ qꝫ ne-
cessitatē h̄eat·alioqn nō eēt rō ḡre el'ia ei daretur
sed cū nō possit ab ā̄quo vno omīb⁹ nc̄tatē h̄ntib⁹
sb̄ueni nō oīs nc̄tas obligat ad ꝑceptū·ꝫ illa sola
sine qua is qui nc̄tatē patit̄ sustentari nō p̄t·in
illo enī cāū locū habz qꝺ amb⁹ dic̄·pasce fame mo
rientē·si nō paūis occidisti·sic g̃ dare el'az de sup
fluo est in ꝑcepto·⁊ dare el'az ei qui ē in extrema
nc̄tate·al's aūt el'as dare est in ōsilio sic̄ ⁊ de q̄libz
meliori bono danē cōsilia ¶ ℣·j·g̃ dō·qꝫ daniel
loquebaī regi q̄ nō legi est sb̄iect⁹·et ideo ea eciā
que ptinēt ad ꝑceptū legis quā nō ꝓfitebaī erant
ei ꝓponenda ꝑ modū ōsilij·vl' p̄t dici qꝫ loḡbaī in
cāū illo in quo dare el'am nō est in ꝑcepto ¶ ℣·
ti·dō·qꝫ bona tp̄alia q̄ homī diuīt⁹ ōferunt̄ eius
quiꝺ sūt ūntū ad ꝓpetatē·ꝫ ūntū ad vsū nō solū
debēt esse huius·ꝫ eciā alioꝝ qui ex eis sustentari
possūt ex eo qꝫ ei supfluit·vñ basili⁹ dic̄·si fatis
ea tibi diuīt⁹ pueniſſe sc̄z tp̄alia bona·an iniuse⁹
est deus inequal'r res nob̄ dist̄buēs·cur tu habū-
das·ille vero mēdicat·nisi vt tu bonc ōpensacōis
merita cōsēq̄ris·ille vero pacie p̄uijs decorē est
panis famelici qué tu cenes·nudi tunica quā in
armario ōbuas·discalceati calce⁹ qui penes te mar-
cescit·indigētis argentū qꝺ possides in hūatū cū
quo ēca tot iniuriaris quot dare valēs·⁊ h⁹ idem
dic̄ amb⁹·ī dec̄·d·xlvij ¶ ℣·nj·dō·qꝫ ē aliq̄ tp̄s
dare in quo mortal'r peccat si el'am dare omittat
ex pte quiꝺ recipiētis cū apparz euidens et vrgens
nc̄tas nec apparz ī ꝓmptu qui ei sb̄ueniat·ex pte
vero dantis cū h̄ē supflua q̄ hm statū p̄sentē nō
sūt sibi nc̄ia ꝓut ꝓbabilit̄ extimari p̄t·nec ōz qꝫ
ōsidēt ad oīs casus qui p̄nt ōtingē ī futuꝝ·h̄ enī
ēet de crastino cogitare·qꝺ dñs phibz matħ·vj°·ꝫ
debz diiudicari supfluū ⁊ nec̄m h·ea que ꝓbabilit̄
et vt in plib⁹ occurrūt ¶ ℣·mj·dō·qꝫ omis sb̄-
uencō ꝓximi reducit̄ ad ꝑceptū de honoracōe pen-
tū·sic enī ⁊ apo⁹ inc̄ipiaī·j·ad thimo·mj°·dic̄es
pietas ad oīa vtil' est ꝓmissionē hñs vite q̄ nūc
est ⁊ future qꝺ dic̄·quia ī ꝑcepto de honoracōe pa-
rentū vbi addit̄ ꝓmissio·vt sis longeu⁹ sup t̄rā·
sub pietate aūt ōphend⁹ oīs el'az largicō

Ad·vj°·sic ꝓced⁹·vī qꝫ ā̄quis nō debeat el'iam
dare de nc̄tio·ordo enī caritatis nō min⁹ at
tendit̄ penes effectū bñficij q̄ penes int̄iorē affc̄m
peccat aūt qui ꝑpose agit ī ordine caritatis·quia
ordo caritatis est in ꝑcepto·cū g̃ ex ordine carita-
tis plus debeat aliq̄s se q̄ ꝓximū diligē·vī qꝫ pec
cet si sb̄tract sibi nc̄ia vt alt̄i largiaī ¶ ℣·q̄cūq
largit̄ de hys q̄ sūt nc̄ia sibi·ē ꝓpe sbe dissipator
qꝺ ptinz ad ꝓdigū·vt pz ꝑ phm ī·mj°·eth·ꝫ nll⁹
op⁹ vicōsū ē faciendū·g̃ nō est danda el'a ō nc̄tio
¶ ℣·apo⁹ dic̄·j·ad thimo·v°·si q̄s suoꝝ et ma-
xime domesticoꝝ curā nō h̄ē fidē negauit eet ē infi
deli deteꝛ·ꝫ qꝫ aliq̄s det de hys que sūt sibi nc̄ia
vl' suis vī derogare cure ūntū q̄s debz h̄re de se et
de suis·g̃ vī qꝫ quicūqꝫ de nc̄ijs el'az dat qꝫ ḡuiē
peccet ¶ Sed ō est qꝫ dñs dic̄ matħ·xix°·si vis ꝑ-
fect⁹ ēe vade ⁊ vende oīa que h̄ēs et da paupib⁹·ꝫ
ille q̄ dat oīa que h̄ē paupib⁹ nō solū dat supflua
sed eciā nc̄ia·g̃ de nc̄ijs p̄t hō el'am dare ¶ Rñ
dō·qꝫ nec̄m dupl'r ō·vno⁹ sine quo aliq̄s ēe nō p̄t
et de tali nc̄io oīno el'ia dari nō p̄t·puta si ā̄quis
ī articulo nc̄tatis cōstitut⁹·h̄ret solū vnde posset
sustentari ⁊ filij sui·vl' alij ad eū ptinētes·de hoc
enī nc̄io el'am dare est sibi ⁊ suis vitā sb̄trahē·ꝫ
h̄ dico nisi forte tal' casus inminēt vbi sb̄trahendo
sibi daret ā̄cui magne psone·ꝑ quā ecc̄a·vl' res
publica sustentarēt·quia ꝑ tal' psone lbacōe se
ip̄m ⁊ suos laudabl'r piculo mortis exponeret cū
bonū ōmūe sit ꝓpo p̄fendū·alio ō ā̄quid ēe nec̄m
sine quo nō p̄t ōuenient vita ī̄nsfigi hm ōdcōem
et statū ꝓpe psone·et aliaꝝ psonaꝝ quaꝝ cura ei

incumbit · huiꝰi nccij t̄min⁹ nō est ī indiuisibili
ostitut⁹ · ꝫ mltis additis nō pt diiudicari cē vlt̄
tale nccm ⁊ mltis sbtractis adhuc remanet vnde
possit ꝟuenient ꝯs t̄nsire bm ꝓpm statū · de huiꝰi
g eam dare est bonū ⁊ nō cadit sb ꝑcepto · sed sub
silio · inordinatū enī aūt · si aliꝯ tm̄ sibi ꝺ bonis
ꝓis sbtrhet vt alijs largiret · qꝺ ꝺ rsiduo nō posset
vitā t̄nsire cōueniēter bm ꝓpm statū ⁊ negocia
occurrēcia · nll⁹ enī insuēient viuē debz · ꝫ adhuc
tria sūt excipiēda · quoꝝ pmū est qñ aquis statū
mutat · puta p religionis ingressū · tunc enī oīa
sua ꝓpt̄ xpm largiens opꝺ pfectōis facit se ī alio
statu ponēdo · ꝺo qñ ea q̄ sibi subtrhit ⁊ si sit nccia
ad ꝟueniencīā vite · tñ de facili resartiri possūt vt
nō sequat maximū incōueniēs · ecio qñ occurret
extrema nctas alicui⁹ ꝑuate psone · vl eciā aliq̄
magna nctas reipublice · ī hys enī caīb⁹ laudabl⁹
ꝑmitteet aquis id qꝺ ad decenciā sui stat⁹ ptinē
videt · vt maiori nctati sbueniret · et p hoc patet
de facili rnsio ad obiecta

Ad · vij · sic ꝓcēꝺ · vl qꝺ possit el'ia fieri de illi-
cite acqsitis · ꝺ enī luc · xvj · facite uob amicos
de māmona iniquitatis · māmona enī sigfi-
cat diuicias · g ꝺ diuicijs iniq̄ acqsitis pt sibi aqs
spūales amicos facē el'as largiendo Ad · oīe ēpe
lucrū vl ee illicite acquisitū · ꝫ turpe lucꝝ est qꝺ ꝺ
mētricō acqrit · vñ ⁊ de huiꝰi sacrificiū vl oblaō
de deo offerri nō debz · bm ꝛꝺ deut · xxnj · nō offeres
mercedē pstibuli ī domū dei tui · sil'r eciā turpiter
acqrit qꝺ acquirit p aleas · quia vt phs dic ī · mj
eth · tales ab amicis lucrant quib⁹ ꝺz dare · ēpissie
eciā acqrit aquid p symoniā p quā aqs spūi scō
iniuriā facit ⁊ tñ de huiꝰi el'ia fieri pt · g ꝺ male
acquisitis pt aliꝯ el'iam facē Ad · maiora mala
sūt magis vitanda qꝫ miora · ꝫ min⁹ pcēm est de-
tencio rei aliene qꝫ homicidiū qꝺ aliquis incurrit
vbi aquis ī vltima nctate sbueniat · vt pz p am-
broſiū · q ꝺic · pasce fame moriētē qm̄ si nō paūis
occidisti · g aquis pt el'am facē ī aliq̄ caū de male
acquisitis Sed ꝺ est qꝺ aug⁹ dic ī li⁹ de vbis dnī
de iustis laboribꝰ facite el'as · nō enī corrupti estis
iudicē xpm vt nō uos audiat cū paupib⁹ quib⁹
tollitis · nolite velle el'as facē de fenore ⁊ vsuris ·
fidelib⁹ dico qb⁹ corpꝰ xpi erogamus Ad ñ ꝺō · qꝺ
ep'r pt aquid ee acqsitū · vno enī mō id qꝺ illicite
ab aquo acquirit debet ei a quo est acqsitū · nec pt
ab eo retineri q acquisiuit · sic cōtingit in rapina
et furto ⁊ vsuris ⁊ ꝺ talib⁹ cū homo teneat ad rest
tucōm el'a fieri nō pt · alio vero mō est aliquod
illicite acquisitū · quia quiꝺ ille q acqsiuit retinē
nō pt · nec tñ debet ei a quo acquisiuit · quia scz
ꝺ iusticiā accepit ⁊ alē ꝺ iusticiā dedit · sic ꝟtingit
in symonia in q̄ dans et accipiēs ꝺ iusticiā legis
diuīe agit · vñ nō debz fieri restitucō ei q dedit · ꝫ
debet in el'as erogari · ⁊ eadē rō est in silib⁹ · ī qb⁹
scz dacō ⁊ accepcō est ꝺ legē · terciō est aliꝯ illicite
acqsitū · nō quidē quia ipa acquisicō sit illicita · ꝫ
quia id ex quo acqrit ē illicitū · sic pz de eo qꝺ mlr
acquirit p mētriciū · et h ꝓpe vocat turpe lucꝝ · qꝺ
enī mlr mētriciū exerceat ēpit agit et ꝺ legē dei-
si in eo qꝺ accipit nō iniuste agit nec ꝺ legē · vnde
qꝺ sic illicite acqsitū ē retineri pt et de eo el'a fieri
Ad · j · g ꝺō · qꝺ sic aut ꝺic ī li⁹ ꝺ vbis dnī · ꝛꝺ vbū
dnī qdā male itelligēdo rapiūt res aliēas · et aliꝯ
inde paupib⁹ largiunt et putāt se facē qꝺ ꝑceptū
est · intellect⁹ iste corrigend⁹ est · ꝫ oēs diuicie ī-
iquitatis dñr vt ꝺic in li⁹ de qōnib⁹ euangelij · qa
nō sūt diuicie nisi iniquus q ī eis spem ostituūt ·
vl bm ambro · iniquū māmona dixit · qa varijs
diuiciaꝝ illecebꝰ nros tēptant affect⁹ · vl quia in
pl'ib⁹ ꝑdecessoribꝰ quib⁹ pmonio succedit aquis
ēpit q iniuste vsurpauit aliena · q̄is tu nescias
vt basili⁹ ꝺic · vl oēs diuicie dñr iniqtatis idest
ineqlitatis · quia nō eqlit sūt omibus distribute
vno agēte ⁊ alio supabundāte Ad · ij · ꝺō · qꝺ ꝺ
acqsito per mētriciū iā dictū est q̄d el'ia fieri pt ·
nō aūt fit de eo sacrificiū vl oblacō ad altare · tū
ꝓpt scandalū · tū ꝓpt sacroꝝ reuencīā · de eo eciā qꝺ
est p symoniā acquisitū pt fieri el'ia · quia nō ē
debitū ei q ꝺedit · ꝫ mereē ꝛꝺ amittē · ecia vero illa
que p aleas acqrunt · vl ee aliꝯ illicitū ex diuo
iure scz qꝺ aliꝯ lucret ab hys q rem suā alienare
nō pnt · sic sūt iuniores ⁊ furiosi ⁊ huiꝰi · ⁊ qꝺ ꝺs
trahat aliū ex cupiditate lucrandi ad ludū et qꝺ
fraudulent ab eo lucret · ⁊ in hys caīb⁹ teneē ad
restitucōm · ⁊ sic de eo nō pt el'am facē · aquid aūt
vl vlcus ee illicitū ex iure positiuo ciuili · qꝺ phz
vl'r tale lucꝝ · ꝫ quia ius ciuile nō obligat omnes
ꝫ eos solos q sūt hys legib⁹ sbiecti ⁊ itm̄ p disue-
tudinē abrogari pt · ideo apꝺ illos q sūt huiꝰi le-
gibus absecti tenent vl'r ad restitucōez q lucrant
nisi forte ꝺria osuetudo ꝑualeat · aut nisi ꝺs luct⁹
sit ab eo q traxit eū ad ludū in q̄ caū nō tenetur
restituē · quia ille q amisit nō est dignus recipe ·
nec pt licite retinē tali iure positō durāte · vñ debz
de h el'am facē in h caū Ad · nj · ꝺō · qꝺ ī caū extre
me nctatis oīa sūt coīa · vñ licz ei qui talē nctatē
patit accipe de alieno ad sui sustentacōz · si nō in-
uenit q sibi dare velit · et eadē rōne licet hīi aliꝯ
de alieno · ⁊ pt de hoc el'am dare q̄nimo ⁊ accipe · si
aliē sbueni nō possit nctatē pacieti · si tamē fieri
pt sine piculo ꝺz req̄sita dnī volūtate paupi ꝓui-
dere extremam necessitatē pacienti

Ad · vnj · sic ꝓcēꝺ · vl qꝺ ille q ē ī pōtate alt⁹
ostitut⁹ possit el'am facē · religiosi enī sunt
ī pōtate suoꝝ quib⁹ obediam vouerūt · ꝫ si eis nō
licēt el'am facē dampnū reptarēt ex statu religio
nis · quia sic ambro⁹ dicit · sūma xpiane religio-
nis ī pietate ostistit que maxime p el'aꝝ largicōez
emendat · g illi q sūt in pōtate alīus ostituti pnt
el'am facē Ad · vxor est sb pōtate viri · vt ꝺ geñ ·
nj · ꝫ vxor pt el'am facē cū assumat in viri socie-
tatē · vñ et de bta lucia ꝺ · qꝺ ignorāte sponso el'as
faciebat · g p h qꝺ ꝺs est ī pōtate alīus ostitutus
nō impedit quin possit el'as facē Ad · naturalis
quedā sbiecō est filioꝝ ad pentes · vñ apo⁹ ad eph
vj · ꝺic · filij obedite pentib⁹ vris ī dño · sed filij vt
vl pnt de reb⁹ pris el'as facē · quia sunt quodāmō

ipoz cū sint hēdes · et ideo cū pñt eis vti ad vsum
corpis mlto magis vr̃ qp possint eis vti elas dão
ad remediū anime sue · g̃ illi q̃ sūt in pōate cōsti-
tuti pñt elas dare ℸ Ad · j · g̃ dō · qp monachꝰ si
habz dispēsacōz a plato omissā pt facē elas ō rebꝰ
monasterij bm qp sibi est omissū · si vero nō habz
dispensacōm q̃a nichil ꝓm hz tūc nō pt facē elaz
sine licēcia abbatis · vl̃ expresse hīta · vl̃ pbabiliter
psūpta · nisi forte in articlo extreme nc̃atis in q̃
licitū ēet ei furari vt elam daret · nec ꝓpt h efficiē
peyoris odcōis · quia sic dr̃ i li · de eccl̃ · dogmatibz
bonū est facultates cū dispensacōne paupibz ero-
gare · sz melius ē p intencōe seq̃ndi dñm insimul
donare ⁊ absolutū sollicitudine egē cū xpo ℸ Ad
ij · dō · qp vxor habet alias res pter dotem q̃ ordinaz
ad sustentandō honera mr̃imonij · vl̃ ex ꝓpo lucro
vl̃ quocūq; alio licito modo pt dare elam ⁊ ī reqsi-
to assu viri · moderatas tñ · ne ex eaz supfluita-
te vir depaupareē · alꝫ aūt nō debet dare elas sine
assu viri vl̃ expsso vl̃ psūpto nisi ī articulo nc̃a
tis sic de monacho dictū ē · q̃muis enī mlr sit eq̃l
viro ī actu mr̃imonij · tñ in hys q̃ ad dispensacōz
dom̃ ptiñt vir caput ē mlris · bm apo · j · ad cor ·
xj · bēa aūt lucia sponsū hēbat nō viz · vñ de assu
mr̃is potat elam facē ℸ Ad · nj · dō · qp ea q̃ sūt filij
familias · sūt ⁊ pr̃is · ⁊ ideo nō pt elam facere nisi
forte aliquā modicā de q̃ pt psumē qp paē placeat
nisi forte a cui⁹ rei cēt sibi a pr̃e dispēsacō omissa
et idē dom̃ est ō biis · vnde patz solucō ad · mj ·

Ad · ix · sic pceō · vr̃ qp nō sit magis ꝓpinq̃or
bus elia facienda · ō enī ecc̃ · xij · da miseri-
cordi ⁊ nō suscipias pc̃orem · bñfac hūili ⁊ nō des
impio · sz qñq; cōtingit qp nr̃i ꝓpinq̃ sūt pc̃ores et
impij · g̃ nō sūt magis elē faciēde ℸ Ad · elē sūt fa
ciende ꝓpt retribucōm mercedis etne · bm ihu matth̃
vj · et pater tuꝰ qui vidz ī abscondito reddet tibi
sz retribucō etna maxie acq̃rit ex elis q̃ sc̃tis ero-
ganter · bm ihu luc̃ · xvj · facite vob amicos ō ma-
mona iniq̃tatis vt cū defeceritis recipiāt uos in
etna tabnacula · qō expons augꝰ ī li de vbis dñi
dic̃ qui sūt q̃ hēbūt etna hītacula nisi sc̃ti dei et q̃
sūt qui ab eis accipiēdi sūt ī tabnacula · nisi qui
eoz indigēcie buiūt · g̃ magis sūt elē dande sanc-
tioribz q̃z ꝓpinq̃oribz ℸ Ad · maxie hō est sibi ꝓpq̃
sed sibi nō pt hō elam facē · g̃ vr̃ qp nō sit magis
facienda elia psone magis oiūcte ℸ Sed ō ē qp ap⁹
dic̃ · j · ad thim · v · si q̃s suoz ⁊ maxime domesti
coz curā nō habz fidē negauit ⁊ est infideli detior
ℸ Rñ dō · qp sic̃ augꝰ dic̃ ī pmo de doc · xp̃iā · illi
qui sūt nob magis oiūcti q̃si q̃dā sorte nob obue-
nūt vt eis magis puidē debem⁹ · ē tñ eca h discre
cōis rō adhibenda bm drñam oiūccōis et nc̃atis
et vtilitatis · nā multo superi magis indigēciā
pacienti ⁊ magis vtili ad coē bonū est magis ela
danda q̃z psone ꝓpinq̃ori maxie si nō sit mag̃ mlr
tū oiūcta cuiꝰ cura spālis nob immineat ⁊ si ma
gnā nc̃atē nō paciaē ℸ Ad · j · g̃ dō · qp pc̃ori nō ē
sbuenienō inq̃ntū ē pc̃or · i · vt p h in pc̃o foueaē
sz inq̃ntū hō est · i · vt naꝫ sustenteē ℸ Ad · ij · dō · qp
opz elie ad mcedē retribucōnis etne duplr · valet
vno quidō mō ex radice caritatis · ⁊ bm h ela ē me
ritoria put ī ea fuaē ordo caritatis bm quā ꝓpi-
quoribz magis pudē debem⁹ cet̃is pibz · vñ ambr̃
dic̃ ī · j · ō offic̃ · ē illa pbanda libalitas · vt pxios
sanguis cui nō despicias si egē cognoscas · melius
est enī vt ipe sbuenias tuis quib⁹ pudor ē ab alijs
sūptū deposcē · alioꝰ valet ela ad rebucōz vite etne
ex mito eius cui donaē qui orat p eo q̃ elam dedit
et bm h loquē ibi augꝰ ℸ Ad · nj · dō · qp cū ela sit
opz mie · sic̃ mia nō est ꝓpe ad seipm · sed p q̃mdā
sili⁹tudinē · vt supdcm ē · ita ecia ꝓpe loq̃ndo nlis
sibi elam facit · nisi forte ex psona alcui⁹ · puta cū
q̃uis distributor ponit elaz · pt ⁊ ipe sibi accipe
si indigeat eo tenore quo ⁊ alijs miniſtrat

Ad · x · sic pceō · vr̃ qp ela nō sit habundanter
facienda · ela enī maxime debz fieri oiūccōz
ribz · sz ill nō oz sic dari vt dicōres inde fieri velint
sic̃ ambrꝰ dic̃ in pⁿ ō offic̃ · g̃ nec alijs debz habū-
danē dari ℸ Ad · ambrꝰ dic̃ ibiō · nō debēt simlr ef-
fundi opes · sz dispensari · sz habundancia elaz ad
effusionē ptinz · g̃ ela nō debet fieri habundanter
ℸ Ad · ij · ad corz · vnf̃ · dic̃ apoꝰ · nō vt alijs sit re-
missio · i · vt alij de nr̃is ociose viuāt ⁊ nob autez
sit tribulacō idest paupras · sz h otigēt si ela dareē
habundanē · g̃ nō est habundanē ela largiēda ℸ Sz
ō est qp ō thob · mf̃ · si mltū tibi fuit habundanter
tribue ℸ Rñ dō · qp habūdancia elē pt cōsiderari et
ex pte dantis ⁊ ex pte recipientis · ex pte quidē dā-
tis cū scz q̃uis dat qō est mltū bm ꝓporcōm ꝓpe
facultatis · et sic laudabile ē habundanē dare · vñ
et dñs luc̃ · xxj · laudauit viduā q̃ ex eo qp deerat
illi omnez uictū quē habuit misit obduans cū hys
q̃ supdcta sūt de ela facienda de nc̃ijs · ex pte vero
eius cui daē est habūdans ela duplr · vnō qp sup-
leat sñiē eius indigēciā · ⁊ sic laudabile ē habun-
danē elam tribuē · alioꝰ vt suphabūdz ad supflui-
tatē · ⁊ h nō est laudabile · sz melioꝰ ē plibz indigē-
tibz elargiri · vñ et apoꝰ dic̃ · j · ad corz · xmf̃ · si dis-
tribuero ī cibos paupū · vbi glo · dicit · p h cautela
elē docēē vt nō vni sz mltis deē vt plibz ꝓsit ℸ Ad

j·g dō·q; rō illa ꝑcedit de habūdācia supexcedēte nctatē recipientis el'a; ℣d·ij·dō·q; aucr̄as illa loquit̄ de habūdancia el'e ex ꝑte dantis·sz intellñō est q; deus nō vult simul effundi oēs opes nisi ī mutacōne status·vñ subdit ibidē·nisi forte vt heliseus boues suos occidit et pauit paupes ex eo q; hūit vt nll'a cura domestica tenēt ℣d·nj·dō q; aucr̄as inducta ḡntū ad h̄ q; dic nō vt alys sit remissio vl' refrigeriū·loquit̄ ō habūdancia el'e q̄ supexcedit nctatē recipientis cui nō est danda el'a vt inde luxurieť·sz vt inde sustenteť·ćca q; tñ est discrecō adhibēda ꝑpt̄ diūsas ocōnes hoīm·quoꝝ quib delicacōibz nutri indigēt magis ōlicatis cib aut vestibz·vñ ⁊ ambroꝝ dic in liō de offic̄·oside; randa est in largiēdo etas atq; debilitas·nōnūq; eciā vēcūdia q̄ in genuos ꝑdit natales·aut si q̄s ex diuiciis ī egestatem cecidit sine vicō suo·ḡntū vero ad id q; sb̄dit̄·nob aūt tribulacō·loq̄t̄ de habundantia ex ꝑte dantis·sed sic̄ glo ibiō dic̄ nō h̄ ideo dic̄·quin melius eēt sz habundanť dare·sed in ꝑmis de infirmis timz quos sic dare mouet vt egesta tem nō paciantur

OEinde ꝟsidandū est de correccōe fraťna Et ćca h̄ q̄runt̄·vnj· Primo·vtz fraťna correcō sit actꝰ caritatis Scōo vtz sit sb̄ ꝑcepto Tercō·vtz h̄ ꝑceptū extēdat se ad oēs·vl' solū in ꝑlatis Q̄rto vtz sb̄diti teneanť ex h̄ ꝑcepto ꝑlatos corrigē Q̄nto·vtz pc̄or possit corrigē Sexto·vtz āquis debeat corrigi q̄ ex correccōe fit dc̄ior Septio·vtz secta correcō debeat ꝑcedē denūciacōm Octauo·vtz testiū inducō debeat ꝑcedē denūciacōm

Ad·j·sic ꝑcēd·vī q; fraťna correcō nō sit actus caritatis·dic̄ enī glo·matħ·xvnj·sup illud·si peccauit in te frater tuꝰ·q; fraťe ē arguendus ex zelo iusticie·sz iusticia est ⁊tus distincta a caritate·ḡ correcō fraťna nō ē actꝰ caritatis·sed iusticie ℣·correcō fraťna fit ꝑ secretā āmonicōm·sz āmonicō e ꝟsiliū q̄dā q; ptinz ad prudētis enī est ēe bene ꝟsiliatū·vñ vt ō in·vj·eth·ḡ fraťna correcō nō est actꝰ caritatis·sz prudencie ℣·ōrij actus nō ptinēt ad eand ⁊tutem sed supportare peccantē ē actus caritatis·ꝺm illud gal'·vj·alt̄ altius onera portate·⁊ sic adimplebitis legē xp̄i·que ē lex caritatis·ḡ vī q; corrigere fr̄em peccantē q; est ōrū supportacōi nō sit actus caritatis Sed ō corripe delinquentē ē quedā el'ia spūalis·sz el'a ē actꝰ caritatis vt supdc̄m est·ḡ ⁊ correcō fraťna ē actus caritatis ℟ñ dō·q; correcō delinquētis est q̄dā remediū quod adhiberi ō pc̄m alicuiꝰ·pc̄m aūt alicuiꝰ dupl'r ꝟsidari ꝑ vno quid mō ingntū ē nocuū ei q̄ peccat·alio in ḡntū ⁊git ī nocumentū alioꝝ q̄ ex eius pc̄o ledūt̄ vl' scandalisanť·⁊ eciā ingtū ē nocumentū boni cōis cuiꝰ iusticia ꝑ pc̄m hoīs ꝑturbat̄·duplex ḡ ē correcō delinqntis·vna quid q̄ adhibz remediū pc̄o ingntū est q̄dā malū ipiꝰ peccantis·⁊ ista est ꝑpe fraťna correcō q̄ ordinat̄ ad emendacōz delinquētis·remouē aūt malū alicꝰ eiusd rōis ē et bonū ꝓcurare·ꝓcurare aūt frīs bonū ptinz ad caritatē ꝑ quā uolumꝰ ⁊ opam bonū amico·vñ eciā correcō fraťna ē actꝰ caritatis·q̄a p eā repellimꝰ malū frīs sz pc̄m·cuiꝰ remocō magis ptinet ad caritatē q̄z eciā remocō exterioris dampni vl' eciā corꝑal' nocumēti q̄nto ōriū bonū vtutis magis est affine caritati q̄z bonū corpis vl' exterioꝝ rez·vñ correcō fraťna est actꝰ caritatis pociꝰ q̄z curacō infirmitatis corpal'·vl' sb̄uencō qua excludit exterior egestas·alia vero correcō est que adhibz r̄medium pc̄i delinqntis·ꝺm q; est ī malū alioꝝ ⁊ ꝑcipue ī cie cuiꝰ est ꝟbuare rectitudinē iusticie·vniꝰ ad alterū ℣d·j·g dō·q; glo·illa loquit̄ de scōa correcōne q̄ ē actus iusticie·vl' si loquať eciā ō ꝑmatūc iusticia ibi sumit̄ ꝺm q; ē vl's vtus vt infra dicet̄·put eciā oēm pc̄m est iniqtas·vt ō·j·ionj·q·ō iusticiā exñs ℣d·ij·dō·q; sic̄ phs dic̄ t vj·eth·prudencia fcit rectitudinē in hys q̄ sūt ad finē ō quibz ē ꝟsiliū ⁊ electō tñ cū ꝑ prudēciā aliq; recte agimꝰ ad finē ācuiꝰ vtutis moral'·puta tēpancie vl' fortitudis actus ille ē ꝑncipal'r illius vtutis ad cuiꝰ finē ordinat̄·quia g; āmonicō q̄ fit in correccōe fraťna ordinat̄ ad āmouēdū fratris pc̄m q; ptinz ad caritatē·manifestū est q; talis ammonicō ꝑncipal'r ē actꝰ caritatis·q·impātis·prudēcie vero bario·q·exequētis et digentis actū ℣d·nj·dō·q; correcō fraťna nō opponit̄ supportacōni infirmoꝝ·sz magis ex ea cōsequit̄ tm̄ enī āquis supportat peccantē ingntū ꝺt̄ eū nō turbať sz benīuolencia ad eū ꝟbat·⁊ ex h̄ ⁊tingit q; eū sa; Ad·ij·sic ꝑcēd·vī q; cor; tagit emendare recō fraťna nō sit ī ꝑcepto·nichil enī q; ē impossibile cadit sb̄ ꝑcepto·ꝺm id iēo·maledictꝰ qui dic̄ deū āquid impossibile ꝑcepisse·sz ecl'iastes vij·ō·ꝟsida opa dei q; nemo possit corrigē quē ille despexerit·ḡ correcō fraťna nō est in ꝑcepto ℣ oīa ꝑcepta legis diuīe ad ꝑcepta decalogi reducūt̄ sz correcō fr̄na nō cadit sb̄ aliq; ꝑceptoꝝ decalogi·ḡ nō cadit sb̄ ꝑcepto ℣·omissio ꝑcepti diuī est pc̄m mortale q; in scīs viris nō inuenit̄·sz omissio fraťne correcōis inuenit̄ ī scīs ⁊ ī spūalibus viris·dic̄ enī augꝰ ī·j·de ciui·dei·q; nō solū inferiores·vm eciā hij q̄ supiorē vite ḡdū tenent ab alioꝝ reꝓhensione se abstinēt ꝑpt̄ quedā cupiditatis vinc̄la nō ꝑpt̄ officia caritatis·ḡ correcō fr̄na nō est in ꝑcepto ℣·id q; ē ī ꝑcepto h̄t rōm debiti si ḡ correcō fraťna cadēt sb̄ ꝑcepto·sz fribz debēmꝰ vt eos peccantes corrigēmꝰ·sz ille qui debz ācui debitū corpale puta pecuniā·nō debz ēe ꝺtētus vt ei occurrat debitoꝝ·sz debz eū q̄rere vt debitū reddat· optēt ḡ q; homo q̄reret correccōe indigētes ad h̄ q; eos corrigēt·q; vidō inueniēs·tū ꝑpt̄ mltitudiez peccanciū ad q̄z correccōm vnꝰ hō nō posset sufficē tū eciā q̄a optēt q; religiosi de clausts suis exirēt ad hoīes corrigēdos q; est inueniēs·nō ḡ fraťna correcō est in ꝑcepto ℣z ō est q; augꝰ dic̄ in liō verb dni·si neglexeris corrigē peyor eo fctus ē qui pcauit·sz h̄ nō eēt nisi ꝑ huioi negl'iam ās ꝑceptū

omittẽt·g̃ correcco fr̃na est in p̃cepto ℟ñ dō. qꝫ correcco fraẽna cadit sb p̃cepto. h cōsidandū est qꝫ sic p̃cepta negatiua leges phibẽt actꝰ pcoꝝ·ita p̃cepta affirmatiua inducũt ad actꝰ vtutũ·actus aũt pcoꝝ sũt bm se mali·ꝛ nllomō bene fieri pñt nec aliq̃ tpe aut loco·quia bm se sũt diuncti malo fini·vt dō in·ij·eth̄·ꝛ ideo p̃cepta negatiua oblig̃at sp et ad semp·sz actꝰ vtutũ nō quolz mō fiei debẽt·sz obbuatis debitis ẽcũstãcijs q̃ reqruñ ad h qꝫ sit actꝰ vtuosꝰ·vt sz fiat·vbi debz ꝛ qñ debet et bm qꝫ debz·ꝛ qa dispō eoꝝ q̃ sũt ad finẽ attendi bm rõm finis ī istis ẽcũstãcijs vtuosi actꝰ pcipue attẽdẽda ẽ rō finis q̃ est bonũ vtutis·si g̃ sit aliq̃ taľ omissio alicꝰ ẽcũstancie ẽca vtuosũ actũ q̃ toꝝtaľ tollat bonũ vtutis h actꝰ ōriaẽ p̃cepto·si aũt sit deffctꝰ alicꝰ ẽcũstãcie q̃ nō totaliẽ tollat vtutẽ· licz nō pfcte attingat ad bonũ vtutis nō ẽ ō preceptũ·vñ et phs dic̄ ī·ij·eth̄·qꝫ si pax discedaẽ a medio nō est ō vtutẽ·sz si mltũ discedaẽ corrũpiẽ vtus ī suo actu·correcco aũt fraterna ordinaẽ ad frīs emendacoz·ꝛ ideo h mō cadit sb p̃cepto·bm qꝫ est nccia ad istũ finẽ·nō aũt ita qꝫ q̃libz loco vel tpe fraẽ delinq̃ns corrigaẽ ℟ Ad·j·g̃ dō·qꝫ in oibꝫ bonis agẽdis opacō homis nō est efficax nisi adsit auxiliũ dinũ·ꝛ tñ hō debz facẽ qō ī se est·vñ auꝰ dic̄ in li° de correccõe ꝛ gr̃a nesciẽtes qs ptineat ad p̃destinatoꝝ nũm ꝛ quis nō ptineat sic affici debẽꝰ caritatis affectũ vt oñes velimus saluos fieri·ꝛ ideo oibꝫ debemꝰ fraẽne correccōis officiũ impendẽ sub spe diuĩ auxilij ℟ Ad·ij·dō·qꝫ sic̄ supdictũ ẽ oia p̃cepta q̃ ptiñt ad impendendō aliquod bñficiũ pxio reducunt ad p̃ceptũ de honoracõe pẽtũ ℟ Ad nj·dō·qꝫ correcco fraẽna ẽpl̃r omitti pt·vno quidō mō mitorie qñ ex caritate aliqs correcoz omittit dic̄ enī aug° ī·j·de ciuit̄·dei·si ꝓpt̃ ea quisqz obiurgãdis et corripiẽdis male agẽtibꝫ pcit·quia oportunũ tps inq̃rit vl̃ eisō ipis metuit ne deteriores ex h efficiant̄ vl̃ ad bonã vitã et piã erudiendos impediãt alios infirmos et p̃mãt atqz aũtãt a fide nō viō ẽe cupiditatis occasio·sz osiliũ caritatis·alicꝰ p̃termittit̄ r̃na correcco cũ pcto morli qñ scz formidaẽ vt ibi dī iudiciũ vulgi et carnis excruciacō vl̃ pẽpcō·dũ tñ h ita doienẽ in anio qꝫ fraẽne caritati p̃ponant̄·ꝛ h vl̃ otingẽ qñ aliquis p̃sumit de aquo delinq̃nte ꝓbabiliẽ qꝫ posset eũ a pcto retrahẽ·et tñ ꝓpt̃ timorẽ vl̃ cupiditatẽ p̃termittit·ẽcio huiꝰi omissio est pcm veniale quādo timor et cupiditas tardiorẽ faciũt hoiez ad corrigendũ delicta frīs·nō tamẽ ita qꝫ si ei cōstaret qꝫ frem posset a pcto retrahẽ ꝓpt̃ timorẽ vl̃ cupiditatem dimittẽt quibꝫ ī anio suo p̃ponit caritatem fraẽnã·ꝛ h mō qñq̃ viri scti negligũt corrigẽ delinq̃ntes ℟ Ad·mj·dō·qꝫ iō qō debeẽ alcui detmiate ꝛ ẽte pson̄e·siue sit bonũ corpale·siue spũale ōz qꝫ ei impendamꝰ nō expectãtes qō nob occurrat·sed debitã sollicitudinẽ hñtes vt eũ inqramꝰ·vñ sic ille q̃ debet pecuniã creditori debz eũ reqrẽ cũ tps fuit vt ei debitũ reddat ita q̃ habz spãliẽ curã acꝰ debet eũ queré ad h qꝫ eũ corrigat de pcto·sed illa bñficia q̃ nō debenẽ ẽte psõe·sz coīter oibꝫ pximis siue sint corpalia siue spũalia nō ōz nos q̃rẽ quibꝫ impendamꝰ·sz sufficit qꝫ impẽdamꝰ eis qui nobis occurrũt·h enī·q·p quadã sorte hñdũ ẽ·vt augº dic̄ in·j·ō doc·xpiã·ꝛ ꝓpẽ h dic̄ in liº de vbis dnī qꝫ ãmonz nos dñs nr̃ nō negligẽ inuicẽ pcta nr̃a nō q̃rendo quid reph̄endas·sz videndo qꝫ corrigas alioq̃n efficẽmur exploratores uite alioz·ō id qō dī pũ·xxmj·ne q̃ras impietatẽ ī domo iusti et nō vastes requiẽ eiꝰ·vñ pz qꝫ nec religiosos ōz exire clausterũ ad corrigendũ delinquẽtes

℟ Ad·nj·sic ꝓcedō·vī qꝫ correcco fr̃na nō ptineat nisi ad p̃latos·dic̄ enī ieoº. sacerdotes studeant idꝰ euangeliũ implẽ·si peccauit in te frater tuꝰ ꝛc̄·sz nomie sacdotũ osueuerũt sigficari p̃lati qui hñt curã alioz·g̃ vī qꝫ ad solos p̃latos ptinet fr̃na correcco ℟ fraẽna correcco ẽ queō ecca spũalis·sz corpalẽ eam facẽ ptinz ad eos qui sunt supiores ī tpalibꝫ scz ad dicōres·g̃ ꝛ fr̃na correcco ptinz ad eos q̃ sũt sp supiores ī spũalibꝫ scz ad p̃latos ℟ ille q̃ corripit aliũ mouz eũ sua amonicõe ad melioꝰ·sz in rebꝫ nacalibꝫ infiora mouenẽ a supioribꝫ·g̃ eciã bm ordinẽ vtutis q̃ sequiẽ ordineẽ nacẽ ad solos p̃latos ptinet infiores corrigẽ ℟ Sed ō est qꝫ ō·xxmj·q·nj·tam sacdotes q̃z reliqui fideles oñs sũmã debẽt hr̃e curã ō hys q̃ peũt q̃tenꝰ eoꝝ redargucõne aut corriganẽ a pctis·aut si incorrigibiles appareãt ab ecca sepenẽ ℟ ñ dō qꝫ sic̄ dictũ ẽ duplex ẽ correcco·vna quidō q̃ est actꝰ caritatis q̃ spãliẽ tendit ad emendacoz frīs delinq̃ntis p simplicẽ ãmonicõm·ꝛ taľ correcco ptinet ad q̃mlibz caritatẽ hñtez·siue sit sbditꝰ·siue p̃latꝰ·ẽ aũt alia correcco q̃ est actꝰ iusticie p quẽ intendẽ bonũ coẽ·qꝫ nō solũ ꝓcuraẽ p ãmōicoz frīs·sz eciã interdũ p punicoz·vt alij a pcto timẽtes desistãt·ꝛ taľ correcco ptinz ad solos p̃latos q̃ nō solũ hñt ãmonẽ·sz eciã corrigẽ puniẽdo ℟ Ad·j·g̃ dō·qꝫ eciã ī correccõne fraẽna q̃ ad oñes ptinet g̃uioꝝ ẽ cura p̃latoz·vt augº dic̄ in·j·ō ciuit̄·dei·sic enī tpalia bñficia poꝰ debz ꝺquis exibẽ illꝰ q̃z curã tpalez habz·ita eciã bñficia spũalia·puta correccoz·doctrinã·ꝛ alia huiꝰi magis debet exibere illꝰ qui sũt sue spũali cure omissi·nō g̃ intẽdit ieroꝰ dicẽ qꝫ ad solos sacdotes ptineat p̃ceptũ de correccõe fr̃na sz quia ad hos spãliẽ ptinet ℟ Ad·ij·dō·qꝫ sic̄ ille qui hẽ vñ corpalr sbuenire possit q̃ntũ ad h diues est·ita ille qui hẽ sanũ rōis iudiciũ ex quo possit altiꝰ delictũ corrigẽ q̃tũ ad h est supioz hñdus ℟ Ad·nj·dō·qꝫ eciã i rebꝫ nacalibꝫ q̃dã mutuo ī se agũt·quia q̃ntũ ad ꝺquid sũt se inuicẽ supiora put scz vtrqz ẽ quodamō in potẽcia·ꝛ quodãmō ī actu respectu altius·et silr ꝺquis inq̃ntũ hẽ sanũ rōis iudiciũ in h ī q̃ alr delinquit pt eũ corrigẽ· licet nō sit simplr supioz

℟ Ad·mj·sic ꝓcedō·vī qꝫ ꝺquis nō teneaẽ corrigere platũ suũ·ō enī exo·xixº·bestia q̃ tetigerit montẽ lapidabiẽ·et·ij·reg̃·vj·ō qꝫ ozꝺ pcussus ẽ a dño·quia tetigit archam·sz p montẽ et archã sigficaẽ p̃latus·g̃ p̃lati nō sũt corrigendi

a sbditis ℣ ad gal. ij. sup 1o. i faciē ei restiti. dic glo. vt par. g cū sbdit⁹ nō sit par plato nō debz eū corrigē ℣ ad gg⁹. dic scēor vitā corrigē nō pfūae nisi q de se meliora sentit. sz aquis nō oz de se meliora sentire q̄ de plato suo. g plati nō sūt corrigē di ℣ Sed ō est qp aug⁹ dic in regla. nō solū ufi. sz eciā ipius idest plati. mibemi qui inē uos q̄to i loco supiori tāto i piculo maiori vsaē. sz correcō fraena ē op⁹ mie. g ⁊ plati sūt corrigēdi ℟ ñ. dō. qp correcō que est act⁹ iusticie p coherecz pene nō ouenit sbditis respectu plati. sz correcō fraena q est act⁹ caritatis ptinz ad vnūqpz respectu cui⁹libet psone ad quā caritatē debz hre si i eo aliquid corrigible inueniat actus enī ex quo hitu vl potencia pcedēs se extendit ad oia q̄ otinenē sub obo illi⁹ potēcie vl hitus. sic visio ad oia q̄ otinenē sb obo visus. sz qa act⁹ vtuosus debz ee modat⁹ debitis ecūstancijs. ideo i correcōe qua sbditi corrigūt platos debz modus ogruus adhiberi. vt scz nō cū pteruia ⁊ duricia. sz cū mansuetudie et reuencia corriganē. vñ apo⁹ dic. j. ad thimo. mj. seniorē ne increpauis. sz obsecra vt prēm. ⁊ ideo dyo⁹ redarguit demophilū monachū. qua sacdotē irreuēnē correxerat. eū peuciēs ⁊ oēca eiciēs ℣ ad. j. g dō qp tūc platus inordiate tāgi viō qñ irreuēnē obiurgaē. vl eciā qñ ei detrahit. et h signaē p otactū montis ⁊ arche dāpnatū a deo ℣ ad. ij. dō. qp i facie resistē corā oib⁹ excedit modū fraēne correcōnis. et ideo sic paul⁹ petrū nō reprehendisset nisi aliq̄ mō par eet q̄ntū ad fidei deffensiōz. sz i occulto amonē et reuenē. h pt eciā ille q nō est par. vñ apo⁹ ad colose. vltio scribit de sbditis vt platū suū amoneat. cū dic dicite archiepo. mistiū tuū imple. sciendō tñ est qp vbi imminet picm fidei eciā publice eent plati a sbditis arguēdi. vñ et paul⁹ qui erat sbdit⁹ petro ppē imminēs piculū scandali ecca fidē petrū publice arguit. ⁊ sic glo. aug. dicit ad gal. ij. ipe petr⁹ exēplū maioribꝫ pbuit vt sic vbi forte rectā tramitē relinquisset nō dedignēē eciā a postiorib⁹ corrigi ℣ ad. nj. dō. qp psumē se eē simplr meliorē q̄ platus vl ee psūptuose supbie sz extimare se meliorē q̄ntū ad aquid nō est psūpcōnis. qa nll⁹ ē i hac vita q nō hēat aliquē deffm et eciā ostendū est qa cū aquis platū caritatue monz nō ppt h se maiorē existimat. sz auxiliū inptiē ei q q̄nto i loco supiori tanto i piculo maiori versatur vt aug⁹ dicit in regula

Ad. v. sic pceō. vl qp pelor corrigē debeat delinquentē. nll⁹ enī ppt pcm qō omisit a pcepto obbuādo excusaē. sz correcō ffna cadit sb pcepto vt dictū ē. g vl qp ppt pcm qō qs omisit nō debeat ptermittē huioi correcōz ℣ ela spūalis pocior ē q̄z corpal ela. sz ille q est i pcepto nō debz abstinē quin elam corpalē faciat. g mlto⁹ debet abstinē a correcōe delinq̄ntis ppt pcm pcedēs ℣ i. io. i. dī si dixim⁹ quia pcm nō hem⁹ nosipos seducim⁹. si g ppt pcm aquis impedit a correcōe fraena. nll⁹ erit q possit corrigē delinquētē. h aūt est inconueniēs g ⁊ pmū ℣ Sed ō est qp ysidor⁹. dic in li⁰ de sūmo bono. nō debz vicia alioz corrigē q̄ ē vicijs sbiect⁹. et ro. ij. dī in quo aliū iudicas te ipm odēpnas. eaē enī agis que iudicas ℟ ñ dō qp sic dictū est correcō delinq̄ntis ptinz ad aliq̄s in q̄ntū uigz i eo rectū iudiciū rōis. pcm aūt vt ō dictū est nō tollit totū bonū naē q̄n remaneat in pcante aquid ō rcto iudicō rōis ⁊ bm h pt sibi opterē a sbditis delictū arguē. sz tñ p pcm pcedens impedimentū qdā huic correcōi afferē ppt tria. pmo quiō. qa ex pcto indignus reddī vt aliū corrigat ⁊ pcipue si mai⁹ pcm omisit nō est dign⁹ vt aliū corrigat de miori pcto. vñ h. 1o matth. vij qui vides festucā ⁊c. dic iero⁹ de hys loquē q cū mortali crimine detineatur obnoxij minora pcā ffribꝫ nō cōcedūt. bo reddit indebita correcō ppter scandalū qō sequit ex correcōne. si pcm corripiētis sit maim. quia vl qp ille qui corrigit nō corrigat ex caritate. sz magis ad obstētacōz. vñ sup 1o matth. vij. quō dicis ffri tuo ⁊c. exponit cso⁹. i q̄ ppōsito. puta ex caritate vt salues pximū tuū nō qa teipm ante saluares. vis g nō alios saluare. sz p bonā doctrinā malos actus celare ⁊ scie laudē ab hoīb⁹ q̄rē. tcio⁹ ppt supbiā corripientis inq̄ntū sz aquis ppa pcā puipendēs seipm pximo pfere in corde suo pcā eius austera seueritate diiudicans. ac si ipe eet iustus. vñ aug⁹ dic i li⁰ de sermone dni i mōte accusare vicia officiū est bonū qp cū mali faciūt alienas ptes agūt. ⁊ ido sic au⁹ dic in eodē cogitem⁹ cū aliq̄s reprehendē nos nctas cogit vtz tale sit viciū qō nūq̄ habuim⁹. ⁊ tūc cogitem⁹ nos hoies ee. ⁊ hre potuisse. vl tale qp aqñ habuim⁹ ⁊ iā nō hem⁹ et tūc tangat memoriam coīs fragilitas. vt illā correcōm nō oduī. sz mia pcedat. si aūt inuenim⁹ nos in eodē vicō ee nō obiurgem⁹. sz ogemiscam⁹ ⁊ adequalr ponenō inmitemus. ex hys g pz si pcor cū humilitate corripiat delinquētem nō peccat. nec sibi nouā odāpnacōm acquirit. licz p h vl i scia frīs vl saltē sua p pcō ptto odēpnabilē se ee oīdat. vt ō ro. ij. i quo aliū iudicas teipm odēpnas. eadem enī facis q̄ iudicas vnde patet rūsio ad obiecta

Ad. vj. sic pceō vl qp aquis nō debeat a correcōne cessare ppt timorē ne ille fiat deterior pcm enī est quedā infirmitas aie bm id pā mitē mei dne qm infirm⁹ sū. sz ille cui imminet cura infirmi eciā ppt eius ōdcōm. vl otēptū nō debz cessare. quia tūc mai⁹ immlet picm. sic patz eca furiosos. g mlto magis debet hō peccantē corrigē q̄tumcūq̄ q̄uiter facit ℣ Sed ō bm iero. vitas vite nō est dimittēda ppter scādalū. pcepta autē dei ptinēt ad vitatē vite cū ergo correcō fraena cadat sub pcepto vt dctm est. vī qp nō sit dimittēda ppt scādalū eius qui corripit ℣ bm apo. ad ro. nj. nō sūt faciēda mala vt veniāt bona. g pari racōe nō sūt ptermittēda bōa ne veniāt mala sz correcō fraena est qdā bonū. g nō est ptermittēda ppter timorē. ne ille qui corripit fiat deter⁹ ℣ Sed ō est qp ō pū. ix. noli arguē derisorē ne oderit te. vbi dic glo. nō ē timendū ne tibi derisor cū arguitur

ꝯumelias inferat · ſz h̄ poſſ⁹ puidendꝫ ne tract⁹ ad odiū indꝫ fiat peiꝰ · g̃ ceſſandꝫ ē a correccõe fr̃na qñ timeť ne fiat ille inde deťioꝰ ℟ñ · dꝫ · qꝫ ſicť dr̃m ē · duplex ē correccõ delinq̃ntis vna quidꝫ ptiñs ad platos q̃ ordinať ad bonū oñe et hz vim coactiuã et talis correccõ nõ eſt dimittẽda ꝓpter ẽbacõez ei⁹ qui corripiť · tum quia et ſi ꝙpa ſpõte emẽdari nõ velit cogend⁹ eſt p penas ut peccata dimittat · tũ eciã ꝙa ſi in corrigibiľ ſit p h̄ puderť bono coī dũ ſuať ordo iuſticie ⁊ vni⁹ exẽplo alij deterreť · vñ iudex nõ ꝑtermittit ferre ſn̄iam ꝺẽpnacõis impe cantẽ ꝓpť timorẽ turbacõis ipius vľ eciã amicoꝝ eius · alia vero ē correccõ fraťna cui⁹ finis ē emen: daco delinq̃ntis nõ hñs citacõm · ſz ſimplicť amoni cõm · ⁊ ideo vbi ꝓbabiľr extimať qꝫ pcẽor amoni: cõm nõ recipiat · ſz ad peiora labať · eſt ab huiꝰdi correccõe deſiſtendꝫ · quia ea que ſũt ad finẽ debent regulari ſm qꝫ exigit raco finis ℟ · ad · j · g̃ dꝫ · qꝫ medicus quadã coaccõe vtiť in frenetiť ꝙ curã ei⁹ recipe nõ vult · ⁊ huic aſſiľatur correccõ ꝑlatoꝝ q̃ habz vim coactiuã nõ aũt ſimplex correcõ fraťna ℟ · ad · ij · dꝫ · qꝫ de correccõne fr̃na dať ꝑceptũ ſcõm qꝫ eſt actus vťutis · h̄ autẽ eſt ſm qꝫ ꝓportionatur fini · et ideo ē impeditiua finis puta cũ efficiť hꝰ deťioꝰ iã nõ ptinz ad vitatẽ vite nec cadit ſb ꝑcep to ℟ · ad · nj · dꝫ · qꝫ ea q̃ ordinanť ad finẽ hñt rõz boni ex ordine ad finẽ · et ideo correccõ fraťna qñ eſt impeditiua finis ſm emendacõm fr̃is iã nõ habz rõm boni · ⁊ ideo cũ ꝑtermittiť taľ correccõ nõ ꝑ: mittiť malũ bonũ ne eueniat malũ

℟ · vij · ſic ꝓceꝺ · vľ qꝫ ī correccõe fr̃na nõ de: beat ex ncťate ꝑcepti amonicõ ſecreta ꝑcedẽ denũciacõm · ī opib⁹ enī caritatis ꝑcipue debemus deũ imitari · ſcõm ad eph̄ · v° · eſtote imitatores dei ſicť filij kr̃mi ⁊ ambulate ī dilecõne dei · deus aũt inœrdũ publice punit hoiem ꝓ pcẽo · nlľa ſecreta monicõne ꝓcedẽti · g̃ vľ qꝫ nõ ſit necm amonicõez ſecretã ꝓcedẽ denũciacõm ℟ · ſicť aug⁹ dicť ī liº de mendaciũ ex geſtis ſcõoꝝ intelligi poteſt qualiť ſunt precepta ſacre ſcripture intelligenda · ſed in geſtis ſcõoꝝ inueniť fcťa pblica denũciacõ peccati occ'ti nlľa ſecreta monicõe ꝓcedẽte · ſicť legiť gen · xxxvij · qꝫ ioſeph accuſauit frẽs ſuos apud prem crimie peſſimo · et act · v° · dꝫ qꝫ petrus ananiã ⁊ ſa: phiram occulte defraudentẽ de ꝓcio agri pblice de: nũciauit nlľa ſecreta amonicõe ꝓmiſſa · ipe eciaz dñs nõ legiť ſecreto amonuiſſe iudã anteqz eũ de: nũciaret · nõ g̃ eſt ꝺ ncťate ꝑcepti vt ſecreta amo: nicõ ꝓcedat publicã denũciacõm ℟ · accuſacõ eſt g̃uioꝝ qz denũciacõ · ſz ad publicã accuſacõz pť aliqs accedẽ nlľa amonicõe ſecťa ꝓcedẽte · determinať enī ī decretali qꝫ accuſacõm debz ꝓcedẽ inſẽpcõ · g̃ vľ qꝫ nõ ſit ꝺ ncťate ꝑcepti qꝫ ſecťa amonicõ ꝓcedat pb: licã denũciacõm ℟ · nõ vľ ee pbabile qꝫ ea q̃ ſũt in coī oſuetudine religioſoꝝ ſint ꝺ ꝑcepta xp̃i · ſed oſuetũ ē ī religiõib⁹ qꝫ ī capitľis aqui ꝓlamanť de culpis nlľa ſecreta monicõe ꝓmiſſa · g̃ vľ qꝫ hꝰ nõ ſit de ncťate ꝑcepti ℟ · religioſi tenẽtur ſuis ꝓlatis obedire · ſz qñz ꝓlati ꝑcipũt vel oñiť oib⁹ vľ alicui ſpãliť vt ſi quid ſit corrigendꝫ ei dicať · g̃ vid⁹ qꝫ teneanť ei dicẽ eciã ante ſecretã amonicõz nõ ergo eſt de ncťate ꝑcepti vt ſecťa amonicõ ꝓce: dat publicã denũciacõz ℟ Sed ꝺ eſt qꝫ aug⁹ dicť ī liº ꝺ verb dnī expoñs iº · corripe ipm inť te ⁊ ipm ſo: lũ ſtudẽs correccõni ꝓcens pudori forte enī ꝓuẽcõ: dia incipit deffendẽ pcẽm ſuũ ⁊ quẽ vis facẽ meli orẽ facis peyorẽ · ſz ad h̄ teneñ ꝑ ꝑceptũ caritatis vt teneam⁹ ne fr̃ deťioꝰ efficiať · g̃ ordo correccõnis fraťne cadit ſb ꝑcepto ℟ñ dꝫ · qꝫ ẽca publicã ꝺ: nũciacõm pcẽoꝝ diſtinguendꝫ eſt · aut enī pcẽa ſũt publica · aut ſũt occulta · ſi quiꝺ ſint publica nõ ē tñ adhibendꝫ remediũ ei ꝙ peccauit vt melioꝰ fiat ſz eciã alijs ī quoꝝ noticiã deuenit · vt nõ ſcandali zentur · ⁊ ideo talia pcẽa ſũt publice arguenda · h̄ · iº apľi · i · ad thimo · v° · peccãtẽ coꝝã oib⁹ argue vt ceť timorẽ hẽant · qꝫ intelligiť ꝺ pcẽis publicis · vt aug⁹ dicť ī liº de vbis dnī · ſi vero ſint pcẽa occulta ſic vľ hr̃e locũ qꝺ dñs dicť · ſi peccauit ī te frať tu⁹ qñ enī te offendit publice coꝝã alijs iã nõ ſolũ ī te peccat · ſz in alios q̃s turbat · ſz quia eciã ī occultis pcẽis pť pari ꝓximoꝝ offenſa · ideo adhuc diſtin: guendꝫ vťe · q̃ꝺã enī pcẽa occulta ſũt que ſũt ī no: cumentũ ꝓximoꝝ · vľ coꝛpale · vľ ſpũale · puta ſi ꝙquis occ'te tractet quõ ciuitas tradať hoſtibus vľ ſi hẽtic⁹ ꝓuatim hoies a fide auťat et quia ille qui ſic occulte peccat · nõ ſolũ ī te peccat · ſed eciã ī alios · ꝺz ſtatim ꝓcedẽ denũciacõm vt huiꝰoi nocu mentũ impediatur · niſi forte ꝙquis firmiť exti: marz qꝫ ſtatim ꝑ ſecretã amõicõz poſſz huiꝰoi ma la impedire · quedã vero pcẽa ſũt que ſolũ ſũt in malũ peccantis et ei⁹ ī quẽ peccať · vľ ꝙa a peccãte ſolũ ledť · vľ ſaltẽ ex ſola noticia · ⁊ tũc ad h̄ ſolũ tendendꝫ eſt vt fr̃i peccanti ſb ueniať · ⁊ ſicť medic⁹ coꝛpalis ſanitatẽ egroti inferre pť ſine ꝙcui⁹ mẽ: bri abſciſione · ſi aũt nõ pť abſcindit mẽbz min⁹ necm · vt vita toci⁹ ꝺbueť · ita eciã ille qui ſtudet emendacõni fr̃is · det ſi pť ſic enī dare frem ꝙntũ ad conſciam · vt fama eius ꝺbueť que quiꝺ ẽ vtiľ · ꝓmo quiꝺ ⁊ ipe peccãti nõ ſolũ ī tpalib⁹ in quib⁹ ꝙztũ ad mľta homo patiť detimentũ amiſſa fama ſz eciã ꝙztũ ad ſpũlia quia ꝓtimore infamie mľti a pcẽo retrahunť · vnꝺ qñ ſe infamatos inſpiciũt irrefrenate peccãe · vñ ieroº dicť corripiendº ē ſeoz: ſũ fert · ne ſi ſemel pudorẽ vľ vẽcundiã amibit ꝑ maneat in pcẽo · ꝺo debz ꝺbuari fama fr̃is peccan: tis · tũ quia vno infamato alij infamanť · ſm iº aug⁹ · in epľa ad plebẽ ꝓponenſẽ cũ de aliquib⁹ qui ſcťm nomẽ ꝓfitenť ꝙquid ẽmiſ · vľ fľi ſonũit · vľ ueri patiť inſtant · ſatagũt · ambũt et de omib⁹ h̄ credatur · tũ eciã quia ex pcẽo vni⁹ pblicato alij ꝓuocanť ad pcẽm · ſz ꝙa ꝺſcia ꝓferẽda ē fame uo: luit dñs · vt ſaltẽ cũ diſpendio fame fr̃is ꝺſcia per publicã denũciacõm a pcẽo libẽtur · vñ pz qꝫ pť ee de ncťate ꝑcepti qꝫ ſecreta amõicõ publicã denũci: acõz ꝓcedat ℟ · ad · j · g̃ dꝫ · qꝫ omia occulta ſũt deo nota · et h̄ mõ ſe hñt occulta pcẽa ad iudiciũ dinũ ſuť publica ad hũanũ ⁊ tũ plenqz deus pcẽoꝛes q̃ſi ſecreta amonicõne arguit intius inſpirando vel

vigilãti vl̃ dormienti · b · ꝛ̊ iob · xxxvj° · p sõpnũ
ĩ visione nocẽna · qñ irruit sopor sup homies · tũc
apit aures virorꝫ ⁊ erudiẽs eos ĩstruit disciplĩa
vt aũtat hoiem ab hys q̃ fecit ℟ād · ij · dō · qꝫ dñs
pcẽm iude tamꝫ deꝰ sic publicũ habebat · vñ statĩ
poterat ad publicanꝺ pcedẽ · tũ ꝑpe nõ publicauit
sꝫ obscuris verb eũ ꝺ pcto suo amonuit · petr⁹ aũt
publicauit pcẽm occultũ ananie ⁊ saphire tamꝫ
executor dei cui⁹ reuelacõe pcẽm ognouit · ꝺ ioseph
aũt credendꝺ est qꝫ frẽs suos qñqꝫ amonũit licet nõ
sit sc̃ptũ · vl̃ pt dici qꝫ pcẽm publicũ erat inẽ frẽs
vnde dic̃ pluraliꝫ accusauit frẽs suos ℟ād · nj · dō
qꝫ qñ inminꝫ picl̃m mltitudis nõ hñt ibi locũ h̃
verba dnĩ · quia tũc fraẽ peccãs nõ peccat in te tm̃
℟ād · mj · dō · qꝫ huĩoi ꝓclamacões q̃ in capitlis
religiosorꝫ fiũt · sũt de aliqbꝫ leuibꝫ q̃ fame nõ de-
rogãt · vñ sũt ꝯsi quedã ꝺmemoracões poci⁹ obli-
tarꝫ culparꝫ · q̃ accusacões vl̃ denũciacões · si essent
tñ talia de quibꝫ fraẽ infamareẽ · ꝺtra p̃ceptũ dnĩ
agẽt qui p hũc modũ pcẽm frĩs publicaret ℟ād
v · dō · qꝫ plato nõ est obediendũ ꝺ p̃ceptũ dnĩ · ℔m
ꝛ̊ acẽ · mj° · obedire ꝺ deo magis q̃ hoĩbꝫ · ⁊ ideo qñ
plat⁹ p̃cipit vt sibi dicaẽ qꝺ quis sciuit corrigendꝺ ·
intelligendꝺ est p̃ceptũ sane · saluo ordine frne cor-
recõis · siue p̃ceptũ fiat coĩter ad oñs · siue ad ali
quẽ spãlit̃ · sꝫ si plat⁹ exp̃sse p̃cipet ꝺ hũc ordinẽ a
dño institutũ ⁊ ipe peccarꝫ p̃cipiẽs et ei obediens
q̃si ꝺ p̃ceptũ dñi agẽs vñ nõ eẽt ei obediendꝺ · quia
plat⁹ nõ est iudex iudicõꝝ occultorꝫ · sꝫ solus deꝰ
vñ nõ hꝫ potaẽ p̃cipiẽdi aliquid sup occultis · nisi
inq̃ntũ p aliq̃ iudicia maĩfestanẽ · puta p infa-
miã · vl̃ p aliq̃s suspicõnes · in qbꝫ caĩbꝫ pt plat⁹
p̃cipe eoꝺ mõ sic̃ et iudex secl̃aris vl̃ eccĩasticus pt
exigẽ uiramentũ de vitate dicenda

Ad · vnj · sic pceꝺ · vicꝺ qꝫ testiũ inducco non
debeat p̃cedẽ publicã denũciacõꝫ · pcta enĩ oc-
culta nõ sũt aliꝭ manifestãda · quia sic hõ magis
eẽt pditor cmis q̃ corrector frĩs vt augˢ dic̃ · sꝫ ille
qui inducit testes pcẽm frĩs alũ manifestat · g̃ ĩ
pctis occl̃tis nõ ꝺ testiũ iducco p̃cedẽ pblicã denũ-
ciacõm ℟ō · hō debꝫ diligẽ pximũ sic̃ seipm · sed
nll̃s ad suũ pcẽm occl̃tũ inducit testes · g̃ neqꝫ ad
pcẽm occl̃tũ frĩs debꝫ inducẽ ℟ō · testes inducũt̃
ad aliquid pbanꝺ · sꝫ ĩ occultis nõ pt fieri pbacõ per
testes · g̃ frustra huĩoi testes inducunt̃ ℟ō · au⁹
dic̃ ĩ regl̃a · qꝫ pus ꝓpositꝰ debꝫ oñdi q̃ testibꝫ · sed
oñdẽ ꝓpositꝰ vl̃ plato est dicẽ ecc̃e · nõ g̃ testiũ in
ducco debꝫ p̃cedẽ publicã denũciacõem · Sed ꝺ est qꝫ
dñs dic̃ math · xviij ℟ñ · dō · qꝫ de vno extremo
ad aliud extremũ ꝺuenienẽ ẽnsl̃ic̃ p mediũ · ĩ cor-
recõne aũt frna · dñs uolũt qꝫ pncipũ eẽt occul
tũ dũ fraẽ corripet frẽm inẽ te ⁊ ip̃m solũ · finem
aũt uoluit eẽ pblicũ · vt sc̃z ecc̃e denũciareẽ · ⁊ ideo
ꝺuenientẽ ĩ medio ponit̃ testiũ inducco · vt ꝑ pau-
cis iudicẽt pcẽm frĩs qui pñt ꝓdesse ⁊ nõ obẽe · vt
saltẽ sic sine mltitudis infamia emẽdeẽ ℟ād · j ·
g̃ dō · qꝫ quidã sic intellexerũt ordinẽ frne correcõis
eẽ huanꝺ · vt ꝑmo fraẽ sit ĩ secreto corripiendꝰ · et
si audierit bñ quiꝺ · si aũt nõ audierit · si pcẽm sit
omino occl̃tũ dicebãt nõ eẽ vltius pcedendꝺ · si aũt
incipit iã ad noticiã pl̃ium deuenire · ꝺ quibꝫ iu-
dicijs debꝫ vltius pcedi · ℔m qꝫ dñs mandat · sꝫ h̃ ẽ
ꝺ id qꝺ augˢ dic̃ in regula · qꝫ pcẽm frĩs nõ ꝺ occl̃
tari ne putrescat ĩ corde · ⁊ ideo alic̃ dꝺm ẽ qꝫ post
amonicõꝫ secretã semel vl̃ pluries factam q̃mdiu
spes ꝓbabilit̃ hẽtur ꝺ correccõe p secretã amonicõꝫ
pcedendꝺ est ex quo ꝓbabil̃r iã ognoscẽ possum⁹ qꝫ
si secreta amonicõ nõ valet · pcedendũ est vlteri⁹
q̃mtũcũq; sit pcẽm occultũ ad testiũ ꝓducẽꝫ · nisi
forte ꝓbabil̃r extimareẽ · qꝫ h̃ ad emẽdacõꝫ frĩs nõ
ꝓficẽt · sꝫ exinde detioꝝ reddẽtur · ꝺa ꝑpt̃ h̃ est totaliꝫ
a correccõe cessandꝺ · vt supꝺcẽm ẽ ℟ād · ij · dō · qꝫ hõ
nõ indiget testibꝫ ad emendacõꝫ sui pcĩ · quia tm̃
pt eẽ necẽm ad emendacõꝫ pcti frĩs · vñ nõ est sil̃is
racõ ℟ād · nj · dō · qꝫ testes possũt induci ꝑpt̃ ea ·
vnꝰ ad oñdendꝺ · qꝫ h̃ sit pcẽm de quo ꝺ quis arguit̃
vt ieroꝰ dic̃ · bo mõ ad ꝺuincendꝺ de actu · si actꝰ ite-
reẽ vt augˢ dic̃ in regl̃a · tcio ad testificandꝺ qꝫ frẽ
amonẽs fecit · qꝺ in se fuit · vt ꝯsoꝰ dic̃ ℟ād · mj ·
dō · qꝫ augˢ intelligit qꝫ ꝑus dicaẽ ꝑlato q̃ testibꝫ
℔m qꝫ platus est q̃dã singl̃aris ꝑsona · q̃ magis pt
ꝓdesse q̃ alij · nõ aũt qꝫ dicaẽ ei tamꝫ eccl̃e idest
sicut in loco iudicis residenti

Deinde ꝺsidandũ est de viciꝭ oppositis
Et ꝑmo ꝺ odio qꝺ opponit̃ ipi dilcõi
Scꝺo ꝺ accidia ⁊ inuidia q̃ opponunt̃
gaudio caritatis Tercõ de discordia
et scismate q̃ opponunt̃ pacĩ Qrto de offensione
et scandalo q̃ opponunt̃ bñficiẽcie et correccõi frne
Circa ꝑmũ q̃runt̃ sex Primo · vtr deꝰ possit
odio hr̃i Scꝺo · vtr odiũ dei sit maximũ pctorũ
Tercõ · vtr odiũ ꝓxi sp sit pcẽm Qrto vtr sit
maximũ inẽ pcta q̃ sũt ĩ ꝓximũ Qnto · vtr sit
viciũ capitale Sexto ex quo capitali vicꝺ oriaẽ
Ad · j · sic pceꝺ · vi qꝫ deũ nll̃s odio hr̃e possit ·
dic̃ enĩ dyoꝰ · mj · ca · ꝺ di · no · qꝫ oĩbꝫ ama-
bile ⁊ diligibile est ꝑmũ bonũ ⁊ pulcr · sꝫ deus est
ipa boĩtas ⁊ pulcritudꝺ · g̃ a nll̃o odio hẽtur ℟ō
ĩ apocl̃sis esdre ꝺ qꝫ oĩa inuocãt vitatẽ ⁊ benignã
tur ĩ opibꝫ eius · sꝫ deꝰ ẽ ipa vitas · vt ꝺ · io · xmj
g̃ oñs diligũt deũ · ⁊ nll̃s eũ odio habere pt ℟ō
odiũ est aũsio q̃dã · sꝫ sic dyoꝰ dic̃ · j · ca · ꝺ di · no ·
deus oĩa ad seipm ꝺtit · g̃ nll̃s eũ odio hr̃e potest
Sed ꝺ est qꝫ ꝺ in ps̃ · superbia eorꝫ q̃ te oderũt as-
cendit sp · ⁊ io · xv° · nũc aũt ⁊ viderũt et oderunt
me et pr̃em meũ ℟ñ ꝺō · qꝫ sic̃ ex supꝺctis pz ·
odiũ est quidã motus appetitue potẽcie q̃ nõ mo-
uetur nisi ab aliq̃ apprehenso · deus aũt dupl̃r ab
homie apprehẽdi pt · vno mõ ℔m seipm · puta cũ
p essenciã viꝺ · alioꝺ p effcts suos · cũ sc̃z inuisibl̃ia
dei p ea q̃ fcta sũt intellecta ꝺspiciunt̃ · deus aũt p
eẽnciã suã est ipa bonitas quã null⁹ hr̃e odio pt ·
quia de rõne boni est vt ameẽ · ⁊ ideo impossibile
est qꝫ aliq̃s videns deũ per eẽnciã eũ odio hẽat · sed
effctus eius · ꝺ quĩ sũt q̃ nll̃o mõ pñt eẽ ꝺ rij · volũ-
tati hũane · quia eẽ viuẽ ⁊ intelligẽ est appetibile
et amabile omĩbꝫ q̃ sũt quidã effectus dei · vñ eciã
℔m qꝫ deꝰ apprehẽdit̃ · vt actor hoꝝ effectuũ nõ pt

odio haberi · sūt aūt quidā effect⁹ dei q̄ repugnāt inordiate volūtati · sic̄ inflictō pene ⁊ eciā cohibi⁹ pc̄oꝝ p legē diuinā q̄ repugt volūtati depuate p pc̄m q̄ntū ad ꝺsideracōz taliū effectuū ab aliq̄bus deus odio hr̄i pt · inq̄ntū sc̄z apprehēdr̄ pc̄oꝝ phibitoꝝ ⁊ penaꝝ inflictoꝝ ℔ d · j · g̃ dō · q̄ rō illa p̄cedit q̄ntū ad illos qui vident dei essenciā q̄ est ipa eēncia bonitatis ℔ d · ij · dō · q̄ rō illa p̄cedit q̄ntū ad h̄ q̄ apprehendit̄ de⁹ vt cā illoꝝ effectuū quia naturaliter ab oib⁹ amant̄ · inter quos sūt opa virtutis p̄bentis suā cognicōz hoibus ℔ d · nj · dō · q̄ deus ꝺūtit oīa ad seipm · inq̄ntū ē eēndi p̄ncipiū quia omīa inq̄ntū sūt tendūt in dei similitudinē quia est

℔ d · ij · sic p̄cedō · vī q̄ odiū dei nō sit maximū pc̄oꝝ · g̃uissimū enī pc̄m est pc̄m ī spm̄ sc̄m q̄ ꝺ est irremissibile · vt dī matth xij° · sz odiū dei nō ꝺputat̄ inter spēs pc̄i ī spm̄ sc̄m vt ex supdc̄is pz · g̃ odiū dei nō est g̃uissimū pc̄oꝝ

℣ō · pc̄m ꝺsistit ī elongacōe a deo · sz magis vīd ee elongat⁹ a deo infidel · qui nec dei cognicōz habz q̄ fidel qui saltē q̄muis deū ꝺgnoscat ipm tamen odio hr̄ · g̃ vī q̄ g̃uis⁹ sit pc̄m infidelitatis · q̄ pc̄m odij ī deū

℣ō · deus hr̄tur odio solū rōe suoꝝ effectuū q̄ repugnāt volūtati inter quos p̄cipuū inest pena · sz odire penā nō ē maximū pc̄oꝝ · g̃ odiū dei nō est maximū pc̄oꝝ

Sed ꝺ̄ est q̄ optimo ꝺponit̄ pessimū · vt pz p ph̄m in · vnj · eth · sed odiū dei opponit̄ dilectōi dei ī qua cōsistit optimū hois g̃ odiū dei ē pessimū pc̄m hois

℣ñ dō · q̄ deffectus pc̄i ꝺsistit ī aūsiōe a deo vt supdictū ē · huiusmodi aūt aūsio rōm culpe nō hr̄et nisi volūtaria esset · vñ rō culpe ꝺsistit in volūtaria aūsione a deo · hec aūt voluntaria aūsio a deo · p se quidē importat̄ in odio dei · ī alijs aūt pc̄is q̄si p̄ticipatiue · et ꝺm id sic̄ enī volūtas p se inhēt ei q̄ ꝺ amat · ita ꝺ · se refugit id q̄ ꝺ odit · vñ q̄ñ aliquis odit deū voluntas eius ꝺm se ab eo aūtit̄ · sz ī alijs pc̄is · puta cū aliquis fornicat̄ nō aūtit̄ a deo ꝺm se · sz ꝺm aliquid ī q̄ntū sc̄z appetit inordinatā delc̄tacōm q̄ hr̄ ānexā aūsionē a deo · sp aūt id q̄ ꝺ est p se est poci⁹ eo q̄ ꝺ ꝺm aliq̄d · vñ odiū dei inter alia pc̄a est g̃uis⁹

℔ d j · g̃ dō · q̄ sic̄ g̃g⁹ dic̄t · xxv · moral · aliud est bona nō facē · aliud est bonoꝝ odisse datorē · sic̄ aliud est ex p̄cipitacōe · aliud ex deliberacōe peccare · ex quo datur intelligi q̄ odire deū oīm bonoꝝ datorē sit ex delibacōne peccare · q̄ ꝺ est pc̄m ī spm̄ sc̄m · vnde manifestū est q̄ odiū dei maxīe ē pc̄m ī spm̄ sc̄m ꝺm q̄ pc̄m ī spm̄ sc̄m nomīat aliq̄ genus spāle pc̄i · ideo tamē nō ꝺputat̄ inter spēs pc̄i ī spm̄ sc̄m quia g̃nalit̄ inuenit̄ ī omni spē pc̄i in spm̄ sc̄m

℔ d · ij · dō · q̄ ipa infidelitas nō hr̄ rōz culpe nisi inq̄ntū est volūtaria · ⁊ ideo tanto g̃uioꝝ q̄nto est magis volūtaria · q̄ aūt sit volūtaria puenit ex h̄ q̄ aliquis odio hr̄ virtutē q̄ ꝺponit̄ · vñ pz q̄ racō pc̄i in infidelitate sit ex odio dei ēca cuiꝰ virtutē ē fides · et ideo sic̄ cā est pocōr effectu · ita odiū dei est maius pc̄m q̄z infidelitas

℔ d · nj · dō · q̄ nō q̄cūq̄ odit penas odit deū pr̄aꝝ actorē · nā m̄lti odiūt penas · q̄ tñ eas patient̄ ferūt ex prudēcia diuine iust̄icie · vñ ⁊ au⁹ dic̄t · x° · of · q̄ mala penalia de⁹ tollerare iubet nō amari · sz prūpe in odiū dei punientis h̄ est hr̄e odio ipam dei iust̄iciā q̄ ē g̃uissimū pc̄z · vñ g̃g⁹ dic̄t · xxv° · moz sic̄ nō nūq̄z g̃uius est pc̄m diligere q̄z p̄cr̄e ita neq̄us est odisse iust̄iciam q̄z nō fecisse

℔ d · nj · sic p̄cedō · vī q̄ oīne odiū p̄ximi sit pc̄m · nl'm enī pc̄m inuenit̄ in p̄ceptis vl' consilijs legis diuīe · ꝺm id pū · vnj · recti sūt oēs ꝺmones mei · nō est ī eis p̄ū quid · nec pūsū · sed luc̄ · xmj · ō · si quis venit ad me et nō odit p̄rem et mr̄em · nō pt meus ee discipl's · g̃ nō oīne odiū p̄ximi ē pc̄m

℣ō · nichil pt cē pc̄m scōm q̄ deū imitam̄ · sz imitando deū quos⁹ odio hem⁹ · dī enī ro · j · detractores deo odibiles · g̃ possum⁹ aliquos odio hr̄e absq̄ pc̄o

℣ō · nichil naturaliū est pc̄m · quia pc̄m est recessus ab eo q̄ est ꝺm naturam · vt damas⁹ dic̄ in · ij · li° · sz naturale est vnicuiq̄z rei q̄ odiat illud q̄ ꝺ est sibi ꝺ̄riū et q̄ nitat̄ ad eius corrupcōm · g̃ vī nō ee pc̄m q̄ aliquis h̄eat odio inimicū suū

Sed ꝺ̄ ē q̄ ꝺ · i · io · ij · q̄ frem suū odit l tenebris est · sz tenebre spūales sūt pc̄a · g̃ odiū p̄ximi nō pt ee sine pc̄o

℣ñ · dō · q̄ odiū amoꝝ opponit̄ vt sup̄ dc̄m ē · vñ tm̄ hr̄ odiū de rōe mali q̄ntū amoꝝ habz de rōne boni · amoꝝ aūt debet̄ p̄xio ꝺm id q̄ a deo habz · i · ꝺm naturam ⁊ grām · nō aūt debet̄ ei amoꝝ ꝺm id q̄ habz a seipo ⁊ ꝺpa sc̄z scōm pc̄m ⁊ iustic̄ie deffectū ⁊ ideo licz hr̄e odio in fre pc̄m · ⁊ oīne id q̄ ꝺtinet ad deffectū duūe iust̄icie sz ipam naturam et grām fris nō pt aliq̄s hr̄e odio sine pc̄o · h aūt ipm q̄ in fre odim⁹ culpā et deffectū boni ꝺtinet ad fris amorē · eiusmodi enī rōis est q̄ velim⁹ bonū alicuiꝰ ⁊ q̄ odim⁹ malū ipius · vñ simpl'r accipiēdo odiū fris sp est cū pc̄o

℔ d · j · g̃ dō · q̄ ꝺntes q̄ntū ad naturam et affinitatē quanob ꝺiūgunt̄ sūt a nob ꝺm p̄ceptū dei honorandi vt pz exo · xx° · odiendi aūt sūt q̄ntū ad h̄ q̄ impedimentū p̄stant nob accrēdi ad pfeccōnē diuine iust̄icie

℔ d · ij · dō · q̄ de⁹ ī detractoribus odio hr̄ el'pā et nō naturam · et sic sine culpa possum⁹ odio detractores hr̄e

℔ d · nj · dō · q̄ hoīes ꝺm bona que hr̄t a deo nō sūt nob ꝺ̄rij · vñ q̄ntū ad h̄ sūt amandi ꝺ̄rianter aūt nob ꝺm q̄ ꝺ nos inimicicias exercēt q̄ ꝺ ad eoꝝ culpā ꝺtinet · ⁊ q̄ntū ad h̄ sunt odio hñdi h enī ī eis debem⁹ hr̄e odio q̄ nob sint inimici

℔ d · mj · sic p̄cedō · vī q̄ odiū p̄ximi sit g̃uissimū pc̄m eoꝝ que ī p̄ximū ꝺmittunt̄ · dicē enī · j · io · nj · omis q̄ odit frem suū homicida est · sz homicidiū ē g̃uissimū pc̄oꝝ inter ea q̄ cōmittunt̄ in p̄ximū · g̃ et odiū

℣ō · pessimū opponit̄ optio sz optimū eoꝝ que p̄ximo exibem⁹ est amoꝝ · omīa enī ad alia ad dilectōm refferunt̄ · g̃ ⁊ pessimū est odiū

Sed · ō est q̄ ꝺ · malū quia nocz ꝺm aug̃ · i ench · sed plus aliquis nocet p̄ximo p alia pc̄a q̄z p odiū puta per furtū et homicidiū ⁊ adulteriū · g̃ odiū nō est g̃uissimū pc̄m

℣ō · ꝯ⁹ expoñs illō matth · qui soluit vnū de mandatis istis mīmis dic̄t mādata moysi · nō occides nō adulterabis in remuneracōne modica sūt · in peccato aūt magna ·

mãdata aũt xp̃i · i · nõ iraſcaris · nõ ocupiſces · in remuneracõe aũt magna ſũt ĩ pcõ mĩma · odiũ aũt ptinz ad interiorẽ motũ · ſic̃ ⁊ ira ⁊ ocupia · g̃ odiũ pximi eſt min⁹ pcĕm q̃z homicidiũ ¶ Ad̃ · dõ · qp pcĕm qõ omittit̃ in pximũ hẽ rõem mali ex duobꝫ · vno quõ mõ ex inordiacõe ei⁹ q̃ peccat · ali omõ ex nocumẽto qõ inferẽ ei õ quẽ peccaẽ · ꝑmo g̃ mõ odiũ eſt mai⁹ pcĕm q̃z exteriores act⁹ q̃ ſũt in pximi nocumentũ · quia ſez̃ p odiũ deordinaẽ volũtas hoĩs q̃ eſt potiſſimũ in hoĩe · ⁊ exq̃ eſt radix pcti · vñ eciã ſi exteriores act⁹ inordinati eẽnt abſq; inordinacõe volũtatis nõ eẽnt pcta · puta cũ aliquis ignorans · vl̃ zelo iuſticie hoĩem occidit · et ſi quid culpe ĩ exterioribꝫ pctis q̃ õ pximũ cõmittunt̃ totũ ẽ ex intĩori odio · ſz q̃ntũ ad nocumẽtũ quod pximo inferẽ peyora ſũt exteriora pcta q̃z interius odiũ · et ꝑ hõ pz̃ reſponſio ad obiecta

Ad · v · ſic ꝓcedĭ · viꝺ qp odiũ ſit viciũ capitale · odiũ enĩ dirẽe oppõit̃ caritati · ſz caritas eſt ꝓncipaliſſima virtutũ et maẽ aliarũ · g̃ odiũ eſt maxime viciũ capitale · ⁊ ꝓncipiũ oĩm alioꝝ ¶ õ · pcta oriũtur ĩ nob̃ ꝑm inclinacõz paſſionũ ꝑm id ad ro · vij · paſſiones pctoꝝ opabant̃ in mẽbris nr̃is vt fructificarẽt morti · ſz ĩ paſſiõibꝫ aĩe ex amore ⁊ odio videnẽ oĩs alie ſequi · vt ex ſup̃ dictis pz̃ · g̃ odiũ debet poni inter vicia capitalia ¶ õ · viciũ eſt malũ morale · ſz odiũ ꝓncipalius reſpit̃ malũ q̃z aliq̃ paſſio · g̃ viꝺ qp odiũ debz̃ poni viciũ capitale ¶ Sz̃ õ ẽ qp ġg⁹ · xxxj · mo · nõ enũat odiũ inẽ ſeptẽ vicia capitalia ¶ ñ dõ · qp ſic̃ ſup̃ dictũ eſt · viciũ capitale ẽ ex quo vt freq̃nci⁹ alia vicia oriũtur̃ · viciũ aũt eſt õ naẽam hoĩs inq̃ntũ eſt aĩal rõnale · in hys aũt q̃ õ naẽam fiũt paulatim id qõ eſt naẽe corrumpit̃ · vñ ỏz qp ꝑmo recedaẽ ab eo qp eſt minus ꝑm naẽam ⁊ vltimo ab eo qp eſt maxime ꝑm naẽam · ꝗa id qõ eſt ꝑmũ ĩ conſtructõe eſt vltimũ ĩ reſolucõe · id aũt qõ eſt maxime ⁊ ꝑmo naẽale homi ẽ qp diligat bonũ ⁊ ꝑcipue bonũ diuinũ ⁊ bonũ pxĩ · ⁊ ideo odiũ qõ huic dilectõi opponit̃ nõ eſt ꝑmũ ĩtẽplucõe virtutis q̃ fit ꝑ vicia · ſz vltimũ · et ideo odiũ nõ eſt viciũ capitale ¶ Ad · j · g̃ dõ · qp ſic̃ õ in · vij · ꝑh̃ · virtus vnuſcuiuſq; rei conſiſtit ſup̃ h̃ qp ſit bñ diſpoſita ꝑm ſuã naturã · ⁊ ideo ĩ virtutibꝫ ỏz ee ꝑmũ ⁊ ꝓncipale · qp eſt ꝑmũ ⁊ ꝓncipale ĩ ordie naẽali · et ꝑ hõ caritas ponit̃ ꝓncipaliſſima virtutũ · et eadẽ rõne odiũ nõ ꝑt ee ꝑmũ in vicijs vt dcĕm ẽ ¶ Ad · ij · dõ · qp odiũ mali qõ õriaẽ naẽali bono eſt ꝑmũ inẽ paſſiones aĩe · ita ſic̃ ⁊ amor naẽal̃ boni · ſz odiũ boĩ naẽal̃ nõ ꝑt ee ꝑmũ · ſz habz rõz vltimi · ꝗa tale odiũ atteſtatur corrꝓti naẽe iã facte · ſic̃ ⁊ amor exẽnei boni ¶ Ad · nj · dõ · qp duplex ẽ malũ · qõdã verũ ꝗa ſez̃ repugt naẽali bono · et huĩoi mali ꝑt hr̃e rõm odiũ ꝓpitatis inẽ paſſiones · eſt aũt aliud malũ nõ vñ · ſz apparẽs qp ſez̃ eſt vñ bonũ ⁊ naẽale · ſed extimaẽ vt malũ ꝑ corruptõz naẽe · ⁊ huĩoi mali odiũ ỏz qp ſit in vltimo · h̃ aũt odiũ ẽ vicoſũ · nõ

Ad · vj · ſic ꝓcedit̃ · viꝺ qp odiũ nõ oriaẽ ex inuidia · inuidia enĩ ẽ ẽſticia qõdã de alĩs bonis · odiũ aũt nõ oriẽ ex ẽſticia · ſz poci⁹ eoũſo · triſtam⁹ enĩ õ ꝑſencia maloꝝ q̃ odimus · g̃ odiũ nõ oriẽ ex inuidia ¶ õ · odiũ dilcõi oppõit̃ ſed dilectõ pximi referẽ ad dilcõez dei · vt ſ̃hĩtũ ẽ g̃ ⁊ odiũ pximi referẽ ad odiũ dei · ſz odiũ dei nõ cauſatur ex inuidia · nõ enĩ inuidem⁹ hys q̃ maxime a nob̃ diſtãt · ſz hys q̃ ꝓpinq̃ videnẽ · vt pz̃ p ꝑm in · y · retho · g̃ odiũ nõ cauſatur ex inuidia ¶ õ · vni⁹ effect⁹ vna eſt cauſa · ſz odiũ cauſaẽ ex ira dic̃ enĩ aug⁹ · in regula · qp ira creſcit ĩ odiũ · nõ g̃ cauſaẽ odiũ ex inuidia ¶ Sed · õ eſt qp ġg⁹ · dic̃ xxxj · mo · qp de inuidia oriẽ odiũ ¶ ñ dõ qp ſic̃ dcĕm eſt odiũ pximi eſt vltimũ in ꝓgreſſu pcti eo qp opponit̃ dilectõi q̃ naẽal̃r pxim⁹ diligit̃ qp aũt aliqs recedat ab eo qp eſt naẽale ptingit ex h̃ qp intendit vitare ꝗuid qõ ẽ naẽalit̃ fugiens naẽal̃r aũt oĩe aĩal fugit triſticiã · ſic̃ et appetit delectacõm · ſic̃ pz̃ p ꝑm ĩ · vij · ⁊ x⁹ · etĥ · ⁊ ideo ſic̃ ex ẽlctacõe cauſaẽ amor · ita ex ẽſticia cauſaẽ odiũ ſic̃ g̃ mouem̃ ad diligendo ea q̃ nos delectãt · inq̃ntũ ex ipo accipiũtur ſb rõne boni · ita mouem̃ ad odiendo ea q̃ nos triſtant inq̃ntũ ex h̃ ipo acꝑiũtur ſb rõne mali · vñ cũ inuidia ſit triſticia ỏ bono pximi ſequit̃ qp bonũ pximi reddaẽ nob̃ odioſũ · ⁊ inde ẽ qp ex inuidia oriẽ odiũ ¶ Ad · j · g̃ dõ · qp ꝗa uis appetitiua ſic̃ ⁊ apprehẽſiua reflectit̃ ſup̃ ſuos act⁹ · ſequit̃ qp ĩ motibꝫ appetitiue vtutis ſit quedã ẽculacõ · ꝑm g̃ ꝓmũ ꝓceſſũ appetitiui mot⁹ ex amore conſequit̃ deſideriũ ex q̃ conſequit̃ delectacõ · cũ quis cõſecut⁹ fuit qp deſiderabat et quia h̃ ipm qp eſt delectari ĩ bono amato hẽ q̃mdã rõz boni · ſequit̃ qp delectacõ cauſet amorẽ · ⁊ ꝑm eanõ rõz ſeq̃t̃ qp triſticia cauſet odiũ ¶ Ad · ij · dõ · qp alia rõ eſt de dilectõne et odio · nã dilectõis obm eſt bonũ · qp a deo in creaturis diuaẽ · ⁊ ideo dilectõ p ꝓpus ẽ dei et p poſteri⁹ ẽ pximi · ſed odiũ eſt mali qp nõ habz locũ ĩ ipo deo · ſz in eius effectibꝫ · vñ eciã ſup̃dcĕm eſt qp deus nõ hẽtur odio niſi inq̃ntũ apprehenditur ꝑm ſuos effctos · ⁊ ideo p ꝓpus ẽ odiũ pximi q̃z odiũ dei · vnde cũ inuidia ad pximũ ſit maẽ odij qõ eſt ad pximũ fit p oĩs cauſa odij qp eſt ĩ deũ ¶ Ad · nj · dõ · qp nichil ꝓhibz̃ ꝑ. diuſas rões ꝗuid oriri ex diuſis cauſis ⁊ ꝑm h̃ odiũ ꝑt oriri ⁊ ex ira ⁊ ex inuidia · directius aũt oriẽ ex inuidia p q̃m ipm bonũ pximi reddit̃ otriſtabile et p oĩs odibile · ſz ex ira oriẽ odiũ ꝑm qdã augmentũ · nã ꝓmo per irã appetim⁹ malũ pximi ꝑm q̃mdã menſurã · p vt ſez̃ habz rõm vindicte · ꝓterea aũt otinuita temire ꝓuenit̃ ad h̃ qp hõ malũ pximi abſolute deſidet qp ptinz ad rõez odij · vñ pz̃ qp odiũ ex inuidia cãtur formalit̃ ꝑm rõm obi · ex ira aũt diſpoſitiue

Cinde conſiderandũ eſt de vicijs oppoſitis gaudio caritatis · qõ quid ẽ ⁊ de bono duino cui gaudio opponit̃ accidia et de bono pximi cui gaudio opponit̃ inuidia · vnde ꝓmo conſiderandũ ẽ de accidia Secõ de inuidia Circa ꝓmũ q̃runt̃ · mj · Prio vtr̃ accidia ſit pcĕm Secõ vtr̃ ſit ſpãle viciũ Ter⁹ vtr̃ ſit mortle pcĕm Qrto vtr̃ ſit viciũ capitale

Ad .j. sic ꝓceꝺ. vꝫ qꝫ accidia nō sit peccatum passionib⁹ enī nō laudaꝫ neq; vitupamur �means ꝑm in .ij. etħ. sꝫ accidia est quedā passio. est enī spēs tristicie vt daꝫ dic̄. et ꝥtū ē. g accidia nō est pc̄m ¶ Jō. nll's deffect⁹ corꝑal' qui statutis horis accidit hꝫ rōm pc̄i. sꝫ accidia est huiꝰi. dicit enī cassian⁹ in .x°. li°. de instit̄utis monach⁹ maxime accidia circa horā .vj. monachū inq̄etat vt q̄dā febris ingruens tp̄e instituto ardēt̄issimos estus accensionū suaq; solitis ac statutis horis aīe inferēs egrotāti. g accidia nō est pc̄m ¶ Jō. id qꝫ ex radice bona ꝓcedit nō vꝫ ee pc̄m. sꝫ accidia ex bona radice ꝓcedit. dic̄ enī cassian⁹ in eodē libro qꝫ accidia ꝓuenit ex hꝫ qꝫ aliquis ingemiscit se fructū spūalem nō hre et absencia longeq; posita magnificat monasteria. qꝺ vi⁹ ad hūilitatē ptinē. g accidia nō est pc̄m ¶ Jō. oīe pc̄m est fugiendū. �means id ecē. xxj. q̄si a facie colubri fugiēs pc̄m sꝫ cassian⁹ dic̄ i eodē li°. expimēto ꝓbatū ē accidie impugnacōm nō declinādo fugiendā. sꝫ resistendo supandā. g accidia nō est pc̄m ¶ Sed ꝺ ē illud qꝺ interdicit̄ in sacra scꝑtura est pc̄m. sꝫ accidia est huiꝰi. ꝺ enī ecē. vj. sbice humerū et porta illā scꝫ spūalem sapiam. ⁊ nō acciderīs in vincul' eius. g accidia est pc̄m ¶ Rñ ꝺ. qꝫ accidia ꝑm daꝫ est quedā tristicia aggūans q̄ scꝫ ita dꝑmit animū hoīs vt nichil ei agē liceat. sicuti ea q̄ sūt accidia infrigidata sūt. ⁊ ideo accidia imꝑat qꝺā tediū opandi. vt ꝓz ꝓ hꝫ qꝺ ꝺ̄ī glo sup id⁹ psalmi oēm escā abhoīata est aīa eoꝝ ⁊ a quibusdā ꝺ̄. qꝫ accidia ē corꝑis mētis noua negligētis inchoare. huiꝰi aūt tristicia sp est mala. qñq; quiꝺ eciam ꝑm seipam. qñq; vero ꝑm effectū ⁊ ēsticiam enī ꝑm se mala ē que est de eo qꝫ est apparēs malū et vē bonū. sicut ecꝛrio delectacō mala ē que ē de eo qꝺ ē apens bonū et vere malū. cū g spūale bonū sit vere bonū tristicia q̄ ē de spūali bono et ꝑm se mala et eciā tristicia que ē de vere malo mala est ꝑm effc̄m. si sic homiez agg̃uet. ut eū totl'r a bono ope retrahat. vñ ⁊ apo⁹. ij. ad cor. ij°. nō vult ut penitens maiori ēsticia de pc̄o absorbeaē. quia g accidia ꝑm qꝫ hꝫ sumiē noīat tristiciā spūal' boni ē dupl'r mala. ⁊ ꝑm se ⁊ ꝑm effc̄m. ⁊ ideo accidia ē pc̄m. malū enī i motibꝰ appetitꝰ dicim⁹ ee pc̄m ut ex ꝺ̄ctis patz ¶ Ad .j. g ꝺ̄. qꝫ passiones ꝑm se nō sūt pc̄a. sed ꝑm qꝫ applicanē ad aliqꝺ malū vitupam̄ sic̄ et laudam̄ ex hꝫ qꝫ applicanē ad aliqꝺ bonū. vñ ēsticia ꝑm se nō noīat nec aliquiꝺ laudabile. nec vitupabile. sꝫ ēsticia de malo vero moꝺata noīat aliquiꝺ laudabl'e. tristicia aūt ꝺ bono et itez tristicia inmoꝺata noīat aliquiꝺ vitupabile. ⁊ ꝑm hꝫ tristicia ponit̄ pc̄m ¶ Ad .ij. ꝺ̄ qꝫ passiones appetit⁹ sensitiui et in se possūt ee pc̄a venialia et inclināt animā ad pc̄m mortale. et q̄a appetit⁹ sbitiu⁹ hꝫ organū corꝑale. sequit̄ qꝫ per aliquā corꝑalē ēnsmutacōez hō fit habilioꝛ ad aliqꝺ pc̄m. et ideo ꝑt cōtingē. qꝫ ꝑm aliquas ēnsmutacōes corꝑales certis tempib⁹ ꝓueniētes aliq̄ pc̄a nos magis impugnēt. oīs autez corꝑalis deffectus de se ad tristiciā ꝺisponit. ⁊ ideo ieiunātes ēca meridiē qñ iā incipiūt sentire deffectū cibi ⁊ vigi ab estib⁹ sol' magis ab accidia impugnatur ¶ Ad .nj. ꝺ̄. qꝫ ad hūilitatē ptinet vt homo deffect⁹ ꝓpos ꝺ̄ans seipm nō extollat. sꝫ hꝫ nō ptinet ad hūilitatē. sꝫ pocius ad inq̄titudinē qꝫ bona que quis a deo possideꝛ. ꝺtēpnat ⁊ ex tali contēptu sequit̄ accidia. ꝺ hys enī tristam̄ que quasi mala vl' vilia reputam⁹. sic g nec̄e est. vt aliqs alioꝝ bona extollat. qꝫ tñ bona sibi diuit⁹ puisa nō ꝺtēpnat. quia sic ei tristia reddēnē ¶ Ad .mj. ꝺ̄. qꝫ pc̄m sp est fugiendū. sꝫ inpugnacō pc̄i qñq; est vincēda fugiendo. qñq; resistendo fugiēdo qꝺē qñ ꝺtinua cogitacō auget pc̄i incendiū sic̄ ē luxuria. vnde ꝺ̄. j. ad cor. vj°. fugite fornicacōz. resistendo aūt qñ cogitacō pseuans tollit incentiuū pc̄i. qꝺ ꝓuenit ex aliq̄ leui apprehēsiōe et hꝫ ꝺtīgit ī accidia. q̄a q̄nto magis cogitam⁹ de bonis spūalib⁹ tanto magis placēcia reddūtur ex q̄ cessat ac

Ad .ij. sic ꝓceꝺ. vꝫ qꝫ accidia nō sit ꝺcidia spāle viciū. id enī qꝺ cōuenit omni vicō nō ꝺstituit spālis vicij rōm. sꝫ qꝺlibz viciū fcit hoiem tristari de bono spūali opposito. nā luxurios⁹ ēsta tur de bono ꝺtinēcie et gulosus de bono abstinēcie cū g accidia sit tristicia ꝺ bono spūali. sic̄ dictū ē videt̄ qꝫ accidia nō sit spāle pc̄m ¶ Jō. accidia cū sit tristicia quedā gaudio opponit̄. sꝫ gaudiū nō ponit̄ vna spālis vtus. g neq; accidia debet poni spāle viciū ¶ Jō. spūale bonū cū sit qꝺā cōe obm qꝫ vtus appetit et viciū refugit. nō cōstituit spālē rōm vtutis aut vicij. nisi ꝑ aliquid additū ꝺtrahatur. sꝫ nichil vi⁹ qꝫ cōtrahat ipm ad accidiā si sit viciū speciale. nisi labor. ex hꝫ enī aliqui reffugūt spūalia bona. qꝫ sint laboriosa. vñ et accidia tediū qꝺam est. refugere aūt labores ⁊ q̄rere quietē corꝑalem ad idē ptinē vi⁹ scꝫ ad pigriciā. g accidia nichil aliud est q̄z pigricia qꝺ videtur esse falsū. nā pigricia sollicitudini opponitur. accidie autē gaudium. non g accidia est speciale viciū ¶ Sed contra est qꝫ gg⁹. xxxj. mox. distinguit accidiā ab alijs vicijs. g est speciale viciū ¶ Rñ ꝺ̄. qꝫ cū accidia sit tristicia de spūali bono, si accipiaē spirituale bonū cōiter nō hēbit accidia rōm specialis vicij. quia sic̄ dictū ē. oīe viciū refugit spūale bonū vtutis oppositē. sil'r eciā nō pt dici. qꝫ sit spāle viciū accidia inq̄ntū refugit spūale bonū qꝺ est laboriosū vl' molestū corꝑi. aut dilectacōis eius impedimentū. quia hꝫ eciā nō separet accidiā a vicijs carnalib⁹ quib⁹ aliquis quietē ⁊ delectacōz corꝑis q̄rit. ⁊ ideo ꝺ̄m est qꝫ ī spūalib⁹ bonis ē quꝺ ordo. nā oīa spūalia bona q̄ sūt ī actib⁹ singulaꝝ vtutū ordiant̄ ad vnū spūale bonū qꝺ est bonū diuinū. ēca qꝺ est spālis vtus q̄ est caritas. vnde ad q̄mlibet vtutē ptinet gaudē de qꝺ spūali bono, qꝺ ꝺsistit in qꝺ actu. sꝫ ad caritatē ptinz spāliē illud gaudiū spūale quo qꝺs gaudet ꝺ bono diuino. ⁊ sil'r illa tristicia q̄ quis tristaē de bono spūali qꝺ est ī actib⁹ singl'aꝝ vtutū nō ptinz ad aliqꝺ viciū spāle. sꝫ ad omia vicia. sꝫ tristari de bono diuino ꝺ quo caritas gaudet ptinet ad speciale viciū qꝫ accidia

vocatur · et per hoc patet rñsio ad obiecta

Ad · nj · sic ꝓdicẽ · viꝺ ꝙ accidia nõ sit pcẽm mortale · oñe enĩ pcẽm mortale ỏriarẽ ꝓcepto legis dei · sz accidia nlli ꝓcepto ỏriari viꝺ vt pz discurrẽti p singla ꝓcepta decalogi · g accidia nõ est pcẽm mortale ℸ ꝯ · pcẽm opis ĩ eodẽ gne nõ ẽ minꝰ ꝝ pcẽm cordis · sz recedẽ ope ab aliq̃ spũali bono in deũ ducẽte nõ est pcẽm mortale · alioqn mortaliẽ peccarz quicũqz ꝺsilia nõ obbuaret · g recedere corde p tristiciã ab huĩoi spũalibꝫ opibꝫ nõ ẽ pcẽm mortale · nõ g accidia est pcẽm mortale ℸ ꝯ · nlz pcẽm mortale in viris pfectis inueniẽ · sz accidia inueniẽ ĩ viris pfectis · dic enĩ cassianꝰ · ĩ liꝰ · ixꝰ · de institutis cenobiorz · ꝙ accidia ẽ solitarijs magis expta ⁊ in hẽmo ꝺmorãtibꝫ infestior hostis ac freq̃ns · g accidia nõ est pcẽm mortale ℸ Sed ỏ est ꝙ ỏ · ij · ad corz · vij · ẽsticia secli mortẽ opatur · sed huĩoi est accidia · nõ enĩ est ẽsticia ꝺm deũ que ỏr iusticiã scli diuidiẽ ⁊ mortẽ opaẽ · g est pcẽm mortale ℸ Rñ ꝺ · ꝙ sic dictũ est pcẽm mortale ỏ qꝺ spũalẽ vitã tollit que est p caritatẽ ꝺm quã deus nos inhĩtat · vñ iꝺ pcẽm ex suo gne ẽ pcẽm morle qꝺ de se ꝺm ꝓpam rõm ỏriaẽ caritati · huĩoi aũt ẽ accidia · nã ꝓpus effcts caritatis est gaudiũ de deo vt supꝺctm est · accidia aũt est tristicia ỏ bono spirituali · inq̃tũ est bonũ diuinũ · vñ ꝺm suũ genꝰ accidia est pcẽm mortale · sz ꝺsideraꝺ est ĩ oibꝫ ptis q̃ sũt ꝺm suũ genꝰ mortalia ꝙ nõ sũt morlia nisi qñ suã pfeccõm ꝺsequneẽ · est enĩ cõsumacõ pcti in ꝺsbu rõis · loqmur enĩ nũc ỏ pcto hũano qꝺ ĩ actu hũano ꝺsistit cuiꝰ pncipiũ est racõ · vñ nisi sit inchoacõ pcti ĩ sola sbualitate ⁊ nõ ptingat vsqz ad ꝺsbm rõis ꝓpr inpfeccõz actus ẽ pcẽm veniale · sic in gne adulẽij ꝺcupia q̃ ꝺsistit in sola sbualitate est pcẽm veniale · si tñ pueniẽ usqz ad ꝺsbm rõis ẽ pcẽm mortale · ita eciã ⁊ motus accidie ĩ sola sbualitate qñcũqz est ꝓpr repugnãciã carnis ad spm et tũc est pcẽm veniale · qñcũqz vero ptingit vsqz ad rõez q̃ ꝺuertit ĩ fugã ⁊ horrorẽ ⁊ detestacõz boni diuĩ · carne ỏ spñ oĩno ꝓualẽte · et tũc maĩfestũ ẽ ꝙ accidia est pcẽm mortale ℸ Ad · j · g ꝺ · ꝙ accidia ỏriaẽ ꝓcepto de scẽtificacõne sabbi in q̃ · ꝺm qꝺ est ꝓceptũ morale ꝓcipiẽ quies mẽtis ĩ deo cui cõtrariaẽ ẽsticia mẽtis de bono diuĩo ℸ Ad · ij · ꝺ · ꝙ accidia nõ ẽ receſſꝰ mẽtalis a quocũqz spũali bono sz a bono diuĩo cui ỏz mentẽ inhereꝺ ex nctate · vnꝺ si quis ỏtristeẽ de h ꝙ aliquis cogit eũ implẽ opera vtutis q̃ facẽ nõ teneẽ nõ est pcẽm accidie · sed qñ ỏtristaẽ ĩ hys q̃ ei inminẽt facienda ꝓpr deũ ℸ Ad nj · ꝺ · ꝙ ĩ viris scẽtis inueniũẽ aliq̃ inpfecti morꝰ accidie qui tñ nõ ptingũt usqz ad ꝺsensũ rõnis

Ad · mj · sic ꝓceꝺ · viꝙ accidia nõ ꝺbz poi vicĩũ capitale · viciũ enĩ capitale ỏ qꝺ mouet ad actus pcẽtoz · vt supꝺictũ est · sz accidia nõ mouet ad agenꝺ · sed magis retrahit ab agẽꝺo · g nõ ꝺbz poni viciũ capitale ℸ ꝯ · viciũ capitale habz filias sibi deputatas · assigr aũt ggꝰ · xxxj · morz sex filias accidie · q̃ sũt · malicia · rãcor · ⁊ pusillanimitas · desparõ · torpor ẽca ꝓcepta · vagacõ mẽtis circa illicita q̃ nõ videnẽ ꝺuẽient oriri ex accidia nã rancor iꝺẽ esse videẽ ꝙ ꝺdiũ qꝺ ꝺuẽ ex inuidia vt supꝺctm est · malicia aũt est genꝰ ad oĩa vicia et silr vagacõ mẽtis ẽca illicita et ĩ oĩbꝫ viciis inuenũtur · torpor autẽ ẽca ꝓcepta iꝺẽ viꝺ esse ꝙ accidia pusillanimitas aũt et desparõ ex quibuscũz pcẽtis oriri pñt · nõ g ꝺuenienter ponitur accidia esse viciũ capitale ℸ ꝯ · pslo ĩ li · ỏ sũmo bono distinguit viciũ accidie a vicõ tristicie · dicẽs ẽsticiã ee inq̃tũ recedit a ḡuiori ⁊ laborioso ad qꝺ teneẽ · accidiã inq̃tũ se ꝺũtit ad qetẽ idebitã et dic ỏ ẽsticia oriri rancorẽ pusillanimitatẽ amaritudinẽ desparõz de accidia vero dic oriri · vj · q̃ sũt ociositas · sõpnolencia inptunitas · mẽtis inquietudo · torpis ĩstabilitas · vbositas curiositas · g vi vl ꝙ a ggꝰ vl ab pslo male assigneẽ accidia viciũ capitale cũ suis filiabꝫ ℸ Sz ỏ ẽ ꝙ iꝺẽ ggꝰ dic · xxxj · morz accidiam esse viciũ capitale et hre predctas filias ℸ Rñ · ꝺ · ꝙ sic supꝺctm est · viciũ capitale ỏ ex quo ꝓmptũ est vt alia vicia orianeẽ ꝺm rõz causefinal · sic autẽ hoies mlta opaneẽ ꝓpr delectacõz · tũ eciã vt ipam ꝺseqneẽ · tũ eciã ex eius impetu ad aliquid agendũ ꝓmoti · ita eciam ꝓpter tristiciã mlta opaneẽ · vl vt ipam euitẽt · vl ex eius pondẽ in aliq̃ agẽda ꝓrũpẽtes · vñ cũ accidia sit ẽsticia q̃ã vt supꝺctm est ꝺuenienter ponitur viciũ capitale ℸ Ad · j · ꝺ · ꝙ accidia aggrauando aĩm/hoiem impedit ab illi opibꝫ q̃ tristiciã cãnt · sz tamẽ inducit aĩm ad aliq̃ agenda · vl que sũt tristicie ꝺsona · sic ad plorandꝺ · vl eciã ad aliq̃ p q̃ tristicia euitatur ℸ Ad · ij · ꝺ · ꝙ ggꝰ ꝺueniener assignat filias accidie · quia enĩ vt phs dic in · vnꝰ · ethi · nlꝝ diu absq̃ delectacõe pt manẽ cũ tristicia · ncẽe est ꝙ ex tristicia ꝙquid duplr oriaẽ · vnomõ vt hõ recedat a ẽcũstancijs · alioꝰ vt ad alia ẽnseat ĩ quibꝫ delectatur · sic illi q̃ nõ pñt gaudẽ spũalibꝫ delectacõibꝫ ẽnsferũt se ad corpales · ꝺm phm ĩ · vnꝰ · ethꝫ · ĩ fuga aũt tristicie talr ꝓcessus attendaẽ ꝙ ꝓmo hõ fugit ꝺẽstancia · ſo eciã impugnat ea q̃ tristiciã ingerũt · spũalia autẽ bona de quibꝫ tristaẽ accidia sũt et finis ⁊ id qꝺ est ad finẽ · fuga autẽ finis fit p desparõz · fuga aũt bonoz q̃ sũt ad finem q̃tũ ad ardua que subsũt ꝺsiliꝫ fit p pusillanimitatẽ · q̃ntũ aũt ad ea q̃ ptinẽt ad coẽm iusticiã fit p torporem · ẽca ꝓcepta · inpugnacõ autẽ ꝺẽstanciũ bonorũ spiritualiũ qñq̃z quiꝺ est q̃ hoies ad bona spũalia inducũt · ⁊ h est rancor · qñq̃z vero se extendit ad ipa spũalia bona in q̃z detestacõm aliquis adducit · ⁊ hꝓe est malicia · inq̃ntũ aũt ꝓpr tristiciã a spũalibꝫ aliquis ẽnsfert se ad delectabilia exteioza ponit filia accidie · euagacõ aũt ẽca illicita · p qꝺ aũt pz rñsio ad ea que ẽca singlas filias obiciebanẽ · nã malicia nõ accipiẽ h ꝺm qꝺ est genꝰ vicioz · sz sicut dictũ est · rancor eciã nõ accipiẽ h cõiter ꝓ odio · sz ꝓquadã indignacõe sic dcm est · ⁊ iꝺẽ ꝺom est ỏ aliꝭ ℸ Ad · nj · ꝺ · ꝙ eciã cassianꝰ ĩ liꝰ de institutis cenobiorz · distinguit ẽsticiã ab accidia · sz ꝺueniẽcius ggꝰ accidiã ẽsticiã notat · quia sic supꝺctm ẽ eristicia nõ est viciũ ab aliꝭ distinctũ ꝺ · ꝙ aliqs

recedit a ḡui et laborioso ope· vl̃ b·q̃scunq; alias causas aquis tristeť·ꝫ solũ bm qꝫ ptristať ó bono diuino qđ pertinet ad rõm accidie que vicium est qua conuertitur aliquis ad quietem indebitam intm̃ inq̃ntũ aspnať bonũ diuinũ· illa autẽ que ysidor⁹ ponit oriri ex accidia ⁊ ẽsticia reducũtur ad ea q̃ ḡg⁹ ponit· nã amaritudo quã ponit ysiđ oriri ex ẽsticia est quidã effectꝰ rancoris· ociositas aũt ⁊ somnolẽcia reducunť ad torporẽ ẽca p̃cepta ẽca q̃ est aquis ociosus omio ea ptermittẽs ⁊ somnolentus ea negligenť implens· oĩa aũt alia· v· q̃ ponit ex accidia oriri ptinẽt ad euagacõez mentis ẽca illicita q̃ quiđ bm qꝫ ĩ ipa arte mẽtis residz uolentis inportune ad diúsa se diffundẽ· vocatur inportunitas mẽtis· bm aũt qꝫ ptinet ad cognitiaz dĩ curiositas· q̃ntũ aũt ad locucõm dĩ vbositas· q̃ntũ aũt ad corp⁹ in eođ loco nõ mañs dĩ inquietudo corpis· qñ scz aquis p inordinatos mot⁹ mẽbroz vagitatẽ indicat mẽtis· q̃ntũ aũt ad diúsa loca dei instabilitas· vl̃ pt accipi instabilitas b· mutabilitatẽ apositi

Deinde ꝺsiđandũ est ó inuidia Et circa hoc querũtur quatuor Primo quid sit inuidia Secundo vtrũ sit cõm Tercõ vtrũ sit pcm̃ mortale Quarto· vtrũ sit vicium capitale· et de filiabus eius

Ad·j·sic pcedĩ· vl̃ qꝫ inuidia nõ sit tristicia obm enĩ tristicie est malũ· ꝫ obm inuidie est bonũ· dic̃ enĩ ḡg⁹· in· v·. moz ó inuido loquẽs tabescentẽ mentẽ sua pena faciet· quẽ felicitas torquet aliena· ḡ inuidia nõ est tristicia ℞ ñ· silitudo nõ est causa tristicie· ꝫ magis delectacõis· ꝫ silitudo est cã inuidie· dic̃ enĩ phs ĩ· ij· rethorice· inuidebũt tales quibꝰ sũt aliq̃ sil'es· aut bm gen⁹ aut bm cognacõez· aut bm staturã· aut bm hĩtũ aut bm opionẽ· ḡ inuidia nõ ẽ tristicia ℞ tristicia ex aquo deffectu causať· vñ illi q̃ sũt ĩ magno deffectu sũt ad tristiciã pni vt supd̃cm est cũ de passionibꝰ agẽtur· ꝫ illi quibꝰ modicũ defficit ⁊ qui sũt amatores honoris ⁊ qui reputanť sapiẽtes sũt inuidi· vt pz p phm̃ ĩ· ij· rethorice· ḡ inuidia nõ ẽ tristicia ℞ tristicia delectacõi oppõitur· oppositoz aũt nõ est eadẽ causa· ḡ cũ memoria bonoz hũanoz sit causa delectacõis· vt ŝdcm̃ est· nõ erit causa tristicie· est autẽ cã inuidie· dic̃ enĩ phs ĩ· ij· rethorice· qꝫ hys aliq̃ inuidẽt q̃ habẽt aut possiderũt q̃ ipis ꝺueniebãt aut q̃ ipi qñq; possidebant· ḡ inuidia nõ est tristicia Sed ꝺr̃ est qꝫ aug⁹ ĩ· ij· li°· ponit inuidiã spẽm tristicie· ⁊ dicit qꝫ inuidia est ẽsticia ĩ alienis bonis ℞ ñ° dđ· qꝫ obm tristicie est malũ apriũ· cõtingit aũt id qđ ẽ alienũ bonũ apprehendi vt malũ ap̃m· et bm h̃ de bono alieno pt ẽe tristicia· ꝫ h̃ ꝺtigit dupl'r· vno⁰ qñ quis tristať de bono alic⁹ inq̃ntũ imminet sibi ex h̃ pic'm alic⁹ nocumẽti· sic̃ cũ homo tristať de exaltacõe inimici sui timẽs ne eũ ledat· ⁊ taľ tristicia nõ est inuidia· ꝫ magis timoris effectus· vt phs dic̃ in· ij· rethorice· alio⁰ bonũ alẽius extimatur vt malũ ap̃m inq̃ntũ est diminutiuũ ap̃e gl'e vl̃ excellencie· ⁊ h̃ modo ó bono alẽius ẽstať inuidia· ⁊ ideo p̃cipue de ill' bonis homĩes inuident in quibꝰ est gl'ia et in q̃bꝰ hoĩes amãt honorari et in opinione ẽe· vt phs dic̃ ĩ· ij· rethorice ⁊ ℣ ad· j· g đđ· qꝫ nichil ꝓhibz id qđ est bonũ vni apprehẽdi vt malũ alĩ· et bm h̃ tristicia aqua pt ẽe de bono vt dictũ est ⁊ ℣ ad· ij· dđ· qꝫ inuidia est de gl'ia alẽius inq̃ntũ diminuit gl'am quã quis appetit cõseq̃ns ẽ vt ad illos tm̃ inuidia hẽatur quibꝰ homo vult se eq̃re vl̃ pferre in gl'ia· h̃ aũt nõ est respectu ml'tũ a se distanciũ· nll's enĩ nisi insanus studet se eq̃re vl̃ pferre in gl'ia hys qui sũt ml'to eo maiores· puta plebeius homo regi· vl̃ eciã rex plebeio quẽ ml'tũ excedit· ⁊ ideo hys q̃ multũ distant· vl̃ loco· vl̃ tp̃e· vl̃ statu hõ nõ inuidz· ꝫ hij sũt ap̃inq̃ quibꝰ se nitiť eq̃re vl̃ pferre· nã cũ illi excedũt ĩ gl'ia accipiit h̃ ꝺ nr̃am vtilitatẽ ⁊ inde cãtur tristicia· sil'itudo aũt delectacõez causat inq̃ntũ ꝺcordat volũtati ℣ ad· nj· dđ· qꝫ nll's conať ad ea ĩ quibꝰ est ml'tũ defficiẽs· ⁊ ideo cũ aquis in h̃ eũ excedat nõ inuidet· ꝫ si modicũ defficiat vĩ qꝫ ad h̃ ptingẽ possit ⁊ sic ad h̃ conať· vñ si frustrareť eius conatus ap̃ excessũ gl'ie alĩ⁹ ẽstať· ⁊ inde est qꝫ amatores honoris sũt magis inuidi· ⁊ sil'r eciã pusillanimes sũt inuidi· q̃a omĩa reputant magna ⁊ quicq; boni aceui accidat reputãt se ĩ magno supatos ẽe· vñ ⁊ iob· v°· ꝺ· puulũ occidit inuidia· ⁊ dic̃ ḡg⁹ ĩ· vj· moz· qꝫ inuidẽ nõ possum⁹ nisi eis quos nob ĩ aliq̃ meliores putam⁹ ℣ ad· mj· dđ· qꝫ memoria ptitoz bonoz inq̃ntũ fuerũt hĩta delecta cõm causat· ꝫ inq̃ntũ sũt amissa cãnt tristiciã· et inq̃ntũ ab hys hñtur causãt inuidiã· quia h̃ maxime vi⁹ gl'ie ap̃e derogare· ⁊ ideo dic̃ phs in· ij· rethorice· qꝫ senes inuidẽt iunioribꝰ· ⁊ illi q̃ ml'tũ expẽderũt ad aliq̃ oñdũ inuidẽt hys q̃ puis expẽsis illud sũt ꝺsecuti· ꝺolent enĩ de amissione suoz bonoz ⁊ de h̃ qꝫ alij ꝺsecuti sũt bona

Ad· ij· sic p̃ceđ· vl̃ qꝫ inuidia nõ sit pcm̃· dic̃ enĩ ieroꝰ· ad allectã de instructõe filie· hẽat socias cũ q̃bus addiscat quibꝰ inuideat q̃z laudibus mordeatur· ꝫ nll's est sollicitandꝰ ad peccandꝰ ḡ inuidia nõ ẽ pcm̃ ℣ inuidia ẽ ẽsticia de alienis bonis· vt damꝰ dic̃· ꝫ h̃ qñq; laudabil'r fit· ꝺ enĩ p̃ú· xxix°· cũ impij sũpserint p̃ncipatũ gemz pl's· ḡ inuidia nõ sp est pcm̃ ℣ inuidia zelũ q̃ꝺã nomiat· ꝫ zelus quiđã ẽ bonꝰ· bm ia⁰ ps̃· zelus domus tue comedit me· ḡ inuidia nõ sp ẽ pcm̃ ℣ pena diuidĩ ꝺ culpã· ꝫ inuidia ẽ queꝺ pena dic̃ enĩ ḡg⁹· v· moz· cũ deuictũ cor liuoris putredo corrũpit ipa q̃z exteriora indicãt q̃z ĝuiter animũ vesania instigat· dolor quippe pallore afficiť ocli depmũtur mens accendiť mẽbra frigescũt· sicut ĩ cogitacõne scabies ĩ dentibus stridor· ḡ inuidia nõ est pcm̃ Sed ꝺ est qꝫ ꝺ ad gal'· v°· nõ efficiam̃ inanis gl'e cupidi inuicẽ puocãtes ⁊ inuicẽ inuidentes ℞ ñ° dđ· qꝫ sic̃ dictũ est· inuidia ẽ ẽsticia queꝺ de alienis bonis· ꝫ h̃ tristicia pt ptingẽ q̃tuor modis· vno quiđ mõ cũ aliq̃s dolz de bono aceui⁹ ĩ q̃ntũ ex eo timeť nocumentũ· vl̃ sibi ipi· vl̃ eciã

alijs bonis · ⁊ talʼ trifticia nõ eſt inuidia vt dcm eſt · et ꝑ eſſe ſine pcõ · vñ ġg⁹ · xxij · moꝛ · euẽire plurumumq; ſolet vt non amiſſa caritate et ini; mici nos ruina letificet ⁊ rurſũ eius gl'ia ſine in uidie culpa ntriſtet cũ ⁊ ruente eo quoſ̃ bñ erigi credim⁹ et ꝓficiente illo pleroſq; inuſte opprimi formidam⁹ · alioꝰ ꝑt ꝯquis triſtari ỏ bono altĩus · nõ ex eo q; hẽ ipe bonũ · ſ; ex eo q; nob deeſt bonũ illoꝰ qꝰ ipe habz ⁊ h̃ ꝓpe eſt zelus vt phs dic̃ i · ij · re thoꝛice · ⁊ ſi iſte zelus fit c̃ca bona honeſta laudabiľ eſt · ſm id⁹ · j · ad coꝛ xmj · emulami ſpũalia · ſi aũt ſit de bonis tꝑalibus ꝑt ee cũ pcõ ⁊ ſine pcõ · c̃cioꝰ ꝯquis c̃ſtaſ̃ de bono altĩus inq̃ntũ ille cui accidit bonũ eſt eo indign⁹ q̃ quioꝰ trifticia ꝑt oriri ex bo; nis honeſtis ex q̃bꝫ ꝯquis uſe⁹ efficaſ̃ · ſic̃ phs dic̃ in · ij · rethoꝛice · vt ỏ diuicijs ⁊ talibꝫ qui ꝑñt pro; uenire dignis ⁊ indignis · ⁊ h̃ c̃ſticia ſm ipm vo catur nemeſis ⁊ prinz ad bonos mores · ſed h̃ ideo dixit · quia ꝺ̃ſoꝺabat ipa bona tꝑalia ꝺ · ſe put ꝑñt magna videri · nõ reſpicientibꝫ ad etna · ſ; ſm doc trinam fidei tꝑalia bona q̃ indignis ꝓuenũt ex iuſta dei ordinacõne diſponũt̃ q; vl̃ ad eoꝝ correc; cõm · vl̃ ad eoꝝ dãpnacõz · ⁊ huiꝰi bona nichil ſũt in ꝺ̃pacõne ad bona futura q̃ ſuant̃ bonis · et ideo huiꝰi trifticia ꝓhibet̃ i ſc̃ptura ſac̃ · ſm id⁹ pſal · noli emulari i malignãtibꝫ · neq; zelauis faciẽtes iniq̃tatẽ · ⁊ alibi pene effuſi ſũt greſſus mei · quia zelaui ſup iniq̃s pacem pcoꝝ vidẽs · qr̃to aliq̃s c̃ſ; tatur de bonis alic⁹ inq̃ntũ ꝯquis excedit ipm in bonis ⁊ h̃ ꝓpe eſt inuidia ⁊ iſtud ſp eſt prauũ · vt phs dic̃ in · ij · rethoꝛice quia dolet de eo de quo eſt gaudẽdũ ſcilicz de bono ꝓximi ℟ ad · j · g̃ dꝺ · q; ibi ſumit̃ inuidia ꝑ zelo quo q̃s debz incitari ad ꝓfi; ciendũ cũ melioribꝫ ℟ ad · ij · dꝺ · q; rõ illa ꝓcedit de trifticia alienoꝝ bonoꝝ ſm ꝑmũ modũ ℟ ad · nj · dꝺ · q; inuidia differt a zelo ſic̃ dcm ẽ · vnꝺ zel⁹ aliq̃s ꝑt ee bonus · ſ; inuidia ſp eſt mala ℟ ad · mj dꝺ · q; nichil ꝓhibet aliq̃ pcm rõne alic⁹ adũcti penale ee vt ſuꝑdcm eſt cũ de pc̃is ageretur

Ad · nj · ſic ꝓcedi̇t̃ · vi̇ q; inuidia nõ ſit peccatũ mortale · inuidia enĩ cũ ſit c̃ſticia ẽ paſſio appetitus ſbitiui · ꝺ i ſbualitate nõ eſt pcm mor; tale · ſ; ſolũ in rõne · vt ꝓz ꝑ augꝰ · xij · ỏ ẽnitate · g̃ inuidia nõ eſt pcm mortale ℟ ꝯ · i infantibꝫ nõ ꝑt ee pcm mortale · ſ; i eis ꝑt ee inuidia · dic̃ enĩ aug⁹ i · ſ · ꝺ̃feſſ · vidi ego et expt⁹ ſũ zelantẽ puer nondũ loq̃bat̃ et intuebat̃ pallid⁹ amaro aſpectu collactaneũ ſuũ · g̃ inuidia nõ eſt pcm mortale ℟ ꝯ · oñe pcm mortale alicui vtuti ꝺ̃riat̃ · ſ; in; nõ ꝺ̃riat̃ ꝯcui vtuti · ſ; nemeſi q̃ eſt quedã paſſio · vt ꝓz ꝑ phm i · ij · eth · g̃ inuidia nõ ẽ pcm moꝛle ¶ Sed ꝺ̃ eſt q; ꝺ̃ job · vꝰ · puulũ occidit inuidia · nichil aũt occidit ſpũaliť niſi pcm mortale · g̃ in uidia ẽ pcm moꝛle ℟ ñ dꝺ · q; inuidia ex gne ſuo ẽ pcm mortale · gen⁹ aũt pcti ex obo ꝺ̃ſideraſ̃ · inuidia aũt ſm rõm ſui obi ꝺ̃riat̃ caritati ꝑ quã eſt vita aie ſpũalis · ſm id⁹ · j · io · nj · nos ſcimus qm̃ ẽnſlati ſum⁹ de morte ad vitã qm̃ diligimus fres · vꝰq; aũt obm ⁊ caritatis ⁊ inuidie ẽ bonũ ꝓximi · ſ; ſm ꝺ̃riũ motũ · nã caritas gaudz ỏ bono ꝓximi · inuidia aũt de eodẽ triſtat̃ · vt ex dc̃is ꝓz · vñ maĩfeſtũ ẽ q; inuidia ex ſuo gne ẽ pcm moꝛ; tale · ſ; ſic̃ ſuꝑdcm ẽ · i quolibet gne pcti mortalis inueniũtur aliq; inꝑfc̃ti mot⁹ i ſbualitate exñtes q̃ ſũt pcta venialia ſic̃ in gne adulẽij ꝑm⁹ motus ꝯcupiſcencie · ⁊ i gne homicidij ꝑm⁹ mot⁹ ire · ita ec̃iã in gne inuidie inueniũtur aliq; ꝑmi motus q̃nq; ec̃iã i viris ꝑfc̃tis q̃ ſũt pcta venialia ℟ ad · j g̃ dꝺ · q; mot⁹ inuidie ꝺ · q; eſt paſſio ſẽſualitatis eſt quidda inꝑfcm i gne actuũ hũanoꝝ q̃z ꝑnci; piũ eſt racõ · vñ talʼ inuidia nõ eſt pcm mortale et ſilʼis eſt racõ de inuidia puuloꝝ in q̃bus nõ eſt vſus rõis · vñ ꝑ rñſio ad ſcm ℟ ad · nj · dꝺ · q; in; uidia · ſm phm i · ij · rethoꝛice opponit̃ ⁊ nemeſi ⁊ mie · ſed ſm diuſa · nã mie opponit̃ dircte ſm cõ; trarietatẽ ꝑncipaľ obi · inuid⁹ enĩ triſtat̃ de bono ꝓximi · mibicoꝛs aũt triſtat̃ de malo ꝓximi · vnꝺ inuidi nõ ſũt mibicoꝛdes ſic̃ ibidẽ dr̃ nec econuſo ex ꝑte vero eius de cui⁹ bono triſtat̃ inuid⁹ oppo; nit̃ inuidia nemeſi · nemeſitic⁹ aũt triſtat̃ ỏ bono indigne agenciũ · ſm id⁹ pſalmi · zelaui ſup iniq̃s pacẽ pcoꝝ vidẽs · inuid⁹ autẽ triſtat̃ de bono eoꝝ q̃ ſũt digni · vñ ꝑ q; ꝑma ꝺ̃rietas ẽ magis dircta q̃z ſcꝺa · mia aũt quedã vtus eſt et caritatis ꝓpri⁹ effect⁹ · vnde inuidia mie opponit̃ et caritati

Ad · mj · ſic ꝓcedi̇t̃ · vi̇ q; inuidia nõ ſit viciũ capitale · vicia enĩ capitalia diſtinguñt̃ ꝺ̃ filias capitaliũ vicoꝝ · ſed inuidia ẽ filia inanis gl'ie · dic̃ enĩ phs i · ij · rethoꝛice · q; amatores hono ris ⁊ gl'ie magis inuidẽt · g̃ inuidia nõ eſt viciũ capitale ℟ ꝺ̃ · vicia capitalia videnť ee leuiora q̃z alia q̃ ex eis oꝛiũt̃ · dic̃ enĩ ġg⁹ · xxxj · moꝛ · ꝑma vicia decepte mẽti q̃ſi ſb quadã rõne ſe ingerũt · ſ; que ſequũtur dũ mentẽ ad oñez inſaniã ꝓtrahũt q̃ſi beſtiali clamore mentẽ ꝺ̃fundũt · ſ; inuidia vi ee ġuiſſimũ pcm · dic̃ enĩ ġg⁹ · vꝰ · moꝛ q̃muis ꝑ oñe viciũ qꝰ ꝓpetrat̃ hũano cordi antiqui hoſtis vir⁹ infundit̃ · in hac tñ nequicia tota ſua viſce; ra ꝺ̃pens ꝺcutit ⁊ inꝑmẽde malicie peſtẽ vomit · g̃ inuidia nõ eſt viciũ capitale ℟ ꝯ · vi̇ꝰ q; inꝺue; nient eius filie aſſignent̃ a ġg⁹ · xxxj · moꝛ · vbi dic̃ q; de inuidia oꝛitur odiũ · ſuſurraco · detracco exultaco in adũſis ꝓximi · ⁊ afflicco in ꝑſpis · ex; ultaco enĩ in adũſis ꝓximi et afflicco in ꝑſpis ỏ videť ee q; inuidia vt ex ꝑmiſſis ꝓz · g̃ nõ iſta de; bent poni vt filie inuidie ℟ ſed ꝺ̃ eſt aucc̃as ġgo · xxxj · moꝛal' · q̃ ponit inuidiã viciũ capitale et ei ꝑdcas filias aſſignat ℟ ñ dꝺ · q; ſic̃ accidia eſt triſticia ỏ bono ſpũali diuĩo · ita inuidia ẽ c̃ſticia de bono ꝓximi · dictũ eſt aũt ſuꝑ accidiã ee viciũ capitale ea rõe · quia ex accidia homo impellit̃ ad aliq̃ facienda · vl̃ vt fugiat c̃ſticiã · vl̃ vt triſticie ſatiſfaciat · vñ eadẽ rõne inuidia ponit̃ viciũ ca; pitale ℟ ad · j · g̃ dꝺ · q; ſic̃ ġg⁹ dic̃ in · xxxj · moꝛ capitalia vicia tanta ſibi ꝺ̃uicc̃one ꝺ̃ungunt̃ · vt nõ niſi vnũ de alẽo ꝓferat̃ · ꝑma nãq; ſupbie ſo; boles inanũ eſt gl'ia · que dũ oppreſſam mentem coꝛrũpit moꝝ inuidiã gignit · quia dũ vani noſs

potẽciã appetit ne quis hẽat alios adipisci valeat tabescit nõ est g̃ ꝺ rõm vicij capitalis q̃ ipm ex alio oriat̃ ꝫ q̃ nõ hẽat aliq̃m p̃cipalẽ rõz ꝓducẽ di ex se mlta gña pcõz ꝺ forte tñ ꝓpt̃ h̃ q̃ inuidia maifeste ex inani gl̃ia nasciť nõ ponť vicij capitale ꝺ neq; ab ysidoro in li° de sũmo bono ꝺ neq; a cassiano ĩ li° de institutis cenobioz ℣ Ad ij ꝺ ꝺ q̃ ex v̄bis ill̄ nõ h̃etur̄ q̃ inuidia sit maximũ pcõz sed q̃ qñ dyabol⁹ inuidiã suggerit ad h̃ hoiem inducit q̃ ipe p̃cipal̄r ĩ corde habz ꝺ quia sicut ibi inducit̃ oñter inuidia dyaboli ꝺ mors introiuit in orbẽ terraz ꝺ est tñ quedã inuidia q̃ int̃ g̃uissima pcta ꝓputat̃ scz inuidẽcia ffne gre bm q̃ aliq̃s doz let ꝺ ipo augmẽto gre dei ꝺ nõ solũ de bono ꝓximi vñ ponit̃ pcm in sp̃m scm ꝺ quia p hãc inuidẽciã quodãmodo inuidz spũi scto q̃ in suis opib⁹ glorificat̃ ℣ Ad nj ꝺ ꝺ q̃ nũs filiaz inuidie sic potest sumi ꝺ quia ĩ conatu inuidie ẽ aliquid tamẽ principiũ ⁊ aliq̃ tamẽ medĩũ ⁊ aliquid tamẽ ẽminus p̃cipiũ quiꝺ est vt aliq̃s diminuat gl̃am alteri⁹ vl̄ ĩ occulto ⁊ sic est susurracõ ꝺ vl̄ manifeste ⁊ sic est detracõ ꝺ medĩũ aũt est q̃ aliquis intẽdẽs diminuere gl̃am alt̃ius ꝺ aut p̃t et sic est exultacõ ĩ adversis ꝺ aut nõ p̃t et sic est afflictõ ĩ ꝓspis ꝺ termin⁹ aũt est ĩ ipo odio ꝺ quia sic̃ bonũ delectat ⁊ causat amorẽ ita t̃stitia causat odiũ vt supd̃cm ẽ ꝺ afflictio aũt in ꝓspis ꝓximi vnꝰ est ipa inuidia ꝺ inq̃ntũ scz aliq̃s tristat̃ de ꝓspis alicꝰ bm q̃ habent q̃mdã gl̃am ꝺ alio vero modo ẽ filia inuidie scom q̃ ꝓspa ꝓximi euenũt ꝺ conatũ inuidẽtis q̃ nitit̃ impedire ꝺ exultacõ aũt ĩ adũsis nõ est directe ioꝺ q̃ inuidia ꝺ ꝫ ex ea sequit̃ ꝺ nã ex t̃stitia de bono ꝓxi que est inuidia sequit̃ exultacõ de malo eiusdem

Ende ꝺsiderandũ ẽ de pctis q̃ opponũt̃ paci Et ꝓmo de discordia q̃ est ĩ corde Scꝺo ꝺ extenõne q̃ est ĩ ore Tertiõ ꝺ hys que ptinẽt ad opus scz ꝺ scismate rixa et bello Circa ꝓmũ q̃runt̃ duo Prio vtz discordia sit pctm Scꝺo vtz sit filia inanis gl̃ie

Ad j ꝺ sic ꝓcedi⁹ ꝺ vi⁹ q̃ discordia nõ sit pctm ꝺ discordare enĩ ab aliq̃ ẽ recedẽ ab alt̃ius volũtate ꝺ ꝫ h̃ nõ vi⁹ ẽe pctm ꝺ quia voluntas ꝓximi nõ est regl̃a volũtatis nr̃e ꝺ ꝫ sola volũtas diuĩa g̃ discordia nõ ẽ pctm ℣ Sꝺ quecũq; inducit aliq̃m ad peccandũ ⁊ ipe peccat ꝺ ꝫ inducẽ int̃ aliq̃s discordiã nõ vi⁹ ẽe pctm ꝺ ꝺ enĩ act̃ xxnj ꝺ q̃ sciẽs paul⁹ ꝺa vna ps ẽet saduceoz ꝺ ⁊ alt̃a pharioz exclamauit ĩ ꝺsilio viri frẽs ꝺ ego pharizeus sũ filiꝰ pharizeoz de spe et resurrectõe mortuoz ego iudicoꝺ ⁊ cũ h̃ dixisset fct̃a est dissensio int̃ pharizeos et saduceos ꝺ g̃ discordia nõ est pctm ℣ Sꝺ pctm ꝑcipue mortale ĩ sctis viris nõ inuenit̃ ꝺ ꝫ ĩ sctis viris inuenit̃ discordia ꝺ ꝺ enĩ act̃ xv° ꝺ fct̃a ẽ dissensio int̃ paulũ et barnabã ꝺ ita vt discedẽnt abiuicẽ ꝺ g̃ discordia nõ est pctm et maxime mortale ℣ Sed ct̃ est q̃ ad gal̄ v° ꝺ dissensiones ꝺ i discordie ponunt̃ int̃ opera carnis de quib⁹ subdit̃ ꝺ qui talia agunt regnũ dei nõ ꝺsequũtur ꝺ nichil aũt excludit a regno dei nisi peccatum mortale ꝺ g̃ discordia est peccatum mortale ℣ Responsio dꝺ ꝺ q̃ discordia concordie opponit̃ ꝺ concordia aũt ut supd̃cm est ex caritate causat̃ inq̃ntũ scz caritas mltoz corda ꝺiũgit in aliquid vnũ q̃ est p̃cipal̄r quiꝺ bonũ diuinũ ꝺ hanc autẽ bonũ ꝓximi discordia ĩ eadẽ rõne est pctm inq̃tũ huiꝰi cõcordie ꝺriat̃ ꝺ ꝫ sciendꝺ q̃ h̃ concordia p discordiam tollit̃ dupl̄r ꝺ vno quiꝺ modo p se ꝺ alio vero modo p accñs ꝺ p se quiꝺ in hũanis actib⁹ ⁊ motibus ꝺ ẽe id q̃ est bm intenc̃oz ꝺ vñ p se discordare aliq̃s a ꝓximo ꝺ q̃ sciens et ex intenc̃one discentit a bono diuino ⁊ a ꝓximi bono inquo debz ꝺsentire ꝺ ⁊ h̃ est pctm mortale ex suo gne ꝓpter ꝺrietatẽ ad caritatẽ ꝺ licet p̃mi mor⁹ huius discordie ꝓpt̃ imperfectõm actus sint pcta venialia ꝺ p accñs aũt ĩ humanis actib⁹ ꝺsideratur̄ ex h̃ q̃ aliq̃s ẽ ꝑter intenc̃oz ꝺ vnde cũ intenc̃o alicuiz sit ad aliq̃d bonũ q̃ ptinet ad honorẽ dei ꝺ vl̄ vtilitatẽ ꝓximi ꝺ ꝫ vnꝰ existimat h̃ ẽe bonũ ꝺ alicui⁹ aũt habz ꝺriam opinionẽ ꝺ discordia tũc est p accñs ꝺ bonũ diuinũ vl̄ ꝓximi ꝺ et talis discordia nõ est pctm ꝺ vl̄ repugnat caritati ꝺ nisi huiꝰi discordia fit ꝺ vl̄ cũ errore ct̃a ea q̃ sũt ꝺ nct̃e salutis ꝺ vl̄ pertinacia indebite adhibeatur ꝺ cũ ecia supd̃cm ẽ q̃ cõcordia que ẽ caritatis effectus est vnio volũtatũ nõ vnio opinionũ ꝺ exq̃ patz q̃ discordia q̃q̃ est ex pcto vnius tñ puta cũ vnꝰ vult bonũ cui aliꝰ scienꝺ resistit ꝺ q̃ꝫ aũt ẽ cũ pcto vꝰ q̃ ꝺ puta cũ vtq̃ dissentit a bono alt̃ꝰ ⁊ vt vtq̃ diligat bonũ ꝓpũ ℣ Ad j ꝺ ꝺ q̃ volũtas vnius hoĩs bm se ꝺsiderata nõ ẽ regl̃a volũtatis alterius ꝺ ꝫ inq̃ntũ volũtas ꝓximi inhet volũtati dei fit p ons regula regulata bm ꝓmã regulã ꝺ ⁊ ido discordare a tali volũtate est pctm ꝺ quia p h̃ discordatur a regula diuĩa ℣ Ad ij ꝺ ꝺ q̃ sic volũtas hoĩs adhẽns deo est quedã regl̃a recta a qua pctm est discordare ꝺ ita ecia volũtas homis deo ꝺria est quedã pũa regula a qua bonũ est discordare ꝺ facere g̃ discordiã p quã tollit̃ bona concordia quã caritas facit est g̃ue pctm ꝺ vñ ꝺ ꝓ ꝺ vj ꝺ sex sũt que odit dns ⁊ septimũ detestat̃ aia eius et h̃ septimũ ponit eũ qui semiat int̃ frẽs discordias ꝺ ꝫ causare discordiã p quã tollit̃ mala concordia scz ĩ mala voluntate est laudabile ꝺ ⁊ h̃ modo laudabile fuit ꝺ q̃ paulus dissensionẽ posuit int̃ eos q̃ erãt concordes in malo ꝺ nã et dns de se dic̃ ꝺ math̃ x° ꝺ nõ veni pacẽ mittẽ ꝺ sed gladiũ ℣ Ad nj ꝺ ꝺ q̃ discordia q̃ fuit int̃ paulũ et barnabã fuit ꝓ accñs et nõ p se ꝺ vtq̃ enĩ intendebat bonũ ꝺ ꝫ vni videbat̃ h̃ ẽe bonũ ꝺ alij aliud q̃ ad deffectũ hũanũ ptinebat ꝺ nõ enĩ erat talis ꝺuersia ĩ hys q̃ sũt de nct̃e salutis ꝺ q̃mus h̃ ipm fuit ex diuĩa ꝓuidẽcia ordĩatũ ꝓpt̃ vtilitatem inde consequentem

Ad ij ꝺ sic ꝓcꝺ ꝺ vi⁹ q̃ discordia nõ sit filia inanis gl̃ie ꝺ ira enĩ est est aliud viciũ ab inani gl̃ia ꝺ ꝫ discordia vi⁹ ẽe filia ire ꝺ bm id⁹ ꝓv ꝺ xv° ꝺ vir iracundꝰ ꝓuocat rixas ꝺ g̃ nõ est filia inanis gl̃ie ℣ Sꝺ aug⁹ dic̃ sup ꝺ io ꝺ exponẽs illud q̃ h̃etur ꝺ jo ꝺ vij ꝺ nondũ erat spũs datus ꝺ liuoz separat caritas iũgit ꝺ ꝫ discordia nichil est aliud q̃z queꝺ separatõ volũntatũ ꝺ g̃ discordia ꝓcedit ex liuore ꝺ i

inuidia · magis ꝗ ex inani gl'ia ¶ ℣. id ex quo multa mala oriũtur vt ē vicii capitale · ſ̄ diſcordia eſt huioi · ꝙa ſup id matℏ · xij · oñe regnũ otra ſe diuiſũ diſſolabit̄ · dic̄ iero⁹ quo ocordia p venit̄ creſcit̄ · ſic diſcordia maxime dilabunt̄ · g̃ ipa ocordia debz poi vicii capitale magis ꝗ filia inanis gl'ie ¶ Sed ℣ eſt aucℓas ggorij · xxxj · moz ¶ Rñ dō · qp diſcordia inptat q̃mdã diſgregacõz volũtatũ · inq̃ntũ ſcz volũtas vni⁹ ſtat i vno et volũtas alic⁹ alℓius ſtat in alℓo · qp autẽ volũtas alic⁹ i ꝓpo ſiſtat puenit ex ℏ qp aliꝗs ea q̃ ſũt ſua p̃fert hys q̃ ſũt alioz · qp cũ inordiate fit ptinz ad ſupbiã ⁊ inanẽ gl'am · ⁊ ideo diſcordia p quã vn⁹ quiſqz ſequit̄ qđ ſuũ eſt ⁊ recedit ab eo qđ eſt alℓi⁹ ponit̄ filia inanis gl'ie ¶ Ad · j · g̃ dō · qp rixa nõ ẽ idẽ qp diſcordia · nã rixa oſiſtit i exℓioi ope · vnđ ouenient̄ cauſat̄ ab ira q̃ mouet aĩm ad nocendũ ꝓximo · ſ̄ diſcordia oſiſtit i diſũccõne motuũ volũtatis quã fcit̄ ſupbia vl̃ inanis gl'a rõe iã dcta ¶ Ad · ij · dō · qp in diſcordia oſidatur quid vt termin⁹ a quo eſt receſſus a volũtate alℓius ⁊ q̃ntũ ex ℏ cauſat̄ ex inuidia · vt t̄min⁹ ad quẽ eſt acceſſus ad id qđ eſt ſibi ꝓ̃m ⁊ q̃ntũ ex ℏ cauſat̄ ex inani gl'ia · ⁊ quia in quolibz motu t̄min⁹ ad quẽ ẽ pocõz t̄mino a quo · finis enĩ eſt pocõz p̃ncipio · pocius ponit̄ diſcordia filia inanis gl'ie q̃ inuidie · licet ex vtraqz oriri poſſit ꝑm diũſas rões vt dcm eſt ¶ Ad · nj · dō · qp ideo ocordia magne res creſcũt et p diſcordiã dilabunt̄ · ꝙa vtus q̃nto eſt magis vnita tanto eſt forcõz · ⁊ p ſepacõz diminuit̄ vt dĩ in li° · de cãis · vñ p̃z qp ℏ ptinz ad ꝓ̃m effcm diſcordie q̃ eſt diuiſio volũtatũ · nõ aũt ptinz ad originẽ diũſoz vicioz a diſcordia p qđ hẽat rõm vicij

OEinde conſiderandum eſt de capitalis contencõne Et circa hoc queruntur duo

Primo · vtrum contencõ ſit peccatum mortale Secundo · vtrũ ſit filia inanis glorie

Ad · j · ſic ꝓcedĩ · videt̄ qp contencõ nõ ſit pcm mortale · pcm enĩ mortale ĩ viris ſpũalibz nõ inuenit̄ ĩ quibz tñ inuenit̄ otencõ · ꝑm id · luc̄ · xxij · fcta eſt otencõ inẽ diſcipl'os ihu quis eoz eet maior · g̃ otencõ nõ eſt pcm mortale ¶ ℣ · nl'i bñ diſpoſito debz placẽ pcm mortale ĩ ꝓximo · ſ̄ dic̄ apo⁹ · ad phil' · j · quidã ex otencõe xp̃m annũtiant · et poſtea ſbdit · ⁊ in ℏ gaudeo · ſed eciã gaudebo · g̃ otencõ nõ ẽ pcm mortale ¶ ℣ · cõtingit qp aliq vl̃ ĩ iudicõ vl̃ ĩ diſputacõe otendũt nõ aliq aĩo malignãdi · ſ̄ pocius intendẽtes ad bonũ · ſic illi qui ℣ hẽticos diſputãdo otendũt · vñ ſup id° · j · reg̃ · mj · accidit quadã die tẽ · dic̄ glo · catho · ℣ hẽticos otencõnes nõ cõmouẽt niſi ꝑus ad ẽtamẽ ꝓuocant̄ · g̃ otencõ nõ eſt pcm mortale ¶ ℣ · iob videt̄ cũ deo cõtendiſſe · ꝑm id° iob · xxxix° · numqp ꝙ otendit cũ deo tã facile ꝙuieſcit et tñ iob nõ peccauit mortl'r ꝙa dñs ꝩ eo dic̄ · nõ eſtis locuti rcte coã me ſic̄ ſeruus meus iob · vt hẽtur iob vlẽ · g̃ otencõ nõ ſp ẽ pcm mortale ¶ Sed ℣ eſt qđ ℣riat̄ ꝓcepto apl'i ꝙ dic̄ · ij · ad thimo · ij · noli verb otendẽ · et gal' · vl · cõtencõ nũat̄ inẽ opa carnis que ꝙ agũt r̃gnũ dei nõ poſſidẽt · vt ibiđ dĩ · ſ̄ oñe qđ excludit a regno dei ⁊ qp ℣riat̄ p̃cepto eſt pcm mortale · g̃ otencõ ẽ pcm mortale ¶ Rñ dō · qp otendẽ eſt ℣ aliquẽ tẽdere · vñ ſic diſcordia ℣rietatẽ q̃mdã imptat i volũtate · ita otencõ ℣rietatẽ q̃mdã imptat i locucõe et ꝓp̃t ℏ eciã cũ oſo alic⁹ p ℣ria ſe diffundit vocat̄ otencõ q̃ ponit̄ vn⁹ color rethoric⁹ a tullio qui dic̄ otencõ eſt cũ ex q̃ibus reb⁹ oſo efficit̄ ℏ pacto · hẽt a ſenſato iocũda p̃ncipia eadẽ exit⁹ amariſſimos auferet ℣rietas aũt locucõis p̃t attẽdi dupl'r · vno mõ q̃ntũ ad intencõz otẽdẽtis · alioq̃ntũ ad modũ i intencõe quid oſidandũ eciã vtz ꝙquis ℣riat̄ vitanti · qđ eſt vituperabile · vl̃ fl'itati qđ eſt laudabile · i modo aũt oſidandũ eſt · vtz tal' mod⁹ ℣riãdi ouenit ⁊ pſonis ⁊ negocijs · quia ℏ eſt laudabile · vñ tullius dic̄ in · ij · rethorice qp otencõ eſt quo ꝙs ad ofirmandũ ⁊ ofutandũ acomodata · vl̃ excedat ouenienciã pſonaz ⁊ negocioz · et ſic otencõ eſt vituꝑabil' · ſi g̃ accipiat̄ otencõ ꝑm qp imptat impugnacõz vitatis et inordinatũ modũ ſic ẽ pcm mortale · ⁊ ℏ mõ diffinit ambro⁹ otencõez dicẽs · otencõ eſt inpugnacõ vitatis cũ fiducia clamoris · ſi aũt cõtencõ dicat̄ impugnacõ fl'itatis cũ debito modo acmonie · ſic cõtencõ eſt laudabil' · ſi autẽ accipiat̄ otencõ ꝑm qp imptat impugnacõz fl'itatis cũ inordiato mõ ſic p̃t ẽe pcm veniale niſi forte tanta inordinacõ fiat i otendẽdo qp ex ℏ gñetur ſcandl'm alioz · vnde et apo⁹ cũ dixit · ij · ad thimo · ij · noli verb otendẽ · ſubdit · ad nichil enĩ vtile eſt niſi ad ſubũſiõz audiẽciũ ¶ Ad · j · g̃ dō qp ĩ diſcipl'is xp̃i nõ erat otencõ cũ intencõe inpugnãdi vitatẽ · ꝙa vnuſquiſqz deffendebat qđ ſibi vñ videbat̄ · erat tñ in eoz contẽcõe inordiacõ · ꝙa otendebãt de quo nõ erat otendẽdm ſcz de p̃matu honoris · nõdũ enĩ erãt ſpũales ſic̄ glo ibiđ dic̄ · vñ ⁊ dñs oñt̄ eos opeſcuit ¶ Ad · ij · dō · qp illi q̃ ex otencõe xp̃m p̃dicabãt reꝓhenſibiles erãt · ꝙa q̃muis nõ inpugnaret̄ veritatẽ fidei · ſ̄ eã p̃dicabãt · impugnabãt tñ vitatẽ q̃ntũ ad ℏ qp putabãt ſe ſuſcitare preſſurã apoſtolo vitatẽ fidei p̃dicãti · vñ apl's nõ gaudebat de eorũ otencõne · ſ̄ de fructu q̃ ex eo puenit̄ ſcz qp xp̃o annũciabant̄ quia ex mal' eciã occõnal'r ſubſequẽbant̄ bona ¶ Ad · nj · dō · qp ꝑm opletam nõz otencõis pro vt eſt pcm mort̃le ille ĩ iudicõ otendit q̃ impugnat vitatẽ iuſticie ⁊ ĩ diſputacõne otẽdit q̃ intẽdit impugnare vitatẽ dotne · ⁊ ꝑm ℏ catholici nõ otendunt ℣ hẽticos · ſ̄ pocius eoũſo · ſi aũt accipiat̄ otencõ iniudicõ · vl̃ diſputacõe · ꝑm impfcam rõz ſcz ꝑm qp imptat q̃mdã acmoniã locucõis · ſic nõ ſp eſt pcm mortale ¶ Ad · mj · dō · qp contencõ ibi ſumit̄ cõiter p diſputacõne · dixerat enĩ iob · xnj cã ad oipotentẽ loq̃r ⁊ diſputare cũ deo cupio nõ tñ intendẽs neqz vitatẽ expugnare · ſed inquirẽ · neqz ẽca hanc inq̃ſicõm aliq̃ inordinacõne vel anĩ

Ad · ij · ſic ꝓcedĩ · vl̃ qotencõ vl̃ vocis vtinõ ſit filia inanis gl'ie · otencõ enĩ affinitatem habz ad zelũ · vñ ℣ · j · ad cor · nj · cũ ſit inẽ uos zelus et otencõ · nõne carnales eſtis et ꝑm hominẽ ambulatis · zelus aũt ad inuidiã ptinet · g̃ otencõ

ex inuidia magis oriẽ ¶ Ad̃ · 2m̃ cũ clamore q̃dã est · sz clamor ex ira oriẽ · vt p3 p ggor̃ · xxxj̃ · mor g̃ ⁊ contenco oriẽ ex ira ¶ Ad̃ · inẽ alia scia p̃cipue vid̃ ee mã supbie et inanis gl'ie · bm id̃ · j · ad cor vnj̃ · scia inflat · sz 2tenco puenit pl'mq3 ex deffectu scie p quã vitas cognoscẽ · nõ impugnat̃ · g̃ 2tẽcio nõ est filia inanis gl'ie ¶ Sed ō est auctas ggo xxxj̃ · mor ¶ Rñ dd̃ · qz sic̃ supd̃ctũ ẽ · discordia est filia inanis gl'ie · eo qz discordanciũ vtq3 ĩ sbu ꝓpo stat ⁊ vn9 alt̃i nõ acquiescit · ꝓpm aũt superbie est ⁊ inanis gl'ie ꝓpam excellenciã q̃rẽ · sic̃ aũt discordãtes aliq̃ sunt ex h̃ qz stãt corde in ꝓpis ita cõtendẽtes · sũt aliq̃ ex h̃ qz vnusquisq3 verbo id qd̃ sibi vid̃ deffendit · ⁊ ideo eadẽ rõne ponit̃ cõtenco filia inanis gl'ie · sic̃ ⁊ discordia ¶ Ad · j · g̃ dd̃ · qz contenco · sic̃ ⁊ discordia ht̃ affinitatẽ cũ inuidia · q̃ntũ ad recessũ eius a quo aq̃is discordat · vl' cũ quo 2tẽdit · sz q̃ntũ ad id q̃ ĩ sistit ille q̃ intẽdit · ht̃ oueniencia cũ supbia ⁊ inani gl'ia · inq̃ntũ scz in ꝓpo sbu stat̃ vt supd̃ctm ẽ ¶ Ad · ij · dd̃ · qz clamor assumit̃ in 2tencõe de q̃ loq̃mur ad finẽ impugnãde vitatis · vñ nõ est p̃cipale in 2tencõne · ⁊ ideo nõ ōz qz 2tenco ex eod̃ diuers̃ · ex quo diuar̃ clamor ¶ Ad · nj · dd̃ · qz superbia ⁊ inanis gl'ia occõnẽ sumũt p̃cipue a bonis eciã sibi 2triis · puta cũ ō humilitate aq̃is supbit · est enĩ huiõi diuacõ nõ p se · sz p accns · bm quẽ modũ nichil ꝓhibet 2triũ a 2trio oriri · ⁊ ideo nichil ꝓhibet ea que ex supbia vl' inani gl'ia p se et directe oriũtur causari ex cõtrariis eoz ex quib9 occõnaliẽ supbia oritur

OEinde considerandum est de vicijs oppositis pacꝫ ptinentibus ad opus que sunt scismata · rixa · sedicio · ⁊ bellũ Primo g̃ circa scisma q̃runt̃ · mj · Primo · vtz scisma sit speciale p̃cm Scõo · vtrũ sit g̃ui9 infidelitate Tercõ de potate scismatoz Q̃rto de pena eoz

Ad · j · sic ꝓcd̃ · vi' qz scisma nõ sit p̃cm spãle scisma enĩ vt pelagius papa dic̃ scissurã sonat · sz oñe p̃cm scissurã q̃mdã facit · bm id̃ · psalix̃ · pct̃a vr̃a diuiserũt inẽ vos ⁊ deũ ur̃m · g̃ scisma nõ est spãle p̃cm ¶ Jll̃i videnẽ ee scismatici q̃ ecte nõ obediũt · sz p oñe pcz fit hõ inobediens p̃ceptis ecte · quia p̃cm bm ambroz · est celestiũ inobedia mãdatoz · g̃ oñe p̃cm est scisma ¶ Jõ · hẽsis eciã diuidit hoiem ab vnitate fidei · si g̃ scismatis nomẽ diuisionez imptat vi' qz nõ differat a pcto infidelitatis quasi spãle p̃cm ¶ Sed 2r̃ est qz aug9 ō faustũ distinguit inẽ scisma ⁊ hẽresim dic̃ qz scisma est eadẽ opinãtẽ · atqz eod̃ ritu colentem quo cetis solo q̃gregacõis delectari discidio · hẽresis vero diusa opinat̃ ab hys q̃ catholica credit ecta · g̃ scisma nõ est gn̄ale p̃cm ¶ Rñ dd̃ · qz sic̃ ysidoz9 dic̃ in li' · ethimol' · nomẽ scismatis a scissura aiaz vocatũ est · scissio aũt vnitati opponit̃ · vñ p̃cm scismatis ō qz directe ⁊ p se opponit̃ vnitati · sic̃ enĩ in reb9 naturalib9 id qd̃ est p accns nõ 2stituit spẽm · ita eciã nec ĩ reb9 moralib9 in quib9 est id qd̃ est intentũ est p se · qd̃ aũt sequit̃ p̃ter ĩtencõm est q̃si p accns · ⁊ ideo p̃cm scismatis ꝓprie est spãle p̃cm ex eo qz intẽdit se ab vnitate separare quã caritas fert que nõ solũ alt̃am psonã alt̃i vnit spũali dilectõis vinculo · sz eciã tota ecta in vnitate sps · et ideo ꝓpe scismatici dicunt̃ · qa ꝓpa sponte et intencõne se ab vnitate ecte sepant que est vnitas p̃cipal' · nã vnitas ptic'laris aliq3 adinuicẽ ordinat̃ ad vnitatẽ ecte sic̃ oppositõ singl'oz membroz ĩ corpe natali ordinat̃ ad totius corpis vnitatẽ · ecte aũt vnitas ĩ duob9 attendit̃ scz ĩ cõmixtione membroz ecte adinuicẽ seu coicacõne et itm ĩ ordine oĩm membroz ecte ad vnũ caput · bm id̃ colocen̄ · ij · inflatu sbu carnis sue ⁊ nõ tenẽs caput · ex quo totũ corpo pnexus ⁊ onexiones sbministratũ ⁊ structũ crescit ĩ augmentũ dei · h̃ aũt caput est ipe xps · cui9 vicẽ in ecta gerit sũm9 põtifex · ⁊ ideo scismatici dicunt̃ q̃ sbee renuũt sũmo pontifici ⁊ qui membris ecte ei sbiectis coicare recusant ¶ Ad · j · g̃ dd̃ · qz diuisio hoĩs a deo p p̃cm nõ est intenta a peccãte · sz p̃ter intencõez eius accidit ex ordiata cõuersiõe ipi9 ad 2mutabile bonũ · ⁊ ideo nõ est scisma p se loq̃ndo ¶ Ad · ij · dd̃ qz nõ obedire p̃ceptis cũ rebellione quadã 2stituit scismatis rõz dico aũt cũ rebellione cũ ⁊ ptinacit̃ p̃cepta tẽpnit ⁊ iudiciũ eius sbire recusat · h̃ aũt nõ fert qulibz pct̃or · vñ nõ oñe p̃cm est scisma ¶ Ad · nj · dd̃ · qz hẽb ⁊ scisma distinguit̃ b · ea q̃b9 vtrobz p se ⁊ directe opponit̃ · nã hẽsis p se opponit̃ fidei · scisma autẽ p se opponit̃ vnitati ecte caritatis ⁊ verb · sicut fides ⁊ caritas sũt diusa vtutes q̃muis quicũqz careat fide careat caritate · ita eciã scisma ⁊ hẽresis sũt diusa vicia · q̃muis quicũqz ẽ hẽtic9 sit eciã scismaticus · sz nõ oĩnt̃ · et h' est qd̃ iero9 dic̃ in epl'a ad gal' · inẽ scisma et hẽsim h̃ inteesse arbitror qz hẽresis puersũ dogma habz · scisma ab ecta separat · et tñ sic̃ amissio caritatis est via ad amittendã fidẽ · bm id̃ · j · ad thimo · ij · a q̃busdã oberrantes scz a caritate ⁊ alijs huiõi oũsi sũt in vaniloquiũ · ita eciã scisma est via ad hẽsim · vñ ieo9 ibid̃ subdit · qz scisma a p̃cipio aliq̃ in pte pt intelligi diusũ ab hẽsi ceum nll'm scisma est nisi sibi aliq̃m hẽresim 2tingat vt recte ab ecta recessisse videatur

Ad · ij · sic ꝓcd̃ · vi' qz scisma g̃ui9 p̃cm sit q̃ infidelitas · maius enĩ p̃cm grauiori pena punit̃ · bm id̃ deut̃ · xxv̄ · p mẽsura pcti erit ⁊ plagaz mod9 · sz p̃cm scismatis g̃ui9 inuenit̃ punitur · q̃ eciã p̃cm infidelitatis · siue ydolate · legit̃ enĩ exo · xxxij · qz ꝓpt̃ ydolatam sũt aliqui hũana manu gladio interfecti · ō pcto aũt scismatis legit̃ nũi · xvj̃ · si nouã rem fecit dñs · vt aperiẽs terra os suũ deglutiat eos ⁊ omĩa q̃ ad illos ptinẽt descenderintq3 viuẽtes ad infernũ scietis qz blasphemauerũt dñm xp̃m eciã trib9 q̃ vicõ scismatis a regno dauid receserũt sũt g̃uissime puniendi · vt hẽtur · mj̃ · reg̃ · xvij · g̃ p̃cm scismatis est g̃ui9 pcto infidelitatis ¶ Jõ · bonũ ml'titudĩs esse mai9 et diuim9 q̃ bonũ vnius · vt p3 p phm̄ in · j̃ · eth · sed scisma ẽ ō bonũ ml'titudĩs · i · ō eccastice vnitatem · infidelitas aũt est 2r̃ bonũ ptic'lare vnius qd̃ est fides vni9 homis sing'laris · g̃ vid̃ qz scisma

sit ḡuius pcm q infidelitas ¶ ad. maiori malo maius bonū opponi. vt pz p phm in. vnj. eth. sz scisma opponit caritati q est maior vtus q fides cui opponit infidelitas vt ex pmissis pz. g scisma est ḡui⁹ pcm q infidelitas ¶ Sz or ē qđ se habz ex addicone ad alēm pcius est vl i bono vl i malo. sz hēsis se hr p addicoz ad scisma. addit enī puersū dogma. vt pz ex aucte ionimi sup inducta. g scisma est min⁹ pcm q infidelitas ¶ Rn dō. qđ ḡuitas pcti dupl'r pt cōsiderari. vno⁹ bm suā spem. alio⁹ bm ecūstancias. ⁊ quia ecūstancie pticlares sunt infinite ita ⁊ infinitis modis variari pñt. cū q̄rit in cōi de duob⁹ pctis qđ sit ḡui⁹ intellīda est q̄stio de ḡuitate q attendit bm gen⁹ pcti. gen⁹ aūt seu spēs pcti attens ex obo. sic ex supdctis pz et ideo id pcm qđ maiori bono ꝺriat ex suo gne ē ḡui⁹. sic pcm in deū. q pcm in pximū. maifestū est aūt qđ infidelitas ē pcm ꝺ ipm deū. bm qđ in se est vitas pma. cui fides inmitit. scisma aūt est ꝺ ecclastica vnitate q est qđā bonū pticipatum bonū ⁊ min⁹ q sit ipe deus. vñ maifestū ē qđ pcz infidelitatis ex suo gne ē ḡui⁹ q pcm scismatis licet possit ctingē qđ aliquis scismaticus ḡui⁹ peccet q̄m quidā infidel. vl ꝓpt maius ctēptū. vl ꝓpter maius pcm qđ inducit. vl aliquid huioi ¶ Ad. j g dō. qđ ꝓpto illi maifestū erat ia p legē susceptā qđ erat vn⁹ deus ⁊ qđ nō erant alij dij colendi. ⁊ h erat apud eos p mltiplicia signa ꝺfirmatū. ⁊ ido nō optebat qđ peccātes ꝺ hanc fidē p ydolatam punirent mutata aliq̄ sola pena vl solū cōi. sed nō erat sic notū apud eos qđ moyses deberet ee sp eoz pnceps. et ideo rebellātes eius pricipatui optebat miraculosa ⁊ insueta pena puniri. vl pt dici qđ pcm scismatis q̄q ḡui⁹ est punitū in ꝓpto illo quia erat ad seducciones ⁊ scismata ꝓmpt⁹. ꝺ enī j. esdre. mj. ciuitas illa a diebꝫ antiquis adūsus regē rebellat et seduccões ⁊ plia ꝺcitant in ea. pēa aūt maioz q̄q infligit p pcto magis ꝺsueto. vt suphitū ē. nā pene sūt medicine quedā ad arcendō hoies a pcto. tñ vbi est maioz pnitas ad peccandō. debz senioz pena adhibi. decē aūt ꝺbꝫ nō solū fuerūt punite p pcto scismatis. sz eciā p pcto ydolate vt ibidē dr ¶ Ad. ij. dō. qđ sic bonū mltitudis est mai⁹ q̄ bonū vni⁹ qui ē de mltitudie. ita eciā bonū multitudis ad qđ vn⁹ ordinat ē min⁹ q bonū exēnsecū ad qđ mltitudo ordinat. sic bonū ordinis exercit⁹ est min⁹ q bonū ducis. ⁊ silr bonū ecclastice vnitatis cui opponit scisma est min⁹ q bonū vitatis dine cui opponit infidelitas ¶ Ad. nj. dō. qđ caritas hr duo oba. vnū pncipale scz bonitatez diuīam. ⁊ aliud bariū bonū scz bonū pximi. scisma aūt ⁊ alia pcta q fiūt i pximū opponūtur caritati q̄ntū ad bariū bonū qđ ē min⁹ q obm fidei qđ est ipe deus. ⁊ ideo ipa pcta sūt minoza q infidelitas. sz odiū dei qđ opponit caritati q̄ntū ad pricipale obm nō est min⁹. tū int peccata que sūt in pximū pcm scismatis vid ee maximū quia est

Ad. nj. sic pceđ or spūale bonū mltitudis videtur qđ scismatici habeant aliquam testatem. dicit enī aug⁹ in li⁹ or donasticas. sicut redeūtes ad eccam. qui pus q̄ recedēt baptizati sūt nō re baptizanē ita redeūtes qui pus q̄ recederent ordinati sūt nō vtiq rursus ordinanē. sz ordo est potas quedā. g scismatici hñt aliquā potatē quia retinēt ordinē ¶ ad. aug⁹ dic in li⁹ de vnico bap⁹. pt sacramentū tradē sepatus. sic pt hre sepatus. sed potas tradēdi sacmētū ē maxīa potas. g scismatici qui sūt ab ecclesia sepati hñt potatē spūalem ¶ vrban⁹ papa dic qđ ab epis q̄ndā catholice ordinatis. sz in scismate a romana ecca sepatis ꝺsecti sūt eos tñ cū ad ecce vnitatē redirēt bua tis ꝓpis ordinibꝫ mibi ꝺdic suscipi iubem⁹ si eos vita ⁊ scia ꝺmēdat. sz h nō eet nisi spūalis potas apud scismaticos remanēt. g scismatici hñt spūalem potatē ¶ Sed or est qđ cyprian⁹ dic in quadā epla. et hētur. vij. q. j. ca nouacian⁹. q nec vnitatem inquit sps. nec ꝺuentōis pacē obbuat ⁊ se ab ecclie vinculo ⁊ a sacerdotū collegio sepat. nec epi potatez hre pt nec honorē ¶ Rn dō. qđ duplex est spūalis potas. vna quidē sacmētal potas. alia iuris ꝺcōnalis. sacmētal quidē potas est q̄ p aliq̄ ꝺsecracōm ꝺfertur. oēs aūt ꝺsecōes ecce sūt immobiles manēte re que ꝺsecrat. sic pz eciā in rebꝫ inaīatis. nā altare semel ꝺsecratū nō ꝺsecrat iterum nisi fuit dissipatū. ⁊ ideo talis potas bm suā essēciam remanz in homie qui p ꝺsecracōm eā est adeptus q̄mdiu viuit siue in scisma siue in hēsim labatur. qđ pz ex h qđ rediens ad eccam nō iterum ꝺsecrat. sz quia potas infior nō debz exire ī actū nisi bm qđ moueē a potate supiori. vt eciā ī rebꝫ naturalibꝫ pz. inde est qđ tales vsū potatis amittūt. ita sz qđ nō liceat eis in sua potate vti. si tñ vsi fuerint eoz potas effectū habz in sacmentalibꝫ. quia in hys homo nō opatur nisi sic instrumentū dei. vñ effectꝰ sacmentales nō excludunt ꝓpt culpam q̄mcūq ꝺferentis sacrm. potas aūt iurisdcōnis ē que ex simplici inūccone hoīs ꝺferē ⁊ talis potas nō immobiliter adhēt. vñ in scismaticis et hēticis nō manz. vñ nō pñt nec absolue. nec excoicare. nec indulgēcias facē aut aliq̄ huioi qđ si fecerint nichil est actū. cū g dr tales nō habere potestatē spūalem est intellīdū. vl de potate scda. vl si referat ad pmā potatē nō est referend ad ipam eccliam pīatis. sz ad legittimū vsū eius. ⁊ p h pz rn ad

Ad. mj. sic pceđ. vr qđ pēa scismaticoz Coba nō sit ꝺueniēs vt excoicent. excoicacō autē maxime se pat hoiem a coione sacroz. sz aug⁹ dic i li⁹ ꝺ donasticas. qđ baptisma pt recipi a scismatico. g vr qđ excoicacō nō est ꝺueniēs pena scismaticis ¶ ad fideles xpi ptinz vt eos q̄ sūt dispsi reducāt. vñ cōe quosdā ꝺ ezech. xxxmj. qđ abm est nō reduxisti. qđ pierat nō quesijsti. sz scismatici ꝺueniencius reducunt p aliqs q eis coicent. g vid qđ nō sint excoicandi ¶ ad. p eodē pcto nō fligit duplex pena. bm illd nau. j. nō iudicabit deus bis in idipm. sed p pcto scismatis aliq̄ pena tpali puniunt. vt hētur. xxnj. q. v. vbi ꝺ diuine et mundane leges statuerunt. vt ab ecce vnitate

diuisi et eius pacē pturbantes a secl'aribꝫ pr̄atibꝫ
ꝑmanē. nō g̃ sūt puniendi p excoīcacōz ¶Sed ō
est qꝺ núi. xvj. dī. recedite a tabernaculis hoīm
impioꝝ. qui scz scisma fecerāt et nolite tangē ea
q̄ ad eos ptinēt ne inuoluami i pc̄is eoꝝ ¶R ñ
dō. qꝫ que peccat q̄s p ea debet puniri. vt ō sapie.
xj. scismatic⁹ aūt vt ex dc̄tis pz in duobꝫ peccat.
in vno quiꝺ. quia sepat se a coīone mēbroꝝ eccie
ꝛ ānt̄ ad h̄ oueniēs pena scismaticoꝝ ē vt excoī-
cent̄. in alio vero q̄a subdi recusant capiti ecce. ꝛ
ideo quia coherci nolunt p spūalē poāt̄ ecce iusti-
tū est vt poāte tpali coherceant̄ ¶Ad. j. g̃ dō. qꝫ
baptismū a scismaticis recipe nō licet nisi in arti-
culo nc̄atis. quia melius ē de hac vita cū signo
xp̄i exire a quocūqꝫ deī eciā si sit iudeus vl' paga-
nus. q̄ sine h̄ signo qꝫ p baptismū ꝺferē ¶Ad. ij.
dō. qꝫ p excoīcacōm nō inꝺicit illa coīcacō p quā
aliquis salubꝫ monitis diuisos reducit ad ecce
vnitatē tū ꝛ ipa sepacō quodāmō eos reducit dū
ꝺ sua sepacōne ꝺfusi qñq; ad pniam reducuntur
¶Ad. nj. dō. qꝫ pene pñtis vite sut medicinales.
et ideo qñ vna pena nō suffic̄ ad cohercendꝫ hoīem
supaꝺ alt̄a. sic̄ ꝛ medici diūsas medicias corpa-
les apponūt qñ vna nō ē efficax. et ita ecca qñ ā q
p excoīcacōz sfn̄ter nō rep̄munt̄ adhibꝫ cohercōm
brachij secularis. sed si vna pena sit sufficiens nō
debet alia adhiberi

Ostinde considerandū est de bello Et ēca
hoc q̄runt̄ quatuor Primo. vtz aliqꝺ
bellū sit licitū Scōo. vtz cl'icis sit licitū
bellare Tercō. vtrū licet bellantibus vti insidijs
Quarto. vtz liceat in diebꝫ festiuis bellare

Ad. j. sic p̄cedī. vl' qꝫ bellare sp sit pc̄m. pena
enī nō infligit̄ nisi pro pc̄o. sz bellantibꝫ a
dño indicit̄ pena. ꝺm i⁹ matħ. xxvj. oīs qui acce
perit gladiū gladio pibit. g̃ oīe bellū est illicitū
¶Ō. quicqꝫ ōriar̄ diuīo p̄cepto est pc̄m. sz bella-
re ōriar̄ dīno p̄cepto. ꝺ enī matħ. v. ego dico vob
nō resistē malo. et ro. xij. dicit̄. nō uos deffendē-
tes carissimi. sed date locū ire. g̃ bellare sp ē pc̄m
¶Ō. nichil ōriar̄ actui vtutis nisi pc̄m. sz bella-
re ōriar̄ paci. g̃ bellū sp est pc̄m ¶Ō. oīe exerci-
ciū ad rem licitam licitū ē. sic̄ pz i exercicijs sciax
. sz exercicia belloꝝ q̄ fiūt i tornamentis ꝓhīnt̄ ab
ecca quia moriētes i huīoi tyrocinijs eccastica se-
pultura ꝓuant̄. g̃ bellū vī ee simpl'r pc̄m ¶Sed
ōr̄ ē qꝺ aug⁹ dic̄ i hmōe de pūo centuriōis. si xp̄iā
disciplina oīa bella culparz. h̄ poci⁹ cōsiliū salutis
p̄tentibꝫ i euangelio dare. vt abstīnent arma seqꝫ
milicie oīno sb̄trahēnt. dictū ē aūt eis. neminem
ꝺcuciatis. estote ꝺtenti stipendijs vr̄is quibꝫ ꝓpm
stipendiū sufficē precepit militare non ꝓhibuit
¶R ñ dō. qꝫ ad h̄ qꝫ aliqꝺ bellū sit iustū tria req;
runt̄. ꝑmo quiꝺ auc̄tas p̄ncipis cui⁹ mādato bel-
lū est gēndū. nō enī ptinet ad pſonā ꝓuatā bellū
mouē. quia pt̄ ius suū i iudicō supioris ꝓsequi
sil'r eciā qua ꝺuocare ml'titudinē qꝫ in bellis opt̄z
fieri nō ptinz ad ꝓuatam pſonā. cū aūt cura rei-
publice ꝺmissa sit p̄ncipibꝫ ad eos ptinz rē publi-
cā ciuitatis vl' regni seu ꝓuincie sibi sb̄dite tueri
ꝛ sic̄ licite deffendūt eā māli gladio ꝺc̄ interiores
quiꝺ pturbatores dū malefc̄ores puniūt. ꝺm illꝺ
apo. ad ro. xix⁹. nō sine cā gladiū portat. minist̄
enī dei ē vindex in irā eius q̄ male agit. ita eciaz
gladio bellico ad eos ptinz rē publicā tueri ab ex-
terioribꝫ hostibus. vñ ꝛ p̄ncipibꝫ dī i ps⁹. eripite
paupē ꝛ egenū de manu pc̄oris libate. vnꝺ aug⁹
dic̄ ꝺc̄ faustū ordo natural' mortaliū paci acomo-
datus h̄ poscit vt suscipiendi belli auc̄tas atqꝫ cō-
siliū penes p̄ncipes sit. ꝺo r̄quirit̄ causa iusta. vt
scz illi q̄ impugnant̄ ꝓp̄ aliq̄ culpā impugnacōz
meantur. vñ aug⁹ dic̄ in li⁹. q. iusta bella solēt
diffini que vlciscunt̄ iniurias. si gens vl' ciuitas
plectenda est q̄ vl' vindicare neglexerit qꝫ a suis
impbe factū ē. vl' reddere qꝺ p iniuriā ablatū est
cio req̄rit̄ vt sit intenō bellanciū rc̄ta quo scz i-
tendit̄ vt scz bonū ꝓmoueat̄. vl' ut malū uitet̄.
vñ aug⁹ in li⁹ de verb dnī apꝺ veros dei cultores
eciā illa bella pati sūt q̄ nō cupiditate aut crude-
litate. sz pacis studio gerunt̄ vt mali coherceant̄
ꝛ boni sl'leuēt̄ur. p̄t aūt ꝺcingē vt si sit legitima
auc̄tas indicēt̄is bellū ꝛ cā iusta nichilomin⁹ ꝓp̄
ꝑuam intencōm bellū reddat̄ illicitū. dic̄ enī au⁹
in li⁹ ō faustū. nocendi cupiditas. vlciscendi cru
delitas. implacatus ꝛ implacabil' anim⁹. feritas
rebellandi. libiꝺo dñandi. ꝛ si qua sūt sil'ia h̄ sūt
q̄ in bellis iure culpant̄ ¶Ad. j. ꝺō. qꝫ sic̄ aug⁹ dic̄
in. ij. li⁹. ō manich. ille accipit gladiū. q̄ nil'a su-
periori aut legitima poāte aut iubēte. vl' ꝺcēdēte
i sanguinē alic⁹ armat̄. qui vero ex auc̄tate pri-
cipis vl' iudicis si sit pſona ꝓuata. vl' ex zelo iust
ticie q̄si ex auc̄tate dei. si sit pſona publica gladio
vtit̄. nō ipe accipit gladiū. sz ab alio sibi comisso
vtitur. vñ ei pena nō debet̄. nec tñ illi eciā qui cū
pc̄o gladio vtunt̄ sp gladio occidunt̄. sed ipi suo
gladio sp pereūt. quia p pc̄o gladij etnal'r puni-
unt̄ nisi penitēat ¶Ad. ij. ꝺō. qꝫ huīoi p̄cepta sic̄
aug⁹ dic̄ in li⁹ ꝺ hmone dñi i mōte. sp sūt buāda
i ꝓparacōe aī. vt scz sp hō sit patus nō resistere vl
nō deffendere si opus fuit. sz qñq; ē alit̄ agenꝺ ꝓp̄
cōe bonū. vl' eciā illoꝝ cū quibꝫ pugnat̄. vñ au⁹
dic̄ in epl'a ad marcellinū. agēda sūt ml'ta. eciam
cū inimicis bñgna q̄dā aspicate plectendis. nam
cui licencia iniq̄tatis eripit̄. vtilit̄ vincitur. qñq;
nichil ē infelicius infelicitate peccanciū q̄ penalis
nutrit impunitas ꝛ mala volūtas velut hostis
intior roborat̄ ¶Ad. nj. ꝺō. qꝫ eciā aliq̄ iuste bella
gerūt qui pacē intendūt ꝛ ita paci nō ōr̄iantur
nisi malē qñ dñs nō venit mittē in ēram. vt ꝺc̄
matħ. x⁹. vñ aug⁹ dic̄ ad bonifaciū. nō q̄rit̄ pax
vt bellū exerceat̄. sz bellū gerit̄ vt pax acq̄rat̄. esto
ergo bellando pacific⁹. vt eos q̄s expugnas ad pa
cis vtilitatē vincendo ꝺducas ¶Ad. mj. ꝺō. qꝫ ex-
ercicia hoīm ad res bellicas spectancia nō sūt vl'r
ꝓhibita. sz inordīata exercicia ꝛ piculosa. ex q̄bꝫ
occasiones ꝛ deꝑdacōnes ꝓueniūt. apud antiquos
aūt exercitatores ad bella sine huīoi picul' erant
et ideo vocabant̄ meditacōes annoꝝ. vl' bella sine

vt per ieronomū · patet in quadam epistola
Ad · ij · sic ꝓcēd · videl̄ q̄ clericis et ep̄is liceat pugnare · bella enī in tantū sūt licita ⁊ iusta vt dictū ē vt tueanē paupes · ⁊ totā rem p̄blicā ab hostiū iniurijs · ꝫ h̄ maxime vī ad p̄latos ptinere · dic enī ḡg⁹ in ḡdā omel̄ · lupus sup oues venit cū ꝯlibz iniust⁹ ⁊ raptor fideles q̄sq; atq; hūiles opp̄mit · sed is qui pastor videbat̄ ee ⁊ nō erat relinquit oues ⁊ fugit · quia dū sibi ab eo piculū metuit resistē eius iniusticie nō p̄sumit · ḡ p̄latis ⁊ clericis licitū est pugnare ℸ כ · xxnj · ȯ · vij leo papa scribit cū sepe adūsa a sarracenoz ptib⁹ puenerūt nūcia quidā ī romanoz portū dam sarracenos furtiue · quia vēturos ee dicebāt ꝑ quo nr̄m ꝯgrari p̄cipim⁹ pl̄m maritimū quē ad litus descendē decreuim⁹ · ḡ ep̄is licet ad bella ꝓcēdē ℸ כ eiusdē rōnis ee vid ꝙ homo ꝯquid faciat ⁊ ꝙ facienti ꝯsenciat · ꝫ · 1ª ro · j · nō solū digni sūt morte qui faciūt · ꝫ et qui ꝯsenciūt faciētibz · maxime aūt ꝯsentit q̄ ad aliq̄ faciend̄ alios inducit · licitū aūt est ep̄is ⁊ clericis inducē alios ad bellandū · ſ enī · xxnj · q · vnj · ꝙ hortatu ⁊ precibz adriani romane vrb̄ ep̄i karolus bellū ꝺ̄ lombardos suscepit ḡ eciā licet ei pugnare ℸ כ · 1ª q̄ est ꝫm se honestū et meritoriū nō ē illicitū p̄latis ⁊ clicis · ꝫ bellare est q̄nq; ⁊ honestū ⁊ meritoriū · dī enī · xxnj · q · vnj ꝙ si ꝯquis ꝑ vitare fidei ⁊ saluacōne p̄rie ac defensiōe xp̄ianoz mortuus fuit a deo celeste p̄miū ꝯseqūtur · ḡ licitū est ep̄is ⁊ clicis bellare ¶ Sed ꝺ̄ est q̄ petro ī p̄sona ep̄oz ⁊ clicoz ſ̄ math · xxvj ꝯute gladiū tuū ī vaginā · nō ḡ licet eis pugnare ¶ Rñ dō · ꝙ ad bonū societatis hūane plura sūt nec̄ia · diūsa aūt a diūb melius et expedicī⁹ agūt̄ q̄ ab vno vt pz ꝑ p̄bm ī sua politica et quedā negocia sūt adeo sibi repugnācia vt ꝯuenienē simul exerceri nō p̄nt · ⁊ ideo ill̄ q̄ maioribz deputantur ꝓhibent̄ minora · sic̄ ꝫm leges hūanas militibz q̄ deputant̄ ad exercicia bellica negociacōes inēdicūtur · bellica aūt exercicia maxīe repugnāt ill̄ officijs quibz ep̄i et clerici deputant̄ ꝓpt̄ duo · p⁹ quid gn̄ali rōne · quia bellica exercicia maxīas inquietudines h̄nt · vñ m̄ltū impediūt aīm a dēplacōe diuīoz ⁊ laude dei ⁊ orōe ꝑ p̄l̄o que ad officiū ptinent clicoz · ⁊ ideo sic̄ negociacōes ꝓpt̄ h̄ ꝙ nimis implicāt aīm interdicunt̄ clicis · ita ⁊ bellica exercicia · ꝫm 1ª · ij · ad thimo · ij · nemo militās deo implicat se secularibz negocijs · ℔o ꝓpt̄ spālez rōm nā oīs clicoz ordines ordinant̄ ad altaris mīsteriū · in quo sb̄ sac̄mento rep̄sentat̄ passio xp̄i · ꝫm illd̄ · j · ad coz · xj · quocienscūq; mānducabitis panem hūc et calicē bibetis mortē dn̄i anunciabitis donec veniat · et ideo nō ꝯpetit eis occidē vl̄ effundere sanḡnē · ꝫ magis ee patos ad ꝓpam sanḡnis effusiōm ꝑ xp̄o vt imitent̄ ope · ꝙ gerūt mīsterio ⁊ ꝓpt̄ h̄ ē institutū · vt effundētes sanḡnē eciā sine pcō sūt irregl̄ares · nll̄i autē qui ē deputatus ad aliq̄ officiū licz id ꝑ q̄d suo officio ingruus redd̄ · vñ clicis nō licz ꝯo bella gerē q̄ ordiant̄ ad sāguis effusiōz ¶ Ad · j · ſ dō · ꝙ plati debent resistere nō solū lupis qui spūalit̄ inficiūt gregē · ꝫ eciā raptoribz ⁊ tyrannis q̄ corpalit̄ uexant · nō aūt mālibus armis in ꝓpa p̄sona vtēdo ꝫ spūalibz · ꝫm 1ª apl̄i · ij · ad coz · x · arma milicie nr̄e nō sūt carnalia · ꝫ spūalia · q̄ quid sūt salubres · amonicōes deuote · orōnes dē ptinaces excoīcacōis snīa ¶ Ad · ij dō ꝙ plati ⁊ clerici ex auct̄ate supioris p̄nt ītereē bell̄ nō quid vt ip̄i ꝓpa manu pugnēt · ꝫ vt iuste pugnātibus spūalit̄ ꝫbueniāt suis exhortacōibus ⁊ absolucōibz ⁊ aliis huīoi spūalibz ꝫbuencōibus sic̄ ⁊ in vet̄i lege mandabat̄ deut̄ · xx° · ꝙ sac̄dotes in sac̄s tubis ī bellis clangēnt ⁊ ad h̄ p̄mo fuit cōcessū ꝙ ep̄i vl̄ clici ad bella ꝓcedēnt · ꝙ aūt aliqui ꝓpa manu pugnēt abusionis ē ¶ Ad · nj · dō ꝙ sic̄ supd̄ctm ē · oīs potēcia · vl̄ ars · vl̄ vt⁹ ad quā ptinet finis · h̄ dispositiōez de hys q̄ sūt ad finē · bella aūt carnalia ī p̄l̄o fideli sūt refferēda · sic̄ ad finē ad bonū spūale dinū · cui clerici deputant̄ · ⁊ ideo ad clicos ptinz disponē ⁊ inducē alios ad bellandū bella iusta · nō enī inēdicit̄ eis bellare q̄a pcēm sit ꝫ quia tale exercicīū eoz p̄sone nō ꝯgruit ¶ Ad · mj · dō · ꝙ licet exercē bella iusta sit meritoriū · tam illicitū sit clicis ꝓpt̄ h̄ ꝙ sūt ad opa magis meritoria deputati sic̄ matrimoniū act⁹ p̄t ee meritorius ⁊ tm̄ vginitate ꝛ vouētibz dāpnabil̄ reddit̄ ꝓpt̄ obligacōm eoz ad maius bonū

Ad · nj · sic ꝓcēd · vl̄ ꝙ nō sit licitū in bellis vti insidijs · dī enī deut̄ · xvj · iuste q̄ iustū est exeq̄ris · ꝫ insidie cū sint fraudes q̄dā videt̄ ad iniusticiā ptinē · ḡ nō est vtendū insidijs eciā ī bellis iustis ℸ כ · insidie ⁊ fraudes fidelitati vidēt̄ oppoī sic̄ ⁊ mēdacia · ꝫ quia ad oīs fidē debē⁹ ꝫuare · nll̄i homī est mencienē · vt p̄z ꝑ aug̃ ī li° · de mendaciū · cū ḡ fides hosti ꝫuāda sit · vt aug⁹ dic ad bonifaciū vid ꝙ nō sit ꝺ̄ hostes insidijs vtenē ℸ כ · math · vij · dī q̄ vultis vt faciāt vob̄ hoīes ⁊ uos facite ill̄ ⁊ h̄ est obꝫuandē ad oīs p̄ximos · inimici aūt sūt p̄xi · cū ḡ nll̄s sibi velit insidias vl̄ fraudes pari vid ꝙ nll̄s debeat ex insidijs gerere bella ¶ Sed ꝺ̄ ē ꝙ aug⁹ dic in li° · de cū iust̄ bellū suscipī vtz apte pugnz aliq̄s · an ex insidijs nichil ad iust̄ciā intēst ⁊ h̄ ꝓbat auct̄ate dn̄i qui mādauit iosue vt insidias ponēt hīatoribz ciuitatis haly · vt h̄etur iosue · vnj ¶ Rñ dō · ꝙ insidie ordinant̄ ad fallendē hostes · dupl̄r aūt aliq̄s p̄t falli ex fct̄o vl̄ dct̄o alt̄ius · vno⁹ ex eo ꝙ ei dicit̄ fl̄m · vl̄ nō ꝫuat̄ ꝓmiss̄ū ⁊ istud sp̄ ē illicitū · ⁊ h̄ mō nll̄s debz hostes fallē · sūt enī iura belloz ⁊ federa eciā inē ipos hostes ꝫuanda · vt ambro⁹ dic ī li° d̄ officijs · alio⁹ ꝯquis p̄t falli ex dct̄o vl̄ fct̄o nr̄o quia ei ꝓpositū · aut intellectū nō apim⁹ · h̄ aūt sp facē nō teneñ · quia eciā ī docēna sac̄ ml̄ta sūt occultanda maxime infidelibus · ne irrideat̄ · ꝫm 1ª math · x° · nolite sc̄m dare canibz · vñ ml̄to mag̃ ea que ad impugnandē inimicos pam⁹ sūt eis occultanda · vñ inē cetera documenta rei militaris · h̄ p̄cipue ponit̄ de occultandis ꝯsilijs ne ad hostes pueniant · vt p̄z in li° stragomatū francoz · ⁊ tal occultacō ptinz ad rōm insidiaz quibz licitū ē vti

in bellis iustis · nec ꝑprie huiꝰi insidie vocantur fraudes · nec iusticie repugnāt nec ordinate volūtati · eēt enī inordinata volūtas si aliquis vellet nichil sibi ab alijs occultari · et ꝑ hoc ꝑz rōne ad oba

Ad. mj · sic ꝓcedō · vī q̄ i diebꝫ festis nō liceat bellare · festa enī sūt ordīata ad vacandū diuīs · vñ intelligit̄ ꝑ obbuacōꝫ sabbi · q̄ ꝓcipit̄ exo. xx · sabbatū enī interꝑtat̄ reqes · ſz bella maximā inquietatē hñt · g̃ nll'o ē in diebꝫ festis pugnandū ℣ ℔. psa. lvnj · repḧēdūt̄ quidā q̄ i diebꝫ ieiunij reperūt debita ⁊ omittūt lites pugno peuciētes · g̃ ml'tomin⁹ in diebꝫ festis licitū est bellare ℣ ℔. nichil est inordīate agēdū ad vitandū incomodū tꝑale · ſz bellare in die festo · h̄ vidō ēe ꝑm se inordinatū · g̃ ꝑ nll'a nēcitate tꝑalis incomodi vitandi debz aquis i die festo bellare ℣ Sed ō ē q̄ · j · mach. ij · dī cogitauerūt laudabl'r iudei dicētes · omis hō quicūq̄ venit ad nos in bello i die sabbꝫ pugnemus aduſus eū ℣ Rn̄ dō · q̄ obbuacō festoꝝ non impedit ea q̄ ordinant̄ ad hoīs salutē eciā corpalē · vnde dñs arguit iudeos · dicēs · jo. vij · michi indignami · quia totū hoīem saluū feci in sabbo · et inde est q̄ medici licite pñt medicari hoīes in die festo · ml'to aūt magis est obuanda salus reipublice ꝑ quā impediūtur occisiones pl'imoꝝ et īnūa mala ⁊ tꝑalia ⁊ spūalia · q̄ sal⁹ vni⁹ hoīs corpal' et ideo ꝓ cōione reipublice fideliū · licitū est iusta bella exercē i diebꝫ festis · si tñ h̄ nēcitas imposcat · h̄ enī ēet tēptare deū si quis imminēte tali nēcitate vellet a bello abstinē · ſz nēcitate cessante nō ē licitū bellare in diebꝫ festis ꝓpt̄ rōes inductas · et ꝑ h̄ ꝑz

Oeinde consideꝫ ℣ responsio ad obiecta randum est de rixa Et circa hoc querūtur duo Primo · vtrum rixa sit peccatum Secundo · vtrum sit filia ire

Ad. j · sic ꝓcedī · vī q̄ rixa nō semp sit pēm · rixa enī vidō ēe ꝓtencō quedā · dic enī ysidoꝰ in li' · ethimol' · q̄ rixosus ē a ritu canino dict⁹ · semp enī ad ōdicendū paratus est · eciā virgio delectatur ⁊ ꝓuocat ꝓtendentē · ſz ꝓtencō nō semp est pēz g̃ neq̄ rixa ℣ ℔. gen. xxvj · ō q̄ bui iacob fodert aliū puteū ⁊ ꝑ illo quoq̄ rixati sūt · ſz nō ē credōꝫ q̄ familia ysaac rixarēt̄ publice eo nō ōdicente si h̄ ēet pēm · g̃ rixa nō est pēm ℣ ℔. rixa vidō esse qdā ꝑticulare bellū · sed bellū non semꝑ est peccatum ergo rixa non semper est peccatum ℣ Sed contra est q̄ ad gal' · v · rixe ponūtur inē opa carnis q̄ q̄ agūt regnū dei nō ꝓsequūtur · g̃ rixe nō solū sunt pēa · ſz eciā sūt pēa mortalia ℣ Rn̄ dō · q̄ sicut ꝓtencō imꝑtat q̄mdā ōdicōm verboꝝ · ita eciā rixa imꝑtat q̄mdā ōdicōm i fēis · vñ sup iº gal' · v · dic glo · q̄ rixe sunt q̄n ex ira inuicē se pcuciūt · ⁊ ideo rixa vidō ēe qdā ꝑuatū bellū q̄ inē ꝑuatas ꝑsōas agit̄ nec ex aliq̄ publica aucēitate · ſz magis ex inordinata volūtate · ⁊ ideo rixa semp imꝑtat pēm ⁊ in eo quod q̄ alēm inuadit iniuste ē pēm mortale · inferre enī nocumētū ꝓximo · eciam ope manuali nō est absq̄ mortali pēo · in eo aūt qui se deffendit ꝓt ēe sine pēo ⁊ q̄nq̄ cū pēo veniali · et q̄nq̄ eciā cū pēo mortali ꝑm diūsū mōtū aī eiº et diūsū modō se deffendēdi · nā si solo aīo repellendi iniuriā illatā ⁊ cū debita moderacōne se deffēdat nō est pēm · nec ꝓpe pt̄ dici rixa ex pte eius · si vero cū aīo vindicte · vl' odij · vl' cū excessu debite moderacōis se deffendat sp est pēm · ſz venia le quidō q̄n aliquis leuis motus odij vl' vindēte se inmiscet · vl' cū rō ml'tū excedat moderatā deffensionē · mortale aūt q̄n obfirmato aīo impugnātē insurgit ad eū occidēdm · vl' eū g̃uit̄ ledendū ℣ Ad. j g̃ dō · q̄ rixa nō simpl'r noīat ꝓtencōm · ſz tria in ꝑmiſſ verb ysid · ponūtur q̄ inordīacōꝫ rixe declarant · ꝑmo quidō q̄ ꝑmptitudinē h̄t aī ad contendendō q̄ significat cū dic̄ sp ad ōdicendū paratus scz siue ali⁹ bene aut male dicat aut faciat · 2o quia i ipa ōdiccōe delectat̄ · vñ sequit̄ ⁊ iniurgio delectatur · 3cio quia ipe alios ꝓuocat ad ōdicōnes · vñ sequit̄ ⁊ ꝓuocat ꝓtendentē ℣ Ad. ij · dō · q̄ ibi non intelligit̄ q̄ bui ysaac sint rixati · ſz q̄ incole ꝛre rixati sūt ō eos · vñ illi peccauerūt · nō autez bui ysaac qui calūpniā paciebant̄ ℣ Ad. nj · dō · q̄ ad h̄ q̄ iust̄ sit bellū req̄rit̄ q̄ fiat aucēitate publice pōtatis sic supdcm est · rixa aūt fit ex ꝓuato affectu ire vl' odij · si enī missē ꝑncipis aut iudicis publica pōtate aliq̄s inuadat q̄ se deffendāt nō dicunt̄ ipi rixati · ſz ille q̄ publice pōtati resistūt · et sic ille qui inuadūt nō rixant̄ neq̄ peccant · ſz illi qui se inordinate deffendunt

Od · ij · sic ꝓcedō · videt̄ q̄ rixa nō sit filia ire · dicit̄ enī iacob · mj · vnde bella ⁊ lites i nob nonne ex cōcupiscencijs q̄ militāt i verb nr̄is · sed malus ira nō ꝓtinꝫ ad ocupiscibilē · g̃ rixa nō ē filia ire ſz magis ocupie ℣ ℔. pū · xxvnj · q̄ se iactat ⁊ dilatat iurgia citat · ſz idē vidō ēe rixa q̄ iurgiū · g̃ vī q̄ ira sit filia supbie vl' inanis gl'ie ad q̄m ꝓtinꝫ se iactare ⁊ dilatare ℣ ℔. pū · xvnj · dicit̄ · labia stulti inmiscent se rixis · ſz stulticia differt ab ira · nō enī opponit̄ mansuetudini · ſz magis sapie vl' ꝓudencie · g̃ rixa non est filia ire ℣ ℔. pū · x° · dī odiū suscitat rixas · ſz odiū oritē ex inuidia · vt ℣ g̃ dic̄ · xxxj · moꝝ · g̃ rixa nō ē filia ire · ſz inuidie ℣ ℔. pū · xvij · ō · q̄ meditatur discordias semīat rixas · ſz discordia est filia inanis gl'ie · vt supdcm est · g̃ ⁊ rixa ℣ Sed ō est q̄ ġg⁹ · dic̄ · xxxj · moꝝ · q̄ ex ira oritē rixa · ⁊ pū · xv° · et xxix° ō · vir iracūdus ꝓuocat rixas ℣ Rn̄ dō · q̄ sicut dictū est rixa imꝑtat q̄mdā ōdcōm vsq̄ ad facta pueniētē · dū vn⁹ alēm ledē molit̄ · duplicit aūt vnus aliū ledē intendit · vno q̄n intendens absolute malū ipi⁹ · ⁊ tal' lesio ꝓtinꝫ ad odiū cui⁹ intēco est ad ledendū inimicū · vl' i manifesto · vl' i occulto · alio aliquis intendit aliū ledē eo sciēte ⁊ repugnāte q̄ imꝑtat noīe rixe · ⁊ h̄ ꝓpe ꝓtinꝫ ad irā que est appetit⁹ vindcte · nō enī suffic̄ irato q̄ latent̄ noceat ei ꝛ quē irascit̄ · ſz vult q̄ ipe sēciat · ⁊ q̄ ꝛ volūtatē suā aliquid paciat̄ i vindctaꝫ eius q̄ fecit · vt ꝑz ꝑ ea q̄ supdcta sūt de passiōe ire et ideo rixa ꝓpe oritur ex ira ℣ Ad. j · g̃ dō · q̄ sic supdcm est oīs passiōes irascibilis ex passiōibꝰ

concupiscibilis oriũtur · ⁊ ꝟm ħ ad qđ ꝓxime oriť ex ira · oriť ecia ex cupiscẽcia · siť ex ꝑma radice

Ad · ij · dđ · qđ iactacõ ⁊ dilatacõ sui q̃ fit ꝑ superbiã vl̃ inanẽ gl̃ã nõ dirẽte citat iurgiũ aut rixã sz occõnaliť inq̃tũ sc̃z ex ħ citať ira dũ aliqs sibi ad iniuriã reputat qđ alť ei se ꝓferat · ⁊ sic ex ira sequ̇tur iurgia ⁊ rixe

Ad · nj · dđ · qđ ira siť supdcm est · impedit iudiciũ rõis · vñ hť silitudinez cũ stulticia · ⁊ ex ħ sequiť qđ hẽant coẽz effectũ · ex deffectu enĩ rõis ctingit qđ aliqs inordiate aliũ ledere moliť

Ad · mj · dđ · qđ rixa ⁊ si q̃nqz ex odio oriať · nõ tñ est ꝑpus effectus odij · qđ ꝓter intencõz odiẽtis ẽ qđ rixose ⁊ maĩfeste inimicũ ledat · q̃nqz enĩ ecia occulte ledẽ querit · sz qñ videt se ꝑualẽ cũ rixa ⁊ iurgio lesionẽ intendit · sz rixose aliquem ledẽ est ꝑpus effectus ire rõne ia dcta

Ad · v · dđz qđ ex rixis seq̃ť odiũ ⁊ discordia ĩ cordibz rixãciũ · ⁊ ideo ille q̃ meditať · i · q̃ intẽdit inẽ aliqs seminare discordias ꝓcurat qđ adinuicẽ rixeñ · siť qđlibz pcm ꝓt imꝑare actũ alcius pcti ordinando illũ in suũ finez · sz ex hoc nõ sequitur qđ rixa sit filia inanis gl̃ie ꝑprie ⁊ directe

QEinde considerandũ est de sedicõne que oppõitur paci Et circa ħ querunť duo Primo · vtrũ sit speciale pcm Sc̃ó · vtrum sit mortale peccatum

Ad · j · sic ꝓcđ · vidť qđ sedicõ nõ sit spãle pcm ab alijs distinctũ · quia vt ysiđ · diť in li · ethimol · sedicõsus ẽ qui dissencõz aiaz fcit ⁊ discordias gignit · sz ex ħ qđ aliqs aliqđ pcm ꝓcurat nõ peccat alio pcti gne · nisi illo quo ꝓcurat · g̃ vidť qđ sedicõ nõ sit spãle pcm a discordia distinctum

Ad · sedicõ diuisiõz q̃mdã imꝑat · sz nomẽ ecia scismatis sumiť a scissura · vt supdcm est · g̃ pcm sedicõis nõ vidť ee distinctũ a pcto scismatis

Ad · oñe spãle pcm ab alijs distinctũ · vl̃ est vicium capitale · aut ex aliq̃ vicio capitali oriť · sz sedicõ neqz ꝓpurať inẽ vicia capitalia neqz inẽ vicia q̃ ex capitalibz oriũtur · vt ꝑz ĩ · xxxj · moz · vbi vtraqz vicia nũanť · g̃ sedicõ non est spãle pcm ab alijs distinctũ

Sed õ est qđ · ij · ad coz · xij · sedicõnes ab alijs pcis distinguñť

Rñ dđ · qđ sedicõ est qdam spãle pcm · qđ q̃ntũ ad aliquid conuenit cũ bello ⁊ rixa · q̃ntũ aũt ad aliquid differt ab eis · conueñt quidẽ cũ eis in ħ qđ imꝑat q̃mdã ordinem · differt aũt ab eis in duobus · ꝓmo quidẽ quia bellũ ꝑtinẽ ad ordinem exterioz hostes · q · mlitudinis ad mlitudinẽ · rixa aũt ẽ vni ad vnũ · vl̃ paucorũ ad paucos · sedicõ aũt ꝑtinẽ est inẽ ptes vni mlitudis inẽ se dissẽcientes · puta cũ vna ps ciuitatis excitať in tumultũ õ alios · ⁊ ideo quia sedicõ hť spãle bonũ cui oppõiť sc̃z vnitatẽ et pacẽ mlitudis · ideo ẽ spãle pcti

Ad · j · g̃ dđ · qđ sedicõsus õ q̃ sedicõm excitat · et quia sedicõ q̃mdã discordiam importat · ideo sedicõsus est q̃ discordiã fcit nõ q̃cũqz · sz inẽ ptes alicui mlitudis · pcm aũt sedicõnis nõ solũ est in eo q̃ discordiã seminat · sz eciã in eis qui inordiate adinuicẽ dissenciũt

Ad · ij · dđ · qđ sedicõ differt a scismate in duobz · ꝓmo quidẽ · quia scisma opponiť spũali vnitati mlitudis scz vnitati ecclastice · sedicõ aũt opponiť tꝑali vl̃ scłari mlitudis vnitati · puta ciuitatis vl̃ regni · ħo qua scisma nõ imꝑat aq̃ã ꝑparacõz ad pugnã corꝑalẽ · sz solũ imꝑat dissencõm spũalem · sedicõ aũt imꝑat ꝑparacõz ad pugnã corꝑalez

Ad · nj dđ · qđ sedicõ · siť ⁊ scisma sñt discordia otineť · verũqz enĩ est discordia q̃dam nõ vni ad vnũ · sz pciũ multitudinis adinuicem

Ad · ij · sic ꝓcđ · vidť qđ sedicõ nõ sp̃ sit pcm mortale sedicõ enĩ imꝑat tumltũ ad pugnam · vt ꝑz ꝑ glo · supra inductã · sz pugna nõ sp̃ est pcm mortale · sz q̃nqz ẽ iusta et licita · vt supħitũ ẽ · g̃ mlto magis sedicõ ꝑt ee sine pcto morli

Sed õ sedicõ ẽ discordia q̃dã vt dcm ẽ · sz discordia ꝑt ee sine pcto mortali ⁊ q̃nqz eciã sine oñi pcto · g̃ eciaz sedicõ

Sñ · laudať qui mlitudinẽ a poťate tyrãnica libant · sz ħ nõ de facili ꝑt fieri sine aliq̃ dissencõne mlitudis dũ vna ps mlitudis nitiť retinẽ tyrannũ · alia vero nitiť eũ abicẽ · g̃ sedicio potest fieri sine pcto

Sz oť ẽ qđ apos · ij · ad coz · xij · phibz sedicõnes inẽ alia q̃ sũt pcta mortalia g̃ sedicõ ẽ pcm mortale

Rñ dđ · qđ siť dcm est sedicõ oppõiť vnitati mlitudis · i · ꝑti ciuitatis vl̃ regni · diť aũt augs · xxj · de ciuiť dei · qđ ꝑtim determinãt sapiẽtes nõ oñez cetũ mlitudis · sz cetũ iuris ossum et vtilitatis cõe sociatũ · vñ maĩfestũ est vnitatẽ cui opponiť sedicõ ee vnitatẽ iuris et cõis vtilitatis · maĩfestũ ẽ g̃ qđ sedicõ opponiť ⁊ iusticie ⁊ cõi bono ⁊ ideo ex suo gne ẽ pcm mortale eciã tanto g̃uis · q̃nto bonũ cmune qđ impugnať ꝑ sedicõz ẽ maius q̃ bonũ ꝑuatũ qđ impugnať ꝑ rixam · pcm aũt sedicõis ꝓmo quidẽ ⁊ principaliť ptinz ad eos qui sedicõz ꝓcurãt q̃ g̃uissime peccãt · ħo aũt ad eos q̃ eos sequ̇tur ꝓturbãtes bonũ cmune · illi vero q̃ bonũ cõe deffendũt eis resistentes nõ sũt dicẽdi sedicõsi siť nec illi q̃ se deffendũt dñr rixosi vt supdcm ẽ

Ad · j · g̃ dđ · qđ pugna que ẽ licita fit ꝑ cõi vtilitate · siť supdcm ẽ · sz sedicõ fit oť cmune bonũ mlitudis · vñ sp̃ ẽ pcm mortale

Ad · ij · dđ · qđ discordia ab eo qđ non est manifeste bonũ ꝑt ee sine pcto · sz discordia ab eo qđ est maĩfeste bonũ nõ ꝑt ee sine pcto · ⁊ talis discordia ẽ sedicõ q̃ opponiť vtilitati mlitudis que ẽ maĩfeste bonũ

Ad · nj · dđ · qđ regimẽ tyrãnicũ nõ ẽ iustũ · quia nõ ordinať ad bonũ comune · sz ad bonũ ꝑuatũ regentis · vt ꝑz ꝑ phm in · nj · polit · ⁊ ĩ · vnj · ethi · ⁊ ideo ꝓturbacõ huius regimis nõ hť rõm sedicõnis · nisi forte qñ sic inordiate ꝓturbať tyranni regũm · qđ mlitudo subicta maius detrimentũ patiť ex ꝓturbacõne oñi q̃ ex tyrãni regimine · magis aũt tyrannus sedicõsus ẽ qui ĩ ꝑplo sibi subicto discordias ⁊ sedicõnes nutrit vt tucius ꝺñari possit · ħ enĩ tyrannicũ ẽ qđ sit ordinatũ ad

bonū ꝑpum ꝓsidentis cū mltitudis nocumēto

Deinde cōsiderandū restat de vicijs que bñficiēcie opponunt̄ int̄ que alia quiō ptinēt ad rōm iustitie. illa scz quibus aliqs iniuste ꝓximū ledit. sz ō caritatem spāliē scandalū ēe vī. ⁊ ideo cōsiderandū est h̄ de scandalo Circa qō q̄runt̄. vnj Primo quid sit scandalū Scōo. vtr scandalū sit pcēm Tercio vtr sit pcēm speciale Q̄rto. vtr sit pcēm moꝛle Q̄nto. vtr pfectoꝛ sit scandalizari Sexto. vtr eoꝛ sit scandalizare Septimo. vtr spūalia bona sint dimittēda ꝑ scandalū Octauo. vtr sit ꝑ scandalū tempalia dimittenda

Ad. j. sic ꝓcedī. vī q̄ scandalū inoueniēter diffiniat̄ ēe dcm vl fcm minꝰ rcm ꝑbens occōz ruine. scandl'm enī pcm ē. vt pꝰ dicit̄. sz b. aug̃. xxij. cō faustū pcm ē dcm vl fcm vl ocupitū cō legem dei. g̃ ꝑdcta diffinicō est in ffns. ꝙa ptermittit cogitatū. siue ocupitū ¶ Ꝓ. cū int̄ actus vtuosos vl rectos. vnꝰ vtuosioꝛ vl reccōz altero sit. iꝺ solū vicō nō ēe minꝰ rcm q̄ est rcūssimū. si g̃ scandl'm sit dcm vl fcm minꝰ rcm. sequit̄ q̄ oīs actꝰ vtuosus ptꝛ scandl'm sit optimū ¶ Ꝓ. occō nomiat cām p accns. sz id q̄ ē p accns nō debz poni in diffinicōe. quia nō dat spēm. g̃ inoueniēt̄ ī diffinicōe scandali ponit̄ occō ¶ Ꝓ. ex q̄libz fcto alt̄us pt̄ ꝯs sumē occōm ruine. ꝙa cause p accns sūt indeēmiate. si g̃ scandalū ē q̄ ꝑbz alij occōm ruine. q̄libz fcm vl dcm potit̄ ēe scandl'm q̄ vicō ēe inconueniēs ¶ Ꝓ. occō ruine dat̄ ꝓximo q̄ offendit̄ aut infirmat̄. sz scandalū diuidit̄ cō offensiōz ⁊ infirmitatē. dic̄ enī apoꝰ ad ro. xmj. bonū est nō manducare carnē. ⁊ nō bibere vinū. neq̄ in quo ē frat̄ tuꝰ offendit. aut scandalizat̄. aut infirmat̄. g̃ ꝑdcta diffinicō scandali nō ē ouiens ¶ Sz ō est q̄ ieroꝰ exponꝰ iꝺ q̄ h̄etur math xv. scis ꝙa phīei. audito h̄ verbo ⁊c. dic̄ q̄ñ legimꝰ quicūq̄ scandalizaūit. h̄ intelligimꝰ. qui dcto vel fcto occōz ruine dedit ¶ Ad̄ dō. q̄ sic̄ ieroꝰ ibidē dic̄. q̄ grece scandalon ō. nos offensiōz vl ruinā et impensiōm pedis possumus dicē. otingit enī q̄ q̄ñq̄ aliqs obex ponit̄ ꝯcuī in uia coꝛpali. cū inp̄i gens disponit̄ ad ruinaz. ⁊ talis obex ō scandalū sil'r in ꝓcessu vie spūalis otingit aliq̄ disponi ad ruinā spūalē p dcm vl fcm alt̄us. inq̄tū scz aliqs sua amonicōne vl inductōe aut exemplo alterū trahit ad peccandō. et h̄ ꝑ ꝓpe ō scandl'm. nichil aūt ꝺm q̄ꝑaz rōz disponit ad spūalē ruinā. nisi b. q̄ habz aliq̄z deffcm rctitudis. quia id q̄ ē pfcte rectū magis munit hoīem cō casū. q̄z ad ruinam inducat. ⁊ ideo oueniēt̄ dī. q̄ dcm vl fcm minꝰ rectū ꝑbens occōm ruine sit scandalū ¶ Ad. j. g̃ dōm. q̄ cogitacō vl concupiscencia mali latet in coꝛde. vñ nō ꝓponit̄ alt̄i. vt obex disponꝫ ad ruinā. ⁊ p h̄ nō pt̄ habē scandali rōm ¶ Ad. ij. dō. q̄ minꝰ rcm nō ō h̄ q̄ ab aliq̄ alio supat̄ in rctitudine scā q̄ h̄ aliquē rctitudis deffectū. vl ꝙa est ꝺm se malū sic̄ pcm. vl quia h̄ spēm mali. sicut cū aliqs recūbit in ꝑdolo. q̄muis enī h̄ ꝺm se non sit pcm. si aliquis h̄ nō coꝛrupta intencōe h̄ faciat. tñ quia habz q̄mdā spēm mali vl silitudinē vena cōis ꝑdolī. pt̄ alteri ꝑbē occōm ruine. ⁊ ideo apoꝰ. monz. j. ad thessalon̄. v. ab omni spē mala abstinete vos. ⁊ ideo oueniēnt̄ ō minꝰ rectū vt oph̄ē danē tam illa q̄ sūt ꝺm se pcta. q̄z illa q̄ h̄nt spēm mali ¶ Ad. nj. dō. q̄ sic̄ suph̄itū est. nichil pt̄ ēe hoī ffns causa pcti q̄ est spūalis ruina nisi ꝓpa volūtas. ⁊ ideo dcta vl fcta alt̄iꝰ hoīs pñt ēe solū cā inpfcta aliqlit̄ inducēs ad ruinā. ⁊ ꝑ h̄ nō ō dans cām ruine. sz dans occōm. q̄ sig̃ficat cām in pfcām. ⁊ nō sp cām p accns. ⁊ tñ nichil phibz ī quibusdā poni id q̄ est p accns. ꝙa id q̄ est scōz accns vni pt̄ p se alt̄i ouenire. sic̄ ī diffinicōe fortūe ponit̄ cā per accns in. ij. ph̄. ¶ Ad. mj. dō. q̄ dcm vl fcm alt̄ius pt̄ ēe dupl'r alt̄i causa peccandi. vno mō p se. aliō p accns. p se quidē q̄ñ aliqs suo malo verbo vl fcto intēdit aliū ad peccandō inducē. vl eciā si ipe h̄ nō intēdat. ⁊ ipm fcm ē tl'e q̄ de sui rōe h̄ē q̄ sit inductiuū ad peccandō. puta cū aliqs publice facit pcm. vl q̄ habz silitudinē pcti. ⁊ tūc ille q̄ huīoi actū facit ꝓpe dat occōz ruine. vñ vocatur scandalū actiuū. p accns aūt alt̄i q̄ verbū vel fcm vnī dat̄ alt̄i cā peccandi q̄ñ et ꝓter intencōm opantis ⁊ ꝓter odōz opis ꝺs male disposit̄ ex huīoi ope inducit̄ ad peccandō. puta cū ꝺs inuidz bonis alioꝝ. ⁊ tūc ille q̄ fcit huīoi actū rectū nō dat occōm q̄ntū in se ē. sz alīus sumit occasiōm. ꝺm id ro. vij. occōne aūt accepta ⁊c. ⁊ ideo h̄ est scandalū passiuū sine actiuo. ꝙa ille qui rcte agit q̄ntū est de se nō dat occōm ruine quā alter patit̄. q̄ñz g̃ otingit q̄ ⁊ sit simł scandalū actiuū ī vno et passiuū ī alt̄o. puta cū ad inducōz vnī⁹ alīus peccat. q̄ñq̄z vero ē scandalū actiuū sine passiuo. puta cū aliqs inducit̄ verbo vl fcto aliū ad peccandō. ⁊ ille nō consentit. q̄ñq̄z vero ē scandl'm passiuū sine actiuo sic̄ iam dcm ē ¶ Ad. v. dō. q̄ infirmitas noīat ꝓmptitudinē ad scandl'm. offensio aūt nomiat indignacōez alicuiꝰ cō eū q̄ peccat que pt̄ ēe q̄ñq̄z sine ruina. scandalū aūt imptat ipam impaccōm ad ruinam

Ad. ij. sic ꝓcō. vī q̄ scandalū nō sit pcm. pcta aūt nō eueniūt ex ncitate. quia omne pcm est volūtariū vt suph̄itū est. sz math. xvnj dī ncē est vt veniant scandala. g̃ scandalū nō ē pcm ¶ Ꝓ. nll'm pcm ꝓcedit ex pietatis affectu. quia nō pt̄ arboꝛ bona fructus malos facē. vt dī math. vij. sz aliq̄ scandalū ē ex pietatis affectu. dic̄ enī dns petro. math. xvj. scandalū michi est vbi dic̄ ieroꝰ. q̄ error apl'i de pietatis affectu veniens nūq̄z incentiuū vicō ēe dyaboli. g̃ nō omne scandalū est pcm ¶ Ꝓ. scandalū impaccōm q̄mdam imptat. sz nō quicūq̄z inpingit cadit. g̃ scandalū q̄ est spūalis casus pt̄ ēe sine pcto ¶ Sed cō ē scandalū est dcm vl fcm minꝰ rcm. ex h̄ enī h̄ aliq̄ rōm pcti. q̄ a rectitudine deffic̄. g̃ scandl'm sp ē cū pcto ¶ Rñ dō. q̄ sic̄ iā suꝑdcm ē. duplex ē scandalū scz passiuū ī eo qui scandalizat̄. ⁊ actm in eo qui scandalizat dans occōm ruine. scandalū

ḡ passiuū sp est pcēm in eo qui scandalizatur · nō enī scandalizaē nisi inq̄ntū aliq̄lit̄ ruit spūali ruina que est peccatum · pt tamē esse scandalū passiuū sine pcō eius ex cui⁹ facto aliquis scandalizatur sicut cū aliquis scandalizaē de hys que ali⁹ bñfacit · silr eciam scandalū actiuū sp est pcēm · in eo qui scandalizat · quia ul ipm opus qđ facit est peccatū · vl eciā si habeat speciem pcī dimittendo est semper ꝓpter ꝓximi caritatem · de qua vnusq̄sq; conatur saluti ꝓximi ꝓuidere · ⁊ sic qui nō dimittat otra caritatem agit · potest tamen ee scandalum actiuū sine peccato alteri⁹ qui scandalizet sicut supradictū est ℣ Ad · j · ḡ dō · qp h⁹ qp dicitur necesse est vt veniant scandala nō est intelligendo de necessitate absoluta · sed de necessitate condicōnali · qua scz necesse est prescita vel prenunciata adeo euenire · si tamen conūctim accipiatur · vt i primo libro dictum est · vl necesse est euenire scādala necessitate finis · qua vtilia sunt ad h qp qui probati sunt manifesti fiant · vl necesse est cueīre scandala scom condicōz hominū qui sibi a peccatis nō cauent · sicut si aliquis medicus videns aliquos indebita dieta vtentes dicat necesse e tales infirmari · qđ intelligendū est sub hac condicōne · si dictam nō mutēt · et simil̄r necesse est euenire scandala si homies conuersacōm malā nō mutēt ℣ Ad · ij · dō · qp scandalum ibi large ponitur pro quolibet impedimento · volebat enim petrus xp̄i passionē impedire quodā pietatis affectu ad xp̄m ℣ Ad · nj · dō · qp nullus inpingit spiritualit̄ nisi retardetur aliqualiter a processu in uia dei qđ fit saltem per peccatum veniale

Ad · nj · sic ꝓcedit̄ · videtur qp scandalum non sit speciale peccatum · scandalū enī est dictum vel factum minus rectum · sed omne peccatum e huiusmodi · ḡ omne peccatum est scandalum · nō ḡ scandalū est speciale peccatū ℣ Ad · omne speciale peccatū siue omnis specialis iniusticia inuenit̄ separatim ab aliis · vt dicitur in · v° · ethicoz · sed scandalum nō inuēitur septim ab aliis peccatis · ḡ scandalū nō est speciale peccatū ℣ Ad · omne speciale peccatū constituitur scom aliq̄ qđ dat speciē morali actui · sed racō scandali constituitur per h qp coram aliis peccatur · inmanifesto autē peccare ⁊ si sit circūstancia aggūans nō videtur constituē pcī spēm · ḡ scandalum non est speciale peccatum ℣ Sed cont̄ · speciali virtuti speciale peccatū opponitur · sed scandalū opponit̄ speciali virtuti scilicz caritati · dī enī ro · xmj · si ꝓpter cibum frater tu⁹ contristatur iam nō est scom caritatē ambulas · ḡ scandalū nō est speciale peccatum ℣ Rñ dōz · qp sicut supradictum est · duplex est scandalū · actiuū scz et passiuū · passiuū quidē scandalū nō potest ee speciale peccatū · · quia ex dicto vl facto alterius aliquem ruē contingit scom qcunq; genus pcī · nec hoc ip̄m qđ est occōm peccandi sumere ex dicto vl fcto alterius spālem racōm peccati constituit quia nō importat specialem deformitatem speciali virtuti oppositam · scandalū autem actiuū potest accipi dupliciter · per se scilicz ⁊ per accens · p accens quidē quando est preter intencōz agentis · vt puta cū aliquis facto suo vl verbo inordinato nō intendit alteri dare occasionem ruine vl sue satisfacere voluntati · et sic eciā scandalū actiuū nō est speciale peccatum quia qđ est per accidens nō cōstituit spēm · per se aūt est actiuū scandalū · quando aliqs suo inordinato dicto vl facto intendit aliū trahere ad peccatū · ⁊ sic ex intencōne specialis finis sortit̄ racōm specialis peccati · finis enim dat speciem in moralibus vt dictum est supra · vnde sicut furtum est speciale pcēm aut homicidiū ꝓpt̄ spāle nocumētum ꝓximi quod intenditur · ita eciā scandalum est speciale peccatū ꝓpter h qp intendit̄ spāle proximi nocumentum et opponitur directe correccōni fraterne in qua attenditur specialis nocumenti remocō ℣ Ad · j · ḡ dō · qp oē peccatū pt materialit̄ se habere ad scandalū actiuū · sz formalem racōm specialis peccati potest habere ex intencōe finis vt dictum est ℣ Ad · ij · dō · qp scandalū actiuū potest inueniri separatim ab aliis peccatis · vtputa cuz aliquis proximū scandalizat facto · qđ ō se nō est peccatum · sz habet speciem mali ℣ Ad · nj · dōm qp scandalū nō habet racōm specialis peccati ex predicta circumstancia · sz ex intencōe finis vt dictum e

Ad · mj · sic ꝓcedō · vl qp scandalum sit peccatū mortale · omne enī peccatum qđ contrariat caritati est peccatum mortale · vt supradictū est sed scandalū contrariatur caritati vt dictum est · ḡ scandalum est peccatum mortale ℣ Ad · nll̄i peccato debetur pena dampnacōnis eterne · nisi mortali · sed scandalo debetur pena dampnacōnis eīne scom illud math · xvnj · qui scandalizauerit vnū de pusillis istis qui in me credunt expedit ei vt suspendatur mola asinaria in collo eius ⁊ demergatur in profundū maris · quia vt dicit iero⁹ · multomelius est pro culpa breuem recipere penā ꝑ eternis seruari cruciatibus · ḡ scandalū est peccatum mortale ℣ Ad · omne peccatum qđ in deū cōmittitur est peccatum mortale · quia solum peccatum mortale auertit hominē a deo · sz scandalum est peccatum in deū · dicit enī apo⁹ · j · ad corinth · vnj · percucientes conscienciaz fratrū infirmam in xp̄m peccatis · ḡ scandalum semper est peccatū mortale ℣ Sed contra · inducere aliquē ad peccandum venialiter potest ee peccatum veniale · sed h pertinet ad racōm scandali · ḡ scandalū potest ee peccatum veniale ℣ Rñ dō · qp sicut supra dictū est · scandalū importat impaccōz ām̄dam per quaz aliquis disponitur ad ruinam · ⁊ ideo scandalum passiuū qñz quidē potest ee pcēm veniale quasi habens impaccōm tantū · puta cum aliquis ex inordinato dicto vl facto alterius comouetur motu venialis peccati · qñz vero est peccatum mortale quasi habens cum impaccōne ruinam · puta cum aliquis ex inordinato dicto vl facto alterius procedit vsqz ad peccatum mortale · scandalum quidē actiuū si sit per accens potest ee qñz quidē peccatum veniale · putacū aliquis vl actum venialis pcī

vl̃ actum qui nõ est secundũ se peccatum · ꝫ habet aliquam speciem mali cũ aliqua leui discretõe cõmittit · qñꝫ vero ẽ pcẽm mor̃le siue quia omittit actũ peccati mortalis · siue quia contempnit salutem proxĩ · ut ꝓ ea conseruanda nõ pretermittat ds facere qđ sibi libũit · si vero scandl̃m actiuũ sit per se · puta cũ intendit inducere aliũ ad peccandum · si quiđ intendat inducere ad peccandũ mortaliter est peccatum mortale · et similiter si intendat inducere proximũ ad peccandũ venialiter per actũ peccati mortalis · si vero intendat inducere proximũ ad peccandũ venialiter per actum peccati venialis est pcẽm veniale · ⁊ ꝑ hĩ ꝑz rñ̃ ad oba

Ad · v · sic ꝓceđ · videtur qꝫ scandalum passiuũ potest etiam in ꝓfectos cadere · xp̃s enĩ fuit maxime perfectus · sed ipe dixit petro scandalum michi es · g̃ multo magis alij perfecti possunt scandalum pati ℣ ℈ · scandalũ importat impedimentum aliqđ qđ alicui apponitur ĩ vita spirituali · sed etiam perfecti viri in processibus spiritualis vite impediri possũt · scđm illud · j · thes̃ ij · uolum̃ venire ad uos · ego quiđ paulus semel et iterum · sed impediuit nos sathanas · g̃ etiam perfecti viri possunt scandalum pati ℣ ℈ · etiam ĩ perfectis viris peccata venialia impediri possũt scđm illud · j · jo · j · si dixerimus quoniã peccatum nõ habemus ipi nos seducimus · sed scandalũ passiuũ nõ semper est peccatum mortale · sed qñꝫ veniale · vt dictũ est · g̃ scandalum passiuũ potest in viris ꝓfctis inueniri ℣ Sed cont̃ est qꝫ super illđ math̃ · xvnj · qui scandalizauerit vnũ de pusillis istis · dic̃ iero̅ · nota qꝫ qui scandalizat̃ paruul̅ est · maiores enĩ scandala nõ recipiũt ℣ Rñ̃ dđ · qꝫ scandalum passiuũ importat q̃mdaꝫ omixtiõ animi a bono in eo qui scandalũ patitur · nullus enĩ mouetur qui rei immobili firmiter inheret · maiores autẽ siue ꝓfecti soli deo inherent cuius ẽ immutabilis bonitas · quia ⁊ si inhereant suis ꝓlatis nõ inherent eis nisi inquantũ illi inherent xp̃o · scđm illud · j · ad corinth̃ · mj · imitatores mei estote sicut et ego xp̃i · vnde quantumcũqꝫ videãt alios inordinate se habere dictis vel factis ipi a sua rectitudine nõ recedunt · scđm illud psalmi · qui confidunt in domino sicut mons syon nõ cõmouebitur ineternum q̃ habitat in iherusalem · et ideo in hys qui perfecte deo adherent per amorem scandalũ nõ inuenitur · scđm illud psalmi · pax multa diligentibus legem tuam ⁊ nõ est in illis scandalũ ℣ Ad · j · g̃ dđm · qꝫ sicut supradctm̃ est scandalum large ponitur ibi pro quolibet impedimento · vnde dñs petro dixit · scandalũ michi es · quia videbatur eius ꝓpositum impedire circa passionem subeũdam ℣ Ad · ij · dđm qꝫ in exterioribus actibus pfecti viri possunt impediri · sed in interiori volũtate per dicta vl̃ facta alioꝝ nõ impediũtur quo minꝰ tendũt in deũ · scđm illud ro̅ vnj̃ · neqꝫ mors neqꝫ vita poterit nos separe a caritate dei ℣ Ad · nj · dđꝫ qꝫ perfecti viri ex infirmitate carnis incidunt interdũ in aliqua peccata venialia · non autem ex alioꝝ dictis vl̃ factis scandalizantur scđm veram scandali racõm · ꝫ p̃t esse in eis quedam appropinquatõ ad scandalum · scđm illud psalmi · mei pene moti sunt pedes

Ad · vj · sic ꝓceđ · videtur qꝫ scandalũ actiuũ possit inueniri in viris ꝓfectis · passio enĩ est effectus accõnis · sed ex dictis vl̃ factis ꝓfctoꝝ aliqui passiue scandalizantur · scđm illud math̃ · xv̊ · scis quia pharizei audito ĥ verbo scandalizati sunt · g̃ in perfectis viris potest inueniri scandalũ actiuũ ℣ ℈ · petrus post acceptũ spiritũ sanctũ ĩ statu perfectoꝝ erat · sed postea gentiles scandalizauit · dicitur enĩ ad gal̃ · ij · cũ vidissent qꝫ nõ recte ambularent ad veritatem euangelij · dixi cephe · i · petro coram omnib̃ si tu cum iudeus sis gentiliter et non iudaice viuis quõ gentes cogis iudaizare · g̃ scandalum actiuũ potest esse in viris perfectis ℣ ℈ · scandalũ actiuũ qñꝫ est peccatum veniale · sed peccata venialia possunt etiam esse ĩ viris perfectis · g̃ scandl̃m actiuũ potest ee̅ ĩ uiris perfectis ℣ Sed contra · plus repugnat perfectõni scandalũ actiuũ q̃ scandalũ passiuũ · sed scandl̃m passiuũ nõ potest esse in viris perfectis · g̃ multo minus scandalũ actiuũ ℣ Rñ̃ dđm · qꝫ scandalũ actiuũ ꝓprie est cum aliquis tale aliquid dicit vl̃ facit qđ ꝑ se tale est vt alterũ natum sit inducere ad ruinã · qđ quiđ est solum id qđ inordinate fit vl̃ dicitur · ad perfectos autẽ pertinet ea que agũt scđm regulam racõnis ordinare · scđm illud · j · ad corinth̃ · xmj · omnia honeste et scđm ordinẽ fiant in vobis · et precipue hanc cautelam adhibent in hys ĩ quibus nõ solũ ipi offenderunt · sed ĩ alijs offensionem parent · et si quid in eoꝝ manifestis dictis vl̃ factis aliquid ab hac moderatõe deserit · ĥ prouenit ex infirmitate humana scđm quam cum perfectõne defficiunt · nõ tamẽ in tantũ defficiunt vt multũ ab ordine racõnis recedatur · sed modicũ et leuiter · sed nõ est tã magnũ vt ex hoc racõnabl̃r possit ab alio sumi peccandi occõ ℣ Ad ꝓmũ ergo dđm · qꝫ scandalũ passiuũ semp ab aliq̃ actiuo causatur · sed nõ semper ab aliquo scandalo actiuo alterius · sed eiusdem qui scandalizatur quia scz ipe seipm scandalizat ℣ Ad · ij · dđm · qꝫ petrus peccauit quiđ ⁊ reprehensibil̃ fuit ꝑm sententiam augustini ⁊ ipius pauli subtrahens se a gentilibus · vt vitaret scandalũ iudeoꝝ · quia hoc incaute aliqualiter faciebat ita qꝫ ex hoc gentiles ad fidem cõuersi scandalizabantur · nõ tamẽ fctm petri erat tã graue peccatũ qꝫ merito possint alij scandalizari · vnde paciebantur scandalũ passiuũ · nõ autem erat in petro scandalũ actiuũ ℣ Ad · nj dđm · qꝫ peccata venialia perfectoꝝ precipue consistunt in subditis motibus qui cum sint occulti scandalizare vero possũt · si qua nõ eciã in exterioribus dictis vl̃ factis ne venialia peccata omittant tam leuia sunt vt de se scandalizandi virtutem̃ habeant qꝫ bona spiritualia sint ꝓpter scandalum dimittenda · aug̅ enĩ in li̅ conf̃ epl̃am permeniaĩ

doret vt vbi ſciſmatis periculū timetur a punicōe peccatoꝝ ceſſandū eſt. ſed punicō peccatoꝝ ē quidā ſpirituale cū ſit actus iuſticie. g̃ bonū ſpirituale eſt ꝓpt̃ ſcandl'm dimittendū ℸ ad. ſacra ſcriptura maxīe vī ee ſpūalis. ſz ab ea eſt ceſſandū ꝓpt̃ ſcandalū. ſm dm matħ. vnʃ. nolite ſcīm dare canibus neq; margaritas uras ſpergatis ante porcos ne conuerſi diſrumpant uos. g̃ bonū ſpirituale eſt dimittendū ꝓpter ſcandalum ℸ ad. correccō fraterna cū ſit actꝰ caritatis eſt quoddam ſpirituale bonū ſed interdum ex caritate dimittitur ad vitandū ſcandalū aliorum. vt augꝰ dicit in ꝑmo de ciuī. dei. g̃ bonū ſpirituale eſt ꝓpter ſcandalum dimittendum ℸ ad. ieroꝰ dicit qꝫ dimittendum eſt ꝓpt̃ ſcandalum omne quod poteſt pretermitti ſalua triplici veritate. ſcilicz vite. iuſticie. ⁊ doctrine. ſz implecō conſiliorum. et largicō elemoſinarū mlt̄ociens poteſt pretermitti ſalua triplici veritate predicta. alioquin ſemper peccarent omnes que qui preēmittūt. et tamen hec ſunt maxima inter ſpiritualia opera. g̃ ſpiritualia opera debent pretermitti ꝓpter ſcandalum ℸ ad. vitacō cuiuſlibz peccati eſt quoddam ſpirituale bonū. quia quodlibet peccatum affert peccanti aliquod ſpirituale detrimentum. ſed videtur qꝫ pro ſcandalo ꝓximi vittando debeat aliquis qñq; peccare venialiter. puta cū peccando venialiter impedit peccatū mortale alterius. debet enī homo impedire dampnacōz proximi quantū poteſt ſine detrimento ꝓprie ſalutis que non tollit̄ ꝑ peccatū veniale. g̃ aliquod bonum ſpirituale debet homo pretermittere ꝓpter ſcandalū vittandū ℸ Sed contra eſt qꝫ greg' ſup ezech. ſi ó veritate ſcandalū ſumitur vtilius naſci permittitur ſcandalū q̃ qꝫ veritas relinquatur. ſed bona ſpiritualia maxime ptinēt ad veritatē. g̃ bona ſpiritualia nō ſunt ꝓpter ſcandalū dimittenda ℸ Rñ dm qꝫ cum duplex ſit ſcandalum. actiuū ſcilicz ⁊ paſſiuū. queſtio autem iſta nō hē locū de ſcandalo actiuo. quia cū ſcādalū actiuū ſit dictū vl factum minus rectum. nichil enī eſt cū ſcandalo actiuo faciendū. habet autem locū queſtio ſi intelligatur de ſcandalo paſſiuo. conſiderādum eſt ergo quid ſit dimittēdū ne alīꝰ ſcandalizetur. eſt autem in ſpiritualibus bonis diſtinguendū. nam quedā hāz ſunt ó neceſſitate ſalutis que pretermitti nō poſſunt ſine peccato mortali. manifeſtum eſt autem qꝫ nullus debet mortaliter peccare. vt alterius peccatum impediat. quia ſm ordinem caritatis plus debet homo ſuam ſalutem ſpiritualē diligere q̃ alterius. et ideo ea que ſunt de neceſſitate ſalutis pretermitti nō debent ꝓpter ſcandalum mittandū. in hys autem ſpiritualibꝫ bonis que nō ſunt de neceſſitate ſalutis videt̄ diſtinguendū quia ſcandalum quod ex eis oritur qñq; ex malicia procedit cū ſcilicet aliqui volunt impedire huiuſmodi ſpūalia bona ſcandala concitando. ⁊ h̄ eſt ſcandalum ꝓpheoꝝ. qui de doctrina dñi ſcandalizabantur qꝫ eſſet cōtempnendū. deus dicit matħ. xv. qñq; vero ſcandalum procedit ex infirmitate vl ignorancia ⁊ huiuſmodi eſt ſcandalum puſillorum ꝓpter qꝫ ſunt ſpiritualia bona occultanda. vl eciam interdū defferenda vbi periculum nō inminz quouſq; reddita racōne huīoi ſcandl'm ceſſet. ſi aūt poſt redditam racōez huīoi ſcandalum duret iam videtur ex malicia eſſe. et ſic ꝓpter ip̄m nō ſunt huiuſmodi ſpiritualia opa dimittenda ℸ Ad. j. g̃ dm. qꝫ penarū inflicō nō eſt ꝓpter ſe expetēda. ſed pene infliguntur vt medicine quedā ad cohibendū peccata. et ideo intantū habent racōm iuſticie. inq̃ntū per eas peccata cohibentur. ſi autem per inflicōm penarum manifeſtum ſit plura et maiora peccata ſequi. tunc penarum inflicō nō continebitur ſub iuſticia. et ī hoc caſu loquit̄ augꝰ quando ſcilicz ex excomunicacōne aliorum inminet periculum ſciſmatis. tūc enī excomunicacōz ferre nō ſuſtineret. pertineret ad veritatem iuſticie ℸ Ad. ij. dm. qꝫ circa doctrinam duo ſunt conſideranda. ſcilicz veritas que docetur et ipſe actus docendi. quorū primū eſt de neceſſitate ſalutis vt ſcilicet contrarium veritati nō doceat. ſed veritatem ſecundū congruentiam temporis et perſonarum. proponat ille cui incūbit docendi officium. et ideo propter nullū ſcandalum quod ſequi videatur debet homo pretermiſſa veritate falſitatem docere. ſed ipſe actus docendi inter ſpirituales elemoſinas. ꝓputat̄. vt ſ dictū eſt. ⁊ ideo eadē racō eſt de doctrina. et de aliis miſericordie operibus ó quibus poſtea dicetur ℸ Ad. ij. dm. qꝫ correccō fraterna ſicut ſupradictū eſt ordinatur ad emendacōez fratris. et ideo intantū computanda eſt inter ſpiritualia bona. inquātū h̄ conſequi poteſt qđ nō conuenit ſi ex correccōne frater ſcandalizetur. et ideo ſi ꝓpter ſcandalū correccō dimittatur nō dimittitur ſpirituale bonū ℸ Ad. iij. dm qꝫ ī veritate vite doctrine et iuſticie nō ſolum comprehenditur id quod eſt de neceſſitate ſalutis. ſed eciam id per quod perfectius peruenitur ad ſalutem. ſcm illud. j. ad corinth. xij. emulamini cariſmata meliora. vñ eciam cōſilia nō ſunt ſimpliciter pretermittenda. nec eciaz miſericordie opera propter ſcandalū. ſed ſunt interdum occultanda vl differenda ꝓpter ſcandaluz puſillorū vt dictum eſt. qñq; tamen conſiliorum obſeruacō et implecō operum miſericordie ſunt ó neceſſitate ſalutis. qđ patet in hys qui iam noluerunt conſilia et in hys quibus ex debito inminz deffectibus aliorum ſubuenire. vl in temporalibꝫ puta paſcendo eſurientem. vel in ſpiritualibus. puta docendo ignorantem. ſiue huiuſmodi fiant debita propter iniunctum officiū. vt patet in prelatis. ſiue propter neceſſitatem indigentis. ⁊ tūc eadem racō eſt de huiuſmodi. ſicut ó alijs que ſūt ó neceſſitate ſalutis ℸ Ad. v. dm. qꝫ quidam dixerunt qꝫ peccatum veniale cēt committendū ꝓpt̄ vittandū ſcandalum. ſed h̄ implicat contraria. ſi enī faciendū eſt. iam nō eſt malum. neq; peccatum. nam peccatū nō poteſt ee eligibile. ducit. tamen aliquid propter aliquam circumſtanciam

nō esse peccatum veniale qp illa circumstācia sb: lata peccatum veniale esset. sicut verbum iocosū est peccatum veniale quando absqz vtilitate dicit si autem ex causa rōnabili proferatur nō ē ocio: sum. neqz peccatum. q̄uis autem per peccatū ve: niale gracia non tollatur p quā est hominis sal⁹ inquantum tamen veniale disponit ad mortale vergit in detrimentum salutis

Ad. vnj. sic ꝓcē. videtur qꝺ temporalia sint dimittenda ꝓpter scandl'm. magis enī debe mus diligere spiritualem salutem proximi que impeditur per scandl'm q̄z quecūqz tempalia bona sz id qꝺ minus diligimus dimittimus ꝓpter id qꝺ magis diligimus. g̃ tempalia magis debemus di mittere ad vitandū scandalū proximorum ¶ Sz cōm regulam ieronimi omīa que possunt pret: mitti salua triplici veritate. sunt ꝓpter scandalū dimittenda. sed tp̃alia possunt pretermitti salua triplici veritate. g̃ sunt ꝓpter scandalum dimit: tenda ¶ Sz. ī temporalibus bonis nichil est mag̃ necessarium q̄z cibus. sed cibus est pretermittēd⁹ ꝓpter scandalum. ꝺm illud ro. xmj. noli cibo tuo illū perdere pro quo xp̃us mortuus est. g̃ multo magis omnia alia temporalia sūt ꝓpter scandl'm dimittenda ¶ Sz. tempalia nullo ꝺueniencōri mō conseruare aut recuperare possumus q̄z per iudi: cium. sed iudicijs vti nō licet et precipue cū scan: dalo. dicitur enī math. v⁹. ci qui vult tecū in iu: dicio contendere. ⁊ tunicam tuam tollere dimitte ei et palliū. ⁊. j. ad corinth. vj. iam quiꝺ omnino delictum est ī uobis qꝺ iudicia habetis inter uos quare nō magis iniuriā accipitis. quare nō mag̃ fraudem patimini. g̃ videtur qꝺ temporalia sunt ꝓpter scandalum dimittenda ¶ Sz. inter omnia tempalia minus videntur dimittenda que sunt spiritualibus annexa. sed ista sūt ꝓpter scanda: lum dimittenda. apo⁹ enī seminās spiritualia tē: poralia stipendia nō accepit ne offendiculū daret euangelio xp̃i. vt patet. j ad corinth. ix⁹. ⁊ ex sil'i causa ecclesia in aliquibꝺ terris nō exigit decimas ꝓpter scandalū vitandum. g̃ multo magis alia temporalia sunt ꝓpter scandalum dimittēda ¶ Sz cōtra est qꝺ bēus thomas cantuā. repecijt res eccle: siarū cū scandalo regis ¶ Rñ. ꝺm qꝺ circa tem: poralia bona distinguendū est. aut enim sūt nr̃a aut sunt nobis ad conseruandū ꝑ alijs cōmissa. sicut bona ecclesie ꝺmittunt̃ prelatis. ⁊ bona coīa quibuscunqz reipublice rectoribus. ⁊ talīū cōser: uacō. sicut et depositoꝝ inminet hys quibus sunt ꝺmissa ex necessitate. et ideo nō sunt ꝓpter scan: dalum dimittēda. sicut ex necessitate alia q̄ sunt de necessitate salutis. temporalia vero bona quoꝝ nos sum⁹ domini dimittere ea tribuendo si penes nos ea hēamus. vl' nō repetendo. si apud alios sīt ꝓpter scandalum. qñqz quiꝺ debemus. qñqz autem nō. si enī scandalū ex h̄ oriatur ꝓpter ignorancia vl' infirmitatē alioꝝ qꝺ supꝺixim⁹ esse scandalu; pupilloꝝ tunc vl' totaliter dimittenda sūt tp̃alia vl' aliter scandalum sedandum sc; ꝓpter aliquam amonicōm. vnde augustin⁹ dicit ī libro de ꝺmōe dñi in monte. dandū est qꝺ nec tibi nec alteri no: ceat quantū ab homīe credi potest. et cū negaūis qꝺ petit indicanda est iustitia vt nō eum inanem dimittas. illa enī petenti te dabis. q̄uis nō sēp id quod petit dabit h̄ aug⁹ exponens illud. omni petenti te tribue itē de dimissione pecunie. ij. li. in vna peticōne oracōnis dominice. et melius ei aliquid dabis cū petentem iniuste correxeris. ąñ vero scandalum nascitur ex malicia qꝺ est scāda: lum phiscoꝝ et ꝓpter eos qui sic scandala cōcitant nō sunt temporalia dimittenda. quia h̄ ⁊ noceret bono ꝺmuni. daretur enī mal' rapiendi occasionē et nocēt eis rapientibus. ą retinendo aliena ī pcō remanēt. vnde greg⁹ dicit. nj. moral'. quedam tñ temporalia nob rapiūt solūmodo sunt tollerandi quidam vero equitate seruata ꝓhibendi. nō sola cura ne nr̃a subtrahantur. sed ne rapientes non sua semetipos perdant. et per hoc patet solucō ad primū ¶ Ad. ij. ꝺm. qꝺ si passim permitteretur malis hominibus vt aliena raperent vergeret h̄ in detrimentum veritatis vite et iustitie. et ideo nō oportet ꝓpter quodcūqz scandalum temporalia dimitti ¶ Ad. nj. ꝺm. qꝺ nō est de intencōe apl'i qꝺ cibus totaliter ꝓpter scandalū dimittatur. ąa sūmere cibū est ꝺ necessitate salutis. sed talis cibꝰ est ꝓpter scandalum dimittendus. ꝺm illud. j. ad corinth. vnj. nō manducabo carnem ineternū ne fratrem meum scandalizem ¶ Ad. mj. ꝺd. qꝺ ꝺm augustinū in libro de ꝺmone domini in monte. illud preceptum domini est intelligendū secundū prepcōm animi. vt scilicet homo sit paratus ꝑpati iniuriam vl' fraudem q̄z iudiciū subire si hoc expediat. qñqz tamē expedit vt dcēum est. ⁊ sil'iter intelligendum est verbum apl'i ¶ Ad. v. ꝺm qꝺ scandalū qꝺ vitabat apl'us ex ignorancia ꝓcede: bat gentilium. qui h̄ nō consueuerant. et ideo ad tempus abstinendꝺ erat vt prius instruerentur h̄ esse debitū. et ex simili causa ecclesia abstinet de decimis exigendis in terris in quibus nō est con: suetum decimas soluere.

Hic nullus est deffectus. Sequitur distinctō

Deinde ꝺsiderandū est de preceptis caritatis. Et circa hoc quērunt. vnſ Primo vtrū de caritate sit dāda pcepta Scḋo vtrū vnū tantū uel duo Tercio vtrū duo sufficiant Quarto utrū ꝺueniēter pcipiat. ut deꝰ ex toto corde diligat Quinto utrū ꝺueniēter addat ex tota mēte ꝛc Sexto utrū pceptū hoc possit in vita ista impleri Septīo ꝺ hoc pcepto diliges pximū tuū sic teipm Octauo utrū ordo caritatis cadat sub pcepto

Ad. j. sic pceditur. videt qꝺ de caritate nō debeat dari aliq̄ pceptū. caritas enī impoīt modū actibꝰ oīm vtutū. ꝺ q̄bꝰ dant pcepta. cū sit forma virtutū ut dictū est. ſz modꝰ nō est in pcepto. ut ꝺmuniter. ergo de caritate nō sūt dāda pcepta

Sḋ. caritas q̄ in cordibꝰ nr̄is p spiritū scīm infūdit facit nos liberos. q̄ ubi spūs dñi ibi libtas. ut ꝺ. ij. ad chorinthēos. iij. ſz obligacio q̄ ex pceptis nascit libtati opponit q̄ necessitatē imponit. ergo de caritate nō sūt dāda pcepta

Sḋ. caritas est pcipua inter oēs vtutes ad quas ordinant pcepta. ut ex dictis pz. si ergo de caritate dant alia pcepta debnt poni inter pcipua pcepta q̄ sūt pcepta decalogi. nō aūt ponunt. ergo nulla pcepta sūt de caritate dāda

Sed ꝺ illud qꝺ deꝰ requirit a nob cadit sub pcepto. requirit aūt deꝰ ab hoīe ut diligat eum ut ꝺ. deut. x. g de ꝺlectōe caritatis q̄ ē ꝺlectio dei sūt dāda pcepta

Rñ dicendū. qꝺ sic ꝺ dictū est preceptū importat racōz debiti in tantū. g aliquid cadit sub pcepto inquātū habz rōz debiti. est aūt aliqꝺ debitū duplex. vnoꝰ per se alioꝰ pter aliud. p se quiꝺ debitū est in vno q̄z negocio iꝺ qꝺ ē finis. q̄a hꝫ racōz p se boni pter aliud autē ē debitū iꝺ qꝺ ordinat ad finē sic medico p se debitū ē ut sanet. pter aliud aūt ut det medicinā ad sanandū. finis autē spūalis vite ē ut homo vniat deo qꝺ fit per caritatē. ꝛ ad hoc ordinant sic ad finē oīa q̄ ptinēt ad spūalē vitā. unde et apoꝰ dicit. i. ad. thym. ſ finis pcepti est caritas de corde puro et ꝺscientia bona et fide nō ficta. oēs enī virtutes de quoz actibꝰ dant pcepta ordinant uel ad purificādum cor a turbinibꝰ passionū. sic virtutes q̄ sūt circa passiones uel saltē ad habendā bonā ꝺsciēciam. sic virtutes q̄ sūt circa opacōes. uel ad habendū rectā fidē. sic illa q̄ ptinēt ad diuinū cultū. et hec tria requirunt ad diligendū deū nā cor inpuz a dei ꝺlectōe abstrahit pter passionē inclinantē ad terena. cōscīencia vero mala facit horē diuinā iusticiā pter timorē pene. fides autē ficta trahit affectū in id qꝺ ꝺ deo fingit sepās a diuinitate ꝛ a dei veritate. inquolibet autē genē id qꝺ est p se poꝰ ē eo qꝺ ē pter aliud et ideo maximū pceptū ē de caritate. ut ꝺ matth. xxij

Ad pmū g dicendū qꝺ sic ſ dictū est cū de ceteris pceptis ageret modꝰ ꝺlectōis non cadit ſb illis pceptis q̄ dant ꝺ alijs actibꝰ vtutū. puta sub hoc pcepto honora patrē tuū et matrem tuā. nā cadit sub hoc qꝺ ex caritate fiat. cadit tñ actꝰ ꝺlectōnis sub preceptis specialibꝰ

Ad scḋm dicendū. qꝺ obligacio pcepti nō opponit libertati nisi in eo cui mēs adūsa est ab eo qꝺ pcipit. sic pz in hijs q̄ ex solo timore pcepta custodiūt. ſz pceptū ꝺlectōis nō pt inpleri nisi ex pria volūtate. ꝛ ideo libertati nō repugnat

Ad terciū dicendū. qꝺ oīa pcepta decalogi ordinant ad ꝺlectōez dei et pxi. ꝛ ideo pcepta caritatis nō fuerūt cōnumerāda inter pcepta decalogi. ſz in oībꝰ indudunt

Ad scḋm sic pceditur. videt qꝺ de caritate non fuerint danda duo pcepta. pcepta enī legis ordinant ad virtutē ut ꝺictū est sed caritas est vna virt. ut ex dictis pz. g de caritate nō fuit dandū nisi vnū preceptū

Sḋ sic aug dicit in de doctrina xpiana. caritas in pximo nō diligit nisi deū. ſz ad diligendū deū sufficiēter ordinam p hoc pceptū. diliges dñm deū tuū. g nō oportuit addi aliud pceptū de ꝺlectōe pximi

Sḋ. ꝺuersa pca diuisis pceptis opponunt. ſz nō peccat aliqs pter mittēs ꝺlectōz pxi si nō ptermittat ꝺlectōez dei. q̄ymo ꝺ. luce. xiiij. si quis venit ad me et nō odit prem suū ꝛ mrez suā nō pt ee meus ꝺscipl's. g nō ē aliꝺ pceptū de ꝺl'cōe dei ꝛ de ꝺlectōe pximi

Sḋ ap dicit ad. ro. xmo. qui diligit pximū legē impleuit. ſz nō implet lex nisi p obbuanciā oīm preceptoz. g oīa pcepta includunt in ꝺlectōe pximi. sufficit g vnū pceptū de ꝺlectōne pxi. nō g debet ee de hoc duo pcepta caritatis

Sed otra ē qꝺ dicit pma iohis. mo. hoc mandatū habem a deo ut qui diligit deū ꝺligat et frem suū

Rñ. dicēdū qꝺ sic sup dctm ē cū de preceptis ageret. hoc mō se hnt pcepta in lege sic pposicōes in sciēcijs specłatiuis. in q̄bꝰ ꝺclusiones vtute otinent in pmis principijs. unde qui pfecte ognoscēt pncipia. scḋm totā suā vtutē nō op haberet. ut ei ꝺclusiones seorsū ponēnt. ſz q̄a nō oēs q̄ognoscūt pncipia. sufficiūt ꝺsiderare qꝺq̄ in pncipijs vtute cōtinet. necesse ē pter eos ut in sciētijs ex pncipijs ꝺclusiones deducant. inopabilibꝰ autē in q̄bꝰ precepta legis nos dirigūt finis habz racōz principij ut ꝺictū est. ꝺlectio aūt dei finis ē ad quē ꝺlectio pxi ordinat. et ideo nō solū ꝺz dari pceptū de ꝺlectōe dei. ſz et de ꝺlectōe pxi pter min capaces. qui nō defacili ꝺsiderāt unū hoz preceptoz sub alio otineri

Ad pmū g dicendū. qꝺ licz caritas sit vna virt. hz tñ duos act quoz unus ordinat ad aliū sic ad finē. pcepta aūt dant de actibꝰ vtutū ꝛ ideo oportuit ee plura pcepta caritatis

Ad scḋz dicendū. qꝺ deꝰ ꝺligit in pximo. sic finis in eo q̄ est ad finē. et tñ oportuit de vtroq̄z explicite dari pcepta racōne iam dicta

Ad terciū dicendū. qꝺ id qꝺ ē ad finē habet racōz boni ex ordine ad finē. et scḋz hoc etiā recedit ab eo habz racōz mali et nō aliter

Ad quartū dicendū. qꝺ in ꝺlectōe pximi includit ꝺlectio dei. sic finis in eo q̄ ē ad finē et econuerso. et tñ oportuit utroq̄z preceptū explicite dari racōne iam dicta

Ad terciū sic pceditur. videt. qꝺ nō sufficiant duo pcepta caritatis. pcepta enī dātur de actibꝰ vtutū. actꝰ autē scḋz obiecta distinguunt. cū ergo homo quatuor debeat ex caritate ꝺligere

scz deũ seipm ⁊ pximũ · ⁊ corp⁹ ꝑ̄ũ ut ex s̄dictis pz · vl̄ qp · iiij · debeãt ee p̄cepta caritatis · et sic duo nõ sufficiũt ℣ p̄. caritatis act⁹ nõ solũ ẽ dilc̃io sz gaudiũ pax beneficiencia · sed ó actibus virtutũ sũt danda precepta · ergo duo p̄cepta caritatis nõ sufficiũt ℣ p̄. sicut ad uirtutem pertinet facere bonũ ita et declinare a malo · sed ad faciẽdũ bonũ inducim̃ p p̄cepta affirmatiua ad declinãd̃ a malo per p̄cepta negatiua · g̃ de caritate fuer̃t danda p̄cepta nõ solũ affirmatiua · sz ecia negatiua ⁊ sic duo p̄cepta p̄dca caritatis nõ sufficiũt ℣ Sz s̄ est qp dns dic̃ · math · xxy⁰ i hijs duob⁹ mãdatis tota lex pẽdz ⁊ ꝓphe ℣ R. ñ dó · qp caritas sic̃ s̄ dcz ẽ ẽ amicicia q̃dã · amicicia á ad alẽm ẽ · vñ ⁊ g̃g⁹ dic̃ · i q̃dã omel̃ · caritas aũt mi⁹ q̃z int̃ duos hñi nõ pt · quõ aũt ex caritate ás seipm diligit supd̄m ẽ · cũ aũt dilectõ ⁊ amor sit boni · bonũ aũt fit ul̃ finis · uel id qp ẽ ad finẽ ducient ó caritate duo p̄cepta suffi ciũt · vnũ q̃dẽ q̃ inducim̃ ad deũ diligendũ sic̃ finẽ · aliud autẽ q̃ inducim̃ ad diligendũ pximũ ꝓp̄ deũ sic̃ ꝓptez finẽ ℣ Ad · j · g̃ dó · qp sic̃ aug⁹ · dic̃ i · j⁰ · de doc · xp̄iã · cũ q̃tuor sit ex caritate diligẽda · ó so et q̃rto · i · de dil̃coe sui ⁊ corpis ꝓprij nll̃a p̄cepta dãda erãt · q̃tũcũq; enĩ hõ excatat a caritate remanz illi dilectõ sui ⁊ dil̃cio corpis sui · mod⁹ aũt diligendi p̄cipiẽd⁹ ẽ hoĩ · ut scz se ordinate diligat et cor⁹ ꝓp̄ũ qp quiõ fit p h⁹ qp hõ diligit deũ ⁊ pximũ ℣ Ad · ij · dó · qp alij act⁹ caritatis ꝺsequ̇t ex actu dilectõis · sic̃ effect⁹ ex causa · ut ex s̄dc̃is pz · vnde i p̄ceptis dil̃cõis virtute includũt̃ p̄cepta ó alijs actib⁹ · ⁊ tñ ꝓp̄ tardiores inueniũt̃ ó singul̃ explicita p̄cepta · ẽdita de gaudio quiõ phil̃ · iiij · gaudete i dño sẽp · ó pace aũt ad heb · ultõ pacẽ seq̃mi cũ oñib⁹ · ó bñficiẽcia aũt gal̃ · ulẽ · dũ tps hẽmus opem̃ bonũ ad oẽs ó singul̃ bñficiẽcie ptib⁹ iueniunt̃ p̄cepta ẽdita i sac̃ sc̃ptura · ut pz diligent̃ cõsiõanti ℣ Ad · iij · dó · qp pl⁹ ẽ opari bonũ · q̃z vitare malũ · et iõo i p̄ceptis affirmatis includũt̃ virtute p̄cepta negatiua · et tñ explicite inueniũt̃ p̄cepta data ó vicia caritati opposita · nã ó odiũ ⁊ · leui · xix · ne oderis ffrem tuũ i corde tuo · ⁊ accidiã dl̃ ecc̃ · vi · ne accidieris i vicul̃ eius ó inuidiã gal̃ · v · nõ efficiam̃ inanis gl̃e cupidi inuicẽ puocãtes inuicẽ inuidẽtes ó discordiaz vero · i · ad cor · i idipm dicatis omẽs ⁊ nõ sit in uob scãsmata · ⁊ scandalũ á · ro · xiiij · nõ ponatis offẽdicl̃m frib⁹ ℣ Ad · iiij · sic ꝓced̃ · vl̃ qp in: ⁊ ul̃ scandalũ ouẽient̃ mã det̃ qp ós diligat̃ ex toto corde · mod⁹ aũt virtuosi act⁹ nõ ẽ i p̄cepto · ut ex s̄ dc̃tis pz · sz h⁹ qp ó ex toto corde imptat mod̃ dine dilc̃ois g̃ icõuẽient̃ p̄cipi qp de⁹ ex toto corde diligat̃ ℣ p̄. totũ ⁊ pfectũ ẽ cui nichil deest · ut ó i · iij · ethi · si g̃ i p̄cepto cadit · qp de⁹ ex toto corde diligat̃ q̃cũq; faciat aliq̃d qp nõ ptinz ad dei dilectõz agit ó p̄ceptũ ⁊ p ons pcc̃at mortal̃r · sz pcm̃ vẽiale nõ ptinz ad dil̃cõz · g̃ pcm̃ veniale erit mortale qp ẽ incõuẽiẽs ℣ p̄. diligẽ deũ ex toto corde ẽ pfcõis · q̃a bm phm totũ ⁊ pfcm̃ idẽ sm̃ sz ea q̃ sũt pfcõis nõ cadũt sub p̄cepto · sz sub ꝺsilio · g̃ nõ óz p̄cipi qp ós ex toto corõ diligat̃ · Sed ó est qp dr̃ deut̃ · vj · diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo ℣ R. ñ · dó · qp cũ p̄cepta dent̃ de actibus virtutũ · hoc g̃ modo aliq̃s actus cadit sub precepto scõm qp est actus virtutis requirit̃ aũt ad actũ virtutis · nõ solũ qp cadat sup debitã materiã · sz ecia qp uestiet̃ debitis c̃cũstãciis q̃bus fit ꝓporcõnat⁹ tali mãe · ós aũt ẽ diligẽdus sicut finis ultim⁹ ad quẽ omia sũt referẽda ⁊ iõo tota lras q̃dã fuit designãda c̃ca p̄ceptũ de dil̃cone dei ℣ Ad · j · g̃ dõm · qp sub p̄cepto q̃ dat̃ de actu ⁊cui⁹ virtutis nõ cadit mod⁹ q̃z hẽ ille act⁹ ex alia superioi virtute · cadit tñ sub p̄cepto mod⁹ ille q̃ pinet ad rõz ꝓpe virtutis ⁊ tal̃ mod⁹ signat̃ cũ ó ex toto corde ℣ Ad · ij · dó · qp dupl̃r cõtigit ex toto corde deũ diligẽ · vno quiõ mõ i actu · i · ut totũ cor hoĩs sp actual̃r in deũ ferat̃ · ⁊ ista ẽ pfcio pfie · aliõ ut hñtual̃r totũ cor hoĩs i deũ ferat̃ · ita scz qp nichil ꝺ dei dilectõz cor hoĩs recipiat et hec est pfectõ uie cui nõ ꝺriat̃ pẽtm veniale · q̃a nõ tollit hñtũ caritatis cũ nõ tẽdat i oppositũ obm · sz solũ impedit caritatis vsũ ℣ Ad · iij · dõz · qp pfectõ caritatis ad quã ordinant̃ ꝺsilia est media int̃ duas pfectões p̄dc̃as ut scz hõ q̃tũ possibl̃e ẽ se abstrahat a reb⁹ tp̄alib⁹ eciã licitis q̃ ocupãdo animũ impediũt actualẽ motũ cordis in deũ

Ad q̃ntũ sic ꝓced̃ · vl̃ qp inc̃ouẽient̃ deut̃ · vj sup h⁹ qp ó · diliges dñz deũ tuũ ex toto corõ tuo addat̃ ⁊ ex tota aĩa tua et ex tota fortitudie tua · nõ enĩ accipi h̃ cor p mẽbro corpali · q̃a diligẽ deũ nõ ẽ corpis act⁹ oportz g̃ qp cor accipiat̃ spũlit̃ cor autẽ spiritualiter acceptũ ul̃ est ipa ania · ul̃ aliquid anime superfluũ ergo fuit vtrũq; ponẽ ℣ p̄. fortitudo hominis p̄cipue dependet ex corde siue spũalit̃ h̃ accipiat̃ siue corpal̃r · g̃ post̃z dixerat diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo supflu um fuit addẽ ex tota fortitudie tua ℣ p̄. math · xxij · ó i tota mẽte tua qp h̃ nõ ponit̃ · g̃ vl̃ qp icõuenient̃ h⁹ p̄ceptũ dat̃ · deut̃ · vj · Sed ó est auctoritas sc̃ripture ℣ R. ñ · dó · qp hoc p̄ceptũ diuĩsimode inuenit̃ ẽditũ i diuĩsis locis · nã sic̃ dc̃m est · deut̃ vj · ponũtur ẽa scz ex toto corde · ex tota ania · ⁊ ex tota fortitudie · math · xxij⁰ ponũt̃ duo hoz scz ex toto corde ⁊ ex tota aia · et obmittit̃ ex tota fortitudine · sz addit̃ i tota mẽte · sz marci · xxij · ponũt̃ q̃tuó scz ex toto corde ⁊ ex tota aĩa ⁊ ex tota mẽte ex tota virtute q̃ est iõ fortitudini · ⁊ hec ecia q̃tuor tãgunt̃ iuc̃ · x · nã loco fortitudis seu virtutis põit̃ ex oñib⁹ uiribus tuis · ⁊ iõo hoz q̃tuor ẽ racõ assignãda · nã qp alicubi vnũ hoz obmittit̃ · h⁹ ẽ quia vnũ itelligit̃ ex alijs · est g̃ ꝺsiderandũ qp dil̃cio est act⁹ volũtatis q̃ h̃ significat̃ p cor · nã sic̃ cor corporale est pncipiũ oĩm corpaliũ motuũ · ita ecia volũtas ⁊ maxie q̃ntũ ad intencõez finis vltimi qp est obiectũ caritatis est pncipiũ oĩm spũaliũ motuũ · tria autẽ sũt pncipia actuũ q̃ mouent̃ a volũtate scz intellect⁹ q̃ signat̃ p mẽtẽ uis appetitiua inferior q̃ signat̃ p aĩam · ⁊ uis executiua exterior q̃ signat̃ p fortitudinẽ seu virtutẽ siue uires p̄cipi g̃ nob · ut tota nra intencõ ferat̃ i deũ qp ẽ

Flm

ex toto corde et qꝫ intellectus nr̄ subdat̄ deo qꝫ est
ex tota mẽte ⁊ qꝫ appetit⁹ nr̄ regulet̄ ꝑm deũ qꝫ ē
ex tota ania ⁊ qꝫ exĉior act⁹ nr̄ obediat deo qꝫ est
ex tota fortitudie. uł ỽtute. uel umb⁹ deũ diligẽ
tri so⁹ tñ sup math. accipit eo ſ so cor et aĩa ꝫ q̄ dẽm
sit aug⁹. uero ī. j. de doc. xp̄iã refert cor ad cogi-
tacões ⁊ aĩaꝫ ad uitã. mẽtẽ ad intellectũ. q̄dẽ aũt
dicũt ex toto corde. i. intellectu. ania. i. volũtate.
mẽte. i. memoria. uł ꝑm ġg. insenũ. ꝑ cor sig̃fi-
cat aĩam vegetabilẽ ꝑ aĩam sbitiuã ꝑ mẽtẽ intel
lectiuã q̄a h̄ qꝫ nutriñ sentim⁹ ⁊ intelligi⁹ debea-
mus ad deũ r̄ferre et ꝑ hoc pꝫ rn̄⁹ ad obiecta

Ad. vj. sic ꝓced⁹. vł qꝫ hoc p̄ceptũ ȯ dilc̃oe dei
possit seruari in via. q̄a ꝑm ih̄e. exponen
tem katholice fidei. maledic⁹ q̄ dicit deũ aliq̄d in
possibile p̄cepisse. ꝓ deus p̄ceptũ dedit ut pꝫ deu-
vj. gl̄o⁹ p̄ceptũ p̄t in via impleri. ℞. quicũq; nõ
implet p̄ceptũ peccat mortaliẽ q̄a ꝑm amb⁹. pẽm
nichil ẽ aliud q̄ ẽnsgressio legis diuĩe et celestiũ
inobediẽcia mãdatoꝝ. si g̃ l̄o⁹ p̄ceptũ nõ p̄t ī uia
seruari sequit̄ qꝫ null⁹ possit ee in uita ista sine
pcõ mortali. qꝫ est ȯ id qꝫ apo⁹ dic̃. i. ad coꝝ. i.
cfirmabit uos usq; ī finẽ sine crimĩe. ⁊. j. thi. nr̄.
misereť nł̄m emen hñtes. ℞. ꝑcepta dant̄ ad di
rigẽdos hoies ī uiã salutis. ꝑm i⁹ ps. p̄ceptũ dn̄i
lucidũ illuĩans oc̃los. ꝓ frustra dicit̄ aliq̄s ad ī-
p⁹le nõ g̃ impossibile ẽ h⁹ p̄ceptũ ī uita ista buai
℞. ȯ est qꝫ aug⁹. dic̃ ī li. ȯ pfectõe iustic. qꝫ ī
plenitudie caritatis p̄fie. p̄ceptũ i⁹ implebit̄ di-
liges dn̄m. d. t. xc̃ nã cũ q̄d adhuc ẽ carnal̄ occu-
piscẽcie qꝫ cõstituẽdo frenet̄. nõ omĩo ex tota aĩa
diligit̄ de⁹. ℞. rn̄. dõ. qꝫ p̄ceptũ q̄d dupl̄r p̄t ĩple
ri. vno⁹ pfecte. ꝺo impf̃ce pfecte q̄o umplet̄ p̄ceptũ
qñ puĕit̄ ad finẽ quẽ intẽdit p̄cipiẽs. ĩplet̄ aũt ꝓ
ipfecte. ⁊ si nõ ptĩgat ad finẽ p̄cipiẽtis nõ tñ r̄ced⁹
ab ordine ad finẽ. sic̃ si dux exercit⁹ p̄cipiat mili-
tib⁹ ut pugnẽt. ille pfecte implꝫ p̄ceptũ q̄ pugnã
do hostẽ uicit qꝫ dux intẽdit. ille autẽ implꝫ ꝓ in-
pfecte. cui⁹ pugna ad victoriã nõ ptingit. nõ tñ
conẽ disciplinã militarẽ agit. intẽdit autẽ ꝑ hoc
p̄ceptũ ut hõ ȯo totaliť vniat̄ qꝫ fit ī p̄fia. qñ de⁹
erit oia ī oĩb⁹ ut ȯ. i. ad coꝝ. xv. ⁊ i⁹o plene ⁊ p
fecte in p̄fia implebit̄ h⁹ p̄ceptũ. ī uia aũt implet̄
tñ inpfecte ⁊ tñ in uia tanto vnus alio pfectius
implet q̄nto magis accedit ꝑ q̄ndã sil̄itudinẽ ad
p̄fie pfcõm. ℞. d. j. g̃ dicẽdũ qꝫ ratio illa ꝓbat. qꝫ
aliquo⁹ p̄t implẽ in uia liz nõ pfecte. ℞. db. dõ. qꝫ
sic̃ miles q̄ legitime pugnat licet nõ uincat non
incł̄pat̄. nec penã meret̄. ita ecĩã q̄ ī via h⁹ p̄ceptũ
nõ ĩplz nil̄ ȯ dinã dilcõꝝ agẽs nõ pc̃at mortaliť
℞. dnj. dõ. qꝫ sic̃ aug⁹ dic̃ ī li. de pfectõe iustic.
cur nõ p̄cipet̄ homi ista pfectõ q̄uis eã i hac vita
nemo habeat nõ enī rc̃te currit̄ si q̄ currẽdũ ẽ nes
ciat̄. quõ aũt sciret̄ si null⁹ p̄ceptis ostenderetur

Ad. vij. sic ꝓcedit̄. vł qꝫ inoũient̄ det̄ p̄ceptũ
de dilectõe ꝓxi. dilectõ enī caritatis ad oẽs
hoies extẽdit̄ ecĩã ad inimicos. ut pꝫ matth. v. sed
nomẽ ꝓxi importat q̄ndã ꝓpinq̄tatẽ q̄ nõ viđ hñi
ad oñes homies. g̃ vł qꝫ inoũient̄ det̄ hoc p̄ceptũ

℞. ꝑm pñm ī. ix. ethi. amicabilia q̄ fũt ad al-
terũ venerť ex amicabilibꝰ q̄ fũt ad seipm. exq̄ g̃
viđ qꝫ dilcõ sui ipius sit pricipiũ dilcõis ꝓximi
ꝫ pncipiũ potius est eo qꝫ ē ex pncipio. g̃ nõ debꝫ
homo diligere ꝓximũ sic̃ seipm. ℞. homo seipm
diligit naturaliť. nõ aũt ꝓximũ. inoũient g̃ mã-
dat̄ qꝫ hõ diligat ꝓximũ sic̃ seipm. ℞. Sed oc̃ est qꝫ
ȯ math. xxij. scõm p̄ceptũ est sic̃ huic diliges ꝓx
imũ tuũ sic̃ teipm. ℞. rn̄. dõ. qꝫ h⁹ p̄ceptũ noũiť-
ter ĕdiť tãgiť enī ī eo et diligendi racõ. ⁊ dilcõis
mod⁹. racõ quidẽ diligẽdi ĕdiť ex eo q̄a ꝓximus
noiat̄. ꝓpť h⁹ enī ex caritate diligẽ debẽ⁹ alios q̄a
sũt nob ꝓxi et ꝑm naturalẽ dei ymaginẽ. et ꝑm
capacitatẽ glorie. nec refert vtrũ dicat̄ ꝓximus
uł frat̄. vt hĕť. j. io. mj. vł amicus. ut hĕť leuit.
xix. quia p oñia hec eadẽ affinitas designatur.
mod⁹ aũt dilectõis tãgiť cũ ȯ sic̃ teipm. qꝫ nõ est
intelligẽdũ q̄ztũ ad h⁹ qꝫ ās ꝓximũ carnaliť se dili
gat. ꝫ silr sibi ⁊ hoc ĉpliciť. ꝑmo q̄dẽ ex pte finis
vt scz ās diligat ꝓximũ ꝓpť ȯm. sic̃ se ꝑm. ꝓpť dũ
debꝫ diligẽ. ut sic sit dilectõ ꝓxi scĩa. ho ex pte re-
gule dilcõis. ut scz ās nõ cõdelectẽdat ꝓximo ī aliq̄
malo. ꝫ solũ ī bonis sic̃ et sue volũtati satisfacẽ
hõ solũ ī bonis vt sic sit dilcõ ꝓxi iusta. nj. ex pte
rõis dilcõis. ut scz nõ diligat ās ꝓximũ ꝓpter
ꝓpã vtilitatẽ uł delectacõz. sed ea rõe qꝫ velit ꝓxio
bonũ sic̃ vult bonũ sibi ipsi ut sic dilectio ꝓxi sit
vera nã cũ q̄s diligit ꝓximũ ꝓpť suã vtilitatẽ uł
delectacõz nõ vẽ diligit ꝓximũ ꝫ seipm et ꝑ h⁹ pꝫ

Ad. vnj. sic ꝓced⁹. vł qꝫ ℞. rn̄. ad obiecta.
Ordo caritatis nõ cadat sub p̄cepto. quicũq;
enī trãsgrediť p̄ceptũ iniuriã facit. ꝫ si aliq̄s di-
ligat aliquẽ inquantũ debꝫ ⁊ alẽm q̄cumq; plus
diligat nł̄i facit iniuriã. g̃ nõ ĕnsgrediť p̄ceptũ
ordo g̃ caritatis nõ cadit sub p̄cepto. ℞. ea que
cadũt sb̃ p̄cepto sufficient nob ĕdunť ī saĉ sc̃ptã
ꝫ ordo caritatis q̄ suppositus est nusq; ĕdiť nob ī
saĉ sc̃ptã. g̃ nõ cadit sb̃ p̄cepto. ℞. ordo distinctõz
q̄ndã importat. ꝫ indistincte p̄cipiť delectacõ ꝓxi
cũ ȯ. diliges ꝓximũ sicut teipm. g̃ ordo caritatis
nõ cadit sub p̄cepto. Sed ȯ est i⁹ qꝫ deus ī nobis
facit p gr̃az instruit p legis p̄cepta ꝺ. i⁹. ie. xxxi
dabo legẽ meã ī cordib⁹ eoꝝ. ꝫ de⁹ causat ī nobis
ordiem caritatis ꝺ. i⁹. can. ij. ordinauit ī me cari-
tatẽ. g̃ ordo caritatis sb̃ p̄cepto legis cadit. ℞. rn̄
dõ. qꝫ sic̃ dictũ ẽ. mod⁹ q̄ ptinz ad rõz ỽtuosi ac-
cadit sb̃ p̄cepto qꝫ dat̄ de actu ỽtutis. ordo aũt ca-
ritatis ptinz ad ipam rõez ỽtutis cũ accipiat̄ ꝑm
ꝓpriũm dilectõis ad diligibile ut ex ȯdictis pꝫ.
vñ mãifestũ ẽ qꝫ ordo caritatis debꝫ cadẽ sb̃ p̄cep-
to. ℞. d. i. g̃. dõ. qꝫ hõ plus satisfacit ei quẽ plus
diligit. et ita si min⁹ diligẽt ās eũ q̄z plus debet
diligẽ plus vellet satisfacẽ illi cui min⁹ satisfacẽ
debꝫ ⁊ sic fiẽt iniuria illi quẽ plus ȯz diligẽ. ℞. d
. ij. dõ. qꝫ ordo q̄tuoꝝ diligendoꝝ ex caritatẽ ex sac̃
sc̃ptura expmit̄. nã cũ mãdat̄ qꝫ deũ ex toto cor.
diligam⁹ dat̄ intelligi qꝫ deũ sup oñia debemus
diligẽ. cũ aũt mãdat̄ qꝫ ās diligat ꝓximũ. sic̃ se
ipm ꝑfertur dilcõ sui ipius dilectõi ꝓxi. silr ecĩã

cũ mãdaĕ·j·io·nj·qp debẽ᷑ ꝑ frib᷒ anĩam ponere
idest vitã corꝓalẽ·daĕ intelligi·qp ꝓximũ plus
debem᷑ diligẽ qz corp᷒ ꝑꝑũ·sil'r ecĩã cũ mãdaĕ·ad
gal'·vl'·qp maxĩe opeñ bonũ ad domesticos fidei
¶·i·thi·v·vitupaĕ q nõ hab᷒ curã suoꝝ ¶ maxĩe
domesticoꝝ· daĕ ĩtelligi qp inẽ ꝓximos meliores
¶ magis ꝑpinqs magis debẽ᷑ diligẽ ¶ Ad·nj·dõ
qp ex h᷑ ipo qp dĩ diliges ꝓximũ tuũ·daĕ oñẽ in-
telligi qp illi q sũt magis ꝓxi sũt magis diligẽdi

Cinde ꝺsideranꝺ est ꝺ dono sapie
qp rñdz caritati et ꝓmo ꝺ ipa sa-
piẽtia·ꝺo de vicꝺ oppositꝺ·Circa
ꝓmũ q̃rũĕ·vj Prio utz sapia
debeat nuari inẽ dona sps sancti

Secꝺo ĩ quo sit sicut in subiecto
Tercꝺ utz sapia sit speculatiua tantũ·ul' ecĩã
ꝑctica Quarto utz sapia q̃ est donũ possit ee cũ
pcõ mortali Quinto utz sit ĩ oib᷒ hñtib᷒ grãm
gtũ facientẽ Sexto que bitudo ei rñdeat

Ad·j·sic ꝓdiĕ·vĩ qp sapia nõ debeat inter
dona sps scti ꝺputari·dona enĩ sũt pfcꝺa
vtutib᷒ ut ꝺdm est·sed vtus se hẽ solũ ad bonũ·
vñ et augᵉ diĕ ĩ li·ꝺ libero arbitꝺ qp nlis vtutib᷒
male utĩ gmꝺ magis dona sps sti se hñt solũ
ad bonũ·sz sapia se hẽ ecĩã ad malũ·ꝺ enĩ iaĕ·nj
queꝺ sapia ẽ trena aial' dyabolica· g̃ sapia nõ ꝺz
põi inẽ dona sps sci ¶ Sed sic augᵉ diĕ·xnj·ꝺ tni·
sapia est diuĩaz rez cognicõ·sz cogcõ diuĩaz rez
qz hõ pt p sua naĕalia hre ptinz ad sapiaz q ẽ vtᵉ
intellectual'·cognicõ enĩ diuĩoz supnaĕal' ptinet
ad fidẽ q est vtus theologica·ut ex ꝺctis pz·g̃ sa-
pia magis ꝺz dici vtᵉ qz donũ ¶ Jo·iob·xxvnj·
ꝺ ecce timoꝝ dñi ipe est sapia·¶ recedẽ a malo in
telligẽcia ubi bm lram septuagita interptũ qua
utĩ augᵉ hẽ·ecce pietas ipa ẽ sapia·sz tã timoꝝ
q̃m pietas ponunĕ dona sps sci·g̃ sapia nõ debz
nuari inẽ dona sps sci q̃si donũ ab aliis distictũ

Sz ꝺ est qp ysa·xi·ꝺ recꝺescet sup eũ sps dñi sps
sapie ¶ intellect᷒ ¶ Rñ dõ·qp b·phz ĩ·pñ meth
ad sapiẽtẽ ptinz ꝺsiꝺare cãm altissimã ꝑ q̃m ẽtis-
sime de aliis iudicaĕ·¶ bm q̃m oñia ordinari ꝺz·
causa ꝺ altissima dupl'r accipi pt ul' simpl'r ul' ĩ
aliq gne·ille g̃ q cognoscit causã altissimã ĩ aliq
gne·¶ p eã pt de oib᷒ q̃ sũt illi᷒ gnis iudicare et
ordiare ꝺ ee sapiẽs ĩ illo genẽ ut in medicia·uel
architecta bmꝺ·i·ad coz·nj·ut sapiẽs architec-
toꝝ fũdamẽtũ posui·ille aũt q cognoscit cãm altis-
simã simpl'r q est deus·dĩ sapiẽs simpl'r inq̃ntũ ꝑ
dinas oia pt iudicare ¶ ordiare·huioi aũt iudi-
ciũ ꝺsequit hõ ꝑ sꝑm sẽm·bm ꝺ·j·ad coz·ij·spũ
alis iudicat oia·qa sic ibidem ꝺ sps oia scrutaĕ
ecĩã ꝓfunda dei·vnꝺ mãifestũ ẽ·qp sapia ẽ donũ
sps sci ¶ Ad·j·g̃ dõ·qp bonũ ꝺ duplr·vnᵒ qp ve
¶ simpl'r pfem·aliᵒ diciĕ aliqd ee bonũ bm q̃ndã
sil'itudiez qp est in malicia pfem·sic ꝺ bonus laĕ
ul' pfcus latro·ut pz ꝑ phm ĩ·vᵒ meth·¶ sic circa
ea q̃ sũt vera bona inuĕiĕ aliq̃ altissia causa q̃ est
sũmũ bonũ qp est ultimᵉ finis ꝑ cuiᵉ cognicoz dĩ
hõ vẽ sapiẽs·ita ecĩã ĩ malis ẽ inuĕire aq̃d ad qꝺ

alia referunĕ sic ad vltimũ finẽ ꝑ cuiᵉ cognicoez
hõ ꝺ ee sapiẽs ad male agẽdũ bm iᵈ iẽ·mj·sapiẽ
tes sũt ut faciãt mala bñ aũt facẽ nescierũt·qcũ
qz aũt aũtiĕ a fine debito ncce ẽ qp aliqz finẽ ĩdebi
tũ sibi ꝑstituat·qa oñe agẽs agit ꝑꝑ finẽ·vñ si
ꝑstituat sibi finẽ in bonis exteꝝib᷒ trenis vocaĕ
sapia trena·si aũt in bonis corꝓalib᷒ vocaĕ sapia
aial'·si aũt ĩ aliq̃ excellẽcia vocaĕ sapia dyaboli-
ca ꝑꝑ imitacõz supbie dyaboli·de quo ꝺ iob·xli·
ipe est rex sup oñs filios supbie ¶ Ad·ij·dõ·qp
sapia q̃ ponitĕ donũ sps sci differt ab ea q̃ põitur
vtus intellectual' acquisita nã illa acq̃ritĕ studio
humão·h᷑ autẽ est de sursũ descendẽs·ut ꝺ iaĕ·nj
sil'r ¶ differt a fide nã fides assentit uitati diuĩe
bm seipam·sz iudiciũ qꝺ est b·uitatẽ diuĩaz ptinz
ad donũ sapie·et iꝺo donũ sapie ꝑsuppõit fidẽ·qa
vnusq̃sqz bñ iudicat q cgnoscit ut ꝺ i·j eth ¶ Ad
nj·dõ·qp sic pietas q̃ ptinz ad cultũ dei est maifes-
tatiua fidei inq̃ntũ ꝑ cultũ dei ꝓtestam fidẽ·ita
ecĩã pietas maifestat sapiaz·¶ ꝑꝑ h᷑ ꝺ qp pietas
est sapia ¶ eaꝺ rõne timoꝝ·ꝑ h᷑ enĩ oñdĩ qp homo
habz rectũ iudiciũ ꝺ diuis qp deũ timet ¶ colit

Ad·ij·sic ꝓceꝺ·qp sapia nõ sit ĩ intellectu sic
in subiecto· dic enĩ augᵉ ĩ li·de gra noui
testamẽti·qp sapia est caritas dei·sz caritas ẽ sic
in subcto ĩ volũtate nõ ĩ intellectu·ut ꝺhitũ est
g̃ sapia nõ est ĩ intellectu sic ĩ subiecto ¶ Jo·ecce·
vj·ꝺ·sapia doctne bm nom eius est·ꝺ enĩ sapia
q̃si sapida scia·qp vĩ ad effectũ ptinẽ·ad qz ptinz
expiri sꝑuales dilectões·siue dulcediez·g̃ sapia
nõ est ĩ intellectu·sz magis ĩ affectu ¶ Jo·potẽcia
intellectia sñter pficiĕ ꝑ donũ intellectus·sz ad id
qp ꝑt fieri ꝑ vnũ supfluũ eet pla ponẽ·g̃ nõ est
in intellectu Sed ꝺ est qp gg᷑ diĕ ĩ·ij·moral' qp
sapia ꝺriaĕ stulticie·sz stulticia ẽ ĩ intellectu·g̃ et
sapia ¶ Rñ dõ·qp sic ꝺ ꝺm ẽ sapia inptat q̃ndã
rectitudiez iudicij bm rões diuĩas·rectitudo aũt
iudicij ꝑt ꝺtingẽ dupl'r·vnᵒ bm pfem usũ rõis
aliᵒ ꝓꝑ onalitatẽ q̃nꝺ ad ea de quib᷒ iã est iudi-
canꝺ·sic de hijs q ad castitatẽ ptinẽt ꝑ rõis inq̃si
tõm rce iudicat ille q didicit scia moralẽ·sz per
q̃ndã onalitatẽ ad ipa recte iudicat ꝺ eis ille q hẽ
hitum castitatis·sic g̃ eca res diuĩas ex rõis in-
q̃sicõe rectũ iudiciũ hre ptinz ad sapiam q ẽ vtus
intellectual'·sz rem iudiciũ hre ꝺ eis bm q̃ndã cõ-
naĕalitatẽ·ad ipa ptinz ad sapiam bm qp donũ ẽ
sps sci·sic ꝺpoᵉ dẽ ĩ·ij·ca ꝺ di·no·qp aũt ieoᵉ est
pfectus ĩ diuis nõ solũ discẽs·sz et pacies diuĩa·
huiõi aũt ꝺpassio siue onalitas ad res diuĩas fit
ꝑ caritatẽ q̃ quiꝺ vnit nos ꝺo·b· iᵒ·j·ad coz vj·
q adhẽt deo vnᵒ sps ẽ·sic g̃ sapia q̃ est donũ·cãm
quis hẽ ĩ volũtate sez caritatẽ·sz cẽnciã hẽ ĩ intel-
lectu·cuiᵒ actus ẽ recte iudicare·ut ꝺ hitum est
¶ Ad·j·g̃ dõ·qp augᵉ loquit de sapia q̃ztũ ad suã
cãm· ex q̃ ecĩã sumit nomẽ sapie bm qp saporem
q̃ꝺã inportat·vñ pz rñ ad bm·sz tñ iste sit intel
lectᵉ illius auctoritatis·qp nõ viꝺ·qa taĕ expoſi
nõ ꝺuĕit nisi bm nomẽ·qꝺ hẽ sapia ĩ latia lingua
¶ gro aũt nõ ꝺpetit·et forte nec ĩ aliꝭ lingꝭ·vñ

po⁹ vī nomē sapīe ibi accipit ꝑ eius fama ꝯa cūctis ꝺmēdaē ¶ Ad. nj. dō. qꝺ intellect⁹ hē duos act⁹ scz pape ⁊ iudicare. ad q̄z ꝑmū ordinaē donū intellect⁹. ad ꝺm aūt scōm rōes diuīas donū sapīe ſz scōm rōes hūanas donū sciencie

Ad. nj. sic ꝓcedī. vī qꝺ sapīa nō sit pētica sed speculatiua tm̄. donū enī sapīe ē excellēcius q̄m sapīa ꝺm qꝺ ē intellectual⁹ ⁹tus. ſz sapīa ꝺm qꝺ est intellectual⁹ ⁹tus est specl⁹atiua tm̄. g̃ mł⁹to magis sapīa q̄ est donū. ē speculatīa. ⁊ nō pētica ¶ Sꝺ. pētic⁹ intellect⁹ ē ēca opabilia q̄ sūt cōtingē cia. ſz sapīa ē ēca diuīa q̄ sūt etna et ncēia. g̃ sapiētia nō ꝑt eē pētica ¶ Sꝺ. g̃g⁹ dic ī. vj. moral⁹. qꝺ ī cōtēplacōe ꝑncipiū qꝺ de⁹ est querie. ī opacōe aūt sub g̃ui ncētatis falce laborae. sed ad sapīam ptinz diuīoz uisio ad q̄m nō ptinz sub ąquo falce laborare. ꝺa ut dī sapīe. vnj. nō hē amaritudinē ꝺ̄sacō eius nec tediū cōuictus illius. g̃ sapīa est cōtēplatiua tm̄. nō aūt pētica siue actiua ¶ Sed ꝺ̄ est qꝺ ꝺ ad col⁹. mj. ī sapīa ambulate ad eos qui foris sūt. h aūt ptinz ad accōez. g̃ sapīa nō solū ē specl⁹atīa. ſz ecīā pētica ¶ Rñ dō. qꝺ sic aug⁹ dic ī xij. ꝺ ēnitate supioz ps rōis sapīe deputae. infioz aūt scīe. supioz aūt rō vt ipe ī eoꝺ lī⁹ dic intēdit rōib⁹ supnis scz diuīs ⁊ cōspiciēdis et ꝺ̄sulendis. cōspiciēdis quiꝺ ꝺm qꝺ diuīa ī seipīs ⁹tēplanē. cō sulendis aūt ꝺm qꝺ ꝑ dīna iudicat de hūanis per diuīas regulas digēs actus hūanos. sic g̃ sapīa ꝺ. qꝺ est donū. nō solū ē speculatiua. ſz ecīā pētica ¶ Ad. j. g̃ dō. qꝺ q̄nto aliq̄ vt⁹ ē alcōz tāto ad pl⁹a se extēdit. vt hēt ī li⁹ de caīs. vñ ex hoc ipo qꝺ sapīa q̄ ē donū ē excellētioz q̄z sapīa q̄ ē vt⁹ intellectual⁹ utpote magis de ꝓpinq̄ deū attingēs ꝑ q̄ndaz ꝑs vnionē anīe ad ipm hret qꝺ nō solū dīgat ī cōtēplacōe. ſz ecīā ī accōe ¶ Ad. ij. dō. qꝺ dīna in se q̄dē sūt ncēia et etna. sūt tm̄ regl⁹e ⁹tīgēciū q̄ hūanis actib⁹ subsūt ¶ Ad. nj. dō. qꝺ ꝑus est ꝺ̄siderare ad ī seipo. q̄z ꝺm qꝺ ad ipm alēm ꝓpae. vñ ad sapīaz ꝑ ꝑus ptinz ⁹tēplacō diuīoz q̄ est uisio ꝑncipij et postius dīgē act⁹ hūanos ꝺm rōes dīnas. nec tm̄ ī actib⁹ hūanis ex direccōe sapīe ꝓuēit amaritudo aut labor ſz po⁹ amaritudo ꝓpē sapīam ⁹tīe in dulcedīem ⁊ labor ī requiem

Ad. mj. sic ꝓceꝺ. vī qꝺ sapiētia possit eē sine g̃ra et cū pcto mortali. de hys enī q̄ cū pcto mortali hrī nō pñt ꝑcipue scī gl⁹anē ꝺm ī⁹. ij. ad cor. j. gl⁹a nr̄a h⁹ ē testīonū ꝺ̄scīe nr̄e ſz de sapīa nō ꝺz ās gl⁹iari. ꝺm ī⁹. iē. ix. nō gl⁹iet sapiēs ī sapiētia sua. g̃ sapīa ꝑt eē sine g̃ra cū pcto mortali ¶ Sꝺ. sapīa inportat cogcōz diuīoz vt dictū est ſz aliq̄ cū pcto mortali pñt hr̄e cognicōm vitatis dine. ꝺ. ī⁹. ro. j. vitatē dei ī iniustīcīā detinēt. g̃ sapīa ꝑt eē cū pcto mortali ¶ Sꝺ. aug⁹. dic ī. xv. de ēni. ꝺ caritate loq̄ns nll⁹m ē ist⁹ dei dono excellencius h⁹ solū ē qꝺ diuidit inter filios regni etni ⁊ filios ꝓdicōis etne. ſz sapīa differt a caritate g̃ nō diuidit inē filios regni et filios ꝓdicōis g̃ ꝑt eē cū pcto mortali ¶ Sed ꝺ̄ est qꝺ ꝺ sapīe. j. ī malivolā aīam nō introibit sapīa nec hītabit ī corde subdito pctis ¶ Rñ. dō. qꝺ sapīa q̄ ē donū sp̄s scī sic dictū ē facit rectitudīem iudicij ēca res dīnas ul⁹ ꝑ regl⁹as dīnas ꝺ alijs ex quaꝺ ona litate siue vnione ad diuīa q̄ quiꝺ ē ꝑ caritatē ut dictū ē et ideo sapīa ꝺ q̄ loq̄m̄ ꝑsuppōit caritatē. caritas aūt nō ꝑt eē cū pcto mortali vt ex ꝺ̄dīs pz. vñ relinquit. qꝺ sapīa de q̄ loq̄m̄ nō ꝑt eē cū pcto mortali ¶ Ad. j. g̃ dō. qꝺ ī⁹ intelligendo est de sapīa ī reb⁹ mūdanis siue ecīā ī reb⁹ diuīs ꝑ rōes hūanas de qua scīī nō gl⁹anē ſz eā se fatenē nō hr̄e. ꝺ. ī⁹ ꝑū. xxx. sapīa hoīnj nō est mecū. gl⁹anē aūt ꝺ sapīa dina. ꝺ. ī⁹. j. ad cor. j. fcēa ē nob sapīa a ꝺo ¶ Ad ij. dō. qꝺ racō illa ꝓcedit de cogcōe diuīoz q̄ habeē ꝑ studiū ⁊ inq̄sicōez rōis q̄ ꝑt hr̄i cū pcto mortali non aūt illa sapīa de qua loq̄m̄ ¶ Ad. nj. dō. qꝺ sapīa et si differat a caritate tm̄ ꝑsuppoit eā et ex hoc ꝑpo diiudit inē filios pdicōnis et regni

Ad. v. sic ꝓceꝺ. vī qꝺ sapīa nō sit ī oñib⁹ hñtibus graciā. manus enī est sapiencīā hr̄e q̄m sapīam audire. ſz solū pfector ē sapīam audire. ꝺ. ī⁹. j. ad cor. ij. sapīam loq̄m̄ inter pfectos. cū g̃ nō oēs hñtes g̃ram sīt pfecti. vī qꝺ mł⁹to minus oñes hñtes g̃ram sapīam hr̄ant ¶ Sꝺ. sapiētis est ordinare ut phs dic in pn⁹ meth. et iac. nj. ꝺ qꝺ est iudicās sine simulacōe. ſz nō oīm hñciū g̃ram est ꝺ alijs iudicare. aut alios ordīare. ſz solū ꝑlatoz g̃ non oīm hñciū g̃ram est hr̄e sapīam ¶ Sꝺ. sapīa dae ꝺ stultīcīā. vt g̃g⁹ dic ī. ij. moral⁹. sed mł⁹ti hñtes g̃ram sūt nacalit stulti. ut pz ꝺ amēt⁹ baptizatis. ul⁹ q̄ p⁹ modū sine pcto in amēcia incidūt. g̃ nō in oñib⁹ hñtib⁹ g̃ram ē sapīa Sz ꝺ est qꝺ q̄cūq̄z q̄ est sine pcto mortali diligit a deo ꝺa caritatē hē q̄ deū diligit. deus aūt diligētes se diligit. vt ꝺ ꝑū. vnj. ſz sapīe vij. ꝺ qꝺ nemīem diligit ꝺs nisi eū q̄z cū sapīa inhītat. g̃ ī oīb⁹ hñtib⁹ g̃raz sine pcto mortali exñtib⁹ ē sapīa ¶ Rñ dō. qꝺ sapīa de q̄ loq̄m̄ sic dēm ē inportat q̄ndā rēctudinē iudicij ēca diuīa et ꝺ̄spiciēda ⁊ ꝺ̄sulēda et q̄ntū ad vtrūq̄z ex vnione ad dīna ꝺ. diūsos g̃ꝺ⁹ aliq̄ sapīam sortiunē quiꝺ enī tm̄ sortiunē ꝺ pcto iudicō tā ī ⁹tēplacōe diuīoz̄ q̄m ecīā ī ordinacōe rez hūanaz ꝺm diūsas regl⁹as q̄z̄tū est nccm ad salutē ⁊ h⁹ nulli deest sine pcto mortali exñti per g̃ram g̃tum facientē. ꝺa si naca nō deficit in necessarijs mł⁹tomi⁹ g̃ra. vñ ꝺ. j. io. nj. vncō docet nos de oñib⁹. ꝺā autē alcion g̃du ꝓpiūt sapīe donū ⁊ q̄ntū ad ⁹tēplacōz diuīoz. inq̄ntū scz alcōra q̄ꝺā misteria ⁊ cognoscūt ⁊ alijs manifestare possūt ⁊ ecīā q̄ntū ad direccōz hūanoz ꝺm regl⁹as diuīas inq̄ntū possūt ꝺm eas nō solū seipos sed ecīā alios ordīare ⁊ iste g̃ꝺ⁹ sapīe nō ē onis oīb⁹ hñtib⁹ g̃ram g̃tū faciētē. ſz magis ptinz ad g̃ras g̃tis datas q̄s sp̄s sēs distribuit ꝓut vult ꝺm ī⁹. j. ad cor. xij. alij dae ꝑ sp̄m ꝺmo sapīe ⁊c ¶ Ad. j. g̃ dō. qꝺ apo⁹ loquit ibi de sapīa ꝺm qꝺ se extēdit ad occulta misteria diuīoz sic et ibidē ꝺ. loq̄m̄ enī dei sapīaz ī misterio abscōditā ¶ Ad. ij. dō. qꝺ q̄uis ordinare alios homines ⁊ de eis iudicare ptineat ad solos ꝑlatos. tm̄ ordinare ꝓpos actus et de eis

iudicare ptinz ad vnũquẽqz vt pz p dponi · ī epla ad demophil' ¶ Ad · nj · dō · qp amẽtes baptizati siẽ et pui hñt quiō hītū sapie bm qp ẽ donū sps scti · sz nō hñt actū ppe impedimētū corporale q impe; diẽ in eis usus racōnis

¶ Ad · vj · sic pceō · vi qp septia btitudo nō respō; deat dono sapiencie · septima enī beatitudo est beati pacifici quoniam filij dei vocabuntur · vtrumqz autem hoz pertinet inmediate ad cari; tatẽ nā ō pace dī in ps · pax ml'ta diligẽtibō legẽ tuā · ut apō dicẽ · ro · v · caritas dei diffusa ẽ ī cor; dibō vris p spm sẽm q datō ẽ vob · qui quiō ẽ sps adopcōis filioz ī quo clamam⁹ abba pat ut ō' ro · vnj · g septia btitudo magis ōz attribui caritati qz sapie ¶ Iō · vnūqōqz magis maifestat p pximū effectū qz p remotū · sz pxim⁹ effect⁹ sapie vi esse caritas · bm id sapie · vij · p nacões in anias sctas se ēnsfert amicos dei ⁊ p pphetas constituit · pax aūt ⁊ adopcō filioz vident ee remoti effect⁹ cū pce; dāt ex caritate ut dēm ē · g btitudo sapie rndēs debēt magis dēmiari bm dilectōz caritatis qz bm pacē ¶ Iō · iacobi · nj · ō q de surſū ē sapia · p' quiō pudica ē · deinde aūt pacifica · modesta · suadibil' · bonis ofenciēs · plena mia et fructibō bonis udi; cās sine simlacõe · btitudo · g correspōdēs sapie nō magis debuit accipi bm pacē qz bm alios effect⁹ celestis sapie ¶ Sz ō ẽ qp aug⁹ dicẽ ī li · ō bmōe dñi ī mōte · qp sapia duēit pacificis ī qbō nll's motus ē rebell' · sz obtēpans rōni ¶ Rñ dō · qp septia btitu; do cōgrue adaptat dono sapie et qntū ad meritū ⁊ qntū ad pmiū · ad meritū qdē ptinz qp ō' bti pa; cifici · pacifici aūt dicunt qsi pacē facientes · uel in seipis · uel ī alijs qz vtroqz cōtingit p hoc qp ea ī qbō pax ostituit ad debitū ordinē redigunt · nā pax est ēnsquillitas ordis ut aug⁹ dicẽ · xix · ō ciuit · dei ordiare aūt ptinz ad sapiam · ut pz p phm in pn' meth · ⁊ ideo ee pacificū duēient attribuit sapie ad pmiū aūt ptinz qp ō' filij ōi vocabunt · dicūt aūt aliq filij dei inqntū ptcipāt silitudiez filij vnige niti et nālis bm id · ro · vnj · qs pscīuit cōformes fieri ymagis filij sui · q quiō ē sapia genita · ⁊ iō ptcipādo donū sapie ad ōi filiacōz hō ptīgit ¶ Ad · j · g dō · qp caritatis ē hre pacē · sz facē pacē est sa; pietie ordinātis · sil'r aūt sps scs ī tm ō' sps adop; cōnis inqntū p eū dat nob silitudo filij nat' q ē geita sapia ¶ Ad · ij · dō · qp id qō est intelligendō de sapia incata q pmo se nob vnit p donū caritatis et ex hoc reuelat nob misteria qz cogtō ē sapietia infusa ⁊ iō sapia infusa q ē donū nō est causa caritatis · sz magis effes ¶ Ad · nj · dō · qp sic ia dem ē ad sapiam bm qp ē donū ptinz nō solū contēplari dina · sz ecia reglari hūanos act⁹ in q quiō direc; cōne pmo occurrit remotō aial' q ōtriat sapie vñ et timor ō' esse inicium sapie inqntū facit recedē a malis · ultimū autē ē sic finis q omia ad debitū ordinē redigant qp ptinz ad rōez pacis · ⁊ iō sue; nient iacobi dicẽ · qp sapia q ō surſū est q est donū sps scī · pmū est pudica qsi vitās corruptelas pcī deinde aūt pacifica que ē final' effectus sapie ppe qō ponit btitudo ia vero onia que secunt maifest tant maifestat aūt ea p que sapia ad pacē pducit et ordiē cōgruo nā homi per pudicicia a corruptel' recedēti pmo occurrit qp qntū ex se pt mō ī oibō teneat · ⁊ qntū ad h⁹ modesta · scō ut in hps in quibō ipe sibi nō sufficit alioz monitis acqescat · et qntū ad h⁹ sbdit suadibil' · ⁊ hec duo ptinēt ad h⁹ qp hō sequat pacem ī seipo sz ultius ad h⁹ qp hō sit pacificus ecia alijs p' req̄rit ut bonis eoz nō repugnz · ⁊ h⁹ est qp dicẽ bonis eoz ofenciēs · scō qp deffectibō pxi ⁊ opaciat ī affcū · ⁊ subueiat ī effcū · et h⁹ est qp ō' plena mia ⁊ fructibō bonis · ecio re; quirit ut caritatiue emēdare pcta satagat · et h⁹ est qp dicẽ iudicās sine simlacõe ne sz correccōem ptendēs odui intendat explere

¶ Oinde ōsiderand est de stulticia q opponit sapie et eca h⁹ qrunt ta ¶ Iō vtz stulticia opponatur sapiẽcie ¶ Scō vtrū stultitia sit pcm ¶ Tercō ad quod viciū ca; pitale reducatur

¶ Ad · j · sic pceđ · vi qp stulticia nō opponatur sapie · sapie enī directe vi opponi insipia · sz stulticia nō vi ee idē qp insipiẽcia qa insipiencia vi ee solū eca dina · sic et sapia · stulticia autē se habz et eca diuia ⁊ eca hūana g sapie nō opponit stulticia ¶ Iō · vnū oppositoz non est via perue; niendi ad aliud · sz stulticia est via peruemiendi ad sapiam · ō enī ad coz · nj · si qs int vos sapiens vi ee ī h⁹ sc'o stult⁹ fiat vt sit sapiēs · g sapie nō opponit stulticia ¶ Iō · vnū oppositoz nō ē causa alt'us · sapia aūt ē cā stulticie di enī · ie · x · stult⁹ fact⁹ ē onis hō a scia sua sapia aūt qdā scia est ⁊ psa · xlvij · ō sapia tua ⁊ scientia h decepit te deci; pi a ad stulticiā ptiet · g sapie nō oppōit stulticia ¶ Iō · psiō · dicẽ ī li' · ethimol' · qp stult⁹ est q p ig; norāciaz nō cōmouet ad dolorē · et qui nō mouet iniuria · sz h⁹ ptinz ad sapiam spūalē · ut gg⁹ dicẽ in · x · moral' · g sapie nō opponit stulticia ¶ Sed ō est qp gg⁹ · dicẽ ī · ij · moral' · qp donū sapie dat ōtra stulticiā ¶ Rñ · dō · qp nomen stulticie a stupore vi ee sūptū · vñ psiō · dicẽ ī li' ethimol' · stult⁹ est q ppe stupore nō mouet ⁊ differt stulticia a fatui; tate sic ibiō ō qa stic'cia iportat ebetudinē cordis et obtusionē sēsuū · fatuitas aūt importat total; spūal' sbus puacōz · et iō ouenient stulticia sapie opponit sapiēs enī ut ibiō psiō · dicẽ dcūs ē a sapo re · qa sic gust⁹ ē apt⁹ ad discrecōz saporis aboz · sic sapiens ad disnoscenciā rez atqz cāz · vñ pz qp stulticia opponit sapie sic ōriū · fatuitas autē sic pura negacio · nā fatuus caret sensu iudicandi stultus aūt hē sbū hebetatū · sapiēs aūt sbtile et pspicax ¶ Ad · j · g dō · qp sic psiō · ibiō dicẽ insipiēs ōrius ē sapiēti · eo qp sine sapore ē discrecōis ⁊ sb' vñ idē vi ee insipia cū stulticia a pcipue aūt vio' aliqs ee stult⁹ qñ patit deffectū in sūma iudicij · q attēdit bm cāz altissimā · nā si deficiat in iudicō ēca aliqd modicū ex h⁹ votat aliqs stultus ¶ Ad ij · dō · qp sic ē queda sapia mala ut ōdictū est q ō non

sapĩa stulti · ꝙa accipit ꝑ causa altissima et fine ultĩo aliqd terrenũ bonũ ita eciã ẽ aliq̃ stultícia bona huic sapie male opposita ꝑ q̃m aliqs ẽrena cõtẽpnit et de hac stultícia loquit apo⁹ ℣ Ad · nj · dó · qp sapĩa scĩ ẽ q̃ decipit et facit ee stultũ apud deũ ut ꝓz per apl'm · j · ad cor · nj · ℣ Ad · mj · dó · qp nõ mouer iniurijs q̃nz quid contingit ex hoc qp homĩ nõ sapiũt ẽrena · sz sola celestia · vñ h⁹ non ptinz ad stultíciã mũdi sz ad sapĩam dei · ut ꝙ⁹ ibiꝺ dic̃ · q̃nz aũt ꝓtigit ex h⁹ qp hõ est simplex ẽca oñia stupidus ut ꝓz ĩ amẽtib⁹ qui nõ discernũt quid sit iniuria ⁊ h⁹ ptinz ad stultíciã simpliciter

Ad · ij · sic ꝓcedit · vĩ qp stultícia nõ sit pẽm · nll'm enĩ pẽm puerit ĩ nob a naĉ · sz ꝙdã sũt stulti naĉaliter g̃ stultícia nõ ẽ pẽm ℞ oñe pẽm est volũtariũ ut ꝙ⁹ dic̃ · sz stultícia nõ est volũtaria g̃ nõ ẽ pẽm ℞ · oñe pẽm opponit alicui ꝑcepto diuino · sz stultícia nulli ꝑcepto opponit g̃ stultícia nõ ẽ pẽm Sz cõtra ẽ qp ꝺ ꝓ · j · pspitas stultoz pdet eos · sz null⁹ pdet nisi ꝑ pẽm · g̃ stultícia ẽ pẽm ℞ ñ · dó · qp stultícia sic̃ dicm̃ ẽ imꝑportat quẽdã impoze sbus ĩ iudicãdo et ꝑcipue ẽca altissimã cãz q̃ est finis vltim⁹ et sũmũ bonũ · ẽca qp aliqs pt patu stupoze ĩ iudicãdo dupl'r · vno⁹ ex idispositõe naĉali · sic pz ĩ amẽtib⁹ ⁊ tal' stultícia nõ ẽ pẽm · alio⁹ inꝺzũ inmgit hõ sbũ suũ rebus ẽrenis ex quo reddit eius sbus incpt⁹ ad ꝑcipiẽꝺ dina · ꝺm id · j · ad cor · ij · aĩal' hõ nõ ꝑcipit ea q̃ sũt sps dei · sic eciã homĩ habenti gustũ infectũ malo hũore nõ sapiũt dulcia ⁊ tal' stultícia ẽ pẽm ⁊ p hoc pz rñ ad ꝑmũ ℣ Ad · ij · dó · qp q̃uis stultíciã null⁹ velit · vult tñ ea ad q̃ ꝙsequit esse stultũ sz abstrahẽ sbũ suũ a spũalib⁹ ⁊ inmgẽ ẽrenis ⁊ iꝺ eciã ꝓtigit ĩ alijs pcĩis · nã luxuriosꝰ vult delectacõez sine q̃ nõ est pẽm · q̃uis nõ simpl'r velit pz vellet enĩ frui delectacõe sine pcto ℣ Ad · nj · dó qp stultícia opponit ꝑceptis q̃ danẽ ꝺ ꝓplacõe veritatis de qbꝰ s hĩtũ est cũ de scĩa ⁊ intellectu agẽt

Ad · nj · sic ꝓcedit · visꝺ qp stultícia nõ sit filia luxurie · ꝙ⁹ · n · xxxj · moz · enũat luxurie filias int̃ qs tñ nõ ꝓtinet stultícia · g̃ stultícia nõ ꝓcedit ex luxuria ℞ · apo⁹ dicit · ij · ad cor · nj · sapĩa hui⁹ mꝺi stultícia ẽ apud deũ sz sic̃ ꝙ⁹ dic̃ x · moral' · sapĩa hui⁹ mꝺi ẽ cor machinacõibꝰ tegẽ qp ptinz ad duplicitatẽ · g̃ stultícia ẽ magis filia duplicitatis q̃m luxurie ℞ · ex ira aliq̃ ꝑcipue vtunt̃ in furoꝛẽ ⁊ ĩ insaniã q̃ ptinẽt ad stultíciã g̃ stultícia magis oriꝛ ex ira q̃z ex luxuria Sed ctra ẽ qp dr · pũ · vij · statĩ eã sequit̃ sz meretricẽ ignorãs qp ad vincula stult⁹ trahaĉ ℞ ñ · dó · qp sic̃ iã dictũ ẽ · stultícia ꝺ · qp ẽ pẽm ꝑuerit ex h⁹ qp sbus spũal' hebetat⁹ ẽ · ut nõ sit apt⁹ ad spũalia iudicãda · maxie aũt sbus hoĩs inmgit̃ ad ẽrena ꝑ luxuriã · q̃ ẽ ẽca maxias delectacões qbus ania maxime absoꝛbet̃ · ⁊ ideo stultícia q̃ est pẽm maxime nascit̃ ex luxuria ℣ Ad · j · g̃ dó · qp ad stultíciã ptinz qp homo habeat fastidiũ de deo ⁊ ꝺ donis ipius · vnde duo ꝙ⁹ nuat int̃ filias luxurie que ptinẽt ad stultíciã sz odiũ dei ⁊ desperacõz futuri

seculi q̃si diuidẽs stultíciã ĩ duas ptes ℣ Ad · ij · dó qp ubĩ illud apl'i nõ ẽ intelligẽdũ causaliter · ꝺ essencialit̃ · ꝙa sz ipa sapĩa mũdi ẽ stultícia apꝺ deũ · vnde nõ ꝺz qp q̃cũq̃ ptinẽt ad sapĩam mꝺi sint cã huiꝰ stultície ℣ Ad · nj · dó · qp ira ut ꝺcm̃ ẽ ex sua acuitate maxime immutat corpis naĉam · vnde maxie causat stultíciã que ꝓuerit ex impedimẽto corpali · sz stultícia q̃ ꝓuerit ex impedimẽto spũali sz ex immsione mẽtis ad ẽrena maxie ꝓuenit ex luxuria ut dictũ est

Onseq̃nt⁹ ꝑ⁹ vtutes theologicas ꝑ⁹sideranꝺ ẽ ẽca vtutes cardinales ⁊ ꝑmo ꝺ prudẽcia bm se · scꝺo de ptibus eius · ẽcio ꝺ dono ei correspõdente · q̃rto ꝺ vicijs oppositis q̃nto de ꝑceptis ad h⁹ ptinẽtibus

Circa ꝑmũ q̃runt̃ · xvj · Prio vtz prudencia sit ĩ volũtate ul' in rõne Scꝺo si ẽ in rõne · vtz ĩ pẽtica tantũ ul' in speculatiua Tercꝺ vtz sit cognoscitiua singulariũ Quarto vtz sit virt⁹ Quinto vtz sit vtus spãlis Sexto vtz ꝑstituat finẽ vtutib⁹ moralib⁹ Septio vtz ꝺstituat mediũ in eis Octauo vtz ꝑcipe sit ꝓpus actus eius Nono vtz sollicitudo ul' uigilacia ꝓueniat ad prudẽciã Decio vtz prudẽcia se extẽdat ad ꝛgimẽ mlt'itudis Vndecio vtz prudẽcia q̃ ẽ respectu boni ꝓpij sit eaꝺ spẽ cũ ea q̃ se extẽdit ad bonũ omũe Duodecio vtz prudẽcia sit in subditis aut eciã solũ in ꝑncipib⁹ Tredecio vtz inueniat̃ ĩ malis Xmo vtz inueniat̃ ĩ oñib⁹ bonis Xvo vtz sit ĩ nob a naĉa Xvj vtz pdat ꝑ obliuiõez

Ad · j · sic ꝓceꝺ · vl' qp prudẽcia nõ sit ĩ incognoscitiua sz ĩ appetitiua · dic̃ enĩ ꝙ⁹ ĩ li⁰ · ꝺ moꝛibꝰ eccie · prudẽcia ẽ amoꝛ ea quibꝰ aꝺiuuat̃ ab eis qbꝰ impedit̃ sagacit̃ eligẽs · sz amoꝛ nõ est ĩ cognoscitiua · sz ĩ appetitiua · g̃ prudẽcia ẽ in inappetitiua ℞ · sic̃ ex ꝓdicta difficõe appet ad prudẽciã ptinz eligere sagacit̃ · sz eleꝺ ẽ actꝰ appetitiue vtutis ut s hĩtũ est · g̃ prudẽcia nõ ẽ ĩ incognoscitiua sz in appetitiua ℞ · phs dic̃ in · vj · eth · qp in arte quiꝺ volẽs peccãs eligibiliꝛ ẽ · ẽca prudẽciã autem minus quãꝺmodũ et circa virtutes · sed virtutes morales de quibus ibi loquitur sũt in pte appetitiua · ars aũt ĩ racõne · g̃ prudencia magis ẽ ĩ pte appetitiua q̃z ĩ racõne Sz ꝺ est qp au⁹ · dic̃ ĩ li⁰ · lxxxnj · q · prudẽcia est cognicõ rez appetẽꝺaz ⁊ fugiẽꝺaz ℞ ñ · dó qp sic̃ phs · dic̃ ĩ li⁰ ethymol' · prudẽs ꝺ · q · porro uiꝺẽs · pspicax enĩ est ⁊ inꝺoctoz uidz casus · visio aũt nõ ẽ vtus appetitiue · sz cognoscitiue · vñ mãifestũ ẽ qp prudẽcia directe ptinz ad ui cognoscitiuã · nõ aũt ad ui sbitiuã · ꝙa p ea cognoscim⁹ solũ ea q̃ ꝑsto sũt et sensibꝰ offeruntur · cognoscẽ aũt futm ex pñtib⁹ ul' ꝑtitis qp ptiet ad prudẽciã · ꝓpe rõnis ẽ · ꝙa hoc per q̃ndã collacõz agit̃ · vñ relinquit̃ qp prudẽcia ꝓpe ẽ in rõne ℣ Ad · j · g̃ dó qp sic̃ ꝺcm̃ est · volũtas mouet oñes potẽcias ad suos actꝰ · ꝑ⁹ aũt actus appetitine vtutis ẽ amoꝛ ut ꝺictũ ẽ · sic g̃ prudẽcia ꝺ ee amoꝛ · nõ quiꝺ eẽncialit̃ · sed inq̃ntũ amoꝛ

mouz ad actū prudēcie vñ ⁊ postea subdit aug⁹ qꝫ prudēcia ē amoꝛ bene diſcēnēs ea quibꝫ adiuuet ad tendēdū ī deū · ab hys quibꝫ impediri poteſt · ꝺ amoꝛ diſcernē inq̄ſitū mouet rōem ad diſcēnendū

¶ Ad · ij · dō · qꝫ prudēs ꝺiſpōat ea q̄ ſūt ꝓpter finē ordīanē ad adiuuandū nl̄ impediendū ea q̄ ſūt ꝓſēcialit agēda · vñ pz qꝫ ea que ꝺiſpōat prudēcia ordinant ad alia ſic ad finē · eoꝝ aūt q̄ ſūt ad finē · ē ꝺiſiliū in rōne · ⁊ electiō ī appetitu · q̄ duoꝝ ꝺiſiliū magis ꝓpe ptīet ad prudenciā · dic enī ꝓhs ī · vj · eth · qꝫ prudēs eſt bene ꝺiſiliatiuus · ſz ꝺa electiō preſuppoīt ꝺiſiliū · ē enī appetitus ꝓconſiliati ut dī in nj · eth · ideo eciā eligē pt attribui prudēcie ꝺnt · inq̄ntū ſcz electiōz p ꝺiſiliū dirigit

¶ Ad · nj dō · qꝫ laus prudēcie nō ꝺiſiſtit ī ſola ꝺiſpōacōe · ſz in applicacōe ad opus qꝺ ē finis pctice rōis ⁊ ideo ſi in h⁹ defēs accidat maxīe ē ōriū prudencie · qnia ſic finis eſt potiſſim⁹ ī vnoquoꝝ ita ⁊ defectus qui ē circa finē eſt peſſim⁹ · vñ ibiꝺ phs subdit · qꝫ prudēcia non eſt solū cū rōne ſic ars hē enī ut dīm eſt · ſz ꝓ applicacōm ad opus qꝺ fit p volūtatem

Ad · ij · ſic ꝓcedī · vī qꝫ prudēcia nō solū ptīeat ad rōem pctīcā · ſz eciā ad ſpeculatiuā ꝺ enī ꝓ · x · ſapīa ē virtus prudencia ſz ſapīa pncipaliꝫ ꝺiſiſtit ī cōtēplacōe g̃ ⁊ prudēcia

¶ Cō · ambroꝫ dic in ꝓ ꝺ officiis prudēcia ī ueri inueſtigacōe vſaē et ſcīa plenioris infūdit cupiditatē · ſz h⁹ ptīet ad rōem ſpeculatiuā · g̃ prudencia ꝺiſiſtit eciā in rōe ſpeculatiua

¶ Cō · ī eaꝺ pte aīe ponit a phō ars et prudēcia · ut pz in · vj · eth · ſz ars nō solū inuēitur pctica ſz eciā ſpeculatiua · ut pz ī artibꝫ liberalibꝫ g̃ ehā ⁊ prudencia inuēit ⁊ pctica ⁊ ſpeculatiua

¶ Sz ō eſt qꝫ phs dic in · vj · eth · qꝫ prudēcia ē rēa racō agibiliū · ſz h⁹ nō ptīet niſi ad rōez pctīcā · g̃ prudencia nō eſt niſi ī rōe pctica

¶ Rñ dō · qꝫ ſic phs dic ī · vj · eth · prudēs eſt bene poſſe cōſiliari ꝺiſiliū aūt eſt ꝺ hys q̄ ſūt p nos agenda in ordine ad finē aliquē · rō aūt eoꝝ q̄ ſūt agēda ꝓpter finem eſt racō pctica · vñ maīfeſtū eſt qꝫ prudencia nō ꝺiſiſtit niſi ī rōne pctica

¶ Ad · j · g̃ dō · qꝫ ſic ꝺm eſt · ſapīa ꝺiſpōat cauſā altiſſimā ſimpliciē vñ ꝺiſpōacō cauſe altiſſime ī q̄libꝫ gne ptinz ad ſapīam · in illo gne · ī gne autē hūanoꝝ actuū cā altiſſīa eſt finis oñis toti vite hūane · ⁊ hui⁹ finē ītēdit prudencia · dic enī phs ī · vj · eth · qꝫ ſic ille q̄ racōcinat bene ad aliquē finē ptic̄ arē · puta ad victoriā ꝺ ēe prudēs nō ſimpliciē · ſz in h⁹ gne ſcz ī rebꝫ bellicis · ita ille q̄ bene rōcinat ad totū bene viuē dī prudens ſimpl'r vñ maīfeſtū ē qꝫ prudēcia eſt ſapīa ī rebꝫ hūanis nō aūt ſapīa ſimpliciē quia nō eſt circa cām altiſſimā ſimpliciē · ē enī circa bonū hūanū · homo autem nō eſt optimū eoꝝ qui ſūt ⁊ ideo ſignanē ꝺ qꝫ prudēcia ē ſapīa vī ra non aūt ſapīa ſimpliciē

¶ Ad · ij · dō · qꝫ ambroꝫ ⁊ eciā tullius nomē prudēcie largius ſumūt p q̄libꝫ cognicōne hūana tā ſpeculatīa q̄ pctica · q̄uis dici poſſit qꝫ ipe actꝰ ſpeculatiue rōnis · ſm qꝫ eſt volūtarius cadit ſub electiōe ⁊ ꝺiſilio · q̄ntū ad ſuū exercitiū ⁊ p oñs cadit ſb ordinacōe prudēcie · ſed q̄ntū ad ſuā ſpēm put cōpat ad obiectū qꝫ eſt vez nec̄m non cadit ſub ꝺiſilio · nec ſub prudencia

¶ Ad · nj · dō · qꝫ oīis applicacō rōnis recte ad aliqꝺ frūbile ptīnet ad artē · ſz ad prudēciā nō ptīet niſi applicatio rōis recte ⁊ ad ea ꝺ quibꝰ eſt ꝺiſiliū ⁊ huiꝰi ſūt ī quibꝫ nō ſūt vie determinate pueiendi ad finē · ut ꝺ in · nj · eth · ꝺa g̃ rō ſpeculatiua queꝺ facit · puta ſilogiſmū · ꝓpōm ⁊ alia huiꝰi ī quibꝫ ꝓcedī ſm certas et determinatas uias inde ē qꝫ reſpectū hoꝝ pt ſaluari rō artis nō aūt racō prudencie ⁊ ideo inuēit aliq̄ ſpeculatiua ars · nō aūt aliqua prudencia

Ad · nj · ſic ꝓcedī · vī qꝫ prudencia nō ſit cognoſcitiua ſingulariū · prudēcia enī ē ī rōe ut dictū eſt · ſz rō eſt vl'ium ut ꝺ in ꝓ phiſicoꝝ · g̃ prudēcia nō ē cognoſcitiua niſi vl'ium

¶ Cō · ſingularia ſūt infinita · ſz infīta nō pnt ꝺphendi a rōne · g̃ prudencia q̄ ē rō recta nō eſt ſingulariū

¶ Cō · ptīcularia p ſbū cognoſcunt · ſed prudencia nō eſt ī ſenſu · m'ti enī hñtes ſbus exteriores pſpicaces nō ſūt prudētes · g̃ prudencia nō eſt ſingulariū

¶ Sed ō ē qꝫ phs dic ī · vj · eth · qꝫ prudencia non eſt ul'ium solū · ſz ꝺ et ſingularia cognoſcere

¶ Rñ · dō · qꝫ ſic ꝺm ē ad prudēciā ptīet nō solū ꝺiſideracō rōnis · ſz eciā applicatio ad opꝰ qꝺ ē finis pctīce rōnis · nl'ſ aūt pt ꝓuēiēnt aliqꝺ alt̄ applicare · niſi vtrūq̄ cognoſcatſcz et id qꝺ applicandū eſt ⁊ id cui applicandū ē opacōes aūt ſūt ī ſingularibꝫ · ⁊ ideo nccē ē qꝫ prudēs ⁊ cognoſcat ul'ia pncipia rōis et cognoſcat ſigl'aria circa q̄ ſūt opacōes

¶ Ad · j · g̃ dō qꝫ rō quiꝺ ⁊ pncipalit ē ul'iū pt tñ vl'es rōes ad ptīcularia applicare · vñ ſilogiſmoꝝ cōcl'ones nō solū ſūt vl'es · ſz eciā ptic̄ares · quia ī tellect⁹ p q̄ꝺā reflecciōz ſe ad mām extendit ut ꝺ in · nj · ꝺ aīa

¶ Ad · ij · dō · qꝫ infinitas ſingl'ariū nō pt rōne hūana ꝺphendi · inde ē qꝫ ſūt incerte ꝓuideīe nr̄e ut ꝺ ſapīe · ix · tū p expiencīā ſingl'aria infinita reducūtur ad aliq̄ fīta q̄ ut ī pl'ibꝫ accidūt q̄ cognicō ſufficit ad prudēciā hūanam

¶ Ad · nj · dō · qꝫ ſic phs dic ī · vj · eth · prudēcia nō ꝺiſiſtit ī ſbu exteriori q̄ cognoſcim⁹ ſbibilia ꝓpa · ſz in ſenſu interiori q̄ pſicit p memoriā ⁊ expumentū ad ꝓmpte iudicandū de ptīcularibꝫ expīs · non tñ ita qꝫ prudencia ſit in ſbu intiōi ſic in ſubiecto pncipali ſz pncipal'r quiꝺ eſt in rōne · p q̄ꝺā autē applicacōm ptingit ad huiꝰi ſenſū

Ad · mj · ſic ꝓcedī · vī qꝫ prudēcia nō ſit vtus ꝺic enī aug⁹ ī · j · ꝺ li⁹ · ar⁹ · qꝫ prudēcia ē appetēdaꝝ ⁊ uitādaꝝ rez ſcia · ſz ſcia ō vtutē diuiditur pz ī ꝑdicamētis · g̃ prudēcia nō eſt vtus

¶ Cō · vtutis nō eſt vtus · ſz artis ē vtus · ut phs dic in · vj · eth · g̃ ars nō ē vtus · ſz in arte eſt prudencia · ꝺ enī ⁊ ꝑdi ⁊ · de hyrā qꝫ ſciebat facē oēz ſculpturā et adinuēire prudenē q̄cūq̄ in ope nec̄m ē g̃ prudēcia nō eſt vtus

¶ Cō · nl'a vtus pt ēe inmoꝺata · ſz prudēcia ē inmoꝺata · alioqī fruſtra diceret in ꝓ · xxij · ca⁹ prudēcie tue pone moꝺ · g̃ prudencia nō eſt vtus

¶ Sz ō eſt qꝫ gg⁹ in · ij · moral' prudencia tēpancia · et fortitudinē et iuſticiā dicit ēe q̄tuoꝝ vtutes

¶ Rñ · dō · qꝫ ſic ſ dictū eſt

cū ō vtutib⁹ in o mūi agẽtur · vtus ẽ q̄ bonū facit
hñtem et op⁹ eius bonū reddit · bonū autẽ ꝑt dici
dupliciť · vno⁹ mālič ꝑ eo q⁹ ẽ bonū · alio⁹ formaľ
ſm rōm boni · bonū autẽ inq̄ntū huīoi ẽ obiectū
appetitiue vtutis · ⁊ ideo ſi qui hītus ſūt q̄ facīũt
rectā ꝯſideacōez rōnis nō hīto reſpcū ad rčitudinẽ
appetitus min⁹ hñt de rōne vtutis tāq̄ ordinātes
ad bonū mālič ideſt ad id q⁹ ẽ bonū nō ſb rōe boni
pl⁹ autẽ hñt de rōne vtutis hītus illi q̄ reſpiciūt
rčitudinẽ appetitus · quia reſpiciūt bonū nō ſolū
mālič ſz ecīā formaliť · i · aliq̄d q⁹ ẽ bonū q̄a ŕſpiciūt bonū ſb rōe boni · ad prudẽciā aūt ꝑtinet ſič dēz
eſt applicacō recte rōnis ad opus q⁹ nō fit ſine ap⁹
petitu rčto · ⁊ ido prudencia nō ſolū hẽ rōez vtutis q̄m hñt alie vtutes intellectuales · ſz ecīā habz
rōez ututis quā hñt vtutes morales quibus ecīā
ꝯnúanť ℣ Ad · j · g̃ dō · q⁹ au⁹ ibi large accepit ſcīaz
ꝑ q̄libz recta rōne ℣ Ad · ij · dō · q⁹ plis dič artis ēe
vtutẽ · quia nō importat rčitudinẽ appetitus · ⁊
ideo ad h⁹ q⁹ homo recte utať arte req̄rič q⁹ homo
hẽat vtutẽ q̄ fčit rectitudinẽ appetitus · prudẽcia
aūt nō habz locū in hys q̄ ſūt artis · tū quia ars
ordinať ad aliq̄ ꝑticulare finẽ · tū quia ars habet
de ēmīata media ꝑ q̄ ꝓcēitur ad finẽ · dī tm̄ aliq̄s
prudenť oparī ī hys q̄ ſūt artis ꝑ ſtūdiez q̄dā ·
in q̄buſdā autẽ artib⁹ ꝑpť inčitudinẽ eoz⁹ qnib⁹
ꝓueniť ad finẽ neēm eſt ꝯſiliū · ſič ī mediánali ⁊
ī nauigatoria · ut ō in · nj · etħ · ℣ Ad · nj · dō · q⁹ ꝯ
dēm ſapiētis nō ē ſic ītelligendō q⁹ ipa prudẽcia ſit
modanda · ſz q̄a ꝑ · prudẽciā ē alius mod⁹ imponẽd⁹

Ad · v · ſic ꝓcēd · vī q⁹ prudencia nō ſit ſpālis
vtus nlla enī ſpālis vtus ponit ī oñi diffinicōe
vtutis · ſz prudẽcia ponit in oñi diffinicōe
ututis quia ī · ij · etħ · diffinit vtus hītus electiu⁹
in medietate exñs deēminata racōe quo ad nos
q⁹ ſapiēs deēmīabit · rčta autẽ rō intelligič ſcōz
prudenciā ut ō in · vj · etħ · g̃ prudencia nō ē ſpāľ
vtus ℣ Ō · ꝑs dicat ī · vj · etħ · q⁹ vtus moraľ rčte
facit oparī finẽ · prudẽcia autẽ ea q̄ ſūt ad finẽ · ſz
in q̄libz vtute ſūt aliq̄ opanda ꝑpť finẽ · g̃ prudẽ⁹
cia ē in q̄libet utute · nō ē g̃ vtus ſpālis ℣ Ō · ſpāľ
vt⁹ hẽ ſpāle obiectū · ſz prudẽcia nō hẽ ſpāle obm ·
eſt enī rčta rō agibiliū · ut ō in · vj · etħ · agibľia
autẽ ſūt oñia opa ututū · g̃ prudẽcia nō ē ſpālis
vtus ℣ Sz ō ẽ q⁹ cōdiuiditur ⁊ ꝯnúatur aliis vtutibus · ō enī ſapie · vnj · ſobrietatẽ et prudenciam
docet iuſticiā ⁊ virtutẽ ℣ Rñ · dō · q⁹ cū actus et
hītus recipiāt ſpēm ex obiectis ut ex ŏdictis pz · nā
nēce ẽ q⁹ hītus cui rñdz ſpāle obiēm ab aliis diſtinctū ſpāľ ſit hītus ⁊ ſi eſt bonus ẽ ſpālis vtus
ſpāle autẽ obm ō nō ſolū ſm mālez ꝯſideacōz ipi⁹
ſz magis ſm rōm formalẽ ut ex ſuꝑdictis pz · nā
vna ⁊ eaď res cadit ſub actu diuſorū hītuum et
ecīā diuſaꝝ potẽciaꝝ ſm rōes diuſas · maior autẽ
diuſitas obiecti req̄rič ad diuſitatẽ potencie q̄m
ad diuerſitatẽ hītus · cū pl⁹ hītus inueniant in
vna potẽcia ut ſ dictū ẽ · diuſitas g̃ rōis obiecti
que diuſificat potẽciam multo magis diuſificat
hītum · ſic g̃ dom eſt · q⁹ cū prudẽcia ſit in racōe
ut dictū eſt · diuſificať quiď ab aliis vtutib⁹ ītellectualib⁹ ſm mālē diuſitatē obiectoꝝ nā ſapīa
ſcīa ⁊ intellect⁹ ſūt ẽca neča · ars aūt ⁊ prudẽcia
ẽca ōtīgencia · ſz ars ẽca factibília · q̄ ſez in exteriora matia oſtruntť ſič dom⁹ eutell⁹ ⁊ huīoi · prudẽcia aūt ẽ circa agibilia que ſez ī ipo opante oſtituit ut ſ hītum eſt · ſz a vtutib⁹ moralib⁹ diſtīguitur prudẽcia ſm formalẽ rōm potẽciaꝝ diſtinctiuā ſez intellectiui in quo eſt prudencia ⁊ appetitiui in quo ẽ vtus moralis · vñ maīfeſtū ẽ prudẽciam ēe ſpālẽ vtutẽ ab oñib⁹ aliis virtutib⁹ diſtinctā ℣ Ad · j · g̃ dō · q⁹ illa diffinitio nō datur de
vtute oñi · ſed ō vtute morali in cuius diffinicōe
oueniențť ponit vtus intellectualť cōicans in mā
cū ipa ſez prudẽcia q̄a ſič vtutis moraľ ſubiectū
eſt aliq̄d ptīcipans rōne · ita vtus moraľ hẽ rōem
vtutis inq̄ntū ptīcipat vtutẽ intellectualẽ ℣ Ad
ij · dō · q⁹ ex illa rōne hẽtur q⁹ prudencia adinuet⁹
oñes vtutes ⁊ in omib⁹ opeť ſ hoc nō ſufficit ad
oſtendendū · q⁹ nō ſit vtus ſpālis · q̄a nichil ꝓhib⁹
in aliq̄ gn̄e ee aliq̄m ſpēm q̄ aliq̄liť opeť in oñib⁹
ſpēb⁹ eiuſō gnis · ſič ſol aliq̄liť influit ī oīa coꝛpa
℣ Ad · nj · dō · q⁹ agibilia ſūt quiď matia prudẽcie
ſm q⁹ ſūt obiectū rōis ſez ſub rōne ueri ſūt autẽ
matia moraliū vtutū · ſm q⁹ ſūt obiectū vtutis
appetitiue ſez ſub rōne boni

Ad · vj · ſic ꝓcēdi · vī q⁹ prudẽcia ꝑſtituat finẽ
vtutib⁹ moralib⁹ cū enī prudẽcia ſit ī rōne
virt⁹ autē moraľ ī appetitiua vī q⁹ hoc mō ſe hẽat
prudẽcia ad vtutẽ moralẽ ſič rō ad vim appetitiuā ſz racio ꝑſtituit finẽ potẽcie appetitiue · g̃ prudencia ꝑſtituit finẽ vtutib⁹ moralib⁹ ℣ Ō · homo
excedit res irrōnales ſcōm rōz ſz ſcōm alia cū eis
oñicat ſic g̃ ſe hñt alie ꝑtes hoīs ad rōez ſič ſe hz
hō ad creaturas irrōnales ſz homo eſt finis creaturaꝝ
irrōnaliū ut ō in · ij · politicoꝝ g̃ oēs alie vtutes
hoīs ordinanť ad rōz ſič ad finẽ ſz prudẽcia eſt rčta
rō agibiliū ut dčm eſt · g̃ oīa agibilia ordinanť
ad prudẽciā ſič ad finẽ ipa g̃ ꝑſtituit finẽ oñib⁹
vtutib⁹ moralib⁹ ℣ Ō · ꝑm ē vtutis uľ artis ſeu
potẽcie ad q̄ ꝑtinet finis ut ꝓcipiat aliis vtutib⁹
ſeu artib⁹ ad q̄s ꝑtinēt ea q̄ ſūt ad finẽ ſz prudencia diſponit de aliis vtutib⁹ moralib⁹ ⁊ ꝓcipit eis
g̃ ꝑſtituit eis finẽ Sz ō ẽ q⁹ ꝑs dič ī · vj · etħ · q⁹
vt⁹ moraľ ītẽcōz finis fčit rectā, prudẽcia autẽ nō
ad prudẽciā · g̃ ad prudẽciā nō ꝓnet ꝑſtituẽ finẽ
vtutib⁹ moralib⁹ ſed ſolū diſponẽ de hiis q̄ ſūt ad
finẽ ℣ Rñ · dō · q⁹ finis virtutū moraliū eſt bonū
hūanū bonū aūt hūe aīe eſt ſcōz rōz cẽ ut ꝑ dpo ·
mj · cā de · di · no · vñ neceſſe eſt q⁹ fines moraliū
virtutū ꝑexiſtāt ī rōe/ſič aūt ī rōe ſpeculatiua ſūt
quedā ut naturaliť nota q̄z ẽ intellect⁹ et quedā q̄
z illa ignoreſcūt ſcz concluſiones q̄z eſt ſcīa/ita ī rōe
practica ꝑexiſtūt quedā ut ꝓncipia naturaliť nota
et huīoi ſūt fines virtutū moraliū q̄a finis ſe hz
in opabilib⁹ ſič ꝓncipiū in ſpeculatiis ut ſ habitū
eſt/et quedā ſūt ī rōe ꝑctica ut cōclones et huīoi
ſūt ea q̄ ſunt ad finẽ in q̄ ꝓueniť ex ipis finib⁹
⁊ hoz eſt prudẽcia applicās vnúſalia ꝓncipia ad

ticulares cōclones opabiliū ⁊ ido ad prudēciā nō
ptinz pstituit finē vtutib⁹ moralib⁹·sz solū dispo-
nere de hys q̄ sūt ad finē ℣ Ad·j·g dō·qp vtutib⁹
moralib⁹ pstituit finē rō naťal·q̄ o synderis·ut
in pmo hītū est·nō aūt prudencia rōne iā dicta
et p hoc pz rnsio ad b· ℣ Ad·ij·dō·qp finis nō ptīet
ad vtutes morales tā q̄z ipe pstituat finē·sz quia
tendūt ī finē a rōe naťali pstitutū qp adiuuanť
p prudenciā·q̄ eis viā pat disponendo ea q̄ sūt ad
finē·vñ relinq̄tur qp prudencia sit nobilioz vtu-
tibus moralib⁹ et moueat eas·sz synderis mouet
prudenciā sic̄ intellectus pncipioz sciam

℣ Ad·vij·sic pceď vī qp ad prudenciā nō ptīeat
inuenire meduī in vtutibus moralib⁹·oseq
enī meduī est finis moraliū vtutū·sz prudencia
nō pstituit finē moralib⁹ vtutib⁹ ut oñsū est g
nō inuenit ī eis meduī ℣ Iō·id qp ē p se nō videť
cām hr̄e sz ipm ee est sui ipius causa·q̄a vnūq̄q̄z
o ee p causā suā·sz existē in medio ouēit virtuti
morali p se q̄si positū ī eius diffinicōe ut ex dcīs
pz·nō g prudencia causat mediū in vtutib⁹ mo-
ralib⁹ ℣ Iō·opatur prudēcia ꝺm motū rōnis sed
vtus moralis tendit ad mediū p modū naťe·quia
ut tullius dic̄ ī·ij·rethorice·vtus ē hītus p mod̄
naťe rōni osentaneus·g prudencia non pstituit
mediū vtutib⁹ moralib⁹ ℣ Sz o est qp in suppōsita
diffinicōe vtutis moraľ o qp ē inmediate exns de-
mīata rōne ꝑut sapiēs detmiabit ℣ Rn̄·dō·qp
hoc ipm qp ē oformari rōni rcte ē finis ꝓpius cui⁹-
libz vtutis moraľ·tēpancia enī h⁹ intendit ne ꝓpē
concupīas hō se diūtat a rōne et sīr fortitudo ne
a rcto iudicō rōis diūtat ꝓpē timorē uľ audaciā
et hic finis pstitutus ē homī ꝺm naťalem rōem·
naťaľ enī rō dictat vnicuiq̄ ut ꝺm rōm opeť·sz
q̄liť ⁊ p que homo ī opando attingat mediū rōis
ptinz ad rōem prudēcie·licz enī attīgē mediū sit
finis vtutis moraľ·tñ p rectā disposicōz eaz q̄ sūt
ad finē mediū inueniť ⁊ per h⁹ pz rn̄ ad·j· ℣ Ad
ij·dō·qp sic̄ agens naťale fāt ut forma sit ī mā
nō tñ facit ut forme ouenīāt ea q̄ p se ei insūt·
ita ecīā prudēcia mediū ostituit in passionib⁹ et
opacōibus·nō tñ facit qp mediū querē ouenīat
vtuti ℣ Ad·nj·dō·qp vtus moraľ p modū naťe in-
tendit puenire ad mediū·sed quia mediū ꝺm qp
mediū nō eos mō inuenit in omīb⁹ ido indina⁹
naťe q̄ sp eos mō opať ad hoc nō sufficit·sz req̄rit
racō prudencie

℣ Ad·vnj·sic pceď·vī qp p̄cipe non sit pncipaľ
actus prudēcie·p̄cipe enī ptinz ad bona que
sūt fienda·sz aug⁹·xinj·ō ēni·ponit actū prudē-
cie p̄cauē insidias·g p̄cipe non est pncipaľ actus
prudēcie ℣ Iō·phs dic̄ in·vj·ethī·qp prudētis esse
vī bene osiliari·sz alius act⁹ vī cē osiliari ⁊ p̄cipe
ut ex supdictis pz·g prudēcie pncipaľ actus non
ē p̄cipe ℣ Iō·p̄cipe uľ impare vī ptīné ad volūta
tem cuius obiectū ē finis et q̄ mouet alias potē-
cias anie·sz prudēcia nō est ī volūtate sz in rōne
g prudēcie act⁹ nō est p̄cipe ℣ Sz o est qp phs dic̄ ī
vj·ethī·qp prudēcia p̄ceptiua ē ℣ Rn̄·dō·qp pru-
dencia ē recta rō agibiliū ut ꝺdictū est·vnde ꝺz qp
ille sit p̄cipuus act⁹ prudēcie qui ē p̄cipuus actus
rōnis agibiliū cuius quidē sūt tres actus·q̄z pm⁹
est osiliari qp ptīet ad inuencōez·nā osiliari ē q̄rē
ut s hītum est et seōs actus est iudicare de inuētis
et hoc fcit speculatiua rō·sed pētica rō q̄ ordinať
ad op⁹ ꝓcedit ultīus et est ei⁹ act⁹ eius p̄cipe·q̄
quidē actus osistit ī applicacōe osiliatoz ⁊ iudita-
toz ad opandū·et quia iste actus est ꝓpinq̄or fini
racōis pētice inde ē qp ille est pncipaľ actus rōis
pētice ⁊ p oēs prudēcie ⁊ huius signū ē qp pfectō
artis osistit ī iudicādo nō aūt in p̄cipiēdo. ido re
putať melior artifex qui uolēs peccāť ī arte q̄si
hās rectū iudicīū q̄z qui peccat nolens·qp vī esse
ex deffectu iudicij sz inprudēcia est ecōuso ut dī ī
vj·ethī·inprudēcior enī est q̄ uolēs peccat q̄si nec-
ficiens in pncipali actu prudēcie qui ē p̄cipe q̄m
qui peccat nolens ℣ Ad·j·g dō·qp act⁹ p̄cipiendi
se extēdit ⁊ ad bona ꝓsequenda ⁊ ad mala cauenda
et tī p̄canē insidias non attribuit aug⁹ prudēcie
q̄si pncipalē actū ipius·sz q̄a iste act⁹ prudēcie nō
manz in pria ℣ Ad·ij·dō·qp bonitas osilij req̄rit
ut ea q̄ sūt bene inuēta aplicenť ad op⁹ ⁊ ido p̄ci-
pe ptinz ad prudēciā que est bene osiliativa ℣ Ad
nj·dō·qp mouē absolute ptinz ad volūtatē·sz p̄ci-
pere importat modum cū quaď ordinacōne ⁊ ideo
est actus rōnis ut ꝺdēm est

℣ Ad·ix·sic ꝓcedī vī qp sollicitudo nō ptineat
ad prudēciam sollicitudo enī inquietudinē
q̄mdā importat dic̄ enī pslō·ī li⁹·ethymoľ·qp sol
licitus ꝺ q̄ est inquietus·sz modo maxīe ptinz ad
vim appetitiuā g ⁊ sollicitudo·sz prudēcia nō ē in
vi appetitiua·sz ī rōne. ut s hītū ē·g sollicitudo
nō ptinet ad prudēciam ℣ Iō·sollicitudīm videť
oppoī ētitudo vicatus·vñ ꝺ p⁹ regū·ix·qp samuel
dixit ad saul ꝺ asinis q̄s nudiustercius pdidisti
ne sollicitus sis·quia inuēta sūt·sz ētitudo vica-
tis ptinz ad prudenciā cū sit vtus intellectualis·
g sollicitudo opponīť prudencie magis q̄z ad eam
ptineat ℣ Iō·phs·dic̄ ī·mj·ethī·qp ad magnani-
mū ptīet pigz ee ⁊ ociosū·pigre aūt oppoīť sol-
licitudo·cū g prudencia nō oppōať magnimitati
quia bonū nō est bono ōriū ut ꝺ in p̄dicamentis
g vī qp sollicitudo nō ptinz ad prudenciā ℣ Sz o ē
qp ꝺ·j·pe·mj·este prudētes et vigilate ī oōib⁹
sz vigilancia ē id sollicitudini·g sollicitudo ptīet
ad prudenciā ℣ Rn̄·dō·qp sic̄ dic̄ pslō·in li⁹ ethī·
sollicitus ꝺ q̄si solers tus uľ solers totus·ī q̄ztū
scz aliq̄s ex quaď sollercia aī velox ē ad ꝓsequēdū
ea que sūt agenda·h⁹ aūt ptinz ad prudenciā cui⁹
p̄cipuus actus ē ēca agēda p̄cipe de p̄consiliatis ⁊
iudicatis·vñ phs dic̄ in·vj·ethī·qp ꝺz opīri quid
velocit osiliata·osiliari aūt tarde·et inde ē qp sol-
licitudo ꝓpe ad prudenciā ptinz et ꝓpē h⁹ aug⁹ dic̄
in li⁹ de moribz eccie·qp prudēcie sūt excubie aīe
diligētissima uigilancia·ne sub repente paulati
mala suasione fallamur ℣ Ad·j·g dō·qp motus
quidē ptinz ad vim appetitiuā sic̄ ad pncipiū mo-
uens·tī ꝺm p̄ceptū et direccōz rōnis ī quo assistit

racõ sollicitudis ¶ Ad .ij. dõ. qp b. pbm i. 1ª eth. certitudo nõ est simpl'r grenda i oñib⁹. sz i vna quaq; mã. bm ꝑpũ modũ. qa vo matie prudẽcie sũt singl'aria cõtingẽcia ẽca q̃ sũt opacões hũane nõ pt ẽtitudo prudẽcie tãta esse qꝺ oño sollicitudo tollat ¶ Ad .nj. dõ. qp magnanim⁹ õ ẽe piger et ociosus nõ quia ó nll'o sit sollicitus. sed qa nõ est supflue sollicitus de multis. sz ofidit i hys de qb⁹ ofidendũ est. 7 ẽca illa nõ supflue sollicitat supfluitas enĩ timoris et diffidẽcie facit supfluitatẽ sollicitudis quia timor facit osiliari nos ut ꝺdcz est cũ de passione timoris agẽtur

Ad .x. sic pceꝺ. vĩ qp prudẽcia nõ se extendat ad regimẽ multitudis. sz solũ ad regimen sui ipius. dic enĩ pbs i .v. eth. qp vtus relata ad bonũ omũe ẽ iustitia. sz prudẽcia differt a iustitia. g̃ prudẽcia nõ refferet ad bonũ omũe ¶ Iõ. ille vĩ ẽe prudens q̃ sibi ipi bonũ querit et opat. sed freq̃nt illi qui q̃rũt bona coia negligũt sua. g̃ nõ sũt prudẽtes ¶ Iõ prudẽcia diuiꝺ õ tẽpãcia et fortitudinẽ. sz tẽpancia 7 fortitudo videtur dici solũ p opacõm ad bonũ ꝑpũ. g̃ ecia 7 prudencia ¶ Sz õ est qp dns dic. math. xxmj. quisputas ẽ fidel' bu⁹ et prudens quẽ cõstituat dns sup familiã suam ¶ R ñ. dõ. qp sic pbs dic i. vj. eth. quiꝺ posuerũt qꝺ prudẽcia nõ se extẽdit ad bonũ omũe. sz solum ad bonũ ꝑpũ et h⁹ ido qa existimabãt. qꝺ nõ opt; hoiem q̃rẽ nisi bonũ ꝑpũ. sz hec existimacõ repugnat caritati q̃ nõ querit q̃ sua sũt. ut õ. j. ad cor xnj. vñ 7 apo⁹. õ seipo dic. j. ad cor. x. nõ q̃rens qꝺ mihi vtile sit sz qꝺ mlt⁹ ut salui fiãt. ꝛpugt ecia rõni recte que hoc iudicat. qꝺ bonũ omũe sit melius q̃m bonũ vni⁹. qa g̃ ad prudenciã pinet recte cõsiliari iudicare 7 ꝑcipe de hys p q̃ q̃uenit ad debitũ finẽ. mãifestũ ẽ qꝺ prudẽcia nõ solũ se hẽt ad bonũ ꝓuatũ vni⁹ homis sz ecia ad bonũ cõmũe multitudis ¶ Ad .j. g̃ dõ. qp pbs ibi loquit de vtute morali. sic aũt oñis vtus moral relata ad bonũ omũe dĩ legalis iustitia. ita prudencia relata ad bonum cõmune vocatur prudencia politica. et sic se habz politica ad iustitiam legalem sicut se habet prudencia simpliciter dicta ad virtutẽ moralem ¶ Ad .ij. dõ. qp ille q̃ q̃rit bonũ cõne multitudis. ex oñti ecia q̃rit bonũ suũ ꝑpter duo ꝑmo quidẽ. quia bonũ ꝑpũ nõ pt ẽe sine bono coi uł familie uł ciuitatis aut regni. vñ 7 maxim⁹ ualius dic õ antiqs romanis. qꝺ mallebãt ẽe paupes in diuite impio q̃m diuites i paupe imperio ¶ Sc õ qa cũ hõ sit ps domus uł ciuitatis õz qꝺ hõ osidẽt qꝺ sit sibi bonũ ex h⁹ qꝺ ẽ prudens ẽca bonũ multitudis. bona enĩ dispõ ptis accipi ꝺ. hitudinem ad totũ. quia ut aug⁹. dic in li⁹. ofessionũ epis ẽ ois ps suo toti nõ ꝺueniens uł nõ cõgruẽs ¶ Ad .nj. dõ. qp tẽpancia et fortitudo pñt refferri ad bonũ omũe vñ de actib⁹ eaz danť ꝑcepta legis ut õ in .v. eth. magis tñ prudẽcia et iustitia que pinet ad ptẽ rõnalẽ ad q̃m directe pinẽt coia sic ad prem sbitiuã pinent singularia

Ad .xj. sic pceꝺ. vĩ qp prudencia q̃ est respectu boni ꝑprij. sit eadẽ specie cũ ea que se extendit ad bonũ omũe. dic enĩ pbs in .vj. eth. qp politica et prudencia iõ hitus est. ẽe aũt nõ idẽ ipis ¶ Iõ. pbs dic in .nj. politice. qꝺ eaꝺ est vtus viri boni 7 boni pncipis. sz politica maxie ẽ in pncipe i quo est sic architectonica. cũ g̃ prudẽcia sit vt⁹ boni viri vĩ qp sit hitus idẽ prudencia 7 politica ¶ Iõ. ea q̃z vnũ ordinat ad aliud nõ diuisificant spem aut sbam hitus. sz bonũ ꝑpũ qp ptinz ad prudenciã simpl'r dictã ordinat ad bonũ omũe qp ptinet ad politicã. g̃ politica et prudẽcia nõ differũt spe neq; bm hitus sbam ¶ Sz õ est qp diuse scie sũt politica q̃ ordinat ad bonũ omũe ciuitatis et pconomica que de hys ẽ que ptinent ad bonũ cõmũe dom⁹ uł familie. 7 monastica q̃ ẽ in hys q̃ ptinẽt ad bonũ oñe vni⁹ psõe. g̃ pari rõe et prudẽcie sũt spes diuse bm hanc diuisitatẽ matie ¶ R ñ. dõ. qp sic õdictũ est. spes hituũ diuisificant. bm diuisitatẽ obiecti. q̃ attendi penes rõez formalẽ ipius. rõ autẽ formal oim que sũt ad finẽ attendit ex pte finis sic ex õdictis pz. 7 iõo neẽe est qp ex relacõe ad diusos fines diuisificet spes hitus. diuersi aũt fines sũt bonũ ꝑpũ vni⁹. et bonũ familie 7 bonũ ciuitatis et regni. vñ neẽe ẽ qp prudẽcie differãt spẽ b. drñciã hoz finiũ. vt sez vna sit prudẽcia simpl'r dca q̃ ordiat ad bonũ ꝑpũ. alia aũt ẽ pconomica q̃ ordinat ad bonũ omũe dom⁹ uł failie. et ẽcia politica q̃ ordiat ad bonũ omũe ciuitatis uł rgni ¶ Ad .j. g̃ dõ. qp pbs nõ intendit dicẽ qꝺ politica sit iõ bm sbam hitus cuilibz prudẽcie. sz prudẽcie q̃ ordinat ad bonũ omũe q̃ quiõ prudẽcia õ scom omũez rõem prudẽcia. put sez est quedã rõ recta agibiliũ. õ aũt politica bm ordinẽ ad bonũ omũe ¶ Ad .ij. dõ. qp sic pbs ibiõ dic ad bonũ viz pti; net posse bene pncipari 7 bene subici 7 iõ i vtute boni viri includit ecia vtus pncipis. sz virtus principis. et subditi differt specie. sicut ecia virtus viri 7 mulieris ut ibidem õ ¶ Ad .nj. dõ. qp ecia diusi fines quoz vn⁹ ordinat ad aliũ diusificant spem hitus. licz finis vnius ordinet ad finẽ alius 7 sil'r licz bonũ vnius ordinet ad bonũ mlt; titudis. tñ h⁹ nõ impedit quin tal' diusitas facit hitus differre spe. sz ex h⁹ sequit qꝺ hitus q̃ ordiat ad finẽ vltimũ sit pncipalioz 7 impet alijs hitib⁹

Ad .xij. sic pceꝺ. vĩ qp prudẽcia nõ sit i sbdi; tis sz solũ in pncipibus. dic enĩ pbs in .nj. politice. qꝺ prudẽcia sola ẽ ꝑpa vtus pncip⁹ alie aũt vtutes sũt cõmũes subditoz et pncipũ. sbdi; ti aũt nõ ẽ vtus prudẽcia. sz opinio vera ¶ Iõ in ꝑmo politice õ qꝺ huus nõ hz omio quid osiliatiũ sz prudẽcia facit bene osiliatiuos. ut õ in .vj. eth. g̃ prudẽcia nõ cõpetit huis seu subditis ¶ Iõ. prudencia ẽ ꝓceptiua ut supꝺctm ẽ sz ꝓcipe nõ ptiet ad huos uł subditos. sz solũ ad pncipes. g̃ prudencia nõ est in subditis. sz solũ in pncipib⁹ ¶ Sz õ est qꝺ pbs dic i. vj. eth. qꝺ prudẽcie politice sũt due spes vana q̃ est legũ positia q̃ ptinet ad pncipales alia que retinet oñe nomẽ politice q̃ est ẽca singl'aria

huiꝰoi autē singlaria pagē ptinet eciā ad sbditos
g̃ prudencia nō solū est principū sz eciā subditoꝝ
¶ ñ. dō. qꝫ prudēcia i rōe ē. regē autē et gub-
nare ꝑpe rōis ē ⁊ isto vnusq̄sq; inq̃ntū ptic̃pat ō
regimīe et gubnacōne intm̃ ouēit sibi hre rōem
et prudenciā maifestū ē qꝫ subditi inq̃tū ē sbdi-
tus ⁊ serui inq̃ntū ē buus nō ē regē ⁊ gubnare.
sz magis regi ⁊ gubnari. et isto prudencia nō est
vtus bui inq̃tū ē buus nec subditi inq̃tū ē sub-
ditꝰ. sz ꝗa ꝗlibet hō inq̃tū ē rōnal ptic̃pat ꝗquid
de regimīe bm arbitriū rōnis intm̃ ouēit ei pru
denciā hre. vñ maifestū ē qꝫ prudēcia ꝗdez i pnci-
pe ē ad modꝫ artis architectonie. ut ō i. vj. eth. in
subditis aūt ad modū artis manu opantis ¶ ad
. j. g̃ dō. qꝫ verbū phi ē intelligendō p se loqñdo. ꝗa
scz vtus prudēcia nō ē vtus subditi inq̃tū huiꝰoi
¶ ad. ij. dō. qꝫ buus nō hz osiliatm̃ q̃ntū ē buus
sic enī ē instrm̃ dñi. ē eñ osiliatiuus inq̃tū est al
rōnale ¶ ad. nj. dō. qꝫ p prudēciā hō nō solū pci-
pit aliis. sz eciā sibi ipi. put scz rō ō ꝑcipe inferi-
oribꝰ viribus

¶ Ad. xnj. sic ꝓceꝺ. vi qꝫ prudencia possit ee in
pcoribꝰ. dic enī dñs. luc. xvj. filij huiꝰ sci
prudenciores filijs lucis i gnacōne sua sūt. sz filij
huiꝰ sci sūt pcores. g̃ in pcoribꝰ pt ee prudencia
¶ ñ. fides ē nobilior vtus q̃m prudencia. sz fides
pt ee in pcoribꝰ. g̃ et prudēcia ¶ ñ. prudētis hoc
opus maxīe dicimꝰ bñ osiliari ut ō i. vj. eth. sed
ml'ti pcores sūt boni osilij. g̃ ml'ti pcores habent
prudenciā ¶ Sz ō est qꝫ phs dic i. vj. eth. inpossibi
le ē prudentē ee nō entē bonū. sz nullꝰ pcor ē bonꝰ
g̃ nllꝰ pcor ē prudens ¶ ñ. dō. qꝫ prudencia ō
ꝑpr. est enī quedā prudēcia fla. uel p silitudinem
dca. cū enī prudens sit qui bene disponit ea q̃ sūt
agēda ꝑpe aliq̃ bonū finē ille qui ꝑpe malū finē
aliq̃ disponit cgruencia illi fini hē flam pruden-
ciā inq̃tū iꝺ qꝫ accipit p fine nō est ve bonū. sz b.
silitudinē. sic ō as bonus latro. hꝰ enī mō pt bm
silitudinē dici prudens latro qui ouēientes vias
adinuenit ad latrocinandō et huiꝰoi ē prudēcia. de
qua apoꝰ dic ad ro. vnj. prudencia carnis mors
est. q̃ scz finē ultimū ostituit i delectacōe carnis.
fa autē prudēcia ē quidꝫ vera. ꝗa adinuenit vias
accomodatas ad finē vere bonū. sz ē impfcā dup-
lici rōne. vnoꝰ quia iꝺ bonū qꝫ accipit p fine nō ē
onis finis totius hūane vite. sz alicuiꝰ spālis ne-
gocij puta cū aliq̃s adinuēit uias accomodatas
ad negociandū. uel ad nauigandū ō prudens negō-
ciatoꝛ. uel nauta. alioꝰ ꝗa defficit i pncipali actu
prudēcie. puta cū ās rēte osiliaē et bñ iudicat. ee
ee hys q̃ ptinēt ad totā uitā. sz nō efficaciē ꝑcipit.
ēcia aūt prudēcia ē ⁊ vera et pfcā q̃ ad bonū finē
totius uite recte osiliaē iudicat ⁊ ꝑcipit. ⁊ hec so-
la ō prudēcia simplr q̃ i pcoribꝰ ee non pt. pma
aūt prudencia ē i solis pcoribꝰ. prudēcia aūt in-
pfecta ē cōis bonis ⁊ malis. maxīe illa q̃ ē ipfcā
ꝑpe finē ptic̃larē nā illa q̃ est inpfcā ꝑpe deffectū
pncipalꝫ actus ee nō ē nisi i malis ¶ ad. j. g̃ dō.
qꝫ iꝺ ubū dñi intelligit de pma prudēcia. vñ nō
ō simplr qꝫ sint prudētes sed in gnacōe sua ¶ ad
. ij. dō. qꝫ fides i sui rōe nō inportat aliquā oforꝛ
mitatē ad appetitū rectoꝝ opm. sz rō fidei osistit
in sola cognicōe. sz prudencia inportat ordinē ad
appetitū rēm. quia pncipia prudēcie sūt fines op-
abiliū de quibꝰ aliq̃s habet rectā extimacōem per
hitus ututū moraliū q̃ facit appetitū rectū. vñ
prudēcia nō pt ee sine vtutibꝰ moralibꝰ ut ō oñsū
est. tū eciā quia prudēcia ē preptiua rectoꝝ opm
qꝫ nō otigit nisi exīte appetitu rēto. vñ fides lic
sit nobilior q̃ prudēcia ꝑpe obm. tñ prudēcia fi
sui rōem magis repugt pcō. qꝺ pcedit ex pūsi-
tate appetitus ¶ ad. nj. dō. qꝫ pcores possūt quiꝺ
ee bñ osiliati ad aliquē finē malū uel ad ꝗqꝺ pti-
culare bonū. ad finē aūt bonū totius uite nō sūt
bene osiliatiui pfcē qui osiliū ad effm̃ nō pduc̃it
vñ nō est i eis prudencia q̃ se hē solū ad bonū sed
sic phs dic i. vj. eth. ē in talibꝰ dei noticia. i. na
industria que se hz ad bonū ⁊ ad malū uel astu-
cia que se hē solū ad malū q̃m supdixim⁹ falsa
prudenciā uel prudenciā carnis

¶ Ad. xmj. sic ꝓceꝺ. vi qꝫ prudēcia nō sit i oi-
bus hñtibꝰ grāz ad prudenciā enī requirit
industa quedā p q̃m sciant bñ ꝑindē que agēda
sūt. sz ml'ti hñtes grām carēt tali industa. g̃ nō
oēs hñtes grām habent prudenciā ¶ ō. prudēs
ō qui ē bene osiliatiuus ut dm̃ est. sz ml'ti hñtes
grām q̃ nō sūt bñ osiliatiui. sz ncē hñt regi osilio
alieno. g̃ nō oēs hñtes grām hñt prudenciam
¶ ō. phs dic in. nj. thoꝰ. qꝫ iuuēs nō cōstat esse
prudētes. sz ml'ti iuuēs hñt grāz. g̃ prudēcia nō i
uenic̃ i oēibꝰ grām hñtibꝰ ¶ Sz ō est qꝫ nll's habz
gratiā nisi sit utuosus. sed nullus pt ee vtuosꝰ
nisi hēat prudenciā. dic enī ggꝰ in. ij moꝝ. qꝫ ce-
tere vtutes nisi ea q̃ appetūt prudēt agant vtu
tes ee nequaq̃ pñt. g̃ oēs hñtes grāz hñt pru-
denciā ¶ ñ. dō. qꝫ ncē ē vtutes ee cōnexas ita
ut qui vnā hē oēs hēat sic sup oñsū est. quicūq;
aūt hē grām hē caritatē. vñ ncē est qꝫ oēs hēat
alias ututes. et ita cū prudencia sit vtꝰ ut oñsū
est ncē ē qꝫ hēat prudenciā ¶ ad. j. g̃ dō. qꝫ dup-
lex est industa. vna quiꝺ que ē sfis ad ea q̃ sūt ō
ncitate salutis ⁊ talꝫ industa dat oībꝰ hñtibꝰ grāz
quos vncō docz ō omibꝰ. ut ō. j. io. ij. ē aūt alia
industa plenior p q̃m aliq̃s sibi et aliis pt ꝓuidē
nō solū de hys q̃ sūt ncia ad salutē. sz eciā de qbꝰ
cūq; ptinētibꝰ ad hūanā uitā et talꝫ industa nō ē
in oībꝰ hñtibꝰ grām ¶ ad. ij. dō. qꝫ illi q̃ indigēt
regi osilio alieno. saltē in hꝰ sibi ipis vlē sciunt
si grām hñt. ut alioꝝ requirāt osilia ⁊ discernāt osi-
lia bona a malꝫ ¶ ad. nj. dō. qꝫ prudencia acq̃sita
cātur exercicō actuū. vnde indigz ad sui gnacōm
expimēto ⁊ tpe ut ō in. ij. eth. vñ nō pt ee i iuue
nibꝰ. nec bm hitū. nec bm actū. sz prudēcia g̃tui-
ta causatꝫ ex infusiōe dina. vñ i pueris baptiza-
tis nōdū hñtibꝰ usū rōnis ē prudēcia bm hitum
sz nō b. actū. sic et i amētibꝰ. i hys aūt qui iā hñt
usū rōnis est eciā bm actū q̃ntū ad ea que sūt de
ncitate salutis. sz p exercitiū meretur augmentū

prudencia
duci [illegible]

quousq; ꝓficiaꝫ. sic̃ ⁊ ceꝛe ũtutes. vñ ⁊ apo⁹. dic̃ ad hēb. v. qꝫ ꝓfectoꝝ ẽ solidus cib⁹ q̃ ꝑ osuetudĩe exercitatos hñt sꝫus ad discrec̃ẽz boni ⁊ mali

Ad. xv. sic ꝓceꝺ vł qꝫ prudencia insit nob a naꝫ. dic̃ enī phs in. vj. eth. qꝫ ea q̃ ptinent ad prudenciã naꝫalia uidenꝫ ee sc̃z spnesis. gnomin ⁊ huiꝰoi. nō aũt ea q̃ ptinẽt ad sapiam speculatiuã. sꝫ eoꝝ q̃ sũt vnius gn̄is eaꝺ ẽ oꝛigis racō. g̃ eciã prudencia inest nob a naꝫ ¶ iō. etatũ variacō ẽ ꝫm naꝫam. sꝫ prudẽcia osequit̃ etates. ꝫm id. iob. xij. ī antiq̃s ẽ sapia et ī senib⁹ multo tꝑe prudencia. g̃ prudencia ē naꝫalis ¶ iō. prudencia magis ouẽit naꝫe hũane q̃ naꝫe bruꝝ aialiũ. sꝫ bruta aialia hñt quasꝺ naꝫales prudẽcias. uꝫ p phm ī. vnj. de hystoꝛijs aialiũ. g̃ prudencia ẽ naꝫal ¶ Sꝛ ō est qꝫ phs dic̃ ī. ij. eth. qꝫ ỽtus intellectuaꝫ plimũ ex docẽna hẽ et gn̄acõm ⁊ augmẽtũ. ideo expimẽto indigꝫ ⁊ tꝑe. sꝫ prudencia ẽ ỽs intellectuaꝫ. ut ꝺ hĩtũ est. g̃ prudẽcia nō inẽ nob a naꝫ. sꝫ ex docẽna ⁊ expimẽto ¶ Rñ. ꝺō. qꝫ sic̃ ex ꝓmissis pꝫ. qꝫ prudẽcia indudit cognicõm ⁊ uł̃ũ et singł̃ariũ opabiliũ ad q̃ prudens uł̃a pncipia applicat. q̃tũ g̃ ad uł̃em cog̃cõm eaꝺ rõ ẽ de prudencia et scia speculatiua. ꝗa ucusq; pma pncipia uł̃a sũt naꝫaliꝫ nota. ut ex ꝺictis pꝫ nisi qꝫ pncipia omuła prudẽcie sũt magis onaꝫalia hoi ut enī phs. dic̃ ī. x. eth. uita q̃ est ꝫm speculacõm ẽ melioꝝ q̃ꝫ que ẽ ꝫm hoiem. sꝫ alia pncipia uł̃a pꝫ. ticora siue sit rõnis specł̃atiue siue pc̃tice nō hñt̃ ꝑ naꝫam. sꝫ ꝑ inuencõm ꝫm uiã expimẽti uł̃ per disciplinã. q̃tũ aũt ad pticulare cog̃cõem eoꝝ ẽca que opaco ꝺsistit ẽ itm distinguẽdũ. ꝗa opaco cõsistit ẽca aliquid. uł̃ sic̃ ẽca finẽ. uł̃ sic̃ ẽca ea q̃ sũt ad finẽ. finis aũt recti hũane uite sũt determiati. et ideo pt esse naꝫalis inclinacõ respcũ hoꝝ finiũ sic̃ ꝺcm ẽ qꝫ quiꝺ hñt ex naꝫali dispõe q̃sdã uirtutes quib⁹ inclinanꝫ ad rc̃tos fines et ꝑ oñs ee hñt naꝫaliꝫ rc̃m iudiciũ de huiꝰoi finib⁹. sed ea q̃ sũt ad finẽ in rebus hũanis nō sũt determiata. sed mł̃tiplicãt diusificanꝫ ꝫ. diusitatẽ psonaꝝ et negociaꝝ. vñ quia inclinacõ naꝫe sp̃ ẽ ad aliquid determiatũ. tał̃ cog̃cõ nō pt hoi inesse naꝫaliꝫ. licet ex naꝫali dispõne vn⁹ sit aptꝰ ad huiꝰoi disẽnenda q̃m alius. sic̃ eciã accidit ẽca ocł̃ones specł̃atiuaꝝ sciaꝝ. quia g̃ prudẽcia nō est ẽca fines. sꝫ ẽca ea q̃ sũt ad finẽ ut ꝺ hĩtũ ẽ ⁊ ideo prudencia nō ẽ naturaꝫ ¶ Ad. j. g̃ ꝺō. qꝫ phs ibi loq̃tur de ptinẽtib⁹ ad prudenciã. ꝫm qꝫ ordinanꝫ ad fines. vnde sup̃ ꝓmittat qꝫ pncipia sũt eius qꝫ est cuiꝰ gracia. i. finis. ⁊ ꝓpt̃ hoc nō facit inẽ ea mencõm ꝺ eubulia que ẽ ꝺsiliatiua eoꝝ que sũt ad finẽ ¶ Ad. ij. ꝺō. qꝫ prudencia magis ẽ in senib⁹ nō solũ ꝓpt̃ naꝫalez ꝺispõm qui etatis motibus passionũ sꝫbiliũ sed eciã ꝓpt̃ expiencia lōgi tꝑis ¶ Ad. nj. ꝺō. qꝫ ī brutis aialib⁹ sũt determiate uie pueniendi ad finẽ vñ videm⁹ qꝫ omia aialia eiusꝺẽ spẽi siłr opanꝫ. sꝫ hoc nō pt̃ ee ī hoie ꝓpt̃ rõm eius q̃ cũ sit cognoscitiua

Ad. vł̃ũ ad infinita singł̃aria se extendit xvj. sic ꝓceꝺ. vł̃ qꝫ prudẽcia possit amitti per obliuionẽ scia enī cũ sit necessariorũ ẽ cerciꝝ qꝫ prudencia q̃ est cõtingẽciũ opabiliũ. sꝫ sciencia amittit̃ ꝑ obliuionẽ. g̃ multo magis prudencia ¶ iō. sic̃ phs ꝺic̃ ī. ij. eth. virtus ex eisꝺẽ g̃natur et coꝛrũpit̃ ꝺriomõ fcis. sꝫ ad g̃nacõem prudencie nec̃m ẽ expimẽtũ qꝫ fit ex mł̃tis memoriis ut ꝺ in pn̄o meth. g̃ cũ obliuio memorie opponat̃ viꝺ qꝫ prudencia ꝑ obliuionẽ possit amitti ¶ iō. prudencia nō ẽ sine cog̃cõe uł̃iũ. sꝫ uł̃iũ cognicõ pt̃ per obliuionẽ amitti g̃ ⁊ prudencia ¶ Sꝛ ō est qꝫ phs ꝺic̃ ī. vj. eth. qꝫ obliuio est artis et nō prudencie ¶ Rñ. ꝺō. qꝫ obliuio respicit cognicõez tm̃ ⁊ iꝺo ꝑ obliuiõem pt̃ aliq̃s artẽ totał̃r pꝺẽ ⁊ siłr sciam q̃ in rõne cõsistũt. sꝫ prudencia nō ꝺsistit in sola cog̃cõne. sꝫ eciã ī appetitu. ꝗa ut ꝺcm ẽ pncipaꝫ eꝛactus ẽ pc̃ipe. qꝫ ẽ applicare cog̃cõm hĩtam ad appetenꝺ ⁊ opandũ. ⁊ ideo prudẽcia nō directe tollit̃ ꝑ obliuiõem. sꝫ magis coꝛrũpit̃ ꝑ passiones dicit enī phs ī. vj. eth. qꝫ delectabile et t̃re pũtat existimacõz prudencie. vñ dañ. xnj. ꝺ spẽs decepit te ⁊ cõcupia sꝫbũtat coꝛ tuũ. et exo. xxnj. ꝺ ne accipias munera q̃ excecãt eciã prudẽtes. obliuio tm̃ pt̃ impedire prudenciã inq̃ntũ ꝓcedit ad pc̃ipiendũ ex aliq̃ cog̃cõne q̃ ꝑ obliuionẽ tolli pt̃ ¶ Ad. j. g̃ ꝺō. qꝫ scia ẽ in sola rõne. vñ de ea ẽ alia rõ ut ꝺ ꝺcꝝ ẽ ¶ Ad. ij. ꝺō. qꝫ expimẽtũ prudẽcie nō acq̃rł̃ ex sola memoria sꝫ exercitacõ recte pc̃ipiendi ¶ Ad nj. ꝺō. qꝫ prudẽcia pncipaliꝫ ꝺsistit nō ī cognicõe uł̃iũ. sꝫ ī applicacõe ad opa ut dictũ ẽ ⁊ ideo obliuio uł̃is cog̃cõnis nō coꝛrũpit id qꝺ ẽ pncipale in prudẽcia sꝫ aliqꝺ impedimẽtũ ei affert ut ꝺcm ẽ

Deinde ꝺsideranꝺ est de ptib⁹ prudẽcie ⁊ ẽca h⁹ querũtur. mj. Pmo q̃ sũt ptes prudencie Scꝺo ꝺ ptibus q̃si integł̃ib⁹ eius Tercꝺ ꝺ ptib⁹ subiectis eius Quarto de ptib⁹ potẽcionalibus

Ad. j. sic ꝓceꝺ. vł̃ qꝫ inuẽient assignanꝫ tres ptes prudencie. tullius enī in. ij. rethō. ponit tres ptes prudẽcie sc̃z memoriã intelligenciã et ꝓuiꝺẽciã. macrobius autẽ ꝫm sniam platonis attribuit prudencie sex sc̃z rõm ⁊ intellectũ. circũspectõm. ꝓuidenciã docilitatẽ et cautõm. ax. aũt in. vj. eth. ꝺic̃ ad prudẽciã ptinẽ. eubuliã. synesim. gnomin. facit enī mencõm ẽca prudenciã de eustochia ⁊ solercia. sꝫu ⁊ intellectu. quiꝺã autẽ alius phs g̃cus ꝺic̃. qꝫ ad prudenciã. x. ptinẽt sc̃z eubulia. solertia. ꝓuiꝺẽcia regnatiua. militaris politica. ꝑconomica. ꝺyaletica. rethorica. phisica g̃ vł̃ qꝫ uł̃ vna assignacõ sit supflua uł̃ alia diminuta ¶ iō. prudencia diuiꝺ ꝺ sciam. sꝫ politica ꝑconomica ꝺyaletica rethoica phisica sũt quedã scie. nō g̃ sũt ptes prudencie ¶ iō. ptes nō excediũt totũ. sꝫ memoria intellectia uł̃ intelligencia rõ sꝫus et docilitas nō solũ ptinẽt ad prudenciã. sꝫ eciã ad oñes hĩtus cognoscitiuos. g̃ nō ꝺñt poni ptes prudencie ¶ iō. sic̃ osiliari ⁊ iudicare ⁊ ꝓcipe sũt actus rõnis pc̃tice. ita eciã ⁊ ut sic̃ supꝺ hĩtũ est. sic̃ g̃ eubulia adiungit̃ prudencie q̃ ptinet ad

etiam

oſiliũ et ſyneſis gnomin q̃ ptinẽt ad iudicãũ · ita
eciã debuit poni aliquid ptinẽs ad uſũ ¶ Ad. ſollici-
tudo ad prudẽciã ptinet · ſic ꝺdẽm ẽ · g̃ eciã inter
ptes prudẽcie ſollicitudo poni debuit ¶ Rñ · dicit
qꝺ triplex ẽ ps ſcz integral ut pies tectũ et fũda-
mentũ ſũt ptes domꝰ · ſubiectiua · ſic bos ⁊ leo ſũt
ptes aialis · et potẽcõnal' · ſic nuntiuũ et ſenſitiuũ
ſũt ptes anie · tribus g̃ modis pñt aſſignari ptes
alicui ututi · vnꝰ ad ſilitudinẽ pciũ integliũ utu-
tis illa dicũtur cẽ ptes ututis alcuius q̃ nccẽ ẽ cõ-
curre ad pfẽm actũ ututis illius · et ſic ex omib⁹
enuatis pñt accipi octo ptes prudẽcie ſcz ſex quas
enuat macrobius qꝺb⁹ addẽda ẽ ſeptia ſcz memo-
ria q̃ ponit tullius et eubocia ſiue ſolercia quã
poſit · ax · nã ſbus prudẽcie eciã intellectꝰ ꝺ · vnde
phs diẽ i · vj · eth · hoc g̃ oz hre ſbũ · h aũt ẽ intel-
lectus q̃x octo q̃nz ptinẽt ad prudenciã bm id qꝺ ẽ
cognoſcitiua ſcz memoria · raciõ · intellectꝰ · docili-
tas et ſolercia · tria vero alia ptinẽt ad eã · bm qꝺ
eſt p̃ceptiua applicãdo cognicõm ad opꝰ ſcz prudẽ-
cia · ẽcũſpectiõ ⁊ cautiõ q̃x diuſitatis rõ pz ex hoc qꝺ
ẽca cogẽcõem ta ſũt oſiꝺanda · pꝰ quiꝺ ipa cogẽciõ q̃ ſi
ſit p̃ticoz ẽ memoria · ſi aũt pñciũ ſiue cõtingẽcii
ſiue nccioz vocat' intellectꝰ ſiue intelligẽcia · ho
ipa cognicõis atq̃ſicõ q̃ fit ul' p diſciplinã ⁊ adꝰ
ptinz docilitas · ul' p inuẽcõm ⁊ adꝰ ptinz eubo-
chia que ẽ bona diecturaciõ · huius aũt ps · ut ꝺ i
· vj · eth · ẽ ſolercia q̃ eſt vera diecturaciõ medũ ut
ꝺ in pꝰ pticoz · ẽcio oſiꝺandus ẽ uſus cogẽciõis · bm
ſcz qꝺ ex cognitis aliꝺ̃ predit ad alia cognoſcẽda
ul' iudicanda · ⁊ hꝰ ptinz ad rõm · rõ aũt ad hoc qꝺ
rcte p̃apiat ta ꝺcz hre · pmo quiꝺ ut ordinz aliꝺ
accomodũ ad finẽ ⁊ hꝰ ptinet ad prudenciã · ho ut
attẽdat ẽcũſtãcias negocij qꝺ ptinz ad ẽcũſpectiõ-
tertiõ ut uitetz impedimẽta qꝺ ptiet ad cautiõ · ptes
aũt ſubiectiue ututis dicũt ſpẽs eiuſꝺ diuſe et hꝰ
mõ ptes prudẽcie bm qꝺ ꝑpe ſumũtur ſũt prudẽ-
cia p quã aliꝺ̃ regit ſeipm ⁊ prudẽcia p q̃m aliꝺ̃
regit multitudinẽ q̃ ꝺfnt ſpẽ ut ꝺdm ẽ · ⁊ itm pru-
dencia q̃ ẽ multitudis rgitiua · diuidit in diuſas
ſpẽs bm diuſas ſpẽs multitudis · eſt aũt queꝺ mul-
titudo adunata ad aliꝺ̃ ſpale negociũ · ſic exercitꝰ
cõggatur ad pugnandũ cuius regula ẽ prudencia
militaris · q̃ꝺ vo multitudo ẽ adũata ad totã vitã ·
ſic multitudo vniꝰ ꝺꝰ ul' familie · cuiꝰ rgla ẽ prudẽ
cia yconomica · et multitudo vnius ciuitatis uel
regni cuius quiꝺ regla directia ẽ i pncipe rgna-
tiua · i ſubditis aũt politica ſimpl'r dicta · ſi vero
prudencia ſumat' large bm qꝺ includit eciã ſciam
ſpeculatiuã ut ſꝺdm eſt · tũc eciã ptes eius ponũt'
dyaletica rethorica ⁊ phiſica bm tres modos pce-
dendi in ſcibilib⁹ q̃x vnꝰ eſt p demſtacõm ad ſciam
cãndã qꝺ ptinz ad phiſicã ut ſb phica intelligant'
oms ſcie demſtatiue · alius modus ẽ ex pbabilib⁹
ad opinionẽ faciendã qꝺ ptinz ad dyaleticã · ẽcius
modus ẽ ex qꝺbuſꝺ diecturis ad ſuſpicõm inducẽ-
dã · ul' ad aliq̃l'r pſuadendũ qꝺ ptiet ad rethoricã ·
p̃t tñ dici qꝺ hec ta ptinẽt ad prudenciã eciã ꝑprie
dictã · q̃ rõcinat' interꝺ quiꝺ ex nccijs interꝺ exp⁹-
babilib⁹ interꝺ aũt ex qꝺbuſꝺ diecturis rõcinatur
ptes aũt potencõnales alicui⁹ ututis dicũtur vir-
tutes adiuncte q̃ ordinant' ad q̃ꝺ barios acꝰ ul'
matias q̃ſi nõ hñtes totã potẽciã pñcipal' ututis
⁊ bm hꝰ ponũtur ptes prudencie eubulia q̃ ẽ circa
oſiliũ ⁊ ſyneſis ⁊ q̃ ẽ ẽca iudiciũ eoz inqꝺb⁹ oz q̃nz
a oñi lege recedẽ · prudẽcia vero ẽ ẽca pncipalem
actũ qui ẽ p̃cipe ¶ Ad. j · g̃ ꝺ · qꝺ diuſe aſſignacõ-
nes differũt bm qꝺ diuſa gña pciũ ponũt' · nl' bm
qꝺ ſb vna pte vniꝰ aſſignacõis includũtur ml'te
ptes alcius aſſignacõnis · ſic tullius ſb prudencia
includit cautiõm ⁊ ẽcũſpectiõm · ſub intelligencia
aũt rõm docilitatẽ et ſolerciã ¶ Ad. ij · ꝺ · qꝺ yco-
nomica ⁊ politica nõ accipiũtur hic ꝺ · qꝺ ſũt ſcie
q̃x ſm qꝺ ſũt prudencie q̃ꝺã · de alijs aũt ꝺbus patz
rñ ex ꝺcis ¶ Ad. nj · ꝺ · qꝺ omia illa ponũt' ptes
prudencie nõ bm ſuã cõitatẽ · q̃x bm qꝺ ſe hñt ad ea
q̃ ptinẽt ad prudenciã ¶ Ad. mj · ꝺ · qꝺ ſollicitudo
que ẽ recte p̃cipe ⁊ põne uti ſp ſe ꝺmutanꝺ · quia vtr
ad p̃ceptũ rõis ſequit' obedia inferioz viriũ que
ptinẽt ad uſũ ¶ Ad. v · ꝺ · qꝺ ſollicitudo includit'
in racõne prudencie

DEinde oſiꝺandũ ẽ de ſingul' pru-
dencie ptib⁹ q̃ſi integlib⁹ ⁊ eca hꝰ
q̃runt' · vnj · ¶ Primo de memoria
Secõ de intellectu ul' intelligẽ-
cia Tercõ ꝺ docilitate Quarto
de ſolercia Quinto ꝺ rõne Sexto
ꝺ prudẽcia Septimo ꝺ ẽcũſpectiõe Octauo ꝺ cautiõe
Ad. j · ſic ꝓceꝺ · vi' qꝺ memoria nõ ſit ps pru-
dencie · memoria enim ut ꝺicit phs ẽ in pte aie
ſbitiua · prudẽcia aũt ẽ i rõnatiuo ut pz in · vj ·
eth · g̃ memoria nõ ẽ ps prudẽcie ¶ Sz ꝺ · prudencia
p exercitiũ acq̃ritur et pficit' ſz memoria inẽ nob
a na' · g̃ memoria nõ ẽ ps prudẽcie ¶ Sz ꝺ · mẽoria
ẽ p̃teritoz · prudẽcia autẽ futuroz opabiliũ de qꝺb⁹ eſt
oſiliũ ut ꝺ i · vj · eth · g̃ memoria nõ ẽ ps prudẽcie
¶ Sz ꝺ ẽ qꝺ tullius i · ij · retho · poſit memoriã iter
ptes prudencie ¶ Rñ ꝺ · qꝺ prudẽcia ẽ ẽca cõtin-
gẽcia opabilia ſic ꝺdm ẽ · i hys aũt nõ pt hꝰ diri-
gi p ea q̃ ſũt ſimpl'r et ex nccitate vera · q̃x ex hys
q̃ ut in pl'ib⁹ accidũt · oz enim pncipia ocl'ombus eſſe
ꝓpoconata ⁊ ex talibus talia ocludẽ ut ꝺ i · vj · eth ·
quiꝺ aũt ut i pl'ib⁹ ſit vtm oz p experimentũ oſiꝺe-
rare · vñ ⁊ i · ij · eth · phs diẽ qꝺ vtus intellectual'
hꝰ gñacõez ⁊ augmentũ ex experimẽto et tpe · expe-
mentũ aũt ẽ ex pl'ib⁹ memorijs ut pz in · j · meth
vñ ocueiens eſt qꝺ ad prudenciã req̃rit' pl'ium me-
moriã hre · vñ ocuẽiẽnt memoria ponit' ps prudẽcie
¶ Ad. j · g̃ ꝺ · qꝺ quia ſic ꝺdm ẽ prudẽcia applicat
vl'em cogẽcõm ad ptcularia q̃x ẽ ſbus inde ml'ta
q̃ ptinẽt ad ptẽ ſbitiuã req̃runt' ad prudẽciã int' q̃
eſt memoria ¶ Ad. ij · ꝺ · qꝺ ſic prudencia aptitu-
dinem quiꝺ hz ex na' · ſz eius oplementũ ẽ exercitiõ
ul' gña ita eciã ut tullius diẽ i ſua rethorica me
moria nõ ſolũ a na' pficiſcit' ſz eciã hꝰ pl'imũ ar-
tis ⁊ induſtie · ⁊ ſũt · mj · p que hõ pficit i bene me-
morando q̃x pmũ ẽ vt eoz que vult mẽorari q̃ſi
ſ̃l'citudies aſſũat occurrentes nec tñ oino unſuetas

quia ea q̄ sūt insueta magis miram̄ et sic in eis aiam̄ magis ⁊ vehemēcius detinet·exq̄ fit qp eorū que ī puericia uidem̄ magis mēoremur·ido aūt nc̄m ē huīoi silitudinū ul̄ ymagīnū adinuēcō·ḡa intēcōes simplices et sp̄uales facilius ex anīo elabunt̄ nisi ḡbusd̄ silitudinib⁹ corpalib⁹ q̄si alligēt quia hūana cogīco potēcior ē ēca sbibilia·vnde et memoratiua ponī in pte sbitiua ¶ Scdo dz ut hō ea q̄ memorīt vult tenē sua ordinacōe ordīate disponat·ut ex vno memorato facile ad aliud p̄cedat·vñ phs dic̄ ī li°·d memoria a locis uidēt remisci aliq̄n·cā aūt ē quia velocit̄ ab alio ī aliud veniūt ¶ Tercō dz ut hō sollicitudinē apponat et affectū adhibeat ad ea q̄ vult memorari·ḡa q̄nto aliq̄d magis fuit imp̄ssū anīo eo min⁹ elabī·vñ ⁊ tullius dic̄ ī sua rethorica qp sollicitudo cōseruat integras sil̄acrox figuras ¶ Quarto dz qp ea frequent̄ meditemur q̄ volum⁹ memorari·vnde phs dic̄ ī li°·de memoria qp meditacōnes memoriam saluāt·ḡa ut ī eod̄ li°·d̄ ostuetudo ē q̄si nāa·vñ q̄ mltociens intelligim⁹ cito remisciam⁹ q̄si nāali quod̄ ordine ab vno ad aliud p̄cedētes ¶ Ad·nj·dō qp ex p̄titus dz nos q̄si argumentū sumt̄ de futuris ⁊ ideo memoria p̄titox nc̄ia ē ad bene ostiliandū

Ad·ij·sic p̄ceō·vī qp intellectus // de futuris nō sit sp̄ ps prudencie·eox enī q̄ ex oppōito diuidunt̄ vnū nō ē ps alt̄ius·sed intellect⁹ ponit̄ ūtus intellectual̄ cōdiuisa prudēcie·ut p̄z ī·vj·eth̄·g̃ intellect⁹ nō debz poni ps prudēcie ¶ ꝺ·intellect⁹ ponit̄ int̄ dona sp̄us sc̄i et corrūdz fidei ut s̄ hītū ē sz prudēcia ē alia ūtus a fide·ut p supd̄cā p̄z·g̃ intellect⁹ nō ptinet ad prudenciā ¶ ꝺ·prudencia ē singl̄arū opabiliū·ut dī·vj·eth̄·sz intellectus ē ul̄ū cognoscituus ⁊ ī mālū ut p̄z ī·nj·de aīa·g̃ intellect⁹ nō ē ps prudēcie ¶ Sed ꝺ est qp tullius ponit intellīcā p̄t̄ prudēcie ⁊ macrobi⁹ intellectū·qp in id̄ redit ¶ Rn̄·dō·qp intellectus nō sumit̄ hic p potēcia intellectia·sz put iportat q̄mdā rectā exīstimacōz alic⁹ extremi p̄ncipij·qp accipit̄ ut p se notū·sic̄ et p̄ma demr̄acōnū p̄ncipia intelligē dicāmur·onis aūt deducō rōnis ab aliquib⁹ p̄cedit q̄ accipiunt̄ ut p̄ma·vñ dz qp oīs p̄cessus rōnis ab aliquo intellectu p̄cedat·quia g̃ prudēcia ē recta rō agibiliū·ideo nc̄e ē qp totus p̄cessus prudēcie ab intellectu diuet̄ ⁊ ap̄t̄ h° ītellectus ponit̄ ps prudencie ¶ Ad·j·g̃ dō·qp rō prudencie ēmiatur sic̄ ad cōclox q̄mō ad ptic̄are opabile ad qđ applicat vl̄em cogīcōm ut ex dictis p̄z·conclo aūt singl̄aris sylogizat̄ ex ul̄i et singl̄ari ap̄one·vñ dz qp rō prudēcie ex duplici intellectu p̄cedit·q̄z vn⁹ ē qui ē cognoscituus ul̄ū·qp ptīet ad intellectū q̄ ponit̄ vt⁹ intellectual̄·ḡa nāalit̄ nob cognita sūt nō solū ul̄ia p̄ncipia spec̄atiua·sz ec̄iā p̄tica·sic̄ nll̄i ē malefaciend̄·ut ex dictis p̄z·alius aūt intellect⁹ ē qui ut dī ī·vj·eth̄·ē cognoscituus extremi·i·alicui⁹ p̄mi singularis seu p̄ncipij contingentis opabil̄ ap̄ōis sc̄z mīoris·q̄m dz ee singl̄arē ī sylogismo prudēcie ut dictū ē·hoc aūt p̄ncipiū singl̄are ē aliq̄s singl̄aris finis ut dī ibid̄·vñ intellect⁹ qui ponit̄ ps prudēcie ē quedā recta exīstimacō de q̄uo ptic̄ulari fine ¶ Ad·ij·dō·qp intellect⁹ q̄ ponit̄ donū sp̄s sc̄i ē quedā acuta p̄specō diuīox ut ex d̄ictis p̄z·aliter aūt ponī intellect⁹ ps prudēcie ut dictū ē ¶ Ad·nj·dō·qp ista recta exīstimacō de fine ptic̄ari ⁊ intellect⁹ dicit inp̄fctū ē alic⁹ p̄ncipij ⁊ sbus inq̄ntū ē ptic̄ularis ⁊ h° ē qp phs dic̄ ī·vj·eth̄·hox sc̄z singl̄ariū oportet hre sbū·h aūt ē intellect⁹ nō aut̄ h° ē intellīdū d̄ sbu ptic̄ulari q̄ cognoscim⁹ q̄pa sbibilia·sz d̄ sbu int̄iori quo de ptic̄ulari iudicamus

Ad·nj·sic p̄ceō·vī qp docilitas nō debeat poni ps prudencie·illud enī qp requirit̄ ad oēz ūtutē ītellectualē nō dz approbari a cui eam·sz docilitas nc̄ia ēad q̄mlibet ūtutē intellectualē·g̃ nō dz poni ps prudencie ¶ ꝺ·ea q̄ ad ūtutes hūanas ptinēt sūt ī nob·ḡa bm ea q̄ ī nob sūt laudam̄ ul̄ vituperamur·sz non ē in ptāte nr̄a ut docales sim⁹ sz h° ē ex nāali dispōne q̄ quibusd̄ otigit g̃ nō est ps prudēcie ¶ ꝺ·docilitas ad disciplm ptinet·sed prudēcia cū sit p̄ceptiua vī magis ad mḡros ptinē qui ec̄iā p̄ceptores dicūtur·g̃ docilitas nō est ps prudēcie ¶ Sz ō ē qp macrobius bm sniam pl̄onis ponit docilitatē int̄ ptes prudēcie ¶ Rn̄ dō·qp sic dc̄m ē prudēcia dsistit ēca ptic̄aria opabilia in q̄bus cū sint q̄si infinite diūsitates nō p̄nt ab vno hoīe suffīter dsid̄ari·nec p modicū tp̄s·sz p tp̄is diuēnitatē·vñ in hys que ad prudenciā ptinent maxīe indigz hō ab alio erudiri ⁊ p̄cipue ex senibus qui sanū intellectū adepti sūt ēca fines opabiliū·vñ phs dic̄ in·vj·eth̄·dz attendē exprox et senior et prudentū ī demr̄acōnib⁹ enūciacōib⁹ et oppīonibus nō min⁹ q̄z demr̄acōib⁹·ap̄t̄ expiēciā enī uident p̄ncipia·vnd̄ ⁊ p̄ū·nj·d̄ ne imitaris prudencie tue·⁊ ecc̄·vj·d̄·ī mltitudīe p̄stitox·i·senior prudenciū sta ⁊ sapie illox ex corde d̄iūge tibi h° aūt ptīet ad docilitatē ut aliq̄s sit bene disciplīne susceptiuus ⁊ ideo ouenient̄ docilitas pōit̄ ps prudēcie ¶ Ad·j·g̃ dō·qp ⁊ si docilitas uel̄ sit ad q̄mlibz ūtutē intellectualē p̄cipue tñ ad prudēciam ptīet rōne iā dicta ¶ Ad·ij·dō·qp docilitas sic̄ ⁊ alia q̄ ad prudēciā ptinēt bm aptitudinē q̄dē est a nā·sz ad ei⁹ osumacōz pl̄imū vz hūanū seu diū·dū sc̄z hō sollicite frequent̄ et reūent̄ applicat animū suū documētis maiox nō negligēs ea ap̄t̄ ignorāciā nec otēpnens ap̄t̄ supbiā ¶ Ad·nj·dō·qp p prudēciā aliq̄s p̄cipit nō solū aliis·sz ec̄iā sibi ip̄i ut dēm ē·vñ ec̄iā ī subditis locū hz ut d̄dictū est·ad q̄z prudēciā ptīet docilitas·q̄uis ec̄iā ipos maiores opteat docles q̄ntū ad aliq̄ ee·quia nll̄s in hys q̄ subsūt prudēcie sibi q̄ntū ad omia suffīt̄

Ad·nj·sic p̄ceō·vī qp solercia // ut dictū est nō sit ps prudēcie·solercia enī se hz ad facile inuēiēda media ī demr̄acōib⁹·ut p̄z ī p° p̄tior sz racō prudēcie nō est demr̄atiua cū sit otigenāū·g̃ ad prudenciā nō ptinet solercia ¶ ꝺ·ad prudēciā ptīet bñ osiliari ut dī ī·vj·eth̄·sz ī bene osiliādo nō hz locū solercia q̄ est eustochia quedā idest bona diect̄acio q̄ est sine rōe et velox·oportet aūt

demr̄ab⁹ libꝰ

oĩa ꝺſiliari tarꝺe ut ꝺ in .vj. eth. g ſolercia nõ ꝺz
põi pars prudẽcie ℸ ĩõ. ſolꝛcia ut dcĩm ẽ. eſt q̃ꝺã
bona ꝺiecturacõ. ꝯ ꝺiecẽtacio vti eſt ꝓpr̃ rethoz.
g ſolercia magis ptinet ad rethoꝛicã q̃z ad prudẽ
ciã ℸ Sz cõtra eſt q ꝑſidoꝛ ꝺicit ĩ hꝰ ethymo. ſol-
licitꝰ ꝺ q̃ſi ſolers et ſtuꝰ ſed ſollicitudo ad prudẽ
ciã ptinet ſic̃ ſ̃ꝺictũ eſt. g et ſolercia ℸ Rñ dõ.
q prudẽtis eſt rectã exiſtimacõz habẽ de opãdis.
recta aũt exiſtimacio ſiue opĩo acq̃rit̃ in opatis
ſic̃ in ſpeclatiuis dupliciť. vno quidẽ mõ ꝑ ſe in-
ueniẽdo. alioꝰ ab alio addiſcendo ſic̃ aũt docilitas
ad hoc ptinet ut hõ bene ſe habeat ĩ acq̃rendo rectã
opinionẽ ab alio. ita ſolercia ad hoc ptinet ut hõ
bñ ſe hẽat ĩ acq̃rendo rectã exiſtiacõz ꝑ ſeipſũ ita
tñ ut ſolercia accipiat̃ ꝓ euſtochia cũ eſt ꝑs. nã
euſtochia eſt bene ꝺiecturatia de q̃buſcũq̃z ſoler-
cia aũt eſt facilis et ꝓmpta ꝺicturacõ ẽca inuen-
cõz mediꝫ ut ꝺ ĩ. j. poſterioꝝ tñ ille phs q̃ ponit
ſolerciã pẽ prudẽcie accipiat eã oñiter ꝓ oñi euſ
tochia. vñ dicit ſolercia eſt habitꝰ qui ꝓuenit ex
repẽtino inueniẽs q̃ ogruit ℸ Ad. j. g ꝺõ. q ſoler
cia nõ ſolũ ſe hz ẽca inuẽcõz mediꝫ ut ĩ demſtatis.
ſed eciã in opatis puta cũ aliq̃s videꝫ aliq̃s fcẽos
ꝺiecturãꝺo putat eos ẽe inimicos eiuſdẽ ut ibidẽ
phs dicit et hoc mõ ſolercia ptinet ad prudẽciam
ℸ Ad. ij. ꝺicenꝺ q phs vnam racionem inducit
in .vj. ethicoꝝ. ad oſtẽdendũ q eubolia que eſt
bene ꝺſiliatiã nõ eſt euſtochia cuiꝰ laus eſt ĩ velo
ci ꝺſiꝺacõe eiꝰ q oportet. ꝑ aũt aliq̃s ẽ bene ꝺſilia
tiuꝰ et ſi diutiꝰ ꝺſilieť ul tardius nec tñ ꝓpter hꝰ
excludiť q̃m bona ꝺiecťacõ ad bene ꝺſiliandũ va-
leat. ꝯ q̃ñq̃z nẽcia eſt q̃ñ ſcz ex ĩpuiſo occurrit ali
q ꝺ agendũ et ideo ſolercia cõueniẽter ꝑs prudẽcie
ponit̃ ℸ Ad. nj. ꝺõ. q rethorica eciã raciocinaťur et
ẽca opabilia. vñ nichil ꝓhibet idẽ ad rethoricã ꝯ
prudenciã ptinẽ. ꝯ tñ ꝺiecturacõ h nõ ſumiť ſolũ
ꝯ q ptinet ad ꝺiecturas q̃buſ vtunť rethoꝛes. ſed
ſcõm q ĩ q̃buſcũq̃z ꝺ̃ũicere ꝺ homo veritatẽ
A ℸ D. v. ſic ꝓcliť. viꝺ q racio nõ debeat poĩ
pars prudẽcie. ſubiectũ enĩ accedẽtis nõ eſt
pars eiꝰ. ſed prudencia eſt in racione. ſicut in ſb̃-
iecto. ut dicit̃ in. vj. eth. ergo racio non dẽt poni
pars prudẽcie ℸ ĩõ. illud q eſt mltis commũe nõ
dẽt aliq̃ꝰ eoꝝ poni. uel ſi ponaťur dẽt poni pars eiꝰ
cui potiſſime ꝺuenit. racõ aũt nẽcia eſt ĩ omnib̃
vtutib̃ intellectualib̃ et ꝑcipue in ſapia ꝯ ſcia q̃
vtunť rõe demſtatia. g racõ nõ debz poni ps pru-
dẽcie ℸ ĩõ. racõ nõ differt ꝑ eſſenciã potẽcie ab in-
tellectu ut priꝰ habitũ eſt. ſi igiť intellectꝰ poniť
ps prudẽcie ſupfluũ addit rõez ℸ Sed ꝺ eſt q ma-
crobiꝰ ſcõm ſẽtenciã platois racionẽ nũat inter
ptes prudẽcie ℸ Rñ dõ. q opꝰ prudẽtis eſt ẽe bñ
ꝺſiliatiuũ ut ꝺ in .vj. eth. ꝺſiliũ aũt eſt inq̃ſicio
quedã ex quibuſdã ad alia ꝓcedẽs. hꝰ aũt eſt opꝰ
rõale. vñ ad prudenciã nẽem eſt q homo ſit bene
rõcinatiuꝰ. et quia ea que exiguntť ad pfectionẽ
prudẽcie dicuntť q̃ſi integrales ptes prudẽcie inde
eſt q racõ inter ptes prudẽcie ꝺnũari debz ℸ Ad. j
g ꝺõ. q racio nõ ſumiť hic ꝓ ipa potẽcia racõis.

ℸ ꝓ ei bono vſu ℸ Ad. ij. ꝺõ q ẽtitudo rõis eſt ex
intellectu ꝯ nẽcitas rõis eſt ex defectu intellectꝰ.
illa enĩ in quib̃ vis intellectiua plenarie viget
rõne nõ indigẽt. ꝯ ſuo ſimplici intuitu veritatẽ
ꝙhendũt. ſic̃ deꝰ ⁊ angeli. particularia aũt opa-
bilia in quib̃ prudẽcia dirigit recedũt ꝑ ꝓpue a
ꝺicõe intellectꝰ et tãto magis q̃nto ſũt miꝰ ẽta
ſeu determinata. ea enim que ſũt artis licet ſint
ſingularia tñ ſũt magis determiãta ⁊ ẽta. vnde
in pluribꝫ eoꝝ nõ eſt ꝺſiliũ ꝓpter ẽtitudinẽ ut ꝺ
in .nj. ethicoꝝ et ideo q̃uis q̃buſdã alijs vtutib̃
intellectualib̃ ſit ẽcior racõ q̃z prudẽcia. tñ ad pru-
denciã maxime req̃rit̃ q ſit hõ bene raciocinatiuuꝰ
ut poſſit bene applicare vl̃ia pncipia ad ptcula-
ria que ſũt varia et incerta ℸ Ad. nj. ꝺõ. q ſi in-
tellectꝰ et ratio nõ ſũt diuſe potẽcie tñ denoiantť
ex diuerſis actib̃. intellectus enĩ nomẽ ſumiť ab
intima penetracõe vitatis nomẽ aũt rõis ab in-
quiſicõe et diſcurſu et ideo vtrũq̃z pars prudẽcie
ut ex dictis patet

A ꝺ. vj. ſic ꝓcꝺ. vl̃ q puidẽcia nõ debeat põi
pars prudẽcie nichil enĩ eſt ps ſui ipiꝰ. ſed
puidẽcia vl̃ idẽ eſſe q prudẽcia ꝙa ut ꝑſidoꝰ diť
in hꝰ ethymo. prudẽs ꝺ q̃z porro puidẽs. et ex hoc
eciã nomẽ puidẽcie ſumiť ut boeꝰ. diť in libro de
ꝺſo. g puidẽcia nõ eſt pars prudẽcie ℸ ĩõ. prudẽ-
cia eſt ſolũ practica ꝯ puidẽcia ꝑt eciã ẽe ſpeclati-
ua. ꝙa viſio ex qua ſumiť nomẽ puidẽcie magis
ptinet ad ſpeclatiuam q̃z ad opatiuã. g puidẽcia
nõ eſt pars prudẽcie ℸ ĩõ. pncipalis actꝰ prudẽcie
eſt ꝑcipere. ſecũdariꝫ aũt iudicare ⁊ ꝺſiliari ꝯ nil
hoꝝ vl̃ importari ꝓpr̃ie ꝑ nomẽ puidẽcie. g puí-
dẽcia nõ eſt pars prudẽcie. Sz conť eſt auctoritaꝰ
tulij et macrobij qui ponũt puidẽciam ꝑtẽ pru-
dẽcie ut ex dictis ꝑz ℸ Rñ dõ. q ſic̃ ſuꝑdictũ eſt
prudẽcia ꝓpr̃ie eſt ẽca ea q̃ ſũt ad finẽ. et hꝰ ad eiꝰ affectũ ꝓpr̃ie ꝑtiet. ut ad finẽ debite ordinenť. et
q̃uis aliqua nẽcaria ſint ꝓ finẽ que ſubiciunť
diuĩe prudẽcie. humane tñ prudẽcie nõ ſubiciunť
niſi ꝺtingẽcia opabilia que per hoĩez poſſũt fieri
ꝓ finẽ ꝑterita aũt in neceſſitatẽ q̃ꝺã trãſeũt.
quia impoſſibile eſt nõ ẽe q ꝺ factũ eſt. ſil̃r eciã ꝑ-
ſencia inq̃tũ huiuſi nẽcitatẽ q̃ndã habẽt nẽce eſt
enĩ ſortẽ ſedẽ dũ ſedet. vñ ꝺſeq̃ns eſt q cõtingẽcia
futura ſcõm q ſũt ꝑ hoĩem ĩ finẽ hũane vite or-
dinabilia ptineãt ad prudẽciã. vtrũq̃z aũt hoꝝ im-
portať ĩ noĩe puidẽcie. importat enĩ puidẽcia reſ-
pectũ q̃ꝺã alicuiꝰ diſtãtis ad ea q̃ in pñti occur-
rũt et ordinãda ſũt. vñ puidẽcia eſt ps prudẽcie
ℸ Ad. j. g. ꝺõ. q qñcũq̃z multa req̃runť ad vnũ
nẽce eſt vnũ eoꝝ ẽe principale ad q ꝺ oĩa alia ordi-
nãť. vñ ⁊ inq̃libz toto nẽce ẽ ẽe vnã formalẽ ptẽ
et ꝑdominantẽ a qua totã vnitatẽ habet et ſcõm
hꝰ puidẽcia ẽ pncipalioꝝ inť oñes ptes prudẽcie.
q̃a oĩa alia q̃ req̃runť ad prudẽciã ad hoc nẽcaria
ſũt ut aliq̃d recte ordinetur in finẽ. ⁊ ideo nomẽ
ipiꝰ prudẽcie inſumiť a puidẽcia ſic̃ a pncipali-
oꝝ ſua ptẽ ℸ Ad. ij. ꝺõ. q ſpeclacio eſt ẽca vl̃ia et
circa nẽcia q̃ ſcõm ſe nõ ſũt ꝓcul cũ ſint vbiq̃z et

semp ⁊ si sint pcul quo ad nos inq̃ntũ ab eorum cognicõe deficim⁹ · vñ puidẽcia nõ q̃pe ō ĩ specia tuis · sz som ⁊ pticis ℣ ad · nj · dō · qp ĩ recta ordinacõe ad finẽ que includ̃ in rõe puidẽcie importatur rẽtitudo ⁹silꝫ ⁊ iudicij et pcepti sine quibꝫ recta ordiacõ in finẽ eẽ nõ pt

A d · vij · sic pced̃ · vi qp ẽcũspectõ nõ possit eẽ ps prudẽcie · ẽcũspectõ enĩ vi eẽ ⁹sideracõ q̃dã eoꝝ q̃ ẽcũstãt · huiõi aũt sũt infinita q̃ nõ pñt cõphendi rõe in q̃ ẽ prudẽcia · g̃ ẽcũspectõ nõ ōz poĩ ps prudẽcie ℣ dō · ẽcũstancie magis videnẽ ptinẽ ad vtutes morales q̃m ad prudẽciã · sz circũspectõ nichil aliud eẽ vi q̃z respectus ẽcũstanciaꝝ · g̃ circũspecio magis viꝺ ptinẽ ad morales vtutes q̃z ad prudẽciã ℣ dō · qui pt videẽ que pcul sũt multo magis pt videẽ q̃ ẽta sũt · sz p puidẽciã hõ ẽ potens pspicẽ q̃ pcul sũt · g̃ ipa sufficit ad ⁹sideandũ ea q̃ ẽcunstãt · nõ g̃ oportuit pt puidẽciã ponẽ ẽcũspectõem ptẽ prudencie ℣ Sed ō ẽ auctas macrobij ut dictũ ẽ s ℣ R ñ dō · qp ad prudẽciã sic dictũ ẽ pcipue ptinz recte ordinare q̃uid ĩ finẽ · qp quiꝺ rẽte nõ fit nisi ⁊ finis sit bonus ⁊ id qꝺ ordinaẽ ĩ finẽ sit eciã bonũ ⁊ oueniẽs fini · sz quia prudẽcia sicut dcm est · ẽ ẽca singl'aria opabilia ĩ quibꝫ ml'ta cõcurrũt · otingit aliq̃ꝺ bm se ⁹sideatũ eẽ bonũ ⁊ oueniens fini · qp tñ ex aliquibꝫ cõcurrentibꝫ reddit vl' malũ ul' nõ opatiuũ ad finẽ · sic ostẽdẽ signa amoris alicui bm se ⁹sideatũ vi eẽ oueniẽs ad alliciendũ eius animũ ad amorẽ · sz si otingat ĩ aiõ illius supbia ul' suspicõ adul'onis · nõ erit hoc oueniens ad finẽ ⁊ ideo nẽcia ẽ ẽcũspectõ ad prudẽciã ut sic hõ id qꝺ ordinaẽ ĩ finẽ compet eciã cũ hys q̃ ẽcũstãt ℣ ad · j · g̃ dō · qp licz ea q̃ pñt ẽcũstare sit infinita · tñ ea q̃ ẽcũstãt in actu nõ sũt infinita sed pauca q̃ꝺ sũt q̃ immutẽt iudiciũ rõis ĩ agẽdis ℣ ad · ij · dō · qp ẽcũstãcie ptinẽt ad prudẽciã quiꝺ sic ad determinanꝺ eas · ad vtutes aũt morales inq̃ntũ p ẽcũstanciaꝝ determinacõm pficiũtur ℣ ad · nj · dō · qp sic ad puidẽciã ptinz pspicẽ id qꝺ ẽ p se oueniens fini ita ad ẽcũspectõm ptinz ⁹sideare an sit oueniẽs fini bm ea q̃ ẽcũstãt · vtrꝺq aũt hoꝝ habz spalẽ difficultatẽ · ⁊ ideo utrũq̃ eoꝝ seorsũ ponit

A d · vnj · sic pced̃ · videt qp // ps prudencie cauco nõ debeat poĩ ps prudẽcie · ĩ hys enĩ ĩ quibꝫ malũ nõ pt eẽ nõ ẽ nẽcia caucio · sz vtutibꝫ nemo male vtit ut dic̃ aug⁹ · ĩ li ō libo arbitꝺ · g̃ cauco nõ ptiet ad prudenciã que ẽ directia vtutũ ℣ dō · eiusꝺ ẽ puidẽ bona et cauẽ mala · sic eiusdẽ artis ẽ facẽ sanitatẽ et curare egtudinẽ · sz puidẽ bona ptiet ad prudẽciã · g̃ eciã cauẽ mala · non g̃ cauco ōz poĩ ps alia prudencie a puidencia ℣ dō · nll's prudẽs cõnat ad impossibile sz nll's pt pcauẽ omia mala q̃ pñt contingẽ · g̃ cauco nõ ptinet ad prudẽciã ℣ Sz ō ẽ qp apo⁹ dic̃ ad eph̃ · v videte quõ caute ambuletis ℣ R ñ dō · qp ea ẽca q̃ ẽ prudẽcia sũt cõtigencia opabilia ĩ quibꝫ sic vñ pt amisceri fl'o · ita ⁊ malũ bono q̃pẽ ml'titudiem huiõi opabiliũ ĩ quibꝫ bona plerꝫq̃ impediũtur a malis et mala hñt spem boni · ⁊ ideo nẽcia ẽ cauco ad prudẽciã ut sic accipiant bona qp uitent mala ℣ ad · j · g̃ dō · qp cauco nõ est nẽcia ĩ moralibꝫ actibꝫ ut aliq̃s sibi caueat ab actibꝫ vtutũ sz ut sibi caueat ab hys p que actus vtutũ impedi pñt ℣ ad ij · dō · qp oppoita mala cauẽ eiusꝺ rõnis ẽ et pseq̃ bona · sz vitare aliq̃ impedimẽta extrinseca hoc ptinz ad aliã rõem ⁊ ideo cauco distinguit a puidencia q̃uis vtrũq̃ pineat ad vnã vtutẽ prudẽcie ℣ ad · nj · dō · qp maloꝝ q̃ homi vitãda occurrũt quedã sũt q̃ ut in pl'ibꝫ accidẽ solent · ⁊ talia cõphendi rõne pñt et ō hoc ordinaẽ cauco ut totaliẽ vitent ul' ut min⁹ noceãt · q̃dã vero sũt q̃ ut in paucõribus ⁊ casualiẽ accedũt · ⁊ hec cũ sit infita rõe cõphendi nõ pñt nec hõ sufficiẽ ea pcauẽ · q̃uis p officiũ prudẽcie hõ ō oñs fortune insultus disponẽ possit ut minus leꝺatur . . . .

D einde ⁹sideandũ ẽ de ptibꝫ sbiectiuis prudẽcie ⁊ quia de prudẽcia p quã ãs regit sciẽm iã dictũ ẽ · restat nũc dō de spẽbus prudẽcie a qbꝫ ml'titudo gubnaẽ circa q̃s q̃runẽ · mj · Primo vtrũ legis positiua debeat poni spes prudẽcie Scõ vtrũ politica Tercõ vtrũ yconomica Quarto vtrũ mi

A d · j · sic pced̃ · vi qp regnatiua nõ // litaris debeat poĩ spẽs prudẽcie · regnatiua enĩ ordinaẽ ad iustitiã ⁹seruãdã ō enĩ ĩ · v · eth · qp pceps ẽ custos iustitie · g̃ regnatia magis ptiet ad iustitiã q̃z ad prudẽciã ℣ dō · bm phm ĩ · nj · politice · regnũ ẽ vna ex politicaꝝ sz nll'a spẽs prudẽcie sumiẽ bm alias · v · politicas · q̃ sũt aristo · politia q̃ alio nomie ꝺ timocꝫchia · tyrranis · ꝙbꝫ oligarchia · demotracia · g̃ nec bm regnũ ōz sumi ꝛgnatiua ℣ dō · leges ponẽ nõ solũ ptinz ad reges sz eciã ad quos alios principatus et eciã ad pl'm ut pz p ysiꝺ · ĩ li · ethiaꝝ · sz phs ĩ · vj · eth · poit legẽ positiuã ptẽ prudencie · incõueniẽt g̃ loco eius ponit regnatiua ℣ Sz ō ẽ qp phs dic̃ ĩ · nj · politice qp prudẽcia ẽ q̃ꝺa vtus principis · g̃ spalis prudẽcia ōz eẽ regnatiua ℣ R ñ dō · qp sic ex supꝺctis pt̃z ad prudẽciã ptinz ꝛgẽ ⁊ pcipe · ⁊ ideo ubi inuenit spe cialis rõ regimis ⁊ pceptι ĩ hũanis actibꝫ · ibi eciã inuẽit spal' rõ prudẽcie · mãifestũ ẽ aũt qp ĩ eo q̃ nõ solũ scipm habz regẽ · sz eciã cõmũitatẽ pfectã ciuitatis vl' regni inuenit spalis et pfecta racõ ꝛgimis, tãto enĩ regimẽ pfectius ẽ q̃nto ẽ ul'ius ad pl'a se extendẽs ⁊ ultiorẽ finẽ attingẽs · et ideo regi ad quẽ ptinz regẽ ciuitatẽ ul' regnũ prudẽcia opetit bm spalẽ et pfectissimã sui rõem et q̃pt hoc regnatiua ponit spes prudẽcie ℣ ad · j · g̃ dō qp omia q̃ sũt vtutũ moraliũ ptiet ad prudenciã sic ad digentẽ · vñ et racõ recta prudẽcie ponit ĩ diffinicõe virtutis moralis ut supra dictum est et ideo eciam execucio iustitie prout ordinatur ad bonũ oñe qꝺ pertinet ad officiũ regis indiget direccõe prudẽcie · vñ iste due vtutes sũt maxie q̃pte regi scz prudẽcia ⁊ iustitia scom iᵒ iẽ · xxxvj regnabit rex et sapiẽs erit et faciet iudicium et iustitiã ĩ ẽra q̃a cũ dirigẽ magis ptineat ad ꝛgẽ

exeq̃ aũt ad ſubditos · ideo regnatiã magis põit̃ ſpẽs prudẽcie q̃ ẽ directiua q̃z iuſticie que ẽ executiua ¶ Ad · ij · dõ · qp regnũ int̃ alias politicas eſt optimũ regimẽ ut õ ī · vnj · eth̃ · et ideo ſpẽs prudencie magis debuit denominari a regno ita · tñ qp ſub regnatiua oẽs phendant̃ oẽia alia regimia recta nõ aũt pũſa que vtuti opponũtur vñ non ptinet ad prudẽciã ¶ Ad · nj · dõ · qp phs denomiat regnatiuã a pncipali actu regis · q̃ ẽ leges ponẽ qp eciã ſi ſcirent alijs nõ ſuẽnt eis niſi ꝑm qp pticipant aliquid de regimĩe regis

Ad · ij · ſic ꝓceõ · vĩ qp politica incõuẽiẽnt̃ ponat̃ ps prudẽcie · regnatia enī ẽ ps politice prudẽcie ut dictũ ẽ · ſz ps nõ õz diuidi cõt̃ totũ · g̃ politica nõ debet poni alia ſpẽs prudẽcie ¶ Ad · ſpẽs hĩtuũ diſtiguunt̃ ꝑm diũſa obiecta ſz eaõ ſũt q̃ õz regnãtem ꝓcipere et ſubditũ exequi · g̃ politica ꝑm qp ptiet ad ſubditos õz poni ſpẽs prudẽcie diſtincta a regnatiua ¶ Ad · vnuſquiſq; ſubditoꝝ ẽ ſingl̃aris pſona · ſz q̃ libz ſingularis pſona ſeipam ſſñt dirigẽ pt̃ p prudẽciã oniter dictã · g̃ nõ optz poni aliã ſpẽm prudẽcie q̃ diſtiguit̃ a politica ¶ Sz õ eſt qp phs dic̃ ī · vj · eth̃ · eius aũt que ẽca ciuitatẽ · hec quiõ architectonica prudẽcia legis poſitiua · hoc autẽ oñe nomẽ habz politica ẽca ſingularia exñs ¶ Añ · dõ · qp ſuus p impiũ mouet̃ a dño et ſbditus a pncipante · aliũ tñ q̃z irrõnabilia ⁊ iaĩa ta moueant̃ aliũ motoribꝫ · nam inanĩata ⁊ irrõnabilia agunt̃ ſolũ ab alio · nõ aũt ipa agunt ſeipa · quia nõ hñt dñium ſui actus p libeꝝ arbitriũ · ⁊ ideo rectitudo regimĩs ipoꝝ nõ eſt ī ipis ſz ſolũ ī motoribꝫ · ſz homies ſeru · ul̃ quicũq; ſbditi ita agũt̃ ab alijs p ꝓceptũ qp tñ a gũt ſeipos p libeꝝ arbitriũ · et ideo req̃rit̃ ī eis quedã rectitudo regimĩs p q̃m ſeipos digant ī obediẽdo pncipãtibus ⁊ ad hoc ptinet ſpẽs prudencie q̃ politica vocat̃ ¶ Ad · j · g̃ dõ · qp ſic dictũ ẽ regnatiua ẽ pfectiſſima ſpẽs prudẽcie · ⁊ ideo prudẽcia ſubditoꝝ que deficit a prudẽcia regnatia retinz ſibi nom̃ oñe ut prudencia dicat̃ · ſic in logicis oũtibile qp nõ ſig̃ficat eẽnciã retinz ſibi nomẽ oñe ꝓpriũ ¶ Ad · ij · dõ · qp diũſa rõ obiecti diũſificat hĩtũ ꝑm ſpẽm ut exñs dictis pz · eaõ autẽ agẽda oſiõant̃ quiõ a rege ꝑm ul̃iorẽ rõem quã oſiõent̃ a ſubdito q̃ obedit · vni regi ī diũſis officijs m̃lti obediũt · ⁊ ideo regnatiua opat̃ ad hanc politicã de q̃ loquim̃ ſic̃ ars architectonica ad cã q̃ manu opat̃ ¶ Ad · nj · dõ · qp p prudẽciã oñiẽ dictã regit hõ ſeipm in ordine ad ꝓpriũ bonũ · p politicã aũt de qua loq̃m̃ ī ordie ¶ Ad · nj · ſic ꝓceõ · videt̃ qp yco- // nomica nõ debeat poni ſpẽs prudẽcie · quia ut phs dic̃ ī · vj · eth̃ · prudẽcia ordinatur ad bene viuẽ totũ · ſz yconomica ordinat̃ ad aliquẽ pticularẽ finẽ ſcz ad diuicias ut õ ī ꝑ° eth̃ · g̃ yconomica nõ eſt ſpẽs prudẽcie ¶ Añ · ſic ſ hĩtũ ẽ prudẽcia nõ ẽ niſi bonoꝝ · ſz yconomica pt̃ ẽe ⁊ maloꝝ · m̃lti enī pcores ꝓuidi ſũt in gubnacõne familie · g̃ yconomica nõ õz poni ſpẽs prudẽcie ¶ Añ · ſic ī rg no inueniẽt̃ pncipãs ⁊ ſbditꝰ ita eciã ī domo · ſi g̃ yconomica ẽ ſpẽs prudẽcie · ſic̃ et politica · deberet eciã pr̃na prudẽcia poni ſic̃ et regnatia · nõ autẽ poni · g̃ neqz yconomica õz poni ſpẽs prudẽcie ¶ Sz õ eſt qp phs dic̃ ī · vj · eth̃ · qp illaꝝ ſcz prudẽciaꝝ q̃ ſe hñt ad regnũ mlt̃itudis · hec quiõ yconomica · hec aũt legis poſitiua · hec aũt politica ¶ Añ · dõ qp rõ obiecti diũſificata ꝑm ul̃e ⁊ pticl̃are · ul̃ ꝑ · totũ ⁊ ptẽ diũſificat artes ⁊ vtutes · ꝑ · q̃m diũſitatẽ vna ẽ pncipalis reſpẽtu alt̃ius · maĩfeſtũ eſt aũt qp domus medio modo ſe hẽt int̃ vnã ſingl̃arẽ pſonã ⁊ ciuitatẽ ul̃ regnũ · nã ſic̃ vna ſingl̃aris pſona ẽ ps dom⁹ ita vna dom⁹ ẽ ps ciuitatis · ul̃ regni · ⁊ ideo ſic̃ prudẽcia oñiẽ dicta q̃ ẽ regnatia vni⁹ diſtiguit̃ a politica prudencia ita õz qp yconomica diſtingat̃ ab vtroqꝫ ¶ Ad · j · g̃ dõ · qp diuicie cõpant̃ ad yconomicã nõ ſic̃ finis ultim⁹ · ſz ſic̃ inſtrumẽta quedã · vt õ ī ꝓ° politice · finis aũt ultimus yconomice ẽ totũ bene viuẽ ſz domeſticã ꝓuſacõm · phs aũt ꝓ° eth̃ · ponit exẽplificãdo diuicias finẽ yconomice ꝑm ſtudiũ pl̃imoꝝ ¶ Ad · ij dõ · qp ad aliq̃ pticularia q̃ ſũt in domo diſponẽcia poſſũt ꝑduci pcores ꝓuide ſe hr̃e · ſz nõ ad ipm totũ bñ viuẽ domeſtice ꝓuſacõis ad qõ ꝑcipue req̃ritur uita ꝓtuoſa ¶ Ad · nj · dõ · qp pr̃ in domo hẽ q̃ndã ſil̃itudinẽ regis pncipatus · ut õ ī · vnj · eth̃ nõ tñ hẽ pfectã potatẽ regimĩs · ſic̃ rex · ⁊ ideo nõ ponit̃ ſepatim pr̃na ſpẽs prudẽcie ſic̃ et regnatia

Ad · mj · ſic ꝓceõ · videt̃ qp militaris nõ debeat poĩ ſpẽs prudẽcie · prudẽcia enī õ artẽ diuidit̃ · ut õ in · vj · eth̃ · ſz militaris vĩ ẽe quedã ars ī rebꝫ bellicis ſic̃ pz p phm ī · nj · eth̃ · g̃ militaris nõ õz poni ſpẽs prudẽcie ¶ Añ · ſic̃ militare negociũ cõtinet̃ ſub politico · ita eciã ⁊ plura alia negocia ſic̃ mercatoꝝ artific̃ũ ⁊ alioꝝ huiõi · ſz ꝑm alia negocia que ſũt in ciuitate non accipiũtur aliq̃ ſpẽs prudẽcie · g̃ eciã neqz ꝑ · militare negociũ ¶ Añ · ī rebꝫ bellicis pl̃m valz militũ fortitudo g̃ militaris magis ptinet ad fortitudinem q̃z ad prudẽciã ¶ Sed õ eſt qp dr̃ ꝓ̃ · xxmj · cũ diſpõne init̃ bellũ ⁊ erit ſalus vbi ſũt m̃lta conſilia · ſz conſiliari ptiet ad prudẽciã · g̃ ī rebꝫ bellicis maxime nccia ẽ aliq̃ ſpẽs prudẽcie q̃ militaris õ ¶ Añ · dõ · qp ea q̃ ꝑm artẽ ⁊ rõm agunt̃ ꝺformia ẽe optz hys q̃ ꝑm naĩam q̃ a rõe dina ſũt inſtituta · nec aũt ad duo intendit · ꝓmo quiõ ad regẽdũ vnam quãq; rem in ſe ipa · ſo vero ad reſiſtendũ extrinſecis impugnãtibus ⁊ corruptiuis · et ꝓpt̃ hoc nõ ſolũ dedit aĩalibꝫ vim cõcupiſcibilẽ p quam moueãt̃ ad ea q̃ ſũt ſaluti eoꝝ accomoda · ſed eciã vĩ iraſcibilẽ p quã aĩal reſiſtit ī pugnãtibꝫ · vñ et in hys que ſũt ꝑm rõem nõ ſolũ õz ẽe prudenciã politicã p quã diſponant̃ oũẽnt ad ea q̃ ptinent ad bonũ oñe · ſz eciã militare p qõ hoſtiũ inſultus repellant̃ ¶ Añ · j · g̃ dõ · qp militaris pt̃ ẽe ars · ꝑ · qp hẽ quaſdã regulas utendi quibꝫ licet ꝓpue in exĥoribꝫ rebꝫ puta armis et equis · ſz ꝑm qp ordinat̃ ad bonũ oñe qõ quis hẽ magis rõm prudẽcie ¶ Añ · ij · dõ · qp omia negocia que ſũt ī ciuitate ordinant̃ ad aliquas pticulares utilitates · ſed

militare negociū ordinaꝫ ad tuicōem totius bonī
rōnis ¶ Ad·mj·dō·qp exercitiū militie ptīet ad for-
titudinē·ſz directiō ad prudenciā ꝑcipue ⁊ bm qđ

OCinde oſideraꝫ // ī duce exercitꝰ
eſt de vtutibꝫ adiūctis prudencie
que ſūt ḡſi ptes potēciālēs ipi⁹
et ēca hꝭ q̄rūtur·mj· ¶ Prio vtꝝ
eubulia ſit virtus Scdo utꝝ ſit
ſpālis vtus a prudēcia diſtincta
Tercō utꝝ ſyneſis ſit ſpālis vtus Q̄rto vtꝝ
gnomin ſit ſpecialis virtus

Ad·j·ſic ꝓceō·vī qp eubulia nō ſit vtus·ḡa
bm aug·in li· de libō arbitrio vtutibꝫ null⁹
male utit̄·ſz eubulia q̄ eſt bene oſiliatiua aliqui
male vtunt̄·uł quia aſtuta oſilia excogitant ad
fines malos oſeqndos ſut ecīā ad bonos fines cō-
ſeqndos aliq̄ ꝓcta ordināt·puta qui furaꝫ ut ele
moſinā det·ḡ eubulia nō ē vtus ¶ Sz·vł⁹ pfectō
quedā eſt, vt ꝺ̄ ī·vij·ph̄·ſz eubulia ēca oſiliū cō-
ſiſtit qp importat dubitacōz ⁊ inq̄ſicōm q̄ inpfec-
tōnis ſūt·ḡ eubulia nō ē vtus ¶ Sz·virtutes ſūt
cōnexe adinuicē·ut ſ̄ hītū eſt·ſed eubulia nō eſt
onexa alijs vtutibꝫ, mł̄ti enī pcōres ſūt bene oſi-
liatiui·⁊ mł̄ti iuſti ſūt ī oſilijs tardi·ḡ eubulia
nō eſt vtus ¶ Sed ꝺ̄ ē qp eubulia eſt rectitudo oſilij
ut ph̄s dic̄ ī·vj·eth̄·ſz recta rō pficit rōm vtutis
ḡ eubulia ē vtus ¶ Ad·dō·qp ſic̄ ꝺ̄dictū ē·ꝺ rōe
vtutis hūane ē qp faciat actū homis bonū· inter
ceteros aūt actus hois ꝑtīet ei oſiliari·quia hoc
importat q̄mdā rōnis inq̄ſicōm ēca agēda ī quib⁹
oſiſtit uita hūana·nā uita ſpecłatiua ē ſup̄ hoiez
ut ꝺ̄ ī·x·eth̄·eubulia aūt importat bonitatē oſi-
lij·ꝺ̄ enī ab eu qp ē bonū ⁊ bolij qp ē oſiliū q̄ſi bōa
oſiliacō, uł̄ pocius bene cōſiliatiua ·vñ maifeſtū
eſt qp eubulia ē vtus hūana ¶ Ad·j·ḡ dō·qp nō
eſt bonū oſiliū ſiue aliqs malū finē ī conſiliando
ꝑſtituat·ſiue ecīā ad bonū finē malas vias adī-
ueniat·ſic̄ ecīā in ſpeculatiuis nō eſt bona racō-
cinacō·ſiue aliquis fł̄m cōcludit, ſiue ecīā cōcludit
vñ ex fł̄is dctis·quia nō utit̄ ꝺuenienti medio·
et iꝺ̄ vtrūq; ꝑdictoꝝ ē ꝺ̄ rōm eubulie·ut ph̄s dic̄
in·vj·eth̄· ¶ Ad·ij·dō·qp et ſi vtus ſit eēncialit̄
pfectō quedā nō tn̄ ꝺ̄ qp oñe ꝺ̄ qp ē mā vtutis
inptat pfectōz·ꝺ̄ enī ēca opa hūana pficī p vir
tutes·et nō ſolū ēca actus rōnis int̄ quos ē oſi-
liū·ſz ecīā ēca paſſiones appetitus ſbitiui q̄ adhuc
ſūt mł̄to inpfectōres·uel pt̄ dici qp vtus hūana
eſt pfectio bm modū hois q̄ non pt̄ p ctitudinē
aphendē vitatē rey ſimplicīū intuitu ſimplici ⁊
ꝑcipue ī agibilibꝫ q̄ ſūt cōtingētia ¶ Ad·nj·dō·
qp in nll⁹ pcōre inq̄ſitū huiꝰi inuenit̄ eubulia·
oñe enī pcm̄ ē ꝺ̄ bonā oſiliacōem·req̄rit̄ enī ad
bene oſiliandū·nō ſolū adinuencō uł̄ excogitacō
eoꝝ q̄ ſūt oportūa ad finē·ſz ecīā alie cōſtātie ſcz
tps ogruū·ut nec nimis tardē, nec nimis velox
ſit in oſilijs·et modꝰ oſiliandi ut ſcz ſit firmus
in ſuo conſilio ⁊ alie huiꝰi debite cōſtantie que
pcōres peccādo non obſeruāt·q̄libz aūt vtuoſus ē
bñ oſiliatiꝰ ī hys q̄ ordinanꝫ ad finē vtutis·licꝫ
ſōte ī aliqbꝫ ptic̄aribꝫ negocijs nō ſit bñ cōſilia-
tiuus·puta ī mercacōibꝫ·vł̄ ī rebꝫ bellicis·uł̄ in

Ad·ij·ſic ꝓceō·vī qp eubulia // aliq̄ huiꝰi
nō ſit virtus diſtincta a prudēcia·quia ut
ph̄s dic̄ ī·vj·eth̄·uiꝺ prudētis cē bñ oſiliari·ſz hꝰ
ptīet ad eubuliā ut dictū ē·ḡ eubulia nō diſti-
guit̄ a prudēcia ¶ Sz·hūani actus ad quos ordi-
nanꝫ hūane vtutes ꝑcipue ſpificanꝫ ex fine ut
ſbītū ē·ſz ad eundē finē ordināꝫ eubulia ⁊ prudē-
cia vt ꝺ̄ ī·vj eth̄·nō aūt ad quendā ptic̄arē finē·
ſz ad oñez finē totius vite·ḡ eubulia nō ē virtus
diſtincta a prudēcia ¶ Sz·ī ſcīēcijs ſpecłatiuis ad
eanꝺ̄ ſciam ptīnet inq̄rē et dēmīare·ḡ pari rōne
l opatiuis hꝰ ptīnz ad eanꝺ̄ vtutē·ſz inq̄rē ptīnet
ad eubuliā·dēmīare aūt ad prudēciā·ḡ eubulia
nō eſt alia vtus a prudēcia ¶ Sz ꝺ̄ eſt qp prudēcia
eſt ꝑceptiua ut ꝺ̄ ī·vj·eth̄·hoc enī nō ꝺuēit eubu-
lie·ḡ eubulia ē alia vtus a prudēcia ¶ Rñ·dō·
qp ſic̄ dcm̄ ē ſup̄·vtus ꝑpe ordinaꝫ ad actū quē rō-
dit bonū·⁊ ideo ꝺ̄ bm drīnaz actuū cē diūſas vir
tutes·⁊ maxīe qñ nō eſt eaꝺ̄ rō bonitatis ī actibꝫ
ſi enī eēt eaꝺ̄ racō bonitatis ī eis tūc ad eanꝺ̄ vir-
tutē ptīnēnt diūſi actꝰ·ſic̄ ex eodē dependz boītas
amoris deſiderij et gaudij·⁊ ideo oīa iſta ptīnēt
ad eandē vtutē caritatis ·actus aūt rōis ordiati
ad opa ſūt diūſi nec hñt eandē rōem bonitatis·ex
alia enī efficit̄ hō bñ oſiliatiuus et bñ iudicatiuꝰ
et bñ ꝑceptiuus qp pz ex hꝰ qp iſta aq̄ñ abinuicē ſe
panē·⁊ ideo ꝺ̄ aliā cē vtutē eubuliā p quā hō eſt
bene oſiliatiuus·⁊ aliā prudēciā p quā hō ē bñ ꝑce
ptiuus·⁊ ſic̄ oſiliari ordinaꝫ ad ꝑcipe tamq̄ ad
p̄cipalius·ita ecīā eubulia ordinaꝫ ad prudēciaz
tamq̄ ad p̄cipaliorē vtutē ſine qua nec vtus eēt
ſic̄ nec morales vtutes ſine prudēcia·nec ceteꝛ vir-
tutes ſine caritate ¶ Ad·j·ḡ dō·qp ad prudēciam
ptīnz bñ oſiliari impatiue ad eubuliā ꝺ̄ elicitiue
¶ Ad·ij·dō·qp ad vnū finē vltimū qp ē bñ viuē
totū ordinanꝫ diūſi actus bm quenꝺ̄ ḡdū·nā ꝑce
dit oſiliū ſequit̄ iudiciū et ultimū eſt ꝑceptū qp
inmediate ſe hꝫ ad finē vltimū·alij aūt duo actꝰ
remote ſe hñt·qui tn̄ hñt quoſdā ꝓximos fines
oſiliū quiꝺ inuēcōm eorū que ſūt agēda·iudiciū
autē ctitudinē·vñ ex hoc nō ſequit̄ qp eubulia et
prudēcia ſint diūſe vtutes·ſz quia eubulia ordinaꝫ
ad prudēciā ſic̄ vtus ſeḋaria ad p̄cipalē ¶ Ad·nj
dō·qp ecīā in ſpecłatiſ alia rōnał̄ ſcia ē dyaletica
q̄ ordinaꝫ ad inq̄ſicōm inuētiuā·⁊ alia ſcia demō
ſtratiua q̄ ē vitatis dēminatiua

Ad·nj·ſic ꝓceō·vī qp ſyneſis nō ſit virtus
vtutes enī nō inſūt nob a naꝫ ut ꝺ̄ ī·ij eth̄
ſz ſyneſis ineſt aquibꝫ a naꝫ ut dic̄ ph̄s ī·vj·eth̄
ḡ ſyneſis nō ē vtus ¶ Sz·ſyneſis ut in eodē li⁹ ꝺ̄
eſt ſolū iudicatiua·ſed iudiciū ſolū ſine ꝑcepto
pt̄ cē ecīā in malł̄·cū ḡ vtus ſit ſolū in bonis vł̄
qp ſyneſis nō ſit vtus ¶ Sz·nūq̄ ē defect⁹ ī ꝑcipi-
endo niſi ſit aquis defect⁹ ī iudicando ſaltē ī pti-
culari opabili ī quo oīs malus errat·ſi ḡ ſyne-
ſis ponit̄ vtus ad bñ iudicanꝺ̄ vł̄ qp nō ſit neēia
alia vtus ad bñ ꝑcipiendū·⁊ ideo prudencia eſt

supflua qꝫ est inꝯueniēs. nō ꝑ synesis ē virtus

Sed ꝺ. iudiciū ē pfeccius ꝙ cōsiliū. sz eubulia q̄ ē bñ ꝓsiliatiua ē vt⁹. ꝑ mꝫtomagis synesis q̄ ē bñ iudicatiua est vtus

Ad. ñ. dō. qꝫ synesis imptat iudiciū rectū nō quid ēca specabilia. sed ēca ptis eḷaria opabilia ēca q̄ ecia est prudēcia. vñ ꝺm synesim dicunt̄ aḋqui ī ġco syneci. i. sensati. uḷ eu syneci. i. homies boni sbus. sic eōrio q̄ carent hac vtute dicunt̄ assyneci. i. insensati. ꝺz aūt qꝫ ꝺm drñam actuū qui nō reducūt̄ ī eandē causā. sic ecia diúsitas vtutū. maifestū est aūt qꝫ bonitas ꝓsilij ⁊ bonitas iudicij nō ꝛducūtur in eanꝺ cām mꝫti aūt sūt bñ ꝓsiliatiui qui tñ nō sūt bene sensati q̄si recte iudicātes. sic ecia in specḷatis adq̄ sūt bñ inḋrentes ꝓpt̄ hꝰ qꝫ rō eoꝝ ꝓmpta ē ad discurrendū ꝑ diúsa. qꝫ videtur ꝓuenire ex dispōe ymaginatiue vtutis q̄ de facili ꝑt formare diúsa fantasmata. et tñ huiꝺoi qñz nō sūt boni iudicij qꝫ est ꝓpt̄ defectū intellectꝰ q̄ maxie cōtingit ex mala dispōne oñis sbus nō bñ iudicantis. et ideo ꝺz ꝓter eubuliā cē aliā vtutē que ē bñ iudicatiua ⁊ hec ꝺ synesis

Ad. ī. ꝑ dō. qꝫ rectū iudiciū ī hoc ꝺsistit qꝫ ius cognoscatiua apphendat rē aliquā. ꝺm qꝫ in se est. qꝫ quiꝺ ꝓuenit ex recta dispōe vtutis apphensiue. sic ī speculo si fuit bñ dispositū ī ymūtur forme corpoꝝ ꝺm qꝫ sūt. si vero fuit speculū male dispositū appent ibi ymagies distorte ⁊ ꝑue se hñtes. qꝫ aūt vtus cognoscatiua sit bene dispositā ad recipiēdas res ꝺm qꝫ sūt. cōtīgit q̄dē radicaḷr ex nāa ꝺsūmante aut ī exercitio. uḷ ex munē gr̄e et hoc duplr. vnō directe ex pte ipius cognoscitiue vtutis. puta q̄a nō est inbuta ꝑuis cōceptiōib⁹. sz veris ⁊ rēctis ⁊ hꝰ ꝓtinz ad synesim ꝺ. qꝫ est spālis vtus. aliꝰ indirecte ex bona dispōne appetitiue vtutis ex qua sequit̄ qꝫ hō bñ iudicet ꝺ appetibilib⁹ ⁊ sic bonū vtutis iudiciū ꝺseq̄t̄ hītus vtutū moraliū. sz ēca fines. synesis aūt ē magis ēca ea que sūt ad finem

Ad. ī. dō. qꝫ in malis ꝑt quiꝺ iudiciū rectū esse inuḷi. sed in ꝑticulari agibili sp eoꝝ iudiciū corrūpit̄ ut ꝺ hītū ē

Ad nj. dō. qꝫ cōtingit qñq̄ id qꝫ bñ iudicatū est differri. uḷ negligenē agi. aut inordinate ⁊ ideo pꝰ vtutē que ē bene iudicatiua neccia ē finaḷ virtus ꝓncipaḷ que sit bene ꝓceptiua sc̄z prudencia

Ad. mj. sic ꝓceꝺ. vī qꝫ gnomi nō sit spāḷ vt⁹ a synesi distincta. quia ꝺm synesim ꝺ aḋqs bene iudicatiuus. sz nḷs ꝑt dici bñ iudicatiuus nisi in oīb⁹ bñ iudicet. ꝑ synesis se extendit ad omnia diiudicanda. nō ē ꝑ aliq̄ alia vtus bene iudicatiua q̄ gnomin dicat̄

Ad. ī. iudiciū mediū ē inē ꝓsiliū ⁊ ꝓceptū. sz vna tñ vt⁹ ē bñ ꝓsiliatiua sc̄z eubulia ⁊ vna tñ vt⁹ ē bñ ꝓceptiua sc̄z prudēcia ꝑ tñ vna vtus ē bñ iudicatiua sc̄z synesis

Ad. ī. ea q̄ raro accidūt ī quib⁹ ꝺz aḋqñ a oñib⁹ legibus ꝺscedē. vident̄ ꝑcipue casualia cē q̄z ē racō ut ꝺc in. ij. ꝓh̄. oñs aūt vtutes intellectuales ptinent ad rōz rectā ꝑ ēca ꝑdicta nō ē aliq̄ vtus intellectualis

Sz ō est qꝫ phs determinat ī. vj. eth̄. gnomin cē spāḷē virtutē

Ad. ñ. dō. qꝫ hītus cognoscitiui ꝺstinguunt̄ ꝺm alcōra uḷ inferiora ꝓncipia. sicut sapia ī specḷatis alcōra ꝓncipia ꝺsiḋat q̄m scia et ideo ab ea ꝺstinguit̄ et ita ecia ꝺz cē in actiuis. maifestū est aūt qꝫ illa q̄ sūt ꝑter ordinē inferioris ꝓncipij siue cause reducunt̄ qñz in ordinē alcōris ꝓncipij. sic mōstruosi ptus aīaliū sūt ꝑter ordinē vtutis actiue. in semle tñ cadūt sub ordie alcōris ꝓncipij sc̄z celestis corpis vḷ ulcius ꝓuidētie diuine. vñ ille qui ꝺsiḋaret vtutē actiuā ī seḷ mine nō posset iudicū ētū ferre de huiꝺoi mōstris ꝺ quib⁹ tñ ꝑt iudicari ꝺm ꝺsiḋacōm dine ꝓuidētie. cōtingit autē qñq̄ aḋiud cē faciendū ꝑter oñes rḡulas agēdoꝝ. puta cū inpugnatori patre nō est depositū reddē uḷ aliud huiꝺoi. et ideo ꝺz de huiꝺoi iudicare ꝺm aliq̄ alcora ꝓncipia q̄m sint regule oñes ꝺm quas iudicat synesis ⁊ scōm illa alcōra ꝓncipia exigit̄ alcōr vtus iudicatiua que vocat̄ gnomin que importat q̄mdā ꝓspicacitatē iudicij

Ad. j. ꝑ dō. qꝫ synesis est vē iudicatiua de oīb⁹ que ꝺm oñes regulas fiūt. sz ꝑter oñes regḷas sūt quedā alia diiudicanda ut iā dictū ē

Ad. ij. dō qꝫ iudiciū ꝺz sumi ex ꝓncipijs ꝓprijs rei. inquisicō aūt fit ecia p oñia. vñ ecia ī specḷatiuis dyaletica que ē inquisitia ꝓcedit ex coīb⁹. demōstratiua aūt q̄ est iudicatiua ꝓcedit ex ꝓprijs. ⁊ ideo eubulia ad quā ptinet inquisicō ꝓsiliū ē vna ꝺ oīb⁹ nō aūt synesis que ē iudicatiua. ꝓceptū aūt recipit ī oīb⁹ vnā rōm boni et ideo ecia prudēcia nō est nisi vna

Ad. nj. dō. qꝫ onia illa que ꝑt oñem cursū cōtingē ꝑnt. ꝺsiḋare ptinz ad solā ꝓuidēciā diną. sz inē hoies ille q̄ est magis pspicax ꝑt plura hoꝝ sua rōne diiudicare. et ad hꝰ ptinet gnomin q̄ importat q̄mdā pspicacitatē iudicij

Ꝺeinde ꝺsiderandū ē de dono consilij qꝫ rñdz prudēcie. et ēca hoc q̄runt̄. mj. Primo vtz ꝓsiliū debeat poni inē. vij dona sps sancti Secḷo vtz donū ꝓsilij rñdeat vtuti prudēcie Tercō vtrū donū ꝓsilij maneat ī patria Quarto vtz q̄ta bti tudo q̄ est bti misericordes rñdeat dono ꝓsilij

Ad. j. sic ꝓceꝺ. vī qꝫ ꝓsiliū nō debeat poni inē dona sps scī. dona enī sps scī ī adiutoriū vtutū danē ut ꝑ ġġ. ī. ij. moraliū. sz ad ꝓsiliandū homo sfficiter ꝓficit ꝑ vtutē prudēcie. uḷ ecia eubulie vt ex dictis ꝑ. ꝑ ꝓsiliū nō ꝺz poni inē dona sps scī

Sꝫ ō ē qꝫ ꝓsa. xi. ꝺ requiescet sup eū sps ꝓsilij ⁊ fortitudis

Ad. ñ. dō. qꝫ dona sps scī ut supꝺictū est sūt quedā ꝺispōnes q̄bus anīa reddit̄ ben

mobil a spu scto · deus aute mouet vnūqq; bm motū eius qp mouet sic creaturā corpalē mouet p tps ⁊ locū · creaturā aūt spūalē p tps et nō per locū · ut aug⁹ · dic · vnj · sup gen · ad lram · ē aute pdictū rōnalī creature · qp p inqsitōz rōnis moueatur ad aliquid agendū · q quid inqsitō cōsiliū dr · et ideo spūs sctus ꝺ p modū osilij creaturā rōnalez mouz · ⁊ ppt h⁹ osiliū ponit int dona sps sci

ad · j · g dō · qp prudētia ul eubulia siue sit acquisita siue sit infusa digit homiez i inqsitōe osilij bm ea que rō apphendit pt · vñ hō p prudētiā ul eubuliam fit bn osilians ul sibi ul alij · sz qa hūana rō non pt apphendit singl'aria et cōtingētia q occurrūt pñte et qp cogitatiōnes mortaliū sūt timide ⁊ incte prouidencie nre · ut ⁊ sapiēcōrib⁹ osiliū requritur

ad · ij · dō · qp h⁹ pt ptiere ad gram gētis datā · qp aliquis ita sit boi osilij qp alijs osiliū pbeat · sz qp aqs a deo osiliū hēat qd fieri optreat i hys que sūt necia ad salutē h⁹ est apte olim sctoz

ad · nj · dō · qp filij dei agūt a spu scto bm modū eoz saluato sez li⁹ar⁹ que est facultas volūtatis ⁊ rōnis · ⁊ sic inqtū rō a spū scto mouet ul instruit de agēdis apetit filijs dei

ad · ij sic pceꝺ · vī qp donū osilij // donū osilij nō rndeat sufficienti vtuti prudētie · inferi⁹ eui in suo supmo attingit id qd est supius · ut p p dpo · vij · ca de di · no · sic hō attingit angl'm bm intellectū · sz vtus cardinal ē inferior dono ut supi hītū est · cū g osiliū sit p⁹ ⁊ infimus actus prudētie · supm⁹ aūt actus eius ē pcipe · medius aūt iudicare vꝺ qp donū rndēs prudētie nō sit osiliū · sz magis iudiciū ul pceptū

ad · iij · vni vtuti sufficienti auxiliū pbet p vnū donū · qa qnto aqd ē superius tāto est magis vnitū vt pbat in li⁹ de causis sz prudētie auxiliū pbet p donū scie que nō solū ē speculatia · sz etiā pctica · ut s hītū ē · g donū osilij nō rndz vtuti prudencie

ad · iij · ad prudētiā ꝑtinet digē ut s hītū est · sz ad donū osilij ptinz qp homo dirigat a deo sic dictū est · g donū osilij nō ptinet ad vtutem prudētie

Sz ō est · qa donū osilij ē eca ea que sūt agēda ꝑpt finē · sz eca h⁹ est etiā prudētia · g sibi inuicē corrndēt

ñ dō · qp principiū motiuū inferius adiuuat perpue ⁊ perficit p h⁹ qp mouet a superiori motiuo pncipio · sic corpus in h⁹ qp mouet a spu · mānifestū ē autē qp rectitudo rōnis hūane opat ad rōz dinā sic ad pncipiū motiuū inferius qd mouet ad supius ⁊ refert i ipm rō enī etna ē supma regla ois hūane rectitudinis · ⁊ ideo prudētia q imptat rōnis rectitudinē maxie pficit ⁊ iuuat bm qp regulat ⁊ mouet a spu scō qp ptinet ad donū osilij ut dictū est · vñ donū osilij rndz prudencie sic ipam adiuuans ⁊ pficiens

ad · j · g dō · qp iudicare et pcipe nō ē moti · sed mouētis · ⁊ quia i donis sps sci mens hūana nō se hē ut mouēs · sz magis ut mota ut s dictū est · inde ē qp nō fuit sufficiens qp donū corrndēs prudētie pceptū diceꝺ ul iudicū · sz osiliū p qd pt significari mod⁹ mētis osiliate ab alio osiliāte

ad ij · dō · qp scie donū nō dirēte rndz prudencie cū sit speculatia · sz bm qdā exte sionē eā adiuuat · donū aūt osilij dirēte rndz prudētie · sic eca eaꝺ exns

ad · nj · dō · qp mouens motū ex hoc qp mouet mouet · vñ mens humā ex hoc qp digit a spu scto fit potens dirigere se et alios

Ad · nj · sic pceꝺ · vī qp donū osilij nō maneat in patria · cōsiliū enī est eoz que sūt agenda ꝑpter finē · sz i pria nichil erit agendū ꝑpt finem quia ibi hoies vltio fine pcient · g i pria nō est donū osilij

ō · osiliū dubitatiōm imptat · i hys enī q mānifesta sūt rudim ē osiliari sic pz p phm in · nj · eth · i pria aūt tollet omis dubitatio · g in patria nō ē osiliū

ō · in pria scā maxime deo cōformātur · bm i⁰ · j · io · nj · cū apparuerit siles illi erim⁹ · sz deo nō ouēit osiliū bm i⁰ · ro · xj · quis cōsiliarius eius fuit · g eciā neqz scis in pria opetis donū osilij

Sz ō ē qp gg⁹ · dic · xvij · moral · cūqz vniuscuiusqz gētis ul culpa ul iustitia ad supne curie osiliū ducit eius gētis ꝓpositus · ul obtinuisse i ctamic ul nō obtinuisse phibet

ñ dō · qp sic dictū ē dona sps scī ad h⁹ ptiet qp creatura rōnal movet a deo · eca motōz aūt hūane mētis a deo dno osiḋari ōz · p⁹ quiꝺ qp alia ē dispositio eius qp mouet dū mouet ⁊ alia dū est i ēmio mot⁹ et quiꝺ qñ mouēs est solū pncipiū mouendi · cessante motu cessat acō mouentis sup mobile qp iam puenit ad ēminū · sic domus postqz edificata ē nō edificat ultius ab edificatore · sed qñ mouēs nō solū est cā mouēdi sz eciā ē causa ipius forme ad quā est motus tūc nō cessat acō mouētis eciā p adeptiōez forme sic sol illuiat aerē eciā postqz ē illuiatus ⁊ h⁹ mō deus causat i nob ⁊ vtutē ⁊ cognitiōm nō solū qñ pmo acqrim⁹ · sz eciā qmdiu i eis pscūamus · ⁊ sic cogitōm agēdoz causat deus i l btis nō qsi ignorātibꝰ · sz qsi cōtinuādo i eis cognitiōm coz q agēda sūt · cū quedā sūt q btī ul angeli ul hoies nō cognoscūt q nō sūt de eēncia btitudis · sz ptinēt ad gubnatiōm rez sm dinā puidēciā · ⁊ qntū ad h⁹ ē aliud osiḋandū sez qp mēs bētoz mouet alr a deo et aliē mens uiatoz · nam mens uiatoz mouet a deo in agēdis p h⁹ qp sedat annexietas dubitatiōis i eis predis · i mēte vero bētoz ēca ea q nō cognoscūt ē simplex nesciēcia a qua eciā angeli purgant bm dpo · vij · ca celestis ierarch · nō aūt pceꝺit in eis inqsitiō dubonis · sed simplex ꝺūsio ad deū ⁊ h⁹ est deū osulē sic aug⁹ dic · v · sup gen ad lram · qp angeli de inferioribꝰ deū osulunt vñ ⁊ instructiō q sup h⁹a deo instruunt osiliū ꝺ ⁊ bm h⁹ donū osilij ē in btis inqtū in eis a deo cōtinuat cognitiō eoz q sciūt inqtū illuiant de hys q nesciūt ēca agēda

ad · j · g dō · qp eciā i btis sūt aqui accⁿ ordiati ad finē · ul qsi pcedētes ex osecutiōne finis · sic qp deū laudāt · ul qbus alios pēhūt ad finē qz ipi sūt osecuti · sic sūt mistia āgeloz et orōnes sctoz inqtū ad h⁹ hē in eis locū donū osilij

ad · ij · dō · qp dubitatiō ptiet ad osiliū bm statū

vite pñtis · nō aūt ptinz bm qp ē ofiliū ī pria · sic ecīā vtutes cardinales nō hñt oīno eosdē actus in pria et in via Ad · mj · dō · qp ofiliū nō est in deo sic ī recipiente · sz sic ī dante · hoc aūt mō oformanē deo scī in pria sic recipiens influenti

Ad · mj · sic ꝓcēd · vī qp qñta btītudo que est de mia nō rñdeat dono ofilij · oēs enī btītudines sūt quidā actus vtutū ut s hītū ē · sz p ofiliū ī oībz vtutū actibz digunē · g ofilio nō rñdz magis qñta btītudo ꝯm alia Iō · ꝓcepta danē ō hys q̄ sūt de nēcate salutis · cōsiliū aūt danē de hys q̄ nō sūt de nēcate salutis · misericordia aūt est de nēcate salutis · bm id iacob · mj · iudiciū sine misericordia fiet ei qui nō fecit mīam · pauptas aūt nō ē de nēcate salutis sz ptīet ad pfectōz vite ut pz machab · xix · g dono cōsilij magis rñdet btītudo pauptatis ꝯm btītudo mie Iō · fructus ofequiē ad btītudines imptāt enī delectacōm ꝯndā spūalem que ofeqtur pfectos act vtutū · sz inē fruct nō ponīē aliquid rñdēs dono ofilij · ut pz gal · v · g ecīā btītudo mie nō rñdz dono ofilij Sed ō est qp aug dīc ī li de bmōe dñi in monte · ofiliū ouēt mibi cordiby · qa vnicū remediū ē de tātis malis erui dimittē alijs ⁊ dare Ad · nj · dō · qp ofiliū ꝓpe ē de hys q̄ sūt vtilia ad finē · vñ ea que maxīe sūt utilia ad finē maxīe debēt correspondē dono cōsilij h aūt est mia · bm id · j · ad thi · mj · pietas ad oīa util est · ⁊ ideo spāliē dono ofilij rñdz btītudo mie nō sic elicienti sz sic digēti Ad · j · g dō · qp ecīā si ofiliū digat ī oībz actibz vtutū · spāliē tñ digit ī opibz mie rōe iā dcā Ad · ij · dō · qp ofiliū bm qp ē donū spūs scī digit nos ī oībz q̄ ordianē ī finē vite etne siue sit ō nēcate salutis siue nō · et tñ nō oīe op mie ē de nēcate salutis Ad · nj · dō · qp fruct importat qdam vltimū · in pēticis aūt nō ē vltimū ī cognicōe sz ī opacōe que ē finis · ⁊ ideo inter fructus nichil ponīē q̄ ptineat ad cogēcōz pēticam · sz solū ea q̄ ptinēt ad opacōnes ī quibz cogēcō pētica digit inē q̄ ponīē bonitas et bñgnitas que

Unde ofiḋandū est rñdent mie de uicijs oppositis prudēcie · dīc aūt aug ī · mj · ō ulianū · qp oībz vtutibus nō solū sūt vicia mānifesta discrecōe ōria sic prudencie temitas · vm ecīā vicia quodāmō nec vitate · sed quadā spē fallēte silia sic ipi prudencie astucia · p g ofiḋandū ē de vicijs q̄ mānifeste ōrietatē hñt ad prudēciā que sz vicia ꝓueniūt ex deffectū prudēcie · ul eoz q̄ ad prudēciā req̄runē · scōo ō vicijs q̄ hñt ꝯmdā silitudinē fām cū prudencia q̄ sz ōtingūt p abusū eoz que ad prudēciā req̄runē qa vero sollicitudo ad prudēciā ptinet Circa ꝑmū ofiḋanda sūt duo

Prīo quiḋ de imprudēcia Scōo de negligēcia q̄ sollicitudini opponīē Circa ꝑmū queriē sex

Prīo ō imprudēcia vtz sit pēcm Scōo vtz sit spāle pēcm Tercō de ꝓcipitacōe siue temeritate Qrto de incōsiḋacōe Qnto ō inostācia Sexto

Circa · j · sic ꝓcēdīē · ⁊ de origine hoz vicioz videtur qp imprudencia non sit peccatum omne enī peccatū est voluntariū ut aug · dicit · imprudēcia aūt nō est aliquid voluntariū · nll us enī vult ee imprudēs · g imprudencia nō est pēcm Iō · nll m pēcm nascīē cū homie nisi originale · sz imprudēcia nascīē cū homie · vnde ⁊ iuuenes imprudētes sūt nec ē originale pēcm qđ opponīē originali iusticie · g imprudēcia nō ē pēcm Iō · oīe pēcm p pnīam tollīē · sz imprudencia nō tollīē p penitēciā · g imprudēcia nō ē pēcm (Sed ō ē spūalis thesaur gre nō tollīē nisi p pēcm · tollīē aūt per imprudēciā · bm id pū · xxj · thesaur desiderabilis ⁊ oleū ī hītaculo iusti · ⁊ hō imprudens dissipabit illud Rñ dō · qp imprudēcia dupl r accipi pe vno ꝓuatiue · alio ōrie · negatiue aūt nō ꝓpe ō · ita sc̄z qp ꝓpe importet solā carenciā prudēcie q̄ pe ee sine pēcō · ꝓuatiue quiḋ imprudēcia ō inqntū aīs caret prudēcia quā natus ē ⁊ oz hīe · ⁊ bm hoc imprudēcia ē pēcm rōne negligēcie qua quis nō adhibet studiū ad prudēciā hñdam · ōrie vero accipī imprudēcia bm qp rō eōrio modo moueē · ul agit prudēcie · puta si recta racō prudēcie agit ofiliando imprudēs ofiliū spnit ⁊ sic de alijs q̄ ī actu prudētis oferuanda sūt · et h mō imprudēcia ē pēcm bm rōm ꝓpam prudēcie · nō enī pt h ōtingē qp homo ō prudēciā agat nisi diūtēs a regul qbz rō prudēcie rectificat · vñ si h ōtingat p aūsionē a regul dimis ē pēcm mortale · puta cū quis q̄si ōtēptus et sprudiās diuīa documēta ꝑcipitāter agit · si vero ꝑter ea agat absq ōtēptu et absq detrimento coz q̄ sūt de nēcate salutis ē pēcm veniale Ad · j · g dō qp deformitatē imprudēcie nll s vult · sed actu imprudencie vult temerarius q̄ vult ꝑcipitanē agē vñ ⁊ phs dīc · vj · eth · qp ille qui ēca imprudēciam peccat uolñs min acceptat Ad · ij · dō · qp rō illa ꝓcedit de imprudēcia b · qp sumit negatīe · sciēdū tñ qp carēcia prudēcie ⁊ cuiuslibz vtutis includit ī carencia originalis iusticie q̄ totā aīam pficiebat · ⁊ bm h oīs ist deffect vtutū pñt rdnci ad originale pēcm Ad · nj · dō · qp p pnīam restituit prudencia infusa et sic cessat carēcia huius prudentie nō tñ restituit prudēcia acquisita q̄ntū ad hītū · sz tollīē hītus ōri ī q̄ ꝓpe cōsistit pēcm in

Ad · ij · sic ꝓcēd · vī qp imprudēcia prudēcie non sit spāle pēcm · quicūqz enī peccat agit ōr rōm rectā q̄ est prudēcia · sz imprudēcia ofistit ī h qp aliq̄s agit ō prudēciā ut dictū ē · g imprudēcia nō est spāle pēcm Iō · prudēcia magis ē affinis moralibz actibz q̄ scīa · sz ignorantia q̄ oppōitē scīe ponīē inē gnales cās pēti · g ml to magis imprudēcia Iō · pēta ōtingūt ex h qp vtutū ēcūstācie corrūpunē · vñ et dpo · dīc ca · mj · ō · di · no · qp malū ōtingit ex singl aribz deffectibz · sz ml ta req̄runē ad prudēciā · sic rō intellect docilitas ⁊c · q̄ supposita sūt · g ml te sūt imprudencie spēs · g nō est spāle pēcm Sed ō imprudēcia ōria ē prudēcie ut dcīm ē · sz prudencia ē vna vtus spālis · g ⁊ imprudēcia ē vnū viciū spāle Rñ dō · qp aqđ viciū ul pēcm pt dici gnale dupl r · vno absolute quia sc̄z ē gnale respcū oīm pēcoz · alio quia est gnale

festinatorez

ꝛe ſpēũ q̄ꝺã vicioꝝ que ſũt ſpēs eius · ꝑmo autem modo ꝓt dici aliq̄ꝺ viciũ gn̄ale dupl'r · vnꝰ p eſſenciã · q̄a ſez ꝑdicaᷓ de oīb⁹ pcīis · ⁊ hꝰ mõ ip̄ruꝺẽcia nõ eſt gn̄ale pcēm · ſiᷓ nec prudẽcia gn̄alis ỽtus cũ ſint ẽca actꝰ ſpāles ſez ẽca ip̄os actꝰ rõis alioꝰ p ꝑticipacõm · ⁊ hoc mõ imprudẽcia ẽ gn̄ale pcēm · ſiᷓ enī prudẽcia ꝑticipaᷓ quoꝺãmõ ī oīb⁹ ỽtutib⁹ inq̄ntũ eſt directiua eaꝝ · ita ⁊ imprudẽcia in oīb⁹ vicijs ⁊ pcīis · nll'm enī pcēm ꝓt accidẽ niſi ſit deffectꝰ ī aq̄uo actu rõnis digentis q̄ ꝑtiᷓet ad imprudẽciã · ſi vero dicaᷓ pcēm gn̄ale nõ ſimpl'r · ſꝫ ꝺm aliq̄ꝺ genꝰ · q̄a ſez cõtinet ſ̄ſe ml'tas ſpēs · ſiᷓ imprudẽcia ẽ gn̄ale pcēm · ꝺtinet enī ſub ſe diũſas ſpēs ẽpl'r · vno quiꝺ mõ ꝑ oppoſitũ ad diũſas ꝑtes ſubiectiuas prudẽcie · ſiᷓ enī diſtinguiᷓ prudẽcia ī monaſticã que ẽ regitiua vniꝰ et in alias ſpēs prudẽcie que ſũt ml'titudis regitiue vt ꝺ̄hītum ẽ ita eciã imprudẽcia · alioꝰ ꝺm ꝑtes q̄ſi potẽcõnales prudẽcie que ſũt ỽtutes adiũcte et accipiũtur ꝺm diũſos actus rõnis · ⁊ hꝰ mõ q̄ꝫtũ ad deffectũ ꝺſilij ẽca q̄ ẽ eubulia q̄ ẽ ꝑcipitacõ ſiue temꝫitas inꝑꝛudencie ſpēs · q̄ꝫtũ vero ad deffectũ iudicij ẽca q̄ ſũt ſyneſis ⁊ gnomyn ẽ inſiꝺacõ · q̄ꝫtũ vero ad ip̄m ꝑceptũ q̄ ẽ ꝑ̄ꝑus actꝰ prudencie eſt inconſtãcia et negligẽcia · tercõ mõ pñt ſumi p oppoſitũ ad ea q̄ req̄runᷓ ad prudenciã que ſũt q̄ſi ꝑtes integrales prudẽcie · ſꝫ quia omīa illa ordianᷓ ad digenꝺ̄ pꝛe: dictos tres rõnis actꝰ · inde ẽ q̄ oñs deffectus op: poſiti reducunᷓ ad · mj · ꝑdcās ꝑtes · ſiᷓ in cautela et ẽcũſpectõ induꝰ ſub inſiꝺacõne · q̄ aũt aq̄uis deffiᷓiat a docilitate et memoria · uel rõne ꝑtinet ad ꝑcipitacõm · inꝑudẽcia vero ⁊ deffectꝰ intelli: gẽcie ⁊ ſolercie ꝑtinet ad negligẽciã ⁊ inſtanciã ℣ ℟ ꝺ · j · gᷓ ꝺõ · q̄ rõ illa ꝑcedit de gn̄alitate que ẽ ꝺm ꝑticipacõm ℣ ℟ ꝺ · ij · ꝺõ · q̄ quia ſcia ẽ magis remota a moralibus q̄ꝫ prudẽcia ꝺm ꝑ̄am rõem uꝫuſq̄ · inde ẽ q̄ ignorãcia nõ hᷓ ꝺ ſe rõꝫ pcãi mor: talis · ſꝫ ſolũ rõm negligẽcie ꝑcedẽtis uᷓ effectꝰ ſe: quẽtis ⁊ ꝑ̄ꝑ hꝰ pomẽ inᷓ gn̄ales cauſas pcãi · ſꝫ in: prudẽcia ꝺm ꝑ̄am rõm inꝑtat viciũ mortale · ⁊ ideo magis ꝓt ꝺici ſpāle pcēm ℣ ℟ ꝺ · nj · ꝺõ · q̄ qñ corrupcõ ꝺiũſaꝝ ẽcũſtanciaꝝ hᷓ id motiuũ nõ di: ũſificaᷓ pcãi ſpēs · ſiᷓ euiſꝺ ſpēi ẽ pcēm ut aq̄uis ac: cipiat nõ ſua ⁊ ubi nõ ꝺebẽt et qñ nõ debet · ſed ſi ſint diũſa motiua tũc eẽnt diũſe ſpecies · puta ſi vnus accipet vbi non debẽt ut facẽt iniuriã loco ſacro q̄ facẽt ſpēm ſacꝛilegij · alius qñ nõ debz ꝑ̄ter ſolũ ſupfluũ appetitũ hñꝺi q̄ eẽt ſimplex auari: cia et ideo deffectꝰ eoꝝ q̄ req̄rũᷓ ad prudẽciã nõ di: uerſificant ſpēs niſi q̄ntũ ordinanᷓ actus rõis ut ℣ ℟ ꝺ · nj · ſic ꝑcedᷓ · vᷓ q̄ ꝑcipitacõ dicti eſt nõ ſit pcēm ſub inꝑudẽcia ꝺtentũ · inprudẽ cia enī opponiᷓ ỽtuti prudẽcie · ſꝫ ꝑcipitacõ oppo: niᷓ dono cõſilij · diᷓ enī ggꝰ in · ij · moꝛal' q̄ donũ ꝺſilij daᷓ ꝺ ꝑcipitacõm · gᷓ ꝑcipitacõ nõ ẽ pcēm · ſb̄ inprudẽcia contẽtũ ℣ ℟ ꝺõ · ꝑcipitacõ vᷓ ad temꝫita: tem ptinᷓ · temꝫitas aũt ꝑſũpcõꝝ inꝑtat · q̄ ptiᷓet ad ſupbiã · gᷓ ꝑcipitacõ nõ ẽ viciũ ſub inprudẽcia ꝺtentũ ℣ ℟ ꝺõ · ꝑcipitacõ vᷓ inꝑtare q̄mdã inoꝛdi: natã affecõm · ſꝫ in ꝺſiliando nõ ſolũ ꝺtingit eſſe pcēm p hꝰ q̄ aq̄uis eſt feſtinus · ſꝫ eciã ſi ſit nimis tardus ita q̄ ꝑtereat oportũitas opis et eciã ꝺm inordinacõnes aliaꝝ ẽcũſtãciaꝝ · ut ꝺi᷑ ī · vj · eth · gᷓ nõ magis ꝑcipitacõ ꝺꝫ poni pcēm ſub inprudẽ: cia ꝺtẽtum q̄m tarditas ab aq̄ua alia huiꝺoi ad ī: ordinacõm ꝺſilij ꝑtinẽcia ℣ Sed ꝺ ẽſt q̄ ꝺ̄ pũ · mj · via impioꝝ tenebroſa neſcũt ubi corruãt · tene: bre aũt uie impietatis ꝑtiñt ad ip̄rudẽciã · gᷓ cor: ruẽ ſiue ꝑcipitari ad inprudenciã ptinet ℣ ℟ ñ · ꝺõ · q̄ ꝑcipitacõ ī actib⁹ anie methaphorice ꝺ ꝺm ſil'itudinẽ a corꝑali motu acceptam · ꝺ aũt ꝑcipi: tari ꝺm corꝑalẽ motũ q̄ a ſupiori in ꝑma pueᷓit ꝺm impetũ quẽdam ꝑꝛij motus · uᷓ alicuius in: pellentis nõ ordinate incedẽꝺo p gᷓdus · ſũmũ aut ẽ aie ẽ ip̄a rõ · ymũ aũt ẽ ip̄a opacõ p corꝑ exerci: ta · ſ · gradꝰ aũt medij p quos ꝺꝫ ordinate deſcendẽ ſũt memoria ꝑtitoꝝ intelligẽcia pñciũ · ſolercia ī ꝺſiꝺandis fuᷓris euẽtibus · ratõcinacõ ꝺferẽs vnũ alti · docilitas p quã aq̄uis nõ acquieſcit ſentẽcijs maloꝝ p quos quiꝺ gᷓdus ꝺs ordiate deſcẽdit rẽte cõſiliando · ſi quis aũt ferᷓ ad agendũ p impetũ volũtatis · uᷓ paſſionis ꝑtinſitis huiꝺoi gᷓdib⁹ erit ꝑcipitacõ · cũ gᷓ inordinacõ ꝺſilij ad inprudẽciam ptineat · maiſeſtũ ẽ q̄ ꝺ̄ uiciũ ꝑcipitacõnis ſub in: prudẽcia ꝺtineᷓ ℣ ℟ ꝺ · j · gᷓ ꝺõ · q̄ conſilij rectitudo ptinet ad donũ ꝺſilij ⁊ ad ỽtutẽ prudẽcie · licꝫ ꝺiũ ſimode ut ꝺ̄dictũ ẽ · ⁊ ideo ꝑcipitacõ uᷓq̄ ꝺ̄ natur ℣ ℟ ꝺ · ij · ꝺõ · q̄ illa ꝺicunᷓ fieri temꝫe que rõe nõ regunᷓ · q̄ quiꝺ ꝑt ꝺtingẽ dupl'r · vnꝰ ex impetu volũtatis uᷓ paſſionis · alioꝰ ex ꝺtẽptu regl'e digẽ tis ⁊ hꝰ ꝑ̄ꝑe inꝑtat temꝫitas · vñ ſequitur ex ea radice ſupbie ꝑuenire que refugit ſubeſſe regl'e aliene · ꝑcipitacõ aũt ſe hᷓ ad vtrũq̄ · vñ temꝫitas ſub ꝑcipitacõne ꝺtineᷓ · q̄uis ꝑcipitacõ magis reſ piciat ꝓmũ ℣ ℟ ꝺ · nj · ꝺõ · q̄ ī inq̄ſicõne ꝺſilij ml': ta ptiᷓlaria ſũt ꝺſiꝺanda · ⁊ ideo phꝫs diᷓ ī · vj · eth ꝺꝫ ꝺſiliari tarde · vnde ꝑcipitacõ directius oponiᷓ rectitudini ꝺſilij q̄ꝫ tarditas ſupflua q̄ hᷓ q̄mdaꝝ ſil'itudinẽ recti conſilij

℣ ℟ ꝺ · mj · ſic ꝑceꝺ · vᷓ q̄ inſiꝺacõ nõ ſit pcēm ſpāle ſub inprudẽcia ꝺtẽtũ · lex enī ꝺina ad nll'm pcēm nos inducit · ꝺm ıᵈ · ꝑs · lex ꝺñi inma: culata · inducit aũ ad ñm ꝺſiꝺandũ · ꝺm ıᵈ matth · x nolite cogitare quõ aut quiꝺ loq̄mi · gᷓ inꝯſiꝺacõ nõ eſt pcēm ℣ ℟ ꝺõ · q̄ſũq̄ ꝺſiliaᷓ ꝺꝫ q̄ ml'ta ꝺſiꝺet · ſꝫ p deffectũ ꝺſilij ẽ ꝑcipitacõ et p oñs ex deffectu cõ: ſiꝺacõis · gᷓ ꝑcipitatio ſub inꝯſiꝺacõe ꝺtineᷓ · nõ gᷓ inꝯſiꝺacõ ẽ ſpāle pcēm ℣ ℟ ꝺõ · prudẽcia ꝺſiſtit ī cõ: ſideracõne rõis pᷓticе que ſũt ꝺſiliari · iudicare ꝺ ꝺſiliatis et ꝑcipe · ſꝫ ꝺſiꝺare ꝑceꝺit oñes iſtos actꝰ quia ptinet eciã ad intellectũ ſpecl'atiuũ · gᷓ inꝯ: ſideracõ nõ eſt ſpēale pcēm ſub inprudẽcia ꝺtentũ ℣ Sed ꝺ ẽ q̄ ꝺ̄ · pũ · mj · oculi tui videant rectũ · ⁊ palpebre tue ꝑcedãt greſſus tuos · q̄ ptiᷓet ad pru: denciã · ſꝫ ꝺ̄riũ huius agiᷓ p inꝯſiꝺacõez · gᷓ inꝯſi: deraᷓ ẽ ſpēale pcēm ſub inprudẽcia cõtentũ ℣ ℟ ñ · ꝺõ · q̄ ī inꝯſiꝺacõ inꝑtat actũ intellectꝰ vitatẽ rei intuẽtis · ſiᷓ autẽ inq̄ſicõ ptiᷓet ad rõꝫ · ita iudiciũ

ptinet ad intellectū · vñ ⁊ i speculatiuis dr̃ factiua. scia dr̃ iudicatiua inq̃ntū p resolucōm i prima pncipia intelligibilia de vitate inquisitor diuinitatis · ⁊ ideo ī osideracō maxie ptiet ad iudiciū · vñ et deffectus recti iudicij ad viciū inconsideracōnis ptinz put sc̄z aq̃is i recte iudicādo deffit · ex h⁹ q̃ otēpnit uł negligit actendē ea ex quib⁹ rectū iudiciū p̄cedit · vñ mānifestū ē q̃ inconsideracō est pēm ℣ ad · j · g̃ dō · q̃ dñs nō p̄hibz osideare ea que sūt agēda uł facienda q̃n homo hē opportūitatē · ꝫ dat fiduciā discipulis in vbis inductis · ut defficiēta sibi optūitate uł p̄pē inpiciā · uł q̃a sbito p̄occupāt i solo dino confidant osilio · q̃a cū ignoram⁹ q̃d agā debeam⁹ h̄ solū residui hēm⁹ · ut oculos nr̄os dirigam⁹ ad deū · sic ꝺ · j · palipom̄ · xx · alioquin si hō p̄mittat facē q̃ pt solū dinū auxiliū expētās vł tēptare deū ℣ ad · ij · dō · q̃ tota osideracō eor que in osilio actendūtur ordinat ad rēte iudicandū · et ideo inconsideracō i iudicio pficit · vñ eciā inconsideracō maxime opponit rectitudini iudicij ℣ ad · nj · dō · q̃ inconsideracō h̄ accipit bm deminutā mām · i · scōm agibilia hūana i quib⁹ plura sūt attendēda ad rēte iudicandū q̃z eciam in speculatiuis · q̃a opacōnes

Ad · v · sic p̄cē · vi q̃ inconsideracō // stancia nō sit viciū sub imprudēcia otētū. Inconstancia enī vic⁹ in h⁹ osistē · q̃ hō nō psistat i aliq̃ difficili · ꝫ psistē i difficilib⁹ ptiet ad fortitudinē · g̃ inconstācia magis opponit fortitudini q̃z prudēcie ℣ ꝯ · iacob · nj · ꝺ ubi zelus ⁊ otencō ibi inconstancia et oīe opꝰ pūū · ꝫ zelus ad inuidiam ptinz · g̃ inconstancia ad inprudenciā nō ptinz · sed magis ad inuidiā ℣ ꝯ · ille vic⁹ ē inconstans q̃ nō psēuat i eo q̃ p̄posuerat · q̃ quid ptiet i delecta cōib⁹ ad incōtinentē ⁊ in ēsticis autē ad mollē situe delicatū ut ꝺ · vij · eth · g̃ inconstācia nō ptiet ad imprudēciā Sz ꝺ est q̃ ad prudēciā ptinz p̄ferre maius bonū minus bono · g̃ desistē a meliori ptinz ad imprudēciā ℟ nō dō · q̃ inconstācia importat recessū q̃ndā a bono p̄posito diffito huiꝰ aūt recessus p̄ncipiū hē ꝑs appetitiua · nō enī aq̃is recedit a p̄ri bono p̄posito nisi p̄pē aq̃id q̃ sibi inordinate placz · ꝫ iste recessus nō cōsūmat nisi p̄pē deffectū rōis que fallit in h⁹ q̃ repudiat id q̃ recte acceptauerat ⁊ quia cū pt resistere impulsui passionū · si non rsistat h⁹ est ex debilitate ipius q̃ nō tenet se firmit i bono p̄cepto · et ideo inconstācia q̃ntū ad sui ofirmacōm ptiet ad deffectū rōis sic aūt omis rectitudo rōis p̄tice ptiet aq̃aliter ad prudēciā · ⁊ ideo inconstācia bm sui osūmacōm ad inprudēciā ptiet ⁊ sic p̄cipitacō ē ex deffectu ēca actū osilij ⁊ inconsideracō ēca actū iudicij · ita inconstancia ēca actū p̄cepti · ex h⁹ enī ꝺ aq̃is inostās q̃ rō deficit i p̄cipiendo ea q̃ sūt osiliata ⁊ iudicata ℣ ad · j · g̃ dō · q̃ bonū prudēcie pticipat i oib⁹ vtutib⁹ moralib⁹ · ⁊ bm h⁹ psistē i bono ptinet ad oēs vtutes morales · p̄cipue tñ ad fortitudinē q̃ patitur maiorē insultū ad ꝺriū ℣ ad · ij · dō · q̃ inuidia ⁊ ira q̃ est cōtemptōnis p̄ncipiū faciūt inconstanciā ex pte appetitiue vtutis ex qua ē p̄ncipiū inconstācie ut dictū ē ℣ ad · nj · dō · q̃ otinencia ⁊ pseuancia nō vident ēe in vi appetitiua · sed solū i rōne · otiōs enī patit quid pūsas occupias ⁊ pseueras gues ēsticias q̃ designat deffectū appetitiue vtutis · ꝫ rō firmit pficit otinētis quid ꝺ occupias pseuans aūt ꝺ tristicias · vñ otinencia ⁊ pseuancia vident ēe spēs ostācie ad rōm ptinētis ad quā

Ad · vj · sic p̄cē · eciā ptinet inconstancia vi q̃ p̄dca vicia nō oriant ex luxuria · inconstancia enī orit ex inuidia ut dr̃m ē · ꝫ inuidia est viciū distinctū a luxuria · g̃ p̄dicta vicia nō oriūtur ex luxuria ℣ ꝯ · jacobi · j · dr̃ vir duplex anio inconstās ē in omnibus viis suis · ꝫ duplicitas nō vic⁹ ad luxuriā ptinē · ꝫ magis ad dolositatē que ē filia auaricie · bm id · gg · xxxj · moral · g̃ p̄dicta vicia nō oriunt ex luxuria ℣ ꝯ · p̄dcta vicia ptiñt ad deffectū rōis · ꝫ vicia spūalia q̃pinquiora sūt rōni q̃z vicia carnalia · g̃ p̄dicta vicia magis oriunt ex viciis spūalib⁹ q̃z ex viciis carnalib⁹ ℣ Sz ꝺ est q̃ gg · xxxj · moral · potit p̄dicta vicia ex luxuria oriri ℟ nñ dō · q̃ sic phs dic in vij · eth · delectacō maxie corrūpit existimacōz prudencie ⁊ p̄cipue delectacō q̃ ē i venereis q̃ totā aiaz absorbz et rhit ad sbibilē delectacōm · pfectō autē prudēcie ⁊ cuiuslibz intellectual vtutis osistit in abstracc̄one a sbibilib⁹ · vñ cū p̄dca vicia ptineāt ad deffectū prudēcie ⁊ rōis p̄tice sic hītū est · seq̃t q̃ ex luxuria maxie oriant ℣ ad · j · g̃ dō · q̃ inuidia et ira causāt inconstāciā p̄hendo rōem ad aliud · ꝫ luxuria causat inconstāciā totaliter extinguendo iudiciū rōis · vñ phs dic i · vj · eth · q̃ incōtinēs aūt ocupit totaliter eā nō audit ℣ ad · ij · dō · q̃ eciā duplicitas ani ē quodā oīs ad luxuriā · sic ⁊ inconstācia put duplicitas ani importat vertibilitatē ani ad diūsa · vñ ⁊ terencius i eunucho · q̃ in amore est bellū et rursus pax ⁊ inducie ℣ ad · nj dō · q̃ vicia carnalia intrñ magis extinguūt iudiciū rōnis · ⁊ q̃ntū longius adabducūt a rōne

Ocirca consideranda est de negligēcia. Et circa hoc queruntur tria Primo vtrum negligencia sit peccatum speciale Secundo cui virtuti opponatur Tercio vtrum negligencia sit peccatū mortale

Ad · j · sic p̄cē · vi q̃ negligēcia nō sit p̄cm spāle · negligēcia enī diligencie opponit · ꝫ diligēcia req̃rit in q̃libz vtute sic et eligencia · g̃ negligēcia nō est p̄cm spāle ℣ ꝯ · negligēcia inuenit i quolibz p̄cto · q̃a oīs q̃ peccat negligit ea p que a p̄cto retrahētur · et qui i p̄cto p̄seuat negligit conteri de p̄cto · g̃ negligencia nō est spāle p̄cm ℣ ꝯ · oīe spāle p̄cm hē materiam determinatā ꝫ negligēcia nō vi hre determinatā materiaz · neq̃ enī ē ēca mala aut indifferēcia · q̃a ea p̄termittē nlli ad negligēciā deputant · silr eciā nō est ēca bona q̃a siue si negligent agunt iam nō sūt bona · g̃ vi q̃ negligēcia nō sit viciū spāle Sed ꝺ est q̃ p̄cta q̃ omittunt ex negligencia distinguunt ꝺ p̄cta q̃ omittūt

ex ordine ¶ Rñ dō. qp negligēcia importat deffectū debite sollicitudīs. onis aūt deffect⁹ debiti act⁹ hē rōm pcī. vñ manifestū est qp negligēcia hē rōz pcī et eo mō quo sollicitudo ē spāl' vtutis act⁹ necē ē qp negl'ia sit spāle pcīm. sūt enī ālqua pcā spālia quia sūt ēca ālquā matiaz spālē. sic luxuria ē ēca venea. qdā aūt sūt vicia spālia ꝓpt spālitatē act⁹ se extendentis ad oīem mām. ⁊ huiōi sūt omnia vicia que sūt ēca actū rōnis. nā qlibz actus rōis se extendit ad qmlibz mām moralē. ⁊ ideo cū sollicitudo sit quidā spālis act⁹ rōis ut supdictū est oñs ē qp negl'ia que importat sollicitudīs deffectū sit spāle pcīm ¶ Ad. j. g dō. qp diligēcia vī esse idē sollicitudini. ālā in hys q diligim⁹ maiorē sollicitudinē adhibem⁹. vñ diligencia sic ⁊ sollicitudo reqrit ad qālibz vtutē. inqntū ī qlibz virtute requrunt debiti actus rōis ¶ Ad. ij. dō. qp ī quolibz pcō necē est esse deffectū ēca ālquē actū rōis puta deffectū cōsilij ⁊ alioz huiōi. vñ sic ꝓcipitatio est spāle pcīm ꝓpter spālē actū rōis qui p̄mittit sc̄z oſiliū. qz̄uis possit inueniri ī quolibet gñe pcōz ita negligēcia ē spāle pcīm ꝓpt spālis act⁹ rōnis deffectū q est sollicitudo qz̄uis inueniat ālqual'r ī oīb⁹ pcīs ¶ Ad. nj. dō. qp mā negligēcie ꝓprie sūt bona q ds agē debz nō qp ipa sūt bōa cū negligent agunt. sz ēa p negligēciā accidit deffect⁹ bonitatis ī eis siue p̄termittat total'r actus debit⁹ ꝓpt deffectū sollicitudīs siue eciā alīq debita ēcūstancia actus

Ad. ij. sic pceō. vī qp negligēcia nō opponat prudēcie. negligēcia enī videt ee idē qp pigricia ul' torpor q ptinz ad accidiam. ut pz p gg. xxxi. moral'. accidia aūt nō opponit prudēcie. sz magis caritati ut supdictū ē. g negl'ia nō opponit prudēcie ¶ Iō. ad negl'iam vī ptinē oīe pcīm omissionis. sz pcīm omissiōis nō opponit prudēcie ¶ Iō. imprudencia est ēca aliquē actū rōnis. sz negl'ia nō importat deffectū neqz ēca oſiliū ī quo defficit p̄cipitatio. neqz ēca iudiciū in quo defficit inconsiderātio. neqz ēca p̄ceptū ī q defficit inconstācia. g negl'ia nō ptinet ad imprudēciam ¶ Iō. ō ecē. vij. qui timet deū nichil negligit. sz vnūqqz pcīm p̄cipue excluꝺ p vtutē oppositā. g negl'ia magis opponit timori qz̄ prudēcie ¶ Sz ō ē qp ecē. xx. lasciuus et imprudēs nō obtuat tps. sz h⁹ ptinet ad negl'iam. g negl'ia opponit prudencie ¶ Rñ dō. qp negl'ia directe opponit sollicitudini. sollicitudo aūt ptinet ad rōm ⁊ rectitudo sollicitudinis ad prudēciā. vnde p oppositū negl'ia ad imprudēciā ptinet. ⁊ h⁹ eciā ex ipo nomīe apparz. ēa sic ꝓsiō. dic ī li⁹ ethimo. negligēs ꝺ qsi nec eligēs electō aūt recta coz que sūt ad finē ad prudēciam ptinet. vñ negligēcia ptinet ad imprudenciā ¶ Ad j. g dō. qp negl'ia oſistit in deffectu interioris actus ad quē ptinet eciā electō. pigricia aūt ⁊ torpor magis ptinēt ad execucēm. ita tñ qp pigēcia importat tarditatē ad exeqndū. torpor remissionē qdā importat ī ipa execucōne. et ideo ꝺuenient torpor ex accidia nascit. quia accidia ē tristicia aggrauans. impediens animū ab opando ¶ Ad. ij. dō. qp omissio ptinet ad exterioꝛē actū. est enī omissio qñ ꝓtermittit ālquis act⁹ debitus. et ideo opponitur iusticie et ē effectus negligencie. sic eciā execucō iusti opis est effect⁹ rōnis ¶ Ad. nj. dō. qp negl'ia est ēca actū ꝓcipiendi ad quē eciā ptinet sollicitudo. alit tñ ēca actū hunc deffitit negligēs et alit inconstās. inconstās enī defficit ī ꝓcipiendo qñ ab aliquo impedit⁹. negligēs autē p deffectū pmpte volūtatis ¶ Ad. mj. dō. qp timor dei opat ad ui. tacōm cuiuslibz pcī. quia ut ō pū. xv. p timorē dñi declinat omis a malo. ⁊ ideo timor facit negligēciam uitare. nō tñ ita qp directe negl'ia timori opponat. sz inqntū timor excitat homīez ad actus rōnis. vñ eciā supdictum est cū de passiōibz agēt qp timor facit osiliatinos

Ad. nj. sic pceō. vī qp negl'ia non possit esse pcīm mortale. quia sup id. job. ix. uebar opa mea. dicit glosa. ggor. qp illā scilicz negl'iaz minor amor dei exagerat. sz vbicūqz ē pcīm mortale totalit tollitur amor dei. g negl'ia nō ē pcīm mortale ¶ Iō. sup id ecē. vij. de negl'ia purga te cū paucis. dic glo. qmuis oblatio pua sit. ml'toz delictoz purgat negl'ias. sz h⁹ nō eet si negl'ia eet pcīm mortale. g negl'ia nō ē pcīm mortale ¶ Iō. in lege fuerūt statuta sacrificia p peccatis mortalibz. sic pz ī leuitico. sz nll'm fuit statutū sacrificiū p negl'ia. g negl'ia nō est pcīm mortale ¶ Sz ō est qp habet pū. xix. qui negligit vitam suam mortificabit ¶ Rñ. dō. qp sic dictū ē negl'ia ꝓuenit ex quadā omissione volūtatis p quā ptingit qp rō nō sollicitat. ut ꝓcipiat ea q debet. ul' eo modo quo debz. pt g dupl'r ptīgit. qp negl'ia sit pcīm mortale vno⁹ ex pte eius qp p̄termittit p negl'iam qp quis sit ds necitate salutis siue sit act⁹ siue ēcūstancia erit pcīm mortale. alio⁹ ex pte cause. si enī voluntas in tñ remissa ēca ea que sūt dei ut totalit a dei caritate defficiat. tal' negl'ia ē pcīm mortale. et h⁹ ꝓcipue ptingit qñ negl'ia sequit ex ordine. alio qñ si negl'ia oſistit ī ꝓtermissione alcuius act⁹ ul' ēcūstancie q nō fit de necitate salutis. nec hoc fiat ex ordine. sz ex ālquo defectu feruoris q impeditur interdū per aliquod ueniale peccatum tūc negligencia nō est mortale peccatum sed veniale

¶ Ad. j. g dō. qp mīor amor dei pt itelligi dupl'r. vno⁹ p defectū feruoris caritatis. et sic causat negligēcia q est pcīm veniale. alio⁹ p defectū caritatis ipi⁹ sic. ō minor amor dei qñ ālqs diligit deū solū amore natali. et tūc causat negligēcia q est pcīm mortale ¶ Ad. ij. dō. qp pua oblatio cū hūlimente et pura dilectiōe facta ut ibidem dicitur. nō solum purgat pcā venialia. sz eciā mortalia ¶ Ad. nj. dō. qp quando negligencia consistit in ꝓtermissione eorum que sunt de necessitate salutis tūc retrahitur ad aliud genus peccati magis manifestum. peccata enim que consistunt in interioribus actibus sunt magis occulta ⁊ ideo pro eis certa sacrificia non iniungebantur in lege ālā sacrificiorum oblatio erat quedam publica protestacio peccati que nō est facienda de pcō occulto

Deinde ꝺ᷑ndū est de vicijs oppositis prudēcie que hñt silitudinē cum ipa. Et ca h᷒ qrunt. vnj Primo vtrū prudēcia carnis sit pcm Scdo utr᷒ sit pcm mortale Tercō utrū astucia sit pcm spāle Qrto de dolo Quinto de fraude Sexto de sollicitudie tpaliū rer᷒ Septio de sollicitudie fuꝰ᷒ Octauo de origie hoꝝ vicioꝝ

Ad. j. sic ꝓceꝺ. vi᷒ q᷒ prudēcia carnis nō sit pcm. prudēcia enī est nobilior vtus q᷒ alie virtutes morales utpote oni regitiua. sed nulla iustīcia ul tpancia ē pcm. g᷑ neq᷒ aqua prudentia est pcm

Ad. prudenter opari ad finem qui licite amat non est peccatum. sed caro licite amatur. nemo enī unqm carnē suā odio hūit. ut hētur ad eph. v. g᷑ prudēcia carnis nō est pcm

Ad. sic hō tēptat a carne ita eciā tēptat a mūdo ⁊ a dyabolo sz nō pōit int̄ pcta alīq᷒ prudēcia mōi ul eciā dyaboli. g᷑ neq᷒ debz poi int̄ pcta alīq᷒ prudēcia carnis

Sed ꝺ᷑ nll᷑s est inimicus deo nisi ꝓpt̄ iniqtatem. bm i᷒. sapie. xmj. sil᷑ odio sūt deo impius ⁊ impietas eius. sz sic ꝺ᷑ ad ro. vnj. prudencia carnis inimica est deo. g᷑ prudēcia carnis est pcm

Ad. q᷑ sic supdcm est. prudēcia ē eca ea q᷑ sūt ad finem tocius uite. ⁊ ideo prudēcia carnis ꝓpe ꝺ᷑ bm q᷒ aquis bona carnis hē ut ultimū finē sue uite. manifestū est aūt q᷒ h᷒ est pcm. p hoc enī hō deordinat eca ultimū finē. q᷑ nō ꝺsistit i bonis corpis sic supht̄um est. ⁊ ideo prudēcia carnis est pcm

Ad. j. g᷑ ꝺ. q᷒ iustīcia ⁊ tpancia i sui rōne importāt id vnde vtus laudat scz eqlitatē et ocupiaz refrenacōez. ⁊ ideo nūq᷒ accipiūtur i malo. sz nomen prudēcie sumit a ꝓudēdo sic supdcm ē q᷒ pt extendi eciā ad mala. ⁊ ideo licz prudēcia simpl᷑r dicta i bono accipiat. aliq᷑ tñ addito pt accipi in malo. ⁊ bm h᷒ ꝺ᷑ prudēcia carnis ee pcm

Ad. ij. ꝺ. q᷒ caro ē ꝓpt̄ aiam sic mā ꝓpt̄ formā ⁊ instrm ꝓpt̄ ꝓncipale agens. et ideo sic licite diligit caro. ut ordinet ad bonū aie sicut ad finē. si aūt in ipo bono carnis ꝺstituat ultim᷒ finis erit inordiata ⁊ illicita dilectō. et h᷒ mō ad amorē carnis ordiat prudēcia carnis

Ad. nj. ꝺ. q᷒ dyabol᷒ nos tēptat nō p modū appetibil᷑. sz p modū suggentis. et ideo cū prudēcia importet ordinē ad aquē finē appetibilē. nō ita ꝺ᷑ prudēcia dyaboli. sic prudencia respectu alicuius mali finis. sub cui᷒ rōne tēptat nos mūd᷒ ⁊ caro inq᷑tū scz ꝓponūtur nob ad appetendū bona mōi ul carnis. et ideo ꝺ᷑ prudencia carnis ⁊ eciā prudēcia mūdi bm i᷒. luc. xvj. filij hui᷒ scli prudēciores sūt i gnacōe sua ⁊c. apo᷒ aūt totū ꝯphendit sub prudēcia carnis. qa eciā exēiores res mūdi appetim᷒ ꝓpt̄ carnē. pt tñ dici q᷒ qa prudēcia quodāmō ꝺ᷑ sapia ut supdictū est. ⁊ ideo bm tres tēptacōes pt intelligi ꝯplex prudēcia ubi ꝺ᷑ jacob. nj. sapia ee ꝛrena aial᷑ ⁊ dyabolica ut ꝺ᷑ hīc est cum de sapiencia ageretur

Ad. ij. sic ꝓceꝺ. vi᷒ q᷒ prudencia carnis sic pcm mortale. rebellare enī dine legi ē pcm mortale. quia p h᷒ dñs ꝺstēpnit. sz prudēcia carnis nō ē subiecta legi dine. ut habet. ro. vnj. g᷑ prudēcia carnis est pcm mortale

Ad. ome pcm in spm sīm est pcm mortale. sz prudēcia carnis vi ee pcm in spm sīm. nō enī pt esse subiecta legi dei ut ꝺ᷑. ro. vnj. ⁊ ita vi esse pcm irremissibile q᷒ est ꝓpt̄ pcī in spm sīm. g᷑ prudēcia carnis est pcm mortale

Ad. maximo bono maximū malū opponit. vt pz i. vnj. eth. sz prudēcia carnis opponit prudēcie q᷑ est ꝓcipua int̄ vtutes morales g᷑ prudēcia ē ꝓncipū int̄ pcta mortalia. ⁊ ita est pcm mortale

Sed ꝺ᷑ ꝛᵒ q᷒ diminuit pcm nō importat de se rōm pcī mortal᷑. sz caute ꝓseq᷑ ea que ptinūt ad curaz carnis q᷒ vi᷒ esse ad prudēciā carnis ptinē diminuit pcm. g᷑ prudēcia carnis ꝺ᷑ sui rōne nō importat pcm mortale

Rñ. ꝺ. q᷒ sic supdictū est. prudēs ꝺ᷑ aquis dupl᷑r. vno᷒ simpl᷑r scz i ordine ad finē tocius uite. alio᷒ bm quid scz i ordine ad finē aquē pticl᷑rē. puta sic ꝺ᷑ aliqs prudens i negociacōne ul i aquo huiꝰ. si g᷑ prudencia carnis accipiat bm absolutā prudēcie rōz. ita scz q᷒ i cura carnis ꝺstituatur ultim᷒ finis tocī᷒ uite sic est pcm mortale. quia p hoc homo aūtit a deo. cū impossibile sit esse plures fines ultimos ut supht̄um est. si vero prudencia carnis accipiat bm rōm pticularis prudēcie. sic prudēcia carnis est pcm veniale. ctingit enī qñq᷒ q᷒ aquis inordinate afficit ad aliq᷒ delectabile carnis absq᷒ h᷒ q᷒ auertat a deo p pcm mortale. vñ nō ꝺstituit finē tocius uite i delectacōne carnis. et sic adhibē studiū ad hāc delectacōm ꝺ᷑ndam est pcm veniale q᷒ ptinet ad prudēciā carnis. si vero aquis actu curam carnis referat i finē honestū puta cū aquis studz cōmescioni ꝓpt̄ corporis sustētacōz nō vocat prudēcia carnis. qa sic utit homo cura carnis ut ad finē

Ad. j. g᷑ ꝺ. q᷒ apo᷒ loquit de prudencia carnis bm q᷒ finis ꝺstituit i bonis carnis tocius uite hūane. ⁊ sic est pcm mortale

Ad. ij. ꝺ. q᷒ prudēcia carnis nō importat pcm i spm sīm. q᷒ enī ꝺ᷑ q᷒ nō pt ee subiecta legi dei nō sic est intelligens q᷒ ille qui hē prudēciā carnis nō pt ꝺūti et subiri legi dei. sz quia ipa prudēcia carnis legi dei non pt ee subiecta. sic nec inustīcia pt esse iusta nec calor pt ee frigidus q᷑uis calidū possz ee frigidum

Ad. nj. ꝺ. q᷒ ome pcm opponit prudēcie sic ⁊ prudēcia ptcipat i omī vtute. sz ideo nō ꝺz q᷒ q᷒libz pcm prudēcie oppositū sit g᷑uissimū. sz solū q᷑ opponit prudēcie in aliquo maximo

Ad. nj. sic ꝓceꝺit. vi᷒ q᷒ astucia nō sit spāle pcm. ūba enī sacre scꝑe nō inducūt aliquē ad pcm. inducūt aūt ad astuciā. bm i᷒. pū. j. ut ꝺt paruulis astucia. g᷑ astucia nō est pcm

Ad. pū. xnj. ꝺ᷑ astutus omīa agit cū consilio. aut g᷑ ad finē bonū aut ad finē malum. si aūt ad finē bonū nō vi᷒ ee pcm. si aūt ad finē malū vi᷒ ptinē ad prudēciā carnis ul scli. g᷑ astucia nō est spāle pcm a prudēcia carnis distinctū

Ad. xx. moral᷑ expoñs i᷒. iob. xij. ꝺ᷑ idet iustī simplicitas. ꝺic sapia hui᷒ mōi est cor machinacōibꝰ tegē sbum ūbis velare q᷑ fla sūt vera oñdē q᷑ vera sūt

fl'a demõstrare. et postea subdit hec prudẽcia usu
a iuuenib⁹ a puis puo discẽ. ꝫ ea q̃ ꝓdicta sũt uid
dent ad astuciã ptinẽ. g̃ astucia nõ distinguit a
prudẽcia carnis nl' mũdi et ita nõ videt ee ꝑcm
Sed ō est qꝫ apo⁹ dic. ij. ad cor. mj. abdi
camus occulta dedecoris nõ ambulantes i astucia
neq; adulterantes v̄bũ dei. g̃ astucia ē qdã pcm
Rñ dō. qꝫ prudẽcia ē recta rõ agibiliũ. sic scia
est recta rõ scibiliũ. ptingit aũt ō rectitudinẽ scie
dupl'r peccare in specialiuis. uno quidẽ mõ qñ rõ
inducit ad aliquã ocl'om fl'am q̃ apparet uera. alio
mõ ex eo qꝫ rõ ꝓcedit ex aliquib⁹ fl'is q̃ uidentẽ ee
uera. siue sint ad ocl'onẽ uerã. siue ad ocl'om fl'az
ita ecia aliqꝫ pcm p̄t ee ō prudẽciã hñs aliquam
sil'itudinẽ eius dupl'r. uno quia studiũ rõis ordi
nat ad finẽ qui nõ est v̄e bonus ꝫ apparens. et hoc
ptinet ad prudenciã carnis. alio ingẽtũ aliquis ad
finẽ ꝟndum ul' bonũ ul' malũ utit nõ veris viis.
ꝫ sil'atis et apparẽtib⁹. et h⁹ ptinet ad pcm astucie
vnde est qdã pcm prudẽcie oppositũ a prudencia
carnis distinctũ Ad. j. g̃ dō. qꝫ sic aug⁹. dic in
mj. ō iulianũ. sic prudẽcia abusiue qñq; i malo
accipit. ita ecia astucia qñq; i bono. et hoc ꝑ sil'i
tudinẽ uni⁹ ad alt̃m. ꝑ quẽ astucia i malo acci
pit sic. et ꝓbs. dic in. vj. eth. Ad. ij. dō. qꝫ ggs.
sub prudẽcia mõi accepit omia q̃ possũt ad fl'am
prudẽciã ptinẽ. vñ ecia sub hoc ꝟphendit astucia
Ad. ij. dō. qꝫ astucia p̄t ꝟsiliari. et ad finẽ bonũ
et ad finẽ malũ. nec oportz ad finẽ bonũ fl'is viis
puenire. et sil'atis. ꝫ veris. vñ ecia astucia si ordi
netur ad bonũ finẽ est pcm

Ad. mj. sic ꝓcd. vl' qꝫ dolus nõ sit pcm ad
astuciã ptiñs. pcm enī i pfectis viris nõ
inuenit papue mortale. inuenit aũt i eis aliqs
dolus. scõm i⁹. ij. ad cor. xij. cũ eem astutus dolo
uos cepi. g̃ dolus nõ est sp pcm Ō. dolus ma
xime ad linguã ptinẽ vic. ꝟm i⁹ psalmi linguis
suis dolose agebant. astucia aũt sic. et prudẽcia est
in ipo actu rõnis. g̃ dolus nõ ptinet ad astuciam
Ō. pū. xij. d̄ dolus i corde cogitantiũ mala. ꝫ
nõ omis malor cogitacõ ptinet ad astuciã. g̃ do
lus nõ inuenit ad astuciã ptinẽ Sed ō est qꝫ as
tucia ad ẽcũueniens ordinat. ꝟm i⁹ apl's ad eph.
mj. in astucia ad ẽcũuencõm erroris ad qꝺ eciam
dolus ordinat. g̃ dolus ptinet ad astuciã Rñ.
dō. qꝫ sicut supdictũ est ad astuciã ptinet assumẽ
uias nõ veras. ꝫ sil'atas et apparẽtes ad aliquẽ fi
nẽ prosequendum ul' bonum ul' malũ. assumpcõ
aũt hay uiay p̄t dupl'r ꝟsidari. uno qdẽ mõ i ipa
excogitacõne uiay huioi. et h⁹ ꝑ ptinet ad astu
ciam sic ecia excogitacõ rectay uiay ad debitũ fi
nem ptinet ad prudenciã. aliomõ p̄t ꝟsidari taliũ
uiay assumpcõ ꝟm execucõm opis. et ꝟm h⁹ ptinz
ad dolũ. et ideo dolus importat q̃mdã execucõnez
astucie. et ꝟm h⁹ ad astuciam ptinet Ad. j. g̃ dō.
qꝫ sic astucia ꝑ accipit i malo. abusiue autẽ in
bono. ita ecia et dolus qui est astucie execucõ Ad
ij. dō. qꝫ execucõ astucie ad decipiendũ. ꝓmo quid et
pncipalit fit. p v̄ba q̃ ꝓpuũ locũ tenẽt inẽ signa
quib⁹ hõ significat aliquid alti ut p̄z p aug̃. in h⁹
de doctna xpiana. et ideo dolus maxie attribuit los
cucõni. ptingit tñ esse dolũ et in fctis. ꝟm i⁹ ps et
dolũ facẽnt i seruos eius. est ecia et dolus i corde.
ꝟm i⁹ ecc. xix. intiora eius plena sũt dolo. ꝫ h⁹ est
ꝟm qꝫ aliquis dolos excogitat ꝟm i⁹ ps. et dolos to
ta die meditabant Ad. nj. dō. qꝫ quicũq; excõ
gitant aliqꝺ malũ facẽ necce est qꝫ excogitent aliqs
uias ad h⁹ qꝺ suũ ꝓpositũ impleant. et ut pl'imũ
excogitẽt uias dolosas quib⁹ facilius ꝓpositũ ose
q̃tur q̃uis ptingat qñq;. qꝫ absq; astucia et dolo
aliqui apte te p uiolenciã malũ operẽ. ꝫ h⁹ ꝙa dif
ficilius sit in pauciorib⁹ accidit

Ad. v. sic. ꝓcdi. vl' qꝫ fraus ad astuciã pti
neat. nõ enī est laudabile qꝫ aliqs decipi se
paciat ad qꝺ astucia tendit. est autẽ laudabile qꝫ
aliqs paciat fraudẽ. ꝟm i⁹. j. ad cor. vij. q̃re nõ
magis fraudẽ patimi. g̃ fraus nõ ptinet ad astuciã
Ō. fraus ptinẽ videt ad illicitã accepcõnez ul'
recepcõm extiorz rez. di enī actuũ. v. qꝫ vir quid
noie ananias cũ safira vxore sua vendidit agrũ
et fraudauit de precio agri. ꝫ illicite usurpare ul'
retinẽ res extiores ptinet ad iniustciã ul' illiba
litatẽ. g̃ fraus nõ ptinet ad astuciã q̃ opponit pru
dencie Ō. nl's astucia vtit ō seipm. ꝫ aliquorũ
fraudes sũt ō seipos. ō enī ꝓ. j. de quibusdã qꝫ
moliunt fraudes ō alias suas. g̃ fraus nõ ptinet
ad astuciã Sed ō. fraus ad decepcõm ordinatur
ꝟm i⁹. iob. xnj. nũqꝺ decipiet ut homo nr̄is frau
dulencijs ad idẽ ecia ordinat astucia. g̃ fraus ad
astuciã ptinz Rñ dō. qꝫ sic dolus ꝟsistit in exe
cucõne astucie ita ecia et fraus. ꝫ in hoc differre
uidentẽ. qꝫ dolus ptinet ul'r ad execucõz astucie siue
fiat p v̄ba siue p facta. fraus aũt magis ꝑ ptinet
ad execucõm astucie. ꝟm qꝫ fit p fcta Ad. j.
g̃ dō. qꝫ apo⁹ nõ inducit fideles ad h⁹ qꝺ decipiant
i cognoscendo. ꝫ ad h⁹ qꝺ effectũ decepcõis pacient
tollẽt insustinendis iniurijs fraudulent illatis
Ad. ij. dō. qꝫ execucõ astucie p̄t fieri per aliqꝺ
aliud uiciũ. sic et execucõ prudẽcie fit p v̄tutes. et
hoc modo nichil ꝓhibz defraudacõm ptinẽ ad auа
riciã ul' ad illiba litatẽ Ad. nj. dō. qꝫ illi q̃ frau
des faciũt ex eoz intencõne nõ moliunt aliquid ō
seipos ul' ō anias suas. ꝫ ex iusto dei iudicio ꝓue
nit utid ō alios moliunt ō eos retorqueat ꝟm i⁹
ps. incidit in fouеam quã fecit

Ad. vj. sic ꝓcd. vl' qꝫ licitũ sit sollicitudinẽ
hre de tpalib⁹ reb⁹. ad ꝓsidẽtẽ enī ptinet sol
licitũ ee de hys quib⁹ ꝓest. ꝟm i⁹. ro. xij. qui ꝓest
i sollicitudine. ꝫ homo ꝓest ex dina ordinacõe tẽ
poralib⁹ reb⁹. ꝟm i⁹ ps. oñia subiecisti sub pedi
bus eius oues et boues et. g̃ hõ debz hre sollicitu
dinẽ de tpalib⁹ reb⁹ Ō. vnusquisq; sollicitus ē
de fine ꝑ quẽ opat. ꝫ licitũ est hoiem opari ꝑ
tẽpalia. quib⁹ uitã sustẽtet. vñ. apo⁹. ij. ad thes
salon. mj. si quis nõ vult opari nõ manducet. g̃
licitũ est sollicitari de reb⁹ tpalib⁹ Ō. sollicitu
do de opib⁹ misericordie laudabil est. ꝟm i⁹. ij ad
thim. j. cũ roma veniss̄et sollicite me q̃siuit. sed

ſollicitudo tpaliū rez qnqz ptinet ad opa miſeri-
cordie · puta cū quis ſollicitudinē adhibz ad pcu-
randū negocia pupillorz et paupū · g ſollicitudo
tpaliū rez nō ē illicita ¶ Sed ō ē qp dns dic̄ math.
vj · nolite ſolliciti ee dicētes · quid manducabim⁹
aut quid bibem⁹ · aut quo opiem⁹ · que tñ ſūt ma-
xime nec̄ia ¶ Rñ dō · qp ſollicitudo importat ſtu
diū qđ adhibitū ad aliquid ordinādū · maīfeſtū ē aūt
qp maius ſtudiū adhibet̄ ubi eſt timor deficiēdi
et ideo ubi eſt ſecuritas ordi · mior inuenit ſol-
licitudo · ſic g ſollicitudo tpaliū rez ip'r pt ee illi
cita · vno quidē mō ex pte eius ō quo ſollicitam ſi
ſcz tpalia tamqz finē qram⁹ · vñ et aug⁹ · dic̄ i · li⁹
de op'bz monachorz · cū dns dic̄ · nolite ſolliciti ee
nc̄ · h dic̄ · ut nō iſta intueanē · et pter iſta faci-
ant quidq3 in euangelij pdicacione face iubenē ·
alio⁹ pt eſſe tpaliū ſollicitudo illicita ppt ſupfluū
ſtudiū qp apponit̄ ad tpalia peuranda ppt qp hō a
ſpualibz quibz pncipalius i ſeruire debz hō rec̄hic̄
et ideo dic̄ math. nj · qp ſollicitudo ſeculi ſuffocat
vbū · ecio mō ex pte timoris ſupflui · qñ ſcz aliqs
timz ne faciendo qđ debz · nc̄ia ſibi defficiāt qp dns
ip'licit̄ excludit · pmo ppt maiora bñficia hoi pſti-
ta diuitus pter ſuā ſollicitudinē ſcz corpo et aiam
ſcdo ppt ſubuenc̄om qua de⁹ aialibz et plantis ſbz-
uenit abſqz ope hūano · bm ppoſitū ſue nat̄e · ecio
ex diuia pudēcia ppt cui⁹ ignorancia gētiles ec̄a
tpalia bona q̄renda pncipalius ſollicitāt̄ · et ideo
oc̄ludit qp pncipalit̄ uſa ſollicitudo ee debz de ſpū-
alibz bonis ſpantes qp ec̄ia tpalia nob pueniēt ad
nc̄itatē ſi fecim⁹ qđ debem⁹ ¶ Ad · j · g dō · qp tpalia
bona ſubiecta ſunt homi vt eis utat̄ ad nc̄itatē ·
nō ut i eis finē ſtituat et ſupflue ec̄a ea ſollicite
tur ¶ Ad · ij · dō · qp ſollicitudo eius qui corpali la-
bore panē acq̄rit nō eſt ſupflua · ſz mdōata · et ideo
ideo⁹ · dic̄ qp labor exercēdus eſt ſollicitudo tollenda
ſupflua ſcz animū inquietās ¶ Ad · nj · dō · qp ſol-
licitudo tpaliū i oribz mic̄ ordinat̄ ad finē caritā-
tis · et ideo nō eſt illicita niſi ſit ſupflua

Ad · vij · ſic pcedi · vi qp aliquis debeat ſollici-
tus ee fuc̄oz · ō enī pū · vj · vade ad formi-
cam o pig et conſidera uias eius et diſce ſapiam q cū
nec habeat ducē nec pceptorē parat in eſtate cibū ſi-
bi et cōgregat i meſſe qđ comedat · ſz h⁹ eſt i futuz
ſollicitari · g laudabil eſt ſollicitudo fuc̄oz ¶ Ō ·
ſollicitudo ad prudēciā ptinet · ſz prudencia pcipue
eſt fuc̄oz · pcipua enī ps eius ē pudēcia futuroz
ut ſupdictū eſt · g vtuoſū ē ſollicitari de futuris
¶ Ō · quicūqz reponit aliquid i poſtez obſeruandū
ſollicitus eſt i fuem · ſz ipe xps legit̄ · jo · xij · locu-
los habuiſſe ad aliquid obſeruand · quos iudas deffe-
rebat · apli aūt obſeruabāt pcia pdioz q ante pedes
eoz ponebant̄ · ut legit̄ actuū · mj · g licitū eſt in
fuem ſollicitari ¶ Sed ō eſt qp dns dic̄ · math. vj ·
nolite ſolliciti ee i craſtinū · cras aūt ibi ponit̄ p
futuro ſic̄ dic̄ ideo⁹ ¶ Rñ dō · qp nll'm opz pt eſſa
vtuoſū niſi debitis c̄ūſtancijs ueſtiat̄ · iné quas
vna eſt debitū tps · bm id⁹ · ecc̄ · vnj · oñi negocio
tps eſt et opportūitas · qp nō ſolū in exōrib⁹ opib⁹
ḡ ecia i inc̄ioi ſollicitudine locū hē · vnicuiqz enī
tpi opetit ppa ſollicitudo · ſic̄ tpi eſtatis competit
ſollicitudo metendi · tempori autūpni ſollicitudo
vindemie · ſi quis g tpe eſtatis ō vindemia iā ee
ſollicitus ſupflue pōcuparet futuri tpis ſollici-
tudinē · vnō huiōi ſollicitudinē tāqz ſupfluā dns
phibz dicēs · nolite ſollicit̄i ee in craſtinū · vñ ſbz-
dit · craſtin⁹ enī dies ſollicitus erit ſibiipi ſcz ſuā
ppam ſollicitudinē hēbit q ſufficiet ad animū af-
fligēdū · et h⁹ eſt qp ſubdit ſuffic̄ diei malicia ſua
i deſt afflicō ſollicitudis ¶ Ad · ſ · g dō · qp formi-
ca hē ſollicitudinē cōgruā tpi · et h⁹ nob ymitandō
ponit̄ ¶ Ad · ij · dō · qp ad prudēciā ptiet puidēcia
debita fuc̄oz · eſſet aūt inordinata fuc̄oz ſollici-
tudo ſi quis tpalia in quibz dicit̄ ptitū et futurū
tanqz fines q̄reret · ul ſi ſupflua queret ul pñtis
uite nc̄itatē ul ſi tps ſollicitudis pōcupet ¶ Ad
nj · dō · qp aug⁹ · dicit i li⁹ · de bmōe dñi in mōte cū
uidim⁹ aliquē ſeruū dei puidē ne iſta nc̄ia ſibi
deſint nō iudicem⁹ eū de craſtino ſollicitū ee · nā
et ipe dns ppt exemplū loculos hre dignatus eſt
et i actibz ap'oz ſ'ptū eſt ea que ad uictū ſūt ne-
ceſſaria peurata ee i fuem ppt ymminētē famē ·
nō g dns improbat ſi quis hūano more iſta pcu
ret · ſed ſi quis ppter iſta militet deo

Ad · vnj · ſic pced · vi qp huiōi uicia nō oriāt̄
ex auaricia · quia ſic̄ dictū eſt p luxuriam
maxime nō patit̄ deffectū in ſua rectitudine · ſed
huiōi vicia opponunt̄ rōni recte ſcz prudencie · g
huiōi vicia maxime ex luxuria oriūtur · pſertim
cū pbs dicat i · vij · eth · qp venus eſt doloſa et ei⁹
corrigia ē varia · et qp ex iſtidijs agit iortiñs ocupie
¶ Ō pdca vicia hñt q̄dā ſilitudinē prudencie · ut
dictū eſt · ſz ad prudēciā cū ſit i rōne maiorē ppin-
quitatē hre vident̄ vicia magis ſpūalia · ut ſup-
bia et inanis gl'a · g huiōi vicia magis videntur
ex ſupbia oriri q̄ ex auaricia ¶ Ō homo inſidijs
utit̄ nō ſolū i deripiendis bonis alienis · ſz eciā i
machinādo aliōz cedes · q̄z pmū ptinet ad auari-
ciam · bm ad irā · ſz inſidijs uti ptinet ad aſtuciā
dolū et fraudē · g pdicta vicia nō ſolū oriūtur ex
auaricia · ſz eciā ex ira ¶ Sed ō ē qp gg⁹ · xxj · mor
ponit fraudē filiā auaricie ¶ Rñ dō · qp ſic̄ dictū
ē · prudēcia carnis et aſtucia cū dolo et fraude q̄dā
ſilitudinē hñt cū prudēcia in aliq̄li uſu rōis pci-
pue aūt iné alias vtutes morales uſus rōis rcte
appet iuſticia q̄ ē i appetitu rōnali · et ideo uſus
rōnis indebitus eciā maxie apparet i uicijs oppo-
ſitis iuſticie · opponitur autem ſibi maxime aua-
ricia · et ideo predicta vicia maxie ex auaricia
oriunt̄ ¶ Ad · ſ · g dō · qp luxuria ppt vehemēciam
delectacōnis et ocupie total'r opprimit rōm ne p-
deat i actū · in pdictis aūt uicijs aliquis uſus rōis
eſt licet inordinatus · vñ pdicta vicia nō oriūtur
directe ex luxuria · qp aūt phs venem doloſā apel-
lat · h⁹ d⁹ bm q̄ndā ſilitudinē inq̄ntū ſcz hoiez ſbito
ſubripit · ſic et indolis agit̄ non tñ p aſtucias · ſed
magis p uiolenciā cōcupie et delectacōis · vñ et ſbz-
dit · qp venus furat̄ intellectū multum ſapiētis

¶ Ad ij dō qp ex insidijs agē ad q̄dā pusillanimitatē ptinē vic magnanimꝰ enī ī omib⁹ vult manifestus ee vt phs dic ī mj eth ⁊ ideo quia supbia q̄mdā silitudinē magnanimitatis habet ul fingit inde est qp non directe ex supbia huiꝰ vicia oriūtur q̄ vtūtur fraude et dol magis aūt hꝰ ptiet ad auariciā q̄ ꝓpā utilitatē q̄rit puipēdēs excellēciam ¶ Ad nj dō qp ira hē subitū motū vñ p̄cipitanē agit et absq; cōsilio quo vtunē p̄dicta vicia licet inordinate qp aūt alicui insidijs vtāt ad cedes alioꝝ nō puenit ex ira ſz magis ex odio quia iracūdus appetit ee manifestus ī nocēdo ut

¶ Deinde // dicit phus in ij rethorice considerandum ē de preceptis ad prudenciam pertinentibus Et circa hoc querūtur duo Primo de preceptis pertinentibus ad prudenciam Scōo de preceptis pertinentibus ad vicia opposita

¶ Ad j sic p̄dicē vī qp de prudēcia fuerit dātū aliq̄ p̄ceptū inē p̄cepta decalogi ō p̄cipaliori enī vtute p̄cipaliora p̄cepta dari debent ſz p̄cipaliora p̄cepta legis sūt p̄cepta decalogi cū g̃ prudēcia sit p̄cipalior inē vtutes morales vī qp de prudēcia fuit dandū aliq̄ p̄ceptū inē p̄cepta decalogi ¶ ō in doctna euāgelica continetur lex maxime quantū ad p̄ceptū decalogi sed in doctrina euangelica datur preceptum de prudencia ut patet mathei x estote prudentes sicut serpentes g̃ inē p̄cepta decalogi debuit p̄cipi actus prudēcie ¶ ō alia documta vetis testamti ad p̄cepta decalogi ordiantē vñ ⁊ malach vltē ō memētote legis moysi serui mei quā mādaui ei ī oreb ſz ī alijs documentis vetis testamēti dantē p̄cepta de prudēcia sic p̄ū nj ne ymitaris prudēcie tue ⁊ infra mj ca palpebre tue p̄cedāt gressus tuos g̃ ⁊ ī lege debuit aliq̄ p̄ceptū de prudēcia dari ⁊ p̄cipue inē p̄cepta decalogi ¶ Sed ōrīū pz enūanti p̄cepta decalogi ¶ Rñ dō qp sic supdictū est cū de p̄ceptis agēt p̄cepta decalogi sic data sūt omī ppō ita eciā cadūt ī extimacōne oīm q̄si ad naturalē rōm ptinēcia p̄cipue aūt sūt de dictamīe rōnis natural fines enī hūane uite que se hñt ī agendis sic p̄cipia naturaliter cognita in speculatis ut ex supdictis patz prudēcia aūt nō est eca finē ſz eca ca q̄ sūt ad finē ut supdēm est et ideo nō fuit ouenies ut inter p̄cepta decalogi aliq̄ p̄ceptū ponētur ad prudēciā ptiēs directe ad quā tñ omia p̄cepta decalogi ptinēt bm qp ipa est directiua oīm vtuosoꝝ actuū

¶ Ad j g̃ dō qp licet prudēcia sit simplr p̄cipalior vtus omib⁹ alijs vtutib⁹ moralib⁹ iusticia tñ p̄cipalius respic rōz debiti qp req̄rit ad p̄ceptū ut supdictū ē et ideo p̄cipalia p̄cepta legis que sūt p̄cepta decalogi magis debuerūt ad iusticiā q̄z ad prudēciā ptinē ¶ Ad ij dō qp doctna euangelica ē doctna pfeccōis et ideo optuit qp ī ipa pfecte instruēt hō de oib⁹ q̄ ptiēt ad rectitudinē uite siue sit fines siue sit ea que sūt ad finē ⁊ ꝓpt hoc optuit in doctrina euangelica eciā de prudencia p̄cepta dari

¶ Ad nj dō qp sicut alia doctna vetis testamenti ordinat ad p̄cepta decalogi ut ad finē ita eciā conueniens fuit ut ī subsequtibus documentis vetis testamēti homies instruēnt de actu prudēcie qui est circa ea que sūt ad finem

¶ Ad ij sic p̄cēd vī qp in veri lege fūt inconuenient p̄cepta phibitiua ꝓposita ō vicijs oppositis prudēcie opponūt enī prudēcie nō minꝰ illa que habent directaz oppositionem ad ipa sic inprudēcia ⁊ pres eius q̄z illa q̄ cū ipa silitudinē hñt sic astucia ⁊ quia ad ipam ptiēt sed hec vicia phibent ī lege ō enī leuit xix non facies calūpniam p̄ximo tuo et deut xv non hēbis in sacculo tuo diuersa pondera minꝰ ⁊ magis g̃ et de illī vicijs que directe opponūtur prudēcie aliqua p̄cepta phibitiua dari debuerūt ¶ Cō mltis alijs rebꝰ pt ēnsferri fraus q̄z ī empcōe ⁊ vēdicōe inconuenient g̃ fraudē ī sola empcōne ⁊ vendicōne lex phibuit ¶ Cō eadē rō est p̄cipiendi actum vtutis et phibēdi actū uicij oppositi ſz actꝰ prudēcie nō inueniūtur ī lege p̄cepti g̃ nec aqua opposita vicia debūt in lege phiberi ¶ Sed ōrīū pz p p̄cepta legis inducta ¶ Rñ dō qp sic supdictū est iusticia maxie respicit rōm debiti qp req̄rit ad p̄ceptū qua iusticia est ad reddendū debitū alt ut infra dicē astucia aūt q̄tū ad execucōm maxie omittit ī hys eca q̄ est iusticia ut dēm ē ⁊ ideo ouenies fuit ut p̄cepta phibitia darent ī lege de execucōe astucie inquantū ad iniusticiā ptinet sicut cū dolo ⁊ fraude aquis alicui calūpniā ingerit ul eius bona subripit ¶ Ad j g̃ dō qp illa vicia q̄ directe opponūtur prudēcie manifesta ōrietate nō ita ptinēt ad iniusticiā sic execucō astucie et ideo non ita phibent ī lege sic fraus et dolus q̄ ad iniusticiā ptiēt ¶ Ad ij dō qp omis fraus ul dolus cōmissa ī hys q̄ ad iniusticiā ptiēt pt intelligi esse phibita leuit xix ī phibicōe aut calūpnie p̄cipue aūt solet fraus exerceri ⁊ dolus ī empcōne ⁊ vendicōne bm id ecē xvj nō iustificabit caupo a pcō labioꝝ ꝓpt h spālit p̄ceptū phibitiuū dat ī lege de fraude eca empcōnes et vendicōes omissa

¶ Ad nj dō qp omia p̄cepta de actib⁹ iusticie in lege data ptinēt ad execucōm prudēcie sic et p̄cepta phibitiua data de furto calūpnia ⁊ fraudulenta vendicōne ptiēt ad execucōm astucie

Consequenter post prudēciā cōsiderandū est de iniusticia eca q̄z q̄druplex cōsideracō occurrit Prima ē de iusticia Scōa de ptib⁹ eius Tercia ō dono ad hoc ptinēte Q̄rta ō p̄ceptis ad iniusticiā ptinentib⁹ eca iusticiā vero consideanda sūt mj Primo quidā de iure Scōo de ipa iusticia Tercio de iniusticia Q̄rto de iudicio

Circa p̄mū q̄rūt mj Prīo v ius sit obiectū iusticie Scōo vtz ius ouienē dīdat ī ius naturale et positiuū Tercō vtz ius gencium sit idem qp ius naturale Q̄rto vtz ius dñatiuū et patrū debeat specialiter distingui

¶ Ad j sic p̄cēd vī qp ius nō sit obm iusticie dic enī celsus iuris consultus qp ius est ars

boni et equi·ārs autē nō est obm iustitie·ꝫ est p se vtus intellectualis·g̃ ius nō est obm iustitie
Vt iō·lex sic̄ ysido⁹ dic̄ i li⁹ etħ·iuris est spēs·lex aūt nō est obm iustitie·ꝫ magis prudēcie·vñ et phs legis positiue ptē prudēcie ponit·g̃ ius nō ē
Vt obm iustitie iō·iustitia pncipal'r subiat hoīez deo·dic̄ enī au⁹ i li⁹·de moribꝫ eccl'ie·qp iustitia ē amor tm̄ deo seruiens·ꝛ ideo bene impans cet̄is q̃ homi sbiecta sūt·sed ius nō ptīet ad diuia·ꝫ solū ad hūana·dic̄ enī ysi i li⁹ ethimo·qp fas lex diuina est·ius aūt lex hūana·g̃ ius nō est obiectm
Vt iustitie Sed ō est qp ysi·dic̄ i eos·qp ius dēm ē quia est iustū·ꝫ iustum ē obm iustitie·dicit enī phs i·v·etħ·qp oms talē hītū uolunt dicē iustitiam a quo opatum iustoꝝ sūt·g̃ ius est obm iustitie
Vt R ñ dō·qp iustitie ꝑpm est inē alias virtutes ut ordinet hoīem i hys q̃ sūt ad alēm·impotat enī equalitatē q̃mdā·vt ipm nomen dem̄at·dicūtur aūt vulgarit̄ eaque adeq̃nē instari·eq̃litas aūt ad alēm est·alie aūt vtutes pficiūt hoīez solū in hys q̃ ei ꝺueniūt ꝺm seipm·sic g̃ istud·qꝺ est rectū i opibꝫ aliaꝝ vtutū ad qꝺ tendit intentō vtutis q̃si in ꝑpm obm nō accipiē nisi p opacōm
ad agentez·rectum vero qꝺ est in opere per comperationem ad agentē ꝺstituit̄ p opacōm ad aluꝫ·id enī i opere nro ꝺ esse iustū qp rñdz ꝺm aliquā equalitatē alterius·puta recōpensacō mercedis debite p huicō impenso·sic g̃ iustū ꝺ esse aliqꝺ q̃si hns rectitudinē iustitie·ad qꝺ termiat̄ accō iustitie eciā nō ꝺsiderato qual'r ab agēte fiat·ꝫ i alijs vtutibꝫ determiat̄ ꝺm se obm qꝺ vocat̄ iustū· et ħ quiꝺ ē iusvñ manifestū est qp ius est obm iustitie
Vt ad·j· g̃ dō·qp ꝺsuetū ē qp nomīa a sui ꝑma imposicōe retorq̃nt̄ ad alia sig̃nda·sic̄ nomē medicine impositū est ꝑmo ad sig̃canꝺ remediū·qꝺ ꝑstatur i firmo ad sananꝺ·deinde ꝺctum est ad sig̃ficandū artē qua ħ fit·ita eciā ħ nomē ius ꝑmo impositū est ad sig̃ficanꝺ ipam rem iustā·postmodū autē est ꝺuatum ad artē qua cognoscit̄ quid sit iustū et ult'ius ad sig̃ficandū locū i quo ius redꝺ·sicut dicit̄ aquis cōpere i iure·et ult'ius ꝺi eciā ius qꝺ reddit̄ ab eo·ad cuius officiū ptīet iustitiā facē·licet eciā id qꝺ ꝺiscernit sit iniquū
Vt ad·ij·dō·qp sic̄ eoꝝ que p artē extīus sūt quedā rō i mēte artifias ꝑexistit que ꝺ regula artis·ita eciā illius opis iusti qp rō ꝺeimiat quedā rō ꝑexistit i mēte q̃si quedā prudēcie regula·ꝛ ħ si in sēptū redigat̄ vocat̄ lex·est enī lex ꝺm ysi·cōstitucō sēpta·et ideo lex nō est ipm ius ꝑpe loq̃ꝺo·ꝫ aliqual' racō iuris
Vt ad·nj·dō·qp quia iustitia eq̃litatē inportat·deo aūt nō possum⁹ equalēs recōpensare·inde est qp iustū ē ꝺm pfectā rōm nō possum⁹ reddere deo·ꝛ ꝑpt ħ nō ꝺ ꝑpe ius lex ꝺina·ꝫ fas·q̃a ꝺe licet suffic̄ deo ut impleam⁹ qꝺ possum⁹·iustitia eñ ad ħ tendit ut homo q̃ntū pt deo reꝺpēset tota;

Ad·ij·sic ꝓceꝺ·vī // lic̄ animam ei subiciēs qp ius nō ꝺueniet̄ ꝺiuidat̄ in ius nat̄ale et ius positiuū·illꝺ enī qꝺ est nat̄ale est inmutabile ꝛ iꝺ est apud oms·nō aūt inuenit̄ i rebꝫ humanis aliquid tale·quia oms regule iuris hūani i aliquibꝫ casibꝫ ꝺficiūt nec hñt suam vtutē ubiq̃·g̃ nō est aliqꝺ ius nat̄ale
Vt iō·id ꝺ esse positiuū qꝺ ex volūtate hūana ꝓcꝺit·ꝫ nō ideo aliqꝺ ē iustū quia a volūtate hūana ꝓcꝺit·alioquin voluntas hoīs inusta ee nō posset·g̃ cū iustū sit idē qp ius·ꝺ qp nll'm sit ius positiuū
Vt iō·ius ꝺinū nō est ius nat̄ale·cū excedat nat̄am hūanā sil'r eciā nō est ius positiuū·quia non ymitatur auctoritati hūane·ꝫ auct̄ate ꝺine·g̃ inꝺoctiene ꝺiuiꝺit̄ ius p nat̄ale ꝛ positiuū Sed ō est qp phs dicit i·v·etħ·qp politici iusti·ħ quiꝺ nat̄ale est·ħ aūt legale iꝺest lege positū
Vt R ñ dō·qp sic̄ dictū est·ius siue iustū est aliqꝺ op⁹ adequatū alt̄i ꝺm aliquē eq̃litatis modū·dupl'r aūt pt̄ ꝺcui hoī esse aliquid adequatū·vno quiꝺ modo ex ipa nat̄a rei puta cū aquis tantū ꝺat ut tantuꝺ recipiat et ħ vorat̄ ius nat̄ale·aliomō aliquid ē adequatū ul' ymensuratū alt̄i ex ꝺicto siue ex ꝺñi placito·qñ scz aquis reputat se cōtentū si tm̄ accipiat qp quiꝺ pt̄ fieri dupl'r·vno⁹ p aliquod ꝓuatū ymodū ꝺictū·sic̄ qp firmat̄ aliq̃ pacto int̄ ꝓuatas psōas alio⁹ ex ꝺicto pblico·puta cū tot⁹ pp'l's ꝺsentit qp aliquid hēat̄ q̃si adeq̃tū et ymensuratū alt̄i ul' cū ħ ordinat̄ pnceps q̃ curā pp'li hē et eius psonā gerit et ħ ꝺ ius positiuū
Vt ad·j·g̃ dō·qp iꝺ qꝺ ē nat̄ale hñti nat̄am imutabilē·ꝺ qp sit semp ꝛ ubiq̃ tale nat̄a aūt hoīs est mutabil'·ꝛ ideo id qꝺ nat̄ale ē homi pt̄ aliqñ ꝺficē sic̄ nat̄alē equalitatē habz ut ꝺpoñti ꝺpositū reddat̄·ꝛ si ita eēt qp nā hūana sp eēt recta ħ esset sp ꝺuanꝺ·ꝫ q̃a q̃nq̃ contīgit qp volūtas homis ꝺprauat̄·est aliquis casus in quo
/ no ꝺpositū est reddendū ne hō pūsam volūtatē hns male eo vtatur·utputa si furiosus ul' hostis rei publice arma ꝺposita reposcat
Vt ad·ij·dō·qp volūtas hūana ex oñi cōdicto pt̄ aliquid facē iustū i hys que ꝺm se nō habēt aliquā repugnanciā ad nat̄alē iustitiā ꝛ i hys hē locū ius positiuū·vnde phs dic̄ i·v·etħ·qp legale iustū est qp ex pncipio quiꝺ nichil ꝺffert sic ul' aliē·qñ aūt ponī ꝺffert ꝫ si aliquid de se repugnāciā hēat ad ius nat̄ale nō pt̄ volūtate humā fieri iustū·puta si statuat̄ qp furari liceat ul' aꝺulteriū ꝺmittē·vñ ꝺ psa·xv·ve
c q̃ cōꝺūt leges iniquas
Vt ad·nj·dō·qp ius ꝺiuinū ꝺ q̃si ꝺinit⁹ ꝓmulgat̄·ꝛ ħ quiꝺ ptim est de hys que sūt nat̄al'r iusta·ꝫ tm̄ eoꝝ iustitia hoīes latet·ptim aut̄ de hys que fiūt iusta institutōe ꝺina·vnde eciā ius ꝺinū per hec duo ꝺistingui pt̄ sic̄ ꝛ ius hūanū·sūt enī i lege ꝺina quedā ꝓcepta quia bona·ꝛ ꝓhibita quia mala·queꝺ vero bōa quia ꝓcepta·ꝛ mala quia ꝓhibita

Ad·nj·sic ꝓceꝺ·vī qp ius gencīū sit idem cū iure nat̄ali·nō enīo oms hoīes ꝺueniūt nisi in eo qp est eis nat̄ale·ꝫ i iure gencīū oms hoīes ꝺueniūt·dic̄ enī iuris ꝺsultus qp ius gencīū est q̃ gentes hūane utunt̄·g̃ ius gencīū est ius nat̄ale
Vt iō·huius inter hoīes est nat̄al'·quidā enī sūt

naťal'r ſerui · vt ꝓbs ꝓbar ī · j · polit' · ſ ſeruitutes ptinẽt ad ius gencũ ut ysid dic' · g' ius gencũ eſt ius naťale ¶ ō · ius ut dictũ eſt diuiſ' p ius naturale ⁊ poſitiuũ · ſ ius gencũ nō eſt ius poſitm nō enī oms gentes vnq̄ ꝺuenerũt · vt ex oñi ꝺcto aliquid ſtatuerẽt · g' ius gẽcũ eſt ius naťale ¶ Sed ō eſt q ꝓ ysid dic' · q ius aut naťale ẽ aut ciuile · a gencũ · ⁊ ita ius gẽciũ diſtinguit' a iure naťali ¶ ñ dō · q ſic dictũ eſt ius ſiue inſtũ naťale ẽ q ex ſui nā eſt adequatũ uł ꝺmenſuratũ alt̄i · h aũt ꝑt cõtingẽ dupl'r · vnꝰ ſm abſolutã ſui ꝺſideracõm · ſic maſculus ex ſui rõne hꝫ ꝺmẽſuracõm ad femiam ut ex ea gen̄et · et parẽs ad filiũ ut eũ nutriat · aliꝰ aliquid eſt naťalit' alt̄i ꝺmenſuratũ nō ſm abſolutã ſui rõm · ſ ſm aliquid · q ex ipo ꝺſequit' · puta ꝓpetas poſſeſſionũ · ſi enī ꝺſideť iſte ag' abſolute · nō hꝫ vnde mag' ſit huius q̄ illius · ſ ſi ꝺſideť ad oportunitatẽ colendi · et ad pacificũ uſũ agri · ſm h hꝫ q̄mdā ꝺmenſuracõz · ad h q ſit vnius ⁊ nō alt̄ius · ut patz p ꝓbm in · ij · politice · abſolute aũt apprehẽdẽ aliquid · nō ſolũ ꝺuenit hoi ſ eciā alijs animalibꝫ · ⁊ ideo ius q̄ꝺ naťale ſm ꝑmũ modꝰ oñe eſt nob ⁊ alijs aialibꝫ · a iure autẽ naťali ſic dicto recedit ius gẽciũ · ut iuris ꝺſultꝰ dic' · quia id omibꝫ aialibꝫ · h ſolũ hominibꝫ inter ſe comũe · cõſideare aũt aliquid opando ad id q ex ipo ſequit' eſt ꝓm rõnis · ⁊ ideo h id eſt naťale homi ſm rõm naťalez que h dictat · et ideo dicit gaius iuris ꝺſultus · q naťal' racõ int' oms hoies cõſtituit · id apud oms gẽtes cuſtodiať · ⁊ p h patz rñ ad ꝑmũ ¶ Ad · ij · dō · q hunc hoiem eſſe ſeruũ abſolute ꝺſideando magis q̄ aliũ non hꝫ rõm naťalẽ ſ ſolũ ſm aliquã utilitatẽ oñtem inq̄ztũ utile eſt huic q regať a ſapienciori et illi q ad h uiuetur ut ꝺ in ꝑ' politic' · ⁊ ideo huitus ptiñs ad ius gencũ eſt naťal' ſcꝺo mō · ſ nō ꝑmo ¶ Ad · nj · dō · q quia ea q̄ ſũt iuris gẽcũ naťal' racõ dictat · puta ex ꝓpinq̄ hñcia equitatẽ · inde eſt q nō indigent aliq̄ ſpāli inſtitucõne · ſ ipa naťal' racõ eā inſtituit · ut dictũ eſt ī auctoritate inducta

Ad · mj · ſic ꝓceꝺ' vł q nō debeat ſpāliť diſtinguí ius patnũ et dñatiuũ · ad iuſticiā enī ptinz reddẽ vnicuiq̄ q ſuũ eſt · ut dic' ambroꝰ · in ꝑmo de officijs · ſ ius ẽ obm iuſticie ſic dictũ eſt · g' ius ad vnũ quēq̄ equal'r ptiet · ⁊ ſic nō debz diſtingui ſpāliť ius pris ⁊ dñi ¶ ō · racõ uiſti ẽ lex ut dictũ eſt · ſ lex reſpicit ꝺmũe bonũ ciuitatis ⁊ regni · ut ſup̄ hītũ eſt · nō aũt reſpic' bonũ ꝑuatũ vnius pſone aut eciā vnius familie · nō g' debz ēe aliq̄ ſpāle ius uł iuſtũ dñatiuũ uł patꝛnũ · cũ dñs ⁊ pať ptineāt ad domũ ut ꝺ in ꝑmo politice ¶ ō · mł te alie ſũt drñcie graduũ ī hominibꝫ · ut puta q quidā ſũt milites · quidā ſacꝺotes · quidā p̄ncipes · g' ad eos debz aliq̄ ſpāle iuſtũ deťmiari ¶ Sed ō eſt q ꝓbs ī · v · eth' · ſpāliť a iuſto politico diſtinguit dñatiuũ ⁊ patnũ ⁊ alia huiꝰ ¶ ñ dō · q ius ſiue inſtũ dī ꝑ ꝺmenſuracõz ad alt̄m · alt̄m aũt ꝑt dici dupl'r · vnꝰ q ſimpl'r eſt alterũ ſic q eſt omīo diſtinctũ · ſic apparet ī duobꝫ hoibꝫ quoꝝ vnus nō eſt ſub alt̄o · ſed ambo ſũt ſub vno ꝑnape ciuitatis · et int' tales ſm ꝓbm in · v · eth' · eſt ſimpl'r iuſtũ · aliꝰ ꝺ aliquid alt̄m nō ſimpl'r · ſ q̄ſi aliquid eius exñs · ⁊ h mō ī rebꝫ hūanis filius eſt aliquid ꝑis · quia qꝺamō eſt ꝑs eius · ut ꝺ in vnj · eth' · ⁊ ſeruus eſt aliquid dñi · qa eſt inſtm ei' ut dī in ꝑmo politice · et ideo ꝑis ad filiũ nō eſt ꝺpacō ſic ad ſimpl'r alt̄m · ⁊ ꝓpt' h nō eſt ibi ſimplicit' iuſtũ · ſ qꝺā iuſtũ ſcz patnũ · ⁊ eaꝺ racione nec inter dñm ⁊ ſnũ · ſ eſt int' eos dñatiuũ iuſtũ vxoꝛ aũt q̄uis ſit aliquid · qa ꝺpať ad eam ſicut ad ꝓꝑm coꝛpꝰ · ut ꝓz p apl'm ad eph' · v · tñ magis diſtinguit' a uiro q̄ filius a ꝑre uł ſuus a dño · aſſumit' enī in q̄mdā ſocialẽ uitā matmoniũ · ⁊ ideo vt ꝓbs dic' · q int' uirũ ⁊ uxorẽ plus eſt de racõne iuſti q̄ int' ꝑem ⁊ filiũ · uł dñm ⁊ ſuũ · quia cũ vir ⁊ uxoꝛ hñt inmediatā relacõm ad domeſticā ꝺmitatẽ ut ꝓz in ꝑ' politice · nō int' eos nō eſt eciā ſimpl'r politicũ iuſtũ · ſ magis iuſtũ ꝺnomicũ ¶ Ad · j · g' dō · q ad iuſticiā ptinz reddere ius ſuũ vnicuiq̄ · ſupposita tñ diuſitate vnius ad alt̄m · ſi quis enī ſibi debz q ſibi debeť nō ꝓpe uocať h iuſtum · ⁊ quia q ꝺ eſt filij eſt ꝑis · et q ꝺ eſt ſui ẽ dñi ideo nō ẽ ꝓpe iuſticia ꝑis ad filiũ uł dñi ad ſuũ ¶ Ad · ij · dō · q filius inq̄ztũ filius eſt aliquid patris · ⁊ ſil'r ſuus inq̄ztũ ſuus eſt aliquid dñi · utq̄z tñ ꝑut ꝺſideať ut quidā homo eſt aliquid ſm ſe ſubſiſtens ab alijs diſtinctũ · et ideo inq̄ztũ utq̄z ẽ hō aliquo mō ad eos eſt iuſticia · ⁊ ꝓpt' h eciā aliq̄ leges danť de hys q̄ ſũt ꝑis ad filiũ · uł dñi ad ſuũ ſ inquātũ utq̄z eſt aliquid alt̄ius ſm h deficit ibi pfcta rō iuſti uł iuris ¶ Ad · nj · dō · q oms alie diuſitates pſonaꝝ q̄ ſũt in ciuitate hñt inmediatam relacõz ad ꝺñitatẽ ciuitatis et ad p̄ncipẽ ipi' · et ideo ad eos eſt iuſtũ ſm pfectā rõm iuſticie · diſtinguit' tñ iſtud iuſtũ ſm diuſa officia · vnde et dī ius militare uł magiſtratiuũ aut ſacꝺotũ nō p deffectũ a ſimpl'r uſto · ſic ꝺ patnũ ⁊ dñatiuũ · ſ ꝓpt' hꝰ q vnicuiq̄ cõdicõni pſone ſm ꝓꝑm officiũ aliquid ꝓꝑm debetur

Ende ꝺſideanꝺ eſt de iuſticia Circa quā querunt' · xij Primo quid ſit iuſticia Scꝺo vtz mſticia ſp ſit ad alt̄m Tercō vtz ſit vtus Quarto vtz ſit in volũtate ſic in ſubiecto Quto utz ſit vtus gnalis Sexto vtz ſm q ẽ gnalis ſit idẽ in eſſencia cũ omī virtute Septīo vtz ſit aliq̄ iuſticia pticularis Octauo utz iuſticia pticularis hēat ꝓꝑam matiam Nono utz ſit ēca paſſiones uł ēca opacões tñ Decimo vtz mediũ iuſticie ſit mediũ rei Vndecīo vtz actꝰ iuſticie ſit reddẽ vnicuiq̄ q ſuũ eſt Duodecimo vtz iuſticia ſit p̄cipua int' alias vtutes morales

Ad · j · ſic ꝓceꝺ' · vł q inconueniēt diffiniať a iuris p̄itis · q iuſticia eſt ꝑpetua ⁊ cõſtans volũtas ius ſuũ vnicuiq̄ ẽbuens · iuſticia enī ſ · ꝓbm in · v · eth' · eſt hītus in quo ſũt aliq̄ opatiui iuſtoꝝ · ⁊ a quo opanť ⁊ uolunt iuſta · ſ volũtas nomiat potēciam uł eciā actum · g' inconueniēter

iuſticia ꝺ eē volūtas ꝟ ꝯ · rc̄itudo volūtatis nō
eſt volūtas · alioquin ſi volūtas eēt ſua rc̄itudo
ſeḡreč qꝫ nll'a volūtas eēt pūſa · ſꝫ ꝟm anſhelmū ī
li° de vitate · iuſticia eſt rc̄itudo · g̃ iuſticia nō ē
volūtas ꝟ ꝯ · ſola dei volūtas eſt ꝑpetua · ſi g̃ iuſ
ticia ē ꝑpetua volūtas ī ſolo deo erit iuſticia ꝟ ꝯ
oñe ꝑpetuū eſt cōſtans · quia ē immutabile · ſup-
flue g̃ vtrūqꝫ ponič ī diffinicōne iuſticie et ꝑpetuū
ꝛ ꝺſtans ꝟ ꝯ · reddē ius vnicuiqꝫ ꝑtinet ad ꝓncipē
ſi g̃ iuſticia ſit ius ſuū vnicuiqꝫ tribuēs · ſequič
qꝫ iuſticia nō ſit niſi ī ꝓncipe qꝫ eſt incōueniens
ꝟ ꝯ · aug° · dič ī li° de moꝛib⁹ eccl'ie · qꝫ iuſticia ē
amoꝛ deo tm̄ buiens · nō g̃ reddit vnicuiqꝫ qꝺ ſuū
eſt ꝟ ℟ñ dꝺ · qꝫ ꝑdcta iuſticie diffinicō cōueniēs
eſt ſi recte intelligaē · cū enī oḿis ỽtus ſit hītus
qui ē ꝓncipiū boni actus neče ē qꝫ ỽtus diffiniaē
ꝑ actū bonū · qui ē ċca ea quē alīm ſūt ſicut circa
ꝑpam maťiam ỽtutis · eſt aūt iuſticia ꝑcipue ċca
ea que ad alīm ſūt · ſič ċca ꝑpam mām vt infra
ꝑebit · ꝛ ideo actus iuſticie ē ꝑ ꝺpacōm ad ꝑpam
mām ỽtutis · ꝛ ꝺbm tangiē · cū ꝺ ius ſuū vnicuiq
ẗbuens · ꝗa ut ꝓbꝺ · dič ī li° ethimo · iuſtus dī ꝗa
ius cuſtodit · ad h° aūt qꝫ aliqs act° ċca quācunqꝫ
mām ſit ỽtuoſus reqrič qꝫ ſit voluntarius · et qꝫ
ſit ſtabil' ꝛ firmus · quia ꝓbs dič in · ij · eth · qꝫ ad
ỽtutis actū reqrič · ꝓmo quiꝺ qꝫ opeē ſciens · ſcḋo
aūt qꝫ eligēs ꝛ ꝑpē debitū finem · tercō qꝫ immobi
liť opeē · ꝓmū autē hoꝝ includ' in ſcḋo · ꝗa qꝺ ꝑ ig-
noꝛanciā agič eſt ſ volūtariū · ut ꝺ ī · nj · eth · ꝛ ideo
ī diffinicōe iuſticie ꝓmo ponič volūtas ad oñdē-
dū qꝫ actus iuſticie debz eē volūtarius · addič aūt
de cōſtancia ꝛ ꝑpetuitate · ad deſignandū actus fir-
mitatē · ꝛ ideo ꝑdicta diffinicō eſt ꝛpleta diffini°
iuſticie niſi qꝫ act° ponič ꝑ hītu qui ꝑ actū ſpecifi
caē · habit° aūt ad actū ꝺ · ꝛ ſi quis vellet indebi-
tam formā diffinicōis reducē poſſ ſi dicēt qꝫ iuſ-
ticia eſt hītus ꝟm quē aliqs ꝺſtans ꝛ ꝑpetua volū
tate ius ſuū vnicuiqꝫ ẗbuit · ꝛ ꝗſi eſt eaḋ diffinicō
cū ea quā ꝓbs ponit ī · v · eth · dicens qꝫ iuſticia ē
hītus ꝟm quē aliqs ꝺ opatiuus ꝟm eleccōm iuſti
℟ ℟ñ dꝺ · j · g̃ dꝺ · qꝫ volūtas ħ nomīat actū nō potē
ciam · eſt aūt ꝺſuetū · qꝫ apud auctoꝛes hītus ꝑ ac-
tus diffiniaē · ſič aug° dič ſup · joh · qꝫ fides ē cre
dere qꝫ nō uides ℟ ℟ñ dꝺ · ij · dꝺ · qꝫ neqꝫ eciā iuſticia ē
eſſencialr rectitudo · ſꝫ cauſalitez tm̄ · eſt enī hītus
ꝟm quē aliqs recte opatur ꝛ vult ℟ ℟ñ dꝺ · nj · dꝺ · qꝫ
voluntas ꝑt dici ꝑpetua dupl'r · vnō ex ꝑte ipius
actus ꝙ ꝑpetuo durat · et ſic ſolius dei volūtas eſt
ꝑpetua · alio ex ꝑte obi · quia ſcz aliqs vult ꝑpetuo
facē ꝙd · et ħ reqrič ad rōz iuſticie · nō enī ſuf-
ficit ad rōm iuſticie · qꝫ aliqs velit ad horā ī aliq
negocio ꝟuare iuſticiā · quia uix inueniē aliqs ꝙ
velit ī oīb⁹ iuſte agē · ſꝫ reqrē qꝫ hō hēat volūtatē
ꝑpetuo ꝛ ī omīb⁹ iuſticiā ꝺſeruandi ℟ ℟ñ dꝺ · mj · dꝺ
qꝫ quia ꝑpetuū nō accipič ꝟm duracōz ꝑpetuā act°
volūtatis nō eciā ſupflue addī ꝺſtans vt ſič ꝑ h°
qꝫ ꝺ ꝑpetua volūtas · deſignaē qꝫ aliquis gerat in
ꝓpoſito ꝑpetuo iuſticiā ꝺſeruandi . ita eciā ꝑ h°qꝫ
ꝺ ꝺſtans deſignaē qꝫ in h° ꝓpoſito firmič ꝑſeueret

℟ ℟ñ dꝺ · v · dꝺ · qꝫ iudex reddit qꝺ ſuū eſt ꝑ modum
imperantis et digentis · quia iudex ē iuſtū aīatū
et ꝓncips eſt cuſtos iuſti · ut ꝺ ī · v · eth · ſꝫ ſubdi-
ti reddūt qꝺ ſuū eſt vnicuiqꝫ ꝑ modū execucōnis
℟ ℟ñ dꝺ · vj · dꝺ · qꝫ ſič ī dilecc̄oe dei includič dilecc̄ō
ꝓximi ut ſupdictū eſt · ita eciā in h° qꝫ hō buit deo
includič qꝫ vnicuiqꝫ reddat qꝺ debet

℟ d · ij · ſic ꝓcꝺ · vi qꝫ iuſticia nō ſemꝑ ſit ad
alīm · dič enī apo° ad ro · nj · qꝫ iuſticia dei
eſt ꝑ fidē ihu xꝓi · ſꝫ fides nō dicaē ꝑ ꝺpacōm vni°
hois ad alīm · g̃ neqꝫ iuſticia ꝟ ꝯ · ꝺ · aug̃ · ī li° ꝺ
moꝛib⁹ eccl'ie ad iuſticiā ꝑtīet ob h° qꝫ buit deo bñ
impare ceīs q̃ homī ſūt ſubiecta · ſꝫ appetitus ſbi-
tiuus ē homī ſubiect° · ut ꝑz geñ · mj · vbi dī ſubē
te erit appetitus eius ſcz pcī · ꝛ tu dñaberis illius
g̃ ad iuſticiā ꝑtinet dñari ꝙꝺ appetitui · ꝛ ſic erit
iuſticia ad ſeipm ꝟ ꝯ · iuſticia dei eſt eēna · ſꝫ nīl'
aliud fuit deo coeēnū · g̃ de iuſticie rōe nō eſt qꝫ ſit
ad alīm ꝟ ꝯ · ſič ꝺpacōnes q̃ ſūt ad alīm indigēt
rectificari · ita eciā ꝺpacōnes q̃ ſūt ad ſeipm · ſed ꝑ
iuſticiā rectificanē ꝺpacōnes ꝟm ꝛ ꝓ · xj · iuſti-
cia ſimplicis digit uiā eius · g̃ iuſticia non ſolū ē
ċca ea que ſūt ad alīm · ſꝫ eciā ċca ea que ſūt ad ſe
ipm ꝟ Sed ꝺ eſt qꝫ tullius dič ī ꝓmo de officijs · qꝫ
iuſticia eaḋ rōne eſt · qꝫ ſocietas hoīm inē ipos et
uite cōmūitas ꝺtineē · ſꝫ h° importat reſpectū ad
alīm · g̃ iuſticia ē circa ea q̃ ſūt ad alīm ℟ ℟ñ dꝺ
qꝫ ſič ſuꝑdictū ē cū nom̄ iuſticie eq̃litatē importet
ex ſua rōne iuſticia habet qꝫ fit ad alterū · nichil
enī ē ſibi equale · ſꝫ alt̄ · et quia ad iuſticiā ꝑtinet
actus hūanos rectificare · ut dictū ē · neče eſt qꝫ
equalitas iſta quā reqrit iuſticia ſit diūſoꝝ agē
potenciū/accōnes a ſūt ſuppoſitoꝝ ꝛ totoꝝ · nō aūt
ꝑpe loq̃ꝺo pūū ꝛ formaꝝ ſeu potēciaꝝ · nō enī ꝑpe
ꝺ qꝫ manus ꝑcuciat · ſꝫ homo ꝑ manū · neqꝫ ꝑpe ꝺ
qꝫ calor calefaciat · ſꝫ ignis ꝑ calorē · ꝟm tm̄ ſil'itu-
dinē q̃ꝺā ħ dicunē · iuſticia g̃ ꝑpe dicta reqrit di-
uerſita tē ſuppoſitoꝝ · et ideo nō eſt niſi vni° hois
ad aliū · ſꝫ ꝟm ſil'itudinē accipiunē ī vno ꝛ eodem
hoīe diūſa ꝓncipia accōnū q̃ſi diūſa agēcia · ſicut
racō ꝛ irascibil' ꝛ ꝛcupiſcibilis · et ideo thapħ · in
vno ꝛ eoḋ homīe ꝺ eſſe iuſticia ꝟm qꝫ rō imperat
irascibili ꝛ ꝛcupiſcibili · ꝛ ꝟm ħ qꝫ hæc obediūt rōi
et ul'r ꝟm qꝫ vnicuiqꝫ ꝓti hois attribuič qꝫ ei ꝺuēit
vñ et ꝓbs ī · v · eth · hāc iuſticiā appellat ꝟm me-
thaphoꝛam deām ℟ ℟ñ dꝺ · j · g̃ dꝺ · qꝫ iuſticia q̃ fit
ꝑ fidē in nob eſt ꝑ quā iuſtificaē impius q̃ quidē
ī ipa debita ordinacōe pciū anīe ꝺſiſtit ſič ſuꝑdic-
tū eſt cū de iuſtificacōne impij agēt̄ur · ħ aūt ꝑti
net ad iuſticiā methaphoꝛice dictā · q̃ ꝑ inueniri
eciā ī aliq ſolitariam uitā agēte · ꝛ ꝑ h° ꝑz rñ° ad
ꝟm ℟ ℟ñ dꝺ · nj · dꝺ · qꝫ iuſticia dei eſt ab eēno ꝟm vo
lūtatē ꝛ ꝓpoſitū cēnū · et in ħ ꝑpe iuſticia cōſiſtit
q̃uis ꝟm effectū nō ſit ab eēno · quia nichil ē deo
coeternū ℟ ℟ñ dꝺ · mj · dꝺ · qꝫ accōnes que ſūt hoīs ad
ſeipm ſfīē rectificanē rectificatis paſſionib⁹ per
alias ỽtutes morales · ſꝫ actōnes q̃ ſūt ad alīm in-
digent ſpāli rectificacōne nō ſolū per ꝺpacōm ad
agentē · ſꝫ eciā per ꝑper actōez ad quē ſūt · et ideo ċca

metaphoꝛa

eiusꝫ ad quem

Ad.nj.sic ꝓcedꝫ.// eas ẽ spāl' vtꝰ q ẽ iustícia vi' qꝫ iustícia nō sit vtus.sꝫ enī luc.xvij. cū fecitis oīa q ꝓcepta sūt uob.dicite bui inu; tiles facti sumꝰ.qđ debuimꝰ facē fecimꝰ.sꝫ nō est inutile facē opꝰ vtutis.dic enī ambroꝰ.i bo de of ficijs.vtilitatē nō peccūiarij lucri extimacōm di cimus.sꝫ acq̄sicōm pietatis.g facere qđ quis debꝫ facē nō est opꝰ vtutis.est aūt opꝰ iustície.g iusticia nō est vtus ¶ ꝺ.qđ fit ex ncītate nō ẽ meri; toriū.sꝫ reddē alicui qđ suū est ꝑtiet ad iusticiam est ncītatis.g nō est mitoriū.actibꝫ aūt virtutū meremī.g iusticia nō ẽ vtus ¶ ꝺ.oīs vtus mo; ralis est ĉca agibilia.ea aūt q extius ostituūtur nō sūt agibilia.sꝫ factibilia.ut pz p ph̄m in.ix. meth.cū g ad iusticiā ptineat extus facere aliqđ opus ꝺm se iustū.vi' qꝫ iusticia nō sit vtꝰ moral' ¶ Sed ꝺ est qꝫ gg' dic i.ij.moral'.qꝫ in quatuoꝛ vtutibꝫ.sc̄z tēpancia.prudēcia.fortitudine.ꝛ iusticia tota bona opis structura osurgit ¶ ñ ꝺ qꝫ vtus hūana est q bonū reddit actū hūanū.et ip̄m hoīem bonū facit.qꝫ quiđ ꝺucit iusticie.actꝰ enī hoīs bonus reddī ex hꝰ qꝫ attīgit regl'am rōis ꝺm quā hūani actꝰ rectificantur.vñ cū iusticia opacōnes hūanas rectificet.manifestū ẽ qꝫ opus hoīs bonū reddit.ꝛ ut tullius dic i ꝓmo de offici; is.ex iusticia ꝑcipue uiri boi noīanī.vñ sic ibiđ dic mea vtus splendoꝛ est maximus ¶ ꝺ.j.g ꝺ.qꝫ cū aliquis facit qđ debꝫ nō affert vtilitatē lu; cri ei cui fcit qđ debet.sꝫ solū abstinet a dāpno eiꝰ sibi tñ facit utilitatē inq̄tū spontanea et ꝓmpta volūtate facit iꝺ qꝫ debꝫ.qꝫ est vtuose agē.vñ dī sapie.vnj.qꝫ sapia dei sobrietatē ꝛ iusticiā docet prudēciā et vtutē quibus i uita nichil ẽ utilius homibꝫ sc̄z vtuosis ¶ ꝺ.ij.ꝺ.qꝫ duplex ẽ ncītas.vna ccaccōis.et hoc quia repugnat volūtati tollit rōm meriti.alia aūt est ncītas ex obliga cōe ꝓcepti.siue ex ncītate finis q̄ñ sc̄z aliquis nō ꝓt osequi finē vtutis nisi h̄ faciat.et tal' ncītas nō excludit rōm miti inq̄tū aliqs h̄ qꝫ sic ẽ ncēm volūtarie agit.excludit tñ gl'am superrogacōis. ꝺm iꝺ.j.ad coꝛ.ix.si euangelizaūo nō est michi gl'a.ncītas enī michi incunbit ¶ ꝺ.nj.ꝺ.qꝫ iusticia nō osistit ĉca exteiores res q̄ntū ad hꝰ qꝫ ẽ facē.qꝫ ptinet ad artē.sꝫ q̄tū ad hꝰ qꝫ utīē eis ad

Ad.mj.sic ꝓcedī.vi' qꝫ iusticia nō // alēm sit in volūtate.sic in subiecto iusticia enī q̄ñ vitas ꝺ sꝫ vitas nō est volūtatis.sꝫ intellectꝰ g iusticia nō est i volūtate sic in sbo ¶ ꝺ.iusti; cia est ĉca ea q̄ sūt adalēm.sꝫ ordinare aliquid ad alēm est rōnis.iusticia g nō est i volutate sic in subo.sꝫ magis i rōne ¶ ꝺ.iusticia nō est vtus in tellectual'.cū nō ordinet ad cognicōz.vñ relinqui tur qꝫ sit vtus moral'.sꝫ sb̄m vtutis moral' est in rōnale p ꝑticipacōm qꝫ est irascibil' et cōcupisci; bilis.vt pz p ph̄m i.j.eth.g iusticia nō ẽ in vo luntate sic i sbo.sꝫ magis i irascibili ꝛ ocupisci; bili ¶ Sed ꝺ est qꝫ anselmꝰ dic qꝫ iusticia ẽ recti; tudo volūtatis ꝑ se ꝟuata ¶ ñ ꝺ.qꝫ illa po tencia est sb̄m vtutis ad cuiꝰ potēcie actū rectifi; candū vtus ordinat'.iusticia aūt nō ordinat' ad dirigendū aliquē actū cognoscituū.nō enī dicim iusti ex hꝰ qꝫ recte aquid cognoscimꝰ.ꝛ ideo subm iusticie non est intellectꝰ ul' rō que ẽ potēcia cog; noscitiua.sꝫ quia iusti dicim in hoc qꝫ recte aliqđ agimꝰ.ꝓximū autē p̄incip̄ū actꝰ ẽ uis appetitiua ncēe est g qꝫ iusticia sit i aliq̄ vi appetitiua sic in subiecto.est aūt duplex appetitus sc̄z volūtas q ẽ i rōne ꝛ appetitus sb̄itiuꝰ otinēs apprehensionē sb̄ qui diuidit' p irascibilē.ꝛ cōcupiscibilē ut i ꝓmo h̄itū est.reddē aūt vnicuiq̄ qđ suū est nō ꝓt ꝓce; dere ex appetitu sb̄itiuo q̄a apprehensio sb̄itiua nō se extendit ad hꝰ qꝫ osidare possit ꝓporcōm vniꝰ ad alēm.sꝫ hꝰ ẽ ꝓpm rōis.vñ iusticia nō ꝓt eē sic i sbo i irascibili et cōcupiscibili.sꝫ solū in volūtate.et ideo ph̄s diffinit iusticiam p actū volūtatis.ut ex supdictis pz ¶ ꝺ.j.g ꝺ.qꝫ quia volūtas ẽ ap petitus rōnal'.ideo rectitudo rōis que veritas ꝺ volūtati impressa ꝓpe ꝓpinquitatē ad rōm noñ retinet vitatis.ꝛ inde ẽ qꝫ q̄ñ iusticia vitas vo; catur ¶ ꝺ.ij.ꝺ.qꝫ volūtas inferē i suū obm oñt ad apprehensionē rōis.ꝛ ideo quia rō ordinat i alēm volūtas ꝓt velle aliquid i ordine ad alēm qꝫ ptinet ad iusticiā ¶ ꝺ.nj.ꝺ.qꝫ rōnale p ptici; pacōm nō solū est irascibil' ꝛ ocupiscibil'.sꝫ omīo appetituū.vt ꝺ in.j.eth.ꝙa oīs appetitꝰ obedit rōni.sub appetitiuo aūt oph̄ens volūtas.et ideo volūtas ꝓt eē subiectū vtutis moralis

Ad.v.sic ꝓcedꝫ.vi' qꝫ iusticia nō sit vtꝰ gn̄al' iusticia enī cōdiuidit' alijs vtutibꝫ.vt pz sapie.vnj.sobrietatē et iusticiā docet prudēciam et vtutē.sꝫ gn̄ale nō cōdiuidit' seu onūat' spēbus sub illo gn̄ali cōtentis.g iusticia nō est vtꝰ gn̄al' ¶ ꝺ.sic iusticia ponit' vtus cardinalis.ita ecia tēpancia ꝛ fortitudo.sꝫ tempancia vl' fortitudo nō ponit' vtus gn̄alis.g neq̄ iusticia debꝫ aq̄uo mō poni vtus gn̄alis ¶ ꝺ.iusticia est semp ad alēm ut supdictū ẽ.sꝫ pcēm qđ est in ꝓximū non ꝓt esse pcēm gn̄ale.sꝫ diuidit' ꝺ pcēm quo peccat homo ꝺ seip̄m.g ecia neq̄ iusticia est vtus gn̄al' ¶ Sed ꝺ est.qꝫ ph̄s dic in.v.eth.qꝫ iusticia ẽ omis virtꝰ ¶ ñ ꝺ.qꝫ iusticia sic dictū est ordinat hoīem i opacōe ad aliū.qꝫ quiđ ꝓt ee dupl'r.vno ad aliū singl'arit' osideratū.alio ad aliū in coī.ꝺm sc̄z qꝫ il; le qui fuit acui coītati.fuit oīb̄ homibꝫ qui sub oñicate illa otinēt'.ad vtrūq̄ g sc ꝓt habē iusticia scōm ꝓpam rōm.manifestū est aūt qꝫ oñes q sb̄ oñitate aliq̄ otinent opant' ad oñitatē sicut ptes ad totū.ps aūt id qđ ẽ toci est.vñ ꝛ quolibꝫ bonū ptis ẽ ordinabile i bonū toci.et scōm hoc g bonū cuiuslibꝫ vtutis siue ordinātis aliq̄ hoīez ad seip; sū siue ordinātis ip̄m ad aliq̄s alias psonas sin; gulares est referibile ad bonū oñe ad qđ ordinat iusticia.et scōm hoc actꝰ oīm vtutū ꝓt ad iusti ciā ptinē.sꝫ qꝫ ordīat hoīez ad bonū oñe et q̄tū ad hoc iusticia ꝺ vtꝰ gn̄alis.et ꝙa ad legē ptinet ordi nare in bonū oñe ut habitū est.inde est qꝫ iusti; cia ꝑdicto mō gn̄alis ꝺ iusticia legalis.ꝙa sc̄z per eā hō ocordat legi ordinati actꝰ oīm vtutū i bonū

dñe ad j g dō qp iusticia cōdiuidit seu onūat
alijs vtutib nō inq̄tū est gn̄al sz inq̄ntū ē spāl
vtus ut infra dicet ad vj dō qp tēpācia et for
titudo sūt ī appetitu sbitiuo idest in cōcupiscibili
et irascibili huioi aūt ures sūt appetitiue quoz
dam bonoz pticulariū sic et sbus est pticulariū co
gnoscituus sz iusticia ē sic ī subiecto ī appetitu ī
tellectiuo qui pt ee ulis boni cuius intellectus est
apprehensiuus et ideo iusticia magis pt esse vtus
gn̄alis q̄ tēpancia ul fortitudo ad nj dō qp il
la que sūt ad seipm sūt ordiabilia ad alēm pcipue
q̄tū ad bonū comūe vñ et iusticia legal bm qō or
dinat ad bonū cōe pt dici vtus gn̄al et eadē rōne
iniusticia pt dici pcm cōe vñ ō j jo nj qp oīe
peccatum est iniquitas

Ad vj sic pceō vī qp iusticia bm qp ē gn̄al
nō sit idē p essenciā cū oī vtute dic enī
phs ī v eth qp vtus et iusticia legal est eadō oī
vtuti ee aūt nō est idē sz illa q̄ diffunt solū bm
esse ul bm rōm nō differūt bm essenciā g iusti
cia ē idem p essenciā cū oī vtute ad jō omis vel
q̄ nō est idē p eēnciā cū oī vtute est ps vtutis sz
iusticia p̄dicta ut ibiō phs dic nō est ps vtutis
sz tota vtus g p̄dicta iusticia ē idem eēncialit cū
oī vtute ad jō p hoc qp aqua vtus ordinat actum
suū ad alcōrē finē nō diūsificat bm eēnciā hītus
sic idem ē eēncialit hītus tpancie ecia si actus eius
ordinet ad bonū dinū sz ad iusticiā legalē ptinet
qp actus oīm vtutū ordinent ad alcōrē finē idest
ad bonū cōe mltitudis qp peminet bono vnius sin
gularis psone g vī qp iusticia legal eēncialr sit
omis vtus ad jō oīe bonū ptis ordinabile ad bo
nū tocius vñ si nō ordinet ī illud vī ee vanū et
frustra sz id qp est bm vtutē nō pt ee huioi g vī
qp nll actus possit ee alicuius vtutis q̄ nō ptineat
ad iusticiā gn̄alē que ordinat ī bonū cōe et sic vī
qp iusticia gn̄al sit idem ī eēncia cū oī virtute
Sed ō ē qp phs dic ī v eth qp mlti ī pphis quō
pnt vtute uti ī hys aūt q̄ ad alēm sūt nō possūt et
in nj politice dic qp nō est simplr eadē vtus boni
uiri et boni ciuis sz virtus boni ciuis est iusticia
gn̄al p quā aliqs ordinat ad bonū cōe g nō ē eadē
iusticia gn̄al cū vtute cōi sz vna pt sine alia hrī
ñ dō qp gnale ō aliquid dupl r vnō p p̄dica
cōm sic aīal est gn̄ale ad hoiem et ad equū et alia
huioi et hoc mō gn̄ale opz qp sit idem eēncialr cū
hys ad q̄ est gn̄ale quia genus ptiet ad eēnciā spēi
et cadit ī diffinicōe eius alios dī aquid gn̄ale bm
vtutē sic causa vlis est gn̄al ad oīes effectus ut
sol ad oīa corpora q̄ illuminant ul imutant per
vtutē ipius et hoc mō gn̄ale nō oz qp sit idem ī essē
cia cū hys ad que ē gn̄ale qa nō est eadē eēncia cāe
et effectus hoc aūt mō bm p̄dcta iusticia legal dicit
cē vtus generalē inq̄tū scz ordiat actus alias vtu
tū ad suū finē qp ē moue p impiū oīs alias vtu
tes sic enī caritas pt dici vtus generalis inq̄tū ordi
nat actus oīm vtutū ad bonū dinū ita eciā iusti
cia legal inq̄tū ordinat actus oīm vtutū ad bo
nū cōe sic g caritas q̄ respic bonū dinū ut pphm
obiectū est quedā spāl virtus bm suā eēnciā ita
eciā iusticia legal ē spālis vtus bm suā eēnciam
bm qp respicit cōe bonū ut pphm obm et sic est in
pncipe pncipalr et q architectonice in subditis
aūt bario et q ammistratiue ptm q̄libz virtus
bm qp a p̄dicta vtute spāli quiō ī eēncia gn̄alis ee
que bm vtutē ordinat ad bonū cōe dī iusticia le
galis et hoc mō loq̄ndi iusticia legal est idē ī essē
cia cū oī vtute differt aūt a rōne et hoc mō loq̄
phs vñ pz rñ ad pmū et bm ad nj dō qp eciā
illa racō bm hūc modū predict de iusticia legali
bm qp vtus impata a iusticia legali iusticia le
galis dicit ad mj dō qp quelibz vtus bm pphaz
rōm ordinat actū suū ad pphm finē illius vtutis
qp aūt ordinet ad ulteriorem finē siue semp siue ali
qñ hoc hētur ex pphā rōne sz oz ee aliam supiorē
vtutē a qua ī illū finē ordinet et sic oz esse vnam
vtutē supiorē que ordinet oīs vtutes ī bonū cōe
q̄ est iusticia legal et est alia p eēnciā ab oī vtute

Ad vij sic predic vī qp nō sit aliq̄ iusticia
particularis pter iusticiā gn̄alē ī virtutib
enī nichil est superfluū sic nec ī nacā sed iusticia
gn̄alis sfficiter ordinat hoiem ecia omia q̄ ad alēm
sunt g nō est necia aliq̄ iusticia pticularis jō
vnū et mlta nō diūsificant spēm vtutis sz iusti
cia legal ordinat hoiem ad aliū bm ea q̄ ad mlti
tudinē ptinēt ut ex p̄dictis pz g nō est alia species
iusticie q̄ ordinet hoiem ad alēm ī hys q̄ ptinēt ad
vnā singlarē psonā jō inter vnā singlarē psonā
et mltitudinē ciuitatis media ē mltitudo domes
tica si g est iusticia alia pticularis p cōpacōm ad
vnā psonā pter iusticiā gn̄alē pari rōne debz esse
alia iusticia yconomica q̄ ordinet hoiem ad bonū
comūe vnius familie qp quiō nō ō g nec aqua pti
cularis iusticia est pter iusticiā legalē sz ō est
qp ēso sup id math v btī qui esuriūt et siciunt
iusticiā dic iusticiā aut dic ul vlem vtutē ul pti
cularē auaricie ōriam ad ñ dō qp sic dom ē iusti
cia legal nō est eencialit oīs vtus sz oz pter iusti
ciā legalē q̄ ordinat hoiem inmediate ad bonum
comūe ee alias vtutes q̄ inmediate ordinat hoiem
ecia particularia bona q̄ quiō pnt ee ul ad seipm ul
ad alēam singlarem psonā sic g pter iusticiā le
galē oz esse aliqs vtutes pticulares q̄ ordinat ho
minē ī seipo puta tēpanciā et fortitudinē ita eciā
pter iusticiā legalē oz esse particularē q̄dā iusticiā
que ordinet hoiem ecia ea que sūt ad alēam singu
larē psonā ad j g dō qp iusticia legal sfficiter
quiō ordinat hoiem ī hys que sūt ad alēm q̄tū ad
cōe quiō bonū inmediate q̄tū aūt ad bonū vnius
singlaris psone mediate et ideo oz ee aliquā pti
cularem iusticiā que inmediate ordinet hoiem ad
bonū alēius singlaris psone ad ij dō qp bonū
comūe ciuitatis et bonū singlare vnius psone non
differūt solū bm mltū et paucū sz bm formalem
drñam alia enī est racō boni oñis et boni singla
ris sic alia est rō tocius et ptis ideo phs ī j polic
dic qp nō bñ dicūt q̄ dicūt ciuitatē et domū et alia
huioi differre solū mltitudine et paucitate et nō

spē Ad.nj.dō.qp domestica mīt̄itudo ꝟm phm in.j.pol'.distinguit̄ ꝟm tres ꝟiugacões sc̄z vxoris ⁊ viri pris ⁊ filij et dñi et ꝟui.quax psonax vna ē.q.aliquid alt̄ius.et ideo ad hui⁹ psonā nō ē simpl'r iusticia.sz quedā iusticie spēs sc̄z yconomica.vt dicit̄ in.v°.eth̄.

Ad.vnj.sic pcēd°.vī qp insticia pticularis nō hēat matiam spālem.qua super i° geñ.ij. fluui⁹ vn⁹ ipe est eufrates.dic̄ glo.eufrates frugifer inᵖpretat̄ nec dī ō quos vadat.ꝺa iusticia ad oēs aīe ptes ptinet.h°autē nō esset si haberet mām spālē.quia ꝙlibz mā spālis ad aliquā spālē potēciam ptinet.g̃ iusticia pticularis nō hz mām spālem ¶ Ō.aug⁹dic̄ ī li°.lxxx.q.dic̄ qp ꝯtuor sūt aīe vtutes quibꝫ ī hac vita spūaliť uiuit̄ sc̄z tēpancia prudēcia fortitudo et iusticia⁊ dic̄ qp q̄ta est iusticia q̄ p oēs diffundit̄.g̃ iusticia pticularis q̄ est vna de ꝯtuor vtutibꝫ cardinalibꝫ nō habz spālem mām ¶ Ō.iusticia dicit hoiem sm̄ē ī hys que sūt ad alt̄m.sz p omia q̄ sūt huius unte hō pt ordinari ad alt̄m.g̃ mā iusticie est gn̄al' ⁊ nō speciał' ¶ Sed ō est qp phs ī.v°.eth̄.ponit iusticiā pticularem ēca ea spāliť q̄ ptinent ad coīcacōm vite ¶ Rñ dō.qp onia quecūqz rectificari pñt p rōm sūt mā vtutis moral' q̄ diffiniť p rōez rectā.ut pz p phm ī.v°.eth̄.pñt aūt p rōm rectificari.et interiores anie passiones ⁊ exteriores accōnes.⁊ res exteriores q̄ ī usū hois veniūt.sz tñ p exteriores acões ⁊ p exteriores res ꝙbus sibi inuicē hoies coīcare pñt attendit̄ ordinatō vni⁹ hois ad aliū.ꝟm aūt interiores passiones ꝺiꝺat̄ rectificatō hois ī seipo.⁊ ideo cū iusticia ordinet̄ ad alt̄m nō est ēca totā mām vtutis moral'.sz solū ēca exteriores acões et res ꝟm q̄ꝺā rōm obi spālē.put sc̄z ꝟm eas vn⁹ homo alt̄ coordinat̄ ¶ Ad.j.g̃ dō.qp iusticia ptiet quiꝺ essēcial'r ad vnā ptē anie.ī qua est sic̄ in subiecto sc̄z ad volūtatē que quiꝺ mouet p suū imperiū oēs alias aīe ptes ⁊ sic iusticia nō directe.sz.q.p q̄ꝺā redundanciā ad oēs aīe ptes ptinet ¶ Ad.ij.dō qp sic̄ sup̄ dictū est.vtutes cardinales dupl'r accipiūtur.vnō ꝟm qp sūt spāles vtutes hñtes determinatas mās.aliō ꝟm qp sigficāt quosdam gn̄ales modos vtutis.⁊ h° modo loquit̄ ibi aug⁹.dic̄ enī qp prudēcia ē cognitō rex appetendax ⁊ fugiendax tēpancia est refrenatō cupiditatis ab hys q̄ tēpaliť delectant.fortitudo ē firmitas animi adūsus ea que tempaliť molesta sūt.iusticia est q̄ p ceās diffundit̄ dilectō dei ⁊ pximi.q̄ sc̄z est oīs radix tocius ordis ad alt̄m ¶ Ad.nj.dō.qp passiões interiores que sūt ps matūe moral'.ꝟm se nō ordinat̄ ad alt̄m qp ptinet ad spālem rōz iusticie.sz eox effectus sūt ad alt̄m ordiabiles sc̄z opacões exteriores vnde nō sequit̄ qp mā iusticie sit generalis

Ad.ix.sic pcēdī.vī qp iusticia sit circa passiones.dic̄ enī phs in.ij°.eth̄.qp ēca voluptates ⁊ tristicias est moral' vtus.voluptas autē idest delectatō ⁊ tristicia sūt passiões queꝺ vt sup̄ hītum est cū de passiōibꝫ agēt̄ur.g̃ iusticia cū sit vtus moral' erit ēca passiones ¶ Ō.p iusticiam rectificanē opacões q̄ sūt ad alt̄m.sz opacões huioi rectificari nō possūt nisi p passiones sit rectificate.quia ex inordinatōne passionū puenit inordinatō ī ꝓdictis opacōibꝫ.ꝑpē ocupiam enī venēox pcēꝺ ad adultīū ita ⁊ ꝑpē supfluū amorē peccūie pcēꝺ ad furtū.g̃ opz̄ qp iusticia sit ēca passiones ¶ Ō.sic̄ iusticia pticularis est ad alt̄m.ita ecia⁊ iusticia legal'.sz iusticia legal' est ēca passiones.alioqn nō se extenderet ad oēs vtutes.q̄z quedā sūt manifeste ēca passiones.g̃ iusticia ē ēca passiones Sed ō est qp phs ī.v°.eth̄.dic̄ qp ē ēca opacōnes ¶ Rñ dō.qp huius q̄onis vitas ex duobus apparet.ꝑmo quiꝺ ex ipo sbo iusticie qp est volūtas cui⁹ motus uł actꝰ sūt passiones vt supḧitū no est.sz solū motus appetitus sbitiui passiões dicūt ⁊ ideo iusticia nō est ēca passiões sic̄ tp̄ancia et fortitudo que sūt irascibił ⁊ ocupiscibił q̄ sūt ēca passiones.alioꝰ ex pte matūe quia iusticia est ēca ea que sūt ad alt̄m.nō aūt p passiões inᵗiores immediate ad alt̄m ordinamur.⁊ ideo iusticia ēca passiones nō est ¶ Ad.j.g̃ dō.qp nō q̄libz vtus moral' est ēca voluptates ⁊ tristicias.sic̄ ēca mām.nam fortitudo ē ēca timores ⁊ audacias.sz ois vtus moral' ordinat̄ ad delēcatōz et tristiciam sic̄ ad quosꝺ fines oītes.quia ut phs ꝺic̄ ī vij°.eth̄.delectatō ⁊ tristicia ē finis p̄cipał'.ad quē respicientes vnūqꝺqz h° quiꝺ malū h° quiꝺ bonū ꝺicim⁹.et h° modo eciā ptiet ad iusticiā.ꝺa nō est iustus q̄ nō gaudz iustis opacōibꝫ.ut ō in p° eth̄.¶ Ad.ij.dō.qp opacōnes exteriores medie sūt quodamō inᵗ res exteriores que sūt eax mā.⁊ inᵗ passiones inᵗiores q̄ sūt eax p̄cipia.ꝺuēit aūt qñz ēe deffectū in vno eox sine h̄ qp sit deffectus ī alio.sic̄ si aliqs surripiat rē alt̄ius nō cupiditate hn̄di.sz volūtate nocēdi uł exūso.si aliqs alt̄ius rem ocupiscat quā tñ subripere nō velit.rectificaᵒ g̃ opacōnū ꝟm qp ad exteriora ēminanē ptinet ad iusticiam.sz rectificaᵒ eax ꝟm qp a passionibꝫ oriunt̄ ptinet ad alias vtutes moꝛales q̄ sūt ēca passiones.vñ surrepcōm aliene rei iusticia impedit inq̄tū est ō equalitatē in exteriorib⁹ ostituendā.liberalitas vero inq̄ntū ꝓcedit ab inmoderata ocupia diuiciax.sz quia opacōnes exteriores nō hñt spēm ab interioribꝰ passionibus.sz magis a rebus exterioribꝫ sic̄ ex obis.ideo p se loq̄ndo opacões exteriores magis sūt mā iusticie q̄ aliax vtutū moraliū ¶ Ad.nj.dō.qp bonū cōe est finis singl'ax psonax in coītate exīciū.sic̄ bonū tocius finis est cuiuslibz pticū.bonū autē vni⁹ psone singl'aris nō est finis alt̄ius.et ideo iusticia legal' que ordinat̄ ad bonū ꝛmūe.magis se pt extendē ad interiores passiones quibꝫ homo aliqualit̄ ꝺisponit̄ ī seipo q̄z iusticia pticularis q̄ ordiat̄ ad bonū alt̄ius singl'aris psone q̄uis iusticia legalis p̄cipalius se extēdat ad alias vtutes q̄ntū ad exteriores opacōnes eox inq̄tū sc̄z p̄cipit lex fortis opa facē.⁊ que tēpati et que mansueti.vt ō ī

Ad.x.sic pcēdit̄.vī qp medium ¶ .v°.eth̄. iusticie non sit mediū rei.rō enī gn̄is saluatur in omibꝫ spēbꝫ.sz virtus moral' in.ij°.eth̄.

diffinitē ee hītus electiuus inmediate exns determinata rone quo ad nos. g et iniusticia est mediū rōnis ⁊ non rei ¶ ad. in hys que sūt simplr bona nō est accipe supfluū ⁊ diminutū ⁊ p ons nec mediū sic pz de vtutib⁹ ut ō ī. ij. eth. sz iusticia ē ēca simplr bona ut ō ī. v eth. g iusticia nō ē mediū rei ¶ ad. ī alijs vtutib⁹ ido ō ee mediū rōis ⁊ nō rei. quia diuersimode accipit p opacōz ad diūsas psonas. quia qō vni est multū alt̄i est parū ut ō in. ij. eth. sz h ecia obbuat iniusticia. nō enī eadē pena punit qui peutit pncipē ⁊ qui peutit puatā psonā. g ecia iusticia nō hē mediū rei sz mediū rōis ¶ Sed ō est q phs ī. ij. eth. assignat mediū iusticie bm proportionalitatē arismetricam qō est mediū rei ¶ ad. q sic supdictū est alie vtute morales ostituut pncipalr ēca passiones quaz rectificatio nō attendit nisi bm opacōz ad ipm hoiez cui⁹ sūt passiones. bm scz q irascit ⁊ cupiscit put ōz bm diūsas ēcūstancias. et ideo mediū taliū vtutū nō accipit bm pportiōm uni⁹ rei ad alt̄am. sz solū sm opacōm ad ipm vtuosū. ⁊ pt̄ h ī ipis est mediū solū bm rōz quo ad nos. sz mā iusticie est extior opacō. bm q ipa ul res cui⁹ est usus debitam pportiōm habz ad aliā psonā. ⁊ ideo mediū iusticie ostitit in quadā pportiōis eqlitate rei extioris ad psonā extiorē. eqle aūt est realiter mediū int̄ maius ⁊ min⁹ ut ō ī. x. meth. vñ iusticia hz mediū rei ¶ ad. j. g dō. q h mediū rei est etiam mediū rōis ⁊ ideo ī iusticia saluat rō vtutis moralis ¶ ad. ij. dō. q bonū simplr duplr dī. uno q est omib⁹ modis bonū sic vtutes sūt bone et sic in hys que sūt bona simplr nō est accipe mediū ⁊ extrema. alio dī aliquid simplr bonū. quia ē absolute bonū scz bm suā mām cōsiderātū. q̄uis p abusū possit fieri malū sic pz de diuitijs et honorib⁹ ⁊ ī talibus pt accipi supfluū diminutū medium q̄ntū ad hoies qui pnt eis uti uel bene ul male et sic ēca simplr bona ō esse iusticia ¶ ad. nj. dō. q iniuria illata aliā pportioz h ad pncipē ⁊ ad aliaz psonā puatā. ⁊ ideo opz alit adeqre vtrāq iniuriam p vindictā. qō ptinet ad diūsitatē rei ⁊ nō solū ad diūsitatem rōnis

Ad. xj. sic pcedit. vio q actus iusticie nō sit reddē vnicuiq qō suū est. aug⁹ enī. xmj. de ūit. attribuit iusticie subuenire mibis. sz i subueniendo mibis nō tribuim⁹ eis que sūt eoz. sz magis que sūt nra. g iusticie actus nō est tribuere vnicuiq qō suū est ¶ ad. tullius ī li de officijs. dic q bnficiēcia q̄z bgnitatē ul libalitatē appr̄i licet ad iusticiā ptinet. sz libalitatis ē de pportione dare alicui nō de eo qō est eius. g iusticie actus nō est reddē vnicuiq qō suū est ¶ ad. ad iusticiā ptinet nō solū res dispensare debito mō. sz ecia iniurioas accōes pbibē. puta homicidia adultia et alia huioi. sz reddē qō suū est vī solū ad dispensacōm rei ptinē. g nō ffñt p h notificat actus iusticie. quia ō actus eius esse reddē vnicuiq qō suū ē Sz ō est q ambro⁹ dic ī p de offic̄ijs. iusticia est que vnicuiq qō suū est tribuit. alienū non vendicat vtilitatē pp̄az negligit ut cōez equitatē custodiat ¶ ñ dō. q sic dictū est mā iusticie est opa exteriorz. bm q ipa ul res qua p eā vtūm pportionatur alt̄i psone ad quā p iusticiā ordinam. h aūt ō esse suū vniuscuiusq psone q ei bm pportionis eqlitatē debet. et ideo pus actus iusticie nichil est aliud q̄z reddē vnicuiq qō suū est ¶ ad. j. g dō. q iusticie cū sit vtus cardinal quedā alie vtutes secūdarie aduigunt. sic mia libalitas ⁊ alia huioi vtutes vt infra pdebit. ⁊ ideo subuenire miseris qō ptinet ad mīam siue ad pietatē ⁊ libalit bñfacere qō ptinz ad liberalitatē p q̄dā reductōm attribuit iusticie. sic pncipali vtuti. ⁊ p h pz r̄ñ ad h. ¶ ad. nj. dō. q sic phs dic in. v. eth. oñe supfluum ī hys q̄ ad iusticiā ptinet lucrū ex tenso noīe uocat. sic ⁊ oñe qō min⁹ est q uocat dampnū. ⁊ h ideo quia iusticia pus est exercita ⁊ ouciens exercet in volūtarijs excoīcacōib⁹ rez puta empcōe ⁊ vendicōne ī q̄b⁹ ppe hec nomia dicunt ⁊ ex inde diuant hec nomia ad omia ēca q̄ pt ee iusticia et ead ratio est de h q est reddē vnicuiq qō suū est

Ad. xij. sic pceditur. vī q iusticia nō pemineat inter oēs vtutes morales. ad iusticiā enī ptinet reddē alt̄i qō suū est. ad libalitatē aūt ptinet de ppria dare qō vtuosus ē. g libalitas ē maior vtus q̄z iusticia ¶ ad. nichil ornat nisi p aliquid dignius se sz magnanimitas est ornamētū ⁊ iusticie ⁊ oīm vtutū. ut ō in. mj. eth. g magnanimitas est nobilior q̄z iusticia ¶ ad. vtus est circa difficile et bonū ut ō in. ij. eth. sz fortitudo est ēca magis difficilia q̄z iusticia idest ēca picula mortis. ut ō ī. nj. eth. g fortitudo est nobilior iusticia

Sed ō est q tullius dic ī. j. de officijs iniusticia vtutis splendor est maximus ex qua boni viri nominant ¶ ñ dō. q si loq̄mur de iusticia legali manifestū est q ipa est pclarior int̄ oēs vtutes morales inq̄ntū bonū cmūe pemineat bono singl̄ari vnius psone. ⁊ bm h ī. v. eth. phs dic. q pclarissima vtutū vī ee iusticia. et neq est expus neq lucifer ita admirabil. sz ecia si loq̄mur de iusticia pticulari pcellit int̄ alias vtutes morales duplici rōne quaz pma pt sumi ex pte subiecti. qa scz est ī nobiliori pte anime idest ī appetitu rōnali scilz ī volūtate alijs vtutib⁹ moralib⁹ exntib⁹ ī appetitu sbitiuo ad quē ptint passiones q̄ sūt mā aliaz vtutū moraliū. scda rō sumit ex pte obi. nā alie vtutes laudant solū bm bonū ipius vtuosi. iusticia aūt laudat bm qō vtuosus ad aliū bene se hz et sic iusticia qāmō est bonū alt̄ius vt ō ī. v. eth ⁊ pt̄ h phs dic in p rothorice. ncce ē maximas ee vtutes eas que sunt alijs honestissime. si quiō est vtus potēcia bñfactiua pp̄e h ⁊ fortes ⁊ iustos maxime honorant. qm fortitudo est util alijs ī bello iusticia aūt ⁊ ī bello ⁊ ī pace ¶ ad. j. g dō. q ⁊ si liberalitas ⁊ si de suo det tm h fcit inq̄ntū in h osiderat q est ppe vtutis bonū. iusticia aūt dat alt̄i qō suū est. q. osiōans bonū cmūe ⁊ pterea iusticia obbuat ad oēs. libalitas autē ad oēs se extendē nō pt ⁊ itm libalitas q̄ de suo dat supra iusticiam

fūdaē p quā ꝺseruaē vnicuiq; qꝺ suū ē Ad ij. dō qꝺ magnanimitas qñ supuenit iusticie augz ei⁹ bonitatē que tñ sine iustícia nec vtutis rōz habēt Ad. nj. dō. qꝺ fortitudo si ꝺsistit ēca difficiliora nō tñ est ēca meliora cū sit solū ī bello util'. iustícia aūt ꝫ in pace ꝫ in bello sicut dictū est

Deinde ꝺsiꝺandū est de iniusticia Et circa h̄ q̄runt̄ q̄tuor Primo utz iniustícia sit spāle pcēm Secꝺo utz iniustícia agē sit p̄m iniusti Tercō utz aliq̄s possit iniustū pati uolēs Q̄rto utrū iniustícia ex suo genere sit pcēm mortale

Ad. j. sic p̄ced'. vī qꝺ iniusticia nō sit viciū spāle. ꝺ enī. j. jo. nj. omne pcēm ē iniq̄tas ꝫ iniquitas vī idem eē qꝺ iniusticia q̄a iusticia ē ineq̄litas queꝺ. vñ iniusticia idē vī eē qꝺ inequalitas siue iniquitas. ꝑ iniusticia nō ē spāle pcēm Ꝺō. nll'm spāle pcēm opponit̄ oībꝫ vtutibꝫ. sed iniusticia opponit̄ oībꝫ vtutibꝫ. nā q̄tū ad aduleriū opponit̄ castitati. q̄tū ad homicidiū oppōit̄ mansuetudini et sic ꝺ alijs. ꝑ iniusticia nō ē speciale pcēm Ꝺō. iniusticia iusticie oppōit̄ q̄ ī uolūtate est. ꝫ oñe pcēm est ī volūtate ut aug⁹ dic̄ ꝑ iniusticia nō est spāle pcēm Sed ꝺ ē qꝺ iniusticia iusticie opponit̄. ꝫ iusticia est spālis vtus. ꝑ iniusticia est spāle pcēm Rñ ꝺō. qꝺ iniusticia est duplex. vna quiꝺ illegal' q̄ opponit̄ legali iusticie et h̄ quiꝺ ꝺm eēnciā est spāle vicīū inq̄tū respicit spāle obm scz bonū omūe qꝺ p̄cēpnit. ꝫ q̄tū ad intencōz est vicīū gn̄ale. quia p p̄cēptū boni onis p̄t homo ad omia pcā deduci. sic eciā omia vicia inq̄ntū repugnāt bono oni iniusticie h̄z rōz q̄si ab iniusticia deriuata sic̄ ꝫ sup̄ de iusticia dēm est. aliꝺ ꝺ iniusticia ꝺ. ineq̄litatē q̄ꝺam ad alēm put scz hō vult h̄re plus de bonis. puta diuicijs et honorib⁹. ꝫ minꝰ ꝺ malꝫ puta laboribꝫ ꝫ dampnis ꝫ sic iniusticia h̄z mām spāl̄. ꝫ est ptic'are vicīū iusticie pticulari oppositū Ad. j. ꝑ ꝺ. qꝺ sic̄ iusticia legal' ꝺ p opacōm ad bonū omūe hūanū ita iusticia diuina dī p operacōnem ad bonū diuinū cui repugnat omne peccatū ꝫ secundū hoc omne peccatum ꝺ esse iniquitas Ad. ij. ꝺō. qꝺ iniusticia eciā pticularis opponit̄ indirecte oībꝫ vtutibus q̄tū scz ex⁹tiores eciā actus ptinēt et ad iusticiam et ad alias vtutes morales licz diūsimode. sic sup̄dictū est Ad. nj. ꝺō. qꝺ volutas sic̄ ꝫ racō se extēdit ad mām totā moralē ideſt ad passiōes et opacōes ex⁹tiores que sūt ad alēm. ꝫ iusticia pficit volūtatē solū ꝺm qꝺ se extēdit ad opacōes que sūt ad alterum. et similit̄ iniusticia

Ad. ij. sic p̄ceꝺ. vī qꝺ aliq̄s dicaē iniustus ex hoc qꝺ facit iniustū. h̄itus enī specificantur p obā ut ex sup̄dictis patz. ꝺ p̄m obm iusticie est iustū ꝫ p̄m obm iniusticie est iniustū. ꝑ ꝫ iustus dicēdus est aliquis ex h̄ qꝺ facit iustū ꝫ iniustus ex h̄ qꝺ facit iniustū Ꝺō. phs dic̄ ī. v. eth. ffam esse opinionē quoꝺaꝺ qui extimāt in p̄tate hois eē ut statim faciat iniustū ꝫ qꝺ iustus non possit minꝰ facē iniustū q̄ iniustus. h̄ aūt nō eēt facē iniustū nisi eēt p̄m iniusti. ꝑ aliquis iudicandus est iniustus ex h̄ qꝺ facit iniustū Ꝺō. eoꝺ mō se h̄z omis vtus ad p̄m actū ꝫ eaꝺ racō est de vicijs oppositis. h̄z q̄cūq; facē aliꝺ intēpanciā ꝺ intēpatus. ꝑ quicūq; facit aliquꝺ iniustū ꝺ iniustus

Sed ꝺ est qꝺ phs dic̄ in. v. eth. qꝺ aliq̄s facit iniustū ꝫ iniustus nō eē Rñ ꝺō. qꝺ sic̄ obm iniusticie est aliquꝺ inequale in rebꝫ exūioribꝫ. ita eciam obm iniusticie ē aliquꝺ inequale. put scz alicui attribuit plus uꝫ minꝰ q̄ sibi opetat. ad hoc aūt obm opaē h̄itus iniusticie mediāte p̄po actu qui vocaē iusticificacō. p̄t ꝑ ꝺ scingē qꝺ q̄ facit iniustū nō ē iniustus dupl'r. vno p̄t deffectū opacōis ad p̄m obm q̄ quiꝺ respic̄ spēm ꝫ nom̄ a p se obo nō aūt ab obo p accñs. ī hys aūt q̄ sūt p̄t finē. p se ꝺ aliquꝺ qꝺ est intentū. p accñs aūt qꝺ est p̄ter intencōm. ꝫ ideo si aliquis faciat aliqꝺ qꝺ ē iniustū nō tendēs iniustū facē. puta cū h̄ facit p ignoāciam nō extimās se iniustū facē tūc nō facit iniustū p se ꝫ formalit̄ loq̄ndo ꝫ solū p accñs. et q̄si māl̄ faciēs id qꝺ est iniustū. vñ ꝫ taꝫ opacō nō denoiaē iniustificacō. aliꝺ p̄t ꝺscingē p̄t deffectū opacōis ip̄ius opacōis ad h̄itū. p̄t enī iiustificaē p̄cedē. q̄ñq; quiꝺ ex aliq̄ passione puta ire uꝫ concupīe. q̄ñq; aūt ex electōe. q̄ñ scz ip̄a iniustificacō p se placz ꝫ tunc p̄t p̄cedit ab h̄itu. quia vnicuiq; h̄nti aliquem h̄itū est ꝺm se acceptū qꝺ ꝺuenit illi h̄itui. facē ꝑ iniustū ex intēcōne et electōe est p̄m iniusti. ꝺm qꝺ iniustus ꝺī qui h̄t iniusticie h̄itū. ꝫ facē iniustū p̄ter intēcōm uꝫ ex passione p̄t aliq̄s absq; h̄itu iiusticie Ad. j. ꝑ ꝺ. qꝺ obm p se ꝫ formaliter acceptū specificat h̄itū non autē p̄t accipit māl̄ et p accñs Ad. ij. ꝺō. qꝺ nō ē facile cuiz facē iniustū ex electōe. q̄si aliquiꝺ p se placens ꝫ nō p̄t aliuꝺ. ꝫ h̄ p̄m est h̄ntis h̄itum ut ibiꝺ phs dic̄ Ad. nj. ꝺō. qꝺ obm tēpancie nō est aliquiꝺ extūus ꝺstitutū. sic̄ obm iusticie. ꝫ obm tēpancie accipit̄ ideſt tēpatū accipit̄ solū ī opacōe ad ip̄m hoiez ꝫ ideo qꝺ ē p accñs et p̄ter intēcōz nō p̄t dici tēpatū nec māl̄ nec forl̄. ꝫ sil'r neq; intēpatū. et q̄ntū ad h̄ est dissimile iniusticia et in alijs vtutibꝫ moralibꝫ. ꝫ q̄tū ad opacōm opacōis ad h̄itum in omnibus similiter se habet

Ad. nj. sic p̄ceꝺ. vī qꝺ aliquis possit pati iniustū uolens. iniustū enī est ineq̄le ut ꝺēm est. ꝫ aliq̄s ledēꝺo seip̄m recedit ab eq̄litate. sic̄ ꝫ ledēꝺo aliū. ꝑ aliquis p̄t sibiip̄i facē iniustū sicut et alteri. ꝫ quicūq; facit iniustū uolens facit. ꝑ aliquis uolēs p̄t pati iniustū maxime a seipō Ꝺō. nll's ꝺm legē ciuilē punit̄ nisi p̄t hoc qꝺ facit aliq̄ iniusticiā ꝫ illi q̄ inūmūt seipos puniuntur ꝺm legē ciuitatū in hoc qꝺ puabant̄ honore sepulture antiquitus. vt p̄z ꝑ ph̄m in. v. eth. ꝑ aliq̄s p̄t facē sibiip̄i iniustū. ꝫ ita ꝺtingit qꝺ aliq̄s iniustū paciaē uolñs Ꝺō. nll's facit iniustū nisi alicui pacienti iniustū. ꝫ cōtingit qꝺ aliq̄s faciat iniustū alicui h̄ uolñti. puta si vendat ei rē carius q̄z valeat. ꝑ ꝺtingit aliquiꝺ volentē iniustū pati Sz ꝺ est qꝺ iniustū pati opositū ei qꝺ est iniustū facē

ꝫ nll's facẽ iniuſtũ niſi volẽs·g̃ p oppoſitũ nll'us patitur iniuſtũ niſi volens ¶ ñ dȯ·qꝫ accõ de ſui rõe ꝓcedit ab agente·paſſio aũt ſm ꝑam rõz eſt ab alio·vñ nõ ꝑt ee idem ſm idẽ agẽs ⁊ patiens·ut ȯ ī·nj·⁊·vnj·ꝓ̄·pn̄cipiũ aũt ꝑm agẽdi ī hoĩb eſt volũtas·⁊ ideo ıd ꝑe ⁊ p ſe hõ facit qꝺ uolñs facit·et eõrio ıd ꝑe homo patiẽ qꝺ ꝑter volũtatẽ ſuã patiẽ·quia inq̃ztũ eſt uolñs pn̄cipium eſt ex ſeipo·⁊ ideo inq̃ztũ eſt huĩoi magis eſt agẽs q̃ꝫ paciens·dȯ·eſt g̃ qꝫ iniuſtũ p ſe et forma liẽ loqñdo nll's ꝑt facẽ niſi uolñs·nec pati niſi uolñs·p accñs aũt ⁊ q̃ſi mäliter loqñdo ꝑt aquis id qꝫ eſt de ſe iniuſtũ uł facẽ uolñs·ſiẽ cũ quis ꝑter intencõz opaẽ·uł pati uolñs ſiẽ cũ aliq̃s plus alti dat ſua volũtate q̃ꝫ debeat ¶ d·j·g̃ dȯ·qꝫ cũ aliquis ſua volũtate dat acui id qꝫ ei nõ debz nõ fcit nec iniuſticiã·nec ineq̃litatẽ·homo enĩ p ſuã volũtatẽ poſſidz res·et ita nõ eſt ꝑter ꝓpoꝛcõz ſi aliquid ei ſubtrahaẽ ꝫ ſm ꝑam volũtatẽ uł a ſeipo uł ab alio ¶ d·ij·dȯ·qꝫ aliq̃ ꝓſona ſingularis ꝑt dupl'r oſiȯari·vnõ ſm ſe et ſic ſi ſibi aliq̃ nocumẽtũ inferat ꝑt quiȯ hr̃e rõz altius pcti·puta intẽpancie uł inprudẽcie ·nõ tñ rõm iniuſticie·quia ſiẽ iniuſticia ſp eſt ad alẽm ita ⁊ iniuſticia aliõ ꝑt oſiȯari aliq̃s hõ inq̃ztũ eſt aquid ciuitatis ſcz ps uł inq̃ztũ eſt aliq̃ dei ſcz creaẽa et ymago·et ſic q̃ occidit ſeipm iniuriã quiȯ facit nõ ſibi ꝫ ciuitati ⁊ deo·et ido puniẽ tã ſm legẽ dinã q̃ꝫ ſm legẽ hũanã ſiẽ et de fornicacõne·apl's diẽ ſi q̃s tẽplũ dei violauerit diſpdet ipm deus ¶ d·nj·dȯ·qꝫ paſſio eſt effectꝰ accõis extioris·in ħ aũt qꝫ eſt facẽ ⁊ pati iniuſtũ·id qꝺ mälie eſt attẽdi ſm id qꝫ extius agiẽ ꝑut in ſe oſideraẽ ut dictũ·id aũt qꝫ eſt ibi formale ⁊ p ſe attẽdiẽ ⁊ ſm volũtatem agentis ⁊ paciẽtis ut ex dictis ꝑz·dȯ eſt g̃ qꝫ aquẽ facẽ iniuſtũ ⁊ aliũ pati iniuſtũ mälie loq̃ꝺo ſp ſe ocomittanẽ·ꝫ ſi formalie loq̃mur facẽ ꝑt aliq̃s in iuſtũ intendẽs iniuſtũ facẽ tñ alius nõ paciẽ ĩiuſtũ quia uolñs paciẽ ⁊ eoúſo·ꝑt aliq̃s pati ĩiuſtũ ꝫ uolens id qꝫ eſt iniuſtũ paciaẽ·et tñ ille qui ħ facit ignoras nõ faciet iniuſtũ formalie·ſz ¶ d·mj·ſic ꝓcedȯ·vł qꝫ quicũqz // mäliter tñ facẽ iniuſtũ peccet moꝛtalie·pcm enĩ veniale mortali opponiẽ·ꝫ qñqz veniale pcm eſt qꝫ aliq̃s faciat iniuſtũ·diẽ ꝓbs ī·v·eth·de iniuſta agentibus loq̃ns quicũqz nõ ſolũ ignorantes·ſz ⁊ ꝓpter ignorantiam peccãtes venialia ſũt·g̃ nõ quicũqz facit iniuſtũ mortalie peccat ¶ ıõ·qui ī aliq̃ puo iniuſticiã fcit parũ a medio declinat·ſz ħ viȯ ee tollerabile ⁊ inẽ mĩma maloꝛ oputanꝺ·ut ꝑz ꝑ ꝓbm ī·ij·eth·nõ g̃ quicũqz facit iniuſtũ peccat mortalie ¶ ıõ·caritas eſt maẽ oĩm vtutũ ex cuiꝰ õrietate aliq̃ pcm õ mortale·ſz nõ omĩa pcta oppoſita aliis vtutibꝫ ſũt mortalia·g̃ eciã neqz facẽ iniuſtũ ſp eſt pcm mortale ¶ ſz õ quiꝺq̃ eſt õ legem dei eſt pcm mortale ſz quicũqz facit iniuſtũ facit õ ꝓceptũ legis dei quia uł reducit ad furtũ uł ad adulterium uł ad homicidiũ uł ad aliquid huĩoi·ut ex ſeq̃ntibꝫ ꝑebit·g̃ q̃cũqz facit iniuſtum peccat mortalie ¶ ñ dȯ·qꝫ ſiẽ ſuꝑdcem eſt cũ de drña pcoꝛ agẽtur·pcm mortale eſt qꝺ õriaẽ caritati p quã eſt anie vita·oñe aũt nocumẽtũ alti illatũ ex ſe caritati repugnat q̃ mouet ad uolñdũ bonũ altius·⁊ ideo cũ iniuſticia ſp cõſiſtat ī nocumento altius manifeſtũ eſt qꝫ facẽ iniuſtũ ex gñe ſuo eſt pcm mortale ¶ d·j·g̃ dȯ·qꝫ verbũ ꝓbi intelligiẽ de ignoꝛantia fcti q̃m ipi vocat ignoꝛantiã pticlariũ ecũſtanciaꝝ q̃ mẽtur veniã nõ aũt de ignoꝛantia iuris q̃ nõ excuſat·qui aũt ignoꝛans facit iniuſtũ nõ facit iniuſtũ niſi p accñs ut ſuꝑdictũ ẽ ¶ d·ij·dȯ·qꝫ ille qui ī puis facit iniuſticiã deffiẽ a pfecta rõne eius qꝫ eſt iniuſtũ facẽ inq̃ztũ ꝑt reputari nõ ee oĩno ꝺẽ volũtatẽ eius q̃ ħ patiẽ·puta ſi aufferat aliq̃s alicui vnũ pomũ uł aliq̃ tale de quo ꝓbabile qꝫ ille inde nõ ledaẽ nec ei diſpliceat ¶ d·nj·dȯ·qꝫ pca que ſũt õ alias vtutes nõ ſp ſũt ī nocumentũ alterius·ꝫ inoꝛtãt inordinacõm q̃mdã eca paſſiones hũanas vnde nõ eſt ſil'is raco

¶ Einde oſiȯandũ eſt de iudicio Et eca ħ q̃runt·vj Primo vtz iudiciũ ſit actus iuſticie Scõo vtz ſit licitũ iudicare Terco vtz per ſuſpicõnes ſit iudicanꝺ Qrto vtz dubia ſint in meliorem ptẽ interpretãda Quito vtz iudiciũ ſp ſit ſm leges ſẽptas ꝓferenꝺ Sexto vtz iudiciũ p uſurpacõm

¶ d·j·ſic ꝓcꝺ·vł qꝫ iudiciũ nõ ꝑtatur ſit actus iuſticie·diciẽ enĩ ꝓbs in·j·eth·qꝫ vnuſquiſq̃ bñ iudicat q̃ cognoſcit ⁊ ſic iudicium ad vim cognoſcitiuã ptinẽ vł·ius aũt cognoſcitiua p prudẽciã pficiẽ·g̃ iudiciũ magis ptiet ad prudẽciam q̃ꝫ ad iuſticiam que eſt ī volũtate ut dictũ eſt ¶ ıõ·apoꝰ diẽ·j·ad coꝛ·ij·ſpũaẽ iudicat omĩa·ꝫ homo maxime efficiẽ ſpũaẽ p vtutem caritatis q̃ diffũdiẽ ī coꝛdibꝫ nr̃is p ſpm̃ ſcm̃ qui datus eſt nob·ut õ·ro·v·g̃ iudiciũ magis ptinet ad caritatẽ q̃ꝫ ad iuſticiã ¶ ıõ·ad vnamquãq̃ ptinet rectũ iudiciũ ecа ꝑam mãm·quia vtuoſus in ſinguł eſt regula ⁊ menſura ſm ꝓbm ī li° eth·nõ g̃ iudiciũ magis ptinet ad iuſticiã q̃ꝫ ad alias vtutes moꝛales ¶ ıõ·udiciũ viȯ ad ſolos iudices ptinẽ·actus aũt iuſticie inueniẽ ī omĩbꝫ iuſtis·cũ g̃ nõ ſoli iudices ſint iuſti·vł qꝫ iudiciũ nõ ſit actus ꝑ̄us iuſticie ¶ ꝫ oẽ eſt qꝫ in pſ õ·quoaduſq̃ iuſticia oũtaẽ in iudiciũ ¶ ñ dȯ qꝫ iudiciũ ꝓe nolat actũ iudicis inq̃ntũ iudex ẽ iudex aũt õ q̃ſi ius diceſ·ius aũt õ oĩm iuſticie ut ſuꝑhĩtũ eſt·et ideo iudiciũ inꝑtat ſm ꝑmã noĩs impoſicõm·diffiniciõz uł deẽminacõz iuſti uł iuris·qꝫ aũt aliq̃s bene diffiniat aquid ī opibus vtuoſis ꝑe ꝓcedit ex hĩtu vtutis·ſiẽ caſtus rcte deẽminat ea q̃ ptinẽt ad caſtitatẽ·et ideo iudiciũ qꝺ inꝑtat rectã deẽmiacõm eius qꝺ eſt iuſtũ ꝑe ptinet ad iuſticiã ꝑe qꝺ ꝓbs in·v·eth·qꝫ homies ad iudicẽ ofugiunt ſiẽ ad q̃mdã iuſticiam aĩatam ¶ d·j·g̃ dȯ·qꝫ nomẽ iudicij qꝺ ſm ꝑmã impoſicõm ſigficat rectã deẽmiacõm iuſtoꝝ pͦ amplia tũ eſt ad ſigficandũ rectã deẽminacõz ī q̃buſcũqz

rebus tam in speculatis q̄z in ꝑticis · ī oīb⁹ eñ ad rectū iudiciū duo req̄runt̄ · quoꝝ ꝑmū ē ipa vt⁹ ofens iudiciū ⁊ sic iudiciū est actus rōnis · dicē enī uł diffinire aliq̄d rōis est · aliud aūt est dispō iudicantis ex qua habz ꝑdoneitatē ad recte iudicandū · ⁊ sic ī hys q̄ ptiñt ad iustitiā iudiciū ꝓcedit ex iustitia · sic̄ et ī hys q̄ ad fortitudinē ptiñt ex fortitudine · sic̄ ḡ iudiciū est quid actꝰ iustitie sicut inclinantis ad recte iudicandū · prudēcie autē sic̄ iudiciū ꝓfentis · vñ ⁊ synesis ad prudēciā ptinēs ꝺ bene iudicatiua ut supħitū est ℣ ad · ij · dō qꝺ homo spūalis ex hītu caritatis hē inclinacōm ad recte iudicandū de oīb⁹ ꝺm regł as dinas ex quib⁹ iudiciū ꝑ donū sapie ꝓnūciat · sic̄ iustus ꝑ vtutē iustitie ꝓnunciat iudiciū ex regulis iuris ℣ ad · nj · dō · qꝺ alie vtutes ordināt hoiem ī seipo ſ iustitia ordinat hoiem ad aliū ut ex dictis pz · homo aūt est dñs eoꝝ q̄ ad ipm ptiñt · nō autē est dñs eoꝝ q̄ ad aliū ptiñt · ⁊ ideo in hys qui sūt ꝺm alias vtutes nō req̄rit̄ nisi iudiciū vtuosi extēnso tñ nomīe iudicij ut dictū est · ſ in hys q̄ ptiñt ad iustitiā req̄rit̄ ultīus iudiciū alicui⁹ superioris q̄ vtrūq̄z valeat arguē et ponē manū suā ī ambob⁹ et ꝓpt̄ hoc iudiciū spāliꝰ ptinet ad iustitiā q̄z ad aliquā aliā vtutē ℣ ad · mj · dō · qꝺ iustitia ī pn̄cipe quid est sic̄ vtus architectonica q̄si imperans et ꝑcipiēs qꝺ iustū est · ī subditis aūt ē tam q̄z vt⁹ executiua ⁊ mīstrās ⁊ ido iudiciū qꝺ importat diffinicōm iusti ptinet ad iustitiā ꝺm qꝺ est ꝑncipaliꝰ

℣ ad · ij · sic ꝓcedꝰ · vł qꝺ ozi modo in ꝑsidente nō sit licitū iudicare · nō enī infligit̄ pena nisi ꝓ illicito · ſ iudicantibꝰ ꝑeminet pena quam nō iudicantes effugiūt · ꝺm ih̄u matħ · vij · nolite iudicare ut non iudicemī · ḡ iudicare est illicitū ℣ ꝯ · ro · xmj · dī tu qui es q̄ iudicas alienū ſuū suo dño stat aut cadit · dñs aūt oīm deus ē · ḡ nłł hoī licet iudicare ℣ ꝯ · nłł s homo est sine pcō · ꝺm ih̄u · j · so · ſ · si dixim⁹ quia pcm̄ nō h̄em⁹ nosipos seducimus · ſ peccanti nō licet iudicare · ꝺm ih̄u · ro ij · inexcusabilis es o homo omis qui iudicas in quo enī alēm iudicas teipm odēpnas eaꝺ enī agis q̄ iudicas · ḡ nłł est licitū iudicare ℣ Sed ꝯ est qꝺ ꝺ deuł · xvj · iudices ⁊ mgrōs ostitues ī oīb⁹ portis tuis ut iudicent ꝑplm iusto iudicio ℣ ℟ ñ dō · qꝺ iudiciū in tñ est licitū inq̄ztū ē iustitie actus · sic̄ aūt ex ꝑdictis pz ad h̄ qꝺ iudiciū sit actus iustitie tria req̄runt̄ · ꝑmo quiꝺ ut ꝓcedat ex inclinacōne iustitie · ſcḋo qꝺ ꝓcedat ex auctōritate ꝑsidētis · tcio qꝺ ꝓferatur ꝺm rectā rōm prudēcie · qꝺcūq̄z aūt horꝝ deffuit ē iudiciū vicioſū et illicitū · vno quiꝺ mō qñ est ꝺ rectitudinē iustitie et sic ꝺ iudiciū pusū uł inuſtū · aliō qñ hō iudicat ī hys ī quib⁹ non habet auctōritatē ⁊ sic ꝺ iudiciū usurpatū · tcio qñ deest ctitudo rōms · puta cū aliq̄s de hys iudicat q̄ sūt dubia ⁊ occulta ꝓter aliq̄s leues ꝓiecturas ⁊ sic ꝺ iudiciū suspicōsū uł temarīū ℣ ad · j · ḡ · dō · qꝺ dñs ibi ꝓhib⁹ iudiciū temarīū qꝺ est de intēcōe cordis uł de alijs inctis · ut aug⁹ dic̄ ī lī⁰ de ꝺmōe dnī ī mōte · uł ꝓhib⁹ ibi iudiciū de reb⁹ dinis de quib⁹ cū sint sup̄ nos nō debem⁹ iudicare · ſ simpliciť ea credē ut hylarius · dic̄ sup matħ · uł phib⁹ iudiciū qꝺ nō fit ex benīnolēcia · ſ ex animi amaritudine ut ēso⁹ dic̄ ℣ ad · ij · dō · qꝺ iudex ostituit̄ ut mīster dei · vñ ꝺ deuł · ſ · qꝺ iustū est iudicare et postea subdit quia dei est iudiciū ℣ ad · nj · dō · qꝺ illi qui sūt ī q̄ibꝰ pcīs nō debēt iudicare eos qui sūt ī eisḋ pcīs uł minoribus · ut ēso⁹ dic̄ sup ih̄u matħ · vij · nolite iudicare ⁊ p̄cipue h̄ est intellīḋū qñ illa pcā sūt publica · quia ex h̄ gn̄at̄ scā dalū ī cordib⁹ alioꝝ · si aūt nō sint publica ſ occłta et nēcitas iudicandi ꝓmineat ꝓpt̄ officiū pt̄ cū hūlitate ⁊ timore uł arguē uł iudicare · vñ au⁹ dic̄ ī lī⁰ de ꝺmōe dnī · si inuenim⁹ uos ī eos vicio esse cōgemiscamus ⁊ ad pt̄ puniēꝺ inuitemus · nec tñ ꝓpt̄ h̄ homo sic seipm cōdampnat ut nouū ꝺāpnacōis mitū sibi acquirat · ſ q̄a ꝺāpnās alium oñdit se sił r ꝺēpnabilē ee ꝓpt̄ idē pcm̄ ⁊ sił e

℣ ad · nj · sic ꝓcedī · vī qꝺ iudiciū ex suspicōne ꝓcedēs nō sit illicitū · suspicō enī vī ee opīo incerta de aliq̄ malo · vñ et ph̄s ī · vj · eth̄ · ponit qꝺ suspicō se habz ⁊ ad vm̄ et ad fl̄m · ſ de singł aribꝰ ctingētibꝰ nō pt̄ hrī opinio nisi incerta · cū ḡ iudiciū hūanū sit ēca hūanos actus q̄ sūt ī singularibus ⁊ cōtingētibꝰ vī qꝺ nłłm iudiciū eet licitū si ex suspicōne iudicare nō liceret ℣ iō · ꝑ iudiciū illicit̄ fit aliq̄ iniuria ꝓximo · ſ suspicō mala ī sola opīone hoīs ostitit et sic nō vī ad iniuriā alū⁹ ptinere · ḡ suspicōis iudiciū nō est illicitū ℣ iō · si sit illicitū ꝺz qꝺ ad iniustitiā reducat̄ · quia iudiciū est actus uſticie ut dictū est · ſ iniustitia ex suo gn̄e sp est pcm̄ mortale ut sup̄ h̄itū est · ḡ suspicōis iudiciū esset sp pcm̄ mortale si eet illicitū · ſ h̄ est fl̄m · quia suspicōes uitare non possumus ut dic̄ glo · aug · sup ih̄u · j · ad coꝝ · mj · nolite ante tēpꝰ iudicare · ḡ iudiciū suspicōsū nō vī ee illicitū ℣ Sed ꝯ ē qꝺ ēso⁹ sup ih̄u matħ · vij · nolite iudicare ꝛc̄ · dic̄ dñs h̄ mandato nō ꝓhibet xp̄ianos ex benīuolencia alios corripe · ſ ne ꝑ iactanciam iustitie sue xp̄iani xp̄ianos dēspiciant ⁊ soł plerūq̄z suspicōibꝰ odientes cētos ⁊ condēpnantes ℣ ℟ ñ dō · qꝺ sic̄ tullius dic̄ suspicō importat opinionē mali q̄ñ ex leuib⁹ iudicijs ꝓcedit ⁊ ctingit ex trib⁹ · ꝑmo quiꝺ mō ex h̄ qꝺ aliq̄s ex seipo malus est et ex h̄ ipo q̄si conscius sue malicie facilī de alijs malū opinat̄ · ꝺm ih̄u eccłiastes · x · in uia stultus ambulans cū ipe sit insipiēs oīs stultos extimat · alio⁰ ponit ex h⁰ qꝺ aliq̄s male afficit̄ ad alēm · cū enī aliq̄s ctēpnit uł odit aliquē aut irascitur uł inuidz ei ex leuib⁹ signis opinat̄ mala ꝺ ipo · quia vnusquisq̄z facilī credit qꝺ appetit · tcio ꝓuenit ex longa expiencia · vñ ph̄s dic̄ ī · ij · reth̄ qꝺ senes sūt maxime suspicōsi quia młtoꝝ expti sūt alioꝝ deffectus · ꝑme aūt due suspicōis cause manifestę ptiñt ad pusitatē affect⁹ · tcia vero causa diminuit rōm suspicōis · inq̄ntū expiencia ad ctitudinē ꝓficit que est ꝛ̄ rōm suspicōis · et ideo suspicō vicii qꝺā importat · ⁊ q̄nto magis ꝓcedit suspicō tanto magis ē vicōsū · ē autē triplex ḡꝺ⁹

ſuſpicõis · ꝑmus quidꝫ gradꝰ eſt ut homo ex leuibus udiciꝭ de boĩtate alicuiꝰ dubitare incipiat et ħ eſt ueniale et leue pcĕm · ptĩet enĩ ad tẽptacõꝫ hũanã ſine qua uita iſta nõ ducĭ ut habeĕ ĩ glo ſup ıº · ſ · ad cor · mj · nolite ante tꝑs malicia iudicare · ſcõs ğdus ẽ cũ aliquis ꝓcto mãm alĭus extimat ex leuibꝫ udiciꝭ · et ħ ſi ſit de aliquo ğui eſt pĕm mortale inğtũ nõ eſt ſine otẽptu ꝓximi · vñ glo · ibidꝫ ſubdit ⁊ ſi gº ſuſpicõnes vittare nõ poſſumꝰ qua hoĩes ſumꝰ · iudicia tñ ideſt diffinitiuas firmaſqꝫ ſnĩas cõtinẽ debemꝰ · ĉius ğdꝫ eſt cũ aliqꝭ iudex ex ſuſpicĉe ꝓcedit ad aliquẽ odẽpnandum ⁊ ħ directe ad iuſticiã ptinet · vnde eſt pĕm mortale ℣ ad · ſ · ğ dõ · qꝫ ĩ hũanis actibꝫ inueniĕ aliq̃ ĉtitudo · nõ quidꝫ ſic ĩ demſtatiuis · ſz ħm qꝫ cõuenit tali matie · puta cũ aliqd ꝑ ꝓdoneos teſtes ꝓbaĕ ℣ ad · ij · dõ · qꝫ ex ħ ipo qꝫ aliqꝭ malã opĩoꝫ habz de alio ſine cauſa ſfñti indebite otẽpnit ipm et ideo iniuriaĕ ei ℣ ad · nj · dõ · qꝫ qa iuſticia ⁊ iniuſticia eſt ĉca extiores opacões ut dictũ ẽ tũc iudiciũ ſuſpicõſũ directe ad iniuſticiã ptinet qñ ad actũ extiorẽ ꝓcedit · ⁊ tũc ẽ pĕm mortale ut dictũ eſt · iudiciũ aũt intĭus ptinz ad iuſticiã ħm qꝫ ꝑatur ad extĭus iudiciũ · ut actus intĭor ad extĭorem · ſic ocupĭa ad fornicacõꝫ · et ira ad homicidiũ

A d · mj · ſic ꝓcedꝫ · vĩ qꝫ dubia nõ ſint ĩ meliorem ptem interꝑtanda · iudiciũ enĩ magis debz eſſe de eo qꝫ ut ĩ plĭbꝫ accidit · ſz in plĭbꝫ accĭt qꝫ aliq̃ male agant · quia ſtultoꝝ eſt nũs infiniteꝰ ut ꝺ ecclĭaſtes · ſ · ꝓm enĩ ſũt ſbus hoĩs ad malũ ab adoleſcencia ſua · ut ꝺ geñ · vj · ğ dubia magis debemꝰ interꝑtari ĩ malũ q̃z ĩ bonũ ℣ ĵo · augꝰ dĩĕ qꝫ ille pie ⁊ iuſte uiuit q̃ reꝝ integ̃ eſt extimatoꝝ ĩ neutrã ptẽ declinando · ſz ille q̃ interꝑtaĕ ĩ meliꝰ qꝫ dubiũ eſt declinat ĩ aliam ptem · ğ ħ nõ ẽ faciendũ ℣ ĵo · homo debz diligẽ ꝓximũ ſic ſeipm · ſed ĉca ſeipm homo debz dubia interꝑetari ĩ peiorẽ ptẽ ħm ıº job · ix · verebar omĭa opa mea · ğ vĩ qꝫ ea q̃ ſũt dubia ĉca ꝓximos ſũt ĩ peiorẽ ptem interꝑtanda ℣ Sed ꝺ eſt qꝫ · ro · xmſ · ſup ıº qui nõ manducat manducãtẽ nõ iudicet · dicit glo · dubia in meliorẽ ptẽ ſũt interꝑtanda ℣ ℟ ñ dõ · qꝫ ſic dictũ eſt ẽ ex ħ ipo qꝫ aliqꝭ hĕ malã opĩonẽ ꝺ alio abſqꝫ ſfñti cauſa iniuriaĕ ei ⁊ otẽpnit ipm · nll's aũt ꝺz aliũ otempnẽ uĺ nocumentũ qcũqꝫ inferre abſqꝫ cauſa cogẽre · et ideo ubi nõ apparẽt maĩfeſta iudicia ꝺ malo alicuiꝰ debemꝰ eũ ĩ bonũ hr̃e · meliorem ptẽ interꝑtando qꝫ dubiũ eſt ℣ ad · ſ · ğ dõ · qꝫ pt otingẽ qꝫ ille q̃ ĩ meliorẽ ptẽ interꝑtaĕ freq̃ci? fallĭt · ſz melius ẽ qꝫ aliqꝭ freq̃ter fallaĕ hñs bonam opĩonem de aliq̃ malo hoĩe q̃z qꝫ rariꝰ fallaĕ hñs malã opĩonẽ de aliq̃ bono · quia ex hº fit iniuria ꝑcui · nõ aũt ex ꝑmo ℣ ad · ij · dõ · qꝫ aliud ẽ iudicare de rebꝫ ⁊ aliud de hoĩbꝫ · ĩ iudicõ enĩ quo de rebus iudicamus non attenditur bonum uel malum ex parte ipĭus rei de qua iudicamus cui nichil noceꝛt qualitercumqꝫ iudicemus de ipa · ſed attenditur ibi ſolum bonum iudicantis · ſi vere iudicet · uel malum in fl'o · quia verum eſt bonũ intellectus · fl'm aũt eſt malũ ipĭus ut ꝺ in · vj · eth̃ · ⁊ ideo vnuſquiſqꝫ debet niti ad hº qꝫ de rebus iudicet ħm qꝫ ſũt · ſz in udicõ quo iudicamus de homĩbꝫ ꝑcipue attendꝰ bonũ ⁊ malũ ⁊ ex pte eius de quo iudicaĕ q̃ in ipo honorabiĺ habeĕ qꝫ bonus iudicaĕ ⁊ otẽptabiĺ ſi iudicaĕ malus · ⁊ ideo ad ħ poꝛius tendẽ debemꝰ ĩ tali iudicõ qꝫ hoĩem iudicemus bonũ niſi manifeſta rõ ĩ ꝺriũ appareat ipi aut homĩ iudicanti fl'm iudiciũ quo bñ iudicat ꝺ alio non ptinet ad malũ intellectus ipĭus ſic nec ad eius ꝓfeccõm ptĩet ħm ſe cognoſcẽ vitatẽ ſingulariũ otingẽciũ · ſz magis ptinz ad bonũ affectũ ℣ ad · nj · dõ · qꝫ interꝑtari aliquid ĩ deĉiorẽ uĺ meliorẽ ptẽ otingit dupl'r · vnoꝰ ꝑ q̃mdã ſuppõm · et ſic cũ debemꝰ aliquibꝫ malis adhibere remediũ ſiue nr̃is ſiue alienis expedit ad ħ ut ſecurius ad ħ remediũ apponaĕ qꝫ ſupponaĕ id qꝫ eſt deterius quia remediũ qꝫ eſt efficax ꝺ maius malũ · mł'to magis eſt efficax ꝺ minꝰ malũ · alĭo interꝑtam aliquid in bonũ uĺ malũ diffiniendo ſiue determinãdo et ſic ĩ rem iudicõ debz aliqꝭ niti ad ħ vt inẽpreteĕ vnũqꝫq; ħm qꝫ eſt · ĩ udicõ aũt ꝑſonaꝝ ut interꝑteĕ in melius ſic dictũ eſt

A d · v · ſic ꝓcedꝫ · vĩ qꝫ nõ ſit ſp ħm leges ſẽptas iudicandꝫ · ſp enĩ vittandꝫ ẽ iniuſtũ iudiciũ · ſz qñqꝫ leges ſcripte otinẽt iniuſticiã · ħm ıº ꝙſa · x · ve qui condũt leges iniquas ⁊ ſẽptas ſcribentes iniuſticias ſẽpſeruut · ğ nõ ſp eſt ħm leges ſẽptas iudicandꝫ ℣ ĵo · iudiciũ ꝺz eſſe de ſingl'aribꝫ et euẽtibꝫ · ſz nll'a lex ſẽpta pt omñs ſingl'ares euẽtus ꝛphendẽ · vt ꝑ ꝙ pĥm ĩ · v · eth̃ · ğ vĩ qꝫ nõ ſp ſit ħm leges iudicãdũ ℣ ĵo · lex ad ħ ſcribitur ut ſnĩa legiſlatoris manifeſteĕ · ſz qñqꝫ cõtingit qꝫ ſi ipe lator legis ꝑſens eẽt aliter iudicaret · ğ nõ eſt ſp ħm legem ſẽptam iudicandꝫ ℣ Sed ꝺ ẽ qꝫ augꝰ dĩĕ in liº de vera relig̃ · in iſtis tꝑalibꝫ legibꝫ q̃mq̃z de hys homines iudicent cum eas inſtituerint · cum tamen fuerint inſtitute et firmate non licebit iudicibus de eis iudicare · ſed ſecundum ipſas ℣ ℟ ñ dõ · qꝫ ſic dictũ ẽ iudiciũ · nichil eſt aliud q̃z quedã diffinicio uĺ determinacõ eiꝰ qꝺ iuſtũ ẽ · fit autẽ aliqd uiſtũ dupl'r · vnoꝰ ex ipa naĕ rei qꝫ ꝺ ius naĕale alĭo ex quodã cõdicto inter hoĩes qꝺ ꝺ ius poſitiuũ ut ſup̃ habitũ ẽ · leges aũt ſ̃bunĕ ad vſuſqꝫ iuris declaracõꝫ aliter tñ et aliĕ legiſ ſcriptura · ius quidẽ naĕale otinet ſz nõ inſtituiĕ nõ habet enĩ robur ex lege ſz ex naĕ · ius aũt poſitiuũ ſcripĕam legis et otinet et inſtituit dans ei auctãtis robur · ⁊ ideo neĉe eſt qꝫ iudiciũ fiat ħm legis ſẽpturã alioqñ iudiciũ deficeret uel a iuſto naturali uĺ a iuſto poſitiuo ℣ ad · ſ · ğ dõ · qꝫ lex ſẽpta ſic nõ dat robur iuri naĕali · ita nec pt eiꝰ robur minuere uel aufferre q̃a nec volũtas hoĩs pt immutare naĕaꝫ · et ideo ſi ſẽptura legis otineat aliqd cõtra ius naĕale iniuſta eſt · nec hĕ vim obligãdi ibi enĩ ius poſitiuũ nõ habz locũ niſi in q̃ztũ ius naturale · nichil differt vtrũ ſic uĺ aliter fiat ſic ſ̃ habitũ eſt · et ideo nec tales ſcripĕe leges dicunĕ · ſz poci? legis corrupcões · ut ſup̃ dictũ eſt ·

¶ ideo ſcom eas nō eſt iudicandum ¶ Ad. ij. dō. qp ſic leges inique bm ſe ōriane iuri naĉali uł ſp uł ut in plibo. ita eciā leges que ſūt recte poſite ī aliquibo caſibo defficiūt. ī qbo ſi quarēt eēnt ō ius naĉale ¶ ideo ī talibo nō ē bm lram legis iudicādō ſz recurrendū ad equitatē quā intēdit legiſlato. vñ iuriſperitus dic. nlla rō iuris aut equitatis benignitas patic. ut que ſalubric p vtilitate ho minū inducuntur ea nos durioe interpracōe ō ipoz incomodū pducam ad ſeuitatē et ī talibus eciā legiſlato aliter iudicaret ¶ ſi oſidaſſet lege determinaſſet. ¶ p hoc patet rn ad ciū

Ad. vj. ſic pceō. vł qp iudiciū p uſurpacōm nō reddat pūſum. iuſticia enī eſt rectitudo queda in agēdis. ſz nichil depit vitati a quocūq dicat. ſz a quocūq eſt accipienda. g eciā nichil de pit iuſticie a quocūq iuſtū determinet qp ptinz ad rōm iudicij ¶ ō. pcta punire ad iudiciū ptiet. ſz aliq laudabilit legunt pcta puniſſe qui tū aucta tem nō hēbant ſup illos quos puniebāt. ſic moyſes occidendo egipciū. ut hētur exo. ij°. et phinees filiū eleazari. iambri filiū ſalomis ut legit nūi. xxv°. ¶ reputatū eſt ei ad iuſticiā vt dī in pſ°. g uſurpacō iudicij nō ptinet ad iuſticiā ¶ ō. pēas ſpūalis diſtīguit a tēpali. ſz qnq plati hntes ſpi ritualē pēatē intromittūt ſe de hys q ptinēt ad ſecularē poēatem. g uſurpatū iudiciū nō ē illicitū ¶ ō. ſic ad recte iudicandū requirit auctas ita ecia ¶ iuſticia iudicantis ¶ ſcia ut ex ſupdictis pz ſz nō ō iudiciū ee iniuſtū ſi aquis iudicet nō hns hitum iuſticie. ul nō hns ſciam iuris. g eciā neq iudiciū uſurpatū qō fit p deffectū auctatis ſemp erit iniuſtū ¶ Sed ō eſt qō ō. ro. xmſ. tu qui es q iudicas alienū buū ¶ Rn dō. qp cū iudicium ſit ferendū bm leges ſeptas ut dictū eſt. ille q iudi ciū fert legis dictū quodamō interpat applicādo ip̄m ad pticulare negociū. cū autē eiuſō auctatis ſit legē interptari ¶ legē condē. ſic lex condi nō pt niſi publica auctate ita nec iudiciū ferri pt niſi publica auctate q quō ſe extēdit ad eos qui oñi tati ſubdunt. ¶ ideo ſic iniuſtū eet ut aliquis cō ſtringet aliū ad legē buandā q nō eet pblica auc toritate ſanccita. ita eciā iniuſtū eſt ſi aliqs con pellat aquid ferre iudiciū qō publica auctate nō ferē ¶ Ad. j. g dō. qp pnūciacō vitatis nō impor tat ꝯpulſionē ad h° qp ſuſcipiat. ſz libm ē vnicuiq eā recipe ul nō recipe put vult. ſz iudiciū impor tat ꝯdā impulſionē. ¶ ideo iniuſtū eſt qp aliquis iudicet ab eo q publicā auctatē nō habz ¶ Ad. ij. dō. qp moyſes videt egipciū occidiſſe ꝯſi ex inſpi racōne diuīa auctatē adeptus ut vī p h° qp ō act. vij. qp pcuſſo egipcio extimabat moyſes intelligē fres ſuos qm dns p manū ip̄ius darz ſalutē iſrł. ul pt dici qp moyſes occidit egipciū deffēdēdo eū q iniuriā patiebat cū moderamīe inculpate tutele. vñ ambro° dic in li° de officijs qp q nō repellit in iuriā a ſocio cū pt. tam eſt in uicō q ille qui fcit et inducit exēplū moyſi. ul pt dici ſic dic aug°. ī qōnibo exo. qp ſic ira añ vtilia ſemina herbaz in utiliū fertilitate laudatur. ſic i° moyſi feem vi cioſū fuit quiō. ſz magne fertilitatis ſignū gebat inq̄tū ſcz erat ſignū vtutis eius qua ppm libera turus erat de phinee aūt dō eſt qp ex inſpiracōne dina zelo dei omotus h fecit. ul quia licet nondū eet ſūmus ſacdos erat tn filius ſūmi ſacdotis et ad eū h iudiciū ptinebat. ſicut ¶ ad alios udices qbus h erat pceptū ¶ Ad. nj. dō. qp potas ſecularis ſubdit ſpūali ſic corpo anie. ¶ ideo nō eſt uſurpa tū iudiciū ſi ſpūal platus ſe intromittat ō tpa libus q̄tū ad ea in qbo ſubdit ſecl'aris potas. ul que ei a ſecl'ari potate relinquunt ¶ Ad. mj. dō. qp hitus ſcie et iuſticie ſūt pfeccōnes ſingl'aris pſōe et ideo p eoz deffectū nō ō uſurpatū iudiciū. ſic p deffectū publice aucte atis ex qua iudicium vim

Oinde oſidandū eſt // coactiuam habet de ptibo iuſticie et pmo de ptibo ſubiec tiuis q ſūt ſpēs iuſticie ſcz diſtributiua et omutatiua. ſcdo de ptibo q̄ſi integlibus. tercō de ptibo q̄ſi potēcōnalibo ſcz de vtutibus aductis Circa pmū occurrit duplex cōſideracō. pma de ip̄is iuſticie ptibo. ſcda ō vicijs oppoſitis et quia reſtitucō vide actus omutatiue iuſticie. pmo oſiderand eſt de diſtinctōe iuſticie cōmutati ue et diſtributiue. ſcdo ō reſtitucōe Circa pmū querunt q̄tuor Primo vtz ſint due iuſticie ſpēs iuſticia diſtributiua ¶ omutatiua Scdo vtz eod modo ī eis mediū accipiatur Tercō vtz ſit eaz vniformis ul mltiplex mā Qrto vtz aliq bm aliquam eaz ſpēz iuſtū ſit id qp contra paſſū

Ad. j. ſic pceō. vł qp incōuenīt ponant due ſpēs iuſticie iuſticia diſtributiua et omutatiua. nō enī pt eſſe iuſticie ſpēs qp mltitudini nocet. cū iuſticia ad bonū omūe ordinet. ſz diſtri buere bona coīa ī mltos nocet bono coī mltitudi nis. tū quia exauriunt opes omūes tū eciā quia mores hoim corrumpunt. dic enī tullius in li° de officijs fit deteor qui accipit ¶ ad id ſp expectandū pacōr. g diſtribucō nō ptinz ad aliq̄ iuſticie ſpēz ¶ ō. iuſticie actus ē reddē vnicuiq qō ſuū ē. ut ſup habitū eſt. ſed in diſtribucōne nō reddit alicui qō ſuū erat. ſz de nouo acquirit ſibi id qō erat oñe. g hoc ad iuſticiā nō ptinet ¶ ō. iuſticia nō ſolū eſt in pncipe. ſed eciā in ſubiectis. ut ō hitū eſt. ſz diſtribuē ſp ad principem ptinet. g diſtributiua nō ptinet ad iuſticiā ¶ ō. diſtributiuū iuſtū eſt bonoz oñiū ut ō in. v. eth. ſz oñia ptinēt ad iuſ ticiā legalē. g iuſticia diſtributiua nō eſt ſpēs pti cularis. ſz iuſticie legalis ¶ ō. vnū et multa nō diūſificāt ſpēz vtutis. ſz iuſticia omutatia oſiſtit ī hoc qp aliq̄d reddit vni. iuſticia vero diſtributia ī h° qp aliq̄d dat mltis. g nō ſūt diūſe ſpēs iuſticie ¶ Sz ō ē qp phs in. v. eth. ponit duas ptes iuſti cie. ¶ dicit qp vna eſt directiua ī diſtribucōibo alia ī omutacōibo ¶ Rn dō. qp ſic dictū eſt. iuſticia pticularis ordinat ad aliq̄ puatā pſonā. q opat ad oñitatē. ſic ps ad totū. pt aūt ad aliq̄ ptē du dupl'r ordo attēdi. vn° quidē ptis ad ptē. cui ſil'is eſt ordo vni° puate pſone ad aliā. et hunc ordinē

dirigit cōmutatiua iusticia · q̄ ꝺsistit in hys que mutuo sūt inē duas psonas adinuicez alius ordo attendo tocius ad ptes ⁊ huic ordini assimilat ordo eiꝰ qꝺ est cōe ad singlas psonas quē quiꝺ ordinē dirigit iusticia distributiua q̄ est distributiua coiūm ꝺm ꝓporcōnalitatē · ⁊ ideo due sūt iusticie spēs scz distributiua ⁊ ꝺmutatiua ℣ ad · j · g̃ dō · qꝺ sic ī largi cōibꝰ ꝓuatarꝫ psonarꝫ ꝺmendat moderatō effusio vo culpat · ita ecia ī distribucōe coiūm bonꝫ est moderatō ꝺuanda in quo dirigit iusticia distributiua ℣ ad · ij · dō · qꝺ sic ps ⁊ totū qꝺamō sūt idem ita id qꝺ ē toci qꝺa ē ptis ⁊ ita cū ex bonis coibꝰ aliquid ī singlos distribuit q̄libet aliq̄ mō recipit qꝺ suū est ℣ ad · nj · dō · qꝺ act distribucōis qui est coiūm bonꝫ ptiet solū ad p̄sidētem ꝺnibꝰ bonis sz tn̄ iusticia distributiua est ⁊ ī subditis quibꝰ distribuē inq̄tū scz sūt otenti iusta distribucōne · q̄uis ecia distributō q̄nq̄ fiat bonꝫ coiūm nō quiꝺ ciuitati · sz vni familie · quoꝝ distribucō fieri pt auctoritate alcui ꝓuate psōe iq̄tū id qꝺ ē toci est debitū pti · qꝺ quiꝺ tanto maius est q̄nto ipsa ps maiorē p̄cipalitatē hē ī toto ⁊ ideo ī distributiua iusticia tanto pl alicui de bonis coibꝰ datur q̄nto illa psona maiorē p̄cipalitatē hē ī coitate q̄ quiꝺ p̄cipalitas ī aristocratica coitate attendi ꝺm vtutē ī oligarchica ꝺm diuicias in demostratica ꝺm libtatē ⁊ ī alijs silr ⁊ ideo in iusticia distributiua nō accipit ꝺm mediū eq̄litatē rei ad rē · sz ꝺm ꝓporcōm rei ad psonas · ut scz sic vna psona excedit aliā · ita ecia res q̄ dat vni psone excedit rem q̄ datur alij · et ideo dic phs · qꝺ tale mediū est ꝺm geometricā ꝓporcōnalitatē ī q̄ attēdit eq̄le nō ꝺm q̄ntitatē · sz ꝺm ꝓporcōm · sic si dicamus · qꝺ sicut se hnt sex ad q̄tuor ita se hnt tria ad duo · quia vt

Ad · ij · sic ꝓceꝺ · vi qꝺ mediū // id qꝺ est ꝑm eoꝺ mō accipiat in iusticia distributiua ⁊ ꝺmutatiua · vtraq; enī sub iniusticia ptinet cōtineri ut dictū est · sz ī hoibꝰ tꝑancie uel fortitudis ptibus accipit vnꝰ mediū ī iusticia distributiua et ꝺmutatiua ℣ ꝺō · forma vtutis moral ī medio ꝺsistit · qꝺ ꝺm rōm determinat · cū g̃ vnius vtutis sit vna forma · vi qꝺ ī vtraq; sit eoꝺ mō mediū accipiendo ℣ ꝺō · ī iusticia distributiua accipit mediū attendendo diusam dignitatē psonarꝫ · sz dignitas psonarꝫ attendo ecia in ꝺmutatiua iusticia · sic in punicōibꝰ · plus enī punit q̄ peussit p̄cipē · q̄ qui peussit ꝓuatā psonā · g̃ eoꝺ mō accipit mediū in utraq; iusticia ℣ Sed ꝺ est qꝺ phs dic in · v · eth · qꝺ in iusticia distributiua accipit mediū ꝺm geometricā ꝓporcōnalitatē · ī ꝺmutatiua aūt ꝺm arismetricam ℣ ℟ ñ dō · qꝺ sic dictū est in distributiua iusticia dat q̄ꝺ alcui ꝓuate psōe iq̄tū id qꝺ ē toci est debitū pti · qꝺ quiꝺ tanto maius est q̄nto ipsa ps maiorē p̄cipalitatē hē ī toto ⁊ ideo ī distributiua iusticia tanto pl alicui de bonis coibꝰ datur q̄nto illa psona maiorē p̄cipalitatē hē ī coitate q̄ quiꝺ p̄cipalitas ī aristocratica coitate attendi ꝺm vtutē ī oligarchica ꝺm diuicias in demostratica ꝺm libtatē ⁊ ī alijs silr ⁊ ideo in iusticia distributiua nō accipit ꝺm mediū eq̄litatē rei ad rē · sz ꝺm ꝓporcōm rei ad psonas · ut scz sic vna psona excedit aliā · ita ecia res q̄ dat vni psone excedit rem q̄ datur alij · et ideo dic phs · qꝺ tale mediū est ꝺm geometricā ꝓporcōnalitatē ī q̄ attēdit eq̄le nō ꝺm q̄ntitatē · sz ꝺm ꝓporcōm · sic si dicamus · qꝺ sicut se hnt sex ad q̄tuor ita se hnt tria ad duo · quia vt biq; ē sexqualtera ꝓporcō ī q̄ maius habz totū minus ꝑ mediā ptē eius · nō aūt est eq̄lis excessus ꝺ · q̄titatē · quia sex excedūt q̄tuor ī duobꝰ · tria vero excedūt duo ī vno · sz ī ꝺmutacōibus reddit aliqꝺ alcui singlari psone ꝓpt rem eius q̄ accepta est · ut maxime pz ī empcōne et vendicōe ī quibus ꝑmo inuenit rō ꝺmutacōis ⁊ ideo ꝺz adeq̄re rem rei ut q̄nto iste plus hē q̄z suū sit de eo qꝺ est alt̄ius tm̄dē restituat ei cuiꝰ est · ⁊ sic fit eq̄litas ꝺm arismetricam medietatē que attēdit ꝺm parē q̄ntitatis excessum · sic q̄nq; est mediū inē · vj · et · mj · ī vnitate enī excedit et excedit · si g̃ a p̄cipio utq; hēbat · v · et vnus eoꝝ habebat · v · et vnus eorū accepit vnū ꝺ eo qꝺ est alt̄ius · vnus scz accipiēs hēbit · vj · et alij relinq̄nt · mj · erit · g̃ iusticia si utq; reducat ad mediū ut accipiat vnū ab eo qui habz · vj · et det ei qui habet · mj · sic enī utq; hēbit · v · qꝺ est mediū ℣ ad · j · g̃ dō · qꝺ in alijs vtutibꝰ moralibꝰ accipit mediū ꝺm rōm ⁊ nō ꝺm rem · sz in iusticia accipit mediū rei ⁊ ideo ꝺm diusitatē rerū diusimode mediū accipit ℣ ad · ij · dō · qꝺ ḡalis forma iusticie est equalitas ī qua ꝺuenit iusticia distributiua cū ꝺmutatiua · ī vna tn̄ inuenit eq̄litas ꝺm ꝓporcōnalitatē geometricam ī alia ꝺm arismetricam ℣ ad · nj · dō · qꝺ ī accōibꝰ ⁊ passionibꝰ ꝺi psone fit ad q̄ntitatē rei · maior enī ē iniuria rei si peuciat p̄ceps q̄z si peuciat ꝓuata psona ⁊ ita ꝺicō psone ī distributiua iusticia attendo ꝺm se in ꝺmutatiua aūt ꝺm qꝺ ꝑ hꝰ diusificatur res

Ad · nj · sic ꝓceꝺ · vi qꝺ mā utusq; iusticie nō sit diusa · diusitas enī matie facit diusitatem vtutis · ut pz intēperancia et fortitudie · si g̃ distributiue iusticie ⁊ ꝺmutatiue sit diusa mā · vi qꝺ nō cōtineant sub vna vtute scz sub iusticia ℣ ꝺō · distribucō q̄ ptinet ad iusticiā distributiuā est peccuie uel honoris uel alioꝝ quicumq; disponi possunt inē eos q̄ coitate coicant · vt ꝺ in · v · eth · quoꝝ eciā est ꝺmutacō inter psonas ad inuicem · q̄ ptinet ad cōmutatiuā iusticiā · g̃ nō est diuersa mā distributiue ⁊ cōmutatiue iusticie propter hoc qꝺ differunt ℣ ꝺō · si sit alia materia distributiue iusticie · ⁊ alia mā ꝺmutatiue · ꝓpt̄ h qꝺ differūt sꝑe ubi nō erit drīa sꝑi nō debet ee matie diuersitas · sz phs ponit vnā spēm ꝺmutatiue iusticie · que tn̄ habz mltiplicē mām · nō g̃ vi ee mltiplex mā hanꝫ spēz ℣ In ꝺrīū est qꝺ ꝺ in · v · eth · qꝺ vna spēs iusticie est directiua ī distribucōibus · alia ī ꝺmutacōibꝰ ℣ ℟ ñ dō · qꝺ sicut supꝺcm est iusticia est ḡa q̄ꝺam opacōes exteriores scz distribucōm ⁊ ꝺmutacōm que quiꝺ sunt usus quoꝝdā exteriorꝫ uel rerꝫ uel psonarꝫ uel ecia opm · rerꝫ quiꝺ · sic cū aliq̄s vl auffert uel restituit alteri suā rem · psōarꝫ aūt sic cū aliq̄s ī ipam psonā hoīs iniuriā facit puta peuciendo uel ꝺuiciādo · aut ecia cū irreuerēciā exhibz · opm aūt sic cū aliq̄s iuste ab alio exigit uel alt̄i reddit aliqꝺ op · si g̃ accipiam⁹ ut mām utusq; iusticie · ea quoꝝ opacōnes sūt usus eaꝺ ē mā distributiue ⁊ ꝺmutatiue iusticie nam et res distribui p̄t a coī ī singlos ⁊ cōmutari de

vno ī aliū ⁊ ecīa est quedam distribuco laborioso
rum opm ⁊ recompensaco·si aūt accipiamus ut
mām vtusq; iusticie accones ipas pncipales q̄b⁹
vtimur psonis reb⁹ ⁊ opib⁹·si inuenīt verobiq;
alia mā·nā distributiua iusticia ē directiua dis
tribucōis·ꝯmutatiua vero iusticia ē directiua cō
mutacōnū qne attēdi pnt iné duas psonas·q̄rū
quedā sūt inuolūtarie quedā vero volūtarie·in
uolūtarie quid qñ aliq̄s vtīt re alt̄ius·vt psona
ul̄ ope eo inuito q⁹ quid qñq; ꝯtingit occulte per
fraudē·qñ; quid maifeste p uiolenciā·vtrūq; aūt
ꝯtingit aut in rē·aut ī psonā ꝑpam·aut ī psonā
ꝑiūctā·in rē q̄dē si occ̄lte vn⁹ rē alt̄⁹ accipiat vo
cat furtū·si aūt maifeste vocat rapina·ī psona
aūt ꝑpa·ul̄ q̄ntū ad ipam ꝯsistēciā psone·ul̄ q̄tū
ad dignitatem ipius·si aūt quantū ad ꝯsistenciā
persone sic leditur aliquis occulte p dolosam occi;
sionē seu pcussiōm ⁊ p veneni exibicōm·maifeste
aūt p maifestā occisionē·aut p incarceracō; aut
verberacōm seu mēbri mutilacōm·q̄ntū ad dig;
nitatē aūt psone ledī aliq̄s occulte quid⁹ p fl̄a tes;
timonia seu detraccones q̄b⁹ alicui auffert famā
suā et p alia huīoi·maifeste aūt p accusacōm in
iudicō seu p onicij illacō;·q̄ntū aūt ad psōa; ꝯtin
tam ledit q̄uis ī vxore ut ī pl̄ib⁹ occulte p adul
teriū·in suo aūt·cū q̄uis suū seducit ut a dño
discedat·⁊ h̄ ecīa maifeste fieri pnt·⁊ ead⁹ rō est ꝯ
aliis psonis ꝯtctis in q̄s ecīa possūt oīb⁹ modis
iniurie omitti·sic et ī psonā pncipalē·ꝫ adultūi
et sui seducō sūt ꝑpe iniurie circa has psonas·tñ
q̄a suus ē possessio q̄dā dñi h̄ referē ad furtū; vo
luntarie aūt ꝯmutacones dicunt qñ aliq̄s volūta;
rie transfert rē suā in alt̄m ⁊ si quid simpl̄r ī al;
terꝫ trnsferat rē suā absq; debito·sic ī donacōe non
actus ē iusticie·ꝫ libalitatis·in tñ aūt ad iusti;
ciā volūtariā trnslacō ptīet inq̄tū ē ibi q̄d de rōe
debiti·q⁹ quid ꝯtīgit ml̄tipl̄r·vno⁹ qñ q̄uis trns
fert simpl̄r rem suā ī alt̄m ꝑ recōpensacōe alt̄ius
rei·sic accidit ī vendicōe ⁊ empcōe·scdo mō qñ ali
quis tradit rem suā alt̄ ꝺcdēs ei usū rei cū debi
to recupandi rem·⁊ si quid gratis ꝺcdit usū rei
vocat usus fructus ī reb⁹ q̄ aliquid fructificant·
ul̄ simpl̄r mutuū seu accomodatū in reb⁹ q̄ non
fructificant sic sūt denarij uasa et huīoi·si vero
nec ipse usus ḡtis ꝺcdit vocat locacō et ꝺducco·
tercō mō q̄uis tradit rem suā ut recupandā nō
rōne usus ꝫ ul̄ rōe ꝺbuacōis sic in deposito ul̄ rōe
obligacōis·sic cū quis rē snā pignori obligat seu
cū q̄uis ꝑ alio fideiubz·ī oīb⁹ aūt huīoi accōi;
bus·siue volūtarijs ē eadē racō accipiēdi mediū
ꝑm equalitatē recōpensacōis·⁊ ideo oīes iste ac;
cones ad vnā spēm iusticie ptīnēt scz ad cōmutati;
uam·⁊ p hoc patet rn̄ ad obiecta

Ad·mj·sic ꝓcd·vī q⁹ iustū sit simpl̄r idē q⁹
ꝺ passū·iudiciū enī diuinū est simpl̄r iust;
tum·ꝫ h̄ est forma diuini iudicij·ut ꝑm q⁹ aliq̄s
fecit paciat ꝑm ihm̄ math̄·vij·ī quo iudicio iudica;
ueritis iudicabimī ⁊ ī qua mensura mēsi fuītis
remecierit ⁊ vob·g iustū est simpl̄r idē q⁹ ꝺ pas;
sum ⁊ ꝺ·ī vtraq; iusticie spe dat aliquid alicui
ꝑm q̄dā eq̄litatē·in respectu quid ad dignitatem
psone in iusticia distributiua q̄ quid psone dig;
nitas maxime vid⁹ attendi ꝑm opa quib⁹ aliqui
cōitati buiuit·ī respectu aūt ad rem in qua quis
dampnificatus ē ī iusticia ꝯmutatiua·ꝑm autez
veramq; eq̄litatē aliq̄s ꝺ patiē ꝑm q⁹ fecit·g⁹ vid⁹
q⁹ iustū simpl̄r sit idē q⁹ ꝺ passum ⁊ ꝺ·maxime
vī q⁹ non ó; aliquē ꝺ pati ꝑm q⁹ fecit·ꝑpt drn̄am
volūtarij ⁊ inuolūtarij·qui enī inuolūtarie fec
iniuriā min⁹ punīt·ſ volūtariū ⁊ inuolūtariū
q̄ accipiūtur ex pte nr̄a nō diūsificāt mediū iust;
icie q⁹ est mediū rei ⁊ non quo ad nos·g iustū
simpl̄r vī ee idē q⁹ ꝺ passum ⁊ sed ꝺ est q⁹ pl̄s ī
v⁹·eth·ꝑbat nō q⁹lib⁹ iustū ee ꝺ passum ⁊ ꝝ
dō·q⁹ h̄ q⁹ ꝺ ꝺ passū inportat eq̄lem recōpensacōm
passionis ad accōm ꝓcedentem·q⁹ quid ꝑprissime
dī ī passionib⁹ iniuriosis quib⁹ aliq̄s psonā ꝑxi;
mi ledit·puta si peutit·q⁹ repcuciat·⁊ h̄ quid iust
tū determinat ī lege exo·xxj·redz aīam p anima
oc̄lm p oculo rc̄·⁊ quia ecīa aufferre rem altius ē
q⁹dam iniustū facē·ideo scdario ecīa ī hys ꝺ conē
passū ꝑ hys·ut scz aliq̄s q̄ dāpnū intulit iure sua
ipe dāpnificat·⁊ h̄ ecīa iustū dāpnū cōtinet ī lege
exo·xxij·si quis furat⁹ fuit ouē aut bouē ⁊ occi;
derit ul̄ vēdidit q̄ntq; boues ꝑ vno boue restituet
et q̄tuor oues ꝑ vna oue·tercō vero trnsferē nom
ꝺ passum ad voluntarias cōmutacōes in quibus
utusq; est accō et passio ſ volūtariū diminuit de
rōne passionis vt dictū est·ī oīb⁹ aūt hys deb;
fieri ꝑm rōm iustitie ꝯmutatiue·recōpensacō ꝑm
eq̄litatē vt scz passio recōpensata sit equal̄ accōni
nō aūt sp eēt equal̄·si idē spe aliq̄s patet⁹ q⁹ fec
nā p̄ q̄dē·cū aliq̄s iniuriose ledat alt̄⁹ psonā ma
iorem·maior est accō q̄ passio eius dē spēi quā ipe
patet⁹·⁊ ideo ille q̄ peutit pncipē nō solū repcu;
titur·ſ ml̄to q̄uis⁹ punīt·sil̄r ecīa cū q̄s aliquem
inuolūtariū iure sua dampnificat maior ē accō
q̄ eēt passio·si sibi sola res illa auffet⁹·quia ipe
qui dampnificauit aliū iure sua nichil dampni;
ficaret·⁊ ideo punīt in h̄ q⁹ ml̄tiplicius restitu;
at·quia ecīa nō solū dampnificauit psonā ꝑua;
tam·ſ rem publicā eius tutele securitatē infrin;
gendo·sil̄r ecīa nec ī ꝯmutacōib⁹ volūtarijs esset
semp equal̄ passio·si quis darz rē suā accipiēs rē
altius·quia forte res altius ē ml̄to maior q̄ sua·
et ideo ó; ꝑm q̄dā ꝓporcōnatā ꝯmensuracōm ade;
quare passionē accōi ī ꝯmutacōib⁹ ad q⁹ inuēta
sūt nimusmata·⁊ sic ꝺtra passum est ꝯmutatiuū
iustū·in distributiua aūt iustitia locū nō habz·
quia ī distributiua iustitia nō attēd eq̄litas ꝑm
ꝓporcōm rei ad rem ul̄ passionis ad accōm·vñ ꝺ
ꝺ passum·ſ ꝑm ꝓporcōnalitatē rez ad psonas ut
supꝰ dictū est ⁊ ad·j·g dō·q⁹ illa forma diuini
iudicij attens⁹ ꝑm rōm ꝯmutatiue iusticie·put
scz recōpensat ꝑmia mitis ⁊ supplicia petis ⁊ ad
ꝑm·dō·q⁹ si alicui qui cōitati buisset ꝛtribuet⁹
aliquid ꝑ seruicō impenso nō esset h̄ distributiue
iusticie·ſ ꝯmutatiue·ī distributiua enī iustitia

nō attendō eq̄litas eius qp quia accepit ad id qp ipe impendit·ꝫ ad id qp alī accipit ꝟm modū utꝰ ꝙ pſone ℣ Ad·nj·dō·qp qñ accō iniuriosa eſt volū; taria excedit iniuriam ⁊ ſic accipī ut maior reſ· vnde ȯꝫ maiorē penā ei recōpenſāti nō ꝟm drñam quo ad nos ſed ſcōm differenciā rei

DEinde ȯſidandū eſt de reſtitucōne Et circa hꝰ q̄runt· vnj· Primo cuiꝰ ac; tus ſit Scō vtrū ncē ſit ad ſalutem oñe ablatū reſtitui Terciō vtꝝ ml; tiplicatū idꝰ opteat reſtituē Q̄rto vtrū oporteat reſtitui qp quis non accepit Q̄nto vtꝝ opteat reſtitui idꝰ ei a quo acceptū eſt Sexto vtꝝ opteat reſtituē eū qui accepit Septimo vtꝝ aliquē aliū Octauo vtꝝ ſit ſtatim reſtituendū

Ad·j·ſic p̄ceđ·vī qp reſtitucō nō ſit actꝰ iuſ; ticie ȯmutatiue·uſticia enī reſpicit rōem debiti·ꝫ ſic̄ donacō p̄t ēe eius qđ nō debeē ita eciā ⁊ reſtitucō·g̃ reſtitucō nō eſt actꝰ alicuiꝰ·ptis iuſ; ticie ℣ ȝō·idꝰ qp iam ēnſyt ⁊ nō eſt·reſtitui nō p̄t ꝫ uſticia ⁊ iniuſticia ſūt ċca q̄ſdā accōes ⁊ paſſi; ones que nō manēt·ꝫ ēnſeūt· g̃ reſtitucō nō vī eſſe actus ā cuiꝰ ptis iuſticie ℣ ȝō·reſtitucō eſt q̄dā recōpenſacō eius qđ ſubēctū eſt·ꝫ aliquid p̄t tōmī ſubtrahi nō ſolū ī ȯmutacōe ꝫ eciā in diſtribucōe puta cū ā quis diſtribuēs minꝰ dat alicui q̄ꝫ debeat hr̄e·g̃ reſtitucō nō magis ē actꝰ ȯmutatiue iuſ; ticie q̄ꝫ diſtributiue ℣ ȝō reſtitucō ablacōi oppo; nīt·ꝫ ablacō rei aliene ē actus iniuſticie ċca con; mutacōes·g̃ reſtitucō eius ē actus iuſticie que ē ī ȯmutacōibus directua ℣ Ad·ñ dō·qp reſtituere nichil aliud ēe vī q̄ꝫ iterato ſtature ī poſſeſſionē uł dnium rei ſue ⁊ ita ī reſtitucōe attendō eq̄litas iuſticie ꝟm recōpenſacōꝫ rei ad rem q̄ ptīet ad uſ ticiā ȯmutatiuā·⁊ ideo reſtitucō ē actus ȯmuta; tiue iuſticie·qñ ſcz res vnīꝰ ab alio habetur·uł p volūtatē eius ſic̄ in mutuo·uł depoſito·uł ō vo; luntatē eius ſic̄ in rapina uł furto ℣ Ad·j·g̃ dō qp idꝰ qđ alī nō debeē nō ē p̄pe loq̄do eius·et ſi ā qñ eius fuit·⁊ ideo magis vī ēē noua donacō q̄ꝫ reſ; titucō·cū quis alī reddit qđ ei nō debeē·habet tñ aliquā ſiłitudinē reſtitucōis quia res māł eadē eſt·nō tñ eſt eađ ꝟm formalē rōm quā reſpic iuſ ticiam qđ eſt ēe ſuū ā cuiꝰ·vñ nec p̄pe reſtitucō ȯ ℣ Ad·ij·dō·qp nomē reſtitucōis manifeſtum in; p̄tat iteracōm q̄ndā ſupponit rei pdēptitatē·⁊ ideo ꝟm p̄mā impoſicōꝫ nomis reſtitucō videtur locū hr̄e p̄cipue ī rebꝫ exteriorib⁹ q̄ mañtes eađ ⁊ ꝟm ſb; ſtanciā ⁊ ꝟm ius dinū ab vno poſſūt ad aliū deue nire·ꝫ ſic̄ ab huīoi rebꝫ nom̄ ȯmutacōis ēnſlatū eſt ad accōes uł paſſiones que p̄tiñt ad reuēnciā· uł iniuriā alicuiꝰ pſone ſeu nocumentū uł p̄fec; tū·ita eciā nomē reſtitucōis ad ħ diuaē que licet realiē nō maneant tñ nō manent ī effectu cōrpali puta cū ex p̄cuſſione lediē cōrpꝰ·uł qui ē ī opīone hoīm·ſic̄ cū aliq̄s ỽbo inprobrioſo lediē remanꝫ homo infamatus·uł eciā minoratꝰ in ſuo honore ℣ Ad·nj·dō·qp recōpenſacō quā facit diſtribuēs ei cui dedit minꝰ q̄ꝫ debuit fit ꝟm ȯpacōꝫ rei ad rē ut ſi q̄nto minꝰ habuit q̄ꝫ debuit tanto plus ei deē et ideo iā p̄tinet ad iuſticiam ȯmutatiuam

Ad·ij·ſic p̄ceđ·vī qp nō ſit ncēm ad ſalutē qp fiat reſtitucō eius qp ablatū eſt qđ enī ē impoſſibile nō eſt de ncēitate ſalutis·ꝫ ā q̄ñ impoſ ſibile eſt reſtituē id qđ eſt ablatū·puta cū ā quis abſtulit alicui mēbꝝ·uł vitam·g̃ nō vī eē de ne; ceſſitate ſalutis·qp aliq̄s reſtituat qđ alī abſtulit ℣ ȝō·ōmittē aliqđ p̄cēm nō eſt de ncēitate ſalutis quia ſic homo ēet p̄plexus·ꝫ q̄ñq̄ idꝰ qp aufferē nō p̄t reſtitui ſine p̄cō·puta cū aliq̄s ā cui famā abſ tulit verū dō·g̃ reſtituē ablatū nō ē de ncēitate ſalutis ℣ ȝō·qđ factū eſt nō p̄t fieri ut factū nō fuit·ꝫ aliq̄ñ ā cui auferē honor ſue pſone ex hoc ipō qp paſſꝰ ē·ab aliq̄ ī iuſte vituperante eū·g̃ nō p̄t ſibi reſtitui qđ ablatū ē ⁊ ita nō ē de ncēitate ſalutis reſtituē ablatū ℣ ȝō·ille q̄ impedit aliq̄ꝫ ab aliq̄ bono ȯñdo vī ei aufferre·ḋa qđ modicū ȯ eſt q̄ſi nichil deeſſe vī·vt ph̄s dic̄ in·ijꝰ·ph̄·ꝫ cū aliq̄s impedit aliquē ne ȯſequaē p̄bēdā·uł ā quod huīoi·nō vī qp teneaē ei ad reſtitucōm p̄bende· quia q̄ñq̄ nō poſſet·nō g̃ reſtituē ablatū ē de ne ceſſitate ſalutis Sed ō eſt qp augꝰ dic̄ in epł'a ad macēđ·xmj·q·v·ſi res aliena p̄pe quā p̄cēm ē red di poſſit et nō redđ pnīa nō agit̄·ꝫ ſiłaē·ſi autē veracit̄ agit̄ nō remittit̄ p̄cēm niſi reſtituaē ab; latū ſi ut dixi reſtitui p̄t non dimittit̄ p̄cēm niſi reſtituaē ablatū ℣ Ad·ñ dō·qp r̄ſtitucō ſic̄ dēm ē ē actꝰ iuſticie ȯmutatie q̄ ī q̄dā eq̄litate ȯſiſtit·et ideo reſtituē importat reddicōꝫ illius rei q̄ iniuſte ablata eſt·ſic enī p iteratā eiꝰ exibicōm equalit̄ repaē·ſi vero iuſte ablatū ſit inequalitas erit ut ei reſtituaē·quia iuſticia in eq̄litate cōſiſtit·cū g̃ ſuare iuſticiā ſit de ncēitate ſalutis oñs eſt qp reſtituē id qp iniuſte ablatū ē alicui ſit de ncēitate ſalutis ℣ Ad·j·g̃ dō·qp ī quib⁹ nō p̄t recōpenſari eq̄lens ſufficit qp recōpenſeē qp poſſibile eſt·ſic̄ ꝫ de honorib⁹ qui ſūt ad deū ⁊ ad pentes·ut ph̄s· dicit ī·vnj·eth·et ideo q̄ntō id qp eſt ablatū non eſt reſtituibile p aliq̄d eq̄le·debꝫ fieri recōpenſacō qualē poſſibil'·puta cū aliq̄s alicui abſtulit mēbꝝ debꝫ ei recompenſare uł ī pecuīa uł ī aliq̄ honore ȯſidata ȯdcōne utꝰ q̄ pſōe·ꝟm arbitriū p̄bi viri ℣ Ad·ij·dō·qp aliq̄s p̄t ā cui famā tripl'r aufferre vnō vm̄ dō ⁊ iuſte·puta cū aliq̄s crimen ā cuiꝰ p̄dit ordine debito ſuato ⁊ tūc nō teneē ad reſti; tucōm fame·aliō fl'm dō et iniuſte·⁊ tūc teneē reſtituē famā ȯfitēdo ſe fl'm dixiſſe·ēciō vm̄ dō ꝫ iniuſte·puta cū aliq̄s p̄dit ēmen alīus ō ordi; nem debitū·et tūc teneē ad reſtitucōꝫ fame q̄ntū p̄t ſine mēdacō tñ·utpote qp dicat ſe male dixiſſe uł qp iniuſte eū diffamaūat·vł ſi nō poſſit famā reſtituē debꝫ ei aliē recōpenſare·ſic̄ ⁊ ī alijs dēm ē ℣ Ad·nj·dō·qp accō ȯtumeliā infēntis nō p̄t fie ri ut nō fuit·p̄t tñ fieri at eius effectꝰ·ſcz dimi; nucō dignitatis pſone ī opīone hoīm repereē per exibicōm reūencie ℣ Ad·nj·dō·qp aliq̄s p̄t impe; dire aliquē ne hēat p̄bendā mltipl'r·vnō iuſte· puta ſi intēdens honorē dei vł utilitatē eccl'ie p̄cu;

ret qꝑ detur ⁊cui ꝓsone digniori · ⁊ tūc nllo modo
teneť ad restitucōm ul' ad aliquā recōpensacōnez
faciendā · alio' iniuste · puta si intēdat eius nocu
mentū quē impedit ꝓpter odiū uel vindictā aue
⁊quid huīoi · et tūc si impedit ne ꝑbenda deť dig:
no ꝟsulñs qꝑ nō deť anteꝙ sit firmatū qꝺ ei deť te:
neť quiꝺ ad ⁊quā recōpensacōm pensatis odcōib⁹
ꝓsonaꝝ ⁊ negocij ſm arbitriū sapientis nō tam
teneť ad eq̄le · quia ille nondū fruat adeptus ⁊ po:
terat ml'tipl'r impediri · si vero iā firmatū sit qꝑ
alicui deť ꝑbenda ⁊ aliqs ꝓpē indebitā cām ꝓcurz
qꝺ reuocetur · idē est ac si iā hītam ei aufferret · ⁊
ideo teneť ad restitucōz eq̄lis tamē ſm suā facul:

Ad · nj · sic ꝓcedit · vī qꝑ nō sufficiat // tatem
restituē simplū qꝺ iniuste ablatū est · ꝺ enī
exo · xxij · si quis furatus fuit bouem aut ouē aut
occidit ul' vendidit qñqz boues ꝓ vno boue resti:
tuet · ⁊ ꝙtuor oues ꝓ vna oue · ſz quilibz teneť mā
datū dine legis obſuare · ꝯ ille q furať teneť resti:
tuē ꝺruplū uel ꝙntuplū ꝟ ꝺ ea q̄ ſcepta sūt ad
nr̄am doctrinā ſcepta sūt · ut ꝺ · xv · ſz luc · xix · zach:
eus dic ad dñm si quid defranday redꝺo ꝺruplū ·
ꝯ homo debz restituē ml'tiplicatū id qꝑ iniuste ac:
cepit ꝟ ꝺ · nll'i ꝑt uiste aufferri id qꝑ dare nō debz
sed iudex iuste auffert ab eo q furatus est plus qꝫ
furatus est ꝓ emenda · ꝯ homo debz id solue ⁊ ita
nō sufficit reddere simplū ꝟ Sed ꝺ est ꝙa restitucō
reducit adeq̄litatē qꝑ inequal'r ablatū est · ſz aliqs
redꝺo qꝑ accepit simplū reducit ad eq̄litatē · ꝯ solū
teneť tm restituē qꝫtū accepit ꝟ ℟ñ ꝺ · qꝺ cū ali:
quis iniuste accipit rem alienā duo sūt ibi ꝟside:
randa · qꝫ vnū est inequalitas ex ꝑte rei q qñqz ē
sine iniusticia ut ꝑz ī mutuis · aliud aūt ē iniuſ:
ticie culpa q ꝑt esse ecīā cū equalitate rei puta cū
aliquis intēdat inferre violenciā · ſz non ꝓualet ·
ꝙntū ꝯ ad ꝓmū adhibeť remediū ꝓ restitucōz in:
ꝙntū ꝓ eā equalitas repať ad qꝺ sufficit qꝑ resti:
tuat tm̄ ꝙntū habuit de alieno · ſz ꝙtū ad culpam
adhibeť remediū ꝓ penā cuiꝰ inflictō ꝑtinz ad iu:
dicem et ideo anteꝙ sit ꝺēpnatus ꝓ iudicū non
teneť plus restituē qꝫ accepit · ſz postꝙ ꝺēpnatus
est teneť penā solue · ⁊ ꝓ hꝰ ꝑz rñ ad ꝓmū · ꝙa lex
illa determinatiua ē pene ꝓ iudicē infligende cū ꝙs
obſeruanciā iudicial' ꝓcepti nll's teneať post xꝑi
aduētum ut supꝰ hītū ē · ꝑt tm̄ idem ul' sil'e statui
in lege hūana de qua erat eadē rō ꝟ ℟ ꝺ · ij · ꝺ · qꝑ
zacheus id dixit ꝙsi supererrogare uolens vnde et
ꝓmibat ecce dimidiū bonoꝝ meoꝝ ꝺo pauperibus
ꝟ ℟ ꝺ · nj · ꝺ · qꝑ iudex ꝺēpnando uiste ꝑt accipe
aliquid amplius loco emende · qꝑ tamē anteꝙ ꝺē:

Ad · mj · sic ꝓcēꝺ · vī qꝑ ꝟ pnaretur nō ꝺebeat
aliquis ꝺebeat restituē qꝺ nō abstulit · ille
enī qui ꝺampnū ⁊cui infert teneť ꝺampnū remo
uere · ſz qñqz aliqs ꝺampnificat aliꝫ ulr̄ id qꝑ ac:
cepit · puta cū aliqs effodit semīa ꝺampnificat eū
q̄ seminauit ī tota messe futura ⁊ sic vī qꝑ teneať
ad eius restitucōz · ꝯ ⁊quis teneť ad restitucōz ei⁹
qꝑ nō abstulit ꝟ ꝺ · ille qui ꝺetinet pecuīam cre:
ditoris ultra tm̄inū ꝑfixū vi' eū ꝺampnificare
ī toto eo qꝑ lucri ꝺe pecunia posset · qꝺ tm̄ ipe nō af
fert · ꝯ vi' qꝑ aliqs teneať restituē qꝺ nō abstulit
ꝟ ꝺ · iusticia hūana diuať a iusticia ꝺiua · ſz ꝺeo
ꝺebz ⁊quis restituē plus qꝫ ab eo accepit · ſm illud
math · xxv · sciebas qꝑ meto vbi nō semīo ⁊ ꝯgo
ubi nō ſpſi · ꝯ iustū est ut ecīā restituat homini
⁊quid qꝺ nō accepit ꝟ Sed ꝺ est qꝑ recōpensacō ad
iusticiā ꝑtinet inq̄tū eq̄litatē facit · ſz si aliqs resti:
tuēt qꝺ nō accepit hꝰ nō eēt equale · ꝯ tal' restitu
cio nō est iustū qꝑ fiat ꝟ ℟ñ ꝺ · qꝑ quicūqz dāp:
nificat aliquē vi' ei aufferre id in quo iꝑm dāp
nificat · ꝺampnū enī ꝺ ex eo qꝑ aliqs mīꝰ habet
qꝫ ꝺebz hre · ſm pīm in · v · eth · ⁊ ideo homo teneť
ad restitucōz eius ī quo aliꝫ ꝺampnificauit · sed
aliqs ꝺampnificať dupl'r · vnꝺ quia aufferē ei id
qꝑ actu hēbat · et tale ꝺampnū sp est restituendu
ſm recōpensacōm eq̄lis puta si aliqs ꝺampnificet
aliquē ꝺiruens domū eius teneť ad tm̄ ꝙntū valz
domus · alio' ꝺampnificat aliqs aliquē impediēdo
ne adipiscať qꝺ erat ī via hndi ⁊ tale ꝺampnum
nō ꝺz recōpensare ex equo · quia mīꝰ ē hre aliqꝺ
ex vtute qꝫ hre actu qui aūt est in uia adipiscēꝺi
aliquid hē id solū ſm vtutē ul' potenciā · et ideo si
reddētur ei ut hret h in actu restituētur ei qꝺ esse
ablatū nō simplū ſz ml'tiplicatū qꝺ nō est de neīi:
tate restitucōis ut dictū est · teneť tamē aliquam
recōpensacōm facē ſm odcōm ꝓsonaꝝ ⁊ negocōꝝ ·
et ꝓ hꝰ ꝓz rñ ad ꝓmū ⁊ ſm · nā ille qui semē sp sit
in agro nōdū habz messem ī actu · ſz solū ī vtute
et sil'r ille q̄ habz peccuīam nondū habet lucrū in
actu · ſz solū vtute et vtrūqz ꝑt ml'tipl'r impediri
ꝟ ℟ ꝺ · nj · ꝺ · qꝑ deus nichil req̄rit ab hoīe nisi bo:
nū qꝺ ipe ī nob⁹ semīauit · ⁊ ideo vbū id ul' intel:
ligitur ſm ꝓuatā exīstimacōz sui pīꝯ exīstima:
uit se ab alio nō accepisse ul' intelligiť ꝙntū ad h
qꝑ deus req̄rit a nob⁹ fructus donoꝝ qui sunt ⁊ ab
eo ⁊ a nob⁹ ꝙus ipa dona a deo sunt sine nob⁹

Ad · v · sic ꝓcēꝺ · vī qꝑ nō oporteat restitucōm
facē sēp ei a quo acceptū est aliqꝺ · nulli enī
debemus nocē · ſz aliqñ eēt in nocumentū homis si
redderet ab eo acceptū ul' ecīā innocumētū alioꝝ
puta si ⁊quis redꝺet gladiū ꝺepositū furioso · ꝯ
nō sp est restituendo ei a quo acceptū est ꝟ ꝺ · ille
q illicite ⁊quid dedit nō mereť id recupare · ſz qñ
aliqs illicite dat quod ali' ecīā illicite accipit · sic
apparet ī dante et recipiēte aliqꝺ symoniace nō sp
restituendū est ei a quo acceptū est ꝟ ꝺ · nll's te:
netur ad impossibile sed qñqz est impossibile resti
tuere ei a quo acceptū est · ul' quia est mortuus ul'
quia nimis distat ul' quia est ignotus · ꝯ non sp
facienda est restitucō a quo acceptū est ꝟ ꝺ · ma:
gis ꝺebz homo recōpensare ei a quo maius bñficiū
accepit · ſz ab alijs ꝓsōis homo plus accipit bñficij
qꝫ ab illo q mutuauit ul' deposuit sic a pentib⁹ · ꝯ
magis subueniendo est qñz alicui ꝓsone alti qꝫ res:
tituendū ei a quo acceptū est ꝟ ꝺ · vanū est resti
tuere id qꝑ ad manū r̄stituentis ꝓ restitucōz pue
nit · ſz si ꝓlatus iniuste ⁊quid eccl'ie subtraxit et
ei restituat ad manus eius deueniet · quia ipe est

rez eccl'ie ꝺseruatoꝛ·g̃ nō debz restituē eccl'ie a qua
abstulit et sic nō sp restituendū est ei a quo ē ab-
latū ¶ Sed ō est qꝺ ꝺ·ro·xnj· reddite oĩbꝫ debita
cui ꝫbutū tributū cui vectigal vectigal ¶ Rn̄ ꝺō
qꝺ p restitucōm fit reducco ad eq̄litatē ꝺmutatie
uſticie q̄ ꝺsistit in rez adequacōe sic ꝺcm ē·huiꝺi
aũt rez adequatō fieri nō posset nisi ei q̄ mi⁹ hē
q̄ꝫ qꝺ suū ē suppleē qꝺ deē ⁊ ad hāc suppleōz faciēdā
nēce est vt ei fiat restitucō a quo acceptū ē ¶ Ad
·j·g̃ ꝺō·qꝺ qñ res restituenda apparet esse ḡuiter
noxia ei cui restitucō faciēda est uł alti·nō ei debz
tūc restitui·q̄a restitucō ordinaē ad utilitatē eius
cui restituiē· omnia enī q̄ possidenē sub rōne vtł
cadūt·nec tñ debz ille q̄ detinet rem alienā sibi ap
ꝓpare·ſz uł rebuare·ut cōgruo tp̄e restituat·
vel eciā alibi tradē tucius ꝺseruandā ¶ Ad·y·ꝺō
qꝺ q̄quis dupl'r aliq̄ꝺ dat illicite·vnꝺ q̄a ip̄a dacō
est illicita et ō legem·sic̄ pz ī eo q̄ symoniace ali-
quid dabit·talł mętur amittē qꝺ dedit·vñ nō debz
ei restitucō fieri hꝫs·et quia eciā ille q̄ accepit ō
legē accepit·nō debz sibi restituere·ſz debz in pios
usus ꝺ̃tere·alio aliq̄s illicite dat·q̄a ꝓp̄ē rem il-
licitā dat·licet ip̄a dacō nō sit illicita·sic̄ cū quis
dat mętrici ꝓp̄ē fornicacōm·vñ et mulier p̄t sibi
retinē qꝺ ei datū est·ſz ⁊ si supflue ad fraudem uł
dolū extorsisset teneē eidē restituē ¶ Ad·nj·ꝺō·qꝺ
si ille cui debz fieri restitucō sit omīo ignot⁹ debz
homo restituē ꝺm qꝺ p̄t sez dando ī elemosinas ꝓ
salute ip̄ius siue sit mortuus siue viuus p̃missa
tñ diligēti inq̄sicōne de psona eius cui ē restitucō
faciēda·si vero sit mortu⁹ ille cui ē restitucō fa-
ciēda ꝺz restitui heredi ei⁹ q̄ ꝺputaē ḡsi vna ps̄oa
cū ip̄o·si vo ille sit ml'tū distās ꝺz sibi ẽnsmitti qꝺ
ei debeē et ꝓcipue si sit res magni valoris et possit
comode ẽnsmitti alioq̄n debz ī aliq̄ loco tuto depoī
ut p eo ꝺbueē ⁊ ꝺño sigcari ¶ Ad·mj·ꝺō·qꝺ aliq̄s
de h̄ qꝺ est sibi ꝓp̄m debet magis satisfacē pentiꝺ
uł hꝫs a quiꝺ accepit maiora bñficia nō aũt debz
q̄quis recōpensare bñfactoꝛi de alieno qꝺ cōtingit
si qꝺ debz vni alti restituēt·nisi forte ī casu extre
me nēcatis ī quo posset et debēt q̄quis eciam auf-
ferre aliena ut p̄ri subueniret ¶ Ad·v·ꝺō·qꝺ p̃la-
tus p̄t rem ecc̄e subripe ep̄l'r·vnꝺ si rem ecc̄e non
sibi deputatā· sed alti sibi usurpaz·puta si cp̃s
usurparet sibi rem capituli ⁊ tūc planū est qꝺ ꝺz
restituē poñdo ī manus eoꝝ ad q̃s de iure ptinz·
alio mō si rem ecc̄e sue custodie deputatā ī alt̄ius
dn̄ium ẽnsferat·puta consanguinei uł amici·et
tūc debz restituē ecc̄e ⁊ sub sua cura hr̄e ut ad suc-
cessorē pueniat·alio p̄t p̃latus subripe rem eccl'ie
solo anīo dū sez incipit hr̄e aīm possidendi eā vt
suā ⁊ nō nomīe ecc̄e·et tūc debz restituē talē ani-
¶ Ad·vj·sic ꝓcedit·vꝺ qꝺ nō // mū deponēdo
teneaē sp restituē ille q̄ accepit·p restitucōz
enī repiē equalitas iuſticie que ꝺsistit in h̄ qꝺ sb-
trahaē ei qui plus habz ⁊ deē ei q̄ mi⁹ habz·ſz cō-
tingit qñq̄ qꝺ ille qui rē aliquā subtrahit alicui
nō habet eam·ſz ꝺuenit ad man⁹ alt̄ius·g̃ nō te-
neē ille restituē q̄ accepit·ſz alius q̄ rem hēt ¶ Iō·
nll's teneē ēmen suū detegē·ſz aqñ aliq̄s restitucōz
faciendo ēmen suū detegit ut pz in furto·g̃ nō sp
teneē ille qui abstulit restituē ¶ Iō·ciusꝺē rei nō
est ml'tocies restitucō facienda·ſz qñq̄ ml'ti siml'
rem aliquā subripiūt ⁊ vnus eoꝝ eā integre resti-
tuit·g̃ nō sp ille q̄ acipit teneē ad restituendu
¶ Sed ō ille q̄ peccauit teneē satisfacē·ſz restitucō
ad satisfaccōz ptinz·g̃ ille q̄ abstulit teneē rstituē
¶ Rn̄ ꝺō·qꝺ ēca illū qui rem alienā accepit duo
sūt ꝺsiꝺanda·scz ip̄a res accepta ⁊ ip̄a accepō·rōe
aũt rei teneē eam restituē q̃mꝺiu eā apud se habz
quia qꝺ habz ulē id qꝺ suū est debz ei subēhi ⁊ dari
ei cui deest ꝺm formā ꝺmutatiue uſticie· sed ip̄a
accepō rei aliene p̄t ep̄l'r se hr̄e qñq̄ enī est iniu-
riosa scz ō volūtatē exp̄s eius qui est rei dn̄s·ut
pz in furto ⁊ rapina et tūc teneē ad restitucōz nō
solū rōne rei·ſz rōne iniurioſe accōis ⁊ si res apꝺ
ip̄m nō remaneat·sic̄ enī q̄ putit aliquē teneē re
ꝺpensare iniuriam passo q̃muis apud ip̄m nichil
maneat ita eciā q̄ furaē vł rapit teneē ad recon-
pensacōm dampni illati eciā si nichil inde hēat et
ultius p iniuria illata debz puniri·alio aliquis
accipit rem alt̄ius in vtilitatē suā absq̄ iniuria
cū volutate scz eius cui⁹ est res sic̄ pz ī mutuis et
tūc ille qui accipit teneē ad restitucōz eius qꝺ acce
pit nō solū rōe rei·ſz eciā rōe accepcōis·eciā si rē
amiserit teneē recōpensare ei qui grām fecit qꝺ nō
fieret si p h⁹ dampnū incurrat·ēcio aliq̄s accipit
rem alt̄ius absq̄ iniuria nō p sua vtilitate sic̄ pz
in depositis·⁊ ideo ille q̄ sic accipit ī nll'o teneē rōe
accepcōis qꝺymo accipiendo impendit obsequiū·
teneē aũt rōe rei ⁊ ꝓp̄ē h⁹ si ei subtrahaē res absq̄
sua culpa nō teneē ad suā restitucōz·secus aũt eēt
si cū magna sua culpa rem depositam amitteret
¶ Ad·j·g̃ ꝺō·qꝺ restitucō nō ordinaē principal'r
ad h̄ qꝺ ille q̄ pl⁹hē q̄ꝫ debz hr̄e desinat·ſz ad h⁹ qꝺ illi
qui min⁹ habz supleaē·vñ ī hꝫs rebꝫ q̄ vnus p̄t
ab alio accipe sine eius detimento nō habz locū resti-
tucō·puta cū q̄quis accipit lum̃ a cādela alt̄ius
et ideo q̃uis ille q̄ abstulit nō hēat id qꝺ accepit·
ſz ī aliū sit ẽnslatū quia cū alē p̄uaē re sua teneē
ei ad restitucōz ⁊ ille q̄ rē abstulit rōne iniurioſe
accōis ⁊ ille q̄ rem habz teneē rōe ip̄ius rei ¶ Ad
ij·ꝺō·qꝺ homo ⁊ si nō teneaē crimē suū detegē ho-
minibꝫ teneē tñ crimē suū detegē deo ī ofessione·
⁊ ita p sacꝺotē cui ofiteē p̄t restitucōz facē rei ali-
ene ¶ Ad·nj·ꝺō·qꝺ q̄a restitucō p̃cipal'r ordinaē
ad remouendū dampnū eius a quo est q̄quiꝺ in-
iuſte ablatum ideo postq̃ ei restitucō ſfn̄s facta
est p vnū alie nō tenenē ei ult̄ius restituē·ſz ma-
gis refusionē facē ei q̄ restituit qñ tñ p̄t ꝺdonare
¶ Ad·vij·sic ꝓcēꝺ·vł qꝺ illi q̄ nō acceperūt non
teneanē restituē·restitucō enī q̃ꝺam pena ē
accipiētis ſz nll's debz puniri nisi qui peccauit·g̃
nll's debz restituē nisi q̄ accepit ¶ Iō·iuſticia uō
obligat aliquē ad h⁹ qꝺ rem alt̄ius augeat·ſz si ad
restitucōez tenētur nō solū ille q̄ accepit·sed eciā
illi qui q̃libēcūq̄ coopanē augētur ex h̄ res illi⁹ cui
est q̄quiꝺ ſbtractū tū q̄a sibi ml'tociens restitucō

Iem

fieret·tū quia qñq; aliq opam dant ad h° qp aliq̄ res alicui aufferat q̄ tñ ei nō auferē·g̃ nō teneē alij ad restitucōm ¶ Hō·null⁹ teneē se piculo exponē ad h° qp rem alt̄ius saluet·sz ⁊ aq̄n manifestādo latronē uł ei resistēdo áquis piculo mortis pſone se exponēt·nō g̃ teneē ad restitucōz ꝓpt̄ h̄ qp non manifestat latronē uł nō ei resistit ¶ Sed ō est qd·ro·j·digni sūt morte nō solū q̄ faciūt·sz q̄ cōsenciūt facientib⁹·g̃ pari rōe eciā cōsenciētes debēt restituē ¶ Ad·ñ dō·qp sic dictū est ad restitucōem teneē aliq̄s nō solū rōne rei aliene quā accepit·sz eciā rōne iniurioſe acceptōis·et ideo quicūq; ē cā iniuſte acceptōis teneē ad restitucōz qp quid ōtingit dupl'r·directe scz et indirecte·directe quid qñ inducit aliq̄s aliū ad accipiendō·et h̄ quid ꝑpl'r·p° modo quid mouēdo ad ipam acceptōm·qp quid fit ꝑcipiendo·ꝓsulendo·ꝓsenciēdo exp̄ſſe ⁊ laudādo aliquē q̄si strenuū de h̄ qp aliena accipit·alio° ex pte ipius accipiētis scz quia eū receptat uł q̄libcūq; ei auxiliū fert·tercō mō ex pte rei accepte·quia scz pticeps est furti uł rapine·uł q̄si socius maleficij·indirecte vero qñ áquis nō impedit cū possit ⁊ debeat impedire·uł quia subtrahit p̄ceptū siue cōsiliū impediens furtū uł rapinā·uł quia subtrahit suū auxiliū quo posset obsistē·uł q̄a occultat post fcm·occultat ꝑmo ptū que hys vsib⁹ oꝑhēdunē·iussio·ꝓsiliū·ꝓsensus·palpo·recursus·pticipans·mutus·nō obstans·nō manifestās·sciendō tamen qp q̄nq; ꝑmissoꝝ sp obligant ad restitucōz ꝑmo iussio·quia scz ille q̄ iubet est p̄ncipaliē mouens·vnde ipe p̄ncipaliē teneē ad restituendō·scdo ꝓsensus ī eo scz quo rapina fieri nō ꝑt·ter° recursus·qñ scz aliq̄s ē receptator latrōnū ⁊ eis p̄ociniū ꝑstat·qr̄to pticipacō·qñ scz aliq̄s pticipat in crimine latrocinij ⁊ ī preda·qnto teneē ille q̄ nō obstat cū obstare teneat·siē p̄ncipes q̄ tenent custodire iusticiā in t̄ra·sz p eoꝝ deffectū latrones increscant·ad restitucōm tenent·qua redditus q̄s h̄nt sūt q̄si stipendia ad h̄ instituta vt iusticiā cōſeruent in t̄ra·ī aliis aūt casibus enūatis nō sp obligat aliq̄s ad restituendū·nō enī sp ꝓsiliū uł adulacō aut áquid huīoi est efficax causa rapiendi·vñ tūc solū teneē ꝓsiliator aut palpo idest adulator ad restitucōez qñ ꝓbabiliter extimari ꝑt·qp ex huīoi causis fuit iniusta acceptō ſbsecuta ¶ Ad ꝑmū g̃ dō·qp nō solū peccat ille q̄ pcm exeq̄tur·sz eciā qui quocūq; mō pcti est cā siue cōsiliando siue ꝑcipiendo·siue q̄is alio mō ¶ Ad·ij·dō·qp p̄ncipaliē tenet̄ restituere ille q̄ est p̄ncipal' ī facto p̄ncipal'r quid ꝑcipiens·bario exeq̄ns·⁊ oñter alij p ordinē·vno tamē restituēte illi q̄ passus ē damnū alius eid restituē nō teneē·sz illi q̄ sūt p̄ncipales ī fcto et ad quos res pucit tenent alijs restituē qui restituerūt·qñ aūt aliq̄s ꝑcipit ininstā acceptōz que nō subsequit̄ nō est restitucō faciēda·cū restitucō p̄ncipaliē ordinet ad reintegrandō rē eius q̄ inuſte est dāpnificatus ¶ Ad·nj·dō·qp nō sp ille q̄ nō manifestat latronē teneē ad restituendū·aut q̄ nō obstat uł qui nō apprehēdit·sz solū qñ incumbit alicui ex officō siē p̄ncipibꝰ t̄re·q̄bꝰ ex h̄ nō multū imminet piculū·ꝓpt̄ h̄ enī ꝓtate publica ꝓcūtur ut sint iusticie custodes

Ad·vnj·sic ꝓcēd·vł qp nō teneat aliq̄s restituē statim·sz potius licite possit restitucōz differre·ꝑcepta enī affirmatiua nō obligāt ad sp sz nēcitas restituēdi imminet ex ꝑcepto affirmatio g̃ nō obligat homo ad statim restituendū ¶ Hō·nll's teneē ad inpossibile·sz q̄nq; aliq̄s nō ꝑt statim restituē·g̃ nll's teneē ad statim restituendū ¶ Hō restitucō est quid act⁹ vtutis scz iusticie·tps aūt est vna de circūstancijs q̄ requrunē ad actus vtutū·cū g̃ alie circūstancie nō sint determinate in actibus vtutū·sz determinabiles ꝑm rōm prudēcie·vł qp nō in restitucōe sit tps determinatū·ut scz áquis teneatur ad statim restituendō ¶ Sed ō est qp eaꝫ rō est vł ī omib⁹ q̄ sūt restituēda·sz ille q̄ oducit operarium nō ꝑt differre restitucōz·ut ꝑz ꝑ id qp habet leuit·xix·g̃ nō morabit operꝫ mercenarij cui apud te usq; mane·g̃ neq; ī alijs restitucōibꝰ faciendis ꝑt fieri dilacō·sz statim restituē ōz ¶ Ad·ñ dō·qp sic accipe rem alienā est pcm ō iusticiā ita eciā detinē eā·q̄a ꝑ h̄ qp aliq̄s detinet rē alienā invito dño impedit eū ab usu rei sue ⁊ sic ei facit iniuriā·manifestū est aūt qp nec ꝑ modicū tps licet in pcto morari·sz q̄libz teneē pcm statim deserere ꝑm id ecē·xxj·a facie colubri fuge pcm·⁊ ideo q̄libz teneē statim restituē si ꝑt uł petē dilacōm ab eo qui habz usū rei ocedē ¶ Ad·j·g̃ dō·qp ꝑceptū de restitucōe facienda q̄libz ꝑm formā sit affirmatiuū·tñ in se negatiuū ꝑceptū implicat quo ꝓhibemr rē alt̄ius detinē ¶ Ad·ij·dō·qp qñ áquis nō ꝑt statim restituē ipa inpotēcia·absoluit eum ab instanti restitucōe faciēda·siē eciā totaliē a restitucōe absoluit si omīo sit inpotēcia·debz tñ remissionē uł dilacōm petē ab eo cui debz aut ꝑ se aut ꝑ aliū ¶ Ad·nj·dō·qp cuicūq; circūstancie obmissio ōriat virtuti ꝑ determiata est hñdū ⁊ ōz illā circūstanciā obſuare·et quia ꝑ dilacōm restitucōis omittit pcm inuſte detēcōis qp iusticie opponit·ideo nēce est tps ee determinatū ut statim restitucō fiat

Deinde cōsidandū est de vicijs oppositis ꝓdictis iusticie ptib⁹ Et ꝓmo ō acceptōne psonaꝝ q̄ opponit iusticie distributiue Scdo de pcīs q̄ opponūtur iusticie ꝓmutatiue Circa ꝓmū q̄runt·mj· Prīo vtz psonaꝝ acceptō sit pcm Scdo vtz hēat locū ī dispensatōe spūaliū Tercō vtz in exhibitōne bonoꝝ Quarto vtrū ī iudicijs

Ad·j·sic ꝓcedit·vł qp psonaꝝ acceptō nō sit pcm·in nomine enī psone intelligit psone dignitas·sz ꝓsidare dignitates psonaꝝ ptinet ad distributiuā iusticiā·g̃ psonaꝝ acceptō nō est pcm ¶ Hō·ī rebꝰ humanis psone sūt p̄ncipaliores q̄z res·quia res sunt ꝓpt̄ psonas ⁊ nō econſo·sz reꝫ acceptō nō est pcm·g̃ mlt̄o mīꝰ acceptō psonaꝝ ¶ Hō·apud deū nll'a ꝑt ee iniquitas uł pcm·sed deus vid⁹ psonas acape·quia interdū duoꝝ hoīm vnīꝰ odcōis vnū assumit p gr̃az ⁊ alt̄m relinquit

in pcto. bm ro matth. xxmj. duo erũt in lecto vn⁹ assumet & alius relinquet. g accepcõ psonax nõ t pcm. Sed s. nichil phibet in lege dina nisi pm sz psonax accepcõ phiberur deut. j vbi s. nõ accipietis cuiuscz psonã. g psonax accepcõ est pcm

R nñ. dc. qp psonax accepcõ opponit iusticie distributiue. osistit enī eqlitas distributiue usticie in h qp diusis psonis diusa tbuunt bm ꝓporcõz ad dignitatẽ psonax. si g aquis cõsidet illã ꝓpetatez psone ꝓpt quã aliqd qp ei ofert est ei debit nõ erit accepcõ psone. b causse. vñ glo. dic sup ro ad eph. vj. nõ est psõax accepcõ apud deũ. dic qp de⁹ iudex iust⁹ cãs discnit nõ psõas. puta cũ aliqs ꝓmoueat aliquẽ ad magisteriũ ꝓpt sñciã scie h attẽdit causa debita nõ psona. si aũt aquis osidet in eo cui aliqd ofert nõ id ꝓpt qp id qc ei datur eet ei ꝓporcõnatũ ul debitũ. sz solũ ꝓtez h qp ẽ iste homo puta petrus uel martinus est h accepcõ psone qa non attribuit ei aliqd ꝓpt aliquã cãm q̃ faciat eũ dignũ. sz simplr attribuit psone. ad psonã aũt referet q̃cũqz odcõ nõ facies ad cãm ꝓpt quã sit dign⁹ h⁹ dono. puta si aliqs ꝓmoueat aliqz ad placõz ul magisteriũ. quia ẽ diues. ul qa est osanguineus suus ẽ accepcõ psone. otingit tñ aliquã odcõz psõe facẽ eã dignã respectu vni⁹ rei & nõ respectu alt⁹ sic osangnitas facit aliquẽ dignũ ad h qp institu at hæres patmonij. nõ aũt ad h qp oferat ei placõ eccliastica & ideo eadẽ odcõ psone i vno negocio osidata facit accepcõz psone i alio aũt nõ facit. sic g pz qp psonax accepcõ opponit iusticie destributiue in h qp ꝓter ꝓporcõm agit. nichil aũt oppõit vtuti nisi pcm. vñ ons est qp psonax accepcõ sit pcm

R ad. j. g dc. qp i distributia iusticia osidant odcões psonax. que faciũt ad dignitatis ul debiti cãm. sz i accepcõe psõax osidant odcões q̃ nõ faciũt ad cãm ut dictũ est

R ad. ij. dc. qp psone ꝓporcõnant & digne reddũtur aliqbz q̃ eis distribuũt ꝓpt aliqs res q̃ ptinẽt ad odcõz psone. & ideo huiusmodi odcões sũt attẽdende tamq̃ ꝓpe cause. cũ aũt osiderant ipe psone. attendit non causa ut cã. et ideo pz qp q̃uis psõe sint digniores simplr. nõ tam sũt digniores quo ad h

R ad. nj. dc. qp duplex ẽ dacõ vna quiõ ptinẽs ad iusticiã. q̃ scz aliqs dat alicui qc ei debet. & ẽa tales dacões attendit psonax accepcõ. alia ẽ dacõ ad libalitatẽ ptinẽs. qua scz gtis dat acui qc ei nõ debet. & tal ẽ collacõ muneꝝ gre p que pcores assumunt a deo. & i hac donacõe nõ habz locũ psonax accepcõ. quia qlibet absq iniusticia pot de suo dare q̃ntũ vult et cui vult. bm ro matth. xx. aut nõ licz michi qd volo facẽ. tolle qd

Ad. ij. sic pceõ. vi qp i dispensacõe spũaliũ locũ nõ hẽat psonax accepcõ. oferre enī dignitatẽ ecclastica seu bñficiũ alicui ꝓpt osangneitatẽ vl ad accepcõz psonax ptinẽ quia osangnitas nõ est causa faciẽs hoiez dignũ ecclastico bñficio. sz h nõ vi esse pcm cũ h ex osuetudine plati ecce faciãt. g pcm psonax accepcõis nõ vi locũ hre i despensacõe spũaliũ

R jo. pferre diuitẽ paupi. vi ad accepcõz psonax ptinere ut pz iaĉ. ij. sz facilius dispensaĉ cũ diuitibz et potẽtibz qp in gdu phibito attẽdant mrimoniũ q̃ cũ aliis g pcm psonax accepcõis nõ vi locũ hre ĉca dispẽsacõz spũaliũ

R jo. bm iura sufficẽ eligẽ bonũ. nõ aũt requirit qp aliqs eligat meliorẽ. sz eligẽ minus bonũ ad aquid alcius vi ad accepcõz psonax ptinẽ g psonax accepcõ nõ est pcm i spũalibz

R jo. bm statuta ecce eligẽtibz est aliqs de gremio ecce. sz h⁹ vi ad accepcõz psonax ptinere. quia qñqz sñcõres alibi inuenirent. g psonax accepcõ nõ est pcm i spũalibz

R Sed s est. qp s iaĉ. ij. nolite i psonax accepcõne hre fidẽ dni nri ihu xpi. ubi dicit glo. aug. quis ferat. si quis diuitẽ eligat ad sedẽ honoris ecce ꝓpto paupe instruccõre & sancõre

R ñ dc. qp sic dictũ est. accepcõ psonax est pcm ingtũ driaĉ iusticie. gto autẽ i maioribz aliqs insticiã ẽnsgredit tanto guius peccat. vñ cũ spũalia sint tẽpalibz pocõra guius pcm est psonas acipe i dispensacõne spũaliũ q̃ i dispensacõe tpaliũ. et quia psonax accepcõ est cũ aliquid psone attribuit ꝓter ꝓporcõm dignitatis ipius consideare oz qp dignitas acui⁹ psone pt attẽdi dupliciter. vno⁹ simplr & bm se & sic maioris dignitatis est ille q magis habũdat i spũalibus gre donis. alio⁹ p opacõm ad bonũ cõe. cõuenit enī qñqz qp ille q est minus sctus & min⁹ scies pt magis cõferre ad bonũ comũe ꝓpt potẽciã ul industriã secularẽ ul ꝓpt aquid huiusmodi & quia dispensacões spũaliũ pncipalius ordinant ad vtilitatẽ coẽm. bm ro. j. cor. xij. vnicuiq dat manifestacõ sps ad utilitatẽ. ideo qñqz absq accepcõne psonax i dispensacõe spũaliũ illi qui sũt simplr min⁹ boni meliorib⁹ ꝓferunt. sic ecia & deus gras gtis datas qñqz credit min⁹ bonis

R ad. j. g dc. qp ẽca osangneos plati distinguendũ est. qa qñqz sũt min⁹ digni & simplr & p respectũ ad bonũ cõe & sic si dignioribz ꝓferant est pcm psonax accepcõis i dispensacõne spũaliũ q̃z platus eccastic⁹ nõ est dns ut possit ea dare plibitu sz dispensator bm ro. j. ad cor. mj. sic nos existimet hõ ut ministros xpi & dispensatores misteiox dei qñqz vero cõ sangnei plati eccastici sũt eq̃ digni ut alij & sic licite pt absq psonax accepcõe osangneos scz ꝓferre. quia saltẽ magis in h ꝓeminẽt qp de ipis magẽ osidẽ pt ut vnanimiter secũ negocia eccie ẽcent. eet tñ h ꝓpt scandalũ dimittendo si ex h aliq exẽplũ sumẽnt ecia ꝓter digtatẽ bona ecce osangneis dãdi

R ad. ij. dc. qp dispensacõ mrimonij obtendi pncipalit fieri cõsueuit ꝓpter fedus pacis firmandũ. qp quiõ magis est necm omũi utiliti ĉca psonas excellẽtes. ideo cũ eis facilius dispensator absq pcto accepcõis psõax

R ad. nj. dc. qp q̃stũ ad h qp electõ inpugnari nõ possit in foro iudiciali sufficit eligẽ bonũ. nec oz eligẽ meliorẽ. quia sic omis electõ posset hre calũpniã. sz q̃stũ ad osciam eligẽtis necce est eligẽ meliorẽ. ul simplr ul in opacõe ad bonũ cõe quia si pt hri aquis magis ydoneus erga aliquã dignitatẽ & alius ꝓferat. oz qp h sit ꝓpt aliq̃z cãm q̃ quiõ si ptineat ad negocium q̃ntũ ad h erit ille q eligitur magis ydoneus. si vero nõ pertineat ad

negociũ id qp ꝺſideꝛaꝛ ut cã rex manifeſte erit accep cio pſone ¶ Ad mj dꝺ qp ille qui de germio eccle aſſumit ut ī plibꝫ ꝺſueuit ee vtilioꝛ ꝯtũ ad bonũ cõe ꝙa magis diligẽt eccl'iam in q̃ eſt nutꝰ et ꝓpt̃ h̃ eciã mandaꝛ. deu. xvij. nõ potis altius gẽ; tis facꝛ regem qui nõ ſit fraꝛ ciuis

Ad nj. ſic ꝓcꝺr. vr qp ī exhibicõe honoris et reuencie nõ hꝫat locũ pcm accepcõis pſõaꝝ honoꝛ enī nichil aliud ee viꝺ q̃ reuencia quedam ꝺcui exhibita ī teſtimoniũ vtutis. ut pz p phm ī p. eth. ſ plati ⁊ pncipes ſũt honoꝛandi eciã ſi ſint mali ſicꝛ ⁊ eciã pentes. de qbꝫ mandaꝛ exo. xx. ho; noꝛa pꝛez tuũ ⁊ m. t. ⁊ eciã dnī ſũt a ꝟus honoꝛã di⁊ eciã ſi ſit mali. ꝟm ie. j. ad thi. vj. qcũq; ſũt ſb iugo ꝟui dños ſuos honoꝛe dignos arbitrẽtur. g vr qp accepcõ pſone nõ ſit pcm ī exhibicõe hono; ris ¶ Ꝺ. leuit. xij. pcipr coꝛã caluo capite ꝺſurge ⁊ honoꝛa pſonã ſenis. ſ h̃ viꝺ ad accepcõz pſonaꝝ ptinẽ ꝙa qñz ſenes nõ ſũt vtuoſi. ꝟm ie dan. xnj. egreſſa ẽ iniquitas a ſenioꝛibꝫ ppli. g accepcõ pſo naꝝ nõ eſt pcm ī exibicõe honoꝛis ¶ Ꝺ. ſup illõ iacob. ij. nolite ī pſonaꝝ accepcõe hꝫe ⁊c. ꝺic glo aug. ſi h̃ qp iacobꝰ ꝺic ſi introierit ī cõſpectu vr̃o vir hñs anulũ aureũ ⁊c. intelligaꝛ de cothidiãis ꝺceſſibꝫ quis h̃ nõ peccat. ſ tñ peccat. ſ h̃ eſt accepꝰ pſonaꝝ diuites ꝓpt̃ diuicias honoꝛare. ꝺic enī ggꝰ ī quadã omel. ſupbia nr̃a recũꝺit. quia ī hoĩbꝫ nõ naꝛam q̃ ad ymaginẽ dei facti ſũt. ſ diuicias honoꝛamꝰ. ⁊ ſic cũ diuicie nõ ſint debita cã honoꝛis ptinebit h̃ ad pſonaꝝ accepcõm. g pſonaꝝ ac; cepcõ nõ eſt pcm ꝺ exhibicõz honoꝛis ¶ Ꝝ ꝺ eſt qp ꝺ in glo. iacob. ij. quicũq; diuitẽ ꝓpt̃ diuicias ho; noꝛat peccat. ⁊ pari rõne. ſi aliquis honoꝛet ꝓpter alias cauſas. q̃ nõ facũt dignũ honoꝛe qp ptinet ad accepcõm pſonaꝝ. g accepcõ pſonaꝝ ī exibicõe honoꝛis eſt pcm ¶ Ad ñ ꝺ. qp honoꝛ eſt teſtimoi; ium de virtute eius q̃ honoꝛaꝛ. ⁊ ideo ſola vtus eſt debita cauſa honoꝛis. ſciendũ tñ. qp ꝙquis pt hono rari nõ ſolũ ꝓpt̃ vtutẽ ꝓpam. ſ eciã ꝓpt̃ vtutẽ al; terius. ſicut pncipes et plati honoꝛanꝛ eciã ſi ſint mali inq̃ntũ gerũt pſonã dei ⁊ coĩtatis cui pficiẽ. ꝟm ie pſ. xxvj. ſicꝛ qui immittit lapides in ꝺceruũ mercurij. ita q̃ tribuit inſipiẽti honoꝛẽ. quia gẽtiles rõm attribuebãt mcurio ꝺcuus mer curij ꝺ cumulus rõcinij ī quo mercatoꝛ qñz mit; tit vnũ lapillũ loco centũ marcaꝝ ita eciã honoꝛaꝛ inſipiens. q ponit̃ loco dei ⁊ loco tocius coĩta; tis. ⁊ eadẽ rõne pentes ⁊ dnī ſũt honoꝛandi ꝓpter ptícipacõm ꝺine dignitatis. q eſt oĩm paꝛ ⁊ dñs. ſenes aũt ſũt honoꝛandi ꝓpt̃ ſignũ vtutis qꝰ ẽ ſe; nectus. licet h̃ ſignũ qñq; ꝺefficiat. vñ vt ꝺr ſap. mj. ſenectus vere honoꝛanda eſt nõ diuẽna. nec annoꝝ nũo ꝺputata. cani aũt ſũt ſꝟus hoĩs ⁊ etas ſenectus ẽ vita immaculata. diuites aũt honoꝛã; ꝺi ſũt ꝓpt̃ hꝰ qp maioꝛẽ locũ in coĩtatibꝫ obtiñt. ſi aũt ſolũ intuitu diuiciaꝝ honoꝛenꝫ erit pcm ac; cepcõis pſonaꝝ. ⁊ p h̃ patet rñſio ad obiecta

Ad mj. ſic ꝓceꝺ. vr qp ī iudicijs locũ nõ hꝫat pcm accepcõis pſonaꝝ. accepcõ enī pſonaꝝ opponit̃ diſtributiue iuſticie ut dictũ eſt. ſ iudi cia maxie videnꝫ ad iuſticiã ꝺmutatiuã ptinẽ. g pſonaꝝ accepcõ nõ hꝫ locũ ī iudicijs ¶ Ꝺ. pene ꝟ. aliqꝺ iudiciũ infligunt̃. ſ ī penis accipiunt̃ pſõe abſq; pcto. quia q̃ui⁹ puniunt̃ q̃ inferũt iniuriaꝝ in pſonas pncipũ. q̃ qui ī pſonas alioꝝ. g pſõaꝝ accepcõ nõ habꝫ locũ ī iudicijs ¶ Ꝺ. ecc. mj. ꝺ in iudicando eſto puſillus et mibicoꝝ. ſ h̃ vr̃ ptinẽ accipe pſonã paupis. g accepcõ pſone in iudicijs nõ eſt pcm ¶ Ꝝ ꝺ ẽ qp ꝺ. pũ. xvnj. accipe pſonã ī iudicõ nõ ẽ bonũ ¶ Rñ ꝺ. qp ſic ꝺm ẽ iudiciũ ẽ actꝰ iuſticie ꝓput iudex ad eq̃litatẽ iuſticie reꝺuc ea q̃ ineq̃litatẽ oppoſitã facꝛ poſſũt. pſonaꝝ autẽ accepcõ ineq̃litatẽ q̃mdã hꝫ inq̃tũ attribuit̃ ꝺcui pſone ꝑter ꝓpoꝛcõm ſuã in qua ꝺſiſtit eq̃litas iuſ ticie. ⁊ ideo manifeſtũ eſt qp pſonaꝝ accepcõz iudi ciũ corrũpit̃ ¶ Ad j. g. ꝺ. qp iudiciũ duplr pt cõ; ſiderari. vno q̃ntũ ad ipam rem iudicatam. ⁊ ſic iudiciũ ſe habꝫ ꝺnit̃ ad ꝺmutatiuã ⁊ ad diſtribu; tiuã iuſticiã. pt enī iudicõ diffiniri q̃lit̃ aliqꝺ cõe ſit diſtribuendũ ī mlt̃os ⁊ qualr vnus alti reſti tuae qp ab eo accepit. alioꝺ pt ꝺſiderari q̃tũ ad ipaꝝ formã iudicij. put ſcz iudex eciã ī ipa ꝺmutatiua iuſticia ab vno accipit ⁊ alĩ ꝺat ⁊ h̃ ptinz ad diſ; tributiuã iuſticiã. ⁊ ꝟm h̃ ī quolibꝫ iudicõ locum hꝫe pt pſonaꝝ accepcõ ¶ Ad ij. ꝺ. qp cũ puniẽ ꝺs q̃ui⁹ ꝓpt̃ iniuriã in maioꝛẽ pſonã cõmiſſam nõ ẽ pſonaꝝ accepcõ. ꝙa ipa diũſitas pſone facit q̃ntũ ad h̃ fcit diũſitatẽ rei vt ſup̃ ꝺm eſt ¶ Ad nj. ꝺ qp homo ī iudicõ ꝺz paupi ſubuenire q̃tũ fieri pt tñ ſine leſione iuſticie alioq̃n hꝫ locũ ie qp ꝺ. exo. xxnj. paupis g nõ miſereberis in iudicõ

Deinde conſiderandũ eſt de vicijs oppoſitis ꝺmutatiue iuſticie Primo cõſideꝛandũ eſt de pctis q̃ cõmittunt̃ ĉca inuolũta; rias ꝺmutacões Scõ de pctis q̃ ꝺmit tunt̃ circa ꝺmutacõnes uoluntarias. ꝺmittunt̃ aũt pcta ꝟm inuolũtarias ꝺmutacões p h̃ qp aliqꝺ nocumẽtũ ꝓximo inferꝛ ꝺ eius volũtatẽ. qp quiꝺ pt fieri dupl'r ſcz fcto ⁊ vbo. facto quiꝺ cũ ꝓximꝰ ledit̃. vl' in pſona ꝓpa. ul' in pſõa ꝺũcta. vl' in ꝓpis rebꝫ. de hys g p ordinẽ cõſideandũ eſt Et p' de homicidio p qꝺ maxime nocꝛẽ ꝓximo Et ĉca hoc q̃runt̃ octo Primo vtrũ occidẽ aĩalia bruta vl' eciã plantas ſit pcm Scõ vtz occidẽ pctoreꝫ ſit licitũ Tercõ vtz h̃ liceat ꝑuate pſone ul' ſolũ publice Qrto vtz h̃ liceat clerico Qnto vtz liceat alicui occidẽ ſeipm Sexto vtz liceat occidẽ hoĩem iuſtũ Septimo vtz liceat alicui occidere hoĩem ſeipm ꝺffendẽꝺo Octauo vtrũ homiciꝺiũ caſuale ſit pccatũ mortale

Ad j. ſic ꝓceꝺ. vr qp occidẽ quecũq; viuencia ſit illicitũ. ꝺic enī apoꝰ. xnj. ad rm. q ordia; cõni dei reſiſtit ipe ſibi dampnacõz acq̃rit. ſ p oꝛ; ꝺinacõm ꝺine ꝓuidencie omia viuẽcia cõſeruanꝫ ꝟm ie ps. qui ꝓducit ī mõtibꝫ fenũ ⁊ ꝺat. iu. eſcã ipoꝝ. g mortificare quecũq; viuẽcia vr̃ eſſe illici tũ ¶ Ꝺ. homiciꝺiũ eſt pcm ex eo qp homo ꝓuat vita. ſ vita cõis ẽ oĩbꝫ aĩalibꝫ et plantis. g eadẽ

rõne vi pcm occidẽ bruta aialia ⁊ plantas ℣ In lege diuia nõ detminaẽ spãlis pena nisi p pcto. ꝟ occidẽti bouẽ ul̃ ouẽ alt̃us statuiẽ pena detmia ta in lege diuia. vt pz exo. xxij. g̃ occisio brutorũ aialiũ est pcm ℣ Sed ō est qꝺ aug⁹ dic̃ i. j. de ci. dei. cũ audim⁹ nõ occides nõ accipim⁹ h̃ dcm esse ꝺ fructetis. quia nll's eis ẽ ſbus nec de irrõnabili; bus anialibꝫ. ꝗa nll'a nob rõe sociane. restat g̃ ut intelligamus de homine qꝺ dictum est nõ occides ℣ ñ̃ dꝺ. qꝺ nll's peccat ex h̃ qꝺ vtic̃ re aliq̃ ad h̃ ꝺ qꝺ est. in rez autem ordine inpfectõra sũt ꝓpt̃ pfectõra. sic̃ eciã i gn̄acõis via na ab inpfctis ad pfecta ꝓcedit. ⁊ inde est qꝺ sic̃ i gn̄acõe hoĩs ꝑus ẽ viuũ deinde al'. vltimo aũt hõ. ita eciã vt ea q̃ tñ viuũt vt plante sũt coĩter ꝓpt̃ oĩa al'ia ⁊ al'ia sũt ꝓpt̃ hoĩem. ⁊ ideo si homo vtaẽ plantis ad vtilita; tẽ aialiũ ⁊ aialibꝫ ad vtilitatẽ hois nõ est illicitũ vt eciã p ꝑm pz p⁹ politice. int̃ alios autem usus maxime nec̃arius cẽ vi. vt aialia plantis vtanẽ in cibũ ⁊ hoĩes anialibꝫ qꝺ sine mortificacõne eoꝝ fieri nõ pt̃. ⁊ ideo licitũ est ⁊ plantas mortificare ĩ vsũ al'iũ ⁊ aialia ĩ usũ hoĩm ex ipa ordinacõne diuia. dicit̃ enĩ gen̄. j. ecce dedi uob oñez herbã et vniũsa ligna vt sint vob ĩ escam ⁊ cũctis aianti bus. ⁊ gen̄. ix. ō oñe qꝺ moueẽ et viuit erit vob in cibũ ℣ ad. j. g̃ dꝺ. qꝺ ex ordinacõe diuia cõser; uaẽ vita al'iũ ⁊ plantaꝝ nõ ꝓpt̃ seipam vl̃ ꝓpter hoĩem. vñ ut aug⁹ dic̃. j. de ciui. dei iustissima or dinacõne creatoris vita ⁊ mors eoꝝ nr̃is usibꝫ sb; dic̃ ℣ ad. ij. dꝺ. qꝺ al'ia bruta ⁊ plante non h̃nt vitã rõnalem p quã a seipis agenẽ. sꝫ sp agunẽ. q. ab alio naẽali quodã inpulsu. ⁊ hoc est signũ qꝺ sunt natralit̃ buata ⁊ alioꝝ usibꝫ accomodata ℣ ad. nj. dꝺ. qꝺ ille qui occidit bouẽ al'ius peccat quiꝺ nõ quia occidit bouẽ. sꝫ ꝗa dampnificat hoĩez iure sua. vñ nõ otinet̃ sb peccato homicidij. sꝫ sub A ꝺ. ij. sic ꝓceꝺ. vi qꝺ ℣ pcto furti ul̃ rapine nõ sit licitũ occidẽ homies pctores. ꝺns enĩ math. xnj. ĩ pabola ꝓhibuit extirpare zizaniã q̃ sũt filij neq̃ ut ibiꝺ ō. sꝫ oñe qꝺ ẽ ꝓhibitũ a deo est pcm. g̃ occidẽ pctorẽ est pcm ℣ ō. iusticia hu mana ꝺformaẽ iustitie diuie. sꝫ bm dinã iusticiã pctores ad pniam rebuanẽ. bm i⁹ ezech. xvnj. no; lo morte pctoris. sꝫ vt ꝺtaẽ et viuat. g̃ vi omio esse iniustũ qꝺ pctores occidanẽ ℣ ō. i⁹ qꝺ est bm se malũ nll'ꝺ bono siue fieri licet. vt pz p aug̃. in li⁹ ꝺmendaciũ. ⁊ p ꝑm in. ij. eth. sꝫ occidẽ hoĩem bm se malũ ẽ. ꝗa ad oñs homies tenem caritatẽ hr̃e amicos aũt volum⁹ viuẽ ⁊ esse. vt ꝺ i. ix⁹. eth g̃ nll'o mõ licet hoĩem pctorẽ interficẽ ℣ Sed ō est qꝺ ꝺ exo. xxij. maleficos nõ pacieris viuẽ ⁊ i ps ĩ matutino interficiebã oes pctores tre ℣ ñ̃ dꝺ qꝺ sic̃ dictũ est licitũ occidẽ al'ia bruta inq̃ntũ or; dinanẽ naẽalit̃ ad hoĩm usũ. sic̃ inpfectũ ordinaẽ ad pfm. omis aũt ps ordinaẽ ad totũ vt inpfm ad pfectũ. ⁊ ideo omis ps naẽalit̃ est ꝓpt̃ totũ. ⁊ ꝓpt̃ h̃ videm⁹ qꝺ si saluti tocius corpis h̃ũani expe; diat ꝑcisio alcui⁹ mẽbri. puta cũ est putridũ vel corruptiuũ alioꝝ mẽbroꝝ laudabil'r ⁊ salubriter abscindit̃. q̃libꝫ aũt ꝑsona singl'aris ꝺpaẽ ad to; tam coĩtatẽ. sic̃ ps ad totũ. et ideo si aquis homo sit piculosus coĩtati. et corruptiuus coĩtati ꝓpter aliqꝺ pcm laudabilit̃ et salubrit̃ occidit̃ vt bonũ cõe cõserueẽ. modicũ enĩ fermentũ totã massam corrũpit vt ꝺ. j. ad coꝝ. v. ℣ ad. j. g̃ dꝺ. qꝺ dñs abstinendũ mandauit ab irradicacõne zizanioꝝ vt ẽtico pcetur. i. bonis. qꝺ quiꝺ fit qñ nõ pñt oc; cidi mali q̃n simul occidanẽ ⁊ boni. ul̃ quia latẽt inẽ bonos. ul̃ qa h̃nt mltos sequaces. ita qꝺ sine bonoꝝ picto interfici nõ pñt. vt aug⁹ dic̃ ō pme; nianũ. vñ dñs dic̃. docet magis ee sinendo malos viuẽ et vlcõni rebuanꝺ usq; ad extremũ iudiciũ q̃ qꝺ boni simul occidanẽ. qñ vero ex occisione ma; loꝝ nõ imminet piculũ bonis. sꝫ magis tutela et salus. tũc licite pñt mali occidi ℣ ad. ij. dꝺ. qꝺ deꝰ bm ordinẽ sue sapie qñq; statim pctores occidit ad liberacõz bonoꝝ. qñz aũt eis penitendi tps ꝺcedit. bm qꝺ ipe nouit suis electis expedire. ⁊ h̃ eciã hu; mana iustitia imitaẽ ꝑ posse. illos enĩ qui sunt pnicõsi vt alios occidit eos vero qui peccant alijs q̃ie nõ nocẽtes ad pniam rebuat ℣ ad. nj. dꝺ. qꝺ homo peccando ab ordine rõnis recedit. ⁊ ideo deci; dit a dignitate h̃uana. ꝓut sez homo est naẽaliter li; ber ⁊ ꝓpt̃ seipm exñs. ⁊ incidit quodamõ i bruitu; tem bestiaꝝ. vt sez de ipo ordineẽ bm qꝺ ẽ vtile ali; is. bm i⁹ ps. homo cũ i honore esset nõ intellexit ꝺpatus est iumẽtis insipiẽtibꝫ. et silis factus ẽ ill' et ꝓ. xj. ō qui stultus ẽ buiet sapiẽti. ⁊ ideo q̃; uis hoĩem i sua dignitate manẽtẽ occidẽ sit bm se malũ. tñ hoĩem pctorẽ occidẽ pt̃ ee bonũ sic̃ occidẽ bestiam. pꝺor enĩ ẽ malus hõ q̃z bestia ⁊ plus no; cet vt ꝑs dic̃ i. j. polit̃. ⁊ in. vij. eth.

A ꝺ. nj. sic ꝓceꝺ. vi qꝺ occidẽ hoĩem pctorẽ licẽ at ꝑuate ꝑsone. ĩ lege enĩ diuia nichil il; licitũ mandaẽ. sꝫ exo. xxxij. ꝓcepit moyses. occi; dat vnusquisq; ꝓximũ suũ frem et amicũ suũ p ꝑcto uituli ꝺflatil'. g̃ eciã ꝑuatis ꝑsonis licet pcto rem occidẽ ℣ ō. hõ ꝓpt̃ pcm ꝺpaẽ bestijs vt dictũ est. sꝫ occidẽ bestiã siluestrẽ maxime nocẽtem cuilz ꝑuate ꝑsone. licet g̃ pari rõne occidẽ hoĩem pctorẽ ℣ ō. laudabile est qꝺ homo eciã si sit ꝑuata p; sona opet̃ qꝺ est vtile bono coĩ. sꝫ occisio maleficoꝝ est vtil̃ bono coĩ vt dictũ est. g̃ laudabile ẽ si eciã ꝑuate ꝑsone malefactores occidãt ℣ Sed ō est qꝺ aug⁹. dic̃ i p⁹ de ciui. dei q̃ sine aliqua publica ad ministratõne malefic̃ interfecit velud homicida iudicabit̃ ⁊ tanto amplius q̃nto sibi potatẽ a deo ꝺcessam usurpare nõ timuit ℣ ñ̃ dꝺ. qꝺ sic̃ dm est occidẽ malefactorẽ licitũ est inq̃ntũ ordinaẽ ad salutẽ tocius coĩtatis. et ideo ad illũ solũ ptinet cui ꝺmittit̃ cura coĩtatis ꝓbuande. sic̃ ad medicũ ptinet ꝑcidẽ mẽbꝝ putridũ. qñ ei ꝺmissa fuit cu; ra salutis tocius corporis. cura aũt coĩs boni con; missa est pncipibꝫ h̃ntibꝫ publicã auctatẽ et ideo eis solũ licet malefactores occidẽ. nõ autẽ ꝑuatis ꝑsonis ℣ ad. j. g̃ dꝺ. qꝺ ille ꝗuid facit cui⁹ auc; toritate fit vt pz p ꝺpo. xij. ca. ce. ieꝛ.. ⁊ ideo vt aug⁹ dic̃ i. j. de ciui. dei. nõ ipe occidit q̃ miserũ

debz ūbēti · sīc ad vinckm gladijs utēti · ita illi q occiderunt ꝓximos ⁊ amicos ex mādato dn̄i nō h̄ fecisse ipi videnē · sz pocius ille cuj⁹ auctāte fecerūt sīc ⁊ miles interfic̄ hostē auctāte ꝑncipis ⁊ mīster latronē auctāte iudicis ℣ ad · ij · dō · qꝫ bestia naturalit̄ est distincta ab hoīe · vnō sup h̄ nō req̄rit aliqs iudiciū an sit occidēda si sit siluestris · si vero sit domestica req̄rereť iudiciū nō ꝓpt̄ ipam · sed ꝓpt̄ dampnū dn̄i · sz homo pctor nō est nat̄aliť distinctus ab hoīb⁹ iustis · ⁊ ideo indigz iudicō publico vt discernat̄ an sit occidendus ꝓpt̄ salutē cōez ℣ ad · nj · dō · qꝫ facere ąquid ad vtilitatē cōez qꝫ nll̄i nocet h̄ est licitū cuilibz ꝑuate psone · sz si sit cū nocumēto alt̄ius h̄ nō debz fieri nisi ꝑm iudiciū eius ad quē ptinz existimare quid sit subtrahendū

Ad · mj · sic ꝓcēd · vī qꝫ ptib⁹ ꝓ salute tocius occidē malefactores liceat clericis · cl̄ici enī ꝑcipue debēt implē qꝫ apo⁹ dic̄ · i · ad cor · mj · imitatores dei estote · sic̄ ⁊ ego xp̄i · p qō nobis indicit̄ vt deū ⁊ sc̄tos eius imittem · sz ipe de⁹ quē colimus occidit malefactores · ꝑm ī⁹ ps̄ · q ꝑcussit egiptū cū ꝑmogenitis eor̄ · moyses eciā a leuitis fecit interfici · xxxj · milia hoīm ꝓpt̄ adoratōz vituli · ut h̄ēt exo · xxxij · ⁊ phinees sacerdos interfecit israhelitē coeūtē cū madianitide · vt habet̄ nūi · xxv° · samuel eciā interfecit anag regē malech et elpas sacerdotes vaal ⁊ motathias eū qui ad sacrificandum accesserat ⁊ ī nouo testamēto petr⁹ ananiā et saphiram · g̃ vī qꝫ eciā clericis liceat occidē malefactores ℣ pōas spūalis est maior q̄ tēpalis ⁊ deo ꝺiuncētōr · sz pōas tpalis licite malefactores occidit tanq̄ dei mīster · vt d̄ro · xnj · g̃ ml̄to magis derici q̄ sūt dei mīst spūalē potātē h̄ntes licite possūt malefactores occidē ℣ quicūq; licite suscipit ali qō officiū · licite ꝑt ea q̄ ad officiū ī⁹ ptinēt exercē · sz officiū ꝑncipis tre est malefactores occidere ut dictū est · g̃ clerici q̄ sūt tre ꝑncipes licite possūt occidē malefactores ℣ Sed ō est qꝫ dic̄ · j · ad thimo · mj · ōz epm sine ćmine cē nō violentū · nō ꝑcussorē ℣ nō dō · qꝫ nō licet clericis occidē duplici rōne · ꝑmo quidē quia sūt electi ad altaris mīsteriū ī q̄ repsentat̄ passio xp̄i occisi · q cū ꝑcutereť nō repugnabat · vt d̄ · j · pe · ij · ⁊ ideo nō cōpetit vt clerici sint ꝑcussores aut occisores · debent enī mīstri suū dn̄m ymittari · ꝑm ī⁹ ecc̄ · ix · ꝑm iudicē pl̄i sic ⁊ mīstri eius · alia rō est qa clericis omittit̄ mīstiū noue legis in q̄ nō determinat̄ pena occisionis uł mutilacōis corpal̄ · ⁊ ideo vt sint ydonei mīst̄ noui testamti debēt a talib⁹ abstinē ℣ ad · j · g̃ dō · qꝫ de⁹ vł r opat̄ que recta sūt ī vno quoq; tñ ꝑm eius cōgruenciā · ⁊ ideo vnusquisq; ōz deū imittari ī h̄ qō sibi spāliť ogruit · vñ licet de⁹ corpaliť malefactores occidat · nō tñ ōz qꝫ oms ī h̄ eū imittenē · petr⁹ aūt nō ꝓpa auctāte vł manū ananiā et saphirā interfecit · sz magis dina snīa de eor̄ morte ꝓmulgauit · sacerdotes autem vel leuite veteris testamti erant mīstri veteris legis · ꝑm quam pene corpales infligebantur · ⁊ ideo eciā eis occidere ꝓpria manu ogruebat ℣ ad · ij · dō · qꝫ mīsteriū dei ricoz ē ī melioribꝫ ordinatū q̄ sint corpales occisiones sc̄z ī hys que ptinēt ad spualē salutem · ⁊ ideo nō ogruit eis qꝫ minoribus se ingant ℣ ad · nj · dō · qꝫ ꝑlati eccl̄iaz accipiūt officia ꝑncipū tre · nō vt ipi iudiciū sanḡnis exerceāt ꝑ seipos · sz qꝫ cor̄ auctoritate ꝑ alios exerceantur

Ad · v · sic ꝓcēd · vī qꝫ alicui liceat seipm occidere · homicidiū enī est pcēm ingītū iustitie ōriat̄ · sz nll̄s ꝑt sibiipi iniusticiā facē · vt ꝓbat̄ ī v° · etb̄ · g̃ nll̄s peccat occidēdo seipm ℣ ō · occidere malefactores licet h̄nti publicā potātē · sz q̄q; ille qui habet publicā potātē est malefactor · g̃ licet ei occidē seipm ℣ ō · licitū est qꝫ ąquis min⁹ pic̄m subeat vt mai⁹ piculū vitet · sic̄ licitū ē qꝫ alīqs eciā sibiipi amputet mēbz putridū vt totū cor̄p⁹ saluet̄ · sz q̄q; ąquis ꝑ occisionē sui ipius vitat · mai⁹ malū uł mibiā vitā vł ēpitudinez ac⁹ pcti g̃ licet ącui occidē seipm ℣ ō · sampson seipm interfecit · vt habet̄ · iudicū · xvj · q tñ onūatur int̄ sc̄tos · vt ꝓz hēb xj · g̃ licitū est alicui occidē seipm ℣ ō · ij · mach̄ · mj · d̄ qꝫ rachias quidā seipm interfecit eligēs nobiliť mori pocius q̄ subdit⁹ fieri pctoribꝫ ⁊ ō natales suos iniurijs agi · sz nichil qꝫ nobiliť fit et fortiť est illicitū · g̃ occidē seipm nō est illicitū ℣ Sed ō est qꝫ aug⁹ dic̄ ī · j · de ciui · dei restat vt de hoīe intelligam⁹ ī⁹ qō dctm est · nō occides nec alt̄m · g̃ nec te · neq; enī aliud q̄ hoīez occidit q̄ seipm occidit ℣ ñ · dō · qꝫ seipm occidē ē omīo illicitū ēplici rōne · ꝑmo quidē qa naturaliter q̄libz res seipam amat · ⁊ ad h̄ ptinet · qꝫ q̄libet res ꝺuat se in esse · ⁊ corrumpētibus resistit q̄tū ꝑt · et ideo qꝫ ąquis seipm occidat est ō indinacōz naturalē ⁊ ō caritatē q̄ quilibz ōz seipm diligē · ⁊ ideo sui ipius occisio sp est pcēm mortale · vtpote ō nālem legē ⁊ ō caritatē exñs · scdo qa quelibz ps id qꝫ ē est tocius · q̄libz aūt hō ē ps cōitatis · ⁊ ita id qꝫ est cōitatis · vñ in h° qꝫ seipm intfic̄ iniuriā cōitati facit vt ꝓz ꝑ phm in · v° · eth̄ · ꝺcio qa vita est qōdā donū dinit⁹ homī attributū ⁊ ei⁹ potati sbiectū q̄ occidit ⁊ viuē fcit · ⁊ ideo qui seipm vita ꝺuat ī deū peccat · sic̄ q̄ alienū buū interfic̄ peccat ī dn̄m cui⁹ est buus ⁊ sic̄ pcat ille q̄ usurpat sibi iudiciū de re sibi nō omissa · ad solū enī deū ptinz iudiciū mortis ⁊ vite · ꝑm ī⁹ deut̄ · xxij · ego occidā et viuē faciā ℣ ad · j · g̃ dō · qꝫ homicidiū est pcēm nō solū qua ōriat̄ iustitie · sz eciā qa ōriat̄ caritati quā h̄re debz ąqns ad seipm · ⁊ ex hac pte occisio sui ipi⁹ est pcēm ꝑ ogacōm ad seipm · ꝑ ogacōz aūt ad cōitatē ⁊ ad deū h̄ rōz pcti eciā ꝑ oppōez ad iusticiā ℣ ad · ij · dō · qꝫ ille q̄ h̄ publicā potātē ꝑt licite malefactorē occidē ꝑ h̄ qꝫ ꝑt de ipo iudicare nll̄s aūt est iudex sui ipius · vnde nō licet h̄nti publicā potātē seipm occidē ꝓpt̄ qcūq; pcēm · licet tñ ei se ommittē iudicō alioz ℣ ad · nj · dō · qꝫ homo ostituiē dn̄s sui ipi⁹ ꝑ libm arbitriū · ⁊ ideo licite ꝑt homo de seipo disponere · ḡntū ad ea q̄ ptinēt ad hāc vitā que homīs li° arbitio regit̄ · sz ēnsitus de hac vita ad aliā felicēr ez nō sbiacz li° arbitio hois ꝗ potati diuīe · ⁊ ideo nō licz homī seipm interfice

vt ad feliciorē ꝯnſſeat vitaz · ſil'r eciā nec vt mi-
ſerias pñtis vite euadat · ꝙa vltimū maloꝝ huj⁹
vite ⁊ maxīe terribile ē mors · vt pz p pḧm ī · nj⁹
eth · ⁊ ideo inferre ſibi mortem ad alias huj⁹ vite
mibias euadēdas eſt maj⁹ malū aſſumē ad mio-
ris mali vitacōm · ſil'r eciā nō licet ſeipm inter-
ficē ꝓpē aliq̄ pcm omiſſū · tū ꝙa in h ſibi maxīe
nocet qp ſibi adiuuit neēm pnīe tps · tū eciā quia
malefactorē occidē nō licet niſi p iudiciū publice
poteſtatis · ſil'r eciā nec licet ml'ieri ſeipam occidē
ne ab alio corrūpaē · quia nō ꝺz ī ſe omittē crimen
maximū qp eſt ſui ipius occiſio · vt vittet min⁹
crimen alienū · nō enī eſt crimen ml'ieris p violē-
ciā violate ſi oſſus nō aſſit · quia nō inq̄naē cor⁹
niſi de oſſu mētis vt lucia dixit · oſtat aūt min⁹
ēe pcm fornicacōm ul' adulteriū q̄z homicidiū et
p̄apue ſui ipi⁹ · qp eſt ḡuiſſimū quia ſibi ipi no-
cet cui maximā delectacōm ꝺz eſt eciā piculoſiſſi-
mū · quia non reſtat tps vt p pnīam expieē · ſil'r
eciā nll'i licet ſeipm occidē ob timorē ne oſenciat ī
pcm ꝙa nō ſūt facienda mala vt veniāt bona vl'
vt vittenē mala · pſertim minora ⁊ min⁹ ēta · in
certū eſt enī an aliq̄s ī fuēm oſenciat ī pcm · po-
tens eſt enī deus hoīem quacūq̄z tēptacōne ſupue-
niēte libare a pcō ℣ Ad · mj · dō · qp ſic aug⁹ dic in
j · de ci · dei · nō ſampſon excuſaē alic qp ſeipm cū
hoſtibꝫ ruina dom⁹ oppſſit niſi qp latenē ſps h̄ inſ-
ſerat ꝙ p illū miracula faciebat ⁊ eandē rōz aſſi-
gnat de ꝙbuſdā ſcīis femis que tpe pſecucōnis ſe
ipas occiderūt q̄z memoria ī ecca celebraē ℣ Ad ·
v · dō · qp ad fortitudinē ptinz qp aliquis ab alio mo-
tem pati nō r̄fugiat ꝓpē bonū vtutis · ⁊ vt vittet
pcm · ſz qp aliq̄s ſibi ipi inferat mortez vt vittet
mala penalia hē quiō q̄mdā ſpēm fortitudis ꝓpter
qp quiō ſeipos interfecīnt extimantes ſe fortē agē
de q̄z nūo rachias fuit nō tñ eſt vera fortitudo ·
ſz magis quedā mollicies aī nō valentis mala pe-
nalia ſuſtinē · vt pz p pḧm ī · nj · eth · ⁊ p aug · in
primo de ciuit · dei

Ad · vj · ſic ꝓceꝺ · vī qp liceat ī aliq̄ caſu inter
ficē innocentē · dīnus enī timor nō maīſe-
taē p pcm · qm̄ magis timor dnī expellit pcm ·
vt ꝺ ecc · j · ſz abrahā omēdatus ē ꝙa timuit dñm
quia uoluit interficē filiū ſuū innocentē · g̃ pt ās
innocentē intficē ſine pcō ℣ ℟ō · ī gne pcoꝝ que ō
ꝓximū omittunē tanto vī aliquid eē maius pcm
q̄nto maj⁹ nocumenē inferē ei in quē peccaē · ſz oc-
ciſio plus nocet pcōri q̄z innocēti q̄ de mibia huj⁹
vite ad celeſtē gl'iam ēnſit p mortē · cū g̃ liceat in
aliq̄ caū pcōrē occidē · ml'to magis licet occidē in-
nocentē vl' iuſtū ℣ ℟ō · iᵒ qp fit ḃm ordinē iuſticie
nō eſt pcm · ſz qñq̄z cogit aliquis ḃm ordinē iuſticie
occidē innocentē · puta cū iudex q̄ debz ḃm allega-
ta iudicāe ꝺēpnat ad mortē eū quē ſcit innocentē
p fl'os teſtes ꝺuictū ⁊ ſil'r miſter qui iniuſte ꝺēp
natū occidit obediēs iudici · g̃ abſq̄ pcō p̄ aliq̄s
occidē innocentē ℣ Sed ō eſt qꝺ ō · exo · xxnj · inno-
centē ⁊ iuſtū nō occides ℣ ℟ñ ꝺō · qp aliq̄s hō du-
pl'r oſideari p̄t · vno⁹ ḃm ſe · alio⁹ p ꝺuacōm ad aliud

ḃm ſe quiꝺ cōſideando hoīez nll'm occidē licet q̄a in
quoꝝ eciā pcore debem⁹ amare naēam quā de⁹ fec
q̄ p occiſionē corrūpī · ſz ſic ſuꝑ dcm ē occiſio pcō-
ris fit licita p ꝺuacōm ad bonū cōe qꝺ p pcm cor-
rūpī · vita aūt iuſtoꝝ eſt ꝺſeruatiua ⁊ pmotiua
boni cōis · quia ipi ſūt p̄cipalior ps ml'titudis ⁊
ideo nll'omō licet occidē innocentē ℣ Ad · j · g̃ dō ·
qp deus hē dnīum mortis ⁊ vite · eius enī ordiacō
moriūtur ⁊ pcores ⁊ iuſti · ⁊ ideo ille q̄ mandato
dei occidit innocentē tal' nō peccat ſic nec de⁹ cuj⁹ ē
executor ⁊ oñdiē deū timē eius mandatis obediēs
℣ Ad · ij · dō · qp inpenſanda g̃uitate pcī magis ē
ꝺſiderandō id qp eſt p ſe q̄z id qp eſt p accīns · vñ ille
q̄ occidit iuſtū g̃uj⁹ peccat q̄z ille q̄ occidit pcōrē ·
p̄mo quiō ꝙa nocet ei quē plus ꝺz diligē · ⁊ ita ma
gis ō caritatē agit · ſo quia iniuriā infert ei q̄ eſt
minus dignus ⁊ ita magis ō iuſticiā agit · terco
quia ꝑuat cōitatē maiori bono · mj · ꝙa mag̃ deū
ꝺtēpnit · ḃm iº luc · xº · q̄ vos ſpnit me ſpnit · qp au
tē iuſtus occiſus ad gl'am ꝓducaē a deo p accīns ſe
hē ad occiſionē ℣ Ad · nj · dō · qp iudex ſi ſcit aliquē
innocentē eē q̄ fl'is teſtibꝫ ꝺuincīē ꝺz diligēci⁹ exa-
minare teſtes vt inueniat occōnem libandi obnoxiū · ſic daniel fecit · ſi aūt h̄ nō p̄t debz eū ad ſupi-
orē relinq̄re iudicandō · ſi autē h̄ nō p̄t nō peccat h̄ ·
allegata ſnīam ferēs · ꝙa ipe nō occidit innocentē
ſz illi q̄ eū aſſerūt nocentē miniſt aūt iudicis cō-
dampnātis innocentē ſi ſnīa intollerabilē errorē
ꝺtineat nō ꝺz obedire al's excuſarenē carnifices q̄
martires occideēt · ſi vero nō ꝺtineat maīfeſtā in-
iuſticiā nō peccat p̄ceptū exeq̄ndo · ꝙa ipe nō hē diſ
cutē ſupioris ſnīam nec ipe occidit innocentē ſed
iudex cui miniſteriū adhibet

Ad · vij · ſic ꝓceꝺ · vī qp nll'i liceat occidē aliquē
ſe deffendēdo · dic enī aug⁹ · ad publicolā de
occidēdis homibꝫ ne ab hys q̄ſquā occidaē nō mi-
chi placet conſinū niſi forte ſit miles aut publica
funccōne teneaē vt nō p ſe h̄ fciat · ſz p aliꝫ acce-
pta legittima p̄tate ſi ei⁹ ꝺgruat pſone · ſz ille q̄
ſe deffendēdo occidit aliquē ad h̄ eū occidit ne ipe ab
eo occidaē · g̃ h̄ vī eē illicitū ℣ ℟ō · in p⁹ de libo ar⁹
ꝺ quō apud dīnā ꝓuidēciā a pcō libi ſūt q̄ p hys
reb⁹ q̄s ꝺtēpni ꝺz hūana cede polluti ſūt · easō aūt
res dic eē ꝺtēpnendas q̄s hoīes inuiti amittē pñt
ut ex p̄miſſis pz · hoꝝ aūt ē vita corpal' · g̃ ꝓ ꝺſer-
nanda vita corpali nll'i licitū eſt hoīez occidē ℣ ℟ō
nicolaus papa · dic · et habeē ī decīis · d · l · de clicis
quib⁹ ꝺſuluiſtis ſcz q̄ ſe deffendēdo paganū occide-
rūt ſi poſtea p pnīam p̄nt ad p̄ſtinū ſtatū redire
aut ad alcōrē aſcendē · ſcito nos nullā occōm dare
nec nll'am ꝺbuē licenciā eis quēlibz hoīez q̄libz mō
occidēdi · ſz ad p̄cepta moralia ꝺbuanda tenēt̄ cōit
clerici ⁊ laici · g̃ eciā laicis nō eſt licitū occidē aliquē
ſe deffendēdo ℣ ℟ō · homicidiū eſt g̃uj⁹ pcm q̄z ſi-
plex fornicacō vl' adulteriū · ſz nll'i licet omittere
ſimplicē fornicacōm vl' adulteriū · vl' qcūq̄z aliud
pcm mortale p ꝺſuacōne ꝓpe vite · ꝙa vita ſpūal'
p̄ferenda eſt corpali · g̃ nll'i licet deffendēdo ſeipm
aliū occidē vt ꝓpam vitā ꝺſeruet ℣ ℟ō · ſi arbor ē

lxv

mala ⁊ frucetus vt ſ̄ matħ· vij· ſ̄z iſta deffenſio ſuꝝ vī ēt illicita ·ꝑm ro· ro· xij· nō uos deffendētes ka-riſſimi· g̃ ⁊ occiſio homīs exinde ꝓcedēs eſt illicita

¶ Sed ō eſt qꝫ exo· xxij· ō· ſi effungēs fur domū ſiue ſuffodiēs inuētus fuit ⁊ accepto vulnē mor-tuus fuit ꝓcuſſor nō erit reus ſanḡnis· ſ̄z multo magis licitū ē deffendē ꝓpam vitā q̄̄ ꝓpam domū g̃ eciā ſi ꝯquis occidat ꝯquē ꝓ deffenſiōe vite ſue nō erit reus homicidij ¶ ℟ñ dō· qꝫ nichil ꝓhibꝫ vnī⁹ actus ēt duos effect⁹ q̄̄ alī ſolū ſit ī intēcōe alius vero ſit ꝑter intencōm· morales aūt act⁹ re cipiūt ſpēm ꝑm id qꝺ intēdit· nō aūt ab eo qꝫ eſt ꝑter intēcōm cū ſit ꝑ accēns vt ex ō dctis pꝫ· ex ac-tu g̃ alīc⁹ ſeipm deffendēs duplex effectus ſequi ꝑt· vnus quiꝺ ꝺſeruacō ꝓpe vite· alī⁹ autē occiſio inuadētis· actus g̃ huīoi ex h⁹ qꝫ intēdit cōbua cō ꝓpe vite nō hī rēz illiciti cū ħ ſit cuilibꝫ naꝯale qꝫ ſe ꝺbuet in ēe q̄̄ntū ꝑt· ꝑt tñ aliq̄s actus ex bona intēcōne ꝓueniēs illicit⁹ reddi ſi nō ſit ꝓꝓcōna-tus actus fini· et ideo ſi ꝯquis ad deffendendū ꝓpaz vitā vtaī maiori violencia q̄̄ opteat erit illicitū ſi vero moderate violenciā repellat erit licita def-fenſio· nā ꝑm iura vim vi repellē licz cū modera mine inculpate tutele nec eſt neēm ad ſalutem vt hūc actū moderate tutele ꝑtermittat ad euitandū occiſionē alīus quia plus teneī hō vite ſue ꝓuidē q̄̄ vite aliene· ſ̄z q̄a occidē hoīem nō licet niſi pub-lica auctōritate ꝓpt bonū cōe vt ex ſuꝑdctis pꝫ· illici-tū eſt qꝫ homo intēdat occidē hoīem vt ſeipm def-fendat niſi ei q̄ habꝫ publicā auctātē qui intendat hoīem occidē ad ſui deffenſiōez reffert ħ ad publicū bonū vt pꝫ ī milite pugnante ō hoſtes ⁊ ī miſtro iudicis pugnāte ō latrones q̄̄uis eciā ⁊ iſti peccēt ſi ꝓuata libidine moueanī ¶ ℣d· j· g̃ dō· qꝫ auc-toritas aug· intellīnda eſt in eo caſu quo q̄s intē-dit occidē hoīem· vt ſeipm a morte libēt ī quo eciā cauū intelligit auctas inducta ex lī de libo ar· vñ ſignanī ō ꝓ hys rebꝫ in quo deſignat intencō· ⁊ ꝓ ħ pꝫ rñſio ad ꝑm ¶ ℣d· nj· dō· qꝫ irregl'aritas cō-ſequit actū homicidij eciā ſi ſit abſq̄ pcto· vt pꝫ ī iudice q̄ iniuſte aliquē ꝺēpnat ad morte· et ꝓpt ħ cōicus eciā ſi ſe deffendēdo interficiat aliq̄ irre-gl'aris eſt q̄̄uis nō intēdat interficē ſ̄z ſeipm deffē dere ¶ ℣d· mj· dō· qꝫ actus fornicacōis uł adulīj nō ordinat⁹ ad ꝺbuacōm ꝓpe vite ex ncēcitate· ſicut actus ex quo q̄̄q̄ ſequit homicidiū ¶ ℣d· v· dō· qꝫ ibi ꝓhibet deffenſio q̄ eſt cū luore vindcte· vñ glo· dicit· nō vos deffendētes· i· nō ſitis refferentes

¶ Ad· vnj· ſic ꝓceꝺ· vī qꝫ ꝯquis ¶ aduſarios caſualit occidēs hoīem incurrat homicidij reatū· legit enī gen· mj· qꝫ lamech credēs interfi-cere beſtiā interfecit hoīem ⁊ reputatū eſt ei ad ho-micidiū· g̃ reatū homicidij incurrit qui caſualit hoīem occidit ¶ ℣ō· exo· xxj· dī qꝫ ſi ꝙs ꝓcuſſerit mlierē ꝑgnantē et aborſū fecit ſi mors eius fuerit ſubſecuta reddet aīam ꝓ aīa· ſ̄z ħ ꝑt ēe abſq̄ intē-cōne occiſionis· g̃ homicidiū caſuale ħt homicidij reatū ¶ ℣ō· ī dcīs· d· l· inducunt pl'es canones ī quib⁹ caſualia homicidia puniūt· ſ̄z pene nō debēt niſi culpe· g̃ ille q̄ caſualit homīem occidit incur-rit homicidij reatū ¶ Sed ō eſt qꝫ aug⁹ dit ad pub licolam· abſit vt ea q̄ ꝓpt bonū aut licitū facim⁹· ſi quiꝺ ꝓpt ħ ꝑter nr̄am volūtatē queq̄z male ac-ciꝺit uob imputēt ſ̄z ꝺuenit q̄̄q̄ vt ꝓpt bonū ali-quiꝺ facientib⁹ homicidiū cōſequat caſualit· g̃ im-putat facienti ad culpā ¶ ℟ñ dō· qꝫ ꝑm phm in ij· ph· casus eſt cā agens ꝑter intencōz· ⁊ ideo ea q̄ caſualia ſūt ſimpl'r loq̄ꝺo nō ſūt intēta· neq̄z vo-lūtaria· ⁊ quia oñe pcm eſt volūtariū ꝑm aug· oñs eſt qꝫ caſualia inq̄ꝝtū huīoi nō ſūt pcā· ꝺcin-git tñ id qꝫ nō eſt actu et ꝙ ſe uolitū vł intentū ēe ꝑ accēns volitū ⁊ intētū ꝑm qꝫ cā ꝑ accēns ō re-mouēs ꝓhibēs· vñ ille qui nō remouet ea ex q̄bꝫ ſequit homicidiū ſi debeat remouē erit quodāmō homicidiū volūtariū· ħ autē ꝺcingit dupl'r· vnō q̄̄ dans opam rebꝫ illicitis q̄̄s vitare debeat ho-micidiū incurrit· alīō q̄̄ nō adhibꝫ debitā ſolli-citudinē· ⁊ ideo ꝑm iura ſi aliq̄s det opam rei li-cite· debite diligēciā adhibēs ⁊ ex ħ homicidiū ſeq̄-tur nō incurrit homicidij reatū· ſi vero det opā rei illicite· vł eciā dans opā rei licite nō adhibēs diligenciā debitā nō euadit homicidij reatū· ſ̄z ex eius ope mors hoīs ſequat ¶ ℣d· j· g̃ dō· qꝫ lam-ech nō adhibuit ſfñtem diligēciam ad homicidiū vitandū· ⁊ ideo reatū homicidij nō euaſit ¶ ℣d· ij· dō· qꝫ ille q̄ ꝓcurat mulierē ꝑgnantē dat opā rei illicite· et ideo ſi ſequat mors uł puerpij aīati nō effugiet homicidij ēmē· ꝑcipue cū ex tali ꝓcuſſiōe in ꝓmptu ſit qꝫ mors ſequat ¶ ℣d· nj· dō· qꝫ ꝑm canones imponit pena hys q̄ caſualit occidūt dan tes opā rei illicite· uł nō adhibētes diligēciā debi-

¶ Deinde conſiꝺandū eſt de pctis // tam aliay iniuriay que ī pſonā ꝺmittunt Et ēca ħ q̄runt q̄tuor Primo ō mu-tilacōne mēbroy Scōo de verberacōne Tercō de incarceracōe Qrto vty pcm huīoi iniuriay aggḡuat ex ħ qꝫ ꝺmittit ī pſonā ꝺiūctā

¶ ℣d· j· ſic ꝓceꝺ· vī qꝫ mutilare aliquē ¶ alīus mēbro ſuo ī nll'o cauū poſſit ēe licitū· damn· enī dit ī· ij· lī· qꝫ pcm ꝺmittit ꝑ ħ qꝫ receꝺ ab eo qꝫ eſt ꝑm naīam ī id qꝫ eſt ō naīam· ſ̄z ꝑm naīaz a deo inſtitutū eſt qꝫ corpꝰ hoīs ſit integꝝ mbris ō naīam aūt eſt qꝫ ſit mēbro diminut· g̃ mutila re aliquē mēbro ſp vī ēe pcm ¶ ℣ō· ſic ſe ħt tota aīa ad totū corpꝰ· ita ſe hñt ptes anie ad ptes cor-poris· vt ō in· ij· de aīa· ſ̄z nō licet ꝯquē ꝑuare aīa occidendo ipm niſi publica poīate· g̃ eciā nō licet ꝯquē mutilare mēbro niſi forte ꝑm publicā poīa-tem ¶ ℣ō· ſalus aīe ꝑferenda ē ſaluti corpali· ſed nō licz ꝯquē mutilare ſe mēbro ꝓpt ſaluteī aīe· pu-nit enī ꝑm ſtatuta vite vicem ꝺſilij q̄ ſe caſtra-uerūt ꝓpt caſtitatē ꝺſeruandā· g̃ ꝓpt nll'am cām aliā licet aliquē mēbro mutilare ¶ Sed ō eſt qꝫ ō exo· xxj· oculū ꝓ ocl'o· dentē ꝑ dēte· manū ꝑ ma-nu pedē ꝑ pede ¶ ℟ñ dō· qꝫ cū mēbꝝ aliq̄ ſit ꝑs totius hūani corpis eſt ꝓpt totū· ſic impfcm ꝓpt pfcm· vñ diſpoñ eſt de mēbro hūani corpis ꝑm qꝺ expedit toti· mēbꝝ aūt hūani corpis ꝑ ſe quidē

vtile est ad bonuz totus corpis · p accñs tamen pt
contingt qp sit nocuu puta cu mẽbz putridu est
totus corpis corruptiuu · si g mẽbz sanu fuit · ⁊ ĩ
sua naĉali dispone psistens nõ pt pscidi absq; to-
cius corpis dnĩmẽto · sz quia ipe totus hõ ordinaĉ ·
vt ad finẽ ad totã cõitatẽ cui⁹ est ps vt supdcm ẽ
pt cingt absasio mẽbri ⁊ si vgat ĩ dnĩmẽtu toti⁹
corporis ordinaĉ tñ ad bonu cõitatis inẽtu alicui
inferĉ ĩ penã ad cohibicõz pcoz · ⁊ ideo sic̃ p pub-
licã potatẽ aquis licite puaĉ totaĺr vita ꝓt aliqs
maiores culpas · ita eciã puaĉ mẽbro ꝓt aliquas
culpas miores · h aũt nõ est licitu acui puate psõe
eciã uolñte illo cui⁹ est mẽbz · qa ꝓt h fit iniuria
cõitati cui⁹ est ipe homo ⁊ oñs ptes eius · si vero
mẽbz ꝓt putredinez sit totus corpis corruptiuu
tũc licitu est de volũtate ei⁹ cui⁹ est mẽbz putdu
mẽbz pscindẽ ꝓt salutẽ totius corpis · qa vnicuiz
omissa est cura ꝓpe salutis · ⁊ eadẽ raco est si fiat
volũtate eius ad quẽ ptinz curare de salute eius q
hĕ mẽbz corruptu · aliĕ aũt aquẽ mẽbro mutilare
est omio illicitu ℣ Ad · j · g dc̃ · qp nichil phibz id
qd est o pticarẽ naĉam ce bm naĉam ul'em · sicut
mors ⁊ corrupco ĩ rebz naĉalibz est o pticarẽ na-
turã eius qp corrũpt · cũ tñ sit bm naĉam ul'em · ⁊
sil'r mutilare aliquẽ mẽbro ⁊ si sit o naĉam pticu
larẽ corpis eius q mutilaĉ · est tñ bm naĉalẽ rõm
ĩ opacõe ad bonũ cõe ℣ Ad · ij · dc̃ · qp totius homiz
vita nõ ordinaĉ ad aquid ꝓpm ipi⁹ hois · sz ad ipa
potius omia q sũt hois ordinaĉ · ⁊ ideo puare ali-
quẽ · vita ĩ nll'o cau ptinz ad aliz nisi ad publicã
potatẽ cui omittĕ ꝓcuraco boni cois sz psasio mẽ-
bri ordinari ad ꝓpam salutẽ uni⁹ hois ⁊ ideo ĩ aliq
cau pt ad ipm ptinẽ ℣ Ad · nj · dc̃ · qp mẽbz nõ est
pscidẽdũ ꝓt corpalẽ salutẽ totius nisi qñ aliter to
ti subueniri nõ pt · saluti aũt spũali sp pt aliĕ sb-
ueni z p mẽbri psasionẽ · qa pcm subiacet volũ
tati · ⁊ ideo ĩ nll'o cau licet mẽbz pscindẽ ꝓt qcũ
z pcm vitandũ · vñ ds⁹ exponz id · matĥ · xix̊ ·
sũt eunuchi q seipos castrauũt ꝓt regnũ celoz ·
dĕ nõ p mẽbroz absasiõm · sz malaz cogitacõnũ
intempcõm · maledicõni enĩ est obnoxius q mẽ-
bz abscindit · eteni q homicidaz sũt taĺ psumit · ⁊
postea subdit · neq; cõcupia mansuecõz ita fit sed
molestioz · aliũde enĩ hĕ fomitis spma qp ĩ nob est
et pcipue a ꝓposito incõtinẽti ⁊ mẽte negligente ·
nec ita absasio mbri opmit tẽptacões ⁊ cogitacõz
℣ Ad · ij · sic pcõ · vĩ qp nõ liceat ⁊ nis frenum
pribz verbare filios · aut dnis buos · dĕ enĩ
apo⁹ ad eph̃ · vj · vos prẽs nolite ad iracũdiã ꝓuo
care filios vr̃os · ⁊ infra subdit · ⁊ uos dnĩ eadez
facite buis remittẽtes minas · sz ꝓpt verba aliqui
ad iracũdiam ꝓuocanĕ · sũt eciã nimis ĝuiosa · g
neq; prẽs filios neq; dnĩ buos debẽt vberare ℣ Ad
phs dĕ ĩ · x̊ · eth̃ · qp bmo patnus hĕ solã monicõz
nõ aũt coaccõm · sz quedã coacco est p vbera · g pa-
rentibus nõ licet filios vbare ℣ Ad · vnicuiq; licet
alteri disciplinã impendẽ · h enĩ ptinet ad eĺas spi-
rituales · vt supdcm est · si g pentibz licet ꝓt dis
ciplinã filios verbare qõ pz ee fm̃ pari rõne cuilz
ũcebit qualibz vbare pz ee fm̃ · g ⁊ pmũ ℣ Sed dr
ẽ qõ o pũ · xnj · q pcit virge odit puerũ filiũ suũ ·
et infra · xxnj · noli subtrahe a pũo disciplinã · si
eni pcusseris eũ vga nõ morietĕ tu virga pcuties
eũ ⁊ aiam eius de inferno libabis · ⁊ ecc̃ · xxxnj · o
buo maliuolo torturã ⁊ opedes ℣ Rñ · dc̃ · qp per
verbacõm nocumentũ qdã inferĉ corpi eius qui
verbaĉ · aliĕ tñ q ĩ mutilacõe · nã mutilaco tollit
corpis integritatẽ · verbaco vero tñmõ afficit sbum
dolore · vñ m'to min⁹ nocumentũ est q mutilaco
mẽbri · nocumentũ aũt inferre acui nõ licet nisi
p modũ pene ꝓpt iusticiã · nll'us aũt iuste punit
aquẽ · nisi sit ei⁹ iurisdicõm sbiectus et ideo ver-
berare aquẽ nõ licet hñti potatẽ aquã sup illũ qui
verbaĉ · et quia filius subdit potati pris · et buus
potati dnĩ · licite pt vberare pr̃ filiũ ⁊ dns buũ cã
correccõis ⁊ disciplinẽ ℣ Ad · j · g dc̃ · qp cũ ira sit
appetitus vindicte pcipue ocitaĉ ira cũ aliquis se
reputat lesũ iniuste · vt p p phm ĩ · ij · rethori · ⁊
ideo p h qp pribz indicit ne filios ad iracũdiam
puocẽt nõ phibĕt quin filios vberẽt causa disci-
pline · sz nõ immoderate eos affligãt verbibz · qp ve-
ro indicit dnis qp remittant buis minas pt dup-
licit intelligi · vno vt remisse minis vtãĕ qp pti-
net ad moderacõm discipline · alio vt aquis non
sp impleat qõ ominat⁹ ẽ qõ ptinet ad h qp iudiciũ
quo quis omiatus ẽ penã qñq; p remissiõis miaz
tẽpet ℣ Ad · ij · dc̃ · qp maior potas maiorẽ debz hr̃e
coaccõez · sic aũt ciuitas ẽ pfecta cõitas ita pnceps
ciuitatis hĕ pfectã potatẽ coercẽdi · ⁊ ideo pt infli
gẽ penas inrecupabiles scz occisionis vl' mutila-
cõnis · pz aũt ⁊ dns qui psunt familie domestice q
est inpfecta cõitas hñt inpfectã potatẽ coercendi ·
bm leuiores penas q nõ inferũt irrecupabl'e nocu-
mentũ et huioi est vberacõ ℣ Ad · nj · dc̃ · qp exibẽ
disciplinã volñti cuilz licet · sz disciplinã volñti ad
hibẽ est solũ eius cui alius cura omittĕ · ⁊ ad h̃
ptinet aliquẽ verberibus castigare

Ad · nj · sic pcõ · vĩ qp nõ liceat aquẽ homiez
incarcerare · actus enĩ est malus ex gne q
cadit sup indebitã maĉiam · vt supdcm ẽ · sz homo
bñs naĉalẽ arbitriz libratẽ est indebita mã incar
nacõis q libertati repugnat · g licitu est aliquem
incarcerare ℣ Iõ · hũana iusticia regulari debz ex
dina · sz sic̃ o ecc̃ · xv̊ · deus relinq̃t hoiem in manu
osilij sui · g vĩ qp nõ est aquis coercẽd⁹ vinculo vl'
carcẽ ℣ Iõ · nll's est coercẽdus nisi ab ope malo a q
qlibz pt aliũ licite ipedire · si g incarcare aquẽ ĕet
licitu ad h qp cohibẽtur a malo cuilz ĕet licitu ali-
quẽ incarcerare qõ pz ee fm̃ · g ⁊ pmũ ℣ Sed o est
qp leuiĕ · xmj · legit qñdã missũ fuisse ĩ carcerem
ꝓpt pcm blasphemie ℣ Rñ · dc̃ · qp ĩ bonis corpis
tria p ordinẽ osideranĕ · pmo quid integritas corpalis
sbe · cui detimentũ aufferĕ p occisionẽ vl' mutilacõz
bo delectacõ ul' quies sbus cui opponit verbaco vl'
quilibz sbum dolore afficiẽs · terco motus et usus
mẽbroz qui impedit p ligacõm ul' incarceracõz ·
seu quãcũq; detencõz · ⁊ ideo incarcerare aquẽ uel
qualitcũq; detinere est illicitu nisi fiat bm ordinẽ

iuſticie aut ī penā aut ad cautelā alicui mali vitandi ¶ Ad .j. g dō. qp homo q abutit potate ſibi data mētur eā amittē. ⁊ ideo homo q peccādo abuſus eſt libo uſu ſuoꝝ mēbroꝝ oueniēs ē in carceracōis mā ¶ Ad .ij. dō. qp deus qñq ſm ordinem ſue ſapie peccatores cohibz ne poſſint pcm implē. ſm id iob .v. q diſſipat cogitacōm malignoꝝ ne poſſent implē manꝰ eoꝝ qp cepant. qñq vero eos ymittit qō volūt agē. ⁊ ſil'r ſm hūanā iuſticiā nō p qlibz culpa hoies incarcerēt ſz p aquibꝫ ¶ Ad .nj. dō. qp detinē hoiem ad horam ab aliq ope illicito ſtatim ꝓpendo cuilibz licet. ſic cū aquis detinet aquē ne ſe ꝑcipitet vl' ne aliū feriat. ſz ſimpl'r aliquē includē ul' ligare ad eū ſolū ptinz q hē diſponere vl'r ō actibz et vita alterius. qa p hoc impedit nō ſolū a malis faciendis. ſz etiā a bonis agendis

¶ Ad .mj. ſic ꝓceō. vī qp pcm nō aggueꝝ ex hoc qp ꝑdicte iniurie inferūtur in ꝑſonas aliis ꝺiuictas. huiꝰi enī iniurie hñt rōz peti ꝓut nocumentū acui inferē ō eius volūtatē. ſz magis eſt ō homis volūtatē ſcz malū qō ī ꝓam ponā infertur q qp inferē in māz ꝺiuictā. g iniuria illata ī ꝑſonam ꝺiuictā eſt minoꝝ ¶ dō. ī ſac ſcꝑta ꝑcipue reꝑhendūtur q pupilł ⁊ viduus iniurias inferūt vnō ō ecc. xxxv. nō deſpicies ꝑces pupilli nec viduā ſi effundat loqlam gemitꝰ ſz vidua ⁊ pupillus nō ſūt ꝑſone aliis ꝺiuicte. g ex hoc qp inferē iniuria ꝑſonis ꝺiuictis nō aggueꝝ pcm ¶ dō. ꝑſōa ꝺiuicta hē ꝓpam volūtatē ſic et pncipal' ꝑſona. pē enī aquid ei ē volūtariū qō ē ō volūtatē pncipal' ꝑſone vt pz ī adulterio qp placet vxori ⁊ diſplicet viro. ſz huiꝰi iniurie hñt rōm peti ꝓut ꝺiſtūt ī volūtaria ꝺmutacōne. g huiꝰi iniurie minꝰ hñt de rōne peti ¶ Sed ō eſt qp deuē. xxvnj. ad qmdam exaggacōm ꝺ filij tui ⁊ filie tue ēdenē alteri ꝓlo vidētibz occul'. t. ¶ Rñ dō. qp qnto aliq iniuria in pl'es redundat cētis pibz tāto gui' eſt pcm. et inde eſt qp gui' eſt pcm ſi aquis peuciat pncipē q ꝑſonā ꝓuatā q redūdat ī iniuriā toti' ml'titudis vt ſupdcm ē. cū aūt inferē iniuria ī aquā ꝑſonā ꝺiuictā alti qlitcūq iniuria illa ptinet ad duas ꝑſonas. ⁊ ideo cētis pibz ex hoc ipo aggueꝝ pcm. pē tñ ꝺtingē qp ſm aquas cōſtancias ſit gui' pcm qō fit ꝓpt ꝑſonā nll'i ꝺiuictā. ul' ꝓpt dignitatē ꝑſone vl' ꝓpt magnitudinē nocumēti ¶ Ad .j. g dō. qp iniuria illata ī ꝑſonā ꝺiuictā minꝰ eſt nociua ꝑſone cui ꝺiuigit q ſi ī ipa inmediate inferet ⁊ ex hac ꝓte eſt minꝰ pcm. ſz hoc totū qō ptinz ad iniuriam ꝑſone cui ꝺiungit ſupaddit pcō qō aquis incurrit de eo qp aliā ꝑſonā ſm ſe ledit ¶ Ad .ij. dō. qp iniurie illate ī viduas ⁊ pupillos magis exagerant. tū quia magis opponūtur mie. tū quia huiꝰi nocumentū ꝑſonis inflictū eſt eis gui'. qa nō hē releuantē ¶ Ad .nj. dō. qp vxor volūtarie cōſentit ī adulteriū minorat pcm. ⁊ iniuria ex ꝓte ipius mlieris. guius enī eſſet ſi adulter violenter eam opprimēt. nō tamē ꝓpt h tollit iniuria ex ꝓte viri. qa vxor nō habz potatē ſui corpis ſz vir. vt ō .ſ. ad cor. vij. ⁊ eaō racō eſt ī ſilibz de adulterio

tñ qp nō ſolū iuſticie ſz eciā caſtitati opponit erit locus infra agendi in tractatu de tempancia

¶ Deinde cōſiderandū eſt de pcīs iuſticie oppoſitis p q inferē nocumētū ꝓximo ī rebz ſcz de furto ⁊ rapina Et circa h querunt. ix Primo vtz naturale ſit homī poſſeſſio exteriorꝝ rez Secōo vtz licitū ſit. qp aliqs rem aquā poſſideat. q. ꝓpam Tercō vtrū furtū ſit occulta acceptō rei aliene Quarto vtz rapina ſit pcm ſpe differēs a furto Quinto vtz oē furtū ſit pcm mortale Sexto vtrū furtū ſit pcm mortale Septimo vtrū liceat furari in necitate Octauo vtrū oīs rapina ſit pcm mortale Nono vtz rapina ſit gūius pcm q furtū

¶ Ad .j. ſic ꝓceō. vī qp nō ſit naturaľ homī poſſeſſio exteriorꝝ rez. nll's enī debz ſibi attribuē qō dei ē. ſz dnīum oīm creatarz eſt ꝓpe dei. ſm id ps. dni eſt tra ⁊c. g nō eſt naturaľ homī rez poſſeſſio ¶ dō. baſilius expoñs vbū diuitis dicētis. luc. xij. ꝺggabo oīa q nata ſūt michi ⁊ bona mea dic. dic michi q tua vnde ea ſumēs ī vitā tuliſti. ſz illa q homo poſſidet naturaliť pt aquis oueniēt aqua dicere ee ſua. g hō nō poſſidet naturaliť exteriora bona ¶ dō. ſic ambro dic ī li de ēnit. dominꝰ nomen ē potatis. ſz hō nō habz potatē ſup res exteriores. nichil enī pt ēa eaz naturam immutare. g poſſeſſio exteriorꝝ rez nō eſt hoī naturaľ Sed ō eſt qō ō ī ps omia ſubieciſti ſb pedibz eius ſcz hois ¶ Rñ dō. qp res exteriores pt dupl'r ꝺſiderari. vno ꝺntū ad eius naturam q nō ſubiacet humane potati. ſz ſolū dine cui oīa ad nutū obediūt. alio ꝺntū ad uſū ipius rei. ⁊ ſic hē hō naturale dnīuz exteriorꝝ rez. qa p rōz et volūtatē pt vti rebz exteriorib ad ſuā vtilitatē ꝺſi ꝓpt ſe fcis. ſp enī inpfectōra ſūt ꝓpt pfectōra. vt ſ hitū eſt. ⁊ ex hac rōne phus ꝓbat in p. politice. qp poſſeſſio rez exteriorꝝ eſt homī naturaľ. ſi aūt naturale dnīum ſup cētas creatas qp optinet hoī ſm rōem ī qua ymago dei ꝺſiſtit manifeſtatē ī ipa hois creacōe gen .j. vbi ō faciam hoiez ad ymaginē ⁊ ſimilitudinē nr̄am ⁊ ꝑſit piſcibus maris ⁊c ¶ Ad .j. g dō. qp deus hē pncipale dnīum oīm rez. ⁊ ipe ſm ſuā ꝓuidēciā ordinauit res ꝺntū ad cōſpalez hois ſuſtentacōez. ⁊ ꝓpt h hō hē naturale rez dnīum ꝺntū ad potatē vtēdi ipis ¶ Ad .ij. dom. qp diues ille reꝑhendō ex hoc qp putabat exteriora bona ee pncipaliter ſua. q. nō accepiſſet ea ab alio ſcz a deo ¶ Ad .nj. dō. qp rō illa ꝓcedit de dnīo exteriorꝝ rez ꝺntū ad naturas ipaz qp quiō dnīum ſoli deo ꝺuenit

¶ Ad .ij. ſic ꝓceō. vī qp nō liceat ¶ vt dictū eſt acui rem aquā. q. ꝓpam poſſidē. oē enī qō eſt ō ius naturale eſt illicitū. ſz ſm ius naturale oīa ſūt ꝺmunia cui quiō cōtrariat ꝺtrariat ꝓpietas poſſeſſionū. g illicitū eſt cuilibz hoī appropare ſibi aquā rem exteriorē ¶ dō. baſilius dic expoñs ꝑdictū vbū diuitis. ſic qui ꝑueniēs ſpectacula ꝓhibēt aduenientes ſibi appropando. qp ad cōz uſū ordinata ſil'es ſūt diuites q cōia occupaūt extimāt ſua ee. ſed illicitū eet ꝑcludē viam alīs ad paciendū cōibus bonis. g illicitū eſt appropare ſibi aliquā rē cōem

¶ Ꝓ ambro⁹ dic̄ · et habet̄ in decr̄is · d · xl · vij · ca⁹ sic̄ hy ꝑ̄m nemo dicat q̄ est cō̄e · appellat aūt cōes res exteriores · sic̄ p̄z ī hys que p̄mittit · g̃ vī illicitū ēe q̄ aliq̄s appropet sibi ꝯ aliquā rem exteriorē ¶ Sz ꝺ̄ est q̄ aug⁹ dic̄ in li⁹ · de hereſib⁹ · aplici dicunt̄ q̄ se h̄ nomīe arrogātissimo uocaūnt eo q̄ ī suā coī onē nō accipēt utētes oīb⁹ rebus ꝑ̄as possidentes ēles h̄t catholica ecc̄a · ¶ monachos ¶ clicos p̄imos · sz ideo isti hetici sūt q̄ se ab ecc̄a sep̄ates nll̄ā spem putāt eos hre q̄ vtunt̄ hys reb⁹ quib⁹ ip̄i carent · est g̃ erroneū dicē q̄ nō liceat homī ꝑ̄a possidē ¶ Ñ dō · q̄ ecc̄a rem exteriorē duo opetūt homī q̄z vnū est potas ꝓcurandi ¶ dispensandi ¶ ēntū ad h̄ licitū est q̄ homo ꝑ̄a possideat ¶ ē eciā necm ad hūanā vitā ꝑ̄t tria · ꝑ⁹ quid · quia magis sollicitus ē vnusquisq̄ ad ꝓcurand̄ aliquid q̄ sibi soli opetit q̄z id q̄ est cō̄e oīm vī mltoz · q̄a vnusq̄sq̄ laborē fugiēs relinquit alī id q̄ ptinz ad cō̄e · sic̄ accidit in mltitudine mīstroz · alio⁹ q̄a ordinac⁹ res hūane ēctanē si singul inmineat ꝑ̄a cura alicui⁹ rei ꝓcurāde · cēt aūt ofusio si q̄libz indistincte quelz ꝓcurarz · ēcio q̄a p h̄ mag̃ pacificus stat⁹ hominū obuaē dū vnusquisq̄ re sua opeptus ē · vnd̄ videm⁹ q̄ int̄ eos q̄ coīter ¶ ex indiuiso aliquid possident freq̄nci⁹ iurgia oriūtur · aliud vero q̄ opetit hoī ēca res exteriores est usus ipaz · ¶ ēntū ad h̄ nō debz hō hre res exteriores vt ꝑ̄as · sz vt cōes vt scz de facili aquis ea coīcet ī neccitates alioz · vñ apo⁹ dic̄ · j · ad thi · ult̄ · diuitib⁹ hui⁹ seculi p̄cipe facile tribuē coīcare ¶ Ad · j · g̃ dō · q̄ coītas rez attribuitur iuri nat̄ali · nō q̄a ius nat̄ale dic̄ omia esse possidēda coīter · et nichil ēe · q · ꝑ̄m possidendū · sz q̄a bm ius nat̄ale nō est distinctō possessionū · sed magis bm hūanū ordinē q̄ p̄tinz ad ius positiuū vt supdc̄m est · vñ ꝑ̄etas possessionū nō est ꝺ̄ ius nat̄ale · sz iuri nat̄ali supados⁹ p adinuencōm rōis hūane ¶ Ad · ij · dō · q̄ ille q̄ ꝓueniēs ad spectacula si ꝑ̄ararz aliis viā nō illicite agēt · sz ex h⁹ illicite agit q̄ alios ꝓhibz · ¶ sīr diues nō illicite agit si ꝓoccupās possessionem rei q̄ a p̄ci⁹ erat coīs aliis coīcat · peccat aūt si alios ab usu illius rei indiscrete ꝓhibeat · vñ basi⁹ ibidē dic̄ · cur tu habūdas ille vero mēdicat · nisi vt tu bona dispēsacōis merita cōseq̄ris · ille vero pacie p̄mijs coronet̄ ¶ Ad · nj · dō · q̄ cū dic̄ ambro⁹ nemo ꝑ̄m dicat q̄ ē cō̄e loquit̄ de ꝑ̄etate ēntū ad usū · vnd̄ subdit plus q̄z sufficēt sūptui violent̄ obtentū est

Ad · nj · sic ꝓceꝺ · vī q̄ nō sit de rōne furti occulte accipe rem alienā · id enī q̄ diminuit pc̄m nō vī ad rōz pc̄i ptinē · sz ī occulto p̄care pti net ad diminucōm pc̄i sic̄ eōrio ad exagerandū pc̄m quoꝺ dī ysa · nj · pc̄m suū · q · sodoma p̄di cauerūt nec abscondert · g̃ nō est de rōne furti occ̄lta accepcō rei aliene ¶ Ꝓ · ambro⁹ dic̄ · ¶ habet̄ in decr̄is · d · xl vij · minus est ēmīs hūti tollē q̄z cū possis ¶ habūdas indigētib⁹ denegare · g̃ sic̄ furtū ꝯsistit ī accepcōne rei aliene ita et ī detencōe ip̄i⁹ ¶ Ꝓ · hō p̄t furtū ab alio accipe eciā q̄ suū ēputa rem quā apud aliū deposuit ul q̄ est ab eo iniuste ablata · nō ē g̃ de rōne furti q̄ sit occulta accepcō rei aliene ¶ Sed ꝺ̄ ē q̄ ysidor⁹ dic̄ in li⁹ · ethimol · furē a furno dict⁹ est · j · a fusco · nā noctis vtic̄ tpe ¶ Ñ dō · q̄ ad rōm furti ēa cōcurrūt · q̄z ꝑmū oneit sibi bm q̄ ꝺ̄riat̄ iusticie q̄ vnicuiq̄z ēbuit q̄ suū est · ¶ ex h̄ opetit ei q̄ usurpat alienū · bm vo ptinet ad rōm furti ꝑ̄t distinguit̄ a pc̄is q̄ sūt ꝺ̄ psonā · sic̄ ab homicidio ¶ adulcio · ¶ bm h̄ opetit furto q̄ sit ēca rem possessaz · si q̄s enī accipiat id q̄ est alt̄ius nō · q · possessio · sz · q · ps · sic̄ si amputz mēbz ul sic̄ psona ꝺ̄uīctaz · vt si aufferat filiā vl vxorē nō h̄t ꝑ̄e rōm furti · ēcia drīa est q̄ oplz rōz pc̄i scz vt occulte usurpet alienū et bm h̄ ꝑ̄a racō furti est vt sit occulta accepcō rei aliene ¶ Ad · j · g̃ dō · q̄ occultacō q̄ñq̄z quid est cā pc̄i · puta cū q̄s vtit occultacōne ad peccand̄ · sic̄ accidit ī fraude ¶ dolo · et h̄ mō nō diminuit · sz ostituit spēm pc̄i et ita est ī furto · alio⁹ occultacō est simplex ēcumstancia pc̄i ¶ sic diminuit pc̄m · tū q̄a signū verecūdie est · tū quia tollit scandalū ¶ Ad · ij · dō · q̄ detinē id q̄ alī debet̄ eand̄ rōm nocumēti h̄t cū accepcōne iniusta · ¶ ideo sub iniusta accepcōne intelligit̄ ecia iniusta detencō ¶ Ad · nj · dō · q̄ nichil ꝓhibz id q̄ est simpl̄r quidē depositū vni⁹ bm q̄ ēe alt̄ius · sic̄ res deposita est simpl̄r quid̄ depositis sz est eius apud quē deponit̄ ēntū ad custodiā ¶ id q̄ est ꝑ rapinā ablatū est rapiētis non simpl̄r · sz quantum ad detencōnem

Ad · mj · sic ꝓceꝺ · vī q̄ furtū ¶ rapina nō sic pc̄a drīa spē · furtū enī ¶ rapina drīnt bm occultū ¶ maīfestū · furtū enī inportat occultā accepcōm · rapina vero violentā ¶ maīfestā · sz ī alis gnibz pcōz occultū ¶ maīfestū nō diūsificant spēz · g̃ furtū ¶ rapina nō sūt pc̄a spē diūsa ¶ Ꝓ moralia recipiūt spēm a fine vt supdc̄m ē · sz furtū ¶ rapina ordinant̄ ad eund̄ finē scz ad hn̄dum aliena · g̃ nō drīnt spē ¶ Ꝓ · sic̄ rapitur aliquid ad possidend̄ ita rapit̄ mlier ad delectand̄ · vñ et ysi⁹ dic̄ in li⁹ ethimo · q̄ raptor ꝺ̄ corruptor et rapta corrupta · sz raptus ꝺ̄ siue mlr aufferat̄ publice siue occulte · g̃ et res possessa rapi ꝺ̄ siue occulte siue publice rapiat̄ · g̃ nō differūt furtū ¶ rapia ¶ Sed ꝺ̄ est q̄ phs in · v° · eth · distinguit furtū a rapina · ponꝭ furtū occultū rapinā vero violētā ¶ Ñ dō · q̄ furtū ¶ rapina sunt vicia iusticie oppoīta inēntū aliquis alī fcit iniustū · nll's aut̄ patit̄ iniustū volēs vt ꝑbat̄ ī · v° · eth̄ · ¶ ideo furtū ¶ rapina ex h̄ hn̄t rōz pc̄i q̄ accepcō ē inuolūtaria ex pte eius cui aliquid subtrhit̄ · inuolūtariū aut dupl̄r ꝺ̄ scz ꝑ ignorancia ¶ violencia vt hēt̄ ī nj° · eth̄ · ¶ ideo alia rōm pc̄i hē rapina ¶ alia furtū ¶ ꝑ̄t h̄ differūt spē ¶ Ad · j · g̃ dō · q̄ ī alis gnibus peccatoz nō attēdit̄ rō pc̄i ex aquo inuolūtario · sic̄ attend̄ in pc̄is oppoītis iusticie · et ideo vbi occurrit diūsa rō inuoluntarij est diūsa spēs pc̄i ¶ Ad · ij · dō · q̄ finis remotus est id rapine ¶ furti · sz h̄ nō suffic̄ ad ꝺ̄ēptitatē spēi · quia ē diūsitas in finibus ꝓxis · raptor enī vult ꝑ ꝑ̄am potestatē obtinē fur vero ꝑ astuciā ¶ Ad · nj · dō · q̄

rapeus mlris nō pt ee occultus ex pte mlris que rapiē · ⁊ ideo eciā si sit occ'tus ex pte alioꝝ quibꝫ rapiē adhuc remanet rō rapine ex pte mlris cui violencia infertur

Ad · v · sic ꝓceō · vī qꝫ furtū nō sēp sit pcīm · nll'm enī pcīm cadit sub ꝑcepto dīno · ō enī ecī · xv̄ · nemini mādauit impie agē · ſz deus inue niē ꝑcepisse furtū · ō enī exo · xij · fecerūt filij isrl sic ꝑcepit dñs moysi · expoliaūt egipcios · g furtū nō sp est pcīm ¶ ꝯ · ille q̄ inuenit rem nō suaz si eā accipiat viō furtū omittē q̄a accipit rē alienā · ſz ḧ vī ee licitū bm nacalē equitatē vt iuriste dicūt · g vī qꝫ furtū nō sp sit pcīm ¶ ꝯ · ille q̄ accipit rem suā nō vī peccare cū nō agat ō iusticiā cui⁹ equitatē nō tollit · ſz furtū omittiē eciā si ās rem suā occulte accipiat ab alēo detentā vl cusꝯditā · g vī qꝫ furtū nō sp sit pcīm ¶ Sed ō ē · qꝺ ō exo · xx̄ · nō furtū facies ¶ Rñ dō · qꝫ si ās ꝺsidēt furi rōm duas rōes pcū i eo inueniet · ꝑmo quiꝺ ꝓpt̄ ōrietatē ad iusticiā q̄ reddit vnicuiq; qꝺ suū ē ⁊ sic furtū iusticie opponiē inq̄ntū furtū ē acceꝑ rei aliene · ſo rōne doli seu fraudis q̄m fur omittit occulte · et · q · ex insidijs rem alienā usurpādo vnde maīfestū est qꝫ oīne furtū est pcīm ¶ Ad · j g dō · qꝫ accipe rem alienā vl occulte ul manifeste auctate iudicis ḧ decernētis nō est furtū · quia iā fit sibi debitū ꝑ ḧ qꝫ sniāliē sibi ē adiudicatū · vñ mlto minus furtū fuit qꝫ filij isrl tulerūt spolia egyptiōꝝ de ꝑcepto dnī ḧ dcnentis ꝑ afflictiōib⁹ q̄bꝫ egyptij eos sine cā afflixerāt · ⁊ ideo signanē ō saꝑ x̄ · iusti tulerūt spolia impioꝝ ¶ Ad · ij · dō · qꝫ ēca res inuentas est distinguendū · q̄dā enī sūt q̄ nūq̄ fūnt i bonis alcui⁹ · sic lapilli ⁊ gēme q̄ inueniūt i littore maris · ⁊ talia occupāti ꝺcedunt · ⁊ eaꝺ rō ē de thesauris antiq̄ tpe sb terra occultatis q̄z nō est aliquis possessor · nisi qꝫ ḃ · leges ciuiles teneē inuētor dare medietatē dño agri · si i alieo agro inuenerit · ꝓpt̄ qꝺ in pabola euāgelij dī · math · xnj · de inuētore thesauri absconditi i agro qꝫ emit agrū ꝙsi vt hrēt ius possidēdi totū thesauz · quedā vero res inuēte sūt de ꝓpinq̄ in alicuius bonis · et tūc si quis eas accipiat nō aīo retiñdi · ſz aīo restituēdi dño q̄ eas ꝑ dēlictis nō hē · nō omittit furtū · ⁊ sil'r si ꝑ dēlictis hēanē ⁊ ḧ credat inuētor licet sibi eas retineat nō omittit furtū · al's aūt omittiē pcīm furti · vñ aug⁹ dic̄ in quadā omel · ⁊ hētur · xnj · · q · v · si quid inueniſti ⁊ non reddidiſti rapuiſti ¶ Ad · nj · dō · qꝫ ille q̄ furtū accipit rem suā apud aliū depositā ḡuat depositariū · qa teneē ad restituendū vl ad oñdendū se ee innoxiū · vñ manifestū est qꝫ peccat et teneē ad releuandū ḡuamē depositarij · q̄ vero furtū accipit rē suā apō aliū inuste detentā · peccat quiꝺ nō quia ḡuet eū qui detinet · et ideo nō teneē ad restituendū aliquid vl ad recōpensandū · ſz peccat ō cōez iusticiā · dū ipe sibi usurpat sue rei indiciū iuris ordine ꝑmissa · ⁊ ideo teneē deo satisfacē · ⁊ dare opam vt scandalū ꝓxi ·

Ad · vj · sic ¶ moꝝ si inde exortū fuit cedetur ꝓceō · vī qꝫ furtū nō ē pcīm mortale · ō enī ꝑū · vj · nō grandis est culpe cū qūis furat⁹ fuit ſz oīne pcīm mortale est grandis culpe · g furtum nō est pcīm mortale ¶ ꝯ · pcō mortali mortis pena debeē · ſz ꝑ furto nō infligiē i lege pena mortis ſz solū pena dāpni · bm ıo exo · xxij · si quis furat⁹ fuit boue aut ouē · v · boues ꝑ vno boue restituet · et · mj · oues ꝑ vna oue · g furtū nō est pcīm mortale ¶ ꝯ · furtū ꝑt omitti i puis reb⁹ sic i maꝝs ſz incōueniēs vī qꝫ pro furto alcui⁹ puc rei puta vni⁹ ac⁹ ul vni⁹ penne aliquis puniaē morte etna · g furtū nō est pcīm mortale ¶ Sed ō est qꝫ nll'us dampnaē bm dīnū iudiciū nisi pro pcō mortali · ꝺdāpnaē aūt ās ꝑ furto · bm ıo zach · v · ḧ enī maledictō q̄ egred⁹ sup faciē omis ēre · qa omis fur sic ibi sēptū est iudicabiē · g furtū est pcīm mortale ¶ Rñ dō · qꝫ sic supḧitū est · pcīm mortale ē qꝺ ōrtaē caritati bm quā est spūal aīe vita · caritas aūt ꝺsistit quiꝺ pncipaliē i dilectōne dei · bario vo in dilectōe ꝓxi ad quā ptinet vt ꝓximo bonū velimus ⁊ opem · ꝑ furtū aūt hō infert nocumentū ꝓximo i suis reb⁹ ⁊ si passim hoies sibi inuicē furarēt ꝑiret hūana societas · vñ furtū tamq̄ ōrtū caritati est pcīm mortale ¶ Ad · j · g dō · qꝫ furtū nō ō ee grandis culpe duplici rōne · ꝑmo quiꝺ ꝓpt̄ necitatē inducentē ad furanꝺ q̄ diminuit vl cotaliē tollit culpā vt infra ꝑebit · vñ sb̄dit · furatur enī ut esurientē impleat aīam · aliō ō furtū non esse grandis culpe ꝓpt̄ ꝺpacōm ad reatū adulterij qꝺ puniē morte · vñ sb̄diē de fure qꝫ deꝑhēsus redꝺdet septuplū · q̄ aūt adulter est ꝑdet aīaz suā ¶ Ad ij · dō · qꝫ pene pñtis vite magis sūt medicinales q̄z retributiue · reēbucō enī rebuaē dino iudicō qꝫ est bm vitatē in peccātes · et ideo bm iudiciū ꝑsentis vite nō ꝑ q̄libz pcō mortali infligiē pena mortis ſz solū ꝑ ill' q̄ inferūt irrepabile nocumentū · vel eciā ꝑ ill' q̄ hñt aliquā horribilē deformitatē · ⁊ ideo ꝑ furto qꝺ repabile dāpnū infert nō infligiē sez pñs iudiciū pena mortis nisi ul furtū aggūetur ꝑ aliquā ḡuem circūstanciā · sic pōz de sacrilegio qꝺ est furtū rei sacre · et ō peculatu qꝺ est furtū rei cōis vt pz ꝑ aug · sup iohem · et de pelagio qꝺ est furtū homis ꝑ quo qs morte puniē · vt pz exo · xxj ¶ Ad nj · dō · qꝫ ıoqꝺ modicū est racō apprehēdit · q · nichil et ideo i hys q̄ mīma sūt homo nō reputat sibi nocumentū inferri · ⁊ ille q̄ accipit ꝑt ꝑsumere ḧ nō esse ō voluntatē eius cui⁹ est res ⁊ ꝑ tāto si quis furtiue huioi res mīmas accipiat ꝑt excusari a ꝑcō mortali · si tñ hēat aīm furandi et inferendi nocumentū ꝓximo eciā i talibꝫ mīmis ꝑt ee pcīm mortale · sic ⁊ in solo cogitatu ꝑ ꝺsensū

Ad · vij · sic ꝓceō · vī qꝫ nō liceat alcui furari ꝓpt̄ necitatē · nō enī imponiē pnīa nisi peccanti · ſz exē de furtis ō si quis per necitatē famis aut nuditatis furatus fuit cibaria · vestē uel pecus · peniteat ebdomadas tres · g licz nō furari ꝓpt̄ necitatē ¶ ꝯ · phs dic̄ i · ij · eth · qꝫ quidā ꝺfestim noīata ꝺsoluta sūt cū malicia iné q̄ ponit furtū ſz ıoqꝺ est bm se malū nō ꝑt ꝓpt̄ aliquē bonū finem bonū fieri · g nō ꝑt aliquis licite furari vt necitati

sue subueniat ¶ Ad. homo debz diligẽ ꝓximũ sicut seipm. sz nõ licet furari ad ħ qꝫ ꝙquis p elemosinã ꝓximo subueniat vt augꝰ dic̃ i liº de mendaciũ. g nõ licz furari ad sbueniendo ꝑpe nc̃itati ¶ Sed dr ẽ qꝫ i nc̃itate sũt omia cõia. ꝛ ita nõ vid̃ẽ pc̃m si ꝙquis rem alĩus accipiat ꝑpt nc̃itatẽ sibi factã coẽm ¶ Ad. dº. qꝫ ea q̃ sũt iuris hũani nõ possũt derogare iuri naturali vl iuri diuino. bm aũt naturalem ordinẽ ex diuina puidẽcia instituti res inferiores sũt ordiate ad ħ qꝫ ex hys sbuẽiãt hoĩm nc̃itati. ꝛ ideo p rez diuisiõm ꝛ approꝓacoz ꝺ iure humano ꝓdẽtẽ nõ imponit̃ ꝙn hois nc̃itati sit subueniendo ex huiꝰoi rebz. ꝛ ideo res ãs ꝙquis supha bundant hñt ex naturali iure debent̃ paupũ sustentacõni. vñ ambroꝰ dic̃ ꝛ hẽtur in dc̃tis. d. xlvij. esuriẽciũ panis ẽ quẽ tu detines. nudoz indumẽtũ est qꝫ tu recludis. miboz redẽptõ et absoluꝰ est pecc̃ũia quã tu in tra effodis. sz ꝺa mlti sũt nc̃itatẽ patiẽtes ꝛ nõ ꝑt ex eaꝺ re oibz subueni omittit̃ arbitro vniuscuiusqꝫ dispẽsacõ ꝑpaz rez vt ex eis sbueniat nc̃itatẽ patientibz. si tñ adeo sit euidens ꝛ urgẽs nc̃itas. vt maifestũ sit instanti necessitati de rebz occurrẽtibz cẽ sbuenienꝺ. puta cũ imminet psone pic̃m et alit̃ sbueni nõ ꝑt. tũc licite ꝑt ꝙquis ex rebz alienis sue nc̃itati sbuc̃re. siue maifeste siue occulte sblatis. nec ħ ꝑpe hz rõz furti uł rapine ¶ Ad. j. g dº. qꝫ decretal illa loq̃t i caũ in q̃ nõ est urgẽs nc̃itas ¶ Ad. ij. dº. qꝫ uti re aliena occulte accepta in caũ nc̃itatis extreme nõ hẽt rõm furti ꝑpe loq̃ꝺo ꝺa p talẽ nc̃itatẽ effic̃it ꝑpm id qꝺ ꝙquis accipit ad sustentãꝺã ꝑpã vitã ¶ Ad. nj. dº. qꝫ i caũ simil nc̃itatis eciã ꝑt aliqs occulte rẽ alienã accipe vt subueniat ꝓximo sicut

¶ Ad. vnj. sic ꝓceꝺ. vł qꝫ rapina indigenti possit fieri sine pc̃o. preda enĩ p violenciã accipit̃ qꝺ vis ad rõm rapine ptinẽ bm ꝓdc̃ta. sed ꝓdam accipe ab hostibz licitũ est. dic̃ enĩ ambroꝰ in liº de ꝓphetis. cũ ꝓda fuit in potate victoris docet militarẽ disciplinã vt regi buẽtur oia sc̃z ad distribuendũ. g rapina in aliquo casu est licita ¶ Ad. licitũ est auferre ab ꝙquo id qꝫ nõ est eiꝰ. sz res ãs infideles hñt nõ sũt coz. dic̃ enĩ augꝰ. in epla ad vincẽciũ donastica. res fto applatis uras quas nec iuste possidetis. ꝛ bm leges ẽrenoz regũ amittẽ iussi estis. qꝺ g vł qꝫ ab infidelibz licite ꝙs rapi posset ¶ Ad. ẽraz pncipes mlta a suis sbditis violent extorquẽt. qꝺ vł ad rõz rapine ptinẽ. gue aũt vł dicẽ qꝫ in hoc peccẽt. quia sic fere oms pncipes dãpnarent̃. g rapina in ꝙquo caũ ẽ licita ¶ Sed dr est qꝫ de q̃libz licite accepto ꝑt fieri deo sacrificiũ uł oblacõ. nõ autẽ ꝑt fieri de rapina. bm id psa. lxj. ego dñs diligẽs iudiciũ. ꝛ odio hns rapinam in holocaustũ. g p rapinã ꝙquid accipe nõ ẽ licitũ ¶ Ad. dº. qꝫ rapina ãmdã violẽciã ꝛ coacõm importat p quã dr iustic̃iã ꝙcui afferẽ qꝺ suũ est. i societate aũt hoĩm nll's hẽt coactoz nisi p publicã potatẽ. ꝛ ideo q̃cũqꝫ p violẽciã ꝙquid alĩ aufert si sit puata psona. nõ utẽs publica potate ulicite agit ꝛ rapinã omittit. sic̃ pz i latrõibz. pñz

ẽpibz vero potas publica omittit̃ ad hoc qꝫ sit iustic̃ie custodes. ꝛ ideo nõ licet eis violẽcia ꝛ coactõe uti nisi bm iustic̃ie tenorẽ. ꝛ ħ vł dr hostes pugnãꝺo vł dr ciues maleftores puniẽꝺo. et qꝫ p talẽ violenciã aufferẽ nõ hẽ rõm rapine cũ nõ sit dr iustic̃iã. si vero dr iustic̃iã ꝙqui p publicã potatẽ violent abstulerint res alioz illicite agũt ꝛ rapinã omittũt ꝛ ad restitucõm tenent̃ ¶ Ad. j. g dº. qꝫ c̃a ꝑdã distinguendo est. ꝺa si illi q̃ depꝺant̃ hostes hẽant bellũ iustũ ea q̃ p violenciã i bello acq̃runt eoz efficiũtur. ꝛ ħ nõ hẽ rõm rapine. vnde nec ad restitucõm tenẽtur ãmuis possint i acceptõne ꝑde iustũ bellũ hñtes peccare p cupiditatẽ ex ꝑua intencõne si sc̃z nõ ꝑpt̃ iustic̃iã. sz ꝑpt̃ ꝑdam pncipal'r pugnz. dic̃ enĩ aug. in liº de vbis dñi qꝫ ꝑpt̃ ꝑdaz militare pc̃m est. si vero illi qui predã accipiũt hẽant bellũ iniustũ rapinã omittũt ꝛ ad restitucõm tenent̃ ¶ Ad. ij. dº. qꝫ in tm aliqui infideles iniuste res suas possidẽt inq̃ntũ eas bm leges ẽrenoz pncipũ amittẽ iussi sũt. et ideo ab eis pñt p violenciã sbtrahi nõ ꝑuata auctoꝛate. sed publica ¶ Ad. nj. dº. qꝫ si pncipes a sbditis exigãt qꝺ eis bm iustic̃iã debeat̃ ꝑpt̃ bonũ cõe obseruandu. eciã si violencia adhibeat̃ nõ ẽ rapina. si vero aliq̃ pncipes indebita extorqueãt p violẽciã rapina est sic̃ et latrociniũ. vñ dic̃ augꝰ i. mj. de ciuit̃. dei. remota iustic̃ia quid sũt regna nisi magna latrocinia. quia ꝛ latrocinia quid sũt nisi ꝑua regna et ezech. xxv. dr pnceps eius in medio eiꝰ. q̃si lupi rapientes ꝑdam. vñ et ad restitucõm tenent̃ sic̃ et latrones. ꝛ tanto q̃iꝰ peccãt q̃z latrones q̃nto piculosius et omuiꝰ dr publicã iustic̃iã agũt cuiꝰ custodes sũt positi

¶ Ad. ix. sic ꝓceꝺ. vł qꝫ furtũ sit q̃iꝰ pc̃m q̃z rapina. furtũ enĩ sup acceptoz rei alĩene hz aduũctã fraudẽ ꝛ dolũ qꝺ nõ est i rapina. sz fraus et dolus de se hñt rõm pc̃i vt suꝑhĩtũ est. g furtũ est q̃iꝰ pc̃m q̃z rapina ¶ Dr. vẽcundia ẽ timor de ẽpi actu. vt dr in. nj. etħ. sz magis vẽcundant̃ homies de furto q̃z de rapina. g furtũ est ẽpius q̃z rapina ¶ Dr. q̃nto aliquod pc̃m plibz nocet tãto q̃iꝰ ẽ vł. sz p furtũ ꝑt nocumẽtũ inferri et magnis ꝛ puis. p rapinã aũt sol inpotẽtibz quibz ꝑt violencia inferri. g q̃iꝰ vł ẽ pc̃m furti q̃z rapine ¶ Sed dr est qꝫ bm leges q̃iꝰ punit̃ rapina q̃z furtũ ¶ Rñ dº. qꝫ rapia ꝛ furtũ hñt rõz pc̃i sic̃ supꝺc̃m est ꝑpt̃ inuolũtariũ qꝺ est ex pte eius cui ꝙquid aufferẽ. ita tñ qꝫ i furto est inuolũtariũ. p ignorancia. i rapina aũt ẽ inuolũtariũ p violenciã. magis autẽ est inuolũtariũ ꝙquid p violenciã q̃z p ignorancia. ꝺa violẽcia directꝰ opõit volũtati q̃z ignorancia. ꝛ ideo rapina ẽ q̃iꝰ pc̃m q̃z furtũ. est ꝛ alia rõ. ꝺa p rapinã nõ solũ inferẽt ꝙcui dãpnũ i rebz. sz eciã vgit i q̃mdã psone ignominiã siue iniuriã ꝛ ħ ꝓponat fraudi uel dolo q̃ ptinẽt ad furtũ. vñ pz rñsio ad. j. ¶ Ad. ij. dº. qꝫ homies sbibilibz inhẽntes magis gliant̃ de vsure extiori q̃ maifestat̃ i rapina q̃z de vsure intiori q̃ tollit̃ p pc̃m. et ideo minꝰ vẽcũandẽ de rapina q̃z

lxxx

de furto ¶ Ad.nj.dō.qp licz plibz possit p furtū qz p rapinā.tñ gnioza nocumenta pñt inferri p rapinā qz p furtū.vñ ecīa ex hac rapīa ē detestabilior

OEinde ꝯsiderādū est de vicijs oppositis ꝯmutatiue iusticie que ꝯsistūt ī ꝟbis quibz ledī pximꝰ.Et p̄ de hys q̄ ptinēt ad iudiciū Scdo ꝺ nocumētis ꝟbozꝝ q̄ fiūt exē iudiciū Circa p̄mū.v.ꝯsidanda occurrūt Primo qnꝺ de iniusticia iudicū ī iudicādo Scdo ꝺ iniusticia accusatoris ī accusādo Terꝯ de iniusticia ex pte rei ī sua deffensione Qrto de iniusticia testis ī testificādo Qnto de iniusticia aduocati in patrocinādo Circa p̄mū q̄runt q̄ruor

Primo vtz aliquis possit iuste iudicare eum q̄ nō est sibi sbditus Scdo vtz liceat iudiciū ferre ꝺ vitatē quā nouit ꝓpt̄ ea q̄ sibi ꝓponūt Tercō vtz iudex possit alīquē iuste ꝺdēpnare nō accusatū

Qrto vtrū licite possit pena relaxare

Ad.j.sic ꝓceꝺ.vī qꝺ aliquis possit iuste iudicare eū qui nō ē sibi sbditus.ꝺ enī danielꝯ xnj.qꝺ daniel de filio seniores testimonio ꝟincto suo iudicō ꝺdēpnauit.sz illi seniores nō erāt sbditi danielī qñymo ipi erāt iudices ꝑpli.g̃ alīs p̄t licite iudicare nō suū sbditū ¶ ℞.xps nō erat alicuiꝰ hoīs sbditus.qñymo ipe erat rex regū ⁊ dñs dñanciū.sz ipe exhibuit se iudicō hoīs.g̃ vī qꝺ licite possit alīs iudicare aliq̄z qui nō est sbditus eiꝰ ¶ ℞.bm iura alībz sortit̄ foz bm rōm delicti.sz qñq̄z ille q̄ delinquit nō est sbditus eiꝰ ad quē ptinet foz illius loci puta cū est altius dyoceb.vl cū est exēptus.g̃ vī qꝺ aliquis possit iudicare eū q̄ nō est sibi sbditus ¶ Sed ꝺ est qꝺ ḡg.ꝺic sup iꝺ deut.xx.si intraūis segetē ⁊c.falcē iudicij mittē non p̄t meā rem qui alī videt̄ cē ꝺmissa ¶ Rñ dō.qꝺ snīa iudicis est.q.quoꝺ ptic̄aris lex ī aliquo particulari fcto.et ideo sic lex gnal debz hre vim coactiuā vt p̄z p phm in.x.eth.ita ecīa et snīa iudicis debz hre vim coactiuā p quā ꝯstrigat̄ vēq̄z ps ad buandā snīaz iudicis alioq̄n iudiciū nō eēt efficax.potatē aūt coactiuā nō hī licite ī rebz hūanis nisi ille q̄ fungit̄ pblica potate ⁊ qui ea fungunt̄ supiores reputant̄ respectu eoz in quos sic in subditos potatē accipiūt.siue hēant ordinarie siue p ꝺmissionē.et ideo manifestū ē qꝺ nll̄s potest iudicare aliq̄z nisi sit aliquo mō sbditus eiꝰ vl per ꝺmissionē vl p potatē ordinariā ¶ Ad.j.g̃ dō.qꝺ daniel accepit potatē ad iudicandū illos seniores qꝺ ꝺmissū est ex instinctu dīno qꝺ sigficat̄ p hoc qꝺ ibidē ꝺ qꝺ suscitauit dñs spm pūi mioris ¶ Ad.ij.dō.qꝺ ī rebz hūanis aliqui ꝓpa sponte pñt se sbicere alioz iudicō q̄ꝫ nō sunt eis supiores.sic pōt in hys q̄ ꝺpromittūt ī aliquos arbitros et inde est qꝺ nōce ē arbitriū pena vallari quia arbitri q̄ nō sūt supiores nō hñt de se plenā potatē cohercendi.sic g̃ ⁊ xps ꝓpa spōte hūano iudicō se subdidit.sic ecīa ⁊ leo papa iudicō se impatoris sbdidit ¶ Ad nj.dō.qꝺ eps in cuiꝰ dyoceſi aliquid delinquit efficitur supior eius rōne delicti.ecīa si sit exemptus nisi forte delinquat ī re aliqua nō exēpta puta in administracōne bonoz alicuꝰ monasterij exēpti.sz si aliquis exēptus ꝺmittat furtū uel homicidiū vl aliquid huiusmoi pōt p ordinariū iuste ꝺdēpnari

Ad.ij.sic pceꝺ.vī qꝺ iudici nō liceat iudicare ꝺ vitatē quā nouit ꝓpt̄ ea q̄ inōrātū ꝓponūtur.ꝺ enī deut.xvij.venies ad sacerdotes leuitici gnis ⁊ ad iudicē q̄ fuit ī illo tpe q̄rēs ab eis ⁊ iudicabūt tibi iudicij vitatē.sz qñq̄z aliq̄ ꝓponūt ꝺ vitatē.sic cū aliquid p fl̄os testes pbat̄.g̃ nō licz iudici iudicare bm ea q̄ ꝓponūt̄ ⁊ pbat ꝺ vitatē quā ipe nouit ¶ ℞.hō ī iudicādo debz duplo iudicio ꝯformari.quia dei iudiciū est vt ꝺ deut.j.sed iudiciū dei est bm vitatē.vt ꝺ.ro.ij.et psa.xcj.ꝑdicitur ꝺ xpo.nō bm visiōm occultoz iudicabit neq̄z bm auditū auriū arguet.sz iudicabit ī iusticia.pa.⁊.ar.ī equitate p māsuetis tre.g̃ index nō debz bm ea q̄ coram ipo pbant̄ snīam ferre ꝺ ea q̄ ea ipe nouit ¶ ℞.ideo ī iudicō pbacōis req̄rūt vt fides fiat iudici de rei vitate.vñ in hys q̄ sūt notoria nō req̄rit̄ iudiciale ordo.j.ad thi.v.quorundā hoīm pcta manifesta sūt p̄cedēcia ad iudiciū si g̃ index p se ꝯgnoscat vitatē nō debz attendē ad ea que pbant̄.sz snīam ferre ḃ.vitatē quā nouit ¶ ℞.nomē ꝺscie importat applicacōm scie ad aliquid agibile.vt ī p̄mo hītū est.sz facē ꝺ sciam ē pcīm.g̃ index peccat si snīam ferat bm allegata ꝺ sciam vitatis quā hī ¶ Sed ꝺ est qꝺ aug.ꝺic sup psalmū bonꝰ iudex nichil ex arbitrio suo fcit.sz bm leges et iura pnūciat.sz hoc est iudicare bm ea q̄ in iudicō ꝓponuntur et pbant̄.g̃ iudex debz bm huiusmoi iudicare.⁊ nō bm ꝓpm arbitrū ¶ Rñ dō.qꝺ sic dcīm est iudicare ptinz ad iudicē bm qꝺ fūgit̄ publica potate.⁊ ideo informari debz in iudicando nō bm id qꝺ ipe nouit tamq̄z ꝑuata ps ona sz ḃ.id qꝺ sibi innotescit tāq̄z pſone publice.hoc aūt innotescit sibi ⁊ in cōi ⁊ in particulari.ī cōi quiꝺ p leges publicas ⁊ dinas vl hūanas ꝺ quas pbacōnes nō amittē debz.in particulari aūt negocio aliq̄ p instrumēta ⁊ testes et alia huiusmoi legittima documēta q̄ debz sequi ī iudicando magis q̄z id qꝺ ipe nouit tamq̄z ꝑuata pſōa.exquo tamē ad hoc adiuuari p̄t ut districciꝰ discuciat pbacōes inductas vt possit eaz deffectū inuestigare.qꝺ si eas nō possit de iure repellē debet sic dictū est eas ī iudicādo sequi ¶ Ad.j.g̃ dō.qꝺ ideo p̄mittit̄ ī ꝟbis illi de cōne iudicibz facienda.vt intelligat̄ qꝺ iudicare debnt̄ iudices vitatē bm ea q̄ fuerūt sibi ꝓposita ¶ Ad.ij.dō.qꝺ deo ꝺpetit iudicare bm ꝓpam potestatē.⁊ ideo ī iudicādo informat̄ bm vitatē q̄m ipe cognoscit nō bm hoc qꝺ ab alijs accipit.⁊ eadē rō est de xpo qui ē vere deus ⁊ homo.alij aūt iudices nō iudices nō iudicāt bm ꝓpam potatē.⁊ ideo nō est silis rō ¶ Ad.nj.dō.qꝺ apls loquit̄ in casu q̄n aliquid nō solū est manifestū iudici sz sibi et alijs.ita qꝺ reus nll̄ omō crimē inficiari p̄t nec ī notorijs.sz statim ex ipa euidēcia fcti ꝺuincit̄.si aūt sit manifestū iudici ⁊ nō alijs vl alijs ⁊ nō iudici tūc est nccia iudicij discussio ¶ Ad.mj.dō.qꝺ hō in hys que ad ꝓpam pſonā ptinēt debz informarē

oscīam suā ex ppa scīa · sz in hys q̄ ptīnt ad publi-
cā poſatē debz informare oscīam bm ea q̄ in publi-
Ad · nj · sic procedī ¶ co iudicō scīri possunt
videtur qp iudex possit ꝺquē iudicare eciaz
si non sit aliquis accusator · humana enī iusticia
diuaē a iusticia dīna · sz deus pcōres iudicat eciā
si nll's sit accusator · g̈ vī qp hō possit ī iudicō ali-
quē ꝺdēpnare eciā si nō adsit accusator ¶ Ad · accu-
sator requīrit in iudicō ad h̄ qp defferat ēmen ad iu-
dicē · sz qñz pt ēmē ad iudicē deuenire alio mō q̄z p
accusacōz sīc p denūciacōm vl̄ p infamiā · ul̄ eciā
si ipe iudex uideat · g̈ iudex pt ꝺquē ꝺdēpnare absz
accusatore ¶ Ad · fcīa scīoz ī sēptis narranē · q · q̄-
dam exēplaria hūane vite · sz daniel siml̄ fuit ac-
cusator ⁊ iudex ō iniquos senes · vt pz danīeł · xnj
g̈ nō est ō iusticiā si ꝺquis aliq̄z ꝺdēpnz tamq̄z iu-
dex ⁊ ipemet sit accusator ¶ Sed ō ē qp · j · ad coz · v
ambro⁹ exponś sniam apl̄i ꝺ fornicatore dīc qp iu-
dicis nō est sine accusatore dāpnare · ꝺa dñs iudaz
cū fuisset fur quia nō ē accusatus mīme abiecit
¶ Rñ dꝺ · qp iudex est inēpres iusticie · vñ sicut
phs dīc in · v · etħ · ad iudicē ꝺfugūt sīc ad q̄mdā
iusticiā aiatam · iusticia aūt sīc supdctm ē nō est
ad seipm · sz ad alēm · et ideo ꝺz qp iudex inē ꝺquos
duos diiudicet qp quiꝺ fit cū vnus ē actor ⁊ alī⁹ ē
reus · ⁊ ideo in ēmibz nō pt ꝺquē iudicō ꝺdēpnare
iudex nisi hēat accusatorē · bm ī⁹ act̄ · xxv⁹ · nō ē cō-
suetudo romanis dāpnare ꝺquē hoiem pusq̄z is q̄
accusatur psentes hēat accusatores · locū q̄z deffen-
dendi accipiat ad abluenda ēmina q̄ ei obiciebanē
¶ Ad · j · g̈ dꝺ · qp deus ī suo iudicō vtiē scīa pec-
cantis · q · accusatore · bm ī⁹ · ro · ij · inē se inuicē co-
gitacōnē accusanciū · aut eciā deffendēciū · ul̄ eciā
euidēciam facit q̄ntū ad ipm · bm ī⁹ geñ · mj · vox
sanḡnis frīs tui abel clamat ad me de ēra ¶ Ad · ij
dꝺ · qp pblica infamia hē locū accusatoris · vñ sup
ī⁹ geñ · mj · vox sanḡuis frīs tui ⁊ē · dīc glo · euidē
cia ꝓcētu sceleris accusatore non eget · in denūcia
cōne vero sīc supdictū est nō intēdiē punicō peccā
tis · sz emendacō · ⁊ ideo nichil agiē ō eū cui⁹ peccaē
denūciaē · sz ꝓ eo ⁊ ideo nō est ibi nccius accusator
pena enī inferē ꝓpt rebellionē ad eccam q̄ quia est
maīfesta tenet locū accusatoris · ex eo autē qp ipe
iudex nō pt ꝓcedē ad sniam ferendā nisi bm ordi-
nē publici iudicij tenz locū accusatoris ¶ Ad · nj ·
dꝺ · qp deus in suo iudicō ꝓcedit ex ppa noticia vi-
catis · nō aūt hō vt supdctm ē · ⁊ ideo hō nō pt siml̄
esse accusator ⁊ testis sīc deus · daniel aūt accusa-
tor fuit siml̄ fuit ⁊ iudex · q · diuī iudicij executor
cuius instinctu mouebatur vt dictū esse
Ad · mj · sic ꝓcedī · vī qp iudex licite possit pe-
nam relaxare · ꝺ enī iacob · ij · iudiciū sine
mīa fiet ei q̄ nō fecit mīam · sz nll's punīē ppt̄ h̄ qp
nō facit ī⁹ qp licite nō pt · g̈ quilibz iudex nō pt li-
cite mīam facē relaxādo penā ¶ Ō · iudiciū hūa-
nū debz imitari iudiciū dīnū · sz deus penitētibz re
laxat penā · quia nō vult mortē pctoris · vt ꝺ ezech
xvnj · g̈ eciā hō iudex pt penitēti licite relaxare pe
nam ¶ Ō · vnicuiq̄z licet facē qꝺ ꝺcui ꝓdest et nll'i
nocet · sz absoluē reū a pena ꝓdest ei et nll'i nocet ·
g̈ iudex licite pt reū a pena absoluē ¶ Sed ō est qp
ꝺ deuē · xnj · de eo q̄ psuadet fuire dijs alienis · nō
pcat ei oculus tuus · vt misearis ⁊ occultes eū · sed
statim interficies eū · ⁊ de homicidia dī deuē · xix⁹
morieē nec misebis eius ¶ Rñ dꝺ · qp sīc ex dctis
pz duo sūt q̄ntū ad ꝓpositū ptīnt ēca iudicē ꝺside-
randa · q̄z vnū est qp ipe hē iudicare inter accusa-
torē ⁊ reū · aliud aūt ē qp ipe nō fert iudicij sniam
q̄si ex ppria · sz q̄si ex pblica poſate · duplici g̈ rōne
impediē iudex ne reū a pena absoluē possit · p⁹ qui
dē ex pte accusatoris ad cui⁹ ius q̄ntz ptinz vt re⁹
puniaē puta ppt̄ ꝺquā iniuriā ī ipm ꝺmissā cui⁹
relaxacō nō est ī arbitrio alī⁹ iudicis · ꝺa quilibet
iudex teneē ius suū reddē vnicuiq̄z · alio⁹ impediē
ex pte rei publice cui⁹ poſate fungiē ad cui⁹ bonū
ptinz qp malefactores puniane · sz tñ q̄ntū ad h̄ dif-
fert inē inferiores iudices ⁊ supmū iudicē scz pn̄-
cipem cui est plenarie poſas pblica ꝺmissa · iudex
enī inferior nō hē poſatē absoluendi reū a pena ꝺ
leges a superiori sibi impositas · vñ sup ī⁹ · io · xix⁹
nō hres adūsū me poſatē ullā · dīc aug⁹ · talē deus
cedat pilato poſatē · vt eēt sub cesaris poſate · ne ei
ꝺno libm eēt accusatū absoluē · sz pnceps q̄ hē ple
nariā poſatē ī re publica · si ille q̄ passus ē inuiri-
am velit eā remittē potit reū licite absoluere · si h̄
publice utilitati uidit nō ee nocumentū Ad · j ·
g̈ dꝺ · qp mīa indicis hē locū in hys q̄ arbitrio iudi-
cis relinqūē in quibz boī uiri ē vt sit diminutiu⁹
penaz · sīc phs dīc in · v · etħ · ī hys aūt q̄ sūt deter
minata bm legē dīnā ul̄ hūanā nō est suū mīam
facē ¶ Ad · ij · dꝺ · qp deus hē supmā poſatē iudicā-
di ⁊ ad ipm ptinet quiꝺp ō ꝺquē peccaē · ⁊ ideo li-
berū est ei penā remittere ꝑapue cū pcto ex h̄ pena
maxime debeaē qp est ō ipm · nō tñ remittit penaz
nisi bm qꝺ decet suā boitatē qne ē oim legū radix
¶ Ad · nj · dꝺ · qp iudex si inordīate penā remittēt
nocumentū inferret · ⁊ coītati cui expedit vt ma
lefīcia puniane ad h̄ qp pcta vitten̄ē · vñ deuē · xnj
post penā seductoris subdiē vt omīs isrl̄ audiens
timeat et nequaq̄z ultra faciat quispiā huius rei
sil̄e nocet eciā psone cui est illa iniuria q̄ recōpen-
sacōm accipit p q̄mdā restitucōm honoris ī penaz
OEinde ꝺsiꝺandū est de ¶ iniuriantis
hys que ptīnēt ad iniustam accusacōz
Et ēca h̄ querunē q̄tuor Primo vtz
homo accusare teneaē Scꝺo vtz accu
sacō sit faciēda ī sēptis Tercō quō accusacō sit
vicōsa Q̄rto qualiē male accusantes sint puni-
Ad · j · sic ꝓcꝺ · vī qp homo nō teneaē ¶ endi
accusare ad accusandū · nll's enī excusaē ab
implecōe diuī ꝓcepti ppt̄ pcīm · quia iā ex suo pcto
ꝺmodū reptaret · sz ꝺquī ppt̄ pcīm reddunē inha-
bil̄ ad accusanꝺ · sīc excoīcati infames et illi q̄ sūt
ꝺ maioribz ēmibz accusati pusq̄z innoxij denoīa-
renē · g̈ homo nō teneē ex ꝓcepto dīno ad accusanꝺ
¶ Ō · oñe debitū ex caritate dependet que ē finis
ꝓcepti · vñ ꝺ · ro · xnj · nemini quicq̄z debeatis nisi
vt inuicē diligatis · sz id qp est caritatis homo debz

Iesum

omīb⁹ maioribꝫ ⁊ mīoribꝫ·ſbditis et ꝑlatis·cū g̃ ſbditi nō debeāt ꝑlatos accuſare·nec mīores ſuos maiores vt p pl̃a capitula ꝓbaē·n·q·vij·g̃ vidᵉ qꝫ nll⁹ ex debito teneat accuſare ℣ Ō·nll⁹ teneē ō fidelitatē agē quā debꝫ amico·quia nō debet alti facē qđ ſibi nō vult fieri·ſꝫ accuſare ꝺ̄quē qñꝫ eſt ō fidelitatē quā ꝺ̄s debꝫ amico·dī enī ꝑú·xj·qui ambulat fraudulenē reuelat archanū·ꝺ̄ aūt fidel̃ eſt celat amici omiſſū·g̃ hō nō teneē ad accuſandū ℣ Sed ō eſt qꝫ ō leuiē·v·ſi peccauit aīa ⁊ audierit vocē iurātis quouſqꝫ fuit qꝫ aut ipe uidit aut cō ſcius eſt niſi indicauit portabit iniquitatē ſuam ℣ Rñ dđ·qꝫ ſicē ſ̈dctm eſt·h̄ eſt drña inē denūciacōm ⁊ accuſacōꝫ·ꝺ̄a ī denūciacōne attēdi emendacō fr̃is·ī accuſacōne ꝺ̄ attendi punicō crimis· pene aūt pn̄tis vite nō p ſe expetunē·quia nō eſt h̄ vltimū retribucōis tp̄s·ſꝫ inq̃ntū ſūt medicīales ofᵉrentes uł ad emēdacōm pſone peccātis vel ad bonū reipublice cuiᵘ⁹ ques ꝓcurāē p punicōm peccanciū·q̃ꝫ p̄mū intēdi ī denūciacōne vt dctm ē ſm aūt ꝓpe ptinꝫ ad accuſacōēꝫ·⁊ ideo ſi cmē fuerit tale qꝫ vgat ī detmentū reipublice teneē hō ad accuſacōm dūmodo ſfn̄ē poſſit ꝓbare qꝫ ptinet ad officiū accuſatoris·puta cū pcm alicuⁱ⁹ vgit ī mł titudis corruptelam corꝑalē·ſeu ſpūalē·ſi aūt nō fuit tale pcm qđ ī mł titudinē redūdꝫ·vel eciā ſi ſfn̄tem ꝓbacōm adhibē nō poſſit nō teneē ad inēptandū accuſcōꝫ·quia ad h̄ nll⁹ teneē qđ nō ꝑt debito mō pfice ℣ Ad·j·g̃ dđ·qꝫ nichil ꝓhibet per pcm reddi ꝺ̄quē impotentē ad ea q̃ hoies facē teneē ſicē ad mendū vitā cmā ⁊ aſſūmendo eccaſtica ſacramenta·nec tamē ex h̄ homo reportat cōmodū·qñ immo deficē ab hys q̃ tenetur facē ē g̃uiſſima pena quia vtuoſi actus ſūt queđ hoīs pfcōes ℣ Ad ij·dđ·qꝫ ſbditi ꝑlatos ſuos accuſare ꝓhibenē ꝺ̄ nō affectcōne caritatis·ſꝫ ſua ꝑuitate vitā eoꝝ diffamare ⁊ repḧendē q̃runt·vł eciā ſi ſbditi accuſare volentes fuint cminoſi·vt hēē·ij·q·vij·alioq̃n ſi fuerit alias ydonei ad accuſandū licet ſbditis ex caritate ſuos ꝑlatos accuſare ℣ Ad·nj·dđ·qꝫ reuelare ſecreta ī malū pſone ē ō fidelitatē·nō aūt ſi reueleē ꝓpe bonū cōe qđ ſp ꝓferendū ē bono ꝓato·et ideo ō bonū cōe nll⁹m ſecretū licet recipe·nec tamē omīno ē ſecretū·qꝫ p ſfn̄tes teſtes pt ꝓbari ℣ Ad·ij·ſic ꝓceđ·vī qꝫ nō eſt neām accuſacōꝫ in ſcptis fieri·ſcptura enī adinuenta eſt ad ſubueniendum humane memorie circa preterita·ſed accuſacio in preſenti agitur·g̃ accuſacō ſcptura nō indiget ℣ Ō·ij·q·vnj·ō nll⁹ abſens accuſare pt nec ab ꝺ̄quo accuſari·ſꝫ ſcpta ad h̄ vī eſſe vtil̃ vt abſentibꝫ ꝺ̄quid ſigfice vt pt̃ꝫ p aug̃· xᵒ·de cnit·g̃ ī accuſacōne nō ē neām ſcptura ꝑſertim cū canō dicat qꝫ p ſcpta nll⁹ius accuſacō ſuſcipiaē ℣ Ō·ſicē cmen ꝺ̄cuiᵘ⁹ maīfeſtaē p accuſacōm ita p denūciacōm·ſꝫ ī denūciacōe nō ē ſcpta neām g̃ vī qꝫ neqꝫ eciā ī accuſacōne ℣ Sed ō ē qꝫ ō·ij·q vnj·accuſacōnes pſone ſine ſcpto nūq̃ꝫ recipianē ℣ Rñ dđ qꝫ ſicē ſuꝑdictū eſt qñ in cmībꝫ p modū accuſacōnis agit accuſatoꝝ oſtituit ps·ita qꝫ ut dex inē accuſatorē ⁊ eū q̃ accuſaē mediis oſtituit ad examen iuſticie in q̃ ōꝝ q̃tū poſſibile ē ſm ecitudinē pcedē·quia vero ea q̃ verboten⁹ dn̄r facile labunē a memoria nō poſſet iudici ee ctū quid ⁊ qualit̃ dictū ſit cū debꝫ ꝓferre ſnīam niſi eet ī ſcptis redactū·et ideo rōnabilit̃ inſtitutū ē vt accuſacō ſit̃ ⁊ alia q̃ ī iudicō agunē rediganē ī ſcptis ℣ Ad·j·g̃ dđ·qꝫ difficile eſt ſingł̃a vba ꝓpe eoꝝ mł titudinē ⁊ varietatē retinē cuiᵘ⁹ ſignū ē qꝫ mł ti eaꝺ̄ vba audiētes ſi introgenē nō reffent ea ſil̃r eciā poſt modicū tp̄s ⁊ cū modica vboꝝ drña ſbū variat·et ideo ſi pᵒ modicū tp̄s debeat iudicis ſnīa pmł gari·expedit tamē ad ctitudinē iudicij vt accuſacō redigaē in ſcptis ℣ Ad·ij·dđ·qꝫ ſcptura nō ſolū neām eſt ꝓpe abſenciā pſone q̃ ſigficat uł cui ē ad ſigficandū vel eciaꝫ ꝓpe dilacōꝫ tp̄is vt dcm eſt·⁊ ideo cū dicē canō p ſcpta nll⁹ius accuſacō ſuſcipiaē intellñdū eſt ab abſente q̃ p emptā accuſacōꝫ mittat·nō tñ excludī quin cū pn̄s fuit neām ſit ſcptura ℣ Ad·nj·dđ·qꝫ denūciatoꝝ nō obligat ſe ad ꝓbandū·vñ nec punit̃ ſi ꝓbare nequerit et ꝓpt̃ h̄ ī denūciacōne nō eſt neām ſcpta·ſꝫ ſufficit ſi ꝺ̄quis vbo denūciet ecē que ex officō ſuo ꝓceꝺ̄ ad Ad·nj·ſic ꝓcedit̃·vi⁹ ℣ fr̃is emendacōm qꝫ accuſa⁹ nō reddaē iniuſta p calūpniaꝫ· ꝑuaricacōm ⁊ ẽgiuſacōꝫ·quia ſit̃ ō·ij·q·nj·calūpniari ē fł̃a crimīa intendē·ſꝫ qñꝫ ꝺ̄quis alti fł̃m cmen obicit ex ignorancia fcti q̃ excuſat·g̃ vī qꝫ nō ſemp reddaē iniuſta accuſacō ſi ſit calūpnioſa ℣ Ō·ibiđ ō·qꝫ ꝑuaricari eſt vera crimīa abſcōdere·ſꝫ h̄ nō vī ee illicitū·quia hō nō teneē ad oīa crimīa detegēda·vt ſupdctm ē·g̃ vī qꝫ accuſacō nō reddaē iniuſta ex ꝑuaricacōne ℣ Ō·ſicē ibidem ō ẽgiuſari ē ī vnúſo ab accuſacōe deſiſtē·ſꝫ h̄ abſqꝫ iniuſticia fieri pt̃·ō enī ibiđ·ſi quē penituit criminalit̃ accuſacōꝫ ⁊ inſcpcōꝫ feciſſe de eo qꝫ ꝓbare nō potuit·ſi ei cum accuſato innoſcente ꝺ̄uenerit inuicē ſe abſoluāt·g̃ accuſacō nō reddit̃ iniuſta p ẽgiuſacōꝫ ℣ Sed ō eſt qꝫ ibiđ ō accuſatoꝝ temeritas cbus modis detegī·aut enī calūpniane aut ꝑuaricane aut ẽgiuſane ℣ Rñ·dđ·qꝫ ſicē dictū ē accuſacō ordinaē ad bonū cmūe qꝫ intendō p ogcōꝝ cmīs·nll⁹ aūt debꝫ nocē ꝺ̄cui iniuſte vt bonū cōe ꝓmoueat·et ideo ī accuſacōne duplici rōne ꝺ̄uenit ee pcm·vnō ex eo qꝫ ꝺ̄quis iniuſte agit ō eū qui accuſaē crimīa fł̃a ei impoñdo qđ eſt calūpniari· alioᵒ ex pte reipublice cuiᵘ⁹ bonū pn̄cipalit̃ intendō ī accuſacōne dū ꝺ̄quis impedit malicōſe punicōꝫ pcti qꝫ item dupl̃r ꝛtingit·vnō fraudē ī accuſacōe adhibēdo·⁊ h̄ ptinꝫ ad ꝑuaricacōꝫ nā ꝑuaricator q̃ſi varicatoꝝ ꝺ̄a aduſam ptē adimat ꝓdita causa ſua·alioᵒ tollit̃ ab accuſacōne deſiſtendo qꝫ ē ẽgiuſari·in h̄ enī qꝫ deſiſtit ad h̄ qꝫ decepat·q·tergum vertē vī ℣ Ad·j·g̃ dđ·qꝫ homo nō debꝫ ad accuſacōm ꝓceđ nisi ō re omīo ſibi cca ī qua ignorācia fcti locū nō hēat·nec enī qui fł̃m crim̃ ꝺ̄cui impoit calūpniaē oportꝫ ſol̃o qui ex malicia ī fł̃am accuſacōm ꝓrumpit·ꝺ̄uenit enī q̃ꝫ ex aī leuitate ad accuſacōm ꝓceđ·ꝺ̄a ſꝫ ꝺ̄quis nimis facilit̃ credit

qđ audiuit · ⁊ h̄ temitatis ē ⁊qñ aūt ex iusto erro re mouet ⁊quis ad accusandū q̄ omīa b̄m prudēciā indicis debñt discerni · aut nō pr̄upat eū calūpni atū fuisse q̄ ex leuitate aī vl̄ ex iusto errore ī fl̄az accusacōz pr̄upit ℸ Ad · ij · dō · qp nō q̄cūqz abscō; dit vera crimina puaricaē · sz solū si fraudulenter abscondit ea de quibꝫ accusacōm ꝓponit colludens cū reo ꝓpas pbōnes dissikando et fl̄as accusacōes admittēdo ℸ Ad · nj · dō · qp ⁊giūsari est ab accusa; cōne desistē omīo aīm accusandi depoñdo nō q̄liē; tercūqz · sz inordiate · ⁊tingit aūt aliq̄ ab accusacō ne desistē ordinate absqz vicō · dupl̄r · vnō si ī ipō accusacōis ꝓcessu cognouit ēe fl̄m id de quo accu sauit · ⁊ sic pari ossu se absoluūt accusatorꝫ ⁊ reꝰ · aliō si pn̄ceps ad quē ptinz cura boni cōis qp p ac; cusacōm intendit accusacōz aboleuerit

Ad · mj · sic ꝓcēdō · vī qp accusatorꝫ qui ī pbōne deffecit nō teneaē ad penā taliōis · ⁊uēit euī qñqz aliq̄ ex iusto errore ad accusacōz ꝓcedē ī quo casu iudex accusatorē absoluit · vt ō · ij · q · mj · nō g̃ accusatorꝫ q̄ ī pbōne deffecit teneē ad penā talio; nis ℸ Ō · si pena talionis ei q̄ iniuste accusat sit ī iungēda · h̄ erit ꝓpt̄ iniuriā ī aliq̄ omissam · sz nō ꝓpt̄ iniuriā omissaz ī psonā accusati · q̄a sic pn̄ce; ps nō possit hāc penā remittē · nec eciā ꝓpt̄ iniuri; am illatā ī rem publicā · quia sic accesaꝰ nō posb eū absoluē · g̃ pena talionis nō debeē ei q̄ ī accusa; cōe deffecit ℸ Ō · eidē pcto nō debeē duplex pena b · id dañ · ſ · nō iudicabit deus bis ī id ipm · sz ille q̄ in pbōne deffic̄ incurrit penā infamie quā eciam papa nō vī posse remittē · b̄m id gelasij pape · q̄q̄ aīas p pn̄iam saluare possumꝰ · infamiā tn̄ abo; lere nō possumꝰ · g̃ nō teneē ad penā talionis ℸ Sz ō est qp agnanus papa dic̄ q̄ nō ꝓbauit qđ obiecit penā quā intulit ipe paciaē ℸ Rn̄ dō · qp sic̄ sup; dictū est · accusatorꝫ ī causa accusacōis ostituit ps intēdens ad penā accusati · ad iudicē aūt ptinz vt inē eos iusticie eq̄litatē ostituat aut iusticia aut eq̄litas h̄ requrit · qp nocumentū qđ quis alī intēp; tat ipe paciaē · b̄m id · exo · xxj · oc̄l̄m p oculo den; tem p dente · et ideo iustū est vt ille q̄ p accusacōz aliq̄ in piculū g̃uis pene induc̄ ipe eciā sil̄em pe; nā paciaē ℸ Ad · j · g̃ dō · qp sic̄ ꝓbs dicit ī · v · et h̄ · iniusticia nō sp̄ petit ō passū simpl̄r · quia ml̄tū differt an aliquis volūtarie aut inuolūtarie aliū ledat · volūtario aūt debeē penā sz inuolūtario de; betur veniā · ⁊ ideo qñ iudex cognouit aliq̄ de fl̄o accusasse nō volūtate nocēdi · sz inuoluntarie ꝓpt̄ ignorancia ex iusto errore nō imponit penā talio; nis ℸ Ad · ij · dō · qp ille q̄ male accusat peccat et ōr̄ psonā accusati ⁊ ō rem publicā · vñ ꝓpter vtrūqz punic̄ · ⁊ h̄ est qđ ō deuc̄ · xnj · cumqz diligētissime pscrutātes inuenerūt fl̄m testē dixisse ō frem su; um mendaciū reddēt ei sic̄ fri suo facē cogitaueēt qp ptinet ad iniuriā psōe · et postea q̄ntū ad iniu; riā reipublice sb̄ditur et aufferes malū de medio tui vt audiētes ceī timorē habeāt ⁊ nequaqz talia audeāt facē · spāliē tn̄ psone accusati fcīt iniuriā si de fl̄o accuset · ⁊ ideo accusatus si innocens fuit pr̄ ei iniuriā suā remittē · maxime si nō calūpni; ose accusauit sz ex aī leuitate · si vero ab accusacōe innocētis desistat ꝓpt̄ aquā cōfusiōm cū adūsario facit iniuriā reipublice ⁊ h̄ nō pr̄ ei remitti ab eo q̄ accusaē · sz pr̄ ei remitti p pn̄cipē qui curā reipb̄ lice gerit ℸ Ad · nj · dō · qp penā talionis mētur ac; cusatorꝫ ī recōpensacōm nocumēti qp ꝓximo infer re intemptat · sz pena infamie ei debeē ꝓpt̄ maliciā ex qua calūpniose aliū accuset · ⁊ q̄ñqz quiō pn̄ce; ps remittit penā ⁊ nō abolet infamiā · q̄ñqz aut̄ et infamiā abolet · vnde ⁊ papa pr̄ huīoi infamiā abolē · et qp dic̄ papa gelasius infamiā abolere nō possumꝰ intellñdū ē vl̄ de īfamia fcī · vl̄ q̄a eam abolē aliq̄ñ nō expedit · vl̄ eciā loquit̄ de infamia arrogata p iudicē ciuilem sicut dicit g̃cianus

Oinde ꝺsiderandū est de pcīs que sūt ōr̄ iusticiā ex pte rei · Et ēca h̄ q̄runt̄ · mj Primo vtz peccet aliquis mortaliter vitatē negādo p quā ōdēpnareē Scō vtz liceat alicui se calūpniose deffendē Ter vtz liceat alicui iudiciū subt̄fugē appellando Q̄rto vtz liceat alicui ōdēpnato p violenciā se deffendē si

Ad · j · sic ꝓcēdī · vī qp absqz ℸ assit facultas pcto mortali possit accusatus vitatē nega; re p quā ōdēpnareē · dic̄ enī ēso nō tibi dico vt te ꝓbas ī publicū neqz apō aliū accuses · sz si vitatez ꝺfitēē in iudicō accusatꝰ seipm ꝓderet ⁊ accusarz nō g̃ teneē vitatē dicē ⁊ ita nō peccat mortalit̄ si ī iudicō mēciaē ℸ Ō · sic̄ mendaciū officōsū est q̄ñ aliquis mētic̄ vt aliū a morte libēt · ita mendaciū officōsū est q̄ñ aliquis mētic̄ vt se libēt a morte · q̄a plus sibi teneē q̄z alī mendaciū aūt officiosū non ponit̄ ēe pcīm mortale sz veniale · g̃ si accusatꝰ ve; ritatē in iudicō negz vt se a morte libēt nō peccat mortalit̄ ℸ Ō · oñe pcīm mortale ē ō caritatē vt ꝺ dictū est · sz qp accusatꝰ mēciaē excusādo se a pcto sibi impositō nō ꝺtriaē caritati neqz q̄ntū ad di; lectōz dei · neqz q̄ntū ad dilectōm ꝓxī · g̃ huīoi mē daciū nō est pcīm mortale Sed ō oñe qđ est ꝺtriū diuīe gl̄e est pcīm mortale · quia ex ꝓcepto tenem omīa ī gl̄am dei facē · vt pz · j · ad · cor · x · sz qp reꝰ id qđ ō se est ꝺfiteaē ptinet ad gl̄am dei · vt pz p id qđ iosue dixit ad achor fili mi da gloriam dño deo isrl̄ ⁊ ꝺfitē atqz indica michi quid fecis ne abscō; das · vt habetur iosue · vij · g̃ mētiri ad excusandū pcīm est pcīm mortale ℸ Rn̄ dō · qp quecūqz facit ō debitū iusticie mortalit̄ peccat sic̄ ꝺdcīm ē · ptinz aūt ad debitū iusticie qp aliquis obediat suo supio; ri in hꝭ ad que uis placōis se extēdit iudex aūt vt supdictū ē · supior ē respectu eiꝰ qui iudicaē · ⁊ ideo ex debito teneē accusatus iudici vitatē expo; nē q̄m ab eo b̄m formā iuris exigit · ⁊ ideo si ꝺfitī noluit vitatem quā dicē teneē · vl̄ si eā mēdacit negauit mortalit̄ peccat · si vero iudex h̄ exq̄rat qp nō pr̄ b̄m ordinē iuris nō teneē ei accusatꝰ rn̄dere sz pr̄ vl̄ p appellacōm vl̄ alit̄ licite subt̄fugē · men; daciū tn̄ dicē nō licet ℸ Ad · l · g̃ dō · qp qñ aliquis b · ordinē iuris a iudice interrogat nō ipe se pdit · sed ab alio pdit̄ dū ei necitas rn̄dendi imponitur p eū

cui obedire teneē ¶ Ad·ij·dō·q̄ mētiri ad lībandō
aliquē a morte cū iniuria altius nō est mendaciū
simpl'r officōsū·sz hē aliquid de pnicioso admixtū·
cū aūt aliquis mentitur i iudicio ad excusacōm sui
iniuriā fcit ei cui obedire teneē· dū sibi denegat
q̄ ei debz·scz ofessionē vitatis ¶ Ad·nj·dō·q̄ ille
q̄ mētiē i iudicō se excusando fcit ⁊ ꝺ dilectōez dei
cui⁹ est iudiciū·⁊ ꝺ dilectōz pxi cū ex pte iudicis
cui debitū negat·tū ex pte accusatoris q̄ puniē si
in pbōne defficiat·vñ ⁊ in ps⁹ dī·ne declines cor
meū in·v·ma·ad excu·excusacōnes i pctis·vbi
dic glo·h ē osuetudo impudēciū vt deprhensi p aliā
fl'a se excusent·et gg⁹ xxij·moral'·exponēs id iob
xxj·si abscondi·q·hō pctm·m·dic vsitatū hūani
gnis viciū ē et libido pctm omittere et omissū ne
gando abscondē ⁊ quietū deffendēdo ml'tiplicare
Ad·ij·sic pcēd·vl' q̄ accusacō liceat calūpni
ose se deffendē·quia ꝺm iura ciuilia i causa
sanḡnis licitū ē cuilibz adūsariū corrūpe·sz h̄ ma
xime ē calūpniose se deffendē·g̃ nō peccat accusa
tus in cā sanḡnis si calūpniose se deffendat ¶ ℞.
accusator cū accusato coludat penā ꝛcipit a legib⁹
ostitutā·vt hētur·ij·q·nj·nō aūt imponiē pena
accusato p h̄ q̄ cū accusatore colludit·g̃ vl' q̄ lice
at accusato calūpniose se deffendē ¶ ℞·pū·xmj·
dī sapiēs timet ⁊ declinet a malo·stult⁹ aūt ēnſ
silit ⁊ cōfidit ꝺm id q̄ fit p sapiaz nō ē pctm·g̃ si
aliquis q̄liēcūq̄ se libet a malo nō peccat Sed ꝺr ē
q̄ i causa ēminali iuramēt de calūpnia ē pstandō
vt hētur exē de iuramēto calūpnie inhēntes q̄ non
eēt si calūpniose deffendē se licet·g̃ nō est licitū ac
cusato se calūpniose deffendē ¶ ℞ dō·q̄ aliud ē
vitacē tacē·aliud ē fl'itatē ꝓponē·q̄z pmū i aliquo
caū licet·nō enī aliquis teneē oēm vitatē ofiteri·sz
illā solū quē ab eo pt ⁊ debz reqrē iudex ꝺm ordinē
iuris·puta cū pcessit infamia sup aliq̄ crimie nō
aliqua expssa iudicia apparuerit·vl' eciā cū pcessit
pbacō semi plena fl'itatē inde ꝓponē i nll'o caū li
cet alicui·ad id aūt q̄ licitū est pt aliquis pcedē vel
p vias licitas ⁊ fini intēto acomodas q̄ ptinet ad
prudēciā·vl' p aliquas vias illicitas ⁊ ꝓposito fini
incōgruas q̄ ptinet ad astuciā q̄ exerceē p fraudē
⁊ dolū vt ex supdictis pz q̄z pmū ē laudabile·ꝺm
vero vicōsū sic g̃ reo q̄ accusaē licet se deffendē ve
ritatē occultādo quā ofiteri nō teneē p aliquos inue
niētes modos·puta cū nō rñdeat ad q̄ rñdē nō te
neē·h̄ aūtē nō est calūpniose se deffendē·sz magis
prudenē euadere·nō aūt licz ei·vl' fl'itatē dicē·vl'
vitatē tacē quā ofiti teneē·neq̄z eciā aliquā fraudē
vl' dolū adhibē·quia fraus et dolus vim mēdacij
hñt·⁊ h⁹ est calūpniose·se deffendē ¶ Ad·j·g̃ dō·
q̄ multa ꝺm leges hūanas impunita relinquunt q̄
ꝺm diuū iudiciū sūt pcēa sic pz i simplici fornica
cōne·qa lex hūana nō exigit ab hoie ꝺm oīmodaz
vitatē q̄ paucoz ē·et nō pt inueni i tāta ml'titu
dine ppli ānta lex hūana sustinē hī ncce·q̄ autez
aliquis nō velit aliq̄ pctm omittē vt mortē corpa
lem euadat cui⁹ pct'm i cā sanḡnis imminz reo ꝺ
pfcte ꝛeutis·quia oīm terribilissimū maxie trīz

bile est mors vt ꝺ in·nj·eth·⁊ ideo si reus i cau
sa sanḡnis corrūpat adūsariū suū peccat quiō in
ducēdo eū ad illicitū·nō autē huic pcto lex ciuilis
adhibet penā ⁊ p tāto licitū esse dī ¶ Ad·ij·dō·q̄
accusator si colludat cū reo q̄ noxius ē penā incur
rit·ex quo pz q̄ peccat·vñ cū inducē aliquē ad pec
candū sit pctm·vl' qualitcunq̄ pcti pricipē esse cū
apl's dicat dignos morte eos q̄ peccātibus osenciūt·
manifestū ē q̄ eciā reus peccat cū adūsario colludē
do non tñ ꝺm leges humanas imponiē sibi pena q̄
rōm iā dictā ¶ Ad·nj·dō·q̄ sapiēs nō absconditur
se calūpniose sed prudenter
Ad·nj·sic pcēd·vid' q̄ reo nō liceat iudiciū
declinare p appellacōm·dic enī apo⁹·ro·xnj
omis aīa potatibus sblimioribus sbdita sit·sz reus
appellādo recusat sbici potati supiori scz iudici·g̃
peccat ¶ ℞·mauis ē vinculū ordinarie potatis q̄z
ꝓpe electōis·sz sic legiē·ij·q·vj·a iudicibus quos
cōis osbus elegit nō liceat appellari·g̃ ml'to mun⁹
licet appellare a iudicibus ordiarijs ¶ ℞·id q̄ semel
est licitū sp est licitū·sz nō est licitū appellare post
decimū diē·g̃ neq̄z ꝛcio sup eodē vl' q̄ appellacō nō
sit ꝺm se licita Sed ꝺr est q̄ paul⁹ cesarē appella
uit vt hētur act·xxv ¶ Rñ·dō·q̄ duplici de cā
oueīt aliquē appellare·vno quiō mō ofidēcia iuste
cause·quia videlicet iniuste a iudice ḡuat·⁊ sic
licitū est appellare·h̄ enī est prudēter euadē·vnde
·ij·q·vj ꝺ omis ospssus libē sacdotū si uoluit ap
pellec iudiciū et a nll'o phibeat·alio⁹ aliquis appel
lat causa aufféndo morte ne ꝺ eū iusta snīa pfera
tur·et h̄ est calūpniose se deffendē q̄ ē illicitū·sic
dictū ē fcit iniuriā ⁊ iudici cui⁹ officiū impedit·
et adūsario suo cui⁹ iusticiā ānt̄ pt pturbat·et
ideo sic ꝺ·ij·q·vj·omni mō puniēdus est cuius
iniusta appell'o pnūciat ¶ Ad·j·g̃ dom·q̄ potati
inferiori in tñ aliquis subici debz inānt̄ ordinem
supioris buat a quo si exorbitauit ei subici nō ꝺz
puta si aliud iusserit procōsul ⁊ aliud imperator·vt
pz p glo·ro·xnj·cū aūt iudex aliquē iniuste ḡuat
ānt̄ ad h⁹ relinquit ordinē supioris potatis scōm
quā ncēitas sibi iuste iudicādi imponiē·⁊ ideo li
citū est ei q̄ ꝺ iusticiā ḡuat ad direccōm supioris
potatis recurrē appellando vl' ante snīam vl' post·
et qa nō psumiē ee rectitudo vbi vera fides nō ē·
ideo nō licet catholico ad infidelē iudicē appellare·
ꝺm id·ij·q·vj·catholic⁹ q̄ cām suā siue iustā siue
iniustā ad iudicū alīus fidei iudicis puocauit
excoicē·nā ⁊ apl's arguit eos q̄ iudicō orendebat
apud infideles ¶ Ad·ij·dō·q̄ ex ꝓpo deffectu vel
negl'ia pcedit q̄ aliquis sua spōte se alīus iudicō
sbiciat de cui⁹ malicia nō ofidat·leuis eciā ai esse
vid' vt os nō pmaneat i eo q̄ semel approbauit·
et ideo rōnabiliter denegat subsidiū appellacōis a
iudicibus arbiīriis q̄ nō hñt potatē nisi ex osbu li
eiganciū·sz potas iudicis ordinarij nō dependz ex
osbu illius q̄ eius iudicō sbdit·sz ex auctate regis
et pncipis q̄ eū instituit·⁊ ideo ꝺ ei⁹ iniustū gra
uamen lex tbuit appellacōis sbsidiū·ita q̄ eciā si
sit siml' ordinarius ⁊ arbiīrius iudex potest ab eo

appellari · ꝙa vī ordīaria pōtas occō fuisse ꝙ arbiť
eligętur · nec debz ad deffectū imputari eiꝰ ꝙ ꝟsen-
sit in eū sic̄ in arbitrū in eū qm̄ pn̄ceps iudicem
ordīariū dedit ℟ Ad · nj · dō · ꝙ eq̄tas iuris ita ſbue
nit vni pti ꝙ alt̄a nō ḡueť · ⁊ ideo tp̄s · x · diez cō-
cessit ad appellandō ꝙ ſfīs extimauit ad delibandū
an expediat appellare · si vero nō ēet determiatū tp̄s
in quo appellare licęt · sp ętitudo iudicij remanęt ī
suspenso · ⁊ ita ps alt̄a dāpnareť ideo aūt nō ē cō-
cessū vt tercō ąquis appellet sup eodē · quia non est
ꝓbabile toties iudices a rćto iudicō declinare

Ad · mj sic ꝓcēd · vī ꝙ liceat ꝺdāpnato ad mor
tem se deffendę si possit · iꝺ enī ad ꝙ nā̄ in-
clinat sp est licitū · q · de iure naťali exīs · sz naťe
inclinacō est ad resistendū corrūpętibꝫ nō solū in
homibꝫ ⁊ aīalibꝫ · sz ecią in ſbibilibꝫ rebꝫ · ḡ licz reo
ꝺdampnato resistę si pt̄ ne tradať in mortē ℟ ·
sic̄ ąquis snīam mortis ꝺ̄ se latam ſbterfugit re-
sistendo ita ecią fugiędo · sz licitū ēe vī ꝙ ąquis se
a morte p fugā libęt · ꝟm iꝺ ecc̄ · longe esto ab
homīe pōtatē hñti occidędi · ⁊ nō viuificādi · ḡ ecią
licitū est reo resistę ℟ ꝟ · pū · xxmj · ꝺ erue eos ꝙ
ducanť ad mortē ⁊ eos ꝙ trahunť ad intīctū libare
ne cesses · sz plus teneť ąquis sibi ꝙ alt̄i · ḡ licitū ē
ꝙ ąquis ꝺdāpnatus seip̄m deffendat ne ī mortem
tradať ℟ Sed ꝺ̄ est ꝙ dic̄ apoꝰ · ro · xnj · ꝙ pōtate re-
sistit dei ordinacōni resistit ecią ipe sibi dampna-
cōm acq̄rit · sz ꝺdāpnatus se deffendędo pōtati resis-
tit q̄ntū ad hꝰ in quo ē diuīnitus instituta ad vin-
dictā malefactoꝝ laudē vero bonoꝝ · ḡ peccat se def
fendędo ℟ Rñ dō · ꝙ ąquis dampnatur ad mortē
duplr · vnō iuste ⁊ sic nō licz ꝺdēpnato se deffendę ·
licitū enī est iudici eū resistentē impugnare · vñ
relinquiť ꝙ ex pte eius sit bellū iniustū · vñ indu
bitanť peccat · aliō ꝺdāpnať ąquis iniuste · et tale
iudiciū sic̄e est violēcie latronū · ꝟm iꝺ ezech · xxij ·
pn̄cipes eius ī medio eius · q · lupi rapiętes p̄dā ad
effundendū sanḡnem · ⁊ ideo sic̄ licet resistę lēnibꝫ
ita licet resitę ī tali caū malis pn̄cipibꝫ nisi forte
ꝓpt̄ scandalū vitandū cū ex h̄ aliq̄ ḡuis ēbacō ti-
meretur ℟ Ad · j · ḡ dō · ꝙ ideo homī data ē rō vt
ea ad que nať inclinat nō passim · sz ꝟm rōis ordinē
exequať · ⁊ ideo nō q̄libz deffensio sui est licita · sz q̄
fit cū debito moꝺamīe ℟ Ad · ij · dō · ꝙ nll's ita cō-
ꝺdēpnatur ꝙ ipe sibi inferat mortē · sz ꝙ ipe mor-
tem paciať ⁊ iꝺo nō teneť facę id vnō mors sequa
tur ꝙ est manę ī loco vnde ducať ad mortē teneť
eī non resistę agēti q̄ paciať ꝙ iustū est eū pati
sic̄ ecią si ąquis sit ꝺdēpnatus vt fame moriať nō
peccat si cibū sibi occulte mīstratū sumat · ꝙa nō
sumę esset seip̄m occidę ℟ Ad · nj · dō · ꝙ p iꝺ dictū
sapiętis nō inducit ąquis ad libandū aliū a mor-
te ꝺ̄ ordinē iusticie · vñ nec seip̄m ꝺ̄ iusticią resis-
aliꝙs debet liberare a morte

Deinde ꝟsidandū ē de iniusticia prinę-
te ad psonā testis · Et ęca h̄ q̄runť · mj
Primo vtz hō teneať ad testimoniū
ferędū Scꝺo · vtz duoꝝ vl̄ triū testi-
monū suffiaat Tercō · vtz alicuiꝰ testimoniū
repellatur absq̄ eiꝰ culpa Quarto · vtz phibere
ffm testimonū sit pcēm mortale

Ad · j · sic ꝓcēd · vī ꝙ homo nō teneať ad testi
monū ferendū · dic̄ enī augˢ ī q̄ōnibꝫ gen
ꝙ abrahā dicēs de vxore sua sorore mea est vitatez
celari uoluit non mendaciū dici · sz vitatē celando
ąquis a testimonio abstinz · ḡ nō teneť ąquis ad
testificandū ℟ ꝟ · nll's teneť fraudulenť agę · sed
ꝓ̄ · xj · ꝺ ꝙ ambulat fraudulenť reuelat archana
qui aūt fideľ est celat amici ꝺmissū · ḡ nō teneť hō
semp ad testificandō ꝑserti sup hys que sūt sibi in
secreto ab amico ꝺmissa ℟ ꝟ · ad ea q̄ sūt de neces-
sitate salutis maxīe teneńť clerici et sacꝺotes · sed
clericis ⁊ sacꝺotibꝫ phibeť ferre testimoniū ī san-
guis cā · ḡ testificari nō est de nēcitate salutis Sz
ꝺ̄ est ꝙ augˢ dic̄ ꝙ vitatē occultat ⁊ ꝙ ꝓdit mēda-
ciū vtz reus ē ille quia ꝓdesse nō vult · ille quia
nocę desiderat ℟ Rñ dō · ꝙ ī testimonio fęndo dis
tinguędum est · ꝙa aliq̄n requirit testimoniū alicꝰ
ąq̄n nō requirit · si requirit testimoniū ącuiꝰ subditi
aucťate supioris cui ī eis q̄ ad iusticią ptinęt obe-
dire teneť nō est dubiū q̄n teneať testimoniū fer-
re ī hys in qbꝫ ꝟm ordinē iuris testimoniū ab eo
exigit̄ · puta ī maīfestis ⁊ ī hys ꝺ quibꝫ infamia
ꝑcessit · si aūt erigať ab eo testimōiū ī alijs puta
in occultis ⁊ de quibꝫ infamia nō ꝑcessit nō teneť
ad testificandū · si vero requirať eius testīom nō
ťate supioris cui obedire teneť tūc distinguendō ē
quia si testīom requratur ad libandō hoīez · vl̄ ab i-
iusta morte seu pena quacūq̄ · vl̄ a fťa infamia ·
vl̄ eciā ab iniquo dāpno tūc teneť homo ad testifi-
candō · ⁊ si eius testīom nō requratur teneť facę · ꝙ
in se est vt vitatē denūciet alicui ꝙ ad hꝰ possit ꝓ-
desse · ꝺ̄ enī in psᵉ eripite paupē ⁊ egenū de manu
pc̄toris libate · ⁊ pū · xxmj · erue eos ꝙ · ducunť ad
mortē · ⁊ ro · j · ꝺ̄ digni sūt morte nō solū ꝙ faciūt
sz ecią qui ꝟsenciūt faciētibꝫ · vbi dic̄ glo · ꝟsentire
est tacę cū possis redarguę · sup hys vero q̄ ptinęt
ad ꝺdēpnacōem ącuiꝰ nō teneť aliās ferre testīom
nisi cū a supiori ꝟpellit̄ ꝟm ordinē iuris · ꝙa si ęca
h̄ · si vitas occulteť nll'i ex h̄ spāle dampnū nasciť
vl̄ si imineat piculū accusatori nō est curandō · ꝙa
ipe se in h̄ pic̄'m sponte ingessit · alia aūtē rō est
de reo ꝙ piculū iminet eo nolente ℟ Ad · j · ḡ dom
ꝙ augˢ loquit̄ de occultacōe vitatis ī caū illo q̄n
aliās nō ꝟpellit̄ supioris aucťate vitatē ꝓpalare ·
et q̄n occultacō vitatis ē nll'i spāliť dāpnosa ℟ Ad
ij · dō · ꝙ de ill' q̄ homī sūt ꝺmissa in secreto p ꝟfes-
siōz nll'o mō debz testīom ferre · quia huīoi nō scit
vt hō sz tamq̄ dei mīster ⁊ maius est vinc'm sacri
q̄libz homīs ꝑcepto · ęca ea vero q̄ alit̄ homī sb secto
ꝺmittunť · distinguendū est · q̄n enī sūt alia que
ad statim cū ad noticią hoīs venerint hō ea mani
festare teneť · puta si ptinęt ad corrupcōz ml'titu-
dinis spūalem · vl̄ corpalē vl̄ in ḡue dāpnū ącuiꝰ
psone · vel si quid aliud est huīoi ꝙ quis ꝓpalare
teneť · vl̄ testificando · vl̄ denūciando ⁊ ꝺ̄ hꝰ debitū
obligari nō pt̄ p secti ꝺmissū · quia in hꝰ frangęt
fidē quā alt̄i debz · q̄nz vero sūt talia q̄ quis ꝓdere

nō teneꝫ · vnde ꝑt obligari ex hᵒ qꝫ sibi sub secreto ꝺmittitur · ⁊ tūc nll'omō teneꝫ ea ꝓdē · eciā ex ꝓcepto supioris · quia huare fidē est de iure naꝯali · nichil aūt ꝑt ꝑcipi homi ō id qꝫ est de iure naꝯali

Ad · nj · dō · qꝫ opari · ⁊ coopari ad occisionem homis nō opetit mīstris altaris vt supdcm est · et ideo ꝺm iuris ordinē opelli nō ꝑnt ad fendū testimoniū in causa sanguinis

Ad · ij · sic ꝓcēō · vī qꝫ nō sufficiat duoꝝ vl' tū testiom · iudiciū eni ctitudinē req̄rit · ſz nō hēt ctitudo vitatis ꝑ dām duoꝝ testiū · legī · n · nſ · re · xxj qꝫ naboch ad dām duoꝝ testiū fl'o ꝺdēpnatᵘ est · g̃ duoꝝ vl' triū testiom nō sufficit ℔ · testimoniū ad hᵒ qꝫ sit credibile ꝺz ee concors · ſz pl'mqꝫ duoꝝ vl' triū testiom in aliquo discordat · g̃ nō est efficax ad vitatē i iudicio ꝓbandā ℔ · ij · q · v · dᵒ ꝑsul nō dāpneꝫ nisi septuagīta duobꝫ testibꝫ · ꝑsbr aūt cardinalis nisi · xlmj · testibꝫ nō deponaꝫ · dyaconus cardinal' vrb' rome nisi i · xxvnj · testibꝫ nō ꝺdēpnabiꝫ · sbdyaconus · acolitus · exorcista · lector · hostiariᵘ nisi i · vij · testibꝫ nō ꝺdēpnabiꝫ · ſz maiᵘ est piculosū pcm eius q̄ i maiori dignitate ꝺstitutus est ⁊ ita minᵘ ē tollerandō · g̃ nec in alioꝝ ꝺdēpnatiōne sufficit duoꝝ vl' triū testiom

Sed ō est · qꝫ ꝺ deuꝫ · xvij · i ore duoꝝ vl' triū testiū pibit qui inēficieꝫ · ⁊ infra · xix · i ore duoꝝ vl' triū testium stabit oīe vbū

Rñ dō · qꝫ b · phm i · ſ · eth · cti tudo nō est sil'r querēda in omi mā · in actibꝫ eni hūanis sup quibꝫ constituunt iudicia ⁊ exigunt testimonia nō ꝑt hri ctitudo demīatiua eo qꝫ sūt ēca ctingēcia ⁊ variabilia · et ideo sufficit pbabilis ctitudo que vt in plibꝫ vitatē attingat · ⁊ si i paucioribꝫ a vitate defficiat · est autē pbabile qꝫ magꝝ vitatē ctineat dcīm ml'toꝝ q̄ dcīm vniᵘ · ⁊ ideo cū reus sit vnᵘ q̄ negat ſz multi testes assunt idē cū actore rōnabiliꝫ institutū ē iure ꝺno ⁊ hūano qꝫ dcō testiū steꝫ omis a ml'titudo i ꝺbus ꝺsideꝝ · ſz pncipio · medio · ⁊ fine · vñ ꝺm phm i · ſ · ō celo oīe ⁊ totū i tribꝫ ponimᵘ · inarius quiꝺ ꝺstituiꝫ assenciū cū duo testes ꝺueniūt cū actore · ⁊ iꝺo req̄riꝫ binariᵘ testiū · vel ad maiorē ctitudinē vt sit inarius q̄ ē ml'titudo pfecta i ipis testibꝫ · vñ et eccl'iastes · mj · ō funiculᵘ ꝺplex difficile rūpī · auᵘ · aūt sup iᵒ · 10 · vnj · duoꝝ hoim testiom vm est · diꝫ qꝫ in hᵒ est ctitas ꝺm mīsteriū ꝺmēdata i qua est ꝓpetua firmitas ctitatis vnitatis

Ad · j · g̃ dō · qꝫ q̄ntacūq̄ ml'titudo testiū deīminareꝫ · posset q̄ñq̄ testiomū ee iniquū · cū sēptū sit · exo · xxnj · ne seq̄ris turbā ad faciendū malū · nec tñ quia nō ꝑt i talibꝫ ifallibilis ctitudo hri debꝫ negligi certitudo q̄ ꝓbabl'r hri ꝑt ꝑ duos vl' tres testes vt dām est

Ad · ij · dō · qꝫ discordia testiū i aliqbꝫ pncipalibꝫ cunstancijs q̄ variāt sbam fcī · puta i tpe in loco vl' in psonis de qbꝫ pncipaliꝫ agiꝫ auffert efficaciā testimonij · quia si discordāt i talibꝫ videtur singl'ares ee i suis testimonijs ⁊ de diūsis fcīs loqui puta si vnᵘ dicat ꝫ factū ee tali tpe vel loco alius alio tpe vl' loco · nō videnꝫ de eodē fcto loqui nō tñ ꝑudicatur testimonio · si vnus dicat se nō recordari et alius asbat deīmatū tps vl' locū · ⁊ si in talibꝫ omīo discordauerit testes actoris ⁊ rei · si sint eq̄les nūo et pares dignitate statur ꝓ reo quia facilioꝝ debꝫ ee iudex ad absoluendō q̄ ad cōdēpnandū · nisi forte i cāis fauorabilibꝫ · sic est causa libertatis ⁊ huīoi · si vero testes eiusdē ptis dissentiant debꝫ iudex ex motu sui aī pcipe cui pti sit stāduꝫ · vl' ex nūo testiū · vl' ex dignitate eoꝝ · vl' ex fauorabilitate cause · vl' ex ꝺdōne negocij ⁊ dcīoꝝ · ml'to aūt magꝝ testiomū vniᵘ ꝛpelliꝫ si sibiipi ds dissideat interrogatᵘ de visu ⁊ scīa · nō autē si dissideat interrogatus de opione et fama · quia ꝑt ꝺm diūsa visa ⁊ audita diūsimode motᵘ ee ad rñdenduꝫ · si vero sit discordia testimonij i aq̄ibꝫ ecūstancijs nō ptinētibꝫ ad sbam fcī · puta si tps fuit nubilosū vl' serenū · vl' si domᵘ fuit picta aut non aut aliquid huīoi tal' discordia nō ꝑiudicat testimonio · quia hoies nō ꝺsueuerūt ēca talia ml'tū solliciari · vñ facile a memoria elabunt q̄ymo aliq̄ discordia i talibꝫ fcīt testiom credibilius · vt ꝯsoᵈ dic̄ sup math · quia si i omibꝫ ꝺcordareꝫ eciā i minimis videnꝫ ex ꝺcto eunꝺ ꝺmonē ꝓferre · q̄a cū prudēcie iudicis relinquiꝫ discernendū

Ad · nj · dō · qꝫ iᵈ locū hēt spāliter in epis ꝑsbris dyaconis et cl'icis ecce romane ꝓpē eius dignitatē · ⁊ h ēplici rōe · ꝑmo quiꝺ qua i ea tales instituī debēt quoꝝ scīa tati plus credaꝫ q̄ ml'tis testibus · 2o quia hoies q̄ hñt de alijs iudicare sepe ꝓpē iusticiā ml'tos adūsarios hñt · vñ nō est passim credendō testibꝫ ō eos nisi magna ml'titudo ꝺueiat · terciō q̄a ex ꝺdēpnatiōne acuiᵘ eoꝝ derogareꝫ i opione hoīm dignitati illius ecce et aucti qꝫ est piculosᵘ q̄ñ i ea tollerare aq̄uē pcoꝝē nisi sit valde publicū ⁊ maīfestū de q̄ graue scandalū oꝛietur

Ad · nj · sic ꝓcēō · vī qꝫ acuiᵘ testimōiū nō sit repellendū nisi ꝓpē culpā · in q̄busdā eni in penam infligiē qꝫ ad testionū nō amittaē · sic̄ ꝑ ī hys qui infamia notanē · ſz pena nō est infenda nisi ꝑ culpa · g̃ vī qꝫ nll'ius testionū debeat repelli nisi ꝓpē culpā ℔ · ō quolibꝫ ꝑsumendō esse bonū nisi appareat ꝛiū · ſz ad bonitatē hoīs ptinꝫ qꝫ vñ testimoniū dicat · cū g̃ nō possit ꝺstare de ꝛio nisi ꝓpē aq̄uā culpā · vī qꝫ nll'ius testimoniū debeat repelli nisi ꝓpē culpā ℔ · ad ea q̄ sūt de nēcitate salutis nll's reddiē nō ꝺone nisi ꝓpē pcm · ſz testificari vitatē est de nēcitate salutis vt ꝺdictū ē · g̃ nll's debꝫ excludi a testificando nisi ꝓpē culpam

Sed ō ē qꝫ g̃g · dic̄ ⁊ hētur · ij · q · j · quia a suis accusatus ē eps · sciendū est qꝫ mīme audiꝺbuerūt

Rñ dō · qꝫ testimoniū sic̄ dictū ē nō hē infallibilē ctitudinē · ſz ꝓbabilē · ⁊ ideo quitꝫ est ō ꝓbabl'itatē afferat inꝛiū reddit testimoniū inefficax · reddiē aūt ꝓbabile qꝫ aq̄uis i vitate testificanda nō sit firmᵘ q̄ñq̄ quiꝺ ꝓpē culpā sic̄ infideles infames in tñ illi qui publico crimine rei sūt qui nec actu accusare possūt · q̄ñ aūt absq̄ culpa et hꝫ est vl' ex deffectu rōnis · sic̄ ꝑ ī puis amētibꝫ et ml'eribus · vl' ex affectu sicut ꝑ de inimicis ee ꝓsonis ꝺiunctis et domesticis · vl' eciā ex interiori

dicone · sic sūt paupes bui et illi quib⁹ impari pt
de quib⁹ ꝓbabile ē qꝫ facile possūt induci ad testi-
moniū fendū ꝺ veritatē · ⁊ sic pz qꝫ testiom acui⁹
repellit ⁊ ꝑpt culpā ⁊ absq; culpa ℟ Ad · j · g dō · qꝫ
repellē aliquē a testionio mag ptinz ad cautelam
fli testioniz vitandi q; ad penā · vñ rō nō sequit
℟ Ad · ij · dō · qꝫ de qlibz ꝑsumendo est bonū nisi ap-
pareat ōriū dūmodo nō vgat i piculū alt̄ius · qa
tūc est adhibenda cautela vt nō de facili vnicuiq;
credatur · bm id · j · io · mj · nolite credere omi spūi
℟ Ad · nj · dō · qꝫ rectificari est de ncitate salutis
suppōita testis ydoneitate ⁊ ordie iuris · vñ nichil
phibz aquos excusari a testimonio fendo si nō re-
putetur ydoneus bm iura

Ad · mj · sic ꝓceꝺ · vi qꝫ fl'm testioniū nō sp sit
pcm mortale · ouenit eni aliq; fl'm testiom
ferre ex ignorancia fcti · sz tal' ignorācia excusat a
pcto mortali · g testiom fl'm nō sp est pcm mor-
tale ℟ mēdaciū qꝫ acui ꝓdest ⁊ nll'i nocet ē of-
ficosū qꝫ nō est pcm mortale · sz qnq; i fl'o testio-
nio ē tale mēdaciū puta cū ās fl'm testiom phibz
vt aliq; a morte libet · vl' vt ab iniusta snia q in-
tēptat ꝑ aquos fl'os testes · vl' iudicis pūsitatē · g
tale fl'm testimoniū nō eet pcm mortale ℟ iu-
ramētū a teste req;it vt timeat peccare mortalit
deierando · h aūt nō eet ncm · si ipm fl'm testiom
eet pcm mortale · g fl'm testiom non sep est pcm
mortale Sed ꝺ est qꝫ ꝺ · pū · xij · fl's testis nō erit
impunit⁹ ℟ ñ dō · qꝫ fl'm testiom hī ꝓplicē defor
mitatē · vno⁹ ex puurio · quia testes nō amittunt
nisi iurati · ⁊ ex h sp ē pcm mortale · alio⁹ ex vio-
lacōe iusticie ⁊ h mō ē pcm mortale i suo gne · sic
et qlibz iniusticia · ⁊ ideo i ꝑcepto decalogi sub hac
forma interꝺ fl'm testiom · cū ꝺ exo · xx · nō loq-
ris ꝺ ꝓximū tuū fl'm testiom · nō eni ꝺ aliq; fcit
qui eū ab iniuria faciēda impedit · sed solū qui ei
suā iusticiā tollit · tcio⁹ ex ipa fl'itate bm qꝫ omne
mēdaciū est pcm · et ex h nō hī fl'm testiom qꝫ sp
sit pcm mortale ℟ Ad · j · g dō · qꝫ in fl'o testionio
fendo nō debz hō ꝓcto asbere · q · sciēs id de quo cert⁹
nō ē · sz dubiū ꝺz sb dubio ꝓferre · ⁊ id de quo cert⁹
est ꝓcto asserē · sz quia ptingit ex labilitate hūane
memorie qꝫ reputat se homo qnq; ctū esse de eo qꝫ
fl'm est · si aquis hoc cū debita sollicitudie recogi-
tans extimet se ctū ee ꝺ eo qꝫ fl'm ē nō peccat mor-
talit h asbens · quia nō dic fl'm testiom ꝑ se · sz et
ex intencōe · sz ꝑ acens ꝺ id qꝫ intēdit ℟ Ad · ij · dō
qꝫ iniustū iudiciū nō ē iudiciū · et ideo ex vi iu-
dicij fl'm testiom i iusto iudicō platū ad iniusti
ciā impediendā nō habz rōz pcti mortal' · sz solū ex
iuramēto violato ℟ Ad · nj · dō · qꝫ boles maxime
abhorrēt pcta que sūt ꝺ deū · q · gūissima int que ē
puriū · nō aūt ita abhorrēt pcta q sūt ꝺ ꝓximū ·
et ideo ad maiorē ctitudinē testionij req;it testis

Oeinde ꝺsideandū est de in-
iuramēt iusticia q fit i iudicō ex pte aduocato-
rū · Et cca h q;unt · mj · Prio · vtz
aduocatus teneat pstare pcinii cāe
paupm Scdo · vtz as debeat arci ab officō aduo-
cati Tercō · vtrū aduocatus peccet iniustā cām
deffendēdo Q;rto · vtz peccet peccūiam accipiendo
Ad · j · sic ꝓceꝺ · vi qꝫ aduo- ꝑ suo pcinio
cat⁹ teneat pstare pcinii cāe paupū · dī
eni exo · xxnj · si vidis asinū odietis te iacē sb ho-
nere nō pēnsibis sz subleuab cū eo · sz nō min⁹ pi-
culū iminet paupi si eius cā ꝺ iusticiā opprimat
q; si eius asinus iaceat sb honē · g aduocat⁹ teneē
pstare pcinii cāe paupm ℟ ꝺ · gg⁹ · dic i quaꝺ
omeē · hns intlām curet omio ne taceat · hns rerū
affluenciā a mia nō torpescat · hns artē qua regit
vsū illius cū ꝓximo pciat · hns loq;ndi vsū apud
diuitē ꝑ paupib⁹ incredat · talenti eni noie cuilibz
reputabit · qꝫ vl' mimū accepit · sz talēt cōmissū
nō abscondē · sz fideliē dispensare qlibz teneē qꝫ patz
ex pena bui abscondētis talentū · math · xxv · ergo
aduocatus teneē ꝑ paupib⁹ loqui ℟ ꝺ · ꝓceptū de
mie opibus adimplēdis cū sit affirmatiuū obli-
gat ꝑ loco ⁊ tpe qꝫ est maxie i ncitate · sz tēp⁹ ne-
cessitatis vi ee qñ alicui⁹ paupis cā opprimit · g
in tali caū vi qꝫ aduocatus teneat paupib⁹ pat-
cinii pstare Sed ꝺ nō mior ncitas est indigētis
cibo q; indigētis aduocato · sz ille qui hē potatez ci-
bandi nō sp teneē paupē cibare · g nec aduocat⁹ sp
teneē cāe paupm prōcinii pstare ℟ ñ dō · qꝫ cū
pstare prōcinii cause paupm ad op⁹ mie ptineat
idē est h ꝺm qꝫ ⁊ sup de alijs opib⁹ mie dictū est ·
nll's aūt suffic omib⁹ indigētib⁹ mie op⁹ impendē
et ideo sic aug⁹ dicit in · j · de doc · xp̄iā · cū omnib⁹
ꝓdesse nō possis hys potissime ꝺsuluenꝺ est q ꝑ lo-
coz ⁊ tp̄m vl' q;libz rez optūitatibus ꝺfectus tibi
q;si quaꝺ sorte iungit · dic ꝑ locoz oportūitatib⁹ ·
quia nō teneē homo ꝑ mꝺz querē indigētes quib⁹
sbueniat · sz suffic si eis qui sibi occurrūt mie op⁹
impendat · vñ ꝺ · exo · xxnj · si occurreris bou in-
imici tui aut asino erranti reduc ad eū · addit aūt
⁊ tp̄m · quia nō teneē hō fuge ncitati alt̄ius pui-
dere · sz suffic si pñti ncitati succurrat · vñ · ꝺ · j · io
· nj · q vidit frem suū ncitatē pacientē ⁊ claubit
viscera sua ab eo ⁊c · sb̄dit aūt · vl' q;libet rez q;a
homo sibi ꝺiunctis quacūq; ncitudine maxie debz
curā impendē · bm id · j · ad thimo · v · si q;s suoz et
maxie domesticoz curā nō hī fidē negauit quib⁹
tñ ocurrētib⁹ ꝺsideandū restat vtz aquis tantam
ncitatem paciat qꝫ nō in ꝓmptu appareat quō ei
possit alit sbueni · ⁊ in tali caū teneē ei opus mie
impendē · si aūt i ꝓmptu appareat quō alit ei sub
ueniri possit · vl' ꝑ seipm · vl' ꝑ alią psonā magis
diūctā aut maiorē facultatē hñtez nō teneē ex ne-
cessitate indigēti sbuenire ita qꝫ nō faciēdo peccet
q;uis si sbuenit ex tali ncitate laudabilit faciat ·
vñ aduocatus nō teneē sp cause paupm prōcinii
pstare · sz solū ocurrētib⁹ cēdcōib⁹ ꝑdctis · alioquin
oportet eū omia alia negocia ptermittē ⁊ sol' causis
paupm iuuādis intēdere · ⁊ idē ꝺm est de medico
q;ntū ad curacōm paupm ℟ Ad · j · g dō · qꝫ qñ asi-
nus iacet sb honē nō pt alit sbueni i caū isto nisi
ꝑ aduenientes sbueniat · et ideo tenent iuuare · nō
aūt tenent si possz aliūde remediū afferri ℟ Ad · ij

dō·qp homo talentū sibi ēditū teneē vtilit̄ dispen-
sare ꝟuata oportūitate locoꝝ ⁊ tp̄m ⁊ aliaꝝ rerꝫ vt
dictū est ℣ Ad·nj·dō·qp nō q̄libz nec̄itas causat
debitū subueniendi·ꝫ solū illa q̄ est dicē

Ad·ij·sic ꝓceō·vī qp incōueniēt aliqui ꝟm
iura arceant̄ ab officō aduocandi·ab opib⁹
enī mīe nll's debz arceri·ꝫ pr̄ōciniū p̄stare ī causis
ad opa mīe ptinz vt dictū est·g nll's debz ab h̄ of-
ficō arceri ℣ ·ō·riaꝝ causaꝝ nō vī ee idē effect⁹.
ꝫ ee debitū rebus diuīs ⁊ ee debitū pc̄is est ō·riū·
incōueniēt g excludūtur ab officō aduocati q̄dā
ꝓpt̄ religionē vt monachi ⁊ clerici·quidā aūt ꝓpt̄
culpā vt infames ⁊ hēretici ℣ ·hō debz diligēt ꝓxi-
mū sic̄ seipm·ꝫ ad effectū dilectōis ptinz qp aliquis
aduocatus alicui⁹ cause pr̄ōcinet·incōueniēt g
aliq̄ quib⁹ cōcedit̄ ꝓ seipis aucr̄as aduocacōis esse
ꝓhibent̄ pr̄ōcinari causis alioꝝ ℣ Sed ō est qp·nj·
·q·vij·nīte psone arcentur ab officō postulandi
℟ñ dō·qp aliquis impedit̄ ab aliquo actu duplici
rōne·vno ꝓpt̄ impotēciā·alio ꝓpt̄ indecenciā·sed
impotēcia simplr excludit aliquē ab actu·indecē-
cia aūt nō excludit omīo·qa nec̄itas idecēciā tol-
lere p̄t·sic g ab officō aduocatoꝝ ꝓhīntur quidam
ꝓpt̄ impotēciā eo qp defficūt ſbu uł inēptoꝝ·sic̄ fu-
riosi ⁊ inpubes·vł exēptoꝝ sic̄ surdi et muti·ē enī
nec̄ia aduocato ⁊ inēptoꝝ picia qua possit oueniēt̄
iust̄iciā assūpte cause cōdē ⁊ item loquela cū audi-
tu vt possit et ꝓnūciare et audire qđ ei dī·vnde q̄
in hys deffectū pacunt̄ omīo ꝓhibent̄ ne sint ad-
uocati nec ꝓ se nec ꝓ alijs·decēcia aūt huius officij
exercēdi tollit̄ dupl'r·vno ex h̄ qp aliquis ē rebus
maioꝝib⁹ obligatus·vñ monachos ⁊ p̄sbros non
decet ī quacūq; cā aduocatos ee neq; clicos ī iudi⁹
secularī·qua huīoi psone sūt reb⁹ diuīs affecti·
alio ꝓpt̄ psone deffectū vł corpalē·vt p̄z de cecis q̄
oueniēt̄ iudici astare nō possēt vł spūalem·non
enī decet vel alīus iustīcie prōn⁹ existat q̄ ī seipo
iust̄iciā ꝺtēpsit·⁊ ideo infames infideles ⁊ dāpna-
ti ꝺ q̄ib⁹ crimīb⁹ nō decent sūt aduocati tñ huīoi
indecēcie nec̄itas p̄ferē·⁊ ꝓpt̄ h̄ huīoi psone p̄nt p
seipis·vł p psonis sibi ꝺiūctis vti officō aduoca-
ti·vñ ⁊ clīci p eccl'ijs suis p̄nt ee aduocati et mo-
nachi p causa monast'ij sui si abbas p̄cepit ℣ Ad
·j·g dō·qp ab opib⁹ mīe inēptū ꝓpt̄ indecēciā impe
diūtur aliqui ⁊ aliq̄ ꝓpt̄ impotēciā·nō enī oīa opa
mīe om̄es decēt sic̄ stultos nō decet ꝺsiliū dare neq;
ignorantes docē ℣ Ad·ij·dō·qp sic̄ ꝟtus corrūpit̄
p supbabūdanciā ⁊ deffectm·ita aliquis fit indecens
et p maiꝝ ⁊ p minꝝ·et ꝓpt̄ h̄ quidā arcent̄ a pr̄ōci-
nio p̄stando ī causis qa sūt maiores tali officō sic̄
religiosi ⁊ clīci·quidā vero qa sūt mīores q̄ vt eis
h⁹ officiū opetat sic̄ infames ⁊ infideles ℣ Ad·nj·
dō·qp non ita iminet hoī nec̄itas pr̄ōcinari causis
alioꝝ sic̄ ꝓpis qua alij p̄nt sibi alit̄ subuenire·vñ
nō est similis racō

Ad·nj·sic ꝓceō·vī qp aduocatus nō peccet si
iniust̄ā cām deffendat·sic̄ enī oñdit̄ pericia
medici si infirmitatē despatā sanet·ita eciā oñdī
perica aduocati si eciā iniust̄ā cām deffendē posset
ꝫ medicus laudaꝫ si infirmitatē despatā sanet·g
eciā aduocatus nō peccat·ꝫ magis laudand⁹ est si
iniust̄ā cām deffendat ℣ ·a q̄libz pcto licz desis-
tere·ꝫ aduocat⁹ punit̄ si cām suā pdiderit·vt hēt̄
·ij·q·nj·g aduocat⁹ nō peccat iniust̄ā cām deffē-
dendo si eā deffendēdā suscepit ℣ ·mai⁹ vīō esse
pcēm si iniusticia vtaꝫ ad iust̄ā cām deffendōam
puta ꝓducēdos fl'os testes·vł allegādo fl'as leges
q̄ iniust̄am cām deffendēdo·quia h̄ est pcēm ī for-
ma i⁹ ī matia·ꝫ vī aduocato licē talib⁹ astucijs
vti·sic̄ militi licet ex insidijs pugnare·g videt̄ qp
aduocatus nō peccat si iniust̄ā cām deffēdat ℣ Sz
ō est qp ō·ij·pal'·xix·impio p̄bes auxiliū·et id⁹
circo irā dn̄i mēbaris·ꝫ aduocatus deffendēs cām
iniust̄ā impio prebet auxiliū·g peccando irā dn̄i
mētur ℣ñ dō·qp illicitū est alicui cooperari ad
malū faciendū·siue ꝺsulendo·siue adiuuādo·siue
q̄lit̄cūq; ꝺsenciēdo·quia ꝺsiliās ⁊ coadiuuās quod-
āmodo est faciēs·⁊ apo⁹ dicit·ro·ſ·qp digni sunt
morte nō solū q̄ faciūt pcēm·ꝫ eciā q̄ ꝺsenciūt fa-
ciēt̄ib⁹·vñ ⁊ supd̄m est qp om̄s tales ad restitucōz
tenent̄·maīfestū ē aūt qp aduocatus ⁊ auxiliū et
ꝺsiliū p̄stat ei cui⁹ cause pr̄ōcinat̄·vñ si scient̄ in-
iust̄am cām deffēdit absq; dubio g̃uit̄ peccat ⁊ ad
restitucōm teneē eius dāpni qp ō iust̄iciā per eius
auxiliū alīa ps incurrit·si aūt ignorant̄ iniust̄ā
cām deffendit putās ee iust̄ā excusat̄ ꝟm modū q̄
ignorācia excusare p̄t ℣ Ad·ſ·g dō qp medic⁹ ac-
cipiēs in cura infirmitatē despatā nll'i fcit iniu-
riā·aduocatus aūt suscipiēs cām iniust̄ā iniuste
ledit eū ō quē iniuste pr̄ōciniū p̄stat·⁊ ideo nō ē
sil'is rō·q̄muis enī laudabil' videat̄ q̄ntū ad picia
artis·tñ peccat q̄ntū ad iniusticiā volūtatis qua
abutit̄ arte ad malū ℣ Ad·ij·dō·qp aduocatus si
ī p̄ncipio credidit cām iust̄ā ee·et postea ī ꝓcessu
appareat eā ee iniust̄ā nō debz eā ꝓdē·vt sz aliam
ptē iuuet·vł secta sue cause alī pti reuelet·p̄t tñ
et debz cam debere·vel eā cui⁹ cām agit ad credendō
inducē siue ad ꝺponendō sine adūsariꝫ dāpno ℣ Ad
·nj·dō·qp sic̄ ō·dcm est·militi vł duci exercit⁹ licz
in bello iusto ex insidijs agē ea q̄ facē debz prudēt
occultādo·nō aūt fl'itatē fraudulent̄ faciēdo·qua
eciā hosti fidē ꝟuare ꝺz·sic̄ tull⁹ dic̄ ī·j·de officijs
vnde ⁊ aduocato deffendēti cām iust̄ā licet prudēt̄
occultare ea quib⁹ impedī possz ꝓcessus eius·non
aut̄ licet ei aliqua fl'itate vti

Ad·mj·sic ꝓceō·vī qp aduocato nō liceat pro
suo pr̄ōcinio peccuniam accipe·opa enī mīe
nō sūt intuitu hūane remuñacōis faciēda·ꝟm i⁹
lu·xmj·cū facis prandiū aut cenam noli vocare
amicos tuos neq; vicinos diuites ne forte ipi te re
inuitēt ⁊ fiat tibi ꝛetribuc̄·ꝫ p̄stare pr̄ōciniū cāe
alcui⁹ ptinet ad opa mle·vt dictū ē·g nō licet ad-
uocato accipe retribucōz peccūie ꝓ pr̄ōcinio p̄stito
℣ ·spūale nō est ꝓ tp̄ali cōmutandō·ꝫ pr̄ōciniū
p̄stitū vī ee quidā spūale cū sit vsus scie iuris·
g nō licet aduocato ꝓ pr̄ōcinio prestito peccūiam
accipe ℣ ·sic̄ ad iudiciū ꝺcurrit psona aduocati
ita eciā psona iudicis ⁊ psona testis·ꝫ ꝟm aug·

ad macedonũ·nõ debz ĩdex vendẽ iustũ iudiciũ· nec testis vñ testionũ·g̃ nec aduocat⁹ potit vẽ; dere iustũ p̃ociniũ ¶Sed ō est qp aug⁹ dic̃ ibiꝺ qp aduocat⁹ licite vendit iustũ p̃ociniũ et iurisꝑit⁹ vñ ꝺsiliũ ¶Rñ dꝺ·qp ea que q̃s nõ tenetur alĩ exhibẽ iuste p̃t ꝓ eoz exhibicõe recõpẽsacõz accipe maifestũ est autẽ qp aduocatus nõ sp̃ tenet p̃ociꝫ nũ p̃stare aut ꝺsiliũ dare causis aliorũ·et ideo si vendat suũ p̃ociniũ siue ꝺsiliũ nõ agit ō iustitiã et eadẽ rõ est de medico opem ferente ad sanandꝺ ⁊ de omĩbz alijs huĩoi psonis dũ tñ modate accipiant ꝺsidata ꝺdcõne psonaz ⁊ negocõz ⁊ laboris ⁊ con; suetudine p̃rie·si aũt ꝓ impbitatẽ aliquid immo; derate extorq̃ant·peccant ō iustitiã·vñ aug⁹ dic̃· ad macedonũ qp ab hys extorta ꝓ inmodatã imꝓ; bitatẽ repeti solent data ꝓ tollerabilẽ ꝺsuetudinẽ nõ solent ¶Ad·j·g̃ dꝺ·qp nõ sp̃ que homo p̃t mi; sericordiã facẽ·tenet facẽ g̃tis·alioq̃n nll̃i licẽt ali quã rem vendẽ·quia q̃mlibz rem p̃t homo miseri; cordiã impendẽ·ſz qñ eam mibicordiã impendit nõ hũam·ſz diuĩam remuñacõz querẽ debz·⁊ sil̃r ad; uocat⁹ qñ cause paupũ mibicordiã p̃ocinãt nõ ꝺz intendẽ remuñacõz hũam ſz diuĩam·nõ tñ sp̃ tene tur g̃tis p̃ociniũ impendere ¶Ad·ij·dꝺ·qp si scia iuris sit qꝺaz spũale·tñ vsus eius fit ope corpali· et ideo ꝓ eius recõpensacõne licet pecc̃iam accipe· alioq̃n nll̃i artifici licẽt de arte sua lucr̃i ¶Ad·nj dꝺ·qp iudex et testis coẽs sũt vtz pti·q̃a iudex te; netur iustã sñiam dare ⁊ testis teneꝰ vñ testiom dicẽ·iustitia aũt ⁊ vitas nõ decliuãt ĩ vnã ptem magis q̃ ĩ aliã·⁊ ideo iudicibz de publico sũt sti; pendia laboris statuta ⁊ testes accipiũt·nõ quasi p̃ciũ testioniz·ſz q̃si stipendiũ laboris expensas·vl̃ ab vtz pte·vl̃ ab ea a qua inducunt·quia nemo militat stipẽdijs suis nũq̃·vt ō·j·ad coz·ix̃·sed aduocatus alt̃am pt̃ tñ deffendit·⁊ ideo licite p̃t p̃ciũ accipe a pte quam aduuat

Oinde ꝺsiderandũ est ō iniurijs vboz que inferunt ex̃ iudiciũ Et p̃mo de ꝺtumelia Scꝺo de detcõne Tercõ de suſurracõe Qrto ꝺ maledicõe Cir; ca p̃mũ q̃runt q̃tuor Primo quid sit ꝺtumelia· Scꝺo·utz oĩs ꝺtumelia sit pcm̃ mortale Ter utz oꝓteat ꝺtumelioſos repmẽ Qrto de origine

Ad·j·sic pceꝺ·vl̃ qp ꝺtumelia ꝺtumelie nõ ꝺsistat in vbis·cõtumelia enĩ importat qꝺã nocumentũ ꝓximo illatũ cũ pineat ad iusti; ciã·ſz vba nll̃m nocumentũ videnꝰ inferre ꝓxio nec ĩ rebz nec in psona·g̃ ꝺtumelia nõ cõsistit in vbis ¶Ꝺ·ꝺtumelia vl̃ ad q̃mdã dehonoracõz pti; nere·ſz magis aliquis p̃t inhonorari seu vituparı fct̃is q̃z verb·g̃ vl̃ qp ꝺtumelia nõ ꝺsistit ĩ verbis· ſz magis ĩ fct̃is ¶Ꝺ·dehonoracõ q̃ fit ĩ verb veri⁹ dic̃ cõuiciũ·vl̃ ĩꝓperiũ·ſz ꝺtumelia vl̃ differre a uiciõ ⁊ ab ĩmꝓperio·g̃ ꝺtumelia nõ ꝺsistit ĩ vbis ¶Sed ō nichil auditu ꝓcipit̃ nisi vbũ·ſz ꝺtume; lia auditu ꝓcipit̃·ꝺm ip̃m·ié·xx̃·auduit ꝺtumeli; as ĩ circuitu·g̃ cõtumelia est ĩ verbis ¶Rñ dꝺ· qp ꝺtumelia importat dehonoracõm alic⁹·qꝺ quiꝺ

ꝺtingit dupl̃r·cũ enĩ honoz aliquã excellenciã ꝺse; quat̃·vno⁹ aquis aliũ dehonozat cũ ꝓuat eũ excel; lencia ꝓpt̃ quã hẽbat honorẽ·qꝺ quiꝺ fit p peccata fct̃oz·de quibz supꝺictũ est·alio⁹ cũ aliq̃s id qp est ō honorẽ alic⁹ deducit ĩ noticiã eius et alioz·et h⁹ ꝓpt̃ ptinet ad ꝺtumeliã·qp quiꝺ fit p aliq̃ signa·ſz sic̃ aug⁹ dic̃ in·ij·de doc·xp̃iã·omia signa verb ꝺpata pauciſſima sunt·vba enĩ int̃ hoies obtinu; erũt p̃cipatũ sig̃ficandi quecũq̃z anio ꝺpiunt̃· ⁊ ideo ꝺtumelia ꝓpt̃ loq̃ndo ĩ vbis ꝺsistit·vñ p⁹ dic̃ in li⁹·eth̃·qp ꝺtumelioſus ꝺ aliq̃s quia veloxẽ ⁊ tumz verb iniurie q̃a tũ ecia p fct̃a aliq̃ signat̃ aliquid q̃ in h⁹ qp signant̃ habẽt vim vboz signã; ciũ·inde est qp ꝺtumelia extẽso nomĩe ecia ĩ fct̃is dic̃·vñ·ro·j·sup i⁹·ꝺtumelioſos supbos·dic̃ glo qp ꝺtumelioſi sũt qui dictis vl̃ fct̃is ꝺtumelioſis ⁊ turpia inferũt ¶Ad·j·g̃ dꝺ·qp vba ꝺm sui cẽnci am·i·inq̃ntũ sũt quꝺã soni audibiles nll̃m no; cumentũ alĩ inferũt nisi forte grauando auditũ puta cũ aliq̃s nimis alte loquit̃·inq̃ntũ vero sũt signa repñtancia aquid ĩ noticiam alioz·sic p̃t dampna ml̃ta inferre int̃ q̃ vnũ ẽ qp homo dãpni ficatur q̃ntũ ad detimentũ honoris sui vl̃ reuẽncie sibi ab alijs exibende·⁊ ideo maioz est ꝺtumelia si aliq̃s acui deffectũ suũ dicat coꝝ ml̃tis·⁊ tñ si si; bi soli dicat p̃t ee ꝺtumelia inq̃ntũ ipe q̃ loquit̃ i; iuste ō audiẽtes reuẽnciã agit ¶Ad·ij·dꝺ·qp in tñ aliq̃s aliquẽ in fct̃is dehonozat inq̃ntũ illa fct̃a vl̃ faciũt vl̃ signant i⁹ qꝺ est ō honorẽ acui⁹·q̃rũ p̃mũ nõ ptinet ad ꝺtumeliã·ſz ad alias iniustitie spẽs·de quibz supꝺctm est·ꝺm vero ptinet ad ꝺtu; meliam inq̃ntũ fct̃a hñt vim vboz in significãdo ¶Ad·nj·dꝺ·qp ꝺuiciũ ⁊ imꝓperiũ ꝺsistũt ĩ verb̃ sic̃ ⁊ ꝺtumelia·quia p oĩa h̃ repñtatur aquis def fect⁹ alic⁹ ĩ detimẽtũ honoris ipi⁹·huĩoi aũt deffct̃s est ꝓplex·scz deffct̃s culpe qui repñtat̃ p vba cõtu; melioſa·⁊ deffect⁹ g̃nalit̃ culpe ⁊ pene q̃ repsentat̃ p ꝺuiciũ·q̃a uiciũ ꝺsueuit dici nõ solũ aĩe·ſz ecia corpis·vnde si q̃s alicui iniurioſe dicat eũ ee cecũ ꝺuiciũ quiꝺ dic̃·ſz nõ ꝺtumeliã·si q̃s aũt dicat al; teri qp sit fur nõ solũ ꝺuiciũ·sed ecia contumeliã infert·qñq̃z vo repñtat aquis acui deffectũ mino racõnis sue indigẽcie qui ecia derogat honori ꝺñti quãcũq̃z excellenciã·⁊ h̃ fit p vbũ imꝓperij qꝺ ꝓpt̃ est qñ aliq̃s iniurioſe alti ad memoriã reduc̃ au; xiliũ qp cõtulit ei neccitatẽ pacienti·vñ ō ecc̃·xx̃· exigua dabit ⁊ ml̃ta imꝓperabit·qñq̃z tñ vnũ is; toz pro alio ponitur

Ad·ij·sic pceꝺ·vl̃ qp ꝺtumelia·vl̃ ꝺuiciũ nõ sit pcm̃ mortale·nll̃m enĩ pcm̃ mortale ẽ actus alic⁹ vtutis·ſz ꝺuiciari est act⁹ alicui⁹ vtu; tis·scz eutropolie·ad quã ptinet bene ꝺuiciari·ꝺm ip̃m in·mj·eth̃·g̃ ꝺuiciũ siue ꝺtumelia nõ ẽ pcꝫ mortale ¶Ꝺ·pcm̃ mortale nõ inuenit̃ in viris pfct̃is·qui tñ ꝺuicia vl̃ ꝺtumelias aqñ dicũt·sic ꝑz de apl̃o ꝙgalathas·nj·dixit·o insensati gala; the·et dñs dic̃ luc̃·vlc̃·o stulti ⁊ tardi corde ad cre dendũ·g̃ ꝺuiciũ siue ꝺtumelia nõ est pcm̃ mor̃le ¶Ꝺ·q̃uis id qꝺ ẽ pcm̃ veniale ex gne possit fieri

mortale · nō tñ pcēm qō est ex gñe mortale pr esse veniale · vt supḥitū est · si g ō ouiciū vl' otumeliā esse pcēm mortale ex gñe suo seq̄retur qp sp eēt pcēz mortale · qp vī ee fl'm vt pz ī eo qui leuiē ⁊ ex sur repcōne · vl' ex leui ira dic aliq̄s v̄bū otumelioſū · nō g otumelia vl' ouiciū ex gñe suo est pcēm mortale ¶ Sed cōr nichil mereē penā etnā inferni nisi pcēm mortale · sz ouiciū vl' otumelia mētur penaz inferni · ḥm ī° math° v° · qui dixerit frī suo fatue reus erit gehenne ignis · g ouiciū vl' otumelia est pcēm mortale ¶ Rñ dō · qp sic supdcēm est v̄ba inq̄ntū sūt soni · quō nō sūt in nocumentū alioz · sz inq̄tū signt aliquid que quō sigficacō ex intiori affectu pcedit · ⁊ ideo in pcīs v̄boz maxime oside randū vīō ex quo affectu ās v̄ba pferat · cū g cō uiciū seu otumelia de sui rōne importet q̄mdā deho noracōm si intencō pfēntis ad ḥ ferae · vt aliq̄s p verba q̄ pfert honorē alīus aufferat · ḥ ꝑe ⁊ p se est dicere ouiciū vl' otumeliā ⁊ ḥ est pcēm mortale nō min° q̄z furtū vel rapina · nō enī homo min° amat suū honorē q̄z rem possessam · si vero aliquis verbū ouicij vl' otumelie alī dixit nō tñ anīo de honorādi · sz forte ꝑe correccōz vl' ꝑe aliquid huīoi · nō dic ouiciū vl' otumeliā formalie ⁊ p se · sz p ac cidēs ⁊ mālie · inq̄ntū scz dī id qp p̄t esse ouiciū vl' otumelia · vñ ḥ p̄t ee qñq̄z pcēm veniale · qñq̄z autē absq̄z omī pcō in quo tñ nccia est discreco vt mo derate homo talibz v̄bis vtae · quia posset esse ita gue ouiciū qp p incautelam platū aufferret hono rē eius ō q̄z pferreē · ⁊ tūc posset hō peccare morta liter eciā si nō intēdēt dehonoracōm alīus · sic eciā si aliquis incaute aliū ex ludo pruciens q̄ie ledat cl'pa nō caret ¶ Ad · j · g dō · qp eutpolū ptinz dicere ali q̄d leue ouiciū nō ad dehonoracōm vl' ad otristacōz eius in que dī · sz magis cā delectacōis ⁊ ioci · ⁊ hoc p̄t esse sine pcō si debite ecūstancie obſuanē · si vo aliq̄s nō reformidz otristare eū inquē pferē huīoi iocosū ouiciū dūmō aliis risū excitet · ḥ est vicōsū vt ibīd dī ¶ Ad · ij · dō · qp sic licitū est aliquē v̄be rare vl' in rebus dāpnificare causa discipline · ita eciā ⁊ causa discipline p̄t aliquis alī q̄z debz corrigē verbū aliq̄d ouicōsū dicē · ⁊ ḥ mō dñs discip'los vo cauit stultos · ⁊ ap'ls gall' · insensatos · tñ sic dicit aug° ī li° de ḥmone dnī ī mōte · raro ⁊ ex magna nccitate obiurgacōes sūt adhibende ī quib nō vt nob · sz vt dño huiatur instem° ¶ Ad · nj · dō · qp cū pcēm ouiciū vl' otumelie ex anīo dicētis dependeat p̄t otingē qp sit pcēm veniale si sit leue ouiciū non multū hoiem dehonestans et pferae ex aliq̄ aī le uitate · vl' ex leui ira absq̄z firmo ꝓposito aliquez dehonestandi · puta cū aliq̄s intēdit aliquē p huīoi verbum leuiter contristare

Ad · nj · sic pceō · vī qp aliquis nō debeat con tumelias sibi illatas sustinē · qui enī sustinet otumeliā sibi illatā audaciā nutrit ouiciātis sz ḥ nō est faciendū · g homo nō debet sustinē cōtu meliam sibi illatā · sz magis ouicianti rñdē ¶ ō · homo debet plus se diligē q̄z aliū · sz aliquis nō debz sustinē qp alī ouiciū ꝓferae · vnde dī p̄ · xxvj · q imponit stulto silenciū iras mitigat · g eciā aliq̄s nō debz sustinere otumelias illatas sibi ¶ ō · nō licz alicui vindicare seip̄m · ḥm ī° michi vindcta z et ego retribuā · sz aliq̄s nō resistendo cōtumelie se vindicat · ḥm ī° cſos · si vindicare vis file et funes cam ei dedisti plagā · g aliq̄s nō debet silendo sus tinē verba cōtumelioſa · sz magis rñdē ¶ Sed ō est qp ō in ps° · q inquirebant mala michi locuti sū vanitates · ⁊ postea sḥdit · ego autē tamq̄z surdus nō audiebā et sic mut° nō apperiēs os suū ¶ Rñ dō · qp sic pacia nccia est ī hys que conr nos fiūt · ita eciā ī hys q̄ or nos dicūtur · p̄cepta aūt paciēcie in hys que otra nos fiūt sūt in ꝑaracōne anime habēda · sic aug° · in li° de ḥmone dnī in mōte ex ponit ī° p̄ceptū dni · si quis percusserit te ī vna ma xilla p̄be ei et aliam · vt scz homo sit patus ḥ facē si opus fuit · nō tñ semp teneē facē actu · quia nec ipe dñs ḥ fecit · sz cū suscepisset alapam dixit quid me cedis · vt habeē · io · xvnj° · ⁊ ideo eciā circa v̄ba otumelioſa que ō nos dicuntur est ī° intelligēd tenem enī habē animū patū ad cōtūelias tollerā das si expediens fuit · qñq̄z tñ oportet vt otumeliā illatā r̄pellamus maxime ꝑe duo · p̄mo quiō ꝑe bonū eius qui cōtumeliam infert · vt videlicet ei° audacia repmae et deceto talia nō attemptet · ḥm ī° p̄ū · xxvj · rñde stulto iuxta stulticiā suā ne si bi sapiēs videae · aliomō ꝑe bonū mltoz quoz p fect° impedie ꝑe cōtumelias nob illatas · vñ gg° dic sup ezech° · omel° · ix° · hy quoz vita ī exemplo imitacōis est posita · debent si p̄t detrahenciū sibi verba opescē ne eoz p̄dicacōm nō audiant q audi re poant ⁊ ita ī p̄uis moribz remanētes bene viuē otempnāt ¶ Ad · j · g dō · qp audaciā ouiciantis cō tumelioſi debz aliq̄s modate repmē · scz ꝑe officiū caritatis nō ꝑe cupiditatē p̄uati honoris · vñ dī p̄ū · xxvj · ne respondeas stulto iuxta stulticiam suā ne ei sīlis efficiaris ¶ Ad · ij · dō · qp in ḥ qp ās alienas otumelias repmit nō ita timetur cupidi tas p̄uati honoris · sic cū aliq̄s repellit cōtumeli as ꝑas · magis aūt vī ḥ p̄uenire ex caritatis af fectu ¶ Ad · nj · dō · qp si aliquis ḥ aīo tacēt vt tacē do otumeliātē ad iracūdiam ꝑuocaret ptinz ḥ ad vindictā · sz si aliq̄s taceat uolens dare locū ire ḥ ē laudabile · vnde ō eccē · vnj° · nō litiges cū homīe li gnato ⁊ nō struas ī ignē illius ligna

Ad · mj · sic pceō · vī qp otumelia nō oriae ex ira · qa ō p̄ū · x° · vbi supbia · ibi otūelia · sz ira est viciū distinctū a supbia · g otumelia non oriē ex ira ¶ ō · p̄ū · xx° ō oms stulti irascenē cō tumelijs · sz stultícia est viciū oppositū sapie · vt ō hītū est · ira aūt opponiē māsuetudini · g otume lia nō oriē ex ira ¶ ō · nll'm pcēz diminuiē ex sua causa · sz pcēm otumelie diminuiē si ex ira ꝑferae q̄i° enī peccat q̄ ex odio otumeliam infert q̄z qui ex ira · g contumelia nō oriē ex ira ¶ Sed ō est qp gg° · xxxj° · mor · qp ex ira oriūē otumelie ¶ Rñ dō · qp cū vnū pcēm possit ex diūsis oriri · ex illo tñ dicit p̄ncipalius hre originē exquo freq̄ncius pce dere consueuit ꝑter ꝑpinquitatem ad finē ipius ·

ꝯumelia autē magnā hꝫ ꝑpinquitatē ad finē ire qui est vindicta · nlla enī vindcta est racō magis in ꝓmptu q̄z inferre cōtumeliā alt̄i · ⁊ ideo ꝯumelia maxime oriꝫ ex ira ℟ d · j · g̃ dō · qꝫ ꝯumelia nō ordinaꝫ ad finē supbie qui ē celsitudo · ⁊ ido nō directe cōtumelia oriꝫ ex supbia · disponit tamen supbia ad ꝯumeliā inq̄ntū illi q̄ se supiores extimant facilius alios ꝺspnūt · ⁊ iniurias eis irrogant · facilius enī irascunt vtpote reputantes indignū quidq̄ cont̄ eoꝝ volūtatē agitur ℟ d · ij · dōm · qꝫ ꝟm ꝓhm in · vij · eth̄ · ira nō ꝑfecte audit racōm et sic iratus patitur rōnis deffectū in quo ꝯuenit cū stultitia · et ꝓpt̄ hoc ex stultitia oriꝫ contumelia scōm affinitatem quā habet cū ira ℟ d nj · dō · qꝫ ꝟm ꝓhm in · ij° · rethorice · iratus intendit manifestam offensam qō non curat odiens · ⁊ ideo cōtumelia que importat maifestam iniuriaꝫ magis ꝑtinet ad iram q̄z ad odiū

QUeritur circa hoc querunt̄ quatuor Prīo quid sit detractō Scōo · vtrū sit pcm mortale Tercō de compatiōne eius ad alia pcta Quarto · vtrū peccet aliquis audiendo

A d · j · sic ꝓced̄ · videt̄ qꝫ detractō detractiōm nō sit denigratō aliene fame p occulta ꝟba vt a quibusdam diffinitur · occultū enī et manifestū sūt circūstancie nō cōtinentes constituentes spēm pcī · accidit enī peccato qꝫ a multis sciaꝫ vl̄ a paucis · vl̄ illud qꝫ nō constituit spēm pcī non ꝑtinet ad rōem ipius nec debet poni in eius diffinitiōne · g̃ ad racōm detractiōnis nō ꝑtinet qꝫ fiat p occulta verba ℟ ad racōm fame ꝑtinet publica noticia · si g̃ per detractiōem denigratur fama alicuiꝰ nō poterit hꝰ fieri per verba occulta · ſz per verba inmanifesto dicta ℟ ille detrahit q̄ aliquid subtrahit vl̄ diminuit de eo qꝫ est · sed q̄nq̄z denigraꝫ fama alicuiꝰ eciā si nichil subtrahatur de veritate · puta cū aliquis vera crimina alicuiꝰ pandit · g̃ nō omnis denigratō fame est detractō Sed ō est qꝫ dī eccl̄ · xxᵒ · si mordeat serpens in silentiō nichil eo minus habet qui occulte detrahit · g̃ occulte mordēt famam alicuiꝰ est detrahēt ℟ ad ōm · qꝫ fcto aliqs alt̄i nocet duplicater · manifeste quidē sicut in rapina vl̄ quacūq̄z violencia illata occulte aūt sicut in furto et dolosa ꝑcussione · ita eciā verbo aliquis duplicit̄ aliquē ledit · vnomodo in manifesto · et hꝰ fit ꝑ contumeliam vt supdictm est · aliomō occulte · et hꝰ fit ꝑ detractiōm · ex hoc aūt qꝫ aliquis manifeste verba ō aliū ꝓfert · videt̄ eū pupendē · vnde ex hoc ipo exhonoratur · ⁊ ideo contumelia detrimētū affert honori eius ī quē ꝓferꝫ sed qui verba ō aliquē ꝓfert in occulto vī eū vereri magis q̄z pupendere · vnde nō directe infert detrimentū honori sed fame inq̄ntū huiōi verba occulte ꝓferens quantū in ipo est eos qui audiūt facit malam opīonem habē de eo cont̄ quē loquit̄ hꝰ enī intendē videt̄ ⁊ ad hoc conaꝫ detrahens vt eius verbis credatur · vnde patz qꝫ detractiō differt a contumelia dupl̄r · vno mō q̄ntū ad modū ꝓponendi verba · quia scz ꝯumelioſus manifeste ō aliquem loquit̄ · detractor aūt occulte · alio mō q̄ntū ad finē intentū siue q̄ntū ad nocumentū illatū · quia scz ꝯumelioſus derogat honori detractor fame ℟ ad ꝓmū g̃ dō · qꝫ in volūtariis ꝯmutatiōnib̄ ad quas reducunt̄ omia nocumēta ꝓximo illata verbo vl̄ facto diūsificat rōm pcī occultū ⁊ manifestū · q̄a alia est racō inuolūtarij ꝑ violenciā ⁊ ꝑ ignorāciam vt supdictū est ℟ d · ij · dō · qꝫ verba detractiōnis dicunt̄ occulta nō simpl̄r · sed per cōparatiōz ad eū de quo dicunt̄ · quia eo absente et ignorante dicunt̄ · sed ꝯumelioſus in faciē ō hominē loq̄t̄ vnde si aliqs de alio male loquaꝫ corā multis eo absente detractiō est · si autē eo solo ꝑsente ꝯumelia est · q̄muis eciā si vni soli aliqs de absente malū dicat corrūpit famā eius nō in toto · sed in pte ℟ d · nj · dō · qꝫ aliquis dī detrahē nō quia diminuat de veritate · sed quia diminuit famā eius qō quidē q̄nq̄z fit directe · q̄nq̄z indirecte · directe quidē quadrupl̄r · vno mō q̄n fīm imponit alt̄i · ſcōo q̄n pcm adauget suis verb · tercō q̄n occultū reuelat quarto quādo id qō est bonū dicit mala intentiōne factū · indirecte aūt vl̄ negando bonū alterius vl̄ malicōse recitando minuendo

A d · ij · sic ꝓcedit̄ · vidē qꝫ detractiō nō sit pcm mortale · nll̄s enī actus ꝟtutis ē pcm mortale · sed reuelare pcm occultū qꝫ sicut dēm est ad detractiōm ꝑtinet est actus ꝟtutis vl̄ caritatis dū aliqs fratris pcm denūciat · eius emēdatiōm intēdens · vl̄ eciā ē actus iustitie dū aliqs frem accusat · g̃ detractiō nō est pcm mortale ℣ · sup illud ꝑu · xxmj · cū detractoribꝰ nō ꝺmiscearis · dic̄t glo · hꝰ spālit̄ vicō periclitaꝫ totū genꝰ hūanū · sed nll̄m pcm mortale ī toto hūano gne inuenitur · quia multi abstinēt a pcto mortali · pcta aūt venialia sūt que in homib̄ inueniūtur · g̃ detractiō est pcm veniale ℣ · augᵘ · in omel̄ · de igne purgatorio int̄ pcta minuta ponit q̄n cū omī facilitate vl̄ temeritate maledicimus qꝫ ꝑtinet ad detractiōm · g̃ detractiō est pcm veniale Sed cōt̄ est qꝫ ro · j · dī detractores deo odibiles qō ideo addit̄ · vt dic̄t glo · ne leue putēt ꝓpter hꝰ qꝫ consistit in verb ℟ ad ōm · qꝫ sic supdictū est pcta verboꝝ maxime sunt ex intentiōne dicētis diiudicanda · detractiō autē hꝫ suā rōm ordinatur ad denigrandā famam alicuiꝰ vnde ille ꝑ se loq̄ndo detrahit q̄ ad hꝰ de aliquo obloquit̄ eo absente vt eius famā denigret · aufferre autez alicui famā valde graue est · quia inter res tēpales videt̄ fama ee ꝑciosior · ꝑ cuius deffectū hō impeditur a mltis bene agēdis · ꝓpt̄ qꝫ dī eccl̄ · xlj° curam habe de bono nomine · hꝰ enī magis ꝑmanebit tibi q̄z mille thesauri magni et ꝑciosi · et ideo detractiō ꝑ se loq̄ndo ē pcm mortale · ꝯingit tn̄ q̄nq̄z qꝫ aliquis dic̄t aliq̄ verba ꝑ que diminuit̄ fama alicuiꝰ nō hꝰ intendēs · sed aliquid aliud · hꝰ aūt nō est detrahere ꝑ se ⁊ formaliter loquēdo · ſz solū māliē · et q̄si ꝑ accns · ⁊ si quis verba ꝑ que fama alt̄ius diminuit̄ ꝓferat aliquis ꝓpter aliqd̄ bonū vl̄ nec̄m debitis circūstāciis obseruatis nō est pcm · nec pe

dici detracc̃o. si aut̃ pferat ex animi leuitate. vl̃ ꝓpter cãm aliquã nõ nc̃iam nõ est pc̃m mortale nisi forte verbũ qõ dr̃ sit adeo graue. qp notabilit̃ famã alicui⁹ ledat et pcipue in hys que ptinẽt ad honestatẽ vite quia h̃ ex ipo gñe vboꝝ hẽ rõez pc̃i mortal'. ⁊ teneꝫ aliqs ad restitucõz fame. sicut ad restitucõz cuiuslibz rei sbtracte. eo mõ quo supdictũ est cũ de restitucõe ageret̃ ¶ Ad. j. g̃ dr̃. qp reuelare pc̃m occultũ a cui⁹ ꝓpr̃ eius emendacõnem denũciãdo. vl̃ ꝓpr̃ bonũ publicũ iusticie accusando nõ est detrahẽ. vt dictũ est ¶ Ad. ij. dr̃. qp glo. illa nõ dic̃ qp detraccõ i toto gñe hũano inueniat̃. sed addr̃ pene. tũ quia stultoꝝ infinit⁹ ẽ nũs ⁊ pauci sũt qui ambulãt p viã salutis. tũ eciã quia pauci vl̃ nll⁹ sũt qui nõ aliqñ ex aĩ leuitate aliquid dicũt. vnde in aliq. vl̃ leuit̃ alt̃us fama nõ minoratur. quia vt d̃ iacob̃. nr̃. si quis i vbo nõ offẽdit h̃ est pfectus vir ¶ Ad. nj. dr̃. qp aug⁹ loquit̃ in caũ illo quo aliquis dic̃ aliqd̃ leue malũ de alio. nõ ex intẽcõe nocendi. sz ex anĩ leuitate vl̃ ex lapsu lingue

¶ Ad. nj. sic pced̃. vl̃ qp detraccõ sit g̃uius omĩbus pc̃is q̃ in pximũ omittunt̃ quia sup illud ps̃. p eo vt me diligẽt detrahebãt michi. dic̃ glo. plus nocẽt i mẽbris detrahẽtes xpo quia aĩas creditoꝝ interficiũt q̃z qui eius carnem mox resurrecturã pemerũt. ex quo vl̃ qp detraccõ sit g̃ui⁹ pc̃m q̃z homicidiũ. q̃nto g̃ui⁹ est occidere aĩam q̃z occidẽ corpo. sz homicidiũ est g̃ui⁹ inter cetera pc̃a que in pximũ omittunt̃. g̃ detraccõ est simpl'r inter omĩa g̃uior ¶ Ad. dr̃. detraccõ vl̃ ẽ grauius pc̃m q̃z otumelia. quia otumeliã pt̃ hõ repellere. nõ autẽ dr̃ccõm latentẽ. sz otumelia vis̃ esse maius pc̃m q̃z adulteriũ. p hoc qp adulteriũ vnit duos in vnã carnẽ. otumelia aũt mltos in mlta diuidit. g̃ detraccõ est maius pc̃m q̃z adulteriũ. qp tñ int̃ alia pc̃a que sũt in pximũ magnã g̃uitatem habz ¶ Ad. otumelia oritur ex ira. detraccõ aũt ex inuidia. vt pr̃ p ggor̃. xxxj. moꝝ. sz inuidia est maius pc̃m q̃z ira. g̃ et detraccio est mai⁹ pc̃m q̃z otumelia. et sic idẽ qp ꝑus ¶ Ad. tanto aliqõ pc̃m est g̃ui⁹ q̃nto inducit g̃uiorẽ deffectũ. sed detraccõ inducit g̃uissimũ deffectũ. sz excecacõnez mentis. dic̃ eui ggr̃. quid aliud detrahẽtes facũt nisi qp in puluẽm sufflant. et in oculos suos ẽrã excitant et vnde plus dr̃ccõis sufflant inde min⁹ vitatis videant. g̃ detraccõ est g̃uissimũ pc̃m int̃ ea que omittunt̃ in pximũ Sed ō g̃ui⁹ ẽ peccare facto q̃z vbo. sed detraccõ est pc̃m verbi. adulteriũ aũt et homicidiũ ⁊ furtũ sũt pc̃a in fc̃is. g̃ dr̃ccio nõ est g̃ui⁹ cet̃is pc̃is que sũt i pximũ ¶ Rñ dr̃. qp pc̃a q̃ omittunt̃ in pximũ. sũt pensanda p se quid̃ bm nocumẽta q̃ in pximo inferunt̃. quia ex h̃ hñt rõm culpe. tanto aũt ẽ mai⁹ nocumẽtũ q̃nto mai⁹ bonũ demit̃. cũ aũt sit ꝑplex bonũ hois scz bonũ aĩe. bonũ corpis. ⁊ bonũ ext̃ioꝝ rez. bonũ aĩe qõ est maximũ nõ pt̃ alicui ab alio tolli. nisi occõnalit̃. puta p malã psuasionẽ que nc̃itatem nõ infert. sz alia duo bona scz corpis et ext̃ioꝝ rez pñt ab alio violent̃ aufferri. sz quia bonũ corpis ꝑ eminet bono ext̃ioꝝ rez. g̃uiora sũt pc̃a quibꝫ inferr̃ nocumẽtũ corpori q̃z ea quibꝫ inferr̃ nocumẽtũ ext̃ioribꝫ rebꝫ. vnde int̃ cet̃a pc̃a que omittunt̃ i pximũ homicidiũ g̃ui⁹ est p qõ tollit̃ vita pximi iã actu exñs. sequunt̃ aũt adulteriũ qp ẽ or̃ debit̃ ordinẽ gñacõis hũane p quã est introit⁹ ad vitã oñter aũt sũt ext̃iora bona int̃ que fama ꝑtinet diuiciis. eo qp ꝓpinquior est spũalibꝫ bonis. vñ dr̃ ꝑu. xxij. melius est nomẽ bonũ q̃z diuicie mlte. ⁊ ideo detraccõ bm suũ gen⁹ est mai⁹ pc̃m q̃z furtũ min⁹ tamen q̃z homicidiũ vl̃ adulteriũ. pt̃ tñ esse alius ordo ꝓpr̃ circunstãcias aggr̃uantes vl̃ diminuentes. p accñs aũt g̃uitas pc̃i attend̃ ex pte peccantis q̃ g̃ui⁹ peccat si ex delibacõe qs peccet. q̃z si peccet ex infirmitate. vl̃ in cautela. et bm h̃ pc̃a locucõnis hñt aliquã leuitatẽ inq̃ntũ de facili ex lapsu lingue ꝓueniũt absq; magna p̃meditacõne

¶ Ad. j. g̃ dr̃. qp illi qui detrahunt diuitati eius xpo impedientes fidẽ mẽbroꝝ ipi⁹ derogant diuitati eius cui fides imitat̃. vnde nõ ẽ simplex dr̃ccõ sed blasphemia ¶ Ad. ij. dr̃. qp g̃ui⁹ pc̃m ẽ otumelia q̃z detraccõ inq̃ntũ habz maiorẽ otẽptũ pximi. sic̃ et rapina est g̃ui⁹ pc̃m q̃z furtũ. vt supdc̃m ẽ otumelia aũt nõ est g̃uius pc̃m q̃z adulteriũ. nõ enĩ g̃uitas adulterij pensat̃ ex diuncõne corpm. sed ex deordinacõe gñacõis hũane. otumelios⁹ aũt nõ sfñter causat inimiciciã in alio. sz occõnaliter tñ diuidit vnitas inq̃ntũ scz p h⁹ qp mala alt̃us ꝓmit alios quãtũ in se est ab eius amicicia sepat licet ad h̃ p eius vba nõ coganẽ. sic g̃ et detractor occõnalit̃ est homicida. inq̃ntũ scz p sua vba dat alĩ occõm vt pximũ odiat vl̃ cõtẽpnat. ꝓpr̃ qõ in epl'a clemẽtis d̃. dr̃ctores ẽ homicidas scz occõnaliter quia q̃ odit frem suũ homicida est. vt d̃. j. io. nj. ¶ Ad. nj. dr̃. qp ira q̃rit inmaifestc vindc̃az inferre. vt phs dic̃ in. ij. retho. ideo detraccõ que est i occulto. nõ est filia ire. sic̃ otumelia. sz mag̃ inuidie que nitit̃ q̃litercũq; minuẽ gl'am pximi. nec tñ sequt̃ ꝓpr̃ h̃ qp detraccõ sit g̃uior q̃z otumelia. quia ex minori vicõ pt̃ oriri mai⁹ pc̃m. sic̃ ex ira nascitur homicidiũ et blasphemia. origo enĩ pc̃oꝝ attendit̃ bm inclinacõez ad finẽ qp est ex pte ꝑsionis. g̃uitas autẽ pc̃i magis attendit̃ ex pte aduersionis ¶ Ad. mj. dr̃. qp quia homo letat̃ in sma oris sui. vt d̃ ꝑu. xv⁹. inde est qp ille q̃ detrahit incipit magis amare et credẽ qõ dic̃ et per oñs pximũ magis odire ⁊ sic magis recedẽ a cognicõe vitatis. iste tñ effect⁹ pt̃ sequi etiã ex aliis pc̃is q̃ ptinent ad odiũ pximi

¶ Ad. mj. sic ꝓdic̃. vl̃ qp audiens qui tollerat detrahentẽ nõ g̃uiet̃ peccet. nõ enĩ aliqs magt̃ tenet̃ alt̃i q̃z sibiipi. sz laudabl'e est si pacient̃ homo suos dr̃ctores tollat̃. dic̃ enĩ ggr̃. sup ezech̃. omel. ix⁹. linguas detrahenciũ sic̃ nr̃o studio nõ debem⁹ excitare ne ipi peant. ita p suã maliciã excitatas debemus equanimit̃ tollerare vt nob̃ meritũ cresc̃at. g̃ nõ peccat aliqs si detraccõnib⁹ alioꝝ nõ resistat ¶ Dr̃. eccl'. mj. d̃. nõ ōdicas verbo veritatis nll'o mõ. sz qñq; aliqs detrahit verba vitatis dõ-

vt supdctm est. g vis qp nō sp teneat hō detcconib⁹ resistere ¶ Ad. nll's debet impedire id qp est ī vtilitatem alioꝝ. sed detracco frequent est ī vtilitatez alioꝝ ꝺ quos detrahit. dic enī pius papa. nō nūq detracco adusus bonos scitat. vt quos. vl domestica adulatō. vl alioꝝ fauoꝝ in alīm extulerat. detracco huiliet. g aliqs debz detcconēs impedire ¶ Sz ꝺ est qp ieo⁹ dic. caue ne linguā aut aures habeas prurientes aut alijs detrahas. aut alios audias detrahentes ¶ Rn. dō. qp b. aplm ad ro. j. digni sūt morte nō solū qui pcta faciūt. sed eciā q facientibus pcta consenciunt. qp quiō stingit duplicit vno mō dicte. qñ scz quis inducit aliū ad pcīm. vl ei placet pcīm. alio indirecte. scz qñ nō resistit cū resistē possit. ⁊ h stingit qñz nō quia pcīm placeat. sed ppt aliquē hūanū timorem. dō est g qp si aliqius detcconēs audiat absq resistencia. videt detractori consentire. vnde fit pticeps pcti ei⁹. ⁊ si quiō inducat eū ad detrahendū. vl saltez placeat ei detracco ppter odiū eius cui detrahit nō minus peccat qz detrahens. et qñq magis. vnō bernh. dic detrahē. aut detrahentē audire quid hoꝝ dampnabilius sit nō facile dixerim. si vero nō placeat ei pcīm. sz ex timore. vl negligētia. vl eciā verecūdia quadam omittat repellere detrahentem peccat quiō. sed ml'tomin⁹ qz detrahens. et plerūq veniale. qñq eciā h pt esse pcīm mortale. vl ppt h⁹ qp alicui ex officō incumbit detrahentē corrigē. vl ppt aliqꝺ piculū qp audiens nouit oñs. vl ppt radicē qua timor hūanus qñq pt esse pcīm mortale vt s hītū est ¶ Ad. j. g dō. qp detraccones suas nullus audit. quia scz mala que dicunt de aliquo eo audiente nō sūt detraccones ppe loqndo. sed otumelie vt dictū est. pnt tamen ad noticiam acui⁹ detraccones ꝺ ipm frē alioꝝ relacōnib⁹ puenire. et tūc sui arbitrij est dēmētū sue fame pati nisi h vergat ī piculū alioꝝ. vt supdictū est. ⁊ ideo ī hoc pt omendari eius paciencia qp pacient detraccōes sustinet. nō aūt est sui arbitrij qp paciat detrimentū fame alīus. ⁊ ideo in culpam ei vertitur. si non resitit cū possit resistē eadē rōe qua teneat aliquis subleuare asinū alīus iacentē sb onere. vt pcipit deut. xxij. ¶ Ad. ij. dō. qp nō sp aliqs debet resistē detractori arguendo eū de flitate et maxime si qs sciat verū esse qꝺ dī. sed debet eū verb redarguē de h qp peccat fri detrahendo. vl saltē oñdere qp ei detcio displiceat p tristiciam faciei. quia vt. dī. pū. xxv. vētus aquilo dissipat pluuias ⁊ facies tristis linguā detrahentē ¶ Ad. nj. dō. qp vtilitas ex detraccōne puenit nō ex intencōne detrahētis. sed ex dei ordinacōe qui ex quolibz malo eligit bonū. ⁊ ideo nichilomin⁹ est detectoribꝫ resistendū. sicut et raptoribus. vl oppssoribꝫ alioꝝ q̄uis ex h oppssis vl spoliatis per paciencia meritū crescat

Deinde considerandum est de susurracōne

Et circa hoc queruntur duo Primo vtrum susurracō sit peccatū distinctum

Ad. j. sic a detcconē Sc̄o qꝺ hoꝝ sit grauiꝝ

tum a detraccōne. dicit enī ysiō. in li°. ethimolo. susurro de sompno locucōnis appellat. quia nō in facie alicui⁹. sed in aure loquit detrahēdo. sed loq de altero detrahendo ad detraccōm ptinet. g susurracō nō est pcīm distinctū a detraccōe ¶ Ad. leuit xix°. ꝺ nō eris criminator nec susurracō in pplis. sed criminator idem vid esse qp detractor. g eciam susurracō a detraccōe nō differt ¶ Ad. ecc. xxvnj. dī. susurro et bilinguis maledictus erit. sed bilinguis vid idē esse qp detractor. qa detractoꝝ est duplici lingua loqui. aliter scz in absencia et aliter in pscncia. g susurro idē est qp detractor ¶ Sed cont est qp ro. j. super illud. susurrones detractores dic glo. susurrones inter amicos discordiā seminantes detractores qui aliorū bona negant vl minuunt ¶ Rn. dō. qp susurracō et detracco ī mā conueniūt et eciā in forma siue in modo loquendi. quia vtq malū occulte de pximo dic. ppter quā silitudinez interdū vnū p alio ponitur. vnde ecc. v. sup illō nō appelleris susurro. dic glo. i. detractor. differūt aūt ī fine. quia detractor intēdit denigrare famā pximi. vnde illa mala de pximo pcipue pfert ex quib⁹ pximus infamari possit. vl saltē diminui eius fama. susurro aute intendit amicicia separare vt pz per glo. inductā. et p id qp dī. pū. xxvj. susurrone subtracto iurgia cōquescunt. et ideo susurro talia mala pfert de pximo que pnt contra ipm omouē animū audientis. sm id ecc. xxvnj vir pcōr turbabit amicos et ī medio pacē hñciū inmittit inimicicia ¶ Ad. j. g dō. qp susurro ingntū dicit malū de alio dī detrahē. in h° tñ differt a detractore. quia nō intendit simpl'r malū dicē. sed quidq sit illud qp possit aīm vni⁹ perturbare ꝺ aliū eciā si sit simpl'r bonū et tñ apparens malū ingntū displicet ei cui dicit ¶ Ad. ij. dō. qp criminator differt a surrone et a detractore. qa criminator. est qui publice alijs crimia imponit. vl accusando. vl ꝺuiciando qp nō ptinet ad detraccōrez et susurronē ¶ Ad. nj. dō. qp bilinguis ppe ꝺ susurro. cū enī amicicia sit inē duos nititur susurro ex vtq pte amicicia rūpe. ⁊ ideo duab⁹ linguis vtit ad duos vni dicens malū de alio. ppter qꝺ dī ecc. xxvnj. susurro et bilinguis maledict⁹ ē. ⁊ subdī multos enī turbauit pacem habentes

Ad. ij. sic pdit. videt qp detracco sit ğuius pcīm qz susurracō. pcta enī oris ꝺsistūt in h qp aliquis male dicit. sed detractor dicit de pximo ea que sūt mala simpliciter. quia ex talib⁹ oritur infamia. vl diminuit fama. susurro aūt nō curat dicere nisi mala apparencia. que scz displicent audienti. g ğuius pcīm est detracco qz susurracō ¶ Ad. quicūq auffert alicui famam auffert ei nō solū vnū amicū sz multos. qa intellēs vnuq̄sq refugit amicicia infamiū psonaꝝ. vnde ꝺ qꝺam ꝺ. ij. pal'. xix°. hys qui oderūt dñm amicicia iungeris. susurracio auffert vnū solū amicū. ğuius g pcīm est detracco qz susurracō ¶ Ad. iac. mj. dī qui detrahit fratri suo detrahit legi. ⁊ p oñs deo q ē legislator. et sic pcīm detraccōnis vl esse pcīm

in deū qp est ḡuissimū vt supbitū est. pcm autez
suſurracois est in ꝓximū. g pcm detraccois est
guius qz pcm suſurrōnis ¶ Sed ō est qd ō eccl'. v
deuoracō pessima sup bilinguē. suſurratori autem
odiū et inimicicia et otumelia ¶ Rn̄ dō. qp sicut
supdictū est. pcm in ꝓximū tāto est ḡui. ꝗnto
p ipm maius nocumentū ꝓximo inferē. nocumē
tū aūt tanto maius est bonū qd tollit inter cetera
exteriora vero bona pemin amicus. quia sine ami
cis viuē posset. vt pz p phm in. vnj. eth. vñ eccl'.
vj. amico fideli nll'a est opacō. quia et optima fa
ma q p detraccōz tollit ad h maxime nccia ē. vt hō
ydoneus ad amicitiā hēatur. et ideo suſurracō est
maius pcm qz detcco et qz otumelia. quia amicus
est melior qz honor. et amari qz honorari. vt i. vnj
eth. phs dicit ¶ Ad. j. g dō. qp spēs et ḡuitas pcī
magis attens ex fine qz ex mali obo. et ideo rōne
finis suſurracō ē ḡuior qz detractor cū qnqz peiora
dicat ¶ Ad. ij. dō. qp fama est dispō ad amicicia
et infamia ad inimicicia. dispō aūt deffit ab eo ad
qd disponit. et ideo ille qui opat ad aliqd qp ē dis
posicō ad inimicicia min peccat qz ille qui directe
opat ad inimicicia inducendā ¶ Ad. nj. dō qp ille
qui detrahit fri intantū vi detrahē legi inqntū
otepnit ꝓceptū de dilecōe ꝓximi. ō qd directi agit
qui amicicia disrumpe nititur. vnde h pcm ma
xime ō deū est. quia deus dilecō est. vt ō. j. io. mj
et ꝓpter h dī. pū. vj. sex sūt que odit dns et sep
timū detestat aia eius. et h septimū ponit eū qui
seminat inter fratres discordiam

1 qñto maius et bonū ejd nullq

Ode consideranduū est de derisiōe Et circa
hoc querūt duo Primo. vtz derisio sit
pcm spāle distinctū ab alijs peccatis qbz
p verba nocumentū ꝓximo inferē Scdo. vtz de
risio sit peccatū mortale

Ad. j. sic ꝓcedit. vi qp derisio nō sit spāle pcm
ab alijs pmissis distictū. subsanacō enī vi
idem ēe qp derisio. sed sbsanacō ad otumeliā videt
ptinē. g derisio nō vi distingui a otumelia ¶ Sz
nll's irridet nisi de aliquo turpi ex quibz homo eru
bescit. huioi autē sūt pcta que si manifeste de aliquo
dicunt ptinēt ad otumeliam. si aūt occulte ptinēt
ad detraccōm siue suſurracōz. g derisio nō ē vicium
a pmissis distinctū ¶ Sz. huioi pcta distingūtur
sm nocumenta q ꝓximo inferunt. sz p derisionem
nō infertur aliud nocumentū ꝓximo qz in honore
vl' fama vl' detrimento amicicie. g derisio nō ē pcm
distinctū a pmissis ¶ Sed ō ē qp derisio fit ludo vñ
et illusio nominat. nll'm aūt pmissoz ludo agit sz
serio. g derisio ab omibus pdictis differt ¶ Rn̄.
dō. qp sic supdcm est pcta verboz pcipue pensanda
sūt sm intencōm pfentis. et ideo sm diūsa q quis
intendit cōt aliū loquens huioi pcta distinguunt.
sicut aūt aliquis ꝺuiciādo intēdit cōuiciari honorē
depmere et detrahendo diminuē famā et suſurrādo
tollere amicitiā. ita in irridendo aliqs intendit qp
ille q irridetur erubescat. et quia h finis ē distict
ab alijs. ideo etiam pcm derisionis distinguitur
a pmissis peccatis ¶ Ad. j. g dō. qp subsanacō et
irrisio ꝺuenit in fine. sed differt i modo. qa ir
risio fit ore. i. verbo et cachinis. subsanacō autez
naso rugato. vt dic glo. sup id ps. qui hitat i cel
irridebit eos. tal tn drna nō diūsificat spēz. vtrqz
tamē differt a otumelia sic erubescencia a dehono
racōne. est enī erubescencia timor dehonoracōis. sic
damas. ij. dic ¶ Ad. ij. dō. qp de ope vtuoso aliqs
apud alios et reuenciam mētur et famā et apō se
ipm bone conscie gl'am. sm id. ij. ad coz. i. gloria
nra h est testimonū oscie nre. vnde eō rio de actu
turpi. i. vicioso apud alios quiō tollit homis hono
z et fama. et ad h otumelioſus et detractor ēpia
de alio dicūt. apud seipm aūt p turpia quo h dñr
aliqs pdit oscie gl'am p qmdā ofusionem et erubes
cenciā. et ad h turpia dic derisor. et sic pz qp derisor
omunicat cū pdictis vicijs i mā. differt aūt i fine
¶ Ad. nj. dō. qp securitas oscie et quies illi magz
nū bonū est. scom illud eccl'. xv. secura mens. q.
iuge ꝺuiuiū. et ideo q oscia alicui inquietat cō
fundendo ipm aliqd spāle nocumētū ei infert. vñ
derisio est pcm speciale

Ad. ij. sic ꝓceditur. vi qp derisio nō possit ēe pcm
morle. omne enī pcm morle ōriat caritati
sed derisio nō vi ōriare caritati. agit enī ludo qñz
int amicos vnde et deluſio denomiatur. g derisio
nō pt ēe pcm mortale ¶ Sz. derisio illa vi ēe ma
xima que fit i iniuria dei. sed nō omis derisio que
vergit i iniuria dei est pcm mortale. alioqn qui
cunqz recidiuat i aliqd pcm veniale de q penituit
peccaret mortalit. dic enī ysi. qp irriſor est et non
penitens. quia adhuc agit tn qp penitet. sil'r ecia
sequerē qp omis simulacō eet pcm mortale. quia
sic gg dic i moralibz p structōm sigtur sil'ator q
deridet equū. i. homiez iustū. et accensorē. i. deū.
g derisio nō est pcm mortale ¶ Sz. otumelia et de
tracō vident ēe ḡuiora pcta qz derisio. qua mai
est facē serio qz ioco. sed nō omis detracō vl' cōtu
melia est pcm mortale. g mltomin derisio ¶ Sz
ō est qp dī. pū. nj. ipe deridet illusores. sz deridere
dei est eternalit punire p pcto mortali. vt pz p id
qd ō in ps. qui hitat i celis irridebit eos. g deri
sio ē pcm mortale ¶ Rn̄ dō. qp irriſio nō fit nisi
de aliquo malo vl' deffectu. malū aūt si sit magnū
nō pludo accipit. sz serioſe. vnde si i ludū vl' risū
vertat ex quo irrisionis vel illusionis nomē su
mitur. h est quia accipit vt puū. pt aūt aliquod
malū accipi vt puū dupl'r. vno sm se. alio rōne
psone. cū aūt aliqs alt̄ius psone malū vl' deffcm
i ludū vl' risū ponit. quia sm se puū malū ē ve
niale et leue pcm est sm suū gen. cū aūt accipit
q puū rōne psone. sic deffectus pūoz et stultoz
pauz ponderare solemus. sic aliquē deludē vl' irri
dere est eū omīo puipendē. et eū tam vilem exti
mare. vt de eius malo nō sit curandū. sed sit ōsi
p ludo habendū. et sic derisio est pcm mortale. et
ḡui qz otumelia. que sil'r est in manifesto. quia
otumelioſus vi acipe malū alt̄ius serioſe. illu
sor aūt in ludū. et ita vi ēe maior otemptus et ō
honoracō. et sm h illusio ē ḡue pcm. et tāto ḡui

ñto maior reuẽncia debeť ꝑsone que illudiť · vnꝺ ğuissimũ est irridẽ deũ · et ea que dei sũt · ꝟm illꝺ ꝑsa · xxvij° · quẽ exprobrasti · et quẽ blasphemasti · et sup quẽ exaltasti vocẽ tuã · et postea subdiť ad sc̃m ísrl' · deinde sc̃m locũ tenet irrisio pentũ · vñ ꝺ ꝓ · xxx° · oculũ qui ſbſanat prẽm et despiť ptũ matris sue effodiãt eũ corui de torrẽtibus · ⁊ comedant eũ filij aquile · deinde iustoꝝ derisio ğuis est quibꝫ honor est vturis ꝑmiũ · et ꝺ hᵒ ꝺ iob · xij · derideꝝ iusti simplicitas · que quidez derisio valde nociua est · quia ꝑ h̃ hoĩes a bene agendo impediũť ꝟm ıᵈ ggor' · q̃ ĩ alioꝝ actibꝫ exoꝛari bona ꝺspiciũt · mox ea manu pestifere exprobracõis euellũt ℞ Ad · j · g̃ ꝺ̃ · qꝺ ludus nõ importat ꝯquid ꝺ̃riũ caritati respectu eius cũ quo ludiť · ꝑt tñ importare ꝯquid ꝺ̃riũ caritati respectu eius de q̃ ludiť ꝓpter ꝺceptũ vt dictũ est ℞ Ad · ij · ꝺ̃ · qꝺ ille q̃ recidiuat ĩ pcm de quo penituit · et ille q̃ sil'at nõ expſſe deũ irridet ꝟ ğsi interptatiue · inq̃ntũ ſcꝫ ad modũ deridentis se habꝫ · nec tñ venialiť peccãdo ꝯquis simpl'r recidiuat · vl' sil'at · sed dispositiue ⁊ impfecte ℞ Ad · nj ꝺ̃ · qꝺ derisio ꝟm suã rõm leuius aliq̃ꝺ est q̃ꝫ detcõ vl' ꝺcumelia · q̃ nõ importat ꝺceptũ · ꝟ ludũ · q̃ꝫ tñ habꝫ maiorẽ ꝺceptũ · q̃ꝫ eciã ꝺcumelia · vt supꝺictũ est · et tunc est graue peccatũ

OEinde cõsiderandũ est de maledcõe Et ćca h̃ querunť · mj · Primo · vtꝝ licite possit aliq̃s maledicẽ homi Sc̃ꝺo · vtrũ licite possit ꝯs maledicẽ irrõnali ćature Tercõ · vtꝝ maledicto sit pcm mortale Q̃rto de compacõne eius ad alia peccata

Ad · j · sic ꝓceꝺ · vi' qꝺ nõ liceat maledicẽ aliq̃ · nõ est enĩ licitũ ꝑterire mandatũ apli in q̃ xps loq̃batť · vt ꝺ · ij · cor · xnj · ꝟ ipe ꝑcipit ro · vij bñdicite et nolite maledicẽ · g̃ nõ licet aliquẽ maledicẽ ℞ ꝺ̃ · oms tenenť deũ benedicẽ · ꝟm ıᵈ dani · nj · bñdicite filij hoĩm dño · ꝟ nõ ꝑt ex eodem ore ꝓceꝺẽ benedicto dei ⁊ maledicõ hoĩs · vt ꝓbatť iacob · nj · g̃ nll'i licet aliquẽ maledicẽ ℞ ꝺ̃ · ille q̃ aliquẽ maledicit vi' optare malũ cuius culpe vl' pene · q̃a maledicto vi' eẽ inꝑcato quedã · ꝟ nõ licet desiderare mala alt̃ius q̃nꝝmmo orare ꝺz ꝓ omĩbus vt libẽtur a malo · g̃ nll'i licet maledicẽ ℞ ꝺ̃ · dpa² · p obstinacõm maxime ſbicet² est malicie · ꝟ non licet ꝯcui maledicẽ dyabolũ · sic nec seipm · dr̃ enĩ eccl' · xxj · cũ maledicit impi² dyabolũ · maledicit ipe aĩam suã · g̃ ml'tomin² licꝫ maledicẽ hominem ℞ ꝺ̃ · nui · xxxnj · quõ maledicã cui nõ maledixit dñs · diť glo · nõ ꝑt eẽ iusta maledicẽꝺi causa vbi peccantis ignoranť affect² · ꝟ homo nõ ꝑt scire affectũ altius hoĩs · nec eciã vtꝝ sit maledcs a deo g̃ nll'i licꝫ aliquẽ hoĩez maledicẽ ℞ Sꝫ ꝺ̃ est qꝺ deuť xxvij · ꝺ maledict² q̃ nõ ꝑmanet ĩ ꝟmonibꝫ legis huius · helíseus eciã puis sibi illudẽtibꝫ maledixit vt h̃etur · mj · re · ij · ℞ Rñ ꝺ̃ · qꝺ maledicẽ idẽ est qꝺ malũ dicẽ · dicẽ aũt ꝑpl'r se h̃ ad id qꝺ ꝺ · vnꝺ ꝑ modũ enũciacõis sicut ꝯquid expmiť modo indicatiuo · ⁊ sic maledicẽ nichil ẽ aliud q̃ꝫ mala alterius referre qꝺ ꝑtinet ad detraccõm · vñ q̃ꝫ maledici detrctores dicunť · alioꝺ dicẽ se habꝫ ad id qꝺ ꝺ ꝑ modũ cause · ⁊ h̃ quiꝺ ꝑmo ⁊ ꝑncipaliť optetit deo qui oĩa verbo suo fecit · ꝟm ıᵈ ps̃ · dixit et fcta sũt ꝺ̃ter aũt optetit hoĩbꝫ q̃ verbo suo alios mouẽt per impiũ ad aliq̃ faciẽdũ · et ad h̃ instituta sũt ꝟba impatiui modi · ꝛcio ipm dicẽ se habet ad id qꝺ ꝺr̃ q̃si expſſio quedã affectus desiderantis · id qꝺ verbo expmiť · ⁊ ad h̃ instituta sũt verba optatiui mꝺ ꝑtermisso g̃ ꝓmo maledicõis qui est ꝑ simplicez enũciacõm mali · ꝺsideranꝺ est de alijs duobꝫ · vbi scire ꝺz qꝺ facẽ aliquid ⁊ velle ıᵈ se cõsequntur ĩ bonitate et malicia · vt ex suꝑꝺctis ꝑz · vñ ĩ istis duobus modis q̃ malũ ꝺr̃ ꝑ modũ impantis · vl' per modũ optãtis eadez rõne est aliq̃ licitũ et aliquid illicitũ · si enĩ aliq̃s impet vl' optet malũ alt̃ius ĩq̃ntũ est malũ · q · ipm malũ intẽdens maledicere sic vtroqꝫ mõ erit illicitũ · ⁊ h̃ est maledicẽ ꝑ se loq̃ndo · si aũt quis impet vel optet malũ alt̃ius sub rõne boni sic ẽ licitũ · nec erit maledicto ꝑ se logꝺo sed ꝑ accens · quia ꝑncipal' intencõ dicentis nõ ferť ad malũ ꝟ ad bonũ · ꝺingit autez malũ aliq̃ꝺ dici impando vl' optando sb rõne duplicis boni · q̃ꝫ q̃ꝺẽ sb rõne iusti · et sic iudex licite maledicit illũ cui ꝑcipit iustã penã inferri · et sic eciã ecl'ia maledicť anathematizando · sicẽ eciã ꝓphe · q̃si impcanť mala pctoribꝫ · q · ꝺformãtes volũtatẽ suã ꝺine iusticie · licet huiꝺi impcacões possint eciã ꝑ modꝫ ꝑnũciacõnis intelligi · q̃ꝫ vero ꝺ malũ aliq̃ꝺ sb rõe vtil' · puta cũ ꝯquis optat ꝯquẽ pctorẽ pati aliquã eg̃tudinẽ aut aliq̃ꝺ impedimentũ · vel vt ipe melior efficiaťur · vl' vt saltẽ ab alioꝝ nocumẽto cesset ℞ Ad · j · g̃ ꝺ̃ · qꝺ apls ꝓhibꝫ maledicẽ ꝑ se loq̃ndo cũ intencõe mali · ⁊ sil'r ꝺ̃m est ad ꝟm ℞ Ad · nj · ꝺ̃ · qꝺ optare alicui malũ sb rõne boni nõ ꝺ̃riať affectui quo quis simpl'r ꝯcui optat bonũ · ꝟ magis habet ꝺformitatẽ ad ipm ℞ Ad · mj · ꝺ̃ · qꝺ in dpa° est cõsiderare naťam et culpã · naꝰ quiꝺ eius bona est et a deo · nec eã maledicẽ licet · culpa autẽ eius maledicenda est · ꝟm ıᵈ iob · nj · maledicant ei q̃ maledicũt diei · cũ aũt pctor maledicit dyabolũ ꝓpẽ culpam · scip̃m sil'i rõne iudicat maledicõne dignũ et ꝟm h̃ ꝺ maledicẽ aĩam suã ℞ Ad · v · ꝺ̃ · qꝺ affectus peccantis ⁊ si in se nõ videať · ꝑt tñ ꝓpi ex aliq̃ manifesto pcto ꝑ quo pena est infligẽda · sil'r eciã q̃muis sciri nõ possit quẽ deus maledicit ꝟm finalẽ reprobacõm · ꝑt tñ sciri quis sit maledict² a deo ꝟm reatũ presentis culpe

Ad · ij · sic ꝓceꝺ · vi' qꝺ nõ liceat creaturã irrõnalem maledicẽ · maledicto enĩ ꝑcipue vi' esse licita inq̃ntũ respiť penã · ꝟ creatura irrõnal' nõ ẽ susceptiua · nec culpe nec pene · g̃ eã maledicẽ nõ licet ℞ ꝺ̃ · in creatura irrõnali nichil inueniť nisi naꝰ quã deus fecit · hanc aũt maledicẽ nõ licet eciã in dpa° vt dictũ est · g̃ creaturã irrõnalẽ nll'o modo licet maledicẽ ℞ ꝺ̃ · creatura irrõnal' aut ẽ ꝑmanẽs · sicẽ corpa · aut est ẽntiens sicẽ tpa · sed sicut ggª dicẽ ĩ · mj · mox · ocioſũ est maledicẽ nõ exñtiviciosũ vero si existẽt · g̃ nll'o mõ licet maledicere creature irrõnali ℞ Sed contr̃ est qꝺ ꝺr̃ maledixit

ficulnee · vt habeť math· xxj· et iob maledixit diei sue. vt hẽtur iob· nj° ℟ ñ· dom· qꝫ benedicco vl̃ maledicco ad illã rem ꝑpe ptinet cui pt aliquid bñ vl̃ male ortingẽ scz rõnali nate · creatis aũt irrõnabilibꝫ bonũ vl̃ malũ ꝺ ortingẽ in ordine ad creaturã rõnalẽ ꝓpter quã sũt · ordinanť autẽ ad eam mltiplicitť · vno quiꝺ mõ ꝑ modũ sbuencõis · inq̃ũ scz ex creatis irrõnabilibꝫ sbuenit hũane ncitati · ꝫ h mõ dñs dixit gen̄ · nj · maledicta tra i opere tuo · vt scz ꝑ eius sterilitatẽ hõ puniret · ꝫ ita ecia intelligit qꝺ hẽtur deu· xxvnj · bñdicta horrea tua et infra · maledictm horreũ tuũ · sic ecia dauid maledixit mõtibꝫ gelboe · ꝫ · greg expõm · aliꝺ creata irrõnalis ordinať ad rõnalẽ per modũ signonis · et sic dñs maledixit ficulneam i signoni iudee · tercio mõ ordinať creatura irrõnalis ad rõnalẽ ꝑ modũ cõtinẽtis scz tpis vel loci · et sic maledixit iob diei natiuitatis sue scz ꝓpt culpã originalẽ quã nascẽdo ꝯtraxit et ꝓpt sequẽtes penalitates · et ꝓpt h ecia pt intelligi dauid maledixisse montibꝫ gelboe · vt legit · ij · reg· j · ca · ꝓpt cedẽ ppli que i eis ortingerat · maledicť aũt rebꝫ irrõnabilibꝫ inq̃ũ sũt creature dei est pctm blasphemie · maledicere aũt eis bm se ꝺsideratis est ociosũ ꝫ vanũ ꝫ ꝑ oñs illicitũ et per hoc patz rñsio ad obiecta

Ad · nj · sic pceꝺ · viꝺ qꝫ maledicť nõ ẽ peccatũ mortale · augꝰ enī i omel · de igne purgatorio nũat maledicco inť leuia pcta · h autem sũt venialia · g maledicco nõ est pctm mortale · ꝫ veniale ℣ · ea q̃ sũt et ex leui motu mẽtis ꝓcedũt nõ videnť ee ptа mortalia · ꝫ interꝺ maledicco ex leui motu ꝓcedit · g maledicco nõ est pctm mortale ℣ · guiꝰ est malefacẽ q̃ maledicẽ · ꝫ malefacẽ nõ ẽ sp pctm mortale · g mltominꝰ maledicẽ ℣ Sz ꝺ nichil excludit a regno dei nisi pctm mortale · sed maledicco excludit a regno dei bm ꝛº · j · ad cor · vj · neq̃ maledici neq̃ rapaces regnum dei possidebunt · g maledicio est peccatũ mortale ℟ ñ · ꝺ · qꝫ maledicco de qua nũc loqmur est ꝑ quã ꝓnũciať malũ ꝺ aliquẽ · vl̃ impãdo vl̃ optãdo · velle autẽ vl̃ impio mouẽ ad malũ alterius scz ꝺ se repugnat caritati qua diligim⁹ ꝓximũ · nolẽtes bonũ ipius · ꝫ ita bm suũ gen⁹ est pctm morle ꝫ tanto guiꝰ q̃nto psonã cui maledicimus magis amare et reuereri tenemr̃ · vnde ꝺ leuit· xx° · q̃ maledixerit pri suo ꝫ matri morte moriať · ortingit tñ verbũ maledicois platũ ee pctm veniale · vl̃ ꝓpt puitatẽ mali qꝫ quis alti maledo impcať · vl̃ ecia ꝓpt affectũ eius qui ꝓfert maledicois verba · dũ ex leui motu · vl̃ ex ludo · aut ex surrepcõe aliqua verba ꝓfert · quia pcta verboꝝ maxime ex affectu pensanť · vt supdctm ẽ · et ꝑ h ꝑz rñ ad oba

Ad · mj · sic ꝓceꝺ · viꝺ qꝫ maledicco sit grauius pctm q̃ dctco · maledicco enī viꝺ ee blasphemia quedã · vt ꝑz ꝑ ıº qꝫ ꝺ in canonica iude · qꝫ cũ michahel archangelꝰ cũ dyaꝰ disputans altricaret de mopsi corpe · nõ est ausus iudicũ inferre blasphemie · et accipiť ibi blasphemia ꝑ maledicõne bm glo · blasphemia aũt est guiꝰ pctm q̃ detracco ·

g maledicco est guior dctco ℣ · homicidiũ est detracõne guiꝰ · vt supdictũ ẽ · ꝫ maledicco est ꝑ pcto homicidij · dic enī ꝺso⁹ · sup math· cũ dixeris maledic ei et domũ eũte et omia perire fac nichil ab homicida differs · g maledicco ẽ guior q̃ dctco ℣ · causa pmiet signo · ꝫ ille q maledicť causat malũ suo impio · ille aũt qui detrahit solũ sigficat malũ ia exns · guiꝰ g peccat maledctis q̃ dctor ℣ Sed ꝺ est qꝫ detracco nõ ꝑt bñ fieri · maledicco aũt fit bñ et male · vt ex dctis ꝑz · g guior ẽ dctco q̃ maledicco ℟ ñ· ꝺ · qꝫ sic in ꝑmo hitũ ẽ · duplex est malũ scz culpe ꝫ pene · malũ aũt culpe peius est vt ibiꝺ oñsũ est · vnde dicẽ malũ culpe peius ẽ q̃ dicẽ malũ pene · dũmõ sit idẽ modus dicẽdi · ad ornumelioſũ g̃ susurronẽ et detctorẽ ꝫ ecia derisorẽ ptinz dicẽ malũ culpe · ꝫ ad maledicentẽ ꝓpt nũc loquim ptinet dicẽ malũ pene · nõ aũt malũ culpe nisi forte sb rõne pene · nõ tñ est idẽ modꝰ ꝺi · nã ad ꝺcta ãtuor vicia ptinz dicẽ malũ culpe solum enũciando · ꝑ maledicco vero dicit malũ pene · vl̃ cãndo ꝑ modũ impij vl̃ optando · ipa aũt enũciaꝰ culpe pctm est inq̃ntũ aliqꝺ nocumentũ ex h ꝓxio inferẽ · guiꝰ autẽ est nocumentũ inferre q̃ nocumentũ ꝺsiꝺare cetis pibꝰ · vnde detracco bm coem rõez guiꝰ pctm est q̃ maledicco simplex ꝺsideriũ exprmens · maledicco vero que fit ꝑ modũ impij cũ hẽat rõz cause pt ee dctcõne guior si maiꝰ nocumẽtũ inferat q̃ sit denigracõ fame · vl̃ leuior si minꝰ et h quiꝺ accipiẽda sũt bm ea que ꝑ se ptiñt ad rõz hoꝝ vicoꝝ · pñt aũt et alia ꝑ accns ꝺsiꝺari q̃ ꝺcta vicia augẽt vl̃ minuũt ℣ Ad · j · g ꝺ · qꝫ maledco creature inq̃ũ creata est redundat in deũ · et sic ꝑ accns hẽ rõm blasphemie · nõ aũt si maledicať creatura ꝑ culpã · et eaꝺ rõ est de dctcõe ℣ Ad · ij · ꝺ · qꝫ sic dictũ ẽ maledicco vno mõ includit desideriũ mali · vnde si ille q maledicit velit malũ occisiõis alterius desiderio nõ differt ab homicida · differt tñ inq̃ntũ actus exterior aliquid adicit volũtati ℣ Ad · nj · ꝺ · qꝫ racõ illa ꝓceꝺit de maledicõne bm qꝺ importat impiũ

Ointe ꝺsiderandũ est de pctis que sunt circa volũtarias ꝛmutacões · ꝫ ꝓmo de fraudulencia q̃ ꝛmittit in empcõibus et vendicõibus Scꝺo de vsura q̃ fit in mutuis Circa alias enī ꝛmutacões volũtarias nõ inuenit aliq̃ spes pctī que distinguať a rapina vl̃ furto Circa ꝓmũ q̃runt ãtuor Primo de iniusta vendicõne ex pte ꝓpij · scz vtz liceat aliquid vendẽ plusq̃ valeat Scꝺo de iniusta vendicõe ex pte rei vendite Tercꝺo · vtz teneať venditor dicẽ vicũ rei vendite Qrto · vtrũ licitũ sit aliquid negociando plus vendẽ q̃ emptũ sit

Ad · j · sic ꝓceꝺ · vl̃ qꝫ aliqs possit licite vendẽ rem plusq̃ valeat · iustũ enī i cõmutacoibꝫ hũane vite bm leges ciuiles determinať · ꝫ bm eas licitũ est emptori ꝫ vẽditori vt se inuicẽ decipiant qꝫ quiꝺ fit inq̃ntũ venditor plus vẽdit rem q̃ valeat · emptor aũt minꝰ q̃ valeat · g ẽ licitũ qꝫ aliqs vendat rem plusq̃ valeat ℣ · ıº qꝫ est omibus

cōmūe · videē esse naēale et nō esse pcīm · sed sicut aug⁹ · dicit · xnʃ · de ẗnīt̄ · dictū cuiusdā mimi fuit ab oīb⁹ acceptatū vili vultis emē et care vendē cui eciā ꝛsonat qđ ꝺ ꝑū · xx̄ · malū est malū ē dic omis emptor · eciā cū recesserit gl'atur̄ · g̃ licitū est aliq̄ cari⁹ vendē ⁊ vilius emē q̃z valeat ℣ Ad · ij · nō vl' ee licitū si ex ouencōne agaē id qđ fieri debz ex debito honestatis · ſz b̄m pīm ī · ix̄ · eth · ī amicicia vtil' rei recōpensacō debz fieri b̄m vtilitatē quā cō; secutus ē ille qui bñficiū suscepit · que quiđ q̃ñz ex cedit valorē rei date · sic ꝛtingit cū aliq̄s ml'tū re aliq̃ indigz · vl' ad piculū euitandū · vl' ad ꝛmodū q̃ñdū · g̃ licet in ꝛtractu empcōis et vēdicōis aliq̄ dare ꝑ pcio maiori q̃z valeat ℣ Sed ō est qđ ꝺ math vij · omīa quecūq; vultis faciant uob⁹ hoīes ⁊ uos facite illis · sed nll's vult sibi rem vendi carius q̃z valeat · g̃ nll's debz alt̄i vendē rem cari⁹ q̃z valeat · ℣ Rñ dđ · qđ fraudē adhibē ad hoc qđ aliquid plus iusto vendaē pcio omīo pcīm est inq̃ntū aliq̄s de; cipit ꝓximū in dampnū ipius · vñ ⁊ tullius dic̄ ī li° ꝺ officijs · tollendū ē ex reb⁹ ꝛhendis oīe mē; dacīū nō licitator est venditor nō qui ō se licitet emptor apponz · si aūt fraus defficit tūc de empcōne et vēdicōe dupl'r loqui possum⁹ · vno b̄m se · et b̄ · h empcō ⁊ vendicō vl' ee introducta ꝑ comuī vti; litate vtiq̄ · dū sez vn⁹ indiget re alt̄ius ⁊ eoūso sic̄ ꝑz ꝑ pīm in ꝓ° politice · qđ aūt ꝓ coī vtilitate i; ductū ē · nō ꝺz ee mai⁹ inḡuamē vni⁹ q̃z alt̄ius · et ideo debz b̄m equalitatē rei int̄ eos ꝛtract⁹ ꝛstitui q̃ntitas aūt rez que ī vsū hoīs venīt mensuraē b̄m ꝑciū datū ad qđ est inuentū nūmisma · vt dī in · v° · eth · et ideo si ul' ꝑciū excedat q̃ntitatē valo ris rei vl' ecōuso si res excedat ꝑciū tolleē iusticie equalitas · et ideo carius vendē aut vilius emere rem q̃z valeat ē b̄m se iniustū ⁊ illicitū · alio⁹ pos; sum⁹ loqui de empcōne ⁊ vendicōne b̄m qđ ꝑ acēns cedit ī vtilitatē vni⁹ et detimentū alt̄ius · puta cū aliq̄s indiget ml'tū hr̄e rem aliquā · ⁊ alius lediē si ea careat · ⁊ in tali caū iustū ꝑciū erit vt nō so; lum respiciatur ad rem que venditur · ſz ad dāp; nū qđ venditor ex vendicōne incurrit · et sic licite potit aliquid vendi plusq̃z valeat b̄m se · q̃uis nō vendaē plusq̃z valeat hñti · si vero aliq̄s ml'tū iu; uetur ex re alt̄ius quā accepit · ille vero q̃ vendi; dit nō dampnificaē carēdo re illa · nō debz eā super vendē · quia vtilitas que alt̄i accrescit nō est ex vē dicōne vendētis · ſz ex ꝛdicōne emētis · nll's aūt debet vendē alt̄i qđ nō est suū · licet possit ei vendē dam; pnū qđ patī · ille tñ qui ex re alt̄ius accepta ml'tū iuuaē · ꝑt ꝓpa sponte aliquid vendēti superrogare qz ptinet ad eius honestatē ℣ Ad · j · g̃ dđ · qđ sic̄ sup dictū ē lex hūana ꝓp'o daē in q̃ sūt ml'ti a vtute defficientes · nō aūt daē sol' vtuosis · ⁊ ideo lex hu; mana nō potuit phibē quicq̃ est ꝺ virtutē · sed ei sufficit vt phibeat ea que destruūt hoīm cōuictū · alia vero hēat q̃si licita · nō quia ea approbet · ſz q̃a ea nō punit · sic g̃ hē q̃si licitū penā vero inducēs · ſz absq; fraude venditor rē suā supuēdat · aut emp; tor vilius amat nisi sit numius excessus · q̃a tūc eciā lex hūana cogit ad restituēdū · puta si q̃uis sit deceptus vl' dimidiā iusti ꝑciꝫ q̃ntitatē · ſz lex diuīa nichil impunitū reliquit · qđ sit vtuti ꝺriū vnde b̄m diuīaz legē illicitū reputaē · si ī empcōne et vendicōe nō sit equalitas iusticie obseruata · ⁊ tenetur̄ ille qui plus habz recōpensare ei q̃ damp; nificatus ē si sit notabile dāpnū · qđ ideo dico qua iustū ꝑciū rez q̃z nō est pūctalit̄ detīnatū · sed magis in quadā existimacōne ꝛsistit · ita qđ mo; dica addicō vl' minucō nō vl' tollere equalitatem iusticie ℣ Ad · ij · dđ · qđ sic̄ au⁹ dic̄ ibiđ · min⁹ ille vl' seipm intuēdo · vl' alios expiēdo vili velle emē et care vendē oīb⁹ id credidit ee cōe · ſz qm̄ re vera viciū est pē quisq; adipisci huīoi iusticiā q̃ huic resistat et vincat · et ponit exēplū de quodā q̃ mo; dicū preciū de quodā li° ꝓpt̄ ignorancīā postulāti iustū ꝑciū dedit · vnde ꝑz qđ i⁹ comūe desideriū nō est naē · ſz vicij · ⁊ ideo cōe ē ml'tis qui p latā viā vicīoꝫ incedūt ℣ Ad · nj · dđ · qđ ī iusticia ꝛmutatīa ꝛsideraē p̄cipalit̄ eq̄litas rei · ſz in amicicia vtilis rei ꝛsideatur eq̄litas vtilitatis · et ideo recōpensacō fieri debz b̄m vtilitatē ꝓceptā · ī empcōne vero b̄m ℣ Ad · ij · sic ꝓceꝺ · vī qđ vēdicō equalitatē rei nō r̄ddaē iniusta ⁊ illicita ꝓpter deffectū rei vendite · min⁹ enī ceꝛta sūt pēsanda ī re q̃z rei spēs sb̄al' · ſz ꝓpt̄ deffectū spēi sb̄alis nō vl' reddi vendicō rei illicita · puta si aliq̄s vendat argentū aut auz alkimicū ꝑ vero qđ ecīā ē vtile ad oēs hūanos vs⁹ ad quos nec̄m est argentū ⁊ auz · puta ad vasa ⁊ alia huīoi · g̃ ml'tomin⁹ erit illicita vendicō si sit deffect⁹ ī alijs ℣ Ad · deffect⁹ ex pte rei qui est scōm q̃ntitatē rei maxime vl' iusticie ꝺriari q̃ in eq̄lita te ꝛsistit · q̃ntitas aūt ꝑ mensurā cognoscīt · men; sure aūt rez que ī vsū hoīm venīt nō sūt detmi; nate ſz alicubi maiores · alicubi minores · vt ꝑz ꝑ pīm in · v° · eth · g̃ nō ꝑt euitari deffect⁹ ex pte rei vendite · ⁊ ita vl' qđ ex b̄ vendicō nō reddaē illicita ℣ Ad · deffectū rei vēdite ptinz si ei oueniēs q̃li; tas deest · ſz ad q̃litatē rei cognoscendā req̄rīt ma; gna scīa q̃ plerisq; venditoribꝫ deest · g̃ nō reddīt vendicō illicita ꝓpt̄ rei deffectū ℣ Sz ō est qđ ambro⁹ dic̄ in li° · de officijs · regula iusticie manifesta est qđ a vero non declinare uirum deceat bonum · nec dāpno iniusto afficē quēquā · nec aliquid dolo an; necte rei sue ℣ Rñ dđ · qđ ēca rem q̃ vendit duplex deffectꝫ cōsiderari ꝑt · vnus quiđ b̄m spēm rei · ⁊ hūc quiđ deffectum si vēditor cognoscat ī re quā vendit fraudē ꝛmittit ī vendicōne · vnde vendicō illicita reddit · ⁊ h̄ est qđ dī ō quosdā psa · j · argentū tuū versū ē in scoriā · vinū tuū mixtū ē aqua · qđ enī ꝓmixtū est patit̄ deffectum q̃ntū ad spēm · alius aūt deffectus ē b̄m q̃ntitatem q̃ ꝑ mēsurā cognoscitur ⁊ ideo si quis scienē vtatur defficiēti mēsura ī vē; dendo fraudē ꝛmittit · et ē illicita vendicō · vnde ō deut̄ · xxv° · nō hēbis ī sacculo diūsa pondera mai⁹ et min⁹ nec erit ī domo tua modius maior ⁊ mi; nor · et postea sb̄dit̄ · abhominaē enī dñs eū q̃ facit h̄ et aduersatur deū in iusticiā · tercius deffect⁹ ē ex pte qualitatis · puta si aliq̄s infirmū vēdat q̃si

ſanũ · qꝫ ſi quis ſcienr̃ fecit fraudẽ cõmittit ĩ vendicõne · vnde eſt illicita vendicõ · et ĩ omĩb⁹ talib⁹ nõ ſolũ aliqs peccat iniuſtam vendicõm faciendo ſed ecĩã ad reſtitucõm teneꝫ · ſi vero eo ignorante aliquis ꝑdictoꝝ deffectuũ ĩ re vendita fuit vẽditor quĩ peccat · quia feĩt iniuſtũ mãlitr̃ · nõ tamẽ eius opacõ eſt iniuſta · vt ex ſuꝑdictis ꝑz · teneꝫ tñ cũ ad eius noticiã pueñit dampnũ reꝛpenſare emptori · et qꝫ dictũ ẽ de venditore ecĩã intellñdũ eſt ex pte emptoris · ꝺtingit enĩ qñqꝫ venditorẽ credere ſuã rem ẽe mĩn⁹ ꝑcioſam ãntũ ad ſpẽm · ſic̃ ſi aliquis vẽdat auꝝ loco auricalci · ⁊ emptor ſi id qꝺ cõgnoſcat iniuſte emit et ad reſtitucõez teneꝫ · ⁊ eaꝺ rõ ẽ ꝺ deffectu q̃litatis et q̃ntitatis ℟ Ad · j · g̃ ꝺom qꝫ auꝝ ⁊ argentũ nõ ſolũ cara ſũt ꝓpr̃ vtilitatem vaſoꝝ que ex eis fabricanr̃ aut alioꝝ huĩoi · ſꝫ ecĩã ꝓpr̃ dignitatẽ ⁊ puritatẽ ſbe iꝑoꝝ · ⁊ ideo ſi auꝝ vl̃ argẽtũ ab alkimicis fcĩm verã ſpẽm nõ hẽat auri et argẽti · eſt fraudulenta ⁊ iniuſta vẽdicõ · ꝑſertim cũ ſint aliq̃ vtilitates auri ⁊ argenti veri ꝺm naꝯalẽ opacõez iꝑoꝝ q̃ nõ ꝺueniũt auro ꝑ alkimiã ſophiſticato · ſic̃ qꝫ habꝫ ꝓpetatẽ letificandi · ⁊ ꝺtra quaſdaꝫ infirmitates medicinalr̃ iuuat · frequẽ · eius ecĩã pr̃ poni ĩ opacõne et ꝺuci⁹ in ſua puritate ꝑmanꝫ auꝝ vez q̃ꝫ auꝝ ſophiſticacũ · ſi aũt ꝑ alkimiã fiẽt auꝝ verũ nõ eẽt illicitũ iꝑm ꝑ auro vendẽ · quia nichil ꝓhibꝫ artẽ vti aq̃ub⁹ naꝯalib⁹ reb⁹ cauſis ad ꝓducẽdũ naꝯales ⁊ veros effectus · ſic̃ aug⁹ dic̃ in · nj · de ẽnitr̃ · de hys q̃ arte demonũ fiũt ℟ Ad · ij · ꝺõ · qꝫ menſuras rex venaliũ ncẽe ẽ in diũſis locis eẽ diũſas ꝓpr̃ diũſitatẽ copie ⁊ inopie rex · quia vbi res magis habũdant ꝺſueuerũt eẽ maiores menſure · ĩ vnoquoꝫ tñ loco ad rectores ciuitatis ptinꝫ ꝺtrminare que ſũt iuſte mẽſure rex venaliũ penſatis ꝺcõibꝫ locoꝝ ⁊ rex · ⁊ ideo has menſuras publica aucr̃ate vl̃ ꝺſuetudine inſtitutas ꝑterire nõ licet ℟ Ad · nj · ꝺõ · qꝫ ſic̃ aug⁹ · dic̃ in · xj · de ciuit̃ · dei · ꝑcũ rex venaliũ nõ ꝺſideraꝝ ꝺm gradũ naẽe · cũ qñqꝫ pleriſqꝫ vendaꝝ vn⁹ equus q̃ꝫ vn⁹ ḃuus · ſꝫ ꝺſideraꝝ ꝺ · qꝫ res ĩ vſũ hoĩs veniũt · et ideo nõ ꝺz qꝫ venditor vl̃ emptor ꝛgnoſcat occultas rei vendite q̃litates · ſꝫ illas ſolũ ꝑ q̃s reddit̃ hũanis vſib⁹ apta · puta qꝫ equ⁹ ſit fortis et bene currat ⁊ ſil̃r ĩ ceĕis · has aũt qualitates de facili venditor et emptor recognoſcẽ poſſunt

Ad · nj · ſic ꝓceꝺ · vl̃ qꝫ venditor nõ teneaꝝ ꝺicẽ vicĩũ rei vendite · cũ enĩ venditor emptorez ad emenꝺ nõ cogat · vl̃ eius iudicõ rem quã vẽdit ſupponẽ · ſꝫ ad eunꝺ ptinꝫ iudiciũ ⁊ cognicõ rei · nõ ꝑ vl̃ imputandũ venditori ſi emptor ĩ ſuo iudicõ decipit̃ ꝑcipitanr̃ emẽꝺo abſqꝫ ꝺiligẽti inquiſicõe ꝺ ꝺcõibus rei ℟ Sꝫ · ſtultũ vr̃ qꝫ aliqs id faciat vñ eius opacõ impediaꝝ · ſꝫ ſi aq̃uis vicia rei vendẽꝺe indicet impedit ſuã vendicõꝫ · vt enĩ tullius ĩ lr̃ · de officijs inducit qñꝺaꝫ ꝺñtẽ · quid tam abſurdũ q̃ꝫ ſi ꝺnĩ iuſſu ita ꝑco ꝓdicẽt domũ peſtilentẽ vẽꝺo · ꝑ venditor nõ teneẽ ꝺicere vicia rei vendite ℟ Sꝫ · magis ncẽm eſt hoĩ vt cognoſcat viã vtutis q̃ꝫ vt cognoſcat vicia rei q̃ vendũtur · ſꝫ hõ nõ teneẽ cuilibꝫ ꝺſiliũ ꝺare et vitatẽ ꝺicẽ ꝺe hys que ptinẽt ad vtutẽ · q̃uis nll̃i ꝺebeat ꝺicẽ fl̃itatẽ · ꝑ m̃ꝺomi⁹ teneẽ venditor vicia rei vendite ꝺicẽ · q · ꝺſiliũ ꝺãꝺo emptori ℟ Sꝫ · ſi aliqs teneaꝝ ꝺicẽ deffectũ rei vẽdite h̃ nõ eſt niſi vt minuaẽ ꝺe ꝑcio · ſꝫ qñqꝫ ꝺimiꝛnuereẽ ꝺe ꝑcio ecĩã ſine vicõ rei vendite ꝓpr̃ aq̃uid aliud · puta ſi venditor ꝺefferẽs triticũ ad locũ vbi eſt cariſtia fruméti ſi ſciat m̃ltos poſſe venire q̃ ꝺefferant · qꝫ ſi ſcireẽ ab ementib⁹ mĩn⁹ ꝑciũ ꝺarẽt huĩoi aũt nõ ꝺz ꝺicẽ vẽditorẽ vt videẽ · ꝑ pari rõe nec vicia rei vendite ℟ Sed ꝺ eſt qꝫ ambr⁹ ꝺic̃ in lr̃ⁱ ꝺe officijs ĩ ꝺtractib⁹ vicia eoꝝ que veneũt ꝓꝺi iubenẽ · aut niſi intimauit venditor q̃uis in ius emptoris ẽnſſierĩt ꝺoli accõne vacuanẽ ℟ Rñ ꝺõ qꝫ ꝺare ꝺcui occõz piculi vl̃ ꝺãpni ſp ẽ illicitũ q̃muis nõ ſit ncẽm qꝫ homo alti ſp ꝺet auxiliũ vl̃ ꝺſiliũ ptinẽs ad eius qualemcũqꝫ ꝓuocacõm · ſꝫ ḧ ſolũ eſt ncẽm in aliquo caũ ꝺtminato · puta cũ aluus eius cure ſbꝺaẽ · vl̃ cũ nõ ꝑt ei ꝑ aliũ ſbueniri · vẽditor aũt qui rem vendendã ꝓponit ex hoĩpõ ꝺat emptori ꝺampni vl̃ piculi occõm qꝫ rem vicõſam ei offert · ſi ex eius vicõ ꝺãpnũ vl̃ piculũ incurrẽ poſſit · ꝺampnũ quiꝺ ſi ꝓpr̃ huĩoi viciũ res q̃ vendenda ꝓponiẽ mĩoris ſit ꝑcij · iꝑe vꝺ ꝓpr̃ huĩoi viciũ nichil ꝺe ꝑcio ſbtrahat · piculũ aũt puta ſi ꝓpr̃ huĩoi viciũ uſus rei reꝺꝺaẽ impedit⁹ vel noxius puta ſi aq̃uis alicui vendat equũ claudicantẽ pro veloci · vl̃ ruinoſã domũ ꝑ firma · vl̃ cibũ corrupt̃ũ ſiue venenoſum ꝑ bono · vnꝺ ſi huĩoi vicia ſũt occulta ⁊ iꝑe nõ ꝺetegat erit illicita ⁊ doloſa vendicõ · et teneẽ venditor ad ꝺampni recõpenſacõm · ſi vero viciũ ſit maiſeſtũ · puta ſi equ⁹ ſit monoculus · vl̃ cum vſus rei et ſi nõ ꝺpetat venditori · pr̃ tamẽ eẽ ꝺueniẽs alijs · et ſi iꝑe ꝓpr̃ huĩoi viciũ ſbtrahat ãntũ ꝺz ꝺe ꝑcio nõ teneẽ ad maiſeſtandũ viciũ rei · qua forte ꝓpr̃ huĩoi viciũ emptor vellꝫ plus ſbtrahi ꝺe ꝑcio q̃ꝫ eẽt ſbtrahendũ · vñ pr̃ licite venditor ĩꝺẽpnitati ſue ꝺſulere viciũ rei r̃ceitãꝺo ℟ Ad · jg̃ ꝺõ · qꝫ iudiciũ nõ pr̃ fieri niſi ꝺe re manifeſta · vnuſquiſqꝫ enĩ iudicat ꝺm qꝺ cognoſcit · vt ꝺ ĩ pⁿ eth̃ · vnde ſi vicia rei que qꝺ vendꝺa ꝓponitur · ſint occulta niſi per venditorẽ maiſeſtenẽ nõ ſfñter ꝺmittẽ emptori iudiciũ · ſecus aũt eẽt ſi eẽnt vicia manifeſta ℟ Ad · ij · ꝺõ · qꝫ nõ ꝺz qꝫ aliquis ꝑ ꝑcõnẽ viciũ rei vẽdite ꝑnũciet · q · ſi ꝑdicẽt vicaũ exterrẽnẽ emptores ab emendo ꝺũ ignoraret alias ꝺcõnes rei iñntũ eſt bona et vtil̃ · ſed ſingularit̃ eſt ꝺ viciũ rei ei q̃ ad emendũ accedit qui pr̃ ſimil̃ oñes ꝺcõnes ꝺinuitẽ ꝺpare bonas ⁊ malas · nichil enĩ ꝓhibꝫ rem ĩ aliq̃ vicõſam ĩ m̃ltis alijs vtilẽ eẽ ℟ Ad · nj · ꝺõ · qꝫ q̃muis hõ nõ teneaꝝ ſimpl̃r omĩ hoĩ ꝺicẽ vitatem ꝺe hys que ptinẽt ad vtutes · tenenẽ tamẽ ĩ caũ illo ꝺe hys ꝺicẽ vitatez q̃ ex eius facto alĩ piculũ iminẽt in ꝺtrimẽtũ vtutis · niſi ꝺicẽt veritatẽ et ſic eſt ĩ ꝓpoſito ℟ Ad · mj · ꝺõ · qꝫ viciũ rei facit rem in pñti eẽ mĩoris valoris q̃ꝫ videatur · ſꝫ ĩ caũ ꝑmiſſo ĩ fuẽm res expectaẽ eẽ mĩoris valoris ꝑ ſupuentũ negociatoꝝ qui ab emẽtib⁹ ignoraẽ · vnꝺ venditor q̃ vendit rẽ

bm ꝑciū qꝫ inuenit nō vis ꝺ̄ iusticiam facē si qꝫ futurū est nō exponat. si tamē exponēt. vl̄ ꝺ ꝑcio subtrahēt habūdancōris ēet virtutis ꝯmuis ad ħ nō videatur teneri ex iusticie debito

Ad. mj. sic ꝓceꝺ. vis qꝫ nō liceat negociando aliquid carir vendē ꝙ emit. ꝺic̄ enī ēso. sup math. xxj. quicūqꝫ rem cōpat vt integram et inmutatā vendendo lucretur ille ē mercator q̄ de tē: plo dei eicitur. et idē ꝺic̄ cassiodor. sup ir̄ ps̄. qm̄ nō cognouī lr̄āturā vl̄ negociacōm bm aliā lr̄ām qꝺ inquit ē aliud negocia nisi vili ꝯpare ⁊ cari velle diste. et sꝫdit negociatores tales eiecit dns ꝺ tēplo. sz nr eicit ꝺ tēplo nisi ꝓpt̄ aqꝺ pcīz. g̃ talr negociacō ē pcīm ⁊ ꝺ. ꝺ iusticiā est qꝫ aquis rē carius vendat ꝙ valeat. vl̄ vili emat vt ex dictis apparz. sz ille q̄ negociando rē cari vendit ꝙ emit: necē est qꝫ vl̄ vili emit ꝙ valeat. vl̄ cari vēdat g̃ ħ sine ꝑcio fieri nō ꝑt ⁊ ꝺ. iero. ꝺic̄ negociato: rem clericū ex inope diuitē. ex ignorabili gl̄iosū. ꝙsi ꝙmdā pestē fuge. nō aūt negociacō aquid vili clericis interdōa ēe vis nisi ꝓpt̄ pcīm. g̃ negociā: do aliꝙ vili emē ⁊ cari vendē est pcīm ⁊ Sed ꝺ ē qꝫ aug. ꝺic̄ sup ir̄ ps̄. qm̄ nō cognouī lr̄āturā. ne gociator auiꝺ acq̄rendi ꝑ dāpno blasphemāt. pro ꝑcijs rez mūtiē et peiorat. sz ħ vicia hois nō sūt ar: tis que sine hys vicijs agi ꝑt. g̃ negociari bm se nō ē illicitū ⁊ R̄ñ ꝺ. qꝫ ad negociatores ptinet ꝯmutacōibꝫ rez insistē. vt autez phs ꝺic̄ in ꝑmo politice. duplex est rez ꝯmutacō. vna quiꝺ. q. nā lis et nēcia per quā sez fit ꝯmutacō rei ad rem. vl̄ rez ⁊ denarioz ꝓpt̄ nēcitatē vite. ⁊ talr ꝯmuta nō ꝓpe ptinet ad negociatores. sz magis ad ꝙnomi: cos vl̄ politicos. qui hñt ꝓuiꝺē vl̄ domui vl̄ ciui: tati de rebꝫ nēcijs ad vitā. alia vero ꝯmutacōnis spēs est. vl̄ denarioz ad denarios. vl̄ ꝯcūqꝫ rez ad denarios. nō ꝓpt̄ res nēcias vite. sz ꝓpter lucz que rendū. ⁊ ħ quiꝺ negociacō ꝓpe vī ad negociatores ptinē. bm phm aūt ꝑma ꝯmutacō laudabil ē. ꝙa debuit naturali nēcitati. ba autez iuste vitupar. ꝙa ꝯntū est de se debuit cupiditati lucri q̄ t̄minū nes: cit. sz ī infinitū tendit. ⁊ ideo negociacō bm se cō: siderata ꝯmdā ep̄itudinē hī inꝯntū nō importat de sui rōne finē honestū vl̄ nēcm. lucz tñ qꝫ ē ne: gociacōis finis. ⁊ si ī sui rōne nō impter aquid ho nestū vl̄ nēcm. nichil tamē importat de sui rōne vicōsū vl̄ vtuti ꝺ̄riū. vnꝺ nichil ꝓhibz lucz ordi: nari ad aliquē finē nēcm. vl̄ eciā honestū. ⁊ sic ne gociacō licita reddē. sic̄ cū aliꝙs lucz moderatū qꝫ negociando q̄rit ordinat ad domus sue sustentacōz vl̄ eciā ad sbueniendū indigētibꝫ. vl̄ eciā cū aquis negociacōm intēdit ꝓpt̄ publicā vtilitatem. ne sez res nēcie ad vitā pr̄ie desint et lucrū expetit. non ꝙsi finē. sz ꝙsi stipenduī laboris ⁊ Ad. j. g̃ ꝺm. qꝫ verbū ēso. est intelligedū de negociacōe bm qꝫ vl: timū finē in lucro ꝙstituit. qꝫ ꝑcipue vī qñ aquis rem nō inmutatā carius vēdit. si enī rem ī melia mutatā carius vendat vī ꝑmiū sui laboris accipe ꝙuis ⁊ ipm lucz possit licite intēdi. nō sic vltima finis. sz ꝓpt̄ aliū finē nēcm vl̄ honestū. vt dictū ē

Ad. ij. ꝺ̄. qꝫ nō quicūqꝫ carius vendit aliquid ꝙ emit negociator. sz solū qui ad ħ emit vt carius vendat. si aūt emit rem nō vt vendat sz vt teneat. et postmoꝺ ꝓpt̄ aliquā cām eam vendē velit nō est negociacō ꝯmuis carius vēdat. pt enī ħ licite facē vl̄ quia ī aliquo rem meliorauit. vl̄ quia preciū rei est mutatū. bm diūsitatē loci vl̄ tp̄is. vl̄ ꝓpt̄ piculū cui se exponit trāsferēdo rem ꝺ loco ad locū vl̄ eā fieri faciēdo. et bm ħ nec empcō nec vendicō est iniusta ⁊ Ad. nj. ꝺm. qꝫ clerici nō solū debēt abstinē ab hys que sūt ꝑ se mala. sz cē ab hys que hñt spēm mali. qꝫ quiꝺē ī negociacōne ꝛingit. tū ꝓpter ħ qꝫ est ordinata ad lucz terrenū cui clerici debēt cē ꝛemptores. tū eciā ꝓpt̄ frequētia negocia: toz vicia. quia difficulē exuit negociator a pcīis labioz. vt ꝺ ecc̄l. xxv. ⁊ alia causa. quia negoci acō nimis implicat aīm sc̄laribus curis ⁊ ꝑ ꝛñs a spūalibꝫ retrahit. vñ apo. ꝺic̄. j. ad thi. ij. ne: mo militās deo implicat se sc̄laribꝫ negocijs. licz tamē clericis vti ꝑma ꝯmutacōis spē que ordinat ad necitatem vite emendo vl̄ vendendo

Deinde cōsiderandū est de pcīo vsurē qꝺ ꝯmittit ī mutuis Et circa ħ querūtur ꝙtuor Primo. vtz sit pcīm accipe pecuniam ī ꝑciū ꝑ pecunia mutuata qꝫ est accipe vsurā Scꝺo. vtz liceat ꝑ eos ꝙmcunqꝫ vtilitatē accipe. q. ī recōpensacōe mutui Tercō vtz aliꝙs restituere teneat id qꝫ ꝺ pecunia vsura ria iusto lucro lucrat est Q̄rto. vtz liceat accī: pe mutuo pecuniam sub vsura

Ad. j. sic ꝓceꝺ. vī qꝫ accipe vsurā ꝑ pecunia mutuata nō sit pcīm. nll's enī peccat ex ħ qꝫ sequit exemplū xp̄i. sed dns de seipo ꝺic̄ luc. xix. ego veniēs cū vsuris exegissem illā sz pecuniam mutuatā. g̃ nō est pcīm accipe vsurā pro mutuo pecunie ⁊ ꝺ. sic ꝺ in ps̄. lex dni inmaculata. qa sz pcīm ꝓhibz. sed ī lege diuīa ꝛcꝺit aliq̄ vsura. bm ir̄ deut. xxiij. nō fenabis fratri tuo ad vsurā pecuniā nec fruges. nec ꝯmlibꝫ aliā rem. sz alieno ⁊ qꝫ plus ē eciā ī ꝑmiū r̄ꝑmittit ꝑ lege ḃuata. ḃ. ir̄ deut. xxvij. fenabis gētibꝫ mltis et ipe a nll'o fenus accipies. g̃ accipe vsurā nō est pcīm ⁊ ꝺ. ī rebus hūanis detminat iusticia ꝑ leges ciuiles. et bm eas ꝛceꝺ vsuras accipe. g̃ vī qꝫ nō est illicitū ⁊ ꝺ. ptermittē ꝛsilia nō obligat ad pcīm. sz luc. vj. inter alia ꝛsilia ponitur dare mutuū nichil inde spantes. g̃ accipe vsurā nō est pcīm ⁊ ꝺ. pec: cuniā acape ꝑ eo qꝫ quis facē nō teneē. nō vis ēe bm se pcīm. sz nō in quolibet casu teneē peccuniam hñs eā ꝓximo mutuare. g̃ licz ei aqñ ꝑ mutuo ac ape pcīū ⁊ ꝺ. argentū monetatū et ī vasa forē nō ꝺiffert spe. sz licet accipe ꝑ vasis argenteis pciū accomodatis. g̃ eciā licz accipe pcīū ꝑ mutuo argē ti monetati. vsura g̃ nō est bm se pcīm ⁊ ꝺ. qli: bet pt licite accipe rem quam ei dns rei volūtarie tradit. sed ille q̄ accipit mutuū volūtarie tradit vsurā. g̃ ille qui mutuat licite pt accipe Sed ꝺ ē qꝫ ꝺ exo. xxij. si peccuniā mutuā dederis ꝑplo meo paupi qui hītat tecū nō vrgeb eū qsi exactor nec

vsuris opprumes ¶ Rñ dō·qp accipere vsurā pro pecunia mutuata ē bm se iniustū·qa vendit id qō nō est· p qō maifeste inequalitas ostituit que iustitie ōriat·ad cuiꝰ euidenciā scienō est·qp q̄daz res sūt q̄z vsus est ipaz rez ostūpcō·sic vinū cōsumimꝰ eo vtendo ad potū·et triticū cōsumimus eo vtendo ad cibū·vñ in talibꝫ nō debz seorsū oputari vsus rei a re ipa·sz cuicūqz oceō vsus ex h ipo occiditur res·ꝛ ꝓpt̄ h ī talibꝫ p mutuū trnsferē dniuz si quis g̃ seorsū vellet vendē vinū·et vellet seorsū vendē vsū vini·vendet eādē rem bis·vl vendet id qō nō est·vñ maifeste p iniusticiā peccaret·ꝛ silr rōne iniusticiā omittit q̄ mutuat vinū aut tritū petens sibi duas recōpensacōnes·vnā quidē restitucōm equal rei·aliā vero pciū vsus qō vsura ō·quedā vero sunt q̄z vsus nō est ipa rei ostūpcō·sic vsus domꝰ est inhitacō nō aūt dissipacō·ꝛ ideo in talibꝫ seorsū pt̄ vtqz occidi·puta cū aquis traditur alteri dnium domꝰ rebuato sibi vsu ad aliqō tps·vl eoúso cū qs occidit alicui vsū domꝰ rebuato sibi eius dnio·ꝛ ꝓpt̄ h licite pt homo accipe pciū p vsu domus·ꝛ pt homo petē domū accomodatā·sic pz ī oducc̄one ꝛ locacōne domus·pecunia aūt bm phz in·v·eth·ꝛ in·j·politice pncipalit est mūeta ad omutacōes faciendas·ꝛ ita ꝓpus et pncipalis pecunie vsus est ipius ostūpcō sue distracco·bm qp ī omutacōnes expendit·ꝛ ꝓpt̄ h bm se est illicitū p vsu peccuie mutuate accipe pciū qō ō vsura·ꝛ sic̄ alia iniuste acquisita tenet homo restituē ita pecc̄iam quā p vsurā accepit ¶ Ad·j·g̃ dō·qp vsura ibi methaphorice accipit p supexcellencia bonorū spualiū quā exigit deus·volens vt ī bonis acceptis ab eo sp pficiamꝰ·qp est ad vtilitatē nr̄am·nō eius ¶ Ad·ij·dō·qp iudeis phibitū fuit accipere vsurā a fratribꝫ suis scz iudeis·p qō dat intelligi qp accipe vsurā a quocūqz homie ē simplr malū· debemꝰ enī oñez hoiem hr̄e q̄si ꝓximū·ꝛ frēm pcipue ī statu euangelij ad qō oms vocant·vñ ī ps̄ absolute dī·qui peccūiam suā nō dedit ad vsurā· et ezech·xviij·qui vsurā nō accepit·qp aūt ab extr̄neis vsurā accipent nō fuit eis ocessū·q·licitū·sz pmissū ad maius malū vitandū·ne scz a iudeis deū colentibꝰ vsuras accipent ꝓpt̄ auariciā·cui debiti erant·vt h̄etur ysa·lvj·qp aūt in p̄muī promittitur feñab gentibꝫ mltis ꝛc̄·fenus ibi large accipit̄ p mutuo·sic̄ ꝛ ecc̄·xxix·dī·mlti nō causa nequicie feñati sūt·i·nō mutuauerūt·pmittitur g̃ in p̄miū iudeis habundancia diuiciaz ex qua ocingit qp aliꝫ mutuare possint ¶ Ad·nj·dō qp dare mutuū nō sp teneꝫ homo·ꝛ ideo q̄ntū ad h ponit̄ inē osilia·sz qp homo lucz de mutuo nō querat hꝰ cadit sb rōe p̄cepti·pt̄ tñ dici osiliū p opacōz ad dcta phicoz qui putabāt vsurā aquā ee licitā· sic̄ et dilecco inimicoz est osiliū·vl loquit̄ ibi nō de spe vsurarij lucri·sz de spe que ponit̄ in hoie·nō enī debemꝰ mutuū dare·vl qcunqz bonū facē ꝓpt̄ spem hois·sz ꝓpt̄ spem dei ¶ Ad·mj·dom·qp leges hūane dimittūt aqua pcta impunita ꝓpt̄ cōdcōes hoīm impfctoz·in quibꝫ mlte vtilitates impedirent·si omīa pcta districte ꝓhiberent penis adhibitis·et ideo vsuras lex hūana ocessit·nō q̄si extimās eas ee bm iusticiā·sz ne ipedirent vtilitates mltoz·vnde ī ipo iure ciuili ō qp res que vsu consumunt neqz rōe naāli neqz ciuili recipiunt vsū fructū·et qp senatus nō fecit eaz rez vsū fructū· nec enī poterat·sz·q·vsū fructū ostituit occdēs sez vsuras·ꝛ plis naāli rōne ducetꝰ dic̄ inꝑ polit̄·qp vsurāria acquisitō pecuniaz est maxie ꝑter naturā ¶ Ad·v·dō·qp ille qui mutuare nō teneē recōpensacōm pt̄ accipe eius qō fecit·sz nō amplioꝰ oz exigē·recompsaē aūt sibi bm cēlitatem iustitie·si tm̄ ei reddaē q̄ntū mutuauit·vñ si amplius exigat p vsu fructu rei q̄ alij ī vsū nō habet nisi cōsūpcōm sbe exigit pciū eius qp nō ē·ꝛ ita ē iniusta exacco ¶ Ad·vj·dō·qp vsus pncipal vasoz argēteoz nō ē ipa eoz ostūpcō·ꝛ ideo vlꝰ eoz pt̄ vēdi licite buato dnio rei·vsus aūt pncipalis peccunie argētee est distracco peccūie ī omutacōnes·vñ nō licet eius vsū vendē cū h qp aliquis velit eius restitucōm qp mutuo dedit·sciendū tamē qp barioꝰ vsus argenteoz vasoz posset esse omutacō et talem vsū eoz nō licet vendē·et silr pt ee aliqs alius barius vsus peccūie argētee·vtputa si quis cōcedet peccuniam signatā ad ostentacōm·vl ad ponendū loco pignoris ꝛ talē vsū peccunie licite homo vendē pt ¶ Ad·vij·dō·qp ille qui dat vsurā nō simplr volūtarie dat·sz cū quadā nccitate inq̄ntū indigz accipe peccuniā mutuo q̄z ille qui habz nō vult sine vsura mutuare

Ad·ij·sic ꝓcēd·vl qp aliquis possit p peccūia mutuata aliquā aliā cōmoditatem expetē· vnusquisqz enī licite pt sue idēpnitati osulē·sz qñz dampnū aquis patit̄ ex h qp peccuniā mutuat·g̃ licitū est ei sup̄ peccuniaz mutuatā aquid aliud p dampno expetē·vl eciā exigē ¶ Ō·vnusquisqz tenetur ex quoō debito honestatis aquid recompensare ei qui sibi grām fecit·vt ō ī·v·eth·sz ille qui alicui in nccitate ostituto peccuniā mutuat graciaz facit·vñ ꝛ grāz accō ei debeē·g̃ ille qui recipit tenetur naāli debito aliqō recompensare·sz nō vl esse illicitū obligare se ad aliquid ad qō qs ex naāli iure teneē·g̃ nō vl ee illicitū si aliquis peccuniaz alteri mutuans ī obligacōne deducat aquā recōpensacōm ¶ Ō·sic est qdā munꝰ a manu ita est qdam munꝰ a lingua ꝛ ab obsequio·vt dic̄ glo· ysa·xxxnj·btūs q̄ excutit manus suas ab omni munē·sz licet accipe huiciū·vl eciā laudē ab eo cui quis peccuniā mutuauit·g̃ pari rōe licet qcumqz aliud munꝰ accipe ¶ Ō·eadem vl ee opacō dati ad datū ꝛ mutuati ad mutuatū·sz licet peccuniā accipe p alia peccunia data·g̃ licz accipe recōpensacōz alt̄ius mutui p peccunia mutuata ¶ Ō·magis a se peccuniā alienā qui eā mutuando dnium trnsfert·q̄z qui eā mercatori vl artifici omittit·sz licet lucz accipe de peccūia omissa mcatori vl artifici· g̃ licet eciā lucz accipe de peccunia mutuata ¶ Ō· p peccunia mutuata pt hō pignus accipe cuiꝰ vsꝰ posset aliquo pcio vendi·sic cū inpignoratur ager

vl̃ domus q̃ inhĩtatur · g̃ licet aliq̃s lucr̃ hr̃e de pecunia mutuata ¶ Dr̃. ꝺ tingit qñq; q̃ aliq̃s carius vendit res suas rõne mutui · aut vilius emit q̃ ꝺ est alt̃ius · vl̃ eciã p ꝺilacõne p̃ciũ auget · vl̃ p accelerac̃õne ꝺiminuit · ĩ quib; oĩb; vl̃ aliq̃ recompensac̃õ fieri · q · p mutuo peccunie · h aũt nõ manifeste apparet illicitũ · g̃ licitũ ẽ aq̃ ꝺ comodũ de peccunia mutuata expetere vl̃ eciã exigẽ ¶ Sed ꝺ est q̃ ezech̃ · xvnf · ꝺ int̃ alia q̃ ad virũ iust̃ũ req̃rũt̃ si vsurã ⁊ suphabundanciã nõ accepit ¶ Rñ dr̃ · q̃ ꝺm ph̃m in · mf · eth̃ · oñe illud p peccunia hr̃t · cuiꝰ p̃ciũ p̃t peccunia mensurari · ⁊ ideo sicut si aliq̃s p peccũia mutuata · vl̃ quacũq; alia re que ex ipo vsu ꝺsumitur peccuniã accepit ex pacto tacito vel exp̃sso peccat ꝺ iustic̃iã vt ꝺcm ẽ · ita eciã quicũq; ex pacto tacito vl̃ exp̃sso q̃cũq; aliud accepit cuiꝰ p̃ciũ mensurari p̃t sil̃e pcm incurrit · si vero accipiat aliq̃ huĩoi nõ q̃si exigẽs nec q̃si ex aliq̃ obligac̃õne tacita vl̃ exp̃ssa · ſ; sic̃ gratuitũ donũ nõ peccat · quia eciã anteq; peccuniã mutuasset licite poterat aliq̃ ꝺonũ g̃tis accipe · nec peiozis ꝺdc̃õnis efficitur p h̃ q̃ mutuauit · recõpensac̃õq; vero eoꝝ que peccunia nõ mensurant̃ licꝫ p mutuo exigẽ · puta benĩuolenciã ⁊ amorẽ eius qui mutuauit vl̃ aliquid huĩoi ¶ Ad · j · g̃ dr̃ · q̃ ille qui mutuũ dat p̃t absq; p̃cio ĩ pactũ deducẽ cũ eo qui mutuũ accipit recõpensac̃õm dampni p q̃ ꝺ sb̃trahit̃ sibi aliq̃ q̃ debꝫ hr̃e · h̃ enĩ nõ est vendẽ vsũ peccunie · ſ; dãpnũ vitare · ⁊ p̃t ẽe q̃ accipiẽs mutuũ maiꝰ dampnũ euitet q̃ dans incurrꝫ · vñ accipiẽs mutuũ cũ sua vtilitate dampnũ alt̃ius recõpenset · recõpensac̃õm vero dampni q̃ ꝺsideratur in h̃ q̃ de peccũia nõ lucrat̃ nõ p̃t in pactũ deducẽ · quia nõ debꝫ vẽdere id q̃ nõdũ h̃t et p̃t impediri mltipl̃r inhẽndo ¶ Ad · ij · dr̃ · q̃ recõpẽsac̃õ alicꝰ bñficij dupl̃r fieri p̃t · vno quiꝺ modo ex debito iustic̃ie ad q̃ aliq̃s ex certo pacto obligari p̃t · ⁊ h̃ debitũ attẽdit̃ ꝺm q̃ntitatẽ bñficij q̃ ꝺ quis accepit · et ideo ille q̃ accepit mutuũ peccunie · vel cuiꝰ cũq; silis rei cuiꝰ vsus ẽ eius ꝺsũpc̃õ nõ tenet̃ ad plus recõpensandũ q̃z mutuo accepit · vnde ꝺ iustic̃iam est si ad plus redꝺm obligẽt̃ · aliꝰ tenet̃ aliq̃s ad recõpensandũ bñficiũ ex debito amicic̃ie in q̃ magis ꝺsiderat̃ affectus ex quo aliq̃s beneficiũ ꝺtulit quã eciã q̃ntitas eius q̃ fecit · ⁊ tali debito nõ ꝺpetit ciuil̃ obligac̃õ per quã enducit̃ quedã nc̃itas vt nõ spontanea recõpẽsa fiat ¶ Ad · nj · ꝺm · q̃ si aliq̃s ex peccũia mutuata expetet vl̃ exigat · q · p obligac̃õem pacti taciti vl̃ exp̃ssi r̃cõpensac̃õq; muneris ab obsequio · vl̃ a lingua puide est ac si expeteret vel exigẽt munus a manu · quia vtrũq; peccunia extimari p̃t · vt patꝫ in hꝰ qui locant opas suas q̃s manu vl̃ lingua exercent · si vero munꝰ ab obsequio vl̃ lingua · nõ q̃si ex obligac̃õne rei exibeꝫ · ſ; ex benĩuolencia que sb̃ extimac̃õne peccunie nõ cadit · licꝫ h̃ accipe ⁊ exigere et expetere ¶ Ad · mj · ꝺꝫ · q̃ peccunia nõ p̃t vendi p peccũia ãplioꝛi q̃ sit q̃ntitas peccũie mutuate que restituẽda ẽ · nec ibi aliq̃ est exigendũ aut expectendũ nisi benĩuolencie affectus qui sub extimac̃õe peccunie nõ cadit ex quo p̃t p̃cedẽ spontanea mutuac̃õ · repugt̃ autẽ ei obligac̃õ ad mutuũ faciẽdũ in posterꝫ · quia eciã tal̃ obligac̃õ peccunie extimari posset · ⁊ ideo licet simꝫ mutuanti vnum aliquid aliud mutuũ recipe · nõ aũt licet eũ obligare ad mutuũ in posterꝫ faciendũ ¶ Ad · v · ꝺ · q̃ ille qui mutuat peccuniã t̃nsfert dñium peccunie in eũ cui mutuat · vñ ille cui peccunia mutuat̃ sb̃ suo piculo tenet eam ⁊ tenet̃ eã restituere integre · vñ nõ debet amplius exigẽ ille q̃ mutuauit · ſ; ille q̃ ꝺmittit peccuniã suã vl̃ mercatori vl̃ artifici p mꝺ societatis cuiusꝺã nõ t̃nsfert dñiũ peccunie sue ĩ illũ · ſ; remanet eiꝰ · ita q̃ cũ piculo ipius mercatoꝛ de ea negociat̃ vl̃ artifex opat̃ · et ideo sic licite p̃t ptem lucri inde p̃ueniẽtis expetere tamq̃ ꝺ re sua ¶ Ad · vj · ꝺ · q̃ si q̃s p peccũia sibi mutuata obligꝫ rem aliquã cuiꝰ vsꝰ ex p̃cio extimari p̃t debꝫ vsũ illius rei ille q̃ mutuauit cõputare in restitucõm eius q̃ mutuauit · alioq̃n nisi vsũ illiꝰ rei · q · g̃tis sibi supaddi velit · idẽ est ac si peccũiã accipet p mutuo q̃ ẽ vsurariũ · nisi forte ẽet tal̃ res cuiꝰ vsus sine p̃cio soleat p̃cedi int̃ amicos · sic̃ p̃t ꝺ libro accomodato ¶ Ad · vij · ꝺ · q̃ si aliq̃s cariꝰ velit vendẽ res suas · q̃z sit iust̃ũ p̃ciu vt de peccunia soluenda emptorẽ expectet maifeste vsura ꝺmittit̃ · quia huĩoi expectac̃õ p̃cij soluẽꝺi hr̃ nõm mutui · vñ quitq̃ vl̃ iust̃ũ p̃ciũ p huĩoi expectac̃õne exigit̃ est q̃si p̃ciũ mutui q̃ ptinet ad nõm vsure · sil̃r eciã si quis emptor velit rem emẽ vilius q̃z sit iust̃ũ p̃ciũ eo q̃ peccuniã ante soluit q̃z possit ei res tradi est pcm vsure · quia eciã ista anticipac̃õ solꝛonis peccunie habꝫ mutui nõm cuiꝰ q̃ꝺam p̃ciũ est q̃ ꝺminuit̃ ꝺ iusto p̃cio rei empte si vero aliq̃s ꝺ iusto p̃cio velit ꝺminuẽ vt peccuniã pius habeat nõ peccat peccato vsure

Ad · nj · sic p̃cꝺ · vl̃ q̃ quitq̃ ꝺ peccunia vsu vsuraria aliquis lucratꝰ fuit reddẽ teneat̃ · ꝺic̃ enĩ apoꝰ · ro · xf · si radix scta et rami · g̃ eadẽ nõne si radix infecta ⁊ rami · ſ; radix fuit vsuraria · g̃ ⁊ quitq̃ ex eo acquisitũ est vsurariũ · g̃ tenet̃ ad restituc̃õm illius ¶ Dr̃ · sic̃ ꝺ extra ꝺ vsuris ĩ illa decretali cũ tu sicut assis possessiones que ꝺ vsuris sũt ꝺpate debẽt vendi et ipaꝝ p̃cia hꝰ a q̃bus sũt extorta restitui · g̃ eadẽ nõne quicq̃ aliud ex peccunia vsuraria acquirit̃ debꝫ r̃stitui ¶ Dr̃ · ꝺ q̃ ꝺ q̃uis emit de peccunia vsuraria debet̃ sibi nõne peccũie quã dedit · nõ g̃ hr̃ maiꝰ ius ĩ re quã acq̃siuit · ſ; id q̃ ꝺ acq̃rit̃ p peccuniã vsurariã indẽ legittime acquirit̃ · g̃ licite p̃t teneri ¶ Rñ dr̃ · q̃ sic̃ supꝺictũ est res quedã sũt q̃z vsus ẽ ipa eaꝝ cõsumpc̃õ que nõ hñt vsũ fructũ ꝺm iura · ⁊ ideo si talia fuerint p vsurã extorta puta denarij triticũ vinũ · aut aliquid huĩoi nõ tenet̃ homo ad restituendũ · nisi id q̃ ꝺ accepit · quia id q̃ ꝺ de tali re ẽ acq̃sitũ nõ ẽ feructꝰ huĩoi rei · ſ; hũane ꝺustrie nisi forte p detẽc̃õez tal̃ rei alt̃ sit dãpnificatꝰ amittẽꝺo

ãquid de bonis suis · tũc enĩ teneť ad recõpensacõz nocumẽti · queď vero res sũt q̃z vs̃ nõ ẽ eaz̃ ꝺsũpcõ ⁊ talia hñt vsũ fructũ · sic̃ dom⁹ ⁊ ager ⁊ alia hꝰ modi · ⁊ ideo si quis domũ alt̃ius vl̃ agrũ p vsurã extorsisset nõ solũ teneť restituẽ domũ ul̃ agz̃ vl̃ eciã fructus inde pceptos · quia sũt fruct⁹ rez̃ q̃z alíus est dñs · ⁊ ideo ei debenť ℞d · j · g̃ dꝺ · qꝺ radix nõ solũ hť rõm maťie sic̃ peccũia vsuraria ꝫ hť eciã aliq̃lit̃ rõz cause actiue inq̃ntũ admínistrat mentũ · et ideo nõ est sil̃e ℞d · ij · dꝺ · qꝺ possessiones q̃ de vsuris sũt ꝺpate nõ sũt eoz̃ q̃z sunt vsure · ꝫ illoz̃ qui eas emerũt · sũt tamẽ obligate ill̃ a quib⁹ fuerũt vsure accepte sicut et alia bona vsurarij · ⁊ ideo nõ p̃cipiť qꝺ assignenť ille possessiones hꝰs a quib⁹ fuerũt accepte vsure · q̃a forte plus valent q̃z vsure q̃s dederũt · ꝫ p̃cipiť qꝺ vendanť possessiões ⁊ eaz̃ p̃cia restituanť sez̃ ꝺm q̃ntitatẽ vsure accepte ℞d · nj · dꝺ · qꝺ id qꝺ accipi ꝺ pecunia vsuraria debeť quꝺ acq̃renti q̃ꝺ peccũiã vsurariã datã · sic̃ q̃ꝺ cãm instruñtale · sed q̃ꝺ suam industriã sic̃ q̃ꝺ cãm p̃cipale · et ideo plus iuris hť iure acquisita de pecunia vsuraria q̃z in ipsa pecunia vsuraria

℞d · mj · sic̃ pceꝺ · vl̃ qꝺ nõ liceat pecuniã accipere mutuo sb̃ vsura · dic̃ enĩ apo⁹ · ro · j · qꝺ digni sũt morte nõ solũ qui faciũt peca · ꝫ eciã q̃ ꝺsenciũt facientib⁹ · ꝫ ille q̃ accipit pecuniã mutuo sb̃ vsuris ꝺsentit vsurario ĩ suo pcto · ⁊ prebet ei occõm peccandi · g̃ eciam ipe peccat ℞ · p nll̃o comodo tp̃ali debz̃ aliq̃s alt̃i q̃mcũq̃z occõm p̃bere peccandi · h̃ enĩ ptinz̃ ad rõm scandali actiui qꝺ sp est pcm̃ vt supꝺictũ est · ꝫ ille q̃ petit mutuũ ab vsurario exp̃sse dat ei occõz̃ peccandi · g̃ p nll̃o comodo tp̃ali excusať ℞ · nõ minor vl̃ ee necitas q̃ñq̃z depoñdi pecuniã suã apud vsurariũ q̃z mutuũ accipiendi ab ipo · ꝫ deponẽ pecuniã apꝺ vsurariũ omio vl̃ ee illicitũ sic̃ illicitũ eet deponere gladiũ apud furiosũ vl̃ vginẽ ꝺmittẽ luxurioso seu cibũ guloso · g̃ neq̃z licitũ est accipere mutuũ ab vsurario Sed ℞ ille q̃ iniuriã patiť nõ peccat ꝺm phm̃ i · v · eth̃ · vñ iustícia nõ est media inť duo vicia vt ibiꝺ ꝺ · ꝫ vsurari⁹ peccat inq̃ntũ feit iniusticiã accipienti mutuum sub vsuris · ergo ille qui accipit mutuum sub vsuris non peccat ℞ñ ꝺ · qꝺ inducẽ hoiem ad peccandũ nullomõ licet vti cũ pcto alt̃ius ad bonũ licitũ ẽ · q̃a ⁊ deus vtiť omib⁹ pctis ad aliqꝺ bonũ · ex q̃lib⁹ enĩ malo elicit aliqꝺ bonũ · vt ꝺ in enchiꝺ · ⁊ ideo aug⁹ publicole q̃renti · vtz̃ licet vti iuramẽto eius q̃ p fl̃os deus iurat · ĩ quo maĩfeste peccat eis diuĩaz̃ reuerenciã adhibẽs · respondit qꝺ q̃ vtiť fide illius qui p fl̃os deos iurat nõ ad malũ ꝫ ad bonũ · nõ pcto illius se sociat quo per demonia iurauit · ꝫ pacto eius bono quo fidẽ ꝺuauit · si tamẽ inducẽt eũ ad iurandũ p fl̃os deos peccaret · ita eciã ĩ q̃posito ꝺ · est qꝺ nll̃omõ licet inducẽ q̃quẽ ad mutuandũ sb̃ vsuris · licet tñ ab eo q̃ hoc patus ẽ facẽ et vsuras exercet mutuũ accipe sb̃ vsuris q̃ꝺ aliqꝺ bonũ qꝺ est sb̃uencõ sue necitatis vl̃ alt̃ius · sic̃ eciã licet ei qui incidit in latrones maĩfestare bona q̃ hť que latrones peccant deripiẽdo ad h̃ qꝺ nõ occidať exẽplo x · viroz̃ qui dixerũt ad ysmael · noli occidẽ nos quia thesauz̃ hem⁹ in agro · vt ꝺ ie · xlj ℞d · j · g̃ dꝺ · qꝺ ille qui accipit pecuniã mutuo sb̃ vsuris nõ ꝺsentit in pcm̃ vsurarij · ꝫ vtiť eo · nec placet ei vsuraz̃ accepcõ · ꝫ mutuacõ q̃ est bona ℞d · ij ꝺ · qꝺ ille qui accipit peccũiam mutuo sub vsuris nõ dat occõz̃ vsurario vsuras accipiendi · ꝫ mutuandi · ipe vsurarius sumit occasionez̃ peccandi ex malicia cordis sui · vñ scandalũ passiuũ ex pte sua est · nõ aũt actiuũ ex pte petentis mutui · nec tam̃ q̃ꝺ huĩoi scandalũ passiuũ ꝺz̃ ali⁹ a mutuo petendo desistẽ si indigeat · q̃a huĩoi passiuũ scandalũ nõ pueit ex infirmitate vl̃ ignorãcia · ꝫ ex malicia ℞d · nj · dꝺ · qꝺ si quis ꝺmittẽt peccuniã suã vsurario nõ hñti alꝰ vnꝺ vsuras exercẽt · vl̃ hac intencõe ꝺmittẽt · vt inde copiosus p vsuram lucrareť daret mãz peccandi · vñ et ipe eet ꝓceps culpe · si aũt ãquis vsurario alias hñti vnde vsuras exerceat peccuniã suã ꝺmittat vt tuci⁹ ꝺueť · nõ peccat · ꝫ vtiť homie pctore ad bonũ

Deinde ꝺsiꝺandũ ẽ de ptib⁹ integlib⁹ iusticie q̃ sũt facẽ bonũ ⁊ declinare a malo et de vicijs oppoitis · circa qꝺ q̃runtur q̃tuor Primo · vtrũ duo p̃dicta sint ptes iustície Scꝺo · vtz̃ trnsgressio sit spãle pcm̃ Tercõ · vtz̃ omissio sit spãle pcm̃ Q̃rto de cõ pacõne omissionis ad trnsgressionẽ

℞d · j · sic̃ pceꝺ · vl̃ qꝺ declinare a malo ⁊ facere bonũ non sint ptes iustície · ad quãlibet enĩ vtutẽ ptinz̃ facẽ bonũ opz̃ et malũ vitare · ꝫ ptes nõ excedũt totũ · g̃ declinare a malo et facẽ bonũ nõ debẽt poni ptes iustície q̃ est quedã vtus spãlis ℞ · sup id · ps̃ · diũte a malo et fac bonũ · inq̃re pacẽ et pseqũre eã · dic̃ glo · id vitat culpã sez̃ diũtẽ malo · h̃ meretur vitã etnã · ⁊ palmã sez̃ facẽ bonũ · ꝫ quelibet ps vtutis mẽtur palmã ⁊ vitã · g̃ declinare a malo nõ est ps iustície ℞ · quecũq̃z ita se hñt qꝺ vnũ includiť in alio nõ distinguntť abinuicẽ · sic̃ ptes acui⁹ toci⁹ · ꝫ declinare a malo includiť ĩ h̃ qꝺ est facẽ bonũ · nll̃s enĩ simľ feit bonũ ⁊ malũ · g̃ declĩare a malo ⁊ facẽ bonũ nõ sũt ptes iustície Sed ℞ est qꝺ aug⁹ · ĩ li⁰ de correcõne et gr̃a ponit ad iustíciã legis ptinẽ declĩare a malo · ⁊ facẽ bonũ R̃ñ ꝺ · qꝺ si loq̃m̃ ꝺ bono ⁊ malo in coi facẽ bonũ · ⁊ vitare malũ ptinz̃ ad oñez̃ vtutẽ · ⁊ ꝺm h̃ nõ p̃nt poni ptes iustície · nisi forte iustícia accipiať put ẽ ois vtus · q̃muis eciã iustícia h̃ mõ accepta respiciat q̃mdã rõm boni spãlẽ put sez̃ est debitũ ĩ ordíe ad legẽ diuĩam vl̃ hũanã · ꝫ iustícia ꝺm qꝺ est spãlis vtus respicẽ bonũ sb̃ rõne debiti ad pximũ · ⁊ ꝺm h̃ ad iustíciam spãlẽ ptinet facẽ bonũ sb̃ rõe debiti ĩ opacõne ad bonũ et vitare malũ oppositũ sez̃ qꝺ est nociuũ pximo ad iustíciã vero gn̄alẽ ptinet facẽ bonũ debitũ in ordine ad coĩtatem vl̃ ad deũ · vl̃ vitare malũ oppositũ · dicunť aũt hec duo ptes iustície gn̄alis vl̃ spãlis q̃si integrales · quia vtrũq̃z eoz̃ requiriť ad

pfectū actū iusticie · ad iusticiā enī ptinet eglita
tem ostituē ī hys que sūt ad alēm · vt ex dctis pz
eiusdē aūt est aliquid ostituē ⁊ ostitutū obuare in
hys q̄ sunt ad alēm · ostituit aūt aliqs equalitatē
iusticie faciēdo bonū · i · reddendo alteri qđ ei debet
conbuat autē equalitatē iusticie iā ostituti decli-
nando a malo · i · ull'm nocumētū pximo inferēdo
Ad · j · g̃ dđ · qp bonū ⁊ malū h̄ accipiūt slb quad
spāli rōne p quā appropant iusticie · ideo et h̄ duo
ponunt ptes iusticie bm aliquā ꝓpam rōm boni ⁊
mali · nō aūt alt̄us alic⁹ vtutis moral' · quia alie
vtutes morales ostitūt ēca passiones ī quibꝫ bonū
facē est venire ad mediū · qđ est dcliare ab extre-
mis · q · a malis ⁊ sic in idē redit quantū ad alias
vtutes facere bonū et declinare a malo · sz iusticia
ostituit ēca opacōnes ⁊ res exteriores in quibꝫ aliud ē
facē eqlitatē ⁊ aliud est fcām nō corrūpe Ad · ij
dđ · qp declinare a malo bm qp ponit ps iusticie nō
importat negacōz purā qp est nō facē malū · h̄ enī
nō merē palmā · sz solū vitat penā · importat aūt
motū volūtatis repudiātis malū vt ipm nomē
declinacōis oñdit · ⁊ h̄ est mitoriū ꝑcipue qñ aliqs
impugnat vt malū faciat ⁊ resistit Ad · nj · dđ
qp facē bonū est actus cōpletiuus iusticie et · q · ps
pncipalis eius · declinare aūt a malo est act⁹ imp-
fecc̄oz ⁊ scđaria ps eius · et ideo ē · q · ps mālis sine
qua nō pt ēe ps formalis opletiua

Ad · ij · sic pceđ · vī qp ēnsgressio non sit spāle
pcīm · nll'a enī spēs ponit ī diffinicōe gn̄is
sed ēnsgressio ponit ī coī diffinicōne pcī · dic enī
ambrosius · qp peccatum est transgressio legis di-
uine · ergo transgressio non est species peccati ·
Cōtra · nll'a spēs excedit suū gen⁹ · sz ēnsgressio ex-
cedit pcīm · quia pcīm est dctm vl factū vl cōcu-
pitū ō legē dei · vt pz p aug̃ · xxij · ō faustū · ēnsg-
gressio eciā ē ō nacam vl ostuetudinē · g̃ ēnsgres-
sio nō est spēs pcī Cōtra · nll'a spēs otinz slb se oñes
ptes in quas diuidit gen⁹ · sz pcīm ēnsgressiōis se
extēdit ad omia vicia capitalia ⁊ eciā ad pcta cor
dis oris et opis · g̃ ēnsgressio nō ē spāle pcīm Sz
ō est quia opponit spāli vtuti scz iusticie Rn̄ ·
dđ · qp nomē ēnsgressionis a corpalibꝫ motibus ad
morales actus diuatū est · ō aūt aliqs bm corpalē
motū ēnsg̃di ex eo qp ēnsg̃dit ēminū sibi pfixū
ēmin⁹ aūt pfigit hoī vt vltra nō ēnseat ī morali
bus p pceptū negatiuū · ⁊ ideo ēnsgressio ꝓprie ō
ex eo qp aliqs agit aliquid ō pceptū negatm · qp qđē
mālit pt ēe cmūe omibꝫ spēbꝫ pcōz · quia p q̄mli-
bet spēm pcī mortalis hō trāsgredit aliqđ pceptū
diuinū · sz si accipiat formalit scz bm hanc spālem
rōm qp est facē ō pceptū negatiuū sic ē spāle pcīm
dupl'r · vno quid mō bm qp opponit ad gn̄a pcōz
opposita aliis vtutibꝫ · sic enī ad ꝓpam rōz iusticie
legal' ptinet attendē debitū pcepti · ita ad ꝓpā rōz
ēnsgressiōis ptinet attendē otēptū pcepti · aliō b ·
qp distinguit ab omissiōe que ōriat pcepto affir-
matiuo Ad · j · g̃ dđ · qp iusticia legal' ē oīs vtus
sbo ⁊ · q · mālit · ita eciā iniusticia legal' est mālit
oñe pcīm · ⁊ h̄ mō pcīm diffinit amb⁹ · bm scz rōz

iniusticie legal' Ad · ij · dđ · qp inclinacō nate pz
tinet ad pcepta legis nalis · ostuetudo eciā hones
ta hē vim pcepti · ꝗa vt aug⁹ · dic ī epla de ieiunio
sabbi mos ppl'i dei p lege hēdus ē · ⁊ ideo tā pcīm
q̄ transgressio pt ēe ō ostuetudinē honestā ⁊ cōtra
inclinacōm nalē Ad · nj · dđ · qp oēs enūate
spēs pcōz possūt hre ēnsgressiōz nō h · ꝓpas rōes ·
sz bm q̄mdā spālem rōz vt dictū ē · pcīm aūt omis
sionis ostno a ēnsgressione distinguitur

Ad · nj · sic pceđ · videt qp omissio nō sit spāle
pcīm · oīe enī pcīm aut ē originale aut ac-
tuale · sz omissio nō ē origiale pcīm quia nō ctrht
p originē · nec est actuale · quia pt ēe absq̄ omni
actu vt supht̄ū ē cū de pcīs ī coī agerē · g̃ omis
sio nō est spāle pcīm Cōtra · oīe pcīm ē volūtariū
sz omissio q̄nq̄ nō est volūtaria · sz nccia puta cū
mlier corrupta est q̄ vginitatē vouit · vl cū aliquis
amittit rem quā restituere tenetur · vl cum sa-
cerdos teneē celebrare et hē aliqđ impedimentū · g̃
omissio nō sp est pcīm Cōtra · cuilibꝫ spāli pcto ē de-
ēminare aliqđ tps qñ incipit ēe · sz h̄ nō est deēmi-
nare ī omissione · quia q̄nq̄ nō fcit sl'r se hē · nec
tamē sp peccat · g̃ omissio nō est spāle pcīm Cōtra ·
oīe pcīm spāle spāli vtuti opponit · sz nō est dare
aliquā spālem vtutē cui omissio opponat · tū quia
bonū quolz vtutis omitti pt · tū quia iusticia cui
spālius vī opponi sp req̄rit aliquē actū eciā ī decli
nacōne a malo vt dictū ē · omissio aūt pt ēe absq̄
oīi actu · g̃ omissio nō est spāle pcīm Sed ō est
qp ō iacob · mſ · scīēti bonū ⁊ nō facienti pcīm est
illi Rn̄ dđ · qp omissio inptat ptermissionē boī
nō aūt cuicūq̄ sz boni debiti · bonū aūt slb rōne de-
biti ptinz ꝓpe ad iusticiā · ad legalē quđ si debitū
accipiat in ordine ad legē diuīam vel hūanā · ad
spālem aūt iusticiā · bm qp debitū ostōatur ī ordie
ad pximū · vñ eō q̄ iusticia ē spāl' vt⁹ vt ō hītū ē
et omissio est spāle pcīm distinctū a pcīs que op
ponūtur alijs vtutibꝫ · eo vero mō quo facē bonū
cui opponit omissio est queđ spālis ps iusticie dis
tincta a declinacōne mali cui opponit ēnsgressio
eciā omissio a ēnsgressione distinguit Ad · j · g̃
dđ · qp omissio non est pcīm originale · sz actuale ·
nō quia hēat aliquē actū sibi cēncialē · sz bm qp ne
gacio actus reducit ad gn̄⁹ actus · ⁊ bm h̄ nō agē
accipit vt agē qđā sic sup dictū est Ad · ij · dđ ·
qp omissio sic dictū ē nō est nisi boni debiti ad qđ
aliqs teneē · nll's aūt teneē ad impossibile vñ nll's
si nō facit id qđ facē nō pt peccat p omissiōz · m'r
g̃ corrupta q̄ vginitatē vouit nō amittit vginitatē
nō hēdo · sz nō penitētdo de pcto ptito · vl nō faciēdo
qp pt ad uotū adimplendū p otinēcie obseruāciā ·
sacerdos eciā nō teneē dicē missā nisi supposita de
bita oportūitate q̄ si desit nō omittit · ⁊ sil'r aliqs
teneē ad restitucōz supposita facultate · quā si nec
habz nec hre pt nō omittit dūmodo faciat qđ pt ·
et idē dom est ī aliis Ad · nj · dđ · qp sic pcīm ēnsg-
gressionis opponit ptis negatiuis q̄ ptinēt ad
declinand̄ a malo · ita pcīm omissionis opōitur
ptis affirmatiuis q̄ ptinēt ad faciendū bonū ·

p̃cepta aũt affirmatia nõ obligãt ad sp̃·ꝫ ad tp̃s dẽminatũ·ꝯ p illo tp̃e pcẽm omissiõis incipit ee̊ p̃t tam̃ ꝛtingẽ qp ꝯquis tũc sit inpotẽs ad faciend qõ ꝺz·qõ quiꝺ si sit p̃ter ei⁹ cl'pã nõ omittit qõ ꝺz vt dictũ est·si vero sit ꝓpẽ eius culpã p̃cedentẽ·puta si aliquis de sero se inebriaũit·ꝯ nõ p̃t surgẽ ad matutinas vt debz dicũt quꝺã qp tũc incepit pẽm omissionis·qñ ꝯquis se applicat ad actũ illicitũ ꝯ icõpossibile cũ illo actu ad quẽ teneẽ·ꝫ h̃ nõ vꝫ vñ·quia dato qp excitareẽ p violenciã et iret ad matutinas nõ omittẽt·vñ pz qp p̃cedẽs inebriacõ nõ fuit omissio·ꝫ omissionis causa·vnde ꝺom̃ ẽ qp omissio incipit ei imputari ad culpam qñ fuit tp̃s opandi·tñ ꝓpẽ cãm p̃cedẽtẽ ex q̃ omissio seqꝫs fuit volũtaria ℣ Ad·mj·ꝺõ·qp omissio direẽe opponiẽ iusticie·vt dictũ ẽ·nõ enĩ est omissio boni ꝯcui⁹ vtutis nisi sb rõne debiti qp prinz ad iusticiã·plus aũt req̃riẽ ad actũ vtutis mitoriũ q̃ ad meritũ culpe·quia bonũ ẽ ex integra causa·malũ aũt ex singularib⁹ deffectib⁹·ꝯ ideo ad iusticie mitũ req̃riẽ actus·nõ aũt ad omissionem

Ad·mj·sic p̃cediẽ·vꝫ qp pcẽm omissionis sit g̃uius q̃ pcẽm ẽnsgressiõis·delictũ enĩ vꝫ idẽ ẽe qp delictũ·et sic p oñs vꝫ idẽ ẽe omissiõi·ꝫ delictũ est g̃ui⁹ q̃ pcẽm ẽnsgressionis ꝯa maiori expiacõne indigebat·vt patet leuiẽ·v̊·g̃ peccatũ omissiõis ẽ g̃ui⁹ q̃ pcẽm ẽnsg̃ssiõis ℣ maiori bono mai⁹ malũ opponiẽ·vt pz p phm̃ i·vnj·etĥ ꝫ facere bonũ cui opponiẽ omissio est nobilior ps iusticie q̃ declinare a malo cui opponiẽ ẽnsgressio vt ex supꝺc̃tis pz·g̃ omissio est g̃ui⁹ pcẽm q̃ ẽnsgressio ℣ pcẽm ẽnsg̃ssiõis p̃t esse et veniale et mortale·ꝫ pcẽm omissionis viꝺ ẽe sp̃ mortale·ꝯa opponiẽ p̃cepto affirmatio·g̃ omissio vꝫ ee̊ g̃ui⁹ pcẽm q̃ sit ẽnsgressio ℣ maior pena ẽ dampni scz carencia visionis diuie q̃ debeẽ pcõo omissiõis q̃ pena sbus q̃ debeẽ pcõo ẽnsgressiõis·vt pz p ésos· sup̃ matĥ·ꝫ pena ꝓpoc̃onaẽ culpe·g̃ g̃ui⁹ ẽ pcẽm omissionis q̃ ẽnsgressionis ℣ Sed ꝺ est qꝺ faciliꝰ est abstinẽ a malo faciẽꝺo q̃ implẽ bonũ·g̃ g̃ui⁹ peccat q̃ nõ abstinz a malo faciendo qp ẽ ẽnsgredi q̃ qui nõ implet bonũ qõ est omittẽ ℣ Rñ ꝺõ·qp pcẽm intrñ est g̃ue inq̃ntũ a vtute distat·ꝺ̃rietas aũt est maxima distancia·vt ꝺ̃ i·x̊·methĥ· vnde ꝺ̃riũ magis distat a suo ꝺ̃rio q̃ simplex ei⁹ negacõ·sic̃ nigz plus distat ab albo q̃ simplr nõ albũ·oñe enĩ nigz est nõ albũ·ꝫ nõ ꝺutiẽ·maĩ festũ est aũt qp ẽnsgressio ctrariaẽ actui vtutis· omissio autẽ importat negacõm ipi⁹ puta pcẽm omissionis ẽ si quis pentib⁹ debitã reuerenciã nõ exibeat·pcẽm aũt ẽnsgressiõis si cõtũeliã vꝫ q̃mcũq̃ iniuriã eis inferat·vñ maifestũ ẽ qp simplr et absolute loq̃ndo ẽnsgressio ẽ g̃ui⁹ pcẽm q̃ omissio·licz aliq̃ omissio possit ẽe g̃uior ꝯqua ẽnsg̃ssiõe

℣ Ad·j·g̃ ꝺõ·qp delictũ coĩter sũptũ sig̃t q̃mcũq̃ omissionẽ·qñq tñ sẽcte accipi p eo qp omittitur ꝯquiꝺ de hys que p̃tinẽt ad deũ·vꝫ qñ sciẽnt ꝯ·q· cũ quoꝺã ꝛtẽptu ꝺelinquut hõ id qõ facẽ ꝺebz·et sic hẽ q̃mꝺã g̃uitatẽ rõe cui⁹ maiori expiacõe indigz

℣ Ad·ij·ꝺõ·qp ei qõ est bonũ facẽ opponiẽ·ꝯ non facẽ bonũ qp est omittẽ·ꝯ facẽ malũ qp ẽ ẽnsgredi·ꝫ p̃mũ ꝺ̃dictorie·ꝺm ꝺ̃rie qp importat maiorẽ distanciã·et ideo ẽnsgressio est g̃ui⁹ pcẽm ℣ Ad nj·ꝺõ·qp sic̃ omissio opponiẽ p̃ceptis affirtuis ita ẽnsgressio opponiẽ p̃ceptis negatiꝫ·ꝯ ideo vtrũq̃ si ꝓpe accipiaẽ imptat rõm pcĩi mortalis·p̃t aũt large dici ẽnsgressio vꝫ omissio ex eo qp ꝯquiꝺ sit p̃ter p̃cepta affirmatiua vꝫ negatia disponẽs ad oppositũ ipoz·ꝯ sic vtrq̃ large accipiendo p̃t esse pcẽm veniale ℣ Ad·mj·ꝺõ·qp pcõo ẽnsgressionis rñdz·ꝯ pena dampni ꝓpẽ aũsionẽ a deo ꝯ pena sb⁹ ꝓpẽ inordinatã ꝟuersionẽ ad bonũ ꝛmutabl'e·sil'r eciã omissioni nõ solũ debeẽ pena dampni·sz eciã pena sbus·ꝺm ihu̇matĥ·vij·ois arbor que nõ facit fructũ bonũ excideẽ et i ignẽ mittẽ ꝯ h̃ ꝓpẽ radicem ex qua ꝓcedit licet nõ h̃eat ex necitate actualem ꝟsionẽ ad aliq̃ bonũ ꝛmutabile

Ceinde ꝺsiderandũ est de ptib⁹ potencialib⁹ iusticie·i·de vtutib⁹ ei annexis

Et circa h̃ duo sũt ꝺsideranda Primo quiꝺ que virtutes iusticie annectanẽ Scõo·ꝺsiderandũ est de singulis virtutib⁹ iusticie virtutibus annexis

Ad·j·sic p̃cꝺ·vꝫ qp incõuenienẽ assignenẽ vtutes iusticie annexe·tulli⁹ enĩ enũat sex scz religionẽ·pietatẽ·gr̃am·vindicatiõz·obbuãciam·vitatem·vindicatiõ aũt vꝫ spẽs esse ꝛmutatiue iusticie ꝺm quam illatis iniurijs vindicta rependiẽ vt ex supꝺc̃tis pz·nõ g̃ debz poni inẽ virtutes iusticie annexas ℣ macrobi⁹ sup̃ sõpnũ scipionis poĩt·vij·scz innocenciã·amiciciã·concoꝺiã·pietatem·religionẽ·affc̃m·humanitatẽ·q̃ pl'es a tulio p̃mittunẽ·g̃ viꝺ insfñter enũatas esse vtutes iusticie adiũctas ℣ a quibusdam alijs ponunẽ·v·p̃tes iusticie·scz obedia respectu supioris·disciplina respectu inferioris·equitas r̃spectu eq̃liũ·fides ꝯ vitas respectu oĩm de quib⁹ a tulio nõ poniẽ nisi vitas·g̃ vꝫ insfñter niasse vtutes iusticie annexas ℣ androni⁹ pipateticus ponit·ix·p̃tes iusticie annexas·scz libalitatẽ bñgnitatẽ·vindicatiuã·eugnomisiuã·eusebiã· eucaristiã·sc̃itatẽ bonã ꝛmutatiõz legis positiuã ex quib⁹ eciã tuli⁹ maifeste nõ ponit nisi vindicatiuã·g̃ viꝺ insfñt enũasse ℣ ay·in·v̊·etĥ· poĩt epikeyam iusticie adiũctã de q̃ in nll'a p̃mis say assignacõnũ vꝫ mencõ ee̊ fc̃ta·g̃ insfñter sũt enũate vtutes iusticie annexe ℣ Rñ ꝺõ·qp i vtutib⁹ que aduũgunẽ ꝯcui p̃cipali virtuti duo sũt ꝺsideranda·p̃mo quiꝺ qp vtutes ille i aliq̃ cũ p̃cipali vtute conẽiãt·ꝺo qp i aliq̃ defficiãt vt a pfc̃ta rõne ipius·ꝯa vero iusticia ad alẽm ẽ vt ex supꝺc̃tis pz·omes virtutes que ad alẽm sũt·p̃t rõe oueniẽcie iusticie onecti·rõ vero iusticie ꝺsistit i hꝰ qp alĩ reddaẽ qõ ei debeẽ ꝺm eq̃litatẽ·vt ex supꝺc̃tis p̃z·dupl'r g̃ aliq̃ vtus ad alẽm exñs a rõne iusticie deffiẽ·vno quiꝺ mõ inq̃ntũ deffiẽ a rõne equalis·alioꝰ inq̃ntũ defficit a rõe debiti·sũt enĩ quedã vtutes que debitũ quiꝺ alteri reddũt·ꝫ nõ

pñt reddē equale·et ꝑmo quiꝺ ꝙꝙꝺ ab homine deo reddī debitū ē·nō tñ pt ee equale·vt sz tm̄ homo ei reddat q̄ntū debz·ꝟm ioꝰ ps̄·quod tribuā dño ꝓ oīb⁹ q̄ retribuit michi·ꝯ ꝟm h adiungiē iusticie religio·q̄ vt dic̄ tulli⁹ supioris cuiusꝺ est nature quā diuīam vocāt curā cerimoniā ꝙa vl̄ cultum affert·ho pentib⁹ nō pt ꝟm equalitatē respensari qꝺ eis debeē·vt pz ꝓ pm̄ ī·vnj·eth̄·ꝯ sic adiūgiē iusticie pietas·p quā vt tulli⁹ dic̄ sanḡnem iunctis pīe q̄ benuoł officiū ꝯ diligēs tbuutur cult⁹· tcio non pt eq̄le pmiū respensari ab homīe vtuti vt pz ꝓ pm̄ ī·mj·eth̄·et sic adiūgiē iusticie obseruācia·p quā vt tulli⁹ dic̄ hoīes aliq̄ dignitate attendētes quodā cultu ꝯ honore dignanē·a rōne vero debiti iusticie deffect⁹ pt attēdi ꝟm qꝺ ē duplex debitū·sz morale ꝯ legale·vñ ꝯ ph̄s in·vnj· eth̄·ꝟ·h duplex iustū assignat·debitū ꝙdē legale est ad qꝺ redom ꝙquis lege astn̄giē·ꝯ tale debitū ꝓpe attendit iusticia que ē pncipal vtus·debitū aūt morale est qꝺ ꝙquis debz ex honestate vtutis· et quia debitū ncītatē importat·ꝯ ideo tale debitū hē duplicē gradū·qꝺā enī est sic neem vt sine eo honestas moꝝ cōbuari nō possit·ꝯ h hē plus de rōne debiti·ꝯ pt h debitū attēdi ex pte ipi⁹ debentis·ꝯ sic ad h debitū ptinz qꝺ hō talē se exideat alti in vbis ꝯ fctis qual est·ꝯ ita adiūgitur iusticie vitas·p quā vt tulli⁹ dic̄·inmutata sūt ea q̄ sūt aut fuerūt aut futura sūt·pt ecīā attendi ex pte eius cui debeē·put sz ꝙquis ꝛpensat ꝙcui ꝟm ea que fecit·q̄ꝝ quiꝺ ī bonis·ꝯ sic adiūgiē iusticie gr̄a·in qua vt tulli⁹ dic̄ amicicia ꝯ officoꝝ alterius memoria remuñandi volūtas otineē aliꝰ q̄ꝝ quiꝺ in mal ꝯ sic adiūgiē iusticie vindicacō p quā vt tulli⁹ dic̄ ius aut iniuria·ꝯ ideo quicꝙ obscurū est deffendēdo aut vlciscendo ꝓpulsantur aliud vero debitū ē neem sic̄ ofēns ad maiorē honestatē sine quo tñ honestas cōbuari pt·qꝺ quidē debitū attendit lībalitas·affabilitas·siue amicicia aut alia huīoi·q̄ tulli⁹ ꝑmittit ī ꝑdicta enumeracōne· quia paz hñt de rōne miti Ad·j· gm̄ dō·ꝙ vindcta que fit auēte publice potatis b· snīam iudicis ptinet ad iusticiā omutatiua·sed vindicta quā quis fcit ꝓpo motu nō tñ ō legē vl̄ quā quis a iudice req̄rit ptinet ad vtutē iusticie adiūctam Ad·ij·dō·ꝙ macrobi⁹ vī attendisse ad duas ptes integrales iusticie sz declinare a malo ad qꝺ ptinet innocētia·et facere bonū ad qꝺ ptinēt·vj·alia·quoꝝ duo videnē ptinē ad eīles· sz amicicia ī exteriori ouictu·ꝯ ꝛcordia intius·duo vero ptinēt ad supiores·pietas ad pentes·ꝯ religio ad deū·duo vero ad infiores sz affect⁹ inq̄ntū placēt bona eoꝝ·ꝯ hūanitas ꝑ quā sbuenitur eoꝝ deffectib⁹·dic̄ enī ps̄ꝺ·ī li°·eth̄imo·ꝙ hūan⁹ ꝺ dū aliq̄s quia hēat ēca hoīem amorē ꝯ mibacōis affectū·vnde hūanitas dicta ē quia nos inuicem tueñ·ꝯ ꝟm h amicicia sūt ꝓut ordinat exteriorez ouictū·sic̄ de ea phs ētat ī·mj·eth̄·ꝑt ecīā amicicia sumi ꝟm ꝙ ꝓpe respic̄ affectū ꝓut detīnat a pho in·vnj·ꝯ·ix°·et sic ad amicicīā ptiñt tria sz benuolencia q̄ h ꝺ affect⁹ ꝯ ꝛcordia·et beneficencia que h vocat hūanitas·h aūt tulli⁹ ꝑmisit·quia ꝑdcta paz hñt de rōne debiti vt dictū est

Ad·nj·dō·ꝙ obedīa includiē ī obbuancia quā tulli⁹ ponit·nā ꝑcellentib⁹ psonis debeē et reuēncia honoris ꝯ obedīa·fides aūt ꝙ quā fiūt dcta includiē in vitate q̄ntū ad obbuācīā ꝑmissoꝝ·veritas aūt in plus se hē·vt infra ꝑtebit·disciplīa aūt nō debeē ex debito ncītatis·quia inferiori nō nō est ꝙquis obligatus inq̄ntū est inferior·pt tñ ꝙquis supiori obligari vt infloribus ꝓuideat·ꝟm ioꝰ matth̄·xxmj·fideł buus ꝯ prudēs quē ostituit dñs sup familiā suā·et ideo a tullio ꝑtermittiē· pt aūt otini sb̄ hūanitate quā macrobi⁹ ponit·eq̄tas vero sub epikeia vl̄ amicicia Ad·mj·dō·ꝙ in illa enūacōne ponūtur quedā ptinēcia ad iusticiā verā·ad ꝑticularē quiꝺ bona omutacō ō qua dic̄ ꝙ est hītus ī omutacōib⁹ eq̄litatē custodiens ad legalē aūt iusticiā q̄ntū ad ea que coīter sunt obbuanda ponīē legis positiua que vt ipe dic̄ est scīa omutacōnū politicaꝝ·ad omutacōz relataꝝ· q̄ntū vero ad ea q̄ q̄ꝝ ꝑticlariē agenda occurrūt ꝑter omnes leges ponīē eugnomosiua quasi bona gnomin q̄ est ī talib⁹ directiua vt supḧtū est in tractatu de prudēcia·et ideo dic̄ de ea ꝙ ē voluntaria iustificacō·ꝙa sz ex ꝓpo arbitrio id qꝺ iustū est homo ꝟm eā buat·nō ꝟm legē ꝛceptā·attēbuuntur aūt hec duo prudēcie ꝟm directōm iusticie nō ꝟm execucōm· eusebia vero ō q̄si bon⁹ cultus vnde est idē ꝙ religio·ideo de ea dic̄ ꝙ est scīa dei famł at⁹·et loquiē ꝟm modū q̄ socītes dicebat oēs vtutes esse scīas·ꝯ ad idē reduciē scītas vt post diceē·eukaristia aūt ē idē ꝙ bona gr̄a quā tulli⁹ ponit·sic̄ ꝯ vindicatiua·benignitas aūt vī ee iō cū affectu quē ponit macrobi⁹·vñ ꝯ ps̄ꝺ·dic̄ ī li ethimo·ꝙ bñgn⁹ est vir spōte ad bñfacienꝺ pat⁹ et dulcis ad eloquiū·ꝯ ipe andronic⁹ dic̄·ꝙ bñgnitas est hīt⁹ volūtarie bñfacturis·lībalitas aūt vis ad humanitatē ptinē Ad·v·dō·ꝙ epikeia nō adiūgiē iusticie ptic̄ari·sz legali et vī ee idez cū ea que dcta est eugnomosiua

Deinde ostendū est de singulis ptibus ꝑdictaꝝ vtutū q̄ntū ad ꝑsentē intēcōz ptinz Et ꝓmo ostendū est de religiōe Scōo de pietate Tercō ō obbuancia Qrto de gr̄a Quīto ō vindcta Sexto de vitate Septimo de amicicia Octauo ō lībalitate Nono ō epikeia·ō alys aūt h enūatis supꝺictū est ptim ī ētatu de caritate sz de ꝛcordia et alijs huīoi ptim in h tractatu ō iusticia·sic̄ ō bona omutacōne ꝯ innocencia·ō legis positiua aūt in ētatu de prudēcia Circa religionē vero tria ostendanda occurrūt Primo quiꝺ de ipa religione ꝟm se Scōo de actib⁹ eius Tercō de vicijs oppositis Circa ꝓmū querunē·vnj Primo·vtrū religio ostistat tm̄ in ordine ad deū Scōo·vtz religio sit vtus Tercō·vtz religio sit vna virt⁹ Qrto·vtz religio sit spālis vtus Quīto·vtrū religio sit vtus theologica Sexto·vtz religio sit

p̄fenda alijs vtutib⁹ moralib⁹ Septimo · vtꝫ religio hēat exteriores act⁹ Octauo · vtꝫ religio sit

Ad · j · sic p̄ceď · vī qꝫ religio ¶ eadem sc̄itati nō ordinꝫ hoīem solū ad deū · ď enī iacob · ſ religio mūda ⁊ inmaculata apud deū ⁊ p̄fem ħ ē visitare pupillos ⁊ viduas ī ꝯtribulac̄one eoꝝ ⁊ inmaculatū ſe custodire ab ħ sc̄lo · ſꝫ visitare viduas ⁊ pupillos ď ſm ordinē ad p̄ximū · qꝫ aūt dicit inmaculatū ſe custodire ab ħ sc̄lo · ptinꝫ ad ordinē quo ordinat̄ hō in ſeip̄o · g̃ religio nō solū ď in ordine ad deū ¶ Ꝯ · aug⁹ dic̄ · i · x · de ciuit̄ · dei · qꝫ lata loq̄ndi ꝺsuetudine nō impitoꝝ · vm̄ ecia doctissimoꝝ cognac̄ib⁹ hūanis atqꝫ affinitatib⁹ et q̄b⁹ cūqꝫ ꝺsuetudinib⁹ ď exib̄eda religio nō eo vocabl'o vitat̄ ambiguū cū de cultu diuinitatis vtit̄ q̄stio vt fidelit̄ dicē valeam⁹ religionē non ee nisi cultū dei · g̃ religio ď nō solū ī ordine ad deū · ſꝫ ecia ī ordine ad p̄pinquos ¶ Ꝯ · ad religionem videt̄ lata ptinē · lata enī int̄p̄tat̄ buit⁹ · vt aug⁹ dic̄ · i · x · de ciuit̄ · dei · buire aūt debem⁹ nō solū deo · sed ecia p̄ximis · ſm id ad gal' · v · p caritatē ſp̄s buire adiuuic̄ · g̃ religio importat ordinez ecia ad p̄ximū ¶ Ꝯ · ad religionē ptinꝫ cult⁹ · ſꝫ hō ď nō solū colē deū ſꝫ ecia p̄ximū · b · id catonis · cole pētes · g̃ ecia religio nos ordinat ad p̄ximū ⁊ nō solum ad deū ¶ Ꝯ · omes ī statu salutis exñtes deo sūt subiecti nō aūt dicūt̄ religiosi hoiēs q̄ sūt ī statu salutis · ſꝫ solū illi q̄ quibuſ ď votis ⁊ obbuancijs et ad obediendū alīq⁹ homīb⁹ ſe astrīgūt · g̃ religio nō vī imptare ordinē ſbiecc̄ois homīs ad deū Sed ď est qꝫ tulli⁹ dic̄ in · ij · rethorice · qꝫ religio est quedam tuic̄ nat̄e · quā diuīam vocāt cultū cerimoniā q̄ affert ℞ñ dō · qꝫ sic̄ p̄ſ⁹ · dic̄ in li° · ethimolo · religiosus vt ait cicero a religione appellat⁹ q̄ retractat ⁊ tamꝫ reelegit ea que ad cultū diuinū pti nēt · et sic religio vī dc̄a a reeligēdo ea q̄ sūt diuī cult⁹ · quia huīoi sūt frequenē ī corde reuoluēda ſm id pū · nj · ī omīb⁹ vijs cogita illū · q̄ius ecia possit intelligi religio ex ħ dicta qꝫ deū reeligē debem⁹ quē amibam⁹ negligētes · sic̄ aug⁹ dic̄ · x · de ciui · dei · vl' pt intelligi religio a religando dicta · vnde aug⁹ dic̄ ī li° · de vera religi · religet nos religio vni oīpotēti deo · siue aūt religio dicat̄ a frequenti electōe · siue ex iterata electōne eius qꝫ negligenē amissū est · siue dicat̄ a religac̄oe · religio p̄pe imptat ordinē ad deū · ip̄e enī est cui p̄cipalit̄ alligari debem⁹ tāꝫ in defficiēti p̄cipio · ad quem ecia nr̄a electō assidue digi debꝫ · sic̄ in vltimū finem · quē ecia negligenē peccando amittim⁹ ⁊ credendo ⁊ fidē p̄testando recup̄are debem⁹ ℞ad · j · ꝺ dō · qꝫ religio hē duplices actus · quoſdā quiď p̄pos et inmediatos q̄s elicit p quos hō ordinat̄ ad solū deū · sic̄ sac̄ficare adorare ⁊ alia huīoi · alios autez actus hē quos p̄ducit mediantib⁹ vtutib⁹ quib⁹ impat ordinans eos in diuīam reuēnciā · quia scꝫ vtus ad quā ptinꝫ finis impat vtutibus ad quas ptinēt ea que sūt ad finē · et ſm h̄ act⁹ religiōis p modū impij ponit̄ ee visitare pupillos et viduas in tribulac̄one eorū qꝫ est actus elicitus a mia-

inmaculatū autem custodire se ab hoc seculo impatiue quidē est religionis · elicitiue autē t̄pancie vl' ad cui⁹ huīoi vtutis ℞ad · ij · dō · qꝫ religio referet̄ ad ea que exibenē ꝯgnac̄ib⁹ hūanis extenso nomīe religiōis · nō aūt ſm qꝫ religio p̄pe ď · vñ aug⁹ paꝫ ante vba inducta p̄mittit religio districci⁹ nō quēlꝫ ſꝫ dei cultū sīficare vid ℞ad · nj dō · qꝫ cū buus dicat̄ ad dñm · nc̄e est qꝫ vbi ē p̄pa ⁊ spālis rō dominij · ibi sit spālis ⁊ p̄pa rō bututis · manifestū est aūt qꝫ dnīum ꝺueit deo ſm p̄paꝫ et singl'arē q̄mdā rōm · quia scꝫ ip̄e oīa fecit · ⁊ q̄a sūmū in oīb⁹ rebꝫ obtinet p̄cipatū · ⁊ ideo spālis rō bututis ei debet̄ · ⁊ tal' buitus noīe late desīgt̄ apud grecos · ⁊ ideo ad religionē p̄pe ptinet ℞ad nj · dō · qꝫ colē dicīm̄ hoīes quos honorificac̄one vl recordac̄one vel p̄sencia freq̄ntam⁹ · et ecia aqua que nob sbiecta sūt coli a nob dñr · sic̄ agricole dicuntur ex eo qꝫ colunt agros · et incole dicuntur ex eo qꝫ colunt loca que inhītant · quia tū spālis honor debet̄ deo tanq̄ p̄mo oīm p̄cipio · ecia spāl rō cultus ei debet̄ q̄ gr̄co nomīe vocatur eusebia vl theusebia · vt pꝫ p aug̃ · x · de ciui · dei ℞ad · v · dō qꝫ q̄muis religiosi dici possint ꝯiter oms qui deū colūt · spālit̄ tñ religiosi dicunt̄ q̄ totā vitā suam diuīo cultui dedicant a mūdanis negocijs se abstrahētes · sic̄ ecia otēplatiui dñr nō q̄ otēplanē · sed qui otēplac̄oni totā vitā suā deputāt · huīoi autē nō se sbiciūt homī p̄pe hoīez · ſꝫ p̄pe deū · ſm id apli gal' · mj · sic̄ ag̃m dei excepistis me sic̄ ihm xp̄m

Ad · ij · sic p̄ceď · vī qꝫ religio nō sit vt⁹ · ad religionē enī ptinē vid deo reuēnciā exibē · ſꝫ reuēri est actus timoris q̄ ē donū vt ex supdc̄is pꝫ g̃ · religio nō est vtus · ſꝫ donū ¶ Ꝯ · ois vtus in libera volūtate ꝺsistit · vnde ď hītus electiuus vl volūtarⁱ⁹ · ſꝫ sic dc̄m ē ad religionē ptinet lata q̄ buitutē q̄mdā imptat · g̃ religio nō est vtus ¶ Ꝯ sic ď in · ij · eth · aptitudo vtutis inest nob a nā · vñ ea que ptinēt ad vtutes sūt de dictamīe rōnis nat̄alis · ſꝫ ad religionē ptinꝫ cerimoniā diuīe nature afferre · cimonialia aūt vt dictū ē ſ nō sūt ď dictamīe rōis nat̄alis · g̃ religio nō est vt⁹ Sed ď est quia onūatur alijs vtutib⁹ vt ex p̄missis pꝫ ℞ñ dō · qꝫ sic̄ supdictū ē · vtus ē que bonū fac̄it hñtem ⁊ op⁹ eius bonū reddit · et ideo nc̄e ē dicē omez actū bonū ad vtutē ptinē · manifestū est aūt qꝫ reddē debitū ad cui hē rōz boni · quia p h̄ qꝫ aquis alī debitū reddit ꝺstituit̄ ī p̄porc̄oe ꝺueniēti respectu ip̄i⁹ · q · ꝺuenienē ordinat⁹ ad ip̄m · ordo aūt ad rōm boni ptinꝫ sic̄ ⁊ modꝫ ⁊ spēs · vt p aug̃ · pꝫ in li° de nat̄ boni · cū g̃ ad religionē ptineat reddē honorē debitū ad cui scꝫ deo · manifestū est qꝫ religio vtus ē ℞ad · j · g̃ dō · qꝫ reuēri deū est act⁹ doī timoris · ad religionē aūt facē ptinet aqua p̄ter diuīam reuēnciā · vñ nō sequit̄ qꝫ religio sit id qꝫ donū timoris · ſꝫ qꝫ ordinet̄ ad ip̄m sic̄ a aquid p̄cipali⁹ · sūt enī dona p̄cipaliora ī vtutib⁹ moralibus vt supḟitū est ℞ad · ij · dō · qꝫ quia ecia buus p̄t volūtarie domīo suo exibē qꝫ debet · et sic facit de nc̄itate vtutē debitū voluntarie reddēs · et sic

exibē deo debitā huitutē pt ee actus vtutis h·qp hō
h volūtarie fcit Ad·nj·dō·qp de dictamie rōis
naťalis est qp hō aqua faciat ad reuēciā duiiam
sed qp h determinate faciat vl illa istud nō est de
dictamine naťal·sz de institucōne iuris dini vel
Ad·nj·sic pceō·vī qp religio nō sit hūani
una vtus p religionē hō ordinam ad deū·
vt dictū ē·in deo aūt est accipe tres psōas·7 itm
mlta attbuta que saltē rōne differūt·diūsa aūt
rō obi sufficit ad diūsificandū vtutes·vt ex s dctis
pz·g religio nō est una vtus ·vnius virtutis
vn est act·hitus enī distinguūtur bm act·re
ligionis aūt sūt mlti act·sic colē 7 burē·vouē·
orare·sacficare 7 mlta huioi·g religio nō ē una
vtus ·adoracō ad religionē ptinz·sed adoracō
alia rōne adhibeť ymaginibꝫ et alia ipi deo·cū g
diūsa rō distinguat vtutes·vidō qp religio nō sit
una vtus Sed ꝺ est qp ꝺ eph·mj·vn deus una
fides·sz vera religio ptestať fidē vnius dei·g reli
gio est una vtus Rn dō·qp sic supbitū ē·hīt
distinguně bm diūsam rōm obi·ad religiōz aūt
ptinz exibē reuēnciā vni deo bm vnā rōm·inq̄tū
scz est pmū principiū creacōis 7 gubnacōis rez·
vñ ipe dič malach·j·si ego pr tu vbi honor me
prīs enī est 7 pducē 7 gubnare·7 ideo manifestū
ē qp religio est una vt Ad·j·g dō·qp tres psōe
diuīe sūt vnū pncipiū creacōis et gubnacōis rez
et ideo eis vna religione butur·diūse aūt rōnes
attbutoz ocurrūt ad rōm pmi pncipij·quia deus
pduc oia 7 gubnat sapia volūtate 7 potēcia boī:
tatis sue·et ideo religio ē una vtus Ad·ij·dō·
qp eodē actu homo but deo 7 colit ipm·nā cultus
respic dei excellenciā cui reuencia debeť·buit aūt
respic sbiecōez hois qui ex sua odcōne obligať ad
exibendū reuēnciā deo·7 ad h duo ptinēt oēs act
qui religioni attbuunť·qa p omēs hō ptestať di:
uinā excellenciā·7 sbiecōez sui ad deū·vl exibēdo
aliquid ei·vl itm assumendo aquid diuinū Ad
nj·dō·qp ymaginibꝫ nō exibeť religionis cultus
bm qp in seipis ostandť q̄si res quedā·sz bm qp sūt
ymagines ducentes ī deū incarnatū·motꝰ aūt q̄
est ī ymaginē put est ymago nō ostitit in ipa·sz
tendit ī id cuius ē ymago·7 ideo ex hoc qp ymagibꝫ
xpi exibeť religionis cultus nō diuersificať rō late
nec virtus religionis

Ad·nj·sic pceō·vī qp rligio nō sit spālis vt
ab alijs distincta·dič enī augꝰ·xo·de ciui·
dei·vñ sacrificiū est oēe opꝰ qđ geriť vt scta soci
etate deo iungam·sz sacficiū ptinz ad religionē·g
oēe opꝰ vtutis ad religionē ptinz·7 sic nō ē spāl
vtus ·apoꝰ dič·j·ad coz·xo·oia in gl'am dei
facite·sed ad religionē ptinz aliq̄ facē ad dei reuen
ciā vt supdictū ē·g religio nō ē spālis vtus ·
caritas qua diligiť deus non est vtus distincta a
caritate qua diligiť pximus·sz sic ꝺ in·vnj·eth·
honorari ppinquū est ei qp ē amari·g religio qua
honorať deus nō est vtus spāliť distincta ab obser:
uancia vl dulia vl pietate quibꝫ honorať pximus
g nō est vtus spālis Sed ꝺ est qđ ponit ps iusti:
tie·ab alijs eiꝰ ptibꝫ distincta Rn dō·qp cū vt
ordineť ad bonū·vbi g ē spālis rō boni ibi opz ee
spālez vtutē·bonū aūt ad qđ ordiať religio ē exibē
deo debitū honorē·honor aūt debeť acui rōe excel:
lencie·deo aūt opetit singl'aris excellencia·inq̄tū
oia in infinitū ēnscēdit bm oīmodū excessū·vnđ
ei debeť spālis honor·sic in rebꝫ hūanis videmꝰ qp
diūsis excellencijs psonaz diūsus honor debetur·
alius aūt patri·alius regi·7 sic ꝺ alijs·vñ maī:
festū est qp religio est spālis vtus Ad·j·g dō·qp
oēe opꝰ vtutis ꝺ ee sacrificiū inq̄ntū ordinať ad
dei reuēnciā·vñ ex h nō hētur qp rligio sit gnalis
virtus·sz impet omibꝫ alijs vtutibꝫ vt supdctm ē
Ad·ij·dō·qp oia bm qp in gl'am dei fiūt ptinēt
ad religionē·nō q̄si ad elicientē·sz q̄si ad impantē
aliq̄ aūt ptinēt ad religionē elicientē q̄ bm rōz sue
spēi ptinēt ad reuerenciā dei Ad·nj·dō·qp obm
amoris est bonū·obm aūt honoris vl reuencie est
aquid excellens·bonitas aūt dei omuňcať creature
nō aūt excellēcia bonitatis eiꝰ·7 ideo caritas qua
diligiť deꝰ nō ē vtus distincta a caritate q̄ diligiť
pximꝰ·religio aūt q̄ honorať deus distīguitur a
vtutibꝫ quibꝫ honoratur pximꝰ

Ad·v·sic pceō·vī qp religio sit vtus theologi
ca·dič aūt augꝰ ī enchiō·qp deus colič fide·
spe·et caritate·que sūt vtutes theologice·sz cultū
deo afferre ptinz ad religiōz·g religio ē vtus the:
ologica ·vtus theologica ꝺ que hē deū p obo
religio aūt hē deū p obo·quia ad solū deū ordinat
vt dictū est·g religio ē virtꝰ theologica ·ois
vtus·vl est theologica·vl ē intellectuať·vl mo:
raľ·vt ex supdctis pz·manifestū est aūt qp religio
nō est vtus intellectuať·quia eiꝰ pfectō nō attē:
diť bm cōsidaczz veri·sil'r eciā nō est vtus moraľ
cuiꝰ ꝓpm est tenē mediū inē supfluū 7 diminutū
nō enī aquis pt supflue deū colē·bm id ecē·xlnj·
bndicentes deū exaltate illū q̄ntū potestis·maior
enī est omī laude·g relinq̄ť qp sit vtus theologica
Sed ꝺ est qp ponič ps iusticie q̄ est vtus moraľ
Rn dō·qp sic dictū ē·religio ē que deo debitū
cultū affert·duo g in religiōe ostandť·vnū quiꝺ
qp religio deo affert scz cultꝰ·et h se hē p mos māe
et obi ad religionē·aliud aūt est id cui afferē scz
deus cui cultus adhibeť·nō qp actꝰ quibꝫ deꝰ colič
ipm deū attingat·sic cū credimus deo credo deū
attingimꝰ·ꝓpť qđ ꝺ dictū ē qp deus ē fidei obm nō
solū inq̄ntū credimꝰ deū·sz inq̄ntū credimꝰ deo·
afferē autē debitus cultꝰ inq̄ntū actꝰ quidā q̄bus
deus colič in dei reuēnciā fiūt·puta sacficōz ob:
lacōnes·et alia huioi·vñ maīfestū est qp deꝰ nō
cōpať ad vtutē religiōis sic mā vl obm·sed sicut
finis·7 ideo religio nō ē vtus theologica cuiꝰ obm
est vltimus finis·sz est vtus moraľ cuiꝰ est ee ca
ea que sūt ad finem Ad·j·g dō·qp sp potēcia vl
vtus que opať ca finē p impiū mouz potenciam
vl vtutē opantē ea que ordinanť ī finē illū·vir:
tutes aūt theologice·vl fides·spes·7 caritas hñt
actū circa deū·sic ca ꝓpm obm·7 ideo suo impio
causant actū religionis q̄ opať quedā ī ordine ad

deũ · ⁊ ideo aug⁹ dic̃ q⁹ de⁹ colitur fide · spe · et ca=
ritate ¶ Ad · ij · dc̃ · q⁹ religio ordinat hoiem ī deũ
nō sic̃ ī obm · sed sic̃ ī finē ¶ Ad · nj · dc̃ · q⁹ religio
nō est ỽtus theologica · neq; intellc̃ual' · sz moral'
cū sit ps iusticie · ⁊ mediū in ipo accipic̃ nō quiō
inē passiones sz ꝑm q̄mdā equalitatē inē opacões
que sūt ad deū · dico aūt eq̄litatē nō absolute · sed
quia deo nō pt̄ tñ exiberi q̄ntū ei debeē · sz ꝑm q̄mō
ꝺsideracões hūane facultatis ⁊ diuīe accepcōis · sup=
fluū aūt in hys que ad diuinū cultū ptinēt ee pt̄
non ꝑm c̄cūstanciā q̄nti · sz ꝑm alias c̄cūstancias
puta q̄a cult⁹ diuī⁹ exibeē cui nō debz exiberi · vel
q̄n nō debz · vl' ꝑm alias c̄cūstancias ꝓ vt nō debz
¶ Ad · vj · sic ꝓceꝺ · vi' q⁹ religio nō sit pfēnda
aliis ỽtutibus moralibꝫ · pfectio enī ỽtutis
moral' ꝺsistit in h̄ q⁹ attingit mediū · vt pz in · ij ·
eth · sz religio deffic̃ ī attīgēdo mediū iusticie · q̄a
nō reddit deo omīno equale · g̃ religio nō ē potior
aliis ỽtutibꝫ moralibꝫ ¶ Ꝺ · ī hys q̄ hoibꝫ exibenē
tanto vi' q̄uid ee laudabilius q̄nto magis indi=
genti exibeē · vñ ꝺ ps⁹ · lvnj · frange esurienti panē
tuū · sz deus nō indiget aliq̄ q⁹ ei a nob exibeaē · ꝺ ·
id⁹ ps̄ · dixi deus meus es tu qm̄ bonoꝝ meoꝝ non
eges · g̃ religio vi' min⁹ laudabil' aliis ỽtutibꝫ ꝓ
quas hoibꝫ sbueniē ¶ Ꝺ · q̄nto q̄uid fit ex maiori
nc̄tate tāto min⁹ ē laudabile · ꝑm id⁹ · j · ad coꝝ · ix⁹
si euangelizaūo nō est michi gl'a · nc̄tas michi ī=
cumbit · vbi aūt ē mai⁹ debitū ibi ē maior nc̄tas
cū g̃ deo maxime sit debitū q⁹ ei ab homīe exibeē ·
vi' q⁹ religio sit min⁹ laudabil' inē ỽtutes humās
¶ Sed cōtra est q⁹ exo · xx⁹ · ponūtur ꝑmo ꝑcepta
ad religionē ptinencia tamq̄ ꝑcipua · ordo autem
ꝑceptoꝝ ꝓporcōnaē ordini virtutū · q̄a ꝑcepta legis
daneē de actibꝫ ỽtutū · g̃ religio ē ꝑcipua inē ỽtu=
tes morales ¶ Rñ · dc̃ · q⁹ ea que sūt ad finē sorci=
unē bonitatē ex ordine ī finē · ⁊ ideo q̄nto sūt fini
ꝓpinquiora tāto sūt meliora · ỽtutes aūt morales
vt supḧitū est · sūt c̄ca ea que ordinaneē ī deū sic̃ ī
finē · religio aūt magis de ꝓpinq̄ accedit ad deū q̄
alie ỽtutes morales · inq̄ntū opaē ea q̄ dirc̃te ⁊ im=
mediate ordinaneē ī honorē diuinū · ⁊ ideo religio
ꝑeminet inē alias ỽtutes morales ¶ Ad · j · g̃ dc̃ ·
q⁹ laus ỽtutis ī volūtate ꝺsistit · nō aūt ī poēate
et ideo deffic̃ ab eq̄litate que ē mediū iusticie ꝓpt̄
deffectū poētis nō diminuit laudē ỽtutis si nō fiūt
deffect⁹ ex pte voluntatis ¶ Ad · ij · dc̃ · q⁹ in hys
que exibenē alic̄i ꝓpt̄ eoꝝ vtilitatē est exibitō lau=
dabilioꝝ que fit magis indigēti qua ē vtilioꝝ · deo
aūt nō exibeē aliq̄d ꝓpt̄ eius vtilitatē · sed ꝓpt̄ eius
gl'am · nr̄am aūt vtilitatē ¶ Ad · nj · dc̃ · q⁹ vbi est
nc̄tas tollic̃ gl'a superogacōnis · nō aūt excludic̃
mitū ỽtutis · si assit volūtas · ⁊ ꝓpt̄ h̄ rō nō seq̄t̄
¶ Ad · vij · sic ꝓceꝺ · vi' q⁹ laēa nō hēat aliq̄ē ex=
teriorē actū · ꝺ enī · io · mj · de⁹ sps est ⁊ eos
qui adorant eū in spu ⁊ vitate adorare ꝺz · sz exte=
res actus nō ptinēt ad spm · sz magis ad coꝝpo · g̃
religio ad quā ptinz adoracō nō hē extiores act⁹ sz
intiores ¶ Ꝺ · religionis finis ē deo reuēnciā ⁊ ho=
norē exibē · sz vis ad irreuēnciā alicui⁹ excellentis
ptinē · si ea sibi exibeanē que ꝓpe ad inferiores ptinēt
cū g̃ ea que exibet homo coꝝpalibꝫ actibꝫ ꝓpe vide=
anē ad indigēcias hoīm ordinari · vl' ad reuēnciā
inferioꝝ creaēaꝝ · ido vi' q⁹ nō ogruc possūt assūi
in diuīam reuēnciā ¶ Ꝺ · aug⁹ · ī · vj · de cui · dei ·
ꝺmendat senecā de h̄ q⁹ vituperat q̄sdaꝝ qui ꝓdol' ea
exibeāt que solent hoibꝫ exibi · quia sc̄z ī mortali=
bus nō ꝺueniūt ea q̄ sūt mortaliū · sz h̄ m⁹to min⁹
ꝺueniūt deo vero q̄ē excelsus sup oēs deos · g̃ vic̃
reꝑhensibile ee q⁹ aliquis coꝝpalibꝫ actibꝫ deū colat ·
nō g̃ habz religio coꝝpales act⁹ ¶ Sed ꝺ est q⁹ ī ps⁹
ꝺ · coꝝ meū ⁊ caro mea exultauerūt ī deū viū · sz
sic̃ intiores actus ptinēt ad coꝝ ita extiores actus
ptinēt ad mēbra carnis · g̃ vi' q⁹ deus sit colendus
nō solū intioribꝫ actibꝫ · sz eciā extioribꝫ ¶ Rñ dc̃
q⁹ deo reuēnciā · ⁊ honorē exibem⁹ · nō ꝓpt̄ seipm q̄
ī seipo est gl'a plenus cui nichil a creaēa adici pt̄
sed ꝓpt̄ nos · quia videlic̄z p q⁹ deū reuēmur ⁊ ho=
noramus mēs nr̄a ei sbicic̃ · ⁊ in h̄ eius pfectō ꝺsis
tit · quelibꝫ enī res pficic̃ p h̄ q⁹ sbdic̃ suo supiori ·
sic̃ coꝝp⁹ p h̄ q⁹ viuificaē ab anima · ⁊ aer p h̄ q⁹ il
luīatur a sole · mens aūt hūana indiget ad h⁹ q⁹
ꝺiūgatur deo sbibiliū maūductōne · quia inuisi=
bilia p ea que feēa sūt intellecta ꝺspiciunē · vt ap⁹
dic̃ · ro · j · et ideo ī diuīo cultu nc̄e est q̄ubꝫ coꝝ=
palibꝫ vti · vt eis q̄si signis qubus⁹ mens hois ex
citetur ad spūales act⁹ quibꝫ deo ꝺiūgit̄ · ⁊ ido re=
ligio habz quidez intiores actus q̄si p̄ncipales et p
se ad religionē ptinētes · extiores vero act⁹ q̄si sa=
crios ⁊ ad intiores actus ordinatos ¶ Ad · j · g̃ dc̃
q⁹ dñs loquit̄ q̄ntū ad id q⁹ est p̄ncipale ⁊ p se in=
tentū ī cultu diuīo ¶ Ad · ij · dc̃ · q⁹ huīoi extiora
nō exibenē deo q̄si hys indigeat · ꝑm id⁹ ps̄ · nūq̄d
māducabo carnes thauroꝝ aut sanḡnē hirꝛcoꝝ po=
tabo · sz exibenē deo tamq̄ signa queꝺ intioꝝ ⁊ spi=
ritualiū opū que p se deus acceptat · vñ · aug⁹ dic̃
in · x⁹ · de ciui · dei · sacrificiū visibile inuisibil' sa=
crificij sac̄mentū sc̄z sacrū signū est ¶ Ad · nj · dc̃
q⁹ ꝺolatre derident̄ ex h̄ q⁹ ea que ad hoīes ptinēt
ꝺol' exibebant · nō tamq̄ signa excitancia eos ad
aliq̄ spūalia · sz q̄a tamq̄ p se eis accepta · ⁊ p̄cipuc
q̄a erant vana et turpia

¶ Ad · vnj · sic ꝓceꝺ · vi' q⁹ religio nō sit idē sc̄i=
tati · religio enī est queꝺā spālis virtus vt
h̄itū est · sanctitas aūt ꝺ esse gn̄alis ỽtus · est enī
faciens fideles ⁊ buantes ea q̄ ad deū sūt iusta · vt
andronic⁹ dic̃ · g̃ sc̄itas nō est idē religioni ¶
sc̄itas mūdiciā imptare videē · dic̃ enī ꝺpo⁹ · xij ·
ca · de di · no · q⁹ sc̄itas ē ab oī inmūdicia libera ⁊
pfecta · ⁊ omīo inmaculata mūdicia · mūdicia aūt
maxime vi' ptinē ad tp̄anciā q̄ turpitudines coꝝ=
porales excludit · cū g̃ religio ad iusticiā ptineat
vic̃ q⁹ sc̄itas nō sit idē religioni ¶ Ꝺ · ea q̄ diui=
dunē ex oppoīto nō sūt idē · sz in quadā enūacōne
ptiū iusticie sc̄itas ꝺdiuidit̄ religiōi vt supḧitū
est · g̃ sc̄itas nō est idē q⁹ religio ¶ Sed ꝺ est q⁹ ꝺ
luc̃ · j · huiam⁹ illi ī sc̄itate ⁊ iusticia · sz huic deo
ptinz ad religionē vt supḧitū est · g̃ religio ē idē
sc̄itati ¶ Rñ dc̃ · q⁹ nomē sc̄itatis duo videtur

imptare·vno quiꝺ mō mūdiciā ⁊ huic sig̃ficatōi cōpetit nomē grecū·ꝺ enī agyos .i. sine ẽra·aliꝰ imptat firmitatē·vñ apꝺ antiqs sc̃a dicebanť q̄ legibꝫ erāt munita vt violari nō deberēt·vñ ⁊ ꝺ aliquiꝺ ēe sanccitū·quia ẽ lege firmatū·p̄t eciā b·latinos h̄ nomē sc̃us ad mūdiciā ptinē vt intelligať sc̃us q̄si sanguine tinctꝰ eo q̄ antiq̄tus illi qui purificari volebāt sanḡne hostie tingebātur vt ysiꝺ·dic̄ ī·li·ethimolo·⁊ vr̄q; sig̃ficatō opetit vt sc̃itas attribuať hys q̄ diuīo cultui aplicanť· ita q̄ nō solū homies·ꝫ eciā tpl'm et vasa et alia huīoi sc̃ificari dicunť ex h̄ q̄ cultui diuīo aplicā·tur·mundicia enī nc̃ia est ad h̄ q̄ mens deo ap·lucetur·quia mens hūana inq̄nať ex h̄ q̄ inferio·ribus rebꝫ diungit̄·sic̄ quelibꝫ res ex inmixtione peyoris sordescit vt argētū ex inmixtione plūbi· oꝑtet aūt q̄ mens ab infiozibꝫ rebꝫ abstrahať ad hꝰ q̄ supme rei possit diūgi·⁊ ideo mens sine mū dicia deo aplicari nō p̄t·vñ ad hēb·vlt̄·ꝺ·pacem seq̄mī cū omibꝫ et sc̃imōiā sine qua nemo vidit deū·firmitas eciā exigit̄ ad h̄ q̄ mens deo aplicet̄ aplicať enī ei sic̄ vltio fini ⁊ p̄mo p̄ncipio·huīoi aūt ꝺz maxime inmobilia ēe·vñ dicebat apoˢ·ro vnꝺ·ctus sū q̄ neq; mors neq; vita sepabit me a caritate dei·sic g̃ sc̃itas ꝺ q̄ quā mens hois seip̄az et suos actus aplicat deo·vñ nō differt a religiōe b̄m eēnciā·ꝫ solū rōne·nā religio ꝺ b̄m q̄ exhibꝫ deo debitū famulatū in hys q̄ ptinēt spāliť ad cultū diuinū·sic̄ ī sac̄ficijs oblacōibꝫ ⁊ alijs huīoi· sc̃itas aūt ꝺ b̄m q̄ hō nō solū h̄·sed aliaz vtutū opa refferūt ī deū·b·q̄ hō se disponit p bona q̄dā opa ad cultū diuinū ptinēcia ℣ ad·j·g̃ dō·q̄ sc̃i·tas ẽ quedā spāliś vtus b̄m eēnciā·et h̄ quodamō eadē religiōi·hť aūt q̄mdā gn̄alitatē·b̄m q̄ oñs vtutū actus p impiū ordinat in bonū diuinū·sic̄ et iust̄icia legaľ ꝺ gn̄aľ vtus inq̄ntū ordiat oīm vtutū actus ī bonū omūe ℣ ad·ij·dō·q̄ tp̄ancia mūdiciā quiꝺ opať nō tñ ita q̄ hēat rōm sc̃itatis nisi refferať in deū·vñ de ip̄a vg̃itate dic̄ auˢ in li°·de vg̃initate·q̄ nō quia vg̃initas ẽ·ꝫ quia deo dicata est honozať ℣ ad·nj·dō·q̄ sc̃itas dis·tincta est a religione q̄ꝑ drñaz p̄dictā·nō quia differūt re·sed rōne tm̄ vt dictū est

Einde ꝺiꝺandū est ꝺ actibꝫ religionis Et p̄mo de actibꝫ int̄iozibꝫ qui sc̄om p̄dicta sūt p̄ncipaliores Sc̄ꝺo de actibꝫ ext̄iozibꝫ q̄ sūt bariꝫ·int̄iores aūt actˢ religionis videnť ēe deuotō et oro Primo g̃ de deuotōe agendū ẽ Sc̄ꝺo de oroe Circa p̄mū q̄rū·tur·mj· Prīo·vtr̄ deuatō sit spāliś actˢ Sc̄ꝺo vtr̄ sit actˢ religionis Tercō de causa deuotōis Quarto de eius effectu

Ad·j·sic q̄cꝺ·vī q̄ deuotō nō sit spāliś actˢ illud enī q̄ꝺ ptinet ad modū alioz actuū nō vī ēe spāliś actus·ꝫ deuotō vī ptinere ad modū alioz actuū·ꝺ enī·ij·par'·xxix·obtulit vmúsa mlt̄itudo hostias ⁊ laudes ⁊ holocausta mente de·nota·g̃ deuotō nō est spāliś actˢ ℣ ꝺ·nll's spāliś actus inueniť in diúsis gnibꝫ actuū·ꝫ deuotō in·uenieť in diúsis gnibꝫ actuū·scꝫ ī actibꝫ coꝛpalibꝫ ⁊ eciā ī spūalibꝫ·dicit̄ enī ās ⁊ deuote meditari ⁊ deuote genu flectē·g̃ deuotō nō ē spāliś actˢ ℣ ꝺ· omīs actˢ spāliś·aut est appetitiue·aut cognosci·tiue vtutis·ꝫ deuotō neuť eaꝫ appropať vt patet discurrenti p singľas spēs actuū vtusq; ptis que sup̄ enúate sūt·g̃ deuotō nō est spāliś actˢ ℣ Sed ꝺ est q̄ actibꝫ mémur vt sup̄hītū ē·sed deuotō habꝫ spālem rōꝫ mēndi·g̃ deuotō ē spāliś actus ℣ ℟ñ ꝺō·q̄ deuotō ꝺ a deuouēꝺo·vñ deuoti dicunť qui seip̄os quodamō deo deuouēt vt ei se totaľr sb̄dāt q̄ꝑ q̄ꝺ et olim apud gentiles deuoti dicebanť·qui seip̄os ꝓdoľ deuouebant ī mortē p sui salute exer·citus·sic̄ de duobꝫ decijs tptuslnī narrat·vñ de·uotō nichil aliuꝺ ēe vis' q̄ volūtas quedā p̄mpte tradendi se ad ea q̄ ptiñt ad dei famľatū·vñ exo·xxxv·ꝺ q̄ mlt̄itudo filioz isrl' obtulit mēte p̄m ptissima atq; deuota p̄micias domīo·maīfestū ē aūt q̄ volūtas p̄mpte faciēꝺi q̄ꝺ ad dei buiciū pti net est quꝺā spāliś actus·vñ deuotō ē spāliś actˢ volūtatis ℣ ad·j·g̃ dō·q̄ mouēs imponit modꝰ motui mobil'·volūtas aūt mouz alias uires aīe ad suos actus·⁊ volūtas b̄m q̄ est finis mouz se ip̄am ad ea que sūt ad finē vt sup̄hītū est·et ideo cū deuotō sit actus volūtatis hois offēntis seip̄m deo ad ei buiendū q̄ est vltimꝰ finis oñs est q̄ de·uotō imponat modū hūanis actibꝫ·siue sint ip̄iˢ volūtatis ēca ea que sūt ad finē·siue eciā sint ali az potēciaz q̄ a volūtate mouenť ℣ ad·ij·dō·q̄ deuotō inueniť ī diúsis gnibꝫ actuū nō sic̄ spēs il·loz gn̄m·ꝫ sicut motō mouētis inueniť vtute in motibꝫ mobiliū ℣ ad·nj·dō·q̄ deuotō est actus appetitiue ptis aīe·⁊ est quiꝺā motˢ volūtatis vt

Ad·ij·sic q̄cꝺ·vī q̄ deuotō nō // dictū est sit actus religionis·deuotō enī vt dictū est ad h̄ ptinz q̄ aliq̄s deo se tradat·ꝫ h̄ maxime fit p caritatē·quia vt ꝺpoˢ·dic̄·mj·caꝑ·ꝺ di·no·diui·nˢ amor extasim fc̄it nō sinens amantes sui ip̄oz esse·ꝫ eoz que amāt·g̃ deuotō magis est actˢ ca·ritatis q̄ religionis ℣ ꝺō·caritas p̄cedit religiōz· deuotō aūt vī p̄cedē caritatē·quia caritas ī sep̄tis sig̃ficať p ignē·deuotō vero p pinguedinē que ē ignis mā·g̃ deuotō nō est actus religionis ℣ ꝺō p religionē homo ordinať solū ad deū vt dc̄m est sed deuotō eciā hēt̄ur ad hoies·dicunť enī q̄qu ēe deuoti q̄ꝺibꝫ sc̃tis viris·⁊ eciā sb̄diti dicunť esse deuoti dnīs suis·sic̄ leo papa dic̄·q̄ iudei q̄si de·uoti romanis legibꝫ dixerūt nō hēmus regē nisi cesarem·g̃ deuotō nō est actˢ religionis ℣ Sed ꝺ ē quia deuotō ꝺ a deuouēꝺo vt dictū ē·sed votū est actˢ religionis·g̃ et deuotō ℣ ℟ñ ꝺō·q̄ ad eanꝺ vtutē ptinet velle facē q̄quiꝺ ⁊ p̄mptā voluntatē hr̄e ad iꝺ faciendū·qua vtusq; actˢ ē idem oīm q̄ꝑ q̄ꝺ vt phs dic̄ in·v°·eth·iust̄icia ē qua volūt homies ⁊ opanť iusta·maīfestū est aūt q̄ opari ea que ptinēt ad diuinū cultū seu famľatū ptinz q̄ꝑe ad religionē vt ex ꝓdictis pz·vnde eciā ad eā ptinz hr̄e p̄mptā voluntatē ad huīoi exequendā· q̄ꝺ est ēe deuotū·et sic pz q̄ deuotō ē actˢ religiōis

¶ Ad j gḋ. qꝫ ad caritatẽ ptinꝫ immediate qꝫ hõ tradat seipm deo adhéndo ei p q̃mdã spũs vnionẽ ſz qꝫ homo r̃dat seipm deo ad aqua opa diuĩ cultꝫ ℔ immediate ptinet ad religionẽ. mediate aũt ad caritatẽ que ẽ religionis pncipiũ ¶ Ad ij. dḋ. qꝫ pinguedo corpal gñaẽ p calorẽ nacalez digentem et ipe nacal calor hẽ pinguedinẽ q̃si eius nutrimẽtũ. ⁊ sil'r caritas ⁊ deuocꝫ cãt inq̃tũ ex amore aliqs reddit̃ pmptus ad bñuend amico ⁊ eciã p deuocꝫ caritas nutr̃tur sic ⁊ quelꝫ amicicia ꝓbuaẽ ⁊ augeẽ p amicabiliũ opm exercitiũ ⁊ meditacõꝫ ¶ Ad mj. dḋ. qꝫ deuocõ que hẽtur ad scõs dei mortuos vl' viuos nõ t̃minaẽ ad ipos. ſz t̃nsfit in deũ inq̃ntũ scꝫ ĩ ministés dei deũ veñam. deuocõ autez quã sbditi dicunt̃ hre ad dños tpales alt̃ẽ rõis sic et tpalibꝫ dñis famulari differt a famlatu di-

Ad nj. sic pcḋ. vt qꝫ contẽplacõ seu // uino meditacõ nõ sit deuocõis causa. nll'a enĩ cã impedit suũ effectm. ſz subtiles meditacões intelligibiliũ mltociens deuocõm impediũt. gḋ otẽplacõ seu meditacõ nõ ẽ deuocõis causa ¶ ℔. si otẽplacõ eẽt ꝑpa ⁊ p se deuocõis causa opteret qꝫ ea que sũt alcõis otẽplacõis magis deuocõez excitarẽt. huiꝰ autẽ õriũ apparz. freq̃nt enĩ maior deuocõ excitaẽ ex ohidacõne passionis xpi et alys misteriis hũanitatis ipiꝰ quã ex ohidacõne diuĩe magtudis. gḋ otẽplacõ nõ est ꝑpe deuocõis causa ¶ ℔. si otẽplacõ eẽt ꝑpa causa deuocõis. optẽt qꝫ illi q̃ sũt magis apti ad otẽplacõz eẽnt eciã magis apti ad deuocõez cuiꝰ õriũ videmꝰ. quia deuocõ frequent magis ĩueniẽ ĩ q̃busdã simplicibꝫ viris et ĩ femineo sexu ĩ quibus inueniẽ otempl'ois deffectꝰ. gḋ otemplacõ nõ est ꝑpa cã deuocõis ¶ Sed õ est qꝫ in ps°. dicẽ ĩ meditacõne mea exardescet ignis. ſz ignis spũal' causat deuocõm. gḋ meditacõ est deuocõnis causa ¶ R̃ñ dḋ. qꝫ cã deuocõis exĩnseca ⁊ pncipal' deꝰ ẽ de quo dic̃ amb°. sup luc̃. qꝫ deus q̃s dignaẽ vocat et quẽ vult religiosũ facit. ⁊ si voluisset samaritanos ex indeuotis deuotos fecisset. causa aũt intrinseca ex pte nr̃a õz qꝫ sit meditacõ seu otẽplacõ dictũ est enĩ qꝫ deuocõ est quidã volũtatis actus ad ℔ qꝫ hõ ꝑmpte se tradat ad diuinũ obsequiũ. ois aũt actus volũtatis ex aqua ohidacõne ꝓcedit eo qꝫ bonũ intellectũ ẽ obm volũtatis. vñ ⁊ auꝰ dic̃ in li°. de ĩnic̃. qꝫ volũtas oriẽ ex intellĩcia. ⁊ ideo necce est qꝫ meditacõ sit deuocõis causa inq̃ntũ scꝫ p meditacõz hõ rõcipit qꝫ se tradat diuĩo obsequio. ad qḋ quidꝫ inducit duplex ohidacõ. vna quidꝫ q̃ est ex pte diuĩe bonitatis ⁊ bñficõꝝ ipiꝰ. ℔ in° psal. michi adherẽ deo bonũ est ⁊ ponẽ in dño deo spem meã. et ℔ ohidacõ excitat dilectõz que ẽ ꝓxima deuocõis causa. alia vero ẽ ex pte hominis cõsidantis suos deffectꝰ ex quibꝫ indigz vt deꝰ ĩmittaẽ ℔ in° ps̃. leuaui oculos meos ĩ montes vnde veniet auxiliũ michi. auxiliũ meũ a dño qui fecit celũ et terrã. ⁊ ℔ ohidacõ excludit psũpcõm p quã aliquis impedĩ ne deo se sbiciat dũ sue vtuti innitit̃

¶ Ad j gḋ. dḋ. qꝫ ohidacõ eoꝝ que nata sũt dilcõez dei excitare deuocõm cãnt. ohidacõ vero quozcũqꝫ ad h̃ nõ ptinẽciũ. ſz ab eis mentẽ distrahenciũ impedit deuocõm ¶ Ad ij. dḋ. qꝫ ea q̃ sunt diuitatis sũt ℔ se maxie excitãcia dilectõz ⁊ p ons deuocõz quia deꝰ ẽ sup oĩa diligendꝰ. ſz ex debilitate mẽtis hũane est qꝫ sic̃ indiget maũductõe ad cognicõm dinoz ita ad dilectõz p aliq̃ sensibilia nob nota. inẽ q̃ pncipiũ est hũanitas xpi que ℔ qꝫ ĩ ꝑfectõe dꝰ. vt dũ visibiliẽ deũ cognoscimꝰ p hũc inuisibiliũ amorẽ rapiamr̃. ⁊ ideo ea que ptinẽt ad xpi hũanitatẽ p modũ cuiusdã maũductõis maxime deuocõm excitãt cũ tñ deuocõ pncipal'r ẽca ea que sũt diuitatis ohistat ¶ Ad nj. dḋ. qꝫ scia ⁊ quicqꝫ aliud ad magnitudinez ptinꝫ occõ est qꝫ hõ ohidat de seipo ⁊ ideo nõ total'r se deo tradat. ⁊ inde est qꝫ huiꝰi q̃qꝫ occõnaliẽ deuocõm impediũt. ⁊ ĩ simplicibꝫ ⁊ ml'ieribꝫ deuocõ habũdat elacõez ꝓmẽdo si tñ sciam ⁊ quãcunqꝫ aliã ꝑfeccõz hõ ꝑfẽre deo sb̃ dat ex hocipo deuocõ augetur magna

¶ Ad mj. sic ꝓcḋ. vt qꝫ leticia nõ sit deuocõis effectꝰ. quia vt dictũ ẽ passio xpi pncipue ad deuocõez excitat. ſz ex eius ohidacõne ꝓsequiẽ ĩ aĩa queḋ afflictõ. ℔ in° treñ. mj. recordare pauptatis mee absinthij ⁊ fellis qḋ ptinꝫ ad passionẽ. et sb̃diẽ. memoria memor ero ⁊ tabescet ĩ me aĩa mea gḋ delectacõ siue gaudiũ nõ ẽ deuocõis effectꝰ ¶ ℔. deuocõ pncipue ohistit ĩ intiori sacficõ sps. ſz in ps°. sacficiũ deo sps cõtribulatꝰ. gḋ afflictõ magis est deuocõis effectꝰ q̃ iocunditas siue gaudiũ ¶ ℔. ggꝰ nisenus dic̃ ĩ li° de hoie. qꝫ sic̃ risus ꝓcedit ex gaudio ita lacme ⁊ gemitꝰ sũt signa tristicie. sed ex deuocõne stingit qꝫ aliq̃ ꝓrumpant in lacmas. gḋ leticia vl' gaudiũ nõ est deuocõis effectꝰ ¶ Sed õ ẽ qꝫ in collecta ds quos ieiunia votiua castigãt ipa quoqꝫ deuocõ scta letificet ¶ R̃ñ dḋ. qꝫ deuocõ p se quidꝫ ⁊ pncipal'r spũalem leticiam mẽtis causat ex ons̃ti autẽ ⁊ p accns causat ẽsticiã. dictũ est enĩ qꝫ deuocõ ex duplici ohidacõne ꝓcedit. pncipaliter quidꝫ ex ohidacõne diuĩe bonitatis. qa ista ohidacõ ptinꝫ q̃si ad ĕminũ motus volũtatis tradentis se deo. ⁊ ex ista ohidacõne. p se quidꝫ sequiẽ delectacõ ℔ in° ps̃. memor fui dei ⁊ delectatus sũ. ſz p accns h̃ cõsideracõ ẽsticiã q̃mdã causat in hys qui nõdũ plene deo fruunt̃. ℔ in° ps̃. sitiuit aĩa mea ad deũ viuũ. ⁊ postea sequiẽ. fuerũt michi lacrime mee ⁊c̃. bario vero causaẽ deuocõ. vt dictũ est ex ohideracõne ꝑpoꝝ deffectuũ. nã h̃ ohidacõ ptinꝫ ad ĕminũ a quo homo p motũ volũtatis deuote recedit vt scꝫ nõ in se exist̃at. ſz deo se sb̃dat. h̃ aũt ohidaꝰ esuerso se hẽ ad ꝑmã. nã p se quidꝫ nata ẽ tristiciam causare recogitando ꝑpos deffectus. p accns aũt leticiã. scꝫ ꝑpẽ spem diuĩe sb̃uencõis. ⁊ sic pẽz qꝫ ad deuocõm pꝰ et p se cõsequiẽ delectacõ. bario aũt ⁊ p accns tristicia que ẽ ℔ deũ ¶ Ad j gḋ dḋ qꝫ in ohidacõne passionis xpi est ãquid qḋ otristet scꝫ deffectꝰ hũanꝰ ꝑpẽ quẽ tollendũ xpm pati oportuit. ⁊ ẽ ad qꝫ letificet scꝫ dei erga nos bñgnitas que nob de tali liberacõne ꝓuidit ¶ Ad ij. dḋ. qꝫ sps qui ex vna pte otribulaẽ ꝑpẽ pntis vite deffectꝰ ex alia pte odelectaẽ ex ohidacõne diuĩe bonitatis

et ex spe diuini auxilij ¶ Ad. nj. dom. qp lacrime prumpũt nõ solũ ex tristicia. sz eciã ex quadã affectu tenitudine pcipue cũ ꝺsideraẽ aliquid delectabile cũ pmixtione alicuius tristabil. sicẽ solẽt homines lacrimari ex pietatis affectu. cũ recupant filios vl caros amicos quos existimauerũt se pdidisse et p hũc modũ lacme ex deuocõne pcedũt

¶ Deinde cõsiꝺandũ est de oroe Et cca h qruntur. xvij. Primo. vtz oratio sit actus appetitiue vtutis vel cognitiue Scdo vtz sit ouẽiens orare deũ Tertio vtz oro sit actus religionis Qrto. vtz solus deus sit orandus Qnto. vtz in orõne sit aliquid deimiate petendũ Sexto. vtz orando debeamus tpalia petere Septio. vtz p alijs orare debeamus Octauo. vtz debeamus orare p inimicis Nono de septẽ peticõibus oronis dnice Decimo. vtz orare sit pmis rõnal creature Vndecimo. vtz scti in pria orẽt p nob Duodecimo. vtz oro debeat ee vocal Tredecimo. vtz attencõ reqrat ad orõm Xmus. vtz oro debeat ee diuena Xus. vtz oro sit efficax ad impetrandũ qꝺ petitur Xvus. vtz sit meritoria Xvijus. de speciebus oracõnis

¶ Ad. j. sic pceꝺ. viꝺ qp oro sit actus appetitiue vtutis. orõis enim est exaudi. sz desideriũ est qꝺ exaudiat a deo. bm id ps. desideriũ pauꝑũ exaudiuit dns. g oro est desideriũ. sz desiꝺiũ ẽ actus appetitie vtutis. g et oro ¶ Iõ. dupl dic. mus. ca. ꝺ dino. ante oia ab orõne incipe ẽ vtile sic deo nosipos ꝺentes et vnientes. sz vnio ad deũ p amoꝛ fit qui ptinz ad vim appetituã. g orõ ad vim appetituã ptinz ¶ Iõ. phs in. nus. de aia ponit duas opacões intellctiue ptis. qꝝ pma ẽ indiuisibiliũ intellcia p quã sz apprehẽdimus ꝺ vnoquoq quiꝺ ẽ. scꝺa veo est opõ et diuisio p quã sz apprehẽdit aliquid esse vl nõ ee. quibus addit ecia racõcinari pcedẽdo sz de notis ad ignota. sz oro ad nllam istaz opacõnũ reducit. g nõ est actus intellectiue vtutis. sz appetitiue ¶ Sed ꝺ est qp ysiꝺ dic in liꝰ ethimo. qp orare idẽ ẽ qꝺ dicẽ. sz dicco ptinet ad intellectũ. g orõ nõ est actus appetitiue vtutis. sz intellectiue ¶ Rñ. ꝺ. qp bm cassiodoz. orõ ꝺ ꝗsi oris racõ. rõ aũt speculatiua et pctica ĩ h drñt. ꝺa rõ specٔatiua ẽ apprehẽsiua solũ rez. rõ vero pctica ẽ nõ solũ apprehẽsiua. sz ecia cãtiua. est aũt aliqꝺ alteri cã dupl. vno quiꝺ mõ pfcte ncٔatem inducẽꝺo. et h otingit qñ effect totalr sbdit potati cause. alio vero mõ impfcte solũ ꝺispoñꝺo. qñ sz effcts nõ sbꝺ potati cause totalr. sic g et racõ dupl est cã aliqz. vno quiꝺ mõ sic ncٔatẽ imponis. et h mõ ꝺ sbꝺ petit aliquid fieri ab hys q ei nõ sbicunt. siue sint eqles siue sint supiores. vtrũqz aũt horz sz et impare et pterẽ siue ꝺepcari ordiacõez ꝗmdã importãt. put sz homo ꝺisponit aliquid p aliud ee faciendo vñ ptinet ad rõm cuius ẽ ordinare. qꝺ qꝺ phs dic in. j. eth. qꝺ ad optima ꝺepcat rõ. sic autẽ nũc loqm de orõe put sigficat qmdã depcacõz vl peticõz. bm qꝺ aug dic ĩ li de vbis dñi. qp oro petico queꝺ est. et dam dic ĩ. nj. li. qp oro est petico decenciũ a deo. sic g pz qp oro ꝺe qua nũc loqm est rõis actus ¶ Ad. j. g ꝺ. qp desideriũ paupũ ꝺ dns exaudire. vl quia desideriũ est cã petendi cũ petico quodammodo sit desiderij intpres. vl h ꝺ ad oñendo exaudicõis velocitatẽ. quia sz dũ adhuc aliquid in desiꝺio pauꝑũ est deus exaudit anteqz oronem ꝓponat. bm id psa. xlv. erit. q. anteqz clamet ego exaudiam eos ¶ Ad. ij. ꝺ. qp sic suꝑꝺictũ est. voluntas mouet rõm ad suũ finẽ. vnde nichil phibet mouẽte volũtate actũ rõis tendẽ in finẽ caritatis qui est deus vni. tendit aũt racõ in deũ ꝗsi a volũtate caritatis mota dupl. vno quiꝺ mõ ex pte eius qꝺ petit quia h pcipue est in orõne petendũ vt deo vniam bm id ps. vnã peciz a dño hanc reqram vt inhitez in domo dni oibus diebus vite mee. alio ex pte ipi petentis quẽ ꝺz accedẽ ad eũ a quo petit vl loco sic ad hoiem. vl mẽte sic ad deũ. vnde dic ibidẽ qp qñ oronibus inuitamur deũ reuelata mẽte assumus ipi. et bm h ecia dam. dic. qp oro est ascensus mentis in deũ ¶ Ad. nj. ꝺ. qp illi tres actus ptinẽt ad rõz speculatiuã. vl vltius ad rõz pcticã ptinz causare aliquid p modꝺ impij. vl p modũ peticõis vt ꝺcm ẽ

¶ Ad. ij. sic pceꝺ. vi qp nõ sit ouenies orare. oro enim vi ee necia ad h qp intumem ei a q petimur id qꝺ indigem. sz sic ꝺ math. vj. scit pater vr quia hys omibus indigetis. g nõ ẽ ouenies deũ orare Iõ. p orõnẽ flectit animus eius q a orat vt faciat qꝺ ab eo petit. sz anim dei ẽ inmutabil et inflexibil. bm id. j. reg. xv. porro triumphator in isrl nõ pcet. nec penitudine flectit. g nõ ẽ ouenies qp deũ orem ¶ Iõ. liberalius ẽ dare aliqꝺ nõ petenti qz dare petenti. quia sic seneca dic. nlla res carius emit qz que pcibus empta est. sz deus est libalissim. g nõ vi ee ouenies qp deũ orem ¶ Sed ꝺ est qp dic luc. xvnus. ꝺz orare et nõ defficere ¶ Rñ ꝺ. qp ꝗplex fuit ecia oracõz antiquoz error. quiꝺã enim posuerũt qp res hũane nõ regunt diuina puiꝺecia. ex q seqbat qp vanũ sit orare. et oino deũ colẽꝺ. et de hys ꝺ malach. nus. dixistis vanus est qui cuit deo. scꝺa fuit opinio ponenciũ omia ecia in rebus hũanis ex ncٔitate otingẽꝺ. siue ex inmutabilitate ꝺine puiꝺecie siue ex ncٔitate stellaz. siue ex onexione causaz. et bm h ecia excluꝺit orõis vtilitas. ecia fuit opinio ponenciũ quiꝺ res hũanas ꝺina puiꝺecia regit. et qꝺa res hũane nõ puenirũt ex ncٔitate. sz dicebant sil ꝺispõm diuie puiꝺecie variabilẽ ee. et qp orõibus et alijs que ad diuinũ cultũ ptinẽt ꝺispõ diuie prudecie immutat. h aũt oia ĩ pmo li. inpbata sũt. et ꝺo ꝺz sic inducẽ orõis vtilitatẽ vt neqz rebus diuie puiꝺencie sbiectis ncٔatẽ imponamus. neqz ecia ꝺinã ꝺispõm mutabilẽ extimemus. ad huiꝺi g euiꝺẽciã ecia cõsiꝺanꝺo ẽ qp ex diuina puiꝺecia nõ solũ ꝺisponit qꝺ effcts fiant. sz ecia ex quibus causis et quo ordine pueniãt. inter illas aũt causas sunt ecia quorũꝺã cause actus hũani. vñ ꝺz homines agẽ aliqꝺ. nõ vt p suos actus diuinam ꝺispõm inmutẽt.

ſz vt p actus ſuos impleant quoſ̃ effect⁹ ſm or-
dinē a deo diſpoſitū · ⁊ idē ecia eſt ī nalibꝫ cauſ
et ſile eſt ecia de oōne · nō enī ꝓpt̄ ꝟ oram⁹ · vt di-
uina diſpōez immutem⁹ · ſz vt id impetrem⁹ qꝫ de⁹
diſpoſuit p oōes ſcō cē implend̄ · vt ſcz hoīes poſ-
tulando mēant̄ accipe · qꝫ eis omīpotēs deus ante
ſecula diſpoſuit donare · vt ġg⁹ dic̄ ī li⁹ dyalogoꝝ
Ad · j · ġ dꝫ · qꝫ nō eſt nc̄m nos deo p̄ces porrigē
vt ei nr̄as indigēcias vl̄ deſidia maīfeſtem⁹ · ſz vt
noſm̄ipi oſidem⁹ ī hys ad diuinū auxiliū ē recur-
rendū Ad · ij · dꝫ · qꝫ ſic̄ dictū ē oro nr̄a nō ordi-
nat̄ ad immutacōz dine diſpōis · ſz vt obtineatur
nr̄is p̄cibꝫ qꝫ deus diſpoſuit Ad · nj · dꝫ · qꝫ deus
nob⁹ mlta p̄ſtat ex ſua libalitate ecia nō petita · ſz
qꝫ aliq̄ vult p̄ſtare nob⁹ petentibꝫ hoc eſt ꝓpter nr̄az
vtilitatē · vt ſcz fiduciā q̄dā accipiam⁹ recurrēdi
ad deū · ⁊ vt recognoſcam⁹ eū ē bonoꝝ nr̄oꝝ auc-
torē · vñ ēſo⁹ dic̄ · oſidera q̄ta ē tibi oceſſa felicitas
q̄nta gl̄a attributa oōibꝫ fabulari cū deo · cū xpo
miſcē colloq̃a · optare qꝫ vel̄ · qꝫ deſidas poſtulare
Ad · nj · ſic p̄ceꝺ · vī qꝫ oracō nō ſit act⁹ re-
ligionis · religio enī cū ſit ps iuſticie eſt in
volūtate ſic̄ in ſbo · · ſz oō ptinz ad ptē intellecti-
uam · vt ex ſupꝺctis pz · ġ oō nō viꝺ ē act⁹ reli-
gionis · ſz doni intellectus · p qꝫ mens aſcendit in
deū ꝟ · actus latrie cadit ſb nc̄tate p̄cepti · ſz oō
nō viꝺ cadē ſb nc̄tate p̄cepti · ſz ex mera volūtate
p̄cedē cū nichil aliud ſit q̄ volitoꝝ petitō · ġ oō nō
viꝺ ē religionis actus ꝟ · ad religiōz ptinere
viꝺ vt q̃s diuine nat̄e cultū cerimoniāq̄ afferat
ſz oō nō viꝺ āquid deo afferre · ſz magis aliq̄ ob-
tinendū ab eo petere · ġ oō nō eſt religionis act⁹
Sed ō eſt qꝫ ō in pſ⁹ · dirigat̄ oro mea ſic̄ incen
ſū in oſpectu tuo · vbi dic̄ glo · qꝫ in huīoi figuraz
in vet̄i lege incenſū dicebat̄ offerri ī odorē ſuauē
dño · ſz h̄ ptinet ad religionē · ġ oō ē religiōis act⁹
Rñ dꝫ · qꝫ ſic̄ ſupꝺctm ē · ad religionē ꝓpe ptinz
reuēnciā ⁊ honorē deo exibē · ⁊ ido oīa illa p q̄ deo
reuēncia adhibet̄ ptinz ad religionē · p oōm aut̄
homo deo reuēnciā exhibz inq̄ntū ſcz ſe ei ſbicit et
ꝓfitet̄ orando ſe eo indigē · ſic̄ auctore ſuoꝝ bonoꝝ
vnde maīfeſtū eſt qꝫ oō eſt ꝓpe religionis actus
Ad · j · ġ dꝫ · qꝫ volūtas mouet alias potencias
aīe in ſuū fine · ſic̄ ſupꝺctm ē · et ideo religio que
eſt ī volūtate ordinat actus aliaꝝ potēciaꝝ ad dei
reuēnciā · inē alias aūt potēcias aīe intellc̄s alcōz
eſt ⁊ volūtati ꝓpinquior · ⁊ ido p⁹ deuocōz q̄ ptinz
ad ipam volūtatē · oō q̄ ptinz ad ptē intellectiuā ē
p̄cipua inē act⁹ religionis p quā religio intellec-
tū hoīs mouet in deū Ad · ij · dꝫ · qꝫ nō ſolū petē
que deſidam⁹ · ſz eciā recte āquid deſidare ſb p̄cepto
cadit · ſz deſidare quidō cadit ſb p̄cepto caritatis · pe-
tere aūt ſb p̄cepto religionis · qꝫ quidō p̄ceptū ponit
math⁹ · vj · vbi ō petite ⁊ accipietis Ad · nj · dꝫ ·
qꝫ orando tradit hō mentē ſuā deo quā ei p reuēn-
ciā ſbicit ⁊ quodāmō p̄ſentat vt pz ex auctoritate
ꝺponiſq̄ p̄us inducta · ⁊ ideo ſic̄ mens hūana p̄e-
minet exteꝛioꝛibꝫ ⁊ coꝛpalibꝫ mēbris vl̄ exteꝛioꝛibus
rebꝫ q̄ ad dei huiuſcū applicant̄ · ita eciā oro p̄emiet

alijs actibus religionis

Ad · mj · ſic p̄ceꝺ · vī qꝫ ſolus deus debeat oraꝛi
oō enī eſt act⁹ religiōis · vt dictū ē · ſz ſol⁹
deus eſt religione colend⁹ · ġ ſolus deus ē orand⁹
ꝟ · fruſtra porrigit̄ oō ad eū q̄ oōez nō ognoſ-
cit · ſz ſoli⁹ dei eſt oōz ognoſcē · tū quia plerūqꝫ oō
magis agit̄ intioꝛi actu quē ſolus de⁹ ognoſcit q̃z
voce · ſm id qꝫ apo⁹ dicit · j · ad coꝛ xmj · orabo ſpū
orabo ⁊ mēte · tū eciā quia vt aug⁹ dic̄ ī li⁹ ꝺ cura
p mortuis agenda · neſciūt mortui eciā ſc̄i quid
agant viui eciā coꝛ filij · ġ oō nō eſt niſi deo poꝛ
rigenda ꝟ · ſi q̄ubꝫ ſc̄is oōz porrigim⁹ nō eſt
niſi inq̄ntū ſūt deo vūcti · ſz quidā in hoc mundo
viuēnt̄es vl̄ ī purgatoꝛio eciā exñtes ſūt ml̄tū deo
vūcti p gr̄am · ad eos aut̄ nō porrigit̄ oō · ġ nec
ad ſc̄os qui ſūt ī padiſo debem⁹ oōz porrigē
ō eſt qꝫ ō iob · v · voca ſi eſt qui tibi rñdeat et ad
aliquē ſc̄oꝝ vꝺtere Rñ dꝫ · qꝫ oō porrigit̄ acui
dupl̄r · vnō q̄ſi p ipm implenda · alio⁹ ſic̄ per ipm
impetranda · ꝓmo quiꝺ mō ſoli deo oōm porrigi-
mus quia oñes oōes uſe ordinari debēt ad gr̄am
⁊ gl̄am ꝺſequendā q̄ ſol⁹ deus dat · ſm id pſ̄ · gr̄az
et gl̄am dabit dñs · ſz ſcꝺo mō oōz porrigim⁹ ſc̄is
angel̄ ⁊ hoībꝫ nō vt p eos de⁹ nr̄as petic̄ones ognoſ
cat · ſz vt coꝝ p̄cibꝫ ⁊ mitis oōes nr̄e ſocianē effec
tū · ⁊ ideo ō apoc̄ · viij · qꝫ aſcendit fum⁹ aromatū
ideſt oōes ſc̄oꝝ de manu angeli coꝝ dño · ⁊ h̄ eciaz
pz ex ipo modo quo ecc̄a vtit̄ ī orando · nā a ſ̄cta
t̄nitate petimus vt nr̄i mifeat̄ · ab aliis aūt ſc̄is
quib⁹cūqꝫ petim⁹ vt orent p nob⁹ Ad · j · ġ dꝫ · qꝫ
iſti ſoli impendim⁹ orando r̄ligionis cultū a quo
q̄rim⁹ obtinē qꝫ oram⁹ · quia in h⁹ p̄teſtam̄ eū bo-
noꝝ nr̄oꝝ auctorē · nō aūt eis quos req̄rim⁹ ſcz ī-
terpellatores nr̄os apud deū Ad · ij · dꝫ · qꝫ mor-
tui ea que in h̄ mūdo agunt̄ ꝺſiderata coꝝ natali
ꝺcōe nō ognoſcūt · ⁊ p̄cipue intioꝛes motꝫ coꝛdis
ſz btis vt ġg⁹ dic̄ in · xij · moꝝ · in vbo maīfeſtat̄
illud qꝫ decet eos ognoſcē de eis que circa nos agūt̄
eciā q̄ntū ad intioꝛes motus coꝛdis · maxime aut̄
coꝝ excellenciā decet vt cognoſcant petic̄ones ad eos
factas · vl̄ voce vl̄ coꝛde · et ideo petic̄ones q̃s ad eos
dirigim⁹ deo maīfeſtāte ognoſcūt Ad · nj · dꝫ · qꝫ
illi qui ſūt in h̄ mꝺo aut ī purgatoꝛio aut nōdū
fruunt̄ viſione vbi · vt poſſint cognoſcē ea q̄ nos
cogitam⁹ vl̄ dicim⁹ · ⁊ ideo coꝝ ſuffragia nō im-
ploram⁹ orando · ſz a viuis petim⁹ colloquendo
Ad · v · ſic p̄ceꝺ · vī qꝫ ī oōne nichil deīmiate
a deo petē debeam⁹ · quia vt dam̄ · dic̄ · oro ē
petitō decenciū a deo · vñ ineffic̄ax eſt rō p quā pe-
tit̄ id qꝫ nō expedit · ſm id iacob · mj · petitis ⁊ nō
accipitis eo qꝫ male petatis · ſz ſic̄ ō · ro · vnj · vt qꝫ
oꝛem⁹ ſic̄ ōz neſcim⁹ · ġ nō debem⁹ āquid orando de-
t̄minate petē ꝟ · quicūqꝫ aliq̄s deīminate ab alio
petit nitit̄ volūtatē ipi⁹ inclinare ad faciend̄ id
qꝫ ipe vult · nō aūt ad h̄ tendē debem⁹ vt de⁹ velit
qꝫ nos volumus · ſz magis vt nos velimus qꝫ ipe
vult · vt dic̄ glo · ſup id pſ̄ · exultate iuſti in dño
ġ nō debem⁹ aliq̄s deīminatū a deo in oōne petere
ꝟ · mala a deo petenda nō ſūt · ad bona aūt de⁹

nos inuitat · frustra aũt ab aliquo petitur ad qđ accipiendũ inuitatẽ · g̃ nõ est determinate aliquid a deo in orõne petendũ ¶ Sed dr̃ est qđ dñs matth · vj · et luc · xj · docuit discipl'os determinate petẽ ea q̃ ptinẽt ad hr̃ orõis dn̄ice ¶ Rñ dđ qđ sic̃ maxim⁹ valeri⁹ ꝛffert · socrates nichil vlr̃ petẽdũ a dijs īmortalibꝫ arbitrabat · q̃ vt bona tribuerent · quia hꝫ demũ scirẽt qđ vnicuiq; eẽt vtile · nos aũt plerũq; id votis expetẽ qđ nõ impetrasse meli⁹ foret · que quidẽ snia aliqualr vera ẽ q̃ntũ ad illa q̃ pñt malũ euentũ hr̃e quibꝫ eciã hõ pt male et bene vti · sicut diuicie q̃ vt ibidẽ dr̃ mltis exercitõ fuẽ honores eciã q̃ples pessimi possiderunt regna quoꝝ exit⁹ sepe mirabiles ẽnunt̃ splendida cõiugia que nõ nũq; fũdit⁹ domos eũtũ · sũt tamẽ quedã bona quibꝫ hõ male vti nõ pt p q̃ scz malũ euẽtũ hr̃e nõ pñt · hꝫ aũt sũt quibꝫ bẽficam̃ et quibꝫ btitudinẽ mẽm que quidẽ scti orãdo absolute petũt bm id · oñde faciem tuã ⁊ salui erim⁹ ⁊ idem deduc me i semitam mãdatoꝝ tuoꝝ ¶ Ad · j · g̃ dđ · qđ licet hõ ex se scire nõ possit quid orare debeat · sps tñ vt ibidẽ dr̃ in hr̃ adiuuat infirmitatẽ nr̃am · qđ inspirãdo nob sca desideria recte postulare nos facit · vñ dñs dr̃ · io · mt̃ · qđ veros adoratores adorare dz in spũ ⁊ vitate ¶ Ad · ij · dđ · qđ cũ orando petim⁹ aliq̃ q̃ ptinẽt ad nr̃am salutẽ & formam⁹ volũtatẽ nr̃am volũtati dei · de q̃ dr̃ · j · ad thi · ij · qđ vult omnes homines saluos fieri ¶ Ad · nj · dđ · qđ sic ad bõa de⁹ nos inuitat qđ ad ea nõ passibꝫ corpis · sꝫ pijs desiderijs et deuotis oracõnibus accedamus

Ad · vj · sic pcedr̃ · vr̃ qđ homo nõ debeat tpalia petẽ a deo orando · q̃ enī orando petim⁹ q̃rim⁹ sꝫ tpalia nõ debem⁹ q̃rẽ · dr̃ enī matth · vj · pmũ q̃rite rgnũ dei ⁊ iusticiam eius · ⁊ hec oia adicientur̃ vob scz tpalia que nõ q̃renda dr̃ · sꝫ adiciẽda q̃sitis · g̃ tpalia nõ sũt i orõe a deo petenda ¶ nll's petit nisi ea de quibꝫ ẽ sollicit⁹ · sꝫ de tpalibꝫ sollicitudinem hr̃e nõ debem⁹ · bm qđ dr̃ matth · vj · nolite solliciti ẽe anime ur̃e quid manducetis · g̃ tpalia petẽ nõ debem⁹ orando ¶ p · p orõz nr̃am mens debz eleuari in deũ · sꝫ petẽdo tpalia descẽdit ad ea q̃ infra se sũt dr̃ id qđ apo⁹ dicebat · ij · ad cor · mt̃ · nõ detẽplãtibꝫ nob que videnr̃ · sꝫ q̃ nõ videnr̃ · q̃ enī videnr̃ tpalia sũt · que aũt nõ videnr̃ eẽna · g̃ nõ debet homo tpalia in orõne a deo petẽ ¶ · homo nõ debz petẽ a deo · nisi bona ⁊ vtilia · sꝫ qñq; tempalia hīta sũt nociua · nõ solũ spũalitr̃ sꝫ eciã tẽpalr̃ · g̃ nõ sũt i orõne a deo petẽda ¶ Sed dr̃ est qđ dr̃ pũ · xxx · tbue tantũ victui meo necia ¶ Rñ dđ · qđ sic̃ aug⁹ dr̃ pbã deadorãdo deũ · hꝫ licz orare · qđ licet desiderare · temporalia autem licet desiderare nõ quidẽ pncipaliter vt in eis finem constituamus · sed sicut queđ aminicula quibꝫ adiuuam̃ ad tendendũ in beatitudinẽ inq̃tũ scz p ea vita corpalr̃ sustẽtatr̃ · et q̃tũ nobis organice debuiũt ad actus vtutũ · vt eciam phs dr̃ in · f · eth · ⁊ ideo p tpalibꝫ licet orare · ⁊ hr̃ ẽ qđ aug⁹ dr̃ ad pbam qđ sfficiã vite nõ indecenter vult quisq; eã vult ⁊ nõ amplius q̃ quidẽ nõ appetitur ppr̃ seipam · sꝫ ppr̃ salutẽ corpis et ogruentẽ hītũ psone hoīs · vt nõ sit incõueniẽs eis cũ quibꝫ viuendũ · ista g̃ cũ hẽntur vt teneanr̃ cũ nõ hẽntur vt hẽanr̃ orando est ¶ Ad · j · g̃ dđ · qđ tẽpalia nõ sũt q̃renda pncipaliter · sꝫ bario · vñ aug⁹ · dicit in li⁹ de bmone dn̄i i mõte · cũ dixit illđ pmo q̃rendũ ẽ scz regnũ dei · sigficauit quia hꝫ scz tẽpale bonũ posti⁹ q̃rendũ est nõ tpe · sꝫ dignitate id tamq̃ bonũ nr̃m hꝫ tamq̃ nccm nr̃m ¶ Ad · ij · dđ · qđ nõ quelibꝫ sollicitudo rei tpaliũ est phibita · sꝫ superflua ⁊ inordinata vt supr̃hītũ ẽ ¶ Ad · nj · dđ · qđ qñ mens nr̃a intẽdit tpalibꝫ rebꝫ vt i eis quiescat remanz i eis depssa · sꝫ qñ intẽdit eis i ordine ad btitudinẽ oñdã nõ ab eis depmitr̃ · sꝫ magis ea eleuat sursũ ¶ Ad mj · dđ · qđ exquo nõ petim⁹ tpalia tamq̃ pncipaliter quesita · sꝫ i ordine ad aliud eo tenore a deo petim⁹ ipa ut nobꝫ ocedanr̃ bm qđ expediũt ad salutem

Ad · vij · sic pcedr̃ · vr̃ qđ nõ debeam⁹ p alijs orare · i orando enī sequi debem⁹ formã quaz dñs tradidit · sꝫ i orõne dn̄ica peticões p nob facimus nõ p alijs dicẽtes · panẽ nr̃m cotidianũ da nob hodie · ⁊c huiusmodi · g̃ nõ debemus pro alijs orare ¶ · ad h̃ orõ fit vt exaudiatr̃ · sꝫ vna de oditõibꝫ q̃ q̃runt̃ ad h̃ qđ orõ sit exaudibilr̃ est vt q̃quis oret p seipso · vñ bm id · io · xvj · si quid petieritis pr̃em meũ i noie meo dabit uob · aug⁹ dr̃ exaudiunt̃ omnes p seipis · nõ aũt p omibꝫ · vñ nõ vt dictũ ẽ dabit · sꝫ dabit uob · g̃ vr̃ qđ nõ debem⁹ p alijs orare sed solũ p nob ¶ · p alijs si sũt mali phibemur orare · bm id · ie · vij · tu g̃ noli orare p pplo hoc · ⁊ nõ obsistas michi · quia nõ exaudiã te · p bonis autẽ nõ dz orare · quia ipi p seipis orantes exaudiũtur g̃ vr̃ qđ nõ debeam⁹ p alijs orare ¶ Sed dr̃ est qđ dr̃ iacob · v · orate pinuicẽ vt saluemi ¶ Rñ dđ · qđ sic̃ dictũ est · id debem⁹ orando petẽ qđ debem⁹ dr̃ sideranter desiderare aũt debem⁹ bona nõ solũ nob · sꝫ eciã alijs · hoc enī ptinz ad rõm dilectõis quã pximis debem⁹ impendẽ vt ex supr̃dictis pz · et ideo caritas hr̃ requirit vt p alijs orem⁹ · vñ cso⁹ dr̃ sup matth · p se orare nctãs cogit · p alio aũt caritas fraternitatis hortatur · dulcor aũt ante deũ ẽ orõ nõ q̃ nctãs ẽnsmittit · sꝫ q̃m caritas fraternitatis cõmendat

¶ Ad · j · g̃ dđ · qđ sic̃ ciprian⁹ dr̃ i li⁹ de orõne dn̄ica · ideo nõ interdũ dicim⁹ · pr̃ meus · sꝫ nr̃ · nec da michi sꝫ da nob · qa vnitatis magr noluit puatr̃ pcem fieri vt scz quis p se tñ pcer̃ · vnũ enī orare p oibꝫ voluit quoniã in vno omnes ipe portauit

¶ Ad · ij · dđ · qđ p se orare ponit̃ cõdicõ orõis non quidẽ nccm ad effectũ mẽndi · sꝫ sic̃ nccia ad indeficienciã impetrandi · cõtingit enī qñq; qđ orõ p alio fcta nõ impetrat eciã si fiat pie ⁊ pseuanter̃ · et de ptinẽtibꝫ ad salutẽ ppr̃ impedimentũ qđ ẽ ex pte eius p quo oratr̃ · bm id · ie · xv⁰ · si steterit moyses et samuel corã me nõ est aia mea ad pplm istũ · nichilomin⁹ tamẽ orõ mitoria erit oranti qui ex caritate orat · bm id ps · orõ mea i sinu dr̃ · glo · i · et si nõ eis pfint ego tñ nõ sũ frustratus mea mercede ¶ Ad · nj · dđ · qđ eciã p pctoribꝫ orandũ ẽ vt dr̃ · ⁊ p iustis vt pseuent ⁊ pficiant orantes tamẽ nõ p oibꝫ pctoribꝫ exaudiunt̃ · sꝫ p quibusdã

exaudiuntur enī ꝑ p̄destinatis · nō aūt ꝑ p̄scitis ad mortē · sic eciā correctiō qua frēs corrigim⁹ effīm habz ī p̄destinatis nō in reprobatis · ꝟm ī⁹ ecc̄. vij nemo p̄t corrigē quē deus despexit · ⁊ ido ꝺ̄ · j · io · v° · qui scit frēz suū peccare pcō nō ad mortē petat et dabit ei vita peccāti pcīm nō ad mortē · ꝫ sicut nll'i q̄diu viuit hic ſliberandū ē correctiōis beneficiū · quia nō possum⁹ p̄destinatos distinguē a reꝓbatis · vt aug⁹ dic̄ in li° de correctiōne et gr̄a · ita eciā nll'i ē denegand̄ orōis suffragiū · ꝑ iustis eciā est orandū ꝓlici rōne · ꝓmo quiꝺ quia m'ltoz p̄ces facili⁹ exaudiunt̄ · vñ ro · xv° · sup ī⁹ adiuuetis me ī orōibz uris · dic̄ glo · vnde rogat ap'ls apd mīores ꝑ se orare · m'lti enī minimi dū congregant̄ vnanimes fiūt magni · ⁊ m'ltoz p̄ces impossibile ē q̄ nō impetrēt illd̄ scz q̄d ē impetrabl'e · ꝺo vt ex m'ltis gr̄a agat̄ deo de bñficijs que ꝓferūt iustis q̄ eciā ī vtilitatē m'ltoz vergūt · vt pz ꝑ ap'lm · ij · ad coz · j° · dcio vt maiores nō superbiāt dū ꝑsiderāt se minoz suffragijs indigere

Ad · vnj · sic ꝓceꝺ · vī q̄ nō debeam⁹ ꝑ inimicis orare · quia vt ꝺ̄ ro · xv · quecūq̄ scripta sūt ad nr̄az doctrinā scripta sūt · ꝫ ī sac̄ scriptura inducūt m'lte impcationes ꝺ̄ inimicos · ꝺ̄ enī in ps° · erubescāt ⁊ conturbent̄ omnes inimici mei erubescāt et ꝺ̄ valde velocit̄ · g̃ et nos debemus orare ꝺ̄ inimicos magis q̄z ꝑ eis ¶ ☞ · vindicare de inimicis ī malū inimicoz cedit · ꝫ scīa vindictā ꝺ̄ inimicis petūt ꝟm ī⁹ apoc̄ · vj° · vsq̄quo nō vindicas sanḡnē nr̄m de hys q̄ hītant ī terra · vñ ⁊ de vindicta impiorū letant̄ · ꝟm ī⁹ ps̄ · letabit̄ iust⁹ cū viderit vindictaz g̃ nō ē orand̄ ꝑ inimicis · ꝫ magꝝ ꝺ̄ eos ¶ ☞ · opacō hoīs ⁊ eius orō nō debent ee ꝺ̄ria · ꝫ hoīes q̄nq̄z licite impugnāt inimicos · alioq̄n oīa bella eent illicita q̄d ē ꝺ̄ suppdicta · g̃ nō debem⁹ orare ꝑ inimicis ¶ Sed ꝺ̄ est q̄ ꝺ̄ matth̄ · v° · orate ꝑ sequtibz ⁊ calūpniantibz uos ¶ ñ ꝺ̄ · q̄ orare ꝑ alio caritatis ē sic dcīm est · vnde eodē modo quo tenemur diligere inimicos tenemur pro inimicis orare · qualiter autem teneam inimicos diligere supḟitū est ī tractatu de caritate · vt scz ī eis diligam⁹ naturaz nō culpā ⁊ q̄ diligē inimicos ī gñali ē in p̄cepto · ī spāli aūt nō est ī p̄cepto nisi ꝟm ꝓfessoz aī vt scz homo ēet paratus eciā spāliter inimicū diligere ⁊ eū iuuare in necītatis articlo · vl' si veniā petēt · ꝫ ī spāli absolute inimicos diligē ⁊ eos iuuare pfectōis ē · ⁊ sil'r necītatis est vt in omnibus nr̄is orōibz q̄s ꝑ alijs facim⁹ inimicos nō excludim⁹ · q̄ aūt ꝑ eis spāliter orem⁹ pfectōis ē nō necītatis nisi in aliquo caū spāli

¶ Ad · j · g̃ ꝺ̄ · q̄ inꝑcationes q̄ ī sacra scīpta ponūt̄ ꝺ̄uplr̄ p̄nt intelligi · vno⁹ ꝟm q̄ ꝓphete solēt in figura inꝑcantis futa p̄dicē · vt aug⁹ dic̄ ī li° de ꝟmōe dnī in mōte · ꝺo put queꝺ tpalia mala pcō ribz q̄nq̄z a deo ī correctiōem mittunt̄ · dcio q̄a ītelligunt̄ petē nō ꝺ̄ ipos hoīes · ꝫ ꝺ̄ regnū pcī vt scz correctōe hoīm pcta destruat̄ · q̄rto ꝑformando voluntatē suā diuīe iustic̄e ēca dāpnaciōz pseudanctū in pcō ¶ Ad · ij · ꝺ̄ · q̄ sic in eoꝺ li° aug⁹ dic̄ · vindicta martiz ē vt eūtat̄ regnū pcī quo regnante eāta ꝓpessi sūt · vl' sic ꝺ̄ ī li° de q̄ꝺ̄ vetis et nouu testamenti postulant se vindicari nō voce ꝫ rōe · sic sanḡs abel clamauit de t̄ra · letant̄ aūt de vindicta nō ꝓp̄ eā ꝫ ꝓp̄ diuīam iusticiā ¶ Ad · nj · ꝺ̄ q̄ licitū ē inpugnare inimicos vt ꝑsecant̄ a pcīs q̄ꝺ̄ cedit in bonū eoz ⁊ alioz · ⁊ sic eciā licet orando petē aliq̄ tpalia mala inimicoz vt corrigant̄ · ⁊ sic orō et opacō nō erūt ctraria

Ad · ix · sic ꝓceꝺ · vī q̄ incōuenient̄ · vij · petitiōnes orōis ꝺoīce assignent̄ · vanū enī ē petē illud q̄ꝺ sp ē scīm · ꝫ nomē ꝺei sp est scīm · ꝟm illd̄ luc̄ · j° · nom̄ scīm ei⁹ · regnū eciā ei⁹ est sempit̄nū ꝟm ī⁹ ps̄ · regnū tuū dñe · regnū oīm scīoz · volūtas aūt ꝺei sp impleē · ꝟm ī⁹ ysa · xlvj° · cōis voluntas mea fiet · vanū g̃ est petē q̄ nomē ꝺei sctificet̄ q̄ regnū ei⁹ aduenīat ⁊ q̄ eius volūtas fiet ¶ ☞ ꝑus est recedē a malo q̄z ꝑseq̄ bonū · inconuenient̄ g̃ vident̄ ꝓordinari peticōes q̄ ptinēt ad ꝺ̄ñdū bonū peticōibz q̄ ptinēt ad amocōz mali ¶ ☞ · ad ꝃ aliq̄ petitur vt ꝺonet̄ ꝫ ꝑcipuū donū ꝺei ē sp̄ūs scīs et ea q̄ nob ꝑ ip̄m dant̄ · g̃ vident̄ inconuenient̄ ꝓponi peticōes cū nō rñdeant cōis sps scīs ¶ ☞ · ꝟm lucā in orōne ꝺoīca ponunt̄ solū · v · peticōes · vt pz luc̄ xj° · supfluū g̃ fuit q̄ ꝟm matth̄ · vij · peticōnes ponūtur ¶ ☞ · inuanū vī captare benīuolēciā eius q̄ benīuolēcia sua nos ꝓuenit · sed ꝺeus sua bñuolēcia nos ꝓuenit · q̄a ipe ꝓor dilexit nos · vt ꝺ̄ · j · io · mj° · supflue g̃ ꝓmittit̄ peticōibz · p̄ nr̄ q̄ es ī celis · q̄ vī ad benīuolenciā captandā ptinē ¶ Sed ī ōriū suffic̄ orōz auctas xp̄i orōz īstituētis ¶ ñ ꝺ̄ · q̄ orō dnica q̄ꝺ̄ pfectissimū ē · q̄a sic aug⁹ dic̄ ad ꝓbā · si recte ⁊ congruent̄ oram⁹ nichil aliud dicē possum⁹ q̄z q̄ ī ista orōne ꝺoīca posītū ē · quia orō est q̄ꝺāmodo desideriū nr̄i inēpres apd ꝺeū illa recte solū orando petim⁹ q̄ recte desiderare valem⁹ · ī orōe aūt dnica nō solū petunt̄ onia q̄ recte ꝺesiderare possum⁹ · ꝫ eciā eo ordine q̄ desiderāda sūt · vt sic ꝃ oro nō solū instruat postulare · ꝫ eciā sit informatia toci⁹ nr̄i affect⁹ · maīm ē aūt q̄ ꝓmo cadit ī desiderio nr̄o finis · deinde ea q̄ sūt ad finē · finis autez nr̄ ꝺeus est in quē nr̄ affectus tendit ꝺuplr̄ · vno quiꝺ mō ꝑut volum⁹ gl'am ꝺei · alio ꝟm q̄ volū⁹ fruī gl'ia eius · q̄z ꝓmū ptinet ad ad dilectiōm ꝺei qua ꝺeū ī seipo diligim⁹ · ꝃ · vero ptinz ad dilectiōz qua diligim⁹ nos ī deo · ⁊ ideo ꝓma peticō ponit̄ · sctificet̄ nomē tuū · ꝑ quā petim⁹ gl'am ꝺeo · scḋa vero ponit̄ · aduenīat regnū tuū · ꝑ quā petimus ad gl'am regni eius puenire · ad finē aūt ꝓdictū nos ordinat aliq̄ ꝺuplr̄ · vno⁹ ꝑ se · alio⁹ ꝑ accīs · ꝑ se quiꝺ bonū q̄ꝺ est vtile in finē · est autē aliquid vtile in finē btitudīs ꝺuplr̄ · vno⁹ dirēte ⁊ p̄cipalr̄ ꝟm mitū quo btitudinē mēm̄ ꝺeo obediēdo · ⁊ q̄ntū ad ꝃ pōit̄ · fiat volūtas tua sicut ī celo ⁊ ī t̄ra · alio⁹ instrumentalr̄ ⁊ q · coadiuuans nos ad merendū · et ad ꝃ ptinet q̄ꝺ ꝺ̄ · panē nr̄m cotidianū ꝺa nob hodie · siue ꝃ intelligat̄ de pane sac̄m̄ētali cui⁹ cotidian⁹ vsus ꝓficit hoī · ī quo eciā intelligunt̄ omia alia sacramēta · siue eciā intelligat̄ ꝺ̄ pane corpali · vt ꝑ panē intelligat̄ oīs sufficiencia

victus · sic dic aug⁹ ad ꝑba̅ · qua et eukaristia ē
ꝑcipuū sacramentū · ⁊ panis ē ꝑcipuus cib⁹ · vnde
et ī euāg̑lio math̄ · sēptū ē sup sbalē · i · ꝑcipuū vt
iero⁹ exponit · p acc̄ns aūt ordinaē in brītudinez
aquis p remocōez ꝓhibentis · tria aūt sūt q̄ nos a
brītudie ꝓhibent · ꝑmo quidē pet̄m qđ dircte exclu-
dit a regno · bm i⁹ · j · ad cor · vj · neq; fornicarij
neq; ydol buiētes ⁊c regnū dei possidebunt · ⁊ ad h̄
ptinet qđ ō · dimitte nob debita nr̄a · bo tēptacō q̄
nos impedit ab obbuacia diuie volūtatis · ⁊ ad h̄
ptinz qđ ō · et ne nos inducas in tēptacōm · per qđ
nō petim⁹ vt nō tēptem̄ · sc; vt tēptacōne nō vin-
cam̄ · qđ est in tēptacōz induci · tāo penalitas pn̄s q̄
impedit sfn̄ciā vite · et q̄ntū ad h̄ ō · libera nos a
malo ℣ Ad · j · g̑ dō · qđ sic au⁹ dic ī li⁹ de bmōe · d ·
ī monte · cū dicim⁹ sc̄tificet nomē tuū · nō h̄ petit
q̄si nō sit sc̄m nom̄ dei · sz vt sc̄s ab homib⁹ hēat
qđ ptinz ad dei gl̄az ī hoib⁹ ꝓpagandā · qđ aūt dī ·
adueniat regnū tuū · nō ita dēm ē · q · de⁹ nūc nō
regnet · sic aug⁹ dic ad ꝑbā · desideriū nr̄m ad illō
regnū excitam⁹ vt illud nob veniat atq; ī eo r̄g
nem⁹ · qđ aūt ō · fiat volūtas tua · rēte intelligit
obediaē ꝑceptis tuis · sicut ī celo ⁊ ī terra · i · sicut
ab ang̑lis ita ab hoib⁹ · vñ hec tres peticōes pfcte
ꝯplebunt ī vita fuēa · alie vero q̄tuor ptinent ad
nc̄tatē vite pn̄tis · sic aug⁹ dic ī enchiō ℣ Ad · ij ·
dō · qđ cū orō sit int̄pres desiderij ordo peticōnū nō
r̄ndz ordini execucōis · sz ordini desiōij siue intēcō-
nis in quo ꝑus ē finis q̄z ea q̄ sūt ad finē · ⁊ ꝯsecu-
tio boni q̄z remocō mali ℣ Ad · nj · dō · qđ aug⁹ in
li⁹ · ō bmōe dn̄i ī mōte · adaptat · vij · peticōes doīs
et btītudib⁹ dicēs · si timor dei ē quo btī fiūt pau-
peres spū petam⁹ vt sc̄tificet nomē dei ī hoib⁹ tīo-
re casto · si pietas est · quia btī sūt mites petamus
vt veniat regnū eius vt mitescam⁹ nec ei resistā-
mus · si sc̄ia est q̄ btī sūt qui lugēt orem⁹ vt fiat
volūtas tua · qđ ḡa sic nō lugebim⁹ · si fortitudo ē
q̄ btī sūt q̄ esuriūt orem⁹ vt panis nr̄ cothidian⁹
det nob · sz ꝯsiliū est qđ btī sūt mīdicordes debita di
mittam⁹ vt nob nr̄a dimittant̄ · si intellect⁹ ē qđ
btī sūt mūdo corde orem⁹ ne hēam⁹ duplex cor tē-
palia sectando · de q̄bus temptacōes sūt in nob · si
sapīa ē qua btī sūt pacifici quoniā filij dei voca-
būtur · orem⁹ vt libēmur a malo · ipa enī liberacō
liberos nos faciet filios dei ℣ Ad · mj · dō · qđ sicut
aug⁹ dic in enchiō · luc · in orōe dn̄ica peticōes nō
vij · sed · v · ꝯplexus ē · oñdens enī ēciā peticōz duaz
ꝑmissaz ee quodāmō repeticōz ptermittēdo eā fcit
intelligi · q · sc; ad h̄ ꝑcipue volūtas dei tēdit vt ei⁹
sc̄itatē ꝯgnoscam⁹ vt cū ipo regnem⁹ · qđ ēciā ma
th̄ · ī vltimo posuit libera nos a malo · luc · nō po-
suit vt sciat vnusquisq; qđ se libari a malo qđ nō
inferē tēptacōm ℣ Ad · v · dō · qđ orō nō porrigitur
deo vt ipm flectem⁹ · sz vt ī nobipis fiduciā exci-
tem⁹ postulandi que quidē ꝑcipue excitaē in nob
cōsiōando eius caritatē ad nos q̄ bonū nr̄m vult ·
et ideo dicim⁹ pr̄ nr̄ · et eius excellencia q̄ pt̄ · ⁊ idō
Ad · x · sic ꝓceō · vī // dicamus qui es in celis
qđ orare nō sit proprium racōnalis creatu-
re · eiusdem enim videtur esse petere et accipe · sed
accipe conuenit ēciā psonis increatis scilicet filio
et spūi sc̄o · g̑ ēciā eis conuenit orare · nā ⁊ fili⁹ dic
io · xm̄s · ego rogabo pr̄em meū · et de spū sc̄o dic
apo⁹ · sps postulabat p nob ℣ Ad · angeli sūt supra
rōnales creaturas cū sint intellectules sbe · sed ad
angelos ptinz orare · vñ in ps⁹ ō · adorate eū oēs
angeli eius · g̑ orare nō est ꝓpm rōnalis creature
℣ Ad · eiusdē est orare cui⁹ ē inuocare deū qđ ꝑcipue
fit orando · sz brutis aīalib⁹ conuenit inuocare deū ·
bm i⁹ ps̄ · qui dat iumētis escam ipor⁹ ⁊ pull corui
noz inuocātib⁹ eū · g̑ orare nō ē ꝓpm rōnal̄ ēare
℣ Sed ō est · orō est actus rōnis vt supḥitū est · sz
rōnalis creata a rōne ō · g̑ orare est ꝓpm rōnalis
creature ℣ R̄n̄ dō · qđ sic ex supdictis pz · orō ē act⁹
rōis p quē aquis supiorē depcaē · sic impiū ē act⁹
supioris quo infior ad aliquid ordinaē · illi enī ꝓpe
opetit orare cui conuenit rōm habē ⁊ supiorē quem
depcari possit · diuis aūt psonis nichil est supius
bruta aūt aīalia nō hñt rōm · vñ neq; diuis pso-
nis · neq; brutis al̄ib⁹ conuenit orare · sz ꝓpm est rō-
nalis creature ℣ Ad · j · g̑ dō · qđ diuis psonis con
nit accipe p naēz · orare aūt est accipiētis p grāz ·
dī aūt filius rogare vl orare bm naturā assūptā
sc; hūanā · nō bm dinā · sps aūt sc̄s dī postulare
quia postulantes nos facit ℣ Ad · ij · dō · qđ ēciā ī-
tellect⁹ ⁊ rō nō sūt ī nob diūse potēcie vt ip⁹ hīeū
ē · drñt aūt b · pfcm ⁊ ipfcm · ⁊ ideo q̄ñz intellcū-
ales creature q̄ sūt angeli distinguñt a rōnalib⁹
q̄ñz autē sb rōnalib⁹ ꝯphendūtur · et h̄ mō dī orō
ee rōnal̄ creature ℣ Ad · nj · dō · qđ pulli corui⁹ di
cunt̄ inuotare deū · ꝓpt̄ naēale desiōiū quo omia
suo mō desiderāt ꝯsequi bonitatē diuīam · sic ēciā
bruta al̄ia dicūtur deo obedire ꝓpter naturalem
instinctū quo a deo mouentur

Ad · xj · sic ꝓcedit · vī qđ scti qui sūt ī pria nō
orēt p nob · actus enī acui⁹ magis ē mitō-
rius sibi q̄z alijs · sz scti qui sūt ī paēa nō mentur
sibi nec p se orant · quia iā sūt ī emino cōstituti
g̑ ēciā neq; p nob orāt ℣ Sc̄ti pfcte suā volūta-
tem deo ꝯformāt · vt nō velint nisi qđ deus vult ·
sz illō qđ deus vult sēp implet · g̑ frustra sc̄ti pro
nob orarent ℣ Sic sc̄ti qui sūt ī patria sūt supi-
ores nob ita et illi qui sūt ī ꝑgatorio · quia iam
peccare nō p̄nt · sz illi qui sūt ī purgatorio nō orāt
p nob · sz magis nos p eis · g̑ nec sc̄ti q̄ sūt ī paēa
p nob orant ℣ Si sc̄ti qui sūt ī paēa p nob orēt
supioz sc̄oz eet efficacōr oratō nō g̑ debēt implo-
rari suffragiū orōnū sc̄oz infioz · sz solū supioz
℣ aīa petri nō est petr⁹ · si g̑ aīe sc̄oz p nob
orarēt q̄mdiu sūt a corpe sepate nō debēm⁹ inṭpel-
lare sc̄m petz ad orandū p nob · sz aīam eius cui⁹
contriū ecc̄ facit · nō g̑ sc̄ti admin⁹ ante resurrec
cōz p nob orant ℣ Sed ō est qđ ō · ij · mach̄ · vltimo
hic est q̄ ml̄tū orat p pl̄o ⁊ vnūsa sc̄a ciuitate
ieēmias ꝓpheta dei ℣ R̄n̄ dō · qđ sicut ieō⁹ dic · vi-
gilancij error fuit · qđ dū viuim⁹ mutuo p nobis
orare possum⁹ · postq̄z aūt mortui fuerim⁹ nl̄ius
p alio sit exaudiēda orō · p̄ptim cū martires vlcōz

sui sanḡnis obbuantes impetrare nequeunt·sz ħ est omio fm·quia cū oratō pro alijs facta ex caritate puenīat vt dictū est·ḡnto scti q̄ sūt ī patria sūt pfectōris caritatis tanto magis orant p viatoribꝫ q̄ orōibꝫ uuuari pñt·ꝫ ḡto sūt deo diuīcōres tanto eoꝝ orōes sūt magis efficaces·hē enī ħ dinꝰ ordo vt ex supioꝝ excellēcia ī infiora refundatur sic ex claritate sol ī aerē·vnde ꝫ de xpo ꝺ hēb·vij·accedēs p semetipm ad deū ad intpellandū p nob et ppē ħ ieroꝰ ꝺ vigilanciū dic·si apli ꝫ martires adhuc ī corpe ostituti ḡnto p se adhuc debēt ee sollicīti·p alijs orēt ḡnto magis post coronas victorias ꝫ tumphos ℣ Ad·j·g̃ dō·q̄ sctis qui sūt in patria cū sint bti nichil deest nisi glia corpis pro qua orāt·orant aūt p nobis quibꝫ deest btitudis vltima pfectō ꝫ eoꝝ orōes hñt efficaciā impetrādi ex p̄dētibꝫ eoꝝ mitis ꝫ ex diuīa acceptōe ℣ Ad·ij dō·q̄ scti impetrīnt idq̄ deus vult fieri p orōes eoꝝ et ħ petūt q̄ extimāt eoꝝ orōibꝫ implendū ꝺm dei volūtatē ℣ Ad·nj·dō·q̄ illi q̄ sūt ī purgatorio·et si sint supiores nob ppē impecabilitatē·sūt tamē inferiores ḡntū ad penas quas paciūtur·ꝫ ꝺm hoc nō sūt ī statu orādi·sz magis vt oret p eis ℣ Ad mj·dō·q̄ deus vult infiora p oīa supiora iuuari et ideo ꝺz nō solū supiores·sz eciā inferiores sctos implorare·alioq̄n eet solius dei mia implorāda·ctingit tñ qñq̄ q̄ implorātō infioris scti efficacōr est vel quia deuocius implorat·vel quia deus vult eoꝝ sctitatē declarare ℣ Ad·v·dō·q̄ q̄a scti viatores meruerūt vt p nob orarēt·ideo inuocamꝰ eos noibꝫ quibꝫ ħ vocabant quibꝫ eciā nob magis innotescūt ꝫ item ppē fidē resurrectōis insinuandā·sic legit exo·nj·ego sū deus abraham

Ad·xij·sic pceꝺ·vī q̄ orō nō debeat ee vocal orō enī sic ex dictis pz pncipal'r deo porrigit deus aūt locutōr cordis ognoscit·frustra g̃ vocal orō adhibet ℣ p orōr mens hoīs ꝺz in deū ascendere vt dcm est·sz voces ŕtrahūt hoies ab ascensu ꝺplacōis ī deū·sic ꝫ alia sībilia·g̃ ī orōibꝫ nō est vocibꝫ vtendū ℣ orō debet offerri deo ī occl'to·ꝺm idem math·vj·tu aūt cū oraūis intra ī cubiculū ꝫ clauso hostio ora prēm tuū ī abscōdito·sz p vocē orō publicat·g̃ nō debz orō ee vocal ℣ Sed ꝺ ē q̄ ꝺī in ps·voce mea ad dñm clamaui voce mea ad dñm deprecatus sū ℣ Rñ dō·q̄ duplex est orō·tōis ꝫ singl'aris·tōis aūt orō est que p ministros ecce in psona totius fidel' ppl'i deo offert·ꝫ ideo ꝺz q̄ tal orō innotescat toti ppl'o p quo pfert q̄ nō posset fieri nisi eet vocalis·ꝫ ideo rōnabilit instituit est vt mīst ecce huīoi orōes eciam alta voce pnūciāt·vt ad noticiā oīm possit puenire·oratō vero singularis est q̄ offert a singl'ari psona cuiꝰ tūq̄·siue p se siue p alijs orantis·ꝫ ꝺ huīoi orōis nctate nō ē q̄ sit vocal'·adūgit tñ vox tali orōni ꝛplici rōne·pmo quiꝺ ad incitandū int̄iorē deuotōr qua mens orantis eleuet in deū q̄ p exteriora signa siue vocū siue eciā aliq̄ fctoꝝ mouet mens hoīs et ꝺm apprehēsiōr et p oñs ꝺm affectōnem·vñ augꝰ dic ad pbā·q̄ vbis ꝫ alijs signis ad augendū deuotōnem ꝓpos excitamꝰ·eciā ideo in singulari orōe tm est vocibꝫ ꝫ huīoi signis vtendū ḡntū pficit ad excitandū int̄iꝰ mentē·si vero mēs p ħ distrahat vl' q̄litercūq̄ impediat ē a talibus cessando·qꝺ pcipue ctīgit ī illis q̄z mēs sine huīoi signis est ffīter ad deuotōm pata·vñ ps dicebat tibi dixit cor meū exq̄siuit te facies mea·et ꝺ āna legit·i·reg̃·j·q̄ loquebat ī corde suo·ħo adūgit vocal' orō·q·ad reddicōr debiti·vt scz hō deo buiat ꝺm id totū qꝺ ex deo habz·i·nō solū mente·sz eciā corpe q̄ pcipue opetit orōi ꝺm q̄ ē satisfctōria vnꝺ ꝺ osee vltio·oēm auffer iniquitatē ꝫ accipe bonū ꝫ reddemꝰ uitl'os labioꝝ nr̄oꝝ·ecio adūgit vocal' orō ex quadā redūdancia ab aīa ī corpꝰ ex vehemēti affectōe·ꝺm id ps·letatū est cor meū ꝫ exultauit lingua mea ℣ Ad·j·g̃ dō·q̄ vocal' orō nō pfertur ad ħ q̄ aliquid ignotū deo manifestē·sz ad ħ q̄ mens orantis vl' alioꝝ excitet in deū ℣ Ad·ij·dō q̄ verba ad aliud ptinēcia distrahūt mentē ꝫ impediūt deuotōr orātis·sz ẏba significācia aliquid ad deuotōnem ptinencia excitāt mētes pcipue minꝰ deuotas ℣ Ad·nj·dō·q̄ sic ecsoꝰ dic sup math·cum appoīto dñs venit ī ouētu orare vt a ouētu videat vñ orans nichil nouū facē debz qꝺ aspiciāt hoies·vl' clamando·vl' pectus pcuciēdo·vl' manꝰ expandendo·nec tñ vt augꝰ dic ī liꝰ ꝺ ꝺmone dnī ī mōte vidi ab hoībꝫ nephas ē·sz ideo ħ agē vt ab hoībꝫ videaris sit q̄ sit attēta·ꝺ enī io·mj·sps ē deꝰ et eos q̄ adorāt eū ī spū et vitate oportz adorare·sz oro nō est ī spū si nō sit attēta·g̃ de nctate orōis est q̄ sit attēta ℣ oro est ascensꝰ intellectus in deū·sz q̄n oro nō est attēta intellectꝰ nō ascēdit in deū·g̃ de nctate orōis ē q̄ sit attēta ℣ de nctate orōnis est q̄ careat oī pcto·sz nō est absq̄ pcto q̄ aliq̄s orādo euagacōm mētis paciatur·vī enī deridē deū·sic si alicui hoī loq̄rer et nō attenderet ad ea q̄ pferret ipe·vñ basiliꝰ dic q̄ diuinū auxiliū implorādo nō remisse nec mēte·huc et illuc euagāte eo q̄ talis nō solū nō ipetrabit qꝺ petit·sed eciā magis deū irritabit·g̃ de nctate orōis vī q̄ sit attēta Sed ctra est q̄ eciā scti viri orādo q̄n̄q̄ euagacōm mētis paciunt·ꝺm id psalmi·cor meū deliquit me ℣ Rñ dō·q̄ q̄stio ħ pcipue ħz locū in orōe vocali·ēca quā sciendū ēq̄ nctm ꝺ aliqꝺ dupl'r·vnō p qꝺ melioꝰ puenit ad finē·et sic attēcio absolute orōm nctia est·alioꝰ aliqꝺ ꝺ nctm sine q̄ res nō pt ꝺseq̄ suū effectū·ē aūt ꝛplex effectꝰ orōis ꝓmus quiꝺ tōis oīb actibus caritate informatis qꝺ est mēri·ꝫ ad hūc effectū nō ex nctate req̄rit q̄ attencō assit orōi p totū·sz uis ꝓme intencōnis q̄ aliquis ad orandū accedit·reddit totā orōr mitoriam sic ī alijs mitorijs actibꝫ accidit·scōs aūt effectus orōis est ei ꝓpus q̄ est impetrare·et ad hunc eciā effectū suffit ꝓma intencō quā deus pncipal'r attendit·si aūt ꝓma intencō desit oro nec mitoria ē nec impetitiua·illā enī orōr deus nō audit cui ille qui orat nō intendit vt ggꝰ dic·ecius aūt effectus orōis est quē ꝑsencial'r efficit scz q̄ā spūal' effectō

mentis·et ad ħ de nčtate req̄rič in oř̄one attenčō·
vnde ō·j·ad cor xmj·si orem lingua mens mea
sine fructu est·sciendū tamē qp est ēplex attenčō
q̄ oř̄oi vocali p̄t adhibi·vna quidō qua attendī ad
b̄ba ne aliq̄s in eis erret·ba qua attendič ad sb̄m
b̄bor·ēcia q̄ attendič ad finē oř̄ois sc̄z ad deū ⁊ ad
rem p qua oraē·q̄ quidō est maxime nčcia·⁊ hanc
p̄nt hr̄e eciā ydeote·⁊ q̄nq̄ intm̄ habūdat ħ attē-
cio· qp mens ferč in deū·vt eciā oīm alior mens
obliuiscaē sič dič hugo de sč̄o victore ℣ Ad·j·g
dō·qp ī spū ⁊ vitate orat q̄ ex instīctu sps ad oran
dū p̄redit·eciā si aliq̄ infirmitate mēs postmodō
euageč ℣ Ad·ij·dō·qp mens hūana p̄pč infirmi-
tatem naē dīu stare ī alto nō p̄t·pōdē enī infir-
mitatis hūane dep̄mič aīa ad infiora·et ideo ōtīl-
git qp q̄n mens oř̄atis ascendit in deū p ōtēplacōez
sb̄ito euagaē ex quadā infirmitate ℣ Ad·nj·dō
qp si quis ex p̄posito ī oř̄one mēte euagaē ħ pčm
est ⁊ impedit oř̄ois fructū·⁊ ō ħ aug⁹ dič ī regla
psalmis ⁊ ympnis cū oratis deū ħ vsetur in corde
qđ p̄ferč ī ore·euagacō vero mētis q̄ fit p̄ter p̄po-
sitū·oř̄ois fructū nō tollit·vñ basili⁹ dič·si vero
debilitar⁹ a pčo fixe ne quis orare q̄tūcūq̄ potes
teip̄z cohibeas et deus ignoscit·eo qp nō ex neglia
sz ex fragilitate nō potes ut optet assistē cor̄ deo
Ad·xmj·sic p̄cē·vī qp oř̄o nō debz ēe diuēna
ō enī math·vj·orantes nolite mltū loqui
sz op̄z multū loq̄ dīu orantē p̄btim si oř̄o sit vocal
g nō debz ēe oř̄o diuēna ℣ ō·oř̄o est displicatiua
desideriī·sz desideriū tanto est sancci⁹ q̄nto magis
ad vnū restīngič·bm i⁹ ps̄·vnā peciī a dño hanc
req̄ram vt inhītem·g ⁊ oř̄o tanto est deo accepčōz
q̄nto est breuior ℣ ō·illicitū vī ēe qp hō tnsgredī
tminos a deo p̄fixos p̄apue ī hys q̄ ptinēt ad cul-
tū diuinū·bm i⁹ exo·xix·orestare p̄lm ne forte
velit tnscēdē p̄positos tminos ad videnō dñm et
pereat ex eis plima mltitudo·sz a deo p̄fix⁹ ē ter-
min⁹ nob orandi p institucōz oř̄onis dnice·vt pz
math·vj·g nō licet vlīt oř̄om p̄tēdē ℣ Sed ō vidō
qp orinue sit orandō quia dñs dič luč·xvnj·ōz sēp
orare ⁊ nō deficē·⁊ i·ad tessalonič·v·sine inter
missione orate ℣ Rñ dō·qp de oř̄one dupl'r loq̄ pos-
sumus·vno⁹ bm seip̄am·alio⁹ bm cām suā·cā aūt
oř̄ois est desideriū caritatis ex quo p̄cedē debz oř̄o·
qđ quidō ī nob debet ēe orinuū vl̄ actu vl̄ virtute·
manz enī vtus huj⁹ desideriī ī omīb⁹ q̄ ex caritate
facim⁹·oīa enī debem⁹ ī gl'am dei facē·vt ō·j·ad
ad cor·x··⁊ bm ħ oř̄o ōz ēe orinua·vñ aug⁹ dicit
ad p̄bā·ī ip̄a fide·spe·⁊ caritate orinuato desidio
sp oram⁹·sz ip̄a oř̄o bm se osidata nō p̄t ēe assidua
quia debz alīs opib⁹ occupari·sz sič·aug⁹ ibidō dič
ideo p ēta intualla horar̄ ⁊ tm̄ eciā vbis rogam⁹
deū vt vl̄ rex signis nosip̄os amoneam⁹ q̄tūcūq̄
in ħ desidio p̄fecerim⁹ nobip̄is innotescam⁹ et ad
ħ agendō nosip̄os acri⁹ excitem⁹·vnuscuiusq̄ aūt
rei q̄ntitas debz ēe p̄portionata fini·sič q̄ntitas po-
tionis sanitati·vñ et oueniēs est vt oř̄o tm̄ duret
q̄ntū est vtile ad excitandū intioris desideriī fer-
uorem·cū vero hanc mensurā excedit ita qp sine
tedio durare nō possit nō est vltius p̄tendēda·vñ
aug⁹ dič ad p bā·dñtur frēs ī egipto crebras q̄dā
hr̄e oř̄ones·sz eas tñ breuissimas ⁊ raptim q̄amō
taculatas ne illa vigilanē erecta q̄ oř̄ati plurimū
nčcia ē p p̄ducčōres moras euanescat atq̄ hebetēč
intēcō·ac p ħ eciā ip̄i satis oñdūt hāc intencōz sič
nō ēe obruendā si p̄durare nō p̄t·ita si p̄duraūit
nō cito ēe rumpendā·⁊ sič ħ est attendendō in oř̄one
singl'ari p ogacōm ad intencōz orantis·ita eciā in
coī oř̄one per compacōz ad populi deuocōz ℣ Ad·j·g
dō·qp sič aug⁹ dič ad p bā·nō est ħ orare ī mltiloq-
uio si diuci⁹ orēč·aliud ē bmo mulc⁹·alind diu
turn⁹ affčtus·nā et de ip̄o dño sčptū est qp pnoc-
taūit ī orando·et qp plixi⁹ oraūit vt nob p̄bēt ex-
emplū·⁊ postea sb̄dit·absit ab oř̄one mlta locucō·
sz nō desit mlta p̄cacō·si feruens p̄seūat intencō·
nā multū loqui ē in orādo rem nčciam supfluis
agē verb·plerūq̄ aūt ħ negociū plus gemitib⁹ q̄
bmonib⁹ agič ℣ Ad·ij·dō·qp plixitas oř̄onis nō
obsistit in ħ qp mlta petanč·sz ī ħ qp affect⁹ otinueč
ad vnū desidand ℣ Ad·nj·dō·qp dñs nō instituit
hāc oř̄om vt hys sol' verb vti debeam⁹ ī orando·sz
quia ad ħ sola impetnda debz tendē nr̄e oř̄ois inte-
cio q̄lčcūq̄ ea p̄feram⁹ vl̄ cogitem⁹ ℣ Ad·mj·dō
qp aliq̄s otinue orat·vl̄ p̄pč otinuitatem desideriī
vt dictū est·vl̄ q̄a nō intermittit q̄n tpib⁹ statu-
tis oret·vl̄ p̄pč effectū siue ī ip̄o orante q̄ eciā post
oř̄om remanz magis deuot⁹ siue eciā ī alio·puta
cū aliq̄s suis beneficiis p̄uocat aliū vt pro se oret
eciā q̄n ip̄e ab orādo cessat et quiescit
Ad·xv·sic p̄cē·vī qp oř̄o nō sit mitoria·
oīne enī mitū p̄cedit a gr̄a·sed oř̄o p̄cedit
gr̄am·quia eciā ip̄a gr̄a p oř̄om impetratur·bm
illud luč·xj·pr̄ uī de celo dabit sp̄m bonū petēti-
bus se·g oř̄o nō est actus mitoriius ℣ ō·si oracō
aliquid mētur maxime vid mēri illud qp orando
petitur·sz ħ nō sp mētur·quia mltoēs eciā stōz
oř̄ones nō exaudiūtur·sič paul⁹ nō est exaudit⁹
petens a se remoueri stimulū carnis·g oř̄o nō est
actus mitoriius ℣ ō·oracō p̄cipue fidei innitič·
bm illud iacobi p̄mo·postulet autem in fide ni-
chil hesitans·fides aūt nō suffič ad mēndū vt pz
in hys qui hnt fidē informē·g oř̄o nō ē act⁹ me-
ritoriius ℣ Sed ō est qp sup i⁹ ps̄·oř̄o mea in sinu
meo q̄rētur·dič glo·et si eis nō p̄fuit·ego tamē
nō sū mea mcede frustrat⁹·merces autē nō debeč
nisi mito·g oř̄o hē rōz miti ℣ Rñ dō·qp sič dcīm
est·oř̄o p̄ter effectū spūalis osolacōis quā p̄ncialr
affert·duplicē hē virtutē respcū futuri effcts scz
vtutē mēndi·⁊ vtutē impetrandi·oř̄o aūt sič ⁊ q̄li-
bet alius actus vtutis hē efficaciā mēndi inq̄ntū
p̄cedit ex radice caritatis·cui⁹ p̄pm obm ē bonū
eternū·cui⁹ fruicōm mēmur·p̄cedit tñ oř̄o a cari
tate mediāte religione cui⁹ est act⁹ oř̄o vt dictū ē
comitantib⁹ eciā q̄busdā aliis vtutib⁹ q̄ ad boni-
tatē oř̄onis req̄runt scz hūilitate ⁊ fide·ad religi
onē enī ptinet ipam oř̄o deo offerre·ad caritatem
vero ptinz desideriū rei cui⁹ oplementū oř̄o petit·
fides aūt est nčcia ex pte dei quē oram⁹·vt scilicz

credam⁹ ab eo nos posse obtinē qđ petī⁹. hūilitas aūt est nc̄cia ex pte ipi⁹ petētis q̄ suā indigēciam recognoscit. est eciā ⁊ deuocō nc̄cia. sz h̄ ad religionē ptinz. cui⁹ est pm⁹ act⁹ nc̄cius ad oēs oēs. vt supdictū ē. efficaciā aūt impetrandi hī ex gra dei quā oram⁹ q̄ eciā nos ad orandū inducit. vñ aug⁹. dic̄ i li. de vb dni. nō nos hortaret vt petem⁹. nisi dare vellet. ⁊ ēso⁹ dic̄. nūq̄ orāti bficia denegat qui vt orantes nō deficiant sua pietate instigat ¶ Ad. j. g̃ dō. qp oro sine gra gtū faciente meritoria nō est. sic̄ nec alīq̄s ali⁹ act⁹ vtuos⁹. ⁊ tñ oro que impetrt grāz gtū facientē p̄cedit ex aliq̄ gra q̄si ex gtuito dono. quia ipm orare est qđā donū dei. vt aug⁹ dic̄ in li⁰. de pseuerancia ¶ Ad. ij. dō. qp ad aliud p̄cipaliter respic̄ mitū oīois quā q̄nq̄ ad id qđ petit̄. mitū enī p̄cipue ordinat̄ ad btūdinē. sz petitō orōis dirc̄te se extendit q̄nq̄ ad aliq̄ alia vt ex dictis pz. si g̃ illud aliud qp petit aliquis p seipo nō sit ei ad btūdinē vtile nō meret̄ illud. sz q̄nq̄ h̄ petendo et desiderando mitū amittit. puta si petat a deo oplementū alic⁹ pcti qđ est nō pie orare. q̄nq̄ vero nō est nc̄m ad salutē. nec manifeste saluti ōriū. ⁊ tūc licet oras possit orando mēri vitā eternā nō tñ mētur i⁹ obtinē qđ petit. vnde aug⁹ dic̄ i li sniaz. pspi fidelit̄ suplicans deo p nc̄atib⁹ huius vite ⁊ mibicordit̄ audit̄ ⁊ mibicordit̄ nō audit̄. qp enī infirmo sit vtile mag̃ nouit medic⁹ q̄z egrotus. ⁊ p̄pt̄ h̄ eciā paul⁹ nō ē exaudit⁹ petēs āmouī stimlm carnis. quia nō expediebat. si vero id qđ petit̄ sit vtile ad btūdinē hoīs. q. ptinēs ad eius salutē mereat̄ illud. qp si nō solū orando. sz eciā alia bona opa faciēdo. ⁊ ideo indubitanter accipit qđ petit. sz q̄nq̄ debet accipe. q̃dā enī nō negant̄ sz vt cōgruo denē tpe differunt̄. vt aug⁹ dic̄ sup io. qp tñ p̄t impedi si impetēdo nō pseuēt. ⁊ p̄pt̄ h̄ dic̄ bas⁹ ideo q̄nq̄ petis ⁊ nō accipis quia p̄ua postulasti vl infidelit̄ vl leuit̄ vl nō ofencia tibi vl destitisti. quia vero hō nō p̄t alij mēri vitā eternā ex condigno vt supdictm est. ideo p oēs nec ea q̄ ad meritū ptinēt p̄t aliq̄s aliquis ex odigno alīi mereri. et p̄pt̄ h̄ nō sp ille audit̄ q̄ p alio orat. vt suph̄itū ē et ideo ponunt̄. mj. odcōes quib⁹ occurrentib⁹ sp ads impetrat qđ petit vt sz p se petat nc̄e ad salutē. pie ⁊ pseuant̄ ¶ Ad. nj. dō. qp oro innitit̄ p̄cipaliter fidei nō gntū ad efficaciā mēndi quia sic innitit̄ p̄cipaliter caritati. sz gntū ad efficaciā impetrandi. quia p fidē h̄z homo noticiā oportēte diuine ⁊ mibicordie ex quib⁹ oratō impetrat qđ petit

Ad. xvj. sic p̄ced̄. vl qp pc̄tores orando nō impetrent aliquid a deo. ō enī io. ix⁰. scim⁹ quia pc̄tores deus nō audit. qp osonat ei qđ ō p̄s. xvnj. qui declinat aurē suā ne audiat legē. oro sua erit execrabil̄. oro aūt execrabil̄ nō impetrat aliquid a deo. g̃ pc̄tores nō impetrant aliq̄ a deo ¶ Iusti impetrt a deo i⁹ qđ meretur vt suph̄itū ē. sz pc̄tores nichil possūt mēri quia gra caret eciā caritate que est vtus pietatis. vt dic̄ glo. ij. ad thimo. nj. sup i⁹ h̄ntes quiō spēm pietatis vtutē aūt ei⁹ abnegātes. ⁊ ita nō pie orāt qp reqrit̄ ad h̄ qp oro impetret ut supdictm ē. g̃ pc̄tores nichil impetrt orando ¶ Iō. ēso⁹ dic̄ sup math. pr nō libent̄ exaudit orōm quā filius nō dictauit. sz i oroe quā xps dictauit dicit̄. dimitte nob debita nra. sic̄ ⁊ nos dimittim⁹ debitoribꝫ nostris. qđ pc̄tores nō faciunt. g̃ vl mencūtur h̄ dntes. et sic nō sūt exaudicōne digni. vl si nō dicāt nō exaudiūtur. quia formā orandi a xpo instituta nō buāt ¶ Sde ō est qp aug⁹ dic̄ sup. io. si pc̄tores nō exaudiret deus frustra publican⁹ dixisset. dne ꝓpic⁹ esto michi pc̄tori. ⁊ ēso⁹. dic̄ sup math. oīs qui petit accipit idest siue iust⁹ sit siue pc̄tor ¶ ñ dō. qp i pc̄tore duo sūt osiderāda. scz natura quā diligit deus. et culpa quā odit. si g̃ pc̄tor orādo q̄d petit ingntū pc̄tor. i. bm desideriū pcti. i h̄ a deo nō audit̄ ex mia. sz q̄nq̄ audit̄ ad vindictā dū deus ꝓmittit pc̄torē adhuc amplius ruē in pcta. ō enī q̃dā negat ꝓpic⁹ q̄ credit iratus. vt aug⁹ dic̄. orōz vero pc̄toris ex bono nature desiderio p̄cedentē deus audit. nō q̃si ex iustitia. quia pc̄tor h̄ nō mētur h̄ ex pura mia obtuatis tñ q̃tuor p̄missis odcōib⁹. vt scz p se petat nc̄cia ad salutē. pie ⁊ pseuant̄ ¶ Ad. j. g̃ dō. qp sic̄ aug⁹ dic̄ sup. io. illō verbū est ceci adhuc inūcti. i. nondū pfc̄te illūiati. et ido nō est ratū q̃muis possit vificari. siue intelligat̄ de pc̄tore ingntū est pc̄tor. p quē eciā modū oro eius dic̄ execrabil̄ ¶ Ad. ij. dō. qp pc̄tor nō p̄t pie orare. q. eius oro ex hitu virtutis informet̄. p̄t tñ ei⁹ oro ēe pia q̃ntū ad h̄ qp petit aliquid ad pietatem ptinēs. sic̄ ille qui nō habz hitū iustic̄ p̄t aliquid iustū velle. vt ex dctis pz ⁊ q̃muis ei⁹ oro nō sit meritoria. p̄t tñ ēe impetitiua quia meritū innititur iustic̄ sz impetratō gre ¶ Ad. nj. dō. qp sic̄ dctm est oro dnica p̄ferē ex psona coī totius ecc̄e. ⁊ ideo si aliq̄s nolens dimittē debita p̄ximo dicat orōm dnicam nō mētur̄ q̃muis h̄ qp dic̄ nō sit vñ q̃ntū ad suā psonā ē tñ vñ q̃ntū ad psonā ecc̄lie extra quā ē mito ⁊ ideo fructu orōis caret. q̄nq̄ tñ alīq̄ pc̄tores pati sūt debitoribꝫ suis dimittē. ⁊ ido ipi orantes exaudiunt̄ bm i⁰ ecc̄. xxvnj. relinq̄ p̄xio tuo nocenti te tūc depcanti tibi pcta soluentur

Axvij. sic p̄ced̄. vl qp inoueniēt dicant̄ ēe orōis ptes obsecratoꝛes orōes postulacōes et grāz accōes. obsecratō enī vis ēe quedā adiuratō sz sic̄ origē. dic̄ sup math. nō oz qp vir q̄ vult scōm euangeliū viuē adiuret aliū. si enī iurare nō licz nec adiurare. g̃ inoueniēt ponit̄ obsecratō orōis ps ¶ ō. oro bm dam̄. est peticō decenciū a deo. inoueniēt g̃ orōes ō postulacōes diuiduntur ¶ ō. grāz accōes ptinēt ad p̄rita. alia vero ad futa. sz p̄rita sūt p̄ora futuris. inoueniēt g̃ grāz accōes post alia ponunt̄ ¶ In oriū est auctas apli. j. ad thimo. ij ¶ ñ dō. qp ad orōm tria reqrunt̄. q̄z p̄mū est vt orans accedat ad deū quē orat qđ sigē nomine orōis. qa oro est ascensus intellectus i deū vo reqrit̄ peticō q̃ signatur nomie postlacōis siue peticōis vt aliquid ꝓponat̄ determinate q̃ quiō noīant q̃dā ꝓpe postulacōm siue indeterminate vt cū q̃s petit muari a deo qđ noīant supplicacōm. siue solū

fcēm narreē · ꝟm i⁹ · 10 · xj · ecce q̄ amas infirmaē qp vocauit insinuacōz · ꝛcio req̄riē rō impeēndi qō petiē · ⁊ h̄ vl̄ ex pte dei · vl̄ ex pte petentis · rō quidā impeēndi ex pte dei ē eius sc̄itas ꝑpt̄ quā petimus exaudi · ꝟm i⁹ dañ · ix⁹ · ꝑpt̄ temetipm inclina de⁹ meus aurē tuā · ad h̄ ptinz obsecracō q̄ est p sacra ꝺtestacō · sic cū dicim⁹ p natiuitatē tuā libera nos dñe · rō vero impeēndi ex pte petētis est grāz accō quia de acceptis bñficijs grās agētes mémur accipere pcōza ut i collēa dī · ideo dic glo · i · ad thīo ij · qp i missa obsecracões sūt q̄ p̄cedūt ꝺsecracōm · l quib⁹ quedā sac̄ ꝺmemorant̄ orōes sūt i ipa ꝺsecc̄ōne in q̄ mens maxīe debz eleuari i deū · postulacões aūt sūt i seq̄ntib⁹ peticōib⁹ grāz accões i fine in plib⁹ ecīā ecce collectis · h̄ · mj · pñt attēdi sic in collecta vnitatis qp ꝺ oīpotēs sempit̄ne deus ptinz ad orōis ascēsū i deū qp dī q̄ dedisti famlis tuis ⁊c̄ ptinet ad grāz accōm · qp ꝺ p̄sta q̄sum⁹ ⁊c̄ · ptinet ad postulacōz qp i fine ponit̄ · p dñm nr̄m ⁊c̄ · ptinet ad obsecracōm · i collacōib⁹ aūt pr̄m dī qp obsecracō est imploracō p petīs · oracō cū aliquid deo vouem⁹ · postulacō cū p alijs petim⁹ · sz pmū melius est ℣ ad · j · g dō · qp obsecracō nō est adiuracō ad cōpellendō qō phibetur · sz ad mīam implorandō ℣ ad · ij · dō qp oro cōiter sūpta includit oīa que h̄ dicunt̄ · sz ꝟm qp ꝺ alia diuidit̄ imptat ꝑpe ascensū in deū ℣ ad · nj · dō · qp in diūsis p̄terita p̄cedūt futura · sz aliq⁹ vnū et idē pus est fuēm q̄z sit p̄teritū · ⁊ ideo grāz accō de alijs bñficijs p̄cedit postulacōm alioz bñficiōz · sz idē bñficiū pus postulatur et vltimo cū acceptū fuit de eo gr̄e agunt̄ · postulacōm aūt p̄cedit oro p quā accedī ad eū a quo petim⁹ · oracōz aūt p̄cedit obsecracō · ḍa ex ꝺsideracōne diuīe bonitatis ad eū audem⁹ accedere

OEinde cōsiḍandū est de exteriorib⁹ actib⁹ latē Et p̄mo de adoracōe p quā aquis suū corp⁹ ad deū veñanō exhibz Scōo de illis actib⁹ quib⁹ aquid de reb⁹ exterioribz deo afferē Tercō ꝺ actib⁹ quib⁹ ea que dei sūt assumūtur Circa p̄mū q̄runt̄ tria Primo vtz adoracō sit act⁹ latē Scōo vtz adoracō imptz actū interiorē vl̄ exteriorē Tercō vtz adoracō req̄rat determinacōm loci

Ad · j · sic p̄cē · vī qp adoracō nō sit act⁹ latē siue religionis · cult⁹ enī religionis soli deo debeē · sed adoracō nō debeē soli deo · legit̄ enī genē · xvnj · qp abraham adorauit angelos · et · nj · reg · j dī qp nathan ꝓpheta ingress⁹ ante regē dauid adorauit eū ꝓn⁹ in ēram · g adoracō nō ē act⁹ religionis ℣ cō · religionis cult⁹ debeē deo ꝑut i ipo btificam · vt ps p aug · i x⁹ · ꝺ cuīt dei · sz adoracō debeē ante maiestatē · ḍa sup i⁹ ps · adorate dñm i atrio scō eius · dic glo de hys atrijs venit̄ in atriū vbi maiestas adorat̄ · g adoracō nō est actus latē ℣ cō vni⁹ religionis cult⁹ trib⁹ psonis debeē · nō aūt vna adoracōe adoram⁹ tres psonas · sz ad inuocacōm triū psonaz singl'arit̄ genu flectim⁹ · g adoracō nō est act⁹ latē ℣ Sed ꝺ est qp math · mj · induc̄ · dñm deū tuū adorab ⁊ illi soli buies ℣ ſ. nō dō · qp adoracō ordīatur in reuēnciā eius q̄ adorat̄ · maiestū est aūt ex dictis qp religionis ꝓpm ē reuerenciā deo exhibē · vñ adoracō q̄ deus adorat̄ est religionis act⁹ ℣ Ad · j · g dō · qp deo debeē reuēncia ꝑpt̄ eius excellenciā q̄ aquib⁹ creatis coīcat̄ nō ꝟm eq̄litatē · sz ꝟm q̄mdā ptīpacōm · ⁊ ideo alia veña cōne veñam deū qp ptinet ad latraz · et alia rōe q̄sdam excellentes creatas qp ptinz ad dulīā de q̄ post dicē · et quia ea q̄ exti⁹ agunt̄ signa sūt interioris reuēncie quedā exteriora ad reuēnciā ptinēcia exibētur excellentib⁹ creaturis int̄ q̄ maximū est adoracō · sz aquid est qp soli deo exhibeē sez sacrificiū · vñ aug⁹ dic in x⁹ · de cuīt dei · m'ra ꝺ cultu dino vsurpata sūt q̄ honorib⁹ defferent̄ humanis · siue humilitate nimia · siue adulacōe pestifera · ita tñ qp quib⁹ ea defferunt̄ hoies hēntur q̄ dicunt̄ colēdi et veñandi · h̄ aut̄ m'tū eis addit̄ et adorādo quia vero sacrificando cēsuit nisi dño q̄admoḍ aut sciuit aut putauit aut finxit · b · reuēnciā g que creatē excellenti debeē nathan adorauit dō · b · reuēnciā q̄ debeē deo mardoche⁹ noluit adorare aman timens ne honores dei t̄nsferret ad hoīem vt ꝺ hest̄ · nj · ⁊ si'r ꝟm reuēnciā debitā creature excellenti abraham adorauit angelos · ⁊ ecīā iosue vt legit̄ iosue v · q̄muis possit intelligi qp adorauit adoracōe latē deū qui i psona angeli apparebat ⁊ loq̄bat̄ · b · aūt reuēnciā q̄ debeē deo phibit⁹ est iohes angl'm adorare apoc̄ · vl̄ · tū ad offendū dignitatē hoīs quā adeptus ē p xp̄m · vt angel' equeē · vñ ibi subdit̄ · obuus tu⁹ sū ⁊ fr̄m tuoz · tū ecīā ad excludēḍ ꝺdolatrie occōm · vñ subdit̄ deū adora ℣ ad · ij · dō qp ſb maiestate diuīa intelligit̄ oīs dei excellēcia · ad quā ptinet qp i ipo sūmo bono bñficam ℣ ad · nj · dō · qp quia vna est excellēcia triū psonaz · vnus honor ⁊ reuēncia eis debeē · ⁊ p oñs vna adoracō in cui⁹ figura cū legit̄ de abrahā genē · xvnj · qp tres viri ei apparuerūt adorās vnū alloquit̄ dicēs · dñe si inueni grām ⁊c̄ · ꝺna aūt genu flectō signū est ꝺnarij psonaz · nō aūt diūsitatis adoracōnum

Ad · ij · sic p̄cē · vī qp adoracō nō imptet actū corpalē · ꝺ · n · ij · io · mj · veri adorātes adorabūt p̄ez i spū et vitate · sz id qō fit i spū nō ptinz ad corpalē actū · g adoracō nō imptat corpalē actū ℣ cō · nomē adoracōis ab orōe sumit̄ · sz oro p̄cipal'r ꝺsistit i interiori actu · ꝟm i⁹ · j · ad corz · xnj orabo spū orabo ⁊ mēte · g adoracō maxīe imptat spūalem actū ℣ cō · corpales act⁹ ad ſbibilē ogni cōm ptinēt · deū aūt nō attingim⁹ ſbu corpis · sed mentis · g adoracō nō imptat corpalē actū ℣ Sed ꝺ est qp ꝺ sup i⁹ exo · xx⁹ · nō adorab ea neq; coles · dic glo · nec affectu colas · nec spe adores ℣ ſ. nō dō · qp sic damas · dic in · mj · li · quia ex duplici nāra cōpositi sum⁹ · intellectuali sez ⁊ ſbibili · dupliceē adoracōm deo offerim⁹ sez spūalē que ꝺsistit i interiori mentis deuocōe · ⁊ corpali q̄ ꝺsistit i exteriori corpis hūiliacōne · ⁊ quia i omib⁹ actib⁹ latē id qō est exterius referē ad id qō est interius sic ad p̄cipali⁹ · ideo ipa exteriora adoracō fit ꝑpt̄ interiorē · vt videlicz p signa hūilitatis q̄ corpal'r exhibem⁹ excitēt uſ

affectus ad sbiciendū se deo · quia ornale est nob
vt p sbibilia ad intelligibilia ꝓcedam⁹ ¶ Ad · j · g̃
dō · qp ecia adoraco corpalis i spū fit ingtu ex spū-
ali deuocone ꝓcedit et ad ea ordinat ¶ Ad · ij · dō ·
qp sic oro ꝑmordialiter est quo i mente · bario aut
bbis expmit vt sdcm e · ita ecia adoraco pncipal'r
quo i intiori dei reuencia sistit · bario aut i qui-
busda corpalib⁹ hūilitatis signis · sic genu flecti⁹
nra infirmitate designtes i opacone ad deū · pro-
sterni⁹ aute nos gsi ꝓfitetes nos nichil ee ex nob
¶ Ad · nj · dō · qp · si p sbm deū attige nō possum⁹
p sbibl'ia tn signa mes nra ꝓuocat vt tedat i deū
Ad · nj · sic ꝓcd · vi qp adoraco nō requrat deter-
minatū locū · dī eni · io · mj · venit hora qn
neqz i mōte neqz i ierosolimis adorabitis pfem ·
ea de aute rō ee vid · et de alijs locis · g̃ determiat⁹ loc⁹
nō requrit ad orandū ¶ Tō · adoraco extior ordinat ad
intiore · sz intior adoraco fit ad deū vt vbiqz exstntez
g̃ extior adoraco nō requrit determiatū locū ¶ Tō · ide
deus est q i nouo · et i veti testamēto adorat'ur · sed
i veti testamēto fiebat oro ad occidente · nā ostiū
tabnacli respiciebat ad orientē · vt hētur exo · xxvj
g̃ eade rone ecia nūc debem⁹ adorare ab occidente si
aliqs locus determiat⁹ requrit ad orandū ¶ De ō est
qp o ysa · lvj · et inducā io · ij · dom⁹ mea domus
orōis vocabit ¶ Ad · ij · dō · qp sic dictū e in adoracone
pncipalior est intior deuocō mentis · bariū aut est
qp ptinz extius ad corpalia signa · mens aut intēs
apprehēdit deū · q · nō ophensū aliq loco · sz corpalia
signa ncce est qp i determiato loco et situ sint · et ideo
determinaco loci nō requrit ad adoracōez pncipal'r gsi
sit de ncitate ipius · sz bm gmdā decencia · sic et alia
corpalia signa ¶ Ad · j · g̃ dō · qp dns per illa verba
pnūciat cessacōm adorōis tā bm ritū iudeoz ado-
rancū i ierl'm · gz ecia bm ritū samaritanoz ado
rancū in monte garizim · vtqz eni ritus cessauit
veniēte spūali euangelij vitate · bm quā i omni
loco deo sacrificat · vt o malach · j ¶ Ad · ij · dō · qp
determinat⁹ loc⁹ eligit ad orand · nō ꝓpt deū qui ado
rat · q · loco cludat · sz ꝓpt ipos adorātes · et h explici
rone · pmo quid ꝓpt loci ysecracōm ex q spūalē de-
uocōm accipiūt orantes vt magis exaudiātur · sic
ps ex adoracone salomonis · nj · reg · vnj · bo ꝓpter
sacra mistia et alia sctitatis signa q ibi otinent ·
tcio ꝓpt ocursū ml'toz adorancū exquo fit adoraco
magis exaudibil' · b · id matth · xvnj · vbi sūt duo
vl' tres ogregati i noie meo ibi sū ego in medio
eoz ¶ Ad · nj · dō · qp bm gmdā decenciā adoramus
versꝰ orientē · pmo quid ꝓpt diuīe maiestatis iu-
diciū qd nob maifestat i motu celi q est ab oriēte
bo ꝓpt padisū i oriente ostitutū · vt legit gen · ij ·
bm lrām septuaginta interptū · q · qram⁹ ad padi
sū redire · tcio ꝓpt xpm q est lux mūdi et oriēs no
minat · zacharie · vi · et q ascendit sup celū celi ad
orientē · et ab oriente ecia expectat ventur⁹ · bm id
matth xxmj · sic fulgur exit ab oriēte et parit vsqz
occidētē ita erit aduēt⁹ filij
Inde ad
osiderandū est o actibo quibo aliq // hois
res extiores oo afferūt · Circa qd occurrit
duplex osideratō Primo quid de hys q deo a fideli-
bus dant Scdo de votis quibo ei alia ꝓmittunt
Circa ꝓmū osiderandū est de sacrificijs oblacōibo
ꝓmicijs et decimis Circa sacrificia q̃runt q̃tuor
Primo · vtz offerre deo sacrificiū sit o lege nale
Scdo · vtz soli deo sit sacrificiū offendū Tercō ·
vtrū offerre sacrificiū sit specialis actus vtutis
Qrto · vtz oms teneant ad sacrificiū offendū
Ad · j · sic ꝓcd · vi qp offerre sacrificiū deo nō
sit de lege nale · ea eni q sūt iuris nalis
oia sūt apud oms · nō aut h otingit ca sacrificia
nā quida legunt obtulisse i sacrificiū panē et vi-
nū · sic de melchisedech g̃n · xmj · et qda h qda vo
alia vt alia · g̃ oblacō sacrificiōz nō e de iure na-
turali ¶ Tō · ea q sūt iuris natural' oms iusti bua
uerūt · sz nō legi o ysaac qp sacrificiū obtulerit ·
neqz ecia de adam · de quo s sapie · x · qp sapia edu
xit eū a delicto suo · g̃ oblacō sacrificij nō e de iure
naturali ¶ Tō · aug⁹ dic · x · de ciuit · dei · qp sacri-
cia i quada significancia offerunt · voces aut que
sūt ꝓcipua intersigna · sic idē dic in li⁹ · de doctna
xpia · nō significant nalit · sz ad placitū bm pbm
g̃ sacficia nō sūt de lege nali ¶ Sz ō est qp i qli-
bet etate et apud quaslibz hoim nacōes sp fuit aliq
sacrificiōz oblacō · qd aut est apd oms vid⁹ nale
ee · g̃ et oblacō sacrificiōz est o iure nali ¶ Rn
do · qp nal' raco dictat homi qp acui superiori sub
dat ꝓpt deffect⁹ quos i seipo sentit i quib⁹ ab ali-
quo superiori eget adiuuari et dirigi · et quicqd illō
sit h est apud oms o deus · sic aut i rebo nalibo
nalit infiora superioribo sbdunt · ita ecia nal'
raco dictat homi bm naturalē inclinacōz vt ei qd
est sup hoiem sbiecōm et honorē exhibeat bm suū
modū · est aut modo oueniēs hoi vt sbibilibo sig-
nis vtat ad aliq expmenda · qua ex sbibilibo cogi-
nicōm accipit · et ideo ex nali rone ꝓcedit qp hō
qbusda sbibilibo rebo vtat offerēs eas deo i signū
debite sbiecōis et honoris · bm silitudinē eoz qui
dns suis aliq offerūt i recognicōm doīnij · h aute
ptinet ad rōz sacrificij · · et ideo oblacō sacficij pti
net ad ius nale ¶ Ad · j · dō · qp sic supdctm est
aliq in quib⁹ sūt de iure naturali q̃z determinacōnes
sūt de iure positiuo · sic qp malefctores puniant h
hēt lex nalis · sz qp tali pena vl' tali puniantur e
ex ostitucone diuīa vl' hūana · sil'r ecia oblacō sa
crificij i quib⁹ e de lege nali · et ideo l h oms oueniūt
sz determinacō sacrificiōz est ex institucōe hūana vl'
diuīa · et ideo in h differūt ¶ Ad · ij · dō · qp adam et
ysaac · sic et alij iusti deo sacrificiū obtulerūt bm
sui tpis congruencia · vt p g̃g · qui dicit · qp apud
antiq̃s p sacrificiōz oblacōes remittebat pūis ori
ginale pctm · nō tamē o oib⁹ iustoz sacrificijs fit
mencō i scriptura · sz solū de ill' ca que aliqd spāle
accidit · pt tn esse raco q̃re adā nō legit sacrificiū
obtulisse ne qa in ipo notat origo pcti simil' · ecia
in eo sactificacōis origo signaret · ysaac vero sig
nificauit xpm ingtu ipe oblat⁹ est in sacrificiū
vno nō oportebat ut signaret q̃si sacficiū offerens
¶ Ad · nj · dō · qp significare ceptus suos est homi

nalē. ſz determinacō ſignoꝝ ē ꝑm hūanū placitū

Ad. ij. ſic ꝓceſſ. vī qꝫ nō ſoli ſūmo deo ſit ſacrificiū offēnd. cū enī ſacrificiū deo offerri debeat. viſ qꝫ omīb illis ſit ſacrificiū offerendū q̄ diuītatis ꝓſortes fuūt. ſz eciā ſcī hoīes efficiūtur diuīe nale ꝓſortes. vt dī. ij. pe. j. vñ et de eis ī ps ō. ego dixi dij eſtis. angeli eciā filij dei nomīant vt ꝫ iob. ſ. g oīb hijs debz ſacficiū offerri. ꝙnto q̄uis maior eſt tāto ei maior honor ꝺz exibi ſz angeli ⁊ ſcī ſūt ml̄to maiores q̄buſcūqꝫ t̄renis pncipib. q̄b tam eoꝝ ſbditi ml̄to maiorē honorē impendūt ſe coꝝ eis ꝓſternētes ⁊ muña offerētes q̄ſ ſit oblatō alic⁹ aīal vl̄ rei alt̄ius in ſacficiū. g ml̄to magis angel ⁊ ſcīs pt ſacficiū offerri templa ⁊ altaria inſtituunt ad ſacficia offēnda. ſz tēpla et altaria inſtituunt angel ⁊ ſcīs. g eciā ſacrificia pnt eis inferri. Sd ō eſt qꝫ ō exo. xxij. q̄ immolat dijs occidet ꝑterq̄ dño ſoli ⁊ ñ dō. qꝫ ſic dictū eſt. oblatō ſacrificij fit ad aliq̄d ſigficand. ſigficat aūt ſacficiū qꝫ offert ext̄ius interi⁹ ſpūale ſacficiū quo aīa ſeipam offert deo. h. i⁰ ps ſacficiū deo ſpūs ꝛtribulat⁹. qua ſic ſuꝑdictū eſt ext̄iores actus religionis ad int̄iores ordīant. aīa aūt ſe offert deo ī ſacficiū ſic pncipio ſue creatōis et ſic fini ſue bt̄itudīs. ꝑm aūt verā fidē ſolus de⁹ eſt creator aīaꝝ nraꝝ vt ī pmo hītū ē. ī ſolo eciā eo aīe nre bt̄itudo ꝺſiſtit vt ſuꝑdctm eſt. ⁊ ideo ſic ſoli deo ſūmo debem⁹ ſacrificiū ſpūale offerre. ita eciā ſoli ei debem⁹ offerre ext̄iora ſacficia. ſic eciaꝝ orantes atq̄ laudātes ad eū dīgum⁹ ſigficātes voces cui res ipas ī corde quas ſigficam⁹ offerimus vt aug⁹ dic. x⁰. de ciuit. dei. h eciā videm⁹ ī omni re publica obſuari qꝫ ſūmū rectorē aliq̄ ſigno ſingulari honorant qꝫ quicūqꝫ alī deferret eēt crimen leſe maieſtatis. ⁊ ideo in lege diuīa ſtatuit pena mortis hijs qui diuinū honorē alijs exhibēt. ⁊ d. j. g dō. qꝫ nomē dīnitatis coīcatur aliq̄bz nō per eq̄litatē. ſz ꝑ participacōm. ⁊ ideo nec eq̄lis honor eis debet. ⁊ d. ij. dō. qꝫ ī oblacōe ſacficij nō pſat ꝑciū occiſi pecoris. ſz ſigficacō q̄ h⁰ fit ī honorē ſūmi rectoris tocius vnīuſi. vñ ſic aug⁹ dic. x⁰. de ciui. dei. demones nō cadaueris viſceribz. ſz diuīs honoribz gaudēt. ⁊ d. nj. dō. qꝫ ſic aug⁹ dic. vnj de ciu. dei. nō ꝺſtituim⁹ martiribz tēpla ſacdocia qm̄ nō ipi ſz deus eoꝝ nob eſt de⁹. vñ ſacerdos nō dic offero tibi ſacficiū petre vl̄ paule. ſz deo de illoꝝ victorijs grās agim⁹. ⁊ nos ad imitacōm coꝝ

Ad. nj. ſic ꝓcedit. vī qꝫ oblatō exhortamur ſacrificij nō ſit ſpālis actus vtutis. dic enī aug⁹. x⁰. de ciuit. dei. vñ ſacrificiū eſt oīe op⁹ qꝺ agit vt ſcta ſocietate inhēam⁹ deo. ſz oīe op⁹ bonū nō eſt ſpālis actus alic⁹ determinate vtutis. g oblatō ſacrificij nō eſt ſpālis act⁹ determinate virtutis. ⁊ d. macerato corpis q̄ fit ꝑ ieiuniū ptinz ad abſtinēciā. q̄ aūt fit ꝑ ōtinēciā ptinz ad caſtitatem. q̄ aūt ī martirio ptinz ad fortitudinē. q̄ oīa videnē ꝺpheudi ſb ſacrificij oblatōe. ꝑm i⁰ ro. xij exhibeatis corpa uīa oſtiā viuentē. dic enī ap⁹ ad hēb. vlt. bñficiēcie ⁊ coīcacōis nolite obliuiſci. tlī;

bus enī hoſtijs ꝓmēt̄ deus. bñficiēcia aūt et cō;munio ptinēt ad caritatē mīam ⁊ libalitatē. g ſacrificij oblatō nō eſt ſpālis act⁹ determinate vtutis. ꝙnto. ſacficiū viſ qꝫ deo exhibeē. ſz ml̄ta ſūt que deo exhibēt̄. ſic deuocō. oīo. decime. pmicie. oblacōes. ⁊ holocauſta. g ſacrificiū nō viſ ēe aliq̄s ſpālis actus determinate vtutis. Sed ō ē qꝺ ō in lege ſpālia ꝑcepta de ſacrificijs dant. vt ꝫ ī pn⁹ leuit ⁊ ñ dō. qꝫ ſic ſuꝑhītū eſt. qñ act⁹ vni⁹ vtutis ordinat ad alt̄ius finē vtutis pricipat qꝺamō ſpēz eius. ſic cū quis furatur vt fornicet ipm furtuz accipit qꝺammō fornicacōis deformitatē. ita qꝫ ſi eciā al's nō eēt pcm ex h iā pcm eēt qꝫ ad fornicacōm ordinat. ſic g ſacrificiū eſt quidā ſpālis act⁹ laudem hns ex h qꝫ in diuīam reuēnciā fit ꝓpe qꝺ ad determinatā vtutē ptinet ſcz ad religionē. ⁊tingit aūt eciā ea q̄ ꝑm alias vtutes fiūt in diuīam reuerēciā ordinari. puta cū q̄uis eliam facit ꝺ rerebus ꝓpis ꝓpe deū. vl̄ cū q̄uis ꝓpm corp⁹ alicui afflictōni ſbicit ꝓpe diuīam reuencia. ⁊ ꝑm h eciā actus aliaꝝ vtutū ſacficia dici pnt. ſūt tn quedā actus q̄ nō hnt ex alio laudē. niſi quia fiūt ꝓpter reuēnciā diuīam. ⁊ iſti actus ꝓpe ſacrificia dicūtur ⁊ ptinēt ad vtutē religionis. ⁊ d. j. g dō. qꝫ h ipm qꝫ deo quadā ſpūali ſocietate uolum⁹ inherē ad diuīaꝝ reuēnciā ptinz. et ideo cuiuſcūqꝫ vtutis actus rōez ſacrificij accipit ex h qꝫ agit vt ſancta ſocietate deo inhēam⁹. ⁊ d. ij. dō. qꝫ ꝓplex eſt hoīs bonū. ꝑmū quiꝺ eſt bonū anime qꝫ deo offerē interiori quodā ſacrificō per deuocōm ⁊ orōm. ⁊ alios huīoi int̄iores act⁹. ⁊ h eſt pncipale ſacrificiū. ꝑm eſt bonū corpis qꝺ deo qꝺāmō offertur ꝑ martiriū et aaſtinēciā ſeu ōtinēciā. ēciū eſt bonū ext̄ioꝝ rez ꝺ quo ſacficiū offerē deo. dicēe quiꝺ qñ immediate res nras deo offerim⁹. mediate aūt qñ eas coīcam⁹ ꝓximis ꝓpe deū. ⁊ d. nj. dō. qꝫ ſacficia ꝓpe dicunt qñ ēca res deo oblatas q̄uiꝺ fit. ſicut qꝫ alia occidebant. qꝫ panis frangit ⁊ comedit ⁊ bñ dicitur. ⁊ h ipm nomē ſonat. nā ſacrificiū ꝺ ex h qꝫ homo fcit q̄uiꝺ ſacꝝ. oblatō aūt dicēe dicī cū deo aliq̄ offerē eciā ſi nichil ēca ipm fiat. ſic dnr offerri denarij vl̄ panes in altari ēca quos nichil fit. vñ oīe ſacrificiū eſt oblatō. ſz nō ꝺuerſ. ꝑmicie aūt oblatōes ſūt quia deo offerebant. vt legit deut. xxij. nō aūt ſūt ſacrificia. quia nichil ſacꝝ ēca eas fiebat. decime aūt ꝓpe loqndo nō ſūt ſacrificia. neq̄ oblatōes. quia nō inmediate deo ſz miniſtris diuini cultus exhibentur

Ad. mj. ſic ꝓcedit. vī qꝫ nō oīes teneant ad ſacrificia offerēda. dic enī apo⁹ro. nj. quecūqꝫ lex loquit hys q̄ ſūt in lege loquit. ſed lex de ſacrificijs uō fuit omīb data. ſed ſoli ꝓpl'o hēb. g nō oīs ad ſacficia tenebant. ⁊ d. ſacficia deo offerunt ad aliq̄d ſigficand. ſz nō eſt oīm huīoi ſignificacōes intelligē. g nō oīs tenent ad ſacficia offerēda. ⁊ d. ex h ſacerdotes dnr qꝫ ſacrificiū deo offerūt. ſz nō oīs ſūt ſacdotes. g nō oīs tenētur ad ſacrificia offēnda. Sz ō eſt qꝫ ſacficiū offerre ē de lege nale. vt ſuꝑhītū eſt. ad ea aūt q̄ ſūt legis

nature·oñs tenenť·ğ oñes tenenť ad sacrificiū deo offerendū ¶ Rñ dō·q; duplex est sacficiū sič dčm est·qz ꝑmū ⁊ ꝑncipale est sacficiū interius ad qđ oñs tenenť deo deuotā mentē offerre·aliud aūt est sacrificiū exťius qđ ī duo diuidiť·nā qdā est q; ex ħ sol laudē habz·q; deo ąquid exťi⁹ offerť in ꝓfessacōez diuīe sbiecōis·⁊ ad ħ alič tenentur illi q; sūt sub lege noua vl veťi·alič illi q; nō sunt sub lege·nā illi q; sūt sb lege·tenenť ad dčmīata sacficia offēnda bm legis ꝑcepta·illi vero qui nō erāt sub lege tenebanť ad aliq exťius facienda in honorē diuinū bm ꝺecencią ad eos inč qs hītabāt nō aūt dčminate ad ħ vl ad illa·aliud vero ē exterius sacficiū·qñ act⁹ exteriores alia; vtutū in diuīam reuencią assumūtur quo; quidā cadunt sub ꝑcepto ad qs oñes tenenť·quidā vero supero; gacōis ad qs nō oñes tenenť ¶ Ad·j·ğ dō·q; ad illa dčmīata sacrificia que ī lege erāt ꝑcepta nō oñs tenebanť·tenebanť tñ ad ąqua sacficia inti ora vl exťiora vt dictū est ¶ Ad·ij·dō·q; q̄muis nō oñs sciant explicite vtutē sacficō;·sciūt tam implicite sicut ⁊ hñt fidē implicitā·ut supħitū ē ¶ Ad·nj·dō·q; sacdotes offerūt sacficia q; sūt spāliter ordīata ad cultū diuinū·nō solū ꝑ se·sz eciā ꝑ alios·quedā vero sūt alia sacrificia q; quilibz pt pro se deo offerre·vt ex supdictis pz

Deinde ꝺsiderandū est de oblacōnibz et ꝑmicijs Et ćca ħ q̄runť·mj Prio vtrū aliq oblaciones sint ꝺ ncťate ꝑcepti Scdo qbz oblacōnes debeanť Ter de quibz rebz fieri debeāt Q̄rto spālič de oblacōnibz ꝑmicia; vtz ad eas hoīes ex ncťate teneanť

Ad·j·sic ꝓcedič·vić q; homīes nō teneanť ad oblacōes ex ncťate ꝑcepti·nō enī homīes tpe euāgelij tenenť ad obſuāda cerimonialia ꝑcepta veťis legis·vt supħitū est·sz oblacōes offerre ponič inč cerimōialia ꝑcepta veťis legis·ꝺ enī exo·xxxnj·čbz vicibz p singl'os annos michi festa celebrabitis·⁊ postea sbditur·nō appareb in ꝺspčtu meo vacuus·ğ ad oblacōnes nō tenenť nūc hoīes ex ncťate ꝑcepti ¶ jō·oblacōes anteq̄z fiūt ī volūtate hoīs ꝺsistūt·vt vł p ħ qđ ꝺ matħ·v·si offers munus tuū ad altare·q·ħ arbitrio offēnciū relin quať·postq̄z aūt oblacōes sūt fčte nō restat locus iterato offēndi eas·ğ nll'omō aliq; ex ncťate ꝓcepti ad oblacōes teneť ¶ jō·quicūq; ąquid teneť reddē ecclie·si nō reddat pt ad id ꝩpelli p subťcōz ecća sticoz sacmentoz·sz illicitū vić hys q; offerre noluerit ecćastica sacmēta denegare·bm id dečtū sexte synodi·qđ hēt̄ur·y⁹·q·j·nll's q; sacrā coīom dispensat a ꝓcipiente grām ąquid exigat·si vero exegerit deponatur·ğ non tenentur homines ex ncťate salutis ad oblacōes ¶ Sed·ō est qđ ğg⁹ dič oīs xp̄ian⁹ ꝓcuret ad missaz solēpnia ąquid deo offerre ¶ Rñ dō·q; sič dictū est nomē oblacōnis cmūe est ad oñs res q̄ in cultūrą dei exhibenť·q; si ąquid exhibeať in cultū dinū·q·ī aliq⁹ sacz qđ inde fieri debeat ꝺsu endū ē ⁊ oblacō est ⁊ sacficiū vnde ꝺ·exo·xxix°·offēs totū arietē incensū super altare·oblacō ē dño suauissim⁹ odor victime dei· ⁊ leuič·ij·ꝺ·aīa cū obtulerit oblacōz sacficij deo simūla erit ei⁹ oblacō·si vero sic exhibeať vt integrū maneat diuīo cultui deputandū·vl ī vsus mīstroz expendō erit oblacō et nō sacficiū·huīoi ğ oblacōes de sui rōne hñt q; volūtarie offeranť·

bm id exo·xxv°·ab hoīe q̄ offert ultroneus accipietis eas·ꝑ tam ꝺtingē q; ąquis ad oblacōes tenetur ądruplici rōne·ꝑmo quiꝺ ex ꝓcēdēti ꝺuencōe sič cū alicui ꝺcēs⁹ aliquis fundus ecće vt ćtis tp̄ib⁹ certas oblacōes faciat q; tñ hē rōm census·ho ꝑ ꝓcedentē deputacōz·siue ꝑmissionē·sič cū aliq; offert donacōe inč vīuos·vl cū relinq̄t in testamēto ecće aliquā rem mobilē vl inmobilē ī posterꝝ soluendā·ćcio ꝑ ecće ncťatem·puta si ministť ecće nō hrēnt vnde sustentarenť·q̄to mō ꝑ ꝺsuetudinem·tenenť enī fideles ī aliq⁹ solēpnitatibus ad aliq̄s oblacōes cōsuetas·tñ in hys duob⁹ vltimis casib⁹ remanet oblacō qđāmodo volūtaria sez q̄ntū ad q̄ntitatē vl spēm rei oblate ¶ Ad·j·ğ dō·q; ī noua lege hoīes nō tenenť ad oblacōes cā solēnitatū legalū vt ī exo·ꝺ·sz ex q̄busdā aliis caīs vt dictū est ¶ Ad·ij·dō·q; ad oblaciones faciendas tenenť aliq⁹ ⁊ anteq̄z fiant·sič ⁊ in ꝑmo ⁊ tercio ⁊ q̄rto mō·⁊ ećiā postq̄z eas fecerīt ꝑ deputacōz siue ꝑmissionē·tenenť enī realič exhibē q; est ecće per modū deputacōis ablatū ¶ Ad·nj·dō·q; illi qui debitas oblacōes nō reddūt pñt puniri p subťcōz sacramētoz·nō p ipm sacdotē cui sūt oblacōnes faciende·ne videať p sacramentoz exhibicōz aliq⁹ exigē·sed per superiorem aliquē

Ad·ij·sic ꝓceꝺ·vī q; oblacōes nō solū sacerdotib⁹ debeanť·inč oblaciones enī ꝑcipue videmus ēe q̄ hostiaz sacrificijs deputanť·sz ea que paupib⁹ danť ī scptis hostie dñr·ħ·id heb·vl·bñficiēcie ⁊ coīonis nolite obluīsci·tl'ib⁹ enī hostijs ꝓmętur deus·ğ ml'to magis oblacōnes paupib⁹ debenť ¶ jō·ī ml'tis prochijs monachi ꝺ oblacōibus ꝑtem hñt·alia autē est cura clicoz·alia monachoz·vt iero⁹ dič·ğ nō sol sacdotib⁹ oblacōes debenť ¶ jō·laici de volūtate ecće emūt oblacōnes vt panes et huīoi·sz nō nisi vt vt ħ in suos vsus ꝺūtant·ğ oblacōes pñt ećiā ad laicos ꝑtinē ¶ Sed ꝺ est qđ ꝺič canon damasi pape·et hēt̄ur·x·q·j· oblacōes q̄ inč sčam ecćam offerunť tm̄modo sacerdotib⁹ q; cotidie ꝺño huire videnť licet comedē et hře ·quia in veť testam̄to ꝓhibuit ꝺñs panes sčos comedē filijs isrl'·nisi tm̄modo aarō ⁊ filijs eius ¶ Rñ dō·q; sacdos quodāmō ꝺstituič sequestē et medi⁹ inč ꝑl'm ⁊ deū·sič de moyse legič ꝺeu·v°·⁊ ideo ad eū ꝑtinz diuīa dogmata ⁊ sacra exhibere ꝑl'o·⁊ itēm ea q̄ sūt ꝑl'i·puta ꝑces ⁊ sacficia ⁊ oblacōes p eū ꝺño debent exhibi·bm id apl'i·ad hēb·v°·oīs pontifex ex hoīb⁹ assūptus ꝑ homībus ꝺstituič in hys q̄ sūt ad deū vt offerret dona ⁊ sacrificia ꝑ pčis·⁊ ideo oblacōnes q̄ a ꝑl'o deo exibenť ad sacdotes ꝑtinēt·nō solū vt eas ī suos vs⁹ ꝺūtant·vm ećiā vt fideliter eas dispensent·ꝑtim quiꝺ expendēdo eas in hys q̄ ꝑtinēt ad cultū dinū

ad oblatōs ąqs tenet quadruplici ratione

ptim vero ī hys q̄ ptinēt ad ꝑ̄m victū quia qui altari debuiūt cū altari h̄ ptícipanē. vt dicī. j. ad cor. ix°. ptim ecīā ī vsus paupū qui sūt q̄ntū fieri pt̄ de rebꝫ eccl'ie sustentādi. q̄a ⁊ dn̄s ī vsum pauperꝫ loculos hēbat. ut ieroꝰ dic̄ sup math. ℣ λd. j. g̈ dō. q̄ ea q̄ paupibꝫ danē sic̄ nō ꝑ̄e sūt sac̄ficia. dicūtur tamē sac̄ficia inq̄ntū eis danē ꝑterꝫ deū. ita ecīā �means eandē rōm oblacōes dici p̄nt. tñ non ꝑ̄e dicte q̄a nō inmediate deo offerunē. oblacōes vero ꝑ̄e dc̄e ī vsū paupū cedūt. nō p dispensacōꝫ offēnciū sꝫ p dispensacōm sac̄dotū ℣ λd. ij. dō. q̄ monachi siue alij religiosi p̄nt oblacōnes recipe ep̄l'r. vnoꝰ sic̄ paupes p dispensacōm sacerdotū vl' ordinacōꝫ ecc̄e. alioꝰ si sint ministē altaris. et tunc possunt accipe oblacōnes sponte oblatas. tercio si prochie sint eorꝫ ⁊ tūc ex debito p̄nt accipe oblacōnes tamq̄ eccl'ie rectores ℣ λd. nj. dō. q̄ oblacōes postq̄ fuerīt cōsec̄te nō p̄nt cedē in vsū laicorꝫ. sic̄ vasa ⁊ vestimēta sacra. ⁊ h̄ modo intelligiē dc̄m damasi pape. illa vero q̄ nō sūt ꝺsecrata p̄nt ī vsū laicorꝫ cedē ex dispensacōne sac̄dotū. siue p modū donacōis. siue p modū vendicōnis

Ad. nj. sic ꝓdic̄. vī q̄ nō possit hō oblacōes facē de omīb rebꝫ licite possessis. quia scōm iura hūana. turpit̄ fcit mētrix ī h̄ q̄ est mētrix nō tamē turpit̄ accipit et ita licite possidꝫ. sed nō licet de ea facē oblacōm. ꝺm ī° deu. xxnj°. nō offēs mercedē ꝓstibuli ī domo dn̄i dei tui. g̈ nō licꝫ facē oblacōꝫ de oīb licite possessis ℣ ibō. ibiō ꝓhibet q̄ ꝑciū canis nō offerat̄ in domo dei. sed manifestū est q̄ ꝑciū canis iuste venditi iuste possidet̄ g̈ nō licet de omīb iuste possessis oblacōm facere ℣ malach. j. ō. si offerat̄ claudū et languidū nōne malū est. sꝫ claudū et languidū ē aīal iuste possessū. g̈ vīs q̄ nō de omni iuste possesso possit oblacō fieri ℣ Sed. ō est q̄ ō. pū. nj. honora dn̄m deū tuū de tua sba. ad sbam aūt hoīs ptinꝫ quicq̄ iuste possidet. g̈ de omībus iuste possessis p̄t fieri oblacō ℣ R̄n dō. q̄ sic̄ augº dic̄ ī li° de vbis dn̄i si depdauis aliq̄m inualidū ⁊ de spolijs eius dares ꝉcui iudici si p te iudicaret tanta uis est iusticie vt ⁊ tibi displicēt nō est talꝭ deus tuº q̄lis nō debes esse nec ⁊ tu. ⁊ ideo dī ecc̄. xxxmj°. immolātis ex iniquo oblacō est maculata. vnde pꝫ q̄ ō iniuste acq̄sitis ⁊ possessis nō p̄t oblacō fieri. in vet̄i autē lege in q̄ fig̈e buebanē quedā ꝑter sig̈ficacōꝫ deputabanē inmūda q̄ offerre nō licebat. sed in lege noua omīs creatura dei reputabat̄ mūda. vt dī thitū. j. ⁊ ideo q̄ntū est ō se de q̄lib licite possesso p̄t oblacō fieri. p actūs aūt stingit q̄ de aliq̄ licite possesso oblacō fieri nō p̄t. puta si vergat ī detrimētū alt̄ius. vt si filius aliquis offerat deo id vñ ōz prēz nutre. q̄ dn̄s īpbat mat. xv°. vl' ꝑ̄ scādalū vl' ꝑ̄ ꝺtēptū. vl' aliq̄ ad huiusi ℣ λd. j g̈ dō. q̄ ī vet̄i lege ꝓhibebat̄ oblacō de mercede ꝓstibuli ꝑ̄ īmūdiciā. ī noua aūt lege ꝑ̄ scādalū. ne videat̄ ecc̄a facē pc̄a si ō lucro pc̄i oblacōꝫ recipiat ℣ λd ij. dō. q̄ canis ꝺm legē reputabat̄ aīal inmūdū. alia tñ alia īmūda redimebanē et eorꝫ p̄ciū poterat offerri. ꝺm ī° lui. vlē. si inmūdū aīal est redimꝫ qui obtulerit. sꝫ canis nec offēbatur nec redimebatur. tū q̄a ydolatre canibꝫ vtebanē ī sac̄ficijs ydolorꝫ. tū ecīā q̄a sig̈ficāt rapacitatē de qua nō p̄t fieri oblaº. sꝫ h̄ ꝓhibicō cessat ī noua lege ℣ λd. nj dō. q̄ oblacō aniaē cec̄i vl' claudi reddebat̄ illicita ep̄l'r. vnoº rōne eius ad q̄ offēbat̄. vñ ō malach. j. si offeratis cecū ad immolandū nōne malū ē. sac̄ficia aūt optebat c̄e inmaculata. ho ex ꝺtēptu vñ ibiō sbdit̄. vos polluistis nomē meū in eo q̄ dicitis. mensa dn̄i ꝺtamīata est. ⁊ q̄ supponitur ꝺtēptibile est. ecīō ex voto p̄cedēti ex quo obligat̄ homo vt integꝫ reddat q̄ vouat. vñ ibiō sbdit. maledictº dolosus qui habꝫ in grege suo masculū et votum faciens immolat debile dn̄o. ⁊ hec causa manēt in lege noua quibꝫ tam̄ cessantibus nō est

Ad. mj. sic ꝓcēd. vī q̄ ad ꝑmicias ⁊ illicitū soluendas hoīes nō teneanē. quia exo. xnj. data lege ꝑmogenitorꝫ. subditur. erit. q. signū in manu tua. ⁊ ita viō c̄e ꝑceptū cerimoniale. sꝫ precepta cerimonialia nō sūt buanda ī lege noua. g̈ neq̄ ꝑmicie sūt soluēde ℣ ꝯ. ꝑmicie offerebantur dn̄o ꝑ spāli bn̄ficō illi ꝑs̄o exhibito. vñ dī deut. xvj°. tolles de cūctis frugibus tuis ꝑmicias. accedasq̄ ad sacerdotē qui fuit in diebꝫ illꝰ. et dices ad eū ꝑfiteor hodie corā dn̄o deo tuo q̄ ingressus sū terrā ꝑ qua iurauit ꝑribꝫ nr̄is vt daret eā nobis g̈ alie nacōes nō tenentur ad ꝑmicias soluendas ℣ ꝯ. illō ad q̄ aliq̄s teneē debꝫ c̄e determinatū. sed nō inuenit̄ nec ī noua lege nec in vet̄i determinata q̄ntitas ꝑmiciarꝫ. g̈ ad eas soluēdas nō tenentur hoīes ex nc̄tate ℣ Sꝫ ō ē q̄ q̄ dī. xvj°. q. vij. oportet decimas ⁊ ꝑmicias q̄s iure sac̄dotū c̄e sentimº ab oīi ꝑs̄o accipe licet ℣ R̄n. dō q̄ ꝑmicie ad q̄ōdā genº oblacōnū ptinēt. quia deo exhibenē cū quad ꝑfessione. vt h̄etur deut. xxvj°. vñ ⁊ ibiō subdit̄ suscipiēs sacerdos cartalū sc̄z ꝑmiciarꝫ de manu ei⁹ q̄ deffert ꝑmicias et ponet ante altare dn̄i dei tui et postea mādatur ei q̄ dicat. idcirco nūc offero ꝑmicias frugū ēre q̄s dn̄s dedit michi. offēbanē aūt ꝑmicie ex spāli causa. sc̄z ī recognicōe diuini bn̄ficij. q. ꝺs ꝓfiteat̄ se a deo fructus ēre pcipe. et ideo se teneri ad aliq̄s ō huiusi deo exhibendō. ꝺ. ī° pal'. vlē. q̄ de manu tua accepimº dedimº tibi. et q̄a deo debemº exhibē id q̄ ꝑcipuū est. ideo ꝑmicias. q. ꝑcipuū aliq̄s de fructibꝫ ēre ꝑceptū fuit deo offerre. ⁊ quia sacerdos cōstituit̄ ꝑs̄o ī hys q̄ sūt ad deū. ideo ꝑmicie oblate a ꝑs̄o in vsū sacerdotū cedebāt. vñ ō nūi. xvnj°. locutº est dn̄s ad aaron ecce dedi tibi custodiā ꝑmiciarꝫ meaꝝ. ptinꝫ aūtē ad ius nat̄ale vt homo ex rebꝫ sibi datis a deo aliquid exhibeat ad eius honorē. sꝫ q̄ talibus psonis exhibeat̄ aut de ꝑmis fructibꝫ aut ī tali q̄ntitate h̄ quiō fuit in vet̄i lege iure diuino determinatū. in noua aūt lege diffinit̄ p determinacōm ecc̄e ex qua homies obliganē vt ꝑmicias soluāt ꝺm ꝺsuetudinē p̄rie ⁊ indigenciā mīstroꝝ ecl'ie ℣ λd. j. g̈ dō. q̄ cerimonialia ꝑ̄e erāt in signū futuri. et ideo ad p̄sencia veritatis sig̈ficate cessauerunt. oblacō

lxxxvii

aũt ꝓmiciarũ fuit in signũ ꝑtici bñficij · ex quo eciã debitũ recoḡcõis causatur �means dictamẽ rõis naturaľ · ⁊ ideo in geñali huĩoi obligacõ manet

¶ ad · ij · dõ · qꝫ ꝓmicie offẽbanť ĩ veť lege nõ solũ ꝓpť bñficiũ fructuũ ẽre ꝓmissionis date a deo · sz eciã ꝓpť bñficiũ fructuũ ẽre a deo datoꝝ · vñ dicť deuť · xxvj · offero tibi ꝓmicias frugũ ẽre ꝙs dñs deus dedit michi · et ꝫ ba causa apud oñs est cõis ꝑť eciã dici qꝫ sic eciã spãli quodã bñficõ ẽrã ꝓmissiõis otulit deꝰ ita ꝺnaťali bñficõ toti hũano geni otulit ẽre dnium · ꝺm iº pš · ẽram aũt dedit filijs hoim

¶ ad · nj · dõ · qꝫ sic iero⁹ dic ex maioꝝ tradicõne introductũ est qꝫ ꝙ plurimũ quadragesimã ptẽ dabãt sacdotibꝫ loco ꝓmiciaꝝ ꝙ minimũ sexagesimã · vñ vis qꝫ inť hos ẽminos sint ꝓmicie offerende ꝺm cõsuetudinẽ pñie · rõnabiliť tñ ꝓmicie ꝙntitas nõ fuit deťmiata in lege · quia sic dictũ é ꝓmicie danť ꝑ modũ oblacõis · de cuius rõne est qꝫ sint voluntarie

QEinde cõsiderandũ est de decimis Et ẽca ħ ꝙrunť ꝙtuor Primo vtꝝ homes teneanť ad soluendas decimas ex ncẽate ꝑcepti Sco de quibꝫ rebꝫ sint decie dande Terco quibꝫ debeant dari Qrto quibus competat eas dare

¶ ad · j · sic ꝓcedi · vi qꝫ homies nõ teneanť dare decimas ex ncẽate ꝑcepti · ꝑceptũ enim de solucõne decimaꝝ ĩ lege veť datur · vt ꝑz leuiť · xxvij · oñs decime ẽre sive de frugibꝫ sive ꝺ pomis arboꝝ dni sũt ⁊ ĩ ẽra oĩm decimaꝝ ouis ⁊ bouis et capre que sub pastoris vga ẽnseũt quicqꝫ decimũ veñit sẽctificabiť dño · nõ aũt ꝑť cõputari ħ inter ꝓcepta moralia · quia racõ naťaľ nõ magis dictat qꝫ decima ꝑs debeat magis dari ꝙꝫ nona vel vndecima ḡ vľ est ꝑceptũ iudiciale vľ cerimoniale · sz sic supĩtũ est · tẽe gre nõ obliganť homes neqꝫ ad ꝓcepta cerimonialia neqꝫ ad iudicialia veris legis · ḡ homines nũc nõ obliganť ad decimaꝝ solucõz

¶ ꝺ · illa sola homes ꝺuare tenenť tempe gre ꝙa xpo per apľos sũt mandata · ꝺm iº matħ · vľť · euntes docentes eos ꝺuare omia quecũqꝫ mandaui voꝭ · et paul⁹ dic actẽ · xxº · nõ eni sꝺterfugi ꝙ minꝰ anũciarem vob omẽ cõsiliũ dei · sz neqꝫ ĩ doctna xpi neqꝫ ĩ doctna apľoꝝ aliquid otineť de solucõne decimaꝝ nã qꝫ dñs de decimis dicit matħ · xxnj · ve vobis qui decimatis mentam ⁊ rutam ẽc · ħ optuit facere ad tẽpus ꝑtitũ legaľ obꝺuancie refferendo vi · ꝙa dic hylariꝰ sup matħ · detiacõ illa olez ꝙ ĩ ꝑfiguracõm futuroꝝ erat vtiľ nõ debebat obmitti · ḡ hoies tẽe gre nõ tenenť ad decimaꝝ solucõz

¶ ꝺ homies tẽe gre nõ magis teneanť ad obꝺuanciam legaliũ ꝙꝫ ante legẽ · sz ante legẽ nõ ꝺabanť decime ex ꝑcepto · sz solũ ex voto · legiť eni gen · xxvnj · qꝫ iacob vouit votũ dicẽs · si fuerit deus mecũ ⁊ custodierit me ĩ via ꝙ ambulem ⁊ cẽ cũctoꝝ quẽ dedis michi decimas offeram tibi · ḡ eciã neqꝫ tẽpe gre teneanť homes ad decimaꝝ solucõm

¶ ꝺ · ĩ veť lege tenebanť homes ad ẽplices decimas soluendas · ꝙrũ quasdã soluebãt leuitis · dicť eni nuĩ · xvnj · leuite decimaꝝ oblacõne ꝺtenti erũt quas in vsus eoꝝ ⁊ nẽcia sepaui · erant quoqꝫ alie decime · de quibus legiť deuť · xmj · decimã ptẽ sepabis ꝺ cũctis frugibus tuis ꝙ nascunť in ẽra p annos singulos et comedes in ospcẽu dni dei tui ĩ loco quẽ elegit deus · erãt ꝙꝫ alie decime de quibꝫ ibiꝺ sbꝺi · anno tercio sepabis aliã decimã ex oĩbꝫ ꝙ nascunť tibi eo tẽpe et reponas inť ianuas tuas veniẽtqꝫ leuites qui aliã nõ hñt ptem neqꝫ possessionẽ tecũ aut pegn⁹ aut pupillus ⁊ vidua ꝙ inť portas tuas sũt ⁊ comedeť ⁊ saturabunť · sz ad bas ⁊ ẽcias decimas homines nõ tenenť ẽpe gre · ḡ neqꝫ ad ꝓmas

¶ ꝺ · qꝫ sine deťminacõe tẽpis debeť · nisi statim soluať obligat ad pcẽm · si ḡ homes tẽpe gre obligarentur ex ncẽate ꝑcepti ad decimas soluendas · ĩ ẽris ĩ quibꝫ decime nõ soluunť oñs ẽent in pcto mortali · et ꝙ oñs eciã ministeri ecce dissiľando qꝫ vi inꝺueniẽs nõ ḡ homies tẽpe ex ncẽate teneanť ad solucõm decimaꝝ

¶ Sed ꝺ est qꝫ augº dicť et hẽtur · xvj · q · v · decime ex debito req̃runť et qui eas dare noluerint res alienas inuadũt

¶ Rñ ꝺ · qꝫ decime ĩ veteri lege dabanť ad sustentacõm ministroꝝ dei · vnde dicť malach · nj · inferte oẽm decimacõz ĩ horreũ meũ · vt sit cibꝫ in domo mea · vnde ꝑceptũ de solucõne deciaꝝ · ꝑtim quiꝺ erat morale inditũ naťali rõi ꝑtim aũt erat iudiciale ex diuĩa institucõe robur hñs · qꝫ eni eis ꝙ diuĩo cultui ministrabãt ad saluť ꝓpli tocius · ꝓpls nẽcẽ victus miseraret rõ naťalis dictat · sic ĩ hys qui coĩ vtilitati inuigilant sc̃z pncipibꝫ ⁊ militibꝫ ⁊ alijs huĩoi stipendia victus debenť a ꝓplo · vñ ⁊ apoº ħ ꝓbat · j · ad coꝝ · ixº ꝑ hũanas ꝺsuetudines dicẽs · quis militat suis stipendijs · aut ꝙs plantat vineã et de fructibꝫ eius nõ edit · sz deťmiacõ ẽre ptis exhibende ministris diuini cultus nõ est ꝺ iure naťali · sz est introducta institucõne diuĩa ꝺm cõdicõm illius ꝓpli cui lex dabaťꝙ cũ ĩ · xij · tribꝫ eẽt diuisus duodecima ꝫ sc̃z leuitica ꝙ tota erat ministris diuis mancipata possessiones nõ hẽbat · vñ ꝺueniens institutũ é vt relique · xj · tribus decimã ptem suoꝝ ꝓuentuũ leuiticis darent vt honorabilius viuẽnt · et ꝙa eciã aliq̃ ꝑ negligentiã erãt ẽnsgressores furti vľ futuri · vnde ꝙntũ ad determinacõz decime ptis erat iudiciale · sic et alia mľta spãliť in illo ꝓplo instituta erãt ad eq̃litatẽ inť homes adinuicẽ ꝺbuandã ꝺm ꝓpli illius cõdicõz · q̃ iudicialia ꝑcepta dicunť licet ex oñti aliq̃ sigficarent in futuꝝ · sic et oĩa coꝝ fcta · ꝺm iº · j · ad coꝝ · xº · omia ĩ figura ostendebant illº · in quo ꝺueniebãt cũ cerimonialibꝫ ꝑceptis que ꝓncipaliť instituta erant ad sigficandũ aliquid futuꝝ · vñ ⁊ ꝑceptũ ꝺ decimis psoluendis ħ sigficat aliq̃ in futurũ · qui eni decimã dat que est pfeccõnis signũ · eo qꝫ denarius est quodãmõ nũs pfectº · q · ꝑmº limes nũoꝝ vľť quẽ núm nõ ꝓcedũt · sz reũtunť ab vno · nouem ꝑibus rebuatis ꝓtestať · q · ĩ quodã signo ad se ꝓtinẽ inꝑfeccõz pfeccõm vero ꝙ erat futura ꝑ xpm ẽe expectandã a deo · nec tamẽ ꝓpter ħ est cerimoniale ꝑceptũ · sed iudiciale vt ꝺcm ẽ · est aũt ħ dña inť cerimõialia

et iudicialia legis precepta vt supradiximus. q̄ cerimonialia illicitū est obſuare tp̄e legis noue. iudicialia vero ⁊ si nō obligēt tēpe gr̄e tñ possūt obſuari absq; pc̄o. et ad eor obſuanciā aliq̄ obligant si statuat auctate eor q̄z est condē legē. sic p̄ceptū iudiciale vet̄is legis est q̄ qui furat⁹ fuit oue reddat. mj. oues. vt legit exo. xxnj. q̄ si ab aliq̄ rege statuat tenent eius sb̄diti obſuare. ita ecia dem̄iacō decime ptis soluēde est auctate eccl̄ie tp̄e noue legis instituta b̄m q̄mdā hūanitatem. ut sc̄z nō min⁹ pl̄s noue legis mīstēs noui testamenti exhibēt q̄z pl̄s vet̄is legis mīsteris veteris testi exhibebat. cū tñ pl̄s noue legis ad maiora obligeāt. b̄m id̄ math. v. nisi habūdauit iustitia vr̄a plus q̄z scribar⁊ pharizeor nō intrabitis in regnū celor. et cū mīstri noui testi sint maioris dignitatis q̄z mīstri vet̄is testi. vt p̄bat apo⁹. ij. ad cor. nj. sic g̃ p̄z q̄ ad solucōz decimar hoies tenent. ptim quidē ex iure natali. ptim ecia ex institucōne ecc̄e. que tñ pensatis optunitatib⁹ tp̄m et psonar posset alia ptem determinare soluenda. et p̄ hoc p̄z rñsio ad p̄mū ¶ Ad. ij. dō. q̄ p̄ceptū de solucōne decimar q̄ntū ad id q̄d erat morale. datū est in euangelio a dño. vbi dic̄ math. x⁰. dign⁹ ē opari⁹ mercede sua. ⁊ ecia ab apl̄o. vt p̄z. j ad cor. ix⁰. ⁊ determiacō ēte ptis est rebuata ordinacōi ecc̄e ¶ Ad. nj. dō. q̄ ante tp̄s vet̄is legis nō erāt determinati mīstri diuī cult⁹. ⁊ dī q̄ p̄mogeniti erāt sac̄dotes q̄ duplicē porcōm accipiebāt. ⁊ ideo ecia nō erat determiata aliq̄ ps exhibēda mīstris diuī cult⁹ ⁊ vbi aliq̄s occurrebat vnusquisq; dabat ei p̄pria sponte q̄d sibi videbat. sic abrahā quodaz p̄phetico instinctu dedit decimas melchisedech sacerdoti dei sūmi. vt ō. gen. xmj. ⁊ sil̄r ecia iacob decimas vouit se datur. q̄muis non videat decimas vouisse q̄si aliq̄b⁹ mīstris exhibēdas. ⁊ i dinū cultū puta ad sac̄ficiōz osūmacōz. vñ signanter dic̄. offerā tibi decimas ¶ Ad. mj. dō. q̄ be decime que rebuabant ad sac̄ficia offenda locū i noua lege nō hñt cessantibus legalib⁹ victimis. ecie vero decime quas cū paupib⁹ comedē debebāt i noua lege auger p̄ hoc q̄ dñs nō solū decimā p̄tē. ⁊ oia supflua paupib⁹ iubet exhibi. b̄m id̄ luc. xj. q̄ supesse date eciam. ipe ecia decime que mīstēs ecc̄e dant p̄ eos debēt i vsus paupū dispensari ¶ Ad. v. dō. q̄ mīstri ecc̄e maiorē curā debēt hr̄e spūalū bonor in pl̄o p̄mouē dor q̄z tp̄aliū colligendor. et ideo apo⁹ noluit vti potate sibi a dño tradita. vt sc̄z accipet stipendia vict⁹ ab hys quib⁹ euangeliū p̄dicabat. ne dare aliq̄d impedimentū euāgelio x̄pi. nec tñ peccabāt illi q̄ ei nō sb̄ueniebāt. alioq̄n apo⁹ eos corrigē nō oblit⁹ fuisset. et sil̄r laudabil̄r mīstē ecc̄e decimas ecc̄e nō requrūt vbi sine scandalo requri nō possent p̄pt̄ disuetudinē. vl̄ p̄pt̄ aliquā aliā cām. nec tamen sūt in statu dāpnacōis qui nō soluūt in locis ill̄ in quib⁹ ecc̄a nō petit. nisi forte p̄pter obstinacōez aī hñtes volūtatē nō soluēdi ecia si ab eis petēnt ¶ Ad. ij. sic p̄ceō. vī q̄ nō ō omnib⁹ teneantur hoies decimas dare. solucō enī decimar viō esse ex vet̄i lege introducta. ⁊ i vet̄i lege nil̄m preceptū dar de p̄sonalib⁹ decimis q̄ sc̄z soluunt ō hys q̄ aliq̄s acq̄rit ex p̄po actu. puta mercacōib⁹ vl̄ de malicia. g̃ de talib⁹ decimas solu nil̄s tenet ¶ Ad. iij. dō de male acquisitis nō debz fieri oblacō vt supdc̄m est. ⁊ obl̄ones q̄ inmediate deo exhibent. videtur magis ptinē ad diuinū cultū q̄z decime q̄ exhibēt mīsteris. g̃ et nec decime de male acq̄sitis sūt solu-uende ¶ Ad. iij. dō. leuit. vlt. non mandar solui decima nisi de frugib⁹ ⁊ pomis arbor ⁊ anīalib⁹ q̄ nūtrīūt sb̄ vga pastoris. ⁊ p̄ter h̄ sūt quedā alia minuta q̄ hoī p̄ueniūt. sic herbe q̄ nascunt i orto ⁊ alia huīoi g̃ nec de illis hō decimas dare tenet ¶ Ad. iij. dō. hō nō p̄t solu nisi id q̄d est in ei⁹ potate. ⁊ nō omia q̄ pueniūt homi de fructib⁹ agror aut al̄ium remanet in eius potate. quia quedā aq̄n sb̄trahunt p furtū vl̄ rapinā. quedā vero qñq; i aliū trnsferunt p vendicōm. quedā ecia alijs debent. sic p̄cipib⁹ debent tributa. ⁊ oparijs debent mercedes. g̃ de hys nō tenet aliq̄s decimas dare ¶ Sed or est q̄ ō gen. xxvnj. cūctor que dederis michi decimas offeram tibi. ⁊ omia que hō habz sūt ei data diuitus. g̃ de oīb⁹ debz decimas dare ¶ Ad. iij. dō. q̄ de vnaquaq; re p̄cipue est iudicand b̄m eius radicē. radix aūt solucōnis decimar ē debitū quo semiantib⁹ spūalia debent carnalia. b̄. id̄. i. apl̄i ad cor. ix⁰. si nos uob spūalia seminaum⁹. nō magnū est si carnalia vr̄a metam⁹. sup h⁰ eni debitū fundauit ecl̄ia dem̄iacōm solucōis decimar. oīa aūt quecūq; hō possidet sb̄ carnalib⁹ otinent. ⁊ ideo de omib⁹ possessis decime sūt soluende ¶ Ad. j. g̃ dō. q̄ spālis racō fuit quare in vet̄i lege nō fuit datū p̄ceptū de psonalib⁹ decimis b̄m odicōm pl̄i illius. quia oēs alie trib⁹ ēras possessiones hēbant ō quibus poterāt sp̄iter p̄uidē leuitis q̄ carebāt possessiōib⁹ nō aūt indicebat eis quin de alijs opib⁹ honestis lucrent. sic ⁊ alij indei. ⁊ pl̄s noue legis ē vbiq; per mūdū diffusus. quorū pl̄imi possessiones nō hñt. sed ō aliquib⁹ negocijs viuūt q̄ nichil offerrēt ad subsidiū mīstror dei si ō eor negocijs decimas nō soluent. mīstris ecia noue legis arti⁹ indicit ne se ingerāt negocijs luc̄tiuis. b̄m id̄ ad thimo. ij. nemo militans deo implicat se sec̄laribus negocijs. et ideo in noua lege tenent hoies ad decimas psonales b̄. ⁊ suetudinē p̄rie ⁊ indigenciā mīstrū vñ aug⁹ dic̄ ⁊ hētur. xvj. q. i. c. decime. ō milicia de negocō. et de artificō redde decimas ¶ Ad. ij. dō q̄ aliq̄ male acquirunt dupl̄r. vno⁹ quia ipa acquisitio est iniusta. puta quia acq̄rit p̄ rapinam aut vsurā que homo tenet restituē. nō aūt de eis decimas dare. tamē si aliq̄s ager sit emptus ō vsura de fructu eius tenet vsurari⁹ decimas dare. q̄a fruct⁹ illi nō sūt ex vsura. ⁊ ex dei munē. quedā vero dicunt male acq̄sita quia acq̄runt ex turpi cā sic de mereticio ⁊ ō hystonarū. et alijs huīoi q̄ nō tenent restituē. vñ de talib⁹ tenentur decimas dare. b̄m modū aliar p̄sonaliū decimar. tñ eccl̄ia nō debz eas recipe q̄mdiu sūt i pcō ne videat eor pc̄is coīcare. ⁊ postq̄z penituerit p̄nt ab eis ō hys

recipi decime ¶ Ad·nj·dō·qꝫ ea que ordinanť in
finē sunt iudicanda ꝺm qꝫ ꝓetunt fini·decimaꝝ
autē solucō est debita·nō ꝓꝑ se·sꝫ ꝓpter mīstros
quoꝝ honestati nō cōuenit vt ecīa mīma exacta
diligēcia reqrant·ꝫ enī in viciū deputať·vt pēz
ꝑ ꝓbm in·mj·etꝫ·ꝛ ideo lex vetus nō determīauit
vt ꝺ huīoi minutis rebꝫ decime denť·sꝫ relinquit
ꝫ arbitro dare volenciū quia mīma ꝯsi nichil oꝑu
tanť·vñ ꝓbiei ꝯsi ꝑfectaꝫ legis uisticiā sibi aſcri-
bentes ecīa de hys minutis decimas soluebāt·nec
de ꝫ reꝓhenduntť a dño·sꝫ solū de ꝫ qꝫ maiora idest
spūalia ꝑcepta ꝛēpnebāt·magis aūt de ꝫ eos ꝺm
se ꝛmēdabiles ēe oñdit dicēs·ꝫ optuit facē scꝫ tēe
legis·vt ēso⁹ exponit·qꝺ ecīa vī magis in ꝯmdā
decencīā sonare ꝯꝫ ī obligacōꝫ·vñ ꝛ nūť ꝺ hys mi
nutis nō teneť holes decimas dare nisi forte ꝓꝑ
ꝛsuetudinē ꝑhie ¶ Ad·mj·dō·qꝫ de hys q̄ de furto
vl rapina tolluntť ille a q̄ aufferunť decimas sol-
uere nō teneť anteꝯ recipet·nisi forte ꝓꝑ culpam
vl negligēciā suā dāpnū incurrit·quia ex ꝫ ecca
nō debꝫ dāpnificari·si vero vēdat ťticū nō decima-
tū ꝑt ecca decimas exigē ꝛ ab emptore·quia habet
rem ecce debitā·ꝛ a venditore q̄ ꝯntū est ꝺ se ecīaꝝ
defraudauit·vno tñ soluēte aliꝰ nō teneť·debenť
aūt decime ꝺ fructibꝫ ťre inq̄ntū ꝓueniūt ex ꝺno
munē·ꝛ ideo decime nō cadūt sb tributo·nec ecīa
sūt obnoxie mercedi opariꝝ·ꝛ ideo nō debēt ꝓus
deduci tributa et ꝑciū opariꝝ·ꝯꝫ soluanť decime
sꝫ ante omia debēt decime solui ex integꝝ fructibꝫ

¶ Ad·nj·sic ꝓcedť·vidꝰ qꝫ decime nō sint clericis
dande·leuitis enī in vet̄i testamento decime
dabanť·quia nō hēbāt aliquā ꝑtem ī possessiōibꝫ
ꝓpli·vt hētur·nūi·xvnſ·sꝫ clerici ī nouo testam̄-
to hnt possessiones ꝛ pīmōiales.interꝺ ecīa eccas
ticas·recipiūt insup ꝓmicias ꝛ oblacōes ꝓ viuis
et mortuis·supfluū ꝯ est qꝫ eis decime denť ¶ ꝺ·
ctingit qñq̄ qꝫ ꝙquis hē domiciliū ī vna prochia
ꝛ colit agros ī alia·vl aliqs pastor ducit gregē ꝑ
vnā ꝑtem anni ī ťminis vniꝰ prochie·et alia ꝑte
anni in ťmis altus·vl hē oule ī vna prochia et
pascit oues ī alia·ī quibꝫ ꝛ sl'ibꝫ casibꝫ nō videť
posse distingui quibꝫ clericis sint decime soluēde·
ꝯ nō vidꝰ qꝫ aliquibꝫ cl'icis detīare sint soluende
decime ¶ ꝺ·gn̄alis ꝛsuetudo hē in ꝙbusdā ťris qꝫ
milites decimas ab ecca in feodū tenent·religiosi
ecīa quꝺ decimas accipiūt·nō ꝯ vī qꝫ sol' cl'icis
curā aiaꝝ hntibꝫ decie debenť. Sed ꝺ ē qꝫ ꝺ·nūi
xvnſ·filijs leui dedi oms decimas isrl' ī possessiōꝫ
ꝓ mīstio q̄ buiūt michi ī tabnaculo·sꝫ filijs leui
succedūt clerici in nouo testamēto·ꝯ solis clericis
decime debenť ¶ ℞ñ ꝺō·qꝫ ťca decimas duo sūt cō
sideranda·scꝫ ipm ius accipiēdi decimas·ꝛ ipe res
que noīe decime danť·ius aūt accipiendi decimas
spūale est·ꝛsequiť enī illud debitū qꝺ mīstris al-
taris debeť sūpeꝰ ꝺ mīstio ꝛ quo seminātibꝫ spūa-
lia debenť tꝑalia qꝺ ad solos cl'icos ptinꝫ hntes cu
ram aiaꝝ·et ꝺo eis solū ꝛsetit ꝫ ius hre·res aūt
que noīe decimaꝝ danť corꝑales sūt·vñ pnt ī vsū
quoꝝlibꝫ cedē ꝛ sic pnt ecīa ad laicos puēire ¶ Ad

ȷ·ḡ ꝺō·qꝫ ī vet̄i lege sic dictū ē spāles quedā decie
deputabanť sbuencōni paupū·sꝫ ī noua lege decie
dericis danť nō solū ꝓꝑ sui sustentacōm·sed ecīa
vt ex eis sbueniāt paupibꝫ·ꝛ ideo nō supfluūt·sꝫ
ad ꝫ ncce sunt possessiones eccastice et oblacōes ꝛ
ꝓmicie sunl' cū decimis ¶ Ad·ij·ꝺō·qꝫ decime ꝑso-
nales debenť ecce in cui⁹ prochia hō hītat·decime
vero ꝑdiales rōnabilit magis videnť ptinere ad
eccam in cui⁹ termīs ꝑdia sita sūt·tñ iura deēmi-
nant·qꝺ in ꝫ ꝛsueť ꝛsuetudo diu obtenta·pastor
aūt qui diūsis tꝑibꝫ in duabꝫ prochijs gregē pas
cit debꝫ ꝓporcōnalit vtriqꝫ ecce decimas soluť·ꝛ ꝙa
ex pascuis fructꝰ gregis ꝓueniūt magis debetur
decima gregis ecl'ie in cui⁹ ťritorio grex pascit ꝯꝫ
illi ī cui⁹ ťritorio ouile locať ¶ Ad·nj·ꝺō·qꝫ sicut
res noīe decime acceptas ꝑt ecca alicui laico tradē
ita ecīa ꝑt ei ꝛcedē vt dandas decimas ipi accipiāt
iure accipiēdi mīstris ecce rebuato·siue ꝓ ncēate
ecce·sic ꝙbusdā militibꝫ decime dicunť in feodū ꝓ
eccaꝝ ꝛcessisse·siue ecīa ad sbuencōꝫ paupū sic ꝙbꝰ
dā religiosis laicis vl nō hntibꝫ curā aiaꝝ alique
decime sūt ꝛcesse ꝓ modū cl'ie·ꝙbusꝺ tñ religiosis
ꝛpetit accipe decimas ex eo qꝫ hnt curā aiaꝝ

¶ Ad·mj·sic ꝓcedť·vidꝰ qꝫ ecīa clerici teneanť
decimas dare·ꝙa ꝺ iure coī ecca prochialis
debꝫ recipe decimas ꝑdioꝝ q̄ in ťritorio eius sunt·
ctingit aūt qñq̄ qꝫ clerici hnt ī territorio alicui⁹
prochial' ecce aliq̄ ꝑdia ꝓꝑa·vl ecīa aliq̄ alia ecca
habꝫ ibi possessiones eccasticas·ꝯ vī qꝫ cl'ici tene-
anť dare ꝑdiales decimas ¶ ꝺ·aliq̄ religiosi sunt
clerici q̄ tamē teneanť dare decias eccis nōne ꝑdioꝝ
q̄ ecīa manibꝫ ꝓꝑis excolūt·ꝯ vidꝰ qꝫ clerici nō sūt
inmunes a solucōne decimaꝝ ¶ ꝺ·sic nūi·xvnſ
ꝓcipiť qꝫ leuite a ꝓpło decimas accipiāt·ita ecīaꝝ
ꝓcipiť qꝫ ipi dent decimas sūmo sacꝺoti·ꝯ q̄ nōne
laici debēt dare decimas cl'icis·eaꝺ nōe clerici debēt
dare decias sūmo pōtifici ¶ ꝺ·sic decime debēt ccdē
ī sustentacōꝫ cl'icoꝝ·ita ecīa debēt ccdē ī sustenta-
cōm paupū·si ꝯ clerici excusanť a soluēde decīaꝝ
pari nōe excusanť ꝛ paupes·ꝫ aūt fl'm ē ꝯ ꝛ ꝑmū
¶ Sꝫ ꝛ ē qꝺ dic decretal' pascal' pape·nouū genꝰ
exaccōis ē vt clerici a cl'icis decias exigāt ¶ ℞ñ
ꝺō·qꝫ idē nō ꝑt ee cā dandi ꝛ recipiendi·sic nec cā
agendi et paciēdi·ctingit aūt ex diūsis causis et
respectu diūsoꝝ eundē ēe dantē ꝛ recipiētē·sic agē-
tem ꝛ pacientē·cl'icis aūt inq̄ntū sūt mīstri alta
ris spūalia ꝓpło seminātes decime a fidelibꝫ deben
tur·vnde tales cl'ici inq̄ntū clerici sūt idest inq̄n
tū hnt eccasticas possessiones decimas soluē nō te
nenť·ex alia vero causa scꝫ ꝓꝑt ꝫ qꝫ possident ꝓꝑo
iure·vl ex successione pentū·vl ex empcōe vl q̄-
cūq̄ huīoi modo sūt ad decimas soluēdas obligati
vñ ꝙ rnsio ad ꝓmū·quia clerici de ꝓꝑis ꝑdijs te-
nenť soluē decimas prochiali ecce sic ꝛ alij ecīa si
ipi sint eusdē ecce cl'ici·quia aliud ē hre aliꝙ vt
ꝓꝑm·aliud vt cōe·ꝑdia vero ecce nō sūt ad decias
soluēdas obligata ecīa si sint infra ťmios altus
prochie ¶ Ad·ij·ꝺō·qꝫ religiosi qui sunt clerici si
hēant curā aiaꝝ spūalia ꝓpło dispēsātes nō teneť

decimas dare · sed possunt eas recipe · de alijs vero religiosis eciã si sint clerici q̃ non dispensant ꝓp'o spũalia est alia racõ · ipi enĩ tenent̃ de iure ꝯmũi decimas dare · hñt tñ aquã immũitatẽ bm diúsas ocessiones eis a sede ap'lica fcãs ¶ Ad · nj · dó · q̃ ĩ veti lege ꝓmicie debebant̃ sacdotib⁹ ꝺrime aũt leuitis · ꝛ quia sb sacdotib⁹ leuite erant dñs mãdauit vt ipi loco ꝓmiciaꝝ soluẽnt sũmo sacdoti decimaꝝ decime · vnde nũc eadẽ rõne tenent̃ cl'ici sũmo pontifici decimam dare si exigét · nacalis aũt rõ dictat q̃ illi q̃ hñt curã aiaꝝ de coĩ m'titudis statu puideãt · vñ possit exequi ea q̃ ptinẽt ad coẽm salutem ¶ Ad · mj · dó · q̃ decime debẽt cedẽ in subuẽcõm paupũ p dispensacõz clericoꝝ · et ideo paupes nõ hñt cãm accipiendi decimas · sz tenent̃ eas dare

Deinde ꝺsiderandũ est de voto p q̃ aliq̃ deo ꝓmittitur Et éca h̃ q̃runt̃ · xij · Primo quid sit votũ Scõ quid cadat sb voto Tercõ de obligacõe voti Qrto de vtilitate vouendi Qnto cui⁹ vtutis sit actus Sexto · vtz magis mitoriũ sit facẽ aliquid ex voto q̃z sine voto Septimo de sollẽpnitate voti Octauo · vtz possint vouẽ qui sũt poñati alt'ius sb'iecti Nono · vtz pũi possint voto obligari ad religionis ingressũ Decimo · vtz votũ sit dispensabile vl' ꝯmutabile Vndecimo · vtz in solemni voto ꝯtinencie possit dispensari Duodecimo · vtz req̃rat̃ in dispensacõne voti supioris

Ad · j · sic ꝓcꝺ · vl' q̃ votũ ꝺsistat aucr̃as in solo ꝓposito volũtatis · quia bm quosdã votũ est ꝺcepcõ boni ꝓpositi cũ deliberacõe firmata · q̃m quis ad aliquid faciendũ · vl' nõ faciendo se deo obligat · sz ꝺcepcõ boni ꝓpositi cũ oĩb⁹ q̃ adduncẽ pt in solo motu volũtatis ꝺsistẽ · g̃ votũ in solo ꝓposito volũtatis ꝺsistit ¶ ꝯ · ipm nomẽ voti vl' a volũtate assũptũ · ꝺ enĩ aliq̃s ꝓpo voto facẽ que volũtarie facit · sz ꝓpositũ ẽ act⁹ volũtatis ꝓmissio aũt rõis · g̃ votũ in solo actu volũtatis ꝺsistit ¶ ꝯ · dñs dic̃ luc̃ · ix · nemo mittẽs manũ ad aratrũ et aspiciens retro aptus ẽ regno dei · sed aliquis ex hocipo q̃ habz ꝓpositũ bñfaciẽdi mittit manũ ad aratrũ · g̃ si aspiciat retro desistens a bono ꝓposito non est aptus regno dei · ex solo g̃ bono ꝓposito aliq̃s obligat̃ apud deũ eciã nulla ꝓmissione facta · ꝛ ita vid̃ q̃ in ꝓposito solo volũtatis votũ ꝺsistat ¶ Sed ꝺ ẽ q̃ ꝺ ecclastes · v · si quid vouisti deo nemoreris reddẽ · displicet enĩ ei infidelis ꝛ stulta ꝓmissio · g̃ vouẽ est ꝓmittẽ et votũ ẽ promissio ¶ Rñ dó · q̃ votũ q̃mdã obligacõm imꝑtat ad aliq̃ faciendũ vl' dimittendo · obligat autez homo se homi ad aliq̃ p modũ ꝓmissiõis que est rõis actus ad quã ptinet ordinare · sic enĩ hõ impando vl' dꝑcando ordinat quodãmõ quid sibi ab alijs fiat ita ꝓmittẽdo ordinat quid ipe pro alio facẽ debeat · sz ꝓmissio que ab homine fit hoi nõ pt fieri nisi ꝑba vl' quecũq̃ exti'ora signa · deo autẽ pt fieri ꝓmissio p solã inti'orẽ cogitacõez · quia vt dic̃ · j · reg̃ · xvj · hoies videt ea que patent · sz deus intuet̃ cor · exꝑmunt̃ tñ q̃z verba exti'ora · vl' ad sui ipi⁹ excitacõz · sic̃ éca oñz dictũ ẽ · vl' ad alios ꝺtestandũ · vt nõ solũ desistat a fraccõe voti ꝓpter timorẽ dei · sz eciã ꝓpẽ reuẽnciã hoĩm · ꝓmissio autẽ ꝓcedit ex ꝓposito faciẽdi · ꝓpositũ aũt aliq̃m deliberacõm ꝑexigit cũ sit act⁹ volũtatis deliberate · sic g̃ ad votũ tria ex necẽsitate req̃runt̃ · ꝓmo quidẽ deliberacõ · 2o ꝓpositũ volũtatis · 3cio ꝓmissio in qua pficit̃ racõ voti · supaddunt̃ vero q̃nq̃z ꝛ alia duo ad q̃mdã voti ꝯfirmacõz · scz ꝓnũciacõ oris · bm ⁱᵈ psalmi · reddã tibi vota mea q̃ distinxerũt labia mea · ꝛ ĩtm testimõiũ alioꝝ · vñ mg̃r dic̃ xxxvnj distinccõe q̃rti libri sñiaꝝ · q̃ votũ est testificacõ quedã ꝓmissionis spontanee q̃ deo ꝛ ꝺ hys q̃ sunt dei fieri debet q̃muis testificacõ possit ad int'iorem testificacõz ꝓpẽ referri ¶ Ad · j · g̃ dó · q̃ ꝺcepcõ boĩ ꝓpositi nõ firmat̃ ex ai deliberacõne nisi ꝓmissione p deliberacõm ꝺñte ¶ Ad · ij · dó · q̃ voluntas mouz rõm ad ꝓmittendũ aliq̃ ꝺca ea q̃ eius volũtati subdunt̃ · et p tanto votũ a volũtate accipit nomen q̃si a ꝓmo mouẽte ¶ Ad · nj · dó · q̃ ille qui mittit manũ ad aratrũ iã facit aliquid · sz ille q̃ solũ ꝓponit nondũ aliquid facit · sz qñ ꝓmittit iã incipit se exhibẽ ad faciendũ licz nondũ impleat q̃d ꝓmittit · sicut ille qui ponit manũ ad aratrũ nõdum arat · iam tamẽ apponit manũ ad aratrũ

Ad · ij · sic ꝓcꝺ · vl' q̃ votũ nõ sp debeat fieri ꝺ meliori bono · ꝺ enĩ melius bonũ q̃d ad superogacõm ptinz · sz votũ nõ solũ fit ꝺ hys que sũt sup erogacõis · sz eciã de hys q̃ ptinẽt ad salutẽ · nã eciã ꝛ in bap⁹ vouẽt homies abrenũciare dyab⁹ · et pompis eius ꝛ fidẽ seruare · vt dic̃ glo sup ⁱᵈ psal · vouete ꝛ reddite dño deo nr̃o · iacob eciã vouit q̃ eẽt ei dñs in deũ · vt hẽtur gen̈ · xxvnj · h autez est maxime de necẽsitate salutis · g̃ votũ non solum fit de meliori bono ¶ ꝯ · iepte in cathologo sc̃oꝝ ponit̃ · vt p3 heb · xj · sz ipe filiã innocentẽ occidit ꝓpẽ votũ · vt hẽtur iudicũ · xj · cũ g̃ occisio innocentis nõ sit melius bonũ · sz sit bm se illicitũ · vl' q̃ votũ fieri possit nõ solũ de meliori bono · sz eciã de illicitis ¶ ꝯ · ea q̃ redundãt in detrimẽtũ psone vl' q̃ ad nichil sũt vtilia nõ hñt rõm melioris boni · sz q̃nq̃z fiũt aliq̃ vota de inmoderatis vigilijs vl' ie iunijs q̃ ꝺgunt ĩ pic'm psone · q̃nq̃z eciã fiũt aliq̃ vota de aliq̃b⁹ indifferẽtib⁹ et ad nichil valentib⁹ g̃ nõ sp votũ est melioris boni ¶ Sed ꝺr̃ est q̃d dic̃ deut̃ · xxnj · si volueris polliceri absq̃z peccato eris ¶ Rñ dó · q̃ sic̃ dictũ ẽ · votũ ẽ ꝓmissio deo facta ꝓmissio aũt est alic⁹ q̃ quis p aliq̃ volũtarie fit nõ enĩ eẽt ꝓmissio · sz ꝯminucõ · si quis ꝺfert se ꝺca aliquẽ factuꝝ · sil'r vana eẽt ꝓmissio si aliq̃s dcui ꝓmittẽt id q̃d ei nõ eẽt acceptũ · ꝛ ideo cũ oñe pct̃z sit ꝺ deũ nec aliq̃d op⁹ sit deo acceptũ nisi sit vtuosũ oñs est q̃ de nll'o illicito nec ꝺ aliquo indifferẽti debeat fieri votũ · sz solũ de aliq̃ actu vtutis · sed quia votũ ꝓmissionẽ voluntariã imꝑtat · necẽs aũt volũtatẽ excludit id q̃d ẽ absolute necẽm eẽ vl' nõ esse nll'omõ sub voto cadit · stultũ enĩ eẽt si q̃s vouẽt se eẽ morituꝝ · vl' se nõ eẽ volatuꝝ · 1o vero q̃d nõ hẽt absolutã necẽtatẽ · sz necẽtatẽ finis · puta q̃a

ſine eo nō ꝑt ee ſalus · cadit quo ſub voto inq̃ntū
volūtarie fit · nō aūt inq̃ntū eſt nc̄tatis · illo aūt
qō neq; cadit ſb nc̄tate abſoluta · neq; ſub nc̄tate
finis · nō eſt volūtariū et ꝫ ideo ꝑfectiſſime cadit ſb
voto · ꝫ aūt ſ ee maior bonū ī opac̄one ad bonū · qō
coīter eſt de nc̄te ſalutis · ⁊ ido ꝑe loq̃ndo votū ſ
eſſe de meliori bono ℣ Ad · j · g̃ dō · q; ꝫ mō ſb voto
baptizatoꝝ cadit abrenūciare pompis dyaboli · et
fidē xp̄i ꝟuare quia volūtarie fit · licꝫ ſit o nc̄tate
ſalutis · ⁊ ſil'r ꝑt dici de voto iacob q̃ꝫ ecia poſſ
intelligi q; iacob vouit ſe hr̄e dn̄m in deū ꝑ ſpāle
cultū ad quē nō tenebar ſic ꝑ decimarū oblac̄oꝝ et
alia huīoi q̃ ibi ſubdunt̄ ℣ Ad · ij · dō · q; quedam
ſūt que in oīem euentū ſūt bona ſic opa ⁊utis
et alia bōa q̃ ꝑnt abſolute cadē ſb voto · queo vero
in oīem euentū ſūt mala · ſic ea que ꝫm ſe ſunt
pc̄a · ⁊ ꝫ nll'omō ꝑnt ſb voto cadē · quedā vero ſūt
quo in ſe o ſidata bona et ꝫm ꝫ ꝑnt cadē ſub voto
ꝑnt tñ hr̄e malū euentū ī quo nō ſūt obꝟuanda
et ſic accidit ī voto iepte qui vt o iudicū · xj · vo:
tū vouit dño dicens · ſi tradideris filios amon in
man meas quicūq; ꝑm egreſſus fuit o foribus
dom mee michiq; occurrit reūtenti in pace eū of
feram holocauſtū dño · ꝫ aūt poſſet malū euentū
hr̄e ſi occurrēt ei aliq̃ aīal nō immolatiuū ſicut
aſin vl' hō q; ecia accidit · vñ et ido dic ī vouēdo
fuit ſtulē · quia diſcrec̄om nō adhibuit et ī red:
dendo impius · ꝑmittiē tñ ibo q; fc̄us eſt ſup eū
ſps dñi · quia fides ⁊ deuoc̄o ipius ex q̃ motus eſt
ad vouendū fuit a ſpu ſc̄o ꝟe qō ponie in catho:
logo ſc̄oꝝ ⁊ ꝟe victoriā quā obtinuit · quia ꝓba
bile eſt eū penituiſſe de fc̄o iniquo q; tñ aliq̃ bo:
nū figurabat ℣ Ad · nj · dō · q; macerac̄o ꝟi corpis
puta ꝑ vigilias ⁊ ieunia nō eſt deo accepta niſi
inq̃ntū eſt op ⁊utis qō quio eſt inq̃ntū cū debi:
ta diſcrec̄oe fit vt ſcz ocupīa refrenetur et na nō
nimis g̃ueē · ⁊ ſub tali tenore ꝑnt huīoi ſub voto
cadē · ꝟe qō ⁊ apo · ro · xij · poſtq̃ dixerat exhibea
tis corpa uā hoſtiā viuēte ſc̄am deo placentē ad:
dit rōnabile obſequiū vr̄m · ſz quia in hys q̃ ad ſe
ipm ꝑtinēt o facili fallie homo ī iudicando · talia
vota ogruencius ꝫm arbitriū ſupioris ſūt · vl' ſer
uanda vl' ꝑmittēda · ita tñ q; ſi ex obꝟuac̄oe tal'
voti magnū ⁊ maximū grauamen ſentiret ⁊ nō
eet facultas ad ſupiorē recurrendi · nō debz homo
tale votū ꝟuare · vota vero q̃ ſūt de reb vanis et
inutilib ſūt magis deridēda q̃ꝫ ꝟuanda

Ad · nj · ſic ꝓcedī · vī q; nō omne votū obliget
ad ſui obꝟuac̄om · homo enī magis indiget
hys que ꝑ aliū hoiem fiūt q̃m deus q̃ bonoꝝ nroꝝ
nō eget · ſz ꝑmiſſio ſimplex homī fc̄a nō obligat
ad ꝟuandū ꝫm inſtituc̄om legis hūane q; ee videē
inſtitutū ꝟe mutabilitatē hūane volūtatis · g̃
ml'tomin ſimplex ꝑmiſſio deo fc̄a que dī votū
obligat ad obꝟuandū ℣ Ido · nll's obligat ad impoſ
ſibl'e ſz q̃nq; id qō q̃s vouit fit ei impoſſibl'e · vl' q̃a
dependz ex alieno arbitrio ſic cū quis vouet aliq̃
monaſtium inīre cui monachi eū nolūt recipe
vl' ꝟe emgentē deffec̄m · ſic ml'r q̃ vouet ⁊gitatē
ꝟuare ⁊ poſtea corrumpit · vl' vir q; vouz pecuī:
am dare ⁊ poſtea amittit pecuniā · g̃ nō ſp votū
eſt obligatoriū ℣ Ido · ido ad cui ſoluc̄oꝝ eſt q̃uis
obligat ſtatim ſoluē tenetur · ſz quis nō ſtatim
ſoluē teneē illud qō vouit ꝑcipue cū ſb odc̄one fu:
tura vouet · g̃ votū nō ſp eſt obligatoriū ℣ Sed dī
eſt qō dī ecc̄aſtes · v · qcunq; vouis redde ml'toq;
melius ē nō vouē q̃ꝫ poſt votū ꝓmiſſa nō ꝛddere
℣ R̄ñ dō · q; ad fidelitatē hois ꝑtinz vt ſoluat id
qō ꝓmiſit · vñ ꝫm aug · fides dī ex ꝫ qō fuit dc̄a ·
maxime aūt debet hō deo fidelitatē tū rōe dominij
tū ecia rōne bñficij ſuſcepti · ⁊ ideo maxime obli:
gatur homo ad ꝫ q; impleat vota deo fc̄a · ꝫ enī
ꝑtinz ad fidelitatē quā homo debz deo · fracō autez
voti eſt quedā ifidelitatis ſpēs · vñ ſalomō rōz aſ:
ſignat q̃re ſūt vota reddēda quia diſplicz deo infi
delis ꝓmiſſio ℣ Ad · j · g̃ dō · q; ꝫm honeſtatē ex q̃:
libet ꝓmiſſione hō homī obligat · ⁊ ꝫ eſt obligac̄o
iuris nac̄alis · ſz ad ꝫ q; aliq̃s obligeē ex aliqua ꝓ
miſſione obligac̄oe ciuili quedā alia req̃runt · de
aūt ⁊ ſi bonis nr̄is non egeat ei tñ maxime obli:
gamur · ⁊ ita votū ei fc̄m eſt maxime obligato:
riū ℣ Ad · ij · dō q; ſi illud qō quis vouit ex q̃cunq;
alia cauſa impoſſibile reddat debz hō facē qō ī ſe ē
vt ſaltē hēat ꝓmptā volūtatē faciendi qō poteſt ·
vñ ille q; vouit monaſteriū aliq̃ inīre debz dare
opam quā ꝑt vt ibi recipiat · ⁊ ſi quio intenc̄o ſua
fuit ſe obligare ad religionis ingreſſū ꝑncipalie
et ex oīti elegit hāc religiōm · vl' hūc locū q̃ſi ma
gis ſibi ogruētē teneē ſi nō ꝑt ibi recipi aliā reli:
gionē inīre · ſi aūt ꝑncipalie intendit ſe obligare
ad hanc religionē · vl' ad hūc locū ꝟe ſpālem opla
cenciā hui religionis vl' loci non teneē aliā reli:
gionē inīre ſi eū illi recipe nolūt · ſi vero incidit
in impoſſibilitatem implens votum ex propria
culpa · tenetur inſuper de propria culpa preterita
penitenciam agē · ſic ml'r que vouit ⁊ginitatē ſi
poſtea corrumpat nō ſolū aūt debz ꝟuare qō ꝑt ſcz
ꝑpetuā ⁊tinenciā · ſz ecia o eo q; amiſit peccādo pei:
tere ℣ Ad · nj · dō q; obligac̄o voti ex ꝟe volūta:
te ⁊ intenc̄one auſat · vnde o deu · xxnj · q; ſemel
egreſſū eſt o labijs tuis obꝟuab ⁊ facies qō ꝓmi:
ſiſti dño deo tuo ⁊ ꝟe volūtate ⁊ ore tuo iā locu
tus es · ⁊ ideo ſi ī intenc̄oe ⁊ volūtate vouētis eſt
obligare ſe ad ſtatim ſoluendū teneē ſtatī ſoluē ·
ſi aūt ad ⁊tū tps vl' ſb ⁊ta odc̄oe nō ſtatī teneē ſol
uē · ſz nec oz tardare vlē quā intēdit ſe obligāe · o
enī ibo · cū votū voueris deo tuo nō tardab reddē
quia req̃ret d dns deus tu ⁊ ſi moraꝝ fuis repu
tabitur tibi in peccatum

Ad · nj · ſic ꝓceo · vī q; nō expediat aliq̃ vo:
uere · nō enī alicui expedit vt ꝑuet ſe bono
qō ei deus donauit · ſed libertas eſt vnū de maxīs
bonis que hoī deus dedit q̃ vl' ꝑuari ꝑ nc̄tatē quā
votū imponit · g̃ nō vio expediens homī q; aliq̃
voueat ℣ Ido · nll's debz ſe piculi inicē · ſed quicūq;
vouz ſe piculo inicit quia qō ante votū ſine picło
poterat ꝑuari ſi nō ꝟuaē poſt votū piculoſū eſt ·
vñ aug dic in epla ad armētariū et paulinā · q̃a

iã vouisti iã te obstrinxisti aliud tibi facẽ nõ licet
nõ tal' eris si nõ fecis qđ vouisti qual' mansisses si
nichil tale vouisses · minor enĩ tunc ẽes nõ pejor
modo aũt tm̃ qp absit mibior si fidem deo fregeris
ãnto beatõr si pfolnis · g̃ nõ expedit aliq̃ vouere
¶ ihõ · apo⁹ dic̃ · ⁊ ad cor · xj · imitatores mei estote
sic̃ et ego xp̃i · sz nõ legit̃ neq; xp̃m aq̃uid vouisse
neq; apl'os · g̃ vi' qp nõ expediat aliq̃ voue ¶ Sed
dr̃ est qđ di' in ps⁰ · vouete et reddite dño deo vr̃o
¶ Rñ dđ · qp sic̃ dc̃m ẽ · votũ est pmissio deo fcta
alia aut̃ rõe pmittit̃ aq̃uid homĩ ⁊ alia rõe deo ·
homĩ quid pmittim⁹ aliq̃d pp̃r eius vtilitat̃ cui
utile est ⁊ qp ei aq̃uid exhibeam⁹ · ⁊ qp eũ de fuca
exhibicõe pus ctificem⁹ · sz pmissiõm deo facim⁹
nõ pp̃r eius vtilitat̃ sz pp̃r nr̃am · vñ aug⁹ dic̃ in
pdcta epla · benign⁹ exactor est ⁊ nõ egen⁹ et q̃ nõ
crescat ex redditis sz in se crescẽ faciat redditores
et sic̃ id qđ dam⁹ deo nõ est ei vtile sz nobis · quia
qđ ei reddit̃ reddenti addit̃ · vt aug⁹ ibid̃ dic̃ · ita
eciã pmissio q̃ deo aliq̃ vouemus nõ cedit i eius
vtilitat̃ q̃ a nob ctificari nõ indigz · sz ad vtilita
tem nr̃am inãntũ vouendo voluntat̃ nr̃am im;
mobl'r firmam⁹ ad id qđ expedit facẽ · ⁊ id qđ ex
expedit̃ est voc̃ ¶ Ad · j · g̃ dđ · qp sic̃ nõ posse pec;
care nõ diminuit libertat̃ ita eciam ncc̃as firmate
volũtatis i bonũ nõ diminuit libertat̃ vt pz in deo
⁊ in btis · ⁊ tal' est ncc̃as voti sil'itudinẽ q̃mdam
hñs cũ ꝯfirmacõne btõr · vñ aug⁹ in eađ epla dic̃
qp felix ncc̃as est q̃ in meliora ꝯpellit ¶ Ad · ij · dđ ·
qp qñ pic'm nascit̃ ex ipo fcto tũc factũ id nõ est
expedit̃ · puta qp aliq̃s p pontem ruinosũ tr̃nseat
fluuiũ · sz si pic'm immineat ex h̃ qp homo defficit
ab illo fcto nõ desinit pp̃r h̃ ẽe expedit̃ · sic̃ expedi
ens ẽ ascendẽ equũ q̃ãuis pic'm immineat cadẽti
de equo · alioq̃n oportet ab oĩbs bonis cessare q̃ eciã p
accns ex aliq̃ euentu pñt ẽe piculosa · vñ ō ecc̃as;
tes · xj · qui obbuat ventũ nõ semiat ⁊ q̃ ꝯsiderat
nubes nũq̃ metet · pic'm aũt vouẽti nõ imminz
ex ipo voto sz ex culpa hõis qui voluntat̃ mutat
tr̃nsgrediẽs votũ · vñ aug⁹ dicit i eadẽ epla · nõ te
vouisse peiteat immo gaude iã tibi sic nõ licẽ qp
cũ tuo dc̃mento licuisset ¶ Ad · nj · dđ · qp xp̃o b · se
nõ cõperebat vouc̃ tũ quia deus erat tũ eciã quia
inãntũ hõ hẽbat firmatã volũtat̃ in bono ãsi cõ;
ꝓhensor exñs q̃muis p q̃mdã sil'itudinẽ ex psona
eius dicat̃ i ps⁰ bm glo · vota mea reddã i ꝯspectu
timenciũ eũ · loquit̃ aũt p corpe suo qđ ẽ ecc̃a · apl'i
aũt intelligunt̃ vouisse ptinẽcia ad pfeccõis sta;
tũ qñ xp̃m relictis omnib⁹ sũt secuti

Ad · v · sic predi' · vi' qp votũ nõ sit actus late
huc r̃ligionis · oñe enĩ op⁹ vtutis cadit sb̃
voto · sz ad eandẽ vtutẽ ptinẽ vi' pmittẽ aliquid
et facẽ illd · g̃ votũ ptinz ad q̃mlibz vtutẽ ⁊ nõ spe
cialit̃ ad religiõm ¶ ihõ · bm tulliũ · ad religionem
ptinz cultũ ⁊ cerimoniã deo offerre · sz ille q̃ vouet
nondũ aliq̃d deo offert · sz solũ pmittit · g̃ votũ nõ
est actus religionis ¶ ihõ · cult⁹ religiõis nõ debet
exhibi nisi deo · sz votũ nõ solũ fit deo · sz eciã fctis
⁊ ꝓlatis quib⁹ religiosi pfitẽtes obediam vouẽt ·
g̃ votũ nõ est religionis actus ¶ Sed ō ẽ qp ō̃ psa ·
xix̃ · colent eũ i hostijs ⁊ muneribs ⁊ vota vouẽ;
bũt dño ⁊ soluẽt · sz colẽ deũ est p̃pe religiõis siue
latẽ · g̃ votũ est act⁹ latẽ siue religionis ¶ Rñ dđ
qp sic̃ supdctm ẽ · oñe op⁹ vtutis ad religiõz seu la
tam ptinz p modũ impij bm qp ad dinã reuẽnciã
ordinat̃ qp est p̃pus finis latẽ · ordinare aũt alios
actus in suũ finẽ ptinz ad vtutẽ impantem nõ ad
vtutes impatas · ⁊ ideo ipa ordinacõ actuũ cuius
eũq; vtutis in buciũ dei est p̃pus act⁹ latẽ · mat;
festũ est aũt ex pdctis qp votũ est q̃dã pmissio deo
fcta ⁊ qp pmissio nichil est aliud q̃ ordinacõ queđ
ei⁹qp pmittit̃ i eũ cui pmittit̃ · vñ votũ ẽ ordia;
cõ quedã eor q̃s vouet in diuinũ cultũ seu obse;
quiũ · ⁊ sic pz qp voue p̃pe est act⁹ latẽ seu religio;
nis ¶ Ad · j · g̃ dđ · qp illd qđ cadit sb̃ voto qñq; est
actus alt̃ius vtutis · sic̃ ieiunare ⁊ otinenciã bua
re · qñz vero est act⁹ religiõis · sic̃ sacficiũ offerre
vl' orare · vtroq; tm̃ pmissio deo fcta ad religiõm
ptinz rõne iã dcta · vñ pz qp votoz qđã ptinet ad
religiõm rõne solius pmissionis deo fcte q̃ ẽ cẽn;
cia voti · qñq; eciã rõne rei pmisse que ẽ voti mã
¶ Ad · ij · dđ · qp ille qui pmittit inãntũ se obligat
ad dand iam quodãmõ dat · sic̃ debet fieri aliq̃d cũ
fit causa ei⁹q̃ effectus vtute otinet̃ i causa · ⁊ inde
est qp nõ solũ danti sz eciã pmittẽti gr̃e aguntur
¶ Ad · nj · dđ · qp votũ soli deo fit · sed pmissio p̃t
eciã fieri homĩ ⁊ ipa pmissio boni q̃ fit hoĩ p̃t ca;
dere sb̃ voto inãntũ est qđã op⁹ vtuosũ · et p hũc
modũ intellñdũ est votũ quo q̃s vouz aliq̃d sctis
vl' platis vt ipa pmissio fcta sctis vl' platis cadz
sb̃ voto mãlit̃ · inãntũ scz hõ vouet deo se impleẽm
qp sctis vl' platis pmittit

Ad · vj · sic pred' · vi' qp magis sit laudabile ⁊
mitoriũ facẽ aliq̃d sine voto q̃z cũ voto · dic̃
enĩ psp in ho de vita otẽplatiua sic abstinẽ vl' ie;
iunare debem⁹ vt nõ nos ncc̃ati ieiunãdi sb̃dam⁹
ne iã nõ deuoti · sz inuiti rem volũtariã faciam⁹
sz ille q̃ vouet ieiuniũ sb̃dit se ncc̃ati ieiunandi ·
g̃ melius eẽt si ieiunarz sine voto ¶ ihõ · apo⁹ dicit
ij · ad cor · ix̃ · vnusquisq; prout destinauit in corde
suo · nõ ex tristicia aut ex ncc̃ate · hylarẽ enĩ datoꝛ
rem diligit de⁹ · sz quidã ea que vouẽt ex tristicia
faciũt ⁊ h̃ vic̃ pcedẽ ex ncc̃ate quã votũ imponit
quia ncc̃as otristans est · vt ō in · v · meth̃ · g̃ me;
lius est aliq̃d facẽ sine voto q̃z cũ voto ¶ ihõ · votũ
nec̃m est ad h̃ qp firmet̃ volũtas hõis ad rem quã
vouz vt supḟitũ est · sz nõ p̃t firmari melius vo;
lũtas ad aliq̃d faciendũ q̃z cũ actu fcĩt illud · g̃ non
melius est facẽ aliq̃d cũ voto q̃z sine voto ¶ Sed dr̃
est qp sup illud ps̃ · vouete ⁊ reddite · dicit glo · vo;
uere volũtati ꝯsulit̃ · sz ꝯsiliũ nõ ẽ nisi de meliori
bono · g̃ melius est facẽ aliq̃d melius op⁹ ex voto
q̃z sine voto · quia q̃ facit sine voto implz tm̃ vnũ
ꝯsiliũ scz de faciẽdo · qui autez facit cũ voto imple
duo ꝯsilia scz ⁊ vouẽdo ⁊ faciẽdo ¶ Rñ dđ · qp ẽp;
lici rõne facẽ idem op⁹ cũ voto ẽ melius ⁊ magis
mitoriũ q̃z facẽ sine voto · ꝑmo quid q̃a vouẽ sic̃
dictũ ẽ · est actus latrie que est p̃cipua inẽ vtutes

morales·nobilioris aũt vtutis ẽ opus melius et magis mitoriũ·vñ actus infioris vtutis ẽ melio or ⁊ magis mitorius ex hoc qp impaꝯ a supiori virtute cuiꝰ actus fit p impũ·sic actus fidei vl spei melior est si impeꝯ a caritate·⁊ ideo actus aliarũ vtutũ moraliũ puta ieiunare qp est actꝰ abstinẽcie ⁊ cõtinẽ qp ẽ actꝰ castitatis sũt melioa ⁊ magꝝ mitoria si fiãt ex voto·quia sic iã ptiñt ad dinũ cultũ·q.queó dei sacficia·vñ augꝰ dic i liº de virginitate·qp neqꝫ ipa vginitas ꝺa vginitas ẽ·sed quia deo dedicata ẽ honoraꝯ ꝯm vouet ⁊ buat ois nẽcia pietatis·bo quia ille ꝙ vouet ꝺquid ⁊ facit plus se deo sbicit qꝫ ille ꝙ solũ fcit·sbicit enĩ se deo nõ solũ ꝯntũ ad actũ·sꝫ eciã ꝯntũ ad potatẽ quia de ceto nõ pt aliud facẽ·sic plus daret hoi ꝙ daret ei arborẽ cũ fructibꝫ qꝫ qui daret ei fructꝰ tñ·vt dic anshelmꝰ i liº de silitudibꝫ·⁊ inde ẽ qp eciã promittentibꝫ gre agunt vt dictũ ẽ·ieio ꝺa p votũ immobilit volũtas firmaꝯ i bonũ·facẽ aũt aliq ex voluntate firmata in bonũ ptinet ad pfeccõm vtutis·vt pz p phm i·ij·eth·sic eciã peccare mẽte obstinata aggꝰuat pcm·⁊ ꝺ pcm i spm sctm·vt supdctm est ℣ ad·j·g dꝺ·qp auctas illa est intelligenda ꝺ nctate coactõis q̃ inuolũtariũ cãt ⁊ deuocõm excludit·vñ signanter dic ne nõ iã deuoti·sed inuiti rem volũtariã faciamꝰ·nctas aũt voti per immutabilitatẽ fit volũtatis·vñ ⁊ volũtatẽ cõfirmat ⁊ deuocõm auget ⁊ ideo racõ nõ sequitur ℣ ad·ij·dꝺ·qp nctas coactõis ꝯntũ est ꝛia volũtati tristiciã causat bm phm·nctas aũt voti i hys qui sũt bñ dispositi ꝯntũ volũtatẽ ꝺfirmat nõ causat tsticiã·sed gaudiũ·vñ augꝰ dic i epla ad armẽtariũ ⁊ paulinam·nõ te vouisse penitcat immo gaude iã tibi sic nõ licẽ qp cũ tuo dmento licuisset·si tñ ipm opꝰ bm se ꝺsideratũ tristte ⁊ inuolũtariũ reddẽtur poste votũ dũ tñ remaneat volũtas votũ implendi adhuc ẽ magis mitoriũ qꝫ si fiẽt sine voto·quia implecõ voti ẽ actꝰ religionis que ẽ pcor vtus qꝫ abstinẽcia cuiꝰ actus ẽ ieiunde ℣ ad·nj·dꝺ·qp ille ꝙ facit ꝺquid sine voto habet immobilẽ volũtatẽ respcũ illius opis singlaris qꝺ facit ⁊ tũc qñ facit·nõ aũt manz volũtas eius ꝺino firmata i futuꝝ·sic vouẽtis q̃ suã volũtatẽ obligauit ad aliq faciendꝺ⁊ anteqꝫ facẽt illud singulare opus ⁊ fortasse ad plures faciendũ

Ad·vij·sic pcdi·vidꝺ qp votũ nõ solẽpnizeꝯ p suscepcõm sacri ordis·⁊ p pfessiõz ad ctaz regulã·votũ enĩ vt dictũ ẽ pmissio deo fcta ẽ·ea vero q̃ extius agunt ad solẽpnitatẽ ptinẽcia non videnꝯ ordinari ad deũ·sed ad hoies·g̃ p accns se hñt ad votũ·nõ g̃ solẽpnitas talꝫ ẽ qꝑa ꝺcõ voti ℣ ꝯ·ido qꝺ ptinz ad ꝺcõz alicuiꝰ rei vidꝺ posse operere omibꝫ illꝫ in quibꝫ res illa inuenit·sꝫ multa pñt sb voto cadẽ q̃ nõ ptiñt neqꝫ ad sacrũ ordinẽ·neqꝫ ptiñt ad aliqm ctam regꝫam·sic cũ qs vouz pegrinacõz aut ꝺquid huiꝰoi·g̃ solẽpnitas q̃ fit in suscepcõne sacri ordis vl in pmissiõe cte regꝫe nõ ptinz ad ꝺcõz voti ℣ ꝯ·votũ solẽpne idꝺ vl ẽe qp votũ publicũ·sꝫ mꝫta alia vota pñt fieri i publi

co qꝫ votũ qꝺ pmittit in suscepcõe sac ordinis vl pfessione certe regꝫe·⁊ huiꝰoi eciã vota pñt fieri i occꝫto·g̃ nõ solũ huiꝰoi vota sũt solẽpnia Sz ꝺ est qp solũ huiꝰoi vota impediũt mrimõiũ ꝺtrend et dirumũt iã ꝺctũ qꝺ est effectꝰ voti solẽpnis·vt infra dicẽ i ecia huiꝰ opis pte ℣ ñ ꝺ·qp vnicuiq rei solẽpnitas adhibeꝯ bm illiꝰ rei ꝺdcz·sic milicie alia ẽ solẽpnitas noue milicie scz i quoꝺ apparatu equoꝝ ⁊ armoꝝ ⁊ ꝺcursu militũ·⁊ alia solẽpnitas nupciaꝝ q̃ ꝺsistit in apparatu sponsi ⁊ sponse ⁊ ꝺuẽtu ꝓ̃quoꝝ·votũ autẽ ẽ pmissio deo facta·vñ solẽpnitas voti attendꝺ bm ꝺquid spũale qp ad deũ ptineat·⁊ bm aliqm spũalẽ bñdicc̃oez vl ꝺsecracõm que ex institucõe apl̃oꝝ adhibeꝯ in pfessione cte regule·bo gradu post sac ordis suscepcõem·vt dyoꝰ·dic·ij·caꝰ ecclastice ierarchie·⁊ huiꝰoi rõ ẽ·quia solẽpnitates nõ ꝺsueuerũt adhiberi nisi qñ aliqs totalr mãcipaꝯ ꝺcui rei·nõ enĩ solẽpnitas nupciaꝝ adhibeꝯ nisi i celebracõe mrimonij qñ vtqꝫ ꝺiugũ sui corpis potatẽ alti tradit et silr voti solẽpnitas adhibeꝯ qñ aliqs p suscepcõm sacri ordis dino mistio applicaꝯ ⁊ i pfessiõe cte regule·qñ p abrenũciacõm scti ⁊ ꝓ̃e volũtatis aliqs statũ pfessiõis assumit ℣ ad·j·g dꝺ·qp huiꝰoi solempnitas ptinz nõ solũ ad hoies sꝫ ad deũ inꝯntũ habz aliquã spũalẽ ꝺsecracõm seu bñdcõez cuiꝰ deus est actor ⁊ si hõ sit mister·bm id nui·vj inuocabũt nomẽ meũ sup filios isrl ⁊ ego bñdicam eis·⁊ idꝺ votũ solempne hẽ forcõrem obligacõz apud deũ qꝫ votũ simplex et gui peccat qui id ẽnsgredic·qꝺ aũt ꝺ qp votũ simplex nõ minꝰ obligat apud deũ qꝫ solẽpne·intellñdũ ẽ ꝯntũ ad hoc qp vtusqꝫ ẽnsgressor peccat mortalit ℣ ad·ij·dꝺ·qp pticlaribꝫ actibꝫ nõ ꝺsueuit solẽpnitas adhibi sꝫ assũpcõni noui status vt dcm ẽ·⁊ ideo cũ quis vouet aliq pticlaria opa·sic aliqm pegnacõm vl aliqꝺ spale ieiũiũ tali voto nõ ꝺgruit solẽpnitas sꝫ solũ voto quo aliqs totalr se sbicit dino mistio seu famulatui·i quo tñ voto·q.vl mꝫta pticularia opa ꝺphenduntꝫ ℣ ad·nj·dꝺ·qp vota ex hoc qp fiũt in publico pñt hre ꝯmdã solẽpnitatẽ hũanã nõ aũt solẽpnitatẽ spũalem ⁊ diuinaz sic hñt vota ꝓmissa eciã si corã paucis fiãt·vñ aliud est votũ ee publicũ ⁊ aliud esse solempne

Ad·vnj·sic pceꝺ·vidꝺ qp illi ꝙ sũt alcius potestati sbicti nõ impediantꝯ a vouẽdo·miꝰ enĩ vinclm supatur a maiori·sꝫ obligacõ q̃ quis sbicit homi ẽ minꝰ vinclm ꝯ votũ p qꝺ aliqs obligat deo·g̃ illi qui sunt aliene potati sbiecti nõ impediũtur a vouẽdo ℣ ꝯ·filij sũt in pte pris sed filij pñt pfiti i aliq religione eciã sine volũtate pentũ·g̃ nõ impedit aliqs a vouẽdo p hoc qp ẽ subiectꝰ potati alcius ℣ ꝯ·maiꝰ ẽ facẽ ꝯ ꝓmittere·sꝫ religiosi qui sũt sb potate platoꝝ pñt aliq facẽ sine licẽcia suoꝝ ꝑlatoꝝ·puta dicẽ aliqs psº·vl facẽ aliqs abstinẽcias·g̃ videt qp mꝫto magis pñt huiꝰoi vouẽdo deo ꝓmittẽ ℣ ꝯ quicũqꝫ facit qꝺ de iure facẽ nõ pt peccare·sꝫ sbditi nõ peccãt vouendo·quia h nũqꝫ inuenit ꝓhibitũ·g̃ vidꝺ qꝺ

ure posſũt voue ¶ Sed ō est qp nũi · xxx° · mādat qp si mlier in domo pris sui ⁊ adhuc in puellari etate ꝙquid voũit nō teneť rea voti nisi pr̄ eius ꝺsenßit · ⁊ idē dic̄ ꝺ muliere hñte virū · g̃ pari rōe nec alie psōe altius potati sßiecte pñt se voto obligare ¶ Rñ dō · qp sic̄ supdc̄m ē · votū ē pmissio quedā deo fcta · nll's aũt pt p pmissiōm se firmit obligare ad id qꝺ est ī potate altius · sz solū ad id qꝺ est oio in sua potate · quicūqz aũt est subiectus alicui ḡntū ad id ī quo est sßiect⁹ nō ē sue potatis facē qꝺ vult · sz dependz ex volũtate altius · et ideo nō pt se p votū firmit obligare ī hys ī quib⁹ alt sßicit̄ sine cōssu sui superioris ¶ Ad · j · g̃ dō · qꝺ sub pmissione deo fcta nō cadit nisi qꝺ est ꝛtuosū · vt supdc̄m ē · est aũt ō ꝛteutē vt id qꝺ ē altius homo offerat deo · vt supdc̄m ē · ⁊ ideo nō pt oio saluari rō voti cū quis in potate ꝺstitut⁹ vouz id qꝺ ē in potate altius · nisi sb ꝺdcōne · sz ille ad cui⁹ potatez ptinet nō ꝺdicat ¶ Ad · ij · dō · qp exquo hō venit ad annos pubtatis si sit libē cōdcōis ē sue potatis ḡntū ad ea q̄ ptinţ ad suā psonā · puta qp obliget se religiōi p votū · vl̄ qp mr̄imoniū ꝺhat · nō aũt est sue potatis · ḡntū ad dispensacōz domestică · vñ circa h̄ nō pt alīqs voue qꝺ sit ratū sine ꝺssu pris bu⁹ aũt quia ē in potate dnī ecīā ḡntū ad psōales opacões nō pt se voto obligare ad religiōez p quā ab obsequio dnī sui absth̄etur ¶ Ad · nj · dō · qp religiosus sßdit⁹ est plato ḡntū ad suas opacões p · pfessiōm regule · ⁊ ideo ecīā si ꝙquis ad horā alīqꝺ facē possit qñ ad aliā nō occupať a plato · quia tñ nll'm tps est exceptū ī quo plat⁹ nō possit eū ēca alīqꝺ occupare nll'z votū religiosi ē firmū nisi sit de ꝺssu plati · sic̄ nec votū puelle exñtis in domo nisi sit de ꝺssu patris nec vxoris nisi de ꝺssu viri ¶ Ad · mj · dō · qp licet votū eoꝝ q̄ sūt altius potati sßditi nō sit firmū sine ꝺssu eoꝝ quib⁹ sßicīũtur · nō tñ peccāt voue do · ꝺa ī eoꝝ voto ītelligť debita ꝺdcō scz si suis superioribus placuit · vl̄ nō ꝛmittanť Ad · ix · sic ꝓcedť · vid̄ qp pũi nō pñt voto se obligare ad religiōnis ingressū · cū enī ad votum reqrať aī delibacō nō ꝺpetit voue nisi illis qui hñt vsū rōis · sz h̄ deffic̄ in pũis · sic̄ ⁊ ī amētibus · vl̄ furiosis · sic̄ g̃ amētes ⁊ furiosi nō pñt se ad aliq̄ voto astr̄ngere · ita ecīā nec pũi vt vī pñt se voto obligare religioni ¶ ℞ō · illō qꝺ rite pt ab aliq̄ fieri nō pt ab ꝙquo irritari · sz votū religionis a pũo vl̄ puella fctm ante annos pubertatis pt a parētib⁹ reuocari · vl̄ a tutore · vt h̄etur · xx · q · ij · ca · puella g̃ videť qp pũi · vl̄ puella ante · xmj · ānos nō rite possint voue ¶ ℞ō · religiōz intrantib⁹ ann⁹ pbacōis ꝓcedť b · regl'am bti bñdcti et b · statutū inocēcij q̄rti ad h̄ qp pbacō obligacōz voti p̄cedat · g̃ illicitū vī ēe qp pũi voto obligenť ad religiōm ante pbacōis annū ¶ Sed ō id qp nō est rite factū nō est validū ecīā si a nll'o reuocet · sz votū puelle ante annos pubtatis emissū valiꝺ est si infra annū a pētib⁹ nō reuocet · vt h̄et · xx · q · ij · ca · puella · g̃ licite et rite pñt pũi voto obligari ad religiōz ecīā ante ānos pubtatis ¶ Rñ dō · qp qp sic̄ ex supdc̄tis pz · duplex ē votū scz simplex et solēpne ⁊ quia solempnitas voti ī quadam spūali bñdcōne ⁊ ꝺsecrācōe ꝺsistit vt dc̄m ē que fit p mīsteriū ecce · ideo solēpnisacō voti sb dispensacōe ecce cadit · votū aũt simplex efficaciā h̄ ex deliberacōe aī · qua quis se obligare intēdit · qp aũt talis obligacō robur nō h̄at dupl'r pt ꝺtīgē · vno quiꝺ mō ꝓpter deffectm rōis · sic̄ pz in furiosis ⁊ in aīntibus qui se voto nō pñt obligare ad aliq̄ dū sūt infuria vl̄ amētia · alio⁹ quia ille q̄ vouz ē alterius potati sßiect⁹ · vt supdc̄m ē · ⁊ ista duo concurrūt · in pũis ante annos pubtatis · quia ⁊ paciũtur rōis deffectm vt in pl'ib⁹ ⁊ sūt naťalit sub cura pentū · vl̄ tutoꝝ qui sūt eis loco pentū · ⁊ ideo eoꝝ vota ex duplici cā robur nō hñt · ꝺtingit tamē ꝓpt naťe dispōm que legib⁹ hūanis nō sßdit̄ ī aliquib⁹ licet paucis acceľari rōnis vsū qui ob hoc dicunť doli capaces · nec tñ ꝓpt h̄ in ꝙquo eximunť a cura pentū q̄ subiacēt legi hūane respicienti ad id qꝺ freq̄ncius accidit · est g̃ dō · qp si puer · vl̄ puella ante pubtatis annos nondū h̄at vsū rōnis nll'o se pt ad aliquid voto obligare · si vero ante annos pubtatis attingit vsū rōis · pt quiꝺ ḡntū ipo ē se obligare · sz votū eius pt irritari p pentes quoꝝ cure remanz adhuc sßicēs · ḡntūcunqz tñ sit doli capax ante annos pubertatis nō pt obligari voto solēpni religionis ꝓpt ecce statutū qꝺ respic id qꝺ in pl'ib⁹ accidit · post annos aũt pubertatis posſũt iā voto religiōnis obligari vl̄ simplici vl̄ solēpni absq̄ volũtate pentū ¶ Ad · j · g̃ dō · qp rō illa ꝓcedit de pũis q̄ nondū attingerūt vsū rōis quoꝝ vota sūt inualida vt dc̄m ē ¶ Ad · ij · dō · qp vota eoꝝ qui sūt ī potate alioꝝ hñt ꝺdcōm implicitā scz si nō reuocenť a superiori ex qua licita redduneť ⁊ valida si ꝺdcō extat vt dictū ē · ¶ Ad · nj · dō · qp racō illa ꝓcedit ꝺ voto solēpni qꝺ fit p ꝓfes

¶ Ad · x · sic ꝓcedť · vī qp in voto dispē;// siōm fari nō possit · min⁹ enī ē ꝛmutari votū q̄z ī eo dispēsari · sz votū nō pt ꝛmutari · ꝺ enī leui · xxvij · aīal qꝺ ymmolari pt dño si ꝙs voũit fc̄m erit ⁊ mutari nō potit nec melius malo nec pei⁹ bono · g̃ m'to min⁹ pt dispēsari in voto ¶ ℞ō · in hys que sūt de lege naťe ⁊ ī ꝓceptis diuis nō pt p hoiem dispensari · ⁊ ꝑcipue in ꝓceptis ꝑme tabule q̄ ordinať dircte ad dilcōm dei q̄ ē vltim⁹ ꝓceptoꝝ finis · sz implē votū ē de lege naťe · ⁊ ē ecīā ꝓceptū legis diuie · vt ex supdc̄tis pz · ⁊ ptinet ad ꝓcepta ꝑme tabule cū sit actus latrie · g̃ votū dispensari nō pt ¶ ℞ō · obligacō voti fundať sup fidelitatem quā homo debet deo vt dictum est · sz in hac null's potest dispensare · g̃ nec in voto ¶ Sed ꝺ maioris firmitatis ēe vl̄ qꝺ ꝓcedit ex coī volũtate · q̄z qꝓcedit ex singl'ari volũtate ꝙcui⁹ psōe · sz ī lege q̄ hz robur ex coī volũtate pt p hoiez dispensari · g̃ vī qp ecīā ī voto p hoiem dispensari possit ¶ Rñ dō · qp dispensacō voti intellīda ē ad modū dispensacōnis q̄ fit in obſuancia alicui⁹ legis · ꝺa vt supdictū ē · lex ponit respiciēdo ad id qꝺ est vt ī pl'ib⁹ bonū · sz quia ꝺtingit huiꝺoi ī aliq̄ caū nō ēe bonū

optuit p aliq̄z dem̄ari ī illo ptic̄ari casu legē nō
c̄e buandā ⁊ h̄ ꝑpe est dispensare ī lege · nā dispē-
sacō vi3 imptare q̄mdā om̄surataz disebucōz vel
aplicacōz cōis alic̄ ad ea que sb ipo otinenť · p quē
modū di aliq̄s dispensare cibū familie · sil'r autez
ille q̄ vouz quodāmō sibi statuit legē obligans se
ad aliq̄ qp est b · se ⁊ in plibo bonū · pt tñ otingē qp
ī aliq̄ casū sit vl' simpl'r malū vl' inutile vl' mai-
oris boni impeditiuū qp est ō rōz eius qp cadit sub
voto vt ex p̄dictis pz · ⁊ ideo ncē est qp dem̄inet in
tali casū votū nō c̄e buandū · ⁊ si quidez absolute
dem̄inet aliq̄ votū nō c̄e buandū o c̄e dispensacō
voti · si autē p h̄ qp buano erat aliquid aliud impo-
nat di omutacō voti · vñ min9 ē votū comutare
q̄z in voto dispensare · verūq̄z tñ ī potate ecc̄e osis-
tit ℣ Ad · j · g̃ do · qp aīal qp ymmolari potat ex h̄
ipo qp vouebat̄ scm reputabat̄ · q · diuino cultui
mancipatū et h̄ erat racō q̄re nō potat omutari ·
sicut nec modo posb aliquis rem quā vouit iā ose-
cratā puta calicē · vl' domū omutare ī melius · vl'
in pey9 · aīal aūt qp nō potat sac̄ficari qa nō erat
ymmolaticiū redimi potat ⁊ debebat sic̄ ibiq̄ lex
dic̄ ⁊ ita ecia nūc comutari p̄t vota si cōsecracō
nō intueniat ℣ Ad · ij · do · qp sic̄ ex iure nac̄ali ⁊
p̄cepto diuino tenet̄ hō implē votū · ita ecia tenet̄
ex eisdē obedire superioꝝ legi vl' mandato ⁊ tamē
cū dispensat̄ ī aliq̄ lege hūana nō fit vt legi hu-
mane nō obediat̄ · qp est di legē nac̄e et mādatū
dinū · sz fit vt h̄ qp erat lex nō sit lex in h̄ casu ·
h̄ nō c̄e ogruā matiaz voti · ⁊ ideo cū platus ecc̄ie
dispensat ī voto nō dispensat in p̄cepto iuris na-
lis vl' duii · sz dem̄iat id qp cadebat sb obligacōne
delibacōis hūanc q̄ nō potuit oia ecūspicē ℣ Ad · nj
do · qp ad fidelitatē deo debitā nō ptinz qp hō faciat
id qp ad vitandū est malū vl' inutile vl' maioris
boni impeditiuū ad qp tendit voti dispensacō · et
ideo dispensacō voti nō est di fidelitatē deo debitā

Ad · xj · sic p̄cedī · vi3 qp ī voto solempni oti
nēcie possit fieri dispensacō · vna enī racō
dispensandi ī voto est si sit impeditiuū melioris
boni sic̄ dc̄m ē · sz votū cōtinēcie ecia si sit solēpne
p̄t c̄e impeditiuū melioris boni · nā bonū comūe ē
dini9 q̄z bonū vni9 · p̄t aūt p otinēcia actui9 impe-
diri bonū tocius m'titudis · puta si qñ per di'ctū
mr̄imonij aquaz psonaz q̄ otinc̄ia vouīne posset
pax p̄rie p̄curari · g̃ vi3 qp ecia ī solēpni voto oti
nēcie possit dispensari ℣ Sed · laīa est nobilioꝝ vt-
q̄z castitas · sz si quis vouat aliq̄z actū laīe · puta
offerre deo sacrificiū p̄t in illo voto dispensari · g̃
m'to magis p̄t dispensari ī voto otinencie qp ē de
actu castitatis ℣ Sic̄ · sic̄ votū abstinēcie obbuatū
p̄t vergē in pic'm psone ita ecia obbuacō voti cō
tinēcie · sz ī voto abstinēcie si vgat ī corpale pic'm
vouētis p̄t fieri dispensacō · g̃ pari rōe ī voto oti-
nēcie p̄t dispensari ℣ Sic̄ · sic̄ sb p̄fessione religio-
nis ex qua votū solēpnizat̄ otinet̄ votū otinēcie ·
ita ecia votū pauptatis ⁊ obedie · sz in voto paup
tatis ⁊ obedie p̄t dispensari sic̄ pz in illis qui pos-
se p̄fessiōm ad ep̄atū assumūtur · g̃ vi3 qp ī solēpni
voto otinēcie possit dispensari ℣ Sed ō est qp ō ecc̄
xxvj · oñis ponacō nō est odigna aīe otinentis
℣ Ō · ex̄ de statu monachoꝝ ī fine illi9 decretal'
cū ad monasteriū di abdicacō p̄peratis sic̄ eciam
custodia castitatis a deo annexa ē regle monach
ali · vt o ex̄ eam nec sūmus pontifex possit indulgē
℣ Rñ do · qp in solēpni voto otinēcie tria possūt
osiderari · p̄mo quid mā voti scz ipa otinēcia · 2o p̄e
tuitas voti · cū scz aliq̄s voto se astr̄ingit ad p̄petua
itatē obbuanciā otinēcie · 3cio ipa solēpnitas voti
dicūt g̃ quidā qp votū solēpne ē indispēsabile rōe
ipius otinēcie q̄ nō recipit cōdignā recōpensacōm
vt pz ex aucte inducta cui9 rōz quid assignāt · 4a
p otinēciā homo tumphat de domestico inimico vl'
quia p otinēciā homo pfecte oformat xp̄o 5m puri
tatē aīe ⁊ corpis · 6h̄ h̄ mō vi3 efficacit̄ dici qp bona
aīe · vtpote otēplacō ⁊ oro sūt m'to meliora bonis
corpis ⁊ magis nos deo oformāt ⁊ tñ p̄t dispensa
ri ī voto orōnis vl' otēplacōis · vñ nō vi3 c̄e racō
q̄re nō possit dispensari in voto otinēcie si respici
atur absolute ad ipam otinēcie dignitatē · p̄tum
cū apo9 · j · ad coz · vij · ad cōtinenciā inducat ꝑter
otemplacōz dicēs qp m'r innupta cogitat que dei
sunt · finis aūt pocōr est hys q̄ sunt ad finē · ⁊ ideo
alij rōz hui9 assignāt ex p̄petuitate ⁊ libtate hui9
modi voti · dicūt qp votū otinēcie nō p̄t p̄termitti
nisi p id qp est oīno ōriū qp nūq̄z licet ī aquo voto
sz h̄ est maīfeste fl'm · qa sic̄ uti carnali copula est
otinēcie ōriū · ita comedē carnes · vl' bibē vinū ē
ōriū abstinencie a talib9 · ⁊ tñ in huīoi votis p̄t
dispēsari · ⁊ ideo alijs vi3 qp ī voto solēpni otinēcie
possit dispēsari ꝑ aliq̄z cōez vtilitatē seu nc̄itatē ·
vt pz in exēplo p̄missō de pacificacōe ēray ex aliq̄
mr̄imonio otrahēdo · sz quia decretal' inducta ex-
presse dic̄ qp nec sūm9 pontifex p̄t ō custodiā cas
titatis monacho licentiā dare · ideo alit̄ vi3 do · qp
sic̄ supdc̄m ē · ⁊ h̄etur leuit̄ vltio · illō qp semel sc̄ti
ficatū ē dño nō p̄t in alios vsus omutari · nō aūt
p̄t facē aliq̄s ecc̄e platus vt id qp ē sc̄tificatū sc̄ti-
ficacōm amittat ecia in rebus inaīatis · puta qp ca
lix osecratus desinat c̄e osec̄tus si maneat integer
vñ m'tomin9 h̄ p̄t facē aliquis platus vt hō deo cō-
secrat9 q̄mdiu vixit cōsec̄tus c̄e desistat · solemp-
nitas aūt voti osistit in quadā osecracōe seu bñ-
dicc̄oe vouētis vt dc̄m ē · ⁊ ido nō p̄t fieri p aliq̄z
platū ecc̄e qp ille q̄ votū solempne emisit desistat
ab eo qp ē osec̄tus · puta qp ille qui ē sacerdos · nō
sit sacdos · licz possit plat9 ob aliquā cām execucōz
ordis inhibē · ⁊ sil'i rōne papa nō p̄t facē qp ille q̄
est p̄fessus religiōz nō sit religiosus · licet quidam
iurist̄e ignorant̄ ōriū dicāt · est g̃ osiderand̄ · vtrū
otinencia sit ēencialit̄ annexa ei ad qp votū solēp-
nizat̄ · qua si nō ē ei ēencialit̄ annexa p̄t manere
solēpnitas osecracōnis sine debito otinēcie qp non
p̄t otingē si sit ēencialit̄ annexū ei ad qp votū solē
nizat̄ · sz nō ē ēencial'r anuexū debitū otinēcie ordī
sacro · sz ex statuto ecc̄e · vñ vi3 qp ꝑ ecc̄am possit

dispensari in voto otinẽcie solẽpnizato p susceptõz sacri ordis · est aũt debitũ otinẽcie ẽenciale statui religionis p quẽ homo abrenũciat scẽo totaliter dei huicõ mãcipat⁹ · qz nõ pt simℓ stare cũ matrimonio in quo incumbit necẽas pcurãde vxoris ⁊ plis et familie ⁊ rez q̃ ad ħ requrunt̃ · vñ apo⁹ dic̃ · j · ad cor · vij · qz qui ẽ cũ vxore sollicit⁹ ẽ que sũt mũdi quõ placeat vxori et diuis⁹ est · vñ votũ mõachi ab vnitate sumic̃ p oppositũ ad diuisiõm p̃dc̃am et ideo solẽpnizato p pfessiõz religionis nõ pt per ecc̃am dispensari · ⁊ rõm assignat decretaℓ qa castitas est annexa regℓe monachali ℣ ad · j · g̃ dó · qz picuℓ rez hũanaz esc obuiandó p res hũanas · nõ aũt p ħ qz res dine ꝺutanc̃ in vsũ hũanũ · pfessi aũt religiõm mortui sũt mũdo ⁊ viuũt deo · vñ nõ sũt reuocãdi ad hũanã occõne cui⁹cũqz euent⁹ ℣ ad · ij · dó · qz in voto tp̃alis otinẽcie dispensari pt · sic̃ ⁊ ī voto tp̃alis orõis · vℓ tp̃alis abstinencie sz qz ī voto otiñcie p pfessiõz solẽpnizato nõ possit dispensari · ħ nõ est inq̃ntũ ẽ actus castitatis · sz ī q̃ntũ incipit ad laꝯam ptinẽ p pfessiõm religiõis ℣ ad · nj · dó · qz cibus dirc̃e ordinaℓ ad obuacõez psone · ⁊ ideo qa abstinẽcia cibi dirc̃e pt vergẽ ī picℓm psone vñ ex hac rõe recipit votũ abstinencie dispensacõm · sz coitus nõ ordinaℓ dirc̃e ad cõbuacõm psone · sz ad obuacõm spẽi · vñ nec directe abstinẽcia coitus p otiñciã vergit in picℓm psone sed si p accens ex ea aliqđ picℓm psonale accidat pt aliq̃ sbueni scz psone abstinẽciam vℓ alia corpalia remedia ℣ ad · mj · dó · qz religiosus q̃ fit ep̃us sic nõ absoluit̃ a voto otinẽcie ita nec a voto paupertatis · quia nichil debz hr̃e tamq̃z p̃m · sz sic dispẽsator coĩum bonoꝝ ecc̃e · siℓr eciã nõ absoluit̃ a voto obedie · sz p accens obedire nõ teneꝯ si superiorem nõ hẽat · sic̃ nec abbas monasterij qui tñ nõ ẽ ab obedie voto absolutus · aucẽas vero ecc̃astica que in oppriũ obicit̃ · intellñda ẽ q̃ntũ ad ħ qz nec fecũditas carnis nec aliqđ corpale bonũ ẽ opanđ otinẽcie · quia int̃ bona aie oputaℓ vt aug⁹ dic̃ in li° de scc̃a ỽginitate · vñ sig̃nt̃ ꝺ aie otinẽtis nõ carnis ℣ ad · xij · sic p̃ceꝺ · vℓ qz ad omu: // otinentis tacõm vℓ dispensacõz voti nõ requrit̃ p̃lati aucẽas · aliqs enĩ pt inẽre religiõem absqz aucte alicui⁹ superioris p̃lati · sz p introitũ religiõis absoluit̃ homo a votis in scẽo fc̃tis eciã a voto terre scte · g̃ voti omutacõ vℓ dispẽsacõ pt ẽe absqz auctoritate superioris p̃lati ℣ ad · ij · dispensacõ voti in ħ osistẽ viꝺ qz detminaℓ ī quo caũ votũ nõ sit obbꝫuanꝺ · sz si p̃latus male detmĩet nõ viꝺ ẽe voues absolut⁹ a voto · quia nllꝰ p̃lat⁹ pt dispensare oẽ p̃ceptũ diuinũ de implendo voto vt detm est · siℓ eciã si aliquis ap̃a auctate rcte detmĩet ī quo tamñ votũ nõ sit implendũ nõ viꝺ voto teni · qa votũ nõ obligat ī caũ ī quo hr̃ peyorẽ euentũ vt dictũ est · g̃ dispensacõ voti nõ requrit aucẽatem alicuius p̃lati ℣ ad · ij · si dispensare ī voto ptinz ad aucẽatez p̃latoꝝ · pari rõne ptinz ad omñs · sz nõ ptinz ad oẽs dispensare in q̃libz voto · g̃ nõ ptinz ad potatẽ prelatoꝝ dispensacõ voti ℣ Sed oẽ · sic̃ lex obligat ad aliquid faciendó · ita ⁊ votũ · sz ad dispensandó in p̃cepto legis requrit̃ superioris aucẽas vt supꝺc̃m est · g̃ pari rõne eciã ī dispensacõne voti ℣ Rñ dó · qz sic̃ supꝺc̃m est · votũ ẽ pmissio deo fc̃ta de aliq̃ qz sit deo acceptũ · quid sit aũt ī aliq̃ pmissione acceptũ ei cui pmittit̃ ex eius pendz arbitrio · p̃latus aũt ī ecc̃a gerit vicẽ dei · ⁊ ideo ī omutacõe vℓ dispensacõe votoꝝ requrit̃ p̃lati aucẽas · que ī pson̄a dei detmĩat quid sit deo acceptũ · ꝺm ia · ij · ad cor · ij · nã ⁊ ego p̃pt̃ vos donaui in pson̄a xp̃i · ⁊ sig̃nt̃ dic̃ p̃pt̃ nos q̃a omis dispẽsacõ petita a p̃lato debz fieri ad honorẽ xp̃i in cui⁹ pson̄a dispensat · vℓ ad vtilitatẽ ecc̃e que ẽ eius corpus ℣ ad · j · g̃ dó · qz oĩa alia vota sũt quoꝝdã pticℓariũ opũ · sz p religiõm homo totã vitã suã dei obsequio deputat · pticℓare aũt ī vℓi includit̃ · ⁊ ideo decretaℓ dic̃ qz reus voti fracti nõ hẽtur q̃ tp̃ale obsequiũ in p̃petuã religionis obbuanciã omutat nec tñ ī religiõm ingrediens teneꝯ implẽ vota vℓ ieiunioꝝ vℓ orõnũ vel alioꝝ huĩoi que exñs ī seculo fecit · q̃a religiõz ingrediẽs mortẽ p̃oꝝ vite · ⁊ eciã singℓares obbuancie religioni nõ opponunt · ⁊ religionis onus satis hoĩem onerat vt alia supaddẽ nõ oppreat ℣ ad · ij dó · qz quidã dixerũt qz p̃lati pñt ī votis p libitu dispensare · q̃a in quolibz voto includit̃ odcõnalit̃ volũtas p̃lati superioris vt supꝺc̃m est qz in votis sbditoꝝ puta fili vℓ filij intelligit̃ odcõ si placuerit pri vℓ dño · vℓ si nõ remittanꝺ · ⁊ sic sbditus absqz omi remorsu oscie posset votũ p̃termittere q̃ncũqz g̃ a p̃lato dicẽtur · sz p̃dc̃a posicõ fℓo inniti tur · quia cũ potas p̃lati spũalis q̃ nõ est dñs · sed dispensator sit in edificacõz data ⁊ nõ ī destruccõz vt pz · vj · ad cor · x° · sic̃ p̃latus nõ pt impare ea q̃ ꝺm se deo displicent scz pc̃a · ita nõ pt p̃hibẽ ea q̃ ꝺm se deo placent scz vtutis opa · et ideo absolute pt homo vouẽ ea · ad p̃latũ tñ ptinz diiudicare qz sit magis vtuosũ · ⁊ deo magis acceptũ · ⁊ ideo in manifestis dispensacõ p̃lati nõ excusaret a culpa puta si p̃latus dispensaret cũ aliq̃ sup voto de ingressu religionis nllꝰ apparẽti causa obstante · si aũt ẽet causa apparẽs p quã saltẽ in dubiũ vtenꝺ posset stare iudicõ p̃lati dispensantis vℓ omutantis · non tamñ iudicõ p̃pio · qa ipe nõ gerit vicẽ dei · nisi ī caũ in quo id qđ vouit ẽet maifeste illicitũ ⁊ nõ possz optune ad superiorẽ recurrẽ ℣ ad · nj · dó qz quia sũm⁹ pontifex gerit plenarie vicẽ xp̃i in tota ecc̃a ipe habz plenitudinẽ potatis dispensãdi in oĩbz dispensabilibz votis · aliis aũt inferioribz p̃latis omittit̃ dispensacõ ī votis q̃ coiter fiũt et indigent frequẽti dispensacõne vt hẽant de facili homies ad quẽ recurrãt · sic̃ sũt vota pegnacõnũ ⁊ ieiunioꝝ ⁊ alioꝝ huĩoi · vota vero maiora · puta otinẽcie ⁊ pegrinacõnis tre scte rebuanꝺ sũmo Deinde ꝺndandũ est de ac: // pontificibz exterioribz laice quibz q̃quid dinum ab oĩbz assumit̃ qđ est vℓ sacramentũ aliqđ vℓ ip̃m nomẽ diuinũ · sz de sacramenti assũpcõne locus erit tctandi in tcia huius opis pte · de assũpcõne aũt nois diui nũc agendũ

ī voto

vitam

lxxxix

est·assumiť aũt diuinũ nomẽ ab hoĩe ꝓp'r·vno᷑ ꝑ modũ iuramenti ad ꝙ̃a verba ꝯfirmãda·alio᷑ ꝑ modũ adiuracõis ad alios inducendo·ẽcio mõ ꝑ modũ inuocacõis ad orandũ vl' laudandũ·ꝑmo ꝯ õ iuramẽto agendũ est circa qõ ꝯrunť·x Primo quid sit iuramentũ Scõo·vtꝝ sit licitũ Tercõ quid sit ꝺmittens iuramenti Quarto cuiꝰ virtutis sit actus Quinto·verũ sit appetendo et frequentandũ tamꝫ vtile bonũ Sexto·vtrum liceat iurare per creaturam Septimo·vtꝝ iuramẽtũ sit obligatoriũ Octauo q̃ sit maior obligacõ iuramẽti vl' facti Nono·vtꝝ in iuramẽto possit dispensari Decimo qñ et quibus liceat iurare

Ad·j·sic ꝓcẽ·vidꝺ iurare non sit testẽ deũ inuocare·quicũqꝫ enĩ inducit auctãtẽ sacre scripture inducit deũ in testimoniũ cuius verba ꝙponuntur in sacra scriptura·si ꝯ iurare est testem deũ inuocare quicunqꝫ inducit auctoritatem sacre scripture iuraret·hĩ autẽ est flm·ꝯ et ꝑmũ ¶ õ·ex hĩ qꝺ aliquis inducit aliꝙ in testẽ·nichil ei reddit·ſꝫ ille q̃ per deũ iurat aliquid deo reddit·dicit enĩ matth·ij·reddes domino iuramenta tua·¶ augus᷑·dicit qꝺ iurare est ius veritatis deo reddere·ꝯ iurare nõ est deũ testem inuocare ¶ õ aliud est officiũ iudicis ¶ aliud testis vt ex supra dictis patet·sed qñqꝫ iurando implorat homo diuinũ iudiciũ·scõm illud psalmi·si reddidi retribuentibus michi mala decidant merito ab inimicis meis inanis·ꝯ iurare nõ est testem deũ inuocare ¶ Sed contra est qꝺ aug᷒ dicit in quodã ꝭmõe de ꝑurio quid est ꝑ deũ nisi testis est deus ¶ Rñ dõm·qꝺ·sicut apo᷒ dicit ad hebr·vj·iuramentum ad confirmacõm ordinatur·confirmacõ autem i scibilibus per racõm fit que procedit ex aliquib᷒ naturaliter notis que sũt infallibiliter vera·sed pticularia facta ctingẽcia hoĩm nõ possunt ꝑ racõꝫ necessariã cõfirmari·et ideo ea que de hys dicunť solent confirmari per testes·sed humanũ testimoniũ nõ est sufficiens ad huiusmodi confirmandũ ꝙpter duo·primo quiꝺ ꝙpter deffectũ veritatis humane·quia plurimi in mendaciũ labuntur·ꝭm illud pſ·os eorũ locutũ est mendaciũ·scõo ꝙpter deffectum cognicõnis· quia homines nõ possunt cognoscere neqꝫ futura neqꝫ cordiũ occulta·vl' eciã absencia de quibus tñ homies loquũtur·¶ expedit rebus humanis vt certitudo aliqua ꝺ hys habeaťr et ideo necessariũ fuit recurrere ad diuinũ testimoniũ·quia deus neqꝫ mentiri potest·neqꝫ eũ aliꝙ latet·assumere autem deũ i testem dicit iurare· quia quasi pro iure introductũ est·vt qꝺ sub invocacõne diui testimonij ꝺ pro vero habeatur·diuinũ autem testimoniũ qñqꝫ inducitur ad asserendum presencia vl' preterita·¶ h dicit iuramẽtum assertoriũ·qñqꝫ autem inducitur diuinum iuramẽtum ad ꝯfirmandũ aliquid futurũ et hꝰ dicitur iuramentũ promissoriũ·ad ea vero que sunt necessaria et per racõem inuestiganda non inducit iuramentũ·derisibile enĩ videtur si quis in disputacõne alicuius sciencie vellet ꝙpositum per iuramentum probare ¶ Ad·j·ꝯ dꝺ·qꝺ aliud est testimõio dei vel iam dato qõ fit cum aliquis auctoritatem sacre scripture inducit·et aliud est testimõiũ dei implorare ut exhibendo qõ fit ĩ iuramento ¶ Ad·ij·dꝺ·qꝺ dicitur aliquis reddere iuramenta deo ex hĩ qꝺ implet illud qõ iurat·vel ꝙa ĩ hoc ipo qꝺ invocat deũ testem recognoscit eũ habẽ ꝺm cognicõm et infallibilem veritatem ¶ Ad·nj dꝺ·qꝺ alicui᷒ testimoniũ inuocatur ad hĩ qꝺ testis invocatus veritatem manifestet circa ea que dicuntur·deus autem manifestat an verũ sit qꝺ dr̃ dupliciter·vno mõ simpliciter reuelando veritatem·vl' per intrinsecam inspiracõm·vl' eciã per facti denudacõm· dũ scilicet inducit in publicũ ea que erant occulta·alio modo per penam mencientis ¶ tunc simul est iudex et testis dũ puniẽdo mendacem manifestat mendaciũ·et ideo duplex ẽ modꝰ iurandi·vnus quidem per simplicem dei contestacõꝫ·sicut cũ aliquis dicit·est michi deus testis vl' coram deo loquor vl' per deũ qõ idem est·vt dicit aug᷒·alius modus iurandi est per execracõnem· dũ scilicet aliquis se vl' aliquid ad se pertinens ad penam obligat vt sit verũ quod dicitur

Ad·ij·sic ꝓcẽ·vidꝺ qꝺ non sit licitũ iurare· nichil enĩ qõ ꝓhibetur ĩ lege diuina est licitum·sed iuramentũ prohibetur in lege diuina· matth·v·ego dico vob nõ iurare oĩno nec·¶ iacob v·dicit ante omia frẽs mei nolite iurare·ꝯ iuramentũ est illicitũ ¶ õ·id qõ est a malo videtur ee illicitũ·quia vt dicit matth·vij·nõ potest arbor mala fructus bonos facere·sed iuramentũ est a malo·dicit enĩ matth·v·sit autẽ sermo vester·est est nõ nõ qꝺ autem hys habundancius est a malo est·ꝯ iuramentum videtur esse illicitũ ¶ õ·exquirere signũ diuine prouidẽcie est temptare deũ qõ est oĩno illicitũ·scõm illud deut·vj·nõ temptabis dñm deũ tuũ·sed ille qui iurat videt exquirere signũ diuine ꝙidencie dũ petit diuinũ testimoniũ qõ est per aliquem euidentem effectum·ꝯ videtur qꝺ iuramentũ sit oĩno illicitũ ¶ Sed contra est qõ dicitur deut·vj·dñm deũ tuum timebis·¶ per nomen eius iurabis ¶ Rñ dõ·qꝺ nichil ꝓhibet aliquid ee scõm se bonũ qõ tamen cedit ĩ malum eius qui nõ vtitur eo ꝺuenienter·sicut sumẽ eukaristiam est bonũ·et tamen qui indigne sũit iudiciũ sibi manducat et bibit·vt dicitur·j·ad corinth·xj·sic ꝯ in ꝙposito dõm est qꝺ iuramentum scõm se est licitum et honestum qõ patet ex origine et ex fine·ex origine quiꝺ·quia iuramentũ est introductũ ex fide qua homies credũt deũ habere infallibilẽ veritatem et vl'em omniũ cognicõm et prouisionem·ex fine aũt quia iuramẽtũ inducitur ad iustificandũ homines ¶ ad finiendũ cõtrouersias·vt dicitur ad heb·vj·sed iuramentũ cedit ĩ malum alicui ex eo qꝺ male vtit eo·i·sine necessitate ¶ cautela debita·videtur enĩ paruam reuerenciam habẽ ad deũ qui eũ ex leui causa testẽ inducit qõ nõ presumẽt eciã de aliquo viro honesto·imminet eciã piculum periurij ꝙa

de facili homo ī verbo delinquit. ꝺm illō iacob. nſi quis in verbo nō offendit hic perfectus eſt vir. vnde et ecē. xxnſ dicitur iuracōnj nō aſueſcat os tuū multi enī caſus in illa ¶ ad. j. g dō. qp iero⁹ ſuper math dicit conſidera qp ſaluator nō per deū iurare ꝓhibuerit. ſed per celum et terrā. hanc enī per cleméta iurandi peſſimam conſuetudinez hr̄e iudei noſcunt. ſed iſta racō nō ſufficit ꝙa iacob⁹ addit. neq; per aliud quodcunq; iuramentū. ⁊ ido dicendum eſt qp ſicut aug⁹. dicit in li⁹ conī mendaciū. qp apl⁹us in epl⁹is ſuis iurans oſtendit quō accipiendō eēt qō dictum eſt dico vobis nō iurare oīno ne ſcz iurando ad facilitatem iurandi perueniatur et ex facilitate iurandi ad conſuetudinem. et a conſuetudine in periuriū decidatur. et ideo nō inuenitur iuraſſe niſi ſcribens ubi conſideracō cautōr nō habet linguā ꝑcipitem ¶ ad. ij. dō. qp ſicut aug⁹ dic in li⁹ de ꝺmone dñi i monte. ſi iurare cogis ſcias ō nc̄tate uenire infirmitatis eoz quib⁹ aliq; ſuades que vtiq; infirmitas maliū eſt ita nō dixit qō amplius ē malū eſt. tu enī nō malū fateris qui bene vteris iuracōi vt alteri ꝑſuadeas qō vtilit̄ ꝑſuades. ſz a malo ē illius cui⁹ infirmitate iurare cogeris ¶ ad. nj. dōz. qp ille q̄ iurat nō tēptat deū ꝙa nō implorat dinū auxiliū abſq; vtilitate ⁊ nc̄tate. et non exponit ſe alicui piculo. ſi deus teſtimoniū adhibe nolūit in preſēti adhibz aūt ꝑ certo teſtimoniū in futuro. qñ illuminabit abſcondita tenebraz ⁊ maīfeſtabit conſilia cordiū. vt dī. j. ad coz. mj. illud teſtimoniū nil⁹i iuranti defficiet. vl̄ ꝑ eo. vl̄ contra eū

Ad. nj. ſic ꝓcēd. vī qp inuēiendī ponanē tres comites iuramēti videlz. iuſticia. iudiciū et veritas. ea enī quoz vnū includit in alēo non ſūt ꝺnūanda tamq; diūſa. ſz hoz triū vnū includ⁹ in altero. ꝙa vitas eſt ꝑs iuſticie ꝺm tulliū. iudiciū aūt eſt act⁹ iuſticie vt ſup̄ hītū eſt. g inco⁹uenienē ponunē tres comites iuramēti ¶ ō. mł; ta alia req̄runē ad iuramentū. ſcz deuocō et fides ꝑ quā credamus deū oīa ſcire et mentiri nō poſſe g vī qp inſr̄ter tres comites iuramēti nuēntur ¶ ō. h tria in quolibz ope hūano req̄renda ſunt. nichil enī debet fieri ſi⁹ iuſticiā aut veritatē aut ſine iudicō. ꝺm i⁰. j. ad thimoth. v. nichil facias ſine ꝑiudicō. i. ſine precedēti iudicio. g h tria nō magis debent aſſociari iuramēto q̄z aliis hūanis actibus ¶ Sed ō eſt qō dicī ie. mj. iurabis viuit dñs in vitate in iudicō et i iuſticia. qō exponens iero⁹. dic animadūtendō eſt qp iuſiurandō hos habz comites. ſcz vitatē iudiciū ⁊ iuſticiaz ¶ ñ dō. qp ſic ſuꝑdctm ē iuramentū non eſt bonū niſi ei q̄ bene vtit̄ iuramēto. ad bonū aūt vſū iuramenti duo req̄runē. ꝓmo quiō qp aliq; nō leuit̄. ſz ex neceſſaria cauſa et diſcrete iurz et q̄ntū ad h requirit̄ iudiciū ſcz diſcrecōnis ex pte iurātis. ſo q̄ntū ad id qō ꝑ iuramentū ꝺfirmat̄. vt ſcz neq; ſit fl̄m neq; ſit aliq; illicitū. ⁊ q̄ntū ad h req̄ritur vitas ꝑ quā ꝺs iuramēto ꝺfirmat qō vm eſt. ⁊ iuſticia per quā ꝺfirmat qō licitū eſt. iudicō aūt caret iuramentū incautū. vitate aūt iuramentū mēdax iuſticia aūt iuramētū iniquū ſiue illicitū ¶ ad. j. g dō. qp iudiciū nō ſumit̄ h ꝑ execucōe iuſticie ſed ꝑ iudicō diſcrecōis vt dictū ē neq; ecia vitas h accipit̄ ꝺm qō eſt ꝑs iuſticie. ſz ꝺm qp eſt quedaz eōdicō locucōis ¶ ad. ij. dō. qp deuocō ⁊ fides ⁊ oīa huīoi q̄ exigunē ad debitū modū iurandi intelligunē in iudicō. alia enī duo ꝑtīnt ad rem de qua ītrah vt dictū ē. q̄muis poſſet dici qp iuſticia ꝑtinet ad eām ꝑ qua iurat̄ ¶ ad. nj. dō. qp ī iuramento eſt ꝓcī⁹m magnū tū ꝓpter dei magnitudinē cui⁹ teſtimoniū inuocat̄. tū ecia ꝓpter labilitatē lingue hūane cui⁹ verba iuramēto ꝺfirmātur. et ideo huīoi magis req̄runē ad iuramentū q̄z ad alios humanos actus

Ad. mj. ſic ꝓcēdī. videt̄ qp iuramentū nō ſit actus religionis ſiue latē. act⁹ enī latē ſunt ēca aliq; ſacra ⁊ diuīa. ſz iuramēta adhibenē circa ꝺtroūſias hūanas vt apo⁹ dic ad hēb. vj. g iurāe nō eſt actus religionis ſeu latē ¶ ō. ad religiōz ꝑtinet cultū deo offerre vt tullius dic. ſz ille q̄ iurat nichil deo offert. ſed deū inducit in teſtem. g iurare nō eſt actus religionis ſeu latē ¶ ō. finis religionis ſeu latē eſt reūencia deo exhibē. h autē nō eſt finis iuramti. ſz poci⁹ aliq; vbū ꝺfirmare g iurare nō eſt act⁹ religiōis ¶ Sed ꝺ eſt qō dicit deut. vj⁰. dñm deū tuū timeb ⁊ ipi ſoli ſeruies ac p nomē illius iurab. loquit̄ aūt de futuro latē. g iurare eſt actus latrie ¶ ñ dō. qp ſic ex dctis ꝑz ille q̄ iurat inuocat diuinū teſtimōiū ad ꝺfirmādum ea q̄ dic. nichil aūt cōfirmat̄ niſi ꝑ aliquid qp certi⁹ eſt ⁊ poci⁹. ⁊ ideo in hocipo qp hō ꝑ deū iurat ꝓfitet̄ deū potōrem utpote cui⁹ vitas eſt indefficibilis ⁊ cognicō vl̄is ⁊ ſic deo aliquo mō reuēnciaz exibz. vñ ⁊ apo⁹ dic ad hēb. vj⁰. qp hoīes ꝑ maiores ſe iurāt. ⁊ iero⁹ dic ſup math. qp q̄ iurat aut veneratur aut diligit eū ꝑ quē iurat. ꝓbs ecia dic ī ꝑ⁰ meth. qp iuramentū ē honorabiliſſimū. exhibē aūt reuēnciā deo ptinz ad religiōz ſiue latam. vñ maīfeſtū eſt qp iuramentū ē actus religiōis ſiue latē ¶ ad. j. g dō. qp in iuramēto duo ꝺſiderant̄ ſcz teſtimoniū qō inducit̄ et h eſt dinū et id ſup quo inducit̄ teſtīoniū vl̄ qō facit nc̄tatē teſtīoniū inducēdi ⁊ h eſt hūanū. ptinz g iuramentū ad religiōm rōne ꝑmi. nō aūt rōne bi ¶ ad. ij. dō. qp ī hocipo qp aliq; aſſumit deū i teſtimoniū ꝑ modū iuramēti ꝓfitet̄ eū maiorē qō ptinz ad dei reuēnciam ⁊ ſic aliquid offert deo ſcz reuēnciā et honorē ¶ ad. nj. dō. qp omia q̄ facim⁹ debem⁹ i dei reuerenciā facē. ⁊ ideo nichil ꝓhibz ſi ī hocipo qp intēdim⁹ hoīez ctificare deo reuēnciā exibeam⁹. ſic enī debem⁹ aliquid i dei reuēnciā facē. vt ex h vtilitas ꝓxis ꝓueniat quia ecia deus opat̄ ad ſuā gl̄iam

Ad. v. ſic ꝓcēdī. vī qp // et nr̄am vtilitatem iuramentū ſit appetendō et freq̄tandō tamq; vtile ⁊ bonū. ſic enī votū eſt act⁹ latē ita ⁊ iuramentū. ſz facē aliq; ex voto eſt laudabili⁹ ⁊ magis meritoriū ꝙa votū eſt act⁹ latē vt ſuꝑdctm eſt. g ꝑ rōe facē vl̄ dicē aliq; cū iuramēto ē laudabl̄i⁹

tr̃ sic iuramentum est appetendũ tamquam per se bonũ ¶ Ad. ij. ierom dic̃ sup matth. q̃ qui iurat aut veñatur aut diligit eũ p quẽ iurat. sz veñari aue diligẽ deũ est appetendo tamq̃ p se bonũ. g̃ ⁊ iuramẽtũ ¶ Ad. iij. iuramentũ ordinat̃ ad ꝯfirmacõz seu ẽtificacõz sed q̃ homo suũ dictũ ꝯfirmet bonũ est. g̃ iuramentũ est appetendũ tamq̃ bonũ ¶ Sed ꝯ est q̃ dicit̃ ecc̃. xxxnj. vir multũ iurans replebitur iniq̃tate. ⁊ aug⁹ dic̃ in li⁹ ꝯ mendaciũ. q̃ p̃ceptũ dñi de ꝓhibicõne iuramẽti ad h̃ positũ est vt q̃ntũ ī te est nõ affectes. nõ q̃si p bono cũ aliq̃ delectacõne appetas iusiurandũ ¶ Ad. ij. ñ dõ. q̃ id q̃ nõ queritur nisi ad sbueniendũ ac̃ui deffectui nõ numerat̃ int̃ ea q̃ sũt p se appetẽda. sz int̃ ea que sũt nec̃ia. sic̃ pz de mediana q̃ req̃rit̃ ad subueniendũ infirmitati. iuramentũ aũt q̃rit̃ ad sbueniendũ ac̃ui deffectui. que sz vn⁹ hõ alt̃i discredit. ⁊ ideo iuramentũ nõ est hñdũ int̃ ea q̃ sũt p se appetẽda sz int̃ ea q̃ sũt huic vite nec̃ia quib⁹ indebite vtit̃ quicũq; eis vtit̃ vlt̃ ẽminos nec̃atis. vñ aug⁹ dic̃ in li⁹ de ꝑmõe dñi ī mõte. q̃ intelligit nõ in bonis nisi p se appetẽdis. sz ī nec̃ijs iuracõm hñdã refrenat se q̃ntũ potest vt nõ ea vtat̃ nisi nec̃as cogat ¶ Ad. j. g̃ dõ. q̃ alia rõ est de voto ⁊ de iuramẽto. nã p votũ aliq̃ in dei reuẽnciã ordinam⁹. vñ ex h̃ ipo fit religionis actus. sz ī iuramẽto ex hũ so reuerencia diuĩ nob̃ assumit̃ ad ꝑmissi ꝯfirmacõz. ⁊ ideo ꝯ q̃ iuramẽto ꝯfirmat̃ nõ ꝓpt̃ h̃ fit religiõis actus. quia ꝑm fin̄ morales actus spẽs sortit̃ur ¶ Ad. ij. dõ. q̃ ille q̃ iurat vtit̃ quib̃ veñacõe aut dilectõe eius p quẽ iurat. nõ aũt ordiat iuramẽtũ ad veñandũ aut diligendũ eũ p quẽ iurat. sz ad aliq̃ aliud q̃ est nec̃m p̃ti vite ¶ Ad. nj. dõz. q̃ sicut medicina ẽ vtil̃ ad sanandũ et tñ q̃nto est vtuosior tanto maior nocumentũ inducti. si non debite sumat̃. ita ecĩã iuramentũ vtile quib̃ est ad cõfirmacõz. tñ q̃nto est magis periculosũ nisi debite inducat̃. ꝗa vt ꝺ ecc̃. xxxnj. si frustrauit. i. decepit frem delictum illius supra ip̃m erit. ⁊ si dissil̃auit. q̃. p silẽacõz iurando fr̃m. delinquit dupl̃r quia sz simꝓlata eq̃tas est duplex iniq̃tas et si inuanũ iurauit. i. sine debita causa et nec̃ate nõ iustificabitur

Ad. vj. sic ꝓcedit. vt̃ q̃ nõ liceat p creaturas iurare. dr̃ enim matth. v. ego dico vobis nõ iurare oĩno neq; p celũ. neq; p terrã. neq; p ierosolimã. neq; p caput tuũ. q̃ exponẽs ierom dicens tonsiõa q̃ h̃ saluator nõ p deũ iurare ꝓhibuit. sed p celũ ⁊ terrã ⁊c ¶ Ad. ij. pena nõ debet̃ nisi culpe. sz iuranti p creat̃as adhibet̃ pena. ꝺ enim. xxij. q. i. clericũ p creaturã iurantẽ acerrime obiurgando si ꝑstiterit in vicõ excoĩcando placuit. g̃ illicitũ ẽ p creat̃as iurare ¶ Ad. iij. iuramentũ ẽ actus laẽ sicut dictũ est. sz cultus laẽ nõ debet̃ ac̃ui creat̃e. vt pz ro. j. g̃ nõ licz iurare p aliq̃s creat̃as ¶ Sed ꝯ est q̃ ioseph iurauit p salutẽ pharaonis. vt legit̃ genẽ. xlij. ex ꝯsuetudine ecĩã iurat̃ p euangeliũ ⁊ p reliquias ⁊ p scõs ¶ Ad. ñ. dõ. q̃ sic̃ ꝺcm ẽ duplex ẽ iuramẽtũ. vnũ quod q̃ fit p simplicẽ ꝓtacõz in q̃ntũ scz testimoniũ dei inuocat̃. ⁊ h̃ iuramẽtũ ī nitit̃ dine vitati sic̃ ⁊ fides. fides aũt ẽ p se quidẽ ⁊ ꝑncipal̃r de eo q̃ est ipa vitas. ho aũt de creat̃is in quib⁹ vitas dei relucz vt supꝓbitũ ẽ. ⁊ sil̃r iuramentũ ꝑncipal̃r refferet̃ ad ip̃m deũ cui⁹ testimonũ inuocat̃. bario aũt assumũtur ad iuramẽtũ aliq̃ creat̃e nõ ꝑm se sed inq̃ntũ ī eis diuĩa vitas manifestat̃. sic̃ iuram⁹ p euangeliũ. i. p deũ cui⁹ vitas ī euangelio manifestat̃ ⁊ p sc̃os q̃ hãc vitatẽ crediderũt ⁊ obꝺuauerũt. alt̃ aũt mod⁹ iurãdi est p execracõz. ⁊ ī h̃ iuramẽto inducit̃ creat̃a aliq̃ vt in q̃ dinũ iudiciũ exerceat̃ ⁊ sic solz hõ iurare p caput suũ aut p filiũ suũ aut p aliq̃m aliã rem quã diligit. sic̃ ⁊ apos. iurauit. ij. ad corz. j. dicẽs ego testem deũ inuoco ī aĩam meã. q̃ aũt ioseph p salutẽ pharaõis iurauit vtroq; modo intelligi potest. vl̃ p mod⁹ execracõis. q̃. salutẽ pharaonis obligauit deo. vl̃ p modũ ꝓtestacõis. q̃. ꝓtestando vitatẽ dine iustitie. ad cui⁹ executõz ꝑncipes ẽre ꝓstituũtur ¶ Ad. j. g̃ dõ. q̃ dñs ꝓhibuit iurare p creat̃as ita q̃ eis adhibeat̃ reuencia dina. vnde ierom ibiꝺ sbdit q̃ iudei p angelos et cet̃a huiodi iurantes creat̃as veñabant̃ dei honore et eaꝺ rõne punit̃ ꝑm canones ꝯicus p creat̃am iurans q̃ ad blasphemiã infidelitatis ptinet. vñ ī secti ca. dr̃ si quis p capillũ dei vl̃ caput iurauit. vl̃ aliomõ blasphemia ꝺr̃ deũ usus fuit si ī eccl̃astico ordie est deponat̃. ⁊ p h̃ pz rñ ad ꝑm ¶ Ad. nj. dõ. q̃ cult⁹ laẽ adhibet̃ ei cui⁹ testionũ iurando inuocat̃. et ideo ꝓcipit̃ exo. xxnj. p nomẽ exõ deoz nõ iurabitis. nõ aũt exhibet̃ cult⁹ laẽ creat̃is q̃ ī iuramento assumunt̃ ꝑm modos ꝓdictos

Ad. vij. sic ꝓcedit. vt̃ q̃ iuramentũ nõ hẽat vim obligãdi. inducit̃ enim iuramentũ ad ꝯfirmandũ vitatẽ eius q̃ dr̃. sz qñ aliq̃s dic̃ aliq̃ de fut̃o vñ dicit ecĩã si nõ cueniat q̃ dicit. sicut paulus q̃muis nõ iuerit corinthũ sic̃ dixerat. nõ tñ est mẽtit⁹. vt pz. ij. ad corinth̃. j. g̃ viꝺ q̃ iuramẽtũ nõ sit obligatoriũ ¶ Ad. ij. ꝺ. vetus nõ virtuti ꝺr̃ia vt dr̃ in ꝓdicamẽtis. sz iuramẽtũ est actus vtutis vt dcm̃ est. q̃nq; aũt eẽt ꝺ vtutẽ aut ī aliq̃ eius impedimentũ si q̃s ꝺuaret id q̃ iurauit. sic̃ cũ aliq̃s iurz se facẽ aliq̃ peccatũ vl̃ cũ iurat dessistẽ ab aliq̃ ope vtutis. g̃ iuramentũ nõ semp est obligatoriũ ¶ Ad. ij. ꝺ. q̃nq; aliq̃s inuit⁹ ꝯpellit̃ ad hoc q̃ sub iuramẽto aliquid ꝑmittat. sz tales a iuramẽti nexib⁹ sũt per romanos pontifices absoluti. vt hẽtur ext̃ de iusiurando. c. vñ ī ea q̃stione ⁊c. g̃ iuramentũ nõ est semp obligatoriũ ¶ Ad. ij. ꝺ. nll's ꝑt obligari ad duo oppoĩta. sz q̃nq; oppositũ ẽ q̃ intẽdit iurans. ⁊ q̃ intẽdit ille cui iuramẽtũ ꝑstat g̃ iuramẽtũ nõ ꝑt sp̃ ee obligatoriũ ¶ Sz ꝺr̃ est q̃ dr̃ matth. v. reddas dño iuramẽta tua ¶ Ad. ñ. dõ q̃ obligacõ refferẽ ad aliq̃ q̃ est faciendũ vl̃ dimittendo. vñ nõ viꝺ respicẽ iuramẽtũ assertoriũ q̃ ẽ ꝺ ꝑnti vl̃ de ꝑrito. neq; ecĩã ẽ iuramẽtũ ꝺ hys que sũt p alias cãs fienda. sic̃ si q̃s iuramẽto asseꝛ q̃ cras pluuia eẽt futura. sz solũ in hys que sũt fienda p illũ q̃ iurat. sic̃ aũt iuramentũ assertoriũ

qđ est de ꝑtito vl̃ de pñti debet hr̃e viratē · ita eciã et iuramẽtũ de hys que sũt fienda a nob ĩ futuꝝ et ideo vtrũqꝫ iuramẽtũ hr̃ ąmdã obligacõm diuersimode tñ ąa ĩ iuramẽto qđ est ỏ ꝑtito vl̃ pñti obligacõ est nõ respectu rei q̃ iam fuit vl̃ est · vl̃ respectu ipi⁹ act⁹ iurãdi vt sꝫ iuret id qđ iã vm̃ ẽ vl̃ fuit · sꝫ ĩ iuramẽto qđ prestaŧ ỏ hys q̃ sũt fiẽda a nob obligacõ cadit eoũso sup rẽ quã ds iuramẽto firmauit · teneŧ enĩ ąquis vt fc̃iat vm̃ ẽe id qđ iurauit alioąn deest vitas a iuramẽto · si aũt est talis res q̃ ĩ eius poŧate nõ fuit deest iuramẽto discrecõis ĩ deũ nisi forte qꝺ erat ei possibile qñ iurauit ei reddaŧ impossibile ꝑ aliq̃ cuẽtũ · puta cum aliquis iurat se pecuniã solutuꝝ q̃ ei postmodũ vl̃ furto subtrahiẽ · tũc enĩ vl̃ excusat⁹ ẽe a faciendo qđ iurauit licꝫ teneaŧ facẽ qđ in se ẽ · sic̃ eciã ẽca obligacõꝫ voti diximꝰ · si vero sit quiđ possibile fieri sꝫ fieri nõ debeat · vl̃ ąa ẽ ꝑ se malũ · vl̃ ąa ẽ boni impeditiuũ tũc iuramẽto deest iusticia · ⁊ ideo iuramentũ nõ ẽ buandũ ĩ eo caũ q̃ ẽ pcm̃ · vl̃ boĩ impeditiuũ · bm enĩ aug̃ · vtrũqꝫ eoꝝ vgit ĩ deteriorẽ exitũ · sic g̃ dom̃ est qđ ącũqꝫ iurat ąquđ se fc̃tuꝝ obligaŧ ad id faciendũ ad ꝺ qđ vitas impleaŧ si tñ alij duo comites assint sꝫ iudiciũ ⁊ iusticia ℣ ad · j · g̃ dđ · qđ aliud ẽ de simplici vbo · aliud ỏ iuramẽto ĩ quo dinũ testioniũ imploraŧ · suffic̃ enĩ ad veritatẽ vbi qđ ąquis dicat qđ ꝓpoit se factuꝝ · ąa ꝺ iã vm̃ ẽ ĩ sua causa sꝫ ĩ ꝓposito faciẽtis · sꝫ iuramẽtũ adhiberi nõ debꝫ nisi in re de qua ds firmic̃ ẽtus ẽ · ⁊ ideo si iuramẽtũ adhibeaŧ ꝓpt̃ reuẽnciã diuĩ testionij qđ inuocaŧ obligaŧ hõ vt faciat ẽe vm̃ id qđ iurauit ꝺm̃ suã possibilitatẽ nisi ĩ deteriorẽ exitũ vgat vt dc̃m ẽ ℣ ad · ij · dđ · qđ iuramentũ pt̃ vgẽ ĩ deteriorẽ exitũ dupl̃r · vnđ quia ab ipo pñ⁹ hr̃ peyorẽ exitũ · vl̃ ąa ẽ ꝺm̃ se malũ · sicut cũ ds iurat se paẽctuꝝ adulteriũ · siue ąa ẽ maioris boni impeditiuũ · puta cũ ds iurat se nõ ĩtꝝ religiõꝫ · vl̃ qđ nõ fiet clericꝰ aut qđ nõ accipiet ꝓcõꝫ in quo casu expedit eũ accipe · ul̃ si quiđ aliud ẽ huĩoi · huĩoi enĩ iuramẽtũ a pñ⁹ est illicitũ · diffẽnt tñ · ąa si ds iuret se fc̃tuꝝ aliqđ pcm̃ ⁊ peccauit iurãdo et peccat iuramẽtũ buãdo · si quis aũt iurat se nõ fc̃tuꝝ aliqđ melius bonũ qđ tamẽ facẽ nõ tenetur · peccat quiđ iurãdo inq̃tũ potuit obicẽ spui sc̃to q̃ est boni ꝓpositi inspirator · nõ tñ peccat iuramentũ buãdo · sꝫ ml̃to melius fc̃it si nõ buet · aliđ vgit ĩ deteriorẽ exitũ ꝓpt̃ aliqđ qđ ỏ nouo emerbat qđ nõ fuit inꝑmeditatũ sic̃ ẽ in iuramẽto herodis q̃ iurauit puelle saltãti se datuꝝ qđ petisset · ħ enĩ iuramentũ poŧat ẽe a pncipe licitũ intellecta debita cõdicõe · sꝫ si petẽt qđ dare decẽt · sed impleco iuramẽti fuit illicita · vñ ambroꝰ dic̃ in j̃ · de offic̃ijs · est ỏ officiũ nõ nũq̃ ꝑmissũ soluere sacmẽtũ · sic̃ herodes q̃ necẽ iohis ꝑstauit ne ꝑmissũ negaret ℣ ad · nj · dđ · qđ in iuramento qđ quis coactus fc̃it duplex est obligacõ · vna quidẽ qua obligaŧ hoĩ cui ąquid ꝑmittit · ⁊ taľ obligacõ tollic̃ ꝑ coaccõꝫ · ąa ille qui vim intulit ħ mẽtur vt ei ꝑmissũ nõ buec̃ · alia aũt est obligacõ q̃ ds deo obligaŧ vt impleat qđ ꝑ nomẽ eius ꝑmisit · ⁊ taľ obligacõ nõ tollic̃ ĩ foro ofcie · ąa magis debꝫ dãpnũ tp̃ale sustinẽ q̃ iuramentũ violare · pt̃ tñ repetẽ ĩ iudicõ qđ solut vl̃ ꝑlato denũciare nõ obstante si ꝺriũ iurat · ąa tale iuramẽtũ vgẽt ĩ deteriorem exitũ · cẽt enĩ õ iusticiã publicã · romaĩ aũt pontifices ab huĩoi iuramẽtis hoies absolũt · nõ q̃si decẽtes huĩoi iuramẽta nõ ẽe obligatoria · sꝫ · q · huĩoi obligacões ex iusta causa relaxãtes ℣ ad mj · dđ · qđ qñ nõ ẽ eadẽ iurantis intẽcõ et eius cui iurat · sꝫ ħ ꝓuenit ex dolo iurãtis debꝫ iuramentũ buare ꝺ · sanũ intellectũ eius cui iuramẽtũ ꝑstaŧ vñ ꝑsiđ dic̃ · q̃cũqꝫ arte vboꝝ ds iuret de⁹ tamen q̃ ofcie testis ẽ ita accipit sic̃ ille cui iuraŧ ĩtelligit ⁊ qđ ħ intelligaŧ ỏ doloso iuramẽto pꝫ ꝑ id qđ sꝺ duplr re⁹ fit et q̃ nom̃ dei ĩuanũ assũit et ꝓximũ dolo capit · si aũt iurãs dolũ nõ adhibeat obligatur ꝺm̃ intẽcõꝫ iurãtis · vñ gg⁹ dic̃ · xxvij · moꝝ · humane aures talia vba nr̃a iudicanŧ q̃lia foris sonãt · diua vero iudicia talia foris audiũtur q̃lia ex intimis ꝓferuntur

Ad · vnj · sic ꝓdĩ · vio qđ maior sit obligacõ iuramẽti q̃ voti · votũ enĩ ẽ simplex ꝑmissio · sꝫ iuramẽtũ sup̃ ꝑmissiõꝫ adhibꝫ diuũ testioniũ · g̃ maior ẽ obligacõ iuramẽti q̃ voti ℣ iõ · debilius solꝫ ꝑ fortius ofirmari · sꝫ votũ interỏ ofirmaŧ iuramẽto · g̃ iuramẽtũ ẽ fortiꝰ q̃ votũ ℣ iõ obligacõ voti causaŧ ex aĩ deliba cõe vt ꝺc̃m est · obligacõ aũt iuramẽti cãtur ex diua vitate cui⁹ testiomũ inuocaŧ · cũ g̃ vitas dei excedat delibacõꝫ hũana videŧ qđ obligacõ iuramẽti sit fortiꝰ q̃ obligacõ voti ℣ Sed conc̃ ꝑ votũ obligaŧ aliquis deo ꝑ iuramẽtũ obligaŧ interỏ hoĩ · mag̃ aũt obligaŧ hõ deo q̃ hoĩ · g̃ maior ẽ obligacõ voti q̃ iuramẽti ℣ ñ dđ · qđ vtrq̃ obligacõ · scꝫ voti ⁊ iuramenti causaŧ ex ąquo dino · aliter tñ ⁊ alie nã obligacõ voti causaŧ ex fidelitate quã deo debem⁹ vt scꝫ ei ꝑmissũ soluam⁹ · obligacõ aũt iuramẽti causatur ex reuẽncia quã debem⁹ ei ex q̃ teneñ qđ verificem⁹ id qđ ꝑ nomẽ eius ꝑmittim⁹ · oĩs autẽ infidelitas irreuẽnciã ꝓtinꝫ · sꝫ nõ cõutic̃ · vio enĩ infidelitas sbiecti ad dñm ẽe maxia irreuẽncia · ⁊ ideo votũ ex rõne sua magis est obligatoriũ q̃ iuramentũ ℣ ad · j · g̃ dđ · qđ votũ ẽ ꝑmissio non nõ quecũqꝫ sꝫ deo fc̃ta infidelẽ ẽe cui g̃uissimũ est ℣ ad · ij · dđ · qđ iuramentũ non adhibeẽ voto · q · ąquid firmi⁹ · sꝫ vt ꝑ duas res inmobiles maior firmitas adhibeaŧ ℣ ad · nj · dđ · qđ deliberacõ anĩ dat firmitatẽ voto q̃ntũ ex ꝑte vouentis ẽ · habet tñ maiorẽ firmitatis cãm ex ꝑte dei cui votũ of-

Ad · ix · sic ꝓdic̃ · vl̃ qđ nll's possit // feretur dispensare ĩ iuramẽto · sic̃ enĩ vitas req̃rit ad iuramentũ assbroriũ qđ ẽ de ꝑtito · vl̃ pñti ita scꝫ ad iuramẽtũ ꝓmissoriũ qđ ẽ de futuro · sꝫ nll's pt̃ cũ aliq̃ dispensare qđ de pñtibꝰ ⁊ ꝑtitis iuret ỏ vitatẽ · g̃ eciã nll's pt̃ dispensare · qđ nõ fc̃iat aliqs ẽe vm̃ id qđ cũ iuramẽto ĩ futuꝝ ꝓmisit ℣ iõ · iuramentũ ꝓmissoriũ inducic̃ ad vtilitatẽ eius cui fit ꝓmissio · sꝫ ille ut vio nõ pt̃ relaxare · quia est

conē reuēnciā dinaz ·g̃· mł́to minº p aliq̄ pt̄ sup
h̄ dispensari ¶ Iō· ī voto quilibz eps pt̄ dispensare
exceptis q̄busdā votis q̄ soli pape reſuanē vt supᵖ
hītū est·· g̃· pari rōe ī iuramēto si ēet dispēsabile
q̄libz eps possit dispensare qđ tñ vidº eē ō iura· nō
g̃· vidº qđ ī iuramēto possit dispensari ¶ Sz dē est
qđ votū est maioris obligacōis q̄z iuramētū vt s̄
dcēm ē· sz ī voto potest dispensari· g̃· in iuramēto
¶ Rñ· dō· qđ sic supdcēm ē· nctas dispensacōnis
tam ī iuramēto q̄z ī voto ē ꝑpt̄ h̄ qđ id qđ in se vel
vł́ itez ꝺsideratū est vtile ⁊ honestū· ⁊ bm aliquem
pticularē euentū pt̄ ēe inhonestū ⁊ nociuū qđ non
pt̄ cadē nec sb̄lege· nec sb̄ voto· qđ aūt ąquid sit ī-
honestū vł́ nociuū repugnat hys q̄ debēt attēdi ī
iuramēto · nā si sit inhonestū repugt iusticie· si
sit noxiū repugnat iudicō· ⁊ ideo pari rōe ecīā in
iuramēto dispensari pt̄ ¶ Ad· j· g̃· dō· qđ dispensa-
cio q̄ fit in iuramēto nō se extēdit ad h̄ qđ aliq̄ dē
ꝺramentū fiat· h̄ enī est inpossibile· cū obbuacō
iuramēti cadat sb̄ p̄cepto dīno qđ ē indispensabile
sz ad h̄ se extēdit dispensacō iuramēti vt id qđ sub
iuramento cadebat sub iuramēto nō cadat· q· nō
exñs debita mā iuramti· sic ⁊ de uoto supdixim?
mā aūt iuramēti assertorij· qđ ē de ptīto vł́ pñti
in q̄mdā nctatē iā tñsijt et inmutabił́ facta est·
⁊ ideo dispensacō nō refferē ad māz· sz refferē ad
ipm actū iuramēti· vñ tał́ dispensacō dircte esset
dē p̄ceptū dīnū· sz mā iuramēti ꝑmissorij ē aliq̄
futuz qđ variari pt̄· ita sez qđ ī aliq̄ euētu pt̄ esse
illicitū vł́ nociuū· ⁊ p ꝺñs nō ēet debita mā iura
mēti· ⁊ ideo dispensari pt̄ ī iuramēto ꝑmissorio
q̄a talis dispensacō respic māz iuramti ⁊ nō ōri-
atur p̄cepto dīno de iuramēti obbuacōe ¶ Ad· ij·
dō· qđ hō pt̄ alti ꝑmittē ąquid sb̄ iuramēto dupł́r
vnº q̄ndo ꝑmittit aliq̄ ptinēs ad vtilitatē ipi?
puta si sb̄ iuramēto ꝑmittat se buturz ei· vł́ pec
uniā daturū ⁊ a tali ꝑmissione pt̄ absoluere ille
cui ꝑmissio fcta est· intelligit̄ enī iam ei soluisse
ꝑmissū· qñ facit de eo bm ei? vtilitatē· alioᵖ ꝑmit
tit aliquis alti qđ ptinz ad honorē dei vł́ vtilitatē
aliox· puta si ąquis iuramēto ꝑmitetat alicui se
intraturz religiōz· vł́ aliq̄ opꝰ pietatis factuz·
⁊ tūc ille cui ꝑmittit nō pt̄ absoluē ꝑmittētē· q̄a
ꝑmissio nō est fcta ei p̄ncipł́r· sz deo· nisi forte sit
inꝑposita ꝺdicō· scz si illi cui videbit cui ꝑmittit·
vł́ aliq̄ aliud tale ¶ Ad· nj· dō· qđ qñqz iº qđ cadit
sb̄ iuramēto ꝑmissorio ē maīfeste repugns iusti-
tie· vł́ quia ē pcēm· sic cū aliq̄s iurat se fcturz ho-
micidiū· vel q̄a est maioris boni impeditiuū· sic
cū aliq̄s iurat se nō inꝑturz religiōem· ⁊ tale iu-
ramentū dispensacōe nō indigz· sz ī ꝑmo casu te-
neē ąquis tale iuramētū nō buare· in ꝺo aūt casū
licitū ē et buare ⁊ nō buare· vt supdcēm est· qñqz
vero ąquid sb̄ iuramēto ꝑmittit ꝺ quo dubiū est
vtz sit licitum vł́ illicitū· ꝑficuū vł́ nociuū· aut
simpł́r aut ī aliq̄ casū· ⁊ ī h̄ pt̄ q̄libz eps dispensāe
qñqz vero sb̄ iuramēto ꝑmittit ąquid qđ ē mani
feste licitū ⁊ vtile· ⁊ in tał́ iuramēto nō vidº hr̄e
locū dispensacō vł́ cōmutacō si ąquid melius oc-
currat ad ꝺmūez vtilitatē faciendō· qđ maxīe vidº
ptinē ad potatē pape qui hē curā vł́is ecce· vł́ eciā
absoluta relaxacō qđ eciā ad papā ptinz ⁊ ī oībus
ghalit̄ que ad dispensacōz rez ecc̄asticaz ptinēt·
sup quas hē plenitudinē potestatis· sic ⁊ ad vnūq̄-
quēq̄z ptinz irritare iuramentū· qđ a sibi sbditis
fcēm est ēca ea q̄ eius potati sb̄dunt· sic pt̄ pat̄ ir-
ritare iuramētū puelle ⁊ vir vxoris· vt dī nūi·
xxxº· sicut ⁊ supᵖ ꝺ voto dictū est

Ad· x· sic ꝓcēꝺ· vī qđ iuramentū nō impedi-
atur p aliquā ꝺdcōz psone· vł́ tp̄is iuramñ-
tū enī ad ꝺfirmacōz inducī· vt pz p apł́m ad hēb·
vj· sz cuilibz ꝺuēit ꝺfirmare dcēm suū ⁊ quolz tp̄e·
g̃· vī qđ iuramtū nō impediat̄ p ąquā ꝺdcōz psōe
vł́ tp̄is ¶ Iō· maius ē iurare p deū q̄z p euāgelia·
vnde ēsoº dic̄· si ąqua causa fuit modicū vidº facē
q̄ iurat p deū q̄z q̄ iurat p euāgelia maius ąquid
fecisse vidº quibz dom ēet· stulti sc̄pture ꝓpter deū
facte sūt nō deus per sc̄pras· sz cuiuslibz ꝺdcōis p-
sone ⁊ q̄libz tpe in coī locutōe ꝺsueuerūt iurare p
deū· g̃· mł́to magis licitū ē eis iurare p euāgelia
¶ Iō· idē nō causat̄ ex ōtrijs causis· q̄a ōrie cause
sūt ōtrioz· sz aliq̄ excludūtur a iuramēto ꝓpt̄ def-
fectū psone· sic pueri ante· xmj· annos· ⁊ eciā illi
q̄ semel fuerūt piuri· nō g̃· vidº qđ aliq̄ phibeanē
iurare· vł́ ꝓpt̄ dignitatē sic clerici· aut eciā ꝓpter
tp̄is solempnitatē ¶ Iō· nll's hō viuēs in h̄ mūdo
est tāte dignitatis sicut angel?· ꝺ enī math· xj· qđ
q̄ miox est ī regno celoz maior ē illo sez ioh̄e bap̄.
adhuc ī mūdo viuēte· sz angelo ꝺuenit iurare· ꝺī
enī apoc̄· xº· qđ angel? iurauit p viuentē in secula
scĺoz· g̃· nll's hō ꝓpt̄ dignitatē debz excusari a iura-
mēto ¶ Sed ꝺr ē qđ hētur· ij· q· v· caº· psbr uite iu-
ramēti p scēam ꝺsecrōz introgē· et· xxij· q· v· ꝺī
nll's ex ecc̄astico ordine cuiq̄z laico quicq̄z sup scta
euangelia iurare p̄sumat ¶ Rñ· dō· qđ ī iuramñ-
to duo sūt ꝺsiderada· vnū quidē ex pte dei cui? testi
monū inducit̄· ⁊ q̄ntū ad h̄ debet̄ iuramēto ma-
xia reuēncia· ⁊ ꝓpt̄ h̄ a iuramēto excludūtur pūi
ante annos pubtatis· q̄ nō cogunt̄ ad iurandō· q̄a
nondū hñt pfectū vsū rōis quo possint cū reuēn
cia debita iuramtū p̄stare· ⁊ itez piuri q̄ ad iura
mentū nō admittunt̄ q̄a ex retroactis p̄sumit̄ qđ
debitā reuēnciā iuramēto nō exhibet̄· ⁊ ꝓpt̄ h̄ eciā
vt iuramēto debita reuēncia exhibeat̄ ꝺī· xxij·
q· v· honestū est vt q̄ in scētis audz iurare h̄ ieiun?
faciet cū oī honestate ⁊ timore dei· aliud aūt ē ꝺsi-
derandō ex pte hoīs cui? dictū iuramento firmat̄·
nō enī indiget dcēm hoīs cōfirmacōe nisi q̄a de eo
dubitat̄· h̄ aūt derogat dignitati psone· vt dubi
tet̄ de vitate eoz q̄ dicit· ⁊ idō psonis magne dig-
nitatis nō ꝺuenit iurare· ꝓpt̄ qđ ꝺī· ij· q· mj· ca·
si quis pbr· qđ sacerdotes ex leui causa iurare nō
debēt· tū p aliq̄ nctate vł́ magna vtilitate licitū
est eis iurare· et p̄cipue p spūalibz negocijs p q̄bz
eciā iuramēta ꝺpetit p̄stare ī solēpnibz diebz q̄bz
est spūalibz rebz vacandū· nō aūt tūc sūt iuramñ-
ta p̄standa p rebus tpalibz nisi forte ex magna
nctate ¶ Ad· j· g̃· dō· qđ quidā sunt qui dcēm suū

affirmare nō possūt ꝓpt̃ eoꝝ deffectū · ⁊ quidā sūt quoꝝ dictū adeo debet ee ctum qꝫ ꝯfirmacōne non egeat ¶ Ad · ij · dō · qꝫ iuramentū bm se ꝯsideratū tāto sanccius ē et magis obligat q̄ maius est id p qō iurat̃ · vt aug⁹ dic̃ ad publicolā · ⁊ b · h̄ mai⁹ est iurare p deū q̄ p euangelia · sz pt̃ ee cōuso ꝓpter modū iuramēti vtpote si iuramētū qō fit p euāgelia fiat cū quadam deliberacōe ⁊ solempnitate · iuramentū aūt qō fit p deū si fiat leuiter ⁊ absq; deliberacōe ¶ Ad · nj · dō · qꝫ nichil ꝓhibz aliq; tolli ex cēris causis p modū suphabūdācie ⁊ deffect⁹ · et h̄ mō aq̄ui impediūtur · a iurādo ꝙa sūt maioris auctoritatis q̄ qꝫ eos iurare deceat · aliq; vero quia sūt mioris auct̄is q̄ qꝫ eoꝝ iuramēto stetur ¶ Ad · mj · dō · qꝫ iuramentū angeli inducit̃ nō ꝓpt̃ deffectū ipoꝝ · q · nō sit eius simplici dcto credoz sz ad oñendō id qō ꝺ ex infallibli dei dispōe ꝓcedē · sic̃ ecia ⁊ deus aliq̄n i sēpturis iurans inducit̃ ad oñendū inmobilitatē eius qꝫ ꝺ · sic̃ apo⁹ dicit ad

OEinde considerandū est de // hēb · vj · assūpcōe diuini nois p modū adiuracōis Et ēca h̄ q̄runtur tria Primo vtz liceat adiurare homies Scō vtz liceat adiurare demōes Tercō vtz liceat adiurare irrōnabiles creaturas

Ad · j · sic ꝓcēd · vī qꝫ nō liceat hoīem adiurare · dic̃ enī orig̃ · sup math̄ · estimo qm̄ non opt̃z vt vir qui vult bm euangeliū viuē adiuret alēm · si vero iurare non licet q̄ntū ad euangeliū xp̄i mandatū votū est · ꝙa nec adiurare alēm licz ꝓterea ea maīfestū est qm̄ pn̄ceps sacerdotū ihm illicite adiurauit p deū viuū ¶ Ꝺ · quicūqz adiurat aliquē qōāmō ip̄m ꝯpellit · sz nō licz aliū inuitū cogere · g̃ vi ꝺ qꝫ nec liceat aliū adiurare ¶ Ꝺ · adiurare ē aliq; ad iurandū inducē · sed inducere aliq; ad iurandō est supioꝝ q̄ inferioribz iuramēta imponūt · g̃ inferiores supiores suos nō possunt adiurare ¶ Sed ꝺ ē qꝫ ecia deū p aliq̄ sac̃ obsecem⁹ eū obtestantes · apo⁹ ecia fideles obsecrat p mīam dei · vt pz · ro · xij · qō vī ad q̄mdā adiuracōz ptinē g̃ licitū est alios adiurare ¶ Ad · dōz · qꝫ ille qui iurat iuramēto ꝓmissorio p reuēnciā diuī nois qꝫ ad ꝯfirmacōz sue ꝓmissiōis inducit seip̄m obligat ad faciendō qō ꝓmittit qꝫ ē seip̄m inmobilit̃ ordinare ad aq̄uid agendū · sic̃ autē hō seip̄m ordinare pt̃ ad aliq; augendō · ita ecia alios supiores quiꝺ deꝑcando · inferiores aūt impādo vt ex ꝺctis pz · cū g̃ vtraqz ordinacō p aliqō dīnū ꝯfirmat̃ est adiuracō · in h̄ tn̄ differūt qꝫ homo ē suoꝝ actuū dñs · nō aūt est dñs eoꝝ q̄ sūt ab alio agēda · ⁊ ideo sibi ip̄i pt̃ nc̄atē imponē p diuī nois inuocacōz · nō autē hanc nc̄atē pt̃ alijs imponē nisi sb̄ditis · quos pt̃ ex debito prestiti iuramti ꝯpellē · si g̃ aliquis p inuocacōz diuī nois vl̄ cuiuscūqz rei sacre alicui nō sibi subdito adiurando nc̄atē agēdi aliquid aliud imponē intēdat sicut imponit sibi ip̄i iurādo tal̄ adiuracō illicita est ꝙa vsurpat pōatē in alīū quā nō h̄ tamē ꝓpt̃ aq̄uā nc̄atē supiores suos infiores tali gne adiuracōis ꝯstringē pn̄t · si vero intēdat solūmō p reuēnciā diuī nois vl̄ alicui⁹ rei sacre aliq; ab alio obtinē absq; nc̄atis inposicōne · tal̄ adiuracō licita est respcū quoꝝlibet ¶ Ad · j · g̃ ꝺ · qꝫ orig̃ · loquit̃ de adiuracōe q̄ aquis alicui nc̄atē imponē intēdit sic̃ imponit sibi ip̄i iurando · sic enī pn̄ceps sac̃dotū p̄sūpsit dn̄m ihm xp̄m adiurare ¶ Ad · ij · dō · qꝫ illa racō ꝓcedit de adiuracōne q̄ nc̄atē imponit ¶ Ad · nj · dō · qꝫ adiurare nō est aliquē adiurandū inducē · sz p q̄mdam sil̄itudinē iuramēti ad se inducti ad aliquid agendō puocare · alit̄ tn̄ adiuracōe vtimur ad hominem ⁊ alit̄ ad deū · nā adiurando hoīs volūtatē p reuēnciā rei sacre inmutare intendim⁹ qꝫ quiꝺ nō intendim⁹ ēca deū cui⁹ volūtas ē inmutabil̄ · sz qꝫ a deo p cēnā eius volūtatē aq̄uid obtineam⁹ nō est ex meritis nr̄is · sz ex eius bonitate

Ad · ij · sic ꝓcedit̃ · videt̃ qꝫ nō liceat demones adiurare · dic̃ enī orig̃ sup math̄ · nō est h̄ · potestatem datam a saluatoꝛe adiurare demonia · iudaicū enī est h̄ · nō aūt debem⁹ iudeoꝝ ritus imitari · sed pocius vti potate a xp̄o data · g̃ nō ē licitū demones adiurare ¶ Ꝺ · mlti nigromātici incantacōibz demones p aq̄uid dīnū inuocant qō ē adiurare · si ergo licitum est demones adiurare · licitū est nigromanticis incantacōnibus vti · quod pz ee fl̄m · g̃ ⁊ p̄mū ¶ Ꝺ · quicūqz adiurat aliquē ex h̄ ipo aliquā societatē cū ipo facit · sz nō licet cū demonibus societatē facē · bm 1o · j · ad corinth̄ · x · nolo vos socios fieri demonioꝝ · g̃ nō licet demōes adiurare ¶ Sz ꝺ est qō ꝺ marci vltimo · ī nomīe meo demōia ciciēt · sz inducē aliū ad aq̄uid agendō ꝓpter noñ dīnū h̄ est adiurare · g̃ licitū est demones adiurare ¶ Ad · dō · qꝫ sic̃ dictū est · duplex est adiurādi modus · vn⁹ quiꝺ p modū deꝑcacōis vl̄ inductōis ob reuēnciā alicui⁹ sacri · alius autē p modū ꝯpulsionis · p̄mo aūt mō nō licet demōes adiurare · quia ille mod⁹ adiurandi viꝺ ad q̄mdā beniuolenciā vl̄ amicitiā ptinē q̄ nō licz ad demones vti · ho aūt adiuracōis mō q̄ est p ꝯpulsiōz licet nob ad aq̄uid vti · ⁊ ad aq̄uid nō licet · demones enī i cursu hui⁹ vite nob aduersarij ostituūtur · nō aūt eoꝝ actus nr̄e dispōi sb̄dunt̃ · sz dispositiōni diuine ⁊ sc̄oꝝ angeloꝝ · quia vt aug⁹ dicit in · nj · de t̄nit̃ · spūs dcto regit̃ p sp̄m iustū possumus g̃ demones adiurando p virtutem diuini nois tamq̄ inimicos repellere · ne nob noceāt · vl̄ spūalit̃ vl̄ corpalit̃ b · potestatē diuinā datā a xp̄o ēm 1o luc̃ · x · ecce dedi vob potatē calcandi sup̄ serpentes ⁊ scorpiones ⁊ sup̄ oēm vtutē inimici et nichil uob nocebit · nō tamē licitū est eos adiurare ad aliq; ab eis ad discendō · vl̄ ecia ad aq̄uid p eos obtiendō · ꝙa h̄ ptinēt ad aq̄uā societatē cū ipis hn̄dam nisi forte ex spāli instinctu vl̄ reuelacōne diuina aliq̄ sc̄i ad aliq̄s effectus demonū opacōne vtanē · sic̃ legit̃ de bt̄o iacobo qꝫ p demōes fecit hermogenem ad se adduci ¶ Ad · j · g̃ ꝺ · qꝫ orig̃ loq̄t̃ de adiuracōe q̄ nō fit potatiue p modū ꝯpulsiōis sz magis p modū cuiusdā beniuolēcie vl̄ deꝑcacōis ¶ Ad · ij · dō · qꝫ nigromātici vtūtur adiuracōibz

et ĩuocacõibꝫ demonũ ad aliquid ab eis adipiscendꝫ vl̃ ad discendꝫ ⁊ hoc est illicitũ vt dictũ est. vñ ꝯsoꝫ dic̃ marci. s̃. expoñs illud verbũ dñi. qꝫ spũi inmũdo dixit inmutescæ et exi ab homĩe salutifeꝝ. hoc nob dogma dat̃ ne credamꝫ demõibꝫ q̃ntũcunqꝫ denũcient vitatẽ ℣ Ad. nj. dr. qꝫ rõ illa procedit de adiuracõne qua imploratur auxiliũ demonũ ad aliquid agendꝫ vl̃ cognoscendum. hoc autẽ videtur ad q̃mdam societatem ptinere. sed qꝫ aliquis adiurando demones repellat hoc est ab eoꝝ societate

Ad. nj. sic prædi. visꝫ qꝫ nõ liceat // recedere adiurare irrõnalem creaturam. adiuracõ enĩ fit per locucõm. sed frustra sermo dirigitur ad eũ qui nõ intelligit qualis est irracõnal̃ creatura. g̃ vanum est et illicitũ irrõnalẽ creaturaꝫ adiurare ℣ Iõ. ad eũ videtur competere adiuracõ ad quem pertinet iuracõ. sed iuracõ nõ pertinet ad creaturam irracõnalem. g̃ videtur qꝫ ad eam nõ liceat adiuracõne vti ℣ Iõ. duplex est adiuracionis modus vt ex supradictis patet. vnus quidẽ per modũ deprecacõnis quo non possumus vti ad irracõnalem creaturam que nõ est dña sui actꝰ. alia autẽ adiuracõ est per modum conpulsionis qua eciã vt videtur ad eam vti nõ possumꝰ. quia nõ est nr̃m creaturis irracõnalibus imperare. s̃ solũ illius de quo dicitur. math. vnj. quoniam venti ⁊ mare obediunt ei. g̃ nullomodo vt videt̃ licet vti adiuracione ad irracionales creaturas ℣ Sed otra est qꝫ simon ⁊ iudas legunt̃ adiurasse demones ⁊ eis precepisse. vt in desertum locum discederent ℣ Rñ. dom. qꝫ creature irracõnales ab alio aguntur ad ꝓprias operacõnes. eadẽ autẽ accõ est eius qꝫ agitur ⁊ mouetur. et eius quod agit et mouet. sicut motus sagitte eciã est quedã operacio sagitantis. et ideo operacõ irracionalis creature nõ solum ipi attribuitur. sed principl̃ deo cuius dispositõe omnia mouent̃. pertinꝫ eciã ad dyabolũ qui permissione diuina vtitur aliqbꝫ irracõnalibus creaturis ad nocendum hominibꝫ sic ergo adiuracõ qua quis vtitur ad irracõnaleꝫ creaturam potest intelligi dupliciter. vno mõ vt adiuracõ referat̃ ad ipam creaturã irracõnaleꝫ scõm se. ⁊ sic vanũ cẽt irrõnalem creaturam adiurare. aliomõ vt referatur ad eũ a quo irracõnalis creatura agitur ⁊ mouetur. et sic dupliciter adiuratur irracõnalis creatura. vno quidẽ modo per modũ deprecacõis ad deũ directe qꝫ ptinet ad eos q̃ diuina inuocacõne miracula faciunt. aliꝰ per modũ compulsiõis que referꝫ ad dyabolũ qui in nocumentum nr̃m vtitur irracõnalibus creaturis. ⁊ talis est modus adiurandi in eccl̃ie exorcismis per quos demonis potestas excluditur ab irracõnalibus creaturis ab eis auxiliũ implorando nõ licet. ⁊ p hoc patet rñ. ad obiecta

Deinde considerandũ est de assumpcõe diuini nominis ad inuocandũ pꝫ oꝝ vl̃ laudem. ⁊ de oracõe quid iã dcm̃ est. Vnde nũc de laude restat dom. circa quã q̃runt̃ duo Prio. vtꝫ deus sit ore laudandus

Secundo. vtꝫ laudibꝫ dei sint cantus adhibẽdi

Ad. j. sic prædi. videt̃ qꝫ deus nõ sit ore laudãdus. dicit enĩ phus in. s̃. eth. optimorum nõ est laus. sed magis aliquid ⁊ melius. hꝫ deus est sup omnia optia. g̃ deo nõ debetur laus. hꝫ aliquid magis laude. vñ ⁊ ecc̃. xlnj. dicit̃ qꝫ deus maior est omni laude ℣ Iõ. laus dei ad cultũ ipius ptinꝫ est enĩ religiõis actus. sed deus mente colit̃ magꝫ q̃ ore. vnde dñs math. xv. contr̃ quosdã inducit illud ysa. pl̃s h labijs me honorat. cor autem eoꝝ longe est a me. g̃ laus dei magis consistit ĩ corde q̃ in ore ℣ Iõ. homĩes ad hoc ore laudantur vt ad meliora ꝓuocẽtur. sicut enĩ mali ex suis laudibꝫ superbiunt. ita boni ex suis laudibus ad meliora ꝓuocentur. vñ dicitur pũ. xxvij. quomodo probatur in conflatorio argentũ. sic ꝓbatur hõ ore laudanciũ. sed deus per verba hominũ nõ ꝓuocat̃ ad meliora. tũ quia inmutabilis est. tũ qa sũme bonus est. et nõ habet quo crescat. g̃ deus non est laudandus ore ℣ Sed contr̃ est qꝫ ĩ psalmo. labijs exultacõis laudabit os meũ ℣ Rñ. dom. qꝫ verb̃ alia racõne vtimur ad deũ. ⁊ alia rõne ad hoĩem ad hoĩem enĩ vtimur verb̃ vt conceptũ nr̃i cordis quẽ nõ potest cognoscere verb̃ nr̃is ei exprimamꝰ et ideo laude oris ad hominẽ vtimur. vt vl̃ ei vl̃ alijs innotescat. qꝫ bonam opinionem de laudato habemus. vt per h̃ ⁊ ipm qꝫ laudatur ad meliora ꝓuocemus. et alios apud quos laudatur in bonã opinionẽ ⁊ reuerenciam ⁊ imitacõez ipius inducamus. sed ad deũ verb̃ vtimur nõ quiꝺ vt ei qui est inspector cordiũ nr̃os conceptus manifestemꝰ sed vt nosipos ⁊ alios audientes ad eius reuẽnciã inducamus. et iꝺo nc̃e est laus oris. nõ quiꝺ ꝓpt̃ deũ. sed ꝓpter ipm laudantem cuius affectus excitatur in deũ ex laude ipius. hm illud psalmi. sacrificiũ laudis honorificabit me et illic iter quo ostendam illi salutare dei ⁊ inq̃ntũ homo pꝫ diuinam laudem affectu ascendit in deũ. ĩ tm̃ per hoc retrahitur ab hijs que sunt contra deũ. hm illud ysa. xlvnj. laude mea infrenabo te ne intereas. prodest eciam laus oris ad hꝫ qꝫ alioꝝ affectus ꝓuocetur in deũ. vnde dicitur in ps̃. semp laus eius in ore meo. ⁊ postea subdit̃. audient mansueti ⁊ letentur. magnificate dñm mecũ. ℣ Ad. j. g̃ dr. qꝫ de deo dupliciter possumus loqui. vnomõ quãtum ad eius ẽenciam. et sic cũ sit inconp̃hensibil̃ et ineffabilis maior est omni laude. debetur autẽ ei scõm hanc comparacõm reuẽncia ⁊ late honor. vñ et in psalterio ieronimi dicit̃. tibi silet laus deus quantũ ad ꝑmũ. et tibi reddetur votũ q̃ntũ ad scõm. alio modo scõm effectus ipius q ĩ nr̃am vtilitatem ordinãtur. et scõm h̃ debetur deo laus. vñ dicitur ysa. xlnj. miseracõnũ dei recordabor laudem dñi annũciabo sup omnibus que r̃ddidit dñs. et dyoꝰ dicit. s̃. ca. ꝺ di. no. omne sanctum theologorum hympnũ. i. diuinã laudẽ inuenies ad bẽos tharchie. i. diuĩtatis ꝓcessꝰ manifestatiue et laudatiue dei nominacõnes diuidentẽ ℣ Ad. ij dom. qꝫ laus oris inutilis est laudanti si sit sine

laude cordis · qp loquitur deo laudem dñ magnalia eius operum recogitentur cũ affectu · valet tñ exterior laus oris ad excitandũ interiorem affectũ laudantis · ⁊ ad ꝓuocandum alios ad dei laudem sicut dictũ est ℣ ad · nj · dom · qp deũ nõ laudam⁹ ꝓpter vtilitatem suam · sed ꝓpter vtilitatem nr̃az

℟ ad · ij · sic ꝓceditur · videt̃ qp vt dictum est cantus nõ sunt assumendi in laudẽ dinã · dicit enĩ apo⁹ ad colosenses · nj · docentes ⁊ ꝛmouẽtes uosmetipos · ⁊ in ps̃ · ⁊ ymnis ⁊ canticis spiritualibus · sed nichil assumere debem⁹ in diuinũ cultũ ꝓter ea que nobis auctoritate scripture traduntur · g̃ videtur qp nõ debem⁹ vti ĩ diuinis laudibus canticis corporalibus · sed solũ spiritualibꝫ

℣ ꝯ · iero⁹ · super illud ad eph̃ · v · ⁊ habetur in decretis di · xx · ca · cantãtes ⁊ psallentes ĩ cordibꝫ ur̃is dño · dicit audiant h̃ adolescentuli · quibꝫ in eccl'ia est psallendi officiũ deo nõ voce · sz corde cantandũ est nec inꝛgediaz modis guttur ⁊ fauces medicamine liniende sunt vt in eccl'ia theatrales moduli audiantur ⁊ cantica · non g̃ in laudes dei sunt cantus assumendi ℣ ꝯ · laudare deũ ꝛoenit puis et magnis · ꝛm illud apoc̃ · xix · laudẽ dicite deo ur̃o omnes serui eius ⁊ qui timetis illũ pusilli et magni · sed maiores qui sunt in eccl'ia nõ decet cantare · dicit enĩ grego⁹ · ⁊ habetur ĩ decretis di · xciij · ca · in romana sancta eccl'ia ꝑsenti decreto ĩstituo vt in sede hac sacri altaris ministri cãtare nõ debeant · g̃ cantus nõ ꝛoeniũt diuinis laudibus ℣ ꝯ · in veteri lege laudabatur deus ĩ musicis instrumẽtis et humanis cantibus · ꝛm illud psalmi · confitemi dño in cythara ⁊ psalterio decẽ cordaz psallite illi cantate ei canticum nouũ · sed instrumenta musica · sicut cythara et psalteria nõ assumit eccl'ia in diuinas laudes ne videatur iudaizare · g̃ pari racõe nec cantus ĩ diuinas laudes sũt assumendi ℣ ꝯ · principaliꝛ est laus mẽtis q̃z laus oris · sed laus mentis impeditur per cantus · tum quia cantancium intencio abstrahitur a cõsideracione eorum que cantant dum circa cantum studen · tum eciam quia ea qne cantantur minus ab alijs intelligi possunt q̃z si sine cantu ꝓferentur · g̃ cantus nõ sunt diuinis laudibus assumendi ℣ Sed contra est qp beatus ambro⁹ in eccl'ia mediolañ cantus instituit · vt aug⁹ refert in · ix · confessionũ ℟ ñ · dom · qp sic̃ dictum est · laus vocalis ad h̃ necessaria est vt affectus homis prouocetur in deũ · ⁊ ideo quecunq; ad h̃ vtilia esse possunt in diuinas laudes cõgruenter assumuntur · manifestum est aut̃ qp scom diuersas melodias sonoꝛ animi hoim diuersimode disponuntur vt patet per ph̃m · in · vnj · polit̃ · et per boeciũ in prologo musice · ⁊ ideo salubriter fuit institutum vt in diuinas laudes cantus assumerentur vt animi infirmoꝛ magis prouocarẽtur ad deuocõm · vnde augus · dicit in · x · confessionũ adductoꝛ cantãdi consuetudinẽ approbare ĩ eccl'ia vt per oblectamenta aurũ infirmoꝛũ animus ĩ affectum pietatis assurgat · ⁊ de seipo dicit ĩ · ix · confessionũ · fleui ĩ ymnis et canticis tuis suaue sonantis eccl'ie tue vocib⁹ ꝛomotus acriter ℣ ad · j · g̃ dom · qp cantica spiritualia possũt dici nõ solũ ea que interius cantuntur spiritu · sed eciã ea que exterius ore cantantur inq̃ntum per huiusmodi cantica spiritualis deuocõ prouocatur ℣ ad · ij · dom · qp iero⁹ nõ vitupat cantũ · sed reprehendit eos qui in eccl'ia cantant in ore theatrico · nõ ꝓpter deuocõm excitandam · sed ꝓpter ostentacõz vl' delectacõm ꝓuocãdam · vnde aug⁹ dicit ĩ · x · confes · cum michi accidit vt me amplius cantus q̃z res q̃ cantatur moueat penaliter me peccare confiteor et tunc mallem nõ audire cantantem ℣ ad · nj · dom · qp nobilior motus est ꝓuocandi homies ad deuocõm per doctrinam et predicacõm q̃z p cantũ et ideo dyaconi ⁊ prelati quibus competit per predicacõem et doctrinam animos hominũ ꝓuocare ĩ deũ nõ debẽt cantibus insistere · ne per h̃ a maioribus retrahantur · vnde ibidem gregoꝛi⁹ dicit · consuetudo est valde reprehensibilis vt in dyaconatus ordine constituti modulos vocis inꝺuãt quos ad predicacõis officiũ et elemosinaz studuĩ vacare congruebat ℣ ad · mj · dom · qp sicut ph̃us dicit in · vnj · polit̃ · neq; fistulas ad disciplinam est adducendũ neq; aliq̃ aliud artificiale organũ puta cytharã · ⁊ si quid tale altez ẽ · sed quecunq; faciũt auditores bonos · huiusmodi enĩ musica ĩstrumenta magis animũ mouent ad delectacõm q̃z per ea formeẽ interius bona disposicõ · in veteri autem testamento vsus erat taliũ instrumẽtoꝛ tũ quia ꝑs erat magis durus ⁊ carnalis · vnde erat per huiusmodi instrumenta ꝓuocandus · sic̃ per promissiones terrenas · tũ eciam quia huiusmodi instrumenta corporalia aliquid figurabãt ℣ ad · v · dom · qp p cantum quo quis studiose ad delectandũ vtitur · abstrahitur animus a consideracõne eoꝛ que cantantur · sed si aliquis cantet ꝓpter deuocõz attencius considerat que dicuntur · tũ quia diucius moratur sup eodem · tũ quia vt aug⁹ dicit in · x · confessionũ · omnes affectus spũs nr̃i pro sua diuersitate habent ꝓprios modos in voce absq; cantu quorum occursta familiaritate excitantur · et eadem eciam est racõ de audientibꝫ in quibus ⁊ si aliquando nõ intelligant que cantantur · intelligant tamen ꝓpter quid cantantur scilicet ad laudem dei · et h̃ sufficit ad deuocõm excitandam.

hic nullus est deffectus · Sequitur distinccio

lxxxvii

Deinde ꝯsiderandum est de vicijs religioni oppositis. Et primo de illis q̄ cū religione ueniūt ī hoc q̄ exhibēt cultū diuinū. Scō de vicijs manifestā cōtrarietatē ad religiōz habētibꝫ p̄ ꝓcēptū eoꝝ q̄ ptinēt ad diuinū cultū Primū aūt horꝝ ptinet ad supsticiōz. Scōz autē ad irreligiositatē. Vñ p̄mo ꝯsidandū est de ipa supsticōe ⁊ ꝯ ptibꝫ ei⁹. Deiñ de irreligiositate ⁊ ptibꝫ ei⁹. Circa p̄mū q̄runt̄ duo Primo vtꝝ supsticio sit viciū r̄ligioni contrariū Scō vtꝝ habeat plures ptes seu species

Ad ·j· sic ꝓcedit̄ · videt̄ q̄ supsticio nō sit viciū r̄ligioni ꝯtrariū vnū enī ōriorꝝ nō ponit̄ in diffinicōe alt⁹ · sz religio ponit̄ ī diffinicōe supsticōis. Dicit̄ enī sr̄sticio ee r̄ligio sup̄ modū fuata utz ī glosa ad colocēn ij⁰ sup i⁰ q̄ sūt rōez habēcia sapiēcie ī supsticōe g̃ sr̄sticio nō est viciū r̄ligioni ꝯtrariū Ꝫ ysidor⁹ dicit ī libro ethymo · supsticōsos ait cicero appellatos q̄ totos dies dep̄cabant̄ ⁊ immolabāt ut sui sibi liberi supstites fierēt · sz h⁰ eciā p̄t fieri scōz vere religionis cultū · g̃ supsticio nō est viciū r̄ligioni oppositū Ꝫ supsticio q̄dā excessū importare videt̄ · sz religio nō potest habere excessū · q̄a sicut s̄ dictū est ꝫ eā nō ctīgit eq̄le deo reddē ei⁹ q̄ debē⁹ · g̃ supsticio nō est viciū r̄ligioni oppositū Sed ō est q̄ aug⁹ dicit ī li⁰ de · x · coꝛdis tāgis p̄imā coꝛdā q̄ colit̄ vn⁹ de⁹ et ceadit bestia supsticōis · sz cult⁹ vn⁹ dei ptinet ad religionē g̃ supsticio religioni opponit̄ Ꝫ ñ dō q̄ sic s̄ dcīm est religio est virt⁹ moralis · oīs aūt virt⁹ moral ī medio ꝯsistit ut s̄ habitū ē Et ideo duplex viciū vtuti morali opponit̄ vnū quidē scōz excessū · aliud aūt scōz defectū · cōtīgit aūt excedere mediū vtutis nō solū scōz circūstāciaz q̄ ō q̄tū · sz eciā scōz alias circūstancias. Vnde ⁊ in aliquibꝫ vtutibꝫ sicut ī magnanimitate et magnificēcia vicium excedit vtutis mediū nō q̄a ad mai⁹ aliq̄d tēdat q̄z virt⁹ · sz forte ad mi⁹ transcēdit tamē virtutis mediū inquātū facit aliq̄d cui nō debet uł q̄ñ nō debz Et similit̄ scōm alia huiꝰoi ut patet p̄ ph̄m in mꝰ ethicoꝝ · sic g̃ supsticio est viciū religioni oppositū scōz excessū · nō q̄a plus exhibeat ī cultū diuinū q̄z vera r̄ligio · sz q̄a exhibz cultū diuinū · uł cui nō debz · uel eo mō quo nō debz Ad p̄mū g̃ dicēdū · q̄ sicut bonū methaphorice ꝯ ī malis · put dicim⁹ bonū latronē et ita eciā noīa vtutū q̄ñz trāssūptiue accipiunt̄ in malis · sic prudēcia q̄ñq̄z ponit̄ p̄ astucia · scōm i⁰ luce xvj filij hui⁹ sec̄li · prudēciores filijs lucis sūt ⁊ p̄ hūc modz supsticō ꝯ ee r̄ligio Ad scōm dō · q̄ aliq̄d aliud est ethymologia · noīs et aliud ē significacio noīs. ethymologia attēdit̄ scōm id a q̄ imponit̄ nomē ad significādum · noīs vero significacio attēdit̄ scōm i⁰ ad q̄ significandū nomē imponit̄ · q̄ q̄ñz diuersa sūt Nomē lapidis enī imponit̄ a lesione pedis nō tñ h⁰ significat · alioquin ferrū cū pedē ledat lapis eet. Similiter eciā nomē supersticōis nō oportet q̄ significet i⁰ a q̄ nomē est impositū

Ad terciū dicēdū q̄ religio nō p̄t habē excessū scōm quātitatē absolutā p̄t tñ habē excessū scōm quātitatē ꝓportiōis · put scilicet ī cultu diuino fit aliquid q̄ fieri non debet

Ad scōm sic procedit̄ · videt̄ q̄ nō sit diuerse supsticiōnis species · q̄a scōm philosophū in ſ topicoꝝ · si vnū oppositoꝝ sit mł̄tiplex et r̄liq̄ū · sed religio cui opponit̄ supsticio nō habet diūsas spēs · sz oēs eius act⁹ ad vnā speciē r̄ferunt̄ g̃ nec supsticio habet diūsas spēs Ꝫ ō opposita sūt circa idē · sz r̄ligio cui opponit̄ supsticio ē circa ea quibꝫ ordinam̄ in deū ut s̄ habitū est nō g̃ spēs supsticiōis q̄ opponit̄ religioni p̄t attendi scōm aliquas diuinacōes humanoꝝ euentuū uł scōm aliquas obſuacōes humanoꝝ actuū Ꝫ ō ad colocēses ij⁰ sup i⁰ q̄ sūt rōez habēcia sapiēcie ī supsticōe · dicit glosa idest insimulata r̄ligione · g̃ eciā simulacō debet poni species supsticōis Sed ō est q̄ aug⁹ ī nj⁰ de doctrina xp̄iana diūsas spēs supsticiōis assignat Ꝫ ñ dicēdū · q̄ sic sup̄ dictū est. Viciū supsticiōis ꝯsistit ī hoc q̄ trāscēdit̄ vtutis mediū scōz alias circūstancias · ut s̄ dictū ē nō enī q̄libꝫ circūstanciaꝝ corruptaꝝ diūsitas variat peccati spēz · sz solū quādo referunt̄ ad diūsa obiecta · uel diūsos fines · scōm hos enī morales actus speciē sortiunt̄ ut s̄ habitū ē. Diūsificant̄ g̃ supsticiōis species ſ quidē ex p̄te obiecti · p̄t enī diuin⁹ cult⁹ exhiberi · uł cui exhibendū est scz deo vero mō tñ indebito · ⁊ hec ē p̄ma supsticiōis species · uł ei cui non debet exhiberi · scz cuiqz creatē ⁊ hoc est aliud supsticiōis gen⁹ q̄ ō in mł̄tas species diuidit̄ scōm diūsos fines diuini cult⁹ · ordinat̄ enī Primo diuin⁹ cult⁹ ad r̄uerenciā deo exhibendā. Et scōz hoc p̄ma spēs hui⁹ generis est ꝓdolatria q̄ diuinā reuerenciā indebite exhibet Scō ad hoc ordinat̄ q̄ homo instruat̄ a deo quē colit et ad hoc ptinet supsticio diuinatiua q̄ demones cōsulit p aliqua pacta cū eis inita tacita uł expſſa Tercō ordinat̄ diuin⁹ cult⁹ ad q̄dam directionē humanoꝝ actuū scōm instituta dei q̄ colit̄ · et ad hoc ptinet supsticio q̄rundā obſuationū. Et hec tria tāgit augu⁹ ī ij⁰ de doctrina xp̄iana dicēs · supsticiosū est q̄dq̄d institutū est ab hoīb⁹ ad faciēda ⁊ colēda ꝓdola ptinēs ⁊ h⁰ ptinet ad p̄mū · et postea sb̄dit · uł ad cōsultacōes et pacta quedā significationū cū demonib⁹ placita atqz federata · q̄ ptinet ad ꝫ Et p⁹ pauca sb̄dit ad h⁰ gen⁹ ptinēt oēs ligatē ⁊ ceta · huiꝰoi q̄ ptinet ad · nj Ad p̄mū g̃ dō · q̄ sic dyonisius dicit mꝰ ca⁰ de · di · no · bonū ctingit ex vna ⁊ integ̃ causa · malū aūt ex singł̄aribꝫ defectibꝫ · ⁊ ideo vni vtuti plura vicia opponunt̄ ut s̄ habitū ē · verbū aūt philosophi vitatē hz ī oppositis ī q̄bꝫ est eadē racō mł̄tiplicacōis Ad ꝫ · dō · q̄ diuinacōes et obseruacōes aliq̄ ptinēt ad supsticōez in quantū dependēt ex aliquibꝫ opacōibus demonū · ⁊ sic ptinēt ad quedā pacta cū eis inita Ad terciū dō · q̄ simł̄ata religio ibi ꝯ q̄ñ ēdicōi humane nomē religionis aplicat̄ put ī glo. sequit̄. Vnde ista siłata religio nichil est aliud

q̄z cultus deo vero exhibit⁹ modo indebito·sic̄ si aliq̄s tpe gr̄e vellet colere deū sc̄om veteris legis ritū et de hoc ad lit̄erā loquit̄ glosa

Circa hanc distinctionem tria sunt dicenda primo de superstitionibus et primo de superstitione indebiti cultus veri dei Secundo de superstitione idolatre Tercio de superstitione diuinationum Quarto de superstitione obseruationum Circa primum quinque quorum primum utrum in cultu veri dei possit esse aliquid pernitiosum Secundum utrum possit ibi esse aliquid superfluum

Ad primum sic proceditur. Videtur quod in cultu veri dei non possit esse aliquid pernitiosum. Dicit enim Ioel. iij°. omnis quicumque inuocauerit nomen domini saluus erit. Sed quicumque colit deum quocumque modo inuocat nomen eius. Ergo omnis cultus dei affert salutem. Nullus autem est pernitiosus Ergo nullus est pernitiosus Praeterea idem deus est qui colitur a iustis quibuscumque mundi etatibus. Sed ante legem data iustis absque precepto mortali colebatur deus quilibetcumque eis placebat. Vnde et iacob propter votum se obligauit ad spontaneum cultum ut habetur Gen. xxviij. Ergo etiam modo nullus dei cultus dicitur pernitiosus Praeterea nichil pernitiosum in ecclesia sustinetur. Sustinet autem ecclesia diuersos ritus colentium deum Vnde Gregorius scribit. Augustino episcopo anglorum proponenti quod essent diuerse ecclesiarum consuetudines in missarum celebratione in quibus placuit ut siue in romanis siue in gallicanis siue in quibuslibet ecclesiis aliquid inueneris quod plus oportuerit deo possit placere sollicite eligas. Ergo nullus modus colendi deum est pernitiosus Sed contra est quod augustinus dicit in epistola ad Hieronymum et habetur in glosa ad Gal. iij°. quod legalia obseruata post veritatem euangelij diuulgatam sunt mortifera et tamen legalia ad cultum dei pertinebant. Ergo in cultu dei potest esse aliquid mortiferum Praeterea dicit augustinus in libro de mendacio mendacium maxime pernitiosum est quod fit in his quae ad christianam religionem pertinent. Mendacium autem cum aliquo extraneo significat diuinum veritatem sicut autem significare aliquid uerbo ita etiam significare aliquid facto et in tali significatione facti consistit exterior religionis cultus ut ex dictis patet et ideo si per cultum exteriorem aliquid falsum significetur erit cultus pernitiosus. Hoc autem contingit dupliciter Vno quidem modo ex parte rei significate a qua discordat significatum cultus sed non modo tempore noue legis per actus illa christi misteriis pernitiosum est uti cerimoniis ueteris legis quibus christi misteria figurabantur fuerat sicut etiam pernitiosum esset si quis nunc profiteretur christum esse passum. Alio modo potest contingere falsitas in exteriori cultu ex parte colentis et hoc precipue in cultu diuino quia per ministros exhibetur in persona totius ecclesie sicut enim falsarius esset qui alicui apponeret ex parte alterius quod non esset ei commissum. Ita vitium falsitatis incurrit qui ex parte ecclesie cultum exhibuerit deo non modum diuinum auctoritate ab ecclesia institutum et in ecclesia consuetum Vnde ambrosius dicit indignus est qui aliter aliquid celebrat misteriorum quam quod christus tradidit. Et propter hoc etiam glossa dicit ad colossenses ipse quod superstitiosum est quicquid traditio humana religionis nomini alicui applicat Ad primum ergo dicendum quod cum deus sit vitas illi inuocat deum qui in spiritu et veritate eum colit. Ut super Ioh. dicitur. Et ideo cultus ordinans fidelitatem non pertinet proprie ad dei inuocationem qui saluat Ad secundum dicendum quod ante tempus legis iusti per interiorem instinctum instruebantur de modo colendi deum quos alij sequebantur. Postmodum vero exterioribus preceptis circa hoc hominis sunt instructi quae preterire pestiferum est Ad tertium dicendum quod licitum consuetudines ecclesie in cultu diuino in nullo veritati repugnant et ideo sunt seruande et eas preterire illicitum est

Ad quartum sic proceditur. Videtur quod in cultu dei non possit esse aliquid superfluum. Dicit enim ecclesiasticus xlvij°. glorificantes deum quantumcumque potueritis superabit adhuc. Sed cultus diuinus ordinatur ad deum glorificandum. Ergo nichil superfluum in eo potest esse Praeterea exterior cultus est professio quedam cultus interioris quae debet fide spe et caritate. Ut augustinus dicit in enchiridion sed in fide spe et caritate non potest esse aliquid superfluum Ergo neque in cultu diuino Praeterea ad diuinum cultum pertinet. Ut ea deo exhibeamus quae a deo accepimus. Sed opera nostra a deo accepimus. Ergo si totum quodquod possumus faciamus ad dei reuerentiam nichil enim superfluum erit in diuino cultu Sed contra est quod augustinus dicit in libro de doctrina christiana quod bonus uerusque christianus etiam in libris sacris superstitiosa figmenta repudiat. Sed per sacros libros deo colendo frequentius agitur de exteriori cultu quam de interiori Ergo etiam in cultu diuino potest esse superstitio ex aliqua superfluitate Respondeo dicendum quod aliquid dupliciter dicitur superfluum Vno modo secundum absolutam quantitatem et sic nichil homo potest facere quod non sit minus eo quod deo debetur. Alio modo potest esse aliquid superfluum secundum quantitatem proportionis. Quia sic non est finis proportionatus. Finis autem diuini cultus est homo deo deuotus et ei se subiciat mente et corpore et ideo quodquod homo faciat quod pertinet ad dei gloriam et ad hoc quod mens hominis deo subiciatur et etiam corpus per moderatam refrenationem occupationem circa bona dei et ecclesie ordinationem et consuetudinem eorum quibus homo seruit non est superfluum in diuino cultu. Si autem aliquid sit quod quantum est de se non pertinet ad dei gloriam nec ad hoc quod mens hominis feratur in deum aut quod carnis concupiscentie inordinate refrenande aut etiam si sit contra dei et ecclesie institutionem. Uel contra consuetudinem bonam. Quod secundum augustinum de doctrina christiana est totum hoc reputandum superfluum et superstitiosum quia in exterioribus solum consistens ad interiorem dei cultum non pertinet Vnde augustinus in libro de vera religione inducit quod contra lucem xvij°. regnum dei intra vos est. loquitur contra superstitiosos. Quia scilicet exterioribus principalem curam impendunt Ad primum ergo dicendum quod in ipsa dei glorificatione implicatur quod id quod fit pertineat ad dei gloriam per quod excluditur superstitionis superfluitas Ad secundum dicendum quod per fidem spem et caritatem anima subiciatur deo. Vnde in eis non potest esse aliquid superfluum. Aliud autem est de exterioribus actibus quod quantum ad hoc non pertinet Ad tertium dicendum quod ratio illa procedit de superfluo quantum ad quantitatem absolutam

Circa hanc distinctionem quatuor quorum primum utrum idolatria sit species superstitionis Secundum utrum sit peccatum Tertium utrum sit grauissimum peccatorum Quartum de causa huius peccati. Utrum autem idolatria sit omnium dictorum est simul cum de infidelitate agere

Ad primum sic proceditur. Videtur quod idolatria non ponatur recte species superstitionis sicut enim heretici sunt infideles. Ita et idolatre. Sed heresis est species infidelitatis ut supra habitum est. Ergo et idolatria non est species superstitionis Praeterea idolatria pertinet ad virtutem religionis cui opponitur

Lxxxvii

supsticio·sz ydolatra vł vnuoce dici cū ea latria q̄ ad verā religionē ptinēt·sic̄ enī appetit⁹ fīe bītudis cū appetitu vē bītudis vnuoce ō ita dīe falsoꝝ deoꝝ q̄ ō ydolatra vnuoce vł dici cū cultu veri dei·q̄ est latra vē rligionis·g̃ latra nō est spēs supsticōis ¶ Ō·i⁹ q̄ nichil ē nō pt ee acui⁹ gn̄is spēs·sz ydolatria nichil ee vł·dicit enī ap⁹·j·ad ·cor·vnj·sci⁹ q̄a nil ē ydolū ī mūdo ⁊ infra·x⁰· q̄d g̃ dico qp ydolis immolandum sit aliq̄d aut qp ydolū sit aliq̄d q̄si dicēt nō immolare aūt ydolis ap̄e ad ydolatraz ptinet·g̃ ydolatra q̄si nichil exñs nō pt ee religionis spēs ¶ Ō·ad supsticōz ptinet exhibē cultū diuinū cui nō debeť sz cult⁹ diuī⁹ sic̄ nō debeť ydolis ita nec alijs c̄atis· V ñ ad·ro·j· quidā vituparē ó hoc qp coluerūt ⁊ fuierūt poci⁹ c̄ature q̄z c̄atoi·g̃ incōueniēter huīoi supsticōis spēs ydolatra noīať·sz deberet poci⁹ noīari latria creature ¶ Sed ō est q̄s actuū·xxij·ó qp paul⁹ cū athenis expectaret incitabať sps ei⁹ in ipo videns ydolatre devitā ciuitatē ⁊ postea dixit viri athenē ses p oīa quasi supsticōsos vos udico g̃ ydolatra ad supsticōez ptinet ¶ Ñ dō·qp sic supdictū est ad supsticōez ptinet excedē debitū diuini cult⁹·q̄ quidē pcipue fit q̄n diuin⁹ cult⁹ exhibeť cui nō dz exhiberi.dz autē exhiberi soli sūmo deo scz inc̄ato ut sup habitū est cū dereligione agereť Et ideo cuicūq̄z create diuin⁹ cult⁹ exhibeať supsticiosū est.hui⁹ aūt cult⁹ diuī⁹ sic̄ creature a sensibilibꝫ exhibeať p aliq̄ sensibilia signa.puta sacrificia ludos ⁊ alia huīoi ita ecīā si exhibeať creatē rep sentare p aliq̄z sēsibilē formā seu figaz q̄ ydolū ó diūsimode tñ cult⁹ diuin⁹ ydolis exhibeať.quidā enī p q̄zdā nepharia artē vere ymagines quasdā ostituebāt que vtute demonū aliq̄s certos effect⁹ habebāt·vñ putabāt ī ipis ymaginibꝫ ee aliquid diuinitatis et p oñs diuin⁹ cult⁹ eis debereť ⁊ hec fuit opinio hermetis trimogisti ut aug⁹ dicit in ·vnj·de ciuitate dei alij vero nō exhibebāt cultū diuitatis ipis ymaginibꝫ sz creatis q̄z erāt ymagines et vtiq̄z hoz tāgit·ap⁹·ad·ro·j· ¶ Nā q̄stū ad pmū dicit mutauerūt gl̄az incorruptibilis dei ī silitudīez ymaginis corruptibil̄ hoīs ⁊ volucꝝ et q̄drupedū ⁊ serpentū·q̄stū autē ad scōm subdit coluerūt et fuierūt poci⁹ creture q̄z c̄atoi hoz tñ fuit triplex opinio quidā enī estimabāt quosdā hoīes deos fuisse·q̄s p eoz ymagines colebāt·sic̄ iouē mercuriū et alios huīoi et quidā vero estimabāt totū mundū ee vnū deū nō ppt corpalem substātiā·sz ppt aīaz q̄z deū ee credebāt dicētes deū nichil aliud ee q̄z aīaz motu et rōne mundū gubernantē·sic̄ hō ó sapiēs ppter aīaz nō ppt corp⁹· vñ putabāt toti mūdo et oñibꝫ ptibꝫ ei⁹ ee cultū diuitatis exhibendū·celo aeri aque et huīoi oībꝫ ptibꝫ·et ad hec referebāt noīa ⁊ ymagines suoꝝ deoꝝ·sic̄ varro dicebat ⁊ narrat aug⁹·vij·de·ci· dei ¶ Alij vero scz plonici posuerūt vnū esse sūmū deū causā oīz postquā ponebāt ee substācias q̄sdā spūales a sūmo deo c̄atas q̄s deos noīabāt ptici pacōe scz diuitatis ¶ Nos autē eas angelos dicī⁹·

Posť q̄s ponebant aīas celestiū corpū ⁊ sub hijs demones q̄s dicebāt ee aerea quedā aīalia et sub hijs ponebāt aīas hoīz q̄s p vtutis meritū ad ꝺoz ul̄ demonū societatē assumi credebāt et hijs oīb⁹ cultū diuitatis exhibebāt·ut aug⁹ narrat ī·vnj· de·ci·dei·has aūt duas vltimas·opi·dicebāt ptiné ad phisicā theologiā q̄z phi ostabāt in mūdo ⁊ docebāt ī scolis ¶ Alias vero de cultu hoīm dicebāt ptiné ad theologiā fabularē q̄ scom figmēta poetaꝝ repsentabať ī theatris ¶ Aliā vero opioez de ymaginibꝫ dicebāt ptiné ad ciuilē theologiā q̄ p pōtifices celebrabať in tēplis Omia autē hec ad supsticōz ydolatre ptinebāt·vñ aug⁹ dicit in scō de·doc·xp̄iana·supsticiosū est quidq̄d instītutum ab hoīb⁹ est ad faciēda ⁊ colēda ydola·et ptinēs· uel ad colendum sicut deum creaturam partem ve vllā creature ¶ Ad·j·q̄ dō·qp sicut religio nō est fides·sz fidei ptestacō p aliq̄ exťiora signa·ita supsticio ē quedā infidelitatis ptestatio p exťiorē cultū q̄z quidē ptestacōz nomē ydolatre significat non autē nomē hereseos·sz solū falsā opioz et ideo hēsis est spēs infidelitatis·sz ydolatra est spēs supsticōis ¶ Ad·ij·dō·qp nom̄ latre duplicať accipi pť· vno enī mō pť significare humanū actū ad cťū dei ptinentē et scōz hoc nō variať significacō hui⁹ noīs latria cuicūq̄z exhibeať q̄a illud cui exhibeť nō cadet ƀ hoc ī ei⁹ diffinicōe et scom h⁹ latra vnuoce diceť ƀ qp ptinet ad verā rligionē ⁊ scom qp ptinet ad ydolatriā sic̄ solucio tributi vnuoce ó sue exhibeať vero regi·sue falso ¶ Alio accipiť latria put est idē religioni et sic cū sit vt⁹ de rōe est qp cult⁹ diuī⁹ exhibeať ei cui debet exhiberi·⁊ scōz hoc latra equoce diceť de latria vere religionis ⁊ de ydolatria sic prudēcia equoce ó de prudēcia q̄ vtus est·et de prudēcia q̄ est carnis ¶ Ad·nj·dō· qp ap⁹ intelligit ydolū nichil ee ī mūdo·q̄a ymagines ille q̄ ydola dicebāť nō erāt aīate aut aliq̄z virtutē diuitatis habētes·sic̄ hermes ponebat qp aliq̄d eet oppositū ex spū et corpe·⁊ sil̄r intelligendū ē qp ydolis nō est aliq̄d immolatū·q̄a p huīoi immolatōz carnes immolaticie aliq̄z sctificacōez osequebanē ut gētiles putabāt·neq̄z aliq̄z ī mūdicia ut putabāt iudei ¶ Ad·mj·dō·qp ex oñi osuetudine q̄ creatas quascūq̄z colebāt gētiles sub q̄busdā ymagibꝫ impositū est hoc nomē ydolatra ad significandū q̄cūq̄z cultū creatē ⁊ ecīā si sine ymaginibꝫ fieret

Ad·ij·sic p̄dict·videť qp ydolatra nō sit pcm nichil enī est pcm qđ vera fides ī cultū dei assumit·sz vera fides ymagines q̄sdā assumit ad diuinū cultū·nā ⁊ in tabnaculo erāt ymagines cherubin ut legiť ex·xxv⁰·⁊ ī eccl̄ia quedā ymagines ponunť q̄s fideles adorāt g̃ ydolatra scom q̄z ydola adorantē nō est peccatum ¶ Ō·cuilibꝫ supi ori est reuēncia exhibēda·sz angeli ⁊ aīe sctoꝝ sūt nobis supiores g̃ si eis exhibeať reuerēcia p aliq̄z cultū uel sacficioꝝ·uel aliq̄z huīoi nō erit pcm ¶ Ō·sūm⁹ de⁹ intiori cťu mētis est colēdus scom rō ioh̄is·mj·deū oportet adorare ī spū ⁊ veritate

et aug⁹ dicit ī encheridion · qꝫ deꝰ colīe fide spe et caritate ꝑt autē ⁊ingere · qꝫ aliqs exterius ydola colat · interius tñ a vera fide nō discedat · g̃ vī qꝫ sñ ꝓuidicō diuī cꝛ⁹ possit aliqs exēius ydola colē

Sꝫ ō est qꝺ · exo · xx° · ō · nō adorabis ea scꝫ exti⁹ · neqꝫ coles scꝫ inti⁹ ut glo · exponit ⁊ loq̃ē de sculptilibꝫ ymagībꝫ · g̃ pcīꝫ ē ydolis extiorē uꝫ intiorē cultū exhibē

Ñ dꝺ · qꝫ ēca hoc aliq̃ dupliciē errauerūt · quidā enī putauerūt qꝫ offerre sacficiū et alia ad latāz ptinēcia nō solū sūmo deo sꝫ ecīā aliꝭ supdictis eēt debitū ⁊ p se bonū eo qꝫ cuilibꝫ supiori nate diuinā reuerenciā exhibendā putāt q̃si deo ꝓpinq̃ori · sꝫ hꝰ irracōnabiliē ō · nā et si oēs supiores ꝛuereri debeam⁹ · nō tamē eadē reuerēcia oīb⁹ debeē · sꝫ aliqꝺ spāle sūmo deo q̃ singulari rōe oñes excellit et hoc est late cult⁹ · nec ꝑt dicta sic q̃dā putauerūt hec visibilia sacficia diis aliꝭ cōgruē illi vero sūmo deo tāq̃ melioꝛi · melioꝛa scꝫ pure mētis officia · ꝗa ut aug⁹ dicit in · x° · de · ci · dei extioꝛa sacficia ita sūt signa intioꝛ · sic ꝛba sonācia signa sūt reꝛ q̃ ēca sic oātes atqꝫ laudātes ad deū dirigim⁹ significātes voces cui tñ res ipas ī corde q̃s significem⁹ offeri⁹ ita sacfitātes nō alti visibile sacficiū offerendū ee voluerim⁹ q̃ ei cui⁹ ī cordibꝫ nr̃is inuisibile sacficiū nos ipi ee debem⁹ alij vero estimauerūt late cultū extiorē nō ee ydolis exhibēdū · tāq̃ ꝑse bonū aut optimū sꝫ tāq̃ vulgari ꝛsuetudini ꝛsonū ut aug⁹ dicit ī · mj · de · ci · dei introducit senecā dicentē sic inquit adorabim⁹ · ut ⁊ memieri⁹ huīoi cultū magis ad morē q̃ ad rē ptinē · ⁊ ī li⁹ de vera religione aug⁹ dicit nō esse religionē a phis q̃rendā ꝗ eadē sacra recipiebāt cū pp̄lis et de suoꝛ deoꝛ nata ac sūmo bono diūsas ⁊trasqꝫ sentēcias ī scolis ꝛsonabāt · et hūc ecīā errorē secuti sūt quidā hēt̄ici asserētes nō ee picꝺosū si q̃s ꝓsecūōis tpe deph̄ens⁹ exāus ydola colat dū tñ fidē suat in mēte · sꝫ hoc aparet manifestate fi'm · nā cū extior cult⁹ sit signū intiozis cult⁹ · sic est pniciosū mēdaciū · si q̃s vbis asserat ⁊trariū ei⁹ qꝺ p verā fidē tenet ī corde ita ecīā est pnicioſa falsitas si q̃s extiorē cultū exhibeat alicui ō id qꝺ sentit ī mēte · vñ aug⁹ dicit ⁊ senecā in · vj · de · ci · dei · qꝫ eo dampnabili⁹ colebat ydola ꝗ illa q̃ mēdaciter agebat sic ageret · ut cū pp̄lo veraciter agē estimareē

Ad · j · g̃ dꝺ · qꝫ neqꝫ in veteris legis tabnac'o seu tēplo · neqꝫ ecīā nūc ī eccl'ia ymagines instituunē ut eis cult⁹ latrie exhibeaē · sꝫ ad q̃dā significacōz · ut ꝑ huīoi ymagines mētib⁹ hoīm imꝑmaē ⁊ ofirmeē fides de excellēcia angelo⁹ et scō⁹ · sec⁹ aūt est de ymagine xp̄i cui rōne duinitatis late debeē ut diceē ī · nj · Ad · ij · et · nj · pz respōsio ꝑ ea que dicta sūt

Ad · nj · sic ꝓdicē · vī qꝫ ydolatra nō sit g̃uissimū pcōz · pessimū enī opponiē optimo ut ō ī · vnj · ethi · sꝫ cult⁹ interior q̃ ofistit ī fide spe et caritate est melior q̃ cult⁹ exti⁹ · g̃ infidelitas despacio et odiū dei q̃ opponunē cultui intiori sūt g̃uiora pcā q̃ ydolatra q̃ opponiē cultui exteriori

Sꝫ ō · tāto aliqꝺ pcīm grauio⁹ est q̃to magis est ō deū · sꝫ dirceī⁹ aliqs vī ō deū agē blasphemādo · uꝫ fidē impugnādo q̃ cētū dei alij exhibēdo qꝺ ptinet ad ydolatriā · g̃ blasphemia uꝫ impugnacio fidei est grauio⁹ pcīm quā ydolatra

Ō · minora mala maioribꝫ malis puniri videtur sꝫ pcīm ydolatrie punitū est pcīo ō naturā ut ō ad · ro · ſ · g̃ pcīm ō nata est g̃ui⁹ pcīo ydolatrie

Ō · aug⁹ dicit · xx° ō faustū · neqꝫ vos scꝫ manicheos paganos dici⁹ aut scisma paganoꝛ · sꝫ cū eis habē q̃dā similitudiné eo qꝫ ml'tos colatis deos veꝛ ī hoc ee eis lōge deteiores qꝫ illi ea colūt que sūt · sꝫ ꝑ diis colēda nō sūt · vos autē ea colitis q̃ oīno nō sūt · g̃ viciū hēticē ꝑuitatis est g̃ui⁹ q̃ ydolatria

Ō · sup iº ad gall' · mj · quomō ꝺūtimī ıtez ad infirma et egena elemēta · dicit glo · ibi · legis obseruācia cui dediti tūc erāt · erat pcīm pene par ꝑuituti ydoloꝛū cui ante ꝺūsionē vocauerāt · nō g̃ pcīm ydolatrie est g̃uissimū

Sed ō est qꝺ leuitici · xv · sup illud qꝺ ō de inmūdicia mulieris pacīētis fluxū sāguinis · dicit glosa oñe pcīm est īmūdicia aīe · sꝫ ydolatra maxime

Ñ dꝺ · qꝫ g̃uitas ācui⁹ pcī ꝑt attēdi dupliciē · vnō ex pte ipi⁹ pcī et sic pcīm ydolatre g̃uissimū ē · sic enī in trena republica g̃uissimū ee videē qꝺ aliqs honorem regiū alteri impēdat q̃ vero regi · ꝗa q̃tū in se est totū reipublice pēbat ordinē · ita ī pcīs q̃ ō deū ꝺmittunē q̃ tñ sūt maxima · g̃uissimū ee vī · qꝫ aliqs honorē diuinū ⁊late impēdat · ꝗa q̃tū est inse facit aliū deū in mūdo minuēs p̄cipatū diuinū · aliꝰ ꝑt attēdi g̃uitas pcī ex pte peccātis · sic ō ee g̃ui⁹ pcīm ei⁹ q̃ peccat scienē q̃ ei⁹ q̃ peccat ignorāter · et ꝺ · hoc uꝫ ꝓhibet grauio⁹ peccare hēticos q̃ scienē corrūpūt fidē quā acceperūt q̃ ydolatꝛs ignorāne peccātes et similiē ecīā aliq̃ alia pcā p̃nt ee maiora ꝓpē maiorē ⁊tēptū peccātis

Ad · j · g̃ dꝺ · qꝫ ydolatra ꝑsupponit interiorē infidelitate ⁊ adicit exti⁹ indebitū cultū · si vero sit extior tantū ydolatra absq̃ interiori infidelitate addit culpe falsitatis ut prius dcīm est

Ad · ij · dꝺ · qꝫ ydolatra induđit magnā blasphemiā ꝗa deo subtrhit dñij singularitas et fidē ope impugnat ydolatra

Ad · nj · dꝺ · qꝫ de racōe pene est qꝫ sit ō volūtatē pcīꝫ ꝑ qꝺ aliud puniē oportet ee magis manifestū ut ex hoc hō sibi ipi et aliꝭ detēstabilis reddaē · nō aūt oportꝫ qꝫ sit g̃ui⁹ ⁊ ꝺm hoc pcīm ō naturā min⁹ est pcīm q̃ ydolatre · sꝫ ꝗa est manifesti⁹ puniē q̃si ꝺueniēs pcī pena ydolatrie · ut scꝫ sic hō ꝑ ydolatriā pūtit ordinē diuini honoris · ita ꝑ pcīm ō naturā ꝓpe nate ofusibilē pūsitatē patiaē

Ad · mj · dꝺ · qꝫ hēsis manicheoꝛ ecīā q̃tū ad gen⁹ pcī grauioꝛ est q̃ pcīm aliorū ydolatꝛ · ꝗa magis derogaē diuīo honoꝛi ponēdo duos deos ⁊rios et multa vana fabulosa de deo fingētes · sec⁹ aūt de aliꝭ hēticis q̃ vnū deū ofitēē et eū solū colūt

Ad · v · dꝺ · qꝫ obꝺuacō legis tpe gr̃e nō est oīno eq̃lis ydolatre scꝫ gē⁹ pcī · sꝫ pene equalis · quia vtrꝫq̃ est spēs pestiffere supstic̄onis

Ad · mj · sic ꝓdicē · vī qꝫ causa ydolatre nō fuerit ex pte hoīs ī hoīe enī nichil ē nisi uꝫ natꝰ uel virt⁹ uel culpa · sꝫ causa ydolatre nō potuit ee

ex pte nate hois qñ poci⁹ natalis racõ hois dctat
q̃ sit vn⁹ de⁹ ⁊ q̃ nõ sit mortuis cult⁹ diuí⁹ exhi
bẽd⁹. neq; reb⁹ ĩ aiatis silr ecã nec ydolata habet
causã in hoie ex pte virtutis. ꝙa nõ pt arbor bona
fruct⁹ malos facẽ ut ꝺ̃ math. vij. neq; ecã ex pte
culpe. ꝙa ut ꝺ̃ sapiẽcie. xmj. nephadoy et ydoloy
culta ois malicia est et iniciũ ⁊ finis. g̃ ydolata
non habet causã ex pte hois ℣ hõ. ea q̃ ex pte hois
causant oñi tpe ĩ hoib⁹ inueniunt. nõ aũt semp
fuit ydolata. ſ ĩ scda etate legit ee ad inuẽta ut
anẽbroch q̃ ut ꝺ̃ cogebat hoies ignẽ adorare uel a
iuno qui ymagiñ pris sui beli adorare fecit apud
grecos aũt ut ysidor⁹ refert. ꝑ methe⁹ pm⁹ simu
lacr hoim de luto fluxit. iudei vero dicũt q̃ isma
hel pm⁹ simlacy de luto fecit. cessauit ecã in. vj.
etate ydolata ex magna pte g̃ ydolata nõ habuit
causã ex pte hois ℣ hõ. aug⁹ dicit. xxj. de. ci. dei
neq; potuit pmũ nisi ĩ illis scz demonib⁹ docẽtib⁹
disci q̃ quisq; illoy appetat q̃d exhorreat aut quo
in uitẽ noie q̃ cogitat vñ magice artes eoyq; ar
tifices exẽuerũt. eadẽ autẽ racõ vi ee de ydolata.
g̃ ydolate causa nõ est ex pte hoim ℣ Sz ꝺ̃ est q̃ ꝺ̃
sapiẽcie. xmj. supna ciuitas hoiz hec scz ydola ad
inuenit ĩ orbe tray ℣ Rñ dõ. q̃ ydolate est du
plex causa. vna q̃dẽ dispositiua et hec fuit ex pte
hoim et hoc ꝓplicit. ꝑmo quidẽ ex inordinacõe af
fect⁹. put scz hoies aliq; hoiez ul nimis amantes. ul
nimis venerantes honorẽ diuinũ ei impenderũt et
hec causa assignat sapie. xmj. acerbo luctu dolẽs
pater cito sibi raptũ filiũ fecit ymaginẽ ⁊ illũ q̃
tñ q̃si hõ mortu⁹ fuerat tãq; deũ colẽ cepit ⁊ ibi
dẽ ecã subdit q̃ hoies aut affectui aut regib⁹ de
buiẽtes ĩ omuticabile. nomẽ scz diuitatis. lignis
et lapidib⁹ imposuerũt. scõ ꝓpt hoc q̃ hõ natalit
de repsentacõe delectat ut phs dicit ĩ poeta sua et
ideo hoies rudes a pncipio videntes p diligenciam
artificũ ymagines hoim expssiue fctas diuitati
cultũ eis ipendũt. vñ ꝺ̃ sapie. xmj. si q̃s artifex
faber de silua lignũ rctm secuerit ⁊ p sciencã sue
artis figuret i⁹ et assimilet ymagini hois de sub
stacia sua et filijs et nuptijs votũ faciens inq̃rit
ctio ꝓpt ignorancã veri dei cui⁹ excellencã hoies
nõ ꝺ̃siderantes q̃busdã ctis ꝓpt pulcritudinẽ seu
utilitatẽ diuitatis cultũ exhibuerũt. vñ ꝺ̃ sapiẽcie
. xmj. neq; operib⁹ attendentes agnouerũt q̃s ar
tifex eet. ſ aut ignẽ aut spm aut circũ aerẽ. ꝙ
girũ stellay ꝙ nimiã aquã ꝙ solẽ aut lunã rctc
res orbis terray deos putauerũt. alia autẽ causa
ydolate fuit ꝺ̃sumatia ex pte demonũ q̃ se colẽdos
hoib⁹ errãtib⁹ exhibuerũt ĩ ydolis dãdo respõsa ⁊
aliqua q̃ videbant hoib⁹ mirabia faciẽdo. vñ et ĩ
psalmo ꝺ̃ oẽs dij gencium demonia ℣ Ad. j. g̃ dõ.
q̃ causa dispositia ydolate fuit ex pte hois
defect⁹. ul ꝑ ignorancia intellct⁹. ul ꝑ inordinacõ
affect⁹ ut dictũ est et hoc ecã ad culpã ptinet. ꝺ̃
aũt ydolata ee causa inicii ⁊ finis oñis pcti. ꝙa
nõ est aliq; gẽ⁹ pcti q̃ interdũ ydolata nõ ꝓduc
cat. ul expsse inducẽdo p modũ cause. ul occasio
nẽ pbẽdo p modũ inicij. ul p modũ finis inq̃tũ
pcta aliqua assumebant in cultũ ydoloy. sic occi
siones hoim et mutilacões mẽbroy et alia huioi
et tñ aliq̃ pcta pñt ydolatriã ꝓcedẽ q̃ q̃rtũ ad ipm
hoiez disponũt ℣ Ad. ij. dõ. q̃ ĩ ꝑma etate nõ fuit
ydolata ꝓpt recentẽ memoriã creacõis mũdi ex q̃
adhuc vigebat cognicio vni⁹ dei ĩ mẽte hoim. in
sexta autẽ etate ydolatria est exclusa p vtutẽ et
doctrinã xpi q̃ de dya⁹ triũphauit ℣ Ad. nj. dõ. q̃
racõ illa ꝓcedit de causa ꝺ̃sumatiua ydolatrie

Deinde cõsidandũ est de supstitõe
diuinatiua ⁊ ẽca hoc q̃runt. vnj.
Primo vtr diuinca⁹ sit pcm
Secũdo vtr sit spes supstitiosis
Tercio de speciebus diuinacõis
Quarto de diuinacõe q̃ fit p de
mones Quito de diuinacõe q̃ fit p astra Sexto
de diuinacõe q̃ fit p sompnia Septimo de diuina
cõe que fit p auguria et alias huioi obbuacões
Octauo de diuinacõne q̃ fit p sortes

Ad. j. sic ꝓcedit. vi q̃ diuinacio nõ sit pcm.
diuinacõ enim ab aliquo diuino noiat. sed ea q̃
sũt dina magis ad sctitatẽ ptinẽt q̃z ad pcz. g̃ vi
q̃ diuinacõ nõ sit pcz ℣ hõ. aug⁹ dicit ĩ li⁹ de libero
arbitrio q̃s audeat dicẽ disciplinã ee malũ. et itez
nullo mõ dixerim aliquã intelligenciã malã ee
posse. ſ aliq̃ artes sũt diuinatiue utr ꝑ plm in li⁹
de memoria vi ecã ipa diuinacõ ad aliquã intel
ligenciã veritatis ptinere. g̃ vi q̃ diuinacõ nõ sit
pcm ℣ hõ. naturalis inclinacõ nõ est aliq̃ malũ.
ꝙa nã nõ inclinat nisi ad simile sibi. ſ ex natali
inclinacõe hoies sollicitant pnoscẽ fucos euẽt⁹ q̃
ptinet ad diuinacõez. g̃ diuinacio nõ est pcm ℣ Sed
ctr ẽ quod ꝺ̃ deut. xvnj. nõ sit q̃ phitones ꝺ̃sulat
neq; diuinos et ĩ dctis. xxvj. q. v. ꝺ̃ q̃ diuinacões
expetũt sub regulis q̃nquenij iaceãt scdm grad⁹
penitẽcie dilatos ℣ Rñ dõ. q̃ ĩ noie diuinacõis ĩ
telligit quedã prenũciacõ fucoy. fuca autẽ du
plicit prenosca pñt. vno quidẽ modo ĩ suis causis
et alio ĩ seips. cause aũt fucoy ꝓplicit se hñt. q̃dã
enim ꝓducũt ex necitate et sp suos effect⁹ et huioi
effect⁹ futuri p ctitudinẽ pnosci et pnũciari pos
sũt ex ꝺ̃sideracõe suaz causaz. sic astrologi pnũciãt
eclipses fucas. quedã vero cause ꝓducũt suos ef
fect⁹ nõ ex necessitate ⁊ sp. sed ut inplurib⁹. raro
tñ deficiũt ⁊ huioi causa cognite pñt futm effectus
pnũciari. nõ quidẽ p certitudinẽ. ſ p q̃dã cõiec
turã. sic astrologi p ꝺ̃sideracõz stellaz quedã pnos
cẽ et pnũciare pñt de pluuijs et siccitatib⁹ et me
dici de sanitate ul morte. quedã vero cause sũt q̃
si scõm se ꝺ̃siderent se hñt ad vtrũlibz q̃ precipue
vi de potẽcijs rõnalib⁹ q̃ se habẽt ad opposita scz
phm et tales effect⁹ ul ecã si q̃ effect⁹ ut in pau
cionib⁹ casu accidũt ex naturalib⁹ causis p ꝺ̃sideracõz
causaz pnosci nõ pñt. ꝙa eoy cause nõ hñt incli
nacõz determinatã ad huioi effect⁹ ⁊ ideo effc⁹ huioi
pnosci nõ possũt nisi ĩ se ipis ꝺ̃siderent. hoies aũt
ĩ se ipis huioi effc⁹ ꝺ̃sidare pñt solũ dũ sũt pntes
sic cũ hõ videt sortẽ currẽ ⁊ ambulare. ſ ꝺ̃siderare
huioi ĩ seipis anteq̃z fiant est dei ꝓpriũ qui solus

in sua eternitate videt ea que futura sũt ꝯsi pre-
sẽcia ut ī ꝓmo habitũ est· vñ d̃· ꝑsa· xlj°· annũ
ciate q̃ vẽtura sũt ī futurũ et sciem° qm̃ dij estis
vos· si q̃s g̃ huĩoi fuca ꝓnunciare aut ꝓnoscere
quocũq; mõ ꝑsũpserit nisi deo ꝛuelãte manifeste
vsurpat sibi q̃ dei est· ⁊ ex hoc aliq̃ diuini dicunt
vñ dicit ysidor° ī li° ethimologiaꝝ diuĩ dicti q̃si
deo pleni diuitate enĩ se plenos simulãt et astu-
cia quadã fraudulẽcie hoĩb; fuca ꝓiecturãt· diui
nacio g̃ nõ d̃ si q̃s ꝓnũciet ea q̃ ex nccõ eueniũt·
uł ut ī pluribꝫ q̃ humãa rõe ꝓnosci pñt· neq; ecia
si q̃s fuca alia ꝛtingẽcia deo reuelante ꝯgnoscat·
tũc enĩ nõ ipe diuinat ideſt q̃ diuinũ est facit· sed
magis q̃ diuinũ est suscipit· tũc aũt solũ d̃ diui
nare· q̃n sibi indebito mõ vsurpat ꝓnũciacõz fu-
koꝝ euẽtuũ· hoc aũt ꝛstat ee pcẽm vñ diuĩa° semp
est pcẽm ⁊ ꝓpẽ hoc ieo°· dicit sup math· q̃ diuĩa°
in malã ptẽ semp accipit ℣ ad· j· g̃ dõ· q̃ diuĩa°
nõ d̃ abordinata ptiçipacõe alicui° diui· sz ab in
debita vsurpacõe ut dcm est ℣ ad· ij· dõ· q̃ artes
quedã sũt ad ꝓnoscẽdũ fukos euẽt° q̃ ex nccitate
uł frequẽter ꝙueniũt q̃ ad diuĩacõz nõ ptinet· sz
ad alios fukos euẽtos ꝯgnoscẽdos nõ sũt aliq̃ vẽ
artes seu discipline· sz fallaces et vane ex deceptõe
demonũ itroducte ut dicit aug° ī· xxj· de· ci· dei
℣ ad· nj· dõ· q̃ hõ hz naturalẽ inclinacõz ad ꝯgnos-
cendũ fuca ꝑ· modũ hũanũ· nõ aũt scõm indebi-
tũ diuinacõis modũ

Ad· ij· sic ꝓcedit· videt q̃ diuĩacio nõ sit spes
supsticõis· idẽ enĩ nõ ꝑt ee spes diusoꝝ gene
rũ· sz diuĩacõ vi ee spes curiositatis ut aug° dic
in libro de vera religione· g̃ vi q̃ nõ sit spes sup-
sticõis ℣ ꝓ· sic religio est cult° a q̃t° debitus ita
supsticio cult° indebit°· sz diuĩacio nõ vi ad aliq̃
cultũ indebitũ ptinẽ· g̃ diuĩacio nõ ptinet ad su-
psticzõz ℣ ꝓ· supsticio religioni opponit· sz ī vera
religione nõ inuenit aliq̃d diuinacõi per ꝛtrariũ
respondẽs· g̃ diuĩacio nõ est spes supsticõis ℣ Sed
contr est q̃ origenes dicit ī panarchoni· est quedã
opacio demonũ in ministrio ꝑscẽcie q̃ artibꝫ qui-
busdã abhijs q̃ se demonibꝫ mãcipauerũt nũc per
sortes· nũc ꝑ auguria nũc ex ꝛtẽplacõne vmbraꝝ
ꝑhendi vi· hec autẽ oĩa opacõe demonũ fieri nõ
dubito· sz siẽ aug° dic ī· ij· de doc· xp̃iana quidq̃d
procedit ex societate demonũ et hoĩm supsticiosũ
est· g̃ diuĩacio est spes supsticõis ℣ R ñ° dõ· q̃ sic
supdictũ est supsticõ importat indebitũ cultũ di-
uinitatis· ad cultũ autẽ dei ptinet aliq̃d duplicit
vno° cũ aliq̃d deo offerẽ· uł sacrificiũ· uł oblacõ·
uł aliq̃d huĩoi· alio° cũ aliq̃d diuinũ assumit sic
õdictũ est de iuramẽto· ⁊ ideo ad supsticõz ptinet
nõ solũ cũ sacficiũ demonibꝫ offerẽ ꝑ ydolatriã·
sz eciã cũ aliqs assumit auxiliũ demonũ ad aliq̃d
faciendũ· uł ꝯgnoscẽdũ· oĩs aũt diuĩa° ex opacõe
demonũ ꝙuenit uł q̃a exp̃sse demones inuocanẽ
ad fuca manifestãda· uł q̃a demones se ingerũt
vanis inq̃sicõibꝫ fukoꝝ· ut mẽtes hoĩm implicenẽ
vanitate de q̃ vanitate d̃ ī psalmo· nõ respexit ī
vanitates et insanias fl̃as· vana autẽ inquisicõ

futuroꝝ est q̃n aliq̃s futurũ ꝓnoscere tempta-
vñ ꝓnosci nõ ꝑt· manifestũ est g̃ q̃ diuĩacio spẽs
supsticõnis est ℣ ad· j· g̃ dõ· q̃ diuĩacõ ptinet ad
curiositatẽ q̃ũ ad finẽ intentũ qui est ꝓgnicõ
fukoꝝ· sz ptinet ad supsticõz q̃ũ ad mõs opacõis
℣ ad· ij· dõ· q̃ huĩoi diuĩa° ptinet ad cultũ demo
nũ inq̃ũ aliq̃s vtiẽ q̃dam pacto tacito uł exp̃sso
cũ demõibꝫ ℣ ad· nj· dõ· q̃ ī noua lege mẽs hoĩs
inquietat ad tp̃aliũ sollicitudinẽ· et ideo nõ est
in noua lege aliq̃d institutũ ad ꝓgnicõz fukoꝝ
euentuũ de tp̃alibꝫ rebꝫ· ī veteri autẽ lege q̃ ꝓmit
tebat ꝛrena erãt ꝛsultacões de fukis ad religionẽ
ptinẽtes· vñ d̃ ꝑsa· vnj°· ⁊ cũ dixerit ad vos que
rite a phitonibꝫ et a diuis q̃ studẽt et ī cãtacõibꝫ
suis sbdit q̃si respõsionẽ nũq̃d nõ ꝓp'us a deo suo
req̃ret visionẽ ꝑ vinis et mortuis· fuerũt tñ in
nouo testamẽto eciã aliq̃ ꝓphe sp̃m habẽtes q̃ ml'-
ta de fukis euẽtibꝫ ꝓdixerũt

Ad· nj· sic predi· vi q̃ non sit dctiare plures
diuĩacõis spẽs· vbi enĩ est vna racõ peccãdi
nõ vident plures ee pcẽi spẽs· sz ī oñi diuĩacõe est
vna racõ peccãdi· q̃a scz vtiẽ aliq̃s pacto demonũ
ad ꝯgnoscẽdũ fuca· g̃ diuĩacõis nõ sũt diuse spẽ
℣ ꝓ· act° hũan° spem sortiẽ ex fine ut s̃ habitũ
est· sz ois diuĩa° ordinat ad vnũ finẽ scz ad ꝓnũ-
ciacõz fukoꝝ g̃ oñis diuinacõ est vni° spei ℣ ꝓ·
signa nõ diusificãt spem pcẽi· si enĩ aliq̃s dcthat
vbis uł sẽpto uł nutu est eadẽ pcẽi spes· sz diuĩa-
cões nõ vident differre nisi scõm diusa signa ex
quibꝫ accipit ꝑ ꝯgnicõ fukoꝝ· g̃ nõ sũt diuse diui
nacõis spes ℣ Sz s̃ é q̃ ysidor° ī li° ethimologiaꝝ
enũat diusas spes diuĩacõis ℣ R ñ° dõ· q̃ sic dcm
est ois diuĩa° vtiẽ ad ꝓgnicõz fuci euent° aliq̃
demonũ csilio uł auxilio q̃ q̃dẽ uł exp̃sse implo-
rat· uł ꝑter petacõez hoĩs se occ'te demon ingerit
ad ꝓnũciandũ fuca quedã q̃ hoĩbꝫ sũt ignota· et
aũt ꝯgnita ꝑ modos de q̃bꝫ in· j· dcm é· demones
aũt exp̃sse inuocati solẽt fuca ꝓnũciare ml'tipli-
ciẽ q̃nz quidẽ ꝑstigiosis q̃busdã apparicõibꝫ se as-
pectui ⁊ auditui hoĩm ingerẽtes ad prenũciandũ
fuca et hec spes vocat ꝑstigiũ ex eo q̃ oculi hoĩm
ꝑstringunt· q̃nq; aut ꝑ sõpnia et hec vocat di-
uinacõ sompnioꝝ· q̃nz vero ꝑ mortuoꝝ aliquoꝝ
apparicõz uł locucõez ⁊ h spes vocat nigromãcia·
q̃t ysidor° dicit ī li° ethimologiaꝝ nigrũ grece
mortu°· manchia diuĩacõ nũcupat q̃a quibusdã
ꝑcantacõibꝫ adhibito sãguine vident ꝛsuscitati
mortui diuinare et ad interrogata rñdẽ· q̃nq; vero
fuca ꝓnunciãt ꝑ hoĩes vinos sic in arrepticijs ꝑ;
et hec ẽ diuĩacõ ꝑ phytones ⁊ ut ysidor° dic phy-
tones a phyton apolline sũt dcti qui dicebant ee
actor diuinãdi· q̃nq; vero fuca ꝓnũciãt ꝑ aliqs
figas uł signa q̃ in rebꝫ ī aiatis apparẽt q̃ q̃dẽ si
appareãt ī aliq̃ corpe ꝛrestri· puta ī igne uł ferro
uł lapide pollito vocat geomãcia· si autẽ ī aqua
ydromãcia· si autẽ ī aere aerimãcia· si aũt ī igne
piromãcia· si autẽ ī visceribꝫ aialiũ immolatoꝝ
in aris demonũ vocat aruspiciũ· dinacõ aũt q̃ fit
absq; exp̃ssa demonũ inuocacõe ī duo gña didit·

quoꝝ ꝑmū est cū ad prenoscendū futura aliquid ꝟsideram⁹ ī dispositiōibꝫ aliaꝝ ꝛquaꝝ rerꝫ ⁊ siqdē aliqs conet fuꝛa ꝑnoscē ex ꝟsideratōe sit⁹ ⁊ mot⁹ sideꝝ ꝫ ptinet ad astrologos q̄ et geneāticī dicūt ꝑpē nataliū ꝟsideratōes dieꝝ. si vero p mot⁹. uel voces auiū seu q̄cūq; aīaliū siue psternutatōes hoīm uł mēbroꝝ salt⁹ hoc ptinet gn̄aliꝛ ad auguriū qđ ꝺ a garritu auiū. sic auspiciū ab inspectōe auiū q̄ꝝ ꝑmū ptinet ad aures. scđm ad ocꝫos. in auibꝫ enī huīoī ꝑcipue ꝟsidari solēt. si vero huīoi ꝟsidacio fiat ꝛca vba hoīm absq; intēcōe dcta que ꝙs retoꝛquet ad futurū qđ vult ꝑnoscē hoc vocāt omen et sic maxim⁹ valer⁹ dic oīne obseruacio aliquo ꝛtractu religioni in nexa est quoniā nō fortuito motu. ſz diuina ꝓuidēcia ostare credit q̄ fecit ut romanis deliberātibꝫ vtꝝ ad aliū locū migrarēt forte eo tp̄e cēturio quida exclamauit signifer statue signū hic optime manebim⁹ q̄ꝝ vocē auditā ꝑ omīe enī accepūt ī nseūdi ꝟsiliū omittētes. si autē ꝟsidēnt aliq̄ dispositiones figaꝝ ī aliqbꝫ coꝛpibꝫ visui occurrētes erit alia diuīacōis spēs. nā ex lineamētis man⁹ ꝟsidantis diuīacio sūpta ꝛomācia vocāt q̄si diuīacō man⁹. cyros enī gre ce ꝺ man⁹. diuinacō vero ex q̄busda signis ī spatula alicui⁹ aīalis apparētibꝫ spatꝛamācia vocāt ℣d. ij. aūt diuīacōis gen⁹ q̄ est sine expssa demonū inuocacōe ptinet diuīacō q̄ fit ex ꝟsidacōe eoꝝ q̄ eueniūt ex q̄busda q̄ abhoibꝫ serio fiūt ad aliqđ occultū inq̄rendū. siue p ptraccōꝫ pūctoꝝ. qđ ptinet ad artē geomācie siue per ꝟsidacōꝫ fuguraꝝ q̄ pueniūt ex plūbo liq̄facto ī aquā ꝓiecto. siue ex q̄busda cedul' sēptis uł nō scriptis ī occulto reꝑsitis dū ꝟsidaī q̄sq; accipiat uł ecīā ex festucis inequalibꝫ ꝓpositis q̄s maioꝛē uł mīoꝛē accipiat. uł ecīā ex taxillоꝝ ꝓiectōe q̄s plura puncta ꝓiciat. uł ecīā dū ꝟsidaī q̄d apperiēti libꝝ occurrat q̄ oīa sorciū nomē habēt. sic ergo ꝑz triplex diuīacōnis gen⁹ q̄ꝝ. ꝑmū est p manifestū demonū inuocacōꝫ qđ ptinet ad nigromāticos. scōꝫ aūt est p solā ꝟsidacōꝫ dispositiōis. uł mot⁹ alteri⁹ rei qđ ptinet ad augures. terciū est dū facim⁹ aliqđ ut nobis manifestet aliqđ occultū qđ ptinet ad sortes. sub q̄libꝫ autē hoꝝ mł'ta ptinent utꝫ ex dictis ℣d. j. g̃ dō. qp ī oībꝫ ꝑdictis est eadē gn̄alis ratio peccādi. ſz nō eadē spālis. mł'to enī grauī⁹ est demones inuocare q̄ aliq̄ facē quibꝫ dignū sit ut se demones ingerāt ℣d. ij. dō. qp ognicio fuꝛoꝝ uł occultorū est vltim⁹ finis ex q̄ sumit gn̄alis ratio diuīacōis. distīguunt autē diūse spēs scōꝫ ꝑpa obiecta siue matias. put scꝫ in diūsis rebꝫ occultoꝝ ognicio ꝟsideraī ℣d. nj. dō. qp res q̄s diuinātes attendūt ꝟsidant ab eis. nō sic signa q̄bꝫ expmāt qđ iā sciūt. sicut accidit ī demōracōe. ſz sicut pncipia ognoscēdi. manifestū est aūt qp diūsitas pncipioꝝ diūsificat spēz ecīā in scētijs demōstratis ℣d. mj. sic ꝓcedit. vł qp diuīacio q̄ fit p inuocacōes demonū nō sit illicita xp̄s enī nichil illicitū omisit. scōm illud. j. pet. ij. q̄ pcēm nō fecit. ſz dns a demone introgauit qđ tibi nomē est. q̄ rndit legio. mł'ti enī sum⁹. ut habet. mar. v. g̃ vł qp liceat a demonibꝫ aliqđ occultū interrogare ℣ d. scōꝝ aīe nō fauēt illicite introgacōibꝫ sed sauli introgāti de euētu fuī belli amulire hēnte sp̄m phitois apparuit samuel et ei fut̄m euentū ꝑdixit ut legit. j. re. xxvnj. g̃ diuīacio q̄ fit per introgacōꝫ a demonibꝫ nō ē illicita ℣ d. licitū ee vł vitatē ab aliq̄ scīēte inq̄rere q̄ꝝ vtile est scire. ſz q̄nꝫ vtile est scire aliq̄ occulta q̄ p demones sāri p̄nt sicut apparet ī inuēcione furtoꝝ. g̃ diuīacio q̄ fit p inuocacōꝫ demonū nō est illicita ℣ Sz ꝺ est qđ ꝺ deut. xvnj. nō inueniat ī te q̄ ariolos scisciteꝫ nec phitones ꝟsulat ℣ ſ. nō dō. qp ois diuīacō q̄ fit p inuocacōes demonū ē illicita duplici rōe. q̄ꝝ ꝑma sumit ex pte p̄cipij diuīacōis. qp scꝫ est pactū expsse cū demone initū p ipaꝝ demonis inuocacōꝫ ⁊ hoc est omnīo illicitū. vñ ꝺ q̄sdā ꝺ psa. xxvnj. dixist⁹ peussim⁹ fed⁹ cū morte ⁊ cū inferno fecim⁹ pactū et adhuc g̃ui⁹ eet si sacrificiū. uł reuerēcia demoni inuocato exhibereꝫ. scōa rō vero sumit ex pte fuī euēt⁹. demon enī q̄ intēdit ꝑdicōꝫ hoīm ex huīoi suis rspōsis ecīā si aliq̄n vā dicat intēdit hoies assuefacē ad h⁹ qp ei ēdaꝫ ⁊ sic intēdit ꝑducē in aliqđ qp sit saluti humane nociuū. vñ athanasius dixit exponēs ꝛđ qđ habet lu. mj. increpauit illū dicēs obmutesce dicit q̄uis q̄ꝝ vera fatereꝫ demon. ꝓpescebat tñ xp̄s ei⁹ ꝛmonē ne simul cū vitate ecīā suā iniq̄tatē ꝑmulgeꝛ ut nos ecīā assuefaciat ne curē⁹ de talibꝫ et si vā loq̄ videaꝫ nephas enī est ut cū assit nobis sēpt̄a diuīa ut a dya⁹ instruam ℣ ℣d. j. g̃ dō. qp sicut beda dicit luce. vnj. velut nō instruis dns inq̄rit ſz ut ꝟsessa pestē q̄ꝝ tollerabat. vtus curātis g̃eꝛ emicaret. aliud autē ē querē aliqđ a demone spōte occurrēte. qđ q̄nq; licꝫ ꝑ vtilitatē alioꝝ maxime autē vtute diuīa p̄t ꝟpelli ad vera dicēda et aliđ ē demonē inuocare ad ognicōꝫ occl'toꝝ inq̄rendo ab ipo ℣ d. ij. dō. qp sic aug⁹ dicit ad simplicianū. nō ē absurdū credē aliq̄ dispensatōe pmissū fuisse ut nō dnānte arte magica uł potēcia. ſz dispēsatōe occl'ta q̄ phitonissa et saulē latebat se ostēdēt sp̄s saulis aspctibꝫ regis diuīa eū sentētia peussur⁹. uł nō vere spirit⁹ samuelis a requie sua excitat⁹ ē. ſz aliqđ fātasma et illusio ymaginaria dyaboli machinacōibꝫ fcta q̄ꝝ scripta samuelē appellat sic solēt ymagies rerꝫ suaꝝ noībꝫ appellari ℣ d. nj. dō. qp nll'a vtilitas tp̄alis p̄t ꝟpari deīmēto spālis salutis qđ immittet ex inq̄sitōe occl'toꝝ p demonū

Ad. v. sic ꝓcedit. vł qp diuinacō // inuocacōꝫ q̄ fit per astra nō sit illicita licitū est enī ex ꝟsideratōe causaꝝ p̄nūcciare effect⁹ sic medici ex dispōne egritudis p̄nūciāt mortē. ſz copa celestia sūt causa eoꝝ q̄ fiūt ī hoc mūdo ut ecīā dyo⁹ dicit. mj. ca⁹ de. di. no. g̃ diuīacio q̄ fit p astra nō est illicita ℣ ꝺ. scīa hūana ex expimētis origiez sūit ut ꝑz p ꝑm ī ſ. methauisice. ſz p mł'ta expimēta aliq̄ ꝑierūt ex ꝟsidacōe sideꝝ aliq̄ fuꝛa posse ꝑnosci. g̃ nō vł ee illicitū tali diuinatōe uti ℣ ꝺ. diuīatio dicitur ee illicita inq̄ꝝtū initū pacto cū

·ꝛemõibꝰ mito ſꝫ hoc nõ fit ĩ dinacõe q̃ fũt p aſtra ſꝫ ſolũ oſidaĕ diſpoſicio creaĕaꝝ dei g̃ vĩ qp huĩoi diuinacio nõ ſit illicita ¶ Sed õ eſt qõ augꝰ dicit in ·mj· of· illos planetarios quos matheãticos vocãt oſulere nõ deſiſtebã· qõ q̃ſi nullũ eẽt eis ſaĕficiũ et nulle p̃ces ad aliq̃ſ ſpiritũ ob diuinacõez dirigerent· qõ tñ xp̃iana et vera pietas expellit et dampnat ¶ Rñ dõ· qp ſic dcm eſt diuinacõi q̃ ex opione falſa uĺ vana p̃edit ingerit ſe opacio demonis ut hoim aĩos implicet vanitati aut falſitati· vana aũt uĺ fl̃a opinione vtĕ ſi q̃s ex oſidacõe ſtellaꝝ fuĕa velit p̃gnoſcẽ q̃ p ea p̃gnoſcã nõ p̃nt· eſt g̃ oſidandũ qd p celeſtiũ corpũ ĩ ſpeccõz de fuĕis poſſit p̃noſci ⁊ de hijs quidẽ q̃ ex neĉitate eueniũt manifeſtũ eſt qp per oſideracõz ſtellaꝝ p̃nt p̃noſci ſic aſtrologi p̃nunciãt eclipſes fuĕas· circa p̃gnicõz vero fuĕoꝝ euentuũ ex oſidacõne ſtellarũ diũſi diũſa dixerũt· fuerũt enĩ q̃ dicerẽt qp ſtelle ſignificãt poci q̃ſ faciãt ea q̃ ex eoꝝ oſideracõe p̃nũciant· ſꝫ hoc irracõabiliť ꝺ· oñe enĩ coꝛpale ſignũ· uĺ eſt effectꝰ ci cuiꝰ ẽ ſignũ· ſic fumꝰ ſignificat ignẽ a quo cauſaĕ· uĺ p̃edit ab eadẽ cauſa· ⁊ ſic deſignat cauſã ⁊ p conſequẽs ſignificat effectũ· ſic pris q̃ſ ſignificat ſerenitatẽ inq̃ſtũ cauſa ei eſt cauſa ſerenitatis· nõ autẽ p̃t dici qp diſpoſiciões celeſtiũ corpũ et motꝰ ſint effectꝰ fuĕoꝝ euentuũ· nec iterꝝ p̃t reduci ĩ aliq̃ſ ſupioꝛem cauſã oñez q̃ ſit coꝛperalis· p̃nt autẽ reduci ĩ vnã cauſã oñez q̃ eſt p̃uidẽcia diuĩa· ¶ Sꝫ alia rõe diſponunt a diuĩa p̃uidẽcia motꝰ et ſitꝰ celeſtiũ corpũ ⁊ alia rõe euẽtꝰ originaliũ fuĕoꝝ qa illa diſponũtur ſcõz rõez neceſſitatis ut ſp eodẽ mõ p̃ueniãt· h autẽ ſecm rõez originãcie ut variabiliť originãt· vñ nõ p̃t ẽe qp ex inſpeccõe ſideꝝ accipiaĕ p̃gnoſtio fuĕoꝝ niſi ſic ex cauſis p̃noſcunt effectꝰ· duplices autẽ effectꝰ ſubtrahunt cauſalitati celeſtiũ corpũ· p̃mo quidẽ oẽs effectꝰ per accidẽs originantes ſiue ĩ rebꝰ huãis ſiue ĩ rebꝰ naĕalibꝰ· qa ut p̃baĕ in· vj· methaphiſice ens p accẽns nõ hz cauſã ⁊ p̃ apue naĕalẽ cuiuſmõi eſt vtus celeſtiũ corpoꝝ· qa qõ p accẽns fit neqꝫ eſt ens p̃prie neqꝫ vnũ ſic qp lapide cadẽte fiat terremotꝰ· uĺ qp hoie fodiẽte ſepulcꝝ inueniaĕ theſaurꝰ· hec enĩ et huĩoi nõ ſũt ſimpliciť vnũ ſꝫ ſimpliciť mĺta· opacõ autẽ naĕe ſp emĩnaĕ ad aliq̃d vnũ· ſic et p̃edit ab vno p̃cipio qõ eſt forma rei naĕalis· ſcõo autẽ ſubẽhũt cauſalitate celeſtiũ corpũ actꝰ liberi arbitrij qõ eſt facĕtas volũtatis et rõis· intellectꝰ enĩ ſiue racõ nõ eſt corpꝰ nec actꝰ organi coꝛporei et per oñs nec volũtas q̃ eſt ĩ rõe utꝫ p phm ĩ· nj· de aĩa· nullũ aũt corpꝰ p̃t imp̃mẽ ĩ rem incoꝛpeã vñ ipoſſibile eſt qp coꝛpa celeſtia directe ip̃rimãt ĩ intellectũ et volũtatẽ· hoc enĩ eẽt ponẽ intellectũ nõ differre a ſenſu· qõ ariſtoteles ĩ li de aĩa imponit hijs qui dicebãt· qõ talis volũtas ẽ ĩ hoĩbꝰ qnalẽ in die ĩducat patẽ viroꝝ deoꝝ qa ſcz ſol uĺ celũ· vñ coꝛpora celeſtia nõ p̃nt ẽe p ſe cauſa opacõnũ libi arbitrij· p̃nt tñ ad hoc diſpoſitiue inclinare ĩ q̃ſtũ ip̃rimũt in corpꝰ hũanũ et per oñs ĩ vires ſenſitiuas q̃ ſũt actꝰ coꝛpaliũ organoꝝ q̃ inclinãt ad hũanos actꝰ· qa tñ vires ſẽſitiue obediũt rõi utꝫ p phm ĩ· nj· de aĩa et ſ· ethicoꝝ· nulla neĉitas ex hoc libero arbitrioꝝ imponiť· ſꝫ õ inclinacõez celeſtiũ coꝛpũ hõ p̃t p rõez opari· ſi q̃s g̃ oſideracõe aſtroꝝ vtaĕ ad p̃cognoſcẽdos fuĕos caſuales· uĺ fortuitos euẽtꝰ aut eciã ad cognoſcẽdũ p ĉtitudinẽ fuĕa opa hoĩz p̃edet hoc ipo ex falſa et vana opione· ⁊ ſic opa demonis ſe imiſcet· vñ erit diuĩacio ſupſticioſa ⁊ illicita· ſi vero aliq̃s vtaĕ oſidacõe aſtroꝝ ad p̃cognoſcendũ fuĕa q̃ ex celeſtibꝰ cauſanť coꝛpibꝰ· puta ſiccitates et alia huĩoi nõ erit illicita diuinacio nec ſupſticioſa et ſcõz hoc pz rñ ad ·j· ¶ Ad ſcõm dõ· qp huĩoi aſtrologi ex oſideracõne aſtroꝝ frequenť vera p̃nunciãt otingit duplicit· vno qdẽ mõ· qa plures hoĩm paſſiones coꝛpales ſecunť et ideo actꝰ eoꝝ diſponunť· ut ĩ pluribꝰ bm indiacõz celeſtiũ coꝛpũ· pauci autẽ ſũt ideſt ſoli ſapiẽtes q̃ rõe huĩoi indinacõis moderenť· et ideo aſtrologi ĩ multis vera p̃nũciãt ⁊ p̃cipue ĩ oñibꝰ eueĕtibꝰ q̃ dependẽt ex mĺtitudie· alio mõ p̃pt demões ſe imiſcẽtes· vñ augꝰ in· ij· ſup geñ· ad lr̃az dicit fatẽdũ ẽ qñ a matheãticis vera dicunť inſtictu qnodã occultiſſimo dicũ qõ neſciẽtes hũane mẽtes paciunť· qõ tñ ad decipiẽdos hoĩes· fit ſpirituũ immũdoꝝ ⁊ ſeductoꝝ opacõe· qbꝰ quedã vera de tp̃alibꝰ rebꝰ noſſe p̃mittunť· vñ xcludit q̃ p̃pt bono xp̃iano ſiue matheãtici· ſiue qlibꝫ impie diuinãtiũ et maxime dicẽtes· vera cauẽdi ſũt· ne ſorcio demonioꝝ aiaꝝ decepta pacto quodã ſocietatis irretiãt et p hoc paret reſponſio ad ·nj·

Ad ·vj· ſic p̃edicť· vĩ qp diuĩacõ q̃ fit p ſõpnia nõ ſit illicita· vti enĩ inſtructõe diuĩa nõ ẽ illicitũ ſꝫ ĩ ſompnijs hoĩes inſtruunť a deo· ꝺ enĩ iob· xxxij· p ſompnũ inuiſione nocẽna q̃ñ irruit ſopoꝛ ſup hoĩes et dormiũt ĩ lectulo tũc aperit ſcz deꝰ aures viroꝝ et erudiẽs eos inſtruit diſciplia· g̃ vti diuĩacõe q̃ eſe p ſõpnia nõ eſt illicitũ ¶ Jõ· illi q̃ interp̃tanť ſompnia p̃prie vtunť diuĩacõe ſompnioꝝ· ꝫ ſcti viri legũť ſompnia int̃pretari· ſic ioſep eſt iterp̃tatꝰ ſompnia pincẽne pharaonis et mg̃ri piſtoꝝ ut legiť geñ· xlj· et daniel interp̃tatꝰ eſt ſõpniũ regis babilonis ut habeť daniel ·ij· ee· mj· g̃ diuinacio ſompnioꝝ nõ eſt illicita ¶ Jõ· illud qõ oñiter hoĩes experiunť irracõabile eſt negare· ſꝫ oñes expiunť ſompnia habere aliq̃ſ ſignificacõz fuĕoꝝ g̃· vanũ eſt negare ſompnia habẽ vim diuĩacõis· g̃ licitũ eſt eis intẽdẽ ¶ Sꝫ õ eſt qõ ꝺ deuť· xvnj· nõ inueniaĕ inte q̃ obſeruet ſompnia ¶ Rñ dõ· qp ſic dicẽũ eſt· diuinacõ que initaĕ falſe opioni eſt ſupſticioſa et illicita· ideo oſidare oporet qd ſit vez circa p̃cognicõz fuĕoꝝ de ſompnijs· ſũt autẽ ſompnia fuĕoꝝ euentuũ· qñz quidẽ cauſa· puta cũ mẽs acui ſollicita ex hijs q̃ videt in ſompnijs inducaĕ ad aliq̃d faciendũ· uĺ vitandũ· qñz vero ſõpnia ſũt ſigna aliq̃ſ fuĕoꝝ euentuũ inq̃ſtũ reducunť ad aliq̃ſ cauſã oñez ſõpnijs ⁊ fuĕis euẽtibꝰ ſcom hoc plurimũ p̃gnicões fuĕoꝝ ex ſompnijs fiũt· eſt g̃ oſiderandũ· que ſit

causa ſompnioꝝ·et an poſſit eſſe cauſa futuroꝝ
euẽtuũ· uł ea poſſit ognoſcẽ·ſciendũ eſt ḡ qꝫ ſõp
nioꝝ quidẽ qñꝫ eſt cauſa intũus·qñꝫ extũus inte;
rioꝝ autẽ ſompnioꝝ cauſa eſt duplex·vna quidẽ
aĩalis inq̃tũ ſcꝫ ea occurrũt hoĩs fãtaſie ĩ dõmi;
endo·ẽca q̃ eiꝰ cogitacõ ⁊ affeccõ fuit in moꝛata ĩ
vigilãdo ⁊ talis cauſa ſõpnioꝝ nõ ẽ cauſa fuc̃oꝝ
euentuũ·vñ huĩoi ſompnia p acẽns ſe habẽt ad
fuc̃os euẽtꝰ·et ſi qñꝫ ſimł cõcurrãt erit caſuale·
qñꝫ vero cauſa in trinſeca ſõpnioꝝ eſt coꝛpalis·
nã ex intioꝛ diſpoſicõe coꝛpis formaĩ aliqs motꝰ
in fantaſia ꝺueniẽs tali diſpoſicõi·ſic̃ hoĩ in quo
habũdant frigidi humoꝛes occurrũt ĩ ſompnijs
qꝺ ſit ĩ aq̃·uel nũe et ꝓpt̃ hoc medici dicũt eẽ in;
tẽdendũ ſompnijs ad ognoſcendũ intioꝛes diſpo;
ſicões·cauſa autẽ ſõpnioꝝ exteꝛioꝛ ſiłr eſt duplex
ſcꝫ coꝛpalis ⁊ ſpũalis·coꝛpalis·quidẽ inq̃tũ ꝑma;
ginacio ꝺoꝛmiẽtis ĩmutaĩ·uł ab aẽre ꝺtinẽti·uel
ex impſſione celeſtis coꝛpis ut ſic ꝺoꝛmiẽti aliq̃e
fãtaſie appareãt ꝺformes celeſciũ diſpoſicõi·ſpũa
lis aũt cauſa eſt qñꝫ quidẽ a deo q̃ miſterio ange;
loꝝ aliq̃ hoĩbꝫ reuelat ĩ ſõpnijs ſcõm id nũi·xij°·
ſi q̃s fuit inẽ vos ꝓpha dñi ĩ viſione appareo ei·
uł ꝑ ſompniũ loq̃r ad illũ·qñꝫ vero opacõe demo
nũ aliq̃ fãtaſie ꝺoꝛmiẽtibꝫ apparẽt ex q̃bꝫ qñꝫ aliq̃
fuc̃a reuelãt hijs q̃ cũ eis habẽt pacta illicita·ſic
ḡ ꝺõ·qꝺ ſi q̃s vtaĩ ſompnijs ad ꝓgnoſcẽda fuc̃a
ſcõm qꝺ ſompnia ꝓcedũt ex reuelacõe diuĩa·uel
ex cauſa naĩali intrinſeca ſiue ex trinſeca·q̃tũ
ꝑt ſe virtꝰ talis extendẽ nõ erit illicita diuĩacio·
ſi autẽ huĩoi diuĩaꝰ cauſeꝰ ex reuelacõe demonũ
cũ q̃bꝫ pacta habenẽ expſſa·q̃a ad hoc inuocanẽ·
uł tacita quia huĩoi diuiꝰ extẽdiẽ ad qꝺ ſe nõ ꝑt
extẽdẽ erit diuĩacio illicita et ſupſticioſa et ꝑ hoc
patet reſpõſio ad obiecta

Ad·vij·ſic ꝓcedi·vł qꝺ diuĩaꝰ q̃ fit ꝑ auguria
et oĩa·et alias huĩoi obſuacões extioꝝ rei
nõ ſit illicita·ſi enĩ eẽt illicita ſcũ viri ea nõ vte
renẽ·ſꝫ de ioſep legiẽ qꝺ auguriꝫ intẽdebat·legiẽ
enĩ geñ·xlmj°·qꝺ diſpẽſator ioſep dixit ciphũ quẽ
furati eſtis ipe eſt ĩ quo bibit dñs meꝰ·et ĩ quo
auguriari ſolꝫ·et ipe poſtea dixit fr̃ibꝫ ſuis·aut
ignoratis q̃a nõ ſit ſiłis mei in augurãdi ſcĩa·ḡ
vti tali diuĩacõe nõ eſt illicitũ ad ij̃m·aues aliq̃ ẽca
fuc̃os euẽtꝰ tm̃ naĩaliẽ cognoſcũt·aliq̃ ſcõm id
ieẽmie·vnj°·miluꝰ ĩ celo ognouit tẽpꝰ ſuũ·turẽ ⁊
prũdo ⁊ ciconia cuſtodierũt tẽpꝰ aduentus ſui·ſꝫ
naĩalis ogniº ẽ ĩ fallibilis et a deo·ḡ vti ognicõe
auiũ ad ꝓgnoſcendũ fuc̃a qꝺ eſt augurari non
vł ẽe illicitũ ad ij̃m·gedeon ĩ nũo ſcõꝝ ponit utꝫ
ad hẽb·xj°·ſꝫ gedeon vſꝰ fuit oĩe ex hoc qꝺ audiuit
recitacõꝫ ⁊ inẽpretacõez cuiuſdã ſopnij·ut iudicũ
·vij°·ꝺ et ſimiliẽ hẽliezer buꝰ abrahe ut legiẽ geñ
·xxmj°·ḡ vł qꝺ talis diuĩaº nõ ſit illicita ſed ꝺ
eſt qꝺ ꝺ deuẽ·xvnj°·nõ inueniaĩ in te q̃ obſeruet
auguria ad ij̃m·ñ ꝺõ·qꝺ motꝰ uł garritꝰ auiũ uel
q̃cũq̃ diſpoſicões huĩoi ĩ rebꝫ ꝺſiꝺate·manifeſtũ
eſt qꝺ nõ ſũt cauſa fuc̃oꝝ euentuũ·vñ ex eis aliq̃
fuc̃a ognoſcanẽ nec ognoſci poſſũt ſic̃ ex cauſis·

relinq̃tur ḡ qꝺ ſi ex eis aliqua futura ognoſcanẽ
hoc erit inq̃tũ ſũt effectus aliq̃ꝝ cauſaꝝ que ecĩã
ſũt cauſãtes uł ꝓgnoſcẽtes fuc̃os euẽtꝰ·cauſa
aũt opacõnũ bꝛutoꝝ aĩaliũ eſt inſtinctꝰ quidã q̃
mouenẽ ĩ motũ naĩe nõ enĩ habẽt dñiũ ſui actꝰ·
hic autẽ inſtinctꝰ ꝑt ex duplici cauſa ꝓcedẽ·vno
quidẽ mõ ex cauſa coꝛpali·cũ enĩ bꝛuta aĩalia nõ
habeãt niſi aĩaꝫ ſenſitiuã cuiꝰ oẽs potẽcie ſũt actꝰ
coꝛpaliũ oꝛganoꝝ ſubiacꝫ eoꝝ aĩa diſpoſicõi ꝺtinẽ
ciũ coꝛpũ et ꝑmordialiẽ celeſtiũ·et ideo nichil ꝓ;
hibꝫ aliq̃s eoꝝ opacões cẽ fuc̃oꝝ ſigna inq̃tũ ꝺfoꝛ
manẽ diſpoſitõibꝫ coꝛpũ celeſtiũ et aeris ꝺtinẽtis
ex q̃ ꝓueniũt aliq̃ fuc̃i euẽtꝰ·ĩ hoc tñ duo ꝺſiꝺari
oꝓꝛtet·ꝑmũ quidẽ ut opacões huĩoi nõ extẽdãẽ
niſi ad ꝓgnoſcẽda fuc̃a q̃ cauſãẽ ꝑ motꝰ celeſtiũ
coꝛpũ ut ꝺdictũ eſt ſcõo ut nõ extẽdanẽ niſi ad
ea q̃ eq̃liẽ pñt ad huĩoi aĩalia ꝑtinẽ·ꝺſeq̃ter enĩ p
celeſtia coꝛpa cognicõꝫ q̃ꝺã naturalẽ ⁊ inſtinctũ
ad ea q̃ eoꝝ vite ſũt neceſſaria·ſic̃ ſũt ĩmutacões
q̃ fiũt ꝑ pluuias et vẽtꝰ et alia huĩoi·aliº inſtic
tꝰ huĩoi cauſanẽ ex cauſa ſpãli·ſcꝫ uł ex ꝺo ut ꝑ
in colũba ſup xp̃m deſcendente ⁊ in coꝛuo q̃ pauit
helyã et ĩ cete q̃ exoluit ⁊ eiecit ionã·uł ecĩã ex de;
moĩbꝫ q̃ vtunẽ huĩoi opacõibꝫ bꝛutoꝝ aĩaliũ ad
implicãdos aĩos hoĩꝫ vanis opĩonibꝫ et eaꝺẽ racõ
vi ẽe de oĩbꝫ alijs huĩoi ꝑter q̃ꝺ de hoĩbꝫ·q̃a verba
hũana q̃ accipiunẽ ꝑ oĩe nõ ſubꝺunẽ diſpoſicõni
ſtellaꝝ·diſponũẽ tñ ꝟ·diuĩaꝫ puiꝺẽciã ⁊ q̃ñꝫ ꝺm
demonũ opacõꝫ·ſic ḡ ꝺõ qꝺ oĩs huĩoi diuĩaº ſi ex;
tẽdaĩ vłẽ id qꝺ ꝑt ꝑtinge ſcõm ordinẽ naĩe uł
diuĩe puiꝺẽcie eſt ſupſticioſa ⁊ illicita ad·j·ḡ
ꝺõ·qꝺ hoc qꝺ ioſep dixit nõ ẽe aliq̃ ſiłez ſibi ĩ ſcĩa
augurãdi·ſcꝫ aug̃·ioco dixit nõ ſerio refferẽs
forte hoc ad id qꝺ vulgº de eo opĩabaĩ·⁊ ſic eciam
diſpẽſator eiꝰ locutꝰ ẽ ad·ij·ꝺõ·qꝺ illa auẽtas
loquiẽ de ognicõe auiũ reſpẽu eoꝝ q̃ ad eas ꝑtinẽt
ad hec ꝓgnoſcẽda ꝺſiꝺare eoꝝ voces et motꝰ nõ ẽ
illicitũ·puta ſi q̃s ex hoc qꝺ cornicula frequenter
crocitat ꝓꝺicat pluuiã ꝛto ẽe fuc̃am ad·nj·ꝺõ·
qꝺ gedeon obſuauit recitacõꝫ et expoſicõꝫ ſompnij
accipiẽtis ea ꝑ oĩe q̃ſi ordiata ad ſui inſtrucõꝫ a
diuĩa ꝓuiꝺẽcia·et ſiłr hẽliezer attẽdit vba puelle
orõne p̃miſſa ad deũ

Ad·vnj·ſic ꝓcediẽ·vł qꝺ diuinaº ſoꝛciũ nõ ſit
illicita·quia ſup id ꝑs ĩ manibꝫ tuis ſortes
mee·dicit glo·aug·ſoꝛs nõ eſt aliq̃ꝺ mali·ſꝫ res
ĩ hũana dubitacõe diuĩaꝫ iudicãs volũtatẽ ꝺõ
ea q̃ a ſcĩs in ſcẽpt̃is obſuata leguntẽ nõ videtur
ẽe illicita·ſꝫ ſcti viri tã in veteri q̃ꝫ ĩ nouo teſta;
mẽto iueniunẽ ſoꝛtibꝫ vſi ẽe·legiẽ enĩ ioſue·vij·
qꝺ ioſue ex ꝑcepto dñi iudiº ſoꝛciũ puniuit achoꝛ
q̃ de anathemate ſurripuerat·ſaul ecĩã ſoꝛte deꝑ;
hẽdit filiũ ſuũ ionathã mel ꝺmediſſe·ut habeẽ·j
re·xmj°·ionas ecĩã a facie dñi fugiẽs ſoꝛte deꝑhẽ;
ſꝰ eſt ⁊ in mare deiecꝰ ut legiẽ ione·j·zacharias
ecĩã ſoꝛte exijt ut ĩ cenſũ poneret ut legiẽ luce·j·
mathias ecĩã eſt ſoꝛte ab apłis ĩ apłatũ electꝰ ut
legiẽ actuũ·j·ḡ vł qꝺ diuĩaº ſoꝛciũ nõ ſit illicita
ꝺõ·pugna pugilum q̃ monomathia diciẽ ideſt

ꝺſequunt

abſoꝛbunt

omine

ſingularis ꝯcertacio ⁊ iudicia ignis et aque que dicunt vulgaria videnꝫ ad ſortes ptinere ꝙa per huiꝰi aliq̄ exq̄runt occulta. ſz huiꝰi nō videnꝫ ee illicita ꝙa ⁊ dauid cum philiſteo ſingulare iniſſe certamē legit ut habet. j. re. xvij. g̃ vi qp diuina ſoꝛciū nō ſit illicita. ¶ Sz ō eſt qđ i decretis. xxvj. q. v. ō ſortes ꝙbꝰ cūcta vos vris diſcrimiatis pꝛuicijs q̄s pres dāpnauerūt nichil aliud q̄z diuinaciones et maleficia dicnim⁹ q̄obrē volum⁹ omnio illas dāpnari et vlē inꝫ xp̄ianos nolum⁹ noiari et ne exerceanꝫ anathematis indicto phibemu⁹. ¶ Rn̄ dō. qp ſic ꝺdictū eſt. ſortes ꝓpe dicunt cū aliq̄d fit ut ei⁹ euētu cōſiderato aliq̄d occultū innoteſcat ⁊ ſiquidem q̄rat iudicio ſoꝛciū qđ cui ſit exhibēdū. ſiue illud ſit res poſſeſſa. ſiue ſit honoꝛ ſeu dignitas ſeu pena aut accō aliq̄ vocat ſoꝛs diuiſoꝛia. ſi aūt inq̄rat qđ agē oporteat vocat ſoꝛs ꝛſultoꝛia. ſi vero querat qđ ſit futurū vocat ſoꝛs diuinatoꝛia act⁹ aūt hoim q̄ req̄runt ad ſortes nō ſubdunt diſpoſicōi ſtellaꝝ. nec ecia euent⁹ ipoꝝ. vñ ſi q̄s ea intencōe ſoꝛtibꝰ vtat q̄ſi huiꝰi actus hūani q̄ req̄runt ad ſortes ſcōz diſpoſicōz ſtellaꝝ ſoꝛcianꝫ effm. vana et fta eſt opio ⁊ p oſeqūz nō carēs demonū ingeſtione ex q̄ talis diuina⁹ erit ſupſticioſa et illicita. hec aūt cauſa remota nēce eſt qp ſocialiū actuū expectet euēt⁹. uł ex fortūa uł ex aliq̄ ſpāli cauſa dirigēte ⁊ ſiquidē ex fortūa qđ lotū habe pt ſolū i diuiſoꝛia ſoꝛte nō vi habe niſi forte vicium vanitatis. ſicut ſi aliqui non volentes aliquid ꝺcorditer diuidere. velint ſoꝛtibꝰ ad diuiſionē vti. q̄ſi fortune exponentes q̄s q̄z ptē acꝑiat. ſi vero ex ſpāli cauſa expectet ſoꝛciū iudiciū qñz qđ expectat ex demonibꝰ ſic legit ezech. xxj. qp rex babiloīs ſtetit i biuio i capite duaꝝ viaꝝ ꝺmiſcēs ſagittas inꝛogauit ꝑdola ⁊ ea cōſuluit et tales ſortes ſūt illicite et ſcōm canones phibent. qñz vero expectat a deo ſcōz io pū. xvj. ſortes mittant in ſinu ſz a dño tpant ⁊ talis ſoꝛs ſcōm se nō eſt malū ut aug⁹ dicit/ꝑt tamē in hoc q̄ꝛuplex pcm incidit ꝑ qđ. ſi abſq̄ vlla nēcitate ad ſortes recurrat. hoc eni vi ad dei tēptacōz ptinet. vñ ābroſi⁹ dicit ſup luc̄. q̄ ſoꝛte eligit hūano iudicio nō ꝙphendit. ſcōo ſi q̄s ecia i nēcitate abſq̄ reuerēcia dei ſoꝛtibꝰ utat vñ ſup act⁹ apl̄oꝝ dic beda. ſz ſi q̄ nēcitate aliq̄ cōpulſi deū putāt ſoꝛtibꝰ exemplo apl̄oꝝ ee conſulendū videāt hoc ipos apl̄os nō n̄ collecto fratꝝ cetu et ꝓcibꝰ ad deū fuſis egiſſe. ꝛcio ſi diuina oracla ad terena negocia ꝺtunt. vñ aug⁹ dicit ad inq̄ſicōes ianuarij dic hijs q̄ de paginis euāgelicis ſoꝛte legūt et ſi optādū ſit ut id poci⁹ faciāt q̄z ad demonia conſulēda ꝺcurrāt. tñ iſta michi diſplicz conſuetudo ad negocia ſecularia ⁊ ad vite hui⁹ vanitatē diuina oracla velle ꝺtē. q̄rto ſi electōibꝰ eccl̄aſticis q̄ ſpūs ſcī in ſpiracōe fieri debēt aliq̄ ſoꝛtibꝰ utant. vñ ſic beda dicit ſup act⁹ apl̄oꝝ. mathias añ pēthecoſten ordiat⁹ ſoꝛte q̄uit. ſcz qa dū erat plenitudo ſpūs ſcī i eccl̄ia effuſa. ſeptē aūt dyaconi poſtea nō ſoꝛte. ſz electōe diſcipl̄oꝝ ſūt ordiati. ſec⁹ aūt eſt intꝛalibꝰ digna

catibꝰ q̄ ad terenā diſpoſicōz ordiant. in q̄z electōe plexq̄z hoīes ſoꝛtibꝰ vtunt. ſic ⁊ in tꝛalū rex diuiſione ſi vero nēcitas imineat licitū ē cū debita reuerēcia ſoꝛtibꝰ diuinū iudiciū i ploꝛare. vnde aug⁹ dic i epl̄a ad honoꝛatū. ſi int dei miſſ ſit diſceptatio q̄ eoꝝ pſecucōis tpe mancāt ne fuga fiat oim et qui eoꝝ fugiāt ne morte oim deſeraꝫ eccl̄a ſi hec diſceptacō alit nō potuerit ꝺmiari q̄z to michi vi q̄ mancāt et q̄ fugiāt ſoꝛte eligēdi ſūt et i. j. ō. doc. xp̄iana dicit ſi cui habūdaret alicui qp optet dari eis q̄ nō haberet. nec duobꝰ dari poteuiſſet ſi tibi occurreret duo q̄z neut alū. uel in digēcia. uł erga te aliq̄ nēcitate ſuperaret nichil iuſtꝰ facēs q̄z ut ſoꝛte eligēs cui dādū eet qp dari vtq̄z nō poſſet. et p hoc pz rn̄ ad pmū et b. ¶ Ad. nj. dō. qp iudiciū ferri cādentis uł aq̄ feruētis ordinaꝫ quidē adalicui⁹ pcti occl̄ti inq̄ſicōez p aliud qđ ab hoīe fit. et i hoc ꝺuenit cū ſortibꝰ. in q̄tū tñ expectaꝫ aliq̄s miracl̄oſ⁹ effect⁹ a deo excedit cōmunē ſoꝛciū rōz. vñ huiꝰi iudiciū illicitū reddit. cū qa ordiaꝫ ad iudicandū occl̄ta q̄ diuino iudicio reſeruanꝫ. cū ecia qa huiꝰi iudiciū nō eſt auctē diuina ſanxitū. vñ. ij. q. v. i decto ſtephani pape ō ferri candētis. uł aq̄ feruētis examiacōe ꝺfeſſionē extoꝛq̄ri aq̄libz ſacri non cēſent canones ⁊ qđ ſcōz pfm documēto ſanxitū nō eſt ſupſticioſa ad iuencōe nō eſt pſumēdū ſpōtanea eni ꝺfeſſione. uł teſtū approbacōe publicata delicta habita pꝛe oculis dei timoꝛe ceſſa ſūt nſo regimi iudicare. occulta vero ⁊ incognita illi ſūt relinq̄da q̄ ſolus nouit coꝛda filioꝝ hoim et eadē raco vi ee de lege duelloꝝ niſi qp pl⁹ accedit ad ꝺmunē rōz ſoꝛciū iq̄ſitū nō expectaꝫ ibi miracl̄oſ⁹ effē⁹ niſi forte qñ pugiles ſūt valde impares vtute uł arte

Finde ꝺſidandū ē de ſupſticōibꝰ obbuacionaꝝ ⁊ ēca hꝰ q̄runt. mj. Primo de obbuācijs ad ſciaꝫ acq̄rēdā q̄ ēdunt i arte notoꝛia Scōo de obbuācijs q̄ ordiant ad aliq̄ coꝛpa imutanda Tercio de obbuācijs q̄ ordiant ad diecēas ſumēdas foꝛtunioꝝ. uł infoꝛtuioꝝ Quarto de ſuſpenſionibꝰ ſacroꝝ vboꝝ adcollū

Ad. j. ſic ꝓcedit vi qp vti obbuācijs artis noꝛtoꝛie nō ſit illicitū. duplicat eni eſt aliq̄d illicitū. vno ſcōm gen⁹ opis ſic homicidiū uł furtū. alio ex eo qp ordiat ad malū finē. ſic cū aliq̄s dat elemoſinā ꝓpt inanē gl̄az. ſz ea q̄ obbuant i arte notoꝛia ſcōm gen⁹ opis nō ſūt illicita. ſunt eni quedā ieiunia ⁊ oōes q̄ ad deū ordiant ecia ad bonū finē. ſcz ad ſciaꝫ acq̄rendā. g̃ vti huiꝰi obbuacōibꝰ nō eſt illicitū ¶ ꝺ. danielis. j. legit qp pueris abſtinētibꝰ dedit de⁹ ſciaꝫ et diſciplinaꝫ i oī li⁹ et ſapia. ſz obbuācie artis notoꝛie ſūt ſcōz aliq̄ ieiunia ⁊ abſtinēcias q̄ſdā. g̃ vi qp diuit⁹ ſoꝛciaꝫ ars illa effectū nō g̃ illicitū eſt ea vti ¶ ꝺ ideo vi ee ꝺordinatū a demonibꝰ inquirē de futris ꝙa ea nō ognoſcūt. ſz hoc eſt ꝓpm dei ut dictū eſt. ſz veritates ſciaꝝ demones ſcūt. ꝙa ſcie ſūt de hijs

q̄ sūt ex nēcitate et sēp q̄ subiacēt hūane ognicōi et multomagis demonū qui sunt pspicacōres ut aug⁹ dicit·g̃ nō vī ee petm vti arte notoria eciā si p demones sorciant effectū ¶ Sed ō est qō ō deut·xvnf·nō inueniat i te q̄ qrat amortuis veritatē·q̄ quidē inq̄sicio i nitī auxilio demonū·sz per obbuacias artis notorie inq̄rit ognicio veritatis p q̄dam pacta significacionū cū demonib⁹ inita·g̃ vti arte notoria nō est licitū ¶ ℟ñ dō·q⁹ ars notoria est et illicita et i-efficax illicita quidē est q̄a vtit q̄busdā ad scīaz acq̄rendā q̄ nō hñt scōz se vtutē causādi scīaz·sic inspeceōne q̄rdā figaz et placōe q̄rdā ignoroz vboz et alijs huīoi·et ideo huīoi ars nō vtit hijs ut causis sed ut signis·nō aūt ut signis diuit⁹ institutis sic sūt sacīmētalia signa·vñ relīquit q⁹ sit supuacua signa ⁊ p oēs ptinēcia ad pacta quedā significacōnū cū demonib⁹ placita atq; fedata g̃ ars notoria penit⁹ est repudiāda et fugiēda xp̄ano sic et alie artes nugatorie·uel noxie supsticōis ut aug⁹ dicit i·ij⁹·de·doc·xp̄iana est eciā huīoi ars i efficax ad scīaz acq̄rendā cū enī p huīoi artē nō intēdat acq̄sicio scīe p mod⁹ hoīm onatalē sc̄z ad iueniēdo uł addiscēdo·oseq̄s est q⁹ iste effect⁹·uł expectet a deo uł a demonib⁹·certū est aūt aliq̄s a deo sapīaz ⁊ scīaz p ifusionē habuisse·sic de salomōe legit·nf·re·nf·⁊·ij⁹·pali·f·dns eciā discipuł suis dic lucē ·xij⁹·ego dabo vobis os et sapīaz scīaz cui nō poterūt resistē et ō dicē oēs adūsarij nr̄i·sz hoc donū nō dat q̄busq̄ aut cū ēta obbuacōe·sz scōm arbitriū sp̄s sc̄ti·scōz id⁹·j·ad cor·xij⁹·alij quidē dat p sp̄m ūmo sapīe·alij ūmo scīe·scōm eūdem sp̄m ⁊ postea subdit·hec oīa opat vn⁹ atq; idē spirit⁹ diuidēs singlis p ut vult·ad demones autē nō p tinet illumīare intellectm·ut habitū est in ꝓma hui⁹ opis pte· acq̄sicio autē scīe et sapīe fit p illumīacōz intellet⁹·et ideo null⁹ vmq̄ p demones scīaz acq̄siuit·vñ aug⁹ dic i·x⁹·de·ci·dei porphiriū fatent q⁹ therīgicas teletas i opacōib⁹ demonū aīe intellectuali nichil p̄gacōis accidit q⁹ eā faciet ydoneā ad videndū deū suū et pspicieda ea q̄ vēa sūt q̄lia aūt oīa scīaz theoreūata posset tñ demones vbis hoīb⁹ colloq̄tes exprimē aliq̄ scīaz documēta·sz hoc nō q̄rit p artē notoriā ¶ ℟d·j·g̃ dō·q⁹ acq̄rere scīaz bonū est·sz acq̄rere eā mō idebito nō est bonū et ad hūc finem intēdit ars notoria ¶ ℟d·ij·dō·q⁹ pueri illi nō abstinebāt sc̄z vanā obbuaciā artis notorie·sz scōz auctatē legis diuīe nolētes iuq̄nari cibis gētiliū ⁊ ideo merito obediēcie osecuti sūt a deo scīaz scōm ⁊ᵒp̄s·sup senes intellexi q̄a mādata tua q̄siui ¶ ℟d·nj·dō·q⁹ exquirē ognicōz fucōz a demonib⁹ nō solū est petm ꝓpt hoc q⁹ ipi fuca nō ognoscāt·sz ꝓpter societatē cū eis initā que eciā i ꝓposito nō hz locū

¶ ℟d·ij·sic ꝓcedit·vī q⁹ obbuacōes ordinate ad corpū īmutacōz puta ad sanitatē·uł ad alia q̄ huīoi nō sint illicite·licite enī est vti naturalib⁹ vtutib⁹ corpm ad ꝓpos effect⁹ inducēdos·res aūt naturales hñt q̄sdā vtutes occultas q̄z racio ab hoīs assignari nō p̄t·sic q⁹ adamas frīt ferz et mlta alia que aug⁹ enūat·xxj·de ciui·dei·g̃ vī q⁹ vti huīoi reb⁹ ad corpa īmutāda nō sit illicitū ¶ ℟ō·sic corpa naturalia subdunt corporib⁹ celestib⁹·ita eciā corpa artificialia·sz corpora naturalia sortiunt q̄sdā vtutes occultas spēz osequtes ex impssione celestiū corpm·g̃ et corpa artificialia puta ymagines sortiunt aliq̄z vtutē occultā a corpib⁹ celestib⁹ ad aliq̄s effect⁹ causādos·g̃ vti eis et alijs huīoi nō esse illicitū ¶ ℟ō·demones eciā pñt multiplr corpa trāsmutare ut dic aug⁹·nf·de ūnitate·sz corp⁹ virt⁹ a deo est g̃ licz vti eoz vtute ad aliq̄s huīoi īmutacōes faciēdas ¶ Sed ō est q⁹ aug⁹ dic i·nf·de doc·xp̄iā q⁹ ad supsticōz ptinēt volumīa magicaz arciū et ligaturē ⁊ remedia q̄ medicoz q̄z medicina odēpnat·siue i pcantacōib⁹ siue i q̄busdā nodis q̄s caractēs vocāt siue i q̄buscūq; reb⁹ suspendēdis atq; insignādis ¶ ℟ñ dō·q⁹ i hijs q̄ fiūt ad aliq̄s effect⁹ corpales i ducēdos osidandū ē vel naturalit videant posse tales effect⁹ causare·sic enī nō erit illicitū·licet enī causas naturales adhibere ad q̄pos effē⁹ dū aut nō videant posse tales effē⁹ causare oseq̄s est q⁹ nō adhibeant ad hos effectus causādos tāq̄z cause·sz solū q̄si signa et sic ptinēt ad pacta sig̃ficacōnū cū demonib⁹ inita·vñ aug⁹ dicit·xxj⁹·de·ci·dei alliciunt demones p cantas q̄si nō ipsi·sz de⁹ odidit delectabilib⁹ p sua diūsitate·diūsis·nō ut aīalia cibis sz ut sp̄s signis q̄ cuiusq; delectacōni ogruūt p varia gña lapidū herbaz lignoz aīaliū carminū rituū ¶ ℟d·j·g̃ dō·q⁹ si simplicit adhibeant res naturales ad aliq̄s effect⁹ pducēdos ad q̄s putant naturalē habē vtutē nō est supsticiosū uł illicitū·si vero adiūgant uł caracteres aliq̄·uł aliq̄ noīa·uł alie q̄cūq; varie obbuacōes q̄ manifestū est naturalit efficaciā nō habē erit supsticiosū ⁊ illicitū ¶ ℟d·ij·dō·q⁹ vtutes naturales corpū naturaliū osequnt eoz formas sbales q̄s sortiūt ex impssione celestiū corpm ⁊ ideo ex eorūdē impssione sortiunt q̄sdā vtutes actiales·sz corpū artificialiū forme ꝓcedūt ex ꝓpeōne artificis et cū nichil aliud sit q̄ opositio·ordo et figura ut ō l·f·phicoz·nō possūt habē naturalē vtutē ad agēdū·et inde est q⁹ ex impssione celestiū corpm nlla vtutē sortiunt inq̄tū sūt artificialia·sz solū scōz māz naturalē·falsū est g̃ q⁹ porphirio videbat ut aug⁹ dicit·x⁹·de·ci·dei herbis ⁊ lapidib⁹ et aīantib⁹ ⁊ sonis ētis q̄busdā ac vocib⁹ et figacōib⁹ atq; figmētis q̄busdā ⁊ obbuatis i celi ōsiōe motib⁹ sidez fabricari i ētra abditis ꝑtes ydoneas sidez variis effectib⁹ exeq̄das q̄si effēt magicaz arciū ex vtute celestiū corpū ꝓuenirēt·sz sic aug⁹ ibidē subdit·totū hoc ad demones petinet ludificatores aīaz sibi sbditaz·vñ eciā ymagines q̄s astronomicas vocāt ex opacōe demonū hñt effm·cui⁹ signū est q⁹ nēce est eis i scīb⁹ q̄sdā caracteres q̄ naturalit ad nichil operant·nō enī est figa accōis naturalis p̄napiū·sz i hoc distāt astronomice ymagines a nigromāticis·q⁹ i nigromāticis fiūt expsse invocacōes et pstigia quedā·vñ pertinent ad expressa

pacta cum demonib⁹ inita · ſ̄ in alijs ymaginib⁹ ſũt quedã tacita pacta per figuraꝝ ſeu caracteꝝ quedã ſigna ℣ Ad · nj · dõ · qꝫ ad dñiũ diuĩe maieſtatis ꝑtinet cui demones ſubſũt ut eis utaꝫ deuꝰ ad qꝫcũqꝫ voluerit · ſ̄ hoĩ nõ eſt pñas ſup demones omiſſa ut eis licite vti poſſit ad qꝫcũqꝫ voluit · ſed eſt ei ꝺ demões bellũ indẽm · vñ nullo mõ licꝫ hoĩ demonũ auxilio vti ꝑ pacta tacita uꝫ expreſſa

Ad · nj · ſic ꝓcedĩ · vĩ qꝫ obbuacões q̃ ordĩanꝫ ad ꝑ ognoſcẽda aliq̃ fortunia uꝫ infortunia nõ ſint illicita · inẽ alia enĩ infortunia hoĩm ſũt eciã infirmitates · ſ̄ infirmitates ĩ hoĩb⁹ quedã ſigna ꝓcedũt q̃ eciã a medicis obbuaãꝫ · g̃ obbuare huĩoi ſignificacões nõ vĩ ẽe illicitũ ℣ Ꝺ · irracõale eſt negare illud · qꝫ q̃ſi oñiꝫ oñes experiunꝫ · ſ̄ q̃ſi oẽs expiũꝫ · qꝫ aliq̃ tꝑa · uꝫ loca · uꝫ ỽba audita uꝫ occurſ⁹ hoĩm ſiue aĩaliũ ſiue diſtorti aut inordĩati actꝰ aliqꝫ ꝑſtigiũ hñt boni uꝫ mali fuĕrĩ · g̃ obbſuare iſta nõ vĩ ẽe illicitũ ℣ Ꝺ · actꝰ hoĩm ⁊ euẽtꝰ ex diuĩa ꝓuidẽcia diſponunꝫ ſcõm ordinẽ q̃dam ad q̃ ꝑtinẽ vĩ · qꝫ ꝑcedẽcia ſũt ſubſequẽciũ ſigna · vñ ea q̃ antiqꝫ ꝓphib⁹ ꝛtigerũt ſigna ſũt eorũ q̃ in nobis ꝛplenꝫ ut ꝓꝫ ꝑ aplm · j · ad cor · x̃ · obbuare aũt ordinẽ ex diuĩa ꝓuidẽcia ꝓcedẽtẽ nõ eſt illicitũ · g̃ obbuare huĩoi ꝑſtigia nõ vĩ ẽe illicitũ ℣ Sꝫ ꝺ eſt qꝫ aug⁹ dicĩt ĩ · ij · de · doc · xp̃iana · qꝫ ad pacta cũ demonib⁹ inita ꝑtinẽt milia inaniũ obbuacõꝝ nũ puta ſi mẽbꝝ aliqꝫ ĩ ſaliendo ſi iũctis ãbulãtib⁹ amicus lapis aut canis aut puer medi⁹ inẽ ueneriꝫ · limẽ calcare cũ añ domũ ſuã aliqꝫ ẽnſis ꝛdire ad lectũ · ſi quis cũ ſe calceat ſternutauerit redire domũ · ſi ꝓcedẽs offẽderit · cũ veſtis a ſordib⁹ rediẽ pl⁹ timere ſuperſticões mali fuĕrĩ q̃ ꝑnã dãpnũ dolẽ ℣ Rñ dõ · qꝫ oẽs hoĩes huĩoi obbuacões attẽdũt nõ ut q̃ſdã cauſas · ſ̄ ut ſigna quedã fuĕrũ euẽtuũ bonorꝫ · uꝫ malorꝫ nõ obbuanꝫ aũt ſicꝫ ſigna a ꝺo ẽdita cũ nõ ſint inẽducta ex auẽte diuĩa · ſ̄ magis ex vanitate hũana coopãte demonũ malicia q̃ nituntꝫ aĩos hoĩm huĩoi vaĩtatib⁹ implicare · ⁊ g̃ manifeſtũ ẽ oẽs huĩoi obbuacões ẽe ſuperſticõſas et illicitas et vidẽt ẽe quedã reliq̃ ꝓdolãte ſcõꝝ qꝫ obbuabanꝫ anguria et quidã dies fauſti · uꝫ infauſti qꝺ qꝺammõ ꝑtinet ad dinacõꝝ q̃ fit ꝑ aſtr ſcõꝝ qꝫ diuſificanꝫ dies · vĩ g̃ qꝫ huĩoi obbuacões ſũt ſine rõe et arte · vñ ſũt magis vãe et ſuperſticioſe ℣ Ad · j · g̃ dõ · qꝫ infirmitatũ cauſe ꝓcedũt ĩ nob⁹ ex q̃b⁹ aliq̃ ſigna ꝓcedũt fuĕrũ morboꝝ q̃ licite a medicis obbuanꝫ · vñ ⁊ ſi q̃s ꝑſtigiũ fuĕrũ euẽtuũ ꝛſidẽt ex ſua cauſa nõ erit illitũ · ſic ſi puꝰ timeat flagella iudicis videns irã dñi ſui et ſiꝫe eciã ẽe poſſ̄ · ſi q̃s timẽt nocumẽtũ ãcui puero ex ocꝺo faſtinãte de q̃ dẽm ẽ ĩ · ſ̄ · liꝰ · ſic aũt nõ eſt ĩ huĩoi obbuacõib⁹ ℣ Ad · ij · dõ · qꝫ hoc qꝫ a ꝓncipio ĩ iſtis obbuacõib⁹ aliqꝺ veri hoĩes ex ꝓui ſũt a caſu · ſ̄ poſtmodũ cũ hoĩes inẽpiũt ſuũ aĩm huĩoi obbuãcijs implicare mlta ſcõm huĩoi obbſuacões eueniũt ꝑ decepcõꝝ demonũ · et ĩ hijs obbſuacõib⁹ hoĩes implicati curioſiores fiãt ⁊ ſe magis inſerãt mltiplicib⁹ laq̃is ꝓnicioſi erroris ut

aug⁹ dicit l · ij · de · doc · xp̃iana ℣ Ad · nj · dõ · qꝫ in hijs ꝓpl⁹ iudeoꝝ ex q̃ xp̃s erat naſcitur⁹ nõ ſolũ dicta ſ̄ eciã facta fuerũt ꝓphetica · ut aug⁹ dicit ꝺ fauſtũ · et ideo licitũ ẽ illa fcta aſſumẽ ad nr̃az inſtruccõꝝ ſicẽ ſignis diuin⁹ datis nõ autẽ oĩa que agũt ꝑ diuĩaz ꝓuidẽciã ſic ordĩanꝫ ut ſint fuĕrũ ſigna vñ racõ nõ ſequit

Ad · mj · ſic ꝓcedĩ · vĩ qꝫ ſuſpendẽ diuĩa verba ad collũ nõ ſit illicitũ · nõ enĩ diuĩa verba mioris ſũe efficacie cũ ſcẽbunꝫ q̃z cũ ꝓferunꝫ · ſ̄ licꝫ aliq̃ ſacr̃ ỽba dicẽ ad aliq̃s effect⁹ · puta ad ſanandũ infirmos · ſic pr̃ nr̃ uꝫ aue maria · uel q̃litercũqꝫ nomẽ dñi inuocẽt ſcõm ıº matth · vlt̃ · ĩ noĩe meo demoĩa eiciẽt · linguis loq̃nt nouis ſpẽtes tollẽt · g̃ vĩ qꝫ licitũ ſit aliq̃ ſacra ſẽpta collo ſuſpẽdere ĩ remediũ infirmitatis · uel cuiuſcumqꝫ nocumẽti ℣ Ꝺ · ỽba ſacr̃ nõ miⁿ opanꝫ in corporib⁹ hoĩm q̃z corpib⁹ ſpentũ et alioꝝ aĩaliũ · ſ̄ ĩ cãtacões q̃ꝺam efficaciã habẽt ad repmendũ ſpẽtes · uꝫ ad ſanãꝺ quedã alia aĩalia · vñ ꝺ ĩ ps⁰ · ſic aſpidis ſurde et obturãtis aures ſuas q̃ nõ exaudiet vocẽ in cantanciũ ⁊ venefici ĩ cãtantis ſapiẽter g̃ licꝫ ſuſpẽdẽ ſacr̃ ỽba ad remediũ hoĩm ℣ Ꝺ · vbũ dei nõ eſt minoris ſanctitatis q̃z reliq̃e ſcõꝝ · licꝫ autẽ hoĩ vbo uꝫ ſẽpto ỽba ſacre ſẽpt̃e ad ſuã cautelã aſſumere vnde aug⁹ dicit qꝫ nõ min⁹ eſt verbũ dei q̃z corp⁹ xp̃i · ſ̄ reliq̃as ſcõꝝ hoĩ collo ſuſpendẽ uꝫ quacũqꝫ portare ad ſuã ꝓtecõꝝ · g̃ pari rõe licꝫ hoĩ vbo uel ſẽpto ỽba ſacre ſẽpt̃e ad ſuã cautelã aſſumẽ ℣ Sꝫ ꝺ eſt qꝫ ꝛb · diẽ ſup matth · quidã aliq̃z ꝑ euãgeliũ ſẽptã ẽca collũ portãt · ſ̄ nõne cottidie euãgeliũ ĩ ecclia legit̃ et audit̃ ab oĩb⁹ · cui g̃ ĩ aurib⁹ poſita euãgelia nichil ꝓſũt quoꝰ poſſũt eũ ẽca collũ ſuſpenſa ſaluare · deinde vbi eſt virt⁹ euãgelij ĩ figuris lr̃aꝝ aut ĩ intellectu ſenſuũ ſi ĩ figuris bñ ẽca collũ ſuſpẽſis ſi in intellectu · g̃ meli⁹ in corde poſita ꝓſũt q̃z ẽca collũ ſuſpẽſa ℣ Rñ dõ · qꝫ in oĩb⁹ ĩ cãtacõib⁹ · uꝫ ſẽptis ſuſpẽſis duo cauẽda videnꝫ · ꝑ⁰ quidẽ qꝺ ſit qꝺ ꝑtinẽt · uel ſcẽbit̃ · qa ſi eſt aliqꝺ ad inuocacões demonũ ꝑtinẽs manifeſte eſt ſuperſticioſũ et illicitũ · ſiꝫr eciã vĩ ẽe cauẽdum · ſi ꝛtigat ignota noĩa ne ſ̄b illis aliqꝺ illicitũ lateat · vñ ẽb⁹ dicit ſup matth · qꝫ phariſeoꝝ magnificanũ finibrias ſuas exꝑ nũc mlti aliq̃ noĩa hebraycum angeloꝝ ꝛfingũt et ſcribũt et allegãt · q̃ nõ intelligẽtib⁹ metuẽda videnꝫ eſt eciã cauẽdũ ne aliqꝺ ſſitatis ꝛtigat · qa ſic eiꝰ effect⁹ nõ poſſet expectari a deo q̃ nõ eſt teſtis ſſitatis · deinde cauẽdũ eſt ſcõdo ne cũ ỽbis ſacris ꝛtineanꝫ aliq̃ vana puta aliqui caractes in ſẽpti pret̃ ſignũ crucis · aut ſi ſpes habeat̃ ĩ mõ ſcribẽdi aut ligãdi aut in q̃cũqꝫ huĩoi vanitate q̃ ad diuĩaz reuẽnciã nõ ꝑtinẽt · quia hoc iudicaret̃ ſuperſticoſũ · alias aũt eſt licitũ · vnde in decretis ꝺ . xxvj . q . vj . caꝰ nõ liceat xp̃ianis · et caꝰ nõ incolleccõnib⁹ herbaꝝ q̃ medicinales ſũt aliq̃s obbuacões aꝺ incãtacões liceat attẽdẽ niſi tãtũ cũ ſymbolo diuĩo aꝺ dñica oõe ut tantũ ẽatoꝝ et deꝰ oĩz honoret̃ ℣ Ad · j · g̃ dõ · qꝫ eciã ꝓferre diuĩa ỽba aꝺ iuocare diuinũ nomẽ ſi rſpectꝰ ꝑtãt ſolũ ad deꝰ

reuerenciã a qua expectatur effectus licitũ erit. si vero habeaẽ ꝛspect⁹ ad aliq̃d aliud vane obꝺuatũ illicitũ erit ¶ Ad. ij. ꝺ̃. qꝺ eciã ĩ incãtacõibꝫ serꝫ pentũ. uł q̃ꝫcũqꝫ aĩaliũ si ꝛspect⁹ habeaẽ solũ ad ꝟba sacra et ad virtutẽ diuĩaꝫ nõ erit illicitũ. ſꝫ plerꝙꝫ tales precãtacões hñt illicitas obꝺuãcias ⁊ p demones soꝛciunt̃ effertũ et ꝑcipue ĩ ꝺpẽtibꝫ. q̃a ꝺpes fuit ꝑmũ demonis instrumentũ ad hoiꝫ decipiendũ. vñ ꝺicit gloſa ibiꝺẽ. notandũ q̃a nõ laudaẽ a scripꝺa. vñ cũqꝫ daẽ ĩ scripꝺa siłitudo utꝫ de iniq̃ iudice q̃ rogãtẽ viduã vix audiuit ¶ Ad. nj. ꝺ̃. qꝺ eaꝺẽ eciã ratio est de portacõe reliq̃aꝝ. q̃a si portant̃ ex fiducia dei et scõꝝ q̃ꝫ sũt reliq̃e nõ erit illicitũ. si aũt ẽca hꝭ attẽꝺereẽ aliq̃ꝺ aliud vanũ puta qꝺ vas eẽt ꝛangulare aut aliq̃ꝺ aliud huũoi qꝺ nõ ꝑtinẽt ad reuẽnciã dei ⁊ scõꝝ eẽt suꝑſticioſũ ⁊ illicitũ ¶ Ad. mj. ꝺ̃. qꝺ ẽſoꝰ loquit̃ qñ respectus habeẽ magis ab figuras scriptas. q̃ ad verboꝝ intellectũ

Deinde ꝺ ſiꝺandũ est de vicijs religioni oppoſitis ꝑ religionis defectũ q̃ maiſeſtã habẽt ꝏnietatẽ ad religionẽ. vñ ſub irreligioſitate ꝏnent̃. huiuoi aũt sũt ea q̃ ꝑtinẽt ad ꝏtẽptũ siue ad irreueꝛenciã dei et reꝝ sacꝝ Primo g̃ ꝺ ſiꝺandũ est de vicijs q̃ ꝑtinẽt ꝺirecte ad irreuerenciã dei / Scõꝺo de hijs q̃ ꝑtinẽt ad irreũenciã sacꝝ rez Circa ꝑmũ ꝺ ſiꝺandũ eciã occurrit de tẽptacõne q̃ deꝰ temptaẽ ⁊ de ꝑiurio in quo nomẽ dei irreũent̃ assumitur

Circa ꝑmũ q̃runt̃ quatuoꝛ Primo ĩ q̃ ꝺ ſiſtit dei tẽptacõ Scõꝺo vtꝝ sit ꝑcm Tercio cui ꝟtuti opponaẽ Quarto de ꝙpacõe eiꝰ ad alia vicia

Ad. j. sic ꝓceꝺit. vł qꝺ tẽptatõ dei nõ ꝺ ſiſtit ĩ aliq̃bꝫ fcijs ĩ q̃bꝫ soliꝰ diuĩe ꝑatis expectet̃ effectꝰ. sic̃ enĩ tẽptaẽ deꝰ ab hoie. ita eciã hõ tẽptaẽ et a deo ⁊ ab hoie et a demone. ſꝫ nõ q̃ñcũqꝫ tẽptaẽ hõ expectaẽ aliq̃s effectꝰ ipiꝰ ꝑatis. g̃ eciã neqꝫ ꝙ hoc deꝰ tẽptaẽ qꝺ expectaẽ solꝰ effectꝰ ꝑatis ipius ¶ Hõ. omnes illi q̃ ꝙ inuocacõꝝ diuĩ noĩs miracła opant̃ expectãt aliq̃ effectũ solꝰ diuine ꝑatis. si g̃ ĩ fcijs huiuoi ꝺ ſiſtẽt diuĩa tẽpta. q̃cũqꝫ miracła facerẽt deũ tẽptarẽt ¶ Hõ ad pfeccõꝝ hoĩs ꝑtinẽ vł ut ꝑtermiſſis hũanis auxilijs ĩ solo deo spem ponat. vñ ãbꝰ. sup iº luc̃. ix. nił tuleritis ĩ via ꝛc̃. q̃lis debeat cẽ q̃ euãgelizat regnũ dei. ꝓceptis euãgelicis designaẽ. hꝭ est ut subsidij secłaris ad miracła nõ reqmt. fideiqꝫ totꝰ inhæreat putet q̃ miꝰ ſta requiret magis posse ſupẽtẽ. et bt̃a agatha ꝺixit. medicinã carnalẽ coꝛpi meo nũq̃ exhibui. ſꝫ habeo ꝺñm ihm xpm q̃ solo ꝟmone restaurat vniũsa. ſꝫ dei tẽptacõ nõ ꝺ ſiſtit ĩ eo qꝺ ad pfeccõez ꝑtinet. g̃ tẽptacõ nõ ꝺ ſiſtit ĩ huiuoi factis ĩ quibꝫ expectaẽ solũ dei auxilium ¶ Sꝫ ꝛ est qꝺ augꝰ ꝺicit. xx. ij. ꝺ̃. fauſtũ qꝺ xps q̃ palã docẽꝺo et arguẽꝺo. ⁊ cũ inimicoꝝ rabiẽ valẽ in se aliq̃ꝺ nõ ſuẽꝺo dei demõſtrabat ꝑatẽ. iꝺẽ cũ fugiẽꝺo et latẽꝺo hoĩs inſtruebat infirmitatẽ ne deũ tẽptare audeat. q̃ hẽt qꝺ faciat. uł qꝺ cauẽ oportꝝ euadat ex q̃ vł

in hoc tẽptacõꝝ dei ꝺ ſiſtẽt. q̃ ꝑtermittit hõ facẽ qꝺ ꝑt ad picła euaꝺẽda ꝛespiciẽs solũ ad auxiliũ diuinũ ¶ Ad. ij. ꝺ̃. qꝺ tẽptare ẽ ꝑpe expimentũ sumẽ de eo q̃ tẽptaẽ. sumim⁹ aũt expimẽtũ de aliquo ⁊ ꝟbis et fctis. ꝟbis qꝺẽ ut expiam̃ an sciat qꝺ q̃rim⁹. uel possit aut velit illud implẽ. factis. ꝺ cũ ꝙ ea q̃ facim⁹ exploram⁹ aliq̃ⁱ prudẽciã. uł volũtaꝛtẽ. uł ꝑatẽ. vtrũqꝫ aũt hoꝝ cõtingit ꝺupliciter. vno qꝺẽ mõ apperte. sic̃ cũ q̃s tẽptatoꝛẽ se ꝓfitet. sic̃ sampsõ iudicũ. mj. ꝓpoſuit philiſteis ꝓbleũa ad eos tẽptanꝺ. alio vero mõ inſidioſe et occłte. sic̃ phariſei tẽptauerũt xpm ut legit̃ matth. xxij. rurs⁹ q̃ꝫ quiꝺẽ expresse puta cũ q̃s ꝺicto uł facto intẽꝺit expimentũ sumẽ de aliq̃. q̃ꝫ vero interꝓtatiẽ. q̃ sc̃z et si hoc nõ intẽꝺat ut expimentum sumat id tñ agit uł ꝺic̃ qꝺ ad nichil aliud videt̃ ordinabile nisi ad expimentũ sumẽdum. sic g̃ hõ tẽptat deũ q̃ꝫ ꝟbis. q̃ꝫ factis. ꝟbis quiꝺẽ deo colloq̃n orãꝺo. vñ in sua peticõe aliq̃s expresse deũ tẽptat. q̃ ea intencõe aliq̃ꝺ a deo postulat ut exploret dei sciaꝝ. ꝑatẽ. uł volũtatẽ. fcijs aũt expresse aliq̃s deũ tẽptat q̃ ꝙ ea q̃ facit intẽꝺit expimẽtũ sumẽ diuine ꝑatis. siue pietatis. atꝫ scie. ſꝫ q̃si inẽpretatie deũ tẽptat q̃ et si nõ intẽꝺit expimẽtũ de deo sumere. aliq̃ꝺ tñ nichil petit uł facit qꝺ ad nichil aliud est vtile nisi ad ꝓbandã dei ꝑatẽ. uł bonitatẽ seu ognicõꝝ. sic̃ cũ q̃s equũ currere facit ut euadat hostes. hoc nõ est expimentũ de equo sumẽ. ſꝫ si equũ currẽ fcit absq̃ aliq̃ vtilitate. hoc nichil aliud cẽ vł q̃ expimentũ sumẽ de eq̃ velocitate ⁊ iꝺẽ est ĩ oĩbꝫ alijs rebꝫ. q̃ñ g̃ ꝓ aliq̃ nẽcitatẽ seu vtilitatẽ omittit se aliq̃s diuĩo auxilio ĩ suis peticõibꝫ. uel factis hoc nõ est deũ tẽptare. ꝺ enĩ. ij. pali. xxij. cũ ignoram⁹ q̃ꝺ agẽ debeã⁹ hoc solũ habem⁹ resiꝺui ut ocłos nr̃os dirigã⁹ ad te. q̃ñ vero hoc agit̃ absq̃ vtilitate et nẽcitate. hoc ẽ ĩterꝓtatiẽ tẽptare deũ. vñ sup iº deut̃. vj. nõ tẽptabis ꝺñm deũ tuũ ꝺicit gloſa deũ tẽptat q̃ habẽs qꝺ faciat sine rõe se omittit picꝺo expiẽs vtꝝ possit liberi a deo ¶ Ad. j. ꝺ̃. qꝺ hõ eciã q̃ñ fcijs tẽptaẽ vtꝝ possit uł ſaat. uł velit huiuoi fcijs auxiliũ uł impeꝺimentũ ꝑstare ¶ Ad. ij. ꝺ̃. qꝺ ſacti suis ꝓbꝫ miracła facẽtes ex aliq̃ nẽcitate uł vtilitate monent̃ ad petendũ diuĩe ꝑatis effectũ ¶ Ad. nj. ꝺ̃. qꝺ ꝑꝺicatoꝛes ꝛgni dei ex magna nẽcitate et vtilitate ſbſidia tꝑalia ꝑtermittũt ut ꝟbo dei expediciꝰ vacẽt et ideo si ſoli deo innitantur. nõ ex hoc tẽptant deũ. ſꝫ si absq̃ vtilitate uł nẽcitate hũana ſbſidia ꝺesererẽt tẽptarẽt deũ. vñ et augꝰ ꝺicit. xxij. ꝺ̃. fauſtũ qꝺ paulꝰ nõ fugit q̃si nõ credẽꝺo in deũ. ſꝫ ne deũ tẽptaret si fugẽ noluiſſet. et cũ sic fugẽ potuiſſet. bt̃a vero agata expta erat erga se diuĩaꝫ beniuolẽciã ut uł infirmitates nõ pateretẽ ꝙ quibꝫ coꝛpali medicina nõ indigẽt. uł statim ſentire diuĩe ſanacõis effectũ

Ad. ij. sic ꝓceꝺ̃. vł qꝺ tẽptare deũ nõ sit pcm. deꝰ enĩ nõ ꝓcepit aliq̃ꝺ pcm. ꝓcepit autẽ ut hoĩes eũ ꝓbẽt. qꝺ est eũ tẽptare. ꝺ enĩ malach. nj. inferte omnẽ ꝺecimã in horreũ meũ ut sit ꝺbꝫ in

domo mea ⁊ ꝓbate me sup hoc dicit dñs si nō ap-
paruero vob cataractas celi·g̃ vī qp tēptare deū nō
sit pcm ⁊ ꝯ·sic aliqs tēptaī ex hoc qp expigēcia
sumaī de scīa uel potēcia eī·ita eciā de bonitate
⁊ volūtate ipi⁹ sz licitū est qp aliqs expimētū su-
mat diuine bonitatis siue eciā volūtatis·ꝺ enī ī
ps̄l⁹·gustate et videte qm̄ suauis ē dñs et ad·ro-
·xij·ꝓbetis q̄ sit volūtas dei bona ⁊ beneplacēs ⁊
pfēta g̃ tēptare deū nō ē pcm ⁊ ꝯ nll⁹ vitupaī
in scīpta ex eo qp a pcto cessat·sz magis si pez cō-
mittat vitupaī autē achas·q̄ dño dicēte pete ti-
bi signū a dño ꝺo tuo·rīspōdit nō petā et nō tēp-
tabo dñm·et dcm ē enī ci nūq̄d parū ē vobis mo
lestū cē hoīb⁹ q̄a molesti estis ⁊ ꝺo meo ut ꝺ ysa
pe·vij·de abrahā autē legī geñ·xv⁰·qp dixit ad
dñm·vñ scire possū qp possessur⁹ sū eā sez ērā re-
pmissā a deo·sīr eciā gedeō signū a deo pecit de
victoria r̄pmissa ut legī iudicū ·vj·q̄ tñ ex h⁰
nō reprehenduī·g̃ tēptare deū nō est pcm ⁊ Sed ꝺ
est·qꝺ phibeī ī lege dei·ꝺ enī deuī·vj·nō tēptab
dñm deū tuū ⁊ Rñ dō·qp sic dcm est tēptare est
expimentū sumē·null⁹ aūt expimentū sumit de
eo de q̄ ē ēt⁹·et ideo ois tēptacio ex aliq̄ ignorācia
uł dubitacōe procedit·uł ei⁹ q̄ tēptat sic cū qs expi
mentū de aliq̄ re sūit ut ei⁹ q̄litatē ognoscat siue
alioz sic cū qs expimentū de aliq̄ sumit ut alys
ostēdat p q̄z mꝺ de⁹ ꝺ nos tēptare·ignorare aūt
uł dubitare de hys q̄ ptinēt ad dei pfeccōz ē pcm·
vñ manifestū est qp tēptare deū ad hoc qp ipe tēp-
tās ognoscat dei vtutē est pcm·si qs autē ad hoc
expimentū sumat eoz q̄ ad diuinā pfeccōz ptinēt
nō ut ipe ognoscat·sz ut alys demōstret·hoc nō ē
tēptare deū cū subsit iusta nēcitas seu pia vtili-
tas ⁊ alia q̄ ad h⁰ occurrē debēt·sic enī apl⁹ petiue-
rūt a dño ut ī nole ihu xp̄i fient signa ut dicit
acī·mꝺ·ad hoc sez qp vire⁹ xp̄i infidelib⁹ manifes
tarēt ⁊ Ad·j·g̃ dō·qp solucō decimaz erat in lege
pcepta ut sup̄ habitū est·vñ habebat nēcitatē ex
obligacōe pcepti et vtilitate qp ibi ꝺ ut sit cib⁹ in
domo dei·vñ soluēdo decimas nō tēptabāt deū·qꝺ
aūt ibidē sudīt et ꝓbate me nō est intelligendū
causalit̄ q̄si ad h⁰ soluē deberēt decimas ut pbarēt
si de⁹ eis nō apiat cataractas celi·sz ꝺsecutiue q̄a
si decias soluerēt expimēto pbaturi erāt bñficia
q̄ eis de⁹ ꝺferret ⁊ Ad·ij·ꝺō·qp duplex est ognicō
diuīe boītatis·uł volūtatis·vna quidē specialia
et q̄z tū ad h⁰ hāt nō licet dubitare nec pbare vtz
dei volūtas sit bona·uel verū de⁹ sit suauis·alia
aūt est ognicō diuīe volūtatis siue bonitatis af-
fectīa siue expimētalis·dū q̄s expit ī seipso gus-
tū diuīe dulcedīs ⁊ oplacēciā diuīe volūtatis·sic
de ieroxheo dic ꝺpo⁹·ij⁰·c·de di·no·qp didicit di-
uina ex opassione ad ipa et hoc mō mouemur ut
pbem⁹ dei volūtatē et gustē⁹ ei⁹ suauitatē ⁊ Ad
·nj·ꝺō·qp de⁹ volebat signū dare regi achas nō p
ipo solū·sz p toti⁹ pplī instrucōe ⁊ ideo rep̄hēdit
q̄si impeditor oīs boni ⁊ salutis qꝺ signū petere
nolebat·nec petēdo tēptasset deū·tū q̄a ex mādato
dei pot⁹ isset·tū q̄a hoc ptinebat ad vtilitatē oīez·

abrahā aūt signū pecit ex īstīctu diuīo·⁊ ideo nō
peccauit·gedeon vēo signū ex debilitate fidei pe-
cisse vī ⁊ ideo a pcto nō excusaī·sic glosibidē dic·
sic et zacharias peccauit dicēs luce·j⁰·ad angelū·
vnde hoc sciā·vñ et ꝓpt̄ hāc incredulitatē punit⁹
fuit·sciendū tñ qp dupliciī aliqs signū petit a deo
vno⁹ ad explorandā diuinā pīatē aut veritatē dei
ei⁹·et h⁰ de se ptinet ad dei tēptacōz·alio⁹ ad hoc qp
instruaī q̄p sit circa aliqꝺ factū placitū deo ⁊ hoc
nullo mō ptinet ad dei tēptacōz

Ad·nj·sic procediī·vī qp tēptacō dei nō opponaī
vtuti religionis·tēptacio enī dei hz rōez pcī
ex h⁰ qp hō de deo dubitat ut dcm est·sz dubitare
ꝺ deo ptinet ad pcīz infidelitatis qꝺ opponiī fidei·
g̃ tēptaī dei magis opponiī fidei q̄z religiōe ⁊ ꝯ·
ecc̄·xvnj·ꝺ añ orōez ꝓpter aiaz tuā et noli cē q̄si
hō q̄ tēptat deū vbi dicit glosa interlinealis·q̄si sez
tēptās deū erat qꝺ docuit·si nō faciat qꝺ iussit·sz h⁰
ptinet ad p̄sumpcōz q̄ opponiī spei·g̃ vī qp tēpta⁹
dei sit pcm oppositū spei ⁊ ꝯ·sup ad ps et tēpta-
uerūt deū in cordibz suis·dic glo·qp tēptare deū
ē dolose postulare ut ī vbis sit simplicitas cū sit
in corde malicia·sz dol⁹ opponiī vtuti veritatis·
g̃ tēptacō dei nō opponiī religioni·sz veritati ⁊ Sz
ꝺ est qp ex pdicta glosa habeī·tēptare deū est inor-
dinate postulare·sz debito mō postulare est act⁹
religionis ut ꝺ habitū est·g̃ tēptare deū est pcm
religioni oppositū ⁊ Rñ dō·qp sic ex ꝺdictis pz·
finis religionis est deo reuerenciā exhibē·vñ oīa
illa que directe non pertinent ad reuerēciam dei
religioni opponunī·manifestū est aūt qp tēptare
aliq̄ ad irreuēnciā ei⁹ ptinet nullus enī p̄sumit
tēptare eū de cui⁹ excellēcia ēt⁹ est·vñ manifestū
est qp tēptare deū est pcm religiōi oppositū ⁊ Ad
·j·g̃ dō·qp sic ꝺdictū est ad religionē ptinet ptes
tari fidē p aliq̄ signa ad diuīaz reuēnciā ptinēcia
⁊ ideo ad religiositatē ptinet qp ad ēt⁹tudiez fidei
hō aliq̄ faciat q̄ ad diuīaz reuēnciā ptinēt cui⁹ est
tempare deū ⁊ ideo est irreligiositatis spēs ⁊ Ad
·ij·ꝺō·qp ille q̄ añ orōz aīaz suā nō p̄parat dimit-
tēdo si qꝺ aduersū aliq̄ hz·uł alias ad deuocōez se
nō dispōēdo nō facit qꝺ in se est ut exaudiaī a
ꝺo et ideo q̄si inꝑpretatīe tēptat deū·et q̄uis huīoi
interp̄tatiua tēptacio videaī ex p̄sumpcōe seu in
discrecōe puenire tñ h⁰ ipm ad reuēnciā dei ptīet
ut p̄sūptuose ⁊ sine debita diligēcia se habeat in
hijs q̄ ad deū ptinēt ꝺ enī·j·pe·vº·humiliami sb
potenti manu dei·et·ij·ad thp·ij⁰·sollicite cura
teipsū pbabilē exhibē deo·vñ huīoi tēptacio reli-
giositatis spēs est ⁊ Ad·nj·ꝺō·qp ī opacōe ad deū
q̄ nouit cordis absc̄ōdita nō ꝺ aliqs dolose pos-tu-
lare·sz p respectū ad hoīes·vñ dol⁹ p accidēs se hz
ad tēptacōz dei et ꝓpt̄ hoc nō oportet qp tēptacō dei
directe opponaī veritati dei

Ad·mj·sit procediī·vī qꝺ tēptacō dei sit grauī⁹
pcm q̄z supstitio maior enī pena pro maiori
pcō inferī·sz g̃uī⁹ē punitū ī iudeis pcīz tēptacōis
dei q̄z pcm ydolatre qꝺ tñ ē speciū infr̄ superstitiōes·
q̄a pro pcō ydolatre interfecti sūt ex eis ꝯa milia

hoim ut legit exo. xxxij°. p peccato tptacois oes vlr i debeo pierut terrā pmissionis nō intrātes scom id psalmi tptauerūt me pres vri et postea subdit qbo iuraui i ira mea si introibūt in requie meā. g tptare deū ē guid pcm qz superstitio ¶ io. tāto aliqs pcm vt ce guid qztomagis vtuti opponit. sz irreligiositas cui spes ē tptacō dei magis opponit vtuti religionis qz superstitō q hz aliqz silitudinē cū ipa. g tptacō dei est guid pcm qz superstitō ¶ io. maid pcm videt ce irreuent se habe ad pentes qz reuenā pentibo debitā alis exhibe. sed deo est honorādo a nob. sic oim pat. ut d malach .j. g maid pcm ce videt tptacio dei p quā irreuent nos habe ad deū qz ydolatra p quā reuencia do debita exhibet tale ¶ z o ē qp sup id deut. xvnj. cū repti fuerit aput te rc. dicit glosa lex errore ydolatriā maxie detestat. maximū eni est scelus honore creatoris impende creature ¶ R nō do. qp i pcis q religioni adusant tāto aliqd guid est qzto magis diuie reuencie adusat. cui quide mid adusat qp aliqs de diuia excellēcia dubitet qz qp oriū y citudinē sciat. sic eni magis est infidelis qui cū errore ofirmat est qz q de veritate fidei dubitat. ita eciā magis o dei reuenciā agit q suo fcto ptestat errore o diuiaz excellēciā qz q ptestat dubitacōez. superstitiosid aut ptestat errore ut ex dcis pz. ille aut q temptat deū vbis ul factis ptestat dubitacōez de diuia excellēcia ut dictū est et ideo grauid est pcm superstitōnis qz pcm tptacois dei ¶ ad. j. g do. qp pcz ydolatre nō fuit punitū illa pena qsi sufficienti. sz in postez p illo pcto guioz pena rebuabat. d eni exoxxxij°. ego aut i die vlcois visitabo hd pcm eoz ¶ ad. ij. do. qp superstitō hz silitudiez cū religione qztū ad mālē actū qz exhibet sic religio. sz qztū ad finē pld oriat ei qz tptacō dei qa pld ptinet ad diuiaz irreuenciā ut dcz est ¶ ad. nj. do. qp rōe diuie excellēcie est qp sit sigllaris et incommutabil. et ideo idē est o diuinā reuenciā agē aliqd et diuinā reuenciā alti ofīcare nō est autē silis racio de honore pentū qui potest sine culpa alijs ofīcari

Q Einde osideandū est de piurio. et eca hoc qrunt qtuor Primo vtz flitas reqrat ad periuriū. Secdo vtz piuriū sep sit pcm Tercio vtz sit pcm mortale Quarto vtrū peccet ille qui iniūgit iuramentū periurio.

A d. j. sic pcedī. vī qp flitas eid qp i iuramēto ofirmat nō reqrat ad piuriū. ut eni sdm est sic veritas dz comitare iuramentū. ita eciā iudiciū et iustitia. sic g incurrit piuriū p defm vitatis ita eciā p defectū iudicij puta cū aliqs i discrete iurat et p defectū iustitie puta cū aliqs iurat aliqd illicitū ¶ io. id p qd aliqd ofirmatur potid ce vī eo qp ofirmat p id. sic. i sylogismo pncipia sūt pociora oclusione. sz i iuramēto ofirmat dictū hois p assūpcōz diuī nois. g magis vī esse piuriū cū aliqs iuret per flos deos qz si veritas desit dicto hois qd iuramēto ofirmat ¶ io. aug° die de vbis i bmone apli iaco. hoies flm iurāt. ul cū fallūt. uel cū fallunt. et ponit ta exēpla qz pmū ē. fac illū iurare q vm putat ce p q iurat. scom est. da aliū q scit flm ce et iurat. tertiū est aliū q putat ee flm et iurat tāqz sit vez qd forte vez est de quo postea subdit qp piurd est. g aliqs veritatē iurās pt ce piurd. nō g flitas reqrit ad piuriū ¶ z o est qp piuriū diffinit ce mēdacium iuramēto firmatū ¶ R nō do. qp sic ōdictū ē morales actd ex fine spēz sortiūt finis aūt iuramēti ē ofirmacō dcī hūani cui quidē ofirmacōi flitas opponit. p hoc eni ofirmat aliqd dcm qp ostendit firmit ce vm. qd quidē nō pt ottingē de eo qd ē flm. vñ flitas dicte euacuat finē iuramēti et ppt hoc a flitate papue specificat piusitas iuramēti q piuriū o. et ideo flitas ē o rōe piurij ¶ ad. j. g do. qp sic ieod dicit iee. mj. qp qñcūqz illoz triū nō de fuit piuriū est nō tñ eodē ordine. sz pmo quidē et pncipalr piuriū ē qñ deest rōe vitas ia dca secdario aūt qñ deest iustitia. qcūqz eni mō iurat illicitū est ex hoc ipo flitatē incurrit. qa obligat d est ad hoc qp oriū faciat. tcio vero qñ deest iudiciū. qa cū indiscrete iurat ex hoc ipo pcdose omittit flitatē incurrēdi ¶ ad. ij. do. qp pncipia i sylogismis sūt pociora tāqz habēcia rōez actiui pncipij ut d i. ij°. phicoz. sz i moralibo actibo pncipaliora ē finis qz pncipiū actiuū. et ideo licz fit puersū iuramētū qñ aliqs vez iurat p flos deos. tñ ab illa peritate iuramēti piuriū nō notat qd tollit iuramēti finē flm iurādo ¶ ad. nj. do. qp actd morales pcedūt a volūtate cuid obiectū ē bonū apprehēsū. et ideo si flm apprehēdat ut vm erit quid relatū ad volūtatē. mālit quidē flm. formalit aūt vm. si autē id qd est flm accipiat ut flm erit falsū et mālit et formalit. si aūt id qd est vez apprehēdat ut flm erit vez. mālit. flm formalit. et ideo qlibz istoz casuū saluat aliq mō racō piurij. ppt aliqz flitatis modū. sz qa i vno qz pocd est id quod est formale qz id qd est matiale. nō ita est piurd ille q flm iurat. d putat esse vm. sic ille q vez iurat qd putat ce flm. dicit eni ibi aug°. intest qzadmodū verū pcedit ex aio qa rea linguā nō facit nisi rea me

A d. ij. sic pcedī. vī qp nō oīe piuriū sit pcm. qcūqz eni nō implet qd iuramento ofirmauit piurd ce vī. sz qñz aliqs iurat se factuz aliqd illicitū puta ad ulciū uel homicidiū qd si faciat peccat. si g eciā nō faciēdo peccaret pcm piurij. seqret qp eet pplex ¶ io. null peccat faciēdo qd melid ē. sz qñz aliqs piurādo facit aliqd qd melid est. sez cū qs iurauit se nō intuz religionē. uel qcūqz opa vtuosa nō fcuz. g nō oīe piuriū est pcm ¶ io. ille q iurat facē alti volūtatē nisi eā faciat vī incurrere piuriū. sz qñz pt otingē qp nō peccat si ei nō impleat volūtatē. puta cū pcipit ei aliqd nimis duz et importabile. videt g qp nō oīe piuriū sit pcm ¶ io. iuramētū pmissoriū extendit se ad futa. sicut assertoriū ad preterita

⁊ p̄sencia · ſꝫ p̄t ꝺ̄ngē qꝫ tollaē obligacio iura-
mēti p aliq̄ꝫ qꝫ ī fuēm emgat · ſic̄ cū aliq̄ ciuitas
iurat ſe aliq̄ꝺ buaturū ⁊ potea ſupueniūt noui-
ciues q̄ ıꝺnō iurauerūt · uł cū canoīc⁹ aliq̄s iurat
ſtatuta ecc̄ie alicui⁹ ſe buaē̄ et p⁹modū aliqua
fiūt de nouo · g̃ ꝟ̄ qꝫ iſte q̄ trāſgrediē iuramen-
tū nō peccet ¶ Sed ꝺ̄ eſt qꝺ̄ aug⁹ ꝺicat de ꝟbis ap̄li
iacobi ī ꝟmone de p̄curio loquēs · videtis q̄ iſta
deteſtāda ſit belua et de reb⁹ hūanis exterminā̄da
¶ Rn̄ ꝺ̄ · qꝫ ſic̄ ꝺ̄m eſt iurare ē deū teſtē inuo
care · p̄tiet aūt ad dei irreūenciā qꝫ aliq̄s eū teſtē
inuocet fl̄itatis q̄a p hoc ꝺat intelligē · uł qꝫ deus
vitatē nō ognoſcat · uł qꝫ fl̄itatē teſtificari velit ·
et ideo p̄curiū manifeſte eſt p̄c̄m religioni ꝺ̄riū
cui⁹ eſt deo reūenciā exhibē ¶ Ad · j · g̃ ꝺ̄ · qꝫ ille q̄
iurat ſe facē̄ aliq̄ꝫ illicitū iurādo incurrit p̄cu-
riū ꝓp̄t defectū iuſticie · ſꝫ ſi nō impleat qꝺ̄ iura-
uit in hoc p̄curiū nō incurrit · q̄a hoc nō erat tale
q̄ꝺquiꝺ ſub iuramēto cadere poſſet ¶ Ad · ij · ꝺ̄ · qꝫ
ille q̄ iurat ſe nō inēteuz · religionē · uł nō ꝺatuz
elemoſinā · uł aliq̄ꝫ huīoꝛ iurādo p̄curiū īcurrit ·
ꝓpter defectū iudicij · et ideo qñ facit id qꝺ̄ meli⁹
eſt nō eſt p̄curiū · ſꝫ p̄curio ꝺ̄riū · ꝺ̄riū enī eius qꝺ̄
facit ſub iuramēto cadē nō poterat ¶ Ad · nj · ꝺ̄ ·
qꝫ cū aliq̄s iurat uł ꝓmittit ſe factuz volūtatē
alteri⁹ intelligenda eſt debita ꝺdicō · ſi ſcz id qꝺ̄ ei
mādaē̄ licitū ſit et honeſtū · et portabile ſiue mo-
ꝺatū ¶ Ad · mj · ꝺ̄ · qꝫ q̄a iuramentū eſt accō p̄ſo-
nalis · ille q̄ de nouo fit ciuis alicui⁹ ciuitatis nō
obligaē̄ q̄ſi iuramēto ad obſeruāda illa q̄ ciuitas
ſe buaē̄az iurauit · teneē̄ tñ ex quadā fidelitate ex
q̄ obligaē̄ ut ſic̄ fit ſoci⁹ bonoz ciuitatis · ita ecīā
fiat p̄ticeps hoīm · canoīc⁹ vero q̄ iurat ſe buaē̄m
ſtatuta edita ī aliq̄ collegio · nō teneē̄ ex iuramē
to ad buandū fuēa · niſi intēderit ſe obligare ad
oīa ſtatuta p̄terita et fuēa · teneē̄ tñ ea buare ex
ipa vi ſtatutoz q̄ habent coactiuā virtutē · ut ex
ſupꝛadictis habent

Ad · nj · ſic p̄cꝺ̄ · vł qꝫ nō oñe p̄curiū ſit p̄c̄m
mortale · ꝺ̄ enī exē̄ de iure iurādo · in ea · q · q̄
ponit an a ſacmēti vinclo abſoluaē̄ q̄ ıꝺ ī viti p
vita ⁊ ꝛb⁹ buādis fecerūt · nichil aliuꝺ arbitraī
q̄ꝫ cū añceſſoꝛes nr̄i romani p̄tifices arbitri fu-
iſſe noſcē̄ · q̄ tales a iuramēti nexib⁹ abſoluēē ·
ceteꝛ ut agaē̄ ꝺſulcius · et auferaē̄ mā ꝺeiurandi
nō eis ita exp̄ſſe ꝺicaē̄ ut iuramēta nō buēt ſꝫ ſi
ea attēderit nō ob hoc ſūt tāq̄ꝫ p mortali ēmīe pu
niēꝺi · nō g̃ oñe p̄curiū eſt p̄c̄m mortale ¶ Ꝺ̄ · ſic̄
ēſo⁹ ꝺicit magis eſt iurare p deū q̄ꝫ p euāgeliū ·
ſꝫ nō ſēp peccat mortaliē q̄ p deū iurat ali ꝓ fl̄m ·
puta ſi ex ioco uł ex lapſu līgue aliq̄s tali iura-
mēto ī oñi ꝟmōe utaē̄ · g̃ nec ecīā ſi aliq̄s frāgat
iuramentū qꝺ̄ ſolēpniē p euāgeliū iurat ſēp erit
p̄c̄m mortale ¶ Ꝺ̄ · ſcm̄ iura ꝓp̄t p̄curiū aliq̄s ī-
currit infamiā · ut habeē̄ · vj · q · j · ca · infamies ·
nō aūt vł qꝫ ꝓp̄t qꝺlibꝫ p̄curiū aliq̄s infamiā in-
currat · ſic̄ ꝺ̄ de aſſertorio iuramēto violato per
p̄curiū · g̃ vł qꝫ nō oñe p̄curiū ſit p̄c̄m mortale
¶ Sꝫ ꝺ̄ oñe p̄c̄m qꝺ̄ ꝺ̄riaē̄ p̄cepto diuīo eſt p̄c̄m
mortale · ſꝫ p̄curiū ꝺ̄riaē̄ p̄cepto diuīo · ꝺ̄ enī leui ·
· xij⁰ · nō p̄curabis ī noīe meo · g̃ eſt p̄c̄m mortale
¶ Rn̄ ꝺ̄ · qꝫ ſcoz doc̄nā pl̄i ꝓp̄t qꝺ̄ vnūqꝺ̄ꝫ illud
magis · vidē⁹ aūt qꝫ ea q̄ ex ſe ſūt p̄cā venialia ·
uł ecīā bona ex gñe ſi incōtemptū dei fiāt ſūt p̄cā
mortalia · vñ mł̄to magis q̄ꝺquiꝺ eſt qꝫ de ſui rōe
p̄tinet ad ꝺtēptū dei eſt p̄c̄m mortale · p̄curiū aūt
de ſui rōe importat ꝺtēptū dei · ex hoc enī hꝫ rōnez
culpe ut dictū eſt · q̄a ad irreūenciā dei p̄tinet · vñ
manifeſtū eſt qꝫ p̄curiū ex ſui rōe eſt p̄c̄m mor-
tale ¶ Ad · j · g̃ ꝺ̄ · qꝫ ſic̄ ꝺ̄ dictū eſt coacō nō auf-
fert iuramēto p̄miſſorio vim obligāꝺi reſpectu
ei⁹ qꝫ licite fieri p̄t · et ideo ſi aliq̄s nō impleat qꝫ
coact⁹ iurauit nichilomi⁹ p̄curiū īcurrit · ⁊ mor-
taliē peccat · p̄t tñ p auc̄tez ſūmi p̄tificis ab obli
gacōe iuramēti abſolui · p̄ſertim ſi coact⁹ fuit tł̄i
metu q̄ cadē poſſet incōſtantē viz · qꝫ aūt ꝺ̄ qꝫ nō
ſūt tales puniēꝺi tāq̄ꝫ p mortali ēmīe · nō hoc ideo
ꝺ̄ q̄a nō peccēt mortaliē · ſꝫ q̄a pena eis mioꝛ infli-
gitē ¶ Ad · ij · ꝺ̄ · qꝫ nō ꝓp̄t qꝺlibꝫ p̄cꝫ mortale q̄q̄s
infamis efficiaē̄ ipo iure · vñ nō ſequiē̄ ſi ille qui
iurat fl̄m iuramēto aſſertorio nō eſt infamis ipo
iure · ſꝫ ſolū p ſniaz diffinitiaz latā ꝺ̄ eū ī accuſa
cōe qꝫ ꝓp̄t hoc nō peccet mortaliē · ideo aūt magis
reputaē̄ infamis ipo iure q̄ frāgit iuramētū p̄miſ
ſoriū ſolēpniē fēm · q̄a ī ei⁹ p̄tate remanet poſtꝫ
iurauit ut ꝺet ſuo iuramēto vitatē qꝫ nō ꝺtīgit
ī iuramēto aſſertorio ¶ Ad · nj · ꝺ̄ · qꝫ ille q̄ iocoſe
p̄iurat nō euitat ꝺiuīaz irreūenciā · ſꝫ q̄ꝫtū ad q̄q̄ꝺ
magis auget · et ideo nō excuſaē̄ a p̄cō mortali ·
ille aūt q̄ ex lapſu līgue fl̄m iurat ſiq̄ꝺ̄ aduertat
ſe iurare et fl̄m ēe qꝺ̄ iurat nō excuſaē̄ a peccato
mortali · ſꝫ ſic̄ nec a dei ꝺtēptu · ſi aūtē nō aꝺūtat
nō vł habē intēcōz iurādi et ideo a crimīe p̄iuriz
excuſaē̄ · eſt g̃ grauis⁹ p̄c̄m ſi q̄s ſolempniē iuret
p euāgeliū · q̄ꝫ ſi p deū ī oñi ꝟmone iuret · cū ꝓp̄t
ſcandalū · cū ꝓp̄t oñez delibacōez q̄ꝺ eq̄liē hīcānde
poſitis g̃ui⁹ eſt ſi q̄s p deū iurās iuret q̄ꝫ ſi p̄iuret
iurans per euāgelium

Ad · mj · ſic p̄cꝺ̄ē · vł qꝫ ille peccet q̄ inūgit
iuramentū ei q̄ p̄iurat aut enī ſcit eū verū
iurare aut fl̄m · ſi ſcit eū vñ iurare p nichilo ei
iuramētum inūgit · ſi aūt credit eū fl̄m iurare
q̄ꝫtū eſt de ſe inducit eū ad peccandū · g̃ vł qꝫ nł̄o
mō ꝺebeat q̄s ꝺcui iuramentū inūgē ¶ Ꝺ̄ · iura-
mentū mi⁹ eſt accipe ab aliq̄ q̄ꝫ iuramentū inūg-
gē alicui · ſꝫ recipiēte iuramēto ab aliq̄ nō vł eſſe
licitū et p̄capue ſi p̄iuret · q̄a ī hoc vł oſētire p̄cō ·
g̃ vł qꝫ mł̄to mi⁹ liceat exigē iuramentū ab aliq̄
q̄ p̄iurat ¶ Ꝺ̄ · ſ leui · v · ſi peccauerit aīa ⁊ audi-
erit voc̄ē iurātis fl̄m · teſtiſq̄ fuit qꝫ ꝺ ipe vidit
ꝺ oſci⁹ ē niſi iudicauerit portabit iniq̄tatē ſuā ·
exq̄ vł qꝫ aliq̄s ſciens aliq̄ꝫ iurare fl̄m teneaē̄ eū
accuſare nō igitē licet ab eo exigē iuramentū ¶ Sꝫ
cōtra ſic̄ peccat ille q̄ fl̄m iurat · ita ille q̄ p fl̄os
deos iurat ut aug⁹ ꝺicit ad publicolā · g̃ licet iu
ramentū exigē ab eo qui fl̄m iurat ¶ Rn̄ ꝺ̄ · qꝫ
ēca eū q̄ exigit ab alio iuramētū diſtiguēꝺū vł ·
aut enī exigit iuramentū pro ſeipo ꝓpria ſponte

Lxxxvij

aut exigit iuramentū pro alio ex nēcitate officij sibi omissis et siquidē aliqs p seipo exigit iuramentū tāq̄ psona puata distīguendū videt ut aug⁹ dicit in ymone de periurijs. si enī nescit eū iuratum fm. et ideo dicit iura michi ut fides ei sit nō est pecm. tñ ē hūana tēptacio. qa sc̄z pcedit ex quadā infirmitate q̄ hō dubitat ee vm dcm. ⁊ hoc est ia iuramentū de q̄ dns dicit math. v. qd amplius est a malo est. si aūt scit eū fecisse sc̄z ōrium eius qp iurat ⁊ cogit eū iurare homicida est. ille enī de suo puurio se interimit. sz ille manū inēficietis impsuit. si aūt aliqs exigit iuramentū tāq̄ psona publica scōz qp exigit ordo iuris ad peticōz alterius nō vt ee in culpa si ipe iuramentū exigat. siue sciat eū fm iurare. siue vex. quia nō vt ille exigē sz ille ad cuius instātiā exigit ℣ Ad. j. g dō. qp obiectio illa pcedit qñ p se aliqs exigit iuramentū. tñ nō semp scit eū iurare vex ut fm sed qñq̄ dubitat de fcto et credit eū vm iurare ⁊ tūc ad maiorē ctitudinē exigit iuramentū ℣ Ad. ij. dō. qp sic aug⁹ dicit ad publicolā. q̄uis dictū est ne iurem⁹ nūq̄ me i sēpcis sctis legisse memini. ne ab aliquo iuracōz accipiam⁹. vñ ille q̄ iuracōz recipit nō peccat nisi forte qñ qp̄a spōte ad iurādū cogit eū q̄ scit fm iurare ℣ Ad. nj. dō. qp sic aug⁹. dicit moyses nō expsuit i pdicta auēte cui sit iudicādū puriū alterius. et ideo intelligit qp debeat iudicari talibus q̄ magis pnt pdesse q̄ obesse puro. similit eciā si expsuit q̄ ordine debeat manifestare. eciā ideo vt beatus ordo euāgelic⁹ si sit pcz puriū occultū ⁊ pcipue qñ iniūgit indetrimentū alterius qa i tali casu nō habet locū ordo euāgelic⁹ ut ōdem est ℣ Ad. mj. dō. qp licz malo vti qp̄ bonū. sic et deus vtit. nō tñ licet aliq̄ ad malū inducē. vñ licz ei⁹ q̄ p fm deos iurare pat⁹ ē iuramentū recipe. nō tñ licet eū inducē ad hoc qp p fm deos iuret. alia tamē racio vt ee i eo q̄ p vex deū fm iurat. qa i tali iuramēto de est bonū fidei q̄ vtit aliqs i iuramēto illi⁹ q̄ vm p fm deos iurat. vñ aug⁹ dic ad publicolā. vñ i iuramēto ei⁹ q̄ fz nō p verū deū iurat nō vt ee aliq̄ bonū q̄ vti liceat

Finde ostendū est de vicijs ad religiositatē pertinētib⁹ quibus rebus sacris irreuerēcia exhibet. Et pmo de sacrilegio Scōo de symonia. Circa. j. q̄runt. mj. Primo qd sit sacrilegiū Scōo verū sit spale pcm Tercio de speciebus sacrilegij Quarto de pena sacrilegij

Ad. j. sic pcedit. vt qp sacrilegiū nō sit sacre rei violatio. ō enī. xvij. q. mj. omittēt sacrilegiū q̄ ō pncipijs iudicō disputāt dubitātes an dign⁹ sit honore q̄ pnceps eligeit sz h⁹ ad nullā rē sacrā ptinē vt. g sacrilegiū nō importat sacre rei violatiōz ℣ Iō. ibidē subdit qp si q̄s pmiserit iudeos officia publica exercē velud i sacrilegū excōmūicatō pferat. sz officia publica nō vident ad aliqd sacrum ptinē. g vt qp sacrilegiū nō importat violatiōz alicui⁹ sacri ℣ Iō. maior est virt⁹ dei q̄ virtus hoīs. sz res sacre a deo sctitatē obtinent nō g̃ pt per hoiez violari. ⁊ ita sacrilegiū nō vt ee sacre rei violatio ℣ Sz ō est qp ysidor⁹ dic in li⁹ ethymo. qp sacrilegiū ō ab eoqp sacra legit idest furat ℣ Rñ dō. qp sic ex pdctis pz sacrum ō aliqd ex eo qp ad diuinū cultū ordiat. sic autē ex eo ut aliqd ordiat i finē bonū. sortit rōz boni. ita eciā ex hoc qp aliqd deputat ad cultū dei efficit qdā diuinū ⁊ sic ei q̄dā reuerētia debet q̄ referē i deū ⁊ ideo oñe id qd ad irreuēnciā rei sacrī ptinet ad iniuriā dei ptinet et hz sacrilegij rōz ℣ Ad. j. g dō. qp scom phm i. j. ethicorū. bonū oñe gētis est qdā diuinū. et ideo antiqt⁹ rectores reipublice diuini vocabant quasi diuine puidētie mīstri scom id sapie. vj. cū eētis ministri regni illi⁹ nō rcte iudicastis et sic p q̄dā nois extēsiōz id qp ptinet ad irreuēnciā pncipis sc̄z disputare de eius iudicō an oporteat ipm seq̄ scōz q̄dā silitudinez sacrilegiū ō ℣ Ad. ij. dō. qp pls xp̄ian⁹ p fidē ⁊ sacramēta xp̄i sctificat⁹ est scom id. j. ad cor. vj. sz abluti estis si sanctificati estis. ⁊ ideo. j. petri. ij. ō vos estis gen⁹ electū. regale sacdociū. gens scta pls acqsitōis et ideo id qd fit i iniuriā pli xp̄iani sc̄z qp infideles ei pficiant ptinet ad irreuēnciā sacre rei vñ rōnabilit sacrilegiū ō ℣ Ad. nj. dō. qp violatio hic large ō quecūq̄ irreuerētia. ul exhonoratō. sic autē honor est i honorāte nō aūt in eo q̄ honorat ut ō in. j. ethicorū. ita eciā irreuētia est i eo q̄ irreuerēter se hz q̄uis eciā nichil noceat ei cui irreuēnciā exhibz q̄tū g̃ est i ipso rem sacrā violat licet illa nō violetur

Ad. ij. sic pcedit. vt qp sacrilegiū nō sit spāle pcm. ō enī. xvj. q. mj. omittūt sacrilegiū q̄ in diuine legis sctitatē aut nesciēdo omittūt aut negligēdo violāt et offendūt sz h⁹ fit p oñe pcz. nā pcm est dictū ul factū uel ocubitū ō legē dei ut aug⁹ dic. xxij. ō faustū. g sacrilegiū est gñale pcm ℣ Iō. nullū spāle pcz otinet sb diūsis gñibus pcōz. sz sacrilegiū sub diūsis gñibus pcōz otinet puta sub homicidio si q̄s sacdotē occidat. sb luxuria si q̄s virginē sacratā violet. ul q̄cūq̄ mulierē i loco sacro sub furto si q̄s rē sacrā furat⁹ fuit. g sacrilegiū nō est spāle pcm ℣ Iō. oñe spāle pcm inuenit distīctum ab alijs pctis ut de iniusticia spāli plbus dicit i. v. ethi. qp sacrilegiū nō vt inueniri absq̄ alijs pctis. sz qñq̄ oiūgit furto qñz homicidio ut dctm est. nō g est spāle pcm ℣ Sz ō est qp opponit spāli virtuti sc̄z religioni. ad q̄ ptinet reuerer deū et diuīa g sacrilegiū est spāle peccatū ℣ Rñ dō. qp vbicūq̄ inuenit spālis racō difformitatis ibi nēce ē qp sit spāle pcm. qa spēs cuiuslibz rei pēse attēdit scōz rōez formalē ipi⁹. nō aūt scom māz ul subiectū. in sacrilegio aūt inuenit spālis racō difformitatis. q̄ sc̄z violat res sacra p aliq̄ irreuēnciā et ideo est spāle pcm et opponit religioni. sic enī damasce⁹ dicit i. nj. li⁹ ꝑpura regale indumentū facta honorat et glificat ⁊ si q̄s hāc pforauerit morte dāpnat idest q̄si oc regē agēs ita eciā si q̄s rem sacrā violāt ex hoc ipo ō dei reuēnciā agit et sic per irreligiositatē peccat

ad·j·ḡ dō·q illi dicunt sacrilegiū in diuine legis sc̄itatē omittē q legē dei inpugnāt·sic hēt̄ici et blasphemi q ex hoc q deo nō credūt incurrūt infidelitatis pc̄z ex hoc vo q diuine legis vba puertūt sacrilegiū incurrūt ad·ij·dō·q nichil ꝓhibet vnā spālē rōez pc̄i in pluribo pc̄oz gn̄ibo inueniri·scōm q diūsa pc̄a ad finē vnī pc̄i ordinanē ꝓut in vtutibo apparet quibus impat ab vna vtute ⁊ hoc mō quocūq gn̄e pc̄i aliq̄s faciat ō reuēcīā debitā sacris rebo sacrilegiū formalit omittit licz mālit sint ibi diūsa gn̄a pc̄oz ad·nj·dō·q sacrilegiū interdū inuenit̄ sepatū ab alijs pc̄is eo q act⁹ nō habeat aliā difformitatē nisi q̄a res sacra violat̄ puta si q̄s iudex rapiat aliq̄ de loco sacro q̄ in alijs locis licite capē posset

Ad·nj·sic ꝓcedit̄·vī q spēs sacrilegij nō distinguanē scōz res sac̄s·mālis enī diūsitas nō diūsificat spēz si sit eadē ratio formalis·sed in violacōe q̄cūq rez sac̄z vī ee eadē racō formal' pc̄i et q nō sit diūsitas nisi mālis·q̄ per hoc nō diūsificanē sacrilegij spēs ad·j·nō vī ee possibile q aliq̄ sint eiusdē spēi et cū hoc spe drānt·sz homicidiū et furtū et illicit⁹ ocubit⁹ sūt diūse spēs peccatoz·q̄ ꝓ hoc nō diūsificanē sacrilegij spēs et ita vī q sacrilegij spēs distīguanē scōm diūsas spēs alioz pc̄oz et nō scōm diūsitatē rez sac̄z ad·j·nō·inē res sacras onūanē ꝓsone sacre·si q̄ vna spēs sacrilegij eēt q̄ violat̄ ꝓsona sacra seq̄ret̄ q ois pc̄m q̄ ꝓsona sac̄ omittēt eēt sacrilegiū·q̄a sac̄ ꝓ q̄libz pc̄m violat̄ ꝓsona peccātis·nō q̄ spēs sacrilegij accipiunt scōz res sacras Sz ō est q act⁹ ⁊ hīt⁹ distīgunt scōz obiect̄a sz res sac̄ est obiectū sacrilegij ut dictū est·q̄ spēs sacrilegij distinguntē scōz drāz rez sacraz Rn̄ dō·q sic dc̄m est pc̄z sacrilegij i hoc osistit q aliq̄s irreūēnt se hz ad rem sacrā debet aūt reūencia rei sacre rōne sc̄itatis ⁊ ideo scōm diūsā rōz sanctitatis rez sacraz quibo irreūencia exhibet·nōte est q sacrilegij spēs distinguntē·tanto enī sacrilegiū est grauī⁹ q̄to res sac̄ i quā peccat maiorē obtinet sanctitatē·attribuit aūt sāctitas ⁊ ꝓsonis sacris idest diuīo cultui dedicatis et locis sacris et rebo quibudā alijs sacris·sāctitas aūt loci ordinat̄ ad sāctitatē hoīs q̄ i loco sacro cultū deo exhibz·ō enī in·ij·macha·v·nō ꝓpter locū gentē sz ꝓpt̄ gentē dns locū elegit·et ideo q̄i⁹ pc̄m ē sacrilegiū q̄ peccat̄ cōtra ꝓsonā sacrā q̄z quo peccat̄ conē locū sacz·sūt tn i vt̄q sacrilegij spe diūsi q̄d⁹ scōm drāz ꝓsonaz et locoz sacroz similit̄ ecīā in ecīa spe sacrilegij que eca alias res sacras omittit̄ diūsos hz grad⁹ scōz drāz sacraz rez·inē quas sūmū locū obtinēt ipsa sacra quibo hō sāctificat̄ q̄z primū est eukaristie sacramentū q̄ ornet ipm xp̄m·⁊ ideo sacrilegiū q̄ ō hoc sacramentū omittit̄ grauissimū est inē oīa·p⁹ sacramēta aūt scōz locū tenēt vasa osecta ad sacramētoz suscepcōz et ipe ymagines sacre ⁊ reliquie sc̄oz i quibo q̄ammō ꝓsone sc̄oz venerant̄·et dehonorāt̄·deīde q̄ ptinēt ad ornatū eccl'ie ⁊ mīstroz·deinde ea q̄ sūt deputata ad sustētacōz mīstroz̄ siue sint mobilia siue inmobilia·q̄cūq ō q̄cūq ꝓdctoz peccat ēmē sacrilegij incurrit ad j·ḡ dō·q nō est i oīb⁹ ꝓdictis eadē rō sc̄itatis ⁊ ideo drīna sacraz rez nō solū ē drīna mālis·sz formalis ad·ij·dō·q nichil ꝓhibz aliqua duo ee scōm aliq̄d vnī⁹ spēi·⁊ scōm aliq̄d diūsaz·sic sor ⁊ plato ꝺuenūt i spe aīalis·drīt aūt i spe colorati si vn⁹ sit albo et ali⁹ nig·et sil'r ecīā possibile ē aliq̄ duo pc̄a differre spe scōm māles act⁹ ꝺuenire aūt spe scōm vnā rōz formalē sacrilegij·puta si q̄s sc̄imonialē violauerit vberādo ul' ocubendo ad·nj·dō·q oīe pc̄m q̄ sacra ꝓsona omittit mālit quidē et q̄si ꝑ accēns est sacrilegiū·vñ ideo⁹·dicit·q nugie insūt ore sacdotis sacrilegiū est ul' blasphemia·formaliter aūt ⁊ ꝓprie rō solū pc̄m sacre ꝓsone sacrilegiū est q̄ agit̄ directe cōtra ei⁹ sc̄itatē puta si virgo dedicata fornicet̄ et eadē rō est in alijs

Ad·mj·sic ꝓcedit̄·vī q pena sacrilegij nō deāt ee peccuniaria·pena enī peccuniaria nō solet poni pro culpa crimiali·sz sacrilegiū est culpa crimialis·vñ capitali sntia punit̄ scōz leges ciuiles·ḡ sacrilegiū nō debet puniri pena peccuīaria ad·j·dō·idē pc̄m nō dz duplici pena puniri scōm i⁹ nūi·j·nō ꝺsurget duplex ebulacō·sz pena sacrilegij ē excōicacio·maior quidē si violēcia inferat̄ in ꝓsonā sac̄m·ul' si aliq̄s incēdat ul' frāgat ecclesiā·mior aūt i alijs sacrilegijs·ḡ nō debet sacrilegiū puniri pena peccuniaria ad·j·dō·ap⁹ dicit·j·ad tessb·ij⁹·nō fuim⁹ aliq̄n in occasione auaricie·sed h⁹ vī ad occasionē auaricie ptinē·q̄a pena peccuniaria exigat̄ ꝓ violacōe rei sacre·ḡ nō vī talis pena ee ꝺueniēs sacrilegij Sz ō est q ō·xv̄j·q·mj·si q̄s ctumax ul' supbo fugitiuū buū de aco eccl'ie p vim abstraxerit nonagētos solidos oponat ad Rn̄ dō·q i penis infligēdis duo sunt ꝺsidanda ꝓmo quidē eq̄litas ad h⁹ q pena sit ulsta·ut scz in q̄ q̄s peccat ꝑ h⁹ torqueat̄ ut ō sapie·xj⁹·et hoc mō ꝺueniēs pena sacrilegij q̄ sacris iniuriā infert est excōicacō ꝑ q̄ a sacris arcet̄·scōo ꝺsidat̄ vtilitas nā pene q̄si medicine quedā infligunt̄ ut hys ēriti hoīes a pc̄o desistāt·sacrileg⁹ aūt qui sac̄ nō reūenē nō sufficienē vī a peccādo arceri ꝑ hoc q̄ sac̄ ei intdicunt̄ de quibo nō curat ⁊ ideo scōz leges hūanas adhibet̄ capitalis pena·ꝺ·eccl'ie vero statuta q̄ mortē corpalē nō infligit adhibet̄ pena peccuniaria ut saltē penis tp̄alibo hoīes a sacrilegijs reuocent̄ ad·j·ḡ dō·q eccl'i mortē corpalē nō infligat·sz loco ei⁹ infligit excō mūicacōez ad·ij·dō·q nc̄e est duas penas adhiberi·q̄a ꝑ peccuniā nō sufficiēter reuocat̄ aliq̄s a peccādo·et ideo oportuit s̄ penā excōicacōis adhiberi aliquā tp̄alē penā ad cohercendū hoīes qui spūalia ot̄epnūt ad·nj·dō·q si peccuīa exigēt̄ sine rōabili causa hoc vidēt̄ ad occasionē auaricie ptinē·sz qñ exigit̄ ad hoīm correpcōez hz manifestā vtilitatē ⁊ ideo nō ptīet ad occasionē auaricie

Deinde ꝺiuidandū est ꝺ symonia Et ēca hoc ꝗrunt̄·vj Primo ꝙd sit symoia Secꝺo vtꝝ liceat ꝑ sacramēt̄is peceuniā accipere Tercio vtꝝ liceat accipe pecuīaz ꝑ spūalibꝫ actibꝫ Quarto vtꝝ liceat vēdere ea que sūt spūalibꝫ ānexa Quito vtꝝ solū munꝰ a manu faciat symoniacū·an ecīā mūꝰa lingua ⁊ ab obsequio Sexto de pena symoniaci

Ad·j·sic ꝓcedī·vl̄ ꝙ symonia nō sit studiosa volūtas emendi et vēdendi aliq̄ ꝺ spūale· ul̄ spūali annexū·symoia enī est hereſis quedā· ꝺ enī·j·q·j·tollerabilīꝰ est mathedonij et eorū q̄ ēca ipsū sūt scti spūs inpugnatorꝫ impij hereſis q̄ꝫ symoniacorꝫ·illi enī creaturā ⁊ seruū dei pr̄is et filij scēm sp̄m delirādo fatent̄·isti vero eunꝺē sp̄m scēm efficiūt seruū suū·omnis enī ꝺn̄s q̄ꝺā hꝫ si vult vēdit siue seruū·siue aliq̄ꝺ aliud eorꝫ q̄ possideat·sꝫ infidelitas nō cōsistit in volūtate·sed magis ī intellectu sic̄ et fides ut ex supꝺictis pz· g̃ symonia nō debꝫ ꝑ volūtat̄ diffiniri ¶ iō·seu ꝺioſe peccare est peccare ex malicia q̄ꝺ est peccare in sp̄m scēm·si g̃ symonia est studiosa volūtas peccādi sequit̄ q̄ semp sit pcēm ī sp̄m scēm ¶ iō· nichil magis aliud ē spūale·q̄ꝫ regnū celorꝫ·sꝫ licꝫ emē regnū celorꝫ·dicit enī ġg̃ in quadā omelia regnū celorꝫ tantū valz q̄ꝫtū hēs·g̃ nō est symoia velle emē aliq̄ꝺ spūale ¶ iō·nomē symoie a simōe mago acceptum est ꝺe q̄ legit̄ act̄·vnſ·q̄ obtulit apl̄is pecuniā ad spūalē potestatē emendā·ut scz q̄buscūq̄ manus inponēt reciperēt sp̄m scēm·nō aūt legit̄ q̄ aliq̄ꝺ voluit vendē·g̃ symoia nō est volūtas vēdendi aliq̄ꝺ spūale ¶ iō·mlte alie sūt volūtarie ꝺmutacōes ꝑter emptōez ul̄ vēdicōz·sic̄ ꝺmutacō trāsactō·g̃ vī q̄ insufficienē diffiniat̄ ¶ iō·oīne q̄ ē spūali ānexū est spūale·superflue g̃ addit̄·ul̄ spūali annexū ¶ iō·papa scōm q̄sdā nō p̄t ꝺmittē symoniā·p̄t aūt emē·ul̄ vendē aliq̄ꝺ spāle·g̃ symonia nō est volūtas emēdi ul̄ vēdendi aliq̄ꝺ spūale·ul̄ spūali annexū ¶ Sz ꝺ est q̄ ġg̃ dicit ī r̄gistro·altare ul̄ decias ul̄ sp̄m scēm emere ul̄ vendē symoniacā heresim ēe null̄ fideluū ignorat ¶ Rñ ꝺ·q̄ sic̄ ꝺictū est·actꝰ aliq̄s ē malꝰ ex gñe eo q̄ cadit sup māz indebitā·empcōis autē ⁊ vēdicōis est mā indebita res spūalis ꝛplica rōe·p̄mo quidē q̄a res spūalis nō p̄t aliquo t̄reno p̄cio ꝙpēsari ut ꝺe sapia ꝺ enī p̄ū·nſ·p̄cioſior est cūctis opibꝫ et oīa q̄ ꝺesideranē nō pñt huic ꝙpari·ideo ecīā petrꝰ ī ipa sui radice symonis p̄mat̄ ꝺēpnās dixit pecunia tua tecū sit in pdicōz q̄m donū dei existimasti peccuniā possidē·scꝺo enī q̄a id p̄t cē debita vēdicōis mā cuiꝰ vēditor ē ꝺn̄s ut pz ī aucte s̄ inducta·platꝰ aūt eccl̄ie nō ē ꝺn̄s spūaliū rex·sꝫ ꝺispēsatoꝛ scōz iᵈ·j·ad cor·mſ· sic vos exist̄iet hō ut mīstros xp̄i et ꝺispēsatores mīstroꝝ dei·tercio q̄a vendicio r̄pugnat spūaliū ordini q̄ ex gratuita volūtate dei ꝓueniūt·vñ et ꝺn̄s dicit math̄·v̄·g̃tis accepist̄is gratis date et ideo si aliq̄s vēdendo ul̄ emēdo rem spūalē irreuerenciā exhibet deo et rebꝫ diuīs ꝓpt̄ q̄ꝺ peccat pcō irreligiositatis ¶ Ad·j·g̃ ꝺō·q̄ sic̄ religio ꝺiſtat in quadā fidei ꝓtestacōe q̄ꝫ tñ interdū aliq̄s nō hꝫ in corde ita ecīā vicia opposita religioni hñt q̄ꝺā ꝓtestacōez infidelitatis·licꝫ q̄ñq̄ nō sit infidelitas in mēte·scꝫ hᵒ g̃ symonia hēsis ꝺ scōm exteriorē ꝓtestacōz·q̄a in hoc q̄ aliq̄s vēdit donū sp̄ī sācti q̄ammō se ꝓtestat̄ cē ꝺn̄m spūalis doni q̄ꝺ est hēticū·scienꝺo tñ q̄ symō magꝰ ꝑter hoc q̄ ab apl̄is sp̄ī scti gr̃az peceūia emē voluit dixit q̄ mūꝺᵘ nō erat a deo creatꝰ·ꝫ a q̄ꝺā supna ⁊tute ut dic̄ ysi· in liᵒ ethy·⁊ sic scōm hoc int̄ alios hēticos symoniaci ꝙputant̄ utꝝ ī liᵒ aug̃·de hēsibꝫ ¶ Ad·ij·ꝺō· q̄ sic̄ s̄ꝺictū est iustitia et oñes ptes eiꝰ et ꝑ oñs oīa vicia opposita sūt ī volūtate sic̄ in subiecto· et ideo cōuenienē symonia ꝑ volūtatē diffiniē· addit̄ aūt studiosa ad designandū electōz q̄ ꝓncipaliē ptiet ad ⁊tutē ⁊ viciū·nō aūt oīs q̄ peccat electōe peccat pcō ī sp̄m scēz·sꝫ solū q̄ pcēz eligit ꝑ oētptū eorꝫ ꝑ q̄ hoies solēt retrahi a peccādo ut s̄ꝺēz est ¶ Ad·nj·ꝺō·q̄ regnū celorū ꝺ emendū quādo quis dat q̄ habet ꝓpt̄ deū large sūpto nomīe emcionis scōm q̄ accipit̄ ꝑ merito q̄ tñ nō ꝓtingit ad p̄fectā rōz empcōnis·cū quia nō sunt ꝺigne passiones huiᵘ tp̄is nec aliqua nr̄a dona vel opa ad futurā gloriā q̄ reuelabil̄ ī vobis ut dicitur ad ro·vnſ·cū quia meritū nō ꝺsistit p̄ncipaliter in exteriori dono·vel actu uel passione·sꝫ interiori affectu ¶ Ad·inj·ꝺō·q̄ symon magus ad hoc emē voluit potestatē spiritualē ut eam postea uenꝺet dicit̄ enī·j·q·nſ·q̄ symon magus donū sp̄ī scti emere voluit·ut ex vendicōne signoꝝ q̄ ꝑ eū fierent mlt̄iplicatā peccuniā lucrarēt·et sic illi qui spualia vendūt ꝺformanē symoni mago in intencione·in actu vero illi qui emē volūt·illi aūt qui vendūt ī actu mutanē geezi discipl̄m elyſei ꝺe q̄ legit̄·mj·re·v̄·q̄ accepit peccuniaz a leproſo mūꝺato·vnde vēditores spūaliū possūt dici non solū symōiaci·sꝫ ecīā geezite ¶ Ad·v·ꝺō·q̄ noīe empcionis et vendicionis intelligit̄ omis ꝺfectus non g̃tuitus·vnde nec ꝓmutacō p̄bendaꝝ·ul̄ ecclesiasticoꝝ beneficioꝝ fieri potest auctoritate pcū absq̄ ꝓiculo symonie sicut nec transactō ut iura determinānt·potest tñ platus ex officio suo ꝓmutacōnes huīoi facere ꝑ causa utili ul̄ nec̄ia ¶ Ad·vj·ꝺō·q̄ sic̄ aīa viuit ꝛ·se ipsā corpꝰ aūt viuit ex vnione aīe·ita ecīā quedā sunt spūalia ꝛm sen̄sa sic̄ sac̄menta et alia huīoi q̄ꝺam autē dicūt̄ spūalia ex hoc q̄ talibꝫ adherēt·vnde·j·q· ·mj·ꝺi capitulo Si quis obiecerit q̄ spūalia sñ corpalibꝫ rebꝫ non proficiūt·sic̄ nec aīa sine corpe viuit ¶ Ad·vij·ꝺō·q̄ papa p̄t incurrere viciū symonie sic̄ et q̄libꝫ aliꝰ homo·pcēm enī tāto ī aliq̄ ꝓsona est g̃uiᵘ q̄to maioꝛē optinz locū·q̄uis enī res ecclesie sint eiꝰ ut p̄ncipalis ꝺispēsatoris ·nō tamē sūt eiꝰ ut ꝺn̄i et possessoris ⁊ ideo si recipet ꝑ aliqua re spūali peccuīaz de reditibꝫ eccl̄ie alicᵘ nō careꝫ vicō symonie·et sil̄r ecīā posset symoīaz

omittẽ recipiẽdo pecuniaz ab aliquo laico non de-
bonis ecclesie

Ad.y.sic ꝓcedit. vl̃ qꝫ nõ sẽp sit illicitũ ꝑ sa-
cramẽtis pecuniã dare. baptismꝰ enim ẽ ia-
nua sacramẽtoꝝ ut ī.nj.ꝑte dicet. ſz licz ut vl̃ ī
aliq̃ casu dare pecuniã ꝓbatismo puta qꝫ quãdo
sacdos puerꝝ morientem sine precio baptisare nõ
vellet. g̃ nõ semp est illicitũ emẽ. ul̃ vendẽ sacra
mẽta ¶ ℔. maximũ sac̃mentoꝝ est eukaristia q̃
in missa ofecrat. ſz ꝑ missis cantãdis aliq̃ sacdo-
tes ꝑbendã ul̃ pecuniã accipiũt. g̃ licz ul̃ toma-
gis alia sacramẽta emẽ uel vendẽ ¶ ℔. sac̃mẽtũ
penitẽcie est sac̃mentũ ncc̃itatis qꝫ ꝑtꝛpue in ab-
solucõe ofistit. ſz quidã absoluẽtes ab excõicacõne
pecuniã exigũt. g̃ nõ semp est illicitũ sac̃mẽtũ
emẽ ul̃ vendẽ ¶ ℔. ofuetudo facit ut nõ sit pc̃m
id qꝫ alias pc̃m eẽt. sic̃ aug⁹ dicit qꝫ habẽ plures
vxores qñ mos erat c̃men nõ erat ſz apud quosdã
est ofuetudo qꝫ ī ofecracõibꝫ epoꝝ benedicc̃oibꝫ ab-
batũ et ordinibꝫ clicoꝝ qꝫ ꝓcrismate uel oleo scẽo
et aliis huiꝰi aliqd det. g̃ vl̃ qꝫ hoc nõ sit illicitũ
¶ ℔. stingit qñq; qꝫ aliqs malicꝰe impedit aq̃
ul̃ ab epatu obtinẽdo. ul̃ ab alia aliq̃ dignitate.
ſz licz vnicuiq; redimẽ suã vexacõz. g̃ licitũ vl̃ in
tali casu pecuniã accipe ꝑ epatu. ul̃ aliq̃ eccl̃esias-
tica dignitate ¶ ℔. mr̃imoniũ est qdã sac̃men-
tũ. ſz qñq; dat pecunia ꝓ mr̃imonio. g̃ licitũ est
sac̃mentũ vendẽ ¶ Sz ℔ ẽ qꝫ ℔. j. q. j. q̃ ꝑ pecunia
q̃quã ofecrauerit alienꝰ fit a sacdoc̃o ¶ ℔ dõ.
qꝫ sac̃mẽta noue legis sũt maxie spũalia inq̃tũ
sunt causa spũalis gr̃e q̃ precio estimari nõ pt̃ et
eiꝰ rõni repugnat qꝫ nõ g̃tuite det dispẽsanẽ aũt
sacramẽta p eccl̃ie mr̃istros q̃s oportet a ꝓꝑlo sus-
tẽtari. scõm id apl̃i. j. ad cor̃. ix. nescitis qm̃ qui
in sacrario opant̃ q̃ de sac̃rio sũt edũt et q̃ altari
debuũt cũ altari ptic̃ipãt. sic g̃ dõ est. qꝫ accipere
pecuniã ꝑ spũali sacramẽtoꝝ gr̃a est crimen sy-
monie qꝰ nulla ofuetudine pt̃ excusari. q̃a ofue-
tudo nõ ꝑiudicat iuri nacali ul̃ diuino. p pecc̃iaz
aũt intelligit̃ omne id cuiꝰ preciũ pt̃ pecunia esti-
mari ut phs dicit ī.nj°.eth̃. accipe aũt aliqua ad
sustẽtacõez eoꝝ q̃ sacramẽta miniſtrãt xp̃i scõm
ordinacõez eccl̃ie. et ofuetudies approbatas nõ est
symonia neqꝫ pc̃m. nõ aũt sumit̃ tamq̃ preciũ
mercedis. ſz tãq̃ stipendiũ ncc̃itatis. vñ sup id. j.
ad thy. v°. quĩ bene presũt ꝑsbiteri ꝛc̃. dicit glosa
aug̃. accipiãt sustẽtacõz ncc̃itatis a ꝓꝑlo mercedẽ
dispẽsacõis a dño ¶ ℔. j. g̃ dõ. qꝫ ī casu ncc̃ita-
tis pt̃ quilibet baptizare et q̃a nullo est peccãdũ.
ꝓ eodẽ ẽ habendũ si sacdos absq; ꝑcio baptizare nõ
velit ac si nõ eẽt q̃ baptizaret. vñ ille q̃ geit curã
pueri ī tali casu licite pt̃ eũ baptizare. ul̃ a q̃cũq;
alio facẽ baptizari. posset tñ licite aquã a sacdote
emẽ q̃ est pure elementũ corporale si aũt esset ad-
ultꝰ q̃ baptismũ desiderat et imminẽt mortis pi-
culũ nec sacdos eũ vellet sine precio baptizare debz
si posset ꝑ aliũ baptizari. qꝫ si nõ posset ad alium
habẽ recursũ nullo debẽt preciũ ꝓ baptismo dar̃e.
sed poꝰ absq; baptismo ꝛcedẽ. supplereẽ enim ei ex
baptismo flamis qꝰ ex sacramẽto de est ¶ ℔. ij°
dõ. qꝫ sacdos nõ accipit pecuniã q̃si pãũ ofecra-
cõis eukaristie aut misse cantãde. hoc enim eẽt sy-
moniacũ. ſz quasi stipendiũ sue sustentacõis ut
dictũ est ¶ ℔. nj. dõ. qꝫ pecunia nõ exigit̃ ab
eo q̃ absoluit̃ quasi preciũ absolucõis. hoc enim eẽt
symoniacũ. ſz q̃si pena culpe ꝑedẽtis ꝓ qua fuit
excõicat⁹ ¶ ℔. mj. dõ. qꝫ sic̃ dictũ est ofuetudo
nõ ꝑiudicat iuri nacali. ul̃ diuino q̃a symo. phi-
bẽt ⁊ ideo si aliq̃ ex ofuetudine exigant̃ q̃si preciũ
rei spũalis cũ intencõe emẽdi ul̃ vendẽdi est ma-
nifeste symonia et ꝑtꝛpue si ab inuito exigant̃.
si vero exigant̃ q̃si quedã stipendia p ofuetudinẽ
approbatã nõ ẽ symonia. si tñ desit intẽcio emẽdi
ul̃ vendẽdi. si intẽcõ referat̃ ad solã ofuetudinis
obſuanciã ⁊ ꝑtꝛpue qñ aliqs volũtarie soluit. in
hijs tñ oĩbꝫ sollicite cauendũ est qꝰ hz spẽz symo-
nie ul̃ cupiditatis. scõm id apl̃i ad tess. vlt̃ ab oĩ
spe mala abstinete vos ¶ ℔. v. dõ. qꝫ anteq̃ ali-
cui acq̃rat̃ ius ī epatu ul̃ quacũq; dignitate uel
ꝑbenda p electõez ul̃ ꝓmissionẽ siue collacõez sy-
moniacũ eẽt. adusariũ obstacula pecunia redi-
mẽ sic enim ꝑ pecuniã paret sibi viã ad rẽ spũalẽ
obtinendã ſz posteq̃ aũt ius alicui acq̃sitũ est licet
ꝑ pecc̃ia iniusta impedimẽta remouẽ ¶ ℔. vj.
dõ. qꝫ quidã dicũt qꝫ ꝓ mr̃imonio licet pecuniã
dare. q̃a ī eo nõ ofert̃ gr̃a. ſz hoc nõ est vsq;quaq;
vñ ut ī.nj.ꝑte huiꝰ opis dicet̃. et ideo aliter dõ ẽ.
qꝫ mr̃imoniũ nõ solũ eccl̃ie sac̃mentũ. ſz eciã nacẽ
officiũ. ⁊ ideo dare pecuniã ꝓ mr̃imonio inq̃tũ
est nature officiũ licitũ est. inq̃tũ vero est eccl̃ie
sac̃mentũ est illicitũ. et ideo scõm iura prohibẽt
ne ꝑ benedicc̃oe nupciaz aliqd exigat̃

Ad.nj. sic ꝓcedit. vl̃ qꝫ licitũ sit dare ⁊ accipe
pecuniã ꝓ spũalibꝫ actibꝫ. vsꝰ enim ꝓphecie ẽ
spũalis actꝰ. ſz ꝑ vsu ꝓphecie olim aliqd dabat̃.
ut̃z. j. re. ix. et. nj. re. xnj°. g̃ vl̃ qꝫ liceat dare
et accipe pecuniã ꝑ actu spũali ¶ ℔. oratio ꝑdi-
catio laus diuina sũt actꝰ maxime spũales. ſz ad
impetrandũ oronũ suffragia pecunia dat̃ sctis
viris. scõz illud luc̃. xvj°. facite vobis amicos de
mamone iniq̃tatis ꝑdicatoribꝫ eciã spũalia semi
nantibꝫ tpalia debent̃. scõm apl̃m. j. ad cor̃. ix.
celebrãtibꝫ eciã diuinas laudes in eccl̃iastico officio
et ꝓcessiones faciẽtibꝫ aliqd dat̃ et qñq; ãnui red
ditꝰ ad hoc assignant̃. g̃ licitũ ẽ ꝑ spũalibꝫ actibꝫ
accipe aliqd ¶ ℔. scia nõ ẽ miꝰ spũalis q̃ ꝑtas.
ſz ꝑ vsu scie licz pecuniã accipe. sic̃ aduocato licz
vendẽ iustũ ꝓcuratũ et medico cõsiliũ sanitatis
⁊ mg̃ro officiũ doctrine. g̃ pari racõe vl̃ qꝫ liceat
ꝑlato accipe aliqd ꝑ vsu spũalis sue ꝑtatis. puta
ꝑ correcc̃oe. ul̃ dispẽsacõe ul̃ aliqd huiꝰi ¶ ℔. re-
ligio est statꝰ spũalis ꝓfecc̃ois. ſz ī aliqbꝫ monas-
teriis aliqd ab hijs q̃ recipiunt̃ exigit̃. g̃ licet pro
spũalibꝫ aliqd exigẽ ¶ Sz ℔ ẽ qꝫ ℔. j. q. j. quidq̃d
inuisibilis gr̃e cõsolacõe ẽbuit̃ nũq; q̃stibꝫ. ul̃ q̃-
buslibet ꝑmijs venũdari penitꝰ debet ſz oĩa huiꝰi
spũalia ꝑ inuisibilẽ gr̃az tribuunt̃. g̃ nõ licet ea
questibꝫ ul̃ premijs venũdari ¶ ℔. dõ. qꝫ sicut

sacramēta dicūtur spūalia quia spūalē oferunt grāz · ita ecīā quedā alia dicunt spūalia quia ex spūali grā pcedūt et ad eam disponūt q̄ tn̄ ꝓpter hoīm mīsteriū adhibent q̄s oportet a pl̄o sustētari q̄ spūalia admīstrāt · scōm i°. j · ad cor. ix · q̄s militat suis stipēdijs q̄s pascit gregē ⁊ de lacte gregis nō mānducat et g̃ vendē qp spūale est in huīoi actib⁹ aut emē spmoniacū est · ſ accipe aut dare aliq̄d p sustētacōe mīstrantiū spūalia scōm ordinacōez eccl'ie ⁊ osuetudinē approbatā licitū est ita tn̄ qp desit intēcio emptōis uł vendicōis et qp ab in vitis nō exigat̄ p spūaliū subtraccōez q̄ sūt exhibēda · hec enī haberēt q̄dā vendicōis spēz gr̄is vero in spūalib⁹ ꝑus exhibitis licite pn̄t statute et osuete oblacōes ⁊ q̄cūq; alij ꝓuent⁹ exigi a nolētib⁹ et valētib⁹ auēte supiorīs intueniēte ¶ Ad · j · g̃ dō · qp sic ieō⁹ dicit sup micheā mūera quedā spōte exhibebant̄ bonis ꝓphetis ad sustētacōez ipsoz · non ōſi ad emendū ꝓphecie vsū q̄ tn̄ pseudo ꝓphete retorquebāt ad questū ¶ Ad · ij · dō · qp illi q̄ dāt elemosinas paupib⁹ ut oronū ab ip̄is suffragia impetrēt · nō eo tenore dāt ōſi intēdentes oracōes emē ſ per gratuitā beneficenciā paupez aīas ꝓuocāt ad hoc qp ꝑ eis gratis et ex caritate oēt · ꝑdicātib⁹ ecīā tp̄alia debent̄ ad sustētacōz ꝑdicanciū · nō aūt ad emendū ꝑdicacōis verbū · vn̄ sup i°. j · ad thy · v° · q̄ bene ꝑsūt ꝑsbiteri ꝛ dicit glosa ncūtatis est accipe vn̄ semper viuit̄ · caritatis est ꝑbere nō tn̄ venale est euāgeliū ut ꝑ hijs ꝑdicet · si enī sic vendūt magnā rē vilipendūt precio · sil'r ecīā aliqua tp̄alia dant̄ deū laudātib⁹ ī celebracōe eccl'iastici officij · ꝑ viuis · siue ꝑ mortuis · nō ōſi preciū ſ quasi sustētacōis stipendiū et eo ecīā mō ꝑ pcessionib⁹ faciēdis in aliq̄ funē aliq̄ elemosine recipiunt̄ · si aūt huīoi pacto intueniēte fiāt aut ecīā cū intencōe emptōis uel vēdicōis symo · eēt · vn̄ illicita eēt ordīacio si ī aliqua eccl'ia staturet̄ qp nō fieret pcessio infunē alicui⁹ nisi soluēt ētā pecunie quātitatē · q̄a ꝑ tale statutū ꝑdauderet̄ via gratis officiū pietatis aliquib⁹ impēdendi · magis aūt licita esset ordīacio si staturet̄ qp oīb⁹ certā elemosinā dantib⁹ talis honor exhiberet̄ · q̄a per hoc nō ꝑdauderet̄ via alijs exhibēdi · et ꝑma ordinacio habet spēz exaccōis · scd̄a aūt habz speciē gratuite recōpēsacōis ¶ Ad · nj · dō · qp ille cui cōmittit̄ spūalis ptās ex officio obligat̄ ad vsū potestatis sibi omisse in spūaliū dispensacōe ⁊ ecīā ꝑ sua sustētacōe statuta stipēdia hz ex redditib⁹ eccl'iasticis et ideo si aliq̄d accipet pro vsu spūalis ptātis non intelligeret̄ locare opas suas quas ex debito suscepto officio oz impendē · ſ intelligeret̄ vendē ipsū spūalis gr̄e vsū · et ꝓpter h° nō licet ꝑ q̄cūq; dispēsacōe aliq̄d accipe · nec ecīā p hoc qp vices suas omittāt · nec ecīā p hoc qp subditos suos corrigāt uł a corrigēdo desistāt · licet cū eis accipe ꝓcuracōes q̄n subditos visitāt · nō ōſi precīū correccōis · ſ quasi debitū stipendiū · ille aūt q̄ habet scīaz nō suscipit · tn̄ hoc officiū ex q̄ obligēt̄ alijs vsū scīe impendē · et ideo licite ꝑ ꝑcū sue doctine · uel osilij accipe · nō ōſi veritatē aut scīaz vendēs · ſ ōſi opas suas locās · si aūt ex officō ad hoc tenēt̄ intelligeret̄ ipsā vendē veritatē · vn̄ grauit̄ peccaret · sic ꝑ in illis q̄ instituunt̄ in aliqb⁹ eccl'ijs ad docendū cl'icos eccl'ie et alios paupes ꝑ q̄ ab eccl'ia bn̄ficiū recipiūt a quib⁹ nō licet eis aliq̄d recipe · nec ad hoc qp doceāt nec ad hoc qp aliq̄ festa faciāt uł ꝑmittāt ¶ Ad · mj · dō · qp p ingressū monasterij nō licet aliq̄d exigē uł accipe ōſi precīū · licz tn̄ si monasteriū sit tenue qp nō sufficiat ad tot ꝑsonas nutrīendas g̃tis quidē ingressū mōasterij exhibē · ſ accipe aliq̄d ꝑ victu ꝑsone q̄ in monasterio fuit recipiēda si ad hoc nō sufficiant monasterij opes · sil'r ecīā licitū est si ꝓpter deuocōz q̄ aliquis ad monasteriū ostēdit largas elemosinas faciēdo facil⁹ in monasterio recipiat̄ sicut ecīā licitū est aliq̄ ecōuerso ꝓuocare ad deuocōz monasterij per tēpalia bn̄ficia ut ex hoc inclinet̄ monasterij ingressū licet nō sit licitū ex pacto aliq̄d dare uł recipe ꝑ ingssu mōasterij ut habet̄ · j · q · ij° · ca° · q̄pio ¶ Ad · mj · sic ꝓdict̄ · vł qp licitū sit pecuniā accipe ꝑ hijs q̄ sūt spūalib⁹ ānexa · oīa enī tēpalia vident̄ ee spūalib⁹ ānexa · q̄a tēpalia sūt ꝓpt̄ spūalia quer̄da · si g̃ nō licz vendē ea q̄ sūt spūalib⁹ ānexa nichil tēpale vendē licebit qđ p; ee fl'm ¶ Ad · nichil vł magis ee spūalib⁹ ānexū q̄ vasa osecta · ſ calicē licet vendē ꝑ redēpcōe captuoz ut ambrosi⁹ dicit · g̃ licitū est vendē ea q̄ sūt spūalib⁹ ānexa ¶ Ad · spūalib⁹ annexa debet̄ ius sepulture ius pfonat⁹ et ius ꝑmogeniture · ſ ī antiquo ee ꝑmogeniti ante legē sacdotis officio fūgebant̄ et ius accipiendi decīmas · ſ abrahā emit ab ephron speluncā duplicē insepulturā ut habet̄ gen̄ · xxij° iacob aūt emit ab esau ius ꝑmogeniture ut hēt̄ gen̄ · xxv° · ius ecīā pfonat⁹ trāsit et cū re vēdita et ī feodū ꝺcedit̄ decīme ecīā ꝺcesse sūt q̄busdā militib⁹ et redimi possūt ꝑlati ecīā interdū retinēt sibi ad temp⁹ fruct⁹ ꝑbendaꝝ q̄s oferūt cū tn̄ prebende sint spūalib⁹ ānexe · g̃ licet emē et vendē ea q̄ sūt spūalib⁹ ānexa ¶ Sz ō est qp dic̄ pascal' papa et habet̄ · xxj · q · ij° · ca° · si q̄s obiecerit quisq̄s eoz vēdiderit altez sine q̄ nec altez ꝓuenit neutz in venditū dereliq̄d null⁹ g̃ emat eccl'iaz uel ꝑbendā uł aliq̄s eccl'iasticū ¶ Rn̄ dō · qp aliq̄d ꝑt̄ ee ānexū spūalib⁹ dupl'r · vno° sic ex spūalib⁹ dependens · sic habē beneficia eccl'iastica ō spūalib⁹ annexū · q̄a nō opetit nisi habēti officiū cl'icale · vn̄ huīoi nullo mō possūt ee sine spūalib⁹ · et ꝓpter hoc nullo⁹ vendē licet · q̄a eis vēditis intelligunt̄ ecīā spūali iurisdiccōi subici · q̄dam autē sūt ānex aspūalib⁹ inq̄ntū ad spiritualia ordinant̄ · sic ius ꝑonatus q̄ ordinat̄ ad ꝑsentandū cl'icos ad eccl'iastica bn̄ficia et vasa sac̄ q̄ ordinant̄ ad sac̄mētoz vsū vn̄ huīoi nō ꝑsupponūt spūalia · ſ magis ea ordine temporis ꝓcedunt · ⁊ ideo aliquomodo vendi ꝑnt nō aūt inq̄ntū sūt spūalib⁹ ānexa ¶ Ad · j · g̃ dō · qp omīa tp̄alia annectūtur spūalib⁹ sic finī · ⁊ ido ipa quidē tēpalia vendē licz · ſ ordo eoz ad spūalia sub vēdicōe cadē nō debet ¶ Ad · ij · dō · qp ecīā vasa

sac̃ sũt spũalib⁹ ānexa sic̃ fini et ideo cor.ose'cio vendi nõ debet·tñ p nec̃itate ecc'ie et paupũ mã cor. vẽdi pt dũmodo p̃missa or̃one pi⁹ ofrig̃anc̃· qa p⁹ ofraccionẽ nõ intelligunc̃ ee vasa sacra sed pur. metallũ vñ si ex eadẽ mã similia vasa itez integrenc̃ indigerent itez osecrari ¶ Ad·nj·dõ· qp spelũca duplex quã abrahã emit i sepulc̃az nõ legic̃ qp tra erat ose'cta ad sepediẽ·7 ideo licebat abrahe terrã illã emc̃ ad vsũ sepulc̃e ut ibi insti tueret sepulcz·sic̃ eciã nũc liceret emc̃ alic̃ agrũ oñez ad instituẽdũ ibi cimiteriũ·ul' ecic̃ eccl'iaz· cũ qa apud gẽtiles loca sepulc̃e deputata religio: sa reputabanc̃ si ephron p loco sepulture intẽdit p̃ciũ accipe peccauit vendẽs licz abrahã nõ peccauit emens qa nõ intendebat emc̃ nisi terrã oñez·licet eciã nũc terrã vbi quondã fuit ecc'ia vẽdere aut emc̃ i casu nc̃atis·sic̃ de mã vasor. sacror. dim̃ e ul' excusac̃ abrahã qa i hoc redemit suã vexacõz· q̃uis enī ephron g̃tis ei sepulturã offerret p̃dit tñ abrahã qp gratis recipe sine ci⁹ offensa nõ pos: set·ius autẽ p̃mogenic̃e debebac̃ iacob ex diuina dilec̃õe b̃m i⁹ malachie·j·iacob dilexi esau autẽ odio habui et ideo esau peccauit p̃mogenita ven: dẽs·iacob aũt nõ peccauit emẽdo qa intelligic̃ suã vexacõez redemisse·ius aũt pfonat⁹ per se vendi nõ pt nec i feodũ dari sz trãsit cũ villa q̃ vendic̃ ul' ocedic̃·ius aũt spũale accipiẽdi decimas nõ cõ cedic̃ laicis·sz tãtum mõ res tp̃ales q̃ noie decime danc̃ ut g̃dictũ est·ẽca collacõz beneficior. sciendũ est qp si eps anteq̃z bñficiũ alicui offerat ob aliq̃z causã ordinauerat aliqd subt̃hendũ de fructib⁹ bñ: ficij oferẽdi et impios vs⁹ expẽdendũ nõ est illi: citũ·si vero ab eo cui bñficiũ offerat req̃rat aliqd sibi exhiberi de fructib⁹ illi⁹ beneficij idẽ est ac si aliqd mun⁹ ab eo exigẽt nõ caret vicio symonie

Ad·v·sic̃ p̃cedic̃·vi' qp liceat spũalia dare pro munẽ qd̃ est in obsequio ul' a lĩgua·dic̃ enī g̃g⁹·in registro ecc'iasticis vtilitatib⁹ debuiẽtes ecc'iastica dignũ est remũeracõe gaudẽ·sz debui: re ecc'iasticis vtilitatib⁹ p̃tiet ad mũ⁹ ab obseqũo· g̃ vi' qp licitũ sit p obsequio accepto ecc'iastica be neficia largiri ¶ Sicut carnalis vi' ee intencio si qs alicui det bñficiũ ecc'iasticũ p suscepto bñfi cio ita eciã si qs det intuitu ofãguitatis·sz h⁹ nõ vi' ee symoniacũ qa nõ est ibi empcio ul' vẽdicõ· g̃ nec p̃mũ ¶ i⁹ qp solũ ad p̃ces alicui⁹ fit g̃tis fieri vi' et ita nõ vi' locũ habẽ symonia que in empcõe ul' vẽdicõe osistit·sz mun⁹ a lingua intel ligic̃ si qs ad p̃ces alicui⁹ ecc'iasticũ beneficiũ cõ: ferat·g̃ hoc nõ est symoniacũ ¶ Ypocte spũa: lia opa faciũt ut laudẽ hũanã oseq̃tur q̃ ad mũ⁹ lĩgue ptinẽ vi'·nec tñ ypocte dicunc̃ symoniaci· nõ g̃ p mun⁹ a lingua symonia õhic̃ ¶ Sed õ est qp vrbanus papa dicit·quisqs res ecc'iasticas nõ ad qd̃ institute sũt sz ad ꝓpria lucra munẽ lĩgue· ul' obsequij ul' pecunie largic̃ ul' adipiscac̃ symo niac⁹ est ¶ Ñ dõ·qp sic̃ õdictũ est noie pecunie intelligic̃ cuiuscũq̃z p̃ciũ pecunia mẽsurari pt· mãifestũ ẽ autẽ qp obseq̃ũ hois ad aliq̃z vtilitatẽ ordinac̃ que pt̃ precio pecunie estimari·vñ pecu: niaria mercede mĩstri oducunc̃·et ideo idẽ est qp aliqs det rem spũalẽ p aliquo obsequio tp̃ali ex: hibito ul' exhibẽdo ac si daret p pecunia data ul' p̃missa q̃ i⁹ obsequiũ estimari possit·sic̃r eciã qp aliqs satisfc̃iat p̃cibo alicui⁹ ad tp̃alẽ gr̃az q̃rendã ordiac̃ ad aliquã vtilitatẽ q̃ pt pecunie p̃cio estimari·7 ideo sic̃ õhic̃ symonia accipiẽdo pecuniã ul' q̃libet rẽ exterioꝛẽ qd̃ ptinet ad mun⁹ a manu ita eciã cõtrahic̃ p mun⁹ a lĩgua ul' ab obsequio

Ad·j·g̃ dõ·qp si aliqs cl'ic⁹ alicui p̃lato impẽdat obsequiũ honestũ ad spũalia ordinatũ·puta ad ecc'ie vtilitatẽ uel mĩstroꝛ ei⁹ auxiliũ ex ipa de: uocõe obsequij reddic̃ dign⁹ ecc'iastico beneficõ· sic̃ ꝓter alia bona opa vñ nõ intelligic̃ mun⁹ ab obsequio et in hoc casu loquic̃ g̃g⁹·si vero sit in honestũ obsequiũ ul' ad carnalia ordinatũ puta qp buiuit plato ad vtilitatẽ osãguineoꝛ suoꝛ·ul' pfionij sui ul' ad aliqd huiꝰ erit mun⁹ ab obseqo et ẽ symoniacũ ¶ Ad·ij·dõ·qp si aliqs aliqd spi: rituale alicui oferat g̃tis ꝓpt̃ osãguinitatẽ ul' q̃: cũq̃z carnalẽ affectõez est quidẽ illicita 7 carnalis collacõ nõ tamẽ symõiaca·qa nichil ibi accipic̃· vñ hoc nõ ptinet ad otractũ empcõis et vẽdicõis in quo fundac̃ symonia·si tamẽ aliqs dat bñfi: ciũ ecc'iasticũ alicui hoc pacto ul' intencõe ut ex inde suis osãguineis ꝓuideat est mãifesta symo: nia ¶ Ad·nj·dõ·qp mũ⁹ lingue a lĩgua s' ul' ipa laus ptinẽs ad laudẽ humanã ul' fauoꝛẽ q̃ sb̃ p̃cio cadit·ul' eciã p̃ces ex qbꝰ acq̃ric̃ fauoꝛ hũan⁹ ut õriũ euitac̃·et ideo si aliqs p̃cipalic̃ ad hoc intẽ: dit symoniã omittit·vi' aũt qp ad hoc p̃cipalic̃ intendẽ qui preces p indigno porrectas exaudit· vñ ipm factũ ẽ symoniacũ·si autẽ p̃ces p digno porrigan̄ ipsũ factũ nõ est symoniacũ qa sbest debita causa ex q̃ illi p quo p̃ces porrigũc̃ spũale aliqd porrigac̃·tamẽ pt ee symonia i intencõe si nõ attẽdac̃ ad dignitatẽ psone sz ad fauoꝛem hu: manũ·si vero aliqs p se rogat ul' obtineat curã aiaꝝ ex ipa p̃sumpcõe reddic̃ indign⁹ 7 sic preces sũt p indigno·licite·tamẽ pt aliqs si sit indigẽs p se beneficiũ petere ecc'iasticũ siue curã aiarum

Ad·mj·dõ·qp ypocta nõ dat aliqd spũale ꝓpter laudẽ·sz solũ demõstrat 7 silando magis furtiue surripit laudẽ hũanã q̃ emat·vnde nõ vi' ptinẽ ad vicium symonie

Ad·vj·sic̃ p̃cedic̃·vi' qp nõ sit oueniẽs sy: moniaci pena ut p̃uec̃ eo qp p symoniã ac: q̃siuit·symonia enī omittic̃ ex eo qp alicui⁹ mu: neris intuentu spũalia acq̃runc̃·sz quedã sũt spi: ritualia q̃ semel adepta nõ pñt amitti·sic̃ omnes caractes q̃ per aliq̃z osecracõz imꝑmunc̃·g̃ nõ est oueniẽs pena ut q̃s p̃uec̃ eo qp symõiace acq̃siuit ¶ Ostingit qñz qp'ille qui est epatũ p symoniã adept⁹ p̃cipiat subdito qp ab eo recipiat ordines 7 vi' qp debeat ei obedire q̃z diu ab eccl'ia tollerac̃·sz null⁹ debet aliqd ꝛcipe ab eo q̃ nõ habet ptãtem cõ ferẽdi·g̃ eps nõ amittit epalẽ ptãtem si eã symo niace acq̃siuit ¶ Null⁹ debet puniri p eo qp nõ

est factū eo sciente ⁊ volēte · quia pena debet pcto
qđ est volūtariū ut ex ꝺctis pz · otingit autē qñz
qp aliqs symoniace ꝺsequit aliqđ spūale ꝓcurāti-
bꝰ alijs eo nesciente et nolēte · ꝯ nō ꝺz puniri per
ꝓuacōez eiꝰ qp ei collatū est ¶ ꝺ · nullꝰ ꝺz portare
ꝺmodū de suo pcto · ſz si ille qui ꝺsecutꝰ est bñficiū
ecclesiasticū p symoniā restituet qđ pcepit qñz hꝰ
redūdaret ī vtilitatē eoꝝ q fuerūt symonie pti-
cipes puta qñ platꝰ et totū collegiū in symoniā
ꝺsensit · ꝯ nō semp est restituendū qđ p symoniā
acquirit ¶ ꝺ · qñz aliqs p symoniā ī aliq̄ monas
terio recipit et votū solempne ibi facit ꝓfitēdo ·
ſz nullꝰ ꝺz absolui ab obligatōe voti ꝓpt culpā cō-
missā · ꝯ nō debet monachū amittē qđ symōiace
acqsiuit ¶ ꝺ · extior pena ī hoc mūdo nō infligit
p intiori motu cordis de q̄ solꝰ deꝰ est iudicare ·
ſz symōia ꝺmittit ex sola intentōe uł volūtate ·
vñ et p volūtatē diffinit ut dictū est · ꝯ nō debet
aliqs ꝓuari eo qp symoniace acqsiuit ¶ ꝺ · mꝫro
magis est ꝓmoueri ad maiora q̄z in susceptis p-
manē · ſz qñqz symoniaci ex ꝺispēsatōe ꝓmouent
ad maiora · ꝯ nō semp debēt preptis ꝓuari Sed ꝺ
est qđ ꝺ · j · q · j · ca si qs eps qui ordinatꝰ est nichil
ex ordinatōe · uł ꝓmotōe q̄ est p negociatōez facta
ꝓficiat · uł si sic alienꝰ ad dignitatē uł sollicitu-
dinē q̄z p pecuniā acqsiuit ¶ Rñ ꝺ · qp nullꝰ pt
licite retinē id qđ ꝺ volūtatē ꝺñi acqsiuit · puta
si aliqs ꝺispensatoꝛ de rebꝰ ꝺñi sui daret alicui ꝺ
volūtatē ⁊ ordiatōz ꝺñi sui · ille qui accipet licite
retinē nō posset · ꝺns aūt cuiꝰ eccl'iaꝝ prelati sūt
ꝺispensatores et mīstri ordiauit ut spūalia ḡtis
darent · scōm iº math · xº · gratis accepistis gratis
date · et ideo qui muneris intuentu spūalia q̄cūqz
assequit ea licite retinē nō pt · insup autē symo-
niaci tā vendētes q̄z emētes spūalia · aut etiā me-
diatores alijs penis puniunt scz infamia deposi-
tōe si sint clici · et ex ōnicatōe si sint laici · ut hēt
· ſ · q · j · ca si qs eps ¶ ꝺ · j · ḡ ꝺ · qp ille q̄ symōi-
ace recepit sacꝝ ordinē · recipit quidē caracterē or-
dinis ꝓpt efficaciā sacramēti · nō tn recipit gr̄az ·
neqz ordinis executōz · eo qp quasi furtiue susceptit
caracterē ꝺ pncipalis ꝺñi volūtatē · ⁊ ideo est ipo
iure suspensꝰ et q̄ ad se · ut scz de executōe sui ordis
se nō intromittat et q̄ ad alios · ut scz nullꝰ ei cō-
mūicet ī ordis executōe · siue sit pcm eiꝰ publicū
siue occultū nec pt repetē pecuniā quā ēptit dedit
licet aliꝰ iniuste eā detineat · licz vero sit symōiacꝰ
q̄a ꝺtulit ordinē symoniace · uł q̄a dedit uł ꝛcepit
beneficiū symoniace · uł fuit mediatoꝛ symōie ·
si est publicꝰ est ipo iure suspensꝰ ⁊ q̄ ad se et quo
ad alios · ſz qñ est occultū ē suspensꝰ ipo iure quo
ad se tn nō aūt quo ad alios ¶ ꝺ · ij · ꝺ · qp nec
ꝓpter ꝓceptū eiꝰ nec etiā ꝓpt excōicatōz debet aliqs
recipe ordinē ab epo q̄z scit symōiace ꝓmotū · ⁊ si
ordinet nō recipit ordis executōz etiā si ignoraret
eū cē symoniacū · ſz indiget ꝺispēsatōe q̄uis q̄ꝺā
dicūt · qp si nō pt ꝓbare eū cē symōiacū ꝺz obedie
recipiendo ordinē ſz nō debet exeq̄ sine ꝺispensatōe ·
ſz hoc absqz rōe ꝺ · q̄a nullꝰ debet obedire alicui ad
cōicandū sibi ī facto illicito · ille aūt q̄ est ipo iure
suspensꝰ ⁊ q̄ ad se et quo ad alios illicite ꝺfert ꝛ-
dinē · vñ nullꝰ debet sibi obedire recipiendo ab eo
quacūqz ex causa · si aūt ei nō ꝺstat nō debet pcm
credē alteriꝰ · et ita cū bona ꝺscia debz ab eo ordiez
recipe · si aūt eps sit symoniacꝰ aliquo aliꝰ q̄z per
ꝓmotōz suā symoniace factā pt ab eo recipe ordi
nē si sit occultū · q̄a nō est suspensꝰ q̄ ad alios · sed
solū quo ad seipsū ut dictū est ¶ Ad · nj · ꝺ · qp hꝰ
qp aliqs ꝓuet eo qđ accepit · nō solū ē pena peccati
ſz etiā qñz effectꝰ acqsitōnis iniuste puta cū aliqs
emit rē aliquā ab eo q̄ vendē nō pt · ⁊ ideo si aliqs
scienꝰ ⁊ ꝓpria spōte symōiace accipiat ordinē · uł
eccl'iasticū bñficiū · nō solū ꝓuat eo qp accepit · ut
scz careat executōe ordis et beneficij ſz resignet cū
fructibꝰ inde receptis · ſz etiā ulteriꝰ puniē · quia
notat infamia et tenet ad restitutēdos fructꝰ nō
solū preptos · ſz etiā eos qui ptpi potuerūt a pos-
sessore dili ꝛtū · qđ tn intelligendū est ꝺ fructibꝰ q̄
supsūt deductis expensis factis causa fructuū ex-
ceptis fructibꝰ illis q̄ alias expensi sūt ī vtilitatē
eccl'ie · si vero eo nesciēte nec volēte p alios ad cuiꝰ
ꝓmocio symoniace ꝓcurat caret quidē ordis exe-
cutōe et tenet resignare bñficiū qđ est ꝺsecutꝰ cū
fructibꝰ exñtibꝰ · nō autē tenet restituē fructꝰ cō-
sūptos q̄a bona fide possedit nisi forte inimicꝰ eiꝰ
fraudulenē pecuniā daret p alicuiꝰ ꝓmotōe · uel
nisi ipe expresse ꝺixerit · tūc enī nō tenet ad re-
nūciandū nisi forte postmoꝺ pacto ꝺsēsit soluēdo
qđ fuit ꝓmissū ¶ Ad · mj · ꝺ · qp pecunia · uł pos-
sessio uel fructꝰ symoniace accepti debēt restitui
eccl'ie ī cuiꝰ iniuriā data fuerūt nō obstāte qp plaꝰ
uel aliqs de collegio illiꝰ eccl'ie fuit ī culpa · q̄a
eoꝝ pcm nō debz alijs nocē · ita tn qp q̄ztū fieri pt
ipi q̄ peccauerūt inde ꝺmodū nō ꝺsequent · si vero
plaꝰ et totū collegiū sūt in culpa tūc ꝺz auctate
superioris uł paupibꝰ · uel alī eccl'ie erogari ¶ Ad
· v · ꝺ · qp si aliq̄ sūt in monasterio symoniace re-
cepti debēt abrenūciare et si eis scientibꝰ omissa ē
symonia post ꝺciliū gn̄ale sine spe restitutōis de
monasterio suo repellunt et ad agendā ꝓpetuā pe
nitentiā sūt ī arctiori regl'a ponēdi uel ī aliq̄ loco
eiusdē ordis si arctior ordo nō inueniret · si vero hꝰ
fuit ante ꝺciliū debent in alijs locis eiusdē ordinis
collocari et si hoc fieri nō pt ꝺispensatiue debēt in
eisdē monasterijs recipi ne ī seculo euagent mu-
tatis tn ꝓpribꝰ locis et in strictioribꝰ assignatis ·
si vero ipsis ignorātibꝰ siue ante ꝺciliū siue pꝰ sit
symoniace recepti postq̄z renūciauerūt possūt de
nouo recipi locis mutatis ut dctm ē ¶ Ad · vj · ꝺ ·
qp q̄ ad deū sola volūtas facit symoniacū · ſz quo
ad penā eccl'iasticā exteriorē nō puniē ut symo-
niacꝰ · ut abrenūciare teneatur · ſz debet de mala
intentōne penitere ¶ Ad · vij · ꝺ · qp ꝺispensare cū
eo q̄ est bñficiatꝰ sciens solꝰ papa pt · ī aliis autē
casibꝰ pt etiā eps ꝺispensare · ita tn qp ꝓus abre-
nūciet qđ symoniace acqsiuit et tūc ꝺispensatōez
ꝺsequat uł per paruā ut habeat laycā cōionē · uł
magnā ut pꝰ penitentiā ī alia eccl'ia ī suo ordine

remaneat · uel maiorē ut remaneat in eodē · ꝫ in mīoribꝫ ordībus uel maximā ut ī eadē eccl'ia eciā maiores ordines ꝯsequaē nō tñ ꝓlacōnes accipiat

Deinde pᵒ religionē ꝯsidandū est de pietate cuiᵒ oppositā vicia ex ipiᵒ ꝯsidacōne innotescūt · Circa pietatē ꝑ ꝙrunē · mj · Primo ad quot pietas se extēdit Scōo quid per pietatē aliqbꝫ exhibeaē Tercio vtrū pietas sit spālis virtᵒ Quarto vtꝫ r'ligiōis obtētu sit pietatis officiū ꝑmittēdo

Ad · j · sic ꝓcedī · vī qᵖ pietas nō se extēdat ad dētmīatas ꝑsonas aliqꝫ hoīm · dic enī augᵉ ī · xᵐ · de · ci · dei · qᵖ pietas ꝓpe dei cᶜtᵉ intelligi solꝫ ꝙm greci euboshā vocāt · ꝫ dei cultᵒ nō sᵗ ꝑ opacōez ad hoīes ꝫ solū ad deū · ꝑ pietas nō se extēdit detᵉminate ad aliqs hoīm ꝑsonas Iō · ggᵒ dicit in · xᵐ · mo · pietas ī die suo ociuiū exhibet qa cordis viscera miscōie operibꝫ replet · ꝫ opa miscōie sūt oībꝫ exhibēda ut patet ꝑ augᵉ in · mj · de · doc · xp̄iana · ꝑ pietas nō se extēdit detᵉmīate ad aliquas spūales ꝑsonas Iō · mᵗte sūt alie ī hūanis rebꝫ cōicacōes ꝓter ꝯsāguinitatē et ciuiū cōicacōez utꝫ ꝑ ꝑm in · nj · ethi · ⁊ sup q̄libꝫ eaꝫ aliq̄ amicicia fūdaē que vī eē pietatis virtᵒ ut dicit glosa · ij · ad thy · nj · sup iᵈ hñtes quidē spēz pietatis · ꝑ nō solū ad ꝯsāguineos et ociues pietas se extēdit ꝫ conī est qᵖ tuliᵒ dicit ī sua rethorica qᵖ pietas est ꝙm sāguīe uictis pr̄iecꝫ beniuolis officiū ⁊ diligēs ꝯuiē cultᵒ Rñ dō · qᵖ hō efficiē diuersimoꝫ de aliꝫ debitoꝫ scōm eoꝫ diuersam excellenciā ad diūsa bñficia ab eis suscepta · ī vtroq aūt deᵒ sūmū obtinet locū qui excellētissimᵒ est ut est ī nobēndi et gubnacōnis ꝑmū p̄ncipiū · scōario vero nr̄i eē et gubnacōis p̄ncipia · sūt pentes ⁊ pr̄ia a quibꝫ et in q̄ nati et nutᵉti sumᵘ · ⁊ ideo pᵒ deū est hō maxime debitoꝫ pentibꝫ et patē · vñ sic ad religionē ptinet cultū deo exhibē · ita scōario gradu ad pietatē ptinet exhibē cultū parētibꝫ ⁊ patrie · ī cᶜtu aūt pentū includiē cultᵒ oīm ꝯsāguineoꝫ · qa eciā ꝯsāguinei ad hoc dicunē qᵖ ex eis dē pentibꝫ ꝓfferūt · ut ptꝫ ꝑ ꝑm in · vnj · eth · in cultu aūt patē intelligitur cultᵒ oīm ociuiū et oīm patrie amicoꝫ et ideo ad hos pietas p̄ncipᵗr se extendit

Ad · j · ꝑ dō · qᵖ in maiori includiē miᵘ · et ideo cultᵒ qui deo debeē includit ī se sic aliud ꝑticulare cultū q̄ debeē pentibꝫ · vñ ō malach · j · si ego paē ubi honor meᵘ · ⁊ ideo nomē pietatis eciā ad diuinū cultū referē

Ad · ij · dō · qᵖ sic augᵉ dic in · xᵐ · de · ci · dei · morē vulgi nomē pietatis eciā in opibꝫ miscōie freq̄taē · qᵖ ideo arbitroꝫ eueniſſe · qa hᵒ fieri p̄cipue mādat deᵘ ea q̄ sibi uᵗ ꝑ sacrificijs placē testaē · ex q̄ ꝯsuetudine factū est ut et deᵘ ipe pius dicaē

Ad · nj · dō · qᵖ ōnicacōes ꝯsāguineoꝫ et ociuiū magis referunē ad p̄ncipia nr̄i eē quā alie ōnicacōes · et ideo ad hec nomē pietatis magis extenditur

Ad · ij · sic ꝓcedī · vī qᵖ pietas nō exhibeat pentibꝫ sustētacōz · ad pietatē enī vī ptinē illud ꝓceptū decalogi · honora p̄rez tuū et mr̄ez tuā · sed ibi nō p̄cipiē nisi honoris exhibicō · ꝑ ad pietatē nō ptinet sustētacōez pentibꝫ exhibē Iō · illis ꝯz hō thezaurisare q̄s teneē sustentare · ꝫ scōm apᵗm ut habeē · ij · ad coꝛ · xnj · filij nō debēt thezaurisare pentibꝫ · ꝑ nō tenenē eos ꝑ pietatē sustētare Iō · pietas nō solū extēdit se ad pētes · ꝫ eciā ad alios ꝯsāguineos et ociues ut dictū ē · ꝫ nō teneē aliqs oñes ꝯsāguineos et ociues sustētare · ꝑ nec teneē eciā ad sustētacōez pentū Sed ō est qᵖ dñs math · · xvᵒ · redarguit phariseos qᵖ impediebant filios ne pentibꝫ sustētacōz exhiberēt Rñ dō · qᵖ pentibꝫ et ociuibꝫ aliqd debeē duplᵗr · vnō ꝑ se · aliō ꝑ acēns · per se quidē debeē eis id qᵖ decet p̄rez inq̄tū p̄r est q cū sit supiorꝫ q̄si p̄ncipiū filij existēs debeē ei a filio reūencia et obsequiū · paccidēs aūt aliqd debeē p̄ri qᵖ decet eū accipe scōm aliud qᵖ ei accidit puta si sit infirmᵘ qᵖ visiteē ⁊ eiᵘ curacōi intendaē et si sit paup qᵖ sustēteē et sic de alijs huīoi q̄ oīa sub debito obsequio ptinenē · et ideo tuliᵒ dicit qᵖ pietas exhibet et officiū et cultū ut officiū referaē ad obsequiū · cultᵘ vero ad reūenciā siue honoreē · qa ut dicit augᵉ in · xᵐ · de · ci · dei · dicūm colē hoīes q̄s honorificacōe · uᵗ freq̄tacōe · uᵗ r'cordacōe freq̄tamᵘ Ad · j · ꝑ dō · qᵖ in honoracōe pentum intelligiē oīs subuēcio q̄ debet pentibꝫ exhiberi ut dñs intᵉpretaē math · xvᵒ · ⁊ hᵒ ideo qa subuēcio fit p̄ri ex detᵉmīato tāq̄ maiori Ad · ij · dō · qᵖ p̄r hē rōez p̄ncipij · filiᵒ aūt habet rōz a p̄ncipio exñtis · ideo ꝑ se p̄ri ꝯuenit ut subueniat filio et ꝓpē hoc nō solū ad horā debet ei subuenire ꝫ ad totam suā vitā qᵖ ē thesaurizare · ꝫ qᵖ filiᵒ aliqd ꝯferat p̄rihᵒ est ꝑ acēns rōne alicuiᵒ ncītatis instātis in q̄ teneē ei subuenire · nō aūt thesaurizare q̄si in lōginquū · qa naē alᵗr nō pentes filioꝫ ꝫ filij pentū sūt successoꝛes Ad · nj · dō · qᵖ cultus et officiū ut tuliᵒ dic debeē oībꝫ sāguine uictis et p̄rie beniuolᵗ nō tñ aqualᵗr oībꝫ ꝫ ꝑapue pentibꝫ · aliꝫ aūt ꝑm ꝓpriā facultatē voluntatē et decenciā ꝑsonaꝝ

Ad · nj · sic ꝓcedī · vī qᵖ pietas nō sit spēalᵉ vᵗ ab alijs distīcta · exhibē enī obseqm ⁊ cultū aliqbꝫ ex amore ꝓcedit · ꝫ hoc ptinet ad pietatē · ꝑ pietas nō est virtᵘ ab amore distincta Iō · cultū deo exhibē est ꝑ ꝑm r'ligionis · ꝫ eciā pietas reddit deo cultū ut augᵘ dicit · xᵐ · de · ci · dei · ꝑ pietas nō distīguiē a religione Iō · pietas q̄ exhibꝫ cultū et officiū p̄rie vī eē idē cū iust'icia legali q̄ respicit bonū oñe · ꝫ iust'icia legaᵗ est virtᵘ gn̄alis utꝫ ꝑ ꝑm ī · vᵒ · ethꝫ · ꝑ pietas nō est vtus specialis Ꝫ cōtra est qᵖ ponē a tulio ps iust'icie Rñ dō · qᵖ aliq̄ spēalis virtᵘ ex hᵒ qᵖ respicit aliqd obm scōm aliq̄ specialē rōez · cū aūt ad rōz iust'icie ptineat qᵖ debitū alij reddat vbi inueniē spēalis rō debiti alicui pſone ibi est spēalis vtus · debeē aūt aliqd acui spēalᵗr · qa est onaē ale · p̄ncipiū ꝓducēs in eē et gubnās · hoc autē p̄ncipiū respicit pietas inq̄tū pētibꝫ et p̄rie et hijs q̄ ad hᵒ ordīanē officiū cultū impēdet · et ideo pietas est spēalᵉ vtus Ad · j · ꝑ dō · qᵖ sic r'ligio est quedā ꝓtestacō · fidei · spei

et caritatis q̄bꝫ hō p̄mordialr ordinaē in deū · ita eciā pietas est q̄dā p̄testacō caritatis quā q̄s habꝫ ad pentes et ad p̄riaz ¶ Ad · ij · dō · qꝫ deus longe ⁊ excellēciori mō est p̄ncipiū essēdi et gubnacōis q̄z paē · uł p̄ria · ⁊ ideo alia v̄tus est virt⁹ religioni⁹ q̄ cultū deo exhibet a pietate q̄ exhibꝫ cultū pētibꝫ et p̄rie · sꝫ ea q̄ sūt creaē a p q̄dā supexcellenciā et causalitatē trāsferunē ī dcū ut dyo · dicit ī li⁹ de di · no · vñ p excellenciā pietates cult⁹ dei noīaē · sic et de⁹ excellēcialit̄ ꝺ p̄ nr̄ ¶ Ad · nj · dō · qꝫ pietas se extēdit ad p̄riaz b̄m qꝫ est nob q̄dā essendi p̄ncipiū · sꝫ iust̄icia legał respicit bonū p̄rie scōm qꝫ est bonū oñe · et ideo iust̄icia legał magis habꝫ qꝫ sit virt⁹ gn̄alis q̄z sit pietas respicit bonū p̄rie

Ad · mj · sic p̄cedit · vł qꝫ occasione religionis sīt p̄termittēda pietatis officia ad pentes · dic enī dn̄s luē · xmj · si q̄s venit ad me et nō odit p̄rez suū nec mr̄ez et vxorē fratrē filios sorores et adhuc eciā et aīaz suā nō p̄t me⁹ ee discipul⁹ · vñ et ī laudē iacobi et iohīs math̄ · mj · ꝺ qꝫ relicti⁹ retibꝫ et p̄re secuti sūt xp̄m et in laudē leuitaz ꝺ deuē · xxxnj · qui dixerit p̄ri suo et mr̄i sue nesciō vos et fr̄ibꝫ suis ignoro illos et nescierunt filios suos hij custodierūt eloquiū tuū · sꝫ ignorādo pentes et alios ꝺsāguineos · uł eciā eos odiēdo nec̄e ē qꝫ p̄termittanē pietatis officia · g̃ ꝓp̄ religionē officia pietatis sūt p̄termittēda ¶ Ō · ma · vnj · et luē · ixē · ꝺ qꝫ dn̄s dicēti sibi · p̄mitte me p̄mū ire et sepelire p̄rez meū · rn̄dit sine ut mortui sepeliāt mortuos · suos tu aūt vade ⁊ annūcia regnū dei qꝺ ptinet ad religionē · sepulc̄a aūt p̄ris p̄tinet ad pietatis officiū · g̃ pietatis officiū est p̄mittēdū ꝓp̄ religionē ¶ Ō · de⁹ p excellēciā ꝺ p̄ nr̄ · sꝫ sic̄ p pietatis obseq̄a colim⁹ pentes · ita per religionē colim⁹ deū · g̃ p̄termittēda sūt pietatis obseq̄a ꝓp̄ religionis cultū ¶ Ō · religiosi tenent̄ ex voto qꝫ trāsgredi nō licz sue religionis observāncias implē scōm q̄s suis pentibꝫ subuenire impediunē cū ꝓp̄ pauptatē q̄a ꝓpo carēt · cū eciā ꝓp̄ inobediēciā · q̄a sine licēcia suoz p̄latoz eis clausꝰtrū exire nō licz · g̃ ꝓp̄ religionē p̄termittēda sūt pietatis officia in pentes ¶ Sed ꝺ est qꝫ dn̄s ma · · xv⁰ · redarguit phariseos qui intuitu r̄ligionis honorē pentibꝫ debitū subtrahē docebāt ¶ Ñ dō · qꝫ religio ⁊ pietas sūt due v̄tutes · nulla aūt v̄t⁹ alij v̄tuti ꝺriaē a r̄pugt q̄a b · phm ī p̄dicamētis bonū nō est bono ꝺtrariū · vñ nō p̄t ee qꝫ pietas ⁊ religio se mutuo impediāt ut ꝓp̄ vnā alī⁹ act⁹ excludeē cuiuslibꝫ enī v̄tutis act⁹ ut ex ꝺdictis pꝫ debitis c̄umstāc̄ijs limitaē q̄s si p̄terea iā nō erit v̄tutis act⁹ sꝫ vicij · vñ ad pietatē p̄tinet officiū ⁊ cultū pentibꝫ exhibē scōz debitū modū nō est aūt debitus mod⁹ ut pl⁹ hō intēdit ad colendū p̄rez q̄z ad colendū deū · sꝫ sic̄ amb⁹ dicit sup lucē nc̄itudī gn̄is diuīe religionis pietas auferē · si g̃ cult⁹ pentū abstrahat nos a cultu dei iā nō eēt pietatis pentū insistē cultui ꝺ deū · vñ iero⁹ dicit in ep̄la ad elpodoz · p calcatū pge p̄rez pcalcatā pge mr̄ez ad vexilla crucis euola sūmū gen⁹ pietatis est in hac re fuisse crudelē · et ideo ī tali casu dimittēda sūt officia in pētes ꝓpter diuinū religionis c̄tū · si vero exhibēda debita obseq̄a pentibꝫ nō abstraham a diuīo cultu h⁹ iā ptinebit ad pietatē et sic nō oportebit ꝓp̄ religionē pietatē deserē ¶ Ad · j · g̃ dō · qꝫ ggr̄ exponēs i⁰ vbū dn̄i dicit qꝫ pentes q̄s adūsarios in via dei patiñ obediēdo ⁊ fugiendo nescire debem⁹ · si enī pētes nr̄i nos ꝓuocēt ad peccandū et abstrahāt a cultu diuīo debem⁹ q̄z tū ad hoc eos deserē et odire et h⁹ mō dicunē leuite suos ꝺsāguineos ignorare q̄a ydolatrs scōm mādatum dn̄i nō pepcerūt ut habeē exo · xxxij⁰ · iacobꝫ autē ⁊ iohēs laudanē ex hoc qꝫ secuti sūt dn̄m dimisso pente nō q̄a eoz p̄r̄ eos ꝓuocaret ad malū · sed q̄a aliē est tīabāt ip̄m posse vitā trāsire eis xp̄m seq̄ntibꝫ ¶ Ad · ij · dō · qꝫ dn̄s ideo ꝓhibuit discāpulū a sepulc̄a p̄rīs · q̄a sic̄ c̄bo⁹ dicit · p hoc eū dn̄s a mltis malis eripuit · puta luctibꝫ et meroribꝫ et aliꝫs q̄ hinc expectanē · p⁹ sepulturā enī erat nec̄e et testameēta scrutari · et hereditatis diuisionē et alia huīoi et ꝑcipue q̄a alij erāt q̄ cōplē poterāt hui⁹ funeris sepulturā · uł sic̄ cyrill⁹ exponit sup lucā discipl⁹s ille nō p̄cijt qꝫ p̄rez iā defūctū sepeliret · ⁊ ad huc viuentē in senectute sustētaret usq̄ quo sepeliret qꝺ dn̄s nō ꝺcessit q̄a erāt alij qui ei⁹ curā habē poterant linea pentele astricti ¶ Ad · nj · dō · qꝫ hoc qꝺ pentibꝫ carnalibꝫ ex pietate exhibem⁹ in deū referim⁹ · sic̄ et alia miscōie opa q̄ quibuscūq̄z ꝓximis impendim⁹ deo exhibita videnē · scōm i⁰ math̄ · xxv⁰ · qꝺ vni ex mīmis meis fecīstis michi fecīstis et ideo si carnalib⁹ pentib⁹ nr̄a obseq̄a sīt nec̄ria ut sine hys sustētari nō p̄nt nec nos ad aliqd ꝺ deū inducāt nō debem⁹ intuitu religionis eos deserē · si aūt sine pc̄to · eoz obseq̄is vacare nō possum⁹ · uł eciā si absq̄z nr̄o obsequio · p̄nt sustētari licitū est eoz obseq̄a p̄termittē ad hoc qꝺ amplius religioni vocem⁹ ¶ Ad · mj · dō · qꝫ aliud dicendū est de eo qui est ad huc in seculo ꝺstitut⁹ et aliud de eo qui est iam in religione ꝓfess⁹ · ille enī qui est in seculo ꝺstitut⁹ si habet pentes qui sine ipso sustentari nō possūt nō debet eis relictis religionē intrare · quia trāsgredētur preceptū de honorac̄one parentū · q̄ius quidam dicant qꝫ in hoc casu licite possunt eos deserere eorum curam deo ꝺmittētes · sed si quis recte cōsideret hoc esset temptare deum eū habens ex humano consilio quid ageret piculo parentes exponeret sub spe diuini auxilij · si vero sine eo parentes vitam transire possent licitum esset eis desertis parentibus religionem intrare quia filij nō tenentur ad sustentacionem parentum nisi causa necessitatis ut dictū est · ille vero qui iam est in religione profess⁹ reputatur iam quasi mortuus mundo · vnde non debet occasione sustentac̄onis parentum exire clausturum in quo xp̄s consepelitur et se iterum secularibꝫ negocijs implicare · tenetur tamen salua sui p̄lati obediencia ⁊ sue religionis statu piū studium adhibē qualiter eius parentibus subueniatur

Deinde ꝯsiderādū est de obbuancia et ptibꝫ ei⁹ p quā de oppositis vicijs erit maīfestū Circa obbuāciaz aūt que rūt ꝛa Prīo vtꝫ obbuācia sit spēal' vt⁹ ab alijs distincta Scdo qꝫ obbuācia exhibeat Tertio de ꝫpacōne eius ad pietatē

d·j·sic ꝓcedī·videt qꝫ obbuancia nō sit spā; lis vtus ab alijs distincta·virtutes enim di; stinguntt bm obiecta·sz obītm obbuācie nō dis; tinguit ab obītō pietatis·dic enī tuli⁹ ī sua re; thoica qꝫ obbuācia ē p quā hoīes aliqua dignate añcedentes ꝗdz cultu et honoꝛ dignant·sz cultū et honorē ecīā pietas exhibet pētibꝫ q dignate añce dūt·g obbuācia nō est vtus distincta a pietate

Cō·sic hoībꝫ in dignate ostitutis debet honoꝛ et cult⁹·ita ecīā eis q excellūt ī scīa et vtute·sz nō ē aliq spālis vtus p quā honorē ꝛ cultū exhibeā⁹ ho mībꝫ q scīe ꝛ vtutis excellēciā hnt·g ecīā obbuā; cia p ꝯm cultū ꝛ honorē exhibē⁹ hys q nos in dig nitate añcedūt nō est spēalis vt⁹ ab alijs distincta

Cō·hoībꝫ ī dignitate ostitutis mlta debent que ad soluenda lex cogit scd̄m ıd ad ro·xnd·reddite hoībꝫ debita cui tbutū tbutū ꝛc·ea vō ad q p legē opellim ptinēt ad iustitiā legalē·seu ecīā ad ius; ticiā spēalē·g obseruācia nō est p se spēalis vtu⁹ ab alijs distincta

Sz ō est qꝫ tuli⁹ dic odiuidēdo obbuācīā alijs iustīcie ptibꝫ q sūt spēales vtute⁹

Rñ dō·qꝫ sic ex dctis pz ncce est ut eo mō per q̄dā ordinatū descensū distinguant vtutes·sic et excellēcia ꝑsonaꝝ qbꝫ est aliqd reddendū·sic autē carnalis pr ptic⁹ ptīcipat rōez pncipij q vl⁹ in; uenit in deo·ita ecīā ꝑsona q ꝗtū ad aliq ꝓuidē; ecīā ēca nos gerit ptīcularit ptīcipat ꝫpetatē pri⁹ qa pat est pncipiū et gnacōis et educacōis et dis; cipline et oīm q ad pfeccōez hūane vite ptinent· persona aūt in dignitate ostituta est sic pncipiū gubnacōis respū aliq̄ꝝ rez·sic pnceps ciuitatis in rebꝫ ciuilibꝫ·dux autē exercit⁹ in rebꝫ bellicis· mgr autē ī disciplinis et sil⁹ ī alijs est ·et inde ē qꝫ oēs tales ꝑsone pres appellant ꝫpt similitudinē cure sic·mj·r·mf· bui naaman dixerūt ad eum pat et si rem grandē dixisset tibi ꝫpha ꝛc·et ideo sic sub religiōe p ꝯm cult⁹ tbuit deo qāmmō in; uenit pietas p ꝯm colunt pentes ita sub pietate uenit obbuācia p ꝯm cult⁹ et honoꝛ exhibet ꝑ; sonis ī dignitate ostitutis

Ad·j·g dō·qꝫ sicut dictū est sup qꝫ rligio p q̄dā sup emiencīā pietat⁹ et tñ pietas ꝫpe dcta a religione distīguit·ita ecīā pietas p q̄dā excellēciā ꝑ dici obbuācia ꝛ tñ obseruācia ꝫpe dcta a pietate distīguit

Ad·ij·dō·qꝫ sic ex hoc qꝫ est ī aliq̄ dignitate ostitut⁹ nō solū q̄dā stat⁹ excellencīā habet·sz ecīā q̄dā ꝑtatē gubnandi subditos·vñ opetit sibi rō pncipij ꝫut est alioꝝ gubnatoꝛ·ex hoc aūt qꝫ aliq̄s hē ꝑfeccōez scīe ul⁹ vtutis nō sortit rōz pncipij ꝗtū ad alios· sz solū q̄dā excellencīā in seipo ꝛ ideo spēal⁹ q̄dam vtus determinat ad exhibendū honorē et cultū hys q sūt in dignate ostituti·vñ qa per scīaz ꝛ vtutē et oīa alia huioi aliqs ꝓone⁹ redit ad digni; tatis statū reuencia vero qꝫ ꝫpt ꝗcūqꝫ excellencīā aliqbꝫ exhibet ad eandē vtutē ptinet

Ad·nj·dō·qꝫ ad iustitiā spēalē ꝫprie sūptā ptinet reddē eqle ei cui aliqd debet qꝫ quidē nō pt fieri nisi ad vtuo sos·et ad eos q bñ statu dignitatis vtūt·sic nec ad deū nec ad pētes·ꝛ ideo ad q̄dā vtutē ad iunctā hoc ptinet nō autē ad iustitiā spēalē q est pncipal' virt⁹·iustitia vero legalis se extēdit ad act⁹ oīm virtutū ut sup dictū est

Ad·ij·sic ꝓcedit uidet qꝫ ad obbuācīā nō pti; net exhibere cultū et honorē hys qui sunt ī dignitate ostituti·quia ut aug⁹ dicit ī·x°·de ci· dei·colere dicūt illas ꝑsonas q̄s inquodā honore habem⁹ ꝛ sic nō idē vi ee cult⁹ ꝛ honoꝛ·inconueni; ens g determinat qꝫ obbuācia exhibz ī dignitate cō stitutis cultū et honorem

Cō·ad iustitiā ptinet reddē debitū·vñ et ad obbuancīā q ponit iustitie ps ptinet·sz cultū et honorē nō debem⁹ oībꝫ ī dig; nitate ostitutis·sz solū hys q sup nos placōz hnt· g inconuenienter determinat qꝫ eis obseruācia exhibet cultū et honorē

Cō·supioībꝫ nr̄is in dignitate ostitutis nō solū dēm⁹ honorē·sz ecīā timorē ꝛ aliq̄ muneꝝ largicōez scd̄m ıd ad ro·xnd·reddite oībꝫ debita et cui tbutū tbutū·cui vectigal vectiga!· cui timorē timorē·cui honorē honorē·debemus ecīā eis reuencīā et subiecciōz·scd̄m ıd ad hēb·xnd·obe; dite ꝓpositis vr̄is et subiacete eis·nō g ꝯuenienter determinat qꝫ obbuācia exhibet cultū ꝛ honorē

Sz cōtra est qꝫ tuli⁹ dic qꝫ obseruācia est p ꝯm hoīes aliq̄ dignate añcedētes quodā cultu et honoꝛe dig; nāt

Rñ dō·qꝫ ad eos q sūt ī dignitate ostituti ptinet gubnare oēs subditos·gubnare aūt est mouē aliq̄s ī debitū finē·sic nauta gubnat nauē ducēdo eā ad portū·oīe aūt mouēs hē excellēciā q̄dā et vtutē s id qꝫ mouet·vñ oportet qꝫ in eo q est in dignitate ostitut⁹·ꝓmo ꝯsidereť excellēcia status cū quadā potestate in subditos·scdo ipm gubnacōnis officiū·rōne igit excellēcie debet eis honoꝛ q est quedā recognitiō excellencie alicui⁹·rōe aūt officij gubnacōis debet eis cult⁹ q in quodā obsequio ostitit dū sez aliq̄s eoꝝ obedit imperio ꝛ vicē bñficijs eoꝝ p suo mō repēdit

Ad·j·g dō·qꝫ in cultu nō solū intelligit honoꝛ·sz ecīā ꝗcumqꝫ alia q ptinēt ad decētes act⁹ quibꝫ hō ad aliū ordi; nat

Ad·ij·dō·qꝫ sic s dictū ē duplex est debitū· qdā legale ad qꝫ reddendū hō lege opellit·et sic ōz hō honorē et cultū hys q sūt in dignitate ostituti ꝑlacōz sup ipm hntes·aliud aūt ē debitū morale qꝫ ex quadā honestate debet·et h⁹ mō debem⁹ cultū et honorē hys q sūt ī dignitate ostituti ecīā si nō sim⁹ eis subicti

Ad·nj·dō·qꝫ excellēcie eoꝝ qui sūt ī dignitate ostituti debet honoꝛ ꝓ rōne subli; mioris grad⁹·timoꝛ aūt rōe ptātis quā qꝫ habēt ad cohercendū·officō vero gubnacōis iꝑoꝝ debet obedīēcia p ꝯm subditi mouet ad impiū ꝑsidēciū et tributa que sūt quedā stipēdia laboris iꝑoꝝ

Ad·nj·sic ꝓceď·vi qꝫ obbuācia sit pcioꝛ vt⁹ ꝗ pietas·pnceps enī cui cult⁹ p obbuāciam exhibet opat ad pfez q pietate colit sic vniūsalis

gubernator ad ꝑticularē·nā familia ꝗm pat̄ gub nat est ps ciuitatis ꝙ gubnat̄ a pncipe·sz vlis vt⁹ potior est et magis ei inferiora subdunt̄·g̃ obser; uancia est potior vtus ꝙ pietas ¶ ꝺ·illi q̃ sūt in dignitate ostituti curā gerūt boni oñis·osāguinei aut̄ ptinēt ad bonū puatū qꝺ est ꝓpter bonū oñe ꝺepnendū·vñ laudabil'r aliquis bono oñi picul' mortis seipos exponūt·g̃ obbuācia p ꝗm exhibet cult⁹ hys q̃ sūt i dignitate ostituti est potior vt⁹ ꝙ pietas q̃ exhibet cultū psonis sāguine ꝺiūctis ¶ ꝺ·honor ⁊ reuerencia maxime debet̄ vtuos pos deū·sz vtuos exhibet̄ honor ⁊ reūencia p obbuācie vtutē ut dictū est·g̃ obseruācia est pcipua pos religionē ¶ Sz ꝺ est qꝺ pcepta legis dant̄ de actib vtutū·in mediate aut̄ p⁹ pcepta religionis que ptinēt ad pmā tabulā·subdit̄ pceptū ꝺ honoracōe pentū qꝺ ptinet ad pietatē·g̃ pietas immediate sequit̄ religionē ordine dignitatis ¶ ℞ñ ꝺ·qꝺ psonis i dignitate ostitutis pt aliqꝺ exhiberi du; pl'r·vno⁹ in ordie ad bonū oñe puta cū aliqs ei b; uit i admīstracōe reipublice ⁊ h⁹ iā nō ptinet ad obbuanciā·sed ad pietatē q̃ cultū exhibet nō solū pri·sz eciā prie·alios exhibet̄ aliqꝺ psonis in dig; nitate ostitutis ptinēs spēal'r ad psonalē eoꝝ uti; litatē et gl'az et hoc ꝓpe ptinet ad obbuanciā scom qꝺ a pietate distinguit̄·et ideo opacō obbuācie ad pietatē nēce est qꝺ attēdat̄ scoz diūsas hītudines diūsaꝝ psonaꝝ q̃s ad nos respicit ut̄q; vt⁹·ma; nifestū est aūt qꝺ psone pentū et eoꝝ q̃ sūt nobis sāguīe ꝺuicti substācialius nob ꝺiūgunt̄ q̃ psōe q̃ sūt in dignitate ostitute·magis enī ad sbaz p; tinet gnacio et educacō cui⁹ pncipiū est pr̄ q̃ ex; terior gubnacō cui⁹ pncipiū sūt illi q̃ i dignitate ostituunt̄ et scom hoc pietas obseruācie ꝑtinet inq̃tū cultū reddit psonis magis ꝺuictis quib magis obligam ¶ ꝺ·j·g̃ ꝺō·qꝺ sic̄ pnceps opat̄ ad pr̄ez·sic̄ vlis vt⁹ ad pticl'are q̃tū ad exteriorē gubnacōez·nō aūt q̃tū ad hoc qꝺ pr̄ est pncipium gnacōis·sic enī opat̄ ad ipm vt⁹ diuia q̃ est oīm ꝓductiua inesse ¶ ꝺ·ij·ꝺō·qꝺ ex ea pte q̃ psone in dignitate cōstitute ordiant̄ ad bonū oñe nō p; tinet eaꝝ cult⁹ ad obbuanciā·sz ad pietatē ut ꝺēm est ¶ ꝺ·nj·ꝺō·qꝺ exhibitō honoris·uel cult⁹ nō solū est ꝓportionāda psone cui exhibet̄ scom se cō sideate sz eciā scoz exhibētes opant̄·q̃tus g̃ vtuosi scom se ostidati sunt magis digni honore q̃ psone pentū·tñ filij magis obligant̄ ꝓpt̄ bñficia suscep ta ab ipis pentib et diūccōez naturalē ad exhibēdū cultū et honorē pentib q̃ extrneis vtuosis

Deinde ostendū est de ptib obbuā; cie·et pmo de dulia q̃ exhibz honorē ⁊ ceta ad hoc ptinēcia psonis supio; ribs·scꝺo de obediēcia p quā eaꝝ obe dit̄ impio Circa·j·querunt̄·mj· Primo vtrū honor sit aliqꝺ spūale·ul' corpale Scꝺo vtz honor debeat̄ solis supioribs Tercio utz dulia cui⁹ est exhibere honorē ad cultū supe; rioribus sit specialis virtus a latria distincta Quarto utrum per species distinguantur

Ad·j·sic ꝓcedit̄·vl' qꝺ honor nō importet aliqꝺ corpale·honor enī est exhibitō reūencie i tes; timoniū vtutis ut pt accipi a pho i·j·eth·sz ex; hibitō reūencie ē aliqꝺ spūale·reūeri enī est act⁹ timoris ut s̄ habitū est·g̃ honor est aliqꝺ spūale ¶ ꝺ·p̄m ph̄m i·mj·eth·honor est pmiū vtutis· vtus aūt pncipal'r i spūalib ostitut pmiū vero ē aliqꝺ corpale cū pmiū sit poci⁹ merito·g̃ honor nō ostitut in corpalib ¶ ꝺ·honor a laude distinguit̄ et eciā a gl'a·sz laus et gl'a i exteriorib ostitūt·g̃ honor ostitit i interiorib et spūalib ¶ Sed ꝺ̄ est qꝺ ideo⁹·exponēs id·j·ad thy·v·q̃ bene p̄sūt p̄spiteri duplici honore habeant̄ tē·dicit honor in p̄sencia quidē p elemosina·ul' munē accipit̄ utrūq; aut̄ hor ad corpalia ptinet·g̃ honor i corpalib ostitit ¶ ℞ñ ꝺō·qꝺ honor testificacōez q̃ꝺā importat de excellēcia alicui⁹·vñ hoies q̃ volūt honorari testi moniū sue excellēcie querūt·ut p ph̄m pēz i·vnj· eth·testimoniū aut̄ reddit̄ uel coram deo·ul' coram hoib·coram deo qui inspector est cordiū testimoniū ostiencie sufficit·⁊ ideo honor q̃ ad deū pt ostere in solo interiori motu cordis dū sez aliqs recogi; tat·ul' dei excellēciā·ul' eciā alteri⁹ hois coram deo· sz quo ad hoes aliqs nō pt testimoniū ferre nisi p aliq̃ signa exteriora ul' vboz·puta cū aliqs ore pnūciat excellenciā alicui⁹ ul' factis sic in indi; nacōib obuiacōib ⁊ alijs huiꝺoi ul' eciā extriorib reb puta immūez·oblacōe·aut ymaginū insti tucōe uel alijs huiꝺoi·et scom hoc honor in signis exīorib corpalib ostitit ¶ ꝺ·j·g̃ ꝺō·qꝺ reūencia nō est idē qꝺ honor sz ex vna pte est pncipiū mo; tiuū ad honorādū inq̃tū scz aliqs ex reūencia q̃m hēt ad aliq̃ eū honoret·ex alia vero pte ē honoris finis inq̃tū scz aliqs ad h⁹ honorat̄ ut i reūencia hēat̄ ab alijs ¶ ꝺ·ij·ꝺō·qꝺ sic̄ ph̄s dic̄ honor nō est sufficiēs vtutis p̄miū·sz nichil pt ee i hūanis reb et corpalib mai⁹ honore inq̃tū scz ipe corpa; les res sūt signa dēminācia excellētis vtutis·est aut̄ debitū bono et pulcro ut manifestenē·ꝺm id math·v·neq; accendūt lucnam et ponūt eā sub modio·sz sup candelabz ut luceat oīb q̃ in domo sūt et p tāto pmiū vtutis ꝺ̄ honor ¶ ꝺ·nj·ꝺō· qꝺ laus distinguit̄ ab honore dupl'r·vno⁹ qꝺ laus ostitut i solis signis vboz·honor aut̄ in qbusdā exterioribs signis·et scom h⁹ laus i honore inclu; dit̄·alio⁹ qꝺ p exhibitōez honoris testimoniū red; dim⁹ de excellēcia bonitatis alicui⁹ absolute·sz per laudē testificam̄ de bonitate alicui⁹ i ordie ad finē sic̄ laudam⁹ bene opantē ꝓpter finē·honor aūt est eciā optimoz q̃ nō ordiant̄ ad finē·sz iā sūt i fine utz p ph̄m i·j·eth·gl'a aut̄ est effect⁹ honoris et laudis·qꝺ ex h⁹ qꝺ testificam̄ de bonitate alicui⁹ clarescit bonitas eius in noticia plurimoz et hoc ꝺicit nomē gl'e·nā gl'a dicit̄ q̃si claria·vñ ad ro·j·dicit quedā glosa ambrosij qꝺ gl'a est clara cū laude noticia

Ad·ij·sic ꝓcedit̄·vl' qꝺ honor nō ꝓprie debeat̄ supioribs·angel⁹ enī est supior quolibet hoie viatore scom id math·xj·qui minor est i regno

celoz est maioz iohe baptista · sz angelus phibuit iohez volentē se honozare · uēz apoc vltimo · g honoz nō debeť supioribz ¶ Iō · honor debeť alicui in testimoniū vtutis ut dictū est · sz qñqz ↄtingit qp supiozes nō sūt vtuosi · g nec eis debeť honoz sicut nec demonibz qui tñ supiozes sūt nob ordine naē ¶ Iō · ap⁹ dicit ad ro · xij · honore inuicē pueniētes et · j · petri · ij · oēs honozate · sed hoc nō esset buā dū si solis supioribz honoz debereť · g honoz nō debeť pe supioribz ¶ Iō · thobie · j · dicť qp thobias hēbat · x · talenta ex hys qbz erat honozat⁹ a rge · legiť eciā hester · vj · qp assuer⁹ honozauit mardoz cheū · ⁊ coꝝ eo fecit clamari hoc honore dignus est q̄z rex honozare voluerit · g honoz eciā exhibeť inferioribz et ita videť qp honoz nō debeť pprie supioribz ¶ Sed contra est qp phs dicit in · v · ethoz · qp honoz debeť optimis ¶ Rñ dō · qp sic dām est honoz nichil est aliud q̄z quedā prestacō de excellēcia bonitatis alicui⁹ · pt aūt alicui⁹ excellēcia ↄsiderari nō solū p opacōem ad honozantē · ut scz sit excellēcioz qp ille qui honozať sit excellēcioz honozāte · sz forte quibusdā alijs · uel eciā ipo honozāte · q̄tū ad aliqd et nō simpliť ¶ Ad · j · g dō · qp āgel⁹ phibuit iohez nō a quacūqz honoracōe · sz ab honoracōe adoracōis laťe que debeť deo uel eciā ab honoracōne dulie ut ostendat ipi⁹ iohis dignitatē q̄ per xp̄m erat angelis adeq̄t⁹ b · spem gťe filioz dei · et ido nolebat ab eo honozari tāq̄ supioz ¶ Ad · ij · dō · qp si plati sint mali nō honozanť ppter excellenciā pric virtutis · sz ppter excellenciam dignitatis b · q̄ sūt dei mīstri et in eis eciā honorať tota ecclīa cui presūt · demones aūt sūt irreuocabiliť mali et p inimicis habēdi magis q̄z honozādi ¶ Ad · nj · dō · qp in q̄libet inueniť aliqd ex quo pt aliqs eū supiozē reputare · scom ro ad philippen · ij · in hūilitate supiozes inuicē arbitrātes · et scom hoc eciā oēs se inuicē debēt honore pueníre ¶ Ad · mj · dō · qp pua te psone interdū honozanť a regibz · nō quia sint eis supiores b · ordiné dignitatis · sz ppter aliq̄z excellenciā virtutis ipaz · ⁊ scom hoc honorati sunt thobias et mardocheus a regibus

Ad · nj · sic pcediť · vi qp dulia nō sit specialis virt⁹ a latria distincta · qa super ro psalmi · dne de⁹ me⁹ in te speraui · dicit glosa dne oim per potenciā cui debeť dulia de⁹ per creacōem cui debeť latria · sz nō est distincta virt⁹ q̄ ordinať in deū · scom qp est dns · et scom qp est de⁹ · g dulia nō est virt⁹ distincta a latria ¶ Iō · scom phm in · xnj · ethz · amari silie est ei qđ est honozari · sed eadem est virt⁹ caritatis q̄ amať de⁹ · et qua amať pxim⁹ · g dulia qua honorať pxim⁹ nō est alia virt⁹ a latria qua honorať de⁹ ¶ Iō · idē est motus quo aliquis moueť in ymaginē ⁊ in rē cui⁹ est ymago · sed per duliā honorať homo inq̄tū est ad dei ymaginē face⁹ · ↄ enī sapiencie · ij · de impijs qp nō iudicauerūt honorē aiaz sctaz qm̄ de⁹ creauit hoīem ī exīminabilē et ad ymaginē sue silitudis fecit illū · g dulia nō est alia virt⁹ a latria qua honorať de⁹ ¶ Sed contra est qp aug⁹ dicit · x · de ci · dei · qp alia est virt⁹ que debeť hoibz · scom quā precepit ap⁹ suis dnis suis subditos ee · que scz grece dulia ↄ · alia vero latria que dicit virt⁹ ptinēs ad colendū deū ¶ Rñ dō · qp scoz ea que s dicta sūt · ubi est alia racio debiti ubi necesse est qp sit alia virt⁹ que debitū reddat · alia aūt rōe debeť virt⁹ deo ⁊ homi sic alia rōe dniū ee opetit deo ⁊ homi · nam de⁹ plenariū et pncipale dniū habz respectu tocius et cuiuslibz creaťe que totaliť ei⁹ subicitur ptāti homo autē pticipat q̄dā silitudinē dominij scom qp habet pticularē ptātem sup aliquē hoīem uel sup aliq̄z creaturā · ⁊ ideo dulia que debitā seruitutē exhibet homi dnanti · alia virt⁹ est a laťa que exhibet debitā seruitutē diuīo dño et est q̄dā obseruācie spēs quia per obseruanciā honozamus quascūqz psonas dignitate pcellentes · per duliā aūt ppe sumptā serui suos dños venerant dulia eni grece seruit⁹ dicit ¶ Ad · j · g dō · qp sic religio per excellenciā dicit pietas inq̄tū de⁹ est p excellenciā pat ita eciā latria p excellenciā ↄ dulia inq̄tū de⁹ excellenť est dns · nō autē creaťa pticipat potenciā creandi rōne cui⁹ deo debeť latria · ⁊ ido glo · illa distinxit attribuēs latriā deo · scom creacōnem q̄ creaťe nō ↄnicať dulia vero scom dniū quod creaťe ↄnicať ¶ Ad · ij · dō · qp racō diligendi proximū deus est nō enī per caritatē diligim⁹ in pximo nisi deū · et ideo eadē caritas ē qua diligit deus et pximus sūt tñ alie amicicie differentes a caritate scom alias rōnes quibus hoīes amātur et similiter cū sit alia racio seruiendi deo et homi aut honorandi utrūqz nō ē eadē virt⁹ latria et dulia ¶ Ad · nj · dō · q̄ mot⁹ qui est in ymaginē inq̄tum est ymago referť in rem cui⁹ est ymago nō tñ oīs mot⁹ qui est ī ymaginē referť in eam inq̄tū est ymago · et ideo qñz est ali⁹ mot⁹ specie in ymaginē et mot⁹ in rem · sic g dō est · qp honoz uel subiecio dulie respicit absolute q̄dā hoīs dignitatem licet enī scom illā dignitatē sit homo ad ymaginē uel silitudinē dei nō tñ semper homo qñ reuencia alteri exhibet refert hoc actu in deū · uel dō · qp mot⁹ qui est ī ymaginē qdammō est ī rem nō tñ mot⁹ qui est in rē oportet qp sit ī ymaginē et ideo reuencia que exhibeť alicui inq̄tū est in ymaginē redūdat qdammō in deū · alia tñ est reuerencia que ipsi deo exhibetur que nullo modo pertinet ad eius ymaginem

Ad · mj · sic pced · vi qp dulia hēat diūsas spēs per duliā enī exhibeť honoz pximo diuersa aūt rōne honozanť diūsi amici sic rex pat et mgr ut patet per phm in · x · ethz · cū g diuersa racio obiecti diuersificet spēm virtutis · vi qp dulia diuidať in vtutes specie dfntes ¶ Iō · mediū differt specie ab extremo sic palidum ab albo ⁊ nigro sed yperdulia vi esse mediū inter latriā et duliā exhibeť enī creaturis que hnt specialē affinitatē ad deū · sic beate virgini inq̄tū est mater dei · g vio

q̄ dulie sīt specie dr̄ntes · vna quidē dulia simplr · alia vero yperdulia ꝑ · sicut ī creatura rōnali īuenit̄ ymago dei rōne cui⁹ honorat̄ · ita eciā in creatura irracōnali inuenitur vestigium dei · sed alia racio similitudinis importatur in nomine ymaginis ⁊ nomine vestigij · ergo eciam oportet scōm hoc diuersas spēs dulie attendi · p̄sertim cū q̄busdā irracōnalibꝫ creatis honor exhibeat̄ sicut ligno scē crucis ⁊ alijs huiꝰoi ¶ Sed ō est q̄ dulia ꝺē latā diuidit̄ · latria aūt nō diuidit̄ p diuersas spēs · ḡ nec dulia ¶ ℞ñ ꝺō · q̄ dulia p̄t accipi dupliciter · vnō⁹ oñiter scīz q̄ exhibz reuenciā cuicūq̄ homī rōne cuiuslibet excellēcie · et sic ōtinet sub se pietatē et obseruāciā et quacūq̄ huiꝰoi virtutē q̄ homī reuenciā exhibet · ⁊ scōm hoc habebit partes spē diuersas · aliō⁹ p̄t sumi stricte put scōm eā reuenciā exhibz bu⁹ dño · nam dulia buic⁹ dicit̄ ut dictū est · ⁊ scōm hoc nō diuidit̄ in diuersas spēs · ꝫ est vna spēs obbuācie q̄m tuli⁹ ponit · eo q̄ alia rōe bu⁹ reuerēt̄ dñm · miles ducē · discipl's mgrm · ⁊ sic de alijs huiꝰoi ¶ ad · j · ḡ ꝺō · q̄ rō illa p̄redit de dulia oñiter sūpta ¶ ad · ij · ꝺō · q̄ yperdulia est potissima spēs dulie oñiter sūpte · maxima enī reuencia debet̄ homī ex affinitate quā habet ad deū ¶ ad · nj · ꝺō · q̄ creature irrōnali in se ōsiꝺate nō debet̄ ab hoīe aliq̄ subiecco · uł honor q̄n⁹ pot⁹ oñis talis creata ē naturalr hoī subicta · q̄ autē crux xp̄i honoret̄ hoc fit eoꝺē honore quo xp̄s honorat̄ · sic̄ purpura regis honorat̄ eodem honore · quo rex ut damascen⁹ dicit in · nj · libro

Deinde ōsiꝺandū est de obediencia · ⁊ circa hoc q̄runt̄ sex Primo utr̄ homo debeat homini obedire Scꝺo utr̄ obediencia sit specialis virtus Tercō de opacōe ci⁹ ad alias vtutes Quarto utr̄ deo sit ī oīb obediēdū Quinto utrū subditi suis p̄latis teneant̄ in oīb obedire Sexto utr̄ fideles teneant̄ sec'aribꝫ ptātibꝫ obedire

¶ ad · j · sic p̄redit · vł q̄ vn⁹ homo nō // teneat̄ alij obedire · nō enī est aliq̄d faciēdū ex ōstitucōez diuīaz · ꝫ hoc hē diuina īstitucio ut homo suo ōsilio r̄gat̄ · scōm id ecc · xv · de⁹ abinicō ōstituit hoīem et relīq̄d illū in manu ōsilij sui · ḡ nō teneꝫ vn⁹ homo alteri obedire ¶ ꝺō · si aliquis alicui teneret̄ obedire optēt q̄ haberet volūtatē p̄cipientis tamē regl'az sue accōis · ꝫ sola diuina volūtas q̄ semp est recta est regl'a hūane accōis · ḡ nō tenetur hō obedire nisi deo ¶ ꝺō · huiꝰa q̄to sūt magis ḡtuita tāto magis accepta · ꝫ id q̄ hō ex debito facit nō est ḡtuitū · si ḡ homo ex debito teneret̄ alijs obedire in bonis opibꝫ facētis ex h⁹ ipo redderet̄ min⁹ acceptabile op⁹ bonū q̄ ex obediēcia fieret · nō ḡ teneꝫ homo alteri obedire ¶ Sꝫ contra est q̄ p̄cipit̄ ad hēb · vltimo · obedite p̄positis vr̄is et subiacete eis ¶ ℞ñ ꝺō · q̄ sic̄ accōnes rez naturaliū p̄cedūt ex potēcijs naturalibꝫ · ita eciā opa cōnes hūane p̄cedūt ex hūana volūtate · oportuit aūt ī rebꝫ naturalibꝫ ut supiora moueret̄ inferiora ad suas accōes p excellenciā naturalis virtutis collatē diuīt⁹ · vñ ⁊ oportet ī rebꝫ hūanis q̄ supiores moueāt inferiores p suā volūtatē ex ui auctatis diuinit⁹ ordinate · mouē aūt p rōem et volūtatē est p̄cipere · et ideo sic̄ ex ipo ordine naturali diuit⁹ instituto inferiora ī rebꝫ naturalibꝫ ncte hñt subici mocōni supioꝝ ita eciā in rebꝫ hūanis ex ordine iuris naturalis et diuini tenent̄ inferiores suis supioribꝫ obedire ¶ ad · j · ḡ ꝺō · q̄ de⁹ reliquit hoīez in manu ōsilij sui · nō q̄a liceat ei facē oñe q̄ō velit · ꝫ quia ad id q̄ faciendū est nō cogit̄ necitate nāe sic̄ create irrōnales · ꝫ libera electōne ex p̄uio ōsilio p̄cedēte · ⁊ sic̄ ad alia faciēda debet p̄cedē p̄uio ōsilio · ita eciā ad h⁹ q̄ obediat suis supioribꝫ · dic̄ enī greg⁹ · vltimo moraliū · q̄ dū aliene volūtati nos hūiliter subdim̄ nosmetip̄os in corde supam⁹ ¶ ad · ij · ꝺō · q̄ diuina volūtas est p̄ma regula qua regulant̄ oñes rōnales volūtates cui vna magis appropīquat q̄ alia scōm ordinē diuinit⁹ instituit⁹ · et ideo volūtas vni⁹ hoīs p̄cipientis p̄t esse quasi scōa regl'a volūtatis alteri⁹ obedientis ¶ ad · nj · ꝺō · q̄ aliq̄ p̄t iudicari ḡtuitū dupl'r · vnō⁹ ex pte ipi⁹ opis · q̄a sc̄z homo ad id nō obligat̄ · aliō⁹ ex pte opantis · q̄a sc̄z libera volūtate h⁹ facit · op⁹ aūt reddit̄ vtuosū et laudabile ⁊ meritoriū p̄cipue · scōm q̄ ex voluntate p̄redit · ⁊ ideo q̄uis obedire sit debitū · si p̄pria volūtate aliquis obediat · nō p̄pter h⁹ minorat̄ ei⁹ meritū maxime apud deū · q̄ nō solū exteriora opa · vez eciā interiorē volūtatem videt

¶ ad · ij · sic p̄redit · vł q̄ obediēcia nō sit spēalis virt⁹ · obediēcia enī habet oppositū inobediēciā ꝫ inobedia ē ḡnale p̄cm · dic̄ enī ambro⁹ · q̄ p̄cm est inobediencia legis diuīe · ḡ obediēcia nō est spēalis virt⁹ · ꝫ ḡnalis ¶ ꝺō · oīs virt⁹ spēalis · aut est theologica aut ē moralis · ꝫ obediēcia nō ē virt⁹ theologica · q̄a neq̄ ōtinet̄ sub fide · neq̄ sub spe · neq̄ sb̄ caritate · sil'r eciā nō est virt⁹ moralis q̄a nō est in medio supflui ⁊ diminuti · q̄to enī q̄uis ē magis obediēs tāto magis laudā · ḡ obedia nō ē spālis vt⁹ ¶ ꝺō · ḡo⁹ dic̄ vltio mo · q̄ obediēcia tāto magis ē meritoria et laudabil' · q̄to min⁹ hē de suo · ꝫ q̄libet spēalis virt⁹ tāto magis laudat̄ q̄to magis hē de suo eo q̄ ad vtutē requirit̄ ut sit volēs et eligēs · sic̄ ꝺ⁹ in · ij⁹ · ethz · ḡ obediencia nō est spēalis virt⁹ ¶ ꝺō · vtutes dr̄nt specie sc̄z obiecta · obiect̄m aūt obediēcie ēe videt superioris p̄ceptū · q̄ multipl'r diuersificari ut sc̄z diuīsos superioritatis grad⁹ · ḡ obediēcia est vtus ḡnalis sub se m'tas vtutes spēales oꝑhendēs ¶ Sꝫ ꝺē est q̄ obediēcia a q̄busdā ponit̄ ps iusticie ut supdictū est ¶ ℞ñ ꝺō · q̄ ad ola opa bona q̄ spēalē hñt laudis rōz spēalis vtus determinant̄ · hoc enī ꝑe opetit vtuti ut op⁹ bonū reddat · obedire aūt superiori q̄ debitū est ei scōm diuinū ordinē rebus inditū est ut ostensū est · ⁊ p ōsequēs est bonū cū bonū ōsistat in mō specie et ordine · ut aug⁹ dicit in libro de nā boni · hē autē hic act⁹ spēalē rōnem laudis ex spēali obiecto · cū enī inferiores suis superioribꝫ m'ta debeāt exhibē int̄ cetera hoc est vnū

spēale q; tenenť ei⁹ p̄ceptis obedire · vñ obediēcia est spēalis virt⁹ et eius spēale obiectū est p̄ceptū tacitū · uł expressū · volūtas enī supioris quocūq; mō innotescat est q̄dā tacitū p̄ceptū et tāto viō obediēcia pmptior q̄to expressū p̄ceptū obediendo p̄uenit volūtate tñ supioris intellecta ℣ Ad · j · ğ dō · q; nichil phibet duas spēales rōnes ad q̄s due v̄tutes speciales respiciūt in vno et eodē matiali obiecto occurré · sic miles defendēdo castr̄ regis et implet op⁹ fortitudis nō refugiēs mortis picula ꝓpter bonū ⁊ opus iust̄icie debitū buiciū dño suo reddēs · sic igiť racō p̄cepti q̄m attēdit obediēcia occurrit cū actib⁹ oīm v̄tutū · nō cū oīb⁹ actibus v̄tutū · q̄a nō oēs act⁹ v̄tutū sūt in p̄cepto ut s̄ habitū ē · similit̄ ecīā quedā q̄ñ; sub p̄cepto cadūt q̄ ad nullā aliā v̄tutē ptinēt · ut p̄z in hys q̄ non sūt mala nisi q̄a phibita · sic ğ si obediēcia ꝓpie accipiať scōm q; respicit intentōē formalē rōnis p̄cepti erit spēalis v̄t⁹ · ⁊ inobediēcia p̄cm spēale · scōm hoc ad obediencīā requirit̄ q; impleat aliq̄s actū iust̄icie uł alī⁹ v̄tutis intendēs implē p̄ceptū et ad inobediencīā ℞quirit̄ q; actualit̄ oppnat spēale p̄ceptū si vero obediēcia large accipiať pro execucōe cuiuscūq; q̄ p̄t cadē sub p̄cepto et inobediencia p omissione ei⁹ uel ex quacūq; intentōe · sic obediēcia erit gñalis virt⁹ ⁊ inobediēcia gñale p̄cm ℣ Ad · ij · dō · q; obediēcia nō est v̄t⁹ theologica · nō enī p se obiectū ei⁹ est de⁹ · ſ p̄ceptū supioris cuiuscūq; uł expressū · uel inēpretatiuū scz simplex verbū p̄lati ei⁹ indicās volūtatē cui obedit pmptus obediens · scōm id ad tpū · nſ · dicto obedire · est aūt virtus moralis cū sit ps iust̄icie et est mediū inter supfluū et diminutū · attēdit enī ei⁹ supfluū nō quidē scōm q̄tū · ſ scōm alias circumstācias · inq̄tū scz aliq̄s obedit · uł cui nō oz · uel in quib⁹ · sic ecīā sup̄ de religione dictū est · p̄t ecīā dici q; sic in iust̄icia supfluū est ī eo q; retinz alienū · diminutū autē ī eo cui nō reddit̄ q; debeť ut phs dicit ī · v · ethi · ita ecīā obediēcia medū est inē supfluū q; attendit̄ ex pte ei⁹ q; subtrahit supiori obediēcie debitū · q; suphabūdat ī implēdo ꝓpriā volūtatē · diminutū aūt ex pte supioris cui nō obedit̄ · vñ scōm hoc obediēcia nō erit mediū duaz maliciaz sicut sup̄ de iust̄icia dictū est ℣ Ad · nj · dō · q; obediēcia sic̄ ⁊ q̄libz virt⁹ debz habē pmptā volūtatē in suū ꝓpriū obiectū · nō aūt in id q; ℞pugnās est ei · ꝓpriū aūt obiectū obediēcie est p̄ceptū q; quidē ex alteri⁹ volūtate procedit · vñ obediēcia reddit pmptā hoīs volūtatē adimplendā volūtatē alteri⁹ scz p̄cipiētis · si aūt id q; ei p̄cipit̄ sit ꝓpter se ei volitū ecīā absq; rōne p̄cepti · sic̄ accidit ī ꝓsperis iam ex ꝓpria volūtate tēdit in illud · et nō vł i⁹ implē ꝓpt̄ p̄ceptū · ſ ꝓpter vo volūtatē ꝓpam · ſ q̄ñ illud q; p̄cipit̄ nullo mō est scōm se volitū · ſ est scōm se cōsideratū ꝓprie volūtati repugnās · sic̄ accidit ī asperis · tūc oīno manifestū est q; nō implet̄ nisi ꝓpter p̄ceptū · et ideo ğg⁹ dicit ī li° mor · q; obediencia q̄ habet aliq̄d de suo ī ꝓsperis est uł nulla · uł mīor q̄a scz volūtas ꝓpria nō videtur̄ pn̄cipaliter tendere ad implendum p̄ceptū · sed ad assequendū ꝓpriam volitū · in aduersis autem uel difficilibz est maior quia ꝓpria volūtas ī nichil aliud tēdit q̄ñ in p̄ceptū · ſ hoc intelligendū est scōm id q; exteri⁹ apparet · ſ · tñ dei iudiciū q; corda rimať p̄t attingere q; ecīā in ꝓsperis obediencia aliq̄d de suo hñs · nō ꝓpter hoc fit min⁹ laudabilis si scz ꝓpria volūtas obediētis nō mi⁹ deuote tēdat ad implecōz p̄cepti ℣ Ad · mj · dō · q; reūencia directe respicit psonā excellentē · et ideo scōm diuersā rōm excellēcie diuersas spēs habet · obediēcia vero respicit p̄ceptū psone excellētis · et ideo nō est nisi vni⁹ rōnis · ſ q̄a ꝓpter reūencīā psone obediēcia debeť ei⁹ p̄cepto · sequēs ē q; obediēcia hoīs sit eadē specie · ex diuīs tñ specie causis procedens

℣ Ad · nj · sic p̄cedit · vł q; obediēcia sit maxima v̄tutū · ō enī · j · ť · xv · melior est obediencia q̄ victime · ſ oblacio victimaz ptinet ad religionē que est potissima inē oēs v̄tutes morales ut ex dictis p̄z · ğ obediēcia ē potissia inē oēs v̄tutes ℣ Iō · ğg⁹ dicit vltio mor · q; obediēcia sola virt⁹ est q̄ v̄tutes ceās mēti inserit · inhtaſq; custodit · ſ causa ē pcior effectu · ğ obediēcia est pcior oīb⁹ v̄tutib⁹ ℣ Iō · ğg⁹ dic̄ vltimo mo · q; nūq̄ p obediencīā malū debet fieri · aliq̄n autē p obediencīā bonū q̄ agim⁹ intermitti debet · ſ nō p̄termittit̄ aliq̄d nisi p meliori · ğ obediēcia p qua p̄termittunť bona aliaz v̄rtutū est v̄tutib⁹ aliis melior ℣ Sz ō est q; obediēcia habet laudē ex eo q; ex caritate p̄cedit · dicit enī ğg⁹ vltimo mor · q; obediēcia nō timōre pene · ſ caritatis affectu buāda ē nō timore pene · ſ amore iust̄icie · ğ caritas est pcior v̄tus q̄ obediencia ℣ Rñ dō · q; sic̄ p̄cm ꝓsistit ī hoc q; hō oppto deo cū mutabilib⁹ bonis inhēt · ita meritū v̄tuosi act⁹ ꝓsistit in oppto in hoc q; homo oppt̄is bonis creatis deo inhēt sic̄ fini · finis autē pcior ē hys q̄ sūt ad finē · si vero bona creata ꝓpť h⁹ oppnāť ut deo inhereať · maior est laus v̄tutis ex hoc q; deo inhēt q̄ ex hoc q; bona trena oppnit · et ideo ille v̄tutes quib⁹ deo scz se inhereť scz theologice sūt pciores v̄tutib⁹ moralib⁹ · quib⁹ aliq̄d trenū oppnit̄ ut deo inhereať · inē v̄tutes aūt morales tāto aliq̄ pcior est q̄to aliq̄s mai⁹ aliq̄d cōppnit ut deo inhereat · sūt aūt tria genera bonoz hūanoz q̄ hō p̄t oppnere ꝓpter deū q̄z infinitū est extiora bona · mediū aūt bona sunt corpis · sompnū aūt sūt bona aīe inter q̄ q̄ammō pn̄cipiū est volūtas · inq̄tū scz p volūtatē homo oīb⁹ aliis bonis vtit̄ · et ideo p se loq̄do laudabilior est obediencie v̄tus q̄ ꝓpter deū oppnit ꝓpriā volūtatē · q̄z alie v̄tutes morales q̄ ꝓpter deū aliq̄ alia bona oppnūt · vñ ğg⁹ dicit ī vlt̄ · mo · q; obediēcia victimis iure p̄ponit̄ · q̄a p victimas aliena caro · p obediencīā vero volūtas ꝓpa mactať · vñ ecīā q̄cūq; alia v̄tutū opa ex h° meritoria sūt apud deū q; fiūt ut obediať volūtati diuīe · nam si q̄s ecīā martiriū sustinēt · uł oīa sua paupib⁹ erogaret · nisi hoc ordinaret ad implecōez diuīe volūtatis ·

qꝫ recte ad obediencia ptinꝫ mitoria ee nō posset· sic nec si fierent sine caritate que sine obediencia ee nō pt· s· enī· j· iohis· ij°· qꝫ q dicit se nosse deū et mādata ei⁹ nō custodit mēdax est· q aūt buat ꝟba ei⁹ vere ī hoc caritas dei pfecta est· et h° ideo est qa amicicia facit idē velle et nolle ¶ Ad· j· g dō· qꝫ obediēcia ꝓcedit ex reūencia q exhibꝫ cultū et honorē supiori· et ꝯtū ad hoc sub diuersis ꝟtutibꝫ ponet· sꝫ scōm se ꝟ ꝟbata ꝓut respicit rōnem ꝓcepti fit vna spēalis ꝟtus· inꝯtū g ꝓcedit ex reūencia platoꝝ ponet qdammō sub obbuācia· inꝯtū vero ꝓcedit ex reuerēcia pentū sub pietate· inꝯtū vero ꝓcedit ex reūencia dei sub religione q ptinet ad deuocōez q est pncipalis act⁹ religionis· vñ scōm hoc laudabili⁹ est obedire deo ꝯ sacficiū offerre· q eciā quia in sacrificō ymmolat alienā carō· ꝓ obediencia autē ꝓꝑa volūtas ut gg⁹ dic· spēaliter tñ in casu in quo loquebat samuel melius fuisset sauli obedire deo· ꝯ animalia pinguia amalechitaꝝ in sacficiꝭ offerre cont dei mādatū ¶ Ad· ij· dō· qꝫ obediēcia ptinꝫ ad oēs act⁹ ꝟtutū put sūt in ꝓcepto· inꝯtū g act⁹ ꝟtutū opanē causalit· ul dispositiue ad eoꝝ gnacōz q oseruacōz· ī tantū ō· qꝫ obediēcia oēs ꝟtutes mēti inserit et custodit· nec tñ sequit· qꝫ obediēcia sit simplr oīb ꝟtutib prioꝝ ꝓpter duo· pmo qa· licet quidā act⁹ ꝟtutis cadat sub ꝓcepto· pt tñ aliqs implere actū ꝟtutis nō attendēs ad rōez ꝓcepti· vñ si aliꝯ ꝟt⁹ sit cui⁹ obiectū sit natalit ꝑus ꝯ ꝓceptū· illa virt⁹ ō natalit prior ꝯ obediēcia· utꝫ de fide per quā nobis diuie aucte sublimitas innotescit ex qua opetur ei ptas ꝓcipiēdi· scdo qa infusio gre q virtutū pt ꝓcedē eciā tēpore oēz actū ꝟtuosū· et scōm hoc neqꝫ tpe neqꝫ na est obediencia oīb aliꝭ ꝟtutibꝫ ponet ¶ Ad· nj· dō· qꝫ duplex est bonū· qdā ad qd faciendū hō ex nēcitate tenet sic amare deū· ul aliqd huiusoi· q tale bonū nullo debet ꝓpter obediencia prēmitti· est aūt aliud bonū ad qd hō nō tenet ex nēcitate q tale bonū debet hō qnꝫ ꝓpter obediencia prēmittē ad quā ex nēcitate hō tenet· qa nō debet hō aliqd bonū facē culpā incurrēdo· et tñ sic ibidē gg⁹ dicit q ab vno ꝯ bono subiectus vocat necesse ē ut mlta ocedat· ne obediētis mēs subito intereat si a bonis oīb penit⁹ repulsa ieiunet· et sic per obediēciam talia bona pt dampnū vnius boni recōpensari

Ad· mj· sic ꝓdit· vī qꝫ nō in omnib sit deo obediendō· s· cnī math· ix°· qꝫ dns duob cecis curatis ꝓcepit dicēs· videte ne qs sciat· illi aut exeūtes diffamauerūt eū ꝑ totā terrā illā· nec tñ ex h° ī culpāt· g vī qꝫ nō teneam ī oīb obedit deo ¶ dō· null⁹ tenet aliqd facē ō ꝟtutē· sꝫ inueniunt quedā ꝓcepta dei ō ꝟtutē· sic ꝓcepit abrahe qꝫ occidēt filiū innocētem· ut habet gen· xxij°· et iudeis ut furarent res egipcōꝝ ut habet exo· xij°· q sūt cōtra iustitiā et osee qꝫ accipēt mulierē adulterā qꝫ est cōtra castitatē· g nō m oīb est obediendō deo ¶ dō· qcūqꝫ obedit deo oformat voluntatē suā volūtati diuine· et in volito· sꝫ nō ꝯtū ad oīa tenem oformare volūtatē nraz volūtati diuie in volito ut s habitū est· g nō in oīb tenet hō deo obedire ¶ Sed cont est qꝫ s· exo· xxmj°· oīa q locut⁹ est dns facient⁹ et erim⁹ obediētes ¶ Rñ dō· qꝫ sic s dictū est ille qui obedit movet ꝑ imperiū ei⁹ cui obedit· sic res natales movent ꝑ suos motores· sic aut de⁹ est ꝑm⁹ motor oīm que natalit movent· ita ecia est ꝑm⁹ motor oīm voluntatū ut ex supꝫ dictis patꝫ· et ideo sic natali necessitate oīa subdunt diuie mocōi· ita ecia quadā ncitate iustitie oēs volūtates tenentur obedire diuino impio ¶ Ad· j· g dō· qꝫ dns cecis dixit ut miracula occultarēt· nō quasi intendēs eos ꝑ ꝟtutē diuī ꝓcepti obligare· sꝫ sic gg⁹ dicit· xix°· mor· seruis suis sequētibꝫ exemplū dedit ut ipi quidē ꝟtutes suas occulte ostenderent· et tñ ut alij eoꝝ exemplo ꝓficiāt q ꝓdant inuiti ¶ Ad· ij· dō· qꝫ sic de⁹ nichil opat cōtra natꝫ· qa hoc est nā vniuscuiusqꝫ rei qꝫ ī ea de⁹ opat ut habet ī glo· ad ro· xj°· opat tñ aliqd cont solitū cursū nate· ita ecia deus nichil pt ꝓpe cont ꝟtutē· qa in hoc pncipalit ostitit ꝟt⁹ et rectitudo volūtatis hūane qꝫ dei volūtati oformet et eius sequat imperiū ꝯtuis sit cont ostuetū ꝟtutis modū· scōm hoc g ꝓceptū abrahe factū qꝫ filiū innocētem occidēt nō fuit cōtra iustitiā· qa de⁹ est actor mortis q vite· sil'r nec fuit ō iustitiā qꝫ mādauit iudeis ut res egipcōꝝ accipent· qa ei⁹ sūt oīa et cui voluerit dat illa· sil'r ecia non fuit cont castitatē preceptū osee factū ut mulierē adulterā accipet· qa ipe de⁹ est hūane gnacōis ordinator et ille est debit⁹ mod⁹ mlieribꝫ vtēdi ꝯ de⁹ instituit· vñ pꝫ qꝫ ꝓdicti nec obediēdo deo nec obedire volēdo peccauerūt ¶ Ad· nj· dō· qꝫ si nō semp teneat hō velle qd de⁹ vult· semp tñ tenet velle qd de⁹ vult eū velle· et hoc homī ꝓcipue innotescit ꝑ ꝓceptū diuinū· et ideo tenet hō in oīb diuinis preceptis obedire

Ad· v· sic ꝓdit· videt qꝫ subditi teneant suis supioribꝫ in oīb obedire· dicit enī ap⁹ ad coloen· nj°· filij obedite pentibꝫ ꝑ oīa· et postea subdit hui obedite per oīa dns carnalibꝫ· g eadē rōne alij subditi debēt platis suis ī oīb obedire ¶ dō· plati sūt medij int deū et subditos· ꝛ· illud deut· v· ego sequester et medi⁹ fui int deū et vos in tēpore illo ut ānunciarē vobis ꝟba ei⁹· sed ab extremo ī extremū nō puenit· nisi per mediū· g ꝓcepta ꝓlati sūt reputāda tāꝯ precepta dei· vñ et ap⁹ dic ad gall· mj°· sic angelū dei excepistis me sic xp̄m ih̄m· et· j· ad thessalonicen· ij°· cū accepistis a nobis verbū audit⁹ dei accepistis id nō ut verbū hoim· sꝫ sic vere est verbū dei· g sic homo ꝺz deo in oīb obedire· ita et platis ¶ dō· sic religiosi ꝓfitēdo fouet castitatē et pauptatē· ita et obediencia· sꝫ religios⁹ tenet ꝯtū ad oīa buare castitatē et pauptatē· g similit ꝯtū ad oīa tenet obedire ¶ Sed ō est qd s· act· mj°· obedire oportet deo magis ꝯ homīb· sꝫ qñqꝫ ꝓcepta ꝓlatoꝝ sūt cōtra deū· g nō ī oīb ꝓlatis est obediendū ¶ Rñ dō· qꝫ sic dictū est obediēs movet ad impiū ꝓcipiētis

qnadā necessitate iusticie sic̄ res naturalis mouet̄ ex virtute sui motoris necitate nate · q̄ aūt aliq̄ res naturalis nō moueat̄ a suo motore p̄t ctingere dupl'r · vno⁹ ꝓpter impedimentū q̄d̄ puenit ex fortiori vtute alteri⁹ mouētis · sic̄ lignū non oburit̄ ab igne si fortior vis aque impediat · alio⁹ ex defectu ordis mobilis ad motorem · qa et si subiciat̄ ei⁹ accōni q̄ntū ad aliq̄d · nō tn̄ q̄ntū ad oia · sic̄ humor q̄nz subiciat̄ accōi caloris q̄ntū ad calefieri · nō tamen q̄ntū ad exsiccari · siue osumi · sil'r ex duobz p̄t ctingē q̄ subdit⁹ suo superiori nō teneat̄ in oibz obedire · vno⁹ ꝓpter p̄ceptū maioris ptātis · ut enī ad ro · xnm · sup id̄ q̄ resistūt ipi sibi dampnacōem acquirūt · dicit glosa · si q̄d iusserit imperator nūq̄d est tibi faciendū si cōtra p osulē iubeat · rursū si ipe p osul iubeat et aliud imperator nūq̄d dubitat̄ illo ctēpto illi ee buiendū · g̃ si aliud imperat aliud de⁹ iubeat · ctēpto illo obtēpandū est deo · alio⁹ nō teneat̄ inferior suo superiori obedire · si ei aliq̄d peripiat in quo ei nō subdat̄ · dicit enī seneca in · nm · de beneficijs · errat si qs existimat buiutē ī totū hoiem descendē · et ps ei⁹ melior excepta est · corpa obnoxia sūt et ascripta dnīs · mens quidē est sui iuris · et ideo ī hys q̄ ptinet̄ ad interiorē motū volūtatis hō nō teneat̄ hoi obedire · sz solū deo · teneat̄ autē hō homi obedire ī hys que exteri⁹ p corp⁹ sūt agēda in quibz tn̄ scom ea q̄ ad naturā corpis · ptinet̄ hō hoi obedire nō teneat̄ · sz solū deo · qa omes homines nat̄ sūt pares puta ī hys q̄ ptinet̄ ad corpis sustentacōz · et plis gnacōz · vñ nec teneat̄ nec buo dnīs nec filij pētibz obedire de mrimonio ōhēdo · uel virgitate buāda aut aliquo alio huiusmoi · sz ī hys q̄ ptinet̄ ad dispositōez actuū ⁊ rex hūanaz teneat̄ subdit⁹ superiori suo obedire · scōz rōz superioritatis · sic̄ miles duci exercit⁹ ī hys q̄ ptinet̄ ad bellū · buo dño ī hys q̄ ptinet̄ ad builia opa exeq̄da fili⁹ pri in hys q̄ ptinet̄ ad disciplinā vite et curā domestice et sic de alijs ⁊ ad · j · g̃ dō · q̄ hoc q̄d ap⁹ dixie intelligendū est p oia q̄ntū ad illa q̄ ptinet̄ ad iu⁹ prie · uel dnātiue ptātis ⁊ ad · ij · dō · q̄ ꝺo subiciat̄ hō simpl'r q̄ntū ad oia et interiora ⁊ exteriora · et ideo ī oībz ei obedire teneat̄ · subditi aūt nō subiciūt̄ suis superiorib⁹ q̄ntū ad oia · sz q̄ntū ad aliq̄ determinate et q̄ntū ad illa medij sūt inē deū et subditos · q̄ntū ad alia vero immediate subdunt̄ deo a quo instruunt̄ p legē naturalē scriptā ⁊ ad · nj · dō · q̄ religiosi obediencīā ꝓfitent̄ q̄ntū ad regularē ōuersacōz bm q̄m suis ꝓlatis sb̄dunt̄ · ⁊ ideo q̄ntū ad illa sola obedire tenent̄ q̄ possūt ad regularē ōuersacōem ptinē · et hoc est obediencia sufficiens ad salutē · si autē eciā in alijs obedire voluerint · hoc ptinebit ad tumulū pfeccōis dū tn̄ illa nō sint contra deū aut ō pfeccōez regule · qa talis obediēcia eet illicita · sic g̃ p̄t tripl'r obediēcia distinguī · vna sufficiēs ad salutē que sz obedit in hys ad q̄ obligat̄ · alia pfecta q̄ obedit ī oībz licitis · alia indiscreta que eciā in illicitis obedit

Ad · vj · sic ꝓcedit̄ · vī q̄ xp̄iani nō teneant̄ secularibz ptātibz obedire · quia sup id̄ matth · xvij · g̃ liberi sūt filij · dicit glo · si ī quolibz regno filij illi⁹ regis q̄ regno illi ꝓferē sūt liberi · tūc filij regis illi⁹ cui oia regna subdunt̄ in quolibz regno liberi ee debēt · sz xp̄iani p fidē xp̄i facti sūt filij dei · scōz id̄ io · j · dedit eis ptātez filios dei fieri hys qui credūt in noīe eius · g̃ nō tenent̄ ptātibz secularibz obedire ⁊ ad ro · vij · ō · mortificati estis legi p corp⁹ xp̄i · et loquit̄ de lege diuīa vetis testamēti · sz mior ē lex hūana p q̄m hoies secularibz ptātibz subdunt̄ · q̄z lex diuina vetis testamēti · g̃ mltomagis hoies p hoc q̄ sūt fcti mēbra corpis xp̄i libant̄ a lege subiecc̄onis q̄ secularibz pncipibz astringebant̄ ⁊ ad · j · latronibz q̄ per violenciā oppримūt · hoies obedire nō tenent̄ · sz aug⁹ dic̄ · mj · de ci · dei · remota iusticia · q̄d sūt regna nisi magna latrocinia · cū g̃ dnīa pncipū secularia pleriq̄z cū in iusticia exerceant̄ uł ab aliq̄ iniusta usurpacōne pncipū sūpserint · vī q̄ nō sit pncipibus secularibz obediendū a xp̄ianis ⁊ Sed cōtra est q̄ ō ad tytū · nm · amoue illos principibus ⁊ ptātibz subditos ee · et · j · pet · ij⁹ · subiecti estote omi hūane creat̄ ꝓpter deū · siue regi q̄si pcellēti · siue ducibz tamq̄z ab eo missis ⁊ ad · ij · dō · q̄ fides xp̄i est iusticie pncipiū et causa · scōm id̄ ro · nm · iusticia dei p fidē ihu xp̄i · et ideo per fidē xp̄i nō tollit̄ ordo iusticie · sz magis firmat̄ · ordo aūt iusticie req̄rit ut inferiores suis superioribz obediāt · aliter enī nō posset hūana rep̄ stat⁹ obuari · et ideo p fidē xp̄i nō excusant̄ fideles q̄n pncipibz secularibz obedire teneant̄ ⁊ ad · j · g̃ dō · q̄ sic̄ supdictū est buit⁹ qa homo hoi subiciat̄ ad corp⁹ ptinet nō ad aiam que libera manet · nūc aūt in statu hui⁹ vite per graciā xp̄i liberam̄ a defectibz aie · nō aūt a defectibz corpis uez p apl'm ad ro · vij⁹ · q̄ dic̄ de seipo · q̄ mente buit legi dei · carne aūt legi pcti · et ideo illi q̄ fiūt filij dei p graciā · liberi sūt a spūali seruitute pcti · nō aūt a buitute corpali qua tp̄alibz dnīs tenent̄ astricti ut dicit glo · sup id̄ · j · ad thy · vj · quicūq̄ sūt sb̄iugo bui rc̄ ⁊ ad · ij · dō · q̄ lex vet⁹ fuit figa noui testamēti · ⁊ ideo debuit cessare vitate vomēte noua · nō aūt ē sic̄ de lege hūana p quā hō subiciat̄ hoi · ⁊ tn̄ eciā ex lege diuīa hō teneat̄ hoi obedire ⁊ ad · nj · dō · q̄ pncipibz secularibz in tantū hō obedire teneat̄ inq̄ntū ordo iusticie req̄rit · ⁊ ideo si nō hēant iust̄ pncipatū · sz vsurpatū · uł si ininsta peripiat nō tenent̄ eis subditi obedire nisi forte per accidens propter vitandum scandalū uel periculum

Deinde considerandum est de inobediencia · et circa hoc queruntur duo ꝓmo vtrum sit peccatum mortale ſecōdo vtrum sit grauissimum peccatorum

Ad · j · sic ꝓceꝺ̄ · vī q̄ inobediēcia nō sit pcm mortale omne enī pcm mortale est inobediencia · uez p diffinicōez ambrosij supi⁹ posita · si g̃ inobediencia esset pcm mortale · omne pcm esset mortale ⁊ ad · gg⁹ dicit · xxxj · mor · q̄ inobediēcia orit̄ ex inani gloria · sz inanis gloria nō est pcm mortale · g̃ nec inobediēcia ⁊ ad · tūc ō aliqs ino-

bediēs qñ supioris p̄ceptum nō implet·sz supiores mltosiēs p̄cepta mltiplicāt q̄ vix aut nūq̄ oīa pñt obbuari·si g̃ inobediēcia eēt pc̄m mortale· seq̄reť qp hō nō posset vitare mortale pc̄m qđ est incōueniēs·nō g̃ inobediencia est pc̄m mortale Sed ō est qđ ad ro·j·et·ij·ad tȳ·nj·int alia pc̄a morlia oputanť pētibo nō obediētes ad ro·qp sic sup dictū est·pc̄m mortale est qđ otrariať caritati p quā est spūalis vita·caritate aūt diligiť de⁹ ⁊ pxim⁹·exigit aūt caritas dei ut ei⁹ mādatis obediať sic ꝺictū est·et ideo inobediētem eē diuis p̄ceptis est pc̄m morle q̄si diuīe dilectōi otrariū·i p̄ceptis aūt diuis otineť qp ecia supioribo obediať·⁊ ido ecia inobediēcia qua q̄s inobediēs est p̄ceptis supioꝝ ē pc̄m mortale q̄si diuīe dilectōi otrariū scōm id ad ro·xnj·q ptāti resistit dei ordiacōi ꝛsistit·otriať insup dilectōi pximi inq̄tū supiori pxio subťhit obediencia quā ei debz ad ·j·g̃ dō·qp illa diffinitō ambrosij dať de pc̄to mortali qp hē pfectā pc̄i rōem·pc̄m autē veniale nō est inobediēcia q̄a nō est ō p̄ceptū·sz p̄ter p̄ceptū· nec ecia oīne pc̄m mortale est inobediēcia q̄prie et p se loq̄do·sz solū tūc qñ aliq̄s p̄ceptū otēpnit· q̄a ex fine morales act⁹ spēz hñt·cū aūt fit aliq̄d cōtra p̄ceptū nō q̄pter p̄cepti otemptā·sz q̄ aliq̄d aliud est inobediēcia mialiť tm̄·sz ptinet forť ad aliā spēm pc̄i ad·ij·dō·qp inanis gl̄a appetit manifestatōez a cui⁹ excellēcie·⁊ q̄a vī ad q̄dā excellēciam ptinē qp hō p̄ceptis alteri⁹ nō subdať· inde est qp inobediencia ex inani gl̄a oriť·nichil aūt p̄hibz ex pc̄to veniali oriri mortale·cū veniale sit dispositio ad mortale ad·nj·dō·qp null⁹ obligať ad impossibile et ideo si tot p̄cepta aliq̄s p̄lat⁹ ingerat seu iniūgat·qp subdit⁹ ea implē nō possit excusať a pc̄to·⁊ ido p̄lati abstinē debēt a multitudine preceptorū

Ad·ij·sic p̄cediť·vī qp inobediēcia sit g̃uissimū pc̄m·ō enī·j·re·xv°·q̄si pc̄m aniolādi ē repugnare·et q̄si scel⁹ ydolatre nolle acq̄escē· sz ydolatria est g̃uissimū pc̄m ut ō habitū est·g̃ inobediēcia est g̃uissimū pc̄m ō·illud pc̄m ō ēe in sp̄m sc̄m p qđ tolluntť impedimēta aliē pñie pc̄i ut sup dictū est·sz p inobediēciam otēpnit hō p̄ceptū qp maxime reēhit hoīez a peccādo·g̃ inobediencia est pc̄m in sp̄m sc̄m et ita est g̃uissimū pc̄m ō·ap⁹ diť ad ro·v°·qp p vni⁹ inobediēciā pc̄ores ostituti sūt mlti·sz causa vī ēe pocior effectu·g̃ inobediēcia vī ēe g̃ui⁹ pc̄m q̄ alia que ex ea causanť Sed cōtra est qp grauí⁹ est otēpnē p̄cipientē q̄ p̄ceptū·sz quedē pc̄a sūt otra ipaz p̄sonā p̄cipientis·sic pz de blasphemia ⁊ homicidio· g̃ inobediēcia nō est grauissimū pc̄m ō·ñ dō· qp nō oīnis inobediēcia est eq̄le pc̄m·pt enī vna inobediēcia ēe g̃uior altera duplr·vno ex parte p̄cipientis·q̄uis enī omnē curā hō apponē debeat ad hoc qp q̄libz supiori obediat tñ magis ē debitū qp hō obediat supiori q̄ inferiori ptāti·cui⁹ signū est qp p̄ceptū inferioris ptermittiť si sit p̄cepto superioris otrariū·vñ oseqūs est qp q̄to superior est ille q̄ p̄cipit·tāto ei inobedientē ēe fit grauí⁹·et sic inobedientē ēe deo est grauí⁹ q̄ inobedientē ēe homi·scōo ex pte p̄ceptoꝝ nō enī p̄cipiens equaliť vult impleri oīa q̄ mādat·magis enī vnusq̄sq̄ p̄cipiēs vult finē q̄ id qđ est fini ꝓpinquū·⁊ ideo tāto est inobediēcia g̃uior q̄to p̄ceptū qđ q̄s p̄terit magis est de intencōe illi⁹ q̄ precipit·⁊ in p̄ceptis quidē dei manifestū est qp q̄to p̄ceptū dať de meliori tāto est ei⁹ inobediēcia g̃uior·q̄a cū volūtas dei ꝑse ferať ad bonū q̄to aliq̄d est meli⁹ tāto de⁹ vult illud magis impleri·vñ qui inobediēs est p̄cepto de dilectōne dei grauí⁹ peccat q̄ qui inobediēs est p̄cepto de pximi dilectōne·volūtas autē hoīs nō semp magis ferť ī meli⁹·et ideo vbi obligaī ex solo hoīs p̄cepto nō est grauí⁹ pc̄m ex eo qp mai⁹ bonū p̄teriť·qđ est magis ō intencōne p̄cipientis ex eo qp p̄teriť·sic g̃ oportet scōz diūsos obediēcie grad⁹ diuerb pc̄oꝝ g̃dibo ꝓpare·nā inobediēcia q̄ otēpniť dei p̄ceptū ex ipa rōne inobediēcie grauí⁹ est pc̄m q̄ pc̄m q̄ peccať in hoīez si secernētur inobediēcia dei et hoc dico q̄a qui otra pximū peccat eciā oť dei p̄ceptū agit·si tñ in aliq̄ pc̄or p̄ceptū dei otēpnēt ad huc pc̄m g̃ui⁹ eēt·inobediēcia aūt q̄ otēpniť p̄ceptū hoīs leuior est pc̄o q̄ otēpniť ipe p̄cipiēs·q̄a ex reuencia p̄cipiētis p̄cedē debet reuencia p̄cepti·et similiť pc̄m qđ directe ptinet ad otēptū dei sic ō blasphemia uľ aliq̄d huīoi grauí⁹ est ecia se mota p intellectū inobediēcia a pc̄to q̄ eēt id pc̄m in quo otēpniť solū dei p̄ceptū ad·j·g̃ dō·qp illa ꝓpaco samuelis nō est eq̄lita tis·sz similitudis·q̄a inobedia redūdat in otēptū dei sic et ydolatra licet ydolatra magis ad·ij·dō· qp nō oīnis inobediēcia est pc̄m in sp̄m sc̄m·sed solū illa cui obstinaco adhibeť·nō enī otēpt⁹ cuiuscūq̄ qp pc̄m impedit ostituit pc̄m ī spiritum sc̄m·alioq̄n cuiuslibet boni otēpt⁹ eēt pc̄m ī sp̄m sc̄m·q̄a p qđlibet bonū pt hō impediri a pc̄to·sed illoꝝ bonoꝝ otēpt⁹ facit pc̄m ī sp̄m sc̄m q̄ dirēte ducūt ad penitenciā ⁊ r̄missionē pc̄oꝝ ad·nj· dō·qp p̄mū pc̄m p̄mi pentis ex quo ī omes pc̄m emanauit nō fuit inobediēcia scōm qp est spēale pc̄m·sed supbia ex q̄ hō ad inobediencia pcessit· vñ ap⁹ in vbis illis vī accipe inobediēciā scōm qp g̃ualiť se habet ad oīne pc̄m

Deinde ostendū est de gr̃a siue g̃titudine et ingr̃titudine Circa gr̃az autē q̄runť sex Primo vtrū gr̃a sit spēalis virtus ab alijs distincta Scōo q̄s teneať ad maiores gr̃az accōnes deo vtq̄ innocēs uľ penitēs Tercio vtq̄ sp teneť hō ad gr̃as bñficijs hūanis reddēdas Quarto vtq̄ retributo gr̃az sit differēda Quinto vtq̄ sit mēsurāda scōm acceptū bñficiū uľ secundū dātis affectū Sexto vtq̄ oporteat aliquid magis rependere

Ad·j·sic p̄cediť·vī qp gr̃a nō sit virtus spēalis ab alijs distincta·maxima enī bñficia a deo ⁊ a pētibo accepi⁹·sz honor quē deo retribuim⁹ ptinz ad virtutē religionis·honor aūt quē retribuimus

pentib⁹ ptinet ad vtutē pietatis·g̃ gr̃a siue gra⁊ titudo nō est v⁹ ab alijs distincta ¶ Ad·p̃·rebucio ꝓportional' ptinet ad iusticiā cōmutatiuā uel per ꝑm ī·v·eth·s̄ gr̃e reddunt ut rebucō sic ibidē d̄·g̃ reddicō gr̃az q̄ ptinet ad g̃titudinē ē act⁹ iustitie·nō g̃ g̃titudo est spēalis v⁹ ab alijs dis⁊ tincta ¶ Ad·p̃·recōpensacō requirit ad amiciciam obuandā uel per ꝑm ī·vnm·et·ix̄·eth·s̄ amici⁊ cia se habet ad oēs vtutes ꝓpt̄ quas hō amat·g̃ gracia siue g̃titudo ad quā ptinet recōpensare bñ ficia nō est spēalis v⁹ ¶ Sz cōtra est q̄ tul⁹ ponit graciā gratūfacientē spēalem iusticie ptē ¶ Rñ dō·q̄ sic supdictū est scōm diūsas causas ex q̄bus aliq̄d debet ncēe ē diuersificari debiti reddēdi rō⁊ ita tñ q̄ semp ī maiori i⁹ q̄ min⁹ est otinet·in deo aūt ꝑmo et p̄cipaliter inuenit causa debiti eo q̄ ipe est ꝑmū p̄cipiū oīm bonoꝝ nr̄oꝝ·scd̄ario aūt in pr̄e q̄ est ꝓximū nr̄e gn̄acōis et disciplie p̄cipiū·tcio autē in psona q̄ dignitate p̄cellit ex q̄ oñia bñficia ꝓcedūt·quarto autē ī aliq̄ bñfactore a quo aliqua ptic'aria et ꝑuata bñficia ꝓcepim⁹ ꝑ quibus ptic'r ei obligamur·q̄a g̃ nō quidq̄d dēm⁹ deo uel pr̄i uel psone dignitate p̄cellenti debemus alicui bñfactoꝝ a quo aliq̄ ptic̄ulare bñficiū re⁊ cepim⁹·inde est q̄ p⁹ religionē q̄ debitū cultū deo impēdim⁹ et pietatē q̄ colim⁹ pentes ⁊ obbuanciā qua colim⁹ psonas dignitate p̄cellētes est gracia siue gratitudo q̄ benefactoribus gr̃az recōpensat dis tinguit a p̄missis vtutibus sic q̄libet posterioꝝ dis⁊ tinguit a ꝓri·q̄si ab ea deficiēs ¶ Ad·j·g̃ dō·q̄ sic religio est quedā supexcellēs pietas·ita est et quedā excellēs gracia siue g̃titudo·vñ et graciaꝝ accio ad deū supposita est inē ea q̄ ad religionē p⁊ tinēt ¶ Ad·ij·dō·q̄ rebucio ꝓportionalis ptinet ad iustitiā ꝯmutatiuā q̄n attēditur scōm debitū legale·puta si pacto firmet ut tm̄ p tāto rebua⁊ tur·s̄ ad vtutē gr̃e siue gratitudinis rebucio p⁊ tinet q̄ fit ex solo debito honestatis quā sc⁊ aliq̄s sponte facit·vñ g̃titudo est min⁹ grata si sit co⁊ acta ut seneca dic̄ in li° de bñficijs ¶ Ad·nj·dō·q̄ cū vera aīcicia sup̄ vtutē fundet quidq̄d est vtuti otrariū ī amico est amicicie impedituū ⁊ q̄dquid est vtuosū est amicicie ꝓuocatiuū ⁊ scōm hoc per recōpensacōez bñficioꝝ amicicia obuat q̄uis recō⁊ pēsacio bñficioꝝ ad vtutē g̃titudis spēal'r ptineat ¶ Ad·ij·sic ꝓced̄·vī q̄ magis teneat ad gr̃as reddendas deo innocēs q̄z penitens·q̄to enī aliq̄s mai⁹ donū ꝓcepit a deo tāto magis ad gr̃aꝝ accōes tenet·s̄ mai⁹ est donū innocētie q̄z iusticie restitute·g̃ vī q̄ magis teneat ad gr̃aꝝ accōem innocēs q̄z penitēs ¶ Sic bñfactoꝝ debet graꝝ accio·ita ⁊ dilecc̄·s̄ aug⁹ dic̄ ī·mj·of·q̄s hoīm suā cogitās infirmitatē audet viribus suis tribuē castitatē atq; innocenciā suā ut min⁹ amet te q̄si min⁹ fuit ei nc̄cia mīa tua donās pc̄a q̄sis ad te·et postea subdit·⁊ ideo tantūdem ymo ampli⁹ te diligat·q̄a per quē me videt tātis pc̄oꝝ meoꝝ lāguoribus ex ui p eū se videt tantū pc̄oꝝ lāguo⁊ ribus nō implicari·g̃ eciā magis teneat ad graciā reddendā innocēs q̄z penitēs ¶ Ad·q̄to g̃tuitū bñ⁊ ficiū est magis otinuatū·tanto maioꝝ p eo debet gr̃aꝝ accio·s̄ ī innocēte magis otinuat diuīe gr̃e beneficiū q̄z in penitente·dicit enī aug⁹ ibidē gr̃e tue deputo et miscōie tue q̄a pc̄a mea tā q̄z glacie soluisti·gr̃e tue deputo et q̄cūq; nō feci mala·q̄d enī facē nō potui et oīa michi dimissi ee fateor· et q̄ mea spōte feci mala ⁊ q̄ te duce nō feci·g̃ ma gis tenet ad gr̃aꝝ accōez innocēs q̄z penitēs ¶ Sed cōtra est q̄ d̄ luc̄·vij°·cui plus dimittit plus di⁊ ligit·g̃ eadē rōe tenet pl⁹ ad gr̃aꝝ accōes ¶ Rñ dō·q̄ accio gr̃aꝝ in accipiēte respicit gr̃az dātis· vñ ubi est maioꝝ gr̃a ex pte dantis ibi requirit maioꝝ gr̃aꝝ accio ex pte recipiētis·gr̃a aūt est q̄d gratis dat·vñ dupl'r p̄t esse ex pte dantis maioꝝ gr̃e·vno° ex q̄titate dati et hoc mō innocēs tenet ad maiores grāꝝ acciones·q̄a mai⁹ donū ei dat a deo et magi⁹ otinuatū ceteris paribus absolute lo⁊ q̄z do·alio° p̄t dici maioꝝ gr̃a·q̄a magis dat g̃tis· et scōm hoc magis teneat ad grāꝝ accōnes penitēs q̄z innocens·q̄a magis g̃tis dat i⁹ q̄d ei dat a deo· cū eet dign⁹ pena dat ei gr̃a·et sic licet i⁹ bonū q̄d dat innocēti sit absolute otinuatū mai⁹ tñ donū q̄d dat penitēti ē mai⁹ ī opacōe ad ipm·sic eciā puū donū paupa datū est ei mai⁹ q̄z diuiti magnū·⁊ q̄a act⁹ cca singl'aria ī hys q̄ agēda sūt magis cō⁊ sideraī q̄ hic est ul' nūc tale·q̄z q̄d est simpl'r tale sic ꝑs dic̄ ī·nj·eth·de volūtario ⁊ ī volūtario· et per hoc patet responsio ad obiecta

Ad·nj·sic ꝓced̄·vī q̄ hō nō teneat ad grāꝝ accōes omi hoī bñfacienti·p̄t enī aliq̄s sibi bñfacē·sic et sibiipi nocē·scōm i⁹ ecc̄·xmj·q̄ sibi neq; est cū alio erit bon⁹·s̄ hō sibiipi nō p̄t gr̃as agē·q̄a grāꝝ accō vī trāsire ab vno actu ī alterꝝ· g̃ nō omni bñfactori debet grāꝝ accio ¶ Ad·p̃·grāꝝ accō est quedā gracie recōpensacio·s̄ aliq̄ bñficia nō cū gr̃a dei dant·s̄ magis cū otumelia et tar⁊ ditate ul' tristicia·g̃ nō semp benefactori sūt gr̃e reddende ¶ Ad·p̃·nulli debet grāꝝ accio ex eo q̄ suā vtilitatē ꝓcurat·s̄ q̄nq; aliqui aliq̄ bñficia dant ꝓpt̄ suā vtilitatē·g̃ eis nō debet g̃ciaꝝ accio ¶ Ad·p̃· huo nō debet grāꝝ accio·q̄a hoc ipm q̄d est dñi ē· s̄ q̄nq; otingit huū ī dñm bñficiū facē ul' bñficiū ee·g̃ nō omi bñfactori debet grāꝝ accio ¶ Ad·p̃·nll's tenet ad id q̄d facē nō p̄t honeste et vtilit·s̄ q̄nq; otīgit q̄ ille q̄ bñficiū tribuit est ī statu magne felicitatis cui ī vtilit aliq̄d recōpensaret ꝑ susce⁊ pto bñficio·q̄nq; eciā otingit q̄ benefactoꝝ mutat de vtute ī vicīū·⁊ sic vī q̄ ei honeste recōpensari nō p̄t·q̄nq; eciā ille q̄ accepit bñficiū paup est et oīno recōpensare nō p̄t·g̃ vī q̄ nō semper teneat hō ad grāꝝ recōpensacōez ¶ Ad·p̃·null⁹ debet ꝑ alio facē q̄d ei nō expedit·s̄ est ei nociuū·s̄ q̄nq; otīgit q̄ recōpensacio beneficij est nociua·uel ī vtilis ei cui recōpensat·g̃ nō est semp bñficiū recōpensanꝺ ꝑ grāꝝ accōez ¶ Sed ō est q̄ d̄·j·ad thessalonicē· vltimo·ī oīb⁹ g̃cias agite ¶ Rñ dō·q̄ oīs effec⁹ natalit ad suā causā ꝺuertit·vñ dyo⁹ dicit·nj· ca°·de di·no·q̄ de⁹ oīa ī se ꝺūtit tā oīm causa·

ſẽper enĩ oportet qꝫ effectꝰ ordineť ad finẽ agẽtis· manifeſtũ eſt autẽ qꝫ benefactor inꝯtũ huiuſ eſt cauſa bñficiati·et ideo naťalis ordo reꝙrit ut ille q̃ ſuſcipit bñficiũ p gr̃ciaꝫ recõpenſacõez ꝺũťať ad bñfactorẽ ſcõm modũ vťuſqꝫ·et ſic̃ de pre dictũ ẽ ſ̃ bñfactori quidẽ inꝯtũ huiuſ debeť honor et reũencia·eo qꝫ hẽ racõem pncipij·ſz p accñs debeť ei ſubuẽcio uł ſuſtẽtacio ſi indigeat ℣ Ad·j·g̃ dꝺ· qꝫ ſic̃ ſeneca dicit ĩ liº de bñficijs·ſic̃ nõ eſt libalis q̃ ſibi donat nec clemẽs qui ſibi ignoſcit nec miſericors q̃ malis ſuis tãgitur·ſzqui alijs ita eciã nemo ſibiipi bñficiũ dat·ſz naťe ſue paret q̃ mouet ad refutãda nociua ⁊ ad appetẽda ꝓficua·vñ in hys q̃ ſũt ad ſeipm nõ hẽ locũ g̃titudo et inꝯtitudo·nõ enĩ pt hõ ſibi aliq̃ denegare niſi ſibi retinẽdo·methaph̃ tñ illa q̃ ad alterꝫ ꝓpe dicuntur accipiunť ĩ hys q̃ ſũt ad ſeipm·ſic̃ de iuſticia phs dic̃ in·v̊·eth̃·inꝯtũ ſcz accipiunť diuſe ptes hois ſic̃ diuerſe pſone ℣ Ad·ij·dꝺ·qꝫ boni animi eſt ut magis attẽdat ad bonũ q̃ ad malũ·et ideo ſi aliq̃s bñficiũ dedit nõ eo mõ q̃ debuit nõ omnio debꝫ recipiẽs a graciaꝫ accõe ceſſare·minꝰ tñ q̃ ſi mõ debito pſtitiſſet·q̃a eciã bñficiũ miꝰ eſt·quia ut ſeneca dicit in li° de bñficijs·multũ celeritas facit mťũ abſtulit moꝫ ℣ Ad·nj·dꝺ·qꝫ ſic̃ ſeneca dic̃ in·vj̊·de bñficijs mťũ ineſt vtꝫ aliq̃s bñficiũ uobis det ſua cauſa·an ſua ⁊ nr̃a ille q̃ totꝰ ad ſe ſpectat et nobis ꝓdeſt·q̃a alit̃ ſibi ꝓdeſſe nõ pt eo michi loco habendꝰ vł quo q̃ pecori ſuo pabulũ ꝓſpicet·ſi me in cõſorciũ admiſit ſi duos cogitauit ingratꝰ ſũ et inuiſtꝰ niſi gaudeo hoc illi ꝓfuiſſe qꝺ ꝓderat michi ſũme malignitatis eſt nõ vocare hꝰ beneficiũ niſi qꝺ dantem aliquo incõmodio efficit ℣ Ad·mj·dꝺ·qꝫ ſic̃ ſeneca dic̃ ĩ·nj̊·de bñficijs·ſ̃ diu ꝟuus pſtat qꝺ a ꝟuo exigi ſolet miſteriũ ẽ niſi plus ꝙ a ꝟuo ncẽe bñficiũ eſt·nõ enĩ ĩ affectm amici trãſit ſi tñ trãſit incipit vocari bñficiũ·et ideo eciã huius vltra debitũ faciẽtibꝫ g̃cie ſũt exhibẽde ℣ Ad·v·dꝺ·qꝫ eciã paup inꝯtus nõ eſt ſi faciat qꝺ poſſit·ſic̃ enĩ beneficiũ magis ĩ affectu ꝺiſiſtit ꝙ in effectu·ita eciam recõpenſacõ magis in affectu ꝺiſiſtit·vñ ſeneca dic̃ in·ij̊·de bñ·q̃ grate bñficiũ accipit ꝑmã eiꝰ penſionẽ ſoluit ꝙ grate aũt ad nos bñficia peruenerint iudicemꝰ effuſis effectibꝫ qꝫ nõ ipſo tñ audiẽte·ſz ꝟbi q̃ teſtem̃·et ex hoc pẽz qꝫ ꝙtumcũqꝫ in felicitate exiſtẽti pt recompenſacõ bñficij fieri p exhibicõez reũencie et honoris·vñ phs dicit ĩ·vnj̊·eth̃·qꝫ ſupexcellẽti q̃dẽ debet fieri honoris retribucõ·indigẽti autẽ retribucio luc̃·et ſeneca dicit ĩ·vj̊·de bñfi·multa ſũt p que quidq̃d debẽꝰ reddi et felicibꝫ poſſumꝰ fidele ꝺiliũ aſſiduа ꝺũſacõe ꝟmo oñis et ſine adulacõe iocũdus·et ideo nõ oportet ut hõ indigenciã eius ſeu miſeriã q̃ bñficiũ dedit ad hoc qꝫ bñficiũ recõpenſeť·q̃a ut ſeneca dicit ĩ·vj̊·de bñ·ſi hoc ei optares cuiꝰ nullũ bñficiũ hr̃es ihũanũ erat votũ· ꝙto inhũaniꝰ ei optas cui bñficiũ debes·ſi aũt ille qui bñficiũ dedit ĩ peius mutatꝰ eſt debet tñ fieri recõpenſacio ſcꝺz ſtatũ ipiꝰ·ut ſcz ad ꝟtutẽ reducať ſi ſit poſſibile·ſi aũt ſit inſonabilis ꝓpt malicią tũc alter eſt effectꝰ ꝙz prius erat·et ideo non debeť ei recõpenſacõ bñficij ſic̃ prꝰ et tñ ꝙtũ fieri pt ſalua honeſtate memoria debz haberi pſtiti bñficij ut pẽz p phm in·ix̊·eth̃ ℣ Ad·vj·dꝺ·qꝫ ſic̃ dictũ eſt recõpenſacõ bñficij ꝑcipue pẽdet ex affectu·⁊ ideo eo mõ debet recõpenſacio fieri q̃ magis ſit vtilis·ſi tñ poſtea pꝰ iniuriã ĩ dampnũ ipiꝰ ꝟtaťe nõ imputaťur recõpenſãti·ut ſeneca dic̃ ĩ·vj̊ de bñ·reddendum michi eſt nõ ſeruandum cum reddidero accuendum

Ad·mj·ſic ꝓcedẽ·vł qꝫ hõ debeat ſtatim bñficiũ recõpenſare·illa enĩ q̃ debemꝰ ſine ẽco ẽmino teneñ reſtituẽ ad ſtatim·ſz nõ eſt aliquis terminꝰ pſcriptꝰ recõpenſacõi bñficiozꝫ q̃ tñ cadit ſub debito ut dictũ eſt·g̃ teneť hõ ſtatim bñficiũ recõpẽſare ℣ ꝯ·ꝙto aliq̃d bonũ fit ex maiori anĩ feruore tãto vł ẽe laudabiliꝰ·ſz ex feruore animi vł ꝓdẽ qꝺ hõ nullas moras adhibeat ĩ faciendo qꝺ debet·g̃ vł ẽe laudabiliꝰ qꝫ ſtatim hõ beneficiũ reddat ℣ ꝯ·ſeneca dic̃ in·ij̊·de bñ·qꝫ ꝓpium eſt bñfactoris libẽter et cito facẽ·ſz recõpenſacio debet bñficiũ adequare·g̃ debet ſtatim recõpenſari Sz conť ẽ qꝫ ſeneca dic̃ in·nj̊·de bñ·q̃ feſtinat reddẽ nõ aĩm habet grati bñficij ſz debitoris ℣ Ñ dꝺ· qꝫ ſic ĩ bñficõ dando duo oſiꝺanť ſcz affẽť ⁊ donũ· ita eciã ꝫ duo oſiꝺanť in recõpenſacõne bñficij et ꝙtũ quidẽ ad affectũ ſtatim recõpenſacio fieri ꝺz· vñ ſeneca dicit in·ij̊·de bñ·vis reddẽ bñficiũ accipe benigne·ꝙtũ autẽ ad donũ debet quidẽ expectari tẽpus q̃ recõpenſacio ſit bñfactori oportuna· ſi autẽ nõ ꝟueniẽti tẽpe ſtatim velit aliq̃s munꝰ ꝓ munẽ reddẽ nõ vł ẽe ꝟtuoſa recõpenſacio ut enĩ ſeneca dic̃ in·mj̊·de bñ·q̃ munꝰ cito capit ſoluẽ inuitꝰ debet ⁊ qui inuitꝰ debet ingꝯtus eſt ℣ Ad·j·g̃ dꝺ·qꝫ debitũ legale eſt ſtatim ſoluendũ alioqñ nõ eſſet ꝺbuata iuſticie equalitas ſi vnꝰ retineť rem alteriꝰ abſq̃ eiꝰ volũtate·ſz debitũ morale dependet ex honeſtate debẽtis ⁊ ideo oportet reddi debito tẽpe ſcõm qꝫ exigit rectitudo ꝟtutis ℣ Ad·ij· dꝺ·qꝫ feruoz volũtatis nõ eſt ꝟtuoſ̃ ſi nõ ſit rõe ordinatꝰ·et ideo ſi aliq̃s ex feruore anĩ ꝓccupet debitũ tẽpꝰ nõ erit laudandꝰ ℣ Ad·nj·dꝺ·qꝫ bñficia eciã ſũt oportuno tẽpore dãda·et tũc nõ eſt amplius tardandũ cũ oportunũ tẽpꝰ aduenerit et idẽ eciã obꝺuari oportet in beneficioꝫ recõpenſacione

Ad·v·ſic ꝓcedẽ·vł qꝫ bñficioꝫ recõpenſacõ nõ ſit attẽdenda ſcõm affectũ bñficiantis· ſz ſcõm effectũ·recõpenſacio enĩ bñficijs debeť·ſed beneficiũ in effectu ꝺiſiſtit ut ipm nomẽ ſonat·g̃ recõpenſacõ debet attẽꝺi ſcõm affectũ ℣ ꝯ·gracia que beneficia recõpenſat eſt ps iuſticie·ſz iuſticia reſpicit eq̃litatẽ ꝺati ⁊ accepti·g̃ in g̃ciaꝫ recõpenſacõne attẽdendꝰ eſt magis affectꝰ ꝙz effectꝰ beneficiãtis ℣ ꝯ·nullꝰ pt attẽdere ad id qꝺ ignorat·ſz ſolꝰ deꝰ recognoſcit interiorẽ affectũ·g̃ nõ pt fieri gracie recõpenſacio ſcõm affectũ ℣ Sz cõtra eſt qꝫ ſeneca dicit in·ſ̊·de bñ·nõ numq̃ magis nos obligat qui dedit parua magnifice qui exiguũ

tribuit ꝫ libenᵉ ℟ñ dō. qp recōpensacio bñficij
pt ad tres vtutes ptinē sc̄z ad iusticiā ad graciā ⁊
ad amicitiā. ad iusticiā quidē ptinet qñ recōpen-
sacio habet rōez debiti legalis. sic̄ in mutuo et in
alijs huiusmoi. et ī tl̄i rc̄ōpēsacōe debz attēdi bm
q̄titatē dati. ad amicitiā autē ptinz recōpēsacio
bñficij et similit̄ ad virtutē gr̄e bm qp habz racōz
debiti moral̄. aliter tñ et alit̄ nā ī recōpēsacione
amicicie optz respectū haberi ad amicicie causā.
vnde ī amicicia vtilis debz rc̄ōpēsacō fieri b. vti-
litatē q̄m q̄sq; exbñficō osecutꝰ ē. ī amicicia autē
honesti debz ī recōpēsacōe haberi respectꝰ ad electiōz
siue ad effectū dātis. quia hoc ꝑcipue req̄rit̄ ad vir-
tutē ut dō in. vnj. etħ. et similit̄ q̄a gracia respic̄
bñficiū scōz qp est ḡtis impensū qō quidē ptinz ad
effectū. ideo ecia gr̄e recōpensacio attēdit magis
affectū dātis q̄z effectū ℣d. j. g̃ dō. qp oīs actꝰ
moralis ex volūtate dependet. vñ bñficiū scōm qō
est laudabile ꝑut ei gr̄e recōpensacio debeat̄ mālit̄
quidē osistit in effectu. ꝫ formal̄r et p̄cipalit̄ in
volūtate. vñ seneca dic̄ ī. j. de bñ. bñficiū nō in
eo qō fit aut dat̄ osistit. ꝫ in ipo dantis ā faciētis
aio ℣d. ij. dō. qp gr̄a est ps iusticie nō quidē sic̄
spēs generis. ꝫ p q̄dam reductiōez ad genꝰ iusticie
ut supꝰ dictū est. vñ nō oportet qp eadē racō debiti
attēdat̄ in vtrōq; vtute ℣d. nj. dō. qp affectū hoīs
p se quidē solꝰ deꝰ videt. ꝫ scōm qp p aliqua signa
manifestat̄ pt ecia ipm hō ognoscē ⁊ hꝰ mō affectꝰ
bñficiātis ognoscit̄ ex ipo mō quo bñficiū rec̄bu-
it̄. puta q̄a gaudenē ⁊ ꝑmpte aliq̄s bñficiū ipēdit
Ad. vj. sic ꝓdic̄. vī qp nō oporteat aliq̄ plꝰ
exhibē in recōpensacōne q̄z suscepit ī bñfi-
cio q̄busdā enī sic̄ pentibꝰ. nec ecia equalis recōpē-
sacio fieri pt sic̄ phs dic̄ in. vnj. etħ. ꝫ vtus nō co
nat̄ ad impossibile. nō g̃ gracie recōpensacō tēdit
ad maiꝰ ℣d. si aliq̄s plꝰ recōpensat q̄z ī bñficio
accepit ex hoc ipo q̄si aliq̄d de nouo dat. ꝫ ad bñfi-
ciū de nouo datū teneat̄ hō gr̄az recōpensare. g̃ illi
qui ꝑmo bñficiū dēdat tenebit̄ aliq̄d maiꝰ recōpē-
sare. et sic ꝓcederet̄ in infinitū. ꝫ vtus nō conat̄
ad infinitū. q̄a infinitū auffert nat̄az boni ut dō
in. ij. methaph̄. g̃ gr̄e recōpensacō nō debz excedē
acceptū bñficiū ℣d. iusticia ī eq̄litate osistit. sed
maiꝰ est quedā eq̄litatis excessꝰ. cū g̃ in qualibet
vtute excessꝰ sit vicios⁹. vī qp recōpensare aliq̄d
maiꝰ accepto bñficio sit vicios⁹ ⁊ iusticie opposi-
tū. Sed cōtra est qp phs dic̄ in. v. etħ. refamili-
ari oportet ei q̄ grām fecit et rursū ipm recipe qō
quidē fit dū aliq̄d maiꝰ rec̄buit̄. g̃ recōpensacio ōz
tendē ad hoc qp aliq̄d maiꝰ faciat ℟ñ dō. qp sic̄
dictū est recōpensacō gr̄e respicit bñficiū scōz vo-
lūtatē bñfacientis in q̄ quidē ꝑcipue. hꝰ ōmēdabile
vī qp ḡtis bñficiū otulit ad qō nō tenebat̄. ⁊ ideo
qui bñficiū accepit ad hꝰ obligat̄ ex debito hones-
tatis ut similit̄ aliq̄d gratis impēdat. nō autē vī
ḡtis aliq̄d impendē nisi excedat q̄titatē accepti be
neficij q̄a q̄ diu recōpensat minꝰ ul̄ equale nō vī
facē gratis ꝫ reddē qō accepit. et ideo gracie recō-
pēsatio sp tēdit ut ꝑ suo posse aliq̄d maiꝰ rec̄buat

℣d. j. g̃ dō. qp sicut dictum est in recōpensacōe
bñficij magis est ofīdandꝰ affectꝰ bñficij q̄z effec-
tꝰ. si g̃ ofīdemꝰ effectū bñficij quod filiꝰ a pentibꝰ
accepit sc̄z ēe et viuē. nō nichil eq̄le filiꝰ recōpen-
sare ꝑt ut phs dicit. si autē attēdamꝰ ad ipaz vo-
lūtatē dantis ⁊ retribuētis. sic ꝑt filiꝰ aliq̄d maiꝰ
ꝑri rec̄buē ut seneca dic̄ in. nj. de bñ. si tñ nō ꝑt
sufficere ad ḡtitudinē recōpensādi volūtas ℣d
. ij. dō. qp debitū ḡtitudinis ex caritate deriuat̄.
que q̄to plus soluit̄ tāto magis debet̄ scōm id ad
ro. xnj. nemī q̄dq̄ debeatis nisi ut inuicē diliga-
tis. ⁊ ideo nō est inc̄ōueniēs si obligacō ḡtitudīs
inēmiabilis sit ℣d. nj. dō. qp sic̄ iniusticia que
est vtꝰ cardinalis attendit̄ eq̄litas rez. ita inḡ-
titudine attendit̄ eq̄litas volūtatū. ut sc̄z sic̄ ex
ꝓmptitudine volūtatis bñficijs aliq̄d exhibuit
ad qō nō tenebat̄. ita ecia ille q̄ suscepit beneficiū
aliq̄d supra debitū recōpenset

Deinde considerandū est de ingrati-
tudine Et circa hoc queruntur. mj.
Primo vtrū ingratitudo semper
sit peccatū Secundo vtrū ingrati-
tudo sit peccatū spāle Tercio vtrz
oīs ingratitudo sit pcīm mortale
Quarto vtrz ingratis sint bñficia subtrahēda
Ad. j. sic ꝓcēd. vī qp inḡtitudo nō sit pcīm.
dicit enī seneca in. ij. de bñ. qp ingratꝰ est
qui nō reddit beneficiū. ꝫ q̄z nō possz aliq̄s recō-
pēsare bñficiū. nisi peccādo. puta si aliq̄s auxili-
atꝰ est hoī ad peccandū. cū g̃ abstinē a peccato nō
sit pcīm. vī qp inḡtitudo nō sit semp pcīm ℣ō.
oīe pcīm est ī ptāte peccātis. q̄a scōm aug̃ nullꝰ
peccat in hoc qp vitare nō ꝑt. ꝫ q̄z nō est ī ptāte
peccātis inḡtitudinem vitare puta cū nō habeat
vñ reddat. obliuio ecia nō est ī ptāte nr̄a cū sene-
ca dicit in. nj. de bñ. qp inḡtissimꝰ oīm est q̄ ob-
litus est. g̃ inḡtitudo nō sp est pcīm ℣ō. nō vī
recōpensare q̄ non vult aliq̄d debē scōm id apl̄i ad
ro. xnj. nemī q̄dq̄ debeatis. ꝫ q̄ inuitꝰ debet inḡtꝰ
est ut seneca dic̄ in. mj. de bñ. g̃ nō sp inḡtitudo
est pcīm ℣ed oī est qp. ij. ad thp. nj. inḡtitudo
onúat̄ aliꝰ pcīs cū dō pentibꝰ nō obediētes inḡti
scelesti ℟ñ dō. qp sic̄ dictū est debitū ḡtitudīs
est q̄dam debitū honestatis q̄m vtꝰ req̄rit. ex hoc
aūt aliq̄d est pcīm qō repugnat vtuti. vñ mani-
festū ē qp oīs inḡtitudo est pcīm ℣d. j. g̃ dō.
qp ḡtitudo respicit bñficiū. ille aūt q̄ alicui auxi-
liat̄ ad peccandū nō ofert bñficiū. ꝫ magis nocu-
mentū. ⁊ ideo nō debet̄ gr̄atiā accō ei nisi forte ꝓt
volūtatē si sit deceptꝰ dū credidit adiuuare ad bo-
nū adiuuit ad peccandū. et tūc nō debeat̄ recōpen-
sacio talis ut adiuueat̄ ad peccandū q̄a hoc nō esset
reconpensare bonū. ꝫ malū qō ōriat̄ gratitudini
℣d. ij. dō. qp nullꝰ ꝓpter impotenciā reddēdi ab
inḡtitudīe excusat̄ ex quo ad debitū ḡtitudinis
reddendū sufficit sola volūtas ut dictū est. obli-
uij aūt beneficij ad inḡtitudinē ptinet. nō quidē
illa q̄ prouenit ex nat̄ali defectu qui nō subiacet
volūtati. sed illa q̄ ex negligencia ꝓuenit ut enī

dicit seneca in ·nj· de bñfi· apparet illũ nõ sepe de reddẽdo cogitasse cui obrepserit obliuio ¶ Ad. nj. dõ· qp debitũ ḡtitudis ex debito amoris deruaẽ a quo nullꝰ debet velle absolui· vñ qp aliqs inuitꝰ hoc debitum debeat vĩ puenire ex defectu amoris ad eum qui beneficiũ dedit

¶ Ad· ij· sic pceditꝰ· vĩ qp ingtitudo nõ sit spẽale pcẽm· quicũqz enĩ peccat õ deũ agit qui est sũmꝰ bñfactor· sz hoc ptinet ad ingtitudinẽ· ḡ ingratitudo nõ est speciale pcẽm ¶ õ· nullũ spẽale pcẽm sub diuerb pcẽoz gñib9 otineẽ· sz diuersis generibꝰ pcẽoz pt aliqs cẽ ingtus· puta si qs bñfactori debeat si qs furet· uĩ aliqd aliud huiꝰi oĩ eũ omittat· ḡ ingratitudo nõ est spẽale pcẽm ¶ õ· seneca dic ĩ· nj· de bñ· ingratꝰ est q dissimulat· ingtꝰ q nõ reddit· ingtissimꝰ oĩm q oblitꝰ est· sed ista nõ videnẽ ad vnã pcti spẽz ptinẽ· ḡ ingtitudo nõ ẽ spẽale pcẽm ¶ Sz õ est qp ingtitudo opponit ḡtitudini siue gre q est spẽalis vtus· ḡ est spẽale pcẽm ¶ ñ dõ· qp oĩe viciũ ex defectu virtutis noiaẽ qõ magis vtuti opponit sic illibalitas magis opponit libalitati q̃z pdigalitas· pt aũt vtuti ḡtitudis aliqõ viciũ opponi p excessũ· puta si recõpensacõ bñficij fiat uĩ p quibꝰ nõ debet· uĩ cicꝰ q̃z debet ut ex dctis pt· sz magis opponit ḡtitudi viciũ qõ est p defectũ qa vtus ḡtitudis ut õ hĩtũ est ĩ aliqd amplꝰ tendit· et ideo ꝓprie ingtitudo noiaẽ ex ḡtitudis defectu· oĩs aũt defectꝰ ipiꝰ acꝰ seu puatio spẽz sortit scõm oppositiõis hĩtũ· differũt enĩ cecitas et surditas scõm dr̃ã visꝰ ¶ auditꝰ· vñ sic ḡtitudo uel gra ẽ vna spẽalis vtꝰ· ita eciã ingtitudo est vnũ spẽale pcẽm· hẽ tñ diũ fos gradꝰ scõz ordiez eoz q ad ḡtitudinẽ reqruntẽ· ĩ qua pmũ est qp hõ bñficiũ acceptũ recognoscat· scõm est qp laudes et gras agat· terciũ est qp reẽbuat pro loco ¶ tpe scõm suã facultatẽ· sz qa qõ est vltimũ ĩ gñacõe est pmũ in resolucõe· ideo pmꝰ ingtitudinis gradꝰ est ut hõ bñficiũ nõ reẽbuat· scõs est ut dissimulet qsi nõ demõstrãs se bñficiũ accepisse· terciũ ¶ ḡuissimũ est qp nõ recognoscat siue p obliuionẽ siue quocũqz alio mõ· ¶ qa in affirmacõe opposita intelligit negacõ· ideo ad pmũ ingtitudis gradũ ptinet· qp aliqs reẽbuat mala p bonis· ad scõm qp bñficiũ vitupet· ad terciũ qp bñficiũ qsi maleficiũ reputet ¶ Ad· j· ḡ dõ· qp in quolibz pcẽo est mãlis ingratitudo ad deũ· ingtũ sz facit hõ aliqd qõ pt ad ingtitudinẽ ptinẽ· forlis aũt ingtitudo est qñ actualit beneficiũ otẽpnit et hoc est speciale pcẽm ¶ Ad· ij· dõ· qp nichil phibet formalẽ rõem alicuiꝰ spẽalis pcĩ in pluribꝰ pcẽoz gñibꝰ mãlit inueniri et scõm hoc in mltis gñibꝰ pcẽoz inuenit ingratitudis racõ ¶ Ad· nj· dõ· qp illa tria nõ sũt diuerse species· sed diuersi gradus vnius specialis peccati

¶ Ad· nj· sic ꝓdit· vĩ qp ingratitudo semp sit pcẽm mortale· deo enĩ maxime debet aliqs ẽe ḡtꝰ· sz peccãdo venialiter hõ nõ est ingratꝰ deo· alioqñ oĩes hoies eẽnt ingti· ḡ nulla ingtitudo est pcẽm veniale ¶ õ· ex hoc aliqõ pcẽm est mortale qp oĩriaẽ caritati ut supdictũ est· sz ingtitudo õ; riaẽ caritati ex q̃ pcedit debitũ ḡtitudis ut s dictũ est· ḡ ingtitudo sp ẽ pcẽm mortale ¶ õ· seneca dicit in ·ij· de bñ· hoc bñficij est lex alter statum obliuiſci debet dati alter memorẽ accepti· sz ꝓpter hoc ut vĩ debz obliuiſci ut lateat eũ pcẽm recipientis· si otingat eũ ẽe ingratũ· qõ nõ operteret si ingtitudo eẽt leue pcẽm· ḡ ingtitudo semp ẽ pcẽm mortale ¶ Sed oĩ est qp nulli est dãda via peccãdi mortalit sz sic seneca dic ibidẽ interdũ qui iuuaẽ fallendꝰ est ut habeat· nec a quo accepit sciat qõ vĩ viã ingtitudinis recipiẽti pbere· ḡ ingtitudo nõ semp est pcẽm mortale ¶ ñ dõ· qp sic ex supdctis pt· ingtus õ aliqs dupl'r· vnoꝰ p solã omissionẽ· puta qa nõ recognoscit uĩ non laudat· uĩ nõ retribuit vices p bñficio accepto et hoc nõ sẽp est pcẽm mortale· qa ut supdictũ est debitũ ḡtitudis ẽ ut hõ aliqd eciã spal'r ẽbuat ad qõ nõ teneẽ· ¶ ideo si idꝰ ptermittit nõ peccat mortalit est tñ pcẽm veniale· qa hoc puenit ex negligẽcia quadã· aut ex aliq indisposicõne hois ad vtutẽ· pt tñ otingẽ qp eciã talis ingtitudo sit mortale pcẽm uel ꝓpter interioẽ otẽptũ· uĩ eciã ꝓpt odiccõz eiꝰ qõ subẽhit qp ex necitate debeẽ bñficõ· siue simpl'r· siue ĩ aliq necitatis casu· alioõ aliqs ingtus qa nõ solũ ptermittit implẽ ḡtitudis debitũ· sz eciã õriũ agit et hoc eciã scõm odiccõez eiꝰ qõ agit est pcẽm mortale q̃z veniale· sciendũ tñ qp ingtitudo q̃ puenit ex pcẽo mortali hẽ pfectã ingtitudinis rõem· illa vero q̃ puẽit ex pcẽo veniali impfectã ¶ Ad· j· ḡ dõ· qp scõm pcẽm veniale nõ est aliqs ingtꝰ deo scõm pfectã ingtitudinis rõez· habet tñ aliqd ingratitudis ingtũ pcẽm veniale tollit aliquem actũ vtutis p quẽ deo hõ obsequit ¶ Ad· ij· dõ· qp ingtitudo q̃ ẽ cũ pcẽo vẽiali· nõ est oĩria caritati· sz ẽ pter ipsã· qa nõ tollit habitũ caritatis· sz aliq actũ ipiꝰ excludit ¶ Ad· nj· dõ· qp idẽ seneca dic ĩ· vijꝰ· de bñ· errat si qs estimat cũ dicimꝰ cũ qui beneficiũ dedit obliuiſci oportẽ excutẽ nos illi memoriã rei ꝑsertim honestissime· cũ ḡ dicimꝰ meminisse nõ debet hoc volumꝰ intelligi ꝑdicare nõ debet nec iactare ¶ Ad· mj· dõ· qp ille q ignorat bñficiũ nõ est ingtꝰ si bñficiũ nõ recõpenset· dũ mõ sit patꝰ recõpensare si nosceẽ· ẽ aũt laudabile q̃z ut ille cui ꝓpideẽ bñficiũ ignoret· cũ ꝓpter inanis gle vitacõez· sic beatꝰ nicolaꝰ auz furtim in domũ piciẽs vitare voluit hũanũ fauorẽ· cũ eciã qa in hoc ipso amplꝰ bñficiũ facit qp cõsulit verecundie eius qui beneficium accipit

¶ Ad· mj· sic ꝓdictũ· vĩ qp ingtis sint bñficia subtrhenda· õ cnĩ sapie· xvijꝰ· ingtis spes tã q̃z ymbernal glacies tabescet· nõ aũt eiꝰ spes tabesceẽt si nõ eẽt ei bñficiũ subtrhendo· ḡ sũt subtrhenda bñficia ingtis ¶ õ· nullus debet alteri pbere occasionẽ peccãdi· sz ingratꝰ bñficiũ recipiẽs sũit occasionẽ ingratitudinis· ḡ nõ est ingto bñficiũ dandũ ¶ õ· in quo qs peccat p hoc et torqueẽ ut õ sapie· xjꝰ· sz ille q ingratꝰ est beneficio accepto peccat õ beneficiũ· ḡ est bñficio ꝑuandꝰ ¶ Sz õ est

qꝫ dicit̃ luc̃. vj. qꝫ altissimꝰ benignꝰ est sup ingratos et malos. sz eꝰ p ymitacõm filios nos ee oportz ut ibidẽ dicit̃. g nõ debemꝰ bñficia ingtis subtrahẽ ¶ Rñ dõ. qꝫ ẽca ingratũ duo ꝺ̄sideranda sũt. ꝓmo quidẽ qꝺ ipe dignꝰ sit pati. et sic certũ ẽ qꝫ mereꝫ bñficij subtraccõez. aliõ ꝺ̄sideandũ est qꝺ oporteat bñficiũ facẽ. ꝓmo nãqz oportz qꝫ bñfaciẽs nõ debet esse facilis ad ingtitudinẽ iudicandã. qa freqnter aliqs ut seneca dic̃ qui nõ reddidit gtus est. qa forte nõ occurit ei facultas aut debita opportunitas reddẽdi. scõo debet attendẽ ad hoc qꝫ de ingto gratũ faciat qꝺ si nõ pt ꝓmo bñficõ satisfacẽ forte faciet scõo. si vero ex bñficijs multiplicatis ingtitudinẽ augeat et peior fiat debet a bñficioz exhibicõe cessare ¶ Ad. j. g dõ. qꝫ auctoritas illa loquit̃ gtũ ad id qꝺ ingtus dignꝰ est pati ¶ Ad ij. dõ. qꝫ ille qui ingrato bñficiũ exhibz nõ dat ei occasionẽ peccãdi. sz magis gtitudis et amoris. si vero ille qui accipit ingtitudis exinde occasionẽ sumat nõ est dãti imputandũ ¶ Ad. nj. dõ. qꝫ ille qui bñficiũ dat nõ statim se debet exhibẽ punitorẽ ingratitudinis. sz ꝓus puꝝ medicũ. ut scz meritis beneficijs ingratitudinẽ sanet

Oinde considerandũ est de vindicacõe Et circa hoc querunt̃. mj. Primo vtz vindicacõ sit illicita Secũdo vtz sit specialis virtus Tercio de modo vindicãdi Quarto in qs sit vindicta exercẽda

Ad. j. sic ꝓcꝺ̄. vi qꝫ vindicacio nõ sit licita quicũqz enĩ vsurpat sibi qꝺ dei est peccat. sz vindicta ptinz ad deũ. dicit̃ enĩ deut̃. xxxij. ꝟm aliã lrãm michi vindictã et ego retribuã. ergo o mis vindicacõ est illicita ¶ Ꝺ̄. ille de q̃ vindicta sũt̃ nõ tollerat̃. sz mali sũt tollerãdi. qa sup id cãt̃. ij. sic liliũ inter spinas. dicit glo. nõ fuit bonus qui malos tollerare nõ potuit. g vindicta nõ est sumẽda de malis ¶ Ꝺ̄. vindicta ꝓ penas fit ex quibz habeꝫ timor builis. sz lex noua nõ est lex timoris sz amoris ut augꝰ dic̃ contr̃ adymantũ. g ad miꝰ in nouo testamẽto nulla vindicta fieri debz ¶ Ꝺ̄ ille ꝺ̄ vindicare se q̃ iniurias suas vlcisci. sz ut vi nõ licet ecliã iudici in se delinqntes punire. dic̃ enĩ ẽso sup math. discamꝰ exemplo xꝑi nostras iniurias magnaniter sustinere. dei aũt iniurias nec usqz ad auditũ sufferre. g vindicaꝫ vi ee illicita ¶ Ꝺ̄. pcm mltitudis magis est nociuũ q̃z peccatũ vniꝰ tñ. ꝺ̄ enĩ ecc̃. xxvj. a tribz timuit cor meũ et zelaturã ciuitatis et collectõez ppli. sed de pcto mltitudinis nõ est vindicta sumẽda. qa sup id matthei. xnj. sinite ut̃qz crescẽ vrticas ne forte eradicetis triticũ. dic̃ glo. qꝫ mltitudo nõ est exõnicanda nec pnceps. g nec alia vindicacõ est licita ¶ Sed ꝺ̄ est qꝫ nichil est expectandũ a deo nisi qꝺ est bonũ et licitũ. sz vindicta de hostibz est expectãda a deo. ꝺ̄ enĩ luc̃. xvnj. deꝰ faciet vindictam electoz suoz clamanciũ ad se die ac nocte q̃si dicẽt pmmo faciet. g vindicacõ nõ est p se mala et illicita ¶ Rñ dõ. qꝫ vindicacio fit p aliqꝺ penale malũ inflictũ peccãti. est g ĩ vindicacõe ꝺ̄sideand vindicãtis animus. si enĩ eiꝰ intẽcio ferat̃ pncipalit̃ in malũ illiꝰ de quo vindicta sumit̃ et ibi quiescat nõ est oĩno licitũ. qa delectari ĩ malo alterius ptinet ad oduꝫ qꝺ caritati repugnat. q̃ oñes hoies debemꝰ diligẽ. nec aliqs excusat̃ si malũ intendit illiꝰ q̃ sibi iniuste intulit malũ. sic nõ excusat̃ aliqs p hoc qꝫ odit se odientẽ. nõ enĩ debz hõ in aliũ peccare ꝓpt̃ hoc qꝫ ille peccauit ꝓus ĩ ipm. hoc enĩ est vinci a malo qꝺ apls ꝓhibet ad ro. xij. dicẽs. noli vinci a malo. sz vince ĩ bono malũ. si vero intencio vindicãtis ferat̃ principlr ad aliqꝺ bonũ ad qꝺ pueniꝫ p penã peccãtis puta ad emendacõez peccãtis. uꝫ saltẽ ad cohibicõz eiꝰ et quietẽ alioz. et ad iustície ꝺ̄suacõem et dei honorẽ pt esse vindicta licita. alijs debitis circũstancijs ꝺ̄suatis ¶ Ad. j. g dõ. qꝫ ille q̃ scõm gradũ sui ordis vindictã exercet in malos nõ vsurpat sibi qꝺ dei est. sz vtiꝫ ptãte sibi diuinitꝰ ꝺ̄cessa. ꝺ̄ enĩ ad ro. xnj. de pncipe ẽreno qꝫ dei miꝰter est vindex in irã ei qui male agit si aũt ꝑter ordiez diuĩe institucõis aliqs vindictã exerceat vsurpat sibi qꝺ dei est. et ideo peccat ¶ Ad. ij. dõ. qꝫ mali tollerant̃ a bonis in hꝰ qꝫ ab eis ꝓpas iniurias patient̃ sustinẽt scz qꝫ oportet. nõ aũt tollerãt eos ut sustineãt iniurias dei et ꝓximoz. dic̃ enĩ ẽsoꝰ sup math in ꝓpis iniurijs ee quẽpiã patient̃ laudabile est. iniurias autẽ dei dissimulare nimis est impiũ ¶ Ad. nj. dõ. qꝫ lex euãgelij est lex amoris. ideo illis qui ex amore bonũ opant̃ qui solũ ꝓprie ad euãgeliũ ptinẽt nõ est amor incutiend̃ p penas. sz solũ illis q̃ ex amore nõ mouent̃ ad bonũ. q̃ est si in nũo sũt de ecclia. non tñ merito ¶ Ad. mj. dõ. qꝫ iniuria q̃ inferꝫ psone alicui qñqz redundat in deũ. et in ecclĩaz. et tũc debet aliqs ꝓpam iniuriã vlcisci. sic pz de helya q̃ fecit ignẽ descendẽ sup eos q̃ venerãt ad ipm capiendũ. ut legitur in. mj. re. j. et silr helizeꝰ maledixit pueris eũ irridẽtibz ut habetur mj. re. ij. et siluester papa excõicauit eos q̃ eum in exiliũ miserũt. ut hẽt̃. xxnj. q. mj. inqstũ vero iniuria ĩ aliquẽ illata ad eiꝰ psonã ptinet debet eã tollerare patient̃ si expediat. huĩoi enĩ ꝑcepta paciẽcie intelligẽda sũt scõm ꝓportiõez animi. ut ut augꝰ dicit in liꝰ de ꝟmone dñi ĩ mõte ¶ Ad. v dõ. qꝫ qñ tota multitudo peccat est de ea vindicta sumẽda. uꝫ q̃stũ ad totã multitudinẽ. sic egipcij submersi sũt ĩ mari rubro ꝑsequtes filios isrl. ut hẽt̃ exo. xmj. et sic sodomite pierũt vlr. uel q̃stũ ad magnã mltitudis ꝑtem. sic pz exo. xxxij. in pena eoz q̃ vitulũ adorauerãt. qñqz vero si sperẽt mltoz correccio debet se veritas vindicte exercere in alijs paucos pncipaliores quibz punitis ceteri terreant̃. sic dns nũi. xxv. mãdauit suspẽdi ppli pncipes ꝓ pcõ mltitudis. si aũt nõ tota mltitudo peccauit. sz ꝓ ptẽ tũc si pñt mali secrni a bonis ꝺ̄z ĩ eos vindicta exerceri. si tñ hoc fieri possit sine scãdalo alioz alioqn ꝓcendũ est mltitudi et deẽbendũ seueritati. et eadẽ racio est de pncipe quem sequit̃ mltitudo. tollerandum est enĩ pcm eiꝰ. si sine scãdalo mltitudis puniri nõ possꝫ. nisi forte

eēt tale pcēm pn̄cipis qđ magis noceret mlt̄itudī
uł spūal'r·uł tp̄al'r q̄z scandalū qđ exinde orireturAd·ij·sic ꝓcedit·vī qđ vindicacō nō sit spe-
cialis v̄tus ab alijs distincta·sic enī remu
neranē boni ꝑ hȳs q̄ bñ agūt·ita puniunē mali·
ꝑ hȳs q̄ male agūt·sz remūeracō bonoꝝ nō ptinz
ad aliquā v̄tutē spēalē·sz est actꝰ ꝛmutatiue iust̄
ticie·g̈ parı rōne et vindicaꝰ nō debet ponı spēal'
virtꝰ ℸ·ad actū illū nō debet ordinarı spēalis
virtꝰ ad quē homo sufficienter disponiē per alias
v̄tutes·sz ad vīdicandū mala sufficiēter disponiē
hō per v̄tutē fortitudīs et ꝑ zelū·nō g̈ vindicacio
debet eē spēalis v̄tꝰ ℸ·cuilibz spēali v̄tuti aliqđ
spēale viciū opponiē·sz vindicacōi nō vī opponi
aliqđ viciū spēale·g̈ nō est spēalis v̄tus Sed ꝛtra
est qđ tulꝰ ponit eā ptē iust̄icie ℜ nī dđ·qđ sic
ꝓbȳs dicit in·ijꝰ·etb̄ aptitudo ad v̄tutē inest nob̄
a naťa licet ꝛplementū v̄tutis sit ꝑ assuetudinē
uł ꝑ aliquā aliā causā·vñ pz qđ v̄tutes pficiūt
nos ad ꝓsequendum debito mō indinacōes naťales
q̄ ptinēt ad ius naťale·et ideo ad q̄libet inclina-
cōez naťalē determinatā ordinaťꝰ aliq̄ virtꝰ spēalis·
est aūt quedā spēalis indinacio naťe ad remouē-
dū nocumētum·vñ et aīalibz daťꝰ vis irascibilis
sepatim a vi concupiscibili·repellit aūt hō nocumē
ta ꝑ hoc qđ se defendit oē iniurias ne ei inferanē
uł illatas iā iniurias vlciscī nō intencōe nocē-
di·sz intencōe remouēdi nocumēta·hoc aūt ptinz
ad vindicacōez·dicit enī tulꝰ in sua rethorica qđ
vindicacio est ꝑ quā vis aut iniuria ꝛ oīno q̄dq̄d
obscurū est idest ignominiosum defendendo aut
vlciscēdo ꝓpulsaťꝰ·vñ vindicacio est spēalis v̄tus
ℸ·d·j·g̈ dđ·qđ sic recōpēsacō debiti legalis ptinz
ad iust̄iciā ꝛmutatiuā·recōpensaꝰ aūt debiti mo-
ralis qđ nascī ex ptic'ari bñficio exhibito ptinz
ad v̄tutē gr̄e·ita eā puniciō pcōꝝ scōm qđ ptinz
ad publicā iust̄iciā est actꝰ iust̄icie cōmutatiue·
scōm aūt qđ ptinet ad immunitatē alicuī ꝑsone
singl'aris a quo iniuria ꝓpulsaťꝰ ptiuet ad v̄tutē
vindicacōis ℸ·d·ij·dđ·qđ fortitudo disponit ad
vindictā remouēdo ꝓhibens scz timorē piculi im
minētis·zelꝰ aūt scōz qđ importat feruorē amoris
importat ꝓmā radicē vindicacōis ꝓut aliqs vin-
dicat iniurias dei uł ꝓximoꝝ q̄s ex caritate repu
tat q̄si suas·cuiuslibet aūt v̄tutis actꝰ ex radice
caritatis ꝓcedit·ꝗa ut ggꝰ dīc in quadā omelia·
nichil habet viriditatis ramꝰ boni operis si nō ꝓce
dat ex radice caritatis ℸ·d·nj·dđ·qđ vindica-
cōni opponunē duo vicia·vnū quidē ꝑ excessum
sz pcēm crudelitatis·uł seuicie q̄ excedit mēsurā
ī puniēdo·aliud antē est viciū qđ ꝛsistit ī defectu
sic cū aliqs est nimis remissꝰ in puniēdo·vñ dicit
ꝑū·xnj·q̄ parat v̄ge odit filiū suū·virtus aūt
vindicacōis ꝛsistit in hoc ut hō scōm oīes c̄cum-
stācias debitā mēsurā in vindicādo ꝛseruet

Ad·nj·sic ꝓcedit·vī qđ vindicacio nō debeat
fieri ꝑ penas apud hoīes ꝛsuetas·occisio enī
hoīs ē quedā eradicacō eiꝰ·sz dñs mādauit matth·
xnj·qđ zizania per que significantur filij neq̄ nō
eradicarenē·g̈ pcōres nō sūt occidēdi ℸ·qui-
cūq̄ moꝛliter peccāt eadē pena videnē digni·si g̈
aliq̄ peccātes mortaliē morte puniunē·vī qđ oīes
tales deberēt morte puniri qđ pz cē fm ℸ·cū
ꝑ pcō puniē manifeste ex hoc pcēm eiꝰ manifes-
taē qđ vī cē nociuū mlt̄itudini q̄ ex exemplo pcī
sumit occasionē peccādi·g̈ vī qđ nō sit pena mor-
tis ꝑ aliq̄ pcō infligēda Sed ō est qđ ī lege diuīa
hȳs huīoi pene deē nīanē ut ex ꝰ dcīs pz ℜ nī
dđ·qđ vindicacio in tantū licita est ꝛ v̄tuosa in-
q̄tū tēdit ad cohibicōez malorꝝ·cohibenē aūt aliq̄
a peccādo q̄ affectū v̄tutis nō hñt·ꝑ hoc qđ tament
amittē aliq̄ que plus amāt quā ista q̄ peccādo ad-
ipiscunē·alias timor nō ꝓfecēt peccatū·et ideo ꝑ
subtracōm oīm q̄ homo maxime diligit est vin-
dcta de pcīs sumēda·hec sūt aūt q̄ homo maxime
diligit·vitā incolumitatē corpis libertatē sui et
bona exteriora·puta diuicias pr̄iaz et gr̄iaz·et ideo
ut augꝰ refert·xxj·de ci dei·octo gn̄a penaꝝ in
legibz cē describit tulꝰ scz morte ꝑ quā tollit vita
vbera et talionē·ut scz ocl'm ꝓ ocl'o pdat ꝑ q̄ amit
tit q̄s corpis incolumitatē fuitutē et vincula per
que pēdit libtatē·exiliū ꝑ qđ pdit pr̄iaz·dampnū
ꝑ qđ perdit diuicias·ignominiā ꝑ quā pdit gr̄iaz
Ad·j·g̈ dđ·qđ dñs prohibet eradicarı zizaniā qñ
timeē ne simł cū eis eradicēt triticū·sz qñz possūt
eradicarı mali ꝑ mortē nō solū sine picto·sz etiā
cū magna vtilitate bonoꝝ·et ideo in tali casu pt
pena mortis pcōribz infligi Ad·ij·dđ·qđ oīes
peccātes mrtaliter digni sūt morte eterna q̄tū ad
futurā retribucōez q̄ est scōm veritatē diuī iudi-
cij·sz pene pn̄tes vite sunt magis medicinales·ꝛ
ideo illis solis pcīs pena mortis infligiē q̄ in gr̄ē
pernicīē aliorꝝ cedūt Ad·nj·dđ·qđ qñ simul cū
culpa inotescit et pena uł mortis uł quecūq̄ alia
q̄s homo horret ex hoc ipo volūtas eiꝰ a peccādo abs
tahiē·ꝗa plus trat pena q̄z alliciat exemplū culpe

Ad·mj·sic ꝓcedit·vī qđ vindicta sit exercēda
i eos q̄ inuolūtarie peccauerūt·volūtas enī vnīꝰ
nō ꝛsequit volūtatē alterīꝰ·sz vnꝰ punit ꝑ alio·
scōm iᵒexo·xxᵒ·ego sū deꝰ zelotes visitās iniqui-
tatē patꝝ in filios ī terciā et quartā gn̄acōez·vñ
ꝑ pcō chanaan filiꝰ eiꝰ maledictꝰ est ut habetur
gen̄·ixᵒ·ihēsu etiā peccāte lepra trāsmittit ad pos
teros·ut habet·mj·re·vᵒ·saguis etiā xp̄i reddit
pene obnoxios successores indeoꝝ q̄ dixerūt matth
·xxvijᵒ·sāguis eiꝰ sup nos et sup filios nr̄os·le-
git etiā qđ ꝑ pcō achor ꝓpl's isr̄l tdituꝰ est ī manꝰ
hostiū ut habet iosue·vijᵒ·ꝛ ꝑ pcō filioꝝ heli·idē
ꝓpl'us corruit in ꝛspectu philistinoꝝ·ut habet·j·
re·mj·g̈ aliqs inuolūtariꝰ est puniendꝰ ℸ·iᵒ
solū est volūtariū qđ est in ptāte hoīs·sz qñz pena
inferē ꝑ eo qđ nō est in eiꝰ ptate·sic ꝓpter viciū
lepre aliqs remouet ab admīstracōe eccl'ie et ꝓpt
pauptatē aut malicīā cuiuī eccl'ia perdit cathedrā
epalem est·g̈ nō solū ꝑ pcō volūtario vindicta
inferē ℸ·ignorācia causat inuolūtariū·sz vī-
dicta qñq̄ exercet in aliqs ignorātes·puuli enī
sodomitaꝝ licet haberēt ignorancīā in vincibilē

cũ pentibꝫ tñ pierũt ut legit gen̄. xix. similiter
ecia puuli ꝑ pcto datan et abiron piter cũ eis ab-
sorbti sunt ut habeat núi. xvj. bruta aialia ecia q̃
carẽt rõne iussa sũt interfici ꝑ pcto amelechitarũ
ut habeat. j. re. xv. g̃ vindicta q̃ntꝫ exerceat in in-
uolũtarios ℸ Jo. coactio maxime repugnat vo-
lũtario. sed aliqs qui est timore coactꝰ aliqd pcm
omittit nõ ꝓpter hoc reatũ pene euadit. g̃ vindicta
exerceat ecia in inuolũtarios ℸ Jo. ambrꝰ dic sup
luc qꝫ nauicla in q̃ erat iudas ebatꝰ. vñ et petrꝰ
q̃ erat firmꝰ meritis suis turbat alienis. sz petrꝰ
nõ volebat pcm inde. g̃ q̃ntꝫ inuoluntariꝰ punit
ℸ Sed ō est qꝫ pena debet pcto. sz oñe pcm est vo-
lũtarii ut dicit augꝰ. g̃ in solos volũtarios ex-
ercẽda est vindicta ℸ R̃n̄ do. qꝫ pena ꝑt duplicit
obtinari. vnoꝰ scom rõm pene. et scom hoc pena nõ
nõ debet nisi pcto. qa ꝑ penã irpat eccl̃ias iusticie
inq̃tũ ille q̃ peccãdo nimis secutꝰ e suã volũtatẽ
aliquid otra suã volũtatẽ patit. vñ cũ oñe pcm
sit volũtarii ecia originale ut s habitũ est obsecꝫs
est qꝫ nullꝰ punit hoc mõ nisi ꝑ eo qꝺ volũtarie
factũ est. aliꝰ ꝑt obtinari pena inq̃tũ est medicia
nõ solũ sanatiua pcti ꝓteriti. sz ecia ꝓpuatiua a
pcto fucto uel ecia ꝓmotiua in aliqꝺ bonũ et scom
hꝰ aliqs intẽdũ punit sine culpa nõ tñ sine causa.
sciendũ tamẽ qꝫ nũq̃ medicina subtrahit maius
bonũ ut ꝓmoueat minꝰ bonũ. sic medicina car-
nalis nũq̃ cecat oculũ ut sanet calcaneũ. q̃ntꝫ tñ
infert nocumentũ in mẽbris ut melioribꝫ auxi-
liũ ꝓstet. et qa bona spũalia sũt maxima bona.
bona aũt tpalia sũt mima. ideo q̃ntꝫ punit aliqs ī
tpalibꝫ bonis absq̃ culpa. cuiusmodi sunt plures
pene pñtis vite diuitus inflicte ad hũliacõez. uel
ꝓbacõnem. nõ aũt punit aliqs ī spũalibꝫ bonis.
sine ꝓpa culpa neqꝫ ī pñti neqꝫ ī futo. qa ibi pene
nõ sũt medicine. sz obsecunt spũalẽ dãpnacõz ℸ Ad
j. g̃ do. qꝫ vnꝰ homo pena spũali nũq̃ punit ꝑ
pcto alteriꝰ. quia pena spũalis pertinet ad aiaz scz
q̃m quilibet est lib sui. pena aũt tpali q̃ntꝫ vnus
punit ꝑ pcto altꝰ ꝓplici rõne. ꝑmo quidẽ qa vnꝰ
hõ tperaliter est res alteriꝰ. et ita ī penã eiꝰ ecia
ipe punit. sic filij sũt scom corpꝰ quedã res pris.
et bui quedã res dñoꝝ. aliꝰ inq̃tũ pcm vniꝰ de-
riuat in alteꝝ. uel ꝑ imitacõz. sic filij imitantur
pcta pentũ et bui pcta dñoꝝ ut audaciꝰ peccet. uel
ꝑ modũ meriti. sic pcta subditoꝝ peiorẽ meretur
platũ. scom id iob. xxxnj. q regnare facit hoiez
ypocritã ꝓpter pcta ppli. vñ et ꝑ pcto dauid ppl'm
numerãtis ppls israhel punitꝰ est. ut habeat. ij.
re. vlt. sue ecia ꝑ aliqualẽ obsensũ seu dissimula-
lacõez. sic ecia interdũ boni simul puniunt tpa-
lit cũ malis. qa eoꝝ pcta nõ ardarguerũt. ut augꝰ
dicit ī. s. de ci. dei. tcio ad omẽdandũ vnitatẽ hu
mane societatis. ex qua vnꝰ debet ꝑ alio sollicitꝰ
ee ne peccet. et ad detestacõez pcti dũ pena vniꝰ re-
dũdat ī oñes q̃si oñs eent vnũ corpꝰ ut augꝰ dic
de pcto achor. qꝫ aũt dñs dicit visitãs pcta pentũ
in filios in terciã et quartã gnacõz magis vt ad
misceiam quã ad severitatẽ ptinet. dũ nõ statim
vindictã adhibz. sz expectat ī postez. ut uel statim
posteri corrigant. sz crescẽte malicia posteriorꝝ q̃si
ncce est vlcionem inferri ℸ Ad. ij. do. qꝫ sic augꝰ
dicit iudiciũ hũanũ debz imitari diuinũ iudiciũ
in manifestis de iudicijs qbꝫ hoies spũaliter dãpnat
ꝑ ꝓprio pcto. occulta vero dei iudicõ qbꝫ tpaliter
aliqs punit absq̃ culpa nõ ꝑt hũanũ iudiciũ imi
tari. qa hõ nõ ꝑt ꝙphendere horꝝ iudicõꝝ rõnes ut
sciat qꝺ expediat vnicuiq̃. et ideo nũq̃ scom hu-
manũ iudiciũ aliqs debet puniri sine culpa pena
flagelli ut occidat. uel inutilet. uel vbereat. pena
dampni puniunt aliq ecia scom hmanũ iudiciũ
ecia sine culpa sz nõ sine causa. et hoc ꝙpter. vnoꝰ ex
hoc qꝫ aliqs ineptꝰ reddit sine sua culpa ad aliꝰ
bonũ habendũ. uel obsequẽdũ sic ꝓpter vicium lepre
aliqs remouet ab admistracõe ecie. et ꝓpter biga-
miã. uel iudiciũ saguis aliqs impeditur a sacris
ordinibꝫ. scdo quia bonũ in quo dãpnificat nõ est
ꝓpriũ bonũ. sz oñe. sic qꝫ aliqua ecia habeat epatũ
pinet ad bonũ totiꝰ cuitatis nõ aũt ad bonũ ci-
toz tãtũ. tcio qa bonũ vniꝰ depẽdet ex bono altiꝰ.
sic in ẽmine lese maiestatis filiꝰ amittit hereditatẽ ꝑ peccato pentis ℸ Ad. nj. do. qꝫ puuli diuino
iudicio simul puniunt tpalit cũ pentibꝫ. cũ quia
sũt res pentũ et ī eis ecia pentes puniunt. cũ ecia
quia hoc in eorũ bonũ cedit ut si rebuarent essent
imitatores pne malicie. et sic g̃uiores penas me-
rerent. inbruta vero aialia et quascũq̃ alias ir-
rõnales creata vindicta exercet. quia ꝑ hoc puni
unt illi quorũ sũt et iterũ ꝓpter detestacõem pcti
ℸ Ad. mj. do. qꝫ coactio timoris nõ facit simplicit
inuolũtariũ. sz habet volũtariũ mixtũ ut s habitũ
est ℸ Ad. v. do. qꝫ hꝰ mõ ꝑ pcto vide cen apli ebas-
bant. sic ꝑ pcto vniꝰ punit mitatudo ad vnitatẽ
omẽdandã ut dictũ est

Deinde ostendũ est o veritate et vicijs
oppositis Circa veritatẽ autẽ q̃runt
mj. Primo vtrũ veritas sit vtus
Scdo vtrũ sit vtus spealis Tercio
vtz sit ps iusticie Qrto vtz magis declinet ad
d. j. sic procedit. vi qꝫ vitas nõ sit ℸ minꝰ
virtꝰ. pma enī vtutũ est fides cuiꝰ obiec-
tũ est vitas cũ g̃ obiectũ sit pus bitu et actu. vi
qꝫ veritas nõ sit virtꝰ. sz aliqd prius vtute ℸ Jo.
sic phs dicit ī. mj. eth. ad vitatẽ pinet qꝫ aliqs
ostitat extrema circa seipm et neqꝫ maiora. neqꝫ
minora sz hoc nõ semp est laudabile. neqꝫ ī bonis.
qa ut ō pu. xxvij. laudet te alienꝰ et nõ os tuũ.
nec ecia in malis qa ō quosdã ō psaic. nj. pcm
suũ quasi sodoma ꝑdicauerũt nec absconderũt. g̃
vitas nõ est vtꝰ ℸ Jo. ois vtus aut ē theologica.
aut intellectualis a moralis. sz veritas nõ est vtꝰ
theologica. qa nõ habet deũ ꝓ obiecto. sz res tpa-
les. dicit enī tulliꝰ qꝫ veritas est p quã immutata
sũt ea q̃ sũt aut fuerũt aut futa sũt dicunt. sil'r
ecia nõ est vtus intellectualis. sed finis earz. neqꝫ
ecia est vtus moralis. qa nõ obsistit ī medio inter
supfluũ et dimiutũ. q̃to enī aliqs plꝰ dic vez tã
to melius ē. g̃ veritas nõ est vtꝰ ℸ Sed ō ē qꝺ phs

in .ij. ⁊ .mj. etiã ponit veritatẽ inẽ ceteras vtutes

Rñ dicendũ .q. veritas dupl'r accipi pt .vno. scõm q veritate aliqd dicim' verũ .et sic veritas nõ est vt' sz obiectũ .uel finis vtutis .sic enĩ accepta veritas nõ est hitus qd est gen' vtutis .sed eqlitas quedã intellct' .uel signi ad rẽ intellectã et significatã .uel eciã rei ad suã regulã .ut in pmo habitũ est .alio pt dici veritas .qua aliqs vez dicit scõm q ea aliqs dicit verax .et talis veritas sic veracitas ncce est q sit vtus .quia hoc ipm qd est dicere vez est bon' act' .vtus aũt est q bonũ fcit hntẽ .et op' ei' bonum reddit Ad .j .g dicendum .q. racõ illa pcedit de veritate pmo mõ dcta Ad .ij .dicendum .q. cõ fiteri id q est cca seipm inqztũ est ofessio veri est bonũ ex gne .sz hoc nõ sufficit ad hoc q sit vtutis act' .ideo ad h' requrit q vltr' debitis circũstãciis vestiat' q si nõ obseruent erit act' vicios' .et sc̃z hoc viciosũ est q aliquis sine debita causa laudet seipm eciã de vero .viciosũ est eciã q aliqs pcm suũ publicet qsi se de hoc laudãdo uel qlitercũq; in vtilit manifestãdo Ad .nj .dicendum .q. ille q dicit vez pfert aliqua signa oformia rebs sc̃z uel vebra .uel aliq facta exteriora aut quascũq; res exteriores .circa huiusmodi aute res sũt sole vtutes morales ad qs eciã vsus ptinet extior mẽbrorũ scõm q fit p imperiũ volũtatis .vñ veritas volũtatis nõ est vt' theologica neq; intellctual' .sz moralis .est aũt ĩ medio inẽ supfluũ ⁊ diminutũ dupl'r .vno quidẽ modo ex pte obiecti .alio ex pte act' .ex pte qdẽ obicti .qa verũ scõm suã rõem importat qdã equalitatẽ .equale autẽ est mediũ inẽ magis et min' .vñ ex hoc ipso q aliqs vez dicit de seipso mediũ tenet inter eũ qui maiora dicit de seipso .et inẽ eũ qui miora .ex pte act' mediũ tenet inqztũ vez dicit qñ oportet et scõm q oportet .supfluũ aũt ocurrit illi q importune ea q sua sũt manifestat .defect' aũt cõpetit illi qui occultat .qñ manifestare oportet

Ad .ij .sic pcedit .dicendum q. veritas nõ sit spalis virt' .verũ enĩ et bonũ cõvertunt' .sz bonitas nõ ẽ spalis vtus qñymmo ois virt' est bonitas .qa bonũ facit habentẽ .g veritas nõ est spal' vt' Ad .iij .manifestacio ei' qd ad ipm hoiez ptinet est act' vtutis de qua nũc loquim' .sz hoc pertinet ad qlibet vtutẽ .quelibz enĩ vtutis habit' manifestat' p pprium actũ .g veritas nõ est spalis vtus Ad .iij .veritas vite d' qua qs recte viuit de qua dicitur psa .xxxvnj .memento queso quõ ambulauerũt coram te in vitate ⁊ ĩ corde pfecto .sz qlibet virtute recte viuit' ut patz p diffinicõez vtutis d' posita .g veritas nõ est spalis vtus Ad .iij .veritas dicendum idẽ ee simplicitati qa utriq; opponit simulacõ .sz simplicitas nõ est spalis vtus quia facit intencõem rectã qd requirit' in omi vtute .g eciã veritas nõ est spalis vtus Sed d' est q. ij .eti .onũat' aliis vtutibs Rñ dicendum .q. ad rõez vtutis hũane pertinet q op' hois bonũ reddat .vñ vbi ĩ actu hois inuenit' spalis racõ bonitatis .necesse est q ad hoc disponat' hõ p spalẽ vtutẽ .cũ aũt bonũ sc̃z aug .in li' de na' boni dicatur ĩ ordine .ncce est spalem rõez dicendi ex determinato ordine .est autẽ qdã spal' ordo scõm q extiora nra .uel vba .uel facta debite ordinant' ad aliquid .sic signũ ad signatũ .et ad h' pficiat' hõ per vtutẽ veritatis .vñ manifestũ est q veritas ẽ spalis vt' Ad .j .g dicendum .q. vez et bonũ subiccõ quidẽ cõtãt' .quia oe vez ẽ bonũ et oe bonũ ẽ vez .sz p. rõz inuicẽ se excedũt .sic intellct' ⁊ volũtas inuicẽ se includũt .nã intellect' intelligit volũtatẽ et mlta alia et volũtas appetit ea q pertinent ad intellectũ ⁊ mlta alia .vñ vez scõm rõem pprią qua est pfectõ intellct' est qdã particulare bonũ inqztũ est qdã appetibile ⁊ sil'r bonũ scõm ppam rõem put est finis appetit' est qdam vez inqztũ est quoddã intelligibile .quia g virt' includit racõz bonitatis pt ee q veritas sit spal' vt' .sic vez ẽ spale bonũ .nõ aũt pt ee q bonitas hois sit spalis vtus .cũ magis scõm rõez sit gen' virtutis Ad .ij .dicendum .q. habit' vtutũ et viciorũ sortiunt' speciẽ ex eo q est p se intentũ .nõ aũt ab eo qd est p accens et pter intencõz .q. autẽ aliquis manifestat qd eca hoc ipm ẽ .pertinet qdẽ ad vtutẽ veritatis sic p se intentũ .ad alias aũt vtutes pt pertinẽ ex oseqnti pter principalẽ intencõez .fortis enĩ intendit fortiter agẽ .qd aũt fortit agẽdo aliqs manifestet fortitudinẽ quã habet hoc osequit' preter ei' principalẽ intencõez Ad .nj .dicendum .q. vitas vite est veritas scõm quã aliqd ẽ vez .nõ vitas scõm qm aliqs dicit vez .d' autẽ vita vera .sic et qlibet alia res ex hoc q attingit suã regulã et mẽsurã sc̃z diuinã legẽ p cui' oformitatẽ rectitudinẽ habz ⁊ talis vitas siue rectitudo oĩs ẽ ad qlibet vtutẽ Ad .nj .dicendum .q. simplicitas d' p oppositũ duplicitati .qua sc̃z aliqs aliud habet ĩ corde ⁊ aliud ostẽdit extius .et sic simplicitas ad hãc vtutẽ pertinz .facit autẽ intencõm rectã .nõ quidẽ directe .quia hoc pertinet ad omnẽ vtutẽ .sz excludẽdo duplicitatẽ qua homo vnũ pretendit ⁊ aliud intendit

Ad .nj .dicendum .q. veritas nõ sit ps iustitie .iustitie enĩ pprie ee vi' q reddat alteri debitũ .sz ex hoc q aliqs dicit vez nõ vi' alẽi debitũ reddẽ sic fit in oibs pmissis iustitie ptibs .g veritas nõ est iustitie pars Rñ .veritas pertinz ad intellectũ .iustitia aũt est in volũtate ut d' habitũ est .g vitas nõ est pars iustitie Rñ .triplex distinguit' veritas .scõm ieom sc̃z vitas vite ⁊ veritas iustitie ⁊ veritas doctne .sz nulla istaz est ps iustitie .nã veritas vite pertinet in se omnẽ vtutẽ ut dictũ est .veritas aũt iustitie est idẽ iustitie .vñ nõ est ps ei' .veritas aũt doctne pertinz magis ad vtutes intellectuales .g vitas nullo' est pars iustitie Sed d' est q tulius ponit vitatem inter ptes iustitie Rñ dicendum .q. sic sup dictũ est ex hoc q aliqua virt' iustitie annectit' sic scõaria principali qd ptim quidẽ cũ iustitia pertinet .ptim autẽ deficit in ei' pfecta rõne .vtus aũt vitatis pertinet quidẽ cũ iustitia ĩ duobs .vno quidẽ mõ in hoc qd est ad altez .manifestacõ enĩ quã diximus ee actũ vitatis est ad altez .inqztũ sc̃z ea q circa ipm sũt vnus hõ alẽi manifestat .alio mõ inqztũ iustitia

equalitatē q̄dam in reb⁹ ꝯstituit et hoc eciā facit virt⁹ veritatis · adequat enī signa reb⁹ existētib⁹ ēca ipm · deficit autē a ꝓpria rōne iusticie q̄tū ad rōem debiti · nō enī hec v̄tus attēdit debitū legale qđ attēdit iusticia · sz pot⁹ debitū morale · inq̄tū scz ex honestate vn⁹ hō alteri debet vitatis manifestacōz · vñ veritas est ps iusticie inq̄tū ānexitē ei sic̄ virt⁹ scōaria p̄cipali ℟ Ad · j · q̄ dō · qp qa hō est animal sociale nat̄alit̄ · vn⁹ hō debet alteri id sine q̄ societas hūana stuari nō posset · nō aūt possent hoīes adinuicē ouiuē nisi sibi inuicē crederēt tamq̄ sibi inuicē veritatē manifestātib⁹ · et ideo virt⁹ veritatis aliq̄ mō attēdit rōez debiti ℟ Ad · ij · dō · qp veritas scōm qp est ognita ptinet ad intellectū · sz hō p ꝓpriā volūtatē p quā vtit̄ ex habitib⁹ ⁊ membris ꝓfert exteriora signa ad veritatē manifestandā et scōz hoc manifestacō veritatis ē act⁹ volūtatis ℟ Ad · nj · dō · qp veritas de q̄ nunc loquim̄ differt a veritate vite ut dictū est · vitas aūt iusticie ō dupl'r · vnō scōz qp ipa iusticia est rectitudo q̄dā regulata scōm regulā diuīe legis · ⁊ scōm hoc differt veritas iusticie a vitate vite · qa vitas vite ē scōz q̄m aliq̄s recte viuit in seipo · veritas aūt iusticie est scōm qđ aliq̄s rectitudinē legis in iudicijs que sūt ad alterū stuat ⁊ scōm hoc veritas iusticie nō ptinet ad veritatē de qua nūc loquim̄ sic̄ nec vitas vite · alio intelligi p̄t vitas iusticie scōm qp aliq̄s ex iusticia veritatē manifestat · puta cū aliq̄s in iudicio veritatē ꝯfiteť · ad verū testimoniū dic̄ · et hec veritas est quidā particularis act⁹ iusticie · et nō ptinet directe ad hanc vitatē de q̄ nūc loquim̄ qa scz ī hac manifestacōe vitatis p̄ncipal'r hō intēdit ius suū alteri reddē · vñ phs in · mj · eth̄ · de hac v̄tute determinās dic̄ nō de iudicio ī ꝯfessionib⁹ diuīs neq̄ quecūq̄ ad iusticiā · uel iniusticiā ꝓtendūt · veritas aūt doctrine ꝯsistit in q̄dā manifestacōe v̄boz de q̄b⁹ est sciā · vñ nec ista veritas directe ptinet ad hanc v̄tutē · sz solū veritas q̄ aliq̄s ex vita ⁊ ꝑmone talē se demōstrat qualis est ⁊ nō alia q̄z circa ipm sūt nec maiora nec mīora · vmptñ · qa moralia inq̄tū sūt a nobis ognita ēca nos sūt et ad nos ptinēt · scōz hoc veritas doctne p̄t ad hāc v̄tutē ptinē · et q̄cūq̄z alia vitas q̄ q̄s manifestat v̄bo · uel fco qđ ognoscit

Ad · mj · sic ꝓdic̄ · vī qp v̄t⁹ veritatis nō declinet ī min⁹ · sic̄ enī aliq̄s dicēdo maj⁹ incurrit falsitatē ita et dicēdo min⁹ · nō enī maius est falsū q̄tuor ēe q̄nq̄ q̄z quatuor ēe tria · sz omne fl'm est scōm se malū ⁊ fugiendū · ut phs dic̄ in mj · eth̄ · g̃ veritatis v̄tus nō pl⁹ declinat ī min⁹ q̄z in maj⁹ ℟ Ad · p vna virt⁹ magis declinat ad vnū extremū q̄z ad aliud · ptingit qp ex h⁰ qp v̄tutis mediū est ꝓpinq̄us vni extremo q̄z alteri · sic̄ fortitudo est ꝓpinquior audacie q̄z timiditati · sed veritatis mediū nō est ꝓpinq̄us vni extremo q̄z alteri · qa veritas cum sit eq̄litas quedā in medio punctuali ꝯsistit · g̃ veritas nō magis declinat ī min⁹ ℟ Ad · in mj · vī a veritate recedē q̄ veritatē negat veritati aliq̄d subtrahēs · in maj⁹ aūt qui vitati aliq̄d supaddit · sz magis repugnat vitati qui veritatē negat q̄z q̄ supaddit · qa veritas non opatiť secū negacōem veritatis · opatiť autē secū supaddicōez · g̃ vī qp vitas magis debeat declīari in maj⁹ q̄z in min⁹ ℟ Sed ō est qp phs dic̄ in · mj · eth̄ · qp hō scōm hāc virtutē magis a vero declinat in min⁹ ℟ Rñ dō · qp declinare ī min⁹ a veritate ptingit dupl'r · vno affirmādo puta cū aliq̄s nō manifestat totū bonū qđ in ipo est · puta sciaz uł scītatē uł aliq̄d huīoi qđ sit sine p̄iudicio veritatis · qa in maiori est eciā mj⁹ · et scōm hoc hec v̄t⁹ declinat ī min⁹ · hoc enī phs dicit ibidē vī ēe prudēci⁹ ꝓpt honorosas suphabūdancias ēe hoīes enī qui maiora de seipis dicūt q̄z sicut sūt alijs honorosi q̄si excellē alios volētes · hoīes aūt qui mīora de seipis dicūt g̃rioси sūt q̄si alijs odescētes p q̄dā moderacōez · vñ ap⁹ dicit · ij · ad cor · xij⁰ · si voluero gl'iari nō ero insipiēs · veritatē enī dicā · parco aūt ne q̄s me existimet supī id qđ videt ī me aut audit aliq̄d ex me · alio pt aliq̄s declinare ī min⁹ negādo scz ut neget sibi inesse qđ inest · ⁊ sic non ptinz ad hāc v̄tutē declinare ī min⁹ · qa p hoc incurret fl'm ⁊ tñ hoc ipm eēt min⁹ repugnās v̄tuti nō quidē scōm ꝓpriā rōez veritatis sz scōm rōez prudēcie q̄m oportz saluari ī oīb⁹ v̄tutib⁹ · magis enī repugnat prudēcie · qa piculosi⁹ est ⁊ inhonesti⁹ aliq̄s qp aliq̄s existimet uel iactet se hr̄e qđ nō habz · q̄z qđ nō existimet uł dicat se nō habē qđ hr̄ · et per hoc patet responsio ad obiecta

Deinde ꝯsidandū est de vicijs oppositis veritati Et p̄mo de mēdacō Scōo de simulacōne siue ypocrisi Tercio de iactācia et opposito vicio Circa mēdaciū q̄runt̄ · mj · Primo vtz mēdaciū sp oponat̄ vitati q̄si ꝯtinēs fl'itatē Scōo de spēb⁹ mēdacij Tercio vtrū mēdaciū semp sit p̄cm Q̄rto vtz sit p̄cm mortale

Ad · j · sic ꝓdic̄ · vī qp mēdaciū nō semp oponat̄ veritati · opposita enī nō p̄nt ēe simł · sz mēdaciū simul p̄t ēe cū veritate · q enī vez loq̄tur qđ falsū ēe credit mētiť ut aug⁹ dicit in li⁰ ō mēdaciō · g̃ mēdaciū nō opponiť veritati ℟ Ō · vt⁹ veritatis nō solū ꝯsistit ī v̄bis sz eciā ī fctis · qa scōm phm ī · mj · eth̄ · scōz hāc v̄tutē aliq̄s vez dicit ī ꝑmone et ī vita · sz mēdaciū ꝯsistit solū in v̄bis · ō enī qp mēdaciū est falsa vocis placio · sic g̃ vī qp mēdaciū nō directe opponiť v̄tuti vitatis ℟ Ō · aug⁹ dicī li⁰ ō mēdaciō · qp culpa mētiētis est falēdi cupiditas · sz hoc nō opponiť veritati sed magis benīnolēcie · vł iusticie · g̃ mēdaciū nō opponiť veritati ℟ Sz ō est qp aug⁹ dic̄ in li⁰ ō mendaciū · nemo dubitet mētiri eū qui falsū enūciet causa fallēdi qua ꝓpt enūciacō falsi cū volūtate ad fallendū plata manifestū est mēdaciū · sz hoc opponiť vitati · g̃ mēdaciū vitati opponiť ℟ Rñ dō · qp act⁹ moralis ex duob⁹ spēz sortiť scz ex obiecto ⁊ ex fine · nā aliq̄s finis ē obiectū volūtatis q̄ est p̄mū mouēs in moralib⁹ actib⁹ · potēcia aūt a voluntate mota habet suū obiectū qđ est ꝓximū

obiectū volūtarij actꝰ ⁊ se habet ī actu volūtatis ad finē · sic̄ mäle ad formale ut ex supꝝ dc̄is patz · dictū est aūt qꝫ vtus veritatis et p oñs opposita vicia ī manifestac̄one ꝟsistit q̄ fit p aliq̄ signa · que quidē manifestac̄o siue enūcciac̄o est rōis actꝰ ꝟferētis signū ad signatū · ois enī repñtacio ꝟsistit in quadā collac̄one q̄ ꝓprie ptinet ad rōm · vñ et si bruta aīalia aliq̄d manifestēt nō tñ manifestac̄oz intendūt · ſ naturali instinctu aliq̄d agūt · ad qꝺ manifestac̄o sequit̄ · inq̄ꝝtū tñ huīoi manifestac̄o siue enūcciacio ē actꝰ moralꝫ oportet qꝫ sit volūtarijꝰ et ex intenc̄one volūtatis dependēs · obiectū aūt ꝓpriū manifestac̄ois siue enūcciac̄onis est vez uꝫ fl̄m · intenc̄o vero volūtatis inordiate pt̄ ad duo ferri · q̄ vnū est ut falsū enūciet̄ · aliꝰ quidē est effectꝰ ꝓpe false enūcciac̄ois · ut sc̄z aliq̄s fallat̄ · si g̃ ista ēa occurrāt sc̄z qꝫ fl̄m sit id qꝺ enūciat̄ et qꝫ assit volūtas fl̄m enūcciādi et itez intencio fallendi tūc est falsitas mālit̄ · q̄a fl̄m ꝺ et formalit̄ ꝓpter volūtatē falsū dicendi et effectiue ꝓpter volūtatē falsitatē imꝑmēdi · ſ tñ racō mēdacij sumit̄ a formali falsitate · sc̄ꝺ hꝰ sc̄z qꝫ aliq̄s habet volūtatē falsū enūcciādi · vnde et mēdaciū noiat̄ ex eo qꝫ ꝺ mentē ꝺ · et ideo si q̄s falsū enūciet credēs id verū ēe est quidē falsū mālit̄ · et nō formaliter · q̄a fl̄itas est ꝓter intencōz dic̄tis · vñ nō habet pfectā rōez mēdacij · id enī qꝺ ꝓter intēc̄oz est p accēns est · vñ nō pt̄ ēe specifica dr̄a · si vero foꝛliter aliq̄s falsū dicat hꝫ volūtatē fl̄m dic̄ēdi licet sit vez id qꝺ dicit̄ · inq̄ꝝtū tñ huīoi est actus volūtarijꝰ et moralꝫ habet p se fl̄itatē et p accidēs veritatē · vñ ad spēm mēdacij ptīgit · qꝫ aūt aliq̄s intēdit falsitatē in opinione alt̄ꝰ ꝟstituē fallēdo ipm nō ptinet ad spēz mēdacij · ſ ad q̄ꝺā pfecc̄om ipiꝰ · sic̄ et in rebꝰ naturalibꝰ aliq̄d spēz sortit̄ si formā habeat ecti̇ā si desit forme effectꝰ · sic̄ pēz ī g̃ui qꝺ violēter sursū detinet̄ ne descēdat sc̄om exigēc̄iā sue forme · sic g̃ pēz qꝫ mēdaciū dirc̄te et foꝛlit̄ opponit̄ vtuti veritatis Ad · j · g̃ dꝺ · qꝫ vnūqꝺq̄ magis iudicat̄ sc̄om id qꝺ est ī eo formaliꝫ et per se q̄ sc̄om id qꝺ est ī eo mālit̄er et p accēns · ⁊ ideo magis opponit̄ veritati inq̄ꝝtū est vtus moralis · qꝫ aliquis dicat vez intendēs dicē fl̄m q̄ qꝫ dicat falsū intendēs dicē vez Ad · ij · dꝺ · qꝫ sic̄ augus⁹ dicit ī · ij° · de doc · xp̄iana · voces p̄cipuū locū tenēt inter alia signa · ⁊ ideo cū ꝺ qꝫ mēdaciū est falsa vocis placio noīe vocis intelligit̄ oīe signū · vñ ille qui aliq̄ꝺ fl̄m nutibꝰ signare intēderet nō eēt a mēdac̄o immunis Ad · nj · dꝺ · qꝫ cupiditas fallendi ptinet ad pfecc̄oez mēdacij nō aūt̄ ad spēm ipiꝰ sic̄ nec aliq̄s effectꝰ pertinet ad spēz sue cause

Ad · ij · sic ꝓcedit̄ · vꝫ qꝫ mēdaciū insufficienter diuidat̄ p mēdaciū officiosū · iocosū · ⁊ pernicioſū · diuisio enī est dāda sc̄z ea q̄ p se ꝟueniūt rei · uēz p ꝓhm in · vnſ · meth · ſ intēc̄io effectꝰ est ꝓter spēz actꝰ moralis · et per accēns se habet ad illū ut vꝫ · vñ ⁊ infiniti effectꝰ pñt ꝟsequi ex vno actu · ħ aūt diuisio dat̄ sc̄om intenc̄oez effectꝰ · nā mēdaciū iocosū est qꝺ fit causa ludi · mēdaciū aūt pernicioſū est qꝺ fit causa nocumēti · mēdaciū aūt officiosū est · qꝺ fit causa vtilitatis · g̃ inc̄ōuēient hoc mō diuidit̄ mēdaciū Ad · aug⁹ ī li° · ō mendium diuidit mēdaciū ī · vnſ · ptes · q̄ꝝ ꝓmū est doctna religionis · sc̄ꝺm est qꝫ nulli ꝓsit et obsit alicui · ēciū aūt qꝺ ꝓdest vni ita qꝫ alteri obsit · qꝝtū qꝺ fit sola mēdiendi fallēdiq̄ libidine · quītū est qꝺ fit placēdi cupiditate · sextū est qꝫ nulli obest et ꝓdest alicui ad ꝟbuandā pecuniā · septimū est qꝫ nulli obest et ꝓdest alicui ad vitandū mortē · octauū qꝺ nulli obest et ꝓdest alicui ad vitādum immūdiciā corꝑalē · g̃ vꝫ qꝫ ꝓma diuisio mēdacij sit insufficiēs Ad · phs in · mſ · eth · diuidit mēdaciū in iactanciā q̄ verū excedit ī dicēdo et proniā que deficit a vero ī miꝰ q̄ duo sub nullo ꝓdicto⁹ mēbro⁹ cōtinent̄ · g̃ vꝫ qꝫ diuisio ꝓdicta mendacij sit incōpetens Sed ō est qꝫ sup id psalmi · perdes oīes q̄ loquunt̄ mēdaciū · dicit gl̄osa qꝫ sūt ēa gēna mēdacio⁹ · quedā enī sūt ꝓ salute et ōmō alicuiꝰ · est et aliud genꝰ mēdacij qꝺ fit ioco · ēciū vero mēdacij genꝰ est qꝺ fit ex malignitate · ꝓmū aūt hoꝝ triū officiosū · sc̄z iocosū · ēciū pernicioſū · g̃ mendaciū in ēa pc̄ta diuidit̄ Rñ dꝺ qꝫ mendaciū tripl̄r diuidi pt̄ · vno⁹ sc̄z ipaz mēdacij rōez que est ꝓpa p se mēdacij diuisio · et sc̄om hoc mendaciū in duo diuidit̄ · sc̄z ī mēdaciū qꝺ trāscendit vitatē in maiꝰ qꝺ ptinet ad iactanciā · ⁊ ī mēdaciū qꝺ deficit a vitate ī minꝰ qꝺ ptinet ad proniā uēz p ꝓhm ī · mſ · eth · ħ aūt diuisio ideo p se est ipiꝰ mēdacij qua mēdaciū inq̄ꝝtū huīoi opponit̄ veritati ut dictū est · vitas aūt ēq̄litas quedā est cui p se opponit̄ maiꝰ et minꝰ · alio⁹ pt̄ diuidi mēdaciū inq̄ꝝtū hꝫ racōez culpe sc̄om ea q̄ aggrauāt · uꝫ diminuūt culpam mēdacij ex pte finis intēti · aggr̃uat aūt culpā mēdacij si aliq̄s per mendaciū intēdat alteriꝰ nocumentū qꝺ vocat̄ mēdaciū pnicioſū · diminuit̄ aūt culpa mendacij si ordinet̄ ad aliq̄ꝺ bonū · uel delectabile et sic est mēdaciū iocosū · uꝫ vtile et sic est mēdaciū officiosū q̄ intēdit iuuamentū alteriꝰ uꝫ remocō nocumēti · et sc̄om illa diuidit̄ mēdaciū in ēa ꝓdicta Tercio diuidit̄ mendaciū vnūsaliꝰ sc̄om ordinē ad finē siue ex hoc addat̄ uel diminuat̄ ad culpā mēdacij siue nō · et sc̄z hoc diuisio est · vnſ · mēbro⁹ q̄ dc̄ta est · in q̄ quidē tria ꝓma mēbra cōtinent̄ sub mendacio pernicioso qꝺ quidē fit · uꝫ ctra deū et ad hoc ptinet ꝓmū mēdaciū qꝺ est in doctna religionis · uel est ꝺ̄ hoīez sine sola intenc̄one nocendi alicui · ⁊ sic est ꝺ̄ mēdaciū sc̄om qꝺ sc̄z nulli ꝓdest et obest alicui siue ecti̇ā intēdat in nocumēto vniꝰ · vtilitas altiꝰ et hꝰ est ēciū mēdaciū qꝺ vni ꝓdest ⁊ alteri obest · inter q̄ tria ꝓmū est g̃uissimū · q̄a semp pc̄ta ctra deū sūt g̃uiora ut ꝰ dictū est · sc̄om aūt est g̃uius ēcio qꝺ diminuit̄ ex intenc̄one vtilitatis alteriꝰ · pꝰ hec aūt tria q̄ supaddūt ad grauitatē culpe mēdacij ponit̄ quartū qꝺ habz ꝓpriā ḡntitatē sine addic̄one uꝫ diminucione · et hoc est mēdaciū qꝺ fit ex sola mēdiendi libidine qꝺ ꝓcedit ex habitu · vñ ⁊ phs dicit ī · mſ · eth · qꝫ mēdax eo qꝫ talis est sc̄om

habitū ipo mẽdacio gaudet·quatuor vero subsequntes modi diminuũt de culpa mẽdacij·nã qntũ ē mendaciũ iocosũ qđ fit placẽdi cupiditate· alia vero tria ꝺtinenť sub mẽdacio officioso ī quo intendiť qđ est alteri utile·uł qntũ ad res exteriores· et sic est sextum mẽdaciũ qđ ꝓdest alicui ad pecuniã ꝺbuandã·uł est utile corpi·⁊ hoc est septimũ mẽdaciũ quo impediť mors hois uł eciã vtile est ad honestatẽ vtutis·et hoc est octauũ mẽdaciũ in quo impediť illicita pollucio corpalis·pt autẽ qđ qnto bonũ intentum est meli⁹ tãto magis mĩuiť culpa mẽdacij·et ideo si qs diligenť ꝺsideret scđm ordinẽ ꝑdicte enũacois est ordo ḡuitatis·culpe in istis mẽdacijs·nã bonũ ⁊ vtile ꝓferť delectabili· ⁊ vita corpalis ꝓferť pecunie·honestatis eciã ipi corpali vite et ꝑ hoc patz respõsio ad obiecta

Ad·nj·sic ꝓdiť·ví qđ nõ oñe mẽdaciũ sit pcm·manifestũ ē enĩ qđ euãgeliste sciẽdo euãgeliũ nõ peccauerũt·videnť tñ aliqđ falsũ dixisse·qa vba xpi et eciã alioꝝ freqnter aliť vn⁹ et aliť retulit ali⁹·vñ ví qđ alẽ eoꝝ dixerit fm·nõ ḡ oñe mẽdaciũ est pcm ⁊ Ꝺ·null⁹ remũerať a deo ꝑ pcõ·sz obstetrices egipti remũerate sũt a deo ꝓpter mẽdaciũ·ꝺ enĩ exo·j·qđ edificauit illis de⁹ domos·ḡ mẽdaciũ nõ est pcm ⁊ Ꝺ·gesta sãctoꝝ narranť in sať sẽpťa ad informacõꝝ vite hũane· sz de qbusdã scissimis viris legiť qđ sũt mentiti· sic legiť gen·xxxvij°·et·xx°·qđ abrahã dixit de vxore sua qđ soror sua esset·et iacob eciã mẽtit⁹ dicẽs se esau tñ benedicẽꝝ adept⁹ ē·ut habeť gen·xxvij°· iudith eciã ꝺmẽdať q tñ holoferni mẽtita est·nõ ḡ oñe mẽdaciũ est pcm ⁊ Ꝺ·malũ min⁹ malũ est eligendũ ut viteť mai⁹ malũ·sic medic⁹ prescindit mẽbꝝ ne corrũpať totũ corp⁹·sz min⁹ nocumentũ est qđ aliqs gñet falsã opinionẽ in aĩo alicui⁹ qz qđ aliqs occidat uł occidať·ḡ licite pt hõ mẽtiri ut vnũ ꝑbuet ab homicidio et aliũ ꝑbuet a morte ⁊ Ꝺ·mẽdaciũ est si qs nõ impleat qđ promisit sz nõ oĩa ꝓmissa sũt implẽda·diť enĩ ysi⁹ in malis ꝓmissis rescinde fidẽ·ḡ nõ oñe mẽdacium est pcm ⁊ Ꝺ·mẽdaciũ ob hoc ví ē pcm·qa per ipm homo decipit ꝓximũ·vñ aug⁹ in li° ꝺ men· quisqs ꝺ aliqđ gen⁹ mẽdacij qđ pcm nõ sit putauerit·decipiet seipm ẽpiter cũ honestũ se deceptorẽ arbitreť alioꝝ·sz nõ oñe mẽdaciũ est decepcionis causa·qa ꝑ mẽdaciũ ioꝝsũ null⁹ decipiť·nõ enĩ ad hoc dicunť huĩoi mẽdacia ut credanť·sz ꝓpter delectacõm solã·vñ et yperbolice locucões qñz eciã in sẽptura sacra inuẽiunť·nõ ḡ oñe mẽdaciũ ē pcm ⁊ Sed ꝺtra est qđ ꝺ ecc·vij°·noli velle mẽtiri oñe mẽdaciũ ⁊ Rñ dõ·qđ illud quod est scđm se malũ ex gñe nullo pt ee bonũ et licitũ·qa ad hoc qđ aliqđ sit bonũ reqriť qđ oĩa recte ꝺcurrãt·bonũ enĩ est ex integra causa·malũ vero ex singłaribꝰ defectibꝰ·ut dpo⁹ dicit·mj°·ca° de di·no·mẽdaciũ aũt est malũ ex gñe·est enĩ act⁹ cadẽs sup indebitã mãz·cũ enĩ voces sint signa naťalit intellectuũ·innaťale est et indebitũ qđ aliqs voce significet id qđ nõ habet ī mẽte·vñ phs diť in·mj°·

etiã·qđ mẽdaciũ est ꝑ se prauũ et figiẽdũ·vñ aũt est bonũ et laudabile·vñ oñe mẽdaciũ est pcm sicť eciã aug⁹ asserit ī li° ꝺtra men· ⁊ Ad·j·ḡ ꝺ· qđ nec ī euãgelio nec in aliq sẽpťa canonica phas est opinari aliqđ falsũ asseri·nec qđ sẽptores earũ mẽdaciũ dixerũt·qa periret fidei ętitudo q aucti sacre sẽpture innittiť·in hoc vero qđ ī euãgelio ⁊ in alijs sẽpturis sacris vba aliqz diũsimode reciťanť nõ est mẽdaciũ·vñ aug⁹ diť in li° ꝺ de ꝺsensu euãgelistaꝝ nullo laborandũ ee iudicat q prudẽter intelligit ipas snias ee nectas ognoscẽde veritati qbus liꝺ vbis fuerint explicite·⁊ in hoc apparet ut ibidẽ subdit nõ debẽ nos arbitrare mẽtiri qqz si pluribꝰ remiscentibꝰ rẽ quã audierũt·uł viderũt nõ eoꝝ mõ atqz eiꝺ dẽ vbis eaꝝ res fũat indicata ⁊ Ad·ij·dõ·qđ obstetrices nõ sũt remũerate ꝑ mẽdacio·sz ꝑ timore dei ⁊ benuolẽcia ex q ꝓcessit mẽdaciũ·vñ signanť ꝺ exo·vj°·⁊ qa timuerũt obstetrices deũ edificauit illis domos·mendaciũ vero postea seqz nõ fuit meritoriũ ⁊ Ad·nj·dõ· qđ in sacra sẽptura sic aug⁹ dicit inducunť aliqz gesta qsi exempla pfecte vtutis de qbus nõ ē estimandũ eos fuisse mẽtitos si qua tñ in eoꝝ dictis appareãt q mendacia videanť·intelligendũ est ea figuraliter et ꝓphetice dicta ee·vñ aug⁹ dicit in li° ꝺ men·credendũ est illos hoies q ꝓpheticis tẽporibꝰ digni aucťate fuisse ꝺmemoranť·oĩa que sẽpta sũt ꝺ illis ꝓphice gessisse atqz dixisse·abrahã tñ ut aug⁹ dicit ī questionibꝰ sup gen·dicẽs sarã ee suã sororẽ veritatẽ voluit celari·⁊ nõ mẽdaciũ dici·soror enĩ ꝺ qa filia fris erat·vñ et ipe abrahã dic gen·xx°·vere soror mea est filia pris mei ⁊ nõ mris mee·filia qa scz ex pte pris ei attiebat· iacob vero mistice dixit se ee esau ꝓmogenitum ysaac·qa viz ꝓmogẽita illi⁹ de iure ei debebanť· vsus aũt est h° mõ loqndi ꝑ sm ꝓphecie ad designandũ misteriũ·qa vidilicz iunior ꝓlus gẽtiliũ substituẽd⁹ erat ī locũ ꝓmogeniti scz ī locũ iudeoꝝ·qdam vero ꝺmẽdanť in sẽpťa·nõ ꝓpter pfectaz vtutẽ·sz ꝓpť qndã vtutis idolẽ·scz quia apparebat in eis aliqs laudabilis effect⁹ ex q mouebanť ad quedã in debita faciẽda·et hoc mõ iudith laudaťnõ qa mẽtita ē holoferni·sz ꝓpť affectũ qz habuit ad salutẽ ꝓpli pro q piculis se exposuit·qnis eciã dici possit qđ vba ei⁹ vitatẽ hñt ꝺm aliqz misticũ intellectũ ⁊ Ad·mj°·dõ·qđ mẽdaciũ nõ solũ habz rõez pcti ex dampno qđ infert ꝓximo·sz ex sua inordinacõe ut dictũ est·nõ licz aũt aliq illicita uti in ordinacõe ad impediendũ nocũentũ ⁊ defectus alioꝝ·sic nõ licet furari ad hoc qđ hõ elemosinã faciat nisi forte ī casu neciťatis ī quo oĩa sũt ꝺmia· et ideo nõ est licitũ mendaciũ dicẽ ad hoc qđ aliqs alium a quocumqz periculo libẽt·licet tñ veritatẽ occultare prudẽter sub aliq dissimulacõe ut aug⁹ dicit in li° ꝺtra men· ⁊ Ad·v·dõ·qđ ille q aliqđ ꝓmittit si habeat aĩm faciẽdi qđ ꝓmittit nõ mẽtiťqa nõ loquiť ꝺ id qđ gerit ī mẽte·si vero nõ faciat qđ ꝓmisit tũc ví infideliť agere per hoc qđ qđ aĩm mutat·pt tñ excusari ex duobꝰ·vno mõ

si ꝓmisit id qđ manifeste ē illicitū · ꝗa ꝓmittēdo peccauit · mutādo aūt ꝓpositū bñ facit · aliō si sit mutate ꝺicões ꝑsonaꝝ ⁊ negociorꝝ · ut seneca diċ in liō de bñ · ad hoc qꝺ homo teneaċ facē qđ ꝓmisit requiriť qꝺ oīa inmutata ꝑmaneāt alioqñ nec fuit mēdax ī ꝓmittēdo qđ ꝓmisit qꝺ habebat in mēte subintellectis debitis ꝺicōibꝫ · nec ecīa est infideł nō implēdo qđ ꝓmisit · ꝗa eedē ꝺicones nō extāt · vñ et apl's nō est mētiēs qui nō ꝓuuit chorinthū quo se ituꝝ eē ꝓmiserat · ut ꝺ · ij° · ad cor · ij° · ⁊ hō ꝓter impedimenta q̄ supuenerūt ℟ Ad · vj · ꝺ · qꝺ ꝺpolitō aliq̄ ꝑt ꝺiꝺari dupl'r · vnō scōm se ipm · aliō ex ꝑte opantis · mēdaciū g̃ iocosū ex ipo gñe opis hť rōem fallēdi q̄uis ex intentōe dicētis nō dicať ad fallendū nec fallat ex mō dicēdi · nec est simile de ꝓperbolicis aut ambuscūqꝫ figuratis locucōibꝫ q̄ in sacra scꝑtura inueniunť · ꝗa siċ augus' dicit in liō ꝺ̄ men · quiꝺꝺ figuratiue fit aut diciť nō est mēdaciū · ois enī enūcciatio ad id qđ enūciat referēda est · oñe aūt figuratiue aut factū aut dictū hoc enunciat quod signāt eis quibus intelligendum prolatum est

Ad · mj · sic ꝓdicť · vł qꝺ omne mendaciū sit ꝑcm mortale · ꝺ̄ enī in psalmo ꝑdes oñes q̄ loquunť mēdaciū et sapiē · j° · os q̄ mētiť occidit aīaꝫ · ꝫ ꝺicio et mors aīe nō est nisi ꝑ ꝑcm mortale · g̃ oñe mēdaciū est ꝑcm moꝛle ℟ ꝺ̄ · omne ꝑcm qđ est ꝺ̄ ꝓceptū decalogi est ꝑcm moꝛle · sed mendaciū est ꝺ̄ hoc ꝓceptū decalogi · nō falsū testimoniū dices · g̃ oñe mendaciū est ꝑcm mortale ℟ ꝺ̄ · augˢ diť in · j° · de doc · xp̃iana · nemo mēciēs in eo qꝺ mētiť fidē sibi habeat q̄ꝫ tñ ei mēciendo nō fuat · oīs aūt fidei violator iniquꝰ ē · nullꝰ aūt ꝺ̄ fidei violator uel iniquꝰ ꝓpter ꝑcm veniale · g̃ nullū mēdaciū est ꝑcm veniale ℟ ꝺ̄ · mces etna nō ꝑdť nisi ꝑ ꝑcto mortali · ꝫ ꝑ mēdacio ꝑdiť mces etna ꝺmutata in tp̃alē · diť enī ḡg̃ꝰ qꝺ in remuneracōe obstetricū ognoscit qđ mendacij culpa mētur · nā benignitatis earū mces q̄ eis potuit in etna vita ēbui ꝑmissa culpa mēdacij ī terrenā est remūeracōꝫ declata · g̃ ecīa mēdaciū officiosū q̄le fuit obstetricū qđ vł ē leuissimū est ꝑcm moꝛle ℟ ꝺ̄ · augˢ diť in liō ꝺ̄ men · qꝺ pfectoꝝ ꝓceptū est oīno nō solū mētiri · ꝫ nec velle mētiri · ꝫ facē ꝺ̄ ꝓceptū ē ꝑcm moꝛle · g̃ oñe mēdaciū pfectoꝝ ē ꝑcm mortale · parī g̃ rōne et oīm alioꝝ alioqñ essent peiors ꝺicōis ℟ Ꝫ ꝺ̄ est qꝺ augˢ diť in · v° · psalˢ · duo sūt gña mēdaciorꝝ ī qbꝫ nō ē magna culpa · ꝫ tñ non sūt sine culpa · cū aut iocañ aut ꝓximo ꝺsulēdo mētimur · ꝫ oñ ꝑcm mortale hť grauem culpā · g̃ mendaciū iocosū ⁊ officiosū nō sūt ꝑca mortalia ℟ Rñ ꝺ̄ · qꝺ ꝑcm mortale ꝓprie est qđ repugnat caritati ꝑ quā aīa viuit deo ꝺūcta, ut dictū est · ꝑt aūt mendaciū ꝺ̄riari caritati ēpl'r · vnō scōꝫ se · aliō scōm finē intentū · ēcio° ꝑ acēns · scōm se quiꝺē caritati ꝺ̄riať ex ipa fł'a sig̃ficacōe que quiꝺē si sit ēca res duras ꝺ̄riať caritati dei cuiꝰ vitatē aliqs tali mēdacō occłat uł corrūpit · vñ huiusmodi mēdaciū nō solū opponitur ꝟtuti vitatis · ꝫ ecīa ꝟtuti fidei et religionis · et ideo hoc mēdaciū est g̃uissimū et moꝛle · si vero fł'a signi ficaꝫ sit ēca aliqꝺ cuiꝰ ognicō ptineat ad bōis bonū puta q̄ ptinēt ad pfectōꝫ scie et informacōꝫ moꝛ · tale mēdaciū mg̃tū infert dampnū fł'e opionis ꝓximo ꝺ̄riať caritati q̄ꝫtū ad dilectōꝫ ꝓximi · vñ ē ꝑcm moꝛle · si vo sit fł'a opio ex mēdaꝰ gñata ēca aliqꝺ de q̄ nō ŕferat vtꝝ sit · uł aliť ognoscať · tūc ex tali mēdacō nō dāpnificať ꝓximꝰ · siċ si qs fallať ī aliqbꝫ ptic'aribꝫ ꝺ̄tīgētibꝫ ad se nō ptinētibꝫ · vñ tale mēdaciū scōm se nō est ꝑcm moꝛle · rōe vo finis intēti aliqꝺ mēdaciū ꝺ̄riať caritati · puta qđ ꝺ̄ aut ī iniuriā dei qđ sp̃ est ꝑcm moꝛle · utpote ŕligioni ꝺ̄riū ā in nocumētū ꝓxi q̄ꝫtū ad psonā · diuicias uł famā · ⁊ hō ecīa ē ꝑcm moꝛle · cū nocē ꝓxio sit ꝑcm moꝛle · ex sola aūt intēcōe pcti mortal' aliqs moꝛlit peccat · si vo finis intēt' nō sit ꝺ̄riū caritati nec mēdaciū scōm hāc rōꝫ erit ꝑcm moꝛle · siċ apparet ī mēdacō iocoso ī q̄ intēdit aliq̄ leuis delcīa ⁊ ī mēdaꝰ officioso ī q̄ intēdit ecīa vtilitas ꝓxi · p acēns autē ꝑt ꝺ̄riari caritati rōne scādali · uł cuiuscūqꝫ dāpni oseq̄tis ⁊ siċ erit ecīa ꝑcm moꝛle dū sꝫ aliqs nō vereť ꝓpt scādalū publice mētiri ℟ Ad · j · g̃ ꝺ̄ · qꝺ ille aucītates intelligunť de mēdacō ꝓnicioso ut exponit glo · sup iᵈ ps · ꝑdes oñs q̄ loqūť mēdaciū ℟ Ad · ij · ꝺ̄ · qꝺ cū oīa ꝑcepta decalogi ordiēnť ad dilectōꝫ dei et ꝓxi · siċ s̄ dictū est · ī em mēdaciū est ꝺ̄ ꝓceptū decalogi inq̄ꝫtū est ꝺ̄ dilectōꝫ dei et ꝓximi · vñ signanť ꝓhibeť ꝺ̄ ꝓximū fł'm testionū ℟ Ad · nj · ꝺ̄ · qꝺ ecīa ꝑcm veniale largo mō ꝑt dici iniq̄tas inq̄ꝫtū est ꝑter eq̄tatē iust̄ie · vñ ꝺ̄ · j · iobis · nj° · oñe ꝑcm est iniq̄tas et hō mō loquiť augˢ ℟ Ad · mj · ꝺ̄ · qꝺ mēdaciū obstetricū ꝑt dupl'r ꝺiꝺari · vnō q̄ꝫtū ad affectū beniuolēcie ī iudeos ⁊ q̄ꝫtū ad reuēciā diuī timoris ex q̄bꝫ ꝺmēdať ī eis indoles ꝟtutis · et siċ debeť eis remūeratō etna · vñ ieōˢ expōit qꝺ deˢ edificauit illī domos spūales · aliō ꝑt ꝺiꝺari q̄ꝫtū ad ipm exāorē actū mēdacij q̄ quiꝺē nō potuerūt etnā remūeratōꝫ mēri · ꝫ forte aliquā remūeratōꝫ tp̃alez cuiꝰ mito nō repugnabat deformitas illiꝰ mēdacij siċ repugnabat mito remūeratōis etne ⁊ siċ intelligēda sūt ꝟba ḡgorij nō qꝺ ꝑ iᵈ mēdaciū mēreť amittē remūeratōꝫ etnā q̄m iā ex ꝓcēdēti affectu meruerāt ut racō ꝓcedebat ℟ Ad · v · ꝺ̄ · qꝺ quiꝺā diċūt qꝺ ꝑfctis viris oñe mēdaciū est ꝑcm mortale · ꝫ hō irrōnabiliť ꝺ̄ · nulla enī ēcūstancia aggūat ī infinitū nisi q̄ trāsfert in aliā sp̃ēz ēcūstāciaā psone nec ēnsit ī aliā sp̃ēz nisi forte rōe alicuiˢ ānexi · puta si sit ꝺ̄ votū ipi ꝺ̄ · qđ nō ꝑt dici de mēdacio officioso uł iocoso · et ideo mēdaciū officioſū · uł iocosū nō est ꝑcm moꝛle ī viris pfectis nisi forte p acēns rōe scādali et ad hō ꝑt referri qꝺ augˢ diť pfctis ē preceptū nō solū mētiri · ꝫ nec velle mētiri · q̄uis hō augˢ nō assēꝛtie · ꝫ sb̄ dubitacōe dicat · ꝑmittit enī nisi forte ita ut pfectoꝝ ēē · nec obstabit qꝺ ipi ponunť ī statu ꝺfuāde vitatis · ꝗa veritatē tenenť ex suo officio ī iudicō · uel

doctna ytra q̄ si mēciant̄ erit mēdaciū qđ est pcm̄ mor̄le · i alijs aūt nō ó; qp mor̄l'r peccēt mēciendo

Deinde considerandum est de simulacione et ypocrisi et circa hoc quer̄untur · mj · Primo vtrum omnis simulacio sit peccatum Secūdo vtrum ypocrisis sit simulacio Tercio vtrum opponatur veritati Quarto vtrum sit peccatum mortale

Ad · j · sic pcedit̄ · vi qp nō oīs simulacō sit pcm̄ · ō enī luc vlt̄ · qp dns se finxit longi⁹ ire · et ambro⁹ dic̄ de abrahā in li° de patriarchis qp capcōse loquebat̄ cū huulis cū dixit gen̄ · xxij° · ego et puer illuc usq; ꝓperātes post̄q; adorauer̄i⁹ reu̇temur ad vos fingere aūt et capciose loqui ad simulacō; ptinet · sz nō est dō · qp in xp̄o ⁊ ī abrahā fuerit pcm̄ · g̃ nō oīs simulacio est pcm̄ ℔ · nullū peccatū est vtile · sz sic iero⁹ dic̄ vtile simulacōez ee et in tp̄e assumendā hyeu regis isr̄l nos doceat exemplū q̄ interfecit sac̄dotes baal fingens se ydola colere velle · ut habet̄ · mj · re · x° · ⁊ dauid inmutauit facie suā coram achis rege get · ut habet̄ · j · re · xxj° · g̃ nō oīs simulacō est pcm̄ ℔ · bonū malo est ꝑtrium · si g̃ simulare bonū est malū · g̃ simulare malū erit bonū ℔ · ysaie · nj · ō q̄sdā ó; pcm̄ suū q̄si sodoma ꝓdicauer̄t nec abscōder̄t · sz abscōdere pcm̄ ad simlacō; ptinz · g̃ nō vti silacō interdū est reprehensibile · vitare aut̄ pcm̄ nūq; est reprehensibile · g̃ simulacō nō sp est pcm̄ Sed ctra est qp ysaie · xvj° · super id̄ in tribo annis cc · dicit glo · i opacōe duoz malox leui⁹ est apte peccare q̄ sanctitatē simulare · sz apte peccare semp ē pcm̄ · g̃ simulacō semp est pcm̄ ℟ñ dō · qp sic dictū est ad vtutē veritatis ptinet ut q̄s talem se exhibeat exteri⁹ p signa exteriora qualis est · signa aūt exteriora nō solū sūt vba · sz eciā facta · sic g̃ veritati opponit̄ qp aliq̄s p vba exteriora aliud significet q̄ habz apud se qđ ad mendacium ptinet · ita eciā opponit̄ veritati qđ aliq̄s p aliq̄ signa fcto; · ul' rez aliq̄d significet ꝑtriū ei⁹ qđ ī eo est qđ ꝓpe simulacō ó · vñ simula° ꝓprie est mendaciū qđā ī exterioꝝ signis factoꝝ osistēs · nō refert aūt vtz aliq̄s mēciat̄ verbo · ul' quocūq; alio facto ut sup̄ habitū est · vñ cū oīe mendaciū sit pcm̄ ut sup̄ dictū est · oseq̄s est eciā qp oīs simulacio est pcm̄

℟ Ad · j · g̃ dō · qp sic aug⁹ dicit ī li° de questiōibo euāgelij · nō oīe qđ fingim⁹ mēdaciū est · sz qñ id fingim⁹ qđ nichil signat tūc est mēdaciū · cū aūt ficcio nr̄a referr̄ ad aliq̄ significacō; nō est mendaciū · sz aliq̄ figura veritatis et subiūgit exemplū de figatiuis locucōibo in q̄bo fingit̄ quedā res · nō ut asserat̄ ita ee · sz ea ꝓponu⁹ ut figurā alteri⁹ qđ asserē volum⁹ · sic g̃ dns ī euāgelio finxit lōgi⁹ se ire q̄a opposuit motū suū · qđ est volētis longi⁹ ire ad aliq̄d figatiue significandū sc; qp ipe alioꝝ fide lōge erat · ut gg⁹ dicit · ul' ut aug⁹ dic̄ q̄a cū lōgus recessur⁹ eet ascēdendo ī celū p hospitalitatē qđammō retinebat̄ in terra ⁊ abrahā eciā figatiue locut⁹ est · vñ ambro⁹ dic̄ de abrahā qp ꝓphetauit qđ ignorabat · ipe enī sol⁹ disponebat redire ymlato filio · sz dns p os ei⁹ locut⁹ est qđ patabat · vnde pz qp neut̄ simulauit

℟ Ad · ij · dō · qp iero⁹ utitur large noīe simulacōis p quacūq; ficcōe ꝯmutacō aūt faciei dauid fuit ficcō figalis · sic̄ glo · expoit in titulo illi⁹ psalmi · benedicā dnm in oī tpe · simulacō; vero hyeu nō ē nec̄e excusari a pcō ul' mendacō · q̄a mal⁹ fuit utpote ab ydolatr̄a q̄ erro; bonū nō recedēs · o mēdac̄ tñ ⁊ tp̄aliter remūerat̄ a deo nō p simulacōe sz p zelo quo destruxit cultū baal

℟ Ad · nj · dō · qp quidā dicūt qp null⁹ pt se simulare ee malū q̄a p opa bona null⁹ simulat se malū · si aūt opa mala faciat mal⁹ est · sz h racō nō cogit · pt enī aliq̄s se simulare malū per opera q̄ in se nō sūt mala · sz habēt q̄dam spēm mali · et tñ ipa simulacō est mala tū rōne mēdacij · tū rōe scādali · et q̄uis p hoc fiat mal⁹ · nō tñ fit malus illa malicia q̄m simlat · et q̄a ipa simulacō scōm se mala est nō rōne ei⁹ de quo est siue sit de bono siue sit de malo pcm̄ est

℟ Ad · mj · dō · qp sic aliq̄s vbo mēdac̄ qñ signat qđ nō est · nō aūt qñ tacet qđ est qđ aliqñ licet · ita eciā simulacō est qñ aliq̄s p exteriora signa factoꝝ ul' rez signat aliq̄d qđ nō est nō aūt si q̄uis ꝑmittat signare qđ est · vñ q̄uis pt pcm̄ suū occultare absq; simulacōne · et scōm hoc intelligendū est qđ iero⁹ dicit ibidem qp scōm pcm̄ post naufragiū est pcm̄ abscondere · ne sc; ex inde alijs scandalū generetur

Ad · ij · sic pcedit̄ · vi qp ypocrisis nō sit idem qp simulacio · simulacō enī osistit in quodā factoꝝ mēdacō · sz ypocrisis pt eciā ee si aliq̄s ostēdat exteri⁹ q̄ interi⁹ agit · scōm id̄ matth̄ · vj° · cum facis elemosinā noli tuba canē ante te sic̄ ypocrite faciūt · g̃ ypocrisis nō est idē simulacōi ℔ · gg⁹ dicit · xxxj° · mo · sūt nōnulli q̄ ⁊ sc̄itatis habitū tenēt et perfeccōis mītū exeq̄ nō valēt · hos neq; credendū est in ypocrtaz nūm curre · q̄a aliud est infirmitate aliud est malicia peccare · sed illi qui tenēt habitū sc̄itatis et habitū pfeccōis nō exequunt̄ sūt simulatores · q̄a exterior hītus sanctitatis opa pfeccōis signat · nō g̃ simulacō est idē qp ypocrisis ℔ · ypocrisis ī sola intencōe osistit · dic̄ enī dns de ypocrtis matth̄ · xxnj° · qp oīa opa sua faciūt ut ab hoīb videant̄ · et greg⁹ dicit · xxxj° · mo · qp nūq; qđ agant sz quō de accōne q̄libz hoīb possint placē osidant · sz simulacō nō osistit ī sola intēcōe sz in exteriori opacōe · vñ sup id̄ iob · xxxvj° · simulatores et callidi ꝓuocāt irā dei · dic̄ glo · qp simulator aliud simulat aliud agit · castitatē p̄fert et lasciuiā sequit̄ · obstentat pauptatē et marsupiū replet · g̃ ypocrisis nō est idē qp simulacō Sed cō est qp ysi⁹ dic̄ in li° ethy · ypocrta greco ℔mone in latino simlator intpretat̄ q̄ dū int⁹ mal⁹ sit · bonū se palā ostendit · ypo enī falsum crisim iudicium intpretat̄

℟ñ dō · qp sic ysi⁹ dicit ibidē · nomē ypocte tractū est a spē eoz q̄ in spectaculis otecta facie incedūt distinguētes vultū vario colore · ut ad psone q̄ simulāt ꝑ calorē pueniāt · mō in spē viri mō in spē femine ut eciā ludis pplm fallāt · vñ aug⁹ dicit in li° de ℔mone dñi in mōte · qp sic

ypocte simulatores aliay psonay agũt ptes illi⁹ qꝰ non sũt · nõ enī ꝙ agit ptes agamẽnonis vere ipe est · ꝫ simulat eũ sicut in eccliis et ī oñi vita hũana qui se vult videri quod nõ est ypocta est · simulat enī se iustũ nõ exhibet · sic dꝺ est qꝺ ypocrisis simulacio est · nõ aũt oĩs simulacio · ꝫ solũ illa q̃ quis simlat psonã alteri⁹ · sic cũ pcẽtor simlat psonã iusti Ad · j · g dꝺ · qꝺ opꝰ exti⁹ signat nã; lit intencõez · qñ g aliqs ꝙ bona opa q̃ facit ex suo gne ad dei huiciũ ptinẽcia nõ querit ꝺo placé · sed hoĩbꝫ simulat rectã intencõez quã nõ hẽ · vñ ggⁱ dicit · xxxj · mo · qꝺ ypocte ꝙ causas dei intencõem debuiũt secli · ꝙa ꝙ ipsa q̃ q̃ se agẽ scta ostendũt · nõ oũsionẽ querũt hoĩm ꝫ dantis fauorẽ ⁊ ita simulãt mẽdacit intencõez recte quã nõ hñt q̃uis nõ silent aliqꝺ rectũ opꝰ qꝺ nõ agãt, Ad · ij · dꝺ · qꝺ habitꝰ sctitatis · puta religionis · uel clericatꝰ signat statũ q̃ qs obligaẽ ad opa pfeccõis et ideo cũ qs habitũ sctitatis assũit intẽdens se ad statũ pfeccõis trãsferre · si ꝙ infirmitatẽ deficiat nõ ẽ silator · uel ypocta · ꝙa nõ teneẽ manifestare suũ pcm sctitatis habitũ deponẽdo · si aũt ad hoc sãctitatis habitũ assumẽt ut se iustũ ostẽtaret eẽt ypocta et silator Ad · nj · dꝺ · qꝺ in silacõne sic in mẽdacio duo sũt · vnũ quidẽ sic signũ · et aliud sic signatũ · mala g intẽcio ypocte ostẽdaẽ sic signatũ qꝺ nõ rñdet signo · extiora aũt · ut ẏba · uel opa · uel quecũq; sensibilia ostẽdanẽ in oñi simulacõne et mendacio sicut signa

Ad · nj · sic ꝓcedi · vꝺ qꝺ ypocrisis nõ opponaẽ vtuti vitatis · ī silacõe enī siue ypocrisi est signũ et signatum · ꝫ q̃tũ ad vtrq; nõ vꝺ opponi acui spẽali vtuti · ypocta enī silat q̃cũq; vtutẽ et eciã ꝙ quecũq; vtutis opa · puta ꝙ ieiuniũ oõem et elemosinã · ut habeẽ math · vj · g ypocrisis non opponiẽ spẽali vtuti veritatis ꝛ̃ · oĩs silacio ex aliq̃ dolo vꝺ ꝓcedẽ · vñ et simplicitati opponiẽ · dol⁹ aũt opponiẽ prudẽcie ut s̃ habitũ est · g ypocrisis q̃ est silacõ nõ opponiẽ vitati · ꝫ magis prudẽcie · uꝫ simplicitati ꝛ̃ · spẽs moraliũ ostẽdanẽ ex fine · ꝫ finis ypocrisis est acq̃sitõ lucri · uꝫ inanis gꝫe · vñ sup ꝛ̃ iob · xxvij · q̃ est spẽs ypocte si auare rapiat ꝛc · dicẽ glo · ypocta q̃ latine ꝺ silator auarꝰ raptor est q̃ dum iniq̃ agẽs desiderat de sctitate venerari laudẽ vite rapit aliene · cũ g auaricia · uꝫ ī; anis gꝫa nõ directe opponiẽ vitati · vꝺ qꝺ nec simulacõ siue ypocrisis Sed ꝺ est ꝙa oĩs simula esse mẽdaciũ qꝺã ut dictũ est · mẽdaciũ aũt dirẽcte opponiẽ vitati · g et silacõ siue ypocrisis Rñ dꝺ · qꝺ scõm phm ī · x · methaph · ꝺrietas spositõ est scõm formã a q̃ scz res spẽz habet · et ideo dꝺ est qꝺ silacõ siue ypocrisis ꝑt opponi acui vtuti dupl⁹ · vnꝺ directe · et aliꝺ indirecte · directa quidẽ oppositõ eiꝰ siue eiꝰ ꝺrietas est attẽdenda ꝺm spẽz actⁱ q̃ accipiẽ scõz ꝓpriũ obiectũ · vñ cũ ypocrisis sit qꝺã silacõ q̃ qs silat se habẽ psonã quã nõ hẽ ut dñm est · ꝺsequens est qꝺ directe opponiẽ vitati per quã aliqs exhibet se talẽ vita et ꝺmone qualis est ut ꝺ in · mj · eth · indirecta aũt oppositõ siue ꝺrietas ypocrisis ꝑt attẽdi scõm qꝺcũq; accns · puta scõm aliq̃ finẽ remotũ · uꝫ scõm aliqꝺ instrũentũ actⁱ · uꝫ qꝺcũq; aliud huĩoi Ad · j · g dꝺ · qꝺ ypocta silans aliq̃ vtutẽ assumit eã ut finẽ nõ quidẽ scõm existenciã q̃si volẽs eã habẽ · ꝫ scõz qꝺ apparet · q̃si volẽs videri eã habẽ ex q̃ nõ habz qꝺ opponaẽ illi vtuti · ꝫ qꝺ opponaẽ vitati inq̃ztũ vult decipẽ homines ẽca illã vtutẽ · opa illiꝰ aũt vtutis nõ assumit q̃si ꝙ se intẽta · ꝫ instrũentũ tollꝫ q̃si signa illiꝰ vtutis · vñ ex hoc nõ hẽ directã oppositõem ad illã vtutẽ Ad · ij · dꝺ · qꝺ sic ꝺ dictũ est prudencie directe opponitur astucia ad quã ptinet inuenire q̃sdã vias apparẽtes et nõ exñtes ad ꝺpositũ ose; q̃dũ · executõ aũt est astucie ꝓprie ꝙ dolũ ī vbis · ꝙ fraudẽ aũt ī factis · ⁊ sic astucia hẽ se ad prudẽciã · ita dolꝰ ⁊ fraus ad simplicitatẽ · dolus aũt uꝫ fraus ordinaẽ et ad decipiendũ pncipaliẽ et qñq; scõario ad nocendũ · vñ ad simplicitatẽ ptinet se dirẽte pbuare a decepcõe · scõm hoc ut ꝺ dictũ est · vtⁱ · et simplicitatis ẽ eaꝺ vtuti vitatis · ꝫ differt sola rõe · ꝙa vitas ꝺ ꝺ · qꝺ signa ꝛcordãt signatis · ꝫ simplicitas ꝺ ꝺ · qꝺ nõ tẽdit ī diũsa · ut scz aliud intẽdat interi⁹ · et aliud ꝓtendat exti⁹ Ad · nj · dꝺ · qꝺ lucꝝ uꝫ gꝫa est finis remotꝰ silatoris sic et mẽdacis · vñ ex hoc fine spẽz nõ sortiẽ · ꝫ ex fine proximo · q̃ est ostendẽ se aliũ q̃ sit · vñ qñq; ꝛtingit qꝺ aliqs fingit de se magna nulli⁹ alterius gr̃a · ꝫ sola libidine simulãdi · sicut phs dicit in · mj · eth · et sicut eciã supra de mẽdacio dictũ est

Ad · mj · sic ꝓcedi · vꝺ qꝺ ypocrisis sp sit pcm mortale · dicẽ enī iero⁹ isaie · xij · in glo · qꝺ in spacõe duoꝝ maloꝝ leuiꝰ est apte peccare q̃ sãctitatẽ simulare · et sup ꝛ̃ iob · vj · sic aũt dño placuit ꝛc · glosa dicit qꝺ silata eqtas nõ est equitas ꝫ duplicãs pcm · et sup ꝛ̃ treñ · mj · maior effecta est iniqtas pcti ppli mei pcto sodomorũ · dicẽ glo · scelera aie plãgunẽ q̃ ī ypocrisim labiẽ cuiꝰ maior est iniqtas pcto sodomoꝝ · pcta aũt sodomoꝝ sunt pcta mortalia · g et ypocrisis sp est pcm mortale ꝛ̃ · greg⁹ dicẽ · xxxvj · mo · qꝺ ypocte ex malicia peccãt · ꝫ hꝰ est g̃uissimũ ꝙa ptinet ad pcm ī spm scm · g ypocta sp mortaliẽ peccat ꝛ̃ · nullꝰ mereẽ irã dei et exclusionẽ a dei visione nisi ꝓpt pcm mortale · ꝫ ꝙ ypocrisim aliqs mereẽ irã dei scõm ꝛ̃ iob · xxxvj · silatores ⁊ callidi ꝓuocãt irã dei · excludiẽ eciã ypocta a visiõe dei ꝺ · ꝛ̃ iob · xnj · nõ veniet ī ospcu eiꝰ oĩs ypocta · g ypocrisis sp est pcm mortle Sed ꝺ est · ꝙa ypocrisis est mẽdaciũ opis cũ sit silacio quedã · nõ aũt oñe mẽdaciũ oĩs ẽ pcm mortale · g nec oĩs ypocrisis ꝛ̃ · intẽcio ypocte ẽ ad hoc qꝺ videaẽ bonꝰ · ꝫ hoc nõ opponiẽ caritati · g ypocrisis nõ est scõm se pcm mortle ꝛ̃ · ypocrisis nascitẽ ex inani gꝫa · ut ggⁱ dicẽ · xxxj · mo · ꝫ inanis gꝫa nõ sp est pcm mortale · g neq; ypocrisis Rñ dꝺ · qꝺ inypocrisi duo sũt scz defectꝰ sctitatis et silacio ipiꝰ · si g ypocta dicaẽ ille cuiꝰ intencio ferẽ ad vtrũq; · ut scz aliqs nõ curet sctitatẽ habẽ · sed solũ sctus apparẽ sic ꝺsueuit accipi ī saẽ scpta · sic manifestum est qꝺ est pcm mortale nullꝰ aũt

totaliť ꝑuať ſcĩtate niſi ꝑ pcĩm mortale. ſi autẽ dicať ꝓpcta ille ꝙ intẽdit ſiſtare ſcĩtatẽ a ꝙ deficĩ ẽ pcĩm mortle. tũc q̃uis ſit ĩ pcto mortali ex quo ꝑuať ſcĩtate nõ tñ ſp ipa ſiſtacõ ẽ ei pcĩm mortle. ſz qñz veniale. ꝺ diſcernendũ ẽ ex fine ꝙ ſi repugt caritati dei uł ꝓximi erit pcĩm mortale puta cũ ſiſtat ſcĩtatẽ ut falſã doctrinã diſſemiet. uł ut adꝛipiſcať eccaſticã dignitatẽ indigñ. uel quecũq; alia tpalia bona inqbꝫ finẽ ꝺſtituit. ſi vero finis intẽtꝰ nõ repugnet caritati erit pcĩm veniale puta cũ aliq̃s in ipa ficcõne delectať de ꝙ ꝺ in. mj. eth. ꝙ magis vł vanꝰ q̃ malꝰ. eadẽ enĩ racio eſt de mẽdacõ et ſiſtacõe. ꝺtingit tñ qñq; ꝙ aliq̃s ſiſtat ꝓfectõez ſcĩtatis que nõ eſt de ſalutis ncĩtate. ⁊ talis ſiſtacõ nec ſp ẽ pcĩm mortale. nec ſp ẽ cũ pcto mortali. et per hoc patet reſponſio ad obiecta

Deinde ꝺſiderandum eſt de iactancia et pronia que ſũt ptes mẽdacij ſcꝺz phm ĩ. mj. eth. Primo aũt ẽca iactãciã querunť duo Primo cui ỽtuti oppo nať Secundo vtrũ ſit pcĩm mortale

Ad. j. ſic ꝓdicť. vł ꝙ iactãcia nõ opponať ỽtuti vitatis. vitati enĩ opponiť mẽdacĩũ. ſz qñq; ꝑt ẽe iactãcia eciã ſine mẽdacõ. ſicť cũ aliq̃s ſuã excellẽciã oſtẽtat. ꝺ enĩ hẽſ. j. ꝙ aſuerꝰ fecit grãde vulũ ut oſtenꝺẽt diuicias gł'e ſue ac regni ſui ac magtudinẽ atq; iactanciã poetncie ſue. g̃ iactãcia nõ opponiť ỽtuti vitatis ꝯ. iactãcia ponit a greg. xxj. mo. vna de. mj. ſpẽꝺ ſuꝑbie. cũ ſcz q̃s iactat ſe hr̃e ꝙ nõ habz. vñ ꝺ iere. xlvnj. audiuimꝰ ſuꝑbiã moab. ſupbus eſt valde ſublimitatẽ eiꝰ ⁊ arrogãciam et ſupbiã et altitudinẽ cordis illiꝰ. ego ſcio ait dñs iactanciã eiꝰ ⁊ ꝙ nõ ſit iuxta eũ ỽtꝰ eiꝰ et. xxxj. mo. greg. ꝺicit ꝙ iactãcia oritť ex inani gł'a. ſupbia aũt et inanis gł'a opponunť ỽtuti humilitatis. g̃ iactãcia nõ opponiť vitati ſz humilitati ꝯ. iactancia ex diuicijs cauſari vł. vñ ꝺ ſap. j. quid vob ꝓfuit ſupbia aut q̃d diuiciaꝝ iactãcia ꝺtulit vobis. ſed ſupfluitas diuiciaꝝ vł ptinẽ ad pcĩm auaricie ꝙ opponiť iuſticie uł libalitati. nõ g̃ iactãcia opponiť veritati Sed ꝺ eſt ꝙ phs dicit ĩ. ij. et. mj eth. iactãciam opponit veritati ⁊ ñ ꝺ. ꝙ iactãcia ꝓpe importare vł ꝙ hõ ỽbis ſe extollat. illa enĩ que vult hõ lõge iactare ĩ altũ eleuat. tũc aũt ꝓpe aliq̃s ſe extollat q̃ñ de ſe ſ̃ ſe aliq̃d diť. ꝙ q̃ꝺ ꝺtingit duplr. q̃ñz enĩ aliq̃s loquiť de ſe nõ quidẽ ſ̃ id ꝙ in ſe eſt. ſz ſ̃ id ꝙ de eo hoĩes opĩanť ꝙ apꝰ refugiens. diť. ij. ad cor. xiꝯ. parco ne q̃s me exiſtimet ſuꝑ id ꝙ vidz me aut audit aliq̃d ex me. aliꝯ aliq̃s ꝑ ỽba ſe extollit loq̃s de ſe ſuꝑ id ꝙ in ſe eſt ſcm rei veritatẽ. et q̃a magis eſt aliq̃d iudicandũ ſcm ꝙ ĩ ſe eſt q̃ ſcm ꝙ eſt in opĩone aliꝯ. inde eſt ꝙ magis ꝓprie ꝺ iactãcia q̃ñ aliq̃s offert ſe ſuꝑ id ꝙ in ipo eſt. q̃ q̃ñ offert ſe ſuꝑ id ꝙ eſt ĩ opinione aliꝯ. q̃uis vtroq; mõ iactãcia dici poſſit. ⁊ ideo iactãcia ꝓpe dcta opponiť vitati ꝑ modũ exceſſꝰ ⁊ Ad. j. g̃ ꝺ. ꝙ ratio illa ꝓdicit de iactãcia ſcm ꝙ excedit opinionẽ ⁊ Ad. ij. ꝺ.

ꝙ iactãcie pcĩm ꝺſiꝺari ꝑt duplr. vnꝰ ſcz ſpeciẽ actꝰ et ſic opponiť vitati ut dictũ eſt. aliꝰ ſcm cauſã ſuã ex q̃. et ſi nõ ſp tñ freq̃ter accidit. et ſic ꝓdit quidẽ ex ſupbia ſicť ex cauſa interiꝰ motia ⁊ impellẽte ex hoc enĩ ꝙ aliq̃s intius ꝑ arrogãciã ſ̃ ſe ipm eleuať ſequiť plexꝫ ꝙ exterus maiora quꝺ̃ de ſe iactet. licet q̃ñq; nõ ex arrogãcia ſz ex quadã vanitate aliq̃s ad iactanciã ꝓdat et ĩ hꝰ delectať. ꝺa talis eſt ſcz habitũ et ideo arrogãcia ꝑ quã aliq̃s ſ̃ ſeipm extollit ⁊ eſt ſpes ſupbie. nõ tñ eſt idẽ iactãcie. ſz ut freq̃ꝺꝰ eiꝰ cauſa. et ꝓpter hoc gregꝰ iactãciam ponit inť ſupbie ſpes. tẽdit enĩ iactator plexꝫ ad hoc ꝙ gł'az ꝺſequatur ꝑ ſuã iactanciã. et ideo ſcm greg ex inani gł'a oritť ꝺ. rõez finis Ad. nj. ꝺ. ꝙ opulẽcia eciã iactanciã cauſat duplr. vnꝰ occaſionaliť. inq̃tũ ꝺ diuicijs aliq̃s ſupbit. vñ et ſignanť ꝓ. vnj. opes dicunť ſupbe. aliꝰ ꝑ modũ finis. ꝺa ut ꝺ in. mj. eth. aliq̃ ſeipos iactãt nõ ſolũ ꝓpť gł'az. ſz eciã ꝓpť lucꝝ q̃ ꝺe ſeipis fingũt ea ex quibꝫ lucri poſſent. puta ꝙ ſint medici uel ſapientes et diuini

Ad. ij. ſic ꝓdo. vł ꝙ iactãcia ſit pcĩm mortale. ꝺ enĩ ꝓ. xvnj. q̃ ſe iactat ⁊ dilatat iurgia ꝺcitat. ſz ꝺcitare iurgia eſt pcĩm mortale. deteſtať enĩ deꝰ eos qui ſeminãt diſcordias. ut habeť ꝓ. vj. g̃ iactãcia ẽ pcĩm mortale ꝯ. ome ꝙ ꝓhibeť in lege dei eſt pcĩm mortale. ſz ſup illud eccl. vj. nõ te extollas in cogitacõe tua dicit gloiactanciã et ſuꝑbiã ꝓhibet. g̃ iactancia eſt pcĩm mortale ꝯ. iactãcia ẽ mẽdaciũ ꝙꝺã. nõ ẽ autẽ mendaciũ officioſũ uł iocoſũ ꝙ ꝑz ex fine mẽdacij. ꝺa ut phs diť in. mj. eth. iactator fingit de ſe maiora exiſtẽtibꝫ q̃ñq; nulliꝰ gr̃a. q̃ñz g̃cia gł'e uł honoris. q̃ñq; aũt g̃cia argẽti. et ſic ꝑz ꝙ neq; eſt mẽdaciũ iocoſũ. neq; officioſũ. vñ reliquiť ꝙ ſp ſit pniciosũ. vł g̃ ꝙ ſp eſt pcĩm mortale Sed ꝺ eſt ꝙ iactancia oritť ex inani gł'a. ſcm gregoꝝ xxxj. mo. ſz inanis gł'a nõ ſp eſt pcĩm mortale. ſz q̃ñq; veniale ꝙ vitare eſt valde ꝓfectorũ. ꝺicit enĩ gregꝰ ꝙ valde eſt ꝓfectoꝝ ſic oſtẽſo ope iactatoris gł'az queré ut de illata laude ꝓuata neſciãt exaltacõe gaudẽ. g̃ iactãcia nõ ſp eſt pcĩm mortale ⁊ ñ ꝺ. ꝙ ſicť ſuꝑ dictũ eſt. pcĩm mortale ẽ ꝙ caritati ꝺriať. duplr g̃ iactãcia ꝺſiꝺari ꝑt. vnꝰ ſcm ſe ꝓut eſt mẽdaciũ ꝙꝺã et ſic q̃ñq; eſt pcĩm mortale. q̃ñz veniale. mortale quidẽ q̃ñ aliq̃s iactanť de ſe ꝓfert ꝙ eſt ꝺ gloriã dei. ſicť ex perſona regis tyri ꝺ ezechiel. xxvnj. eleuatũ eſt cor tuũ et dixiſti deꝰ ego ſũ. uel eciã ꝺtra caritatẽ ꝓximi ſicť cũ aliq̃s iactando ſeipm ꝓrũpit ĩ cõtumelias alioꝝ ſicť habeť luc. xvnj. de phariſeo q̃ dicebat nõ ſũ ſicť ceteri hoĩm raptores iniuſti adulteri velud eciã hic publicanꝰ. q̃ñq; vero eſt pcĩm veniale q̃ñ ſcz aliq̃s de ſe talia iactat q̃ neq; ſũt ꝺ deũ neq; ſũt ꝺtra ꝓximũ. aliꝰ ꝑt ꝺſiꝺari ſcm ſuã cauſã ſcz ſuꝑbiã. uł appetitũ lucri aut inanis gł'e et ſic ſi ꝓcedat ex ſupbia. uł inani gł'a q̃ ſit pcĩm mortale eciã ipa iactãcia erit pcz mortle alioq̃ñ erit pcĩm veniale. ſz q̃ñ aliq̃s ꝓrũpit ĩ iactãciã ꝓpť appetitũ

lucri hoc vī iā ptinē ad ꝓximi decepcōz ⁊ dāpnū· ⁊ ideo talis iactācia magis est pcm mortale· vñ et ph̄s dic̄ in· mj· eth̄· qp turpior est qui se iactat causa lucri q̄ qui iactat causa gl̄e· uel honoris· nō tñ sp est pcm mortale· ꝺa pt eē tale lucz ex q̄ alī nō dāpnificaē ℣ Ad· j· g̃· dō· qp ille q̄ se iactat ad hoc qp iurgia ꝺcitet peccat mortl̄r· sz qñq; ꝺtīgit qp iactācia est causa iurgiorū nō p se sz p accns· vñ ex hoc iactācia nō est pcm mortale ℣ Ad· ij· dō· qp glosa illa loquit̄ de iactācia scōm qp ꝓdic̄ ex supbia ꝓhibita q̄ est pcm mortale ℣ Ad· nj· dō· qp nō sp iactācia importat mēdaciū pniciosū· sz solū qñ est ꝺtra caritatē dei· aut ꝓximi· aut ꝑm se aut scōm causā suā· qp aūt aliquis se iactet ōsi ex hoc ipo delectab⁹ est qdā vanū ut ph̄s dic̄· vñ reducit̄ ad mēdaciū iocosū nisi forte hoc diuine dilecc̄oi ꝓferret̄ ut ꝓpt̄ hoc dei ꝓcepta ꝺtēpneret· sic enī eēt ꝺtra caritatē dei ī quo sola mēs nr̄a debet quiescē· sic̄ in vltimo fine· vī aūt ad mēdaciū officiosū ptinē cū aliq̄s ad hoc se iactat ut gl̄az uel lucz acq̄rat dūmodo h⁹ fit sine dampno alioz· ꝺa hoc iam ptinēt ad mendaciū pniciosū

Deinde considerandum est de pronia· Circa quam queruntur duo ℣ Primo vtrum pronia sit peccatum ℣ Scōo de conperacione eius ad iactanciam

Ad· j· sic ꝓcedī· vī qp pronia p quā aliq̄s de se fingit miora nō sit pcm· nullū enī pcm ꝓcedit ex diuina ꝺfortacōne ex q̄ ꝓcedit· qp aliq̄s se miora dicat· scōz id⁹ pū· xx⁹· visio ōm locut⁹ ē vir cū q̄ est de⁹ et q̄ deo secū moꝛāte ꝺfortat⁹ ait· stultissim⁹ sū virōz et amos· vij⁹· d⁹· rn̄det amos nō sū ꝓpha· g̃ pronia p quā q̄uis miora de se dicit nō est pcm ℣ Ad· gg⁹ dic̄ ī epl̄a ad aug· angelōz ep̄m bonaz menciū ē suas ibi culpas dinoscē vbi culpa nō ē· sz om̄e pcm p̄pugnat bonitati mētis· g̃ pronia nō est pcm ℣ Ad· fugē supbiam nō est pcm· sz aliq̄ miora de seip̄is dicūt fugiētes tumidū ut ph̄s dic̄· mj· eth̄· g̃ pronia nō est pcm ℣ Sz ꝺtra est qp aug⁹ dicit ī li⁹ de vbis apl̄i cū humilitatis causa mētiris si nō eras pct̄or antēq̄ mēcieris mēciendo efficieris ℣ Rn̄ dō· qp ad hoc qp aliq̄ miora de se dicāt pt ꝺtingē dupl̄r· vno⁹ salua veritate dū sez maiora q̄ sūt in seip̄is retinēt· quedā vero miora detegūt ⁊ de se pferūt q̄ tñ in se ēe recognoscūt· ⁊ sic miora de se dicē nō ptinet ad proniā· nec est pcm scōz gen⁹ suū· nisi p alicui⁹ circūstācie corruptōez· alio⁹ aliq̄s dic̄ miora a vitate declinās· puta cū asserit de se aliq̄d vile qđ ī se nō recognoscit aut cū negat de se aliq̄d magnū qđ tñ ꝓcipit ī seip̄o ēe et sic ptinet ad proniā ⁊ est semp pcm ℣ Ad· j· g̃· dō· qp duplex est sapīa et duplex est stulticia· est enī quedā sapīa scōm deū q̄ hūana uel mūdana stulticiā hī adūctā· scōm id⁹· j· ad cor· nj· si qs inē vos sapiēs vī ēe ī hoc sec̄lo stult⁹ fiat ut sit sapiens· alia vero est sapīa mūdana q̄ ut ibidē subdit̄ stulticia ē apud deū· ille g̃ q̄ a deo ꝺfortat̄· ꝺfitet̄ se ēe stultissimū ℈· reputacōez humanā· ꝺa eciā mundana ꝺtēpnit que hoīm sapīa querit· vñ et ibidē subditur et sapīa hoīm nō est mecū et postea subdit et noui sc̄oz sc̄iaz· uel ꝑ dici sapīa hoīm ēe q̄ hūana rōne acq̄rit̄· sapiēcia vero sc̄oz q̄ est diuīa inspiracōe habet̄· amos aūt negauit se ēe ꝓphaz origine· ꝺa sc̄z nō erat de gñe ꝓphaz· vñ et ibidē subdit nec fili⁹ ꝓphē ℣ Ad· ij· dō· qp ad bonitatē mentis ptinet ut hō ad iusticie pfectōez tēdat· et ideo in culpā reputat nō solū si deficiat a vñi iusticia q̄ vere culpa est sz eciā si deficiat a iusticie pfectōe qđ qñq; culpa nō ē· nō autē culpā dicit qđ p culpa nō r̄cognoscit qđ ad pronie mēdaciū nō ptinēt ℣ Ad· nj· dō· qp hō nō debz vnū ptm facē ut aliud vitet· et ideo nō debet mētiri q̄litercūq; ut vitet supbiā· vñ aug⁹ dic̄ sup ioh̄em nō ita caueat arrogācia ut veritas relinquat̄· et gg⁹ dic̄· qp in caute sūt hūiles q̄ se mēciendo illaz· ℣ Ad· ij· sic ꝓdic̄· vī qp pronia non ℣ q̄nt sit minus pcm q̄ iactancia· vtq; enī est pcm inq̄tū declinat a vitate q̄ eq̄litas est quedā· sed ab eq̄litate nō magis declinat q̄ excedit q̄ qui diminuit· g̃ pronia nō est min⁹ pcm q̄ iactācia ℣ Ꝺ· scōm ph̄m pronia q̄q; iactācia ē· iactācia aūt nō est pronia· g̃ pronia nō est g̃ui⁹ pcm q̄ iactācia ℣ Ꝺ· pū· xvj· d⁹ q̄ submisit vocem suā ne crediderīs ei q̄m septē neq̄cie sūt ī corde illi⁹· sz submittē vocē ptinet ad proniā· g̃ in ea est mltiplex nequicia ℣ Sz ꝺ ē est qp ph̄s dicit in· mj· eth̄· qp prones et min⁹ diceꝛes g̃ciores scōm mores videtur ℣ Rn̄ dō· qp sic dictū est· vnū mēdaciū est g̃ui⁹ alēo· q̄q; quidē ex mā de qua est sic mēdaciū qđ fit in doctna religionis est g̃uissimū· q̄q; aūt ex motiuo ad peccandū sic mēdaciū pniciosū est g̃ui⁹ q̄ officiosū ul̄ iocosū· pronia aūt et iactācia ꝺca idē mēciunt̄ ul̄ ꝺbis· ul̄ q̄busc̄q; exterioribꝫ signis sez ꝺca ꝺdicōz ꝓsone· vñ q̄tū ad hoc eq̄lia sūt· sz ut plurimū iactācia ex ꝑtiori motiuo ꝓcedi sez ex appetitu luc̄ uel honoris· pronia vero ex hoc qp fugit licet inordīate p elacōez alīs g̃uis ēe· ⁊ scōm hoc ph̄s dic̄ qp iactancia ē g̃ui⁹ pcm q̄ pronia· ꝺtīgit tñ q̄q; qp aliq̄s miora de se fingit ex aliq̄ alio motiuo puta ad dolose decipiendū· ⁊ tūc pronia est g̃uior ℣ Ad· j· g̃· dō· qp racō illa ꝓcedit de pronia ⁊ iactācia· scōz qp mēdaciꝫ g̃uitas ꝺsideraē ex seip̄o· ul̄ ex mā ei⁹· sic enī dictū est qp eq̄litatē habēt ℣ Ad· ij· dō· qp duplex ē excellēcia· vna quidē in tp̄alibꝫ rebꝫ· alia vero inspūalibꝫ· ꝺtingit aūt q̄q; qp aliq̄s p v̄ba exterioꝛa· ul̄ signa ꝓtendūt quidē defectū ī exterioribꝫ r̄bꝫ puta p aliq̄z vestē abiectā aut p aliq̄d huīoi· ⁊ p hoc ipm intēdit ostendē aliquā excellenciā spūalē· sic̄ dn̄s de q̄busdā dicit· matth̄· v⁹· qp exīmināt facies suas ut appareāt hoīb⁹ ieiunātes· vñ isti sil̄ incurrūt vicīū pronie et iactācie· tñ ℈· diūsa· et ꝓpt̄ h⁹ g̃ui⁹ peccāt· vñ et ph̄s dic̄ ī· mj· eth̄· qp et superhabūdancia ⁊ valde defect⁹ iactāciū est ꝓpt̄ qđ et de aug⁹ legit̄ qp neq; vestes nimis p̄ciosas nec nimis abiectas habē volebat· ꝺa ī vtroq; hoīes suā gl̄az q̄unt ℣ Ad· nj· dō· qp d⁹ ecc̄· xix⁹· ē q̄ se nequit̄ hūiliat et intiora ei⁹ plena sūt dolo· et scōz hoc salomonē

loquutur de eo q̄i ex dolosa humilitate nequiter
voce̅ suā submittit

Deinde ꝺ̄sidandū est de amicicia q̄ affabilitas ꝺ̄. et de vicijs oppositis q̄ sunt adulacō ⁊ litigiū Circa amicicia aut affabilitate̅ q̄runt̄ duo Primo vtr̄ sit spēalis vtus Scōo vtr̄ sit pars iusticie

Ad. j. sic p̄dic̄. vī q̄ amicicia nō sit spēalis vtus. dic̄ enī ph̄s in. vnꝰ. eth̄. q̄ amicicia pfecta est q̄ est ꝓp̄ vtute̅. q̄libz aūt vt̄ ẽ amicicie causa q̄a bonū oīb̄ est amabile ut dic̄ dpo. mꝰ. ca̅ de di. no. g̃ amicicia nō est spēalis vt̄ ꝫ ꝺ̄seqūz omne̅ vtute̅ Cōtra. ph̄s dic̄ in. mꝰ. eth̄. de tali aīco q̄ nō i amādo. ul̄ eciā i uitādo ꝛ̄cipit singl̄os ut oportz. ꝫ q̄ aliq̄s signa amicicie ostēdat ad eos q̄s nō amat vī ptinē ad silitudinē q̄ repugnat vtuti. g̃ huīoi amicicia nō est vtus Cōtra. virt̄ inmediate ꝺ̄stituic̄ put sapiēs determinabit sic ꝺ̄. ij. eth̄. ꝫ ecc̄. vijꝰ. ꝺ̄ cor sapientū ubi ēsticia et cor stultoz ubi leticia. vñ ad vtuosū ptinet maxime a delectacōe sibi cauē. ut ꝺ̄. ijꝰ. eth̄. hec aūt amicicia p se q̄dē desidat ꝺ̄lectare. ꝺ̄sistare aūt reuereē ut ph̄s dicit. mꝰ. eth̄. g̃ huīoi amicicia nō est vtus Sz ꝺ̄ p̄cepta legis dant̄ de actib̄ vtutū. ꝫ ecc̄. mꝰ. ꝺ̄ ogrgacōi paupm affabilē te facito. g̃ affabilitas q̄ hic aīcicia ꝺ̄ est quedā spēalis vtus Cōtra. nō ꝺ̄. q̄ sic̄ dictū est cū virt̄ ordinet̄ ad bonū. vñ ubi occurrit racō spēalis boni ibi oportet ēe spēalē rōz vtutis. bonū aūt in ordie ꝺ̄sistit sic̄ sup̄ dictū est. oportet aūt hoīez cōuenient̄ ad alios hoīes ordīari in oñi ꝺ̄sacōe tam in factis q̄z in dc̄is. ut sc̄z ad vnūquēq; se habeat scōm q̄ decet. et ideo oportz ēe q̄dā spēalez vtutē q̄ hanc ꝺ̄uersationē ordis obseruet vtutē ⁊ h̄ vocat̄ amicicia siue affabilitas Ad. j. g̃ ꝺ̄. q̄ ph̄s in li̅ eth̄. de duplici amicicia loquit̄ q̄z vna ꝺ̄sistit p̄cipal̄r i affectu q̄ vnꝰ aliū diligit. et hoc ꝓp̄ ꝺ̄seqū q̄z cūq; vtute̅. q̄ aūt ad hāc amicicia̅ ptinēt sup̄ de caritate dc̄a sūt. alia̅ vero amicicia̅ ponit q̄ ꝺ̄sistit i solis extrioribz ꝛ̄bis. ul̄ fc̄is que quidē nō hē pfectā rōz amicicie. ꝫ q̄dā eiꝰ silitudinē inq̄tū aliq̄s decēt hē se ad illos cū q̄b̄ ꝺ̄sac̄ Ad. ij. ꝺ̄. q̄ oīs hō nac̄alit̄ oī hoī ẽ amicꝰ quodā gn̄ali amore sic̄ eciā ꝺ̄ ecc̄. xnꝰ. q̄ oñe aīal diligit silē sibi ⁊ hūc amorē repñtant signa amicicie que q̄s extrius ostēdit i ꝛ̄bis ul̄ factis eciā extr̄neis et ignotis. vnde nō est ibi silacō. nō enī ostēdit eis signa pfecte amicicie. q̄a nō eodē mō se hē familiarit̄ ad extr̄neos sic̄ ad eos q̄ sūt sb̄ spēali amicicia sibi iūcti Ad. nj. ꝺ̄. q̄ cor sapientū ꝺ̄ esse ubi ēsticia nō quidē ut ipe ꝓximo ēsticiā inferat. dic̄ enī apꝰ ad ro. xmꝰ. si ꝓp̄ cibū frat̄ tuꝰ cōtristat̄ iā nō scōm caritatē ambulas. ꝫ ut ꝺ̄sistātibz cōsolacōez ferat scōm id ecc̄. vnꝰ. nō desis ploratibz in ꝺ̄solacōz et cū lugētibz ambula. cor aūt stultoz est ubi leticia nō quidē ut ipi alios letificent. sed ut ipi alioz leticia pfruant̄. ptinz g̃ ad sapientē ut cū delectacōem afferat hys cū quibz ꝺ̄sac̄. nō q̄dē lasciuā q̄z vꝰ cauet. ꝫ honestā. h. id psalmi. ecce q̄z bonum et q̄z iocundū habitare frēs i vnū. q̄ñq; tñ ꝓp̄ aliq̄d bonū ꝺ̄seq̄z. ul̄ ꝓp̄ aliquod malū excludendū nō ꝛ̄fugiet vtuosꝰ eos q̄b̄ ꝺ̄uiuit ꝺ̄tristare ut ph̄s dic̄. mꝰ. eth̄. vñ ⁊ apl̄s dicit. ij. ad cor. viꝰ. si ꝺ̄tristaui vos i epl̄a nō me penitet et postea gaudeo nō q̄a ꝺ̄tristati estis. ꝫ q̄a ꝺ̄stati estis ad penitenciā. et ideo hys qui sūt ꝓni ad peccandū nō debemꝰ hylarē vultū ostendē ad eos delectandū ne videam̄ eoz pc̄ta ꝺ̄sentire et q̄dammō pc̄i audaciā mīstrare. vñ ꝺ̄ ecc̄. viꝰ. filie tue sūt serua corpꝰ eaz et nō ostendas hylarem faciē tuā ad illas

Ad. ij. sic p̄dic̄. vī q̄ huīoi amicicia nō sit ps iusticie. ad iusticiā enī ptinet reddē debitū alteri. ꝫ hoc nō ptinet ad hāc virtutē. ꝫ solū delectaliter aliꝫ ꝺ̄uiuē. g̃ huīoi vtus nō est pars iusticie Cōtra. scōm ph̄m in. mꝰ. eth̄. huīoi vtus ꝺ̄sistit cū delectacōe. ul̄ ēsticia q̄ ē i ꝺ̄uictu. ꝫ moderari maximas delectacōes ptinz ad tp̄anciā. ut ꝫ habitū est. g̃ h̄ virtꝰ est magis ps tp̄ancie q̄z iusticie Cōtra. equalia est i equalib̄ exhibere ꝺ̄tra iusticiā ut sup̄ habitū est. ꝫ sic̄ ph̄s dicit in. mꝰ. eth̄. hec virtꝰ sil̄r ad ignotos et notos et cōsuetos et incōsuetos opat̄. g̃ hec virtꝰ nō est ps iusticie. ꝫ magis ei ꝺ̄triat Sed ꝺ̄ est q̄d macrobiꝰ ponit amicicia̅ ptē iusticie Rñ ꝺ̄. q̄ hec virtꝰ est ps iusticie inq̄tū aduūgit̄ ei sic̄ ꝓncipali vtuti. ꝺ̄uenit enī cū iusticia i hoc q̄ ad alterū ẽ sic̄ ⁊ iusticia deficit aūt a rōne iusticie. quia nō habet plenam debiti rōem put aliquis alteri obligat̄. ul̄ debito legali ad cuiꝰ solucōez lex cogit ul̄ eciā aliq̄ debito pueniēte ex aliq̄ bñficio suscepto. ꝫ solū attendit q̄dā debitū honestatis q̄ magis est ex pte ip̄ius vtuosi q̄z ex pte alteriꝰ. ut sc̄z faciat alteri q̄ deceat eū facē Ad. j. g̃ ꝺ̄. q̄ sic̄ sup̄ dictū est quia hō nac̄alit̄ est aīal sociale debet ex quadā honestate vtutis manifestacōez aliꝫ hoīb̄ sine q̄ societas hoīm durare nō posꝫ. sic aūt nō possit viuē hō in societate sine vitate. ita nec sine delectacōe. quia sic̄ ph̄s dicit i. vnꝰ. eth̄. nullꝰ pt̄ p diē morari cū tristi nec cū nō delectabili. et ideo hō teneē ex q̄dā debito honestatis nac̄ali ut hō aliꝫ delectabiliter ꝺ̄uiuat nisi ꝓp̄ aliquā causā ncē sit aliq̄n alios vtilit̄ ꝺ̄tristare Ad. ij. g̃ ꝺ̄. q̄ ad tp̄anciā ptinz refrenare delectacōes sensibiles. ꝫ hec vtus ꝺ̄sistit ēca delectacōes i ꝺ̄uictu q̄ ex rōne pueniūt. inq̄tū vnꝰ ad alterū decenē se habz et has delectacōes nō oportz refrenare tāq̄z noxias Ad. nj. ꝺ̄. q̄ vbū id ph̄i nō est intelligendū q̄ aliq̄s eodē mō debeat colloq̄ et ꝺ̄uiuē notis et ignotis. q̄a ut ipe ibidem subdit nō sil̄r ꝺ̄uenit ꝺ̄suetos et extr̄neos curare. aut ꝺ̄tristare. ꝫ in hoc attendit silitudo q̄ ad oñs oportet facē q̄d decet

Deinde q̄rendū est de vicijs oppositis predicte vtuti Et ꝓmo de adulacōe Secūdo de litigio Circa adulacōz q̄runt̄ duo Primo vtr̄ adulacō sit peccatū Scōo verum sit pc̄m mortale

Ad. j. sic p̄dic̄. vī q̄ adulacō nō sit pc̄m. adulacō enī ꝺ̄sistit i quodā ꝺ̄mone laudis

alteri exhibito intencõne placẽdi · ſz laudare aliq̃z nõ eſt malũ · ſcõm ꝛ̃ ꝑũ · vlẽ · ſurrexerũt filij ei⁹ et beatiſſimã ꝑdicauerũt mat̃ eius ⁊ laudauit eã ſil'r ⁊ velle placẽ alijs nõ eſt malũ · ſcõm ꝛ̃ · ſ · ad cor · xj · ꝓ oĩa oĩbꝫ places · g̃ adulacõ eſt pcẽm ℣ Nõ · bono malũ eſt ꝺriũ · et ſil' vitupiũ laudi · ſz vitupare malũ nõ eſt pcẽm · g̃ neq; laudare bo; nũ qꝺ vi' ad adulacõez ptinẽ · g̃ adulacõ nõ eſt pec catũ ℣ Nõ · adulacõi detracõ ꝺriat̃ · vñ ggo dicit ꝙ remediũ ꝺtra adulacõz eſt detracco · ſciendũ eſt inquit · ꝙ nec ĩ moderatis laudibꝫ eleuem · plexꝫ nr̃i pectoris modamie detraccõibꝫ lac̃ari ꝑmittã; tur ut q̃s vox laudãtis eleuat lingua detrahentis humiliat · ſz detraccio eſt malũ ut s̃ habitũ eſt · g̃ adulacõ eſt bonũ ℣ Sed ꝺtra eſt ꝙ ſup ꝛ̃ exe · xnj · ve qui ꝺſumũt · pullulos ſub oĩ cubito manus dic̃ glo · ideſt ſua vera adulacõe · g̃ adulacõ ẽ pcẽz ℣ Rñ dõ · ꝙ ſic̃ s̃ dictũ ẽ · amicicia ꝑdicta uł af fabilitas · et ſi ꝑncipł'r delectare intẽdat eos q̃bꝫ ꝺuũuit · tñ vbi ncẽe eſt ꝑpt̃ q̃ꝺ bonũ ei exeq̃ꝺum uł malũ vitandũ nõ vereꝫ ꝺſtare · ſi g̃ aliq̃s in oĩbꝫ velit ad delectacõz alteri loqu excedit moꝺ in delectãꝺo · et ideo peccat ꝑ exceſſũ · et ſiquidẽ hoc faciat ſola intencõe delectãꝺi vocat̃ placiꝺ⁹ ſcõm ꝑhm · ſi autẽ hꝰ fcïat intencõe alicui⁹ lucri ꝺſeq̃ꝺi vocat̃ plandito; ſiue adulato; · oniter tñ nomen adulacõis ſolet attribui oĩbꝫ qui s̃ debitũ moꝺũ ỽtutis volũt alios ỽbis uel fcïis delectare in oĩ ꝺũſacõne ℣ Ad · j · g̃ dõ · ꝙ laudare aliq̃z ꝺtingit ⁊ bene et male ꝑut ſcz debite c̃umſtãcie uel ſuanẽ uł ꝑmittanẽ · ſi enĩ aliq̃s aliq̃z velit delectare lau; dãꝺo ut ex hoc eũ ꝺſoleꝫ ne in tribulacõibꝫ defici; at · uł eciã ut ĩ bono ꝑficẽ ſtudeat alijs debitis cir cũſtancijs obſuatis ptinebit hoc ad ꝑdictã ỽtutẽ amicicie · ptinet autẽ ad adulacõz ſi q̃s velit aliq̃z laudare ĩ q̃bꝫ nõ eſt laudandꝰ q̃a forte mala ſũt · ſcõm ꝛ̃ laudaꝫ pcẽo; in deſiꝺijs aĩe ſue · uel q̃a nõ ſũt c̃ta h · ꝛ̃ ecc̃ · xxvnj · ante bmõz nõ laudes viz et itez ecc̃ · xj · nõ laudes viz in ſpẽ ſua · uł eciã ſi timeri poſſit ne hũana laude ad inanẽ gl'az ꝓuo; ceꝫ · vñ ꝺ ecc̃ · xj · ante mortẽ ne laudes hoĩez · ſil'r eciã velle placẽ hoĩbus ꝑpt̃ caritatẽ nutẽꝺã et ut in eis hõ ſpũalit̃ ꝑficẽ poſſit laudabile eſt · ꝙ autẽ aliq̃s velit placẽ hoĩbꝫ ꝑpt̃ inanẽ gl'az · uł ꝑpt̃ lu; cz · uł eciã in malo · hoc eẽt pcẽm · ſcõm ꝛ̃ pſalmi ꝺe⁹ diſſipauit oſſa eoz q̃ hoĩbꝫ placẽt · ut ap⁹ dicit ad gall' · ij · ſi adhuc hoĩbꝫ placem xp̃i bu⁹ nõ eẽz ℣ Ad · ij · dõ · ꝙ eciã vitupare malũ ſi nõ adhibe; anẽ debite c̃umſtancie eſt vicioſũ et ſil'r laudare bonũ ℣ Ad · nj · dõ · ꝙ nichil ꝓhibet duo vicia eſſe ꝺtria et ideo ſic̃ detracco eſt malũ ita et adulacõ q̃ ei ꝺtriaꝫ q̃tũ ad ea que dicunt̃ mõ autẽ directe q̃tũ ad finẽ · q̃a adulato; querit delectacõez ei⁹ cui adulaꝫ · detracto; aũt nõ q̃rit ei⁹ ꝺſtracõz · cũ ãq̃ occulte detrahat · ſz magis querit eius infamiam

Ad · ij · ſic ꝓceꝺ · vi' ꝙ adulacõ ſit pcẽm mor; tale · q̃a ſcõm aug̃ in encheridion · malũ ꝺ quia nocet · ſed adulacio magis nocet ſecundum ꝛ̃ pſalmi · quoniam laudaꝫ peccato; in deſideriis aĩe ſue et iniquꝰ bñdicit̃ exacerbauit dñm pcẽto; ⁊ ideo ieo⁹ dic ꝙ nichil eſt ꝙ tam facile coꝛrũpat mentes hoĩm · q̃z adulacõ ⁊ ſup ꝛ̃ pſalmi · ꝺũtanẽ ſtatim erubeſcẽtes · dic̃ glo · plꝰ nocet lingua adu latoris q̃z gladius ꝑſecutoris · g̃ adulacõ eſt g̃uiſ; ſimũ pcẽm ℣ Nõ · q̃buſcũq; ỽbis alij nocet nõ mi⁹ nocet ſibi q̃z alijs · vñ ꝺ in pſ · gladi⁹ eoꝝ intret in corda ipoꝝ · ſz ille qui alt̃i adulat̃ inducit eũ ad peccandũ mortalit̃ · vñ ſup ꝛ̃ pſalmi · oleũ pectoris nõ inpingnet caput meũ · dic̃ glo · fł'a laus adula toris mẽtes a rigore vitatis emollit ad noxia · g̃ ml'tomagis adulato; ĩ ſe mortalit̃ peccat ℣ Nõ · in decretis ſcïbit̃ · di · xlnj · cleric⁹ q̃ adulacõibꝫ ⁊ ꝑdi; cõibꝫ vacare deꝑhendit̃ degradeꝫ ab officio · ſz talis pena nõ infligitur niſi ꝑ pcẽo mortali · g̃ adula⁹ eſt pcẽm mortale ℣ Sz ꝺ eſt ꝙ aug⁹ dic̃ in ꝺmone ꝺ purgatorio inẽ peccata mĩuta nũat · ſi q̃s cuiq̃z maiori pſone · aut ex volũtate ꝺ ex ncc̃itate adu; lari voluerit ℣ Rñ dõ · ꝙ ſic̃ ſup̃ dictũ eſt · pcẽm mortale eſt qꝺ caritati ꝺtriaꝫ · adulacõ autẽ q̃nq; quidẽ caritati ꝺtriatur q̃nq; aũt nõ ꝺtriaꝫ ſi quidẽ caritate tripl'r · vno⁹ rõne ipi⁹ materie · puta cũ aliquis laudat ꝺcui⁹ pcẽm · hoc enĩ ꝺtriaꝫ dilecõi dei ꝺtra cui⁹iuſticiã hõ loquit̃ ⁊ ꝺ dilecõez ꝓximi q̃z in pcẽo fouet vñ eſt pcẽm mortale · ſcõm ꝛ̃ pſa v° · ve qui dicũt malũ bonũ · alio⁹ rõne intencõis · puta cũ aliq̃s adulaꝫ alicui ad hoc ꝙ fraudulẽter ei noceat uł corꝑalit̃ uł ſpũalit̃ · et hoc eciã ẽ pcẽm mortale · et de hoc habetur ꝓũ · xxvij · meliora ſũt vulnera diligẽtis q̃z fraudulẽta odientis oſcula tercio mõ ꝑ occaſionẽ · ſic̃ cũ laus adulatoris fit alteri occaſio peccãꝺi ⁊ ꝑter adulatoris intencõz · et ĩ hoc ꝺſiꝺare oportet vtz ſit occaſio data · uł ac cepta · ⁊ qualꝫ ruina ſubſequaꝫ · ſic̃ ꝑt patẽ ex hys que s̃ de ſcandalo dicta ſũt · ſi autẽ ꝺquis ex ſola auiditate delectãꝺi alios · uł eciã ad euitãꝺũ ꝺqꝺ malũ uł ꝺſeq̃ꝺũ aliq̃ꝺ in ncc̃itate ꝺcubi adulat⁹ fuit nõ eſt ꝺ caritatẽ · vñ nõ eſt pcẽm mortale · ſz veniale ℣ Ad · j · g̃ dõ · ꝙ auc̃tes ille loquũtur de adulatore · q̃ laudat pcẽm ꝺcui⁹ · talis enĩ adulacõ ꝺ pl⁹ nocẽ q̃z gladi⁹ ꝑſecutoris · q̃a in pociorib⁹ bonis nocet ſcz ĩ ſpũalibꝫ · nõ enĩ nocet ita effica; ciꝫ · quia gladi⁹ ꝑſecutoris occidit effectiue quaſi ſufficiẽs cauſa mortis · null⁹ aũt ꝑt eẽ alt̃i ſuffici ens cauſa peccãꝺi ut ex s̃ dictis ꝑz ℣ Ad · ij · dõ · ꝙ raco illa ꝓcedit de eo q̃ adulaꝫ intencõe nocendi · ille enĩ pl⁹ nocet ſibi q̃z alijs · quia ſibi nocet tãq̃z ſufficiẽs cauſa peccãꝺi · alijs autẽ occaſionaliter tm ℣ Ad · nj · dõ · ꝙ auc̃tas illa loquit̃ de eo q̃ ꝓpito; rie alt̃i adulaꝫ ut eũ decipiat ·

Deinde conſiderandum eſt de litigio · Et circa hoc querũtur duo ℣ Primo vtz opponaꝫ virtuti amicicie ℣ Sc̃o ꝺ conpacione eius ad adulacionem

Ad · j · ſic ꝓceꝺ · vi' ꝙ litigiũ nõ opponaꝫ vir tuti amicicie · vł affabilitatis · litigiũ enĩ ad diſcordiã ptinẽ videꝫ · ſic̃ et ꝺtrio · ſed diſcordia opponit̃ caritati ſic dictũ ẽ · g̃ ⁊ litigiũ ℣ Nõ · pũ · xxvj · ꝺ homo iracũꝺ⁹ intendit litem · ſz iracũꝺia

opponiē mālsuetudī·g̃ ⁊ lis siue litigiū ℞. ia· mſ·ō·vñ bella et lites nōne ex ꝛcupiſcēcijs vřis q̄ militāt in mēbris vřis·ſz ſeq̄ ꝛcupiſcēcias vidō opponi tpancie·g̃ vī q̄ litigiū nō opponaē amicicie·ſz tpancie Sz ō eſt q̄ pbs ī·mſ·eth·litigiū opponiē amicicie Rñ dō·q̄ ꝑpe litigiū ī ỽbis ꝓſiſtit·cū ſcilicz vn⁹ verbis alterius contradicit et in qua quidem contradiccōe duo pñt attendi· qñz enī ꝛtingit ꝛtradiccō ꝑpe pſouā dicētis cui ō; dicēs ꝛſentire recuſat ꝑpe defectū amoꝛis aīmos viuētis ⁊ hō vī ad diſcordiā ptinē caritati ōriaz· qñq̄ vero ōdiccio oriē rōe pſone q̄m aliq̄s ꝛtſtare nō vereē ⁊ ſic fit litigiū q̄ ꝑdicte amicicie·uł af fabilitati opponiē ad quā ptinet delectabilit aliꝭ ꝛuiuē·vñ pbs dic in·mſ·eth·q̄ illi q̄ ad omnia ꝛtrariane cauſa ei⁹ q̄ eſt ꝛtſtare·neq̄ q̄cūq̄ cu; rantes diſcoli et litigioſi vocanē Ad·ſ·g̃ dō·q̄ ꝛtencō magis ꝑpe ptinet ad ōdiccōez diſcordie·li; tigiū autē ad ōdiccōez que fit intencōe ꝛtriſtandi Ad·ij·dō·q̄ directa oppoſicio vicioꝝ ad ỽtutes non attendiē ſcom cauſas·cū ꝛtingat vnū viciū ex diuerſis cauſis oriri·ſz attendiē ſcoz ſpez act⁹· licet autē qñz litigiū ex ira oriaē·pt tñ ex mł̄tis aliꝭ cauſis oriri·vñ nō oportet q̄ directe opponaē mālsuetudini Ad·nſ·dō·q̄ iacobꝰ loquiē ibi de ꝛcupīa ſcoz q̄ ē gn̄ale pcīm ex q̄ oīa vicia oriunē ꝑut dic g'lo·ad ro·vij·bona eſt lex q̄ dū ꝛcupīaz ꝓhibet oñe malū ꝓhibet

Ad·ij·ſic ꝓdic·vī q̄ litigiū ſit minus pcīm q̄z cōtrariū viciū ſcz placiditas·uel adulacō·q̄to enī aliq̄s pcīm plus nocet·tāto pei⁹ ē vī·ſz adulacō plus nocet q̄z litigiū·ſ enī pſa· mſ·ꝑle me⁹ q̄ bēm te dicūt ipi te decipiūt et viā greſſuū tuoꝝ diſſipāt·g̃ adulacō eſt grauiꝰ pcīm q̄z litigiū ℞.ī adulacōe vī ē quedā doloſitas· q̄a aliud adulator dicit ore·aliud hē in corde·liti; gioſ⁹ autē caret dolo q̄a manifeſte ōdicit·ille aūt qui cū dolo peccat ēpioꝛ ē ut pbs dic in·vij·eth· g̃ grauiꝰ pcīm ē adulacō q̄z litigiū ℞.vēcūdia eſt timoꝛ ꝺ turpi uēz p phm in·mſ·eth·ſz magis vēcundaē hō ē adulator·q̄z litigioſ⁹·g̃ litigiū eſt miꝰ pcīm q̄z adulacō Sz ō eſt q̄ tāto aliq̄s pcīm vī ē grauiꝰ q̄to ſpūali ſtatui magis ꝛpugnat· ſz litigiū magis ꝛpugnare vī ſtatui ſpūali·dicit enī·ſ·ad thy·mſ·q̄ oportet eꝑm nō litigioſū ē· et·ij⁹·ad thy·ij·buū dei nō oportet litigare·g̃ li; tigiū vī ē gui⁹ pcīm q̄z adulacō Rñ dō·q̄ de uēz iſtoꝝ pcīoꝝ loq̄ poſſum⁹ dupl̄r·vno ꝺ ꝺo ſpez vēuſq̄ pcī·⁊ ſcom hoc tāto aliq̄s viciū eſt gui⁹·q̄to magis repugnat oppoſite ỽtuti·viꝛ⁹ autē amicicie pncipali⁹ tendit ad delectandū q̄z ad ꝛtriſtandū·⁊ ideo litigioſ⁹ q̄ ſuphabūdat ī ꝛtriſ; tādo gui⁹ peccat q̄z placid⁹ uł adulator q̄ ſupha; būdat in delectādo·alio pñt ꝺiciari ſcom extioꝛa motiua·et ſcom hoc qñq̄ adulacō eſt gui⁹·puta qñ intēdit p decepcōez indebitū honoꝛē uł lucrum acquirē·qñq̄ vero litigiū eſt grauiꝰ·puta qñ hō intēdit·uł vitatē impugnare·uł dicentē ī ꝛtēptū adducē Ad·ſ·g̃ dō·q̄ ſic adulatoꝛ ꝑt nocē octe decipiendo·ira litigioſ⁹ ꝑt īdum nocē maīfeſte implicādo·g̃uius aūt eſt ceteris paribꝰ manifeſte alicui nocē·ſic q̄ p violenciā q̄z occ'te·vñ rapina eſt grauiꝰ pcīm q̄z furtū ut ſ dictū eſt Ad·ij· dō·q̄ ſp in actibꝰ hūanis ꝺeſt g̃uiꝰ q̄ eſt ēpius· decoꝛ enī hoīs eſt ex rōe et ideo ēpioꝛa ſūt pcīa car; nalia q̄bꝰ caro dñaē rōni q̄uis pcīa ſpūalia ſint g̃uioꝛa q̄a pcedunt ex maioꝛi ꝛtēptu ſil'r pcīa que fiūt ex dolo ſūt ēpioꝛa inq̄tū vī ex q̄dā infirmi; tate pcedē·⁊ ex quadā flitate rōis cū tñ pcīa ma nifeſta·qñz ſint ex maioꝛi ꝛtēptu·⁊ ideo adulacō q̄ſi cū dolo exñs vī ē turpioꝛ·ſz litigiū q̄ſi ex ma ioꝛi ꝛtēptu pcedēs vī ē grauiꝰ Ad·nj·dō·q̄ ſic dictū eſt vēcundia reſpicit turpitudinē pcī·vñ nō ſp magis vēcundaē hō de g̃uioꝛi pcō ſz de ma; gis ēpi pcō·⁊ inde ē q̄ magis vēcundaē homo de adulacione q̄z litigio q̄uis litigium ſit grauius

Deinde ꝺiciāndo ē de lib̄alitate·et vicijs oppoſitis ſcz auaricia et prodigalitate

Circa liberalitatē q̄runē·vj· Priō vtrz liberalitas ſit ỽtus Scōo q̄ ſit mā eiꝰ Tercio de actu ipiꝰ Qrto vtrz magis ad eū dare q̄z accipe ptineat Quīto vtrz lib̄alitas ſit ps iuſticie Sexto de ꝛpacōne eiꝰ ad alias virtutes

Ad·j·ſic ꝓdicē·vī q̄ liberalitas nō ſit ỽtꝰ nulla enī ỽtus ꝛtriaē naēali inclinacōni· inclinacō autē naēal' eſt ad hoc ut aliq̄s plus ſibi q̄z aliꝭ q̄uideat cuiꝰ ō'rū ptinet ad liberalē·quia ut pbs dic in·mſ·eth·liberalis eſt nō reſpicē ad ſeipm ita q̄ ſibi minoꝛa deriq̄t·g̃ liberalitas nō eſt virtꝰ·item p diuicias hō ſuā vitā ſuſtētat et ad felicitatē diuicie ordanice debuiūt ut ō ī·ſ· eth·cū g̃ oīs virtꝰ ordineē ad felicitatē vī q̄ libe; ralis nō eſt virtuoſ⁹ de q̄ pbs dic in·mſ·eth·q̄ nō eſt acceptiuꝰ pecunie nec cuſtoditiuꝰ ſz emiſſi; uꝰ ℞.ỽtutes hñt ꝺnexionē ad inuicē·ſz libera; litas nō vī ꝺnexa aliꝭ ỽtutibꝰ·mł̄ti enī ſūt ỽtuo; ſi q̄ nō pñt ē liberales·q̄ nō hñt q̄ dent·multiq̄z liberaliē dant uł expendūt q̄ tamē alias ſūt vicio; ſi·g̃ liberalitas nō eſt virtꝰ Sed ꝺr eſt q̄ ambꝰ· dicit in·ſ·de offi·q̄ in euāgelio multas doctīnas accipimꝰ iuſte liberalitatis·ſz ī euāgelio nō docenē niſi ea q̄ ad ỽtutē ptinēt·g̃ liberalitas eſt virtus Rñ dō·q̄ ſic aug⁹ dic in libꝛo de libero arbi· bene vti hys quibꝰ male vti poſſumꝰ pertinet ad ỽtutē·poſſumꝰ autē bene et male vti nō ſolū hys q̄ intra nos ſūt·puta potenciis et paſſionibꝰ aie· ſz eciā hys q̄ exē nos ſūt ſcz rebꝰ huiꝰ mūdi ꝛceſſis nobis ad ſuſtentacōm vite·et ideo cū bñ vti hys rebꝰ ptineat ad lib̄alitatē·ꝺſeq̄ꝭ eſt q̄ liberalitas virtꝰ ſit Ad·ſ·g̃ dō·q̄ ſic ambꝰ et baſiliꝰ dicūt ſuphabūdancia diuiciaꝝ daē q̄uibꝰ a deo·ut me; ritū bone diſpenſacōis acq̄rant·pauca autē vni ſufficiūt·et ideo liberalis pl'a laudabilit in alios expēdit q̄z in ſeipm·ō; aūt hō ſp magis ſibi q̄uidē in ſpūalibꝰ bonis·ī q̄bꝰ vnuſq̄ſq̄z ſibi p̄cipue ſub; uenire p̄t et tamē eciā in tpalibꝰ rebꝰ nō pertinet ad liberalē·ut ſic aliꝭ intendat q̄ oīno ſe et ſuos deſpiciat·vnde ambroꝰ dicit in·ſ·de offi·eſt illa

ꝑbanda liberalitas ꝓximos ſemis tui nō deſpicias ſi egē ognoſcas ¶ Ad ij dō qꝫ ad liberalē nō pti; net ſic diuicias emittē ut nō ſibi remaneat · vñ ſuſtenteꝫ et vñ vtutis opa exequaꝫ quib⁹ ad feli; citatē pueniē · vñ ꝑs dic̄ in · mj · eth · qꝫ liberalis curat ꝑa volēs p̄ quibuſlibet ſufficē · ⁊ ambro⁹ dic̄ in li° · j · de offi · et ideo dñs nō vult ſil̄ effūdi opes ſꝫ diſpenſari niſi forte ut helizeus boues ſuos occidit et pauit paupes ex eo qꝫ habuit ut nulla cura teneret̄ domeſtica qꝫ ptinz ad ſtatū pfeccōis ſpūalis vite · de quo infra dicē · et tñ ſciendū qꝫ hoc ipm qꝫ eſt ſua liberalitē largiri inq̄ztū eſt act⁹ vtutis ad beatitudinē ordinat̄ ¶ Ad nj dō qꝫ ſic̄ ꝑs dic̄ i · mj · eth · iſti q̄ ponūt mlt̄as res i tp̄anciis nō ſūt liberales · ſed ꝓdigi · ⁊ ſil̄r quicūqz effūdit q̄ habet ꝑ quez alia pcta · vñ et ambro⁹ dic̄ in · j · de offi · ſi adiuues eū q̄ poſſeſſiones alioz eripe conat̄ non ꝑbat̄ largitas nec illa pfecta eſt liberalitas · ſꝫ iactācie cauſa magis q̄ miſcōie largiaris · et ideo illi q̄ carēt aliis vtutib⁹ licz i aqua mala opa mlt̄a expendāt nō ſūt liberales nichil eciā ꝑhibz aliq̄s mlt̄a i bonos uſ⁹ expendē et habitū liberalitatis nō habē · ſic̄ et alias vtutū opa faciūt hoies anteq̄z habitū vtutis habeāt licet nō eodē mō q̄ vtuoſi ut ſ̄ dictū eſt · ſil̄ eciā nichil ꝑhibet aliq̄s vtuoſos licet ſint paupes ee liberales · vñ ꝑs dic̄ in · mj · eth · ſcom ſubſtanciā ideſt facultatē diuiciaz liberalitas ō · nō enī oſiſtit i mlt̄itudine datoz ſꝫ i dantis habitu · et ambro⁹ dicit in · j · de offi · qꝫ affect⁹ diuitē collacōz aut paupem facit et preciū rebus imponit

Ad ij · ſic ꝓdic̄ · vī qꝫ liberalitas nō ſit ca pecunias · oīs enī vtus moralis eſt ca operacōes uł paſſiones · ee autē ca opacōes eſt ꝑm iuſticie ut ō in · v · eth · g cū liberalitas ſit vtus moral̄ vī qꝫ ſit ca paſſiones et nō ca pecunias ¶ Ad liberalē ptinet q̄ncūqz diuiciaz uſ⁹ · ſꝫ diuicie naturales ſūt veriores q̄ diuicie artificiales que in pecuniis oſiſtūt uſz p ꝑm in · j · politice · g liberalitas nō eſt pncipl̄r ca pecūias ¶ Ad diūſaz vtutū diūſe ſūt māe · qa habit⁹ diſtinguūt ſcom obiecta · ſꝫ res exteriores ſūt māe iuſticie diſtributiue ⁊ ꝯmutatiue · g nō ſūt mā liberalitatis

Sed ō eſt qꝫ ꝑs dicit in · mj · eth · qꝫ liberalitas vī ee medietas quedā ca pecunias ¶ Ad nō dō · qꝫ ſcom ꝑm in · mj · eth · ad liberalē ptinet emiſſiuū ee · vñ et alio noie liberalitas largitas noiaē · qa qꝫ largū eſt nō eſt retentiuū · ſꝫ eſt emiſſiuū · ⁊ ad hoc idē ptinē vī eciā nomē liberalitatis · cū enī aq̄s a ſe emittit qꝫammō id⁹ a ſua cuſtodia · et dñio liberat et aīm ſuū ab ei⁹ affectu libez ee oſtēdit · ea vero que emittenda ſūt ab vno homine in alium ſunt bona poſſeſſa · que nomine pecunie ſignantur · et ideo ꝓpria mā liberalitatis ē pecūia ¶ Ad j · g dō · qꝫ ſic̄ dictū eſt · liberalitas nō attēdit in q̄ntitate dati · ſꝫ i affectu dantis · affect⁹ enī dantis diſponit̄ ſcom paſſiones amoris et ocupie · et per oīs delectacōis iuſticie et ad ea q̄ dant̄ · et ideo immediata mā liberalitatis ſūt intiores paſſiones ·

ſꝫ pecunia exterior ē obiectū ipaz paſſionū ¶ Ad ij · dō · qꝫ ſic̄ aug⁹ dicit in li° de doc · xp̄iana · totū quecūqz hoies in era hñt ⁊ oīa q̄z ſūt dñi peccūia vocat̄ · qa antiq̄ que habebāt in pecoribꝰ habebāt · ⁊ ꝑs dic̄ in · mj · eth · qꝫ pecunias oīa dicim⁹ q̄z dignitas mimiſmate menſurat̄ ¶ Ad nj · dō · qꝫ iuſticia oſtituit eq̄litatē in iſtis exterioribꝰ rebus · nō autē ad eā ꝓpe ptinz moꝺari intiores paſſiōes · vñ alie peccūia eſt mā liberalitatis et alit̄ iuſticie

Ad nj · ſic ꝓdic̄ · vī qꝫ uti pecunia nō ſit act⁹ liberalitatis · diūſaz enī vtutū diuerſi ſūt act⁹ · ſꝫ uti pecunia ꝯuenit aliis vtutib⁹ · ſicut iuſticie ⁊ magnificēcie · nō g ē ꝓpius act⁹ liberalitatis ¶ Ad liberalem nō ſolum ptinet dare · ſed eciā accipe et cuſtodire · ſꝫ accepcō ⁊ cuſtodia nō vident̄ ad uſū pecunie ptinē · g inconueniēt ō ꝓpius act⁹ liberalitatis uſ⁹ pecunie ¶ Ad uſ⁹ pecunie nō ſolū oſiſtit i hoc qꝫ pecunia deē · ſꝫ i hoc qꝫ expē daē · ſꝫ expendē pecuniā referē ad ipm expēdentē · et ſic nō vī ee act⁹ liberalitatis · dic̄ enī ſeneca in · v · de bñ · nō eſt liberal̄ aliq̄s ex hoc qꝫ ſibi donat · g nō quilibz uſ⁹ pecunie ptinz ad liberalitatē

Sz ō eſt qꝫ ꝑs dicit i · mj · eth · vno q̄z optimo vtitur q̄ habz ca ſingl̄a vtutē · g diuiciis vteē optime q̄ habz ca pecunias vtutē · iſte autē eſt liberalis · g bon⁹ uſus pecuniaz eſt act⁹ liberalitatis ¶ Ad nō dō · qꝫ ſpes act⁹ ſumit̄ ex obiecto · ut ſ̄ habitum eſt · obiectū autē ſiue mā liberalitatis eſt pecunia et q̄tq̄d pecunia mēſurari p̄t ut dictū eſt · ⁊ qa q̄libz vtus ꝯuenienē ſe hē ad ſuū obiectū · oīs eſt ut cū liberalitas ſit vt⁹ act⁹ ei⁹ ſit ꝓportionat⁹ pecuīe · pecunia autē cadit ſub rōe utiliū · qa oīa exteriora bona ad uſū hoīs ſūt ordiata · ⁊ ideo act⁹ ꝓs liberalitatis pecūia ē uł diuiciis uti ¶ Ad j · g dō · qꝫ ad libalitatē ptinz bñ uti diuiciis i q̄ztū huiuſmoi eo qꝫ diuicie ſūt ꝓpria mā liberalitatis · ad iuſticiā aūt ptinet uti diuiciis ſcom rōz debiti · put ſcz res exterior debeē alci · ad magnificencia autē ptinet uti diuiciis ꝺm q̄ddā ſpēalem rōm ideſt ſcom qꝫ aſſumūtur i acui⁹ opis magni explecōz · vñ et magnificēcia qꝺammō ſe hē ex addicōne ad liberalitatē ut infra dicet̄ ¶ Ad ij · dō · qꝫ ad vtuoſū ptinet nō ſolū ꝯueniēnt uti ſua mā · uł inſtrumēto · ſed eciā ꝓparare oportunitates ad bñ vtendū · ſicut ad fortitudinē militis ptinet nō ſolū exercē gladiū in hoſtes · ſed eciā exacuere gladium ⁊ in vagina conſeruare · ſic eciā ad liberalitatem pertinet non ſolum uti pecunia · ſed eciam eam preparare et oſeruare ad ꝑdoneū uſū ¶ Ad nj · dō · qꝫ ſic̄ dictū eſt ꝓpinqua mā libalitatis ſūt intiores paſſiōes ſcom quas hō afficit̄ circa pecuniā · et ideo ad liberalitatē ptinet ꝑcipue ut hō ꝓpt̄ inordinatā affecc̄oez ad pecuniā nō ꝓhibeaē a quocūqz debito uſu ei⁹ · eſt autē duplex uſ⁹ pecunie · vn⁹ ad ſeipm q̄ vī ad ſūpe⁹ uł ex penſas ptinē · alī⁹ aūt quo quis utit̄ ad alios qꝫ ptinet ad datores · et ideo ad liberalē ptinet · ut neq̄z ꝓpt̄ immoderatū amoꝛē pecunie aliq̄s impediaē a cōueniētib⁹ expenſis · neq̄z a ꝯueniētib⁹ datōib⁹ · vnde ca dacōnes et ſumptus

libalitas ostitit b. phm i. mſ. eth. vbũ aũt senece est intelligendum de liberalitate scom qp se habet ad dacones. nõ enī dicatur aliquis liberalis ex hoc qp sibi aliquid donat

Ad. mſ. sic pcedit. vī qp ad liberalē nõ max ime ptineat dare. liberalitas enī a prudē cia distinguit. sic et qlibet alia virt⁹ moralis. sz maxime vī ad prudenciã ptinẽ diuicias obuare. vñ et phs dic in. mſ. eth qp illi qui nõ acqsierũt pecciũiaz sz susceperũt acqsitã ab alijs libalit eã ex pẽdũt q sũt i expti idigẽcie. g vī qp dare nõ max ime ptieat ad libalitatẽ ℞. de h⁹ qp aliqs maxie intendit null⁹ tristat neqz ab eo cessat. sz liberalis qñz ẽstatur de hys q dedit. neqz ecia dat oib⁹ ut ō in. mſ. eth. g ad liberalē nõ maxime ptinet dare ℞. ad idimplendũ qd quis maxime intẽdit hõ utiť hijs quibus pt. sz liberalis nõ est petitiu⁹ ut phs dic in. mſ. eth. cũ per hoc posset sibi ꝑparare facultatẽ alijs donãdi. g vī qp maxime nõ intẽ dat ad dandũ ℞. magis hõ obligat ad hoc qp ꝑ uideat sibi magis qz alijs. sz in expendẽdo aliquid puidet sibi. dando autẽ puidet alijs. g ad liberalẽ magis pertinet expendẽ qz dare Sed ō est qp phs dic in. mſ. eth. qp liberalis est suphabũdare i da cõe ℞ñ dō. qp ꝑpriũ est liberalis uti pecunia. vsus autẽ pecunie est i emissione ipi⁹. nã acqsi cio pecunie magis assimilat ghacõi qz vsui. custo dia vero pecuie inqztũ ordinat ad facltatẽ vtẽdi assimilat habitui. emissio autẽ a cui⁹ rei qzto fit ad aliqd distãci⁹ tãto a maiori vtute pcedit. sic pz in hys q piciunt. et ideo ex maiori vtute pcedit. qñ aliqs emittit pecuniã dãdo eã alijs qz expendendo eam eca seipm. ꝑm est aũt vtutis ut pcise tẽdat in id qd pfecci⁹ est. nã virt⁹ est pfectio quedã ut ō i. vis. phicoz. et ideo liberalis maxime laudat ex dacõe ℞. j. g dō. qp ad prudenciã ptinet cus todire pecuniã ne surripiat aut inutilit expen dat. sz utilit eã expendẽ nõ est miozis prudẽcie qz utilit eã obuare. sz maiozis. qa plura sũt attendẽ da eca vsũ pecunie q assimilat motui qz eca obuacõz q assimilat quieti. qp autẽ illi q susceperũt peccũias ab alijs acqsitas liberali⁹ expendũt qp exñtes ino pie expti. si ꝑter solã hanc i expigenciã liberalit expendẽt nõ habẽt vtutẽ liberalitatis. sed qñqz hui⁹ i expigẽcia se hẽt solũ sic tollẽs impedimentũ liberalitatis. ita ecia qp pmpci⁹ liberalit agant timoz enī inopie ex ei⁹ expigẽcia pcedẽs. impedit qñqz eos q acqsierũt peccuniã ne eã osumãt agẽdo liberalit. ꝛ sic amoz q eam amãt tãqz ꝑpriũ effec tũ ut phs dic i. mſ. eth. ℞ℵ. ij. dō. qp sic dictũ est ad liberalitatẽ ptinet ouẽient uti pecunia et p oñs ouenient dare qd est quidã pecunie us⁹. qlibz autẽ virt⁹ tristat de ōrio sui actus et vitat eius impedimẽta. ei aũt qd est ouenient dare duo oppo nunt sz nõ dare qd ouenienter est dandũ. et dare aliqd incõuenient. vñ de vqz tristat liberalis. sz de ꝑmo magis qa plus opponit ꝑpo actui. et ideo nõ dat oib⁹. impediret enī act⁹ ei⁹ si qbuslibz da ret nõ enī habet vñ alijs daret qbus dare ouenit

℞d. nj. dō. qp dare et accipere hñt se sic agere ꝛ pati. nõ est autẽ idẽ pncipiũ agẽdi ꝛ paciẽdi. vñ qa liberalitas est pncipiũ dacõis nõ ptinet ad libe ralẽ ut sit ꝑmpt⁹ ad recipiendũ ꝛ mlto min⁹ ad petendũ vs⁹. si qs in hoc mũdo vult mltis gratis haberi dat capiat querat plura pauca nichil. oz ordinat autẽ ad dandũ aliq scom oueniencia libe ralitatis sz fruct⁹ ꝑpriaz possessionũ qs sollicite ꝓcurat ut eis liberalit vtatur ℞d. mj. dō. qp ad expẽdendũ in seipm nã inclinat. vñ ad hoc qp pec cuniã quis ꝑfũdat i alios ptinet ꝑpe ad vtutem ℞d. v. sic pcedit. vī qp liberalitas nõ sit ps iustitie. iustitia enī respicit debitũ. sz qzto aliqd est magis debitũ tãto min⁹ liberalit dat. g liberalitas nõ est ps iustitie. sz ei ꝛpugnat ℞. iustitia est eca opacões ut ō habitũ est. sz liberali tas pcipue est eca amoze ꝛ ocupiaz peccuniaz que sũt passiones. g magis vī liberalitas ad tẽperan ciã ptinẽ qz ad iustitiã ℞. ad liberalitatẽ ptinet pcipue ouenient dare ut dictum est. sz cõuenient dare ptinet ad beneficiencia et miaz q ptinent ad caritatẽ ut ō dictũ est. g libalitas magis est ps caritatis qz iustitie Sed ō est qp ambro⁹ dic in. j de offi. iustitia ad societatẽ gnis hũani referẽ. so cietatis enī raco diuidit in duas ptes. scz iniusti ciã et benificenciã qz eandẽ liberalitatẽ aut benig nitatẽ vocãt. g libalitas ad iustitiã ptinz ℞ñ dō. qp liberalitas nõ ẽ spes iustitie qa iustitia ex hibet alteri quod est eius. sed liberalitas exhibet id qd est suũ. habet tñ qzdam oueniencia cũ iusti cia i duob⁹. pmo quidẽ. qa pncipl⁹ est ad alterꝫ. sic et iustitia. scdo qa est eca res extiores sic et ius titia. licz scom aliã rõez ut dictũ est. et ideo libe ralitas a qbusdã ponit ps iustitie. sic virt⁹ ei an nexa ut pncipali ℞d. j. g dō. qp liberalitas et si nõ attẽdat debitũ legale qd attendit iustitia. at tendit tñ debitũ qdam morale qd attendit ex qdã ipi⁹ decencia. nõ ex h⁹ qp sit alteri obligat⁹. vnde minimum hẽt de rõne debiti ℞d. ij. dō. qp tpancia est eca ocupias corporaliũ delectationũ. ocupia aũt peccũie et delectatio nõ est corpalis. sz magis aial. vñ liberalitas nõ ptinet ꝑpe ad tpanciã ℞d. nj. dō. qp dacio beneficij et miscdie pcedit ex eo qp hõ est aliqlit affect⁹ eca eũ cui dat. et ideo talis dacõ ptinet ad caritatẽ siue ad amicitiã. sz dacio libera litatis ꝓuenit ex eo qp dans est aliqliter affectus eca peccũiaz dũ eã nõ ocupiscit neqz amat. vñ eciã nõ solũ amicis. sz eciã ignotis dat qñ oportet. vñ nõ ptinet ad caritatẽ. sz magis ad iustitiam que est circa res exteriores

Ad. vj. sic ꝓcedit. vī qp liberalitas sit max ima vtutũ ois enī virt⁹ hois ẽ quedã silitudo diuine bonitatis sz per liberalitatẽ hõ maxime assimilatur deo q dat omnib⁹ affluent et nõ inꝑperat ut ō iac. j. g liberalitas ẽ maxima vtutũ ℞. scom aug. in. vj. de ci. dei. i hys q nõ mole mag na sũt idem est ee mai⁹ qd meli⁹. sz racõ bonitatis maxime vī ad liberalitatẽ ptinẽ qa bonũ diffusi uũ est uz ꝑponi. mſ. ca⁹ de di. no. vñ ꝛ amb⁹.

dic̃ in .ſ. de offi. qp iuſticia cenſurã tenz libalitas bonitatẽ g̃ liberalitas eſt maxima vtutum ¶ ꝟ. hoies honorant̃ et amant̃ ꝑ̃ virtutẽ ſz boeci⁹ dic̃ in li⁹ de ꝺſo. largitas maxime claros facit ⁊ phs dicit ĩ .mſ. eth. qp inẽ vtuoſos maxime liberales amant̃. g̃ liberalitas eſt maxima vtutũ ¶ Sed oc̃ eſt qp ambro⁹ dic̃ in li⁹ de offi. qp iuſticia excelſior vĩ liberalitate ſz liberalitas g̃cior phs eciã dicit ĩ .ſ. rethorice qp fortes et iuſti maxime honorant̃. et p⁹ eos liberales ¶ Ad. ñ. dꝺ. qp q̃libet vtus tendit in aliq̃ bonũ. vñ q̃zto aliqua vtus in maĩ⁹ bonũ tẽdit tãto melior eſt. liberalitas aũt tendit ĩ aliq̃ bonũ dupl'r. vno⁹ ꝑmo et p ſe. alio⁹ ex cõſeq̃nti. p⁹ quidẽ et p ſe tẽdit ad ordinandũ ꝓpriam affectiõem. ẽca poſſeſſionẽ pecuniaz et uſũ et ſic ꝟ. hoc ꝓferẽ liberalitati tẽperãcia q̃ moderat̃ ocupias et delectacões ptinẽtes ad ꝓpriũ corp⁹. ⁊ fortitudo et iuſticia q̃ ordinãt̃ qꝺammꝺo in bonũ õne. vna quidẽ tẽpe pacis alia tẽpe belli et oĩbz ꝓferunt̃ vtutes que ordinãt in bonũ diuinũ. nã bonũ diuinũ ꝑminet cuilibet bono hũano. ⁊ ĩ bonis hũanis bonũ publicũ ꝑminet bono priuato. et in quibus bonũ corporis ꝑminz bono extioz rez. alio mõ ordinat̃ liberalitas ad aliq̃ bonũ ex ꝺſequti et ſcm hoc liberalitas ordinat̃ in oĩa bona ꝓdicta. ex hoc enĩ qp hõ nõ eſt amatiu⁹ pecunie ſequit̃ qp defacili vtat̃ ea et ad ſeipm et ad utilitatẽ alioz et ad honorẽ dei et ſcoz hoc hẽt q̃ꝺã excellenciã ex hoc qp utilẽ eſt ad mlta. ꝺa cũ vnũqꝺq magis iudicat̃. ſcm id qp ꝑmo et p ſe ꝺpetit ei q̃z ſcm id qp ꝺſequter ſe hẽ. ideo dꝺ eſt liberalitatẽ nõ ẽe maximã vtutem ¶ Ad. j. g̃ dꝺ. qp dacio diuĩa ꝓuẽit ex eo qp amat hoies q̃ꝺo dat nõ aũt ex eo qp afficiat̃ ad ea q̃ dat. ⁊ ideo magis vĩ ptinẽ ad caritatẽ q̃ eſt maxima vtutũ q̃z ad liberalitatẽ ¶ Ad. ij. dꝺ. qp q̃libz vtus ptícipat roz boni q̃ztũ ad emiſſionẽ ꝓpri act⁹. act⁹ aũt quaꝺã aliaz vtutũ meliores ſũt q̃z pecunia q̃z emittit liberalis ¶ Ad. nj. dꝺ. qp libales maxie amãt̃. nõ qa aĩcicia honeſti qp ſit meliores. ſz amicicia utilis qa ſũt vtiliores ĩ extioribz bonis q̃ oñit̃ hoies maxie cupiũt. et eciã ꝓpt eandẽ cauſã clari

Deinde ꝺſiꝺandũ ẽ de vicijs // reddunt̃ oppoſitis liberalitati Et ꝑmo de auaricia Scꝺo de ꝓdigalitate. circa .ſ. q̃runt̃. vnj. Primo vtz auaricia ſit pcẽm Scꝺo vtz ſit ſpẽale pcẽm Terõ cui vtuti opponat̃ Quarto vtz ſit pcẽm mortle Quinto vtz ſit g̃uiſſimũ pcatoz Sexto vtz ſit carnale uĺ ſpirituale pcẽm Septimo vtrum ſit viciũ capitale

Octauo de filiabus eius

Ad. j. ſic ꝓcꝺit. vĩ qp auaricia nõ ſit pcẽm. ꝺ enĩ auaricia q̃ſi eris auiditas. qa ſez in appetitu pecunie ꝺſiſtit per quã oĩa exteriora bona intelligi pñt. ſz appetẽ exteriora bona nõ eſt pcẽm. naturaliter enĩ hõ ea appetit. cũ qua ſubiecta ſũt homi naturaliter. cũ quia p ea vita hoĩs ꝺbuat̃. vnde ⁊ ſba hoĩs ꝺicunt̃. g̃ auaricia nõ eſt pcẽm ¶ ꝟ. oñe peccatũ aut eſt in deũ aut eſt ĩ pximũ. ⁊ eſt i ſeipm ut ꝺ habitũ eſt. ſz auaricia non eſt ꝓpie pcẽm ꝺ deũ. nõ enĩ opponit̃ neq; religioni. neq; vtutibus theologicis quibz hõ ordinat̃ in deũ. neq; eciã eſt pcẽm in ſeipm. h⁹ enĩ ꝓpie ptinet ad gulã ⁊ luxuriã de qua apl's dicit. .ſ. ad cor. vj. q̃ fornicat̃ in corp⁹ ſuũ peccat. ſil'r eciã nõ vĩ ẽe pcẽm ĩ pximũ. qa p h⁹ qp hõ retinz ſua nulli facit iniuriã. g̃ auaricia nõ eſt pcẽm ¶ ꝟ. ea q̃ naturaliter aduenĩũt nõ ſũt peca. ſz auaricia naturaliter cõſequit̃ ſenectutẽ q̃ſi et q̃libet deffectũ ut phs dicit ĩ. mſ. eth. g̃ auaricia nõ eſt pcẽm ¶ Sz ꝺ eſt qp ꝺ ad heb. vlt̃. ſint mores ſine auaricia ꝺtenti pñtibz ¶ Rñ. dꝺ. qp ĩ quibuſcũq; bonũ ꝺſiſtit in debita mẽſura. ncce eſt qp p exceſſũ uĺ diminucõz illi⁹ mẽſure malũ ꝓuẽiat. in oĩbz aũt q̃ ſunt ꝓpter finẽ bonũ ꝺſiſtit ĩ quaꝺã mẽſura. nã ea que ſũt ad finẽ ncce eſt ꝺmẽſurari fini. ſic medicina ſanitati uz p phm ĩ .ſ. politice. bona aũt extioza hñt rõz vtiliũ ad finẽ ſic ꝺm eſt. vñ ncce eſt qp bonũ hoĩs ẽta ea ꝺſiſtat ĩ quaꝺã mẽſura ꝺũ ſz hõ ſcm aliq̃ mẽſurã querit habẽ extiores diuicias put ſũt ncia ad vitã ei⁹ ꝟ. ſuã ꝺditõez. ⁊ ideo ĩ exceſſu hui⁹ mẽſure ꝺſiſtit pcẽm. ꝺũ ſz aquis ſ̃ debitũ modũ vult eas uel acq̃rere uĺ retinẽ qꝺ ptinet ad rõz auaricie q̃ diffinit̃ ẽe ĩ modatus amor hñdi. vñ pz qp auaricia eſt pcẽm ¶ Ad. j. g̃ dꝺ. qp appetit⁹ rez extioz eſt hoĩ naturaliter ut eoz q̃ ſũt ꝓpter finẽ. ⁊ ideo in tantũ vicio caret inq̃ztũ ꝺtinet ſub regla ſũpta ex rõe finis. auaricia aũt hanc regulã excꝺit ⁊ ideo eſt pcẽm ¶ Ad. ij. dꝺ. qp auaricia pt importare immoꝺanciã ẽca res exteriores dupl'r. vno⁹ immediate q̃ztũ ad acceptiõez. uĺ ꝺuatiõez ipaz. ut ſcz hõ pl⁹ ꝺbito mõ eas acq̃rat. uĺ ꝺbuet. et ſcm hoc eſt directe pcẽm iu pximũ. qa in extioribz diuiciis non pt vn⁹ hõ ſuphabũꝺare niſi alteri deficiat. qa bona tẽpalia nõ pñt ſil' poſſideri a mltis. alio⁹ pt importare immoꝺanciã ẽca intiores affectiões q̃s qs ad diuicias hẽ. puta qp imoꝺate aquis diuicias amat aut deſiꝺet a delectet̃ ĩ eis. ⁊ ſic auaricia eſt pcẽm hois ĩ ſeipm. qa p hoc ꝺordinat̃ ei⁹ affect⁹. licz nõ ꝺordinet̃ corp⁹ ſic̃ p vicia carnalia. ex oñi aũt ẽ pcẽm ĩ deũ. ſic̃ et oĩa peca mortalia inq̃ztũ hõ ꝓpt bonũ tẽpale ꝺtẽpnit eternũ ¶ Ad. nj. dꝺ. qp inclinacões naturales ſũt regulãꝺe ſcm rõm q̃ pncipatũ tenet in naturã hũana. et ideo q̃zuis senes ꝓpt natãe ꝺfectũ auꝺi⁹ extioz rez inqrant subſidia. ſic̃ et omnis indigẽs q̃rit ſue indigencie ſupplementũ nõ tñ a pcto excuſant̃ ſi ꝺbitã rõis mẽſurã ẽca diuicias

Ad. ij. ſic ꝓcꝺ. vĩ qp auaricia nõ excꝺãt ſit ſpãle pcẽm. ꝺic̃ enĩ aug⁹ ĩ. nj. li⁹ ꝺ libero arbi. auaricia q̃ grece vilargia. ꝺ nõ ĩ ſolo argẽto uĺ ĩ nũmis. ſz ĩ oĩbz rebz q̃ imoderate cupiunt̃ intelligẽꝺa ẽ. ſz in oñi pcto ẽ cupiditas imoꝺata alic⁹ rei. quia pcẽm eſt ſpreto bono incõmutabili hoĩs cõmutabilibz inhrẽ vt ſ̃ hitũ ẽ. g̃ auaricia eſt g̃nale pcẽm ¶ ꝟ. ſm yſiꝺoz ĩ li⁹ ethy. auarus ꝺ̃ q̃ſi auiꝺus eris ideſt pecunie. vnde et in greco auaricia vilargia noĩat̃ ideſt amor argẽti. ſz ſub argẽto p qꝺ pecuia ſignat̃ ſignãt̃ omĩa bona exteriora q̃z ꝑciũ pt nũmiſmate mẽſurari vt ſupra

habitū est·g auaricia ponit in appetitu cuiuslibet exterioris rei·g vi ee gnale pctm ¶ Ō·sup ido ad ro·vij·nā ocupiaz nesciebā rc·dic glo·bona ē lex que dū ocupiaz phibz oīe malū phibet·vi aūt lex spāliē phibē ocupiaz auaricie ut ō exo·xx·. nō ocupiscas rem pximi tui·g ocupia auaricie ē oīe malū·ꝛ ita auaricia est gnale pctm ¶ Sed ō ē qđ ad ro·j·auaricia onūaē inē alia spāalia pcta ubi ō rpletos oīi iiquitate malicia fornicacōe auaricia rc ¶ Rn dō·qp pcta soriunē spēz bm obiecta ut ē hīeum est·obiectū autē pti est ido bonū in qđ tendit inordinatꝰ appetitus·et ideo ubi est spāalis rō boni qđ inordinate appetit ibi est spāal racō pti·alia autē est racō boni util et boni delectabil·diuicie autē bm se hnt rōm util·ea enī rōe appetunē inḡtū in usū hoīs cedūt·et ideo spāale qđam pctm est auaricia bm qp immodatꝰ amor hndi possessiones q̄ noie pecunie designanē ex q̄ sumit anaricie nomē·vn ꝗa vbum hndi bm primariā imposicōez ad possessiones ptinē vi quarū sumꝰ totꝛ dni ad mlta alia diruaē·sic ō hō habē sanitatē vxorē vestimentū ꝛ alia huīoi uez in ꝓdicamētis ponūs eciā ꝛ nomē auaricie ampliatū est ad oīez immodatū appetitū hndi q̄cūq; remsic ḡg dic in quadā ome·qp auaricia est nō solū pecunie·sz eciā scie et altitudis cū s modū sublimitas ambit·ꝛ b·hꝰ auaricia nō cet spāale pctm·et hoc eciā mō loquit augꝰ de auaricia i auctē inducta·vn pēz rnꝰ ad·j· ¶ Ad·ij·dō·qp oīes res exteriores q̄ venūt in usū hūane vite nole peccūie intelligunē inḡtū hnt rōez boni util·sūt autē q̄dam exteriora bona q̄ pt aliqs pecunia oseq·sic voluptates et honores et alia huīoi q̄ hnt aliā rōem appetibilitatis·ꝛ ideo illoz appetitꝰ nō ꝓpe ō auaricia scom qđ est viciū spāale ¶ Ad·nj·dō·qp glo. illa loquit de ocupia inordinata cuiuscūq; rei·pt enī intelligi qp pꝓhibicōm ocupie rez possessarū phibeaē quarumcūq; rerum ocupiscēcia que per res possessas haberi possunt

Ad·nj·sic pced·vi qp auaricia nō opponat liberalitati·ꝗa sup id math·v·bā q̄ esurient et sicūt iustitiā·cſo dicit qp duplex est iusticia·vna gnal et alia spāalis cui opponit auaricia et hoc idē phs dic in·v·eth·qp auaricia nō opponit liberalitati ¶ Ō·pctm auaricie i hoc osistit qp hō trāscēdit mēsurā i rebꝰ possessis·sz huīoi mēsura statuit ꝓ iustitiā·g auaricia directe opōit iustitie ꝛ nō liberalitati ¶ Ō·liberalitas est vtus media inē duo vicia ōria uez p phm i·ij·et·mj eth·sz auaricia nō hē pctm ōrium et oppositū uez p phm in·v·eth·g auaricia nō opponit liberalitati ¶ Sz ōr ē qp sic ō ecē·v·auarꝰ nō implet pecūia et q̄ amat diuicias fructū nō capiat ex eis·sz nō impleri pecunia et inordinate eas amare ē ōrium liberalitati q̄ in appetitu diuiciarū mediū tenet·g auaricia opponit liberalitati ¶ Rn dō·qp auaricia importat immodanciā q̄dā ēca diuicias dupl'r·vnō immediate ēca ipaz accepcōem et obuacōz diuiciaz inḡtū sz ꝗuis acqrit pecuniā ul debitū aliena surripiendo·ul retinendo·et sic opponit iustitie ꝛ hꝰ mō accipit auaricia eze·xxij vbi ō·pncipes eiꝰ i medio eiꝰ q̄si lupi rapientes ꝓ dā ad effūdendū sāguinē ꝛ auare q̄si luc sectāda·aliō importat immodanciā ēca intiores affectiones diuiciaz·puta cū qs nimis amat·ul desidat diuicias aut nimis delectatur i eis eciā si velit rapē aliena·et hoc mō auaricia opponit libalitati que modatur huīoi affectiones ut dictū ē·et sic accipit auaricia·ij·ad cor·ixm·ꝓparāt rpromissā bndicōz·q̄si bndiccōez nō q̄si auariciā glo·sez ut doleant p dato et paz sit qđ dē ¶ Ad·j·g dō·qp cſoꝰ et phs loquunē de auaricia pmō dcta·auariciā aūt scdo mō dcaz nolat phs liberalitatē ¶ Ad·ij·dō·qp iustitia ꝓprie statuit mensurā in accepcōibꝰ et obuacōibꝰ diuiciaz bm rōm debiti legal ut sez hō non accipiat nec rtineat alienū·sz liberalitas ostituit mensurā rōis pncipalr quidē i intioribꝰ affectibꝰ et ꝓ oīs in extiori accepcōe et obuacōe pecuniarū et emissiōe eaz·b·qđ i extiori affectōe prēdūt nō obbuando rōez debiti legal·sz debiti moral qđ attē dic bm regl'am rōnis ¶ Ad·nj·dō·qp auaricia bm qp opponit iustitie nō hē viciū oppositū·ꝗa auaricia ponit in plꝰ habendo q̄z debeat scom iustitiā et huic opponit miꝰ habē qđ nō hē rōez culpe sz pene·sz auaricia bm qđ opponitur liberalitati habet viciū ꝓdigalitatis oppositum

Ad·mj·sic prēdic·vi qp auaricia sp sit pctm mortale·nullus enī est dignꝰ morte nisi ꝓ pcto mortali·sz ꝓpt auariciā hoīes digni sūt morte·cū enī apꝰ ad ro·j·ꝓmisisset repletos oīi iniquitate·fornicacōne·auaricia rc·subdit q̄ talia agūt digni sūt morte·g auaricia est pctm mortle ¶ Ō·minimū i auaricia est·qp ꝗuis inordiate retineat sua·sz hoc vi ee pctm mortale·dic enī basilicꝰ·est panis famelici q̄z tu tenes nudi tūica q̄m obuas·indigētis argentū qđ possides qđ ēca tot iniuriari quot ex habē volēs·sz iniuriari alteri est pctm mortale·ꝗa ōriatur dilectiōi ꝓximi·g mlto magis oīs alia auaricia est pctm mortale ¶ Ō·nullꝰ excecaē spūali cecitate nisi ꝓ pctm mortale qđ aīaz ꝓuet luīe gre·sz eciā scom cſostimū solū·tenebra aīa est pecuniaz cupido·g auaricia q̄ est pecuniaz cupido est pctm mortale ¶ Sz ō est qp·j·ad cor·nj·sup id·si qs edificauit sup hoc fūdamētū rc·dic glo·qp lignū fenū ꝛ stipl'az supedificat ille q̄ cogitat q̄ mūdi sūt quō placeat mūdo qđ ptinet ad pctm auaricie·ille autē q̄ edificat lignū fenū et stipulā nō peccat mortl'r·sz venialit·de eo enī ō qp sanꝰ erit sic q̄si ꝓ ignē·g auaricia qnz est veniale pctm ¶ Rn dō·qp sic dictū est·auaricia dupl'r ō·vnō bm qđ opponit iustitie·et hꝰ modo ex gne suo est pctm mortale·sic enī ad auariciam ptinet·qp aliqs iniuste accipiat·uel retineat res alienas·qđ ptinet ad rapinā ul furtū q̄ sūt pcta mortalia ut sup habitū est·otingit tn in hoc gne auaricie aliqđ ee pctm veniale ꝓpt impfeccōz actꝰ sic sup dictū est cū de furto agēdum·aliō pt accipi auaricia secundū qđ opponit liberalitati ꝛ bm hoc

importat inordiatum amorē diuiciaꝝ·si g̃ in tm̃ amor diuiciaꝝ crescat qꝫ p̃feratur caritati·ut scz ꝓpt̃ amorē diuiciaꝝ áquis nō fereat facē ꝺ amorē dei ⁊ ꝓximi·sic auaricia erit pcm̃ mortale·si aũt inordinacō amoris infra hoc sistat ut scz hō q̃uis supflue diuicias amet·nō tm̃ p̃fert eoꝝ amorem amori diuīo·ut scz ꝓpt̃ diuicias nō velit aliq̃ facere contra deum ⁊ proximum·sic auaricia est peccatum veniale ℞d·j·g̃ dō·qꝫ auaricia ꝺnúatur pcīs mortalibꝫ ꝺm illã rōm qua est pcm̃ morle ℞d·ij·dō·qꝫ basiliꝰ loquit̃ in illo casu in quo aliquis tenetur ex debito legali bona sua paupibꝫ erogare·uł ꝓpt̃ piculū nc̄itatis·uł ꝓpt̃ supfluitatē habitoꝝ ℞d·nj·dō·qꝫ cupido diuiciaꝝ obtenebrat aĩaꝫ ꝓpe qñ excludit lumē caritatis p̃ferendo amorem diuiciaꝝ amori diuino

℞d·v·sic ꝓdit̃·vł qꝫ auaricia sit maximū pcōꝝ·ꝺ enī ecc̄·x°·auaro nichil est scelestius·et postea subdit̃ nichil est iniquiꝰ q̃ amare peccuniã·h̄ enī ⁊ aĩam suã venalē h̄ et tuliꝰ dicit in·j°·de offi·nichil est tã angusti aní tãq̃ prauí q̃ amare peccūiaꝝ·sz hꝰ ptinꝫ ad auariciã·g̃ auaricia est grauissimū pcōꝝ ℞ō·tãto aliqꝺ pcm̃ est g̃uius q̃to magis caritati repugnat·sz auaricia maxime ꝺriat̃ caritati·dic̄ enī augꝰ ī liꝰ·lxxxnj questionū·qꝫ venenū caritatis est cupiditas·g̃ auaricia est maximū pcm̃ ℞ō·ad g̃uitatē pcī ptinet qꝫ sit incurabile·vñ et pcm̃ in sp̄m scm̃ qꝺ est g̃uissimū ꝺ ee irremissibile·sz auaricia est pcm̃ insanabile ut dic̄ phs ī·mj°·eth·qꝫ senectꝰ et oīs impotencia illiberales facit·g̃ auaricia est g̃uissimū pcōꝝ ℞ō·apꝰ dic̄ ad eph·v°·qꝫ auaricia est ꝓdoꝝ duitꝰ·sz ꝓdolata ꝓputat̃ int̃ g̃uissima pcta·g̃ et auaricia ℞Sed ꝺ est qꝫ adulteriū ē g̃uiꝰ pcm̃ q̃ furtū ut habet̃ ꝓū·vj°·furtū aut̃ pertinet ad auariciã·g̃ auaricia nō est g̃uissimū pcōꝝ ℞ñ dō·qꝫ oñe pcm̃ ex hoc ipo qꝫ est malū cōsistit in quadã corrupcōe siue ꝓuacōne ácuiꝰ boni·in q̃tū est volūtariū ꝺsistit ī appetitu ácuiꝰ boni·dupl'r g̃ ordo pcōꝝ ꝑt attendi·vnꝰ ex pte boni qꝺ p pcm̃ cōtēpnit̃ uł corrūpitur·quia q̃to maiꝰ est·tãto pcm̃ g̃uius est·et scōm hꝰ pcm̃ qꝺ est ꝺ deū est g̃uissimū·et sub hoc est pcm̃ qꝺ est ꝺ psonã hoīs sub quo ē pcm̃ qꝺ est ꝺ res exteriores q̃ sūt ad usū hoīs deputate qꝺ vł ad auariciã ptinẽ aliꝰ ꝑt attendi g̃ous pcōꝝ ex pte boni cui inordinate subdit̃ appetitꝰ hūanꝰ qꝺ q̃to miꝰ est tanto pcm̃ est deformius·ēpius est enī subesse inferiori bono q̃ superiori·bonū aut̃ exteriꝰ rez est infimū inter hūana bona·est ecia minꝰ q̃ bonū corpis qꝺ ecia minꝰ est q̃ bonū aĩe·qꝺ eciam excedit̃ a bono diuino·et ꝺm hoc pcm̃ auaricie q̃ appetitꝰ hūanꝰ subdit̃ ecia exteriorib⁹ rb⁹·hē qꝺammō deformitatē maiorē·ḋa cū corrupcō uł ꝓuacio boni forliē se hē in pcō·ꝺsio aut̃ ad bonū ꝺmutabile mālié magis est iudicāda g̃uitas pcī ex pte boni qꝺ corrūpit̃ q̃ ex pte boni cui subdit̃ appetitꝰ·et ideo dō ē qꝫ auaricia nō est simpl'r maximū pcōꝝ ℞d·j·g̃ dō·qꝫ auc̄tates ille loquūtur de auaricia ex pte boni cui subdit̃ appetitꝰ·vñ ⁊ ī eccl'iastico ꝓ rōne subdit̃ qꝫ auarꝰ suã aĩam hē venalē·ḋa viz aĩam suã ideſt vitam exponit piculis ꝓ peccūia et ideo ſbdit qꝫ ī vita sua ꝓcit ideſt ꝺtēpnit intima sua ut ecia pecuniã lucret̃·tuliꝰ enī addit hoc ee angusti aní·ut scz velit pecunie ſbici ℞d·ij·dō·qꝫ augꝰ ibi accipit cupiditatē g̃naliter cuiuscūq̃ tēperat̃ boni·nō ꝺm qꝫ accipit̃ spēal'r ꝓ auaricia·cupiditas enī cuiuscūq̃ tempal'r boni est venenū caritatis in q̃tū scz hō spnit bonū diuinū ꝓpt̃ hꝰ qꝫ inhēt bono tp̄ali ℞d·nj·dō·qꝫ alit̃ ē insanabile pcm̃ in sp̄m scm̃·et alit̃ auaricia·nam pcm̃ in sp̄m scm̃ est insanabile ex pte ꝺtemptus·puta qꝫ hō ꝺtēpnit uł miaꝫ uł iusticiã diuinã aut aliquid hoꝝ ꝓ q̃ hoīs pcta saluant̃·et ideo talis insanabilitas ptinꝫ ad maiorē g̃uitatē pcī·auaricia vero hē insanabilitatē ex pte defcē hūani in q̃tū scz sp ꝓdit hūana rō·ḋa quo áquis est magis deficiēs eo magis indiget aminiculo exterioꝝ rez·⁊ ideo magis in auariciã labit̃·vñ ꝓ talē insanabilitatē nō ostendit̃ pcm̃ ee g̃uiꝰ·sz qꝺammodo ꝓ hoc ee picꝺosiꝰ ℞d·mj°·dō·qꝫ auaricia ꝺpat̃ ꝺolatre ꝑ q̃dam silitudiez quã hē ad ipaz·ḋa sic ꝺolatra subicit se creatē exteriori·ita auarꝰ nō tm̃ eodē mō·sz ꝺolatra quiꝺ subicit se creature exteriori ut exhibeat ei cultū diuinū·auarꝰ aut̃ subicit se creature exteriori inmodate ipaz ocupis cēdo ad usū nō tm̃ ad cultū·et ideo nō oportet qꝫ auaricia habeat tantã g̃uitatem q̃tam habet ꝺolatria

℞d·vj°·sic ꝓdit̃·vł qꝫ auaricia nō sit pcm̃ spūale·pcta enī spūalia videnē ee ecia spūalia bona·sz mã auaricie sūt bona corpalia scz exteriores diuicie·g̃ auaricia nō est pcm̃ spirituale ℞ō·pcm̃ spūale ꝺt̃ carnale diuidit̃·sz auaricia vł ee pcm̃ carnale·sequit̃ enī corrupcioꝝ carnis uz in senibꝫ q̃ ꝓpt̃ nate carnal' defectū ī auariciã incidūt·g̃ auaricia nō ē pcm̃ spūale ℞ō·pcm̃ carnale est ꝑ qꝺ ecia corpꝰ hoīs deordinat̃ scōm iº apl'i·j°·ad cor·vj°·qui fornicat̃ ī corpꝰ suū pecc at·sz auaricia ecia hoīez corpalit̃ vexat·vñ ⁊ ēpostimꝰ marci·v°·ꝺpat auaꝝ demōiaco q̃ in corpe vexat̃·g̃ auaricia nō vł ee pcm̃ spūale ℞Sz ꝺ est qꝫ g̃g xxxj°·moraliū cōputat auariciã viciis spūalibus ℞ñ dō·qꝫ pcta ꝑcipue in affectu ꝺsistūt·oñes aũt affecc̄ones aĩe siue passiones termiant̃ ad delectac̄ones et ēsticias·uz ꝑ phm ī·ij°·eth·delec̄acōnū aut̃ quedã sūt carnales et q̃daꝫ spūales·carnales quidē delectac̄ones dicunt̃ q̃ in sensu carnis ꝺplent̃·sic delectac̄ones ciboꝝ et venéoꝝ·delectacōnes vero spūales dicunt̃ q̃ ꝺplent̃ ī sola aĩe apprehēsiōe illa vero pcta dicunt̃ carnalia q̃ ꝑficiunt̃ ī delectacōibus carnalibꝫ illa vero dicunt̃ spūalia q̃ ꝑficiunt̃ in spūalibꝫ delectacōibꝫ absq̃ carnali delectac̄one·⁊ huīoi est auaricia·delectant̃ enī anarꝰ ī hoc qꝫ ꝺsiꝺat se possessorē diuiciaꝝ·et ideo auaricia ē pcm̃ spūale ℞d·j·g̃ dō·qꝫ auaricia ec̄a corpale obiectū nō querit delectac̄oez corpalē·sz solū aĩalē·put scz hō in hoc delectat̃ qꝫ diuicias possideat·et ideo nō est pcm̃ carnale·rōe tm̃ obiecti mediū est inē

pcta pure spualia q̄ querūt delectacōez spualē ēca obicta spualia sic supbia ē ēca excellenciā ⁊ vicia pure carnalia q̄ querūt delectacōez pure corpalem ēca obiectū corpale ℟ Ad ij dō qp mot⁹ respicit spēz bm terminū ad q̄z nō autē bm tminū aquo ⁊ ideo vicīū ō corpale ex hoc qp tēdit in delectacōez carnalē nō autē ex eo qp pcedat ex aliqua defectu carnis ℟ Ad nj dō qp ꝯb⁹ cōpat auaz demoniaco nō qa vexet ī carne sic demōiac⁹ sz p eciā oppositū qa sic demoniac⁹ ille de q̄ legit marci v se denudabat ita auarus se superfluis diuiciis onerat

Ad vij sic pcēd vr qp auaricia nō sit vicīū capitale auaricia enī opponit liberalitati sic medio et pdigalitati sic extremo sz neq̄ libera litas est pncipalis vtus neq̄ pdigalitas vicium capitale g eciā auaricia nō debet poni vicīū capi tale ℟ sic s dictū est illa dicunt ee vicia capi talia q̄ hnt pncipales fines ad quos ordīant fines alioz vicioz sz hoc nō opetit auaricie quia diuicie nō hnt rōm finis sz magis rōm ei⁹ qō est ad finē ut ō in j eth g auaricia non est vicīū capitale ℟ gg⁹ dic ij mo qp auaricia qñz orit ex ela cōe qñz p timorē dū enī quidā deficē sibi ad sūptū necia estimāt mentē ad auariciā relaxāt sūt alij dū potēciores videri appetūt ad aliaz rez ambitū succedunt g auaricia magis orit ab alijs vicijs q̄z ipa sit vicīū capitale respectu alioz Sed ō est qp gg⁹ xxxj mo ponit auariciā inē vicia capi talia ℟ ñ dō qp sic s dictū est vicīū capitale ō ex quo alia vicia oriunt bm rōm finis qui cū sit mltū appetibil ppt ei⁹ appetitū hō pcedit ad mlta facienda uł bona uł mala finis autem maxime appetibil est bītudo uł felicitas q̄ est vltim⁹ finis hūane vite ut s habitū est ⁊ ideo q̄to aliquid ma gis pticipat odicōes felicitatis tāto magis est ap petibile est autē vna de odicōibz felicitatis ut sit p se sufficiēs alioqn nō quietaret appetitū tāq̄ vl tim⁹ finis sz p se sufficiencia maxie repromittunt diuicie ut boeci⁹ dic in nj de oso cui⁹ racio est qa sic phs dic in v eth denario vtim q̄si fideus sore ad oia habēda ⁊ ō ecc x qp pecunie obediūt oia et ideo auaricia q̄ osistit ī appetitu pecunie ē vicīū capitale ℟ Ad j g dō qp vtus pficit b rōz vicīū aūt pficit bm inclinacōm appetit⁹ sbitui nō autē ad idē gen⁹ pncipl r respicit racō et appe tit⁹ sensitiu⁹ et ideo oportet qp pncipale vicīū op ponat pncipali vtuti vnde licet liberalitas nō sit pncipalis vtus qa nō respicit ad principale bonū rōis auaricia tamē est pncipale vicīū qa r̄spicit ad pecuniā q̄ hz q̄dā pncipalitatē inē bona sensibi lia rōne iā dicta pdigalitas autē nō ordinat ad aliq̄z finē pncipl r appetibilē sz magis vr pcedē ex defectu rōis vñ phs dic in mj eth qp pdig⁹ ma gis ō bon⁹ q̄z mal⁹ ℟ Ad ij dō qp pecunia ordīat quidē ad aliū finē inq̄tū tn vtil est ad oia sensi bilia acquirēda ptinet qāmmō vtute oia ⁊ ideo hz q̄dā silitudinē felicitatis ut dictū est ℟ Ad nj dō qp nichil phibet vicīū capitale interdū a qui busdā alijs oriri ut dictū est dū tamē ex eo alia vicia solent plerumq̄ oriri

Ad vnj sic pcedit vr qp nō sint auaricie fi lie q̄ dicunt sc̄z pdicō fraus fallacia pūr ria inquietudo violēcie ⁊ ō mīaz obduracō aua ricia enī opponit liberalitati ut dictū est pdicio aūt fraus ⁊ fallacia opponūtur prudēcie pūria religioni inquietudo spei uł caritati q̄ quiescit ī amato violēcie opponūtur iusticie obduracō mi sericordie g huīoi vicia nō ptinēt ad auariciam ℟ ō pdicio dol⁹ et fallacia ad idē ptinē vidēt sc̄z ad pximi decepcōz g nō dēt omīa enūari tāq̄ diuerse filie auaricie ℟ ō phs⁹ ponit nouē filias viz mēdaciū fraus furtū periuriū ⁊ ēpis lucri appetit⁹ fl̄a testimonia violēcia inhūanitas ca pacitas g pma assignacio filiaz fuit insufficiēs ℟ ō phs in mj eth ponit mltа gna vicioz pti nēciū ad auariciā q̄m noīat ad illiberalitatē viz pare⁹ tenaces kimibiles illiberales opacōes opan tes et de mētricio past⁹ et vsurarios aleatores et mortuorū spoliatores et latrones g vr qp pdicta enūacio sit insufficiēs ℟ ō tyrāni maxime vio lencias subditis inferūt dic autē phs ibidē qp ty rānos ciuitates desolātes et sac̄ pdantes nō dici m⁹ illiberales et auaros g violēcia nō debz poni filia auaricie Sed ō est qp gg⁹ xxxj mo assig nat alias auaricie filias pus enūatas ℟ ñ dō qp filie auaricie dicuntur vicia q̄ ex ipa oriunt et pcipue bm appetitū finis qa vero auaricia est su pflu⁹ amor habēdi diuicias ī duobz excedit pmo enī suphabūdat ī retinēdo et ex hac pte oritur ex auaricia obduracō ō misōiaz qa sc̄z cor ei⁹ mise ricordia non emolit ut de diuiciis suis subueniat miseris scdo ad auariciā ptinet suphabūdare in accipiēdo et b hoc auaricia pt osidari dupl r vno bm qp est ī affectu et sic ex auaricia orit in quie tudo inq̄tū ingerit hoī sollicitudinē et curas su pfluas auar⁹ enī nō implet pecunia ut ō ecc v alio pt osidari in effectu ⁊ sic in acq̄rendo aliena utit qñz quidē vi qō ptinet ad violēcias qñz aūt dolo q̄ quidē si fiat ī vbo fallacia erit q̄tū ad sim plex vbum piuriū autē si addat ofirmacō iura mēti si autē dolus omittit in ope sic q̄tū ad res erit fraus q̄tū ad psonas erit pdicō utz de iuda q̄ ex auaricia pdit xp̄m ℟ Ad j g dō qp nō oportz filias acui⁹ pcī capitalis ad idē gen⁹ vicij ptinē qa ad finem enī uni⁹ vicij pnt ordinari ecia pcta alti⁹ gnis aliud est enī pcm habē filias et pcm habē spēs ℟ Ad ij dō qp illa ēa distinguūtur sic dictū est ℟ Ad nj dō qp illa nouem reducunt ad septē predcta nā mendaciū et fl̄m testimoniū cō tinent sb fallacia fl̄m enī testimoniū est quedā specifica mēdacij sic ⁊ furtū est quedā specificō fraudis vñ sub fraude otinet appetit⁹ autē ēpis luc ptinet ad inquietudinē rapacitas aūt otinet sub violēcia cū sit spēs ei⁹ inhūanitas autē ē idē qp obduracō ot miaz ℟ Ad mj dō qp illa q̄ ponit aristo sūt illiberalitatis uel auaricie spēs magis q̄z filie pt enī aliquis dici illiberal uł auar⁹ ex eo qp deficit ī dādo ut siquidē parū det vocat parc⁹.

si autē nichil tenax · si cū magna difficultate det vocat̄ kimibilis q̄si kimini vēditor · quia de puis magnā vim facit · q̄nq; autē aquis ꝺ illiberalis · uł auar⁹ · qa excedit ī accipiēdo et hoc duplr · vnꝰ qa turpit̄ lucrat̄ · uł vilia et builia opa exercēdo · p illibales opacões · uł qa de aliqbꝫ vicioſis actibꝫ lucranꝫ · sic̄ de métricō uł de aquo huīoi · uł qa lucrat̄ de eo q̄ gr̄is oportet credē sic̄ vſurarij · uel qa lucranꝫ pua cū mlto labore · aliꝰ quia iniuſte lucranꝫ · uel nimis vim inferendo sic̄ latrones · uel mortuos ſpoliādo uł ab amicis aufēndo sic̄ alcatores Ad · v · dō · q sic̄ liberalitas ē ēca mediocres pecūias · ita ⁊ illiberalitas · vñ tyrānī q magna p violencīā auferūt nō dicunt̄ illibales · ſz iniuſti

Cunde oſidandū ē de pdigalitate Et ēca hoc querunt̄ ēa Primo vtz pdigalitas auaricie oponatur Scōo vtz pdigalitas sit pcīm Tercio vtrū sit graui⁹ pcīm q̄z auaricia

Ad · j · sic pceꝺ · vī q pdigalitas nō opponat̄ auaricie · opoſita enī nō pñt sił ēe ī eodē · ſz aqui sūt simł pdigi et liberales · g̃ pdigalitas nō opponit̄ auaricie Ꝯ · opoſita sūt ēca idē · ſz auaricia bm q opponit̄ liberalitati est ēca paſſiones q̄sdā quibꝫ hō afficit̄ ad pecuniā · pdigalitas autē nō vī ēe ēca aliq̄s aīe paſſiones nō enī afficit̄ ēca pecunias nec ēca aliqꝺ aliud huīoi · nō g̃ pdigalitas opponit̄ auaricie Ꝯ · pcīm pncipłr recipit ſpēz a fine ut s̄ habitū est · ſz pdigalitas ſp vī ordiari ad aliq̄ finē illicitū ppt̄ q̄z sua bona expēdat ⁊ pcipue ppt̄ voluptates · vñ · ⁊ luc̄ · xv° · ſ de filio pdigo q diſſipauit ſubſtāciam ſuā luxurioſe viuēdo · g̃ vī q pdigalitas magis opponat̄ tpancie et inſenſibilitati q̄z auaricie ⁊ libalitati Sz ꝺ est qꝺ phs in · ij° · et · mj° · eth̄ · ponit pdigalitatē opoſitā liberalitati ⁊ illibalitati quā nūc auaricīā dicim⁹ Rn̄ dō · q inmoralibꝫ attendit̄ oppoſicio viciorꝫ adinuicē et ad vtutē bm habūdanciā ⁊ defectū · differūt autē auaricia et pdigalitas bm ſuphabūdanciā et deffectū diuſimode · nā in affectōne diuiciarꝫ auar⁹ ſuphabūdat plus debito eas diligēs · pdig⁹ autē defficit min⁹ debito eaꝝ ſollicitudinē gerēs · ēca extiora vero ad pdigalitatem ptinet excedē quidē dādo · deficē autē in retinēdo et acquirēdo · ad auariciā aūt ptinet ecōtrario deficē quidē in dādo · ſuphabūdare autē in accipiendo et retinēdo · vñ pz q pdigalitas auaricie opponitur

Ad · j · g̃ dō · q pdigalitas attēdit̄ ēca paſſiones pecunie nō sic̄ ſuphabūdans in eis ſz sic̄ deficiens

Ad · ij · dō · q nichil phibet eidē ineſſe oppoſita bm diuſa · ab illo tñ aliqꝺ magis denoīat̄ quod ē pncipali⁹ · sic̄ aūt ī libalitate q̄ mediū tenz pcipua ē dacio ad quā accepcō et retēcio ordianꝫ · ita auaricia ecīā et pdigalitas pcipue attēdunt̄ b · dacōz · vñ ille q̄ ſuphabūdat in dādo vocat̄ pdig⁹ q autē defficit in dādo vocat̄ auar⁹ · otingit autē q̄nq; q aliq̄s defficit ī dando · q tñ nō excedit in accipiēdo · ut phs dic̄ in · mj° · eth̄ · ſilr ecīā cōtingit q̄ aquis excedat in dando ⁊ ex hoc est pdig⁹ · et simł cū hoc accedat in accipiendo uel ex quadā nēcitate · quia dū ſuphabūdat ī dando deficīt ei ppria bona · vñ cogit̄ indebite acquirē qꝺ ptinet ad auariciā · uel ecīā ppter anī inordiacōez · dū sz nō dat ppt̄ bonū q̄si rēpta vtute nō curat · vñ et q̄litercūq; accipiat et sic nō bm rd est pdig⁹ ⁊ auar⁹ Ad · nj · dō · q pdig⁹ nō ſuphabūdat ī dādo ſp ppt̄ voluptates ēca q̄s est intēpancia · ſz q̄nq; quidē ex eo q taliter diſponit̄ ut diuiciis nō curet · q̄nq; autē ppt̄ aliqꝺ aliud · ut freq̄cius tū ad intēpancias declināt · tū qa ex q̄ ſupfluūt expendūt in aliis ⁊ ī rebꝫ voluptuoſis expendē non verent̄ ad q̄s magis inclinat ꝺcupiſcēcia carnis · tū ecīā qa nō delectant̄ ī bonis vtutū q̄runt ſibi corpales delectacões · et inde ē q phs ī · mj° · eth̄ · dic̄ q mlti pdigoꝝ fuer̄t intēpati

Ad · ij · sic pceꝺ · vī q pdigalitas nō ſit pcīm · dicit enī apłus · j° · ad thy · vlē · radix oīm malorꝫ est cupiditas et ideo est radix pdigalitatis q̄i opponit̄ · g̃ digalitas nō est pcīm Ꝯ · ap⁹ j · ad thy · vlē · dic̄ ditibꝫ hui⁹ ſeculi ꝑcipe facile ēbuē oñicare · ſz hꝰ maxime faciūt pdigi · g̃ pdigalitas nō est pcīm Ꝯ · ad pdigalitatē ptinet ſuphabū dare in dacōe · ⁊ deficē in ſollicitudine diuiciarꝫ · ſz hꝰ maxime ꝺuenit viris pfectis implētibꝫ q dñs dicit math̄ · vj° · nolite ſolliciti ēe in crastinū · et math̄ · xix° · vende oīa q̄ habes ⁊ da paupibꝫ · g̃ pdigalitas nō est pcīm Sz ꝺ est q fili⁹ pdig⁹ viſ tuperat̄ de ſua pdigalitate luc̄ · xv° · Rn̄ dō · q sic̄ dictū ē pdigalitas opponit̄ auaricie bm oppoſicōez ſuphabūdancie ⁊ defect⁹ · mediū aūt vtutis p vtrꝫq; horꝝ corrūpit̄ · ex hoc autē est aliqꝺ vicioſū et pcīm q corrūpit bonū vtutis · vñ relinquit̄ q pdigalitas sit pcīm Ad · j · g̃ dō · q rd vbū apłi quidā exponūt nō de cupiditate actuali · ſz de q̄dā habituali cupiditate q̄ est ꝺcupīa vomitis ex qua oīa pcīa oriunt̄ · alij vero dicūt q loquit̄ de cupiditate gn̄ali reſpectu cuiuſlibet boni · et sic manifeſtū est q pdigalitas ex cupiditate orit̄ · pdig⁹ enī aliqꝺ bonū tēpale cupit oſeq inordiate · uł placē alijs · uł ſaltē ſatiſfacē ſue volūtati ī dando · ſz si q̄s recte oſidēt apłus loquit̄ ibi ad ırām de cupiditate diuiciarꝫ · nā s̄ ꝑmiſerat · q volūt diuites fieri rc̄ · et sic ꝺ ē auaricia radix oīm malorū nō quia oīa mala ſp ex auaricia orianꝫ · ſz q̄a nullū malū est qꝺ nō interdū oriat̄ ex auaricia · vñ et pdigalitas q̄nq; ex auaricia naſcit̄ · sic̄ cū aliq̄s pdige mlta ꝺſumit intencōe captādi fauorē aliq̄z a q̄bꝫ diuicias accipiat Ad · ij · dō · q ap⁹ monet diuites ut facile ēbuāt ⁊ oñicēr ſua bm q oportet qꝺ nō faciūt pdigi · q̄a ut phs dic in · mj° · eth̄ · dacões eoꝝ nō sūt bone · neq; boni gr̄a · neq; b · qꝺ oportet · ſz q̄nq; dant mlta illis q̄s oportēt paupes ēe sz hyſtrionibꝫ et adulatoribꝫ · bonis autē nichil dāt

Ad · nj · dō · q ſupexceſſ⁹ pdigalitatis nō attēdit̄ pncipłr bm q̄ntitatē dati · ſz magis inq̄ntū excedit id qꝺ fieri oportet · vnde q̄nq; liberalis maiora dat q̄z pdig⁹ ſi nēcm sit · est g̃ dō sic · q illi q intēcōne ſeq̄di xp̄m oīa ſua dāt · et ab aīo ſuo oīm tēporaliū ſollicitudinē remouent · nō sūt pdigi ſed

Ad·nj·sic prædicē·vī qp ꝓfecti liberales ꝓdigalitas sit grauiꝰ pcīm q̄z auaricia·p auariciā enī aliq̄s nocet ꝓximo cui bona sua non ꝺnicat·p ꝓdigalitatē aūt q̄s sibi ipsi nocet·dicit enī ꝑhs in·mſ·ethī·qp corrupcio diuiciaꝝ p q̄s hō viuit est quedā ipiꝰ ee ꝓdicio·g̃uiꝰ autē peccat q̄ sibiipi nocet·ꝺm iº ecē·xmſ·qui sibi neq̄z est cui bonꝰ erit·g ꝓdigalitas erit g̃uius pcīm q̄z auaricia ℞·inordinacō q̄ puenit ex aqua ꝺicōe laudabili miꝰ est viciosa·ſz inordinacō auaricie qñq̄z est cū aliq̄ laudabili ꝺicōne uſz in illꝰ qui nolūt sua expendē·nec aliena accipe·ꝓdigalitatis autē inordinacō puenit cū ꝺicōe vitupabili·vnde et ꝓdigalitatē attribuimꝰ intꝑatis hoīb⁹ ut ꝑhs dicē in·mſ·ethī·g ꝓdigalitas ē g̃uiꝰ pcīm q̄z auaricia ℞·prudēcia ꝑcipua est inē morales vtutes ut ſ habitū est·ſz ꝓdigalitas magis opponiē prudēcie q̄z auaricia·ſ enī pū·xxj·thesaurꝰ desiderabil et oleū ī tabnaclo iusti et imprudēs hō dissipauit iº·et ꝑhs dicē in·mſ·ethī·qp insipiētis est supha-būdanē dare et nō accipe·g ꝓdigalitas est g̃uius pcīm q̄z auaricia ℣ſz ſ est qp ꝑhs dicē in·mſ·ethī·qp ꝓdigꝰ multū vī melior illiberali ℟ñ dō·qp ꝓdigalitas ꝺm se ꝺsideata miꝰ pcīm ē q̄z auaricia et hoc triplici rōne·ꝑmo quidē q̄a auaricia magis differt a vtute opposita·magis enī ad liberalē pertinet dare in q̄ suphabūdat ꝓdigꝰ q̄z accipe·uꝰ tenē in quo suphabūdat auaricia·ſcōo q̄a ꝓdigꝰ est mꝫtis vtꝫ q̄bꝫ dat·auarꝰ autē nulli·ſz nec sibi ut ſ ī·mſ·ethī·tercō q̄a ꝓdigalitas ē facē sanabilꝫ·et ꝑ hoc qꝫ declinat ad etatē senectutis q̄ est ſrium ꝓdigalitati·ꝫ ꝑ hꝰ qp puenit ad egestatē de facili dū mꝫta inutilit ꝺsumit·ꝫ si pauꝑ factꝰ nō pt in dando suphabundare et eciā q̄a de facili ꝓducit ad vtutē ꝓpt siꝫitudinē q̄z habet ad ipaz·ſz auarꝰ non de facili sanatur rōne ſ dcta ℣d·j·g dō·qp dra ꝓdigi et auari nō attendit ꝺm hoc qp est peccare ī sciꝑm et ī aliū·nā ꝓdigꝰ peccat ī sciꝑm dū bona sua ꝺsumit vñ vivē ꝺz peccat eciā ī alterꝝ ꝺsumēdo bona ex q̄bꝫ alijs debēt ꝓuidē·et ꝑcipue hꝰ apparet in clicis q̄ sūt dispensatores bonoꝝ eccīe q̄ sūt pauperes q̄s de fraudāt ꝓdigi expendēdo·ſz auarꝰ peccat in alios inq̄tū deficit indacōibꝫ·peccat et ī sciꝑm inq̄tū deficit ī sūptibꝫ·vñ ſ ecē·vſ·vir iracūdꝰ cui deꝰ dedit diuicias nec ꝫbuat ei ptatē ut ꝺmedat ex eis·ſz tñ in hoc suphabūdat ꝓdigꝰ·q̄a sibi et q̄busdā alijs nocet qp tñ aliq̄bus ꝓdest·auarꝰ autē nec alijs nec sibi ꝓdest·quia nō audet vti·eciā ad suā vtilitatē bonis suis ℣d·ij·dō·qp cū de vicijs ꝺniter loq̄mur iudicamꝰ de eis ſ·ꝑꝑ rōez ipoz·sic ēca ꝓdigalitatē attēdimꝰ qp supflue ꝺsumit diuicias·ēca auariciā vero qp supflue eas retinz qp autē q̄s ꝓpter intēpanciā supflue ꝺsumat hoc iam noīat silꝫ pcīa mꝫta·vñ et tales ꝓdigi sūt peiores ut ſ in·mſ·ethī·qp autē illiberalꝫ siue auarꝰ abstineat ab accipiendis alienis·ꝫ si in se laudabile videatꝫ tñ ex causa ꝑpt quā fcit vitupabile ē dū-ideo nō vult ab alijs accipe·nec cogatꝫ ab alijs dare ℣d·nj·dō·qp oīa vicia prudēcie opponunt·

sic ꝫ oēs vtutes a prudencia diriguntur·et ideo viciū ex hoc ipo qp opponit soli prudēcie leuiꝰ putatꝫ

Deinde considerādum est de epikeya circa q̄z queruntur duo Primo vtrum epikeya sit virtus Secundo vtrum sit pars iustīcie

Ad·j·sic prædicē·vī qp epikeya nō sit virtus·nulla enī vtꝰ auffert·aliā vtutē·ſz epikeya auffert aliā vtutē·q̄a ꝫ tollit id qd iustū est ꝺm legē et opponi vī seueritati·g epikeya nō ē vtus ℞·augꝰ dicē in liº de vera religione·ī istis tēporibꝫ legibꝫ q̄z de hys hoīes iudicēt·cū eas instituūt tñ cū fuerint institute et firmate nō licebit iudicij de ipis iudicare·ſz ꝺm ipas epikes vī iudicare de lege qñ eā estimat nō ee ꝫuandā in aquo casu·g epikeya magis est vicīū q̄z virtꝰ ℞·ad epikeyam vī ptinē ut attēdat ad intencōem legislatoris ut ꝑhs dicē in·mſ·ethī·ſz intꝑpretari intencōez legislatoris ad solū pncipē ptinz·vñ impator dicit in codice de legibꝫ et de ſstitucōe pncipū inē equitatē ius q̄z inēpositā interptacōem nob solū·et oportet ꝫ licz inspicē·g actꝰ epikeye est licitꝰ·g epikeya nō est vtus Sed ſ est qp ꝑhs in·v·ethī·ponit cā vtutē ℟ñ dō·qp sic ſ dictū est cū de legibꝫ agētur·q̄a hūani actꝰ de quibꝫ leges danē in singularibꝫ ꝺtingētibꝫ cōsistūt q̄ infinitis modis variari pnt nō fuit possibile aliquā regulā legis instituī q̄ in nullo casu deficēt ſz legislatores attē dūt ad id qd in pluribꝫ accidit ꝫ ꝺ·hoc legē fētes q̄z tñ ī aliq̄bus casibꝫ ꝫuare est ſ eqlitatē iustīcie et ſ bonū ꝺne qd lex intendit sic lex instituit·qp deposita reddanē·q̄a hoc ut ī pluribꝫ iustū ē ꝺtingit tñ aliq̄n ee nociuū puta si furiosꝰ ꝺposuit gladiū et eū reposcat dū ē infuria·uꝰ si aliq̄s reposcat depositū ad pnīe impugnacōz·ī hys g ꝫ silibꝫ casibꝫ malū est seq̄ legē positā·bonū ē autē ꝑtermissis vbis legis id qd poscit iustīcia racō ꝫ ꝺnis vtilitas·et ad hoc ordīatur epikeya q̄ apud nos ſ equitas·vñ pz qp epikeya est vtus ℣d·j·g dō·qp epikes non deserit iustū simplr·ſz iustū qd est lege detminatū·nec eciā opponit seueritati q̄ seq̄tur veritatē legis q̄bus oportet·seq̄ aūt vba legis in quibꝫ nō oportet viciosū est·vñ ſ in codice de legibꝫ et ſstitucōibꝫ pncipū·nō dubiū est in legē ꝺmittē eū q̄ vba legis amplexꝰ ꝺt legis nititꝰ voluntatē ℣d·ij·dō·qp ille de lege iudicat q̄ dicē eā nō ee bñ positā·q̄ vero dicē vba legis inesse in hoc casu ꝫuanda nō iudicat de lege ſz de aquo ptic̄ari negocio qd occurrit ℣d·nj·dō·qp inēpretaº locū hē ī dubijs ī q̄bꝫ nō licz absq̄z detminacōe pncipis a vbis legis recedē·ſz in manifestis nō est opus interpretacione·sed execucōne

Ad·ij·sic prædicē·vī qp epikeya nō sit ps iustīcie·ut enī ex ſdictis pz duplex ē iustīcia·vna ptic̄aris·et alia legalis·ſz epikeya nō est ps iustīcie ptic̄aris·q̄a se extendit ad oēs vtutes·sic et iustīcia legalꝫ·silꝫr eciā nō est ps iustīcie legalis·q̄a operatꝫ ꝓter id qd lege positū est·g vī qp epikeya nō sit pars iustīcie ℞·vtus pncipaliꝰ

nō assignat virtuti mi⁹ pncipali ut ps. cardialibꝫ eni virtutibꝫ quasi pncipalibus assignant scdarie virtutes ut ptes. sz epikeya vi ee pncipalior vtus qz iustitia ut ipm nomen sonat. s ab epy quod est sup̄ 7 dithapon qz e iustū. g epikeya nō est pars iustitie ℣ Ad. vi qz epikeya sit idē qz modestia. nā ap̄lus ad philipenses. mj. dicit modestia vestra nota sit oibꝫ hoibꝫ in ḡco habet epikeya. sz bm tu liū. modestia est ps tpancie. g epikeya nō est ps iustitie ℣ Sz o e qz phs dic i. v. eth. qz epikeye est quodda iustū ℣ Rn dō. qz sic s dictū est. virt⁹ aqua hꝫ ẏplice ptē scz. ptē subiectiuā ptē integlem et ptē potencialē. ps aut̄ subiectiua est de qua eēncialit̄ pdicat̄ totū et e tmin⁹ qz qdē ostingit duplr. qnz eni aliqd pdicat̄ de pluribꝫ bm vnā rōez sic al. de equo 7 boue. qnqz aut̄ pdicat̄ bm pus et postius. sic ens pdicat̄ de substa et accnte. epikeya g est ps iustitie oniter dicte. tāqz iustitia quedam existens. ut phs dicit in. v. eth. vn pz qz epikeya est ps subiectiua iustitie 7 de ea iustitia o p pus qz legali. nā legal iustitia dirigit bm epikeyā. vn epikeya est qsi superior regula hūanox actuum

℣ Ad. j. g dō. qz epikeya correspōdet ap̄e iustitie legali et qdammō ostinet sub ea 7 qdammō excedit eā. si eni iustitia legal dicat̄ q obtempet legi siue qtū ad vba legis siue qtū ad intēcōz legislatoris q potior est sic epikeia est ps potior legal iustitie. si vero iustitia legal dicat̄ solū que obtempet legi b. vba legis. sic epikeya nō e ps legal iustitie. sz est ps iustitie oniter diuise o iustitiā legalē sic excedēs ipsā ℣ Ad. ij. dō. qz sic phs dic i. v. eth. epikeya e melior qdaz iustitia scz legali. q obtuat vba. q tn et ipa est iustitia quedā oino est melior oi iustitia ℣ Ad. nj. dō. qz ad epikeyā ptinz aliqd modari scz obtuanciā vboz legis. sz modestia que ponit̄ ps tēpancie modatur extiorem hois vitam. puta i incensu ul hītu uel aliꝫs huīoi pt tn ee qz nomē epikeya apud grecos p qdam silitudinem transfertur ad oēs moderacōnes

Oritur autem considerandum est de dono correspondente iustitie scilicet de pietate

Et circa hoc queruntur duo ℣ Primo vtrum sit donū spūs scti ℣ Secdo qd in beatitudinibus et fructibus ei respondeat

℣ Ad. j. sic pcedit. vi qz pietas nō sit donū. dona enī a virtutibꝫ dnt ut s hītum est. sz pietas est quedā vtus ut s dictū est. g pietas nō est donū ℣ Dona excellētiora sūt virtutibꝫ maxime moralibus ut s hītum est. sz inter ptes iustitie religio est potior pietate. g si aliqua ps iustitie debeat poni donū vi qz magis religio debet ee donū qz pietas ℣ Dona manent in patria sed actus donox ut s hītum est. sz act⁹ pietatis nō pt manere i patria. dicit eni gg⁹ p⁹ moraliū. qz pietas cordis viscera miscōie opibꝫ rplet. et sic nō erit in patria vbi nulla erit miseria. g pietas nō est donū ℣ Sed o est qz ysaie. ix. ponit̄ inter dona ℣ Rn dō. qz sic s dictū est dona spūs scti sūt quedā habituales anie dispositiones quibꝫ est ꝑmpte mobil a spū scto. inter

cetera aut̄ mouet nos spūs scūs ad hoc qz affectū qdam filialē habeam⁹ ad deū. bm id⁹ math. vnj. accepistis spm adoptiōis filioz i q clamam⁹ abba pat̄ 7 qa ad pietatē ap̄e ptinet affectū 7 cultū pri exhibē. onis e qz pietas e b. qm ct̄ū 7 officiū exhibem⁹ deo ut pri p instinctū spūs scti sit spūs siue donū ℣ Ad. j. g dō. qz pietas q exhibet pri carnali affectū et cultū est virt⁹. sz pietas q est donū hoc exhibet deo ut pri ℣ Ad. ij. dō. qz exhibē cultū deo ut creatori qz facit religio est excellenci⁹ qz exhibē cultū pri carnali qz facit pietas qz fert q e vt⁹. sz exhibē cultū deo ut pri est adhuc excellenci⁹ qz exhibē deo cultū ut creatori et dño. vnde religio est potior pietate vtute. sz pietas bm qz est donū est potior religione ℣ Ad. nj. dō. sic qz p pietatē q est vtus exhibet hō officiū 7 cultū nō solū pri carnali. sz eciā oibꝫ sāguīe iūctis bm qz ptinet ad pīez. ita eciā pietas b. qz est donū nō solū exhibz cultū et officiū deo. sz oibꝫ hoibꝫ inqtū ptinet ad deū. 7 ap̄e hoc ad ipm ptinz honorare scōs nō o dicē sēpe siue ītellce. siue nō ītellce sic aug⁹ dic i. ij. de doc. xpiana. ita eciā ex oseqti subuenit in miseria cōstitutis. 7 qbus iste act⁹ nō hēat locū in patria pcipue p⁹ die iudicij. hēbit tamē locū pcipu⁹ act⁹ ei⁹ q est reuereri deū affectu filiali. qz pcipue tūc erit bm id sapie. v. ecce quō computati sūt inter filios dei. erit eciā mutua honoracō scōz inuicē. nūc aut̄ ante die iudicij miserent scti eciā eoz q in statu huius miserie viuūt

Ad. ij. sic pcedit. vi qz dono pietatis nō rn̄deat scda bītudo scz bti mites. pietas eni e donū rndens iustitie ad quā magis ptinet qrta beatitudo scz bti q esuriūt 7 sitiūt iustitiā. ul eciā quīta bītudo viz bti misericordes. qa ut dictū est op⁹ miscdie ptinz ad pietatē. nō g ba bītudo ptinz ad donū pietatis ℣ Ad. donū pietatis dirigit̄ dono scie qz adiuīgit̄ i onūacōe donoz ysaie. xj. ad idem g se extēdūt dirigēs 7 exeqꝫs cū g ad scīaz ptineat ecia bītudo scz bti q lugēt vi qz nō ptineat ad pietatē scda beatitudo ℣ Ad. fructꝫ rndent bītudinibꝫ et donis ut s habitū est. sz inter fructꝫ bonitas et benignitas magis vident̄ conuenire cum pietate qz māsuetudo q ptinz ad mititatē. g scda bītudo nō rndet dono pietatis ℣ Sed o est qz aug⁹ dic i li⁹ de bmōe dñi in mōte. pietas cgruit i mitibꝫ ℣ Rn dō. qz i adaptacōe bītudinū ad dona duplex conuenientia pt attendi. una quidē bm rōez ordis qm vi aug⁹ fuisse secut⁹. vn pma bītudinē attribuit in primo dono scz timoris. scdaz aut̄ scz bti mites. attribuit pietati et sic de aliis. alia conueniencia pt attendi bm ap̄am rōm doni et bītudis. et bm hoc oportet adaptare bītudines donis bm obiecta et act⁹. 7 ita pietati magis rndet quarta beatitudo qz scda. scda tn bītudo hē aliqz conueniencia cū pietate inqtū scz p māsuetudinē tollunt̄ impedimēta actuū pietatis. et p hoc pz responsio ad pmum

℣ Ad. ij. dō. qz bm ap̄etatē beatitudinis et donox oportet qz eadē bītudo respondeat scie 7 pietati. sz bm rōm ordinis diuse bītudines eis adaptantur

obbuata tñ alīqli ꝺuĕiencia ut ś dictū eſt ¶ Ad
·nj·ꝺo·qꝫ bonitas et benignitas·ī fructibꝫ direc;
te attribuí pñt pietati·mãſuetudo autē indirc̃te
inq̃tū tollit impediměta actuū pietatis ut ꝺ̃m ĕ

OEinde cõſiꝺandū eſt de p̃ceptis iuſticie
Et ĉca hoc q̃runt̃ ſex Primo vtꝫ
precepta decalogi ſint precepta iuſticie
Scõ de ꝓmo p̃cepto decalogi Ter
cio de ſcõ Quarto de tercio Quinto de quarto
Sexto de alijs ſex

Ad·j·ſic ꝓcedĭt·vĭ qꝫ p̃cepta decalogi nõ ſint
p̃cepta iuſticie·intencõ enī legiſlatoꝛis eſt
ciues facĕ ꝟtuoſos ꝺm omnĕ ꝟtutē ut ꝺ̃ in·ij·et
v̄·etħ·qꝫ lex p̃cipit de oĩbꝫ actibꝫ ꝟtutū oĩm·ſz p̃;
cepta decalogi ſũt ꝓma pñcipia tocĭ⁹ diuĕ legis·
g̃ p̃cepta decalogi nõ ꝓtinĕt ad ſolã iuſticiã ¶
ad iuſticiã videnĕ ꝓtinĕ p̃ciſe p̃cepta iudicialia q̃
ꝺ̃ moꝛalia diuiduntĕ ut ś hĭtum ĕ·ſz p̃cepta deca;
logi ſũt p̃cepta moꝛalia ut ex ś dctis pz·g̃ p̃cepta
decalogi ſũt p̃cepta iuſticie ¶·lex p̃cipue tradit
p̃cepta de actibꝫ iuſticie ꝓtinĕtibꝫ ad bonū ꝯne·pu
ta de officijs publicis et alijs huĩoi·ſed de hys nõ
fit mẽcio in p̃ceptis decalogi·g̃ vĭ qꝫ p̃cepta deca;
logi nõ ꝓtineãt q̃pe ad iuſticiã ¶·p̃cepta decalo
gi diſtinguũtur ꝺm duas tabulas ꝺm dilectõem
dei et p̄ximi q̃ ꝓtinĕt ad ꝟtutē caritatis·g̃ p̃cepta
decalogi magis ꝓtinĕt ad caritatē q̃ ad iuſticiam
¶ Sed ꝺ̃ eſt qꝫ iuſticia ſola vĭ ĕ̃ ꝟtus ꝓ quã ordi
nam̃ ad alterꝫ·ſz ꝓ oĩa p̃cepta decalogi ordinam̃ ad
alĕm·uꝫ diſcurrĕti ꝓ ſingl'a·g̃ oĩa p̃cepta decalo
gi ꝓtinĕt ad iuſticiã ¶ ñ ꝺ̃·qꝫ p̃cepta decalogi
ſũt ꝓma pñcipia legis·et q̃bꝫ ſtatim raco naĉal'
aſſẽtit·ſic manifeſtiſſimis pñcipijs·manifeſtiſ;
ſime autē racõ debiti q̃ requirĭt ad p̃ceptū apparet
iniuſticia q̃ eſt ad alĕm·q̃a ī hys ſpectãt ad ſeipm
vĭ ꝓmo aſpectui qꝫ hõ ſit ſui ꝺñs ⁊ qꝫ liceat ei fa;
cĕ q̃libet·ſz in hys q̃ ſũt ad alterꝫ manifeſte appa;
ret qꝫ hõ eſt alĭ obligat⁹ ad reꝺꝺendū ei q̃ ꝺebet·
et ideo p̃cepta decalogi oportuit ad iuſticiã ꝓtinĕ·
vñ ĉa ꝓma p̃cepta ſũt de actibꝫ religionis q̃ eſt po
tiſſima ps iuſticie·q̃rtū autē p̃ceptū eſt de actibꝫ
pietatis q̃ eſt ps iuſticie ſcꝺa·alia vero ſex danĕ
de actibꝫ iuſticie ꝯniter dicte q̃ inĕ eq̃les attendĭt
¶ Ad·j·g̃ ꝺ̃·qꝫ lex intẽdit oĩes hoĩes facĕ ꝟtu;
oſos·ſz ordĭe quoꝺã·ut ſcz ꝓus ĕꝺat eis p̃cepta de
hys in quibꝫ eſt manifeſtioꝛ racõ debiti ut dictū
eſt ¶ Ad·ij·ꝺ̃·qꝫ iudicialia p̃cepta ſũt queꝺã deĉ;
mĩacões moꝛaliũ p̃ceptoꝝ ꝓut ordĭanĕ ad ꝓximū·
ſic̃ et ceri monialia ſũt queꝺã deĉmĩacões p̃ceptoꝝ
moꝛaliũ·ꝓut ordinanĕ ad deũ·vñ neuĕ p̃cepta cõ
tinenĕ ī decalogo·ſũt tñ deĉminacões p̃ceptoꝝ de;
calogi et ſic ad iuſticiã ꝓtinĕt ¶ Ad·nj·ꝺ̃·qꝫ ea
q̃ ꝓtinĕt ad bonū ꝯne oportet diũſimode diſpẽſari
ꝺm hoĩm diũſitatẽ·et ideo nõ fuerũt ponẽda inĕ
p̃cepta decalogi ſz inĕ p̃cepta iudicialia ¶ Ad·mj·
ꝺ̃·qꝫ p̃cep̄ decalogi ꝓtinĕt ad caritatē ſic̃ ad finẽ·
ꝺm id·j·ad ħy·j·finis p̃cepti caritas ĕ·ſz ad iuſ;
ticiã ꝓtiñt inq̃tū inmediate ſũt de actibꝫ iuſticie

Ad·ij·ſic ꝓcedĭt·vĭ qꝫ ꝓmū p̃ceptū decalogi
inc̃uenienĕ ẽdaĉ·magis enī hõ ĕ obligat⁹
deo q̃ ꝑi carnali·ꝺm id ad heb·mj·q̃nto magis
obtempabim⁹ ꝑi ſpirituũ et viuem⁹·ſz preceptū
pietatis quomõ honoꝛaĉ paĉ ponĭ affirmatie cũ
ꝺ̃ honoꝛa pẽz tuũ ⁊ mẽz tuã·g̃ mł'to magꝫ ꝓmū
p̃ceptū religionis q̃ honoꝛaĉ de⁹ debuit ponī affir;
matiue p̃ħtim ecĭã cũ affirmacõ naĉaliĕ ſit ꝓꝛior
negacõne ¶ ꝺ̃·ꝓmū p̃ceptū decalogi ad religionẽ
ꝓtinet ut dictū et·ſz religio cũ ſit vna ꝟtus habet
vnū actū·in ꝓmo autē p̃cepto p̃hibenĕ tres actⁿ·
nã ꝓmo ꝺ̃ nõ habebitis deos alienos cor̃ã me·ſcõ
autē ꝺ̃ nõ facies tibi ſculptile·tercio nõ adorabis
eos·neq̃ coles·g̃ inc̃uenienĕ tradĭt ꝓmū p̃ceptū
¶ ꝺ̃·aug⁹ dĭt in lĭ⁰ de decẽ cordis·qꝫ p ꝓmū p̃cep
tū excludĭt vicĭū ſupſticõis·ſz mł'te ſũt alie noxie
ſupſticõis p̃ter ydolaĉa ut ś dictū ĕ·inſufficienĕ
autē p̃hibeĕ ſola ydolaĉa inc̃ꝛariũ eſt ſcripture
auc̃tas ¶ ñ ꝺ̃ qꝫ ad legẽ ꝓtinz facĕ bonos hoĩes
et ideo oportet p̃cepta legis ordinari ſcõm ordinem
gn̄acõis·q̃ ſcz fit hõ bon⁹·in ordine autē gn̄acõis
duo ſũt attendenda q̃z ꝓmũ eſt·qꝫ ꝓma ꝑs ꝓmo
ꝟſtituĭt·ſic̃ in gn̄acõne aĩalis ꝓmo gn̄aĉ cor̃·et ī
domo ꝓmo ponĭt fundamentũ·et in bonitate aĩe
ꝓma ꝑs eſt bonitas volũtatis ex qua q̃quis hõ bñ
vtĭt q̃libet alia bonitate·bonitas autē volũtatis
attendĭt ad obiectũ ſuũ qꝫ eſt finis·et ideo in eo
q̃ erat ꝓ legẽ inſtituẽdus ad ꝟtutē ꝓmo oportuit
q̃ſi iacĕ qꝺ̃ã fũdamentũ religiõis ꝓ q̃m hõ debite
ordinaĉ ī deũ q̃ eſt vltim⁹ finis hũane volũtatis·
ſcõ attẽdendū eſt ī ordine gn̄acõis qꝫ ꝓma oĩa
et inpediměta tollũtur ſic̃ agricola ꝓmo purgat
agꝫ et poſtea ꝓcit ſemina·ꝺm id iẽ·mj·nolite
ſemĩare ſpinas et ẽbulos·et ideo ĉca religionẽ ꝑ⁰
hõ erat inſtruend⁹ ut inpediměta vere religionis
excludẽt·ꝓmū aũt inpedimentū religionis eſt qꝫ
hõ falſo deo inhẽat·ꝺm id mathꝫ·vij⁰·nõ poteſtis
deo ẽuire et mãmone·et ꝓmo ideo in ꝓmo p̃cepto
legis excludĭt cult⁹ fl'oꝝ deoꝝ ¶ Ad·j·g̃ ꝺ̃·qꝫ ecĭã
ĉca religionẽ ponĭt vnum p̃ceptū affirmatiuū ſcz
memẽto ut diẽ ſabbati ſc̃tifices ſz erãt ꝓmittẽda
p̃cepta negatĭa q̃bꝫ impediměta r̄ligiõis tollenĕ·
q̃uis enī affirmacõ ſit ꝓꝛ negacõe tñ ī via gn̄a;
cõis negacõ q̃ remouenĕ impediměta eſt ꝓꝛior ut
dictū eſt·et p̃ciſe in ꝟbis diuĭs in q̃bꝫ negacões
ꝓferunĕ affirmacõibꝫ ꝓpt̄ inſufficiẽciam nr̄az ut
ꝺyo⁹ dĭt·mj·ca⁹·ce·ie· ¶ Ad·ij·ꝺ̃·qꝫ cult⁹ ali;
enoꝝ deoꝝ ꝺupl'r apꝺ alīq̃s obbuabanĕ·quiꝺã enī
q̃ſdaz creaĉas ꝓdijs colebãt abſq̃ inſtitucõe yma
ginũ ut varro dĭt·qꝫ antiq̃ romani diu ſine ſil'a;
cris deos coluerũt·⁊ hic cl'r⁹ p̃hibeĕ ꝓmo cũ ꝺ̃ nõ
habeb̃ deos alienos·apud alios autē eras cl'r⁹ fl'oꝝ
deoꝝ ſub q̃buſdã ymagibꝫ·et ideo optime p̃hibeĕ
ecĭã ipazꝝ ymaginũ inſtitucio cũ ꝺ̃ nõ facies tibi
ſculptile et ipazꝝ ymaginũ cult⁹ cũ ꝺ̃·non coles
ea ⁊c̃ ¶ Ad·nj·ꝺ̃·qꝫ oĩes alie ſupſticões ꝓcꝺũt
ex q̃quo pacto cũ demõibꝫ inito tacito ul' expſſo·
et ideo omnes intelliguntur p̃hiberi·in hoc qꝫ ꝺ̃
non habebis deos alienos

Ad·nj·sic ꝓcedit·vi qꝫ ꝟm ꝓceptum decalogi nō ꝟueniēt tradat·hoc enī ꝓceptū·nō assumas nomē dei tui inuanū sic exponit ī glosa exo·xxj·nō existimes ḉatḁz eē filiū dei ꝙ qđ phibet errorē ꝛr fidē·et deut·v·exponit non assumas nomē dei tui inuanū sc̄z nomē dei ligno uł lapidi attribuēdo·ꝙ qđ phibet fl̄a ꝓfessio q̄ est actꝰ infidelitatis·actꝰ aūt infidelitatis est ꝑ superstitiōe· sic et fides religione·g̃ hoc ꝓceptū debuit ꝑmitti in quo phibet superstitiō ¶ ℞·nomē dei ad multa assumit·sic ad laudandū ad miracḷa faciendū·ꝛ vł ad oīa q̄ dicunt uł fiūt a nob·ꝟ·id ad coloꝛeñ mj·oñe qđcūqꝫ facitis ꝟbo·uł ope ī noīe dñi facite·g̃ ꝓceptū q̄ phibet nomē dei assumi inuanū vł vł̄us ee q̄ ꝓceptū q̄ phibet superstitio et ita debuit ei ꝑmitti ¶ ℞·exo·xx°·exponit id verbū nō assūes nomē dei tui inuanū iurādo sc̄z ꝙ nichilo vñ vł ꝙ hoc phiberi vana iuracō q̄ sc̄z est sine iudicō·sꝫ mł̄to ḡuior est fl̄a iuracō q̄ est sine vitate et iniusta iuracō q̄ est sine iustitia·g̃ magis debuerūt illa phiberi ꝙ hoc ꝓceptū ¶ ℞·mł̄to ḡuiꝰ pc̄m est blasphemia·uł quidqđ fiat ꝟbo uel facto incōtumeliā dei q̄ puriū·g̃ blasphemia et oīa alia huīoi debuerunt magis ꝙ hoc ꝓceptū phiberi ¶ ℞·mł̄ta sūt dei noīa·g̃ nō debuit idēminate dici nō assumes nomē dei tui inuanū Sed incōtrariū est auc̄tas scripte ℞ñ dō·qꝫ oportz ꝑus impedimēta vere religiōis excludē ī eo q̄ instruit ad ꝟtutē·q̄ eū in vera religione fūdare·oponē autē vere religioni aliqđ duplr·vnō ꝑ exceſſū· qñ sc̄z id qđ est religionis alt̄i indebite exhibet· qđ ptinz ad superstitiōm·aliō q̄si ꝙ defectū reūencie cū sc̄z deꝰ ꝛtēpnit·qꝫ ptinet ad viciū irreligionis ut s̄ habitū est·superstitio autē impedit religionē q̄tū ad hoc ne suscipiat deus ad colendū·ille autē cuiꝰ animꝰ implicatꝰ est ā cui cultui indebito nō ꝑt sł̄ debitū dei et cultū suscipē·b·id psaie·xxvnj coangustatū est stratū ut alit decidat sc̄z deos veros·uel fl̄os in corde hoīs·uel palliū breue vtrūqꝫ opire nō ꝑt·ꝙ irreligiositatē aūt impedit religio q̄tū ad hoc ne deꝰ postq̄ susceptꝰ est honoret·ꝑus autē est deū suscipē ad colendū·q̄ eū susceptū honorare·et ideo ꝑtermittit ꝓceptū in q̄ phibet superstitiō·scdo ꝓcepto q̄ phibet puriū ad religiositatē ptinēs ¶ ℞·j·g̃ dō·qꝫ ille expositiōes sūt mystice·lr̄alis autē expositiō est que habetur deut·v· nō assumes nomē dei tui inuanū sc̄z iurādo ꝙ reque nō ē ¶ ℞·ij·dō·qꝫ nō phibet q̄libet assūpcio diuī noīs ꝙ hoc ꝓceptū·sꝫ ꝑe illa q̄ assumit diuinū nomē ad ꝛfirmatiōz hūani ꝟbi ꝙ modū vitati·q̄ ista assūpcio diuī noīs ē freq̄ctior apud hoīes· ꝑt tñ ex ꝛñti intelligi qꝫ ꝙ hoc phibeat oīs inordinata diuini noīs assūpcio et ꝟm hoc ꝓcedūt oñes expositiōes de q̄bus s̄ dictū est ¶ ℞·nj·dō·qꝫ pro nichilo iurare ꝛ ille q̄ iurat ꝓ eo qđ nō ē qđ ptinz ad fl̄az iuratiōm·q̄ pn̄cipalr puriū noiat·ut supdictū est·qñqꝫ enī ā quis fl̄m iurat tūc iuracō est vana ꝟm scip̄az·q̄ non hē firmamentū vitatis· qñz aūt ā quis iurat sine iudicō ex aliq̄ leuitate· si vez iurat nō est vanitas·ex pte ipsi⁹ vitati· sꝫ solū ex pte iurantis ¶ ℞·mj·dō·qꝫ sic ei q̄ inseruit in ā qua scia ꝑmo ꝓponunt q̄dam oñia documēta·ita ecia lex q̄ instruit hoīez ad ꝟtutē in ꝓceptis decalogi q̄ sūt ꝑma ꝓposuit ea·uł phibendo·uł mādādo·q̄ oñius in cursu vite hūane solet accidē·et ideo int̄ ꝓceptū decalogi phibet puriū· qđ frequēcius accidit q̄z blasphemia·in q̄z hō rarius plabit ¶ ℞·v·dō·qꝫ noīb⁹ dei debet reūencia ex pte rei sig̃ficate q̄ē vna·nō autē rōne vocū sig̃ficātiū q̄ sūt mł̄te·et ideo simpl̄r dixit nō assumes nomē dei tui inuanū·q̄a nō differt ꝙ qđcūqꝫ nomē dei periurium committatur

Ad·mj·sic ꝓcedit·vi qꝫ incōueniēt terciū ꝓceptum decalogi tradat sc̄z de sc̄tificatiōne sabbati·hꝰ enī ꝓceptū spūalit intellm est gn̄ale· dicit enī ambroꝛ sup id luc·xj·archisinagogas indignās qꝫ sabbato curasset·lex inquit nō hoīem curare ī sabbo·sꝫ builia opa facē·idest pc̄tis grauari phibet·ꝟm autē lr̄alem sensū est ꝓceptū ceremoniale ꝛ enī exo·xxxj·videte ut sabbatū meū custodiatis·q̄a signū ē inē me et vos ī vr̄is gn̄alibus·ꝓcepta autē decalogi et sūt ꝓcepta spūalia· et sūt ꝓcepta moralia·incōueniēt g̃ ponit inter precepta decalogi ¶ ℞·cerimonialia legis ꝓcepta otinēt sacra sacrificia·sac vasa ꝛ obꝟuancias ut s̄ hītum est·ad sacrificiū autē ptinebāt nō solū sacri dies·sed ecia sacra loca et sacra vasa·ꝛ alia huīoi sł̄r ecia erāt mł̄ti sacri dies ꝑter sabbatū· incōueniēs ē g̃ qꝫ ꝑmissis aliis oīb⁹ cōmōialib⁹ de sola obꝟuācia sabbati fit mēcio ¶ ℞·quicūqꝫ eransgredit ꝓceptū decalogi peccat·sꝫ in vet̄i lege āqui trāsgrediētes obꝟuanciā sabbati nō peccabāt·sic c̄cumcidentes pueros·vnj·die·et sac̄dotes in tēplo sabbatis opantes·et elyas cū ꝺragmta diebꝰ pueniſſet ad montē dei oreb·oñs est qꝫ ī sabbato itinerauit·sł̄r ecia sac̄dotes dū septē diebus c̄cumferrēt archā dñi·ut legit iosue·vj·intelligūt eā sabbo c̄cūtulisse·ꝺ ecia luc·xnj·nōne vnꝰ q̄sq̄ vr̄m soluit bouē suū aut asinū et ducit adaq̄re·g̃ incōuēiēt ponit int̄ ꝓcepta decalogi ¶ ℞· ꝓcepta decalogi sūt ecia ī noua obꝟuācia·sꝫ ī noua lege nō ꝟuat hꝰ ꝓceptū·nec q̄tū ad die sabbati·nec q̄tū ad die dñicā·in q̄ ꝛ cibi coqunt·et iti-nerant et piscant hoīes et alia mł̄ta huīoi faciunt·g̃ incōueniēt tradit ꝓceptū de obꝟuacione sabbati Sed ꝛr est sc̄pture auc̄tas ℞ñ dō·qꝫ remotis impeditatis vere religionis ꝙ ꝑmū ꝛ ꝟm ꝓceptū decalogi ut s̄ dc̄m est·oñs ē ut c̄cū ꝓceptū ponat̄ ꝙ qđ hoīes ī vera religione fūdarent·ad religionē aūt ptinet cultū dei exhiberi·sic aūt in scripta diuina tradunt nob⁹ cultꝰ intius ꝟb aliq̄b⁹ coꝛpaliū rez sikitudinib⁹·ita cultꝰ exteꝛioꝛ deo debet ꝙ aliqđ sensibile signū·et q̄a ad intioꝛez cultū quicōsistit in oōne et deuocōne magis inducit hō ex intioꝛi spūs sc̄i instictu·ꝓceptū legis dandū fuit de exteꝛioꝛi cultu ꝟm aliqđ sensibile signū·et quia ꝓcepta decalogi sūt q̄si quedā ꝑma et oñia legis pn̄cipia·ideo in·nj·ꝓcepto decalogi ꝑcipit exteꝛioꝛ

dei cultꝰ ſb ſigno oñis bñficij · qꝺ ptinz ad hoīes ſcz ad repſentandū opꝰ creacōis mūdi · a q̄ reqeuiſſe ꝺ deꝰ ſeptima die · in cuiꝰ ſeptima dies mandatur ſignificāda ideſt deputata ad vacandō deo · et ideo exo · xxᵒ · ꝺ p̄miſſo p̄cepto de ſcīificacione ſabbati aſſignaī racō · qa ſex diebꝫ fecit deꝰ cēlū et terrā · et in ſeptima die reqeuit ℣ Ad · j · gᵒ dō · qꝺ p̄ceptū de ſcīificacōe ſabbati lr̄aliter intellēm ē ptim moza; le · ptim autē cimoniale · morale q̄dē q̄ntū ad hoc qꝺ hō deputz aliqꝺ tempꝰ vite ſue ad vacandū diuīs · ē enī hoī naīalī inclinacō ad hoc qꝺ cuilibz rei neīe deputeī aliqꝺ tempꝰ · ſicut naīali corpali refeccōm ſompno ⁊ aliis huīoi · vñ eciā ſpūali r̄feccōi qua mens hoīs ī deo reficiī ꝺm dictamē naīalis rōis aliqꝺ tempꝰ deputz hō · et ſic habē aliqꝺ tempꝰ deputatū ad vacandū diuīs cadit ſub p̄cepto morali · et inq̄ntū ī hᵒ p̄cepto deīminaī ſpāle tempꝰ ī ſignū creacōis mūdi ſic eſt p̄ceptum cimoniale · ſil̄r eciā cerimoniale eſt ꝺm allegoricā ſignificacōem put fuit ſignū quietis xp̄i in ſepulcro q̄ fuit ſeptima die · et ſil̄r ꝺm moralē ſignificacōz put ſignificat ceſſacōm ab oñi actu pcī et quietē mētis ī deo et ꝺm hoc qꝺammō eſt p̄ceptū gn̄ale · ſil̄r eciā cimoniale eſt ꝺm ſignificatōm anagogicā put ſcz p̄ſi gat quietē fruicōnis dei q̄ erit in p̄ria · vñ p̄ceptū ꝺ ſcīificacōe ſabbi ponīt inī p̄cepta decalogi inq̄ntū ē p̄ceptū morale nō inq̄ntū ē cimoniale ℣ Ad · ij · dō · qꝺ alie cimonie legis ſūt ſigna aliq̄ ptic̄ariū effectuū dei · ſz obbuacio ſabbati eſt ſignū gn̄alis bñficij ſcz ꝓducc̄is vniūſe cāe · et ideo ꝺuēienti debuit poni inī p̄cepta gn̄alia decalogi q̄ aliquid aliud cerimoniale legis ℣ Ad · nj · dō · qꝺ in obbuā cia ſabbati duo ſūt oſiꝺanda · q̄ vnū eſt ſic finis · ⁊ hoc eſt ut hō vacet rebꝫ diuīs · qꝺ ſignificaī ī hoc qꝺ diī · memēto ut diem ſabbati ſcīifices · illa enī dicunī ſāctificari ī lege q̄ diuīo cultui applicanī · aliud autē eſt ceſſacō opm q̄ ſignificaī cū ſubdiī ſeptima die dñi dei tui nō fcīes oñe opꝰ · ſz de quo ope intelligaī apparet ꝓ iᵒ qꝺ exponiī leuiī · xxijᵒ · oñe opꝰ buile nō facietis in eo · opꝰ autē buile ꝺ a butute · eſt autē triplex buitꝰ · vna quiꝺē q̄ hō buit pcīo · ꝺm iᵒ q̄ facit pcīm buꝰ eſt pcī · ⁊ ꝺm hᵒ oñe opꝰ pcī ꝺ bule · alia vero butꝰ eſt q̄ hō buit hoī · ē aūt hō altius buꝰ nō ꝺm mentē · ſz ꝺm corpꝰ ut ſ̄ hītum eſt · et ideo opa builia ꝺm hoc dicunī opa corpalia · in qꝺb vnꝰ hō alī buit · ēcia autē eſt buitꝰ dei et ꝺm hᵒ opꝰ buile poſſit dici opꝰ laīe · qꝺ ptinz ad dei buiciū · ſi aūt ſic intelligaī opꝰ buile non phibeī in die ſabbati · qa hoc eēt ꝺrium fini obbuacōis ſabbati · ſabbato enī hō ad hoc ab alijs opib⁹ abſtinet ut in die ſabbati vacz opib⁹ ad dei buitutē ptinētib⁹ · et inde eſt ſic ꝺ ioh · vijᵒ · circumciſiōez hō accipit ī ſabbo · ut nō ſoluaī lex moyſi · inde eciā eſt qꝺ ſic ꝺ math · xijᵒ · ſabbatis ſacḋotes in tēplo · ſabbatū violāt · ideſt corpal̄r in ſabbato opanī et ſine cimīe ſūt · et ſic eciā ſacḋotes ī ſabba; to circumfentes archā nō trāſgrediebanī p̄ceptū de ſabbati obbuacōne · ſil̄r eciā nullꝰ ſpūalis actus exercicium eſt ꝺ obbuanciā ſabbati · puta ſi quis

doceat vbo uel ſcripto · vñ nūi · xxvnſ · diī glo · qꝺ fabri ⁊ huīoi artifices ociani ī die ſabbati · lector autē diuīe legis · uł doctor ab ope ſuo nō deſinit · nec tamē cōtamiaī ſabbatū · ſic ſacḋotes ī templo ſabbatū violāt · ⁊ ſine cmīe ſūt · ſz alia opa builia q̄ dicunī builia ꝓmo uel ſcḋo mō ꝺ rianī obbancie ſabbati · inq̄ntū ꝓpediāt applicacōez hoīs ad diuīa · et qa magis impediī hō a rebꝫ diuīs ꝓ opꝰ pcī q̄ꝫ ꝓ opus licitū q̄uis ſit corpale · ideo magis ꝺ hoc p̄ceptū agit q̄ peccat in dic feſto q̄ꝫ q̄ aliud corpale opꝰ licitū facit · vñ augᵒ diī in hᵒ de decē cordis · meliꝰ facēt vidēs ī agro ſuo aliqꝺ vtile q̄ꝫ qui in; theaī ſediciōſiꝰ exiſtēt · et meliꝰ femīe coz die ſab bati lanā facēnt · q̄ꝫ qꝺ tota die in neomenijs ſuis inpudice ſaltareī · nō enī q̄ peccat veniał̄r in ſab; bato ꝺ hᵒ p̄ceptū facī · qa pcīm veniale nō excludit ſcīitatē · opa enī corpalia ad ſpūalē dei cultum nō ptinencia in tm̄ builia dicunī inq̄ntū ꝓpe ptinēt ad ſeruientes · inq̄ntū vero ſūt oñia buis et liberis builia nō dicunī · qlibz autē tam buis q̄ꝫ liberis te; neī in neēcys puiḋē nō tm̄ ſibi · ſz eciā ꝓximo · p̄ci; pue quiḋē in hys q̄ ad ſalutē corpis ptinēt · ꝺm id pū · xnj · erue eos q̄ ducunī ad mortē · ſcḋario aūt eciā in dāpno rei vitādo ꝺm idꝰ deuī · xxijᵒ · nō vi debis ouē aut bouē frīs tui errantē et p̄teribis · ſz reduces frī tuo · ⁊ ideo opꝰ corpale ptinēs ad buā; dā ſalutē ꝓpi corpis nō violat ſabbatū · nō enī ē ꝺ obbuāciā ſabbati · qꝺ aliqs ꝺmedat ⁊ alia huīoi faciat qbus ſalꝰ ꝓpli cōbuaī · et ꝓpē hoc machabei nō polluerūt ſabbatū pugnātes ad ſui defenſiōez die ſabbati · ut legiī · jᵒ · machaᵒ · ijᵒ · ſil̄r nec eciā helyas fugiēs a facie iezabel ī die ſabbati · et ꝓpē hᵒ eciā dñs math · xijᵒ · excuſat diſcipl̄os ſuos qui colligebāt ſpicas ī die ſabbati ꝓpē neēcitatē q̄m pa ciebanī · ſil̄r opꝰ corpale qꝺ ordiaī ad ſalutē corpa; lem altius nō eſt ꝺ obbuanciā ſabbati · vñ ꝺ ioh · vijᵒ · michi indignami · qa totū hoīez ſaluū feci ī ſabbato · ſil̄r eciā opꝰ corpale qꝺ ordinaī ad īminēs dampnū rei extioris vitanꝺ nō violat ſabbatū · vñ diī dñs math · xijᵒ · q̄s erit ex uob⁹ hō qui habz vnā ouē et ceciḋit ſabbato in foueā nōne tenebit et leuabit eā ℣ Ad · mj · dō · qꝺ obbuācia diei dñice in noua lege ſuccedit obbuācie ſabbati · nō ex ne; ceſſitate p̄cepti legis · ſz ex oſtitucōe eccl̄ie et oſue; tudine pł̄i xp̄iani · nec enī obbuacō eſt figał̄ ſic fuit obbuacō ſabbati ī veī lege · ⁊ ideo nō eſt ita arta exhibicō opādi ī die dñica · ſic ī die ſabbati · ſz q̄dā opa ꝺcedunī in die dñica q̄ in die ſabbato · phibebanī · ſic decoccio ābꝛū et alia huīoi ꝛc̄ · et eciā in q̄buſdā opib⁹ phibitis facili ꝓpē neēcitatē diſpenſaī in noua q̄ꝫ in veī lege · qa figa ptinet ad p̄teſtacōz vitatis q̄m nec ī modico p̄terire opoꝛ tet · opa autē ꝺm ſe oſiꝺata īmutari pñt p loco et

A ℣ Ad · v · ſic p̄cedī · vī qꝺ inc̄ueniēter q tp̄e tradaī quartū p̄ceptū de honoracōe pentū · hᵒ eni eſt p̄ceptū qꝺ ptinet ad pietatē · ſz ſic pietas eſt ps iuſticie ita eciā obbuancia et gr̄a ⁊ alia de q̄b⁹ dictū eſt · gᵒ vī qꝺ nō debuit dari ſpēale p̄ceptū de pietate cū de alijs non deī ℣ Ꝺ · pietas nō ſolū

exhibet cultū pentibꝫ ꝫ pñie ⁊ eciã alijs ſanguine
ꝺiũctis et pñie beniuolis ut ſ̃ dictū ẽ. incõueniẽt
ḡ ĩ hᵒ qñto ꝑcepto fit mẽcio ſolū de huiuſi honora-
cõe pñis et mris ℣. pẽtibꝫ nõ ſolū debeť honoris
reuencia. ꝫ eciã ſuſtẽtacõ. ḡ inſufficienť ſola pen
tū honoracõ ꝑcipiť ℣. ꝺtingit qñꝫ qꝺ hy q̃ hono
rãt pentes cito moriunť et ecõtrario. q̃ pentes nõ
honorãt diu viuũt. incõueniẽt ḡ addiť huic ꝑ-
cepto h̄ ꝑmiſſio ut ſis lõgeuᵒ ſup terrã. inꝺtrariũ
eſt ſacre ſcripture auctas ℟. ñ dõ. qꝺ ꝑcepta de-
calogi ordinanť ad dilectõꝫ dei et ꝓximi. inť ꝓxi-
mos aũt maxime obligam pentibus. et ideo in-
mediate pᵒ ꝑcepta ordinãcia nos in deũ poniť ꝑ-
ceptũ ordinãs nos ad pẽtes q̃ ſũt ptic̃lare pñcipiũ
nr̃i ẽe. ſic̃ deᵒ eſt vl̃e pñcipiũ. ⁊ ſic eſt quedã affi-
nitas huiᵒ ꝑcepti ad ꝑcepta ꝓme tabule ℣. d. j.
ḡ dõ. qꝺ ſic̃ ſ̃ dictū eſt pietas ordinať ad reddendū
debitū pentibꝫ qꝺ oñiť ad hoies ptinet. et ideo inť
ꝑcepta decalogi q̃ ſũt oñia magis debet poni aliq̃ꝺ
ptinẽs ad pietatẽ q̃ ad alias ptes iuſticie q̃ reſpi-
ciũt aliq̃ꝺ debitū ſpẽale ℣. ij. dõ. qꝺ p ꝓus aliq̃ꝺ
debeť pẽtibꝫ q̃ pñie et ꝺſãguineis. q̃a p hoc qꝺ ſumᵒ
nati a pentibꝫ ptiñt ad nos et ꝺſãguineis. ⁊ pñia.
et ideo cũ ꝑcepta decalogi ſint ꝓma precepta legis
magis ordiať hõ p ea ad oẽs pentes q̃ ad pñaz.
ul̃ ad alios pentes ꝺſãguineos nichilomin᷒ tñ in
hoc ꝑcepto qꝺ eſt de honoracõne pentũ intelligitur
mãdari quiꝺꝺ ptinz ad reddendū debitū cuicũq̃
pſõe ſic̃ ſcõariũ includiť ĩ pñcipali ℣. d. nj. dõ.
qꝺ pentibꝫ inq̃tũ huiuſi debeť reũencie honor ꝫ ſuſ
tentacõ. ⁊ alia debenť eis rõe a cuiᵒ accidẽtis. puta
inq̃tũ ſũt indigẽtes. ul̃ b. aliq̃ꝺ huiuſi ut ſ̃ dictū
eſt. et q̃a qꝺ eſt p ſe ꝓus eſt eo qꝺ eſt p accẽns. ideo
inť ꝓma eciã ꝑcepta legis que ſũt decalogi ꝑcepta
ſpẽaliť ꝑcipiť honoracõ pentũ in q̃ ſint ſic̃ ĩ quodã
pñcipali intelligiť mãdari et ſuſtẽtacõ et quiꝺꝺ
aliud pentibꝫ debeť ℣. d. mj. dõ. qꝺ lõgeuitas p-
mittiť honorantibꝫ pentes nõ ſolū q̃tū ad fut̃am
vitã. ꝫ eciã q̃tum ad pñtez. ſm ıᵈ apl̃i. j. ad thy
. mj. pietas ad oĩa util̃ eſt ꝓmiſſionẽ habẽs vite
q̃ nunc eſt et fuť. et hoc rõnabiliť. q̃ enĩ q̃tus eſt
bñficõ mẽtur ſm q̃ꝺã cõgruenciã ut ſibi bñficiũ
ꝺbueť. ꝓpť ingtitudinẽ autẽ mẽtur aliq̃s bñficiũ
ꝑdẽ. bñficiũ autẽ vite corꝑalis poſt deũ a pentibꝫ
habemᵒ. et ideo ille q̃ honorat pentes. tãq̃ gratus
mereť vite ꝺbuacõm q̃ſi bñficõ ḡtus. q̃ aũt nõ ho-
norat pentes tãq̃ ingtus mẽtur vita ꝓuari. q̃a
tũ pñcia bona. ul̃ mala nõ cadũt ſub mito. ul̃ de
mito. niſi inq̃tũ ordinanť ad fut̃am remũeracõz
ut dictū eſt. ideo qñꝫ ſm occultã rõm diuinorũ
iudicioꝝ q̃ maxime fut̃az remũeracõz reſpiciũt.
ideo aliq̃ qui ſũt pij ꝺcidᵒ vita ꝓuanť alij vero q̃
ſũt impij in pentes ꝺucius viuunt

Ad. vj. ſic ꝓcediť. vi. qꝺ alia ſex ꝑcepta deca-
logi incõueniẽt tradanť. non enĩ ſufficit
ad ſalutẽ qꝺ aliq̃s ꝓximo ſuo nõ noceat. ꝫ req̃riť
qꝺ ei debitū reddat. ſm ıᵈ ad ro. xnj. reddite oĩb⁹
debita. ꝫ ĩ ſex ultimis ꝑceptis ſolū ꝓhibeť nocu-
mentū proximo infẽndū. ḡ incõuenienť ꝓdicta
ꝑcepta tradunť ℣. ĩ ꝓdictis ꝑceptis ꝓhibetur.
homiciꝺiũ. adulteriũ. furtũ. ⁊ fl̃m teſtimoniũ. ꝫ
mlta alia documẽta pñt ꝓxio inferri uẽz ex hys
q̃ ſ̃ dicta detiata ſũt. ḡ vi. qꝺ incõuenienť ſũt tra
ꝺita huiuſi ꝑcepta ℣. ocupia dnpl̃r ꝑt capi. vno
mõ ſm qꝺ eſt actᵒ volũtatis. ut ꝺ ſapie. vij. ocu-
piſcẽcia ſapie ꝺucit ad regnũ ꝑpetuũ. alioᵒ ſm qꝺ
eſt actᵒ ſenſualitatis. ſic̃ ꝺ iac̃. mj. vnde bella et
lites ĩ nob̄. nõne ex ocupiſcẽciis q̃ militãt in mẽ-
bris vr̃is. ꝫ per ꝑceptū decalogi nõ ꝓhibeť ocupia
ſenſualitatis. q̃a ſm hoc ꝓmi moᵗ cẽnt pcẽa mor
talia utpote ꝺ̃ ꝑceptū decalogi exiſtẽtes. ſil̃r eciã
nõ ꝓhibeť ocupia volũtatis. q̃a hᵒ includiť ĩ q̃libz
ꝑcepto. ḡ inť ꝑcepta decalogi incõueniẽnť ponunť
quedã ocupie ꝓhibitiua ℣. homiciꝺiũ eſt ḡuiᵒ
pcẽm q̃ adulteriũ. uel furtũ. ꝫ nõ poniť aliq̃ꝺ ꝑ-
ceptũ ꝓhibitiũm ocupie homiciꝺij. ḡ incõueniẽnť
ponunť q̃ꝺã ꝑcepta ꝓhibitiua ocupie furti ⁊ ad-
ulteij. ꝫ incõtrariũ eſt auctas ſcẽpture ℟. ñ dõ.
qꝺ ſic̃ p ptes iuſticie debitū reddiť aliq̃bꝫ deẽmia-
tis pſonis q̃bꝫ hõ ex q̃qua ſpẽali rõe obligať. ita
eciã p iuſticiã q̃pe dãz aliq̃s debitū reddit oñiter
oĩbꝫ. et ideo pᵒ ꝑcepta ꝺa ptinencia ad religionẽ q̃
reddiť debitū deo. et pᵒ quartũ ꝑceptū qꝺ eſt pie-
tatis q̃ reddiť pentibꝫ debitū in q̃ includiť omne
debitū qꝺ ex aliqua ſpẽali rõne debeť nr̃ce fuit qꝺ
ponẽntur oñiter alia ꝑcepta ptinẽcia ad iuſticiã
q̃pe dictã q̃ indr̃ñter oĩbus debitū reddit ℣. d. j.
ḡ dõ. qꝺ oñiter ad hoc obligať hõ ut nulli inferat
nocumentū. ⁊ ideo ꝑcepta negatiua q̃bꝫ ꝓhibenť
nocumẽta q̃ pñt ꝓximis inferri tãq̃ oñia ſũt po-
nẽꝺa inť ꝑcepta decalogi. ea vero que ſũt ꝓximis
exhibẽꝺa ꝺiuerſimoꝺe exhibenť diũſis. et ideo nõ
fuerũt inť ꝑcepta decalogi ponẽꝺa ꝺe hys affirma
tiua ꝑcepta ℣. d. ij. dõ. qꝺ oĩa alia nocumenta q̃
ꝓximis inferunť pñt ad iſta r̃ꝺuci q̃ hys ꝑceptis
ꝓhibenť tãq̃ ad quedã oñiora et pñcipaliora. nã
oĩa nocumẽta q̃ in ꝓximis inferunť intelligunť
ꝓhiberi ĩ homiciꝺio ſic̃ in pñcipaliori. q̃ vero in-
ferunť in pſonã ꝺiũctã et maxie p modũ lubiꝺis
intelligunť ꝓhiberi ſiml̃ cũ adultio. que vero ad
dãpna in reb⁹ illata intelligunť ꝓhiberi ſiml̃ cũ
furto. q̃ autẽ pertinẽt ad locucões. ſic̃ detraccõnes
blaſphemie et ſi q̃ huiuſi intelligunť ꝓhiberi fl̃o
teſtionio qꝺ direcᵒ iuſticie ꝺriať ℣. d. nj. dõ. qꝺ
p ꝑcepta ꝓhibitiua cõcupie nõ intelligiť ꝓhiberi
ꝑmᵒ motᵒ ocupie q̃ ꝺſiſtit infra limites ſẽſuali-
tatis. ꝫ ꝓhibeť directe ꝺſenſᵒ volũtatis qui eſt ĩ
opᵒ. ul̃ delectacõz ℣. d. mj. dõ. qꝺ homiciꝺiũ ſm
ſe nõ eſt ocupie. ꝫ magis horribile. q̃a nõ hẽ de ſe
rõm alicuiᵒ boni. ꝫ aꝺultium hẽ aliq̃ rõz boni ſcz
delectabiľ. furtũ eciã hẽ aliq̃ rõm boni ſcz utilis.
bonũ autẽ ꝺe ſe hẽ rõem ocupiſcibilis. et ideo fuit
ſpẽalibꝫ ꝑceptis ꝓhibenda ocupia furti et adulẽij
nõ autẽ ocupia homiciꝺij

Conſeq̃ter poſt iuſticiã ꝺſiꝺandũ eſt de
fortitudine Et ꝑmo de ipa vtute for-
titudis Scõo de ptibꝫ eiᵒ Tercio de
dono ei corr̃ndente Quarto de ꝑceptis

ad ipsã ptinẽtibꝫ Circa fortitudinẽ aũt ꝺsiꝺanda sũt ꝛa Prio q̃dẽ de ipa fortitudie Scꝺo de actu ꝓcipuo eiꝰ scz de martirio Tercio de viciꝭ oppoꝫ sitis Circa pmũ q̃runt̃ ·xij· Primo vtz fortitudo sit vtus Scꝺo vtz sit vtus spẽalis Tercio vtz fortitudo sit solum circa timoꝛis et audacias Quarto utz sit solũ ca timoꝛẽ moꝛtis Q̃nto vtz sit solũ in ꝛebꝫ bellicis Sexto vtz sustinẽ sit ꝓcipuꝰ actꝰ eiꝰ Septimo vtz opeꝫ ꝑpẽ ꝑpm bonũ Octauo vtz habeat delectatiõz ĩ suo actu Nono vtz fortitudo maxie ꝺsistat ĩ repẽtinis Decimo vtz vtaꝫ ira in sua opatiõne Vndecimo vtz sit virtus cardinalis Duodecimo de cõpatiõne eius ad alias vtutes cardinales

Ad ·j· sic ꝓcedi· vi qꝫ fortitudo nõ sit vtus· ꝺicit enim apꝰ ·ij· ad coꝛ· xijo· vtus ĩ infirmitate pficit· sz fortitudo infirmitati oppõit· g fortitudo nõ est vtus ꝓ· si est vtus· aut ẽ theologica aut intellectiua aut moralis· sz fortitudo neq̃ ꝺtinet inꝺ vtutes theologicas· neq̃ inꝺ intellectuales ut ex ꝫ dictis pꝫ· neq̃ vi ee vtus moralis· ꝺa ut phs ꝺicit in· mj· eth· videnꝺ ee aliq̃ fortes ꝑpter ignoꝛantiã· aut ꝑpẽ expigentiã sic milites q̃ magis ptinent ad artẽ q̃ ad vtutẽ moꝛalẽ· quiꝺã ehã ꝺicunt̃ ee fortes ꝑpẽ aliꝗs passiones· puta ꝑpẽ timoꝛẽ ꝺminatiõis· uel ꝺehonoratiõis· aut eciã ꝑpter triscitiã uel iram seu spem· vtus autẽ moꝛalis nõ opaꝫ ex passiõe· sz ex electiõe ut ꝫ hitum est· g fortitudo nõ est vtus ꝓ· vt hũana ꝺsistit maxie in aĩa· est enim bona q̃litas mẽtis ut ꝫ dictũ est· sz fortitudo vi ꝺsistẽ ĩ coꝛpe· uel saltẽ coꝛpis ꝺplexiõz ꝺsequit· g vi qꝫ fortitudo nõ sit vtus Sed ꝺ est qꝫ augꝰ ĩ liꝰ de moꝛibꝫ eccie fortitudinẽ inꝺ vtutes nũat Rñ ꝺ· qꝫ bm phm ĩ ·ij· eth· vtus est q̃ bonũ facit habẽtem et opꝰ eiꝰ bonũ reddit· vnde vtus hoĩs ꝺ q̃ loquiñ est q̃ facit bonũ hoĩez et opꝰ eiꝰ bonũ reddit· bonũ aũt hoĩs est bm rõm ee· bm ꝺpo· mj· ca· ꝺ di· no· et ideo ad vtutẽ hũanã ptinet ut faciat hoĩez ⁊ opꝰ eiꝰ bm rõm ee· qꝺ quiꝺẽ tripl'r ꝺtigit· vnꝺ bm qꝫ ipa racõ rectificaꝫ qꝺ fit per vtutes intellectuales· aliꝺ bm qꝫ ipa rectitudo rõis ĩ ꝛebꝫ hũanis instituit qꝺ ptinz ad iusticiã· ꝫcio scꝺm qꝫ tollũtur impedimẽta huiꝺoi rectitudis in ꝛebꝫ hũanis ponẽꝺe· dupl'r autẽ impedit volũtas hũana ne rectitudinẽ rõis sequaꝫ· vnꝺ ꝑ hoc qꝫ abstrahit ab aliq̃ ꝺlectabili ad aliud q̃ rectitudo rõis req̃rat· et hoc impedimentũ tollit virtus tẽpancie· aliꝺ qꝫ volũtatẽ repellit ab eo qꝺ est bm rõm ꝑpẽ aliqꝺ difficile qꝺ incũbit· et ad hoc impedimẽtũ tollenꝺ req̃rit fortitudo mẽtis q̃ scz huiꝺoi difficultatibꝫ resistit· sic et hõ ꝑ fortitudinẽ coꝛpalẽ impedimẽta coꝛpalia supat et repellit· vñ manifestũ est qꝫ fortitudo est vtus inq̃tũ facit hoĩez bm rõm ee Ad ·j· g ꝺ· qꝫ vtus aĩe nõ pficit in infirmitate aĩe· sz ĩ infirmitate carnis de qua apꝰ loq̃batur· hoc aũt ad fortitudinẽ mẽtis ptinet qꝫ infirmitatẽ carnis fortit ferat qꝺ ptinet ad vtutem paciẽcie· uel fortitudis· et qꝫ hoc ꝑpam infirmitatẽ recognoscat ptinet ad pfectiõez q̃ ꝺ humilitas

Ad ·ij· ꝺ· qꝫ exterioꝛẽ vtutis actũ q̃nq̃ aliqui efficiũt nõ habẽs vtutem ex aliqua alia causa q̃ ex virtute· et ideo phs in· mj· eth· ponit quinq̃ modos eoꝝ q̃ fortitudinarie ꝺicunt̃ fortes q̃si exercentes actũ fortitudis ꝓter vtutẽ qꝫ quiꝺẽ tripl'r· ꝑmo quiꝺẽ q̃a ferunt̃ in id qꝺ est difficile ac si nõ eet difficile· qꝫ in tres modos ꝺuiꝺit· q̃nz enim hꝰ accidit ꝑ ignoꝛantiã· q̃a sz homo nõ ꝓcipit magnitudiez piculi· q̃nq̃ hoc accidit ꝑpẽ hoc qꝫ hõ est bone spei ad picula vincẽꝺa· puta cũ expꝰ est se sepe picula euasisse· q̃nq̃ autẽ hoc accidit ꝑpter sciaz et artẽ q̃ꝺã· sic ꝺtingit in militibꝫ qui ꝑpter piciã armoꝝ et exerciciũ nõ reputãt g̃uia picula belli estimãtes se ꝑ suã artẽ posse õ eos defendi· sic vegeciꝰ ꝺicit ĩ liꝰ· j· de re· militari· nemo facẽ metuit qꝫ se bñ ꝺidicisse ꝺfidit· aliꝰ agit aliqs actũ fortitudis sine vtute ꝑpter impulsũ passionis siue ẽsticie quã vult repellẽ· uel eciã ire· ꝫcioꝰ ꝑpẽ electiõem nõ quiꝺẽ finis debiti· sz ꝺtẽpalis ꝺmodi acq̃rẽꝺi· puta honoꝛis voluptatis· uel lucri uel ãcuiꝰ ĩ ꝺmodi vitãꝺi· puta vitupij afflictiõis· uel dãpni Ad ·nj· ꝺ· qꝫ ad sẽitudiez coꝛpalis fortitudis ꝺ fortitudo aĩe q̃ ponit vtus ut dictũ est· nec tñ est ꝺ rõz vtutis qꝫ ex naꝫali ꝺplexione aliqs hẽat naꝫalem inclinatiõem ad vtutem ut ꝫ habitũ est

Ad ·ij· sic ꝓcedi· vi qꝫ fortitudo nõ sit spẽalis vtus· ꝺ enim sapie· vnj· qꝫ sapia· sobietatẽ et prudẽciaz docet iusticiã et vtutẽ· et ponitur ibi vtus ꝑ fortitudie· cũ g nomẽ vtutis sit ꝺñe oĩbꝫ vtutibꝫ vi qꝫ fortitudo sit gñal vtus ꝓ· ambr· ꝺicit ĩ· j· de offi· nõ mediocris animi est fortitudo q̃ sola defendit ornamẽta virtutũ oĩm et iudicia custodit· et q̃ ex inexpiabili ꝓuilegio aꝺusus oĩa vicia ꝺtẽnat̃ inuicta ad labores fortis ad picula ridigioꝝ· aꝺusus voluptates auariciã fugat tãq̃ labẽ q̃ꝺã q̃ vtutẽ effeminẽt· ⁊ idẽ postea subꝺit de aliꝭ vicijs· hoc aũt nõ ꝑt ꝺuenire ãcui spẽali vtuti· g fortitudo est gñalis vtus ꝓ· nomẽ fortitudinis a firmitate sũptum ee vi· sz firmiẽ se habẽ ptinz ad oñez vtutẽ ut g ĩ· v· eth· g fortitudo est vtꝰ gñalis Sz ꝺ est· xxxijo· mo· gg· ꝺnũat eam aliꝭ vtutibꝫ Rñ ꝺ· qꝫ sic ꝫ dictũ est nomẽ fortitudinis dupl'r accipi ꝓt· vnꝺ bm qꝺ absolute importat q̃ꝺã animi firmitatẽ· ⁊ bm hoc ẽ gñalis vtꝰ· uel ꝓriꝰ ꝺicõ cuiuslibet vtutis· ꝺa sic phs ꝺicit in ·ij· eth· ad vtutẽ req̃rit firmiẽ ⁊ immobiliẽ opari· aliꝰ ꝓt accipi fortitudo bm qꝫ importat firmitatẽ animi in sustinẽꝺis· et repellẽꝺis hꝭ in q̃bꝫ maxime difficile est firmitatẽ habẽ scz in aliq̃bus piculꝭ g̃uibꝫ· vñ tuliꝰ ꝺicit in sua rethorica· qꝫ fortitudo ẽ ꝺsiꝺata piculoꝝ susceptiõ et laboꝝ ꝑpessio· ⁊ sic fortitudo ponit spẽalis vtus utpote mãz determinatam habẽs Ad ·j· g ꝺ· qꝫ bm phm ĩ· j· de celo· nomẽ vtutis referꝫ ad vltimũ ponẽ· ꝺ aũt vnꝺ potẽcia naꝫalis ꝫ· q̃m aliq̃s ꝓt resistẽ corrũpentibꝫ· aliꝰ bm qꝺ est pncipiũ agẽꝺi· uꝫ in· v· meth· et ideo q̃a ꝫ accepcio est ꝺñioꝝ nomẽ vtutis bm qꝺ importat vltimũ talis potẽcie est ꝺñe· nam vtus ꝺñit sũpta nichil aliud est q̃ hitus quo q̃s

pē bñ opari · 3m autē qđ importat vltimū ꝓtēcie
ꝑmo modo dicte ꝙ quidē est modꝰ magis spēalis
attribuitur spēali virtuti scz fortitudini · ad quā
pertinet firmitē õ quecūqz inpugnācia stare Ad
· ij · dđ · qđ ambꝰ accipit fortitudinē large 3m qđ i-
portat ani firmitatē respectu q̄ꝯcūqz inpugnācū
7 tñ ecīā 3m qđ est spēalis ỽtus hꝫ dēminatā māz
quo adiuuat ad resistendū inpugnātibꝫ oim vi-
ciorꝫ · ꝙ enī pē firmitē stare ī hys q̄ sūt difficilia ad
sustinendū onūs ē qđ sit ꝑdoneꝰ ad resistendū alys
q̄ sūt minꝰ difficilia Ad · nj · dđ · qđ obiectio illa
ꝓcedit de fortitudine ꝑmo modo dicta

Ad · nj · sic ꝓcedī · vī qđ fortitudo nō sit ēca ti-
mores et audacias · dicit enī gregꝰ · vj · mo-
ꝝ fortitudo carnē ē vincē · q̄ꝑ voluptatibꝫ
õ ire · delectacōm vite pñtis extinguē · g̃ fortitudo
magis vī cē ēca delectacões q̄z ēca timores 7 auda
cias Ad · tuliꝰ dicit in sua rethorica qđ ad fortitu-
dinē ptinet suscepcio picꝝoꝝ et ꝑssio laboꝝ · sz hoc
nō vī ptinē ad passionē timoris uel audacie · sed
magis ad accōnes hois laboriosas · uel ad exteriores
res picꝝosas · g̃ fortitudo nō est ēca timores et au-
dacias Ad · timori nō solū opponitur audacia · sz
ecīā spes ut õ hītum est cū de passionibꝫ agētur ·
g̃ fortitudo nō magis debz cē ēca audacia q̄z circa
spē Sz õ est qđ phs dicit in · ij · 7 ī · nj · eth · qđ fort-
titudo est ēca timorē et audaciā Ad · dđ · qđ sic õ
dictū est qđ ad ỽtutē fortitudīs ptinet remouere
impedimentū q̄ retrahit volūtas a seq̄la rōis · qđ
autē abstrahit ab aliq̄ difficile ptinet ad rōz timo
ris ꝙ importat recessū q̄dā a malo difficultatē ha
bēte ut õ hītū est cū ỽ passionibꝫ agētur · et ideo
fortitudo pncipl'r est ēca timores et difficiliū rez q̄
retrahē pñt volūtatē a seq̄la rōis · ỽz autē huīoi
rez difficiliū inpulsū nō solū firmit tollerare co-
hibēdo timorē · sz ecīā modate aggredi · qñ scz oportz
ea eximinare ad securitatē in posterꝫ hñdaz qđ vī
ptinē ad rōm audacie · et ideo fortitudo est ēca ti-
mores et audacias q̄si phibitiua timoꝝ 7 audaci-
arū · modatiua Ad · j · g̃ dđ · qđ gg̃ ibi loquit de
fortitudine iustoꝝ 3m qđ oñit se hē ad oñez ỽtu-
tē · vñ ꝑmittit quedā ptinēcia ad tpanciā ut dēm
est · et subdit de hys q̄ ptinēt q̄ꝑ ad fortitudinē ꝙ.
qđ est spēalis ỽt' dicēs hui' mūdi aspera ꝑ etnis
ꝑmijs amare Ad · ij · dđ · qđ res piculose et actus
laboriosi nō retrahūt volūtatē a via rōis nisi ī-
q̄ntū timent · et ideo oportet qđ fortitudo sit inme-
diate ēca timores et audacias · mediate autē circa
picula et labores sic ēca obiecta ꝑdictaꝝ passionū
Ad · nj · dđ · qđ spes opponit timori ex pte obiecti ·
q̄a spes est de bono · timoꝝ de malo · audacia aūt est
ēca idē obiectū 7 opponit timori 3m accessū et re-
cessū ut supꝫ dictū est · et q̄a fortitudo q̄ꝑ respicit
tpalia mala retrahēdo a ỽtute uꝫ ꝑ difficōz tuli ·
inde est qđ fortitudo q̄ꝑie est circa timorē 7 audaci-
am nō autē circa spem nisi inq̄ntū onectitur au-
dacie ut supza habitum est

Ad · mj · sic ꝓcedit · vī qđ fortitudo nō solum
sit ēca pericula mortis · dicit enī augꝰ ī li' de
moribꝫ ecīe · qđ fortitudo est amoꝝ facile tollerās
oīa ꝑꝑ id qđ amat · macrobiꝰ dicit qđ fortitudo est
affectō q̄ nullas adūsitates mortem q̄z formidat · g̃
fortitudo nō est solū ēca picula mortis · sz circa oīa
alia adūsa Ad · oportz oēs passiones aīe ꝑ aliq̄z
ỽtutē ad meduū reduci · sz nō est dare aliq̄z aliam
ỽtutē reducentē ad medium alios timores · g̃ for-
titudo nō solū est ēca timores mortis · sz ecīā circa
alios timores Ad · nulla ỽtus est ī extremis · sed
timor mortis ē ī extremis q̄a est maximꝰ timoꝝ ·
ut õ in · mj · eth · g̃ ỽtus fortitudīs nō est ēca ti-
mores mortis Sed õ est qđ ambroꝰ dicit · qđ fortitu-
do est ỽtus irascibilis nō facile obstupescibilis a
timoribꝫ q̄ sūt ēca mortē Ad ī dđ · qđ sic õ dictū ē
ad ỽtutē fortitudīs ptinet ut volūtatē hois tueat
ne trahat a bono rōnis ꝑꝑ timorē mali corpalis ·
oportz autē bonū rōis firmit tenē õ qđcūqz malū ·
q̄a nullū bonū corpale equalet bono rōis · et ideo
oportet qđ fortitudo anī dicat q̄ firmit retinet vo-
lūtatē hois in bono rōis õ maxima mala · q̄a qui
stat firmꝰ õ maiora onūs ē qđ stet firmꝰ õ mīora ·
sz nō oūtit · et hoc ecīā ad rōz ỽtutis ptinet ut res-
picit vltimū · maxime autē terribile inter oīa cor-
poralia mala est mors q̄ tollit oīa corpalia bona ·
vñ augꝰ dicit in li' de moribꝫ eccl'ie · qđ vinc'm cor-
pis ne ꝛeuciat atqz vexet laboris 7 doloris ne au-
ferat atqz puniat mortis terrore aīam grit · 7 ideo
ỽtus fortitudīs ē ēca timores picꝝoꝝ mortis Ad
· j · g̃ dđ · qđ fortitudo bñ se habet ī oīb⁹ adūsis tol-
lerābīs · nō tñ ex tolleracōe q̄libet adūsoꝝ repu-
tat hō simpl'r fortis · sz solū ī hoc qđ bñ tollerat ecīā
maxima mala · ex aliis autē õ hō fortis 3m quid
Ad · ij · dđ · qđ q̄a timoꝝ ex amore nascit quecūqz
ỽtus modat amorē aliq̄z bonoꝝ onūs est ut mode-
tur õrioꝝ malorꝫ timorē · sic liberalitas q̄ moderat
amorē pecuniaꝝ ꝑ onūs ecīā mōdat timorē amissi-
onis eaꝝ 7 · idē apparz ī tpancia 7 ī aliis ỽtutibꝫ ·
sz amare ꝑꝑaz vitā est natale · et ideo oportuit cē
spēalē ỽtutē q̄ modarēt timores mortis Ad · nj ·
dđ · qđ extremū ī ỽtutibꝫ attēdit 3m excessū rōis
recte · et ideo si aliq̄s maxima picula subeat 3m
rōm nō est virtuti otrariū

Ad · v · sic ꝓcedit · vī qđ fortitudo non onsistat
ꝑꝑe ēca picla mortis q̄ sūt ī bello · martires
enī ꝑcipue de fortitudīe onēdant · sz martires non
onēdant de rbꝫ bellicis · g̃ fortitudo nō ꝑꝑe onsistit
ēca picula mortis q̄ sūt in bello Ad · ambroꝰ dicit
in · j · li' de of · qđ fortitudo diuidit in res bellicas
et domesticas · tuliꝰ ecīā dicit in eodē · cū pleriq̄z ar-
bitrent res bellicas maiores ee q̄z vrbanas mīuē-
da est hec opinio · sz si vē volumꝰ iudicare multe
res extiterūt vrbane maiores clariores q̄z bellice ·
sz ēca maiora fortitudo maiorꝫ onsistit · g̃ nō ꝑꝑe onsis
tit fortitudo ēca mortē q̄ in bello est Ad · bella or-
dinant ad pacē tpalē reipublice obuandā · dicit enī
augꝰ · xix · ō ci · dei · qđ intēcōe pacis bella geruntē ·
sz ꝑ pace tpali reipublice nō vī qđ aliq̄s debeat se
piculo mortis exponē cū talis pax sit mltaꝝ las-
ciuiaꝝ occasio · g̃ vī qđ ỽtus fortitudīs nō onsistat

ēca mortis bellice pericula. Sed ō est qp phs dicit in tercio ethi. qp maxime est fortitudo ēca mortē q est in bello. Ad ñm dō. qp sic dictū est qp fortitudo ofirmat aīm hoīs ō maxima picula q sūt picula mortis. ſz ḋa fortitudo virtus est ad cuius rōm ptinz qp sp tendat ī bonū oñs est ut hō picula mortis nō refugiat ꝓpter aliquod bonū cōsequendū. picula autē mortis que est ex egritudine uel ex tēpestate maris nel ex cursu latronum. uł si qua alia sūt huiusmodi nō videntur alicui directe imminē ex hoc qp ꝺsequat aliq̄ bonū. ſz picula mortis q sunt in bellicis directe imminēt hoī ꝓpt aliq̄ bonū. inz ẽptū scz defēdit bonū oñe p iustū bellū. pr tñ aliq̄ ēe iustū bellū dupl'r. vno gn̄ale sic cū aliq̄ dēctāt in acie. alio ꝓticł'are. puta cū aliqs index. uł eciā ꝑuata ꝑsona. nō recedit a iusto iudicō timore gladij imminētis. uł cuiuscūq; picli eciā si sit mortifer. ptinet autē ad fortitudinē firmitatē aī ꝑbere sē picla mortis nō solū q imminēt in bello oñi. ſz eciā q imminēt in ꝑticulari inpugnacōne q oñi noīe bellū dici pt. et ꝑm hoc ꝺcendū est qp fortitudo ꝓpe ē ēca picula mortis q est in bello. ſz et ēca picula cuiuscūq; alt̄ius mortis fortis bñ se hē ꝑsertim. ḋa et cuiuscūq; mortis hō pt periculū mortis subire ꝓpter vtutē. puta cū aliqs non refugit amico infirmāti obseqūm ꝓpt timorē mortifē infectōis uł cū nō ꝛfugit unuari ad aliq̄ piū negociū ꝑseqūndū ꝓpt timorē naufragij. uel latronū. Ad j. g̃ dō. qp martires sustinēt ꝑsonales inpugnacōes ꝓpt sūmum bonū qd est deꝰ. ideo eoz fortitudo ꝑcipue ꝺmēdat nec est extra genꝰ fortitudis que ē ēca bellica. vñ ō fortes fcēi sūt ī bello. Ad ij. dō. qp res domestice. uł vrbane distinguunt̄ ꝺtra res bellicas. q scz ptinēt ad bella oñia. in ipsis tñ rebꝰ domesticis uł vrbanis pñt imminē picla mortis ex inpugnacōnibꝰ ꝗbusdā q sūt quedā ꝑticularia bella. et ita eciā ō hiuoi pt ē ꝓpa dicta fortitudo. Ad nj. dō. qp pax reipublice ē ꝑm se bona. nec reddit mala ex hoc qp aliq̄ malo ea vtunt̄. nā et mlti alię sūt q bñ ea vtunt̄ et mlta peiora mala p eā phibent̄ scz homicidia. sacłegia q̄ ex ea occasionent̄ q ꝑcipue ptinēt ad vicia carnis

Ad vj. sic ꝓcedit. vł qp sustinē nō sit ꝑncipal' actꝰ fortitudis. virtus enī est ēca difficile et bonū. ut ō. ij. ethi. ſz difficili ē aggredi q̄ sustinē. g̃ sustinē nō est ꝑcipuꝰ actꝰ fortitudis. Ad ō. maioris potēcie ēe vł qp aliq̄ possit ī aliud agē q̄ ip̄m ab alio nō imitet. ſz aggḋi ē ī aliud agē. sustinē autē est immobile pseuerare. cū g̃ fortitudo pfectōz ꝑne noīat vł qp magis ad fortitudiz ptineat aggredi q̄ sustinē. Ad ō. magis distat ab vno ōrioz aliud ōrium q̄ simplex ciꝰ negatō. sed ille q sustinet h̄ solū hē qd nō timet. ille autē qui aggredit̄ ꝺt ire vł mouet timēti. ḋa insequit̄. g̃ vł qp cū fortitudo retrahat maxime aīm a timore qd magis ptineat ad eā aggredi q̄ sustinē. Sed ō est qp phs dic in. nj. ethi. qp insustinēdo ēsticiam maxime aliq̄ fortes dicunt̄. Ad ñm dō. qp sic ō dm est et phs dicit in. nj. ethi. qp fortitudo est magis

ēca timores rep̄mēdos q̄ ēca audacias mouandas. difficilius enī est timorē reprimē q̄ audaciā mouere qp ip̄m piculū qd est obiectū audacie ꝛ timoris de se cōfert aliq̄d ad ꝛpressionē audacie. sed opaī ad augmentū timoris. aggredi autē ptinet ad fortitudiez. b. qd mouaī audaciā. ſz sustinē seq̄t repssiōz timoris. et ideo pncipalior actꝰ fortitudis est sustinē idest immobilit sistē in piculis q̄ aggredi. Ad j. g̃ dō. qp sustinē est difficilius q̄ aggredi triplici rōe. pmo quidē ḋa sustinē vł aliq̄s ꝺab aliq̄ forciori inuadēte. q autē aggredit̄ inuadit p motū forcioris. difficilius autē ē pugnare cū forciori q̄ cū debiliori. scḋo ḋa ille q sustinet iam sentit picula imminēcia. ille autē q aggredit̄ hē ea ut fuīa. difficilius autē est nō moueri a p̄tibꝰ q̄ a futis. scḋo ḋa sustinē importat diuturnitatē tp̄is. ſz aggredi pt aliq̄s ex subito motu. difficile aūt ē diu manē īmobilē q̄ subito motu mouī ad aliq̄d arduū. vñ phs dic in. nj. ethi. qp quidā sūt ꝑuolātes ante picula. ī ip̄is autē diſcēdūt. fortes autē ecōtrario se hñt. Ad ij. dō. qp sustinē importat quidē passionē corpis. ſz actū aīe fortissime inhēntis bono ex q̄ sequit̄ qp nō ced̄at passioni corpali iā imminēti. vtꝰ autē magis attēdit ēca aīaz q̄ ēca corpꝰ. Ad nj. dō. qp ille q sutinet nō timet ꝑnte iā cā timoris q̄m nō hē ꝑntez ille q aggredit̄

Ad vij. sic ꝓcedit. vł qp fortis nō opet̄ ꝓpter bonū ꝓpi hītus. finis enī in rebꝰ agēdis ꝛ si sit ꝑor intencōe tñ est posterior in execucōne. sed actꝰ fortitudis in execucōe est posterior q̄ ip̄e fortitudis hīt. nō g̃ pt ē qp fortis agat ꝓpt bonū ꝓpi hītus. Ad ō. augꝰ dic. [illegible] xnj. de tri. vtutes quas solū ꝓpt bītudiez amamꝰ sic psuadē quidā nobis audēt scz dḋo eas ꝓpter se appetendas ut ip̄az bītudinē non amemꝰ. qp si faciūt et ip̄as amare vtiq̄ desistem. qñ illā ꝓpt q̄m solū istas amauimꝰ nō amamꝰ. ſz fortitudo est quedā vtꝰ. g̃ actꝰ fortitudis nō ē ad ip̄az fortitudinē ſz ad bītudinē referendus. Ad ō. augꝰ dic in liº de mo. eccie qp fortitudo est amor oia ꝓpt deū facile ꝑfens. deꝰ autē nō est ip̄e hītus fortitudis ſz aliq̄d melioꝝ. sic oportet finē meliorē ēe hys q̄ sūt ad finē. nō g̃ fortis agit ꝓpt bonū ꝓpi hītus. Sed ō est qp phs dic in. nj. ethi. qp fortitudo forti ē bonū. ełis autē est finis. Ad ñm dō. qp duplex est finis scz ꝓximꝰ et vltimꝰ. finis autē ꝓximꝰ vnīuscuiusq; agētis est ut sił'itudinē sue forme in alēm inducat. sic finis ignis calefaciētis est. ut inducat sił'itudinē sui caloris inpaciēte et finis edificatoris est ut inducat sił'itudiez sue artis in mā. qcūq; autē bonū sequit̄ ex hoc si sit intētū. pt tñ dici finis ꝛmotꝰ agētis. sic aūt ī factibilibꝰ mā exteꝛ disponit̄ p artē. ita eciā in agibilibꝰ p prudenciā disponunt̄ actꝰ hūani. sic g̃ dō. est qp finis fortis ꝓximꝰ est q̄ intēdit ut sił'itudinē sui hītus exp̄mat in actu. intēdit enī agere ꝑm ꝺueniencīam sui hītus. finis autē remotꝰ est bītudo. uł deꝰ. Et p hoc pz respōsio ad obiecta. nam ꝓma racō ꝓcedebat ac si ip̄a ēencia habitus esset finis. nō aūt sił'itudo ciꝰ ī actu ut dictū est.

alia vero duo procedunt de fine vltimo

Ad vnj· sic ꝓcedit· vi ꝙ fortis delectet in suo actu· delectat enī est opacō naturalis habitus nō impedita ut dicit in x· ethi· sz opacō fortis ꝓcedit ex habitu q agit in modū nate· g fortis habet delectacōz in suo actu ad gall· sup id· fructus autē spūs· caritas· gaudiū· pax· dicit ambr ꝙ opa vtutū dicunt fructus· qa mentē hoīs sca et sincera delectacōne reficiūt· sz fortis agit opa vtutis· g habet delectacōm in suo actu debilis vincit a forciori· sed fortis plus amat bonū vtutis q ꝓpm corpus qđ picul mortis exponit· g delectacō in bono vtutis euacuat dolorē corpalē· et ita delectabilit dicit opari· sz dicit ē ꝙ phs dicit in· nj· ethi· ꝙ fortis in suo actu nichil delectabile vi habet ad hoc dicendū ꝙ sic dictū est de passionibus agētur ꝙ duplex est delectacio· vna quidē corpalis que sequit tactū corpalē· alia autē aialis q sequit apprehensionē aie et hanc ꝓpe sequit opa vtutū· qa in eis cōsistit bonū rōis· principalis vero actus fortitudis est sustinē aliq tristia bm ap plīz aia puta ꝙ ho amittat corpalē vitā qm vir tuosus amat nō solū inqtū est qđā bonū natale· sz etiā inqtū necia est ad opa vtutū et q ad cā ptinēt et iterū sustinē aliq dolorosa b· tactū corpis· puta vulnera uel flagella· et ideo fortis ex vna pte habet vñ delectet scz bm delectacōm aialē scz de ipo actu vtutis et de fine eius· ex alia vero pte habet vñ doleat etiā aialr dū cōsidat amissionē ꝓpe vite et corpaliter· vñ legit· ij· macha· vj· eleazar dixit diros corpe sustineo dolores· bm aiaz nō ꝓpt timorē tuū libenter hanc patior· sensibilis autē dolor corpis facit nō sentiri aialē delectacōez vtutis· nisi forte ꝓpt habūdantē dei grām q forcior eleuat aiaz ad diuina in qbus delectat qnq a corpalibus penis afficiat sic bēs tiburci cū sup carbones incēsos nudis plātis incedēt dixit ꝙ videbant sibi super roseos flores ambulare· facit tñ vtus fortitudinis ut racio nō absorbeat a corpalibus doloribus· tristiciā autē aialez supat delectacō vtutis· inqtū hō ꝓfert bonū vtutis corpali vite· et qbuscūq ad eā ptinētibus· et idō phs dicit in· nj· ethi· ꝙ a forti nō requirit ut delectet quasi delectacōm sencies· sz sufficit ꝙ nō tristetur

Ad j· g dō· ꝙ vehemēcia actus aut passiōis vnius potencie impedit aliā potenciā in suo actu· et ideo p dolorē sensus impedit mens fortis ne i ꝓpa opacōe delectacōem sentiat

Ad ij· dō· ꝙ opa vtutū sūt delectabilia ꝓcipue ꝓpt finē· pnt autē ex sui natura ee tristia· et ꝓcipue hoc ctingit i fortitudine· vñ phs dicit in· nj· ethi· ꝙ nō in oibus vtutibus opari delectabiliter existit· ꝑter inqtū finē attingit

Ad nj· dō· ꝙ tristicia aiaī vincit in forti delectacōe vtutis· sz qa dolor corpalis est sensibilior et apprehensio sensitiua magis est homi in manifesto· inde est ꝙ a magnitudine corpalis doloris qsi euanescit delectacio spūalis que est de fine vtutis

Ad ix· sic ꝓcedit· vi ꝙ fortitudo nō maxime ostat i repētinis· id enī vi ee i repētinis· qđ ex inopinato ꝓuenit· sz tulli dicit in sua rethorica ꝙ fortitudo ē ostāta pickoz suscepcio et laboz ꝓssio· g fortitudo nō ostitit maxime i repētinis

Ad x· sic ꝓcedit· vi ꝙ fortis nō vtat ira in suo actu· nullus enī debet assumē qsi instrumētū sue accōis· id qđ nō pnt vti ꝑ suo arbitrio· sz hō nō pt uti ira ꝑ suo arbitrio· ut scz possit eā assumē cū velit· et deponē ut velit· cū enī phs dicit in li de memoria· qñ passio corpalis mota ē nō statim quiescit ut hō vult· g fortis nō debet assumē iram ad suā opacōz

Ad xj· ille q ꝑ seipm sufficit ad aliqđ pagendū nō debet in auxiliū sui assumē id qđ est infirmi et inpfecti· sz racio ꝑ seipaz sufficit ad op fortitudis exeqndū in q iracūdia deficit· vnde seneca dicit i li de ira· nō ad ꝓuidendū tm· sz ad res gerendas satis est ꝙ seipaz racō et qđ stulci est qz hanc ab iracūdia peté psidia· rem stabilē ab inconstā· fidelē ab inuidia· sanā ab egra· g fortitudo nō ōz irā assumē

Ad xij· sic aliq ꝓpt irā opa fortitudinis vehemēci exequnt· ita eciā ꝓpt tristiciā· ut ocupiaz· vñ phs dicit in· nj· ethi· ꝙ ferre ꝓpt tristiciā sine dolorē incitant ad picta et adultia ꝓpt ocupiaz mlta audacia opant· sed fortitudo nō assumit ad actū suū neqz tristiciā neqz ocupiaz· g pari rōe nō debet assumē irā

Sed ō est ꝙ phs dicit in· nj· ethi· ꝙ furor coopat fortibus

Ad xiij· ñ dō· ꝙ de ira et ceteris aīe passionibus sic ō dictū est· aliter sūt locuti paripathetici aliter stoici· stoici enī irā et oēs alias passiones aīe ab anio sapiētis sue vtuosi excludebant· paripatetici vo qz ꝓceps fuit aristotiles irā et alias aīe passiones attribuebāt vtuosis· sz moderatas rōe· et forte qtū ad rem nō differebāt·

ſz ſolū q̄tū ad modū loq̄di · nam paripatetici oēs mot⁹ appetit⁹ ſenſitiui qualitercūq; ſe hñtes paſſiões aīe noīabāt ut ſ̄ dictū eſt · ⁊ q̄a appetit⁹ ſenſitiuus mouet̄ p impuſ rōis ad hoc q̄ recipiet ad ꝓmpti⁹ agēdū ideō ponebāt et irā et alias paſſiones aīe aſſumēdas cē a vtuoſis modatas · impūſ rōis / ſtoyci vero vocabāt aīe paſſiones modatas q̄ſdā effect⁹ appetit⁹ ſbitiui · vñ noīabāt eas egtudies · uł morbos · et ideo penit⁹ eas a vtute ſepabāt · ſic g̃ irā modatā aſſumit fortis ad ſuū actū nō autē irā immodatā ℣ ad · ſ · g̃ dō · q̄ ira modata ſcōm rōz · ſubicit̄ impio pōis · vñ oñs eſt ut hō ea utat̄ p ſuo arbitio · nō autē ſi eēt immodata ℣ ad · ij · dō · q̄ racō nō aſſumit irā ad ſuū actū q̄ſi auxiliū ab eo accipiēs · ſz q̄a vtit̄ appetitu ſbitio ut inſtrumēto · ſicut et mēbris corpis · nec eſt inc̄ueniēs ſi inſtrumentū ſit impfecti⁹ p̄ncipali agēte ut marcell⁹ fabro · ſeneca autē ſectator fuit ſtoycor et directe ō ariſtotilē · verba p̄miſſa ꝓponit ℣ ad · nj · dō · q̄ fortitudo ſic̄ dictū eſt habeat duos act⁹ · ſcz ſuſtinē et aggredi · nō aſſumit irā ad actū ſuſtinēdi · q̄a hunc actū ſola racō p ſe facit · ſz ad actū aggrediendi ad quē magis aſſumit irā q̄ alias paſſiones · q̄a ad irā ptinz inſenſibilez cē ad rem ꝑiſtantē · et ſic directe coopat̄ fortitudini ī aggrediendo · triſticia autē ſm ꝓpam rōz ſuccūbit nociuo · ſz p actūs roadiuuat ad aggrediendū · uel inq̄tū triſticia ē cauſa ire ut ſ̄ dictū eſt · uł inq̄tū aliq̄s exponit ſe periculo · ut triſticiā pfugiat · ſił ecia ocupīa ſm ꝓpam rōm intēdit in bonū delectabile cui p ſe ꝛpugnat aggreſſio picꝛoz · ſz p actūs q̄z roadiuuat ad agḡdiēdū inq̄tū ſcz aliq̄s vult poti⁹ picꝛa incidē quā delectabili carē · et ideo phs dic̄ ī · nj · eth · q̄ int̄ fortitudines q̄ ſūt ex paſſione nat̄liſſima cē vī q̄ eſt p irā et accipiēs electōez ⁊ cui⁹ gracia ſcz debitum finem fortitudo ſi fuit vera

Ad · xj · ſic ꝓcedī · vī q̄ fortitudo nō ſit vtus cardinalis · ira enī ut dictū eſt maximam affinitatē hē ad fortitudinē · ſz ira nō ponit̄ paſſio p̄ncipalis nec ecia audacia q̄ ad fortitudinē ptinz · g̃ nec fortitudo debet poni vtus cardinal̄ ℣ · vt⁹ ordinat̄ ad bonū · ſz fortitudo nō directe ordinat̄ ad bonū · ſz magis ad malū · ſcz ad ſuſtinēdū picꝛa ⁊ labores ut tuli⁹ dic̄ · g̃ fortitudo nō eſt vtus cardinalis ℣ · vtus cardinal̄ eſt ēca ea in q̄bo ꝓcipue verſat̄ vita hūana ſic̄ oſtiū in cardine vertit̄ · ſz fortitudo eſt ēca picula mortis q̄ raro occurrūt in vita hūana · g̃ fortitudo nō debet poni vtus cardinalis ſiue p̄ncipalis ℣ Sed ō eſt q̄ ḡg⁹ · xxij⁹ · mo · et amb⁹ · ſup lucam · et aug⁹ in li⁹ de moribo ecc̄ie nūant fortitudinē int̄ quatuor vtutes cardinales ſiue p̄ncipales ℣ Rñ dō · q̄ ſic ſ̄ dictū eſt vtutes cardinales ſiue p̄ncipales · dicunt̄ q̄ preciſe ſibi vē dicant id q̄ ptinet oñit̄ ad vtutes · int̄ alias autē oñes vtutis odicões · vna ponit̄ firmit̄ opari · uz in · ij · eth · laudē autē firmitatis potiſſime ſibi vē dicat fortitudo · tāto enī magis laudat̄ q̄ firmiter ſtat · q̄nto hē graui⁹ inpellēs ad cadendū uł ad retrocedendū · inpellit aūt hoīez ad diſcedendū ab eo q̄ eſt ſm rōm et bonū delectās et bonū affligens · ſz grauius impellit dolor corpis q̄z voluptas · dicit enī aug⁹ ī li⁹ · lxxxnj · nemo eſt q̄ nō magis fugiat dolorē q̄z affectat voluptatē · nūq̄d videmus et immaniſſimas beſtias a maximis voluptatibus exteri dolor metu · et int̄ dolores animi et picꝛa maxime timent̄ ea q̄ ducunt ad mortē ō q̄ firmit̄ ſtat fortis · vñ fortitudo ē vt⁹ cardinal̄ ℣ ad · j · g̃ dō · q̄ audacia ⁊ ira nō coopant̄ fortitudi ad actū ei⁹ q̄ eſt ſuſtinē in q̄ ꝓcipue ꝛmendat̄ firmitas ei⁹ ⁊ p hūc actū fortis cohibz timorē q̄ ē paſſio p̄ncipalis ut ſ̄ dictū ē ℣ ad · ij · dō · q̄ vt⁹ ordinat̄ ad bonū rōis q̄ ꝛbuari oportz ꝛē impuls⁹ maloꝛ · fortitudo aūt ordinat̄ ad mala corpalia ſic̄ ad ōria q̄bo reſiſtit · ad bonū autē rōis ſic̄ ad finē q̄z intēdit ꝛbuare ℣ ad · nj · dō · q̄ q̄uis picꝛa mortis raro imminent t̄n occaſiones hoꝛ picꝛoꝛ freq̄ter occurrūt · dū ſcz hoī adūſarij corpales ſuſcitant̄ ꝓpt̄ iuſticiā quā ſequitur et ꝓpter alia bona que facit

Ad · xij · ſic ꝓcedit̄ · vī q̄ fortitudo p̄cellat int̄ oēs vtutes · dic̄ enī ambro⁹ in · ſ · de offi · eſt fortitudo velut cet̄is excelſior ℣ Iō · vtus eſt ēca difficile ⁊ bonū · ſz fortitudo eſt ēca difficilima · g̃ ē maxima vtus ℣ Iō · dignior eſt pſona hois q̄z res ei⁹ · ſz fortitudo eſt ēca pſonā hois q̄m aliq̄s picꝛo mortis exponit ꝓpter bonū vtutis, iuſticie, et alie vtutes morales ſūt ēca alias res extiores · g̃ fortitudo eſt p̄cipua int̄ vtutes morales ℣ Sed ō eſt q̄ tuli⁹ dic̄ in · ſ · de offi · injuſticia vtutis ſplendor eſt maxim⁹ ex q̄ viri boni noīant̄ ℣ Iō · phs dic̄ in · ſ · retho · nēce eſt maximas cē vtutes q̄ maxie alijs vtiles ſūt · ſz libalitas vī magis vtił q̄z fortitudo · g̃ ē maior vt⁹ ℣ Rñ dō · q̄ ſic̄ aug⁹ dic̄ in · vſ · de t̄ni · in hys q̄ nō mole magna ſūt · idē eſt cē mai⁹ q̄z meli⁹ · vñ tāto aliq̄ vt⁹ maior eſt q̄nto melior eſt · bonū autē rōis eſt hois bonū ſm dpo · mſ · ca de di · no · hoc autē bonū cēncialit̄ quidē hē p̄ndēcia q̄ eſt pfeccio rōis · iuſticia autē huius boni factiua ē · ſcz inq̄tū ad ipaz ptinet ordinē rōis ponē in oīb⁹ reb⁹ hūanis · alie autē vtutes ſūt cōſeruatiue huius boni · inq̄tū ſcz modant̄ paſſiões ne abducāt hoīez a bono rōis et ī ordine haz fortitudo tenz locū p̄cipuū · q̄a timor picꝛoꝛ mortis maxime eſt efficax ad hoc q̄ hoīem fcīat recedē a bono rōis · poſtq̄z ordinat̄ tp̄ancia · q̄a ecia delectacões tact⁹ maxime int̄ cetera impediūt bonū rōis · idē autē q̄ cēncialiter poci⁹ eſt eo q̄ ō effectiue · et hoc ecia poci⁹ eſt eo q̄ ō ꝛbuatiue ſm remotiōm impediměti · vñ int̄ vtutes cardinales eſt poci⁹ ꝓudēcia · ſcda iuſticia · ēcia fortitudo · quarta tp̄ancia · ⁊ p⁹ has cetere vtutes ℣ ad · j · g̃ dō · q̄ ambroſius fortitudiez alijs vtutib⁹ ꝓfert ſm q̄dā gnalē vtilitatem · put ſcz et in reb⁹ bellicis et ī reb⁹ ciuilib⁹ ſiue domeſticis vtilis eſt · vñ ipe ibidē premittit · nūc de fortitudine tractem⁹ q̄ velut excelſior cet̄is ō in reb⁹ bellicis et domeſticis ℣ ad · ij · bō · q̄ racō vtutis magis ꝛſiſtit in bono q̄z ī difficili · vñ magis eſt mēſurāda magnitudo vtutis ſm rōm boni q̄z ſm rōm difficilis ℣ ad · nj · dō · q̄ homo non

exponit ꝑsonã suã mortis ꝑiculꝫ · nisi ꝓpt̃ iusticiã
ꝟbuandã · ⁊ ideo laus fortitudis dependet qdammõ
ex iusticia · vñ ambro⁹ dic̃ in · j · de offi · qꝫ fortitu
do sine iusticia iniqtatis est mã quo enĩ velocior
ẽ eo ꝑnicior · ut inferiorẽ oꝑimat ¶ Quartũ cõ;
cedim⁹ ¶ Ad · v · dõ · qꝫ liberalitas vtilis est in qui;
busdã ꝓticꝫaribꝫ bñficijs · sz fortitudo hẽ vtilitatẽ
gn̄alem ad ꝟbuãdum totũ iusticie ordinẽ · et ideo
phs dic̃ in · j · rethorice · qꝫ iusti ⁊ fortes maxime
amanꝫ · quia sũt maxime vtiles ĩ bello et in pace

Deinde ꝟsiderandũ est de martirio Et
circa hoc querunꝫ quĩqz Primo vtz
martiriũ sit act⁹ vtutis Scõdo cuuis
vtutis sit act⁹ Tercõ de pfeccõe hui⁹
actus Qrto de pena martirij Quinto de causa

¶ Ad · j · sic ꝓcedit · vi qꝫ martiriũ nõ sit actus
vtutis · oĩs enĩ act⁹ vtutis est volũtari⁹ ·
sz martiriũ qñqz nõ ẽ volũtariũ · uñz de innocẽtibꝫ
ꝑ xp̃o occisis de qbus dic̃ hylari⁹ sup̃ matth̃ · qꝫ in
etnitatis ꝓfectũ per martirij gl̃az offerebanꝫ · g̃
martiriũ nõ est act⁹ vtutis ¶ ℔ · nullũ illicitũ ẽ
act⁹ vtutis · sz occidẽ seip̃m est illicitũ ut s̃ hĩtum
ꝑ qꝫ tñ martiriũ ꝟsumaꝫ · dic̃ enĩ aug⁹ ĩ · j · de ci ·
dei · qꝫ quedã scꝫe femie tp̃e ꝓsecuc̃ois ut insecta;
tores sue pudicicie deuitarẽt se influuiũ deiecerũt ·
eoqz mõ defũcte sũt eaqz mr̃tiria ĩ katholica ecc̃ia
veneracõne celeberrima freq̃tanꝫ · nõ g̃ martiriũ
est act⁹ vtutis ¶ ℔ · laudabile est qꝫ aliqs sponte
se offerat ad exeq̃ndum actũ vtutis · sz nõ est lau;
dabile qꝫ aliqs martirio se ingerat · sz magis vi
ẽe ꝑsumptuosũ et ꝑiculosũ · nõ g̃ martiriũ ẽ act⁹
vtutis ¶ Sed ℔ ẽ qꝫ ꝑmiũ bẽitudinis nõ debeꝫ nisi
actui vtutis · debeꝫ aũt martirio ꝟm i⁹ matth̃ · v ·
bẽi q ꝓsecucõnẽ paciunꝫ ꝓpt̃ iusticiã qm̃ ipsoꝝ est
regnũ celoꝝ · g̃ martiriũ est actus vtutis ¶ Ad
dõ · qꝫ sic̃ dictũ est ad vtutẽ ptinet qꝫ aliqs ĩ bono
rõis ꝟbuctur · ꝟsistit enĩ bonũ rõis in vitate sicut
in ꝓpo obiecto · et in iusticia sic̃ in ꝓpo effectu sic̃
ex s̃ dictis patet · ptinet autẽ ad rõm martirij ut
aliqs firmit̃ stet in vitate ⁊ iusticia ℞ ꝓseq̃ncium
impetus · vñ manifestũ est qꝫ martiriũ est actus
vtutis ¶ Ad · j · g̃ dõ · qꝫ qdam dixerũt qꝫ innocẽti
bus accelerat⁹ est miracꝫose liberi arbitrij vsus ·
ita ecĩa qꝫ volũtarie martirũ passi sũt · sz quia
hoc ꝑ auc̃tatez sc̃ripture non ꝓbaꝫ · ideo melius dõ
ẽ · qꝫ martirij gl̃az q̃m ĩ aliis ꝓpa volũtas mereꝫ
illi puuli occisi ꝑ dei grãm sũt assecuti · nã effusio
sanguis ꝓpt̃ xp̃m vicẽ gerit baptismatis · vnde sic̃
in pueris baptisatis ꝑ grãm baptismalẽ meritũ
xp̃i opaꝫ ad gl̃am obtinẽdam · ita et occisis ꝓpter
xp̃m meritũ martirij xp̃i opaꝫ ad palmã martiri;
rij ꝟsequendam · vñ aug⁹ dic̃ in quodã ꝟmone de epi
phania · q · eos alloqz · ille de vra corona dubitabit
in passiõe ꝑ xp̃o · q ecĩa puuꝫ baptismũ ꝓdesse nõ
estimat xp̃i · nõ habebatis etatẽ q̃ in passuꝝ xp̃m
ẽdidistis · sz hẽbatis carnẽ ĩ q̃ ꝑ xp̃o passuro passi;
onẽ sustinẽtis ¶ Ad · ij · dõ · qꝫ sic̃ aug⁹ ibidẽ dicit
ee possibile · qꝫ aliqbus fide dignis testificacõnibꝫ
dina ꝓsuasit auc̃tas ecc̃ie ut dc̃aꝝ sc̃aꝝ memoriã

honorãret ¶ Ad · nj · dõ · qꝫ ꝓceptũ legis daꝫ de acti;
bus vtutis · dictũ autẽ est s̃ quedã precepta legis
diuine tradita ee ꝟm ꝓparacõem animi · ut sc̃z hõ
sit patus hoc uꝫ illud faciẽdi cũ fuerit oportunũ ·
ita ecĩa ⁊ aliq̃ ptinẽt ad actũ vtutis ꝟm ꝓparacõz
animi · ut sc̃z supueniẽte tali casu hõ ꝟ · rõz agat ·
et hoc ꝓcipue vi ꝟbuandũ in martirio qꝫ ꝟsistit
in debita sustinencia passionũ iniuste afflictaꝝ ·
nõ autẽ õz hõ occasionẽ dare alteri iniuste agẽdi ·
sz si alius iniuste egerit ipe mode tollerare debz

Ad · ij · sic ꝓcedi · vi qꝫ martiriũ nõ sit actus
fortitudis · s̃ enĩ martir ĩ greco q̃si testis ·
testimonium autẽ reddiẽ fidei xp̃i · ꝟm i⁰ act⁹ · j ·
eritis michi testes ĩ ihrl̃m · ⁊ c̃ · ⁊ maxim⁹ dic̃ in
quodã ꝟmone · mater martirij est fides katholica
in q̃ illustres atlethe suo sanguine subsc̃ripserũt ·
g̃ martirium est poci⁹ actus fidei q̃z fortitudinis
¶ ℔ · actus laudabilis ad illã virtutẽ ꝑtinet
q̃ ipm̃ inclĩat et q̃ ab ipo manifestaꝫ · ⁊ sine
qua ipse nõ valet · sz ad martiriũ ꝑtinet inclinat
caritas · vñ in quodã ꝟmõe maximi dicit̃ caritas
xp̃i in suis martiribꝫ vincit · maxime aũt caritas
ꝑ actũ martirij manifestaꝫ ꝟm i⁰ iohis v · ma;
iorem caritatem nemo habet quam ut animã suã
ponat quis ꝓ amicis suis sine caritate ecĩa mar;
tiriũ nichil valz ꝟm i⁰ · j · ad cor · xiij · si tradidero
corp⁹ meũ ita ut ardeã caritatẽ autẽ nõ habeam
nil michi ꝓdest · g̃ martiriũ magis est actus ca;
ritatis q̃z fortitudis ¶ ℔ · aug⁹ dic̃ in q̃dã ꝟmone
de sc̃o cipano · facile ẽ martirẽ celebrãdo venerari ·
magnũ vero fidẽ ei⁹ ⁊ paciencĩa imitari · sz ĩ vno
q̃z actu vtutis ꝑcipue laudabilis reddiẽ vtus cui⁹
est act⁹ · g̃ martiriũ magis est actus paciencie q̃z
fortitudinis ¶ Sed ꝰ est qꝫ cipanus dic̃ in epla ad
martires et ꝟfessores · o bẽi martires quibus vos
laudibꝫ ꝓdicẽte · o milites fortissimi robur corpis
vestri quo ꝑcunio ecĩa vocis explicẽ · quilibz autẽ
laudaꝫ ex vtute cui⁹ actũ exercet · g̃ martiriũ est
act⁹ fortitudinis ¶ ℞ñ dõ · qꝫ sic̃ ex s̃ dictis patz
ad fortitudinẽ ptiz ut ꝟfirmet hoiez ĩ bono vtutis
et maxime ꝰ picula et ꝑcipue ꝰ picla mortis · et
maxime ei⁹ q̃ est in bello · manifestũ est autẽ qꝫ ĩ
mr̃tirio hõ firmit̃ ꝟfirmaꝫ ĩ bono vtutis dũ fidẽ
et iusticiã nõ debit ꝓpt̃ imminẽciã picꝫoꝝ mortis
que ecĩa ĩ quodã certamĩe pticulari a ꝓsecutoribꝫ
imminẽt · vñ cipanus dic̃ in q̃dã ꝟmone vidit ad
mirãs pñcũ mltitudo cẽ · ctamẽ ⁊ ĩ plio stetisse bꝫ;
uos xp̃i voce liba · mẽte ĩ corrupta · vtute diuĩa ·
vñ manifestũ ẽ qꝫ martiriũ ẽ fortitudinis act⁹ ·
et ꝓpter hoc de martiribꝫ legit ecc̃ia · fortes fc̃i sũt
in bello ¶ Ad · j · g̃ dõ qꝫ in actu fortitudinis duo
sũt ꝟsidanda · quoꝝ vnũ ẽ ĩ q̃ bonũ fortis firmaꝫ ·
et hoc est fortitudis finis · aliud est ipsa firmitas
quo q̃s nõ cedit ꝰriꝫs ꝓhibẽtibꝫ ab illo bono · et ĩ
hoc ꝟsistit eẽncia fortitudis · sic aũt fortitudo ciuil̃
firmat aĩm hoĩm in iusticia hũana · et ꝓpt̃ cuius
ꝟbuacõz mortis ꝑicula sustinet · ita ecĩa fortitudo
gratuita firmat aĩm hoĩm in bono iusticie dei q̃
est ꝑ fidẽ xp̃i ihu · ut s̃ ad ro · nj · et sic martiriũ

per bonum exordium non intelligas hic palmam boni
exordii preactum quod prudentia ponit · sed actum boni
exordii prandiatum quod fides inducit · Et similiter
intellige alia · non solum intelligas ultima quia desiderium
nondum habet quod speratur · sed etiam media quia
gaudium quod speratur · Et hoc duo scripsit Gregorius
Ethicorum primo et moralium tercio decimo quinto
super Beatus vir qui non abiit · Beatus magis appetitus a bono exordii
usque ad bonum finis · Et ideo quia in
necesse est ut ille appetitus ad illum effectum eo modo quo ea in
eodem sunt · similiter ea que appetitus sunt

spatur ad fidē sic ad finē in quo qs cōfirmat̄ · ad fortitudinē sic ad hītū elicientē ¶ Ad · ij · dō · qp ad actū martirij inclinat quedā caritas sic pmū pn cipale motiuū p mōm vtutis impantis · fortitudo autē sic motiuū ꝑpm per modū vtutis elicietis · ⁊ inde ecia est qp martiriū ē act⁹ caritatis vt imp antis · fortitudis autē elicientis et inde ecia est qp vēmq; vtutē mānifestat · qp autē sit meritoriū hoc hē ex caritate sic et qlibet vtutis act⁹ · et ideo sine caritate nō valz ¶ Ad · nj · dō · qp sic dictū est pnci palior act⁹ fortitudis ē sustinē ad quē ptinz mar tiriū · nō autē ad scdariū actū ei⁹ q̄ est aggredi · et qa paciencia deseruit fortitudī ex pte act⁹ pnci palis qui est sustinere · inde est qp concomitanter in martiribus paciencia ꝺmendatur

Ad · nj · sic prędit̄ · vī qp martiriū nō sit act⁹ maxime pfeccōis · iº enī ad pfeccōm vī p tinē qꝺ cadit sub ꝺsilio nō sub ꝑcepto · et qa nō est de necitate salutis · ꝫ martirium videtur esse de necessitate salutis · dic enī ap⁹ ad ro · x° · corde cre dit̄ ad iustitiā · ore autē ꝺfessio fit ad salutē · ⁊ · j · iohis · nj · ꝺ qp nos debē⁹ ꝑ frēs aīas nras ponē · ꝫ martiriū nō ptinz ad pfeccōm ¶ Ad · ad maiorē perfeccōm ptinē vī qp aliqs det deo aīaz qꝺ fit per obediencīā q̄ qp deo det ꝓpm corp⁹ qꝺ fit p marti riū · vñ gg⁹ dic vlē mo · qp obediēcia cūctis victis ꝑferē · ꝫ martiriū nō est act⁹ maxime pfeccōnis ¶ Ad · meli⁹ ēe vī aliis ꝓdesse q̄ seipz ī bono ꝺua re · qa bonū gentis meli⁹ est q̄ bonū vni⁹ hoīs ꝺm phm in · j · eth · ꝫ ille q̄ martiriū sustinet sibi soli ꝓdest · ille aūt qui docz pficit mltis · ꝫ act⁹ docēdi et gubnandi subditos est pfectior q̄ act⁹ martirij

¶ Sed ō est qp aug⁹ dic in li° scta vginitate ꝑfert martiriū vginitati q̄ ad pfeccōm ptinet · ꝫ mar tiriū maxime ad pfeccōm ptinē vī ¶ Ad ō · qp de aliq̄ actu vtutis loqui possum⁹ dupl'r · vno ꝺm spē⁹ act⁹ ipi⁹ put ꝺpat̄ ad vtutē pxime eliciētem ipm · et sic nō pt ēe qp martiriū qꝺ ꝺsistit in debi ta tollerācia mortis fit pfci⁹ inē vtutis act⁹ · qa tollerare mortē nō est laudabile ꝺm se · ꝫ solū ꝺm qꝺ ordinat̄ ad aliqꝺ bonū qꝺ ꝺsistit in actu vtutis puta ad fidē ad dilectōem dei · vñ ille act⁹ vtutis cū sit finis melior ē · alio pt ꝺsiderari act⁹ vtutis ꝺ · qꝺ cōpat̄ ad pmū motiuū qꝺ est amor caritatis et ex hac pre precise aliqs act⁹ hē qp ad pfeccōm vite ptineat · qa ut ap⁹ dic ad colonicen̄ · nj · caritas est vinclm pfeccōis · martiriū autē inē oēs actus vtuosos maxime demōstrat pfeccōm caritatis · qa tāto magis ostendit̄ aliqs aliq̄ rē amare q̄nto p ea rem magis amatā ꝺtēpnit etrē magis odi osā eligit · manifestū ē autē qp inē oīa alia bona pntis vite maxime amat hō ipaz vitā et ecōtra rio maxime odit ipaz mortē · ⁊ ꝑcipue cū doloribꝰ corpaliū tormentoz · q̄z metu ecia bruta aīalia a maximis voluptatibꝰ abstrahūtur · ut aug⁹ dic ī li° · lxxxnj° · q · et ꝺm hoc pz qp martiriū inē ceteros act⁹ hūanos est pfectior ꝺm suū gen⁹ q̄si maxime caritatis signū · ꝺm iº iohis v° · maiorē caritatem nemo habet q̄z ut animam suam ponat quis pro amicis suis ¶ Ad · j · g̃ dō · qp nullus est act⁹ pfec cōis sub consilio cadens qui in aliquo euentu nō cadat sub ꝑcepto q̄si de necitate salutis exñs · sicut aug⁹ dic ī li° de adultis ꝰugijs · qp aliqs incidit in necitatē ꝺtinencie buāde ꝓpter absenciā ul' in firmitatē vxoris · et ideo nō est ō pfeccōm mar tirij · si ī aliquo casu sit de necitate salutis · ē enī aliqs cas⁹ in q̄ martiriū ꝑferre nō est de necitate salutis · puta cū ex zelo fidei caritatis · et caritate fīna mltociens legunt̄ scī martires spōte se ob tulisse martirio · illa autē ꝑcepta sūt intelligēda ꝺm ꝓparacōz aīe ¶ Ad · ij · dō · qp martiriū ꝺplectit̄ id qꝺ sūmum in obediēcia pt ēē · ut sc̄z aliquis sit obediēs usq; ad mortē · sic legit̄ ō · x° · ad philippē · ij° · qp fact⁹ est obediens usq; ad mortē · vñ pt̄z qp martiriū ꝺ · se ē pfecti⁹ q̄z obediēcia absolute dcta ¶ Ad · nj · dō · qp ratio illa prędit de martirio · ꝺm ꝓpam spē⁹ act⁹ ex qua nō hē excellenciā inē oēs act⁹ vtutū · sic nec fortitudo est excellēcior inē oēs

Ad · mj · sic prędit̄ · vī qp mors nō ¶ vtutes sit de rōne martirij · dic enī iero⁹ in ꝺmōe de assumptōne · recte dixerim qp dei genit̄x martir et vgo fuit q̄uis in pace vitā finiuerit · et greg⁹ dic q̄uis occasio psecucōis desit hē tñ pax marti riū suū · et qa si carnis colla ferro nō subicim⁹ · spūali tñ gladio carnalia desideria ī nos trucida m⁹ · ꝫ absq; passione mortis pt ēē martiriū ¶ Ad · ꝑ integritate carnis buāda aliq̄ mlieres legunt̄ laudabilit̄ ꝺtēpsisse vitā suā · et ita vī qp corpalis integritas castitatis ꝑferat̄ vite corpali · sed q̄nq; ipa integtas carnis auffertur aut aufferri intē dit̄ ꝑ ꝓfessione fidei xp̄iane uꝫ de agnete ⁊ lucia · ꝫ vī qp martiriū debeat magis dici si aliq̄ mlier ꝑ fide xp̄i integtatez carnis pdat · q̄z si ecia perdet corpalē vitā · vñ et lucia dixit si me invitā fetis violari castitas michi duplicabitur ad coronam ¶ Ad · martiriū est fortitudis act⁹ · ad fortitudinē autē ptinz nō solū mortē nō formidare · ꝫ nec alis as adūsitates · ut aug⁹ dic in · vj · musice · ꝫ mlte sūt alie adūsitates ꝑter mortē q̄s aliq̄ pōt sustinē ꝑ fide xp̄i carcerem exiliū rapinā bonoz · ut patz ad hēb · x° · vñ et scī marcelli pape martiriū cele brat̄ · qꝺ tñ fuit mortu⁹ in carcere · ꝫ nō est de mar tirij necitate qp aliqs sustineat penā mortis ¶ Ad · martiriū est act⁹ meritori⁹ ut dictū est · ꝫ actus meritori⁹ nō pt ēē p⁹ mortē · ꝫ ante mortē · et ita mors nō est de necitate martirij ¶ Sz ō ē qp max⁹ dic in quodā ꝺmone de martire · qꝺ vincit ꝑ fide moriendo qꝺ vincet̄ sine fide viuēdo ¶ Ad · nī dō · qp sic dcm est martir ō q̄si testis fidei xp̄iane per quā nob visibilia ꝑ in visibilibꝰ ꝺtēpnenda ꝓpo nunt̄ · ut ō ad hēb · xj° · ad martiriū autē pertinet ut hō testificet̄ fidē se ope ostēdens oīa pncia ꝺtēp nē · ut ad fut̄a et invisibilia bona pueniat · q̄ꝺiu autē hoīm remanet vita corpalis nondū se opere ostēdit corpalia cūcta despicē · ꝺsueuerūt enī hoīes et ꝺsāguineos et oīa bona possessa ꝺtempnē ⁊ ecia dolores corpis pati ut vitā ꝺbuent · vñ et sathan ꝺtra iob inducit pellē ꝑ pelle ⁊ cūcta q̄ hō hē dabit

p aĩa sua ideſt p vita sua corpali · & ideo ad pfec-
tam rõez martirij reqrit̃ qp aliqs mort̃ sustineat
propter xp̃m ℟ Ad · j · g̃ dº · qp ille auct̃ates et si q̃
sil'es inueniunt̃ loqunt̃ de martirio p q̃dam si'i-
tudi℮ ℟ Ad · ij · dº · qp ĩ ml'iere q̃ integritatẽ carnis
perdit ul' ad perdendã eã dampnat̃ occasione fidei
xp̃iane nõ est apud hoies manifestũ vtz hec mu-
lier paciat̃ ꝓpt̃ amorẽ fidei xp̃ane ul' magis p̃ otẽp
tu castitatis · et ideo apud hoies nõ reddit̃ testi-
moniũ sufficiens · vñ hoc nõ ꝓpt̃ hẽ rõz martirij ·
ꝫ apud deũ q̃ corda scrutat̃ pt hõ ad p̃miũ deputa-
℣ sic lucia dixit ℟ Ad · nj · dº · qp sic̃ s̃ dictũ est for
titudo p̃cipaliter ostitit ẽca picula mortis · circa
alia aut̃ oseq̃ter · et ideo ut martiriũ ꝓprie s̃ pro
sola tollerancia carceris ul' exilij ul' rapine diui-
ciaz nisi fort̃ qp ex hys sequit̃ mors ℟ Ad · mj ·
dº · qp meritũ martirij nõ est pº mort̃ · sed in ipa
volũtaria sustinẽcia mortis · put sc̃z aliqs volũ-
tarie patit̃ inflictõm mortis · cõtingit tñ qñq̃ qp
aliqs pº mortalia vulnera p xp̃o suscepta ul' quas
cũq̃ alias tribulacões ctinuatas usq̃ ad mort̃ q̃s
a psecutoribꝰ patit̃ p fide mẽtur dñ aliqs vincat
in quo statu act̃ martirij meritoriº ẽ et ecia ipo
eod̃ tp̃e quo huiꝰi afflictões patitur

℟ Ad · v · sic ꝓcedit̃ · videt̃ qp sola fides sit causa
martirij · s̃ enĩ · j · pet̃ · mj · nemo martiriũ
paciat̃ qꝰ homicida sic̃ fur aut aliqd huiꝰi · si aũt
ut xp̃ianº nõ erubescat · glorificet autẽ deũ iusto
noie · ꝫ ex hº s̃ aliqs xp̃ianº quia tenet fidẽ xp̃i ·
g̃ fides xp̃i dat paciẽtibꝰ martirij glaz ℟ Ad · mar
tir s̃ q̃si testis · testimoniũ aũt nõ reddit̃ nisi ve-
ritati · nõ autẽ aliqs dicit̃ martir ex testimonio
cuiuslibet veritatis · ꝫ solũ ex testimonio vitatis
diuie alioqñ si qs moret̃ p ofessiõe vitatis geo
metre ul' alteriº speculatiue scie ẽt martir qꝰ vi
ridicꝫ · g̃ sola fides est martirij causa ℟ Ad · iñ
alia vtutũ opa illa vident̃ ẽe pociora q̃ ordinant̃
ad bonũ oñe q̃a bonũ gẽtis melius ẽ q̃ bonũ vniº
hois · bm ph̃m in · j · eth̃ · si aut̃ aliud aliqs bonũ
ẽt causa martirij · maxime videtur qp illi essent
martires qui p defensione reipublice moriunt̃ qp
eccl'ie obbuacõ · nõ enĩ militũ q̃ in bello iusto mo-
riunt̃ martiria celebrant̃ · g̃ sola fides vi' ẽ mar
tirij causa ℟ Sed s̃ est qꝰ s̃ math̃ · v · bti q̃ psecucõz
paciuntur ꝓpt̃ iusticiã qꝰ ptinet ad martiriũ · ut
glo · ibidẽ dic̃t · ad iusticiã aũt ptinz nõ solũ fides ·
ꝫ ecia alie vtutes · g̃ & alie vtutes p̃t ẽe martirij
causa ℟ Rñ dº · qp sic̃ dictũ est martires dicunt̃
q̃si testes · q̃a scz sui passionibꝰ usq̃ ad mort̃ testi
moniũ ꝓhibẽt vitati nõ cuicũq̃ · ꝫ vitati que p-
pietatẽ est q̃ per xp̃m nob̃ innotuit · vñ & marti-
res xp̃i dicunt̃ q̃si testes ip̃iº · huiº autẽ est vitas
fidei · & ideo cuiuslibet martirij causa est fidei ve-
ritas · ꝫ ad fidei vitatẽ nõ solũ ptinet ipa credili
tas cordis · ꝫ ecia exterior ptestacõ que qudẽ fit nõ
solũ per verba q̃bus aliqs ofitet̃ fidẽ · ꝫ ecia p fcta
quibꝰ aliqs fidẽ se habẽ ostẽdit · bm id̃ iac̃ · ij · ego
ostendã tibi ex opibꝰ fidẽ meã · vñ & de quibusdã
s̃ ad tptũ · j · ofitet̃ se nosse deũ · fctis aũt negãt ·

et ideo oĩm vtutũ opa bm qꝰ referũtur in deum
sũt q̃dã ptestacões fidei p quã nobis innotescit qp
deº huiꝰi opa a nobis reqrit et nos p eis remu-
nerat · et bm hoc p̃t ẽe martirij causa · vñ et bti
iohis bap · m̃tiriũ celebrat̃ q̃ nõ p negãda fide · ꝫ
p reph̃ensione adulterij mort̃ sustinuit ℟ Ad · j · g̃
dº · qp xp̃ianº s̃ q̃ xp̃i est · s̃ autẽ aliqs ẽe xp̃i non
solũ ex eo qp hẽt fidẽ xp̃i · ꝫ ecia ex eo qp sp̃u xp̃i ad
opa vtuosa ꝓcedit · b · id̃ ad ro · vnĩ · si q̃s sp̃m xp̃i
nõ hẽt · hic nõ est eiº · ꝫ ecia ex hoc qp ad imitacõem
xp̃i pcis mort̃ · bm id̃ ad gall' · v̄ · q̃ xp̃i sũt carnẽ
suã crucifixerũt cũ vicijs et cupiscẽcijs · et ideo
ut xp̃ianº patit̃ nõ solũ q̃ patit̃ p fidei ofessione
q̃ fit p vba · ꝫ ecia q̃cũq̃ patit̃ p q̃cũq̃ bono faciẽ-
do ul' p quocũq̃ pcto vitãdo ꝓpt̃ xp̃m quia hº totũ
ptinet ad fidei ptestacõem ℟ Ad · ij · dº · qp veritas
aliaz scĩaz nõ ptinet ad cultũ diuinitatis · et ideo
nõ s̃ ẽe bm pietatẽ · vñ nec eiº ofessio p̃t ẽe directe
martirij causa · ꝫ q̃a oñe mẽdacij s̃ q̃cũq̃ veritatẽ fit · inq̃tũ
est · vitacio mendacij s̃ q̃cũq̃ veritatẽ fit · inq̃tũ
mendacij est pcm̃ diuie legi ꝺ̃rium ideo p̃t esse
martirij ℟ Ad · nj · dº · qp bonũ reipublice est p̃ci-
puũ int̃ bona hũana · ꝫ bonũ diuinũ qꝰ est ꝓpria
causa martirij est pocus q̃ hũanũ · tũ q̃a bonum
hũanum p̃t effici diuinũ ut si referat̃ in deũ · ideo
p̃t ẽe qcũq̃ bonũ humanũ martirij causa bm qp
in deum refertur

Oeinde ꝺ̃siderandũ ẽ de vicijs oppositis
fortitudini Et p̃mo de timore Scõ
de timiditate Ter de audacia Cir-
ca p̃mũ q̃runt̃ · mj · Primo vtrum
timor sit pcm̃ Scõ vtz oponat̃ fortitudi Ter
cio vtz sit pcm̃ mortale Quarto vtrum excuset
uel diminuet peccatum

℟ Ad · j · sic ꝓcedit̃ · vi' qp timor nõ sit pcm̃ · ti-
timor enĩ est passio quedã · ut s̃ hitum est ·
ꝫ ex passionibꝰ nõ laudam̃ neq̃ vitupam̃ · nẽz in
iº · eth̃ · cũ g̃ oñe pcm̃ sit vitupabile vi' qp timor
nõ sit pcm̃ ℟ Sõ · nichil qꝰ in lege diuina mãdat̃
est pcm̃ · q̃a lex dñi est immacula · ut s̃ in p̃s · ꝫ
timor mãdat̃ ĩ lege · s̃ enĩ ad eph̃ · vj · hui obedite
dñis carnalibꝰ cũ timore et tremore · g̃ timor non
ẽ pcm̃ ℟ Sõ · qꝰ nat̃r ĩest hoi nõ ẽ pcm̃ · q̃a ꝓmũ
est s̃ nat̃az · ut damascen̄ dic̃t in li' · ij · · sed timere
est hoi nat̃ale · vñ phs dic̃t ĩ · nj · eth̃ · qp erit aliqs
insanº ul' sine dolore si nichil timeat · neq̃ tremo-
cũ neq̃ inundacões · g̃ timor nõ est pcm̃ Sed
cõtra est qp dñs dic̃t math̃ · x · nolite timẽ eos qui
occidũt corpº · et exe · ij · s̃ ne timeas eos · neq̃ ser
mones eoz metuas ℟ Rñ dº · qp aliqd s̃ ẽ pcm̃
in actibꝰ hũanis ꝓpt̃ inordinacõez · nam boni actº
hũani in ordine quodã existũt ut ex s̃ dictis p̃z ·
g̃ ẽ hic debitº ordo ut appetit̃ regimi rõis subdat̃ ·
racõ aũt dictat aliq̃ ẽe fugiẽda & aliq̃ ẽe pseq̃da ·
et int̃ fugienda quedã dictat magis fugienda q̃z
alia · et sil'r ecia int̃ pseq̃da quedã dc̃tat ẽe magis
pseq̃da q̃z alia · et q̃tũ est bonũ pseq̃dũ tantũ est
aliqꝰ oppositũ malũ fugiendũ · inde ẽ qp racõ dc̃tat
quedã bona ẽe proseq̃da q̃z quedã mala fugiẽda ·

qñ g̃ appetit⁹ fugit ea q̃ racio dictat ẽ̃ sustinẽda
ne desistat aliis q̃ magis ꝑsequi debet timor inor-
dinat⁹ est et hẽ rõm pcti · qñ autẽ appetit⁹ timẽdo
refugit id qd̃ est bm rõm fugiendũ · tũc appetitus
nõ est inordinat⁹ nec pcẽm ℣ Ad · j · g̃ dr̃ · qꝫ timor
oñiter dict⁹ bm suã rõem importat vl'iter fugã ·
vñ q̃ztũ ad hoc nõ importat rõm boni ul' mali · et
sil'iter est de qualibz alia passione · et ideo phs dic̃
qꝫ passiones nõ sũt laudabiles neq; vituꝑabiles ·
q̃a sez nõ laudanẽ nec vituꝑanẽ · q̃ irascunẽ ul' ti
mẽt · sz qui ẽca hoc aut ordinate aut in ordinate se
hñt ℣ Ad · ij · dr̃ · qꝫ timor ad quẽ inducit ap'lus est
ꝺueniẽs rõni · ut sez bu⁹ timeat ne deficiat in ob-
seq̃is que dño debz impendẽ ℣ Ad · nj · dr̃ · qꝫ mala
q̃bus hõ resistẽ non ꝑt et ex q̃z sustinencia nichil
boni ꝓuenit hoi rõ dc̃at ẽ̃ fugiẽda · et ideo timor
talium non est peccatum

Ad · ij · sic ꝓcedit̃ · videt̃ qꝫ pcẽm timoris non
opponit̃ fortitudi · fortitudo enī ẽ ẽca picꝫa
mortis ut s̃ hitum est · sz pcẽm timoris nõ sp ptinz
ad picula mortis · q̃a sup id⁹ psalmi · bti omes qui
timẽt dñm · glo · dic̃ qꝫ hũan⁹ timor est q̃ timem⁹
picula carnis pati uel perdẽ mũdi bona · et sup id⁹
matẽ · xxvj · orauit tercõ eundẽ bmõez rc̃ · dic̃ glo ·
qꝫ triplex est mal⁹ timor · sez mortis timor · timor
doloris · et timor vilitatis · nõ g̃ pcẽm timoris op
ponit̃ fortitudi · ꝑcipuum qd̃ emendat̃ in fortitu-
dine est qꝫ exponit se piculis mortis · sz qñz aliq̃s
ex timore bututis ul' ignoracie exponit se morti-
sic̃ aug⁹ dic̃ in · j · de ci · dei · narrat de kathone · qui
ut nõ incurrẽt cesaris bututẽ · morti se tradidit ·
g̃ pcẽm timoris nõ opponit̃ fortitudi · sz magis hẽ
sil'itudiez cũ ipa ℣ Rñ · ois desperacõ ꝓcedit ex aliq̃
timore · sz despacio nõ opponit̃ fortitudi · sz magis
spa ut s̃ hitum est · g̃ neq; pcẽm timoris opponit̃
fortitudi ℣ Sed ō est qꝫ phs dic̃ in · ij · et · nj · eth ·
timiditatẽ ponit fortitudini oppositã ℣ Rñ dr̃ ·
qꝫ sic̃ s̃ dictũ est oñis timor ex amore procedit ·
null⁹ enī timet nisi ō̃rium ei⁹ qd̃ amat · amor aũt
nõ dc̃mit̃ ad aliqd̃ gen⁹ vtutis ul' vicij · sz timor
ordinat⁹ includit̃ in q̃libet vtute · quilibz enī vtu-
osus amat q̃dam bonũ vtutis · amor autẽ inordi-
nat⁹ includit̃ in q̃libet pcẽo · ex amore enī inordi-
nato ꝓcedit inordiata cupiditas · vñ sil'r inordi-
nat⁹ timor includit̃ in q̃libet pcẽo · sic̃ aur⁹ timz
amissionẽ pecunie intrat⁹ amissionẽ voluptatis
et sic de aliis · sz timor ꝑcipu⁹ est piculoz mortis ·
ut ꝓbat̃ i · mj · eth · et ideo talis timor inordinacõ
opponit̃ fortitudi que est ẽca picꝫa mortis · ꝫ q̃ꝫ
hoc anthonomatice dr̃ · timidas fortitudini opponi
℣ Ad · j · g̃ dr̃ · qꝫ auc̃tates ille locunt̃ de timore i-
ordiato oñiter sũpto qui diusis vtutibz opponi pt
℣ Ad · ij · dr̃ · qꝫ act⁹ hũani ꝑcipue diiudicant̃ ex
fine ut ex s̃ dictis pz · ad fortẽ aũt ptinet ut se ex-
ponit̃ piculi mortis q̃ꝫ bonũ · sz ille qui se piculis
mortis exponit · ut fugiat buitutẽ ul' aliqd̃ labo-
riosũ a timore vincit̃ qd̃ est fortitudini ꝯriũ · vñ
phs dicit in · nj · eth · qꝫ mori fugientẽ in opiam
ul' capeõm ul' aliqd̃ triste nõ est fortis · sed magis
timiꝺ⁹ mollicies · est enī fugẽ laboriosa ℣ Ad · nj ·
dr̃ · qꝫ sic̃ s̃ dictũ est · qꝫ sic̃ spes est principiũ auda
cie · ita timor est pncipũ despacõis · vñ sic̃ ad fortẽ
q̃ vtit̃ audacia modate ꝓexigit̃ spes ita econuerso
despacio ex aliq̃ timore ꝓcedit · nõ autẽ dz qꝫ q̃libet
despacio ꝓcedat ex timore q̃libet · sz ex eo q̃ est gn̄is
sui · despacio autẽ q̃ opponit̃ spei ad aliud gen⁹ re-
ferẽ sez ad res diuinas q̃z timor q̃ opponit̃ fortitudi
qui ptinet ad picula mortis · vnde racõ nõ sequtur
Ad · nj · sic ꝓcedit̃ · videt̃ qꝫ timor nõ sit pcẽm
mortale · timor enī ut s̃ dictũ est · ẽ̃ i irasci-
bili q̃ est ps sensualitatis · sz i sensualitate ẽ̃ tm̃
pcẽm veniale ut sup̃ hitum est · g̃ timor nõ ẽ pcẽm
mortale ℣ ℟ · oñe pcẽm mortale totl'r cor auertit
a deo · hoc autẽ non facit timor · q̃a sup id⁹ iudicii
· vij° · qui formidolos⁹ est rc̃ · dic̃ glo · qꝫ timidus
est qui ꝑmo aspectu ogressũ trepidat · nõ tm̃ corde
terretur sz reparī et aiari ꝑt · g̃ timor nõ est pcẽm
mortale ℣ ℟ · pcẽm mortale nõ solũ retrahit a p-
fectõe · sz eciã a ꝑcepto · sz timor nõ retrahit a ꝑcep-
to · sz solũ a pfectõne · q̃a sup id⁹ deut̃ · xxv° · q̃s est
hõ formidolos⁹ et corde pauido rc̃ · dic̃ glo · docet nõ
posse quãq̃ pfectõz ꝺ̃eplacõis · ul' milicie spũalis
accipe qui adhuc nudari ẽrenis opibz ptimescit ·
g̃ timor nõ est pcẽm mortale Sed ō est qꝫ ꝑ solo
pcẽo mortali debet̃ pena inferni q̃ tm̃ debet̃ timidis
bm id⁹ apoc̃ · xxj° · timidis ⁊ incredulis et execratis
rc̃ · ps erit i stagno ignis ⁊ sulphuris qd̃ ẽ morz-
tẽa g̃ timiditas est pcẽm mortale ℣ Rñ dr̃ · qꝫ
sic̃ dictũ est · timor pcẽm est bm qd̃ est inordinat⁹
ꝑut sez refugit qd̃ nõ est bm rõz fugiendũ · hec aũt
inordinacõ timoris q̃ñq; enī ꝺ̃sistit i solo appetitu
sensitiuo nõ supueniẽte ꝺ̃sensu rõnalis appetit⁹ ·
et sic nõ ꝑt ẽ̃ pcẽm morle sz solũ veniale · q̃ñq; vo
huioi inordinat⁹ timoris ptingit usq; ad appetitũ
rõnalem qui ē volũtas q̃ ex libero arbitrio refugit
aliqd̃ non bm rõm · sed talis inordinacio timoris
q̃ñq; est pcẽm mortale q̃ñq; veniale · si enī q̃s ꝓp̃t
timorẽ quo rfugit piculũ mortis ul' qcũq; aliud
tale malũ sic dispositus est ut faciat aliqd̃ phi-
bitũ uel ptermittat aliqd̃ qd̃ est ꝑceptũ in lege di
uina talis timor est pcẽm mortale · alioq̃n erit pec-
catũ veniale ℣ Ad · j · g̃ dr̃ · qꝫ racio illa ꝓcedit de
timore q̃ sistit autẽ sensualitatẽ ℣ Ad · ij · dr̃ · qꝫ eciã
glosa illa ꝑt intelligi de timore i sensualitate ex-
istẽte uel ꝑt melius dici qꝫ ille toto corde terretur
cui⁹ animũ timor vincit irrepabilit̃ · ꝑt autẽ ꝺ̃tin
gere qꝫ eciã sic timor sit pcẽm mortale · nõ tm̃ ita
aliq̃s obstinate trahit̃ q̃ñ psuasionibz reuocari pos-
sit · sic̃ q̃ñq; aliq̃s mortalit̃ peccãs ꝺ̃cupiẽ ꝺ̃sencie ꝺ̃
reuocat̃ ne ope impleat qd̃ ꝓposuit facẽt ℣ Ad · nj ·
dr̃ · qꝫ glosa illa loquit̃ de timore reuocãte hoiez a
bono qd̃ nõ est de nec̃itate ꝑcepti sz ꝺ̃ pfectõe ꝺ̃silij ·
talis autẽ timor nõ est pcẽm mortale · sz q̃ñz veni-
ale · q̃ñq; enī nõ est peccatũ puta cũ aliquis habet
racionalem causam timoris

Ad · mj · sic ꝓcedit̃ · vi' qꝫ timor nõ excuset a
pcẽo · timor enī est pcẽm ut dictũ ẽ̃ · sz pcẽm
nõ excusat a pcẽo · sz magꝫ aggũat ipm · g̃ timor

Verum

non excusat a pcto ℸ̄ · si aliqs timor excusat a peccato maxime excusaret timor mortis q̄ ꝺ cadē incōstantē viz · sz h timor non vī excusare · qa cū mors ex nccitate immineat oībꝫ nō vī ee timenda · g̃ timor nō excusat a pcto ℸ̄ · timor hois aut est mali tpalis aut est spūalis · sz timor mali spūalis nō pt excusare pcm · qa nō inducit ad peccandū · sed magis retrahit a pcto · timor eciā mali tpalis nō excusat a pcto · qa sic phs dic ī · nj · eth · iopiā nō oportet timē · neq; egritudiez · neq; quecūq; nō a ꝓpria malicia pcedūt · g̃ vī qp timor nullo excuset a pcto Sed ꝺ est qp ꝺ in decretis · q · j · vim passus et inuitus ab hēticis ordinat⁹ colorē habet excusacōis ℜ̄ ñ dō · qp sic s̄ dictū est · timor intin habet rōm pcī inq̄tū est ꝺ ordinē nōis · racio aūt iudicat quedā mala ee magis alijs fugiēda · ⁊ ideo q̄cūq; ut fugiat mala q̄ ꝺm rōz sūt magis fugiēda nō refugiat mala q̄ sūt min⁹ fugienda nō est pcm · sic magis est fugiēda mors corpalis q̄; amissio rerū tpaliū · vñ si qs ꝓpt timorē mortis laknibꝫ aliqd ꝓmittēt aut daret excusareē a pcto qp incurrēt si sine causa legittima ꝑtermissis bonis q̄bus esset magis dandū · pctoribꝫ largireē · si autē aliqs p timorē fugiēs mala q̄ ꝺm rōem sunt min⁹ fugiēda incurrit mala q̄ ꝺm rōz sūt magis fugienda nō possit totl̄r a pcto excusari · qa timor talis inordinat⁹ eēt · sūt aūt magis timēda mala aie q̄; mala corpis · corpis aūt magis q̄; mala extior rei · ⁊ ideo si qs incurrat mala aie ideſt peccata fugiēs mala corpis · puta flagella uł mortē · aut mala extior rei · puta dampnū peccūie · aut si sustineat mala corpis ut vitet dampnū peccūie nō excusaē totl̄r a pcto · diminuiē tn ꝺm aliqd ei⁹ pcm · qa mi⁹ volūtariū ē qđ ex timore agiē · ⁊ imponiē hoi quedā nccitas aliqd faciendi ꝓpt timorē imminentē · vñ phs dic in · j · eth · q̄ extimore sūt nō dic ee simpl̄r volūtaria · sz mixta ex volūtario ⁊ inuolūtario Ad · j · g̃ dō · qp timor nō excusat ex ea pte q̄ ē pcm · sz ex ea pte q̄ ē inuolūtariū Ad · ij · dō · qp licz mors oībꝫ immiet ex nccitate tn ipa diminuco tpalis vite est qdā malū et pone; tn timendū Ad · nj · dō · qp sic stoice q̄ ponebāt bona tpalia nō ee hois bona sequiē ex oñti qp mala tpalia sint hois mala et p oñs nullo timēda · sz ꝺm aug̃ · in li⁹ de libero arbitro · huioi tpalia sunt mima bona qđ eciā paripotetici senserunt · et ideo ꝺtria eoz sūt quidē timēda nō tn multū ut p eis recedatur ab eo quod est bonū secundū virtutem

Deinde considerandum est de vicio intimiditatis Et circa hoc queruntur duo Primo vtrum intimidum esse sit peccatum Secūdo vtrum opponatur fortitudini

Ad · j · sic ꝓcedī · vī qp intimiditas nō sit peccatū · qđ enī ponē in ōmēdacōne viri iusti nō ē pcm · sz ī ōmēdacōe viri iusti ꝺ ꝑū · xxvnj · iust⁹ q̄si leo confidēs absq; timore erit · g̃ ee impauidū nō est pcm ℸ̄ · maximū ēribiliū est mors scōm phm in · nj · eth · sed nec mortē oportet timē ꝺm ꝛ⁹ math · x⁹ · nolite timē eos q̄ occidūt cor⁹ rē · nec eciā aliqđ qđ ab hoie posset inferri · hm ꝛ⁹ ysaie · xv⁹ · qs tu ut timeas ab hoie mortali · g̃ inpauidū ee non est pcm ℸ̄ · timor ex amore nascit ut s̄ hītum est · sz nichil mūdanū amare pertinet ad pfectōm vtutis · qđ ut aug⁹ dic in · xmj · de ci · dei · amor dei usq; ad ꝺtemptū sui facit ciues ciuitatis celestis · g̃ nichil hūanū formidare vī nō ee pcm Sed ꝺ est qđ de iudice iniq ꝺ luc · xvnj · qp nec deū timebat · nec hoiez reuerebat ℜ̄ ñ dō · qp qa timor ex ex amore nascit idē iudiciū vī ee de amore ⁊ timore · agiē aūt nūc de timore q̄ mala tpalia timent q̄ puenit ex tpaliū bonoz amore · intimū aūt est vnicuiq; nacalit ut ꝓpam vitā amet et ea que ad ipaz ordiant cū debito mō ut scz amenē huioi · nō q̄si finis ꝺstituat in eis · sed ꝺm qp eis vtendū est · ꝓpt vltimū finē · vñ qp aliqs deficiat a debito mō amoris ipoz est ꝺ nacalē inclinacōm · ⁊ p oñs est pcm nūq; tn a tali amore aliqs totaliē decidit · qa id qđ est nacale totl̄r pdi nō pt · ꝓpt qđ ap⁹ dic ad eph · v⁹ · nemo vnq; carnē suā odio habuit · vñ eciā illi q̄ seipos intimūt ex amore carnis sue hⁿ faciūt q̄; volūt a pñtibꝫ angustijs liberari · vñ ꝺtingē pt qp aliqs min⁹ q̄; debeat timeat mortē et alia tpalia mala ꝓpt hoc qp min⁹ debito mō amet ea · sz qp nichil horū timeat nō pt ex totali defectu amoris ꝺtīgē · sz ex eo qp estimat mala opposita bonis que amat sibi subuenire nō posse · qđ qnq; ꝺtingit ex supbia animi de se ꝑsumētis et alios ꝺtempnētis ꝺm qp ꝺ iob · xlj⁹ · factū est ut nullū timēt omne sublime vidit · qnq; autē ꝺtingit ex defectu rōis · sic phs dic ī · nj · eth · qp stulti ꝓpt stulticiā nichil timent · vnde patet qp esse impauidum est vicio sum siue causetur ex defectu amoris · siue causetur ex elacione anim · siue causetur ex stolidita te q̄ tn excusat a pcto si sit inuincibilis Ad · j · g̃ dō · qp iust⁹ ōmēdaē a timore reēhente eū a bono · nō qp sit absq; oi tiore · ꝺ enī ecē · j · qđ q̄ sine timore ē nō potit iustificari Ad · ij · dō · qp mors · uł qđq; aliud ab hoie mortali pt inferri nō ē ea rōe timēdū ut a iusticia recedaē · est tn timendū inq̄tū p h⁰ hō pt impediri ab opibꝫ vtuosis · uł q̄tū ad se · uł q̄tū ad pfectū qđ ī aliqs facit · vñ ꝺ ꝑū · xmj · sapiēs timet et declīat a malo Ad · nj · dō · qp bona tpalia dñt ꝺtēpni q̄tū nos impediūt ab amore et timore dei · et ꝺm hoc eciā nō debēt timeri · vñ ꝺ ecē · xxnj · q timet deū nichil trepidabit · nō autē debēt ꝺtēpni bona tpalia inq̄tū instrumētl̄r nos iuuant ad ea que sunt diuini timoris et amoris

Ad · ij · sic ꝓcedī · vī qp ee impauidū nō opponat fortitudī · de habitibꝫ enī iudicam⁹ per act⁹ · sz null⁹ act⁹ fortitudis impediē p hoc qp aliqs est impauid⁹ · remoto enī timore aliqs et fortiter sustinet et audacē aggrediē · g̃ ee impauidū non opponitur fortitudī ℸ̄ · ee impauidū ē vicioſū · uel ꝓpt defectū debiti amoris · uel ꝓpter supbiā · uel ꝓpt stulticiā · sz defect⁹ debiti amoris opponiē caritati · supbia autē humiliati · stulticia autem prudencie siue sapie · g̃ viciū intimiditatis non

opponiť fortitudī ℣ ad ·j· ·vtuti opponunť vicia sic extrema medio ·sz vnū mediū ex vna pte non hť nisi vnū extremū ·cū g fortitudī ex vna pte opponiť timor ·ex alia pte vero opponiť ei audacia · vī qp inpauiditas ei nō opponať ℣ Sz ō est qp phs in ·nj· ·eth· ponit inpauiditatē fortitudī oppositā ℣ Rn̄ dō ·qp sic ō ōm est fortitudo ē ęca timores et audacias ·oīs enī vtus moral' ponit modū rōis in mā circa q̄m ē ·vñ ad fortitidinē ptinet timor moďat' bm rōm ·ut sz hō timeat qō oportet et qñ oportz ⁊ silr de alijs ·h autē mod' rōis corrūpi p̄ · sic p excessū ·ita et p defectū ·vñ sic timiditas opponiť fortitudī p excessū timoris ·nō inq̄tū sz hō timet qō nō debz ·vl' bm qō nō oportz ·ita eciā inpauiditas opponiť ei ꝑ defectū timoris ·inq̄tū sz aliq̄s nō timet qō oportz timē ℣ Ad ·j· ·g dō ·qp act' fortitudīs ē timorē sustinē et aggredi nō qualiť cūq̄ ·sz bm rōm qn̄ nō facit inpauid' ℣ Ad ·ij· dō · qp inpauiditas ex sua specie corrūpit mediū fortitudīs ·⁊ ideo directe opponiť fortitudī ·sz bm suas causas nichil phibet qñ opponať alijs vtutibus ℣ Ad ·nj· dō ·qp vicijs audacie opponiť fortitudini p excessum audacie ·inpauiditas autē bm defectū timoris ·fortitudo autē ī vērq̄ passiōe mediū ponit · vñ nō ē inconueniens qp b ·diūsa hēat diūsa extrema

Oinde considandum est de audacia Et circa hoc queruntur duo Primo vtz audacia sit peccatum Secundo vtrum opponatur fortitudini

Ad ·j· sic p̄cedit ·vī qp audacia nō sit pēm · ō enī iob ·xxxix· ·de equo p quē designať bon' p̄dicator ·bm greg' ·in mo ·qp audacter in occursū pgit armatis ·sz nullū vicijs cedit in omen dacōz a cui' ·g ēe audacē nō est pēm ℣ Sic phs dic in ·vij· ·eth· ·oportet assulari quidē tarde ·opari autē velociť assiliata ·sz ad hanc velocitatē opandi iuuat audacia ·g audacia nō est pēm sed magis aliq̄d laudabile ℣ ad ·j· ·audacia est quedā passio que causať a spe ·ut s hītum est cū de passionibs agerē ·sz spes ponit nō pēm ·sz magis vtus ·g audacia nō debet poni pēm ℣ Sed ō est qp ō cec ·vnj· ·cū audaci nō eas ī via ne forte gruet mala sua vitē · nulla autē societas est declinānda nisi ꝑ pēm ·g audacia est pēm ℣ Rn̄ dō ·qp audacia sic s dictū ē ·ē quedā passio ·passio autē qñz quidē est moďata bm rōz ·qñq̄ autē caret mō rōis ·vl' p excessū · vl' p defectū ·et bm hoc est passio viciosa ·sumitur aūt qñq̄ nomē passionis a suphabūdanti ·sic ira ō nō quecūq̄ ·sz suphabūdans ꝑut sz ē viciosa ·⁊ hoc eciā mō audacia p suphabūdanciā dicta ponit ēe pēm ℣ Ad ·j· ·g dō ·qp audacia ibi sumit bm qō est moďata rōe ·sic enī ptinet ad vtutē fortitudīs ℣ Ad ·ij· dō ·qp opacō festina ōmēdabilis est post ōsiliū qō est act' rōis ·sz si q̄s ante ōsiliū vellet festine agē ·nō eēt hoc laudabile ·sz viciosū ·esset enī queď p̄cipita' accōis qō est vicijs p̄udēcie positū · ut s dictū ē ·et ideo audacia q̄ opať ad velocitatē opandi in tñ laudabil' est inq̄tū a rōne ordinať ℣ Ad ·nj· dō ·qp quedā vicia innoīata sūt et silr

q̄dā vtutes ·utz p phm ī ·mj· ·eth· ·et ideo oportuit q̄busdā passiōibz uti noīe vtutū ⁊ viciorz ·p̄cipue aūt illis passionibz vtiñ ad vicia designanda q̄z obiectū est malū ·sic patz de odio ·timore ·ira ·et audacia ·spes autē et amor hñt bonū p obiecto ·et ideo magis eis vtiñ ad designāda noīa vtutum

Ad ·ij· sic p̄cedit ·vī qp audacia nō opponať fortitudini ·supfluitas enī audacie vī ex anī p̄sumpcōe p̄cedē ·sz p̄sumptō ptinet ad superbiā que opponitur humilitati ·ergo audacia magis opponiť hūilitati q̄z fortitudī ℣ Ad ·audacia nō vī ēe vitupabil' nisi inq̄tū ex ea p̄uenit ·uel nocumentū aliq̄d ipsi audaci qui se pcipitis inordinate ingerit ·ul' ecia alijs q̄s p audaciā aggrediť ·ul' ī picula p̄cipitat ·sz hoc vī ad iusticiā ptinē ·g audacia bm qō est pēm nō opponiť fortitudī ·sz iusticie ℣ Ad ·fortitudo est ęca timores et audacias ut dictū est ·sz quia timiditas opponiť fortitudī p̄ excessū timoris hē aliud viciū oppositū timiditati bm defectū timoris ·si g audacia opponiť fortitudini p̄ excessū audacie pari rōe opponeť ei aliq̄d p̄ audacie vicijs defectū ·sz hoc nō inueniť ·g nec audacia debet poni viciū fortitudī oppositū ℣ Sed conť est qp phs in ·nj· ·et ·mj· ·eth· ponit audaciā fortitudī oppositā ℣ Rn̄ dō ·qp sic sup dictū est ad vtutē moralē ptinet modū rōnis obseruare in mā ęca q̄m ē ·et ideo oīe viciū qō importat immoderanciā ęca māz a cui' vtutis moralis opponiť illi vtuti morali sic immoďatū moďato ·audacia aūt bm qp sonat ī viciū ecia importat excessū passōis q̄ audacia ō ·vñ manifestū est qp opponiť virtuti fortitudīs q̄ est ęca timores ⁊ audacias ut s dictū est ℣ Ad ·j· ·g dō ·qp oppositō vicij ad vtutē nō attēdiť p̄cipalr bm causā vicij ·sz b ·ipaz vicij spēz · et ideo nō oportz qp audacia oponať eidē vtuti cui opponiť p̄sumptō q̄ est causa ipi' ℣ Ad ·ij· dō ·qp sic directa oppositō vicij nō attendiť circa ei' causā · ita ecia nō attēdiť ęca ei' effectū ·nocumentū aūt qō p̄uenit ex audacia est effect' ipsi' ·vñ ecia nec bm hoc attendiť audacie oppositio ℣ Ad ·nj· dō ·qp mor' audacie sistit ī inuadēdo id qō est hoī ōrīū ad qō naī inclinať nisi inq̄tū talis inclinatō impediť per timorē paciēdi nocumentū ab eo ·et ideo viciū qō excedit ī audacia hō nō hē ōrīū defectū · nisi timiditatē tm̄ ·sz audacia nō sp omittať tantū defectū timiditatis ·q̄a sic phs dic in ·nj· ·eth· ·audaces sūt p̄ualētes ⁊ volentes ante picula ·sz in ipis discedunt scilicet pre timore

Oinde considerandum est de partibus fortitudinis Et primo que sūt fortitudinis partes Secundo de singulis partibus est agendum

Ad ·j· sic p̄cedit ·vī qp inconuenienť ptes fortitudīs enūenť ·tuli' enī ī sua ŕthorica ponit fortitudīs ·mj· ptes sz magnificēciam ·fiduciā · pacienciā ·et p̄seuenciā ·et vī qp inconuenienter · magnificencia enī vī ad liberalitatē ptinē ·q̄a vērq̄ est ęca pecunias ·⁊ ncēe est magnificentē libalē ēe · ut phs dic in ·mj· ·eth· ·sz libalitas est ps iusticie

ut supra habitū est· g magnificēcia nō debz poni ps fortitudīs ℣ fiducia nichil aliud vī esse q̄z spes· sz spes nō vī ad fortitudinē ptinē· sz poci⁹ per se est vtus· g fiducia nō debet poni ps fortitudīs ℣ fortitudo facit hoiez bene se habē ēca picula· sz magnificēcia· et fiducia nō importāt ī sui rōne aliq̄z hitudiez ad picla· g nō ponunt ꝺuēienē ptes fortitudīs ℣ paciēcia ꝺm tulīū importat difficiliū ꝓpssionem· qō eciā ipe attribuit fortitudī· g pacia est idē fortitudī et nō est ps ei⁹ ℣ ad qō reqrit̄ in q̄libz vtute nō debz poni ps ā cui⁹ spēalis vtutis· sz pseūancia reqrit̄ in q̄libet vtute· ꝺ enī math· xxmj· q̄ pseūat usq̄z in finē h̄ salu⁹ erit· g pseūancia nō ꝺz poni ps fortitudīs ℣ macro⁹ ponit septē ptes fortitudīs scz· magnanimitatē· fiduciā· securitatē· magnificenciā· ꝺstanciā· tollerancia· firmitatē ℣ androniⁿ eciā ponit septē vtutes ānexas fortitudī q̄ sūt· epikeya· leuia· magnanimitas· virilitas· perseūancia· magnificencia· andragathia· g vī qꝺ insufficienē tulīus ptes fortitudīs enūat ℣ aristotiles in· nj· etħ· ponit q̄nq̄z modos fortitudīs· q̄z ꝑma est politica q̄ fortiter opaē ꝓpt timorē ul̄ ecia honoracōnis· ul̄ pene· scꝺa est militaris q̄ fortiē opaē ꝓpter artē· ul̄ expigenciā rei bellice· ecia ē fortitudo q̄ fortiē opaē ex passiōe ꝑcipue ire· quarta est fortitudo q̄ fortiē opaē ꝓpter ꝺsuetudinē victorie· q̄nta est q̄ fortiter opaē ꝓpt ī expigenciā pickoz· has aūt fortitudīes nlla ꝑdictaz enūacionū ꝺtinet· g ꝑdicte enūacōes ꝑtiū fortitudīs videnē ee inueniētes ℣ nō ꝺō· qꝺ sic s dictū est ā cui⁹ vtutis ꝑnt ee ꝓplices ptes· scz subiectiue· integles· et potēcionales· fortitudī autē ꝺm qꝺ est spēalis vtus nō ꝑnt assignari ptes subiectiue eo qꝺ nō diuidit̄ in mltas vtutes specie ꝺnītes· ꝙa est ēca māz valde spēalē· assignanē aūt ei ptes q̄si integrales· et potēcionales· integrales quidē ꝺm ea q̄ oportet ꝺcurrē ad actū fortitudinis· potēcionales ꝺm ea q̄ fortitudo obtinuat ēca difficilima scz ēca picula mortis aliq̄ alie vtutes obtinuāt ēca q̄sdā alias mās min⁹ difficiles q̄ quidē vtutes adiūgunē fortitudī· sic scꝺarie ꝑncipali· est autē sic s dcm est duplex fortitudīs act⁹· scz· aggredi· et sustinē· ad actū autē aggrediēdi duo reqrunē q̄z ꝑmū ptinz ad aī ꝓparacōz· ut scz aliq̄s ꝓmptū animū hēat ad aggrediendū· et q̄ztū ad hoc ponit tuli⁹ fiduciā· vñ dic qꝺ fiducia est p quā magnis et honestis rebꝺ mltū ipe anim⁹ ī se fiducie cū spe collocauit; sm autē qꝺ ptinet ad opis execucōm· ne scz aliq̄s deficiat in execucōe illoz q̄ fiducialiē inchoauit· et q̄ztū ad hoc ponit tuli⁹ magnificēciā· vñ dic qꝺ magnificēcia est rez magz et excelsaz cū ani ampla quadā et splēꝺida ꝓpositōe cogitacō atq̄z admīstracō· id est execucō· ut scz amplo ꝓposito admīstra⁹ nō desit· h g duo si coarctenē ad ꝓpaz māz fortitudinis scz ad picla mortis erūt q̄si ptes integrales ipi⁹ sine q̄bꝺ fortitudo ee nō ꝑt· si autē referanē ad aliq̄s alias mās in q̄bꝺ ē mi⁹ difficultatis erūt vtutes distincte a fortitudīe ꝺ· spēz suā tn adiūgenē ei sic scꝺarū ꝑncipali· sic magnificēcia a pho· mj· etħ· ponit̄ circa magnos sūpt⁹· magnanimitas autē q̄ vī idē esse fiducie ēca magnos honores· ad aliū autē actū fortitudīs q̄ est sustinē duo reqrunē· q̄z ꝑmū est ne difficultate imminēciū malorz anim⁹ frāgaē p ēsticiā et deciꝺat a sua magtudine et q̄ztū ad hoc ponit paciaz· vñ dic qꝺ paciencia est honestatis aut vtilitatis causa rez arduaz ā difficiliū volūtaria ā diuēna ꝓpssio· aliud autē est ut ex diuēna difficiliū passione hō non fatigeē usq̄z ad hoc qꝺ desistat· ꝺm id ad heb· xij· nō fatigemī aīs vīs deficiētes et q̄ztū ad hoc ponit pseūanciā· vñ dic qꝺ pseūancia est in rōne bñ ꝺsidata stabil⁹ ꝛ ꝓpetua ꝑmānsio· hec eciā duo si coarctēē ad ꝓpaz māz fortitudīs erūt ptes q̄si integles ipi⁹· si autē ad q̄scūq̄z mās difficiles refferāē erūt vtutes a fortitudīe distincte· ꝛ tn ei adiūgenē sicut ꝑncipali scꝺarie ℣ ad· j· g ꝺō· qꝺ magficēcia ēca māz libalitatis addit q̄ꝺā magtudinē q̄ ptinz ad rōez arduī qō ē obiectū irascibilis q̄m ꝑncipl⁹ ꝑficit magtudo ꝛ ex hac pte ptinet ad fortitudīez ℣ ad· ij· ꝺō· qꝺ spes q̄ q̄s de deo ꝺfidit ponit̄ virtus theologica· ut s hitū est· sz p fiduciā q̄ nūc ponit̄ fortitudīs ps hō hē spem ī seipo tn sb deo ℣ ad· nj ꝺō· qꝺ q̄scūq̄z magnas res aggredi vī pickosū ēe· q̄a in hys deficē est valde nociuū· vñ eciā si magnificēcia· et fiducia ēca q̄cūq̄z alia magna opāda ul̄ aggrediēda ponātur hñt q̄ꝺā affinitatē cum fortitudīe rōne pickī immīentis ℣ ad· mj· ꝺō· qꝺ paciēcia nō solū patit̄ picla mortis ēca q̄ est fortitudo absq̄z suphabūdanti ēsticiā· sz eciā q̄cūq̄z alia difficilia siue pickosa· et ꝺ· hoc ponit̄ vtus ꝺiūcta fortitudini· in q̄ztū autē est ēca picula mortis est ps integralis ipi⁹ ℣ ad· v· ꝺō· qꝺ pseūancia scꝺm qꝺ dic ꝺtinuitatē boni opis usq̄z ad finē ēcumstātia ois vtutis ēe ꝑt· ponit̄ autē ps fortitudīs ꝺm qꝺ dictū est ℣ ad· vj· ꝺō· qꝺ macrobi⁹ ponit quatuor ꝑdcta a tulio posita scz fiduciā· magficēciaz· tollerāciā· q̄m ponit loco paciēcie· et firmitatē q̄z ponit loco pseūancie· supaddit aūt ta q̄z duo scz· magnanitas· et securitas a tulio sub fiducia ꝓphēdunē· sz macrobi⁹ magis p spēalia distinguit· nā fiducia importat spem hoīs ad mag· spes autē cuiuslibz rei ꝑsupponit appetitū ī magna ꝓtensū p desideriū qꝺ ptinet ad magnanitatē· dictū ē enī sup qꝺ spes ꝑsupponit amorē et desideriū rei spate· ul̄ meli⁹ ꝑt dici· qꝺ fiducia ptinet ad fidei ētitudinē· magnanitas aūt ad magnitudinē rei spate· spes autē firma esse nō ꝑt nisi āmoueaē ꝛrum· q̄nq̄z enī aliq̄s q̄ztū ex seipo est sperat aliq̄ꝺ· sz spes tollit̄ ꝓpt impedimentū timoris· timor enī qꝺammō spei ꝛriaē ut s hitum est· ꝛ ideo macrobius addit securitatē q̄ excludit timorē· ēciū aūt addit sz ꝺstanciā q̄ sub magnificēcia ꝙphendi ꝑt· oportz enī ī hys q̄ magficē aliquis faē ꝺstantē aīm habē· et ideo tuli⁹ ad magnificenciā ptinē dic nō solū admīstracōm rez magnaz· sz eciā anī amplā excogitacōz ipaz· ꝑt eciā ꝺstācia ad pseūenciā ptinē· ut pseūans dieaē aliquis ex eo qꝺ nō desistat ꝓpter diuēnitatē· ꝺstans autē ex eo desistit ꝓpt quecūq̄z

alia repugnãcia · illa eciã que andronic⁹ ponit ad eandẽ pertinẽ videnẽ · ponit enĩ pscúanciã · magnificencíã cũ tulio et macrobio · magnimitatem autẽ cũ macrobio · loria autẽ est idẽ qd pacia · uel tollerãcia · dic enĩ qd loria est hitus pmptꝰ tbuẽs ad conari ql̃ia oportz et sustinẽ q̃ racõ dic · epikeya autẽ et bona aiositas idẽ vi ee qd securitas · dicit enĩ qd est robur aie pficiendo opa ipi⁹ · virilitas enĩ vi idẽ ee qd fiducia · dic enĩ qd virilitas ẽ hit⁹ p se sufficiẽs · tribut⁹ hys ſ q̃ bm vtutẽ sũt · magnificẽcie autẽ addit andragathiã q̃si virilẽ bonitatẽ q̃ apud nos strenuitas pt dici · ad mag̃ficẽciã autẽ ptinet nõ solũ qd hõ ysistat i execucõe magnor opm qd pertinet ad ystanciã · sz eciã cũ quadã virili prudẽcia ⁊ sollicitudine ea exeq̃tur qd ptinz ad andragathiã · sue strenuitatẽ · vñ dic andragathia ẽ viri vt⁹ adinuẽtiua ỹnicabiliũ opm · et sic pz qd oñes huioi ptes ad q̃tuor pncipales reducunt̃ q̃s tuli⁹ ponit ℣ d · vij · dd · qd illa qñz q̃ põit aristotiles deficiũt a vera rõne vtutis · ⁊ qa si sue niãt in actu fortitudis dr̃nt tñ in motiuo ut supꝰ hitum est · et ideo nõ ponuntur ptes fortitudis · sz quidam fortitudinis modi

Deinde ysidandũ ẽ de singlis fortitudis ptib⁹ · ita tñ qd sub quatuor pncipalib⁹ quas tuli⁹ ponit alias ꝯphendam⁹ nõ qd magnanitatẽ de q̃ aristotiles ẽctat loco fiducie ꝯtinem⁹ Primo g̃ ysidandũ erit de magnimitate Scõo de pacia Tercõ de magnificẽcia Quarto de pseuancia Circa pmũ ysiderandũ ẽ de magnanitate Scõo de vicijs oppositis Circa pmũ q̃runt̃ · vnj · Primo vtz magna nimitas sit eca honores Scõo vtz magnimitas sit solũ eca magnos honores Tercio vtz sit vt⁹ Quarto vtz sit vtus spalis Quinto vtz sit ps fortitudis Sexto quõ se habeat ad fiduciã Septimo quõ se hẽat ad securitatẽ Octauo quomodo se habeat ad bona fortune

Ad · j · sic pcdi · vi qd magnimitas nõ sit eca honores · magnanitas enĩ est in irascibili qd ex ipo noie pz · nã magnanitas d̃ q̃si magtudo anĩ · anim⁹ autem p vi irascibili ponit̃ utz i · nj de aia · v phs qd in sensitiuo appetitu est desideriũ et anim⁹ idest ocupiscibile et irascibilis · sz honor ẽ est qdã bonũ cõcupiscibile cũ sit pmũ vtutis · g̃ vi qd magnanitas nõ sit eca honores ℣ d · magnanitas cũ sit vtus moralis oportz qd sit eca passiones uel opacões · nõ autẽ est eca opacões qa sic eẽt ps iustitie · et sic relinquit̃ qd sit eca passiones · honor autẽ nõ est passio · g̃ magnimitas nõ est eca honores ℣ d · magnimitas vi ptinẽ magis ad psecucõz q̃ ad fugã · d̃ enĩ magnanim⁹ · qa ad magna tẽdit · sz vtuosi nõ laudantur · ex hoc qd cupiũt honores sz magis ex hoc qd eos fugiũt · g̃ magnimitas nõ est eca honores Sed d̃ est qd phs dic in · mj · eth · qd magnanitas est eca honores et inhonoracões ℛñ dd · qd magnanimitas ex suo gne importat q̃dã extẽsionẽ anĩ ad magna · cõsidatur autẽ hitudo vtutis ad duo · pmo ad mãz eca quã opatẽ · alio ad actũ ꝑpm q̃ ysistit i debito usu tlis mãe · et qa hit⁹ vtutis pncipl'r ex actu determinatẽ ex hoc pncipl'r d̃ aliq̃s magnanim⁹ qa hẽ animũ ad aliq̃ magnũ actũ · aliq̃s aũt act⁹ pt dici dupl'r magn⁹ · vno mõ bm ꝓportiõz · alio mõ absolute · magn⁹ pt quidẽ dici act⁹ bm ꝓportiõz · eciã q̃ ysistit i usu alcui⁹ rei parue · ul mediocris · puta si aliq̃s illa re optime vtat̃ · sz simpl'r et absolute magn⁹ act⁹ est q̃ ysistit in optimo usu rei maxie · res aũt q̃ in usũ hois veniũt sũt res exteriores inẽ q̃ simpl'r maximũ est honor · tũ qa ꝓpinq̃ssimũ est virtuti utpote testificacõ quedã exñs de vtute alcui⁹ ut s hitum est · tũ eciã quia deo et optimis exhibet̃ · tũ eciã qa hoies ꝓpt honorẽ ysequndum et vitupiũ vitandũ alia oia postponũt · sic autẽ d̃ aliq̃s magnanim⁹ ex hys q̃ sũt magna absolute et simpl'r · sic̃ d̃ aliq̃s fortis ex hys q̃ sũt difficilia simpl'r · et ideo oñs ẽ qd magnanitas ysistit circa honores ℣ d · j · g̃ dd · qd bonũ ul malũ absolute quidẽ ysidata ptinẽt ad ocupiscibilẽ · sz inq̃tũ addit̃ racõ ardui sic ptinet ad irascibilẽ · ⁊ hoc mõ honorem respicit magnanitas · inq̃tũ scz hõ hẽt rõm ardui ul magni ℣ d · ij · dd · qd honor et si nõ sit passio ul opacio · est tñ alcui⁹ passionis obiectũ scz spei q̃ tendit in bonũ arduũ · et ideo magnimitas est quidẽ immediate circa passiõz spei · mediate autẽ circa honorẽ sic̃ circa obiectũ spei · sic̃ et de fortitudine s dictũ est qd est circa picla mortis · inq̃tũ sũt obiectũ timoris et audacie ℣ d · nj · dd · qd illi q̃ otẽpnũt honores hoc mõ qd p eis adipiscẽdis nil incõueniẽs faciũt nec eos nimis appreciantur laudabiles sũt · si q̃s aũt hᵒ mõ otẽpserit honores qd nõ curaret facẽ ea q̃ sũt digna honore hoc vitupabile eẽt · ⁊ hᵒ mõ magnanitas est circa honores ut videlicet studeat facẽ ea que sũt honore digna non tamẽ sit ut pro magno estimet humanum honorem

Ad · ij · sic pcdi · videt̃ qd magnimitas de sui rõne nõ hẽat qd sit d̃ magnũ honorẽ · ppria mã magnanitatis ẽ honor ut dictũ est · sz magnũ ⁊ puũ accidũt honori · g̃ de rõne magnitatis nõ est qd sit eca magnũ honorẽ ℣ d · sic̃ magnanitas est eca honores · ita mãsuetudo est eca iras sz nõ ẽ de rõe mãsuetudis qd sit eca iras magnas ul puas · g̃ eciã nõ est de rõe magnanitatis qd sit eca magnos honores ℣ d · puus honor min⁹ dicat a magno honore q̃ ex honoracio · sed magnanim⁹ bene se hẽt eca exhonoracões · g̃ eciã est circa puos honores · nõ g̃ est solũ eca honores magnos Sed d̃ est qd phs dic̃ in · ij° · eth · qd magnanitas est eca magnos honores ℛñ dd · qd bm phm in vij° · phicoꝝ · vtus est pfeccõ quedã ⁊ intelligit̃ ee pfectio potẽcie ad cui⁹ vltimũ ptinz utz i · j° · celi · pfeccõ autẽ potẽcie nõ attẽdit̃ in q̃licũq̃ opacõne · sz i opacõe q̃ hẽt aliquã magtudinẽ a difficultatẽ · q̃libet enĩ potẽcia q̃trumcũq̃ impfecta pt in aliquã opacõm modicã · et debilẽ · et ideo ad rõm vtutis ptinet ut sit eca difficile ⁊ bonũ · ut d̃ in · ij° · eth · difficile autẽ ⁊ magnũ q̃ ad idẽ ptinẽt i actu virtutis pt attẽdi dupl'r · vno⁹ ex pte rõis inq̃tũ scz

difficile est mediū rōis aduenire · et in ꝯqua mā statuē · et ista difficl'tas solū inuenitur in actu vtutū intelligibiliū · et eciā in actu iusticie · alia autē est difficultas ex pte māe q̄ de se repugnanciā habē pt ad modū rōis q̄ est ēca eā ponendo · et ista difficultas pcipue attēditur in alijs vtutib⁹ moralib⁹ q̄ sūt ēca passiones ꝙa passiones pugnāt ō rōi · ut dpo dic̄ · mſ · ca de di · no · ēca ḡs ostendo est · ꝙ quedā passiones sūt q̄ hñt magnā vim resistendi rōni pncipl'r ex pte passionis quedā vero pncipl'r ex pte rei q̄ sūt obiecta passionū · passiones autē nō hñt magnā vim repugnādi rōi nisi fuerint vehemētes eo ꝙ appetit⁹ sensitiu⁹ in quo sūt passiones naturaliter subdit̄ rōi · et ideo vtutes q̄ sūt ēca huiōi passiones nō ponunt̄ nisi ēca id ꝙ est magnū in passionib⁹ · sic̄ fortitudo ē ēca magnos timores et audacias · tpancia autē ēca maximaꝝ delectacōnū ocupias · et sil'r mansuetudo est ēca maxias iras · passiones autē q̄dā hñt magnā vim repugnādi rōni ex ipis rebus exterioribus q̄ sūt passionū obiecta · sic̄ amor · ul' cupiditas pecunie siue honoris et i hys oportz ee vtutē nō solū circa id ꝙ est maximū in eis · ſ eciā ēca mediocra uel miora · ꝙa res extius exītes eciā si sint parue sūt mltū appetibiles · utpote nec̄ie ad vitā hois · et ideo ēca appetitū pecuniariū sūt due vtutes · vna q̄dez ēca mediocres · ul' modatas ſcz libalitas · alia aūt ēca pecūias magnas ſcz magnificencia · sil'r eciā et circa honores sūt due vtutes · vna quidē circa mediocres meliores q̄ innoiata est · noiat̄ tñ ex suis extremis q̄ sūt phylotomia idest amor honoris et aphylotomia idest sine amore honoris · laudatur enī qñqz q̄ amat honorē · qñqz autē q̄ non curat de honore · put ſcz vtz modate fieri pt · ēca magnos autem honores est magnimitas · et ideo dō est ꝙ ꝙpa mā magnanitatis est magn⁹ honor et ad ea tendit magnanim⁹ quedā sūt maxio honore digna ℣ d · j · g dō · ꝙ magnū et puū p accēns se hñt ad honorē bm se cōsidando · ſ magnā dnāz faciūt bm qd opanē ad rōm cuius modū in vsu honoris obbuari oportz q̄ mltō difficili⁹ obbuat̄ in magis honoribus q̄z in puus ℣ d · ij · dō · ꝙ i illa et i alijs matijs nō hē difficltatē notabilē · nisi id ꝙ ē maximū ēca ꝙ solū oportz ee vtutē · alia autē est racō in vtutib⁹ diuiciis et honoribus q̄ sūt res ext̄ aiam exītes ℣ d · nj · dō · ꝙ ille q̄ bene magnis utit̄ mltomagis pt bene uti puis · magnanitas g̃ intēdit magnos honores sic̄ q̄b⁹ est dign⁹ · uel eciā hē miores hys q̄b⁹ ē dign⁹ · ꝙa ſcz vt⁹ nō pt sufficienē honorari ab hoie cui debet̄ honor a deo · et ideo non extollit̄ ex magnis honoribus q̄a nō reputat eos ḡ se · ſ magis eos otēpnit et mltro magis modatos a puos · et sil'r eciā dehonoracōib⁹ nō frāgit̄ · ſ eas otempnit utpote q̄s reputat̄ sibi indigne afferri

℣ d · nj · sic pdit̄ · vi ꝙ magnimitas nō sit vt⁹ · ois enī vt⁹ moralis in medio cōsistit · ſ magnanitas nō cōsistit in medio ſ in maxio · q̄a in maxis dignificat seipm · ut ō in · mſ · eth · g̃ magnanitas nō est vtus ℣ · q̄ vnā vtutē hē oñes ut s̄ hitum ē · ſ aliq̄s pt habē aliq̄ vtutē nō hñs magnanitatez · dic̄ enī phs in · mſ · eth · ꝙ q̄ est puis dign⁹ · et hys dignificat seipm tpatus est · magnanim⁹ autē nō est · g̃ magnanitas nō est vt⁹ ℣ · vt⁹ est bona qualitas mētis ut supꝰ hitum est · ſ magnanitas hē q̄sdam coꝛpales dispoicōes · dic̄ enī phs in · mſ · eth · ꝙ mot⁹ lentus magnimi vi et uox ḡuis est et locuō stabilis · g̃ magnanitas nō est vtus ℣ · nulla vtus opponit̄ alēi vtuti · ſ magnanitas opponit̄ hūilitati · nā magnanim⁹ dignū se putat magnis et alios otēpnit · ut ō in · mſ · eth · g̃ magnanitas nō est vtus ℣ · cuiuslibz vtutis ꝑpetates sūt laudabiles · ſ magnanitas hē q̄sdā ꝑpetates vitupabiles · pmo quidē ꝙ nō est memoꝛ bñficioꝝ · ſcdo ꝙ ē ociosꝰ et tard⁹ · ēcio ꝙ vtit̄ pronia ad mltos · quarto q̄a nō pt alijs ouiuē · qnto ꝙ magis possidz ifructuosa q̄z fructuosa · g̃ magnimitas nō est vtus

Sed ō est ꝙ i laudē q̄zdā ō · ij · machab · xvnj · nichanoꝛ audiēs vtutē comitū inde et anī magnitudinem q̄z ꝑ pric̄ eciamibz habebāt ic̄ · et cū laudabilia sūt solis vtutū opa · g̃ magnitas ad quā ptinet magnū animū habē est vtus ℣ ñ dō · ꝙ ad rōz vtutis hūane ptinet ut i rb⁹ hūanis bonū rōis bueē ꝙ est ꝑm hois bonū · inē ceteas aūt res hūanas exteriores · honores pcipuū locū tenēt sic̄ dictū ē · et inde magnanimitas q̄ modū rōis ponit ēca magnos honores est vtus ℣ d · j · g dō · ꝙ sic eciā phs dic̄ in · mſ · eth · magnim⁹ ē quidē magnitudine extrem⁹ · inq̄tū ſcz ad maxia tendit · eo autē ꝙ ut oportz, medi⁹ ꝙa viz ad ea q̄ sūt maxia bm rōm tēdit · eo enī ꝙ bm dignitatē seipm dignificat ut ibidē ō · ꝙa ſcz se nō extēdit ad maiora q̄z dign⁹ est ℣ d · ij · dō · ꝙ annexio vtutū nō intelligēda est bm act⁹ ut ſcz cuilibet opetit habē actus oim vtutū · vñ act⁹ magnitatis nō opetit cuilibet vtuoso · ſ solū magnis ℣ b · pncipia vtutū q̄ sūt pzudēcia · et gra oñes vtutes sūt onexe bm hitus sil' in aia exītes · ul' in actu · ul' i ꝑpinqua dispoicōe · et sic pt ꝙquis cui nō opetit act⁹ magnanitatis habē hitū magnimitatis p quē ſcz disponit̄ ad talē actū exeq̄dum si sibi bm statū suū opetet

℣ d · nj · dō · ꝙ coꝛpales mot⁹ diūsificanē bm diūsas aīe apprehensiōes et affeccōes et bm hoc otingit ꝙ ad magnanitatē oseqūtur q̄dā accēcia detmiata ēca mot⁹ coꝛpales · velocitas aūt mot⁹ puenit ex eo ꝙ hō ad multa intēdit q̄ explē festinat · sed magnim⁹ intēdit solū ad mag̃ q̄ pauca sūt · q̄ eciā indigēt mag̃ intēcōe · et ideo hē motū tardū · sil'r eciā accuitas vocis et velocitas q̄ ꝑcipue hys opetit ꝙ de q̄bolibet otendē volūt ꝙ nō ptinet ad magnanimos q̄ nō intromittūt se nisi de magnis · et sic̄ ꝑdcte dispoicōes coꝛpaliū motuū ouēiūt magnanis bm modū affeccōnis eoꝝ · ita eciā in hys q̄ sūt natural'r dispositi ad magnanitatē tles odicōes naturaliter inueniūt̄ ℣ d · mſ · dō · ꝙ in hoie inuenit̄ aliq̄d magnū ꝙ ex dono dei possidet · et aliq̄s defect⁹ q̄ opetit ei ex infirmitate nate · magnitas g̃ fcit ꝙ se magnis dignificet bm osidacōez donoꝝ

q̄ possidet ex deo · sic eciā si hē magnā vtutē animi
magnitas facit qđ ad pfecta opa vtutis tēdit · et
sil'r est dđ de vsu cuiuslibet alt̄ius boni puta sciē
ul' exteriorꝭ fortune · humilitas autē facit q̄ hō se
ip̄m puipendat bm ꝺsideacōm ap̄pi defecer · sil'r eciā
magnanitas ꝺtēpnit alios bm qđ deficiūt a donis
dei · nō enī tm̄ alios appreciarē q̄ p eis aliq̄d indecēs
fciat · sz hūilitas alios honorat ⁊ supiores estimat
inq̄tum in eis aliq̄d inspicit de donis dei · vñ ꝺ in
ps̄o de viro iusto · ad nichilū deducē est in ꝺtēptū
ei⁹ malign⁹ qđ ptinet ad ꝺtēptū magnimi · timē-
tes autē dn̄m glificat qđ ptinet ad honoracōz hūi-
lis · ⁊ sic pz q̄ magnanitas ⁊ hūilitas nō sūt ꝺ̄ria
q̄uis ī ꝺ̄ria tendē videanť · ꝺa prędūt bm diūsas
ꝺsideacōes Ad · v · dđ · q̄ ap̄peta tes ille b · qđ ad mag
nanimū ptinēt nō sūt vitupabiles · sz superexcedenť
laudabiles · q̄ enī ꝑmo ꝺ qđ magnim⁹ nō hē ī me
moria a q̄b⁹ bn̄ficia recipit intelligendū est q̄tū
ad hoc q̄ nō est sibi delectabile q̄ ab aliq̄b⁹ bn̄ficia
recipiat q̄m maiora recōpenset qđ ptinet ad pfec-
cōm gratitudis ī cui⁹ actu vult sp exellē · sic eciā
et ī actib⁹ alia⁹ vtutū · sil'r eciā scđo ꝺ q̄ ē ociosꝰ
⁊ tard⁹ nō q̄a defficiat ab opādo ea q̄ sibi ꝺueniūt ·
sz q̄a nō ingit se ꝺbus cūq̄ opib⁹ nō sibi ꝺueniēti-
b⁹ · sz solū magnis q̄lia decēt eū · ꝺ eciā · nj · q̄ utiē
pronia nō b · qđ vitat vitati ut sc̄z dicat de se aliq̄
vilia q̄ nō sūt · ul' neget aliq̄ magna q̄ sūt · sz qua
nō tantā magtudinē suā mōstrat maxime q̄tū
ad inferiorē ml'titudinē · q̄a sic eciā ps̄ ibidē dic̄
ad magnanimū ptinz magnū ēe ad eos q̄ in dig-
nitate et bonis fortunis sūt · ad medios autē mo-
deratū · q̄nto eciā ꝺ q̄ ad alios nō p̄t ꝺuiuē sc̄z fa-
miliarit̄ nisi ad amicos · q̄a oīno vitat adulacōez
et simulacōem q̄ ptinēt ad anī puitatē · ꝺuiuit tm̄
oīnib⁹ et magnis ⁊ puis bm q̄ oportz ut dictū ē ·
q̄nto eciā ꝺ q̄ vult hr̄e magis ī fructuosa nō q̄-
cūq̄ · sz bona, idest honesta · nā ī oīb⁹ p̄ponit hones-
ta utilib⁹ tāq̄ maiora · utilia enī q̄runť ad subue
niendū alicui effectui q̄ magnimitati repugnat
Ad · mj · sic pœdic̄ · vī q̄ magnimitas nō sit
vtus spēalis · nulla enī spēalis vtus opat̄ ī
oīb⁹ vtutib⁹ · sz ps̄ in · mj · eth̄ · dic̄ · q̄ ad magni
mū ptinet qđ est vnaq̄q vtute magn⁹ · g̃ magni
mitas nō est spēalis vtus ℞ · nulli spēali vtuti
attribuunť act⁹ diūsaꝝ vtutū · sz magnimo attri-
buunť diūsaꝝ vtutū actus · ꝺ enī in · mj · eth̄ · q̄
ad magnimū ptinz nō fugē ꝺmouentē qđ est act⁹
prudēcie · neq̄ facē iniusta qđ ē act⁹ iustic̄ie ⁊ q̄ ē
ꝑmpt⁹ ad bn̄faciendū qđ ē act⁹ caritatis · ⁊ q̄ mi
nistrat ꝑmpte qđ est act⁹ libalitatis · et q̄ est ve-
ridic⁹ qđ est act⁹ vitatis · et q̄ nō est plāctu⁹ qđ
est act⁹ pacie · g̃ magnanitas non est vt⁹ spēalis
℞ · q̄libz vt⁹ ē quda spēalis ornat⁹ spūalis aīe ·
b · id ps̄aie · lxj · induit me dn̄s vestimēto salutis ·
⁊ postea sponsā ornatā monilib⁹ suis · sz
magnimitas est ornat⁹ oīm vtutū · ut ꝺ in · mj ·
eth̄ · g̃ magnanitas est vtus gn̄alis Sed ꝺ est q̄
ps̄ ī · ij · eth̄ · distiguit eā ꝺ alias vtutes ℟ ñ
dđ · q̄ sic̄ s dictū ē ad spēalē vtutē ptinet q̄ modū
rōnis in aliq̄ determinata mā ponat · magnimitas
autē ponit modū rōnis ēca determinatā māz sc̄z ēca
honores ut s dictū ē · honor autē bm se ꝺsideat⁹ est
qđdā spēale bonū · et bm h⁹ magnitas bm se ꝺside-
rata est spēalis q̄dā vtus · sz q̄a honor est cuiuslibz
vtutis ꝑmiū ut ex s dictis pz · ideo ex oīnti rōne
sue matie respicit oīes virtutes Ad · j · g̃ dđ · q̄
magnanitas nō est ēca honorē q̄cūq̄ · sz ēca mag-
nū honorē · sic aūt honor debeť vtuti ita eciā mag-
nus · honor debeť magno opi vtutis · et inde est q̄
magnanim⁹ intēdit magna opari in q̄libz vtute
inq̄tū sc̄z tendit ad ea q̄ sūt digna magno honore
Ad · ij · dđ · q̄ q̄a magnim⁹ tēdit ad magna oīs
est q̄ ad illa p̄cipue tēdat q̄ importāt aliq̄z excellē-
ciā et illa fugiat q̄ ptinēt ad defectū · ptinet autē
ad q̄dā excellenciā q̄ aliq̄s bn̄ faciat et q̄ sit oīni-
cati⁹ et pluriū rebutiu⁹ · ⁊ ideo ad ista ꝑmptū
se exhibet inq̄tū hūt rōm cuiusdā excellencie · nō
autē bm eā rōez q̄ sūt act⁹ alia⁹ vtutū · ad deffec-
tū autē ptinet q̄ aliq̄s inferne magna ꝺmittat
aliq̄ exteriora bona · ul' mala p bonis a iustic̄ia · ul'
q̄cūq̄ vtute recedat ⁊ declinet · sil'r ⁊ ad defectū p̄-
tinet oīs occultacō vitatis qđ vī extimore prędē ·
q̄ eciā aliq̄s sit plāctiu⁹ ad defectū ptinet · q̄a per
hoc vī anim⁹ exterioib⁹ malis succumbē · et ideo hr̄e
⁊ sil'ia vitat magnimus bm q̄dā rōm tāq̄ ꝺ̄ria
excellēcie ul' magnimitati Ad · nj · dđ · q̄ quelibz
vtus hē q̄dā decorē siue ornatū ex sua specie q̄ est
ap̄⁹ vnicuiq̄ vtuti · sz supaddit aliq⁹ ornat⁹ ex ip̄a
magnitudine opis vtuosi p magnanitatem que
oīes vtutes maiores facit · ut ꝺ in · mj · eth̄ ·
Ad · v · sic pœdic̄ · vī q̄ magnimitas non sit
ps̄ fortitudis · idē enī nō est ps̄ sui ip̄i⁹ · sed
magnimitas vī idē ēe fortitudi · seneca enī dic̄ ī
li⁹ de · mj · vtutib⁹ · magnanitas et fortitudo ꝺ · si
insit corꝺi tuo cū fiducia magna vires · et tulius
dic̄ in · j · de offi · viros fortes magnimos eos esse
volum⁹ · veritatis amicos mūlime q̄a fallaces · g̃
magnanitas nō est ps̄ fortitudis ℞ · ps̄ ī · mj ·
eth̄ · dic̄ · q̄ magnim⁹ nō est philokindracus idest
amator picli · ad fortē autē ptinet se exponē picu-
lis · g̃ magnitas nō ꝺuenit cū fortitudie ut possit
dici ps̄ ei⁹ ℞ · magnanitas respicit magnū in
bonis sperādis · fortitudo autē respicit magnū in
malis timēdis ul' audiēdis · sz bonū est p̄cipali⁹
q̄ malū · g̃ magnitas est p̄cipalior vtus q̄ forti
tudo · g̃ nō est ps̄ ei⁹ ℟ ꝺ est q̄ macrobi⁹ et an-
dronic⁹ ponūt magnitatē fortitudinis ptē ℟ ñ
dđ · q̄ sic̄ s dictū est · p̄cipalis vt⁹ ē ad quā ptinz
aliq̄z gn̄alē modū vtutis ꝺstituē in aliq̄ mā p̄n-
cipali · inē alios autē gn̄ales modos vtutis vnus
est firmitas aī · q̄a firmitē se habē req̄ritur in oīni
vtute · ut ꝺ in · ij · eth̄ · p̄cipue tñ laudat̄ hoc ī vtu-
tib⁹ q̄ in aquod arduū tendūt in q̄b⁹ difficilimū ē
firmitatē buare · ⁊ ideo q̄nto difficili⁹ ē ī aliq̄ arduo
firmitē se hr̄e · tāto p̄ncipalior est vtus q̄ eca id firi-
mitatē p̄stat aīo · difficili⁹ est autē firmitē se hr̄e
in piculis mortis ī q̄b⁹ ꝺfirmat animū fortitudo
q̄ in maxis sperādis bonis · ul' adipiscēdis bonis

ad q̄ ꝺfirmat aīm magnanīmitas·ꝗa sic hō māxime diligit vitā suā ita maxīe r̄fugit mortis picl'a· sic g̃ p̄z qꝺ magn̄itas ꝺuenit cū fortitudīe inq̄ztū ꝺfirmat aīm ēca aliq̄ꝺ arduū·ꝺefficit autē ab ea ī hoc qꝺ firmat aīm ī eo ēca qꝺ facili⁹ est firmitatē habare·vñ magnanīmitas ponīt̄ ps fortitudinis ꝗa adiūgit̄ ei sic̄ sc̄ꝺaria p̄ncipali ℣ ad·j·g̃ ꝺō·qꝺ sic̄ phs dic̄ in·mj·etħ·carē malo accipit̄ in rōe boni vnde ℣ nō supari ab aliq̄ grauī inalo puta a picl'is mortis accipit̄ qꝺammō p eo qꝺ ē attingē ad magnū bonū q̄z p̄mū ptinet ad fortitudinē·s̄z ꝺm ad magn̄imitatē·et ꝺm hꝰ fortitudo ℣ magn̄imitas p eodē accipi p̄nt·ꝗa tñ alia racō difficultatis est in vtrq̄ p̄ꝺictorꝫ·ideo q̄p̃e logq̄ꝺo magn̄itas a phō ponīt̄ alia vt⁹ a fortitudīe ℣ ad·ij·ꝺō·qꝺ amator pitulꝰ ꝺ q̄ indr̄ñter se piculis exponit·qꝺ vī ptinē ad eū q̄ indr̄ñter ml'ta q̄si magna exīstimat qꝺ est ꝺtra rōez magnanī·null⁹ enī vī p aliq̄ se piculis exponē nisi id magnū exīstimet·s̄z p hys q̄ vē sūt magna magn̄im⁹ p̄mptissime picul' se exponit· quia opaē magnū ī actu fortitudīs·sic̄ in actib⁹ aliaꝫ vtutū·vñ et phs ibidē dic̄ qꝺ magnim⁹ nō est microkindinos ideſt p̄ parvis piclitās·s̄z ē megalakindros ideſt p magnis piculis piclitās·et seneca dic̄ in li° de·mj·vtutib⁹·eris magnim⁹ si picl'a nō appetas ut remeari⁹ nec formidēs ut timiꝺ⁹·nā nil timiꝺū facit aīm ñ reprehēsibil' vite ꝺsciā ℣ ad·nj·ꝺō·qꝺ malū inq̄ztū huīoi fugiens est·qꝺ autē ēca ipm sit p̄sistendū est p accēns ideſt inq̄ztū oportet sustinē mala ad ꝺsuacōem bonorꝫ·s̄z bonū de se est appetendū et qꝺ ab eo refugiaē nō est nisi p accēns inq̄ztū sc̄z exīstimaē excedē facultatē desiꝺantis·sp̄ qꝺ autē p se est poci⁹ est q̄z id qꝺ est p accēns·et ideo magis repugnat firmitati aī arduū in malis q̄z arduū ī bonis·et ideo p̄ncipalior est vt⁹ fortitudīs q̄z magn̄imitatis·licz bonū sit simpl'r p̄ncipali⁹ q̄z malū·malū tñ ē p̄ncipalius q̄ztum ad hoc /

Ad·vj·sic p̃cedī·vī qꝺ fiducia nō ptīeat ad magnanīmitatem·p̄t enī aliq̄s habē fiduciā nō solū de seipo·s̄z ecīā de alio·ꝺm id·ij·ad cor·nj fiduciā autē habem⁹ p ihm xp̄m ad deū nō qꝺ sūf sufficiētes aliq̄ꝺ ex nob q̄si ex nobis·s̄z hoc vī ēe ꝺ rōz magn̄itatis·g̃ fiducia ad magn̄itatē nō ptinz ℣ ꝺō·fiducia nō vī ēe timori opposita·ꝺ·id ysa·xij°·fiducialit̄ agā et nō timebo·s̄z carere timore magis ptinet ad fortitudinē·g̃ et fiducia magis ad fortitudīez ptinz q̄z ad magn̄itatē ℣ ꝺō·p̄miū nō debeē nisi vtuti·s̄z fiducie debeē p̄miū·ꝺ enī ad heb·nj°·qꝺ nos sum⁹ dom⁹ xp̄i si fiduciā et gl'am spei usq̄z in finē firmā retineamus·g̃ fiducia est quedā vt⁹ distincta a magn̄itate·qꝺ ecīā vī p hoc qꝺ macrobi⁹ eā magnanīmitati ꝺdiuidit ℣ S; ꝺ est qꝺ tuli⁹ ī sua rethorica vī ponē fiduciā loco magnanimitatis ut ꝺ dictū est ℣ K ñ ꝺō·qꝺ nomen fiducie ex fide assumptū ēe vī·ad fidē aūt ptinet aliq̄ꝺ ℣ ad eu credē·ptinz autē fiducia ad spem·ꝺm id iob·xj°·habebis fiduciā ꝓposita tibi spe·et ideo nomē fiducie hꝰ p̄ncipal'r sig̃ficare vī qꝺ aliq̄s spem ꝺcipiat ex hoc qꝺ credit vbis ad⁹ auxiliū p̄mittēntis·s̄z ꝗa fides ꝺ ecīā opīo vehemēs·ꝺtingit autē aliq̄ꝺ vehemēt opīnari nō solū ex eo qꝺ est ab alio dictū·s̄z ecīā ex eo qꝺ est ī alio ꝺsideratū·inde est qꝺ fiducia p̄t dici q̄ aliq̄s spem ad⁹ rei ꝺcipit ex aliquo ꝺsideratoꝫ qñq̄z quidē in seipo puta cū aliq̄s videns se sanū ꝺfidit se diu victurꝫ·qñq̄z aūt in alio puta cū aliq̄s cōsideans aliū amicū suū ēe et potentē·fiducia hī adiuuari ab eo·dictū est autē s̄ qꝺ magnanīmitas est ēca spem ad⁹ arduī·et ideo ꝗa fiducia importat qꝺdā robur spei ꝓueniēs ex aliq̄ cōsideracōne q̄ facit vehementē opīoz de bono assequꝺo· inde est qꝺ fiducia ad magn̄imitatē ptinet ℣ ad ·j·g̃ ꝺō·qꝺ sic ꝺ ī·mj·etħ·ad magnū ptinz nullo indigē·ꝗa hoc deficiētis est·hoc tñ ꝺz intelligi ꝺm modū humanū·vñ addit·ut vix·hoc enī est supꝰ hoīez ut hō nullo indigeat·indiget enī ꝺis hō·p quidē diuīo auxilio·sc̄ꝺo aūt ecīā auxilio hūano· ꝗa hō est nat̄alit̄ aīal sociale eo qꝺ sibi nō sufficit ad vitā·inq̄ztū g̃ indiget aliis·sic ad magnimū ptinet ut hēat fiduciā de aliis·ꝗa hoc ecīā ad excellenciā hoīs ptinet qꝺ habeat alios in ꝓmptū·q̄ eū possint iuuarē·inq̄ztū autē ip̄t aliq̄s p̄t in tñ ad magn̄imitatē ptinz fiducia quā hī de seipo ℣ ad ·ij·ꝺō·qꝺ sic̄ ꝺ dictū est cū de passionib⁹ agētur· spes quidē directe opponit̄ despacōi q̄ est ēca idem obiectū sc̄z ēca bonū·s̄z ꝺm obiectorꝫ ꝺtrietatē opponit̄ timori cui⁹ obiectū ē malū·fiducia aūt qꝺdā robur importat spei·et ideo opponit̄ timori sic̄ et spes·s̄z ꝗa fortitudo q̄p̃e firmat hoīez ꝺ mala·magnanīmitas autē ēca p̄secucōz bonorꝫ·inde ē qꝺ fiducia magis q̄p̃e ptinet ad magn̄imitatē q̄z ad fortitudinē·s̄z ꝗa spes causat audaciā q̄ ptinet ad fortitudinē·inde est qꝺ fiducia ptinet ad fortitudinē ex oñti ℣ ad·nj·ꝺō·qꝺ fiducia ut dictū ē importat q̄ꝺam modū spei·est enī fiducia spes roborata ex aliq̄ firma opīone·mod⁹ aūt adhibit⁹ ad⁹ aliq̄ affectōi p̄t ptinē ad ꝺmēdacōem ip̄i⁹ act⁹ ut ex hoc sit meritoꝛi⁹ nō tñ ex hoc determinaē ad spēz vtutis·s̄z ex mā·et ideo fiducia nō p̄t q̄p̃e logq̄ꝺo noīare aliq̄ vtutē·s̄z p̄t noīare ꝺdicōm vtutis·et q̄p̃e hoc cōnūaē inē ptes fortitudīs nō q̄si vt⁹ adiūcta nisi ꝺm qꝺ accipit̄ ꝓ magn̄imitate a tulio·s̄z sic̄ pars integralis ut dictū est

Ad·vij·sic p̃cedit̄·vī qꝺ securitas ad magnanīmitatē nō ptineat·securitas enim ut ꝺ hītū ē importat quietē q̄ꝺā a p̄turbacōe timoris· s̄z hꝰ maxime facit fortitudo·g̃ securitas vī idē ēe qꝺ fortitudo·s̄z fortitudo nō ptinet ad magn̄itatē· s̄z poci⁹ econuerso·g̃ neq̄z securitas ad magn̄itatē ptinz ℣ ꝺō·phꝰ dic̄ in li° ethy·qꝺ secur⁹ ꝺ q̄si sine cura·s̄z hꝰ vī ēe ꝺ vtutē q̄ curā hī de rebꝫ honestis· ꝺm id apl'i·ij·ad thy·ij°·sollicite cura teipm ꝓbabilē exhibē deo·g̃ securitas nō ptinet ad magnanīmitatē q̄ opaē magnū in oīb⁹ vtutib⁹ ℣ ꝺō·nō ē idē vt⁹ ℣ vtutis p̄miū·s̄z securitas ponit̄ vtutis p̄miū·unꝺ iob·xj°·si iniq̄tatē q̄ est in manu tua abstuleris defoss⁹ secur⁹ dormies·g̃ securitas nō ptinet ad magn̄imitatē neq̄z ad aliā vtutē sic̄ ꝓ

ei⁹ Sz ꝺ̄ ē qꝫ tuli⁹ dic in .j. de offi. qꝫ ad magnū aīm ptinet neq; pbacōi aī. neq; fortune succūbē. ſz in h⁹ ꝺlſtrit hoīs ſecuritas. g̃ ſecuritas ad magnanitatē ptinz Ad ñ dō. qꝫ ſic phs dic in .ij. ſue rethorice. timor facit hoīes cōſiliatiuos inq̄tū ſecurā hñt qualr poſſit ea euadē q̄ timēt. ſecuritas autē ꝺ̄ p remocōz huiꝰ cure quā timor ingerit. et ideo ſecuritas importat q̄ꝺā pfectā q̄tē anī a timore. ſic fiducia importat q̄ꝺā robur. ſic aūt ſpes directe ptinet ad magnimitatē ita ſpes directe ptinet ad fortitudinē. et ideo ſic fiducia immediate ptinet ad magnimitatē. ita ſecuritas immediate ptinet ad fortitudinē. cōſiꝺandū tñ eſt. qꝫ ſic ſpes eſt cauſa audacie. ita timor eſt cauſa deſpationis ut ſ̄ hītū eſt cū de paſſionibus agētur. et ideo ſic fiducia ex oñti ptinet ad fortitudiez inq̄tū vnit audacie. ita et ſecuritas ex oñti ptinet ad magnimitatē inq̄tū repellit deſpacōm Ad .j. g̃ dō. qꝫ fortitudo nō ꝓpue laudat ex hoc qꝫ nō timeat qꝺ ptinet ad ſecuritatē. ſz inq̄tū importat firmitatē q̄ꝺā ī paſſionibꝫ. vñ ſecuritas nō ē idē qꝺ fortitudo. ſz ē q̄ꝺā cōdicō eiꝰ Ad .ij. dō. qꝫ nō q̄libet ſecuritas ē laudabil. ſz qñ ꝺeponit aliq̄s curā put ꝺz et ī quibꝰ timē nō oportz. et hoc mō eſt ꝺicō fortitudis et magnimitatis Ad .nj. dō. qꝫ ī vtutibꝰ eſt quedā ſimilitudo et pticipacō future btitudinis ut ſ̄ habitū eſt. et ideo nichil phibz ſecuritatē q̄ꝺā ee ꝺicōm acui⁹ vtutis q̄uis pfecta ſecuritas ad pmūm vtutis ptineat

Ad .vnj. ſic ꝓcedit. vī qꝫ bona fortune non ꝺferāt ad magnimitatē. qa ut ſeneca dicit in libro de ira. vtus ſibi ſufficiēs eſt. ſz magnitas facit omnes vtutes magnas ut dictū eſt. g̃ bona fortune nō ꝺferūt ad magnimitatē Ꝓ. nullus vtuoſ⁹ ꝺtēpnit ea qbꝰ inuat. ſz magnim⁹ ꝺtēpnit q̄ ptinēt ad exteriorē fortunā. dic enī tuli⁹ ī .j. ꝺ of. qꝫ magnim⁹ ī extremis rez deſpicietia ꝺmēdat. g̃ magnanitas nō adiuuat a bonis fortune Ꝓ. ibidē tuli⁹ ſubdit. qꝫ ad magnimū ptinet ea que vident acerba. ita ferre ea ut nichil a ſtatu nature diſcedat nec a dignitate ſapietis. et ariſtotiles dic in .mj. eth. qꝫ magnim⁹ ī infortunijs nō eſt triſtis. ſz acba et infortunia oppōnūtur bonis fortune. qlibz enī ēſtat de ſubtracōe eoz qbꝰ iuuat. g̃ exteriora bona fortūe nō ꝺferūt ad magnimitatē Sed contra eſt qꝫ phs dicit in .mj. ethicorum qꝫ bona fortune vident ꝺferre ad magnimitatem Ñ dō. qꝫ ſic ex ſ̄ dictis pz magnitas ad duo reſpicit. ad honorē qꝺē ſic ad māz. ſz ad aliq̄ꝺ magnū opandū ſic ad finē. vtrūq; autē iſtoz ad bona fortune ꝺpanꝺ. qa enī honor vtuoſis nō ſolū a ſapiētibꝰ. ſz eciā a mltitudīe exhibet q̄ maxīa reputat huīoi exteriora bona fortūe. ſit ex oñti maior honor exhibet hys qbus aſſunt exteriora bona fortune. ſiꝫr eciā ad actꝰ vtutis organice bona fortune deb̄uiūt. qa p ꝺiuicias et potētias. ⁊ āicos dat nob facltas opandi. et ideo manifeſtū eſt qꝫ bona fortune ꝺferūt ad magnimitatē Ad .j. g̃ dō. qꝫ vt⁹ ſibi ee ſufficiēs ſ̄. qa ſine hys eciā exterioribꝰ bonis ee pt. indiget tñ hys exterioribꝰ ad hoc qꝫ expedicī⁹ opet Ad .ij. dō. qꝫ magnim⁹ exteriora bona ꝺtēpnit inq̄tū nō reputat ea bona magna p quibus debeat aliq̄s indeces facē. nō tñ q̄tū ad hoc ꝺtēpnit ea qñ reputat ea vtilia ad op⁹ vtutis exequendū Ad .nj. dō. qꝫ q̄cūq; non reputet aliq̄s magnū. neq; multū gaudet ſi id retineat. neq; mltū ēſtaꝫ ſi id amittat. et ideo qa magnim⁹ nō eſtimat exteriora bona ſz bona fortune q̄ſi aliq̄ magna. inde eſt qꝫ nec de eis mltū extollit ſi aſſint neq; in eaz amiſſione multū deicitur

Deinde conſiꝺandū eſt de vicijs oppoſitis magnimitati Et ꝓmo de illis que opponunt ſibi ꝓ exceſſū que ſūt ea. ſz ꝓſumptō. ambitiō. et inanis gl'a Secundo de puſillanimitate q̄ oponit ei p modū defect⁹ Circa ꝓmū q̄runt duo Primo vtz ꝓſumptō eſt pcm Secꝺo vtz opponit magnitati ꝓ exceſſū Ad .j. ſic ꝓcedit. vī qꝫ ꝓſūptio nō ſit pcm. ꝺic enī ap⁹ ad philipen. nj. q retro ſūt obliuiſcēs ad antiora me extēdo. ſz hoc vī ad ꝓſumptiōm ptinē. qꝫ aliq̄s tēdit in ea q̄ ſūt ſup ſeipm. g̃ ꝓſumptio nō eſt pcm Ꝓ. phs dic in .x. eth. qꝫ oportet nō ſolū ſuadētes humana ſapē hoīez entē. neq; mortalia mortalē. ſz inq̄tū ptingit īmortale facere. et in .x. meth. dic. qꝫ hō ꝺebz ſe retrahē ad diuina q̄tū pt. ſz diuina ⁊ inmortalia maxīe videt ee ſ̄ hoīez. cū g̃ de rōe ꝓſumptōis ſit qꝫ aliq̄s tēdit in ea q̄ ſūt ſ̄ ſeipm vī qꝫ ꝓſūptio nō ſit pcm. ſed magis ē aliq̄ꝺ laudabile Ꝓ. ap⁹ dic .ij. cor. nō ſum⁹ ſufficiētes aliq̄ꝺ cogitare a nobis q̄ſi ex nob. ſi g̃ ꝓſūptō ꝺm quā aq̄uis nitit ī ea ad q̄ nō ſufficit eſt pcm. vī qꝫ hō nec cogitare aliq̄ꝺ bonū licite poſſit qꝺ eſt inconueniēs. nō g̃ ꝓſūptō ē pcm Sed ꝺ̄ eſt qꝫ ꝺ̄ ecc. xxxj. o ꝓſūptio neqſſima vñ creata es vbi rñdet glo. de mala ſz volūtate create. ſz oñe qꝺ ꝓcedit ex radice male volūtatis eſt pcm. g̃ ꝓſumptō ē pcm Ñ dō. qꝫ cū ea q̄ ſūt ꝺm naturaz ſint ordiata rōe diuina q̄ humana rō ꝺebz imitari. qa ꝺm rōz humanā fit qꝺ ē ſ̄ ordinē cōit in naturalibꝰ rebꝰ inuentū eſt vicioſū et pcm. hoc aūt oniter in omibꝰ rebꝰ naturalibꝰ inuenit qꝫ q̄libz accō ꝺmēſurat vtuti agētis nec aliq̄ꝺ agens natural nitit ad agendū id qꝺ excedit ſuā facltatē. ⁊ ideo vicioſū eſt et pcm q̄ſi cōtra ordinē naturalē exiſtēs qꝫ aq̄uis aſſumat ad agēdū ea que ꝓferunt ſue virtuti qꝺ ptinet ad rōez ꝓſumptōis. ſic et ipm nomaifeſtat. vnde maifeſtū eſt qꝫ ꝓſumptō ē pcm Ad .j. g̃ dō. qꝫ nichil phibz aliq̄ꝺ eſſe ſ̄ potēciā actiuā alic⁹ rei naturalis qꝫ nō eſt ſ̄ potēciā paſſiuā eiuſdem. ineſt enī aeri potētia paſſiua per quā pt trāſmutare in hoc qꝫ habeat accōm ⁊ motū ignis. q̄ excedūt potenciā actiuā aeris. ſic ē eciā vicioſū ee et ꝓſūptuoſū qꝫ aliq̄s in ſtatu inpfecte vtutis exīs attēptaret ſtatim aſſeq̄ ea q̄ ſūt pfecte vtutis. ⁊ ſi q̄s ad hoc tēdat ut pficiat in vtutē pfectā hoc nō eſt ꝓſumptuoſū nec vicioſū et hoc mō ap⁹ ī antiora ſe extēdebat ſz p ꝺtinuū pfectū Ad .ij. dō. qꝫ ꝺiuina et inmortalia ꝺm naturaz ſūt ſ̄ hoīez.

hoī tñ ineſt quedã potẽcia naẽalis ſcz intellectus per quã pt diuĩgi immortalib⁹ et diuĩs · et ꝟm hoc phs dic̃ qꝫ oportz hoiez ſe attrahẽ ad immortalia ⁊ diuĩa nõ quidẽ ut ea opẽ q̃ decẽt deũ facẽ · ſz ut ei adiũuẽ p intellectũ et volũtatẽ Ad · nj · dõ · qꝫ ſic̃ phs dic̃ in · nj · eth̃ · q̃ p alios poſſum⁹ aliq̃liter p nos poſſum⁹ · et ideo quia cogitare et facẽ bonũ poſſum⁹ cũ auxilio diuĩo nõ totl'r hoc excedit nẽaz facultatẽ · et ideo non eſt p̃ſumptuoſũ ſi aliq̃s ad aliq̃d op⁹ ẏtuoſũ agendũ intẽdat · eẽt autẽ p̃ſũptuoſũ ſi ad hoc ãq̃s tẽdẽt abſqꝫ fiducia diuĩ auxilij Ad · ij · ſic̃ pcedĩ · vĩ qꝫ p̃ſũpcio nõ opponitur magnimitati p excẽſſũ · p̃ſũpcio enĩ ponit̃ ſpẽs pcti in ſp̃m ſcẽm ut ſup̃ habitũ eſt · ſz pcẽm in ſp̃m ſcẽm nõ opponit̃ magnanitati · ſz magis caritati · g̃ eciã neqꝫ p̃ſũpcio opponẽ magnanitati Ad ad magnimitatẽ ptinet qꝫ aliq̃s ſe magnis dignificet · ſz aliq̃s ꝺ p̃ſũptuoſ⁹ eciã ſi ſe puis dignificet dũmõ hoc excedat q̃pam facultatẽ · nõ g̃ directe p̃ſũpcio magnimitati opponit̃ Ad · magnim⁹ extioza bona reputat q̃ſi pua · ſz ꝟm phm i · x̃ eth̃ · p̃ſũptuoſi q̃pt extiorẽ fortunã fũt deſpectores ⁊ iniuriatores alioꝝ q̃ſi magnũ eſtimãtes aliq̃d extioza bona · g̃ preſũpcio nõ opponit̃ magnanitati p excẽſſũ · ſz ſolũ p defectũ Sed ꝺ eſt qꝫ phs dic̃ in · ij⁹ · et · mj · eth̃ · qꝫ magnimo opponit̃ p excẽſſũ ⁊ captꝫ capul⁹ ideſt furioſ⁹ · uł vẽtoſ⁹ q̃ nos dicim⁹ preſũptuoſũ Ad ñ dõ · qꝫ ſic̃ ſ dictũ eſt · magnitas conſiſtit i medio nõ quidẽ ꝟm q̃titatẽ ei⁹ i qꝫ tẽdit · q̃ tendit in maximũ · ſz conſtituit̃ in medio ſcõm q̃portiõm ad q̃pam facultatẽ · nõ enĩ in maiora tẽdit q̃z ſibi ẏueniant · preſũptuoſũ autẽ q̃ztũ ad id in qꝫ tẽdit nõ excedit magnimũ · ſz mltũ qñqꝫ ab eo deficit · excedit autẽ ꝟm q̃portiõez ſue facultatis q̃z magnim⁹ nõ trãſcendit · et hoc mõ preſũpcõ opponit̃ magnanitati p excẽſſũ Ad · j · g̃ dõ · qꝫ nõ q̃libet preſũpcio ponit̃ pcẽm in ſp̃m ſcẽm · ſz illa q̃ q̃s diuĩaz iuſticiã otẽpnit ex inordinata cõfidẽcia diuĩe miſcõie · et talis p̃ſũpcio rõe mãe inq̃ztũ ſcz p eã otẽpnit̃ aliq̃d diuinũ opponit̃ caritati · uł pocei⁹ dono timoris cui⁹ eſt deũ reẏeri inq̃ztũ talis otẽptus excedit q̃portiõm q̃pe facultatis p̃t opponi magnanitati Ad · ij · dõ · qꝫ ſic̃ magnanitas ita ⁊ preſumpcio in aliq̃d magnũ tendẽ vĩ · nõ enim multũ conſueuit dici aliq̃s preſũptuoſ⁹ ſi i aliq̃ mõ vires q̃pas trãſcẽdit ſi tñ talis preſũptuoſ⁹ dicat̃ h̃ preſũpcio nõ opponit̃ magnanitati · ſz illi ẏtuti q̃ eſt circa mediocres honores ut dictũ eſt Ad · nj dõ · qꝫ null⁹ attẽptat aliq̃d ſ ſuã facultatẽ niſi inq̃ztũ facultatẽ ſuã eſtimat maiorẽ q̃z ſit circa qꝫ p̃t ẽe error dupl'r · vno⁹ ꝟm ſolã q̃titatẽ · puta cũ aliq̃s eſtimat ſe habẽ maiorẽ ẏtutẽ · uł ſciaz · uł aliq̃d aliud huĩoi q̃z habeat · ſcõo mõ ꝟm gen⁹ rei · puta cũ aliq̃s ex hoc eſtimat ſe magnũ et mags dignũ ex q̃ nõ eſt · puta q̃pter diuicias · uł q̃pter aliq̃ bona fortune · ut enĩ phs dicit in · mj · eth̃ · q̃ ſine ẏtute talia bona habent · neqꝫ iuſte magnis ſeipos dignificãt · neqꝫ recte magnanĩ dicunẽ · ſil'r eciã ꝺ ad qꝫ aliq̃s tẽdit ſ vires ſuas · qñqꝫ quidẽ ꝟ · reiũitatẽ eſt magnũ ſimpl'r · ſic̃ pz de petro qui tendebat ad hoc qꝫ p̃ primo patẽtur qꝫ erat ſ ẏtutẽ ſuã · qñqꝫ vero nõ eſt aliquid magnũ ſimpl'r · ſz ſolũ ꝟm ſtultoꝝ opiom · ſic̃ pcios veſtib⁹ indui deſpicẽ · et iniuriari alijs · qꝫ quidẽ ptinz ad excẽſſũ magnitatis · nõ ꝟm reiũitatẽ · ſz ꝟm opioz · vñ ſeneca dic̃ in li⁹ de · mj · ẏtutib⁹ · qꝫ magnanitas ſi ſe exẽ modum ſuũ extollat · fcĩet virũ mianẽ inflatũ ẽpidũ · i q̃tũ et i q̃ſcũqꝫ excellẽcias dẽtoꝝ fcẽtoꝝqꝫ neglecta honeſtate feſtinũ · et ſic pz qꝫ p̃ſũptuoſ⁹ ꝟm reiũitatẽ q̃ñz deffic̃ a magnĩo · ſz ꝟm apparẽciã i excẽſſu

Deinde conſiderandum eſt de ⁊ ſe habet ambicione Et circa hoc queruntur duo Primo vtrum ambicio ſit peccatum Secundo vtz opponat̃ magnanitati p excẽſſum

Ad · j · ſic pcedit̃ vĩ qꝫ ambi⁹ nõ ſit pcẽm · importat enĩ ãbicõ cupiditatẽ honoris · honor autẽ de ſe quidẽ bon⁹ eſt et maximũ inter extioza bona · vñ q̃ de honore nõ curãt vituperãt̃ · g̃ ambi⁹ nõ eſt pcẽm · ſz magis aliq̃s laudabile ꝟm qꝫ bonũ laudabl'r appetit̃ Ad · q̃libet abſqꝫ vicio p̃t appetẽ id qꝫ ſibi debẽt p p̃mio · ſz honor eſt p̃miũ ẏtutis · ut phs dic̃ i · j · ⁊ · vnj eth̃ · g̃ ãbi⁹ honoris nõ ẽ pcẽm Ad · idꝫ qꝫ hõ q̃uocat̃ ad bonũ ⁊ ſuocat̃ a malo nõ ẽ pcẽm · ſz p honorẽ hoies q̃uocant̃ ad bona facienda et mala vitãda · ſic̃ phs dic̃ i · nj · eth̃ · qꝫ fortiſſimi vident̃ ẽe apud q̃s timidi ſũt inhonorati · fortes autẽ honorati · ⁊ tuli⁹ dic̃ in li⁹ de tuſculanis q̃ſtionib⁹ · qꝫ honor alit artes · g̃ ambicõ nõ ẽ pcẽm Sz ꝺ eſt qꝫ ꝺ i · j · ad cor · xm⁹ · qꝫ caritas nõ eſt ambicioſa nõ querit q̃ ſua ſũt · nichil autẽ repugnat caritati niſi pcẽm · g̃ ambicõ eſt pcẽm Ad ñ dõ · qꝫ ſic̃ ſ dictũ eſt · honor importat q̃ndã reẏencia alicui exhibitã in teſtimoniũ excellẽcie ei⁹ · circa excellenciã aũt hoīs duo ſũt attendẽda · p̃mo quidẽ qꝫ idꝫ ꝟm qꝫ hõ excellit nõ hẽt hõ a ſeipo · ſz ẽ q̃ſi qꝺã diuinũ in eo · et ideo ex hoc non debẽt ſibi p̃cipl'r honor ſz deo · ſcõo conſiderandũ eſt qꝫ idꝫ quo hõ excellit dat̃ hoī a deo ut ex eo alijs p̃ſit · vñ in tñ debz hoī placẽ teſtimoniũ ſue excellẽcie qꝫ ab alijs exhibet̃ur · inq̃ztũ ex hoc pat̃ ſibi via ad hoc qꝫ alijs p̃ſit · tripl'r aũt appetitũ honoris otigit ẽe inordinatũ · vno⁹ p hoc qꝫ aliq̃s appetit teſtimoniũ de excellẽcia q̃m nõ hẽt qꝫ eſt appetẽ honorẽ ſ ſuã q̃portiõz · alio⁹ p hoc qꝫ honorẽ ſibi cupit nõ referẽdo in deũ · tcio⁹ per hoc qꝫ appetit⁹ ei⁹ in ipo honore queſcit nõ referẽs honorẽ ad vtilitatẽ alioꝝ · ambicio autẽ importat inordinatũ appetitũ honoris · vñ manifeſtũ eſt qꝫ ambicõ ſp̃ ſit pcẽm Ad · j · g̃ dõ · qꝫ appetit⁹ boni debet regl'ari ꝟm rõm cui⁹ regl'az ſi trãſcẽdat erit vicioſ⁹ et hoc mõ vicioſũ eſt qꝫ aliq̃s honorẽ appetat nõ ꝟm ordinẽ rõis · vituperãt autẽ q̃ nõ curãt de honore ꝟm qꝫ racõ dictat · ut eciã vitẽt ea q̃ ſũt cõtra honori Ad · ij · dõ · qꝫ honor nõ eſt p̃miũm ẏtutis q̃ ad ipm ẏtuoſũ · ut ſcz hõ p p̃mio expectare debeat · ſz p p̃mio expetit bẽitudiez q̃ eſt finis ẏtutis · ꝺ autẽ ẽe p̃miũ ẏtutis ex pte alioꝝ q̃ non hñt aliq̃d maiꝰ qꝫ ẏtuoſo retribuãt q̃z honorẽ q̃ ex hoc ipo magnitudiez hẽt qꝫ phibet teſtimoniũ ẏtuti ·

vñ pz qp nō ē sufficiēs pmiū · ut ō · nj · eth · Ad · nj · dō · qp sic̄ p appetitū honoris qñ debito mō appetit̄ aliq̄ puocanē ad bonū et reuocanē a malo · ita eciā si inordinate appetat̄ hoī pt̄ ē hoī occasio mlta mala faciēdi dū sez aliqs nō curat q̄liēcūqz honorē ꝺsequi posset · vñ salustꝰ dic̄ ī catilinario · qp gla et honorē et impiū bonꝰ et ignauꝰ eq̄ sibi exoptāt · sz ille sez bonꝰ via vtiť huic sz ignauo · quia bone artes desūt dolis atqz fallacijs ꝓtēdit · ꝛ tñ illi q̄ solū ꝑt̄ honorē · ul̄ bona faciūt · ul̄ mala vitāt nō sūt vtuosi · uez p pbm · nj · eth · vbi dic̄ · qp nō sūt vere fortes qui ꝑt̄ honorē fortia faciunt

Ad · ij · sic ꝓcedit̄ · vi qp ambicō nō opponat̄ magnanimitati per excessū · vni enim medio nō opponat̄ ex vna pte nisi vnū extremū · sz magnanimitati p excessū opponit̄ pſūpcio ut dictū est · g nō opponit̄ ei ambicō p excessū Ad · magnitas est ēca honores · sz ambicō vi ptinē ad dignates · ō · ij · mach̄z · mj · qp iason ambiebat sūmū sacꝺocīū · g ambicō nō opponit̄ magnitati Ad · ambicio vi ad extiorē apparatū ptinē · ō enī act̄ · xxv · qp agrippa et berinica cū ambicō inēierūt ꝓtoriū · et · ij · pali · xvij · qp sup corp̄ asa mortui ꝺbusserūt aromata et vngēta ambicōe nimia · sz magnanitas nō est ēca extiorē apparatū · g ambicō nō opponit̄ magnanimitati Sz ō est qp tuliꝰ in · j · de offi · dic̄ · qp sic̄ q̄sq̄z magnitudine anī excellit · ita maxie vult p̄ceps oīm solꝰ ēe · sz hoc pertinet ad ad ambicōez · g ambicō ptinet ad excessū magnimitatis Ad · nō dō · qp sic̄ dictū ē ambicō importat appetitū inordinatū honoris · magnanitas autē ē ēca honores · et utit̄ eis b · qꝺ oportz · vñ manifestū est qp ambicō opponit̄ magnanitati · sic̄ eciā inordinatū ordinato Ad · j · g dō · qp magnimitas ad duo respicit · ad vnū quidē sic̄ ad finē intētum qꝺ ē aliqꝺ magnū opꝰ qp magnimꝰ attēptat ꝺm suā facultatē · et q̄tū ad hoc opponit̄ magnanitati p excessū · pſūpcio autē attēptat aliqꝺ magnū opus sup suā facultatē · ad aliud autē respic̄ magnitas sic̄ ad māz q̄ debite vtit̄ sez ad honorē · ꝛ q̄tū ad hꝰ opponit̄ magnanitati p excessū ambicō · nō ē aūt inconueniēs ꝺm diūsa ēe plures excessꝰ vniꝰ medij Ad · ij · dō · qp illi q̄ sūt ꝺstituti in dignitate ꝑter q̄ꝺā excellenciā statꝰ debeť honor · et ꝺm hoc inordinatꝰ appetitꝰ dignitatū ptinet ad ambicōez · si q̄s enī inordiate appetēt dignitatē nō rōe honoris · sz ꝑt̄ debitū dignitatis vsū suā facultatē excedentē nō est ambicios⁹ · sz magis pſumptuosꝰ Ad · nj · dō · qp vñ et talibꝰ ꝺsueuit honor exhiberi qꝺ signat̄ iac̄ · ij° · si introierit in ꝺuentū vr̄m vir annulū hñs aureū et veste candida et dixeritis ei tu sede h ic̄ vnde ambicō nō est ēca extiorē ct̄ū nisi ꝺm qꝺ pertinet ad honorem

Deinde cōsiderandū est de inani gloria

Et circa hoc querunt̄ · mj · Primo vtz appetitꝰ gle sit pcm Scꝺo vtz sit pcm mortale Tercio vtz sit viciū capitale Quarto de filiabus eius

Ad · j · sic ꝓcedit̄ · vi qp appetitꝰ gle nō sit peccatū · nullꝰ enī peccat in hoc qp deo assimilat̄ · qñymo mādat̄ ad eph̄ · v · estote imitatores dei sic̄ filij carissimi · sz in hoc qp hō q̄rit glaz vi deū ymitari q̄ ab hoībꝰ glaz q̄rit · vñ ō ysa · xlvj · affer filios meos de lōginquo ꝛ filias meas ab extremis tre et oñez q̄ inuocat nomē meū in glaz meā creaui eū · g appetitꝰ gle nō ē pcm Ad · iꝺ p qꝺ aliqs puocat̄ ad bonū nō vi ēe pcm · sz per appetitū gle hoies puocanē ad bonū · dic̄ enī tuliꝰ in li° de tusculanis qōnibꝰ · qp hoies ad studia impellunt̄ gloria · et eciā in scripta ꝓmittit̄ gla p bonis opibꝰ · ꝺm iꝺ ad ro · ij° · hys quidē q̄ sūt ꝺm paciencīā boni opis glīaz et honorē · g appetitꝰ glorie nō est pcm Ad · tuliꝰ dic̄ in sua rethorica · qp gla est freqs de aliq̄ fama cū laude et ad idē ptinet qꝺ ambrosiꝰ dic̄ qp gla est q̄si clara cū laude noticia · sz appetere laudabilē famā nō est pcm q̄ymmo vi ēe laudabile ꝺm iꝺ ecc̄ · xlj° · curā habe de bono noīe et ad ro · xij° · puidētes bona nō solū cora deo · sz eciā cora oībꝰ hoībꝰ · g appetitꝰ inanis gle nō est pcm Sed cōtr̄ est qp aug⁹ dic̄ · v · de ci · dei · sanius videt q̄ et amorē laudis viciū ēe cognoscit Ad · nō dō · qp gla claritatē q̄ꝺā signat · vñ gl̄ari idē ē qp clarificari · ut aug⁹ dic̄ sup iohem · claritas autē et decor q̄ꝺā hñt manifestacōm · et ideo nomē gl̄ie ꝑt̄ importat manifestacōz gl̄ie alicuiꝰ de hoc qp apud hoīes decoꝝ vi · siue iꝺ sit bonū corpale aliqꝺ siue spūale · ꝺa vero iꝺ qꝺ simplicit̄ clarū est a multis ꝺspici pt̄ et a remotis · ideo ꝑt̄ p nomē gl̄e designat̄ qp bonū alicuiꝰ deuēniat in mltoꝝ noticiā ꝛ approbacōm · ꝺm qꝺ salustiꝰ dic̄ in catilinario · gl̄iari ad vnū nō est largiꝰ tñ accepto gl̄e noīe nō solū ꝺsitit · in mltitudīs ognicōe · sz eciā paucoꝝ · ul̄ vniꝰ aut sui soliꝰ · dū sez aliqs ꝑt̄m bonū ꝺsiꝺat ut dignū laude · qp aūt aliqs bonū suū ognoscit et approbet nō est pcm · ō enī j · ad corꝝ · ij° · nos autē non spm huiꝰ mūdi accepimꝰ · sz spm q̄ ex deo ē ut sciāꝰ q̄ a deo donata sūt nob · sil̄r eciā nō ē pcm qp aliqs velit bona opa sua ab alijs approbari · ō enī math · v · luceat lux vra cora hoībꝰ · et ideo appetitꝰ gl̄ie de se nō noīat aliqꝺ vicioſū · sz appetitꝰ inanis · ul̄ vane gl̄ie viciū importat · nā qlibet vanū appetē vicioſū est · ꝺm iꝺ psalmis · ut qꝺ diligitis vanitatē ꝛ q̄ritis mēdaciū · pt̄ aūt gl̄ia dici vana · ep̄l̄r vnoꝰ ex pte rei de q̄ q̄s gl̄iaz q̄rit · puta cū q̄s q̄rit gl̄iaz de eo qꝺ nō ē · ul̄ de eo qꝺ nō est gl̄ia dignū · sic̄ de aliq̄ re fragili et caduca · alioꝰ ex pte eiꝰ a q̄ q̄s gl̄iaz q̄rit · puta hoīs cuiꝰ iudiciū nō est certū · ēcio ex pte ipiꝰ q̄ gloriā appetit q̄ videlicz appetitū gl̄ie sue non refert in debitū finē · puta ad honorē dei · ul̄ ꝓximi salutē Ad · j · g dō · qp sic̄ augꝰ dic̄ sup iohis · xnj · vos vocatis me mgr ꝛ dñe ꝛ bñ dicitis · piculosū est sibi placē cui cauendū est superbire · ille autē q̄ sup oīa est q̄tumcūqz se laudet nō extollit se · nob nāqz expedit deū noscē nō illi nec eū q̄sqz ognoscit sī nō se indicet ipse q̄ nouit · vñ pz qp deꝰ suā gl̄iaz non q̄rit ꝑt̄ se sz ꝑt̄ nos · et sil̄r eciā hō laudabl̄r pt̄ ad alioꝝ vtilitatē gloriā

gloria neqz q̃ztũ ad intencõm gloriã q̃rentis non
est pcẽm mortale·sz veniale ℣ Ad·j·g̃ dõ·qp nll's
peccãdo mẽtur vitã etnã·vñ op⁹ v̇tuosũ amittit
vim mẽndi vitã eternã·si ꝓpter inanẽ gl'az fiat
ecia si illa inanis gl'a nõ sit pcẽm mortale·sz qñ
aliqs simpl'r amittit etnã mcedẽ ꝓpt̃ inanẽ gl'az·
7 nõ solũ q̃ztũ ad vnũ actũ tũc inanis gl'a ẽ pcẽm
mortale ℣ Ad·ij·dõ·qp nõ oĩs q̇ est inanis gl'e cu-
pidus appetit sibi illã excellenciã q̃ opetit soli deo·
alia enĩ est gl'a q̃ debeẽ soli deo·et alia q̃ debeẽ hoĩ
v̇tuoso·ul' diuiti ℣ Ad·nj·dõ·qp inanis gl'a õ ẽe
piculosũ pcẽm nõ tñ ꝓpt̃ g̃uitatẽ sui·sz eciã ꝓpter
hoc qp ẽ dispositõ ad g̃uia pcta·inq̃ztũ sez p inanez
gl'az reddiẽ hõ ꝑsũptuos⁹ 7 nimis de seipo ꝫfidẽs·
7 sic eciã paulatim disponit ad hoc qp homo ꝓtine-
tur interioribus bonis

Ad·mj·sic ꝓcedi·vl qp inanis gl'a nõ sit vi-
ciũ capitale·viciũ enĩ qõ semp ex alẽo oriẽ
nõ vl ẽe capitale·sz inanis gl'a sp ex supbia nas-
ciẽ·g̃ inanis gl'a nõ ẽ viciũ capitale ℣ Ad·honor
vl aliqd ẽe ꝑncipali⁹ q̃z gl'a q̃ est ei⁹ effect⁹·sz am-
bitiõ q̃ est inordinat⁹ appetit⁹ honoris nõ est viciũ
capitale·g̃ eciã neqz appetit⁹ inanis gl'ie ℣ Ad·vi-
ciũ capitale hz aliq̃z ꝑncipalitatẽ·sz inanis gl'a nõ
vl habẽ aliq̃z ꝑncipalitatẽ·neqz q̃ztũ ad rõm pcti·
qa nõ sp est pcẽm mortale·neqz eciã q̃ztũ ad rõem
boni appetibilis·qa gl'a hũana vl ẽe qõdã fragile
et exẽ hoĩez exñs·g̃ inanis gl'a nõ est viciũ capi-
tale ℣ Sz dr est qp greg⁹·xxxj·mo·nũat inanem
gl'az inẽ septẽ vicia capitalia ℣ Rñ dõ·qp de vi-
ciis capitalibꝫ dupl'r aliq loquntr·qdã enĩ ponunt
supbiã vnũ de viciis capitalibꝫ·7 hij nõ ponunt
inanẽ gl'az inẽ vicia capitalia·g̃g⁹ aũt ĩ·xxxj·
mo·supbiã ponit reginã oĩm vicioz 7 inanẽ glo
riã q̃ inmediate ab ipa oriẽ ponit viciũ capitale·
7 hoc rõnabiliẽ·supbia enĩ ut infra dicẽ impor-
tat inordiatũ appetitũ excellẽcie·ex oĩi aũt bono
qõ qs appetit q̃zdã pfectõm et excellenciã ꝫsequiẽ·
7 ideo fines oĩm vicioz ordinanẽ in finẽ supbie·
et ꝓpt̃ hoc vl qp habeat q̃zdã g̃nalẽ causalitatẽ sup
alia vicia et nõ debeat ꝫputari inẽ spẽalia vicioz
ꝑncipia q̃ sunt vicia capitalia·inẽ bona autẽ p q̃
excellenciã hõ ꝫsequtur ꝑcipue ad hoc opari vl gl'a
inq̃ztũ importat manifestacõz bonitatis ãcui⁹·nã
bonũ naturaliẽ amaẽ et honorabẽ ab oĩbꝫ·et ideo sic
p gl'az q̃ est apud deũ ꝫsequtur hõ excellenciã i rebꝫ
diuĩs·ita eciã p gloriã hoĩm ꝫsequtur hõ excellẽciaz
in rebꝫ hũanis·7 ideo ꝓpt̃ ꝓpinqtatẽ ad excellẽciã
q̃m hoĩes maxie desiderant ꝫsequ̇s ẽ qp sit ml'tũ appe
tibilis·et qa ex ei⁹ inordiato appetitu vicia ml'ta
oriunt̃·ideo inanis gl'a est viciũ capitale ℣ Ad·j
g̃ dõ·qp aliqõ viciũ oriri ex supbia non repugnat
ei qõ est ẽe viciũ capitale·eo qp sic sup̃ dcẽm ẽ supb̃
bia est regina et maẽ oĩm vicioz ℣ Ad·ij·dõ·qp
laus et honor ꝫpanẽ ad gl'az ut sup̃ dictũ est·sicut
cause ex qbꝫ sequiẽ gl'a·vñ gl'a ꝫpaẽ ad ea sic fi-
nis·ꝓpt̃ hoc enĩ aliqs amat honorari 7 laudari in-
q̃ztũ p hoc aliqs estimat se in alioz noticia fore p̃-
cl'arũ ℣ Ad·nj·dõ·qp inanis gl'a hz ꝑncipalẽ rõm
appetibilis rõne iã dicta et hoc sufficit ad rõz vicij
capitalis·non autẽ req̃riẽ qp viciũ capitale sp sit
pcẽm mortale·qa eciã ex veniali pcto pt mortale
oriri inq̃ztũ sez veniale disponit ad mortale

Ad·v·sic ꝓcediẽ·vl qp inconuenienẽ dicãtur
filie inanis gl'ie ẽe inobediencia·iactancia
ypocrisis·otẽcio·ptinacia·discordia·nouitatũ pre-
sũpcõ·iactãcia enĩ bm greg̃·xxij°·mo·poniẽ inẽ
spẽs supbie·supbia aũt nõ oriẽ ex inani gl'a·sed
poti⁹ ecõuerso·ut g̃g⁹ dic̃·xxxj·mo·g̃ iactãcia
nõ debet poni filia inanis gl'ie ℣ Nõ·otencões sup-
bie et discordie videnẽ ex ira maxime ꝓuenire·
sed ira est capitale vicium inani glorie condiui-
sũ·g̃ videtur qp non sint filie inanis glorie ℣ Nõ·
cso⁹ dic̃ sup math·qp vbicũqz est vana gl'a malũ
est·sz maxime ĩ philantropia idest in misdia q̃
tñ nõ est aliqd nouũ·sz in ꝫsuetudie hoĩm exist̃it
est ꝑsũptcio g̃ ꝑsũptcio nouitatũ nõ dz spẽaliẽ poni
filia inanis gl'ie ℣ Sz otra est auctas g̃g⁹ ĩ·xxxj
moraliũ vbi predictas filias inanis gl'e assignat
℣ Rñ dõ·qp sic s dcẽm est·illa vicia q̃ de se nata
sũt ordinari ad finẽ ãcui⁹ vicij capitalis dicũtur
filie ei⁹·finis autẽ inanis gl'ie ẽ manifestacõ ꝓpe
excellẽcie·ut ex sup̃ dictis pz·ad qõ pt hõ tendẽ du-
pliciẽ·vno⁹ directe siue p v̇ba·et sic est iactancia
siue pfecta·et sic si sint vera habẽcia aliq̃z admi-
racõz est ꝑsumpcõ nouitatũ q̃s hoĩes solẽt magis
admirari·si autẽ p fl'a sic est ypocrisis·alio autẽ mõ
nitiẽ aliqs manifestare suã excellenciã indirecte
ostendẽdo se nõ ẽe alio mioz·et hoc q̃dr̃upl'r·ꝑmo
quidẽ q̃ntũ ad intellectũ·et sic est ptinacia p quã
hõ nimis innitiẽ sue sentẽcie nolẽs credẽ sniẽ me-
lioi·scõo q̃ztũ ad volũtatẽ·et sic est discordia dũ
nõ vult a ꝓpa volũtate discedẽ ut aliꝫ ocordz·ẽcio
q̃ztũ ad locucõm et sic est otencõ dũ aliqs clamose
otra aliũ litigat·quarto q̃ztũ ad factũ·et sic est ĩ-
obediencia·dũ sez aliqs nõ vult exeq̃ supioris p̃-
ceptũ ℣ Ad·j·g̃ dõ·qp sic sup̃ dictũ est iactancia
poniẽ spẽs supbie q̃ztũ ad intioẽ causã ei⁹ que est
arrogãcia·ipa autẽ iactãcia exteioz·ut õ in·mj·
eth·ordinaẽ qñz quidẽ ad lucz·sz freq̃ci⁹ ad gl'az·
ul' honorem·7 sic oriẽ ex inani gl'a ℣ Ad·ij·dõ·qp
ira nõ causat discordiã et otencõm nisi cũ adiũc-
cõe inanis gl'ie p hoc sez qp aliqs sibi gl'osũ ꝛputat
qõ nõ cedat volũtati·ul' vbis alioz ℣ Ad·nj·dõ·
qp inanis gl'ia vitupaẽ ẽca elemosinã ꝓpt̃ defectũ
caritatis q̇ vl ẽe in eo q̇ ꝑfert inanẽ gl'az vtilitati
ꝓxi dũ hoc ꝓpt̃ id facit·nõ autẽ vitupaẽ aliqs ex
hoc qp ꝑsumat elemosinã facẽ quasi aliqd nouum

Einde cõsiderandum est de pusillani-
mitate Et circa hoc queruntur duo
Primo verum pusillanimitas sit
peccatum Secundo cui virtuti oppo-
natur

Ad·j·sic ꝓcedi·vl qp pusillanitas nõ sit pec-
catũ·ex oĩi enĩ pcto aliqs efficiẽ malus·
sic ex omni v̇tute aliqs efficiẽ bon⁹·sz pusillanⁱ⁹
nõ est mal⁹·ut phs dic̃ ĩ·mj·eth·g̃ pusillanitas
nõ est pcẽm ℣ Nõ·phs dic̃ ibidẽ maxime qõ videẽ

pusillanimꝰ ee qui magnis bonis dignꝰ exiſtit. et tñ hys nō dignificat ſeipm. ſz nullꝰ eſt dignꝰ magnis bonis niſi virtuoſꝰ ꝗa ut phs ibidē dic̄ b. vitate ſolꝰ bonꝰ eſt honorandꝰ. g̃ pusillanimꝰ eſt virtuoſꝰ. nō g̃ pusillanitas eſt pcm ⁊ ꝺ. inicium oīs pcī ē ſupbia. ut ꝺ ecc̄. x̄. ſz pusillanitas nō pcedit ex ſupbia. ꝗa ſupbꝰ colligit ſe ſup id qꝺ ē. pusillanī? autē ſubtrahit ſe ab hys ꝗbꝰ ē dignꝰ. g̃ pusillanitas nō eſt pcm ⁊ ꝺ. phs dic̄ in. mſ. eth̄. qꝺ ꝙ dignificat ſe miozibꝰ q̄ſ ſit dignꝰ. ꝺ pusillanī?. ſz qñq; ſcī viri dig̃ficant ſeipos miozibꝰ q̄ſ ſūt digni. ſic̄ pz de moyſe. et ieīmia. ꝙ dig̃ erāt officio ad qꝺ aſſumebant a deo. qꝺ tñ vēq; eoꝝ humilit̄ recuſabat. ut habet̄ in exo. mſ. et ieīmie. ſ. nō g̃ pusillanitas eſt pcm ⁊ Sz otra eſt nichil in moribꝰ hoīm ē vitandū niſi pcm. ſz pusillanitas eſt vitāda. ꝺ enī ad coloceñ. mſ. pres nolite ad ī; dignacōm puocare filios vros ut nō pusillo aīo fiāt. g̃ pusillanitas eſt pcm ⁊ ñ ꝺ. qꝺ oīe qꝺ ꝺriaī naīali inclinacōi eſt pcm. ꝗa ꝺriaī legi naī. ineſt aūt vnicuiq; rei naīalis inclinacō ad exeq̄dam accōm ꝺmenſuratā ſue potēcie. ut pz in oīb; reb; naīalibꝰ tam aīatis q̄ inaīatis. ſic̄ autē p pſūpcōez aliq̄s excedit puorcōm ſue potēcie dum nitit̄ ad maiora q̄ poſſit. ita pusillanitas eciā deficit a puorcōe ſue potēcie. dū recuſat ī id tendē qꝺ eſt ſue potēcicie ꝺmenſuratū. et ideo ſic̄ pſumpcio eſt pcm. ita et pusillanitas. et inde eſt qꝺ bu? ꝙ acceptā peccūiaz dñi ſui fodit in ira nec eſt opat? ex ea pp̄ē q̄ꝺam pusillanitatis timorē et punit̄ a dño. ut habet̄ xxv. et luc̄. xix. ⁊ Ad. ſ. ꝺ. qꝺ phs illos noīat malos ꝙ pxis inferūt nocumenta. et ꝺm hoc pusillanimꝰ ꝺ nō ee malꝰ. ꝗa nulli infert nocumētum niſi p acēns inq̄ſitū ſcz defficit ab opacōibꝰ ꝗbꝰ poſſz alios iuuare. dic̄ enī gg? in paſto. qꝺ illi ꝙ pdeſſe vtilitati pximoꝝ ī pdicatōe refugiūt ſi diſcrete iudicent̄ ex tantis rei ſūt ex q̄ſtis venientes ad publicū pdeſſe potuerūt ⁊ Ad. ij ꝺ. qꝺ nichil phibet aliq̄ hītez hītum vtutis peccare venialit̄ quidē eciā ipſo hītu remanēte. mortalit̄ aūt cū corrupcōne ipi? hīt? vtutis g̃tuite. et ideo pt ꝺtingē qꝺ aliq̄s ex vtute q̄m habz ſit dignꝰ ad aliq̄ magna facienda q̄ ſūt digna magno honore. ⁊ tñ p hoc qꝺ ipe nō attēptat ſua vtute vti peccat qñq; quidē venialit̄. qñq; autē mortal̄r. uł pt dici qꝺ pusillāi? ē dignꝰ magis ꝺm hilitatē ad vtutē q̄ ineſt ei. uł ex bona diſpoſicōe nate. uł ex ſcia. uł ex extiori fortūa ꝗbꝰ dū recuſat vti ad vtutē pusillanimꝰ reddit̄ ⁊ Ad. nj. ꝺ. qꝺ eciā pusillanitas aliq̄ mō ex ſupbia oriī dū ſcz aliq̄s nimis pp̄o ſē; ſui innitit̄ q̄ repſentat ſe inſufficientē ad ea reſpectu q̄z ſufficienciā hz. vñ ꝺ pū. xxvj. ſapiēcior ſibi piger vł ſeptē viris loq̄tibꝰ ſentēcias. nichil enī phibz qꝺ ſe q̄ſtū ad aliq̄ deiciat. et q̄ſtū ad alia ſe in ſublime extollat. vñ gg? in paſto. de moyſe dic̄. qꝺ ſupbꝰ fortaſſe eēt ſi ducatū plebis ſue ſine trepidacōe ſuſcipet. ⁊ rurſū ſupbꝰ exiſtēt ſi actoris ipio obedire recuſaret ⁊ Ad. mj. ꝺ. qꝺ moyſes. ⁊ ieīmias digni erāt officō ad qꝺ ꝺuit? eligebanī ex ꝺuina gr̃a. ſz ipi ꝺſiꝺantes pp̄e infirmitatis inſufficienciā recuſabāt. non tñ pnaciter ne in ſuperbiam laberentur

Ad. ij. ſic pcdit̄. vł qꝺ pusillanitas nō opponat̄ magnanitati. dic̄ enī phs in. mſ. eth̄. qꝺ pusillanimꝰ ignorat ſeipm. appetēt enī bona ꝗbꝰ dignꝰ eſt ſi ſe ognoſcēt. ſz ignorācia ſui vł opponi prudēcie. g̃ pusillanitas opponit̄ prudēcie ⁊ ꝺ. math. xxv. ſuū q̄ pp̄ē pusillanitatē peccūia vti recuſauit vocat dñs malū et pigz. phs eciaz dic̄ ī. mſ. eth̄. qꝺ pusillani videnē pigri. ſz pigcia opponit̄ ſollicitudī q̄ eſt actꝰ prudēcie ut ſ hītum eſt. g̃ pusillanitas nō opponit̄ magnitati ⁊ ꝺ. pusillanitas vł ex inordinato timore pcdē. vnde ꝺ yſaie. xxxv. dicite pusillanimes ofortami et nolite timē. eciā vł pcdē ex inordinata ira. ꝺm qꝺ ad coloceñ. mſ. pres nolite ad īdignacōz puocare filios vros ut nō pusillo aīo fiant. ſz inordinacō tioris opponit̄ fortitudī. inordia? autē ire māſuetudī. g̃ pusillanitas nō opponit̄ magnitati ⁊ ꝺ. viciū qꝺ opponit̄ acui vtuti tāto g̃ui? eſt q̄to eſt magis vtuti diſſimile. ſz pusillanitas magis eſt diſſimilis magnanitati. q̄ pſumpcō. g̃ ſi pusillanimitas opponet̄ magnanitati ſeq̄ret̄ qꝺ eēt g̃ui? pcm q̄ pſūpcō. qꝺ eſt ꝺ qꝺ ꝺ ecc̄. xxxij. o pſūpcō neq̄ſſima vñ creata es. nō g̃ pusillanitas opponi magnanitati ⁊ Sz otra eſt qꝺ pusillanitas ⁊ magnanitas dñt ꝺm magtudinē et puitatē aī ut ex ipis noīb; appaz. ſz magnū ⁊ puū ſūt oppoſita. g̃ pusillanitas opponit̄ magnanitati ⁊ ñ ꝺ. qꝺ pusillanitas pt tripl̄r ꝺſiꝺari. vnō ꝺm ſeipam ⁊ ſic māifeſtū ē qꝺ pz. pp̄a rōz opponit̄ magnitati a q̄ differt ſcōm dñam magnitudis et puitatis ēca idē. nā ſic̄ magnani? ex ani magtudine tēdit ad magna. ita pusillanimꝰ ex ani puitate ſe retrahit a magnis. aliō pt ꝺſiꝺari ex pte ſue cauſe q̄ ex pte intellect? eſt ignorācia pp̄e ꝺdictis. ex pte aūt appetit? eſt timor deficiēdo ī hys q̄ fle eſtimat excedē ſuā facultatē. tcio pt ꝺſiꝺari q̄ſtū ad effectū q̄ eſt retrahē ſe a magnis ꝗbꝰ eſt dignꝰ. ſz ſic̄ ſup dictū eſt oppoſitō vicij ad vtutē attēditur magis ꝺm pp̄am ſpēz q̄ ꝺm cauſā. uł effectū. et ideo pusillanitas directe magnitati opponit̄ ⁊ Ad. ſ. g̃ ꝺ. qꝺ racō illa pcdit de pusillanitate ex pte cauſe quā hz in intellectu. ⁊ tñ nō pp̄e pt dici qꝺ opponat̄ prudēcie eciā ꝺm cāz ſuā. ꝗa tal̄ ignorācia nō pcedit ex inſipiēcia. ſz magis ex pigcia ꝺſiꝺandi ſuā facultatē. ut ꝺ in. mſ. eth̄. uł exeq̄ndi qꝺ ſue ſubiacet pti ⁊ Ad. ij. ꝺ. qꝺ racō illa pcdit de pusillanitate ex pte effect? ⁊ Ad. nj. ꝺ. qꝺ illa racio pcdit ex pte cauſe. nec tñ timor cauſās pusillanitatē ſp eſt timor pic̄oꝝ mortis. vñ eciā ex hac pte nō oportz qꝺ opponat̄ fortitudī. ira autē ꝺm rōem pp̄i mor? quo q̄s extollit̄ in vindictā nō cauſat pusillanitatez q̄ deicit aīm. ſz magis tollit eā. inducit autē ad pusillanitatē rōe cauſay ire q̄ ſunt iniurie illate ex ꝗbꝰ deicit̄ aī? pacientis ⁊ Ad. mſ. ꝺ. qꝺ pusillanitas eſt g̃ui? pcm ꝺm pp̄am rōz q̄ pſumpcio ꝗa per ipaz recedit homo a bonis qꝺ eſt

pessimũ · ut ꝺ in · mj · etħ · �sz ꝑsumpcõ ꝺ ee neqssi-
ma rõne supbie ex qua procedit

Deinde ꝺndandũ est de magnificẽcia et
vicijs oppositis Circa magficencią
autẽ q̃runt̃ · mj · Primo vtz mag-
nificẽcia sit vtus Scõ vtz sit vtus
spẽalis Tercõ que sit mã eius Quarto vtz sit
pars fortitudinis

Ad · j · sic pcedit̃ · vi qꝺ magnificencia nõ sit
vtus · q enĩ hẽ vnã vtutẽ habet oẽs ut ꝺ
hitum est · sz aliqs pt habẽ alias vtutes · sine mag
nificẽcia · dic enĩ phs ĩ · mj · etħ · qꝺ nõ ois liberal
est magnific⁹ · g̃ magficẽcia nõ ẽ vtus ℸ ꝺ · vt⁹
moral ꝺsistit ĩ medio · ut ĩ · ij · etħ · ꝺ · sz magni-
ficẽcia nõ vi ꝺsistẽ in medio · superexcollit enĩ liba
litatẽ magnitudine · magnũ autẽ opponit̃ paruo
sic extremũ qz mediũ est eqle · ut ꝺ ĩ · x · metha ·
et sic magficencia nõ est in medio sz in extremo ·
g̃ nõ est vtus ℸ ꝺ · nulla vtus ꝺtriat̃ naĉali in-
clinacõi · sz magis pficit ipaz ut ꝺhitũ est · sed sic
phs dic̃ in · mj · etħ · magnific⁹ nõ est sũptuos⁹ in
seipo ꝫ qꝺ ẽ ꝺ naĉalẽ inclinacõz p q̃m aliqs maxie
puidet sibi · g̃ magficencia nõ est vtus ℸ ꝺ · ꝺm
phm in · vj · etħ · ars est recta racõ factibiliũ · sed
magficẽcia ẽ ĉca factibilia ut ex ipo noie apparz ·
g̃ magis est ars q̃ vtus ¶ Sed ꝺr hũana vtus est
pticipacõ qꝺã vtutis diuie · sz magnificẽcia ptinet
ad vtutẽ diuinã · ꝺm ꝺ⁹ psalmis · magficencia ei⁹
et vtus ei⁹ in nubibus · g̃ magnificẽcia est vtus

¶ Rñ ꝺ · qꝺ sic ꝺ in · j · de celo · vtus ꝺ p opacõm
ad vltimũ in ꝫ potẽcia pt nõ quidẽ ad vltimũ ex
pte defect⁹ · sz ex pte excess⁹ cui⁹ racõ ꝺsistit ĩ mag
nitudie · et ideo opari aliqꝺ magnũ ex q̃ sumitur
nomẽ magficẽcie ꝑe ptinet ad rõm vtutis · vnde
magficẽcia noiat vtutẽ ¶ Ad · j · g̃ ꝺ · qꝺ nõ oĩs
libalis est magnific⁹ q̃tũ ad actũ qa desũt sibi ea
qꝺ vti ncẽe est ad actũ magnificũ · tñ ois liberal
hẽ hitum magficencie ul actu ul in ꝑpinq ꝺispo-
sicõe ut supꝺ dictũ est cũ de ꝺnexione vtutũ ageret̃

¶ Ad · ij · ꝺ · qꝺ magficẽcia cõsistit qdẽ in extremo
ꝺsiꝺata q̃titate ei⁹ qꝺ facit · sz tñ in medio cõsistit
ꝺsiꝺata regla rõis a q nõ deffic̃ · nec eã excedit sic̃
et de magnimitate dictum est ¶ Ad · nj · ꝺ · qꝺ ad
magficencią ptinet facẽ aliqꝺ magnũ · qꝺ autẽ p-
tinet ad psonã vniuscuiusqz ẽ aliqꝺ puũ ĩ opacõe
ad id qꝺ cõuenit rebꝫ diuis · ul rebꝫ oñibꝫ · et ideo
magfic⁹ nõ pncipl'r intẽdit sũpt⁹ facẽ in hys que
ptinẽt ad psonã ꝑam nõ qa bonũ suũ nõ querat
sz qa nõ est magnũ si qꝺ tñ ĩ hys q̃ ad ipm ptinẽt
magtudinẽ habeãt · hoc ecią magficẽ magnificus
psequit̃ · sic ea q̃ semel fiũt · ut nupcie · ul aliqꝺ ali
ud huioi · ul ecią ea q̃ pmanẽcia sũt · sic ad magfi
cũ ptinet ꝑparare ꝺueniẽtẽ hitacõez · ut ꝺ ĩ · mj ·
etħ · ¶ Ad · mj · ꝺ · qꝺ sic phs dic̃ in · vj · etħ · oportz
rõz artis ee q̃ꝺã vtutẽ scz moralẽ p quã scz appetit⁹
inclinet̃ ad rcte vtendũ rõne artis et hoc ptinet ad
magficencią · vnde nõ est ars sz vtus

Ad · ij · sic pcedit̃ · vi qꝺ magficencia non sit
spẽalis vtus · ad magficencią enĩ vi ptinẽ
facere aliquid magnum · sed facere aliquid mag-
num potest cõuenire cuilibz virtuti si sit magna
sicut qui habet magnam vtutẽ tpancie fac̃ mag-
nũ tpancie op⁹ · g̃ magficencia nõ est aliq̃ spẽalis
vtus · sz significat statũ pfectũ cuiuslibet vtutis

¶ ꝺ · eiusdẽ vi facẽ aliqꝺ et tendẽ in i⁹ · sz tendẽ in
aliqꝺ magnũ ptinet ad magnanitatẽ ut ꝺ dictũ
est · g̃ ¬ facẽ aliqꝺ magnũ ptinet ad magnitatẽ ·
nõ g̃ magficẽcia est vtus distincta a magnitate

¶ ꝺ · magficẽcia vi ptinẽ ad sctitatẽ · ꝺ enĩ exo-
xv⁹ · magfic⁹ ĩ sctitate · et in ps⁹ · sctitas et mag-
nificẽcia ĩ sctificacõe ei⁹ · sz sctitas est idẽ religioi
ut ꝺhitum est · g̃ magficencia vi idẽ ee religioi ·
nõ g̃ est vtus spẽalis ab alijs distincta Sz ꝺ ẽ qꝺ
phs ꝺnũat eã alijs vtutibꝫ spẽalibꝫ ℸ ñ ꝺ · qꝺ ad
magficencią ptinet facẽ aliqꝺ magnũ · sic ex ipo
noie apparet · facẽ autẽ dupl'r pt accipi · vno ꝑe
alio ꝺñit̃ · ꝑe autẽ facẽ · ꝺ opari aliqꝺ ex interiori
mã sic facẽ domũ · ul aliqꝺ aliud huioi · ꝺñit̃ aũt
ꝺ facẽ · p q̃cũqz accõe · siue trãseat ĩ exteriorẽ mãz sic
vrẽ ¬ secare · siue maneat ĩ ipo agẽte sic intelligẽ
et velle · si g̃ magficencia accipiat̃ ꝺm qꝺ faccõem
alicui⁹ magni importat ꝑt faccõ ꝑe ꝺ · sic mag
nificẽcia ẽ spẽalis vt⁹ · op⁹ enĩ factibile ꝓducit̃ ab
arte ĩ cui⁹ qdẽ vsu pt attẽdi · vna spẽalis rõ boni-
tatis qꝺ ipm op⁹ factũ p artẽ sit magnũ scz ĩ q̃ti-
tate · ꝓciositate · ul dignitate · qꝺ facit magficẽcia ·
¬ ꝺm h⁹ magficencia ẽ spẽalis vtus · si vero nomẽ
magficencie accipit̃ ab eo qꝺ est facẽ magnũ · ꝺm
qꝺ facẽ ꝺñit̃ sumit̃ · sic magnificẽcia nõ est spẽal
vtus ℸ ꝺ · j · g̃ ꝺ · qꝺ ad q̃libet vtutẽ ꝑe pfectaz
ptinet magnũ facẽ ex suo gne · ꝺm qꝺ facẽ ꝺñiter
sumit̃ · nõ autẽ ꝺm qꝺ sumit̃ ꝑe · sz hoc est ꝑtium
magnificẽcie ℸ ꝺ · ij · ꝺ · qꝺ ad magnimitatẽ pti
net nõ solũ tendẽ ĩ magnũ sz ecią in oĩbꝫ vtutibꝫ
magnũ opari · ul facẽdo · ul q̃libẽcũqz agẽdo · ut ꝺ
in · mj · etħ · ita tñ qꝺ magnanitas ĉca hoc ꝛspicit
solã rõm magni · alie autẽ vtutes q̃ si sint pfecte
magnũ opanẽ · nõ pncipl'r dirigãt intencõm suã
ad magnũ · sz ad id qꝺ est ꝑm vnicuiqz virtuti ·
magtudo aũt ꝺsequit̃ ex q̃titate vtutis · ad mag
nificẽciaz vero ptinet nõ solũ facẽ magnũ ꝺm qꝺ
facẽ ꝑe sumit̃ · sz ecią ad magnũ faciẽdũ tẽdẽ aio-
vñ tuli⁹ dic̃ in sua rethorica · qꝺ magnificẽcia est
rex magnaz ¬ excelsaz cũ aĩ quadã ampla ¬ splẽ
dida ꝑpositõe cogitaꝝ atqz admĩstracõ, ut cogitaꝝ
referat̃ ad interiorẽ intencõz · admĩstraꝝ aũt ad ex-
teriorez execucõm · vñ oportz qꝺ sic̃ magnanitas in-
tẽdit aliqꝺ magnũ in oñi mã · ita magnificẽcia
in aliq̃ ope factibili ℸ ꝺ · nj · ꝺ · qꝺ magficencia
intendit op⁹ magnũ facẽ · opa autẽ ab hoĩbꝫ facta
ad aliquẽ finẽ ordinanẽ · null⁹ autẽ finis hũanoz
opm est adeo magn⁹ sic honor dei · et ideo magni
ficẽcia ꝓpue magnũ op⁹ facit in ordie ad honorẽ
dei · vñ phs dic̃ in · mj · etħ · qꝺ honorabiles sũptus
sũt maxie q̃ ptinent ad diuina sacrificia · et ĉca hoc
maxie studet magnific⁹ · ¬ ideo magficencia ꝺñ
gitur sanctitati qua precipue eius effectus ad
religionem siue ad sanctitatem ordinatur

Ad·nj· sic proceditur·videtur q̄ materia magnificencie nō sit sūptus magni·circa eni eandē māz nō sūt duc vtutes·sz ēca sūptus est libalitas ut sh̄itum est·g̃ magficencia nō est ēca sūptus ¶ ꝯ·omis magnific⁹ est libalis·ut ꝺ in mj·eth·sz libalitas magis ē ēca dona q̄z ēca sūpt⁹·g̃ eciā magnificēcia nō p̄cipue est ēca sūptus·sed magis ēca dona ¶ ꝯ·ad magficenciā ptinz alīqꝺ op⁹ extius facē·nō autē q̄busl̄bz sūptib⁹ fit aliqꝺ extius op⁹ eciā si sint sūpt⁹ magni·puta cū aliqs ml'ta expēdit in exeniis mittēdis·g̃ sūptus non sūt p̄pa mā magficencie ¶ ꝯ·magnos sūpt⁹ nō p̄nt facē nisi diuites·sz omes vtutes p̄nt habē eciā paupes·quia vtutes nō ex ncītate indigēt extiori fortuna·sz sibiipis sufficiūt·ut seneca dic in li⁹ de ira·g̃ magficencia nō est ēca magnos sumptus ¶ Sz ꝺ est q̄ phs dic in·mj·eth·q̄ magnificēcia nō extendit ēca omes opes q̄ sūt in pecuniis sicut liberalitas·sz ēca sūptuosas solū in q̄bꝺ excellit liberalitatē magtudie·g̃ est solū ēca magnos sūpt⁹ ¶ ad·ij· dō·q̄ ad magnificenciā sic dictū est pti net intendē ad aliqꝺ magnū op⁹ faciendū·ad hoc autē q̄ aliqꝺ magnū op⁹ cōueniēt fiat req̄runt ꝓporcionati sūpt⁹·nō eni p̄nt magna opera fieri nisi cū magnis expensis·vñ ad magficenciā pti net magnos sūpt⁹ facē ad hoc q̄ op⁹ magnū ouenienē fiat·vñ et phs dic in·mj·eth·q̄ magfic⁹ ab eḡli ideſt a ꝓporcōnato sūptu op⁹ fient magis magnificū·sūpt⁹ autē est quedā peccunie emissio a qua p̄t aliqs ꝓhiberi p supfluū amorē peccūie·¶ ideo mā magficencie p̄nt dici ¶ ipi sumpt⁹ q̄bus vtit magfic⁹ ad op⁹ magnū faciendū et ipa peccunia q̄ vtit ad sūpt⁹ magnos faciendos et amor peccūie quē modat magnific⁹ ne sumpt⁹ magni impediant ¶ ad·j·g̃ dō·q̄ sic sup dictū ē vtutes ille q̄ sūt ēca res exteriores hñt aliq̄ difficultatē ex ipso gn̄e rei ēca q̄m est vt⁹·et aliā difficultatē ex magtudine ipi⁹ rei·et ideo oportz ēca peccuniā et vsū ei⁹ cē duas vtutes scz libalitatē q̄ respicit oñit vsū peccūie·¶ magficenciā q̄ respicit magnū peccunie vsū ¶ ad·ij·dō·q̄ vs⁹ peccūie alit ptinz ad libalem·et alit ad magnificū·ad libalez eni ptinet bm qꝺ ꝓdit ex ordinato affectu ēca peccūias·et ideo ois vs⁹ debit⁹ peccūie cui⁹ impedimentū tollit modatō peccunie amoris ptinet ad libalitatē scz et ad dona et sūpt⁹·sz vs⁹ peccūie ptinet ad magficū in ordine ad aliqꝺ magnū op⁹ q̄ faciēdum est·¶ talis vs⁹ nō p̄t cē sine sūptu siue expēsa ¶ ad·nj· dō·q̄ magnific⁹ eciā dat dona·ul' exennia·ut ꝺ i·mj·eth·nō tñ sub rōe doni·sz poci⁹ sub rōe sūpt⁹ ordinati ad aliqꝺ op⁹ faciendū·puta ad honorandū aliq̄·ul' ad fciendū aliqꝺ·vñ ꝓuenit honor toti ciuitati·sic cū fit aliqꝺ ad q̄ꝺ tota ciuitas studet ¶ ad·mj·dō·q̄ p̄cipalis actus vtutis est intior electō q̄z vtus p̄t habē absq̄ extiori fortūa·¶ sic p̄t paup cē magnific⁹·sz ad extiores act⁹ vtutū req̄runt bona fortūe sic quedā instrumēta·¶ bm hoc paup nō p̄t actū magficencie extiores exercē i hys q̄ sūt magna simpl'r·sz forte in hys q̄ sūt magna ꝓ opacōem ad aliqꝺ op⁹ qꝺ et si in se sit puū tñ p̄t magficari bm ꝓporcōz illi⁹ gn̄is·nā puū ¶ magnū dicunt relatiue·ut phs dic in p̄dicamentis

Ad·mj·sic p̄dic·vī q̄ magficencia nō sit ps fortitudis·magficēcia eni ouenit i mā cū libalitate ut dictū est·sz libalitas nō est ps fortitudis·sz iustitie·g̃ magficencia nō est ps fortitudis ¶ ꝯ·fortitudo est ēca timores et audacias·magficēcia autē in nl'o vī respicē timorē·sz solū sūpt⁹ q̄ sūt opacōes quedā·g̃ magficencia magis vī ptinē ad iusticiā q̄ est ēca opacōes q̄z ad fortitudinē ¶ ꝯ·phs dic in·mj·eth·q̄ magfic⁹ scienti assimulatē·sz scia magis ouenit cū prudēcia·q̄z cū fortitudie·g̃ magnificēcia nō debet poni ps fortitudis ¶ Sz ꝺ ē q̄ tulli⁹ et macrobi⁹ et andronicus magficenciā ptē fortitudinis ponūt ¶ ñ dō·q̄ magficēcia bm qꝺ est spēalis vtus nō p̄t poni ps subiectia fortitudis·ḡa nō ouenit cū ea in mā·sz ponit ps ei⁹ inq̄ntū adiūgit ei sic vt⁹ scōaria pncipali·ad hoc autē q̄ aliq̄ virt⁹ adiūgat ꝺcui pncipali duo req̄runt ut sup dictū est·q̄z vnū ē ut scōaria oueniat cū pncipali aliud autē ē ut i aliq̄ excedat ab ea·magficencia aūt ouenit cū fortitudine in hoc q̄ sic fortitudo tēdit in aliqꝺ arduū et difficile·ita eciā et magnificēcia·vñ eciā vī esse in irascibili ut fortitudo·sz magnificēcia defficit a fortitudine in hoc q̄ iꝺ arduū in q̄ tēdit·fortitudo autē hē difficultatē ꝓpt̄ pic'm qꝺ iminet psone·arduū eni in qꝺ tēdit magficencia hē difficultatē ꝓpt̄ dispendiū rei qꝺ est ml'tomi⁹ q̄z pic'm psōe·et ideo magnificēcia ponit ps fortitudis ¶ ad·j·g̃ dō·q̄ iustitia respicit opacōes bm se ꝓut i eis cōsiderat racō debiti·sz libalitas ¶ magficencia ostendant opacōes sūptuū b·qꝺ opanē ad passiōes aie·diūsimode tñ·nā liberalitas respic sūpt⁹ p opacōz ad amorē et ocupiaz peccūiaz q̄ sūt passiones ocupiscibilis q̄bꝺ nō impedit libalis ab accōibꝺ et sūptibꝺ faciēdis·vñ est in ocupiscibili·sz magficēcia respic sūpt⁹·p opacōz ad spem attingēdo ad aliqꝺ arduū nō simpl'r sic magnanitas sic in detmīata mā scz in sūptib⁹·vñ magnificēcia vī cē in irascibili sic et magnitas ¶ ad·ij·dō·q̄ magficēcia·et si nō ouenīat cū fortitudine in mā·cōuenit tñ cū ea in odicōe māe·inq̄ntū scz tēdit i aliqꝺ arduū ēca sūpt⁹·sic fortitudo in aliqꝺ arduū ēca timores ¶ ad·nj·dō·q̄ magficēcia ordinat vsū artis ad aliqꝺ magnū ut dictū est·ars autē est in rōne·¶ ideo ad magficenciā ptinz bñ uti rōe i attendendo ꝓporcōem autē sūpt⁹ ad op⁹ qꝺ faciendū est·et hoc p̄cipue nc̄m ē ꝓpt̄ magtudinē vtusq̄ ḡa nisi diligēs ostacō adhibereť iminēt pic'm magdāpni

Einde cōsiderandū est de vicijs oppositis magnificencie Et secundum hoc quaeruntur duo Primo verum puificencia sit vicium Secundo de vicio ei oppositio

Ad·j·sic p̄dic·vī q̄ puificēcia nō sit viciū·vt⁹ eni sic est modatiua magnoꝝ·ita eciā modatia puoꝝ·vñ et libales et magficī aliq̄ pua faciūt·sed magficencia est vtus·sil'r puificencia

magis est vtus q̄ vicīū ¶ ℟. phs dic̄ ī. mſ. eth. q̄ diligēcia racōcinij ē puifica. ſz diligēcia rōcinij vī ēe laudabil'. q̄a bonū hois ē bm rōz ēe. ut dyo⁹ dic̄. mſ. ca⁹ de di. no. g̃ puificēcia nō est vicium ¶ ℟. phs dic̄ ī. mſ. eth. q̄ puific⁹ ꝺſumit peccuniā triſtat⁹. et hoc ꝑtinet ad auariciā ſiue ad illiberalitatē. g̃ puificēcia nō est viciū ab alijs diſtinctū ¶ Sz ꝺ̄ est q̄ phs ī. ij⁹. et. mſ. eth. ponit puificēciā ſpēale viciū mag̃ficēcie oppoſitū ¶ Ad ñ dō. q̄ ſic ſup dictū ē moralia ſpēz a fine ſorciunt̄. vnde ⁊ a fine ut pluries noīant̄. ex hoc g̃ ꝺ̄ aliq̄s puific⁹ q̄ intēdit ad aliq̄d puū faciend̄. puū aūt ⁊ magnū. bm phm ī p̄dicamētis relatie dicunt̄. vñ cū ꝺ̄ q̄ puific⁹ intēdit aliq̄d puū faciendū facē puū intelligendū est ī opacōe ad gen⁹ opis q̄ fac̄ in q̄ quidē puū et magnū p̄t attēdi dupl'r. vno⁹ ex pte opis fiēdi. alio⁹ ex pte ſupt⁹. mag̃fic⁹ g̃ pn cipl'r intēdit mag̃tudiem operis. ſcōario intēdit mag̃tudinē ſupt⁹ qnā nō vitat ut faciat magnū op⁹. vñ et phs dic̄ in. mſ. eth. q̄ mag̃fic⁹ ab eq̄li ſuptu op⁹ facit magis magnificū. puficus aūt ecōuerſo p̄cipl'r quidē intēdit puitatē ſupt⁹. vñ phs dic̄ ī. mſ. eth. q̄ intēdit q̄lit̄ mīmū ꝺſumat. ex ꝺſeq̄nti autē intēdit puitatē opis q̄m ſcz nō ꝛcu ſat dūmō puū ſuptū fcīat. vñ phs dicit ibidē. q̄ puific⁹ maxīa ꝺſumēs ī puo ſcz q̄ nō vult expēdē bonū ꝑdit ſcz mag̃fici opis. ſic g̃ pz q̄ puific⁹ deficit a ꝓporcōe q̄ debet ēe bm rōm int̄ ſupt⁹ et op⁹. defect⁹ aūt ab eo q̄ꝺ est bm rōm causat rōz vicij. vñ manifeſtū est q̄ puificēcia viciū est ¶ Ad. j. g̃ dō. q̄ vtus modat̄ pua bm regl'az rōis a q̄ deficit puific⁹ ut dictū est. nō enī ꝺ̄ puific⁹ qui pua modat̄. ſz q̄ ī modando magna uel pua defic̄ a regula rōis. et ideo hī vicij rōm ¶ Ad. ij. dō. q̄ ſic phs dic̄ in. ij⁹. rethorice. timor fac̄ ꝺſiliativos. ⁊ ideo puific⁹ diligēter rōcinijs intēdit. q̄a inordinate timet bonor ſuor ꝺſūpcōm eciā ī mīmis. vñ hoc nō ē laudabile. ſz vicioſū et vitupabile. q̄a nō dirigit affectū ſuū bm rōem. ſz poci⁹ rōis vſū applicat ad inordinacōm ſui affect⁹ ¶ Ad. nj. dō. q̄ ſic mag̃fic⁹ ꝺuenit cū libali in hoc q̄ ꝓmpte delectabilit̄ pecunias emittit. ita eciā puific⁹ ꝺuenit cū illibali ſiue auaro ī h⁹ q̄ cū t̄ſticia et tarditate expenſas facit. ꝺf̄t autē in hoc q̄ illibalitas attēdit̄ eca ꝺñes ſumpt⁹. puificēcia autē eca magnos ſūptus q̄s difficili⁹ est facē. ⁊ ideo min⁹ viciū est puificencia q̄z illibalitas. vñ phs dic̄ in. mſ. eth. q̄ q̄uis puificēcia et viciū oppoſitū ſint malicie. nō tn̄ obꝓbria inferunt. q̄a neq; ſūt nociua ꝓximo. nec ſūt valde turpes

Ad. ij. ſic ꝓcedit. vī q̄ puificēcie nullū viciū opponat̄. puo enī opponit̄ magnū. ſz magnificēcia nō ē viciū ſz vtus. g̃ puificēcie nō opponit̄ viciū ¶ ℟. cū puificēcia nō ſit viciū ex defectu ut dictū est. vī q̄ ſi aliq̄d viciū eēt puificēcie oppoſitū q̄ ꝺſiſtēt ſolū in ſuphabūdanti ꝺſūpcōe. ſz illi q̄ ꝺſumūt mlta ubi pauca ꝺſumē oportet cō; ſumūt pauca ubi mlta oportz ꝺſumē. ut ꝺ̄ ī. mſ. eth. et ſic hñt aliq̄d de puificēcia. nō g̃ ē aliq̄d viciū puificēcie oppoſitū ¶ ℟. moralia ſorciunt̄ ſpēz ex fine ut dictū est. ſed illi q̄ ſupflue ꝺſumūt hoc faciūt causa oſtētacōis diuiciaz. ut ꝺ̄ ī. mſ. eth. h⁹ autē ptinz ad inanē gl'az q̄ opponit̄ mag̃nitati ut dictū est. g̃ nullū viciū puificēcie opponitur ¶ Sed ꝺ̄ est auctas phī. q̄ ī. ij⁹. et. mſ. eth. ponit mag̃ficēciā mediū duor oppoſitor viciorz ¶ Ad ñ dō. q̄ puo opponit̄ magnū. puū aūt et magnū ut dictū est relatie dicunt̄. ſic aūt ꝛtingit ſūptū ēe puū p opacōez ad op⁹. ita eciā ꝛtingit ſūptū ēe magnū in opacōe ad op⁹. ut ſcz excedat ꝓporcōem q̄ ēe debet ſumpt⁹ ad op⁹ bm regl'az rōis. vñ manifeſtū est q̄ vicio puificēcie q̄ aliq̄s defic̄ a ꝓporcōe debita expenſaz ad op⁹ intēdens mī⁹ expendē q̄z digtas opis req̄rat opponit̄ viciū q̄ aliq̄s dictā ꝓporcōez excedit. ſcz ut pl⁹ expēdat q̄z ſit opi ꝓporcionatū. et viciū grece quidē ꝺ̄ bānauſca a furno dicta. q̄a videlicz ad modū ignis q̄ ē in furno oīa ꝺſumit. uel ꝺ̄ apirokalia idest ſine bono igne. q̄a ad modū ignis oīa ꝺſumit nō ꝓp̄ bonū. vñ latīe hoc viciū noīari p̄t ꝺſūpcio ¶ Ad. j. g̃ dō. q̄ idem viciū ꝛtriat̄ mag̃ficencie. mag̃ficencia ꝺ̄ ēe eo q̄ facit magnū op⁹. nō aūt ex eo q̄ ī ſūptu excedat ꝓporcōm opis. hoc enī ꝑtinet ad viciū q̄ꝺ opponit̄ puificēcie ¶ Ad. ij. dō. q̄ idē viciū ꝛtriat̄ vtuti q̄ est in medio et ꝛrio vicio. ſic g̃ viciū ꝺſūpcionis opponit̄ puificencie in eo q̄ excedit in ſūptu opis digtatē expēdens mlta ubi pauca oportēt expēdē. opponit̄ enī mag̃ficencie ex pte opis magni q̄ꝺ p̄cipue intēdit mag̃fic⁹ in q̄ntū ſcz ubi oportz mlta expendere nichil aut parum expendit ¶ Ad. nj. dō. q̄ ꝺſumptor ex ipa ſpecie actus opponitur peruifico in q̄ntum tranſcendit regl'am rōnis a qua puific⁹ defic̄. nichil tn̄ ꝓhibet q̄n hoc ad finē alt⁹ vicij ordiet̄. puta inanis gl'ie. ul' cuiuſcūq; alt⁹

QUeinde ꝺ̄andū est ꝺ̄ paciēcia Et ꝛca hoc q̄runt̄. v. Primo vtrū paciēcia ſit vtus Scꝺo vtrū ſit maxīa vtutū Tercō vtz poſſit haberi ſine gracia Quarto vtz ſit pars fortitudis Quīto vtz ſit idem cum longanimitate

Ad. j. ſic ꝓcedit. vī q̄ paciēcia nō ſit vtus. vtutes enī ꝓfectiſſime ſūt ī p̄ria. ut aug⁹ dic̄ in. xmſ. eth. de tni. ſz ibi nō est pacia. q̄a nll'a ſūt ibi mala tollerāda. bm ꝛd ꝑſa. xlix. et apoc. xxj. nō eſurīet neq; ſiciet. et nō ꝑcuciet eos eſtus neq; ſol. g̃ pacia nō est vtus ¶ ℟. nll'a vt⁹ ī mal' p̄t inueniri. q̄a vt⁹ est q̄ bonū fac̄ habentē. ſz pacia q̄nq; in malis hoīb⁹ inuenit̄. ſic patz in auaris q̄ ml'ta mala pacient̄ tollerāt ut peccūias ogregēt. b. ꝛd ecc⁹ v. cūctis diebꝫ vite ſue ꝺmedit ī tenebris et ī curis ml'tis et in erūpna atq; t̄ſticia. g̃ pacia nō est vtus ¶ ℟. fruct⁹ a vtutib⁹ dic̄t ut ſhītū est. ſz pacia ponit̄ int̄ fructus. ut ꝑ ad gall'. v. g̃ pacia nō est vtus ¶ Sed ꝺ̄ est q̄ aug⁹ dic̄ in li⁰ de pacia. vtus anī q̄ pacia ꝺ̄ tam magnū donū dei ē ut eciā ip⁹ q̄ nob⁹ eā largit̄ pacia ꝑdicet̄ ¶ Ad ñ dō. q̄ ſic dictū est ſup vtutes morales ordiant̄ ad bonū inq̄ntū ꝺbuāt bonū rōis ꝺ̄ impet⁹ paſſionū.

int alias aũt passiões ẽsticia efficax ẽ ad ipediendo bonũ rõis. b. id. ij. ad cor. vij°. secũ ẽsticia mortẽ opat. et ecẽ. xxx°. mltos occidit tristicia et nõ est vtilitas i illa. vñ ncẽe est habẽ aliq̃s vtutẽ p quã bonũ rõis obuet õ tristiciã ne sez rõ ẽsticie succũbat. h° aũt fac pacia. vñ aug⁹ dic i li° de pacia. q̃ pacia hois est q̃ mala equo aio tolleram⁹ et sine pturbacõe ẽsticie ne aio iniquo bona debam⁹ per q̃ ad melioza pueniam⁹. vñ manifestũ est paciam ẽe vtutẽ ℣ ad. j. g̃ dõ. q̃ vtutes morales nõ rmanẽt bm eundẽ actũ in pria q̃ habent in via sez p opacõz ad bona pntis vite q̃ nõ rmanebũt i pria. sz p opacõem ad finẽ q̃ erit in pria. sic iusticia nõ erit i pria ẽca empcões et vẽdicões et alia q̃ ptinẽt ad vitã pntẽ. sz in hoc q̃ est sbditũ ẽe deo. sil'r act⁹ pacie i pria nõ erit in sustinẽdo aliq̃. sz in fruicõe bonoz in que puenire valeam⁹ paciẽdo. vñ aug⁹ dic in. xm̃j°. de ci. dei. q̃ in pria nõ erit ipa pacia q̃ ncẽia nõ est nisi ubi tollerãda sũt mala. sz etnũ erit id q̃ p pacia3 pueniẽ ℣ ad. ij. dõ. q̃ sic aug⁹ dic i li° de pacia. paciẽtes ꝑpe dicunt q̃ malũt mala nõ omittẽdo ferre q̃ nõ ferendo omittẽ. in illis autẽ q̃ mala sustinẽt ut mala faciãt nec mirãda nec laudãda est pacia q̃ nulla est. sz mirãda duricia negãda pacia ℣ ad. nj. dõ. q̃ sic sup dictũ ẽ. fruct⁹ in sui rõne importat q̃dam delectacõez. sũt autẽ opacões vtutũ delcẽabiles bm seip̃as. ut ꝺ in. j. eth. ꝺsuetũ est autẽ ut noie vtutis eciã vtutũ act⁹ significenẽ. et ideo pacia q̃tũ ad hitũ ponit vtus. q̃tũ autẽ ad delectacõez quã hz i actu ponit fruct⁹. et ꝑcipue q̃tũ ad hoc q̃ p paciam animus prebuatur ne obruatur tristicia

Ad. ij. sic ꝓdit. vi° q̃ pacia sit potissima vtutũ. id enĩ q̃ est pfectũ est potissimũ i vno q̃ gne. sz pacia hz opus pfectũ. ut ꝺ iac. j. g̃ pacia est potissima vtutũ ℣ dõ. omnes vtutes ad bonũ aie ordiant. sz h° ꝑcipue vi° ptinẽ ad paciaz. ꝺ enĩ luc. xxj. i pacia vra possidebitis aias vras. g̃ pacia est maxia vtutũ ℣ dõ. id q̃ est ꝺbuatim et causa alioz vi° poci⁹ ẽe. sz sic ggi⁹ dic i q̃dã ome. pacia est radix et custos oim vtutũ. g̃ pacia est maxia vtutũ ℣ Sz ꝺ ẽ q̃ nõ enũiat int. mj. vtutes q̃s ggi⁹. xxij°. mo. ⁊ aug⁹ i li° de moribo ecẽie vocat ꝑncipales ℣ Rñ dõ. q̃ vtutes bm suã rõz ordinant ad bonũ. est enim vtus q̃ facit bonũ hñtez et op⁹ ei⁹ bonũ reddit. ut ꝺ in. ij°. eth. vñ oportz q̃ tãto ꝑncipalioz sit vt⁹ et pcioz. q̃to magis et directi⁹ ordiat i bonũ. directi⁹ autẽ ad bonũ ordinãt hoiez vtutes q̃ sũt ꝺstitutiue boni. q̃ ille q̃ sũt impeditiue coz q̃ abducũt a bono. et sic int eas q̃ sũt ꝺstitutiue boni tãto aliq̃ pcioz est q̃to in maiori bono statuit hoiez sic fides spes et caritas. q̃ prudẽcia. est iusticia. ita ⁊ int illas q̃ sũt impeditiue retrahẽciũ a bono. tãto aliq̃ est pcioz q̃to id q̃ abea impedit magis a bono retrahit. pl⁹ autẽ reẽhũt. ꝑ picta mortis ẽca q̃ est fortitudo. uł delectacões tact⁹ ẽca q̃ est tꝑancia q̃ q̃is adusa ẽca q̃ est pacia. et ideo pacia nõ est potissima vtutũ. sz deficit nõ solum a vtutibo theologicis et prudẽcia et iusticia q̃ directe statuũt hoiez i bono. sz eciã a fortitudie et tꝑancia q̃ retrahũt a maioribo impedimẽtis ℣ ad. j. g̃ dõ. q̃ pacia ꝺ habẽ op⁹ pfectũ i adusis tollerãdis ex q̃bo ꝑmo ꝓcedit ẽsticia q̃to modat pacia. bo ira q̃to modat mãsuetudo. tertõ odiũ q̃ tollit caritas. q̃to iniustũ nocumẽtum q̃ phibz iusticia. tollẽ enĩ ꝑncipiũ vniuscuiusq̃ est pfecti⁹. nec tñ seq̃tur si i hoc pacia est pfectioz q̃ sit pfectioz simpl'r ℣ ad. ij. dõ. q̃ possessio importat quietũ dñiũ. et ideo p pacia3 ꝺ hõ suã aia3 possidẽ. inq̃tũ radicit⁹ euellit passiones adusitatũ q̃bo aia inq̃etat ℣ ad. nj. dõ. q̃ pacia ꝺ ẽe radix et custos oim vtutũ. nõ q̃si directe eas causãdo et ꝺseruando. sz solũ remouendo phibens

Ad. nj. sic ꝓcedit. vi° q̃ pacia possit haberi sine gra. id enĩ ad q̃ rõ magis indiat magis pt implẽ rõnalis creatra. sz magis est rõnabile q̃ aliq̃s paciat mala ꝓpt bonũ q̃ ꝓpt malũ. aliq̃ aũt paciunt mala ꝓpt malũ ex ꝓpa vtute sine auxilio gre. dic enĩ aug⁹ in li° de pacia. q̃ mlta i laboribo ⁊ doloribo sustinẽt hoies ꝓpt ea q̃ viciose diligũt. g̃ mlto magis hõ pt mala sustinẽ ꝓpt bonũ. q̃ est vẽ pacientẽ ẽe ꝑter auxiliũ gre ℣ dõ. aliq̃ autẽ nõ exñtes in statu gre magis abhorrẽt mala vicioz q̃ corpalia mala. vñ q̃dã gẽtiliũ legũt mlta mala tollerasse ne pria3 pderẽt a aliq̃ aliud i honestũ ꝺmittẽt. sz h° est vere pacientẽ ẽe. g̃ vi° q̃ pacia possit haberi absq̃ auxilio gre ℣ dõ. manifeste apparet q̃ aliq̃ ꝓpt sanitatẽ corpis rcupandã guia quedã et amara paciunt. sal⁹ autẽ aie nõ ẽ min⁹ appetibilis q̃ sanitas corpis. g̃ pari rõe pro salute aie pt aliq̃s mlta mala sustinẽ q̃ est vere pacientẽ ẽe absq̃ auxilio gre ℣ Sz ꝺ est q̃ ꝺ in ps° ab ipo sz deo pacia mea ℣ Rñ dõ. q̃ sic aug⁹ dic i h° de pacia. via desideriox fac tollerancia laboz et doloz. et nemo nisi p eo q̃ delcẽat spõte suscipit ferre q̃ cruciat. et hui⁹ raco est. q̃a ẽsticia ⁊ dolorẽ bm se abhorret anim⁹. vñ nũq̃ eligẽt ea pati ꝓpt se. sz solũ ꝓpt finẽ. g̃ oportz q̃ id bonũ ꝓpt q̃ aliq̃s vult pati mala sit magis volitũ et amatũ q̃ id bonũ cui⁹ ꝓpacõ ingrit doloꝛẽ q̃ pacientẽ tollat⁹. q̃ autẽ aliq̃s ꝑferat bonũ gre oĩbo nc̃alibo bonis ex q̃ amissione pt dolor causari ptinz ad caritatẽ q̃ diligit deũ sup oĩa. vñ manifestum est q̃ pacia bm q̃ est vtus a caritate causat. bm id. j. ad cor. xm̃j°. caritas paciẽs est. manifestũ est aũt q̃ caritas nõ pt haberi nisi p graz. bm id ad ro. v°. caritas diffusa in cordibo vris per sp̃m sc̃m q̃ dat⁹ est nob. vñ pz q̃ pacia nõ pt haberi sine auxilio gre ℣ ad. j. g̃ dõ. q̃ in nata hũana si eẽt integra ꝑualẽt inclinatõ rõis. sz in na corrupta ꝑualet inclinatõ ocupĩe q̃ in hoie dñat. et ideo ꝓnioz est hõ ad sustinendũ mala i q̃bo ocupia delectat pcialiẽ q̃ tollerare mala ꝓpt bona futa q̃ b. rõz appetunt q̃ tñ ptinet ad verã pacia3 ℣ ad. ij. dõ. q̃ bonum politice vtutis ꝺmẽsuratũ est nate hũane. et ideo sine auxilio gre gratũ faciẽtis pt volũtas hũana in id tendẽ. licz nõ absq̃ auxilio dei. sz bonũ gre ẽ supernatale. vñ in id nõ pt tendẽ hõ per vtutẽ sue

nacē · et ideo nō ē silis racō ¶ Ad · mj · dō · qp tollerācia eciā malox q̄ qs sustinet ꝓp corpis sanitatē ꝓcedit ex amore q̄ hō nacālit diligit suā carnē · et ideo nō est silis racō de pacīa q̄ ꝓcedit ex amore q̄ hō nacālit diligit suā carnē · et ideo nō est silis rō de paciencia que procedit ex amore supernaturali

Ad · mj · sic ꝓcedit · vī qp pacīa nō sit ps fortitudis · idē enī nō est ps suiipi⁹ · sz pacīa vī idē ee fortitudi · qa sic s dcm est ꝓpus act⁹ fortitudinis est sustinē · et hoc eciā ptinet ad pacīaz · dicit enī aug⁹ ī li⁰ sniax psperi · qp pacīa osistit ī aliēis malis tollerādis · g̃ pacīa nō est ps fortitudinis ¶ fortitudo est ēca timores et audacias ut supbitū est · et ita est in irascibili · sz pacīa vī ee ēca tristicias · et ita vī ee in ocupiscibili · g̃ pacīa nō est ps fortitudis · sz magis tpancie ¶ totū non pt ee sine pte · si g̃ pacīa sit ps fortitudis fortitudo nūq̄ possz ee sine pacīa · cū tñ fortis q̄nz nō tollēt pacienē mala · sz eciā agrediat eū q mala fac · g̃ pacīa nō est ps fortitudis ¶ Sed ō est qp tulius ī sua rethorica ponit eā fortitudis ptē ¶ Rñ dō · qp pacīa est ps fortitudis q̄si potēcionalis · qa adiūgit fortitudi · sic vtus scōaria pncipali · ad pacīaz enī ptinet aliena mala eq̄nimit ꝓpeti · ut ꝙꝙ⁹ dic ī quadā ome · ī malis aūt q̄ ab alijs inferunt pcipua sūt ⁊ difficilima ad sustinendū illa q̄ ptinēt ad picla mortis ēca q̄ est fortitudo · vñ pz qp in ista mā pncipalitatē tenet fortitudo q̄si vendicās sibi id qō pncipalius est in hac mā · et ideo pacīa oiūgit ei sic scōaria vtus pncipali ¶ Ad · j · g̃ dō · qp ad fortitudinē ptinet nō q̄liacūq̄ sustinē · sz id qō est sūme difficile in sustinēdo scz sustinē picla mortis · ad pacīaz aut̄ ptinē pt sustinēcia q̄zcūq̄ malox ¶ Ad · ij · dō · qp act⁹ fortitudis nō solū cōsistit ī hoc qp aliqs ī bono psistat ō timores fuox picox · sz eciā ut nō deficiat ꝓpt pncū tristiciā siue dolorē · et ex hac pte hz affinitatē cū fortitudie pacīecia · et tñ fortitudo ē pncipl'r ēca timores ad q̄z rōm ptinet fugere qō vitat fortitudo · pacīa vero pncipali⁹ est ēca tristicias · nā pacīes ō aliqs nō ex hoc qp nō fugit · sz ex hoc qp laudabl'r se habz in paciendo q̄ pncialit nocēt · ut scz nō inordinate ex eis tristet · et ideo fortitudo ꝓpe est ī irascibili · pacīa aut̄ incōcupiscibili · nec hoc impedit qn̄ pacīa sit ps fortitudis · qa adiūccio vtutis ad vtutē nō attēdit b · rōz sz bm māz ul' formā · nec tñ pacīa pomit ps tpancie q̄uis vēq̄ sit in ocupiscibili · quia temperancia est solū ēca tristicias q̄ opponūtur delectacōibo tact⁹ · puta q̄ sūt ex absēcia ciboz · ul' venēoz · sz pacīa pcipue est ēca tristicias q̄ ab alijs inferunt · et itez ad tpanciā ptinet refrenare huīoi tristicias · sic et delectacōes ꝛrias · ad pacīaz aut̄ ptinz ut ꝓpt huīoi tristicias q̄tūcūq̄ sic hō nō recedat a bono virtutis ¶ Ad · nj · dō · qp pacīa pt q̄tū ad aliqd sui poni pars integlis fortitudis de q̄ pte obiectō ꝓcedit ꝓut scz aliqs pacienē sustinet mala q̄ ptinēt ad picla mortis · nec est ō rōz pacīe · qp aliqs qn̄ op⁹ fuit insiliat in eū q̄ mala fac · qa ut ēso⁹ dicit sup ⁱᵒ matth · vade sathanas in iniurijs

ꝓpis pacientē ee laudabile est · iniurias aut̄ dei pacienē sustinē nimis est impiū · ⁊ aug⁹ dicit in quadā epla ō marcellinū · qp ꝓcepta pacīe nō otrariant bono reipublice p q̄ obuādo cōtra inimicos pugnat · bm vero qp pacīa se hz ēca q̄cūq̄ alia mala adiūgit fortitudini ut vtus scōaria principali

Ad · v · sic ꝓcedit · vī qp pacīa sit idem qp longanitas · dic enī aug⁹ ī li⁰ ō pacīa · qp pacīa dei ꝑdicat nō in hoc qp aliqō malū paciat · sz in hoc qp expectat malos ut cōuertant · vñ ecē · v · ō · altissim⁹ paciēs redditor est · g̃ vī qp pacīa sit idem qp longanitas ¶ idē nō est oppositū duob⁹ · sz inpacīa opponit longanitati p quā aliqs morā expectat · ō enī aliqs inpaciēs ī ore sic alioz malox · g̃ vī qp pacīa sit idē longanitati ¶ sic temp⁹ est quedā ēcumstācia malox q̄ sustinent · ita eciā loc⁹ · sz ex pte loci nō sumit aliq̄ vtus q̄ distinguat a pacīa · g̃ silr nec lōganimitas q̄ sumit ex parte tpis · ingtū scz aliqs diu expectat distinguit a paciencia ¶ Sz ō est qp sup illo ad ro · ij° · an diuicias bonitatis ei⁹ et pacīe et lōganitatis ꝛtēpnis · dicit glo · vī longanitas a pacīa differre · qa q̄ infirmitate magis q̄z a ꝓposito delinquūt sustētari p lōganitatē dicunt · q̄ vero ptinaci mēte exultāt in delicijs suis ferri pacienē dicendi sūt ¶ Rñ dō · qp sic magnanitas ō p quā aliqs habz aīm tendēdi ī mag̃ · ita eciā lōganitas ō p quā aliqs hz aīm tē dēdi ī aliqd qō ī lōginquū distat · et ideo sic magnitas magis respic spem tēdentē in bonum q̄z audaciā ul' timorē siue tristiciā q̄ respiciūt malū · ita eciā et longanitas · vñ longanitas maiorē ꝺuenienciā vī habē cū magnimitate q̄z cum pacīa · pt tñ ꝺuenire cū pacīa duplici rōe · ꝑmo quidē quia pacīa sic et fortitudo sutinet aliq̄ mala ꝓpt aliqd bonū · qō si ex ꝓpinq̄ expectet faciliꝰ est sustinē · si aut̄ in lōginquū differat difficilis est expectatō · mala aūt oportz in pnti sustinē difficiliꝰ est · scōo qa hoc ipm qp ē differri bonū spatū natū est causare tristiciā · bm iᵒ pū · exmj · spes q̄ differt affligit aīaz · vñ ⁊ in sustinēdo huioi afflictōm pt esse pacīa · sic ⁊ ī sustinēdo q̄scūq̄ alias tristicias · sic g̃ bm qō est sub eadē rōe mali ēcumstātis pt ꝺphēdi et dilatō boni spatē q̄ ptinet ad longanimitatē · et labor quē hō sustinz ī ꝺtinuata execucōe boni opis qō ptinet ad ostanciā tam longanitas q̄z eciā cōstācia sub pacīa ꝺphendunt · vñ et tuli⁹ diffinēs pacīaz · dic qp pacīa ē honestatis ac vtilitatis causa volūtaria ac diuēna ꝓpssio rez arduaz ac difficiliū · qō dic arduaz ptinz ad instanciā in bono qō dic difficiliū ptinet ad q̄uitatē mali quā ꝓpie respicit pacīa · qō vero addit diuēna siue diutina ptinet ad longanitatē bm qō ꝺuenit cū pacīa · ⁊ p hoc pz rñ ad · j · et · ij · ¶ Ad · nj · dō · qp ⁱᵒ qp est lōginquū loco · q̄uis sit remotū a nob · nō tñ ee silr remotū a nā rez · sic ⁱᵒ qp est in lōginquū tpe · et ideo nō est silis racō · et ꝓterea qō ē lōginquū loco nō affert difficultatē nisi rōe tpis · qa qp est lōginquū loco a nob tardiꝰ tpe ad nos pt puenire q̄tū ocedim⁹ · tñ ꝺsidanda est racō illi⁹ drne q̄m glosa

assiḡt. ḋa in hys q̄ ex infirmitate peccāt. hoc solū
vī vitupabile qp diu pseuerāt in malo. ⁊ ideo ꝺ
qp ex longanīmitate supportanť. sed hocip̄m qp aliqs
ex supbia peccat vitupabile vī. et ideo p pacīam
dicunť sustineri illi qui ex supbia peccant

Deinde cōsiderandū est ꝺ pseuerancia.
et de vicijs oppositis Circa pseūan;
ciā aūt q̄runť. mj. Primo vtr pse;
ūancia sit vtus Scḋo vtr sit ps fortitudinis Tercio quomō se habeat ad ꝺstanciam
Quarto vtr indigeat auxilio gracie

Ad. j. sic p̄cediť. vī qp pseūancia nō sit vt⁹.
ḋa ut phs diť in. vij°. eth. qp ꝺtinencia est
pcior q̄ pseūancia. ꝫ ꝺtinēcia nō est vtus. ut ꝺ i
. mj°. eth. ḡ pseūancia nō est vtus ℣ p̄ꝺ. vtus est
q̄ recte viviť. ꝺm aug̃ in li° de libero arbitro. ꝫ siť
ip̄e diť i li° de pseūancia. null⁹ p̄t dici pseūanciā
habē q̄diu vivit nisi pseūet usq; ad mortē. ḡ pse
ūancia nō est vt⁹ ℣ p̄ꝺ. immobl'r psistē in opere
vtutis req̄riť ad oñez vtutē. uī in. ij°. eth. ꝫ hoc
ptinz ad rōz pseūancie. diť enī tuli⁹ in sua retho.
qp pseūancia in rōne bñ ꝺsḋata stabilis ⁊ ꝑpetua
pmānio. ḡ pseūancia nō est spēalis vtus. ꝫ ꝺicio
ois vtutis ℣ Sz ꝺ ē qp andronic⁹ diť. qp pseūancia
est hītus eoz q̄bꝫ i manēdū ē et nō i manendū et
neutr. ꝫ hītus ordinās nos ad bñfaciendū aliq̄ḋ.
uel obmittendū est vtus. ḡ pseūancia est vtus.
℣ Rñ ḋō. qp ꝺm phm in. ij°. eth. vt⁹ est ēca dif;
ficile et bonū. et ideo vbi occurrit spēal' racō dif;
ficultatis. uel boni ibi est spēalis vtus. op⁹ aūt
vtutis p̄t habē bonitatē et difficultatē ex duobꝫ.
vno quidē mō ex specie ip̄a act⁹ q̄ accipiť ꝺm rōez
ꝓpi obiecti. aliō ex ip̄a diuēnitate tp̄is. nā h⁹ip̄m
qp est diu insistē ācui difficili spēalez difficultatē
hz. et ideo diu psistē i aliq̄ bono usq; ad ꝺsumacōz
ptinet ad spēalē vtutem. siť ḡ tp̄ancia ⁊ fortitudo
sūt spēales vtutes. eo qp alēa eaz modē. ꝺelēcacō
nes tact⁹ qḋ de se difficultatē hz. alēa aūt modať
timores ⁊ audacias ēca picꝛa mortis qḋ eciā ꝺm se
difficile est. ita eciā pseūancia est quedā spēalis
vtus ad quā ptinet i hys. uł alijs vtuosis opibꝫ
diuēnitatem sustinē ꝓut neče est ℣ Ad. j. ḡ ḋō. qp
phs acipit ibi pseūanciā ꝺm qḋ aliqs pseūat in
hys in q̄bꝫ difficilimū diu est sustinē. nō est autē
difficile sustinē bona. ꝫ mala. mala autē que sūt
picꝛa mortis ut plurimū nō diu sustinenť. ḋa ut
freḡcius cito träseūt. vñ respectu illoz nō est p̄ci
pua laus pseūancie. inē alia autē mala p̄cipua
sūt illa q̄ opponunť delectacōibꝫ tactus. ḋa huīoi
mala attendunť ēca neči vite. puta ēca defectū
ciboz et alioz huīoi q̄ q̄ñz īminēt diu sustinēḋa.
nō ē difficile hoc diu sustinē illi q̄ ēca hoc nō mlt̄ū
ꝺstať. nec in oppositis bonis multū delectať. siť p;
in tp̄aro in q̄ huīoi passiones nō sūt vehemētes.
ꝫ maxīe hoc difficile ē in eo q̄ ēca hoc vehemenť af;
ficiť utpote nō habēs pfectā vtutē modificantem
has passiones. et ideo si accipiať hoc mō pseūancia
nō ē vtus pfecta. ꝫ ē qḋā inpfectū ī gne vtutis.
si aūt accipiam⁹ pseūanciā ꝺm qḋ aliqs in q̄cūq;
bono difficili diu psistit. hoc p̄t ꝺuenire eciā hñti
pfectā vtutē. cui eciā si psistē sit min⁹ difficile.
psistit tñ i bono magis pfecto. vñ tlis pseūancia
p̄t če vtus. ḋa pfectō vtutis magis attendiť ꝺm
rōez bom. q̄z ꝺm rōm difficilis ℣ Ad. ij. ḋō. qp eos
noīe q̄ñz noiať vtus et act⁹ vtutis. siť aug⁹ diť
sup iobez. fides est credē qḋ nō vides. p̄t tñ ꝺtigē.
qp aliqs hēat hītū vtutis qui tñ nō exercet actū.
siť aliqs paup habz hītum magnificencie cū tñ actū
nō exerceat. q̄ñz vero aliqs hñs hītū incipit q̄dē
exercē actū ꝫ nō pfiť. puta si edificator incipiat
edificare ⁊ nō opleat domū. sic ḡ ḋō. est. qp nomē
pseūancie q̄ñz sumiť p hītu q̄ ḋs eligit pseūare.
q̄ñz autē p actu q̄ ḋs pseūat. et q̄ñz quidē habēs
hītum pseūancie eligit quidē perseūare et incipit
exequi aliq̄ḋ diu psistēḋo. nō tñ oplet actū. ḋa nō
psistit usq; in finē. est autē duplex finis. vnus
quidē q̄ est finis opis. ali⁹ autē est qui ē finis hu
mane vite. p se autē ad pseūanciā ptinz ut aliqs
pseūet usq; ad terminū vtuosi opis. siť qp miles
pseūet usq; ad finē ꝉtamīs. et magnificus usq; ad
ꝺsumacōz opis. sūt autē quedā vtutes q̄z act⁹ per
totā vitā debet durare. siť fidei. spei. ⁊ caritatis.
ḋa respiciūt vltimū finē tocī⁹ vite hūane. et ideo
respectu harū vtutū. q̄ sūt p̄cipales non ꝺsumať
act⁹ pseūancie usq; ad finem vite. ⁊ ꝺm hoc aug⁹
accipit pseūanciā pro actu pseuerancie ꝺsumato
℣ Ad. nj. ḋō. qp vtuti p̄t aliq̄ḋ cōuenire duplicit.
vno ex ꝓpa intēcōe finis. et sic diu psistē usq; ad
finē i bono ptinz ad spēalē vtutē q̄ ꝺ pseūancia q̄ h⁹
intēḋit siť spēalē finē. alio ex opacōe hīt⁹ ad sub;
iectū. et sic īmobiliť psistē ꝺsequiť q̄libet vtutē
ingītum est qualitas difficile mobilis

Ad. ij. sic p̄cediť. vī qp pseūancia nō sit pars
fortitudis. ḋa ut phs diť in. vij°. eth. pse;
ūancia est ēca ťsticias tact⁹. ꝫ huīoi ptinēt ad tē;
panciā. ḡ pseūancia magis est ps tp̄ancie q̄z forti
tudis ℣ p̄ꝺ. ois ps vtutis moralis est ēca aliquas
passiones q̄s vt⁹ moralis modať. ꝫ pseūancia nō
importat modanciā passionū. ḋa q̄ꝫto vehemēcōres
fuerint passiones tāto aliqs ꝺm rōz pseūans lau;
dabilior vī. ḡ vī qp pseūancia nō sit ps virtutis
alicui⁹ moralis. ꝫ magis prudencie q̄ pficit rōem
℣ p̄ꝺ. aug⁹ diť in li° de pse. qp pseūanciā null⁹ p̄t
amittē. alias aūt vtutes p̄t hō amittē. ḡ pseūan;
cia est pcior oīb⁹ alijs vtutib⁹. ꝫ vtus p̄cipal' est
pcior q̄z ei⁹ ps. ḡ pseūancia nō ē ps ācui⁹ vtutis.
ꝫ magis ip̄a est vtus p̄cipalis ℣ Sz ꝺ est qp tuli⁹
ponit pseūanciā ptē fortitudis ℣ Rñ ḋō. qp siť ꝺ
dictū est. vtus p̄cipalis est cui p̄cipal'r ascribiť
aliq̄ḋ qḋ ptinet ad laudē vtutis. inq̄tū sc̄z exercet
id ēca ꝑpam māz in q̄ difficilimū et optimū est id
obbuare. et ꝺm hoc dictū est qp fortitudo est p̄ci;
palis vtus. ḋa firmitatē habat in hys in quibus
difficilimū est firmiť psistē. sc̄z ī piculis mortis.
et ideo neče est qp fortitudī adiūgať siť scḋaria vt⁹
p̄cipali. ois illa vt⁹ cui⁹ laus ꝺsistit ī sustinēḋo
firmiť aliq̄ḋ difficile. sustinē aūt difficultatē que
p̄uēit ex diuēnitate bōi opis dat laudē pseūancie

nec hoc ẽ ita difficile sic̃ sustinẽ picula mortis. et ideo pseũancia aduũgit̃ fortitudĩ sic̃ ỽtus scõaria pncipali ¶ Ad. j. g̃ dõ. qp ănexio scõarie ỽtutis ad pncipalẽ nõ solũ attendit̃ bm mãz. sz magis bm modũ. qa forma ī vno-qq̃ pocior est q̃ mã. vñ licz pseũancia magis videat̃ ꝺuenire in mã cũ tpancia q̃ cũ fortitudine. tñ in mõ magis cõuenit cũ fortitudine inq̃tũ firmitatẽ ḃuat o3̃ difficultatẽ diuẽnitatis ¶ Ad. ij. dõ. qp illa pseũancia de qua phs loquit̃ nõ moderat̃ aliqs passiones. sz ꝺsistit solũ ī q̃dã firmitate rõis et volũtatis. sz pseũancia bm qp ponit̃ virt9 moderatur aliqs passiones scz timorẽ fatigacõis. aut defect9 ꝓpẽ diuẽnitatẽ. vñ hec ỽtus est in irascibili. sic̃ et fortitudo ¶ Ad. nj. dõ. qp aug9 ibi loquit̃ de pseũancia. nõ bm qꝺ noĩat hĩtũ ỽtutis. sz bm qꝺ noĩat actũ ỽtutis cõtinuatũ usq; ī finẽ. bm ip̃m math̃. xxmj. q pseũauerit usq; in finẽ. hic salu9 erit. et ideo ↄtra rõez pseũancie sic accepte esset qp amittẽtur. quia iam non duraret usq; in finem

Ad. nj. sic ꝓdit̃. vi qp ꝺstancia nõ ptineat ad pseũanciã. ꝺstãcia enĩ ptinet ad pacia3. ut supra dictũ est. sz pacia differt a pseũancia. g̃ ꝺstãcia nõ ptinet ad pseũanciã ¶ ỽtus est ẽca difficile et bonũ. sz in puis opib3 ꝺstantẽ ee nõ vi ee difficile. sz solũ in opib3 mag̃s que ptinẽt ad magnificenciam g̃ constancia magis pertinet ad mag̃ficẽcia3 q̃ ad pseũanciã ¶ Si ad pseũanciã ptinẽt ꝺstãcia in nll9 videret̃ a pseũancia differre. qa vtq; imobilitatẽ q̃dã importat. dr̃nt aũtnã macrobi9 ꝺdiuidit ꝺstanciã firmitati per quã intelligit̃ pseũancia. ut supꝫ dictũ est. g̃ ꝺstancia nõ ptinz ad pseũanciã Sed ꝺ ẽ qp aliqs ꝺ ee ꝺstãs ex eo qp ī aliq̃ stat. sz immanẽ aliqb3 ptinet ad pseũanciã. uẽz ex diffinicõe quã andronic9 ponit. g̃ ꝺstancia ptinet ad pseũanciã ¶ Ad. nj. dõ. qp pseuerãcia et ꝺstãcia ꝺueniũt quidẽ in fine. ⁊ ad vtq; ptinet firmit̃ psistẽ in aliq̃ bono. dr̃nt autẽ bm ea q̃ difficultatẽ afferũt ad psistendũ in bono. nã ỽtus pseũancie ꝓpe facit firmit̃ psistẽ hoiez in bono o3̃ difficultatez q̃ ꝓuenit ex ipa diuẽnitate act9. ꝺstãcia autẽ facit firmit̃ psistẽ in bono ꝺ difficultatẽ q̃ ꝓuẽit ex ꝙbuscũq; alijs extrioribꝫ impedimẽtis. et ideo pncipalior ps fortitudinis est pseũancia q̃ ꝺstãcia. qa difficultas q̃ est ex diuẽnitate act9 est essencialior act9 ỽtutis. q̃ illa q̃ est ex extrioribus impedimẽtis ¶ Ad. j. g̃ dõ. qp extriora impedimẽta psistẽdi ī bono ꝑcipue sũt illa q̃ tristiciã inferũt. ẽca tristiciã autẽ est pacia ut dictũ est. ⁊ ideo cõstancia bm finẽ cõuenit cũ pseuerancia. bm autẽ ea que difficultatẽ inferũt ꝺuenit cũ pacia. finis autẽ pocior est. ⁊ ideo ꝺstãcia magis ptinz ad pseũanciã q̃ ad pacia3 ¶ Ad. ij. dõ. qp ī mag̃s opib3 psistẽ difficilꝰ est. sz in puis et mediocrib3 diu psistẽ hz difficultatẽ. et si nõ ex mag̃tudĩe act9 q̃m respicit mag̃ficẽcia. saltẽ ex ipsa diuẽnitate quã respic̃ pseũancia. ⁊ ideo ꝺstãcia pr ad vtq; ptinẽ ¶ Ad. nj. dõ. qp ꝺstãcia ptinz q̃dẽ ad pseũanciã inq̃tũ ꝺuenit cũ ea. non tamen est idem ei inq̃tum differt ab ea ut dictum est

Ad. mj. sic ꝓdit̃. vi qp pseũancia nõ indigeat auxilio gracie. perseuerancia enĩ est quedã ỽtus ut dictũ est. sz ỽtus ut tuli9 dic̃ ī sua rethorica. agit in modũ nat̃. g̃ sola inclinacio ỽtutis sufficit ad pseũandũ. nõ g̃ ad hoc req̃ritur aliqꝺ auxiliũ g̃ re ¶ Si ꝺ donũ g̃re xp̃i est mai9 q̃ nocumentũ tñ qꝺ adam intulit. ut pz ad ro. v. sz ante pcm̃ sic hõ ꝺdit9 fuit ut posset pseũare per id qꝺ accepat. sic̃ aug9 dic̃ in li9 de correccõe ⁊ gr̃a. g̃ mlto magis hõ p gr̃az xp̃i repat9 pt pseũare absq; auxilio noue g̃re ¶ Si ꝺ opa pcti qñq; sũt difficiliora q̃ opa ỽtutis. vñ ex psõa impioꝝ ꝺ sapic̃. v. ambulaui9 vias difficiles. sz aliq̃ pseũant ī opib3 pcti absq; altius auxilio. g̃ eciã in opib3 ỽtutum pt hõ pseũare absq; auxilio g̃re ¶ Sz ꝺ est qp aug9 dic̃ in li9 de pse. asserim9 donũ dei ee pseũanciã q̃ usq; ī finẽ pseũat̃ ī xp̃o ¶ Ad. nñ dõ. qp sic̃ ex dctis pz pseũancia duplr ꝺ. vno3 p ipm hĩtu pseũancie bm qꝺ est virt9. et hoc mõ indiget dono hĩtualis g̃re. sic̃ et cete ỽtutes ī fuse. alio3 pt accipi p actu pseũancie durãte usq; ad mortẽ. et bm h9 nõ indiget solũ g̃ra hĩtuali. sz eciã g̃tuito dei auxilio cõbuãtis hoiez ī bono usq; ad finẽ vite. sic̃ supꝫ dctm est cũ de g̃ra agẽtur. cũ in libez arbitriũ de se sit ỽtibile et hoc ei nõ tollat̃ p habitualẽ g̃raz pñtis vite nõ subest ptãti libi arbitrio eciã p g̃raz repatiut sc imobiliter in bono statuat. licz sit in ptãte ei9. qp h9 eligat. plerꝫq; enĩ cadit ī ptãte nr̃a electio. nõ autẽ execucõ ¶ Ad. j. g̃ dõ. qp qp ỽtus pseũancie. q̃tũ est de se inclinat ad pseũandũ. qa cũ hĩt9 est q̃ qs vtit̃ cũ voluerit nõ est nccm̃ qp hñs hĩtũ ỽtutis imobilit̃ vtat̃ eo usq; ad mortẽ ¶ Ad. ij. dõ. qp sic̃ aug9 dic̃ in li9 de correccõne ⁊ g̃cia. ꝓmo hoĩ datũ est nõ ut pseũaret. sz ut pseũare posset p libz arbitriũ. qa nll9 corrupcõ tũc erat in hũana nat̃ q̃ pseũandi difficultatẽ pbet. sz nũc ꝑdestinatis p graciã xp̃i. nõ solũ dat̃ ut pseũare possint. sed ut pseũent. vñ ꝓm9 hõ nullo terrẽte o3̃ dei trentis impiũ. libero usus arbitrio nõ stetit ī tãta felicitate. cũ tanta nõ peccãdi facultate. isti autẽ semẽte mũdo ne starẽt̃ steterũt in fide ¶ Ad. nj. dõ. qp hõ per se pt cadẽ in pcm̃. sz nõ pt p se resurgẽ a pcto sine auxilio gracie. et ideo ex hoc ipo qp hõ cadit in pcm̃. inq̃tũ de se est fac̃ se in pcto pseũantẽ nisi gracia dei liberet̃. nõ autẽ ex hoc qp facit bonũ fac̃ p se pseũantẽ in bono. qa de se potẽs est peccare. et ideo ad hoc indiget auxilio gracie

Deinde cõsiderandũ est de vicijs oppositis perseuerancie Et circa hoc querunt̃ duo Primo de mollicie Scõo de ptinẽncia

Ad. j. sic ꝓdit̃. vi qp mollicies nõ opponat̃ pseũancie. qa sup ip̃o. j. ad coz. vj. nec adulti. neq; molles. neq; masculoz cõcubitores. glo. exponit molles ideſt pacifici hoc est mlt̃ ebria pacientes. sz hoc opponit̃ castitati. g̃ mollicies nõ est viciũ oppositũ pseũancie ¶ Phs dicit in. vij. et h9 qp delicia mollicies quedã est. sz ee delicioſũ vi pertinẽ ad intpanciã. g̃ mollicies non opponitur

ad ro. v.

Si omnis ꝺlectio mali mortua sunt. ubi magis gr̃a dei et ꝺnũ sp gr̃a omnis hpnis ubi ffr. sp plenius abundant

Alleluia ad mat. mortuus est dolorum

pseuancie ꝫ magis tpancie ¶ Ad. pms ibidē dic. qꝫ lusiuꝰ ē mollis. ꝫ ēe imodate lusiuū opponit̄ eutrapelie qꝫ ē vtꝰ ca delectacões ludoꝝ. ut dr i. mj. eth. ¶ Sed otra est qꝫ mollicies nō opponit̄ pseuancie ¶ Sed otra est qꝫ pms dic in. vij°. eth. qꝫ molli opponit̄ pseuatiuꝰ ¶ Rñ dō. qꝫ sic sup dictū est laus pseuancie in hoc ꝟsistit. qꝫ aliquis non recedit a bono ꝓpt̄ diuturnā tollerāciā difficiliū ⁊ laborioſoꝝ. cui directe opponi vr qꝫ aliqs de facili ꝛcedat a bono ꝓpt̄ aliq̄ difficilia q̄ sustinē nō pt. et hoc ptinet ad rōz molliciei. nā molle dr qꝫ facile cedit tāgēti. nō aūt iudicat̄ aliq̄d molle ex hoc qꝫ cedit fortit̄ impellēti. nā et pietes cedūt machine pcuciēti. et ideo non reputat̄ aliqs mollis si cedat aliq̄bꝰ valde ḡuiter impellētibꝰ. vñ phs dic i. vij. eth. qꝫ si qs a fortibꝰ ⁊ sup excellētibꝰ delectacōibꝰ vincit̄. ul̄ ēsticys, nō ē admirabile. ꝫ ꝺonabile. si ō tendat. manifestū est aut̄ qꝫ ḡuiꝰ impellit metꝰ picꝝ ꝙ ꝫ cupiditas delectacōum. vñ tuliꝰ dic i. j. de offi. nō est ꝺsentaneū q̄ metu nō frāgat̄ eū. frāgi cupiditate nec q̄ iniuctū se a labore pstiterit vinci a voluptate. ipa ecia voluptas forciꝰ mouet attrahēdo ꝙ tristicia de carēcia voluptatis trahēdo. qa carēcia voluptatis ē purꝰ defectꝰ. et ideo bm phm ꝓpt̄ molle dr q̄ recedit a bono ꝓpt̄ ēsticias causatas ex defectu delectacōum ḡsi cedēs debili mouēti ¶ Ad. j. ḡ dō. qꝫ pdicta mollicies causat̄ duplr. vno ex ꝺsuetudie. cū enī aliqs ꝺsuetꝰ ē voluptatibꝰ frui difficili pt eaꝝ absenciā sustinē. alio ex nāli dispositōe. qa videlicet hñt aīm minꝰ ostantē ꝓpt̄ fragilitatem ꝺplexionis. et hoc mō ꝺpanē feie ad masculos. ut phs dic in. vij°. eth. et ideo illi q̄ mlt̄e bria paciuntur molles dicunt̄ ḡsi mlt̄ebres effecti ¶ Ad. ij. dō. qꝫ voluptati ꝯpali opponit̄ labor. et ideo res laborioſe tantū impediūt voluptates. delicioſi aūt dicunt̄ q̄ non pñt sustinē aliqs labores. nec aliq̄d qꝫ voluptatē diminuat. vñ ō deu. xxvnj°. tenera mlt̄er ⁊ delicata q̄ sup tr̄ā ingredi nō valebat. nec pedēs vestigiū figē ꝓpt̄ mollicies. ⁊ iꝺo delicia quedā mollicies est. ꝫ mollicies ꝓpe respicit defectū delectacionū. delicie aūt causā impeditiāz delectacōis. puta laborē. ul̄ aliq̄d huiꝰi ¶ Ad. nj. dō. qꝫ i ludo duo sūt ꝺsiꝺanda. vnō. delectacionē. et sic inordinate lusiuꝰ opponit̄ eutrapolye. alio in ludo ꝺsiꝺatur q̄dā remissio siue q̄es q̄ opponit̄ labori. ⁊ ideo sic nō posse sustinē laboriosa ptinet ad mollicieꝝ. ita ecia nimis appetē remissionē ludi. ul̄ q̄cūq; aliam quietam

Ad. ij. sic pcedit̄. vr qꝫ ptinacia nō opponat̄ pseuancie. dic enī ḡg°. xxxj°. mo. qꝫ ptinacia oritur ex inani gl̄a. ꝫ inanis gl̄a nō opponit̄ pseuancie. ꝫ magis magnanitati ut ꝺ dictū est. ḡ ptinacia nō opponit̄ pseuancie ¶ Sꝺ. si opponit̄ pseuancie aut opponit̄ p excessū aut p defectū. sed nō opponit̄ ei p excessū. qa ecia ptinax cedit ā cui delectacōni et tristicie. qa ut dic phs in. nj°. eth. gaudēt vincentes ⁊ ēs tanē. si snie eoꝝ infirme nō appareant. si aūt p defectū erit idē qꝫ mollicies qꝫ pz ēe fl̄m. nll̄o ḡ mō ptinacia opponit̄ pseuancie

¶ Sꝺ. sic pseuans psistit in bono ꝺ tristicias. ita ptinēs et tpat ꝺ delectacões. et fortis ꝺ timores. ⁊ māsuet ꝺ iras. ꝫ ptinax ꝺ aliqs ex eo qꝫ nimis in aliq̄ psistit. ḡ ptinacia nō magis opponit̄ pseuancie q̄ aliis vtutibꝰ ¶ Sz ō est qꝫ tuliꝰ dic i sua rethoꝛi. qꝫ ita se hz ptinacia ad pseuanciā. sic superstitio ad religionē. ꝫ superstitio opponit̄ religioni ut sup dictū est. ḡ et ptinacia pseuancie ¶ Rñ dō. qꝫ sic ps ꝺ dr in li° ethym°. ptinax ꝺ aliqs q̄ est inꝑcudenē tenes et q̄si ad oīa tenax. ⁊ hoc idē ꝺ ptinax eo qꝫ in ꝓposito suo ad victoriā pseuat. ātiq̄ dicebāt viciā q̄m nos victoriā ⁊ hᵒ phs vocat in. vij°. eth. ꝙ yhiponomones idest fortis snie uel ꝺonomones. ꝓpt̄ snie. qa ꝛcz pseuabāt in ꝓpria snia plꝰ q̄z oportz. mollis aūt miꝰ q̄z oportz. pseueras aūt bm qꝫ oportz. vñ pz qꝫ pseuancia laudat̄. sic in medio exns. ptinax aūt vitupat̄. sic ꝺ. excessū medij. mollis aūt bm defectū ¶ Ad. j. ḡ dō. qꝫ ideo aliqs nimis psistit in ꝓpa snia. qa p hoc vult suā excellenciā manifestare. et ideo oritꝰ ex inani gl̄a. sic ex causa dictū est aūt ꝫ qꝫ opposicō vicioꝝ ad vtutes nō attendit̄ bm causā. ꝫ bm ꝓpam spēm ¶ Ad. ij. dō. qꝫ ptinax excedit quidē in hoc qꝫ infirmitate psistit i aliq̄ ꝺ mlt̄as difficultates. habz tñ aliq̄ delectacōm in fine. sic et fortis et ecia pseuans. qa tñ illa delectacō est viciosa ex eo qꝫ nimis appetit eā ⁊ ꝺ̄riaz tristiciā fugit assimulatur incōtinēti ul̄ molli ¶ Ad. nj. dō. qꝫ alie vtutes et si psistāt otra impetus passionū. nō tñ ꝓpe laus eoꝝ est psistēdo. sic laus pseuancie. laus vero otinēcie magis vr ex vincēdo delectacões. et ideo pertinacia directe opponitur perseuerancie

Deinde ꝺsiderandū est de dono qꝺ rñdet fortitudī qꝺ est fortitudis donū. Et circa hoc querunt̄ duo. Primo vtrū fortitudo sit donū. Scꝺo quid rñdeat ei in beatitudinibus et fructibus

Ad. j. sic pcedit̄. vr qꝫ fortitudo nō sit donū. vtutes enī a donis drñt. ꝫ fortitudo ē vtꝰ. ḡ nō debet poni donū ¶ Sꝺ. actꝰ donoꝝ manēt in pria. ut ꝺ hītum est. ꝫ actꝰ fortitudis nō manēt in pria. dic enī ḡg in. j°. mo. qꝫ fortitudo dat fiduciā trepidāti otra aduſa q̄ nulla erūt in pria. ḡ fortitudo nō est donum ¶ Sꝺ. augꝰ dic in. ij°. de doc. xpiana qꝫ fortitudis est ab oñi transeunciū mortifera iocūditate seipm seq̄strare. ꝫ ēa noxias iocūditates seu delectacões magis ꝺsistit tpancia q̄z fortitudo. ḡ vr qꝫ fortitudo nō sit donū respōdens vtuti fortitudis ¶ Sed cōtra ē qꝫ ysaie. xj°. fortitudo inter alia dona spūs scti ꝺputat̄ ¶ Rñ dō. qꝫ fortitudo importat q̄dam anī firmitatē ut sup dictū est. et h quidē firmitas anī req̄rit̄ et in bonis faciēdis et in malis pcauēdis. et pcipue in arduis bonis. ul̄ malis. hō aūt bm ꝓpm et cōnaturalē sibi modū hāc firmitatē in vtroq; pt habē. ut nō deficiat a bono ꝓpt̄ difficultatē. ul̄ ācuiꝰ ardui opis implēdi. ul̄ ācuiꝰ ḡuis mali pferendi. ⁊ bm hoc fortitudo ponit̄ vtus spēalis. ul̄ ghalis. ut sup dictū est. ꝫ ultius a spu scto mouet̄ animꝰ

hoīs ad hoc q̄ puēiat adhuc ad finē cuiuslibz opis inchoati ⁊ euadat q̄cūq; picʼa īminencia q̄ quidem excedit naīaz hūanā · qñz enī nō subest prāti hoīs ut ꝺsequaī finē sui opis · uʼ euadat mala seu pi-cula cū qñq; opprimaī ab eis in mortē · ſz hoc opaī spūs scīus ī hoīe cū ꝓduxit eū ad vitā ēternā que est finis oīm bonoz opm et euasio oīm picʼoz et huiꝺi rei infūdit q̄ꝺā fiduciā mēti spūs scīus ꝺ-riū timorē excludēs · ⁊ ꝺm hoc fortitudo donū spūs scī ponit · dictū est enī supꝝ q̄ dona respiciūt mo-cionē aīe a spū scō ℣ ad · j · g̃ dō · q̄ fortitudo q̄ est ⁊tus pficit aīaz ad sustinēdum q̄cūq; picula ſz nō sufficit dare fiduciā cuadēdi quecūq; picʼa · ſz hoc ptinz ad fortitudinē q̄ est donū spūs scī ℣ ad · ij · dō · q̄ dona nō hñt eosdē actꝰ ī pria q̄s hñt ī via · ſz ibi hñt actꝰ ēca pfruicōz finis · vñ actꝰ fortitu-dinis ibi est pfruī plena securitate a laboribz et malis ℣ ad · nj · dō · q̄ donū fortitudīs respicit vir-tutē fortitudinis · nō solū q̄ ꝺsistit in sustinendo picula · ſz eciā ꝺm q̄ ꝺsistit in quocūq; arduo ope faciēdo · et ideo donū fortitudīs dirigit a dono cō-silij q̄ꝺ vī p̄cipue ēt de meliorib bonis

Ad · ij · sic p̄cedit · vī q̄ quarta btītudo scz bti qui esuriūt et sitiūt iustitiā nō respōdeat dono fortitudīs · donū enī fortitudīs nō rñdet vir-tuti iustitie · ſz pociꝰ donum pietatis · ſz esurire et sitire iustitiā ptinet ad actū iustitie · g̃ beatitudo ista magis ptinet ad donū pietatis q̄ꝫ ad donum fortitudīs ℣ ad · esuries et sitis iustitie importat desideriū boni · ſz hoc p̄ꝓe ptinet ad caritatē cui nō rñdet donū fortitudīs · ſz magis donū sapie ut ꝰ hītū est · g̃ ista btītudo nō rñdet dono fortitudīs · ſz dono sapie ℣ ad · fructꝰ ꝺsequūtur ad btītudies · q̄a de rōe btītudinis est delectatō · ut ꝰ in · j · eth · ſz in fructib nō vī aliq̄ꝺ poni q̄ꝺ ptineat ad forti-tudinē · g̃ nec btītudo aliq̄ ei rñdet ℣ Sed ꝛra č q̄ aug⁹ dič in liº de ꝺmo · do · in mōte · fortitudo enī ꝛgruit esuriētib · laborāt enī desiꝺantes gaudiū de veris bōis amorē a ꝛrenis auertē cupiētes ℣ ℟ ad nñ dō · q̄ sič ꝰ dictū est aug⁹ attribuit btītudinē donis ꝺm ordinē enūacōis · ꝺsiꝺata tñ aliq̄ ꝺueniēcia · et ideo quartā btītudinē scz de esurire et sitire iusti-ciā attribuit quarto dono scz dono fortitudīs · est tñ ibi aliq̄ ꝺueniēcia · et ideo q̄ꝛtam btītudinē scz esurire ⁊ sitire · iustitiā attribuit q̄ꝛto dono · scz do-no fortitudīs · est tñ ibi aliq̄ ꝺueniēcia · q̄a sič ꝺm est fortitudo ī arduis ꝺsistit · est aūt valde arduū q̄ aliq̄s nō solū opa ⁊tuosa faciat q̄ oñiē dicunē opa iustitie · ſz q̄ fēiat ea cū insaciabili q̄ꝺam de-siderio q̄ꝺ pt significari p famem et sitim iustitie ℣ ad · j · g̃ dō · q̄ sič ꝰ ꝰ dič sup math · iustitia hic pt accipi nō solum ptic̄aris · ſz eciā vlis q̄ se hz ad oīm ⁊tutū opa · ut ꝰ in · v · eth · in q̄bus arduū intēdit fortitudo q̄ est donū ℣ ad · ij · dō · q̄ caritas est radix oīm bonoz et ⁊tutū ut supꝝ dictū est · ⁊ ideo q̄ꝺquid ptinet ad fortitudinē pt eciā ad cari-tatē ptinē ℣ ad · nj · dō · q̄ inter fructꝰ ponūtur duo scz q̄ sufficienē correspondēt dono fortitudinis scz pacia q̄ respic̄ sustinenciā malоz et lōganitas

q̄ respicē pt diuīnaz expectacōz et opacōm bonorū Deinde cōsiderandum est de preceptis for-titudinis Et primo de preceptis ipsius fortitudinis Secꝺo de preceptis pciū eius ꝺ · j · sic p̄cedit · vī q̄ nō ꝺuenienē ī lege di-uina p̄cepta fortitudīs tradanē · lex enī noua pfectōr est veteri lege · ſz in veti lege ponūtur aliq̄ p̄cepta fortitudīs · ut pz deu̇ · xx̊ · g̃ ⁊ ī noua lege aliq̄ precepta fortitudīs dāda fuerūt ℣ ℟ dō · p̄cepta affirmatiua ꝺuenē ēe pociora p̄ceptis negatiuis · q̄a affirmatiа includūt negatiua · ſz nō econuerso · inꝺuenienē g̃ in lege diuina ponunē p̄cepta forti-tudīs solū negatiua timorē ꝓhibēcia ℣ ℟ dō · forti-tudo ē vna de ⁊tutib pncipalib ut supꝝ hītū est · ſz p̄cepta ordinanē ad ⁊tutes sič ad fines · vñ ꝺbēt eis ꝓportionari · g̃ et precepta fortitudīs ꝺebuerūt poni inē p̄cepta decalogi q̄ sūt pncipalia legis pre-cepta · ſz ꝛrium apparet ex traditōe sacre scripture ℣ ℟ ñ dō · q̄ p̄cepta legis ordinātur ad intencōm legislatoris · vñ ꝺm diūsos fines q̄s intēdit legis-lator · oportz diūsimode p̄cepta legis instituī · vñ ⁊ ī ꝛbz hūanis alia sūt p̄cep democr̄tica · alia r̄gia · alia tyrānica · finis aūtē legis diuīe est ut hō in-hēat deo · ⁊ ideo p̄cepta legis diuīe tā de fortitudīe q̄ꝫ de alijs ⁊tutib danē ꝺm q̄ ꝺuenit ordinacōni mentis ī deū · ⁊ q̄ꝓ hoc deu̇ · xx̊ · ꝰ · nō formidetis eos · q̄a dñs deꝰ vester in medio vī est · et p vob ꝓ aduersarios dimicabit · leges aūtē hūane ordinanē ad aliq̄ mūdana bona ꝺm q̄ꝫ ꝺicōz p̄cepta fortitu-dīs ī hūanis legib inueniūtur ℣ ad · j · g̃ dō · q̄ vet⁹ testamētū habebat tp̄alia p̄missa · nouū aūt spūalia et ēna · ut aug⁹ dič ꝰ fausti · et ideo ne-cessariū fuit ut ī veti lege ꝓpl's instruētur qualiē pugnare ꝺbēt eciā cōrpaliē p ⁊rena possessiōe acq̄-rēda · in nouo aūtē testamēro instruendi fuerūt hoīes qualiē spūaliē ⁊tādo ad possessionē vite ēne pueniret · ℔ · iº math · xſ · regnū ꝯelоz vim patiē · et violēti rapiūt iº · vñ ⁊ petr⁹ p̄cipit · j · peē vlē · aduersari⁹ vester ꝺyabol⁹ tāq; leo rugiens ēcuit q̄rēs quē ꝺeuoret cui resistite fortes in fide · et iac · mj · ⁊sistite ꝺyaº · ⁊ fugiet a uob · q̄a tñ hoīes ad spūa-lia bona tēꝺentes ab eis retrahi possent p cōrpalia picʼa · fuerūt eciā in lege diuina danda fortitudīs p̄cepta ad sustinēda fortiē tp̄alia mala · ℔ · iº math · x̊ · nolite timē eos q̄ occiꝺūt corpº ℣ ad · ij · dō · q̄ lex suis p̄ceptis ꝺeb habē oñez instrucōez · ea vero q̄ sūt agēda ī piculis nō pñt ad aliq̄ꝺ oñe reduci · sič ea q̄ sūt vitanda · ⁊ ideo p̄cepta fortitudīs ma-gis danē negatiue q̄ꝫ affirmatiue ℣ ad · nj · dō · q̄ sič dictū est q̄ p̄cepta decalogi ponuntur in lege · sič p̄ma pncipia · q̄ statim dñt ēe oīb nota · ⁊ ideo p̄cepta decalogi ꝺebuerūt ēe pncipl'r de actib forti-tudīs · in q̄bz manifeste vī ēe ratio ꝺebiti · nō aūtē de actib fortitudīs · q̄a nō ita manifeste vī ēe ꝺe-bitū q̄ aliq̄s mortis picula nō reformiꝺet

Ad · ij · sic p̄cedit · vī q̄ incōuenienē tradanē p̄cepta in lege diuina de ptib fortitudīs · sič enī pacia et pseuancia sūt ptes fortitudīs · ita et magnificēcia · et magnanimitas siue fiducia ut

ex sup̃ dc̃is pẽz·ꝫ de pacia inueniunt̃ aliq̃ ꝓcepta tradita in lege diuia·simlr ecia et de pseũancia·g̃ pari racõe de magnificencia·et magnanitate aliqua ꝓcepta tradi debuerũt ¶ ad. pacia est vt⁹ maxime necessaria cũ sit custos aliar̃ vtutũ·ut greg⁹ dicit·ꝫ de alijs vtutibus dantur absolute precepta·nõ g̃ de pacia fuerũt danda ꝓcepta que intelligunt̃ solũ bm ꝓparacõez ani·ut aug⁹ dicit in li⁹ de bmone dñi in mõte ¶ ad. pacia et pseuerancia sũt ptes fortitudinis ut dictũ est·ꝫ de fortitudie nõ dant̃ ꝓcepta affirmatiua·ꝫ solũ negatiua ut sup̃ hitũ est·g̃ ecia neq̃ de pacia ⁊ pseuerancia fuerũt danda ꝓcepta affirmatiua·ꝫ solũ negatiua ¶ Sz ctrarũ habetur ex tradicõne sacre scripture ¶ ad. nõ dc̃·qꝫ lex diuina pfecte informat hoiem de hys que sũt nccia ad recte viuendũ·indiget aut̃ hõ ad recte viuendũ nõ solũ vtutibus pncipalibꝫ·ꝫ ecia vtutibꝫ scdarijs et adiunctis·⁊ ideo in lege diuia sic̃ dant̃ oia ꝓcepta de actibꝫ vtutũ pncipaliũ·ita ecia dant̃ oia ꝓcepta de actibꝫ scdariar̃ vtutũ ⁊ adiunctarũ ¶ ad. j·g̃ dc̃·qꝫ magnificẽcia et magnanitas nõ ptinẽt ad genus fortitudis nisi bm q̃dam magnitudis excellencia q̃m ẽca ꝑpam mãm oscdant·ea aut̃ que ptinent ad excellencia magis cadũt sub oscijs pfeccõis q̃ sub ꝓceptis necessitatis·et ideo de magficencia·et magnanitate nõ fuerũt danda ꝓcepta·sed magis oscilia·afflicões aut̃ et labores pnãtis vite ptinent ad pacia̅m et pseuerancia nõ rõne ẽcuius magnitudinis in eis cõsiderate·ꝫ rõne ip̃ius gn̄is·et ideo de pacia et pseũancia fuerũt danda precepta ¶ ad. ij·dc̃·qꝫ sic̃ sup̃ dictũ est ꝓcepta affirmatiua et si semp obligent·nõ tn̄ obligant ad semp·sed pro loco et tempe·et ideo sic̃ precepta affirmatiua que de paciencia dant̃ sũt accipienda bm ꝓparacõz ani·ut scz homo sit paratus ea adimplere cũ opus fuerit·ita ecia et ꝓcepta paciencie ¶ ad. nj·dc̃·qꝫ fortitudo bm qꝫ distinguit̃ a pacia et pseuerãcia est ẽca maxima picula ĩ quibꝫ ẽ caucius agendũ·neq̃ oportz aliquid determinari in pticulari quid sit faciendũ·ꝫ paciencia et pseuerancia sũt circa minores afflicões et labores·et ideo magis sine picׄlo pt̃ ĩ eis detmiari q̃d sit agendũ maxie ĩ vl̃i

Onseqũter oscrandũ est de tempancia
Et ꝓmo quidẽ de ip̃a tp̃ancia Scõ de ptibus eius Tercio de ꝓceptis ip̃i⁹
Circa tp̃anciã aut̃ primo oscrare oportet de ip̃a tẽperãcia Secũdo de vicijs oppositis
Circa primũ queruntur·vnj· ¶ Primo vtrũ tp̃ancia sit virtus Scõ vtz sit virtus specialis
Tercio vtz sit solũ ẽca ocupias et delectacões
Quarto vtrũ sit solũ circa delectacões tactus
Quito vtz sit circa delectacões gust⁹ inq̃tũ est gustus·ul̃ solum inq̃tũ est tactus quidã Sexto q̃ sit r̃gula tp̃ancie Septimo vtz sit vtus cardinal̃ seu principal̃ Octauo vtz sit potissia vtutũ

Ad. j·sic ꝓcdt̃·vi̅ qꝫ tempancia nõ sit vtus·nulla enĩ vtus r̃pugnat inclinacõi nate·eo qꝫ ĩ nob̃ est naturalis aptitudo ad vtutem·ut g̃ in·ij⁹·eth̃·ꝫ tẽperancia retrahit a delectacõibꝫ ad quas natura inclĩat ut dicitur in·ij⁹·eth̃·g̃ tẽperancia nõ est virtus ¶ ad. vtutes sunt onexe adinuicẽ ut sup̃ hitum est·ꝫ aliqui hñt tp̃anciã qui non hñt alias vtutes·multi enĩ inuenũtur tẽperati qui sũt auari·ul̃ timidi·g̃ tempancia nõ est virtus ¶ ad. cuilibet vtuti respõdet aliqꝫ donũ ut ex sup̃ dictis pẽz·ꝫ tp̃ancie nõ videt̃ aliqꝫ donũ respondẽ·qa iam ĩ supioribus dona alia sũt alijs virtutibꝫ attributa·g̃ tempancia nõ est virtus

¶ Sed otra est qꝫ aug⁹ dicit in·vj⁹·musice·ea est virt⁹ que tẽperancia noiatur ¶ Rñ dc̃·qꝫ sicut sup̃ dictũ est·de rõne vtutis est ut inclinet hoiem ad bonũ·bonũ aut̃ hois est bm rõm esse·ut dyo. dicit·mj⁹·ca⁹·de di·no·et ideo vtus humana est que inclinat ad id qꝫ est bm rõem·maxime aut̃ ad hoc inclĩat tẽperancia·nã in ei⁹ noie importat̃ q̃dã moderacõ seu tempies quã racio facit·et ideo tempancia est vtus ¶ ad. j·g̃ dc̃·qꝫ nã inclinat in id qꝫ est oueniẽs vnicuiq̃·vñ homo naturalit̃ appetit delectacõm sibi ouenient̃·quia omnis hõ maxtum huioi est rõnalis oscqꝫs est qꝫ delectacões sũt homi cõuenientes que sũt bm rõem·et ab hys nõ retrahit tẽperancia·sed pocius ab hys que sũt cõtra rõem·vnde patet qꝫ tempancia nõ ctrariat̃ inclinacõi nature hũane·ꝫ cõuenit cũ ea·ctrriat̃ tn̄ inclinacioni nature bestialis nõ subiecte rõni

¶ ad. ij·dc̃·qꝫ tempancia bm qꝫ pfecte habz rõm virtutis nõ est sine prudẽcia·qua carent quicũq̃ viciosi·et ideo illi q̃ carent alijs vtutibus vicijs oppositis subditi nõ hñt tempanciã que est vtus·sed opantur actus tempancie ex quadã naturali dispositiõe put vtutes quedã impfecte sũt hoibus naturales ut sup̃ dictũ est·uel per cõsuetudinem acquisitã que sine prudẽcia nõ habet pfeccõz rõis ut supra dictũ est ¶ ad. nj·dc̃·qꝫ tempancia ecia rñdet aliqꝫ donũ scz timoris quo aliquis refrenat̃ a delectacõnibꝫ carnis·bm illud psalmi·confige timore tuo carnes meas·donũ aut̃ timoris pncipaliter quidẽ respicit eum cuius offensam vitat·⁊ bm hoc correspondet vtuti spei ut sup̃ dictũ est·secũdario aut̃ pt̃ respicere quecũq̃ aliqꝫ refugit ad vitandã dei offensam·maxime aũt hõ indiget timore diuino ad fugiendũ ea q̃ maxie allicĩt ẽca q̃ẽ tp̃ancia·⁊ ideo tp̃ancie ecia rñdet donũ timoris

Ad. ij·sic ꝓcdt̃·videt̃ qꝫ tempancia non sit specialis vtus·dic̃ enĩ aug⁹ in li⁹ de moribꝫ ecc̃ie·qꝫ ad tempanciã ptinet deo se integre incorrumptũq̃ seruare·ꝫ hoc ouenit oĩ vtuti·g̃ tp̃ancia est vtus gn̄alis ¶ ad. ambros⁹ dicit in·j⁹·de offi·qꝫ in tempancia maxie tranquillitas anĩ spectat̃ et queritur·ꝫ hoc ptinet ad oñem virtutẽ·g̃ tempancia est generalis vtus ¶ ad. tul⁹ dic̃ in·j⁹·de offi·qꝫ decoz ab honesto neq̃d separi ⁊ qꝫ iusta oĩa decora sũt·ꝫ decoz ꝑpie considerat̃ in tempancia·ut ibidẽ dicit̃·g̃ tempancia nõ est specialis virt⁹

¶ Sz otra est qꝫ phs in·ij⁹·et·mj⁹·eth̃·ponit eam specialẽ virtutẽ ¶ Rñ dc̃·qꝫ scõm cõsuetudinem humane locucõis aliqua noia oñia restringunt̃

ad ea que sũt precipua inter illa que sub tali oñi-
tate otinent· sicut nomẽ vrbis accipiẽ anthono-
matice pro roma· sic g nõ tempancie dupl'r accipi
pt· vno modo ꝺm oñitatem sue significacõis· sic
tempancia nõ est virtus spẽalis· sed gñalis· quia
nomẽ tempancie significat q̃ꝺam tempiem idest
moderacõ; q̃m racõ ponit in hũanis opacõnibus
et passionibꝫ qꝺ ẽ oñe ĩ oñi vtute morali· differe
tamẽ in rõne tẽperancia a fortitudine· eciã ꝺm qꝺ
vtrũq; sumiẽ ut vtus oñis· nã tẽperancia reẽbit
ab hys que otra rõm appetitũ alliciunt· fortitudo
aũt impellit ad ea sustinẽda· uꝫ aggrediꝺa ꝓpẽ
que hõ refugit bonũ rõnis· si vero ꝺsideratur an-
thonomastice tempancia· ꝺm qꝺ refrenat appetitũ
ab hys que maxime alliciũt appetitũ hois· sic est
spẽalis virtus utpote hñs spẽalem mãm· sicut et
fortitudo ℣ Ad· j· g dꝺ· qꝺ appetit⁹ homis maxime
corrũpitur p ea quibꝫ allicit homo ad recedendũ
a regula rõnis et legis diuine· et ideo sicut ipm
tempancie nomẽ pt dupl'r sumi· vno mõ oñiter·
alio modo excellẽter· ita et integras ꝺm tẽpancie
aug⁹ attribuit ℣ Ad· ij· ꝺ· qꝺ ea circa que est tẽ-
perancia maxime pñt aĩm inquietare ꝓpter hoc qꝺ
sũt homĩ essencialia ut infra diceẽ· et ideo tran-
quillitas anĩ per q̃ꝺam excellẽciam attribuitur
tempancie q̃uis oñiter cõueniat oñibus vtutibꝫ
℣ Ad· nj· ꝺ· qꝺ q̃uis pulchritudo ꝺueẽiat cuilibꝫ
vtuti excellenẽ tñ attribuit tẽpancie duplici rõne·
ꝓmo quidẽ ꝺm oñez rõm tempancie ad quã ptinet
quedã moderata et ꝺueniẽs ꝓportio in qua ꝺsistit
racio pulchritudinis· ut patꝫ per ꝺponi· mj· cã
de diuĩs noĩbus· alio modo q̃a ea a quibꝫ ꝛfrenat
tempancia sũt infima ĩ homie ꝺueniẽcia sibi ꝺm
naturã bestialem ut infra dicetur· et ideo ex eis
maxime natus est homo deturpari et per cõseqꝫs
pulchritudo maxime attribuit tempancie que p-
cipue turpitudinẽ homis tollit· et ex eadem rõne
honestũ maxime attribuit tẽpancie· diẽ enĩ ps⁹·
in li⁰ ethyo· honest⁹ ꝺ qui nil habet turpitudĩs·
nam honestas diciẽ q̃si honoris status qui maxie
ꝺsideratur in tempancia que ꝛpellit vicia maxie
obprobriosa ut infra dicetur

Ad· nj· sic ꝓcedi· vi qꝺ tempancia nõ sit solũ
circa cõcupias et delectacões· dicit enĩ tul⁹
in sua rethorica· qꝺ tẽperãcia est rõis in libidinẽ·
atꝫ in alios nõ rectos impetus anĩ firma ⁊ mo-
derata dñacio· sꝫ impet⁹ anĩ dicunt oñes anime
passiones· g videt qꝺ tempancia nõ sit solũ circa
ocupiscencias et delectacões ℣ Ip· virt⁹ est circa
difficile et bonũ· sꝫ difficilius vi esse tẽpare timorẽ
maxime ẽca picula mortis quã moꝺari ocupias
et delectacões· que ꝓpter dolores ⁊ picula mortis
otẽpnunt· ut aug⁹ diẽ in li⁰· lxxxnj· q̃stionum·
g vi qꝺ tempancie vtus nõ sit ꝑcipue ẽca ocupias
⁊ delectacões ℣ Ip· ad tempanciã ptinet moꝺacõis
gra· ut ambrosi⁹ diẽ in· j· de offi· qꝺ ad tp̃ancia;
ptinet omis sedacio pturbacionũ anĩ et rerum·
modus· oportet autẽ modũ ponere nõ ois solũ in
ocupiscencijs et delectacõnibꝫ· sꝫ eciã in extioribus
actibus· et q̃buscũq; extioribꝫ· g tempancia non
est solũ ẽca ocupias et delectacões ℣ Sed otra est
qꝺ ps⁹ diẽ in li⁰ ethyo· qꝺ tempãcia est qua libido
ocupiscenciaq; refrenat ℣ Ad· nj· ꝺ· qꝺ sicẽ sup dictũ
est ad vtutem moralem ptinet obuacio boni rõis
cõtra passiones rõni repugnãtes· mot⁹ autẽ pas-
sionũ aĩe ẽ duplex ut s dictũ est cũ de passionibꝫ
ageretur· vn⁹ quidẽ scõm qꝺ appetitus sensitiuus
psequiẽ sensibilia et corpalia sua bona· alius aũt
ꝺm qꝺ refugit sensibilia et corpalia mala· ꝓmus
autẽ mot⁹ appetitus sensitiui precipue repugnat
rõni per immoꝺanciã· nam bona sensibilia et cor-
palia ꝺm suã speciẽ ꝺsiderata nõ repugnãt rõni·
sꝫ magis buũt ei sicẽ instrumẽta quibꝫ racõ vtiẽ
ad psecucõm ꝓprij finis· repugnãt autẽ ei ꝑcipue
ꝺm qꝺ appetit⁹ sensitiu⁹ in ea tendit nõ ꝺm modũ
rõnis· et ideo ad vtutẽ moralẽ ptinet ꝓprie huiꝺoi
passiones moderari que importãt psecucõm boni·
motus autẽ appetit⁹ sensitiui refugientis mala
sensibilia ꝑcipue otrariatur rõni· nõ quidẽ scõm
suã immoderanciã· sꝫ maxime ꝺm suũ effectum·
put scꝫ aliqꝺs ꝛfugiẽꝺo mala sensibilia et corpalia
que interdũ ocomitanẽ bonũ rõnis· et per ꝺseqꝫs
discedit ab ipo bono rõnis· et ideo ad vtutem mo-
ralem ptinet ꝑ huiꝺoi firmitatẽ prestare in bono
rõnis· sicut g vtus fortitudinis de cui⁹ rõne est·
firmitatẽ prestare ꝑcipue ꝺsistit circa passionem
ptinentẽ ad fugã corpaliũ malorꝫ· scꝫ ẽca timorẽ·
ex ꝺseqꝫti aũt circa audaciã que aggrediẽ tribilia
sub spe alicui⁹ boni· ita eciã tempancia circa que
ꝺuptat moderacõm q̃ꝺam precipue cõsistit circa
passiones tendẽtes in bona sensibilia scilicet circa
ocupiscenciã ⁊ delectacõm· ex oñti autẽ circa tris-
ticias que otingũt ex absencia taliũ delectacionũ·
nam sicẽ audacia psupponit tribilia· ita eciã tris-
ticia talis ꝓuenit ex absẽcia ꝓdictaꝝ delectacõnũ
℣ Ad· j· g dꝺ· qꝺ sicẽ sup dictũ est cũ de passionibꝫ
ageretur· passiones que ptinent ad fugam mali
psupponũt passiones q̃ ptinẽt ad psecucõm boni·
et passiones irascibilis psupponũt passiones ocu-
piscibilis· et sic dum tempancia dirẽte modificat
passiones ocupiscibilis tendẽtes in bonũ p q̃ꝺam
ꝺseqꝫciam modificat oñes alias passiões· inq̃tũ
ad moꝺanciã priorum passionũ sequit moderãcia
posteriorꝫ· qui enĩ nõ immoderate ocupiscit ꝺseqꝫs
est ut moꝺate speret et moꝺate tristẽ de absencia
ocupiscibiliũ ℣ Ad· ij· ꝺ· qꝺ ocupiscẽcia importat
impetũ quenꝺã appetit⁹ indelectabile qui indiget
refrenacione qꝺ ptinet ad tempanciã· sꝫ timor im-
portat retraccõm q̃ꝺam anĩ ab aliquibꝫ malis ꝺ
qꝺ indiget hõ anĩ firmitate quã prestat fortitudo·
et ideo tempancia ꝓprie est ẽca ocupiscencias· for-
titudo circa timores ℣ Ad· nj· ꝺ· qꝺ extiores actus
procedũt ab intioribus anime passionibꝫ· et ideo
moderacõ eorꝫ dependet a moderacõne exteriarum
actuum ꝑ interiorum passionum

Ad· mj· sic ꝓcediẽ· vi qꝺ tempancia nõ solũ
sit circa ocupiscencias ⁊ delectacões tactus·
diciẽ enĩ aug⁹ in libro de moribꝫ ecclesie· qꝺ mun⁹

tpancie est ī cohercēdis · sedandisq; cupiditatib⁹ quibus versamur in ea qne nos auertūt a legib⁹ dei · et a fructu bonitatis ei⁹ · et post pauca · sbdit q⁹ officiū tempancie est ostempnē oēs corpales illecebras · laudēq; pl'arem · sz nō solū cupiditates delectationū tact⁹ aūtunt nos a legib⁹ dei · sz eciā ocupiscēcie delectationū alioꝝ sensuū · q̄ eciā ptinēt ad illecebras corpales · et sil'r cupiditates diuiciaꝝ ul' eciā mūdane glorie · vñ dicit · j · ad thy · vlt · q⁹ radix oīm maloꝝ est cupiditas · g̃ tempancia nō est solū circa cōcupiscencias delectationū tactus ℣ Ad · ij · phs dic ī · mj · eth · q⁹ ille q̄ est puis dign⁹ et hys dignificat seipm est tempatus · nō autem magnanim⁹ · sz honores pui · ul' magni ỏ quibus ibi loquit nō sūt delectabiles p̄m tactū · sz secundū apprehensionē aialem · g̃ tempancia nō est solum circa ocupias delectationū tactus ℣ Ad · iij · ca que sūt vni⁹ gn̄is vident eadē rōe ptinē ad mām alicui⁹ vtutis · sz oēs delectacōnes sensuū videntur esse vnius gn̄is · g̃ pari rōne ptinēt ad mām tpancie ℣ Ad · iij · delectacōnes spūales sūt maiores q̄z corpales ut supp̄ hitum est cū de passionib⁹ agetur · sz q̄ñq; ꝓpter cōcupiscencias delectationū spūaliū aliqui discedūt a legibus dei et a statu vtutis · sic ꝓpter curiositatē sciencie · vñ et p̄mo homi dyabol⁹ sciaz p̄misit · gen · iij · dicens · eritis sic dij scientes bonū et malū · g̃ nō solū est tempancia circa delectacōes tact⁹ ℣ Ad · iij · si delectacōes tact⁹ essent ꝓpria matia tempancie oportēt q⁹ ca omnes delectacōnes tact⁹ tempancia cēt · nō autē est circa omnes · puta ca eas que sūt in ludis · g̃ delectacōnes tactus nō sūt ꝓpria mā tempancie ℣ Sz cōtra est q⁹ phs dicit in · vij · eth · q⁹ tempancia ꝓprie est circa cōcupias et delectacōnes tactus ℣ Rñ dō · q⁹ sic dictū est · ita est tempancia ca concupias et delectacōnes sicut fortitudo est ca timores ⁊ audacias · fortitudo aūt ē ca timores et audacias respectu maxioꝝ maloꝝ quib⁹ ipsa nā extinguit que sūt pricula mortis · vñ sil'r tempancia oportet q⁹ sit ca cōcupiscencias maximaꝝ delectationū · et ꝗa delectatio consequitur opacōem naturalem · tanto alique delectacōnes sūt vehementiores quāto osequūtur opacōnes magis naturales · maxime autē naturales aialib⁹ sūt operacōes quib⁹ obuatur natura indiuiduj p cibum et potū · et nā speciei p oūccionē maris et femie · et ideo circa delectacōes ciborum et potuū · et circa delectacōnes venēorum est ꝓprie tempancia · huiōi autē delectacōnes osecūtur sensū tactus · vñ relinquitur q⁹ tempancia sit circa delectacōnes tactus ℣ Ad · j · g̃ dō · q⁹ aug⁹ ibi videt accipe tempanciā nō ꝑm q⁹ est spēalis virtus hns determinatā māz · sz ꝑm q⁹ ad eam ptinet modatio rōnis in quacūq; mā que ptinet ad gn̄alem odicōm vtutis quāuis eciā dici possit q⁹ ille qui potest r̄frenare maxias delectacōes multo eciā magis p̄t refrenare mīores delectacōes · et ideo ad tempanciā p̄cip'r quidem et ꝓprie ptinet modari cōcupiscēcias delectacōnū tactus · scōario autē alias ocupias ℣ Ad · ij · dō · q⁹ phs ibi refert nomen tempancie ad modationem extiorum rerū · dum sz aliquis tendit in aliqua sibi omēsurata · nō autē put referē ad modacōm affeccionū anīe que ptinet ad vtutem tempancie ℣ Ad · nj · dō · q⁹ delectacōes alioꝝ sensuū aliter se hnt in hoīb⁹ · et aliter in alijs anīalib⁹ · in alijs enī aialib⁹ ex alijs sensibus nō causant delectacōes nisi in ordine ad sensibilia tactus · sic leo delectat videns ceruū · ul' audiēs vocē eius ꝓpter cibū · homo autē delectat secundū alios sensus nō solū ꝓpter hoc · sz eciā ꝓpter ocueniencia sensibiliū · et sic circa delectacōnes alioꝝ sensuū inquātum referunt ad delectacōes tactus est tempancia · nō p̄cipalit̄ sed ex oūnti · inquantū aūt sensibilia alioꝝ sensuū sūt delectabilia ꝓpter sui ocueniencia · sic cū delectatur homo in sono bene armonisato · ista delectatio nō ptinet ad obuacōez nature · vñ nō hnt huiōi passiones illā p̄cipalitatē · ut ca eas anthonomastice tpancia dicat ℣ Ad · iij · dō · q⁹ delectacōes spūales ⁊ si v · suā natā sint maiores delectacōib⁹ corpalibus tn̄ nō ita peipiūtur sensu · et p oūs non ita vehemēt afficiūt appetitū ocra cui⁹ impetū bonū rōnis oseruat̄ per moralē virtutē uel dicendū q⁹ delectacōnes spūales p se loquēdo sūt bm rōm · vñ nō sūt refrenāde nisi p accens · inquātum sz vna delectatio spūalis r̄trahit ab alia potiori ⁊ magis debita ℣ Ad · v · dō · q⁹ nō oēs delectacōnes tact⁹ ptinent ad nature obuacōm · et ideo nō oportet q⁹ circa omnes delectacōnes tactus sit tempancia

Ad · v · sic p̄dict̄ · vī q⁹ ca ꝓprias delectacōes guste⁹ sit tempancia · delectacōes enī gustus sūt in cibis · ⁊ potib⁹ qui magis sūt neccij ad hoīs vitā · q̄z delectacōes venēoꝝ que ptinēt ad tactū · sz bm p̄dicta tempancia est ca delectacōes eorum que sūt neccia ad vitā hoīs · g̃ tempancia ē magis ca ꝓpas delectacōes gustus q̄z ca ꝓpas delectacōes tactus ℣ Rñ dō · tempancia est circa passiones magis q̄z circa vtutes ipas · sz sic d' ī · ij · de aīa · tact⁹ vī esse sensus alimenti · quātum ad ipaz substanciā alimēti · sapor autē q̄ est ꝓprie obiectū gustus est sic delectamentū alimentoꝝ · g̃ tempancia magis est ca gustū q̄z circa tactū ℣ Rñ dō · sic dicit̄ in · vij · eth · circa eadē sūt tempācia et intpancia · otinēcia et incōtinencia · pseūancia et mollicies · ad quam ptinēt delicie · sz ad delicias vī ptinē delectatio que est in saporib⁹ qui ptinent ad gustū · g̃ tempācia est ca delectacōes ꝓprias gustus ℣ Sed otra est q⁹ phs dicit · q⁹ tempancia ⁊ intpancia vident gustu parum · ul' nichil uti ℣ Rñ dō · q⁹ sicut dictū est tempancia consistit ca pāpuas delectacōes que maxime ptinēt ad oseruacōz humane vite · ul' in specie · ul' in indiuiduo · in quib⁹ osideratur aliquid p̄cipal'r · aliq̄d aūt secūdario · p̄cipalit̄ quidē ipe vsus rei neccie · puta ul' femine que est necessaria ad oseruacōz spēi · ul' cibi · ul' potus que sūt neccia ad oseruacōm indiuiduj · et ipe vsus neccioꝝ horū habz quādaz eēncialē delectacōz adūctam · scōario autē osideratur ca vtuq; vsum aliq̄d q⁹ facit ad hoc q⁹ vsus sit magis delectabilis · sic pulchritudo et ornatus femie · et sapor delectabilis in cibo · et eciā

odor. et ideo pncipl'r tpancia ẽ ca delectacõez tactꝰ que per se osequit ipm vsum nccia rez qz omis vsꝰ est intangẽdo. ca delectacões autẽ ul' gustꝰ. ul' olofactꝰ. ul' vsus est tempancia et intpancia. secũdario ingztum sensibilia horz sensuũ oferunt ad delectabilẽ vsum rerũ nccarum qui ptinet ad tactũ. quia tñ gustus ppinquor est tactui qz alij sensus. ideo tempancia. magis est ca gustum qz ca alios sensus ℣ Ad. j. g dō. qp eciã ipe vsꝰ ciborz et delectacõ eencialit ipm osequẽs ad tactũ ptinz. ut phs dit i. ij°. de aia qp tactꝰ est sensꝰ alimẽti. nutmur enī calido. et frigido. humido. ⁊ sicco. sed ad gustũ pertinet discrecio saporz qui oferunt ad delectacõm alimẽti ingztum sũt signa ouenientis nutmenti ℣ Ad. ij. dō. qp delectacio saporis ẽ qñ supueniens sz delectacio tactus p se osequit usum cibi ⁊ potus ℣ Ad. nj. dō. qp delicie pncipl'r quidẽ osistũt i ipa substancia alimenti. sz secundario in exquisito sapore et preparacione ciborum

Ad. vj. sic pdit. vi qp regla tempancie nõ sit sumenda bm nctatez pntis vite. supius enī nõ regulatur ab inferiori. sz tempancia cũ sit virtus aie ẽ supioz qz necessitas corpalis. g regla tempancie nõ debet sumi bm necessitatẽ corpalem ℣ Iõ. quicũqz excedit reglam peccat. si g ncitas corpalis esset regula tempancie quicũqz aliq delectacõne vtẽtur sup necessitatẽ nate que valde modicis contẽta est peccaret otra tempanciã qd videt ẽ incouenies ℣ Iõ. null' attingẽs regulã peccat. si g necessitas corpalis ect regla tempãcie quicũqz utere aliqua delectacõe ppter necessitatẽ corpalẽ. puta ppter sanitatẽ non eet in munis a pcõ. hoc autẽ vi falsum. g necessitas corpalis nõ est regla tempancie ℣ Sed otra est qp augꝰ dit in li de mo. ecie. habz vir tempans in rebz huj vite reglam vtroqz testamẽto firmatã ut eoz nil diligat. nil per se appetendũ putet sz ad vite huj atqz officioz necessitatem quãtum vsurpet vtentis modestia. nõ amantis effectu ℣ Rñ dō. qp sit ex sup dictis patet bonũ vtutis moralis pcipue osistit in ordie rõnis. nam bonũ homis est bm rõm ẽ. ut dpo. dit. mj. ca de. di. no. pcipuꝰ autẽ ordo rõis osistit in hoc qp aliqua in finem ordinat. ⁊ ex hoc ordine maxime osistit bonũ rõnis. nam bonũ habz rõm finis. et ipe finis ẽ regla eoz que sũt ad finẽ. oia aũt delectabilia que in vsum homis veniũt ordinanẽ ad aliquã huj vite necessitatẽ. sic ad finẽ. et ideo tempancia accipit necessitatẽ huius vite sic reglam delectabiliũ quibz vtitur ut sez tñ eis vtatur quantum necessitas huius vite requirit ℣ Ad. j. g dō. qp sic dictũ est necessitas huj vite habet rõm regule ingztum est finis. osideandũ est autẽ qp qñqz aliud est finis opantis. ⁊ aliud finis opis. sicut patet qp edificacõis finis est domꝰ. sed edificatoris finis qñqz est lucrũ. sic g tempancie ipiꝰ finis et regla ẽ bitudo. sz eiꝰ rei q vtit finis et regula est necessitas hũane vite infra qz est id qd i vsũ vite venit ℣ Ad. ij. dō. qp ncitas hũane vite pt attendi dupl'r. vnō bm qd dicit ncm id sine quo res nullo pt ee. sic cibus est necessarius aialj. alio bm qd dicit necessariũ illud sine quo res nõ potest ouenient ee. tempancia aũt nõ solũ attendit pmã necessitatẽ. sz eciã secundã. vñ phs dicit in. nj°. eth. qp tempatus appetit delectabilia ppter sanitatẽ. uel ppt bonã bitudinẽ. alia vero que ad hoc nõ sũt necessaria pnt dupl'r se habere. quedã enī sũt impedimẽta sanitatis. ul' bone bitudis. et hys tempatus nullo mõ vtitur. hoc enī esset peccatũ cõtra tempanciã. quedã vero sũt que nõ sũt hys impedimẽta. et hys modate vtitur p loco et tẽpore et ogruẽcia eoz quibz ouuit. et ideo ibiõ phs dit. qp tempatus appetit alia delectabilia que sez nõ sũt ncia ad sanitatẽ ul' ad bonã beatitudinẽ nõ impedimẽta hys existencia ℣ Ad. nj. dō. qp sic dictũ ẽ tpancia rspicit necessitatẽ ingztum ad cõueniencia vite. que quidẽ attendit nõ solũ bm oueniẽciã corpis. sz eciã bm oueniẽciaz extioz rez. puta diuiciaz et officioz et mlto magis bm cõueniencia honestatis. et ideo phs ibidẽ subdit. qp in delectabilibz quibz tempatus vit nõ solum considerat ut nõ sũt impeditiua sanitatis et bone beatitudinis corpalis sz eciã qp nõ sint pter bonum idest õ honestatẽ. ⁊ qp nõ sint sup substanciã idest supra facultatẽ diuiciaz. et augꝰ dicit in libro de moribz ecie. qp tempatus respicit nõ solũ ncitatez huius vite. sed officiozum

Ad. vij. sic pdit. vi qp tpancia nõ sit vtus cardinalis. bonũ enī vtutis moralis a rõe dependet. sz tempancia est ca ea que magis distãt a rõne. scz ca delectacões que sũt nobis et brutis omões. ut dit in. nj°. eth. g tempancia nõ vidꝰ esse principalis vtus ℣ Iõ. quãto aliqd est magis impetuosũ tãto difficilj videt esse ad refrenandũ. sz ira quã refrenat mãsuetudo videt ee impetuoz sior qz ocupia qz rfrenat tempancia. dicit enī pũ. xxvij. ira nõ hz misericordiã nec erumpẽs furoz ⁊ impetũ citati spũs ferre qs potit. g mãsuetudo est principalioz virtus quã tempancia ℣ Iõ. spes ẽ pncipalioz motꝰ aie qz desideriũ seu ocupia ut sup hitum est. sz humilitas refrenat psumpcõm im. moderate spei. g humilitas videt ee principalior virtus quã tempancia. q refrenat ocupiam ℣ Sed otra ẽ qp greg in. ij°. mo. ponit tempanciã inter virtutes pncipales ℣ Rñ dō. qp sic sup dictũ est. vtus principalis seu cardinalis dicit q principalj laudat ex aliquo eoz que omunit rejrunt ad rõz virtutis. modacio aũt que in oñi vtute requirit pcipue laudabilis est in delectacõibus tactꝰ circa que est tpancia. tũ qa tales delectacões sũt magis nobis nate ales. et ideo difficilj est ab eis abstinẽ et ocupiscencias eaz refrenare. tũ eciã quia earũ obiecta magis sũt necessaria presenti vite ut ex dctis patet. et ideo tempancia ponit virtus principalis seu cardinalis ℣ Ad. j. g dō. qp tãto maioz ostendit agentis virtus quãto in ea q sũt magis distancia pt suã opacõm ostendẽ. et ideo ex hoc po ostendit maioz virtus rõnis qp pt eciã ocupias et delectacões maxime distãtes modari. vñ hoc ptin

ad pncipalitatē tpancie ¶ Ad ij dō qp ipet⁹ire causaī ex qdā accidēte puta ex aqua lesione ocstante et ideo cito transit quāuis magnū impetū hēat ꝫ impet⁹ ocupīe delectabiliū tact⁹ pcedit ex causa naturali vñ est diuēnior et oñior et ideo ad pn̄cipaliorē vtutem ptinet ipm refrenare ¶ Ad nj dō qp ea qȳ est spes sūt alcioza hys qȳ est ocupia et ꝓ hoc spes ponīt passio pncipalis in irascibili ꝫ ea quoȳ est ocupia et delectacio tact⁹ vehemēci⁹ mouēt appetitū quia sūt magis naturalia et ideo tpancia q in hys modū statuit est vt⁹ pncipalis

Ad vnj sic pcedit vī qp tpancia sit maxia vtutum dīc enī ambro⁹ in ſ de offi qp in tempancia maxime honesti cura decoris spectatur ostōdacio et querit ꝫ vtus laudabilis est inq̄tum est honesta et decora g tempancia est maxia virtutū ¶ Ō maioris vtutis est opari id qō est difficili ꝫ difficilius est refrenare ocupiscencias et delectacōnes tact⁹ q̄ rectificare acc̄ones exteriores qȳ primū ptinet ad tempanciā secundō ad iusticiā g tempancia est maior vtus q̄ iusticia ¶ Ō quāto aliquid est oñius tanto magis necessariū vī ee et melius ꝫ fortitudo est ca picula mortis q rarius occurrūt qȳ delectabilia tact⁹ q cottidie occurrūt et sic vs⁹ tempancie est oñior qȳ fortitudinis g tēpancia est nobilior vtus qȳ fortitudo ¶ Sed cōtra est qp phs dicit ī ſ rethorice qp maxime vtutes sūt que alijs maxime sūt vtiles et ꝓpt̄ hoc fortes et iustos maxime honoram⁹ ¶ Ad ñ dō qp sicut phs dic in ſ eth bonū multitudinis diuinius est q̄ bonū vni⁹ et ideo quāto aliq̄ vtus magis ptinet ad bonū multitudis tāto melior est iusticia autē et fortitudo magis ptinēt ad bonū multitudis q̄ tempancia qa iusticia ostitit in omutacōib⁹ que sūt ad altez fortitudo autē in piculis bellorū que sustinenē p salute oñi tempancia autē modatur solū ocupias et delectaciones eoȳ q ptinēt ad ipm hoiem vnde manifestū est qp iusticia et fortitudo sūt excellēciores vtutes q̄ tempancia qbꝫ prudēcia et vtutes theologice sūt pociores ¶ Ad j g dō qp honestas et decor maxime attribuūtur tempancie nō ꝓpter principalitatē ꝓprij boni ꝫ ꝓpter turpitudinē cōtrarij mali a quo retrahit inq̄tum sez modat delectacōes q̄ sūt nob et brutis oñes ¶ Ad ij dō qp cū virtus sit ca difficile et bonū dignitas virtutis magis attendit ca racōem boni in quo excedit iusticia q̄ rām rōz difficilis in quo excedit tempancia ¶ Ad nj dō qp illa oñitas qua aliquid ptinz ad multitudinē hoim magis facit ad excellēciaz bonitatis q̄ illa que ostōdatur rām qō aliquid frequēter occurrit iquaȳ pma excedit fortitudo in scōa tempancia vñ simplr fortitudo est pocior licet quo ad aliq̄d possit dici tempancia pocior non solū fortitudine sed ecīā iusticia

Deinde ostōdandū est de vicijs oppositis tempancie Et circa hoc querunt mj Primo vtz insensibilitas sit pcēm Secundo vtz intempancia sit viciū puerile Tercio de opacōne eius intempancie ad timiditatē Quarto vtrū viciū intempancie sit maxime obprobriosum

Ad j sic pcedit vī qp insensibilitas non sit viciū dicunt enī insensibiles qui deficiūt circa delectacōes tactus ꝫ in hys penitus deficere vī esse laudabile et vtuosum dicit enī danieł x in diebꝫ illis ego daniel lugebā triū ebdomadarū temp⁹ panē desiderabilem nō comedi et caro et vinū nō introierūt in os meū ꝫ neq̄ vngēto vnctus sum g insensibilitas nō est pcēm ¶ Ō bonū hois est rām rōm ee secundū dyoni mj ca de di no sed abstinē ab omnibꝫ delectabilibꝫ tact⁹ maxime pmouet hominez in bono rōnis ō enī danieł j qp puis qui vtebanē legumīb⁹ dedit de⁹ sciam et disciplinā in omni li⁹ et sapia g insensibilitas q̄ vniūsaliē rpellit huioi delectacōes nō est viciosa ¶ Ō id per qō maxime recedit a pcto non vī esse viciosū ꝫ hoc est potissimū remediū abstinendi a pcto qp aliquis fugiat delectacōes quod ptinet ad insibilitatē dicit enī phs ī ij eth qp abicientes delectacōem min⁹ peccabim⁹ g insensibilitas nō est aliqd viciosū sed otra nichil opponitur vtuti nisi viciū ꝫ insēsibilitas vtuti tpancie opponīt ut pz per phm in ij et nj eth g insensibilitas est viciū ¶ Ad ñ dō qp oīe illud qō otrariat ordini naturali est viciosū naꝫ autē delectacōez apposuit opacionib⁹ necijs ad vitā homis et ideo naturalis ordo rquirit ut homo intantū huioi delectacōib⁹ vtatur quātum necessarium est saluti humane uł quātum ad obuacōm indiuidui uł q̄tum ad obuacōm spēi si qs g intantū delectacōez refugēt qp ptermittēt ea que sūt necia ad obuacōm nate peccaret quasi ordini naturali repugnās et h⁹ ptinz ad viciū insensibilitatis sciēdum tñ qp ab huioi delectacōib⁹ oseqntib⁹ huioi opacōnes qñq̄ laudabile uł ecīā necessariū est abstinē ꝓpter aliquem finē sic ꝓpter sanitatē corpalem aliqui abstinēt a quibusdā delectacōnib⁹ cibi et potus et venēoȳ et ecīā ꝓpter alicuius officij execucōem sic atletas et milites necesse est a mltis delectacōnib⁹ abstinē ut officiū ꝓprium exequanē et silr penitentes ad ad recupandā anie sanitatē abstinēcia delectabiliū quasi quadā dieta vtunē et homies volentes otēplacōi et reb⁹ diuis vacare oportet qp se magis a carnalib⁹ desideryis abstrahant nec aliq̄d pdcēoȳ ad insēsibilitatis viciū ptinet quia sūt secundū rōem rectā ¶ Ad j g dō qp daniel illa abstinēcia et delectacōnib⁹ vtebatur nō q̄si ꝓpter se abhorrēs delectacōes ut rām se malas ꝫ ꝓpter aliquē finem laudabilē ut ydoneū se ad altitudiez otemplacōis reddēt abstinendo sez a corpalibus delectacōibus vñ et statim idem subdit de reuelacōe facta ¶ Ad ij dō qp ꝺa rōne hō vti nō potest sine sensitiuis potēcijs que indigēt organo corpali vt in ſ hītū est nōte est qp homo sustentet corp⁹ ad hoc qp rōne vtatur sustentacō autē corporis fit per opacōnes delectabiles vñ nō potest ee bonū rōnis in hoie si abstineat ab ꝺomibus delcābilib⁹ secundū tñ qp hō in exequēdo actū rōnis plus uł min⁹ indiget

corpali vtute ꝺm hoc plus uel minus neceſſe habꝫ delectabilibꝫ corpalibus vti. et ideo homies qui hoc officiũ aſſumpſerũt. ut otẽplacioni vacẽt et bonũ ſpũale quaſi quadam ſpũali ꝓpagacõne in alios tranſmittũt a multis delectacõnibꝫ laudabiliter abſtinẽt a quibus illi qui ex officõ operit opibus corpalibꝫ et gnacioni carnali vacare laudabiliter nõ abſtinẽnt ℣ ad. nj. ꝺ. qꝫ delectacio fugienda eſt ad vitandũ pcẽm nõ totaliter. ſed ut non vltra queratur q̃ neceſſitas requirat

Ad. ij. ſic pcedit. vi qꝫ intempancia non ſit puerile pcẽm. quia ſup illud math. xvnj. niſi ouerſi fueritis ſicut paruuli ꝛc. dicit ieroꝝ qꝫ puulꝫ nõ pſeũat in iracũdia. Ieſus nõ meminit. videns pulchrã mulierẽ nõ delectat. qꝺ otrariatur intempancie. g̃ intempancia nõ eſt puerile pcẽm ℣ ꝺ. pueri nõ habẽt niſi ocupiſcencias naturales. ſ. ẽca naturales cõcupiſcencias parum aliqui peccãt per intempanciã. ut phs dic̃ i. nj. eth. g̃ intempancia non eſt peccatũ puerile ℣ ꝺ. pueri ſunt nutriendi et fouendi. ſ. cõcupiſcencia et delectacõ circa que eſt intempancia. eſt ſemp diminuenda et extirpãda. ꝺm illud ad coloſſen. nj. mortificate mẽbra veſtra ſup terram que ſũt ocupiſcencia ꝛc. g̃ intempancia nõ eſt puerile peccatũ ſed ℟ eſt qꝫ phs dic̃ i. nj. eth. qꝫ nomẽ intẽpancie ferimus ad puerilia peccata ℣ ℟ ad. qꝫ aliquid dicitur ee puerile dupliciter. vno modo ꝙa ꝺuẽit pueris. et ſic nõ intendit phs dicẽ qꝫ peccatũ intempancie ſit puerile. alio modo ꝺm quãdam ſimilitudinẽ. et hoc modo pcta intempancie puerilia dicuntur. peccatũ enim intempancie eſt pcẽm ſupflue cõcupie que aſſimulatur puero quãtum ad tria. primo quidẽ quãtum ad id qꝺ vẽq̃ appetit. ſic enim puer. ita et ocupiſcencia appetit aliqꝺ turpe. cuiꝰ racio eſt. quia pulchꝝ in rebus humanis attendit ꝓut aliquid eſt ordinatũ ſecundũ racõm. vnde tulius dicit in. j. de offi. qꝺ pulchrũ eſt quod oſentaneũ eſt homis excellencie in eo in quo natura eius a reliquis animãtibꝫ differt. puer aũt nõ attendit ad ordinem racõnis. et ſimiliter ocupiſcencia nõ audit racõm. ut dicitur i. vij. eth. ſcꝺo differũt quantum ad euentum. puer enim ſi ſue voluntati dimittatur creſcit i ꝓpria volũtate. vñ ecc. xxx. dicitur. equus indomitꝰ euadit durus. et filius remiſſus euadet princeps. ita etiã et ocupiſcencia ſi ei ſatisfiat maius robur accipit. vñ augꝰ dicit in. vij. confeſſ. dum buitur libidini facta eſt conſuetudo. et dum conſuetudini nõ reſiſtitur facta eſt neceſſitas. tercio quãtum ad remedium qꝺ vtriq̃ prebetur. puer enim emendat̃ per hoc qꝫ cohercetur. vnde dicitur prou. xxnj. noli ſubtrahere a puero diſciplinã tu virga ꝑcuties eum et animã eius de inferno liberabis. et ſimiliter dum cõcupiſcencie reſiſtitur reducitur ad debitũ honeſtatis modũ. et hoc eſt qꝫ augꝰ dicit in. vj. muſice. qꝫ mente in ſpũalia ſuſpenſa atq̃ ibi infixa et manente conſuetudinis circa carnalis concupiſcencie impetus frangitur. et paulatim repreſſus extinguitur.

maior enim erat cũ ſequeremur, nõ omnino nullꝰ. ſed certe minor cũ refrenamus. et ideo phs dic̃ in. nj. eth. qꝫ quẽadmodum puerum oportet ſcom preceptum pedagogi viuere. ſic et concupiſcibile cõſonare racõni ℣ ad. j. g̃ ꝺ. qꝫ racio illa ꝓdit ſecundũ illũ modum quo puerile dicitur id qꝺ i pueris inueniẽ. ſic aũt nõ dicit peccatũ intẽpancie puerile. ſed ſecundũ ſimilitudinẽ ut dictum eſt ℣ ad. ij. ꝺ. qꝫ concupiſcencia aliqua poteſt dici naturalis dupliciter. vno modo ſecundũ genus ſuũ. et ſic tempancia. et intempancia ſũt circa cõcupiſcencias naturales. ſũt enim circa ocupiſcẽcias ciborum et venẽorum que ordinant̃ ad ꝓſeruacõem nature. alio modo poteſt dici ocupiſcencia naturalis quãtum ad ſpeciem eius qꝫ natura ſui ꝓbuacõem requirit. et ſic nõ multũ otingit peccare circa naturales ocupiſcẽcias. natura enim nõ requirit niſi id per quod ſubuenit̃ neceſſitati nature in cuius deſiderio nõ otingit eſſe peccatũ niſi ſolũ ſecundũ quãtitatis exceſſum. et ſecundũ hoc ſolũ peccatur circa naturalem cõcupiſcenciam. ut phs dicit in. nj. eth. alia vero circa que plurimũ peccat̃ ſunt quedam cõcupiſcencie incitamenta que hominũ curioſitas adinuenit. ſicut curioſe ꝓparati cibi et mlieres ornate et quãuis iſta nõ multũ req̃rant pueri. nichilominꝰ tñ intẽpancia dicit̃ puerile peccatum racõne iam dicta ℣ ad. nj. ꝺ. qꝫ id qꝺ ad naturam ptinet in pueris eſt augmentãdum et fouendũ. qꝺ autẽ ptinꝫ ad defectũ rõis in eis nõ eſt fouendũ. ſed emendandum ut dictum eſt

Ad. nj. ſic pcedit. vi qꝫ timiditas ſit maius vicium q̃ intempancia. ex hoc enim aliquod vicium vitupatur qꝺ opponitur bono virtutis. ſed timiditas opponit̃ fortitudini que eſt nobilior virtus q̃ tempancia. cui opponitur intempãcia. ut ſupra dictis patꝫ. g̃ timiditas eſt maius viciũ q̃ intempancia ℣ ꝺ. quãto aliquis deficit in eo qꝺ difficilius vincitur tanto minus vitupatur. vnde phs dicit in. vnj. eth. qꝫ ſi quis a fortibus et ſupexcellentibus delectacõnibus vincitur. uel triſticijs nõ eſt admirabile. ſed condonabile. ſed difficilius videt̃ quis vincere delectacões q̃ alias paſſiones. vnde in. ij. eth. dicitur. qꝫ difficilius eſt cõtra voluptatem pugnare q̃ cõtra iram que videt̃ eſſe fortior q̃ timor. g̃ intẽpancia que vincit̃ a delectacõne minus peccatũ eſt q̃ timiditas que vincitur a timore ℣ ꝺ. de racõne peccati eſt qꝫ ſit volũtarium. ſed timiditas eſt magis volũtaria q̃ intempancia. nullus enim ocupiſcit intemperatus eſſe. aliqui enim ocupiſcũt fugere mortis picula qꝺ pertinet ad timiditatẽ. g̃ timiditas eſt peccatum grauius q̃ intempancia ℣ Sed otra eſt qꝫ phs dic̃ in. nj. eth. qꝫ intempancia magis aſſimulatur volũtario q̃ timiditas. g̃ plus habet de racione peccati ℣ ℟ eſponſio ꝺ. qꝫ vnũ viciũ poteſt alteri comparari dupliciter. vno modo ex parte materie uel obiecti. alio modo ex parte ipius homis peccantis. et vtroq̃ modo intempancia eſt grauius viciũ q̃ timiditas. ꝓmo namq̃ ex parte materie

ꝑtem intẽpancie aſſimilat̃ puero quãtum ad tria

nam timiditas refugit pericla mortis ad que vitanda inducit maxima necessitas cōsuande vite. intempancia autē est circa delectacōnes quarum appetitus nō est adeo necessarius ad vite ꝟsuacōez. quia ut dctum est. intempancia magis est circa quasdā oppositas delectacōnes seu cōcupiscencias ꝙz circa cōcupiscencias seu delectacões naturales quāto autē illud qꝫ cōmouet ad peccandum videt esse magis necessariū tanto peccatum leuius est. et ideo intempancia ē grauius viciū ꝙz timiditas ex pte obiecti siue materie mouentis. similit ecia et ex parte ipius hominis peccantis et hoc triplici racōne. primo quidem. quia quāto ille qui peccat magis est ꝟpos sue mentis tanto grauius peccat. vnde alienatis nō imputant peccata. timores aūt et tristicie graues, et maxime in periculis mortis stupefaciūt mentem homis qꝫ nō facit delectacio que mouet ad intempanciā. secundo quia quāto aliquod peccatū est magis volūtarium tanto est ḡuius. intempancia autē habet plus de volūtario ꝙz timiditas. et hoc duplici rōne. vno modo quia ea que per timorem fiunt principiū habent ab exteriori impellente. vnde nō sunt simpliciter volūtaria. sed mixta ut dicitur in. nꝯ. eth. ea autem que per delectacōez fiunt sūt simplicit volūtaria. alio modo quia ea que sūt intempata sūt magis volūtaria in pticulari. minus aūt volūtaria in vniuersali. nullus enī vellet intemperatus esse. allicitus tamē homo a singularibus delectacōnibꝫ que intempatum faciūt hominē propter quod ad vitandū intempanciam maximū remediū est ut nō inmoretur homo circa singulariū ꝟsideracōez. sed in hꝭ que ptinēt ad timiditatē est ecōuerso. nam singula que imminēt sūt minus volūtaria ut abicere clipeum et alia huiꝰi. sed ipm ꝟmune est magis voluntarium. puta fugiendo saluari. hoc autē est simpliciter magis volūtarium qꝰ est magis volūtarium in singularibus in quibꝫ est actus. et ideo intempancia cū sit simplicit magis volūtarium ꝙz timiditas est maius viciū. tercio quia cōtra intempanciam potest magis de facili remediū adhiberi ꝙz cōtra timiditatē. eo qꝰ delectacōnes ciborum et venēorum circa quas est intēpancia. per totam vitam occurrūt. et sine piculo potest homo circa ea exercitari ad hoc qꝰ sit intemperatus. sed picula mortis rarius occurrunt et piculosius ī hꝭ homo exercitatur ad timiditatem fugiendam. et ideo intemperancia est simpliciter maiꝰ peccatū. ꝙz timiditas ¶ ad. j. ḡ dō. qꝰ excellencia fortitudinis supra tempanciā potest ꝟsiderari dupliciter. vno modo ex parte finis qꝰ pertinet ad nomen boni. quia scilicz fortitudo magis ordinat ad bonum ꝟmune ꝙz tempancia. ex hac ecia parte timiditas habet quādam excellenciā supra intempanciam. inquātum scilicet per timiditatē ꝙqui desistunt a defensione boni cōmunis. alio modo ex parte difficultatis. inquātum scilicet difficilius est subire picula mortis ꝙz abstinere a quibusdā delectabilibus. et quantum ad hoc non oportet qꝰ timiditas ꝓcellat intempanciā. sicut enī maioris virtutis caritatis est nō vinci a forciori. ita ecia ecōtrario miꝰis vicij est a forciori vinci et maioris vicij a debiliori superari ¶ ad. ij. dō. qꝰ amor ꝟseruacōis vite ꝓpter quā vitant picula mortis est multo magis cōnaturalis ꝙz quecūqꝫ delectacões ciborum. uł venēorum que ad cōseruacōnem vite ordinantur. et ideo difficilius est vincere timorē periculorū mortis ꝙz cōcupiscenciā delectacionum que est in cibis et venereis cui tamen difficilius est resistere ꝙz ire tristicie et timori quorumdam aliorum malorum ¶ ad. nj. dō. qꝰ in timiditate consideratur magis volūtarium in vniuersali. minus tamē in pticulari. et ideo in ea est magis voluntarium secundum quid et non simpliciter.

Ad. mj. sic ꝓcedit. vidꝰ qꝰ pcm intempancie non sit maxime exprobrabile. sicut enim honor debetur virtuti. ita exprobracō debetur peccato. sed quedā peccata sūnt grauiora ꝙz intemperancia. sicut homicidium. et blasphemia. et alia huiusmodi. ḡ peccatū intempancie nō est maxie exprobrabile ¶ ꝯ. peccata que sunt magis ꝟnia vident minꝰ esse exprobrabilia eo qꝰ de hꝭ hoies minus verecundant. sed peccata intempancie sūt maxime cōmunia. que sūt circa ea que ꝟmuniter in vsum humane vite veniunt in quibus eciam plurimi peccāt. ḡ peccata intempancie nō vident esse magis exprobrabilia ¶ ꝯ. phs dicit in. vij. eth. qꝰ tempancia. et intempancia sunt circa concupiscencias et delectacōnes humanas. sūt quedā concupiscēcie et delectacōnes turpiores ꝟcupiscencijs ⁊ delectacōnibꝫ humanis que dicunt bestiales et egritudinales. ut in eodem libro phs dicit. ḡ intempancia nō est maxime exprobrabilis ¶ Sed cōtra est qꝰ phs dicit in. nꝯ. eth. qꝰ intempancia inter alia vicia videtur iuste exprobrabilis esse ¶ ⁊ nō dō. qꝰ exprobracio opponi videtur honori et glorie. honor autē excellencie debetur ut supra habitum est. gloria autē claritatem importat. est ḡ intempancia maxime exprobrabilis ꝓpter duo. primo quidem quia maxime ꝛpugnat excellencie hominis. est enī circa delectacōnes ꝟmunes nobis et brutis ut supra habitum est. vñ in psalmo ꝛ. homo cū in honore esset nō intellexit cōpatus est iumentis insipientibꝫ et similis factus est illis. secūdo quia maxime repugnat eius claritati. uel pulchritudini. inquātum scilicet in delectacōnibꝫ circa ꝗs est intempancia minus apparet de lumie rōnis ex qua est tota claritas ⁊ pulchritudo virtutis. vnde et huiusmodi delectaciones dicuntur seruiles ¶ ad. j. ḡ dō. qꝰ sicut gregꝰ dicit vicia carnalia que sub intempancia ꝟtinentur ⁊ si sint minoris culpe sunt tamen maioris infamie. nam magnitudo culpe respicit deordinacōnem a fine. infamia autē respicit turpitudiem que maxime cōsideratur secundū indecenciam peccantis ¶ ad ij. dō. qꝰ ꝟsuetudo peccandi diminuit turpitudinē et infamiam peccati secundū opinionē hominū. nō autē secūdum naturam ipoꝝ vicioꝝ ¶ ad

·nj·dō·qp cum dicitur intemperancia esse maxime exprobrabilis ē intelligendū inter vicia humana que sc; attenduntur secūdum passiones humane nature animali ꝺformes·sed illa vicia que excedūt modū humane nature sūt magis exprobrabilia et tamen eciā illa videntur reduci ad genus intē; perancie secundū quēdam excessum·sicut si aliquis delectaretur in cōmestione carniū humanarum· aut in coitu bestiarum aut masculorum

Deinde considerandum est de partibus tē; perancie Et primo de ipsis partibus in; generali Secundo de singulis earum in; speciali

Ad·j·sic ꝓceditur·videt qp tullius in sua re; thorica incōuenienter assignet partes tem; perancie quas dicit esse cōtinenciam·clemenciaz· modestiā·cōtinencia enī cōtra virtutem diuidit in·vijor·ethi·sed temperancia cōtinetur sub virtute· g cōtinencia nō est pars temperancie vt ꝓbatur·clemēcia videtur esse mitigatiua odij·uel ire·temperancia autē nō est circa huiusmodi·sed circa delectacōes tactus·ut dictum est·g clemencia nō est pars tē; perancie vt ꝓbatur·modestia consistit in exterioribus actibus·vnde et apostol9 dicit ad philippen·mj· modestia vestra nota sit omnibus hominibus·sz actus exteriores sūt materia iusticie ut supra ha; bitum est·g modestia magis est pars iusticie q3 temperancie vt ꝓbatur·macrobi9 sup sompnū cipionis ponit multo plures temperancie partes·dicit enim qp temperanciā sequitur modestia·verecūdia·ab; stinēcia·castitas·honestas·moderacio·parcitas· sobrietas·prudencia·andronicus eciā dicit qp fa; miliares temperācie sunt·austeritas·cōtinencia· humilitas·simplicitas·ornatus·bona ordinacio per se sufficiencia·videtur g insufficienter tullius enumerasse temperancie partes vt ꝓbatur Responsio dō·qp sicut supra dictū est alicuius virtutis cardinalis triplices partes ee possunt·scilicz integrales·sub; iectiue·et potencionales·et dicuntur partes inte; grales alicuius virtutis cōdiciones quas necesse est cōcurrere ad virtutem·et secundū hoc sūt due partes integrales temperancie·scilicet verecundia per quā aliquis refugit turpitudinē temperancie contrariam·et honestas per quam scilicet aliquis amat pulchritudinē temperancie·nam sic ex dictis patz precipue temperancia inter virtutes vendicat sibi quēdam decorē·et vicia intemperancie maxime turpitudiez habent·partes aūt subiectiue alicui9 virtutis dicuntur species eius·oportet aūt diuer; sificare species virtutum secūdum diuersitatem materie·uel obiecti·est autē temperancia circa de; lectacōnes tactus que diuidūtur in duo genera· nam quedam ordinantur ad nutrimentū et in hys quātum ad cibum est abstinencia·quātum autē ad potum ꝓprie sobrietas·quedā vero ordinantur ad vim generatiuā et in hys quātum ad delecta; cōnem principalem ipius coitus est castitas·q3tū autem ad delectacōnes circūstantes·puta que sūt in osculis tactibus et amplexibus attenditur pu; dicicia·partes autē potencōnales alicuius vtutis principalis dicuntur virtutes secundarie q modū quem principalis virtus obseruat circa aliquam principalē materiā idem obseruant in quibusdā aliis materijs in quibus nō est ita difficile·per; tinet autē ad temperanciam moderari delectacōnes tactus quas difficilimū est moderari·vñ quecūq3 virtus moderacōnem quādam opatur in aliqua materia et refrenacōez appetitus in aliqd tendētis poni potest pars temperancie sic virtus ei aduncta· qō quidē contingit tripliciter·vno modo in inte; rioribus motib9 animi·alio modo in exterioribꝫ et actibus corpis·tercō modo in exterioribꝫ rebus preter motū autē concupiscencie quē moderatur et refrenat temperancia tres motus inueniuntur in anima in aliquid tendentes·prim9 quidem est motus volūtatis cōmote ex impetu passionis·et hūc motū refrenat otinēcia ex q fit ut licet homo immoderatas cōcupiscencias paciatur·voluntas tamē non vincitur·alius autem motus interior in aliquid tendens est motus spei et audacie que ipsam consequitur et hunc motum moderatur siue refrenat humilitas·tercius autē motus est ire tendens in vindictā quē refrenat māsuetudo siue clemencia·circa motus autē et actus corpales moderacōm et refrenacōz facit modestia q̄m an; dronicus in tria diuidit·ad quoz primū pertinet discernere quid sit faciendū·et quid dimittendū· et quid quo ordine sit agendum et in hoc firmiter persistere et quātum ad hoc ponit bonā ordinacōz· aliud autē est qp homo ī eo qp agit decenciā obser; uet·et quātum ad hoc ponit ornatū·tercium aūt est in colloquijs amicorū·uł quibuscūq3 alijs·et quātum ad h9 ponitur austeritas·circa exteriora vero duplex modacio est adhibenda·primo quidē ut superflua nō requirantur·et quātum ad hoc po; nit̄·a macrobio parcitas·et ab andronico per se sufficiencia·secundo vero ut homo non nimis ex; quisita req3rat·et quātum ad hoc ponit macrobi9 moderacōem·andronicus vero simplicitatez vt ꝓbatur ·j·g dō·qp continencia differt quidē a virtute· sicut inpfectū a perfecto·ut infra dicetur·et hoc modo cōdiuiditur virtuti·cōuenit tamē cū tem; perancia·et in materia que est circa delectacōnes tactus et in modo·quia in quadam refrenacōne consistit·et ideo conuenienter ponitur pars tem; perancie vt ꝓbatur·ij·dicendū·qp clemencia·siue mā; suetudo nō ponitur pars temperācie propter con; uenienciam materie·sed quia conuenit cum ea in modo refrenandi et moderandi ut dictum est vt ꝓbatur·nj·dicendū·qp circa actus exteriores iusti; cia attēdit id quod est debitum alteri·hoc autem modestia nō attendit·sed solum moderacionem quādam·et ideo non ponitur pars iusticie·sed tē; perancie vt ꝓbatur·mj·dicendū qp tullius sub modes; tia cōprehendit omnia illa que pertinent ad mo; deracionem corporalium motuum et exteriorum rerum·et eciam moderacionē spei quā diximus ad humilitatem pertinere

DEinde considerandum est de partibus tempancie in speciali · et primo de partibus quasi integralibus que sūt verecundia et honestas Circa verecundiā autē q̄runt̄ · mj · Primo vtz verecūdia sit virt⁹ Secūdo de quib⁹ sit vēcundia Tercio a quib⁹ hō vēcundet̄ Quarto quorū sit vēcundari

Ad · j · sic p̄ceditur · videt̄ q̄ vēcundia sit virt⁹ · ee enī in medio sc̄m determinac̄ōm rōnis est ꝑtīs virtutis · uēz ex diffinic̄one vtutis q̄ ponit̄ in ij° · etħ · ſz vēcundia ponit̄ in tertio medio · uēz p ꝑhm ibidem · g̃ vēcundia est vtus ℣ ꝓ · oīe laudabile uł est vtus uł ad vtutē ptinz · ſz vēcundia est q̄dā laudabile nō est autē ps alicuⁱ⁹ vtutis · nō enī est ps prudēcie · ꝙa nō est in rōne · ſz in appetitu · neq; eciā ps ē iusticie · ꝙa vēcundia passionē q̄dā importat · iusticia autē nō est circa passiones · silr eciā nō est ps fortitudīs · ꝙa ad fortitudinē ptinet psistē & aggredi · ad vēcundiā autē refugē aliq̄d · ſz eciā nō est ps tp̄ancie · ꝙa tempancia est ēca ocupiscēcias · vēcundia autē est timor quidā · uēz per ꝑhm in · mj° · etħ · & p damascenū in · ij° · li° · relinquit̄ g̃ q̄ vēcundia sit vt⁹ ℣ p̄ · honestū cū vtute pūtitur · ut pz p tuliū ī · j · de offi · ſz vēcundia est quedā ps honestatis · dic̄ enī ambro⁹ in · j · de offi · q̄ vēcūdia socia ac familiaris ē mētis placiditati proteruiā fugitās · ab oīi luxu aliena, sobrietatē diligit et honestatē fouet et decorē reḡit · g̃ vēcūdia est vtus ℣ p̄ · oīe vicīū opponit̄ ⁊cui vtuti · ſz quedā vicia opponūtur vēcundie scz inūcundia et inordinat⁹ stupor · g̃ vēcundia est vtus ℣ p̄ · ex actib⁹ similes hītus generant̄ · ut ꝺ in · ij° · etħ · ſz vēcundia importat actū laudabilē · g̃ ex mltis tl̄ib⁹ actib⁹ causat̄ hītus · ſz hīt⁹ laudabiliū opez est vtus · ut pz p ꝑhm ī · j · etħ · g̃ vēcundia est vt⁹ ℣ ſz ꝺ est q̄ ꝑhs dic̄ in · ij° · et · mj° · etħ · vēcundiā nō eē vtutē ℣ ℟ñ · dō q̄ vtus dupl'r accipit̄ ꝓpe scz et oñiter · ꝓpe quidē vtus pfectio quedā est · ut ꝺ in · vij° · ꝓhicoz · et ideo oīe id̄ꝙ repugnat perfectōi eciā si sit bonū deficit a rōne vtutis · vēcundia autē repugnat pfectōi · est enī timor alicuius ēpis · q̄ scz est exprobrabile · vñ damascen⁹ dic̄ · q̄ vēcundia est timor de ēpi actu · sic autē spes est de bono possibili & arduo ut sup̄ hītū est cū de passionibus agētur · ille autē q̄ est pfectus ꝺm hītum vtutis nō apprehēdit aliq̄d exprobrabile & turpe ad faciendū ut possibile arduū ideſt difficile ad vitandū · neq; eciā actu facit aliq̄d turpe vñ obꝓbrium timeat · vñ vēcundia ꝓpie loquendo nō est vtus · deficit enī a pfectōe vtutis · oñiter autē ꝺ virtus oīe q̄ ꝺ est bonū et laudabile in hūanis actib⁹ uł passionib⁹ · et ꝺm hoc q̄ñq; vēcundia ꝺ vtus cū sit quedā laudabilis passio ℣ Ad · j · g̃ dō · q̄ ēe ī medio nō sufficit ad rōm vtutis q̄ꝫ sit vna ptic̄a posita in vtutis diffinic̄oe · ſz requirit̄ vl'ti⁹ q̄ sit hītus electiu⁹ ideſt ex electōe opans · vēcūdia aūt nō noīat hītum sed passionē · neq; mot⁹ ei⁹ est ex electōe · ſz ex impetu quodā passionis · vñ deficit a rōne vtutis ℣ Ad · ij · dō · q̄ sic dictū est vēcundia est timor ēpitudīs et exprobrac̄ōis · dictū est autē supra q̄ in tēi vicīū intempancie est turpissimū et maxīe exprobrabile · & ideo vēcundia principali⁹ pertinet ad tempanciā q̄ꝫ ad aliquā aliā vtutē rōne motiui q̄ꝺ est tupe nō autē ꝺm spēz passionis que est timor · ꝺm tn̄ q̄ vicia alijs vtutib⁹ opposita sūt turpia & exprobrabilia p̄t eciā vēcundia ad alias vtutes ptinē ℣ Ad · nj · dō · q̄ vēcūdia fouet honestatē remouēdo ea q̄ sūt honestati c̄ria · non ita q̄ ptingat ad pfectā rōz honestatis ℣ Ad · mj · dō · q̄ quilibet defect⁹ causat vicīū · nō autē q̄lib⁹ bonū sufficit ad rōm vtutis · et ideo nō oportet q̄ oīe id̄ cui dirēte oponit̄ vicīū sit vtus q̄ꝫ uis oīe vicīū opponat̄ alicui vtuti ꝺm suā originē · et sic inūēcundia inq̄ntū ꝓuenit ex nimio amore turpitudinū opponitur tempancie ℣ Ad · v · dō · q̄ ex mltociēs vēcundari causat̄ hītus vtutis acq̄site p quā aliq̄s turpia vitet de q̄b⁹ est vēcundia · nō aūt ut aliq̄s vltius vēcundet̄ · ſz ex illo hītu vtutis acq̄site sic se habet aliq̄s q̄ magis vēcundaret̄ si materia verecundie adesset

Ad · ij · sic p̄ceditur · vī q̄ vēcundia nō sit de turpi actu · dic̄ enī ꝑhs in · mj° · etħ · q̄ vēcūdia est timor in · gl'acōis · ſz q̄ñq; illi q̄ nil turpe opant̄ in · gl'acōm sustinēt · ꝺm i⁰ psalmi · ꝓpter te sustinui[illegible] obꝓbriū opuit ꝺfusio faciē meā · g̃ vēcūdia nō est ꝓpe de turpi actu ℣ p̄ · illa solū vident̄ ee turpia q̄ hñt rōem pc̄i · ſz de q̄busdā hō vēcūdat̄ q̄ nō sūt pc̄a · puta si aliq̄s exerceat builia opa · g̃ videt̄ q̄ vēcundia nō sit ꝓpe de turpi actu ℣ p̄ · opac̄ōes vtutū nō sūt ēpes · ſz pucherrime · ut ꝺ in · j · etħ · ſz q̄ñq; aliq̄ vēcundāt̄ aliq̄ opa vtutis facē · ut ꝺ luc · ix° · q̄ erubuerit me & meos sermones hūc filiⁱ hois erubescet̄ ⁊c̄ · g̃ vēcundia nō ē de turpi actu ℣ p̄ · si vēcundia ꝓpe eēt de ēpi actu oportēt q̄ de magis turpib⁹ hō magis vēcūdaret̄ · ſz q̄ñq; hō plus vēcundat̄ de hys q̄ sūt min⁹ pc̄a · cū tn̄ de ḡuissimis quibusdā pc̄is glorient̄ · sc̄m i⁰ psalmi · q̄ꝺ gl'aris in malicia · g̃ vēcundia non ꝓprie est de turpi actu ℣ Sz otra est q̄ damascen⁹ dic̄ in · ij° · libro · et greg⁹ nasanzen⁹ · q̄ vēcundia est timor ī turpi actu · uł in turpi perpetrato ℣ ℟ñ dō · q̄ sic sup̄dc̄m est cū de passiōe timoris agere[illegible] · timor ꝓprie est ꝺ malo arduo · q̄ scz difficile vitat̄ · est autē duplex ēpitudo · vna quidē vitiosa · que scz cōsistit in deformitate actus voluntarij · et hoc ꝓprīe loq̄ndo nō habz rōez mali arduī q̄ enī ī sola volūtate ꝺsistit nō videt̄ esse arduū et eleuatū supra hoīs p̄tatē · et ꝓpter hoc nō apprehendit̄ sub rōe terribil' · et ꝓpter hoc ꝑhs dic̄ ī ij° · rethorice · q̄ hoz malo nō est timor · alia autē est ēpitudo q̄ꝫ penal' · que quidē ꝺsistit in vitupac̄one alicuⁱ⁹ sic̄ quedā claritas glorie ꝺsistit in honorac̄one ⁊cuⁱ⁹ · et quia huīoi vitupiū habz rōz mali arduī sic̄ honor habz rōnez boni arduī · vēcundia q̄ ē timor ēpitudīs ꝑmo et p̄cipalit̄ respicit vituperiū seu obꝓbriū · et quia vitupiū ꝓprie debetur vicio · sic̄ honor vtuti · ideo eciā ex ꝺsequenti vēcūdia respicit ēpitudiez vicīosā · vnde sic̄ ꝑhs dic̄ in ij° ·

rethorice · minus hō vēcundaꝫ de defectib⁹ qui nō
ex ei⁹ culpa ꝓueniūt · respic autē vēcundia culpā
dupl'r · vnō ut aliq̄s desinat uiciosa agē ꝑ timo
rem vituperij · alio⁹ ut hō in turpib⁹ q̄ agit uitet
ospect⁹ publicos ꝑ timorē vitupij · q̄z primū b.
greg̃ · nazanzſenū ptinet ad erubescenciā · bm ad
vēcundiā · vñ ipse dixit q̄ q̄ vēcundaꝫ occultat se
in hys q̄ agit · qui vero erubescit timet incidē in
ingl'acōez ¶ Ad · j · g̃ dō · q̄ vēcundia respicit ꝑe
ingl'acōz bm q̄ debeꝫ culpe q̄ est defc⁹ volūtari⁹ ·
vñ phs dic in · ij° · rethorice · q̄ oīa illa hō magis
vēcundaꝫ q̄z ipe ē causa · obꝓbria aūt q̄ inferunt
alicui ꝑ vtutē vtuos⁹ quidē ostēpnit · q̄a indigne
sibi irrogant · sic de magnanimis phs dic i · mj ·
eth · et de apl'is d̄ act · v · q̄ ibant apl'i gaudētes a
ospectu ocilij qm̄ digni habiti sūt p noīe ihu ocu-
meliā pati · ex inpfeccōne autē vtutis cōtingit q̄
aliq̄s vēcundeꝫ de obꝓbriis que sibi inferunt ꝑ
virtutē · q̄a inquāto aliq̄s est magis vtuos⁹ tāto
magis ostēpnit extiora bona ul' mala · vñ d̄ psaie
· lj° · noli timē obꝓbriū hoim ¶ Ad · ij · dicendū · q̄
sic honor ut supꝝ hītum est · ita eciā vitupiū q̄uis
nō debeaꝫ vere nisi soli vtuti · respicit tñ quādam
excellenciā · ita eciā vitupiū q̄uis debeaꝫ ꝑ̄ soli
culpe · respic tñ ad-min⁹ bm opīoez hoim quēcūq̄
defectū · et ideo de pauptate et ignobilitate et ser-
uitute et alijs huīoi aliq̄s vēcundatur ¶ Ad · nj ·
dō · q̄ de opib⁹ vtuosis in se osideris nō ē vēcūdia
ostingit tñ p accēns q̄ aliq̄s de eis vēcundeꝫ · ul' in-
quātum habenē ut uiciosa bm hoim opiniōez · ul'
inq̄ztū hō refugit in opib⁹ vtutis notā de psump-
cōne · aut eciā de simulacōe ¶ Ad · mj · dō · q̄ qñq̄z
ostingit aliq̄ q̄uiosa pcta min⁹ē vēcundabilia · ul'
q̄a hñt min⁹ de rōne turpitudis · sic pcta spūalia
q̄z carnalia · ul' q̄a ex quodā excessu tēporalis boni
se hñt · sic magis verecūdaꝫ hō de timiditate q̄z de
audacia · ⁊ de furto q̄z de rapina ꝑ quādam spēz
potestatis et simile est in alijs

Ad · nj · sic ꝓcedī · vī q̄ hō nō magis vēcundeꝫ
a psonis ouūctis · d̄ enī in · ij° · rethorice · q̄
hoīes magis erubescunt ab illis a quib⁹ volūt in
āmiracōe haberi · sz hoc maxime appetit hō a melio
rib⁹ qui q̄ñq̄z nō sūt magis ouūcti · g̃ hō nō magis
erubescit de magis ouūctis ¶ Ꝑ · illi videnē ee cō-
uūcti q̄ sūt sil'iū opez · sz hō nō erubescit de suo pcto
ab hys q̄s scit sil'i pcto subiacē · q̄a sic d̄ in · ij° · re-
thorice · q̄ quis ipe facit h° ꝓximis nō vetat · g̃ hō
nō magis vēcundaꝫ a maxime ouūctis ¶ Ꝑ · phs
dic i · ij° · rethorice · q̄a hō magis vēcundaꝫ ab hys
qui ꝑalant mult⁹ q̄ scīūt sic sūt irrisores et fa-
bularū victores · sz illi q̄ sūt magis ouūcti nō solēt
vicia ꝑalare · g̃ ab eis nō maxie est vēcundandū
¶ Ꝑ · phs ibidē dic · q̄ hoīes maxie vēcundaꝫ ab
eis inē q̄s i nul'o defecerūt ⁊ ab eis a q̄b⁹ ꝑmo aliq̄d
postulāt ⁊ q̄z nūc ꝑmo volūt ee amici · huīoi aūt
sūt min⁹ ouūcti · g̃ nō magis vēcundaꝫ hō de ma-
gis ouūctis ¶ Sz cōtra est q̄ d̄ in · ij° · rethorice · q̄
eos q̄s semp oderūt hoīes magis erubescūt ¶ Ñ
dō · q̄ cū vitupiū honori opponaꝫ · sic honor iportat
testimoniū q̄dam de excellēcia alicui⁹ et ꝑcipue q̄
est bm vtutē · ita eciā obꝓbriū cui⁹ timor est vē-
cūdia importat testimoniū de defectu alicui⁹ ⁊ ꝑci-
pue bm alīq̄ culpā · et ideo q̄ztū testimoniū a cui⁹
reputaꝫ maioris pōderis tanto ab eo aliq̄s magis
vēcundaꝫ · ꝑt autē testimoniū aliq̄s maioris pon-
deris reputari ul' ꝑ ei⁹ certitudinē veritatis uel
ꝑ effectū · c̄titudo autē vitatis adest testimonio
alicui⁹ ꝑ duo · vno quidē mō ꝑ rectitudinē iu-
dicij · sic̄ pz de sapiētib⁹ et vtuosis a q̄b⁹ hō et ma-
gis desiderat honorari magis vēcundaꝫ · vñ a pue-
ris ⁊ bestijs null⁹ vēcundaꝫ ꝑ defectū recti iudi-
cij q̄ est i eis · alio⁹ ꝑ ognicōz eoꝝ de quib⁹ ē testi-
monū · q̄a vnusq̄sq̄z bñ iudicat q̄ ognoscit · et sic
magis vēcundam̄ a psonis ouūctis q̄ magis fcta
nr̄a osideant · a peregrinis autē et oīno ignotis ad
quos facta nr̄a nō puenerūt nul'o vēcundam̄ · ex
effectu autē est aliq̄d testimoniū magni ponderis
ꝑ iuamentū ⁊ nocumentū ab eo ꝓueniens · et
ideo magis desiderant hoīes honorari ab hys q̄ ꝑt
eos iuuare et magis vēcūdarē ab eis q̄ ꝑt nocē ·
et inde est eciā q̄ q̄ztū ad aliquid magis vēcūdam̄
a psonis ouūctis cū quib⁹ sp sum⁹ ouersaturi q̄si ex
hoc nob ꝑpetuū ꝓueniat detimentū · q̄ autē ꝓueīt
a pegrinis et transeūtib⁹ q̄si cito ptrāsit ¶ Ad · j ·
g̃ dō · q̄ sil'is racō est ꝑ quā vēcundam̄ de melio-
ribus et magis ouūctis · q̄a sic̄ melior testimoniū
reputaꝫ magis efficax ꝑ vniūsalē ognicōem q̄z
hñt de reb⁹ et imutabilē sniam a vitate · ita eciā
familiariū psonaꝝ · testimoniū vī magis efficax
ꝑ h° · q̄a magis ognoscūt ptic'aria q̄ ēca nos sūt
¶ Ad · ij · dō · q̄ testimoniū eoꝝ q̄ sūt nob ouūcti i
sil'itudinē pcti nō reformidam⁹ · q̄a nō estimam⁹
q̄ defectū nr̄m apprehendāt ut aliq̄d ēpe ¶ Ad · nj ·
dō · q̄ a ꝑalātib⁹ vēcundam̄ ꝑ nocumentū inde
ꝓueniēs q̄d est diffamacio apud mult⁹ ¶ Ad · mj
dō · q̄ eciam ab illis inē q̄s nil malefecim⁹ magis
vēcundam̄ ꝑ nocumentū seq̄z q̄a sz p hoc amit-
tim⁹ bonā opinionē quā d̄ nob habebāt · et eciā q̄a
ctria iuxta se posita maiora videnē · vñ cū aliq̄s
subito de aliq̄ quē bonū estimauit aliq̄d ēpe ꝓpit
apprehēdit h° ut turpi⁹ · ab istis autē a quib⁹ aliq̄d
de nouo postulam⁹ ul' q̄z nūc p° volum⁹ ee amici
magis vēcundam̄ ꝑ nocumentū inde ꝓueniens
q̄d est impedimentū implende peticōis et amicicie

Ad · mj · sic ꝓcedit · vī q̄ eciā in // osumande
vtuosis hoīb⁹ possit ee vēcundia · d̄rioz enī
ctrarij sūt effect⁹ · sz illi q̄ sūt suphabūdantis ma-
licie nō vēcūdarē · bm id̄emie · nj · frons mētricis
facta ē tibi nescisti erubescē · g̃ illi qui sūt vtuosi
magis vēcundarē ¶ Ꝑ · phs dic in · ij° · rethorice ·
q̄ hoīes nō solū erubescūt vicia · sz eciā signa vici-
orū · q̄ quidē ostingit eciā ee i vtuosis · g̃ in utuob
ꝑt ee vēcundia ¶ Ꝑ · vēcundia est timor ingl'acō-
nis · sz ostingit aliq̄s vtuosos ingl'osos ee · puta si
fl'e diffamarē · ul' eciā indigne obꝓbria paciunt ·
g̃ vēcundia ꝑt esse in hoīe vtuoso ¶ Ꝑ · vēcundia
est ps tempancie ut dictū est · ps autē nō sepatur
a toto · cū g̃ tp̄ancia sit in hoīe vtuoso · vī q̄ eciā

vẽcundia ¶ Sz ō est qp phs dic̃ in ·mj· ·eth· qp vẽcundia nō est hoīs studiosi ¶ Rñ dō· qp sic̃ dc̃m est· vẽcundia est timor alicui⁹ turpitudis qp aũt aliq̄ malũ nō timeat p̄t ꝑpe duplicẽ rōm ot̄ngẽ· vno⁹ qp nō estimat ut malũ· alio⁹ ꝙa nō estimat ut possibile uł ut difficile vitari· et ꝟm hoc vẽcũ; dia in aliq̄ deficit dupl'r· vno⁹ ꝙa ea q̄ sũt erubes; cibilia nō apprehẽdunt ut turpia· et hoc mō carẽt vẽcundia hoīes in pc̃is ꝓfundati q̄bus sua pc̃a nō displicent· sz magis de eis gloriant· alio⁹ ꝙa nō apprehendũt turpitudinẽ uł possibilẽ sibi uł quia nō facile vitabilẽ et hoc mō senes et vtuosi vẽcũ; dia carent· sũt tñ sic dispositi ut si ī eis eẽt aliq̄d turpe de hoc vẽcũdarent· vñ phs dic̃ in ·mj· ·eth· qp vẽcundia est ex suppositiõne studiosi ¶ Ad ·j· dō· qp defect⁹ vẽcundie ot̄ngit in pessimis et optimis viris ex diũsis causis ut dc̃m ẽ· inuenit aũt in hys q̄ mediocr̃ se hñt· ꝟm qp est in eis aliq̄d ō amore boni· et tñ nō sũt totaliter īmunes a malo ¶ Ad ·ij· dō· qp ad vtuosũ ptinet nō solũ vitare vicia· sz eciã ea q̄ hñt spẽz vicioꝝ· ꝟ· ī⁹ ·j· ad thes· ·v· ab oñi specie mala abstinete vos· et phs dic̃ in ·mj· ·eth· qp vitanda sũt vtuosa tam ea q̄ sunt mala ꝟm vitatem q̄z ea q̄ sũt mala ꝟm opīonem ¶ Ad ·nj· dō· qp infamacões et obꝓbria vtuosus ut dc̃m est ot̄ẽpnit q̄si ea quib⁹ ipe nō est dign⁹· et ideo ō hys nemo m'tũ vẽcundat· est tñ aliquis mot⁹ vẽcundie puenies rōi· sic̃ et cet̄aꝝ passionũ ¶ Ad ·mj· dō· qp vẽcundia non est ps tp̄ancie q̄si intrãs eẽnciã ei⁹· sz q̄si dispositiue se hñs ad ip̄az· vñ ambro⁹ dic̃ ī li⁹ de offi· qp vẽcundia iacit ꝑma tp̄ancie fũdamẽta· inq̄tũ scz icutit horrorẽ ẽpitu;

Deinde considerandũ est de ho;// dinis nestate Et circa hoc queruntur· mj· Primo quomõ honestum se habeat ad vtutẽ Scõo quõ se habeat ad decorẽ Tercõ quõ se hẽat ad vtile et delc̃abile Qr̃to vtz honestas sit pars temperancie

Ad ·j· sic ꝓcedi· vi qp honestũ nõ sit idẽ vtuti· dic̃ enī tulius in sua rethoric̃· honestũ ee qđ ꝑpe se petit· vtus aũt nō petit ꝑpe seipaz· sz ꝑpe felicitatẽ· dic̃ enī phs in ·j· eth· qp felicitas est p̄miũ vtutis et finis· g̃ honestũ nō est idẽ vtuti ¶ ĩ· ꝟm phsoꝝ honestas ō quasi honoris stat⁹· sz m'tis aliis debet honor q̄z vtuti· nã vtuti ꝑpe debet laus· ut ō in ·j· eth· g̃ honestas non est idẽ vtuti ¶ ĩ· p̄cipale vtutis ꝟsistit in intiori electõe· ut phs dic̃ in ·vnj· eth· honestas aũt magis vi ad exteriorẽ ꝟsacõm ptinẽ· ꝟm ī⁹ ·j· ad coꝝ· xmj· oīa honeste ꝟm ordinẽ fiãt in vob· g̃ honestũ nō est idẽ vtuti ¶ ĩ· honestas vi ꝟsistẽ in exteriorib⁹ di; uicijs· ꝟm ī⁹ ecc̃· xj· bona et mala· vita et mors vtraq̄z a deo sũt· sed ī exteriorib⁹ diuicijs nō ꝟsistit vtus· g̃ honestas nō est idẽ vtuti ¶ Sz ō est ī⁹ qp tuli⁹ dic̃ in ·j· de offi· et in ·ij· rethoric̃· diuidẽs honestũ in quatuor vtutes p̄ncipales ī q̄s eciã di; uidit̃ virt⁹· g̃ honestũ est idẽ vtuti ¶ Rñ dō· qđ sic̃ phsoꝝ dic̃· honestas ō q̄si honoris stat⁹· vñ ex h⁹ vi aliq̄d dici honestũ qđ est honore dignũ· honor autẽ ut s dictũ est excellẽcie debet· excellẽcia autẽ hoīs maxie ꝟsidat ꝟm vtutẽ q̄ est dispositio pfecti ad optimũ· ut ō in ·vij· phicoꝝ· et ideo honestũ ꝑpe loquẽdo ī idẽ referẽ cũ vtute ¶ Ad ·j· g̃ dō· qp sic̃ phs dic̃ in ·j· eth· eoꝝ q̄ ꝑpe se appetunt quedã appetunt solũ ꝑpe se ⁊ nũq̄z ꝑpe aliud· sic̃ felicitas que ẽ vltim⁹ finis· quedã vero appetunt et ꝑpter se inq̄tũ hñt in seipis aliq̄z rōm bonitatis eciã si nichil aliud boni p ea nob accidẽt et tñ sũt appeti; bilia ꝑpe aliud inq̄tum pducũt nos ī aliq̄d bonũ pfecti⁹· et hoc mō vtutes sũt ꝑpe se appetibiles vñ tuli⁹ dic̃ in ·nj· rethoricẽ· qp quãdã est qđ sua vi nos allicit ⁊ sua dignitate trahit· ut vtus· veri; tas· scia· et hoc sufficit ad rōz honesti ¶ Ad ·ij· dō qp eoꝝ q̄ honorant ꝑpe vtutẽ aliq̄d est vtute excellẽci⁹ scz de⁹ et btitudo· et alia huīoi nō sũt ita nob per expiencia nota sic̃ vtutes ꝟm q̄s cottidie opam· ⁊ ideo vtus magis sibi vendicat nomen honesti· alia vero q̄ sũt infra vtutẽ honorant inq̄tũ coad; iuuãt ad opa vtutis· sic̃ nobilitas· potẽcia· et di; uicie· ut enī phs dic̃ in ·mj· ·eth· huīoi honorant a q̄busdã· sz ꝟm vitatem sol⁹ bon⁹ est honorand⁹· bon⁹ aũt est aliq̄s ꝟm vtutem· et ideo vtuti quidẽ debet laus ꝟm qđ ẽ appetibilis ꝑpe aliud· honor aũt put est appetibilis ꝑpe seipm· et ꝟm hoc habz rōm honesti ¶ Ad ·nj· dō· qp sic̃ dictũ ẽ honestũ iportat debitũ honoris· honor autẽ ẽ ot̄estacio q̄dã de excel; lẽcia alcui⁹ ut s dc̃m ẽ· testimoniũ autẽ nō pferẽ nisi de reb⁹ notis· intior autẽ electio nō innotescit hoī nisi p extiores act⁹· et ideo extior ꝟsacio habz rōm honesti ꝟm qđ est demõstratia intioris recti; tudis· et ꝑpe h⁹ radicalit̃ honestas ꝟsistit ī intiori electõe· significatiue aũt in extiori ꝟsacõe ¶ Ad ·mj· dō· qp ꝙa ꝟm vulgarẽ opīonẽ excellẽcia diui; ciaꝝ fac̃ hoīez dignũ honore· inde est qp q̄ñq̄z nomẽ honestatis ad extiorem ꝓsperitatem transfertur

Ad ·ij· sic ꝓdic̃· vi qp honestũ nõ sit idẽ qp decoꝝ· racio enī honesti sumit̃ ex appetitu· nã honestũ est qđ p se appetit̃· sz decoꝝ magis res; picit aspectũ cui placz· g̃ decoꝝ nõ ẽ idẽ qp honestũ ¶ ĩ· decor q̄dam claritatẽ req̄rit q̄ ptinet ad rōm gl'e· honestũ aũt respic̃ honorẽ· cũ g̃ honor et gl'a dr̃ant ut sup̄ dictũ est· vi qp eciã honestũ differat a decoro ¶ ĩ· honestũ est idẽ vtuti ut sup̄ dictũ ẽ· sz aliq̄s decor ot̄riat vtuti· vñ ō eze· xvj· habes fi; duciã ī pulchritudie tua fornicata es ī noie tuo· g̃ honestũ nõ est idẽ decoro ¶ Sed ō ẽ qp apl's dic̃· j ad coꝝ· xij· q̄ inhonesta sũt sũt nr̃a habũdanciorẽ honestatẽ hñt· honesta aũt nr̃a nulli⁹ egẽt· vocat aũt ibi inhonesta mẽbra ẽpia· honesta aũt mẽbra pulchra· g̃ honestũ est decoꝝ idẽ ee videnẽ ¶ Rñ dō· qp sic̃ accipi p̄t ex vbis dyonisij· mj· ca de· di· no· ad rōm pulchri siue decori cõcurrit et claritas et debita ꝓportio· dic̃ enī qp de⁹ ō pulcher· sic̃ uni; ꝟsoꝝ ꝟsonãcie et claritatis causa· vñ pulchritudo corpis ī hoc ꝟsistit qp hō hẽat mẽbra corpis bñ ꝓpor; cionata cũ quadã debiti corpis claritate ⁊ similit̃ pulchritudo spũalis in hoc cõsistit qp ꝟsacio hoīs siue accio ei⁹ sit bene ꝓportionata ꝟm spũalẽ rōis

claritatẽ · hoc autẽ ptinet ad rõz honesti qꝫ dixim⁹ idẽ ee vtuti q̃ ꝑm rõz modaẽ oĩes res hũmanas · ⁊ ideo honestũ est idẽ spũali decori · vñ aug⁹ dicit in li° · lxxxnj° · q̃stionũ · honestatẽ voco intelligi bilẽ pulchritudinẽ quã spũalẽ nos ꝓpe dicim⁹ · et postea ꝓbdit qꝫ mlta sũt pulchra visibilia q̃ mi⁹ ꝓpe honesta appellanẽ ¶ Ad · j · g̃ dõ · qꝫ obiectum mouẽs appetitũ est bonũ apprehensũ · qꝫ autẽ ī ipa apprehensione appareat decoz accipiẽ ut oueniẽs et bonũ · et ideo dicẽ dpo⁹ · mj° · ca° de · di · no · qꝫ oĩbus est pulchrũ, et bonũ amabile · vñ et ipm honestũ ꝑm qõ habz spũalẽ decorẽ appetibile reddiẽ · vnde et tuli⁹ dicẽ in · j° · de offi · formã ipaz et tãq̃z faciẽ honesti vides q̃ si oculis ĉnereẽ mirabiles amores ut ait plato excitaret sapiẽ ¶ Ad · ij · dõ · qꝫ sic ꝑ dcm est · gla est effcẽ⁹ honoris · ex hoc enī qꝫ aliq̃s honoraẽ uꝫ laudaẽ reddiẽ clar⁹ in oculis alioz et ideo sic idẽ est honorificatũ ⁊ glorioſũ · ita ecia idẽ est honestũ et decoz ¶ Ad · nj · dõ · qꝫ obiecco illa ꝓcedit de pulchritudine corpali quãuis possit dici · qꝫ ecia ꝓpe pulchritudinẽ spũalẽ aliq̃s spũaliẽ forminicaẽ inq̃ztũ de ipsa honestate supbit · ꝑm iº exe · xvnj° · eleuatũ est cor tuũ in decore tuo · pdidisti sapiam tuã in decore tuo ·

Ad · nj° sic ꝓcedi° · vi° qꝫ honestum nõ differat ab utile ⁊ delectabili · ꝺ enī honestũ qõ ꝓpe se appetiẽ · sz delectacio ꝓpe se appetiẽ · ridiculũ enī vi° queré ꝓpe qõ aliq̃s velit delectari · ut phs dic ī · vij° · eth · g̃ honestũ nõ differt a delectabili ¶ Ꝺ · diuicie sub bono vtili otinenẽ · dicẽ enī tuli⁹ in · ij° · rethorice · est aliq̃d nõ ꝓpe suã vim ⁊ naẽaz · sz ꝓpe fructũ ⁊ vtilitatẽ petendũ qꝫ pecunia ĉ · sz diuicie habẽt rõem honestatis · ꝺ enī ecc · xij° · pauptas et honestas et diuicie a deo sunt et · xnj° · ca° pondus sup se tollit q̃ honestiori et vtiori se oñicat · g̃ honestũ nõ differt ab vtili ¶ Ꝺ · tuli⁹ ꝓbat in li° de offi · qꝫ nil ꝑt ee vtile qõ nõ sit honestũ ⁊ hoc dcm habeẽ per ambo in li° de offi · g̃ vtile nõ differt ab honesto ¶ Sz oĩ est qꝫ aug⁹ dicẽ in li° · lxxxnj · q̃st · honestũ ꝺ qꝫ ꝓpe se ꝑm petendũ est · vtile autẽ qꝫ ad aliq̃d aliud ꝛferendũ est ¶ ñ dõ · qꝫ honestũ ocurrit in idẽ subiectũ cũ vtili ⁊ delectabili · a q̃bz tñ differt rõe · dicẽ enī aliq̃d honestũ sic dictũ est inq̃ztum habz quẽdaz decorẽ ex ordinacõe rõis · hoc autẽ qõ est ꝑm rõm ordinatũ est naẽaliẽ oueniẽs hoi · vnũqõq autẽ naẽaliẽ delectaẽ ī suo oueniẽti · et ideo honestũ ẽ naẽaliẽ hoi delectabile sic de opacõe vtutis phs ꝓbat · j° · eth · nõ tñ oĩe delectabile est honestũ · ꝺa ꝑt ecia aliq̃d oueniẽs ee ꝑm sensũ nõ ꝑm rõm · sz hoc delectabile est ꝑter hoĩs rõz que pficit naẽaz ipi⁹ · ipa ecia vtus q̃ ꝑm se honesta ẽ referẽ ad aliud sic ad finẽ scz ad felicitatẽ · ⁊ ꝑm hᵒ in idẽ subicto est honestũ et vtile et delctabile · sed rõne dñt · nã honestũ ꝺ ꝑm qõ aliq̃d hz quãdã excellenciã dignã honore ꝓpe spũalẽ pulchritudinẽ · delctabile autẽ inq̃ztũ quietat appetitũ · vtile autẽ inq̃ztum referẽ ad aliud · in plibz tñ est delctabile q̃z vtile et honestũ · ~~quia oĩe et honestũ~~ est aliq̃lr delectabile · sz nõ oĩtiẽ · ut ꝺ in · ij° · eth · ¶ Ad · j · g̃ dõ · qꝫ honestũ ꝺ qõ ꝓpe se appetiẽ appetitu rõali q̃ tendit ī id qõ est cõueniẽs rõni · delectabile autẽ ꝓpe se appetiẽ appetitu sensitio ¶ Ad · ij · dõ · qꝫ diuicie vocanẽ noĩe honestatis ꝑm opĩonẽ mlꝝ q̃ diuicias honoraẽt · uꝫ inq̃ztũ ordinanẽ organice ad actꝰ vtutũ ut dictũ ẽ ¶ Ad · nj · dõ · qꝫ intẽcio tulij ⁊ ambo ẽ qꝫ nil ꝑt ee simplr et vẽ vtile qõ repugnat honestati · q̃a oportz qꝫ repugnet vltimo fini hoĩs qõ est bonũ ꝑm rõm · q̃uis possit forte ee vtile ꝑm qõ respcũ ad⁹ finis ptic̃laris · nõ autẽ intẽdũt dicẽ qꝫ oĕ vtile ī se ꝺsideratũ ptingat ad rõz honesti

Ad · mj · sic ꝓcediẽ · vi° qꝫ honestas nõ ꝺz poni ps tp̃ancie · nõ enī ẽ possibile qõ idẽ respcũ eiusdẽ sit ps et totũ · sz tp̃ancia est ps honesti · ut tuli⁹ dicẽ in · ij° · rethorice · g̃ honestas nõ est ps tẽpancie ¶ Ꝺ · honestũ dicẽ qõ est honore dignũ · sed iusti ⁊ fortes maxie honoraẽt · ut dicẽ phs in · j° · rethorice · g̃ honestas non ptinet ad tẽpanciã · sz magis ad iusticiã uꝫ fortitudinẽ · vñ ⁊ eleasar⁹ dixit · ut ꝺ · ij · macha · vj° · fortiẽ ꝓ gũissimis et scẽtissimis legiꝺ honesta morte pfũgoz ¶ Sed ꝺ ẽ qꝫ macrobi⁹ honestatẽ ponit ptẽ tẽpancie · ambo ecia in · j° · de offi · tẽpancie spẽaliẽ honestatẽ attribuit ¶ ñ dõ · qõ sic sup dictũ ẽ · honestas est quedã spũalis pulchritudo · pulchro aũt opponiẽ turpe · oppsita aũt maxie se inuicẽ manifestãt · ⁊ ideo ad tẽpanciã spẽaliẽ honestas ptinẽ vi° qꝫ id qõ ẽ hoĩ ẽpissimũ et indecẽtissimũ ꝛpellit scz brutales voluptates · vñ et ī ipo noĩe tẽpancie maxie intelligiẽ bonũ rõis cui⁹ est moꝺari et tẽpare ocupias ꝑuas · sic g̃ ꝓput honestas spẽali q̃dã rõe tẽpancie atẽbuiẽ poniẽ ps ei⁹ nõ quidẽ subiectiua · uꝫ sic vtus aduncta · sz ps integralis ipi⁹ sic quedã ei⁹ ꝺdcõ ¶ Ad · j · g̃ dõ · qꝫ tempancia poniẽ ps subiectiua honesti ꝓput sumiẽ in sua oñitate · sic autẽ nõ poniẽ tẽpancie ps ¶ Ad · ij · dõ · qꝫ vinũ in ebriis facit ꝑcordia honesta ꝑm eoz reputacõz · q̃a vi° eis qꝫ sint magni ⁊ honoraꝺi ¶ Ad · nj · dõ · qꝫ iusticie et fortitudi debeẽ maioz honoz q̃z tẽpancie ꝓpter maioris boni excellenciã · sz tẽpancie debeẽ maioz honoz ꝓpe cohibicõm vicioz magis expropbabiliũ ut ex dctis pz · et sic honestas magis ateẽ buiẽ tẽpancie ꝑm regłaz apli · j · ad coz · xij° · qꝫ ī honesta nra maioreẽ hñt honestatẽ scz remouentẽ qõ inhonestũ est ·

Deinde ꝺsiderandũ est ꝺ ptibz subiectis tẽpancie Et ꝓ° de hys q̃ sũt ĉca delectacões ciboz Sc̃o de hys q̃ sũt ĉca delectacões veneoz Circa · j · ꝺsiꝺandũ ẽ de abstinẽcia q̃ est ĉca cibos et pot⁹ et de sobietate q̃ est spẽaliẽ ĉca potũ Circa abstinenciã autẽ ꝺsiꝺanda sũt ĉa Primo de ipa abstinẽcia Sc̃o de actu ei⁹ qui est ieiuniũ Tercõ de oppsito vicio qõ est gula Circa abstinenciam autẽ queruntur duo Primo vtrũ abstinẽcia sit virtus Secũdo vtrum sit virtus specialis

Ad.j.sic ꝓcedit.vi qꝫ abstinẽcia nõ sit vt⁹. dic enim ap⁹.j.ad cor.mj.nõ est regnũ dei in ꝑmone.sz i vtute.in abstinẽcia autẽ nõ osistit regnũ dei.dic enim ap⁹.j.ad cor.xmj.nõ ẽ regnũ dei esca ⁊ pot⁹.vbi dic glo.nec in abstinẽdo nec i mãducando ẽe iusticiã.g abstinẽcia nõ est vtus ¶ ꝺ.aug⁹ dic i.x.cfess.ad deũ loquẽs.hoc me docuisti ut quẽadmodũ medicamẽta sic alimẽta sũptur⁹ accedã.sz medicamẽta modari nõ ptinet ad vtutẽ sz ad artẽ medicine.g pari rõe moderari alimẽta qꝺ ptinet ad abstinenciã nõ est act⁹ vtutis.sz artis ¶ ꝺ.ois vtus i medio osistit.ut habeꝫ i.ij⁹.eth.abstinẽcia autẽ nõ vi i medio osistẽ sz i defectu cũ ex sbtraccõe noiet.g abstinẽcia nõ est vtus ¶ ꝺ.nulla vtus excludit aliã.sz abstinẽcia excludit paciaz.dic enim greg⁹ in pastorali.qꝫ mẽtes abstinenciũ orlox i pacia excutit a sinu trãsquillitatis.ibidẽ eciã dic qꝫ cogitacões abstinenciũ nõ nũqz supbie culpa trãsigit.⁊ ita excludit humilitatẽ.g abstinẽcia nõ est vtus ¶ Sed ꝺr est qꝫ ꝺ.ij.pet.j.mistrate in fide vra vtutẽ.in vtute autẽ sciaz.in scia aũt abstinẽciaz.vbi abstinẽcia aliis vtutibꝫ onũat.g abstinẽcia est vtus ¶ ℞ñ ꝺo.qꝫ abstinẽcia ex suo noie importat subtraccõez ciborꝫ.dupl'r g nomẽ abstinẽcie accipi pt.vnõ ꝺ.qꝺ absolute ciborꝫ sbtraccõz designat.et hꝰ mõ abstinẽcia nõ designat neqz vtutẽ.neqz actũ vtutis.sz qꝺã indifferẽs.alioq pt accipi ꝺm qꝺ est rõe regata.et tũc signat ul' hitũ vtutis ul' actũ ⁊ hoc significat i ꝑmissa auctte pet vbi ꝺ i scia ad scias mistrandã.ut sc̃z hõ a cibis abstineat ꝓut oportz ꝓ ogruẽcia hoim cũ quibꝫ viuit et psone sue et ꝓ valitudis sue ncẽtate ¶ λd.j.g ꝺo.qꝫ vsus ciborũ et eorꝫ abstinẽcia ꝺ.se osiꝺata nõ ptinẽt ad regnũ dei.dic enim apls.j.ad cor.vnj.esca nos nõ omẽdat deo.neqz enim si nõ mãducaũim⁹ deficiem⁹ neqz si mãducabim⁹ habũdabim⁹ sc̃z spũaliter.vtrũqz autẽ eorꝫ ꝺm qꝺ fit rõnabl'r ex fide ⁊ dilectõne dei ptinet ad regnũ dei ¶ λd.ij.ꝺo.qꝫ modacio ciborꝫ ꝺm q̃titatẽ et qualitatẽ ptinet ad artẽ medicine i opacõe ad valitudinẽ corꝑis.sz ꝺm intiores affectões in opacõe ad bonũ rõis ptinẽt abstinẽcia.vñ aug⁹ dic i li⁹ de q̃stionibꝫ euãgelij nõ interest oino sc̃z ad vtutẽ qꝺ alimẽtorꝫ ul' q̃tũ qꝫ accipiat dummõ id fciat ꝓ ogruẽcia hoim cũ qꝺ viuit et psõe sue ⁊ ꝓ valitudis sue ncẽtate.sz quãta facilitate ⁊ serenitate aĩ hꝰ valeat cũ oportz ul' ncẽe est carẽ ¶ λd.nj.ꝺo.qꝫ ad tẽpanciã ptinet refrenare delectacões q̃ nimis aĩm ꝺr̃ trahunt.sic ad fortitudinẽ ptinet firmare aĩm ꝺr̃ timores a bono rõis repellẽtes.et ideo sic laus fortitudis osistit in quoꝺã excessu.et ex hoc denoiant omes ptes fortitudis. ita eciã laus tẽpancie osistit i quoꝺã defectu.et ex hocipo et omes ptes ei⁹ denoiant.vñ et abstinẽcia qꝺ ps est tẽpancie denoiat a defectu et tñ osistit i medio mg̃tũ est ꝺm rõem rectã ¶ λd.mj.ꝺo.qꝫ illa vicia ꝓueniũt ex abstinencia ꝓut nõ est ꝺm rõm rectã.racõ enim recta facit abstinẽ sic oportet sc̃z cũ hilaritate mentis ⁊ ꝓpter qꝺ oportz sc̃z ꝓpter gl'am dei nõ ꝓpter gl'am suã

Ad.ij.sic ꝓcedit.vi qꝫ abstinẽcia nõ sit spẽal' vtus.ois enim vt⁹ ꝺm seipz est laudabil'.sz abstinẽcia nõ est ꝺm se laudabil'.dic enim greg⁹ i pastorali.qꝫ vtus abstinẽcie nõ nisi ex alijs vtutibꝫ omẽdat'.g abstinẽcia nõ est spẽalis vt⁹ ¶ ꝺ.aug⁹ dic de fide ad petr.qꝫ abstinencia scẽtor est a cibo ⁊ potu.nõ qa aliq̃ creata dei sit mala.sz ꝓ sola corꝑis castigacõne.hoc autẽ ptinet ad castitatẽ ut ex ipo noie apparet.g abstinẽcia nõ est virtus spẽalis a castitate distincta ¶ ꝺ.sic hõ debz ẽe cõtent⁹ modato cibo.ita et modata veste.ꝺm i⁰.j.ad thy.vlẽ.hñtes alimẽta et qꝺbꝫ tegam hys otẽti sum⁹.i modacõne autẽ vestiũ nõ est aliq̃ spẽalis vtus.g neqz abstinẽcia q̃ est modativa alimẽtorꝫ ¶ Sed ꝺ ẽ qꝫ macrobi⁹ ponit abstinenciã spẽalem ptẽ tẽpancie ¶ ℞ñ ꝺo.qꝫ sic supꝰ dictũ est.vt⁹ moralis ꝺuat bonũ rõis ꝺr̃ impet⁹ passionũ.et ideo ubi inueniẽ spẽalis racõ q̃ passio abstrahit a bono rõnis ibi ncẽe est ẽe spẽalẽ vtutẽ.delectacões autẽ ciborꝫ nate sũt abstrahẽ hoiez a bono rõis.tũ ꝓpter eaꝝ magnitudinẽ.tũ eciã ꝓpter ncẽtatez ciborꝫ qbus hõ indiget ad vite ꝺuacõz q̃m maxie hõ desiderat.et ideo abstinẽcia est spẽalis vtus ¶ λd.j.g ꝺo.qꝫ vtutes oportet ẽe onexas ut ꝰ dictũ est.⁊ ideo vna vtus aduuat' et omẽdat' ex alia.sic iusticia ex fortitudine et ꝓ hũc eciã modũ vtus abstinẽcie omẽdat' ex alijs vtutibꝫ ¶ λd.ij.ꝺo.qꝫ per abstinenciã corꝑ castigat' nõ solũ eca illecebram luxurie.sz eciã eca illecebras gule.qa dum hõ abstinet magis reddit' fortis ad impugnacõnes gule vincẽdas q̃ tanto fortiores sũt quãto magis hõ eis cedit.et tñ nõ ꝓhibet' ꝓhoc abstinenciã ẽe spẽalem vtutẽ qꝫ ad castitatẽ valet.qa vna vtus ad aliam valet ¶ λd.nj.ꝺo.qꝫ vsus vestimentorꝫ est introduct⁹ ab arte.vsus autẽ ciborꝫ ea nã.et ideo magis debet ẽe vtus spẽalis eca modacõm ciborꝫ q̃z eca moderationem vestimentorum

Deinde osiꝺandũ est ꝺ ieiunio Et eca hꝰ q̃runt'.vnj. Primo vtr ieiuniũ sit act⁹ vtutis Scꝺo cui⁹ virtutis sit act⁹ Tercio vtr cadat sub precepto Quarto vtrũ aliq̃ excusent' ab obꝺuacõe huius pcepti Quinto de tpe ieiunij Sexto vtrũ semel omẽdẽ requirat' ad ieiuniũ Septimo vtr de hora cõmescõnis ieiunanciũ Octauo de cibis a quibꝫ debent abstinere

Ad.j.sic ꝓcedit.vi qꝫ ieiuniũ nõ sit act⁹ vtutis.ois enim act⁹ vtutis deo est accept⁹.sz ieiuniũ nõ sp est deo acceptũ.ꝺm i⁰ psai.lvnj.q̃re ieiunauim⁹ et nõ aspexisti.g ieiuniũ nõ est act⁹ vtutis ¶ ꝺ.nll's act⁹ vtutis recedit a medio virtutis.sz ieiuniũ recedit a medio vtutis qꝺ quidẽ in vtute abstinẽcie accipitt.ꝺm hoc ut subueniat' ncẽitatꝝ naẽe cui ꝓ ieiuniũ aliqꝺ sbtrahit' alioqn nõ ieiunãtes nõ haberẽt vtutẽ abstinẽcie.g ieiuniũ nõ est act⁹ vtutis ¶ ꝺ.i⁰ qꝺ oñit ois ꝺuẽit et bonis et malis nõ est act⁹ vtutis.sz ieiuniũ est huiꝰi quilibꝫ enim antez cõmedat ieiunus est.g

ieiuniũ nõ est actus vtutis ⁊ dr est qp cõnúat alijs vtutũ actib⁹. ij. ad cor. v. vbi apl's dic. in ieiunijs mltis. in scia. in castitate rc ⁊ ñ dõ. qp ex hoc aliqs act⁹ est vtuos⁹ qp p rõm ordiat ad aliqd bonũ honestũ. hoc aut̃ ouenit ieiunio. assumit̃ cñi ieiuniũ pncipalit̃ ad ca. pmo quidẽ ad cõcupiscẽcias carnis repmẽdas. vñ ap⁹ dic in auctoritate inducta i ieiunijs i castitate. qa p ieiunia castitas obuat̃. ut enī ieo⁹ dic sine cerẽ ⁊ bacho friget ven⁹ idest abstinenciã cibi et pot⁹ tepescit luxuria. scdo assumit̃ ad hoc qp mens liberi⁹ eleuet̃ ad sublimia otẽplãda. vñ dr danie'. xc. qp p⁹ ieiuniũ triũ ebdomodaꝝ reuelacõꝝ accepit a deo. tcio ad satisfaciendũ p pctis. vñ dr iohel. ij. cõuertimini ad me in toto corde vro in ieiunio et fletu et plãctu. et hoc est qp aug⁹ dic in quodã bmõe de oroe et ieiũio. ieiuniũ purgat tñ mentẽ sl̃ leuat tñ carnẽ spiritui sbicit cor fcit ortũ et hũiliatũ. cõcupie nebulas dispgit. libidinũ ardores extinguit. castitatis vero lumẽ accẽdit. vñ pz qp ieiũiũ est act⁹ vtutis ⁊ ad. j. g dõ. qp ortingit qp aliquis act⁹ q ex gne suo est vtuos⁹ ex aliqbo ẽcumstãcijs adũctis reddit̃ viciosꝰ. vñ ibidẽ dr. ecce in diebo ieiunij vri inuenit̃ volũtas vra et paulo p⁹ subdit̃ ad lites et ortenciones ieiũatis ⁊ pcutitis pugno impie. qõ exponẽs greg⁹ i pastorali dic. volũtas ad leticiã ptinet. pugn⁹ ad irã. incassũ g p abstinenciã corp⁹ atterit̃. si inordiatis motibo dimissa mens vicijs dissipat̃. ⁊ aug⁹ i pdicto bmõe dic. qp ieiuniũ vbositatẽ nõ amat. diuicias supfluitatẽ iudicat. supbiã spnit. hũilitatẽ omẽdat. prestat hoi seipm intelligẽ qõ est infirmũ ⁊ fragile ⁊ ad. ij. dõ. qp mediũ vtutis nõ accipit̃ bm quãtitatẽ. sz bm rõez rectã. ut dr in. ij°. eth. racio autẽ iudicat qp ꝓpt̃ aliq̃ spẽalẽ causã aliqs hõ mi⁹ sumat de cibo q̃z sibi opetet b. statũ oñez. sic ꝓpt̃ infirmitatẽ vitandã aut ad aliq̃ opa corpalia expedici⁹ agẽda et mlto magis racõ recta hoc ordinat ad spũalia mala vitãda et bona ꝓsequẽda. nõ tñ rõ rcta tñ de cibo subtrahit ut nã obuari nõ possit. quia ut ieo⁹ dic nõ differt vtz magno ul' puo tpe te inẽimas. qa de rapina holocaustũ offert qui ul' cibꝝ nimia egestate. ul' mãducãdi ul' sompni penuria imoderate corp⁹ affligit. sil'r ecia racõ rcta nõ tantũ de cibo subtrahit ut homo reddat̃ impotẽs ad debita opa pagẽda. vñ dic ieo⁹. qp rõnalis hõ dignitatẽ amittit q̃ ieiumũ caritati. ul' vigilias sens⁹ integritati pfert ⁊ ad. nj. dõ. qp ieiuniũ nat̃e quo qs dr ieiun⁹ anteq̃z omedat ostit i pura negacõne. vñ nõ pt̃ poni act⁹ vtutis. sz solũ rd ieiuniũ q̃ qs ex rõnabili ꝓposito a cibis aliqualit̃ abstinet. vñ primũ dr ieiuniũ ieiunij. bm vero ieiuniũ ieiunãtis quasi ex ꝓposito aliquid agentis.

Ad. ij. sic pcedit. vr qp ieiuniũ nõ sit act⁹ abstinencie. qa sup rd math. xvij°. hoc gen⁹ demonioꝝ rc. dic ieo⁹. ieiuniũ est nõ solũ ab esticis. sz a cũctis illecebris abstinẽcia. sz hoc ptinz ad oñez vtutẽ. g ieiuniũ nõ ẽ act⁹ spẽalit̃ abstinẽcie ⁊ dõ. greg⁹ dic in omelia quadragesime. qp ieiunium qdragesimale ẽ decima tocius anni. sz dare decimas est act⁹ religiõis ut s hitũ est. g ieiuniũ est act⁹ religionis ⁊ nõ abstinẽcie ⁊ dõ. abstinẽcia est ps tpancie ut dictũ est. tpancia autẽ dr fortitudinẽ diuidit̃ ad quã ptinz molestias sustinẽ qõ maxie vr ee i ieiũio. g ieiuniũ nõ ẽ act⁹ abstinẽcie ⁊ dõ ẽ qp ysi⁹ dic. qp ieiuniũ est pfimonia vict⁹ abstinẽciaqz cibor ⁊ ñ dõ. qp cadẽ est mã hitus et act⁹. vñ ois act⁹ vtuos⁹ q̃ est ca aliquã mãm ad illã vtutẽ ptinet q̃ mediũ i illa mã ostituit. ieiuniũ autẽ attẽdit̃ i cibis in qbus mediũ adinuẽit abstinẽcia. vñ manifestũ est qp ieiuniũ est abstinẽcie act⁹ ⁊ ad. j. g dõ. qp ieiunũ ꝓpe dctũ ostitit i abstinẽdo a cibis. sz methaphorice dictũ ostitit i abstinẽdo a qbuslibz nociuis q̃ maxie sũt peccata. ul' pt̃ dici qp ecia ieiuniũ ꝓpe dcm est abstinẽcia ab oibus illecebris. qa p qlibz vicia adũcta desinit ee act⁹ vtuos⁹ ut dictũ est ⁊ ad. ij. dõ. qp nichil phibz actũ vni⁹ vtutis ptinẽ ad aliã vtutẽ. bm qõ ad ei⁹ finẽ ordinat̃ ut ex supr dctis pz. et bm hoc nichil phibet ieiunũ ptinẽ ad religionẽ. ul' ad castitatẽ. ul' ad qmcũqz aliã virtutẽ ⁊ ad. nj. dõ. qp ad fortitudinẽ bm qõ est spẽalis vtus nõ ptinet pferre qscũqz molestias. sz solũ illas q̃ sũt ca pcla mortis. sufferre autẽ molestias q̃ sũt ex defectu delectabiliũ tact⁹ ptinet ad tempanciã et ad ptes ei⁹ et tales sunt molestie ieiunij.

Ad. ij. sic pcedit. vr qp ieiuniũ nõ sit i pcepto. pcepta enī nõ danẽ de opib⁹ superogacionũ q̃ cadũt sb osilio. sz ieiuniũ est op⁹ superogacõis alioqn vbiqz et semp eqlit̃ eet obseruãdũ. g ieiuniũ nõ cadit sub pcepto ⁊ dõ. qcumqz trãsgreditur pceptũ peccat mortr. si g ieiuniũ eet in pcepto hoies nõ ieiunãtes mortr peccarẽt p qõ videret̃ magn⁹ laps⁹ hoib⁹ ee iniect⁹ ⁊ dõ. aug⁹ dic in li° de vera religione. qp ab ipa dei sapia homie assũpto a q̃ in libtatẽ vocati sum⁹ pauca sacmẽta salubrima ostituta sũt q̃ societatẽ xpiani ppli hoc est sb vno deo libẽ mltitudis otinent. sz nõ mi⁹ vr libtas ppli xpiani impediri p mltitudinẽ obbuãciaꝝ q̃z p mltitudinẽ sacmentoꝝ. dic enī aug⁹ in li° ad inqsicones ianuarij. qp quidã ipaz religionẽ nraz qm maifestissimis et paucissis celebracionũ sacmẽtis dei misericordia voluit ee liberã builibo pmunt oneribo. g vr qp nõ debuit p eccias ieiũiũ sub pcepto instituí ⁊ ed est qp iero⁹ ad lucinũ dic de ieiunijs loqs vnaqqz puicia habũdat i suo sensu et pcepta maioꝝ leges apostolicas arbitret̃. g ieiuniũ est i pcepto ⁊ ñ dõ. qp hẽ ad sedare pncipes ptinz pcepta legalia iuris naalis determinatiua tradẽ de hys q̃ ptinẽt ad vtilitatẽ oñem in tpalibo rebo ita ecia ad platos ecciasticos ptinz ea statutis pcipe q̃ ad vtilitatẽ oñez fideliũ ptinẽt in spũalibo bonis. dictũ est autẽ qp ieiuniũ vtile est et ad delectõm et ad cohibicõꝝ culpe. ⁊ ad eleuacõꝝ mẽtis in spũalia. vnusqsqz aũt ex naali rõe tenet tantũ ieiunijs vti qtũ sibi nectum est ad pdcta. et ideo ieiuniũ in oñi cadit sub pcepto legis naali. sz determinacõ tẽporis et modi ieiunãdi scõm

ueniencia ⁊ utilitatē ppli xpiani cadit sb̄ p̄cepto iuris positiui qđ est a p̄latis ecc̄ie instituti ⁊ hoc est ieiuniū ecc̄ie. aliud nāc̄ ad. j. g̃ dđ. qđ ieiuniū b. se ꝺsideratū nō notat aliq̄d eligibile. sz penale q̄ddā. reddit autē eligibile bm qđ est utile ad finē aliquē. et ideo absolute ꝺsideratū nō est de nec̄itate p̄cepti. sz est de nec̄itate p̄cepti unicuiq; tali remedio indigēti; et q̄a mlt̄itudo hoīm ut plurimū indiget tali remedio. tū q̄a in mlt̄is oīes offēdim⁹. ut ꝺ iac̄. mj. tū etiā q̄a caro ꝺcupiscit adūs⁹ sp̄m ut ꝺ ad gall'. v⁹. ueniēs fuit ut ecc̄ia aliq̄ iciūia statuēt oñit̄ ab oib⁹ obsuāda. nō q̃si p̄cepto subiciēs id qđ simpl'r ad erogac̄oz ptinet. sz q̃si ī spēali determinās id qđ est nec̄ium ī oñi ad. ij. dđ. qđ p̄cepta q̃ p modū oñis statuti ꝓponunt nō eodē mō obligāt hoies. sz bm qđ reqrunt ad finē quē legislator intēdit. cui⁹ auc̄tatez si aliq̄s trāsgrediendo statutū ꝺtēpnat. ul' hoc mō trāsgrediat qđ impediat finis q̃ intēdit peccat mortl'r talis trāsgressor. si autē ex aliq̄ rōnabili causa q̄s statutū non seruet p̄cipue ī casu in quo ecia si legislator adesset nō decerneret ee seruandū tl'is trāsgressio nō ꝺstituit pc̄m mortale. et inde est qđ nō oēs q̃ nō seruant ieiunia ecc̄ie mortaliē peccāt ad. nj. dđ. qđ aug⁹ ibi loquit̄ de hys q̃ neq; scīa; scripturay auc̄tatibz ꝺtinent̄. nec in ꝺsiliis epoz statuta inuēiunt̄. nec ꝺsuetudine vl'is ecc̄ie roborata sūt. ieunia vero q̃ sūt in p̄cepto sūt in ꝺciliis epoz statuta et ꝺsuetudine vl'is ecc̄ie roborata nec sūt ꝺ libtatē ppli fidelis sz magis sunt utilia ad impediendū sruitutē pc̄i q̃ r̄pugnat libertati spūali de q̃ ꝺ ad gall'. v⁹. vos autē frēs in libertatē vocati estis tm̄ ne libertatem detis in occasionem carnis.

Ad. mj. sic ꝓcd̄. vī qđ oīes ad ieiunia ecc̄ie teneant̄. p̄cepta enī ecc̄iastica obligant sic̄ dei p̄cepta. bm id luc̄. x⁹. q̃ vos audit me audit. sz ad p̄cepta dei sruanda oīes tenent̄. g̃ sil'r oīes tenent̄ ad sruāda ieiūia que sūt ab ecc̄ia instituta ad. j. maxie vident̄ excusari pueri a ieiuno ꝓpt̄ etatē. sz pueri nō excusant̄. ꝺ enī iohel'. ij⁹. sc̄tificate ieiuniū et postea seqtur congregate puulos et sugḡtes ubera. g̃ mlt̄omagis oīes alij ad ieiunia tenent̄ ad. j. dđ. spūalia sūt tp̄alibus p̄ferenda ⁊ nec̄ia nō nec̄ijs. sz opa corpalia ordinant̄ ad lucrū tp̄ale pegrinacio ecia et si ad spūalia ordiet̄ nō est nec̄atis. cū g̃ ieiūiū ordinet̄ ad spūalē utilitatē ⁊ nec̄atē hēat ex statuto ecc̄ie. vī qđ nō sint ieiuna ecc̄ie p̄termittēda ꝓpt̄ pegrinacōz. ul' ꝓpt̄ corpalia opa ad. j. dđ. magis est aliq̄d faciendū ex ꝓpa volūtate q̃z ex nec̄itate. uēz p apl'm. ij. ad cor. ix⁹. sz pauper solēt ex nec̄itate ieiunare ꝓpt̄ defm alimētoz. g̃ mlt̄omagis debēt ex ꝓpa volūtate ieiunare. sz ꝺtra vī qđ null⁹ iust⁹ teneat ieiunare. p̄cepta enī ecc̄ie nō obligāt ꝺ doctrinā xp̄i. sz dns dixit luc̄. v⁹. qđ nō pnt filij spōsi ieiūare q̃z diu cū ip̄is ē spōs⁹. est autē cū oīb⁹ iustis spūalit̄ eos inhabitās. vñ dns dic̄ math. vlt̄. ecce ego vobiscū sū usq; ad cōsumacōz seculi. g̃ iusti ex statuto ecc̄ie nō obligant̄ ad ieiunandū ad. ñ. dđ. qđ sic̄ sup̄ defm ē statuta oñia ꝓponunt̄ bm qđ mlt̄itudini ueniūt. et ideo legislator in eis statuēdis attēdit id qđ habet̄ oñit̄ et in pluribz accidit. si qđ autē ex spēali causa in aliquo inueniat̄ qđ obsuāc̄ie statuti r̄pugnet nō intēdit talē legislator ad statuti obsuāc̄iā obligare. in q̃ tñ est discretio adhibenda. nā si causa sit euidēs p scip̄m licite pt̄ hō statuti obsuanciā p̄terire. p̄sertim ꝺsuetudine inueniēte. ul' si nō posset de facili r̄curs⁹ ad superiorē haberi. si vero causa sit dubia debet aliq̄s ad superiorē recurrē qui hz ptātez ⁊ talib⁹ dispensādi. et hoc est obsuandū ī ieiunijs ab ecc̄ia institutis. ad q̃ oīes oñit̄ obliganē. nisi in eis fuerit aliq̄d spēale impedimentū ad. j. g̃ dđ. qđ p̄cepta dei sūt p̄cepta iuris nāc̄alis. q̃ bm se sūt de nec̄e salutis. sz statuta ecc̄ie sūt de hys q̃ nō p se sūt ꝺ nec̄itate salutis. sz solū ex institutōe ecc̄e. ⁊ ideo pnt ee aliq̄ impedimēta ꝓpt̄ q̃ aliq̄ ad obseruanda ieiunia huīoi nō tenent̄ ad. ij. dđ. qđ in pueris maxie ē euidēs causa nō ieunādi. tū ꝓpt̄ debilitatē nāe ex q̃ puenit qđ indiget freq̃nti cibo et nō mlt̄o sil' assūpto. tū etiā quia indiget mlt̄o nutrimento ꝓpter nec̄itatez augmēti qđ fit de residuo alimēti. et ideo q̃ꝺiu sūt in statu augmēti qđ est ut in pluribz usq; ad finē t̄cij septēnij nō tenētur ad ecc̄iastica ieiunia obsuāda. cōueniēs tñ est ut ecia in hoc tp̄e se ad ieiūandū exerceāt pl⁹ ul' mi⁹ bm modū sue etatis. q̃nq; tñ magna t̄bulac̄oe ī minēte ī signū p̃nie arcioris ecia puis ieiūia indicant̄. sīt ecia de iumētis legē ionc. ij⁰. hoies et iumēta nō gustēt qđq; nec aquā bibant ad. nj. dđ. qđ c̄ca pegrinos ⁊ oparios distīguendū vī. q̃a si pegnacō et opis labor omode deferre possit aut dimīui absq; detmento corpalis salutis et extioris stat⁹ q̃ req̃rit̄ ad obsuacōz corpalis ul' spūalis vite nō sūt ꝓpt̄ hoc ecc̄ie ieiūnia p̄termittēda. si aūt īmineat nec̄as statim pegrinādi et magnas dietas faciēdi. ul' ecia mlt̄ū laborādi ul' ꝓpt̄ obsuacōz vite corpalis. ul' ꝓpt̄ aliq̄ nec̄ium ad vitā spūalē. ⁊ sil' cū hoc nō possūt ecc̄ie ieunia obsuari nō obligant̄ hō ad ieiūandū. q̃a nō vī fuisse intēcio ecc̄ie statuentis ieiūia ut p hoc impediret alias vias et magis nec̄ias causas. vī tñ in talib⁹ recurrendū ee ad superioris dispēsacōz. nisi forte vbi ita ē ꝺsuetū. quia ex hoc ipo qđ p̄lati dissimulāt vident̄ annuē ad. mj. dđ. qđ paupes q̃ pnt sufficienter habē qđ eis sufficiāt ad vnā omestionē nō excusant̄ ꝓpter pauptatē a ieiunijs ecc̄ie. a q̃b⁹ tñ excusari vident̄ illi q̃ frustratim elemosinas mēdicāt q̃ nō pnt sil' habē qđ eis ad victū sufficiat ad. v. dđ. qđ illud verbū dñi tripl'r pt̄ exponi. vno bm ēsoc̄. q̃ dicit qđ discipli q̃ filij spōsi dicunt̄ adhuc ībecilli⁹ dispositi erāt. vñ testamēto veti ꝺpant̄. et ideo ī p̄sentia corpali xp̄i erāt magis fouēdi in q̃dā dulcedīe q̃z ī austeritate ieiunij exercēdi. et bm hoc magis ueniūt ut cū inpfectis et nouicijs ī ieiunijs dispenset̄ q̃z cū antiq̃oribz ⁊ pfectis. ut p̄z in glo. sup̄ ps̄almi. sic̄ ablactatus sū sup̄ mre sua. alio⁹ pt̄ dici bm ieom. qđ dns de q̃ loquit̄ de ieiūnio ueterū obsuāciaz. vñ p h⁰ significat dns qđ apli nō erāt

in veteribꝫ obbuãcijs detinẽdi quos oportebat gr̃e nouitate pfũdi · ꝛcio᷑ ꝟm aug̃ q̃ diſtĩguit duplex ieiunĩ q̃ꝫ vnũ ptinet ad humilitatẽ ꝫbulacõis ⁊ hoc mõ nõ opetit viris pfc̃tis q̃ dicunt filij ſpõſi · vñ ubi lucas dic̃ nõ pñt filij ſpõſi ieiunare · dicit mathe⁹ qꝺ nõ lugeãt filij ſpõſi · aliud aũt qꝺ ptinꝫ ad gaudiũ mentis in ſpiritualia ſuſpenſe · ⁊ tale ieiunĩ conuenit perfectis

Ad · v · ſic p̄dic̃ · vi᷑ q⁹ incõuẽiens det̃mien t̃pa ieiunij eccĩe · xp̃us enĩ legit̃ math̃ · nj · ſtatim p⁹ baptiſmũ ieiũiũ inchoaſſe · ſꝫ nos xp̃m imitari debem⁹ · ꝟm ꝛ⁹ · j · ad cor · mj · imitatores mei eſtote · ſic̃ et ego xp̃i · g̃ et nos debem⁹ ieiunĩ pagẽ ſtatim p⁹ epiphaniã in q̃ baptiſm⁹ xp̃i celebrat̃ ℣ · cerimonialia vetꝰ legis nõ licꝫ ĩ noua lege obbuare · ſꝫ ieiunia ĩ q̃buſdã det̃minatis mẽſibꝫ ptinẽt ad ſolẽpnitates vetꝰ legis · dicit̃ enim zacharie · vnj · ieiunĩ q̃rti et ieiunĩ q̃nti et ieiunĩ ſeptimi ⁊ ieiunĩ decimi erit domui iude ĩ gaudiũ et letic̃iã ⁊ ĩ ſolẽpnitates p̃claras · g̃ ieiunia ſp̃ealiũ mẽſiũ q̃ dicunt̃ quatuoꝫ t̃pm in eccĩa incõuenient̃ obbuant̃ ℣ · ꝟm aug̃ ĩ li᷑ de ꝺſenſu euãgeliſtaꝝ · ſic̃ ieiunĩ eſt afflictõis · ita eſt ieiunĩ exultacõis · ſꝫ maxie exultacio ſpũalis fidelibus iminet ex xp̃i reſurrectõe · g̃ ĩ t̃pe q̃ꝺrageſime in q̃ eccĩa ſolẽpnizat p̄pe dñicã reſurrectõꝫ ĩ diebꝫ dñicalibꝫ · ĩ quibꝫ memoria r̃ſurrectõis agit̃ debẽt aliq̃ ieiunia indici ℣ Sed o᷑ eſt oñis eccĩe ꝺſuetudo ℣ ℟ ñ᷑ dꝫ · qꝺ ſic̃ ſup̃ det̃m ẽ ieiunĩ ad duo ordiat̃ ſcꝫ ad delectõm culpe et eleuacõꝫ mẽtis in ſupna · et ideo illis t̃pibꝫ ſp̃ealit̃ fuerũt ieiunia indicẽda ĩ q̃bꝫ oportebat hoĩes a pct̃o p̃gari ⁊ mentẽ fideliũ eleuari in deũ per deuocõꝫ · qꝺ quidẽ p̃capue iminet ante paſcalẽ ſolẽpnitatẽ in q̃ et culpe p baptiſmũ relaxanẽ q̃ ſolempnit̃ ĩ vigilia paſce celebrat̃ · qñ r̃colit̃ dñica ſepulc̃a · q̃a p baptiſmũ ꝺſepelim̃ xp̃o in mortẽ · ut᷑ ad ro · vj · in feſto eciã paſce oportꝫ maxie mentẽ hoĩs p deuocõm eleuari ad etnitatis gl̃iaꝫ quã xp̃s reſurgẽꝺo inchoauit · ⁊ ideo ĩmediate ante ſolempnitatẽ paſcalẽ eccĩa ſtatuit ẽe ieiunandũ · et eadẽ r̃õe in vigilijs p̃cipuaꝝ feſtiuitatũ ĩ q̃bꝫ p̃parari nos oportꝫ ad feſta fut̃a deuote celebrãꝺa · ſil̃r eciã ꝺſuetudo eccĩaſtica habet ut in ſingulis q̃rtis anni ſacri ordines ꝺferanẽ in cui⁹ ſignũ dñs quatuoꝫ milia hoĩm de ſeptẽ panibꝫ ſaciauit p q̃s ſignificatur ãnus noui teſtameti · ut iero⁹ dic̃ ibidẽ · et ad q̃ꝫ ſuſcepcõꝫ oportꝫ p ieiunĩ p̃parari et eos q̃ ordinãt ad illos q̃ ordinãꝺi ſũt et eciã totũ pl̃m p cui⁹ vtilitate ordinanẽ · vñ et legit̃ luc̃ · vj · qꝺ dñs ante diſcipl̃oꝝ electõꝫ exiuit in montẽ orare qꝺ exponẽs ambro⁹ dic̃ · q̃ꝺ te facẽ cõuenit cũ vis aliq̃ꝺ officiũ pietatis aꝺorare qñ xp̃s miſſur⁹ appl̃os p̃us orauit · racõ autẽ nũi q̃tũ ad q̃ꝺrageſimale ieiunĩ eſt ꝑplex ꝟm greg̃ · p̃mq q̃ꝺẽ q̃a vt⁹ decalogi p libꝝos q̃tuoꝝ ſcti euãgelij impleẽ · denari⁹ autẽ quaẽ ꝺuct⁹ in q̃ꝺragenariũ surgit uꝑ q̃a in hoc mortali corpe ex quatuoꝝ elemẽtis ſubſiſtim⁹ p cui⁹ volũtatẽ p̃ceptis dñicis otraim⁹ q̃ per decalogũ ſũt accepta · vñ dignũ eſt ut eandẽ carnẽ

quaterdecies affligam⁹ · uꝑ q̃a ita offerre otẽdim⁹ deo decias diey · vñ enĩ p trecẽtos ⁊ ſexagĩta dies ann⁹ ducit̃ · nos autẽ p trigĩtaſex dies affligim̃ q̃ ſũt ieiunabiles in ſex ſeptimanis q̃ꝺrageſime q̃ſi anni nr̃i decimas dño dam⁹ ꝟm aug̃ addit̃ qr̃ta racio · nã creator eſt t̃nitas pat̃ et fili⁹ et ſp̃s ſcs̃ · creat̃e vero inuiſibili debeẽ t̃nari⁹ nũs · diligẽ enĩ ũbemur deũ ex toto corde et ex tota aĩa et ex tota mẽte · creat̃e g̃ viſibili debeẽ quat̃nari⁹ p̄pt̃ calidũ et frigidũ humidũ et ſiccũ · ſic g̃ p denariũ ſignificanẽ oñes res q̃ ſi ducat̃ p quat̃nariũ qꝺ cõpetit corpi p qꝺ admiſt̃cio geriẽ q̃ꝺrageſimũ nũm ꝺfic̃ · ſig̃la vꝺ ieiunia q̃tuoꝝ t̃pm ẽbꝫ diebꝫ cõtinenẽ p̄pt̃ nũm mẽſiũ q̃ opetit cuilibꝫ t̃pi uꝑ p̄pt̃ nũm ſacroꝝ ordinũ q̃ in hys tẽporibꝫ ꝺferunẽ ℣ Ad · j · g̃ dꝫ · qꝺ xp̃us baptiſmũ nõ indiguit p̄pt̃ ſcip̃m · ſꝫ ut nos baptiſmũ ꝺmẽdaret · ⁊ ideo ſibi nõ opetebat ut añ baptiſmũ ſuũ ieiunaret · ſꝫ p⁹ baptiſmũ ut nos iuitaret ad ieiunandũ ante nr̃m baptiſmũ ℣ Ad · ij · dꝫ · qꝺ eccĩa nõ ꝺuat ieiũiia q̃tuoꝝ t̃pm nec ꝺino eiſdẽ tempibꝫ q̃bꝫ iudei · nec eciã p̄pt̃ cauſas eaſdẽ · illi enĩ ieiunabãt ĩ iulio q̃ eſt q̃rtus menſ ab aprili quẽ p̃mũ hñt · quia tũc moyſes deſcẽdens de mõte ſynai tabulas legis ꝺfregit · et iuxta iẽmiã muri p̃mũ ſũt rupti ciuitatis · ĩ quĩto autẽ mẽſe q̃ apud nos vocat̃ auguſt⁹ cũ p̄pt̃ exploratoꝝ ſedicõ eẽt orta ĩ pl̃o iuſſi ſũt in montẽ nõ aſcendẽ et in hoc mẽſe nabuchodonoſoꝝ ex p⁹ a tito tẽplũ theroſolis eſt incenſũ · ĩ ſeptimo vero q̃ appellatur october golias occiſ⁹ eſt · et reliq̃e pl̃i diſſipate · ĩ decimo vero mẽſe q̃ apud nos ianuari⁹ ꝺ pl̃s cũ ezechiele in captiuitate poſit⁹ audiuit tẽplũ eẽ ſb̃uerſũ ℣ Ad · nj · dꝫ · qꝺ ieiunĩ exultacõnis ex inſtinctu ſp̃ũs ſcti p̄dit q̃ eſt ſp̃s lĩbtatis · ⁊ ideo h᷑ ieiunĩ ſb̃ p̃cepto cadẽ nõ debꝫ · ieiunia g̃ q̃ p̃cepto eccĩe inſtituũtur ſũt magis ieiunia afflictõnis q̃ nõ ꝺuenĩũt ĩ diebꝫ leticie p̄pt̃ qꝺ nõ eſt ieiunĩ ab eccĩa inſtitutũ ĩ toto paſcali tẽpe · nec eciã ĩ diebꝫ dñicis in q̃bus ſi q̃s ieiunaret o᷑ ꝺſuetudinẽ pl̃i xp̃iani · q̃ ut aug⁹ dic̃ eſt p lege habita · uꝑ eciã ex aliq̃ errore · ſic̃ manichei ieiunant q̃ſi nccĩum tale ieiunĩ arbitrãtes nõ cẽnt a pct̃o ĩmunes · q̃uis t̃pm ieiunĩ b · ſe ꝺſiꝺatũ oñi tẽpe ſit laudabile · ꝟm qꝺ iero⁹ dic̃ ad lucĩnũ · vtinã oĩ tẽpe ieiunare

Ad · vj · ſic p̄dic̃ · vi᷑ q⁹ nõ req̃rat̃ // poſſem⁹ ad ieiunĩ q⁹ hõ tñ ſemel ꝺmedat · ieiunĩ enĩ ut dictũ eſt · eſt act⁹ vtutis abſtinẽcie q̃ quidẽ nõ min⁹ ſibi obbuat debitã q̃ſtitatẽ cibi q̃ ꝺmeſtiõis nũm · nõ aũt taxat̃ iciũantibꝫ q̃ſtitas cibi · g̃ nõ nũs ꝺmeſtionis taxari debet ℣ ℟ · ſic̃ hõ nutrit̃ cibo · ita ⁊ potu · vñ et pot⁹ ieiunĩ ſoluit p̄pt̃ qꝺ nõ poſſum⁹ p⁹ potũ eukariſtiã accipe · ſꝫ nõ eſt pꝺibitũ q̃n pluries bibam⁹ diũſis horis dicẽ · g̃ ⁊ nõ debꝫ ẽe pꝺibitũ ieiunãtibꝫ q̃n pluries ꝺmedãt ℣ ℟ · electuaria quidã cibi ſũt q̃ tñ a ml̃tis ĩ diebꝫ iciũij p⁹ ꝺmeſtionẽ ſumunt̃ · g̃ vnitas ꝺmeſtiõis nõ eſt ꝺ rõne ieiunij Sed incõtrariũ eſt oñis cõſuetudo pl̃i xp̃iani ℣ ℟ ñ᷑ dꝫ · qꝺ ieiunĩ ab eccĩa inſtituit̃ ad ꝺcupiaꝝ refrenandã ita tñ qꝺ natura

ſalueꝫ·ad hoc aũt ſufficẽ vĩ vnica ꝺmeſtio ꝑ quã hõ ꝑt et naꝫe ſatiſfacẽ·et tñ ꝺcupĩe aliq̃ ꝺetrahit diminuẽꝺo ꝺmeſtionũ vices·⁊ ideo eccĩe mꝺacõe/ ſtatutũ eſt ut ſemel in die a ieiunantibꝫ ꝺmedaꝫ

¶ Ad·j·ꝯ ꝺo·qꝫ quãtitas cibi nõ potuit eaꝺẽ oĩbꝫ taxari ꝑpt̃ diuſas corꝑũ ꝺplexiões ex quibꝫ ꝺtĩgit qꝫ vnꝰ maiori alẽ mĩori cibo indiget·ſꝫ ut pluri/mũ oĩes ꝑñt naꝫe ſatiſfacẽ ꝑ vincã cõmeſtionẽ

¶ Ad·ij·ꝺo·qꝫ ꝺuplex ẽ ieiuniũ·vnũ quiꝺẽ naꝫe qꝺ ꝛequiriꝫ ad eukariſtie ſũpcõm·et hoc ſoluiꝫ per q̃libet potũ eciã aq̃ pꝰ q̃ eciã nõ licꝫ eukariſtiã ſu/mẽ·eſt autẽ aliuꝺ ieiuniũ eccĩe qꝺ ꝺ ieiunuũ ieiu/nãtis·⁊ iꝺ nõ ſoluiꝫ ꝑ ea niſi q̃ eccĩa intꝺicẽ intẽ/ꝺit inſtituẽꝺo ieiuniũ·nõ autẽ intẽꝺit eccĩa inꝺi/cẽ abſtinenciã potꝰ q̃ magis ſumiꝫ ad alteracõꝫ corꝑis et ꝺigeſtiõꝫ cibꝫ aſſũptꝫ q̃ ad nutricõꝫ·licet aliq̃ mõ nuꝫat·⁊ ideo licꝫat pluries ieiunãti bus bibẽ·ſi autẽ qs ĩmꝺate potu vtaꝫ ꝑt peccare ⁊ meritũ ieiunij ꝑꝺẽ·ſiꝫ eciã ſi ĩmꝺate cibũ in vna ꝺmeſtiõe aſſumat

¶ Ad·nj·ꝺo·qꝫ electuaria eciã ſi aliq̃ mõ nutriãt nõ tñ ꝑncipaliꝫ aſſumunꝫ ad nuẽmentũ·ſꝫ ad ꝺigeſtiõꝫ cibꝫ·vñ nõ ſoluũt ieiuniũ ſiꝫ nec aliaꝫ mediciaꝫ aſſũpcio niſi forte aliqꝺs in fraꝺẽ electuaria ĩ magꝫ q̃ntitate aſſũat ꝑ

¶ Ad·vij·ſic ꝓcꝺiꝫ·vĩ qꝫ hora // modum cibi nona nõ ꝺuenienꝫ taxeꝫ ad ꝺmeꝺendũ hys q̃ ieiunãt·ſtatꝰ enĩ noui teſtamẽti eſt ꝑfectior q̃ ſtatꝰ veꝛis teſtãmẽti·ſꝫ in veꝛi teſtamẽto ieiuna/bãt uſq̃ ad veſpam·ꝺ enĩ leuiticꝰ·xxnj·ſabbatũ eſt affligetis aĩas vr̃as, et poſtea ſeq̃tur a veſpere uſq̃ ad veſpam celebꝛabitis ſabbata vr̃a·ꝯ mꝫto magis ĩ nouo teſtamẽto ieiuniũ debꝫ indici uſq̃ ad veſpam

¶ ꝺõ·ieiunũ ab eccĩa inſtitutũ oĩbus imponiꝫ·ſꝫ nõ oĩes ꝑñt ꝺeĩminate cognoſcẽ horã nonã·ꝯ vĩ qꝫ taxacõ hore none nõ ꝺebeat cadẽ ſb ſtatuto ieiunij

¶ ꝺõ·ieiuniũ eſt acerꝰ vtutis abſ/tinẽcie ut ſuꝑ ꝺictũ eſt·ſꝫ vꝛ moꝛalis nõ eoꝺẽ mõ accipit mediũ q̃ ad oĩes·ꝗa qꝺ eſt mꝫtũ vni·eſt parũ alũ·ut ꝺ in·ijꝰ·etb·ꝯ nõ ꝺebet ieiunãtibꝫ taxari hora nona

¶ ſꝫ ꝛ eſt qꝺ ꝺcitũ calcꝺonenſe ꝺiꝫ in·xl·nullatenꝰ credenꝺi ſũt ieiunare q̃ ante mãducauerit q̃ veſptinũ celebreꝫ officiũ qꝺ q̃ꝺra/geſimaliꝫ tẽpe pꝰ nonã ꝺ·ꝯ uſq̃ ad nonã eſt ieiu/nanꝺũ

¶ ñ ꝺõ·qꝫ ſiꝫ ꝺictũ eſt ieiuniũ ordinaꝫ ad deleccõez et cohibicõez culpe·vñ oportet qꝫ aliqꝺ addat ſ̃ oñez ꝺſuetuꝺinẽ·ita tñ qꝫ ꝑ hoc nõ multũ naꝫ graueꝫ·eſt autẽ ꝺebita et oñis ꝺſuetuꝺo ꝺme/ꝺẽꝺi hoĩbꝫ ẽca horã ſextã·tũ q̃a iã vĩ ee ꝺpleta ꝺi/geſtio nocẽno tẽpe naꝫali calore inũus reuocato ad ſuꝑficiem ꝑ frigꝰ noctis ẽcumſtãs diffuſiõ humoꝛis ꝑ mẽ/bꝛa coꝺpante ad hoc caloꝛe ꝺici uſq̃ ad ſũmũ ſolis aſcenſũ·tũ eciã q̃a tũc ꝑapue naꝫ corꝑis hũani ĩ/ꝺiget iuuari ꝺtra extioꝛem aeris caloꝛẽ ne hũoꝛes interiꝰ aduraneꝫ·et ideo ut ieiunãs aliq̃ afflicc̃oꝫ ſenciat ꝑ culpe ſatiſfaccõe ꝺueniẽs hora ꝺmeꝺendi taxaꝫ ieiunantibꝫ ẽca nonã ꝺuenit eciã iſta hora miſtio paſſionis xp̃i q̃ cõpleta fuit hora nona qñ inclinato capite tradiꝺit ſpiritum·ieiunãtes enĩ ꝺum ſuã carnẽ affligũt paſſiõi xp̃i ꝺformaneꝫ·ſm ꝛ ſcꝛiba

ꝛꝺ ad gall'·vꝰ·q̃ xp̃i ſũt carnẽ ſuã crucifixerũt cũ vicijs et ꝺcupiſcẽcijs

¶ Ad·j·ꝯ ꝺo·qꝫ ſtatꝰ veꝛis teſtameti ꝺpaꝫ nocti·ſtatꝰ vero noui teſtamenti ꝺiei·ſm ꝛꝺ ad ro·xnj·nox ꝑceſſit·ꝺies aũt appꝛo/pinq̃bit·et ideo in veꝛi teſtamẽto ieiunabãt uſq̃ ad noctẽ·nõ autẽ in nouo teſtamẽto

¶ Ad·ij·ꝺo·qꝫ ad ieiuniũ req̃riꝫ hora ꝺeĩminata nõ ſm ſubtilẽ examiacõz·ſꝫ ſm grоſſã eſtimacõz·ſufficit enim qꝫ ſit ẽca horã nonã et hoc ꝺe facili qulibꝫ ꝛgnoſcẽ ꝑt

¶ Ad·nj·ꝺo·qꝫ modicũ augmentũ·uel eciã mo/ꝺicꝰ ꝺefectꝰ nõ mꝫtũ ꝑt nocẽ·nõ eſt magnũ tẽꝑis ſpaciũ qꝺ eſt ab hora ſexta in q̃ ꝺñiẽt hoĩes ꝺmedere ꝺſueuerũt uſq̃ ad horã nonã q̃ ieiunantibꝫ ꝺeĩmi/naſſẽ·et ideo tꝫis taxacio tempis nõ mꝫtũ ꝑt ꝛcui/nocẽ cuiuſcũq̃ ꝺicõis exiſtat uꝫ ſi forte ꝑpt̃ infir/mitatẽ uꝫ etatẽ aut aliq̃ huĩoi eis ĩ magnũ gra/uamẽ cꝺẽt eẽt cũ eis in ieiuniũ ꝺiſpenſandũ uꝫ ut aliquãtulũ preueniꝛet horam

Ad·vnj·ſic ꝓcꝺiꝫ·vĩ qꝫ inco͡uẽiẽnt ieiunã/tibꝫ indicaꝫ abſtinẽcia a carnibꝫ et ouis et lacticinijs·ꝺcm eſt enĩ ſuꝑ qꝫ ieiuniũ ẽ inſtitutũ ad ꝺcupiſcẽcias carnis ꝛefrenãꝺas·ſꝫ magis cõcu/piſcenciã ꝓuocat potꝰ vini q̃ eſus carniũ·ſm ꝛꝺ ꝑũ·xxꝰ·luxuꝛioſa ꝛes ẽ vinũ·⁊ ad eph̃·vꝰ·nolite inebꝛiaꝛi vino in q̃ ẽ luxuꝛia·cũ ꝯ nõ interdicaꝫ ieiunãtibꝫ potꝰ vini·vĩ qꝫ nõ ꝺebeat inꝺici eſus carniũ

¶ ꝺõ·aliq̃ piſces ita ꝺelectabiliꝫ ꝺmeꝺunꝫ ſiꝫ q̃ꝺam aĩaliũ carnes·ſꝫ ꝺcupĩa ẽ appetitꝰ ꝺelecta/bilis ut ſuꝑ ḃitum ẽ·ꝯ in ieiunio qꝺ ẽ inſtitutũ ad ꝺcupĩaz ꝛfrenandã ſiꝫ nõ interdiciꝫ vſꝰ piſciũ·ita nõ ꝺebet interdici vſꝰ carniũ

¶ ꝺõ·in q̃buſdã ieiuniorũ ꝺiebꝫ aliqui ouis ⁊ caſeo vtunꝫ·ꝯ pari rõne in ieiunio q̃ꝺrageſimali talibꝫ vti hõ ꝑt

¶ ſꝫ ꝺtra ẽ qꝫ oñis fideliũ ꝺſuetuꝺo

¶ ñ ꝺõ·qꝫ ſiꝫ ſ̃ ꝺcm ẽ ieiuniũ ab eccĩa ẽ inſtitutũ ad repꝛimẽꝺas ꝺcupĩas carnis q̃ quiꝺẽ ſũt ꝺelectabiliũ ſm tactum q̃ ꝺſiſtũt in cibis ⁊ venẽis·⁊ ideo illos cibos eccĩa ieiũantibꝫ inꝺicit q̃ et ĩ cõmeꝺẽꝺo maxĩe hñt ꝺe/lectacõz ⁊ itez maxĩe hoĩez ad venẽa ꝓuocãt·huĩoi autẽ ſũt carnes aĩaliũ in ẽra naſcenciũ ⁊ reſpiꝛã/ciũ ⁊ q̃ ex eis ꝓcꝺũt ſiꝫ lacticima ex greſſibilibꝫ ⁊ ouа ex auibꝫ·quia enĩ huĩoi magis ꝺformaneꝫ hũano corꝑi plꝰ ꝺelectãt ⁊ magis ꝺferũt ad hũani corꝑis nuẽmentũ·⁊ ſic ex eoꝝ ꝺmeſtione plus ſu/pfluit ut vertaꝫ in matiaz ſemis cuius mꝫtiplica/cio eſt maximũ incitamentum luxurie·et ideo ab hys cibis precipue ieiunãtibꝫ eccĩa ſtatuit ẽe abſtinendũ

¶ Ad·j·ꝯ ꝺo·qꝫ ad actũ gn̄acõis tria ꝺcurrũt·ſcz caloꝛ·ſpũs·et humoꝛ·ad caloꝛẽ quiꝺẽ maxime coopaꝫ vinũ et alia calefaciencia corꝑ·ad ſpiritus autẽ videnꝫ coopari inflãmancia·ſed ad humoꝛẽ maxime coopaꝫ vſus carniũ ex quibꝫ mꝫtum ꝺe alimẽto gn̄atur·alẽacio autẽ caloꝛis et mꝫtiplicacio ſpirituũ cito tranſit·ſꝫ ſba humoꝛis ꝺiu manet·⁊ ideo magis intꝺicit ieiunãtibꝫ vſꝰ carniũ q̃ vini uꝫ leguminũ q̃ ſũt inflatiua

¶ Ad·ij·ꝺo·qꝫ eccĩa ieiuniũ inſtituens intẽꝺit ad id qꝺ oñiꝰ accidit·eſus autẽ carniũ ẽ magis ꝺelectabiꝫ oñit q̃ eſus piſciũ q̃uis in quibuſdã aliꝫ ſe hẽat·

et ideo ecĉia magis ieiunantibus ꝓhibuit esum carniũ ꝙ esum piscũ ꝙuis in ꝙbusdã aliĕ fieret

¶ Ad .nj. dc. qꝺ oua ⁊ lacticinia ieiunãtibꝫ interdicunt inq̃ũ sũt ex aialibꝫ exorta carnes hñtibus. vñ ꝓncipaliꝰ inꝺicunt ꝙ oua uł lacticinia. silr ecĩã inꝺ alia ieiunia solẽpniꝰ est q̃ꝺragesimale ieiuniũ. tũ ꝺa obꝺuaĕ ad imitacõem xꝓi. tũ ecĩã ꝺa ꝓ ipm disponiñ ad redemptõis nr̃e miscia devote celebrãda. ⁊ ideo in quolibet ieiunio inꝺicit esus carniũ. in ieiunio aũt quaꝺragesimali inꝺicunt vniũsaliĕ ecĩã oua et lacticinia. ĉca quoꝝũ abstinenciã in alijs ieiunijs diuerse ꝺsuetudines exist̃ũt apud diũsos ꝙs quisq; obꝺuare debet scõm morẽ eoꝝ inꝺ ꝙs ꝺũsatur. vñ iero. ꝺic de ieiunijs loquens vnaquaq; ꝓuincia habũꝺat in suo sensu et precepta maiorũ leges apostolicas arbitretur

Oinde ꝺsiderandũ est de gula Et ĉca hoc q̃runt. vj. ¶ Primo vtꝝ gula sit pcĩm Secundo vtꝝ sit pcĩm mortale Tercio vtꝝ sit maximũ peccatorũ Quarto de speciebꝫ eius Quinto vtrũ sit viciũ capitale Sexto de filiabus eius

Ad .j. sic ꝓcedi. vł qꝺ gula nõ sit pcĩm. ꝺicit enim dñs matth. xv. qꝺ intrat i ꝓs nõ coinquinat hoiez. sꝫ gula est ĉca cibos q̃ intrãt i hoiez. cũ g̃ oñe pcĩm coinquinet hoiez vł qꝺ gula nõ sit pcĩm ¶ ꝰ. nullus peccat in eo qꝺ vitare nõ pt. sed gula ꝺsistit in ĩmoꝺancia cibi qꝺ nõ pt hõ vitare. ꝺic enim greg. xxx. mo. ꝺa ꝓ esum voluptas necessitati miscet̃ qꝺ nctas petat ⁊ qꝺ voluptas suppetat ignorat̃ et aug. ꝺic in. x. confeb. ꝙs ẽ dñe qui aliq̃tum exĕ metas nctatis cibũ nõ sumit. g̃ gula nõ est pcĩm ¶ ꝰ. in quolibet gñe pcĩi ꝑm mot. est pcĩm. sꝫ ꝑim. mot. sumẽꝺi cibũ nõ est pcĩm alioq̃n fames et sitis eẽnt pcĩa. g̃ gula non est pcĩm ¶ Sꝫ otra ẽ qꝺ greg. xx. mor. ꝺic. qꝺ ad cõflictũ spũalis agonis nõ astringitur si nõ ꝓus inĕ nosmetipos hostis posit. gule videlicꝫ appetit. edomaĕ. sꝫ intior hostis hoꝫs ẽ pcĩm. g̃ gula ẽ pcĩm ¶ ñ. ꝺo. qꝺ gula nõ noĩat q̃libꝫ appetitũ edẽꝺi et bibẽꝺi. sꝫ inordinatũ. ꝺ aũt appetit. inordinat. ex eo qꝺ recedit ab ordine rõis in quo bonũ vtutis moralis ꝺsistit. ex hoc aũt ꝺ aliq̃ ẽ pcĩm qꝺ vtuti cõtrariatur. vnde manifestũ est qꝺ gula est pcĩm ¶ Ad .j. g̃ ꝺo. qꝺ id qꝺ intrat in hoiem per modũ cibi ꝺm suã substanciã ⁊ naĉaꝫ nõ coinq̃nat hoiez spũaliter sꝫ iudei otra quos dñs loquit̃ et mãichei opinabanĕ qꝺ aliqui cibi ĩmundos facẽnt. nõ ꝓꝑ fig̃am. sꝫ ꝓꝑ ꝓꝑam naĉam. inordinata aũt ciborꝝ ꝺcupiscẽcia spũaliĕ hoiem coinq̃nat ¶ Ad .ij. ꝺo. qꝺ sic ꝺictũ ẽ viciũ gule nõ cõsistit ĩ substãcia cibi. sꝫ ꝺcupia nõ regulata rõne. ⁊ ideo si aliq̃s excedat in q̃titate cibi nõ ꝓꝑ cibi ꝺcupiam. sꝫ estimãs id sibi nccium cẽ nõ ptinet hoc ad gulã. sꝫ ad aliquã impericiã. sꝫ hoc solũ ptinꝫ ad gulã. qꝺ aliq̃s ꝓꝑ ꝺcupiam cibi delectabilis scienĕ excedat mensurã in edendo ¶ Ad .nj. ꝺo. qꝺ duplex est appetit. vn. quiꝺẽ naĉalis q̃ ptinet ad vires aie vegetabilis. in quibꝫ nõ pt ẽe vtus ⁊ viciũ eo qꝺ nõ pñt subici rõi. vñ et vis appetitiua diuiꝺit̃ ꝺra retentiuã. digestiuã. et expulsiuã. et ad talẽ appetitũ ptinet esuries. et sitis. est autẽ ⁊ alius appetit. sensitiu. in cui. ꝺcupia viciũ gule ꝺsistit. vñ ꝑm. motus gule inportat inordinacõem in appetitu sensitiuo qui nõ est sine peccato

Ad .ij. sic ꝓcedi. vł qꝺ gula nõ sit pcĩm mortale. omne enim peccatum mortale. contrariatur alicui ꝓcepto decalogi quod de gula nõ vł. g̃ gula nõ est pcĩm mortale ¶ ꝰ. omne pcĩm mortale ꝺtrariat̃ caritati ut ex sup̃ dictis patꝫ. sꝫ gula nõ opponit̃ caritati neq; q̃tum ad dilecc̃õem dei. neq; q̃tum ad dilecc̃õem ꝓximi. g̃ gula nũq; est pcĩm mortale ¶ ꝰ. aug. ꝺic ĩ ꝺmone de purgatorio. quociens aliq̃s ĩ cibo aut potu pl. accipit q̃ necesse est ad minuta pcĩa ptinẽ nouerit. sꝫ hoc ptinet ad gulã. g̃ gula ꝺputat̃ inꝺ minuta ideſt inꝺ venialia pcĩa ¶ Sꝫ ꝺ ẽ qꝺ greg. ꝺic in. xxx. mo. ꝺñante gule vicio oñe qꝺ hoies fortiĕ egerũt pdũt. et dum venĕ nõ restringiĕ. silr cũcte vtutes obruunt̃. sꝫ vtus nõ tolliĕ nisi ꝓ pcĩm mortale. g̃ gula est pcĩm mortale ¶ ñ. ꝺo. qꝺ sic dcĩm est. viciũ gule ꝓpe ꝺsistit in ꝺcupia inordinata. ordo autẽ rõis ꝺcupiaꝫ ordinantis duplr tollit ꝑt. vno quantũ ad ea q̃ sũt ad finẽ ꝑut sꝫ nõ sũt ita commensurata ut sint ꝓportionata fini. alio q̃tum ad ipm finẽ ꝑut sꝫ cõcupia hoiem auertit a fine debito. si g̃ inordinacio cõcupie accipiat̃ in gula ꝺm auersionẽ a fine vltimo. sic gula erit peccatũ mortale qꝺ quidẽ ꝺtingit qñ delectacõni gule inhęret hõ tãquã fini ꝓpt quẽ deũ ꝺtẽpnit patus sꝫ cõtra ꝓcepta dei agẽ ut delectacõnes huiꝰi assequatur. si vo in vicio gule intelligat̃ inordinacio ꝺcupie tñ ꝺm ea q̃ sũt ad finẽ utpote qa nimis ꝺcupiscit delectacõnes ciborũ nõ tñ ita qꝺ ꝓpt hoc aliqꝺ facĕt cõtra legem dei est pcĩm veniale ¶ Ad .j. g̃ ꝺo. qꝺ viciũ gule habet qꝺ sit pcĩm mortale inq̃tũ aũtit a fine vltimo et ꝺm hoc ꝑ q̃ꝺã reducc̃õm opponit̃ ꝓcepto de sc̃tificacõe sabbati. in quo ꝓcipit̃ quies in fine vltimo. nõ enim oĩa pcĩa mortalia directe ꝺtrariant̃ ꝓceptis decalogi. sꝫ solũ illa que iniusticiã ꝺtinent. qa ꝓcepta decalogi spẽaliĕ ptinent ad iusticiã et ptes eiꝰ ut sup̃ habitũ est ¶ Ad .ij. ꝺo. qꝺ inq̃tum auertit a fine vltimo ꝺũatur gula dilecc̃õni dei qui est sup̃ oĩa. sic finis vltimꝰ diligendꝰ. et ꝺm hoc solũ gula est pcĩm mortale ¶ Ad .nj. ꝺo. qꝺ id ꝙd augustini intelligit̃ de gula inq̃tum imptat inordinacõ̃ ꝺcupie solũ ĉca ea q̃ sũt ad finẽ ¶ Ad .mj. ꝺo. qꝺ gula ꝺ vtutes auffere nõ tam ꝑ se q̃ ecĩã ꝓpt vicia que ex ea oriunt̃. ꝺic enim grego. in pasto. dum venĕ in gluciĕ tenditur virtutes anime per luxuriam ꝺstruuntur

Ad .nj. sic ꝓcedit̃. vł qꝺ gula sit maximum pcĩorũ. magnitudo enim pcĩi ex magnitudine pene cõsiꝺatur. sꝫ pcĩm gule est g̃uissime punitũ. ꝺic enim ꝺso. adã ꝺtinẽcia ventris expulit a paꝺiso diluuiũ qꝺ fuit tẽpe noe ipa fecit. ꝺm id ezechielis. xvj. hec fuit iniq̃tas sororis tue sodome saĉitas panis et vini. g̃ pcĩm gule est maximũ pcĩorum

ad ſ̄bſtanciā uł ſpē̄z tibi querit aliqs cibos lautos
adeſt pcioſos·q̄tum ad q̄litatē querit cibos nimis
accurate p̄parato s adeſt ſtudioſe·quantū autē ad
q̄titatē excedit nimis in edendo·alio vero modo
attendit inordinacō occupie q̄tum ad ipaz ſūpcōez
cibi·uel qa p̄uenit debitū temp⁹ omedēdi qđ eſt p̄
p̄pere·uł quia nō ꝺuat modū debitū in edendo qđ
eſt ardent·pſidor⁹ vero ophendit primū et ꝺm ſub
vno dicēs·q̄ guloſus excedit in cibo ꝺm qđ·q̄tū·
quomō·et qñ ℣ ad·ſ·g̃ dō·q̄ corrupcio diuerſay
c̄cumſtanciay facit diūſas ſpēs gule p̄pter diūſa
motiua ex quibꝰ moraliū ſpēs diuerſificanē·i eo
enī qui querit lautos cibos excitat occupia ex ipſa
ſpecie cibi·in eo vero q̄ occupat temp⁹ deordinat
occupia p̄pter impaciencia more·et idem pz i aliis
℣ ad·ij·dō·q̄ in loco et in aliis c̄cumſtancijs nō
inuenitur aliud differs motuū ptinēs ad vſum
cibi q̄ fciat aliquā ſpēm gule ℣ ad·nj·dō·q̄ i q̄-
buſcūq̄z aliis vicijs diūſe circūſtancie hñt diūſa
motiua oportz accipi diūſas ſpēs vicioꝝ ꝺ·diūſas
c̄cumſtācias·ſz hoc nō ottingit in oībꝰ ut dictū eſt

℣ Ad·v·ſic p̄dict·vł q̄ gula nō ſit viciū ca-
pitale·vicia enī capitalia dicunē ex quibꝰ
alia oriūtur ꝺm rōm cauſe finalis·ſz cibꝰ c̄ca quē
eſt gula nō habet rōm finis·nō enī p̄pter ſe q̄rit
ſz p̄pter corpis nutricōem·g̃ gula nō eſt viciū ca-
pitale ℣ iō·viciū capitale aliqñ principalitatē
habē videt in rōne pcī·ſz hoc nō opetit gule quia
vł ee ꝺm ſuū gen⁹ minimū pcōꝝ·ut patet quia
plus appropinquat ad id qđ eſt ꝺm naam·g̃ gula
nō vł ee viciū capitale ℣ iō·pcm ottingit ex hoc
q̄ aliqs c̄cedit a bono honeſto p̄pt aliqd vtile p̄ti
vite uł delectabile ſenſui·ſed c̄ca bona q̄ hñt rōm
vtilis ponit vnū tm̄ viciū capitale ſcz auaricia·
g̃ et c̄ca delectacōnes vł ee ponendū vnū tm̄ viciū
capitale·ponit autē luxuria q̄ eſt maiꝰ viciū q̄z
gula et c̄ca maiores delectacōes·g̃ gula nō eſt vi-
ciū capitale ℣ Sed ō ē q̄ greg⁹·xxxſ·mo·oputat
gulā int̄ vicia capitalia ℣ Rñ dō·q̄ ſic ſ̄ dictū
eſt viciū cupitale ꝺ ex q̄ alia vicia oriūtur ſcōm
rōm cauſe finalis·inq̄tum ſcz habet finē m̄tum
appetibilē hoīes p̄uocanē m̄tipl̄r ad peccandū·ex
hoc aūt aliqs finis reddit multū appetibilis q̄ ꝫz
aliquā de oꝺicōnibꝰ felicitatis q̄ eſt naalit appeti-
bilis·ptinet autē ad rōm felicitatis delectacō·uēz
in·ſ·et·x·etj·et ideo viciū gule qđ eſt c̄ca delec-
tacōnes tact⁹ que ſūt p̄cipue inter alias ꝺuenienē
ponit int̄ vicia capitalia ℣ ad·j·g̃ dō·q̄ ipe cibꝰ
ordinat quidē ad aliqd ſic ad finē·ſz quia ille finis
ſcz cōꝺuacio vite ē maxie appetibilis que ſine cibo
ꝺuari nō pt·inde eciā eſt q̄ ipſe cibꝰ eſt maxime
appetibilis·et ad hoc vere tot⁹ labor hūane vite or-
dinat·ꝺm id⁹ ecclīaſtes·vſ·oīs labor homis in ore
ei⁹·et tm̄ magis gula ee vł c̄ca delectacōes cibi q̄z
c̄ca cibos p̄pt qđ ut aug⁹ dit in li⁹ de vera religiōe
quibꝰ viris ee corpis ſalus eſt malūt veſci in quo
ſcz eſt delectacio q̄z ſaturari·cū oīs finis illi⁹ vo-
luptatis ſit nō ſitire atq̄z eſurire ℣ ad·ij·dō·q̄
finis in pcto accipit ex pte ꝺuſionis·ſz grauitas

A d·mj·ſic p̄dit·vł q̄ incōuēient ſpēs gule
diſtinguat̄ur·ꝺm greg̃ qui·xxx⁹·mo·dit
quinq̄z modis nos gule viciū temptat·aliquādo
nāq̄z indigēcie tempa p̄uenit·aliquādo lauciores
cibos q̄rit·aliqñ que ſumēda ſūt p̄parati accuraci⁹
appetit·aliqñ in ipa q̄titate ſumēdi menſurā re-
fectōnis excedit·aliqñ ipo eſtu immenſi deſideriꝫ
aliqs peccat et otinenē in h⁹ vſu prepropere laute
nimis ardenē ſtudioſe·p̄dicta enī diūſificanē ꝺm
diūſas c̄cumſtācias·ſz c̄cumſtācie cū ſint accidēcia
actuū nō diūſificāt ſpēm·g̃ ꝺm p̄dicta nō diūſi-
ficat ſpēs gule ℣ iō·ſic temp⁹ eſt quedā c̄cumſtā-
cia·ita et loc⁹·ſi g̃ ꝺm temp⁹ vna ſpēs gule acci-
pit·vł q̄ pari rōne ꝺm locū et alias c̄cumſtācias
℣ iō·ſic tempancia obꝺuat debitas c̄cumſtācias·
ita eciā et alie vtutes morales·ſz in vicijs que op-
ponunē alijs vtutibꝰ moralibꝰ·nō diſtinguūtur
ſpēs ꝺm diūſas c̄cumſtācias·g̃ nec in gule ℣ Sed
ō ē eſt verbū grego·inductū ℣ Rñ dō·q̄ ſic dcm
eſt gula importat inordinatā occupiam edendi·in
eſu autē duo oſiꝺantur ſcz ipe cibꝰ q̄ cōmedit et ei⁹
omeſtio·pt g̃ inordiacō occupie attēdi dupl̄r·vno
quidē mō q̄titū ad ipm cibū qui ſumit·et ſic q̄titū

·Inbendi
·ſ·ex·de

pcĩ accipitur ex pte ablationis · et ideo non oportet
q̃ viciũ capitale hẽat finẽ maxime appetibilẽ hr̃e
eciã magnã g̃uitatẽ ℣ ad · nj · dicẽdum · q̃ delectabile est
appetibile bm se · et ideo bm eos diuisitatẽ ponunt
duo vicia capitalia scz gula et luxuria · vtile aũt
nõ hz ex se rõz appetibil' · sz bm q̃ ad aliud ordiat' ·
7 ideo ĩ oĩbz vtilibz vi' ee vna ratõ appetibilitatis
et ꝑ hoc ẽca huiusmõi nõ pouit nisi vnũ viciũ ca-

℣ ad · vj · sic pcedi' · vi' q̃ inconuenienter // pitale
assignent gule q̃z filie · scz inepta leticia ·
scurrilitas ĩmũdicia · mltiloquiũ · ebetudo mẽtis ·
ẽca intelligenciã · inepta enĩ leticia sequitur omne
pcm · bm id pũ · ij · qui letant cũ malefecerint 7
exultãt in rebz pessimis · sil'r eciã ebetudo mentis
inuenit ĩ oĩ pcto · bm id pũ · xmj · errãt q̃ opant
malũ · g̃ inuenient ponunt filie gule ℣ dicendum · ĩmũdi-
cia q̃ maxie sequit gulã vi' ad vomitũ ptinẽ · b ·
id psalmi · xxxvnj · omnes mense replete sũt vomitu
sordiũ · sz h nõ vi' ee pcm sz pena pcti ul' eciã aliq̃d
vtile sb silio cadẽs · b · id eccliastici · xxxj · si coacte
fueris ĩ edendo mltũ surge e medio et vome et re-
frigerabit te · g̃ nõ debz poni inẽ filias gule ℣ dicendum ·
pslydoz ponit scurrilitatẽ filiã luxurie · nõ g̃ debz
poni inẽ filias gule ℣ Sed ꝺ̃ ẽ q̃ greg · xxxj · mo-
has filias gule assignat ℣ Rñ dicendum · q̃ sic dcm est
gula ꝑe sistit ẽca imoderatã delectacõm q̃ est ĩ cib
et potib · 7 ideo illa vicia inẽ filias gule oportunt
q̃ ex imoderata delectacõe cibi 7 poz sequunt q̃ quid
pñt accipi ul' ex pte aie · ul' ex pte corpis · ex parte
autẽ aie q̃duplic · pmo quidẽ q̃tum ad rõm cuius
acies ebetat' ex imoderacõne cibi 7 poz · et q̃tum ad
hoc ponit filia gule ebetudo sens · ẽca intelligenciã
ꝑe fumositates ciboz perturbãtes caput · sic ecõtra-
rio abstinẽcia affert ad sapie preparacõem · bm id ecc ·
ij · cogitaui in corde meo abstrahẽ a vino carnẽ
meã ut aĩm meũ trãsferrẽ ad sapiaz · scdo q̃tum
ad appetitũ q̃ mltiplic deordiat ꝑ imoderanciã cibi 7
poz q̃si sopito gubernaculo rõnis · et quãtũ ad hoc
ponit inepta leticia · qa omnes alie inordinate pas-
siones · ad leticiã et tristiciã ordinant · ut ꝺ̃ in · ij ·
eth · et hoc est qd ꝺ̃ in · ij · esdre · nj · q̃ vinũ omnem
mentẽ rapit in securitatẽ et iocunditatẽ · tcio q̃tũ
ad inordinatũ verbũ · et sic ponit mltiloquium · qa
ut grego dicit in pastorali · nisi gule deditos imo-
data loquacitas rapet diues ille q epulabat cottidie
splendide ꝺ̃, in lingua g̃ui nõ ardet · qrto q̃tũ ad
inordinatũ actũ · et sic ponit scurrilitas idest io-
cularitas q̃dã prueniẽs ex defectu rõis q̃ sic nõ pt
cohibẽ vba · ita nõ pt cohibẽ exteriores gest · vñ ad
eph · v · sup id an stultiloquiũ an scurrilitas · dicit
glosa · q̃ a stultis scurrilitas ꝺ̃ idest iocularitas
q̃ risũ mouẽ solz q̃uis possit vtrũq̃ horz referri ad
vba in quibz peccare ul' rõne superfluitatis
q̃ ptinet ad mltiloquiũ · uel rõe inhonestatis q̃
ptinet ad scurrilitatẽ · ex pte aũt corpis ponit im-
mũdicia q̃ pt attẽdi siue bm inordinatã emissionẽ
quorũcũq̃ superfluitatũ ul' spealit q̃tũ ad emissiõez
semis · vñ sup id ad eph · v · fornicacõ autẽ et oĩs
immundicia ꝛc̃ · dicit glo · idest incontinẽcia ptinẽs ad

libidinẽ quocũq̃ mõ ℣ ad · j · g̃ ꝺ̃ · q̃ leticia q̃
est de actu pcti vl'ter sequit̃ omne pcm maxie q̃
pcedit ex hitu · sz leticia vaga incõposita q̃ h ꝺ̃ in-
epta pcipua oritẽ ex inordiata supcõe cibi ul' poz ·
sil'r eciã ꝺ̃ · q̃ ebetudo sens · q̃tũ ad eligibilia oñit
inuenit̃ ĩ oĩ pcto · sz ebetudo sens · ẽca specabilia
maxie pcedit ex gula rõe iã dicta ℣ ad · ij · ꝺ̃ · q̃
licz vtilis sit vomit · p · supfluã omestionẽ tñ vi-
ciosũ ẽ q̃ aliq̃s huic ntãti se subdat p imoderanciã
cibi ul' poz · pt tñ absq̃ culpa vomit · pcurari ex
silio medicine in remediũ alicui · lãguoris ℣ ad
nj · ꝺ̃ · q̃ scurrilitas pcedit quidẽ ex actu gule nõ
autẽ ex actu luxurie · sz ex eius volũtate · et ideo ad
vtraq̃ viciũ potest pertinere

Deinde dsiderandũ ẽ de sobrietate et vicio
opposito scz ebrietate Et ẽca sobrieta-
tẽ q̃runt · mj · Primo q̃ sit materia
sobrietatis Scdo vtz sit spealis vtus
Tercio vtz vsus vini sit licitus Quarto q̃bz
precipue cõpetat sobrietas

℣ ad · j · sic pcedi' · vi' q̃ mã q̃a sobrietatis nõ
sit poz · dicit enĩ ad ro · xij · nõ pl sapẽ q̃
oportz sapẽ · sz sapẽ ptinz ad sobrietatẽ · g̃ sobrietas
ẽ ẽca sapiaz et nõ solũ ẽca potũ ℣ dicendum · sapie · vnj ·
ꝺ̃ · de dei sapia · q̃ sobrietatẽ et prudenciã docz iusti-
ciã 7 vtutem · vbi sobrietatẽ ponit p tpancia · sz
tpancia nõ solũ est ẽca poz · sz eciã ẽca cibos et ve-
nẽa · g̃ sobrietas nõ solũ est ẽca poz ℣ dicendum · nomẽ
sobetatis a mẽsura sũptũ ee vi' · sz ĩ oĩbz q̃ ad nos
ptinẽt debem mensurã buare · ut ꝺ̃ ad thitũ · ij ·
sobrie et iuste 7 ppe viuam ĩ hoc seculo · vbi dic̃
glo · sobrie in nob · et · j · ad thy · ij · ꝺ̃ · mlieres in
hitu ornato cũ vẽcundia et sobrietate ornãtes se ·
et sic vi' sobrietas ee nõ solũ ĩ interioribz · sz eciã in
hys q̃ ptinẽt ad exteriorez hitum · nõ g̃ ꝺ̃ q̃a mã so-
brietatis est poz ℣ Sed ꝺ̃ est q̃ ꝺ̃ ecc · xxxj · equa
vita hois vinũ in sobrietate potatũ ℣ Rñ dicendum ·
q̃ vtutes q̃ ab aliq̃ g̃nali odicõe vtutis noiantur
illã mãz sibi spealit vendicant in q̃ difficilimũ et
optimũ ẽ odicõem eius obtuare · sic fortitudo pica
mortis 7 tpancia delectacões tact · nomẽ autẽ so-
brietatis sumit a mẽsura · ꝺ̃ aliq̃s sobri · q̃si briam
idest mensurã tenens · 7 ideo illã mãz spealit sibi
sobrietas asẽbit in qua maxie laudabile est mẽ-
surã buare · huiusmõi autẽ poz est inebriare valens
qa ei vsus mẽsuratus mltũ ofert et modicũ ex-
cessũ mltũ ledit · qa impedit vsũ rõis magis eciã
q̃ excessus cibi · vnde ecc̃ · xxxj · sanitas est aie et
corpis sobri · poz · vinũ mltũ potatũ irritacõm 7
irã et minas mltas facit · 7 ideo spealit sobrietas
attendit ẽca potũ nõ quẽcũq̃ sz eũ q̃ sua fumosi-
tate nat · est caput perturbare sic vinũ et oĩe qd ĩ-
ebriare pt · oñiter autẽ sumẽdo nomẽ sobrietatis
pt in quacũq̃ mã dici · sic 7 sup dictũ est de forti-
tudine et tpancia ℣ ad · j · g̃ ꝺ̃ · q̃ sic vinũ mãle
inebriat corpalit · ita eciã methaphorice cõsideratio
sapie ꝺ̃ poz inebriãs ꝑe hoc q̃ sua delectacõe aĩm
allicit · bm id psalmi · calix meus inebrians q̃ pclar
est · et ideo ẽca ꝛeplacõm sapie per similitudinem

quãdam sobrietas ꝺ ℣ Ad·ij·dꝺ·qꝺ oĩa que ad tp̃anciã ꝑꝑaz ptinẽt nccia sũt pñti vite et eoꝝ excessꝰ nocz·ꝛ ideo ĩ oibꝫ nccium ẽ adhibẽ mensurã qꝺ ptinet ad officiũ sobrietatis ꝑꝑ qꝺ noĩe sobrietatis tp̃ancia significaẽ·sz modicꝰ excessꝰ in potu plꝰ nocet q̃z ĩ alijs·et ideo sobrietas spẽaliẽ est ẽca potũ ℣ Ad·nj·dꝺ·qꝺ q̃uus mẽsura ĩ oibꝫ req̃raẽ· nõ tñ sobrietas ꝑꝑe in oibꝫ ꝺ·sz ĩ qbꝫ mẽsura est maxime necessaria

Ad·ij·sic pcꝺ·vi qꝺ sobrietas nõ sit p se q̃dã spẽalis vtus·abstinẽcia enĩ attendiẽ ꝛ ẽca cibos et ẽca potꝰ·sz ẽca cibos nõ ẽ spẽaliẽ aliq̃ spẽal vtus·g nec sobrietas q̃ est ẽca potꝰ est aliq̃ spẽalis vtus ℣ Ad·abstinẽcia et gula sũt ẽca delectacões tactꝰ ingtũ sensꝰ ẽ alimẽti·sz cibꝫ ꝛ potꝰ sil cedũt in alimentũ·sil enĩ indiget aĩal nutriri humido et sicco·g sobrietas q̃ ẽ ẽca potũ nõ est spẽalis vtꝰ ℣ Ad·sic ĩ hys q̃ ad nutricoz ptinẽt distiguiẽ cibꝫ a potu·ita ecĩã distiguunẽ diusa gna ciboꝝ ꝛ diusa gna potuũ·si g sobrietas eẽt p se q̃dam spẽal vtus vi qꝺ ẽca q̃libet dzãm potꝰ uel cibi sit quedã spẽalis vtꝰ qꝺ est incõueniẽs·nõ g vi qꝺ sobietas sit spẽalis vtus ℣ Sed ꝺ est qꝺ macrobiꝰ ponit sobrietatẽ spẽalez ptẽ tp̃ancie ℣ Ad ñ dꝺ·qꝺ sic ꝺ dcm est ad vtutẽ moralẽ ptinet ꝺbuare bonũ rõis ꝺ ea q̃bꝫ pt impediri·et ideo vbi inuenit spẽale impedimentũ rõis ibi nccẽ est eẽ spẽalẽ vtutẽ ad illud remouendũ·potꝰ autẽ inebriãs habet spẽalẽ rõm impediẽdi vsũ rõis ingtum sc̃z pturbat cẽbꝝ sua fumositate·et ideo ad remouendũ hoc impedimẽtũ rõis req̃rit spẽal vtus q̃ est sobrietas ℣ Ad·j·g dꝺ·qꝺ cibꝫ et potꝰ ꝺñit impedire pñt bonũ rõnis absoluẽdo ea p ĩmoꝺanciã delectacões·et ingtũ ad hoc ꝺñit ẽca cibũ et potũ est abstinẽcia·sz potꝰ inebriare valẽs impedit spẽali rõe ut dictũ ẽ·et ideo req̃rit spẽalẽ vtutẽ ℣ Ad·ij·dꝺ·qꝺ vtus abstinẽcie nõ est ẽca cibos et potꝰ ingntũ sũt nutriua·sz ingtũ impediũt rõem·ꝛ ideo nõ oportet qꝺ spẽalitas vtutis attẽdaẽ ꝺm rõez nutricõis ℣ Ad·nj·dꝺ·qꝺ in oibꝫ potibꝫ inebriare valẽtibꝫ ẽ vna ꝛ eaꝺẽ racõ impediẽꝺi rõis vsũ·ꝛ sic illa potuũ diusitas p accidẽs se habz ad vtutẽ·ꝛ ꝑꝑ hanc diusitatẽ vtutes nõ diusificanẽ·et eaꝺẽ racio ꝺ diusitate ciboꝝ

Ad·nj·sic pcꝺe·videt qꝺ vsus vini totaliẽ sit illicitꝰ·sine sapĩa enĩ nõ pt aliqs eẽ in statu salutis·ꝺ enĩ sapie·vijꝰ·neminẽ diligit deꝰ nisi q̃ cũ sapĩa inhitat·ꝛ ifra·ixꝰ p sapĩaz sanati sũt quicũq; placuerũt tibi a pncipio·sz vsꝰ vini impedit sapientẽ·ꝺ enĩ eccĩastes·ijꝰ·cogitaui abstrahẽ a vino carnẽ meã ut trãsferrẽ aĩaz meã ad sapĩaz·g potꝰ vini ẽ vliter illicitꝰ ℣ Ad·apꝰ·dic ad ro·xmjꝰ·bonũ ẽ nõ mãducare carnẽ et nõ bibẽ vinũ·neq; in q̃ fratꝰ offendit aut scandalizat aut infirmat·sz cessare a bono vtutis est viciosũ et silr frib̃ scandalũ ponẽ·g vti vino est illicitũ ℣ Ad·ideoꝰ dic·qꝺ vinũ cũ carnibꝫ pꝰ diluuiũ ẽ dedicatũ·xps aũt venit ĩ fine secloꝝ et extremitatẽ reẽxit ad pncipiũ·g tp̃e xp̃iane legis vi eẽ illicitũ vti vino ℣ Sed ctra est qꝺ apꝰ dic·j·ad thy·v·noli adhuc aquã bibẽ·sz modico vino vtẽ ꝑꝑ stomachũ tuũ et infirmitates freq̃tes·et eccĩasꝰ·xxxjꝰ·ꝺ·exultacõ aĩe et cordis vinũ moꝺate potatũ ℣ Ñ ñ dꝺ·qꝺ nullꝰ cibꝫ ul potꝰ ꝺm se ꝺsiꝺeratꝰ est illicitus ꝺm sñiam dñi dicentis·math·xvꝰ·qꝺ intrat in os nõ coinq̃nat hoiez·et ideo bibẽ vinũ ꝺm se loquẽꝺo nõ est illicitũ·pt tñ reddi illicitũ q̃ acẽns qñz quiꝺẽ ex ꝺicõe bibẽtis q̃ a vino ꝺ facili ledit·ul q̃ ex spẽali voto obligat ad vinũ nõ bibendũ·qñq; autẽ ex modo bibẽꝺi·qa sc̃z mensurã in bibendo excedit·qñq; autẽ ex pte aliozꝝ q̃ ex hoc scandalizanẽ ℣ Ad·j·g dꝺ·qꝺ sapĩa pt haberi duplr·vnꝺ ꝺm modũ ꝺñez ꝑꝑ sufficiẽ ad salutẽ·et sic nõ req̃rit ad sapĩaz habendã qꝺ aliqs a vino ꝺino abstineat·sz qꝺ abstineat ab ĩmoderato vsu vini·aliꝰ ꝺm q̃ꝺam pfeccõis gradũ·ꝛ sic req̃rit ĩ aliqbꝫ ad pfecte sapĩaz pcipiendã qꝺ ꝺino a vino abstineãt ꝺm ꝺicões quarũdam psonaꝝ et locoꝝ ℣ Ad·ij·dꝺ·qꝺ apꝰ nõ simplr dic bonũ eẽ abstinẽ a vino·sz ĩ casu in q̃ ex hoc aliq̃ scãdalizanẽ ℣ Ad·nj·dꝺ·qꝺ xps retrahit nos a quibꝺã·sicut illicitis·a q̃busꝺã vero sic ab impedimẽtis pfeccõis·ꝛ hoc mõ retrahit aliqs a vino ꝑꝑ studiũ perfeccõnis sicut et a diuiciys et alijs huiꝺi

Ad·mj·sic pcꝺit·vi qꝺ sobrietas magis req̃rat in maioribꝫ psonis·senectꝰ enĩ excellẽciã q̃ꝺaz hoĩ ꝑstat·vñ ꝛ senibꝫ honor et ꝛuerencia debet·ꝺm id leuitici·xixꝰ·coꝝ cano capite ꝺsurge et honora psonã senis·sz apꝰ spẽaliter senes dic eẽ ad sobrietatẽ exortãꝺos·ꝺm idad thytũ·ijꝰ·senes ut sobrij sint·g sobrietas maxie req̃rit in excellẽtibꝫ psonis ℣ Ꝺ·eps in eccĩa excellẽtissimũ gradũ habet cui p aplm indicat sobrietas·ꝺm id ad thytũ·njꝰ·oportz epm irreprehensibilẽ eẽ vnius vxoris vir sobriũ prudentẽ ꝛc·g sobrietas maxie req̃rit ĩ psonis excellẽtibꝫ ℣ Ꝺ·sobrietas importat abstinenciã a vino sz vinũ inꝺicit regibꝫ qui tenẽt sũmum locũ in rebꝫ hũanis·ꝺcꝺit aũt hys q̃ sũt in statu ꝺilecciis·ꝺm id pũ·xxxjꝰ·noli regibꝫ ꝺare vinũ·et postea subꝺit ꝺate cytharã merentibꝫ et vinũ hys q̃ amaro aĩo sũt·g sobrietas magis req̃rit in excellẽtibꝫ psonis ℣ Sed ꝺ est qꝺ aplꝰ ꝺic·j·ad thimo·njꝰ·mlieres silr pudicas ut sobrias et nulla ad thytũ·ijꝰ·ꝺ·inuẽs silr orare ut sobrij sint ℣ Ñ ñ dꝺ·qꝺ vtus habz habitudinẽ ad duo·vno quiꝺẽ mõ ad ꝺtria vicia q̃ excludit cupiditas q̃s ꝛfrenat·alioꝰ ad finẽ in quẽ pduc·sic g aliq̃ vtus magis req̃rit ĩ aliqbꝫ duplicit rõe·vnꝺ q̃a in eis ẽ maioꝛ pnitas ꝛ ocupias quã oportz p vtutẽ refrenari et ad vicia q̃ p vtutẽ tollunẽ et ꝺm hoc sobrietas maxie req̃rit ĩ iuuenibꝫ et mulieribꝫ·q̃a ĩ iuuenibꝫ viget ocupia ꝺelectabiliꝰ ꝑꝑ feruorẽ etatis·in mlieribꝫ aũt nõ est sufficiẽs roboꝛ mẽtis ad hoc qꝺ ocupiscẽcijs resistãt·vnꝺe ꝺm maximũ valeriũ·mlieres apud romãos antiqꝰ nõ bibebant vinũ·alio vero mõ sobrietas magis req̃rit in aliqbꝫ utpote magis nccia ad ꝑꝑaz opacõm ipoꝝ·vinũ autẽ ĩmoꝺate sũptũ pcipue impedit vsũ rõis·et ideo senibꝫ in qbꝫ racõ ꝺebet vigẽ

pudici prudentes sanctimoniales mundi delectum in parsimonia

et

ad alioꝝ erudicõm ⁊ epi seu ꝓuidã eccie mĩstris qui mente deuota debent spũalibꝫ officijs insistere et regibꝫ q̃ p sapiam debẽt populũ subditũ gubernare spẽaliter sobrietas indicitur·et per hoc patet responsio ad obiecta

DEinde ostãndũ ẽ de ebrietate Et cca hoc q̃runt·mj· Primo vtr ebrietas sit peccatũ Secũdo vtr sit peccatum mortale Tercio vtr sit grauissimũ pcatoꝝ Quarto vtr excuset a peccato

Ad·j·sic ꝓcedit·vi qꝫ ebrietas nõ sit pcm·oĩe enĩ pcm hz aliꝺ pcm sibi oppositũ·sic tiditati audacia·⁊ pusillanitati pfũpcõ opponit·sz ebetate nll'm pcm opponit·g ebrietas nõ ẽ pcm

Cõ·oĩe pcm ẽ volũtariũ·sz null⁹ vult ee ebus·quia null⁹ vult ꝓuari vsu rõis·g ebrietas nõ est pcm

Cõ·quicũq; est alti racio peccãdi peccat·si g ebrietas eet pcm seqret qꝫ illi q̃ alios inuitant ad potandũ q̃ inebant peccarẽt qꝺ vi ee valde dux

Cõ·oibꝫ pcis correccõ debet·sz ebrijs nõ adhibet correccõ·dic enĩ ggo⁹·qꝫ cũ venia suo ingenio sũt relinquẽdi ne detiores fiãt si a tli osuetudine euellant·g ebrietas nõ est pcm

Sed õ est qꝫ ap⁹ dic ad ro·xnj·nõ in cõmessacõnibus et ebrietatibus

Rñ dõ·qꝫ ebrietas dupl'r ꝑ accipi·vnꝺ ꝓut sigficet ipm defectũ hois q̃ accidit ex ml'to vino potato ex quo fit ut nõ sit cõpos rõnis·et bm hoc ebrietas nõ noiat culpã·sz defectũ penalẽ cõsequntẽ ex culpa·aliꝺ ebrietas ꝑ noiare actũ q̃ qs in hũc defectũ incidit q̃ ꝑ causare ebrietatẽ dupl'r·vnꝺ ex nimia vini fortitudine ꝓter opioꝝ bibẽtis·⁊ sic ecia ebrietas ꝑ accidẽ sine pcto ꝓcipue si nõ ex negligẽcia hois otingit·et sic credit noe inebriatus fuisse·ut legit gen·ix·aliꝺ ex inordiata ocupia et vsu vini·et sic ebrietas ponit ee pcm et otinet sub gula sic spes sb gne·diuidit enĩ gula i omessacoz et ebrietatẽ q̃ phibet ap⁹ in aucte inducta

Ad·j·g dõ·qꝫ sic phs dic in·nj·eth·insensibilitas q̃ opponit tpancie nõ multũ otingit·et ideo tam ipa q̃ oĩes ei⁹ spes q̃ opponũtur diusis spẽbꝰ tpancie noie caret·vñ et vicio qꝺ opponit ebrietati innoiatũ est·et tñ si qs scienr in tñ a vino abstinet ut nacaz multũ ꝯuaret a culpa imunis nõ eet

Ad·ij·dõ·qꝫ obiecõ illa ꝓcedit de defectu osequẽte q̃ est inuolũtari⁹·sz imoꝺat⁹ vs⁹ vini est volũtari⁹ in q̃ pcti racõ osistit

Ad·nj·dõ·qꝫ sic ille q̃ inebriat excusat a pcto si ignorat fortitudiez vini·ita ecia ille q̃ inuitat aliquẽ ad bibendũ excusat a pcto si ignoraret tale ee odicõm bibẽtis ut ex hꝰ potu inebriet·sz si ignorãcia desit neue a pcto excusat

Ad·mj·dõ·qꝫ aliqñ correccõ pcatoriꝫ est inmittẽda ne fiat inde detior ut sup dictũ est·vñ aug⁹ dic in epla ad aureliũ epm de omessacõibꝰ ⁊ ebrietatibꝰ loquẽs nõ aspe q̃tũ estimo nõ dure nõ impetuose ita tollunt·sz magis docẽdo q̃ iubendo magis mouendo q̃ minãdo·sic enĩ agendũ est in mltitudie peccanciũ·seueritas autẽ exercẽda ẽ in

Ad·ij·sic pceꝺ·vi qꝫ ebrietas // pcto paucoꝝ nõ sit pcm mortale·aug⁹ enĩ in bmõe de purgatorio dic ebrietatẽ ee pcm mortale si sit assiduitas·sz assiduitas imptat ccũstãciã q̃ nõ hbit in aliã spẽz pcti nõ pt in infinitũ aggũare ut de veniali fcĩat morle sic ex s dctis pz·g si alias ebetas nõ ẽ pcm mortale·nec ecia hoc mõ erit pcm mortale

Cõ·aug⁹ dic in bmone quocies aliqs i cibo aut potu pl⁹ accipit q̃ ncce ẽ ad minuta pcta nouerit ptinẽ·pcta aũt minuta dicunt vialia·g ebrietas q̃ causat ex imoꝺato potu ẽ pcm veniale

Cõ·nullũ pcm mortale est fciendũ ꝓpt medicinã·sz aliq supflue bibũt bm osilium medicine ut postea p vomitũ ꝓgent·et ex hoc supfluo potu sequitur ebrietas·g ebrietas nõ est pcm mortale

Sz õ est qꝫ i canonibꝰ apl'oꝝ legit·epi aut pbr aut dyacon⁹ alee aut ebrietati debuies aut desinat aut deponat subdyacon⁹ aut lector aut cantor sil'ia faciens aut desinat aut oĩone ꝓuect sil'r et laic⁹·sz tales pene nõ infligũtur nisi ꝓ pcto mortali·g ebrietas est pcm motale

Rñ dõ·qꝫ culpa ebrietatis sic dictũ est·osistit in imoꝺato vsu et ocupiscencia vini·hoc autẽ otingit ee tripl'r·vnõ sic qꝫ nesciat potũ ee imoderatũ ⁊ inebriare potentẽ·et sic ebrietas ꝑ accipi sine pcto ut dictũ est·aliõ sic qꝫ aliqs pcipiat potũ ee imoderatũ·nõ tñ estimet potũ ee inebriare potentẽ·et sic ebrietas ꝑ ee cũ pcto veniali·ecio ꝑ ee qꝫ aliqs bene adũtat potũ ee imoꝺatum et inebriantẽ·et tñ magis vult ebrietatẽ incurrẽ q̃ a potu abstinẽ·et talis ꝓprie ebrius õ·qa moralia accipiũt spẽz nõ ab hys q̃ pacẽs eueniũt ꝓter intencoz·sz ab eo qꝺ est ꝓ se intentũ·et sic ebrietas est pcm mortale·qa bm hoc hõ volens et scies ꝓuat se vsu rõnis q̃ bm vtutem opat et pcta declinat et sic peccat mortalit piculo peccãdi se ojũtens·dic enĩ amb⁹ i li⁹ de ꝑriarchis·vitãdã dicim⁹ ebrietatẽ ꝓ quã vicia cauẽ nõ possum⁹·nãq; sobrij cauem⁹ ꝓ ebrietatẽ ignorãtes cõmittim⁹·vñ ebrietas ꝓ se loq̃do est pcm mortale

Ad·j·g dõ·qꝫ assiduitas fcit ebrietatẽ ee pcm mortale·nõ ꝓpt solã iteracõez act⁹·sz qa nõ ꝑt ee qꝫ hõ assidue inebriet qñ scies et volẽs ebrietatẽ incurrat dũ ml'toties expit fortitudinẽ vini et suã abilitatẽ ad ebrietatẽ

Ad·ij·dõ·qꝫ pl⁹ sumẽ in cibo uel potu q̃ ncce est ptinet ad vicio gule q̃ nõ sp est pcm mortale·sz pl⁹ sumẽ i potu scienr usq; ad ebrietatẽ hoc est pcm mortale·vñ aug⁹ dic in ·x·ofess·ebrietas lõge est a me miserberis ne approquet michi·crapula autẽ nõ nũq; subrepsit ꝺuo suo

Ad·nj·dõ·qꝫ sic s dictũ est cibꝰ et pot⁹ et moꝺand⁹ bm qꝺ cõpetit corpis valitudi·et ideo sic qñ; otingit ut cibꝰ ul' pot⁹ q̃ est moꝺatus sano sit supfluitas infirmo·ita ecia ꝑt econuerso otingẽ ut ille q̃ est supflu⁹ sano sit moꝺat⁹ infirmo·et hoc mõ cũ aliqs ml'tũ omedat uel bibat bm osiliũ medicine ad vomitũ ꝓuocandũ nõ est ꝛputand⁹ supflu⁹ cibus ul' potus·nec tñ reqrit ad vomitũ ꝓuocandũ qꝫ potus sit inebrians·quia ecia potus aque tepide vomitũ causat·et ideo propter hanc causã nõ excusaretur aliquis ab ebrietate

Ad.nj.sic ꝓcedĭ.vĭ qꝫ ebrietas sit ġuissimū ꝑcĕoꝝ.dĭc enī ēso⁹ qꝫ nichil ita est demoni amicū sĭc ebetas et lasciuia q̄ ē maꝫ oīm viciorꝝ. et ī decretis ō di.xxxv.ante oīa ckcis vetaꝫ ebetas q̄ oīm viciorꝝ radix ac nutrix est ¶ Iō.ex hoc ō aliq̄d cē pcĕm qꝫ bonū rōnis excludit.sz hoc maxīe fĕit ebrietas.g̃ ebrietas est maximū pcĕoꝝ ¶ Iō. magnitudo culpe ex magnitudīe pene ostēdĭt.sz ebrietas vĭ ēe maxīe punita.dĭc enī ambro⁹.qꝫ nō eēt in hoīe fruct⁹ si nō fuissetebrietas.g̃ ebrietas est maximū pcĕoꝝ ¶ Sz ō est qꝫ ꝺm greg.vicia spūalia sūt maiora q̄z carnalia.sz ebrietas ptinet īnt vicia carnalia.g̃ nō ē maximū pcĕoꝝ ¶ Rñ dō. qꝫ ex hoc ō aliq̄d cē malū qꝫ ꝓuat bonū.vñ quāto maior est bonū qꝫ ꝓuaꝫ p malū.tāto malū ġuius est.manifestū est autē qꝫ bonū diuinū est maior q̄z bonū hūanū.et ideo pcta q̄ sūt directe ctra deū sūt ġuiora pcĕo ebrietatis qꝫ directe opponĭt bono rōnis hūane ¶ Ad.j.g̃ dō.qꝫ ad pcta intēpancie maxime hō habet ꝓnitatē ꝓpt hoc qꝫ huīoi ocupīe et delectacões onalales nob sūt.ꝛ ꝺm hoc dicūtur huīoi pcta cē maxīe amica dyabolo.nō qua sūt aliis ġuiora.sz qa sūt apud hoīes freq̄nciora ¶ Ad.ij.dō.qꝫ bonū rōis impedĭt duplr.vno⁹ p id qꝫ ē ctrariū rōi.alio⁹ p id qꝫ auffert.usū rōnis.plus autē h̄z de rōe mali id qꝫ ctriaꝫ rōni q̄z qꝫ ad horā vsū rōis auffert.vs⁹ enī rōis pt cē ✠ bon⁹ ꝛ mal⁹ q̄ tollĭt p ebrietatē.sz bona vtutū q̄ tollunt per ea que ctriant rōi sūt sp bona ¶ Ad.nj.dō.qꝫ fruct⁹ est ofecuta ex ebrietate occasionalit inq̄ntū cayn maledicc̄om fruitutis ī sua postitate accepit p hoc qꝫ irrisit patrem inebriatū.nō autem fruct⁹ fuit directe pena ebrietatis

Ad.mj.sic ꝓcedĭt.vĭ qꝫ ebrietas nō excuset a pcĕo.dĭc enim phs in.mj.eth.qꝫ ebrius mĕtur duplices maledicc̄ones.g̃ ebrietas magis aggrauat pcĕm q̄z excuset ¶ Iō.nō excusaꝫ pcĕm p pcĕm.sz magis augĕt.ebetas autē ē pcĕm.g̃ nō excusat a pcĕo ¶ Iō.phs dĭc ī.vj.eth.qꝫ sic racō hoīs ligaꝫ p ebrietatē.ita ligaꝫ p ocupīaz.sz ocupiscencia non excusat a pcĕo.g̃ ecia neq̄z ebrietas ¶ Sed ō ē qꝫ loth excusaꝫ ab incestu ꝓpt ebrietatē. ut aug⁹ dicit ō fausti ¶ Rñ dō.qꝫ in ebrietate duo attĕdunt sic dictū ē sc̄z defect⁹ ofequēs et act⁹ ꝓcedens.ex pte autē defect⁹ ofeq̄ntis in q̄ ligaꝫ vs⁹ rōis ebrietas habz excusare a pcĕo inq̄ntū causat inuolūtariū p ignorancia.licz ex pte act⁹ ꝓcedētis vĭ ēe distinguendū.qa si ex actu illo ꝓcedēte subsecuta est ebrietas sine pcĕo tūc pcĕm seqūns totalr excusaꝫ a culpa.sic forte accidit de loth.si aūt act⁹ ꝓcedēs fuit culpabil.sic nō totalit aliis excusaꝫ a pcĕo sequnti.qꝺ sc̄z reddĭt voluntariū ex volūtate ꝓcedētis act⁹.inq̄ntū sc̄z aliq̄s dans opaz rei illicite incidit ī seqūns pcĕm.diminuit tn pcĕm seqūns sic ꝛ diminuit racō volūtarij.vñ aug⁹ dĭc ō fausti.qꝫ loth culpand⁹ est nō q̄ntū ille incest⁹.sz quātū ebrietas meruit ¶ Ad.j.g̃ dō.qꝫ phs nō dicit qꝫ maꝫ ġuiorē maledicc̄oēz ebri⁹.sz qꝫ maꝫ duplicē maledicc̄oēz ꝓpt duplex pcĕm.ut pt dici qꝫ loquit

ꝺm legē cuiusdā piscari.q̄ ut ō in.ij⁹.politice. statuit qꝫ ebrij si puniren q̄z sobrij. qa pluries iniuriant in q̄ ut ibiꝺ aristotiles dĭcvĭ magis rspexisse ad vtilitatē sc̄z ut cohibent ī iurie q̄z ad venia quā oportz habē de ebrijs ꝓpt hoc qꝫ nō sūt sui ꝓpotes ¶ Ad.ij.dō.qꝫ ebrietas habet excusare pcĕm nō ex ea pte q̄ est pcĕm.sz ex pte defect⁹ osequētis ut dictū est ¶ Ad.nj.dō.qꝫ ocupīa nō totalit ligat rōm sic ebrietas nisi forte sit tāta qꝫ fciat hoīez insanire et tn passio ocupīe dimīuit pcĕm.quia leui⁹ est ex infirmitate q̄z ex malicia

Deinde ꝺm ꝺ.andū ē de castitate ꝑ peccare Et ꝑ de ipa vtute castitatis Scḋo de vginitate q̄ ē ps castitatis Tercō de luxuria q̄ est viciū oppositū Circa .j.q̄runt.mj. Primo vtz castitas sit virtus Scḋo vtz sit vtus gnalis Tercio vtz sit vtus distincta ab abstinēcia Quarto quomō se hēat

Ad.j.sic ꝓcḋ.vĭ qꝫ castitas ad pudicicia nō sit vtus.loq̄mur enī nūc de vtute aīe. sed castitas vĭ ad corp⁹ ptinet.ō enī aliq̄s cast⁹ ex eo qꝫ aliqlit se habz ad vsū quarūdā corpis pciū. g̃ castitas nō est vtus ¶ Iō.vtus est hitus volūtari⁹.ut ō in.vj.eth.sz castitas nō vĭ ēe aliquid volūtariū cū p violēcia aufferri videat mlieribꝰ violent oppressis.g̃ vĭ qꝫ castitas nō sit vt⁹ ¶ Iō. nlla vtus ē ī infidelibꝰ.sz alīq infideles sūt casti. nō g̃ castitas est vtus ¶ Iō.fruct⁹ a vtutibꝰ distinguunt.sz castitas ponĭt int fruct⁹.ut patz ad gall.vĭ.g̃ castitas nō est vtus ¶ Sz ō est qꝫ aug⁹ dĭc in lĭ de decē cordis.cū debeas in vtute precḋe vxorē qñ castitas est vtus.cū sub vno impetu libidis cadis et vis vxorē tuā ēe victricez ¶ Rñ dō. qꝫ nomē castitatis sumĭt ex hoc qꝫ p rōem ocupīa castigaꝫ q̄ ad modū pneri est refrenāda.ut pt̄z p in.nj.eth.in hoc autē racō vtutis hūane osistit qꝫ sit aliq̄d ꝺm rōz modificatū ut ex supꝰ dctis pz. vñ manifestū est castitatē ēe vtutē ¶ Ad.j.g̃ dō. qꝫ castitas osistit quidē in aīa sic ī subiecto.sz māz habz ī corpe.ptinet enī ad castitatē ut ꝺm iudiciū rōnis et delectacōm volūtatis aliq̄s modate vtaꝫ corpalibꝰ mēbris ¶ Ad.ij.dō.qꝫ sic aug⁹ dĭc ī.j. de ciuitate dei.ꝓposito autē pmanēte ani ꝑ qꝺ ecia corp⁹ sctificari meruit.nec ipi corpi auffert sctitatē violēcia libidis aliene quā ꝺuat pseuancia ī otinēcie sue.ꝛ ibidē dĭcꝫ qꝫ est vtus anī que comitē habz fortitudĭcz q̄ poci⁹ quelibet mala tollerare q̄z malo osētire decreuit ¶ Ad.nj.dō.qꝫ sic aug⁹ dĭc in.mj.ō ꝛ iulianū.absit ut sit in aliq̄ vera vtus nisi fuit iust⁹.absit aūt ut sit iust⁹ vē nisi viuat ex fide.et ideo ocludit qꝫ ī infidelibꝰ neq̄z est vera castitas.neq̄z aliq̄ alia vt⁹.qa sc̄z nō referunt ad debitū finē.et sic ibidē subdit nō officijs idest actibus.sz finibꝰ a vicijs discernunt ¶ Ad.mj.dō.qꝫ cast⁹ inq̄ntū est quidē ꝺm rōz opans h̄z rōz vtutis. inq̄ntū aūt h̄z delectacōz ī suo actu onūat int fruct⁹

Ad.ij.sic ꝓcḋ.vĭ qꝫ castitas sit vt⁹ gnal. dĭc enī aug⁹ in lĭ de mendacio qꝫ castitas anī ē ordiat⁹ anī mot⁹ nō subdēs maiora miorib⁹.

ſz hoc ptinet ad q̃libet vtutē · g̃ castitas est gn̄alis vtus ¶ ꝺ · nomē castitatis a castigacõe sumit̄ · ſz q̃libet mot⁹ appetitiue ptis debz castigari a rõe · cũ g̃ p q̃libet vtutē mozalē refrenet̄ aliq̃s appetitiu⁹ mot⁹ · vt̄ qꝫ q̃libet vtus mozalis sit castitas ¶ ꝺ · castitati fornicacõ opponit̄ · ſz fornicacõ vt̄ ad oñe gen⁹ ptinere pcti · ꝺ enī in ꝑs° · ꝑdes oñes q̃ fornicanē abste · g̃ castitas est gn̄alis vtus ¶ Sz ꝺ est qꝫ macrobi⁹ ponit eã ptē tp̃ancie ¶ ñ ꝺ · qꝫ nomē castitatis dupl'r accipit̄ · vno° ꝓpe ⁊ sic est spez cialis vtus habēs spāalē naāz ſz ocupias delectabiliū q̃ sūt ī veñeis · alio° nomē castitatis accipit̄ methaphozice · ſic̄ enī in corpis omixtione ofistit delectacõ veñeoz ēca q̃m ꝓpe ē castitas ⁊ oppositū vicīū ſz luxuria · ita ecīā in quadā spūali ꝺūccõe mētis ad res aliq̃s ofistit quedā delectacio ēca quā est quedā spūalis castitas methaphorice dcta · uel ecīā spūalis fornicacio sil'r methaphorice dicta · si enī mens hois delectet̄ in spūali ꝺūccõe ad id cui debet ꝺūgi ſz ad deū · et abstinet se ne delectabilit̄ aliis adūgat̄ · ꝺ̄ debitū dīnī ordīs dicet̄ castitas spūalis · ℔ · ꝺ · ij · ad cor · xj° · despōdi vos vni viro vginē castā exhibē xp̄o · si aūt delectabil'r ꝺ̄ debitū dīnī ordīs ꝺūgat̄ mens q̃buscūq; aliis reb⁹ dicet̄ fornicacõ spūalis · ℔m ꝺ ieīmie · nj° · tu autē fornicata es cũ amatoribꝰ ml'tis et h° mõ accipiēdo castitatē castitas ē gn̄alis vtus · qꝫ p quālibet vtutē retrahit̄ mens hūana ne reb⁹ illicitis delectabilit̄ ꝺūgat̄ · p̄cipal'r tñ racõ hui⁹ castitatis ofistit in caritate ⁊ ī aliis vtutib⁹ theologicis q̃b⁹ mēs hois ꝺūgitur deo ¶ ad · j° · g̃ ꝺ̄ · qꝫ racõ illa ꝓcedit de castitate metha · dicta ¶ ad · ij · ꝺ̄ · qꝫ sic̄ ꝺ̄ dictū ē ocupia delctabilis maxīe assil'at puero eo ap petit⁹ delctabilis est nob onalis et p̄cipue delectabiliū ℔ · tactū q̃ ordīant̄ ad obuacõz naē · ⁊ inde est qꝫ si nuāt̄ horū delectabiliū ocupia p hoc qꝫ ei ofenciat̄ maxīe auget̄ · sic̄ puer qui sue voluntati relinquit̄ · et sic ocupiscēcia hoz delctabiliū maxīe indigz castigari · ⁊ ideo ēca huīoi ocupias anthonomastice ꝺ̄ castitas · sic̄ et fortitudo est ēca ea in quib⁹ maxīe indigem⁹ anī firmitate ¶ ad · nj · ꝺ̄ · qꝫ racõ illa ꝓcedit de fornicacõe spūali metha phorice dcta q̃ opponit̄ castitati spūali ut dctm est

¶ ad · nj · sic ꝓcedit̄ · vī qꝫ castitas nõ sit vtus distincta ab abstinēcia · quia ēca mãz vni⁹ gn̄is sufficit vna vt⁹ · ſz vni⁹ gn̄is ee vident̄ que ptinēt ad vnū sensū · cũ g̃ delctacõ cibor⁹ ēca quã ē abstinēcia et delctacõ veñeoz ēca q̃m ē castitas p tinēat ad tactū · vī qꝫ castitas nõ sit alia vt⁹ ab abstinēcia ¶ ꝺ̄ · phs in · nj° · eth · oīa vicia intem pancie assil'at puerilib⁹ pctis q̃ castigacõe ꝺigēt · ſz castitas notāt̄ a castigacõe vicioz oppositoz · g̃ cũ p abstiencīā cohibeant̄ quedā vicia intp̃ancie · vī qꝫ abstinēcia sit castitas ¶ ꝺ̄ · delctacões alioz sensuū ptinēt ad tp̃anciā inq̃ntū ordinātur ad de lectacõz tact⁹ · ēca q̃s est tp̃ancia · ſz delectacões cibor⁹ ēca q̃s ē abstinēcia ordinant̄ ad delectacões veñeoz ēca q̃s est castitas · vñ dic̄ iero⁹ · venē et genitalia sibimetipis intima vicina sunt ut ex vicinitate

mēbroz ofecacõ intelligat̄ · vicioz g̃ abstinēcia ⁊ castitas nõ sūt vtutes ab inuicē distincte ¶ Sz ꝺ̄ est qꝫ ap° · ij · ad cor · vij° · onūat castitatē ieiunijs q̃ ad abstinenciā ptinēt ¶ ñ ꝺ̄ · qꝫ sic̄ dictū est tp̃ancia est ꝓprie ēca ocupias delectabilū tact⁹ · ⁊ ideo oportz ut vbi sūt diūse rões delectacõis ibi sint diūse vtutes sub tp̃ancia ophense · delectacões aut̄ ꝓportionant̄ opacõnib⁹ q̃z sūt pfectões · ut ꝺ̄ in · ix° · eth · manifestū est autē qꝫ altius gn̄is sūt operacõnes ptinēte sad vsū cibor⁹ q̃b⁹ na indiui duī obuat̄ et opacões ptinētes ad vsū veñeoz q̃b⁹ obuat̄ na spēi · ⁊ ideo castitas q̃ est ēca delectacões veñeoz est vtus distincta ab abstinēcia q̃ est circa delctacões cibor⁹ ¶ ad · j · g̃ ꝺ̄ · qꝫ tp̃ancia nõ ofistit p̄cipalit̄ ēca delectacões tact⁹ q̃ntū ad iudiciū sb⁹ de tāgibilib⁹ qꝫ est eiusdē rõnis in oīb⁹ · ſz q̃ntū ad ip̄m vsū tangibiliū · ut ꝺ̄ in · nj° · eth · est aūt alia racõ vtēdi cibis et potib⁹ et veñeis · et ideo oportet ee diūsas vtutes licz sint vni⁹ sens⁹ ¶ ad · ij · ꝺ̄ · qꝫ delectacões veñe sūt vehemēciores ⁊ magis op p̃mentes rõem q̃z delectacões cibor⁹ · et ꝓpt̄ hoc ma gis indigēt castigacõe et refrenacõe · ꝺa si eis ofē ciat̄ magis ex hoc increscit vis ocupīe ⁊ deicit̄ vt⁹ mētis · vñ aug⁹ dic̄ in · j° · soliloq⁹ · nichil ee sēcio qꝫ magis ex arte deiciat aīm virilem q̃z blādimē ta femīe · corp̄ūq; ille otact⁹ sine q̃ vxor haberi nõ pt ¶ ad · nj · ꝺ̄ · qꝫ delectacões alioz sensuū nõ p tinēt ad natāz hois obuādā nisi put ordinant̄ ad delectabilia tact⁹ · et ideo ēca huīoi delectacões nõ est aliq̃ alia vt⁹ sub tp̃ancia ophensa · ſz delctacões cibor⁹ q̃z uis aliq̃lit̄ ordinent̄ ad delctacões veñeoz · tñ ecīā p se ordinant̄ ad vitā hois obuandā · ⁊ ideo ecīā p se hñt spāalē vtutē quāuis illa vt⁹ q̃ abstinencia dicit̄ ordinet actū suū ad finem castitatis

¶ ad · nj · sic ꝓcedit̄ · vī qꝫ pudicicia nõ ptinet spāalit̄ ad castitatē · ꝺic̄ enī aug⁹ ī · j° · de ci · dei · qꝫ pudicicia est quedā vt⁹ aīe · nõ g̃ est aliq̃ ad castitatē ptinēs · ſz est p seipaz vtus a castitate distincta ¶ ꝺ̄ · pudicicia a pudore ꝺ̄ · q̃ vī idem ee vēcundie · ſz vēcundia ℔m damascenū est de turpi actu · qꝫ ꝺuenit oñi actui vicioso · g̃ pudicicia nõ magis pertinet ad castitatē q̃z ad alias virtutes ¶ ꝺ̄ · phs ꝺic̄ in · nj° · eth · qꝫ oīs intp̃ancia gn̄al'r est maxīe exprobrabil' · ſz ad pudicicīā ptinē videt̄ fugē ea q̃ exprobrabilia sūt · g̃ pudicicia ptinet ad oñes ptes tp̃ancie · nõ autē spāaliter ad castitatē ¶ Sed ꝺ̄ ē qꝫ aug⁹ dic̄ in li° de pseūancia · p̄dicāda est ecīā pudicicia ut ab eo qui hab⁹ aures audiēdi nichil gēitalib⁹ mēbris illicitū ꝓpetret̄ · ſz vs⁹ geni taliū mēbroz ptinet ad castitatē · g̃ pudicicia ꝓpe ad castitatē ptinet ¶ ñ ꝺ̄ · qꝫ sic̄ dictū ē nomē pudicicie a pudore sumit̄ in q̃ vēcundia sīgnificat̄ · et ideo oportz qꝫ pudicicia sit ꝓpe ēca illa de quib⁹ hoīes maxīe vēcundant̄ · maxīe autē vēcundat̄ur hoīes de actib⁹ veñeis ut aug⁹ dic̄ in · nj° · de ciui · dei · intñ qꝫ ecīā cōcubit⁹ nupcialis qui honestate nupciaz decorat̄ vēcundia nõ careat · ⁊ hoc ideo q̃a mot⁹ genitaliū mēbroz nõ subdit̄ impio rõis · sic̄ mot⁹ alioz exteriorū mēbroz · vēcundat̄ autē hõ nõ

solū de illa ōmixtione venēa · sed eciā de ḡbuscūq; signis eius · ut phs dicit in · ij° · rethorice · et ideo pudicicia attendit̄ ꝑpe ēca venēa et p̄cipue circa signa venēoꝝ · sic̄ sunt appetitus impudici oscula et tactus · ⁊ quia hec magis solent deprehendi · ideo pudicicia magis respicit hūoi exteriora signa · castitas autē magis ipaꝝ venēam cōmixtionē · et ideo pudicicia ad castitatem ordinatur nō quasi virtus ab ipa distincta · sed sicut repmens castitatis circūstanciā quandā interdū tamē vnū pro alio ponit̄ ℣ ad · j · ḡ dō · qp augustī ibi accipit pudiciciā ꝑ castitate ℣ ad · ij · dō · qp quāuis oīa vicia habeant turpitudinem quādam spēaliter tm̄ vicia intemperancie precipue sūt exprobrabilia pcta venēa · tum ꝑpter inobediencīā gentiliū mēbroꝝ · tum ꝑpter hō qp racō ab hūoi maxime absorbeat̄ ℣ ad · nj · vero patet ex supra dictis

Deinde cōsiderandū est de virginitate Et circa hoc querunt̄ · v · Primo in quo consistat virginitas Secūdo vtrum sit licita Tercio vtꝝ sit virtus Quarto de excellencia eius respectu matrimonij Quinto de excellencia eius respectu aliarum virtutum

℣ ad · j · sic p̄dict̄ · videtur qp virginitas non cōsistat ī integritate carnis · dicit enī augustī° in libro de nupcijs et cōcupiscencia · qp virginitas est in carne corruptibili in corrupcōnis ꝑpetua meditacio · sꝫ meditacio nō pertinet ad carnem · ḡ virginitas nō consistit ī carne ℣ ō · virginitas pudiciciam quādam importat · sꝫ augustīn° dicit in · j · de ciuitate dei · qp pudicicia ꝟsistit in anima · ḡ virginitas nō consistit in carnis incorrupcōne ℣ ō · carnis integritas videtur̄ consistere in signaculo virginalis pudoris · sꝫ quādoqꝫ absqꝫ virginitatis p̄iudicio frangitur illud signaculum · dicit enim augustīn° in · j · de ciuitate dei · qp illa membra possunt diuersis casibus vulnerata vim ꝑpeti ⁊ medici quādoqꝫ saluti opitulantes · hoc ibi faciunt qp horret aspectus obstetrix eciā virginis cuiusdam integritatē manu velut explorans dum inspicit perdidit · et subdit nō opinor q̄quā tam stulte sapere ut huic periisse aliqd̄ existimet eciā de ipius ordinis sanctitate quāuis membri illius integritate iam perdita · ḡ virginitas nō ꝟsistit ī carnis incorrupcōe ℣ ō · currupcio carnis maxime in seminis resolucōe consistit que potest fieri sine concubitu uł in dormiendo uł vigilando · sed sine concubitu nō videtur̄ perdi virginitas · dicit enī augustīn° in libro de virginitate · qp virginalis integritas ⁊ per piā cōtinenciā ab omni cōcubitu immunitas angelica porcio est · ḡ virginitas nō cōsistit in carnis incorrupcōne ℣ sꝫ ō est qp augustīn° in eodem libro dicit · qp virginitas est continencia qua integritas ipi creatori anime ⁊ carnis fouet consecratur̄ ꝟuatur ℣ ad · iij · ñ dō · qp nomen virginitatis a virore sumptum videtur̄ · et sicut illud dicitur virens ⁊ in suo virore ꝑsistere qd̄ non est ex superhabundancia caloris aduste cōtrū · ita eciā virginitas hoc importat qp persona cui inest imunis sit a concupiscencie aduste cōtrū que esse videtur in consumacōne maxime delectacōis corporalis qualis est venēorum delectacio · vñ ambros dicit in libro de virgīitate qp castitas virginalis est expers contagionis integritas · in delectacōne autem venēorum tria sunt considerare · vnū quidem qd̄ est ex parte corporis scilicet violacio signaculi virginalis · aliud autē est in quo coniūgitur id qd̄ est anime cum eo qd̄ est corporis scilicet ipsa resolucio seminis delectacōem sensibilem creans · tercium autē est solum ex parte anime scilicet propositum p̄ueniendi ad talem delectacionem · in quibus tribus id qd̄ primo positum est peraccidens se habet ad moralem actum qui non consideratur per se nisi secundū ea que sunt anime · secundum vero materialiter se habꝫ ad actū moralem · nam sensibiles passiōes sunt materia moraliū actuū · tercium vero se habet formaliter et ꝓpletiue · quia racio moraliū in eo qd̄ est racōnis cōpletur · quia ḡ virginitas dicitur per remotionem dēte corruptōnis consequens est qp integritas mēbri corpalis peraccedens se habeat ad virginitatem · ipa autē imunitas a delectōne que consistit in seminis resolucione se habet materialiter · ipm autem propositum perpetuo abstinendi a tali delectacōne se habet formaliter et cōpletiue in virginitate ℣ ad · j · ḡ dicendum · qp illa diffinicio augustini tāgit quidem in recto id qd̄ est formaliter in virginitate · nam per meditacōnem intelligitur ꝑpositum racōis · qp autem addit̄ ꝑpetua nō sic intelligitur qp oporteat virginem semper actu talem meditacionem habere · sed quia hō debet in proposito gerē ut ꝑpetuo in hoc perseueret id vero qd̄ est materiale tangitur in obliquo · cū dicitur in corrupcōis in carne corruptibili qp additur ad ostendendum virginitatis difficultatem · nam si caro corrumpi nō posset nō esset difficile ꝑpetuam incorrupcōnis meditacōnem habere ℣ ad · ij · dicendū · qp pudiciticia est quidē essencialit̄ in anima · materialiter autem in carne · ⁊ similiter virginitas · vñ augs dicit in libro de virginitate · qp licꝫ virginitas in carne seruetur · ac per hoc corporalis sit tamen spiritualis est q̄ꝫ fouet et ꝟuat continencia pietatis ℣ ad · nj · dicendum · qp sicut dictum est integritas corporalis mēbri peraccidens se habet ad virginitatem · inquantum scilicet per hoc qp ex ꝓposito voluntatis abstinet quis a delectacione venēa remanet integritas in membro corporeo · vnde si cōtingat qp per alium modum aliquo casu membri integritatis corrumpat̄ non magis preiudicat virginitati q̄ꝫ si corrumpat̄ manꝰ aut pes ℣ ad · nj · dō · qp delectacō que est ex seminis resolucione dupliciter potest contingē · vno modo vt procedat ex mētis proposito et sic tollit virginitatē · siue fiat per concubitum siue absqꝫ concubitu · facit autē mēcionē augs de concubitu · quia hūoi resolucō comuniter et naturaliter ex concubitu causatur alio modo potest ꝓuenire preter ꝓpositum mētis

uel in dormiendo uel per violenciam illatam cui mens non consentit quãuis caro delectacõnem experiatur, ut eciã ex infirmitate nature · ut patet in hys qui fluxum seminis paciuntur · et sic non perditur virginitas · quia talis pollucio nõ accidit per impudicicia quam virginitas excludit

Ad · ij · sic pceditur · videtur q̃ virginitas sit illicita · omne enĩ q̃ contrariatur precepto legis nature est illicitum · sed sicut preceptum legis nature ad conseruacõnẽ indiuidui est q̃ tangitur genĩ · ij° · de oĩi ligno q̃ est in padiso omedetis · ita eciã p̃ceptũ legis nature est ad ꝺuacõm spẽi q̃ ponit genĩ · j° · crescite et multiplicamini et replete terram · g̃ sic peccaret qui abstinẽt ab oĩi cibo utpote faciens cõtra bonũ indiuidui · ita eciã peccat qui oĩno abstinet ab actu gn̄acõnis utpote faciens ctra bonum spẽi

Sed cõ · oĩe id̃ q̃ recedit a medio vtutis vi ẽe vicioſum · ſz vginitas recedit a medio vtutis ab oĩibus delectacõnibꝫ venereis abstinens · dic̃ ph̃s in · ij° · eth̃ · q̃ qui oĩi voluptate potitur et qui neq; ab vna recedit intpatus est · qui autẽ omnes fugit agrestis est et insensibilis · g̃ virginitas est aliquid vicioſũ

Sed cõ · pena nõ debet̃ nisi vicio · sed apud antiquos punicbant̃ secundũ leges illi qui semp celibem vitã ducebãt · vnde et maxim⁹ valerius dicit · et augustin⁹ dic̃, q̃ ꝑ̃o in vera religione sacrificasse dr̃ ut ꝑpetua eius cõtinencia tãquã pcm̃ abolẽtur · g̃ vginitas est pcm̃

Sed cõ · est q̃ nullũ pcm̃ recte cadit sub ꝺsilio · ſz vgitas rcte cadit sb ꝺsilio · ꝺ enĩ · j · ad cor vj° · de vgĩbꝫ autẽ p̃ceptũ dn̄i nõ habeo · ꝺsiliũ aũt do · g̃ virginitas nõ est aliq̃ illicitum

Sed cõ · dr̃ q̃ in humanis actibꝫ illud est vicioſũ q̃ est p̃ter rectam rõz · habet autẽ hoc recta racio ut hys que sũt ad finem vtat̃ aliquis secundũ eam mensurã que congruit fini · est aũt triplex hominis bonũ · ut ꝺ in · j° · eth̃ · vnũ quidẽ q̃ ꝺsistit in exteriorib⁹ rebus · puta diuiciis · aliud aũt q̃ ꝺsistit in bonis corporis · tercium autẽ q̃ consistit in bonis anime inter que et bona cr̃eplatiue vite sũt pociora bonis vite actiue · ut ph̃s probat in · x° · eth̃ · et dn̄s dicit luc̃ · x° · maria optimã partem elegit quoꝝ bonorũ exteriora quidẽ ordinant̃ ad ea que sũt corporis · et ea vero que sũt corporis ad ea q̃ sũt anie · et vltius ea que sũt vite actiue ad ea q̃ sũt vite cr̃eplatiue · ptinet autẽ ad rectitudinẽ rõnis ut aliq̃s vtatur exterioribus bonis secundũ eam mensurã que cõpetit corpi · et similit̃ de alijs · vñ si quis abstineat ab aliquibus possidendis q̃ alias eẽt bonũ possidẽ ut consulat saluti corpali uꝛ eciã contemplacõni veritatis nõ esset hoc vicioſũ · sed secundũ racõm rectam · et similit̃ si quis abstineat a delectacõibꝫ corpalibꝫ ut liberius vacet cõtemplacõni veritatis ptinet hoc ad rectitudinem rõnis · ad hoc autẽ pia virginitas ab omni delectacõne venea abstinet ut liberius diuine cõtemplacõni vacet · dic̃ enĩ ap̃lus · j · ad cor · vij° · mulier innupta et virgo cogitat que dn̄i sunt ut sit scta et corpe et spũ · que autem nupta est cogitat que sũt mũdi quomodo placeat viro · vnde relinquit̃ q̃ virginitas nõ est aliquid vicioſũ · ſz pocius laudabile

Ad · j · g̃ dicendũ · q̃ preceptum habet rõnem debiti ut supra dictũ est · dupl'r autẽ aliquid est debitum · vno⁹ ut impleat̃ ab vno et hoc debitũ sine pcto preteriri nõ potest · aliud autẽ est debitũ implendũ a multitudine · et t̃le debitũ implendũ nõ tenet̃ q̃libꝫ de mlt̃itudie · multa enĩ sũt multitudini necessaria ad que implenda vnus nõ sufficit · sed implent̃ a multitudine · dum vn⁹ hoc alius id̃ facit · ꝑceptum igitur legis nature homĩ datum de conmestione necesse est q̃ ab vnoquoq; impleatur · aliter enĩ indiuiduum cõseruari nõ posset · sed ꝑceptum datum de gn̄acõne respicit totam multitudinẽ hominũ cui necessariũ est nõ solum q̃ mlt̃iplicetur corpalit̃ · sed eciã q̃ spũaliter proficiat · et ideo sufficienter ꝓuidetur humane multitudini si quidã carnali gn̄acõni opam dent quidã vero ab hac abstinẽtes cõtemplacioni diuinoꝝ vacant ad tocius humani generis pulchritudinẽ et salutẽ · sic̃ eciã ĩ exercitu quidam castra custodiũt · quidam signa deferũt · quidam gladijs dẽcant que tamen omnia debita sũt multitudini · ſz per vnum impleri nõ possunt

Ad · ij · dr̃ · q̃ ille qui abstinet ab oĩibus delectacõnibus preter racõm rectam quasi delectacões secundũ se abhorrẽs est insensibilis sic̃ agricola, virgo autẽ non abstinet ab omni delectacõne · sed solum a delectacõe venerea · et ab hac abstinet ꝺm racõm rectam ut dictũ est · medũ autẽ virtutis nõ secundũ quãtitatem · sed secundũ rõm rectam determinat̃ · ut dicitur in · ij° · eth̃ · vñ de magnanimo dicitur in · mj° · eth̃ · q̃ est magnitudie extremus · eo aũt q̃ ut oportet medius

Ad · nj · dr̃ · q̃ leges feruntur secundũ ea que ut in pluribus accidunt · hoc autẽ rarum erat apud antiquos · ut aliquis amore veritatis cõtemplande ab omni delectacõne venea abstinẽt · q̃ solus p'o legitur fecisse · vñ nõ sacrificauit q̃si h⁹ peccatũ reputaret · ſz puerse opĩoni ciuiũ cedens · ut ibidem aug⁹ dic̃

Ad · nj · sic ꝓdic̃ · videt̃ q̃ virginitas nõ sit virtus · nll'a enĩ virtus ineſt nobis a nã · ut ph̃s dicit in · ij° · eth̃ · ſz virginitas ineſt a nã · quilibet enĩ mox natus virgo est · g̃ virginitas nõ est virtus

Sed cõ · quicũq; habet vnam vtutem habet oĩes ut supra habitũ est · ſz aliq̃ habẽt alias virtutes qui nõ habent virginitatẽ · alioquin cũ sine virtute nll'us ad regnum celorum perueniat nullus sine virginitate ad ip̃m posset puenire q̃ esset matrimoniũ oĩnũ dampnare · g̃ vginitas nõ est vtus

Sed cõ · omnis vtus restituit̃ p̃ pn̄iaz · ſz virginitas nõ repatur per penitenciã · vñ iero⁹ dicit cũ cetera deus possit nõ ꝑ virginitatẽ post ruinã repare · g̃ videt̃ q̃ virginitas nõ sit virtus

Sed cõ · nll'a vtus pdic̃ sine pcto · ſz virginitas pdic̃ sine pcto sez per mr̃ioniũ · g̃ vginitas nõ est vtus

Sed cõ vginitas cum dimidic̃ viduitati et pudicicie cõiugali · sed neutr̃ illoꝝ ponitur virtus · g̃ virginitas non est virtus

Sed ctra est q̃ ambrosi⁹ dicit in libro de virginitate inuitat virginitatis

amor ut aliquid de virginitate dicam⁹. ne veluti
transitu quodã perstricta videatur que principal
est virtus ¶ Rñ dõ. qp sicut supdictũ in vgini-
tate est sic forle et opletiuũ ꝓpositũ ꝑpetuo absti-
nendi a delectacõne venerea. qp quidem ꝓpositum
laudabile redditur ex fine. inquãtum scilicet hoc
fit ad vacandũ rebꝫ diuĩs. matiale autẽ in vgini-
tate ẽ integritas carnis absq; omni expimẽto ve-
nẽe delectacõis. manifestũ est autẽ qp vbi ẽ spẽal
mã hõis habẽs spẽalẽ excellenciã ibi inuenit spẽal
racõ vtutis. sic patz in magnificencia q̃ ẽ ẽca mag-
nos sũptus et ex hoc est spẽalis vtus a liberalitate
distincta q̃ oñit se habet ẽca oñez pecuniaz vsũ.
hoc aũt qp est obuare se imunẽ ab expimẽto venẽe
delectacõnis habz q̃dam excellenciã laudis sup hoc
qp ẽ obuare se imunẽ ab inordinacõe venẽe volup-
tatis. et ideo vginitas est quedã spẽalis vt⁹ habẽs
se ad castitatẽ. sic magnificencia ad liberalitatem
¶ Ad. j. g̃ dõ. qp homes ex sua natuitate habẽt id
qõ mãle est scz integritatẽ carnis imunẽ ab expi-
mẽto venẽoz. nõ tñ hñt id qõ est formale in vgi-
nitate ut scz habeãt ꝓpositũ buãdi huĩoi integri-
tatẽ ꝓpẽ deũ et ex hoc habz rõz vtutis. vñ aug⁹ dic
ĩ li° de vgi. nec nos ĩ vginibꝫ ꝑdicam⁹ qp vgines
sũt. sz qp deo dicate pia ntinẽcia vgines sũt
¶ Ad ij. dõ. qp onexio vtutũ accipit ꝑm id qõ est forma-
le in vtutibꝫ idest ꝑm caritatẽ. uel ꝑm prudenciã
ut sup hitum est. nõ aũt ꝑm id qõ est mãle ĩ vir-
tutibꝫ. nichil enĩ ꝓhibz alicui vtuoso suppetẽ mãz
vni⁹ vtutis. nõ autẽ mãz altius. sic paup hz mãz
tpancie nõ autẽ mãz magnificencie. et hoc mõ dicui
hñti alias vtutes deest mã vginitatis idest ꝑdicta
integritas carnis. tñ pt id qõ est formale in vgi-
nitate habẽ ut scz in ꝓparacõne mẽtis ꝑdicte inte-
gritatis obuãde ꝓpositũ si hoc sibi opetet. sic paup
pt in ꝓparacõe aĩ habẽ ꝓpositũ magnificos sũpt⁹
faciendi si sibi opetet. et sil'r ille q̃ est in ꝓspitate
habz in ꝓparacõe anĩ ꝓpositũ adũsa eg̃nimiẽ tolle-
rãdi. ¶ sine hac ꝓparacõe anĩ nõ pt ẽe aliqs vtuo-
s⁹ ¶ Ad. nj. dõ. qp vtus p pnĩaz repari pt quantũ
ad id qõ est formale in vtute. nõ autẽ q̃ntũ ad id
qõ est mãle in ipa. nõ enĩ si qs magnific⁹ osũpse-
rit diuicias suas p pnĩaz ptãti restituũtur ei di-
uicie ¶ sil'r ille q̃ peccãdo vginitatẽ amisit p pnĩaz
nõ corrũpat vginitatis mãz. sz recupat vginita-
tis ꝓpositũ. ẽca mãm autẽ vginitatis est aliqd qõ
miracl'ose repari potit diuit⁹ scz integritas mẽbri
q̃m dixi⁹ accidẽtal'r se ad vginitatẽ habẽ. aliud aũt
est qp nec miracl'ose repari pt ut scz qp exptus est
voluptatẽ venẽaz fiat nõ expt⁹. nõ enĩ de⁹ pt facẽ
ut ea q̃ fcta sũt nõ sint fcta ut ĩ. j. hitum ẽ ¶ Ad
. mj. dõ. qp vginitas ꝑm qõ est vtus importat ꝓpo-
sitũ voto firmatũ integritatis ꝑpetuo buãde. dic
enĩ aug⁹ in li° de vgi. qp p vginitatẽ integras car-
nis ipi creatori aie ¶ carnis vouẽ obsecẽtur buat-
vñ vginitas ꝑm qõ est vtus nũq̃ amittit nisi p
pcm ¶ Ad. v. dõ. qp castitas coniugalis ex hoc solo
laudẽ habz qp abstinet ab illicitis voluptatibꝫ. vñ
nõ habet aliquã excellenciã supra oñem castitatẽ.

viduitas autẽ addit qdẽ aliqd sup castitatẽ oñez-
nõ tñ pucnit ad id qp est pfectũ in mã ista scz ad
oĩmodã imunitatẽ venẽe voluptatis. sz sola vgi-
nitas. et ideo sola vginitas ponit vtus spẽalis ꝑ
castitatem. sic magnificencia supra liberalitatem

Ad. mj. sic ꝓdic. vi qp vginitas nõ sit ex-
cellẽcior mrionio. dic enĩ aug⁹ i li° de bono
coniugali. nõ impar mitum ẽ ntinẽcie ĩ iohe q̃ nlkas
expt⁹ est nupcias. et in abrahã q̃ filios gnauit. sz
maioris vtutis mai⁹ est mitum. g̃ vginitas nõ
est pcior vtus q̃ castitas coniugalis ¶ Ad. ex vtute
depẽdz laus vtuosi. si g̃ vginitas pferret ntinẽcie
coniugali vi ẽe oñs qp q̃libz vgo eẽt melior q̃libet cõ-
iugata. hoc autẽ est flm. g̃ vginitas nõ pferẽ cõ-
iugio ¶ Ad. bonũ oñe poci⁹ est bono puato. uẽz per
phm. j. eth. sz coniugiũ ordiat ad bonũ oñe. dic enĩ
aug⁹ in li° de bono coniugali. qp ẽ cibꝫ ad salutẽ hois
h° est ocubit⁹ ad salutẽ hũani gnis. vginitas aũt
ordiat ad bonũ spẽale. ut scz vitet ebulacõz carnis
q̃m sustinẽt coniugati. sic pz p apl'm. j. ad coz. vij°
g̃ vginitas nõ est pcior ntinẽcia coniugali Sed ꝺ
est qp dic aug⁹ in li° de vgini. certa rõne et sctaz
scpturaz auctate nec pctm ẽe nupcias inuẽim⁹.
nec eas bono. aut vginalis ntinẽcie. sz eciã viduat
q̃em ¶ Rñ dõ. qp sic pz ĩ li° ierõi. ꝺ iouinianũ.
hic error fuit iouiniani q̃ posuit vginitatẽ nõ ẽe
mrionio pfendã. q̃ qdẽ error pcipue destruit ex-
emplo xpi q̃ et mrez vginẽ elegit et ipe vginitatẽ
buauit et ex doctna apli q̃. j. ad coz. vij°. vgitatẽ
osuluit tãq̃ meli⁹ bonũ. et eciã rõe. tũ qua bonũ
diuinũ est pci⁹ bono hũano. tũ q̃a bonũ aie pferẽ
bono corpis. tũ eciã q̃a bonũ ntẽplatie vite pferẽ
bono actie. vginitas autẽ ordinat ad bonũ aie ꝑm
vitã ntẽplatiuã qõ ẽ cogitare ea q̃ sũt dei. cõiugiũ
autẽ ordinat ad bonũ corpis qõ est corpalis mlti-
plicacõ gnis hũani. et ptinet ad vitã actuã. quia
vir et mlier in mrimonio vniẽtes ncce hñt cogi-
tare q̃ sũt mũdi. uẽz p apl'. j. ad coz. vij°. vñ in-
dubitanter virginitas pferenda est continencie
coniugali ¶ Ad. j. g̃ dicendo. qp matrimonium nõ
solũ pensatur ex gne actus. sed magis ex genere
opantis. habuit autẽ aĩm abrahã sic dispositũ ut
patus eẽt vginitatẽ buare si eẽt tẽpori cõgruũ ex
quo meritũ ntinẽcie coniugalis in ipso equat mito
ntinẽcie vginalis in iohe respectu pmi sbalis. nõ
aũt respectu pmi accntal. vñ aug⁹ dic in li. de bo.
coiu. qp iohis celibat⁹ et abrahe onubiũ p tpm dis
tribucõe xpo militauerũt. sz ntinẽciã iohes ĩ ope/
abrahã vero ĩ solo hitu hẽbat ¶ Ad. ij. dõ. qp licz
vgitas sit melior q̃z ntinencia coniugal. pt tñ cõiu-
gat⁹ melior ẽe q̃z vgo duplici rõne. pmo quidẽ ex-
pte castitatis si scz ille q̃ est coniugat⁹ hẽat aĩm ma
gis patũ ad vginitatẽ buãdam si oportẽt q̃z ille q̃
est actu vgo. vñ aug⁹ instruit vginẽ ĩ li° de bono
cõiugali. ut dicat ego nõ sũ melior q̃z abrahã. sed
melior est castitas celibũ q̃z castitas nupciarũ. et
rõm postea subdit dicẽs. qõ cnĩ nũc ago meli⁹ ille
egisset si tũc agendũ. qõ autẽ illi egerũt sic ego nõ
agẽm eciã si nũc agendũ eẽt. scdo q̃a forte ille q̃ nõ

est ẏgo habet aliq̃ excellẽciorẽ ẏtutẽ · vñ aug⁹ dic̃ in li° de ẏginitate · vñ scit ẏgo q̃uis sollicita que sũt dñi ne forte ꝑter aliquã sibi incognitã infirmitatẽ nõ sit nec martirio illa vero mlier cui se ꝑferre gestiebat iam possit bibẽ calicẽ dñice passionis ℣ ad · nj · dõ · q̃ bonũ ñe poci⁹ est bono priuato si sit eiusdẽ gñis · ꝛ ꝑt ẽe q̃ bonũ priuatũ sit melio⁹ ℔m suũ genus · ⁊ hoc mõ ẏginitas deo dedicata ꝑfertur fecũditati carnali · vñ aug⁹ dic̃ in li° de ẏginitate · q̃ fecunditas carnis eciã illaꝫ q̃ in hoc tp̃e nichil aliud in ouugio q̃z ꝑplem req̃runt quã mancipent xp̃o pro amissa ẏginitate conpẽsari non posse credenda est

Ad · v · sic ꝓcedi · vi q̃ ẏginitas sit maxima ẏtutũ · dicit enĩ cip̃an⁹ in li° de ẏginitate · nũc nob ad ẏgines ℔mo est q̃z quo sublimior gl'a est · maior enĩ flos ille eccl'iastici germis dec⁹ atq; ornamentũ gr̃e spũalis illustror porcio gregis xp̃i ℣ iõ · mai⁹ p̃mium debeꝫ maiori ẏtuti · ꝛ ẏginitati debeꝫ maximũ premiũ sc̃z fruct⁹ cẽtesim⁹ · uꝛ math · xnj · in glo · g̃ ẏginitas est maxĩa ẏtutũ ℣ iõ · tãto q̃qua ẏtus est maior quãto p eã aliq̃s xp̃o magis ꝺformaꝫ · ꝛ maxime aliq̃s ꝺformatur xp̃o p ẏginitatẽ · dicit enĩ apoc̃ · xmj · de ẏginib⁹ · q̃ sequunt agnũ quocũq; ierit ⁊ q̃ cantãt cãticũ nouũ q̃ nemo ali⁹ potat dicẽ · g̃ ẏginitas ẽ maxima virtutũ ℣ Sz nõ est q̃ aug⁹ dic̃ in li° de ẏginemo quãtum puto ausus fuit ẏginitatẽ ꝑferre monastio · ⁊ ĩ eodẽ li° dic̃ · ꝑclarissimũ testimoniũ phibet eccl'iastica auctas in qua fidelib⁹ notũ est quo loco martires ⁊ q̃ defũcte sc̃timoniales ad altaris sac̃menta recitent̃ p q̃ dat̃ intelligi q̃ martiriũ virginitati ꝑferẽ et sil'r monasterij status ℣ ñ dõ · q̃ aliq̃d ꝑt dici excellẽtissimũ dupl'r · vno⁹ in aliq̃ gñe · ⁊ sic ẏginitas est excellẽtissima sc̃z in gñe castitatis · trãscẽdit enĩ et castitatẽ vidualẽ et ꝺiugatã · q̃a castitati auctate attribuiẽ decor · et ideo ẏginitati p ꝺns attribuiẽ excellẽtissima pulchritudo · vñ et ambro⁹ dic̃ in li° de ẏgi · pulchritudinẽ q̃s ꝑt maiorẽ estimare decore ẏgis q̃ amaꝫ a rege ꝓbaꝫ a iudice · dedicaꝫ dño ꝺsequẽt deo · alio⁹ ꝑt dici aliq̃d excellẽtissimũ simpl'r · et sic ẏginitas nõ est excellẽtissima ẏtutũ · sp enĩ finis excellit id q̃ est ad finẽ · et q̃ro aliq̃d efficaci⁹ ordinaꝫ ad finẽ · tãto meli⁹ ẽ finis autẽ ex q̃ ẏgitas laudabilis reddit̃ est vacare r̃b⁹ diuĩs ut dictũ ẽ · vñ ipe ẏtutes theologice et eciã vt⁹ religionis q̃z actus est ipa occupacio ẽca res diuinas ꝑferũtur ẏginitati · sil'r eciã vehemẽci⁹ opant̃ ad hoc q̃ inhẽant deo martires q̃ ad h° postponũt q̃ꝑam vitã et viuẽtes ĩ monastijs qui ad hoc postponũt q̃ꝑaꝫ volũtatẽ ⁊ oĩa q̃ ꝑnt habẽ q̃z ẏgines q̃ ad hoc postponũt venẽaꝫ voluptatẽ · ⁊ ideo ẏginitas nõ simplicit̃ est maxĩa ẏtutũ ℣ ad · j · g̃ dõ · q̃ ẏgines sũt illustror porcio gregis xp̃i et est eaꝫ sublimior gl'a p ꝺpaçõm ad viduas et ꝺiugatas ℣ ad · ij · dõ · q̃ cẽtesim⁹ fruct⁹ attribuit̃ ẏginitati ℔m ierõm q̃ꝑ excellenciã quã habꝫ ad viduitatem cui attribuit̃ sexagesim⁹ et ad mrionũ cui attribuit̃ tricesim⁹ ꝛ sic̃ aug⁹ dic̃ ĩ li° de questiõib⁹ euãgelij · cẽtesim⁹ fruct⁹ est martirũ · sexagesim⁹ ẏginũ · et tcesim⁹ ꝺiugatoꝝ · vñ ex h° nõ sequit̃ q̃ ẏginitas simpl'r sit maxĩa ẏtutũ olim · ꝛ solũ alijs ḡdib⁹ castitatis ℣ ad · nj · dõ · q̃ ẏgines secunt̃ agnũ quocũq; ierit · quia imitant̃ xp̃m · nõ solũ in integritate mentis · ꝛ eciã in integritate carnis · ut aug⁹ dic̃ in li° de ẏginitate · ⁊ ideo ĩ pluribus secunt̃ agnũ · nõ tñ oportꝫ q̃ magis in q̃pinquo · q̃a alie ẏtutes faciũt q̃ꝑiqui⁹ inhꝛe deo p imitacõꝫ mẽtis · cãticũ autẽ nouũ q̃ sole virgines cantant est gaudium q̃ habent de integritate carnis seruata

Deinde ꝺsiderandũ est de vicio luxurie q̃ opponit̃ castitati Et p̃mo de ipa in gñali Sc̃o de spẽb⁹ ei⁹ Circa · j · q̃runt̃ · v · Primo q̃ sit mã luxurie Sc̃o vꝛz oñis ꝺcubit⁹ sit illicit⁹ Tercio vꝛz luxuria sit pcm̃ mortale Quarto vꝛz luxuria sit viciũ capitale Quinto de filiabus eius

Ad · j · sic ꝓcedit̃ · vi q̃ mã luxurie non solũ sint ꝺcupie ⁊ delectacões venẽe · dic̃ enĩ aug⁹ in li° ꝺfess⁹ · q̃ luxuria ad sacietatẽ atq; habũdanciam se cupit vocari · ꝛ sacietas ptinet ad cibos et pot⁹ · habũdancia autẽ ad diuicias · g̃ luxuria nõ nõ est ꝓpe ẽca ꝺcupias ⁊ voluptates venẽas ℣ iõ · pũ · xx° · dicit̃ · luxuriosa res ẽ vinũ · ꝛ vinũ ptinꝫ ad delectacõm cibi ⁊ pot⁹ · g̃ ẽca ea maxĩe videtur luxuria ẽe ℣ iõ · luxuria ꝺ cẽ libidinose voluptatis appetit⁹ · ꝛ libidinosa voluptas nõ solũ est in venẽis · ꝛ eciã ĩ mlꝛis alijs · g̃ luxuria nõ est solũ ẽca ꝺcupias et voluptates venẽas ℣ Sz ꝺ est q̃ ꝺ in li° de vera religione de luxuriob⁹ · q̃ seminat in carne de carne metet corrupcõ · ꝛ semiacio carnis fit p voluptates venẽas · g̃ ad has ptinet luxuria ℣ ñ dõ · q̃ sic̃ ꝓphi⁹ dic̃ in li° ethymo · luxuriosꝰ aliq̃s ꝺ q̃si sollicit⁹ in voluptates · maxime autẽ voluptates venẽe aĩm hois soluũt · et ideo ẽca voluptates venẽas maxĩe luxuria ꝺsidat̃ ℣ Ad · j · g̃ dõ · q̃ sic̃ tp̃ancia p̃cipl'r quidẽ et ꝓprie est ẽca delectacões tact⁹ · ꝺ autẽ ex oñti et p similitudinẽ quãdam in q̃busdã alijs matijs · ita eciã luxuria p̃cipl'r quidẽ in voluptatib⁹ venẽis q̃ maxĩe et p̃cipue aĩm hois resoluũt · sc̃dario autẽ ꝺ in q̃busc̃ũq; alijs ad excessũ ptinẽtib⁹ · vñ ad gall' · v · dic̃ glo · q̃ luxuria est q̃libet supfluitas ℣ Ad · ij · dõ · q̃ vinũ ꝺ res luxuriosa · ul' ℔m hũc modũ quo ĩ qualibz mã habũdancia ad luxuriã referẽ · ul' in · q̃ntũ supflu⁹ vs⁹ vini incentiuũ voluptati venẽe ꝑbet ℣ Ad · nj · dõ · q̃ libidinosa voluptas et si in alijs matijs dicat̃ tñ spẽalit̃ hoc nomẽ sibi vendicant venẽe delectacões in q̃b⁹ eciã spẽaliter libido dicitur · ut aug⁹ dic̃ in · xmj · de ciuitate dei

Ad · ij · sic ꝓcedit̃ · vi q̃ nullus actus venẽus possit ẽe sine pcto · nichil enĩ vi impedire ẏtutẽ nisi pcm̃ · ꝛ oñis act⁹ venẽus maxime impedit ẏtutẽ · dicit enĩ aug⁹ in · j · soliloq; nichil ẽe sencio q̃ magis ex arte deiciat aĩm virilem q̃z blandimẽta femie corpusq; ille ꝺtract⁹ · g̃ null⁹ act⁹ venẽ⁹ vi ẽe sine pcto ℣ iõ · vbicũq; inuenit̃ aliq̃d

Luxo · as · ꝛ plus · unde luxus vel luxuria medela dicitur ꝙ sanis bonis mutua et soluta

supfluũ p qđ a bono rõnis recedit hoc est viciosũ. qa vtus corrumpit p supfluũ et diminutũ. ut ō in .ij°. eth. sed in qlibet actu venéo est supfluitas delectacõis. qa in tñ absorbet rõm qđ impossibile est aliqđ intelligẽ in ipa. ut phs dic in .vij°. eth. 7 sic ideo dic i illo actu sps ꝑphie nõ tãgebat corda ꝑphay. g null° act° venéus pt ee sine pcto ¶ Iõ. causa pcior est qz effect°. sz pcm originale in parꝫ uulis trahit a ocupia sine q actus venéus ee non pt. uꝫ p aug in li° de nupcijs. et ocupia. g nll'us act° venéus pt ee sine pcto ¶ Sed ō est qđ aug° dic in li° de bono ꝺiugali. satis responsũ est. hẽticis. si tñ cupũt nõ ee pcm qđ neqz oꝰ nakaz cõmittit neqz ō motẽ neqz ō ꝑceptũ. et loquit de actu venéo quo antiq pres pluribꝫ ꝺiugibꝫ vrebant. g nõ ois act° venéus ẽ pcm ¶ Ad .ñ°. dō. qđ pcm in hũanis actibꝫ ẽ qđ est oꝰ ordinẽ rõnis. habz autẽ hoc rõnis ordo ut qlibet ꝺuenienẽ ordinet in suũ finẽ. et ideo nõ est pcm si p rõz hō vtat rebꝫ aliqbꝫ ad finẽ ad quẽ sũt in ordine mõ ꝺueniẽti. dũmõ ille finis sit aliqđ vere bonũ. sic autẽ ẽ vẽ bonũ qđ bueꝫ corpal' nã vni° indiuidui. ita eciã ẽ qđam bonũ excellẽs qđ bueꝫ nã spẽi. hũane. sic autẽ ad ꝺbnacõm vite vni° hois ordinat us° ciboꝫ. ita eciã ad ꝺbuacõm cocius hũani gñis us° venéoꝫ. vñ aug° dic in li° de bono ꝺiu. qđ ẽ cibꝫ ad salutẽ hois. hoc est ꝺcubit° ad salutẽ gñis. 7 ideo sic us° ciboꝫ pt ee absqz pcto si fiat debito mõ 7 ordie ꝺ. qđ ꝺpetit saluti corpis. ita eciã et us° venéoꝫ pt ee absqz oñi pcto. si fiat debito mõ et ordie ꝺ. qđ ẽ ꝺueniẽs ad finẽ gñacõis hũane ¶ Ad .j°. g dō. qđ ad pt ipedire dupl'r vtutẽ. vno° ꝯntũ ad oñez statũ vtutis. et sic nõ impedit vt° nisi p pcm. alio° ꝯtũ ad pfectũ vtutis statũ. et sic pt impediri vtus p aliqđ qđ nõ ẽ pcm. sz est min° bonũ. et hoc modo vsus femie deicit aĩm nõ a vtute. sz ab arte. idest pfectõe vtutis. vñ aug° dic in li° de bono ꝺiu. sic bonũ erat qđ martha faciebat occupata eca ministeriũ scꝫ. sed meli° qđ maria audiẽs vbum dei. ita eciã bonũ susanne i castitate ꝺiugali laudam°. sz bonũ vidue ane. et magis marie vginis añponim° ¶ Ad .ij°. dō. qđ sic sup dictũ est. mediũ vtutis nõ attẽdit ꝺ. ꝯtitatẽ sz ꝺm qđ ꝺuenit rõi rcte. et ideo habũdancia delectacõis q est i actu venéo ꝺm rõez ordiato nõ ō̃riat medio vtutis. et ꝑterea ad vtutẽ nõ ptinet ꝯntũ sens° extior delectet qđ ꝺsequit corpis dispositõm. sz ꝯtũ appetit° intior ad huioi delectacões afficiat. nec hoc eciã qđ racõ nõ pt libez actũ rõis ad spũalia ꝺsiꝺanda sil' cũ illa delectacõne habẽ. ostendit qđ act° ille sit oꝰrius vtuti. nõ enim est oꝰriũ vtuti. si rõnis act° aliqñ intimat aliquo qđ ꝺm rõm fit. alioqñ qđ aliqs se sompno ẽdit eet oꝰ vtutẽ. hoc tñ qđ ocupia et delectacio venéoꝫ nõ subiacet impio et modacõi rõis ꝺueniꝫ ex pena ꝑmi pcti. inꝺztũ sez racõ rbellis deo meruit habẽ suã carnẽ rebellẽ. uꝫ p aug. xnj°. de ci. dei ¶ Ad .nj°. dō. qđ sic aug° ibidẽ dic. qđ ex ocupia carnis. q gñanti nõ imputat in pcm. tãꝫ ex filia pcti. ples nascit origi-nali obligata pcto. vñ nõ sequitur qđ act° ille sit pcm. sz qđ in illo actu sit aliqđ penale a pcto p̃deri-

¶ Ad .nj°. sic ꝓcedit. vt qđ luxuria q ẽ // uatũ eca act° venéos nõ possit ee aliqđ pcm. per actũ enim venéum semẽ emittit qđ est supfluũ alimẽti. ut patz p phm in li° de gñacõe aĩaliũ. sz in emissiõe aliaꝫ supfluitatũ nõ attẽdit aliqđ pcm. g neqz eca act° venéos pt ee aliqđ pcm ¶ Iõ. qlibz pt licite uti ut libet eo qđ suũ ẽ. sz i actu venéo hõ nõ utit nisi eo qđ suũ est nisi forte in adultio uel raptu. g i vsu venéo nõ pt ee pcm. 7 ita luxuria nõ erit pcm ¶ Iõ. oñe pcm habz viciũ oppositũ. sz luxurie nullũ viciũ vt ee oppositũ. g luxuria nõ est peccatũ ¶ Sed cõtra qđ causa est pcior suo effectu. sz vinũ phibet ꝑ luxuriã. ꝺm i° aplm ad eph. v°. nolite inebriari vino in q̃ est luxuria. g luxuria est phibita ¶ Iõ. gall'. j°. enũat inẽ opa carnis ¶ .ñ°. dō. qđ ꝯtio aliqđ est magis nccium. tãto magis oportz ut eca i° rõnis ordo bueꝫ. vñ p oñs est viciosũ si ordo rõnis ꝑtermittit. us° autẽ venéoꝫ sic dictũ est. est valde nccius ad bonũ oñe qđ est ꝺbuacõ hũani gñis. et ideo eca hoc maxime attendi debet rõnis ordo. et p oñs si qđ eca hoc fiat ꝑter qz ordo rõnis habz viciosũ erit. hoc autẽ ptinz ad rõm luxurie ut ordinẽ et modũ rõnis excedat eca venerea. et ideo absqz ꝺubio luxuria est pcm ¶ Ad .j°. g dō. qđ sic phs in codẽ li° dic. semen est supfluũ q indigeꝫ. oꝰ enim supfluũ ex eo qđ residuũ est opacõnis vtutis. nutitiue tñ indigeꝫ eo ad op° vtutis gñatiue. sz alie supfluitates hũani corpis sũt quibꝫ nõ indigeꝫ. et ideo nõ refert qlitercũqz emittant salua decẽcia ꝺuict° hũani. sz nõ est sil'e in semis emissione q̃ talis debet fieri ut cõueniat fini ad quẽ eo indigeꝫ ¶ Ad .ij°. dō. qđ sic apl's dic .j°. ad cor. vj°. oꝰ luxuriã loquẽs. empti estis ꝑcio magno. glorificate g 7 portate deũ i corpe vro. ex eo g qđ aliqs inordinate suo corpe utit p luxuriã iniuriã facit dño q̃ pncipalis dns est corpis nri. vñ et aug° dic in li° de decẽ cordis. dns q̃ gubnat suos suos ad vtilitatẽ illoꝫ nõ suã hoc ꝑcepit ne p illecebras et illicitas voluptates corrupt templũ eius qđ ee cepisti ¶ Ad .nj°. dō. qđ oppositũ luxurie nõ tangit in mlt'is. eo qđ hoies magis sũt pni ad delectacões. et tñ oppositũ viciũ ꝺtinet sb insensibilitate et accidit h° viciũ i eo q̃ in tantũ detestat mlieꝫ vsũ qđ eciã vxoꝛi debitũ nõ reddit.

Ad .mj°. sic ꝓdit. vt qđ luxuria nõ sit viciũ capitale. luxuria enim vt idẽ ee imundicie. ut pz p glo. eph. j°. sz imũdicia est filia gule. uꝫ p greg. xxxj°. mo. g luxuria nõ ẽ viciũ capitale ¶ Iõ. ysi° dic in li° de sũmo bono. qđ sic p supbiã mẽtis itur ad ꝑstitucõm libidis. ita p humilitatẽ mẽtis salua fit castitas carnis. sz oꝰ rõm capitale viciꝫ ee vt qđ ex alio vicio oriat. g luxuria nõ est viciũ capitale ¶ Iõ. luxuria causat ex despacõne. ꝺm i° eph. mj°. q̃ desperantes seipos tradũt se impudicie. sz despacio est viciũ capitale qñ nunc ponit filia accidit ut ꝫ hĩtũ est. g multominꝰ luxuria est viciũ capitale ¶ Sz ō est qđ greg°. xxxj°. mo. ponit luxuriã inter vicia capitalia ¶ .ñ°. dō. qđ

sic ex dictis patz viciū capitale est qđ habet finem mltū appetibilē·ita q ex eius appetitu hō pcedit ad mlta pcta ꝑpetranda que oīa ex illo vicio tāq̄ ex pncipali oriri dicunt·finis autē luxurie est delectacio venerea q est maxia·vñ huiusmoi delectacio est maxie appetibilis bm appetitū sensitiuū·tū ꝓpter vehemenciā delectacōnis·tū etiā ꝓpt cōnaturalitatē huiusmodi ocupie·vñ manifestū est q luxuria est viciū capitale ¶ Ad·j·g dō·q ĩmūdicia bm q̄sdam que ponit filia gule est quedā ĩmūdicia corpalis ut supra dictū est·et sic obiectio nō est ad ꝓpositū·si vero accipiat ꝓ ĩmundicia luxurie·sic dō·q ex gula causat mālit̄·inq̄ntū scz gula ministrat mām corpalē luxurie·nō autē bm rōz cause finalis bm quā potissime attendit origo aliox vicioꝝ ex viciis capitalibus ¶ Ad·ij·dō·q sic supra dictū est cū d inani gla agatur·superbia ponit ōnis mater oīm pctoꝝ·et ideo etiā vicia capitalia ex superbia oriunt̄ ¶ Ad·nj·dō·q a delectacōibus luxurie pcipue alią abstinet ꝓpt spez fure gle q̄m despacio sibi trahit·et ido causat luxuriā·sic remouēs phibēs nō sic p se causa qđ requiri videt ad vicia capitalia ¶ Ad·v·sic ꝓcedit·vī q inconuenient dicant̄ ee filie luxurie·cecitas mētis·inconsideracō·precipitacō·incōstācia·amor sui·odiū dei·affect9 pnīs seculi·horror·ul despacio furi·ꝗa cecitas mētis et inconsideracio et precipitacio ptinet ad imprudenciā q̄ inuenit̄ in oī pcto·sic ¶ prudēcia ĩ oī vtute·g nō debet poni spāles filie luxurie ¶ Ad·ostācia ponit ps fortitudīs ut supra hītum e·sz luxuria nō opponit̄ fortitudini·sz tpancie·g incōstancia non e filia luxurie ¶ Ad·amor sui usq̄ ad stemptū dei est principiū oīs pcti·ut pz p aug·xmj·de ci dei·nō g debet poni filia luxurie ¶ Ad·ysi9 ponit quatuor scz epiloqa·scurrilia·ludic·stultiloqa·g ꝓdicta enūacō vī ee superflua ¶ Ad·3z ōt est auctas grego·xxxj·mo· ¶ Ad·ñ dō·q q̄n inferiores potē cie vehemēt afficiūtur ad sua obiecta·ōns est q superiores vires impediant̄ et deordinentur in suis actibus·p viciū autē luxurie maxie appetit9 inferior scz ocupiscibilis vehemēt intēdit suo obiecto scz delectabili ꝓpt vehemenciā passionis ¶ delectacōnis·et ideo ōns est q p luxuriā maxie superiores vires deordinent̄ scz raco ¶ volūtas·sūt autē rōis quatuor act9 in agēdis·pmo quidē simplex intelligēcia q̄ apprehēdit aliquē finē ut bonū·et h act9 impedit̄ p luxuriā·bm id dani·xmj·spes decipit et ocupia subtrahit cor tuū·et q̄ntū ad hoc ponit̄ cecitas mētis·scdo act9 est consiliū de hys q̄ sūt agēda ꝓpt finē·¶ hic etiā impedit̄ p ocupiaz luxurie·vñ tencius dic in eunucho loq̄s de amore libidinoso·q res in se·neqz consiliū·neqz modū vllū habz eam cōsilio regē nō pt·et q̄ntū ad hoc ponit̄ precipitacio q̄ importat sbtracoꝝ consilij ut s hītum e·ecius aūt act9 est iudiciū de agēdis·et hic etiā impedit̄ per luxuriā·s enī dan·xmj·de senibus luxuriosis·aūtē rūt sbm suū ut nō recordarent̄ iudicioꝝ suoꝝ et q̄ntū ad hoc ponit̄ incōsideracio·qr̄tus aūt actus est ꝓceptū rōnis de agēdo q etiā impedit̄ p luxuriā

impedit̄ scz hō impedit̄ ex impetu ocupie ne exeq̄tur id qđ decreuit ee fciendū·vñ tencius dic in eunucho de q̄dā q dicebat se recessurū ab amica h vba·vna tua lacmula restringet·ex pte aūt volūtatis cōsequit̄ duplex act9 volūtatis·q̄z vnū est appetit9 finis·et quātū ad hoc ponit̄ amor sui·q̄ntū scz ad delectacōz quā inordiate appetit·¶ p oppositū ponit odiū dei·inq̄ntū scz phibet delectacōem ocupitā·alius autē est appetit9 coz q sūt ad finē·et q̄ntū ad ad hoc ponit̄ affect9 pntis secli in q̄ scz aliąs vult frui voluptate et per oppositū ponit̄ despacio furi seculi·ꝗa dū nimis detinet̄ carnalibus delectacōibus nō curat puerire ad spūales·sz fastidit ¶ Ad·j·g dō·q sic phs dic in·vj·eth·intpancia maxime corrumpit prudenciā·et ideo vicia opposita prudencie maxime oriūtur ex luxuria q̄ est precipua intempancie spēs ¶ Ad·ij·dō·q ostancia ĩ arduis ¶ tribilibus ponit̄ pars fortitudinis·sz ostanciam habē ĩ abstinēdo a de delectabilibus ptinet ad cōtinenciā que ponit̄ pars tempancie sic supra dictū e·et ideo incōstancia que ei opponitur ponitur filia luxurie·¶ tamē etiā ꝑma incōstancia ex luxuria causat̄ inquātum emollit cor hominis et effeminatū reddit·secūdum illud osee·v·fornicacio et vinū et ebrietas aufert̄ cor·et uegecius dicit in libro de re·militari·q minus morte metuit qui min9 deliciarū nouerit in vita·nec oportet sicut sepe dctum est q filie viciꝝ capitalis cū eo in mā cōueniant ¶ Ad·nj·dō·q amor sui quātum ad quecūq bona que sibi aliquis appetit est cōmune principū peccatorum·sed quātum ad hoc spāliter q aliquis appetit sibi delectabilia carnis ponitur amor sui filia luxurie ¶ Ad·mj·dō·q illa q̄ ysi9 ponit sūt quidā inordinati actus exteriores ¶ precipue ad delectacōem ptinentes in qua est aliquid inordiatum quadrupl'r·vno modo ꝓpt materiā·et sic ponitur turpiloquiū·quia enī ex habūdancia cordis os loquitur·ut dicit̄ math·xij·luxuriosi quoq cor est turpibus delectacōnibus plenū ¶ ocupiscenciis de facili ad turpia verba ꝓrūpit·secundo ex pte cause·quia enī luxuria incōsideracionem et precipitacōm causat consequens est q faciat prorumpe in verba leuiter ¶ inconsiderate dicta que dicuntur scurrilia·tercio quantum ad finem·quia enī luxuriosus delectacōem querit et verba sua ad delectacōem ordinat·et sic prorūpit in verba ludicra·quarto quantum ad sentēciam verborū quā puerit luxuriā ꝓpter cecitatē mētis quā causat et sic prumpit in stultiloquia utpote cum suis verbis profert delectacōnes quas appetit quibuscūq alijs rebus

Hic nullus est defectus. Sequitur distinccio

dum

Deinde ꝺsiderãdum ẽ de luxurie ptibꝫ ⁊ éca hᵒ q̃runt̃. xij Primo de diuísione pcium luxurie Scᵒo vtꝫ fornicaᵓ simplex sit pcm̃ mortale Tercio vtꝫ sit maximũ pctoꝝ Quarto vtꝫ ĩ tactibꝫ et oscl'is et alijs huĩoi illecebꝫis ꝺsistat pcm̃ mortale Quĩto vtꝫ nocẽna pollucõ sit pctꝫ Sexto ꝺ stupro Septio de raptu Vĩj° ꝺ adulterio Nono de incestu Decimo de sacrilegio Vndecimo ꝺ pcto otra naturã Duodecimo de ordine grauitatis in p̃dictis speciebꝫ

Ad p̃mũ sic ꝓcediẽ videt̃ q̃ in ꝺueniẽter assignent̃ sex spẽs luxurie scilicꝫ fornicatio ſiplex. adulteriũ. incest⁹. stupꝫ. ⁊ vicia ꝺ nat̃az. diuísitas enĩ materie. nõ diuísificat spẽz. sꝫ p̃dicta diuísio sumiẽ scᵒm mãe diuísitatẽ put scꝫ aliq̃s cõmiscẽt cõiugate ul' vgini. uel alterius ꝺdicõis mˡieri. g̃ videt̃ p hoc q̃ spẽs luxurie nõ diuísificẽt ℣ spẽs vicij vnius nõ videnẽ diuísificari p ea q̃ ptinẽt ad q̃ꝺ. vicij. sꝫ adultiũ nũc differt a sĩplici fornicacõe ĩ hᵒ q̃ ás accedit ad eã q̃ ẽ altⁱ⁹ et sic ĩ iustitiã ꝺmutat. g̃ vĩ q̃ adultiũ nõ ꝺz poni spẽs luxurie ℣ sic̃ ꝺtingit q̃ ás ꝺmiscẽt mˡieri q̃ est alteiviro p mr̃imoniũ obligata. ita ecĩã ꝺtingit q̃ ás ꝺmiscẽt mˡieri q̃ est obligata deo p votũ. sic̃ g̃ adultiũ ponit̃ spẽs luxurie. ita ecĩã sacłegiũ spẽs luxurie poi ꝺz ℣ ille q̃ ẽ mr̃ionio uĩctⁱ⁹ nõ solũ pcat si ad aliã mˡierẽ accedit. sꝫ ecĩã si sua ꝺuge iordiate vtat̃. sꝫ hᵒ pcm̃ sb luxuria ꝺtinẽt g̃ debẽt inẽ spẽs luxurie ꝺputari ℣ apoˡ. ij. ad cor. xmꝰ dicit. ne iterꝫ cũ venẽo humiliet me deᵘ apud vos et lugeã mˡtos ex hijs q̃ añ peccauerũt ⁊ nõ egerũt pniaz sup inmũdicia et fornicacõe ⁊ ĩpudicicia q̃ gesserũt. g̃ vĩ q̃ ecĩã inmũdicia et inpudicicia debeãt poni spẽs luxurie sic̃ et fornicacõ ℣ diuísũ nõ ꝺuidiẽ diuidẽtibꝫ. sꝫ luxuria ꝺuidiẽ p̃dcis. ꝺ enĩ gall'. v. mãifesta sẽ opa carnis q̃ sũt fornicaᵓ inmũdicia inpudicicia luxuria. g̃ vĩ q̃ ĩ ꝺueniẽter fornicaᵓ ponat̃ spẽs luxurie Sz ꝺ est q̃ꝺ p̃dcta diuísio ponit̃ ĩ decretis xxxvj. q. j ℟ nõ ꝺ q̃ sic̃ ꝺcm̃ ẽ pcm̃ luxurie ꝺsistit ĩ hoc q̃ ás nõ scꝫ rectã rõez delectacõe venẽa vtiẽ q̃ q̃ꝺ ꝺtingit duplicit. vnõ scꝫ mãz ĩ q̃ huĩoi delectacõm q̃rit. alioˡ scꝫ q̃ mã debita exĩte nõ obꝺuantur alie debite ꝺdões et q̃a circũstãcia inq̃ntũ huĩoi nõ dat spẽz actui morali. sꝫ ei⁹ spẽs sumiẽ ab obo q̃ ẽ mã actⁱ⁹ ideo oportuit spẽs luxurie assignri ex pte mãe. ul' obiecti que q̃ꝺ pt nõ ꝺueníre rõni recte duplicit vnõ q̃a hᵓ ꝛpugnãciaz ad finẽ venẽi actⁱ⁹ ⁊ sic in quantũ impediẽ gn̄aᵓ plis ẽ vicioꝝ ꝺ natꝰ q̃ ẽ in oñi actu venẽo exq̃ gn̄acõ seq̃ nõ pt. inquãtũ autẽ impediẽ debita educacõ ⁊ pmocio plis nate ẽ fornicaᵓ simplex q̃ est soluti cũ soluta. alioˡ mã ℓ quã exẽcẽt actⁱ⁹ venẽis pt ee nõ ꝺueniẽs rõi recte p opacõz ad alios hoies et hoc duplicit. primo q̃ꝺ ex pte ipi⁹ feie cui ás ꝺmiscẽt q̃a ei debit⁹ honor nõ buat̃ ⁊ sic ẽ incestⁱ⁹. q̃a ꝺsistit in abusu mˡiez ꝺsãguinitate ul' affinitate iũctaz. scᵒo ex parte ei⁹ in cuiⁱ⁹ pt̃ate est femia. q̃ si est ĩ pt̃ate viri est adulteriũ. Si aũt est ĩ pt̃ate pris est stupꝫ si nõ infeaẽ violẽcia Raptⁱ⁹ aũt si infeaẽ Diuísificãt aũt iste spẽs magis ex pte feie q̃ viri q̃a in actu venẽo feia se hꝫ sic̃ pacies ⁊ p modũ mãe. vir aũt p modũ agẽtis. Dictũ ẽ aũt q̃ p̃dicte spẽs scᵒm ꝺraz mãe assignẽ. ℣ ad. j. g̃ ꝺ. q̃ p̃dcta diuísitas mãe hꝫ ãnexã diuísitatẽ formalẽ obicti q̃ accipiẽ scᵒz diuísos mõs ꝛpugnãcie ad rõz rẽtaz ut ꝺcm̃ ẽ ℣ ad ij ꝺ. q̃ nilˡ phibꝫ ĩ eodẽ actu diuísoꝝ vicioꝝ deformitates ocurrẽ ut s̃. d. ẽ. ⁊ hoc mõ adulteriũ otineẽ sb luxuria ⁊ sub ĩiustitia. nec deformitas iustitie oĩno p accens se hꝫ ad luxuaz. ostẽdiẽ enĩ iuxuria g̃uioꝝ q̃ in tantũ ocupiaz sequiẽ q̃ ecĩã ĩ iniustitiã ducat ℣ ad. nj. ꝺ q̃ mˡier vouẽs otinẽciaz q̃ꝺ̃ spũale mr̃iõiũ fẽit cũ deo. sacłegiũ q̃ omittiẽ ĩ violacõe talˡ mˡieris ẽ q̃ꝺ̃ adultiũ spũ alc ⁊ silˡr alij mõi sacłegij ꝛducunt̃ ad alias spẽs luxurie ℣ ad. mj. ꝺ q̃ pctꝫ ꝺiugati cũ sua vxore nõ est scᵒm ĩ debitã mãz. sꝫ scᵒz alias circũstãcias q̃ nõ ꝺstituũt spẽz moralˡ actⁱ⁹ ut ꝺcm̃ est ℣ ad. v. ꝺ. q̃ sic glosa dicit ibidẽ in mũdicia ponit̃ pro luxuria ꝺ nãz. impudicicia autẽ ẽ sic cal' liberis a viro vñ videt̃ ad stupꝫ ptinẽ. Vel pt dici q̃ impudicicia ptinet ad q̃stdã actⁱ⁹ ẽcumstãtes actum venẽũ. sic sũt oscł'a tactⁱ⁹ et alia huĩoi ℣ ad. vj. ꝺ. q̃ luxuria sumiẽ ibidẽ p quacũq̃ superfluitate ut glosa ibidẽ dicit

Ad scᵒz sic ꝓcediẽ videt̃ q̃ fornicaᵓ simplex nõ sit pcm̃ mortale ea enĩ q̃ simlˡ ꝺnúanẽ videnẽ ẽe vniˡ rõis. sꝫ fornicaᵓ ꝺnúaᵓ q̃busdã q̃ nõ sũt pcta mortalia. ꝺ enĩ. ac. xvᵒ abstineatis vos ab immolatis simlˡacroꝝ et sãguine et suffocato ⁊ fornicacõe. illoꝝ aũt vsus nõ est pcm̃ mortale scᵒm iᵒ. j. ad thy. mˢ. nichil reciendũ est q̃ꝺ cũ gr̃aꝝ accẽe pẽpiẽ. g̃ fornicaᵓ nõ est pcm̃ mortale ℣ nullũ mortale pcm̃ cadit sb p̃cepto diuío sꝫ osee j pẽpiẽ a dño vade sume tibi vxorẽ fornicacõnũ ⁊ fac filios fornicationũ g̃ fornicacõ nõ est pcm̃ mortale ℣ nullũ pcm̃ mortale ĩ scripta sac̃ absq̃ reph̃ensione ꝺmemoratⁱ sꝫ fornicaᵓ sĩplex ꝺmemoratⁱ ĩ scripta ĩ antiq̃s pribꝫ sine reph̃sione. sic̃ legiẽ. gen. xvj. de. abra. q̃ accessit ad agar ancillã suã ⁊ infra. xxx. legiẽ de iacob q̃ accessit ad ancillas vxoꝝ suaꝝ balã et zelpham et infra. xxxvnj. legiẽ q̃ iudas accessit ad thamar q̃ꝺ̃ estimauit meretricẽ g̃ fornicaᵓ simplex nõ est pcm̃ mortale ℣ oñe pcm̃ mortale ꝺriat̃ caritati. sꝫ fornicaᵓ simplex nõ ꝺtriat̃ caritati. neq̃ quãtum ad dilecõz dei. q̃a nõ est directe pcm̃ ꝺ deũ. nec ecĩã q̃tũ ad dilecõez pximi q̃a p hoc hõ nulli hoi facit iniuriã. g̃ fornicaᵓ simplex nõ est pcm̃ mortale ℣ oñe pcm̃ mortale ducit ĩ pdicõz eternã. hoc aũt nõ facit fornicaᵓ simplex. q̃a sup iᵒ. j. ad thy. mˢ. pietas ad oñia vtilis est. dicit glosa ambᵒ. oĩs sũma discipline xp̃iane in misceia ⁊ pietate est q̃ꝺ̃ aliq̃s sequẽs si lubricũ carnis patiẽ sine dubio vapulabit. sꝫ nõ peribit. g̃ fornicacõ simplex nõ est pcm̃ mortale ℣ sic̃ augⁱ⁹ dicit in liᵒ. de

.bo.oin.qꝫ est cibꝰ ad salutē corpis.hoc ē ocubitꝰ ad salutē gn̄is.ſ nō ois inordinatꝰ vſ cibox est pcīm mortale.ergo nec ois inordinatꝰ ocubitꝰ qꝫ maxie vī de fornicacōe simplici q̄ onúata est inē spēs enúatas ¶Sed ō ē qꝫ ō thob.mj.attēde tibi ab oñi fornicacōne et preē vxorē tuā nō paciaris ēmē scire crimē aút importat pcīm mortale.g̃ fornicaꝫ et ois ocubitꝰ q̄ est preē vxorē est pcīm mortale ¶ō nichil exdudit a regno dei nisi pcīz mortale.fornicaꝫ aút exdudit utz p.apo.gall'.v.vbi p̄missa fornicacōe ⁊ q̄busdā alijs vicijs subdit qꝫ q̄ talia agūt regnū dei nō possidebūt.g̃ fornicaꝫ simplex est pcīm mortale ¶ō.ī decretis ō.xxij.cā.q.j.dicūt talē de piurio pn̄az imponi debere qualē de adulēio et fornicacōe et de hōicidio spōte omisso et de ceteris ēminalibꝫ vicijs.g̃ fornicacio simplex est pcīm ēmiale seu mortale ¶R.ñ dō.qꝫ absq; oñi dubio tenendū est qꝫ fornicaꝫ simplex sit pcīm mortale nō obstāte qꝫ deuē.xxxj.sup iº nō erit mētrix rē.dicit glosa ad eas p̄hibz accedē q̄z est venialis ēpitudo.nō enī dz dici venialis.ſ venalis qꝫ est p̄e mētricū.ad huīoi aút euidēcia ōsiderandū est.qꝫ pcīm mortale et omne pcīm qꝫ omittit directe ō vitā hois.fornicaꝫ autē simplex importat ī ordiacōez q̄ vergit ī nocumētū vite eiꝰ q̄ est ex tali ocubitu nascituꝰ.videmꝰ q̄ in oibꝫ aīalibꝫ in qbꝫ ad educacōz plis req̄rit cura maris et femie qꝫ ī eis nō est vagus ocubitꝰ.ſ maris ad ētā feiaz vnā uł pl'es.sic pz ī oibꝫ auibꝫ ¶Sec' aút est ī aīalibꝫ ī quibꝫ sola feia sufficit ad educacōez fetꝰ in quibꝫ est vagꝰ ocubitꝰ utz ī canibꝫ huīoi aīalibꝫ alijs.māifestū est aút qꝫ ad educacōz hois nō solū req̄rit cura mr̄is a q̄ nutrit̄ ſ mł tomagis cura p̄ris a quo est instruēdꝰ et defendēdꝰ ⁊ ī bonis tā intioribꝫ q̄ extioribꝫ p̄mouēdꝰ Et ideo ō naťaz hois ē qꝫ vtaťvago ocubitu.ſ oportet qꝫ sit maris ad detiatā feiaz cū q̄ p̄maneat nō p modi; tū t̄empꝰ ſ diu.uel ecia p totā vitā et inde est qꝫ naťalit̄ est maribꝫ ī spē humana solicitudo de ēti tudie plis.ꝺa eis imminet educacō plis.hec aút ēt̄itudo tollēť si eēt vagꝰ ocubitꝰ hec aút detmia cio ēte feie mr̄imoniū vocaťur.et ideo ō cē de iure naťali.ſ ꝺa ocubitꝰ ordinaťur ad bonū omūe tociꝰ hūani gn̄is bona aút omūia cadūt sb detmiacōe legis ut ō hītū ē.osequēs ē qꝫ ista oiūccio maris ad feiaz q̄ mr̄imoniū ō lege aliq̄ detmieť q̄lit̄ aút sit apō nos detiatū ī.nj.pte huiꝰ opis ageť cū de mr̄ioniꝫ saēmēto ēctabit̄.vñ cū fornicaꝫ sit cōcubitꝰ vagus utpote preē mr̄ioniū exñs est ō bonū plis educāde et ideo est pcīm mortale.nec obstat si aliqꝫ fornicādo aliq̄z ognoscēs sufficienť puideat plī de educacōe.ꝺa id qꝫ cadit sb legis detiacōe iudicaťur scom iᵈ qꝫ oñit accidit.⁊ nō scoz id qꝫ in aliq̄ casu p̄t accidē ¶Ad.j.g̃ dō.qꝫ fornicacō illis onúaťur.nō ꝺa habeat eandē rōez culpe cū alijs.sed q̄ztū ad hoc qꝫ ex hijs q̄ ibi ponunť sil'r potat disc̄idū gn̄ari inter iudeos et gēriles ⁊ eoz vnanis osensꝰ impediri.ꝺa apud gēriles fornicaꝫ simplex nō ꝛputabaťur illicita p̄p̄ corrupcōz naťalis rōis.

iudei aút ex lege diuina instructi eam illicitam reputabāt alia vero q̄ ibi ponunť iudei abhoīa; banť p̄p̄ osuetudinē legalis ōúsacōis.vñ apł'i ea gēriliꝫ interdixerūt.nō q̄si scom se illicita ſ q̄si iudeis abhoīabilia ut ecia ſ deꝫ est ¶Ad.ij.dō. qꝫ fornicaꝫ ō ee in q̄ztū est ō rōz rectā.racio autē hois recta est scom qꝫ regł'ať volūtate diuīa q̄ est p̄ma ⁊ sūma regł'a.⁊ ideo qꝫ hō facit ex volūta; te dei ciꝰ p̄cepto obediens nō est ō rōez rectā q̄uis videaťur ee ō omūez ordinē rōis sic ecia nō est ō naťaz qꝫ miraťose fit vtute diuīa.q̄uis sit ō omu nē cursū naťe et ideo sic abrahā nō peccauit filiū innocentē volēdo occidē p̄p̄ hoc qꝫ obediuit deo q̄; uis hoc scom se ordinatū sit oñiť ō rectitudinē rōis humāe.ita ecia osee nō peccauit fornicādo ex pre; cepto diuino.nec talis ocubitꝰ p̄p̄e fornicaꝫ dz dici q̄uis fornicaꝫ noieť referēdo ad cursū omūez ¶ñ augꝰ dicit.nj.of.cū deꝰ aliqꝺ ō morē aut pactū q̄ylibz iubz et si nūq̄ ibi factū est faciendū est.⁊ postea sbdit.sic enī ī potestatibꝫ societatis hūae maioꝛ p̄as minori ad obediendū p̄ponit ita deꝰ oñibꝫ ¶Ad.nj.dō.qꝫ abrahā ⁊ iacob ad ancillas accesserūt nō q̄si fornicario ocubitu ut infra pa; rebit cū de mr̄ionio ageť.iudā aút nō est neces; sariū a pecto excusare q̄ ecia auctoꝛ fuit vēdicōis ioseph ¶Ad.mj.dō.qꝫ fornicaꝫ simplex ocrariať dilectoi p̄ximi q̄ztū ad hoc qꝫ repugnat bono plis nasciťe ut ostensū est dū scz dat opā gn̄acōi nō h qꝫ ocurrit plī nasciture ¶Ad.v.dō.qꝫ p opa pie; tatis ille q̄ lubricū carnis patiť liberaťur a pdicōne etna.ī q̄ztū p huīoi opa disponiť ad hꝰ qꝫ gr̄az cō sequaťur p quā peniteat ⁊ ī q̄ztū p huīoi opa satis facit de lubrico ēnis omisso.nō aút ita qꝫ si ī lubrico carnis pseuēt impenitēs usq; ad morte p pietatis opa libereť ¶Ad.vj.dō.qꝫ ex vno ocubitu p̄t vn' hō gn̄ari.⁊ ideo inordiacō ocubitꝰ q̄ impedit bonū plis nasciťe ex ip̄o gn̄e actꝰ est pcīm mortale.et nō solū ex inordinacōe ocupiscētie.ex vna autē omissione nō impediť bonū tociꝰ vite vniꝰ hois.⁊ ideo actꝰ gule ex suo gn̄e nō est pcīm mortale. eēt tn̄ si qs scienť cibū omedēt q̄ totā odiccōez vite eiꝰ imutaret sic pz de adā.nec tn̄ fornicaꝫ est mi; mū peccox q̄ sub luxuria otinenť.miꝰ enī est ocu; bitꝰ cū vxore q̄ fit ex libidine

Ad.nj.sic p̄dicť.vł qꝫ fornicaꝫ sit g̃uissimū pcīm.tāto enī vł pcīm g̃uiꝰ q̄zto ex maiori libidie p̄decit.ſ maxima libido est ī fornicacōe. ō enī ī glosa.j.ad.cor.vjˢ.qꝫ ardoꝛ libidis ī lux; uria est maxiꝰ.g̃ vī qꝫ fornicacō sit grauissimū pcīm ¶ō.tāto aliqs magis peccat q̄zto ī rem sibi magis oiūctā delinqꝺ sic g̃uiꝰ peccat q̄ peutit p̄ez q̄z q̄ peutit exīneū.ſ sic ō.j.ad.cor.vj.q fornicaťur in corpꝰ suū peccat qꝫ est hoī oiūctissimū g̃ vī qꝫ fornicaꝫ sit g̃uissimū pcīm ¶ō.q̄zto aliqꝺ bonū ē maiꝰ tāto pcīm qꝫ ō iꝺ omittit vī ee g̃uiꝰ.ſ pez fornicacōis vī ee ō bonū tociꝰ hūani gn̄is utz ex p̄dictis.est ecia ō xp̄m scoz iᵈ.j.ad.cor.vj.tollēs mēbra xp̄i.faciā mēbra mētricis.g̃ fornicacō est g̃uissimū pcīm ¶Sed ō est qꝫ.gg.dicit qꝫ peccata

carnalia sũt mĩoris culpe q̃ pcta spũalia VTR ñ dó·qp g̃uitas pcti alicui⁹ pt attẽdi dupliciť·vno⁹ scom se· alio⁹ scom acens·scom se quidẽ attendiť g̃uitas pcti ex rõne sue spei q̃ ꝺsiderať scom bonũ cui pcm opponiť·fornicaᷓ autẽ est ꝺ bonũ hoñis nasciti·et ideo est g̃ui⁹ pcm scom spẽz suã pctis q̃ sũt ꝺ bona exteriora siť est furtũ et alia huiꝺoi· mi⁹ est autẽ pctis q̃ sũt direcẽte ꝺ deũ et pcto qꝺ est ꝺ vitã hois iam nati siť est homicidiũ V Ad·j·g dó·qp libido q̃ agg̃uat pcm est q̃ ꝺsistit i inclinacõe volũtatis·libido aũt q̃ est in appetitu sensitio diminuit pcm·qa q̃to aliq̃s ex maiori passione impulsus peccat tanto leui⁹ est pcm ⁊ hoc mõ in fornicacõe libido est maxima Et inde est qꝺ aug⁹ dicit i li⁹ de agone xp̃iano·qp inť oñia xp̃ianoꝝ certamia duriora sũt p̃lia castitatis vbi est cottidiana pugna et rara victoria Et ysiꝺor⁹ dicit i libro de sũmo bono·qp magis p carnis luxuriã humanũ gen⁹ subdiť ꝺya⁹ q̃ p aliꝺ aliud·qa scz difficili⁹ ẽ vincẽ vehemẽciã huiꝺoi passionis V Ad ·ij·dó·qp ille q̃ fornicaᷓ ꝺ peccare in corp⁹ suũ nõ solũ quia fornicacõis delectacio consũmatur in carne qp eciã i gula accidit sz eciã qa ꝺ bonũ ꝑpriꝫ corpis agit q̃ fornicaᷓ inq̃ztũ scz indebite resoluit illud ⁊ inq̃nat·alẽi ꝺmiscet·nec tñ ꝑpť hoc sequiť qꝺ fornicaᷓ sit g̃uissimũ pcz qa racõ i hoie p̃ualet corpi·vñ si sit pcm magis repugnãs racõi g̃ui⁹ eritV Ad·nj·dó·qp pcm fornicacõnis est ꝺ bonũ spẽi humane i q̃ztũ impedit generacõz singularẽ vni⁹ hois nascẽti·magis enĩ ptĩgit ad rõez spẽi· q̃ actu iã ptĩcipat spẽz q̃z q̃ est· poñ·boni et scom h⁹ eciã homicidiũ est g̃ui⁹ q̃z fornicaᷓ ⁊ oñes luxurie spẽs tãq̃z magis bono spẽi hũane repugnãs· bonũ eciã diuinũ est maius bono spẽi humane et ideo eciã pcta q̃ sũt ꝺ deũ sũt maiora·nec fornicaᷓ est direcẽte pcm i deũ q̃si fornicator dei offensã intẽdat·sz ex oñti·siť et oñia pcta mortalia·siť enĩ mẽbra corpis nr̃i sũt mẽbra xp̃i ita eciã et spirit⁹ nost est vnũ cũ xp̃o scom i⁹·j·ad·cor·vj·q̃ adhẽt deo vn⁹ sp̃s est·vñ eciã pcta spũalia sũt magis ꝺ xp̃m q̃z fornicacio

Ad·mj·sic pceᷣiť·videť qp i tactibꝰ et osculis nõ ꝺsistat pcm mortale ap⁹ enĩ ad·eph·v· dicit fornicaᷓ aũt ⁊ oĩs imũdicia aut auaricia nec noiť i vob siť decet scꝰos·subdit aut turpitudo· glosa ut i osculis et amplexibꝰ·aut stultiloquiũ uł bl̃da v̇ba aut scurrilitas q̃ a stultis curialitas ꝺ idest iocularitas·postea aũt subdit·hoc enĩ scitote intelligẽtes qp oĩs fornicator aut imund⁹· aut auar⁹·qꝺ est ydolorz huit⁹ nõ hz hẽditatẽ in r̃gno xp̃i ⁊ dei vbi nõ r̃plicat de ẽpitudie·siť nec de stultiloq̃o aut scurrilitate·g̃ ista nõ sũt pcta mortalia V hꝺ·fornicaᷓ ꝺ ee pcz mortale ex hoc qꝺ p eam impediť bonũ ꝑlis gñande et educãde·sz ad hoc nichilo-panť osculi et tact⁹ siue amplex⁹·g̃ in hijs nõ ꝺtigit ee pcm mortale V hꝺ·illa q̃ scoz se sũt pcta mortalia nũq̃z p̃nt bene fieri·sz osculi et tactus et huiꝺoi p̃nt q̃nq̃z fieri absq̃z pcto·g̃ nõ sũt scom se pcta mortalia V Sed ꝺ min⁹ est aspct⁹ libidinos⁹·q̃z tact⁹·amplex⁹·uł osculũ·sz aspct⁹ libidinos⁹ est pcm mortale·scom i⁹ matꝫ·v·qui viderit mł ierẽ ad ꝺcupiscẽdũ eã iam mechat⁹ est i corde suo·g̃ mł tomagis osculũ libidinosũ ⁊ alia huiꝺoi sũt pcta mortalia V hꝺ·cipan⁹ ad põpeneũ de vginitate dicit ete ipe ꝺcubit⁹·ipe amplexus· ipa ꝺfabula⁹ et osculacõ ⁊ ꝺiacẽciũ duoꝝ turpis et feda dormicio q̃ztũ de decoris et ẽmis ꝺfitenť·g̃ p̃ ꝺcta hõ fit re⁹ ẽmis ideſt pcti mortaľ V Rñ dó·qp aliq̃ꝺ ꝺ ee pcm mortale dupliciť·vno⁹ scom spem suã·et hoc mõ osculũ amplex⁹·uł tact⁹ scoz suã rõz nõ noiant pcz mortale·p̃nt enĩ hec absq̃z libidie fieri·uł ꝑpť ꝺsuetudinẽ pr̃ie·uł ꝑpť aliq̃z nccitatẽ aut rõnabilẽ causã·alio⁹ ꝺ aliq̃ꝺ ee pcm mortale ex sua causa·siť ille q̃ dat elemosinam ut aliquẽ iducat ad hẽsim mortaliť peccat ꝑpť intẽci onẽ corruptã·dcm est autẽ ꝺ qp ꝺsens⁹ i delectõez pcti mortalis est pcz mortale·⁊ nõ solũ ꝺsens⁹ i actũ·⁊ ideo cũ fornicaᷓ sit pcz mortale ⁊ mł tomagis alie luxurie spes·oueniẽs ẽ qp ꝺsẽs⁹ idlectacõz taľ pcti sit pcz mortale·⁊ nõ solũ cõsens⁹ i actũ· et ideo cũ oscula et amplex⁹ ⁊ huiꝺoi ꝑpť delectacõz huiꝺoi fiãt·oueniẽs ẽ qp sint pcta mortalia ⁊ sic solũ ꝺicunť libidinosa·vñ huiꝺoi scoz qp libidinosa sũt sũt pcta mortalia V hd·j·g dó·qp ap⁹ ideo nõ resumit illa tria q̃a nõ habẽt nomẽ pcti nisi scoz qp ordinanť ad p̃cedencia V hd·ij·dó·qp oscula et tact⁹ q̃uis scom se nõ impediãt bonũ ꝑlis hũane p̃cdũt tñ ex libidie q̃ est radix huiꝺoi impedimẽti ⁊ ex h⁹ hñt rõz pcti mortaľ V hd·nj·dó·qp racõ illa ꝺcludit qp huiꝺoi non sũt pcta scom suã spẽm

Ad·v·sic p̃cediť·vł qp nocẽna pollucõ sit pcz inĩtũ enĩ et demeritũ hñt fieri ẽca idem sed dormiẽs p̃t mẽri siť p̃z de salomone q̃ dormiens a dño donũ sapiẽcie impetrauit ut ꝺ·nj·re·nj·et ·ij·paľ·j·g̃ in dormiẽdo p̃t aliq̃s demereri et ita vł qp nocẽna pollucõ sit pcz V ꝺ·quicũq̃z hz vsũ rõis p̃t peccare sz i dormiẽdo aliq̃s hz vsũ rõis q̃a frequẽter aliq̃s in sompnis ratiocinaᷓ ⁊ pelegrit vnũ alteri ꝺsenciẽs uł dissenciẽs g̃ i dormiẽdo p̃t aliq̃s peccare et ita ꝑpť sompnũ nocẽna pollucio nõ impediť qñ sit pcz cũ ex gñe act⁹ sit pcz V frustra increpaᷓ et instruiť q̃ nõ p̃t ũti agẽ scoz rõez uł ꝺ rõez sz homo in sompnijs instruiť a deo ⁊ inẽpaᷓ scom i⁹ iob·xxxnj·p sompnũ i visione nocẽna qñ sopor solet occupare hoĩes tũc apit aures virorꝝ et erudiẽs eos instruit disciplina g̃ in sompnis p̃t aliq̃s agẽ scom racõz uł ꝺ rõez qꝺ est bene agẽ uł peccare ⁊ sic vł qp pollucio nocẽna sit pcm Sz ꝺ est qp aug⁹ dicit·xij·sup gen̄·ad l̃raz ipa fãtasia q̃ fit i cogitacõe ꝑmotionãtis cũ exps sa fuerit i visione sõpniãtis ut inť illã et verã ꝺũccoz corpũ nõ disternaᷓ ꝺtinue moueť caro et sequiť qp eũ motũ seq̃ solet et cũ hoc tã sine pcto fiat q̃z sine pcto a vigilãtibꝰ ꝺ qꝺ ut diceret sine dubio cogitatũ est V Rñ dó·qp nocẽna pollucio dupliciť p̃t ꝺsiderari vno⁹ scom se et hoc mõ nõ hz rõz pcti oñe enĩ pcm depẽdet ex iudicio rõis q̃a eciã p̃m⁹ mot⁹ sẽsualitatis nõ hz qp sit pcm nisi

inq̃ztū iudicō rōis repmi pt·7 ideo slato iudi rōis tollit rō pcti·in dormiēdo autē racō nō habz libez iudiciū null9 enī est dormiens q̃ nō intēdat aliq̃bz sil'itudībz fātasmatū velud rebz ipsis utz ex hijs q̃ ī pmo dcta sūt·et ideo id qđ agit hō dormiēs q̃ nō hz libez iudiciū rōis nō imputat ei ad culpā·sic nec id qđ agit furios9 aut amēs·alio9 pt ostēdi nocēna pollutio p opacōz ad suā causā q̃ pt ee triplex·vna quidem corpalis·cū enī humor semialis suphabūdat ī corpe·uł cū fcta est hūoris resolutō uł p nimiā calefactōz corpis·uł p q̃cūq̃z aliā omocōz sōpniat pacies ea q̃ ptinet ad expulsiōnē huiꝰ hūoris habūdantis uł resoluti·sic ecia octigit qñ nā ḡuat ex aliq̃ alia supfluitate·ita qđ qñz formanē in ymaginacōe fātasmata ptinēcia ad emissionē taliū supfluitatū·si ī suphabūdāci a talī hūoris sit ex causa d'pabili·puta cū ē ex supfluitate cibi·uł potꝰ·tūc nocēna pollutio hz rōez d'pe ex sua causa·si autē suphabūdancia·uł resolutō talis hūoris nō fit ex aliq̃ causa d'pabili tūc nocēna pollutio nō est culpabil'·nec in se·nec in causa sua·alia vero causa nocēne pollutōis pt ee aīalis inuior·puta cū ex cogitacōe pcedēti octigit aliq̃z dormientē pollui·cogitatō autē q̃ in vigilia pcessit qñz est pure spec'atiua·puta cū aliqs causa disputatōis cogitat de pctis corpalibz·qñz aūt ē cū aliq̃ affectōe uł ocupiscētie uł horroris·octigit aūt magis pollutō nocēna ex cogitacōe carnaliū viciorz q̃ fuit cū ocupiscētia et delectationū. ꝯa ex hoc remanet qđā vestigiū et indinacio in aīa·ita qđ dormiēs faciliꝰ inducit in sua ymaginacōe ad assēciendū actibz ex quibz sequit pollutio,sc̄m hoc pōs dicit ī·j·ethi·qđ ī oztū paulatim ptrāseūt quidā motꝰ a vigilātibz ad dormientes·meliora fuūt fātasmata studiosoz q̃z quoz libz,7 augꝰ dicit·xij·sup geñ·ad lt̄raz qđ ꝑpt bonā aīe affectōz quedā eiꝰ merita ecia in somnis clarēt·et sic pz qđ nocēna pollutō hz rōz culpe ex pte sue cause·qñz tñ octigit·qđ ex pcedēti cogitacōe carnaliū actuū ecia spec'atiua·uł si sit cū horrore sequit in sōpnis pollutō et tūc nō habet rōz culpe·nec ī se·nec ī sua causa·ecia vero causa ē spūalis extrinsica puta cū ex opacōe demonis omouent fātasmata dormientis ī ordine ad talē effectm et hoc quidē qñq̃z est cū pcto pcedēti sc̄z negl'ia ꝑparādi se ō demonis illusiones·vnde et ī sero cātat hostēqz nr̄m opme ne polluant corpa·qñq̃z vero est absq̃z ōi d'pa hoīs ex sola neḡcia demōis·sic ī collacōibz patz legit ó quodā qđ semp ī diebz festis pollutōz nocēnā paciebat hoc dyaꝰ ꝓcurāte ut impediret a sacra ymūione·sic ī pz qđ nocēna pollutio nūq̃z ē pctm ad·j·ḡ dō·qđ salomō nō meruit ī dormiendo sapiēciā a deo·sz fuit signū ꝓcedētis desiderij ꝑpt qđ ó talis deo peticio placuisse ut augꝰ dicit ·xij·sup geñ·ad lt̄raz ad·ij·dō·qđ sc̄m qđ vires sensitiue interiores magis uł minꝰ opprimunt a sompno ꝑpt vaporis ebulenciā·uł puritatē·sc̄z hoc vsꝰ rōis magis uł minꝰ impedit ī dormiēdo·sp tñ q̃ztū ad aliqđ impedit ut nō possit oīno libez iudiciū habē ut ī·j·pte dcm ē 7 ideo nō imputat ei ad culpā qđ tūc agit ad·nj·dō·qđ apprehensio rōis nō impedit a sōpno sic eiꝰ iudiciū qđ pficit p ꝛsionē ad sensibilia q̃ sūt ꝑma ꝓncipia ogcōis hūane·7 ideo nil' ꝓhibz hoīez scōz rōez apprehēdere aliqđ de nouo in dormiēdo·uł ex ipis reliquijs pcedenciū cogitacionū et fātasmatibz oblatis·uel ecia ex reuelacōe diuīa aut īmissione angeli boni

Ad·vj·sic pcedit·vł qđ scupz nō uł mali debeat poni vna spēs luxurie·stupz enī importat illicitā v̄ginū defloracōez ut habet·ī dctis ·xxxvj·caꝰ·q·j·sz hoc pt ee soluti cū soluta qđ ptinet ad fornicacōz·g̃ stupz nō dz poni spēs luxurie a fornicacōe distincta ō·ambroꝰ dicit ī liꝰ de pr̄iarch·nemo sibi blādiatur de legibz hoīm oīe stupz adultēriū est·sz spēz exopposito diūsarū vna nō otinet sub alia·cū g̃ adulteriū ponat spēs luxurie·videt qđ stupz spēs luxurie poni nō debeat ō·inferre acui ī iuriā vł magis ad iustitiā q̃z ad luxuriā ptinē·sz ille q̃ stupz omittit iniuriā facit alti sc̄z pr̄i puelle q̃z corrūpit q̃ pt ad aīaz suā iniuriā reuocare 7 agē accōe iniuriaz ō stuprōē·g̃ stupz nō dz poni spēs luxurie sz ō ē qđ stupz ꝑpe ostat ī actu veneo q̃ vgo defloratꝰ·cū ī luxuria ꝑpe sit ēca venerea·vł qđ stupz sit spēs luxurie ō·ō dō·qđ vbi ēca materiā acuiꝰ vicij occurrit aliq̃ spālis deformitas·ibi debet poni determiata spēs illiꝰ vicij·luxuria autē est pcz ēca venēa exns ut supdictū est·ī vgine autē sub custodia pr̄is exīte quedā deformitas spālis occurrit si corrūpat·tū expte puelle q̃ ex hoc qđ violat nulla paccōe iugali pcedēte ipedit a ltīmo mrionio sequēdo,et ponit in via mētricādi a q̃ rethebat ne signacm vgitatis amittēt·tū ecia ex pte pr̄is q̃ ꝺ eiꝰ custodia·sollicitudinē gerit ꝺm id ecē·xlij· sup filiā luxuriosā firma custodiā ne qñ fciat te inobꝑbriū venire inimicis 7 ideo manifestū est qđ stupz qđ importat illicitā vginū defloracōz sub cura pentū exīciū est detmiata luxurie spēs ad ·j·g̃ dō·qđ q̃uis virgo sit soluta a pr̄is potestate habet tamen speciale impedimentum fornicarij cōcubitꝰ vgitatis signū qđ nō dz nisi p mrionū aufferri·vñ stupz nō est fornicaꝰ sīplex sz ocubitꝰ q̃ fit cū mētricibz idest mlieribz nō corruptis utz p glo·ij·ad cor·xnm·sup illud·q̃ nō egerūt pniaz sup īmūdicia et fornicacōe rō ad·ij·dō·qđ ābꝰ· ibi aliē accipit stupz put scz oīē accipit p oīi pcto luxurie·vnde stupz ibi notat ocubitū viri ꝺugati cū q̃cūq̃z alia mliere ptē vxorē qđ pz ex hoc qđ subdit·nec viro licz qđ mlieri nō licz et hoc mō ecia accipit nūi·v·vbi ō si latet adulteriū 7 testibz argui nō pt·ḋa nō ē inuēta ī stupro rō ad ·nj·dō·qđ nichil ꝓhibet vnū pctm ex adiūctōe alteriꝰ deformiꝰ fieri·fit aūt deformiꝰ pctm luxurie ex pcto iniustitie·ḋa vł ocupiscētia ee inordiaciorz q̃ a delectabili nō abstinet ut iuriā vitet·habet aūt duplicē iniuriā ānexā·vnā quidē ex pte v̄ginis q̃z et si nō vi corrūpat tñ eā seducit et sic tenet ei satisfacē·vñ ō·exo·xxij·seduxerit ḋs

ẏginẽ nondũ despõsatã dormieritq; cũ ea dotabit eã et habebit vxorẽ si aũt pr̃ ẏgis noluerit reddi pecuniã iuxta modũ dotis q̃s ẏgines accipẽ osueuerũt. aliã vero iniuriã facit pr̃i puelle. vñ ⁊ ei scõm legẽ teneẽ ad penã. ꝺ enĩ deuẽ. xxij. si inuenerit vir puellã ẏginẽ q̃ nõ habet sponsũ et appẽdẽs ocubit cũ illa ⁊ res ad iudiciũ venit dabit q̃ dormiuit cũ ea. l. siclos argẽti ⁊ habebit eã vxorẽ. et q̃a humiliauit illã nõ poterit dimittẽ eam cũctis diebꝫ vite sue ⁊ hoc ideo ne videaẽ ludibrium fecisse ut augꝰ dicit

Ad. vij. sic ꝓcedẽ. vi. q̃ raptꝰ nõ sit spes luxurie distincta a stupro. dicit enĩ ysidorꝰ. in li. ethimo. q̃ stupꝝ idest raptꝰ q̃pe ẽ illicitꝰ coitꝰ a corrũpendo dictꝰ. vñ et qui raptu potiẽ stupro fruiẽ. g̃ vi. q̃ raptꝰ nõ debeat poni spes luxurie a stupro distincta ¶ cõ. raptꝰ vi q̃dã violenciã ĩportare. dicit enĩ i decretis. xxxvj. cã. q. j. q̃ rapeꝰ omittiẽ cũ puella violẽter a domo pr̃is abducaẽ ut corrupta i vxorẽ habeaẽ. ſ hoc q̃ violẽcia ꝺcui inferaẽ p acẽns se habet ad luxuriã q̃ p se r̃spicit delectacõꝫ ocubitꝰ. g̃ vi. q̃ raptꝰ nõ debet poni deẽmiata spes luxurie ¶ cõ. petꝫ luxurie p mr̃ionĩ cohibeẽ. ꝺ enĩ. j. ad. cor. vij. q̃pe luxuriã vnusq̃sq; suã habeat. sed raptꝰ impedit mr̃ionũ sequẽs. ꝺ enim i ꝺsilio meldensi. placuit ut hij qui rapiũt feĩas uel furanẽ uł seducũt eas nullatẽꝰ habeãt vxores q̃uis eas postmodũ nupcialiter cũ ꝺsensu pentũ suoꝝ susceperit. g̃ raptꝰ nõ est determiata spes luxurie ¶ cõ. aliq̃s pt ognoscẽ suã spõsã absq; pcõ luxurie. ſ raptꝰ pt omitti si aliq̃s violẽter sponsã suã auferat de domo pentũ et eã carnaliẽ ognoscat. g̃ raptꝰ nõ ꝺz poni determiata spes luxurie ¶ ſ ꝺ est q̃ raptꝰ est illicitꝰ coitꝰ ut ysidorꝰ dicit. ſ hꝰ ptinet ad petꝫ luxurie. g̃ raptꝰ est spes luxurie ¶ ñ dõ. q̃ raptꝰ put nunc de eo loq̃mur est spes luxurie et q̃ñq; q̃dẽ i idẽ ocurrit cũ stupro. q̃ñq; aũt ĩueniẽ raptus sine stupro. q̃ñz uero stuprũ sine raptu. cõcurrũt quidã inidẽ quãdo aliq̃s violenciã infert ad ẏginẽ illicite defloranda que q̃dem violencia quãdoq; inferẽ tã ipi virgini q̃z pr̃i. q̃ñq; aũt inferẽ patri ſ nõ virgini. puta cũ ipa ꝺsentit ut p violenciã de domo pr̃is abstrahaẽ. differt eciã violencia ⁊ raptꝰ alio mõ quia q̃n puella violenẽ abducitur a domo pentũ ⁊ violenẽ corrũpitur. q̃ñq; aũt ⁊ si violenẽ abducaẽ. non tamen violenter corrũpitur sed de volũtate virginis siue corrũpatur fornicario ocubitu siue mr̃ioniali. qualitercũq; enĩ violencia assit saluaẽ racio raptꝰ. inueniẽ autẽ raptꝰ sine stupro. puta si aliq̃s rapiat viduã uel puellã corruptã. vnde symachꝰ papa. dicit raptores viduarũ uel ẏginũ ob immanitatẽ facinoris tãti detestanẽ. stupꝝ nõ sine raptu inueniẽ q̃n aliq̃s absq; violẽcie illacõe ẏginẽ illicite defloratꝫ ¶ ad. j. g̃ dõ. q̃ q̃a raptus plexꝫ cũ stupꝰ inidẽ ocurrit. ideo q̃ñz vnũ p alio poniẽ ¶ ad. ij. dõ. q̃ illacõ violencie vi pcedere ex magnitudine ocupie ex q̃ aliq̃s nõ refugit pcẽa se mitteẽ violẽcie iferẽde ¶ ad. nj. dõ. q̃ aliter est dõ de raptu puellaꝝ que sũt alijs despõsate et aliter de raptu illaꝝ que nõ sũt alijs despõsate ille enĩ q̃ sũt alijs despõsate restituende sũt suis spõsis q̃ in eis i ipa despõsacõe ius habẽt. ille aũt q̃ nõ sũt alijs despõsate p̃mo restituende sũt pr̃is p̃tati. ⁊ tũc de volũtate pentũ licite pr̃e eas in vxores capẽ. si tñ aliẽ fiat illicite mr̃ionũ ꝺtrahiẽ. teneẽ enĩ quicũq; rem rapit ad eiꝰ restitucõꝫ. nec tñ raptꝰ dirimit mr̃ionũ iã ꝺtractũ. et si impediat ꝺtrahendũ. q̃ autẽ ꝺ i pdcto ꝺsilio dcm est i detestacõe illiꝰ ẽmis et est abrogatũ. vñ ieꝰ. ꝺtrariũ dicit. tria inq̃t legitima ꝺiugia in scripturis legunẽ. primũ est ẏgo casta i ẏginitate viro data legittime. scõm est ẏgo vicinitate depr̃hẽsa a viro et illi p vim copł̃ata si voluerit paẽ eiꝰ et dabit p̃cũ pudicicio eiꝰ. terciũ autẽ est q̃ñ auferẽ ei et alteri ẽdiẽ de volũtate pr̃is. uł p̃t intelligi de illis q̃ sũt alijs despõsate ⁊ maxie p ẏba de p̃nti ¶ ad. mj. dõ. q̃ spõsꝰ ex ipa despõsacõe hz aliq̃ ius i sua spõsa. et ideo q̃uis peccet violẽciã inferẽdo excusaẽ. tñ a ẽmie raptꝰ. vñ gelasiꝰ pa. dicit. lex illa ꝓteritoꝝ pncipũ ibi raptũ dixit eẽ omissũ vbi puella de cuiꝰ nupcijs nichil actũ fuerat videbaẽ abducta.

Ad. vnj. sic ꝓcedit. vi. q̃ adulteriũ nõ sit detiata spes luxurie ab alijs distincta. ꝺ enĩ adulteriũ ex eo q̃ aliq̃s ad alteram accedit ꝓter suã. sic̃ dicit quedã glo. sup exodũ. ſ alia mł̃ier ꝓter suã pt eẽ diusaꝝ odcõnũ scz. uł ẏgo. uł in pt̃ate pr̃is exñs. uł mẽtrix. uł cuiuscũq; altiꝰ odcõnis. g̃ vi. q̃ adulteriũ nõ sit spes luxurie ab alijs distincta ¶ cõ. ideꝰ dicit q̃ nichil infest ex q̃ causa q̃s insaniat. vñ sixtꝰ pictagoricꝰ adulẽ inquit ẽ amator ardẽcior i suã vxorẽ et pi rõne q̃libz aliã mulierẽ. ſ i oñi luxuria ẽ amor ardẽcior debito. g̃ adulteriũ inueniẽ in oi luxuria. nõ g̃ ꝺz poni luxurie spes ¶ cõ. vbi est eadẽ racõ deformitatis ibi nõ vi. eẽ alia spes petũ. ſ in stupro et adultio vi. eẽ eadẽ racõ deformitatis q̃a vtrobiq; violaẽ mulier aliene p̃tati subiecta. g̃ adulteriũ nõ est detiata spes luxurie ab alijs distincta ¶ ſed ꝺ est q̃ leo papa diẽ. q̃ adulẽũ omittiẽ cũ q̃pe libidis in stinctu uł aliene ꝺsensu cũ alio uł altera ꝺtra pactũ ꝺiugali ocubiẽ. ſ hꝰ imptat spalẽ deformitatẽ luxurie g̃ adulteriũ ẽ deẽmiata luxurie spes ¶ ñ dõ. q̃ adulteriũ siẽ ipsũ nomen sonat est accessꝰ ad alienũ thoꝝ i quo quidẽ duplicit̃ ꝺ castitatẽ humane gr̃acõis hoim aliq̃s delinquit. p̃mo quidẽ inquãtũ accedit ad mulierẽ nõ sibi mr̃ioꝰ copł̃atã q̃ reqritur ad bonũ plis q̃pe educãde. aliꝰ q̃a accedit ad mł̃ierẽ alti p mr̃ionũ copł̃atã ⁊ siẽ impedit bonũ plis aliene. eadẽ racõ est de mł̃iere ꝺiugata q̃ p adulteriũ corrũpitur. vñ ꝺ. ecc. xxnj. oĩs mł̃ier relinq̃s virꝫ suũ pr̃abit. p̃mo enĩ i lege altissimi incẽdibilis fuit i q̃ scz p̃apiẽ nõ mechaberis ⁊ scõ virꝫ suũ derelinq̃t i q̃ facit ꝺ ẽtitudiez plis eiꝰ. tcio in adulterio fornicata est et ex alio viro filios statuit sibi q̃ est ꝺ bonũ q̃pie plis. ſ p̃mũ est ꝺne i oĩbꝫ pctis mortalibꝫ. alia vero duo

spāl'r ptinēt ad deformitatē adulterij · vñ manifestū est qp adulterium est determinata species luxurie utpote specialē deformitatē hns circa actꝰ venēos

Ad · j · ḡ dō · qp ille q̄ hz vxorē si ad aliā accedit pcēm eiꝰ pt denotari uł ex pte sua et sic semp est adulteriū · quia contra fidem matrimonij agit · uel ex parte mulieris ad quā accedit ⁊ sic qñz est adulterū · puta cū diuitꝰ accedit ad vxorē altiꝰ · qñz aūt hz rōez stupri uł acuiꝰ alteriꝰ sm diuersas dictiones mł'ieꝝ ad ḡs accedit · dictū est aūt supꝝ qp spēs luxurie accipiunt scōz diuersas mł'ieꝝ dictiones

Ad · ij · dō · qp mrionū spāliṫ ē ordinatū ad bonū hūane plis sic dz est · adulteriū autē spāl'r mrio ōriaṫ ī q̄tū violat mrionij fidē quā ḡs diuitꝰ dz · et q̄a ille q̄ est ardētior amator vxoris fcit ō bonū mrionij · ī honeste eo vtēs licz fidē nō violet · ideo aliq̄liṫ pt adulṫ notari ⁊ magis q̄z ille q̄ est ardētior amator altiꝰ mł'ieris

Ad · nj · dō · qp vxor est in pte viri sic ei mrio copł'ata · puella aūt sub pte pris sic p eū mrionio copulāda ⁊ ideo alio ōt bonū mrionij est pcēm adulterij et alio pcēm stupri · et ꝓpter hoc ponunt diuse luxurie spēs · de alijs autē ad adulteriū ptinētibꝰ dicet in tcia pte cū de mrionio tractabit

Ad · ix · sic ꝓcedit · vī qp incestꝰ nō sit spēs determinata luxurie · icestꝰ enī ō p ꝑuacōz castitatis · sz castitatz uł oppōit luxuria · ḡ vī qp icestꝰ nō sit spēs luxurie · sz sit ipa luxuria

Ⅎ · indēctis ō · xxxij · q · j · qp incestꝰ est ōsāguineaꝝ uł affiniū abusꝰ · sz affinitas dr a ōsāguitate · ḡ incestꝰ nō est vna spēs luxurie sz plures

Ⅎ · iº qº de se nō importat aliq̄z deformitatē nō constituit aliq̄z certā spēm vicij · sz accedē ad ōsaguineas uel affines nō ē b · se deformē ał's nullo tpe licuisset · ḡ incestꝰ nō est determīata spēs luxurie

Sz ō est spēs luxurie distīgunt scōm odcōes mł'ieꝝ quibꝰ aliq̄ abutunt · sz ī incestu importat spāl's odcio mł'ieꝝ · q̄a est abusꝰ ōsāguineaꝝ uł affiniū ut dz est · ḡ incestꝰ est determinata spēs luxurie

Ⅎ · ñ dō · qp sic dictū est ibi ncē est inueniri detmīatā spēm luxurie ubi inuenit aliq̄d repugnans usui debito venēoꝝ · ī usu autē ōsāguineaꝝ · uł affiniū inuenit aliq̄d in ogruū omixtioni veneree ēplica rōe · ꝓmo quidē q̄a naṫal'r hō dz q̄ḋā honorificētiā pentibꝰ et p oñs alijs ōsāguineis q̄ de eisdē pētibꝰ de ꝓpinq̄ originē trahūt · ī tantū ut apud antiq̄s ut maxim' valeriꝰ refert nō erat fas filiū simł cū pre balneari ne sī se iuicē nudos ōspicēnt · manifestū est aūt ꝑdicta qp ī actibꝰ venēis maxīe ōsistit quedā tupitudo honorificētie dēbita · vñ de hijs hoīes verecūdanṫ et ido inogruū ē qp diuītō venēa fiat taliū psōaꝝ adinuicē · ⁊ hec causa vī exprimi leuit · xvnj · ubi ō mat tua ē, nō reuelab ēpitudinē eiꝰ et idē postea dicit ī alijs · scōa vero est q̄a psonas sāguie diuītas ncē est ad inuicem sil' ōusari · vñ si hoīes nō arcēnt a omixtione venēa · nīa optūtas dareṫ hoībꝰ venēe omixtōis · ⁊ sic animi hoīm nimis emollescerēt p luxuriā · et ideo ī vet̄i lege ille psone spāliṫ vidēnt ee ꝓhibite

q̄s ncē est sil' omoueri · ēcia racō est q̄a p hoc impedīreṫ mł'tiplicatō aīcoꝝ dū enī hō vxorē extraneā accipit iūgunt sibi quadā spāli aīcicia oēs ōsāguinei vxoris ac si eēt ōsāguinei sui · vñ augꝰ dic · xv · de · ci · dei habita est racō rētissima caritatis ut hoīes q̄bꝰ eēt vtil' atq̄z honesta ocordia diuīsaꝝ vicissitudinū vinculi' nectēnt · nec vnꝰ ī vno mł'tas habēt · sz singl'e spgerent ī singl'os addit autē aristotiles quartā rōz in · ij · pol' q̄a cū naṫaliṫ hō ōsāguineā diligat · si addereṫ amor q̄ est ex omixtione venēa fiēt nimiꝰ ardor amoris et maximū libidīs incētiuū qō castitati ꝛpugnat vñ manifestū est qp incestꝰ ē determinata luxurie spēs

Ad · j · ḡ dō · qp abusꝰ diuītaꝝ psonaꝝ maxīe inducēt corruptelā castitatis cū ꝓpter oportūitatē · cū eciā ꝓpē nimiū ardorē amoris ut dictū ē · et ideo athonomathice abusus taliū psonaꝝ vocaṫ incestus

Ad · ij · dō · qp psona affinis diuīctā alcui ꝓpē psonā ōsāguinitate diuīctā · et ideo q̄a vnū est ꝓpter alteꝝ euisdē rōis inueniētiā facit ōsāguinitas ⁊ affinitas

Ad · nj · dō · qp omixtione psonaꝝ diuītaꝝ aliq̄d est qō est scōm se indecēs et repugnans naṫali rōi · sic qp omixtio fiat inṫ pentes ⁊ filios q̄z est p se et inmediata ognatō · nā filij naṫaliṫ honorē debēt pentibꝰ vñ phs dicit ī · vnj · de aīlibꝰ · qp quidā equꝰ q̄a deceptꝰ fuit ut mātī omiscereturꝰ seipm ꝓcipitauit q̄si pre horrore · eo qp eciā aīalibꝰ aliq̄bꝰ intest naṫalis reuerētia ad pentes · alie vō psone q̄ nō diuīgunt b · seipas · sz p ordiez ad pētes · nō hnt ita ex seipis indecenciā · sz variaṫ circa hꝰ decētia scōm ōsuetudinē ⁊ legē hūaz uł diuīnā q̄a ut dictū est vsꝰ venēoꝝ · q̄a ordinaṫ ad bonū oñe sbiaz legi · ⁊ ideo sic auꝰ dic · xv · d · ci · di · qp omixtio sororꝝ ⁊ fratꝝ q̄z to fuit ātiq̄or opellēte ncitate eāto postea fcta est dāpnabilior ꝛligione ꝓhibēte

Ad · x · sic ꝓcedit · vī qp sacłegiū nō possit esse spēs luxurie · eadem enī spēs nō inueniṫ sub diuīsis gn̄ibꝰ nō sbalēnati positis · sz sacłegiū est spēs irreligiositatis ut ōdcm est · ḡ sacłegiū nō ꝑt poni spēs luxurie

Ⅎ · in dēctis · xxxvj · cā · q · j sacłegiū nō ponit inṫ alia q̄ ponunt spēs luxurie ḡ vī qp nō sit luxurie spēs

Ⅎ · sic p luxuriā cōtīgit aliq̄d fieri ō aliq̄z rem sacrā · ita eciā p alia vicioꝝ gn̄a · sz sacłegiū nō ponit spēs gule ał's altiꝰ acuiꝰ huīoi vicij · ḡ ēē nō dz pōi spēs luxurie

Sz ō est qp augꝰ dicit · xv · de ci · dei · qp sic iniquū est auiditate possidēdi transgredi limitē agroꝝ · ita eciā iniquū est libidine ocūbēdi subuertē limitē moꝝ · sz trāsgredi limitē agroꝝ in rebꝰ sacris est pcēm sacłegij ḡ pari rōe subuertē limitē moꝝ libidīe ocūbendi in rebꝰ sacꝭ facit sacłegij vicium · sz libido ocūbendi ptinet ad luxuriā · ḡ sacłegiū est luxurie spēs

Ⅎ · ñ dō · qp sic ōdictū est actꝰ vniꝰ vtutis uł vicij ordiatꝰ ad finē altiꝰ assumit spēz illiꝰ · sic furtū qō ꝓpē adulteriū omittit trāsit in spēm adulterij · manifestū est autē qp obseruatio castitatis scōz qp ordinaṫ ad cultū dei fit actꝰ religionis utz ī illis q̄ vouēt ⁊ buāt vginitatē ut pz p augꝰ · ī libro de vgīitate · vñ manifestū est qp eciā

luxuria scom qp violat aliqđ ad diuinũ cultũ p-
tinẽs ptinet ad spẽz sacłegiu et scom hoc sacłegiũ
pt pom spẽs luxurie ℣d·j·g đ· qp luxuria bm
qp ordinaț ad finẽ alti⁹ vicij efficiț illi⁹ vicij spẽs
et sic aliq luxurie spẽs pt ecią ẽe spẽs irreligiosita
tis siț cui⁹dã supiozis gn̄is ℣d·ij·dicẽ·qp ibi
enũanț illa q̃ sũt spẽs luxurie scom se ipsã·sac-
legiũ autẽ est spẽs luxurie scz qp ordinaț ad alti⁹
vicij spẽm ⁊ pt cõcurrẽ cũ diuꝰis luxurie spẽbz·si
enī aliqs abutaț psona ꝺuũcta sibi scom spũalẽ
ognacoz omittit sacłegiũ ad modũ incest⁹·si aũt
abutaț vgine deo sacta inq̃tũ est spõsa xp̄i est
sacłegiũ p modũ adultij·inq̃tũ nõ est sub spũaț
pꝛis cura cõstituta erit qꝺã spũale stupꝛũ et si
violẽcia inferaț erit spũaț rapt⁹ q ecią scz leges
ciuiles grauiꝰ puniẽ q̃ ali⁹ rapt⁹ vñ iustinian⁹
ip̄ator dicit·si qs nõ dicã rape ꝫ attẽptare tantũ
mõ mr̄imonij ꝺiũgẽdi causa sactissimas vgines
auꝰ fuit capitali pena feriaț ℣d·nj·dõ·qp sa-
crilegiũ omittiẽ in re sactares autẽ sacta est ul̃
psona sacrata q̃ ocupiscaț ad ocubitũ ⁊ sic ptinet
ad luxuriã·ul̃ q̃ ocupiscaț ad possidendũ ⁊ sic pti-
net ad iusticiã·pt ecią ad irã ptinẽ sacłegiũ pu-
ta·si aliqs ex ira iniuriã inferat psone sacre ul̃ si
gulose cibũ sacrũ assumat sacłegiũ omittit·spã-
li⁹ tñ sacłegiũ attribuiẽ luxurie q̃ opponiẽ casti-
tati ad cui⁹ obꝺuanciã alij psone spãliẽ ꝺsecranẽ

℣d·xj·sic procediẽ·vi· qp vicioꝝ ō naturaz nõ siț
spẽs luxurie·qa in p̄dicta enumeracõe spẽz
luxurie nulla fit mẽcio de vicio ō naturaz·g̃ nõ est
spẽs luxurie ℣ō·luxuria opponiẽ vtuti ⁊ ita sb̃
malicia ꝺtineẽ·ꝫ vicioꝝ ō naturaz nõ ꝺtineẽ sb̃ ma-
licia ꝫ sub bestialitate·utz per ph̄m in vij·eth̄·g̃
vicioꝝ ō naturã nõ est spẽs luxurie ℣ō·luxuria
ꝺsistit ẽca act⁹ ad gn̄acõez hũaz ordinatos utz ex
ꝺictis·ꝫ vicioꝝ ō naturaz ꝺsistit ẽca act⁹ ex q̃bz nõ
p̄t gn̄acõ seq̃·g̃ vicioꝝ ō naturaz nõ est spẽs luxurie
Sed ō est qp·j·cor·vij·onũaț alijs luxurie spẽbz
ubi ꝺ qp egerũt pn̄iaz sup̄ ĩmũꝺicia ⁊ fornicacõe
et inpudicicia·ubi ꝺiẽ glo·ĩmũꝺicia ideſt luxu-
ria ō naturaz ℟ñ đ· qp siẽ supꝺictũ est ibi est
deẽmiata luxurie spẽs ubi spãlis racio deformita
tis occurrit q̃ facit decentẽ actũ venereũ·qꝺ quiꝺẽ
pt ẽe ꝺupliciț vno quiꝺẽ mõ qa r̄pugnat rõi rẽte
qꝺ est oñe ĩ omni vicio luxurie·alioꝺ qa ecią sup
hoc repugnat ipsi ordini naturali venerei act⁹ qui
ouenit hũane spẽi qꝺ ꝺ vicioꝝ ō naturaz·qꝺ quiꝺẽ pt
pluribz modis ꝺtingẽ·vno quiꝺẽ mõ si absq̃ oñi
ocubitu causa delectacõis veneree pollucio pcureẽ
qꝺ ptinet ad pẽm ĩmũꝺicie q̃ quiꝺã molliẽ vo-
cãt·alio mõ si fiat p ocubitũ ad rẽ nõ eiusꝺẽ spẽi
qꝺ vocaț bestialitas·ẽcio si fiat p ocubitũ ad nõ
debitũ sexũ·puta masculi ad masc̄m ul̃ femie ad
feminã ut ap⁹ ꝺicit ad ro·j·qꝺ ꝺ sodomiticũ vi-
cioꝝ·quarto si nõ bueẽ naturalis mod⁹ ocũbendi aut
q̃tum ad instrumentũ non debitum aut q̃tum
ad alios monstruosos et bestiales concumbendi
mõs ℣d·j·ego đ·qp ibi enũanț spẽs luxurie q̃
nõ repugnãt hũane naturẽ et ideo p̄termittiț vi-

cioꝝ otra naturaz ℣d·ij·dõ·qp bestialitas differt a
malicia q̃ hũane vtuti opponiẽ p q̃ꝺam excessũ
ẽca eandẽ mãz et ideo ad iꝺẽ gen⁹ reduci pt ℣d
·nj·dõ·qp luxurioꝰ nõ intẽdit generacõz hũaz·ꝫ
delectacõz venereã q̃ꝫ pt aliqs expiri sine actibz ex
q̃bz sequiẽ hũa gn̄acõ ⁊ hꝰ ẽ qꝺ q̃ꝺ ĩ vicioꝝ ō naturaz
nõ sit maximũ pẽm inẽ spẽs luxurie·tãto enī aqꝺ
pẽm est g̃ui⁹ q̃ꝫto magis ō r̄iaẽ caritati ꝫ magis
videnẽ oꝝriari caritati pximi adulteriũ stupꝝ ⁊
rapt⁹ q̃ vgũt ĩ iniuriã pximi q̃ꝫ pcta ō naturaz p q̃
null⁹ alti iniuriaẽ·g̃ pẽm ō naturaz nõ est maxi-
mũ inter spẽs luxurie ℣ō·illa pcta videnẽ esse
grauissima q̃ ō deũ omittuneẽ·ꝫ sacłegiũ directe
cõmittiẽ ō deũ· qa vgit ĩ iniuriã diuini cult⁹·g̃
sacłegiũ est g̃ui⁹ pẽm q̃ꝫ vicioꝝ ō naturaz ℣ō·tãto
aliqꝺ pẽm vi ẽe g̃ui⁹ q̃ꝫto exerceẽ ĩ psonã q̃ꝫ ma-
gis diligere debem⁹·ꝫ scom ordinẽ caritatis ma-
gis debem⁹ diligẽ psonas nobis ꝺiũctas q̃ pollu-
uneẽ p incestũ q̃ꝫ psonas exẽneas q̃ polluuneẽ p vi
cioꝝ ō naturaz·g̃ incest⁹ est g̃ui⁹ pẽm q̃ꝫ vicioꝝ otra
naturaz ℣ō·si vicioꝝ oẽ naturã est g̃uissimũ·vi qp
tãto sit g̃ui⁹ q̃ꝫto est magis oẽ naturaz·ꝫ maxime
vi ẽe ō naturaz pẽm ĩmũꝺicie seu mollicie·qa hoc
vi ẽe maxie scom naturaz ut adulteriũ sit agẽs et
adulteriũ sit pacies·g̃ scom hꝰ ĩmũꝺicia eẽt g̃uis
simũ inẽ vicia ō naturaz hoc autẽ est falsũ g̃ vicia
ō naturaz·nõ sũt g̃uissima inẽ pcta luxurie ℣z ō
est qꝺ aug⁹ ꝺicit ĩ libro de adulterinis ꝺiũgijs·qp
oĩm hoꝝ viciorꝝ scz q̃ ad luxuriã ptinẽt pessimũ ẽ
qp ō naturaz fit ℟ñ đ· qp ĩ q̃libz gn̄e pessima est
p̄ncipij corrupcõ ex q̃ alia dependẽt· p̄ncipia aũt
rõis sũt ea q̃ sũt scom naturaz·nã racõ p̄supositis
hijs q̃ sũt a naturẽ deẽmiata ꝺispõit alia scz qp oueẽt
et hoc apperet tã in speculatiuis q̃ꝫ ĩ p̄ticis·et ideo
siẽ in speculatiuis error ẽca ea q̃ꝝ ognicio est hoĩ
naturaliẽ indita est g̃uissim⁹ ⁊ ẽpissim⁹·ita in
agendis agẽ ō ea q̃ sũt scom naturaz deẽminata est
g̃uissimũ et ẽpissimũ·qa g̃ ĩ vicijs q̃ sũt ō naturaz
trãsgrediẽ hõ id qꝺ ẽ scz naturaz deẽmiatũ ẽca vsũ
venereũ·inde est qp ĩ tali mã hoc pẽm est g̃uissi-
mũ post q̃ꝫ est incest⁹ q siẽ dictũ est ẽ ō naturaliẽ re-
uerenciã q̃ꝫ psonis ꝺiũctis debem⁹·per alias autẽ
luxurie spẽs p̄teriẽ solũ id qꝺ est scom rõez rectã
deẽmiatũ·ex p̄sumpcõe tñ taliũ p̄ncipioꝝ magis
aũt repugnat rõi qp aliqs venereis vtaț nõ solũ
ō id qꝺ ouenit pli gn̄ande ꝫ ecią cũ iniuria alti⁹·
et ideo fornicacõ simplex q̃ omittiẽ sine iniuria
alteri⁹ psone est mima inter spẽs luxurie·maior
aũt iniuria est si qs abutaț mlĩere alteri⁹ pẽati
subiecta ad vsũ generacõis q̃ꝫ ad solã custodiã et
ideo adultiũ est g̃ui⁹ q̃ꝫ stupꝝ et vtrq̃ aggr̃uaț
p violenciã ꝓpẽ qꝺ rapt⁹ vginis est g̃ui⁹ q̃ꝫ stupꝝ
et rapt⁹ vxoris q̃ꝫ adulteriũ et h ecią ola aggr̃uã-
tur scz rõez sacłegij ut ꝺictũ est ℣d·j·g đ·
qp siẽ ordo rõnis rẽte esse ab hoie ita ordo naturẽ ẽ ab
ip̄o deo et ideo ĩ pticis ō naturaz ĩ q̃bz ip̄e ordo naturẽ
violaț fit iniuria ip̄i ꝺo ordiatoꝝ naturẽ·vñ aug⁹
ꝺicit·nj·of·flagicia q̃ sũt otra naturã ut semper

ve ſe tanda atq; puniẽda ſũt q̃lia ſodomitoꝝ fuerũt q̃ ſi oĩes gentes facerẽt eodem crimĩe reatu diuĩa lege tenerent q̃ nõ ſic faciũt hoĩes ut ſe ullo vterent modo. violaꝛ quippe ipa ſocietas q̃ cũ ꝺo nobis ee debꝫ cũ eadẽ mã cuiꝰ ille autoꝛ libidinis pũſitate polluit. Ad. ij. dõ. qꝺ ecã vicia q̃ ñ naturã ſũt otra deũ ut deĩm eſt. ⁊ tãto ſũt gꝛuioꝛa q̃ ſacłegij coꝛꝛuptela quanto oꝛdo hũane naꝛe ĩditꝰ eſt prioꝛ et ſtabilioꝛ q̃ q̃libet alĩus oꝛdo ſupaddit. Ad. nj. dõ. qꝺ vnicuiq; ĩ diduo magis e ꝺiũcta naꝛ ſpeciei q̃ quodcũq; alĩud indiuiduum et ideo peꝛa q̃ ſunt ñ naꝛaꝝ ſpẽi ſũt gꝛuioꝛa. Ad. mj. dõ. qꝺ gũitas ĩ pcẽo magis attẽdit ex abuſu alicuiꝰ rei q̃ ex omiſſione debiti vſꝰ. et ideo interuicia q̃ ſũt ñ naꝛaꝝ infiniũ locũ tꝫ pcẽm ĩmũdicie qꝺ ꝺiſtꝫtit ĩ ſola omiſſione ꝺꝛubitꝰ ad alterũ. gꝛuiſſimũ autẽ e pcẽm beſtialitatis. qa nõ buaꝛ debita ſpẽs. vñ ſup ıꝺ geñ. xxxvij. accuſauit ffres ſuos crimĩe peſſimo dicit glo. qꝺ cũ peccoꝛibꝫ miſcebanꝛ. pꝰ hꝰ autẽ eſt viciũ ſodomiticũ cũ ibi nõ buaꝛ debitus ſexꝰ. pꝰ hoc autẽ eſt pcẽm ex eo qꝺ nõ buaꝛ debitꝰ modꝰ ꝛcũbẽdi. magis autẽ ſi nõ ſit debitũ vas q̃ ſi ſit ĩ oꝛdiaꝰ ꝺ. aliq̃ alia ꝓtinẽcia ad mõꝝ ꝛcubitꝰ

Hinde ꝺiꝺandũ eſt de ꝓtibꝫ potẽcionalibꝫ tpancie et ꝓmo de cõtinẽcia Scẽo ꝺ clemẽcia Tercio de modeſtia. circa ꝓmũ ꝺiꝺandũ eſt de otinencia ⁊ de in otinencia

Circa otinẽciã q̃runt quatuoꝛ Primo vtꝝ otinencia ſit virt' Scẽo q̃ ſit mã ei' Tercio q̃ ſit ei' ſubiectũ Quarto de coꝛꝛperacõe eius ad tẽperanciã

Ad. j. ſic pceꝺit. vi qꝺ otinẽcia nõ ſit vꝛ' ſpẽs enĩ nõ ꝺiuiꝺit gñi. ſꝫ otinẽcia ꝺiuiꝺit virtuti utꝫ per phm ĩ vij. ethicoꝝ. g otinẽcia nõ eſt virt'. Ad. j. nullꝰ vtẽꝺo vtute peccat. qa ſcẽꝝ aug. in li' de. li. ar'. vtus eſt q̃ nemo male vtit. ſꝫ aq̃s otinendo ꝑ peccare puta ſi deſidẽt aliq; bonũ facẽ et ab eo ſe otineat. g otinencia nõ eſt vtus. Ad. j. nulla virt' retꝛahit hoĩez a licitis. ſꝫ ſolũ ab illicitis. ſꝫ otinẽcia retꝛahit hoĩez a licitis dicit enĩ gloſa gall'. v'. qꝺ p otinenciã aliq̃s ſe eciã a licitis abſtinet. g otinẽcia nõ eſt vtus. Sꝫ ñ oĩs hĩt' laudabil' vi' ee vꝛ'. ſꝫ otinẽcia e huĩoi. ꝺic enĩ ãꝺꝛoiꝰ. qꝺ otinẽcia eſt hĩt' inuict' a delectacõe. g otinẽcia eſt virt'. Rñ' ꝺõ. qꝺ nomẽ otinẽcie ꝺuplicit ſumit. a ꝺiũſis. quiꝺã enĩ otinenciã noĩant p q̃ ꝺs ab oĩ delectacõe venerea abſtinet. vñ ⁊ apꝰ ad gall'. v'. otinenciã caſtitati ꝺiũgit ⁊ ſic otinẽcia pcẽa pncipal' quiꝺẽ eſt ỽgitas. ſcõaria vero viduitas. vñ ſcẽꝝ hoc eadẽ racõ eſt de otinẽcia q̃ de ỽginitate q̃ ſ ꝺixim' virtutẽ. alĩ vero ꝺicũt otinenciã ee p q̃ aliq̃s ꝛſiſtit ocupiſcẽciꝫ ꝑuis q̃ in eo vehemẽtes exiſtũt et hoc mõ accipit ꝓs otinenciã. vij'. eth'. et hoc eciã mõ accipit otinencia ĩ collacõnibꝫ pꝛm. hꝰ aũt mõ otinẽcia hꝫ aliq̃ꝺ de racõe vtutis. inq̃ũ ſcꝫ racio firmata eſt ñ paſſiones ne ab eis ꝺeducaꝛ. nõ tñ attingit ad pfcẽaꝫ rõꝝ vtutis moꝛalis. ſcõm q̃ eciã appetitꝰ ſẽſitiuꝰ ſubꝺitꝰ rõi ſic ut ĩ eo nõ inſurgãt vehemẽtes paſſiones rõi ñ ꝛie

Et ideo ꝓs ꝺic ĩ. mj'. eth'. qꝺ otinẽcia nõ eſt vꝛ' ſꝫ quedã mixta in q̃ũ ſcꝫ aliq̃ꝺ hꝫ ꝺe ỽginitate. et in aliq̃ ꝺeficit a vtute. largꝰ tñ accipiẽꝺo nomen vtutis ꝑ q̃libꝫ pncipio laudabiliũ opm poſſumꝰ ꝺicẽ otinenciã ee vtutẽ. Ad. j. g ꝺõ. qꝺ ꝓs otinẽciã ꝺiuiꝺit vtuti q̃ũ ad hꝰ ĩ quo ꝺeficit a vtute. Ad. ij. ꝺõ. qꝺ hõ q̃pe eſt id qꝺ eſt ſcõm rõꝝ ⁊ ideo ex hoc ñ aliq̃s ĩ ſeipo ſe tenẽ et tenet ſe ĩ eo qꝺ ſũt racõi. qꝺ aũt ptinet ad pũſitatẽ rõis nõ eſt conueniẽs rõi. vñ ſolꝰ vere otinẽs ñ q̃ tꝫ ſe ĩ eo qꝺ eſt ſcõm rõꝝ rectã. nõ autẽ in eo qꝺ eſt ſcõm pũſam rõez. racõi autẽ rcte opponunt ocupiſcentie ꝑuerſic et rõi puerſe opponũt ocupiſcẽtie bone. ⁊ ideo q̃pe et vere otinẽs eſt q̃ pſiſtit ĩ rõe recta abſtinẽs a ocupiſcẽciꝫ ꝑuis. nõ autẽ q̃ pſiſtit ĩ rõe puerſa abſtinẽs a ocupiſcẽciꝫ bõis. ſꝫ hõc magis pt dici obſtiaꝰ a malo. Ad. nj. ꝺõ. qꝺ glo. ibi ñ otinẽcia ſcõm primũ modũ ſcõm q̃ otinẽcia noĩat q̃ꝺam ỽtutẽ pfectã q̃ nõ ſolũ abſtinet ab illicitis bonis ſꝫ eciã a q̃buſꝺã licitis miꝰ bonis ut totaliter intẽꝺat pfecõibus bonis

Ad. ij. ſic pceꝺit. videt qꝺ mã otinẽcie nõ ſint ocupiſcẽcie delectacionũ tactꝰ. ꝺicit enĩ amb. l. j. ꝺe offi. qꝺ gñale decoꝝ ita ẽ ac ſi eq̃bile formã atq; vniũſitatẽ honeſtatis habeat ĩ oĩ actu ſuo otinentẽ. ſꝫ nõ oĩs actꝰ hũanꝰ ꝓtinet ad delectacõez tactꝰ. g otinẽcia nõ eſt ſolũ ẽca ocupiſcẽcias delectacionũ tactꝰ. Ad. j. nomẽ otinẽcie ex hoc ſumit qꝺ aliq̃s tenet ſe ĩ bono rõis rcte ſic ꝺictũ ẽ. ſꝫ quedã alie paſſiones vehemẽcꝰ abꝺucũt hoĩez a rõe recta q̃ ocupie delectabiliũ tactꝰ. ſic timo picoꝝ mortꝫ q̃ ſtupefacit hoĩez et ira q̃ eſt ĩ ſanie ſecꝫs ut ſenica ꝺicit. g otinẽcia nõ ñ q̃pe ẽca ocupiſcẽcias delectacõez tactꝰ. Ad. j. tuliꝰ ꝺicit ĩ. ij'. retho. qꝺ otinẽcia eſt p q̃ cupiditas ꝛſiliꝫ gubnacõe regit. cupiditas autẽ magis ꝛſueuit ꝺici ꝺiuinaꝝ q̃ delectabiliũ tactꝰ. ſcõm ıꝺ. j. ad thy. vltimo radix oĩm maloꝝ cupiditas. g otinẽcia nõ ẽ q̃pe ẽca ocupiaꝰ delectacionũ tactꝰ. Ad. j. ꝺ. delectacões tactꝰ nõ ſolũ ſũt ĩ rbꝫ veneis ſꝫ eciã ĩ vſu. ſꝫ otinẽcia ſolũ circa vſũ venereoꝝ ꝛſueuit ꝺici. g nõ eſt q̃pa mã eius ocupia delectacionũ tactꝰ. Ad. j. ĩt delectacões tactꝰ q̃ꝺ ſũt nõ hũane ſꝫ beſtiales tã ĩ eibis. utpote ſi q̃s delectaret ĩ eſu carniũ hũanaꝝ q̃ eciã in ueneis. puta ĩ abuſu beſtiaꝝ ul' pueꝛꝝ. ſꝫ ẽca huĩoi nõ eſt otinẽcia ut ñ ĩ. vij'. eth'. nõ g q̃pa mã otinẽcie ſũt ocupĩe delectacionũ tactꝰ. Sed ñ eſt qꝺ ꝓs ꝺicit ĩ. vij'. eth'. qꝺ otinẽcia et incõtinẽcia ſũt circa eadẽ ẽca q̃ tpancia. ⁊ intpancia. ſꝫ tpancia ⁊ intpancia ſũt ẽca ocupias delectacõnũ tactꝰ ut ñ habitũ eſt. g eciã otinẽcia et incõtinẽcia ſũt circa eandẽ mãz. Rñ' ꝺõ. qꝺ nomẽ otinẽcie refrenacõz q̃ꝺã inptat inq̃ũ ſcꝫ tꝫ ſe aliq̃s ne paſſiones ſequat. ⁊ ideo q̃pe otinencia ñ ẽca illas paſſiones q̃ impellũt ad aliq̃ꝺ pſeq̃ꝺũ in q̃bꝫ laudabile eſt ut racio retrahat hoĩez a pſeq̃ꝺo nõ autẽ q̃pe eſt ẽca illas paſſiões q̃ impoꝛtãt reẽcõz quãdã. ſic timoꝛ ⁊ alia huĩoi. ĩ hijs enĩ laudabile ẽ fiꝛitatẽ ſuare

in ꝓſeq̃do qꝺ racō dictat ut ſuꝑdictū eſt. eſt aũt
ſciẽdū qꝺ naturales inclinacões ꝓncipia ſũt oĩm
ſupueniencīū ut ꝺictū eſt ⁊ ideo paſſiones eãto
vehemẽcior impellũt ad aliq̃d ꝓſeq̃dū q̃nto magis
ſequunt inclinacões naturę q̃ ꝓpue inclinat ad ea
q̃ ſunt ſibi neccia. uł ad ꝺuacōz indiuiꝺui ſic̃ ſũt
cibi. uł ad ꝺuacōz ſpēi. ſic̃ ſũt actꝰ venerei q̃z de-
lectacões ad tactū ꝓtinẽt et ideo otinẽcia et incōti-
nẽcia ꝓprie ꝺicunt̃ circa ꝺelectationū tactꝰ
Ad. j. g̃ ꝺō. qꝺ sic̃ nomẽ tꝑancie ꝓt oñiť accipi i
q̃cūq̃ mā ꝓpe tñ ꝺ ī illa mā ī q̃ eſt optimū hoĩez
refrenari. ita eciã otinẽcia ꝓpe ꝺ ī qua eſt optī-
mū et ꝺifficilimū otineri ſez ī ꝺelectationū
tactꝰ. oñiť aũt ⁊ ſcom̃ qꝺ ꝓt ꝺici inq̃cūq̃ alia mā
et hoc mō vtiť ambrꝰ noĩe otinẽcie
Ad. ij. ꝺō. qꝺ circa timoꝛẽ nō ꝓpe laudať otinẽcia. ſz magis fir
mitas aī q̃z fortitudo imꝑtat. ira aũt impetū q̃ꝺ
facit ad aliq̃d ꝓſequendū. iſte enī impetꝰ magis
ſequiť apprehẽſionẽ aīalẽ ꝓut ſez aliq̃s apprehẽdit
ſe ee ab alio leſū q̃z inclinacōz naturalẽ ⁊ ideo ꝺ q̃ꝺ
aliq̃s ſcom̃ qꝺ otinẽs ire nō tñ ſimpliciť
Ad. nj. ꝺō. qꝺ huĩoi exteriora bona. ſic̃ honores. ꝺiuicie. et
huĩoi ut phs ꝺicit ī vij. eth. videnť quiꝺẽ ſcom̃
ſe ee eligibilia nō autẽ q̃ſi neccia ad ꝺuacōz naturę
et ideo ca ea nō ꝺicamꝰ ſimpliciť aliq̃s otinẽtes.
uł inotinẽtes. ſz ſcom̃ apponẽꝺo qꝺ ſint otinẽtes uł
incōtinẽtes. luť uł honoris uł acuiꝰ huĩoi ⁊ ideo
tuliꝰ oñiť vł eſt noĩe cōtinẽcie ꝓut oꝑhẽdit ſub
ſe eciã otinenciã b. qꝺ uel accipit cupiditatẽ ſectę
ꝓ ocupĩa ꝺelectabiliū tactꝰ
Ad. mj. ꝺō. qꝺ ꝺelecta-
cões venereoꝝ ſũt vehemẽciores q̃z ꝺelectacões ciboꝝ
et ideo circa venereã magis ꝺſueuiꝰ otinenciã et
incōtinenciã ꝺicť q̃z ca cibos licz ſcom̃ phm vtrūq̃
poſſit ꝺici
Ad. v. ꝺō. qꝺ otinẽcia eſt bonum rōis
hũane et ideo attendiť ca paſſiones q̃ ꝑnt ee hoĩ
onaturales. vñ phs ꝺicit ī. vij. eth. qꝺ ſi aliq̃s tenẽs
puerꝝ ocupiſcat eũ uł ꝺmedere uł ad venereoꝝ in
oñientẽ ꝺelectacōz. ſiue ſequať ocupiaz ſiue nō. nō
ꝺicerť ſimpliciť otinẽs ſz ſcom̃ qꝺ

Ad. nj. ſic ꝓcediť. vł qꝺ ſubiectū otinencie ſit
vis ocupiſcibiľ ſubiectū enī alicuiꝰ vtutis
oportz ee ꝓpoꝛcōnatū mãe ſz mā otinẽcie ſic̃ ꝺ eſt
ſũt ocupie ꝺelectabiliū tactꝰ q̃ ꝓtinẽt ad vim ocu-
piſcibilẽ. g̃ otinẽcia eſt ī vi ocupiſcibili
Cōꝺ. op
poſita ſũt ca iꝺẽ. ſz inotinẽcia eſt inōcupiſcibili
cuiꝰ paſſiones ſupãt rōz. ꝺicit enī andꝛonicꝰ qꝺ in
otinencia eſt malicia ocupiſcibilis ſcom̃ q̃z eligit
ꝑuas ꝺelectacões ꝓhibẽte rōali. g̃ et otinẽcia pari
rōne eſt ī ocupiſcibili
Cōꝺ. ſbicm̃ vtutis hũane
uł ẽ racio uł vis appetitiua q̃ ꝺiuiꝺiť ī volũtatẽ
ocupiſcibilẽ. et irascibilẽ. ſz otinẽcia nō eſt in rōe
ꝺa ſic eẽt vtus intellcťual. neq̃z eciã ī volũtate ꝺa
otinẽcia eſt ca paſſiones q̃ nō ſũt ī volũtate. nec
eciã eſt ī irascibili ꝺa nō eſt ꝓprie ca paſſiones
irascibilis ut ꝺictū eſt. g̃ relinquiť qꝺ ſit ī ocupiſ-
cibili
Sed ꝺ oĩs virtꝰ ī aliq̃ potẽcia exñs aufert
malũ actũ illiꝰ potẽcie ſz otinẽcia nō aufert malũ
actũ ocupiſcibiľ hz enī otinẽs ocupĩas prauas ut
phs ꝺicit ī. vij. eth. g̃ otinẽcia nō eſt ocupiſcibili

Rñ. ꝺō. qꝺ oĩs virtꝰ ī aliquo ſubiecto exñs fcit
id ꝺifferre a diſpoſicõe q̃z hz ꝺum ſubicť oppoſito
vicio. ocupiſcibiľ autẽ eoꝺẽ mō ſe hz ī eo q̃ eſt otinẽs
⁊ in eo qui eſt incontinens. quia in vtroque
prorumpit inꝺocupiſcencias prauas vehementes
vñ manifeſtū ẽ qꝺ otinẽcia nō eſt ocupiſcibili ſic̃
ł ſbiecto. ſilr eciã racō eoꝺẽ mō ſe hz ī vẽq̃. ꝺa tã
inotinẽs q̃z otinẽs hz rōz rectã. ⁊ vẽq̃ hz exť paſſio
nes exñs gerit ī ꝓpoſito ocupĩas illitas nō ſequi.
ꝓma aũt ꝺra eoꝝ inueniť ī elcõe ꝺa otinẽs q̃z ſuis
paciať vehemẽtes ꝺelectões ⁊ ocupĩas tñ eligit nō
ſeq̃ eas ꝓpť rōz. inōtinẽs autẽ eligit ſequi eas nō
obſtãte ꝺictõe rōis et ideo oportet qꝺ otinẽcia ſit
ſic̃ ī ſbiecto ī illa vi aīe cuiꝰ actꝰ eſt elecō et hec
eſt volũtas ut ꝺ habitū eſt
Ad. j. g̃ ꝺō. qꝺ otinẽ
cia hz mãz ocupiſcẽcias ꝺelectationū tactꝰ nō ſic̃ q̃s
moꝺereť qꝺ ꝑtinet ad tꝑanciã q̃ eſt ī ocupiſcibili.
ſz eſt circa eas quaſi eis rſiſtẽs. vñ ꝺz qꝺ ſit ī alia
vi ꝺa rſiſtẽcia ẽ alťa ad altez
Ad. ij. ꝺō. qꝺ vo-
lũtas media ẽ inť rōz ⁊ ocupiſcibilẽ ⁊ ꝑt ab utroq̃z
moueri. in eo aũt q̃ eſt otinẽs mouetť a rõne. in
eo aũt q̃ eſt ī otinẽs mouetť a ocupiſcibili. et ideo
otinẽcia ꝑt attribuiť rōi ſic̃ ꝑ mouẽti ⁊ ī otinẽcia
ocupiſcibili q̃z vtrūq̃z imediate ꝑtineat ad vo-
lũtatẽ ſic̃ ad ꝓximū ſubiectū
Ad. mj. ꝺō. qꝺ licet
paſſiones nō ſint ī volũtate ſic̃ ī ſbiecto eſt tñ in
poteſtate volũtatis eis reſiſtere et hoc mō volũtas
otinẽtis reſiſtit ocupiſcencijs

Ad. mj. ſic ꝓcediť. vł qꝺ otinẽcia ſit melior q̃z
tꝑancia. ꝺ enī eccłiaſtici. xxvj. ꝺō. aũt pō-
ꝺacio nō eſt ꝺigna otinẽtis aīe. g̃ nulla virtꝰ ꝑt
otinẽcie adeq̃ri
Cōꝺ. q̃to aliq̃ virtꝰ mereť maius
ꝑmiũ tãto potior. ſz otinẽcia vł mẽri maiꝰ ꝑmiũ.
ꝺ enī. j. ad cor. ij. nō coꝛonabiť niſi q̃ legittie ca-
uit. magis autẽ ctat otinẽs qui patiť vehemẽtes
paſſiones et ocupiſcẽcias ꝑuas. q̃z tꝑatꝰ q̃ nō hab
eas vehemẽtes g̃ otinẽcia eſt potior virtꝰ q̃z tꝑan-
cia
Cōꝺ. volũtas eſt ꝺigor potẽcia q̃uis ocupiſci
biliť. ſz otinẽcia eſt ī volũtate tꝑancia ī ocupiſci-
bili ut ex ꝺcīs ꝑz. g̃ otinencia eſt potior virtꝰ q̃z
tꝑancia
Sz ꝺ eſt qꝺ tulliꝰ et andꝛonicꝰ ponũt oti-
nenciã aꝺiũctã tꝑancie ſic̃ ꝓncipali ẽtuti
Rñ.
ꝺō. qꝺ ſic̃ ſꝺictū ẽ nomẽ otinẽcie ꝺuplicať accipiť.
vnꝰ ſcom̃ qꝺ importat ceſſacōz ab oĩbꝰ ꝺelectacõibꝰ
veneris ⁊ ſic ſumẽꝺo nomẽ otinẽcie otinẽcia eſt po-
cior tꝑancia ſimpl'r ꝺca utz ex hijs q̃ ſꝺicta ſũt de
ꝑminẽcia vginitatis ad caſtitatẽ ſimpl'r ꝺictã.
aliꝰ ꝑt accipi nomẽ otinẽcie ſcom̃ qꝺ ĩportat reſiſ
tẽciam rōis ad ocupĩas ꝑuas q̃ ſũt ī hoĩe vehemẽ-
tes. ⁊ ſcōz hoc tꝑancia eſt ml'to potior q̃z otinẽcia.
ꝺa bonū vtutis laudabile eſt ex eo qꝺ eſt ſcōz rōz.
plus aũt viget bonū rōis ī eo q̃ eſt tꝑatꝰ ī q̃ eciã
ipe appetitꝰ ſenſitiuꝰ eſt ſubiectꝰ rōi. et q̃ſi a rõe
ꝺomitꝰ q̃z in eo q̃ eſt otinẽs ī q̃ appetitꝰ ſenſitiuꝰ
vehemẽter reſiſtit rōi p ocupĩas ꝑuas. vñ otinẽ-
cia ꝺpať ad tꝑanciã ſic̃ ī pfcm̃ ad pfcm̃
Ad. j.
g̃ ꝺō. qꝺ auẽtas illa ꝑt dnpl'r intelligi. vnꝰ ſcom̃
accipiť otinẽcia ꝓut abſtinet ab oĩbꝰ venereis et
hoc mō ꝺ qꝺ oĩs põꝺacio nō eſt ꝺigna aīe otinẽtis

in genere castitatis·ḋa nec ecīã fecūditas carnis que queritur ī mr̃onio adequatur ot̃nēcie virginali·uł viduali ut ꝺ̄ēm est·alioꝰ pt̄ intelligi scz̄ ꝙ nomē ot̃nēcie sumit᷑ oñiē ꝓ oī abstinēcia a reb⁹ illicitis·et sic ꝺ ꝙ oīs pōdus no ē digna aīe ot̃inentis quia nō respicit estimacōz auri uel argēti q̄ omutant᷑ ad pōꝺ⁹ Ad·ij·dō·ꝙ magnitudo ocupīe seu debilitas ei⁹ ex duplici causa ꝓcedere pt̄·qñ̄ enī ꝓcedē ex causa corꝑali·quidā enī ex nat̄ali oplexiōe sūt magis ꝓni ad cōcupiscēdi q̄ alij·ꝫ itm̄ quidā hñt oportunitates delēctationū ocupīaz in flāmātes magis patas q̄ alij·ꝫ talis debilitas ocupīe diminuit meritū magnitudo vēo auget qñ̄z ⁊o debilitas uel magtudo ocupīe ꝓuenit ex cā ꝑali laudabili·puta ex vehemēcia caritatis ī fortitudīe rōis sic̄ ē ī hoīe tp̄ato·ꝫ hoc mō debilitas ocupīe auget meritū rōe sue cāe·magnitudo vero mīuit Ad·nj·dō·ꝙ voluntas ꝓpinq⁹ est rōi q̄uis ocupiscibił,vñ bonū rōis ex q̄ vtu laudat᷑ mai⁹ cē ostēdit᷑ ex hoc ꝙ ptingit nō solū usq̄z ad volūtatem ſz̄ etiam usq̄z ad vim ocupiscibilē qꝺ accidit ī eo q̄ est tp̄at⁹ q̄ si ptingat solū ad voluntatē ut accidit ī eo qui est ot̃inēs

Deinde ꝺ̄ndū est de incōtinēcia et ēca hoc querunt᷑ quatuor Prio vtz̄ incontinēcia ptineat ad aīaz uł ad corꝑ⁹ Scꝺo vtz̄ ī ot̃inēcia sit pēm Tercio de cōpacōe incōtinēcie ad intēpantiā Quarto q̄s sit ꝑior vtrū incontinēs ire uł incōtinens ocupīe

Ad·j·sic ꝓcedit᷑·vł ꝙ incōtinēcia nō ptineat ad aīaz ſz̄ ad corꝑ⁹·diūsitas enī sexuū nō est ex pte aīe ſz̄ ex pte corꝑis·ſz̄ diūsitas sexuū facit diūsitatē ēca incōtinentiā·ꝺic̄ enī phūs·vij·eth·ꝙ mlieres nō ꝺicūt᷑ neq̄z ot̃inētes neq̄z īotinētes·ḡ incōtinēcia nō ptinet ad aīaz·ſz̄ ad corꝑ⁹ Ad·ij·ⁱ ꝙ ptinet ad aīaz nō sequit᷑ corꝑis oplexiones·ſz̄ incontinēcia sequit᷑ corꝑis cōplexionē·dicit enī phūs in·vij·eth·ꝙ maxime acuti idest colerici et melācolici scom irrefrenatā incōtinentiā sūt īotinētes·ḡ inotinēcia ptinet ad corꝑ⁹ Ad·ij·victoria magis ptinet ad eū qui vincit q̄ ad eū q̄ vincit·ꝫ ex hoc ꝺ aliq̄s ēe īotinēs ꝙ caro ocupiscēs adūs⁹ sp̄m supat ip̄m·ḡ incōtinēcia magis pertinet ad carnē q̄ ad aīaz Sz̄ ꝺ est ꝙ hō ꝺiffert a bestijs b. aīaz·ꝺiffert autē scom rōz ot̃inēcie et inotinēcie·bestias autē ꝺicim⁹ neq̄z ot̃inētes neq̄z īotinentes utz̄ p phūm ī·vij·eth·ḡ incōtinēcia maxīe est ex pte aīe Ad·ij·ⁱ dō·qvnūq̄s q̄z attribuit᷑ magis ei qꝺ est causa ꝑse quā ei qꝺ solā occasionē p̄stat·id autē qꝺ est ex pte corꝑis solā occasionē p̄stat inotinencie·ex dispositōe enī corꝑis pt̄ ot̃ingē ꝙ insurgāt passiones vehemētes ī appetitu sensitiuo q̄ est virt⁹ corꝑis orgāica·ſz̄ huīoi passiones q̄ztū cūq̄z vehemētes nō sūt sufficiēs causa inotinēcie·ſz̄ occasio sola·eo ꝙ durāte vsu rōis semper hō pōt passiōibꝰ resistē·si vero passiones adeo insurgāt ꝙ totaliter aufferāt vsū rōis·sic̄ accidit ī hijs qui ꝓpter vehementiā passionū amentiā incurrunt. nō remanebit racio ot̃inēcie·neq̄z incōtinēcie·ḋa nō saluat᷑ ī eis iudiciū rōis qꝺ ot̃inēs huat·ⁱ inotines deserit·ⁱ sic relinquit᷑ ꝙ ꝑse causa īotinēcie sit ex pte aīe q̄ rōe passionū nō resistit·qꝺ quidē fit duobꝰ modis ut phūs dicit ī·vij⁰·eth·vno⁰ qñ aīa passionibꝰ cedit ante q̄z racio cōsiliet᷑·q̄ quidē vocat᷑ inotinēcia·uł ꝓuolacio·alio⁰ qñ nō pmāet hō in hijs q̄ cōsiliata sūt·eo ꝙ debilit᷑ est firmat⁹ ī eo qꝺ racō iudicauit·vñ ⁊ hec inotinēcia vocat᷑ debilitas et sic p̄z ꝙ incōtinēcia p̄cipalit᷑ ad aīaz ptinet Ad·j·ḡ ꝺ̄·ꝙ ōia hūana est corꝑis forma·ⁱ hz̄ q̄sdā vires corꝑeis orgāis vtētes·q̄z opatōes aliq̄ꝺ oferunt·ecīã ad illa opa aīe q̄ sūt sine corꝑeis īstrumētis ideſt ad actū intellect⁹ et volūtatis in q̄tū scz̄ intellect⁹ assensu accipit et volūtas impellit᷑ a passione appetit⁹ sensitiui et scz̄ h⁹ ḋa feīa scz̄ corꝑ⁹ hz̄ q̄sdā debilē oplexiōez fit ut in pluribꝰ ꝙ ecīã debilit᷑ in hēat q̄buscūq̄z ī hēt et si raro ī aliq̄bꝰ alit᷑ accidat ſm ⁱ⁰·pū·vltīo mlieꝛ fortē q̄s inueniat·ⁱ ḋa id qꝺ est puū uł debile reputat᷑ q̄si nullū·inde ē ꝙ phūs loquit᷑ de mlieribꝰ q̄si nō habētibꝰ iudiciū rōis firmū·q̄uis ī aliq̄bꝰ mlieribꝰ ōtriū accidat·et ꝓpt̄ hoc dicit ꝙ mlieres nō dicī⁹ ot̃inētes ḋa nō ducūt q̄si nō hñtes solidā rōez·ſz̄ ducunt᷑ quasi de facili ad seq̄tes passiones Ad·ij·dicēdū·ꝙ ex impetu passionis ot̃īgit ꝙ aliq̄s ſtati passionē sequat᷑·añ ꝺsiliū rōis·ſpet⁹ aūt passionis·ꝓuenire solz̄ uł ex velocitate sic̄ ī colericis uel ex vehemencia sicut in melancolicis qui ꝓpter terrestrem cōplexionē vehementissime in flāmant᷑·sic̄ e cōtrio ot̃ingit ꝙ aliq̄s nō psistat ī eo qꝺ ꝺsiliatū est ex eo ꝙ debilit᷑ inhēt ꝓpt̄ mollitiē oplexionis ut de mlieribꝰ dēm est qꝺ ecīã vł inflegmaticis ot̃ingē ꝓpt̄ eāꝺem causā sic̄ ecīã in mlieribꝰ·hoc aūt accidit inq̄tū ex oplexione corꝑis dat᷑ aliq̄ incōtinēcie occasio nō aūt causa sufficiēs ut dēm esse Ad·nj·dō·ꝙ ocupīa carnis ī eo q̄ est ot̃inēs supat sp̄m nō ex nēcitate ſz̄ ꝑ q̄ꝺā negligenciā sp̄s nō resistētis fortiter

Ad·ij·sic ꝓcedit᷑·vł ꝙ instinēcia nō sit pēm·ḋa ut aug⁹ dicat ī li⁰ de libero ar⁰ null⁹ peccat ī eo ꝙ vitare nō pt̄·ſz̄ incōtinēcīã null⁹ pt̄ ex seipo vitare scz̄ ⁱ⁰ sap̄·vnj·scio ꝙ nō possū cē otinēs nisi de⁹ det·ḡ incōtinēcia nō est pēm Ad·oñe pēm ī rōe vł ꝺsistē·ſz̄ ī eo qui est incōtinēs vincit᷑ iudiciū rōis·ḡ incōtinēcia nō est peccatū Ad·null⁹ peccat ex eo ꝙ deū vehemēter amat·ſz̄ ex vehemēcia diuī amoris aliq̄s fit incōtinens dicit enī dpo⁰·mſ·ca⁰ de·di·no·ꝙ ꝑ incōtinenciā diuī amoris dixit vīno ego iā nō ego·ḡ instinēcia nō est pēm Sed ꝺ est ꝙ ꝺnūat᷑ aliꝭ pēis·ij·ad thy·ij·ubi ꝺ ēmiatores incōtinēcie īmites rē·ḡ incōtinēcia est pēm Ad·ⁱ dō·ꝙ incōtinencia pt̄ attēdi ēca aliq̄ꝺ ꝓlicat᷑·vno⁰ ꝓpe et simpliciter et sic incōtinēcia attēdit᷑ ēca ocupīas delectationū eart⁹ sic̄ et intēpantia ut ꝺ̄ictū est de ot̃inēcia et hoc mō instinēcia est pēm ex duplici rōe·vno⁰ ex eo ꝙ incōtinēs recedit ab eo qꝺ est scom rōz·alio⁰

ex eo q̄ se ĩmergit q̄busd̄ turpib⁹ delectac̄onib⁹. et ideo pl̄s dicat ĩ .vij. eth̄. q̄ ĩnotinẽcia vitupat̄ nō solū ut pẽm q̄ sc̄z ẽ p recessū a rōe. sz sic̄ malicia q̄dam ing̃tū p̃uas ꝺcupiscẽcias sequit̄. alio⁹ incōtinẽcia attẽdit̄ ẽca aliq̄d ꝑpe quidẽ ing̃tū hō recedit ab eo q̄ est scōm rōz. sz nō simplicit̄. puta cū aliq̄s nō buat modū rōnis in ꝺcupīa honoris diuicīaꝝ et aliorū buioi q̄ scōm se videnẽ ẽe bona ẽca q̄ nō est incōtinencia simpl'r sz scōm q̄d sic̄ s̄ de ꝺtinẽcia dictū est. ⁊ sic incōtinẽcia est pẽm nō ex eo q̄ aliquis ingerat se p̃uis ꝺcupiscẽcijs. sz eo q̄ nō buat modū debitū rōis ecīā ī ꝺcupīa rey ꝑse appetẽdaꝝ. ĕaō⁹ ĩnotinẽcia ō ẽe ẽca aliq̄d nō ꝑpe sz scōz similitudiẽz. puta ẽca ꝺcupīas eoꝝ q̄b⁹ nō pe aliq̄s male vti puta ẽca ꝺcupīas vtutū ẽca q̄s pe aliq̄s dica ĩtinẽs p sil'itudinẽ. q̄a sic̄ ille q̄ ẽ incō tinẽs totalit̄ ducit̄ p ꝺcupīaz malā. ita aliq̄s tot'r p ꝺcupīaz ducit̄ bonā que est scōm rōz et talis in ꝺtinẽcia nō est pẽm. sz ptinet ad pfecc̄oz virtutis

Ad. j. g̃ dō. q̄ hō ꝑt vitare pẽm et facẽ bonum nō tñ sine diuīo auxilio. scōm i⁹ ioh̄. xv⁹. sine me nichil p̄tis facẽ. vñ p hoc q̄ hō ĩdiget diuīo auxi lio ad hoc q̄ sit ĩtinẽs nō excludit̄ q̄ incōtinẽcia sit pẽm. q̄a ut ō ī .nj. eth̄. q̄ p amicos aliqualit̄ p nos possum⁹

Ad. ij. dō. q̄ ī eo q̄ est incōtinens vincit̄ iudiciū rōis. nō quidẽ ex nẽcate q̄ auffer ret rōz pẽ. sz ex negl'a quadā hois nō firmit̄ in tendẽtis ad resistendū passioni p iudiciū rōis q̄ hz

Ad. nj. dō. q̄ racio illa ꝑcedit de incōtinẽcia p similitudinẽ dc̄a et nō ꝑprie

Ad. nj. sic ꝑcedit. vi q̄ incōtinẽs pl⁹ pecc̄z q̄z ī tp̃at⁹. tāto enī aliquis vi ḡui⁹ peccare q̄to magis cōsciaz agit. scōm i⁹ luce. xij⁹. bu⁹ sciens volūtatẽ dñi sui ⁊ facies digna plagis vapulab⁹ ml'tis. sz ĩtinẽs magis vi agẽ ō sciaz q̄z intpa t⁹. q̄a ut ō. vij⁹. eth̄. incōtinẽs sciens q̄z p̃ua sūt q̄ ꝺcupiscit nichilomi⁹ agit ꝑpe passionẽ. intp̃atus aūt iudicat q̄ ꝺcupiscit ẽ bona. g̃ incōtinẽs ḡui⁹ peccat q̄z intp̃at⁹

Ō. q̄to aliq̄s pẽm ḡui⁹ ẽ tāto vi ẽe mi⁹ sanabile. vñ ⁊ pẽa ī sp̃m scẽm sūt ḡuif sia et dicunt̄ ẽe irremissibilia. sz pẽm incōtinẽcie vi esse insanabili⁹ q̄z pẽm intp̃ancie. sanat̄ enī pẽm alicui⁹ ꝑpe ām̄onicōz ⁊ correccōz q̄ nichil vi ꝺferre incōtinẽti q̄ sciat se male agẽ et nichilomi⁹ male agit. intp̃ato aūt vi q̄ bene agat ⁊ si aliq̄d ei ꝺferre posset ām̄onicō. g̃ vi q̄ incōtinens ḡui⁹ peccat q̄z itp̃at⁹

Ō. q̄to aliq̄s ex maiori libidie peccat tāto ḡui⁹ peccat. sz incōtinēs peccat ex ma iori libidie q̄z intp̃at⁹. q̄a incōtinēs hz vehemẽtes passiões et ꝺcupīas q̄s nō sp hz intp̃at⁹. g̃ ĩtinēs magis peccat q̄z intp̃at⁹

Sed ō est q̄ ī penitẽcia agḡuat oñe pẽm. vñ aug⁹ ī li⁹ de. v. do. dicit q̄ in penitẽcia est pẽm ī sp̃m scẽm. sz sic̄ ꝓbs dicit ī .vij⁹. eth̄. intp̃at⁹ nō est penitiu⁹. inmanet aūt electōi. incōtinēs aūt ois est penitiu⁹. g̃ intp̃at⁹ ḡui⁹ peccat q̄z incōtinēs

Rñ dō. q̄ pẽm scōm aug̃. p̃cipue in volūtate ꝺsistit. volūtas enī est q̄ peccat̄ et rẽte vinic̄. et ideo vbi est maior indiacō volūtatis ad peccandū ibi est ḡui⁹ pẽm. ī eo aūt q̄ est intp̃atus voluntas inclinatur ad peccandū ex q̄da electōe q̄ ꝑcedit ex hītu p ꝺsuetudinẽ acq̄si to. ī eo aūt q̄ est incōtinēs volūtas inclinat̄ ad peccandū ex aliq̄ passione. ⁊ q̄a passio cito trāsit. hīe⁹ aūt est q̄litas difficile mobil'. inde est q̄ in ꝺtinēs strati penitet trāseūte passione q̄ nō acci dit de intp̃ato q̄ymo gaudet se pc̄asse eo q̄ opa⁹ pc̄i est sibi facta ꝺnat̄alis ꝺm habitū. vñ de his ō ꝓ ū. ij. q̄ letant̄ cū malefecerit et exultāt ī reb⁹ pessimis. vñ p̄z q̄ intp̃at⁹ est m'to peio⁹ q̄z incō tinēs ut ecīā pl̄s dicat ī .vij⁹. eth̄.

Ad. j. g̃ dō. q̄ ignorācia intellect⁹ q̄nq̄z ꝑcedit indinacōz ap petit⁹ et causat eā et sic q̄to ẽ maior ignorācia. tāto magis pẽm diminuit ul' totalit̄ excusat in q̄tū causat inuolūtariū. alio⁹ econūso ignorācia rōis sequit̄ indinacōz appetit⁹ et talis ignorācia q̄to est maior tāto pẽm ẽ g̃ui⁹. q̄a ostẽdit̄ indīa⁹ appetit⁹ cē maior. ignorācia aūt tam incōtinẽtis q̄z intp̃ati ꝓuenit ex eo q̄ appetit⁹ est ī aliq̄d in cliat⁹ siue p passionẽ sic̄ ī incōtinẽte siue p hītū sic̄ ī intp̃ato. maior aūt ignorācia causat̄ ex hoc ī intp̃ato q̄z ī incōtinẽte. et vno quidẽ mō q̄tū ad duracōz q̄a ī incōtinẽte durat illa ignorācia solū passiõe durāte. sic̄ accensū febris terciane durat durāte ꝺmotōe humoris. ignorācia autē intp̃ati durat assidue ꝓpter ꝑmanẽciam hīt⁹. vñ assil'at̄ ethyce ul' cuicūq̄ morbo ctinuo ut pl̄s dic̄ ī .vij⁹. eth̄. alio autē mō ẽ maior ignorācia intp̃ati q̄tū ad id q̄d ignorat̄. nā ignorācia incōtinẽtis attẽ dit̄ q̄tū ad aliq̄d ꝑcare eligibile ꝓut sc̄z est ciat hoc nūc ẽe eligendū. sz intp̃at⁹ hz ignorāciam ẽca ipsū finẽ. inq̄tū sc̄z iudicat h⁹ ẽe bonū ut irrefre nate ꝺcupīas sequat̄. vñ pl̄s dicat in .vij⁹. eth̄. q̄ ĩtinēs est melior ī tp̃ato. q̄a saluat̄ ī eo optimū p̄ncipiū sc̄z rc̄ta exīstimacio de fine

Ad. ij. dō. q̄ ad sanacōz incōtinẽtis nō suffic̄at sola ognicō sed req̄rit̄ vlt⁹ auxiliū grē ꝺcupīaz mitigātis ⁊ ad hibẽt ecīā ext⁹ remediū ām̄onicōis et correccōis ex q̄b⁹ aq̄s incipit ꝺcupiscẽcijs resistẽ ex q̄ ꝺcupīa debilitat̄ ut ꝺdictū est ⁊ hīsdā ecīā modis ꝑt sa nari intp̃at⁹. sz difficilior est ei⁹ sanacio ꝑpt duo q̄z ꝑmū est ex pte rōis q̄ corrupta est ẽca estīacōz vlt̄ finis q̄ se hz sic̄ p̄ncipiū ī ōm̄atis. difficili⁹ aūt ducit̄ ad veritatẽ ille q̄ errat ẽca p̄ncipiū et sil'r ī opatiuis ille q̄ errat ẽca finẽ. aliud autē est ex pte indinacōis appetit⁹ q̄ ī intp̃ato est ex hītu q̄ difficile tollit̄. indinacio aūt incōtinẽtis est ex passione q̄ facili⁹ rep̄mi pt.

Ad. nj. dō. q̄ libido volūtatis q̄ auget pẽm maior est ī intp̃ato q̄z in incōtinẽte ut ex dc̄is p̄z. q̄a libido ꝺcupie appetit⁹ sẽsitiui q̄nq̄z maior est ī incōtinẽte. q̄a incōtinens nō peccat nisi ag̃ui ꝺcupīa sz intp̃at⁹ ecīā ex leui ꝺcupīa pẽat ⁊ q̄nq̄z eā ꝓuenit. ⁊ ideo pl̄s dic̄ ī .vij⁹ eth̄. q̄ magis intp̃atū uitupā⁹ q̄a nō ꝺcupiscens ul' q̄ere id est remisse ꝺcupiscẽs p sequit̄ delc̄acões. q̄d enī facẽt si adesset ꝺcupīa iuuenilis

Ad. mj. sic ꝑcedit. vi q̄ incōtinēs ire sit peio⁹ q̄z incōtinēs ꝺcupie. q̄to enī difficili⁹ est re sistẽ passioni tāto incontinẽcia videt̄ esse leuio⁹.

vnde phs dicit. vij. ethicorum nō enim si quis a fortibꝰ et supexcellētibꝰ delectacionibus vincitur uł tristicijs nō est admirabile ꝫ cōdonabile. ꝫ sic ē eradicᵉ dixit difficilᵉ est pugnare cū cupia ꝙ ꝫ ō irā. ꝯ leuior est inordinēcia cupie ꝙ ꝫ inordinēcia ire ℞ō. si passio ꝓpē suā vehemenciā totł auffe rat iudiciū rōis oīno excusaꝫ aliqs a pcō. sic pz ī eo ꝙ incidit ex passione infurią. ꝫ plus remāet de iudicō rōis ī eo ꝙ est incōtinēs ire. ꝙ ī eo ꝙ est incōtinēs cupie. iracᵉ enī aliqliter audit rōz nō autē cupiscēs utz p phm ī. vij. eth. ꝯ incōtinens ire est peior ꝙ incontinēs cupie ℞ō. tāto aliqꝺ pcm est ꝯuiᵉ ꝙto est piculosᵉ. ꝫ incōtinēcia ire vł ē pickosior. ꝙa ꝓducit hoiem ad maiᵉ pcm scz ad homicidiū qꝺ est ꝯuiᵉ ꝙ adulteriū ad qꝺ ꝓducit cupie incōtinēcia. ꝯ incōtinēcia ire est ꝯuior ꝙ incōtinēcia cupie Sz ō est ꝙ phs dic ī. vij. eth. ꝙ miᵉ ꝑpis ē incōtinēcia ire ꝙ ꝫ inotinēcia cupie ℞ñ dō. ꝙ pcm incōtinēcie pt duplr ꝯsiderari vnō ex pte passionis ex ꝙ racō supaꝫ ⁊ sic ĩotinē cia cupie ē ꝑpior ꝙ ꝫ icōtinēcia ire. ꝙa motᵉ cupie habet maiorē inordiacōz ꝙ ꝫ motᵉ ire et hoc ꝓpter quatuor ꝙ phs tāgit ī. vij. eth. ꝑ quidē ꝙa motᵉ ire ꝑticipat aliqliť rōz. inq̄tū scz iratᵉ tendit ad vidicandū iniuriā sibi factā qꝺ aliqliť rō dictat ꝫ nō pfecte. ꝙa nō intēdit debitū modū vindicte. ꝫ motᵉ cupie totłr est scm sensū nullo mō scm rōz. scō ꝙa motᵉ ire magis ꝯsequit corpis cōplex ionē ꝓpter velocitatē motᵉ colē ꝙ intēdit ad irā. vñ magis est ī ꝓmptu qꝺ ille ꝙ est scz cōplexionē corpis dispositᵉ ad irascendū irascat. ꝙ ꝫ ille ꝙ est dispositᵉ ad cupiscendū cupiscat. vñ ⁊ freq̄tᵉ ex iracūdis nascunť iracūdi. ꝙ ꝫ ex cupiscentibꝰ cupiscētes. qꝺ aūt ꝓueit ex naťali corpis dispōe reputať magis venia dignū. ꝉcio ꝙa q̄rit mani feste opari. ꝫ cupia q̄rit latebras ⁊ dolose ꝟbinēt. quarto ꝙa cupiscēs delectabiliť opať. ꝫ iratᵉ ꝯsi quadā ťristicia coactᵉ ꝓcedēte. aliꝺ pt ꝯsiderari pcm incōtinēcie q̄tū ad malū in qꝺ ꝙs incidit a rōne discedēs et sic incōtinēcia ire ē ut plurimū ꝯuior ꝙa ducit ī ea ꝙ ptinēt ad ꝓxī nocumētū ℞d. j. ꝯ dō. ꝙ difficilᵉ est assidue pugnare ō delectacōz ꝙ ꝫ ira irā. ꝙa cupia est magis ctinua. ꝫ ad horā difficilᵉ est resistē ꝓpť eiᵉ impetū ℞d. ij. dō. ꝙ cupia ō cē sine rōe nō ꝙa totłr aufferat iudiciū rōis. ꝫ ꝙa ī nullo ꝓcedit scm iudiciū rōis et ex hoc ē ꝑpior ℞d. nj. dō. ꝙ racio illa ꝓcedit ex pte eoz ī que incōtinēs deducť

Sinde ꝯsiderandū est de clemēcia et māsuetudie et vicijs oppositis. ꝉca autē ipas vtutes q̄untť quatuor Primo vtz clemēcia ⁊ māsuetudo sit idē Scō vtz vterq eaz sit virtᵉ Tercio vtz uterq eaz sit ps tpancie Quarto de opacōe eaz ad alias vtutes

℞d. j. sic ꝓcedť. vł ꝙ clemēcia et māsuetudo sint penitᵉ idē. māsuetudo enī est modatia iraz ut phs dicat ī. mj. eth ira aūt est appetituᵉ vindicte. cū ꝯ clemēcia sit lenitas supioris adúsᵘ inferiorē in ꝯstituēdis penis ut seneca dicit ī. ij. de clemēcia ꝙ penas aūt fit vidcta. vł ꝙ clemēcia ⁊ māsuetudo sint idē ℞ō. tulᵉ dicat ī. ij. retho. ꝙ clemēcia ē vtᵉ ꝙ quā aiᵉ ꝯcitatᵉ modū alicuiusᶜ benigtate ťtineť. ⁊ sic vł ꝙ clemēcia sit modatia odij. ꝫ odiū ut augᵘ dic causať ab ira ꝉca quā ē māsuetudo. ꝯ vł ꝙ māsuetudo et clemēcia sit idē ℞ō. idē vicijs nō ctriať diūsis vtutibꝰ. sed idem vicijs oppoť māsuetudi ⁊ clemēcie scz crudelitaᵗ. ꝯ videť ꝙ māsuetudo et clemēcia sint penitᵉ idē Sz ō est ꝙ scm ꝓdcaz difficōz senece. clemēcia ē lenitas supioris adúsᵘ inferiorē. māsuetudo aūt nō solū est supioris ad inferiorē. ꝫ cuiuslz ad q̄libz. ꝯ māsuetudo et clemēcia nō sūt penitᵉ idem ℞ñ dō ꝙ sic ō ī. ij. eth. vtᵉ moraľ ꝯsistit ꝉca passiones et accōes. passiones aūt in tioz accōnū sūt uł interioz ꝓncipia aut ecią impedimēta. et ideo vtutes ꝙ modanť passiōes ꝙammō ꝯcurrūt ī eundē effm cū vtutibꝰ ꝙ modanť accōes liez sꝑ drānt. sic ad iusticiā ꝓpe ptinet cohibere hoīem a furto ad qꝺ aliqs indiať ꝑ inordinatū amorē uel cupiaz pecunie ꝙ modanť ꝑ liberalitatē. et ideo libalitas ꝯcurrit cū iustitia ī suo effu ꝙ ē abstinē a furto. ⁊ hoc ecią ꝯsidandū est in ꝓposito. nā ex passiōe ire ꝓuocať aliqs ad hoc qꝺ ꝯuiorē inferat penā. ad clemenciā aūt ptinet dirēte qꝺ sit dimi nutia penaꝝ qꝺ quidē impediri possit per excessū ire ⁊ ideo māsuetudo inq̄tū refrenat impetū ire cōcurrit ī eundē effm cū clemēcia. dīnt tamē ab inuicē inq̄tū clemēcia est modatia extioris pui cōis. māsuetudo autē ꝓpe diminuit passionē ire ℞d. j. ꝯ dō. ꝙ māsuetudo ꝓpe respicit ipm vi dēre appetitū. ꝫ clemēcia respicit ipas penas ꝙ ex ti ᵘ adhibenť ad vidictā ℞d. ij. dō. ꝙ affcᵉ hois indiať ad miorācōz eoꝝ ꝙ hoī ꝑ se nō placēt. ex hᵒ aūt ꝙ aliqs amat aliqz ꝯuenit ꝙ nō placz ei ꝑ se pena eiᵘ. ꝫ solū ī ordíe ad aliud. puta ad iusticiā uł ad correccōz eiᵘ ꝙ puniť ⁊ ideo ex amore ꝓueit ꝙ aliqs sit ꝓmptᵘ ad diminuendū penas qꝺ ptinet ad clemēciā et ex odio impediť talis diminucō. ⁊ ꝓpť hoc tulᵉ dicit ꝙ aiᵘ ꝯcitatᵘ modū scz ad ꝯuiᵘ puniēdū ꝑ clemenciā retineť. ne scz acriorē penā inferat. nō ꝙ clemēcia sit directe odij modatia ꝫ pene ℞d. nj. dō ꝙ māsuetudi ꝙ est directe circa iras ꝓpe opponiť vicijs iracūdie qꝺ ꝯtat excessū. ꝫ crudelitas ꝯtat excessū ī puniēdo. vnde dicat seca ī. ij. ō clemēcia ꝙ crudeles vocanť ꝙ puniēdi causā habēt. modo nō hñt. ꝙ aūt ī penis hoīm ꝓpť se delēanť. ecią sine causa pñt dici seuiuł feri. ꝯ affm hūanū habētes ex ꝙ naťaliť hō diligit hoīez

℞d. ij. sic ꝓcedť. vł ꝙ neq̄ clemēcia neq̄ mā suetudo sit virtᵉ. nulla enī virtᵉ alī vtuti opponiť. ꝫ vterq vł opponi seueritati ꝙ est quedā virtᵉ. ꝯ neq̄ clemencia neq̄ māsuetudo est virtᵉ ℞ō. virtᵉ corrūpiť ꝑ supfluū et dimiutū. ꝫ tam clemēcia ꝙ māsuetudo ī quadā dimiucōe ꝯsistūt. nā clemēcia est dimiutia penaꝝ. māsuetudo aūt est dimiutia ire. ꝯ neq̄ clemēcia neq̄ māsuetudo

est vtus ℣ ℟. mãsuetudo siue mitritas ponitur matth. v. inẽ beatitudies et inẽ fructꝰ ad gal'. v. ℣ virtutes dr̃nt et a bẽtitudib⁹ et a fructib⁹. g nõ otinẽt sb vtute ℣ ℟. eſt qꝺ ꝺ i. ij. de cle. clemẽtiã et mãsuetudies oẽs boni viri pstabũt. ℣ virtꝰ est ꝓpe q ptinẽt ad bonos viros. nã virtꝰ est que bonũ facit habentẽ ⁊ opꝰ eiꝰ bonũ reddit ut ꝺ in .ij°. eth. g clemencia ⁊ mansuetudo sũt virtutes ℣ ℟. ñ ꝺ. qꝺ racõ vtutis moralis cõsistit i hoc q appetitꝰ rõni subdat utz p phm i. j°. eth. hoc autẽ fiat tã in clemẽcia qz l mãsuetudie. nã clemẽcia in diminuẽdo pena aspicit ad rõz ut seneca diẽ in. ij°. de cle. sil'r etiã mãsuetudo scom rõez rectã moderat iras ut ꝺ i. mj°. eth. vñ manifestũ est qꝺ tã clemẽcia qz mansuetudo est virtꝰ ℣ ℟. ꝺ. j. g ꝺ. qꝺ mãsuetudo directe opponit̃ seuitati. nã mã suetudo ẽ ẽca iras. seũtas aũt attẽdit ẽca extioẽ iflictõz penaꝝ. vñ scz hoc videret magis apponi clemẽcie q etiã ẽca extioẽ punitõz ostendat ut dr̃m est. nõ tñ opponit̃ eo qꝺ vtrꝝ ẽ scz rõez rectã. nã seũtas inflexibilꝭ est ẽca inflictõez penaꝝ. qñ hoc rcta racõ req̃rit. clemẽcia aũt diminuitia ẽ penaꝝ etiã scom rõz rectã. qñ scz oportet et i qbz oportet ⁊ ideo nõ sũt opposita qa nõ sũt ẽca idẽ ℣ ℟. ꝺ. ij. ꝺ. qꝺ scom phm i. mj°. eth. hitꝰ q mediũ tenet in ira est innoiatꝰ. ⁊ isto vꝺ noiat̃ a diminucõe ire q significat̃ noiẽ mãsuetudis eo qꝺ virtꝰ ꝓpinqor est diminuicõi qz suphabũdancie ꝓpt̃ hꝰ qꝺ naturaliꝰ est hoi appetẽ vindictã iniuriaꝝ illataꝝ qz ab hoc deficẽ qa uix acu nimis pue videnꝫ iniurie sibi illate ut dicat salustiꝰ. clemẽcia aũt est diminutia penaꝝ nõ quidẽ in respcu ad id qꝺ est scom rõnez rectã sz i respcu ad id qꝺ est bm legẽ oñem qz respicit iustitia legalis. sz ꝓpt̃ aliq̃ practicaria ostẽdata clemẽcia diminuit penas qñ dicnẽs hoiez nõ ẽe magis puniẽdũ. vñ dicit seneca i. ij°. de cle. clemẽcia hoc pmũ pstat. ut qs dimittit nichil aliud pati debuisse pnũciat. venia vero debite pene rmissio ẽ ex q pz qꝺ clemẽcia cõpat̃ ad seũitatẽ. sic epikeia ad iustitiã legalẽ cuiꝰ ps est seũitas qz̃tũ ad inflictõez penaꝝ scz legẽ. dr̃t tñ clemẽcia ab epikeia ut infra dicet̃ ℣ ℟. ꝺ. nj. ꝺ. qꝺ bẽtudies sũt actꝰ. fructꝰ aũt sũt delectacões de actib⁹ vtutũ et ideo nichil ꝓhibet mãsuetudiez poni ⁊ vtute et beatitudinẽ et fructum

℣ ℟. ꝺ. nj. sic ꝓcedit. videt̃ qꝺ predicte virtutes nõ sũt ptes tpancie. clemẽcia enim est diminutiua penaꝝ ut dr̃m ẽ. hoc aũt phs i. v°. eth. attribuit epikeye q ptinet ad iustitiã ut habitũ est. g vi qꝺ clemẽcia nõ sit ps tpancie ℣ ℟. tpancia ẽ ẽca cupias. mãsuetudo aũt ⁊ clemẽcia nõ respiciũt cupias. sz magis irã ⁊ vindictã. nõ g debẽt poni ptes tpancie ℣ ℟. seneca dicit i. ij. de cle. cui voluptati seuicia est possumꝰ insaniã vocare. hꝰ aũt opponit̃ clemẽcie et mãsuetudi cũ g insania opponat̃ prudẽcie vi qꝺ clemẽcia et mãsuetudo sit ptes prudẽcie magis qz̃ tpancie ℣ Sed ꝺ ẽ qꝺ seneca dicit i. ij°. de cle. qꝺ clemẽcia ẽ tpancia animi i ptãte vltiscẽdi. tuliꝰ etiã ponit clemẽciã partẽ tpancie

℟. ñ ꝺ. qꝺ ptes assignant̃ ℣ vtutib⁹ pncipalib⁹ scom qꝺ imitant̃ ipas in aliq̃b⁹ materijs scẽdarijs qz̃tũ ad modũ ex q pncipaliẽ dependet laus vtutis. vñ et nomẽ accipit siẽ modꝰ et nomẽ iustitie in quadã eqlitate ostendit. fortitudis aũt i quadã firmitate. tpancie aũt in quadã refrenacõe. inqz̃tũ scz refrenat cupias vehemẽtissimas delectationũ tactꝰ. clemẽcia aũt et mãsuetudo sil'r i quadã refrenacõe ostendũt. qa scz clemencia est diminutiua penaꝝ. mãsuetudo vero est mitigatiua ut ex dictis pz et ideo tam clemẽcia qz mãsuetudo adiũgunt̃ tpancie siẽ vtuti pncipali et scom hꝰ ponunt̃ ptes ipi⁹ ℣ ℟. ꝺ. j. g ꝺ. qꝺ i diminuicõe penaꝝ sũt ostendanda duo. qz̃ vnũ est qꝺ diminuco penaꝝ fiat scom intencõz legis latoris licz nõ scom vba legis et hꝰ ptinet ad epikeiã. aliud aũt est quedã modaco affectꝰ ut hõ nõ vtat̃ sua ptate i inflictõe penaꝝ. et hoc ꝓpe ptinet ad clemenciã. ꝓpt̃ qꝺ seneca dicit qꝺ clemẽcia est tpancia animi i ptate vltiscẽdi. ⁊ hec quidẽ modaco animi ꝓuenit ex quadã dulcedie affectꝰ q̃ qs abhorret omne id qꝺ pt aliũ tristare et ideo dicit seneca qꝺ clemẽcia est quedã lenitas animi. nã econuerso austeritas animi vi ee i eo qui nõ veretur alios tristare ℣ ℟. ꝺ. ij. ꝺ. qꝺ adiũcco vtutũ scẽdariaꝝ ad pncipales magis attẽdit scz modũ virtutis q est qsi quedã forma eiꝰ scom qz̃ maz. mãsuetudo autẽ et clemẽcia ꝓueniũt cũ tpancia i mõ ut dictũ est licz nõ ꝓueniãt in mã ℣ ℟. ꝺ. nj. ꝺ. qꝺ insania dicit p corrupcõez saitatis. sic aũt saitas corꝑis corrũpit̃ p hꝰ qꝺ corpꝰ recedit a debita oplexõe hũane spẽi. ita etiã insania scz aiaz accipit̃. p hoc aia hũana accipit̃ p hoc qꝺ aia hũana recedit a debita dispositõe hũane spẽi qꝺ quidẽ stingit et scom rõez. puta cũ aliqs vsũ rõis amittit et qz̃tũ ad vim appetitiuã. puta cũ aliqs amittit affectũ hũanũ scz qz̃ hõ est oi hoi amicꝰ ut ꝺ i. vnj°. eth. insania aũt q excludit vsũ opponit̃ prudẽcie. sz qꝺ aliqs delectet̃ i penis hoim ꝺ ee insania qa p hoc vi hõ ꝓuatꝰ affectu hũano qz̃ sequit̃ clemẽcia

℣ ℟. ꝺ. mj. sic ꝓcedit. vi qꝺ clemẽcia ⁊ mãsuetudo sint potissie vtutes. laus enim vtutis cõsistit pcipue ex hoc qꝺ ordinat hoiez ad bẽtudinẽ q̃ in dei ognicõe ostendit. sz mãsuetudo maxie ordinat hoiez ad dei ognicõz. ꝺ enim iact̃. j°. i mãsuetudie suscipite insitũ verbũ. ⁊ ecc̃. v°. esto mãsuetꝰ ad audiẽdũ verbũ dei. ⁊ augꝰ dicit in epla ad demophilũ mopsem ꝓpt̃ multã mãsuetudinem dei apparicõne dignũ habitũ. g mãsuetudo est potissima vtutũ ℣ ℟. tãto virtꝰ aliq̃ pctor ee vi. qz̃to magis acceptat̃ a deo et ab hoib⁹. sz mãsuetudo maxime vi acceptat̃ a deo. ꝺ enim ecc̃. j°. qꝺ bñplacitũ ẽ deo fides et mãsuetudo. vñ ⁊ spẽal'r ad sue mãsuetudis ĩtẽcõez xꝑ⁹ nos iuitat dicẽs discite a me qa mitis sũ et huĩlis corde et hylariꝰ dicit qꝺ p mãsuetudiez mẽtis nre habitat xps i nob est enim hoib⁹ acceptissima. vñ ꝺ ecc̃. nj°. fili i mãsuetudie pfice opa tua et sup hoim gl'ia diligeris. ꝓpt̃ qꝺ et pu. xxv°. ꝺ qꝺ clemẽcia tronꝰ regiꝰ roborat̃. g mãsuetudo et clemẽcia sũt potissime vtutes ℣ ℟. augꝰ dicit

in libro de b. do. in monte qp mites sūt qui cedūt
iniurijs pbitatibꝫ ⁊ nō resistūt i malo. sz vincūt i bono
malū. hoc aūt vī ptinere ad miscoam uł pietatē
q̄ vī ee potissima vtutū. qa sup id. j. ad thy. mj.
pietas ad oīa vtilis est dicit glo. ambrosij qp oīs
hūana religiōis xp̄iane impietate ofistit. g̃ mā
suetudo ⁊ demēcia sūt maxime vtutes. Sz oē est
qa nō ponunt vtutes pncipales. sz adiūgunt ali-
qñ vtuti q̄si pncipaliori. Rñ dō. qp nichil phibz
aliqs vtutes nō esse potissimas simplicit nec q̄ ad
oīa. sz scom qd et i aliq gne nō est autē possibile
qp clemēcia et māsuetudo sūt potissime vtutes sīp-
lr. qa laus eaꝝ attēdit i hoc qp rethūt a malo.
inq̄tū scz diminuūt irā uł penā. pfecto aūt est
pfecq̄ bonū q̄ carē malo. et ideo vtutes q̄ simplicit
ordināt in bonū sicut. fides. spes. caritas. et ecia
prudēcia. et iusticia. sūt simplr maiores vtutes
q̄ clemēcia ⁊ māsuetudo. sz scom qd nichil phibet
clemeniā et māsuetudinē habere q̄dā excellencia
inē vtutes q̄ resistūt affectōibꝫ puis nā ira quā
mitigat māsuetudo ppē suū impetū maxie im-
pedit causā hois ne libē iudicet veritatē et ppter
hoc māsuetudo maxie facit hoiez ee opotē sui. vñ
d ecc. x. fili i māsuetudie bua aīaz tuā q̄uis cō-
cupie delectationū. tacet sūt ēpiores et magis oti-
nue infestēt ppē qd tpancia magis ponit ve pn-
cipalis ut ex dictis pz. clemēcia vero i hoc qp dimi-
nuit penas. maxie vī accedē ad caritatē q̄ ē potis
sia vtutū p quā bōa opam ad pximos et eoꝝ mala
impedi. Ad. j. g̃ dō. qp māsuetudo ꝓperat hoiez
ad dei cognicōz remouēdo impedientū ⁊ hoc dupl'r.
primo quidē faciēdo hoiez opotē sui p diminucōez ire
ut dictū est. alio qa ad māsuetudiez ptinet qp hō
nō ōdicat vbis veritatis qp plerꝫq̄ aliq̄ faciūt ex
omodē ire. ⁊ ideo aug. dicit i. ij. de doc. xp̄iana.
qp miteschē est nō ōdicē diuie sēpē siue intellecte
si aliq̄ vicia nra percutit siue nō intellecte q̄si nos
meli. et ferius sapē et ꝓcipē possē. Ad. ij. dō. qp
māsuetudo et clemēcia reddūt hoiez deo et homibꝫ
acceptū. scōz qp occurrūt i eundē effectū cū caritate
q̄ est maxima vtutū scz i subuēndo mala pximoꝝ
Ad. nj. dō. qp miscoia ⁊ pietas oueniūt cū mā
suetudie et clemēcia inq̄tū occurrūt i eundē effēm
q̄ est phibē mala pximoꝝ. dīnt tñ q̄tū ad motim-
nā pietas remouet mala pximoꝝ ex reuencia q̄ hz
ad aliq̄ supiorē. puta deū uł pentē. miscoia vero
remouet mala pximoꝝ ex hoc qp i eis aliqs otristat
inq̄tū estimat ea ad se ptinē ut ōdictū est qp p-
uenit ex amicicia q̄ facit amicos de eisdē gaudē ⁊
ēstari. māsuetudo autē hoc facit inq̄tū remouet
irā incitantē ad vindictā. clemēcia vero hoc facit
ex anī lenitate. inq̄tū iudicat ee equū ut aliqs
nō amplius puniat

Deinde ostendēdo ē de vicijs oppo-
sitis et p. de iracūdia q̄ opponit
māsuetudī. scōo de crudilitate
q̄ opponit demēcie Circa ira-
cūdiā q̄unē. vnj Primo vtz
irasci possit ee aliquādo licitū

Scōo vtz ira sit pctm Tertio vtz sit peccatū
mortale Quarto vtz sit gr̃uissimū pctoꝝ Quī-
to de spēbꝫ ire Sexto vtrū ira sit vicīū capitale
Septimo que sint filie eius Octauo vtrū habeat
vicīū oppositū

Ad primū sic pcedit. vī qp irasci nō sit licitū
Deo. enī exponēs id matth. v. qui irascit frī
suo rē dicit in ḡbusdā codicibꝫ addit sine causa.
ceterū in oīs diffinita sentēcia est et ira penit
tollit. g̃ irasci nullo mō est licitū. Pter. scōz dpo-
. mj. ca. de di. no. malū aīe sine rōe ee. sz ira sēp
est sine rōe. dic enī phs i. vij. eth. qp ira nō pfce
audit rōez. et gregoriꝰ dicit. x. moral'. qp cū trā-
qllitate mentis ira diuberat dilaniatā qdammō
sessāq̄ pbat. et cassiodo dicit i li de institutis
cenobioꝝ. qlibz ex causa iracūdie mot efferuens
exitat occultū cordis. g̃ irasci sēp est malū. Iō.
ira ē appetit vīdicte ut glosa dicit sup leui. xix.
nō oderis frem tuū i corde. sz appetē vlcīz nō vī ee
licitū. sz h deo est refrenandū scōz id deu. xxxij.
mea est vlcio. g̃ videtur qp irasci semp sit malū
Iō. o ne id qđ abducit nos a diuīa siltudie est
malū. sz irasci abducit nos a diuina siltudie. qa
de cū trāquillitate iudicat ut habeē sapie. xij. g̃
irasci sēp ē malū. Sz ō est qp ēso dicē sup matth.
qui sine causa irascit re erit q̄ vero cū causa nō
erit re. nam si ira nō fuit nec doctna pficit nec
uidicta stāt. nec ēmina opescūt. g̃ irasci nō semp
est malū. Rñ dō. qp ira ꝓpe loḡdo ē passio q̄dā
appetit sēsitiui a q̄ vis irascibil denoiat ut supra
habitū est cū de passionibꝫ ageret. est aūt hoc osi-
dandū circa passiones aīe qp dupl'r pt i eis malū
inueniri. vno ex ipa spe passionis q̄ quidē ostdat
scom obiectm passionis. sic inuidia scom suā spē
importat qdā malū. est enī tristicia de bono alioꝝ
qđ b. se rōi pugnat ⁊ ideo inuidia mox noiata
sonat aliqd mali ut phs dicit in. ij. eth. hoc aūt
nō opetit ire q̄ est appetit vindicte. pt enī vindca
et bene et male appeti. alio inuenit malū in aliq̄
passione scom q̄titatē ipi. idest scom suphabū-
dantiā uł defectū ipi. et sic pt malū i ira inue-
niri. qñ scz aliqs irascit pl uł mi. pter rōz rectā
tūc irasci ē illaudabile. Ad. j. g̃ dō. qp stoyci irā
et oēs alias passiones noiabant affectꝰ q̄si dā pter
ordinē rōis exītes. et scom hoc ponebāt irā ⁊ oēs
alias passiones ee malas ut ōdictū ē cū de passio-
nibꝫ ageret. et scōz hoc accipit irā ieo loquit enī
de ira q̄ qs irascit ō pximū q̄si malū ei intēdēs.
sz scom paripotheticos q̄z sniam magis approbat
aug. i. ix. de ci. dei. ira ⁊ alie passiōes aīe dicunt
mot appetit sēsitiui siue sint mōdate scom rōez
siue non et scom h ira nō est semper mala. Ad
. ij. dō. qp ira dupl'r se pt habē ad rōez. vno quidē
mō añcedēt et sic exhibit rōez a sua rectitudie vñ hz
rōez mali. alio oseqter. put scz appetit sēsiti mo
uet ō vicia scom ordinē rōis et hec ira est bona q̄
d ira p zelū. vñ gregoriꝰ dicit i. v. mo. curandū
sūmo ope est ne ira q̄ ut instrumentū vtutis as-
sumit, mēti dñet. ne q̄si dña ꝑeat sed q̄si ancilla

ad obsequiū pata a rōis tergo nūq̄ recedat·hec aūt ira et si ī ipa execucōe act⁹ iudiciū rōis aliq̄liē impediat nō tñ rectitudinē rōnis tollit·vnde gregoriꝰ ibidē dicit qp ira p zelū ēbat rōis ocłm. sz ira p viciū excecat·nō est aūt ō rōz vtutis ut inēmittaē de liberacō rōis in execucōe ei⁹ qđ est a rōe deliberatū·qa ecīa ars impediret ī suo actu si dū dz agē deliberet de agēdis ℣ ad·nj·dō·qp appetē vindictā ꝓpter malū ei⁹ q̄ puniēd⁹ est illicitū est·sz appetē vindictā ꝓpē vicioꝝ correccōz ⁊ bonū iustīcie obuandū laudabile est et ī hoc pt tēdē appetit⁹ sensitiu⁹ inq̄ntū moueē a rōe et dū videēa scōm ordinē iudicij fit a deo cui⁹ mīster est pēas puniēs ut ō ro·xnj· ℣ ad·mj·dō·qp deo assīlari possum⁹ et debē⁹ in appetitu boni·sz ī mō appetēdi ei oñio assīlari nō possū⁹·qa ī deo nō est appetit⁹ sēsitiu⁹ sīc in nob·cui⁹ mot⁹ debz rōi debuire·vñ ggoriꝰ dicit ī·v·mō qp tūc robusti⁹ racō ō vicia erigiē cū ira subdita rōi famulaē

℣ ad·ij·sic ꝓcediē vī qp ira nō sit pēm·peccādo enī demereē·sz passionibꝫ nō demeremur·sīc nec vitupam̄ ut ō ī·ij·eth·g nll⁹a passio ē pēm· ira aūt est passio ut ō habitū est cū de passiōibꝫ agereē·g ira nō est pēm ℣ ad·ī·oñi pēto ē ōnsio ad aliq̄d bonū ōmutabile·sed p irā nō ōnēē aliq̄s ad bonū ōmutabile·sz ī malū acui⁹·g ira nō est pēz ℣ nll⁹ peccat ī eo qđ vitari nō pt ut aug⁹ dīē·sz irā hō vitare nō pt·qa sup id psalmi·irascimī et nolite peccare dicit glosa qp mot⁹ ire nō est ī ptāte nra·phs ecīa dicit ī·vij·eth·qp irat⁹ cū tristicia opaē·ēsticia aūt est ōria volūtati·g ira nō est pēm ℣ ad·pēm est ō naēz ut dam· dicit·in·ij⁹·li⁹ sz ira nō est ō naēz hoīs cū sit act⁹ naēalis potēcie q̄ est irascibilis·vnde et ideo dicit ī quadā ep̄·qp ira est hoīs·g ira nō est pēm ℣ sz ō est qp apl⁹ dīē ad eph·mj·oīs indignacō et ira tollaē a vob ℣ ad·nō dō·qp ira sīc dēm est ꝓpe noīat q̄dā passionē·passio aūt appetitus sēsitiui ī tantū est bona inq̄ntū rōe rḡlaē·si aūt ordinē rōis excludat est mala·ordo aūt rōis ī ira pt attēdi ad duo·p⁰ quidē q̄ntū ad appetibile ī qđ tēdit qp ē vindēa·vñ si aliq̄s appetat qp scōz ordiez rōnis fiat vindicta est laudabilis ire appetit⁹ et vocaē ira p zelū·si aūt aliq̄s appetat qp fiat vīdēa q̄liēcūq̄ ōr ordinē rōis·puta si appetat puniri eū q̄ nō meruit·ul vlē q̄z meruit·uel ecīa nō scōm legittimū ordinē·ul nō ꝓpe debitū finē q̄ est oseruacio iustīcie et correctio culpe erit appetitus ire vicios⁹ ⁊ noīaē ira p viciū·alio attēdī ordo rōis ēca irā q̄ntū ad modū irascēdi·ut sz mot⁹ ire nō īmoderate ferueſcat nec intī⁹·nec extī⁹·qđ quidē si ptermittaē nō erit ira absq̄ pēto·ecīa si aliquis appetat uistā vindictā ℣ ad·j·g dō·qp qa passio pt ee regłata rōe ul nō regłata·ideo scōz passiōez absolute oīderatā nō imptaē racō miti ul demiti seu laudis ul vitupij scōm causā qđ est regłata rōe pt habē rōz mitorij et laudabil ⁊ econtrario ꝑ. qp nō est regłata racōe pt habē rōz demiti ul vituperabilis·vñ et phs ibidē dicit qp laudatur ee vitupatur q̄ aliq̄liē irascīē ℣ ad·ij·dō·qp iratus nō appetit malū alteri⁹ ꝓpter se sz ꝓpē vīdictā in quā oūtīē appetit⁹ ei⁹ sīc ī qđā ōmutabile bonū ℣ ad·nj·dō·qp hō est dñs suoꝝ actuū p arbitriū rōis et ideo mot⁹ qui ꝓuenīūt ī iudiciū rōis nō sūt ī ptāte hoīs ī gnali·ut sz null⁹ eoꝝ insurgat q̄uis racō possit q̄libz singłariē impedire ne insurgat·et scōm hoc ō qp mot⁹ ire nō est in ptāte hoīs ita sz qp null⁹ insurgat·qa tñ aliq̄liē est in hoīs ptāte nō totłr pdit rōz pēti si sit inordinat⁹· qp aūt phs dicat iratū cū ēsticia opari nō est sic ī telligendū qp ēsteē de eo qp irascaē·sz qa tristaē de iniuria quā estimat sibi illatā ⁊ ex hac tristicia moueē ad appetēdū vīdēa ℣ ad·mj·dō·qp irascibilis ī hoīe naēaliē subiciē rōi et ideo act⁹ ei⁹ in tātū est hoī naēalis inq̄ntū est scōm rōz ·inq̄ntū vero est ꝓter ordinē rōis otra hoīs naēaz

℣ ad·nj·sic ꝓcediē·vī qp oīs ira sit pēz mortale·ō enī iob·v·virū stultū interficit iracūdia et loquiē de interfectōe spūali a q̄ noīaē pēm mortale·g oīs ira est pēm mortale ℣ iō·nichil mereē dāpnacōz eternā·nisi pēm mortale·sz ira mereē dāpnacōez eternā dīē enī dñs math·v·oīs q̄ irascīē frī suo re⁹ erit iudicio·vbi dicit glosa qp p illa ēa q̄ ibi tāgunē sz iudiciū ostiliū et gehēna diūse māsiones in eterna dāpnacōe p modo pēti singulariter exp̄munē·g ira ē pēm mortale ℣ iō·qđđ oēriaē caritati est pēm mortale·sz ira de se oēriaē caritati·utz p iheromū sup id math· ·v·q̄ irascīē frī suo rē·vbi dicit qp hoc est oē ꝓxī dilectōz·g ira est pēm mortale ℣ Sed cōtra est qp sup id psalmi irascimī ⁊ nolite peccare·dīē glo· venialis est ira q̄ nō pducīē ad effectū ℣ ñ dō· qp mot⁹ ire pt ee inordiat⁹ ⁊ pēm dupłr sīc dēm est vno⁹ ex pte appetibil utpote cū aliq̄s appetit ī iustā vīdictā et sic ex gne suo ira est pēm mortale·qa ōriaē caritati et iusticie·pt tñ otingē qp talis appetit⁹ sit pēm veniale ꝓpē impfectōz act⁹ q̄ quidē impfectō attēdiē ul ex pte appetētis puta cū mot⁹ ire ꝓuenit iudiciū rōnis ·ul ecīa ex pte appetibil puta cū aliq̄s appetit in aliq̄ modico se vindicare qđ q̄si nichil est reputandū ita ecīa qp si actu inferaē nō eēt pēm mortale·puta si aliq̄s paz trahat aliq̄z puez p capillos ul aliq̄d huīoi· alio pt ee mot⁹ ire inordiat⁹ q̄ntū ad modū irascēdi utpote si nimis ardenē irascaē inti⁹·ul si nimis exti⁹ manifestet signa ire et sic ira b·se nō hz ex suo gne rōz pēti mortalis pt tñ otingē qp sit pēm mortale puta si ex vehemēcia ire aliq̄s excitat a dilectōe dei et ꝓxi ℣ ad·j·g dō·qp ex illa auēte nō habeē qp oīs ira sit pēm mortale·sz qp stulti p iracūdiā irascunē spūaliē occidunē·inq̄ntū sz nō refrenando p rōez motū ire dilabunē ī aliq̄ pēta mortalia·puta ī blasphemiā dei ul in iniuriā ꝓxi ℣ ad·ij·dō·qp dñs verbū id dixit de ira q̄si supaddēs ad id vbū legis q̄ occīdit re⁹ erit iudicō·vñ loquiē ibi dñs de motu ire ī q̄ qs appetit proximi occisionē aut q̄cūq̄ grauē lesionē cui appetitui si cōsens⁹ rōis superueniat absq̄ dubio

erit pcm mortale ¶ Ad nj dd qp in illo casu in quo ira otrariat caritati est pcm mortale sz hoc nō semp accidit ut ex dctis patet

Ad mj sic pcedit vr qp ira sit guissimū pcz dicit enī ēso qp nichil est epi visu furetis et nichil deformius seuero visu et multomagis aīa g ira est guissimū pcm ¶ iō qto aliqd pcm est magis nociuū tāto vr ee pei qa sic aug dic in encheri malū o aliqd qp nocet ira autē maxīe nocet qa aufert hoi rōz p qm e dns sui ipi dicit enī ēso qp ire et insanie nichil est mediū sz ira epaneus est quida demon magis aūt et demoniū hnte difficili g ira est guissimū pcm ¶ iō mlti res mot diiudicant scom extiores effcs sz effcs ire est homicidiū qd est guissimū pcm ¶ Sz nō est qp ira cōpat ad odiū sic festuca ad trabē dicit enī aug i regla ne ira crescat i oduū et trabē faciat de festuca g ira est guissimū pcm ¶ Ad ñ dd qp sic dcm est ordinatio ire scoz duo attendit scz scoz indebitū appetibile et scoz indebitū modū irascēdi qtum i ad appetibile qp irat appetit vr ee ira mimū pcoz appetit enī ira malū pene acui sub rōe boni qp e vindcta et ideo ex pte mali qp appetit ouenit pcm ire cū illis pctis q appetūt malū pxi puta cū inuidia et odio sed odiū appetit absolute malū acui inqtū huiōi inuid aūt appetit malū alteri ppt appetitū ppe gle sz irat appetit malū alti sb rōe iuste vindcte ex q pz qp oduū est guia qz inuidia et qz ira qa pei est appete malū sb rōe mali qz sub rōe boni et pei est appete malū sb rōe boni extioris qd e honor uel gla qz sb rōe rectitudis iusticie sed ex pte boni sub cui rōne irat appetit malū ouenit ira cū pcto cōcupie qd tēdit in aliqd bonū et qtū ad hec etiā absolute loqndo pcm ire vr ee mi qz ocupie qto meli est bonū iusticie quod appetit irat quā bonū delctabile uel utile qd appetit ocupiscēs vñ phs dicit vij eth qp incōtinens ocupie est epior qz incōtinēs ire sz qtū ad inordia cōe q est scoz modū irascēdi ira hz qdā excellēciā ppt vehemēciā et velocitatē sui mot scom ipm pū xxvij ira nō habz miscōiā nec erūpens furor et impetū acitati sps ferre qs poterit vñ gg dicit v mor ire sue stimul accensū cor palpitat corp tremit lingua se impedit facies se ignoscit ex aspāe oculi et nequaqz recognoscunt noti ore quidē clamore ferē sz sens qd loquie ignorat ¶ Ad j g dd qp ēso loquie de epitudie qtū ad gest extiores q ꝓueniunt ex impetu ire ¶ Ad ij dd qp racō illa pcedit scom inordinatū motū ire q ꝓuenit ex ei impetu ut dictū est ¶ Ad nj dd qp homicidiū nō min ꝓuenit ex odio uel inuidia qz ex ira ira tñ leuior est inqtū attendit rōez iusticie ut dictū est

Ad v sic pcedit vr qp inconuenienter dcm ient spes iracūdie a phō in mj eth vbi dicit qp iracūdor quidā sūt acuti qdā amari quidā difficiles siue gues qa scom ipm amari dicunt qz ira difficile soluit et mlto tpe manet sz hoc videt ptinē ad ecūstanciā tpis g vr qp eciā scom alias ecūstācias possit accipi alie spes ire ¶ iō difficiles

qp accessus sanguis

siue gues dic ee qz ira nō ꝓmittat sine cruciatu uel punicōe sz h eciā ptiet ad insolubilitatē ire g vr qp idē sint difficiles et amari ¶ iō dns matth v ponit tres grad ire cū dicit q irascit frī suo q dixerit frī suo racha et q dixerit frī suo fatue q quidē grad ad ꝑdictas spes nō referunt g vr qp ꝑdcta diuisio ire nō sit ꝓueniēs Sz ō e qp gg nissen dicit qp tres sūt irascibilitatis spes scz ira q vocat fellea et insania q vocat insania et furor q ea vident ee eadē tbz ꝓmissis nā irā felleā dicit ee q pncipiū et motū hz qp phs attribuit acutis ire maniā vero dic ee irā q pmanet et inueteratē deuenit qd phs attribuit amaris furorē autē dicit ee irā q obbuat tēp in supplicīs qd phs attribuit difficilibz et eandē eciā diuisionē ponit damas i ij li g ꝑdicta phi distinctiō nō e inconueniēs ¶ Ad ñ dd qp ꝑdicta distinctiō pt referri uel ad passiōz ire uel eciā ad ipsū pcm ire quomō autē referat ad passionē ire s habitū e cū de passione ire ageret et sic papue vr poni a gg nisseno et damas nūc aūt oportet accipe distinctiōz hanc spēm scoz qp ptinet ad pcm ire ꝓut ponit a phō pt enī inordinatio ire ex duobz attendi ꝓmo quidē ex ipsa ire origine et hoc pertinet ad acutos q nimis cito irascunt et ex qlibz leui causa alio ex ipsa ire duratōe eo scz qp ira nimis pseuerat qp quidē pt ee dupliciter vno qa causa ire scz iniuria illata nis manet i memoria hois vñ ex hoc hō diuina tristiciā ocipit et ideo sūt sibi ipis gues et amari alio ctingit ex pte ipsi vindcte quā aliqs obstinato appetitu qrit et h ꝑtinet ad difficiles siue graues q nō dimittūt irā quocūqz puniūt ¶ Ad j g dd qp in spēbz ꝑdictis nō pncipaliter ostendit tēp sz facilitas hois ad irā uel firmitas i ira ¶ Ad ij dd qp vēqz scz amari et difficiles habēt irā duranā sz ppt aliā causā nā amari habēt irā pmanentē ppt pmanēciā tristicie qm int viscera tenēt clausā et qa nō prūpunt ad extiora iracūdie signa nō possūt psuaderi ab alijs nec ex seipis recedūt ab ira nisi ꝓut diuturnitate tpis abolet tristicia et sic deficit ira sz i difficilibz est ira diuturna ppt vehemēs desideriū vindcte et ideo tpe nō digerit sz p solā punicōz descit ¶ Ad nj dd qp gd ire qs dns ponit nō ptinēt ad diuisas ire spēs sz accipiunt scom processū hūani act i quibz ꝓmo aliqd in corde cōcipit et qtū ad hoc dicit q irascit frī suo scom autē est cū p aliq signa extiora manifestat exti eciā antequ prūpat i effectū et qtū ad hoc dicit q dixerit frī suo racha qp est intiecō irascētis terci grad est qn pcm interi cōceptū ad effectū producit est aūt effcs ire nocūentū alti sub rōe vindcte mimū aūt nocumētoz est qd fit solo vbo et ideo qtū ad hoc dicit q dixerit frī suo fatue et sic pz qp scoz addit supp ꝓmū et terciū supqz vñ si ꝓmū est pcm mortale i causu i q dns loquit sic dcm est mlto magis alia et ideo siguli eorū ponunt correspōdencia aliq ptinēcia ad odēpnacoz sz i p ponit iudiciū qp mi est qa ut aug dic i iudicio adhuc defēsionis loc dat i scdo vero ponit osiliū i quo iudices inc se oferūt q supplicio

dampnari oporteat · in tercō ponit gehennā ignis que est certa dampnacō

Ad · vj · sic predic̄ · vī qp ira nō debeat poni inc̄ vicia capitalia · ira enī ex ēsticia nascit̄ · ſz ēsticia ē viciū capitale qp ꝺ accidia · g̃ ira nō debz poni viciū capitale ¶ ꝺ · odium est g̃uis pt̄m q̄z ira g̃ magis dz poni viciū capitale q̄z ira ¶ ꝺ · sup id pū · xxix · vir iracūdus puocat rixas dic̄ glo · ianua est oim viciorū iracūdia qua clausa vtutib intrinsec⁹ dabit̄ qui es apta ad oīe faci armabit̄ ani⁹ · nullū aūt viciū capitale est pn̄ci piū oim pc̄oz · ſz quoꝺā determinate · g̃ ira nō dz poni inc̄ vicia capitalia ¶ ſz cōtra ē qp ḡg⁹ · xxx · mor · ponit irā inter vicia capitalia ¶ n̄ ꝺ · qp sic̄ ex p̄missis pz viciū capitale dicit̄ ex q̄ mlta vicia oriunt̄ · habz aūt hō ira qp ex ea mlta vicia oriri p̄nt duplici rōe · pmo ex parte sui obiecti qp mltū hz de rōe appetibilitatis inq̄tū scz vindicta appetit̄ sub rōe iusti et honesti · ꝺa sua dignitate allicit ut ſhabitū est · aliomō ex suo impetu quo mentē p̄cipitat ad inordiata quacūq̄z agēda · vñ manifestū est qp ira est viciū capitale ¶ d · j · g ꝺ · qp illa ēsticia ex qua oric̄ ira ut plurimū nō ē accidie viciū · ſz passio ēsticie ꝺsequit̄ ex iniuria illata ¶ d · ij · ꝺ · qp sic̄ ex ꝺdc̄is pz · ad rōez vicij capitalis ptinet qp habeat finē multū appetibilē ut sic q̄pter appetitū ei⁹ mlta pc̄a omittant̄ · ira aūt que appetit malū sub rōe boni hz finē magis appetibilē q̄z odiū qꝺ appetit malū sub rōne mali ⁊ ideo magis est viciū capitale ira q̄z odiū ¶ d · nj · ꝺ · qp ira dicit̄ ianua vicioz p accēs scz rmouēdo p̄hibēs idest impediēdo iudiciū rōis p qꝺ hō retrahit̄ a mal · directe aūt ⁊ p se est aliq̄z causa specialiū pc̄oz q̄ dicunt̄ filie ei⁹

Ad · vij · sic p̄ced̄ · vī qp incōueniēter assignēt̄ sex filie ire q̄ sūt rixa · timor mētis · ꝺtumelia · clamor · indignacio · blasphemia · blasphema enī ponit̄ ab ꝑsōa filia superbie · nō g̃ dz poni filia ire ¶ ꝺ · odiū nascit̄ ex ira ut aug⁹ dic̄ i regl̄a · g̃ debēt nūari inter filias ire ¶ ꝺ · timor mentis vī idē ēe qp superbia · superbia aūt nō est filia alicuius vicij ſz mal oim viciorū ut ḡg⁹ dicit · xxxj · mor · g̃ timor mētis nō dz nūari inc̄ filias ire ¶ ſz ꝺ est qp ḡg⁹ · xxxj · mor · assignat has filias ire ¶ n̄ ꝺ qp ira p̄t ēplicit̄ ꝺsideri vno⁹ b · qp est i corde ⁊ sic exira nascūt̄ duo vicia · vnū qꝺē ex pte ei⁹ ꝺ quē iracibilitatē reputat indignū ut sibi tale qꝺ fecerit et sic ponit̄ indignacō · aliud aūt viciū est ex pte sui ip̄i⁹ · inq̄tū scz cogitat diuīsas vias vindicte · ⁊ talib cogitacōnib aīm suū replet · scom id iob xv · nūq̄d sapiēs implebit ardore stomachū suū et sic ponit̄ timor mētis · alio mō ꝺsideratꝰ ira scoz qp est i ore · et sic ex ira duplex inordiacō p̄cedit · vna quidē scoz h⁹ qp hō i mō loq̄ꝺ irā suā demōstrat sic̄ dictū est de eo q̄ dicit fr̄i suo racha et sic ponit̄ clamor p quē intelligit̄ inordiata et ꝺfusa locucō · alia aūt ē inordiacio scom qp aliq̄s p̄cipit i vba iniuriosa q̄ quidē si sint ꝺ deū erit blasphemia · si autē ꝺ p̄ximū ꝺtumelia · tercio mō ꝺsideratꝰ ira secom qp p̄cedit usq̄z ad fc̄m · et sic ex ira oriunt̄ rixe · p quas intelliguntur oīa nocumēta q̄ fco p̄ximis inferunt̄ ex ira ¶ d · j · g ꝺ · qp blasphemia in quā aliq̄s p̄cipit deliberata mēte p̄cedit ex superbia hoīs ꝺ deū se erigētis · ꝺa ut ꝺ ecc̄ · x · inicium superbie hoīs apostatare a deo idest recedē a veneracōe ei⁹ est p̄ma superbie ps̄ et ex hoc oric̄ blasphemia · ſz blasphemia in quā aliq̄s p̄cipit ex cōmocōe animi p̄cedit ex ira ¶ d · ij · ꝺ · qp odiū ⁊ si aq̄n nascat̄ ex ira tñ hz aliq̄z p̄cē causā ex q̄ directꝰ oritur · scz ēsticiā sic̄ econtrario amor nascit̄ ex dilectōe · ex ēsticia aūt illata qñq̄z ī irā qñz in odiū aliq̄s mouet̄ · vñ ꝓueniēs fuit qp odiū ponerē oriri ex accidia q̄z ex ira ¶ d · nj · ꝺ · qp timor mētis nō accipit̄ h̄ p superbia · ſz p q̄ꝺā conatu siue audacia hoīs intēptantis vindictā · audacia aūt est viciū fortitudini oppositū

Ad · vnj · sic p̄ced̄ · vī qp nō sit aliq̄ viciū oppositū iracūdie ꝓueniēs ex defectu ire · nīl enī est vitiosū p qꝺ homo deo assimilat̄ · ſz p hoc qp hō omio est sine ira simulat̄ deo q̄ cū tranquillitate iudicat · g̃ nō vī qp sit vitiosū oīno ira carē ¶ ꝺ defectꝰ ei⁹ qp ad nichil ē vtile nō ē viciosꝰ · ſz mor ire ad nichil est vtilis ut p̄bat seneca in li⁰ quē fecit de ira · g̃ vī qp defectꝰ ire nō sit viciosꝰ ¶ ꝺ · malū hoīs scom ꝺpo · est p̄ter rōez ēe · ſz subtracto oī motu ire adhuc rmanet integr iudiciū rōis · g̃ nullꝰ defectꝰ ire viciū causat ¶ ſz ꝺ est qp ēso⁹ dicit sup math · q̄ cū causatio irascit̄ peccat pacientia enī irracōnabilis vicia semiat negl̄iaz nutrit et nō solum malos ſz ecia bonos inuitat ad lū ¶ n̄ ꝺ · qp ira dupliciter p̄t intelligi · vno mō simplr motꝰ volūtatis quo aliq̄s nō ex passione ſz ex iudicio rōnis penam infligit et sic defectꝰ ire absq̄z dubio est p̄cm · et h⁰ mō ira accipit̄ ī vbis ēso · qui dicit ibidē · iracūdia q̄ cū causa est nō est iracūdia · ſz iudiciū · iracūdia enī q̄p̄ie intelligit̄ cōmotio passionis · q̄ aūt cū causa irascit̄ ira illi⁹ nō est ex passiōe · ideo iudicare ꝺ nō irasci · alio⁰ accipit̄ ira p motu appetitꝰ sensitiui q̄ est cū passione et trāsmutacōe corpali et hic quidē motꝰ ex nēcitate ꝺsequit̄ ī hoīe ad simplicē motū volūtatis · q̄a naturalit̄ appetitꝰ inferior sequit̄ motū appetitꝰ superioris nisi aliquid repugnet · et ideo nō p̄t totaliter deficē motꝰ ire ī appetitu sēsitiuo nisi p subtraccōez ul debilitatē volūtarij motꝰ · et ideo ex oñti ecia defectꝰ passionis ire viciosꝰ est sic̄ et defectꝰ volūtarij motꝰ ad puniendū scom iudiciū rōis ¶ d · j · g ꝺ · qp ille q̄ totalit̄ nō irascit̄ cū dz irasci · imitat̄ quidē deū q̄ztū ad carēciā passiōis · nō autē q̄ztū ad hoc qp deꝰ ex iudicio punit ¶ d · ij · ꝺ · qp passio ire vtilis ē sic̄ ⁊ omnes alij motꝰ appetitꝰ sensitiui ad hoc qp homo p̄mptꝰ exequat̄ id qp racio dictat · alioq̄n frustra ēēt ī hoīe appetitꝰ sensitiuꝰ · cū en̄ nat̄ nichil faciat frustra ¶ d · nj · ꝺ · qp ī eo q̄ ordinate agit iudiciū rōis nō solū est causa simplicis motꝰ volūtatis ſz ecia appetitꝰ sēsitiui ut dc̄m ē ⁊ ideo sic̄ remocio effectꝰ est signum remocōis causē · ita ecia remocio ire est

signū remocōis iudicij rōis

QUinde ꝺiſideꝛandū ē de crudelitate ⁊ ēca hoc q̄runt duo Primo vtꝝ crudelitas opponat clemēcie Secōo de cōpacōne eiꝰ ad ſeuiciā uł feritatem

Ad .j. ſic ꝓcedit. vł qꝫ crudelitas nō opponat clemēcie. dicit enī ſeneca ī .ij°. de clemēcia. qꝫ illi vocant crudeles q̄ excedūt modū ī puniēdo qꝫ ꝺriā iuſticie clemēcia aūt nō ponit ps iuſticie ſꝫ tpancie. g̃ crudelitas nō vł opponi clemēcie ſꝫ iō ēca. vj°. dicit crudelis eſt et nō miſēbit. ⁊ ſic vł qꝫ crudelitas opponat mie. ſꝫ mia nō eſt idē clemēcie ut ſupꝺcm eſt. g̃ crudelitas nō opponit clemēcie ſꝫ iō. clemēcia ꝺiſideraī ēca iflictōꝫ penaꝝ ut dcꝫ ē ſꝫ crudelitas ꝺiſideat ī ſbtractōe bñficiorꝝ. ꝺ. id pū. xj°. q̄ crudelis eſt q̄pinq̄s abicit. g̃ crudelitas nō opponit clemēcie ſꝫ ꝺ eſt qꝫ dicit ſeneca ī .ij°. de cle. q̄ꝺ opponit clemencie crudelitas q̄ nichil aliud eſt q̄ꝫ atrocitas aīi in exigēdis penis ⁊ ad ñ. dō. qꝫ nomē crudelitatis a crudelitate ſumptū ēe vł. ſic autē ea q̄ ſūt cocta ⁊ digeſta ſolēt habē ſuauē ⁊ dulcē ſapoꝛē ita illa que ſūt cruda hñt horribilē ⁊ aſpeꝝ ſapoꝛē. dictū eſt aūt ꝺ qꝫ clemēcia īptat q̄ꝺā aīi lenitatē ſiue dulcedinē per quā aliq̄s eſt diminutiuꝰ penaꝝ vñ directe crudelitas clemēcie opponit ⁊ ad .j. g̃ dō. qꝫ ſic diminucio penaꝝ q̄ eſt ſcōm rōz ptinet ad epikeiā. ſꝫ ipa dulcedo affectus ex qua hō ad hꝰ inclinat ptinet ad clemēciā. vnde ecia ſup exceſſꝰ penaꝝ q̄ꝫtū ad id qꝺ exēꝰ agit ptinet ad iniuſticiā ſꝫ q̄ꝫtū ad auſteritatē aīi p quā aliq̄s fit ꝓmptꝰ ad penas augēdas ptinet ad crudelitatē ⁊ ad .ij°. dō. qꝫ mia et clemēcia ꝺueniūt ī hꝰ qꝫ vtq̄ꝫ refugit et abhoꝛret miaꝫ alienā. aliter tñ ⁊ aliter. nā ad miaꝫ ptinet miſerie ſubuenire p beneficij collacōez. ad clemēciā aūt ptinet miſeriā diminuē p ſubtracōez penaꝝ ⁊ ꝺa crudelitas ſuphabūdanciā ī exigēdis penis inꝑtat directꝰ opponit clemēcie q̄ꝫ miſcoie tñ ꝓpt ſilitudinē haꝝ vtutū accipit q̄ñꝫ crudelitas ꝑ ī miſcoia ⁊ ad .nj. dō. qꝫ crudelitas ibi accipit ꝑ in miſcoia ad quā ptinet bñficia nō largiri q̄ꝫuis ecia ꝺici poſſit qꝫ ipa beneficij ſubtraccio quedā pena eſt

Ad .ij. ſic ꝓcedit. videt qꝫ crudelitas a ſeuicia ſiue feritate nō ꝺrāt. vni enī vtuti ex vna pte vnū viciū vł ēe oppoſitū. ſꝫ clemēcie ꝑ ſupha būdanciā opponit et ſeuicia ⁊ crudelitas. g̃ vł qꝫ ſeuicia et crudelitas ſint idē ⁊ iō. ꝑſidoꝰ dicit in li°. ethy. qꝫ ſeuerꝰ ꝺ q̄ſi ſeuꝰ ⁊ verꝰ. q̄a ſine pietate tenet iuſticiā. et ſic ſeuicia vł excludit remiſſionē penaꝝ q̄ in iudiciis qꝺ ptinet ad pietatē hoc ecia ꝺcm eſt ad crudelitatē ptinē. g̃ crudelitas eſt idē qꝺ ſeuicia ⁊ iō. ſic vtuti opponit aliqꝺ viciū ī exceſſu ita etiam et in defectu qꝺ quidē ꝺtrariat et vtuti q̄ eſt ī medio et vicio qꝺ eſt ī exceſſu. ſꝫ idē viciū ad defectū ptinēs opponit ⁊ crudelitati ⁊ ſeuicie videlicet remiſſio uł diſſolucō dicit enī g̃g°. xxxj°. mo. ſit amoꝛ ſꝫ nō emollēs ſit rigoꝛ ſed nō exaſperās. ſit zelꝰ. ſꝫ nō in moꝺate ſeuiēs. ſit pietas. ſꝫ nō pluſq̄ꝫ expediat ꝓcens. g̃ ſeuicia eſt idē crudelitati Sed ꝺ eſt qꝫ ſeneca dicit in .ij°. de cle. qꝫ ille q̄ nō leſꝰ nec peccatori iraſcit nō ꝺ crudel. ſꝫ verꝰ ſiue ſeuꝰ ⁊ ñ. dō. qꝫ nomē ſeuicie et feritas a ſilitudie feraꝝ accipit q̄ ecia ꝺicūt ſeuehuīoi enī aīalia nocēt hoībꝰ et ex eoꝝ coꝛpibꝰ paſcant nō ex aliq̄ iuſticie cauſa. cuiꝰ ꝺiſideracō ptinet ad ſolā rōez. ⁊ ideo ꝓprie loq̄ꝺo feritas uł ſeuicia ꝺ ſcōz q̄ꝫ aliq̄s ī penis inferēdis nō ꝺiſideat aliquā culpā eiꝰ q̄ punit. ſed ſolū hoc qꝫ delectat in hoīm cruciatu et ſic pꝫ qꝫ ptinet ſub beſtialitate. nā talꝭ delectacio nō eſt hūana ſꝫ beſtialis ꝓueniēs uel ex mala conſuetudie. uel ex coꝛrupcōe nate ſic et alie huīoi beſtiales affeccōis. ſꝫ crudelitas nō ſolū attē dit culpā ī eo q̄ punit. ſꝫ excedit modū ī puniēdo et ideo crudelitas ꝺfert a ſeuicia ſiue feritate ſicut malicia hūana a beſtialitate ut ꝺ in .viij°. ethi.

Ad .j. g̃ dō. qꝫ clemēcia eſt virtus hūana. vnde directe ſibi opponit crudelitas q̄ eſt malicia hūana. ſꝫ ſeuicia uł feritas ptinet ſb beſtialitate. vñ nō directe opponit clemēcie ſꝫ ſup excellēcion vtuti q̄ꝫ phs vocat heroycā uł ꝺnicā q̄ ſcōm nos vł ptinēt ad dona ſpirituſcti. vñ ꝑt ꝺici qꝫ ſeuicia directe opponit dono pietatis ⁊ ad .ij. dō. qꝫ ſeuerꝰ nō ꝺ ſimplicit ſeuꝰ. q̄a hoc ſonat in viciū. ſꝫ ꝺ ſeuꝰ ēca feritatē ꝓpt aliquā ſimilitudinē ſeuicie q̄ nō ē ꝺ miſutia penaꝝ ⁊ ad .nj. dō. qꝫ remiſſio in puniēdo nō ē viciū niſi inq̄ntū ꝑtermittit ordo iuſticie q̄ aliq̄s ꝺz puniri ꝓpt culpā quā excedit crudelitas ſeuicia autē penit hūc ordinē nō attēdit. vñ remiſſio puīcōis opponit crudelitati nō aūt ſeuicie

QUinde cōſideranꝺū eſt ꝺ modeſtia et primo ꝺ ipſa in communi ſecūꝺo ꝺ ſingulis que ſub ea continent. Circa primū quꝝuntur duo Primo vtꝝ modeſtia ſit pars tpancie Secꝺo que ſit materia modeſtie

Ad .j. ſic ꝓcedit. videt qꝫ modeſtia nō ſit pars tpancie. modeſtia eīn a modo ꝺicit. ſꝫ ī oīb vtutib rquirit mōꝰ. nā vtꝰ ordinat ad bonū. bonū aūt ut auꝰ ꝺic ī liꝰ de nā bōi conſiſtit ī mō ſpē ⁊ ordine. g̃ modeſtia ē gñalis vtꝰ. nō g̃ debꝫ poni ps tpancie ⁊ iō. laus tpancie ꝑcipue vł conſiſtit ex quadaꝫ moderacōe. ex hac aūt ſuit nomē modeſtie. g̃ modeſtia ē idē qꝫ tpancia ⁊ nō ps eiꝰ ⁊ iō. modeſtia videt cōſiſtere ēca ꝓximoꝝ correccōz. ꝺ. id .ij. ad thy. .ij°. buū dei nō ꝺz litigare. ſꝫ manſuetū ēe ad oēs cū modeſtia cōꝛipiētez eos q̄ erꝛāt vitati. ſꝫ correccō delinq̄ciū ē actꝰ iuſticie uł caſtatis ut ſ hītū ē. g̃ vł qꝫ modeſtia magis ſit pars uſticie q̄ꝫ tpācie Sꝫ ꝺ eſt qꝫ tulꝰ poīt modeſtiaꝝ ptē tpancie ⁊ ad ñ. dō. qꝫ ſic ſ ꝺcꝫ ē tpancia moderacōz adhibz ēca ea ī q̄bꝰ difficillimū ē moderari ſcz ēca ꝺcupīas delectacōez tactꝰ. vbicūq̄ꝫ autē eſt aliq̄ vtꝰ ſpēalit ēca q̄ꝺ maximū ꝺz ēe aliā vtutez ēca ea que mediocꝛter ſe hñt. eo qꝫ ꝺz q̄ꝫtū ad omnia vitā hoīs ēe rgłatā ſic ſ ꝺcꝫ ē qꝫ magnificēcia eſt ēca magnos ſūptꝰ pecuniaꝝ ꝓter q̄ꝫ eſt ncēcia liberalitas q̄ fit ēca mediocres ſūptꝰ. vñ ncēm eſt

q̄ sit quedā ⁊tus mo3atiua ī alijs mediocrib⁹ in quib⁹ nō est ita difficile mo3ari et hec virt⁹ voc̄ modestia ⁊ adiūgit tp̄ancie sic̄ p̄ncipali ¶ Ad ·j· g̃ d̄o· q̄ nomē ꝯmūe q̄libz appropr̄ hijs q̄ sūt infima· sic̄ nomē ꝯne angelo3 apropriat̄ infimo ordini angelo3· ita ecia ⁊ mod⁹ qui ꝯnit obbuat̄ in q̄libz ⁊tute apropriat̄ spāle ⁊tuti q̄ in mīmis modū ponit ¶ Ad ·ij· d̄o· q̄ aliq̄ tempacōe indigēt ꝓpter suā vehemenciā· sic̄ forte vinū tempat̄· sed mo3atio req̄rit̄ in oīnib⁹ et ideo tēpancia magis se hab3 ad passiones vehemētes· modestia vero ad mediocres ¶ Ad ·nj· d̄o· q̄ modestia accipit̄ ibi a modo ꝯniter sūpto ꝑut requirit̄ in oīnib⁹ ⁊tutib⁹

¶ Ad ·ij· sic p̄cedī· vī q̄ modestia sit solū circa exteriores accōes· interiores enī mot⁹ passionū alijs noti ee nō p̄nt· ꝫ ap⁹ ad philipp· mj· mādat ut modestia nr̄a nota sit oīb⁹ hoīb⁹· g̃ modestia est solū circa exteriores accōes ¶ Ꝺ· ⁊tutes q̄ sūt ēca passiōes distīguunt̄ a ⁊tute iust̄icie q̄ est ēca opacōes· ꝫ modestia vī ee vna ⁊tus· si g̃ est ēca opacōes exteriores nō erit ēca aliq̄s interiores passiones ¶ Ꝺ· nulla ⁊tus vna ⁊ eadē est ēca ea que ptinēt ad appetitū q̄ est ꝑncipiū ⁊tutū moraliū et ēca ea q̄ ptinēt ad ognicōz q̄ est ꝑncipie virtutū intellectualiū· neq3 ecia ēca ea q̄ ptinēt ad irascibilē et ocupiscibilē· si g̃ modestia est vna virt⁹ nō p̄t ee ēca oīa p̄dicta ¶ Sz ō in oīb⁹ p̄dictis oport3 obſuare modū a quo modestia d̄· g̃ circa oīa p̄dēta est modestia ¶ R ñ d̄o· q̄ sic̄ dictū est modestia differt a tp̄acia ī h⁰ q̄ tp̄ancia est mo3atiua eoz q̄ difficilimū est refrenare· modestia aūt est mo3atiua eoz q̄ in hoc mediocrit̄ se hñt· diūsimode aūt aliq̄ de modestia videnē ee locuti· vbicūq3 enī ꝯsiɜauerūt ꝺquā spāle rōz boni· ul̄ difficultatis ī moderādo i⁹ subīxerūt modestie relinq3tes modestia ēca mīora· manifestū ē aūt oīb⁹ q̄ refrenacō delectacionū tact⁹ spāle q̄ꝺā difficultatē h3· vnde oīnes tp̄anciā a modestia distinxerūt· ꝫ ꝓter hoc tulli⁹ ꝯsiɜauit q̄ꝺā spāle bonū ee inmo3acōe pena3· et ideo ecia clemēcia subīxit modestie ponēs modestiā ēca oīa q̄ relinquunt̄ moderāda q̄ quidē vī ee quatuor q̄z vnū est mot⁹ ani ad aliq̄z excellenciā quā mo3at̄ hūilitas· scd3 aūt desideriū eoz q̄ ptinēt ad ognicōez et ī hoc mo3at̄ studiositas q̄ opponit̄ curiositati· tercū aūt q̄ ptinet ad corpales mot⁹ et accōes· ut sez decenē et honeste fiāt tā in hijs q̄ serio q̄z ī hijs q̄ ludo agunt̄· quartū aūt est q̄ ptinet ad exteriorē apparatū· puta ī vestib⁹ et ín alijs huīoi· ꝫ circa quedā eoz alij posuerūt quasdā spāles ⁊tutes sic̄ andronic⁹ māsuetudinez· simplicitatē· hūilitatē ⁊ alia huīoi de q̄b⁹ ꝺictū est· aristotiles aūt circa delectacōes ludoz posuit eutrpeliā que oīa ꝯtinēt sub modestia· scd3 q̄ a tulio accipit̄· et hoc mō modestia se habet nō solū ēca extiores accōes· ꝫ ecia ēca interiores ¶ Ad ·j· g̃ d̄o· q̄ ap⁹ loquit̄ de modestia ꝑut est ēca extiora· et tñ ecia interioz mo3atio manifestari p̄t p q̄ꝺā signa ¶ Ad ·ij· d̄o· q̄ sub modestia cōtinent̄ diūse ⁊tutes que a diūsis assignant̄· vñ nichil ꝓhibet modestiā ee circa ea q̄ requirunt diuersas ⁊tutes ⁊ tñ nō est tāta diūsitas inē ptes modestie adinuicē q̄ta est iust̄icie q̄ est ēca opacōes· ad tp̄anciā que est ēca passiones· ꝺa in accōib⁹ et passionib⁹ in quib⁹ nō est aliq̄ excellēs difficultas ex pte māe ꝫ solū ex pte mo3acōis nō attēdit̄ ⁊tus nisi vna scz scd̄m rōz mo3acōis et p hoc ecia pz rñ ad ⁊tiū

Deinde ꝺsiꝺandū est de spēb⁹ modestie et p̄mo ī hūilitate ⁊ superbia q̄ ei opponit̄ Scd̄o ꝺ studiositate et curiositate sibi opposita Tercio de modestia scd̄m q̄ est ī ꝓbis ul̄ fcīs Quarto de modestia scd̄m q̄ est ēca exteriorē actū Circa hūilitatē q̄runt̄ sex Primo vtr3 humilitas sit virt⁹ Scd̄o vtrū ꝺsistat ī appetitu ul̄ ī iudicō rōis Tercio vtr3 aliq̄s p humilitatē se debeat oīb⁹ subicere Quarto vtr3 sit pars modestie uel tp̄ancie Quīto de cōpacōe ei⁹ ad alias ⁊tutes Sexto de gradib⁹ humilitatis

¶ Ad ·j· sic p̄cedit̄· vī q̄ humilitas nō sit ⁊tus· virt⁹ enī imptat rōez boni· ꝫ humilitas vī imptare rōez mali penalis· scd3 i⁰ psalmi humiliauerūt in opedib⁹ pedes ei⁹· g̃ humilitas nō est virt⁹ ¶ Ꝺ· ⁊tus et vicīū opponunt̄· ꝫ humilitas q̄ñq3 sanat in vicīū· ꝺ enī eccl̄· xxix· est q̄ nequit se hūiliat· g̃ humilitas nō est virt⁹ ¶ Ꝺ· nulla ⁊tus opponit̄ alij ⁊tuti· sed humilitas vī opponi virtuti magnanimitatis q̄ tēdit ī magna· hūilitas aūt ipa refugit· g̃ vī q̄ humilitas non sit virt⁹ ¶ Ꝺ· virt⁹ est dispositiō pfecti ut ꝺ ī· vij· phīc̄· ꝫ humilitas vī ee impfectoz· vñ et deo nō ꝯuenit humiliari· ꝺa nulli subici p̄t· g̃ vī q̄ humilitas nō sit ⁊tus ¶ Ꝺ· oīs virt⁹ moralis est ēca accōes et passiones ut ꝺ in· ij⁰· ethī· ꝫ humilitas nō ꝯnūat̄ a phō inē ⁊tutes q̄ sūt ēca passiōes· nec ecia ꝯtinet̄ sub iust̄icia q̄ est ēca accōes· g̃ vī q̄ nō sit virt⁹ ¶ Sz ō est q̄ origē⁹ dicit exponēs i⁰ luc̄· j· respexit humilitatē ancille sue ꝓprie in sēp̄tis una de ⁊tutib⁹ hūilitas p̄dicat̄ ait quippe saluator discite a me q̄a mitis sū ⁊ humilis corde ¶ R ñ d̄o· q̄ sic̄ supdictū est cū de passionib⁹ ageret· bonū arduū hē aliq̄d vñ attībit appetitū ipaz rōez boni et hē aliq̄d retīnens scz ipam dificultatē adipiscendi scd̄m quoz p̄mū insurgit mot⁹ spei et scd̄m aliud mot⁹ ꝺspacōis· ꝺcīm est aūt supꝑ q̄ ēca mot⁹ appetitiuos q̄ se hñt p modū impulsiōis oportet ee ⁊tutē moralē mo3antē ⁊ refrenantē· circa illos aūt q̄ se hñt p modū retractōis ⁊ resilitacōis ex pte appetit⁹ oportet ee ⁊tutē moralem firmātem et impellentē et ideo ēca appetitū boni arduī nēcia est duplex ⁊t⁹· vna quidē que tēpet et refrenet aīm ne inmo3ate tēdat ī excelsa et h⁰ ptinet ad ⁊tutē humilitatis· alia vero q̄ firmat aīm ꝺ ꝺspacōez et ipellit ipm ad p̄secucōez magnoz scd̄m rōnem rectam et hoc est magnanimitas· et sic patet q̄ humilitas est quedam virtus

¶ Ad ·j· ergo· d̄o· q̄ sic̄ ysidor⁹ dicit in li⁰ ethī humil ꝺ quasi humi accliu⁹ ideſt ꝑmis inherēs

qđ quiđ ꝺtingit dupl'r· vno mō ex pn̄cⁱ extn̄seco puta cū aliq̄s ab alio ꝺcidat̄ ⁊ sic humilitas pena alio mō a pn̄cⁱ intn̄seco ⁊ hoc pt̄ fieri q̄ñz quidē bn̄· puta cū ās ostđans suū defectū tz se in ifimis ꝑm suū modū sic̄ abrahā dixit ad dn̄m gen̄· xviij loq̄r ad dn̄m meū cū sim puluis ⁊ anis et hⁱ mō hūilitas ponit̄ virtus· q̄ñz aūt pt̄ fieri male puta cū hō honorē suū nō intelligēs cōpat se iumētis insipiētibꝫ et similis fit illis ℣ Ad· ij· dđ· qđ sic̄ dcm̄ ē humilitas scōm qđ est virtꝰ ī sui rōe ipta est q̄ꝺā laudabilē ꝺiecc̄oez inyma· hoc aūt q̄ñq̄ fit solū scōm signa exteꝛioꝛa scōm ficc̄oez· vnde hoc est fl'a humilitas de q̄ augꝰ dicit ī quadam epistola qđ est magna supstitio q̄a sez vī tendē ad excellēciā glorie q̄ñq̄ aūt fit scōm interiorē modū anie scōm hoc humilitas ꝓprie ponit̄ virtus· q̄a virtus nō ostđit in exteꝛioꝛibꝫ sz pn̄cipaliter ī interioꝛi elecc̄oe mētis utz ꝑ phm ī liⁱ eth· ℣ Ad· nj· dđ· qđ humilitas repmit appetitū ne tendat in magna ꝑter rōez rectā magnimitas aūt aīm ad magna impellit scz rōez rectā· vñ pz qđ magnanimitas nō opponit̄ humilitati· sz ꝺuenit̄ i hoc qđ vtraq̄ est scz rōez rectā ℣ Ad· mj· dđ· qđ pfectū ꝺ aliq̄ꝺ duplicit̄· vnō simplicit̄ in q̄ sez nullꝰ defectꝰ inuenit̄· nec scōm suā nat̄az· nec ꝑ respectū ad aliq̄ꝺ aliud· et sic solꝰ deꝰ est pfectꝰ cui scōm nat̄az diuinā nō cōpetit humilitas· sz solū scōm natura assumptā· aliⁱ pt̄ dici aliq̄ꝺ pfectū scz q̄ꝺ· puta scz naturā suā aut satū aut tempꝰ et hoc mō hō virtuosꝰ est pfectꝰ· cuiꝰ tñ pfecc̄o in opac̄one ad deū deficiens inuenit̄ scōm iᵈ· ysa· xl· oēs gētes quasi nō sint sic sūt coza eo et sic cuilibet hoī pt̄ ꝺuenire humilitas ℣ Ad· v· dđ· qđ phs intēdebat agē de virtutibꝫ scōm qđ ordinant̄ ad vitā ciuilē in qua subiecc̄io vniⁱ hoīs ad altez scōm legis ordiez dem̄iant̄ ⁊ ideo ottinet̄ sb iustitia legali· hūilitas aūt scz qđ est spālis virꝰ pcipue respicit subiecc̄oz hoīs ad deū ꝓpter q̄z ecia alios hūiliādo se subicit

Ad· ij· sic pcedit̄· vī qđ humilitas nō ostđat circa appetitū sz magis ēca iudiciū rōis· humilitas enī supbie opponit̄· sed supbia maxime ostđit ī his q̄ ptinēt ad ognic̄oez· dicit enī gregꝰ· xxxmj· mor· qđ supbia exteriꝰ usq̄ ad corpꝰ extendit̄ priꝰ ꝑ oculos indicat̄· vñ et in ps̄ⁱ ꝺ· dn̄e nō est exaltatū cor meū neq̄ elati sūt oculi mei· oculi aūt maxime debuiūt ognicōi· vñ vī qđ humilitas maxime sit ēca ognic̄oez q̄z de se aliq̄s estimat̄ pua ℣ ꝺ· augꝰ dicit in liⁱ de vginitate qđ humilitas pene tota disciplina xp̄iana est· nichil g̃ qđ ī disciplina xp̄iana ottinet̄ repugnat humilitati· sz ī disciplia xp̄iana amonem̄ ad appetēdū meliora scōm iᵈ· j· ad cor· xmj· emulanū carismata· meliora· g̃ ad humilitatē nō ptinet repmē appetitū arduoꝝ· sz magis estimac̄oz ℣ ꝺ· ad eād virtutē ptinet refrenare supfluū motū et firmare aīm ꝺ supfluā retracc̄oez· sic̄ eadē fortitudo ē que refrenat audaciā et q̄ firmat aīm cōtra timorē· sz magnanimitas firmat aīm ꝺ difficultates que accidunt in ꝓsecuc̄one magnoꝝ· si g̃ humilitas refrenaret appetitū magnoꝝ sequerēt̄ qđ humilitas nō esset virtus distincta a magnanimitate qđ ptz esse fl'm· nō g̃ humilitas ostđit circa appetitū magnoꝝ sz magis ēca estimac̄oz ℣ ꝺ· andronic⁹ ponit humilitatē ēca exteriorē cultū· dicit enī qđ humilitas est habitꝰ nō supbabūdans sūptibꝫ et ꝑparac̄oibꝫ· g̃ nō est circa motū appetitꝰ ℣ sz ꝺ est qđ augꝰ dicit ī libro de penitēcia qđ humilis ē qui eligit abici in domo dn̄i magis q̄z habitare ī tabernaculis pc̄oꝝ· sz electio pertinet ad appetitū· g̃ humilitas ostđit ēca appetitū magis q̄z circa estimac̄oez ℣ Rn̄ dđ· qđ sic̄ dictū est ad humilitatē ꝓprie ptinet ut aliq̄s repmat seipsū ne ferat̄ ī ea que sūt s̄ se· ad hoc aūt nec̄m ē ut aliq̄s ognoscat id ī quo deficit a ꝓportc̄one eiꝰ qđ suā virtutē excedit· ⁊ ideo ognicio ꝓprij defectꝰ ptinet ad humilitatē· sic̄ regla quedā directiua appetitꝰ· sz ī ipo appetitu ostđit humilitas essēcialit̄· et ideo ꝺ est qđ humilitas ꝓprie ē directiua ⁊ modatiua motꝰ appetitꝰ ℣ Ad· j· g̃ dđ· qđ excellēcia oculoꝝ est qꝺā signū supbie in q̄ztū excludit reuencia et timorē· ostuerūt enī timētes et verecūdati maxime oculos dempmere quasi nō audētes se aliꝫ opare nō autē ex hoc sequit̄ qđ humilitas essēcialit̄ circa ognic̄oz ostđat ℣ Ad· ij· dđ· qđ tendē in aliq̄ maioza ex ꝓpaz viriū ofidēcia hūilitati ꝺriat̄· sz qđ aliquis ex ofidēcia diuini auxilij ī maioza tēdat· hoc nō est ꝺ humilitatē· ꝑsertim cū ex hoc aliq̄s magis apud deū exaltet̄ qđ ei se magis ꝑ hūilitatē subicit· vñ augꝰ dicit ī liⁱ de penitēcia· aliud ē leuare se ad deū· aliud est leuare se ꝺ deū q̄ añ illū se picit ab illo erigit̄· q̄ aduersus illū se erigit ab illo picit̄ ℣ Ad· nj· dđ· qđ ī fortitudine inuenit̄ eadē raco refrenādi audaciā et firmādi aīm ꝺ timorē· vtusq̄ enī raco est ex hoc qđ hō debet bonū rōis piculis mortis ꝑstare· sz ī refrenādo ꝑsumpc̄oez spei qđ ptinet ad humilitatē et infirmādo aīm ꝺ desperacōez qđ ptinet ad magnimitatē est alia et alia raco· nā racio firmādi aīm ꝺ despac̄oez est adepc̄o ꝓprij boni· ne sez desperando hō se indignū reddat bono qđ sibi opetebat· sz inrepximēdo ꝑsumpc̄oez spei racio ꝑcipua sumit̄ ex reuerēcia diuina ex q̄ ottingit ut hō nō plus sibi attribuat q̄z sibi opetat scōm gradū q̄z est a deo sortitꝰ· vñ humilitas ꝑcipue vī imptare subiecc̄oez hoīs ad deū et ꝓpt̄ hoc augꝰ ī libro de ꝑmone dn̄i ī mōte· humilitatē q̄z intelligit ꝑ pauptatē sps, attribuit dono timoris q̄ hō deū reuereat̄· et inde est qđ fortitudo alit̄ se habz ad audaciā q̄z humilitas ad spem· nam fortitudo plꝰ vtit̄ audacia q̄z eā repmat· vñ supbabūdancia est ei siliꝰ q̄z defectꝰ· humilitas aūt plus repmit spem de seipo q̄z ipa vtat̄· vñ magis opponitur sibi supbabūdancia q̄z defectꝰ ℣ Ad· mj· dđ· qđ supbabūdancia in exteꝛioꝛibꝫ sūptibꝫ et ꝑparac̄oibꝫ solet ad q̄ꝺā iactanciā fieri q̄ per humilitatē repmit̄ et q̄tum ad hoc scōario ostđit ī exteꝛioꝛibꝫ qđ sūt signa interioris appetitui motus

Ad· nj· sic ꝓcedit̄· vī qđ homo nō debeat se oīb⁹ ꝑ humilitatē subicē· q̄a sic̄ dictū ē hūilitas

ꝑcipue ꝺſiſtit ī ſubiecc̃oe hoīs ad deū·ſz id qꝺ debet deo nō eſt hoī exhibendū utz ī oīnib⁹ actib⁹ late· g̃ homo p humilitat̃ nō debet ſe hoī ſubicere ¶ Iō· aug⁹ dicit ī libro de na̅ et gr̃a hūilitas collocāda eſt in pte veritatis nō in pte fl̄itatis·ſz aliqui q̄ ſūt ī ſupremo ſtatu q̄ ſi ſe inferioribꝫ ſubicerent abſq; fl̄itate hoc fieri nō poſſet·g̃ hō non debet ſe oīb⁹ p humilitat̃ ſubicere ¶ Iō· null⁹ debet facere id qꝺ vergat in detrimentū ſalutis alteri⁹·ſz ſi aliqs p humilitat̃ ſe alteri ſubiciat q̄ñz hoc vergat ī detrimentū illi⁹ cui ſe ſubicit q̄ ex hoc ſupbiret·uꝫ retꝑneret·vñ aug⁹ dic̃ ī regl̄a·ne dū nimiū ſeruat̃ humilitas regēdi frāgat̃ auc̃tas·g̃ homo p humilitat̃ nō debet ſe oīnib⁹ ſubicere ¶ Sed ō eſt qꝺ ꝺ phil̄·ij°·in humilitate ſupiores ſibi inuicē arbitrātes ¶ Rn̄ dꝺ·qꝺ ī hoīe duo poſſūt ꝺſiderari ſcz id qꝺ eſt dei et id qꝺ ē hoīs·hoīs aūt eſt q̄dquid ptinet ad defc̃m·ſz dei eſt quidq̄ ptinet ad ſalutē et pfec̃oz·ſcōm ī⁹ oſee·xiij°·pdic̃ō tua iſrl̄ ex me vñ auxiliū tuū humilitas autē ſic̃ dictū ē ꝓpue reſpicit reu̅enciā qua hō deo ſubicit̃ et ideo q̄libet hō ſcōm id qꝺ ſuū eſt debet ſe cuilibꝫ ꝓximo ſubicere q̄ñtū ad id qꝺ eſt dei ī ipo nō aūt hoc req̄rit hūilitas ut aliqs id qꝺ eſt dei in ſeipo ſubiciat ei qꝺ eſt dei in altero nā illi q̄ dona dei ptic̃ipāt cognoſcūt ſe ea habē·ſcōm ī⁹·j·ad cor·ij°·ut ſciam⁹ q̄ a deo donata ſūt nobis·et ideo abſq; p̄iudicio hūilitatis p̄nt dona q̄ ipſi acceperūt p̄ferre donis dei que aliis apparēt collata·ſic̃ ap⁹ ad eph̄·nj°·dicit aliis gr̃acōib⁹ nō eſt agnitō cū filiis hoīm·ſic̃ nūc revelatū eſt ſc̃is ap̄lis ei⁹·ſil̄r eciā nō hoc requirit humilitas ut aliqs id qꝺ eſt ſuū in ſeipo ſubiciat ei qꝺ eſt hoīs in ꝓximo·alioq̄n oporteꝛ ut quilibꝫ reputaret ſe magis pc̃ōrē q̄libet alio cū tamē ap⁹ abſq; p̄iudicio hūilitatis dicat gall̄·ij°·nos nā iudei et nō ex gēt̃ib⁹ pc̃ores·p̄t tamē aliqs reputare aliqd boni ēe ī ꝓximo qꝺ ipe nō habz·uꝫ aliqd mali in ſe ēe qꝺ in alio nō eſt ex q̄ p̄t ei ſubici per humilitat̃ ¶ Ad·j·g̃ dꝺ·qꝺ nō debemus ſolū deū reuerri ī ſeipo·ſz eciā id qꝺ eſt ei⁹ debem⁹ reūri in quolibꝫ·nō tn̄ eodē mō reuerēcie quo reūem⁹ deū· et ideo p humilitat̃ debem⁹ nos ſubicere oīb⁹ ꝓximis ꝓpter deū ſcōm ī⁹·j·petri·ij°·ſubiecti eſtote oīni hūane creature ꝓpt̃ deū·latriā tn̄ ſoli deo debem⁹ exhibē ¶ Ad·ij·dꝺ·qꝺ ſi nos ꝑferam⁹ id qꝺ eſt dei ī ꝓximo ei qꝺ eſt ꝓpriū in nobis nō poſſū⁹ incurrē fl̄itatē·vñ ſup ī⁹ phil̄·ij°·ſupiores inuicē arbitrātes·dic̃ glo·nō h° ita debem⁹ eſtimare ut nos eſtimare fingam⁹·ſz vere eſtimem⁹ poſſe aliqd occultū in alio q̄ nob ſupior ſit eciā ſi bonū nr̄m q̄ illo videm̄ ſupiores ēe nō ſit occultū ¶ Ad·nj·dꝺ·qꝺ humilitas ſic̃ ⁊ ceteꝛ vtutes p̄cipue interi⁹ ī aīa ꝺſiſtit et ideo p̄t hō ſcōm interiorē actū aīe alt̄ ſe ſubicere ſine h° qꝺ occaſionē hēat alicui⁹ qꝺ ptineat ad detrimentū ſue ſalutis·⁊ hoc eſt qꝺ aug⁹ dicit ī regl̄a·timore corā deo p̄lat⁹ ſubſtrat⁹ ſit pedib⁹ nr̄is ſz in exteriorib⁹ hūilitatis actib⁹· ſic̃ ⁊ in actib⁹ cereraꝝ virtutū eſt debita mod̄aco exhibēda ne poſſint vergē in detrimentū alteri⁹ ſi aūt aliqs qꝺ debet faciat et alij ex hoc occaſionem ſumāt peccati nō imputat̃ humilit̃ agēti·q̄a ille nō ſcādalizat q̄uis alter ſcādalizet

Ad·mj·ſic ꝓcedit̃·vꝫ qꝺ humilitas nō ſit ps modeſtie uel tp̄ancie·humilitas enī p̄cipue reſpicit reūenciā qua q̄s ſubicit̃ deo ut dictū eſt·ſz ad vtutē theologicā ptinet qꝺ habeat deū ꝓ obiecto·g̃ humilitas magis debet poni vt⁹ theologica q̄ñ pars tēp̄ancie ſeu modeſtie ¶ Iō· tēpancia eſt ī cupiſcibili hūilitas aūt vꝫ ēe ī iraſcibili ſic̃ ⁊ ſupbia q̄ ei opponit̃ cuius obiectū eſt arduū·g̃ vꝫ qꝺ humilitas nō ſit ps tēpancie uel modeſtie ¶ Iō· hūilitas et magnanimitas ēca eadē ſūt ut ex ꝺ̄dictis p̄z ſz magnanimitas nō ponit̃ ps temperācie ſed fortitudis ut habitū eſt·g̃ vꝫ qꝺ humilitas nō ſit ps tēpancie·uꝫ modeſtie ¶ Sz ō eſt qꝺ orig̃·dicit ſuper luc̃·ſi vis nomē hui⁹ audire vtutis quō a ꝑphis eciā appellet̃ auſculta eandē ēe hūilitatē quā reſpicit de⁹ q̄ ab illis ō ideſt mēſuracō uꝫ modacio q̄ manifeſte ptinet ad modeſtiā uꝫ tempanciā·g̃ humilitas eſt pars modeſtie et tp̄ancie ¶ Rn̄ dꝺ·qꝺ ſic̃ ꝺ̄dictū eſt in aſſignando ptes vtutib⁹ p̄cipue attēdit̃ ſilitudo q̄ñtū ad mod̄ vtutis·mod⁹ aūt tp̄ancie ex q̄ maxie laudē habz eſe refrenacō uꝫ repſſio impet⁹ alicui⁹ paſſionis et ideo oēs vtutes refrenātes ſiue reprimentes impet⁹ aliq̄z affectiōnū·uꝫ actiōes moderātes ponūt ptes tp̄ancie·ſic̃ māſuetudo repꝫmit motū ire ita hūilitas repꝫmit motū ſpei q̄ eſt mot⁹ ſpūs ī magna tendētis et ideo ſic̃ māſuetudo ponit̃ ps tp̄ancie·ita eciā et humilitas·vñ ꝑhs ī·mj°·eth̄ eū qui tēdit in parua ſcōm ſuū modū dicit nō ēe magnanimū·ſz tp̄atū q̄z nos humilē dicē poſſū⁹·et int̄ alias ptes tp̄ancie rōe ſupi⁹ dc̃a ꝺtinent̃ ſb̄ modeſtia put tulli⁹ de ea loquit̃·inq̄ñtū ſcz hūilitas nichil ē aliud q̄z quedā modacio ſps. vñ et·j·petri·nj°·ꝺ ī corruptibilitate quieti ac modeſti ſpūs ¶ Ad·j·g̃ dꝺ·qꝺ vtutes theologice q̄ ſūt ēca vltimū finē q̄ eſt ꝑmū p̄ncipiū in appetibilib⁹ ſūt cōmūe oīm aliaꝝ vtutū·vñ ex hoc qꝺ humilitas cauſat̃ ex reūencia diuīa nō excludit̃ q̄ñ hūilitas ſit ps modeſtie uꝫ tp̄ancie ¶ Ad·ij·dꝺ·qꝺ ptes p̄ncipalib⁹ vtutib⁹ aſſignant̃·nō ſcz oueniencīa in ſubicto uꝫ in matia·ſz ſcōm oueniencīa in mō foꝛli ut dictū eſt·⁊ ideo licz hūilitas ſit ī iraſcibili ſic̃ in ſubiecto ponit̃ tn̄ pars modeſtie et tp̄ancie ꝓpter modū ¶ Ad·nj·dꝺ·qꝺ licz magnitas et hūilitas ī mā oueniāt differūt tn̄ in mō rōe cui⁹ magnanitas ponit̃ ps fortitudinis·humilitas autē pars temperācie

Ad·v·ſic ꝓcedit̃·vꝫ qꝺ humilitas ſit potiſſima virtutū·dicit enī ēb⁹·exponēs ī⁹ qꝺ ō luc̃·xvnj°·de phariſeo ⁊ publicāo qꝺ ſi mixta delicti⁹ hūilitas tam facile currat ut iuſticiā ſupbie cōiūctā trāſeat·ſi iuſticie ꝺūxoꝛis eā q̄ nō ibit aſſiſtet ibi ēbunali diuīo ī medio angeloꝝ et ſic p̄z qꝺ hūilitas ꝑferē iuſticie·ſz iuſticia ē p̄clariſſima oīm virtutū ⁊ includit ī ſe oēs vtutes utz ꝑ phm in·v°·eth̄·g̃ humilitas eſt maxima vtutū

ꝓ̄ō · aug⁹ · dic̄ ī li⁹ de · v · do · cogitas magnā fabcā ꝑstruē celsitudis de fūdamēto ꝑus cogita hūilitatis ex quo vī qꝫ humilitas sit fundamentū oīm vtutū · g̃ videt̄ ee pcior alijs ꝓ̄ō · maiori vtuti mai⁹ debet̄ ꝑmiū · sz hūilitati debet̄ maximū ꝑmium · ꝺa qui se humiliat exaltabit̄ uc̄ luc̄ · xmj · g̃ humilitas est maxima vtutū ꝓ̄ō · sic̄ aug⁹ dic̄ in li⁹ de uera relig̃ tota vita xp̄i in ꝛris p hoīem q̃ sufcipē dignat⁹ est disciplina moꝝ fuit ꝑcipue hūilitatē suā imitandā ꝓposuit dicēs matħ · xj · discite a me ꝺa mitis sū et humilis corde · et g̃g⁹ dicit ī pasc̄ · qꝫ argumentū redēpcōis nr̄e in vēta est hūilitas dei · g̃ hūilitas vī ee maxima vtutū Sz ꝛ̄ ē qꝫ caritas ꝑferet oīb⁹ vtutib⁹ ſm ꝛ̄ colo · nj · sup oīa caritatē hēte nō g̃ humilitas ē maxima virtutū Rn̄ dō · qꝫ bonū hūane vtutis in ordīe rōis ꝺsistit ꝺ quidē ꝑncipalit̄ attēdit̄ respū finis · vñ vtutes theologice q̃ hn̄t vltimū finē ꝓ obiecto sūt potissime · scōdario aūt attēdit̄ ꝓut ſm rōz finis ordīant̄ ea q̃ sūt ad finē · ⁊ h̄ quidē ordīa⁹ essēcialit̄ ꝺsistit ī ipa rōe ordīante · ꝑncipatīe aūt vl ꝯtū ad oīa · q̃libz aūt alia virt⁹ ꝯtū ad aliq̃ in ipo appetitu per racionem ordinato quā quidē ordinacōez essēcialit̄ facit iusticia ꝑsertim legal⁹ · ordinacōi aūt facit hoīez bene subiectū hūilitas ī māz spāl̄ ideo post vtutes theologicas et vtutes intellectuales q̃ respiciūt ipaz rōez · et post iusticiā p̄sertim legalē pcior ceteris est hūilitas Ad · j · g̃ dō · qꝫ humilitas iusticie nō ꝑferet · sz iusticie cui supbia ꝺuīgit̄ q̃ iā desinit ee vt⁹ sic̄ ecōtrario pc̄m per humilitatē remittit̄ nā ⁊ de publicano ꝺ luc̄ · xvnj · qꝫ merito hūilitatis descēdit iustificat⁹ in domū suā · vñ et ēb⁹ dicit geminas bigas michi accomodes · alterā quidē supbie ⁊ iustitie · alteram vero pc̄i et humilitatis ⁊ videbis pc̄m puertēs iustitiā nō ꝓpis sz humilitatis ꝺiunge vinb⁹ · aliud vero puidebis deuictū nō fragilitate iustitie · sed mole et timore supbie Ad · ij · dō · qꝫ sic̄ ordīata vtutū ogregacō p q̃dā silitudinē edificio opat̄ · ita ecia ꝛ° qꝺ est ꝑmū ī acq̃sitōe vtutū fundamēto opat̄ qꝺ ꝑmū in edificō iacit · vtutes aūt vere infūdunt̄ a deo · vñ ꝑmū ī acq̃sitōe virtutū ꝑt accipi dupl'r vno⁹ p modū remouētis ꝓhibēs · et sic humilitas ꝑmū locū tenet inq̃tū scz expellit supbiā cui de⁹ resistit et ꝑbet hoīez subditū et sup̄ patulū ad suscipiēdum influxū diuine gr̃e inq̃tū euacuat inflāmacōz supbie ut ꝺ iac · mj · qꝫ de⁹ supbis r̄sistit hūilib⁹ dat gr̃az · ⁊ ſm hoc humilitas ꝺ spūalis edificij fūdamentū · alio⁹ est aliqꝺ ꝑmū in vtutib⁹ directe p q̃ scz iā ad deū attēdit̄ · ꝑm⁹ aūt accessꝰ ad deū est p fidē scōm ꝛ° hēb · xj · accedentē ad deū oportet credē et scōm hoc fides ponit̄ fūdamentū nobilioꝝ mō q̃ hūilitas Ad · nj · dō · qꝫ ꝺtēpnēti ꝛrena ꝑmittūt̄ celestia · sic̄ ꝺtempnētib⁹ diuicias ꝛrenas ꝑmittūt̄ celestes thesauri scōz ꝛ° matħ · vj · nolite uob⁹ thesaurisare thauros ī ꝛra · sed thesaurizate uob⁹ thesauros in celo · et sil'r ꝺtempnentib⁹ mūdi gaudia ꝑmittūt̄ ꝺsolacōes celestes scōm ꝛ° ꝛ° matħ · v · bti q̃ lugēt quōm ipi ꝺsolabunt et eodē mō hūilitati ꝑmittit̄ spūalis exaltacō nō ꝺa ipa sola ea merat̄ · sz quia ea⁹ est ꝓꝑm ꝺtēpnē sublimitatē terrenā · vñ aug⁹ dicit ī li⁹ de pn̄ia ne putes eū q̃ se hūiliat sp iacē eū dc̄m sit exaltabit̄ · ⁊ ne opineris ea⁹ exaltacōz in oculis hoīm ꝑ sublimitates fieri corpales Ad · mj · dō · qꝫ ideo xp̄s ꝑcipue hūilitatē nob ꝺmēdauit · ꝺa ꝑ hoc maxīe remouet̄ impedimentū hūane salutis q̃ ꝺsistit in hoc qꝫ hō ad celestia et spūalia tēdat a ꝺbꝰ hō impedit̄ dū in ꝛrenis magnificari studet ⁊ ideo dn̄s ut impedimentū salutis auferret exteriorē celsitudinē ꝺtēpnendā mōstrauit per humilitatis exempla et sic hūilitas est q̃si quedā dispositio ad libez accessū hoīs ī spūalia et diuina bona · sic̄ g̃ pfectō est pcior dispōne · ita ecia caritas et alie vtutes quib⁹ hō directe mouet̄ in deū sūt pciores humilitate

Ad · vj · sic ꝓced⁹ · vī qꝫ inconuenient̄ distinguant̄ · xij · grad⁹ hūilitatis q̃ in regl'a bti bn̄dicti ponunt̄ · q̃z ꝑm⁹ est corde et corpe sp hūilitatē ostendē defixis ī ꝛrā aspectib⁹ · scōs ut pauca vba ⁊ rōnabilia loquat̄ aliq̃s · nō clamorosa voce · ꝛcio ut nō sit facilis aut ꝓmpt⁹ in risū · quart⁹ tacit̄nitas vsqꝫ ad inꝛrogacōz · qnt⁹ tenē qꝺ habz oīs monasteri regl'a · sext⁹ credē et ꝓnūciare se oīb⁹ viliorē · septim⁹ ad oīa indignū et inutilē se ofiteri · et credē · octau⁹ ofessio pc̄oꝝ · non⁹ ꝑ obediēcia in duris ⁊ asperis patienciā amplecti · decim⁹ ut cū obediēcia se subdat maiori · vndecim⁹ ut voluntatē ꝓpriā nō delectet̄ implē · duodecim⁹ ut deū timeat · et memor sit oīm q̃ ꝑcepit · enūant̄ enī h̄ quedā q̃ ad alias vtutes ꝑtinēt · sic̄ obediēcia ⁊ paciēcia · enūant̄ ecia aliq̃ que ad fl'az opīonē ꝑtinē vident̄ · q̃ nll'i vtuti ꝑfit opēte scz qꝫ aliq̃s ꝓnūciet se oīb⁹ viliorē · qꝫ ad oīa indignū ⁊ inutilē se ofiteat̄ · et credat · g̃ inconuenient̄ ista ponunt̄ inter gd⁹ hūilitatis ꝓ̄ō · hūilitas ab intioribꝰ ad exteriora ꝓcedit sic̄ et ceteē vtutes · inconuenient̄ g̃ ꝓmittunt̄ ī ꝑmissis gd⁹ illa q̃ ꝑtinēt ad intiores ꝓ̄ō · anſh · in li⁹ de silitudīb⁹ ponit septē hūilitatis grad⁹ q̃z ꝑm⁹ est ꝺtēptibilē se ee ognoscē · sc⁹ de h⁹ dolē · ꝛcio hoc ofiteri · ꝯrt⁹ hoc ꝑsuadē · ut scz velit h⁹ credi · quint⁹ ut pacient̄ sustineat hoc dici · sext⁹ ut paciat̄ ꝺtēptibilit̄ se ꝛctari · septim⁹ ut hoc amet · g̃ vident̄ ꝓmissi grad⁹ ee superflui ꝓ̄ō · matħ · nj · dic̄ glosa ꝑfecta hūilitas tres habz grad⁹ · ꝑm⁹ est subdē se maiori · et nō ꝑferre se eq̄li · q̃ est sufficiēs · sc⁹ est subdē se eq̄li nec ꝑferre mīori · et h̄ ꝺ habūdanste rci⁹ gd⁹ est subee mīori ī quo est oīs iustitia · g̃ ꝓmissi gd⁹ vident̄ ee superflui ꝓ̄ō · aug⁹ dic̄ in li⁹ de vgīni · mēsura hūilitatis cuiq; ex mēsura ipi⁹ vginitatis data est · cui est piculosa supbia q̃ ampli⁹ amplioribꝰ insidiat̄ · sz mēsura magnitudīs hūane nō ꝑt sub ꝛto nūo gduū deīminari · g̃ vī qꝫ nō possit determiari gd⁹ humilitatis assignari Rn̄ dō · qꝫ sic̄ ex ꝺdictis ꝑz · hūilitas eēntialit̄ ī appetitu ꝺsistit sc̄m qꝫ aliq̃s refrenat impetū aī sui ne inordiate tendat ī mag̃ · sz regl'az

obedientia pertinet ad obseruantia
paciencia pertinet ad fortitudinem

ħz in ognicõe · ut sc̃z aliq̃s nõ se existimet s̃ id esse qõ est · et vꝫusqꝫ pncipiũ ⁊ radix est reũencia q̃ꝫ qs habz ad deũ · i exterioꝝ aũt dispoſicõe hũilitatis pred̃ũt quedã exterioꝝ signa in vbis · et factis · et gestib⁹ · quib⁹ id qõ interi⁹ latet manifestat̃ · sic̃ ⁊ in cet̃is vtutib⁹ accidit · nã ex visu ognoſc̃ vir · et ab occursu facei sensat⁹ · ut s̃ ecc̃ · xix · et ideo in pdictis g̃dib⁹ hũilitatis ponit̃ aliq̃d qõ ptinet ad humilitatis radicẽ sc̃z · xij⁹ · grad⁹ · q̃ est ut hõ deũ timeat · et memor sit oĩm q̃ pcepit · ponit̃ etiã aliq̃d ptinẽs ad appetitũ · ne sc̃z in ꝑpriã excellẽciã inordinate tendat · qõ quidẽ fit ꝫplicit̃ · vno⁹ ut hõ nõ sequat̃ ꝑpriã volũtatẽ · qõ ptinz ad vndecimũ gradũ · alio⁹ ut regulet eã sc̃z superioris arbitriũ · qõ ptinet ad gradũ decimũ · tercio⁹ ut ab h⁹ nõ defect̃ sistat ꝑpẽ dura et aspera q̃ occurrũt · et hoc ptinet ad nonũ · ponunt̃ etiã quedã ptinencia ad existimacõz hois recognoscẽtis suũ defectũ et h⁹ tripl'r vno quidẽ mõ ꝙ hoc qõ ꝑpos defect⁹ recognoſcat ⁊ ofiteat̃ · qõ ptinet ad octauũ gradũ · sc̃do ut ex cõsideracõe sui defect⁹ aliq̃s in sufficientẽ se existimet ad maiora · qõ ptiet ad septimũ · tercio ut q̃ztũ ad hoc alios sibi ꝓferat · qõ ptinet ad sextũ · ponunt̃ etiã quedã que ptinẽt ad exterioꝝ signa · q̃ꝫ vnũ ẽ in factis · ut sc̃z hõ nõ recedat in suis opib⁹ a via oñi · qõ ptinet ad q̃ntũ · alia duo sũt in vbis · ut sc̃z hõ nõ ꝓripiat tẽp⁹ loq̃di · qõ ptinet ad quartũ nec excedat modũ i loq̃do · qõ ptinet ad sc̃z · alia vero osistũt i exterioribꝫ gestib⁹ · puta i repmendo extollentiã ocl'oz · qõ ptinet ad ꝑmũ · et cohibẽdo exteri⁹ risũ · et alia inepte letitie signa · qõ ptiet ad terciũ ℣ Ad · j · g̃ dõ · qꝫ aliq̃s absq̃ fl'itate ꝑt se credẽ et ꝓnũcciare oĩb⁹ vilioꝝ sc̃z defect⁹ ocl'tos quos in se ꝛcognoscat · ⁊ dona dei q̃ in alijs latẽt · vñ aug⁹ dicit i li⁹ de vg̃initate · existimate aliq̃s i ocl'to superiores · et sil'r etiã absq̃ fl'itate ꝑt aliq̃s ofiteri et credẽ ad oĩa se inutilẽ ⁊ indignũ p ꝓpas vires · ut sufficienciã suã totã in deũ ꝛferat · scõm id⁹ · ij · ad cor̃ · nj⁹ · nõ qꝫ sufficiẽtes sim⁹ aliq̃d cogitare a nob⁹ q̃si ex nobis · sꝫ sufficiencia nr̃a ex deo ẽ · nõ est aũt inconueniẽs qꝫ ea q̃ ad alias vtutes ptinẽt hũilitati asc̃bant̃ · qa sic̃ vtũqꝫ viciũ oriẽt ex alio · ita nat̃ali ordine act⁹ vni⁹ virtutis ꝓcedit ex actu alteri⁹ ℣ Ad · ij · dõ · qꝫ hõ ad hũilitatẽ puenit p duo · ꝑmo quidẽ et ꝑcipl'r per gr̃e donũ · et q̃ztũ ad hoc intioꝝ ꝓcedũt exterioꝝ · aliud aũt est hũanũ studiũ p qõ hõ ꝑpus exterioꝝ cohibz · ⁊ postmoꝺ ptẽgit ad exturpandũ interioꝝ radicẽ · et scõm hũc ordiez assignant̃ hic hũilitatis grad⁹ ℣ Ad · nj · dõ · qꝫ omnes g̃dus q̃s · ansl̃ ponit reduc̃unt̃ ad opionẽ · et mãifestacõz · et volũtatẽ ꝑprie abiectõis · nã ꝑm⁹ grad⁹ ptinet ad cognicõez ꝑꝑi defect⁹ · sꝫ quia vitupabile esset si q̃s ꝑꝑm defectũ amaret · hoc p sc̃z gradũ excludit̃ · sꝫ ad manifestacõz sui defect⁹ ptinẽt terci⁹ et q̃rt⁹ grad⁹ · ut sc̃z aliq̃s nõ solũ suũ defectũ enũciet · sꝫ etiã psuadeat · alij autẽ tres grad⁹ ptinẽt ad appetitũ q̃ excellentiã exterioꝝ nõ querit · sꝫ exterioꝝ abiectõz · ul' eq̃nimit̃ patit̃ siue i vbis · ul' in factis · qa sic̃ gḡ⁹

dicit in registro · nõ regrã deest hijs nos eẽ hũiles a qbꝫ honoram̃ · qa ⁊ h⁹ fect'ares qlibz faciũt · sꝫ illis maxime hũiles eẽ debem⁹ a qbꝫ aliq̃ patim̃ ⁊ hoc ptinet ad q̃ntũ et sextũ gradũ · ul' etiã desiderãtũ exterioꝝ abiectõez amplectit̃ · quod ptinet ad septimũ gradũ · ⁊ sic oñes isti grad⁹ ptinent̃ sub sexto et septio supi⁹ enũatis ℣ Ad · mj · dõ · qꝫ illi tres grad⁹ accipiunt̃ nõ ex pte ipsi⁹ rei i deſt scõz naturã humilitatis · sꝫ p opacõz ad grad⁹ hoĩm · q̃ sũt ul' maiores ul' mĩores ul' eq̃les ℣ Ad · v · dõ · qꝫ etiã illa racio ꝓdit ex g̃dib⁹ hũilitatis nõ scõm ipsã naturaz rei · scõm quã assignant̃ ꝑmissi g̃d⁹ · sed scõm diuersas hoĩm odicões

Deinde cõsidandũ est de supbia · ⁊ ꝑmo de supbia i oñi · sc̃do de pcõ ꝑmi hois quod ponit̃ esse supbia

Circa ꝑmũ q̃ꝫunt̃ · vnj Prio vtz supbia sit pcõm Sc̃do vtrũ sit viciũ spale Tercio i quo sit sit̃ in subiecto Quarto de spẽbꝫ ei⁹ Quinto vtz sit pcõm mortale Sexto vtz sit grauissimũ oĩm pcoꝝ Septimo de ordie ei⁹ ad alia pcta Octauo vtz deꝺeat poni viciũ capitale

Ad · j · sic ꝓceꝺ · vi⁹ qꝫ supbia nõ sit pcz · nll'm enĩ pcõm est repromissũ a deo · ꝑmittit enĩ de⁹ qõ ipe factur⁹ est · nõ est enĩ actor pcti · sꝫ supbia onũat̃ inẽ repromissiones diuĩas · s̃ enĩ psa · lx̃ · ponã te l supbiã beculoꝝ gaudiũ i gñacõe ⁊ gñacõz · g̃ supbia nõ est pcõm ℣ Iõ · appetẽ diuinã sil'itudinẽ nõ est pcõm · h⁹ enĩ nat̃aliter appetit q̃libz creat̃a ⁊ i hoc optimũ ei⁹ osistit et ꝓpue h⁹ ꝙuenit rõnali creat̃e q̃ facta est ad ymaginẽ et sil'itudinẽ dei · sꝫ sic̃ dicit̃ i li⁹ sniaꝝ ꝓsperi · supbia est amor ꝑpe excellẽcie p quã hõ deo assil'at̃ q̃ est excellẽtissim⁹ · vñ dicit aug⁹ i · ij⁹ · cf · supbia celsitudinẽ imitat̃ cũ tu sis vn⁹ sup oĩa de⁹ excels⁹ · g̃ supbia nõ est pcõm ℣ Iõ · pcõm nõ solũ ꝺriat̃ vtu ti sed etiã opposito vicio ut ptz p plm i · ij⁹ · eth · sed nullũ viciũ inuenit̃ oppositũ ẽ supbie · g̃ supbia nõ est pcõm ℣ Sꝫ õ est qõ ꝺ thob · mj⁹ · supbiã nũq̃ in tuo sensu aut in tuo vbo dñari ꝑmittas ℣ Rñ dõ · qꝫ supbia noiat̃ ex hoc qꝫ aliq̃s p volũtatẽ tendit s̃ id qõ est · vñ dicit pslor⁹ i li⁹ eth · supbꝫ dictus est quia sup vult videri q̃ꝫ est · q̃ enĩ vult supgredi qõ est supbꝫ est · habet aũt h⁹ racio recta ut uolũtas vnũscuiusq̃ ferat̃ i id qꝫ ẽ proportionatũ sibi · ⁊ ideo manifestũ est qꝫ supbia imꝑtat aliq̃d qõ adũsat̃ rõi rẽte · hoc aũt facit rõz pcti · qa scõm dyonisiũ · mj⁹ · cã · de · di · no · malũ aie est ꝑter rõez ẽe · vñ manifestũ est qꝫ supbia ẽ pcõm ℣ Ad · j · g̃ dõ · qꝫ supbia ꝺupliciter accipi ꝑt · vno⁹ eo qꝫ supgrediẽ regl'az rõis · et sic dicim⁹ eã ẽe pcõm · alio⁹ ꝑt supbia noiari simpl'r a superexcessu · ⁊ scõm hoc oñe superexcedẽs ꝑt noiari supbia · et ita repromittit̃ a deo supbia q̃si quidã superexcess⁹ bonoꝝ · vñ et glosa iẽoi · dicit ibidẽ · qꝫ ẽ supbia bona et mala · q̃zuis etiã dici possit qꝫ supbia ibi accipit̃ mãlit̃ ꝑ habũdancia rei de quib⁹ pñt hoĩes supbire ℣ Ad · ij · dõ · qꝫ eoꝝ q̃ nat̃aliter homo

appetit racio est ordinatꝫ. et ita si aliqs a regula
rōis recedit uł ī plꝰ uł in miꝰ erit talis appetitꝰ
vicōsꝰ. sic̄ ptz ꝺ appetitu tibi q̄ naturałr desiꝺat. su
pbia aūt appetit excellēciā ī excessu ad rōz rectā.
vñ augꝰ dicit ī. xmj. de. ci. dei. qꝺ supbia est pūse
celsitudīs appetitꝰ. et inde ē eciā qꝺ sic̄ augꝰ. xix.
dicit de. ci. dei. supbia puerse imitat deum. odit
nāq; cū soc̄js eq̄litatē sub illo. sz imponē vult soci
is dñacōz suā ꝑ illo ℣ Ad. nj. dō. qꝺ supbia dirēte
opponit vtuti hūilitatis q̄ qꝺammō ēca eadē mag
nanitati existit ut supꝺictū est. vñ ⁊ viciū quod
opponit supbie ī defectū ỽgens ꝓpinquū est viciū
pusillanimitatis q̄ opponit magnanimitati scōz
defectū. nā sic̄ ad magnimitatē ptinet impellere
aīm ad magna ꝫ despacōz. ita ad hūilitatē ptiet
retrahē aīm ab inordinato appetitu magnoꝝ ꝺ
ꝓsumpcōez. pusillanimitas aūt si impet defectū
a ꝓsecucōe magnoꝝ ꝓpe opponit magnanitati ꝑ
modū defectꝰ. si aūt impet applicacōz anī ad aliq̄
vilioza q̄ hoiem deceāt opponet hūilitati ꝺ. defec
tū vtrūq; enī ex anī ꝓuitate ꝓcedit. sic̄ ⁊ ecōtra
rio supbia pt scōm sup excessū et magnanitati ⁊
hūilitati oppoñi scōz rōes diūsas. hūilitati quidē
scōm q̄ subiecc̄oez aspnat. magnanitati aūt scōz
q̄ inordīate ad magna se ext̄ꝺit. sz ꝺa supbia su
pioritatē q̄ꝺā impat direcꝰ opponit hūilitati.
sic̄ ⁊ pusillanitas q̄ impat puratē anī ī magna
tendētis direcꝰ opponit magnanimitati

Ad. ij. sic ꝓcedit. vł q̄ supbia nō sit speciale
pc̄m. dic̄ enī augꝰ ī liº de naꝰ et gr̄a. q̄ sine
supbie appellacōe nullū pc̄m inuenies. ⁊ psp. dic̄
in liº de vita ac̄tiua. q̄ nullū pc̄m absq; su
pbia pt uł potuit c̄e aut potit. g supbia ē gn̄ale
pc̄m ℣ iō. iob. xxxnj. ut aūtat hoiez ab iniqui
tate. dicit glosa q̄ ꝺ oditorē supbie est eiꝰ ꝓcepta
peccādo trāscendē. sz scōm ambrosiū oñe pc̄m est
trāsgressio legis diuīe et celestiū inobediēcia mā
datoꝝ. g oñe pc̄m ē supbia ℣ iō. oñe pc̄m spe
ciale ac̄ui spēali vtuti opponit. sz supbia opponit
oībꝫ vtutibꝫ dicit enī ḡgꝰ. xxxmj. morꝰ. supbia
nequaq̄ est vniꝰ vtutis extinccōe ac̄tā, per cūcta
aīe mēbra se erigit et q̄si gn̄alis ac pestifer morbꝫ
corpꝰ oñe corrūpit et psiꝰ. dicit ī liº ethymo. q̄ ē
ruina oīm virtutū. g supbia nō est spēale pc̄m
℣ iō. oñe pc̄m spēale hē spēalē materiā. sz supbia
hē gn̄alē materiā. dicit enī ḡgꝰ. xxxmj. morꝰ. q̄
alter intumescit auro. alter eloquio. alē infimis
⁊ trenis rebꝫ. alter sūmis celestibusq; virtutibꝫ.
g supbia nō est spēale pc̄m sz gn̄ale ℣ Sz cōtra est
q̄ augꝰ dicit in liº de naꝰ et gr̄a ꝯrat et inueniat
scōz legē dei supbiā c̄e pc̄m ullū discretū ab aliis
viciis. genꝰ aūt nō distinguit. a suis spēbꝫ. g su
pbia nō est gn̄ale pc̄m sz spēale ℣ Rñ. dō. q̄ pcēz
supbie dupl'r pt ꝺiāari. vnoꝰ scōm ꝓpriā spēz q̄m
hē ex rōne ꝓpi obiecti. et hº mō supbia est spēale
pc̄m. ꝺa hē spēale obiectū. est enī inordīatꝰ appe
titꝰ ꝓprie excellēcie ut dictū est. alioꝰ pt ꝺiāari ꝺ.
redūdanciā q̄ꝺā ł alia pc̄a et scōm hº habet q̄ꝺā
gn̄alitatē. inq̄tū scz ex supbia oriri possūt oīa

pc̄a duplici rōne. vnoꝰ per se inq̄tū scz alia pc̄a
ordīant̄ ad finē supbie q̄ ē ꝓpa excellēcia ad q̄m pt
ordinari oñe id qꝺ q̄s inordīate appetit. alioꝰ in di
recte et q̄si p accēns scz remouendo ꝓhibēs. inq̄tū
scz p supbiā hō ac̄trepnit diuīaz legē p q̄m ꝓhibet a
peccādo. scōz iº ie. ij. ofregisti iugū rupisti vin
cula. dixisti nō būā. sciendū tñ q̄ ad hāc genera
litatē supbie ptinet q̄ oīa vicia interdū ex sup
bia oriri pñt. nō aūt ad eā ptinet q̄ oīa vicia ex
supbia oriant̄. q̄uis enī oīa ꝑcepta legis possit
q̄s trāsgredi q̄libūq; pc̄o ex ac̄trepnu q̄ ptinet ad su
pbiā. nō tñ sp ex ac̄trepnu aliq̄s ꝑcepta diuīa trās
gredit̄. sz qñz ex ignorancia. qñq; ex infirmitate
et inde est q̄ sic̄ augꝰ dicit in liº de naꝰ et gr̄a. mł'ta
ꝓpterā fiūt q̄ nō fiūt supbie ℣ Ad. j. gr̄ dō. q̄ augꝰ
illa vba inducit ī liº de naꝰ et gr̄a. nō ex sua pso
na. sz ex psona alteriꝰ ꝺr̄ q̄ disputat. vñ et post
modū impbat ea ostendēs q̄ nō sp ex supbia pec
cat̄. pt tñ dici q̄ aucr̄ates ille intelligunt̄ q̄tū ad
exteriorē effectū supbie. q̄ est trāsgredi ꝑcepta. qꝺ
inuenit̄ in q̄libꝫ pc̄o. nō aūt q̄tū ad interiorē actū
supbie q̄ est accēns ꝑcepti. nō enī semp pc̄m fit ex
ac̄trepnu. sz qñq; ex ignorācia. qñq; ex infirmitate
ut dictū ē. ℣ Ad. ij. dō. q̄ qñq; aliq̄s omittit aliq̄ꝺ
pc̄m scōm effectū. seꝺ nō scōm affectū. sic̄ ille qui
ignorant̄ occidit pr̄ez. omittit pr̄icidiū ꝺ. effectū.
sz nō scōm affectū. ꝺa hº nō intēdebat. et scōm hoc
trāsgredi ꝑceptū dei ꝺr̄ ē ꝺ deū supbie scōz effectū
quidē sp nō aūt scōz affectū ℣ Ad. nj. dō. q̄ pc̄m
aliq̄ꝺ pt corrūpere vtutē dupl'r. vnoꝰ p directā ꝺ
rietatē ad vtutē et hoc mō supbia nō corrūpit q̄
libet vtutē. sz solā hūilitatē sic̄ q̄libꝫ aliud spēale
pc̄m corrūpit. q̄libet spēalē vtutē sibi oppositā ꝺ
riū agēꝺo. alioꝰ pc̄m aliq̄ꝺ corrūpit vtutē abutē
do ipsa vtute et sic supbia corrūpit q̄libet vtutē.
inq̄tū scz ex ipis vtutibꝫ sumit occasionē supbi
endi sic̄ et q̄buslibꝫ aliis rebꝫ ad excellenciā ptinē
tibꝫ. vñ nō sequit̄ q̄ sit generale pc̄m ℣ Ad. mj.
dō. q̄ supbia attēdit spēalē rōz obiecti q̄ tñ inue
niri pt ī diūsis matiis. ē enī inordīatꝰ amoꝝ ꝓpe
excellēcie. excellēcia aūt ī diūsis rebꝫ pt inueniri

Ad. nj. sic ꝓcedit. vł q̄ supbia nō sit ī irasci
bili sic̄ ī subiecto. dicit enī ḡgꝰ. xxnj. moꝝ.
obstaculm vitatis timoꝝ mentis est. q̄a dū inflat
obnubilat. sz ognicō vitatis nō ptinet ad irasci
bilē. sz ad vim rōnalē. g supbia nō est ī irascibili
℣ iō. ḡgꝰ dic̄. xxmj. moꝝ. q̄ supbi nō eoꝝ vitā
ꝺerāt q̄bꝫ se hūiliādo postponāt. sz q̄bꝫ supbiēdo
se ꝓferāt. et sic vł q̄ supbia ex indebita ꝺiāacōe
ꝓcedit. sz ꝺiāacō nō ptinet ad irascibilē. sz potius
ad rōnalē. g supbia nō est in irascibili sz pocꝰ in
rōnali ℣ iō. supbia nō solū q̄rit excellēciā ī rebꝫ
sēsibilibꝫ. sz eciā ī rebꝫ spūalibꝫ et intelligibilibꝫ.
ꝑa pncipaliē ꝺsistit eciā ī ac̄trepnu dei scōz iº ecc̄. xº
initiū supbie hoīs ē apostatare a deo. sz irascibi
lis cū sit ps appetitꝰ sensitiui pt se extēdere ī deū ⁊
in intelligibilia. g supbia nō pt c̄e in irascibili
℣ iō. ut ꝺ in liº smiaꝝ psperi. supbia ē amoꝝ ꝓpe
excellēcie. sz amoꝝ nō ē ī irascibili sz ī ꝺcupiscibili.

g supbia nō est in irascibili ¶ Sed ctra est qđ gg⁹ in .vj. moz. ponit ō supbiā donū timoris. timor aūt ptinet ad irascibilē. g supbia est i irascibili ¶ Rñ dō. qđ subiectū cuiuslibet virtutis uł vicij oportet inquirē ex ꝑpo obiecto. nō enī pt ee aliud obiectū habit⁹ uł act⁹ nisi qđ est obiectū potēcie q̄ utq; subicit. ꝑpm aūt obiectū supbie ē arduū. est enī appetit⁹ ꝑpe excellēcie ut dcm est. vñ oportz qđ supbia aliq̄ mō ad vim irascibilē ptineat. sed irascibilis dupl'r accipi pt. vno⁹ ꝑprie et sic est ps appetit⁹ sēsitiui. sic et ira ꝑpe sūpta est q̄dā passio appetit⁹ sensitiui. alio pt accipi irascibilis largi⁹ ut sez ptineat ecia ad appetitū intellectūm cui ecia q̄nz attribuit ira put sez attribuim⁹ irā deo et angelis. nō quidē scom passionē sz scom iudiciū iusticie iudicātis. et tñ irascibilis sic oñiter dcta est potēcia distincta a concupiscibili. utz ex hys q̄ in pⁿ dcta sūt. si g arduū qđ est obiectū supbie eet solū aliqđ sēsibile i qđ possz tēdē appetit⁹ sēsitiu⁹ oportēt qđ supbia eet i irascibili q̄ est ps appetit⁹ sēsitiui. sz ꝗa arduū qđ respicit supbia oñiter inuenit ⁊ i sēsibilibz ⁊ i spūalibz rebz. nec est dicē qđ subiectm supbie sit irascibilis nō solū ꝑprie sūpta put est ps appetit⁹ sensitiui. sz ecia oñi⁹ accepta put inuenit i appetitu intellectuo. vñ et i dēmōibz supbia ponit ¶ Ad .j. g dō. qđ cognicō veritatis est duplex. vna pure speculatiua et hāc supbia indirecte impedit subtrahēdo causā. supbz enī neq; deo intellectū suū subicit ut ab eo veritatis cognicōez recipiat. scom illd matth. xj. abscōdisti hec a sapiētibz et prudētibz idest a supbis q̄ sibi sapientes et prudētes vident. et reuelasti ea puulis idest hūilibz. neq; ecia ab hoibz addiscē dignant. cū tñ dicat ecc. vj. si inclinaueris aurē tuā sez humiliter audiendo excipies doctrinā. alia aūt est cognicō veritatis sez affectiua. ⁊ talē cognicōz veritatis directe impedit supbia. qa supbi dū delectant in ꝑpa excellēcia. excellēciaz veritatis fastidiūt. ut gg⁹ dicit .xxnj. moz qđ supbi ⁊ secreta quedā intelligēda recipiūt et eoz dulcedinez expiri nō pnt. ⁊ si nouit quō sūt. ignorat quō sapiūt. vñ ⁊ pū. xj. ō ubi hūilitas ibi sapia ¶ Ad .ij. dō. qđ sic supdictū est. hūilitas attēdit ad regl'az rōis recte. scom quā qs vereā existimacōem de se hē. hāc aūt regl'az recte rōnis nō attēdit supbia. sz ō se maiora existimat q̄z sint. qđ cingit ex inordiato appetitu ꝑpe excellēcie. qa qđ quis vehemēter desiderat facile credit. ⁊ ex hac ecia ei⁹ appetit⁹ i alciora ferē q̄z sibi conueniāt. et ideo quecūq; referūt ad hoc qđ aliqs existimet se sup id qđ est inducūt hoiez ad supbiā. q̄z vnū est qđ aliqs insidet defect⁹ alioz. sic eōrio greg⁹ ibidē dic. qđ scti viri virtutū insidiacōe vicissim sibi alios pferunt. ex hac g nō habet qđ supbia sit i rōnali. sz qđ aliq̄ causa ei⁹ in rōne existat ¶ Ad .nj. dō. qđ supbia nō est solū in irascibili scom qđ ē ps appetit⁹ sensitiui. sz put oñūs irascibilis accipit ue dictū est ¶ Ad .mj. dō. qđ sic aug⁹ dic. xmj. de ci. dei amor p̄decit omes alias aīe affectiones ⁊ ē causa eaꝝ. ⁊ ideo pt poni p qualibz alias affectiōe. et scoz

h supbia ō ee amor ꝑpe excellēcie. inq̄tū ex amore causat inordinata psumptio alios supandi qđ ꝑprie ptinet ad supbiam

Ad .mj. sic pcedit. vł qđ inconueniēter assignent quatuor supbie spēs q̄s gg⁹ assignat .xxnj. moz. dicēs quatuor q̄ppe sūt spēs. qbz oīs tumor arrogancia demat. cū bonū. aut a semetipis se hre estimāt. aut si sibi datū desup credūt p suis hoc accepisse meritis putāt. aut cū iactāt se hre qđ nō hnt. aut despectis ceis singul'r videri appetūt hre qđ hnt. supbia enī est viciū distictū ab infidelitate. sic ecia hūilitas est virt⁹ distincta a fide. sz qđ aliqs estimet bonū se nō hre a deo uel qđ bonū gre habeat ex meritis ꝑprijs ad infidelitatē ptinet. g nō debēt poni spēs supbie ¶ Ō. idē nō debet poni spēs diuinoz gnm. sz iactācia ponit spēs mēdacij ut s̄ hītū est. g nō debet poni species supbie ¶ Ō. quedā alia videtur ad supbiā ptinē q̄ hic non enūant. dicit enī ieo⁹. qđ nichil est ita supbū q̄z ingratū videri et aug⁹ dic. xmj. de ci. dei. qđ excusare se de pcto omisso ad supbiā ptinet. ꝑsumpcio autē qua qs tendit ad assequendū aliqđ qđ s̄ se est. maxime ad supbiā ptinē vł. nō g sfiter ꝑdicta diuisio ophendit supbie spēs ¶ Ō. inueni unt alie diuisiones supbie. diuidit enī anselm⁹ exaltacōem supbie dicēs. qđ quedā est i volūtate quedā in mone q̄dā in opacōe. bnhard⁹ ecia ponit .xij. grad⁹ supbie q̄ sūt curiositas mētis. leuitas. inepta. leticia. iactācia. singl'aritas. arrogācia. ꝑsumpcio. defensio pcoz. sil'ata ofessio. rebellio. libtas. peccādi osuetudo q̄ nō vident ophendi sub spēb⁹ a gg⁹ assignatis. g vł qđ inconuenient assignent ¶ Inōtrariū suffic auctas. gg. ¶ Rñ dō. qđ sic supdictū est supbia imptat immodatū excellētie appetitū q̄ sez nō est scom rōz rectā. est aūt osidand qđ qlibz excellēcia osequit aliqđ bonū hītū qđ quidē pt tripl'r osiderari. vno scom se. manifestū est enī qđ qto maio⁹ est bonū qđ qs hē tāto p hoc maiorē excellēcia osequit. et ideo cū aliqs attribuit sibi maio⁹ bonū q̄z habeat oñs est qđ ei⁹ appetit⁹ tēdit i excellentiā ꝑpriā vltra modū sibi conuenientē et sic ē ecia supbie spēs. cū sez aliqs iactat se hre qđ nō hē. alio ex pte cause. put sez excellēci⁹ est qđ aliqđ bonū insit alcui a seipo q̄z qđ insit ei ab alio. et ideo cū aliqs existimat bonū qđ hē ab alio ac si hret a seipo. ferē p oñs ✠ appetit⁹ ei⁹ i ꝑpaz excellēciam s̄ suū modū. est aūt dupl'r aliqs causa sui boni. vno⁹ efficienter. alio⁹ meritorie. et scom hoc sumunt due ꝑme supbie spēs. sez cū qs a semetipo hre estimat qđ a deo hē. uł cū ꝑpis meritis sibi datū desup credit. ecio⁹ ex pte modi hndi put excellētioz aliqs reddit ex hoc qđ aliqđ bonū excellēci⁹ ceteris possidz. vñ ex hac ecia ferē i ordiate appetit⁹ i ꝑpam excellenciā et scoz hoc sumit quarta supbie spēs q̄ est cū aliqs alios despectis singularit vult videri ¶ Ad .j. g dō. qđ vera estimacō pt corrūpi dupl'r. vno⁹ in vł et sic i hys q̄ ad fidē ptinēt corrūpit vera existimacio per infidelitatē. alio mō in aliq̄ pticl'ari eligibili ⁊ hac nō facit infidelitatē

nē ille qui fornicaē estimat ꝑ tꝑe illo bonū ee sibi fornicari · nec tñ est infidelis · siē eet si in vli diceꝛ fornicacoz ee bonā · ⁊ ita eciā est ī ꝓposito · nā dicē in vli aliqđ bonū est qđ nō est a deo et gr̄az hoibꝫ ꝑ meritis dari ptinet ad infidelitatē · sz qp aliqs ex inordīato appetitu ꝑpe excellēcie ita de bonis suis glorieē ac si ea a se hr̄et · uel ex meritis ꝑpis ptīet ad supbiā et nō ad infidelitatē ꝑpe logꝫdo ℣ Ad · ij dō · qp iactācia ponit spēs mēdacij q̄tū ad exteriorē actū quo qs falso sibi attribuit qđ nō hē sz q̄tum ad interiorē cordis arrogāciā ponit a ġg · spēs supbie ℣ Ad · nj · dō · qp ī ġr̄e est qui sibi attribuit qđ ab alio hē vñ · due ꝑme supbie spēs ad īgr̄itudiē ptinēt · qp aūt aliqs se excuset de pcō qđ hē ptinet ad terciā spēz · ꝗa ꝑ hoc aliqs sibi attribuit bonū ī nocēcie qđ nō hē · qp autē aliqs ꝑsumptuose tēdit in id qđ s̄ ipm est ꝑcipue vī ad quartā spēz ptinē b · q̄m aliqs vult aliis ꝑferri ℣ Ad · mj · dō · qp illa ꝗ ponit anselm · accipiunē scoz ꝓgressū pcī cuiꝰ libet qđ ꝑmo corde ocipit · scō ore ꝓfert · tercio ope pficit · illa aūt · xij · q̄ ponit bñhardꝰ sumunt per oppositū ad · xij · gradꝰ hūilitatis de qbꝫ s̄ hītū ē · nā ꝑmꝰ gradꝰ hūilitatis est corde et corpe semper hūilitatē ostēdē · defixis ī terrā aspectibꝫ cui opponit curiositas · ꝑ q̄m aliqs curiose vbicūq ⁊ inordīate circūspicit · scōs gradꝰ hūilitatis ē ut pauca vba et rōnabilia loquaē aliqs nō clamosa voce s̄ q̄ opponit leuitas mētis ꝑ q̄m sz hō supbe se hē ī vbo · tertiꝰ gdꝰ hūilitatis ut nō sit facilis et ꝑmptꝰ in risū cui opponit inepta letīcia · quartꝰ gradus hūilitatis est tacitūnitas usq ad interrogacōm cui opponit iactācia · quītꝰ gradꝰ hūilitatis est tenē qđ oīs regla monastica hē cui opponit singlaritas · ꝑ quā sz aliqs sanctior vult apparē · sextꝰ gdꝰ hūilitatis ē credē et pnūcciare se oīb vilioē · cui oppōit arrogācia ꝑ q̄m sz hō se alijs ꝑfert · septīꝰ gradꝰ hūilitatis est ad oīa inutilē et indignū se ofiteri et credē cui opponit ꝑsūpcō ꝑ q̄m aliquis reputat se sufficientē ad maiora · octauꝰ gdꝰ hūilitatis est ofessio pcōz · cui opponit defensio eoz · dē · nonꝰ gradꝰ est ī duris et aspis pacienciā amplecti · cui opponit silata ofessio ꝑ quā sz aliqs nō vult subire penā ꝑ peccatis q̄ silate ofiteē · decimꝰ gradꝰ hūilitatis ē obediēcia cui opponit rebellio · vndecimꝰ gradꝰ hūilitatis est ut hō nō delectet facē ꝓpriam volūtatē cui opponit libertas · ꝑ q̄m sz homo delectat libē facē qđ vult · vltimꝰ autē gradꝰ hūilitatis est timor dei cui opponit peccādi ꝙsuetudo que implicat dei offēptū · in hys autē · xij · gradibꝫ tāgunt nō solū supbie spēs sz eciā quedā añcedēcia et ꝙsequēcia sicut eciā supꝝ de humilitate dictū est

Ad · v · sic ꝓceditur · vī qp supbia nō sit pcīm mortale · ꝗa sup ī psalmi · dñe deꝰ meꝰ si feci istud · dicit glo · sz vle pcīm qđ est supbia · si igit supbia eet pcīm mortale · oīe pcīm esset mortale

℣ Sed cōtra · oīe pcīm offriat caritati · sed supbia nō vī offriari caritati · neq; q̄tū ad dilectōz dei · neq; q̄tū ad dilectōz ꝓximi · ꝗa excellēcia q̄m qs inordīate per superbiā appetit nō sēp offriat honori dei · aut vtilitati proximi · g̃ supbia nō est pcīm mortale

℣ Ō · oīe pcīm mortale offriat vtuti · sed supbia nō offriat vtuti · sz poci⁹ ex ea oit · ꝗa ut ġg⁹ dic xxxmj · moꝝ · aliqñ hō ex sūmis celestibꝫ vtutibꝫ intūescit · g̃ supbia nō est pcīm mortale ℣ Sz ō est qp ġg⁹ in eodē li⁹ dicit qp euidētissimū reprobōz signū supbia ē aut ō hūilitas electoz · sz hoies nō fiūt reprobi ꝑ pcīs venialibꝫ · g̃ supbia nō est pcīm veniale sz mortale ℣ Rñ dō · qp supbia hūilitati opponit · hūilitas aūt ꝑpe respicit subiectōz hois ad deū ut s̄ dictū ē · vñ ecōtrario supbia ꝑpe respicit defectū huiꝰ subiectōis · scōm sz qp aliqs se extollit ō id qđ est sibi ꝑfixū · scōz diuīaz regl̄az uel mensurā conē id qđ ap⁹ dicit · nos autē nō in mensū gl̄am sz scōm mēsurā quā mensꝰ est nobis deꝰ et ideo ō ecē · x · iniciū supbie hois est apostatare a deo sz ī hoc radix supbie ostēdit qp hō aliq̄lit nō subiicit deo ⁊ regl̄e ipi⁹ · mānifestū est autē · qp ipm qđ est nō subici deo hē rōez pcī mortalis · hoc enī est aūti a deo · vñ oēs ē qp supbia scōm genꝰ suū est pcīm mortale · siē tñ in alijs q̄ ex suo gne sūt pcā mortalia puta ī fornicacōe ⁊ adultrio sūt aliq̄ moꝝ q̄ sūt pcā venialia ꝓpter eoz impfectōz · ꝗa sz ꝑueniūt rōis iudiciū ⁊ sūt ꝑter eiꝰ ꝙsensū · ita eciā et ēca supbiā accidit qp aliq̄ moꝝ supbie sūt pcā venialia dū eis racō nō ꝙsētit ℣ Ad · j · g̃ dō · qp siē s̄ dictū est supbia nō est vle pcīm scōm suā essenciā · sz per q̄dā redūdanciā · in q̄tū sz ex supbia oīa oriri pñt · vñ nō sequit qp oīa pcā sint mortalia · sz solū qñ oriunt ex supbia ꝙpleta q̄m dixim⁹ oīe pcīm mortale ℣ Ad · ij · dō · qp supbia sp quidē offriat dilectōi diuīe in q̄tū sz supbꝰ nō se subicit diuīe regl̄e ꝑut oportet · et qñz eciā offriat dilectōi ꝓximi · in q̄tū sz aliqs inordīate se ꝑfert ꝓximo et abei⁹ subiectōe se retrahit · ī quo eciā derogat diuīe regl̄e ex q̄ sūt hoīm ordies instituti ꝑut sz vn⁹ eoz sub alio esse debet ℣ Ad · nj · dō · qp supbia nō oit ex vtutibꝫ · siē ex causa ꝑ se · sz siē ex causa ꝑ accēns in q̄tū sz aliqs ex vtutibꝫ occasiones supbie sumit · nichil aūt phibꝫ qñ vnū ōrioz sit alterius causa ꝑ accēns ut ō in · vnj · phīt · vñ eciā et de ipa hūilitate aliqui supbiunt

Ad · vj · sic ꝓceditur · vī qp supbia nō sit ġuissimū pcōz · q̄to enī aliqs pēz difficili⁹ caueē tāto vī ee leui⁹ · sz supbia difficilie caueē · ꝗa siē aug⁹ dicit ī regl̄a · ceca pcā ī malis opibꝫ exercenē ut fiāt · supbia aūt bonis opibꝫ insidiaē ut peāt · g̃ supbia nō est ġuissimū pcōz ℣ Ō · maiꝰ malum maiori bono opponit ut phs dicit ī · vnj · ethi · sed hūilitas cui opponit supbia nō est maxima vtutū ut s̄ habitū ē · g̃ ⁊ vicia q̄ opponunē maioribꝫ vtutibꝫ · puta infidelitas · desparō · odiū dei · homicidiū · et alia huīoi sūt grauiora pcā q̄z superbia

℣ Ō · maiꝰ malū nō puniē ꝑ minꝰ malū · sz inēdū supbia puniē ꝑ alia pcā uēz · xo · j · vbi ō qp phīa ꝓpter elacōz cordis ēditi sūt ī reprobū sensū ut faciāt q̄ nō ꝙueniāt · g̃ supbia nō est ġuissimū pcōz ℣ Sz cōtra est qp sup ī psalmi · supbi iniquе agebāt usq; quaq; · dicit glosa maximū pcīm est

supbia ℟ñ dō·qp ī pēcato duo attendūtur scz cōuersio ad ꝺmutabile bonū q̄ mālit se hē ī pēto· et aūsio a bono incōmutabili q̄ est formalis ⁊ cō: pletiua pēti·ex pte aūt ꝺūsionis nō hē supbia qp sit maximū pēcoꝝ·ꝺa celsitudo q̄m supbꝫ ioꝺdiate appetit scōm suā rōez nō hē maximā repugnāciā ad bonū vtutis·sz ex pte aūsionis supbia hē max imā g̈uitatē·quia in alijs pēcis hō a deo aūtit uł ꝑ ignorancią·uł ꝑ infirmitatē·siue ꝑ desi: derių cuiuscūq; alteri⁹ boni·sz supbia hē aūsionē a deo ex hoc ipo qp nō vult deo et ei⁹ regłe subici· vñ boeci⁹ dicit·qp cū oīa vicia fugiāt a deo·sola supbia se deo opponit ꝑ qꝺ ecią spēał'r ꝺ iac·mj qp de⁹ supbis ꝛsistit·et ideo aūti a deo et ei⁹ p̄cep: tis qꝺ est q̄si oñs ī alijs pēcis p se ad supbią ptinet cui⁹ act⁹ est dei ꝺtēpt⁹·⁊ ꝺa id qꝺ est p se poti⁹ est eo qꝺ est per aliud·oñs est qp supbia sit g̈uissimū pēcoꝝ scōm suū gen⁹ ꝺa excedit ī aūsione q̄ forłit oplet pēm ℣ Ad·j·g̈ dō·qp aliquod pēm difficile caueē duplicit·vno ꝑ vehemēciā impugnacio: nis·sic ira vehemēter impugnat ꝑ suū ipetū ⁊ ad hoc difficili⁹ est rēsistē ꝺcupiscēcie ꝑ eius cō: nakalitatē ut ꝺ ī·ij·ethy·et talis difficultas vi: tāꝺi pēm grauitatē pēti diminuit ꝺa q̄to aliq̄s minoris tēptacōis impetu cadit tāto g̈ui⁹ peccat ut aug⁹ dicit·alio difficile est vitare aliq̄s pēm ꝑ ter ei⁹ iactanciā et h⁹ mō supbią difficile ē vi: tare·ꝺa ecią ex ipis bonis occasionē sūit ut dēm est·et ideo signanť aug⁹ dicit qp bonis opibꝫ insi: diať·⁊ ł p̄s⁹ ꝺ·in via hac q̄ ambulē absconderūt supbi laqueū michi·⁊ ideo mot⁹ supbie occłte sb repēs nō hē maximā g̈uitatē añq̄ p iudiciū rōis dep̄hendať·sz postq̄ dep̄hens⁹ fuit p rōez tūc facile euitať·cū ex ꝺsideracōe ꝑ infirmitatis·scōz illud ecc̄·x·q ꝺsupbit puluis ⁊ cinis tū ecią ex ꝺsideracōe magnitudis diuīe·scōm id iob·xv⁰·qꝺ tumet ꝺ deū spūs tu⁹·tū ecią ex impfeccōe bonoꝝ de quib⁹ hō supbit scōm id psa·xl⁰·ois caro fenū et oīs gł'a ei⁹ q̄si flos agri et infra·lxmj·q̄si pān⁹ mē: struate vnūse iusticie vře ℣ Ad·ij·dō·qp oppoſ vicij ad vtutē attēdiť scōm obiectū qꝺ ꝺsideať ex pte aūsionis·⁊ scōm hoc supbia nō hē qp sit max: imū pēcoꝝ·sic nec hūilitas qp sit maxia vtutū· sz ex pte aūsionis est maximū utpote alijs pēcis magnitudinē p̄stās·nā hoc ipm infidelitas pēm g̈ui⁹ reddit si ex supbie ꝺtēptu p̄cedat q̄z si ex ig: norācia uel infirmitate p̄cedat et idē dō·est de despacōe et alijs huioi ℣ Ad·nj·dō·qp sic in silo: gismis ducētibꝫ ad impossibile q̄z aliq̄s ꝺuīcit p h⁰ qp ducit ad īconueniēs magis mānifestū·ita ecią ad ꝺuīcendū supbią hoim de⁹ aliq̄s punit ꝑmittēs eos ruē in pēm carnale q̄ ecią et si sint mīora tñ manifestiorē ep̄itudinē ꝺtinēt·vñ ps⁹ dicit ī li⁰ ꝺ sūmo bō oī vicō deūiorē ēe supbią seu ꝑ qp a sū mis psonis et ꝑmis assūit·seu qp de ope iustic⁹ ⁊ vtutis exorit·mi⁹ ꝺa culpa ei⁹ sentit·luxuria vero carnis ideo notabił' oīb⁹ est q̄n statim p se ep̄is est·et tū ꝺspāte deo supbia mīor est·sz q̄ ꝺ: tinet supbia ⁊ nō sentit labit in carnis luxuriā

⁊ p hāc hūiliat⁹ a ꝺfusione exurgat·ex q̄ ecią pēz g̈uitas supbie·sic enī medic⁹ sapiēs in remediū maioris morbi patit infirmū et leniorē morbū incidē·ita ecią pēm supbie g̈ui⁹ ēe ostēdit ex h⁰ ipo qp p ei⁹ remedio de⁹ ꝑmittit ruē hoies ī alia

Ad·vij·sic ꝑcedit·vł qp supbia nō ℣ pēa sit primū omniū pēcoꝝ·pmū enī saluať in omnib⁹ oñtib⁹·sz nō omnia pēa sūt cū supbia. nec oriuntur ex superbia·dicit enim augustinus in libro de natura et gr̄a·qp mł'ta ꝑ rā fiūt que nō fiūt supbe·g̈ supbia nō est primū oīm pēcoꝝ ℣ ecc̄·x·ꝺ·qp iniciū supbie ē apostatare a deo· g̈ apostasia a deo ē ꝑ us q̄z supbia ℣ ordo pēcoꝝ ēe vł scōm ordinē vtutū·sed hūilitas nō est ꝑma vtutū·sed magis fides·g̈ supbia nō est primum pēcoꝝ ℣ ij·ad thy·o·nr̄·ꝺ mali hoies et seduc: tores pficiūt in pei⁹·et ita vł qp p̄ncipiū malicie hois nō sit a maxīo pēcoꝝ·sz supbia est maximū pēcoꝝ ut dictū est·nō est ī pmū pēm ℣ ·id qp est scōm apparenciā et ficcōez est posteri⁹ eo qp est scōm vitatē·sz phs dicit ī·nr̄·ethy·qp supbꝫ est fictor fortitudis ⁊ audacie·g̈ viciū audacie ē ꝑ us vicio supbie Sed ꝺ est qp ꝺ ecc̄·x·iniciū ois pēti supbia ℟ñ dō·qp id qꝺ est p se est pmū in q̄libꝫ gn̄e·dictū est aūt supr̄ qp aūsio a deo q̄ forłit oplet rōez pēti ptinet ad supbią per se·ad alia aūt pēa ex oñti·et inde est qp supbia hē rōez pmi et ē ecią p̄ncipiū oīm pēcoꝝ·ut ꝺdictū est cū de causis pēti agerē ex pte aūsionis q̄ est p̄ncipalior in peccato ℣ Ad·j·g̈ dō·qp supbia ꝺ ēe oīs pēti iniciū nō ꝺa qꝺlibet pēm singł'arit ex supbia oriať·sz quia qꝺlibꝫ gen⁹ pēi natū est ex supbia oriri ℣ Ad·ij· dō·qp apostatare a deo ꝺ ēe supbie hūane iniciū· nō q̄si aliq̄s aliud pēm a supbia exñs·sz quia est ꝑma supbie ps dictū est enī qp supbia p̄ncipalit respicit subiectōz diuīaz q̄m ꝺtēpnit·ex oñti aūt ꝺtēpnit subici creaťe ꝑ deū ℣ Ad·nj·dō·qp nō oportet ēe eundē ordiez vtutū et viciorꝝ·nā viciū ē corruptiuū vtutis·id aūt qp ē p̄mū in gn̄acōne est postremū ī corrupcōe·⁊ ideo sic fides est p̄ma virtutū·ita infidelitas est vltimū pēcoꝝ ad quā hō q̄z p alia pēa pducit·vñ sup id psalmi·ex i: anite exinanite usq; ad fūdamentū ī ea·dic glo· qp ꝺsuacōe viciorꝝ subrepit diffidēcia·⁊ ap⁹ dic·j· ad thy·f·qp quidā repellentes ꝺsciaz bonā ēca fidē naufragauerūt ℣ Ad·mj·dō·qp supbia ꝺ ēe g̈uis simū pēm ex eo qp p se ꝺpetit pēm ex quo attēdit g̈uitas ī pēto·⁊ ideo supbia causat g̈uitatē alioꝝ pēcoꝝ·ꝺtingit g̈ ante supbią ēe aliq̄ pēa leuiora· q̄ ecią ex ignorācia uł infirmitate ꝺmittūť·sz inť g̈uia pēa pmū est supbia sic causa per quā alia pēa aggūanť·et ꝺa id qꝺ est p̄mū in causādo est ecią ultimū ī recedēdo·ideo s̄ id psalmi·emūdabor a delicto maxīo·dic glosa hoc est a delicto supbie qꝺ est vltimū redeūtibꝫ ad deū et pmū recedētibꝫ ℣ Ad·v·dō·qp phs ponit supbią ēca ficcōez fortis tudis nō ꝺa solū in h⁰ ꝺsistit·sz ꝺa p hoc hō maxīe reputat se posse excellenciā apud homies ꝺsequi si audax uł fortis videatur

Ad vnꝯ sic ꝓcedit vt qꝫ supbia debeat poni viciū capitale psi⁹ et etiam cassian⁹ enúat supbiā inter vicia capitalia ꝓ supbia vt esse idē inani gl̃e qa uñq excellenciā querit sz inani⁹ gloria ponit viciū capitale g̃ etiā superbia debet poni viciū capitale ꝓ aug⁹ dicit in li de vgi qꝫ supbia inuidiā parit nec nūq est sine tali comite sed inuidia ponitur vicium capitale ut supra habitum est g̃ multomagis superbia Sed contra est qꝫ ggo xxxj moraliū non enumerat superbiam inter vicia capitalia ℟ dicēdū qꝫ sic ex ꝺictis ꝑz supbia dupliciter ꝺiuiꝺari ꝑt vno scō se ꝑtinet scz est qꝺā spāle ꝑcm alio scō qꝫ hz q̃ꝺā influenciā i oia ꝑcta capitalia aūt vicia ponunt q̃ꝺā specialia ꝑcta ex qbꝫ mlta gña ꝑcoꝝ oriunt et ideo quiꝺā ꝺiuiꝺantes supbiā scō qꝫ est qꝺā spāle ꝑcm onúauerūt eā aliis viciis capitalibꝫ ggo vero ꝺiuiꝺans vlez ei⁹ influēciā q̃m hz in oia vicia ut ꝺictū est nō onúauit eā aliis capitalibꝫ viciis sz posuit eā reginā oīm viciorꝝ et mrez vñ ggo ꝺicit in xxxj mor ipa viciorꝝ regina supbia cū deuictū plene cor repit mox illud vij principalibꝫ viciis q̃si quibusꝺā suis ducibus deuascandū tradit ex quibꝫ viciorꝝ mltitudines oriunt et p hoc ꝑz rñ ad ꝑmū ℟ ij ꝺo qꝫ supbia nō est inanis gl̃a sed causa ei⁹ nā supbia inordinate excellenciā appetit sz inanis gl̃a appetit excellēcie manifestacōez ℟ nj ꝺo qꝫ ex hoc qꝫ inuidia q̃ est viciū capitale orit ex supbia nō sequit qꝫ supbia sit viciū capitale sed qꝫ sit aliqꝺ pncipalius capitalibus viciis

Ideo ꝺiuiꝺandum est de ꝑcto primi hoīs qꝺ fuit per supbiā Et ꝑmo de ꝑcto ei⁹ Scꝺo de pena ꝑcti Tercō de tēptacone qua inducꝫ est ad peccādū Circa j q̃runt mj Primo utꝝ ꝑmū ꝑcm hoīs fuit supbia Scꝺo qꝺ primꝫ hō peccādo appecierit Tercio utꝝ ei⁹ ꝑcm fuerit gui⁹ oībꝫ aliis peccatis Quarto qs plus peccauerit utꝝ vir uel mulier

Ad j sic ꝓceꝺ vi qꝫ supbia nō fuit ꝑmi hoīs ꝑcm ꝺicit apꝫ ro v qꝫ p inobediencīā vni⁹ hoīs peccatores ꝺstituti sum⁹ sz ꝑmi hoīs ꝑcm ē ex quo oēs ꝓcreati sūt originali ꝑcto g̃ inobediēcia fuit ꝑmi hoīs ꝑcm et nō superbia ꝓ ambro ꝺicit sup lucā qꝫ eo ordine ꝺya⁹ xp̃m tēptauit quo ꝑmū hoīez ꝺeiecit sz xp̃s ꝑmo tēptatꝫ est de gula nūz matth mj cū ei ꝺictū est si filius ꝺei es ꝺic ut lapides isti panes fiāt g̃ ꝑmū ꝑcm ꝑmi hoīs nō fuit supbia sz gula ꝓ homo ꝺya⁹ suggēnte peccauit sz ꝺya⁹ tēptans hoīez sciaz repmisit utz gen nꝯ g̃ ꝑma inordinacio hoīs fuit p appetitū scīe qꝫ ptinz ad curiositatē g̃ curiositas fuit ꝑmū ꝑcm et nō supbia ꝓ sup ro prima ad tim ij mulier seducta in ꝑuaricacōe fuit ꝺicit glosa hāc seducc̄oz appellauit ꝑe apls p quā ꝺo qꝫ suaꝺebat cū flm eēt vm putatū est scz qꝫ ꝺeus lignū ro ideo tangē ꝓhibuit qꝫ sciebat eos si tetigisset velut ꝺeos futuros tāq eis ꝺiuitatē inuiꝺēt q eos hoīes fecerat sz h credē ptinet ad infidelitatē g̃ ꝑmū ꝑcz hoīs fuit infidelitas et nō supbia

Sed contra est qꝫ ꝺ ecc x iniciū oīs pcī supbia sz pcm ꝑmi hoīs est iniciū oīs pcī scoz ro v qꝫ vnū hoīez pcm in mūꝺū hūc intuit g̃ ꝑmum pcm hoīs fuit supbia ℟ rñ ꝺo qꝫ ad vnū pcz mlti mor ocurrē possūt int quos ille hz rōz ꝑmi pcī in q ꝑmo inordiacio inuenit manifestū est autē qꝫ ꝑmo inuenit inordiacio in motu intiori corꝝis qa ut aug⁹ ꝺicit i j ꝺe ci ꝺei nō amittit corꝝis sācitas manēte aie scitate int mor aūt inūores ꝑus moueī appetit⁹ in finē q̃z in iꝺ qꝫ q; rit ꝑt finē et ideo ibi fuit ꝑmū pcm hoīs ubi ponit ee ꝑm⁹ appetit⁹ inordiati finis sic autē hō erat in statu innocēcie instituꝫ ut nulla eēt rebellio carnis ad spm vñ nō potuit ee ꝑma inordinacio appetit⁹ hūani ad hoc qꝫ appecierit aliqꝺ sensibile bonū in qꝺ carnis ocupīa tēꝺit ꝑter ordiem rōis relinquit igit qꝫ ꝑma inordinacō appetitus hūani fuit ex h qꝫ aliqꝺ bonū spūale inordinate appecit nō aūt inordiate appetiuisset appetēꝺo ro s suā mensurā ex ꝺiuīa gña pstitutā vñ relinquit qꝫ ꝑmū pcm hoīs fuit i hoc qꝫ appecit qꝺā spūale bonū s suā mensurā qꝺ ptinet ad supbiā vñ manifestū est qꝫ pcm ꝑmi hoīs fuit supbia ℟ j g̃ ꝺicendum qꝫ hoc qꝫ homo non obediret ꝺiuino precepto nō fuit ꝑt se ab eo volitū qa hoc nō posset oting nisi ps̄upposita inordiacōe volūtatis rliquit g̃ qꝫ voluerit ꝑt aliqꝺ aliuꝺ ꝑmū aūt qꝺ inordiate voluit fuit ꝑa excellēcia et ideo inobediēcia in eo causata fuit ex supbia et ideo aug⁹ ꝺicit ad oro sū qꝫ homo elat⁹ supbia suasioni serpētis obediēs ꝓcepta ꝺei otēpsit ℟ ij ꝺo qꝫ in ꝑcto ꝑmoꝝ pentū eciā gula locū habuit ꝺicit enī gen nꝯ vidit mulier qꝫ lignū eēt bonū ad vescendū et pulchrū oculis aspectuqꝫ delectabile et tulit de fructu ei⁹ et omedit nō tñ ipa bonitas et pulchritudo ibi fuit ꝑmū motiuū ad peccādū sz poci⁹ suasio serpētis q ꝺixit apiēt ocli vri et eritis sic ꝺij qꝺ appetēꝺo supbiā mlier incurrit et ideo ꝑcm gule ꝺeriuatū est ex ꝑcto supbie ℟ nj ꝺo qꝫ appetit⁹ sce causat⁹ fuit i ꝑmis pentibꝫ et inordinato appetitu excellēcie vñ et in vbis serpētis ꝑmittit eritis sic ꝺij et postea subꝺit sciētes bonū et malū ℟ mj ꝺo qꝫ sic aug⁹ ꝺicit xj sup gen ad lrām vbis serpētis mulier nō credet a bona atqꝫ utili re ꝺiuit⁹ se fuisse ꝓhibitos nisi iam inesset mēti amor ille ꝓprie ptātis et quedā de se supba ps̄ūpcio qꝺ nō ē sic intelligēꝺo q̃si supbia ꝑcesserit suasionē serpentis sz statim p⁹ suasionē serpētis inuasit mentē ei⁹ elacō ex q̃ ꝺsecutū est ut crederet verū ee qꝺ ꝺemon ꝺicebat

Ad ij sic ꝓceꝺit vi qꝫ supbia ꝑmi hoīs non fuit in hoc qꝫ appecierit ꝺiuīaz similitudīez null⁹ enī peccat appetēꝺo id qꝺ sibi opetit scōm suā naturaz ꝺ enī gen j faciam⁹ hoīem ad ymaginē et silitudinē nr̄az g̃ nō peccauit ꝺiuīaz silitudinem appetēꝺo ℟ in hoc vi hō ꝺiuīaz silitudinē appecijsse ut sciencīa boni et mali potiret hoc enī ei a

ꝑpēte suggēbat. eritis sic dij sciētes bōz ⁊ malū. sed appetit⁹ sciē est hoī nāalis. ꝟm ip̄o in ꝓ̄ⁿ metaphisice. oēs hoīes nā scire desiderant. ꝑ non peccauit appetēdo diuinaz silitudinē ℟ō. null⁹ sapiēs appetit id qđ est impossibile. ꝓm⁹ aūt homo sapia predit⁹ erat. scōm ip̄m eccē. xvij°. disciplina intellect⁹ repleuit illos. cū ꝑ oēm pcēm ostitit in appetitu deliberato qui est electiō. vī qđ ꝓm⁹ hō nō peccauit appetēdo aliqđ impossibile. ꝟ impossibile est ee hoīez silez deo. scōm ip̄m exo. xv°. quis similis tui in fortib⁹ dñe. ꝑ ꝓm⁹ hō nō peccauit appetēdo diuinā silitudinē ℟ Sed dr̄ qđ sup psalmi q̄ nō rapui tūc exsoluebā. dicit aug⁹. adā et eua rapere uoluerūt diuitatē. et pdiderunt felicitatē ℟ñ dō. qđ duplex est silitudo. vna omīode eqperācie. et hāc silitudinē ad deū ꝓmi pētes nō appecierūt. qa talis similitudo nō cadit in apprehensione pēpue sapiētis. alia aūt est silitudo imitatōis. q̄lis possibilis est create ad deū. inq̄tū videlicet ptīcipat aliqđ de similitudine ip̄i⁹ scōm suū modū. dyo⁹. dicit m. ix°. cā de di. no. eadē similia sunt deo et dissimilia. hoc aūt scōm ottingentē imitatōez. hoc aūt scōm qđ causata min⁹ hñt de causa. qđlibz aūt bonū in creata exīs est quedā ptīcipata silitudo ꝓmi boni. et ideo ex h⁹ ip̄o qđ hō appetit aliqđ spūale bonū sup̄ suā mēsurā ut dictū est. oēs est qđ appecierit diuinaz silitudinez inordinate. ostendū tñ est qđ appetit⁹ ꝓprie est rei nō hñte. bonū autē spūale scōm qđ creata rōnalis ptīcipat diuinā similitudinē p̄t scōm tria attēdi. ꝓmo quidē scōm ip̄m esse nāle. et talis similitudo ab ip̄o creatōis ꝓncipio fuit impssa et homī. de quo ꝺ genē. j. qđ de⁹ fecit hoīez ad ymaginē et silitudinē suā. ⁊ an gl̄o. de quo ꝺ eze. xxviij° signaculū silitudinis. scdo vero q̄tū ad cognitōez. et hanc eciā silitudinē in sui creatōne angelus accepit. vnde in ꝓmissis verbis cū dcēm eēt tu signaculū silitudis. statim subdit plen⁹ sapia. ꝟ ꝓm⁹ hō in sua creatōe istā similitudinē nondū actu adept⁹ erat. sed solū in potencia. tercio q̄tū ad ptātem operandi. et hanc silitudinē nondū erāt ī actu assecuti. neq; angel⁹. neq; homo in ip̄o creatōis ꝓncipio. qa utq; rest̄abat aliqđ agendū quo ad btītudinē puenirent. et ideo cū utq; scz dyabol⁹ et ꝓm⁹ hō inordinate diuinā silitudinē appecierint neut eoz peccauit appetēdo silitudinē nāe. ꝟ ꝓm⁹ homo peccauit ꝓncipaliter appetendo silitudinē q̄tū ad scīaz boni et mali. sic serpens ei suggessit ut scz per vtutē ꝓpe nature determinaret sibi qđ eet bonū. et qđ malū ad agendū. ul eciā ut p seip̄m ꝓcognoscēt qđ sibi boni ul mali eēt futuz. et secūdario peccauit appetēdo silitudinē dei q̄tū ad ꝓpriā ptātem opandi. ut scz vtute ꝓpe nature opareť ad btītudinē ꝺsequendam. vñ aug⁹ dic. xj°. sup̄ genē. ad lr̄az qđ mēti mlieris inhesit amor ꝓprie ptātis. ꝟ dyabol⁹ peccauit appetendo similitudinē dei q̄tū ad ptātez. vñ aug⁹ dicit ī li° de ue. reli. qđ magis voluit sua potēcia frui q̄ dei. vez tñ q̄tū ad aliqđ utq; deo eqperari appecijt. inq̄tū ad aliqđ utq; sibi inuito voluit

ordēpto diuine regule ordine ℟ Ad. j. ꝺ dō. qđ ratō illa ꝓcedit de similitudine nāe ex cui⁹ appetitu hō nō peccauit ut dictū est ℟ Ad. ij. dō. qđ appetere similitudinē dei absolute q̄tū ad scīaz nō ē pcēm. ꝟ appetere similitudinē huīoi inordinate idest sup̄ suā scīaz pcēm est. vñ sup̄ ꝑ psalmi. de⁹ qs similē erit tibi. dicit aug⁹. q puerse vult ee de⁹ puerse vult ee similis deo. ut dya⁹ q̄ nolēt sub eo ee. et hō qui ut bu⁹ noluit tenere ꝓcepta ℟ Ad. nj. dō. qđ ratō illa ꝓcedit de similitudine equiperancie

Ad. nj. sic ꝓcedit. vī qđ pcēm ꝓmoz ꝓcessum fuerit cētis ḡui⁹. dicit enī aug⁹. xmj°. de ci. dī. magna fuit ī pcādo iniquitas ubi tāta fuit in pcādo facilitas. ꝟ ꝓmi pētes maximā habuerūt facilitatē ad nō percandū. qa nichil habebāt intrinsec⁹ qđ eos ad percandū impellēt. ꝺ pcēm ꝓmoz pcessū fuit cētis ḡui⁹ ℟ñ dō. pena ꝓportionat culpe. ꝟ pcēm ꝓmoz pcessū ḡuissime est punitū. qa ex ip̄o mors introiuit in hūc mundū ut apl's dic. ro. v°. ꝺ pcēm id fuit ḡui⁹ cētis peccatis ℟ñ. ꝓmū ī q̄libz gne vī ee maximū ut ꝺ ī. ij. metha. ꝟ pcēm ꝓmoz pcessū fuit ꝓmū inē alia pcta hoīm. ꝺ fuit maximū ℟ Sed ꝺ est qđ origēs dicit nō arbitror qđ aliqs ex hys q̄ in sūmo pfectoz ostitūnt gradu ad subitū euacuetūr aut dendat. ꝟ paulatim et p partes defluē cū ncēe est. ꝟ ꝓmi pentes ī sūmo pfectoz ḡdu ostitebāt. nō ꝺ eoz ꝓmū pcēm fuit maximū oīm pcēoz ℟ñ dō. qđ duplex ḡuitas in pcēo attendi pt. vna quidē ex ip̄a specie pcī. sic dicim⁹ adulteriū ee graui⁹ pcēm simplici fornicatōne. alia autē est grauitas pcī q̄ attēdit scōz aliq̄ circūstanciā loci uel psone. aut tēporis. ꝓma aūt ḡuitas essēcialioz est pcēo et ꝓncipalioz. vñ scōm eā magis pcēm ꝺ graue quā scōm aliā. dicendū est igit qđ pcēm ꝓmi hoīs nō fuit ḡuius oīb⁹ alijs pcīs hūanis scōm spēz pcī. et si enī superbia scōm suū gen⁹ habeat q̄dā excellenciā inter alia pcta. maioz tñ est superbia qua qs deū negat. ul blaspheāt. q̄ superbia qua qs inordinate diuinā similitudinē appetit q̄lis fuit superbia ꝓmoz pentū ut dictū est. ꝟ scōm odiccōez psonaz peccantū peccatū id habuit maximā grauitatē ꝓpter pfeccōez stat⁹ ip̄oz. et ideo dō est qđ id pcēm fuit quidē scōm qđ grauissimū. nō tñ simplr ℟ Ad. j. ꝺ dō. qđ illa ratio ꝓcedit de ḡuitate pcī ex circumstācia peccātis ℟ Ad. ij. dō. qđ magnitudo pene q̄ osecuta est ad id ꝓmū pcēm nō correspōdet ei scōm q̄titatē ꝓpe spēi. ꝟ inq̄tū fuit ꝓmū. qa ex hoc interrupta innocēcia ꝓmi stat⁹ qua subiecta deordinata est tota nāa hūana ℟ Ad. nj. dō. qđ in hys q̄ sūt p se ordinata oportet id qđ est ꝓmū esse maximū. talis aūt ordo nō attēdit ī pcīs. ꝟ vnū p accidēs sequit̄ p⁹ aliud. vñ nō sequit̄ qđ ꝓmū pcēm sit maximū

Ad. mj. sic ꝓcedit. vī qđ pcēm ade fuit ḡuius quā pcēm eue. ꝺ enī. j. ad thyo. ij°. qđ adam nō est seduct⁹. mulier autē seducta in ꝓuaricatōe fuit. et sic vī qđ pcēm mlieris fuit ex ignorātia. pcēm autē uiri ex ēta scīa. ꝟ huīoi pcēm est ḡui⁹ scōm id luc. xij°. ille hu⁹ qui ognouit volūtatem

dñi sui · et nō fecit sc̄m voluntatē ei⁹ vapulabit multis · q̄ autē nō ognouit et fecit digna plagis vapulabit paucis · g̃ adam g̃ui⁹ peccauit quā eua ℸ · aug⁹ dicit ī li⁹ de · x · cordis · si caput est vir meli⁹ debet viuē et p̄cedē ī oīb⁹ bonis factis vxorē suā ut illa imitet viz · sz ille q̄ meli⁹ debet facere si peccet g̃ui⁹ peccat · g̃ adam g̃ui⁹ peccauit q̄z eua ℸ · pc̄m in sp̄m sc̄m vī ee grauissimū · sz adā in sp̄m sanctū vī peccasse · q̄a peccauit cogitās de diuina miscōia qō ptinet ad peccatū p̄sumpcōis. g̃ vī q⁹ adam g̃ui⁹ peccauit quā eua Sed cōtra est q⁹ pena respondet culpe · sz mulier est grauius puita quā vir · ut pz̄ gen̄ · nj · g̃ graui⁹ peccauit quā vir ℟ñ dō · q⁹ sic dictū est g̃uitas peccati p̄cipali⁹ attendit sc̄m peccati spēz · q̄z sc̄m pc̄i circumstanciā · dicendū est g̃ q⁹ si osidēm⁹ odiccōez psone utrusq; sc̄z mulieris et viri pc̄m viri est g̃ui⁹ q̄a erat pfectior mr̄iere · sz q̄ztū ad ipm genus pc̄i utriusq; pc̄m equale ō q̄a utrusq; pc̄m fuit supbia · vñ aug⁹ dicit · xj · sup gen̄ · ad lr̄az q⁹ mulier excusauit pc̄m suū et ī umpari sexu · sz pari fastu · sz q̄ztū ad spēz supbie g̃ui⁹ peccauit mulier ꝑplici rōne · p̄mo quidē q̄a maior elacō fuit mulieris q̄z viri · mulier enī credidit vñ ee q⁹ serpens suasit · scz q⁹ deus phibuit ligni esū ne ad ei⁹ silitudinē pueniret et ita dū per esum ligni vetiti dei similitudinē osequi voluit supbia ei⁹ ad hoc se erexit · q⁹ cōtra dei volūtatē aliq̄d voluit obtinē · sz vir nō credidit hoc ee vm · vñ nō voluit osequi diuinā silitudinē cōtra dei volūtatē · sz in hoc supbuit q⁹ voluit eā cōsequi p seipm · sc̄o q̄a mr̄ier nō solū ipa peccauit · sz etiā viro pc̄m suggessit · vñ peccauit et in deū et in p̄ximū · tercō in hoc q⁹ pc̄m viri diminutū est ex hoc q⁹ in pc̄m osensit amicabili quadā benuolēcia qua plerūq; fit ut offendat de⁹ ne homo ex amico fiat inimic⁹ · q⁹ eū facē nō debuisse diuine sentēcie exit⁹ indicauit · ut aug⁹ dicit · xj · sup gen̄ · ad lr̄az ⁊ sic pz̄ q⁹ pc̄z mulieris fuit graui⁹ q̄z pc̄m viri ℸ · j · g̃ dō · q⁹ illa seducco mr̄ieris ex p̄cedenti elacōne subsecuta est · et ideo talis ignorācia nō excusat · sz aggrauat pc̄m · inq̄ztū scz ignorādo ī maiorē elacōz erecta est ℸ · ij · dō · q⁹ racō illa p̄cedit ex circumstācia odiccōis psone ex qua pc̄m viri fit grauis scz q⁹ ℸ · nj · dō · q⁹ vir nō cogitauit de diuina miscōia usq; ad otemptū diuine iustīcie qō facit pc̄m in sp̄m sanctū · sz q̄a ut aug⁹ dicit · xj · super gen̄ · ad lr̄az · inexpt⁹ diuīe veritatis credidit i⁹ pc̄m ee veniale · i dest de facili remissibile

Deinde osideandū est de pena p̄mi pc̄i · et circa hoc q̄runtur duo Primo de morte q̄ est pena oīs Sc̄o de aliis pticularib⁹ penis q̄ in gen̄ · assignātur d · j · sic p̄ceō · vī q⁹ mors nō sit pena p̄moz pentū · i⁹ enī qō ē hoī nat̄ale nō pt̄ dici pena peccati · q̄a pc̄m nō pficit nāz · sz viciat · mors aūt est homi nat̄alis · qō pz̄ ex h⁹ q⁹ corp⁹ eius ex ōriis oponit̄ et ex h⁹ etiā q⁹ mortale ponit̄ in diffinicōe hois · g̃ mors nō est pena pc̄i p̄moz pentū ℸ · mors et alij corpales defect⁹ similit̄ inueniunt̄ in hoīe · sic et in aliis aialib⁹ · sc̄m i⁹ ecc̄ · nj · vnus interit⁹ est hois et iumētoz et equa utusq; odco · sed in aialib⁹ brutis mors nō est pena pc̄i · g̃ etiā neq; in hoīb⁹ ℸ · pc̄m p̄moz pentū fuit spēaliū psonaz · sz mors osequit̄ totā hūanā nat̄az · g̃ nō videt̄ ee pena pc̄i p̄moz pentū ℸ · oīes equal'r deriuant̄ a p̄mis pentib⁹ · si igit̄ mors esset pena pc̄i p̄moz pentū · seqret̄ q⁹ oīes hoīes eq̄l'r morte paterent̄ qō pz ee falsū · q̄a quidā eci⁹ alijs ⁊ g̃ui⁹ moriunt̄ · g̃ mors nō est pena p̄mi pc̄i ℸ · malū pene est a deo ut suphabitū est · sz mors nō vī ee a deo ō enim sap̄ · j · q⁹ de⁹ morte nō fecit · g̃ nō est mors pena p̄mi pc̄i ℸ · pene nō vident̄ esse meritorie · nā meritū otinet̄ sub bono · pena aūt sub malo · sz mors q̄ñq; ē mitoria sicut pz̄ de morte martirū · g̃ vī q⁹ mors nō sit pena ℸ · pena vī ee afflictiua · sz mors nō pt̄ ee afflictiua ut vī · q̄a q̄ñ mortu⁹ est hō nō sentit · q̄ñ aūt nō est sentiri nō pt̄ · g̃ mors nō est pena pc̄i ℸ · si mors eet pena peccati statī fuisset ad pc̄m osecuta · sed hoc nō est vez nā p̄mi pentes p⁹ pc̄m diu vixer̄t utz gen̄ · mj · g̃ mors nō vī ee pena pc̄i Sz cōtra est qō ap⁹ dicit ro · v · p vnū hoīez pc̄m ī hūc mūdū intrauit et p pc̄m mors ℟ñ dō · q⁹ si aliq̄s ꝑter culpā suā ptinet aliquo beneficō sibi dato · carencia illi⁹ beneficij est pena culpe illi⁹ sic aūt in · j · dēm est · hoī in sui p̄ma instituc̄oe hoc bñficiū fuit collatū diuinit⁹ ut q̄ztū mens ei⁹ esset deo subiecta · inferiores vires aīe subicēnt̄ rōnali mēti ⁊ corp⁹ aīe subicerent̄ · sz q̄a mens hois p pc̄m a diuina subiecc̄oe recessit · osecutū est ut nec inferiores vires total'r subicerent̄ rōni · vñ tāta est rebellio carnalis appetit⁹ ad rōz · nec tñ corp⁹ total'r subicerent̄ aīe · vñ osequit̄ mors et alij corpales defectus · vita enī ⁊ incolūitas corpis osistit in hoc q⁹ subiciat̄ aīe · sic pfectibile sue pfectōi · vñ p oppositū mors et egritudo ⁊ quilibz corpalis defectus ptinet ad defectū subiecc̄ois · corpalis ad aīaz · vñ patz q⁹ sic rebellio carnalis appetit⁹ ad sp̄m ē pena pc̄i p̄moz pentū · ita etiā et mors ⁊ oīes corpales defect⁹ ℸ · j · dō · q⁹ nat̄ale ō qō ex p̄ncipiis nature causat̄ · nat̄e aūte p se p̄ncipia sūt forma et matia · forma aūt hois est aīa rōnalis q̄ de se ē inmortal' · et ideo mors nō est nat̄alis hoī ex pte aīe · mā aūt hois est corp⁹ tale qō est ex ōriis oppositū ad qō sequit̄ ex nēcitate corruptibilitas · ⁊ q̄ztū ad hoc mors est hoī nat̄alis · hec aūt odiccio in materia hūani corpis est oīs ex nēcitate māe · q̄a oportebat corp⁹ hūanū esse organū tact⁹ et p oīs medium int̄ tāgibilia et hoc nō potat ee nisi eet ex ōriis oppositū utz p phm in · iij° · de aīa · nō aūt est odiccō b · q̄m mā adapteē forme · q̄a si eet possibile cū forma sit incorruptibil' poti⁹ oporteret māz in corruptibilē ee · sic q⁹ serra sit ferrea opetit forme et accōi ei⁹ ut p duriciē sit apta ad secandū · sz q⁹ sit potēs rubiginē otrahē osequi ex nēcitate tl'is māe et nō scz electōez agētis · nā si artifex posset facē ex ferro serrā q̄ rubiginē otrahē non posset ·

de⁹ aũt qui est ꝺitor hoīs ꝺ̄potēs est·vñ ademit suo bñficio ab hoīe ꝑmitt⁹ instituto necitatē moriendi ex tali mã·qꝺ tñ bñficiũ subtractũ est per pcēm ꝑmoꝝ pentũ·et sic mors et est naturalis ꝓpt̄ cōꝺicōez mãe·et est penalis ꝓpt̄ amissionē diuini bñficij ꝑseruãtis a morte ℣ ad·ij·ꝺ̄·qꝺ sic̄itudo illa hoīs ad alia aliã attēdit̄ ꝙtũ ad ꝺictōez mãe ideſt ꝙtũ ad corp⁹ ex conēriis ꝺ̄positũ·nõ aũt ꝙtũ ad formã nã aīa hoīs est immortalis·brutoꝝ vero aīaliũ aīe sũt mortales ℣ ad·nj·ꝺ̄·qꝺ ꝑmi pentes sũt instituti a deo·nõ solũ sicut quedã ꝑsone singl̄ares·ꝫ sic̄ quedã ꝓncipia tocī⁹ hũane nat̄e ab eis in posteros deriuãde simul cũ bñficio diuino ꝑseruãte a morte·et ideo p eoꝝ pcēm tota hũana nat̄ i̇ positis tali beneficō destituta mortē incurrit ℣ ad·mj·ꝺ̄·qꝺ alīqs defect⁹ ex pcō ꝺsequit̄ duplicit̄·vno⁹ p modũ pene causate a iudice·ꝛ talis defect⁹ equalis ꝺ̄ cē in hys ad quos equal̄r ptinet pcēm·ali⁹ aũt defect⁹ est q̄ ex huīoi pena p accñs ꝺsequit̄·sic̄ qꝺ aliqs ꝑ culpa sua excecat⁹ cadat in via ꝛ talis defect⁹ culpe ꝓportionat̄·nec ab homie iudice pēsat̄ q̄ nõ pt̄ fortuitos euēt⁹ ꝑognoscere·sic ꝑ pena taxata p ꝑmo pcō ꝓportionalit̄ eis respōdens fuit subtraccō diuī bñficij quo rectitudo ꝛ integritas hũane nature ꝺseruabat̄·defect⁹ autē ꝺsequtes subtraccōez huīoi bñficij sũt mors et alie penalitates pñtis vite·et ideo non oportet huīoi penas eq̄les cē in hys ad q̄s equaliter ptinet ꝑmũ pcēm·vez q̄a de⁹ ꝑsci⁹ est oīm fuꝝ euentuũ ex ꝺ̄spositōne diuine ꝑscientie et ꝓuidētie huīoi penalitates diuersimotāde i diũsis inuēiunt̄ nõ q̄ꝺ ꝓpt̄ aliq̄ mita ꝑcedētia hāc vitã ut orig·posuit·hoc enī est cōtra id qꝺ ꝺ̄ ro·ix̄·cũ nondũ aliquid boni aut mali egissēt·ꝛ hoc eciã est ꝺ̄ hoc qꝺ in·ſ·ostensũ est qꝺ aīa nõ est creata añ corp⁹·ꝫ uel in penã pñoꝝ pcōꝝ inq̄tũ fili⁹ est quedã res pñis·vñ freq̄ter pentes puniũtur i ꝓle·uł eciã ꝓpter remediũ salutis ei⁹ q̄ huīoi penalitatibꝫ subdit̄·ut ſcz ꝑ hoc a pcīs arceatur ut eciã de vtutibꝫ nõ supbiat et ꝑ paciencīã coroneť ℣ ad·v·ꝺ̄·qꝺ duplicit̄ pt̄ ꝺsiderari·vno⁹ ꝺm qꝺ est qꝺã malũ hũane nat̄e·et sic nõ ē ex deo·ꝫ est defect⁹ quidã incidēs ex culpa hũana·ali⁹ pt̄ ꝺsiderari scōm qꝺ hē q̄ꝺam rōem boni ꝓut ſcz est quedã iusta pena ꝛ sic est a deo·vñ aug⁹ dicit i li⁹ retractationũ·qꝺ de⁹ nõ est actor mortis nisi inq̄tũ est pena ℣ ad·vj·ꝺ̄·qꝺ sic̄ aug⁹ dic̄·xv̄·de ci·dei·q̄dmodũ iniusti male vtunt̄ nõ tãtũ malis·vez eciã bonis·ita iusti bene vtunt̄ nõ tñ bonis·ꝫ eciã malis·hinc fit ut et mali male lege utunt̄ q̄uis lex sit bonũ ꝛ boni bene moriãt̄ q̄uis sit mors malũ·inq̄tũ igit̄ sc̄i bene morte vtũt̄ fit eis mors mitior ℣ ad·vij·ꝺ̄·qꝺ mors dupl̄r accipi pt̄·vno⁹ ꝓ ipsa ꝓuatōne uite·et sic mors sēturi nõ pt̄ cũ sit ꝓuatio sens⁹ et vite·et sic nõ est pena sensus·ꝫ pena dãpni·alio⁹ scōm qꝺ noīat ipaz corruptōez q̄ tminat̄ ad ꝓuatōz ꝓdictã·de corruptōe aũt sic̄ et de gnatōe dupl̄r loq̄ possum⁹·vno⁹ scōm qꝺ est tmin⁹ alterationis·et sic in ipo instāti in q̄ ꝑmo ꝓuat̄ vita ꝺ̄ inesse mors·

1 mors

et scōm hoc mors eciã nõ est pena sens⁹·alio⁹ corrupcō pt̄ accipi cũ alteratōe ꝑcedente put ꝺ̄ aliqs mori ꝺũ moueť in mortē·sic̄ ꝺ̄ aliqꝺ gnari dum moueť in gnatōez·et sic mors pt̄ ee afflictō ℣ ad ·vnj·ꝺ̄·qꝺ sic̄ aug⁹ dicit sup gen̄·ad lrām q̄uis annos multos ꝑmi pentes postea vixerunt·illo tñ die mori ceperũt quo mortis legē qua insenũ veterascerent acceperunt

℣ ad·ij·sic ꝓcedit̄·vł qꝺ incōueniēter ptic̄lares pene ꝑmoꝝ pntũ detmienť i scripta·nõ enī ꝺ̄ assignari ut pena pcī·id qꝺ eciã sine pcō eēt ꝫ dolor inpariēdo eēt ut vł eciã sine pcō·hoc eciã requirit ꝺspositō femine⁹ sex⁹ ut ꝓles nasci nõ possit sine ꝺlore pietis·sil̄r eciã sꝛbiectio mlieris ad virū ꝺsequit̄ pfectōez virił sex⁹ ꝛ inpfectōez mliebris·germiacio ꝛ spinaꝝ et tbuloꝝ ad nat̄aꝫ tre ptinet q̄ fuisset eciã sine pcō·nõ ꝑ huīoi sũt ꝺuenientes pene ꝑmi pcī ℣ ad·ij·ꝺ̄·qꝺ ptinꝫ ad dignitatē alcui⁹ nõ vł ad penã ei⁹ ptinē·ꝫ mltiplicatio ꝺceptus ptinet ad dignitatē mlieris·ꝑ nõ debet poni quasi mlieris pena ℣ ad·pena pcī ꝑmoꝝ pentũ ad oīs deriuat̄·sic̄ de morte dictũ ē·ꝫ nõ oīm mlieꝝ mltiplicat⁹ ꝺceptꝰ·nec omnes viri insudore vult⁹ sui pane vescunť·nõ ꝑ ista sũt ꝺueniētes pene ꝑmi pcī ℣ ad·loc⁹ paradisi ꝓpter hoīez fct⁹ erat ꝫ nichil debet esse frustra in rer̄ ordine·ꝑ vł qꝺ nõ fuerit ꝺueniēs hoīs pena qꝺ a paradiso excluderet̄ ℣ ad·loc⁹ ille paradisus terrestris de se ꝺ̄ cē i accessibił frustr̄·ꝑ apposita sũt alia impedimēta ne hō illuc reūterť·scz cherubyn et gladi⁹ flamme⁹ atq̄ vsatilis ℣ ad·hō per pcēm statim necitati mortis fuit adꝺuct⁹ et ita beneficio ligni vite nõ poterat ad immortalitatē reparī frustra·ꝑ ei esus ligni vite inť dicit̄·cũ ꝺ̄ gen̄·nj·videte ne forte sumat de ligno vite et viuat in etnũ ℣ ad·insultare misero vł cē miseꝛie ꝛ demētie ꝛpugnare q̄ maxīe in scīpta deo attribuit̄·scōm ꝛ⁰psalmi·miserationes ei⁹ sup oīa opa ei⁹·ꝑ inconueniēter ponit̄ deū insultasse ꝑmis pentibꝫ p pcēm tā in miseriã ꝺductis vbi ꝺ̄ adam q̄si vn⁹ ex nob fact⁹ ē scīēs bonũ et malũ ℣ ad·vestit⁹ ad necitatē hoīs ptinet sic̄ et cibꝫ scōz ꝛ⁰·j·ad thp·vlt̄·hñtes alimēta et quibus tegam̄ hys ꝺtēti sum⁹·ꝑ sic̄ cibꝫ ꝑmis pentibꝫ fuit attributꝰ añ pcēm·ita eciã et vestit⁹ attribui debuit·inconueniēter ꝑ p⁹ pcēm ꝺ̄ eis de⁹ tunicas pellicias fecisse ℣ ad·pena q̄ pcō alicui adhibeť debz pl⁹ habē i malo q̄ emolimentũ qꝺ q̄s ex pcō ꝺsequit̄ alioq̄n ꝑ penã nõ ꝺtineretur q̄s a pcō·ꝫ ꝑmi pētes ex pcō ꝺsecuti sũt qꝺ eoꝝ oculi apirent̄·ut ꝺ̄ gen̄·nj·h⁰ aũt ꝓponderat i bono oīb⁹ malis penalibꝫ·q̄ ponunť ex pcō ꝺsecuta·inconueniēter ꝑ ꝺscībũtur pene pcēm ꝑmoꝝ pentũ ꝺsequtes ℣ Incōtrariũ est qꝺ huīoi pene sũt ꝺuin⁹ taxate q̄ oīa facit in nũo pondē et mēsura ut ꝺ̄ sap̄·xj· ℣ Rñ dō·qꝺ sic̄ dictũ est ꝑmi pentes ꝓpt̄ suũ pcēm ꝓuati sunt beneficō diuino quo hũane nat̄e integritas in eis ꝺbuabat̄ ꝑ cui⁹ subtraccōez hũana nat̄a in defect⁹ penales incidit·ꝛ ido dupl̄r puniti fuerũt·ꝑmo ꝙtũ ad hoc qꝺ subtractũ fuit eis id qꝺ integritatis

statui opetebat scz locꝰ trestris padisi · qꝺ significaꝛ genē · nj · cū ꝺ̄ · et emisit eū deꝰ de padiso voluptatis et qa ad illū statū ꝓme innocēcie p seipm redire nō pē · oueniēter apposita sūt impedimēta ne rediret ad ea q̄ ꝓmo statui opetebant scz a cibo · ne sumēt de ligno vite · et a loco collocauit enī deus ante padisū cherubym · et flammeū gladiū · secūdo aūt puniti fuerūt q̄tū ad hoc qꝺ attributa sūt eis ea q̄ naꝛe oueniūt tali bn̄ficio destitute et hoc quidē q̄tū ad corpꝰ · et q̄tū ad aīaz · q̄tū quidē ad corpus ad quod ptinet dn̄a sexꝰ · alia pena attributa est mulieri · alia vero viro · mlieri quidē attributa ē pena scōm duo ꝓpter q̄ viro oūgiē · q̄ sūt gn̄acio plis · onicacō opū ptinenciū ad domesticā ousacōez · q̄tū aūt ad gn̄acōz plis punita fuit duplr · ꝓmo quidē q̄tū ad tedia q̄ sustinet portādo plem ꝯceptā · et hoc significaꝛ cū ꝺ̄ · mltiplicabo erūpnas tuas et ꝯceptꝰ tuos · et q̄tū ad dolorē q̄z patiē in pariēdo · et q̄tū ad hoc ꝺ̄ in dolore paries · q̄tū vero ad domesticā ousacōem punit scōm hoc qꝺ subiciē dn̄acōi viri · p hoc qꝺ ꝺ̄ sub viri ptāte eris · sic aūt ad mulierē ptinet ut subdaꝛ viro in hys que ad domesticā ousacōez ptinēt · ita ad virū ptinet qꝺ necia vite ꝓcuret · et ēca hoc punit triplicit · ꝓmo quidē p terre sterilitatē cū dicit maledicta tra in ope tuo · scōo p laboris anxietatē sine q̄ fructꝰ tre nō pōpit · vn̄ ꝺ̄ in labore omedes de ea cūctis diebꝫ vite tue · tcio q̄tū ad impedimēta q̄ pueniūt traz colētibꝫ · vn̄ dicit spinas et tribulos gmīabit tibi · similit ecia ex pte aīe triplex eoꝝ pena describit · ꝓmo quidē q̄tū ad ofusionē quā passi sūt de rebellione carnis ad spm · vn̄ ꝺ̄ apti sūt oculi ambox · et cognouerūt se ēe nudos · scōo q̄tū ad increpacōm ꝓpe culpe · p hoc qꝺ ꝺ̄ ecce adam factꝰ est q̄si vnꝰ ex nobis · tcio q̄tū ad omemoracōez fute mortis · ꝟm qꝺ ei dictū est · pulvis es · et in pulverē · reūteris · ad qꝺ ecia ptinet qꝺ deꝰ fecit eis tunicas pelliceas in signū mortalitatis eoꝝ ℣ Ad · j · g̃ ꝺ̄ · qꝺ in statu innocēcie fuisset partꝰ absq̄ dolore · dicit enī augꝰ in · xmj · de ci · dei · sic ad pariēd nō doloris gemitꝰ sz maturitatis ipulsꝰ femīea viscera relaxaret · sic ad ꝯcipiendū nō libidinis appetitꝰ sz volūtariꝰ usꝰ naꝛaz vēmq̄ oūgēt · subiecco autē mulieris ad viz intelligenciā ē in penā mlieris ēe inducta nō q̄tū ad regimen · qa ecia ante pcm vir caput mulieris fuisset et eiꝰ gubnator extitisset · sz qꝛ mulier ꝺ̄ ꝓpria volūtatē nūc necesse hē viri volūtati parē · spinas aūt et tribulos tra germīasset · si hō nō peccasset in cibū aialiū · nō autē in hoīs penā · qa scz p eoꝝ exortū nullꝰ labor · aut punico hoī opanti in terra accidēt · ut augꝰ dic sup gen̄ · ad lrāz · q̄zuis alquinꝰ dicat qꝺ añ pcm tra oīno spinas et tribulos nō germinasset · sz ꝓmū melioꝝ est ℣ Ad · ij · ꝺ̄ · qꝺ mltitudo ꝯceptuū inducit in penā mlieris · nō ꝓpt ipaz ꝓcreacōez plis q̄ ecia añ pcm fuisset · sz ꝓpter mltitudinē afflictionū q̄ mulier patiē ex hoc qꝺ portat fetū ꝯceptū · vn̄ signanter oūgit · mltiplicabo erūpnas tuas et ꝯceptus tuos ℣ Ad · nj · ꝺ̄ · qꝺ ille pene aliq̄liter ad oēs pertinēt · q̄umq̄ eni mulier ꝯcipit nocte est qꝺ erūpnas paciaꝛ · et cū dolore pariat · ꝓter brām vginē q̄ sine corrupcione ꝯcepit et sine dolore pepit · qa huīoi ꝯceptꝰ nō fuit scōm legē naꝛe a ꝓmis pentibꝫ deriuata · si autē aliq̄ nō ꝯcipit neq̄ parit patiē sterilitatis defectū · qui ꝓponderat penis ꝓdictis · silr ecia oportet ut q̄cūq̄ terrā opaꝛ in sudore vultꝰ omedat panē · et q̄ ipi p se agriculturā nō exercēt in alijs laboribꝫ occupanē · hō enī nascit ad laborē ut ꝺ̄ iob · v̄ · et sic panē ab alijs in sudore vultꝰ elaboratū māducāt ℣ Ad · mj · ꝺ̄ · qꝺ locꝰ ille padisi trestris q̄zuis nō fuiat hoī ad vsū · fuit tn̄ ei ad documentū dū ognoscit ꝓpter pcm se tali loco fuisse ꝓuatū · et dū p ea q̄ corpalit in illo padiso sūt instruit de hys q̄ ptinēt ad padisū celestē quo aditꝰ homi ꝓparaꝛ p xp̄m ℣ Ad · v · ꝺ̄ · qꝺ saluis spūalis sensꝰ mistꝫ ille locꝰ ꝓcipue vi ēe inaccessibilis ꝓpt vehemenciā estꝰ in locis intmedijs ꝓpt ꝓpinquitatē solis · et hoc significaꝛ p flameū gladiū qui vsatilis ꝺ̄ ꝓpter ꝓpetatē motꝰ ecularis huīoi estū causātis · et qua motꝰ corpalis creaꝛe disponit ministerio angelox uꝫ p aug̃ · nj · de ītate · cōuenient ecia simlr cū gladio vsatili cherubym adiūgit ad custodia vīa ligni vite · vn̄ augꝰ dicit · xij · sup gen̄ · ad lrām · hoc p celestes ptātes ecia in padiso visibili factū ēe credendū est ut p angelicū ministeriū eēt illic quedā ignea custodia ℣ Ad · vj · ꝺ̄ · qꝺ hō si pꝰ pcm de ligno vite cōmedisset nō ꝓpt hoc immortalitatē recupasset · sz bn̄ficio illiꝰ cibi potuisset vitā magis plōgare · vn̄ qꝺ ꝺ̄ et viuat inetnū sumit ibi etnū p diuīno · hoc aūt nō expediebat homi · ut in miseria huiꝰ vite diuciꝰ pmaneret ℣ Ad · vij · ꝺ̄ · qꝺ sic augꝰ dicit · xjꝰ · sup gen̄ · ad lrāz · vba dei nō tam sūt ꝓmis pentibꝫ insultātis q̄z ceteris ne ita supbiant deirentis ꝓpter q̄s ista oscripta sūt · qa scz nō solū adam nō fuit factꝰ qꝺ fieri voluit · sz nec illud qꝺ factꝰ fuerat osernauit ℣ Ad · vnj · ꝺ̄ · qꝺ vestit neciꝰ est hoī scōm statū pn̄tis miserie ꝓpter duo · ꝓmo quidē ꝓpt defectū ab extioribꝫ nocumētis puta intpati caloris et frigoris · scōo ad tegumentum ignomie ne ēpitudo mēbrox appeat in qbꝫ ꝑcipue manifestaꝛ rebellio carnis ad spm · hec aūt duo in ꝓmo statu nō erāt · qa in statu illo corpꝰ hoīs nō poterat p aliqꝺ extrinsecū ledi ut in ꝓmo dictū est · nec ecia erat in statu illo aliq̄ ēpitudo in corpe hoīs q̄ ad ofusionē inducēt · vn̄ ꝺ̄ in gen̄ · erat autē utq̄z nudꝰ scz adā et vxor eiꝰ · et nō erubescebāt · alia aūt raco de cibo est qui ē necꝰ ad fomētum caloris naꝛalis et ad corpis augmētum ℣ Ad · ix · ꝺ̄ · qꝺ sic augꝰ dic · xjꝰ sup gen̄ · ad lrām · nō est credendū · qꝺ ꝓmi pentes essēt ꝓducti clausis oc̄lis ꝑcipue cū de mlie dicaꝛ qꝺ vidit lignū qꝺ eēt pulcrū et bonū ad vescendū · apti g̃ sūt oc̄li ambox ad aliqꝺ intuēdū et cogitādꝺ qꝺ antea nūq̄ aduterāt scz adinuicē ocupiscēdꝺ qꝺ

Einde oshoando ē ꝺ̄ tēpta; ℣ añ nō fuat cōe ꝓmax pētū Circa q̄m q̄runt duo Prio vtz fuerit ouēiēs qꝺ a dyabolo hō tēptareē/ bo ꝺ̄ mō et ordie i tēptacōis

Ad .j. sic ꝓdicꝫ. videtur ꝙ nō fuerit ꝺueniēs ut hō a ꝺyabolo tēptareꝫ. eaꝺ enī pena finaꝫ debeꝫ pcō angeli et pcō hoīs. ꝟm ꝛ̄ math. xxv. ite maledicti ī ignē eternū qui paꝫ est ꝺyabolo et angelis eiꝰ. sz pcm ꝑmū angeli nō fuit ex aliqua tēptacōe exteriori. g̃ nec ꝑmū pcm hoīs debuit cē ex aliq̄ exteriori tēptacōe. ℞. ꝺe ꝑscio fuꝛoꝛ sciebat ꝙ hō ꝑ tēptacōem ꝺemonis in pcm ꝺiceret et sic bene sciebat. ꝙ nō expediebat ei ꝙ tēptareꝫ. g̃ vī ꝙ nec fuerit cōueniēs ꝙ ꝑmitteꝛ eum tēptare. ℞. ꝙ aliqs inpugnatoꝛē habeat aꝺ penā ptinē vī sic ⁊ ecōtrario ptinē vī aꝺ ꝑmiū ꝙ ipugnacō subtrahaꝫ. scōm ꝛ̄ pū. xvj. cū placuerit ꝺño vie hoīs inimicos q̄ ei⁹ ꝺūtet aꝺ pacē. sz pena nō ꝺebet ꝓcedē culpā. g̃ inconueniēs fuit ꝙ hō ꝑ pcm tēptareꝫ. Sed cōtra est ꝙꝺ ꝺ. exi. xxxmj. q̄ nō est tēptaꝫ⁹ q̄lia scit. ℞. nō ꝺō. ꝙ ꝺiuina sapiēcia ꝺisponit oīa suauiꝫ ut ꝺ. sapie. vnj. inq̄ntū scz sua ꝓuiꝺēcia singulis attribuit q̄ eis ꝛ̄ūt scōz suā naꝫaz q̄a ut ꝺicē ꝺpo⁹. ca⁹. mj. ꝺe ꝺi. no. ꝓuiꝺēcie nō est naꝫaz corrūpe. sz saluare. hoc aūt ptinet aꝺ cōꝺ cōez hūane naꝫe ut ab alijs creaꝫis iuuari uꝫ impediri possit. vñ ꝺueniēs fuit ut ꝺeꝰ hoīez ī statu innocēcie et tēptari ꝑmitteꝛ ꝑ malos angelos et iuuari eū faceꝛ ꝑ bonos. ex spāali enī bñficio gr̃e hꝰ eaꝛ ei collatū ut nīla ꝫaꝫa exīoꝛ possit nocē ei ꝺ. q̄ꝫaz volūtaꝫe ꝑ q̄m ecīa tēptacōi ꝺemōis rēsistē poterat. ℞. aꝺ .j. g̃ ꝺō. ꝙ sup naꝫaz hūanā est aliq̄ naꝫa. in q̄ ꝑt malū culpe inueniri nō autē ꝺ. naturā angelicā. tēptare aūt inducēꝺo aꝺ malū nō est nisi iā ꝺepꝛauati ꝑ culpā. et ideo ꝺueniēs fuit ut hō ꝑ angelū malū tēptareꝫ aꝺ peccanꝺ. sic ecīa scōm ordinē naꝫe ꝑ angelū bonū ꝑmoueꝫ aꝺ perfeccōez. angel⁹ autē a suo supioꝛi sc̄z a ꝺeo ī bono ꝑfici potuit nō autē aꝺ peccandū induci. ꝗa sic ꝺ. ia. mj. ꝺe⁹ intēptatoꝛ maloꝛ est. ℞. aꝺ .ij. ꝺō. ꝙ sic ꝺeꝰ sciebat ꝙ hō ꝑ tēptacōz ī pcm eēt ꝺeicieꝺ⁹. ita ecīa sciebat ꝙ ꝑ libez arbitriū resistē poterat tēptatoꝛi. hoc autē req̄rebat ꝺicio naꝫe ipsi⁹. ut ꝓꝛie volūtati relinq̄reꝫ sic ꝺ. ecc. v. ꝺe⁹ reliquit hoīez ī manu ꝺsilij sui. vñ aug⁹ ꝺicē. xj. sup geñ. aꝺ lr̄am. nō michi vī magne laꝺis futurū fuisse hoīez sī ꝓꝛter ea posz bñ viuē. ꝗa nemo male viuē suaꝺēt. cū ecīa in naꝫ posse ⁊ in ptāte habēt velle nō ꝺsētire suaꝺēti. ℞. aꝺ. nj. ꝺō. ꝙ inpugnacio cui cū ꝺifficꝫtate resistiē penalis. sz hō in statu innocēcie potuit absq̄ ꝺifficꝫtate tēptacōi resistē. ⁊ ideo inpugnacio tēptatoꝛis penalis ei nō fuit.

Ad .ij. sic ꝓdicē. vī ꝙ nō fuerit ꝺueniēs mo ꝺ⁹ et ordo ꝑme tēptacōis. sic enī ordine naꝫe angelus erat supioꝛ hoīe. ita ⁊ vir erat perfectioꝛ mlīe. sz pcm venit ab angelo aꝺ hoīez. g̃ pari rōe ꝺebuit ꝓuenire a viro ī mlīez ut sc̄z mlier ꝑ vīz tēptareꝫ ⁊ nō ecōuerso. ℞. tēptacio ꝑmoꝛ pētū fuit ꝑ suggestiōz. ꝑt aūt ꝺyabol⁹ hoī suggerē ecīa absq̄ aliq̄ exteriori sēsibili creaꝫa. cū g̃ ꝑmi pētes eēnt spūali mēte ꝓditi mi⁹ sēsibilibꝰ q̄z ītelligibilibꝰ tꝫhentes ꝺueniēci⁹ fuisse ꝙ solū spūali tēptacōe hō tēptareꝫ q̄z exteriori. ℞. nō ꝑt ꝺueniēter ꝙ quis malū suggerē nisi ꝑ aliq̄ꝺ ꝙꝺ apparet bonū. sz mlta alia alīa hñt maioꝛē apparenciā boni q̄z ꝛ̄pens. nō g̃ ꝺueniēter tēptaꝫ⁹ fuit hō a ꝺyabolo ꝑ ꝛ̄pentē. ℞. ꝛ̄pens est animal irracionale. sed animali irracionali non competit sapiencia nec locucio nec pena. g̃ inconueniēter inꝺuciē ꝛ̄pentē cē callioꝛē cūctis aīalibꝰ. uꝫ prudētissim⁹ oīm bestiaꝛ scōm aliā trāslacōz. inconueniēter ecīa inꝺuciē fuisse mlieri locut⁹ et a ꝺeo punit⁹. Sed ō est ꝙ id ꝙꝺ est ꝑmū in aliquo gn̄e ꝺebet cē ꝓportionatū hys q̄ in eoꝺē gn̄e ꝛ̄sequūtur. sz in q̄libet gn̄e pcī inuenit ordo ꝑme tēptacōis inq̄ntū videlicet ꝓcedit in sensualitate q̄ ꝑ ꝛ̄pentē significaꝫ pcm ꝛ̄cupia. in rōe inferioꝛi q̄ significaꝫ ꝑ mlierē ꝺilecio in pte supioꝛi q̄ sigficaꝫ ꝑ vīz. ꝛ̄sens⁹ pcī ut aug⁹ ꝺicē. xij. ꝺe trinitate. g̃ ogru⁹ ordo fuit ꝑme tēptacōis. ℞. nō ꝺō. ꝙ hō ꝓpositꝰ est ex ꝺuplici naꝫ intellectiua sc̄z et sensitiua. et ideo ꝺyabol⁹ in tēptacione hoīs vs⁹ est incitameto aꝺ peccandū ꝺupl̄r. vno ex pte intellect⁹ inq̄ntū ꝑmisit ꝺiuitatis silitudinē ꝑ scīe aꝺepcōem. q̄m hō naꝫaliē ꝺesꝺat. alio mō ex pte sens⁹. ⁊ sic vsus est hys sensibilibꝰ rebꝰ que maximā hñt affinitatē aꝺ hoīem. ꝑtim quiꝺē in eaꝺē spē tēptans vīz ꝑ mlierē. ꝑtim vero in eoꝺē gn̄e tēptans mulierē ꝑ ꝛ̄pentē. ꝑtim vero ex gn̄e ꝓpinquo ꝓponēs pomū ligni vetiti aꝺ eꝺenꝺ. ℞. aꝺ .j. g̃ ꝺō. ꝙ in actu tēptacōis ꝺyabol⁹ erat sic ꝑncipale agens. sz mlier assumebaꝫ q̄si instrumētū tēptacōis aꝺ ꝺeiciendū vīz. tū ꝗa mulier erat infirmioꝛ viro. vnꝺe magis seꝺuci poterat. tū ecīa ꝓpter ꝺiūccōez ei⁹ aꝺ virū maxime ꝑ eā ꝺyabolus poterat vīz seꝺuceꝛe. nō tn̄ est eaꝺē racō ꝑncipalis agentis ⁊ instrumēti. nā ꝑncipale agēs oportz cē poci⁹ ꝙꝺ nō req̄riē in agente instrumentali. ℞. aꝺ .ij. ꝺō. ꝙ suggestiō q̄ ꝑncipl̄r ꝺyabol⁹ aliquiꝺ hoī suggerit ostēꝺit ꝺyabolū plus habē ptātis ī hoīe q̄z suggestio exīoꝛ. ꝗa ꝑ suggestiōz interioꝛē immutaꝫ a ꝺyabolo saltē hoīs fantasia. sz ꝑ suggestionē exteriorē immutaꝫ sola exīoꝛ creaꝫa. ꝺya⁹ enī mlmū ptātis habebat in hoīe añ pcm. ⁊ ideo nō potuit eū interiori suggestiōe sz solū exīoꝛi tēptare. ℞. aꝺ .nj. ꝺō. ꝙ sic aug⁹ ꝺicē. xj. sup geñ. aꝺ lr̄am. nō ꝺebem⁹ opinari ꝙ ꝛ̄pentē sibi ꝑ quē tēptaret ꝺyabol⁹ eligēr. sz cū eēt in illo ꝺecipiēꝺi cupiꝺitas nō nisi ꝑ iꝺ aliq̄ꝺ potuit ꝑ ꝙꝺ posse ꝑmiss⁹ est. ℞. aꝺ .mj. ꝺō. ꝙ sic aug⁹ ꝺicit. xj. sup geñ aꝺ lr̄am. ꝛ̄pens ꝺicē⁹ est sapiēs uꝫ callid⁹ siue prudēs ꝓꝛ astuciā ꝺyaboli. q̄ ī illo agebat ꝺolū. sic ꝺ. pruꝺēs uꝫ astutā ligua. q̄m pruꝺēs uꝫ astut⁹ mouz aꝺ aliq̄ꝺ prudenꝫ uꝫ astute suaꝺendū nec ecīa ꝛ̄pēs verboz sonos intelligebat ex illo ꝛ̄ebanꝫ aꝺ mulierē. neq̄ enī ꝺ̄ūsa credēꝺa est aīa ei⁹ ī naꝫaz rōnalē. qñ quiꝺē nec ipi hoīes quoz rōnalis naꝫa ē cū ꝺemon ī eis loquiꝫ sciūt q̄ꝺ loq̄t̄ur. sic g̃ locut⁹ est ꝛ̄pens hoī sic asina ī qua sedebat balaam ꝓpha locuta est hoī. nisi ꝙ iꝺ fuit op⁹ ꝺyabolicū hoc angelicū. vñ ꝛ̄pens nō est ītrogat⁹ cur hoc fecerit. ꝗa nō in sua naꝫ ipe hoc fecerat. sz ꝺyabol⁹ in illo qui iā ex pcō suo igni ꝺestinat⁹ fuerat sēpiterno.

qꝫ aũt ꝺꝑti ꝺ ad eũ qui ꝑ ꝺꝑntẽ eſt opat⁹ referẽ· ut aug⁹ ꝺic in li⁹ ſup geñ·ꝺ mãicheos·nũc quiꝺẽ ei⁹ eſt pena ſcz ꝺyaboli·ꝺ q̃ nob cauend⁹ ẽ nõ ea q̃ vltimo iuꝺicio rebuaẽ·ꝑ hoc enĩ qꝫ ei ꝺr̃ maleꝺict⁹es inẽ oĩa aĩancia ⁊ beſtias ẽre·peccora illi ꝓponunẽ nõ in ptãte·ſꝫ in obuacõne naẽ ſue·q̃a peccora nõ amiſerũt btĩtuꝺinẽ alıq̃ celeſtem quã nũq̃ habuerũt·ſꝫ ĩ ſua naẽ quã acceperũt pagũt virã·ꝺ ecĩã ei pectore et ventre repes ſcom aliam lrãz ubi noĩe pectoris ſignaẽ ſupbia·q̃a ibi dn̄aẽ impet⁹aĩe·noĩe autẽ ventris ſignaẽ carnale deſiꝺerũ·q̃a hec pars mollior ſentiẽ in corpe·hys aũt rebus ſerpit ad eos q̃s vult decipe·qꝫ autẽ ꝺ terrã· omedes cũctis ꝺieb⁹ vite tue·duob⁹ modis intelligi ꝑt·ul ad te pertinebũt q̃s terrena cupiditate decepis ideſt pc̃ores q̃ ẽre noĩe ſignificaẽ uel ecĩũ gen⁹ tẽptacõis hys v̈bis figuraẽ qꝫ ẽ curioſitas· ẽrã enĩ q̃ mãducat ꝓfũda et tenebroſa penetrat· ꝑ hoc aũt qꝫ inimicicie ponunẽ inẽ ipm et mlierẽ oſtẽꝺiẽ nos nõ poſſe a ꝺyabolo tẽptari niſi ꝑ illã aĩalem ptẽ·q̃ q̃ſi mulieris ymaginẽ in hoĩe gerit ſiue oſtẽꝺit·ſemẽ aũt ꝺyaboli eſt ſũſa ſuggeſtio· ſemẽ mlieris fruct⁹ boni opis qꝫ ſũſe ſuggeſtiõi r̃ſiſtit·et ideo obſeruat bꝑens plantã mlieris ut ſi qñ ẽt illicita labiẽ ꝺelectãcio illã capiat et illa obſeruãt caput ei⁹ ut eũ ĩ ipo inicio male ſuaſionis excludat

QEinꝺe conſiꝺerandũ eſt ꝺe ſtuꝺioſitate et curioſitate ſibi oppoſita Circa ſtuꝺioſitatem autẽ querũẽ duo Primo quiꝺ ſit materia ſtuꝺioſitatis Secuꝺo vtrum ſit pars temperancie

Aꝺ·j·ſic ꝓceꝺ·vñ qꝫ materia ſtuꝺioſitatis nõ ſit ꝑprie ognicõ·ſtuꝺioſ⁹ enĩ ꝺ aliquis ex eo qꝫ aꝺhibet ſtuꝺiũ aliquib⁹ reb⁹·ſꝫ in qualibꝫ mã ꝺebz hõ ſtuꝺiũ aꝺhibẽ aꝺ hoc qꝫ recte faciat qꝺ eſt faciẽꝺ·g̃ vñ qꝫ nõ ſit ſpẽalis mã ſtuꝺioſitatis ognicõ ℣ ꝺ·ſtuꝺioſitas curioſitati oppoñẽ· ſꝫ curioſitas q̃ a cura ꝺ ꝑt ẽe circa ornatũ veſtiũ ⁊ ẽca alia huĩoi q̃ ptinẽt aꝺ corp⁹·vñ ap⁹ ꝺicit aꝺ ro·xnſ·carnis curã ne feceritis ĩ ꝺeſiꝺeriis·g̃ ſtuꝺioſitas nõ eſt ſolũ circa ognicõez ℣ ꝺ·iere·vj· ꝺ a miore uſqꝫ aꝺ maiorẽ oĩes auaricie ſtuꝺẽ· ſꝫ auaricia nõ eſt ꝑprie ẽca ognicõem ſꝫ magis circa poſſeſſionẽ ꝺiuiciaz ut ſuꝑ ꝺictũ ẽ·g̃ ſtuꝺioſitas q̃a ſtuꝺio ꝺicaẽ nõ eſt ꝑprie ẽca ognicõez ℣ Sꝫ contra eſt qꝫ ꝺ ꝑũ·xvnſ·ſtuꝺe ſapiẽcie fili mi et letifica cor meũ ut poſſis reſpondẽ ꝺmonẽ·ſꝫ eaꝺẽ ſtuꝺioſitas eſt q̃ laudaẽ ut v̈tus et aꝺ quã lex inuitat· g̃ ſtuꝺioſitas eſt ꝑprie ẽca ognicõez ℣ ℟ñ ꝺ·qꝫ ſtuꝺiũ ꝑcipue importat vehementẽ applicacõz mẽtis aꝺ aliq̃ꝺ·mens aũt non applicaẽ aꝺ aliq̃ꝺ niſi ognoſcẽꝺo i⁹·vñ ꝑ ꝑus mẽs applicaẽ aꝺ ognicõez· ſcꝺario autẽ applicaẽ aꝺ ea ĩ quib⁹ hõ ꝑ ognicõem ꝺirigiẽ·et ideo ſtuꝺiũ ꝑ ꝑus reſpicit ognicõez et ꝑ poſteri⁹ quecũq̃ alia aꝺ q̃ opanda ꝺirecõe ognicõis ĩꝺigem⁹·v̈tutes aũt ꝑprie ſibi attribuũt illã mãz ẽca quã ꝑmo ⁊ ꝑncipaliẽ ſũt·ſic fortitudo picula mortis et tẽpancia ꝺelectacõem tact⁹·et ideo

ſtuꝺioſitas ꝑprie ꝺ ẽca ognicõm ℣ ℟ aꝺ·j·g̃ ꝺ·qꝫ ẽca alias mãs nõ ꝑt aliq̃ꝺ recte fieri niſi ſcom qꝫ eſt ꝓꝺinatũ ꝑ rõem ognoſcentẽ·et ideo ꝑ ꝑius ſtuꝺioſitas ognicõez reſpicit cuicũq̃ mãe ſtuꝺiũ aꝺhibeaẽ ℣ ℟ aꝺ·ij·ꝺ·qꝫ ex affectu hoĩs trahitur mens ei⁹ aꝺ intẽꝺendũ hys aꝺ q̃ afficiẽ ſcom illud math̃·vj·ubi eſt theſaur⁹ tu⁹ ibi eſt et cor tuũ et q̃a ẽca ea ꝺe q̃bus caro foueẽ maxime hõ afficiẽ oñs eſt qꝫ ognicõ hoĩs v̈ſẽ ꝑcipue ẽca ea q̃b⁹ caro foueẽ·ut ſcz hõ inq̃rat qual⁹ hõ optĩe poſſit carni ſue ſubuenire·et ſcom hoc curioſitas poniẽ ẽca ea q̃ aꝺ carnẽ ptinent rõne eoz q̃ ptinẽt aꝺ ognicõem ℣ ℟ aꝺ·nj·ꝺ·qꝫ auaricia inhyat aꝺ luc̃ oq̃renda aꝺ qꝺ maxime nec̃ia ẽ quedã pericia ẽrenaz rez· ⁊ ſcz h⁹ ſtuꝺiũ attribuiẽ hys q̃ aꝺ auariciã ſpectãt

Aꝺ·ij·ſic ꝓceꝺiẽ·vñ qꝫ ſtuꝺioſitas nõ ſit tẽperãcie ps·ſtuꝺioſ⁹ enĩ ꝺ aliq̃s ſcz ſtuꝺioſitateẽ·ſꝫ vl̃iter oñis v̈tuoſ⁹ vocaẽ ſtuꝺioſus·uꝫ ꝑ pb̃m q̃ freq̃ter ſic vtiẽ noĩe ſtuꝺioſi·g̃ ſtuꝺioſitas eſt gn̄alis v̈tus ⁊ nõ eſt ps tp̃ancie ℣ hõ·ſtuꝺioſitas ſic̃ ꝺictũ eſt aꝺ ognicõez ptinet·ſꝫ ognicõ nõ ptinet aꝺ v̈tutes morales que ſũt ĩ appetitiua aĩe pte·ſꝫ magis aꝺ intellectuales q̃ ſũt ĩ pte ognoſcitiua·vñ et ſollicituꝺo eſt act⁹ pruꝺẽcie ut ꝺ habitũ eſt·g̃ ſtuꝺioſitas nõ eſt ps tp̃ancie ℣ hõ· v̈tus q̃ ponit ps alicui⁹ ꝑncipalis v̈tutis aſſiliaẽ ei q̃tũ aꝺ modũ·ſꝫ ſtuꝺioſitas nõ aſſiliaẽ tp̃ancie q̃tũ aꝺ modũ·q̃a tp̃ancie nomẽ ſumit ex quaꝺã refrenacõe·vñ magis opponit vicio qꝺ eſt ĩ exceſſu·nomẽ aũt ſtuꝺioſitatis ſumitur ecõtrario ex applicacõe aĩe aꝺ aliq̃ꝺ·vñ magis vꝫ opponi vicõ qꝺ eſt in ꝺefectu ſcz negligẽcie ſtuꝺẽꝺi·q̃ vicio qꝺ eſt ĩ exceſſu ſcz curioſitati·vñ ꝓpt̃ hoc ſilitudinẽ ꝺicit ꝑſiꝺor⁹ ĩ li⁹ ethyo·qꝫ ſtuꝺioſ⁹ ꝺr̃ q̃ſi ſtuꝺijs curioſ⁹·g̃ ſtuꝺioſitas nõ eſt ps tp̃ancie ℣ Sed ꝺr̃ eſt qꝺ aug⁹ ꝺic̃ ĩ li⁹ ꝺe moꝛibꝫ ecc̃e·curioſi eẽ ꝓhibẽm qꝫ magne tp̃ancie mun⁹ eſt·ſꝫ curioſitas ꝓhibeẽ ꝑ ſtuꝺioſitateẽ moꝺerataẽ·g̃ ſtuꝺioſitas eſt ps tp̃ancie ℣ ℟ñ ꝺ·qꝫ ſic̃ ꝺictũ eſt aꝺ tp̃anciã ptinet moꝺerari mot⁹ appetit⁹ ne ſupflue tẽꝺat ĩ iꝺ qꝺ naẽal⁹ ꝺcupiſciẽ·ſic̃ aũt naẽal⁹ hõ ꝺcupiſcit ꝺelectacões ciboz ⁊ venẽoz ſcom naẽaz corꝑalẽ·ita ſcom aĩaz naẽaliẽ ꝺeſiꝺat ognoſcẽ aliq̃ꝺ·vñ ⁊ pb̃s ꝺicit in ꝑncipio methaph̃·qꝫ oĩes hoĩes naẽaliẽ ſcire ꝺeſiꝺant·moꝺacõ aũt huĩoi appetit⁹ ptinz aꝺ v̈tutẽ ſtuꝺioſitatis·vñ oñs eſt qꝫ ſtuꝺioſitas ſit ps potẽcionalis tp̃ancie·ſic̃ vt⁹ ſcꝺaria ei aꝺiũcta ut ꝑncipali v̈tuti et oꝑhendiẽ ſub moꝺeſtia rõne ſupi⁹ ꝺcta ℣ ℟ aꝺ·j·g̃ ꝺ·qꝫ pruꝺẽcia eſt opletiua oĩm virtutũ moraliũ ut ꝺ in·vj·eth̃·inq̃tũ g̃ ognicio pruꝺẽcie aꝺ oĩes v̈tutes ptinet in tantũ nomẽ ſtuꝺioſitatis q̃ ꝑprie ẽca agnicõez ẽ aꝺ oĩes virtutes ꝺeriuaẽ ℣ ℟ aꝺ·ij·ꝺ·qꝫ act⁹ ognoſcitiue v̈tutis imperaẽ a vi appetitiua q̃ eſt motiua oĩm virium ut ſupra ꝺictũ eſt·et ideo ẽca ognicõem ꝺuplex bonũ ꝑt attẽꝺi·vnũ qꝺẽ q̃tũ aꝺ ipm actũ ognicõis ⁊ tale bonũ ptinet aꝺ v̈tutes intellectuales·ut ſcz hõ ẽca ſingl⁹a eſtimet vez·aliud autẽ bonũ eſt qꝺ ptinz aꝺ actũ appetitiue v̈tutis·ut ſcz

hō habeat appetitū rectm applicandi vim ognoſci-
tiuā ſic uł aliť ad hoc uł ad id·et hoc ptinz ad vir-
tutē ſtudioſitatis·vñ oputať inť vtutes moraleſ

Ad·nj·dō·qp ſicť phs dicť in·ij·ethī·ad hoc qp hō
fiat vtuoſ oportet qp ſuet ſe ab hys ad q̄ maxīe
inclinat naᵗ·et inde eſt qp ꝺa naᵗ pcipue inclinat
ad timendū mortis picula et ad ſectandū delecta-
bilia carnis·et ꝺa laus vtutis fortitudinis pcipue
conſiſtit in quadam firmitate phiſtēdi conť huīoi
picula·et laus vtutis tpancie in quadā refrena-
cōne a delectabilibꝫ carnis·ſz q̄tū ad ognicōm eſt
in hoīe ocria inclinacio·ꝺa ex pte anime inclinať
hō ad hoc qp ognicōez rez deſideret·et ſic oportet ut
laudabiliť hō huīoi appetitū refrenet·ne inmo-
derate rez ogcōi intēdat·ex pte vero naťe corpał
hō inclinať ad hoc ut laborē inq̄rendi ſcīaz vitet·
q̄tū ꝑ ad pmū ſtudioſitas ī refrenacōe conſiſtit·ſ
ſcom hoc poniť ps tpancie·ſz q̄tū ad ſcōz laus vir
tutis huīoi conſiſtit ī quadā vehemencia intencōis
ad ſcīaz rez pāpiendā·et ex hoc noīať·pmū autē
eſt eēnciali huic vtuti q̄ ſcom·nam appetit ogno-
ſcēdi ꝑ ſe reſpicit ognicōz ad quā ordinať ſtu-
dioſitas·ſz labor addiſcēdi eſt impedimentū qꝺā
ognicōis·vnde reſpiciť in hac vtute per accidens
quaſi remouēdo phibens

Deinde conſiderādum eſt de curioſitate
Et circa hoc querūtur duo Primo
vtrum vicium curioſitatis poſſit eſſe
in cognicione intellectiua Secundo
vtrū ſit in cognicione ſenſitiua

Ad·j·ſic pceꝺ·vł qp ēca ognicōez intellectiuā
nō poſſit eē curioſitas·ꝺa ſcom phm in·ijᵒ·ethī·
in hys q̄ ſcom ſe ſūt bona uł mala·nō pñt accipi
mediū et extrema·ſz ognicō intellectiua ſcom ſe
eſt bona·in hoc enī pfeccio hoīs vł pſiſtē ut intel
lectꝰ eiᵒ de potēcia reducať ī actū qꝺ fit ꝑ ognicōz
veritatis·dpoᵒ·enī dicť·mjᵒ·caᵒ de di·no·qp bonū
aīe hūane eſt ſcom rōez eē cuiᵒ pfeccio in ognicōe
veritatis conſiſtit·g̃ circa ognicōm intellectiuā nō
pñt eē viciū curioſitatis Pōō·id ꝑ qꝺ hō aſſimulať
deo et qꝺ a deo oſequiť nō pñt eē malū·ſz q̄cūq; ha-
būdancia ognicōis a deo eſt·ſcom id ecē·jᵒ·omis
ſapīa a dño deo ē et ſapie·vijᵒ·ꝺ ipe dedit michi
hoz q̄ ſūt ſcīam verā ut ſcīā diſpoſicōez orbis trāz
et vtutes elementoꝝ ꝛc·ꝑ hoc ecīā hō deo aſſiłať qꝺ
veritatē ognoſcit·ꝺa oīa nuda et apta ſūt oculis
eiᵒ ut habeť ad heb·mjᵒ·vñ·j·re·jᵒ·ꝺ·qp deᵒ ſcīaz
dñs eſt·g̃ q̄ztūcūq; habūꝺet ognicō veritatis non
eſt mala·ſz bona·appetitᵒ aūt boni nō eſt viciosᵒ·
g̃ circa intellectiuā cognicōem veritatis nō pñt eē
viciū curioſitatis Pōō·ſi ēca aliq̄ intellectiuam
ognicōz poſſet eē curioſitatis viciū pcipue cēt ēca
phiſicas ſcīas·ſz eis intendē nō vł eē vicioſū·dicť
enī ieᵒ·ſup danielē·q̄ de mēſa uł vino regis no-
luerūt omedē ne polluanť·ſi ſapīaz atq; doctrinā
babilonioꝝ ſcirēt eē pcīm·nūq; acquieſcēnt diſcē
qꝺ nō licebat et augᵒ dicť in·ijᵒ·de doc·xp̄iana·qp
ſi qua vera phi dixerūt ab eis ſūt tāq; ab iniuſ-
tis poſſeſſoribꝫ ī vſū nrm vēdicanda·nō g̃ circa
ognicōez intellectiuā pñt eē curioſitas vicioſa Sz
conť eſt qp ieroᵒ dicit·nōne nobꝫ vł in vanitate
ſenſꝰ et obſcuritate mētis ingredi·q̄ diebꝫ ac noc-
tibꝫ in dyaletica arte torquenť·q̄ phiſicᵒ pſcrutať
oculos trāſcendēs cēlū leuat·ſed vanitas ſenſꝰ et
obſcuritas mētis ē vicioſa·g̃ circa intellectiuas
ſcīas pñt eē curioſitas vicioſa Rñ dō·qp ſicť dām
eſt ſtudioſitas nō eſt directe ēca ipāz ognicōm·ſz
ēca appetitū et ſtudiū ognicōis acq̄rendi·aliť aūt
eſt iudicandū de ipa ognicōne veritatis et aliť de
appetitu ī ſtudio veritatis ognoſcēde·ipa enī ve-
ritatis ognicō ꝑ ſe loq̄ꝺo bona eſt·pñt aūt ꝑ accēns
eē mala rōne ſcz acuiᵒ ſequtis·uł inq̄tū ſcz aliq̄s
de ognicōe veritatis ſupbit·ſcōz id·j·ad·cor·vnſ·
ſcīa inflat uł inq̄tū hō vtiť ognicōe veritatis ad
peccandū·ſz ipe appetitᵒ uł ſtudiū ognoſcēde veri-
tatis pñt habē rectitudinē·uł puerſitatē·vno quꝺ
mō ꝑut aliq̄s tendit ſuo ſtudio ī ognicōez verita
tis ꝑut ꝑ accēns iūgiť ei malū·ſicť illi q̄ ſtudēt ad
ſcīam veritatis ut ex inde ſupbiāt·vñ augᵒ dicť
in liᵒ de moribꝫ eccīie·ſūt q̄ de ſctis vtutibꝫ neſci-
entes qꝺ ſit deᵒ et q̄tа ſit maieſtas ſemp eodē mō
maieſtatis noīe magnū aliquiꝺ ſe agē putāt ſi
vnúſam illā corpis molē q̄m mūꝺ nūcupamᵒ·
curioſiſſime intētiſſimeq; perq̄rant·vñ ecīā tāta
ſupbia gingiť·ut in ipo cēlo de q̄ ſepe diſputant
ſibimet habitare videanť·ſuł iter ecīā illi q̄ ſtudēt
addiſcē aliq̄ꝺ ad peccandū viciosū ſtuꝺuī habēt·
ſcom id iere·ixᵉ·docuerūt liguā ſuā loqui mēda-
ciū·ut iniq̄ne agerēt laborauerūt·alio aūt modo
pñt eē viciū ex ipa inordinacōe appetitᵒ ſtudij ad
diſcēdam veritatē et hoc quadruplᵗr·vnoᵒ inq̄tū
per ſtudiū minᵒ vtile recīhunť a ſtudio qꝺ eis ex
nēcitate incūbit·vñ ieᵒ dicit ſacēdotes dimiſſis
euāgelijs et ꝓphetis vidēᵒ comedias legē et ama-
toria bucolicoꝝ vſuū vba cātare·alioᵒ inq̄tū ſtu
det aliq̄s addiſcē ab eo a quo nō licz·ſiť pēz de hys
q̄ aliqua fuťa a demōibꝫ acquirūt q̄ eſt ſupſticio-
ſa curioſitas·vñ augᵒ dicť ī liᵒ de vera ꝛligione·
neſcō an phi impedirenť a fide vicio curioſitatis
ī pūctandis a demonibꝫ·ēcio qñ hō appetit ognoſ
cere veritatē circa creaťas nō referendo ad debitū
finē ſcz ad ognicōez dei·vñ augᵒ dicit ī liᵒ de vera
religione·qp in ordinacōne creaťaꝝ nō eſt vana et
pitura curioſitas exercēda·ſz gradᵒ ad inmoꝛlia
et ſēp manēcia faciendᵒ·quarto mō inq̄tū aliq̄s
ſtudz ad ognoſcendā veritatē ſuꝑ ꝓpi ingenij fa-
cultatē·ꝺa ꝑ hoc hoīes defacili in errores labunť·
vñ ꝺ eccī·njᵒ·alcioza te ne q̄ſieris et forcōza ne ſcru
tatᵒ fueris et ī pluribꝫ opibꝫ eiᵒ ne fueris curioſᵒ
et poſtea ſubꝺiť·multos enī ſubplātauit ſuſpicio
eoꝝ·et in vanitate detinuit ſenſus eoꝝ Ad·j·g̃
dō·qp bonū hoīs conſiſtit ī ognicōe veri·nō tñ ſūmū
hoīs bonū conſiſtit in ognicōne cuiuſlibz veri·ſz in-
pfecta ognicōe ſūme veritatis uēz ꝑ phm in·xᵉ·
ethī·et ideo pñt eē viciū in ognicōne alioꝝ verorum
ſcom qp talis appetitᵒ nō debito mō ordinatur ad
ognicōez ſūme veritatis ī q̄ conſiſtit ſūma felicitas

Ad·ij·dō·qp racio illa dicť qp ognicio veritatis

scom se bona sit · non tñ per hoc excludit qñ possit aliqs ognicone veritatis abuti ad malũ · uel etiã inordiate ognicoz veritatis appetẽ · qa etiã oportet appetitũ boni debito mo regulatũ eẽ ¶ Ad · nj · do · qp studiũ phie scoz se est licitũ et laudabile ꝓpter veritatẽ qm phi pceperũt deo illis reuelãte ut o ad ro · j · sz qa qdam phia abutunt ad fidei inpugnacoz ideo ap⁹ dicit ad coloen̄ · ij° · videte ne quis vos decipiat p phiaz et inanẽ sciam scom tdicoez hoim et nõ scom xpm · et dpo⁹ dic in epla ad policarpũ de qbusdã phis qp diuinis nõ sãcte contra diuina vtunt p sapienciã dei sompniãtes expellẽ diuinã veneracionem

Ad · ij · sic ꝓdi · vi qp viciũ curiositatis nõ sit etca sensitiua ognicoz · sic enī aliq ognoscunt p sbm visꝰ · ita eciã aliqua ognoscunt p sbm tactꝰ ⁊ gustꝰ · sz etca tãgibilia et gustibilia nõ ponit vicium curiositatis · sz magis viciũ luxurie et gule · g vi qp viciũ etca ea q ognoscunt p visũ nõ sit viciũ curiositatis ¶ Ad · curiositas cẽ vi in inspeccõe ludoz · vñ augꝰ dicit i · vj · confes · qp quodã pugne casu · cũ clamor ingẽs tocꝰ ppli vehemẽter allipidũ pulsasset curiositate victꝰ apperuit ocłos · sz inspecto ludoz nõ vi ee viciosa · qa huiusmodi inspeccio delectabilis reddit ꝓpter repñtacõez in qua hõ nata l⁹ delectat ut phs dic in sua poeta · nõ g etca sensibiliũ ognicõez est viciũ curiositatis ¶ Ad · curiositatẽ ptinẽ vi actꝰ ꝓximoz pquirẽ ut dicit beda · sz pquirẽ facta alioz nõ vi esse viciosũ · qa sic o ecc · xvij° · vnicuiq mãdauit deꝰ de ꝓximo suo · g viciũ curiositatis nõ est i huiusmodi pticłaribꝰ sensibilibꝰ ognoscẽdis ¶ Sz contra est qp augꝰ dic in li de vera re · qp ocupia ocłoz reddit homines viciosos · qp aũt dic beda ocupia ocłoz est nõ solũ i discẽdis magicis artibꝰ · sz eciã incõtemplãdis spectaculis et indinoscẽdis et carpẽdis viciis ꝓximoz q sũt quedã pticłaria sensibilia · cũ g ocupia ocłoz sit qdã viciũ sic eciã superbia vite et ocupia carnis o q o · j · iohis · ij° · vi qp viciũ curiositatis sit etca sensibiliũ ognicõez ¶ Rñ do · qp ognicio sensitiua ordinat ad duo · vno enī mõ tã in hoibꝰ qz i aliis aialibꝰ ordinat ad corpis sustentacõez · qa p huiusmodi ognicoz homines et alia aialia vitãt nociua ⁊ oquirũt ea q sũt nccia ad corpis sustẽtacõez · alio spealiter in hoie ordinat ad ognicõez intellectiuã · uł speculatiuã · uł practicã · apponẽ g studiũ etca sensibilia ognoscẽda dupliciter ꝑt ee viciosũ · vno⁹ inqztũ ognicio sensitiua nõ ordinat i aliqd vtile · sz poti⁹ autit hoiem ab aliq vtili osideracõe · vñ augꝰ dicit in · x° · confes · canẽ currentẽ p⁹ leporẽ ia nõ expecto cũ in eto sit · aduero i agro si casu transeã auertit me fortassis ab aliq magna ognicõne atqz ad se cõtut illa venacõ · ⁊ nisi ia michi demrata infirmitate mea cito ãmoueas vanꝰ erubesco · alioꝰ inqztũ ognicio sensitiua ordinat ad aliqd noxiũ · sic inspeccio mulieris ordinat ad ocupiscendũ · et diligẽs inqsicõ eoz q ab aliis fiũt ordinat ad dethendũ · si qs aũt ognõez sensibiliũ intẽdit ordinate ꝓpter necitatẽ sustẽtande nature · uł ꝓpter studiũ intelligẽde veritatis est vtuosa studiosa etca sensibilẽ ognicionẽ ¶ Ad · j · g do · qp luxuria ⁊ gula sũt etca delectaciones ognicõis q sũt in vsu rez tãgibiliũ · sz circa delectacõez ognicõis oim sensuũ est curiositas et vocat ocupia ocłoz · qa ocli sũt ad ognoscendũ in sensibꝰ pncipales · vñ oia sensibilia videri dicunt ut augꝰ dic in libro confes · et sic augꝰ ibidẽ subdit ex hoc euidẽcia⁹ discit qd voluptatis qd curiositatis agat per sensꝰ qp voluptas pulcra suauia canora sapida leuia sectat · curiositas aũt etiã hys otria tẽptandi causa · nõ ad subeundã molestiã · sz experiendi noscẽdiqz libidinẽ ¶ Ad · ij · do · qp inspeccio spectacłoz viciosa reddit inqztũ p hoc hõ fit ꝓnꝰ ad vicia uł lasciuie uł crudelitatis p ea q ibi repsẽtant · vñ ebꝰ dic qp adulteros in vẽcundos ostituũt tales inspeccões ¶ Ad · nj · do · qp ꝓspice facta alioz uł inquirẽ bono aio · uł ad vtilitatẽ ꝓximi ꝓuocat ad melius · uł etiã ad vtilitatẽ illi⁹ · ut sz corrigat si qd ab eo agit viciose scom regulã caritatis ⁊ debitũ officij est laudabile · scom id ad hebr · x° · osidate vos invicem in puocacõez caritatis ⁊ bonoz opm · sz qp aliqs intẽdat ad osidanda vicia ꝓximoz ad despiciendũ · uł dethendũ · uł saltẽ in vtł r i quietandũ est viciosũ · vñ o pu · xxxmj · ne osidres et queras iniquitatẽ in domo iusti neqz vastes requiẽ eius

Deinde osidandũ est de modestia scoz qp osistit in exteioribꝰ motibꝰ corpis Et etca hoc qruntur · mj · Primo vtz i exteioribꝰ motibꝰ corpis qui serio agunt possit ee vtus et viciũ Secdo vtz possit ee aliqua virtꝰ etca accões ludi Tertio de pcto qd fit in excessu ludi Quarto de pcto ex defectu ludi

Ad · j · sic pcedit · vi qp i exteioribꝰ motibꝰ corpis nõ sit aliq virtꝰ · omis enī vtus ptinet ad spũalez aiẽ decorẽ · scom id psalmi ois gła eius filie regis ab intꝰ · glo · idest i sciã · sz motꝰ corpales nõ sũt ab intꝰ · sz exteriꝰ · g etca huiusmodi motꝰ nõ pt ee virtꝰ ¶ Ad · vtutes nõ sũt nobis a na ut p p phm in · ij° · eth · sz motꝰ corpales exteiores insũt hoibꝰ a nata b · ām quidã sũt velocis motꝰ et qdã tardi motꝰ · ⁊ idẽ est de aliis dñis exteioz motuũ · g etca tales motꝰ nõ attẽdit aliq virtꝰ ¶ Ad · ois virtꝰ moralis est etca accões q sũt ad altez sic iusticia · uł etca passiones sic tpancia ⁊ fortitudo · sed exteiores motus corpales nõ sũt ad altez vsũ · neqz eciã sũt passiones · g circa eos nõ est aliqua vtus ¶ Ad · in oni pte vtutis est studiũ adhibendũ ut dictũ est · sz adhibẽ studiũ in dispoicõne exteioꝛũ motuũ est vitupabile · dicit enī ambrosiꝰ in · j · de offi · egressus pbabilis in q sit spes aucte gutatis · pondꝰ tranquillitatis esse vestigiũ · ita tñ si studiũ desit atqz affectacõ · sz motꝰ sit purꝰ ac simplex · g vi qp etca oposicõez exteioz motuũ nõ osistat vtus Sed o est qp decor honestatis ptinet ad vtutẽ · sz opacõ exteioꝛũ motuũ ptinet ad decorẽ honestatis · dicit enī ambrosiꝰ i · j · de offi · sic molliculũ fractũ aut vocis sonũ aut gestum corporis nõ pbo · ita nec agrestẽ a rusticũ nata ymitem

effigies eius formula disciplīe forma honestatis est·g̃ ēca opacōez extior motuū est vtus ℣ Rñ dō·q̃ vtus moralis ꝺsistit ī hꝰ q̃ ea q̃ sūt hoīs per rōez ordinanē·manifestū est aūt q̃ exteriores motꝰ hoīs sūt p rōez ordiabiles·ad imperiū rōis enī exteriora mēbra mouenē·vñ manifestū est q̃ circa hoz motuū ordinacōem vtus moralis ꝺsistit·ordinacō autē hoz motuū attendit ꝗtū ad duo·vno quidē mō scom ꝺueniēciā psone·alio scom ꝺueniēciā ad exteriores psonas·negocia seu loca·vñ dicit ambroꝰ in liꝰ de offi·hoc est pulcritudinē viuendi tenē ꝺueniēcia cuiꝗ sexui et psone reddē et hoc pertinet ad pmū·ꝗtū aūt ad scom subditū·hic ordo gestoz optimꝰ·hic ornatꝰ ad omnē accōez accomodꝰ·et ideo ēca huīoi exteriores motꝰ ponit andronicꝰ duo sez ornatū qui respicit ꝺueniēciā psone·vñ dicit q̃ est expigencia sepacōis idest distinccōis actionū

℣ Ad·j·g̃ dō·q̃ motꝰ exteriores sūt quedā signa interioris dispositōis scom iº ecē·xixº·amictꝰ corpis·ꝛ risꝰ denciū·et ingressꝰ hoīs enūciāt de illo·et ambꝰ dicit ī·fº·de offi·q̃ habitꝰ mētis ī corpis statu cernit·ꝛ q̃ vox quedā est anī corpis motꝰ

℣ Ad·ij·dō·q̃ ꝗuis ex naūali dispositōe habeat homo aptitudinē ad hanc uel ad illā dispositōem exteriorꝫ motuū·tñ q̃ ꝺeest naē pt supleri ex ī dustīa rōis·vñ ambroꝰ dicit in·fº·de offi·motū naꝫ informāt·si q̃ ꝺ sane ī naꝫ vicij est ꝺinduīta emēdet

℣ Ad·nj·dō·q̃ sic dcm est exteriores motꝰ sūt quedā signa interioris dispositōis q̃ pcipue attendit scom aīe passiones·et ideo moderacio exteriorꝫ motuū requirit modacōz interiorꝫ passionū·vñ ambroꝰ dicit in·fº·de offi·q̃ hinc sez ex motibꝰ exteriorib hoīo cordis nri abscōditꝰ·aut leuiorꝫ·aut iactācior·aut ꝗuiorꝫ et ecumstācior·et puriorꝫ et maturiorꝫ estimaē·p motꝰ ecīā exteriores alij hoīes ꝺ nob iudiciū capiūt·scom iº ecē·xixº·ex visu ognoscit vir·et ab occursu faciei ognoscit sensatꝰ·ꝛ ideo modacō exteriorꝫ motuū q̃ammō ad alios ordinaē·scom iº q̃ augꝰ dicit in regla·ī oīb motibꝰ vris nichil fiat q̃ ꝺ cuiuscūꝫ offendat aspectū·scom q̃ vestrā deceat sctitatē·ꝛ ideo modacō exteriorꝫ motuū pt reduci ad duas vtutes ꝗs phūs tāgit ī·mj·ethicē·inꝗtū enī p exteriores motꝰ ordiañ ad alios·ptinz exteriorꝫ motuū ordinacō ad amicicīā·uł affabilitatē que attendit ēca delectacōes et ēsticias q̃ sūt in verbis ꝛ factis in ordine ad alios in q̃b homo ꝺuiuit·ꝗtū vero exteriores motꝰ sūt signa interioris dispositōis ptinet eoz modacō ad vtutē veritatis·ꝺm quā alīq̃s talē se exhibet ī vbis ꝛ fctis ꝗlis est interꝰ

℣ Ad·mj·dō·q̃ in opacōe exteriorū motuū studiū vitupaē p q̃ ꝺ aliq̃s ficcōne quadā ℓ exteriorib motibꝰ vtit ita q̃ interiori dispositōi nō ꝺueniant·debet tñ tale studiū adhiberi ut sic q̃ ꝺ in eis inordinatū est corrigaē·vñ ambroꝰ dicit in·fº·de offi·ars desit nō desit correccio

℣ Ad·ij·sic ꝓdicē·vł q̃ in ludis nō possit ee aliqua vtꝰ·dicit enī ambroꝰ in·fº·de offi·dñs ait·ve vob qui ridetis ꝗa flebitis·nō solū g̃ ꝓfusos ꝫ ecīā oēs locos dedīādos arbitror·ꝫ idq̃ ꝺ pt vtuose fieri nō est totaliē declīandū·nō g̃ ēca ludos pt esse vtꝰ ℣ hō·virꝰ ē quā deꝰ in nob sine nobis opaē ut s̃ habitū est·ꝫ ēsoꝰ dicē nō dat deꝰ ludē·ꝫ ꝺyaꝰ·audi q̃ ꝺ ludētes passi sūt·sedit ꝑꝰ māducare et bibē et surrexerūt ludē·g̃ ēca ludos nō pt ee vtus ℣ hō·phūs dicit ī·xº·ethī·q̃ opacōes ludi nō ordinaē in aliq̃ ꝺ aliud·ꝫ ad vtutē requirie·ut ꝓter aliq̃ ꝺ eligēs opee·sic pt̃z p phūm ī vijº·ethī·g̃ ēca ludos nō pt ee aliq̃ virt̃ ℣ Sed oē est q̃ augꝰ dicē ī·ijº·musice·volo tandē tibi parcas·nā sapientē decet interdū remittē accōez rebꝫ agendis intentā·ꝫ ista ista remissio anī a rebus agēdis fit p ludicra vba et fcta·g̃ hꝫ vti interdū ad sapientē et vtuosū pertinet·phūs ecīā ponit vtutē eutropolie ēca ludos quā nos possūꝰ dicere iōcunditatē ℣ Rñ dō·quia sic homo indiget corpali quiete ad corpis reuocillacōez q̃ nō pt otinue laborare ꝓter hoc q̃ hē finitam vtutē q̃ ꝺemīatis laboribꝫ ꝓportionaē·ita ecīā ex pte aīe·cuiꝰ ecīā est vtꝰ finita ad ꝺemīatas opacōes ꝓportionata·ꝛ ideo q̃ñ vltra modū suū in aliq̃s opacōes se extēdit laborat·et ex hoc fatigaē·pcipue q̃a in opacōibꝫ aīe sił ecīā laborat corpꝰ·inꝗtū scz aīa intellectiua utit viribꝫ p organa corpea opantibꝫ·sūt aūt bona sensibilia onaūalia hoī·et ideo q̃ñ aīa ultra sensibilia eleuaē opibꝫ rōis intēta·nascit exinde q̃ꝺ fatigacō aīalis·siue hō intēdat opibꝫ rōis practice·siue specłatiue·magis tñ si opibus ꝺtēplacōis intēdat·q̃a p hoc magis a sēsibꝫ eleuaē ꝗus forte ī aliq̃bꝫ opibꝫ exteriorib rōis practice maior labor corpis ꝺsistat·in utq̃ tñ tanto aliq̃s magis alterꝫ fatigaē ꝗto vehemēciꝰ opibꝫ rōnis intēdit·sic aūt fatigacio corpalis soluit̃ p corpis quietē·ita ecīā oportet q̃ fatigacio aīalis soluaē p aīe quietē·quies aūt aīe est delectacio ut s̃ hītū est cū de passionib agereē·et ideo remediū cōtra fatigacōez aīalem adhibeē p aliq̃ delectacōez·inēmissa intencōe ad insistendū studio rōis·sic incollacōibꝫ ꝓcm legit̃ q̃ bt̃us iohes euāgelista cū quadā scādalizarenē q̃ eū cū suis discipuł ludentē inueniret ꝺ mādasse vni eoz q̃ arcū gerebat ut sagittā trahēt q̃ꝺ cū pluries fecisset·ꝗuit vtz hꝰ otinue facē posset·q̃ respōdit q̃ꝺ si hoc otinue facet arcꝰ frāgereē·vñ beatꝰ iohes subintulit·q̃ siłr aniꝰ hoīs frāgereē si nūq̃ a sua intēsione relaxareē·huīoi aūt dicta uł facta ī q̃b nō queriē nisi delectacio anīalis·vocaē ludicē·uł iocosa·et ideo nēce est talibꝫ interdū uti ꝗsi ad ꝗꝺā aīe quietē·et hoc est q̃ꝺ phūs dicē in·mjº·ethī·q̃ in huiꝰ vite ꝺúsacōne quedā requies cū ludo habeē·et ideo ꝺz interdū aliq̃bꝫ talibꝫ uti·ēca q̃ tñ videnē tria esse ꝓcipue cauēda·ꝗz ꝑmū est·pncipale q̃ ꝓdicta delectacio nō q̃raē in aliq̃bꝫ opacōibꝫ uł vbis ēpibꝫ uł nociuis·vñ tuliꝰ dicē in·fº·de offi·q̃ vnū genꝰ iocandi est illiberale peculare flagiosū obscenū·

et poetri. Aliud carent alter-a requie d-table no- est

aliud aũt attẽdendũ est ne totaliter grauitas aĩe
resoluaẽ. vñ ambro⁹ dicit in .ſ. de offi. caueam⁹
ne dũ relaxare aĩm volum⁹ ſaluamus omnẽ ar-
moniã q̃ſi ocentũ q̃dã bonoꝝ opm. et tuli⁹ dic̃ in
.ſ. de offi. q̃ ſic̃ pueris nõ omnẽ ludendi licẽciã
dam⁹. ꝫ eã que ab honeſtis accõibꝫ nõ ſit aliena.
ſic in ipo ioco aliq̃ꝫ ꝓbi ingenij lumẽ ut eluceat.
tcio aũt attẽdendũ eſt ſic̃ et in oĩbꝫ hũanis accõi-
bus ut cõgruat pſone et tp̃i et loco et ſcõm alias
c̃umſtãcias debite ordineẽ. ut ſcz ſit tp̃e et homie
dign⁹. ut tuli⁹ dic̃ ibidẽ. huĩoi aũt ſcõm regl'az
rõnis ordĩanẽ. habit⁹ autẽ ſcõm rõez opans ẽ vt⁹
moralis. et ideo c̃ca ludos p̃t ee aliq̃ virt⁹ q̃m phs
eutropeliã noĩat. et ſ̃ aliquis eutropelus a bona
ꝺ́ſtione. q̃a ſcz bñ ouertit aliqua dicta uł facta ĩ
ſolacũ. ⁊ inq̃ũ p hanc vtutẽ hõ refrenaẽ ab in-
moderancia ludoꝝ ſub modeſtia otineẽ ℣ Ad. j g̃
dõ q̃ ſic̃ dictũ eſt iocoſa debẽt ogruẽ negocijs ⁊ p-
ſonis vñ et tuli⁹ dic̃ in .ſ. rethoricorũ q̃ qñ au-
ditores ſũt defatigati nõ eſt inutile ab aliqua re
noua aut ridiculoſa oratorẽ inᵹpe ſi tñ rei dig-
nitas non admit iocãdi facultatẽ doctrina autẽ
ſaĉ maxis rebꝫ intẽdit ſcõm i⁹ p̃ũ. vnj. audite
qñ rebꝫ magnis locuta ſũt. vñ ambro⁹ nõ exclu
dit vniũſalit̃ iocũ a ꝺ́ſacõne hũana. ꝫ a doctna
ſacra. vnde premittit. licet interdũ honeſta ioca
ac ſuauia ſint tñ ab eccl̃ia abhorrenẽ regl'a qñ q̃ĩ
ſẽpturis ſcĩis nõ repim⁹ ea quẽadmodũ vſurpare
poſſum⁹ ℣ Ad. ij. dõ. q̃ verbũ i⁹ ẽſoſtimi eſt in-
telligendũ de illis q̃ inordĩate ludis vtunt̃ et p̃ci-
pue eoꝝ qui finẽ in delectacõe ludi ꝺ́ſtituũt. ſic̃ de
quibuſdã ſ̃ ſapĩc. xv. eſtimauerũt ee ludũ vitã
nr̃az. cõtra q̃ꝺ dic̃ tuli⁹ ĩ .ſ. de offi. nõ ita gñati
a nat̃a ſum⁹ ut ad ludũ et iocũ facti ee videam̃.
ꝫ ad ſeueritatẽ potius et ad quedã ſtudia g̃uiora
atq; maiora ℣ Ad. nj. dõ. q̃ ipe opacões ludi ſcõz
ſuã ſp̃z nõ ordinanẽ ad aliquẽ finẽ. ꝫ delectacio q̃
ĩ talibꝫ actibꝫ hẽẽ ordinaẽ ad aliq̃ aĩe recreacõm
et quietẽ ⁊ ſcõm hoc ſi fiat moꝺate licet uti ludo.
vñ tuli⁹ dicit in .ſ. de offi. ludo et ioco uti qnꝺẽ
licet. ꝫ ſic̃ ſompno et quietibꝫ ceteris tũc cũ g̃uibꝫ
ſerioſiſq; rebus ſatiffecerimus

Ad. nj. ſic ꝓcedi. vł q̃ in ſuperfluitate ludi
nõ poſſit eſſe pc̃m. i⁹ enĩ q̃ꝺ excuſat a pc̃to
nõ videẽ ee pc̃m. lud⁹ enĩ excuſat a pc̃to. multa
enĩ ſi ĩ ſerio fierẽt g̃uia pc̃ta eent. q̃ ꝺ̃ ioco fc̃ta
uł nulla uł leuia ſũt. g̃ vł q̃ in ſuphabũdancia
ludi nõ ſit pc̃m ℣ Ad. oĩa alia vicia reducunt̃ ad
ſeptem vicia capitalia ut gregoriꝰ dicit. xxxj.
mo. ꝫ ſuphabũdancia ĩ ludis nõ vł reduci ad ali-
quod capitaliũ vicioꝝ. g̃ vł q̃ nõ ſit pc̃m ℣ Ad.
maxime hiſt̃ones ĩ ludo videnẽ ſuphabũdare qu
totã vitã ſuã ordinãt ad ludendũ. ſi g̃ ſuphabũ
dancia ludi eẽt pc̃m. tũc omnes hiſt̃ones eent in
ſtatu pc̃ti. peccarẽt eciã oñes qui eoꝝ miniſterio
vterenẽ uł qui eis aliqua largirenẽ tãq̃ pc̃ti fau
tores q̃ꝺ vł ee fl'm. legiẽ enĩ in vitas p̃rm q̃ bẽo
papiturio reuelatũ eſt q̃ quꝺã ioculator futur⁹
erat ſibi ꝺ́ſors in vita futura ℣ Sed contra eſt q

ſup illud p̃ũ. xmj. ris⁹ dolore miſcebiẽ et extre-
ma gaudia luct⁹ occupat dicit glo. luct⁹ ꝓpetuus
ſ ̃ in ſupfluitate ludi eſt inordinat⁹ ris⁹ ⁊ inordi-
natũ gaudiũ. g̃ ẽ ibi pc̃m mortale cui ſoli debeẽ
luct⁹ ꝓpetuus ℣ ñ dõ. q̃ in oĩ eo q̃ꝺ eſt diri-
gibile ſcõm rõz ſupfluũ ſ̃ q̃ꝺ regulã rõis excedit
diminutũ aut ſ̃ q̃ꝺ deficit a regl'a rõis. dictũ eſt
autẽ q̃ ludicra ſiue iocoſa ẏba uł facta ſũt diri-
gibilia ſcõm rõez. et ideo ſupfluũ in ludo accipiẽ
ut excedit q̃ꝺ quidẽ p̃t ee dupl'r. vno mõ ex ipſa
ſp̃e accionũ que aſſumunt̃ ĩ ludũ q̃ꝺ quidẽ iocãdi
gen⁹ ſcõm tuliũ ſ̃ ee illiberale petulãs flagitioſũ
obſtenũ. q̃ñ ſcz utiẽ aliq̃s cauſa ludi ẽpibꝫ ẏbis
uł factis uł eciã hys q̃ vergũt in ꝓximi nocumẽ
tũ que de ſe ſũt pc̃ta mortalia. et ſic p̃z q̃ exceſſ⁹
in ludo eſt pc̃m mortale. alio autẽ modo p̃t ee ex-
ceſſ⁹ ĩ ludo ſcõz defectũ debitaꝝ c̃umſtãciaꝝ puta
cũ aliq̃ vtunẽ ludo uł tp̃ibꝫ uł locis indebitis aut
eciã ꝓter ouẽienciã negocij ſeu pſone. ⁊ hoc quidẽ
q̃ñq; p̃t ee pc̃m mortale ꝓpter vehemenciã affect⁹
ad ludũ cuius delectacõez ꝓponit aliq̃s delectacõni
dei uł eccl̃ie talibꝫ ludi uti nõ refugiat. q̃ñq; aũt
eſt pc̃m veniale. puta ſi aliq̃s non tñ afficiẽ ad
ludũ q̃ ꝓpter hoc velit aliquid ꝺ́a deũ ꝺ́mittere
℣ Ad. j. g̃ dõ. q̃ aliq̃ ſũt pc̃ta ꝓpter ſolã intẽcõz.
q̃a ĩ iniuriã alicui⁹ fiũt q̃ꝫ quidẽ intencõz excludit
lud⁹ cui⁹ intencõ ad delectacõz ferẽ nõ ad iniuriã
alicui⁹ et in talibus lud⁹ excuſat a pc̃to uł pc̃m
diminuit quedã vero ſũt q̃ ſcõm ſuã ſp̃z ſũt pc̃ta
ſic̃ homicidiũ fornicacio et ſil'ia et talia nõ excu-
ſanẽ p ludũ q̃ñ ymmo ex hys lud⁹ reddiẽ flagi-
cioſ⁹ et obſten⁹ ℣ Ad. ij. dõ. q̃ ſupfuitas in ludo
ꝑtinet ad ineptã letic̃iã quã g̃g⁹ dic̃ ee filiã gule.
vñ exo. xxxij. ſ̃ ſedit ꝓp'ls mãducare et bibẽ et
ſurrexerũt ludẽ ℣ Ad. nj. dõ. q̃ ſic̃ dictũ eſt ludus
eſt n̄ceſ⁹ ad ꝺ́ſacõez hũane vite ad oĩa aũt q̃ ſũt
vtilia ꝺ́ſacõi hũane deputari p̃nt aliq̃ officia li-
cita. et ideo eciã officiũ hiſt̃onũ q̃ꝺ ordinaẽ ad ſo-
laciũ hoĩbꝫ exhibendũ nõ eſt ſcõm ſe illicitũ. nec
ſũt ĩ ſtatu pc̃ti. ꝺ̃umꝺo moꝺate ludo vtanẽ ideſt
nõ vtendo aliq̃bꝫ illicitis ẏbis uł factis ad ludũ
et nõ adhibendo ludũ negocijs et tp̃ibꝫ indebitis
g̃uis ĩ rebꝫ hũanis nõ vtanẽ alio officio p opacõz
ad alios hoĩes tñ p opacõnez ad ſeipos et ad ꝺ́eum
alias hñt ſerioſas et vtuoſas opacões puta dum
orant et ſuas paſſiones et opacões ꝺ́ponũt et qñq;
eciã paupibus elemoſinas largiunt̃ vnde illi qui
moderate eis ſubueniũt nõ peccãt ꝫ iuſte faciũt
mercedẽ miſterij eoꝝ eis tribuendo ſi q̃ꝫ aũt ſup-
fluã ſua in tales ꝺ́ſumũt uel eciã ſuſtentãt illos
hiſt̃ones qui illicitis ludis vtũẽ peccãt. q̃ſi eos ĩ
pc̃to fouẽtes. vñ aug⁹ dic̃ ſup ioh̃ez. q̃ ꝺ̃onare res
ſuas hiſt̃onibꝫ viciũ eſt ĩmane niſi forte aliquis
hiſto eẽt in extrema nc̃itate in qua eſſet ei ſub-
ueniendũ. dicit enĩ ambro⁹ in li⁹ de offi. paſce fa-
me morientẽ quiſquis enĩ paſcẽdo hoĩem ſeruare
poteris ſi nõ paueris occiꝺiſti

Ad. mj. ſic ꝓcediẽ. vł q̃ in defectu ludi non
ꝺ́ſiſtat aliq̃ꝺ pc̃m. nullũ enĩ pc̃m inꝺicaẽ

penitẽti · ſz aug⁹ dicit de penitẽte loquẽs cohibeat
ſe a ludis a ſpectaculis ſeculi q̃ pfectã oſequi vult
remiſſionis graciã · g̃ in defectu ludi nõ eſt aliq̃s
pcm ¶ ꝯ · nullũ pcm ponit in ꝺmẽdacõe ſcõz ·
ſz i ꝺmẽdacõe quoꝛũdã ponit qꝺ a ludo abſtiuerit ·
ſ̃ enĩ iẽ · xv · nõ ſedi i ꝺſilio ludencium · et thobie
nj · ſ̃ nũq̃ cũ ludentibꝫ miſcui me · neq̃ cũ hys q̃
in leuitate ſenſ⁹ ambulãt ptricipẽ me p̃bui · g̃ in
defectu ludi nõ p̃t ee pcm ¶ ꝯ · andꝛonic⁹ ponit
auſteritatẽ quã inẽ vtutes nũat ee habitũ ſcõm
quẽ aliq̃ nec afferũt alijs delectacões collocucionũ
neq̃ ab hys recipiũt · ſz hoc ptinz ad defectũ ludi ·
g̃ de fact⁹ ludi magis ptinet ad virtutẽ q̃ ad vi-
ciũ ¶ Sed cõtra eſt qꝺ phs in · ij⁹ · 7 · mj · eth̃ ponit
defectũ in ludo ee vicioſũ ¶ Rñ dꝺ · qꝺ oñe qꝺ eſt
extra rõez in rebꝫ hũanis vicioſũ eſt · eſt aũt ſ̃ rõz
ut aliq̃s ſe alijs oneroſũ exhibeat puta dũ nichil
delectabile exhibet et eciã alioꝝ delectacões impe-
dit · vñ ſeneca dicit · ſic te geras ſapiẽter qꝺ null⁹
te habeat tãq̃ aſpectũ · nec ꝛtẽpnat q̃ſi vilem · illi
aũt q̃ i ludo deficiũt · nec ipſi dicũt aliq̃ ridicm
7 dicẽtibꝫ moleſti ſũt · q̃a ſcz moꝺatos alioꝝ ludos
nõ recipiũt · 7 ideo tales vicioſi ſũt · et dicũ duri
et agreſtes ut phs dicit in · mj · eth̃ · ſz q̃a lud⁹ eſt
vtilis ꝓpter quietẽ et delectacõez · delectacio aũt et
quies nõ ꝓpter ſe q̃runt in hũana vita · ſed ꝓpter
opacõem ut ſ̃ in · x⁰ · eth̃ · ideo defect⁹ ludi mi⁹ eſt
vicioſ⁹ q̃z ludi ſup exceſſ⁹ · vñ phs dicit i · ix⁰ · eth̃ ·
qꝺ pauci amici ꝓpẽ delectacõez ſũt habẽdi · q̃a paꝛ
de delectacõne ſufficit ad vitã g̃ſi p ꝺimẽto · ſicut
parũ de ſale ſufficit in cibo ¶ ad · j · g̃ dꝺ · qꝺ quia
penitẽtibꝫ luct⁹ indicit̃ p pctis · ideo indicit̃ eis
ludus · nec hoc ptinz ad viciũ defect⁹ · q̃a hoc ipm
eſt ſcõm rõez qꝺ i eis lud⁹ diminuat̃ ¶ ad · ij · dꝺ ·
qꝺ iẽmias ibi loquit̃ ſcõm cõgruenciã tp̃is cuius
ſtat⁹ magis luctũ reqrebat · vñ ſubdit · ſolus ſe-
debã · qm̃ amaritudine repleſti me · qꝺ aũt ſ̃ tho ·
nj · ptinz ad ludũ ſupfluũ qꝺ pt̃z ex eo qꝺ ſequit̃ ·
neq̃ cũ hys q̃ i leuitate ambulãt ptricipẽ me p̃bui
¶ ad · nj · dꝺ · qꝺ auſteritas ſcõz qꝺ eſt virt⁹ nõ ex-
cludit oñes delectacões · ſz ſupfluas et inoꝛꝺinatas ·
vñ vi⁹ ptinẽ ad affabilitatẽ q̃m phs aĩciciã noiat
uel ad eutropeliã ſiue iocũꝺitatẽ et tñ nomiat ee
diffinit eã ſic ſecundũ oueniencĩã ad temperanciã
cuius eſt delectaciones reprimere

OEinde oſiꝺandũ eſt de modeſtia ſcõm
qꝺ conſiſtit i exteriori apparatu Et eca
h⁰ q̃runt duo Primo vtz eca extioꝛẽ
appetitũ poſſit ee vtus et viciũ Scꝺo
vtrũ mulieres peccãt mortaliter in ſupfluo ornatu
Ad · j · ſic pceꝺit · vi⁹ qꝺ eca extioꝛẽ ornatũ nõ
poſſit ee vt⁹ et viciũ · exterior enĩ ornatus
nõ ineſt nobis a nã · vñ et ſcõz diuerſitatẽ tp̃m
et locoꝝ varianẽ · vñ aug⁹ dicit in · nj · de doctna
xp̃iana · qꝺ talares et manicatas tunicas habere
apud vetes romãos flagiciũ erat · nũc aũt honeſ-
to loco natis nõ eas habẽ flagiciũ ẽ · ſz ſic phs dic̃
in · ij⁹ · eth̃ · a nã ineſt i nob aptitudo ad vtutes ·
g̃ eca huĩoi nõ eſt vt⁹ 7 viciũ ¶ ꝯ · ſi eca extioꝛ
cultũ eet vt⁹ et viciũ oporteret qꝺ eciã ſupfluitas
in talibꝫ eet vicioſa · et eciã defect⁹ vicioſ⁹ · ſz ſup-
fluitas i cultu extiori nõ vi⁹ ee vicioſa · q̃a ſacꝺo-
tes 7 miſteri altaris i ſacro miſterio p̃cioſiſſimis
veſtibꝫ vtunt̃ · ſimilit̃ eciã defect⁹ i talibꝫ nõ vi⁹ ee
vicioſ⁹ · q̃a in laudẽ quoꝛũdam ſ̃ ad heb · xj⁰ · ecui-
erũt in me lotis et i pellibꝫ caprinis · nõ g̃ vi⁹ qꝺ i
talibꝫ poſſit ee virt⁹ · et viciũ ¶ ꝯ omis vt⁹ aut
eſt theologica aut moꝛalis aut intellectualis · ſed
eca huĩoi nõ ꝺſiſtit vtus intellectualis · q̃ pficit̃ in
aliqua ognicione veritatis · ſimiliter eciã nec eſt
ibi virt⁹ theologica q̃ habet deũ p obiecto nec eſt
eciã ibi aliqua vtutũ moꝛaliũ q̃s phs tãgit · g̃ vi⁹
qꝺ eca huĩoi cultũ nõ poſſit ee vir⁹ et viciũ ¶ Sz
extra honeſtas ad vtutẽ ptinet · ſz i exteriori cultu
conſideraẽ quedã honeſtas · dicit enĩ ambro⁹ in · j⁰ · de
offi · decoꝛ coꝛpis nõ ſit affectat⁹ · ſz naturalr ſimplex
neglect⁹ magis q̃z expedit⁹ · nõ precioſis 7 albenti-
bꝫ ab int⁹ veſtimentis · ſz oñibꝫ ut honeſtati uel
neceſitati nichil deſit nichil accedat nitori · g̃ i exte-
rioꝛi cultu p̃t ee virt⁹ 7 viciũ ¶ Rñ dꝺ · qꝺ i ipis
rebꝫ extioꝛibꝫ quibꝫ hõ vtit̃ nõ eſt aliq̃s viciũ · ſed
ex pte hoĩs q̃ immoꝺate utit̃ eis q̃ quiꝺẽ immoꝺan-
cia p̃t ee dupl⁹r · vno quiꝺẽ mõ p opacõez ad conſue-
tudinẽ hoĩm cũ quibꝫ aliq̃s viuit · vñ dicit aug⁹
in · nj · of · q̃ cõtra mores hoĩm ſũt flagicia p moꝛ
diũſitate vitãda ſũt ut pactũ interſe ciuitatis 7
gẽtis oſuetudine uel lege firmatũ nulli⁹ ciuis a
pegrĩ libidine violet̃ · ẽpis enĩ eſt oĩs ps vniuſo
ſuo nõ ogruẽs · alioꝛ p̃t ee immoꝺancia in vſu ta-
liũ rez ex ioꝛꝺiato affectu vtẽtis ex q̃ q̃nq̃ otigit
qꝺ hõ nimis libidinoſe talibꝫ vtat̃ ſiue ſcõm oſue-
tudinẽ eoꝝ cũ q̃bꝫ viuit · ſiue p̃ter eoꝝ cõſuetudi-
nẽ · vñ aug⁹ dicit i · ij⁰ · de doctna xp̃iana · in vſu
rez abeſſe oportet libidinẽ q̃ nõ ſolũ ipa eoꝝ inter
q̃s viuit oſuetudine nequit̃ abutat̃ · ſz eciã ſepe
fines ei⁹ egreſſa feditatẽ ſuã que inter clauſtra
moꝝ ſolempnũ latitabat flagicioſiſſima erupcõe
manifeſtat · contingit aũt iſta inoꝛꝺiacio affect⁹
explicit̃ q̃tũ ad ſuphabũdanciã · vno⁹ p hoc qꝺ aliq̃s
ex ſupfluo cultu veſtiũ hoĩm g̃laz q̃rit prout ſcz
veſtes et alia huĩoi ptinẽt ad quẽdã ornatũ · vñ
gg⁹ dicit i quadã omelia · ſũt nõnulli qui cultũ
ſubtiliũ p̃cioſarumq̃ veſtiũ nõ putãt ee pcm qꝺ viz
ſi culpa nõ eet nequaq̃ ſimo dei tã vigilãter exp-
mẽt qꝺ diues qui torquebat̃ apud inferos biſſo et
purpura indut⁹ fuiſſet · nemo q̃pe veſtimẽta p̃-
cipua ſcz excedẽcia q̃pm ſtatũ niſi ad inanẽ g̃lam
q̃rit · alioꝛ ſcõm qꝺ nõ p ſupfluũ cultũ veſtiũ q̃rit
delicias ſcõz qꝺ veſtis oꝛꝺinat̃ ad coꝛpis fomentũ ·
eciõ ſcõz qꝺ nimiã ſollicitudinẽ apponit ad extioꝛẽ
veſtiũ cultũ eciã ſi non ſit aliq̃ inoꝛꝺinacõ ex pte
finis · et ſcõm h⁰ andꝛonicus ponit tres virtutes
eca extioꝛẽ cultũ · ſcz hũilitatẽ q̃ excludit intẽcõez
gle · vñ dic̃ qꝺ humilitas ẽ habit⁹ nõ ſuphabũdãs
in ſumptibꝫ et ꝓparacõibꝫ · et p ſe ſufficiencĩã que
excludit intencõz deliciaꝝ · vñ dicit qꝺ p ſe ſuffici-
encia · eſt hitus ꝛtẽtus q̃bꝫ oportet 7 determiatiua
eoꝝ q̃ ad vitã oueniũt · ſcz id⁰ apli · ſ̃ · ad thy · vlẽ

habẽtes alimẽta et quibꝫ tegam̃ hꝭ ꝺtenti sum⁹ ⁊ simplicitatẽ que excludit supfluã sollicitudinẽ caliũ · vñ dic̃ qꝫ simplicitas ẽ habit⁹ ꝺtẽtus hꝭ que ꝺtingũt · ex pte aũt defect⁹ sil'r pt̃ ee aliqua i ordinacio p affectũ · vno quidẽ mõ ex negligẽcia hoĩs ꝙ nõ adhibꝫ studiũ ul' laborẽ ad hoc qꝫ exteriori cultu vtaĩ scõm qꝫ oportet · vñ phs dicit i · vij° · etħ · qꝫ ad mollicie ptinet qꝫ aliqs trahat vestimẽtũ p terrã ut nõ laboret eleuãdo ipm · alio ex eo qꝫ ipm defectũ exteriꝭ cult⁹ ad gl'az ordinat · vnde dicit aug⁹ in libro de sermone dñi in mõte · nõ in solo rex corpea nitore atqꝫ pompa sꝫ eciã in ipis sordibꝫ et lutosis ee posse iactanciam · et eo picuꝫ losiorẽ quo sub noie huiusmõi dei decipit · ut phs dicit in · mꝫ · etħ · qꝫ suphabũdanciã ⁊ inordinat⁹ defect⁹ ad iactanciã ptinet ℣ Ad · j · g̃ dõ · qꝫ q̃uis ipse cult⁹ exteriꝭ nõ sit a na tñ ad naĩalem rõem ptinꝫ ut exteriorẽ cultũ moderet et scõꝫ hoc innati sum⁹ hanc vtutẽ susc̃ipe q̃ exteriorẽ cultũ moderaĩ ℣ Ad · ij · dõ · qꝫ illi q̃ indignitatibꝫ ꝺstituunt · ul' eciã miſteri altaris pciosioribꝫ vestibꝫ q̃z ceti induunt nõ ꝓpter sui gl'az · sꝫ ad signandã excellẽciam sui miſterij ul' cult⁹ diui · ⁊ ideo in eis nõ est viciosꝰ · vñ aug⁹ dicit i · nꝫ · de doctna xp̃iana · q̃sq̃s sic vtit̃ exteriorib⁹ rebꝫ ut metas ꝺsuetudis bonoꝫ inter q̃s versaĩ excedat aut aliqd significat a flagiciosꝰ est · dũ scꝫ ꝓpter delicias · aut ostẽtacoꝫ talibꝫ utit̃ · sil'r eciã ex pte defect⁹ cõtingit ee pcm̃ · nõ tñ semp q̃ vilioribꝫ uestibꝫ q̃z ceti utit̃ peccat · si enĩ hoc facit ꝓpter iactanciã ul' supbiã ut se ceteris pferret viciũ supsticoꝰ is est · si aut̃ hoc facit ꝓp̃ maceracoꝫ carnis ul' hũiliacoꝫ spũs ad vtutẽ tẽpancie ptinet · vñ aug⁹ dic̃ in · nꝫ · de doc · xp̃iã · quisq̃s r̃stricti⁹ rebꝫ vtitur q̃z se habeãt mores eoꝝ cũ quibꝫ viuit aut tẽpat⁹ aut supsticios⁹ est · pcipue aũt ꝺpetit vilibꝫ vestimentis vti hꝭ q̃ alios et vbo et exẽplo ad pniaꝫ hortaĩ sic̃ fecerũt ꝓphe de q̃bꝫ apl's ibi loquit̃ · vñ q̃dã glosa dic̃ matħ · nꝫ qui pniam p̃dicat habitũ pñie ptendit ℣ Ad · nj · dõ · qꝫ huiusmõi exteriꝭ ct⁹ indiciũ qꝺam est ꝺiccõis hũane · et ideo excess⁹ et defect⁹ ⁊ mediũ in talibꝫ reduci pñt ad vtutẽ veritatis q̃m phs ponit ꝺca fcta et dcta q̃bꝫ aliqd de statu hoĩs signaĩ

Ad · ij · sic ꝓdit̃ · vi qꝫ ornat⁹ mlier nõ sine sine pcõ mortali · oñe enĩ qꝺ est ꝺ p̃ceptũ diuine legis est pcm̃ mortale · sꝫ ornat⁹ mlier est ꝺtra p̃ceptũ diuine legis · ꝺ enĩ · j · petri · nꝫ · q̃z scꝫ mlier sit nõ extñsec⁹ capillaĩa aut ẽcũdacio auri aut induméti vestimentoꝝ cult⁹ · vbi dicit glosa cipani serico ⁊ purpura induite xp̃m · sincẽ induẽ nõ pñt auro et margaritis adornate et monilibꝫ ornamẽta mẽtis et corpis perdiderũt · sꝫ hoc nõ fit nisi p pcm̃ mortale · g̃ ornat⁹ mlier nõ pt̃ ee sine pcõ mortali ℣ Ꝺ · cypan⁹ dicit in libro de habitu vginũ · nõ virgines tantũ aut viduas sꝫ et nuptas · puta eciã oñes oĩno femias admonẽdas · qꝫ op⁹ dei et fucturã ei⁹ · et plasma adulterare nullo mõ ꝺbeãt adhibito flauo colore ul' nigro pulue · ul' rubore · aut q̃libet lineamẽta nociua corrũpente

medicamie · et postea sbdit · man⁹ deo inferũt qñ ꝺ qꝺ ille formauit reformare ꝺtendũt · impugnacio ista · est diui opis puaricacõ · et veritatis deũ videt nõ potis · qñ oculi tui nõ sũt q̃s de⁹ fecit · sed quos dya⁹ infecit · de inimico tuo compta · cũ illo piter arsura · sꝫ hoc nõ ꝺbeĩ nisi pcõ mortali · g̃ ornat⁹ mlieris nõ est sine pcõ mortali ℣ Ꝺ · sicut nõ ogruit mulieri qꝫ veste virili vtaĩ · ita ei eciã nõ ꝺpetit qꝫ ioꝺdiato ornatu vtaĩ · sꝫ pmũ ẽ pcm̃ · sm̃ enĩ deuĩ · xxij° · nõ iduaĩ mlier veste virili nec vir veste mlieb · ꝓbiã vi qꝫ supflu⁹ ornat⁹ mlier sit pcm̃ mortale ℣ Sed ꝺ est quia scõm h⁹ videreĩ qꝫ artifices huiusmõi ornamẽta ꝓparãtes mortaliter peccareĩ ℣ Ñ dõ · qꝫ ẽca ornamẽta mlieꝝ sũt eaꝺ intẽdenda q̃ supꝰ oñiter dicta sũt ẽca exteriorẽ cultũ ⁊ insup qꝺã aliud spẽale · qꝫ scꝫ muliebꝭ cultus viros ad lasciuiam puocat · scõm iꝺpũ · vij° · ecce mulier occurrit illi ornatu meretricõ ꝓparata ad decipiendũ aĩas · pt̃ tñ mlier licite opam dare ad hoc qꝫ viro suo placeat ne p ei⁹ ꝺtemptũ in adulteriũ labaĩ · vñ ꝺ · j · ad cor · vij° · qꝫ mlier q̃ nupta ẽ · cogitat q̃ sũt mũdi quõ placeat viro · ⁊ ideo si mlier ꝺiugata ad h⁹ se ornet ut viro suo placeat · pt̃ hoc facẽ absq̃z pcõ · ille aũt mlieres q̃ viros nõ habẽt nec volũt hr̃e et sũt in statu nõ habẽdi nõ pñt absq̃z pcõ appetẽ placẽ virꝰ aspectibꝫ ad ꝺcupiscendũ quia h⁹ est dare eis intẽtiuũ peccãdi ⁊ si quĩdã hac intencõne se ornẽt ut alios ꝓpoĩat ad ꝺcupiaz mortaliꝫ peccãt · si aũt ex quadã leuitate · ul' eciã ex quadã vanitate ꝓpter iactãciam q̃ꝺã nõ sp est pcm̃ mortale · sꝫ q̃z veniale · et eaꝺ racõ q̃ꝫ ad hoc est de viris · vñ aug⁹ dicit in ep̃ · ad possidiũ · nolo ut de ornamẽtis auri uel vestis ꝓpam habeas inphibẽdo sniaz nisi in eis qui neq̃z ꝺiugati sũt neq̃z ꝺiugari cupiẽtes cogitare debẽt quõ placeãt deo · illi aut̃ cogitant que sũt mũdi quõ placeãt ul' viri vxoribꝫ ul' mlieres maritis · ut qꝫ capillos nudare feĩas q̃s eciã caput velare apl's iubet · nec maritatã decet in q̃ tñ casu possẽt aliq̃a pcõ excusari · qñ hoc nõ fiẽt ex aliq̃ vanitate · sꝫ ꝓp̃ ꝺtiã ꝺsuetudinẽ q̃uis talis ꝺsuetudo nõ sit laudabilis ℣ Ꝺ · j · g̃ dõ · qꝫ sic̃ glosa ibidẽ dic̃ · mlieres eoꝝ q̃ i tribulacõne erãt ꝺtẽpnebãt viros ⁊ ut alijs placẽnt se pulchre ornabãt qꝺ fieri apl's phibet i q̃ eciã casu loquit̃ cꝓan⁹ · nõ aũt phibet mlieribꝫ ꝺiugatis ornari ut placeãt viris ne deĩ eis occasio peccãdi cũ alijs · vñ ap⁹ · j · ad thy · ij° · dicit · mlieres i hitu ornato cũ vẽcundia ⁊ sobrietate ornantes se · nõ in tortis ẽnibꝫ aut auro aut margitis aꝺ veste pciosa · p qꝺ daĩ intelligi qꝫ sob⁹ ⁊ iocꝺiat⁹ ornat⁹ nõ phibeĩ mlieribꝫ · sꝫ supflu⁹ et inuẽcund⁹ ⁊ ipudic⁹ ℣ Ad · ij · dõ · qꝫ mlieꝝ fucacio de q̃ cꝓan⁹ loquit̃ est quedã spẽs fucacõis q̃ nõ pt̃ ee sine pcõ · vñ aug⁹ dic̃ in ep̃ · ad possidiũ · fucari figmẽtis quo rubicũdior ul' cãdidior appareat · adulterina fallacia est · q̃ nõ dubito eciã ipsos maritos se velle decipi · quibus solũ pmittẽde sũt femie ornari scõm veniã nõ scõm impũ · nõ semper tñ talis fucacio est cũ pcõ mortali · sꝫ solũ

qñ fit ꝓpter laſciuiã uł in dei ꝺtemptũ in quibus caſibꝫ loquit̃ cipianꝰ · ſciendũ tñ qꝺ aliud eſt fingẽ pulchritudinẽ nõ habitã ⁊ aliud occulcare ẽpitudinẽ ex aliq̃ cauſa ꝓuenientẽ · puta egritudine · uł aliquo huiuſmoꝺi · hoc enĩ eſt licitũ ꝺa ſcõz apłm · j · ad cor · q̃ putamꝰ ignobiliora mẽbra corꝑis ee hys honorẽ habũdancioꝛẽ circũdamꝰ ℟ Ad · nj · ꝺo · qꝺ ſic dictũ eſt cultꝰ extioꝛ debꝫ ꝺpettẽ ꝺicõi pſone · ſcõz ꝺmũez ꝺſuetudinẽ · ⁊ ideo de ſe vicioſũ eſt qꝺ mulier vtaẽ veſte virili aut ecõuerſo · ꝑcipue quia hꝰ ꝑt ee cauſa laſciuie · et ſpẽalit̃ ꝓhibeẽ ĩ legẽ · qua gẽtiles tali mutacõe habitꝰ vtebanẽ ad ꝺolatrie ſupſticõez · ꝑt tñ q̃z hoꝛ fieri ſine pcõ ꝓt̃ aliquã nc̃itatẽ · uł cauſa ſe occultãꝺi ab hoſtibꝫ · uł ꝓpter defectũ altꝰ veſtimẽti uł ꝓpter aliqꝺ aluꝺ huiuſmoꝺi ℟ Ad · mj · ꝺo · qꝺ ſi qua ars eſt ad faciendũ aliqua opa q̃bꝫ hoĩes vti nõ ꝑñt abſq̃z pcõ ꝑ oñs artifices talia faciendo peccarẽt utpote prebẽtes directe alijs occaſiõez peccãꝺi · puta ſi q̃s fabꝛicaret ꝺolaẽ uel aliqua ad cultũ ꝺolatẽ ptinẽcia · ſi qua vero ars ſit cuiꝰ opibꝫ · hoĩes ꝑñt bene et male vti · ſic̃ gladij ſagitte ⁊ alia huiuſmoꝺi · vꝫ taliũ arcuũ nõ eſt peccatũ et hec ſole artes ſũt ꝺicẽꝺe · vñ ꝯſoꝰ ꝺic̃ ſup math · eas ſolas oportet artes vocare · q̃ nc̃ioꝛ et eoꝝ q̃ ptinẽt vitã nr̃aꝫ ſũt ẽbutiue et ꝺſtructiue · ſi tñ opibꝫ alicuiꝰ artis ut pluries · aliq̃ male vterent̃ q̃z ꝺe ſe nõ ſint illicite ſũt tamen ꝓ effectũ ꝑncipis a ciuitate extirpãꝺe �

ꝺo · qꝺ ſic apꝰ ꝺicit · j · ad thy · j · finis ꝑcepti caritas eſt · ad quã duobꝫ ꝑceptis inducim̃ ptinẽtibꝫ ꝺilec cõem ꝺei et ꝓximi · et ideo illa ꝑcepta in decalogo ponunt̃ que ꝺirecciꝰ ordiant̃ ad ꝺilecc̃oez ꝺei et ꝓximi · int̃ vicia aũt tẽpancie oppoſita maxime ꝺilecc̃oni ꝓximi vł opponi aꝺulteriũ per qꝺ aliquis vſurpat ſibi rẽ alienã abutẽꝺo ſcz vxorẽ ꝓximi · ⁊ ꝺo int̃ ꝑcep̃ decalogi ꝑcipue ꝓhibeẽ aꝺulteriũ · non ſolũ ſcõm qꝺ ope exerceẽ · ſꝫ ecĩã ſcõm qꝺ corꝺe ꝺcupiſciẽ ℟ Ad · j · g̃ ꝺo · qꝺ int̃ ſpẽs viciꝝ q̃ opponunt̃ fortitudini · nulla eſt q̃ ita directe ꝺtrarieẽ ꝺilecc̃oi proximi ſic̃ aꝺulteriũ qꝺ eſt ſpẽs luxurie que tẽpancie ꝺ̃triaẽ et tñ uiciũ audacie q̃ opponit̃ fortitudi q̃z ſolet ee cauſa homicidij qꝺ int̃ ꝑcepta decalogi ꝓhibeẽ · ꝺ enĩ ecc̃ · vnj · cũ audace nõ eas in via ne forte grauet mala ſua ĩ te ℟ Ad · ij · ꝺo · qꝺ gula nõ directe opponit̃ ꝺilecc̃oi ꝓximi ſic̃ aꝺulteriũ · neq̃z aliq̃ alia ſpẽs luxurie · non enĩ tãta fit iniuria pr̃i ꝑ ſtupꝝ vginis q̃ nõ e eiꝰ ꝺnubio deputata q̃z̃ta fit iniuria viro per aꝺulteriũ cuiꝰ corꝑis pt̃aẽ ipe habz nõ vxor ℟ Ad · nj · ꝺo · qꝺ ꝑcep decalogi ut ſup ꝺcm e ſũt quedã vł̃ia ꝺiuĩe legis p̃ncipia · vñ oportet ea ee ꝺnia · nõ poterant autẽ aliq̃ ꝑcepta ꝺnia affirmatiua de tẽpancia dari q̃a vꝰ eiꝰ variaẽ ſcõm ꝺiuſa tp̃a ſic̃ augꝰ ꝺic̃ in liº de bono ꝺiugali ⁊ b · ꝺiuſã hoĩm legẽ ⁊ ꝺſuetudiẽ

Ad · ij · ſic ꝓꝺic̃ · vł qꝺ inc̃ouenienter ẽꝺanẽ in diuĩa lege ꝑcepta de vtutibꝫ ãnexis tẽpancie · ꝑcepta enĩ decalogi ut ꝺictũ eſt ſunt quedã vł̃ia p̃ncipia toti legis ꝺiuĩe · ſꝫ ſuꝑbia eſt viciũ ꝺis pc̃i · ut ꝺ ecc̃ · x · g̃ int̃ ꝑcepta decalogi ꝺebuit aliqꝺ poni ꝓhibitiuũ ſuꝑbie ℟ ℔ · illa ꝑcep̃ maxime ꝺebent in decalogo poni ꝑ que maxime hoĩes inclinanẽ ad legis implecõez · quia iſta viꝺenẽ ee p̃ncipalia · ſꝫ ꝑ humilitatẽ per quã hõ ꝺeo ſubiciẽ maxime vł hõ ꝺiſponi ad obꝺuanciã ꝺiuĩe legis · vñ obediẽcia int̃ gradꝰ humilitatis ꝺputaẽ ut ſ̃ hitũ eſt · et iꝺẽ ecĩã vł ee ꝺo ꝺe mãſuetuꝺie ꝑ quã ſiẽ homo ꝺiuĩe ſcripture nõ ꝺ̃ꝺicat ut augꝰ ꝺicit in · ijº · ꝺe ꝺoc̃na xp̃iana · g̃ vł qꝺ ꝺe humilitate ⁊ mãſuetuꝺine aliq̃ ꝑcepta in decalogo poni ꝺebeaẽ ℟ ℔ · ꝺictũ eſt qꝺ aꝺulteriũ in decalogo ꝓhibeẽ · q̃a ꝺ̃triaẽ ꝺilecc̃oi ꝓximi · ſꝫ ecĩã inordinaco motuũ q̃ ꝺ̃triaẽ modeſtie ꝺilecc̃oi ꝓximi ꝺi opponit̃ · vnde augꝰ ꝺicit ĩ regł̃a in oĩbꝫ motibꝫ nr̃is nichil fiat qꝺ cuiuſq̃z offẽꝺat aſpectũ · g̃ vł qꝺ ecĩã huiuſmoꝺi inoꝛꝺinacio ꝺebuit ꝓhiberi ꝑ aliqꝺ ꝑceptũ decalogi ℟ ℔ · ĩ otrariũ ſufficit auc̃tas ſcripc̃e ℟ ℟ñ ꝺo · qꝺ vtutes tẽpancie ãnexe ꝺupl̃r ꝺſiꝺarj ꝑñt · vnꝰ ſcõz ſe · aliꝰ ſcõm ſuos effectꝰ · ſcõm ſe quiꝺẽ nõ hñt ꝺirectam hitudinẽ ad ꝺilecc̃oez ꝺei uł ꝓximi · ſꝫ magis reſpiciũt q̃ꝺã moꝺacõez eoꝝ que ad ipm hoĩez ptinẽt · quantũ aũt a ꝺeffectꝰ ſuos ꝑñt reſpicẽ ꝺilecc̃oez ꝺei uł ꝓximi et ſcõm hoc aliqua ꝑcepta in decalogo ponunt̃ ptinẽcia ad ꝓhibendũ effectꝰ vicioꝝ oppoſitoꝝ tẽpancie ptibus · ſic̃ ex ira q̃ opponit̃ mãſuetuꝺini ꝓcꝺit interꝺũ aliqs ad homicidiũ qꝺ ĩ ꝺecalogo ꝓhibeẽ · aut ad ſubtrahendũ ꝺebitũ honorẽ parentibꝫ qꝺ ecĩã ꝑt ex ſuperbia prouenire

Deinde conſiderandum eſt de preceptis tẽperancie Et primo de preceptis ipſius tẽperancie Secundo de preceptis ꝑtium eiꝰ ꝺ · j · ſic ꝓꝺic̃ · vł qꝺ ꝑcepta tp̃ancie inc̃ouenienter in lege ꝺiuina ẽꝺanẽ · fortitudo enĩ eſt poci oꝛ virtꝰ q̃z tp̃ancia ut ſ̃ ꝺictũ eſt · ſꝫ nullũ preceptũ fortitudinis ponit̃ int̃ ꝑcepta decalogi q̃ ſũt pociora legis ꝑcepta · g̃ inc̃ouenienter inter ꝑcepta decalogi ponit̃ ꝓhibicio aꝺulterij qꝺ ꝺ̃triaẽ tẽperancie ut ex ſ̃ ꝺictis patet ℟ ℔ · tẽpancia nõ e ſolũ ec̃a venea · ſꝫ ecĩã circa ꝺelectacõez ciboꝝ et potuũ · ſꝫ int̃ ꝑcepta decalogi nõ ꝓhibeẽ aliqꝺ viciũ ptiñs ad ꝺelectacõz ciboꝝ et potuũ aliqꝺ neq̃z ecĩã ptinẽs ad aliquã aliã ſpẽz luxurie · g̃ neq̃z ecĩã ꝺebet poni aliqꝺ ꝑceptũ ꝓhibẽs aꝺulteriũ qꝺ ptinet ad ꝺelecc̃acõez veneoꝝ ℟ ℔ · ꝑncipaliꝰ eſt ĩ intencõe legislatoris inꝺuceꝛe ad vtutes q̃z vicia ꝓhibẽ · ad hꝰ enĩ vicia ꝓhibenẽ ut vtutũ impediẽta tollanẽ · ſed ꝑcepta decalogi ſũt ꝑncipaliora ĩ lege ꝺiuina · g̃ int̃ ꝑcepta decalogi magis ꝺebuit poni · ꝑceptũ aliqꝺ affirmatiuũ directe inducẽs ad vtutẽ tẽperancie q̃z preceptũ negatiuũ ꝓhibẽs aꝺulteriũ qꝺ ei directe opponit̃ · ĩc̃otrariũ eſt auc̃ritas ſcripture ℟ ℟ñ

ex q̄ ecia multi trāsgrediunt p̄cepta pme tabule
Ad.j.g dō.qp supbia est vicium p̄ti.sz latēs in
corde cuiꝰ ecia inordiacō nō ꝑpedit oñiter ab oib⁹.
vñ eiꝰ phibicō nō debuit poni int̄ p̄cepta decalogi
q̄ sūt pma pncipia p se nota Ad.ij.dō qp p̄cep-
ta q̄ p se inducūt ad obbuanciā legis p̄supponūt
iā legē.vñ nō pnt ee pma legis p̄cepta ut in de-
calogo ponant Ad.nj.dō.qp inordiacio extiorū
motuū nō ptinent ad offensā pximi scom ipam
spēz actꝰ sic homicidiū adulteriū et furtū que in
decalogo phibent.sz solū scom qp sūt signa interi
oris inordinacōnis ut sup dictū est

POstq̄z dictū est de singulis vtutib⁹ et
vicijs q̄ ptinēt ad oīm hoīm odiccões
et statꝰ.nūc ostendū est de hys que
spēalit ad alīqs hoies ptinēt.inuenit
aūt dīna int̄ hoies scom ea q̄ ad habitꝰ et actꝰ aie
rōnal ptinēt ep̄lr.vnos scom gras gratis datas.
qa ut dō.j.ad cor.xijꝰ.diuisiones grāz sūt et alij
dat per sp̄m bmo sapie.alij bmo scie ꝛc alia vero
dīna est scōz diūsas vitas actiuā scz et otēplatiaz
que accipit scom diūsa opacionū studia.vnde et
ibidē dō qp diuisiones opacōnum sūt.aliud enī est
studiū opacois i martha q̄ sollicita erat et labo-
rabat circa frequs mīsteriū qō ptinet ad vitā acti-
uā.aliud est i maria q̄ sedēs secꝰ pedes dñi audi-
ebat verbū illiꝰ qp ptinet ad otēplatiuā ut habet
luc.x.tercio scom diuersitatē officioz et statuū
put dō eph.mj.et ipse dedit quosdā quidē apl̄os
q̄sdā aūt ꝓphas.alios vero euāgelistas.alios aūt
pastores et doctores.qō ptinet ad diūsa mīsteria.
de qb⁹ dō.j.cor.xijꝰ.diuisiones mīstracionū sūt.
est aūt attendendū circa gras gr̄is datas de quibus
occurrit ostendo pma qp q̄dā eoz ptinēt ad cogcōz.
quedā vero ad locucōz.quedā vero ad opacōz.oīa
vero q̄ ad ognicōz ptinēt sub ꝓphecia oplēdi p̄nt.
nā ꝓphetica reuelacō se extendit nō solū ad fuc̄os
hoīm euēt⁹ sz eciā ad res diuīas.et q̄tū ad ea que
ꝓponūt oīb⁹ credēda q̄ ptinēt ad fidē et q̄tū ad al-
ciora mīsteria q̄ sūt pfectoz q̄ ptinēt ad sapiam.
eciā ꝓphetica reuelacio de hys q̄ ptinēt ad spūa-
les sūas a qb⁹ uł ad bonū.uł ad malū inducunt
qō ptinet ad discrecōez spirituū.extēdit eciā se ad
direccōz hūanoz actuū qō ptinz ad scīaz ut infra
patebit.et ideo pmo occurrit ostendū de ꝓphecia
et de raptu q̄ est quidā ꝓphecie gradꝰ.de ꝓphecia
aūt q̄druplex ostensio occurrit Quaz pma est o
essēcia eiꝰ Scōa de causa ipiꝰ Tercia de modo
ꝓphetice ognicois Quarta de ognicōne ꝓphecie
Circa pmū q̄runt sex Primo vtz ꝓphecia
ptineat ad ognicōz Scōo verū sit hītus Tercio
vtz sit solū fuc̄oz otigenciū Quarto vtz ꝓpha
ognoscat oīa ꝓphetabilia Qnto vtz ꝓpha disce-
nat ea que diuīt⁹ perapit ab eis q̄ ꝓpio sp̄u uident
Sexto vtz ꝓphecie possit subesse falsum

Ad.j.sic p̄dī.vł qp ꝓphecia nō ptineat ad
ognicōem.dō enī ecc.xlvnj.qp corpꝰ helisei
mortuum ꝓphetauit et infra.xlix.dō de ioseph qp
ossa ipiꝰ visitata sūt et pꝰ morte ꝓphetauit.sz in
corpe uł ossibꝰ pꝰ morte nō remanet aliq̄ ognicio.
g ognicio nō ptinet ad ꝓphetiā Ido.j.cor.xmj.
dō.qui ꝓphat hoīb⁹ loquit ad edificacōez.sz locucō
est effectꝰ ognicōnis.nō aūt ipa ognicio.g vł qp
ꝓphecia nō ptinet ad ognicōz Ido.ois ognoscitiua
pfeccio excludit stulticiā et insaniā.sed h̄ simul
p̄nt ee cū ꝓphecia.dō enī osee.ix.scitote isrl̄ stul-
tū ꝓphetā insanū.g ꝓphecia nō ē ognoscitiua p-
feccio Ido.sic reuelacio pertinet ad intellectū ita
inspiracō vł ptinē ad affectū eo qp importat mo-
cōez q̄dā.sz ꝓphecia dō ee inspiracō uł reuelacō bm
cassiodoz.g vł qp ꝓphecia nō magis ptineat ad
intellectū q̄z ad affectū Sed ō est qp dō.j.r.ix.q
nūc ꝓpheta dicit hodie olym vocabat videns.sed
visio ptinet ad ognicōez.g ꝓphecia ad ognicōez p-
tinet Rñ dō.qp ꝓphecia ꝑmo et p̄cipalit ostit
it in ognicōne.qa videlicet ognoscūt ea que sūt
ꝑcul et remota ab hoīm cognicōi.vñ possūt dici
ꝓphe a phanos qō est apparicio.qa scz eis aliqua
que sūt ꝑcul apparēt et ꝓpt hoc ut ps⁹dic in libro
ethy.in veteri testamēto appellabant videntes.qa
videbāt ea q̄ ceteri nō videbāt et pspiciebāt que i
mīsterio abscōdita erāt.vñ et gētilitas eos appel
labat vates a ui mētis.sz qa hꝰ dō.j.cor.xijꝰ.vni-
cuiq⁹ dat manifestacio sp̄s ad vtilitatem et infra
xmj.dō ad edificacōz eccle q̄rite ut habūdetis.ide
est qp ꝓphecia scōario ostit i locucōe put ꝓphe ea
q̄ diuīt⁹ edocti ognoscūt ad edificacōz alioz enūc-
ciāt.scom idꝰ psa.xxixꝰ.q audiui a dño exercituū
deo isrl̄ annūcciaui vobis.et scom hoc ut ps⁹ dic
in liꝰ ethy.p̄nt dici ꝓphe q̄si p̄fatores.eo qp porro
fanū idest a remotis fanū et dō fuc̄is vera p̄dicūt.
ea aūt que sup hūaz ognicōez diuīt⁹ reuelanē nō
p̄nt ofirmari rōe hūana q̄z excedūt scom opacōez
vtutis diuīe.scom idꝰ marci vlt.p̄dicauerūt ubiq̄z
dño coopante et bmonē ofirmāte seq̄tib⁹ sig̣s.
vñ eccio ad ꝓphetiā ptinet opacō miracl̄oz q̄si cō-
firmacio quedā ꝓphetice ānunciacōis.vñ dō deus
vlt.nō surrexit ꝓpha vltra i isrl̄ sicut moyses q̄
nosset dñs facie ad faciē in oīb⁹ signis atq̄z portē-
tis Ad.j.g dō.qp auctes ille loqūtur de ꝓphia
q̄tū ad hoc eciū qō assumit ut ꝓphie argumentū
Ad.ij.dō.qp apꝰ ibi loquit q̄tū ad ꝓpheticam
enūcciacōez Ad.nj.dō.qp illi q̄ dicunt ꝓphe in-
sani et stulti nō sūt veri ꝓphe.sz fli.de qb⁹ dicit
iemie.xxnj.nolite audire vba ꝓphaz q̄ ꝓphant
uob⁹ et decipiūt uos.visionē cordis sui loquunt nō
de ore dñi.et eze.xnj.hoc dicit dñs de ꝓphis insi-
pientib⁹ q̄ sequunt sp̄m suū et nichil vident Ad.mj
dō.qp in ꝓphecia requirit qp intēcio mētis eleuet
ad p̄pienda diuīa.vñ dō eze.ijꝰ.fili hoīs sta sup
pedes tuos et loquar tecū.hec aūt eleuacō intēcōis
fit sp̄u scō mouēte.vñ ibidē subdit et ingressus
ē i me sp̄us et statuit me sup pedes meos.postq̄z
aūt intēcio mētis eleuata est ad supna p̄cipit di-
uina.vñ ibidē et audiui loq̄ntem ad me.sic igit
ad ꝓphiaz req̄rit inspiracio q̄tū ad mētis eleua-
cōez.scom idꝰ iob.xxxvjꝰ.inspiracio oīpotētis dat
intelligenciā.reuelacio aūt q̄tū ad ipaz p̄cepcōez

diuinoꝝ in quo pficiẽ ꝓphecia p ipã remouetur obscuritatis ⁊ ignorãcie velamẽ · scõz iº iob · xijº cui reuelat pfunde dei tenebris

Ad · ij · sic ꝓcedit · vi q ꝓphia sit habitꝰ · qa ut ꝺ in · ijº · etiã · ea sũt i aia potẽcia · passio ⁊ hitus · ſz ꝓphia nõ est potẽcia · qa sic inesset oĩbꝫ hoĩbꝫ qbꝫ potẽcie aie sũt ꝺues · silr eciã nõ est passio qa passiones ptinẽt ad vim appetitiuã ut supꝝ habitũ est · ꝓphia aũt ptinet pncipaliꝫ ad ognicõz ut dictũ est · gꝫ ꝓphia est habitꝰ ⁊ ℞ · oĩs pfectio aie que nõ sp est i actu est hitus · ſz ꝓphia est qdã aie pfectio · nõ aũt semp est i actu · alioqn nõ dicẽt dormiẽs ꝓpha · gꝫ vi q ꝓphia sit hitus ⁊ ℞ · ꝓphia cõputat inꝰ grãs gtis datas · ſz gracia est hituale qdã i aia ut supꝝ habitũ est · gꝫ ꝓphia est hitus ⁊ Sed ꝺr · hitus est q quis agit cũ voluerit ut dicit ꝺmẽ · i · nj · de aia · ſz aliqs nõ pt uẽz ꝓphia cũ voluerit sic pz · mj · re · nj · de heliseo qz cũ iosaphat ꝺ furis rejreret et ꝓphie sps ei de eet saltẽ fec applicari ut ꝓphie ad hũc sps p laudẽ psalmoꝫ die descẽderet · atqz eiꝰ aĩm de venturis replet ut ggꝰ dicit sup eze · gꝫ ꝓphia nõ est hitus ⁊ ℞ · ꝺ · qp sic apꝰ dicit ad ephꝫ · v · oĩe qꝺ manifestat lumẽ est · qa viz sic manifestatio corpalis visionis fit p lumen corpale · ita eciã manifestatiõ visionis intellectualis fit p lumen intellectuale · oportet gꝫ qp manifestatio ꝓportionat lumi p qꝺ fit sic effectꝰ ꝓportionat sue cause · cũ gꝫ ꝓphia ptineat ad ogcõz q sup naturalẽ rõz excedit ut dictũ est · ꝺns est qp ad ꝓphiaz requrat qdã lumẽ intelligibile excedẽs lumẽ naturalis rõis · vñ ꝺ michee · vnj · cũ sedeo in tenebris dns lux mea est · lumẽ aũt dupliꝫ alicui inesse pt · vnꝰ p modũ forme pmanẽtis · sic lumẽ corpale est i sole ⁊ in igne · aliꝰ p modũ cuiusdã passionis siue inspssionis trãseũtis · sic lumẽ est i aere · lumẽ aũt ꝓpheticũ nõ inest intellectui ꝓphe p modũ forme pmanẽtis · alias oportẽt qp semper ꝓphe adesset facultas ꝓphandi qꝺ pz ee falsũ · dicit enĩ ggꝰ sup eze · aliquãꝺo ꝓphie sps deest ꝓphis · nec sp eoꝝ mẽtibꝫ pst o est · qtinꝰ cũ hũc nõ habẽt se hunc agnoscãt ex dono hre · vñ helyseꝰ dixit de mulie sunamite · mj · re · aia eiꝰ in amaritudine est et dns celauit a me et nõ indicauit michi · et huiꝰ ratio est qa lumẽ intellectuale i aliq exns p modũ forme pmanẽtis et pfecte pficit intellectũ pncipliꝫ ognoscendꝺ pncipiũ illoꝝ q per iº lumen manifestanẽ · sic p lumẽ intellectꝰ agẽtis pcipue intellectus ognoscit pma pncipia · oĩm illoꝝ que naturaliꝫ ognoscunẽ · pncipiũ aũt eoꝝ q ad supnaturalẽ ognicõz ptinẽt q p ꝓphetiã manifestanẽ ẽ ipe deꝰ q per essentiã a ꝓphetis nõ videt · vi aũt abꝫ i patria in qbꝫ huiꝺi lumẽ inest p modũ cuiꝰ dã forme pmanẽtis et pfecte · scõm iº psalmi · in lumine tuo videbimꝰ lumẽ · reliquit gꝫ qp lumen ꝓpheticũ insit aie ꝓphe p modũ cuiusdã passiõis uꝫ impssionis trãseũtis et hoc signat exo · xxxnj cũqz trãstulit gꝫa mea ponã te infortamie petre ⁊c et · nj · re · xixº · ꝺ ad helyam · egredẽ et sta i mõte coraꝫ dño et ecce dns transit ⁊c · et indẽ qp sic aer sp

indiget noua illuminacõe · ita eciã mẽs ꝓphete · sp indiget noua reuelacõe · sic ꝺiscipulꝰ q nondũ est adeptꝰ pncipia artis indiget ut ꝺe singuꝫ instruat · vñ ⁊ psa · lº · ꝺ mane erigit michi aurẽ ⁊ audiã qsi mgrm et hoc eciã ipe modꝰ loqꝫꝺi ꝓphetiã designat scõm qp dicit qp locutꝰ est dns ad talẽ uꝫ talem ꝓphetã · aut qp factũ est verbũ dni siue manꝰ dni sup eũ · habitꝰ aũt est forma pmanẽs · vnde manifestũ est qp ꝓphecia ꝓprie loqꝫꝺo nõ est habitꝰ ⁊ ℞ · ad · j · gꝫ ꝺo · qp illa diuisio phi nõ ꝙphendit absolute oĩa que sũt i oĩa sed ea q possũt esse pncipia moraliũ actuũ · q qñqz fiũt ex passione · qñqz aũt ex habitu · qñqz aũt ex potẽcia nuda uẽz in hys q ex iudicio racõnis aliqꝺ opanẽ antequã habeãt habitũ · pt aũt ꝓphia ad passionẽ rꝺuci · si tñ nomẽ passionis p qlibet recepcõe accipiaꝫ put phs dicit in · nj · de aia · qp intelligẽ pati qdã est · sic enĩ i ognicõe naturali intellectꝰ possibilis patiẽ ex lumĩe intellectꝰ agẽtis · ita ⁊ i ognicõne ꝓphetica intellectꝰ hũanꝰ patiẽ ex illustracõne diuini lumis ⁊ ℞ · ad · ij · ꝺ · qp sic in rebꝫ corpalibꝫ abeũte passione remãet qdã abilitas ad hoc qp iterꝫ paciaẽ · sic lignũ semel inflãmatũ facliꝰ iterꝫ inflãmaẽ · ita eciã in intellectu ꝓphe cessãte actuali illustracõe remanet quedã abilitas ad hº qp facliꝰ iterato illustreẽ · sic eciã mens semel ad deuocõm excitata facliꝰ postmodũ ad deuocõnez pstinam reuocaẽ ꝓpter qꝺ augº in liº de orãꝺo deũ dicit esse nccias crebras orõnes ne cõcepta deuocio totaliter extinguaẽ · pt tñ dici qp aliqs ꝺ ꝓpha eciã cessãte actuali ꝓphetica illustracõe ex deputacõe diuina · scõm iº ieº · jº · ⁊ ꝓphetã in gẽtibꝫ dedi te ⁊ ℞ · ad · nj · ꝺ · qp oĩe donũ gre hoiez eleuat ad aliqꝺ qꝺ est s̃ naturã humanã qꝺ quidẽ pt ee dupliꝫ · vnꝰ qꝝtũ ad substanciã actꝰ · sic miracla facẽ et ognoscere occulta et i cta diuie sapie · et ad hos actꝰ nõ daẽ hoi donũ gre habituale · aliꝰ est aliqꝺ supꝝ naam hũanaz qꝝtũ ad modũ actꝰ · nõ aũt qꝝtũ ad subiectũ ipiꝰ · sic diligẽ deũ ⁊ ognoscẽ eũ in specꝫo creaturaz et ad hoc daẽ donũ gre habituale

Ad · nj · sic ꝓꝺict · vi qp ꝓphecia sit solũ futuroꝝ ortigenciũ · ꝺicit enĩ cassiꝰ · qp ꝓphia est inspiracõ uꝫ reuelacio diuina rez euẽtꝰ immobili veritate denũciãs · ſz euẽtus ptinet ad ortigencia fuca · gꝫ de solis ortingẽtibꝫ furis fit reuelacio ꝓphetica ⁊ ℞ · gracia prophecie diuiditur contra sapienciã et fidem que sunt de diuinis ⁊ discretoz spirituũ que est de spiritibus creatis ⁊ scienciam q est de rebꝫ hũanis ut patz · j · coz · xijº · habitꝰ et actꝰ distiguunẽ scõm obicta uẽz p ea q supꝝ dicta sũt · gꝫ vi qp de nllo ptiñte ad aliqꝺ hoz sit ꝓphia · reliquit gꝫ qp sit solũ de furis ortingẽtibꝫ ⁊ ℞ · ꝺiusitas obiecti causat diusitatẽ spẽi ut ex s̃ dictis patz · si gꝫ ꝓphia quedã sit de furis ortingẽtibꝫ · qdã aũt de qbusdã aliis rebꝫ vi seq qp nõ sit eadẽ spẽs ꝓphie ⁊ Sed ꝺr est qp ggꝰ dicit sup eze · qp ꝓphecia quedã est de furo sic id qꝺ ꝺ psa · vijº · ecce virgo ocipiet et piet filium · quedã de pterito · sic iº qꝺ ꝺ geñ · jº · in pncipio creauit deꝰ celũ ⁊ trã · quedã de

pñti scom id qp d. j. cor. xmj. si omes pphetent. intret aũt qs infidelis occ'ta cordis ei⁹ manifesta fiũt nõ g ẽ pphia solũ de otingẽtib⁹ fucis ¶ Rñ dõ. qp manifestacio q̃ fit p aliq̃d lumẽ ad oia illa se extendẽ pt que illi lumi subiciunt. sic visio corpalis se extẽdit ad oia illa q̃ subdunt lumi intellect⁹ agẽtis. ognicõ aũt pphetica est p lumẽ dinũ quo pñt oia ognosci tã diuina q̃ hũana tã spũalia q̃ corpalia. et ideo reuelacio pphetica ad omia hui⁹ se extẽdit. sic de hys q̃ ptinẽt ad dei excellenciã et angelor spirituũ reuelacõ pphica facta est ut psa. vj. vbi d. uidi dñm sedentẽ sup soliũ excelsũ et eleuatũ ei⁹ eciã pphia otinet ea q̃ ptinent ad corpa nãalia. scom id psa. xj. qs mensus est pugillo aqs rc. otinet eciã ea q̃ ad mores hoim ptinẽt scom id psa. xlvnj. frãge esurienti panẽ tuũ rc. cõtinet eciã ea q̃ ptinẽt ad fucos euẽtus. scom id psa. xlvij. veniẽt tibi duo ĩ die vna sbito sterilitas et viduitas. cõsidandũ tñ qp qa pphia est de hys q̃ pcul a nra ognicõne sũt tãto aliq̃ magis ad pphetiã ptinẽt q̃to longi⁹ ab hũana ognicõne existũt. hor aũt est triplex grad⁹. q̃r vn⁹ est eor que sũt pcul a ognicõne hois siue scom sensũ siue scom intellectũ. nõ aũt a ognicõne oĩm hoĩm. sic sensu ognoscit aliquis hõ que sũt sibi pñcia scom locũ que tñ hũano sensu ut pote sibi absencia nõ ognoscit. et sic helise⁹ pphice ognouit quedã giezi discipul⁹ ab absencia fecerat. ut habet. mj. re. v. et silr cogitacões cordis vni⁹ alteri pphice manifestanẽ ut d. j. ad cor. xmj. et per hũc modũ eciã ea q̃ vn⁹ scit demfatiue alys pñt pphice ruelari. scos aũt grad⁹ est eor q̃ excedũt vlr ognicõr oĩm hoĩm. nõ qa scom se nõ sũt ognoscibilia. sz pter defectũ ognicõnis hũane sic misteriũ tnitatis qd reuelatũ est p seraphin dicẽcia. scus scs⁹. sactus rc. ut habet psa. vj. vltim⁹ autẽ grad⁹ est eor q̃ sũt pcul ab oĩm hoĩm ognicõe qa in seipis nõ sũt ognoscibilia ut otingẽcia fuca q̃r veritas nõ est determinata. et qa qd est vlr et scom se poci⁹ est eo qd est pticularit et p aliud. ideo ad pphetiã pfectissime ptinz reuelacio euẽtuũ fucor. vnde et nomẽ pphecie sumi vi. vñ greg⁹ dic sup eze. qp cũ ideo pphecia dicta sit qp fuca pdicat. qñ de pterito uel pñti loquit rõem sui nois amittit ¶ Ad. j. g dõ. qp pphia ibi diffinit scom id qd pe signat noie pphie et p hũc eciã modũ pphia diuidit ot alias gras gtis datas ¶ Vñ pz rñ. ad scom q̃uis possit dici qp oia que sub pphia cadũt oueniũt ĩ hac rõe qp nõ sũt ab hoie ognoscibilia nisi p reuelacõnem diuinã. ea vero q̃ ptinẽt ad sapiam et scia z interpracõz bmonũ pñt naali rõe ab hoie ognosci. sz alcõi mõ manifestanẽ p illustracõz diui lumis. fides autẽ et si sit de inuisibilib⁹ hoĩm tñ ad ipsã nõ ptinet eor ognicõ que credunt. sz qp hõ p ttitudinẽ assencíat hys q̃ sũt ab alijs ognita ¶ Ad. nj. dõ. qp formale ĩ ognicõe pphica est lumẽ diuinũ a cui⁹ vnitate pphia habet vnitatẽ spẽi liz sit diusa que per diuinũ lumen prophetice manifestantur

Ad. mj. sic prędic. vi qp pphia p diuinam inspiracõz ognoscat oia q̃ pñt pphice ognosci. d. enim amos. nj. non faciet dñs de⁹ verbũ nisi reuelauit secretũ suũ ad buos suos pphas. sz oia q̃ pphice reuelant sũt vba diui⁹ facta. nichil g eor ẽ qp nõ reueleť pphice ¶ Iõ. dei pfecta sũt opa. ut d. deut. xxxij. sz pphia est diuina reuelacõ ut dictũ est. g est pfecta qp nõ eẽt nisi oia pphabilia pphice reuelarẽtur. qa pfectũ est cui nichil deest ut d. in. nj. phic. g pphetice oia pbabilia reuelant ¶ Iõ. lumẽ diuinũ qd causat pphiaz est potẽci⁹ q̃r lumẽ nãalis rõis qd causat p hũanã sciaz. sz hõ qui habet aliq̃r sciaz ognoscit oia que ad illã sciẽciã ptinẽt sic g̃matic⁹ ognoscit oia g̃matica. lia. g vi qd pphia ognoscat oia pphicabilia ¶ Sed otra est qp gg⁹ dic sup. eze. qp aliqñ sps pphie ex pñti tãgit aĩm pphantis. et ex fuco nequaq̃ tãgit. aliqñ autẽ ex pñti nõ tãgit et ex fuco tãgit. non g pphia ognoscit oia pphabilia ¶ Rñ dõ. qp diusa nõ est ncẽe ee sil nisi pt aliqd vnũ in quo onectunt et a q̃ dependent. sic s dictũ est qp vtutes oĩes ncẽe est ee sil pter prudenciã uel caritatẽ. oia aũt que p aliqd pncipiũ ognoscunt onectunt in illo pncipio. et ab eo dependẽt. et ideo q̃ ognoscit pfecte pncipiũ scom totã ei⁹ vtutẽ. sil ognoscit oia q̃ per id pncipiũ ognoscunt. ignorato aũt oñi pncipio. ul oñiter apprehẽso nulla ncẽitas est sil oia ognoscẽdi. sz vnũquodq̃ eor p se oportet manifestari. et p hoc q̃z aliq̃ eor pñt ognosci et alia nõ ognosci. pncipiũ aũt eor q̃ diuino lumine pphice manifestanẽ et ipsa veritas pma q̃m pphete ĩ se ipa nõ vidẽt. ¶ ideo nõ oportet qp oia pphetabilia ognoscãt. sz qlibet eor ognoscit ex eis aliq̃ scoz specialẽ reuelacõez hui⁹ ul illi⁹ rei ¶ Ad. j. g dõ. qp dñs oia que sũt ncẽia ad instruccõem fidelis pplꝰ reuelat pphetis. nõ tñ oia oĩb⁹ sz quedã vni. qdã alij. ¶ Ad. ij. dõ. qp sic qdã inpfectũ in gne diuine reuelacõis. vñ d. j. ad cor. xnj. qp pphie euacuabunt et qp ex pte pphisam⁹ idest inpfecte. pfcõio aũt diuine reuelacõis erit ĩ patria. vñ sbdit cũ venerit qd pfecte est euacuabit qd ex pte est. vñ nõ dz qp pphice reuelacõni nichil desit. sz qp nil desit corũ ad qd pphia ordinat ¶ Ad. nj. dõ. qp ille q̃ hẽ aliq̃z sciaz ognoscit pncipia illi⁹ scie ex qbz oia q̃ sũt illi⁹ scie dependẽt. et ideo q̃ pfecte habz habitũ alicui⁹ scie scit oia q̃ ad illã sciam ptinẽt. sz p pphetiã nõ ognoscit in seipo pncipiũ pphitaliũ ognicionũ qd est de⁹ vnde nõ est similis racio

Ad. v. sic prędic. vi qp pphia discernat sp quid dicat p spiritũ pphm. et qd p spm pphie. dic enim aug⁹ in. vj. of. qp mat sua dicebat discernere se nescio q̃ sapore q̃z vbis explicare nõ poterat qd interesset inter deũ reuelãtem et int aiaz suã sompniantẽ. sz pphia est ruelacõ diuina ut dictũ est. g pphia sp discernit id qd de⁹ p spm pphie dic ab eo qd loquit spu proprio ¶ Iõ. de⁹ nõ potuit aliqd impossibile sic iero⁹ dicit. potuit autẽ pphetis ie. xxnj. pheta q̃ hẽ sompniũ narret sompniũ. et q̃ habet bmonẽ meũ loquat bmonẽ meũ vere. g pphia pt

diſcernẽ q̃d habeat per ſp̃m ꝓphecie ab eo q̃ aliter
uidz ℣ ℟ō · maior eſt ⁊titudo q̃ eſt p diuinũ lumẽ ·
q̃ que eſt p lumẽ rõnis naꝯalis · ille aũt q̃ hẽ ſciaz
p ⁊to ſcit ſe habẽ · g̃ ille q̃ habz ꝓphiaz p lumẽ di-
uiniũ m⁹to magis certus eſt ſe hr̃e ℣ Sed ℟ō eſt q̃
ġg⁹ dic̃ ſup eze · ſciendũ eſt q̃ aliq̃ñ ꝓphe ſcĩ dum
oſulunt̃ ex magno vſu ꝓphandi quedã ex ſuo ſp̃u
ꝓferũt ⁊ eẽ h⁹ ex ꝓphie ſp̃u dicẽ ſuſpicant̃ ℣ ℟ñ
dō · q̃ omes ꝓphe dupl'r a deo inſtruic̃ · vno⁹ p ex-
p̃ſſam reuelacõez · alio mõ p q̃ꝺam inſtinctũ quẽ
interdũ ecĩã neſciẽtes humane mẽtes paciunt̃ ut
aug⁹ dic̃ · ij⁹ · ſup geñ ad lr̃am · de hys g̃ q̃ exp̃ſſe p
ſp̃m ꝓphie ꝓpha ognoſcit maximã ⁊titudinẽ hẽ ⁊
p ⁊to hẽ q̃ h̃ ſũt duiit⁹ ſibi reuelata · vñ ⁹ iere ·
· xxvj⁹ · i veritate miſit me dñs ad vos ut loq̃rer
in aures vr̃as oĩa v̊ba h̃ · alioq̃ñ ſi de hoc ipſe ⁊titu
dinẽ nõ habẽt · fides q̃ dictis ꝓphaz initiũ ⁊ta nõ
eẽt ⁊ ſignũ ꝓphice ⁊titudinis accipẽ poſſum⁹ ex h⁹
q̃ abrahã ammoit⁹ in ꝓphica viſione ſe p̃parauit
ad filiũ vnigenitũ ymmolandũ ꝯ nullaten⁹ fe-
ciſſet niſi de diuĩa reuelacõe fuiſſet ⁊tiſſim⁹ · ſz ad
ea q̃ cognoſcit p inſtinctũ aliq̃ñ ſic ſe habet ut nõ
plene diſcernẽ poſſit vtz h⁹ cogitauerit aliq̃ diuĩo
inſtinctu · uel p ſp̃m ꝓphũ · nõ aũt oĩa q̃ ognoſci⁹
diuĩo inſtinctu ſub ⁊titudie ꝓphica nob manifeſ-
tanẽ · talis enĩ inſtinct⁹ eſt q̃ꝺã inp̃fectũ in gñe
ꝓphie · et hoc mõ intelligẽdum eſt verbũ ġgorij ·
ne tñ error ex h⁹ poſſit accidẽ p ſp̃m ſcĩm cici⁹ cor-
recti ab eo q̃ vera ſũt audiũt · et ſemetip̃os · q̃a fl'a
dixerint reꝓhendũt · ut ibidẽ grego⁹ ſubdit · ꝓme
aũt rões ꝓcedũt q̃tũ ad ea q̃ ꝓphico ſp̃u reuelan-
tur · vnde patet reſponſio ad obiecta

Ad · vj · ſic ꝓced̃ · vĩ ꝙ ea q̃ ꝓphice ognoſcũt̃
uel annũciant̃ p̃nt ee fl'a · ꝓphia enĩ eſt de
futris ⁊tingẽtibz ut dictũ eſt · ſz fuꝯa ⁊tingẽcia p̃nt
nõ venire · alioq̃ñ ex neĉitate cõtingerẽt · g̃ ꝓphie
p̃t ſubeſſe fl'm ℣ ℟ō · yſai · ꝓphice ꝓnunciauit eze-
dicẽs · diſpone domui tue · quia morieris tu · et tñ
addi ſũt vite ei⁹ poſtea · xv · ãni ut habeẽt · mj · re-
xx⁹ · dñs dic̃ repente loquar aduerſũ gentẽ · et ad-
uerſũ regnũ ut eradicẽ et deſtruã et diſpdã i⁹ · ſi
pniaz egerit gens illa a malo ſuo ꝙ locut⁹ ſum
aduſus eã ãgã et ego pniaz ſup malo et cogitaui
ut facerẽ ei · et hoc apparet p exemplũ niniuitaz ·
ſcom i⁹ione · nj⁹ · miſert⁹ eſt dñs ſup malicia ẽm
dixit ut faceꝯ eis ⁊ nõ feĉ · g̃ ꝓphie p̃t ſubeſſe fl'm
℣ ℟ō · oĩs odiccõnal' cui⁹añs eſt neĉm abſolute oñs
eſt neceſſarium abſolute · quia ita ſe habet oſeq̃s
in odc̃onali ad añs · ſic̃ ocio ad p̃miſſas in ſyloriſ
mo · ex neĉijs aũt nũq̃ ⁊tingit ſilogiſare niſi ne
ceſſariũ · ut ꝓbat̃ in · j⁹ · poſteriorĩs · ſz ſi ꝓphie nõ
p̃t ſubeſſe fl'm oportet hãc odiccionalem ee verã · ſi
aliq̃d eſt ꝓphatũ erit · hui⁹ aũt odiccionalis añs ẽ
neĉm abſolute cũ ſit de p̃terito · g̃ et oñs erit neĉm
abſolute q̃ eſt inc̃ueniens · q̃a ſic ꝓphia nõ eſſet
⁊tingenciũ · fl'm eſt g̃ ꝙ ꝓphie nõ poſſit ſubeſſe fl'm
℣ Sed ℟ō eſt q̃ caſſio⁹ dic̃ q̃ ꝓphia ẽ inſpiracio uel
reuelacõ diuĩa rez euẽtus inmobili veritate de-
nũciãs · nõ aũt eẽt inmobilis vitas ꝓphie ſi poſ-

ei fl'm ſubeſſe · g̃ nõ p̃t ei ſubeſſe fl'm ℣ ℟ñ dō · q̃
ſic̃ ex dictis p̃z ꝓphia eſt quedã ognicõ intellectui
ꝓphe exp̃ſſa ex reuelacõe diuĩa per modũ cuiuſdã
docẽne · veritas aũt ognicõis eſt eadẽ in diſcipulo
⁊ in docẽte · q̃a ognicõ addiſcẽtis eſt ſil'itudo ogni-
cõnis docẽtis · ſic̃ in rebz naꝯalibz forma gñati eſt
ſil'itudo quedã formę gñantis · ⁊ p hũc ecĩã modũ
ioro⁹ dicit q̃ ꝓphia eſt q̃ꝺã ſignũ diuine preſcie
oportet igit̃ eandẽ ee veritatẽ ꝓphie cognicõis et
enũcciacõis q̃ eſt ognicõis diuĩe · cui inpoſſibile ẽ
ſubeſſe fl'm · ut in p̃mo hĩtũ eſt · vñ ꝓphie nõ p̃t
ſubeſſe fl'm ℣ ℟ō · j⁹ · g̃ dō · q̃ ſic̃ in p̃mo dictũ eſt
⁊titudo diuĩe p̃ſcie nõ excludit ⁊tingenciã ſig'lariũ
fuꝯoz · q̃a ferẽ in ea ſcom q̃ ſũt p̃ncia et iam dec̃-
miata ad vnũ · ⁊ ideo ecĩã ꝓphia q̃ eſt diuĩe p̃ſcie
ſil'itudo impreſſa · ul' ſignũ ſui inmobili veritate
fuꝯoz ⁊tingenciã nõ excludit ℣ ℟ō · ij⁹ · dō · q̃ diuĩa
p̃ſcia reſpicit fuꝯa ſcom duo · ſcz ſcom q̃ ſũt ĩ ſe-
ip̃is · inq̃ntũ ſcz ip̃a p̃ncialit̃ intuet̃ · et ſcoz q̃ ſũt
ĩ ſuis cauſis inq̃ntũ videt ordinẽ cauſaz ad effc̃s ·
et q̃uis ⁊tingẽcia fuꝯa put ſũt ĩ ſeip̃is ſũt deter-
miata ad vnũ · tñ put ſũt in ſuis cauſis nõ ſunt
dẽminata q̃ poſſint aliter euenire · et q̃uis iſta
duplex ognicio ſp intellectui diuĩo ⁹ũgaẽ · nõ tñ
⁹ũgit̃ ſemp ĩ ꝛuelacõe ꝓphica · q̃a imp̃ſſio agẽtis
nõ ſp adequat ei⁹ vtutẽ · vñ q̃nz reuelacõ ꝓphica
eſt imp̃ſſa quedã ſil'itudo diuĩe p̃ſcie put inſpic̃
ip̃a fuꝯa cõtingẽcia in ſeip̃is · et talia ſic euenĩũt
ſic̃ ꝓphanẽ · ſic i⁹ pſa · vij⁹ · ecce v̊go ⁹cipiet · q̃nz
vero ꝓphica reuelacõ eſt imp̃ſſa ſil'itudo diuĩe p̃-
ſcie put ſcz ognoſcit ordinẽ cauſaz ad effect⁹ ⁊ tũc
q̃nz alit̃ q̃z ꝓphenẽ · nec tñ ꝓphie ſubeſt fl'm · nam
ſenſ⁹ ꝓphie eſt q̃ inferioz cauſaz diſpoſicio ſiue
naꝯaliũ ſiue h̃anoz octauũ hoc habz ut talis ef-
fectus eueniat · ⁊ ſcom hoc nitelligit̃ verbũ yſaie
dicẽtis morieris et nõ viues i deſt diſpoſicõ corpis
tui ad mort̃ ordinaꝯ · et q̃ ⁹ ione · nj⁹ · adhuc · xl ·
dies ⁊ niniue ſubũtẽ i deſt hoc merita ei⁹ exigũt
ut ſubũtaꝯ · ⁹ aũt de⁹ penitere methaph · inq̃ntũ
ad modũ penitẽtis ſe habz put ſcz mutat ſniaz et
ſi nõ mutet oſiliũ ℣ ℟ō · nj · dō · q̃ q̃a eadẽ ẽ vitas
ꝓphie et diuĩe p̃ſcienice ut dictũ eſt · hoc mõ iſta
odiccionalis ẽ vera ſi aliq̃d eſt ꝓphatũ erit · ſic̃ iſta
ſi aliq̃d eſt p̃ſcitũ erit · in vẽq̃ enĩ añs eſt inpoſſi-
bile nõ ee · vñ et oñs eſt neĉm nõ ſcom q̃ eſt fu-
futuz reſpectu nr̃i · ſz ut cõſiꝺaẽ in ſuo p̃nti put
ſubdit̃ preſcie diuine ut in p̃mo dictũ eſt

Oinde ꝺiderandũ eſt de cauſa ꝓphie ⁊
ĉa hoc q̃runt̃ · vj⁹ Primo vtz ꝓphia
ſit naꝯalis Scꝺo vtz ſit a deo mediã-
tibz angelis Tercio vtz ad ꝓphiã re
q̃rat̃ diſpoſicio naꝯalis Quarto vtz req̃rat̃ bo-
nitas moz Quito vtz ſit aliq̃ ꝓphia a dem̃ibz
Sexto vtz ꝓphie demonũ aliquãꝺo dicant verũ

Ad · j · ſic ꝓcꝺ · vĩ q̃ ꝓphia poſſit ee naꝯal' ·
dicit enĩ ġg⁹ in · mj⁹ · dya · q̃ ipſa aliquãꝺo
aĩaz uis ſua ſubtilitate aliq̃d p̃uidet · aug⁹ dicit
· xij⁹ · ſup geñ ad lr̃am · q̃ aĩe hũane ſcom q̃ a ſẽ-
ſibz corpis abſtrhit̃ opetur fuꝯa p̃uidẽ · h⁹ aũt ptiz

ad ꝓphiaz·ꝫ aĩa naĉaliť pt̃ assequi ꝓphiaz ¶ ñ· ognicio aĩe hũane magis viget in vigilãdo q̃ in dormiẽdo·sz in dormiẽdo quidã naĉaliť ꝑuidẽt q̃dã fuĉa uꝝ p phm̃ ĩ li° desompno ⁊ vigilia·ꝫ mlto magis pt̃ hõ naĉaliť fuĉa cognoscẽ ¶ ñ· hõ scom suã naĉaz est pfectior aĩalibꝫ brutis·sz quedã alia bruta habẽt ognicõem fuĉoꝝ ad se ptinenciũ sicut formice ꝓgnoscũt pluuias fuĉas qꝫ pt̃z p hoc qꝫ ante pluuiã incipiũt ḡna in foramẽ reponẽ·⁊ similiť pisces ꝓgnoscũt tẽpestates fuĉas ut ꝓdi ex eoꝝ motu dũ loca tẽpestuosa declinãt·ꝫ mlto magis hoĩes naĉaliť ꝓgnoscẽ pñt fuĉa ad se ptinencia de ꝙbꝫ est ꝓphia·est ꝫ ꝓphia a nã ¶ ñ· ꝑũ·xxix°·d°·cũ ꝓphia defecerit dissipabiť ꝓpls ⁊ sic pt̃z qꝫ ꝓphia est nccia ad hoĩm obuacõez·sz naꝫ nõ deficit in nccijs·ꝫ vi qꝫ ꝓphia sit a naꝫ ¶ Sed ctra est qꝫ d°·ij·pet·j°·nõ enĩ volũtate hũana allata est q̃dz ꝓphia·sz sp̃u scto inspirãte locuti sũt scti dei hoĩes·ꝫ ꝓphia nõ est a naꝫ·sz ex dono sp̃ũs scti ¶ ñ· dr̃·qꝫ sic s̃ dictũ est ꝓphica ꝓgnicio potest esse de fuĉis duplr·vnoꝫ scꝰz qꝫ sũt in seipsis·alio modo secundum qꝰ sunt in suis causis· ꝓgnoscẽ aũt fuĉa scꝰz qꝫ sũt in seipis est ꝓpriũ diuĩ intellectꝰ cuiꝰ eẽnitati sũt oĩa pñcia·ut ĩ·j° dicẽũ est·et ideo talis ꝓgnicio fuĉoꝝ nõ pt̃ ee a naꝫ·sz solũ ex reuelacõe diuĩa·fuĉa vero in suis causis pñt ꝓgnosci naĉali ognicõe eciã ab hoĩe· sic medicꝰ ꝓgnoscit sanitatẽ uꝫ mortẽ fuĉaz in aliꝙbꝫ causis q̃z ordinẽ ad tales effectꝰ expimẽto ꝓgnouerunt·et talis ognicõ fuĉoꝝ pt̃ intelligi esse in hoĩe dupl'r a naꝫ·vnoꝫ sic qꝫ statim aĩa ex eo qꝫ in seipo hẽ possit ꝓgnoscẽ fuĉa·et sic sicut augꝰ dicit·xij°·sup geñ ad lr̃am·quidã voluerũt aĩam hũaz hr̃e q̃dam vim diuĩacõis ĩ seipa·⁊ hꝰ vi ee ꝑm opiozꝫ pl'omis q posuit qꝫ aĩe hũt oĩm rez ognicõez p ptĩcipacõez ydeaz·sz ista ognicõ obnubilať in eis p ꝺuccõez corpis in ꝙbusdã tñ plꝰ in ꝙbusdã vero minꝰ scom̃ corpis puritatẽ diuersã· et scꝰz hoc posset dici qꝫ hoĩes hñtes aĩas nõ mltũ obtenebratas ex corpm vnione pñt talia futura ꝓgnoscẽ scom̃ ꝓpriã sciaz·ꝫ hoc aũt obicit augꝰ cũ nõ semp pt̃ vim diuĩacõis habẽ aĩa cũ semper velit·sz ꝙa veriꝰ ee vi qꝫ aĩa ex sensibilibꝫ ognicõz acq̃rat scom̃ sniaz aristotil' ut ĩ·j° dictũ est·ideo meliꝰ est dr̃·aliõ·qꝫ ꝓgnicõez taliũ fuĉoꝝ hoĩes nõ habẽt·sz acq̃rere pñt p viã expimentalẽ ĩ qua iuuanť p naĉalẽ dispoſicõez scom̃ q̃m ĩ hoĩe inuenie pfectõ vtutis ymaginatue·et tñ h ꝓgnicõ fuĉoꝝ dr̃t a ꝑma q̃ hr̃ ex reuelacõe diuĩa dupl'r· ꝑmo quidẽ·qꝙa ꝑma pt̃ ee quoꝝcũqꝫ euentuũ ⁊ in fallibil'r·h aũt ꝓgnicõ que naĉaliť haberi pt̃ est circa quosdã effectꝰ ad q̃s se pt̃ extendẽ expiencia hũana·scdo qꝙa ꝑma ꝓphia ẽ scꝰz inmobilẽ vitaẽ nõ aũt scda·sz pt̃ ei subesse fm̃·ꝑma autẽ ꝓgnicõ ꝓphie ptinet ad ꝓphiaz nõ scda·qꝙa sic s̃ dcm est·ꝓphica cognicio est eoꝝ q̃ excedũt hũanã ognicõez·et ideo dr̃·qꝫ ꝓphia simpl'r dicta nõ pt̃ ee a naꝫ·sz solã ex reuelacõne diuĩa ¶ d°·j·ꝫ dr̃·qꝫ aĩa q̃n abstrahiť apcior reddiť ad ꝓcipiendũ influxũ

spũaliũ sbaz et eciã ad ꝓcipiendũ subtiles motus q̃ ex impſſionibꝫ causaz naĉaliũ in ymaginacõe hũana ꝛlinquñť a ꝙbꝫ ꝓcipiẽdis aĩa impedir cũ fuit cca sensibilia occupata·et ideo ꝗꝗ° dicẽ qꝫ aĩa q̃n appropiquat ad mortẽ ꝓgnoscit quedã fuĉa subtilitate sue naĉe·ꝓut scz ꝓcipit eciã modicas impſſiones aut eciã cognoscit fuĉa reuelacõe angelica nõ autẽ ꝓpria virtute·qꝙa ut augꝰ dicẽ·xij°· sup geñ ad lr̃az·si hoc eẽt tũc haberet q̃ncũqꝫ ullũ in sua ptãte fuĉa ꝓgnoscẽ qꝰ pt̃ ee fm̃ ¶ d°·ij· dr̃·qꝫ ognicio fuĉoꝝ q̃ fit in sompnis est·aut est ex reuelacione spũaliũ sbaz·aut ex causa corpali ut dictũ est cũ de diuinacõibꝫ agẽtur·vtrꝫqꝫ aũt meliꝰ pt̃ fieri ĩ dormiẽtibꝫ q̃z in vigilãtibꝫ·qꝙa aĩa vigilãtis est occupata ẽca exteriora sensibilia·vñ miꝰ pt̃ ꝓcipẽ subtiles impſſiones uꝫ spũaliũ sbaz uꝫ eciã causaz naĉaliũ q̃tũ tñ ad pfectõz iudicij plꝰ viget racõ ĩ vigilãdo q̃z ĩ dormiẽdo ¶ d°·nj· dr̃·qꝫ bruta eciã aĩalia nõ habẽt ꝓgnicõez fuĉoꝝ euentuũ·nisi scom̃ qꝫ ex suis causis ꝓgnoscunť ex quibꝫ eoꝝ fantasie mouenť et magis q̃z hoĩm· quia fãtasie hoĩm maxie in vigilãdo disponunť magis scꝰz rõez q̃z scꝰz impſſionẽ naĉaliũ causaz racõ aũt facit ĩ hoĩe mlto habũdanciꝰ id qꝰ ĩ brutis fit impſſio causaz naĉaliũ et adhuc magis adiuuat hoĩem diuina gr̃a ꝓphias inspirãs ¶ d° mj·dr̃·qꝫ lumẽ ꝓphicũ se extẽdit eciã ad directões hũanoꝝ actuũ·et scom̃ hꝰ ꝓphia nccia est ad pli gubnacõez et ꝓcipue in ordie ad cultũ diuinũ ad quẽ naꝫ nõ sufficit·sz requirir gracia

Ad·ij·sic ꝓdir·vi qꝫ ꝓphica reuelacio nõ fiat p angelos·d° enĩ sap̃·vij°·qꝫ sapiẽcia dei in aĩã sctã se transfert et amicos dei et ꝓphas ostituit sed amicos dei ostituit immediate·ꝫ eciã ꝓphas facit immediate nõ mediãtibꝫ angel' ¶ ñ· ꝓphia ponir int̃ gracias gr̃tis datas·sz gr̃e gratis date sũt a spũ scto scom̃ iꝰ diuisiones gr̃iaz sunt idẽ aũt sps·nã ꝫ ꝓphica reuelacõ fit angelo mediãte ¶ ñ· cassioꝰ dir qꝫ ꝓphia est diuĩa ꝛuelaꝰ· si aũt fiẽt p angelos dicẽtur angelica reuelacio· nõ ꝫ ꝓphia fit p angelos ¶ Sz ctra est qꝫ dyoꝰ dir· mj°·ca° cc·ie·diuinas visiones glorioſi pres nr̃i adepti sũt p medias celestes vtutes·loquitur aũt ibi de visionibꝫ ꝓphicis·ꝫ reuelacio ꝓphica fit angelis mediãtibꝫ ¶ ñ· dr̃·qꝫ sic ap° dir ad ro· xnj°·q̃ a deo sũt ordiata sũt·habet aũt hꝰ diuĩtatis ordo sic dyoꝰ dir ut infima p media dispoñt· angeli aũt medij sũt int̃ deũ et hoĩes utpote plus ptĩcipãtes de pfeccõe diuĩe boĩtatis q̃z hoĩes·⁊ ido illumiacões et reuelacões diuĩe a deo ad hoĩes per angelos deferunť·ꝓphica aũt ognicio fit p illũinacõez et reuelacõem diuĩaz·vñ manifestũ est qꝫ fiat p angelos ¶ d°·j·ꝫ dr̃·qꝫ caritas b·q̃m fit hõ amicꝰ ẽ pfectio volũtatis ĩ q̃m solꝰ deꝰ inꝑmẽ pt̃·sz ꝓphia est pfectior intellectꝰ in q̃z eciã angelꝰ pt̃ inꝑmere ut in·j°·dictũ est·et ideo nõ est sil'is racõ de vtroꝝ ¶ d°·ij·dr̃·qꝫ gr̃ie gr̃tis date attribuunť spũi scto sic ꝑmo ꝑncipio·q tñ opať huiusi gr̃ias ĩ hoĩbꝫ mediãte miſterio angelorꝝ ¶ d°·nj·

dō·qꝑ opacō inſtrumēti attribuit̄ ꝓncipali agēti in cuiꝰ ꝟtute inſtrumentū agit·quia miſter eſt ſic̄ inſtrumētū idcirco ꝓphetica reuelacio que fit miniſterio angelorꝫ dō eſſe diuina

Ad·nj·ſic ꝓcedit̄·vī qꝰ ad ꝓphiaꝫ requirat̄ diſpoꝰ naturalis·ꝓphia enī recipit̄ ī ꝓpha· ſcōm diſpoſicōꝫ recipiētis·ꝗa ſup amos·j·dñs de ſpon rugiet·dic̄ glo·ideo·naturale eſt oīs ꝙ volūt rem rei ꝟpare ex eis rebꝫ ſumāt ꝟpacōes q̄s ſūt exꝑti et ī rebꝫ qbꝫ ſūt nutriti ꝟbigracia naute ſuos inimicos vētis dāpnū naufragio ꝟpāt ſic ⁊ amos qui fuit paſtor pecorꝫ timorē dei rugitui leonis aſſimilat·ſꝫ qꝰ recipit̄ in aliq̄ ſcōꝫ modū recipiētis requirit naturalē diſpoſicōm·g ꝓphia req̄rit naturalē diſpoſicōem ℣ ℟ō·ſpeculacō ꝓphie eſt alcior q̄ſ ſcie acq̄ſite·ſꝫ indiſpoſicō naturalis impedit ſpeculacōez ſcie acq̄ſite·mlti enī ex indiſpoſicōe naturali ꝓpriḡ nō ꝑfit ad ſcie ſpeculamīa capiēda·mlto g magis req̄rit ad ꝟplacōꝫ ꝓphicā ℣ ℟ō·diſpoſicō naturalis magis impedit aliqd q̄ impedimentū accīntabile·ſꝫ p aliqd accīntabile ſupueniēs impedit ſpeculacōez ꝓphie·dic̄ ideoꝰ·ſup math·qꝰ ī tpe illo q̄ ꝟingales actꝰ huiuſmodī ꝑſencia ſps ſcti nō dabit̄ eciā ſi ꝓpha eē videat̄ q̄ officō gnacōis obſequit̄·g mlto magis indiſpoſitꝰ naturalis impedit ꝓphiaꝫ·et ſic vī qꝰ bona diſpoꝰ naturalis req̄rat̄ ad ꝓphiaꝫ ℣ Sꝫ ꝟtra eſt qꝰ ḡgoꝰ·dicit ī ome·penth·implet ſcz ſps ſcts eccharedū puerꝫ ⁊ pſalmiſtā facit paſtorē armētorꝫ ſicomoros vellicantē et ꝓphaz facit·nō g requirit̄ aliq̄ diſpoſicō ꝑcedēs ad ꝓphiaꝫ·ſꝫ dependet ex ſola volūtate ſpūs ſcti de q̄ ō·j·ad·cor·xiſ·hoīa opat̄ vnꝰ atq̄ idē ſpūs diuidēs ſinglis ꝓut vult ℣ ℟ō dō·qꝰ ſic̄ dictū eſt·ꝓphia vere et ſimplr dicta eſt ex inſpiracōne diuina·q̄ aūt eſt ex cauſa naturali nō ō ꝓphia niſi ſcōm q̄d·eſt aūt oſtendū qꝰ ſicut deꝰ q̄ eſt cauſa vlis in agēdo nō ꝑexigit māꝫ nec aliq̄ māe diſpoſicōez ī corpalibꝫ effectibꝫ·ſꝫ ſil ꝑt ⁊ māꝫ et diſpoſicōꝫ et formā inducē·ita eciā ī effectibꝫ ſpūalibꝫ nō ꝑexigit aliq̄ diſpoſicōm·ſꝫ ꝑt ſil cū effectu ſpūali inducē diſpoſicōez ꝟueniētē qualē req̄reret̄ ſcōm ordinē nate et vtēꝰ poſſet eciā ſimlr p creacōez ducē ipm ſbiectū·ut ſcz aīa in ipa ſui creacōe diſponēt ad ꝓphiaꝫ ⁊ daret ei gr̄aꝫ ꝓphalē ℣ ℟d·j·g dō·qꝰ indṙns eſt ad ꝓphiaꝫ quibuſcūq ſolicitudinꝫ res ꝓphata exꝑmat̄·et ideo hoc ex opacōne diuina nō immutat̄ eciā ꝓphiaꝫ·ṙmouet̄ aūt diuina ꝟtute·ſi qd ꝓphie repugnat ℣ ℟d·ij·dō·qꝰ ſpectacō ſcīc fit ex cauſa naturali·naꝫ aūt nō ꝑt operari niſi diſpoſicōe ꝑcedēte ī mā qꝰ nō eſt dicēdū de deo q̄ eſt ꝓphie cauſa ℣ ℟d·nj·dō·qꝰ aliq̄ innaturalis diſpoſicio ſi nō remouēt̄ impedire poſſet ꝓphalē reuelacōꝫ·puta ſi aliq̄s eēt totālr ſenſu naturali deſtitutꝰ·ſic̄ eciā impedit̄ aliq̄s ab actu ꝓphandi p aliq̄ vehementē paſſionē vl ire vl concupiſcēcie q̄lis ē in coꝛpu·vl p q̄cūq aliā paſſionē·ſꝫ talē indiſpoſicōꝫ naturalē reinduet̄ vꝰ diuina que eſt ꝓphie cauſa

Ad·mj·ſic ꝓcedit̄·vī qꝰ bonitas moꝝ req̄rat̄ ad ꝓphiaꝫ·ō enī ſap̄·vij·qꝰ ſapia dei per

orac̄ones in aīas ſcās ſe trāſfert et amicos dei et ꝓphas oſtituit·ſꝫ ſanctitas nō ꝑt eē ſine bonitate moꝝ et ſine gr̄a gratū faciente ℣ ℟ō·ſecreta non reuelant̄ niſi amicis·ſcōm iō iohis·xv·vos aūt dixi amicos·q̄a oīa quecūq audiui a ꝑre meo nota feci vobis·ſꝫ ꝓphis deꝰ ſua ſecreta reuelat·ut ō amos·nj·g vī qꝰ ꝓphe ſūt dei amici qꝰ non nō ꝑt eē ſine caritate·g vī qꝰ ꝓphia nō ꝑt eē ſine caritate q̄ nō eſt ſine gr̄a gratū faciēte ℣ ℟ō·mathvij·ō·attēdite a fālis ꝓphis q̄ veniūt ad vos inueſtimētis ouiū·intrinſecꝰ aūt ſūt lupi rapaces·ſꝫ ꝗcūq ſūt ſine gr̄a intuiꝰ videnē eē lupi rapaces·g oīes ſūt falſi ꝓphe·nullꝰ eſt g verꝰ ꝓpha niſi bonꝰ p gr̄aꝫ ℣ ℟ō·phs dic̄ in liꝰ·de ſompno et vigilia·qꝰ ſi diuiaꝰ ſompnioꝝ eſt a deo incōueniēs eē ea immittē q̄buſlibꝫ ⁊ nō optimis viris·ſꝫ oſtat donū ꝓphie eē a deo g donū ꝓphie nō dat̄ niſi optimis viris ℣ Sed ctra eſt qꝰ math·vij·hys qui dixerāt·dñe in me in noie tuo ꝓphauimꝰ·rndet̄ nūq̄ noui vos·nouit aūt dñs eos q̄ ſūt eiꝰ ut ō ·ij·ad thy·ijꝰ·g ꝓphia ꝑt eē in hys q̄ nō ſūt dei p gr̄aꝫ ℣ ℟ñ dō·qꝰ bonitas moꝝ ꝑt attēdi b·duo· vno quidē mō ſcōm interioē eiꝰ radicē q̄ eſt gr̄a gratū faciēs·alio aūt mō q̄ntū ad intiores aīe paſſiones ⁊ extiores accōes·g̃cia aūt gratū faciēs ad hꝰ ꝓncipalr dat̄ ut aīa hois deo p caritatē ꝟiūgat̄·vñ augꝰ dic̄ in·xv·de t·niſi impreat̄ cuiq̄ ſpūs ſc̄s ut eū dei et ꝓximi faciat amatorē ille a ſiniſtē nō trāſferē ad dextrā·vñ q̄d q̄d ꝑt eē ſine caritate ꝑt eē ſine g̃cia gratū faciēte ⁊ p oīs ſine bonitate moꝝ·ꝓphia aūt ꝑt eē ſine caritate qꝰ apparet ex duobꝫ·ꝓmo quidē ex actu vſuq̄·nā ꝓphia ꝑtinꝫ ad intellectū cuiꝰ actꝰ ꝑcedit actū volūtatis quā ꝑficit caritas·vñ apꝰ·j·ad cor·xnj·ꝓphiā ornat aliis ad intellectū ꝑtinētibꝫ q̄ ꝑt ſine caritate haberi·ſcdo ex fine vſuq̄·dat̄ enī ꝓphia ad vtilitatē eccīe·ſic̄ et alie g̃ce g̃tis date·ſm iō apꝰ·j·ad cor·xiſ·vnicuiq dat̄ manifeſtacō ſpūs ad vtilitatē·nō aūt ordinat̄ directe ad hoc qꝰ affectꝰ ipius ꝓphe ꝟiūgat̄ deo ad qꝰ ordinat̄ caritas·et ideo ꝓphecia ꝑt eē ſine bonitate moꝝ q̄ntū ad ꝓmā radicē huiꝰ boitatis·ſi vero oſtendꝰ bonitatē moꝝ ſm paſſiones aīe et accōes extiores·ſcōm hoc impedit aliq̄s a ꝓphia p moꝝ malicia·nichilomīꝰ ad ꝓphiaꝫ req̄rit maxima mētis elevacio ad ſpūaliū ocēplacōez q̄ quidē impedit̄ p vehemenciā paſſionū et p inordinatā occupacōez rerꝫ exteriorū·vñ et de filijs ꝓphaꝝ legit̄·mj·re·mſ·qꝰ ſimul habitabāt cū helīseo q̄ſi ſolitariā vitā ducētes ne mūdanis occupacōibꝫ impedirent̄ a dono ꝓphie ℣ ℟d·j·g dō·qꝰ donū ꝓphie aliqñ dat̄ hoī et ꝓpter vtilitatē aliorꝫ et ꝓp ꝓprie mētis illuſtracōez·et hy ſūt in q̄ꝫ aīas ſapia diuina p graciā gratū facientē ſe trāſferēs amicos dei et ꝓphas eos oſtituit·quidā vero oſequunt̄ donū ꝓphie ſolū ad vtilitatē aliorꝫ qui ſūt q̄ſi inſtrumēta diuīe opacōis·vñ ideoꝰ dic̄ ſup mathare·ul vtutes facē et demonia eicē inēdū nō eſt eiꝰ meriti q̄ opat̄·ſꝫ ul inuocā noīs xpi hꝫ agit ul ob ordēpnacōꝫ eorꝫ q̄ inuocāt·ul vtilitatē

eoꝝ q̃ vidēt ⁊ audiūt ꝓdicē ℣ Ad. ij. dō. qꝫ greg⁹ exponēs i⁹ dicē. dū audita supna celestia amam⁹ amata iam nouim⁹ q̃a amor ipe noticia est. oīa ḡ eis nota fecerat q̃a a ꝛenis desideriis inmutati amoris sumi facibꝰ ardebāt. et hᵒ mō nō reuelanē sp secreta diuīa ꝑphis ℣ Ad. nj. dō. qꝫ sic nō oēs mali sūt lupi rapaces. sz solū illi q̃ intendūt alijs nocē. dicit enī ēsoᵉ sup math. qꝫ catholici doctores ⁊ si fuerint peccatores, sui quidē carnis dicunt. nō tñ lupi rapaces q̃a nō hñt ꝓpositū pdē xp̄ianos. ⁊ q̃a ꝑphia ordinat ad vtilitatē alioꝝ. manifestū est tales ee fl̄os ꝑphas q̃a ad hᵒ nō mittunt a deo ℣ Ad. mj. dō. qꝫ dona diuina nō sp dant optimis simplr. sz qñz illis q̃ sūt optimi q̃ꝫtū ad talis doni percepcōem. et sic deus donū ꝑphie illis dat quibꝰ optimū iudicat dare.

Ad. v. sic ꝓdicē. vī qꝫ nulla ꝑphia sit a demonibꝰ. ꝑphia enī ē diuīa reuelaᵒ ut cassi⁹. dicē. sed i⁹ qꝫ fit a demone nō est diuinū. ḡ nulla ꝑphia ꝑt ee a demone ℣ Iō. ad ꝑphicā cognicōez requirit aliq̃ illumiacio ut s̄ dictū est. sz demones nō illuminat intellectū humanū ut sup̄ dictū est in ꝑmo. ḡ nulla ꝑphia ꝑt ee a demonibꝰ ℣ Iō. nō est efficax signū qꝫ ecia ad ōria se hē. sz ꝑphia est signū confirmacōis fidei. vñ sup i⁹ro. xij⁹. sue ꝑphiā scōm rōez fidei. dicē glo. nota qꝫ in nūacōe ḡciarū a ꝑphia incipit q̃ est ꝑma ꝑbacō. qꝫ fides nr̄a sit rōnabilis. q̃a credētes accepto spū ꝑphabāt. nō ḡ ꝑphia a demonibꝰ dari ꝑt ℣ Sed cōtra est qꝫ dō. nj. re xvnj. congrega ad me vniūsū isrl̄ in mōte carmeli et ꝑphas baal trecētos. qñquaginta ꝑphas qz lucoꝝ q̃dringētos q̃ comedūt de mēsa gesabel. sz tales erāt demonū cultores. ḡ vī qꝫ ecia a demonibꝰ sit aliq̃ ꝑphia ℣ Rñ dō. qꝫ sic sup̄ dictū est ꝑphia ī portat cognicōez q̃dā ꝓcul existētem a cognicōe humana. manifestum est aūt qꝫ intellect⁹ supioris ordinis aliq̃ cognoscē ꝑt q̃ sūt remota a cognicōe intellect⁹ inferioris. sup̄ autē intellectū humanū est nō solū intellect⁹ diuin⁹. sz ecia intellect⁹ angeloꝝ bonorū et maloꝝ scōm nate ordinē. et ideo quedā cognoscūt demones ecia sua nacali cognicōe que sūt remota ab hoīm cognicōe q̃ pñt hoibꝰ. simplicit aūt et maxime remota sūt q̃ sol⁹ de⁹ cognoscit. et ideo ꝑphia ꝑphie ⁊ simplr dicta fit solū per reuelacōez diuinā. sz ⁊ ipa reuelacō fcta p demōes ꝑt scōm qꝫ dici ꝑphia. vñ quibꝰ aliq̃d p demones reuelat. nō dicunt in scripturis ꝑphe simplr. sz cū aliq̃ addicōe. puta ꝑphe falsi. uł ꝑphe ydoloꝝ. vñ aug⁹. xij⁹. sup̄ gen̄ ad lr̄am. cū malꝰ spūs arripit hoīez i ꝑphe scz visa aut demoniacos facit aut arrepticios aut fl̄os ꝑphas ℣ Ad. j. ḡ dō. qꝫ cassio⁹ ibi diffinit ꝑphiaz ꝑphe et simplr dictā ℣ Ad. ij. ḡ dō. qꝫ demones ea q̃ scīūt hoībꝰ manifestāt nō quidē p illumiacōez intellect⁹. sz p aliq̃s ymaginariā visionē aut ecia sensiblr colloq̃do. et ī hoc deficit hec ꝑphia a va ℣ Ad. nj. dō. qꝫ aliq̃bꝰ signis ecia exterioribꝰ discerni ꝑt ꝑphia demonū a ꝑphia diuīa. vñ dicit ēsoᵉ sup math. qꝫ quidā ꝑphant ī spū dyaboli q̃les sūt diuīatores. sz sic discernunt qñ dyaᵉ inēdū fl̄a dicē. sps sctus nūq̃. vñ oᵉ deuē. xvnj. si tacita cogitacōe respōderis quō possū intelligē verbū qꝫ nō est locutᵒ dñs hoc habeb signū qꝫ in noīe dñi ꝑphā ille ꝓdixit et nō eueñit. hᵒ dñs nō ē locutᵒ.

Ad. vj. sic ꝓdicē. vī qꝫ ꝑphe demonū nūq̃ vera ꝓdicāt. dicit enī ambroᵒ qꝫ oñe verū a quocūq̃ dicat a spū scō est. sz ꝑphe demonū non locunt a spū scō q̃a nō est ꝙuēcio xp̄i ad belial ut oᵉ. ij. ad cor. vj. ḡ vī qꝫ tales nūq̃ vm pnūcciāt ℣ Iō. sic veri ꝑphe inspirant a spū veritatis. ita ꝑphe demonū inspirant a spū mēdacij. scōz i⁹. nj re. vlt. egrediar et ero spūs mēdax ī ore oīm ꝓphaꝝ eiᵒ. sz ꝑphe inspirati a spū scō nūq̃ loquunt fl̄m ut s̄ hītum est. ḡ ꝑphe demonū nūq̃ loquunt vez ℣ Iō. iobis. vnj. oᵉ de dyaᵉ. qꝫ cū loquit mēdaciū ex ꝑpis loquit. q̃a dyabolᵒ est mēdax ⁊ patᵉ eiᵒ idest mēdacij. sz inspirādo ꝑphas suos dyabolᵒ nō loquit nisi ex ꝑpis. nō enī ostituit mīster dei ad veritatē enūciandū. q̃a nō est ꝙuēcio lucis ad belial ut oᵉ. ij. ad cor. vj. ḡ ꝑphe demonū nūq̃ vera ꝓdicūt ℣ Sed ō est qꝫ nūi. xxij⁹. dicit quedā glo. qꝫ balaā diuinᵒ erat demonū scz mīsterio et arte magica nō nūq̃ fuca ꝑnoscebat. sz ipe m̄ta prenūcciauit vera sicut est id qꝫ habet nūi. xxnj⁹. orietᵉ stella ex iacob et osurget vga de isrl̄. ḡ eciā ꝑphe demonū pnūcciāt vera ℣ Rñ dō. qꝫ sic se habet bonū in rebꝰ. ita vez in cognicōe. impossibile est autē inueniri aliq̃d in rebꝰ qꝫ totalit̄ vero puet. vñ impossibile est ee aliq̃s cognicōz q̃ totalit̄ sit fl̄a absq̃ admixtione alicuiᵒ vitatis. vñ et beda dicē qꝫ nulla fl̄a est doctrina q̃ nō aliqñ aliq̃ vera fl̄is intmisceat. vñ et ipa doctrina demonū q̃ suos prophas instruit aliq̃ vera ꝙtinz p q̃ receptibil̄ redō. sic enī intellect⁹ ad fl̄m deducē p apparenciā vitatis. sic volūtas ad malū p apparenciā bonitatis. vñ ⁊ ēsoᵉ dicit sup math. ꝓcessū ē dyaᵉ interdū vera dicē ut mēdaciū suū rara vitate cōmēdet ℣ Ad. j. ḡ dō. qꝫ ꝑphe demonū nō sp locunt ex demonū reuelacōe. sz interdū ex inspiracōe diuīa. sic manifeste legit de balaā cui oᵉ dñs ee locutᵒ nūi. xxj⁹. licz eēt ꝑphā demonū. q̃a deᵒ vtitur ecia malis ad vtilitatē bonoꝝ. vñ et per ꝑphas demonū aliqua vera pnūciat ut credibilior fiat veritas q̃ ecia ex aduſariis testimoniū hē. tū ecia q̃a cū hoīes tl̄ibꝰ credūt p eoꝝ dicta magis ad vitatē inducunt. vñ ecia sibille multa vera ꝓdixerūt de xp̄o. sz ecia q̃ñ ꝑphe demonū a demonibꝰ instruunt aliq̃ vera pdicūt. q̃nz quidē vtute ꝑpe nate cuiᵒ actor est sps scūs. q̃nz ecia ꝛuelacōe bonoꝝ spirituū uez p augᵍ i⁹. sup̄ gen̄ ad lr̄am. et sic ecia i⁹ vez qꝫ demones enūciāt a spū scō est ℣ Ad. ij. dō. qꝫ verᵒ ꝑphā sp inspirat a spū vitatis ī quo nichil est fl̄itatis. et ideo nūq̃ dicē fl̄m. ꝑphā aūt fl̄itatis nō sp instruit a spū fl̄itatis. sed q̃nq̃ ecia inspirat a spū vitatis. ipe ecia sps fl̄itatis q̃nz enūciat vera q̃nz fl̄a ut dictū est ℣ Ad. nj. dō. qꝫ ꝑphe demonū cū dicunt illa q̃ hñt ad seipm idest mēdacia ⁊ pcta. q̃ aūt ptinēt ad ꝑphiā nat̄az nō habēt a seipis sz a deo. p vtutē aūt ꝑpie nate q̃nz vera pnūciāt ut

dm ẽ · vtr̃ ecĩa eis ad vitatis maifeſtacoz p ipos fiedã dũ diuia miſtia p ãgelos reuelãr ut dm ẽ

Cinde ſidandũ ẽ de mõ pphice ogcois · et ẽca hoc qrunt · mj · Primo vtrum pphe videãt ipaz dei eẽncĩa Scdo vtrũ reuelacõ pphica fiat p influencĩa ſpẽz aliqz · uel per ſolã influẽcĩa lumis Tercio vtrũ pphica reuelacõ ſp ſit cũ alienacõe a ſẽſib⁹ Qrto vtz pphia ſp ſit cũ cognicõne eoz que pphantur

Ad · j · ſic pceđ · vi qp pphe ipaz dei eẽncĩa videãt · qa ſup id ꝑba · xxxvnj · diſpone domui tue ꝛc dic glo · pphe i ipo li⁹ ſcie dei i q oia ſcpta ſũt legẽ pñt · ſz ſcia dei eſt ipa ei⁹ eẽncia · g pphe vidẽt ipaz dei eſſenciã ℣ · aug⁹ dic in · ix⁹ · de t · qp nulla eẽna veritate ex q tpalia facta ſũt oia formã ſcm quã ſum⁹ q b · quã opam viſu mẽtis aſpicim⁹ · ſz pphe int oes hoies altiſſimã hñt diuioz ognicõz · g ipi maxime diuiaz eſſenciã vidẽt

℣ · fuca otigencia pnoſcunt a pphetis ſcoz inmobilẽ vitatẽ · ſic aũt nõ ſũt niſi in ipo deo · g pphe ipm deũ vidẽt Sz oẽ eſt qp viſio diuie eẽncie nõ euacuar in pria · pphia aũt euacuar ut habet · j · cor · xnj · g pphia nõ fit p viſionẽ diuie eẽncie

Rñ dõ · qp pphia importat ognicõez diuinã ut pcul exiſtentẽ · vñ q de pphetis ⁊ hẽb · xj · qp erãt a lõge aſpiciẽtes · illi aũt q ſũt in pca i ſtatu beatitudis exñtes nõ videt ut a remotis · ſed magis ꝗſi ex ꝓpinquo ſcm id pſalmi · habitabũt rcti cũ vultu tuo · vñ manifeſtũ ẽ qp ognicõ pphica alia eſt a ognicõe pfecta q erit i pria · vñ q diſtiguit ab ea ſic inpfectũ a pfco q ea adueniẽte euacuar · ut pz p apl'm · j · cor · xnj · fuerũt aũt quida ognicõez pphicã a ognicõe bzoz diſtinguẽ volẽtes qui dixerũt qp pphe viderũt ipaz diuinã eſſenciã quã vocãt ſpeculũ ẽnitatis nõ tñ ſcm qp eſt obiectũ bzoz · ſz ſcm rõez · ſcm qp ſcz ſũt i ea rões fuzoz euentuũ · qõ quidẽ eſt oino impoſſibile · de⁹ enĩ eſt obiectũ bitudis ſcoz ipaz ſui eſſenciã ſm qp aug⁹ dic i · v · of · beat⁹ eſt q te ſcit ecĩa ſi illa ideſt creatura neſciat · nõ eſt aũt poſſibile qp aliqs videat rões creatar i ipa diuia eẽncia · ita qp ea nõ videat · tũ qa ipa diuia eſſẽcia eſt racõ oim coz que fiũt · racõ aũt ydealis nõ addit ſup diuinã eẽnciã niſi rſpectũ ad creaturã · cũ ecĩa qa pus ẽ ognoſcẽ aliqd in ſe qõ eſt cognoſcẽ ut eſt obiectũ bitudis qz ognoſcere id p opacõez ad altez qõ eſt ognoſcere deũ ſcm rões rez i ipo exñtes · et ideo nõ pt ẽe qp pphe videãt deũ ſcm rões creatar ⁊ nõ put eſt obiectũ bitudis · ⁊ ideo dõ eſt qp viſio pphica nõ quiſio ipi⁹ diuie eẽncie · neq i ipa diuia eſſencia videt ea q videt · ſz i qbuſdã ſilitudib⁹ ſcoz illuſtracõez diuĩ lumis · vñ dponi⁹ dic · mj · ca ce · ier · de viſiõib⁹ pphicis loqz · qp ſapiẽs theologia viſiõez illã dic ee diuinã q fit p ſilitudinẽ rez forma coz pali carenciũ ex reducõe videnciũ i diuia · ⁊ huioi ſilitudines diuĩo lumie illuſtrate magis hñt rõz ſpeculi qz dei eẽncia · nã in ſpeculo reſultãt ſpẽs ab aliis rebz qõ nõ pt dici de deo · ſz huioi illuſtcio mẽtis pphetice poteſt dici ſpecĩm ingtũ reſultat ibi ſilitudo vitatis diuie preſcie et pt hoc ꝺ ſpeculũ eẽnitatis qſi repñtans dei pſciaz q in ſua eẽnitate oia pñcialit vidz ut dictũ ẽ Ad · j · g dõ · qp pphe dicunt inſpicẽ in li⁹ pſcie dei · ingtũ ex ipa pſcia dei reſultat vitas i mentẽ pphe Ad · ij · dõ · qp in pma vitate ꝺ hõ videt ppã formã q exiſtit · ingtũ pme vitatis ſilitudo refulget i mẽte hũana ex q aia habz qp ſe ipaz ognoſcat Ad · nj · dõ · qp ex h⁹ ipo qp in deo fuca otingẽcia sũt ſcm inmobilem vitatẽ pt inpmẽ mẽti pphe ſilez ognicõez abſq eo qp pphe deũ p eſſenciã videant

Ad · ij · ſic pcdit · vi qp i pphica ꝛuelacõe nõ inpmat diuit⁹ mẽti pphe noue rez ſpẽs ſz ſolũ nouũ lumẽ · quia ſic dic glo ieoi · amos ideſt pphe vtunt ſilitudib⁹ rez i quib⁹ ꝺuſati sũt · ſz viſio pphica fiet p aliquas ſpẽs de nouo impſſas nichil opareẽ ibi pcedẽs ꝺuſacio · g nõ inpmunt aliq ſpẽs de nouo i aiaz pphe ſz ſolũ pphicũ lumen

℣ · ſic aug⁹ dic · xij⁹ · ſup gen ad lram · qp viſio ymaginaria nõ facit pphaz · ſz ſolũ viſio intellectualis · vñ eciã dañ · x⁹ · qp intelligẽcia op⁹ eſt inuiſione · ſz viſio intellectual ſic i eode li⁹ ꝺ nõ fit p aliqs ſilitudies · ſz per ipaz rez veritatẽ · g vi qp pphica reuelacõ nõ fiat per impſſionẽ aliqz ſpẽz

℣ · p donũ pphie ſpus ſctus exhibet homi id qõ eſt ſ facultatẽ nate hũane · ſz formare qſcũqz rez ſpes pt hõ ex facultate naturali · g vi qp i pphica reuelacõe nõ infũdant aliq rez ſpes · ſz ſolũ intelligibile lumẽ Sz ꝺ eſt qp ꝺ oſee · xij⁹ · ego viſiões multiplicaui eis ⁊ i manib⁹ pphaz aſſimilat⁹ ſũ · ſed multiplicat viſionũ nõ fit ſcm lumẽ intelligibile qõ eſt oñe i oni pphica viſione · ſz ſolũ ſcm diuſitatẽ ſpẽz ſcm qs ecĩa eſt aſſimilacõ · g vi qp in pphica reuelacõne inpmunt noue ſpẽs rez et nõ ſolũ intelligibile lumẽ Rñ dõ · qp ſic aug⁹ dicit xij⁹ · ſup gen ad lram · ognicõ pphica maxime ad mentẽ ptinet · ẽca ognicõez aũt hũane mẽtis duo oportet oſidare ſcz acceptõez ſiue repñtacõez rez et iudiciũ de rebz pñtatis · repñtanr aũt mẽti hũane res aliq ſcm aliqs ſpẽs et ſcm nate ordiez · p g oportet qp ſpes repñtent bſui · ſcdo ymagiacõi · tercio intellectui poſſibili q inmutar a ſpẽbus fãtaſmatũ ſcm illuſtracõnem intellect⁹ agẽtis · in ymaginacõe aute nõ ſolũ ſũt forme rez ſẽſibiliũ ſcoz qp accipiunt a ſẽſu ſz trãſmutant diuſimode · uel pt alia trãſmutacõez coꝛpalẽ ſic accidit i dormiẽtib⁹ et furioſis · uel ecĩa ſcm impũ rõis diſponunt fãtaſmata in ordie ad id qõ eſt intelligẽ dũ · ſic enĩ ex diuſa ordiacõe eaz de lrãz accipiunt diuſi intellect⁹ · ita ecĩa ſcm diuerſã diſpoſicõem fãtaſmatũ reſultãt i intellectu diuſe ſpes intelligibiles · iudiciũ aũt hũane mentis fit ſcm vim intellectual lumis ſ id qõ ptinet ad nalẽ facultatẽ qtũ ad vtrumqz ſcz ⁊ qtũ ad iudiciũ p influxũ luis intellectual · ⁊ qtũ ad acceptõez ſeu repñtacõz rez q fit p aliqs ſpes · ⁊ qtũ ad hoc pt aſſimilari doctrina hũana reuelacõi pphice · nõ aũt ad pmũ · hõ enĩ ſuo diſcipl'o repñtat aliqs res p ſigna locucõnũ · nõ aũt pt interi⁹ illumĩare ſic facit deus · hoz

hoꝝ aũt duoꝝ ꝑncipaliꝰ est ꝑmũ in ꝓphĩa · quia iudiciũ est opletiuũ ognicõnis · et ideo si cui fiat ꝑntacio aliq̃ꝝ rey ꝑ siꝯitudines ymaginarias ut pharaõi ⁊ nabuchodonosoꝛ · aut ecĩã ꝑ siꝯitudies coꝛpales · ut baltasar · nõ est talis censendus ꝓphã nisi illumineꝯ eiꝰ mens ad iudicandũ ꝫ talis apꝛicio est q̃dã inꝑfectũ ĩ gñe ꝓphie · vñ a q̃busdã vocaꝯ cassꝯ ꝓphie · sicꝯ et diuinacõ somnioꝝ · erit aũt ꝓphã si solũ mõ intellectꝰ eiꝰ illumineꝯur ad iudicandũ ecĩã ea que ab alijs ymaginarie visa sũt uꝫ ꝺ ioseph q̃ exposuit somniũ pharaonis · ꝫ sicꝯ aug⁹ dicꝯ · xij · sup geñ ad lrãm · maxime ꝓphã est qui vꝫ ꝑcellit ut videat in ſpu coꝛpaliũ rey significatias siꝯitudines et eas vnacitate mẽtis intelligat · repñtanꝯ aũt diuĩtus mẽti ꝓphe q̃ꝝ quidẽ mediãte sensu extius quedã forme sensibiles · sicꝯ daniel vidit sẽptura pietis ut legiꝯ dañ · v · q̃ꝝ aũt ꝑ formas ymaginarias siue oĩno diuinitꝰ imꝑssas nõ ꝑ sensũ acceptas puta si ãcui ceco nato inꝑmerenꝯ ĩ ymagine coloꝝ siꝯitudies · uꝫ ecĩã diuinitꝰ ordinatas ex hys q̃ a sensibꝫ sunt accepte · sicꝯ ieremias vidit ollam succensã a facie aquilonis ut habeꝯ ije · j · siue intelligibiles ipi mẽti · sicꝯ ꝑz de hys q̃ accipiũt scientiã uꝫ sapientiã infusam sicꝯ salomon et apl̃s · lumen autꝫ intelligibile q̃ꝝ quidẽ inꝑmiꝯ mẽti hũane diuĩtus ad diiudicandũ ea q̃ ab alijs uisa sũt sicꝯ dictũ est de ioseph et sicꝯ ꝑz de apl̃s quibus dñs aperuit sensũ ut intelligẽnt sẽpturas · ut ꝺ luc · xxiij · et ad hoc ptinet interpretacõ ꝫmonũ · siue ecĩã ad diiudicandũ scꝺ diuinã vitatẽ ea q̃ cursu naꝯali hõ apprehẽdit · siue ecĩã ad diiudicandũ veraciter ⁊ efficaciꝯ ea q̃ agẽda sũt scꝺ ꝺ ysa · lxnj · spũs dñi ductoꝛ eiꝰ fuit · sic igiꝯ ꝑz q̃ ꝓphica reuelacõ q̃ꝝ quidẽ fit ꝑ solã lumĩs influcciã · q̃ꝝ aũt per spẽs de nouo imꝑssas uꝫ aliter ordinatas ℣ ad · j · g̃ dꝺ · q̃ sicꝯ dictũ est q̃ꝝ ĩ ꝓphica reuelacõne diuinitꝰ ordiancꝯ spẽs ymaginarie ꝑ accepte a sensu ogruenciã ad vitatẽ reuelandã tũc ꝺusaꝯ ꝑcedẽs ãquid opaꝯ ad ipas siꝯitudines nõ aũt q̃ꝝ totꝫr ab extrinseco inꝑmunꝯ ℣ ad · ij · dꝺ · q̃ usio intellcẽualis nõ fit scꝺ aliq̃s siꝯitudines coꝛpales et in diuiduales · fit tñ scꝺ aliq̃ꝝ similitudinẽ intelligibilẽ · vñ aug⁹ dicꝯ · ix · de ĝ · q̃ habet animus nullã spẽi vꝺe siꝯitudinẽ · q̃ quidẽ siꝯitudo intelligibilis in reuelacõne ꝓphica q̃ꝝ inmediate a deo inꝑmiꝯ q̃ꝝ a formis ymaginatis resultat scõm aduersoꝛiũ ꝓphica lumĩs · q̃a ex eisdẽ formis ymaginatis subtilioꝛ cõspiciꝯ vitas scõm illustracõm alcõꝛis lumĩs ℣ ad · nj · dꝺ · q̃ q̃scũq̃ꝝ formas ymaginatas naꝯali vtute hõ ꝑt formare absolute osiꝺando nõ tñ ut sint ꝗmodiate ad repsentãdas intelligibiles vitates q̃ hois intellectũ excedũt · ꝫ ad hoc necm est auxiliũ sup naturalis lumĩs

℣ ad · nj · sic ꝓcedꝯ · vi q̃ visio ꝓphica sp fiat cũ abstraccõne a sensibꝫ · g̃ enĩ nũ · xij · si q̃s fuerit inꝺ vos ꝓphã dñi in visione apparebo ei uꝫ per somniũ loquar ad illũ · ꝫ sicꝯ glosa dicit ĩ ꝑncio psalterij · visio q̃ est per sõpnia et visiones est ꝑ ea q̃ videnꝯ dici uꝫ fieri · cũ autẽ aliq̃ videnꝯ dici uꝫ fieri q̃ nõ dicunꝯ uꝫ fiũt est alienacõ a sẽsibꝫ · g̃ ꝓphia sp fit cũ alienacõe a sensibꝫ ℣ ad · q̃ · vna virꝰ multũ intẽdiꝯ in opacõe sua · alia potencia abstrahiꝯ a suo actu · sicꝯ illi q̃ vehementer intendũt ad aliq̃d audiendũ nõ accipiũt visu ea que coꝛã ipis sũt · ꝫ ĩ uisione ꝓphica est maxime intellectꝰ eleuatꝰ et intendiꝯ in suo actu · g̃ vi q̃ semp fiat cũ abstraccõe a sensibꝫ ℣ ad · inpossibile est siꝯ ad oppositas ptes ꝺuti · ꝫ in uisione ꝓphica mens ꝺuertiꝯ ad accipiendũ a supioꝛi · g̃ nõ ꝑt siꝯ ꝺuerti ad ꝺsibilia · necm enĩ vi q̃ ꝛuelacõ ꝓphica sp fit cũ abstraccõne a sensibꝫ ℣ Sed ꝺ est q̃ ꝺ · j · coꝛ · xmj · spũs ꝓphie ꝓphetis subiectis sũt · ꝫ hoc ee nõ posset si ꝓphã nõ eet sui opos a sensibꝫ alienatꝰ exñs · g̃ videꝯ q̃ ꝓphica visio nõ fiat cũ alienacõne a sensibꝫ ℣ Rñ ꝺ · q̃ sicꝯ dictũ est ꝓphica reuelacõ fit scꝺ quatuoꝛ scꝫ scõm influxũ intelligibilis lumĩs · ꝺ · immissionẽ intelligibiliũ spẽꝫ · scõm inꝑssionẽ uꝫ ordiacõꝫ ymaginabiliũ foꝛꝫ · ⁊ scõm expssionẽ formaꝫ sensibiliũ · manifestũ est autꝫ q̃ nõ fit abstraccõ a sensibꝫ q̃ aliq̃d repñtaꝯ mẽti ꝓphe ꝑ spẽs sensibiles siue ad hoc spẽaliꝯ formatas diuĩtus · sicꝯ rubꝫ ostensꝰ moysi ⁊ sẽptura oñsa dañ · siue ecĩã per alias causas ꝓductas · ita tñ q̃ scõm diuinã ꝓuidenciã ad aliq̃d ꝓphice significandũ ordineꝯ · sicꝯ per archã noe significabaꝯ ecclia · siꝯr ecĩã nõ est necce ut fiat alienacõ a sensibꝫ exterioꝛibꝫ ꝑ hoc q̃ mens ꝓphe illustꝛetur intelligibili lumie · aut formaꝯ intelligibilibꝫ spẽbꝫ · q̃a in nob ꝑfectũ iudiciũ intellectꝰ habeꝯ ꝑ ꝺuctionẽ ad sensibilia q̃ sũt ꝑma nre cognicõis pncipia · ut in · j · habitũ est · sed q̃ fit reuelacõ ꝓphica scõm formas ymaginarias necce est fieri abstraccõꝫ a sensibꝫ ut talis appericio fantasmatũ nõ referaꝯ ad ea q̃ extius senciũt · ꝫ abstraccio a sensibꝫ q̃ꝝ fit ꝑfecte · ut scꝫ nichil hõ sensibꝫ ꝓpiat · q̃ꝝ aũt inꝑfecte · ut scꝫ aliq̃d ꝓpiat sensibꝫ nõ tñ plene discernat q̃ extius ꝓpit ab hys q̃ ymaginabiliꝯ videt · vñ augꝰ dicꝯ · xij · sup geñ ad lrãm · sicꝯ videꝯ q̃ in ſpu fiũt ymagines coꝛpm q̃admodũ coꝛpa ꝑ coꝛpus · ita ut siꝯ cernaꝯ et hõ aliq̃s pñs et absens aliꝰ ſpu tãq̃ oculis · talis tñ alienacõ a sensibꝫ nõ fit ĩ ꝓphis cũ aliq̃ inordinacõe naꝯe sicꝯ in arrepticiis uꝫ in furiosis · ꝫ per aliq̃ causã ordinatã · uꝫ naturalẽ sicꝯ ꝑ somnũ uꝫ aĩalẽ sicꝯ ꝑ vehemenciã ꝺeplacõis sicꝯ de petro legiꝯ actꝫ · x · q̃ cũ oraret in cenaculo factꝰ est ĩ excessu mẽtis · uꝫ vtute diuina rapiente · scõm iº eze · j · facta est sup eũ manus dñi ℣ ad · j · g̃ dꝺ · q̃ auctas illa loquiꝯ de ꝓphis q̃bꝫ inꝑmebanꝯ · uꝫ ordiabanꝯ ymagiare formeuel ĩ dormiẽdo q̃ꝺ significaꝯ ꝑ somniũ · uel ĩ vigilando q̃ꝺ significaꝯ ꝑ uisionẽ ℣ ad · ij · dꝺ · q̃ q̃ñ mens intẽdiꝯ in suo actu ẽca absencia q̃ sũt a sẽsibꝫ remota · tũc ꝓpt vehemenciã intencõis sequiꝯ alienacõ a sensibꝫ · ꝫ q̃ñ mens intendiꝯ in suo actu ẽca dispositꝺ uel iudiciũ sensibiliũ nõ oꝛtet q̃ a sensibꝫ abstrahaꝯ ℣ ad · nj · dꝺ · q̃ moꝛ mentis ꝓphice nõ est scõm vtutem ꝓpam · ꝫ scõm virtutẽ

supioris influxus·et ideo qñ ex supiori influxu mens ꝓphe inclinaꝫ ad iudicandū uel disponendō aliq̄d ĉca sensibilia nō fit aliena a sensib·ꝫ solū qñ eleuaꝫ mēs ad ꝺtēplandū aliq̄ sublimiora ℣ Ad mſ·dō·q̄ spūs ꝓphaꝝ dicunꝫ ee subiecti ꝓphetis q̄tū ad ꝓphicā enūcciacōz de q̄ ibi apl's loquiꝫ·q̄a sez ex ꝓrio sensu loquunꝫ ea q̄ viderūt nō mente ꝑturbata sic arrepticij ut dixerūt ꝑxilla et montan⁹·ꝫ in ipa ꝓphica reuelacōe poci⁹ ipi subiciūtur spūi ꝓphie idest dono ꝓphico

Ad·mſ·sic ꝓcedi·vi q̄ ꝓphe sp ognoscūt ea que ꝓphant·q̄a ut aug⁹ dic·xij·sup gen·ad lrām·q̄bo signa p aliq̄s rez corpaliū silitudies demōstrabanꝫ ubi accessisset mētis officiū ut ecia intelligenꝫ nondū erat ꝓphia·ꝫ ea q̄ intelligunꝫ nō pñt ee incogta·g ꝓpha nō ignorat ea q̄ ꝓhisat ℣ iō maius ē lumē ꝓphie q̄ lumē naꝫal' rōis·ꝫ q̄cūq̄ lumi naꝫali hē scia nō ignorat ea q̄ scit·g quicūq̄ lumie ꝓphico aliq̄ enūcciat nō pt ea ignorare ℣ iō·ꝓphia ordinaꝫ ad hoim illumiacōez·vñ ō·ij·pe·ſ·habetis ꝓphicū ꝺmōez cui bñfacitis attendentes q̄si lucne lucēti in caliginoso loco·sed nichil pt alios illumiare nisi ī se sit illuminatū·g vi q̄ ꝓpha prius illumiatur ad ognoscendū ea q̄ alijs enūcciat ℣ Sed ō est q̄ ō io·xj·hoc autē a semetipo caiphas nō dixit·ꝫ cū eet pōtifex anni illi⁹ ꝓphauit·q̄a ibs moricus erat p gente ꝛc·sed h⁹ caiphas nō ognouit·g nō ois q̄ ꝓphat ognoscit ea q̄ ꝓphat ℣ Rñ dō·q̄ in reuelacōe ꝓphica mouet mens ꝓphe et spu scto·sic instrumentū deficiens respectu pncipaꝫ ageutis · mouet autē mēs ꝓphe nō solū ad aliq̄d apprehēdendū·ꝫ ecia ad aliq̄d loq̄zdum·ul' ad aliq̄d faciendū et q̄ñz quidē ad oia tria sil'·q̄ñq̄ autē ad duo hoz·q̄ñq̄ vero ad vnū tñ·ꝫ q̄libet hoz otingit ee cū aliq̄ ognicōis defectu·nā cū mens ꝓphe mouet ad aliq̄d estimādū·ul' apprehēdendū·q̄ñq̄ quidē inducit ad hoc q̄ solū apprehēdat rem illā·q̄ñq̄ autē ul'a⁹ ad hoc q̄ ognoscat h⁹ sibi ee diuinitus reuelata·sil'r ecia q̄ñq̄ mouet mēs ꝓphe ad aliq̄d loq̄dū ita q̄ intelligat id q̄ ꝑ hec ẏba spūs scūs intēdit·sic dauid q̄ dicebat·ij·re·xxnj· spūs dñi locut⁹ est ꝑ me·q̄ñq̄ autē ille cui⁹ mens mouet ad aliq̄ ẏba expmēda nō intelligit q̄d spūs scūs ꝑ h ẏba intēdat sic ꝑ de caipha ioh·xj·sil'r ecia cū spirit⁹ scūs mouet mentē alicui⁹ ad aliq̄d faciendū q̄ñq̄ quidē intelligit q̄d hoc significet sic ꝑ de ie·q̄ abscōdit lūbare in eufratē ut habeat ie·xnj·q̄ñq̄ vero nō intelligūt sic milites diuidētes vestimēta xpi nō intelligebāt q̄d significaret·cū g aliq̄s ognoscit se moueri a spu scto ad aliq̄d estimandū ul' significandū ẏbo ul' scto hoc ꝓprie ad ꝓphiaz ꝑtinet·cū aūt mouet ꝫ nō ognoscit nō est ꝑfecta ꝓphia·ꝫ quiō instinct⁹ ꝓphie·sciendū tñ q̄ q̄a mens ꝓphe est instrumentū deficiēs sic dictū est et veri ꝓphe nō oia ognoscāt que in eoz uisis aut ẏbis aut ecia factis spūs scūs intēdit·et ꝑ hoc ꝑ rñ ad obicta·nam ꝑme rōes locunꝫ de veris ꝓphis quoz mens diuinitus illustratur perfecte /

Deinde ꝺsiḋandū est de diuisione ꝓphie Et circa hoc q̄runꝫ·vj· Primo de diuisione ꝓphie ī suas spēs Scḋo vtrū sit alcior ꝓphia q̄ est sine ymaginaria visione Tercō de diūsitate ḡduū ꝓphie Q̄rto vtz moyses fuit eximi⁹ ꝓphaz Q̄nto vtz aliq̄s ꝓphensor pt ee ꝓpha Sexto vtz ꝓphia creuit per ad·j·sic ꝓcedō·vi sic q̄ in cō: tpis pcessū ueniēte diuidaꝫ ꝓphia ī glo·sup math·ſ· ecce ẏgo īvtero habebit ubi ō q̄ ꝓphia alia est ex ꝑdestinacōe dei q̄ ncē est oīb modis euenire·ut sine nr̄o impleaꝫ arbitrio et hec de qua hic agitur·alia est ex ꝑscia dei cui nr̄m admiscet arbitriū·alia est qne ominacō ō q̄ fit ob signū diuīe adūsionis·id enī q̄ ꝺsequiꝫ oñez ꝓphiaz nō debz poni ut mēbz diuidēs ꝓphiaz·ꝫ oīs ꝓphia est ḃ·ꝑscia diuinaz·q̄a ꝓphe legūt ī li⁹ ꝑscie ut dic glo·psa·xxxvnſ·g vi q̄ nō debeat poni vna spēs ꝓphie q̄ est scōm ꝑscia ℣ iō·sicuti aliq̄d ꝓphaꝫ scōm ominacōiez ita eciā scōm ꝓmissionē ⁊ uic̄z variaꝫ·ō enī ē·xvnſ·repente loquar adūsum gentē et aduersū regnū ut eradicē et destruā et dispdā io·si penitenciā egerit gens illa a malo suo agā et ego pniaz·et hoc ꝑtinet ad ꝓphiaz ominacōis·⁊ postea subdit ō ꝓphia ꝓmissionis·subito loquar de gēte et de regno ut edificē et plantē io si fecerit malū in oculis meis pniaz agā sup bono q̄ locut⁹ sū ut facez ei·g sic ponit ꝓphia ominacōis ita debz poni ꝓphia ꝓmissionis ℣ iō·ysi⁹ dic in li⁹ ethy·ꝓphie gna sūt·vij·ꝓmū gen⁹ estasis q̄ est mētis excessus·sic vidit petr⁹ vas submissū de celo cū variis aialibus scōm gen⁹ visio·sic apud ysa·dentē vidit dñm sedentē ꝛc·terciū gen⁹ est sompnū·sic iacob scalā dormiēs vidit·quartū gen⁹ ē ꝑ nubē sic ad moysen loquit̄ de⁹·quintū gen⁹ vox de celis sicut ad abraam sonuit dicēs·ne mittas manū in puerū·sextū gen⁹ accepta ꝑabola sic apud balaam·septimum gen⁹ replecio spūs scti pene apud oēs ꝓphas·ponit ecia ea gna visionū·vnū scz oculos corpis·alterz scōm sp̄m ymaginariū·terciū ꝑ instinctū mētis·ꝫ hec nō expmunt in ꝑdicta diuisione·g est ī sufficiēs ℣ Sz or̄ est auctas ieoi·cui⁹ ō ee glosa ℣ Rñ dō·q̄ spēs habituū et actuū in moralib⁹ distinguunt scōm obiecta·obiectū aūt ꝓphie est id q̄ est ī ognicōe diuīa ꝑ hūanā facultatē exns·et ideo scōm hoz dās distinguit ꝓphia in diūsas spēs scōm dictā diuisionē·dictū est aūt supꝝ q̄ futm ī diuīa ognicōe est·dupl'r·vno⁹ put est ī sua causa et sic accipit ꝓphia ominacōis que nō semp implet·ꝫ ꝑ eā pnūciaꝫ ordo cause ad effect⁹ q̄ q̄ñq̄ aliis supueniētib⁹ impedit·alio ꝑcog noscit de⁹ aliq̄ in seipis ul' ut fieda ab ipo·et hoz est ꝓphia ꝑdestinacōis·q̄a scōm damas·de⁹ ꝑdestinat ea q̄ nō sūt ī nob·uel ut fienda ꝑ libz̄ū arbitriū hoīs et sic est ꝓphia ꝑscīc q̄ ꝑt esse bonoz et maloz q̄ nō otingit de ꝓphia ꝑdestinacōnis q̄ est bonoz tantū·et q̄a ꝑdestinacō sub ꝑscia oꝑhēdit· ideo ī glo·in pncio psalterij ponit tantū duplex ꝓphie spēs ſez scōm ꝑscīaz et scḋz ominacōz ℣ Ad·j·

g dō·q̄ pscīa ꝑphie ſ ognicō fuco3 euentuū ꝑut in ſeipis ſūt ⁊ ſcōm h° ponit ſpēs ꝑphie·ꝑut aūt ſ respectu fuco3 siue ſcōm q̄ i ſeipis ſūt·siue bm q̄ ſūt in causis suis ꝟenientē se hr̄ ad omnē spēm ꝑphie ℣ Ad·ij·dō·q̄ ꝑphia ꝓmissionis ꝟphendit sub ꝑphia ꝟmiacōis·ꝗa eadē racio est vitatis in uc̄q3·denoiat tñ magis a ꝟmiacōe·ꝗa de° ꝓnior ē ad relaxandū penā q̄ ad subtrahendū ꝓmissa bn̄ ficia ℣ Ad·nj·dō·q̄ ps°·distinguit ꝑphiaz scōm modū ꝑphandi ꝙ quidē ꝑt distingui uł scōm potē cias ognoscitiuas ī hoīe que sūt sens° ymaginacō ⁊ intellect° ⁊ sic sumit̄ triplex visio quā ponit tā ipe q̄ aug°·xij·super gen̄·ad lr̄am·uł ꝑt distīg ui scōm dr̄az ꝑphici influx° ꝙ quidē q̄tū ad illus: tracōez intellect° significat̄ ꝙ replecōem spūs sc̄i quā septimo loco ponit·q̄tū vero ad impssionem formaz ymaginalium ponit tria sc3 sompniū qō ponit ̄cio loco·et visionē q̄ fit ī vigilādo respectu q̄rcūq3 ꝟnīū quā ponit ī sc̄o loco·⁊ estasim q̄ fit ꝑ eleuacōz mētis ī aliq̄ alciora quā ponit ꝑ° loco· q̄tū vero ad sensibilia signa ponit tria·ꝗa sensi: bile signū aut est aliq̄ res corꝑea exteri° apparēs visui sic̄ nubes quā ponit quarto loco·aut ē vox formata exťus ad auditū hoīs delata quā ponit q̄nto loco·aut est vox ꝙ hoīez formata cū silitudīe ⁊cui° rei q̄ ꝑtinet ad ꝑabolā q̄m ponit sexto loco

A d·ij·sic ꝓcedit·vī q̄ excellencior sit ꝑphia q̄ hr̄ visionē intellectualē et ymaginariā q̄z ea q̄ hr̄ visionē intellectualē tantū·dic̄ enī aug°· xij·sup gen̄ ad lr̄am·et habet̄ in glo·ſ·cor·vnſ· sup i°·spūs aut̄ loquit̄ mistia·mi° est ꝑphā quā rex regnataz solo spū videt ymagines·et ma: gis est ꝑphā ꝙ solo eoz intellectu est ꝑdict°·ſz max imē ꝑphā ꝙ in vc̄q3 ꝑcellit·h° aūt ꝑtinet ad ꝑphaz q̄ silr̄ habet intellectualē ⁊ ymaginariā visionē·g̃ hui° ꝑphia est alcior ℣ ad·q̄to ꝟtus alicui° rei est maior·tanto id ad magis distācia se extēdit·sed lumē ꝑphicū ꝑncipalr̄ ad mentē ꝑtinet ut ex dictis ꝑz·g̃ ꝓfectior vī ee ꝑphia q̄ deriuat̄ usq3 ad ymagi: ginacōez quā illa q̄ exist̄it in solo intellectu ℣ ad ̄cio°·in ꝓlogo libri regū distinguit ꝑphas cōtra geogꝝphas·omes aūt illi q̄s ꝑphas noīat ysaias· ieīmias et alij hui° simul cū intellectuali visione ymaginariā habuerūt·nō aūt illi ꝙ dicunt̄ ge: ographi sic̄ ex inspiracōe spūs sc̄i scribētes·sicut iob dauid salomon et huīoi·g̃ vī q̄ magis ꝑphe dicunt̄ ꝑphe illi ꝙ silr̄ hñt visionē ymaginariā cū intellectuali q̄z illi ꝙ hñt intellectualē tantū ℣ ad ̄dyo° dic̄·ſ·ca· ce·ier̄·q̄ impossibile est nob supl lucē diuinū radiū·ſz ꝑphica reuelacō fit ꝑ inmis sionē diuini radij·g̃ vī q̄ nō possit ee absq3 fan: tasmatū velamīb3 ℣ Sz ō est q̄ glosa dic̄ in ꝑnci° psalterij·q̄ ille mod° ꝑphie dignior est·q̄ sc3 ex sola spūs inspiracōe remoto dei extiori ad mīc̄o fc̄m uł dc̄m uł visionis uł sompnij ꝑphāt̄ ℣ Rñ dō·q̄ dignitas eoz q̄ sūt ad finē ꝑcipue ꝟsidat̄ ex fine·finis aut̄ ꝑphie est manifestacō ⁊cuius vi: tatis s hoīez exñtis·vñ q̄tō hui° manifestacō est potior tāto ꝑphia est dignior·manifestū est aut̄ q̄ manifestacō diuīe vitatis q̄ fit ꝑ nudā ꝛēplacōz ipsi° vitatis pocior est q̄ illa que fit sub simili: tudīe corꝑaliū rer̄·magis enī appropīquat ad vi sionē ꝑfie scōm quā in eēncia dei vitas ꝟspicit̄·⁊ inde est q̄ ꝑphia ꝑ quā aliq̄ supnaťal̄ vitas ꝟspi cit̄ scōm intellectualē vitatem est dignior q̄ illa in q̄ vitas supnaťal̄ manifestat̄ ꝑ silitudinē cor: ꝑaliū rer̄ sc̄z ymaginariā visionē·et ex hoc ec̄iā ostendit̄ mēs ꝑphe sublimior sic̄ in doctna hūana auditor ostendit̄ esse melioris intellectus q̄ vitatē intelligibilē a mḡro nude prolatā capē ꝑt q̄ ille q̄ indiget sensibilibꝫ exemplis ad h° manuduci·vñ incōmendacōz ꝑphie dauid ō°·ij·re·xxnj°·michi locut° ē fortis isr̄l·et postea subdit sic̄ lux aurore oriente sole mane absq3 nubibꝫ rutilat ℣ Ad·ſ·g̃ dō·q̄ qñ ꝙna supnaťalis vitas reuelāda est ꝑ silitudīes corꝑales tūc magis est ꝑphā qui vtr3q3 habz sc3 lumē intellectuale et ymaginariā visionē q̄z ille qui hr̄ altm tantū ꝙa ꝓfectior est ꝑphia·et q̄tū ad hoc loquit̄ aug°·ſz illa ꝑphia ī qua reue: uelat̄ nude intelligibil̄ vitas est oīb3 pocior ℣ Ad ·ij·dō·q̄ aliud est ind̄iciū de hys q̄ ꝑt̄ se q̄runt̄· ⁊ de hys q̄ querunt̄ ꝑt̄ aliud·in hys enī que ꝑt̄ se q̄runt̄ q̄to vtus agētis ad plura et remociora se extēdit tāto pocior est·sic̄ medic° reputat̄ me: lior q̄ ꝑ'es ꝑt ⁊ magis a sanitate distātes sanare· in hys aut̄ q̄ nō querunt̄ nisi ꝑt̄ aliud q̄tō agēs ꝑt ex pauciorꝫ ⁊ ꝑinq̄ribꝫ ad suū intentū ꝓue: nire tāto vī ee maioris ꝟtutis·sic̄ magis laudat̄ medic° q̄ ꝑ pauciora et leīora ꝑt sanare infirmū· visio aut̄ ymaginaria ī ognicōe ꝑphica nō req: rit̄ ꝑt̄ se ſz ꝑt̄ manifestacōz intelligibil̄ vitatis· et ideo tāto pocior est ꝑphia q̄tō min° ea indiget ℣ Ad·nj·dō·q̄ nichil ꝓhibet aliq̄d ee simplr̄ me li° qō tñ mi° ꝑt̄ recipit ⁊cui° ꝑdicacōez sic̄ ognicō ꝑfie est nobilior q̄ ognicō vie que tamen magis ꝑt̄ ō° fides eo q̄ nomē fidei ꝛportat ꝛpfeccōem ognicōis·silr̄ aut̄ ꝑphā ꝛportat remocōez et ob: scuritatē ab intelligibili vitate·⁊ ideo magis ꝑt̄ dicunt̄ ꝑphe ꝙ videt̄ ꝑ ymaginariā visionē q̄z is illa ꝑphia sit nobilior q̄ est ꝑ intellectualē visiōz· dū tamē sit eadē ꝟtus vtrobiq3 reuelata·si vero lumē intellectuale alicui diuinit° ꝛfundat̄ nō ad ognoscendū aliq̄ supnaťalia·ſz ad indicandū bm ⁊citudīez vitatis diuine ea q̄ hūana rōne ognosci ꝓnt·sic talis ꝑphia intellectualis ē infra illā que est cū ymaginaria visione ducente in supnaťalē vitatē·cuiusmodi ꝑphiā habuerūt oēs illi qui numerant̄ in ordine ꝑphaz ꝙ ec̄iā ex hoc spēaliter dicunt̄ ꝑphe ꝙa ꝑphico officio fugebant̄·vñ et ex ꝑsona dñi loq̄bant̄ dicētes ad ꝑpl'm·hec dicit dñs q̄ nō faciebāt illi ꝙ agiographa ꝟscripserūt quoz plures loq̄bant̄ freq̄ci° de hys q̄ hūana rōne og: noscī ꝓnt nō q̄si ex ꝑsona dei·sed ex ꝑsona ꝑphe cū adiutorio tamē diuī lumis ℣ Ad·mſ·dō·q̄ illuſ ̄cio diuī radij ī vita ꝑsenti nō fit sine velamīb3 fansmatū q̄lmcūq3 quia naťale est homi sc̄m statū ꝑsentis vite ut non intelligat sine fantas: mate·q̄ñ tamē sufficiūt fātasmata q̄ oīi mō a

sensibꝫ abstrahũtur nec exigit aliqua visio ymaginaria diuin⁹ ꝓcurata et sic⁹ reuelacõ ꝓphetica fieri sine ymaginaria visione

Ad. nj. sic ꝓcedit. vi qꝫ gd⁹ ꝓphie nõ possunt distingui b. visiõꝫ ymaginariã. gdus enim alic⁹ rei nõ attẽdit scom id qꝺ ẽ ꝓt aliud. sz bm id qꝺ ẽ ꝓt se. in ꝓphia aũt ꝓt se qrit visio intellectualis. ꝓt aliud aũt visio ymaginaria ut ꝑ dictum est. g vi qꝫ grad⁹ ꝓphie nõ distinguit scõꝫ ymaginariã visionẽ. sz solũ scom intellectualẽ. ad vnim⁹ ꝓphe videtur esse vnus gradus prophetie. sz vni prophete fit reuelacio secundum diuersas ymaginarias visiones. g diuersitas ymaginarie visionis non diuersificat gdus ꝓphie. scom glo. in pncipio psalterij ꝓphia ꝯsistit i dictis vl factis somnio et visione. nõ g debet ꝓphie grad⁹ magis distingui bm ymaginariã visionẽ ad qm ptinet visio et somnium. qꝫ scom dicta et facta

Sed ꝯ est qꝫ mediũ diuersificat grad⁹ ognicõis sic scia ꝓter qꝺ ẽ alcior eo qꝫ est p nobilẽ mediũ qꝫ scia qa est vl etiã qꝫ opio. sz visio ymaginaria in ognicõe ꝓphica est sic qꝺam mediũ. g gradus ꝓphie distingui debẽt scom ymaginariã visionẽ

Rñ. dicit. qꝫ sic dictum est ꝓphia in q plumẽ intelligibile reuelat aqua veritas supnaturalis p ymaginariã visionẽ. mediũ gdũ tenet inter illã ꝓphiaꝫ in q reuelat supnaturalis vitas absq ymaginaria visione. et illã in qua plumẽ intelligibile absq ymaginaria visione dirigit hõ ad ea ognoscẽda vl agẽda q ptinet ad hũanã ꝺusacõeꝫ magis autem est ꝓm ꝓphie ognicõ qꝫ operacio. et ideo infim⁹ grad⁹ ꝓphie est cũ aliqs ex mtiori instinctu mouet ad aqua extius faciẽda sic de sampson ꝺ iudicũ. xv. qꝫ irruit spus dñi in eũ. et sic solet ad odorẽ ignis ligna ꝺsumi ita et vincla quibꝫ ligatus erat dissipata sũt et soluta. scõs autem grad⁹ ꝓphie est cũ aliqs ex mtiori lumie illustratur ad ognoscendũ aliq que tñ nõ excedũt limites natural ognicõis sic ꝺ de salomone. nj. re. mj. qꝫ locut⁹ ẽ pabolas et disputauit sup lignis a cedro q est i libano usq ad ysopũ que egredit de pariete et diseruit de iumẽtis et volucribꝫ et reptilibꝫ et piscibꝫ. et hoc datũ fuit ex diuina inspiracõe. nã pmittitur dedit de⁹ sapienciã salomoni et prudenciã multam nimis. hꝫ tamẽ duo gradꝰ sũt infra ꝓphiam ꝓpe dictã. qa nõ attingũt ad supnaturalem vitatẽ. illa autem ꝓphia in q manifestat supnaturalis vitas p ymaginariã visiõꝫ diuersificat pmo scom diez somnij qꝺ fit in dormiẽdo. et visionis que fit i vigilãdo q ptinz ad alciorẽ gradũ ꝓphie. qa maior vis ꝓphici lumis ẽ vi que aliq occupatũ ẽca sensibilia i vigilãdo abstrahit ad supnaturalia q illa q aiaz hoĩs abstractã a sensibilibꝫ inuenit i dormiẽdo. scõo autem diuersificat grad⁹ ꝓphie q̃tũ ad expssionẽ signoꝝ ymaginabiliũ qbꝫ vitas intelligibilis expmit et qa signa maxime expssa intelligibil vitatis sũt vba. ideo alcior gd⁹ ꝓphie vi qñ ꝓpha audit vba expmencia intelligibilẽ vitatẽ siue in vigilãdo siue in dormiẽdo quã qñ vidit aquas res significatiuas vitatis. sicut septẽ spice significãt septẽ annos ubertatis. i qbꝫ eciã signis tãto vi ꝓphia ẽ alcior q̃to signa sũt magis expssa. sic iemias vidit incẽdiũ ciuitatis sub silitudine olle succense. sic dicit ie. j. ecio aũt ostẽdit ee alcior gd⁹ ꝓphie. qñ ꝓpha nõ solũ videt signa vboꝝ vl factoꝝ. sz eciã videt i vigilãdo uel in dormiẽdo aliq sibi colloq̃tem aut aliqd demõstrantẽ. qa p hoc ostẽdit qꝫ mẽs ꝓphe magis approꝑquat ad causã reuelantẽ. quarto autem ꝑt attẽdi altitudo grad⁹ ꝓphalis ex ꝺiccõne ei⁹ q vi. nam alcior grad⁹ ꝓphie ẽ si ille q loquit vl demõstrat videat in vigilãdo vl i dormiẽdo i spe angeli quã si videat in spe hoĩs. et adhuc alcior si videat in dormiẽdo vl in vigilãdo in spe dei bm id psa. vj. vidi dñm sedentẽ sup oĩes aũt hos grad⁹ est terciũ gen⁹ ꝓphie in q intelligibilis vitas et supnatural absq ymaginaria visione ostendit que tñ excedit rõem ꝓphie ꝓpe dicte distinguant scom ymaginariã visionẽ

Ad. j. g dicit. qꝫ discretõ lumis intelligibilis nõ ꝑt a nob ognosci nisi scom qꝫ iudicat p aliq signa ymaginaria vl sensibilia. et ideo ex diuersitate ymaginatoꝝ ꝓpendit diuersitas intellectual lumis

Ad. ij. dicit. qꝫ sic ꝺ dictum est ꝓphia nõ est p modũ habit⁹ i manẽtis. sz magis p modũ passiõis trãseũtis. vñ nõ ẽ inconueniẽs qꝫ vni et eidẽ ꝓphe fiat reuelacõ ꝓphica diuersis vicibꝫ scom diuersos gdus

Ad. nj. dicit. qꝫ dicta et facta de qbꝫ ibi fit mẽcio nõ ptinẽt ad reuelacõeꝫ ꝓphie. sz ad denũciacõeꝫ q̃ fit scom dispositõeꝫ eoꝝ quibus denũciat id qꝺ ꝓphe reuelatũ est. et hoc fit qñqꝫ per dicta qñz p facta. denũciacõ aũt et opacõ miraculoꝝ ꝺsequit̃ se hñt ad ꝓphiam ut supra dictum est

Ad. mj. sic ꝓcedit. vi qꝫ moyses nõ fuit excellẽcior oĩbꝫ ꝓphis. dicit enim glo. i pncio psalterij. qꝫ dauid ꝓpha p excellenciã. nõ g moyses fuit excellẽtissim⁹ hoĩm. maiora miracula facta sũt per iosue qui fecit stare solẽ et lunã. ut habet iosue. x. et p ysaiã q fecit retrocedi solẽ ut habet ysa. xxxvnj. qm p mosem q diuisit mare rubꝝ. silr eciã p helyã ꝺ quo ꝺ ecc. xlvnj. qs poterit silr gl'ari q suscitasti mortuũ ab inferis. nõ g moyses fuit excellẽtissim⁹ ꝓphaꝝ. matth. xj. ꝺ qꝫ inter natos mlierꝫ nõ surrexit maior iohe baptista nõ g moyses fuit excellẽcior oĩbꝫ ꝓphis. Sz ꝯ ẽ qꝫ ꝺ deut. ult. nõ surrexit ꝓpha vlt in isrl sic moyses

Rñ. dicit. qꝫ licez q̃tũ ad aliqd aliqs ali⁹ ꝓphaꝝ fuit maior moyse. simpl'r tñ moyses fuerit oĩbꝫ maior. in ꝓphia enim sic ex dictis patet et cogitatõ tam bm visionẽ intellectualem q̃ scom visionem ymaginariã et denũciacõ et ꝺfirmacõ p miracula. moyses g fuit aliis excellencior. ꝑ quidẽ q̃tũ ad visionẽ intellectualẽ eo qꝫ vidit ipam dei essenciã sic paul⁹ i raptu. sic aug⁹ dicit. xiij. sup gen ad lrã. vñ ꝺ núi. xij. qꝫ paulã nõ p enigmata deũ vidit. scõo q̃tũ ad ymaginariã visionẽ q̃m q̃si ad nutũ habebat nõ solũ audiẽs vba. sz eciã vidẽs loq̃tem eciã in spe dei nõ solũ in dormiẽdo sz eciã in vigilando. vñ ꝺ núi. xxxnj. qꝫ loquebat ei dñs facie

ad faciē · sic hō solet loqui cū amico suo · tcio ḡtū ad denūciacōez · ꝙa loquebatur toti ꝑplo fideliū ex ꝑsona dei quasi de nouo legem ꝓponens · alij vero ꝓphe loq̄banē ad ꝑplm in ꝑsona dei ḡsi inducētes ad obseruanciā legis moysi scōm ıd malach · nj · memētote legis moysi huj mei · qr̄to ḡtū ad opacōez miracl'oz q̄ fecit toti ꝑplo fideliū · vñ ꝺ deuē · ulē · nō surrexit ultra ꝓpha ī isrl' sic moyses quē nosset dñs facie ad faciē ī oīb⁹ sig̈s atq; portētis q̄ ꝑ eū misit ut facēt in tra egipti pharaoni ⁊ oīb⁹ huis ei⁹ vnūse tre illi⁹ ℣ Ad · j · g̈ dō · ꝙ prophia dauid ex ꝓpinq̄ attingit visionem moysi ḡtū ad visionē intellectualē · ꝙa utq; accepit reuelacōem intelligibil' ⁊ supnaturalis vitatis absq; ymagina ria visione · visio tñ moysi fuit excellencioz ḡtū ad ognicōez diuitatis · sz dauid pleni⁹ ognouit et exꝑssit misteria incarnacōis xpi ℣ Ad · ij · dō · ꝙ illa signa illoz ꝓphaz fuerūt maiora scōm sciaz fcī · sz tñ miracla moysi fuerūt maiora scōz modū faciēdi · ꝙa sūt fcta toti ꝑplo ℣ Ad · nj · dō · ꝙ iobes ptinet ad nouū testamentū cui⁹ mīstri preferūt eciam ipi moysi ḡsi ñgis speculātes reuelate vt habetur · ij · ad cor · nj

Ad · v · sic ꝓdict · videt ꝙ eciā aliq̄s gradus ꝓphie est eciā in btis · moyses enī vt · d · est vidit diuiaz essēciā qui tamen ꝓpha dicit · g̈ pari rōne bti pñt dici ꝓphe ℣ · ꝓphia est diuīa reue lacō · sz diuine reuelacōes fiūt eciā angelis btis · g̈ angeli beati pñt dici ꝓphe ℣ · xps ab instanti ꝺcepcōis fuit ꝙphensor et tñ ipe ꝓphaz se nomiat · math · xnj · nō ē ꝓpha sine honore nisi ī ꝑria sua · g̈ eciā ꝙphensores et bti pñt dici ꝓphe ℣ · de samuele ꝺ ecc · xlvj · exaltauit vocē ei⁹ de tra ī prophia delē impietatē gētis · g̈ eadē rōne alij sancti post mortem pñt ꝓphe dici Sz ꝺ est ꝙ · ij · pet · j · 5mo ꝓphice ꝙ apt lucne lucēti in caligino so loco · sz in beatis nulla est caligo · g̈ nō possūt dici ꝓphe ℣ Rñ dō · ꝙ ꝓphia importat visionē q̄dā a cui⁹ supnaturalis vitatis ut ꝑcul exñtis · ꝙ quidē ꝺtingit eē dupl'r · vno⁹ ex pte ipi⁹ ognicōis · ꝙa videlicz vitas supnatal' nō ognoscit ī seipa · sz in aliq̄bus suis effectib⁹ · et adhuc erit magis ꝑcul si hoc sit ꝑ figas corpaliū rez quā ꝑ intelligibiles effectus et talis maxime est visio ꝓphica q̄ fit ꝑ figas et si militudines corpaliū rez · alio⁹ visio est ꝑcul ex pte ipi⁹ videntis q̄ se dic̄ nō est totalit̄ in vltimā ꝑfecc̄oez adducti⁹ scōz ıd · ij · ad cor · v · q̄ diu ī corpe sum⁹ pegrinam a dño · neut autē mō bti pñt dici ꝑcul · vñ nō pñt dici ꝓphe ℣ Ad · j · g̈ dō · ꝙ visio illa moysi fuit raptim ꝑ modū passionis nō aūt ymanēs ꝑ modū btitudis · vñ adhuc videns erat ꝑcul · ꝓt hoc nō totl'r tl'is visio amittit rōz ꝓphie ℣ Ad · ij · dō · ꝙ angelis fit reuelacio diuīa nō sic ꝑcul exist̄tib⁹ sz sic totl'r deo ꝺiūctis vñ talis reue lacō nō hꝫ rc̄ez ꝓphie ℣ Ad · nj · dō · ꝙ xp̄us simul erat ꝙphensor ⁊ viator · inq̄tū g̈ erat ꝙphensor nō cōpetit sibi racio ꝓphie sz solū inq̄tū erat viator ℣ Ad · mj · dō · ꝙ eciā samuel nondū pcnerat ad statū btitudinis · vñ et si volūtate dei ipa anima samuelis saulis euentū belli ꝑnunciauit deo sibi hoc reuelāte ptinet ad rōz ꝓphie nō autē est raco de sc̄tis q̄ sūt mō in pria · nec obstat ꝙ arte demo nū hoc ꝺ factū · quia et si demones aiaz ācui⁹ sc̄ti euocare nō possint · neq; cogē ad aliq̄d agendū · ꝑ tamē hoc fieri diuīa vtute ut dū demon ꝺsulitur ipe deus ꝑ suū nūciū vitatē enūciat · sic ꝑ hel yam vitatē respōdit nūcijs rgis q̄ mittebanē ad ꝺsu lendū deū acharō ut habet · mj · re · j · ḡuis eciam dici possit ꝙ nō fuit aia samuelis · sz demon ex ꝑ sona ei⁹ loq̄z quē sapies samuelem noīat et eius ꝑnunciacōnem ꝓphiam scōm opinionē saulis et astanciū qui ita opinabantur

Ad · vj · sic ꝓdict · vt ꝙ ḡdus ꝓphie varienē scōm temporis ꝓcessū ꝓphia enī ordinatur ad ognicōez diuinoz ut ex ꝓdictis ꝑz · sz sic dic̄ ḡg⁹ ꝑ successiones tēpoz creuit diuīe ognicōis augmē tū · g̈ et gradus ꝓphie scōm ꝓcessum tēporis debēt distingui ℣ · reuelacō ꝓphica fit ꝑ mō diuīe allocucōis ad hoīez · a ꝓphis aūt ea q̄ sūt eis reue lata denūcciane et vbo ⁊ scpto · ꝺ enī · j · re · nj · ꝙ ante samuelē 5mo dñi erat ꝓcios⁹ idest rar⁹ q̄ tñ postea ad ml'tos fctus est · sil'r eciā nō inueniunē libri ꝓphaz ee ꝺscpti ante tēp⁹ ysaie cui dictū est · sume tibi libz grādem ⁊ scribe ī eo stilo hoīs ut ꝑz ysa · vnj · post ꝙ temp⁹ plures ꝓphe suas ꝓphias ꝺscpserūt · g̈ vī ꝙ scōm ꝓcessū tēpoz ꝑfecit ꝓphie grad⁹ ℣ · dns dic̄ math · xi · lex et ꝓphe usq; ad iohannē ꝓphauerit · postmodū autē fuit donū ꝓ phie in discipl'is xp̄i ml'to excellēcius quā fuerit in antiqs ꝓphis · 5m ıd ad eph · nj · alijs gr̄acōib⁹ nō est agnitū filijs hoīm sc̄z misteriū xp̄i · sic nūc reuelatū est sc̄tis apl'is ei⁹ ⁊ prophetis in sp̄tu · g̈ vī ꝙ scōm ꝓcessū tēporis creuerit ꝓphie gradus Sed ꝺ est ꝺa moyses fuit excellentissim⁹ ꝓphaz ut dictū est q̄ tamē alios ꝓphas ꝑcessit · g̈ gradus ꝓphie nō ꝑfecit scōm tēporis ꝓcessū ℣ Rñ dō · ꝙ sic dictū est ꝓphia ordinat' ad ognicōz diuīe vita tis ꝑ cui⁹ ꝺtēplacōez nō solū in fide instruim̄ sed eciā nr̄is opib⁹ gubnam̄ ꝺ · ıd psalmi · emitte lucē tuā et vitatem tuā ipa me deduxerūt · fides autē nr̄a in duob⁹ pncipal'r ꝺsistit · ꝑmo quidē in vera dei ognicōe 5m ıd heb · xj · accedentes ad deū oportet credere ꝺa est · scḋo in misterio incarnacōis xp̄i · scōm ıd ioh · xmj · creditis ī deū et ī me credite · si g̈ de ꝓphia loq̄mur inq̄tū ordinat' ad fidē deita tis sic quidē creuit 5m tres tēpoz distincc̄ones sc̄z ante legē · sub lege ⁊ sub gr̄a · nā ante legē abrahā ⁊ alij ꝑres ꝓphice sūt instructi de hys q̄ ptinēt ad fidē diuitatis · vñ et ꝓphe noīanē scōz ıd psalmi · in ꝓphis meis nolite malignari qō spūalit̄ ꝺ ꝓpt abraham et ysaac · sub lege autē fcta est reuelacio ꝓphica de hys q̄ ptinēt ad fidē diuitatis excellen ci⁹ q̄z ante · quia iam oportebat ēca hoc instituī nō solū spāles ꝑsonas aut quasdam familias sz totū ꝑplm · vñ dns dic̄ moysi · exo · vj⁹ · ego dns q̄ appa rui abrahā ysaac ⁊ iacob ī deo oñipotēte et nomē meū adonaij nō indicaui eis · ꝺa sc̄z ꝑdēctes ꝑres fuerūt instructi ī fide de oīpotencia vni⁹ dei · sed

moyses postea pleniꝰ fuit inſtruct⁹ de diuitate diuīe eēncie cū dictū eſt ei exo. nj. ego sū qui sū qꝫ quidē nomē ſignificat a iudeis p hʾ nomē ado; nay ꝓpt veneracōz illi⁹ ineffabilis noīs. postmoꝫ vero tēpe gr̄e ab ipo filio dei r̄uelatū eſt mīſteriū ẗnitatis ſcōz iº math. vlt. eūtes docete oēs gētes baptiſātes eos in noīe p̄ris et filij et ſpūs ſc̄i. in ſingulis tñ ſtatibꝫ ꝑma reuelacō excellēcioꝫ fuit. ꝑma autē reuelacō ante legē facta eſt abrahe cui⁹ tēpore ceperūt hoīes a fide vni⁹ dei deuiare ad ydo; latriā declinādo. ante autē nō erat nēcia talis re; uelacō oībus in cultu vni⁹ dei p̄ſiſtentibꝫ. ꝓſaac vero fc̄a eſt inferioꝫ r̄uelacō q̄ſi fūdata ſup reue lacōne fc̄a abrahe. vñ dictū eſt ei gen̄. xxvj. ego ſum de⁹ p̄ris tui abrahā. et ſilr ad iacob dictū eſt gen̄. xxvnj. ego sū dñs abrahā p̄ris tui ⁊ de⁹ ꝓſa; ac. ⁊ ſilr in ſtatu legis ꝑma reuelacō fc̄a moyſi excellēcioꝫ fuit s̄ q̄m fūdat oīs alia ꝓphaꝝ reuela cio. ita ecīā ī tēpe gr̄e ſup reuelacōe fc̄a apl̄is de fide vnitatis ⁊ ẗnitatis fūdat tota fides ecc̄ie. ꝑm iº math. xvj. ſup hāc petrā ſcz ofeſſionis tue edi ficabo eccl̄iaz meā. q̄tū vero ad fidē incarnacōnis xp̄i. manifeſtū eſt qꝫ q̄to fuerūt xp̄o ꝓpinquioreſ ſiue ante ſiue poſt ut plurimū pleniꝰ de hoc in; ſtructi fuerūt. poſt ante pleniꝰ q̄ ante ut ap⁹ dic̄ ad eph̄. nj. q̄tū vero ad direccōez hūanoꝝ actuū ꝓphica r̄uelacō diuſificata eſt nō b. tēpis ꝓceſſū. s̄ ſcōm ordicconez negociozꝝ. qa ut ꝺ ꝑū. xxix. cū defecerit ꝓphia diſſipabit̄ ꝑl̄s. et ideo q̄libet tēpe inſtructi ſūt hoīes diuīt⁹ de agēdis ſcōm qꝺ erat expediens ad ſalutē electoꝝ. Ad. j. g̃ ꝺo. qꝫ dictū g̃g̃. eſt intelligendū de tēpe ante xp̄i incarnacōem q̄tū ad ognicōem hui⁹ mīſterij. Ad. ij. ꝺo. qꝫ ſic aug⁹ dic̄. x vnj. de ci. dei. q̄admoꝺ regni aſſirioꝝ ꝑmo tēpore extitit abrahā cui ꝓmiſſiones aptiſſie fient. ita inoccidētalis babilonis ideſt rōne vbis exordio q̄ impante fuerat xp̄us venꝰtus ī quo im plerent̄ illa ꝓmiſſa oracla ꝓphaꝝ nō ſolū loq̄cīū vez ecīā ſc̄benciū ut tāte rei fuc̄e teſtimoniā ſol; uent̄ ſcz ꝓmiſſiones abrahe fc̄e. cū enī ꝓphe inq̄ fere defuiſſēt ꝑl̄o iſrl̄ ex q̄ ibi reges ee ceperūt in uſū tātūmō ee fuē. nō genciū. qñ autē ſc̄pta ꝓphi ca manifeſtius ꝺebaꝝ q̄ gentibꝫ qñq̄ ꝓdeſſet nūc ꝺebaꝝ hec ciuitas ſcz romana q̄ gentibꝫ imperet. ideo autē magime tempe regū oꝑtuit ꝓphas in illo ꝑl̄o habūdare. qa nūc ꝑl̄us nō opprimebaꝝ ab alienigenis s̄ ꝓm regē habebat. ⁊ ideo oporte; bat p ꝓphas eū inſtruí de agēdis q̄ſi libtatē hñtē Ad. nj. ꝺo. qꝫ ꝓphe p̄nunciātes xp̄i aduentū nō potuerūt durare niſi uſq̄ ad ioh̄ez q̄ p̄ncialit̄ xp̄m digito demōſtrauit. et tñ ut ieō⁹ ibidē dic̄ nō hoc ꝺ ut poſt ioh̄ez excludat ꝓphas. legim⁹ enī ī actibꝫ apl̄oꝝ ⁊ aga bñ ꝓphaſſe. ⁊ quatuoꝝ vgines filias philippi. ioh̄es eciā libꝝ ꝓphicū ꝺſcripſit ꝺ fine ecc̄e. et ſinguł tēpibꝫ nō defuerūt q̄qu ꝓphe ſp̄m ha; bētes nō quidē ad nouā doctnam fidei deꝓmēdā. s̄ hūanoꝝ actuū direccōz. ſic aug⁹ refert. v. de ci. dei. qꝫ theodoſi⁹ aug⁹ ad ioh̄ez ī egipti hēmo ſtri; ctutū q̄ ꝓphandi ſpiritu preditū fama crebeſcente

didicerat miſit ⁊ ab eo nūciū victorie certiſſimū

Eſt ēca hoc q̄runt. vj. Primo vtz aīa hoīs rapiat̄ ad diuina Scꝺo vtz raptꝰ ptineat ad vim ognoſcitiuā. uł ad appetituā Tercio vtz paulꝰ ī raptꝰ viderit diuinā eēnciā Quarto vtz fuit alienatꝰ a ſen; ſibꝫ Quinto vtz fuit totaliter aīa a corpe ſepata ī ſta eu illo Sexto q̄z circa hoc ſciuit et q̄ ignoꝛauit

Ad. j. ſic ꝓcedit. vi. qꝫ aīa hoīs nō rapiat̄ ad diuina. diffinit̄ enī a q̄busdā raptꝰ. ab eo qꝫ eſt ſcōm naturaz ī id qꝫ eſt s̄ naturam vi ſupioris nature eleuacō. eſt autē ſcōz naturaz hoīs ut ad diuina eleuet̄. dic̄ enī augꝰ in. j. of. feciſti nos dñe ad te et inquietū eſt coꝛ nr̄m donec requieſcat in te. nō g̃ hoīs aīa rapit̄ ad diuina Ad. ij. ꝺo. dic̄. vnj. ca de di. no. qꝫ iuſticia dei in hac attēdit̄ qꝫ oībus rebꝫ diſtribuit ſcōm ſuū modū et dignitatē. s̄ qꝫ q̄uid eleuet̄ s̄ id qꝫ eſt ſcōm naturaz nō ptinet ad modū hoīs uł dignitatē. g̃ vi. qꝫ nō rapiat̄ mēs hoīs a deo ī diuina Ad. iij. ꝺo. raptꝰ q̄ꝺā violenciā im; portat. s̄ de⁹ nō regit nos p violenciā ⁊ coacte ut damꝰ. dic̄. nō g̃ mēs hoīs rapit̄ ad diuina Sed oꝛ eſt qꝫ. ij. ad coꝛ. xij. dic̄ apꝰ ſcio hoīez ī xp̄o raptū uſq̄ ad terciū celū. ubi dic̄ glo. raptū ideſt cōtra naturā eleuatū Ad. iiij. ꝺo. qꝫ raptꝰ violenciā q̄; ꝺā importat ut dictū eſt. violentū autē ꝺ cui⁹ p̄n cipiū eſt extra nil ofēnte eo qꝫ vim patit̄ ut dicit̄ nj. eth. ofert autē vnū qꝫq̄ ad id ī qꝫ tendit ſcōm ꝓpriā inclinacōez uł volūtariā. uł naturalē. ⁊ ideo oportet qꝫ ille q̄ rapit̄ ab aliquo extrioꝝ rapiat̄ in aliqꝺ qꝫ eſt diuſū ab eo in qꝫ ei⁹ inclinatio tendit que quidē diuſitas attēdit̄ dupl̄r. vno quidē mō q̄tū ad finē inclinacōnis. puta ſi lapis q̄ naturaliter inclinat̄ ad hoc qꝫ ferat deorſū piciat̄ ſurſū. alio q̄tū ad mod⁹ tēdendi. puta ſi lapis velociꝰ piciat̄ deorſū q̄z ſit modꝰ ei⁹ natural. ſic igit̄ et aīa hoīs ꝺ rapi in id qꝫ eſt p̄ter naturaz. vno q̄tū ad t̄minū raptꝰ puta qñ rapit̄ ad penas ſcōm iº pſalmi. ne qñ rapiat et nō ſit q̄ eripiat. alio q̄tū ad modū hoī onaturalē q̄ eſt ut p ſēſibilia intelligat vitatē. et ideo qñ abſtrahit̄ a ſēſibiliū apprehenſione dī rapi eciā ſi eleuet̄ ad ea ad q̄ naturaliter ordinat̄ dū tñ hoc nō fiat ex ꝓpa intencōe. ſic accidit ī ſompz nio q̄ ē ſcōz naturaz. vñ nō p̄t ꝓpe raptꝰ dici. huīoi autē abſtraccio ad quecūq̄ fiat p̄t ex ẗplici cauſa ot̄ingē. vno ex cauſa coꝛpali. ſic accidit ī hys qui ꝓpt̄ aliq̄ infirmitatē alienacōem paciunt̄. ſcꝺo ex vtute demonū ſic p̄z in arrepticijs. tercio mō ex vtute diuina. et ſic loquim̄ nūc de raptu. put ſcz aliquis ſp̄u diuīo eleuet̄ ad aliq̄ ſupnaturalia cū ab; ſtraccōe a ſenſibꝫ. ſcōm iº. eze. vnj. ſp̄us eleuauit me inter celū et terrā et adduxit me ī ihrl̄m in vi; ſionibꝫ dei. ſciendū tñ qꝫ rapi qñq̄ ꝺ aliqs nō ſolū ꝓpt̄ alienacōz a ſenſibꝫ. s̄ eciā ꝓpt̄ alienacōz ab hys qbꝫ intēdebat. ſic cū aliqs patit̄ euagacōez mētis p̄ter ꝓpoſitū. s̄ hoc nō ita ꝓpe ꝺ Ad. j. g̃ ꝺo. qꝫ naturale eſt hoī ut in diuina tendat p ſenſibiliū ap; phenſionē. ſcōm iº ro. j. in viſibilia dei p ea que

fcta sũt ospiciunt. sz iste mod⁹ qp alios eleuet ad
diuina cũ abstraccõe a sensib⁹ nõ est hoi natural
Ad. ij. dõ. qp ad modũ et dignitatẽ hois ptinet
qp ad diuina eleuetur ex hoc ipo qp hõ factus est ad
ymaginẽ dei. ꝛ qa bonũ diuine ĩ infinitũ excedit
hũanã facultatẽ indiget hõ ut supnaturalit ad ĩ⁹
bonũ ordinet. qđ fit p qđcũqz bñficiũ gre-
vñ qp sic eleuet mẽs a deo p raptũ nõ est õ natz-
sed s facultatẽ natẽ Ad. nj. dõ. qp vbum da. est
intelligendũ qztũ ad ea q sũt p hoiez faciẽda. qztũ
vero ad ea q excedũt liberi arbitrii facultatẽ nẽce ẽ
qp hõ quadã fortiori opacõe eleuet. q quidẽ qztũ ad
aliqd pt dici coaccio. si sz attẽdat mod⁹ opacõis.
nõ autẽ si attendat ĉminus opacõnis in qz nata
homis et ei⁹ intencio ordinatur.

Ad. ij. sic pcedit. vi qp rapt⁹ magis ptineat
ad vim appetitiuam qz ad vim ognoscitiuã. dicit enim dyo⁹. mj. ca de di. no. est autẽ extasis
facies diuin⁹ amor. sz amor ptinet ad vim appetitiuã. g ꝛ extasis siue rapt⁹ Ꝏ. gg⁹ dicit in. ij°.
dya. qp ille q porcos pauit vagacõne mẽtis et im-
mũdicie sub semetipo cecidit. petr⁹ vero qz angel⁹
soluit eiusqz mẽtẽ in extasi rapuit nõ extra se q-
dẽ sz s semetipm fuit. sz ille fili⁹ pdigus p affectũ
in inferiora dilapsus est. g eciã et illi q rapiunt
in supiora p affectũ hoc paciunt Ꝏ. sup ĩ⁰ psal-
mi. inte dñe spaui nõ ofundar inetnum. dicit glo.
in expoticõne tytuli extasis grece latine ó excess⁹
mẽtis qui fit duob⁹ modis. ul pauore ẽrenoz. ul
mente rapta ad supna et inferioz oblita sz pauor
ẽrenoz ad affectũ pertinet. g eciã rapt⁹ mẽtis ad
supna q ex opposito ponit ptinet ad affectũ Sz ó
est qp sup ĩ⁰ psalmi. ego dixi in excessu meo oĩs
hõ mẽdax. dicit glo. ó h extasis cũ mens nõ pauore
alleuiat sz aliq inspiracõe reuelacõis sursũ assu-
mit. sz reuelacõ ptinet ad vim intellectiuã. g ex-
tasis siue rapt⁹ Rñ dõ. qp de raptu dupl'r loq
possũ⁹. vno⁹ qztũ ad id in qđ alios rapit ꝛ sic ꝑpe
loqzdo rapt⁹ nõ pt ptinẽ ad vim appetitiuã. sz solũ
ad ognoscitiuã. dictũ est enim qp rapt⁹ ẽ pter ꝑpaz
inclinacõez ei⁹ qđ rapit. ipe autẽ mot⁹ appetitiue
vtutis est quedã inclinacõ in bonũ appetibile. vñ
ꝑpe loqzdo ex hoc qp hõ appetit aliquid nõ rapit. sz p
se mouet. alio pt ostendi rapt⁹ qztũ ad suã causã
ꝛ sic pt habẽ causã ex pte appetitiue vtutis. ex hoc
enim ipo qp appetit⁹ ad aliquid vehemẽt afficit pt
ptingẽ qđ ex violẽcia affert⁹ hõ ab oĩbus aliis alie-
net. sz eciã affectũ in appetitiua vtute cũ sz aliqs
delectat ĩ hys ad q rapit. vñ ꝛ ap⁹ dixit se raptũ
nõ solũ ad tertiũ celũ qđ ptinet ad ꝺtẽplacõm in-
tellect⁹. sz eciã ĩ padisũ qđ ptinet ad affectũ Ad
j. g dõ. qp rapt⁹ addit aliqd s extasim. nã extasis
importat simpl'r excessũ a seipo. bm qz sz aliquis
extra suã ordinacõez ponit. sz rapt⁹ sup hoc addit
violenciã qđã. pt igit extasis ad vim appetitiuã
ptinẽ puta cũ alcui⁹ appetit⁹ tendit in ea q extra
ipm sũt. ꝛ bm g dyo⁹ dicit qp diuin⁹ amor facit ex-
tasim inqztũ sz facit appetitũ hois tendere in res
amatas. vñ postea subdit qp eciã ipe de⁹ q est oĩm
causa p habũdanciã amatorie boitatis ext seipm
fit p puidenciã ad oĩa exñcia. qztuis eciã si exposse
hoc dicẽtur de raptu non designaret nisi qp amor
eet causa rapt⁹ Ad. ij. dõ. qp in hoie est duplex
appetit⁹ sz intellectiu⁹ q ó volũtas ꝛ sensitiu⁹ qui
ó sensualitas. est aũt ꝑpm hoi ut appetit⁹ inferior
subdat appetitui supiori ꝛ supior moueat inferio
rẽ. dupl'r g hõ bm appetitũ pt fieri extra seipm.
vno⁹ qñ appetit⁹ intellecti⁹ totalit in diuina tẽdit
ptermissis hys in q inclinat appetit⁹ sensitiu⁹. et
sic dicit dyo⁹ in. mj. ca de di. no. qp paul⁹ ex vtute
diuini amoris extasim faciẽte dixit. vivo ego iã
nõ ego vivit vero in me xp̃us. alio qñ pretermisso
appetitu supiori hõ totl'r fert ĩ ea q ptinẽt ad appe
titũ inferiorẽ. ꝛ sic ille q porcos pauit sb semetipo
cecidit. ꝛ iste excess⁹ ul extasis pl⁹ appropinquat
ad rõem rapt⁹ qz ꝑm⁹. quia sz appetit⁹ supior est
magis hoi ꝑps. vñ qñ hõ ex violẽcia appetit⁹ abs-
trahit a motu appetit⁹ supioris magis abstrahit
ab eo qđ est sibi ꝑpm. qa tñ non est ibi violencia
qp volũtas pt resistẽ passioni deficit a vera rõne
rapt⁹. nisi forte tã vehemẽs passio sit qp usũ rõis
totl'r tollat sic otingit ĩ hys q ppt vehementiã ire
ul amoris insaniũt. ostendũ tñ qp vtqz excessus
bm appetitũ exñs pt causare excessũ cognoscitiue
vtutis. ul qa mens ad quedã intelligibilia rapi-
at alienata a sensib⁹. ul qa rapiat ad aliqz ymagi-
nariã visionẽ seu fantasticã apicõez Ad. nj.
dõ. qp sic amor est mot⁹ appetit⁹ respectu boni ita
timor mot⁹ appetit⁹ respectu mali. vñ eadẽ rõne
ex vtroqz pt causari excess⁹ mẽtis ꝑbtim cũ timor
ex amore causetur. sicut ang⁹ dicit. xmj. de ci. dei
Ad. nj. sic pcedit. vi qp paul⁹ in raptu nõ
viderit dei essenciam. sic enim de paulo legit
qp ẽ rapt⁹ usqz ad terciũ celũ. ita et de petro legit
actẽ. x°. qp cecidit sup eũ mẽtis excess⁹. sz petr⁹ in
suo excessu nõ vidit dei eẽnciaz. sz qđã ymagina-
riã visionẽ. g vi qp nec paul⁹ dei cẽnciam viderit
Ꝏ. visio dei fecit hoiez bẽm. sz paul⁹ ĩ illo raptu
nõ fuit bẽus. alioqn nũqz ad vite hui⁹ miseriam
redisset. sz corp⁹ ei⁹ fuisset p redũdanciã ab ania
glorificatũ sic erit in sctis p resurrecõez qđ pz ex
ftm. g paulus in raptu non vidit dei essenciam
Ꝏ fides ꝛ spes ee nõ pnt sil cũ visiõe diuie eẽn-
tie. ut habet. j. ad cor. xnj. sz paul⁹ in statu illo
habuit fidẽ ꝛ spem. g nõ vidit dei eẽnciam Ꝏ.
sic aug⁹ dicit sup gen ad lrãm. bm visionẽ ymagi
nariã quedã silitudines corpm vidẽt. sz paul⁹ in
raptu ó qsdam silitudines audisse puta tercij celi
et padisi ut habet. ij. ad cor. xij°. g vi ee raptus
ad ymaginariã visionẽ magis qz ad visionẽ di-
uine eẽncie Sed ó est qđ aug⁹ determinat in li° de
videndo deũ ad paulinã qp ipa dei sba a quibusdã
videri potuit in hac vita positis. sicut a moyse ꝛ
paulo q rapt⁹ audivit ineffabilia vba q nõ licz hoi
loq Rñ dõ. qp quid dixerũt paulũ in raptu nõ
vidisse ipaz dei eẽnciaz sz qđã refulgenciã claritа-
tis ipi⁹. sz ctriũ manifeste aug⁹ determinat nõ solũ
in li° de vidẽdo deũ. sz eciã. xij°. super gen ad lrãz.

et habeť in glo. ij. ad cor. xij°. et hoc eciã ipa vba apli designãt. dicit enĩ se audisse ineffabilia vba q̃ nõ licz hoĩ loq. huĩoi autẽ videnť ea q̃ ptinẽt ad visionem beatorum que excedit statũ vie. scõm ꝺ ysa. lxmj°. oculs nõ vidit de⁹ absq; te q̃ ꝑparasti diligẽtibꝫ te. et ideo ꝺueniẽcius ꝺ q̃ deũ p eẽnciaz vidit. Ad. j. g̃ dꝺ. q̃ mẽs hũana diuĩtus rapiť ad ꝺtẽplandũ vitatẽ diuinã tripl'r. vnꝺ ut ꝺtemplecť eã p silitudines q̃sdam ymaginarias et tl'is fuit excess⁹ mẽtis q̃ cecidit s̃ petr. aliꝺ ut ꝺtẽpleť vitatẽ diniaz p intelligibiles effect⁹ sic fuit excessus dauid dicẽtis. ego dixi i excessu meo oĩs homo mẽdax. cio ut ꝺtẽpleť eam in sua eẽncia et talis fuit rapt⁹ pauli et eciã moysi et satis ꝺgruẽter. nã sic moyses fuit ꝑm⁹ doctoz iudeoꝝ. ita paul⁹ fuit ꝑm⁹ doctoz genciũ. Ad. ij. dꝺ. q̃ diuĩa eẽncia videri ab intellectu creato nõ ꝑt nisi p lumen gl'e de quo ꝺ in ꝑs°. in lumĩe tuo videbim⁹ lumẽ. q̃ tñ dupl'r ptĩcipari ꝑt. vnõ p modũ forme inmanẽtis et sic bẽos facit scẽos in pria. aliꝺ p modũ cuiusdã passionis trãseuntis. sic dictũ est de luie ꝗphie. et hoc mꝺ lumẽ i⁹ fuit ĩ paulo q̃n raptus fuit. et ideo ex tali visione nõ fuit simpl'r bẽs ut fiẽt rꝺũdãcia ad corp⁹ s̃ solũ ꝺ. q̃ꝺ ꝛ isto tl'is rapt⁹ a quo mꝺ ad ꝗphiaz ptinz. Ad. nj. dꝺ. q̃ ꝗa paul⁹ ĩ raptu nõ fuit bẽus hĩtual'r s̃ solũ habuit actũ bẽoꝝ oñs est ut sil' tũc ĩ eo nõ fuit act⁹ fidei. fuit tñ in eo sil' fidei hĩtus. Ad. mj. dꝺ. q̃ noie tercij celi ꝑt. vnꝺ intelligi aliq̃ꝺ corpeũ et sic terciũ celũ ꝺ celũ empirreũ q̃ꝺ ꝺ terciũ celũ respectu celi aerei et celi syderi ul' poci⁹ respectu celi syderei et respectu celi aquei siue ẽstallini. et ꝺ rapt⁹ ad terciũ celũ nõ ꝗa rapt⁹ sit ad videndũ silitudinẽ alicui⁹ rei corporee. s̃ ꝗpt̃ hoc q̃ loc⁹ ille est ꝺtẽplacõis bẽoꝝ. vñ glosa dicit infra ad. cor. xij°. q̃ terciũ est spũale celũ ubi angeli et scte aĩe fruunť dei ꝺtẽplacõe. ad q̃ꝺ dicit se raptũ signat q̃ de⁹ ostendit ei vitã in qua videnꝺ ẽ inetnũ. aliꝺ p terciũ celũ ꝑt intelligi aliqua visio supmũdana q̃ ꝑt dici terciũ celũ ꝺplici rõe. vnꝺ ꝺm ordinẽ potenciaꝝ ognoscitiaꝝ ut ꝑmũ celũ dicať visio sup mũdana corpal' que fit p sensũ sic visa ẽ manꝺ sẽbentis ĩ piete danielť. v°. ꝺm autẽ celũ fuit visio ymagiaria puta q̃m vidit ysa. et iohes in apoc. terciũ vero celũ dicať visio intellectual' ut aug⁹ exponit. xij°. sup gen ad lrãm. scꝺo mꝺ ꝑt dici terciũ scõm ordinẽ ognoscibiliũ. ut ꝑmũ celũ dicať ognicõ celestiũ corpm. ꝺm ognic⁹ celestiũ spirituũ. terciũ ognicõ ipi⁹ dei. tercꝺ ꝑt dici terciũ celũ ꝺtẽpla⁹ dei. ꝺm g̃dus ognicõis q̃ de⁹ videť q̃z ꝑm⁹ ptinet ad angelos infime ierrarchie. scꝺs ad angelos medie. terci⁹ ad angelos supme ut dic̃. ij. ad cor. xij°. et ꝗa visio dei nõ ꝑt ee sine dilecc̃one. ꝗptꝛea nõ solũ se dic̃ raptũ ad terciũ celũ rõne ꝺtemplacõnis. s̃ eciã in padisum rõne delectacõnis oñtis.

Ad. mj. sic ꝓdic̃. vi q̃ paul⁹ nõ fuit alienat⁹ a sensibꝫ dic̃ enĩ aug⁹. xij. sup gen ad lrãm. cur nõ credim⁹ q̃ tanto apl'o doctori genciũ rapto usq; ad ipaz excellentissimã visionẽ voluit de⁹ demꝛare vitã in q̃ p⁹ hanc vitã viuendũ est ĩ eẽnũ. s̃ ĩ illa vita fut̃a sci p⁹ resurrecc̃oz videbũt dei eẽnciã absq; hoc̃ q̃ fiat absc̃cio a sensibꝫ corpis. g̃ nec ĩ paulo fuit huĩoi abstracc̃o fc̃a. Ad. ij°. xp̃s vere viatoz fuit ꝛ otinue visiõe diuĩe eẽncie fruebať. nec tñ fiebat abstracc̃o a sensibꝫ. g̃ nec fuit neẽm q̃ in paulo fiẽt abstracc̃o a sensibꝫ ad hoc q̃ eẽnciã dei videt. Ad. ij°. paul⁹ post̃q deũ p eẽnciam videt. memor fuit illoz q̃ ĩ illa visiõe ꝺspexerit. vñ dicebat. ij. ad cor. xij°. audiuit archana verba q̃ nõ licet hoĩ loqui. s̃ memoria ad ꝓ̃ sensitiuam ptinet utz p ꝓ̃m in li° de mẽo. et re. g̃ vꝺ q̃ eciã paul⁹ videꝺo dei eẽnciaz nõ fuit alienat⁹ a sensibꝫ. Sed ꝺ est q̃ aug⁹ dicit sup gen ad lrãm. nisi ab hac vita q̃sq; quodã moriať siue oĩno exiens a corpe. siue aduers⁹ et alienat⁹ a corpis sensibꝫ ĩ illã nõ vehiť visionẽ. Ad. ñ. dꝺ. q̃ diuĩa eẽncia nõ ꝑt ab hoĩe videri p aliã vim ognoscitiuã q̃ per intellectũ. intellect⁹ autẽ hũan⁹ nõ ꝺũtitur ad sensibilia nisi mediãtibꝫ fantasmatibꝫ q̃ p spẽs intelligibles a sensibilibꝫ accipit et ĩ quibꝫ ꝺsiꝺans de sensibilibꝫ iudicat et ea disponit. et ideo ĩ oñi opacõne q̃ intellect⁹ nosť abstrahiť a fantasmatibus neẽe est q̃ abstrahať a sensibꝫ. intellect⁹ aũt hoĩs in statu vie neẽe est q̃ a fantasmatibꝫ abstrahať si videat dei eẽnciaz. nõ enĩ per aliq̃ꝺ fantasma ꝑt dei eẽncia videri quĩymo nec p aliq̃z spẽz intelligibilẽ creatã. q̃a eẽncia dei ĩ infinitũ excedit nõ solũ oĩa corpa q̃z sũt fãtasmata. s̃ eciã omnẽ intelligibilem creať am. oportet autẽ cũ intellect⁹ hoĩs eleuať ad altissimã dei eẽncie visionẽ ut tota mẽtis intencõ illuc aduoceť. ita sc̃z q̃ nichil intelligat aliud ex fantasmatibꝫ s̃ totaliť ferať ĩ deũ. vñ impossibile est q̃ hõ in statu vie videat deũ p eẽnciam sine abstracc̃oe a sensibꝫ. Ad. j. g̃ dꝺ. q̃ sic̃ dictũ est post resurrecc̃oz in bẽis dei eẽnciã videtibꝫ fiet redũdancia ab intellectu ad inferiores ures ꝛ usq; ad corp⁹. vñ ꝺm ipaz regl'am diuine visionis aĩa intẽꝺi et fãtasmatibꝫ et sensibilibꝫ. talis aũt redũdancia nõ fit in hys q̃ rapiunť sic̃ dictũ est. et ideo nõ est sil'is racio. Ad. ij. dꝺ. q̃ intellect⁹ aĩe xp̃i erat glorificat⁹ p hĩtuale lumẽ gl'e q̃ diuinã eẽnciã videbat ml'to ampli⁹ q̃z aliquis angel⁹ ul' hõ. erat autẽ viatoz ꝗpt̃ corpis passibilitatẽ ꝺ. q̃m paulo mi⁹ ab angel' mioꝛabať. ut ꝺ ad hęb. ij°. dispensatiue et nõ ꝗpt̃ aliq̃z defectũ ex pte intellect⁹. vñ nõ est sil'is racõ de deo et aliis viatoribꝫ. Ad. nj. dꝺ. q̃ paul⁹ post̃q cessauit videˊ dei eẽnciã memoz fuit illoz q̃ ĩ illa visione ognoũat p aliq̃s spẽs intelligibiles hĩtualiť ex hoc ĩ ei⁹ intelectu relictas sic̃ eciam abeũte sensibili remanent aliq̃ inp̃siones ĩ aĩa q̃s postea ꝺũcẽs ad fãtasmata memorabať. vñ nec totã illã cognicõez aut cogitare poterat aut ꝺbis exprimere

Ad. v. sic ꝓdic̃. vi q̃ aĩa pauli ĩ statu illo fuit toraliť a corpe sepata. dic̃ enĩ ap⁹. ij. ad cor. v°. q̃ꝺiu sum⁹ in corpe pegrinamur a dño. p fidẽ enĩ ambulam⁹ ꝛ nõ p spẽm. s̃ paul⁹ ĩ statu illo nõ pegnabať a dño q̃a videbat deũ p spẽm ut

dictū est·g nō erat in corpe ¶ Ad·3·potencia aīe nō
pt eleuari ꝺ ei⁹ eēnciā in q̄ radicant·sz intellect⁹
q̄ est potēcia aīe ī raptu fuit a corpalib⁹ abstract⁹
p eleuacōez ad diuinā ꝺtēplacōem·g mꝫro magis
eēncia aīe fuit sepata ab ei⁹ corpe ¶ Ad·vires aīe
vegetabiľ sūt magis māles q̄z vires aīe sbitue·
sz oportebat intellectū abstrahi a viri⁹ aīe sbitie
ut dictū est ad hoc ut rapiat ad videndū diuinā
eēnciā·g mꝫro magis oportebat q⁹ abstrahēt a
viri⁹ aīe vegetabiľ·q̄z opacōe cessāte iam nullo⁹
aīa remanet corpi ꝺiūcta·g vī q⁹ oportuit ī rap:
tu pauli aīaz totľr a corpe eē sepatā ¶ Sz ꝺ est q⁹
aug⁹ dic ī ep̄·ad paulinā de videndo deū·nō ē īcre:
dibile ut q̄busdā scīis nondū ita defūctis ut sepe:
lienda eoz cadauera remanerēt istam excellenciā
reuelacōis fuisse ꝺcessā ut sc̄z vident deū p eēnciā·
nō g fuit neēm ut ī raptu pauli aīa ei⁹ totalit̄:
separet a corpe ¶ Ad·ñ dō·q⁹ in raptu de q̄ nūc lo:
q̄mur vtute diuina eleuat hō ab eo q⁹ est ꝺm na:
turā ī id q⁹ est s̄ natāz·7 ideo duo ꝺsiꝺare oportz·
p̄mo q̄dē q⁹ sit hoī ꝺm natāz·sc̄o q⁹ diuīa vtute
in hoīe sit fiendū s̄ natāz·ex hoc autē q⁹ aīa corpi
vnit̄ tāq̄ natalis forma ipi⁹ ꝺuenit aīe natalis
hītudo ad hoc q⁹ p ꝺūsionez ad fantasmata intel:
ligat q⁹ quidē ab ea nō aufferet diuīa vtute ī rap
tu·q̄a nō mutat statu⁹ ei⁹ ut dictū est·manente
autē hoc statu aufferet ab aīa actuaľ ꝺūsio ad fan
tasmata et sensibilia ne impediat ei⁹ elcuacō ī id
q⁹ excedit oīa fantasmata ut dictū est·et ideo in
raptu nō fuit neēm q⁹ aīa sic separet a corpe ut
ut ei nō vniret q̄si forma·fuit aūt neēm intellec
tū ei⁹ abstrahi a fantasmatib⁹ 7 sensibiliū prep:
cōne ¶ Ad·j·g dō·q⁹ paul⁹ ī raptu illo pegnabat
a dño q̄tū ad statū q̄a adhuc erat ī statu viato:
ris·nō aūt q̄ ad actū quo videbat deū p spēz ut ex
p̄dictis p ¶ Ad·ij·dō·q⁹ potēcia aīe vtute natali
nō eleuat s̄ modū ꝺuēientē eēncie ei⁹·vtute tñ di
uina p̄t ī aliquid alci⁹ eleuari sic corp⁹ p violenciā
fortioris vtutis eleuat sup̄ locū ꝺuenientē sibi ꝺm
spēm sue nate ¶ Ad·nj·dō·q⁹ vires aīe vegetabiľ
nō opant ex intencōe aīe sic vires sensitiue·sz per
modū nate·et ideo nō req̄rit ad raptū abeis abs
tracō·sic a potēcijs sensitis p q̄z opacōes mīuerēt
ei⁹ intēcio aīe ēca intellectiuā ognicōem

Ad·vj·sic p̄cedit·vī q⁹ paul⁹ nō ignorauit
an ei⁹ aīa fuerit a corpe sepata·dic enī ipe
·ij·ad cor·xij°·scio hoīez ī xp̄o raptū usq̄ ad ter:
cīū celū·sz hō nomīat ꝺpositū ex aīa et corpe·rap:
t⁹ autē differt a morte·vī g q⁹ ipe sciuerit aīam
nō fuisse p mortē a corpe sepatā p̄ptim q̄a h° ꝺue:
nient a doctorib⁹ ponit ¶ Ad·3·ex eisdē apľi vbis p̄z
q⁹ ipe sciuit q⁹ rapt⁹ fuit·q̄a ī tercīū celū·sz ex h°
sequit̄ q⁹ sciuit utrz ī corpe fuit uľ nō·q̄a si sciuit
tercīū celū esse aliq̄d corpeū·ꝺñs est q⁹ scīuit aīam
suā nō ee a corpe sepatā·q̄a visio rei corpee nō p̄
fieri nisi per corp⁹·g vī q⁹ ōino ignorauit an aīa
fuerit a corpe sepata ¶ Ad·3·sic aug⁹ dic·xij·super
geñ ad lrām·ipe in raptu vidit illa visione qua
vidēt scī ī p̄ria·sz scī ex hoc ipo q⁹ vidēt deū sciūt
an aīe eoz sit a corpib⁹ sepate·g et paul⁹ h° sciuit
¶ Sz ꝺ est q⁹ ꝺ coz·ij·ad·xij·siue ī corpe siue exē
corp⁹ nescio de⁹ scit ¶ Ad·ñ dō·q⁹ huīoi questionis
vitatē accipe oportet ex ipis apľi vbis q̄b⁹ dic se
aliq̄d scire·sc̄z se raptū ee usq̄ ad tercīū celū·7 alí
q̄d nescire sc̄z vtrz ī corpe aut extra corp⁹·q⁹ quidē
p̄t dupľr intelligi·vno⁹ ut hō q⁹ ꝺ siue ī corpe siue
extra corp⁹ nō referatur ad ipm ee hoīs rapti q̄si
ignorauit an aīa ei⁹ eet in corpe uľ nō·sz ad mo⁹
rapt⁹ ut si ignorauit an corp⁹ eius fuit sil raptū
cū aīa ī tercīū celū uľ nō·sz solū aīa·sic eze·vnj·
ꝺ·q⁹ adduct⁹ est ī visionib⁹ dei ī ierľm 7 hūc in:
tellectū fuisse cuiusdā iudei exp̄mit ieo⁹ in plogo
super dañ·ubi dic deniq̄z et apľm nr̄m sc̄z dicebat
unde⁹ nō fuisse ausū affirmare se in corpe raptū·
sz dixisse siue ī corpe siue extra corp⁹ nescio·sz hūc
sm reprobat aug⁹·xij°·geñ ad lrām·p hoc q⁹ ap⁹
dicit se scuisse se ee raptum usq̄ in tercīū celū·
sciebat g verū ee tercīū celū i⁹ in q⁹ rapt⁹ fuit·et
nō silitudinē ymaginariā tercij celi alioq̄n si ter:
cīū celū noīant fātasma tercij celi pari rōne dicē
potuit se in corpe raptū nominans corpus ꝑtis
corpis fantasma q̄le apparet in sompnijs·si autē
sciebat ee vē tercīū celū·sciebat g ee aliq̄d spūale
et incorpeū·et sic nō poterat corp⁹ ei⁹ illuc rapi a
eet aliq̄d corpeū·7 sic aīa nō posset illuc sine corpe
rapi nisi separet a corpe·et ideo oportet ꝺm aliū
sm intelligē·ut sc̄z ap⁹ sciuit q⁹ fuit rapt⁹ sc̄m
aīaz et nō ꝺm corp⁹·nesciuit tamē q̄liter se habet
aīa ad corp⁹·vtrz sc̄z fuerit sine corpe·uľ nō·sz ēca
h° diūsimode aliq̄ loquunt·quidā enī dicūt q⁹ ap⁹
sciuit q⁹ aīa sua erat corpi vnita ut forma·sz nes
sciuit vtrz eet pass⁹ alienacōe a sensib⁹·uľ eciā vtrz
eet fcta abstracō·ab opib⁹ aīe vegetabilis·sed q⁹
fuerit fcta abstracō a sensib⁹ hoc nō potuit igno
rare ex q̄ scīuit se raptū·q⁹ autē fuit fcta abstrac
cio ab opib⁹ aīe vegetabilis·nō erat q̄quid ut de
hoc oportet tā sollicitā fieri mencōm·vñ reliquit
q⁹ nescīuit apľus vtrz aīa ei⁹ fuit ꝺūcta corpi ut
forma·uel a corpe sepata p mortē·quidā autē hoc
ꝺcedētes dicūt q⁹ apľs tūc nō p̄ēdit q̄a rapiebat·
quia tota ei⁹ intencō ꝺūsa erat in deū·sz postmo⁹
prepit ꝺsiꝺans ea q̄ viderat·sz hoc eciā ꝺcīat vbis
apľi qui distinguit in vbis suis p̄teritū a futo·
dicit enī in p̄nti se scire q⁹ fuit rapt⁹ ante annos
xmj·et se ī p̄nti nescire vtrz ī corpe fuit uľ extra
corp⁹·et ideo dō ē·q⁹ et p̄us et postea nesciuit vtrz
aīa fuit a corpe sepata·vñ aug⁹ dic·xij·sup geñ
ad lrām·p⁹ longā inquisicōz ꝺcludēs·restat g for
tasse ut hoc ipm cū ignorasse intelligam⁹ vtrz q̄ñ
in tercīū celū raptus est in corpe fuit aīa quō est
aīa in corpe cū corp⁹ vinē ꝺ siue vigilātis siue dor
miētis siue in extasi a sensib⁹ corpis alienati·an
oīno de corpe exierit ut mortuū corp⁹ iacēt ¶ Ad
·j·g dō·q⁹ p synodochen q̄ñz pars hoīs hō noīat 7
p̄cipue aīa q̄ est ps hoīs emiencior q̄tus eciā possit
rapt⁹ fuit·sz post annos·xmj·vñ dic scio hoīez·
intelligi eū quē raptū dic nō tūc fuisse hoīem q̄ñ
nō dicit scio raptū hoīez·nichil eciā p̄hibet mortē

diuĩtus ꝓcuratã raptũ dici·et sic aug⁹ dic̃ ·xij· sup geñ ad lrãz·dubitãte inde apl'o ꝙs nr̃m e ꝫ potuit·vñ ꝙ sup hoc loquñ magis siecturalit̃ ꝟ per certitudinẽ loqũtur ℣ Ad·ij·dó·qp apostolus sciuit qp iᵈ celũ esset quid incorporeum ul' aliquid incorporeum a se visum in illo celo cui hoc poterat fieri p intellectum eius eciã si anima eiᵉ nõ cẽt a corpe sepata ℣ Ad·nj·dó·qp visio pauli in raptu ꝟtũ ad aliꝙd fuit silis visioni beatorũ sc̃z ꝟtũ ad id qꝺ videbat̃·et ꝟtũ ad aliꝙd dissimil' sc̃z ꝟtũ ad modũ videdi·ꝙa nõ ita pfecte vidit sic sc̃ti ꝙ sũt in pa'a·vñ augˢ dic̃·xijº·sup geñ ad lrãm·apl'o arrepto a carnis sensibꝰ ĩ terciũ celũ hoc defuit ad plenã pfectãꝙ ognicõem rez̃ q̃ angel' inest qp siue in corpe·siue exẽ corpˢ eẽt nesciebat hoc itaꝙ non deerat cũ receptis corpibꝰ ĩ r̃surrecc̃õe mortuoꝝ cũ corruptibile hoc induerit incorrupcionem

Deinde ꝺ sid̃andũ est de ḡcijs ḡtis datis que ptinẽt ad locucõz Et ꝓmo de gr̃a linguaꝝ Sc̃ó de gr̃a ꝼmonis·sapie seu sc̃ie Circa ꝓmũ q̃runt duo Primo vtꝝ p gr̃az linguaꝝ hõ adipiscẽtur sc̃iaz oĩm liguaꝝ Sc̃ó de cõpacõe huiᵘ doni ad gr̃az ꝓphie

Ad·j·sic ꝓdic̃·vi qp illi qui ꝙsequebant donũ liguaꝝ nõ loq̃bant̃ oĩbꝰ liguis·iᵈ enĩ qꝺ diuĩa vtute aliꝙbꝰ ꝺcedit optimũ e ĩ suo gñe·sic dñs aquã vtit in vinũ bonũ sic ꝺ iob̃·ijº·sed illi ꝙ habuerũt donũ liguaꝝ melius loq̃bant̃ ĩ ꝓpa ligua·dic̃ enĩ glo·ad heb̃·j·nõ cẽ tm̃ randũ qp epl'a ad heb̃·maiorꝝ elucet facũdia ꝟtis alie·cũ nat̃ale sit vnicuiꝙ plᵘ in sua ꝟtis in alicna ligua valẽ·ceteas enĩ epl'as apl'ꝰ pegrino idest greco ꝼmõe ꝺposuit·hãc autẽ sc̃ripsit hebraica ligua·nõ g̃ p gr̃az gratis datã apl'i acceperũt sc̃iaz oĩm liguaꝝ ℣ Nã nõ facit p ml'ta qꝺ pt fieri p vnũ et ml'to minᵘ deᵘ ꝙ ordiaciᵒ ꝟtis nã opat̃·sz potat deᵘ facẽ qp vnã ligua loq̃tes eius discipl'i ab oĩbꝰ intelligẽt̃·vñ sup iᵈ act̃·ijº·audiebat vnuꝙsqꝙ liguã suã loq̃tes dicit ꝙa liguis oĩbꝰ loq̃bant̃·ul' sua idest hebraica ligua loq̃tes ab oĩbꝰ intelligebant̃ ac si ꝓpis singl'oꝝ lo q̃rent̃·g̃ vi qp nõ habuert sc̃iaz loq̃di oĩbꝰ liguis ℣ oĩes gr̃e deriuant̃ a xp̃o in corpˢ eiᵘ qꝺ est eccl̃ia·ꝼm iᵈ iob̃·j·de plenitudie eiᵘ oĩes accepi·ᵘ sz xp̃us nõ fuisse legit̃ locutˢ nisi vna ligua·nec eccl̃ia nũc fideles singuli nisi vna ligua loquñ·g̃ vi qp discipuli xp̃i nõ acceperũt ad hoc g̃ciam ut oĩbꝰ liguis loq̃rent̃ Sed ꝺ est qp ꝺ act̃·ijº·qp repleti sũt oĩes spũ sc̃to et ceperũt loq varijs liguis ꝓut spũs dabat eloq illis·ubi dicit glo·greg·qp spũs sc̃tus sup discipl'os ĩ igneis liguis apparuit et eis oĩm liguaꝝ sciaꝝ dedit ℣ Rñ dó·qp primi discipli xp̃i ad hoc fuerũt ab ip̃o electi ut p vniũ sũ orbẽ discurrẽtes fidẽ eiᵘ ubiqꝫ p̃dicarẽt·ꝼm iᵒ math̃ vlt̃·euntes docete oĩes gẽtes·nõ autẽ erat ꝺuẽiens ut ꝙ mittebant̃ ad alios instruẽdos indi gẽt ab alijs inseruí q̃lit̃ alijs loq̃rent̃ ul' q̃lit̃ que alijs loq̃rent̃ intelligerent·p̃btim ꝙa isti ꝙ mitte bant̃ erãt vniᵘ gẽtis sc̃z iudee·ꝼm iᵒ ysa·xxvijº·ꝙ ingredient̃ impetu a iacob inplebũt facẽ orbis semĩe·illi ecia ꝙ mittebant̃ paupes et inpotentes erãt nec de facili a pncipio repisset·ꝙ eoꝝ vba ali is fidel'r int̃pretarent̃·ul' vba aliorꝝ eis exponẽt·maxime ꝙa ad infideles mittebant̃·et ideo nc̃m fuit ut sup hoc diuĩtus puidẽtur p donũ liguaꝝ·ut sic gẽtibꝰ ad ꝓdolatam dedĩantibꝰ introducta est diũsitas liguaꝝ·sic ꝺ geñ·xjº·ita ecia qñ erãt gẽtes ad cultũ vniᵘ dei reuocãde ꝺ huiꝰoi diũsitatẽ remediũ adhibẽtur p donũ liguaꝝ ℣ Ad·j·g̃ dó·qp sic ꝺ·j·ad cor̃·xijº·manifestacõ sp̃ũs datur ad vtilitatẽ·et ideo sufficiẽt et paulˢ et alij apl'i fu erũt instructi diuĩtus in liguis oĩm gencũ ꝟtũ req̃rebat̃ ad fidei doctrinaꝝ·sz ꝟtũ ad quedã q̃ supad dunt̃ hũana arte ad ornatũ et elegancĩã locucõis apl'ꝰ instructˢ erat ĩ ꝓpa ligua·nõ aũt ĩ aliena·sic ecia ℩ ĩ sapĩa et ĩ sc̃ia fuert sufficiẽt instructi ꝟtũ req̃rebat doctrina fidei·nõ autẽ ꝟtũ ad oĩa q̃ p sciaz acq̃sitã ognoscunt̃·puta de ꝺclusionibꝰ arith̃ metice ul' geometre ℣ Ad·ij·dó·qp ꝟtuis utrꝫ fieri potuisset sc̃z qp p vnã liguã loq̃tes ab oĩbꝰ intelli gẽt̃·aut qp oĩbꝰ loq̃rent̃·tñ ꝺueniẽci᷒ fuit qp ip̃i oĩbꝰ liguis loq̃rent̃ ꝙa hoc ptinebat ad pfeccõz sc̃ie ip̃oꝝ p quã nõ solũ loq̃·sz intelligẽ poterant que ab alijs dicebant̃·si autẽ oĩes vnã eoꝝ liguã intel lexisset·hoc autẽ fuisset p sciaz illoꝝ ꝙ eos loq̃tes intelligent̃·ul' fuisset q̃si quedã illusio dũ aliorũ vba alit̃ ad eoꝝ aures ꝓfert̃ q̃ ip̃i ea ꝓfert̃·ℨ ideo glosa dic̃ act̃·ijº·qp maiori miraculo factũ est qp ip̃i oĩm liguaꝝ gñibꝰ loq̃rent̃·et paulˢ dic̃·j·ad cor̃·xmjº·g̃cias deo qp oĩm vr̃m ligua loquor ℣ Ad·nj·dó·qp x̃pus in ꝓpa ꝑsona vni soli gẽti p̃dicatur᷒ erat sc̃z iudeis·et ideo ꝟtuis ip̃e absqꝫ dubio pfectissime habẽt sc̃iaz oĩm liguaꝝ·nõ tñ oportuit qp oĩbꝰ liguis loq̃rel'·ideo autẽ ut augˢ dic̃ super iohem·cũ ℩ mõ spũs sc̃tus accipiat̃ nemo loquit̃ liguis oĩm gencũ·ꝙa iam ipa eccl'ia liguis oĩm gencũ loquit̃ in q̃ qui nõ est nõ accipit sp̃m sc̃m

Ad·ij·sic ꝓdic̃·vi qp ꝺnũ liguaꝝ sit excel lenciᵒ ꝟtis g̃cia ꝓphie·q̃ enĩ sũt meliozibꝰ ꝓpa vident̃ ee meliora ꝼm ꝓphm ĩ hj·topicoꝝ·sz donũ liguaꝝ est ꝓpm noui testamẽti·vñ cantat̃ in se ꝟtia penthecostes·ipe hodie apl'os xp̃i donãs mu net̃ in solita ℩ cunctis inaudita secul'·ꝓphia autẽ magis optit veteri testamẽto ꝼm iᵈ ad hebreos·j multiꝺariã ml'tisqꝫ modis olym deᵘ loq̃s pribꝰ in ꝓphetis·g̃ vi qp donũ liguaꝝ sit excellenciᵒ ꝟtis donũ ꝓphie ℣ iᵈ ꝙ qꝺ ordinam̃ ad deũ vi excel lẽciᵒ ee eo ꝙ qꝺ ordinam̃ ad hoies·sz ꝙ donũ liguaꝝ hõ ordinat̃ ad deũ·p ꝓphiaz autẽ ad hoies·ꝺ enĩ·j ad cor̃·xmjº·ꝙ loquit̃ ligua nõ hoibꝰ loquit̃ sz deo·ꝙ autẽ ꝓphat hoibꝰ loquit̃ ad edificacõem·g̃ vi qp donũ liguaꝝ sit excellẽciᵒ ꝟtis donũ ꝓphie ℣ donũ liguaꝝ hitualit̃ ꝑmanet in habẽte ip̃m ecia hõ hẽ in ptate vti eo cũ voluerit·vñ ꝺ·j·ad cor̃·xmjº·g̃cias ago deo qp oĩm vr̃m ligua loqr̃·nõ autẽ sic ẽ de dono ꝓphie ut s̃ dictũ est·g̃ donũ liguaꝝ vi ee excellẽciᵒ ꝟtis donũ ꝓphie ℣ int̃preta ꝼmonũ vi otineri sub ꝓphia ꝙa sc̃pte eodẽ sp̃u exponunt̃ quo sũt edite·sz int̃pretacõ ꝼmonũ·j·ad cor̃·xijº·

ponit̄ post gr̄a līguaꝝ·g̃ vī qp donū linguaꝝ sit excellenci⁹ q̄ donū pphie maxime q̄tū ad aliquā ei⁹ ptē ¶Sed ꝺ̄ est qp ap̄s dic̄·j·ad cor·xmj̄·maior est q̄ pphat q̄ qui loquit̄ linguis ¶Rn̄ dō·qp donū pphie excedit donū līguaꝝ ep̄l̄r·pmo quidē qa donū līguaꝝ reūtur ad diūsas voces pfendas que sūt signa alicui⁹ intelligibil̄ vitatis cui⁹ecia signa sūt q̄dā ipa fantasmata q̄ ꝺm ymaginariā visionē apparēt·vn̄ ⁊ aug⁹·xiij°·sup gen̄ ad lr̄am· opat donū līguaꝝ visioni ymaginarie·dictū est autē ꝺ̄ qp donū pphie ꝺsistit ī ipa illumiacōe mētis ad ognoscēdā intelligibilē vitatē·vn̄ sic̄ pphica illumiacō excellencior est q̄ ymaginaria visio ut ꝺ̄ hītum ē·ita ecia excellēcior est pphia q̄ donū līguaꝝ ꝺm se ꝺsidatū ¶scꝺo qa donū pphie ptinet ad rem noticiā que est nobilior q̄ noticia vocū ad quā ptinet donū līguaꝝ·tīco quia donū pphie est utili⁹ et hoc quidā pbat ap⁹·ij·ad cor·xij°·ep̄l̄r· pmo quidē qa pphia est vtilior ad edificacōz eccl̄ie ad quā q̄ loquit̄ linguis nichil pdest nisi exposic̄ subsequat̄·scꝺo q̄tū ad ipm loq̄ntem q̄ si accipet ut loq̄retur diūsis linguis sine hoc qp intelligēt qꝺ ptinet ad pphicū donū mens ei⁹ nō edificaret̄·tcio q̄tū ad infideles pt̄ q̄s p̄cipue cē vī datū donum linguaꝝ q̄ quidē forte eos q̄ loq̄rent̄ linguis reputarēt insanos·sic̄ ⁊ iudei rputauerūt ebos ap̄los linguis loq̄tes ut ꝺ̄ act̄·ij°·p pphias aūt infidel̄ ouinit̄ manifestatis abscōditis cordis ei⁹ ¶Ad·j· q̄ ꝺō·qp sic̄ ꝺ̄ dictū est ad excellenciā pphie ptinet qp aliquis nō solū illuminet̄ intelligibili lumie·ꝫ ecia percipiat ymaginariā visionē·ita ecia ad p̄: fecc̄oz opac̄ois spūs scti ptinet qp nō solū impleat mentē lumie pphico et fantasiā ymaginaria vi: sione sic̄ erat ī veti testamēto·ꝫ ecia extīnis līguā erudiat ad varia signa locutionū pfenda qꝺ totū fit in nouo testamēto·ꝺm ie·j·ad cor·xmj̄·vn⁹: q̄ꝫ vr̄m psalmū hē docīnam habz linguā hē apo: calipsim ideſt pphicā reuelac̄oz hē ¶Ad·ij·ꝺō·qp p donū pphie hō ordinat̄ ad deū ꝺm mētem qꝺ est nobili⁹ q̄ ordiari ad eū ꝺm linguā·ꝺ̄ autē qp ille q̄ loquit̄ lingua nō loquit̄ hoīb⁹ ideſt ad intellēm hoīm ul̄ vtilitatē eoz ꝫ ad intellectū solius dei et ad laudē eius·ꝫ p pphiaꝝ ordinat̄ aliquis et ad deū et ad pximū·vn̄ est pfecti⁹ donū ¶Ad·nj·ꝺō·qp reuelacio pphica se extēdit ad oīa supnaturalia og: noscēda·vn̄ ex ei⁹ pfecc̄oe ptingit qp in statu per: fecc̄ois hui⁹ vite nō p̄t haberi pfcte p modū hīt⁹· ꝫ inpfecte p modū passionis cuiusdā·ꝫ donū līg: uaꝝ se extēdit ad ognic̄oez q̄ꝺā ptikularē scz vocū hūanaꝝ·et ideo nō repugnat inpfecc̄oi hui⁹ vite qp pfecte ⁊ habitualit̄ habeat̄ ¶Ad·mj·ꝺō·qp in: ep̄retacio ꝺmonū p̄t reduci ad donū pphie inq̄tū scz mens illumiatur ad intelligendū et exponendō quecūq; sūt ī ꝺmonib⁹ obscura·siue q̄nt̄ difficul: tatē rez significataꝝ siue ecia q̄nt̄ ipas res voces ignotas q̄ pferunt̄·siue eaā q̄nt̄ silitudines rerū adhibitas·ꝺm ie ꝺanie'·v°·audiui de te qp possis obscura inep̄retari et ligata dissoluē·vn̄ interp̄: tac̄ō ꝺmonū est potior q̄ donū linguaꝝ uēz p ie qꝺ

ap⁹ dic̄·j·ad cor·xmj̄·maior est qui pphat q̄ qui loq̄tur linguis nisi forte interpretetur·postponit̄ autē inēpretacio ꝺmonū dono linguaꝝ qa ecia ad inēpretandū diuersa līguaꝝ genera interpretacio sermonum se extendit

Deinde ꝺsidandū est de gr̄a gratis data que ꝺsistit in ꝺmone de qua dic̄ ap⁹·j· ad cor·xij°·alij dat̄ p spm̄ ꝺmo sapie· alij ꝺmo scie Et ēca hoc querunt̄ duo

Primo vtz in ꝺmone ꝺsistat aliqua gr̄a g̃tis data Scꝺo quibus hec gracia ꝺpetat

Ad·j·sic p̄dic̄·vī qp in ꝺmone nō ꝺsistat aliq̄ gr̄a gratis data·gr̄a enī dat̄ ad id qꝺ excedit facultatē nat̄e·ꝫ ex natali rōe adinuēta est ars rethorica p quā aliquis p̄t sic dicē ut doceat ul̄ delectet·ut flectat·sic̄ aug⁹ dic̄ in·mj̄·de doc· xp̄iana hoc aūt ptinet ad graciā ꝺmonis·g̃ vī qp gr̄a ꝺmonis nō sit gr̄a g̃tis data ¶Ꝺ·ois gr̄a ad regnū dei ptinz·ꝫ ap⁹ dic̄·j·ad cor·mj̄·nō in ser: mone ē regnū dei·ꝫ ī vtute·g̃ in ꝺmone nō ꝺsis: tit aliqua gr̄a g̃tis data ¶Ꝺ·nll'a gr̄a dat̄ ex mē: tis·qa si ex opib⁹ iā nō est gr̄a ut ꝺ̄ ad ro·xj̄·ꝫ ꝺmo dat̄ alicui ex meritis·dic̄ enī gg⁹·exponēs ꝺ̄ psalmi·ne auferas de ore meo vbum vitatis·qp verbū vitatis est qꝺ oīpotens de⁹ facientib⁹ tribuit et nō facientib⁹ tollit·g̃ vī qp donū ꝺmonis non sit gr̄a g̃tis data ¶Ꝺ·sic̄ nēce est qp hō p ꝺmonē pnūciet ea q̄ ptinēt ad donū sapie ul̄ scie·ita ecia ea q̄ ptinēt ad vtutē fidei·g̃ si ponit̄ ꝺmo sapie ⁊ ꝺmo scie gr̄a gratis data, pari rōe debēt poni ꝺmo fidei inē gr̄as gratis datas ¶Ꝫ incōtrariū est qꝺ ꝺ̄ ecc̄·vj̄·ubi lingua cuharis ideſt g̃cioſa ī bono hoīe habūdabit·ꝫ bonitas hoīs est ex g̃cia·g̃ ecia ⁊ g̃cioſitas ꝺmonis ¶Rn̄ ꝺō·qp gr̄e gratis date danē ad vtilitatē alioz ut ꝺ̄ dictū est·ognic̄ aūt q̄ aliqs a deo accipit inutilitatē alteri⁹ ouerti nō posset nisi mediante locutōne et qa spūs scūs nō defficit in aliquo qꝺ ptineat ad eccl̄ie vtilitatē ecia puidet mēbr̄is eccl̄ie in locutōe nō solū ut si aliquis sic loquit̄ ut a diūsis possit intelligi qꝺ ptinz ad do nū linguaꝝ·ꝫ ecia qp efficacit̄ loquat̄ qꝺ ptinet ad graciā ꝺmonis et hoc ep̄l̄r·p° quidē ad instruēdū intellectū qꝺ fit dū aliquis sic loquit̄ qp doceat·scꝺo ad mouendū affectū ut scz libent̄ audiant vbum dei qꝺ fit dū aliqs sic loquit̄ qp auditores delectet· qp nō debet aliquis queri ꝓp̄t fauorē suū·ꝫ ut hoīes allicianē ad audiendū vbū dei·tcio ad h° qp as amet ea q̄ vbis significanē ⁊ velit ea implē qꝺ fit dum aliquis loquit̄ sic qp auditorē flectat ad qꝺ quidē ef ficiendū spūs scūs vtit̄ lingua hoīs q̄si quodā in strumēto·ipe autē est q̄ pficit opac̄oez intus·vn̄ gg⁹ dic̄ in omelia penthecostes·nisi corda audito rum spūs scūs repleat ad aures corpis vox docen: tiū incassū sonat ¶Ad·j·g̃ ꝺō·qp sic̄ miraculose de⁹ q̄nq; opat̄ q̄dam excellēcioni mō ecia ea q̄ nat̄a p̄t opari·ita ecia spūs scūs excellenci⁹ opat̄ per graciā ꝺmonis id qꝺ p̄t ars opari inferiori modo ¶Ad·ij·ꝺō·qp ap̄l̄us ibi loquit̄ de ꝺmone q̄ inni nit̄ hūane eloq̄ne absq; vtute sp̄s scti·vn̄ p̄misit

clxxvm

Et cognoscã nõ bmonẽ eoꝝ qui inflati sũt ꝟ vtutẽ·et de seipõ ꝓmiserat s̃·ij°·sermo me⁹ ⁊ ꝓdicã mea nõ fuit in ꝑsuasibili⁹ hũane sapie vbis·ꝟ i ostẽsione spũs et virtutis ¶ Ad·nj·dõ·q ꝓ sic dictũ est gr̃a bmonis dat alicui ad vtilitatẽ alioꝝ·vñ qñz subtrahit ꝑpẽ auditoris culpã·qñz tñ ꝑpter culpã ipi⁹ loqntis·bona autẽ opa vtrusq nõ merentur directe hanc gr̃az ꝟ solũ impediũt hui⁹ gr̃e impediméta·nã eciã gr̃a gr̃tum faciẽs subtrahit ꝑpter culpã·nõ tñ eã métur ꝙquis ꝓ bona opa ꝓ q̃ tollit tñ gracie impedimentũ ¶ Ad·mj·dõ·q sic dictũ est gr̃a bmonis ordinat ad vtilitatẽ alioꝝ·q aũt aliqs fidẽ suã alijs oñicet fit ꝓ bmonẽ scie suę sapiẽcie·vñ aug⁹ dic·xmj·de tri·q scire q̃admodo fides et pius opiculet ⁊ ꝛ ipos deffẽdat vi amplio scĩam appellare·et ideo nõ oportuit q ponẽt bmonẽ fidei·ꝟ sufficit bmo scie uel sapiencie

Ad·ij·sic ꝓcedit·vi q gr̃a bmonis sapie et scie ptineat eciã ad mulieres·ad huiusmodi enim gr̃az ptinet doctna sic dictũ est·ꝟ docẽ opetit mulieri·dñs enim ꝓ·mj·vnigenit⁹ fui coram mre mea et docebat me·g̃ hec gracia opetit mulieribus ¶ maior est gr̃a ꝑphie q̃ gr̃cia bmonis·sic maior est ptẽplacõ vitatis q̃ ei⁹ enũciacõ·ꝟ ꝑphia ꝙceditur mlieribus·sic legit iudicũ·mj·de delboza et mj·re xij°·de obda ꝑphetissa vxore sellum et act·xxj·de quatuor filiabus philippi·apl⁹ eciã dic·j·ad cor·xj·ois mlier orans aut ꝑphans ꝛc·g̃ vi q mlto magis gr̃a bmonis opetat mlieri ¶ j·pet·mj dñs vnusq̃sq sic accepit graciã in alterutr illã ad miſtrantes·ꝟ quedã mlieres accipiũt gr̃ciaz sapie ⁊ scie q̃m nõ pñt alijs miſtrare nisi ꝓ gr̃az bmonis·g̃ gracia bmonis opetit mlieribus ¶ Sed·ꝫ est q ap⁹ dic·j·ad cor·xmj·mlieres i eccijs taceãt·et·j·ad thy·ij°·docẽ mulieri nõ ꝓmitto·hoc autẽ ꝑcipue ptinet ad gr̃am bmonis·g̃ gr̃cia bmõis nõ opetit mlieribus ¶ R̃ñ dõ·q bmone ꝑt q̃quis uti duplr·vnos ꝑuate ad vnũ ul paucos familiarit colloqndo et q̃tũ ad hoc gr̃cia bmonis ꝑt opetẽ mlieribus·alios publice alloqndo totã eccliaz et hos mlieri nõ ꝙcedit·ꝑ⁹ quidẽ et ꝑncipalr ꝑpẽ odicõez femine sex⁹ q̃ debet ee subdit⁹ viro ut ꝛ gen̄·nj·docẽ aũt et ꝑsuadẽ publice i eccl'ia nõ ptinet ad subditos ꝟ ad ꝑlatos·magis tñ viri subditi ex omissiõe pñt exequi·q̃a nõ hñt huiusmodi subiecciõez ex natali sexu sic mulies·ꝟ ex q̃quo accidẽtalit supueniẽti scõne ani hoim allicianẽ ad libidinẽ·dñs enim eccl'iasticis ix°·colloquiũ illi⁹ q̃si ignis exardescit·ecio quia ut oñiter mlieres non sũt in sapia pfecte ut eis possit oñiter publica doctna omitti ¶ Ad·j·g̃ dõ·q illa auctas loquit de doctna ꝑuata q̃ mat filiũ erudit ¶ Ad·ij·dõ·q gr̃a ꝑphie attendit bm mẽ tẽ illuminatã a deo ex q̃ ptẽ nõ est in hoibus sexuũ dr̃a·bm id ad coloceñ·nj·induentes nouũ hoiez q̃ renouat bm ymaginẽ ei⁹ q̃ creauit eũ ubi nõ ẽ masculꝰ neq femina·ꝟ gr̃a bmonis ptinet ad inſtruccõm hoim inẽ q̃s dr̃a sexuũ inuenit·vñ nõ est silis racõ de vtq ¶ Ad·nj·dõ·q gr̃am diuit⁹ acceptã diũsimode q̃qui admiſtrãt bm diũsitatẽ odicõis ipsoꝝ·vnde mlieres si gr̃az sapie aut scie habeant possunt eam amminiſtrare bm ꝓuatam doctrinam·non autem secundum publicam

Deinde considerãdum est de gracia miraculorum Et circa hoc queruntur duo Primo vtrum sit aliqua gracia gratis data faciẽdi miracula Secundo quibus conueniat

Ad·j·sic ꝓcedit·vi q nulla gr̃a gratis data ordinet ad miracla faciẽda·ois enim gracia ponit q̃quid in eo cui dat·ꝟ opacõ miracloꝝ non ponit aliqd in aĩa hois cui dat·q̃a eciã ad tactum corpis mortui miracla fiũt·sic legit·mj·re·xmj q quidẽ ꝓpheterũt cadauer in sepulcro helizei qõ cũ tetigisset ossa helizei reuixit hõ ⁊ stetit super pedes suos·g̃ opacõ miracloꝝ nõ ptinet ad gr̃am gr̃tis datã ¶ Sed·gr̃ie gratis date sũt a spũ scõ·ꝟ·id·j·ad cor·xij°·diuisiones gr̃aꝝ sũt·idẽ aũt spũs·sed operacõ eciã miracloꝝ fit a spũ inmũdo·bm illud math·xxmj·surgẽt pseudo xpi et pseudo ꝓphe et dabũt signa et ꝓdigia magna·g̃ vi q opa⁹ miracloꝝ nõ ptineat ad gr̃az gr̃tis datã ¶ Sed·miracla distinguũtur ꝑ signa et ꝓdigia siue portẽta et ꝑ vtutes inconuenient·g̃ ponit opacõ vtutũ potius gracia gr̃tis data q̃ opacõ ꝓdigioꝝ siue signoꝝ ¶ Sed·miracla repacõ sanitatis ꝑ diuinã vtutẽ fit·g̃ nõ debet distingui gr̃cia sanitatũ ab opacõe vtutũ ¶ Sed·opacõ miracloꝝ ꝙsequit fidẽ ul facientis·bm id·j·ad cor·xnj·si habuero oñem fidem ita ut mõtes transferã·siue eciã aliorũ ꝓpter q̃s miracla fiũt·vñ dõ math·xnj·⁊ nõ fecit ibi vtutes multas ꝓpter incredulitatẽ illoꝝ·si g̃ fides ponit gr̃cia gr̃tis data supfluũ est·g̃ ꝓpter hoc ponẽ aliã gr̃am gr̃tis datã opacoꝝ signoꝝ ¶ Sz ꝫ est q ap⁹ ·j·ad cor·xij°·int alias gr̃cias gr̃tis datas dic·alij dat gr̃a sanitatũ·alij opacio vtutũ ¶ R̃ñ dõ·q sic s̃ dictũ est spũs scts sufficienter ꝓuidet eccl'ie in hys q̃ sũt vtilia ad salutẽ ad qõ ordinant gr̃cie gr̃tis date·sic aũt oportz q noticia q̃m q̃s diuit⁹ accepit in noticiã aliorũ deducit ꝑ donũ liguaꝝ ⁊ ꝑ gr̃am bmonis·ita nõce est q bmo ꝓlat⁹ ꝛfirmet ad hoc q credibil fiat·hoc autẽ fit ꝑ opacõm miracloꝝ·bm id mar·vlt·et bmõez ꝛfirmãte seqntibus signis et hoc rõnabilit·natale enim est homi ut vitatem intelligibilẽ ꝑ sensibiles effect⁹ dephendat·vñ sic ductu natal rõnis hõ puenire ꝓt ad aliq̃ dei noticiã ꝑ effect⁹ natales ita ꝑ aliqs supnatales effect⁹ q̃ miracla dicunt in aliq̃ supnatalẽ ognicõz credendoꝝ hõ inducit·et ideo opacõ miracloꝝ ptinet ad gr̃am gratis datã ¶ Ad·j·g̃ dõ·q sic ꝓphia se extẽdit ad oĩa q̃ supnatalit ognoſci pñt·ita opa⁹ vtutũ se extẽdit ad oĩa q̃ supnaturalit fieri pñt q̃z quidẽ causa est diuina oipotencia·q̃ nlli create oñicari ꝓt·et ideo impossibile ẽ q ꝓncipiũ opãdi miracla sit aliq̃ qlitas habitualit manẽs in aĩa·ꝟ eñ hoc ꝓt totã ctingẽ q sic mens ꝓphe mouetur ex inspiracõe diuina ad aliqd supnatalit ognoſcẽdũ·ita eciã mens miracula facientis mouet adfaciẽdũ aliqd ad qõ sequit mirabil effect⁹ q de⁹ sua

vtute facit qđ qñq; quidē fit cū p̄decēte oratōe. sic cū petr⁹ tabitā mortuā suscitauit. ut hēt acē. ix⁹ qñ; eciā nō p̄decēte manifesta orōne sz deo ad [illegible] hoīs opante. sic petr⁹ ananiā et saphirā mēcientes morti increpādo tradidit ut ꝺ acē. v. vñ gg⁹ dic̄ in. ij. dyalogoz. qđ scī aliqñ ex ptāte miracla aliqñ exhibēt ex postulacōne. vtrobz; tñ modo deus p̄cipl'r opaē qui vtit instrumētalit. ul' intiori motu hoīs. ul' ei⁹ locucōe. ul' eciā aliq extiori actu seu eciā ꝯquo ꝺtactu corpali corpis eciā mortui vñ iosue. x⁹. cū iosue dixisz ꝯsi ex ptāte sol ꝺ gabaon ne mouearis subdit postea. nō fuit antea neq; postea tā lōga dies obediēte deo voci hoīs. Ad. ij. dō. qđ ibi loquit dñs de miracul' q̄ fienda sunt tp̄e antexp̄i de q̄bus ap⁹ dicit [illegible] ad thessalonicēn. ij. qđ aduētus añxp̄i erit ꝺm opacōm sathane in oī vtute et signis et p̄digijs mēdacibz et sic aug⁹ dic̄. xx⁹. de ci. dei. ambiguū ēe solz; vtz postea dcta sint signa et p̄digia mēdacij qñ mortales sens⁹ p fantasmata decepēus est ut qđ nō facit facē videat. ā qa illa eciā si erūt vera p̄digia ad menda ciū ptrahēt; vera autē dicunt qa ipe res vē erunt sic magi pharaōis fecerūt veras ranas et veros p̄dētes. nō autē habebūt verā rōm miracli qa fiēt vtute natali causaz sic in. j. pte dictū ē. sz opa miracloz q̄ attribuit gr̄e gratis date fit vtute diuina ad hoīm vtilitatē. Ad. nj. dō qđ ī miracul' duo p̄nt attendi. vnū quidē est id qđ fit. qđ quid est āquid excedēs facultatē nate et ꝺm miracula dicunt vtutes. aliud ē id p̄pt qđ miracla fiūt scz ad manifestandū āquid supnatale. et ꝺ. hoc añit dicunt signa. p̄pt excellenciā aūt dicunt portēta. uł p̄digia q̄si pcul aliqđ ostendētes. Ad. mj. dō. qđ gr̄cia sanitatū ꝺmemorat seorsū qa p eā cōferē hoī āqđ bñficiū scz corpal' sanitatis p̄ter bñficium añe qđ exhibēt ī oīb⁹ miracul'. ut scz hoīes adducūt in dei noticiā. Ad. v. dō. qđ opacō miracloz attribuit fidei p̄pt duo. p̄mo quidē qa ordinat ad fidei ꝯfirmacōm. scō qa p̄credit ex dei oīpotētia. cui fides innitit. et tñ sic p̄ter grām fidei nēcia ē gr̄cia ꝺmonis ad fidei instrucōz. ita eciā nēcia ē opacō miraculoz ad fidei confirmacōm

Ad. ij. sic p̄dict. vī qđ mali nō possint miracla facē. miracula enī p̄trant p orōm sic dictū est. sz oratō pctoris nō est exaudibil'. ꝺm i⁹ iohīs. ix⁹. scim⁹ qa pctores de⁹ nō audit. et p̄. xxvnj. ꝺ qui declinat aurē suā ne audiat legem oro sua erit execrabil'. g vī qđ mali miracla facē nō potuerūt. Ad. ij. miracla attribuunt fidei. ꝺm i⁹ math. xvnj⁹. si habueritis fidē sic granū sinapis. dicetis mōti huc transi hinc transibit. fides autē sine opib⁹ mortua est. ut ꝺ iac. ij. et sic nō vī qđ habeat p̄pam opacōz. g vī qđ mali q̄ nō sūt bonoz opm miracla facē nō p̄nt. Ad. iij. miracula sūt quedā diuia testimonia. ꝺm i⁹ ad heb. ij⁹. testāte deo signis et portētis et varijs vtutib⁹. vñ et in eccl'ia āqui canonisant p testimonia miracloz. sz de⁹ nō p̄t ēe testis falsitatis. g vī qđ mali homines nō p̄nt miracula facē. Ad. iij. boni sūt deo

[illegible]

ꝺuersiones q̄z mali. sz nō oēs boni faciūt miracula. g mł tomius mali faciūt. Sed ꝺ est qđ dic̄ ap⁹. j. ad cor. xnj. si habuero oēz fidē ita ut mōtes transferā caritatē autē nō habuero nichil sū. sed quicūq; nō hē caritatē est mal⁹. qa hoc solū donū spūs scī est qđ diuidit inter filios regni et filios p̄dic̄ois. ut aug⁹ dic̄. xv⁹. de trinitate. g vī qđ eciā possint mali miracla facē. Rñ dō. qđ miracloz aliq quidē nō sūt vera. sz fantastica fcta scz quibz ludificat hō ut videat ei aliqđ qđ nō est. qdā vero sūt vera fcta. sz nō vē hñt rōm miraculi que fiūt vtute aliq; natali causaz et ħ duo p̄nt fieri p. demones ut ꝺ dictū est. sz vera miracula nō p̄nt fieri nisi vtute diuia. opaē enī ea de⁹ ad hoīm vtilitatē et hoc dupl'r. vno quidē mō ad vitatis p̄dicate ꝯfirmacōm. alio⁹ ad demōstracōz scitatis ācui⁹ q̄z de⁹ hoīb⁹ vult p̄ponere in exemplū vtutis. p̄mo aūt mō miracla p̄nt fieri p q̄cūq; q̄ verā fidē p̄dicat. et vbq; xp̄i inuocat qđ eciā in⁹dū p malos fit. et ꝺm hūc modū eciā mali p̄nt miracla facē. vñ sup i⁹ math. vij⁹. nōne in noīe tuo p̄phauim⁹ ꝛc. dic̄ ie⁹. p̄phare uł vtutes facē. et demonia eicē. interdū nō eius meriti q̄ opaē. sz inuocacō noīs xp̄i hoc agit' ut hoīes deū honorēt ad cui⁹ inuocacōem fiūt tāta miracla. scō aūt mō nō fūt miracla nisi a scis ad q̄z scitatē denunciandā miracula fiūt. uel ī vita eoz. uł eciā post mortē siue p eos siue p alios. legitur enī act. xix⁹. qđ de⁹ faciebat vtutes p man⁹ pauli. et eciā ꝺsup lāguidos deferebant a corpe ei⁹ sudaria. et recedebāt ab eis lāguores. et sic eciā nichil p̄hibēt p aliq; pctorē miracula fieri ad inuocacōm ācui⁹ scī q tñ miracula nō ꝺ facē ille. sz ille ad cui⁹ scitatē denūciandam ħ fiēnt. Ad. j. g dō. qđ sic ꝺ dictū est cū de oratōe agēt; oro impetranda nō inmitit mito. sz diuie miscōie q eciā ad malos se extēdit. et ideo eciam qñq; pctoz oro a deo exaudit. vñ aug⁹ dic̄ super ioh̄ez. qđ i⁹ vbum cec⁹ locut⁹ est. q̄si adhuc inuict⁹ ideſt nōdum p̄fcte illūmiat⁹. nā pctores exaudit de⁹. qđ aūt ꝺ qđ oro nō audiētis legē est execrabil'. intelligēdū est q̄tū est ex mito pctoris. sz interdū impetrat ex miscōia dei. uł p̄pt salutē ei⁹ q orat. sic audit⁹ est publican⁹. ut ꝺ luc. xvnj. uł eciam p̄pt salutē alioz et gl'am dei. Ad. ij. dō. qđ fides sine opib⁹ ꝺ ēe mortua q̄tū ad ipm credētem qui p eā nō vivit vita gr̄cie. nichil autē p̄hibet qđ res viua opet p instrumentū mortuū. sic hō opaē p baculū. et hō mō de⁹ opaē p fidē hoīs pctoris instrumētal'r. Ad. nj. dō. qđ sp miracla sūt vera testimonia ei⁹ ad qđ inducunt. vñ a malis q̄ fiaz doctrinā enūciant nūq; fiūt vera miracula ad ꝯfirmacōez sue doctr̄ne. q̄uis qñq; fieri possint ad ꝺmōdacōm noīs xp̄i qđ inuocāt et vtute sacmentoz q̄ exhibēt. ab hys autē q verā doctr̄nam enūciāt fiūt qñq; vera miracla ad ꝯfirmacōm doctr̄ne. nō autē ad testificacōz scitatis. vñ aug⁹ dic̄ ī li⁰. lxxxnj q̄stionū. alit magi faciūt miracla alit boni xp̄iani alit mali. magi p p̄uatos ꝺctr⁹ cū demōib⁹. boni xp̄iani per publicam iustitiam. mali xp̄iani

p figna publica vſuale ℚ Ad·mj·dd·q; ſic aug⁹ dit ī ii°·lxxxvnj·q·ammodet nos ons ut intelligā⁹ queda miracula eiā ſedentes hoies face qualia ſcīi face nō pñt ℚ Ad·v·dd·q; ſic ibidē aug⁹ dit· ideo nō omibs ſctis ita attribuūt ne punctoſſ: imo errore detinant infirmi eſtimates in talibꝫ fantis eſſe maiora dona q̄ in opibus uſtucie ꝺbꝫ vita eterna cōparatur

Onſequter ſtderandū eſt de vita activa ⁊ ꝓplatiua ·vbi quadruplex ſtdratio occurrit· q̄ prima eſt ī ſuuſtoe vite p actiuā ⁊ ꝓplatiuā·ſcda de vita ꝓtemplatiua·tia de vita activa·qrta de cōparōe vite active ad ꝓplatiuā Circa·j·q̄runt̄ duo Primo vtr vita activa ſit meritoria Secūdo vtr ſit ſufficiens ad ſalutē

Ad primū ſic ꝓceditur· vt q; vita nō ſufficiens ad ſalutē per actiuā ⁊ ꝓplatiuā·ita ent eſſe ꝓncipiū vite p quā ſcīa nō ſufficiens ad ſalutē ſicut ſcīa fidei ſufficiens ad ſalutē ſed ſcīa fidei nō ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ergo nec vita activa ſufficiens ad ſalutē ſine caritate

Sed cōtra ſcīa fidei ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſed vita activa nō ſufficiens ſine caritate ergo nō ſequitur ſcīa fidei ſufficiens ad ſalutē ergo nec vita activa ſufficiens ad ſalutē

Reſpondeo dicendū q; vita activa ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſicut ſcīa fidei ſufficiens ad ſalutē ſine caritate Cuius ratio eſt quia ſcīa fidei ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſecundū q; fides informis eſt ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſed ſcīa fidei nō ſufficiens ſine caritate ſecundū q; fides informis nō eſt ſufficiens ſine caritate Cuius ratio eſt quia fides informis eſt ſufficiens ſine caritate ſecundū q; habet ſufficiens obiectū ſcīe ſcīa autē fidei nō ſufficiens ſine caritate ſecundū q; nō habet ſufficiens obiectū ſcīe Ad cuius euidentiā ſciendū eſt q; obiectū ſcīe eſt ſicut obiectū habitus Habitus autē ſpecificant̄ ex obiectis ut ſupra dictū eſt Et ideo illud ſufficit ad obiectū ſcīe quo ſpecificatur habitus ſcīe Manifeſtū eſt autē ex dictis q; obiectū fidei eſt veritas prima ſecundū q; manifeſtat ſe ipſam mentibus illuminatis ſupernaturali lumine fidei Et ideo quicūq; habet fidē habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Et ſic patet q; fides informis eſt ſufficiens ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Sed nō ſic eſt de ſcīa fidei ſine caritate Nō enim quicūq; habet ſcīam fidei habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei ſine caritate ſed ſolū ille qui habet fidē informē ſine caritate Et ſic patet q; ſcīa fidei nō ſufficiens ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei

Similiter dicendū eſt de vita activa ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Et ſic patet q; vita activa ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Sed nō ſic eſt de ſcīa fidei ſine caritate Nō enim quicūq; habet ſcīam fidei habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei ſine caritate ſed ſolū ille qui habet fidē informē ſine caritate Et ſic patet q; ſcīa fidei nō ſufficiens ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei

Ad ſecundū dicendū q; ſcīa fidei ſine caritate nō ſufficiens ad ſalutē ſecundū q; nō habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Et ſic patet q; vita activa ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Sed nō ſic eſt de ſcīa fidei ſine caritate Nō enim quicūq; habet ſcīam fidei habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei ſine caritate ſed ſolū ille qui habet fidē informē ſine caritate Et ſic patet q; ſcīa fidei nō ſufficiens ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei

Ad tertiū dicendū q; vita activa ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Et ſic patet q; vita activa ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Sed nō ſic eſt de ſcīa fidei ſine caritate Nō enim quicūq; habet ſcīam fidei habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei ſine caritate ſed ſolū ille qui habet fidē informē ſine caritate Et ſic patet q; ſcīa fidei nō ſufficiens ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei

Ad quartū dicendū q; vita activa ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Et ſic patet q; vita activa ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Sed nō ſic eſt de ſcīa fidei ſine caritate Nō enim quicūq; habet ſcīam fidei habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei ſine caritate ſed ſolū ille qui habet fidē informē ſine caritate Et ſic patet q; ſcīa fidei nō ſufficiens ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei

Ad quintū dicendū q; vita activa ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Et ſic patet q; vita activa ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Sed nō ſic eſt de ſcīa fidei ſine caritate Nō enim quicūq; habet ſcīam fidei habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei ſine caritate ſed ſolū ille qui habet fidē informē ſine caritate Et ſic patet q; ſcīa fidei nō ſufficiens ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei

motus ℴ actus ꝑfecti ⁊ hoc modō ꝺpo⁹·mj·cā ꝺe ai·no·ponit tres mo⁹ ale ꝓplantis·ſcz rectū· circularem·et obliquum

Ad ·ij·ſic ꝓceditur· vt q; vita nō ſufficienter ſtituaꝫ ꝑ actuā et ꝓplatiuā·pbs ent in ·j·ecti·dicit q; tres ſūt vite maxime excellētes ſcz volupruoſa·ſcdm q; vt ē eadē actia et ꝓplatia· et ſimpliciter ꝺ ſuuſtoe ꝑ actuā ⁊ ꝓplatiuā ſcdm ꝙ ſūt ſufficientes ad ſcīam fidei ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Et ſic patet q; vita activa ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Sed nō ſic eſt de ſcīa fidei ſine caritate Nō enim quicūq; habet ſcīam fidei habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei ſine caritate ſed ſolū ille qui habet fidē informē ſine caritate Et ſic patet q; ſcīa fidei nō ſufficiens ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei

Ad ſecundū dicendū q; vita activa ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Et ſic patet q; vita activa ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Sed nō ſic eſt de ſcīa fidei ſine caritate Nō enim quicūq; habet ſcīam fidei habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei ſine caritate ſed ſolū ille qui habet fidē informē ſine caritate Et ſic patet q; ſcīa fidei nō ſufficiens ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei

Ad tertiū dicendū q; vita activa ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Et ſic patet q; vita activa ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Sed nō ſic eſt de ſcīa fidei ſine caritate Nō enim quicūq; habet ſcīam fidei habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei ſine caritate ſed ſolū ille qui habet fidē informē ſine caritate Et ſic patet q; ſcīa fidei nō ſufficiens ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei

Ad quartū dicendū q; vita activa ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Et ſic patet q; vita activa ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Sed nō ſic eſt de ſcīa fidei ſine caritate Nō enim quicūq; habet ſcīam fidei habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei ſine caritate ſed ſolū ille qui habet fidē informē ſine caritate Et ſic patet q; ſcīa fidei nō ſufficiens ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei

Ad quintū dicendū q; vita activa ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Et ſic patet q; vita activa ſufficiens ad ſalutē ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei Sed nō ſic eſt de ſcīa fidei ſine caritate Nō enim quicūq; habet ſcīam fidei habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei ſine caritate ſed ſolū ille qui habet fidē informē ſine caritate Et ſic patet q; ſcīa fidei nō ſufficiens ſine caritate ſecundū q; habet obiectū ſufficiens ad ſcīam fidei

Ad.j.sic ꝓceditur.vī ꝙ vita cōtemplatiua nichil habeat ī affectu ꝫ totū ī intellectu. dicit enī phs in.ij°.me.ꝙ finis otemplacōis est vitas.vitas autē ptinet ad intellectm totl'r.g̃ vī ꝙ vita otēplatia totalit̄ ī intellectu ꝟsistat ¶ Ꝺ. ggi dic̄ ī.vj°.mo.ꝙ rachel quā interꝓtat visum ꝑncipiū vitā otēplatiuā significat.ꝫ visio ꝑncipij ptinz ꝑpe ad intellectū.g̃ vita otēplatiua ꝑpe ad intellectū ptinet ¶ Ꝺ.ggi dic̄ sup ezechielē.ꝙ ad vitā otēplatiuā ptinz ab extiori accōe quiescē.ꝫ vis affectiua siue appetitiua inclinat ad extiores accōnes.g̃ vī ꝙ vita otēplatiua nō ptineat ꝙuo mō ad vim appetitiuā ¶ Sed ō est ꝙ ggi ibidē dic̄ ꝙ otēplatia vita ē caritatē dei ⁊ ꝓximi tota mēte retinē et soli desiderio oditoris inherē.ꝫ desiderium et amor ad vim affectiaz siue appetitiuā ptinet ut ꝫ hitum est.g̃ eciā vita otēplatiua habz aliqd ī vi affectiua siue appetitiua ¶ Rñ dō.ꝙ sic dictū est vita otēplatiua illoz ee ō ꝙ ꝑncipl'r intendūt cō; tēplacōi vitatis.intencio autē est actꝰ volūtatis ut ꝫ habitū est.ꝙa intēcio est de fine ꝙ est volūta tis obiectū.et ideo vita otēplatiua q̃tū ad ipam eēnciaz accōis ptinet ad intellectm.q̃tū autē ad id ꝙ mouet ad exercendā talē opacōez ptinet ad vo; lūtatē q̃ mouet oīes alias potēcias et eciā intel; lectū ad suū actū ut ꝫ dictū est.mouet autē vis appetitiua ad aliqd inspiciendū.ul̄ sensibilit̄.uel intelligibilit̄.q̃z quidē ꝓpt̄ amorē rei vise.ꝙa ut ō math°.vj°.vbi est thezaurꝰ tuꝰ ibi ē et cor tuū. q̃z autē ꝓpt̄ amorē ipi° ognicōis q̃ ꝙs ex inspec; cōne ꝟsequit̄.et ꝓpt̄ hoc ggi ꝟstituit vitā otēplati uā in caritate dei.inq̃tū sc̄z aliqs ex dilecc̄one dei inardescit ad ei° pulchritudinem ꝟspiciendā et ꝙa vnusqsq; delectat cū adeptꝰ fuit id qđ amat.ideo vita otēplatiua ꝯminat̄ ad delectacōm que est.in affectu ex qua eciā amor intēdit ¶ Ad.j.g̃ dō.ꝙ ex hoc ipo ꝙ vitas est finis otēplacōis hī rōz boni appetibil'.et amabilis et delectantis.et ꝫm hoc ptinz ad vim appetitiuā ¶ Ad.ij.dō.ꝙ ad ipaz visionem ꝓmi ꝑncipij sc̄z dei incitat amor ipi°.vñ ggi dic̄ sup ezechielē.ꝙ vita otēplatiua calcatis curis oī; bus ad videndā facie creatoris sui ī ardescit ¶ Ad .nj.dō.ꝙ vis appetitiua mouet nō solū mēbra corpalia ad exteriores accōes exercēdas.ꝫ eciā intel; lectm ad exercendā opacōm otēplacōis ut dictū est

Ad.ij.sic ꝓcedit.vī ꝙ vtutes morales pti; neāt ad vitā otēplatiuā.dic̄ enī ggi super ezechielē.ꝙ otēplatiua vita ē caritatē dei et ꝓxi; mi tota mēte retinē.ꝫ oīs vtutes morales de q̃z actibz dant̄ ꝑcepta legis reducunt̄ ad dilectacōm dei ⁊ ꝓximi.ꝙa plenitudo legis dilecc̄o est ut ō ad ro.xnj°.g̃ vī ꝙ vtutes morales ptineāt ad vitā otēplatiuā ¶ Ꝺ.vita otēplatiua ꝑcipue ordiatur ad dei otēplacōm.dic̄ enī ggi sup ezechielē.ꝙ cal; catis curis oībz ad videndā facie sui creatoris in ardescit.ꝫ ad hoc nullꝰ ꝑt puenire nisi ꝑ mūdiciā q̃z causat vtus moralis.ō enī math°.v°.bti mūdo corde qm ipi deū videbūt et ad hęb vlē.pacē seqmī cū oībz ⁊ sctimonia sine q̃ nemo videbit deū.g̃

vī ꝙ vtutes morales ptineāt ad vitā otēplatiuā ¶ Ꝺ.ggi dic̄ sup ezechielē.ꝙ otēplatiua vita speciosa est in aīa.vñ significat̄ per rachelē de q̃ in gen̄.ō .xnj°.ꝙ erat pulcra facie.sed pulchritudo animi attēdit̄ ꝫm vtutes morales et ꝑcipue ꝫm tp̄anciā ut ambr̄ dic̄ in.j°.de offi.g̃ vī ꝙ vtutes morales ptineāt ad vitā otēplatiuam ¶ Sed ō est ꝙ vtutes morales ordinant̄ ad exteriores accōes.ꝫ ggi dic̄ in .vj°.mo.ꝙ ad otēplatiuā vitā ptinet ab extiori accōe quiescē.g̃ vtutes morales nō ptiñt ad vitā otēplatiuā ¶ Rñ dō.ꝙ ad vitā otēplatiuā ꝑt ali; qđ ptinē dupl'r.vnoꝰ essencialit̄.alioꝰ dispositiue. eēncialit̄ quidē vtutes morales nō ptinēt ad vitā otēplatiuā.ꝙa finis otēplatiue vite est ꝟsideracō ve tatis.ad vtutes autē morales scire quidē ꝙ q̃tū ptinet ad ꝟsideracōez vitatis paruā quidē ptātez hī. ut phs dic̄ in.ij°.eth.vñ et ipe in.x°.eth.vtutes morales dic̄ ptinē ad felicitatē actiuā.nō autē ad otēplatiuā.dispositiue aūt vtutes morales ptinēt ad vitā otēplatiuā.impedit̄ enī actꝰ otēplacōnis in q̃ eēncialit̄ ꝟsistit vita otēplatiua.⁊ ꝑ vehemē cia passionū ꝑ quā abstrahit̄ intencō ab aīe intel ligibilibz ad sensibilia et ꝑtumultꝰ exteriores.vtu; tes autē morales impediūt vehemēciam passionū et sedāt exteriorꝫ occupacōnū tumlt̄ꝰ.⁊ ideo vtutes morales dispositiue ad vitā otēplatiuam ptinent

Ad.j.g̃ dō.ꝙ sic dictū est vita otēplatia habz motiuū ex ꝓcē affectꝰ ⁊ ꝫm hoc dilecc̄o dei ⁊ ꝓximi requritur ad vitā otēplatiuā.cause autē mouētes nō intrāt eēnciaz rei.ꝫ disponūt et ꝑficiūt rem. vñ nō sequit̄ ꝙ vtutes morales eēncialit̄ ptineāt ad vitā otēplatiaz ¶ Ad.ij.dō.ꝙ sctimonia idest mūdicia causat̄ ex vtutibz que sūt circa passiones impedientes puritatē rōis.pax aūt causat̄ ex iusti cia q̃ est circa opacōes.ꝫm ip̄m ꝑsaie.xxxij°.opꝰ iusti cie pax.inq̃tū sc̄z ille q̃ ab iniurijs alioꝝ abstine net subtrahit litigioꝝ et tumultuū occasiones.⁊ sic vtutes morales disponūt ad vitā otēplatiuam inq̃tū causāt pacē ⁊ mūdiciā ¶ Ad.nj.dō.ꝙ pul; critudo sic ꝫ dictū est ꝟsistit in quadā claritate et debita ꝓportiōne.vtrūq; autē horū radicalit̄ in rōne inuenit̄ ad quā ptinet et lumē manifestās.et ꝓ; portiōm debitā in alijs ordinare.⁊ ideo ī vita otē; platiua q̃ ꝟsistit in actu rōis ꝑ se et eēncialit̄ in; uenit̄ pulchritudo.vñ sapie.vnj°.de cōtēplacōne sapie ō.amatorꝫ factꝰ sū forme illi°.ī vtutibz aūt moralibz inuenit̄ pulchritudo ꝑticipatiue.inq̃tū sc̄z ꝑticipāt ordinē rōnis et ꝑcipue intēpancia que repmit ocupias maxime lumē rōis obscurātes. et inde est ꝙ vtus castitatis maxime reddit hoiez aptū ad otēplacōz inq̃tū delectacōes venē maxīe depmūt mētē ad sībilia.ut augr̄ dic̄ ī li° soliloq.

Ad.nj.sic ꝓcedit.vī ꝙ ad vitā cōtēplatiuā ptineāt diūsi actꝰ.richardꝰ de sc̄o victorie distinguit inē otēplacōz.meditacōz et cogitacōz. ꝫ oīa ista vident̄ ad vitā otēplatiuā ptinē.g̃ vī ꝙ vite otēplatiue sint diūsi actꝰ ¶ Ꝺ.apr̄.ij.d cor.nj°.dic̄.nos aūt reuelata facie gl'am dñi spe; culātes trāsformam̄ in eādē claritatē.ꝫ hoc ptinz

vitã ꝺtẽmplatiuã·g̃ ꝑter ea ꝓdicta eciã speculacõ
ad vitã ꝺtẽplatiuã ptinet ¶ ꝟ·bñhardꝰ dic̃ in liꝰ
de ꝺsideracõne·qꝫ ꝓma et maxima ꝺtẽplacõ est ãmi
racõ maiestatis·ſꝫ ãmiracõ ꝟm damascenũ ponit̃
ſpes timoris·g̃ vi qꝫ plures actꝰ ad vitã ꝺtẽplati;
uã req̃rant̃ ¶ ꝟ·ad vitã ꝺtẽplatiuã ptinẽ dicunt̃
oꝛo·leccio·et meditacõ·ptinꝫ eciã ad vitũ ꝺtẽpla
tiuã auditꝰ·nã de maria ꝑ quã vita ꝺtẽplatiua
ſigficat̃·ꝺ luc̃·xº·qꝫ sedẽs secꝰ pedes dñi audiebat
v̈ba illiꝰ·g̃ vi qꝫ plures actꝰ ad vitã ꝺtẽplatiuã
req̃rant̃ ¶ Sedꝫ est qꝫ vita hic ꝺ opacõ cui hõ pñ;
cipl'r intẽdit·si g̃ sũt plures opacões vite ꝺtẽpla
tiue·non erit vna vita·ſꝫ plures ¶ Rñ dꝫ·qꝫ de
vita ꝺtẽplatia nũc loq̃mur ꝟm qꝫ ad hoĩez ptinꝫ·
Ḃ autẽ dr̃ña ẽ inẽ hoĩez et angelũ·uẽꝫ ꝑ dyo·viꝰ·
caꝰ de di·no·qꝫ angelꝰ simplicꝫ apprehensiõe vita;
tẽ intuet̃·hõ autẽ quodã ꝓcessu ex multis ptingit
ad intuitũ ſiplicis vitatis·sic g̃ vita ꝺtẽplatia·
vnũ quidẽ actũ hẽ in q̃ finaliẽ pficit̃ scꝫ ꝺtẽplacõꝫ
vitatis a q̃ hẽ vnitatẽ·hẽ autẽ mltos actꝰ quibꝫ
puenit ad hũc actũ finalẽ·q̃ꝫ quidã ptinẽt ad ac;
cepcõm pncipioꝝ ex q̃bꝫ ꝓcedit ad ꝺtẽplacõꝫ vita;
tis·alij aũt ptinẽt ad deducc̃om pncipioꝝ ĩ vita;
tẽ eiꝰ cuiꝰ ognicõ inq̃rit̃·vltimꝰ aũt opletiuꝰ actꝰ
est ipa ꝺtẽplacõ vitatis ¶ Ad·j·g̃ dꝫ·qꝫ cogitacõ
ꝟm richardũ de scõ victore vi ptinẽ ad mltoꝝ ĩ;
specc̃onẽ ex q̃bꝫ aliq̃s colligẽ intẽdit vnã simplicẽ
vitatẽ·vñ sub cogitacõe ꝺsphendi pñt et ꝓcepcões
sensuũ ad ognoscendũ aliq̃s effectꝰ·et ymagina;
cões et discursꝰ rõnis ẽca diũsa signa·uꝫ quecũq;
ꝓducẽcia incognicõꝫ vitatis intẽte·q̃uis ꝺ·augº·
·xmj·de ẽnitate·cogitacõ dici possit oĩs actualis
opacõ·intellẽtꝰ·meditaꝰ vero ptinẽ vi ad ꝓcessũ
rõnis ex pncipijs aliq̃bus ptingentibꝫ ad vitatis
acui ꝺtẽplacõꝫ·¶ ad idẽ ptinet ꝺsideracõ ꝺ·bñhardꝰ·
q̃uis ꝟm phm ĩ·nj·de aĩa·oĩs opacõ intellectus
ꝺsideracio dicat̃·ſꝫ ꝺtẽplacio ptinet ad ipm simplicẽ
intuitũ vitatis·vñ idẽ richardꝰ dic̃·qꝫ ꝺtẽplacio
est pspicax ¶ liber ꝺtuit animi vires pspiciẽdas·
meditacõ autẽ ẽ intuitꝰ animi ĩ vitatis inq̃sicõe
occupatꝰ·cogitacõ aũt est animi respectꝰ ad eua;
gacionem pronus ¶ Ad·ij·dꝫ·qꝫ ſpr sicut glosa·
augº ibidẽ speculãtes dic̃ a speculo nõ a specꝫa·vi
autẽ aliq̃ꝫ ꝑ specm qꝫ est vidẽ causã ꝑ effectm in q̃
ei ſilitudo relucet·vñ speculacio ad meditacõem
reduci vi ¶ Ad·nj·dꝫ·qꝫ ãmiracõ ẽ spes timoris
ꝺseqꝫs apprehensionẽ acui rei excedẽtis nr̃az facul
tatẽ·vñ ãmiracio ẽ actꝰ ꝺseqꝫs ꝺtẽplacõꝫ sublimis
vitatis·dictũ est enĩ qꝫ ꝺtẽplacõ ĩ affectu ẽminat̃
¶ Ad·mj·dꝫ·qꝫ hõ ad ognicõꝫ vitatis ptĩgit du;
pliciẽ·vnoꝰ ꝑ ea q̃ ab alio accipit·¶ ſq̃dem q̃tũ ad
ea q̃ hõ a deo accipit nc̃cia est oꝛo·ꝟ·idꝰ sapiẽ·viꝰ
inuocauit et venit in me spũs sapiẽ·q̃tũ vero ad
ea q̃ accipit ab hoĩe nc̃ciꝰ est auditꝰ ꝟm qꝫ accipit
ex voce loq̃tis ¶ lecc̃o ꝟm qꝫ accipit ex eo qꝫ ꝑ scꝑtu
rã est traditũ ¶ aliꝰ nc̃cim est qꝫ adhibeat ꝓprium
studiũ et sic requiritur meditacio

¶ Ad·mj·sic ꝓcedit̃·videẽ qꝫ vita ꝺtẽplatiua
nõ solũ ꝺsistat ĩ ꝺtemplacõne dei·ſꝫ eciã in

ꝺsideracione cuiuscũq; vitatis·ꝺ enĩ in psalmo·
mirabilia opa tua et aĩa mea ognoscet̃ nimis·ſꝫ
ognicõ diuinoꝝ opm fit ꝑ aq̃uã ꝺtẽplacõꝫ vitatis·
g̃ vi qꝫ ad vitã ꝺtẽplatiuã ptineat·nõ solũ diui;
nã vitatẽ·ſꝫ eciã q̃libꝫ aliã ꝺtẽplari ¶ ꝟ·bñhardꝰ
in liꝰ de ꝺsideracõe dic̃·qꝫ ꝓma ꝺtẽplacõ est ãmiracõ
maiestatis·scꝺa est iudicõꝝ dei·ẽcia est bñficioꝝ
ipꝰ·quarta est ꝓmissoꝝ·ſꝫ inẽ h̃·mj·solũ ꝓmũ
bonũ ptinet ad diuinaꝫ vitatẽ·alia vero ea ptinẽt
ad effectꝰ ipi·g̃ vita ꝺtẽplatiua nõ solũ cõsistit
in ꝺsideracõe diuĩe vitatis·ſꝫ eciã ĩ ꝺsideracõe vitatis
ẽca diuinos effectꝰ ¶ ꝟ·richardꝰ de scõ victore dis
tinguit sex spes ꝺtẽplacionũ·q̃ꝫ ꝓma est ꝟm solã
ymaginẽ dũ attẽdimꝰ res corpales·scꝺa autẽ est
in ymaginacõne ꝟm rõm·ꝓut scilicet sensibiliũ
ordinẽ ¶ dispositõꝫ ꝺsideam·ẽcia est ĩ rõe ꝟm yma
ginacõꝫ·qñ scꝫ ꝑ inspeccõꝫ rez visibiliũ ad inuisi
bilia subleuem·quarta autẽ est ĩ racõne ꝟm rõꝫ
qñ scꝫ animꝰ intẽdit inuisibilibꝫ q̃ ymaginacõ nõ
nouit·qñta aũt est ſ rõm·qñ ex diuĩa reuelacõe
ognoscim ea q̃ hũana rõe ꝺsphendi nõ pñt·sexta
autẽ est ſ rõm et ꝑter rõꝫ·qñ scꝫ ex diuĩa illũina
cõe ognoscim ea q̃ hũane rõi repugnare vident̃·
sic̃ ea q̃ dicunt̃ de mistio ẽnitatis·ſꝫ solũ vltimũ
vi ad diuinaꝫ vitatẽ ptinẽ·g̃ ꝺtẽplacõ nõ solũ resꝑ;
picit diuinaꝫ vitatẽ·ſꝫ eciã ea q̃ in creatĩs ꝺsideratẽ
¶ ꝟ·ĩ vita ꝺtẽplatia q̃rit̃ ꝺtẽplacõ vitatis inq̃rtũ
est pfeccõ hoĩs·ſꝫ q̃libꝫ vitas est pfeccio humani
intellectꝰ·g̃ ĩ q̃libꝫ ꝺtẽplacõe vitatis ꝺsistit vita
ꝺtẽplatiua ¶ Sedꝫ est qꝫ ggꝰ dic̃ in·vj·mo·qꝫ ĩ
ꝺtẽplacõe pncipũ qꝺ deus est q̃ritur ¶ Rñ dꝫ·qꝫ
sic̃ iam dc̃m est·ad vitã ꝺtẽplatiuã ptinet aq̃ud
dupl'r·vnoꝰ pncipl'r·alioꝰ scꝺario uꝫ dispositiue·
pncipaliẽ quidẽ ad vitã ꝺtẽplatiuã ptinet ꝺtẽplaꝰ
diuĩe vitatis·qa huiꝰi ꝺtemplacio est finis totiꝰ
hũane vite·vñ augꝰ dic̃ ĩ·j·de ẽni·qꝫ ꝺtẽplacio
dei ꝓmittit̃ nob accionũ oĩm finis atq; etna pfec
cio gaudioꝝ q̃ quidẽ in fuca vita erit pfecta q̃ñ
videbimꝰ eũ facie ad faciẽ·vñ et pfectos bt̃os fa;
ciet nũc autẽ ꝺtẽplacio diuĩe vitatis ꝺpetit nobis
impfecte viz ꝑ specm et ĩ enigmate·vñ ꝑ eã fit
nob quedã in choacio bt̃itudinis q̃ h̃ incipit ut in
fuco ꝺtinent̃·vñ et phs in·xº·eth·in ꝺtẽplacõne
optimi intelligibil ponit vltimã felicitatẽ hoĩs·
ſꝫ qa ꝑ diuinos effectꝰ ĩ dei ꝺtẽplacõm manuducim·
ꝟm iᵈ ad ro·j·in visibilia dei ꝑ ea q̃ facta sũt in;
tellecta ꝺspiciunt̃·inde est qꝫ eciã ꝺtẽplacio diuinoꝝ
effectuũ scꝺario ad vitã ꝺtẽplatiuã ptinet ꝓut scꝫ
ex hꝰ qꝫ manuducit̃ hõ ĩ dei ognicõꝫ·vñ augº dic̃
ĩ liꝰ de vera ꝛligiõe·qꝫ ĩ creatĩaꝝ ꝺsideracõe nõ vana
et perita curiositas exercẽda·ſꝫ gd̃us ad ĩ mo;
talia et sp manẽcia faciẽdꝰ·sic g̃ ex ꝓmissis ꝑz qꝫ
ordine quodã quatuor ad vitã ꝺtẽplatiuã ptinẽt·
ꝓmo quidẽ vtutes morales·scꝺo aũt aliꝰ actꝰ ꝑter
ꝺtẽplacõm·tcio vero ꝺtẽplacio diuinoꝝ effectuũ·
quarto vero cõtemplatim est ipa ꝺtẽplacõ diuine
veritatis ¶ Ad·j·g̃ dꝫ·qꝫ dauid ognicõnem diuĩe
vitatis opem dei q̃rebat ut ex hoc manuduceretur
in deũ·vñ alibi dic̃·meditabor in oĩbꝫ opibus

euis ⁊ in factis manuū tuaꝝ meditabor expandi
manꝰ meas ad te ℣ Ad. ij. dō. qꝫ ex ꝺſideracōne di-
uinoꝝ iudicioꝝ manuducit hō in ꝺtēplacōm diuīe
iuſticie. ex ꝺſideracōne autē diuinoꝝ bñficioꝝ et p-
miſſoꝝ manuducit hō in ogniciōz diuīe miſericoꝛ-
die ſeu bonitatis q̄ſi p effectꝰ exhibitos. uł exhibē
dos ℣ Ad. nj. dō. qꝫ p illa ſex deſignant ḡdus q̄bꝫ
p creaturas in dei ꝺtēplacōm aſcendit. nā in pⁿ ḡdu
ponit prepcio ipoꝝ ſenſibiliū. in ſcō vero gradu
ponit pgreſſꝰ a ſenſibilibꝫ ad intelligibilia. i ter-
cio vero gradu ponit abſoluta ꝺſideracō intelligibiliū
q̄ racō nec inuenire nec capē pt q̄ ſcz ptinet ad ſub-
limē ꝺtēplacōm diiudicacō ſenſibiliū bm intelli-
gibilia. in qrto vero ḡdu ponit abſoluta ꝺſideracio
intelligibiliū in q̄ p ſenſibilia pueniť. in qnto vo
gradu ponit ꝺtēplacō intelligibiliū q̄ p ſenſibilia
inueniri nō pnt. ſz p rōm capi pnt. in ſexto ḡdu
ponit ꝺſideracio intelligibiliū q̄ racio nec inuenire
nec capē pt q̄ ſcz ptinēt ad ſublimē ꝺtēplacōz diuīe
vitatis in q̄ finalit ꝺtēplacō pficit ℣ Ad. mj. dō.
qꝫ vltima pfectō hūani intellectꝰ ē vitas diuīa-
alie autē veritates pficiūt intellectū in ordine ad
veritatem diuinam

Ad. v. ſic pcedit. vł qꝫ vita ꝺtēplatiua bm
ſtatū huiꝰ vite poſſit ptingē ad viſionem
diuīe eēncie. qa ut habet geñ. xxxij°. iacob dixit
vidi deū facie ad faciē et ſalua facta ē aīa mea ſz
viſio dei eſt viſio diuīe eēncie. ḡ vł qꝫ aliq̄s p cō-
tēplacōz in pnti vita poſſit ſe extendē ad videndū
deū p eēnciaz ℣ Iō. ḡgꝰ dit in. vj. mo. qꝫ viri cō-
tēplatiui ad ſemetipos introrſus reduūt i eo qꝫ ſpi
ritualia rimant ⁊ nequaq̄ ſecū rez corpaliū vm
bras trahūt uł fortaſſe tractas manu diſcrecōis
ambigūt ſz circūſcriptū lumē videt cupientes tā-
tas circūſpeccōis ſue ymagines depmūt et i eo qꝫ
ſup ſe cōtingē appetūt fingūt qꝫ ſūt. ſz hō nō impe
dit a viſione diuīe eēncie q̄ eſt lumē incircūſcriptū
niſi p hꝰ qꝫ nēce hī intendē corpalibꝫ fātaſmatibꝫ.
ḡ vł qꝫ ꝺtēplacō pnti vite pt ſe extendē ad vidē-
dū incircūſcriptū lumē p eēnciaz ℣ Iō. ḡgꝰ i. ij°.
dyalogoꝝ dit aīe videnti creatoꝛe anguſta eſt oīs
creatura. vir ḡ dei ſcz bt̄us benedictꝰ q̄ intrare glo-
bū igneū angelos q̄ſ ad celos redeūtes videbat et
hoc pcul dubio cernē nō niſi i dei lumīe poterat. ſz
bt̄us bñdictꝰ adhuc pnti vita viuebat. ḡ ꝺtēpla-
tio pnti vite pt ſe extendē ad videndā dei eēnciaz

Sed ℣ eſt qꝫ ḡgꝰ dit ſup exc. q̄ diu i hac mortali
carne viuit nullꝰ ita i ꝺtēplecōis vtute pficit ut
in ipo incircūſcripti lumis radio mētis oc̄los in
figat ℣ Rñ dō. qꝫ ſic augꝰ dit. xij°. ſup geñ. ad
lrām. nemo videt deū viuit iſta vita q̄ mortalit
viuit in iſtis ſbiis corpis ſz niſi ab hac vita q̄ſq̄
qꝫammō moriat ſiue oīno exiens de corpe ſiue ali
enatꝰ a carnalibꝫ ſenſibꝫ i illā nō ſubuehit viſioz
q̄ ſup diligēciꝰ ptractata ſūt vbi dictū eſt de rap
tu et i. j°. vbi actū ē de dei viſione. ſic ḡ dō. eſt qꝫ
in hac vita pt ee aliq̄s duplr. vnꝰ bm actū intēl-
ctū ſcz actualit vtit ſenſibꝫ corpis. et ſic nullo mō
ꝺtēplaⁿ pnti vite pt ptīgē ad videnꝺ dei eēnciaz.

habitualē et quaſi in ſopore

aliꝰ pt ee aliq̄s in hac vita potencialit et non
bm actū inq̄tū aīa ei⁹ eſt corpi mortali ꝺiūcta ut
forma ita tñ qꝫ nō vtat corpis ſenſibus. aut ecia
ymaginacōe ſit accidit i raptu. et ſic pt ꝺtēplacō
hui⁹ vite ptingē ad viſionē pme eēncie. vñ ſup:
mⁿ gradꝰ ꝺtēplacōis pnti vite eſt qualē habuit
paulꝰ in raptu bm q̄ fuit medio ſe hns int ſtatū
pnti vite et fute ℣ Ad. j. ḡ dō. qꝫ ſic dyoꝰ i epla
ad gayū monachū dit. ſi aliq̄s videns deū intel-
lexit qꝫ vidit nō ipm vidit. ſz aliq̄ eoꝝ q̄ ſūt ei⁹.
et ḡgꝰ dit ſup eze. qꝫ neq̄ oīpotens deꝰ iam in ſua
claritate ꝺſpicit. ſz q̄ddā ſub illa ſpecula aīa. vñ
rcta pficiat et poſt ad viſionis ei⁹ glē ptingat.
p hoc ḡ qꝫ iacob dixit. vidi eū facie ad faciē nō ē
intelligendū qꝫ vidit ei⁹ eēnciam. ſz qꝫ formam ſcz
ymagiariā vidit in q̄ deꝰ locutꝰ ē ei uł q̄a p faciē
q̄libet cognoſcim⁹ cognicōm dei facie vocauit ſic
gloſa ḡgorij ibidē dit ℣ Ad. ij. dō. qꝫ ꝺtēplacō hu-
mana bm ſtatū pnti vite nō pt ee abſq̄ fantaſ-
matibus. qa naturale eſt hoi. ut ſpēs intelligibiles
in fātaſmatibꝫ videat ſic phs dit in. nj°. de aīa.
ſz tñ intellectualis cognicō nō ſiſtit in ipis fantaſ
matibꝫ. ſz i eis ꝺtēplat puritatē intelligibilis vi-
tatis. et hoc nō ſolū in cognicōne naturali. ſz ecia in
eis q̄ p reuelacōez cognoſcim⁹. dit enī dyoꝰ. ij°. ca.
celeſtis ie. qꝫ angeloꝝ manifeſtat nob diuīa clari
tas in qbuſdā ſimbolis figuratis in cuiꝰ vtute reſti
tuim in ſimplū radiū ideſt in ſimplicē cognicōem
intelligibilē vitatis. et ſic intelligendū eſt qꝫ ḡgꝰ
dit. qꝫ ꝺtēplantes corpaliū rez vmbras nō ſecum
trahūt. qa viz in eis nō ꝺſiſtit eoꝝ ꝺtēplacō. ſz po-
tius in ꝺſideracōe intelligibilis vitatis ℣ Ad. nj°.
dō. qꝫ ex verbis ḡgorij nō datur intelligi. qꝫ bt̄us
bñdictus deū i illa viſione p eēnciā vidit. ſz vult
oſtendē qꝫ qa videti creatoꝛē anguſta eſt oīs crea-
tura. oñs eſt qꝫ p illuſtracōm diuini lumis de fa
cili pnt q̄cūq̄ vidi. vñ ſubdit q̄tūlibet enī pax de
luce creatoris aſpexit breue ei fit oñe qꝫ creatū eſt

Ad. vj. ſic pcedit. vł qꝫ incōuenient opacio
ꝺtēplacōis diſtinguat p tres motꝰ ecularē
rectū ⁊ obliquum. mj. ca. de di. no. ꝺtēplacō enī pt
ad quietē ptinz. bm iº ſapie. vnj°. intrās i domū
meā cōquieſcā cū illa. ſz motꝰ quieti opponit. nō
ḡ opacōes ꝺtēplatiue vite p motꝰ deſignari debent
℣ Iō. accō ꝺtēplatiue vite ad intellectū ptinz. bm
q̄ hō cū angelis ꝺuenit ſz in angelis alit aſſignat
dyoꝰ. hos motꝰ q̄ſ in aīa. dit enī motū ecularem
angeli ee bm illuminacōes pulcri ⁊ boni. motum
aūt circulare aīe bm plura determinat. q̄z pmū eſt
introitꝰ aīe ab exterioribꝫ ad ſeipam. bm eſt quedā
ꝺuolucō vtutū ipi⁹ p quā aīa liberat ab errore et
ab exteriori occupacōe. tercio autē eſt vnio ad ea q̄
ſ ſe ſūt. ſil'r et deferent diſcribit motū rectū ve-
uſq̄. nā rēm motū angeli dit ee bm q̄ pcedit ad
ſubiectoꝝ ꝓpudenciā. motū aūt rectū aīe ponit i
duobꝫ. pmo q̄dem i hoc qꝫ pgredit ad ea q̄ ſūt eca
ipaz. ſcō autē in hoc qꝫ ab exterioribꝫ ad ſimplices
ꝺtēplacōes obliquū eleuat. ſz et motū obliquum di
uſimode in vtriſq̄ determinat. mna obliquum motū

ham

in ãgelis assignat i hoc q̃ puidẽdo mi⁹ habẽtib⁹ manẽt i ꝑptitate ẽca idẽ. obliqũ aũt motũ aĩe assignat ex eo q̃ aĩa illumiat diuis cognicõnib⁹ rõnabilit et diffusiue. nõ g̃ vident cõuenient assignari opacões otẽplacõis ꝑ modos ꝑdctos. ꝙ. richard⁹ de scto victore in li⁹ de otẽplacione ponit mltas alias dñas motuũ ad silitudinẽ volatiliũ celi q̃z quedã nũc ad alciora se extollũt. nũc autẽ in inferiora demergunt ⁊ hoc sepi⁹ repetẽ vident. alie vero dextrorsũ uł sinistrorꝝ diutũt. mltocies/ quedã vero mouent i antiora uł postiora freq̃nt. alie vero q̃si in circulũ vertunt ꝑm laciores uł otracciores ẽcuit⁹. quedã vero q̃si immobilit suspense in vno loco manẽt. g̃ vł q̃ nõ sũt solũ tres mot⁹ otẽplacõis. inꝺriũ ẽ auctas dyo. ꝙ. ñ dõ. q̃ sic dictũ est s opacõ intellect⁹ in q̃ otẽplacõ eẽncialit osistit mot⁹ ꝺ ꝑm q̃ mot⁹ est act⁹ ꝑfecti. ut phs dic in. nj. de aĩa. ꝺa vero ꝑ sensibilia in ognicõz intelligibiliũ deuenim⁹. opacões autẽ sensibiles sine motu nõ fiũt. inde est q̃ ecia opacões intelligibiles q̃si mot⁹ quidã descũbunt. ⁊ ꝑm silitudinẽ diusoꝝ motuũ eoꝝ dña assignat. in motib⁹ aũt corpalib⁹ ꝑfecciones et ꝑmi sũt localas. ut ꝑbat i vnj. phicoꝝ. et ideo sub eoꝝ silitudine potissime opacões intelligibiles descũbunt q̃z quidẽ sũt tres dre. nã quidã est ẽcularis ꝺ. q̃ aliq̃ouet vniformit ẽca idẽ centꝝ. ali⁹ aũt est rect⁹ ꝑm q̃ aliqs ꝑcedit ab vno in aliud. ẽcius autẽ est obliqu⁹ q̃si opposit⁹ ex vtroꝝ. ⁊ ideo i opacõib⁹ intelligibilib⁹ id q̃ simpl'r hẽt vniformitatẽ attribuit motui ẽr culari. opacio autẽ intelligibilis ꝑm quã ꝑdict. de vno in aliud attribuit motui recto. opacõ aũt intelligibilis hñs aliq̃d vniformitatis sil cũ ꝑcessu ad diusa attribuit motui aliq̃ ꝙ. j. g̃ dõ. q̃ mot⁹ corpales extiores opponunt quieti otẽplacõis que intelligit ee ab extioribꝰ occupacõnib⁹. sz mot⁹ intelligibiliũ opacionũ ad ipaz q̃cte otẽplacõis pinẽt ꝙ. ij. dõ. q̃ hõ ꝺuenit intellectu cũ angelis in gne. sz vis intellectiua est mlto alcior in angelo q̃z i homie. et ideo alio⁹ oportz hos mot⁹ in hoib⁹ et in angelis assignare ꝑm q̃ diusimode se hũt ad vniformitatẽ. intellect⁹ enim angeli habz ognicõm vniformẽ ꝑm duo. ꝑmo quidẽ q̃a nõ acq̃rit intelligibilẽ vitatẽ ex varietate reꝝ oppositarũ. scõo q̃a nõ intelligit vitatẽ intelligibilẽ discursiue. sz simplici intuitu. intellect⁹ vero aĩe a sensibilib⁹ rebꝰ accipit intelligibilẽ vitatẽ. et cũ q̃dã discursu rõis ipi⁹ eã intelligit. et ideo dyo⁹ motũ ẽcularẽ in angelis assignat. inq̃tũ vniformit ⁊ indesinent absq̃z ꝑncipio et fine intuent deũ sic mot⁹ ẽcularis carẽs ꝑncipio et fine vniformit est ẽca idẽ centꝝ. i aĩa vero anteq̃z ad istã vniformitatẽ pueniat. exigitur q̃ duplex ei⁹ difformitas ãmoueat. ꝑmo quidẽ illa q̃ ex diusitate extioꝝ reꝝ. put scz relinq̃d extiora. ⁊ h⁹ est q̃ ꝑmo ponit in motu ẽculari aĩe introitũ ipi⁹ ab extioribꝰ ad seipaz. scõo autẽ oportz q̃ remoueat scõa difformitas q̃ est ꝑ discursũ rõis. et hoc idẽ ottingit ꝑm q̃ oĩes operacões aĩe rducunt ad simplicẽ otẽplacõz intelligibilis veritatis. et hoc est q̃ scõo dicit. q̃ ncẽcia est vniformis uoluco intellcẽtualiũ vtutũ ipi⁹. ut scz cessãte discursu figura eĩ⁹ intuitus i otẽplacõe vni⁹ simplicis vitatis. et i hac opacõe aĩe nõ est error. sic ꝑz q̃ ẽca intellectũ ꝑmoꝝ pncipioꝝ nõ errat q̃ simplici intuitu ognoscim⁹. et tũc istis duobꝰ ꝑmissis ẽcio ponit vniformitas oformis angelis ꝑm q̃ ꝑtermissis oĩbꝰ in sola dei otẽplacõne psistit. ⁊ hoc est q̃ dic damascen⁹ sicut vniformit facta vnite idest oformit vnitis idest vtutib⁹ ad pulcꝝ ad bonũ manuducit. mot⁹ autẽ rect⁹ in angelis accipi nõ ꝑt ꝑm id q̃ in osidando ꝑcedat ab vno in aliud. sz solũ ꝑm ordinẽ sue ꝑuidẽcie ꝑm scz q̃ angel⁹ supior inferiores illuminat ꝑ medios. et hoc est q̃ dic q̃ indirectũ mouẽtur angeli. q̃n ꝑcedũt ad subiectoꝝ ordinẽ ꝑuidencia recta oia trãseũtes idest ꝑm ea q̃ scꝝ rectũ ordinẽ disponunt. sz rectũ motũ ponit in aĩa ꝑm hoc q̃ ab extioribꝰ sensibilib⁹ ꝑcedit ad intelligibilium ognicõm. obliquũ autẽ motũ ponit in angelo cõpositũ ex recto ⁊ ẽculari. inq̃tũ ꝑm otẽplacõm dei inferioribꝰ puidẽt. i aĩa autẽ ponit motũ obliqũ silr ex recto et ẽculari compositũ. put illuminacõnib⁹ diuis raciocinãdo vtit. ꝙ. nj. dõ. q̃ ille diusitates motuũ q̃ accipiunt ꝑm dñaz ei⁹ q̃ est sursũ ⁊ deorsũ. dextrorsũ et sinistrorsũ ante ⁊ retro. ⁊ ꝑm diusas ẽcuitus oĩes otinent sub motu recto uł obliq̃. nã ꝑ oĩes designat discurs⁹ rõnis. qui q̃dã si sit i gne ad spẽz uł a toto ad ptẽ erit. ut ipe exponit ꝑm sursũ et deorsũ. si vero sit ab vno oppositoꝝ in aliud erit ꝑm dextrorsũ et sinistrorsũ. si vero sit a causis i effect⁹ erit ante ⁊ retro. si vo sit ꝑm accidẽcia q̃ circũstant rem q̃pinq̃z uł remotã erit ẽcuit⁹. discurs⁹ autẽ rõis q̃nz est a sensibilib⁹ ad intelligibilia secundũ ordinem naturalis rõis ptinet ad motũ rectũ. q̃nz autẽ fit q̃ztũ ad illuminacões diuinas ptinet ad motũ obliquũ ut ex dictis pẽz. sola autẽ immobilitas q̃z ponit ptinet ad motũ ẽculare. vñ pẽz q̃ dyo⁹ mltocies sufficienci⁹ et subtilius motus otemplacõnis describit.

Ad. vij. sic ꝑcedit. vł q̃ otẽplacõ delectacõez nõ habeat. delectacõ enim ad vim appetitiuã ptinet. sz otẽplacio pncipalr osistit in intellectu. g̃ vł q̃ delectacõ nõ ptineat ad otẽplacõez ꝙ. oĩs otencio et oĩe ẽtamen impedit delectacõem. sz in otẽplacõne est otẽcio et ẽtamen. dic enim ġg⁹ super exe. q̃ aĩa cũ otẽplari deũ nitit velud i quodã certamine posita mõ q̃si exuperat. ꝺa intelligẽdo et senciendo de incircumscripto lumine aliq̃d degustat mõ subcũbit ꝺa degustãdo itez deficit. g̃ vita otẽplatiua non hẽt delectacõm ꝙ. dõ. delectacio sequit opacõm pfectã. ut ꝺ in x⁹. eth. sz otẽplacõ vic est inpfecta. ꝑm id. j. ad cor. xnj. videm⁹ nũc ꝑ speculũ i enigmate. vñ ⁊ de iacob legit gen. xxxij⁹ q̃ postq̃z dixit. vidi dñm facie ad faciẽ claudicabat pede. g̃ vł q̃ vita otẽplatiua delectacõm nõ habeat ꝙ. dõ. lesio corpalis delectacõem impedit. sz otẽplacio inducit lesionẽ corpalẽ. vñ gen. xxxij⁹. ꝺ q̃ iacob postq̃z dixerat vidi dñm facie ad faciẽ

labor et dolor impedit non a delectabili et ita a delectatione

claudicabat · pede eo q̄ tetigerit neruum femoris ei⁹ ⁊ obstupuerit · g̃ vī q̄ ī vita ꝺplatīa nō sit delectacio ¶ Sed ꝺ̄ est q̄ de ꝺplacōe sapie ꝺ sapie · vnʃ · nō hꝫ amaritudinē ꝺsacō illi⁹ nec tedium ꝺuict⁹ ei⁹ ſ̄ leticiā et gaudiū · ⁊ ġg⁹ dic̄ sup eze · q̄ ꝺplatīa vita amabilis valde dulcedo est ¶ Rn̄ dō · q̄ aliq̄ ꝺplacio pt̄ ee delectabilis dupl'r · vno mō ipi⁹ opacōis · q̄a vnicuiq̄ delectabil' est opa⁹ · sibi ꝺueniēs ꝺm q̄dam naturaz uel habitū · ꝺplacō aūt vitatis ꝺpetit hoī ꝺ · suā naturaz q̄t ē aīal nāle ex q̄ ꝺtingit q̄ oēs hoīes ex na⁹ scire ꝺsidant ⁊ p oñs ī cognicōe vitatis delectant̄ ⁊ adhuc magis fit hoc delectabile habēti habitū sapie et scie ex q̄ accidit q̄ sine difficultate aliq̄s ꝺplat̄ · alio⁹ ꝺplacio reddit̄ delectabil' ex pte obiecti · inq̄tū scz aliq̄s rē amatā ꝺplat̄ · sic̄ ecīa accidit in visione corpali q̄ delectabilis reddit̄ nō solū ex eo q̄ ipm vidē est delectabile · ſ̄ ex eo q̄ ecīa videt q̄s pſonā amatā · q̄a g̃ vita ꝺplatiua p̄cipue ꝺsistit in cō templacōne dei ad quā mouet caritas ut dictū est · inde est q̄ ī vita ꝺplatiua nō solū est delectacio rōne ipi⁹ ꝺplacōnis · ſ̄ rōne ipi⁹ diuī amoris et q̄tū ad vtrūq⁹ ei⁹ delectacō oñez delectacōm hūanā excedit · nā ⁊ delectacō spūalis potior est q̄ carnal' ut ꝺ̄ hītum ē cū de passionib⁹ agēt̄ur et ipe amor q̄ ex caritate de⁹ diligit̄ oñez amorē excedit · vnde et in p̄s⁹ ꝺ̄ · gustate et videte qm̄ suauis est dñs ¶ Ad · ī · g̃ dō · q̄ vita ꝺplatiua licz eēncialit̄ cō sistat ī intellectu · p̄cipiū tm̄ hꝫ in affectu inq̄tū viz aliq̄s ex caritate ad dei ꝺplacōem incitat̄ et q̄a finis rn̄dz p̄cipio · inde est q̄ ecīa t̄mi⁹ ⁊ finis ꝺplatiue vite habet̄ in affectu · dū scz aliq̄s ī visione rei amate delectat̄ et ipa delectacio rei vise ampli⁹ excitat amorē · vñ ġg⁹ dic̄ sup eze · q̄ cū q̄s ipm q̄ amat vidit in amore ipi⁹ ampli⁹ ignescit et hꝫ est vltima pfeccio ꝺplatiue vite · ut scz non solū diuīa vitas videat̄ · ſ̄ ecīa ut ameť ¶ Ad · ij dō · q̄ ꝺtēcio uel t̄amē q̄ ꝺuenit ex ꝺ̄rietate extio ris rei impedit illi⁹ rei delectacōem · nō enī aliq̄s delectat̄ in re ꝺ̄ quā pugnat · ſ̄ in re p q̄ q̄s pug nat̄ cū eā hꝫ adept⁹ fuit cet̄is paribꝫ magis in ea delc̄atur · sic̄ aug⁹ dic̄ in · vnʃ · ofeſſ · q̄ q̄to fuit mai⁹ piculū in p̄lio tāto mai⁹ est gaudiū in tri umpho · nō est aut̄ in ꝺplacōe ꝺtencō ⁊ t̄amen ex ꝺ̄rio vitatis q̄m ꝺplam̄ · ſ̄ ex defc̄u nr̄i intel lectus et ex corruptibili corpe q̄ nos ad inferiora retrahit · ꝺm ī⁹ sapie · ix⁹ · corp⁹ q̄ corrūpit̄ aggū uat aīaz ⁊ deꝑmit t̄rena inhabitacō sensū mlta cogitantē ⁊ inde est q̄ q̄n hꝫ ptingit ꝺtemplacōm vitatis exardenci⁹ eū amat ſ̄ magis odit q̄dam defectū ꝑ q̄itatē corruptibil' corpis ut dicat cum ap'lo · infelix ego hꝫ q̄s me lib̄abit de corpe mortis hui⁹ · vñ et ġg⁹ dic̄ sup eze · cū de⁹ iā p desideriū ⁊ intellectū ognoscit̄ oñez voluptatē carnis arefac̄ ¶ Ad · nj · dō · q̄ ꝺplacō dei in hac vita impfecta est respectu ꝺplacōis p̄rie · et sil'r delectacō ꝺtem placionis vie est impfecta respectu delectacionis ꝺplacōis p̄rie · de q̄ ꝺ̄ ī p̄s⁹ · de torrēte voluptatis tue potabis eos · ſ̄ ꝺplacio diuīoꝝ q̄ habet̄ ī via et si sit impfecta est tm̄ delectabilior oīm alia ꝺtē placōe q̄tūcūq⁹ pfecta q̄t excellēciā rei ꝺtēplate · vñ phs dic̄ in · ſ · de ptib⁹ aīaliū · accidit ēca illas honorabiles exīstētes et diuīas substācias mīores nob exīstē theorias · ſ̄ et si ꝺm modicū attingam⁹ eas · tm̄ q̄t honorabilitatē ognoscēdi delc̄abili⁹ ā q̄ hñt q̄ que apud nos oīa · et hoc ē ecīa q̄ ġg⁹ dic̄ sup eze · contemplatiua vita amabilis valde dul cedo est que super semetipsam animam rapit ce lestia aperit · spiritualia mentis oculis patefacit ¶ Ad · mj · dō · q̄ iacob p⁹ ꝺtēplacōz vno pede clau dicabat · q̄a nec̄e est ut debilitato amore seculi cō ualescat aliq̄s ad amorē dei · ut ġg⁹ dic̄ sup eze · et ideo p⁹ agnicōm suauitatis dei vn⁹ in nob san⁹ pes r̄manet atq⁹ ali⁹ claudicat · oīs enī q̄ vno pede claudicat solū illi pedi nitit̄ q̄ sanū habet ¶ Ad · vnj · sic p̄cedit̄ · q̄ vita ꝺplatina nō sit ꝺuēna · vita enī ꝺplatiua eēncialit̄ ꝺsistit ī hys q̄ ad intellectū ptinēt · ſ̄ oñes intellectie perfecc̄ones hui⁹ vite euacuabunt̄ ꝺm ī⁹ · ſ · ad cor · xnj siue q̄phie euacuabūt̄ siue līgue cessabūt siue scīa destruet̄ · g̃ vita ꝺtemplatiua euacuat̄ ¶ ꝺ̄ · dulcedinē ꝺplacōis aliq̄s hꝫ raptim ⁊ ptrāseūdo degustat · vñ aug⁹ dic̄ ī · x⁹ · ofeſſ · inēmittas me in affectū multū inusitatū introrſ⁹ aut aliquid nescio q̄tā dulcedinē · ſ̄ redco in hoc erūpnosis in pōderib⁹ · ġg⁹ ecīa dic̄ in · v⁹ · mo · expo · ī⁹ iob · nj · cū sps me p̄ntē trāsiret ī suauitate inquit ꝺpla cōis intime nō diu mens figit̄ · q̄a ad semetipam ipa īmensitate lumis reūberata reuocat̄ · g̃ vita ꝺtēplatiua nō est ꝺuēna ¶ ꝺ̄ · ī⁹ qꝺ nō est homi nāle nō p̄t ee ꝺuēnum · vita aut̄ ꝺtēplatiua est melior q̄ꝫ ꝺm hoiez · ut phs dic̄ in · x⁹ · eth · g̃ vī q̄ vita ꝺplatīa nō sit ꝺuēna ¶ Sed ꝺ̄ est q̄ dns dic̄ · luc̄ · x⁹ · maria optimā p̄tē elegit q̄ nō auferet̄ ab ea · q̄a ut ġg⁹ dic̄ sup eze · ꝺplatīa hic incipit̄ ut ī celesti p̄ria pficiat̄ ¶ Rn̄ dō · q̄ aliq̄d p̄t dici ꝺuēnū dupl'r · vno ꝺ · suā naturaz · alio⁹ q̄ ad nos · ꝺm se quidē manifestū est q̄ vita ꝺtēplatiua ꝺu ēna est dupl'r · vno⁹ eo q̄ vsat̄ ēca incorruptibilia et immobilia · alio⁹ q̄a nō hꝫ ꝺ̄rietatē · delectacōi enī que est incōsidando nichil est ꝺ̄riū ut ꝺ̄ in · ſ · topicoꝝ · ſ̄ q̄ ad nos ecīa vita ꝺplatīa ꝺuēna ē tū q̄a ꝺpetit nob ꝺm accōm incorruptibil' ptis aīe scz ꝺ · intellectū · vñ p̄t p⁹ hanc vitā durare · alio⁹ q̄a in opib⁹ ꝺplatiue corpalit̄ nō laboram⁹ · vnde magis ī huīoi opib⁹ ꝺtinue pstistē possum⁹ sicut phs dic̄ in · x⁹ · eth · ¶ Ad · ſ · g̃ dō · q̄ mod⁹ ꝺtēplā di nō ē idē hic et ī p̄ria · ſ̄ vita ꝺtēplatīa ꝺ manē rōe caritatis in q̄ hꝫ et p̄cipiū ⁊ finē · et hoc est q̄ ġg⁹ dic̄ sup eze · ꝺplatiua hic incipit ut incelesti p̄ria pficiat̄ · q̄a amoris ignis q̄ hic ardē inchoat cū ipm q̄ amat vidit ī amore ipi⁹ ampli⁹ ignes cit ¶ Ad · ij · dō · q̄ nulla accō p̄t diu durare in sui sūmo · sūmū aūt ꝺplacōnis est ut attingat ad vniformitatē diuīe ꝺplacōis · ut dic̄ dyo⁹ sic̄ sup positū est · vñ et si q̄tū ad hoc ꝺtēpla⁹ diu durare nō possit · tm̄ q̄tū ad alios ꝺplacōis act⁹ p̄t diu durare ¶ Ad · nj · q̄ phs dic̄ vitā ꝺplatiuā ee q̄

hoīem · ḋa ꝺpetit nobis ꝺm hoc qꝺ aliqꝺ ꝺiuinū eſt in nob ſcz intellēᵒ ꝙ ē incoꝛꝛuptibiľ et inpaſſibiľ m ſe · et ideo accō eiᵒ ꝑt ēe ꝺiuturnioꝛ

Deinde oſiꝺandū eſt de vita actiua Et ća hoc q̄runē · mꝰ · Primo vꝛ oīa opa vtutū moraliū ꝑtineāt ad vitā actiuaz Scḋo vꝛ pꝛudēcia ꝑtīeat ad vitā actiuā Tercio vꝛ doctꝛina ꝑtīeat ad vitā actiuā Quarto de diuturnitate vite actiue

Ad · j · ſic ꝓcediē · vī qꝺ nō oīes actᵉ virtutū moraliū ꝑtineāt ad vitā actiuā · vita enī actiua videē oſiſtē ſolū in hys q̄ ſunt ad alterū · diē enī ġgᵒ ſup eze · qꝺ actiua vita eſt panē eſurienti tribuē ēt in fine mltis enūatis q̄ ad altez ꝑtinēt ſubditᵒ ⁊ q̄ ſingulis q̄buſcūq; expediūt diſpē ſare · ſz nō per oīes actᵉ vtutū moraliū ordinaī ad alios · ſz ſolū ꝺm iuſticiā ⁊ ꝑtes eiᵒ ut ex ſupza dictis pz · nō g̃ actᵉ oīm vtutū moraliū ꝑtinēt ad vitā actiuā ¶ Ꝺ · ġgᵒ diē ſup eze · qꝺ p lyam q̄ fuit lippa · ſz fecūda ſignificaī vita actiua q̄ dum occupaī in ope mīᵒ videt · ſz dūmō ꝑ vbum et nō ꝑ exemplū ad imitacōz ſuā ꝓximᵒ accendit mltos in bono ope filios gnat · hoc autē magis vī ꝑtinē ad caritatē ꝑ quā diligimᵒ ꝓximū q̄z ad virtutes morales · g̃ vī qꝺ actᵉ vtutū moraliū nō ꝑtineāt ad vitā actiuā ¶ Ꝺ · ſic ſ ꝺcm eſt vtutes morales diſponūt ad vitā ꝺēplatiuā · ſz diſpoſicō ⁊ pfeccō ꝑtinēt ad idē · g̃ vī qꝺ vtutes morales nō ꝑtineāt ad vitā ꝺēplatiuā ¶ Sed ō ē qꝺ pſidoꝛ diē in liᵒ de ſūmo bono · ī actiua vita ꝑᵒ ꝑ exercicū boni opis cūcta exhaurienda ſūt vicia · ut in ꝺēplatiua iā pura mētis acie ad ꝺēplandū diuinū q̄ſq; ꝑtrāſeat · ſz cūcta vicia nō exhauriunē niſi ꝑ actᵉ vtutū moraliū · g̃ actᵉ vtutū moraliū ad vitā actiuam ꝑtinēt ¶ Ad · ñ dō · qꝺ ſic ſ dictū eſt vita actiua et ꝺēplatiua · diſtinguūtur ꝺm diūſa ſtudiū hoīm intēdenciū ad diūſos fines · q̄z vnū eſt oſiꝺacō veritatis q̄ eſt finis vite ꝺēplatīe · aliud autē exterioꝛ eſt opacō ad quā ordinaī vita actiua · manifeſtū eſt autē qꝺ in vtutibꝫ moralibꝫ nō ꝑncipaľr q̄ritur ꝺēplaᵒ veritatis · ſz ordinaī ad opandū · vñ ꝓbs diē in · ijᵒ · ethᵒ · qꝺ ad vtutē ſcīre quidē paz aut nichil ꝓdeſt · vñ manifeſtū eſt qꝺ vtutes morales ꝑtinēt eēncialiaī ad vitā actiuā · vñ et ꝓbs in · xᵒ · ethᵒ · vtutes morales ordinat ad felicitatē actiuā ¶ Ad j · g̃ dō · qꝺ inē vtutes morales ꝑncipua eſt iuſticia qua aliꝙs ad alterū ordinaī · ut ꝓbs ꝓbat in · vᵒ · ethᵒ · vñ vita actiua deſcribiē ꝑ ea q̄ ad altez ordinanē · nō ḋa in hys ſolū · ſz ḋa in hys ꝑncipaliꝰ oſiſtit · Ad · ij · dō · qꝺ ꝑ actᵉ oīm vtutū moraliū · ꝑ aliꝙs ꝓximos ſuo exemplo dirigē ad bonū · qꝺ ġgᵒ ibidē attribuit vite actiue ¶ Ad · nj · dō · qꝺ ſic vtᵒ q̄ ordinaī ī finē altius vtutis · trāſit qꝺammō in ſpēz ciᵒ · ita ećiā qñ aliquis vtiē hys q̄ ſūt vite actīe ſolū · ꝑut diſponūt ad ꝺēplacōz ꝓphendunē ſub vita ꝺēplatiua · in hys autē q̄ opibꝫ vtutum moraliū intendūt tāq̄ ꝺm ſe bonis · nō autē tāq̄ diſponētibꝫ ad vitā ꝺēplatiuā virtutes morales pertinent ad vitā actiuā · q̄us ećiā dici poſſit · qꝺ vita actiua diſpoſicio ſit ad vitā ꝺēplatiuam

Ad · ij · ſic ꝓcediē · vī qꝺ pꝛudēcia nō ꝑtineat ad vitā actiuā · ſiē enī vita ꝺēplatiua ꝑtinet ad vim ognitiuā ita actiua ad vim appetitiuā · pꝛudēcia autē non ꝑtinet ad vim appetitiuā ſz magis ad ognitiuā · g̃ pꝛudēcia nō ꝑtinz ad vitā actiuā ¶ Ꝺ · ġgᵒ diē ſup eze · qꝺ actiua vita dū occupaī in ope mīᵒ videt · vñ ſignaī ꝑ lyam que lippos oculos hēbat · pꝛudēcia req̄rit claros oculos ut recte iudicet hō de agēdis · g̃ vī qꝺ pꝛudēcia nō ꝑtineat ad vitā actiuā ¶ Ꝺ · pꝛudēcia media eſt inē vtutes morales et intellectuales · ſz ſiē vtutes morales ꝑtinent ad vita actiuā ut dictū eſt · ita intelllectuales ad ꝺēplatiuā · g̃ vī qꝺ pꝛudēcia ꝑtineat neq; ad vitā actiuā neq; ad ꝺēplatiuā · ſed ad meḋū viuēdi genᵒ qꝺ augᵒ ponit · xixᵒ · de ciꝺei ¶ Sed ō eſt qꝺ ꝓbs in · xᵒ · ethᵒ · pꝛudēciā ꝑtinē diē ad felicitatē actiuā ad quā ꝑtinēt vtutes morales ¶ Rñ dō · qꝺ ſic ſ ꝺcm eſt · id qꝺ ordinaī ad aliud ſiē ad finē · ꝑapue immoralibꝫ trahiē ad ſpēz eius ad qꝺ ordinaī ſiē ille q̄ mechaī ut fureē magis ſ fur q̄z mechᵒ ꝺm ꝓbm ī · vᵒ · ethᵒ · manifeſtū ē aūt qꝺ ognicō pꝛudēcie ordinaī ad opacōes vtutū moraliū ſiē ad finē · eſt enī recta racō agibiliū · ſiē ſ ī · vſ · ethᵒ · vñ et fines vtutū moraliū ſūt ꝑncipia pꝛudēcie · ſiē in eoḋē libꝛo ꝓbs dicit ſicut g̃ dictum eſt · qꝺ virtutes morales in eo qui ordinat eas ad quietē ꝺēplacōnis pertinent ad vitā cōtemplatiuā · ita ognicō pꝛudēcie que de ſe ordinaī ad opacōes vtutū moraliū dirēte ꝑtinēt ad vitā actiuā · tñ ſi pꝛudēcia ꝑfecte ſumaī · ꝺm qꝺ de ea ꝓbs loquiē · ſi autē ſumaī ꝺñus · put ſcz ꝓphendit q̄lemcūq; hūanā ognicōm · ſic pꝛudēcia q̄ctū ad aliq̄z ſui ptē ꝑtinēt ad vitā ꝺēplatiuā · ꝺm qꝺ tuliᵒ diē in · ſ · de of · qꝺ q̄ acutiſſime ⁊ celebꝛime ꝑᵒ vidē vez ⁊ explicare rōm, is pꝛudētiſſimᵒ et ſapientiſſimᵒ rite haberi ſolet ¶ Ad · j · g̃ dō · qꝺ operacōnes morales ſpecificanē ex fine ut ſ hītum eſt · ⁊ ideo ad vitā ꝺēplatiuā illa ognicō pertinet q̄ finē habz in ipa ognicōe veritatis · ognicō autē pꝛudēcie q̄ magis hē finē in actu appetitiue vtutis ꝑtinet ad vitā actiuā ¶ Ad · ij · dō · qꝺ occupacō exterioꝛ rez facit hoīez mīᵒ videē ī rebꝫ telligibilibꝫ que ſūt ſeparata a ſenſibilibꝫ in q̄bꝫ operacōes actiue vite oſiſtūt · ſz tñ occupacō exterioꝛ actiue vite facit hoīez magis clare videē in iudicō agibiliū qꝺ pertinz ad pꝛudenciā · tū ꝑᵒ experigenciā · tū ꝑᵒ mētis attencōz quia · vbi intendis ibi ingeniū valet ut ſaluſtiᵒ dicit ¶ Ad · nj · dō · qꝺ pꝛudēcia ſ ēe media inter vtutes intellectuales et morales · q̄ctū ad hoc qꝺ ī ſubiecto ꝺuenit cū vtutibꝫ intellectualibꝫ · in mā autē totaliē ꝺuenit cū moralibꝫ · iᵈ autē terciū genᵒ viuē ḋi meḋiū eſt inē actiuā vitā et ꝺēplatiuā q̄ctum ad ea ća q̄ occupaī · ḋa q̄nq; occupaī in ꝺēplacōe veritatis · q̄nq; autē occupatur circa exteriora ·

Ad · nj · ſic ꝓcediē · vī qꝺ docē nō ſit actᵉ vite actiue · ſz ꝺēplatiue · dicit enī ġgᵒ ſup eze · qꝺ viri ꝑfecti bona celeſtia q̄ ꝺēplari potuerūt frībꝫ denūciāt · eoꝝq; animos ī amoꝛē intime claritatis

attendũt · ꝛ hoc ptinet ad doctrinã · g̃ docé est actꝰ vite ꝺtemplatiue ¶ Ad idẽ genꝰ vite vĩ reduci actꝰ et hĩtus · ꝛ docé est actꝰ sapie · dic̃ enĩ ꝓs in ꝓncipio metha · qꝫ signũ scientis est posse docé · cũ g̃ sapia uł scia ptineat ad vitã ꝺtẽplatiuã · vĩ qꝫ eciã docẽna ad vitã ꝺtẽplatiuã ptineat ¶ Ad · sicut ꝺtemplacio est actꝰ vite ~~activ~~ vita et oracõ · ꝛ oio qua ꝙs orat ꝓ alio nichilominꝰ ptinet ad vitam ꝺtẽplatiuã · g̃ qꝫ aliꝙs vitatẽ meditatã in alteriꝰ noticiã ꝑ docẽnam deducat · vĩ ad vitã ꝺtẽplatiã ptinẽ ¶ Sz ꝺ ẽ qꝫ ġgꝰ dic̃ sup eze · actia vita ẽ panẽ esurieti tribuẽ ꝟbo sapie nescientẽ docẽ ¶ Rñ dꝺ · qꝫ actꝰ docẽne hĩ duplex obicẽm · fit enĩ docẽna per locucõem · locucõ autẽ est signũ audibile intioris ꝺceptꝰ · est g̃ vnũ obiectũ docẽne id qꝺ est mã siue obicẽm intioris ꝺcepcõis · et q̃tũ ad hoc obiectum qñ docẽna ptinet ad vitã actiuã qñ ad ꝺtẽplatiuã · ad actiuã quidẽ qñ hõ interius ꝺcipit aliquã vitatẽ · ut ꝑ eã ĩ extioꝛi accõe dirigat̃ · ad ꝺtẽplatiuã aũt · qñ hõ intiꝰ ꝺcipit aliq̃ vitatẽ intelligibilem in · cuiꝰ cõsideracione et amoꝛe delectatur · vnde augustinus dicit in libꝛo de verbis domini · eligat sibi ꝑ melioꝛẽ · sc̃z vite ꝺtẽplatiue · vacẽt ꝟbo ~~indigẽt~~ docẽne dulcedĩ occupenẽ ẽca sc̃iaz salutarẽ · vbi manifeste dic̃ doctrinã ad vitã ꝺtẽplatiuã ptinẽ · aliud vero obiectũ docẽne est ex pte sermonis audibilis ⁊ sic obiectũ docẽne est ipe audiens · ⁊ q̃tũ ad hꝰ obiectũ oĩs docẽna ptinz ad vitã actiuã ad quã ptinẽt extioꝛes acciones ¶ Ad · j · g̃ dꝺ · qꝫ auctas illa expresse loquit̃ ꝺ docẽna q̃tũ ad ad mãz · put vsat̃ ẽca ꝺsideracõnez et amoꝛẽ vitatis ¶ Ad · ij · dꝺ · qꝫ qꝫ hĩtus ⁊ actꝰ ꝺnicãt in obiecto · et ideo manifeste illa racõ ꝓcedit ex pte mãe inꝛioꝛis ꝺcepcõis · intñ enĩ ad sapientẽ uł scientẽ ptinet posse docẽ · inq̃tũ ꝑt intioꝛem cõceptũ ꝟbis exprimẽ ad hoc · qꝫ possit aliũ adducẽ ad intellectũ vitatis ¶ Ad · nj · dꝺ · qꝫ ille qui orat ꝓ alio nichil agit erga illũ pro quo orat · sed solum erga eum qui est intelligibilis veritatis · sed ille qui alium docet aliquid ẽca eum agit exteriori accione · vnde nõ est similis racio de vtroq

Ad · mj · sic ꝓcedit · vĩ qꝫ vita actia maneat ꝑ hãc vitã · ad vitã enĩ actiuã ptinẽt actꝰ moraliũ vtutũ ut dictũ est · ꝛ vtutes morales ꝑmanẽt ꝑ hanc vitã · ut augꝰ dic̃ · xmj · de ẽni · g̃ vĩ qꝫ vita actia ꝑmanet ꝑ hanc vitã ¶ Ad · docẽ alios ptinet ad vita actiuã ut dictũ est · ꝛ ĩ fuꝛa vita in q̃ sic̃es erimus angelis potit ẽe docẽna · sic̃ ⁊ in angelis ẽe vĩ q̃z vnꝰ aliũ illumiat · purgat et pficit qꝺ referẽ ad scie assumptõm · uñz ꝑ dpo · viꝰ · cã ce · ie · g̃ vĩ qꝫ vita actiua remaneat post hanc vitã ¶ Ad · iº qꝺ de se est durabiliꝰ magis vĩ posse pꝰ hanc vitã remanẽ · ꝛ vita actiua vĩ ẽe de se durabiliꝛ · dic̃ enĩ ġgꝰ sup eze · qꝫ in vita actia fixi ꝑmanẽ possumꝰ · in ꝺtemplatiua autẽ intẽta mẽte manẽ nullꝰ valemꝰ · g̃ multo magis vita actiua ꝑt manẽ pꝰ hanc vitã quã ꝺtẽplatiua ¶ Sz ꝺ est qꝺ ġgꝰ dic̃ sup eze · cũ pñti secꝛo vita auferẽ actiua · ꝺtemplatiua autẽ hic incipiẽ ut in celesti ꝓria ꝓficiat̃ ¶ Rñ dꝺ · qꝫ sic̃ ꝺ dictũ est · vita activa hẽ finẽ in extioꝛibꝰ actibꝰ qui sꝰ referunt̃ ad q̃tẽ ꝺtẽplacõis iã ptinẽt ad vitã ꝺtẽplatiuã · ĩ fuꝛa aũt bẽoꝝ vita cessabit occupacõ extioꝝ actuũ · ⁊ sꝰ q̃ actꝰ extioꝛes sũt referenẽ ad finẽ ꝺtẽplacõis · ut enĩ augꝰ dic̃ in fine de ciui · dei · ibi vacabimꝰ et videbimꝰ et amabimꝰ · amabimꝰ eciã ⁊ laudabimꝰ et in eodẽ liꝛ ꝑmittit · qꝫ ibi deꝰ sine fine vĩ debic̃ · sine fastidio amabic̃ · sine ~~f~~atigacõe laudabic̃ · hoc munꝰ hic affectꝰ hic actꝰ erit ꝑ oĩbꝰ ¶ Ad j · g̃ dꝺ · qꝫ sic̃ ꝺ dictũ est vtutes morales manebũt nõ ꝺm actꝰ quos hñt circa ea que sunt ad finem · huiusmodi enim actus sunt ꝺm qꝫ constituunt quietẽ ꝺtẽplacõis quã augꝰ ĩ ꝓmissis ꝟbis signat ꝑ vacacõez q̃ est intelligenda nõ solũ ab extioꝛibꝰ tumultibꝰ · ꝛ eciã ab intioꝛi ꝑturbacõe passionũ ¶ Ad · ij · dꝺ · qꝫ vita ꝺtẽplatiua sic̃ ꝺ dictũ est · ꝓcipue ꝺsistit in ꝺtẽplacõne dei · et q̃tũ ad hoc vnus angelꝰ aliũ nõ docet · ꝺa ut ꝺ math · xvnj · de angelis illoꝝ q̃ sunt inferioꝛis ordis qꝫ semp vident faciẽ ꝓsis sic et in fuꝛa vita nullꝰ hoĩm aliũ docebit de deo · ꝛ omnes videbimꝰ eũ sicuti est · ut habẽt · j · iohis · nj · et hoc est qꝫ iẽ · xxxj · ꝺ · nõ docebit vlera vir ꝓximũ suũ dicẽs · ognosce dñm · oĩs enĩ ognoscẽt me a mĩmo eoꝝ usq̃ ad maximũ · ꝛ de hys q̃ ptinẽt ad dispensacõez mĩstioꝝ dei · vnus angelus docet aliũ purgãdo · illuminãdo et pficiẽdo · ⁊ ꝺm hoc hñt aliqꝺ de vita actiua · q̃z diu mũdus durat ex hoc qꝫ admĩstracõi · inferioꝛis creature intendũt · qꝺ sig̃icat ꝑ hoc · qꝫ iacob vidit angelos in scala ascẽdentes qꝺ ptinet ad ꝺtẽplacõez ⁊ descẽdentes qꝺ ptinet ad accõm · ꝛ sic̃ dic̃ ġgꝰ · ij · mo · nõ sic a diuĩa visione foꝛis exeũt ut interne ꝺtẽplacõis gaudijs ꝓfruent · et ideo in eis nõ distinguit̃ vita actiua et ꝺtẽplatiua sicut ĩ nobis q̃ ꝑ opa vite actiue impedim̃ a ꝺtẽplacõne · nõ autẽ ꝓmittit̃ nob sl̃itudo angeloꝝ q̃tũ ad ammĩstracõez inferioꝛis creat̃e q̃ nobis nõ ꝺpetit ꝺm ordinẽ nat̃e · nr̃e sic̃ ꝺpetit angelis · ꝛ ꝺm visionẽ dei ¶ Ad · nj · dꝺ · qꝫ durabilitas vite actiue in statu ꝓfti excedẽs durabilitatẽ vite ꝺtẽplatiue · nõ ꝓuenit ex ꝓfectate vẽusq̃ vite ꝺm st ꝺsidate · ꝛ ex defectu nr̃i qui ex corꝑis g̃uitate retrahim̃ ab altitudine ꝺtẽplacõis · vñ ibidẽ subdit ġgꝰ · qꝫ ipa sua infirmitate ab inmẽsitate tãte celsitudinis repulsus animꝰ in semetipso relabitur ·

Deinde ꝺsidand̃ est de qualitate vite actie ad ꝺtẽplatiuã Et ẽca hoc q̃runt̃ · mj · Primo q̃ sit pocioꝛ uł dignioꝛ Scõo que sit maioꝛis meriti Tercio vtrũ vita ꝺtẽplatia impediat̃ ꝑ actiuã Qrto de ordie ¶ Ad · j · sic ꝓcedit · vĩ qꝫ vita actiua ~~sit~~ vẽusq̃ sit pocioꝛ q̃z ꝺtemplatiua · qꝺ enĩ est melioꝛ vĩ ẽe honorabiliꝰ et meliꝰ · ut phs dic̃ in · nj · topico · ꝛ vita actia ptinet ad maioꝛes sc̃z ad ꝓlatos q̃ sũt ĩ honoꝛe et ꝑtate ꝺstituti · ut augꝰ dic̃ · xix · de ci · dei · qꝫ in accõne nõ amandꝰ est honoꝛ in hac vita siue potẽcia · g̃ vĩ qꝫ vita actiua sit pocioꝛ q̃z ꝺtẽplatiua ¶ Ad · in oĩbꝰ hĩtibꝰ ⁊ artibꝰ ꝓpe ꝓpt

ad pciorem · sicut militaris tamq̃ pcior precipit frenor factrici · sz ad vitã actiuã ptinz disponẽ et pcipe de otẽplatiua · uz p id qd s̃ moysi exo · xix descẽde et otestare ppm ne forte velit trãscendẽ p̃positos ẽminos ad videndũ deũ · g̃ actiua ẽ pcior q̃z otẽplatiua ℣. null⁹ debet abstrahi a maiori ut applicẽ mioribꝫ ap⁹ enĩ · dic̃ · j · ad cor · nj · emulamĩ carisma ta melioza · sz aliq̃ abstahunt̃ a statu vite otẽplatiue et occupanẽ circa vitã actiuã · ut pz de illis q̃ transferunt̃ ad statũ plac̃onis · g̃ vĩ qd vita actiua sit pcior q̃z otẽplatiua ℣. Sz otra est qd dns dic̃ luc̃ · x° · maria optimã ptẽ elegit que nõ auffẽtur ab ea · p mariã autẽ significat̃ vita otẽplatiua · g̃ otẽplatiua vita pcior est q̃z actiua ℟. ñ⁹ dd · qd nichil phibet aliq̃d sm se ee excellẽtius qd tñ sm quid ab alio supat̃ · dd est g̃ qd vita otẽplatiua simplr melior est q̃z actiua · qd phs in · x° · eth̃ · pbat octo racõnibꝫ quar̃ pma est · quia vita otẽplatiua cõuenit hoĩ · sm id qd est optimũ ĩ ipo scz sm intellectũ · et respectu ꝑpor obiector̃ · scz intelligibiliũ · vita autẽ actiua occupat̃ circa exteriora · vñ rachel p quã sig̃ficat̃ vita otẽplatiua interpt̃at̃ visũ pncipiũ · vita autẽ actiua signifi cat̃ plyam q̃ erat lippis oculis · ut greg⁹ dic̃ · vj · mo · ij° · quia vita otẽplatiua pt̃ ee magis otinua licet nõ q̃tũ ad sũmum otẽplac̃onis gradũ sic̃ sup dictũ est · vñ et maria p quã significat̃ vita otẽplatiua describitur sec⁹ pedes dñi assidue sedens · ẽcio qa maior est delectac̃o vite otẽplatiue q̃z actiue · vñ aug⁹ dic̃ in li° de vbis dñi · qp martha turbat̃ maria epulabat̃ quarto qa in vita otẽplatia est hõ magis sibi sufficiens · qa paucioribꝫ ad eã indiget · vñ s̃ luc̃ · x° · martha · martha sollicita es et turbaris erga plurima quinto qa vita otẽplatiua magis ꝑpter se diligit̃ · vita autẽ actiua ad aliud ordinat̃ · vñ in ps° · s̃ vnã pecij a dño hanc requirã ut inhabitẽ in domo dñi oibꝫ diebꝫ vite mee ut videã volũtatẽ dñi · sexto qa vita otẽplatiua sistit in quadã vacac̃one et quiete · sm id vagate et videte qm̃ ego sũ de⁹ · septimo qa vita otẽplatia est sm divina · vita autẽ actiua sm hũana · vnde aug⁹ dic̃ in li° de vbis dñi · in pncipio erat vbũ · ecce qd maria audiebat, vbum caro factũ est · ecce cui martha mistrabat · octauo qa vita otẽplatia ẽ sm id qd est magis ꝑpm hoĩ · scz sm intellectũ · ĩ opac̃onibꝫ autẽ vite actiue oñicãt eciã inferiores vires que sũt nob et brutis oñes · vñ in ps° · post hoc qd dictũ est hoies et iumẽta saluabis dñe subdit̃ id qd est hoibꝫ spẽale · in lumine tuo videbimus lumen nona rõm addit dns luc̃ · x° · cũ dic̃ optimã ptẽ elegit maria q̃ nõ auffereẽ · qd exponens aug⁹ in li° de vbis dñi dic̃ · nõ tm malã · sz illã meliorẽ audi · vñ meliorẽ qa non auffereẽ ab ea · a te autẽ auffereẽ aliq̃n on⁹ nc̃itatis etna est dulcedo vitatis sm quid tñ et in casu est magis eligẽda vita actiua ꝑpter nc̃itatẽ pñtis vite · sic̃ eciã phs dic̃ in nj · topicor̃ · qp philosophari ese meli⁹ q̃z ditari · sz ditari meli⁹ nc̃itatẽ pacienti ℟. d · j · g̃ dd · qp ad plat̃os nõ solũ ptinet vita actiua · sz eciã ee debẽt excellẽtes in vita otẽplatiua · vñ ggⁱ dic̃ in pastorali · sit rector accõne pcipuus p̃ cunctis ĩ otẽplac̃one suspensus ℟. ad · ij · dd · qp vita otẽplatiua in quadã animi libertate sistit · dic̃ enĩ ggⁱ sup eze · qp vita otẽplatiua ad q̃dã mentis libertatẽ trãsit tpalia nõ cogitãs · sz · eterna · et boeci⁹ dic̃ in · v° · de so · hũanas anias liberiores ee nc̃e est · tñ ut se ĩ mẽtis diuĩe speculac̃one obuent · min⁹ vero cũ dilabũtur ad corpa · vñ pz qp vita actiua nõ dirette pcipit vite otẽplatiue · sz disponẽdo ad vitã otẽplatiuã pcipit quedã opa vite actie in q̃ magis buit vite otẽplatine q̃z dñetur · et hoc est qd ggⁱ dic̃ sup eze · qp actiua vita fuitus · otẽplatiua autẽ libtas vocat̃ ℟. ad · nj · dd · qp ad opa vite actiue interdũ aliq̃s a otẽplac̃one vocat̃ ꝑpter aliq̃ nc̃itatẽ pñtis vite · nõ tamen hoc modo qp cogat̃ aliq̃s totlr otẽplac̃om deserẽ · vñ aug⁹ dic̃ · xix° · de ciuitate dei · ociũ sc̃m querit caritas vitatis negociũ iustũ · sz vite actie suscipit nc̃itas caritatis q̃m sarciaz si null⁹ imponit, pcipiẽde atq̃ intuende vacãdum est vitati · si autẽ imponit̃ suscipienda est ꝑpter caritatis nc̃itatez · sz nec sic oĩno vitatis delectac̃o deserẽda est ne subtrahat̃ illa suauitas et opprimat ista nc̃itas · et sic pz qp cũ aliq̃s a otẽplatiua vita ad aliq̃z actiuã vocat̃ · nõ hoc fit p modũ subtrac̃onis · sed per modũ addicionis.

Ad · ij · sic ꝓcedit · vĩ qp vita actiua sit maioris meriti q̃z otẽplatiua · meritũ enĩ s̃ respectu mercedis · merces autẽ debet̃ labori sm id · j · ad cor · nj · vnusq̃sq̃ ꝑpam mercedẽ accipiet sc̃m suũ laborẽ · sz vite actiue attribuit̃ labor otẽplatio vero ques · dic̃ enĩ greg⁹ sup eze · oĩs qui ad deum q̃rit̃ pus nc̃e est ut desudet in laborẽ, idest lyã accipiat · ut p⁹ ad videndũ pncipiũ ĩ rachel amplexibꝫ requiescat · g̃ vita actiua ẽ maioris meriti q̃z otẽplatiua ℣. vita otẽplatiua est quedã inchoacio future felicitatis · vñ sup id iobis vlẽ · sic eũ volo manẽ donec veniã · dic̃ aug⁹ h° apcius dici pt̃ pfc̃ea me sequat̃ accio informata mee passionis exemplo · inchoata vero otẽplacio maneat donec venio pficiẽda cũ venẽ · et ggⁱ dic̃ sup eze · qp otemplatiua vita hic incipit̃ · ut ĩ celesti pria pficiat̃ · sz in illa fuca vita nõ erit̃ stat⁹ merẽdi · sz recipiẽdi p meritis · g̃ vita otẽplatiua minus vĩ habẽ de rõe meriti q̃z vita actiua · sz pl⁹ habet de rõne pmij ℣. ggⁱ dicit sup eze · qp nullũ sacrificiũ est deo magis acceptũ q̃z zelus aiar̃ · sz p zelũ aiar̃ aliq̃s se dtit ad studia vite actiue · g̃ vĩ qp vita otẽplatiua non sit maioris meriti q̃z actiua ℣. Sed s̃ c̃ qp ggⁱ dic̃ in · vj · mo · magna sũt actie vite merita · sz otẽplatiue pcioza ℟. ñ⁹ dd · qp ratio dix mẽdi ẽ caritas · sic̃ shĩtũ est · cũ aũt caritas sistat in dilec̃one dei et pximi · sic̃ supĩ hitum est diligẽ deũ · sm se est magis meritoriũ q̃z diligere pximũ · ut ex s̃ dictis pz · et ideo id qd direc̃i ptinz ad dilec̃oem dei · magis est meritoriũ ex suo gñe q̃z id qd dirẽte ptinet ad dilec̃om pximi ꝑpter deũ · vita autẽ otẽplatiua directe et in mediate ptinet ad dilec̃oẽz dei · dic̃ enĩ aug⁹ · xix° · de ciuitate dei ·

qp oēiū sc̄m·sc̄z ot̄ēplatiue vite querit caritas vi;
tatis sc̄z diuīe cui potissim̄ vita ot̄ēplatīa insis;
tit sic̄ dictū ē·vita autē actiua direcc̄i⁹ ordīaī ad
dilecc̄ōem ꝓximi ꝙa satagit c̄ca freq̄s mīsteriū·
ut ꝺ luc̄·x°·⁊ ideo ex suo gn̄e ot̄ēplatiua vita est
maioris meriti q̄ actiua·et hoc est qp ǵg⁹ in·nj°·
ome·sup eze·dic̄·ot̄ēplatiua est magis merito q̄
actiua·quia hoc in vsu p̄ntis opis laborat in quo
nec̄e ē ꝓximis subuenire·illa vero sapore intimo
ventura iā reqm̄ degustat sc̄z in ot̄ēplac̄one dei·
p̄t tm̄ ot̄ingē qp aliq̄s in opib⁹ vite actiue pl⁹ me;
reaī q̄ alius in opib⁹ vite ot̄ēplatiue·puta si ꝓp̄
habūdanciā diuī amoris ut ei⁹ volūtas impleaī
ꝓpter ipi⁹ gl'az interdū sustinet a dulcedine diuīe
ot̄ēplac̄ōis ad tēmp⁹ sep̄ari·sic̄ ap⁹ dicebat ad ro·
·ix°·optabā ego ipe anathema ēe a xp̄o ꝓ ffribus
meis·qꝺ expo·c̄b⁹·in li° de opūcc̄oe dicit·ita totā
mentē eius dimersserat amor xp̄i ut eciā hoc qꝺ ei
p̄ceris oīb⁹ amabili⁹ erat ēe cū xp̄o rurs⁹ id ipm·
q̄a ita placēt xp̄o ot̄ēpnēt ¶ Ad·j·g̃ dꝺ qp labor ex
tior opaī ad augmentū p̄mij accidentalis·sz aug
mentū meriti respectu p̄mij eēnciaī ꝺsistit p̄nci;
palit caritate cui⁹ qꝺꝺā signū est labor extior tol;
lerat⁹ ꝓpt xp̄m·sz mīto expressi⁹ ei⁹ signū qp aliq̄s
p̄termissis oīnib⁹ q̄ ad hanc vitā ptīnt soli diuīe
ot̄ēplac̄ōni vacare delectēt ¶ Ad·ij·dꝺ·qp in statu
felicitatis fuīe hō puenit ad pfectū·⁊ ideo nō re;
linquīt loc⁹ pficiendi p meritū·si tm̄ relinq̄retur
eēt efficaci⁹ meritū ꝓpt caritatē maiorē·sz ot̄ēpla°
p̄ntis vite cū quadā impfecc̄oe est·et adhuc hēt qp
pficiat·et ideo nō tollit rōz mēndi·sz augmentū
miti faī ꝓpt mai⁹ exercitiū caritatis diuīe ¶ Ad
nj·dꝺ·qp sac̄rificiū spūaliter ꝺo offerē cū aliq̄ꝺ ei exhi
beī·int̄ oīa autē bona hoīs de⁹ maxime acceptat
bonū hūane aīe ut hoc sibi in sacrificiū offeraī·
offerre autē debet aliq̄s deo·p̄mo quidē aīaz suā·
ꝺm id ec̄e·xxx°·miserē aīe tue placēs deo·sc̄ꝺo aūt
anīas alior̄·ꝺm id apoc̄ vlī·q̄ audit dicat veni;
q̄to aūt hō aīaz suā uel altius ꝓpinq̄us deo ꝺūgit
tāto sacrificiū est deo magis acceptū·vñ magis
acceptū est deo qp aliq̄s aīaz suam et alior̄ applicet
ot̄ēplac̄ōni q̄ acc̄oni·p hoc ǵ qꝺ ꝺ qp nll'm sacrifi;
ciū est deo magis acceptū q̄ zel⁹ aīaz·nō p̄fertur
meritū vite actiue merito vite ot̄emplatiue·sed
ostendīt magis ēe meritoriū si q̄s offerat deo aīaz
suā et alior̄ q̄ q̄cūq; alia exteriora dona

Ad·nj·sic ꝓcedīt·vī qp vita ot̄ēplatiua im;
pediaī per actiuā·ad vitā enī ot̄ēplatiuam
nec̄ia est quedam vacac̄ō mentis·ꝺm id psalmi·
vacate ⁊ videte qm̄ ego sū de⁹·sz vita actiua habz
inquietudinē·ꝺm id luc̄·x°·martha·martha sol
licita es et turbaris erga plurima·ǵ vita actiua
ot̄ēplatiuā impedit ¶ Ꝺ·ad vitā ot̄ēplatiuā req;
ritur claritas visionis·sed vita actiua impedit
visioīs claritatē·dic̄ enī ǵg⁹ super eze·qp lya est
fec̄ūda quia dum occupaī in opere minus videt·
ǵ vita actīa ot̄emplatiuam impedit ¶ Ꝺ·vnum
ot̄rior impedīt p aliud·sz vita actiua ⁊ ot̄ēplatīa
videnī ot̄rietatē habē adinuicem·q̄a vita actiua
occupaī c̄ca plurima·vita autē ot̄ēplatiua insis;
tit ad ot̄ēplandū vnū·vñ ex opposito diuidūtur·
ǵ vī qp vita ot̄ēplatiua impediaī p actiuā ¶ Sed
ot̄ c̄ qp ǵg⁹ dic̄ in·vj°·mo·q̄ ot̄ēplac̄ōnis arcē tenē
desiꝺant ꝓpus se in campo p exercitiū opis ꝓbent
¶ Rñ dꝺ·qp vita actiua p̄t ꝺsiꝺari q̄tū ad duo·
vno⁹ q̄tū ad ipm studiū et exercitiū extior⁹ acc̄ō;
num·et sic manifestū est qp vita actiua impedit
ot̄ēplatiuam inq̄tū impossibile est·qp aliq̄s simul
occupetur c̄ca extiores acc̄ões et diuīe ot̄ēplac̄ōni
vacet·alio⁹ p̄t c̄ōsiꝺari vita actiua·q̄tū ad hoc qp
intiores aīe passiones ꝺponit et ordinat·et q̄tum
ad hoc vita actiua adiuuat ad ot̄ēplac̄ōm q̄ impe;
dīt p inordinac̄oem intior⁹ passionū·vñ ǵg⁹ dic̄
in·vj°·mo·cū ot̄ēplac̄ōis arcē aliq̄ tenē desiderant
p̄ius se in campo p exercitiū corpis ꝓbent ut sol;
licite sciāt si nulla iam mala ꝓximis irrogāt·si
irrogata a proximis eq̄nimiter portāt si oblatis
bonis t̄palib⁹ nequaq̄ mens letitia soluīt·si sub;
t̄ctis nō nimio merore sauciane ant deinde ꝓpen;
dant·si tamē ad semetip̄os intror⁹ redeūt i eo qp
spūalia rimāī nequaq̄ secū rez corpaliū vmbras
trahūt uel forasse tractas manu discrec̄ōis alibi
gāt·ex hoc ǵ exercitiū vite actiue ꝺfert ad ot̄ēpla;
tiuā qꝺ quetat intiores passiones ex quib⁹ fan;
tasmata pueniūt per q̄ ot̄ēplacio impedīt et p hoc
pz rñ ad obiecta·nā rōes ille ꝓcedūt q̄tū ad ipaz
occupac̄ōm extior⁹ actuū·nō autē q̄tū ad effectū
qui est immoderacio passionum

Ad·mj·sic ꝓcedīt·vī qp vita actiua non sit
prior q̄ ot̄ēplatiua·vita enī ot̄ēplatiua di;
recte ptinet ad dilecc̄oem dei·vita autē actiua ad
dilecc̄ōm ꝓximi·sz dilecc̄o dei p̄cedit dilecc̄ōm ꝓxi
inq̄tū ꝓxim⁹ ꝓpter deū diligīt·ǵ vī qp eciā vita
ot̄emplatiua sit prior q̄ actiua ¶ Ꝺ·ǵg⁹ dic̄ sup
eze·sciendū est qp sicut bon⁹ ordo vinēꝺi est ut ab
actiua in ot̄emplatiuā tendaī·ita plez̄q; vtiliter
a ot̄ēplatiua anim⁹ ad actiuā reflectīt·nō ǵ sim;
plic̄it vita actiua est prior q̄ ot̄ēplatiua ¶ Ꝺ·ea
q̄ diūsis ꝺpetūt nō videī ex nec̄itate ordinē habē·
sz vita actiua et ot̄ēplatiua diꝺsis ꝺpetūt·dic̄ enī
ǵg⁹ in·v°·mo·sepe q̄ ot̄ēplari deū quieti poterāt
occupac̄ōib⁹ p̄ssi c̄ciderūt·et sepe q̄ occupati bene
vsib⁹ hūanis viuēnt gladio sue quietis extineti
sūt·nō ǵ vita actiua prior est q̄ ot̄ēplatiua ¶ Sz
oī est qp ǵg⁹ dicit ī·nj°·ome·sup eze·actiua vita
prior est tp̄e q̄ ot̄ēplatiua·q̄a ex bono ope tendīt
ad ot̄ēplac̄oez ¶ Rñ dꝺ qp aliq̄ꝺ ꝺ ēe p̄ius dupl'r·
vno⁹ ꝺm suā naī·et hoc mꝺ vita ot̄ēplatiua est
prior q̄ actiua·inq̄tū p̄oribus ⁊ melioribus insistit·
vñ et actiuā vitā mouet et dirigit·racio enī su;
prior q̄ ot̄ēplac̄ōi deputaī ꝺpaī ad inferiorē q̄ depu;
taī acc̄oni·sic̄ vir ad mlierez q̄ est p viz regēda·
ut aug⁹ dic̄·xij°·de ẽni alio⁹ est aliq̄ꝺ p̄ius q̄ ad
nos qꝺ sc̄z est ꝓus in via gn̄ac̄ōis·et hoc mꝺ vita
actiua ē p̄or q̄ ot̄ēplatiua·q̄a disponit ad c̄ōtem;
platiuā ut ex dictis pz·disposic̄ō enī in via ge;
nerac̄ōis ꝓcedit formā q̄ simpl'r et ꝺm suā naī
est p̄or ¶ Ad·j·g̃ dꝺ·qp vita ot̄ēplatīa nō ordinaī

ad ꝯlemcũqꝫ dilectoꝛ dei ſꝫ ad pfectã · ſꝫ vita actiã eſt neceſſaria ad dilectõez ꝓximi qualemcũqꝫ · vñ gregoꝛi⁹ dic̃ in · nj · ome · ſup eze · ſme otẽplatiua vita intrare pñt ad celeſtẽ pr̃iam q̃ bona que pñt opari nõ negligũt · ſine actiã nõ pñt · ſi negligũt bona opari q̃ pñt · ex q̃ eciã pc̃ qꝫ vita actiã p̃cedit otẽplatiuã ſic̃ id qꝺ eſt oñe oĩm p̃cedit ĩ via gn̄a: cõnis id qꝺ eſt ꝓm pfectoꝝ ℣ ad · ij · dꝺ · qꝫ a vita actiua p̃cedit ad vitã otẽplatiuã bm ordinẽ gn̄a: cõis · a vita autẽ otẽplatiua redit ad vitã actiuã per viã direccõnis · ut ſez vita actiua p otẽplatoꝝ dirigaf̃ · ſic̃ eciã p opacõnes acq̃ritur hĩtus ⁊ per habitũ acquſitũ pfecti⁹ aliqꝭ opaf̃ · ut ꝺ in · ij° · eth̃ · ℣ ad · nj · dꝺ · qꝫ illi q̃ ſũt ꝓni ad paſſiões ꝓp̃ eoꝝ impetũ ad agenꝺ · ſũt magis ſimpl'r apti ad vitã actiaꝫ ꝓp̃ ſpũs inquietudinẽ · vñ dic̃ greg⁹ in · vj° · mo · qꝫ nõnulli ita inquieti ſũt ut ſi va: cuã cõm laboꝛis habuerint gꝫuius laboꝛẽt · ꝗa tanto deteꝛiores coꝛdis tumule⁹ tollerãt q̃to eis licẽcius ad ogn̄icões vacat · quidã vero hñt naf̃alit̃ ani puri tatẽ et quietẽ per quã ad otẽplacõem ſũt apti · qui ſi totl'r accõnibꝫ deputenf̃ deẽmentũ ſuſtinebunt · vñ gg⁹ dic̃ in · vj° · mo · qꝫ q̃ꝺam hoĩm ita ocioſe mẽtes ſũt ſi eos laboꝛ occupacõnis excipiat in ĩpa opacõnis inchoacõne ſuccũbant ſed ſic̃ ipe poſtea ſubꝺit ſepe et pigras mentes amoꝛ ad op⁹ excitat et inquietas in otẽplacõne timoꝛ refrenaf̃ · vñ et illi q̃ ſũt magis apti ad actiuã vitã pñt p exerci: cia actiue ad otẽplacõꝝ ꝑparari · ⁊ illi nichilomin⁹ q̃ ſũt magis ad otẽplatiuã apti pñt exercicia vite actiue ſubire · ut p h' ad otẽplacõꝝ pacõzes reꝺꝺanf̃

Conſeq̃ter oſiderandũ eſt de diũſitate ſtatuũ et officioꝝ hũanoꝝ Et ꝓmo oſiꝺandũ eſt de officijs ⁊ ſtatibꝫ hoĩm in generali Sc̃o ſpẽaliꝫ de ſtatu p: fectoꝝ Circa · j · q̃runt · mj · Primo qꝺ faciat in hoĩbꝫ ſtatũ Sc̃o vtꝝ in hoĩbꝫ debeant ee diũſi ſtat⁹ ſiue diuerſa officia Tercio de differencia officioꝝ Quarto de ꝺr̃a ſtatuum

Ad · j · ſic ꝓcꝺic̃ · vi q̃ ſtatus in ſui rõne nõ importet condicõm libertatis ul' buitutis · ſtat⁹ enĩ a ſtando ꝺ · ſꝫ ſtare ꝺ aliqꝭ rõe rc̃itudis · vñ ꝺ eze · ij · filii hoĩs ſta ſup pedes tuos · ⁊ gg⁹ dic̃ in · vj° · mo · ab oñi ſtatu rectitudis diſpeunt qui p noxia v̄ba dilabunf̃ · ſꝫ rc̃itudinẽ ſpũalẽ acq̃rit hõ per hoc q̃ ſubicit ſuã volũtatẽ deo · vñ ſup illud pſalmi · rectos decz collaudacõ · dic̃ glo · recti ſũt q̃ dirigũt coꝛ ſuũ bm volũtatẽ dei · g̃ vi q̃ ſola obe diencia diuinoꝝ mãdataꝫ ſufficiat ad rõm ſtat⁹ ℣ ꝺ · nomẽ ſtat⁹ vi importare immobilitatẽ b. ꝺ · j · ad coꝛ · xv° · ſtabiles eſtote et immobiles · vñ gg⁹ dic̃ ſup eze · lapis q̃ꝺratus eſt q̃ſi ex omni latere ſtatũ hẽ qui caſũ in aliq̃ pmutacõe nõ hẽ · ſꝫ v̄tus eſt que immobilit̃ facit opari · ut ꝺ in · ij° · eth̃ · g̃ vi q̃ ex oñi opacõne v̄tuoſa aliqꝭ ſtatũ adipiſ: caf̃ ℣ ꝺ · nomẽ ſtat⁹ vi ad q̃ꝺam altitudinẽ pti: nẽ · nam ex hoc aliqꝭ ſtat q̃ in altũ erigit̃ · ſꝫ per diuerſa officia aliqꝭ fit alcioꝛ altero ſimilit̃ ecia p g̃ꝺus ul' ordines diũſos diuerſimoꝺe hoĩes in q̃ꝺa altitudine oſtituũtuf̃ · g̃ ſola diuerſitas graduũ ul' ordinũ ul' officioꝝ ſufficit ad diuerſificandum ſtatũ ℣ Sꝫ oĩ c̃ q̃ in decretis cauſa · ij · q · v · ſi qñ ĩ cauſa capitali ul' cauſa ſtat⁹ inꝑellatũ fuit nõ p exploꝛatores · ſꝫ p ſeipos ẽ agẽdũ · vbi cauſa ſtat⁹ appellaf̃ ptinẽs ad libertatẽ ul' buitutẽ · g̃ vi q̃ nõ variet ſtatũ hoĩs niſi id qꝺ ptinet ad libertatẽ ul' buitutẽ ℣ ñ dꝺ · qꝫ ſtat⁹ ꝓꝛie loq̃ꝺo ſignificat q̃ꝺã poſicõis dr̃ñaz b · q̃m aliqꝺ diſponit̃ bm moꝺ ſue naf̃e q̃ſi in q̃ꝺã immobilitate · eſt enĩ naf̃ale hoĩ ut caput ei⁹ in ſupioꝛa tẽꝺat et pedes in terra firmẽt̃ g ceta m̃bra media q̃uenienti ordie diſponã tur quidẽ nõ accidit · ſi hõ iaceat ul' ſedeat ul' accũbat · ſꝫ ſolũ qñ ſtat⁹ nec ꝺeoꝛſus ſtare ꝺ ſi moueaf̃ · ſꝫ qñ quieſcit · et inꝺe eſt qꝫ et in ipſis accõnibꝫ hũanis ꝺ negociũ aliq̃ ſtatũ habẽ ſcõm ordiez ꝓp̃e diſpoſicõis cũ quadã immobilitate ſeu q̃ete · vñ et ca hoĩes ea q̃ de facili ca eos variant̃ et extrinſeca ſũt nõ oſtituũt ſtatũ · puta qꝫ aliqꝭ ſit diues ul' pauꝑ in dignitate oſtitut⁹ ul' plebe⁹ ul' ſi quid aliud ẽ eſt huĩoi · vñ et in iure ciuili ꝺ qꝫ ei q̃ a ſenatꝰ ammouet̃ magis diq̃tas q̃ ſtat⁹ afferẽt̃ · ſꝫ ſolũ id · vi ad ſtatũ hoĩs ptinẽ qꝺ reſpicit obligacõez pſone hoĩs · put ſez aliquis ẽ ſui iuris ul' alieni · et hoc nõ ex aliq̃ cauſa leui ul' de facili mutabili · ſꝫ ex aliq̃ pmanẽte · et hoc eſt qꝺ ptinet ad rõm libertatis ul' buitutis · vñ ſtat⁹ ptinet ꝓp̃e ad libertatẽ ul' buitutẽ · ſiue in ſpũalibꝫ ſiue in ci: uilibꝫ ℣ ad · j · g̃ dꝺ · qꝫ rc̃itudo inq̃tũ huĩoi non ptinet ad rõem ſtatus · ſꝫ ſolũ inq̃tũ eſt onaf̃alis ſil' addita quadã quiete · vñ in aliis aĩalibꝫ nõ re: quitur rc̃itudo ad hoc qꝫ ſtare dicanf̃ · nec ecia ho mines ſtare dicunf̃ q̃tũcũqꝫ ſũt rc̃ti niſi quieſcãt ℣ ad · ij · dꝺ · qꝫ immobilitas nõ ſufficit ad rõem ſtatus · nã ecia ſedẽs ul' iacẽs quieſcit qui tñ nõ ꝺ ſtare ℣ ad · nj · dꝺ · qꝫ officiũ ꝺ p opacõez ad actũ · gradus autẽ ꝺ bm ordinẽ ſupioꝛitatis et inferio: ritatis · ſꝫ ad ſtatũ req̃ritur immobilitas in eo qꝫ pertinet ad ordinem perſone ⁊ ꝯ

Ad · ij · ſic ꝓcꝺic̃ · vi qꝫ in eccl'ia nõ debeat ee diũſitas officioꝝ uel ſtatuũ · diũſitas enĩ vnitati repugt · ſꝫ fideles xp̃i ad vnitatẽ vocanf̃ · bm i⁹ iohis · xvij° · ut ſint vnũ ĩ nobis ſic̃ ⁊ nos vnũ ſum⁹ · g̃ ĩ eccl'ia nõ debet ee diũſitas officioꝝ ſiue ſtatuũ ℣ ꝺ · naf̃ nõ facit p mlt̃a qꝺ p̃t p vnũ facẽ · ſꝫ opacio gracie eſt mlt̃o ordinacioꝛ q̃ opacio naf̃e · g̃ ꝺueniẽcius eẽt qꝫ ea q̃ ptinẽt ad actus gr̃e p eoſdẽ hoĩes admiſtrenf̃ · ita ut nõ eſſet in eccl'ia diũſitas officioꝝ ⁊ ſtatuũ ℣ ꝺ · bonũ eccie maxie vi in pace cõſiſtẽ · bm i⁹ pſalmi · qui poſuit fines tuos pacẽ · et · ij · ad coꝛ · vltimo · ꝺ pacẽ hẽte et de⁹ pacis erit uobiſcũ · ſꝫ diũſitas eſt impeditiua pacis / q̃n ſimilitudo cauſare vi · bm i⁹ eccl'i · xmſ · oñe aĩal diligit ſimile ſibi · et pl'is dic̃ in · vij° · polli · qꝫ modica ꝺr̃ña facit in ciuitate diſciduũ · g̃ vi qꝫ nõ oporteat in eccl'ia ee diũſitatẽ ſtatuũ ⁊ officioꝝ

℣ Sed ꝺr̃ eſt qꝫ in p̃s⁹ ad laudẽ eccie ꝺ qꝫ eſt circũ: amicta varietate · vbi gloſa dic̃ qꝫ doctna apl'oꝝ et ꝓfeſſione martyꝝ et puritate v̄ginũ et lam̃ta

penitenciū ornaꝫ regina ideſt eccīa ¶ R. ñ. dō. qꝫ diúſitas ſtatuū et officioꝝ in eccl'ia ad ꝯa ptinet. ꝑmo quidē ad ꝓfeccōem ipſi⁹ eccl'ie. ſic enī in rez naꝯaliū ordie ꝓfeccō q̄ in deo ſimpl'r et vniformit̄ inueniꝫ ī uniúſitate creaꝯaꝝ inueniri nō poterit niſi diffoꝛmit̄ et multipl'r. ita eciā plenitudo gr̄e q̄ eſt in xp̄o ſic in capite adunaꝫ ad mēbra ei⁹ diúſimode redūdat ad hoc qꝫ corp⁹ eccl'ie ſit ꝓfectū. ¶ hoc eſt qō ap⁹ dicit ad eph̄. mj. ipe dedit quoſdā quidē apl'os. quoſdā autē ꝓphas. alios autē euāgeliſtas. alios autē paſtores ¶ doctores ad oſumacōem ſcōꝝ. ſcdo autē ptinet ad nec̄itatē accionū q̄ ſūt in eccl'ia nec̄ie. oportet autē ad diúſas acc̄ones diuerſos hoīes deputari ad hoc qꝫ expedicius ¶ ſine ꝯfuſione oīa paganꝫ. et hoc ē qō ap⁹ dic̄. j. ad ro. xij°. ſic in vno corpe ml'ta mēbra habem⁹. oīa aūt mēbra nō eūdē actū hnt. ita ml'ti vnū corp⁹ ſū⁹ in xp̄o. tercō hoc ptinet ad dignitatē ¶ pulcritudinē eccl'ie q̄ in quodā ordine ꝯſiſtit. vñ ō. nj. re. x°. qꝫ videns regina ſaba omnem ſapiaꝫ ſalomonis et habitacl'a buoꝝ. ¶ ordines miſtranciū nō habebat vlt̄ ſp̄m. vñ ¶ ap⁹ dic̄. ij. ad thy. ij°. qꝫ ī magna domo nō ſolū ſūt vaſa aurea ¶ argētea. ſz lignea et fictilia ¶ ad. j. g̃ dō. qꝫ diúſitas ſtatuū et officioꝝ nō impedit eccl'ie vnitatē q̄ pficit̄ per vnitatē fidei et caritatis et mutuā ſubmiſtracōnis. ꝺm ap'li ad eph̄. mj. ex quo totū corp⁹ eſt ꝯpactū ſcz p fidē. ¶ ꝯnexū ſcz p caritatē p oēm ~~hinc~~ ~~inde~~ ſubmiſtracōis. dū vn⁹ alij ſuit ¶ ad. ij. dō. qꝫ ſic naꝯa nō facit p ml'ta qō p̄t facē per vnū. ita eciā nō coartat in vnū id ad qō ml'ta req̄runt̄. ꝺm ap'li. ij. ad cor. xij°. ſi totū corp⁹ oc̄l⁹ vbi audit⁹. vñ et in eccl'ia q̄ eſt corp⁹ xp̄i oportuit mēbra diúſificari ꝺm diúſa officia ſtat⁹ et grad⁹ ¶ ad. nj. dō. qꝫ ſic in corpe naꝯali mēba diuerſa ꝯtinent̄ in vnitatē p vtutē ſp̄s viuificātis q̄ abſcedēte mēbra corpis ſepaꝛ̄. ita eciā in corpe eccl'ie ꝯbuatur pax diuerſoꝝ mēbroꝝ vtute ſp̄ūs ſcti q̄ corp⁹ eccl'ie viuificat. ut habeāt ad hoīs. vj. vñ ap⁹ dic̄ ad eph̄. mj ſolliciti ſuare vnitatē ſp̄ūs ī vincl'o pacis. diſcedit autē aliq̄s ab hac vnitate ſp̄ūs dū querit que ſibi ſūt ꝓpa. ſic eciā in ꝛena ciuitate pax tollitur ex hoc qꝫ ciues ſinguli q̄ ſua ſūt querūt. alioq̄ꝫ p officioꝝ ¶ ſtatuū diſtinccōz tam mētis q̄z in ciuitate ꝛena magis pax ꝯbuaꝫ. inq̄ztū p hoc plures ſūt q̄ oñicāt actib⁹ publicis. vnde et ap⁹ dic̄. j. ad cor. xij°. qꝫ deus ſic tp̄auit nos ut nō ſit ſciſma in corpe. ſed ꝑ inuicē ſollicita ſint membra

Ad. nj. ſic p̄dic̄. vī qꝫ officia nō diſtīguāt̄ p act⁹. ſūt enī infinite diúſitates humanoꝝ actuū tam in ſp̄ūalib⁹ q̄z in tp̄alib⁹. ſz infinitoꝝ nō p̄t ee ꝛta diſtīccō. g̃ p diúſitates actuū nō p̄t ee hūanoꝝ officioꝝ ꝛta diſtinccio ¶ ꝯ. vita actiua ¶ ꝺtēplatiua ꝺm act⁹ diſtinguunt̄ ut dictū eſt. ſz alia vī ee diſtinccō officioꝝ a diſtinccōe vitaꝝ. nō g̃ officia diſtinguunt̄ p act⁹ ¶ ꝯ. ordies eciā eccl'iaſtici et ſtat⁹ et g̃dus per act⁹ diſtinguī vident̄. ſi g̃ officia diſtinguant̄ p actus vī ſequꝫ qꝫ eadē ſit diſtinccio officioꝝ. graduū et ſtatuū.

hoc autē eſt falſū. quia diúſimode in ſuas pārtes diuidunt̄. nō g̃ vī qꝫ officia diſtinguant̄ p act⁹

¶ Sed ō eſt qꝫ ſi⁹ in li°. ethy. dic̄ qꝫ officiū ab efficiendo eſt dictū q̄ſi efficiū ꝓp̄e decorē ꝺmonis vna mutata lr̄a. ſz efficē ptinet ad acc̄ōm. g̃ officia p act⁹ diſtinguunt̄ ¶ ñ. dō. qꝫ ſic dictū eſt diúſitas in mēbris eccl'ie ad tria ordinaꝫ. ſcz ad pfeccōz acc̄ōz et decorē. et ꝺm hoc ꝑplex diſtinccō diúſitatis fideliū accipi p̄t. vna quidē p r̄ſpectū ad pfeccōz. et ꝺm hoc accipit̄ dr̄ña ſtatuū put quidā ſūt alijs pfeccōres. alia vero diſtinccō accipit̄ p reſpēm ad acc̄ōm. et ꝺ diſtinccō ō officioꝝ. dicunt̄ enī in diúſis officijs ee qui ſūt ad diúſas acc̄ones deputati. alia aūt p reſpectū ad ordinē pulchritudīs eccl'iaſtic. et ꝺm hoc accipit̄ dr̄ña ſtatuū. put ſcz in codē ſtatu. ul' officio vnus eſt alio ſupioꝝ. vñ et ī ꝑs° ō ꝺm aliā lr̄aꝫ de⁹ in gradibꝫ ei⁹ ꝛgnoſcit̄ ¶ ad. j g̃ dō. qꝫ māl' diúſitas hūanoꝝ actuū ē infinita. et ꝺm hāc nō diſtinguūtur officia. ſz ꝺm formalē diúſitatē q̄ accipit̄ ꝺm diúſas ſp̄es actuū ꝺm quā act⁹ hoīs nō ſūt infiniti ¶ ad. ij. dō. qꝫ vita dicit̄ abſolute. et ideo diúſitas vitaꝝ accipit̄ ꝺm diúſos act⁹ q̄ ꝯueniūt hoī ꝺm ſeip̄m. ſz efficiencia a q̄ ſumit̄ nomē officij ut dictū eſt importat acc̄ōem tēdentē in aliud. ut ō in. ix°. meth. ¶ ideo officia diſtinguunt̄ ꝓp̄e ꝺm act⁹ q̄ referunt̄ ad alios. ſic ō doctor habē officiū. ul' iudex ¶ ſic de alijs. ¶ ideo ꝑſi⁹ dic̄ qꝫ officiū eſt ut q̄ſq̄ illa agat q̄ nulli officiat ideſt noceāt. ſz ꝓſint oīb⁹ ¶ ad. nj. dō. qꝫ diúſitas ſtatuū officioꝝ et graduū ꝺm diúſa ſumit̄ ut dictū eſt. ꝛtingit tn̄ qꝫ iſta ꝛta in eodē ꝛcurrāt. puta cū aliq̄s deputaꝫ ad aliquē actū alcioꝝ ſil' ex hoc habet et officiū et gradū. et vlteri⁹ q̄ꝺam perfeccōis ſtatū ꝓp̄e actus ſublimitatē. ſic ꝑz de ep̄o. ordines aūt eccl'iaſtici ſp̄alit̄ diſtinguunt̄ ſcōm diúſa officia. dic̄ enī ꝑſi⁹ ī li°. ethy. officioꝝ plurima genera ſūt. ſz p̄cipuū illud eſt qō in ſacris diuiniſq⁹ rebus habetur

Ad. nj. ſic p̄dic̄. vī qꝫ dr̄ña ſtatuū nō attēdaꝫ ꝺm incipiētes. pficiētes. ¶ pfectos. diúſoꝝ enī diúſe ſūt ſp̄es et dr̄ñe. ſz ꝺm hanc dr̄ñaꝫ inchoacōis pfect⁹ ¶ pfeccōis diuidunt̄ grad⁹ caritatis ut ſ̄ hītum eſt cū de caritate ageret̄. g̃ vī qꝫ ꝺm hoc nō ſit accipiēda dr̄ña ſtatuū ¶ ꝯ. ſtat⁹ ſic dictū eſt reſpicit ꝛdicōm ſuitutis. uel libtatis ad quā nō vī ptinē p̄dicta dr̄ña incipiencīū. pficiencīū. ¶ pfectoꝝ. g̃ inc̄ouenient̄ ſtat⁹ p iſta diuidit̄ ¶ ꝯ. incipiētes. pficiētes. ¶ pfī diſtīguuntur videnē ꝺm magis et min⁹ qꝫ vī magis ptinē ad nōez grad⁹. ſz alia eſt diuiſio graduū ¶ ſtatuū ut ſup̄ dictū eſt. nō g̃ ꝯueniēt diuidit̄ ſtat⁹ ꝺm incipientes. pficiētes et pfectos ¶ Sz or̄ ē qꝫ gg⁹ dic̄ in mo. tres ſūt mōi ofeſſoꝝ. inchoacō. mediet̄as atq̄z pfeccō. et ſup eze. dic̄. qꝫ alia ſūt vtutes exordia. aliud ꝓfectus. aliud pfeccio ¶ ñ. dō. qꝫ ſic ſup̄ dictū eſt ſtat⁹ libertatē r̄ſpicit. ul' ſeruitutē. inuenit̄ aūt in rebus ſp̄ūalib⁹ duplex ꝺuitus et duplex libertas. vna quidē ē ꝺuit⁹ p̄cti. alt̄a vero eſt ꝺuit⁹ iuſticie. ſil'r eciā eſt duplex libertas. vna

quidē a pcto · alia vo a iusticia · uez p aplm q dic ad ro · vj° · cū sui eētis pcti liberi fuistis iusticie · nūc autē liberati a pcto sui estis fcti deo · est autē fruct° pcti uł iusticie cū aliqs ex hitu pcti ad malū inclinat · uł ex hitu iusticie inclinat ad bonū · silr eciā libertas a pcto est cū aliqs ab inclinacone pcti nō supat · libtas autē a iusticia est cū aliqs ꝑpē amorē iusticie nō retardat a malo · verūptn̄ qa hō sm natalē rōem ad iusticiā inclinat · pcm autē est ō natalē rōem oīs est qp libtas a pcto sit vera libtas q̄ diūgit̄ habitui iusticie · qa p vtrūqz tēdit hō in id qō est oueniēs sibi · ⁊ silr vera fruct° est fruitus pcti cui diūgit̄ libtas a iusticia · qa scz p hoc hō impedit̄ ab eo qō est ꝑpm sibi · hoc autē qp hō efficiat fruct° iusticie · uł pcti ostingit p humanū studiū · sic ap° dic ibidē cui exhibetis vos seruos ad obediēdum sui ei° estis cui obedistis · siue pcti ad mortē · siue obedictis ad iusticiā · in oīi autē hūano studio ē accipe pncipiū · medū · ⁊ tminū · et ideo oīs qp status spūalis fruitutis et libertatis sm ea distinguat scz b · pncipiū ad qō ptinz stat° incipiencū · ⁊ mediū ad qō ptinz stat° pficiencū · et tminū ad quē pertinet stat° pfector ℣ ad · j · g dō · qp libtas a pcto fit p caritatē q̄ diffūdit̄ in cor dib⁹ nr̄is p sp̄m scm q dat° est nob · ut ō ad ro · v et inde ē qp ō · ij · ad cor · xn̄j · vbi sps dñi ibi lib tas · et ideo eadē ē dimisio caritatis et statuū pti nenciū ad spūalē libtatē ℣ ad · ij · dō · qp incipiētes pficiētes ⁊ pfecti sm qp p hoc stat° diūsi distinguunt dicunt hoies distigui nō b · qcūqz studiū · ꝛ sm studiū eor q̄ ptinet ad spūalē libtatē · uł ser uitutē ut dictū est ℣ ad · nj · dō · qp sic ꝑus dictū est nichil phibet i idē occurrē gradū et statū · nā ⁊ i rebus mūdanis illi q̄ fuit liber nō solū fuit alti° stat° q̄z sui · ꝛ eciā fuit alcioris gradus

Unde ostendū est de hys q̄ ptinēt ad statū pfectōnis ad quē alij stat° ordinant · nā ostensio officior q̄tū quidem ad alios act° ptinet ad legisp̄tores · q̄tū autē ad sacra mīsteria pertinet ad ostensiōm ordinū de quib⁹ in · nj · pte ageb̄ · circa statū autē pfector ꝑplex ostensio occurrit Primo quidē de statu pfectōis in oīi Scdo de hys q̄ ptinēt ad pfectōz espor Tertio de hys q̄ ptinēt ad pfectōez religiosor Circa pmū q̄runt · vnj · Primo vtz pfectō attendat sm caritatē Scdo vtz alīqs possit ee pfect° in hac vita Tertio vtz pfectō hui° vite ostendat pncipalr i ostensis · uł in ꝑceptis Quarto vtz q̄cūqz est pfect° sit in statu pfectōis Quinto vtz ꝑlati et religiosi spēalit sint in statu pfectōis Sexto vtrū oīes ꝑlati sint in statu pfectōnis Septimo q̄s stat° sit pfectior · vtz religiosor · uł epor Octauo de opacone religiosor ad plebanos et archidiaconos

Ad · j · sic ꝓcedit · vidt qp pfectō xp̄iane vite nō attendat spēalit sm caritatē · dic enī ap̄s · j · ad cor · xm̄j · malicia aūt puuli estote sensibus autē pfecti · sz caritas nō ptinet ad sensū sz magis ad affectū · g vidt qp pfectio xp̄iane vite nō ostendit

pncipalit in caritate ℣ ō · ad eph̄ · vlt · ō · accipite armaturam dei ut possitis resistē in die malo et in oīb⁹ pfecti stare · de armatura autē dei subūgit dicēs · state succincti lūbos vr̄os i veritate et induite loricā iusticie i oīb⁹ sumētes scutū fidei · g̃ pfectōs xp̄ianc vite nō solū attendit sm caritatē · sz eciam sm alias vtutes ℣ ō · vtutes specificant p act° · sic ⁊ alij hitus · sz iacobi · j · ō · qp paciēcia op° pfectū hē · g vidt qp stat° pfectōis attendat magis scom paciēciā ℣ Sed ob̄ est qp ō ad collocen · nj · sup oia caritatē habere q̄ est vinculum pfectōis · qa scz oīes alias vtutes quodammō ligat in vnitatē pfectā ℣ R̄n̄ dō · qp vnūqdqz ō ee pfectū inq̄tū attingit ꝑpm finē q̄ est vltima rei pfectō · caritas autē est q̄ vnit nos deo q̄ est vltim° finis hūane mētis · qa q̄ manet in caritate in deo manet et de° in eo · ut ō · j · iohis · mj · ⁊ ideo sm caritatē spēalit attendit pfectō xp̄iane vite ℣ ad · j · g dō · qp pfectō hūanor sensuū ꝓpue i hoc vidt ostitē ut i vnitate vitatis ouenīat · b · id · j · ad cor · j · sitis pfecti i eodē statu ⁊ i eadē scia · hoc autē fit p caritatē q̄ osensū i hoīb⁹ opat · et ideo eciā pfectō sēsuū radicalit impfectōe caritatis radicat ℣ ad · ij · dō · qp dupl'r ꝓt dici aliqs pfect° · uno simpl'r q̄ quidē pfectō attendit sm id qō ptinet ad ipaz rei natūraz · puta si dicat anial pfectū qñ nichil ei deficit ex dispositōe mēbror et alijs huīoi q̄ requrunt ad vitā aīalis · alio ō aliqd pfēm sm qō q̄ quidē pfectō attendit sm aliqd exti adiacēs · puta in albedine uł ingredi · uł in aliq huīoi · vita autē xp̄ana spēaliter in caritate ostitit p quā aīa deo diūgit · vñ ō · j · iohis · nj · q nō diligit deū manet i morte · et ideo sm caritatē attē dit simpl'r pfectō xp̄iane vite · sz b · alias vtutes sm qd · et qa id qō est simpl'r est pncipalissimū et maximū respectu alior · et inde est qp pfectō caritatis est pncipalissimū respectu pfectōis q̄ attendit sm alias vtutes ℣ ad · nj · dō · qp paciēcia ō habere op° pfectū in ordine ad caritatē inq̄tū scz ex habūdancia caritatis pucnit qp aliqs pacient tollerat adūsa · sm id ad ro · vnj · quis nos seperabit a caritate dei tribulacio an angustia

Ad · ij · sic ꝓcedit · videt qp nullus in hac vita possit ee pfect° dicit ap° · j · ad cor · xn̄j · cū venit qō pfectū est euacuabit qō ex pte ē · sz i hac vita nō euacuat qō ex pte est · manet enī in hac vita fides et spes q̄ sūt ex pte · g nullus in hac vita est pfect° ℣ ō · pfectū est cui nichil deest · ut ō in nj · phicor · sz nullus est i hac vita cui nō desit aliqd · ō enī iacobi vlt · in multis offendim⁹ oīes · ⁊ i ps° ō · inpfectū meū viderūt oculi tui · g nullus est i hac vita pfect° ℣ ō · pfectō vite xp̄iane sic dictū est attendit sm caritatē q̄ sub se ophendit dilectōm dei et ꝓximi · sz q̄tū ad dilectōem dei nō ꝑ alios pfectā caritatē in hac vita habē · qa ut gg° dic sup eze · amoris ignis q̄ h̄ ardē inchoat cū ipm q̄z amat vidit amplio in amore ipi° igneſcit · neq̄z q̄tū ad dilectōz ꝓximi quia nō possum⁹ i hac vita oīes ꝓximos actualit diligē et si habitualit eos diligam⁹ · dilectō autē habitualis imperfecta est ·

g̃ vī q̃ nullus in hac vita possit eē pfectus ¶ Sz
dē est qua lex diuina nō inducit ad impossibile.
inducit autē ad perfeccōm. ſm aº math. vº. estote
pfecti sīc et paᵗ vestᵉ celestis est. g̃ vī q̃ aliquis ī
hac vita possit eē pfectᵘˢ ¶ ℟ñ dō. q̃ sīc dictū est
pfeccō vite xp̃iane ī caritate ꝺsistit. importat aūt
pfeccō q̃ꝺā vnúsalitatē. q̃a ut ꝺ in. nº. ꝓhicoꝝ.
pfectū est cui nichil deest. p̄t g̃ ẽplex pfeccō ꝺsiꝺa
ri. vna quidē absoluta q̃ attendit nō solū ſm to-
talitatē ex pte diligētis. sz ecīā ex pte diligibilis.
put scz deus tm̄ diligit q̃tū diligibilis est. ¶ talis
pfeccō nō est possibil alicui creature. sz ꝺpetit soli
deo ī q̃ bonū integralit ¶ essencialit inuenit. alia
autē est pfeccō q̃ attendit ſm totalitatē absolutā
ex pte diligētis. put scz affectᵘˢ ſm totū suū posse
sp actualit tēdit in deū. et talis pfeccō nō est pos-
sibilis ī via. sz erit in pr̄ia. ecia autē est pfeccio q̃
neq; attendit ſm totalitatē ex pte diligibil. neq;
ſm totalitatē ex pte diligētis. q̃tum ad hoc q̃ sp
actu ferat ī deū. sz q̃tū ad hᵒ q̃ excludant ea que
repugnāt motui dilecc̄ois in deū. sīc aug⁹ dīc in
liº. lxxxnº. q. q̃ venenū caritatis est cupiditas
pfeccō. nulla cupiditas. et talis pfeccō p̄t in hac
vita haberi. ¶ hoc ꝺupl̄r. vno inq̃tum ab affectu
hoīs excludat oīe id q̃ ꝺriat caritati. sīc est pc̄m
mortale. et sine tali pfeccōe caritas eē nō p̄t. vñ ē
de necitate salutis. alio inq̃tū ab affectu hoīs ex-
ꝺudit nō solū illud q̃ est caritati ꝺtrium. sz ecīā
oīe id q̃ impedit ne affectᵘˢ mētis totalit dirigat
ad deū. sine q̃ pfeccōe caritas esse p̄t. puta in inci-
pientibꝫ et pficientibꝫ ¶ ad. j. g̃ dō. q̃ apl̄us ibi
loquit de pfeccōe pr̄ie que nō est in via possibilis
¶ ad. ij. dō. q̃ illi q̃ sūt ī hac vita pfecti ī ml̄tis
dicunt offendē. ſm pc̄a venialia q̃ ꝺsecunt ex in-
firmitate pn̄tis vite. et q̃tū ad hoc ecīā hñt aliq̃d
impfectū p ꝺpacōm ad pfeccōez pr̄ie ¶ ad. nj. dō.
q̃ sīc modᵘˢ pn̄tis vite nō patit ut hō sp actu fera
tur ī deū. ita ecīā nō patit q̃ actu ferat ad oīes
pximos sigillatim. sz sufficit q̃ ferat oñiter ī oēs
in vnúsali ul ī singl̄os habitualit ¶ ſm animi
ꝓparacōm. p̄t aūt ecīā ēca dilecc̄om pximi duplex
pfeccō attēdi. sīc ¶ ēca dilecc̄oz dei. vna quidē sine
qua caritas eē nō p̄t ut scz hō nichil habeat in af-
fectu q̃ sit ꝺtriū dilecc̄oi pximi. alia autē sine q̃
caritas inueniri nō p̄t q̃ quidē attēdit ēpl̄r. ꝓmo
quidē ſm intēsionē dilecc̄oīs. ut scz aliq̃s nō solū
diligat amicos et notos. sz ecīā extr̄neos. et ulteri⁹
inimicos. hoc enī ut aug⁹ dīc in encherideon. est
pfectoꝝ filioꝝ dei. scꝺo ſm intensionē q̃ ostendit
ex hys q̃ hō ꝓp̄t pximū ꝺtēpnit. ut scz hō ꝺtēpnat
nō solū exteriora bona ꝓp̄t pximū. sz ecīā afflictōes
corpales et vltⁱ⁹ mortē. ſm id ioh̄is. xvº. maiorē
dilecc̄om nemo hī ut aīaz suā ponat q̃s p amicis
suis. ecio q̃tū ad affectū dilecc̄oīs. ut scz hō p pxi-
mis impedat nō solū tp̄alia bn̄ficia. sz ecīā spūalia
et vltⁱ⁹ seip̄m. ſm id apl̄i. ij. ad cor. xijº. ego aūt
lībētissime impēdā ¶ supimpēdar ipe p aīabꝫ vr̄is
¶ ad. nj. sic p̄dict. vī q̃ pfeccō vie nō ꝺsistat
ī p̄ceptis. sz ī ꝺsiliis. dīc enī dñs math. xixº.
si vis pfectᵘˢ eē vade et vēde oīa q̃ habes ¶ da pau-
pibꝫ et veni et seq̃re me. sz istud ē ꝺsiliū. g̃ pfeccō
attēdit ſm ꝺsilia et nō ſm p̄cepta ¶ ad obꝺuā
cīā p̄ceptoꝝ oīes tenent cū sint de necitate salutis.
si g̃ pfeccō xp̃iane vite ꝺsistat ī p̄ceptis. sequit q̃
pfeccō sit de necitate vite ¶ q̃ oīes ad eā teneant
q̃ꝺ pz eē ſm ¶ ad. pfeccō xp̃iane vite attēdit ſm
caritatē ut dictū ē. sz pfeccō caritatis nō vī ꝺsistē
in obꝺuācia p̄ceptoꝝ. q̃a pfeccōm caritatis p̄cedit
et augmētū ¶ inchoacō ipi⁹. uēz p aug̃ sup cano-
nicā ioh̄is. nō autē p̄t caritas inchoari ante obꝺ-
uanciā p̄ceptoꝝ. q̃a ut ꝺ ioh̄is. xmº. si q̃s diligit
me ſmonē meū ꝺuabit. g̃ pfeccō vite nō attēdit
ſm p̄cepta sz ſm ꝺsilia ¶ Sed dē est q̃ ꝺ deuᵗ. vº.
diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo. et leuitici
xixº. ꝺ diliges pximū sic teip̄m. h aūt sūt duo p̄-
cep̄ de q̃bꝫ dñs dīc math. xxijº. ī hys duobꝫ p̄ceptis
pendet lex et ꝓp̄he. perfeccō autē caritatis ſ. q̃m ꝺ
vita xp̃iana esse pfecta attendit ſm hoc q̃ deū ex
toto corde diligam⁹ ¶ pximū sic nos ipos. g̃ vī q̃
pfeccō ꝺsistat in obꝺuancia p̄ceptoꝝ ¶ ℟ñ dō. q̃
pfeccō ꝺ ī aliq̃ ꝺsistē dupl̄r. vno p se et cēncialit.
alio scꝺario ¶ accidētalit. p se quidē ¶ eēncial̄r cō-
sistit pfeccō xp̃iane vite ī caritate p̄ncipal̄r quō
ſm dilecc̄om dei. scꝺario autē ſm dilecc̄oez pximi
de q̃bus dant p̄cepta p̄ncipalia diuīe legis ut dīm
est. nō autē dilecc̄io dei et pximi cadit sub p̄cepto
ſm aliq̃z mensurā. ita q̃ id q̃ est plus sub ꝺsilio
remaneat. uēz ex ipa forma p̄cepti q̃ pfeccōem de-
mōstrat. ut cū ꝺ diliges dñm deū tuū ex toto cor
de tuo. totū enī et pfectū idē sūt. ſm phm ī. nº.
phicoꝝ. ¶ cū ꝺ diliges pximū tuū sic teip̄m. vnᵘˢ
q̃sq; enī seip̄m maxīe diligit. ¶ hoc ideo ē q̃a finis
p̄cepti caritas est. ut apˢ dīc. j. ad thy. j. in fine
autē nō adhibet ꝺqua mēsura. sz solū ī hys q̃ sūt
ad finē. ut phs dīc in. j. politicoꝝ. sic medicᵘˢ nō
adhibet mēsurā q̃tū sanet. sz q̃ta medicina. uel
dieta vtat ad sanandū. ¶ ideo sic pz q̃ pfeccō eēn-
cialit ꝺsistit ī p̄ceptis. vñ augˢ dīc in liº de pfeccōe
iustīcie. cur g̃ nō p̄cipit hoī ista pfeccio q̃tus eā
in hac vita nemo habeat. scꝺario autē et instru-
mētalit pfeccō ꝺsistit in ꝺsiliis q̃ oīa sic et p̄cepta
ordinant ad caritatē. sz alit et alit. nā p̄cepta alia
a p̄ceptis caritatis ordinant ad remouendū ea q̃
sūt caritati ꝺtria. cū q̃bꝫ scz caritas eē nō p̄t. ꝺsilia
autē ordinant ad remouendū impedimēta actus
caritatis q̃ tm̄ caritati nō ꝺtriant. sīc ē mr̄imoniū.
occupacō negocioꝝ secl̄arū. ¶ alia huīoi. vñ augˢ
dīc in encheridion. q̃cūq; mādat deᵘˢ ex q̃bus vnū
est nō mechabis et q̃cūq; nō iubent. sz spēali ꝺsilio
monent ex q̃bꝫ vnū ē bonū hoī mulierē nō tangē
tūc recte fiunt cū retinent ad diligendū et pximū
ꝓp̄ deū et in hoc seculo et ī futuro. et inde est q̃ in
collacōibꝫ p̄rm dīc abbas mopses. ieiunia vigi-
lie medita⁹ sēp̄ay. nuditas ac puatō oīm facul-
tatū nō pfeccō sz pfeccōis instrumēta sūt. q̃a nō
in ipis ꝺsistit disciplīe illi⁹ finis. sz p illa pueniē
ad finē et ꝺ p̄misit q̃ ad perfeccōm caritatis istis
g̃ꝺibꝫ ascendē nitim̄ ¶ ad. j. g̃ dō. q̃ in illis vbis

Rectum

dñi aliquid ponit ꝯsi via ad pfectiõm·hoc sc̃z qđ ꝺ vade et vẽde oĩa q̃ habes et da paupib⁹·aliud aũt subdit in q̃ pfectio ostitit sc̃z qꝺ dicit et seq̃re me·
vñ ideo⁹ dic̃ sup math·qꝺ non sufficit tñ relinq̃re
ideo petr⁹ iũgit qđ pfectũ est idest secuti sum⁹ te·
ambrosius autem super id luc̃·v̊·sequere me dicit
sequi iubet·non corpis gressu·sed mentis affẽtu
qđ fit p caritatẽ·et ideo ex ipo mõ loq̃di apparet
qꝺ osilia sũt q̃dã instrumẽta pueniẽdi ad pfectiõz·
vñ ꝺ si vis pfect⁹ ẽe vade et vẽde ꝛc̃ ꝯsi dicat·hoc
faciẽdo ad hũc finẽ pueies ¶ Ad·ij·dꝺ·qꝺ sic̃ aug⁹
dic̃ in li⁹ de pfectiõe iusticie·pfectio caritatis hoĩ in
hac vita ꝓcipit·qa recte nõ curric̃·si q̃ currendũ
est nesciat·ꝓmo aũt sciret si nullis ꝓceptis ostẽ;
deret·cũ aũt id qđ cadit sb ꝓcepto diũsimode possit
impleri nõ efficit trãsgressor ꝓcepti aliq̃s ex h⁹ qꝺ
nõ optimo mõ implet·sz sufficit qꝺ ꝙ q̃cũq; modo
impleat id·pfectio autẽ diuĩe dilectiõis vliter qđẽ
cadit sb ꝓcepto ita qꝺ eciã pfectio prie nõ excludit
ab illo ꝓcepto·ut aug⁹ dic̃·sz trãsgressionẽ ꝓcepti
euadit q̃ quocũq; mõ pfectiõm diuĩe dilectiõis at;
tingit·est autẽ infim⁹ diuĩe dilectiõis grad⁹ ut
nichil s̃ eũ aut ꝺ eũ a equal'r ei diligat a q̃ ğdu
pfectiõis q̃ deficit nllo mõ implet ꝓceptũ·est aũt
ali⁹ ğdus pfecte dilectiõis q̃ nõ ꝓt impleri ĩ via·
ut dẽm est a q̃ qui deficit manifestũ est qđ nõ est
trãsgressor ꝓcepti·7 sil'r nõ est trãsgressor ꝓcepti q̃
nõ attingit ad medios pfectiõnis grad⁹·dũmodo
attingat ad infimũ ¶ Ad·nj·dꝺ·qꝺ sic̃ hõ hẽ q̃ꝺã
pfectiõez sue nate statum cũ nasciẽ q̃ ptinet ad rõz
spẽi·ẽ autẽ alia pfectio ad quã p augmentũ adduz
citur·ita eciã est quedã pfectio caritatis ptinens
ad ipaz spẽz caritatis·ut sc̃z de⁹ sup oĩa diligat et
nichil conẽ eũ amet·est aũt alia pfectio caritatis
eciã in hac vita ad quã aliq̃s p aliqꝺ spũale aug;
mentũ pueniẽ·utputa cũ hõ eciã a ꝛbꝺ licitis abs;
tinet ut liberius diuinis obsequijs vacet /

Ad·nj·sic ꝓdic̃·vi qꝺ quicũq; est pfectus
sit in statu pfectiõis·sic̃ enĩ p augmentũ
corpale pueniẽ ad pfectiõm corpalẽ·ita p augmẽ;
tũ spũale pueniẽ ad p pfectiõez spũalẽ ut dictũ ẽ·
sz post augmentũ corpale aliq̃s ꝺ ẽe ĩ statu pfecte
etatis·g̃ eciã vi qꝺ p⁹ augmentũ spũale q̃s iam
adept⁹ cũ sit tũc ad pfectiõm ĩ statu pfectiõis erit
¶ hõ·eadẽ rõne qua aq̃is mouet de ꝺrio in cõ;
trariũ·mouet eciã aq̃is de minori ad mai⁹·ut
ꝺ in·v̊·phicoꝝ·sz qñ aliq̃s trãsmutat de pcto ad
gr̃az ꝺ mutare statũ put distinguit stat⁹ culpe
et stat⁹ gr̃e·g̃ vi qꝺ pari rõne cũ aq̃is pficit de
minori gr̃a ad maiorẽ q̃sq; pueniat ad pfectũ qꝺ
adipiscat pfectiõis statũ ¶ hõ·statũ adipiscit ali
q̃s ex hoc qꝺ a huiusmodi liberat·sz p caritatẽ aliquis
liberat a huiusmodi pcti·qa vniũsa delicta opit ca;
ritas·ut ꝺ pũ·x̊·sz pfectus ꝺ aliq̃s sm caritatẽ
ut dictũ est·g̃ vi qꝺ q̃cũq; hẽat pfectiõez ex hoc ipo
hẽat pfectiõis statũ ¶ Sed ꝺr est qꝺ aliq̃ sũt ĩ statu
pfectiõis q̃ oĩno caritate et gr̃e carẽt·sic̃ mali epi
aut mali religiosi·g̃ vi qꝺ ecõtrario aq̃i hñt p;
fectiõez vite q̃ tñ nõ hñt pfectiõis statũ ¶ ñ ꝺ·

qꝺ sic̃ sup dictũ est stat⁹ ꝓfie pertinet ad ꝺdictõm
libertatis·uel huiusmodi·spũalis autẽ libertas uel
huius⁹ꝑt ĩ hoĩe attẽdi dupl'r·vno sm id qđ intius
agit·alio sm id qđ agit extius·7 qa ut ꝺ·j·re·
·xvij·hoĩes vidẽt ea q̃ parãt·sz deꝰ intuet cor· indc
est qꝺ sm intiorez hois dispositionem accipit cõdicio
spũalis stat⁹ ĩ hoĩe p opacõm ad iudiciũ diuinũ·
sm aũt ea q̃ extius agunt accipit spũalis status
ĩ hoĩe p opacõz ad eccl̃iaz·7 sic nũc de statibꝰ loq̃m·
ꝓut sc̃z ex diuisitate statuũ qua eccl̃ie pulchritudo
osurgit·est autẽ ostendũ qꝺ q̃tũ ad hoĩes ad hoc
qꝺ aliq̃s adipiscat statũ libtatis·ul' hmtutis re;
quirit·p⁹ quidẽ obliga⁹ aliq̃ ul' absolutio·nõ enĩ
ex hoc qꝺ aq̃is huius alicui efficit hu⁹·qa eciã libi
huiũt·sm id ad gall'·v̊·p caritatẽ spũs huius in;
uicẽ·neq; eciã ex hoc qꝺ aliquis desinit huius dicit
liber·sic̃ pz de huis fugitiuis·sz ille est ꝓpe hu⁹ qui
obligat ad huiendũ·et ille ẽ liber q̃ a huiusmodi ab;
soluit·sc̃o requirit qꝺ obligatio ꝓdicta cũ aliqua
solempnitate fiat·sic̃ et ꝛ̃ta q̃ inẽ hoĩes obtinent
eternã firmitatẽ quedã solempnitas adhibet·sic
g̃ et in statu pfectiõnis ꝓpe ꝺ aliq̃s ẽ, nõ ex hoc qꝺ
hẽ actũ dilectiõis pfecte·sz ex hoc qꝺ obligat se ꝓpe;
tuo cũ aq̃a solempnitate ad ea q̃ sũt perfectiõis·
ttingit eciã qꝺ aliq̃ se obligãt q̃ nõ huãt·et aliqui
implẽt ad qđ se nõ obligauerũt·uꝛ math·xxj·
de duobꝰ filijs q̃ꝝ vn⁹ pri dicẽti opare in vinea·
rñdit nolo·postea abijt·alit aũt respondẽs ait eo
et nõ iuit·7 ideo nichil phibet aliq̃s ẽ pfectos q̃
nõ sũt ĩ statu pfectiõis·et aliq̃s ẽ in statu pfec;
tiõis q̃ nõ sũt pfecti ¶ Ad·j·g̃ dꝺ·qꝺ p augmentũ
corpale ꝓficit aliq̃s in hys q̃ pertinẽt ad nat̃az·et
ideo adipiscit nat̃e statum ꝑtim qa qđ ẽ sm na;
turã qđammõ immutabile ẽ inq̃tũ nat̃ determinat
ad vnũ·et sil'r p augmentũ spũale intius aq̃us
adipiscit pfectiõis statũ q̃tũ ad diuinũ iudiciũ·
sz q̃tũ ad distinctiões eccl̃asticoꝝ statuũ nõ adipiscit
aliq̃s statũ pfectiõis nisi p augmentũ in hys que
extius agunt ¶ Ad·ij·dꝺ·qꝺ illa eciã ratio ꝓdicit
q̃tũ ad intiorẽ statũ et tñ cũ aliq̃s trãsit de pcto ĩ
gr̃az trãsit de huiusmodi ad libtatẽ qꝺ nõ attingat p
simplicẽ pfectũ gr̃e nisi cũ aliq̃s obligat se ad ea
q̃ sũt gr̃e ¶ Ad·nj·dꝺ·qꝺ illa eciã ratio ꝓdicit q̃tũ
ad intiorẽ statũ·et tñ licz caritas variet ꝺdictõem
spũal' huiusmodi et libtatis·h⁹ tñ nõ facit caritatis
Ad·v·sic ꝓdic̃·vi qꝺ ꝓlati et augmentũ
religiosi nõ sint in statu pfectiõis·status
enĩ pfectiõis distinguit ꝺ statũ incipiencium et p;
ficiencium·sz nõ sũt aliq̃ gn̄a hoĩm deputata spẽal'r
statui ꝓficiẽciũ·ul' eciã incipiencium·g̃ vi qꝺ nec
eciã debeãt ẽe aliq̃ gn̄a hoĩm deputata statui pfec;
tiõis ¶ ꝺ·stat⁹ extior debet intiori statui rñdere·
alioqñ incurrit mẽdaciũ qđ nõ solũ est in falsis
vbis·sz eciã in simulatis opib⁹·ut ambro⁹ dic̃ in
quodã smone·sz mlti sũt ꝓlati·ul' religiosi q̃ nõ
hñt intiorẽ pfectiõez caritatis·si g̃ oĩes religiosi
et ꝓlati sũt in statu pfectiõis seq̃rẽ qđ q̃cũq; eoꝝ
nõ sint pfecti sint in pcto mortali tãq; simul'atores
et mendaces ¶ ꝺ·pfectio sm caritatẽ attenditur

ut s̄ hītum est · sed pfectissima caritas vī esse in martiribꝫ bm ꝛd iohīs · xv° · maiorē dilectiōz nemo hē q̄ ut aīaz suā ponat q̄s p amicis suis · ⁊ sup ꝛd ad hēb · xij° · nōdū enī usq; ad sāguinē ꝛc̄ · dic̄ glo · pfectio ī hac vita nulla dilectiō est ea ad quā scī martires puenerūt q̄ ꝺ̄ pc̄m usq; ad sāguinē cer tauerūt · g̃ vī qp magis debeat pfectiōis statꝰ attribui martiribꝫ q̄ religiosis et epīs ⁊ ꝺ̄ ē qp dyoꝰ · v° · caꝰ · ce · ie · attribuit pfectiōz epīs tāq̄ pfectiōzi bus · et in · vj° · caꝰ · eiusdē libi attribuit pfectiōem religiosis q̄s vocat monachos · uł triapēthas ideſt deo famulātes tāq̄ pfectis ⁊ ñ dō · qp sic̄ dictū est ad statū pfectiōis req̄rit obligaꝰ ꝑpetua ad ea q̄ sūt pfectiōis cū aliq̄ solēpnitate · utrūq; autē hoz ꝑtinet religiosis ⁊ epīs · religiosi enī se voto astrīn gunt ad hoc qp a rebus secularibus se abstineant quibꝫ licite uti potant ad hoc qp libius deo vacēt ī quo cōsistit pfectio pn̄tis vite · vñ dyoꝰ dic̄ · vij° · caꝰ · ce · ie · de religiosis loq̄s alij quidē triapēthas ideſt famlos ex dei puro bucō ⁊ famulatu · alij vero monachos ipos noīant ex indiuisibili ⁊ sin gulari vitā viuēte ipos ex indiuisibiliū sanctis cōuolucōibꝫ ideſt ōtēplacōibꝫ ad deiformē vnitatē et amabilē deo pfectōm · hoz eciā obligacio fit cū quadā solempnitate pfessionis ⁊ benedictōis · vñ ibidē subdit dyoꝰ ꝑpt̄ qđ pfectā ipis donās gr̃am scī̄a legislatō quadā ipos dignata est sc̄tificatiua inuocacōe ſil̄r eciam et epī obligāt se ad ea q̄ sūt pfectōis pastōrale assumētes officiū · ad qđ ptinz ut aīaz suā ponat pastor p ouibꝫ suis · sic ꝺ̄ iohīs · x° · vñ apˢ dic̄ · j · ad thy · vlt̄ · ꝺfessꝰ q̄st bonā ꝺfes sionē coram mltis testibꝫ ideſt in tua ordinacōne · ut glo · ibidē dic̄ · adhibeē eciā quedā solempnitas ꝺsecratōis ſil̄ cū pfessiōe ꝑdicta · bm ꝛd · ij · ad thy · j · resuscites gr̃az dei q̄ est ī te p imposicōz manuū tuaz qđ glo · exponit de gr̃a epāli · ⁊ dyoꝰ dic̄ · v° · caꝰ tt̄ · ie · qp sūmꝰ sacꝺos ideſt epūs ī sua ordinacōe hē eloq̄oz sup caput sc̄issimā suppositōm ut signi ficēt qp ipe est ptic̄patus integre totiꝰ ierarchie vtutis et qp ipe nō solū sit illuminatꝰ ꝺim qđ p tinet ad sc̄as locucōes et accōes · ſz qp eciā hoc aliis tradat ⁊ ad · j · g̃ dō · qp inchoacō ⁊ augmentū nō q̄rit ꝑpt̄ se ſz ꝑpt̄ perfectōz · ⁊ ideo ad solū pfectōis statū aliq̄ hoīes cū quadā obligacōe et solempni tate assumunē ⁊ ad · ij · dō · qp hoīes statū pfectōis assumūt nō q̄si ꝓpudētes seipos pfectos ee · ſz ꝓpu dētes se ad pfectōz tēdē · vñ et apˢ dic̄ ad philippēn · nj° · nō qp iā ꝺphenderim aut pfectꝰ sum · sequar autē si quō ꝺphendā · et postea ſbdit · q̄cūq; g̃ per fecti sumꝰ hoc senciamꝰ · vñ nō ꝺmittit aliq̄s mē daciū · uł simulacōm ex hoc qp aliq̄s nō est pfectꝰ q̄ statū pfectōis assumit · ſz ab eo qp ab intēcione pfectōis animū ꝛuocat ⁊ ad · nj · dō · qp martiriū ī actu pfectissime caritatis ꝺsistit actꝰ autē pfec tōnis nō sufficit ad statū faciendū ut dictum est

Ad · vj° · sic ꝓcedī · vī qp oñes ꝑlati eccl̄iastici sint in statu pfectōis · dic̄ enī iēoꝰ in epla ad tyt̄ū · olym idē ꝑspit̄ q̄ et epūs · et postea ſbdit · sic̄ g̃ ꝑspiteri sciūt se eccl̄ie ꝺsuetudine ei qui sibi ꝓpositꝰ fuit eē subiectꝰ ita epī nouerint se magis ꝺsuetudie q̄z dispensacōnis dñice vitatē ꝑspiteris ee maiores ⁊ ī oī debē eccl̄iaz regē · ſz epī sūt ī statu pfectōis · g̃ et ꝑspitū hītes curā aīaz ⁊ ꝺ̄ · sic̄ epī suscipiūt curā aīaz cū ꝺsecratōe · ita eciā ꝑspiteri curati et archidyacōi de q̄bꝫ sup ꝛd act̄ · v° · ꝺsidāte frēs viros boni testimonij septē ꝛc̄ · dic̄ glo · ꝑ dis cernebāt apl̄i p eccl̄iaz ꝺstituī septē dyaconos qui eēnt sublimioris g̃dus · et q̄si colūpne ꝓxime ēca arā · g̃ vī qp ipī sint in statu pfectōis ⁊ ꝺ̄ · sicut epī obligaē ad hꝰ qp aīaz suā ponūt p ouibꝫ suis · ita et ꝑspiteri curati et archydiaconi · ſz hoc ptinz ad pfectōm caritatis ut dictū est · g̃ vī qp eciā ꝑ spiteri curati et archydiaconi sint in statu pfec tōis ⁊ ꝺ̄ est qp sic̄ dic̄ dyoꝰ · v° · caꝰ ecc̄ · ie · pōtificū quidē ordo ꝺsumatiuꝰ est et pfectiuꝰ · sacꝺotū aut illumiatiuꝰ et lucidus · mīstranciū et ꝑgatiuus vero et discretiuꝰ · ex q̄ ꝓz qp pfectō solis epīs atē buic ⁊ ñ dō · qp ī ꝑspiteris et dyaconis curā ha bentibꝫ aīaz duo pñt ꝺsiderari sc̄z ordo et cura · ordo aūt ipe ordinaē ad q̄dā actū in diuis officijs · vñ s̄ dictū est qp distinctiō ordinū sub distinctōe offi cioz ꝺtineē · vñ per hoc qp aliq̄ accipiūt sacz ordinē accipiūt ptātem q̄sdā sacros actꝰ pficiēdi · nō aūt obligaē ex hꝰ ipo ad ea q̄ sūt pfectiōis nisi q̄tꝰ apud occidentalē eccl̄iaz in suscepcōne sacri ordinis emittit ꝺtinēcie votū qđ est vnū eoz q̄ ad pfectōm ptinēt ut infra dicēē · vñ ꝓz qp ex hoc qp aliq̄s acci pit sacz ordinē nō ponit simpl̄r ī statu pfectōis · q̄uis intior pfectiō ad hoc req̄rat qp aliquis digne huiꝰ actꝰ exerceat · simil̄r eciā nec ex pte cure q̄m suscipiūt ponunē in statu pfectōis · nō enī obli gaē ex hoc ipo vinc̄lo ꝑpetui voti ad hoc qp curā aīaz retinēat · ſz possūt eā deserē · uł trāseundo ad religionē eciā absq; licēcia epī · ut hētur ī decretis · xix · cā · q · ij · et eciā cū licēcia epī pt̄ aliq̄s archi dyacon archidyaconatū uł perrochiā dimittē et simplicē ꝑbendā accipe sine cura qđ nullꝰ licēt si eēt in statu pfectōis · nemo enī manū mittēs ad aratz et respiciēs retro aptꝰ ē regno dei · ut ꝺ̄ luc̄ · ix° · epī aūt q̄a sūt ī statu pfectōis nō nisi auc̄te sūmi pontificis ad q̄z eciā ptinet in votis ꝑpetuis dispēsare pñt epāle curā deserē ⁊ exc̄tis causis ut infra dicēē · vñ manifestū est qp nō omnes ꝑlati sūt in statu pfectōis · ſz soli epī ⁊ ad · j · g̃ dō · qp de ꝑspitero et epo dupl̄r loq̄ possumꝰ · vnō q̄tum ad nomē et sic olym nō distīguebant epī et ꝑspitī · nam epī dicunē ex eo qp supintēdūt · sic̄ dic̄ augꝰ · xix° · de ci · dei · ꝑspitī aut̄ in greco dicunē q̄si se niores · vñ et apˢ ꝺñter vtiē noīe ꝑspiterorz q̄tū ad vēsq; cū dic̄ · j · ad thy · v° · q̄ bene ꝑsunt ꝑspiteri duplici honore digni habeant · et sil̄r eciā nomine epoz · vñ dic̄ act̄ · xx° · ꝑspitis eccl̄ie ephesiue loq̄s attendite vobis et vniūso gregi ī q̄ vos spūs scūs posuit epos regē eccl̄iaz dei · ſz b · rem semp int̄ eos fuit distinctō eciā tpe apl̄oz · ut ꝓz p dyonisiū · v° caꝰ ecc̄ · ie · et luc̄ · x° · sup ꝛd · post hoc autē designa uit dñs ꝛc̄ · dic̄ glo · sic̄ in apl̄is forma est epoz sic in septuagītaduobꝫ discipul̄ · forma est ꝑspitoz

scōi ordis · postmodū tñ ad scisma vitandū nccm
fuit ut eciā noia distingúent̄ · ut scz maiores di-
cēntur epi · mīores autē dicūnt̄ pspiteri | dicē aūt
prespitos nō differre ab epis iné dogmata hēticā
nūat aug⁹ in li⁹ de hēsib⁹ · vbi dic̄ q⁹ arriani dice-
bāt pspiterz ab epo nullā dñam debē disceni ℣ ad
· ij · dō · q⁹ epi pncipl'r hñt curā oīm sue dyocesis ·
pspiti autē curati et archidyacōni hñt aliqs sub-
mīstracōnes sub epis · vñ sup i⁰ · j · ad cor · xij · alij
opitulacōes · alij · gubnacōes · dic̄ glo · opitulacōes
idest eos q̄ maioribz ferūt opes ut tit⁹ appollo ul'
archidyacōi epis · gubnacōes scz mīoz psonaz p-
lacōes ut pspiti sūt q̄ plebi deputati sūt · et dyo⁹
dic̄ · v · ca⁹ ecc̄ · ie · q⁹ sic̄ vnūsā ierarchiā videm⁹
in ihu ēminatā · ita vnāquāqz ī ꝑpa diuīa ierar-
chia idest epo · et · xxj · q · j · ō · oībus pspitis dya-
conis attendendū est ut nichil absqz ꝑpi epi licē-
cia agant | ex q̄ pz q⁹ ita se hñt ad epm sic̄ balini ·
ul' ꝓsiti ad regē · et ꝑpt̄ hoc sic̄ mūdanis ptātib⁹
sol⁹ rex bñdiccōez solempnē accipit · alij vero per
simplicē omissionez instituunt̄ · ita eciā in eccl'ia
cura epalis cū solempnitate osecracōis omittit̄ |
cura autē archidyaconat⁹ · ul' plebanat⁹ cū sim-
plici iniūccione · osecrant̄ tñ in susceptōe ordis scz
anteqz curā habeāt ℣ ad · nj · dō · q⁹ sic̄ plebani et
archidyacōni nō hñt pncipalit̄ curā · sed admīst̄-
cōem q̄dam bm q⁹ eis ab epo omittit̄ · ita eciā ad
eos nō ptinz pncipl'r pastorale officiū nec obliga⁹
ponēdi aīaz pro ouib⁹ · sz inq̄tū ptcipāt de cura ·
vñ magis hñt q⁹ammō officiū ad pfeccōz ptinēs
quā obtineant perfeccionis statum /

Ad · vij · sic ꝓcēdī · vī q⁹ status religiosoz sit
pfeccōr q̄z stat⁹ platoz · dñs enī dic̄ math ·
· xix⁰ · si vis pfect⁹ ee vade et vende oīa q̄ habes et
da paupib⁹ q⁹ faciūt religiosi · nō autē ad hoc te-
nent̄ epi · ō enī · xij · q · j · epi de reb⁹ ꝑpis · ul' acq̄si
tis · ul' q̄d̄q̄d de ꝑpo habēt hēdib⁹ suis derelinquāt ·
g̃ religiosi sūt in pfecciori statu q̄z epi ℣ ō · pfec
cio pncipali⁹ osistit in dilecōe dei q̄z in dilecōne
pximi · sz stat⁹ religiosoz directe ordinat̄ ad dilec
cōm dei · vñ et ex dei ꝟuicio et famulatu noīant̄ ·
ut dyo⁹ dic̄ · vj · ca⁹ · ecc̄ · ie · stat⁹ autē epoz vī or-
dinari ad dilecōm pximi cui⁹ cure supintendūt
vñ et noīant̄ ut pz p aug̃ · xix⁰ · de ci · dei · g̃ vī q⁹
stat⁹ religiosoz sit pfecciot q̄z stat⁹ epoz ℣ ō · sta
t⁹ religiosoz ordinat̄ ad vitā ōtēplatiaz q̄ pocior est
q̄z vita actiua ad quā ordinat̄ stat⁹ epoz · dic̄ enī
ḡg⁹ in pasto · q⁹ p vitā actuā ꝑdesse pximis cu-
piēs ysaias officiū ꝑdicacōis appecijt · p ōtēplati-
uā vero iēmias amori ꝺitoz sedule inhērē desīde
rās ne mitti ad ꝑdicandū dēat ōtdici · g̃ vī q⁹ sta
t⁹ religiosoz sit pfecciot q̄z stat⁹ epoz | sed ōr nulli
licz a maiori statu ad minorē trāsire · hoc enī cēt
retro aspicē · sz pt aliqs a statu religionis trāsire
ad statū epalē · ō enī · xvnj · q · j · q⁹ sacra ordinacō
de monacho epm facit · g̃ stat⁹ epoz est pfecciot q̄z
stat⁹ religiosoz ℣ ñ dō · q⁹ sic̄ aug⁹ dic̄ · xij · sup
gen̄ ad lrām · sp agens pstanci⁹ est paciēte · ī gne
autē perfeccōis bm dyō · epi · se hñt ut perfecciores ·

religiosi autē ut pfecti · q̄z vnū ptinet ad accōz ·
altez autē ad passionē · vñ manifestū est q⁹ stat⁹
pfeccōis pocior st in epis q̄z in religiosis ℣ ad · j
g̃ dō · q⁹ abrenūcciacō ꝑpaz facultatū dupl'r osidē
rari pt · vno⁰ bm q⁹ est in actu et sic in ea nō osis
tit eēncialit̄ pfeccō · sz est q⁹dā pfeccōis instrumē-
tū sic̄ s̄ dictū est · et ideo nichil statū pfeccōis p-
hibet ee sine abrenūcciacōe ꝑpoz · sic eciā dō est de
alijs extioribz obbuāc̄ijs · alio⁰ pt osidari bm ꝑpa-
racōz anī · ut scz hō sit pat⁹ si op⁹ fuit oīa dimit-
tē ul' distribuē · et hoc ptinet directe ad pfeccōm ·
vñ aug⁹ dic̄ in li⁹ de questionib⁹ euāgelij · ostēdit
dñs filios sapie intelligē · nō in abstinēdo · nec in
māducādo ee iusticiā · sz in eq̄nimitate tollerādi
inopiā · vñ ap⁹ dic̄ · scio habūdare et penuriā pa
ti · ad hoc autē maxime tenent̄ epi q⁹ oīa sua pro
honore dei et salute sui ḡgis ōtēpnāt cū op⁹ fuit ·
ul' paupib⁹ sui gregis largiēdo · ul' rapinā bonoz
suoz cū gaudio sustinēdo ℣ ad · ij · dō · q⁹ hoc ipm
q⁹ epi intendūt hys q̄ ptinēt ad pximoz dilecc̄oz
puenit ex habūdancia dilecc̄ois diuīe · vñ dñs p⁹
a pet̄ q̄siuit an eū diligēt et postea ei gregis curā
omisit · et gregis dic̄ in pastorali · si dilecc̄ois tes-
timoniū est cura pastoris, q̄squis vtutib⁹ pollens
gregē dei renuit pascē, pastorē summū ouincit̄ nō
amare · hoc autē est maioris dilecc̄ois signū ut hō
ꝑpt̄ amicū eciā alij fruāt q̄z eciā si soli amico velit
fruire ℣ ad · nj · dō · q⁹ sic̄ ḡg⁹ dicit in pastorali · sit
ꝑsul accōne ꝑcipuus ꝑcunctis ōtēplacōe suspens⁹ ·
q̄a ad ipos ptinēt nō solū ꝑpt̄ seipos · sz eciā ꝑpt̄ i-
structōm alioz ōtēplari · vñ ḡg⁹ dic̄ sup eze · q⁹ de
pfectis viris post ōtēplacōem suā redeuntibus ō
memoriā suauitatis tue eructabunt /

Ad · vnj · sic ꝓcēdī · vī q⁹ eciā pspiteri curati
et archidyacōni sint maioris perfeccōis q̄z
religiosi · dic̄ enī ꝯso⁰ in suo dyalogo · si talē michi
aliq̄z adducas monachū q̄lis ut bm exaggeracōz
dicā helyas fuit nō tñ illi opand⁹ ē q̄ ēdit⁹ pl'is ·
et ml'toz pcā ferre opuls⁹, immobil' pseuerat et
fortis et pmpt⁹, et postea · si q̄s michi ꝓponēt opp⁹-
cōz ubi mallē placē ī offic̄o sac̄dotali an ī solitudie
monachoz · sine ḡpacōe eligēm i⁰ q⁹ pus dixi · et ī
cōdē li⁹ dic̄ · si q̄s bñ ammīstrato sac̄docio illi⁹ ꝓpo-
siti scz monachalis, sudores cōferat tñ eos distare
repiet q̄tū int̄ ꝑuatū distat et regē · g̃ vī q⁹ sac̄-
dotes habētes curā aīaz sint pfecciores religiosis
℣ ō · aug⁹ dic̄ in epl'a ad valeriū · cogitet religio
sa prudēcia tua nichil ee in hac vita maxime hoc
tpe difficili⁹ · laborios⁹ piculos⁹ epi aut p̄spiteri
aut dyaconi officio · sz apud deū nichil beci⁹ si eo
modo militet̄ q̄ nosē impator inbz · nō g̃ religiosi
sūt pfeccōres p̄spiteris ꝯ dyaconis ℣ ō · aug⁹ dic̄
ad aureliū · nimis dolendū est si ad tam ruinosā
supbiā monachos subrīgim⁹ et tā g̃ui ōtumelia
clericos dignos putam⁹ · ut scz dicat̄ q⁹ mal⁹ mo-
nach⁹ bon⁹ clicus est̄ · aliqñ eciā bon⁹ monachus
vix bonū clericū faciat · et paulo ante p̄mittit nō
ee vitā dignā huis dei idest monachis · ut se facili⁹
putēt eligi ad ꝯquid meli⁹ scz clicatū si fcti fuerit

deteriores sc̃z abiecto monachatu · g̃ vī qꝫ illi q̃ sũt in statu clericali sint pfeccões religiosis ¶ ꝯ · nõ licz de statu maiori ad minorẽ trãsire · sz de statu monastico trãsire licet ad officiũ pspiteri curam hñtes · uẽz · xvj · q · j · ex decreto gelasij pape q̃ dic̃ · si q̃s monach⁹ fuerit qui venerabiľ vite merito sac̃docio dign⁹ puideat̃ et abbas sub cui⁹ imperio regi xp̃o militat illũ fieri pspiter pecierit ab ep̃o debet eligi et in loco q̃ indicauit ordinari · et iero⁹ dic̃ ad rusticũ monachũ sic viue in monasterio ut cleric⁹ ee mearis · g̃ pspiteri curati et archidyacõi sũt pfeccões religiosis ¶ ꝯ · epi sũt ĩ statu pfeccionis q̃z religiosi ut ex s̃ dictis pz · sz pspiteri curati et archidyaconi ex eo qꝫ hñt curã aiarz silio⁹ res sũt ep̃is q̃z religiosi · g̃ sũt maioris pfeccõnis ¶ ꝯ · vtus ois̃tit ẽca difficile ⁊ bonũ · ut ꝺ̃ ĩ · ij° · eth̃ · sz difficilius est qꝫ aliq̃s bñ viuat in officõ pspiteri curati · uł archidyaconi q̃z in statu religionis · g̃ pspiteri curati · uł archidyaconi sũt pfeccõis vtutis q̃z religiosi ¶ Sed ꝺ̃ est qꝫ ꝺ̃ · xix · q · j · ca· dñe · si q̃s in eccl'ia sua sub ep̃o ꝓl'm retinet et secularit̃ viuit · si a statu spũs sc̃ti ĩ aliq̃ monasterio · uł regula canonica saluari se voluerit · q̃a lege puata ducit̃ · nulla racõ exigit ut publica cõ stringat̃ · sz nõ ducit̃ aliq̃s a lege spũs sc̃ti q̃ ibi ꝺ̃ lex puata nisi in aliq̃d pfeccius · g̃ vī qꝫ religiosi sint pfeccões q̃z archidyaconi · uł pspiteri curati ¶ Rñ ꝺ̃ · qꝫ dyacõ sup eminẽcie nõ hẽ locũ inter aliq̃s ex ea pte in q̃ conuenit̃ · sz ex ea pte in q̃ differũt · in pspiteris autẽ curatis ⁊ archidyaconis ea est ois̃dare · sc̃z statũ · ordinẽ · ⁊ officiũ · ad statũ pertinet qꝫ seculares sũt · ad ordiez qꝫ sũt sac̃dotes · uł dyaconi · ad officiũ qꝫ curã aiarz hñt sibi omissã · si g̃ ex alia pte ponam⁹ statũ religiosũ · ordiez dyaconũ · uł sac̃dotẽ officõ curã aiarz habentẽ sic pleriq̃ monachi · ⁊ canonici regulares hñt · in pmo q̃dẽ excellit · in aliis autẽ par erit · si autẽ differat · scꝰus a pmo statu et officio · conueniat autẽ ordine sic sũt religiosi sac̃dotes et dyaconi curã aiarz nõ habẽtes · manifestũ est qꝫ scꝰs pmo erit statu q̃dẽ excellẽcior · officõ autẽ minor · ordine vero eq̃lis ẽ · est g̃ ois̃dandũ q̃ pemineẽcia pocior sit vtz status · uł officij · circa qꝺ duo attẽdenda videnẽ sc̃z bonitas et difficultas · si g̃ fiat opacio bm bonitatẽ sic pferẽ stat⁹ religionis officio pspiteri curati · uel archidyaconi · q̃a religios⁹ totã vitã suã obligat ad pfeccõis studiũ · pspiẽ autẽ curat⁹ · uel archidyacon⁹ nõ obligat totã vitã suã ad curã aiarz sic ep̃s · nec eciã ei opetit pncipalẽ curã subditorz habẽ · sic ep̃o · sz quedã pticularia ẽca curã aiarz eorũ officõ omittunt̃ ut ex dctis pz · et ideo opacõ stat⁹ religionis ad eoz officiũ est sic vł̃is ad pticulare · et sic̃ holocausti ad sac̃ficiũ qꝺ est min⁹ holocausto · utz p greg̃ sup eze · vñ et · xix · q · j · ꝺ̃ clericis · q̃ monachoz ꝓpositũ appetũt · q̃a meliorẽ vitã sequi cupiũt liberos eis ab ep̃o in monasteijs oportz largiri ingress⁹ · sz h̃ opacõ intelligẽda est bm genus opis nã bm caritatẽ opantis otingit qñz qꝫ opus ex gr̃e suo min⁹ exñs magis est meritoriũ · sc̃z si ex maiori caritate fiat · si vero attẽdat̃ difficultas bñ ꝺ̃sandi in religione et in officõ habẽtis curã aiarz · sic est difficili⁹ ꝺ̃sari bñ cũ cura aiarz ꝓpter extiora picula · q̃uis ꝺ̃sacio religionis sit difficili⁹ or q̃tũ ad ipm gen⁹ opis ꝓpt̃ altitudinẽ obb̃uãcie regularis · si vero religios⁹ eciã ordine careat sic pz de ꝺ̃sis religionũ sic manifestũ est excellẽ peminẽciaz ordis q̃tũ ad dignitatẽ · q̃a p sacz ordiez aliq̃s deputat̃ ad digniss̃ma miss̃teria q̃bꝰ ipi xp̃o buit̃ ĩ sac̃mẽto altaris · ad qꝺ req̃rit̃ maior sc̃itas intior, q̃ꝫ req̃rat eciã religiõis stat⁹ · q̃a sic ꝺyo⁹ dic̃ · v̄ · ca· ecc̃ · ierarchie · qꝺ monastic⁹ ordo debet seq̃ sac̃dotales ordines et ad eoz mutacõz ĩ diuina ascendẽ vñ grauis peccat cẽtis pibꝰ clericꝰ sacris in ordibꝰ ois̃titus · si aliq̃d ꝺ̃riũ sc̃itati agat q̃z alĩ q̃s religios⁹ q̃ nõ hẽ ordinẽ sacz q̃uis laycꝰ religios⁹ teneat̃ ad obb̃uãcias regulares ad q̃s illi q̃ sũt in sac̃s ordibꝰ nõ tenenẽ ¶ Ad · j · q̃ ꝺ̃ · qꝫ ad illas auc̃tates c̃lostimi breuit̃ rñderi possz qꝫ nõ loquũt̃ de sac̃dote curato mioris ordis · sz de ep̃o q̃ ꝺ̃ sũm⁹ sac̃dos · et h⁹ ꝺuenit intencõi illi⁹ libri in q̃ ois̃olat̃ se et basilũ de hoc qꝫ erat in ep̃os electi · sz hoc pretmisso ꝺ̃ · est qꝫ loquit̃ q̃tũ ad difficultatẽ · pmittit enĩ cũ fuit gubernator in mediis fluctibꝰ et de tẽpestate nauẽ libare potuerit tũc merito testimoniũ pfecti gubnatoris ab oibꝰ pmẽtur · ⁊ p⁹ ꝺclu dit qꝺ suprapositũ est de monacho q̃ nõ est ꝺpand⁹ illi q̃ tradit⁹ pl'is inmobilis perseuat · et subdit causã q̃a sic in traquillitate ita in tẽpestate gubnauit seip̃m ex q̃ nichil aliud ostendi pt̃ nisi qꝫ piculosior est stat⁹ hñtis curã aiarz q̃z monachi / ĩ maiori aũt piculo innocentẽ se buare ẽ maioris vtutis indiciũ · sz h⁹ eciã ad magnitudinẽ vtutis ptinet qꝫ aliq̃s vitet picl'a religionẽ intrãdo · vñ nõ dic̃ qꝫ mallet ee ĩ officio sac̃dotali q̃z insolitudine monachoz · sz qꝫ mallet placẽ in hoc q̃z ĩ illo · q̃a hoc est maioris virtutis argumentũ ¶ Ad · ij · ꝺ̃ · qꝫ eciã illa auc̃tas augustini maifeste loq̃tur q̃tũ ad difficultatẽ q̃ ostẽdit magnitudinẽ vtutis in hys q̃ bene ꝺ̃sanẽ sic dictũ est ¶ Ad · nj · ꝺ̃ · qꝫ aug⁹ ibi ꝺpat monachos clericis q̃tũ ad distãciã ordis · nõ q̃tũ ad distanciã religionis et secularis vite ¶ Ad · mj · ꝺ̃ · qꝫ illi q̃ a statu religionis assumunt̃ ad curã aiarz cũ pus eẽnt in sac̃s ordibꝰ ois̃tituti assecunt̃ aliq̃d qꝺ pus nõ habebãt sc̃z officiũ cure · nõ aũt deponũt qꝺ pus habebãt · sc̃z religionis statũ · ꝺ̃ enĩ ĩ dc̃tis · xvj · c̃ · q · j · de monachis q̃ diu moratꝰ in monasteijs si postea ad clericat⁹ ordines pueniũt statuĩ⁹ nõ debẽ eos a pozi ꝓposito discredẽ sz pspiteri curati uł archidyaconi qñ religionẽ ingrediunt̃ curã deponũt ut adipiscant̃ pfeccõez statũ · vñ ex h⁹ ipo excellẽcia ex pte religionis ostendit̃ · in hoc autẽ qꝫ religiosi laici assumunt̃ ĩ clicatũ et ad sacros ordies manifeste pmouent̃ ad meli⁹ sic s̃ dictũ est · et hoc ostendit̃ ex ipo mõ loq̃di cũ ieo⁹ dic̃ · sic in monasterio viue ut cl'ic⁹ ee mearis ¶ Ad · v · ꝺ̃ · qꝫ pspiteri curati et archidyaconi sũt silioꝛes epis q̃z religiosi q̃tũ ad aliquid sc̃z q̃tũ ad curã aiarz q̃m scꝺario hñt · sz

q̄tū ad ꝑpetuā obligacō̄m q̄ req̄rit̄ ad ſtatū ꝑfec-
cō̄is ſil'iores ſūt ep̄o religioſi · ut ex ꝝ dictis patet

Ad · vj · dō · q̄ difficultas q̄ eſt ex arduitate opis addit ad ꝑfecc̄oz v̄tutis · difficultas aūt q̄ ꝓuenit ex exterioribꝫ impedimētis q̄nq; quidē diminuit ꝑfecc̄oem v̄tutis · puta cū aliq̄s nō tñ v̄tutē amat ut impedimēta v̄tutis declinare velit · ſm ꝛ̄m ap'l'i · j · ad · cor · ix̊ · oīs q̄ ī agone cr̄edit ab oībꝫ ſe abſtinet · q̄nq; vero eſt ſignū ꝑfecc̄ois v̄tutis · puta cū ⁊cui ex inopinato · uł ex nec̄cia cauſa impedimēta v̄tutis occurrūt ꝓp̄t̄ q̄ tñ a v̄tute nō declīat in ſtatu autē religionis eſt maior difficultas ex arduitate op̄m · ꝫ in hys q̄ in ſeculo viuūt q̄libc̄ūq; eſt maior difficultas ex impedimētis v̄tutis que religioſi per omnia prouide vitauerunt

Deinde oſtendendū eſt de hys q̄ ꝑtinēt ad ſtatū ep̄oz Et ⁊ca hoc q̄runtur · vnj · Primo vtz liceat ep̄atū appetē Secundo vtz liceat ep̄atum ſil'r recuſare Tercio vtz oporteat ad ep̄atum eligē meliorem Quarto vtz ep̄s poſſit ad religionem tranſire Quinto vtz liceat ei corpalit̄ ſuos ſubditos deſerē Sexto vtz poſſit habē ꝓp̄m Septimo vtz peccet mortaliter bona eccl'aſtica paupibꝫ nō erogando Octauo vtz r̄ligioſi q̄ ad ep̄atū aſſumunt̄ tenentur ad obſeruancias regulares

Ad · j · ſic ꝓcedit̄ v̄ q̄ liceat ep̄atū appetē · dic̄ enī ap'l's · j · ad thy · nj · q̄ ep̄atū deſiderat bonū op's deſiderat · ſz licitū eſt ⁊ laudabile bonū op's deſiderare · g̃ ⁊cia laudabile ē deſiderare ep̄atū

Sed cō̄tra · ſtat's epoz eſt pfectior q̄z religioſoz ſtat's ut ꝫ hītū eſt · ſz laudabile eſt q̄ aliq̄s deſideret ad ſtatū r̄ligionis trāſire · g̃ ⁊cia laudabile ē q̄ aliq̄s appetat ad ep̄atū ꝓmoueri

Cōtra · pū · xj · ō · q̄ abſcōdit fruīēta maledicēt ī pl'is · bñdicc̄o aūt ſup caput vēdēciū · ſz ille q̄ eſt ꝓdones et vita et ſcia ad ep̄atū v̄ fruīēta ſpūalia abſcondē ſi ſe ab ep̄atu ſubtrahat · ꝑ hoc autē q̄ ep̄atū accipit ponit̄ ī ſtatu fruīēta ſpūalia diſpenſandi · g̃ v̄ q̄ laudabile ſit ep̄atū appetē et vitupabile ip̄m refugē

Cōtra · fc̄a ſc̄oz q̄ in ſc̄ptura narrant̄ ꝓponunt̄ nob in exemplū · ꝫ ꝛ̄m ad ro · xv̊ · quecūq; ſc̄pta ſūt ad nr̄az doctrinaz ſc̄pta ſūt · ſz legit̄ yſaie · vj · q̄ yſaias ſe obtulit ad officiū ꝓdicac̄ois q̄ ꝑcipue ꝑtit ep̄is · g̃ v̄ q̄ appetē ep̄atū ſit laudabile

Sed cōtra eſt q̄ aug's dicit · xix̊ · de ci · dei · loc' ſupior ſinc q̄ pl'us regi nō p̄t et ſi ammīſtrare ut decet · tñ indecenē appetitur

Rñ dō · q̄ in ep̄atu ⁊a p̄ncipale et finale ſcz ep̄alis opac̄o p quā vtilitati ꝓximoz intēdit · ꝫ · ꝛ̄m ioh̄is · vlt̄ · paſce oues meas · aliud autē eſt altitudo g̃dus · q̄a ep̄s ſup alios cō-ſtituit̄ · ſm ꝛ̄m math · xxv̊ · fidelis bus et prudens quē cōſtituit dñs ſup familiā ſuā · tertiū autē eſt q̄ conſeqūter ſe hē ad iſta ſcz reuencia et honor ⁊ ſufficiēcia ep̄aliū · ſm ꝛ̄m · j · ad thy · v̊ · q̄ bñ p̄ſūt pbr̄i duplici honore habeant̄ · appetē g̃ ep̄atū rōe huīoi ⁊cumſtanciū bonorū · manifeſtū eſt q̄ eſt illicitū et pinet ad cupiditatē · uł ambic̄om · vñ ō phariſeos dñs dic̄ math · xx̊ · amāt p̄mos accubitos in cenis ⁊ p̄mas kathedras in ſinagogis · ſalutac̄ones ī foro et vocari ab hoībꝫ rabi · q̄tū aūt ad hm ſcz ad celſitudinē grad' appetē ep̄atū ē p̄ſumptuoſū · vñ dñs arguit diſcip'los math · xxj · primatū q̄rentes dicēs · ſcitis q̄a p̄ncipes genciū dñant eoz · vbi ⁊ſo' dic̄ q̄ p hoc oſtēdit q̄ gētile eſt p̄matos cupē · ⁊ ſic genciū ꝓpac̄oe eoz aīam eſtūatē nūtit · ꝫ appetē p̄ximis p̄deſſe eſt hm ſe laudabile ⁊ vtuoſū · veꝝ q̄a put eſt ep̄alis act' hē ānexā gradus celſitudinē · p̄ſumptuoſū vł q̄ aliq̄s p̄eſſe appetat ad hoc q̄ ſubditis p̄ſit niſi manifeſta nec̄cate imminēte · ſic̄ gg' dic̄ in paſto · q̄ tūc laudabile erat ep̄atū querē · q̄ñ p hūc ꝓ dubiū nō erat ad ſupplicia g̃uioza ꝓuenire · vñ nō ō facili inueniebat̄ q̄ hoc on' aſſumēt ꝑſtim cū aliq̄s caritatis zelo diuin' ad hoc incitat̄ / ſic̄ gg' dic̄ in paſto · q̄ yſaias ꝑdeſſe ꝓximis cupiēs laudabilit̄ officiū ꝑdicac̄ois appetit · ꝑ tñ abſq; p̄ſumpc̄one q̄libet appetē talia opa facē ſi enī ⁊ingēt in tali officō eē · uł eciā ſe eē dignū ad talia opa exeq̄da ita q̄ op' bonū cadit ſb deſid'io · nō aūt ꝓmat' dignitatis / vñ ⁊ſo' dicit ſup math · op' quidē deſiderare bonū · bonū eſt / ꝓmatū autē honoris ⁊cupiſcē vanitas ē · ꝓmatus enī fugientē ſe deſiderat · deſiderantē ſe horret

Ad · j · g̃ dō · q̄ ſic̄ gg' dic̄ in paſto · illo tp̄e hoc dixit ap's quo ille q̄ plebibꝫ ꝑerat p̄m' ad martiriū torm̄ēta ducebat̄ · et ſic nichil aliud erat q̄ in ep̄atu appeti poſſet niſi bonū op' · vñ aug' dicit · xix̊ · de ci · dei · q̄ ap's dicens q̄ ep̄atū deſiderat bonū op' deſiderat exponē voluit q̄d ſit ep̄at' · q̄a nomē opis eſt non honoris · ſc̄op' quidē intencio eſt · ſi g̃ ep̄m velim' latine ſupintendē poſſum' dicē ut intelligat non ſe eē ep̄m q̄ p̄eſſe dilexerit nō p̄deſſe · in accō̄ne enī ut paꝝ ante p̄mittit̄ nō amand' eſt honor in hac vita ſiue potēcia · q̄m oīa vana ſūt ſb ſole · ſz op' ip̄m q̄ p eundē honorem · uł potenciā fit · et tñ ut gg' dic̄ in paſto · laudans deſid'iū ſcz boni opis in pauoꝛ vtit ꝓptn' q̄ laudauit cū ſubūngit · oportet autē ep̄m irrep̄hēſibilē eē q̄ſi dicat laudo q̄ q̄ritis ſz diſcite q̄d q̄ratis

Ad · ij · dō · q̄ nō eſt eadē racō de ſtatu r̄ligiōis · ⁊ de ſtatu ep̄ali · ꝓp̄t̄ duo · p̄ · q̄dē q̄a ad ſtatū ep̄alē ꝑexigit̄ vite pfectō uꝝ p hoc q̄ dñs a petro q̄ſuit · ſi pl' cū cēās diligēt anteq̄ ei committēret paſtorale officiū · ꝫ ad ſtatū religionis nō ꝑexigit̄ pfectō · ſed eſt via ⁊ipfectōem · vñ et dñs math · xix̊ · nō dixit · ſi es pfect' vade et vēde oīa q̄ habes · ꝫ ſi vis pfect' eē · ⁊ huī' dñe racō eſt · q̄a ſm dō · pfectō ptinz actiē ad ep̄m ſic̄ ad pfectionē · ad monachū autē paſſiue ſic̄ ad pfectū · requirit̄ autē q̄ ſit pfect' aliquis ad hoc q̄ poſſit alios ad pfectōm adducē · q̄ nō ꝑexigit̄ ab eo q̄ debꝫ ad pfectōez adduci · eſt aūt p̄ſūptuoſū q̄ aliquis pfectū ſe reputet · nō autē q̄ aliquis ad pfectōz tēdat / ſc̄ō quia ille qui ſtatū religionis aſſumit ſe alij ſubicit ad ſpūalia capiēda et hoc cuilibz licz · vñ aug' xix̊ · de ci · dei dic̄ · a ſtudio ignoſcēde vitatis nemo ꝓhibet̄ q̄ ad laudabile ociū pertinet · ꝫ ille qui trāſit ad ſtatum ep̄alem ſublimat̄ ad hoc q̄ aliis ꝓſideāt · ⁊ hāc ſublimacōz null' debꝫ ſibi aſſumē ·

ꝺm ı̊ ad hēb. v̄. nemo assumat sibi honorē nisi q̄
vocat̄ a deo. ⁊ ꝯ ı̊ dic̄ sup math. ꝑmatū eccl'ie cō-
cupiscē. neq; iust̄ū est neq; utile. q̄s enī sapiens
vult vltro se subicē buituri et piculo tali ut det
rōm ꝓ oīni eccl'ia nisi forte q̄ nō timet dei iudiciū
abutēs ꝑmatu eccl'iastico secl'aric̄ ut sc; ꝺūtat ipm
in secl'arē ℣ ad. nj. dō. q̄ dispensacō spūaliū fru-
mentoꝝ nō est facienda ꝺm arbitriū cuiuslibet. ſ;
ꝑncipalic̄ quidē ꝺm arbitriū et dispoſicōm dei. se-
cūdario autē ꝺm arbitriū supioꝝ ꝓlatoꝝ ex quoꝝ
psona ꝺ. j. ad cor. mj. sic nos exist̄imet hō ut mi
nistros xp̄i et dispensatores misteriorꝝ dei. ⁊ ideo
nō intelligic̄ ille absconde frumenta spūalia cui
nō ꝛpetit ex officio. nec ei a supiori inūgic̄ si ab
alioꝝ correccōe et gubnacōe desistat. ſ; solū tūc in-
telligic̄ absconde si dispensacōm negligat cū ei ex
officō incūbat. uł si officiū cū ei inūgic̄ ptinacic̄
recipere renuat. vñ aug⁹ dic̄ xix⁹. de ci. dei. ociū
sc̄m q̄rit caritas vitatis. negociū iust̄ū suscipit
nc̄itas vitatis q̄; sarcinā si null⁹ inponit ꝓpiēde
atq; intuēde vacandū est vitati. si autē imponit
sustinēda est ꝓp̄ caritatis nc̄itatē ℣ ad. mj. dō.
q̄ sic̄ gg⁹ dic̄ ī pasto. ysaias q̄ mitti voluit ante
se ꝑ altaris calculū ꝑgatū vidit ne nō purgatus
adire q̄sq; sac̄ miſteria audeat. q̄a g̃ valde diffici-
le ē purgatū se cuilibet posse cognoscē ꝑdicacōnis
officiū tucius declinatur

Ad. ij. sic ꝓcedic̄. vł q̄ liceat ep̄atū inūctū
oīno recusare. ut enī gg⁹ dic̄ in pasto. per
actiaz vitā ꝓdesse ꝓximis cupiēs ysaias. ſ; officiū
ꝑdicacōis appeciꝫt. ꝑ ꝛtēplatiuā vo ıtēmias amore
ꝺitoris sedule inhērē desiꝺans ne mitti ad ꝑdicā-
dū dēat ꝺicit. null⁹ autē peccat si meliora nolit
deserē ut min⁹ bonis inhēat. cū g̃ amor dei ꝑemi-
neat dilecc̄oi ꝓxi et vita ꝛtēplatiua ꝑferat̄ vite
actiue ut ex s̄ dictis pz. g̃ vł q̄ nō peccat ille qui
oīno ep̄atū recusat ℣ ꝯ. sic̄ gg⁹ dic̄ valde diffici-
le est ut aliq̄s se ꝑgatū possit ꝛgnoscē. nec ꝺz aliq̄s
nō ꝑgat⁹ sacra miſtia adire. si g̃ aliq̄s nō sc̄iat
se ē ꝑgatū q̄tūcūq; sibi ep̄ale inūgat̄ officiū nō
debet ı̊ suscipē ℣ ꝯ. de bēo marco ıēo⁹ dic̄ ī ꝓlogo
sup marcū. q̄ amputasse sibi post fidē pollicē dī
ut sac̄doc̄ reprobꝰ habēt̄ur. et sil'r aliq̄ votū emit-
tūt ut nūq̄ ep̄atū accipiat. ſ; eiusdē rōis est ponē
impedimentū ad aliq̄d huiusmoi. ſ; oīno recusare
ı̊ vł ꝛ idem. g̃ vł q̄ absq; pcto possit aliq̄s oīno
ep̄atū recusare ℣ Sz ꝺ est q̄ aug⁹ dic̄ ad eudoſiū.
si q̄ opa vr̄a mł eciā desiꝺauerit nec clacōe quadā
suscipiatis. nec blādiente desiꝺia respuatis. pos-
tea subdit. neq; ociū vr̄m nc̄itatiꝺ eccl'ie ꝓponatis
cui pturiēti si nulli boni miserare vellēt quō nas
ceremī nō inueniretis ℣ ñ. dō. q̄ in assumpcōe
ep̄at⁹ duo sūt ꝺesiꝺanda. ꝓmo quidē q̄d deceat hoiez
appetē ꝺm ꝓp̄am volūtatē. ſcō q̄d hoiez deceat fa-
cē ad volūtatē alt̄i⁹. q̄tū g̃ ad ꝓp̄am volūtatē ꝺue
nit hoī ꝑncipal'r insistē ꝓp̄e saluti. ſ; q̄ alioꝝ saluti
intēdat hoc ꝺuenit hoī ex dispoſicōne alt̄i⁹ p̄atem
habētis ut ex s̄ dictis pz. vñ sic̄ ad inordinacōz vo
lūtatis ptinz q̄ aliq̄s ꝓp̄o motu ferat̄ q̄ ſ; alioꝝ
gubnacōi p̄ficiat̄. ita ecl'iā ad inordinacōz volūta
tis ptinz q̄ aliq̄s oīno ꝺ supioris inuīccionē p̄dic
tū gubnacōis officiū finalic̄ recusare ꝑ duo. p̄
quidē q̄a hoc repugnat caritati ꝓximoꝝ q̄z vtili-
tati se aliq̄s ꝺz exponē ꝓ loco ⁊ tp̄e. vñ aug⁹. xix⁹
de ciuitate dei dic̄. q̄ negociū iust̄ū suscipit nc̄itas
caritatis ſ; scꝺo q̄a h⁹ repugnat hūilitati ꝑ quā ali
q̄s supioꝝ mādatis se subicit. vñ gg⁹ dic̄ ī pasto.
q̄ tūc ante dei oc̄los vera ē hūilitas cū ad respuē-
dū hoc q̄ vtilic̄ subic̄ ꝑcipiat̄ ptinax nō ē ℣ ad
ij. dō. q̄ q̄uis simpl'r et absolute loq̄ꝺo vita ac̄-
platiua potior sit q̄z vita actiua et amor dei q̄z di-
lecc̄ō ꝓximi. tñ ex alia ꝛte bonū ml'titudis ꝑfēn-
dum est bono vni⁹. vñ aug⁹ dic̄ in ꝛbis ꝑmissis
neq; ociū vr̄m nc̄itatiꝺ eccl'ie ꝛponatis. ꝑtim.
q̄a hoc ipm ad dilecc̄oez dei ptinet q̄ aliq̄s ouibus
xp̄i curā pastoralē impēdat. vñ sup ı̊ ioh̄is vlt̄.
pasce oues meas. dic̄ autē aug⁹ sit amoris officiū
pascē dn̄icū gregē. sic̄ fuit timoris officiū negare
pastorē. vñ ecl'iā ꝑlati nō se trās ferunt̄ ad vitā ac
tiuā ut ꝛtēplatiuā deserāt. vñ aug⁹ dic̄. xix⁹. de
ci. dei. q̄ si imponat̄ sarcina pastoral' officij. nec
sic deserēda ē dilecc̄ō vitatis q̄ sc; ī ꝛtēplacōe habeat̄
℣ ad. ij. dō. q̄ nō teneat̄ obedire ꝑlato ad q̄d illici
tū. sic̄ pz ex hys q̄ s̄ dcta sūt de obediēcia. p̄t g̃ cō-
tingē q̄ ille cui inūgic̄ ꝑlacōis officiū in se aliq̄d
senciat ꝑ q̄d nō licz ei ꝑlacōm accipe. hoc autē im-
pedimentū q̄nz quidē remoueri p̄t ꝑ ipm met cui
pastoralis cura inūgitur. puta si habeat peccādi
ꝓpositū q̄d p̄t deserē et ꝓp̄ hoc nō excusat̄ q̄n fina-
lic̄ teneat̄ obedire ꝑlato inūgenti. q̄nq; vero im-
pedimentū ex q̄ fit ei illicitū pastorale officiū nō
p̄t ipe remouē. ſ; ꝑlat⁹ q̄ inūgit puta si sit irre-
gl'aris. uł excōicat⁹. et tūc debz defectū suū ꝑlato
inūgenti ostendē. q̄a si impedimentū remouē vo
luerit teneat̄ hūilic̄ obedire. vñ. exo. mj. cū moy-
ses dixisset. obsecro dn̄e nō sū eloq̄s ab heri. ⁊ nu
diustēcius dn̄s respōdit ad eū. ego ero in ore tuo.
docebo te q̄d loq̄ris. q̄nq; vero nō p̄t remoueri im-
pedimētū. nec p inūgentē. nec p eū cui inūgic̄.
sic̄ si archiep̄s nō possit sup irregl'aritatē dispēsa-
re. vñ subdit⁹ nō tenetur ei obedire in sustinen-
dū ep̄atū. uel ecl'iā sacros ordines si sit irregl'aris
℣ ad. nj. dō. q̄ accipe ep̄atū nō est de se nc̄m ad
salutē. ſ; fit nc̄m ex supioris ꝑcepto. hys autē q̄
sic sūt nc̄ia ad salutē p̄t aliq̄s impedimentū licite
apponē anteq; fiat preceptū. alioq̄n nō licēt alicui
trāsire ad scꝺas nupcias. ne ꝑ hoc impediret̄ a sus
cepcōne ep̄at⁹. uł sac̄ ordis. nō autē hoc licēt ī hys
q̄ ꝑ se sūt de nc̄itate salutis. vñ bt̄us marc⁹ nō ꝺ
ꝑceptū egit sibi digitū amputādo. q̄uis credibile
sit hoc ex instinctu spūs sc̄ti fecisse sine q̄ nō licet
alicui sibi manū incidē. qui autē votū emittit de
nō suscipiendo episcopatum. si per hoc intendat se
obligare ad hoc q̄ nec per obediencia supioris pre-
lati accipiat, illicite vouit. si autē intendit ad hoc
se obligare in q̄tū est de se ep̄iscopatū nō querat
nec suscipiat nisi imminēte nc̄itate licitū ē votū.
quia vouet se factuꝝ id q̄d hoiez facē decet.

Ad·nj·sic ꝓcedꝫ·vi qꝫ optat eū qui ad epātū assumit̄ ee cetis meliorē·dns enī petrū cui omissur⁹ erat pastorale officiū examinauit si se diligēt plus cetis·sz ex h aliqs melior ē qꝫ deū plꝰ diligit·g vi qꝫ ad epātū nō sit assumēd⁹ nisi ille q est cetis melior ℣ ℔·simach⁹ papa dic·vilissim⁹ oputād⁹ ē nisi scia et sctitate ꝑcellit q est dignitate ꝑstancōr·sz q ꝑcellit scia et sctitate ē melior·g nō nō debz aliqs ad epātū assumi nisi sit cetis melior ℣ ℔·in qlibz gne mīora p maiora regunt̄·sic cor palia rgunt̄ p spūalia·uł inferiora p supiora·ut aug⁹ dic in nj·de tni·sz eps assumit̄ ad regimen alioꝝ·g oz ee cetis melior ℣ Sz ō ē qꝫ decretalis dic sufficit eligē bonū·neqz oportz eligē meliorē ℣ ℟ñ dō·qꝫ ēca assūpcōm ā cui⁹ ad epātū aliqd obstandū est ex pte ei⁹ q assumit̄·et aliqd ex pte ei⁹ q assumit·ex pte enī ei⁹ q assūit·uł eligēdo·uł ꝓuidēdo reqrit̄ qꝫ fidelit diuīa mīstia dispenset q quidē dispēsari debēt ad vtilitatē eccl'ie·ꝟm i⁰·j·ad cor·xmj·ad edificacōm eccl'ie ḡrite ut habūdetis; nō autē diuīa mīstia hoīb⁹ omittunt̄ ꝓpt eoꝝ remuneracōz quā expectare debēt in fuco·et ideo ille q debz aliquē eligē in epm·uł de eo puidē nō teneť assumē meliorē simpl'r qꝫ est ꝟm caritatē·sz meliorē q ad regimē eccl'ie q scz possit eccl'iaz et instruē et defendē et pacifice gubnare·vñ ō quosdā iero⁹ dic·qꝫ quidā nō ḡrūt eos ī eccl'ia colūpnas erigē qs plus ognoscāt eccl'ie ꝓdesse·sz qs plꝰ ipi amāt uł qz sūt obseqis deliniti·uł dediti·uł ꝑ quibus maioꝝ qspiā rogauit et ut detiora taceā q ut illa fiēnt muneribꝫ impetrarūt·hoc autē ptinet ad accepcōez psonaꝝ q in talib⁹ est gue peccatū·vñ sup i⁰iac·ij°·ffres mei nolite in psonaꝝ accepcōne rē· dic gl'osa aug·si hēat distanciā sedēdi uł stādi ad honores eccl'iasticos referā⁹ nō ē putandū leue ee pcm in psonaꝝ accepcōe habē fidē diuīe gl'e·qs enī ferat eligē diuitē ad sedē honoris eccl'ie otēpto paupe instrucciore et sācciore ex pte autē ei⁹ qui assumit̄ nō reqrit̄ qꝫ reputet se alijs meliorē·hoc enī eēt supbū et ꝑsumptuosū·sz sufficit qꝫ nichil ī se inueniat ꝑ qꝫ illicitū ei reddat̄ assumē placōis officiū vñ licz petr⁹ interrogat⁹ eēt an dīlm cetis plꝰ diligēt diligat̄ in sua rñsione nō se ꝓtulit cetis· sz simplicit rñdit qꝫ xꝑm amaret ℣ Ad·j·g dō·qꝫ dns ī petro sciebat ex suo munē ee ydoneitatē eciā ḡtū ad alia gubnādi eccl'iaz·ꝛ ideo eū de ampliori dilecōe examīauit ad ostēdendū qꝫ nisi alias inueniť hō ydone⁹ ad eccl'ie regimē ꝑsse attēdi debet ī ipo emīencia diuīe dilecōis ℣ Ad·ij·dō·qꝫ auctoritas illa est intelligēda ḡtū ad studiū illi⁹ qui in dignitate ostitut⁹ est·debz enī ad h intendē ut talē se exhibeat ut cetos ꝛ scia et sctitate ꝑcellat· vñ greg⁹ dic in pasto·tantū debz accōez ꝑpli accio trāscendē presulis ḡtū distare solet a grege vita pastoris; nō autē sibi imputandū est si ante plācōm extellēcior nō fuit ut ex hoc dēat vilissim⁹ re putari ℣ Ad·nj·dō·qꝫ sic ō·j·ad cor·xij°·diuisiones grāz et mīstracionū et opacionū sūt·vnde nichil ꝓhibet aliq ee magis ydoneū ad officium regimis q tñ nō excellit in gra sctitatis·sec⁹ aūt est in regimie nalis ordis in q id qꝫ ē supioris nale ordie ex h ipo h hz maiorē ydoneitatē ad hoc qꝫ inferiora disponat

Ad·mj·sic ꝓdic·vi qꝫ eps non possit licite curā epalē deserē ut ad religionē se trāsferat·nulli enī licz de statu pfectiori ad mi⁹ pfectū statū transire·hoc enī est retro aspicē qꝫ est dāpnabile ꝟm dñi sniaz dicētis·luc·ix°·nemo mittēs manū aratr̄ aspiciēs retro apt⁹ est regno dei·sz stat⁹ epalis est pfectior ḡz stat⁹ religionis ut sup hītum est·g sic nō licet de statu religionis rēdire ad seculū·ita nō licz de statu epali ad religionem trāsire ℣ ℔·ordo gre est decētior ḡz ordo nale sz ꝟm nalaz nō mouet̄ idē ad ōtria·puta si lapis nal'r deorsū mouet̄ nō ꝑt nalit̄ deorsū rdire ī sursū· sz ꝟm ordinē gre licz trāsire de statu religionis ad statū epalē·g nō licz ecōuerso de statu epali redire ad statū religionis ℣ ℔·nichil in opib⁹ gre oz ee ociosū·sz ille q est semel in epm osecrat⁹ ꝓpetuo retinet epalē ptātem ofendi ordines et alia huīoi faciēdi q ad epale officiū ptinēt q qdē ptas ociosa remanē vi in eo qui curā epalē dimittit·g vi qꝫ eps non possit curā epalē dimittē·et ad religionē trāsire ℣ Sz ō nll⁹ cogit̄ ad id qꝫ est ꝟm se illicitū· sz illi q petūt cessionē a cura epali ad cedendū opellunt̄ ut pz exit̄ ō renūciacōe ca·quidē·g vi qꝫ deserē curā epalē nō sit illicitū ℣ ñ dō·qꝫ pfectio epalis stat⁹ ī hoc obstat qꝫ aliquis ex diuīa dilecōe se obligat ad hoc qꝫ saluti ꝓxīoꝝ insistat· et ideo tamdiu obligat̄ ad hoc qꝫ curā pastoralē retineat q̄diu ꝑt subditis sibi omiss⁹ pfice ad salutē ḡz qdē negligē nō oz·neqz ꝓpt diuīe otēplacōis quietē cū ap⁹ ꝓpt nctatē subditoꝝ eciā a otēplacōe fuge vite se differri patient̄ tolleret·ꝟm i⁰ ad philippen·j·ecce qd eligā ignoro·coartor enī a duobꝫ desideriū hns dissolui et ee cū xpo mlto magis melius est·pmanē autē in carne necē est ꝓpt vos et hoc ofidēs scio qꝫ manebo neqz ꝓpt quecūqz adusa vitāda uł lucra oqrenda·qa sic ō ioh⁹·x°·bon⁹ pastor aiaz suā ponit ꝑ ouib⁹ suis ℣ ℔ tingit tñ qñqz qꝫ eps impedit̄ ꝓcurare subditoꝝ salutē multipl'r· qñqz quidē ꝓpt defectū ꝓpm·uł oscie sic si sit homicida·uel simoniacus·uel eciam corporis·puta si sit senex·uł infirm⁹·uł eciam scientie que eciam sufficiat ad curā regimis·uł ecia irregl'aritatis· puta si sit bigam⁹·qñz autē ꝓpt defectū subditoꝝ ī qbꝫ nō ꝑt pfice·vñ gg⁹ dic ī·ij°·dya·pastro·ibi eqnimit̄ portandi sūt mali ubi inueniunt̄ aliqui q adiuuent̄ boni·ubi autē oino fruct⁹ de bonis deest fit aliqñ de mal' labor supuacu⁹·vñ sepe agit̄ in aīo pfectoꝝ qꝫ cū labore suo sine fructu ee ostenderāt in loco alio ad labore cū fructu migrāt; qñz autē otingit ex pte alioꝝ·puta cū de ꝑlacōe alcui⁹ graue scandalū suscitat̄·nā ut ap⁹ dic·j·ad cor· xmj·si esta scādaliset frez meū nō māducabo carnes in eternū dū tñ scandalū non oriat̄ ex malicia aliqꝫ volenciū fidem aut iusticiā eccl'ie oculcare· propter huīoi enī scandalū nō est cura pastoralis

dimittenda · ꝟm 10 math̄ · xv° · sinite illos scilicz q̄ scādalizabanť de vitate doctne xp̄i · ceci sūt et duces cecoꝝ · oportz tñ qꝫ sic̄ curā regimis assūit aliqs p̄ pudēciā supiorꝭ plati · ita eciā p ei⁹ auc̄tez ex causis p̄dc̄tis debat susceptā · vñ exť ȯ renūcciacōe dic̄ innocēci⁹ cci⁹ si pēnas hās q̄bꝫ satagas ī solicitudinē auolare · ita tñ astricte sūt nexibꝫ p̄ceptoꝝ ut libeꝝ nō habeas absq̄ nr̄a p̄missione volatū · ſ soli enī pape licz dispensare in voto ꝑpetuo q̄ q̄s se ad curā subditorū astrinxit epatū susc̄ipiēs ? ℟ d · j · g̃ dō · qꝫ pfectō religiosoꝝ ⁊ eꝑoꝝ ꝟm diūsa attēdiť · nā ad pfectōm religionis ptinet studiū qꝫ q̄s adhibet ad ꝑp̄am salutē · ad pfectōm autē epal̄ stat⁹ ptinet adhibē studiū ad p̄ximoꝝ salutē · et ideo q̄diu p̄t ee aliq̄s utilis p̄ximoꝝ saluti retrocedēt · si ad statū religionis vellet trāsire ut solū sue saluti insistēt q̄ se obligauit ad hoc qꝫ nō solū suā salutē · ſz eciā alioꝝ p̄curaret · vñ innocencius terci⁹ dic̄ in decretali p̄dc̄ta · qꝫ facili⁹ indulgeť ut monach⁹ ad p̄sulatū ascēdat q̄ꝫ p̄sul ad monachatū descēdat · ſz si salutē alioꝝ p̄curare nō possit cōueniēs ē ut sue saluti intēdat ? ℟ d · ij · dō · qꝫ ꝑp̄ nullū impedimentū ȯz hō p̄rmittť studiū sue salutis qꝫ ptinz ad religionis statū · p̄t ee autē aliq̄ impedimento p̄curāde salutis aliene · et ideo monach⁹ p̄t ad statū epat⁹ assumi · in q̄ eciā sue salutis curā agē p̄t · p̄t eꝑs si impedimentū aliene salutis p̄curāde intueniat ad religionē trāsire · ⁊ impedimentū cessāte p̄t iterato ad epatū assumi · puta p correctōm subditoꝝ · uł p sedacōez scādali · uł p curacōez infirmitatis aut depulsa ignorācia p̄ instructōm sufficiente · uł eciā si symoniace sit p̄mot⁹ eo ignorāte si se ad regularem vitā epatu dimisso trāstulerit potit iterato ad aliū epatū promoueri · si vero aliq̄s ꝑp̄ culpā sit ab epatu depos⁹ et in monastriū detrus⁹ ad pnīaz p agendā nō p̄t ꝛ̄ato ad epatū reuocari · vñ ȯ · vij · q · ij · p̄cipit scā sinod⁹ ut q̄cūqꝫ de pōtificali dignitate ad monachoꝝ vitā et pñie descēderit locū nequaq̄ ad pōtificatū resurgat ℟ d · nj · dd · qꝫ eciā in rebꝫ nāl̄ibꝫ ꝑp̄ impedimentū supueniēs potēcia remanet absq̄ actu · sic̄ ꝑp̄ infirmitatē ocl̄i cessat act⁹ visionis · et ita eciā nō est incōueniēs si ꝑp̄ extius impedimentū supueniēs p̄tas epal̄ remācat absq̄ ℟ d · v · sic p̄cedit · vł qꝫ non liceat eꝑo actu ꝑp̄ aliq̄ꝫ p̄secucōz tp̄alē corpal̄r deserē gregē sibi omissū · dic̄ enī dñs iobis · x° · qꝫ ille est mercenari⁹ et nō vē pastor q̄ vidit lupū venientē et dimittit oues ⁊ fugit · dic̄ aūt aug⁹ ī omel̄ · qꝫ lup⁹ sup oues vēit cū q̄libz iniuse⁹ ⁊ raptoꝝ fideles q̄sq̄ atq̄ humiles opp̄imit · si g̃ ꝑp̄ p̄secucōm ac⁹ tyrānī eꝑs gregē sibi omissū corpalit̄ deserat vł qꝫ sit mercēnari⁹ et nō pastor ℣ · p̄ú · v° · ȯ · fili si spondōis pro amico tuo defixisti apud extraneū manū tuā · et postea subdit · discurre festina suscita amicū tuū qꝫ expo · greg⁹ in pasto · dic̄ · spōdē ꝑ amico est aīam alienā in piculo sue ꝺ̄sacōnis accipe · q̄squis autē ad viuendū alijs in exemplū ꝓponitur nō solū ut ipe vigilet · ſz eciā ut amicū

suscitet ammoueť · ſz hoc nō p̄t facē si corpalit̄ deserat gregē · g̃ vł qꝫ eꝑs nō debeat causa p̄secucōis corpalit̄ suū gregē deserē ℣ · ad pfectōem epalis stat⁹ ptinet qꝫ p̄ximis curā intēdat · ſz nō licz ei q̄ est statū p̄fessionis p̄fess⁹ ut oīno debat ea q̄ sūt pfectōis · g̃ vł qꝫ nō liceat eꝑo se corpl̄r subtrahē ab execucōe sui officij nisi forte ut opibꝫ pfectōis in monastrio vacet Sed ꝺ̄ est qꝫ apl̄is q̄ꝫ succes⁹sores sūt epi mādauit dñs math̄ · x° · si vos p̄secuti fuerint in vna ciuitate fugite in aliam ℟ ñ dō · qꝫ in q̄libet obligacōe p̄cipue attēdi debet obligacōis finis · obligāt aūt se epi ad exeq̄dū pastorale officiū p̄p̄ subditoꝝ salutē · et ideo vbi subditoꝝ sal⁹ exigit p̄sone pastoris p̄nciā nō ȯz pastor p̄sonal̄r suū gregē deserē · neq̄ p̄p̄ aliq̄ꝫ ꝺmodū tē pale · neq̄ eciā p̄p̄ aliq̄ꝫ p̄sonale picl̄m iminēs cū bon⁹ pastor aīaz suā ponē teneať pro ouibꝫ suis · si vero subditoꝝ saluti possit sufficienť in absencia pastoris p aliū p̄uidi tūc licz pastori · uł p̄p̄ aliq̄ꝫ ꝺmodū eccl̄ie · uł p̄p̄ p̄sone p̄iculū totl̄r gregem deserē · vñ aug⁹ dic̄ in epa ad honoratū · fugiāt de ciuitate in ciuitatē hui xp̄i q̄ñ eoꝝ q̄sq̄ spēalit̄ a p̄secutoribꝫ q̄rit̄ ut ab alijs q̄ nō ita q̄runť nō deserať eccl̄ia · cū autē oīm est oñe picl̄m hij q̄ alijs indigēt nō deseranť ab hjs quibꝫ indigent · si enī p̄niciosū ē nautā in trāquillitate nauē deserē q̄to magis ī fluctibꝫ · ut dic̄ nicola⁹ papa · ⁊ habeť · vij q · ij · ℟ d · j · g̃ dō · qꝫ ille tāq̄ mercēnari⁹ fugit q̄ ꝺmodū tp̄ale · uł eciā salutē corpalē spūali saluti p̄ximoꝝ p̄ponit · vñ greg⁹ dic̄ in omel̄ · stare in picl̄o ouiū nō p̄t q̄ in eo qꝫ oubꝫ p̄est nō oues dilīgit · ſz lucz ērenū q̄rit · et ideo opponē se ꝺ̄ p̄iculū trepidat nc hoc qꝺ̄ diligit amittat · ille autē q̄ ad euitandū picl̄m recedit absq̄ dēmento gregis nō tāq̄ mercēnari⁹ fugit ℟ d · ij · dō · qꝫ ille q̄ spōdet p aliq̄ si p se implē nō possit sufficit ut p aliū impleat · vñ p̄lat⁹ si hz impedimētū p̄p̄ qꝺ̄ nō possit p̄sonalit̄ curē subditoꝝ intendē sue spōsioni satisfacit si p aliū p̄uideat ℟ d · nj · dō · qꝫ ille qui ad epatū assumit̄ assumit statū pfectōis ꝟm aliq̄ꝫ pfectōis gen⁹ a q̄ si impediať ad aliud gen⁹ pfectionis nō teneť ut scz ncē sit eū ad statū religiōis trāsire · inmiet tñ sibi ncās ut aīm retineat intēdendi p̄xīoꝝ saluti · si oportūitas assit ⁊ ncās re ℟ d · vj · sic p̄cd̄ · vł qꝫ eꝑo nō liceat q̄urat aliq̄ꝺ p̄m possidē · dñs enī dic̄ math̄ · xix° · si vis pfect⁹ ee vade et vēde oīa q̄ habes ⁊ da pauꝑibꝫ · et veni et sequere me · ex q̄ vł qꝫ volūtaria pauptas ad pfectōem req̄rať · ſz epi assumunť ad statū pfectōis · g̃ vł qꝫ nō liceat eis p̄riū possidē ℣ · epi in eccl̄ia tenēt locū apl̄oꝝ · ut dicit glosa luc̄ · x° · ſz apl̄is dñs p̄cepit ut nichil p̄riū possideret · ꝟm 10 math̄ · x° · nolite possidē argentum neq̄ auꝝ · neq̄ pecuniā in sonis vr̄is · vñ et petr⁹ ꝑ se et ꝑ alios apl̄is dic̄ · ecce nos relinq̄m⁹ oīa ⁊ secuti sum⁹ te · math̄ · xix° · g̃ videť qꝫ epi teneanť ad huiꝰoi mādati obbuanciā ut nichil p̄p̄m possideāt ℣ · ieꝰ dic̄ ad nepocianū · cleros grece latīe sors appellať p̄p̄ qꝺ̄ clerici dicunť q̄a de sorte dñi sunt ·

uł ꝙa ipe dñs sors idest ps clericoꝝ ẽ. ꝙ autẽ dñm possidet nichil extra deũ habẽ pt. si aũt auꝝ. si argentũ. si possessiones. si variã suppellectilẽ habz cũ istis pribꝫ nõ dignaẽ dñs fieri ps eiꝰ. g vł qꝫ nõ solũ epi. sz eciã clici debeãt ꝓpo caré Sz õ est qꝫ .xij. q. j. eps de rebꝫ ꝓpis. uł acqsitis. uel qdqz de ꝓpo habz hẽdibꝫ suis dẽlinquat ℟. ñ dꝫ. qꝫ ad ea ꝙ sũt sup erogacõis nll's teneẽ nisi se spẽaliẽ ad ꝺ voto astrigat. vñ augꝰ diẽ in epła ad paulinũ et armẽtariũ. ꝙa iã vouisti iã te obstrinxisti aliud tibi facẽ nõ licz, pus qz eẽs voti reꝰ libeꝝ fuit eo qꝫ eẽs inferioꝝ manifestũ est autẽ qꝫ viuẽ absqz ꝓpo superogacõis est. nõ enĩ cadit sub ꝓcepto. sz sb cõsilio. vnde math. xixº. cũ dixisset dñs adolescẽti. si vis ad vitã ingdi sua mãdata. postea supadꝺẽdo subdidit. si vis pfectꝰ eẽ vade ꝛ vẽde oĩa que habes et da paupibꝫ. nõ autẽ epi in sua ordinacõe ad hoc se obligãt ut absqz ꝓpo viuãt. nec eciã viuẽ absqz ꝓpo ex nctate reqrit ad pastorale officiũ ad qꝺ se obligãt. ꝛ ideo nõ teneneẽ epi ad hº qꝫ sine ꝓpo viuãt ℟. ꝺ. j. g ꝺꝫ. qꝫ sic ꝟhabitũ est pfectio xpiane vite nõ ꝟsistit eencialiẽ in uolũtaria pauptatẽ. sz volũtaria pauptas instrumentaliẽ opaẽ ad pfectõꝝ vite. sz nõ oportz qꝫ vbi est maiꝛ pauptas ibi sit maiꝛ pfectõ qñymmo pẽ eẽ sũma pfectõ cũ magna opulẽcia. nã abrahã cui dictũ est gen. xvijº. ambula cor̃ me et esto pfectꝰ legitur fuisse diues ℟. ij. ꝺꝫ. qꝫ ꝟba illa dñi epłr pñt intelligi. vnº mistice. ut nõ possideamꝰ. neqz aurũ. neqz argentũ idest ꝓdicatoꝛes nõ inuitantur pncipłr sapiẽcie et eloqẽcie tpali ut ideꝰ exponit. aliº sic augꝰ exponit i liº de ꝟsensu euãgelistaꝝ. ut intelligaẽ hº dñm nõ ꝓcipiẽꝺo. sz magis pmittẽꝺo dixisse. pmisit enĩ eis ut absqz auro ꝛ argẽto ꝛ alijs sũptibꝫ ad ꝓdicandũ iret acceptã sũptꝰ vite ab hys qbꝫ ꝓdicabãt. vñ ꝟbdit dignꝰ ẽ enĩ operi ꝰ cibo suo. ita tñ qꝫ si aliqs ꝓpis sũptibus vtẽtur in ꝓdicacõne euãgelij ad superogacõm ptinet. sicut paulꝰ de seipo. diẽ. j. ad cor̃. ixº ꝛ x. ꝺeio ꝰ bm qꝫ ꝟsoꝰ exponit ut intelligaẽ illa dñm ꝓcepisse discipłis qꝫtũ ad illã missionem q̃ mittebanẽ ad ꝓdicandũ iudeis. ut p hº nõ exercerenẽ ad ostendũ de vtute ipi ꝰ ꝙ eis absqz sũptibꝫ puꝺẽt ex q̃ tñ nõ obligabanẽ epi. uł successoꝛes eoꝝ ut absqz ꝓpis sũptibꝫ euãgeliũ ꝓdicarẽt. nã ꝛ de paulo legi. ij. ad cor̃. xjº qꝫ ab alijs ecclesijs scipendiũ accipiebat ad ꝓdicãꝺũ chorinthęis. et sic pz qꝫ aliqꝺ possidebat ab alijs sibi missũ. sz cultũ aũt vł diẽ qꝫ tot sci pontifices. sic athanasiº ambrosiº augº illa ꝓcepta trãsgressi fuissent si ad ea ꝟuanda se credent obligari ℟. ꝺ. nj. ꝺꝫ. qꝫ ois ps est mior toto. ille g cũ deo alias ptes habz cuiº studiũ diminuiẽ ẽca ea q̃ sũt dei dũ intẽdit hys q̃ sũt mũꝺi. sic aũt nõ dñt nec epi nec clici ꝓm possideꝺ. ut dũ curãt ꝓpa defectũ faciant in hys que pertinent ad cultum diuinum

Ad. vij. sic ꝓdiẽ. vł qꝫ epi mortaliẽ peccent si bona ecciastica q̃ pcurãt paupibꝫ nõ largianẽ. diẽ enĩ ambrº expo. ꝺo luẽ. xijº. hois cuius ꝺam diuitis vbes fructꝰ ager attulit. nemo ꝓm

(scd rumpunt
diuitis
colligere am
plius)

dicat qꝺ est ꝺne plº q̃ sufficiat sũptui violenẽ est obtentũ ꝛ postea subdit neqz minº est ẽminis habẽti tollẽ q̃ cũ possis et habũdas denegare indigẽtibꝫ. sz violenẽ tollẽ alienũ ẽ pcm mortale. g epi mortaliẽ peccãt si ea q̃ eis supsũt paupibꝫ nõ largianẽ ℟. sup iº ysaie. nj. rapĩa paupm ĩ domo vr̃a. diẽ glo. ierõi. qꝫ bona ecciastica sũt paupũ. sz q̃ũqz id qꝺ est aliº sibi rebuat a alijs dat peccat mortaliẽ et teneẽ ad restitucõm. g si epi bona ecclesiastica q̃ eis supfluũt sibi retineãt. uł ꝟsãguineis. uł amicis largianẽ vł qꝫ teneanẽ ad restitucõꝝ ℟. mł to magis aliqs pt de rbꝫ ecẽie ea q̃ sibi sũt necia accipe q̃ supflua ꝛgregare. sic ieroꝰ dicit in epła ad damasũ papã. clericos illos ꝺuenit sti pẽdijs ecclie sustẽtari qbus pentũ et ꝓpinqz bona nlla suffraganẽ. ꝙ autẽ bonis pentũ et opibꝫ ꝓpis sustẽtari possint si qꝺ paupm est accipiũt sacłegiũ ꝺmittũt et incurrũt. vñ et apº. j. ad thy. v. si qs fidelis habz viduas submistrat illis. ꝛ nõ graueẽ ecciа ut hys q̃ vere vidue sũt sufficiat. g multo magis epi mortaliẽ peccãt ea q̃ eis supfluũt de bonis ecciasticis paupibꝫ nõ largianẽ Sed õ est qꝫ plures epi ea q̃ supsũt nõ largiunẽ paupibꝫ. sz expendẽ videnẽ laudabłr ad ꝛꝺitº ecẽie ampliãdos ℟. ñ ꝺꝫ. qꝫ aliẽ est ꝺꝫ. de ꝓpis bonis q̃ epi possiꝺẽ possũt. et de bonis ecciasticis. nam ꝓpꝛ bonꝛ vñ dñiũ hñt. vñ ex ipa rei ꝺicõe nõ obliganẽ ut ea aliꝭ ꝛferãt. sz possũt ea. uł sibi retinere. vł eciã aliꝭ plibitũ elargiri. pñt. ñ in eoꝝ dispẽsacõe peccare. vł ꝓpẽ inordinacõm affectº per quã otigit vł qꝫ sibi plura ꝛferũt q̃ oporteat. vł aliꝭ eciã nõ subueniãt bm qꝫ reqrit debitũ caritatis. nõ tamẽ teneneẽ ad restitucõm. ꝺa huiꝰi res sunt eiº dñio deputate. sz ecciasticoꝝ bonoꝝ sũt dispensatoꝛes. vł ꝓcuratoꝛes. diẽ enĩ augº ad bonifaciũ. si ꝑmatũ possidemº bonũ qꝺ nob sufficiat nõ illa bona nr̃a sũt. sz illoꝝ q̃ꝝ ꝓcuracõm gerimº nõ ꝓpetatẽ nob vsurpacõe dãpnabili vẽdicemº ad dispensatoꝛẽ aũt reqrit bona fides. b. iº ad cor̃. mj. hic iã q̃rit inẽ dispensatoꝛes ut fidelis ꝙs inueniaẽ. sũt bona ecciastica nõ solũ in vsº paupm. sed eciã ad cultũ diuinũ ꝛ nctatẽ mistroꝝ expendenda. vñ ꝺ. xij. q. ij. de redditibꝫ ecẽie. vł oblacõne fideliũ solẽ epo ex hys vna portio emittiẽ, duc ecclesiasticis fabricis et erogacõne paupm ꝓfuce a pspitõ a periculo sui ordinis mistreneẽ, vltima clericis pro singuloꝝ meritis diuidaẽ. si g distincta sint bona q̃ dñt ĩ vsũ epi cedẽ ab hys q̃ sũt paupibus et mistris et cultui ecẽie erogãda. et si aliqꝺ sibi ꝛtinuerit epus de hys q̃ sũt paupibꝫ erogãda. vł in vsũ mistroꝝ a in cultũ diuinũ expendẽda. nõ est dubiũ qꝫ oẽ fidẽ dispensacõis agit et mortaliẽ peccat et ad restitucõem teneẽ. de hys autẽ q̃ sũt spẽaliẽ suo vsui deputata. vł ee eaꝺẽ racio q̃ ẽ de ꝓpis bonis. ut sez ꝓpẽ immoꝺatũ affectũ et vsũ peccet quiꝺẽ si immoꝺata sibi retineat et aliꝭ nõ subueniat sic reqrit debitũ caritatis. si vero non sint ꝓdicta bona distincta sed eoꝝ distribucõ fideꝰ eius cõmittiẽ. et siquiꝺẽ in modico defficiat. uel

supabūdat pt̄ h⁹ fieri absq; bone fidei detmento· ꝙa nō pt̄ hō in talib⁹ pūctualiter accipe id ꝙ fieri oportz· si vero sit mlt⁹ excess⁹ non pt̄ late· vñ vī bone fidei repugnare· et ideo nō ē absq; pcto mortali· ꝺ̄ enī math· xxv· ꝙ si dixerit malus bu⁹ in corde suo· morā facit dñs me⁹ venire ꝙ pt̄inet ad diuī iudicij cōtemptū et cepit pcutere buos suos ꝙ pt̄inz ad supbiā· māducet autē et bibat cū ebriob ꝙ pt̄inet ad luxuriā veniāt dñs biui illi⁹ in die q̄ nō sperat· ⁊ diuidet eū scz a societate bonoz· ⁊ pt̄e ei⁹ ponet cū ypocritis scz ī inferno ℣ Ad· j· ꝺ̄· ꝙ verbū id ambro· nō solū est refendū ad dispensacōm rez eccl̄asticaz· sz q̄ucūq; bonoz ex qbꝫ teneāt alīqs debito caritatis puidē ncītatez paciētib⁹· nō autē pt̄ determinari qñ sit ista ncītas q̄ ad pcīm mortale obliget· sic nec certa pticularia q̄ in hūanis actib⁹ ossidanē· q̄z enī determiacio relinquit hūane prudēcie ℣ Ad· ij· ꝺ̄· ꝙ bona eccl̄az nō sūt solū ex pendēda ī vs⁹ paupm· sz eciā in alios vs⁹ ut dcīm est· et si de eo ꝙ vsui epi· ul̄ acui⁹ clici est deputatū velit aliqs sibi sbtrahē ⁊ ossāguineis ul̄ alijs dare nō peccat dūmō id faciat modate idest ut nō indigeāt· nō autē ut diciores inde fiāt· vñ amb⁹· dic̄ in li· de offi· ē approbāda libras ut pxios semis tui nec despicias si egē ognoscas· nō tñ ut illi diciores fieri velint ex eo ꝙ tu potes offerre in opib⁹ ℣ Ad· nj· ꝺ̄· ꝙ nō oīa bona eccl̄az sūt paupibus largiēda nisi forte in articlo ncītatis in quo eciā p redēpcōne captiuoz et alijs ncītatib⁹ paupm vasa cultui diuīo dicata distrahunt· ut ambrosi⁹ dic̄· et ī tali ncītate peccaret cleric⁹ si vellet de reb⁹ eccl̄ie viuē dūmō habēt pr̄imonialia bona de qbꝫ viuē possit ℣ Ad· mj· ꝺ̄· ꝙ bona eccl̄iaz vsib⁹ pauperū debuīre debēt· et ideo si qs ncītate nō īminēte puidēdi paupib⁹ de hys q̄ supfluūt ex puentib⁹ eccl̄ie possessiones emat· ul̄ in thezauro reponat ī fut̄m utilitati eccl̄ie ⁊ ncītatib⁹ paupm laudabiliē facit· si vero ncītas īmineat paupib⁹ erogandi supflua cura ⁊ et inordīata ut aliqs ī fut̄m obuet ꝙ dñs math· vj· dicens· nolite sollicīti esse in crastinū ℣ Ad· vnj· sic pced̄· vī ꝙ religiosi q̄ pmouent̄ ī eos nō teneant̄ ad obbuācias regl̄ares· ꝺ̄ enim· xvnj· q· j· ꝙ monachū canonica electō a iugo regl̄e monastice pfessionis absoluit et sac̄ ordinacō de monacho epm facit· sz obbuācie regulares pt̄inent ad iugū regl̄e· g̃ religiosi q̄ in epos assumunt̄ nō teneāt̄ ad obbuācias regl̄ares ℣ Ꝺ̄· ille q̄ ab inferiori ad supiorē gradū ascēdit nō vī teneri ad ea q̄ sūt inferioris g̃dus· ut sup̄ dcīm est ꝙ religios⁹ nō teneāt̄ ad obbuāda vota q̄ in seculo fec̄· sz r̄ligios⁹ q̄ assumit̄ ad epatū ascēdit ad aliqꝺ mai⁹ ut habitū est· g̃ vī ꝙ nō obligēt̄ eps ad ea q̄ tenebat̄ obbuare ī statu religionis ℣ Ꝺ̄· maxie religiosi obligari vident̄ ad obediēciam et ad hoc ꝙ sine ꝓpo viuāt· sz r̄ligiosi q̄ assumunt̄ ad epatū nō tenent̄ obedire pl̄atis suaz religionū· ꝙa sūt eis superiores nec eciā vident̄ teneri ad pauptatē· ꝙa sic̄ ī decreto sup̄ inducto ꝺ̄· ꝙ sacra ordinacō de monacho epm fac̄· velud legittim⁹ heres paternā sibi hēditatē iure vēdicādi ptātem hēat· interdū eciā occō eis testamēta ofic̄· g̃ mlto mi⁹ teneant̄ ad alias obbuacōes regl̄ares ℣ Sed ctra est ꝙ ꝺ̄ in decretis· xvj· q· j· de monachis diu morātib⁹ ī monasteīs si postea ad clicatos ordines puenerit statuim⁹ nō debē eos a pozi ꝓposito discedere ℣ Rñ ꝺ̄· ꝙ sic̄ sup̄ dictū est stat⁹ religionis ad pfectōz ptinz ꝙsi quedā via inpfectōm tēdendi· stat⁹ aūt epalis ad pfectōz ptinet tāq; qꝺā pfectōis magisteriū· vñ stat⁹ religionis opat̄ ad statū epalē sic̄ disciplina ad magisteriū et dispositō ad pfectōz· dispositō aūt nō tollit̄ pfectōe aduenīēte nisi forte q̄tū ad id in q̄ pfectōi repugnat· q̄tū autē ad id ꝙ pfectōi ogruit magis ofirmat̄· sic̄ discipl⁹ cū ad magisteriū puenerit nō ogruit ꝙ sit auditor ogruit tñ sibi ꝙ legat et meditet̄ eciam magis q̄ ante· sic g̃ ꝺ̄ est ꝙ si q̄ sūt in regl̄aribꝫ obbuācijs q̄ nō impediāt pōtificale officiū· sz magis valeāt ad pfectōis custodiam· sic̄ est otinēcia pauptas et alia huīoi ad hūc remanēt r̄ligios⁹ eciā fact⁹ eps obligat⁹ et p oñs ad portandū hītū sue religiōis q̄ est huīoi obligacōis signū· si q̄ vero sūt in obbuācijs regl̄aribꝫ q̄ officō pōtificali repugnāt· sic̄ est solitudo silenciū ⁊ ꝙque abstinēcie· ul̄ vigilie gues ex qbꝫ impotēs corpe reddēt̄ ad exeq̄dū pōtificabile officiū ad huīoi obbuanda nō teneāt̄· in alijs pt̄ dispensacōe vti bm ꝙ req̄rit ncītas psōe· ul̄ officij· uel odicō hoīm cū qbꝫ viuit p moꝺ eciā q̄ plati religionū in talib⁹ secū dispensāt ℣ Ad· j· g̃ ꝺ̄· ꝙ ille q̄ fit de monacho eps absoluit̄ a iugo mōastice pfessionis nō q̄tū ad oīa· sz q̄tū ad illa q̄ officō pōtificali repugnāt ut dictū est ℣ Ad· ij· ꝺ̄· ꝙ vota secl̄aris vite se hñt ad vota religiōis· sic̄ pticl̄are ad vl̄e ut shītum ē· sz vota r̄ligionis se hñt ad pōtificalē dignitatē· sicut dispositō ad perfectōz· pt̄inē autē supfluit hīto vl̄i· sz dispositō ad huc nec̄ia est pfectōe obtēta ℣ Ad· nj· ꝺ̄· ꝙ h⁹ est p acēns ꝙ epi religiosi obedire pl̄atis suaz religionū nō teneāt̄· ꝙa si sibi subditi cē deficiūt· sic̄ et ipi prelati religionū· manet tñ ad huc obligacō voti vtualiē· ita scz ꝙ si eis legittīe aliqs pficiat̄ obedire teneant̄ inq̄tum tenent̄ obedire statutis regule per modum predictum· ⁊ suis superioribꝫ si qs hñt ꝓpm autē nullo⁹ hre pt̄· nō enī paternā hēditatē vēdicant q̄si ꝓpam· sz q̄si eccl̄ie debitā· vñ ibidē subdit̄ ꝙ postq̄ eps ordinat̄ ad altare ad ꝙ sc̄ificat̄ ꝙ acquirē potuit r̄stituat· testamētū aūt nll⁹ facē pt̄· ꝙa sola ei dispēsacō omittit̄ rez eccl̄asticaz q̄ morte finit̄ ex q̄ incipit testamentū valē· ut ap⁹ dic̄ ad heb· ix· si tñ ex occōne pape testamentū faciat nō intelligit̄ ex ꝓpo facē testamentū· sed apl̄ica aūctē intelligit̄ ee apl̄ica pt̄as sue dispensacōnis ut ei⁹ dispensacō possit valē p⁹

Cinde ossidandū est de hys q̄ // morte pt̄inēt ad statū religionis Circa qꝺ occurrit quadruplex ossidacio Quaz pma est de hys in qbꝫ pncipl⁹ cōsistit religiōis stat⁹ Scōa de hys q̄ r̄ligiosis licite ouenire pñt Tercia de distinccōe r̄ligionū Qrta

de religiõis ingressu Circa .j. q̃runt .x. Prio vtr religiosor stat⁹ sit pfect⁹ Scõ vtr religiosi teneant ad oĩa ꝺsilia Tertiõ vtr pauptas volũtaria req̃rat ad religionẽ Quarto vtr req̃ratur obedięcia Quinto vtr req̃rat obedięcia Sexto vtr req̃rat q̃ h cadãt sub voto Septimo de sufficięcia horr votorr Octauo de compacõe eorum adinuicẽ Nono vtr religiosus semper mortaliter peccat qñ transgrediẽ statutũ sue regle Decimo vtrũ cętis pibꝰ ĩ eodẽ gñe pcti plꝰ peccet religiosꝰ q̃ secu:

Ad .j. sic pceꝺ. vi q̃ religio nõ importt laris statũ pfectionis .id enĩ q̃ est de nctate salutis nõ vi ad statũ pfectionis ptinẽ. sz religio est de nctate salutis. ꝺa p eã vni vero ꝺeo religam. sic̃ augꝰ diĉ in li de vera religione. ul religio ꝺ ex eo q̃ deũ releginꝰ q̃ amiseramꝰ negligẽtes. ut augꝰ diĉ in .x. de ci. dei. g vi q̃ religio nõ noĩet pfectionis statũ ꝯ. religio scom tulũ est q̃ nate diuine cultũ et cerimoniã ꝺeo affert. sz afferre ꝺeo cultũ ⁊ cerimoniã magis vi pertinẽ ad misteria sacrorr ordinũ q̃ ad diusitatẽ statuũ ut ex ꝺctis pz. g vi q̃ religio nõ noĩet pfectionis statũ ꝯ. stat⁹ pfectionis diuiditr ꝺ statũ incipiencium et pficiencium. sz ecia in religione sũt ꝺqui incipiẽtes et aliq̃ pficiẽtes. g religio nõ noĩat pfectionis statũ ꝯ. religio vi ee pñie loc⁹. ꝺ enĩ ĩ decretis. vij. q. j. pcipit scta synodꝰ ut q̃cũq̃ de pontificali ꝺignitate ad monachorr vitã et pñie descẽderit locũ nũq̃ ad pontificatũ resurgat. sz loc⁹ pñie opponitr statui pfectionis. vñ ꝺpꝰ in .vj. ca. ce. ie. ponit penitentes ĩ infimo loco scz int purgãdos. g vi q̃ regio nõ sit stat⁹ pfectionis Sz ꝺ est q̃ in collacõibꝰ patrr ꝺicit abbas moyses de religiosꝰ loq̃s ieuniorr mediã vigilias. labores. corpis. nuditatẽ. leccõm cetasq̃ vtutes debẽ nos suscipe noũimꝰ. ut ad perfectionem caritatis istis g̃ꝺibꝰ possumꝰ ascẽꝺe. sz ea q̃ ad hũanos actꝰ ptinẽt ab intencõne finis spẽz nomẽ recipiũt. g religiosi ptinẽt ad statũ pfectionis. ꝺpꝰ ecia. vi. ca. ce. ie. ꝺicit. eos q̃ noiantr ꝺei famuli ex ꝺei puro seruicõ et famulatu vnri ad amabilẽ pfectionem Rñ ꝺ. q̃ ex supꝰ ꝺictis pz. id q̃ oñitr multis ouenit anthonomastice attribuitr ei cui p excellenciã ouenit. sic̃ nomẽ fortitudis vẽdicat sibi illa vtus q̃ ęca difficilima firmitatẽ animi buat et tpancie nomẽ vẽdicat sibi illa vt⁹ q̃ tpat maxias delectacões. religio autẽ ut supꝰ hitum ẽ. est q̃ꝺam vtus p quã aliq̃s ad ꝺei huiciũ et cultũ aliq̃ꝺ exhibet. ⁊ ꝺeo anthonomastice religiosi ꝺicuntr illi q̃ se totaliter mancipãt diuino huicõ q̃si holocaustũ ꝺeo affẽtes. vñ g̃g⁹ diĉ supꝰ exc. sũt quꝺã q̃ nichil sibimetipis rebuãt. sz sensũ lĩguã. vitã. atq̃ sꝫaz quã ceperũt oĩpotẽti ꝺeo immolãt. ĩ hoc aũt pfectõ hoĩs ꝺsistit q̃ totaliter ꝺeo inhęat sic̃ ex ꝺictis pz. et ꝺm hoc religio pfectionis statũ noĩat

Ad .j. g ꝺ. q̃ exhibẽ aliq̃ ad cultũ ꝺei ẽ ꝺe nctate salutis. sz q̃ aliq̃s se totaliter ⁊ sua ꝺiuino cultui ꝺeputet ad pfectionem ptinet

Ad .ij. ꝺ. q̃ sic̃ s ꝺcm est cũ ꝺe vtute religionis agẽtur ad religionẽ ptinẽt nõ solũ oblacões sacrificiorr ⁊ alia huĩoi q̃ sũt religioni propria. sz eciã actus oĩm virtutũ ꝺm q̃ referuntr ad ꝺei huiciũ et honorẽ efficiuntr actꝰ religionis. ⁊ ꝺm hoc si aliq̃s totã vitã suã diuino seruicõ ꝺeputet. tota vita sua ad religionẽ ptinebit. et ꝺ. hoc ex vita religiosa g̃m ducũt religiosi ꝺicuntr q̃ sũt in statu pfectionis

Ad .nj. ꝺ. q̃ sicut ꝺictũ est religio noĩat statũ pfectionis ex intencõe finis. vñ nõ oportet q̃ q̃cũq̃ est in religione iam sit pfectus. sz q̃ ad pfectionem tẽꝺat. vñ supꝰ .xix. si vis pfectus ee xc. ꝺicit origenes. q̃ ille q̃ mutauit p ꝺiuicias pauptatẽ ut fiat pfectus. nõ ĩ ipo tpe q̃ ẽꝺiderit bona sua paupibꝰ fiat oĩno pfectus. sz ex illa ꝺie incipiet speculacõ ꝺei adducẽ eum ad oĩes vtutes. et hoc mõ in religione nõ oĩes sũt pfecti. sz quꝺã incipiẽtes q̃ꝺã pficiẽtes

Ad .nj. ꝺ. q̃ religionis status p̃cipaliter est institutus ad pfectionem adipiscendã p quedã exercicia q̃bꝰ tolluntr impedimẽta pfecte caritatis. sublatis autẽ impedimentis pfecte caritatis multo magis excidunt occasiones pcti p q̃ totaliter tollit caritas. vñ cũ ad penitentẽ ptineat causas pctorr excidẽ ex oñti statꝰ religionis est ouenientissimꝰ p̃nie locus. vñ ĩ ꝺctis xxxnj. q. ij. ca. amouẽ ꝺsulit cuꝺã q̃ vxorẽ occiderat ut poti⁹ monasteriũ ingrediat. q̃ ꝺicit ee melius et leuius q̃ pniaz publicã agat remanẽꝺo ĩ seculo

Ad .ij. sic pceꝺi. vi q̃ libet religiosꝰ teneat ad oĩa cõsilia. q̃cũq̃ enĩ pfitet statũ aliq̃z teneat ad ea q̃ illi statui ouenit. sz quilibz religiosꝰ pfitet statũ pfectionis. g q̃libet religiosꝰ tenet ad oĩa ꝺsilia q̃ ad pfectionis statũ ptinẽt ꝯ. gꝰ ꝺicit supꝰ exe. q̃ ille q̃ pñs secẽdum ꝺeserit et agit oĩa bona q̃ valet q̃si ĩã egipto ꝺelicto sacrificiũ p̃bet in hẽmo. sz ꝺeserẽ seculũ spealiter ptinet ad religiosos. g ecia eoz est agẽ oĩa bona q̃ valẽt. et ita vi q̃ libet eoz teneat ad oĩa ꝺsilia implẽꝺa ꝯ. si nõ req̃rit ad statũ pfectionis q̃ aliq̃s oĩa ꝺsilia impleat. sufficiens ee vi q̃ q̃ꝺã ꝺsilia impleat. sz hꝰ fm ẽ. quia mlti in secl̃ari vita exñtes aliq̃ ꝺsilia implẽt ut pz ꝺe hys qui ptinencia buãt. g vi q̃ libz religiosꝰ qui est in statu pfectionis teneat ad oĩa q̃ sũt pfectionis. huĩoi aũt sũt oĩa ꝺsilia Sed ꝺ ẽ. ad ea que sũt superogacõis nõ teneẽ aliq̃s nisi ex ꝑpa obligacõe. sz nõ q̃libet religiosꝰ obligat se ad oĩa. sz ad aliq̃ ꝺeterminata. q̃ꝺã ad h. quiꝺã ad illa. nõ g oĩes tenentr ad oĩa Rñ ꝺ. q̃ ad pfectionem q̃ꝺ aliquid ptinet ꝑticr. vno cẽncialiter. et sic sic̃ ꝺictũ est ad pfectionem ptinet pfecta obseruãcia p̃ceptorũ caritatis. alio ad pfectionem ptinet aliquid ꝺsequenter sic̃ illa q̃ ꝺsequuntr ex pfectione caritatis. puta q̃ aliquis maledicẽti bñdicat. et alia huĩoi impleat q̃ et si scom ꝑparacõem aliorr sint in ꝓcepto. ut scz impleantr qñ nctas requirit. tñ ex suphabũdancia caritatis pceꝺit q̃ ecia exẽ nctatẽ qñq̃ talia impleant

Ad .iij. ꝺ. q̃ ꝺcio ptinz aliquid ad pfectionem instrumentaliter ⁊ ꝺispositiue. sic̃ pauptas obedięcia. abstinẽcia. ⁊ alia huĩoi. ꝺictũ est autẽ q̃ ipa pfectio caritatis est finis status religionis. stat⁹ autẽ religiõis est q̃ꝺã ꝺisciplina. ul exercitiũ ad pfectionem pueniẽꝺi ad quã quidem aliqui puenire nituntur exercitijs ꝺiusis. sic̃ ecia

medic⁹ ad sanandū uti p̄t diuīsis medicamentis. manifestū est aūt qp illi qui opanē ad finē nō ex nctate cōuenit qp iā assecuti sint finē. sz requiriē qp p aliquā viā tendāt ad finē. et ideo ille q̄ statū religiōis assumit nō teneē habē pfectā caritatē. sz teneē ad hoc tendē et opaz dare ut habeat caritatē pfectā. ꝛ eadē rōe nō teneē ad h⁹ qp illa impleat q̄ pfeccōm caritatis cōsecunē. teneē autē ut ad ea implēda intēdat ō qđ facit otēpnens. vñ nō peccat si ea p̄mittat. sz si ea otēpnat. sil'r eciā nō tenetur ad oīa exercicia q̄bz ad pfeccōez pueniē. sz ad illa q̄ determinate sūt ei taxata bm regl'az q̄m pfess⁹ ē

Ad. j. g̃ dō. qp ille q̄ transit ad religionē nō p̄fiteē se ee pfectū. sz pfiteē se adhibē studiū ad pfeccōez oseq̄dam. sic eciā q̄ intrat scolas nō pfiteē se scientē. sz pfiteē se studentē ad sciaz acq̄rendā. vñ sic aug⁹ dic. vnj. de ci. dei. pittogoras noluit se sapientē p̄fiteri sz sapiēcie amatorē. et ideo religios⁹ nō est trāsgressor pfessionis si nō sit pfect⁹. sz solū si otēpnat ad pfeccōz tendē

Ad. ij. dō. qp sic diligē deū ex toto corde suo tenenē oēs. est aliq̄ tñ pfeccōis totalitas q̄ sine pcto p̄termitti nō p̄t. aliq̄ tñ q̄ sine pcto p̄termittiē. dū tñ desit otēpt⁹ ut sup̄ dictū est. ita eciā oēs tam religiosi q̄z seculares tenenē aliq̄liter facē quōdq̄ boni p̄t. oīb⁹ enī oīē ō ecc. ix. quōdq̄ p̄t man⁹ tua instā ter opare. est tñ aliq̄s mod⁹ hoc p̄ceptū implēdi q̄ pcīm vitaē. si sc̄z hō fc̄iat qđ p̄t bm qđ req̄rit odicō sui stat⁹ dūmō cōtempt⁹ nō assit agēdi meliorā. p quē anim⁹ firmaē ō spūalē pfectū

Ad. nj. dō. qp quedā osilia sūt q̄ si p̄termittenē tota vita hois implicareē negocijs secl'aribz. puta si q̄s haberet p̄m. uel mr̄ionio utet̄ur aut aliq̄d huīoi faceē qđ ptinet ad eēncialia vota r̄ligionis. et ideo ad oīa tl'ia osilia obtuāda religiosi tenenē. sūt autē q̄dā osilia de q̄busdā melioribz ptic'aribz actibz q̄ p̄termitti p̄nt absq̄ hoc qp vita hois sec'aribz actibus ꝛplicēē. vñ nō oportz qp ad oīa tl'ia r̄ligiosi teneāē

Ad. nj. sic p̄cō. vī qp pauptas nō req̄raē ad pfeccōm religionis. nō enī vī ad statū pfeccōis ptinē id⁹ qđ illicite fit. sz qp hō oīa sua reli quat vī ee illicitū. ap⁹ enī ad cor. vnj. dat formā fidelibz elemosinas faciēdi dicēs. si volūtas p̄mpta ē bm id⁹ qđ hē accepta ē. ita ut nccia r̄tineatis. ꝛ post subdit nō ut alijs sit remissio. vobis autē tribulacō. glo. idest pauptas. et sup id⁹. j. ad thy. vj. habētes aliměta et q̄bz tegamur. dic glo. et si nichil intulerim⁹ uel ablati sum⁹. nō tñ oīno abi cieda sūt h̄ tpalia. g̃ vī qp volūtaria pauptas nō req̄raē ad pfeccōm religionis

Ad. ij. dō. q̄cūq̄z se exponit pic'lo peccat. sz ille q̄ oīb⁹ suis relictis volūta riā pauptatē sectaē exponit se pic'lo eciā spūali. bm id⁹ p̄ū. xxx. ne forte egestate opuls⁹ furer et piurē nomen dei mei. ꝛ ecc. xxvij. ap̄t inopiam mł'ti pierūt. et eciā corpaliē. ō enī ecc. vij. sic p̄tegit sapia. sic p̄tegit ꝛ pecunia. et ps̄ dic in. mj. ecth. qp vī quedā pdicō ip̄i⁹ hois ee corruptō diui ciaz. q̄a ps̄ hō viuit. g̃ vī qp volūtaria pauptas nō req̄raē ad pfeccōm religiose vite

Ad. ij. dō. vltima pfeccō hois in btitudine osistit. sz diuīcie oferūt ad btitudiez. ō enī ecc. xxxj. bt⁹ est dines q̄ inuēt⁹ē sine ma cł'a. ꝛ ps̄ dic i. j. ecth. qp organice diuīcie debuīūt ad felicitatē. g̃ voluntaria pauptas nō req̄riē ad pfeccōm religionis

Ad. j. qđ stat⁹ epor est pfeccōr q̄z stat⁹ religionis. sz epi p̄nt p̄p̄m habē ut s̄hitū ē. g̃ et religiosi

Ad. j. dare elemosinā est op⁹ maxīe deo acceptū. ꝛ sic ēso⁹ dic. medicamentū qđ maxīe i p̄ñia opaē. sz pauptas excludit elemosinaz largicōm. g̃ vī qp pauptas ad pfeccōz religionis nō ptineat

Sz ō est qp gg⁹ dic. mj. mo. sūt nōnulli iustoz q̄ ad oph̄endendū culmē pfeccōis accīcti dū alcioza intius appetūt extius cūcta delinquūt. sed accingi ad cōprehēdendū culmē pfeccōis p̄p̄e ptinet ad religiosos ut dictū est. g̃ eis opetit ut p uolū tariā pauptatē cūcta extius delinquāt

Ad. j. dō. qp sic dictū est stat⁹ religionis est qđā exercitiū et disciplina p quā pueniē ad pfeccōem caritatis ad quod quidē neēm est qp aliqs affectū suū totł'r abstrahat a reb⁹ mūdanis. dic enī aug⁹ i. x. of. ad deū loqz. mi⁹ te amat q̄ tecū aliq̄d amat qđ nō p̄p̄ te amat. vñ i li. lxxxnj. q. dic aug⁹ qp nue mentū caritatis est īminuco cupiditatis. pfectio nł'a cupiditas. ex hoc aūt qp aquis res mūdanas possidet allicit ani⁹ ei⁹ ad eaz amorē. vñ aug⁹ dic in epa ad paulinū. et therasiā. qp erena diligunē arci⁹ adepta q̄z desiderata. nā vñ iuuenis ille tris tis discessit ido qa magnas diuīcias hēbat. aliud est enī velle incorpare q̄ desūt aliud iam incorpata diuellē. id enī velud exēnca repudianē. illud vero velud mēbz p̄scīdunē. ꝛ ēso⁹ dic sup math. qp ap posito diuiciaz maiorē accēdit flammā ꝛ vehemē cior fit cupido. et inde est qp ad perfeccōm caritatis acq̄rendā p̄mū fūdamentū est volūtaria pau ptas ut aliqs absq̄ p̄p̄o viuat dicēte dño math. xix. si vis pfect⁹ ee vade et vende oīa q̄ habes et da paupib⁹ et veni et seq̄re me

Ad. j. g̃ dō. qp sicut glosa ibidē subdit. nō ideo dic ap⁹ ut nob⁹ nō sit tribulacō idest pauptas q̄ melio eēt. sz infirmis ti met deficē q̄s ꝛ dare monet ut egestatē nō paciā tur. vñ sil'r eciā et glosa alia nō est intelligēda. qp nō liceat oīa tpalia abicere sz qp h⁹ nō ex nctate requiriē. vñ ꝛ amb⁹ dic i. j. de offi. fieri. dñs nō vult sc̄z ex nctate p̄cepti simul effūdi opes sz dispē sari. nisi forte ut helize⁹ boues suos occidit et pa uit paupes ex eo qp habuit ut nulla cura tenereē domestica

Ad. ij. dō. qp ille q̄ oīa sua dimittit p̄p̄ xp̄m nō exponit se pic'lo. neqz spūali. neqz cor pali. spūale enī pic'm ex pauptate p̄uenit qñ nō est volūtaria. q̄a ex affectu aggregādi pecunias q̄s paciunē illi q̄ inuolūtarie sūt paupes incidit hō i mł'ta pcta. bm id⁹. j. ad thy. vlē. q̄ volūt diui tes fieri incidūt in tēptacōz ꝛ laqueū dyaboli. iste autē affect⁹ deponiē ab hys q̄ volūtariā pauptatē sequnē. magis autē dñaē i hys q̄ diuīcias possidēt

clxxxvii

ut ex sup̃ dictis pz · corpale eciã piculũ nõ iminet illis q̃ intencõe seq̃di xp̃m oĩa sua relinquũt diuine puidẽcie se cõmittẽtes · vñ aug⁹ dic̃ in li⁹ de bmõe dñi in mõte · quẽtibꝫ regnũ dei et iusticiã ei⁹, nõ debz subesse sollicitudo ne nc̃cia desint ℣ Ad nj · dõ · qp mediũ vtutis bm pñm i · ij · eth̃ · accipiẽ bm rõm rectã nõ bm q̃titatẽ rei · ⁊ ideo quicq̃d pr fieri b rõz rectã nõ ẽ vicõsũ ex magtudie q̃titatis sz magis vtuosũ · esset autẽ pter rõz rc̃az si q̃s oĩa sua osumẽt p intp̃anciã · uł absq; vtilitate · ẽ autẽ bm rõm rectã qp aliq̃s diuicias abiciat ut otẽplacõni sapie vacet, qẽ eciã phi quidã legunt fecisse · dic̃ enĩ ieo⁹ in epa ad paulinũ · soc̃tes ille theban⁹ hõ⁹ quondã ditissim⁹ cũ ad philosophandũ athenas pgeret magnũ auri põd⁹ abiecit · nec putauit se posse sił diuicias et vtutes possidẽ · vñ mł̃to magis bm rõem rectã est · ut hõ oĩa sua reliquat ad hoc, qp xp̃m pfecte sequaẽ, vñ ieo⁹ dic̃ in epł̃a ad rusticũ monachũ · xp̃m nudũ nud⁹ sequere ℣ Ad · mj · dõ · qp duplex est bt̃itudo siue felicitas · vna quidẽ pfecta quã expectam⁹ ĩ fuc̃a vita · alia vo inpfecta bm q̃m aliq̃ dicunt ĩ hac vita bt̃i | vitæ aũt pñtis felicitas ẽ duplex · vna q̃dẽ bm vitã activã · alia quidẽ bm vitã otẽplativã · uẽz p pñm ĩ x̃ · eth̃ · ad felicitatẽ autẽ vite actie q̃ sistit in exercitioꝫibꝫ opacõibꝫ instrumẽtł̃r diuicie adiuuãt · q̃a ut phs dic̃ in · x̃ · eth̃ · mł̃ta opam̃ p amicos ⁊ per diuicias · ⁊ p ciuilẽ potenciã · sic̃ p quedã organa · ad felicitatẽ aũt otẽplatiue vite nõ mł̃tũ opanẽ · sz magis impediũt · inq̃tũ sua sollicitudie impediũt ani quietẽ q̃ maxie nc̃cia est otẽplanti · et hꝰ est qp phs dic̃ in · x̃ · eth̃ · qp ad accões mł̃tis opus est · speculãti vero nł̃o taliũ sc̃z extioꝫ bonoꝫ aut opacõe nc̃cas, sz impedimenta sũt ad speculacõm, ad fuc̃az vero bt̃itudinẽ ordinaẽ q̃s p caritatẽ · et q̃a volũtaria pauptas est efficax exercitiũ puenicendi ad pfectã caritatẽ · ideo mł̃tũ valet ad celestẽ bt̃itudinẽ oseq̃dam · vñ et dñs math̃ · xix̃ · dicit · vade et vende oĩa q̃ habes et da paupibꝫ et habebis thesauꝝ in celo · diuicie autẽ sũt habite p se quidẽ nate sũt pfecõm caritatis impedire, p̃cipł̃r alliciendo aĩm et diserahẽdo · vñ ō math̃ · xnj · qp solliscitudo secł̃i et fallacia diuiciaꝝ suffocat vbũ dei · q̃a ut q̃q⁹ dic̃ · dũ bonũ desiũ ad cor intrare non sinũt q̃si additũ fiat⁹ vitalis necãt · et ideo difficile est caritatẽ inẽ diuicias obuare · vñ dñs dicit math̃ · xix̃ · qp diues difficile intrbit regnũ celoꝫ · qđ q̃dẽ nõ intelligẽdũ est de eo q̃ actu hẽt diuicias · nq̃ de eo q̃ affectũ ĩ diuiciꝭ ponit, dic̃ hoc ẽe inpossibile bm expoicõez ēso · cũ subdit facili⁹ ẽ camelũ p foramẽ acus transire q̃z diuitẽ intrare in regnũ celoꝫ · et ideo nõ simpł̃r ō ẽe bt̃us · sz q̃ inuẽtus est sine macł̃a et p⁹ auꝝ nõ abijt · et hoc ideo q̃a rem difficilẽ fecit · vñ subdit q̃s est hic ⁊ laudabi⁹ eũ · fecit enĩ mirabilia ĩ vita sua · ut sc̃z inẽ diuicias posit⁹ diuicias non amaret ℣ Ad · v · dõ · qp status epalis nõ ordinaẽ ad pfecõez adipiscendã · sz poci⁹ ut ex pfecõe quã q̃s hz, alios gubnãt, nõ solũ mił trãdo spũalia · sz ⁊ tp̃alia, q̃s ptinet ad vitã activã in qua mł̃ta opanda occurrũt instrumentł̃r · per diuicias ut dictũ est · ⁊ ideo ab epis q̃ pfitentẽ gubnacõez xp̃i gregis nõ exigit ut q̃po careãt · sicut exigit a religiosis q̃ pfitentẽ disciplinã pfecõnis acq̃rende ℣ Ad · vj · dõ · qp abrenũciacõ q̃paꝝ diuiciaꝝ cõpatur ad elemosinaꝝ largicõz · sic̃ vniũsale ad pticł̃are et holocaustũ ad sac̃ficiũ · vñ gg⁹ dic̃ sup exe · qp illi q̃ ex possessis rebꝫ subsidia egentibꝫ miłtrant in bonis q̃ faciũt sac̃ficium offerũt · q̃a aliq̃d deo ymmolãt et aliq̃d sibi rebuãt · qui vero nichil sibi rebuãt offerũt holocaustũ qđ est maiꝰ sac̃ficio · vñ eciã ieo⁹ oẽ vigilanciũ dic̃ · qp aũt asseris eos meliꝰ facẽ q̃ vtunt rebꝫ suis et paulatim fruct⁹ possessionũ pauperibꝫ diuidãt nõ a me cis · sz a deo respondeẽ, si vis pfect⁹ ẽe ꝛc̃ · ⁊ postea subdit · iste quẽ tu laudas · scõs et c̃cius g̃dus est quẽ et nos recipim⁹ dũmõ sciam⁹ p̃ma scõis ⁊ tercijs pferenda · et ideo ad excludendũ errorẽ vigilanciꝭ ō in li⁹ de ecc̃ · dogmatibꝫ · bonũ est facultates cũ dispẽsacõe erogari · meliꝰ ẽ p intencõez seq̃di dñm in sił donare · et absolutũ in solitudie egẽ cũ xp̃o

Ad · mj · sic̃ pdic̃ · vł qp ꝑpetua otinencia nõ req̃rat ad pfecõm religionis · oĩs enĩ vite xp̃iane pfecõ ab apł̃is xp̃i cepit · sz apł̃i otinenciã nõ videnẽ huasse uẽz de petro q̃ socꝫ legit̃ habuisse math̃ · vnj · g̃ vł qp ad pfecõm religionis nõ req̃rat ꝑpetua otinẽcia ℣ Ad · pmũ pfecõis exemplũ nob ĩ abrahã ostẽdit cui dñs dixit genesis · xvnj · ambula coram me et esto pfect⁹ · sz exemplatũ nõ oportz qp excedat exemplar · g̃ nõ req̃rit ad pfecõz religionis ꝑpetua otinẽcia ℣ Ad · iđ qđ req̃rit ad pfecõm religionis in oĩ religione inuenit̃ · sũt autẽ aliq̃ religiosi q̃ vxoribꝫ vtunt̃ · nõ g̃ religionis pfecõ exigit ꝑpetuã otinẽciaꝫ ℣ Sz ō est qp apꝰ ij · ad cor · vij⁹ · dic̃ · mũdem⁹ nos ab oĩ inq̃name̅to carnis et spũs pficientes sc̃tificacõz nr̃az ĩ timore dei · sz mũdicia carnis et spũs obuaẽ p otinenciã · ō enĩ · j · ad cor · vij⁹ · mulier innupta et vgo cogitat q̃ dñi sũt ut sit sc̃ta spũ et corpe · g̃ pfecõ caritatis req̃rit otinenciã ℣ Ad · ñ dõ · qp ad statũ religiõis req̃rit̃ absteracõ eoꝝ p q̃ hõ impedit̃ ne ferae totł̃r ĩ dei huiciũ · vł autẽ carnał̃ copule retrahit aĩm ne totł̃r ferae in dei huiciũ dupł̃r | vno⁹ ꝑpter vehemẽciã delc̃tacõis ex cui⁹ freq̃nti expigẽcia augẽt̃ ocupia · ut eciã phs dic̃ ĩ · nj · eth̃ · ⁊ inde est qp vł veneoꝝ retrahit aiaz ab illa pfecta intencõe tẽdendi in deũ · et hoc est qđ aug⁹ dic̃ in · x̃ · solilo · q̃oꝝ · nichil ẽe sencio qđ magis ex arcẽ deiciat aĩm virilẽ q̃z blandimẽta feiẽ, corpmq; ille otract⁹ sine quo vxor hł̃i nõ pt · alioꝰ ꝑpẽ sollicitudinẽ quã ĩgerit, hoc de gubnacõe vxoris ⁊ filioꝝ ⁊ rex tp̃aliũ q̃ ad eoꝝ sustentacõm sufficiãt · vñ ap⁹ dic̃ · qp qui sine vxore est sollicit⁹ est q̃ sunt dñi quõ placeat deo qui autẽ cũ vxore est · sollicit⁹ est que sũt mũdi quõ placeat vxori · et ideo cõtinẽcia ꝑpetua req̃rit̃ ad pfecõm religionis · sic̃ et volũtaria pauptas · vñ sic̃ dãpnat⁹ ẽ vigilãci⁹ q̃ adeq̃uit diuicias pauptati · ita dãpnat⁹ est iouinian⁹ q̃ adeq̃uit mił monũ vginitati ℣ Ad · j · g̃ dõ · qp pfecõ nõ solũ

pauptatis·ꝫ eciã ɔtinẽcie introducta est ꝑ xp̃m q̃
dicit math̃. xix°. sũt enuchi q̃ castrauerũt seipos
ꝓp̃t regnũ celoꝝ. et postea sb̃dit q̃ pt̃ cape capiat.
¶ ne ãcui spes pueniẽdi tollẽtur assũpsit ad pfec
cõis statũ et illos q̃s inuenit mr̃imonio iũctos.
nõ autẽ poterat absq; iniuria fieri q̃ viri vxores
deserẽt. sic̃ absq; iniuria fiebat q̃ hoĩes diuicias
reliquẽnt. et ideo petr̃ q̃ inuenit mr̃ionio iũctũ
et nõ sepauit ab vxore. iohem tñ volentẽ nubẽ a
nupcijs reuocauit. ¶ Ad. ij. dõ. q̃ sic̃ aug⁹ dic̃ in
li° de bono ɔiugali. melioꝝ est castitas celibũ quã
castitas nupciaꝝ q̃ꝝ nupciaꝝ abrahã habebat vnã
in vsu ambas ĩ hĩtu. caste q̃ppe cõiugalit̃ vixit.
ee aũt cast⁹ sine ɔiugio potuit. ꝫ tũc nõ oportuit.
nec tñ q̃a antiq̃ patres pfectõꝝ aĩe sil̃ cũ diuicijs ¶
mr̃imo habuerũt q̃ ad magnitudiẽ vtutis pti
nebat ꝓp̃t hoc infirmiores q̃q; nõ debent p̃sumẽ se
tãte ee vtutis ut cũ diuicijs ¶ mr̃ionio possint ad
pfectõꝝ pueníre. sic̃ nec aliq̃s p̃sumit hostes in er
mis inuadẽ. q̃a sãpson cũ mãdibula asini m̃tos
hostiũ pemit. nã illi pr̃es si tẽpus fuisset ɔtinẽcie
et pauptatis buãde studiosi⁹ hoc implessent. ¶ Ad
·nj· dõ. q̃ illi modi viuẽdi bm q̃s hoĩes mr̃ionio
vtunt̃ nõ sũt simpl̃r ¶ absolute loq̃ndo religiões ꝫ
bm q̃d in q̃ztũ sc̃z in aliquo ptic̃pãt quedã que ad
statum religionis pertinent

Ad. v. sic̃ p̃dic̃. vl̃ q̃ obediẽcia nõ ptineat
ad pfectõꝝ religionis. illa enĩ vident̃ ad p
fectõm religionis ptinẽ q̃ sũt sup erogacõnis ad q̃
nõ oĩno tenent̃. ꝫ ad obediendũ p̃latis suis oĩes
tenent̃. b. i⁹ ap̃li ad heb. vlt̃. obedite ꝓpositis vr̃is
et subiacete eis. g̃ vl̃ q̃ obediencia nõ ptineat ad
pfectõem religionis. ¶ Ꝺ. obediẽcia ptinẽ vl̃ ꝓp̃e
ad eos q̃ debẽt regi sb̃u alieno q̃ est indiscretoꝝ.
ꝫ ap̃lus dic̃ ad heb. vj°. q̃ pfectoꝝ est solid⁹ cibus
q̃ p̃ ɔsuetudiẽ exercitatos hñt sens⁹ ad discrectõem
boni ¶ mali. g̃ vl̃ q̃ obediẽcia nõ ptineat ad sta
tũ pfectoꝝ. ¶ Ꝺ. si obediẽcia req̃reret̃ ad pfectõem
religionis oportẽt q̃ oĩbꝫ religiosis ɔuẽiret nõ tñ
oĩbꝫ ɔuenit. sũt enĩ quidã r̃ligiosi solitariã vitã
agẽtes q̃ nõ hñt supiores q̃bus obediãt. p̃lati eciã
religionũ ad obediencíã nõ vident̃ teneri. g̃ obe
diẽcia nõ vl̃ ptinẽ ad religionis pfectõm. ¶ Ꝺ. si
votũ obediẽcie ad religionẽ requireret̃. ɔns eẽt q̃
religiosi tenẽntur p̃latis suis in oĩbꝫ obedire. sic̃
¶ p votũ ɔtinẽcie tenent̃ ab oĩbꝫ venẽis abstinẽ. ꝫ
ꝫ nõ tenent̃ obedire ĩ oĩbꝫ ut s̃ hĩtũ ẽ cũ de vtute
obediẽcie agẽtur. g̃ votũ obediẽcie nõ req̃rit̃ ad
religionẽ. ¶ Ꝺ. illa fuicia sũt deo maxie accepta
q̃ libalit̃ et nõ ex nc̃tate sũt. bm i⁹. ij. ad cor. ix°.
nõ ex tristicia aut ex nc̃tate. ꝫ illa q̃ ex obediẽcia
fiunt sũt ex nc̃tate p̃cepti. g̃ laudabili⁹ fũt bona
opa q̃ q̃s ꝓp̃a spõte facit. votũ autẽ obediẽcie non
ꝑtinet religioni p quã hoĩes querũt ad meliora p
uenire. ¶ Sed ō est pfectõ religionis maxie ɔsistit
in imitacõe xp̃i. bm i⁹ math̃. xix°. si vis pfect⁹
ee ꝛc ¶ sequre me. ꝫ in xp̃o maxie ɔmẽdat̃ obedien
cia. b. i⁹ ad phi. ij°. fact⁹ ẽ obediẽs usq; ad mortẽ.
g̃ vl̃ q̃ obediẽcia ptineat ad pfectõem dilectõnis

religiõis. ¶ ñ dõ. q̃ sic̃ s̃ dictũ ẽ stat⁹ religiõis
est quedã disciplĩa. ul̃ exerciciũ tẽdendi ĩ pfectõꝝ.
quicũq; autẽ instruunt̃. ul̃ exercent̃ ut pueniãt
ad aliquẽ finẽ. oportꝫ q̃ directõꝝ ãcui⁹ seq̃tur bm
cui⁹ arbitriũ instruit̃tur. ul̃ exercitent̃ ut pueni
ant ad aliq̃ finẽ q̃si discipli sb̃ mgro. ¶ ideo oportꝫ
q̃ religiosi ĩ hys q̃ ptinẽt ad religiosã vitã ãcui⁹
instructõi et impio subdant̃. vñ et. vij. q. ij. s̃.
monachoꝝ vita subiectõis hꝫ vbũ et disciplĩat⁹
impio autẽ et instructõi altius subicit̃ hõ p obe
diencíã. et ideo obediẽcia req̃rit̃ ad religionis p
fectõẽz. ¶ Ad. j. g̃ dõ. q̃ obedire p̃latis in hys que
ptinẽt ad nc̃tatẽ vtutis nõ ẽ superogacõis. ꝫ oĩbꝫ
oñe. ꝫ obedire ĩ hys q̃ ptinẽt ad exercicíũ pfectõis
ptinꝫ ꝓp̃e ad religiosos. et opat̃ ista obediẽcia ad
aliã sic̃ vl̃e ad pticare. illi enĩ qui in sec̃o viuũt
aliq̃d sibi retinẽt ut aliq̃d deo largiant̃. et bm hoc
obediẽcie p̃latoꝝ subdunt̃. illi vero q̃ viuũt in re
ligiõe totl̃r se ¶ sua ẽbuũt deo ut ex sup̃ dictis pꝫ.
vñ obediẽcia eoꝝ est vl̃is. ¶ Ad. ij. dõ. q̃ phs dic̃
in. ij°. eth̃. hoĩes exercitantes se in opibꝫ pueniũt
ad aliq̃s hĩtus q̃s cũ acq̃sierint eosdẽ act⁹ maxime
p̃nt opari. sic g̃ obediẽdo illi q̃ nõ sũt pfectõꝝ adep
ti ad pfectõẽz pueniũt. illi autẽ q̃ iam sũt pfectõꝝ
adepti maxie ꝓmpti sũt ad obediendũ. nõ q̃si in
digẽtes dirigi ad pfectõẽz acq̃rendã. ꝫ q̃si ex hoc se
ꝑfuãtes in eo q̃d ad pfectõm ptinet. ¶ Ad. nj. dõ.
q̃ subiectõ religiosoꝝ p̃cipl̃r attendit̃ ad eos q̃
opant̃ ad eos. sic̃ pfectõres ad pfectos. ut pꝫ p dyõ.
vj°. ca° ecc̃. ierar. ubi eciã dic̃. q̃ monachoꝝ põ
tificũ ordo cõsũmatiuis vtutibꝫ mãcipat̃ ¶ diuis
eoꝝ illumĩacõibꝫ edocet̃. vñ ab eꝑoꝝ obediẽcia nec
hẽmite nec eciã p̃lati religionũ excausant̃. ¶ si a
dpocesanis eꝑis totl̃r. ul̃ ex pte sũt exempti. obli
gant̃ tñ ad obediẽdũ sũmo põtifici nõ solũ ĩ hys
q̃ sũt oñia illis. ꝫ et in eis spẽalit̃ q̃ ptinẽt ad dis
ciplinã religiõis. ¶ Ad. mj. dõ. q̃ votũ obediencie
ad religionẽ ptinẽs se extẽdit ad disposicõm toci⁹
hũane vite. et bm hoc votũ obediẽcie habet q̃dam
vniũsalitatẽ. licꝫ nõ se extẽdat ad oñes pticares
act⁹ quoꝝ quidã ad religionẽ nõ ptinẽt. q̃a nõ sũt
de rebꝫ ptinẽtibꝫ ad dilectõꝝ dei et ꝓxi. sic̃ ofricacõ
barbe. ul̃ leuacõ. vestũce de ẽra et sil̃ia q̃ nõ cadũt
sub voto. ꝫ sub obediẽcia. quedã vero eciã ōrianẽ
religioni. nec est sil̃e de voto ɔtinẽcie ꝑ quã exclu
dunt̃ act⁹ oĩno pfectõi religionis ōrĩ. ¶ Ad. v.
dõ. q̃ nc̃tas coactõnis facit in volũtariũ. et ideo
excludit rõez laudis et miti. ꝫ nc̃tas ɔseq̃s obedi
encíã nõ est nc̃tas coactõis. ꝫ libẽ volũtatis inq̃
tũ vult obedire licꝫ forte nõ vellet id q̃d mãdat̃ b.
se ɔsidatũ implẽ. et ideo q̃a nc̃tati aliq̃ fr̃iendi q̃d
bm se nõ placẽt ꝑ votũ obediẽcie hõ se subicit ꝓp̃e
deũ et ex hocip̃o ea q̃ fẽt sũt deo magis accepta eciã
si sint mĩora. q̃a nichil mai⁹ hõ p̃t deo dare q̃m q̃
ꝓp̃aꝫ volũtatẽz ꝓp̃e ip̃m altius volũtati subiciat.
vñ in collocõibꝫ p̃rm ō. detrimũ gen⁹ monachoꝝ
ee sacrabagitas q̃ suas nc̃tates curantes absoluti
a senioꝝ iugo habent libertatem agendi q̃d libitũ
fuerit. et tñ magis q̃ hys qui in cenobijs degent̃

in opibus diebus ac noctibus consumuntur

Ad vj. sic pcedit. vī qp nō reqrat ad pfectōz religiōis qp ꝑdcta ea scz pauptas. otinēcia. obediēcia cadāt sub voto. disciplina enī pfectōis assumēde ex traditōe dñi est accepta. sz dñs dans formā pfectōis math. xix. dic. si vis pfect⁹ esse vade et vende oīa q̄ habes et da paupib⁹. nulla mētōe facta de voto. g̃ vī qp votū nō reqrat ad disciplinā religionis ¶ Ꝺ. votū obstitit in quadā pmissione deo facta. vñ ecc. v. cū dixisset sapiens si qd vouisti deo ne moreris reddē statim subdit. displicet enī ei infidelis et stulta pmissio. sz ubi ē exhibitō rei nō reqrit pmissio. g̃ sufficit ad pfectōm religionis qp aliqs habuet. pauptatē. otinēciā. et obediēciā absq; voto ¶ Ꝺ. aug⁹ dic ad tolendū de adultēnis diuinis. ea sūt in nr̄is officijs g̃cioza q̄ cū licet nob eciā nr̄a impendē tn causa dilectōis impedim⁹. sz ea q̄ sūt sine voto licz nō impendē qd nō licz de hys q̄ fiūt cū voto. g̃ vī g̃ci⁹ ee deo. si qs pauptatē. otinenciā. et obediencia absq; voto seruaret. nō g̃ votū requirit ad pfectōm religionis ¶ Sed ꝺ est qp in vet̄i lege nazarei cū voto sctificabant. bm id nūi. vj. vir siue mulier cū fecerit votū ut sctificet et voluerit dño se obsecrare xc. p eos autē sig̃ficant illi q̄ ad pfectōis sūmaz ptingūt. ut dic glo. greg. ibidē. g̃ votū reqrit ad statū pfectōis ¶ Ad vñ dō. qp ad religiosos ptinet qp sint i statu pfectōis. sic ex sup̄ dictis pz. ad statū autē pfectōis reqrit obligatō ad ea q̄ sūt pfectōis que quidē deo fit p votū. manifestū ē autē ex pmissis qp ad pfectōm xp̄iane vite ptinz pauptas otinēcie et obediēcia. et ideo religionis stat⁹ reqrit ut ad hec ea aliqs voto obligetē. vñ gg⁹ dicit sup exe. cū qs omne qd hz. omne qd viuit. omne qd sapit oīpotēti deo vouit holocaustū est qd quidē ptinē postea dic ad eos q̄ pñs sec'm deserūt ¶ Ad j. g̃ dō. qp ad pfectōm vite dñs ptinē dixit qp aliqs cū sequat nō q̄litercūq; sz ut vltius ret nō abiret. vñ ipe dixit luc. ix. nemo mittēs manū ad aratz respiciens retro apt⁹ est regno dei ⁊ q̄uis quida de discip'lis ei⁹ retrorsū abierint. tn petr⁹ loco alioz dño interrogāti. nūqd ⁊ vos vultis abire. rndit dñe ad q̄m ibim⁹. vñ ⁊ aug⁹ dic i li. de sensu euāgelistaz. qp sicut mathe⁹ ⁊ marc⁹ narrāt. petr⁹ et andreas nō subductis ad terrā nauib⁹ tāq̄ causa redeūdi secuti sūt eū. sz tāq̄ iubentē ut seqrentē. h aūt immobilitas seqle xp̄i firmat̄ p votū. et ideo votū reqrit ad pfectōz religionis ¶ Ad ij. dō. qp pfectō religionis requirit sic greg⁹ dic. ut aliqs omne qd viuit deo exhibeat. sz hō nō p̄t totā vitam suā deo actu exhibē. qa nō est tota sil'. sz successiue agit. vñ nō alit hō p̄t totā vitā suā deo exhibē nisi per voti obligatōm ¶ Ad nj. dō. qp inter alia q̄ licz nob impendē ē eciā ꝓpa libtas quā hō cetis rebus cariorē hz. vñ cū aliqs spōte ꝓpa voto sibi adimit libtatē abstinēdi ab hys q̄ ad dei bucciū ptinēt. hoc fit deo acceptissimū. vñ aug⁹ i epl'a dic ad armētariū et paulinū nō vouisse peniteat ymmo gaudeā tibi nō licē qp cū tuo detrimēto licuisset. felix nctas que

in meliora cōpellit

Ad vij. sic pcedit. vī qp inconuenienter dicat in hys tribus votis obsistē religionis pfectōm. pfectō enī vite magis obstitit in intioribus quā in exterioribus actib⁹. bm id ad ro. xmj. nō est regnū dei esca et pot⁹. sz iustitia et pax et gaudiū i sp̄u scto. sz p votū religionis alīq obligant ad ea q̄ sūt pfectōis. g̃ magis debēt ad religionē ptinē vota intioz actuū. puta otemplatōis dilectōis dei ⁊ pxi et alioz huiusmodi q̄ votū pauptatis otinēcie ⁊ obediencie q̄ ptinēt ad exteiores act⁹ ¶ Ꝺ. ꝑdcta ea cadūt sb voto religionis inq̄tū ptinēt ad q̄dā exercitiū tendi impfectōz. sz mlta alia sūt i qbus religiosi exercitant. sic abstinēcia vigilie et alie huiusmodi. g̃ vī qp inconuenienter ista ea vota dicant essentialit ad statū pfectōis ptinē ¶ Ꝺ. p votū obediēcie aliqs obligat ad oīa implēda bm p̄ceptū superioris q̄ ad exercitiū pfectōis ptinēt. g̃ sufficit votū obediencie absq; alijs duob⁹ votis ¶ Ꝺ. ad exteiora bona ptinēt nō solū diuicie. sz eciā honores. si g̃ p votū pauptatis religiosi ꝛenas diuicias abdicāt oportz ee eciā aliud votū p qd honores mundanos otemnāt ¶ Sed ꝺ ē qp ꝺ exit de statu monachoz qp custodia castitatis et abdicatō ꝓpetatis sūt annexa regule monachali ¶ Ad vñ dō. qp religiōis stat⁹ p̄t osidari tripl'r. vno⁹ bm qd est qdā exercitiū tendēdi impfectōm caritatis. alio⁹ bm qd getat aīm hūanū ab exterioribus sollicitudīb⁹. bm id. j. ad coz. vij. volo vos sine sollicitudie ee. tcio⁹ bm qd est qdā holocaustū p qd aliqs totl'r se et sua offert deo. et bm hoc ex hys tb⁹ votis integ̃tur religionis stat⁹. p⁹ enī q̄tū ad exercitiū pfectōis reqrit qp aliqs a se remoueat illa p q̄ posset impediri. ne totl'r ei⁹ affect⁹ tendat i deū in q̄ obstitit pfectō caritatis. huiusmodi aut̄ sūt ea. pmū quidē cupiditas exterioz bonoz q̄ tollit p votū pauptatis. bm autē est ocupia sensibiliū delectationū inē q̄s p̄cellūt delectatōes venee q̄ excludunt p votū otinēcie. tcium aūt est inordinatō volūtatis hūane q̄ excludit p votū obediēcie. sil'r autē sollicitudis secularis inq̄etudo p̄cipue ocūgit hoi eca ea. pmo quidē eca dispēsatōz exterioz rez. ⁊ b sollicitudo p votū pauptatis hoi aufert. scdo eca gubnatōm vxoris et filioz q̄ amputat̄ p votū otinēcie. tcio eca dispositōz ꝓpoz actuū q̄ amputat̄ p votū obediēcie q̄ aliqs se alt⁹ dispositōi omittit sil'r ⁊ holocaustū est cū aliqs totū qd habz offert deo. ut g̃g⁹ dic sup exe. hz aūt hō complex bonū bm phm in. j. eth. pmo quidē exteioz rez q̄s quis totl'r aliqs do offert p votū volūtarie pauptatis. scdo autē bonum ꝓpi corpis qd aliqs p̄cipue offert deo p votū otinencie q̄ abrenūciat maxīs sibi delectatōib⁹ corpis. tcium autē bonū est aīe qd aliqs totl'r deo offert p obediēciā q̄ aliqs offert deo ꝓpaz volūtatē p quā hō vtit oīb⁹ potēcijs et habitibus aīe. et ideo conuenienter ex tb⁹ votis stat⁹ religionis integ̃tur ¶ Ad j. dō. qp sic sup̄ dictū est stat⁹ religiōis ordinat̄ sic i finē ad pfectōz caritatis ad quā ptinēt oīs interiores act⁹ vtutū q̄z mat̄ ē caritas. b. id. j. ad coz. xnj. caritas pacies ē benigna ē xc.

et ideo intiores actꝰ vtutũ · puta hũilitatis · pacietie et huioi nõ cadũt sub votõ religionis qđ ordinat ad ipos sic ad finẽ ¶ Ad · ij · dđ · qđ oẽs alie religionũ obbuatie ordinat ad đicta ta pncipalia vota · nã si q̃ sũt instituta in religionib⁹ ad pcurãdũ victũ · puta labor · mẽdicitas · uł alia huioi referunt ad pauptatẽ ad cuiꝰ cõbuacõm religiosi p hos modos victũ suũ pcurãt · alia vero qb⁹ corpus macẽatur sic vigilie ieiunia · et si q̃ sũt huioi directe ordiant ad votũ otinẽcie obbuãdũ · si qua vero in religionib⁹ instituta sũt ptinẽcia ad humanos actꝰ qb⁹ aliqs ordinat ad religionis finẽ scz ad dilectõez dei et pxi · puta lectõ · oro · visitatõ infirmor · uł si qđ aliud est huioi ꝓhendunt sub votu obediẽcie qđ ptinz ad volũtatẽ q̃ b · dispoñt secundũ altius suos actꝰ ordinat in finẽ · determinatio autẽ hitus ptinet ad oia vota tã q̃ signũ obligatõis · vñ hiꝰ regł̃aris sił dat · uł bñdicit cũ pfessione ¶ Ad · nj · dđ · qđ p obediẽciã aliquis offert deo suã volũtatẽ tui et si subiciant oia hũana q̃dã tñ sũt q̃ spẽalit sibi tñ subdunt scz actões hũane · nã passiones ptinẽt eciã ad appetitiũ sensituũ · et ideo ad cohibendo passiones carnaliũ delectatõm · exteriorũ appetibiliũ impedientes pfectõm vite nectm fuit votũ otinẽcie et pauptatis · sz ad disponendũ actões ꝓpas bm qđ reqrit pfectõnis status reqrit votũ obediẽcie ¶ Ad · mj · dđ · qđ sic phs dicit in · nj · eth · honor ꝓpe et bm veritatẽ nõ debet nisi vtuti · sz ꝗa exteriora bona instrumẽtał̃r debuiũt ad quosdam actꝰ vtutũ ex oseq̃nti eciã eoꝝ excellencie honor aliqs exhibet · et ꝓcipue a fulgo qđ solã excellenciã exteriorẽ recognoscit honorẽ · g̃ ꝗa deo et sctis viris hoib⁹ exhibem⁹ ꝓpt vtutẽ est et vtutẽ pbat · ō aũt in psalmo · michi autẽ nimis honorati sũt anno tui deꝰ illuminãt honorẽ ab renũcciare non opetit religiosis ꝗa ad pfectõm vtutis intendũt · honori aũt q̃ exhibet exteriori excellẽcie abrenũcciãt ex hocipo qđ secularẽ vitã dẽlinquũt · vñ ad hoc nõ requiritur speciale votum

Ad · vnj · sic ꝓcedit · vi qđ votũ obediẽcie nõ sit potissimũ inter ta vota ŕligionis · pfectõ enim religiose vite a xpo sũpsit exordiũ · sz xps specialit dedit osiliũ de pauptate · nõ aũt inuenit dedisse osiliũ de obediẽcia · g̃ votũ pauptatis est potius quã votũ obediẽcie ¶ Ꝑ · eccł · xvij° · dicit qđ oĩs ponẽdacio nõ ẽ digna alie otinẽtis · sz votũ dignioris virtutis est eminenciꝰ · g̃ votũ otinẽcie est eminenciꝰ q̃ votũ obediẽcie ¶ Ꝑ · ꝗto aliqđ votũ est potiꝰ tãto vi ẽe magis in dispensale · sz vota pauptatis et otinẽcie sũt adeo ãnexa regł̃e monachali ut oĩ ea nec sũmꝰ põtifex possit licenciã indulgẽ · sic dicit quedã decretalis ō statu monachoꝝ q̃ tñ pt indulgẽ ut religiosꝰ nõ obediat suo ꝓlato · g̃ vi qđ votũ obediẽcie sit minꝰ voto pauptatis et otinẽcie ¶ Sed ō ẽ qđ gregꝰ dicit · xxvꝰ · mor · obediẽcia victis iure ꝓponit · ꝗa p victimas aliena caro per obedienciã vero volũtates ꝓpe mactatur · sz vota religionis sũt quedã holocausta sic sup dictũ est · g̃ votũ obediẽcie est ꝓcipuũ inter oĩa religionis vota ¶ Rñ dđ · qđ votũ obediẽcie est ꝓcipuũ inẽ vota ta religionis · ꝛ hoc ꝓplici rõe · ꝑmo quidẽ ꝗa p votũ obñcie ad magis hõ offert đo scz ipaz volũtatẽ que est pcior q̃ corpꝰ proprium qđ offert homo deo p otinenciã · ꝛ q̃ res exteriores quas offert hõ deo p votũ pauptatis · vñ oĩe id qđ fit ex obediencia est magis deo acceptũ quã id qđ fit p ꝓpam volũtatẽ · bm qđ ieꝰ dicit ad rusticũ monachũ · ad id tẽdit oro uł doceã te nõ tuo arbitio dimittendo · et pꝰ pauca sbdit nõ facias qđ vis · comedas qđ iuberis hẽas q̃ztũ accepis vestiaris qđ dat · vñ ieiuniũ nõ reddit deo acceptũ cũ ꝓpa voluntate · bm id psaye · lvnj · ecce in diebꝰ ieiunij vri inuenit volũtas vra · scdo ꝗa votũ obediẽcie otinet sub se alia vota · sz nõ oĩtie · nam religiosꝰ et si tenꝰ ex voto otinenciã suare ꝛ pauptatẽ tñ ꝑ sub obediẽcia cadũt ad quã ptinz mlta alia ꝑter otinenciã ꝛ pauptatẽ suare · tcio ꝗa votũ obediẽcie ꝓpe se extendit ad actꝰ ꝓpinqs finis religionis · q̃to autẽ aliquid ꝓpinqus est fini tãto melioꝰ est · et inde eciã est qđ votũ obediẽcie est ŕligioni essenciali · si enim aliqs absq̃ voto obediẽcie volũtariã pauptatẽ otinenciã eciã voto suet nõ ꝓpt hoc ptinz ad statũ religiõis qui prefertur eciam virginitati ipsi ex voto obseruate · dicit enim augꝰ in libro de vginitate · nemo q̃tũ puto ausꝰ fuerit vginitatẽ ꝑferre monastio ¶ Ad · j · ergo dđ · qđ osiliũ obediẽcie includitur in ipa xpi seqla · q̃ enim obedit seq̃tur alterius volũtatẽ et ideo magis ptinet ad pfectõm q̃ votum pauptatis · ꝗa ut ieꝰ dicit sup matth · id qđ pfectõnis est addidit petrꝰ cũ dixit et secuti sumus te ¶ Ad · ij · dđ · qđ ex vbo illo nõ habet qđ otinẽcia ꝑferat oĩb⁹ alijs actib⁹ vtuosis · sz coniugali castitati · uł eciam exteriorib⁹ diuicijs auri et argẽti q̃ pondere mensurã · uł p otinenciã intelligit vł abstinẽcia ab oĩ malo ut sup hitũ est ¶ Ad · nj · dđ · qđ papa ī voto obediẽcie nõ pt sic cũ religioso dispensare ut nłi ꝓlato teneat obedire in hys q̃ ad pfectõm vite ptinẽt · nõ enim pt eũ a sua obediẽcia eximẽ · pt tñ eũ eximere ab inferioris prelatie subiectione qđ non est in voto obediencie dispensare

Ad · ix° · sic ꝓcedit · vi qđ religiosꝰ semp peccet mortalit ingrediẽdo ea que sunt ī regł̃a · facte enim otra votũ est peccatũ dapnabile ut patz p id quod apꝰ dicit ꝑmo ad thimo · v° · qđ vidue q̃ volũt nubẽ dapnacõez habẽt quia ꝑmã fidẽ irritã fecerũt · sz ŕligiosi voto pfessiõis ad regł̃az astringunt · g̃ peccãt mortalit ingrediẽdo ea que in regula otinent ¶ Ꝑ · otempt⁹ inducit pcm mortale · sz quicũq̃ frequẽter aliqđ iterat qđ nõ debz facẽ vi ex otẽptu peccare · g̃ vi qđ si ŕligiosꝰ frequẽter trãsgrediatur id qđ est in regł̃a peccet mortaliter ¶ Sed ō est qđ statꝰ religionis est securior q̃ statꝰ secł̃aris vite · vñ gregꝰ in · j · moraliũ opat vitã secularẽ mari fluctuãti · vitã autẽ religionis potui trãquillo · sz si q̃stionib⁹ transgressio eoꝝ q̃ in

regla otinenē religiosū obligaret ad pcm mortle
stat⁹ religionis eēt piculosissim⁹ ꝑpē multitudiez
obbuāciaz · nō g quelibet trāsgressio eoz q in re-
gula otinenē ē pcm mortale ℟ nñ dō · qꝫ ī regla
otineē aliqd dupl'r sic ex dictis patz · vno⁹ sic finis
regle · puta ea q ptinēt ad act⁹ vtutū ⁊ hoz trās-
gressio q̄tū ad ea q cadūt oñiter sub ꝑcepto obli-
gat ad mortale · q̄tū vero ad ea que excedūt oñē
necitatē ꝑcepti nō obligat ad mortale nisi ꝑpē cō-
temptū · qa sic s dictū ē religios⁹ nō teneē ee pfec-
tus sz ad pfeccōez tendē cui otriaē pfeccōis otēpt⁹ ·
alios otineē aliqd in regla ptinēs ad extius exerci
ciū · sic sūt omes extiores obbuācie · iné qs sūt qdā
ad qs obligaē religios⁹ ex voto ꝓfessionis · votū
aūt ꝓfessionis respicit pncipal'r ea ꝑdicta scz pau-
ptatē · otinēciā · et obediencia · alia vero oia ad hec
ordinanē · et ideo trāsgressio hoz triū obligat ad
mortale · alioz autē transgressio non obligat ad
mortale · nisi ꝑpē otemptū regle · qa hec directe oē-
riantē pfeccōi p quā aliqs vouit regularē vitā ·
ul' ꝑpē ꝑceptū siue oretenus a ꝑlato factū · siue in
regla expressū · qa hoc eēt facē otra obediēcie votū
℟ Ad · j · g dō · qꝫ ille qui ꝓvideē regla⁹ nō vouet
buare oia q sūt in regla sz vouet reglarē vitā q
eēncialiē osistit in ꝯbo ꝑdictis · vñ et in qbusdā re-
ligionib⁹ cauci⁹ aliq ꝓuidenē nō quidē regla⁹ · sed
vinē bm reglam idest tendē ad hoc qꝫ aliqs mores
suos informet bm reglam sic bm qdā exemplar
⁊ hoc tollitē p temptū · in qbusdā autē religionib⁹
ad huc cauci⁹ ꝓuidenē obediencia bm regla⁹ · ita
qꝫ ꝓfessioni nō otriaē nisi id qꝫ ē ō ꝑceptū regle ·
trāsgressio vero · ul' obmissio alioz obligat solū
ad pcm veniale · qa sic dcm est huiōi disposicōes
sūt ad pncipalia vota · pcm autē veniale ē dispo-
sicio ad mortale ut supꝫ dictū est · inq̄tū impedit
ea qbꝫ aliqs disponitē ad obbuāda pncipalia ꝑcep-
ta legis xpi q sūt ꝑcepta caritatis ī aliqua tamē
religione scz ordinis fratz predicatoz transgres-
sio talis · ul' obmissio ex suo gne non obligat ad
culpā · neq mortalē · neq venialē · sz solū ad penā
taxatā sustinendā · qa p hūc modū ad talia obb-
uāda obliganē q tñ possēt venialiē · ul' mortaliter
peccare ex negligēcia · ul' libidine seu otēptu ℟ Ad
· ij · dō · qꝫ nō oia q otinenē in lege tradunē p mod
ꝑcepti · sz qdā ꝓponunē p modū ordinacōis · cui⁹-
dam · ul' statuti obligātis ad ctam penā · sic ī lege
ciuili nō facē sp dignū pena corpis mortalis trās-
gressio legal' statuti · ita nec ī lege eccie oñs ordia-
cōes · uel publica statuta obligāt ad mortale · et
sil'r nec oia statuta regule ℟ Ad · nj · dō · qꝫ tunc
omittit aliqs ul' trāsgredī otēptu quādo volūtas
ei⁹ renuit subici ordinacōi legis · ul' regule · ⁊ de
hoc ꝓcedit ad faciendū ō legē · ul' regla⁹ · qñ autē
ecōuerso ꝓpē aliq̄ ꝑticularē causā · puta ocupisce-
ciam ul' iram inducitē ad aliqd faciendū oē statu-
ta legis ul' rgle · nō peccat ex otēptu · sz ex aliqua
alia causa · eciā si freq̄ter ex eadē causa ul' aut sil'i
pcm iterat · sic et aug⁹ dic in li⁹ de naē et gra · qꝫ
nō oia pcā cōmittunē ex otēptu supbie · freq̄cia
eñ pcī dispositiue inducit ad otemptū · bm id⁹ pū ·
· xvnſ · impi⁹ cū in ꝓfundū veñit pcoz otēpnit /
℟ Ad · x · sic ꝓcē · vī qꝫ religios⁹ eodē gne pcī
guius nō peccet q̄ sec'aris · o enī · ij · para ·
xxx⁹ · ca / dñs bon⁹ ꝓpiciabitē cūctis q in toto corde
requirūt dñm deū pr̄m suoz ⁊ nō imputabitē eis
qꝫ mi⁹ sc̄tificati sūt sz magꝫ videnē rligiosi ex toto
corde dñm deū pr̄m suoz sequi q̄ sec'ares q ex pte
se et sua deo dant et ex pte sibi rebuant · ut greg⁹
dicit sup eze · g vī qꝫ mi⁹ imputeē eis si in aliq a
sc̄tificacōe deficiāt ℟ ō · ex hoc qꝫ aliqs bona opa fac
min⁹ oē pcā ei⁹ de⁹ irasciē · o enī · ij · pali · xix⁹ ·
impio ꝑbes auxiliū et hys q oderūt deū amicicia
iūgeris et i d eco irā qdē dñi mēbaris · sz bona opa
inuēta sūt in te · religiosi autem plura bona opa
faciūt q̄ seculares · g si aliq pcā faciūt min⁹ ō ea
ꝓpē de⁹ irasciē ℟ ō · pñs vita sine pcō nō trāsg-
diē · bm id iaē · nj · ī mltis offendi⁹ oms · si g pcā
religiosoz eēnt guiora pcis sec'ariū seqreē qꝫ reli
giosi eēnt peioris odicōis q̄ seculares · et si nō eēt
sanū osiliū ad rligionē trāsire ℟ Sed otra est qꝫ de
maiori malo magis vī ee dolendū · sz de pcis eoz
qui sūt in statu sc̄itatis et pfeccōis maxie vī ee
dolendū · o enī iemie · xxnj · otritū est cor meū in
medio mei · et postea subdit ꝓpha · nā qa et sacdo-
tes polluti sūt et in domo mea vidi malū eoz · g
religiosi et alii q sūt in statu pfeccōis cetis ꝓpib⁹
gui⁹ peccāt ℟ Rñ dō · qꝫ pcm qꝫ a religiosis cō-
mittitē p̄t ee guius pcō sec'arū eiusdē spēi ꝑp'r ·
vno⁹ si sit oē votū religionis · puta si religiosus
fornicēē · ul' fureē · qa fornicatiē facit ō votū otinē
cie · et furādo facit oē votū pauptatis · et nō solū ō
ꝑceptu diuie legis · scdo si ex otēptu pecez · qa ex h⁹
vī ee magis ingtus diuis bñficijs qbꝫ ē sblimat⁹
ad statē pfeccōis · sic ap⁹ dicit ad hēb · x⁹ · qꝫ fidelis
grauiora mereē supplicia ex hoc qꝫ peccādo filiū dei
oculcat p otēptū · vñ et dñs oq̄riē iemie · xj · qd est
qꝫ dilect⁹ me⁹ in domo mea facit scelara multa ·
ecio pcm religiosi p̄t ee mai⁹ ꝓpē scandalū · qua
ad vitā ei⁹ plures respiciūt · vñ o iemie · xxnj ·
in ꝓphis ir'm vidi sil'itudinē adultij · et mēdacij
ofortauerūt man⁹ pessimoz · ut nō oūtē vnus q̄sqꝫ
a malicia sua · si vero religios⁹ nō ex otēptu · sz ex
infirmitate · ul' ignorācia aliqꝺ pcm qꝺ nō est oē
votū sue ꝓfessionis cōmittit absq̄ scādalo · puta
in occulto leui⁹ peccat eodē gne pcī q̄ sec'aris · qa
pcm ei⁹ ⁊ si sit leue q̄si absorbeē ex mltis opibus
bonis q̄ facē et si sit mortale facili⁹ ab eo resurgit ·
ꝑmo quidē ꝓpē intencōz quā habz erectā ad deū q
et si ad hora inēcipiaē de facili ad pristina repaē ·
vñ sup id⁹ psalmi · cū ceciderit nō collidēē · dic origē-
nes, iniust⁹ si peccauit nō penitz ⁊ pcm suū emē-
dare, nescit iustus autem scit emendare · scit cor-
rigere · sicut ille qui dixerat nescio homiem pau-
lo post cū rspect⁹ fuisset a dño flere cepit amaris-
sime et ille q de tecto mlierē viderat et ocupierat eā
dicē voluit peccaui ⁊ malū coram te feci · iuuaē eciā
a sociis ad resurgendū · bm id ecē · mj · si vnus ce-
ciderit ab alio fulcietur · ve soli si ceciderit nō habet

sbleuãtẽ ℣d·j·g dõ·qp auctas illa loquẽ ỏ hys q̃ p infirmitatẽ·uł ignorancią omittunt·nõ aũt de hys q̃ omittũtur p otemptũ ℣d·ij·dõ·qp ioſaphat ecią cui illa ẏba dicunt nõ ex malicia·ſed ex quadã infirmitate humane affectõis peccauit ℣d·nj·dõ·qp iuſti nõ de facili peccãt ex otẽptu· ſz qñz labunt in aliqỏ pctm ex ignorãcia·uł infirmitate a quo de facili releuãtur·ſi autẽ pueniant ad hm qp ex otemptu peccẽt efficiunt peſſimi ⁊ maxie incorrigibiles·ẏm illud iẽmie·ij°·ofregiſti iugũ dirupiſti vincła dixiſti nõ ẏuiã i oĩ colle ſublimi et ſb oĩ ligno frõdoſo tu ꝓteruebaris mẽtrix·/ vñ aug⁹ dic i epła ad plebẽ ẏponenſẽ·ex quo deo ẏuire cepi qm difficile ſũ exptus meliores q̃ qui in monaſteẏs pficiũt ita nõ ſum exptus peiores q̃ qui in monaſteriis ceciderunt /

Deinde oſidandũ eſt de hys que opetũt religioſis Et circa hoc q̃runtur·vj· Primo vtz liceat eis docẽ·pdicare ⁊ alia huĩoi facẽ Scdo vtz liceat eis de negocijs ſeclaribꝫ ſe intromittẽ Tercio vtz teneant manibꝫ opari Quarto vtz liceat eis de elemoſinis viuẽ Quinto vtz liceat eis mendicare Sexto vtz liceat eis veſtimẽta aliis viliora de·/

Ad·j·ſic ꝓcedit·vł qp religioſis nõ ferre liceat docẽ·pdicare·⁊ alia huĩoi facẽ·ỏ enĩ vij·q·j·in quodã ſtatuto oſtantinopolitane ſynodi·vita monachoꝝ ſubiectõis habz ẏbũ ⁊ diſciplinatus nõ docẽdi·uł pſidẽdi·uł paſcẽdi alios iero⁹ ecią dic ad ripariũ ⁊ deſideriũ monachus nõ doctoris·ſz plãgentis hz officium·leo ecią papa dic ut habet·xvj·q·j·ꝑter dñi ſacdotes null⁹ audeat pdicare ſiue monach⁹ ſiue layc⁹ ille ſit quicunq̃libet ſcie noĩe gł̃iat·ſz nõ licz trãſgredi ꝓpm officiũ et ſtatutũ ecłie·g vł qp religiob nõ liceat docẽ·pdicare·et alia huĩoi facẽ ℣ñ·in ſtatuto micene ſynodi·qỏ ponit·xxj·q·j·ſic ỏfirmiter et indiſſolubłr oĩbꝫ ꝑcipim⁹ ut aliqs monachus pniam nemi tribuat niſi inuicẽ ſibi ut iuſtũ eſt / mortuũ nõ ſepeliat niſi monachũ ſecũ i monaſterio omorantẽ uł ſi fortuitu q̃cũq̃ ad venienciũ fratz fuerit ibi mori otingat·ſz ſic iſta ptinẽt ad officiũ cłicoꝝ·ita ecią predicare·et docẽ·g cũ alia ſit cauſa monachi·et alia clerici·ut iero⁹ dic ad eliodoꝝ·g vł qp nõ liceat religiob pdicare·et docẽ·et alia huĩoi facẽ ℣ñ·greg⁹ dic in regiſtro· nemo pt ecciaſticis obſeq̃is debuire·et in monaſtica regła ordinate pſiſtẽ et habet hoc·xvj·q·j·ſz monachi tenent i monaſtica regła ordiate pſiſtẽ·g vł qp nõ pnt eccleſiaſticis obſeq̃is debnire· docẽ autẽ·et pdicare ptinẽt ad eccłiaſtica obſeq̃a·g vł qp nõ liceat eis pdicare·ał docẽ·aut aliqd huĩoi facẽ Sed otra eſt qp greg⁹ dic·et habet·ij·q·j· eaỏ·ex auctẽ enĩ huĩoi decreti·qỏ appoſtolico moderamie et pietatis officõ a nob eſt oſtitutũ·ſacdotibꝫ monachis apłoꝝ figaz ducẽtibꝫ liceat pdicare·baptizare·oñiõz dare·p pcẽtoribꝫ orare·pniaz imponẽ·atq̃ pcła ſoluẽ ℣ñ dõ·qp aliqỏ ỏ aci nõ licẽ dupłr·vnỏ qa hz in ſe qỏ ꝑiat ei qỏ ỏ nõ licẽ·ſẽ nulli hoĩ liceat hỏ peccare·qa hz in ſe qlibz hõ rõm et obligacõz ad legẽ dei qbz ꝺriat pcẽm et hoc mõ ỏ aci nõ licẽ pdicare·uł docẽ·uel aliquid huĩoi facẽ·qa habz in ſe aliqd qỏ hys repugnat·uel rõe ꝓcepti·ſẽ hys q̃ ſũt irregłares ex ſtatuto eccie nõ licz aſcendẽ ad ſacros ordies·uł ꝓpẽ pcẽm·ẏm i° pſalmi·pcẽori aũt dixit de⁹·q̃re tu enarras iuſticias meas·hoc autẽ mõ nõ eſt illicitũ religioſis pdicare·docẽ· et alia huĩoi facẽ·tũ qa ex voto·⁊ ꝓcepto regłe nõ obligant ad hm qp ab hys abſtineat·tũ eciã qa nõ reddunt ad hoc min⁹ ydonei ex aliquo pcẽto cõmiſſo·ſz magis ydonei exercicio ſcitatis qỏ aſſumpſerũt·ſtultũ autẽ eſt dicẽ ut p hoc qp aliqs in ſtitatem ꝓmouet efficiat min⁹ ydone⁹ ad ſpũalia officia exercẽda·et ideo ſtulta eſt q̃ndã opio dicenciũ qp ipe ſtat⁹ religionis impedimentũ affert tłia exeq̃da·q̃z errorẽ bonifaci⁹ papa rõibꝫ ſup dictis excludit dicẽs·ut habet·xvj ·q·j·ſũt nonnulli ñlło dogmate ſtultę audaciſſimi quidẽ zelo magis amaritudis q̃ dilectõis inflãmati aſſentes monachos·qa mũdo mortui ſũt ⁊ deo viuũt·ſacdotalis officij ptãte indignos·ſed cõtra labunt qỏ oſtendit ꝓmo quidẽ qa nõ ꝺriat regule ſbdit enĩ·neq̃ enĩ bt⁹ bñdict⁹ monachoꝝ ꝓceptoꝝ almific⁹ huĩoi rei aliq̃ mõ fuit inꝺictor· et ſił nec in alijs regłis hoc phibet ſcỏ impbat pdictũ errorẽ ex ydoneitate monachoꝝ cũ in fine capłi ſubdit·q̃to q̃ſq̃ eſt excellencioꝝ tãto et illis ſpũalibꝫ ſcz opibꝫ potencioꝝ alios ỏ aliqd nõ licere acui nõ ꝓpẽ otrariũ qỏ habeat·ſz ꝓpẽ hm qỏ defit ei· vñ i⁹ poſſit ſic dyacono nõ licz miſſã celebrare·qa nõ hz ordinẽ ſacdotalẽ·et pſbro nõ licz ſnĩaz ferre· qa nõ habz epalez auctatez·in qbz tñ eſt diſtinguendũ·qa ea q̃ ſũt ordis omitti nõ pñt niſi ei qui ordinẽ habz·ſic dyacono non pt omitti qp celebrat miſſã niſi fiet ſacdos·ea vero q̃ ſũt iuriſdiccõnis omitti pñt ei q̃ nõ habet ordinariã iuriſdiccõz·ſic placio ſinẽ cõmittit ab epo ſimplici ſacdoti·et hoc mõ ỏ nõ licẽ monachis et alijs religiob pdicare· docẽ·et alia huĩoi facẽ·qa ſtat⁹ religionis nõ dat eis ptãtez huĩoi facicẽdi·pñt tñ iſta facẽ ſi ordinẽ accipiãt·uł ordinariã iuriſdiccõem aut eciã ſi eis omittant ea q̃ ſũt iuriſdiccõis ℣d·j·g dõ·qp ex ẏb illis habet qp monachi ex hm qp ſũt monachi· nõ noſcunt habẽ ptãtez talia faciendi·nõ autẽ qp ex hm qp ſũt monachi habeãt aliqd ꝺriũ execucõi taliũ actuũ ℣d·ij·dõ·qp i⁹ eciã ſtatutũ vicem ſibi ꝓcipit·ut monachi nõ vſurpãt ſibi ex hm qp ſũt monachi huĩoi act⁹ exercẽdi·nõ autẽ phibz qñ iſta poſſit eis omitti ℣d·nj·dõ·qp iſta duo ſe nõ opaciunt qp aliqs ordinariã curã eccłiaſticoꝝ officioꝝ habeat et monaſticã regłaz in monaſtio habuet·p hoc tñ nõ excludit qñ monach⁹ et alij religioſi poſſint interdũ cca eccłiaſtica officia occupari ex omiſſione platoꝝ q̃ ordinariã curã habent et ꝓcipue illi q̃z religiones ad hoc ſunt ſpecialiter inſtitute ut infra dicetur

Ad·ij·ſic ꝓcedit·vł qp religioſis nõ liceat ſeculania negocia tractare·ꝺi enĩ in ꝑdicto

[illegible]

ꝑcepti nisi forte ī aliq̄ casu in q̄ ex nēcate aliquis
elemosinas facē tenet̄ur · ⁊ nō posset alias hr̄e. vñ
paupib⁹ subuenirēt ī q̄ casu obligarent̄ · sil'r religi-
osi ⁊ sec'lares ad opa manualia exeq̄da VT λd. j
g̃ dō · q ꝺ ꝑceptū qꝺ ab ap'lo ꝓponit̄ ē de iure na-
nat̄ali · vñ sup ꝺ · ij · ad thess̄ · mj · ut sb̄trahatis
vos ab oñi fr̄e inordinate ambulāte. dic̄ glosa ·
al'r q̄z ordo nat̄e exigit. loquit̄ aūt de hys q̄ ab ope
manuali cessabant · vñ et nā man⁹ hoī dedit loco
armoꝝ et tegumētoꝝ q̄ alijs aīalib⁹ tribuit · ut sc̄z p
man⁹ h et oīa nēcia ꝯgrat · ex q̄ pt̄z q ꝓ oñit̄ ad hoc
ꝑceptū tenent̄ ecīa religiosi et sec'lares · sic̄ ad oīa
alia legis nat̄al' ꝑcepta nō tñ peccāt quicūq̄ ma-
nib⁹ nō opant̄ · ꝗa ad illa ꝑcepta legis nat̄e q̄ pti-
nēt ad bonū mꝰtoꝝ nō tenent̄ singl'i · sz sufficit q
vn⁹ vacet vni officio et ali⁹ alēi · puta q quidam
sūt opifices · quidā agricolē quidā iudices · quidā
doctores · ⁊ sic de alijs · sm ꝺ ap'li · j · ad cor · xij · si
totū corp⁹ vbi audit⁹ et si totū audit⁹ vbi odora-
tus ēt VT λd. ij · dō · q glosa illa sumit̄ ab aug⁹ in
li⁹ de opib⁹ monachoꝝ in q̄ loquit̄ ꝺ monachos
quosdā qui dicebāt nō ee licitū suos dei manibus
opari · ꝓt̄ hoc q dns dic̄ math · vj · nolite sollliciti
ē aīe vr̄e qꝺ mādūcetis, nec tñ p hꝝ vba inducitur
nēcitas religiosis manib⁹ opandi · si hñt aliūde vñ
viuē possint, qꝺ pz per hoc qꝺ subdit vult suos dei
corpaliē opari vñ viuāt · h⁹ aūt nō magis ptinet
ad religiosos q̄z ad seculares qꝺ pz ex duob⁹ · ꝓmo
quidē ex ipo mō loq̄ꝺi q̄ ap⁹ vtiē dicēs · sb̄trahatis
vos ab oñi fr̄e ambulāte inordinate · fr̄es enī oēs
xp̄ianos vocat · nondū enī erāt tūc tp̄is religiōes
institute · sc̄ꝺo ꝗa religiosi nō tenent̄ ad alia q̄z se-
c'lares nisi ꝓt̄ regl'e ꝓfessionē · et ideo si ī statutis
regl'e nō ꝺtineat̄ aliq̄ꝺ de ope manuali nō tenent̄
aliē ad opandū manib⁹ religiosi q̄z sec'lares VT λd
nj · dō · q in oīb⁹ illis opib⁹ spūalib⁹ q̄ ibi tangit
aug⁹, pt̄ aliqs vacare dupl'r · vno q̄ si debuiēs vti-
litati oñi · alio q̄si instrēs vtilitati ꝑuate · illi g̃ q̄
ꝑdictis opib⁹ spūalib⁹ publice vacāt excusant̄ per
huiusmoi opa spūalia ab ope manuali duplici rōne ·
p⁹ quidē ꝗa oportz eos totl'r ee occupatos ēca huiusmoi
opa · sc̄ꝺo ꝗa huiusmoi opa exercētib⁹ debet̄ sb̄mīstracō
vite⁹ ab hys q̄z vtilitati debuiūt · illi vero q̄ ꝑdic
tis opib⁹ · nō q̄si publicis · sz q̄si ꝑuatis vacāt non
oportz q p huiusmoi opa a manualib⁹ opib⁹ abstra-
hant̄ · nec ecīa fit eis debitū ut de stipēdijs fideliū
viuāt et de talib⁹ loquit̄ aug⁹ · q enī dic̄ cantica
diuīa decātare manib⁹ opantes p̄hīt exemplo opi-
ficū q̄ fabulis linguas dant cū tamē manib⁹ ab
ope nō recedāt · manifestū est q nō pt̄ intelligi de
hys q̄ horas canonicas in ecēia decantāt · sz intelli-
git̄ de hys q̄ psalmos · uł ympnos dicūt q̄si ꝑua-
tas orōnes · sil'r q dic̄ de leccōe de orōne referendū
est ad orōes et leccōes ꝑuatas q̄s ecīa layci inēdū
faciūt · nō aūt ad illos q̄ publicas orōnes ī ecēia
faciūt · uł ecīa publicas leccōes in scolis legūt · vñ
nō dic̄ qui dicūt se vacare doctne · uł instruccōi · sz
q̄ dicūt se vacare leccōi · sil'r aūt dep̄cacōne loquit̄
nō q̄ fit publice ad ꝑp'lm sz q̄ spēalit̄ fit ad vnū uł

mures buū tuū opacōz ne vacz · mꝰtā enī malicīā
docuit ociositas · ēcio ordinat̄ ad ocupīe ꝛfrenacōz
inq̄stū per hoc macerat̄ corp⁹ · vñ · ij · ad corz · vj · ꝺ
in laboribꝰ · in icīuniis · in vigiliis · in castitate ·
q̄rto aut̄ ordinant̄ ad elemosinas faciēdas · vñ ꝺ
ad eph̄ · mj · q furabat̄ iam nō furet̄ · magis aūt
laboret opando manib⁹ suis q bonū est q hēat vñ
ꝺbuat nēcitatez pacīēti · sm g̃ q labor manualis or-
dinat̄ ad victū q̄rendū cadit sb̄ nēcitate ꝑcepti put
ē nēcm ad talē finē · qꝺ enī ordinat̄ ad finē nēcitatē
hz · ut sc̄z in tñ sit nēcm inq̄stū sine eo finis ēe nō
pt̄ · ⁊ ideo q̄ nō habz aliūde vñ viuē possit tenetur
manib⁹ opari cuiuscūq̄z sit ꝺicōis · et hoc sig̃ficāt
vba ap'li dicētis · q nō vult opari nec mādūcz q̄si
diceret ea nēcitate aliqs ad manib⁹ opandū teneāt
q̄ teneāt ad mādūcandū, vñ si q̄s absq̄z mādūcacōe
posset vitā trāsire, nō tenet̄ur māib⁹ opari · ⁊ eadē
racō est de illis q hñt alias · vñ licite viuē pñt · nō
enī intelligit̄ aliqs posse licite facē qꝺ nō licite facē
pt̄ · vñ ⁊ ap's nō inuenit̄ op⁹ manuū ꝑcepisse nisi
ad excludendū pcīm eoꝝ q illicite victū acq̄rebāt ·
vñ ꝓmo quidē ꝑcepit ap⁹ op⁹ manuale ad euitā-
dū furtū · uēz ad eph̄ · mj · q furabat̄ iā nō furet̄ ·
magis autē operetur laborādo manib⁹ suis scꝺo ad
vitandū cupiditatē alienaꝝ rez · vñ dic̄ · j · ad thess̄
mj · opamī māib⁹ vr̄is sic̄ ꝑcipim⁹ vob ut honeste
ambuletis ad illos q̄ foris sūt · tercio ad euitandū
turpia negocia ex q̄b⁹ alij victū acq̄runt · vñ · ij ·
ad thess̄ · mj · dic̄ · cū eēm⁹ apud vos h denūciabā⁹
vob · qñ si q̄s nō vult opari nō mādūcet · audiui⁹
enī q̄sdā inē vos ambulare inq̄ete nichil opātes ·
sz furiose agētes · glosa q̄ feda cura nēcia sibi ꝓui
dēt · hys aūt q huiusmoi sūt denūciam⁹ et obsecram⁹
ut cū silēcio opantes panē suū mādūcēt · vñ ieo⁹ ·
dic̄ sup ep'laz ad gall' · qꝺ ap⁹ hoc dixit nō tā officio
docentis q̄z vicio gētis sciendū tñ q sub ope ma-
nuali ītelligunt̄ oīa hūana officia ex quib⁹ hoīes
licite victū lucrant̄ siue manib⁹ siue pedibus siue
lingua fiāt · vigiles enī et cursores et alij huiusmoi
de suo labore viuētes intelligunt̄ de opib⁹ manuū
viuē · ꝗa enī man⁹ ē organū organoꝝ p op⁹ ma-
nuū ois opacō intelligit̄ de q̄ aliqs pt̄ licite victū
lucrari sm autē q op⁹ manuale ordinat̄ ad ociū
tollendū uł ad corpis macacōz nō cadit sub nēcitate
ꝑcepti sm se ꝺsiderātū · ꝗa mꝰtis alijs modis pt̄ · uł
caro macari · uł ecīa ociū tolli q̄z p op⁹ manuale ·
macerat̄ enī caro p ieiuna et vigilias et ociū tol-
lit̄ p meditacōes sacz sēptaz et laudes diuinas ·
vñ sup ꝺ psalmi · defecerūt oculi mei in eloquiū tuū ·
dic̄ glo · nō est ociosꝰ q̄ vbo dei tñ studet nec plus
est q̄ extra opat̄ q̄z qui studiū ognoscende vitatis
exercet · et ideo ꝓt̄ has causas religiosi nō tenent̄
ad opa manualia · sic̄ nec sec'lares nisi forte ad hoc
p statuta sui ordis obligent̄ · sic̄ iero⁹ dic̄ in ep'la
ad rusticū monachū · egipcioꝝ monastia hūc te-
nēt morē ut nullū absq̄z ope aut labore suscipiāt ·
nō tñ ꝓt̄ vict⁹ nēcitatez q̄z ꝓt̄ aīe salutē ne vagent̄
pniciosꝰ cogitacōib⁹ inq̄stū vero op⁹ manuale or-
dinat̄ ad elemosinas fciendas nō cadit sb̄ nēcitate

ad paucos p modū ꝑuate ognicōis · vñ ſ̄ſignanē dic̄ · ſi ācui �means erogand⁹ eſt · nā ſic̄ gloſa dic̄ · j · ad cor · ij° · means eſt q̄ ꝑuatim fit · ꝑdicatio que fit in oñi ¶ Ad · mj · dō · qꝫ illi q̄ oīa ꝓp̄t deū ſpernūt tenenē manib⁹ opari · qñ nō hñt alias vñ viuāt · uł vñ elemoſinas faciāt in caſu in q̄ facē elemoſinā cadit ſub ꝑcepto · nō autē aliē ut dict̄ eſt · ⁊ et means hoc loq̄tur gloſa inducta ¶ Ad · v · dō · qꝫ hoc qꝫ apł̄i manib⁹ laborauerūt · qñq̄ quidē fuit nc̄atis · qñq̄ vero ſuperogacōis · nc̄atis quidē qñ ab ab alijs victū inuenire nō poterant · vñ ſup i⁹ ad cor · mj° · laborauim⁹ laborātes manib⁹ nr̄is · dicit glo · ꝙa nemo dat nob · ſuperogacōis autē utq̄ per i⁹ qꝫ habeē · j · ad cor · ix° · ubi dic̄ qꝫ nō vł⁹ ē ꝑtāte quā hēbat vinēdi de euāgelio hac autē ſuperogacōe vtebat · ap⁹ trib⁹ de cauſ · ꝑ⁹ quidē ut occaſionē ꝑdicādi aufferret pſeudo apł̄is q̄ ꝓp̄t ſola tēpalia ꝑdicabant · vñ dic̄ · ij · ad cor · xj° · qꝫ autē facio et faciā ut amputē cor occaſionē ꝛc̄ · ſc̄o ad cuitandā ḡuamē eor ꝙbus ꝑdicabat · vñ dic̄ · ij · ad cor vlē · qꝫ min⁹ habuiſtis ꝑcētis eccīys niſi qꝫ egoipe non ḡuaui vos · ꝛc̄io ad dandū exemplū opandi ocioſ · vñ · ij · ad theſſ · nj° · dicit · nocte et die opantes ut formā darem⁹ vobis ad ymitandū nos · qꝫ tñ ap⁹ nō faciebat in locis in ꝙb⁹ habebat facł̄atē cotti die ꝑdicādi ſic̄ athenis · ut aug⁹ dic̄ ī li° de opib⁹ monachor nō autē ꝓp̄t hoc religioſi tenenē apł̄m ī h° mutari cū nō teneanē ad oēs ſuperogacōes · vnde nec alij apł̄i manibus operabantur

Ad · mj · ſic ꝓcedic̄ · vł̄ qꝫ religioſ nō liceat de elemoſinis viuē · ap⁹ enī · j · ad thy · v° · ꝑcipit · qꝫ viduc q̄ ꝑnt aliūde ſuſtētari · nō viuant de elemoſinis eccīe ut eccīa ſufficiat illis q̄ vē vidue ſūt · et ideo⁹ dic̄ ad damaſū papā · qꝫ q̄ bonis pentū ⁊ opibus ſuſtētari ꝑnt ſi qꝫ paupum eſt accipiūt ſacłegiū ꝓfecto omittūt · et p abuſionē taliū indiciū ſibi māducāt ⁊ bibūt · ſz religioſi ꝑnt labore manuū ſuſtētari ſi ſint validi · ḡ vł̄ qꝫ peccent elemoſinas paupeꝝ omedēdo ¶ ꝯ · viuē de ſūptib⁹ fideliū eſt merces deputata ꝑdicātib⁹ euāgeliū ꝑ ſuo labore · uł ope · ſm i⁹ matħ · x° · dign⁹ eſt mercēnari⁹ mercede ſua · ſz ꝑdicare euāgeliū nō ptinz ad religioſos · ſz maxime ad ꝑlatos q̄ ſūt paſtores et doctores · ḡ religioſi nō ꝑnt licite viuē de elemoſis fideliū ¶ ꝯ · religioſi ſūt ī ſtatu ꝓfectōis · ſz ꝓfecti⁹ eſt dare elemoſinas q̄z accipe · ⁊ enī acē · xx° · beati⁹ ē magis dare q̄z accipe · ḡ nō dñt de elemoſis viuē · ſz magis ex opib⁹ manuū ſuaꝝ elemoſinas dare ¶ ꝯ · ad religioſos ptinz impedimēta ⁊tutis et occaſiōes pc̄ti vitare · ſz accepcio elemoſinaꝝ ꝑbz occaſionē pc̄ti ⁊ impedit ⁊tutis actū · vñ ſup i⁹ · ij ad theſſ · vlē · ut noſmetipos formā darem⁹ vob · dic̄ glo · qui freq̄ter ad alienā menſā omedit ocio dedit⁹ aduleē nc̄e ē paſcēti ſe · ⁊ ⁊ ecīā exo · xxnj° · ne accipias munera q̄ excecāt prudētes et mutāt ⁊ba iuſtoꝝ · et ꝑū · xxij° · ⁊ · q̄ accipit mutuū hu⁹ eſt fenerātis qꝫ eſt religioni ⁊riū · vñ ſup i⁹ · nj · ad theſſ · vlē · ut noſmetipos formā darem⁹ ꝛc̄ dic̄ glo · religio nr̄a ad libtatē hoies aduocat · ḡ vł̄ qꝫ

religioſi nō debeāt de elemoſinis viuē ¶ ꝯ · religioſi ꝑapue tenenē mutari apł̄oꝝ pfeccōm · vñ ap⁹ dic̄ ſup i⁹ ad philippen · nj° · quicūq̄ ꝓfecti ſum⁹ hoc ſenciam⁹ · ſz apł̄i noluerūt viuē de ſūptib⁹ fideliū ut occaſionē aufferrēt pſeudo apł̄is · ſic̄ ap⁹ dic̄ · ij ad cor · xj° · et ne ſcandalū ponēt̄ infirmis ut pz · j · ad cor · ix° · ḡ vł̄ qꝫ ꝓp̄t eaſdē cauſas religioſi debeāt abſtinē ne de elemoſinis viuāt · vñ et aug⁹ dic̄ in li° de opi · mo · amputetis occaſionē turpiū nūdinaꝝ q̄b⁹ eſtimacō vra lediē ⁊ infirmis offē · diculū ponie et oſtēdite hoīb⁹ nō vos ī ocio facilē victū · ſz ꝑ auguſtā et artā vitā regnū dei querē ¶ Sed ꝛ eſt qꝫ ſic̄ greg⁹ dic̄ in · ij° · dyalo · beatus bñdict⁹ trib⁹ ānis in ſpecu ꝑmanēs de hys q̄ a romano monacho miſtrabanē refect⁹ē poſtq̄z domū penteſq̄z reliq̄rat · et tñ validꝰ corꝑe exñs nō legit̄ de labore manuū victū q̄ſuiſſe · ḡ religioſi licite ꝑnt de elemoſinis viuē ¶ Rñ dō · qꝫ vnicuiq̄z licz viuē de eo quod ſuū eſt · uł ſibi debitū · fit autem aliq̄d alic⁹ ex libtate donātis · ⁊ ideo ꝛligioſi ⁊ clici q̄z monaſtijs · uł eccīys ex munificencia ꝑcipū · uł q̄zcūq̄z fideliū ſūt facultates collate ex quibus ſuſtētenē ꝑnt de eis viuē licite abſq̄z hoc qꝫ manib⁹ laborāt · et tñ certū eſt eos de elemoſinis viuē · vñ et ſił̄r ſi alīq̄ mobilia religioſis a fidelib⁹ ofer̄atur ꝑnt de eis licite viuē ſtultū eſt enī dicē qꝫ aliq̄s ī elemoſinā poſſit accipe magnas poſſeſſiones · non autē panē · uł ꝑuā pecuniā · ſz ꝙa huīoi bñficia religioꝝ videnē ee collata ad hoc qꝫ liberi⁹ religioſis actib⁹ inſiſtē ꝑnt q̄z cupiūt ſe fore ꝑticipes q̄ tēpalia ſubmīſtrant reddie eis uł⁹ ꝑdictoꝝ donoꝝ illicit⁹ ſi ab actib⁹ religioſis deſiſtāt · ꝙa ſic q̄zetū eſt de ſe defraudāt intencōz eor q̄ tłia bñficia otulerūt · debitū aūt eſt ācui aliq̄d dupł̄r · vno⁹ ꝓp̄t nc̄atez q̄ facē oīa oñia ut amb⁹ dic̄ · ⁊ ideo ſi religioſi nc̄atē paciant licite ꝑnt de elemoſinis viuē q̄ ꝙdē nc̄as ꝑt ee · ꝑmo ꝙdē ꝓp̄t corꝑis infirmitatē ex q̄ ⁊tingit qꝫ nō ꝑnt ſibi labore manuū victū q̄rē · ſc̄o ſi i⁹ qꝫ ex ope manuali oq̄rūt eis ad victū nō ſufficiat · vñ aug⁹ dic̄ ī li° de opi · mo · qꝫ bona opa fideliū ſbſidio ſupplēdoꝝ nc̄ioꝝ deee nō dñt · uł buis dei q̄ manib⁹ opanē ut hore quib⁹ ad expediendū aīm ita vacaē ut illa corꝑalia opa geri nō nō ꝑnt · nō oꝑimāt egeſtate · ꝛc̄io ꝓp̄t priſtinam oſuacōm eor q̄ nō cōſueūant manib⁹ laborare · vñ aug⁹ dic̄ ī li° de opib⁹ · mo · qꝫ ſi hēant aliq̄d ī ſec̄lo qꝫ facile ſine opificō ſuſtētaret iſtā vitā q̄m oſi ad deū indigētib⁹ diſpti ſūt ⁊ credēda eſt eoꝝ infirmitas et offēnda · ſolēt enī tales lāguidi⁹ educati laborē opm corꝑaliū ſuſtinē nō poſſe · alio⁹ efficiē aliq̄d ācui debitū ex eo qꝫ ipe vē exhibet ſiue ſit aliq̄d tēpale ſiue ſpūale · ſm i⁹ · j · ad cor · ix° · ſi nos vob⁹ ſpūalia ſemīauim⁹ nō magnū eſt ſi carnalia uſa metam⁹ · et ſm hoc q̄dꝛupł̄r ꝑñt religioſi de elemoſinis viuē q̄ſi ſibi debitis · ꝓmo quidē ſi ꝑdicēt auc̄tate ꝑlatoꝝ · ſc̄o ſi ſint miniſt̄ altaris · ꝙa ut ⁊ · j · ad cor · ix° · qui altari debuinnt cū altari ꝑticipāt · ita ⁊ dñs ordīauit hys q̄ euāgeliū denūciant de euangelio viuē · et aug⁹ dic̄ in li° de

opi·mo·si euãgeliste sũt fateor hñt ptãtẽ viuẽdi de sũptib⁹ fideliũ·si miníster altaris dispẽsatores sacmentor⁹·vñ sibi istã nõ arrogãt·ꝫ plane vẽdicãt ptãtez·et hoc ideo ꝙa sacrificiũ altaris vbicũq; agat oñ̃ est toti ppl'o fideliũ·ecio si insistãt studio sacre scripture ad oñem vtilitatẽ toci⁹ eccie·vñ iero⁹ dic̃ oꝝ vigilanciũ·hoc vndiq; usq; hodie pseuat osuetudo nõ solum apud nos·ꝫ eciã apud hebreos·ut ꝙ in lege dñi meditanẽ die ac nocte et pfez nõ hñt i ẽra nisi solũ deũ toci⁹ orbis foueanẽ ministerijs·quarto si bona tempalia que habebãt monasterio largiũtur de elemosinis monasterio factis pñt viuẽ·vñ aug⁹ dic̃ in li° de opi·mo·q; hys ꝙ relicta uel ẽbuta siue ampla siue qualicũq; opulencia inẽ paupes xpi pia et salubri hũilitati nũari volũt vicẽ sustẽtacõi vite eor⁹ res ipa oñis ⁊ fraẽna caritas debz ꝙ laudabilit̃ agũt si manib⁹ openẽ·q; si nolũt ꝙs audeat eos cogẽ nec est attẽdendũ qõ ibi subdit̃ i quib⁹ monastẽrijs·ul' in quo loco indigẽtib⁹ frib⁹ quisꝙs hoc habebat impendẽ·oĩm enĩ xpianor⁹ vna res publica est·si vero aliq̃ sint religiosi ꝙ absq; nc̃tate ⁊ vtilitate q̃ afferant velint ociosi de elemosinis q̃ danẽ paupib⁹ viuẽ h° ẽ eis illicitũ·vñ aug⁹ dic̃ in li° de opi·mo·plenꝫ ad pfessiõz huitutis dei ex odicõe huili aliq̃ veniũt ut ex vita rusticana et ex opificũ exercitacõe et plebeo labore ꝺ ꝙb⁹ nõ apparet utꝫ ex ꝓposito huitutis dei veniũt aut vitã inopẽ et laboriosã fugientes vacui pasci atq; vestiri volũt·et insup honorari a quib⁹ ꝺtẽpni vbiq; osueuerũt·tales g̃ se quo mi⁹ openẽ de infirmitate corpis excusare nõ pñt pretite quippe vite osuetudine ꝺuicuntur et postea subdit si nolũt opari nec manducent·neq; propterea ad pietatẽ diuites hũilianẽ ut paupes ad supbiaz extollanẽ·nullo enĩ mõ decet ut in ea vita nisi senatores fiũt laboriosi fiũt opifices ocioſi et quo veniũt refecti delicijs suis·qui fuerũt ꝑdior⁹ dñi ibi fiũt rustici delicati ℣ ad·j·g̃ dõ·q; aucẽtates ille sũt intelligende tpe nc̃tatis qñ scz nõ posset alit̃ paupib⁹ subueniri·tũc enĩ tenẽnẽ nõ solũ ab elemosinis accipiẽdis desistẽ·ꝫ eciã sua si qua habẽnt largiri ad paupm sustentacõz ℣ ad·ij·dõ·q; ꝑlatis opetit ꝑdicaõ ex officio·religiosis aũt pt opetẽ ex omissione·et ita cũ laborãt i agro domico pñt exinde viuẽ·bm i°·ij°·ad thy·ij°·laborantẽ agricolã ꝛc̃·dic̃ glo·vult apl's q; euãgelista intelligat q; nc̃ia sumẽ ab eis in ꝙb⁹ laborat non est medicitas·ꝫ ptãs·g̃ vi' q; religiosis nõ opetat medicare·℣ Sed ctra c̃ q; religiosis opetit viuere ad imitacõz xpi·ꝫ xpus medicauit bm i°psalmi·ego aũt medic⁹ sũ et paup·vbi dic̃ glo·hoc dixit xpus de se ex forma hui·et infra medic⁹ est qui ab alio petit et paup est ꝙ sibi nõ sufficit·et i alio psalmo·ego egen⁹ et paup sũ·ubi dic̃ glo·egen⁹ idest petẽs paup·idest insufficiẽs michi·ꝙa mũdanas copias nõ habeo·⁊ ideo⁹ dic̃ in quadã epl'a·cave ne dño tuo medicãre scz xpo alienas diuicias congregas·g̃ cõueniens est religiosis mendicare ℣ ñ dõ·q; circa mendicacõm duo pñt ꝺsiderari·vnũ quiꝺ ex pte act⁹ ipius medicacõis qui habet sibi quãdã abiecc̃om cõiunctã·illi enĩ videnẽ abiectissimi inter hoies esse qui nõ solũ sunt paupes sed in tantũ sũt egẽtes q; nc̃e hñt ab alijs victũ acquirẽ·et bm b' cã hũilitatis ꝙqui laudabl'r medicãt sic̃ et alia assumũt que ad abiecc̃om ptinent

tate et nc̃tate pstat occasionẽ pc̃ti qõ nõ ꝫ locũ in religiob⁹ ut ex sup dc̃us pz ℣ Ad·v·dõ·q; qñ appareat manifesta nc̃tas et vtilitas ꝓpt quã aliq̃ religiosi de elemosinis viuant absq; ope manuali nõ scãdalizanẽ ex hoc infirmi·ꝫ malicioſi more phariseor⁹ q̃z scãdalũ ꝺtẽpnendũ dñs doc⁹ math·xv°·et si nõ esset euidẽs nc̃tas et vtilitas posset exinde gñari scandalũ infirmis qõ eẽt euitandũ idem tñ scandalũ iminẽ posset de hys ꝙ facultatib⁹ oñibus

Ad·v·sic ꝓcẽd·vi' q; religiob ‖ ociosi vtunẽ nõ liceat mẽdicare·dicit enĩ aug⁹ in li° de ope·mo·tam mlt⁹ ypocr̃tas sub hãitu monachor⁹ usq; quaq; disposit callidissim⁹ hostis c̃uentes pucias·et postea subdit oñes petũt oñes exigũt aut sũpt⁹ lucrose egestatis aut sĩlate preciũ scĩtatis·g̃ vi' q; vita religiosor⁹ mẽdicanciũ sit repbanda ℣ ℣ dõ·j·ad thesb·mj·dõ·opemĩ manibus vr̃is sic̃ ꝑcepim⁹ vob ut honeste ambuletis ad eos ꝙ foris sũt et nulli⁹ aliqꝺ desiꝺetis·vbi dic̃ glosa·ideo op⁹ est agendũ et nõ accipiendũ·ꝙa honestũ est ut q̃si lux ad infideles·et nõ desiꝺabitis rem altius nec dũ rogetis ul' tollatis aliquid·⁊·ij·ad thesb·nj°·sup i° si ꝙs nõ vult opari·dic̃ vult suos dei corpalit̃ opari ut habeãt vñ viuãt ut nõ opellanẽ egestate nc̃ia petẽ·ꝫ hoc est mẽdicare·g̃ vi' q; illicitũ sit ꝑtermisso opere manuali mẽdicare ℣ ℣ dõ·i° q; est in lege phibitũ et iustic̃ ctrariũ nõ opetit r̃ligiosis·ꝫ mẽdicare est phibitũ i lege diuĩa·ꝺ enĩ deut·xv°·oĩno indigẽs et mẽdic⁹ nõ erit inẽ vos·et in psalmo nõ vidi iustũ delictũ·nec semẽ ei⁹ q̃rens panẽ·bm eciã iura ciuilia pumt̃ valid⁹ mendicãs·ut habẽ·c̃o·de validis mẽdicãtib⁹·g̃ nõ opetit r̃ligiosis mẽdicare ℣ ℣ dõ·vc̃ũdia est de turpi actu ut damascen⁹ dic̃·ꝫ amb⁹ dic̃ i li° de ·offi·q; vc̃ũdia petẽti ingenuos ꝓdit natales·g̃ mẽdicare ẽ turpe·nõ g̃ religiob opetit ℣ ℣ dõ·maxĩe de elemosinis viuẽ ouenit ꝑdicãtib⁹ euãgeliũ bm dñi statutũ ut sup dictũ est·eis tñ nõ ouenit mẽdicare·ꝙa sup i°·ij°·ad thy·ij°·laborantẽ agricolã ꝛc̃·dic̃ glo·vult apl's q; euãgelista intelligat q; nc̃ia sumẽ ab eis in ꝙb⁹ laborat non est mẽdicitas·ꝫ ptãs·g̃ vi' q; r̃ligiosis nõ opetat mẽdicare·℣ Sed ctra c̃ q; religiosis opetit viuere ad imitacõz xpi·ꝫ xpus mẽdicauit bm i°psalmi·ego aũt mẽdic⁹ sũ et paup·vbi dic̃ glo·hoc dixit xpus de se ex forma hui·et infra mẽdic⁹ est qui ab alio petit et paup est ꝙ sibi nõ sufficit·et i alio psalmo·ego egen⁹ et paup sũ·ubi dic̃ glo·egen⁹ idest petẽs paup·idest insufficiẽs michi·ꝙa mũdanas copias nõ habeo·⁊ ideo⁹ dic̃ in quadã epl'a·cave ne dño tuo mẽdicãre scz xpo alienas diuicias congregas·g̃ cõueniens est religiosis mendicare ℣ ℣ ñ dõ·q; circa mendicacõm duo pñt ꝺsiderari·vnũ quiꝺ ex pte act⁹ ipius mẽdicacõis qui habet sibi quãdã abiecc̃om cõiunctã·illi enĩ videnẽ abiectissimi inter hoies esse qui nõ solũ sunt paupes sed in tantũ sũt egẽtes q; nc̃e hñt ab alijs victũ acquirẽ·et bm b' cã hũilitatis ꝙqui laudabl'r mẽdicãt sic̃ et alia assumũt que ad abiecc̃om ptinent

q̃si efficacissimã medicinã ꝓra supbiã q̃ꝫ vl̃ in se ipis · vel eciã in alijs p exemplũ extingué volũt · sic enĩ infirmitas que ẽ ex supexcessu caloris efficacissie sanaĕ p ca q̃ in fr̃e excedũt · ita eciã pnitas ad supbiã efficacissime curaĕ per ea q̃ mlt̃ abiecta videnĕ · et ideo ō in decre · de pñia di · ij · ca̅ · si q̃s semel exercicio humilitatis fũt · si q̃s se vilioribꝫ officijs se subdat ⁊ misterijs ĩ diġoribꝫ tradat · ita nãq; arrogãcie ⁊ hũane gl'e vicio curari potit · vñ ierō in epla ad oc̅anũ cōmendat fabiolam de hoc q̃ optabat ut suis diuicijs aliter effub p xp̃o stipẽ accipet · q̃ eciã bt̃us allexi⁹ pfec̃ q̃ oibus suis ꝓpt̃ xp̃m dimissis gaudebat se eciã a seruis suis elemosinas accepisse · et de bt̃o arsenio legi ĩ vita ptaꝝ · q̃ gr̃as egit de h⁹ q̃ ncĉate egẽte oportuit eũ elemosinã petĕ · vñ et ĩ pnĩaꝝ p ġuibꝫ culpis inũgiĕ aliq̃bus ut pegnent̃ mĕdicantes · ſ ꝺa humilitas · sic et ceĉe vtutes absq; discrecõne cẽ nõ debꝫ · ita oportet discrete mĕdicitatẽ ad humiliacõꝫ assumẽ ut ex hoc hõ notã cupiditatis nõ incurrat · ul̃ cuiuscũq; altius indecentis alio⁹ p̃t cõsidari mĕdicitas ex pte ci⁹ q̃ q̃s mĕdicando acquirit · et sic ad mĕdicandũ p̃t hõ ex duobꝫ induci · vno⁹ ex cupiditate hñdi diuicias · ul̃ vietũ ociose · et talis mĕdicitas est illicita · alio⁹ ex ncĉate · ul̃ vtilitate · ex ncĉate q̃dẽ · sic cũ aliq̃s nõ p̃t aliũde habẽ vñ viuat nisi mĕdicet ; ex vtilitate autẽ sic cũ aliq̃s intendit ad aliq̃d vtile pficiendũ q̃ sine elemosinis fideliũ facẽ nõ p̃t sic petunẽ elemosine ꝓ ostruccõe põtis · ul̃ ecĉe · ul̃ q̃buscũq; alijs opibꝫ q̃ ỽgunt in vtilitatẽ oñem · sic scolares ut possint vacare studio sapie · et hoc mõ mĕdicitas ẽ licita sic̃ scolaribꝫ · ita et religiob⁹ ℣ ad · j · g̃ dō · q̃ aug⁹ ibi loquiĕ exp̃sse de hys q̃ ex cupiditate mĕdicãt ℣ ad · ij · dō · q̃ ꝑma glosa loquiĕ de peticõe q̃ fit ex cupiditate · uel̃ ex ỽbis apli · alia autẽ glosa loquiĕ de illꝰ q̃ absq; oi vtilitate q̃m feĉiant ncĉia petũt ut ociosi viuant · nõ autẽ ociose viuit qui qualĉũq; vtiliĕ viuit ℣ ad · nj · dō · q̃ ex illo p̃cepto legis diuie nõ phibeĕ alcui mĕdicare · ſ phibeĕ diuitibꝫ nc tã tenaces sint ut ꝓpt̃ hoc aliq̃ egestate mĕdicare cogantur · lex autẽ ciuilis imponit penã validis mĕdicãtibꝫ q̃ nõ ꝓpt̃ vtilitatẽ ul̃ necessitatẽ mĕdicant ℣ ad · mj · dō · q̃ duplex ẽ ẽpitudo · vna inhonestatis · alia extioris defect⁹ · sic turpe est homi esse infirmũ · ul̃ paupem · et talis turpitudo mĕdicitatis nõ ꝑtinet ad culpam · ſ ad hũilitatẽ ꝑtinẽ p̃t ut dictũ est ℣ ad · v · dō · q̃ p̃di cãtibꝫ ex debito debeĕ vict⁹ ab hys q̃bꝫ p̃dicant si tñ nõ q̃si sibi debitũ · ſ q̃si ġtis dandũ mĕdicando petere velint ad maiorem vtilitatem pertinet

Ad · vj · sic ꝓdicĕ · vi̅ q̃ nõ liceat religiosis vilioribꝫ vestibꝫ vti q̃ꝫ ceteris · ꝺa ꝺm apl'm · j · ad thesſ · vlt̃ · ab omni specie mala abstinẽ debem⁹ · ſ vilitas vestiũ hz̃ spẽm mali · dic̃ enĩ dñs math̃ · vj⁹ · attẽdite a fl'is ꝓphis q̃ veniũt ad vos in vestimẽtis ouiũ · et sup ĩd apoc̃ · vj · ecce equus palliꝺ⁹ ĉ dic̃ glo · vidẽs dyabol⁹ nec p aptas ẽbulacõnes · nec p aptas hereses se posse pficẽ p̃mittit fl'os fr̃es q̃ sb hĩtu r̃ligionis obtinẽt nakaꝝ nigri et rufi equi pũtendo fidẽ · g̃ vi̅ q̃ religiosi nõ debeãt vilibꝫ vestibꝫ uti ℣ dō · ierō⁹ dic̃ ad nepotianũ · vestes pollas idest nig̃s · eq̃ vita ut candidas ornatus et sordes tali mõ fugiende sũt · ꝺa alterũ delicias · alt̃m gl'aꝝ redolet · g̃ vi̅ q̃ cũ inanis gl'a sit g̃uius pt̃m q̃ꝫ deliciaꝝ vs⁹ q̃ religiosi qui dñt ad pfectõꝛa tendẽ magis debẽt vitare vestes viles q̃ꝫ p̃ciosas ℣ dō · r̃ligiosi maxie intendẽ dñt opibꝫ p̃nie · ſ ĩ opibꝫ p̃nie nõ ẽ vtendũ exĉioribꝫ signis ĕsticie · ſ magis leticie signis · dic̃ enĩ dñs math̃ · vj · cũ ieiũatis nolite fieri sic̃ ypocĉte ĕstes · et postea subdit · tu autẽ cũ ieiunas vnge caput tuũ et faciẽ tuã laua · q̃ expo · aug⁹ in li⁹ de ẽmone dñi in mõte · dic̃ in hoc cã maxie aniadũtendũ est nõ in solo rey corporeaꝝ nitore atq; pompa · ſ eciã in ip̃is sordibꝫ luctuob ẽe posse iactãcia · ⁊ eo pciosior ẽ q̃ sb noie hũitutis dei decipit · g̃ vi̅ q̃ r̃ligiosi nõ debeãt vilioribꝫ vestibꝫ indui Sed ō est q̃ ad hẽb · xj · apl's dic̃ ĉcuierũt ĩ me lotis ⁊ ĩ pellibꝫ caprinis · glo · ut helyas et alij · et ĩ decre · xj · q · mj · ō · si inuẽti fuerint deridẽtes eos q̃ vilibꝫ ⁊ religiosis vestibꝫ amicti sũt corriganĕ · pstinis enĩ tp̃ibus oĩs sacrat⁹ vir cũ mediocri et vili veste cōsabaĕ ℣ ñ dō · q̃ sic̃ aug⁹ dic̃ in · nj · de doc · xp̃iana · in oibꝫ extioribꝫ rebꝫ nõ vsus rey · ſ libido vẽtis in culpa est · ad quã discĉnendam attẽdendũ est q̃ hĩtus vilis · ⁊ inculc⁹ dupl'r p̃t cōsidari · vno⁹ put est signũ q̃dam dispoſcionis · ul̃ status hũani · ꝺa ut ō ecĉ · ix̅ · amict⁹ hoīs annũciat de eo · et scõm hoc vilitas hĩtus ẽ q̃ꝫ signũ tristicie · vñ ⁊ hoīes in tristicia exñtes solẽt vilioribꝫ vestibus uti · sic ecõuerso in tp̃e solẽpnitatis et gaudij vtunĕ cultioribꝫ vestimẽtis · vñ et penitentes vilibꝫ vestibꝫ induũtur · uꝫ ione · nj · de rege q̃ indut⁹ est sacco et · nj · re · xxj · de acha q̃ opuit cilicio carnẽ suã · q̃ñq; vo ẽ signũ ꝺtẽpt⁹ diuiciaꝝ et mũdani fast⁹ · vñ ierō⁹ dic̃ ad rusticum monachũ · sordes vestiũ cãdide mẽtis indicia sũt · vilis aũt tunica ꝺtẽptũ secli ꝓbat ita dum taxat ne anĩ⁹ timeat · ne hĩt⁹ ẽmoꝝ dissenciãt · et ẽm vtiq; hoc cõpetit r̃ligiob⁹ vilitas vestiũ · ꝺa religio est stat⁹ p̃nie ⁊ ꝺtẽptus mũdane gl'e ſ q̃ aliq̃s velit hoc alijs significare ꝺtingit ꝓpt̃ ea · vno⁹ ad sui humiliacõm · sic enĩ ex splendore vestiũ ani⁹ hoīs eleuaĕ · ita ex hũilitate vestiũ hũiliaĕ · vnde de acha q̃ carnẽ suã cilicio induit dixit dñs ad helyã · nõne vidisti achaĕ hũmiliatũ coꝛã me ut habeĕ · nj · re · xxj · alio⁹ ꝓpter exemplũ alioꝝ · vñ sup ierō⁹ math̃ · nj · habebat vestimentũ de pilis camelo⁹ ĉ · dic̃ glo · q̃ pnĩaꝝ p̃dicat hĩtũ p̃nie ꝑtendit · ĉcio⁹ ꝓpt̃ inanẽ gl'aꝝ · sic̃ aug⁹ dic̃ q̃ in ip̃is sordibꝫ luctuosis vestibꝫ p̃t cẽ iactãcia · duobꝫ g̃ ꝑmis modis laudabile est abiectis vestibꝫ uti · ĉcio vero modo vicioſũ est ; alio autẽ mõ p̃t cõsidari habit⁹ vilis et inculc⁹ ẽm q̃ ꝓcedit ex auaricia · uel negligencia · et sic eciã ad viciũ ptinet ℣ ad · j · g̃ dō · q̃ vilitas vestiũ de se nõ hz̃ spẽm mali · ymmo poci⁹ spẽm boni sc̃z ꝺtẽpt⁹ mũdane gl'e · et inde ẽ q̃ mali sub vilitate vestiũ

ſuã malicĩã occultãt · vñ aug⁹ dic̃ in li⁹ de ſer · dñi in monte · qꝫ nõ ideo dñt oues odiſſe veſtimentũ ſuũ qꝫ plexꝫ illo ſe occ'tãt lupi ℣ ℟ d · ij · dõ · qꝫ ideo⁹ ibi loquĩ de veſtib⁹ vilib⁹ q̃ deferunt ꝓpt hũanã gl'az ℣ ℟ d · nj · dõ · qꝫ ſm docẽnaz dñi i operib⁹ ſcũ tatis nichil hoies facẽ dñt ꝓpt apparenciã qõ ꝑci pue ꝛigit qñ aliq̃s aliq̃d nouũ facit · vñ ēſo⁹ dic̃ ſup math · ozans nichil nouũ faciat qõ aſpiciant hoies · uel clamãdo uł pect⁹ pcuciẽdo · uł man⁹ ex pandẽdo · q̃a ſcz ex ipſa nouitate hoies reddũt in tẽtos ad ꝟſiderandũ · nec tñ oĩs nouitas intentos facies hoies ad cõſidandũ reꝓhenſibilis ẽ · ꝑt eni ⁊ bñ ⁊ male fieri · vñ aug⁹ dic̃ in li⁹ de ſmonc dñi in mõte · qꝫ q̃ in pfeſſione xp̃ianitatis inuſitato ſqualoꝛe ⁊ ſordib⁹ intẽtos in ſe oculos hoĩm fac · eũ i⁹ voluntate faciat aut nc̃tate paciat · ceteris pib⁹ ei⁹ opib⁹ ꝑt ꝟgnoſci · utrũ hoc ꝛẽptu ſupflui cule⁹ · an ambicõne aliq̃ fc̃iat · maxie autẽ vident hoc nõ ex ambicõe facẽ religioſi qui hĩtum vilem deferũt quaſi ſignũ ſue pfeſſionis qua cõtemptũ mũdi profitentur ·

Deinde ꝟſiderandũ eſt de dr̃na religionũ Et c̃ca hoc q̃runt · vnſ · Primo vꝛ ſint diuſe religiones uel vna tm̃ Scdo vꝛ aliq̃ religio inſtitui poſſit ad bella gerẽda Tercio vꝛ aliqua ŕligio poſſit ordinari ad militandũ Quarto vtrũ poſſit inſtitui aliq̃ religio ad p̃dicandũ ⁊ huĩoi opa exercenda Quĩto vꝛ poſſit aliq̃ religio inſtitui ad ſtudiũ ſcie Sexto vtrũ religio que ordinant ad vitã ꝛẽplatiuã ſit potioꝛ ea que ordinat ad vitã actiaz Septimo vꝛ habẽ aliq̃d in oñi diminuat de pfeccõne religionis Octauo vꝛ religio ſolitarioꝛ ſit p̃fẽnda religioni in ſocietate viuenciũ

Ad · j · ſic p̃cedit · videt qꝫ nõ ſit niſi vna tm̃ religio · in eo eni qõ totalit et pfecte habet · In diuſis ẽe nõ ꝑt ꝓpt qõ non ꝑt ẽe niſi ꝑmũ vnũ ſũmum bonũ · ut in · ſ · hĩtum eſt · ſz ſic̃ greg⁹ dic̃ ſup eze · cũ q̃s oñe qõ habet oñe qõ viuit omne qõ ſapit oĩpotẽti deo vouerit holocauſtũ eſt ſine quo religio ẽe nõ ꝟ · g̃ vł qꝫ religiones nõ ſint m'te · ſz vna tm̃ ℣ ℟ ad · ij · ea q̃ in eẽncialib⁹ ꝟueniũt nõ diuſificant niſi p accẽns · ſz ſine trib⁹ votis eſſencialib⁹ religionis nõ eſt aliq̃ religio ut ſup̃ hĩtum eſt · g̃ vł qõ religiões ſpecie nõ diuſificent · ſz ſolũ p accidẽs ℣ ℟ ad · j · ſtatus pfeccõis ꝟuenit et religioſis ⁊ epis ut ſup̃ habitũ eſt · ſz epatus nõ diuerſificant ſpecie · ſz ẽ vn⁹ vbicũq; fuit · vñ ier⁹ dic̃ ad ãlex epm · vbicũq; fuit eps ſiue rome ſiue egubij ſiue ꝟſtantinopoli ſiue religio eiuſdẽ meriti eſt eiuſdẽ et ſac̃docij · g̃ pari rõne vna ſola eſt religio ℣ ℟ ad · iij · ab eccia tollendũ eſt oñe id qõ cõfuſionẽ inducẽ ꝑt · ſz ex diuſitate religionũ vł qudã poſſe ꝟfuſio induci ꝓpter xp̃iano · ut decretalis qudã dicit qne habet de · ſta · mo · et canonicoꝝ regl'ariũ · g̃ vł qꝫ nõ debeãt ẽe diuſe religiones ℣ ℟ Sed ꝛ̃ eſt qꝫ ĩ ps deſcribit ad ornatũ regine ptinẽ · qꝫ ſit circũamicta varietate ℣ ℟ ad · ij · dõ · qꝫ ſic̃ ex ſup̃ dictis pz ſtatus religionis eſt qdam exercitiũ quo aliq̃s exercet ad pfectõz caritatis · ſũt aũt diuſa caritatis opa · q̃bus hõ vacare ꝑt · ſũt ecia diuſi mõi exercitioꝝ · et ideo religiones diſtingui p̃nt dupl'r · vno ſm diuſitatẽ eoꝝ ad q̃ ordinant · ſic̃ ſi vna ŕligio ordinet ad pegrinos hoſpicio ſuſcipiendos · et alia ad viſitandos uł redimẽdos captiuos · alio⁹ ꝑt ẽe diuſitas ŕligionũ ſm diuſitatẽ exercitioꝝ · puta qꝫ ł vna ŕligione caſtigat corp⁹ p abſtinẽcias cibo ꝝ · ĩ alia p exercitiũ opm manualiũ uł p nuditatẽ · uł p aliq̃d aliud huĩoi · ſz q̃a finis eſt potiſſimũ in vnoq̃ maioꝛ ẽ religionũ diuſitas q̃ attendit ſm diuſos fines ad q̃s religiones ordinant q̃ꝫ que attendit ſm diuſa exercitia ℣ ℟ ad · j · g̃ dõ · qꝫ hoc eſt oñe in omni religione qꝫ aliq̃s total'r ſe debet p̃bẽ ad ſuendũ deo · vñ ex hac pte nõ eſt diuſitas int religiones · ut ſcz in vna religione aliq̃s retineat aliquid ſui · et in alia aliud · eſt autẽ diuſitas ſm diuſa in quib⁹ hõ ꝑt deo ſuire · et ſm qõ ad hoc hõ ſe ꝑt diuſimode diſponẽ ℣ ℟ ad · ij · dõ · qꝫ ta eẽncialia vota religionis ptinẽt ad exercitiũ ŕligionis · et ſũt quedã p̃cipalia ad q̃ oĩa alia reducunt ut ſ dictũ eſt · ad obſeruandũ autẽ vnũquotq; eoꝝ diuſimode aliq̃s ſe diſponẽ ꝑt · puta ad votũ ꝛtinẽcie ſeruandũ ſe diſponit aliq̃s p loci ſolitudinẽ · p abſtinẽciã ⁊ pmutuã ſocietatẽ ⁊ p m'ta alia huĩoi · ⁊ ſm hoc pz qꝫ oñitas eẽncialiũ votoꝝ opatit diuſitatẽ ŕligionis · tũ ꝓpt diuſas diſpoſicões · tũ ecia ꝓpt diuſos fines ut ex ſup̃ dictis pz ℣ ℟ ad · iij · dõ · qꝫ in hys q̃ ad pfeccõz ptinẽt eps ſe habet p modũ agentis · religioſi autẽ p modũ pacientis ut ſup̃ dictũ eſt · agẽs autẽ eſt ecia in nac̃alib⁹ quãto eſt ſupi⁹ tãto eſt magis vnũ · ea vero q̃ paciunt ſũt diuſa vñ rõnabilit eſt vn⁹ epalis ſtat⁹ · religiões vero diuſe ℣ ℟ ad · iij · dõ · qꝫ ꝟfuſio opponit diſtincõni et ordini · ſic g̃ ex m'titudine religionũ inducẽtur tũc ꝟfuſio ſi ad idẽ et eodẽ mõ diuſe religiones eẽnt abſq; nc̃tate et vtilitate · vñ ut h⁹ nõ fiat ſalubriter inſtitutũ eſt ne noua religio niſi auctoꝛitate ſũmi pontificis inſtituatur

Ad · ij · ſic p̃cedit · vł qꝫ nulla religio inſtitui debeat ad opa vite actiue · oñis eni religio ptinz ad pfeccõis ſtatũ ut ex ſup̃ dc̃is pz · ſz pfecto religioſi ſtat⁹ ꝟſiſtit in ꝛẽplacõe diuinoꝝ · dic̃ eni dyo⁹ · vſ · ca⁹ ecc̃ · ierarchie · qꝫ noĩant ex dei puro huico et fam'latu ⁊ indiuiſibili et ſingulari vita vnĩẽte eos indiuiſibiliũ ſc̃is ꝟoluc̃ib⁹ ideſt ꝛẽplacõib⁹ ad deiformẽ vnitatẽ et amabilẽ deo pfeccõm · g̃ vł qꝫ nulla religio inſtitui poſſit ad opa vite actiue ℣ ℟ ad · iij · idẽ iudiciũ vł ẽe de monachis ⁊ canonicis regl'arib⁹ · ut habet ext̃ de poſtulãdo ex pte ⁊ de · ſta · mo · qꝫ dei timoꝛe ducunt qui a ſc̃oꝝ monachoꝝ ꝟſorcio nõ putant ſe iũcti · ⁊ eadẽ raco vł ẽe de oĩb⁹ alijs religioſis · ſz monachoꝝ religio eſt inſtituta ad vitã ꝛẽplatiuã · vñ ieo⁹ dicit ad paulinũ · ſi cupis ẽe qꝫ diceris monach⁹ ideſt ſol⁹ qõ facis in vrbib⁹ · ⁊ ibi habet ext̃ de renũciacõe · niſi cũ pridẽ et de regularib⁹ licz q̃buſdã ! g̃ vł qꝫ oĩs religio ordinet ad vitã ꝛẽplatiuã · ſz nulla ad actiaz ℣ ℟ ad · iij · vita actia ad p̃ns ſec'm ptinz · ſz oñis

religiosi seculũ deserẽ dicunt · vñ greg⁹ dic̃ super eze · qui pñs seculũ deserit et agit bona q̃ valet q̃si iam egipto delicto sacrificiũ p̃bet in hẽmo · g̃ vi qz nulla rligio possit ordinari ad vitam actiuam

¶ Sed ō est qz ō iac̃ · j · religio mũda ⁊ imacl̃ata apud deũ pẽz · et h̃ ẽ visitare pupillos et viduas in tribulacõne eoz · sz hoc ptinet ad vitã actiuam g̃ ꝺuenienter religio pt ordinari ad vitã actiuam

¶ Ad̃ dō · qz sic̃ supꝫ dictũ est religionũ stat⁹ ordinat̃ ad pfectõm caritatis q̃ se extendit ad dilectõm dei et pximi · ad dilectõz aũt dei directe ptinz ꝺemplatiua vita q̃ soli deo vacare desidat · ad dilectõz aũt pxi directe ptinz vita actiã q̃ debuit necessitatib⁹ pxioz · et sic̃ ex caritate diligit̃ pxim⁹ ꝓter deũ · ita eciã obsequium delatũ in pximos redundat ī deũ · ſm ihm̃ math · xxv · qꝺ vni ex minimis meis fecistis michi fecistis · vñ ⁊ huioi obsequia pximis facta inq̃mtũ ad deũ referunt dicunt̃ ee sacrificia quedã · ſm ih̃m ad heb · vlt̃ · beneficencie et ōnicatiois nolite obliuisci · talib⁹ enī hostijs ꝓmeret̃ de⁹ · et qa ad religionẽ ptinet sacrificiũ deo offerre ut supꝫ h̃itũ est · ons ẽ qꝺ ꝺueniẽter religiones q̃dã ad opa vite actiue ordinant̃ · vñ et incollacõnib⁹ p̃fm abbas nescio⁹ distinguẽs diũsa religionũ studia dic̃ · quidã sũmaz intencõis sue erga hẽmi secreta et cordis ostituũt puritatẽ · quidã erga īstitucõm ff̃m et cenobiorũ curã quosdã cenodoxij ideſt hospitalitatis delectant obseqũ

¶ Ad̃ · j · g̃ dō · qꝺ dei ꝺuciũ et famulat⁹ saluat̃ eciã in opib⁹ vite actiue q̃bus aliq̃s ꝺuit ꝓximo ꝓt̃ deũ · sicut dictũ est in q̃b⁹ eciã saluat̃ singularitas vite nõ q̃tũ ad hoc qꝺ hõ cũ hoĩb⁹ nõ cõuſat̃ · sz q̃tũ ad h⁰ qꝺ hõ singularit̃ hys intendat q̃ ad diuinũ obsequium spectãt · et dum religiosi opib⁹ vite actiẽ insistũt intuitu dei · ons est qꝺ in eis accio ex ōtẽplacõe diuinoz deriuet̃ · vñ nõ ꝺuat̃ oino fructu ōtẽplatiẽ vite

¶ Ad · ij · dō · qꝺ eadẽ est racõ de monachis et oĩbus alijs religiosis q̃tũ ad ea q̃ sũt ons omni religioni · puta qꝺ totalit̃ se dedicẽt diuĩs obseq̃is et qꝺ eẽncialia vota religionis obꝺuẽt · et qꝺ a secularib⁹ negocijs se abstineãt · sz nõ oportz sil̃itudiez ee q̃tũ ad alia q̃ sũt ꝓpa monastice pfessioni q̃ spẽalit̃ ad vitã ōtẽplatiuã ordinant̃ · vñ in p̃dcta decretali de postulãdo nõ ō simpl̃r · qꝺ sit idẽ iudiciũ de canõicis regl̃aribus et de monachis · sz q̃tũ ad supꝫ dicta sz qꝺ inforensib⁹ causis officio aduocacõis nõ vtant̃ ⁊ ī decretali inducta de · sta · mo · postq̃ p̃mittat qꝺ nõ putant̃ a osorcio monachoz seiũcti canonici regulares subdit̃ regl̃e enī inseruiũt laxiori · ex quo pz qꝺ nõ ad oĩa tenent̃ ad q̃ monachi

¶ Ad · nj · dō · qꝺ dupl̃r aliq̃s pt̃ cẽ in seculo · vnō ꝑ pñciaz corpalẽ · aliō ꝑ mẽtis affectũ · vnde et discipulis suis dñs dixit · ego elegi vos de mũdo de q̃b⁹ tñ ad pẽz loquit̃ dicẽs · hꝫ in mũdo sũt et ego ad te venio · quãuis g̃ rligiosi q̃ ẽca opa vite actiẽ occupant̃ sint ī secl̃o ſm pñciã corpalẽ · nõ tñ sũt ī secl̃o q̃tũ ad mẽtis affectũ · qa ī exterioribꝫ occupant̃ nõ q̃si q̃rentes aliq̃d ī mũdo · sz solũ ꝓt̃ diuinũ obsequium · vtunt̃ enī hoc mũdo tãq̃ nõ vtentes · ut ō · j · ad coz · vij · vñ iacobi · j · post q̃z dictũ est religio mũda et imaculata est visitare pupillos et viduas in ẽbulacõe et imaculatũ se custodire ab hoc secl̃o · ut scz affect⁹ ī reb⁹ secl̃i nõ

Ad · nj · sic ꝓdict̃ · videt̃ qꝺ nulla religio ordinari possit ad militandũ · oĩs enī religio ptinet ad statũ pfectõis · sz ad pfectõm vite xp̃iane ptinet qꝺ dñs dicit math̃ · v · ego diso vob⁹ nõ resistite malo · sz si qs ꝑcusserit te in vnã maxillã p̃be ei ⁊ alteraz qꝺ repugt̃ officio militari · g̃ nulla religio pt̃ instituí ad militandum

¶ Ꝺ · Guioz est ꝓpugnacio corpaliũ pliozꝫ ōtacionis vboz q̃ in aduocacõib⁹ fiũt · sz religiosis indicit̃ officio aduocacõis uti · ut pz indect̃ali de postulãdo supꝫ inducta · g̃ vi qꝺ ml̃to min⁹ aliq̃ religio possit instituí ad militandũ

¶ Ꝺ · stat⁹ religiõis est stat⁹ pñie ut supꝫ dictũ ẽ · sz penitẽtib⁹ ſm iura indicit̃ milicia · ō enī in decretis de pñia · distinccõe · v · ōtriũ oino ẽ eccl̃asticis reglis post pñie accõz redire ad miliciã secularẽ · g̃ nulla religio ogrue instituí pt̃ ad militandũ

¶ Ꝺ · nulla religio instituí pt̃ ad aliq̃d iniustũ · sz sic̃ ysidoꝛ dic̃ in libro ethyo · iustũ bellũ est qꝺ ex edicto ipiali geritur · cũ g̃ religiosi sint quedã ꝓuate pſone · vi qꝺ nõ liceat eis bellũ gere · et ita ad hoc nõ pt̃ instituí aliq̃ religio

¶ Sed ctra est qꝺ aug⁹ dic̃ ad bonifaciũ · noli existimare neminẽ deo placẽ posse q̃ armis bellicis militat · ī hys enī erat scis dauid cui dñs magnũ testimoniũ phibuit · sz ad hoc sũt institute religiões ut hoĩes deo placeãt · g̃ nichil phibet aliq̃z religionẽ instituí ad militandũ

¶ Ad̃ dō · qꝺ sic̃ dictũ est religio instituí pt̃ nõ solũ ad opa vite ctẽplatiue · sz eciã ad opa vite actiue inq̃tũ ptinẽt ad subuencõz ꝓximoꝛ ⁊ obsequium dei · nõ aũt inq̃tũ ptinẽt ad aliq̃d mũdanũ tollendũ · pt̃ autẽ officiũ militare ordinari ad subuencõm ꝓximoꝛ nõ solũ q̃tũ ad ꝓuatas pſõas · sz eciã q̃tũ ad toti⁹ reipublice defensionez · vñ de iuda machabeo · j · machabeoꝛ · nj · ō · qꝺ ꝑliabat̃ ꝑliũ isrl̃ cũ letitia ⁊ dilatauit ꝓl̃o suo gl̃az · ordinari eciã pt̃ ad obuacõm diuĩ cult⁹ · vñ ibidẽ sbdit̃ iudã dixisse nos pugnabim⁹ ꝓ aiab⁹ uris et legib⁹ uris · et infra · xv · dic̃ symon · vos scitis q̃ta ego et ff̃res mei et dom⁹ pris mei fecim⁹ ꝓ legib⁹ et ꝓ scis ꝑlia · vñ ꝺueniẽt pt̃ instituí aliq̃ religio ad militandũ nõ quꝺ ꝓt̃ aliq̃d mũdanũ · sz ꝓt̃ defensionẽ diuĩ cult⁹ et publice salutis · ul̃ eciã paupm ⁊ oppressoꝛ · ſm ih̃m ps · eripite paupẽ et egenũ de mãu pcatoris liberate

¶ Ad · j · g̃ dō · qꝺ aquis nõ pt̃ nõ resistẽ malo duplicit̃ · vnomõ ꝺonando ꝓpriã iniuriã et sic pt̃ ad pfectõz ptinẽ · qñ ita fieri expedit ad salutẽ alioꝛ aliõ tollerãdo pacienter iniurias alioꝛ · ⁊ h̃ ad pfectõz ptinz · ul̃ eciã ad iudiciũ si aq̃s pt̃ ꝺueiẽt iniuriãti resistẽ · vñ ambro · dic̃ ī li · de offi · fortitudo q̃ bella tuet̃ a barbaris · patriã vel domũ deffendit infirmos vel a latrõib⁹ socios plena ẽ iustitia · sic̃ eciã ibiꝺ dñs dic̃ q̃ tua sũt ne repetas · ⁊ tñ si aliq̃s nõ repetẽt ea que sũt alioꝛ si ad eũ ptineat pcarz · hõ autẽ laudabl̃r nõ autẽ aliena · ⁊ ml̃to min⁹ ea que

sūt dei nō sūt negligēda · ꝙa vt ēso⁹ dic̄ · sup math· iiurias dei dissil'are nimis ē ipū ℣ Ad · ij · dō · qꝫ ex ercē aduocacōis officiū ꝓpt̄ aliq̄ mūdanū repugt̄ oñi religioni · nō aut̄ si hoc aliꝙs exerceat scōm dispoſicōem sui plati ꝑ monaſtio suo ut in eadē decretali ſbdic̄ · neq; ecīa ꝑ defenſione paupm aut viduaꝝ · vñ ī decre · diſ · lxxxvnj · ō · decreuit scā ſynod⁹ nullū deinceps clericū aut paſſiones oducē aut ſecularibꝫ negociis ſe ꝓmiſcere nisi ꝓpt̄ curam pupillor⁊ ⁊c̄ · ⁊ sil'r militare ꝓpt̄ aliq̄d mūdanū eſt omni religiōi ōriū · nō aut̄ militare ꝓpt̄ obſeqm dei ℣ Ad · nj · dō · qꝫ milicia ſecularis indicit̄ peni: tentibꝫ · ſz milicia q̄ eſt ꝓpt̄ diuinū obſeqm ponit̄ a cui in pnīaz · sic̄ patet de hys quibꝫ iniungit̄ ut militēt ī subsidiū ⁊re scē ℣ Ad · nj · dō · qꝫ religio nō sic inſtituit̄ ad militandū qꝫ religioſis ꝓpria auct̄ate liceat bella gerē · ſz solū auct̄ate pncipū ul'

Ad · nj · sic ꝓcedit̄ · vī qꝫ nulla religio //ecīe poſſit inſtitui ad ꝑdicandū ul' cōfeſſiones audiendū · ō enī · vij · q · j · monachoꝝ vita ſbiec: cōis hz ẏbum et diſcipulat⁹ · nō docēdi ul' pdēdi ul' paſcēdi alios · ⁊ eadē raco ēe videt̄ de aliꝭ reli: gioſis · ſz ꝑdicare et ofeſſiones audire eſt paſcē ul' docē alios · nō g̃ ad hoc aliqua religio pt̄ inſtitui ℣ ij · id ad qꝺ religio inſtituit̄ vī ēe maxīe ꝓpm religioni ut sup̄ dictū eſt · ſz ꝑdicti act⁹ nō sūt ꝓpi religioſoꝝ · ſz poci⁹ platoꝝ non g̃ ad huīoi act⁹ pt aliq̄ religio inſtitui ℣ ij · incōueniēs vī · qꝫ auc: toritas ꝑdicādi ⁊ ofeſſiōes audiēdi infinitis hoī: bus omittat̄ · ſz nō eſt ētus nūs eoꝝ q̄ in religione recipiunt̄ · g̃ incōueniēs eſt qꝫ aliq̄ religio inſti: tuat̄ ad act⁹ ꝑdictos ℣ ij · ꝑdicatoribꝫ debet̄ vict⁹ a fidelibꝫ xp̄i · ut pz · j · ad coꝝ · ix̄ · ſi g̃ omittitur ꝑdicacōis officiū a cui religioni ad hoc inſtitute · ſequit̄ qꝫ fideles xp̄i teneant̄ ad exhibendū sūpt⁹ infinitis pſonis qꝺ ꝯdit in magnū coꝝ g̃uamē · nō g̃ debet aliqua religio inſtitui ad huīoi actus exercēdos ℣ ij · inſtitucō eccīe debet seq̄ inſtitucōi xp̄i · ſz xp̄us p̄ miſit ad ꝑdicandū duodecī ap̄los · ut habet̄ luc̄ · ix̄ · ⁊ poſtea miſit · lxxij · diſcip̄los · ut habet̄ luc̄ · x̄ · et sic̄ glo · ibidē dic̄ · ap̄oꝝ formā tenēt epi · lxxij · diſcip̄oꝝ minores pſpiteri scz cu: rati · g̃ ꝓter epos ⁊ pbros prochiales nō debet aliq̄ rligio inſtitui ad ꝑdicandū · ul' ad ofeſſiones au: diendū ℣ Sed ctra eſt qꝫ in collacōibꝫ patꝝ abbas neſtoriꝰ de diūsitate religionū loquēs ait · quidaꝫ eligētes egrotanciū curā · alij intceſſionē q̄ ꝑ mi: seris atq; oppreſſis impendit̄ · exeq̄tes aut doctne inſiſtētes aut elemoſinas paupibꝫ largiētes inter magnos atq; sūmos viros ꝑ affectu suo ac pieta: te viguerūt · g̃ sic̄ ad egrotanciū curā aliq̄ religio pt̄ inſtitui ita ecīa ad docendū ꝑpm ꝑ ꝑdicacōm ⁊ alia huīoi opa ℣ Rñ dō · qꝫ sic̄ dictū eſt ꝓueni: enter religio inſtitui pt̄ ad opa vite actiue ꝺm qꝺ ordīanē ad vtilitatē ꝓximoꝝ et ad obſequiū dei et ꝺuacōm diuī cult⁹ · magis aut̄ ꝓcurat̄ vtilitas ꝓximoꝝ ꝑ ea que ptinēt ad spūalē aīe salutē q̄ ꝑ ea q̄ ptinēt ad sbueniēdū corpali ncīati q̄to spūa: lia corpalibꝫ sūt pciora · vñ sup̄ dcīm ē qꝫ elemoſie spūales sūt tpalibꝫ pciores · hoc ecīa ptinet magis ad obſequiū dei cui nullū sacficiū eſt magis ac: ceptū q̄ zel⁹ aīaꝝ · ut greg⁹ dic̄ sup eze · maī⁹ ecīa eſt spūalibꝫ armis oī errores hēticoꝝ et tēptacōes demonū fideles defendē q̄ corpalibus armis ꝓp'm fidelē tueri · ⁊ ideo ꝓueniētiſſimū eſt ad ꝑdicandū ⁊ ad alia q̄ ptinēt ad salutē aīaꝝ aliquā religionē inſtitui ℣ Ad · j · g̃ dō · qꝫ ille q̄ opat̄ ex vtute alt⁹ agit ꝑ modū inſtrumēti · miſter aūt ē sic̄ inſtru: mentū aīatum · ut phs dic̄ in · j · politicoꝝ · vnde qꝫ aliꝙs auct̄ate platoꝝ ꝑdicꝫ · ul' alia huīoi fcīat nō supgredit̄ diſcipulatū ul' subiecc̄onis gradū q̄ opet̄ religioſis ℣ Ad · ij · dō · qꝫ sic̄ religiones ꝙque inſtituunt̄ ad militandū nō qꝺē ut militēt auct̄ate ꝓpa · ſz auct̄ate pncipū ul' ecīe qbus ex officio cō: pet̄ sic̄ dictū eſt · ita ecīa religiones inſtituūtur ad ꝑdicandū et ofeſſiōes audiendū nō quidē auc: toritate ꝓpa · ſz auct̄ate platoꝝ supioꝝ · et inferi: oꝝ ad qs ex officō ptinet · et ita subuenire platis in tali miſterio eſt huīoi religionis ꝓpriū ℣ Ad · nj · dō · qꝫ id qꝺ a platis ꝺcedit̄ nō ꝺcedit̄ talibus rligioſis ut qulibꝫ indifferēter poſſit ꝑdicare · ul' cō: feſſiōes audire · ſz ꝺm modū eoꝝ q̄ huīoi reli: gionibꝫ pficiūtur · ul' ꝺm taxacōm ipſoꝝ platoꝝ ℣ Ad · mj · dō · qꝫ plebs fidelis non teneꝫ ex debito iuris ad sūptus miſterādos nisi ordinariis platis q̄ ꝓpter hoc decimas et oblacōes fideliū recipiūt et alios eccīaſticos reddit⁹ · ſz si aliq̄ in huīoi actibꝫ gratis velint fidelibꝫ miſtrare nō poteſtatiue ab eis sūptus exigētes nō ꝓpter hoc grauanē fideles · ꝙa et ipi pñt liberalit̄ recōpenſare tpalē subuencōi ad quā et si nō teneant̄ ex debito iuris tenent̄ tñ ex debito caritatis · nō autē ita qꝫ eis sit ēbulacio aliis autē remiſſio · ut ō · ij · ad · coꝝ · vnſ · si tñ nō inuenirent̄ q̄ gratis se huīoi obſeq̄is mācipaꝛēt · tenerent̄ ordīarij plati si ipi nō ſufficēnt ꝑ alios ad hoc ꝑdoneos queꝛē quibꝫ sūptus ipi miſtrarent ℣ Ad · v · dō · qꝫ formā · lxxij · diſcip̄oꝝ nō solū te: nēt pſpiteri curati · ſz quicūq; alij mīoris ordinis qui epis in coꝝ officio ſubbuiūt · nō autē legit̄ qꝫ · lxxij · diſcip̄is dns aliꝙs dem̄iatas prochias aſ: signaret · ſz qꝫ mittebat eos ante faciē suā i oñem ciuitatē et locū q̄ erat ipe venturus · oportunū autē fuit ut ꝓter ordīarios platos alij aſſumēntur ad huīoi officia ꝓpt̄ mꝭtitudinē fidelis pp̄li ⁊ difficul tatē inueniēdi ſufficiētes pſonas diſtbuēdas ſin: gulis plebibꝫ · sic̄ ecīa et religiones ad militandū inſtitui neceſſe fuit ꝓpt̄ deffectū ſecularū pncipū ad reſiſtendum infidelibus in aliquibus terris

Ad · v · sic ꝓcedit̄ · vī qꝫ nō sit inſtituēda aliq̄ rligio ad ſtudendū · ō enī in · ps⁹ · qm̄ non ognoui lrāturā introibo in potencias dñi · gloſa idest in virtutē xp̄ianā · ſz pfectio xp̄iane vtutis maxīe vī ad rligioſos ptinet · g̃ eoꝝ nō eſt ſtudio lr̄aꝝ inſiſtere ℣ ij · id qꝺ eſt diſſenſionis pncipiū religioſis nō opet̄ q̄ in vnitatē pacis ogregant̄ · ſz ſtudiū diſſenſionē inducit · vñ et in phis ſubſe: cuta ē diūsitas ſectaꝝ · vñ ieo⁹ sup ep̄laz ad thytū dic̄ · antiq̄ dyaboli inſtinctu ſtudia in religione

fiẽnt et dicẽtur in pl'is·ego sum pauli·ego sum appollo·ego cephe ꝛc̃·g̃ vĩ qꝫ nulla religio debeat institui ad studendũ ¶ ℔·pfessio xp̃iane religionis differre ꝺ̊z a pfessiõe gentiliũ·sꝫ apud gẽtiles aliq̃ ph̃iaz pfitebanť·et nũc eciã aliqui seculares dicunť aliq̃z sciaz pfessores·nõ g̃ religiõ opetit studũ lr̃az ¶ Sed otra est qꝫ iero⁹ ī epl'a ad paulinũ·inuitat eũ ad discendũ in statu monastico dicẽs·discam⁹ in tris q̃z scia nob pseuat ī celis. et ita quicq̃ q̃sieris teeũ scire conabor ¶ Rñ dꝺ·qꝫ sic̃ dictũ est religio p̃t ordinari ad vitã actiuã et ad vitã otemplatiuã·inť opa vite actiue principaliora sũt illa que ordinanť directe ad salutẽ aĩaz·sic̃ p̃dicare ⁊ alia huĩoi opetit g̃ studiũ lr̃az religiosis ep̃l'r·p⁹ q̃dẽ q̃ztũ ad id qꝺ̃ est ꝑtiũ otẽplatie vite, ad q̃m studiũ lraz dupl'r adiuuat·vno⁹ directe q̃ adiuuãdo ad otẽplandũ illuminãdo scz intellectũ·vita enī cõtemplatiua de qua nunc loq̃mur p̃incipal'r ordinať ad ꝺiuinoz ut sup̃ hĩtum ẽ·in qua dirigit hõ ad ꝺiuandũ diuĩa / vñ in laudẽ viri iusti ꝺ̊ in psalmo·qꝫ ī lege dñi meditabit die ac nocte·et eccl'iastici·xxxix·dicit sapiaz antiq̃z req̃rit sapiẽs et ī ꝓphetis vacabit· alio⁹ studiũ lr̃az iuuat ad otemplatiaz vitã indirecte remouẽdo otemplacõis pic̃a scz errores q̃ in cõtemplacõne diuinoz frequẽter accidũt hys qui sc̃pturas ignorãt·sic̃ in collatione p̃m legit qꝫ abbas serapion ꝑter simplicitatẽ incidit in errorẽ antropomorphitaz·ideſt eoz qui deũ hr̃e hũanã formã arbitranť·vñ dic̃ greg⁹ in·vj·mo·qꝫ nõnl'i dum plus exquirũt otemplando q̃z capiũt, usq̃ ad peruersa dogmata erũpunt·et dum veritatis esse discipl'i humilit negligũt magisteri erroz fiũt·et ꝓp̃ hoc dicit ecc̃ℓ·xxj·cogitaui ī corde meo abstrahẽ a vino carnẽ meã·ut aĩm meũ trãsferã ad sapiencia deuitarẽq̃z stulticiã·scꝺo nec̃im est studium lr̃az religiosis instit̃utis ad p̃dicandũ et ad alia huĩoi exercendũ·vñ ap⁹ dicit ad thyt̃ũ·j·de epo ad cui⁹ officiũ huĩoi act⁹ ptinẽt, amplectentẽ cum qui ℔m docẽnã est fidelẽ ℔monẽ ut potẽs sit exhortari in docẽna sana ⁊ eos qui otradicũt arguere· nec obstat qꝫ apl'i absq̃z studio lr̃az ad p̃dicandũ sũt missi·q̃a ut iero⁹ dic̃ ī epl'a ad paulinũ·q̃cꝺ alijs exercitacõ ⁊ cottidiana ī lege meditacõ ꝺbuẽ solet illis spũs sc̃tus suggerebat / cio studiũ lr̃az religioni ogruit q̃ztũ ad id qꝺ̃ est omni religioni oñe, valet enī ad vitandã carnis lasciuiã·vñ ieo⁹ dic̃ ad rusticũ monachũ·ama sc̃pturaz studia ⁊ carnis vicia nõ amabis·aũtit enī aĩm a cogitacõne lasciuie et carnẽ maĉat ꝓp̃ studij laborẽ·℔m ieccl'·xxxj·vigilia honestatis tabefaciet carnes· valet eciã ad aufféndã cupiditatẽ diuiciaz·vnde sapie·vij·ꝺ̊·diuicias nichil ẽe dixi ī opacõe illi⁹· et·j·machabeoz·xnj·ꝺ̊·nos autẽ nullo hoz indiguim⁹ sc̃z extioz subsidioz hñtes solacio sc̃tos libros q̃ ī manib⁹ nr̃is sũt valet eciã ad obediẽcie documentũ·vñ aug⁹ dic̃ ī li⁹ de op·mo·q̃ est ista puersitas lecc̃oi nolle obtempare dũ vult ei vacare ⁊ ideo mãifestũ ẽ qꝫ ogrue p̃t institui religio

ad studiũ lr̃az ¶ Ad·j·g̃ dꝺ̃·qꝫ glosa ibi exponit id de lr̃a vet̃is legis de q̃ ap⁹ dic̃ ij·ad cor̃·nj·lr̃a occidit·vñ nõ ognoscẽ lr̃aturam est nõ approbare lr̃alem ĉcumcisionẽ et ceteras carnales obbuãcias ¶ Ad·ij·dꝺ̃·qꝫ studiũ qꝺ̃ ad sciaz ordinať quẽ sine caritate inflat et p oñs dissencões facit·℔m id·pũ ·nj·inť supbos sp̃ sũt iurgia·sꝫ cũ caritate edificat et ocordiã parit·vñ·j·ad cor̃·j·ap⁹ cũ dixiss diuites fc̃ti estis in oñi ꝛbo et in oñi scia, postmodũ subdit, id ipm discati, soñes et nõ sint in vobis scismata·iero⁹ tñ nõ loquit ibi de studijs lr̃az·sꝫ de studijs dissẽsionũ q̃ p hẽticos et scismaticos intrauerũt in religionẽ xp̃ianã ¶ Ad·nj· dꝺ̃·qꝫ ph̃i pfitebanť studia lr̃az q̃ztũ ad secl'ares docẽnas·sꝫ religiosis opetit p̃cipal'r intendẽ studio lr̃az ptinenciũ ad docẽnam q̃ ℔m pietatẽ est·ut ꝺ̊ ad thyt̃ũ·j·alijs autẽ docẽnis intendẽ nõ ptinz ad ad r'ligiosos q̃z tota vita diuis obseq̃is mãcipať nisi inq̃ztũ ordinanť ad sacrã docẽnam·vñ augu⁹ dic̃ ī fine musice, nos dũ negligenť ee nõ estimã⁹ q̃s hẽtici nocionũ ⁊ scie fallaci pollicitacõe decipiunt tardi⁹ incedim⁹ osiꝺacõne ipaz viarũ·qꝺ̃ tñ facẽ nõ audem⁹ nisi mlt̃os pios ecc̃ie filios eadem refrenãdoz hẽticoz nc̃tate feciss̃e vidémus,

Ad·vj·sic ꝓdic̃·vĩ qꝫ religio q̃ vacat vite otẽplatiue nõ sit pocior ea q̃ vacat opacõibz vite actiue·ꝺ̊ enī exť de regl'aribz et transeũtibz ad religionẽ caũ licz·sic̃ maius bonũ minori bono ꝑponit̃·ita oñis vtilitas spẽali vtilitati p̃ferẽ·et in hoc casu rẽte ꝑponit̃ docẽna silencio·solitudo cõtemplacõni et labor q̃eti·sꝫ religio est melior q̃ ad mai⁹ bonũ ordinať·g̃ vĩ qꝫ religiones q̃ ordianť ad vitã actiuã sint pociores illis que ordinanť ad vitã otemplatiuã ¶ ℔·omnis religio ordinať ad pfeccõm caritatis ut sup̃ hĩtum est·vñ sup ꝛo ad heb·xij⁹·nondũ usq̃z ad sanguinẽ restitistis·dic̃ glo·pfecti⁹ ī hac vita dilecio nulla ẽ ea ad quã sc̃ti martires puenerũt qui ꝺ̊ pc̃m usq̃z ad sanguinẽ ĉtauerũt·certare aũt usq̃z ad saguinẽ opetit religionibz q̃ ad miliciã ordinanť qui tñ ptinent ad vitã actiuã·g̃ vĩ qꝫ huĩoi religiones sint potissime ¶ ℔·tãto vĩ ee aliq̃ religio pfeccõi quãto est arcior·sꝫ nichil ꝓhibz aliq̃s religiones ad vitã actiuã ordinatas ẽe arcioris obbuancie q̃z ille que ordianť ad vitã otemplatiuã·g̃ sũt pocores ¶ Sed otra est qꝫ dñs luce dic̃·x̃·optimã ptẽ ee marie p quã vita cõtẽplatiua significať ¶ Rñ dꝺ̃·qꝫ sic̃ sup̃ dictũ est dr̃a vni⁹ religionis ad aliã p̃cipal'r quidẽ attendit̃ ex pte finis·scꝺario aũt ex pte exercicij·et q̃a nõ p̃t aliq̃ꝺ dici alẽo poci⁹·nisi ℔m id in q̃ ab eo differat·et ideo excellencia vni⁹ religionis sup̃ aliã p̃cipal'r quidẽ attendit̃ ℔m religionis finẽ·scꝺario aũt ℔m exercicium diuisimode tñ ℔m vtrũq̃z opacio attendit̃·nã opacio que est ℔m finẽ est absoluta·eo qꝫ finis ꝑ se̊ querit̃·opacio autẽ q̃ est exercicium, est·respectiua, q̃a exercicium nõ querit̃ ꝑ se̊·sꝫ ꝑ finẽ·et ideo illa religio alteri p̃ferẽ que ordinať ad finẽ absolute pociorẽ, ul' q̃a est mai⁹ bonũ·ul' q̃a ad plura bona ordinať·si vo

sit finis idē, scōario attendit pemīnēcia religionis nō bm ꝯtitatē exercicij · sꝫ bm ꝓportiōm ei⁹ ad finē intentū nēcium · vñ et i colla · p · introducit sīa beati anthonij · q̄ ꝓtulit discretiōm p quā aliquis oīa moderat · et ieiunijs et vigilijs et oīb⁹ huīoi obseruancijs · sic ḡ dō · est · q⁹ opus vite actiue est duplex · vnū quidē ut ex plenitudine ꝺtēplatiōis deriuat sic doctrina et ꝑdicatio · vñ et grego⁹ dic in · v · ome · sup eze · q⁹ de pfectis viris post ꝺtēplatiōz suā redeūtibus ō, memoriā suauitatis tue eructabūt et hoc ꝑferē simplici ꝺtēplatōi · sic enī mai⁹ est illuminare q̄z lucē solū · ita mai⁹ est ꝺtēplata alijs tradē q̄z solū ꝺtemplari · aliud autē opus est actiue vite q⁹ totalit ꝺsistit in occupatiōe exteriōi · sic elemosinas dare hospites accipe et alia huīoi q̄ sūt minora opib⁹ cōtēmplatiuis, nisi forte in casu nēcatis ut ex sup̄ dictis pz · sic ḡ sūmum gradū i religionib⁹ tenēt que ordinant ad docendū et ꝑdicandū · et ꝓpinq̄ssime que sūt pfectiōni eiꝰ oꝝ · sic et in alijs reb⁹ fines ꝓmoꝝ ꝺiūgunt ꝑncipijs ꝰcōꝝ · ut dꝑ⁹ dic · vij° · cā · de · di · no bm autē gradum tenēt ille q̄ ordinant ad ꝺtemplatiōm · terciū eaꝝ q̄ occupant circa exteriores actiōes · in singl'is autē horū graduū pt attendi pemīnēcia bm q⁹ vna religio ordinat ad alciōrem actū in eodē gne · sic int opera actiue vite poci⁹ est redimē captiuos q̄z recipe hospites · et in opib⁹ vite ꝺtēplatiue pocior est oratio q̄z lectio · pt eciā attendi pemīnēcia si vna eaꝝ ad plura hoꝝ ordinet q̄z alia ul' si ꝓueniēciora statuta habeat ad finē ꝓpositū ꝰseqūdum ℣ ad · j · ḡ dō · q⁹ decretalis illa loquit de vita actiua ꝓut ordiat ad salutē aiaꝝ ℣ ad · ij · dō · q⁹ religiones q̄ instituūtur ꝓpt̄ miliciā direcci⁹ ordinant ad hoc q⁹ effundāt sāguinē hostiū q̄z ad hoc q⁹ eoꝝ sāguis fūdat q⁹ ꝓpe martiribus ꝺpetit · nichil tñ ꝓhibz huīoi religiones in aliq̄ casu meritū martirij ꝰsequi et bm hoc ꝑferri alijs religionib⁹ · sic et opa actiua intērdū in aliq̄ casu ꝑferunt ꝺtēplatiōi ℣ ad · nj · dō · q⁹ artitudo obbuanciaꝝ nō est i⁹ q⁹ ꝑcipue in religione ꝺmēdat · ut bt̄us anthoni⁹ dic · et psaie · lvnj° · ō · nūquid hoc est ieiunū q⁹ elegi p diem affligē aiaꝝ suā · assumit tñ in religione ut nēcia ad carnis maceratiōez · q̄ si sine discretiōe fit plm deficiendi habet annexū sic bt̄us anthoni⁹ dic · et ideo nō est pocior religio ex hoc q⁹ habz arctiōres obseruācias, sꝫ ex hoc q⁹ ex maiori discretiōe sūt eius obbuancie ordinate ad finē religionis, sic ad cōtinenciā efficaci⁹ ordinat macīacio carnis p abstinēciā cibi et potus q̄ ptinēt ad famē et sitim, q̄z p sbtractiōm vestiū q̄ ptinēt ad frig⁹ ℣ ad nuditatem, q̄z per corporalem laborem

Ad · vij · sic ꝓcedit · vī q⁹ habē aliquid in oñi diminuat pfectiōm religionis · dic enī dñs math · xix° · si vis pfect⁹ ēe vade ℣ vende oīa q̄ habes ℣ da paupib⁹ · ex q̄ patz q⁹ caré mūdanis diuicijs ptineat ad pfectiōz xp̄iane vite · sꝫ illi qui hñt aliquid i oñi nō carēt diuicijs mūdanis · ḡ vī q⁹ nō attingāt oīno ad pfectiōem xp̄iane vite ℣ ꝺ · ad pfectiōz ꝰsiliorꝝ ptinz ut hō mūdana sollicitudine careat · vñ eciā ap⁹ · j · ad coꝝ · vij° · dans cōsiliū de virgitate dic · volo vos sine sollicitudine · ēe sꝫ ad sollicitudinē pñtis vite ptinet q⁹ aliq̄ rebuēt sibi aliq̄d i futurū q̄z quidē sollitudinē dñs discipulis ꝓhibet math · vj° · dicēs · nolite solliciti ēe i crastinū · ḡ vī q⁹ habē aliq̄d in oñi diminuat pfectiōm xp̄iane vite ℣ ꝺ · diuicie oñes q⁹ammō ptinēt ad singl'os qui sūt i oñitate · vñ iēo⁹ ad eliodoꝝ ep̄m dic de q̄busdā loquēs · sūt diciores monachi q̄z fuerūt sect'ares, possidēt opes sub xp̄o paupe quas sub locuplete dyabolo nō habuerūt; suspirat eos eccia divites q̄s tenuit mūd⁹ ante mēdicos · sꝫ q⁹ alijs hēat diuicias ꝓpas derogat pfectiōni religionis · ḡ eciā pfectiōi religionis derogat q⁹ aliq̄d in oñi habeat ℣ ꝺ · grego⁹ in · nj° · dyalo · narrat de quodā sāctissimo viro ysaac · q⁹ cū ei discipl'i humilit imminent ut ꝓ usu monasterij possessiōes q̄ offerebant accipet ille solit⁹ sue pauptatis custos fortē smīaz tenebat dicēs · monach⁹ q̄ in ꝑa possessiones querit monach⁹ nō est · q⁹ intelligit de oñib⁹ possessionib⁹ q̄ ꝓ oñi usu monasterij ei offerebant · ḡ vī q⁹ habē aliq̄d in oñi tollat pfectiōm religionis ℣ ꝺ · dñs pfectiōz religionis discipulis ꝑdens · math · x° · dic · nolite possidē aur · neq̄ argentum · neq̄ pecuniā in sonis vr̄is nō perā in via, ꝑ q⁹ ut iero⁹ dic · arguit ꝓhos qui a vulgo appellant bachoperiti quasi ꝺtēptores seculi et oīa ꝓ nichilo dicētes cellariū secū vehāt · ḡ vī q⁹ rebuare aliq̄d sibi i ꝓprio siue in oñi diminuat pfectiōz religionis ℣ sz ō ē q⁹ psper dic in lib⁹ de vita ꝺtēplatiua et habet · xij · q · j · satis ostendit et ꝓpa debē ꝓpter pfectiōm ꝺtēpni · et sine impedimēto pfectiōis eccie posse facultates q̄ sūt ꝓfecto oñia possidē ℣ ꝺ · ñ dō · q⁹ sic sup̄ dictū est pfectio nō ꝰsistit eēncialiter in pauptate · sꝫ in xp̄i seq̄la bm i⁹ iēoi · sup math · q̄a nō suffic oīa relinque addit petr⁹ q⁹ pfectū est scz secuti sum⁹ te · pauptas aūt est sic instrumentū ul' exercitiū ꝓueniēdi ad pfectiōz · vñ i colla · p · abbas moyses dicit · ieiunia · vigilie · meditatio sc̄pturaꝝ · nuditas ac ꝓuatio oīm facultatū non pfectiōis · sꝫ pfectiōis instrumēta sūt ē autē ꝓuatiō oīm facultatū siue pauptas pfectiōis instrumētū inq̄ꝝtū p remotiōm diuiciaꝝ tollunt q̄dā caritatis impedimēta, q̄ sūt ꝑcipue tria · q̄z primū est sollicitudo q̄m secū diuicie afferūt · vñ dñs dic math · xnj° · q⁹ autē seminatū est in spinis hic ē qui vbū dei audit ℣ sollicitudo ist⁹ seculi ℣ fallacia diuiciaꝝ suffocat vbum, sciōm autē ē diuiciaꝝ amor q̄ ex diuicijs possessb augēt · vñ ℣ iēo⁹ dic sup math · q⁹ q̄a diuicie habite difficile ꝺtēpnuntur nō dixit dñs math · xix° · impossibile est diuitē intrare in rḡnū celoꝝ · sꝫ difficile, terciū autē est inanis gl'a · uel elacio q̄ ex diuicijs nascit · bm i° psalmi · qui ofidūt in vtute sua ℣ i mlt'itudine diuiciaꝝ suaꝝ gl'ant · horū ḡ triū · primū a diuicijs separari nō pt tot'r siue sint magne siue pue · nēce est hoīez enī aliq̄liter sollicitari de acq̄rēdis ul' ꝺbuandis exterioribus rebus, sꝫ si res exteriores nō q̄rant ul' habeant nisi i modica quātitate q̄ꝝtū sufficiūt ad simplicē

victū talis ſollicitudo nō multū impedit hoīem·
vñ nec pfectōi repugnat xp̄iane vite·nō enī oīs
ſollicitudo a dño interdicit·ſz ſupflua et nociua·
vñ ſup illud math̄ ·vj·nolite ſolliciti eē aīe vře
q̄d māducetis ⁊c̄·dic̄ aug⁹ in li° de ſmone dñi in
monte·nō hoc dic̄ ut iſta nō p̄curēt q̄ztū nec̄atis
eſt·ſz ut nō iſta intueanť et p̄ iſta faciāt q̄cq̄d
in euāgelij p̄dicatōe facē iubenť·ſz habūdans di-
uiciaz poſſeſſio habūdanciorē ſollicitudinē inge-
rit p quā min⁹ hoīs multū diſtrahit et impedit
ne totalit ferat in dei obſequm; alia vero duo ſcz
amor diuiciaz et elacio ſeu gl'acio de diuicijs non
ſequunť niſi habūdantes diuicias·differt tn̄ ēca
hoc; vtq diuicie habūdantes·ul' mōdate in p̄po ul'
in oñi habeanť·nā ſollicitūdo q̄ ēca p̄pas diuicias
adhibeť ptinet ad amorē p̄uatū quo q̄s ſe tp̄aliter
amat·ſz ſollicitudo q̄ adhibeť ēca res oñes ptinet
ad amorē caritatis q̄ nō querit q̄ ſua ſūt·ſz oñib⁹
intēdit; et q̄a religio ad pfectōez caritatis ordinať
quē pficit amor dei uſq; ad ꝺtemptū ſui; habē aliq̄d
p̄riū pfectōi repugnat religionis·ſz ſollicitudo q̄
adhibeť ēca bona oñia ptinē p̄t ad caritatē·licet p
h⁹ impediri poſſit aliq̄s alcior caritatis act⁹: puta
ꝺtēplacōis diuīe aut inſtruccōis p̄ximoz; ex q̄ p;
q̄ habē ſup habūdantes diuicias in oñi ſiue i rebꝫ
mobilibꝫ ſiue īmobilibꝫ ē impedimentū pfectōis
licet nō totalit excludat eā; habē autē de rebꝫ exte-
rioribꝫ i oñi ſiue mobilibꝫ ſiue īmobilib⁹ q̄ztum
ſufficit ad ſimplicē victū; pfectōi religionis non
impedit·ſi oſidētur pauptas in opacōne ad oñem
finē religionū q̄ eſt vacare diuīs obſeq̄is·ſi autē
cōſideretur p cōpacōm ad ſpēales fines religionū
ſic p̄ſuppoſito tali fine pauptas maior ul' minor ē
religioni accomoda; et tāto erit vnaq̄q religio
pauptatē pfectior quāto magis habet pauptatem
p̄porcionatā ſuo fini; manifeſtū eſt enī q̄ ad ex-
terioza et opa corpalia vite actiue indiget hō copia
exterioz rez·ad ꝺtemplacōm autē pauca req̄runť·
vñ p̄hs dic̄ in·x°·eth̄z·q̄ ad accōes mltis op⁹ eſt
et q̄ztō vtiq; maiores ſūt et melioribꝫ pluribꝫ·ſpe-
culāti autē nulla caliū ad opacōm nec̄as ſed ſolis
nec̄ijs indiget·alia vero impedimēta ſūt ad ſpe-
culacōez; ſic ḡ p; q̄ religio q̄ ordinať ad accōes cor-
pales actie vite·puta ad militandū ul' ad hoſpi-
talitatē ſectandā inpfecta eēt ſi oñibꝫ carēt diui-
cijs; religiones autē q̄ ad ꝺtemplatiuā vitā ordi-
nanť tāto pfectōres ſūt q̄ztō eoz pauptas minorē
ci⁹ ſollicitudinē tp̄aliū ingerit; tāto autē ſollici-
tudo tempaliū rez magis impedit religionē q̄ztō
ſollicitudo ſp̄ualiū maior ad religionē requiritur·
manifeſtū eſt aūt q̄ maiorē ſollicitudinē ſp̄ualiū
req̄rit religio q̄ eſt inſtituta ad ꝺtēplandū et ꝺtē-
plata alijs tradēdo p doctrinā et p̄dicacōm q̄z illa
que eſt inſtituta ad ꝺtēplandū tn̄; vñ talē reli-
gionē decet pauptas talis q̄ mīmā ſollicitudinem
ingerit; manifeſtū ē autē q̄ mīmā ſollicitudinē
ingerit huare res vſui hoīm dimeras nec̄ias tēpe
ogruo p̄curatas·et ideo tribus gradib⁹ religionū
ſuppoſitis ꝺplex ḡdus paupertatis ꝺpetit·nā illis
religiomb⁹ q̄ ordinātur ad corpales acc̄ones actiue
vite ꝺpetit habē habūdanciā diuiciaz oñium; illis
autē religionib⁹ q̄ ſūt ordinate ad ꝺtēplandū; ma-
gis ꝺpetit hře poſſeſſiōes mōdatas niſi ſit oporteat
tales religioſos p ſe ul' p alios hoſpitalitatē tenē
et paupib⁹ ſubuenire·illis autē q̄ ordinanť ad cō-
templata alijs ēdēda ꝺpetit vitā habē maxime ab
exterioribꝫ ſollicitudinibꝫ expeditā; q̄ quidē fit dū
modica q̄ ſūt nec̄ia vite; ogruste p̄curata ꝺbuā-
tur·et hoc dñs pauptatis inſtitutor docuit ſuo ex-
emplo·habebat enī loculos inde ꝺmiſſos in q̄bus
recōdebanť ei oblata·ut habeť ioh̄is·xij° ·nec obſ
tat q̄ ier⁹ dicit ſup math̄·ſi q̄s obicē voluit qm̄
iudas in loculis pecuniā portabat·rn̄debimus q⁹
rem paupum ī vſus ſuos ꝺuertē nephas putauit
ſcz ſoluēdo tributū·q̄a inter illos paupes p̄cipue
erāt ei⁹ diſcipli ī q̄z nec̄ates pecunia loculoz xp̄i
expendebať·ſ enī ioh̄is·mj·q⁹ diſcipli abierūt
in ciuitatē ut cibos emēnt·⁊ ioh̄is·xnj°·ſ; q⁹ diſ-
cipli putabāt q̄a locꝫ habebat iudas cū dixiſſet
ei ih̄s eme ea q̄ opus ſunt nobis ad diē feſtū·aut
ut egenis q̄quid daret; ex q̄ p; q⁹ ꝺbuare pecuniā
aut quaſcūq; alias res oñes ad ſuſtētacōez religi-
oſoz ogregacōis eiuſdē ul' q̄rūcūq; alioz pauperū
eſt pfectōi ꝺforme q̄z xp̄us docuit ſuo exemplo; ſz
⁊ diſcipli p⁹ reſurrecc̄oz a quib⁹ oīs religio ſūpſit
originē; p̄cia p̄dioz cōbuabāt et diſtribuebāt vni-
cuiq; p̄ut opus erat VI Ad·j·g̃ dō·q⁹ ſic dictū eſt
ex illo vbo dñi nō intelligiť q⁹ ipa paupertas ſit
pfectio ſz pfectōis inſtrumentū·et ſic oſtenſū eſt
mīmum inē tria principalia inſtrumēta pfectōis
eſt·nam votū ꝺtinēcie ꝑtinet voto pauptatis·
et votū obediēcie p̄ferē vēq·q̄a vero inſtrumētū
nō p̄pter ſe q̄rit ſz p̄ finē·nō tāto aliq̄d fit meli⁹
quāto mai⁹ eſt inſtrumentū·ſz q̄ztō eſt magis p̄·
p̄porcōem; ſic medic⁹ nō tāto magis ſanat quāto
maiorē dat medicinā·ſz quāto medicina ē magis
p̄porcōnata morbo·ſic ḡ nō oportet q⁹ religio tāto
ſit pfectior quāto maiorē habz pauptatē·ſz quāto
magis eius pauptas; eſt magis p̄porcionata fini
oñi et ſpēali; et ſi dareť q⁹ exceſſ⁹ pauptatis faceť
religionē pfectiorē·ſ ſm hoc q⁹ eſt pauperior nō tn̄
facēt eā pfectōrem ſimplr; poſſet enī ee q⁹ alia re-
ligio excedēt in hys q̄ ptinēt ad ꝺtinenciā ⁊ obedi-
enciā et ſic eēt ſimplr pfectior·q̄a q⁹ in melioribꝫ
excedit ē ſimplr meli⁹ VI Ad·ij·ꝺd q⁹ p hoc q⁹ dñs
dic̄ math̄·vj·nolite ſolliciti ee ī craſtinū nō in-
telligiť q⁹ nichil rebuť in futuz·hoc enī picꝫoſū
eēt·bēus anthoni⁹ ī colla·p·oſtēdit dicēs·q⁹ p̄ua
cōem oīm facultatū·ita ſectātes·ut ex ip̄is non
q̄dē vni⁹ diei victū ſibimet vnū ve denariū ſup-
ee patenē; ⁊ alia huīoi paciētes·ita vidim⁹ repēte
deceptos·ut acceptū opus nō poterūt ogruo exitu
termīare; et ut aug⁹ dic̄ in li° de opi monacho·ſi
hoc vbū dñi nolite ſolliciti ee ī craſtinū ita ītel-
ligiť ut nichil in craſtinū reponať nō potuerūt
iſta huare q̄ ſe p mltos dies a ꝺſpectu hoīm ſepa-
tos includūt viuētes ī magna intencōe oronum·
et poſtea ſubdit·an forte q⁹ ſunt ſanccioꝛes eo ſūt

volucribꝫ dissimiliores et postea subdit. si enī vr-
geanē ex euāgelio ut nichil p̄onāt in crastinū
rn̄ cur ḡ ipe dn̄s locꝯ habuit ubi pecuniā col
lcaz p̄onēt cur tāta fame īminēte fruīta sctis
pribꝫ missa sūt cur apli indigēcie sctoꝝ necia p-
curarūt. qđ ḡ dō nolite sollicīti ee in crastinū. bm
ierōm sic exponiē sufficit vobis pn̄tis tpis cogi-
tacio fuca q̄ incta sūt deo relinquam. sz ēlos tim
sic sufficit labor quē pateris ppē necia noli de sup-
fluis laborare. bm aug sic. cū aliqđ boni opam nō
tpalia q̄ significanē p crastinū. sz eēna cogitem
Ad. nj. dō. qp vbū ierōi habz locū vbi sūt sup-
habūdantes duicie q̄ habenē q̄si ppie uel p quaz
abusū et singli de oñitate supbiūt ꝛ lasciuūt. nō
autē habz locū ī diuicijs modatis oñiter obuatis.
ad solā sustentacōm vite q̄z singli indigēt. eadē
enī ē racō qp singuli vtanē hys q̄ ptinēt ad necia
vite et qp oñiē obuenē Ad. mj. dō. qp ysaac pos-
sessiones renuebat accipe. quia timebat ne per hoc
ad supfluas diuicias veniret p quā abusū impe-
diret religionis pfectio. vñ gregoꝝ ibidē subdit.
sic metuebat pauptatē sue securitatis pdere sicut
auari diuites solent pituras diuicias custodire.
nō autē legit qp rēnuerit recipe aliq̄ necia ad vite
sustētacōez oñiter obuandā Ad. v. dō. qp phs in
. j. polli. dicit. panem ꝛ vinū et alia huiusmodi
ee diuicias naturales. peccūias vero diuicias esse
artificiales. et inde est qp q̄dā philosophi nolebāt
vti peccunia sz alijs rebꝫ q̄si bm naturā viuētes.
et ideo ieoꝝ ibidē p sniaz dn̄i q̄ similit vtrūq; inē
dicit ostendit qp in idē redit hre peccuniā et alias
res necias vite. et tn̄ licet dn̄s huīoi nō portari in
via ab hys q̄ ad pdicandū mittebanē ordiauerit
nō tn̄ ea in oñi buare pbibuit. qualr tn̄ illa vba
dn̄i sint intelligenda supra ostensum est

Ad. vnj. sic predit. vī qp pfectioꝝ sit religio
in societate viuenciū q̄z agenciū solitariā
vitā. s enī ecl. mt. melioꝝ est duos ee q̄z vnū. hnt
enī emolimentū societatis sue. igit vī pfectioꝝ ee
religio in societate viuenciū Cō. math. xviij.
o. vbi fuerint duo uel tres ogregati in noīe meo
ibi sum ego in medio eoꝝ. sz nichil pt ee melioꝝ q̄z
xpi societas. ḡ vī qp viuē in ogregacōe sit melioꝝ
q̄z ducē solitariā vitā Cō. inē alia religionis vo-
ta votū obedience excellenciꝝ est et humilitas est
maxīe deo accepta. sz obediēcia et hūilitas magis
debēt obtuari ī oūsacōne q̄z in solitudine. dic enī
ieroꝝ in epla ad rusticū monachū. in solitudine
cito surripit supbia. dormit qñ voluerit. facit qđ
voluit. econtrario autē ipe docet eū qui in societate
viuit dicēs. nō facias qđ vis omedas qđ iuberis.
habeas q̄tū accepis. subiciaris cui nō vis. buias
frībus. ppositū monasteriꝫ timeas ut deū. diliges
ut pentē. ḡ vī qp religio in societate viuenciū sit
pfectioꝝ ea q̄ solitariā vitā agit Cō. dn̄s dic luc
xiij. nemo accendit lucnam et in abscōdito ponit
neqz sb modio. sz illi q̄ solitariā vitā agūt videnē
ee ī abscōdito positi nichil vtilitatis hoīb afferē-
tes. ḡ vī qp eoꝝ religio nō sit pfectioꝝ Cō. id qđ

est bm naturā hoīs vī ad pfectiōez vtutis ptinē.
sz hō est naalit aīal sociale. ut phs dic ī. j. pol.
ḡ vī qp agē solitariā vitā nō sit pfecti q̄z agere
vitā sociale Sed dē est qp aug dic in li de opi.
monachoꝝ. illos sācciores ee dic q̄ a spectu hoīm
sepati nlli ad se pbent accessū viuētes in magna
intencōe orōnum Ad. n dō. qp solitudo sic et ipa
pauptas nō est ipa eēncia pfectōis. sz pfectōis in-
strumentū. vñ in colla. prm dic abbas mopses.
qp p puritate cordis solitudo sectanda est sic et ie-
iuna et alia huīoi. manifestū autē est qp solitudo
nō est instrumentū ogruū accōi. sz otēplacōi. bm
id osee. ij. ducam eā in solitudinē et loqr ad cor
ei. vñ nō ogruit religionibꝫ q̄ sūt ordiate ad opa
vite actiue siue corpalia siue spūalia nisi forte ad
temp exemplo xpi q̄ ut s luc. vj. exijt in montē
sol ozare et erat pnoctās in orōne dei. opetit autē
religionibꝫ q̄ sūt ad otemplacōz ordiate ꝓsidandū
ē tn̄ qp id qđ est solitariū debz ee sibi p se sufficiēs.
hoc autē est cui nichil deest qđ ptinz ad rōm pfecti.
et ideo solitudo cōpetit otemplāti q̄ iam ad pfectū
puenit. qđ quidē otīgit dupl r. vno ex solo diuīo
munē sic pz de iohne baptista q̄ fuit replet spū
scto adhuc ex vtero mris sue. vñ cū adhuc puer eet
erat in debtis. ut s luc. j. alio p exercitiū vtuosi
act. bm id ad hēb. v. pfectoꝝ est solid cibꝫ eorum
qui p osuetudine exercitatos hnt sens ad discre-
cōz boni uel mali. ad exercitiū aūt huīoi iuuat hō
ex alioꝝ societate dupl r. vno q̄tū ad intellectum
ut instruat in hys q̄ sūt otēplanda vñ ieroꝝ dic
ad rustitū monachū. michi placet ut hēas sacrū
otubēriū nec et ipe te doceas. scdo q̄tū ad affectū.
ut sc noxie affectiones hoīs repmanē exemplo et
correctōne alioꝝ. qa ut dic gregoꝝ. xxx. mo. sup
id cui dedi in solitudine domū. qđ pdest solitudo
corpis si solitudo defuit cordis. et ideo vita social
necia est ad exercitiū pfectōis. solitudo aūt opetit
iam pfectis. vñ ieoꝝ dicit ad rusticū monachū.
solitariā vitā reprehendi mīmę quā sp laudabi.
sz de hīdo monasterioꝝ huīoꝝ volumꝫ ut egressi sint
milites qs rudimēta nō treant q̄ spēz oūsacōis sue
mlto tpe didicerūt sic ḡ id qđ iam pfectū est pe-
minet id qđ ad pfectōz exerceē. ita vita solitarioꝝ
si debite assumaē pemiet vite social si aūt absq;
pcedēti exercitō talis vita assumaē est piculosis-
sima nisi p diuinā gr̄az suppleaē qđ in alijs p ex-
erciciū acqrit. sic pz de bt̄is anthonio. et bñdicto
Ad. j. ḡ dō. qp salomon ostēdit melioꝝ ee qp sint
duo sil q̄z vnꝰ qui auxiliū qđ vnꝰ habz ab alio. ul
ad subleuandū. ul fruendū. ul spūalit taltfaciē-
dū q̄ quidē auxilio iam nō indigēt q̄ sūt pfectōm
assecuti Ad. ij. dō. qp sic s iohis. mj. q̄ manet
in caritate in deo manet et deꝰ in eo. sic ḡ xps est
in medio eoꝝ q̄ sibi inuicē p dilectōez pximi soci-
anē. ita habitat in corde eiꝰ q̄ diuīe otēplacōi in-
sistit p dilectōem dei Ad. nj. dō. qp actu obedire
est nēcim hys q̄ indigēt exerceri bm direccōz alioꝝ
ad pfectōem capiendā. sz illi q̄ iam pfecti sūt spū
dei sufficienē aguntur ut nō indigeant actu alijs

obedire · hñt tñ obediencią in preparacõne animi
Ad · mj · dō · qꝫ ſĉ aug⁹ dĉ · xix° · ō ciuitate dei ·
a ſtudio ognoſcẽde vitatis nemo ꝓhibeꝫ qꝫ ad lau
dabile ꝓtinet ociũ · qꝫ autẽ aliąs ſup candelabrum
ponaꝫ nõ ꝓtinet ad ipm · ſꝫ ad ei⁹ ſupiores q̃ ſarcu
na ſi nõ imponaꝫ · ut aug⁹ ibidẽ ſubdit otẽplande
vitati vacandũ ẽ · ad quã pl̃imũ valet ſolitudo ·
et tñ illi q̃ ſolitariã vitã agũt multũ vtiles ſũt
gñi hũano · vñ aug⁹ dĉ in li° de mo · eccie · de hys
loq̃s pane ſolo q̃ eis p ẽta intualla tp̃m afferẽ et
aqua otẽti debtiſſimas ẽras incolũt · pfruẽtes col
loq̃o dei cui pueris mẽtibꝫ inhẽſerũt · videnẽ autẽ
nõ nullis res hũanas plus q̃ oportẽt debuiſſe · nõ
intelligẽtibꝫ q̃tũ nobꝫ eorũ anim⁹ in oro̅nibꝫ ꝓſit
et vita ad exemplũ q̃ꝫ corpa vidẽ nõ ſinim Ad
· v · dō · qꝫ hõ ꝑt ſolitari⁹ viuẽ dupl'r · vno⁹ q̃ſi ſoci
etatẽ humanã nõ ferẽs ꝓpẽ ani ſeuiciã et h⁹ ẽ beſ
tiale · alio⁹ p hoc qꝫ totaliẽ diuis rebꝫ inhẽt · ꝫ hoc ẽ
ſup hoĩz · et ideo phs dĉ in · j · polli · qꝫ ille q̃ aliąs
nõ o̅nicat eſt beſtia aut de⁹ ideſt diuin⁹ vir

Deinde oſidandũ eſt de ingreſſu r̃ligi
onis Et ẽca h⁹ q̃runẽ · x · Primo
vtꝫ illi q̃ nõ ſũt exercitati in obſuã
cia p̃ceptoꝝ debeãt ingredi religionem
Scdo vtꝫ liceat aliąs voto obligare ad r̃ligiõis
ingreſſũ Tercio vtꝫ illi q̃ voto obliganeẽ ad re
ligionis ingreſſũ teneaneẽ votũ implẽ Quarto
vtrũ illi q̃ vouẽt religionem intrare teneaneẽ ibi
ꝑpetuo remanẽ Quĩto vtꝫ pueri ſint recipiẽdi
ĩ religionẽ Sexto vtrũ ꝓpẽ pentũ obſequiũ aliq̃
debeãt reẽbi a religionis ingreſſu Septimo vtꝫ
ꝓſbiteri curati ul' archidiaconi poſſint ad deligi
onẽ trãſire Octauo vtꝫ de vna religione poſſit
aliąs trãſire ad aliã Nono vtꝫ aliąs dẽat alios
inducẽ ad religionis ingreſſũ Decimo vtꝫ req̃
ratur magna deliberacio a oſanguineis ꝫ amicis
ad religionis ingreſſum

Ad · j · ſic prędiẽ · vi' qꝫ nõ debeãt religionem
ingredi niſi illi q̃ ſũt in p̃ceptis exercitati ·
dñs enĩ oſiliũ pfeccõnis dedit adoleſcẽti q̃ dixerat
ſe p̃cepta a iuuẽtute ſuaſſe · ſꝫ xp̃o aſſũpſit iniciũ
oĩs r̃ligio · g̃ vi' qꝫ nõ ſũt ad religionẽ admittẽdi
niſi q̃ ſũt in p̃ceptis exercitati Dō · greg⁹ dĉ ſup
eze · nemo repente fit ſũm⁹ · ſꝫ in bona ꝺuſacõne a
mimis q̃s inchoat ut ad magna puẽiat · ſꝫ magꝝ
ſũt oſilia q̃ ꝓtinẽt ad pfeccõm vite · mioꝝ autẽ p̃
cepta ſũt q̃ ꝓtinẽt ad o̅nez iuſticiã · g̃ vi' qꝫ nõ de
bẽt aliqui ad obſuanciã oſilioꝝ religionẽ intrare
niſi ꝓus fuerint in p̃ceptis exercitati Dō · ſic or
dines ſacri hñt quãdaꝫ excellenciã in eccia · ita et
r̃ligionis ſtat⁹ · ſꝫ ſic greg⁹ dĉ anglo⁹ ep̃o · et ha
beẽ in decretis di · xvnj · ordiate ad ordines accedẽ
dũ ẽ · nã caſũ appetit q̃ ad ſũmi loci faſtigia poſt
poſitis g̃dibꝫ ꝓ abrupta q̃rit acceſſũ · ſcim⁹ enĩ qꝫ
edificati pietes nõ ꝓus tignoꝝ pondus accipũt ·
niſi a nouitatis ſue humore ſiccenẽ · ne ſi ante põ
ꝺa q̃ꝫ ſolidenẽ accipiãt cuncta ſil' fabricã deponãt ·
g̃ vi' qꝫ nõ o̅nt aliq̃ ad r̃ligionẽ trãſire niſi ĩ p̃cep
tis exercitati Dō · ſup i° pſalmi · ſic ablactaꝫ ſup

mſe ſua · dĉ glo · ĩ vtero mſris eccie ꝓmo o̅cipiũ ·
dũ fidei rudimẽtis inſtruiũ · deinde ĩ lucẽ educiũ
dũ ꝓ baptiſmũ regnaraũ · deinde q̃ſi manibꝫ eccie
portaũ ꝫ lacte nuẽmur cũ p⁹ baptiſmũ bonis opi
bꝫ informaũ ꝫ lacte ſpũalis docẽne nutriũ pfi
ciendo donec iã grãdius a lacte mſris accedam⁹ ad
mẽſã pris ideſt a ſimplici docẽna vbi p̃dicaꝫ v̀bũ
caro factũ eſt · accedam⁹ ad verbũ · pris in princi
pio · apud deũ ꝫ poſtea ſbdit ꝙa nup baptiſati in
ſabbato ſcto q̃ſi manibꝫ eccie geſtanẽ et lacte nu
triunẽ uſqꝫ ad penthecoſten · q̃ tp̃e nulla difficilia
inducunẽ · nõ ieiunaẽ nõ media nocte ſurgiẽ poſ
tea ſpũ paclito o̅firmati et ablactati incipiũt ie
iunare ꝫ alia difficilia ſuare mlti vero hũc ordi
dinẽ puertũt ut hẽtici et ſciſmatici ſcante temp⁹
a lacte ſeꝑantes · vñ extiguunẽ ſꝫ hũt ordinẽ per
uertẽ videnẽ illi q̃ religionẽ intrant · ul' alios ad
intrandũ inducũt anteq̃ ſint in faciliori obſuã
cia p̃ceptoꝝ exercitati · g̃ vi' qꝫ ſint hẽtici · uel ſciſ
matici Dō · a poꝛib⁹ ad poſtioꝛa eſt trãſeundũ · ſꝫ
p̃cepta ſũt poꝛa cõſiliꝭ ꝙa ſũt o̅nioꝛa utpote a qbꝫ
nõ ꝺutiẽ exiſtẽdi o̅na · quicũq̃ enĩ ſuat oſilia ſer
uat p̃cepta · ſꝫ nõ ꝺutitur · ogru⁹ autẽ ordo eſt ut a
poꝛibꝫ ad poſtioꝛa tranſeatur · g̃ nõ debet aliquis
trãſire ad obſuanciã oſilioꝝ ĩ religione · niſi ꝓus
ſit exercitat⁹ ĩ p̃ceptis Sed ꝺr̃ eſt qꝫ dñs matheũ
publicanũ qui in obſuãcia p̃ceptoꝝ exercitat⁹ nõ
erat aduocauit ad oſiliꝭ obſuanciã · ō enĩ luc · v
qꝫ relictis oĩbus ſecut⁹ eſt eũ · g̃ nõ eſt nec̃um · qꝫ
añ aliąs exerceaꝫ in obſuãcia p̃ceptoꝝ q̃m trãſeat
ad pfeccõm cõſilioꝝ Rñ dō · qꝫ ſic ex ſup dictis
pꝫ ſtatus religionis eſt qꝺã ſpũale exercicũ ad
oſeq̃ndum caritatis pfeccõm · qꝫ quidẽ fit in q̃ſtum
ꝓ religionis obſuanciã aufferunẽ impedimẽta p
fecte caritatis · hec autẽ ſũt q̃ implicãt affectũ hoĩs
ad ẽrena · ꝓ h⁹ autẽ qꝫ affect⁹ hoĩs implicaẽ ad ter
rena nõ ſolũ impediẽ pfeccio caritatis · ſꝫ interdũ
eciã ipa caritas pdiẽ dum ꝓ inordinatã ꝺũſionẽ
ad bona tp̃alia hõ auertiẽ ab incõmutabili bono
mortaliẽ peccãdo · vñ pz qꝫ religio obſuãcie ſic tol
lũt impedimẽta pfecte caritatis · ita eciam tollũt
occaſiones peccãdi · ſic pꝫ qꝫ ꝓ ieiuniũ et vigilias
et obediẽciã et alia huĩoi retrahiẽ hõ a pcĩs gule
et luxurie et a qbuſcũq̃ aliꝭ pcĩs · et ideo religi
onẽ ingredi nõ ſolũ expedit hys q̃ ſũt exercitati ĩ
p̃ceptis ut ad maioꝛẽ pfeccõez pueniãt · ſꝫ eciã hys
qui nõ ſũt exercitati ut facili⁹ pcĩa vitẽt et pfec
cõm aſſeq̃ẽ Ad · j · g̃ dō · qꝫ iero⁹ dĉ ſup math ·
mẽtit⁹ eſt adoleſcẽs dicẽs · h̃ oĩa ꝺuaui a iuuẽture
mea · ſi enĩ qꝺ poſitũ eſt ĩ mãdatis diliges ꝓximũ
tuũ ſic teip̃m opc oplesſet quõ poſtea audiẽs vade
et vende oĩa q̃ habes ꝫ da paupibꝫ triſtis receſſit ·
ſꝫ intelligendũ eſt eũ mẽtitũ eſſe q̃ſtum ad pfectã
obſuãciã hui⁹ p̃cepti · vñ origenes ſup math · dĉ ·
qꝺ ſcriptũ eſt in euãgelio ꝭm hẽb · qꝫ cũ dñs dixiſſ
ei vade ꝫ vẽde oĩa q̃ habes cepit diues ſcalpẽ caput
ſuũ et dixit ad eũ dñs quomõ dicis feci legem et
ꝓphas cũ ſcriptũ ſit in lege · diliges ꝓximũ tuũ ſic
teip̃m · et ecce mlti frẽs tui filij abrahe amicti ſũt

ſtercore morientes fame et domus tua plena eſt
mlt̃is ꝓis et nō egredi ĩ aliq̃d oīno ex ea ad eos·/
ita q̃ dñs r̃darguēs eū dic̃·ſi vis pfect⁹ ee vade ꝛc̃·
impoſſibile eſt enī implē mandatū qđ dic̃ diliges
ꝓximū tuū ſic̃ teipm et ee diuitē ⁊ maxīe tantas
poſſeſſiōes habē; qđ eſt intelligendū de pfecta im:
plecōe huⁱ ꝓcepti ĩpfc̃e autē et oñi mō vex eſt
eū obbuaſſe ꝓcepta; pfeccō enī p̃incipl'r ĩ obbuā:
cia ꝓceptoꝝ caritatis oſiſtit ut ſup̃ hītū eſt· cur g̃
dñs oſtēdet pfeccōꝝ oſilioꝝ vtilē ee et innocētibꝫ ⁊
pc̃oribꝫ vocaret adoleſcentē innocētē nō ſolū·
ſz eciā matheū pc̃orem·ſz tñ mathe⁹ ſecut⁹ eſt vo:
cantē· nō autē adoleſcēs·q̃a facili⁹ o͡ù tunc̃ ad re:
ligionē pc̃ores q̃z illi q̃ de ſua innocēcia p̃ſumūt·
q̃bꝫ dic̃ dñs math·xxj· publicani et mētrices p̃ce:
dūt vos ĩ regnū dei Ad·ij·dō·q̃ ſūmū ⁊ ifimū
tripl'r accipi p̃nt·vnō ĩ eodē ſtatu·⁊ ĩ eodē hoie·
et ſic manifeſtū eſt q̃ nemo repēte fit ſūm⁹; quia
vnuſq̃ſq̃z rc̃te viuēs toto tp̃e vite ſue ꝓficit ut ad
ſūmum pueniat·alioⁱ p ogaciez ad diúſos ſtat⁹·
et ſic nō oportet ut quicūq̃z vult ad ſupiozē ſtatū
puenire a mīoꝝ incipiat ſic̃ nō oportet ut q̃ vult
ee cl'ic⁹ p̃i⁹ in lycali vita exerceat· trio q̃tū ad
diúſas p̃ſonas·et ſic manifeſtū eſt q̃ vn⁹ ſtatim
incipit nō ſolū ab alcioꝝ ſtatu·ſz eciā ab alcioꝝ
g̃du ſc̃itatis q̃z fit ſūmū ad qđ ali⁹ puenit p totā
vitā ſuā·vñ greg⁹ dic̃ ĩ ij· dyalo·oīes ognoſ:
cāt; bñdictus puer; o͡ùſacōis gr̃az a q̃ta pfectione
cepiſſet Ad·nj·dō·q̃ ſic̃ ō dictū eſt·ordies ſacri
preexigūt ſc̃itatē·ſz ſtat⁹ religionis eſt exercitiū
qđā ad ſc̃itatē aſſeq̃dam·vñ p̃dus ordinū impo
nendū eſt parietibꝫ iā p ſc̃itatē deſiccatis·ſz p̃d⁹
religionis deſiccat pictes ideſt hoies ab hūore vi
cioꝝ Ad·mj·dō·q̃ ſic̃ manifeſte ex v̄bis illius
gloſe apparet p̃cipl'r loquē de ordine docēne put
trāſeundū ē a facilioribꝫ ad difficilioꝝ·vñ q̃ dic̃
hēticos et ſciſmaticos hūc ordinē puerte·maīeſ:
tū eſt exercitiis ad ordinē docēne ptinē·ſequit̃ enī
hoc nō buaſſe ſc̃z predictū ordinē dic̃ oſtringēs ſe
maledcō·ſic q̃ſi nō mō in aliꝫs fui hūilis·ſz eciā
in ſcia·q̃a hūilit̃ ſenciebāt q̃a p̃ns nutrius lacte q̃
ē v̄bū caro factū ē·ut ſic creſcēm ad panē angl'oꝝ
ideſt ad v̄bū q̃ eſt in p̃cipio apud deū exemplū
autē qđ in medio int̃ponit̃ q̃ nouit̃ baptizatis nō
indicit̃ ieiniū uſq̃z ad pēthecoſten oſtēdit̃ q̃ nō
ſūt ex nc̃ate ad difficilia cogēdi anteq̃z p ſp̃m ſcm
intius ad hoc inſtigent̃ ut difficilia q̃ꝑa volūtate
aſſumāt; vñ et p⁹ pēthecoſten p⁹ recepcōz ſp̃s ſc̃i
iciuniū celebrat eccia·ſp̃s aūt ſc̃s ſic̃ amb⁹ dic̃ ſup
luc̃; non arcet̃ etatibꝫ·nō finit̃ morte·nō excludit̃
alpho·et greg⁹ dicit in ome·pēthecoſtes·implet
cytharcedū puex et pſalmiſtā facit̃·implet pueꝝ
abſtinentē et iudicē ſenū fac̃·et poſtea ſb̃dit nll'a
addiſcēda mora agit̃·oñe qđ voluit mox ut tāgit
mentē; docet·et ſic ō ecc̃·vnj·nō eſt ĩ hoīs dic̃one
p̃bibē ſp̃m·et apl's·j·ad theſſa·v·monet; ſpiri:
tū ſc̃m·nolite extinguē·et ac̃·vij·oē quoſdā ō
vos ſp ſpiritui ſc̃o reſtitiſtis Ad·v·dō·q̃ pre:
ceptoꝝ quedā ſūt p̃cipalia et quedā ſūt q̃ſi fines

et p̃ceptoꝝ et oſilioꝝ ſcz p̃cepta caritatis ad q̃ oſilia
ordīanē·nō ita q̃ ſine oſilijs buari nō poſſint·ſz
ut p cōſilia pfecci⁹ obbuenē·alia vero ſūt p̃cepta
ſc̃daria·q̃ ordīanē ad p̃cepta caritatis ut ſine q̃bꝫ
caritatis p̃cepta buari non p̃nt oīno·ſic g̃ pfecta
obbuācia p̃ceptoꝝ caritatis p̃cedit intencōe oſilia·
ſz interdū tp̃e ſequit̃·hic eſt enī ordo finis reſpc̃u
eoꝝ q̃ ſūt ad finē·obbuancia vero p̃ceptoꝝ carita:
tis ſm oñez modū et ſil'r alia p̃cepta opanē ad oſi
lia·ſic̃ oñe ad q̃ꝑm·q̃a obbuācia p̃ceptoꝝ p̃t ee ſine
oſilijs ſz non o͡ùtit̃·ſic g̃ obbuācia p̃ceptoꝝ oñiter
ſūpta p̃cedit ordīe nate oſilia nō tñ oportz q̃ tp̃e·
quia nō eſt aliq̃d p̃us ĩ gñe q̃z ſit in aliq̃ ſpēz ſob:
buācia vero p̃ceptoꝝ ſine oſilijs ordīat̃ ad obbuā:
ciā p̃ceptoꝝ cū oſilijs·ſic̃ ſpēs ĩpfecta ad pfectā·
ſic̃ aīal irrōnale ad rōnale·pfectū aūtē nat̃aliter
p̃us ē ĩpfc̃o·nat̃ enī ut boeci⁹ dic̃ a pfc̃is ſumit
iniciū·nec tñ oportz q̃ p̃us obbuenē precepta ſine
oſilijs et poſtea cū oſilijs·ſic̃ nō oportz q̃ aliquis
p̃us ſit aſin⁹ q̃z ſit hō·uel q̃ p̃us ſit o͡ùngat⁹ q̃z ſit
vir·⁊ ſil'r nō oportet q̃ aliq̃s p̃us buet p̃cepta in
ſec'o q̃z tranſeat ad religionē; p̃ſertim q̃a o͡ùſacio
ſec'aris nō diſponit ad pfeccōz r̃ligiōis·ſz magis
Ad·ij·ſic predic̃·vī q̃ nō debeāt impedit
aliq̃ voto obligari ad religionis ingreſſū·/
p pfeſſionē enī aliq̃s voto religioni aſtringit̃·ſz
ante pfeſſionē o͡ùdit̃ ann⁹ pbacōis ſm regl'az bti
bñdicti et ſ·ſtatutū innocēcij·mj·q̃ eciā p̃hibuit
ante ānū pbacōis opletū eos p pfeſſionē religiōi
aſtringi·g̃ vī q̃ ml'to min⁹ adhuc ĩ ſec'o exñtes
debeāt voto ad religionē obligari Ad·gregoꝝ in
regiſt̃ dic̃·et habet̃ ĩ dc̃tis di·xlv·q̃ iudei nō vi
ſz libera p̃ce ut o͡ùtant̃ ſuadendi ſūt·ſz implē id
qđ voueē nc̃atis eſt·g̃ nō ſūt aliq̃ obligandi ad
religionis ingreſſū Ad·nl's debet alteri p̃bē oc:
caſionē ruine·vñ exo·xxj·ō; ſi q̃s apperuerit ciſ:
ternā ceciderit q̃z bos ul' aſin⁹ in eā·dñs ciſtne red:
det̃ preciū iumentoꝝ·ſz ex hoc q̃ aliq̃ obligant̃ ad
religionē p votū freq̃ter aliq̃ ruūt in deſpacōz et
in diúſa pc̃a·g̃ vī q̃ nō ſint aliq̃ ad religionis
ingreſſū voto obligādi Sz ō eſt q̃ ĩ pſalmo ō·
vouete et reddite dño deo vr̃o·vbi dic̃ glo·q̃ q̃dā
ſūt vota q̃ꝑa ſingl'oꝝ ut caſtitas vgīitas ⁊ huīoi·
ad hoc g̃ vouēda nos inuitat ſi ſacra ſc̃ptura q̃ nō
inuitat niſi ad id qđ eſt meli⁹·g̃ meli⁹ ē qđ aliq̃s
voto ſe obliget ad religionis ingreſſū Ad nō dō·
q̃ ſic̃ ſup̃ dictū eſt cū de voto agẽtur vnū et idem
op⁹ ex voto fc̃m ē laudabili⁹ q̃z ſi ſine voto fiat·
tū q̃a voué eſt act⁹ religionis q̃ habz quādā excel:
lenciā ine v̄tutes·tū q̃a p votū firmat̃ voluntas
hoīs ad bonū faciendū·et ſic̃ pc̃m eſt g̃ui⁹ ex hoc
q̃ p̃edit ex volūtate obſtinata ĩ malū·ita bonū
op⁹ eſt laudabili⁹ ex hoc q̃ p̃edit ex volūtate cō:
firmata in bonū p votū·et ideo obligari voto ad
religionis ingreſſū eſt ſm ſe laudabile Ad·j·
g̃ dō·q̃ duplex ē r̃ligionis votū·vnū ſolēpne q̃ꝑ
hoīez facit monachū ul' altius religionis fr̃ez q̃ꝑ
vocat̃ pfeſſio; ⁊ tale votū o͡ùz p̃dē ann⁹ pbacōnis
ut probat obiecco·aliud aūt eſt votū ſimplex ex

quo aliqs nō fit monach⁹ uł religiosus·ꝫ solum obligatus ad religiōis ingressū·ꝯ ante tłe votū nō oportet p̄cedere ꝓbacōnis annū ¶ Ad·ij·dō·qꝫ auc̄tas illa gregorij intelligiē de violēcia absoluta·nc̄tas autē q̄ ex obligacōne voti req̄riē nō est nc̄tas absoluta·ꝫ nc̄tas ex fine·q̄a sez p⁹ votū nō p̄t aliquis finē salutis ꝺsequi nisi impleat votū·tłis autē nc̄tas nō est vitanda q̄ꝫmmo·ut aug⁹ diē ad armētariū et paulinā·felix est nc̄tas q̄ ad meliora trāsmittit ¶ Ad·nj·dō·qꝫ voué religionis ingressū est ꝯdā ꝺfirmacō volūtatis ad meliora·et ideo q̄tū est de se nō dat hoī occasionē ruine·ꝫ magis subtrahit·ꝫ si aliqs voti trāsgressoz ḡui⁹ ruat hoc nō derogat bonitati voti·sic nec derogat bonitati baptismi qꝫ aliq⁹ p⁹ baptismū ḡui⁹ peccāt·

Ad·nj·sic p̄dicē·vł qꝫ ille qui obligat⁹ est voto ad religionis ingressū·nō teneaē intrare religionē·ꝺ enī ī decretis·xvij·q·j·cū sald⁹ ꝑsbiē q̄ndā infirmitatis passiōe ꝑsus monachū se fieri ꝓmisit·nō tñ mōasterio ꝑ abbati se ēdidit nec ꝓmissionē sēpsit·ꝫ bñficiū eccie in manū ad uocati r̄futauit·ac postq̄ ꝺualuit mōachū se negauit fieri·ꝯ postea sbdit·iudicā⁹ ut p̄stet⁹ ꝑsbr bñficiū et altaria recipiat ꝯ q̄ete retineat·hoc aūt nō eēt si teneret religionē intre·g̃ vł qꝫ nō teneatur aliqs implē votū q̄ se ad r̄ligionis ingressū obligabat ¶ Ꝺ·null⁹ teneē facē id qꝺ nō ē ī ptāte ipi⁹·ꝫ qꝫ aliqs religionē ingrediaē nō est ī ptāte ipi⁹·ꝫ req̄riē ad h⁹ assens⁹ eoꝝ ad q̄s debz trāsire· g̃ vł qꝫ nō teneaē aliqs implē votū q̄ q̄s se ad r̄ligiōis ingressū obligabat ¶ Ꝺ·p votū mi⁹ utile nō p̄t derogari voto magis utili·ꝫ p implecōz voti religionis impediri posset implecio voti crucis in subsidiū tre sc̄te·qꝺ vł ee utili⁹·q̄a per hoc votū ꝺsequtur hō remissionē pc̄oꝝ·g̃ vł qꝫ votū quo q̄s se obligauit ad r̄ligiōis ingressū nō sit ex nc̄tate implendū ¶ Sz ꝺ est qꝫ ꝺ ecē·v·si qꝺ vouisti deo ne moreris reddē·displicet enī deo infidel et stulta ꝓmissio·et sup i⁰ psalmi·vouete et r̄ddite dño deo vr̄o·dicit glo·voué volūtati ꝺsulē·ꝫ p⁹ voti ꝓmissionē reddicio nc̄tio exigiē ¶ Rñ dō·qꝫ sic sup dictū est cū de voto agētur·votū est ꝓmissio deo facta de hys q̄ ad deū ptinēt·ut autē gregoriꝰ diē in epła ad bonifacium·si inter hoies solēt fieri bōefidei ꝺcte⁹ nlła rōe dissolui q̄to mag ista pollicitacio q̄ cū deo pepigit solui sine vindēcta nō poterit·et ideo ad implēdū id qꝺ hō vouit ex nc̄tate teneē dūmō sit aliqꝺ qꝺ ad deū ptīcat·manifestū est autē qꝫ ingress⁹ religiōis maxīe ad deū ptinz· q̄a p hoc hō totł⁹ se mācipat diuis obsequis ut ex ꝺctis pz·vñ relinquiē qꝫ ille q̄ se obligat ad r̄ligionis ingressū teneatur religionē ingredi ꝺm qꝫ se voto obligare intēdit·ita sez qꝫ si intēdit se absolute obligare·teneē q̄cici⁹ potit ingredi legittimo impedimēto cessāte·si autē ad certū temp⁹·uł sub ćta ꝺdicōe teneē r̄ligionē ingredi·tpe aduenīēte· uł ꝺdicōe exīte ¶ Ad·j·g̃ dō·qꝫ ille ꝑsbiē nō fecerat votū solēpne·ꝫ simplex·vñ non erat monach⁹ fact⁹·ut cogi debēt de iure ī monastio remanē et ecciaz dimittē·tñ in foro ꝺscie eēt sibi ꝺsulendū qꝫ oīb⁹ dimissis r̄ligionē intraret·vñ exē de voto et voti redemptōe ca·p tuas·ꝺsuliē ep̄o ḡnopollitano q̄ p⁹ votū religionis ep̄atū assūpserat voto nō impleto·ut si suā saluare desiderat ꝺscīaz r̄gimen ecc̄ie resignaret·et reddēt altissimo vota sua ¶ Ad·ij·dō·qꝫ sic sup dictū est cū de voto agētur ille q̄ se voto obligauit ad ēte religionis ingressū teneē facē q̄tū ī se est ut ī illa religiōe accipiaē· ꝯ sit quidē intēdit se simpl⁹r ad religionē obligare si nō recipiē ī vna religione teneē ire ad aliā· si vero se intēdit spēaliē obligare ad vnā solū nō teneē nisi ꝺm modū obligacōis sue ¶ Ad·nj·dō· qꝫ votū religionis cū sit ꝑpetuū est mai⁹ q̄ votū pegnacōis ēre sc̄te qꝺ est tpale; sic alexander·nj⁰· diē·et habeē exē de voto et voti redemptōne in casu ꝑpture; reus fracti voti aliq̄ten⁹ nō habeē q̄ tpale obsequiū in ꝑpetuā nosciē religionis obꝺuanciā ꝺmutare; rōnabl⁹r autē dici p̄t qꝫ ecia p ingressū religiōis aliqs cōsequaē remissionē oīm pc̄oꝝ; si autē aliqꝺ elemosinis fc̄is hō p̄t statim satisfacē de pc̄is suis·ꝺm i⁰ danieł·v·pc̄a tua elemosinis redime; mł⁹ magis in satisfaccōe ꝓ oīb⁹ pc̄is sufficiat qꝫ aliqs se totł⁹ diuis obseq̄is mācipet ꝑ religionis ingressū·q̄ excedit oīne gen⁹ satisfaccōis ecia publice p̃ie·ut habeē ī dec̄·xxxnj·ca·q· ij·ca·voué sic ecia holocaustū excedit sacrificiū·ut gg⁹ diē sup exe; vñ legł⁹ ī vita sp̃m qꝫ eāꝺ gr̃az cō sequūtur religiōz intrātes; q̄m ꝺsequunē baptisati; si tñ absoluēnē ꝑ hoc ab oīni reatu pene·nichilomin⁹ ingress⁹ religionis utilior est q̄ pegnacio ēre sc̄te q̄tū ad ꝓmocōz ī bonū q̄ ꝓponat absolucōi

Ad·mj·sic p̄cē·vł qꝫ ille q̄ vouet // a pena religionē ingredi teneaē ꝑpetuo in religione ꝓmanē·melius est enī religionē nō ingredi q̄ꝫ p⁹ ingressū exire·ꝺm i⁰·ij·pet⁹·ij⁰·melius erat illi vitatē nō ognoscē q̄ꝫ p⁹ agnitā retroire·et luc·ix⁰ ꝺ·nemo mittēs manū ad aratꝝ ꝯ respiciēs retro apt⁹ est r̄gno dei·ꝫ ille q̄ voto se obligauit ad religionis ingressū teneē ingredi ut dictū ē·g̃ eciā teneē ꝑpetuo remanē ¶ Ꝺ·q̄libet debz vitare id ex quo scandalū sequit⁹ et alijs daē malū exemplū· ꝫ ex hoc qꝫ aliqs post r̄ligionis ingressū regrediē ad sec̄l⁹m·tł reddit malū exemplū; et scandalū alijs gnaē q̄ retrahunē ab ingressu ꝯ ꝓuocanē ad exitū·g̃ vł qꝫ ille q̄ ingrediē religionē ut votum impleat qꝺ ꝓpus fecit; teneaē ibi ꝑpetuo remanere ¶ Ꝺ votū religiōis reputaē votū ꝑpetuū·et ideo ep̄alibz votis p̄feē vt dictū est hoc autē nō eēt si aliquis voto religiōis emisso ingrederet cū ꝓpōto exīdi·videē g̃ qꝫ ille qui vouet religiōis ingressum teneē in religione eciā ꝑpetuo remanē ¶ Sed ꝺ est qꝫ votū ꝓfessionis ꝓpter h̄ qꝫ obligat hoīez ad hoc qꝫ ꝑpetuo ī religione remaneat ꝑexigit annū ꝓbacōis q̄ nō ꝑexigiē ad votū sīplex q̄ aliqs se obligat ad religiōis ingressū g̃ vł qꝫ ille qui vouez religionē intrare ꝓpter hoc non teneaē ibi ꝑpetuo remanē ¶ Rñ dō·qꝫ obligacio voti ex volūtate p̄dit·nā voué volūtatis ē vt aug⁹·diē·in cātū

extendat se

g̃ ferẽ obligacõ voti inq̃ntũ se extẽdit volũtas ⁊ intencõ vouẽtis · si g̃ vouens intẽdat se obligare nõ solũ ad ingressũ religiõis · sed eciã ad ꝑpetuo remanendũ teneẽ ꝑpetuo remanẽ · si aũt intendit se obligare ad ingressũ religiõis causa expiendi cũ libertate remanẽdi · vel nõ remañdi · maifestũ est qꝺ remanẽ nõ teneẽ · si vero in vouendo simpl'r de ingressu r̃ligiõis cogitauit absq; hoc qꝺ cogitaꝛ de libtate exiꝺ · ul' de ꝑpetuitate remanẽdi, vĩ obligari ad ingressũ religiõis ꝟm formã iuris oñis q̃ẽ ut ingrediẽtibꝫ deẽ annꝰ ꝓbacõis · vñ nõ teneẽ ꝑpetuo ĩ religione ꝑmanẽ ℣ Ad · j · g̃ dõ · qꝺ meliꝰ est intrare religione aĩo ꝓbandi q̃ꝫ penitꝰ nõ intrare · ꝗa p hoc disponiẽ ad ꝑpetuo remanẽdũ · nec tñ intelligiẽ aliqꝺ retrotrahere · uel aspicẽ nisi qñ ꝑmittiẽ id ad qꝺ se obligauit · alioq̃n ꝗcũq; p aliqꝺ tẽpus facit aliqꝺ bonũ opꝰ · si nõ sp fciat ꝺ eẽt ineptꝰ regno dei qꝺ ꝑ ẽe fl'm ℣ Ad · ij · dõ · qꝺ ille qui religionẽ ingrediẽ si exeat ꝑsertim ex aliq̃ rõnabili causa nõ gñat scandalũ nec dat malũ exemplũ · ⁊ si aliꝰ scãdalisaẽ erit scãdalũ passiuũ ex eiꝰ ꝑte nõ autẽ actim ex ꝑte exeũtis · ꝗa fecit qꝺ licitũ erat ei facẽ ⁊ qꝺ expediebat ei ꝑpẽ rõnabilẽ cãm · puta infirmitatẽ aut debilitatẽ aut aliqꝺ huiꝰ ℣ Ad · nj · dõ · qꝺ ille q̃ intrat ut statim exeat non vĩ satisfacẽ voto suo · ꝗa ipe in vouẽdo hoc nõ intẽdit · et ideo teneẽ mutare ꝓpositũ ut saltẽ velit experiri an ei expediat in religione r̃manere · nõ autẽ teneẽ ad ꝑpetuo remanendum ¶

Ad · v · sic ꝓdicẽ · vĩ qꝺ pueri nõ sint recipiẽndi in r̃ligione · ꝗa exẽ de regularibꝫ et trãseũtibꝫ ad r̃ligionẽ ꝺ · nll's tondeaẽ nisi legittima etate ⁊ spõtanea volũtate · ꝛ pueri nõ videnẽ hr̃e legittimã etatẽ nec spõtaneã volũtatẽ · ꝗa nõ hñt pfcte vsũ rõis · g̃ vĩ qꝺ nõ sint ĩ religione recipiendi ℣ ℞ · statꝰ religionis vĩ ẽe statꝰ pñie · vñ ⁊ religio ꝺ a religãdo ul' a r̃ligẽdo · vt augꝰ diꝫ · xꝑ de ci · dei · ꝛ pũis nõ ꝟuenit pña · g̃ vĩ qꝺ nõ debeãt religionẽ intrare ℣ ℞ · sic aliqꝺ obligaẽ iuramẽto · ita ⁊ voto · ꝛ pueri ante annos q̃tuordecim · nõ debẽt obligari iuramẽto · ut habeẽ in decẽtis · xxij · q · j · pueri et ca · honestũ · g̃ videẽ qꝺ nec eciã sint voto obligãdi ℣ ℞ · illicitũ vĩ ẽe obligare aliquẽ tl'i obligacõe q̃ possꝫ iuste irritari · ꝛ si aliq̃ ipubes obligãt se religioni pñt retrahi a pentibꝫ · ul' tutoribꝫ · ꝺ enĩ in decretis · xx · ca · q · nj · qꝺ puella si ante duodecim etatis ãnos spõte sua sacꝫ velamẽ assũpsit pñt statim pentes eiꝰ ul' tutores id factũ irritũ facẽ si voluerint · illicitũ ẽ g̃ pueros ꝑtim ante annos pubtatis ad religionẽ recipe · ul' obligare ℣ ℞ ℨ ℞ ẽ qꝺ dñs diꝫ math · xix · sinite puulos et nolite eos ꝓhibẽ · ad me venire · qꝺ exponẽs origẽs sup math · diꝫ · qꝺ discipl'i ihu priusq̃ discant rõm iusticie reꝑhendũt eos q̃ pueros et infantes offerũt xꝑo · dñs autẽ exhortaẽ discipl'os suos cõdescendẽ vtilitatibꝫ pueroꝝ · hoc g̃ actendẽ debemus ne estimacõe sapie excellẽcioris otẽpnam? q̃si magni pusillos ecclie ꝓhibẽtes pueros venire ad ihm ℣ ℞ ñ dõ · qꝺ siẽ supꝝ dctm est · duplex est r̃ligiõis votũ · vnũ simplex qꝺ ꝟsistit ĩ sola ꝑmissione deo facta, que ex intiori mẽtis delibacõe ꝓcedit · et hoc votũ habꝫ efficaciã ex iure diuino qꝺ tñ dupl'r tolli ꝑt · vno ꝑ defectũ delibacõis · ut ꝑz in furiosis q̃ꝫ vota nõ sũt obligatoria · ut habeẽ exẽ de reg'laribꝫ ⁊ transeũtibꝫ ad religionẽ ca · sic̃ tenoꝛ · et eadẽ est racõ de pueris q̃ nondũ hñt debitum vsũ rõis ꝑ quẽ sũt dolicapaces, quẽ qꝺ pueri hñt ut freq̃enciꝰ ẽca q̃rtumdecimũ annũ · puelle vero ẽca duodecim q̃ dicunẽ anni pubtatis · in q̃busdã tñ anticipaẽ ⁊ ĩ q̃busdã tardaẽ ꝟm diuersã dispositõꝫ naẽ · alioꝰ impediẽ efficacia simplicis voti si aliq̃s deo voueat q̃ nõ est ꝑpic ptãtis · puta si buꝰ eciã usũ rõis hñs voueat se religionẽ intrare aut eciã ordineẽ ignorãte dño · ꝑt enĩ hoc dñs reuocare · ut habeẽ ĩ decretis di · xlmj · ca · si buꝰ · et q̃a puer ul' puella infra pubtatis annos naẽaliter sũt in ptãte pñs q̃tũ ad dispositõꝫ vite · potit pr̃ votũ eoꝝ reuocare uel acceptare si sibi placuerit ut exp̃sse ꝺ de ml'ie nũi · xxx · sic g̃ si puer ante ãnos pubtatis simplex votũ emittat anteq̃ hẽat plenũ vsũ rõis nõ obligaẽ ex voto · si aũt hẽat vsũ rõis ante annos pubtatis obligaẽ quidẽ q̃tum ĩ se est ex suo voto · tñ ꝑt obligacio remoti ꝑ aucẽtatẽ pñs in cuiꝰ ptãte adhuc exist · q̃a ordinacõ legis q̃ vnus hõ subdiẽ alteri respiẽ id qꝺ in pluribꝫ accidit · si vero ãnos pubertatis excedit nõ ꝑt reuocari aucte pentũ · si tñ nondũ habẽt plenũ vsũ rõis nõ obligareẽ quo ad deũ aliud aũt ẽ votũ solẽpne qꝺ faẽ monachũ ul' religiosũ qꝺ quidẽ ſbdiẽ ordinacõi ecclie ꝑ solẽpnitatẽ quã habꝫ annexã · et q̃a ecclia respicit id qꝺ ĩ pluribꝫ ẽ ꝓfessio ante tẽpus pubertatis fcta · q̃tumcũq; aliq̃s hẽat vsũ rõis plenũ ul' sit dolicapax, nõ habꝫ suũ effctm ut faciat ꝓfitentẽ ẽe iam religiosũ · ⁊ tñ licꝫ ante annos pubertatis ꝓfiteri nõ possint · ꝑt tñ cũ volũtate pentũ in religione recipi ut nutanẽ ibidẽ · sic̃ de iohne baptista legiẽ luc̃ · j · qꝺ puer ẽscebat ⁊ ꝟtabaẽ spũ ⁊ erat ĩ debilibus · vñ sic̃ greg' diꝫ ĩ · ij · dyalogoꝝ · bõo bñdicto romãi nobiles suos filios oĩpotẽti dño nutrendos dare ceperũt qꝺ ẽ valde expediẽs · ꝟm id trenoꝝ · nj · bonũ ẽ viro cũ portauit iugũ ab adolescẽcia sua · vñ ex oñi ꝟsuetudine pueri applicanẽ illis officijs ul' artibꝫ in q̃bꝫ sũt vitã acturi ℣ ℞ Ad · j · g̃ dõ · qꝺ legittima etas ad hoc qꝺ aliq̃s tõdeaẽ cũ voto solẽpni religionis est tẽpus pubertatis ĩ quo hõ ꝑt vti spõtanea volũtate · ꝛ ante ãnos pubtatis ꝑt ẽe legittima etas ad hoc qꝺ aliq̃s tõdeaẽ in religiõe nutriendꝰ ℣ ℞ Ad · ij · dõ · qꝺ religionis statꝰ pncipaliẽ ordinaẽ ad ꝑfeccõm ꝟseq̃dã · ut supꝝ hĩtũ est · ⁊ ꝟm hoc ꝟuenit pueris q̃ de facili induũtur · ex ꝟseq̃nti autẽ ꝺ ẽe statꝰ pñie imq̃tũ ꝑ obbuanciã religiõis pcꝝ occasiones tollunẽ ut ꝛ dictũ est ℣ ℞ Ad · nj · dõ · qꝺ pueri siẽ non coguntur ad iurandũ sic̃ canon diꝫ · ita nõ coguntur ad vouendũ si tñ voto ul' iuramẽto se obstrinxerint ad aliqꝺ fciendõ · obligantur quo ad deũ si hẽant vsũ rõis licꝫ nõ obligentur q̃ ad ecclias ante · xmj · ãnos ℣ ℞ Ad · mj · dõ · qꝺ núi · xxx · nõ reꝑhendiẽ mulier in puellari etate ostituta si

voueat absq; ossesu pentū pt̃ tñ reuocari a pētib⁹. Lex q̄ pat; qp nō peccat vouēdo · sz intelligiē se voto obligare q̄tū in se ē absq; p̄iudicō auc̃tatis pr̃ne

Ad · vj · sic p̄cedit̃ · vī qp ꝑpt̃ obsequm pentū debeāt aliq̄ retrahi ab ingressu religionis. nō enī licz p̄termittē id qđ est nc̃tatis ut fiat id qđ est libey volūtati · sz obseq̄ pentib⁹ cadit sb nc̃tate p̄cepti qđ dat̃ ȯ honoracōe pentū exo · xx̊ · vñ ⁊ ap⁹ dic̃ · j · ad thy · v̊ · si q̄ vidua filios aut nepotes hz discat primū domū suā regē ⁊ mutuā vicē reddē pētib⁹ · ingredi aut̃ religionē est libey volūtati · g̃ vī qp nō debeat aliqs p̄termittē pentū obsequm ꝑpt̃ religiōis ingressū

Ꝓ · maior vī ee subiecō filij ad pentes q̄z sui ad dñm · qa filiacio ē nac̃al · suus autē ex maledicōe pc̃i · ut; gen̄ · ix̊ · sz su⁹ nō p̄t̃ p̄termittē obsequiū dñi sui ut r̄ligionē ingrediat̃ aut sacz ordinē assumat · sic̃ habeē ī dec̃ · di · xlmj · si su⁹ · g̃ mꝛtomi⁹ pt̃ fili⁹ obsequiū pr̃is p̄termittē ut ingrediat̃ religionem

Ꝓ · maiori debito obligat̃ aliqs pntib⁹ q̄z hys qb⁹ ȯz peccūiaz · sz illi q̄ debēt peccuniā aquib⁹ nō pt̃ religionē ingredi · dic̃ enī greg⁹ in regīstro · et habeē ī decre · di · lnj · qp si hys q̄ sūt rōnib⁹ publicis obligati qñ monasteriū petūt nullo⁹ suscipiēdi sūt · nisi pus a negocijs publicis fuerīt absoluti · g̃ vī qp mꝛto min⁹ filij sūt religionē ingredi p̄termisso pr̃no obseq̄o

Sz ō ē qp math · mj · ō · qp iacob⁹ et iohes relictis retib⁹ pr̃e secuti sūt dñm · ex q̄ ut hylari⁹ dic̃ · docem̄ xp̃m secuturi ⁊ sec̃aris vite et sollicitudine ⁊ pr̃ne dom⁹ osuetudine nō teneri

Rñ dō · qp sic̃ sup̄ dc̃m est cū de pietate agētur · pentes hñt rōz p̄cipij inq̄tū huioi · ⁊ ideo p se eis ꝯuēit ut filioz curā hēant · et ꝑpt̃ hoc nō licēt acui filios hñti r̄ligionē ingredi oīno p̄termissa cura filioz idest nō ꝓuiso q̄liter educari possent · ō enī · j · ad thy · v̊ · qp si q̄s suoz curā nō habz fidē negabit et est infideli detior · p acc̃ns tñ pentib⁹ ꝯuenit · ut a filijs adiuuent̃ inq̄tū sc; sūt ī nc̃tate aliq̄ ostituti et ideo dō est qp pentib⁹ in nc̃tate existētib⁹ ita qp eis omode alit̃ q̄z p obsequiū filioz subueniri nō possit nō licz filijs p̄termisso pentū obseq̄o religionē intrare · si vero nō sunt in tl̄i nc̃tate ut filioz obsequio mꝛtū indigeāt pñt p̄missō pentū obsequio filij religionē intrare ō p̄ceptū pentū ga p⁹ ānos pubtatis q̄libz ingenu⁹ libertatē habz q̄tum ad ea q̄ ptinēt ad dispositōez sui stat⁹ p̄tim ī hys q̄ sūt diuī obseq̄i ⁊ magis est obtēpandū pr̃i spirituū ut viuam⁹ q̄z pentib⁹ carnis · ut ap⁹ dic̃ ad hēb · xij⁹ · vñ dñs ut legit̃ math · vnj · et luc · ix̊ · reꝓbendit discipl'm q̄ nolebat eū statim sequi intuitu pr̃ne sepulc̃e · erāt enī alij p q̄s id op⁹ impleri poterat · ut ēlo⁹ dicit

Ad · j · g̃ dō · qp p̄ceptū de honoracōe pentū nō solū se extēdit ad corpalia obseq̄a · sz eciā ad spūalia ut ad reu̇enciā exhibendā · et ideo eciā illi q̄ sūt ī religione implē pñt p̄ceptū de honoracōe pentū p eis orādo et eis reu̇enciam et auxiliū impēdendo ꝺm qp religiosos decet · qa eciā illi q̄ in sec̃o viuūt diuīsimode pentes honorāt ꝺm eoz ꝺdicōz

Ad · ij · dō · qp qa suis⁹ est in penā pc̃i ꝺuicta · ideo p suum aliq̄d admittit̃ hoī qp alias ei opet̃t · ne sc; libere de sua psona possit disponē · su⁹ enī id qđ est dñi est · sz fili⁹ nō patit̃ detimentū ex hoc qp subiect⁹ ē pr̃i qñ possit de sua psona libē disponē · trās ferēdo se ad obsequm dei qđ maxime p̄tinet ad hoīs bonū

Ad · nj · dō · qp ille q̄ est obligat⁹ ad aliq̄d certū nō p̄t ꝺ licite p̄termittē facultate exñte · et ideo si aliqs sit obligat⁹ ut ācu rōz ponat · uł ut certū debitum reddat nō p̄t hoc licite p̄termittē ut religiōz ingrediat̃ si tñ debeat aliq̄s pecuniā et nō hēat vñ reddat teneē facē qđ p̄t · ut sc; cedat de bonis suis creditori ꝑpt̃ pecuniā autē psona libi hoīs ꝺm iura ciuilia nō obligat̃ · sz solū res · qa psona libi hoīs supat omnē estimatōm pecunie · vñ licite p̄t exhibitis reb⁹ suis religionē intrare · nec teneē in sec̃o remanē ut pcuret vñ debitū reddat · fili⁹ autē nō teneē ad aliqđ spēale debitū pr̃i nisi forte ī casu nc̃tatis ut dc̃m ē

Ad · vij · sic p̄dic̃ · vī qp p̄spiteri curati non p̄nt licite religionē ingredi · dic̃ enī greg⁹ in pasto · qp ille q̄ curā aiaz suscipit tribilit̃ amonuit̃ cū ō fili mi si spoponderis p amico tuo defixisti apud extraneū aiaz tuā ⁊ sbdit · spondē nāq; p amico est aliena aiaz in pic̃a sue ꝺsacōis accipe · sz ille q̄ obligat̃ hoī p aliq̄ debito nō p̄t intre religionē nisi soluat id qđ debet si possit cū g̃ sac̃dos possit curā aiaz agere ad quā se obligauit ī pic̃m aīe sue vī qp nō liceat ei p̄missa cūa aiaz religionē intrare

Ꝓ · qp vni licet pari rōne oīb⁹ silib⁹ licet sz si oēs psbi hñtes curā aiaz religionē intrarēt remanent plebes absq; cura pastorū qđ eēt inc̃ōueniēs · g̃ vī qp psbi curati nō p̄t licite religionē intre

Ꝓ · iné act⁹ ad q̄s religiones ordiantur p̄cipue sūt illi qb⁹ aliqs otēplata aliys c̃dit · huioi act⁹ opetūt p̄spiteris curatis et archidyacōis q̄bus ex officio opet̃t p̄dicare et confessiones audire · g̃ non liceet psbro curato uł archidyacono trāsire ad religionē

Sz ō ē qp ī dec̃ · xxx · ca · q · ij · ca due sūt leges · ō · si q̄s cl'oz in ecc̃ia sua sub epo pl'm retinet et sec̃arie vuit · si afflatu spūs sc̃i in aliq̄ monastio · uel regulari canonica saluari se voluerit eciā epo c̃dicēte eat liber nr̃a auc̃tate

Rñ dō · qp sic̃ s̄ dictū est obligacō voti ꝑpetui p̄ferē oīm alij obligacōi · obligari aut̃ voto ꝑpetuo ⁊ solempnit̃ ad vacandū diuīs obseq̄is opet̃t ꝑpe epis et r̄ligios · psbri autē curati et archidyaconi nō obligant̃ voto ꝑpetuo ⁊ solempni ad curā aiaz retinendā · sic̃ ad hoc obligant̃ epi · vnde epi psulatū nō p̄t desere q̄cūq; occasione absq; auc̃te romani pōtificis · ut habeē exē de regl'aribus ⁊ trāseuntib⁹ ad religionē ca⁹ licz · archidyaconi autē et psbri curati p̄nt libē abrenūciare epo curā eis cōmissā absq; spēali licēcia pape q̄ solus p̄t in votis ꝑpetuis dispēsare · vñ mānifestū ē qp archidyacōis et psbris curatis licz ad r̄ligionē trāsire

Ad · j · g̃ dō qp psbri curati ⁊ archidyaconi obligauerūt se ad curā agendā sbditoz q̄diu retinēt archidiaconatū · uł prochiā · nō autē obligauerūt se ad hoc qp perpetuo archidyaconatū uel perrochiā teneāt

Ad ·ij· dō· qp sic iero⁹ dic̄ ꝺ̄ vigilanciū· q̄uis a te lingue vippere morsus scuissimos paciane scz rligiosi q̄b⁹ argumētaris et dicis· si oēs se claus serint et fuerint in solitudie q̄s celebrabit ecc̄ias· q̄s seculares hoies lucrifaciet· q̄s peccātes ad vtutes po t̄it exhortari· h⁹ enī mō si oēs tecū facui sint/ sapiēs e q̄s poterit et vgitas nō erit approbāda· si enī vgines oēs fuerint et nupcie nō erūt/ inē ibit gen⁹ hūanū· rara est vtus· nec a pluribus appetic̄· pz g̃ qp h timor stulc⁹ est· puta sic si aliq̄s timēt haurire aquā ne flumen deficeret

Ad· vnj· sic ꝓdic̄· videc̄ qp nō licēat de vna religione transire ad aliā ecīā arciorē· dicit enī ap⁹ ad heb· x· neq; deserētes collectōm vr̄am· sic ē ꝟsuetudis q̄busdā· glo· q̄ scz timore psecucōis cedūt· ul̄ ꝓpa ꝓsumptōe a pctoribꝫ ul̄ inpfc̄tis ut iusti videanē recedūt· sz hoc vī facē q̄ de vna religione transeūt ad aliā pfectiorē· g̃ vī hoc e illicitū

Hō· pfessio monachoꝝ est arcior q̄z porfessio regulariū canonicoꝝ· ut habet extra de sta· mo· ⁊ canonicoꝝ regulariū cā· qp dei timore· sz nō licet a cui trāsire de statu canonicoꝝ rgl̄ariū ad statū monachoꝝ· ꝺ̄ enī in decretis· xix· ca· q· nj· mandam⁹ et vl̄ic indicim⁹ ne q̄s canonic⁹ regularis pfess⁹· nisi qp absit publice lapsus fuit monach⁹ efficiat· g̃ vī qp nō liceat alicui trāsire de vna religione ad aliā maiorē

Hō· tādiu obligat aliq̄s ad implendū qd̄ vouit· q̄diu p̄t licite id implē· sic si aliq̄s vouit ꝺtinenciā ꝟuare ecīā p⁹ctractū mrimoniū p ꝟba de p̄nti ante carnalē copl̄am· teneb̄ implē votū· q̄a hoc p̄t facē religionē intrādo· si g̃ aliq̄s licite p̄t trāsire de vna religiōe ad aliā tenebit hoc facē si ante hoc vouit exūs in seculo qd̄ vī e incōueniēs· q̄a ex hoc plurimū scandalū gn̄ari posset· g̃ nō potest aliq̄s religios⁹ de vna religiōe trāsire ad aliā arciorē

Sed ꝺtra est qp ꝺ̄ in decre· ·xx· ca· q· mj· vgines sacre· si p lucro aīe sue qp̄ discrecioē vitā ad aliud monasteriū pgē disposuerint· ibiq; ꝺmanē decreuerint scīa synod⁹ ꝺcedit· et eadē racio vī e de q̄buscūq; rligiob· g̃ p̄t aliq̄s licite trāsire de vna religione ad aliā

Hñ dō· qp trāsire de religiōe ad religionē nisi qp̄ magnā vtilitatē uel nc̄atē nō est laudabile· tū q̄a ex hoc plurimū scandalizanē illi q̄ relinquunē· tū ecīā q̄a facili⁹ pficit aliquis in religione quā ꝺsueuit q̄z in illā quā nō ꝺsueuit cēt̄is paribꝫ· vñ in collā· p· abbas nescoꝝ⁹ dic̄· vnicuiq; vtile est ut ꝺm qp̄positū qd̄ elegit sūmo studio ac diligēcia ad opis arrepti perfectōm puenire festinet· et neq̄quā a sua q̄m elegit semel· pfessiōe discedat· et postea sbdit rōz assignās· impossibile nāq; ē vnū· et eūdē hoiez sil̄ vniusis vulcīri vtutibꝫ q̄s si quis voluit parie attēptare· in id incidē eū nc̄e est· ut dum oēm sequic̄· nl̄az integre ꝺsequac̄· diuise enī religiōes ꝑeminēt· ꝺm diusa vtutū opa· p̄t tū aliq̄s laudab⁹ de vna rligiōe trāsire ad aliā ꝓplici ex causa· ꝓmo quidē zelo pfectionis religiōis· q̄ quidē excellēcia ut s̄ dictū ē nō attēdic̄ ꝺm solā artitudiez· sz p̄cipaliter ꝺm id ad qd̄ religio ordinat· scōario

vo ꝺ· discrecōz obtuāciaꝝ debito fini ꝓportionatarū· scꝺo ꝓpē declinacōz religiōis a debita pfectōe· puta si in alīq religione arciori incipiāt religiosi remissi⁹ viuē· laudabl̄r trāsit aliq̄s ad religionē ecīā miorez si meli⁹ obtuec̄· vñ in collā· p· abbas ioh̄es de seipo dic̄ qp a vita solitaria in q̄ pfectus fuerat trāsit ad miorez scz eoꝝ q̄ viuūt i societate/ ꝓpter hoc qp vita hēmitica ceperat declinare et laxius obseruari· tercō ꝓpter infirmitatē vel debilitatē ex qua interdū puenit qp nō potest aliq̄s arciorīs religiōis statuta seruare· posset aūt ꝟuare statuta religiōis laxioris sed in hys tribꝫ casib⁹ p̄t esse differēcia· nā in primo casu debz quidē ꝓpē hūilitatē licenciā petē· que tñ ei negari nō potest· dūmodo ꝺstet illā religionē e arciorē· si vero de h⁹ pbabl̄r dubitet est i hoc supiorīs iudiciū inq̄rendū· ut habeē exē de regu· et transeū· ad religionē ca· licz· sil̄r rq̄rit supiorīs iudiciū in· ij· casu· i in tercio vero casu est ecīā dispensacō nc̄ia

Ad ·j· g̃ dō· qp illi q̄ ad arciorē religionē transeūt nō faciūt h⁹ ꝓsumptuose ut iusti videanē· sz deuote ut iustiores fiāt

Ad· ij· dō· qp vtraq; religio scz monachoꝝ et canonicoꝝ regl̄ariū ordinat ad opa vite ctēplatiue inē q̄ ꝑcipua sūt ea que aguntē in diuīs miseriis ad q̄ ordinat directe ordo canonicoꝝ regulariū q̄b⁹ p se ꝺpetit qp sint clerici religiosi· ut habet in decretis· xvj· q· j· et ideo quāuis ordo monachoꝝ sit arciorīs obtuācie· si monachi ent laici licēt trāsire ab ordine monachoꝝ ad ordinē canonicoꝝ regulariū· ꝺm id ierōi ad rusticū mōachū· sic viue i mōasterio ut cl̄ic⁹ e merearis· nō autē ecōuerso· ut habet in decre· xix· ca· q· nj· in decreto inducto· sz si monachi sint clerici sacris miseriis obsequētes hñt id qd̄ est canonicoꝝ rgulariū cū maiori artitudine· et ideo transire licitū erit de ordine canonicoꝝ regulariū ad ordinē monachoꝝ petita tñ supiorīs licēcia· ut ꝺ̄ xix· q· nj· ca· statuim⁹

Ad· nj· dō· qp votū solēpne quo q̄s obligat miori rligioni est forci⁹ q̄z votū simplex quo q̄s astringit maiori religioni· post votū enī simplex si ꝺtrahēt aliq̄s mrimoniū nō dirimētur sic p⁹ votū solēpne· et ideo ille q̄ iam pfectus est in minori religione nō tenet implē votū simplex qd̄ emisit de intrando religionē maiorem

Ad· ix· sic ꝓdic̄· vī qp null⁹ debeat alios inducē ad rligionē intrandū· mādat enī bēs bñdict⁹ i regl̄a sua qp veniētibꝫ ad religiōz nō sit facil̄ pbēd⁹ ingress⁹· sed pbandū est an spūs a deo sit· ⁊ hoc ecīā docet cassianus in· mj· libro· de institutis cenobioꝝ· ml̄to g̃ min⁹ licz aliquē ad religionē inducē

Hō· matth· xxxnj· dñs dic̄ ve vob qui circuitis mare ⁊ aridā ut faciatis vnū pselitū et cū factus fuerit faciatis eū filiū gehēne duplo q̄z vos· sz h⁹ videnē facē qui hoiez ad religiōez inducūt· g̃ videc̄ hoc e vitupabile

Hō· null⁹ debz aliquē ducere ad id qd̄ ptinet ad eius detimentū· sz ille qui inducit aliquē ad religionē qñq; ex hoc incurrit detimentū quia qñq; sūt obligati ad maiorē rligiōz· g̃ vī qp nō sit laudabile aliq̄s inducē

ad religionem. Sed ꝺtra est qꝺ ꝺicit̄ exo. xxv°. cortina cortinā trahat. ꝺebet ꝑ vn⁹ homo aliū ad ꝺei obsequiū. ℟. ñ ꝺo. qꝺ inꝺucentes alios ad religionē nō solū nō peccāt. ſꝫ magnum p̄mium mēntur. ſ. enī iacobi vltimo. q̄ oūti fecerit peccatorē ab errore vie sue liberat aīam eius a morte et opit mlt̄itudinē pc̄oꝝ. et ꝺanielis. xij°. ſ. qꝺ qui ad iusticiā eruꝺiūt plīmos q̄si stelle in p̄petuas eternitates. posset tñ ꝺicere ēca huīoi inducēs ēplex inordinacō. p̄mo quiꝺē si violent aliquis aliū ad religionē cogēt qꝺ p̄hibetur in ꝺecretis. xx. q. nj. scꝺo si aliquis symoniace aliū ad religionē trahat muneribꝰ ꝺatis ut p̄hibet in ꝺecretis ibiꝺē. q. ij°. ca. q̄ pio. nec tñ ad hoc p̄tinet si aliquis acui paupi neccia mīstret et in secto nutens eū ad religionē. uel si sine pacto aliq̄ munuscula ꝺet ꝺuat ad familiaritatē captanꝺā. ꝺcio si mēꝺacijs eū allicat. imi⁹ net enī sic inducto piculū ut cū se ꝺeceptū inueꝝ nerit retrocꝺat et sic fiant nouissima illi⁹ hois peiora p̄oꝝibꝰ. ut ſ. luc. xj°. ℟. ꝺ. j. ꝑ ꝺo. qꝺ illis qui aꝺ religionē inducunt nichilomin⁹ rebuatur p̄bacōis tēpus in quo ꝺifficultates religionis exp̄iūtur. et sic nō facilis aꝺitus eis ꝺatur aꝺ religionis ingressū. ℟. ꝺ. ij. ꝺo. qꝺ ꝺm hylarium verbū illuꝺ ꝺñi p̄enunciatiuū fuit p̄uersi stuꝺij iuꝺeoꝝ q̄ p⁹ xp̄i p̄ꝺicacōez gētiles uel eciā xp̄ianos aꝺ iuꝺaicū ritū trahenꝺo faciūt ꝺupl̄r iehēne filios. q̄a scꝫ et pc̄a p̄stina que omiserūt ī iuꝺaismo eis nō ꝺimittūtur. et nichilomin⁹ incurrūt iuꝺaice p̄fiꝺie reatū. et ꝺm hoc nō facit aꝺ p̄positū. ꝺm ieom autē hoc referter aꝺ iuꝺeos eciā p statu illo in quo legalia obseruari licebat q̄ntū aꝺ hoc qꝺ ille qui ab eis aꝺ iuꝺaismū oūtebat ꝺum esset gentilis simpl̄r errabat. vi ꝺes autē mḡroꝝ vicia reūtitur aꝺ vomitū suū et gentilis factus quasi p̄uaricatoꝝ maioꝝi pena fit ꝺign⁹. ex quo patꝫ qꝺ trahē aꝺ cultū ꝺei alios. uel aꝺ religionem nō est vitupabile. sed hoc solū qꝺ aliquis ei qui oūtitur ꝺet malū exemplū. vñ peꝺoꝝ efficiatur. ℟. ꝺ. nj. ꝺo. qꝺ in maioꝝi includit min⁹. ⁊ ideo qui est obligatus voto. uel iuramēto aꝺ ingressū minoris religionis p̄t licite induci aꝺ hoc qꝺ aꝺ maioꝝē religionē transeat. nisi sit aliq̄ ſp̄ale qꝺ impediat. puta infirmitas. uel spes maioris p̄fect⁹ in mīoꝝi religione. ille vero q̄ est obligatus voto uel iuramento aꝺ religionis ingressū maioris nō p̄t licite induci aꝺ mīoꝝē religionē nisi ex aliq̄ ſp̄ali causa euiꝺenti et hoc cū ꝺispensacōne superioris.

Aꝺ. x. sic p̄cꝺī. vi qꝺ nō sit laꝺabile qꝺ aliqs religionē ingreꝺiat absq̄ mlt̄oꝝ osilio et ꝺiuīna ꝺeliberacōe p̄cꝺēti. ſ. enī. j. iohis. mj°. nolite credē omi spui. ſꝫ p̄bate sp̄s si ex ꝺeo sint. ſꝫ q̄ñ⁊ p̄positū religiōis intrāꝺi nō est ex ꝺeo cū frequenter p exitū religionis ꝺissoluat. ſ. aūt act. v°. si ē hoc osiliū ex ꝺeo hoc tale op⁹ nō potitis ꝺissoluē i°. ḡ vi qꝺ maḡ examiacōe p̄cꝺēte ꝺebeāt aliq̄ religionē intrē. ℟. ꝺ. pū. xxv°. ſ. causā tuā t̄cta cū amico tuo. ſꝫ maxie vi hois esse causa q̄ p̄tinet aꝺ mutacōm stat⁹. ḡ vi qꝺ nō ꝺebeat aliqs religionē intrē nisi p̄ius cū amicis suis tractet. ℟. ꝺ. ꝺns luc. vñ⁹. inducit siltudinē ꝺe hoīe qui vult t̄rim edificare qꝺ p̄us sedēs cōputat sūpt⁹ q̄ sūt ei neccij si hēat aꝺ p̄ficiendū ne insultet ei. q̄a hic hō incepit edificare et nō potuit osumare. sūpt⁹ aūt aꝺ t̄rim edificandā. ut aug⁹ ꝺic ī ep̄la aꝺ letam. nichil ē aliuꝺ q̄ꝫ ut renūciet vnus q̄sq̄ oīb⁹ que sūt ei⁹. cōtingit autē qñꝫ qꝺ hoc mlt̄i nō possūt. et sil̄r alias religiōis obꝺuacias portare. ī cui⁹ figaꝫ p̄mi. re. xvij°. ſ. qꝺ ꝺauiꝺ nō potat incedē ī armis saul. q̄a nō habebat vsū. ḡ vi qꝺ nō ꝺebeat aliqs religionē intrē nisi ꝺiuīna ꝺeliberacōe p̄missa et mlt̄oꝝ osilio hīc. ℟. ꝫ ō est qꝺ ſ. matth. mj°. qꝺ aꝺ vocacōz ꝺñi petr⁹ ⁊ andreas relictis t̄ris ꝺtinuo secuti sūt eū. vbi c̄so⁹ ꝺic sup matth. t̄ez obediēciā xp̄s q̄rit a nob⁹ ut neqꝫ instāti tp̄e remmureē. ℟. ñ ꝺo. qꝺ ꝺiuīna ꝺeliberacio et multoꝝ osilia req̄runt in magnis ꝺubijs. ut p̄bs ꝺic in. nj°. eth. ī hys aūt q̄ sūt c̄ta ⁊ ꝺet̄mīata nō req̄rit osiliū. ēca ingressū aūt r̄ligiōis t̄a p̄nt osiꝺari. p⁹ quiꝺē ipe religiōis ingress⁹ ꝺm se. et sic c̄tum ē qꝺ ingress⁹ religiōis ē meli⁹ bonū ⁊ q̄ ꝺe h⁹ ꝺubitat q̄ñtū ē ꝺe se ꝺerogat xp̄o q̄ h⁹ osiliū ꝺedit. vñ aug⁹ ꝺic ī li⁹ ꝺe vbis ꝺñi. vocat te oriens iꝺest xp̄s ⁊ tu attēꝺis occidentē. i. aꝺ hoīez mortalē et errare potentē. aliō p̄t osiꝺari religionis ingress⁹ p opacōz aꝺ vires ei⁹ q̄ est religionē ingressur⁹. et sic eciā nō ē loc⁹ ꝺubitacōis ꝺe ingressu religiōis. q̄a illi q̄ religionē ingreꝺiunt nō ꝺfiꝺūt sua vtute se posse subsistē. ſꝫ auxilio vtutis ꝺiuīe. ꝺm i° ysaie. xl°. q̄ sperāt in ꝺño mutabūt fortitudinē et assumēt pēnas sic aq̄le. ⁊ curret et nō laborabūt. ambulabūt et nō ꝺeficiēt. si tñ sit aliq̄ ſp̄ale impediment̄. puta infirmitas corp̄al̄. uel onera ꝺebitoꝝ. uel aliq̄ huīoi. ī hys req̄rit ꝺeliberacō et osiliū cū hys ꝺe q̄bꝰ spat qꝺ p̄sunt et nō ip̄ediāt. vñ ꝺ. ecc. xxxv°. cū viro irreligioso t̄ctat ō sc̄itate. et cū iniusto ꝺe iusticia q̄ñ ꝺicat. nō. vñ sequitur nō attēꝺas hys ī omi osilio. ſꝫ cū viro sc̄o assiꝺu⁹ esto. ī q̄bꝰ tñ nō est ꝺiuīna ꝺeliberacio habēꝺa. vñ iero⁹ ꝺic in ep̄la aꝺ paulinū. festina queso vt et habēs ī salo nauicl̄e funē magis p̄scꝺe quā solue. ꝺcio aūt mō osiꝺari p̄t mod⁹ religionē intrāꝺi. et quā religionē aliq̄s ingreꝺi ꝺebeat. et ꝺe talibꝰ p̄t haberi eciā osiliū cū hys q̄ nō impediāt. ℟. ꝺ. j. ꝑ ꝺo. qꝺ cū ſ. p̄bare sp̄s si ex ꝺeo sint locū hꝫ in hys q̄ ꝺubia sūt. verū sp̄s ꝺei sit. sic ꝺubiū p̄t ee hys. q̄ tā sūt ī religiōe vtꝫ ille q̄ religiōi se offert sp̄u ꝺei ꝺucat aut similate accedat. ⁊ ideo ꝺebēt accedentē p̄bare vtꝫ ꝺiuīo sp̄u moueat. ſꝫ illi q̄ aꝺ religionē accedit nō p̄t ee ꝺubiū an p̄positū ꝺe ingressu religionis ī corꝺe ei⁹ exortū sit a sp̄u ꝺei cui⁹ est ꝺuce hoīez ī t̄raꝫ rectā. nec p̄p̄t h⁹ ostēꝺit nō ee ex ꝺeo qꝺ aliq̄ retrocꝺūt. nō enī omne qꝺ a ꝺeo est. ē incorruptibile. alioqn creat̄e corruptibiles nō eēnt ex ꝺeo ut manichei ꝺicūt. neqꝫ eciā aliq̄ q̄ hñt a ꝺeo gr̄aꝫ posset illā amittē qꝺ eciā est hēticū. ſꝫ osiliū ꝺei ē inꝺissolubile q̄ eciā incorruptibilia et mutabilia fac. ꝺm i° ysaie. xlvj°. osiliū meum stabit ⁊ omis volūtas mea viget. et ideo

propositum de ingressu religionis nō indiget p; bacione vtrum sit a deo quia certa discussione nō eget. ut dicit glosa super i^o. j. ad thesb. vltimo. omnia probate ℣ Ad. ij. dō. qp sicut caro concu; piscit aduersus spiritum. ut dicitur ad gall'. v^o. ita etiam frequēter amici carnales aduersantur profectui spirituali. bm i^o michee. vij^o. inimici hominis domestici eius. vnde carillus exponēs il; lud luc. ix^o. permitte me renunciare his qui in domō sunt dicit querere renūciare hys qui domi sunt ostendit qp vtiq; diuisus sit. nam conmuni; care proximis ⁊ consulentes eque sapere indicam; tur. adhuc ut cumq; lāguentem et retrocedentem propter quod auditur a domino. nemo cum posu; erit manum ad aratrum ⁊ aspexerit retro abilis est ad regnum dei. aspicit enim retro qui dilacō; nem querit occasione redeundi domum et eum ꝑpinquis conferendi ℣ Ad. nj. dicendum. qp per edificacionem turris significatur perfeccio xp̄ia; ne vite abrenunciacō autem propriorum est sūp; tus ad edificandum turrim. nullus autem dubi; tat. ul' deliberat an velit habere sumptus. uel nō possit turrim edificare. si sumptus habeat. sed hoc sub deliberacione ponitur an aliquis sumptus habeat similiter sub deliberacōne addere non opor; tet verum aliquis debeat abrenunciare omnibus que possidet. ul' si hoc faciendo ad perfeccionem p; uenire possit. ꝛ hoc cadit sub deliberacōne. verum hoc qō facit sit abrenūciare oīmbus que possidet. quia nisi abrenunciauit qō est sumptus habē non p̄t ut ibidē subditur xp̄i ēe discipl'us qō est ēr̄um edificare. timor autē eor̄ qui trepidant an p reli; giōis ingressū possint ad pfectō; pūcire ē irracio nalis et m'torum exemplo conuincitur. vñ aug^o dicit. vnj. confes. aperiebatur ab ea parte qua i; tenderem facie et quo transire trepidabam. casta dignitas otinencie honeste blandiens ut venirem neq; dubitarem. ⁊ extendens ad me suscipiendū. et amplectendum pias manus plenas gregibus bonorum exēplorum. ibi tot pueri et puelle. ibi iuuentus multa et oīmis etas et graues vidue ⁊ virgines. anus irridebat me irrisione exhortato; ria quasi diceret tu non poteris qp isti et iste. an isti et iste in semetipsis possunt et non in domīo deo suo quid in te stas et nō stas proice te in eum noli metuere non se subtrahet ut cadas. proice te securus et accipiet te ⁊ saluabit te. exemplū autē illud qō dicitur de dauid non facit ad propositū. quia saulis. sicut glosa dicit. sunt legis sacramē; ta tamquam onerancia. religio autem est suaue iugum xp̄i. quia ut gregorius dicit in. nj^o. mo. quid graue mētis nostre ceruicibus imponit qui vitare oīne desiderium qō pertinebat precipit qui declinari laboriosa mundi huius itinera monet. quod quidem suaue iugum super se tollentibus refectiōnem diuine fruicionis repromittit et sem; piternam ꝛquem animarum. ad quam nos per; ducat ipse qui promisit ihs xp̄us dñs noster qui est super oīnia deus benedictus in secula. Amen

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

I

de fide

Questio pma de vtutibus et vicijs i spāli. et pmo de virtutibus theologicis. 7 pmo de fide quantum ad eius obiectum

Vtrum obiectū fidei sit veritas prima

Vtrum obiectū fidei sit aliquid complexum vel incomplexum. i. res enunciabile

Vtrum fidei possit subesse fl'm

Vtrum obiectum fidei possit esse aliquid visū

Vtrum possit esse aliquid scitum

Vtr credibilia debeant distīgui p ētos articulos

Vtr ydem articuli subsint fidei ꝺm omne tēpus

De numero articulorum

De modo tradendi articulos in symbolo

Ad quem pertineat constituere symbolū fidei

II

Mittuy ad actū interiorem

Questio secunda de fide quantum ad actum eius interiorem qui est credere

Quid sit credere qꝺ est actus interior fidei

Quot modis dicatur

Vtr credē aliquid ꝺ rōz nāle sit nccm̄ ad salutē

Vtr credē ca ad q̄ rō nāl' puenire pt sit nccm̄

Vtr sit nccm̄ ad salutē credere aliqua explicite

Vtr ad credm̄ explicite omnes teneanē equalit

Vtr hre explicitā fidē de xpo sp sit nccz ad salutē

Vtr credere ēnitatē explicite sit de nctate salutis

Vtrum actus fidei sit meritorius

Vtr ratō humana diminuat meritum fidei

III

ītuti ad actū exteriorem

Questio tercia de fide quantum ad actū eius exteriorem qui est confiteri

Vtrum confessio sit actus fidei

Vtrum confessio sit necessaria ad salutem

IIII

ctūtis ad hoc bitum fidei

Questio quarta de fide quantū ad ipm habitum fidei. quantum ad ipam fidem

Quid sit fides

In qua vi anime sit sicut in subiecto

Vtrum forma eius sit caritas

Vtr eadem nūo sit fides formata et informis

Vtrum fides sit virtus

Vtrum sit vna virtus

De ordine eius ad alias virtutes

De ꝓpacōe ētitudis ei ad ētitudiez vtutū itellectu

P

de habitu fi dei

Questio quinta de habitu fidei quā: aliū tum ad habentes ipam

Vtr angel aut hō in pma sui ꝺdicōe habuit fidē

Vtrum demones habeant fidem

Vtrum hereticī errantes i vno articulo fidei habeant fidem de alijs articulis

Vtrum habenciū vnus alio habeat maiorē fidem

VI

de hītu fidei ītrum ad eius causam

Questio sexta de ipso habitu fidei quantum ad eius causam

Vtrum fides sit homini a deo

Vtrum fides informis sit donum

VII

de fide quātū ad suos effectus

Questio septima de ipsa fide quantum ad suos effectus

Vtrum timor sit effectus fidei.

Vtrum purificatō cordis sit effectus fidei

VIII

De cōparatōe vtutū fidei de dono mītlectꝰ

Questio octaua de correspondentibus virtuti fidei. et primo de dono intellectus

Vtrum intellectus sit donum spiritus sancti

Vtrum possit simul esse in eodem cum fide

Vtr intellēs qē donū sit specl'atiu tm̄ vl' pctic

Vtr oms qui sūt in pria hēant donū intellectus

Vtr h donū inueniatur in aliquibus absq; gra

Quomodo se habet donū intellectus ad alia dona

Que beatitudinum respondeant dono intellectus

Vtr in fructibꝰ fides respondeat dono intellectꝰ

V

de dono sctc

Questio nona de correspondentibus virtuti fidei quantum ad donum scientie

Vtrum sciencia sit donum

Vtrum sit circa diuina

Vtrum sit speculatiua vl' practica

Que beatitudinum ei respondeat

X

De oīb fidei

Questio decima ꝺ fide quantum ad vicia opposita. et primo de infidelitate in omuni

Vtrum infidelitas sit peccatum

Vtrum infidelitas sit i intellectu sicut i sbiecto

Vtrum sit maximū peccatorum

Vtrum omnis accō infidelium sit peccatum

De speciebus infidelitatis

De compacōne earum adinuicem

Vtrum cum infidelibus sit disputandū de fide

Vtrum sint cogendi ad fidem

Vtrum sit eis communicandum

Vtrum possint xpianis preesse fidelibus

Vtrum ritus infidelium sint tollerandi

Vtr pūi infideliū sīt inutis pentibꝰ baptizādi

XI

de oīb fidei qntum ad hereſim

Questio vndecima de vicijs oppositis fidei quantum ad hereſim

Vtrum hereſis sit species infidelitatis

Vtrū hereſis sit ꝓprie circa ea que sunt fidei

Vtrum hereticī sint tollerandi

Vtrum reuertentes ad fidem sint recipiendi

XII

qntum ad apposta siam

Questio duodecima de vicijs oppositis fidei quantum ad apostasiam

Vtrum apostasia ad infidelitatem pertineat

Vtrum ꝓter apostasiam a fide subditi absoluā tur a dominio presidencium apostatarum

XIII

de otiē qntū ad blas phemiam

Questio tredecima de vicijs oppositis confessioni fidei quantū ad blasphemiā in gnali

Vtrum blasphemia opponatur cfessioni fidei

Vtrum blasphemia semper sit peccatū mortale

Vtrum blasphemia sit maximū peccatorum

Vtrum blasphemia sit in dampnatis

XIIII

de blasphemia spali

Questio decimaquarta ꝺ blasphemia in speciali que est peccatum in spiritū sanctum

Vtrum blasphemia vl' peccatum i spiritū sanctum sit idem qꝺ peccatum ex certa malicia

De speciebus huius peccati

Vtrum sit irremissibile

Vtrum aliquis possit peccare in spiritum sanctum a principio anteq̄ alia peccata omittat

XV

de vicijs oīb dono intellectꝰ

Questio decimaquinta ꝺ vicijs oppoītis dono itellectꝰ scz ꝺ cecitate mītis 7 hebetudie sūs

Vtrum cecitas mentis sit peccatum

Vtr hebetudo sūs sit aliud pcm̄ a cecitate mītis

Vtrum h vicia a peccatis capitalibus oriantur

XVI

de pceptis ptinētibꝰ ad fidē et ad dona scie et intellectus

Questio decimasexta de pceptis ptinētibꝰ ad ꝺdicta scz ad fidē 7 ad dona scie et intellectus

Vtr i veti lege dari debuerunt pcepta credendi

Vtz ꝺuenienter in ueti lege tradantur precepta pertinencia ad ſcienciam et intellectum

XVII De Spe

Queſtio decimaſeptima de ſpe quantum ad ipſam ſpem

Vtrum ſpes ſit virtus

Vtrum obiectum eius ſit beatitudo eterna

Vtrum vnus homo poſſit ſperare beatitudinem alterius per virtutem ſpei

Vtrum homo licite poſſit ſperare in homine

Vtrum ſpes ſit virtus theologica

De diſtincc̃oe eius ab alijs virtutib⁹ theologicis

Vtrum ſpes precedat fidem

Vtrum ſit poſterioꝛ caritate

XVIII

Queſtio decimaoctaua de ſpe quantum ad ſubiectum eius

Vtrum ſpes ſit in voluntate ſicut in ſubiecto

Vtrum ſpes ſit in beatis

Vtrum ſpes ſit in dampnatis

Vtrum ſpes in viatoꝛibus habeat certitudinem

XIX De ꝺono ſpei

Queſtio decimanona de dono timoris quod reſpondet ſpei

Vtrum deus debeat timeri

Vtrum timoꝛ ꝺuenienter diuidatur in filialem inicialem ſeruilem et mundanum

Vtrum timoꝛ mundanus ſemp ſit malus

Vtrum timoꝛ ſeruilis ſemp ſit bonus

Vtrum ſit idem in ſubſtancia cum filiali

Vtz aꝺueniẽte caritate excludaꝫ timoꝛ ſeruilis

Vtrum timoꝛ ſit iniciũ ſcience

Vtz timoꝛ inicialis ſit idẽ ī ſubſtancia cũ filiali

Vtrum timoꝛ ſit donũ ſpiritus ſancti

Vtrum creſcat creſcente caritate

Vtrum maneat in patria

Quid reſpondeat ei in beatitudinib⁹ ⁊ fructibus

XX De octo ꝺonis ſpei

Queſtio viceſima de ſpe quantum ad vicia oppoſita et primo de deſperac̃one

Vtrum deſperac̃o ſit peccatum

Vtrum deſperac̃o poſſit eſſe ſine infidelitate

Vtrum ſit maximũ peccatoꝛum

Vtrum oꝛiatur ex accidia

XXI

Queſtio viceſimaprima de preſumpc̃ione

Cui obiecto imitatur̃ preſumpc̃o

Vtrum preſumpc̃o ſit peccatum

Vtrum preſumpc̃o opponatur ſpei

Vtrum cauſetur ex inani gloria

XXII

Queſtio viceſimaſecũda de preceptis ptinentibus ad ſpem ⁊ ad donũ eciam timoꝛis

Vtz fuerit ꝺandũ aliq̃ ꝑceptum ptinẽs ad ſpem

Vtz fuit ꝺand aliq̃ ꝑceptũ ptinens ad timoꝛem

XXIII De caritate

Queſtio viceſimatercia de ipſa caritate ſecundum ſe

Vtrum caritas ſit amicicia

Vtrum ſit aliquod cauſatum in anima

Vtrum ſit virtus

Vtrum ſit virtus ſpecialis

Vtrum ſit vna virtus

Vtrum ſit maxima virtutum

Vtrum ſine ea poſſit eſſe aliqua vera virtus

Vtrum ſit forma virtutum

XXIIII

Queſtio viceſimaquarta de caritate in comparac̃one ad ſubiectum

Vtrum caritas ſit in voluntate ſicut ī ſubiecto

Vtrum caritas cauſetur in homine ex actibus precedẽtibus vl̃ ex infuſione

Vtrum fundatur ſecũdũ capacitatem naꝯaliũ

Vtrum augeatur in hñte ipam

Vtrum augeatur per addic̃om

Vtrum quolibet actu augeatur

Vtrum augeatur in infinitũ

Vtrum caritas vie poſſit eſſe pfecta

Vtrum ꝺuenienter diſtinguantur tres gradus caritatis ſcz incipiens pficiens ⁊ pfecta

Vtrum caritas poſſit diminui

Vtrum caritas ſemel hĩta poſſit amitti

Vtz amittatur p vnũ actũ pcti mortalis

XXV qm ſint ex caritate ꝺiligẽꝺi

Queſtio viceſimaquinta de caritate ãntũ ad eius obiectũ q̃ ſcz ſint ex caritate diligẽda

Vtrum ſolus deus ſit ex caritate diligendus vel eciam proximus

Vtrum caritas ſit ex caritate diligenda

Vtz creature irrõnales ſint ex caritate diligẽde

Vtz aliquis ex caritate poſſit ſeip̃m diligere

Vtz poſſit ex caritate diligere corpꝰ ꝓpriũ

Vtz peccatoꝛes ſint ex caritate diligẽꝺi

Vtz peccatoꝛes ſeipos diligant

Vtz inimici ſint ex caritate diligendi

Vtz ſint eis ſigna amicicie exhibenda

Vtz angeli ſint ex caritate diligendi

Vtrum ꝺemones

Vtrum ꝺuenienter enumerenẽ quatuoꝛ ex caritate diligẽda ſcz deꝰ pximꝰ corpꝰ ꝓpm ⁊ noſipos

XXVI de ordine ꝺiligẽꝺoꝝ

Queſtio viceſimaſexta de caritate quantum ad ordinem diligendoꝝ

Vtrum aliquis ordo ſit ex caritate

Vtz homo ꝺebeat deũ plus diligere ãm pximũ

Vtrum plus q̃ ſeip̃m

Vtrum ſe plus q̃ pximũ

Vtz ꝺebeat hõ plus diligẽ pximũ q̃ corpꝰ ꝓpriũ

Vtrum plus vnũ pximũ q̃ alium

Vtz plus pximũ meliorẽ q̃ magis ſibi ꝺiuictũ

Vtrum magis ꝺiuictum ſibi ſecundum carnis affinitatem vl̃ ſcõm alias neceſſitudines

Vtrum magis filiũ q̃ patrem

Vtrum magis patrem vl̃ matrem

Vtrum vxoꝛem plus q̃ patrem vl̃ matrem

Vtrum magis beneficiatoꝛem vl̃ beneficiatum

Vtrum oꝛdo caritatis maneat in patria

XXVII de ꝺilectione

Queſtio viceſima ſeptima ꝺ caritate quantũ ad eius actum pncipalem qui eſt dilecc̃o

Vtz amare ſit magis ꝓpm caritatis q̃ amari

Vtz amare ꝑtin ad actꝰ caritatis ſit ꝺ ꝙ beniuolencia

Vtrum ꝺeus ſit ꝓpter ſeip̃m amandus

Vtz poſſit in hac vita inmediate amari

Vtrum poſſit amari totaliter

Vtrum eius dilecc̃o habeat modũ

Vtz ꝺiligẽ amicũ ſit melius q̃ ꝺiligẽ inimicũ

Vtz ꝺiligẽ ꝺeũ ſit melius q̃ ꝺiligere pximũ

28 de gaudio

Questio vicesimaoctaua de interioribus effectibz caritatis · et ꝑmo de gaudio qꝫ est intior effcs oñs ꝓncipalẽ actũ caritatis q̃ ẽ dilectõ

Vtrum gaudiũ sit effectus caritatis
Vtr huiꝰi gaudiũ compaciat̃ secũ tristiciam
Vtrum istud gaudũ possit esse plenũ
Vtrum huiusmodi gaudiũ sit virtus

29 de pace

Questio vicesimanona · ꝺ effectibus caritatis ñntũ ad pacẽ que ẽ interior effcs oñs dilectõz

Vtrum pax sit idem qꝫ concordia
Vtrum omnia appetant pacem
Vtrum pax sit effectus caritatis
Vtrum pax sit virtus

30 de misericordia

Questio tricesima · de effectibus caritatis ñntũ ad miam que est intior caritatis effcs

Vtr malũ sit effectꝰ mie ex pte eiꝰ cui mibeñ
Quorum sit misereri
Vtrum misericordia sit virtus
Vtrum sit maxima virtutum

31

Questio tricesimaprima · ꝺ effectibus exteriorib caritatis quantum ad bñficiencia

Vtrum bñficiencia sit actus caritatis
Vtrum sit omnibus bñfaciendũ
Vtrum magis coniunctis sit magis bñfaciendũ
Vtrum beneficiencia sit virtus specialis

32 Elemosina

Questio tricesimasecunda · ꝺ exteriorib effectibus caritatis ñntũ ad elemosinam

Vtrum elemosine largico sit actus caritatis
Vtr ꝺuenient̃ distinguant̃ elemosinaꝝ gña que sunt septẽ spũales ⁊ septem corpales
Vtr elemosine spũales sint pocõres el̃is corpalibz
Vtr elemosine corpales hẽant effectũ spũalem
Vtr dare elemosinã sit in precepto
Vtr corporalis elemosina sit danda de nccio
Vtr sit danda de iniuste acquisito
Quoꝝ sit dare elemosinam
Quibus sit elemosina danda
Quis sit modus elemosine fiende

33 Correctio Frna

Questio tricesimatercia · de exteriori effectu caritatis quantũ ad correctõz fraternam

Vtrum fraterna correctõ sit actus caritatis
Vtrum fraterna correctõ sit sub ꝑcepto
Vtr h̃ ꝑceptũ extẽdat ad oñs vl̃ solũ ad ꝓlatos
Vtr subditi ex h̃ teneant̃ ꝑcepto ꝓlatos corrigẽ
Vtrum peccatoꝝ possit corrigere
Vtr ꝺs debeat corrigi q̃ ex correctõe fit deterior
Vtr secreta correctõ debeat ꝑcedẽ denũciacõm
Vtr testiũ inductõ debeat ꝑcedẽ denũciacõm

34 de odio caritati

Questio tricesimaquarta · de vicijs oppositis caritati · ⁊ ꝓmo ꝺ odio qꝺ opponit̃ ipi dilectõi

Vtrum deus possit odio haberi
Vtrum oduꝫ dei sit maximũ peccatorum
Vtrum odiũ ꝓximi semper sit peccatum
Vtr sit maximũ inter peccata que sũt i ꝓximũ
Vtrum sit viciũ capitale
Ex quo capitali vicõ oriatur

35 de odio rei tali ñtum ad accidiam

Questio tricesimaquinta · de vicijs oppositis caritati ñntũ ad accidiã que opponit̃ gaudio caritatis qꝺ est de bono diuino

Vtrum accidia sit peccatũ
Vtrum accidia sit speciale vicium
Vtrum sit peccatum mortale
Vtrum sit viciũ capitale

36 ñntũ ad inuidiaz

Questiotricesima sexta · de vicijs oppositis caritati quantũ ad inuidia que opponit̃ gaudio de bono proximi

Vtrum inuidia sit tristicia de bonis alienis
Vtrum inuidia sit peccatũ
Vtrum inuidia sit peccatũ mortale
Vtr inuidia sit viciũ capitale ⁊ de filiabz eius

37 de discordia

Questio tricesimaseptima · de discordia que opponitur effectui caritatis q̃ est pax

Vtrum discordia sit peccatum
Vtrum sit filia inanis glorie

38 de contẽtione

Questio tricesimaoctaua · de contencõne que opponitur paci quantum ad os

Vtrum otencõ sit peccatum mortale
Vtrum sit filia inanis glorie

39 de scismate

Questio tricesimanona · ꝺ scismate que opponitur paci quantum ad opus

Vtrum scisma sit speciale peccatũ
Vtrum sit grauius infidelitate
Vtrum scismatici habeant aliquam potestatem
Que sit ꝺueniens pena scismaticoꝝ

40 de bello

Questio quadragesima · de bello qꝺ opponit̃ paci quantum ad opus

Vtrum aliquod bellum sit licitũ
Vtrum clericis sit licitũ bellare
Vtrum liceat bellantibus vti insidijs
Vtrum liceat in diebus festis bellare

41 de rixa

Questio quadragesimaprima · de rixa q̃ opponitur paci quantũ ad opus

Vtrum rixa sit peccatũ
Vtrum rixa sit filia ire

42 de seditione

Questio quadragesimasecunda · de sedicõne que opponitur paci quantũ ad opus

Vtrum sedicõ sit speciale peccatum
Vtrum sit peccatum mortale

43 de scandalo

Questio quadragesima · de scandalo qꝺ opponitur caritati quantũ ad beneficienciam

Quid sit scandalum
Vtrum scandalũ sit peccatum
Vtrum sit speciale peccatum
Vtrum sit peccatum mortale
Vtrum pfectoꝝ sit scandalizari
Vtrum eoꝝ sit scandalizare
Vtr spũalia bona sint dimittenda ꝓpt̃ scandlm
Vtr temporalia sint ꝓpter scandalũ dimittenda

44 de ꝑceptis caritatis

Questio quadragesimaquarta · de preceptis caritatis

Vtrum de caritate sint danda precepta
Vtrum vnũ vl̃ duo
Vtrum duo sufficiant
Vtr ꝺuenient̃ ꝑcipiat̃ vt deꝰ ex toto corde diligat̃
Vtrum ꝺuenienter addatur ex tota mente
Vtrum h̃ ꝑceptum possit in vita ista impleri
De h̃ ꝑcepto diliges ꝓximũ tuũ sicut teipm
Vtrum ordo caritatis cadat sub precepto

Questio quadragesimaquinta · ō dono sapie
qō respondet caritati
Vtr sapia debeat numerari inter dona sps scti
Vtrum sit in intellectu sicut ī subiecto
Vtrum sapiēcia sit speculatiua tm̄ vl̄ practica
Vtr sapia que ē donū possit ee cū pcto mortali
Vtr sit ī oib⁹ hntib⁹ gram gratū facientem
Vtr respōdeat ei septima btitudo · q̄ ē bti pacifici
Questio quadragesimasexta · de stultitia q̄
opponitur sapiencie
Vtrum stultitia opponatur sapiencie
Vtrum stultitia sit peccatum
Vtrum stultitia sit filia luxurie
Questio quadragesimaseptima de prudētia
secundum se
Vtrum prudencia sit in volūtate vl̄ in racōne
Vtr si ē ī rōne sit ī practica tm̄ vl̄ ī specl̄atiua
Vtrum sit cognoscitiua singularū
Vtrum sit virtus
Vtrum sit virtus specialis
Vtr prestituat finē virtutibus moralibus
Vtrum constituat mediū in eis
Vtrum precipere sit ꝓpius actus eius
Vtr sollicitudo ul̄ vigilācia ptineat ad prudēciā
Vtr prudēcia se extēdat ad regimē ml̄titudis
Vtrū prudēcia que ē respcū ꝓpij boni sit eadem
specie cū ea que se extendit ad bonū ōmune
Vtr prudēcia sit ī subditis aut solū ī pncipib⁹
Vtrum inueniatur in malis
Vtrum inueniatur in omnibus bonis
Vtrum insit nobis a natura
Vtrum perdatur per obliuionem
Questio quadragesimaoctaua · de prudēcia
quantū ad ptes suas in generali
Que sunt partes prudencie
De ptibus eius · q · integralibus eius
De partibus subiectiuis ipius
De partibus potencionalibus
Questio quadragesimanona · ō singulis pru-
dencie partibus · q · integralibus
De memoria · vtr sit pars prudencie
De intellectu vl̄ intelligēcia · vtr sit ps prudēcie
De docilitate · vtr sit pars prudencie
De solercia · vtrum sit pars prudencie
Vtrum racō sit pars prudencie
Vtrum ꝓuidencia sit pars prudencie
Vtrum circūspeccō sit pars prudencie
Vtrum caucō sit pars prudencie
Questio quinquagesima · ō speciebus prudē-
cie que sunt ad multitudinem
Vtr legis positiua debeat poni spēs prudencie
Vtrum politica sit pars prudencie
Vtrum yconomica
Vtrum militaris
Questio quinquagesimaprima · de prudencia
quātū ad vtutes ei adiūctas q̄ sūt · q · ptes
potencōnales
Vtrum eubulia sit virtus
Vtr sit specialis virtus a prudēcia distincta
Vtrum synesis sit specialis virtus
Vtrum gnomin sit specialis virtus
Questio quinquagesimasecunda · ō dono cō-
silij quod respondet prudencie
Vtr osiliū debeat poni inē septē dona spūs scti
Vtr osilij donū respondeat vtuti prudencie
Vtrum donū osilij maneat in patria
Vtrum quinta beatitudo que est · bti misericordes
respondeat dono consilij
Questio quinquagesimatercia · de vicijs op-
positis prudencie · ⁊ ꝓmo de imprudēcia
Vtrum imprudencia sit peccatum
Vtrum sit speciale peccatum
Vtrum precipitacō seu temeritas sit peccatū sb
imprudencia contentū
Vtr inosideracō sit spāle pcm̄ sb imprudēcia otentē
Vtr instancia sit viciū sb imprudēcia otentū
Vtrum huiusmodi vicia oriantur ex luxuria
Questio quinquagesimaquarta · de negl̄tia
Vtrum negligencia sit pcm̄ speciale
Vtrum negligencia opponatur prudēcie
Vtrum negligencia sit peccatū mortale
Questio quinquagesimaqnta · ō vicijs oppo-
sitis prudēcie · q̄ hnt silitudinē cū prudēcia
Vtrum prudēcia carnis sit peccatum
Vtrum sit peccatum mortale
Vtrum astucia sit peccatū speciale
Vtrū dolus sit peccatum ad astuciam pertinens
Vtrum fraus ad astuciā ptineat
Vtr sollicitudo temporaliū rer sit licita
Vtr sit licitū ꝙ aliquis sit sollicitus in futur
Vtrum p̄dicta vicia oriantur ex auaricia
Questio quinquagesimasexta · ō preceptis p̄-
tinentibus ad prudenciam
Vtrum de prudencia fuerit dandū aliquod pre-
ceptum inter precepta decalogi
Vtr ī veti lege fuint ꝙuēienē posita p̄cepta phi-
De vicijs oppositis prudēcie bitiua
Questio quinquagesimaseptima · ō iusticia
et primo ō iure
Vtrum ius sit obiectū iusticie
Vtr ius ꝙuenienē diuidat̄ ī ius nāle ⁊ positiuū
Vtrum ius gentiū sit ius naturale
Vtr ius dñatiū ⁊ ius patrū debeat distingui
Questio · lvnj · de iusticia quid sit iusticia
Vtrum iusticia semper sit ad alterum
Vtrum iusticia semper sit virtus
Vtrum sit in voluntate sicut in subiecto
Vtrum sit virtus generalis
Vtr bm ꝙ ē vt⁹ gnal̄ sit iō ī eēncia cū oī vtute
Vtrum sit aliqua iusticia particularis
Vtrum iusticia particularis hēat ꝓpriam materiam
Vtrū sit ēca passiones uel circa opacōnes tantū
Vtrum medium iusticie sit medium rei
Vtrū actus iusticie sit reddē vnicuiq; qō suū est
Vtr iusticia sit precipua inter alias virtutes
Questio · lix · de iniusticia
Vtrum iniusticia sit speciale vicium
Vtrum iniuste agere sit proprium iniusti
Vtrum aliquis possit iniustum pati volens

60 de iudicio

Verum ī iusticia ex suo gñe sit peccatū mortale
Questio·lx·de iudicio
Verum iudicium sit actus iusticie
Verum sit licitum iudicare
Verum iudicandum sit per suspiciones
Verū dubia sint in meliorem ptem interptanda
Vtz iudiciū sit semper ꝟm leges sc̄ptas p̄fendū
Verum iudicium per vsurpac̄onem peruertatur

61 de ptibꝫ iusticie

Questio·lxj·de partibus iusticie primo commutatiue et distributiue
Verū distributia ⁊ ꝯmutatia sit due spēs iusticie
Verum eodem modo in eis medium accipiatur
Vtz sit eorundē vniformis vl̄ multiplex matia
Verū ꝟm aliꝫ eaz spēz iustū sit idē q̄ sc̄ passū

62 de restitutione

Questio·lxij·de restitucione que est actus cōmutatiue iusticie
Verum restitucio sit actus cōmutatiue iusticie
Verum sit ad salutem omne ablatum restitui
Verum oporteat restitui multiplicatum illud
Verum oporteat restitui ī q̄ quis non accepit
Verum oporteat restitui ei cui acceptum est
Verum oporteat restituere eum qui accepit
Verum aliquem alium
Verum sit statum restituendum

63 de acceptione psonaꝝ

Questio·lxnj·de accepcione personarum que opponitur iusticie distributiue
Verum personarum accepcio sit peccatum
Verū habeat locum in dispensacione spiritualiū
Verum habeat locum in exhibicione honorum
Verum habeat locum in iudicijs

64 de homicidio

Questio·lxmj·de homicidio per quod inferē nocumentum proximo in persona
Verum occidere animalia bruta uel etiam plantas sit mortale peccatum
Verum occidere peccatorem sit licitum
Verum hoc liceat priuate persone vl̄ etiā publice
Verum hoc liceat clerico
Verum liceat alicui occidere seipsum
Verum liceat alicui occidere hominem iustum
Verum liceat occidē hominē alicui se defendendo
Verum homicidium casuale sit peccatū mortale

65 de iniurijs in psonam

Questio·lxv·de iniurijs ī psōaz pxi ⁊ omissb
Verum mutilare aliquem membro in aliquo casu sit licitum
Vtz liceat pentibꝫ verberare filios ⁊ dñis sbditos
Verum liceat alicui incarcerare
Verū aggrauetur peccatum ex hoc q̄ p̄dicte iniurie inferuntur in psonas alijs coniunctas

66 de furto

Questio·lxvj·de furto per quod infertur nocumentum proximo in rebus
Verum possessio extioz rerum sit homini naīal
Vtz licitū sit q̄ alijs rē alienā possideat q̄si ꝓpaz
Verum furtum sit occulta accepcio rei aliene
Verum rapina sit pcīm specie differens a furto
Verum omne furtum sit peccatum
Verum furtum sit peccatum mortale
Verum liceat furari in necessitate
Verum omnis rapina sit peccatum mortale
Verum rapina sit grauius peccatum q̄ furtum

Questio·lxvij·de iusticia iudicis ī iudicādo

de iustica iudicis 61

Verum aliquis possit iuste iudicare eum qui non est sibi subditus
Verum liceat iudici sentenciā ferre ꝑ ꝑ veritatē quam nouit per ea que sibi ꝓponuntur
Verum iudex possit aliquem iniuste iudicare non accusatum
Verum possit licite penam relaxare

de actu saltone 68

Questio·lxvnj·de hys pertinent ad iustam accusacionem
Verum homo accusare teneatur
Verum accusacio facienda sit in scriptis
Quomodo accusacio fit viciosa
Qualiter male accusantes sint puniendi

de iustica ex pte rei 69

Questio·lxix·de iniusticia ex parte rei siue accusati in sua deffensione
Verum peccet quis mortaliē negando veritatez per quam condempnaretur
Verum liceat ācui calūpniose se deffendē
Verum liceat ācui iudiciū subterfugē appellādo
Verum liceat alicui ꝺampnato p violenciam se deffendere si adsit facultas

de iustica ex pte testis 10

Questio·lxx·de iniusticia ex parte testis in testificando
Vtz hō teneaē ad testimoniū ferendum
Verum duoz vl̄ triū testimoniū sufficiat
Vtz alicuius testimōiū repellaē absq̄ eius cl̄pa
Vtz ꝓhibē fl̄m testimoniū sit pcīm mortale

de iustica in iudicio ex parte aduocatoz 11

Questio·lxxj·de iniusticia que fit ī iudicio ex parte aduocatorum
Vtz aduocatus teneaē p̄stare patrociniū in causa
Vtz ās debeat arceri ab offic̄o aduocati paupū
Vtz aduocat⁹ peccet iniustā cām deffendendo
Vtz peccet pecuniā accipiēdo pro suo patrocinio

de contumelia 12

Questio·lxxij·de contumelia verborum que fit extra iudicium
Quid sit contumelia
Verum omnis contumelia sit peccatum mortale
Verum oporteat contumeliosos reprimere
De origine contumelie

de detractione 13

Questio·lxxnj·de detraccione
Quid sit detraccio
Verum detraccio sit peccatum mortale
De cōperacione eius ad alia peccata
Verum peccet aliquis audiendo detraccionem

de susurratione 14

Questio·lxxmj·de susurracione
Verū susurracio sit distincta a detraccōe
Quod horum sit grauius

de derisione 15

Questio·lxxv·de derisione
Verū derisio sit spēale peccatum distinctū ab alijs pcīis q̄bꝫ p ꝟba nocumentū ꝓximo inferē
Verum derisio sit peccatum mortale

de maledictōe 16

Questio·lxxvj·de maledicctione
Verum licite possit alīq̄s maledicē homī
Vtz possit licite q̄s maledicē irracōnali creature
Verum maledicctio sit peccatum mortale
De cōperacione eius ad alia peccata

de fraude 17

Questio·lxxvij·de fraude que committitur in empcionibus et vendicionibus

Vtrum liceat aliquid vendere plus q̄z valeat
Vtrum vendicō reddat iniusta et illicita ꝓpter
deffectū rei vendite
Vtr̄ venditor teneatur dicē viciū rei vendite
Vtr̄ liceat negociādo vendē aliq̄ plus q̄z sit ēptū
Questio·lxxvnj·de vsura mutuo
Vtr̄ sit pc̄m accipe usurā sc̄z pecuniā ꝓ
Vtr̄ liceat ꝓ eoꝺ q̄mcūq̄ ꝺmoditatē accipe
Vtrum aliquis teneatur restituē id qꝺ de pecu-
nia vsuraria iusto lucro lucratus est
Vtrum liceat mutuo accipe pecuniā sub vsura
Questio septuagesimanona·ꝺ duabꝫ ꝓtibus
·q·integralibꝫ iusticie sc̄z facē bonū et de-
Vtr̄ duo ꝓdicta sint ꝓtes iusticie / dīare a malo
Vtrum transgressio sit speciale peccatum
Vtr̄ omissio sit speciale peccatum
De ꝺpacōne transgressionis ad omissiōm
Questio octuagesima·de partibus potencio-
nalibꝫ iusticie·sc̄z de vtutibus ei annexis
Que virtutes iusticie annectantur
Questio octuagesimaꝑma·ꝺ singul̄ vtutibꝫ
iusticie annexis·ꝛ ꝓmo ꝺ religione ḃm se
Vtrum religio consistat tantū in ordine ad deū
Vtrum religio sit virtus
Vtrum religio sit vna virtus
Vtrum religio sit specialis virtus
Vtrum religio sit virtus theologica
Vtrū religio sit ꝑferēda alijs vtutibꝫ moralibꝫ
Vtrum religio habeat exteriores actus
Vtrum religio sit eadem sanctitati
Questio octuagesimasecunda·de actibꝫ inte-
rioribus religionis·ꝛ ꝓmo de deuocōne
Vtrum deuocō sit specialis virtus
Vtrum deuocō sit actus religionis
Vtr̄ ꝺemplacō seu meditacō sit causa deuocōis
Vtrum letitia sit deuocōnis effectus
Questio octuagesimatercia·de oracōne
Vtr̄ oro sit actꝰ appetitiue vtutis vl̄ �varie
Vtrum ꝺueniens sit orare
Vtrum oracō sit actus religionis
Vtrum solus deus sit orandus
Vtrum in ordine sit aliquid determinate petendū
Vtrum orando debeamꝰ temporalia petere
Vtrum ꝓ alijs orare debeamus
Vtrum debeamus orare ꝓ inimicis
De septem peticōnibus oracōnis dominice
Vtrum orare sit ꝑma racōnalis creature
Vtrum sancti in patria orent ꝓ nobis
Vtrum oracō debeat ēe vocalis
Vtrum attencō requiratur ad oracōm
Vtrum oro debeat esse ꝺiuturna
Vtrum oro sit efficax ad impetrandū qꝺ petit
Vtrum oro sit meritoria
De speciebus oracōnis
Questio octuagesimaquarta·de actibus ex-
terioribus latrie quantū ad oracōm ꝓ quā
aliquis corpus suū ad deū venerandum exhibet
Vtrum adoracō sit actus latrie
Vtrum adoracō importet actū exteriorē vl̄ interiorē

Vtrum adoracio requirat determinacōm loci
Questio octuagesimaquinta de actibꝫ latrie
q̄bꝫ ad ꝺ rebꝫ exterioribꝫ deo offerē·ꝛ ꝓ ꝺ sac-
Vtr̄ offerre sacficiū deo sit de lege nate ficijs
Vtrum soli deo sit sacrificiū offerendū
Vtrū offerre deo sacrificiū sit specialis actꝰ vtutis
Vtr̄ oms teneantur ad sacficiū offerendū
Questio octuagesimasexta·de oblacōnibus
Vtr̄ alique oblacōes sint de ncitate p̄cepti
Quibus oblacōnes debeantur
De quibus rebus oblacōnes fieri debeant
Vtr̄ hoies ꝺ ncitate teneant̄ ad oblacōes ꝓmicia
Questio octuagesimaseptima·de decimis
Vtrum homines teneantur ad soluendas
decimas de necessitate precepti
Vtrum hoies teneant̄ de oibꝫ rebꝫ decimas dare
Vtrum decime dari debeant solū clericis
Vtr̄ oēs homines teneantur ad decimas
Questio octuagesimaoctaua·de voto ꝓ quod
ex cultu latrie aliquid deo ꝓmittitur
Quid sit votum
Quid cadat sub voto
Vtrum omne votū obliget ad sui obseruacōm
Vtrū expediat ꝺquid vouē·ꝛ ad quid sit vtile
Vtr̄ vouē sit actus latrie vl̄ religionis
Vtr̄ sit magis meritoriū facē ꝺ ex voto q̄z sine
De solēpnitate voti ꝓ quid sc̄z solēpnisatꝰ voto
Vtr̄ illi ꝙ sūt sbiecti pōati alt̄ius possint vouē
Vtr̄ pūi possit voto obligari ad religiōis ingssū
Vtr̄ votū sit dispensabile vl̄ conmutabile
Vtr̄ in solempni voto ꝺtinencie possit dispensari
Vtr̄ requirat̄ in dispensacōne supioris auct̄as
Questio octuagesimanona·de iuramēto ꝓ qꝺ
assumit̄ nomē dinū ad verba ꝺfirmanda
Quid sit iuramentū
Vtrum iuramentum sit licitū
Vtr̄ iusticia·iudicia·ꝛ vitas sint ꝺnitas iura-
Vtrum iuramentū sit actus latrie mēti
Vtr̄ iuramtū sit appetendo et frequtando tāq̄ vtile
Vtrum liceat iurare ꝓ creaturā bonū
Vtrum iuramentū sit obligatoriū
Que sit maiorꝰ obligacō vtr̄ iuramēti vl̄ voti
Vtrum in iuramento possit dispensari
Quibus et quando liceat iurare
Questio nonagesima·de adiuracōe ꝓ quam
assumit̄ nomen diuinū ad alios inducendo
Vtrum liceat adiurare homines
Vtrum liceat adiurare demones
Vtrum liceat adiurare irracōnabiles creaturas
Questio nonagesimaꝑma de laude dei
Vtrum deus sit ore laudandus
Vtrum in laudibꝫ dei sit cantus adhibendus
Questio nonagesimasecūda·ꝺ superstic̄oe que
opponitur religioni
Vtrum superstic̄o sit viciū religioni oppositū
Vtrum superstic̄o habeat plures ptes seu spēs
Questio nonagesimatcia·de spēbꝫ superstic̄ois
et ꝓmo quātū ad indebitū cultū veri dei
Vtr̄ i cultu dei veri possit esse ꝺquid ꝓnicōsum

18 de vsura
19 Facē bonū et declinare a malo sunt ptes iusticie
80
81 de religione
82 de actibus interioribꝫ religionis
83 de deuocōe
8 4 de adoratione
87 de sacrificio
de oblationibꝫ 86
81 de decimis
de voto 88
89 de iuramēto
90 de adiuratōe
de laude dei 91
92 de superstitiōe
93 de speciebus superstitionis

9 x

Vtrum possit aliquid ibi esse superfluum

Questio nonagesimaquarta de ydolatria

Vtrum ydolatria sit species superstitionis
Vtrum ydolatria sit peccatum
Vtrum sit grauissimum peccatorum
Vtrum causa ydolatrie sit ex parte hominis

9 7 de diuinationibus

Questio nonagesimaquinta de diuinationibus

Vtrum diuinacio sit peccatum
Vtrum sit species superstitionis
De speciebus diuinationis
Vtrum diuinacio que fit per demones sit licita
Vtrum diuinacio que fit per astra sit licita
Vtrum diuinacio que fit per sompnia sit licita
Vtrum diuinationes que fiunt per auguria et alias huiusmodi obseruaciones sint licite
Vtrum diuinacio que fit per sortes sit licita

96 de observationibus

Questio xcvj de superstitionibus obseruantiarum

Vtrum vti obseruancijs puta artis notorie ad scienciam acquirendam sit licitum
Vtrum obseruancijs ad imitacionem corporum puta ad sanitatem et huiusmodi sit licitum
Vtrum vti obseruancijs ad precognoscendum aliqua fortunia uel infortunia sit licitum
Vtrum vti superstitionibus sacrorum verborum ad collum sit licitum

97 de temptatione

Questio nonagesimaseptima de tempcõe qua deus temptat in quo consistit dei temptacõ

Vtrum temptare deum sit peccatum
Cui virtuti opponatur
Vtrum scilicet religioni
Vtrũ temptare deũ sit grauius pcẽm q̃ superstitio

98 de periurio

Questio nonagesimaoctaua de periurio

Vtrum falsitas req̃ratur ad periurium
Vtrum periurium semper sit peccatum
Vtrum semper sit peccatum mortale
Vtrũ peccet ille qui iniungit iuramentũ periurio

99 de sacrilegio

Questio nonagesimanona de sacrilegio

Quid sit sacrilegium
Vtrum sit speciale peccatum
De speciebus sacrilegij
De pena sacrilegij

100 de symonia

Questio centesima de symonia

Quid sit symonia
Vtrum liceat pro sacmentis pecuniam accipere
Vtrũ liceat pecuniã accipe p spũalibus actibus
Vtrum liceat vendẽ ea que sũt spũalibus annexa
Vtrum solum munus a manu faciat symoniacum aut munus a lingua et ab obsequio
De pena symoniaci

C1 de pietate

Questio centesimaprima de pietate

Ad quos pietas se extendat
Quid per pietatem aliquibus exhibeatur
Vtrum pietas sit specialis virtus
Vtrum religionis obtentu sit pietatis officium pretermittendum

C1 de observancia

Questio centesima secunda de obseruancia

Vtrum obseruancia sit fortior virtus q̃ pietas

C11 de dulia

Questio centesimatercia de dulia que est prima pars obseruancie

Vtrum sit aliquid spirituale uel corporale
Vtrum honor debeatur solis superioribus
Vtrum dulia que est exhibẽ honorem ⁊ cultum superioribus sit spẽalis virtus a latria distincta
Vtrum dulia per species distinguatur

C1111 de obediencia

Questio centesimaquarta de obediencia que est pars obseruancie

Vtrum homo debeat homini obedire
Vtrum obediencia sit specialis virtus
Vtrum obediencia sit maxima virtutum
Vtrum deo sit in omnibus obediendum
Vtr subditi suis plat̃is in oĩb teneanr obedire
Vtr fideles teneanr ptãtib secularibus obedire

Cv de maledicencia

Questio centesimaquinta de inobediencia

Vtrum inobediencia sit pcẽm mortale
Vtrum inobediencia sit grauissimũ peccatorum

Cvi de gratia

Questio centesimasexta de gr̃a seu g̃titudine

Vtr gr̃a sit vt⁹ spẽalis ab alijs distincta
Vtrum innocens teneatur ad maiores gr̃arum acciones deo q̃ penitens
Vtrum homo semper teneatur ad gracias hũanis beneficijs reddendas
Vtrum retribucio graciarum sit differenda
Vtrum sit mensuranda secundum acceptum beneficium uel secundum dantis affectum
Vtrum oporteat aliquid maius rependere

Cvij de ingratitudine

Questio centesimaseptima de ingratitudine

Vtrum ingratitudo semper sit peccatum
Vtrum sit peccatum speciale
Vtrum oĩs ingratitudo sit peccatum mortale
Vtrum ingrato sint beneficia subtrahenda

Cviij de vindicatione

Questio centesimaoctaua de vindicacione

Vtrum vindicacio sit licita
Vtrum sit specialis virtus
De modo vindicandi
In quo sit vindicta exercenda

Cviij de veritate

Questio centesimanona de veritate

Vtrum veritas sit virtus
Vtrum sit specialis virtus
Vtrum sit pars iusticie
Vtrum declinet ad minus

Cx de mẽdacio

Questio centesimadecima de mendacio q̃ est vicium veritati oppositum

Vtr mẽdaciũ sp opponat vitati ⁊ q̃tinẽs ſlitat̃
De speciebus mendacij
Vtrum mendacium semper sit peccatum
Vtrum semper sit peccatum mortale

Cxi de simulatione

Questio cxj de simulacione et ypocrisi

Vtrum omnis simulacio sit peccatum
Vtrum omnis ypocrisis sit simulacio
Vtrum simulacio opponatur veritati
Vtrum sit peccatum mortale

Cxij de iactancia

Questio cxij de iactancia
Cui virtuti opponatur
Vtrum sit peccatum mortale

Cxiij de yronia

Questio cxnj de yronia

Cxiiij de amicicia

Cxv de adulacione

Cxvj de litigio de oĩb⁹ amicic̃ie

Cxvij de liberalitate

Vtrum pronia sit peccatum
Vtrum sit minus peccatum q̃z iactancia
Questio·cxmj·de amicicia q̃ affabilitas dicit̃
Vtrum sit specialis virtus
Vtrum sit pars iusticie
Questio·c·xv·de adulacione
Vtrum adulacio sit peccatum
Vtrum sit peccatum mortale
Questio·cxvj·de litigio
Vtrum opponatur virtuti amicicie
Vtrum sit maius peccatum q̃z adulacō
Questio·cxvij·de liberalitate
Vtrum liberalitas sit virtus
Que sit eius materia
Quis sit eius actus
Vtr magis ptineat ad liberalem dare q̃z accipe
Vtr liberalitas sit pars iusticie
Vtr liberalitas sit maxima virtutum

Cxviij de auaricia

Questio·cxvnj·de auaricia q̃ opponit̃ liberalitati
Vtrum auaricia sit peccatum
Cui vtuti opponat̃·vtr scz liberalitati
Vtrum sit peccatum mortale
Vtrum sit grauissimū peccatorum
Vtrum sit peccatū carnale vl̃ spirituale
Vtrum sit viciū capitale
De filiabus eius

Cxix de prodigalitate

Questio·cxix·de prodigalitate
Vtrum opponatur auaricie
Vtrum sit peccatum
Vtrum sit grauius peccatum q̃z auaricia

Cxx de epikeya

Questio·cxx·de epikeya
Vtrum epikeya sit virtus

Cxxj de pietate

Vtrum sit pars iusticie
Questio·cxxj·de dono correspondẽte iusticie
Vtr pietas sit donū sps scti scz ỏ pietate

Cxxij de preceptis iusticie

Vtr quid i btitudinib⁹ ⁊ fructib⁹ pietati rñdeat
Questio·cxxij·de preceptis iusticie
Vtrũ p̃cepta decalogi sint p̃cepta iusticie
De p̃mo p̃cepto decalogi vtr ꝺuenienẽ tradatur
De secundo
De tercio
De quarto
De aliis sex

Cxxiij de fortitudine

Questio·cxxnj·de fortitudine quid sit
Vtrum fortitudo sit virtus
Vtrum sit virtus specialis
Vtrum sit circa timores ⁊ audacias
Vtrum sit solũ circa timores mortis
Vtrum sit solum in rebus bellicis
Vtrum sustinere sit precipuus actus eius
Vtrum opetur ꝓpter propriũ bonum
Vtrum habeat delectacō̃m in suo actu
Vtr fortitudo maxime consistat in repentinis
Vtrum vtatur ira in sua operacō̃ne
Vtrum sit virtus cardinalis
Vtrũ fortitudo precellat omnes alias virtutes

Cxxiij de martirio

Questio·cxxmj·de p̃cipuo actu fortitudis scilicet de martirio
Vtrum martiriũ sit actus virtutis
De perfeccō̃ne huius actus
De pena martirij
De causa martirij

Cxxv de oĩb⁹ fortitudi

Questio·cxxv·ỏ vicijs oppositis fortitudini
Vtr timor sit peccatũ et p̃° de timore
Vtrum timor opponatur fortitudini
Vtrum sit peccatum mortale
Vtrum excuset vl̃ diminuat peccatum

Cxxvj de intimidite

Questio·cxxvj·de vicio intimiditatis
Vtrum intimidũ esse sit peccatum
Vtrum opponatur fortitudini

Cxxvij de audacia

Questio·cxxvij·de audacia
Vtrum audacia sit peccatum
Vtrum opponatur fortitudini

Cxxviij

Questio·cxxvnj·ỏ ptibus fortitudinis l cor̃
Que sunt fortitudinis partes

Cxxix de ptib⁹ fortitudis

Questio·cxxix·de ptib⁹ fortitudis in spāli· et primo de magnanimitate
Vtrum magnimitas sit ẽca honores
Vtrum sit solũ circa magnos honores
Vtrum sit virtus
Vtrum sit virtus specialis
Vtrum sit pars fortitudinis
Quomodo se habeat ad fiduciam
Quomodo se habeat ad securitatem
Quomodo se habeat ad bona fortune

Cxxx de psumptoe

Questio·cxxx·de presumpcō̃ne que opponitur magnanimitati scom̃ excessum
Vtrum presumpcō̃ sit peccatum
Vtrum opponat̃ magnanimitati per excessum

Cxxxj de ambic̃oe

Questio·cxxxj·de ambicō̃ne que similiter magnanimitati opponitur
Vtrum ambicō̃ sit peccatum
Vtrum opponatur magnanimitati per excessū

Cxxxij de mam glia

Questio·cxxxij·de inani gloria que similit̃ opponitur magnanimitati
Vtrum appetitus glorie sit peccatum
Vtrum magnanimitati opponatur
Vtrum sit peccatum mortale
Vtrum sit vicium capitale
De filiabus eius quot sint et que

Cxxxiij de pusillanimitate

Questio·cxxxnj·de pusillanimitate q̃ opponitur magnanimitati scom̃ deffectum
Vtrum sit peccatum
Cui virtuti opponatur

Cxxxiij de magnificẽ

Questio·cxxxmj·de magnificencia
Vtrum magnificencia sit virtus
Vtrum sit virtus specialis
Que sit materia eius
Vtrum sit pars fortitudinis

Cxxxv de ꝓmptic

Questio·cxxxv·de vicijs oppoitis magficẽcie
Vtrum puificencia sit vicium
Vtrum puificencie aliq̃ viciũ opponatur

Cxxxvj de patiẽcia

Questio·cxxxvj·de paciencia
Vtrum paciencia sit virtus
Vtrum sit maxima virtutum
Vtrum possit haberi sine gracia
Vtrum sit pars fortitudinis
Vtrum sit idem cum longanimitate

Cxxxvm pseuerana

Questio·cxxxvij·de perseuerancia]
Vtrũ perseuerancia sit virtus
Vtr̃ sit pars fortitudinis
Vtrum constancia pertineat ad perseuerancia
Vtrum indigeat auxilio gracie

Cxxxvm de otrb pseuat vatc

Questio·cxxxvnj·de vicijs oppositis pseuan:
Vtrũ mollicies opponat̃ pseuancie cie
Vtrum pertinacia opponatur perseurancie

Cxxxix de dono fortitudinis

Questio·cxxxix·de dono cor̃ndente fortitudi
Vtrum fortitudo sit donum
Vtrum quinta beatitudo sc̃z beati qui esurinnt et sicium respondeat dono fortitudinis

Cxl

Questio·cxl·de preceptis fortitudinis
De precepto fortitudinis
De precepto parcium eius

Cxlj de tempantia

Questio·cxlj·de temperancia
Vtrum temperancia sit virtus
Vtrum sit solum ẽca concupĩas et delectaciones
Vtrum sit solum circa delectaciones tactus
Vtrũ sit solũ ẽca delectacõnes gustꝰ inq̃ntũ est gustus ul̃ solum inquantum est tactus quidam
Quc sit regula temperancie
Vtrum sit virtus cardinalis uel p̃incipalis
Vtrum sit potissima virtutum

Cxlij ota tẽperãne

Questio·cxlij·de vicijs opositis tempancie
Vtrum insensibilitas sit peccatum
Vtrum intemperancia sit vicium capitale
Vtrum timiditas sit maiꝰ viciũ q̃ intempancia
Vtr̃ viciũ intempancie sit maxime exprobrabile

Cxliij de ptibus tem perancie

Questio·cxlnj·de ptibus tempancie in gñali
Vtrum conuenienter assignentur partes temperancie

Cxliij verecundia

Questio·cxlmj·de verecundia que est pars integralis temperancie
Vtrum verecundia sit virtus
De quo sit verecundia
A quibus homo verecundetur
Quorum sit verecundari

Cxlv de honestate

Questio·cxlv·de honestate que est pars integralis temperancie
Quomodo honestum se habeat ad virtutem
Quomodo se habeat ad decorem
Quomodo se habeat ad utile et delectabile
Vtrum honestas sit temperancie pars

Cxlvj de abstinencia

Questio·cxlvj·de abstinencia que est pars subiectiua temperancie
Vtrum abstinencia sit virtus
Vtrum sit virtus specialis

Cxlvij de ieiunio

Questio·cxlvij·de ieiũio qꝺ ẽ actꝰ abstinẽcie
Vtrum ieiuniũ sit actus virtutis
Vtrum ieiuniũ sit actus abstinencie
Vtrum ieiuniũ cadat sub precepto
Vtrum aliq̃ excusent̃ ab obbuãcia huiꝰ precepti
De tempore ieiunij
Vtrum conuenienter assignetur
Vtrum semel comedẽ requiratur ad ieiunium
Vtrum hora nona conuenienter taxetur ieunantibus ad cõmedendum
Vtrum oueniẽt phibeant̃ aliq̃ cibi ieiunantibꝫ

Questio·cxlvnj·de gula que opponit̃ ieiũio

Cxlvm de gula

Vtrum gula sit peccatum
Vtrum sit peccatum mortale
Vtrum sit maximum peccatorum
Vtrum species gule conuenienter assignentur
Vtrum sit vicium capitale
Vtrum oueniẽter assignẽtur gule quinq; filie

Cxlvj de sobrietate

Questio·cxlix·de sobrietate que est specialiter circa potum
Quid sit sobrieas
Vtrum sit specialis virtus
Vtrum vsus vini sit licitus
Quibus competat sobrietas

Cl de ebrietate

Questio·cl·de ebrietate q̃ opponit̃ sobrietati
Vtrum ebrietas sit peccatum
Vtrum sit peccatum mortale
Vtrum sit grauissimum peccatorum
Vtrum excuset a peccato

Cly de castitate

Questio·cli·de castitate q̃ ẽ ps sbiectia tpan:
Vtrum castitas sit virtus cie
Vtrum sit virtus generalis
Vtrum sit virtus distincta ab abstinencia
Quomodo se habet ad pudicicia

Clij de vginitate

Questio·clij·de vginitate q̃ est ps castitatis
In quo consistat virginitas
Vtrum sit licita
Vtrum sit virtus
Vtrum sit excellencior matrimonio
Vtrum sit maxima virtutum

Clnj de luxuria

Questio·clnj·de luxuria q̃ opponit̃ castitati
Que sit materia luxurie
Vtrum omnis concubitus sit illicitus
Vtrum luxuria sit peccatum mortale
Vtrum luxuria sit vicium capitale
De filiabus eius

Clmj de ptibꝰ luxurie

Questio·clmj·de partibus luxurie
Vtr̃ oueniẽt assignent̃ ptes luxurie ī·vj·
Vtrum fornicacio simplex sit peccatum mortale
Vtrum sit maximum peccatorum
Vtrum in tactibus et osculis ⁊ alijs huiusmodi illecebris consistat peccatum mortale
Vtrum nocturna pollucio sit peccatum
Vtrum stuprum sit species luxurie
Vtrum raptus sit species luxurie
Vtrum adulterium sit determinata species luxurie distincta ab alijs
Vtrum incestus sit determinata species luxurie
Vtrum sacrilegium sit species luxurie
Vtrum vicium contra naturam sit spẽs luxurie
Vtrum sit maximum pcatorum inter spẽs luxurie

Clv de contmencia

Questio·clv·de ctiencia q̃ ẽ ps integlis tpan:
Vtrum continencia sit virtus cie
Vtrũ mã ctinencie sit ocupie delectacionũ tactus
Vtrum sint subiectum continencie
Vtrum continencia sit melior q̃ tempancia

Clvj de incontmencia

Questio·clvj·de incontinencia
Vtr̃ incõtinẽcia ptieat ad aiaz ul̃ ad corꝑ
Vtrum incontinencia sit peccatum
De cõparacione incontinencie ad intempanciam

Clvm de clemencia

Quis sit turpior
Vtrum instinens ire vl' instinens concupie
Questio·clvij·de clemencia ⁊ mansuetudine
q̃ sũt ptes integrales temperancie
Vtrum clemencia et mansuetudo sint idem
Vtrum vtraq; earũ sit virtus
Vtrum vtraq; earũ sit pars temperancie
Vtrum hee due sint potissime virtutes

Clvm de iracundia

Questio·clvnj·de iracundia que opponitur
Vtrũ irasci possit ee licitũ mãsuetudi
Vtrum ira sit peccatum
Vtrum sit peccatum mortale
Vtrum sit grauissimũ peccatorum
Vtr̃ conuenient assignent̃ spes iracũdie ⁊ q̃ sint
Vtrum ira sit viciũ capitale
Que ⁊ quot sint filie eius
Vtrum ira habeat viciũ oppositum

Clvi de crudelitate

Questio·clix·de crudelitate q̃ oppõit clemẽcie
Vtrum opponatur clemencie
De opacõe eius ad seuiciam vl' feritatem

Clx de modestia

Questio·clx·de modestia que est pars integralis temperancie
Vtr̃ modestia sit pars integ̃lis temperancie
Vtr̃ modestia sit tm̃ circa exteriores acc̃ones

Clxj de humilitate

Questio·clxj·ỏ hũilitate q̃ est spes modestie
Vtrum humilitas sit virtus
Vtrum ꝺsistat in appetitu vl' iudicõ racõnis
Vtr̃ a quis p humilitat̃ debeat se omĩb⁹ subice
Vtrum humilitas sit ps modestie vl' tp̃ancie
Vtrum sit maxima virtutum
De gradibus humilitatis

Clxij de superbia

Questio·centesima·lxij·de superbia ĩ comuni
Vtrum superbia sit peccatum
Vtrum sit viciũ speciale
Vtrum sit in irascibili sicut in subiecto
De speciebus superbie
Vtrum sit peccatum mortale
Vtrum sit grauissimũ peccatorum
Vtrum sit primum omnium peccatorum
Vtrum superbia sit viciũ capitale

Clxiij de peto primi hominis

Questio·clxnj·de peccato primi hominis q̃ fuit per superbiam
Vtr̃ p̃mũ pc̃m p̃mi homis fuerit superbia
Quid p̃mus homo peccando appecierit
Vtr̃ eius pc̃m fũit g̃ui⁹ omĩbus alijs peccatis
Quis plus peccauit vtrũ vir vl' mulier

Clxiiij de pena p̃mi peccati

Questio·clxmj·de pena p̃mi peccati
Vtrum mors fũit pena pc̃i p̃mor̃ pentũ
Vtrum pene particulares primorum parentum conuenienter assignentur in scriptura

Clxv de tẽptacõe p̃mor̃ pntm

Questio·clxv·de tẽptacõe p̃mor̃ parentum
Vtr̃ fũit conuenies q̃ hõ a dyabl'o tẽptaret

Clxvj de studiositate

Vtr̃ modus ⁊ ordo tẽptacõis p̃me fũit conueniens

Clxvij de curiositate

Questio·clxvij·de studiositate que est pars integralis temperancie
Vtr̃ specialis matia studiositatis sit cognitõ
Vtrum studiositas sit pars temperancie

Questio·clxvij·de curiositate que opponitur studiositati
Vtrum viciũ curiositatis possit esse ĩ cognicõe
Vtr̃ sit in cognicõne sensitiua vl' intellectiua

Clxviij de modestia

Questio·clxvnj·de modestia que consistit ĩ exterioribus actibus corporis
Vtrum ĩ exterioribus motibus corporis q̃ serio aguntur possit esse virtus ⁊ viciũ
Vtr̃ ẽca accõnes ludi possit ee aliqua virtus
Vtr̃ in supfluitate ludi possit ee aliq̃ viciũ
Vtrum in deffectu ludi possit ee aliquod viciũ

Clxix

Questio·clxix·de modestia secundum quod consistit in exteriori apparatu
Vtrum ẽca ex̃iore apparatũ possit ee viciũ
Vtrũ mulieres mor̃liter pecc̃t ĩ supfluo ornatu

Clxx de p̃ceptis tẽperancie

Questio·clxx·de p̃ceptis temperancie
Vtr̃ p̃cepta tp̃ancie in lege dina tradant̃
Vtrum precepta de virtutibus annexis temperancie conuenienter in scriptura tradantur

Clxxj de pphetia

Questio·clxxj·ỏ pphecia q̃tũ ad eius eẽnciã
Vtrum pertineat ad cognicõm
Vtrum sit habitus
Vtrum sit solũ futuror̃ contingencium
Vtr̃ ppheta cognoscat omnia pphetabilia
Vtrum ppheta discernat q̃ diuinit⁹ percipit ab hys que pprio spiritu videt
Vtrum pphecie possit subesse falsum

Clxxij de causa pphetie

Questio·centesima·lxxij·de causa pphecie
Vtrum pphecia sit naturalis
Vtrum sit adeo mediantibus angelis
Vtrum ad pphetiam req̃rat̃ naturalis dispositõ
Vtrum requiratur bonitas mor̃
Vtrum sit aliq̃ pphecia a demonibus
Vtrũ pphete demonũ aliquando dicant verum

Clxxiij de modo cognitõnis pphetice

Questio·clxxnj·de modo cognitõnis pphetice
Vtrum pphete videant ip̃am dei eẽnciam
Vtr̃ ip̃a reuelacõ pphetica fiat per influenciam aquar̃ spẽr̃·vl' per solam influenciam luminis
Vtrum pphetica reuelacõ semper sit cũ alienacione a pprijs sensibus
Vtrum pphecia semper sit cum ognicõne eorum que prophetantur

Clxxiiij de diuisione pphetie

Questio·clxxmj·de diuisione pphecie
De diuisione pphecie in suas species
Vtr̃ sit alcõr pphecia q̃ ẽ sine ymaginaria visiõe
De diuersitate graduũ pphecie
Vtrum moyses fuerit eximius pphetar̃
Vtrum aliquis conprehensor ppheta esse possit
Vtrum pphecia creuerit p temporis pcessum

Clxxv de raptu

Questio·clxxv·de raptu
Vtrum anima homis rapiat̃ ad diuina
Vtrum raptus ptineat ad vim ognoscitiuam vel appetitiuam
Vtrum paulus ĩ raptu viderit dei eẽnciam
Vtrum fuerit alienatus a sensibus
Vtr̃ totaliter fũit aĩa a corpe sepata in statu illo
Quid circa h̃ sciuit ⁊ quid ignorauit

Clxxvj de gratijs gratis datis

Questio·clxxvj·de gratuitis gracijs datis q̃tũ ad genera linguarum
Vtrum per graciam linguarum homo adipiscẽtur scienciam omniũ linguarum

Clxxvj de gra fmo mb

Vtrũ donũ linguaꝝ sit excellenciꝰ q̃ꝫ donũ ꝑphie

Clxxvij de gra miracl

Questio·clxxvij·d gra bmois sapie seu scie

Vtrũ ī bmõe osistat aliq̃ gra gratis data

Vtrum h̃ gra ptineat eciam ad mulieres

Questio·clxxviij·de gracia miraculoꝝ

Vtꝝ sit aliq̃ gra g̃tis data faciendi mira

Vtrum mali possint facẽ miracula cula

Clxxix de diuisõe vite

Questio·clxxix·de diuisione vite per actiuã

et contemplatiuam templatiuam

Vtꝝ vita cõuenienter diuidatur ꝑ actiuã et cõ:

Vtrum diuisio sit sufficiens

Clxxx de vita tẽ templatiua

Questio·clxxx·de vita otẽplatiua

Vtꝝ vita otẽplatiua ptĩeat tm̃ ad itellẽm

aut consistat eciam in affectu

Vtꝝ ad vitã otẽplatiuã ptineãt vtures morales

Vtꝝ vita contemplatiua consistat solum ī vno

actu aut in pluribus

Vtꝝ ad vitã otẽplatiaꝝ ptĩeat osideracõ cuiuscũq

Vtrum vita otẽplatiua hois possit veritatis

in h̃ statu eleuari usq; ad dei visionem

De motibꝫ otẽplois q̃s dyoꝰ affligt·mj·ca·ꝫ di·no

De delectacõne contemplacõnis

De duracõne contemplacõnis

Clxxxi de vita actiua

Questio·clxxxj·de vita actiua

Vtrum omnia opera virtutũ moralium

ptineant ad vitam actiuam

Vtꝝ prudencia ptineat ad vitam actiuam

Vtrum docẽa ptineat ad vitã actiuam

Vtrum vita actiua maneat post hãc vitam

Clxxxij

Questio·clxxxij·de cõpacõne vite actiue ad

Que sit potiꝫ siue dignior otẽplatiuã

Que sit maioris meriti

Vtꝝ vita otẽplatiua impediat̃ per actiuam

De ordine vtriusq;

Clxxxiij de officijs et statibꝫ

Questio·clxxxiij·de officijs ⁊ statibꝫ hoim

Quid faciat ī homibꝫ statum in geñali

Vtꝝ ī homibꝫ debeant ẽe diũsi status et diuersa

officia

De differencia officiorum

De differencia statuum

Clxxxiiij de statu pfectionis

Questio·clxxxiij·de statu pfectõnis in coĩ

Vtꝝ pfectõ attendatur scõm caritatem

Vtrum aliq̃s possit ẽe pfectus in hac vita

Vtrum pfectõ huius vite consistat p̃cipaliter

in consilijs vl̃ in preceptis

Vtꝝ quicũq; ẽ pfect⁹ sit in statu pfectõnis

Vtꝝ prelati ⁊ religiosi sint spãliẽ ī statu pfois

Vtꝝ oñes prelati sint in statu pfectõnis

Vtrũ status epoꝝ sit pfectior q̃ꝫ stat⁹ religiosoꝝ

De comparacõe religiosoꝝ ad plebanos ⁊ archi:

Clxxxv de statu epi scoꝝ

Questio·clxxxv·de hys q̃ ptiñt dyaconos

ad statum epoꝝ

Vtrum liceat epatum appetere

Vtrum liceat episcopatum finaliter recusare

Vtrum oporteat ad episcopatũ eligere meliorem

Vtrum episcopus possit ad religionem transire

Vtrum liceat ei corpaliter suos subditos deserere

Vtrum episcopus possit habere proprium

Vtrum peccet mortaliter bona ecclesiastica pau:

peribus non erogando

Vtrum religiosi qui ad episcopatũ assumũtur

teneantur ad obseruancias regulares

Clxxxvj de statu religiõis

Questio·clxxxvj·de statu religionis quãtũ

ad ea ī q̃bꝫ osistit principl̃r religiõis stat⁹

Vtrum status religiosoꝝ sit perfectus

Vtrum religiosi teneantur ad omnia consilia

Vtꝝ volũtaria pauptas req̃ratur ad r̃ligionem

Vtrum requiratur continencia

Vtrum requiratur obediencia

Vtrum requiratur q̃ꝫ h̃ cadant sub voto

De sufficiencia horum votoꝝ

Vtrum votũ obediẽcie sit potissimũ inẽ ta vota

Vtrum religiosi semper peccent mortaliter trãs:

grediendo ea que sunt in regula

Vtꝝ religios⁹ eodẽ gñe pcti q̃ui⁹ peccet q̃ꝫ secl̃aris

Clxxxvij de hijs q̃ petũt religiosis

Questio·clxxxvij·de hys q̃ opetũt religiosis

Vtꝝ liceat eis docẽ p̃dicare et alia hꝰ facẽ

Vtꝝ liceat eis de negocijs secl̃aribꝫ se intromittẽ

Vtrum teneantur manibus ꝓprijs operari

Vtrum liceat eis de elemosinis viuere

Vtrum liceat eis mendicare

Vtrum liceat eis vestimenta cetis viliora deferre

Clxxxviij

Questio·clxxxviij·de differencia religionũ

Vtꝝ sint diuerse religiões uel vna tantũ

Vtꝝ aliqua r̃ligio instituí possit ad bella gẽnda

Vtꝝ aliq̃ r̃ligio instituí possit ad opa vite actĩe

Vtrũ aliqua instituí possit ad predicandum et

huiusmodi opera exercenda

Vtrum aliq̃ religio possit instituí ad studiũ scĩe

Vtrum religio q̃ ordinat̃ ad otẽplatiuã sit potior

ea que ordinatur ad vitam actiuam

Vtꝝ habẽ aliq̃d ī oñi dimiuat de pfectõe r̃ligiõis

Vtrum religio solitariorꝝ sit p̃ferenda religioni

in societate viuencium

Clxxxix de ingressu religionis

Questio·clxxxix·de ingressu religionis

Vtrum illi qui sũt exercitati in obseruã:

cia preceptorum debeant religionem ingredi

Vtꝝ liceat aliq̃s voto obligare ad r̃ligiõis ingr̃sũ

Vtrum illi qui voto obligantur ad religionis

ingressum teneantur votum implere

Vtꝝ illi q̃ vouẽt religiõeꝫ inr̃e teneanẽ ibi ꝑe:

Vtꝝ pueri sit recipiẽdi ī religiõꝫ tuo r̃manẽ

Vtrum ꝓpter parentum obsequiũ aliqui debeant

retrahi a religionis ingressu

Vtrum p̃spiteri curati ul̃ archidyaconi possũt

ad religionem transire

Vtꝝ de vna religione possit aliq̃s trãsire ad aliã

Vtꝝ aliq̃s dẽat alios inducẽ ad r̃ligiõis ingressũ

Vtrum requiratur magna deliberacio cũ osan:

guineis et amicis ad religionis ingressum

Explicit ordo et signacio questionũ scõi libri scõe

ptis beati thome de aquino bñdictus deꝰ. Amen

BIBLIOTHECA
VNIVERSITATIS
CRACOVIENSIS